ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 1 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 1. | Телефон 821.

„ПРАВДА" честита својим читаоцима и пријатељима Нову 1909. Годину

Убојна снага Аустро-Угарске

упоређена са снагом Србије и Црне Горе

Други део: **Србија и Црна Гора**

од једног ђенералштабног официра

(наставак)

Сад да пређемо на излагање војне снаге наше отаџбине. Морамо пре свега напоменути, да ће ово излагање бити и веома кратко и површно из само појмљивих разлога.

Наша се војска састоји из I. позива (сталног кадра са његовом резервом), II. позива, III. позива и последње одбране.

Служба у сталном кадру траје 18 месеци или 2 године, према роду оружја. Ђаци са свршеним испитом зрелости и слушаоци извесних школа служе по скраћеном року.

Подофицири се добијају или из подофицирских школа за поједине родове оружја или производством из трупе. Већина је подофицира са свршеном стручном подофицирском школом.

Официри се попуњавају производством питомаца из Војне Академије, унапређењем из трупе по положеном испиту и, рећи, активирањем резервних официра по положеном испиту.

Ремонтовање потребних коња за војску, бива у последње време средствима саме земље, услед јачег облагорођавања земаљских коња одличним приплодним грлима са стране и из саме земље. Известан ограничен број коња, нарочито за артиљерију, купује се са стране.

Територијална подела

Цела је земља у војном погледу подељена на 5 дивизијских области. Ове се области даље деле на известан број пуковских округа, батаљонских и четних рејона.

Од сталног кадра имамо пешадије 20 пукова са по 4 батаљона у ратном стању.

Од коњице једну коњичку дивизију од 2 бригаде од по 2 пука.

Од артиљерије потпуно довољан број јединица за сваку од 5 активних дивизија I. II. и III. позива.

Од инжињерије такође потребан број јединица за дотичне активне дивизије ратног састава.

Осим тога у II. и III. позиву има такође довољан број појединих трупних јединица ради одржавања свију дивизија I. позива и ради што бољег оспособљавања истих, као оперативних трупа.

Укупно бројно стање наше оружане снаге је ствар надлежних фактора. Али узевши у обзир ту околност да је наша војна управа успела да у свакоме погледу искористи сву снагу, која јој стоји на расположењу, нећемо много погрешити ако кажемо, да наша целокупна војна снага у случају рата може изнети око 280.000 људи.

Наоружање

Наша пешадија наоружана је репетирком мод. 99. год. система шпанског, калибра 7 м. м. Метци су напуњени малодимним барутом, зрна су обложена челичном кошуљицом. Ово је оружје потпуно савремено. Путања зрна је положена; пробојна снага зрна велика; брзина пуцања велика; пушка осетно лака; трзање по испаљеном метку скоро и не постоји. Тачност погађања врло велика. Издржљивост цеви и после дугог пуцања одлична. Резултати гађања, добивени и под ратним погодбама, потпуно задовољавајући. Известан мањи део наших резервних трупа наоружан је пушком берданком и кокинком.

Коњица је наоружана сабљом и репетирним карабином, мод. 1880. год. система Маузер-Кока.

Артиљерија је наоружана брзометним топовима система Шнајдер-Кане, калибра 7,50 см. Један мањи део допунских артиљеријских трупа наоружан је топом система Дебанжовог, до сада у наоружању код сталног кадра.

Инжињерија је наоружана пушком мод. 1880. система Маузер-Кока.

Војна снага Црне Горе

Организација

Црна Гора има систем народне војске на основи чисто патријархалној. Стални кадар њен служи само као школа за њену народну војску.

Њена се војска састоји из 3 позива:

У I. позиву служба траје од 18 до 40 године. То је њена покретљива војска за извођење операција у земљи и ван ње.

У II. позиву служба траје од 16—18 година и од 41—60 година. То јој је резервна војска.

У III. позиву служба траје од 61—75 год. То јој је последња одбрана.

При подели војске на ове категорије не узимају се баш тачно у обзир године старости, него телесна способност. Често пута неко остаје у позиву у коме се налазио, и ако би по годинама требало да се из војске испише, само ако је здрав и физички развијен. Потпуно способни рекрути и са мањим манама у опште могу служити у војсци ако хоће, ма да су лекарским прегледом оглашени за неспособне, јер онда иду књазу на жалбу, да би га примили за војника и редовно успевају.

Мухамеданци, црногорски поданици, ослобођени су од службе у сталном кадру, а од службе у народној војсци само у случају рата са Турском.

Црногорци војну службу никад не избегавају, већ и из Америке чак радо долазе на позив под заставу.

Подофицире за стајаћу војску добијају махом од њихових младића, који су свршили подофицирску школу код нас у Србији, или њихов подофицирски курс у стајаћој војсци. Подофицире за народну војску именују или због заслуга дотичног лица или његове породице. Сви су ови подофицири у последње време прошли кроз подофицирски курс њихове стајаће војске.

Официре у стајаћој војсци добијају од младића који су свршили какву стручну војну школу на страни, а у последње време, због указане потребе произведени су у чин официрски и они који су свршили њихов подофицирски курс.

Попуна официра бива у народној војсци или због заслуге у рату или по наслеђу. Пошто је ово на данашње време неподесно и опасно, то су ови официри подвргнути вежбама у стајаћој војсци. Сем тога има таквих официра у народној војсци који су свршили какву стручну школу на страни, па у земљи добили какву другу цивилну службу.

[illegible] за пољску артиљерију бива из Аустро Угарске а за брдску артиљерију из саме земље.

Земља се у војном погледу дели на 11 бригадних округа, ова на батаљонске срезове, а ова на четне рејоне. Бригадир, који је у исто време и саветник, командује за време мира својим бригадним округом.

Командири су срезова команданти батаљона. Некада их је бирао сам народ. Данас их поставља кнез из угледнијих и јуначких породица. У неким срезовима где има више таквих породица, избор бива наизменице.

Формација војске

У миру имају 1. чету перјаника и 2. батаљона од по 4 чете. Јачина чете укупно 125 људи. Свака чета има свој барјак. Барјактар је подофицир из угледне породице са делом војничком прошлошћу.

У рату имају 11 бригада I. позива. Свака се бригада састоји из 4—6 батаљона I. позива, (према броју батаљонских срезова у бригади) и 1 резервног батаљона. Сем тога имају 11 бригада II. позива, истога органскога састава као и бригаде I. позива, само са мањим бројним стањем појединих саставних јединица.

Јачина батаљона I. и II. позива народне војске није стална, јер зависи од јачине племена које је састављају. Она варира од 400—800 људи.

(Наставиће се)

Аустро-Бугарска

тајна конвенција

У данашњем „Пол. Кор. Гаветт" [illegible] је нарочита чланак једног балканског дипломате, који [illegible] посланство закључује услед неоградљиве вести да је Бугарска поставила свој гарнизон у Цариброду. *Ситуација у Македонији* [illegible] *мало узнемирава, а* [illegible] *траже* [illegible] *тамошње* [illegible] не зато да [illegible] Аустријанце у Босни, но да за њихове [illegible] Македонију за турску царевину. Опет оживљавају старе сумње о *тајној конвенцији између Аустрије и Бугарске.* [illegible] и тако даље [illegible] времена. Говори, од 1870. када је Русија [illegible] присаједињење Македоније Бугарској и на стварање Велике Бугарске. Аустрија, која је мислила да ће нова Бугарска бити само руска експозитура, одлучила се тада и помагала српско присвајање на Македонију. У тајној конвенцији, закљученој 1881. г. с краљем Миланом обвезала се Аустрија да [illegible] Македоније Србији, ако би за њеним [illegible] ова конвенција. [illegible] Од тог доба [illegible] јер су српске [illegible] Милановој политици и Бугарска је [illegible] на Русију [illegible] Бугарска у [illegible] да Русија [illegible] Бугарску, Бугарска и Србија [illegible] су активну пропаганду у Македонији, и ако су обе уверавале свет да су Македонци чисти Бугари, односно Срби. За време Милановог Аустрија је помагала српско деловање у Македонији, а последњих година бугарско.

Последњих година Срби су се тужили да су аустријски официри у македонској жандармерији [illegible] Од пре три године српска и бугарска [illegible] у рату, Бугарска [illegible] Србима да ће се Бугарска у првом рату узети Пирот, Ниш и сву област између Тимока и Црне Траве. [illegible] Тимок би [illegible] граница. Услед тога се утврђује вера у тајну конвенцију између Аустрије и Бугарске. *Права тачка те конвенције јесте једновремено проглашење бугарске независности с проглашењем анексије Босне и Херцеговине.*

Остале су тачке ове:

Ако Турска нападне Бугарску, онда аустријска војска улази у Македонију. Ако Турска објави рат Аустрији, онда Бугарска објављује рат Турској, маршира на Једрене и буни Македонију.

Ако Србија објави рат Аустрији онда бугарска војска заузима Пирот и маршира на Ниш.

А ако се после рата састане европски конгрес, онда се Аустрија обавезује порадити да *Македонија, осим југозападног дела који пада Грчкој, припадне Бугарској* и **да ова од српског земљишта добије бар Пирот.**

Даља доказа за постојање те конвенције [illegible] у томе, што се сада, кад је Србија [illegible] на рат с Аустријом, чује о [illegible] бугарских трупа у околини Пирота.

Компензација Србији

„Еко де Пари" доноси разговор с једним високим меродавним политичаром, који је рекао да би се Француска само тако могла примити посредничке улоге, ако би Русија и Енглеска на то изјавиле пристанак и заједно с Француском проучиле основице евентуалног споразума. Француска би даље морала бити сигурна, да Немачка и Италија неће непријатељски примити посредничку понуду. Аустро угарско-турским споразумом, који изгледа да је на прагу, били би олакшани сви даљи преговори.

Остало би да се решава питање о српским и црногорским компензацијама. *Најбоље би решење било да се брзо, готово неодложно сагради железница, која би Србију везала с морем преко Босне, Херцеговине и Црне Горе.* Управа и надзор над железницом имали би бити српско-аустро-угарски и на простору од неколико десет километара дуж железничке пруге не би се смела на аустро-угарском земљишту држати никаква војска. Кад би се такав пројекат у Београду, Цетињу и Бечу узео у обзир, споразум би [illegible] био и конференција би била [illegible], чак и сигурна, јер би [illegible] практичним успесима, која не би било тешко [illegible].

Једна слика

из газдовства самосталног самоуправног окр. одбора окр. моравског

НАЧЕЛСТВО ОКР. МОРАВСКОГ
(казнено одељење)
Бр. 15053
28. новембра 1908 год.
у Ћуприји.

Шири окружни одбора округа моравског у седницама својим од 24 и 25 ов. месеца, поред осталог решио је, по предлогу — реферату — окружног деловође, да се окружноме деловођи из окружне касе, а из партије на ђурве посланика исплати *двадесет динара*, на име ђурве и то: тридесет динара што је на дан 19. ов. месеца ишао у Јагодину ради продаје стоке [illegible] станицу, а четрдесет динара што је дана 24. и 25. ов. м. провео у Јагодини ради прегледа зграде за јагодински првостепени суд, па ми је ту одлуку у смислу чл. 113 закона о уређењу округа и срезова доставио на одобрење. —

На основу поменутог законског прописа

Решавам:

да се ова одлука ширег окружног одбора за округ моравски од 24. и 25. ов. месеца Бр. 1585, у колико се односи на исплату ове ђурве у 70 дин. *обустави*, јер је противна одлуци окружне скупштине и закону о уређењу округа и срезова, са ових разлога:

1., по уговору закљученом, на основу одлуке окружне скупштине између поменуте скупштине и окруж[illegible] вође г. Цветка С.

вић[illegible] је уговор потврђен ко[illegible] ачкаства 15. децембра [illegible] год. № 14360 окружни се деловођа обвезао, да послове самоуправног округа обавља по закону, за плату која је тим уговором утврђена — ни самим уговором, ни којим другим посебним решењем окружне скупштине, скупштина није признала окружном деловођи, поред плате и друге какве додатке и дијурне, те према томе оне му не може досуђивати ни окружни одбор — чл. 108, т. 6. поменутог закона.

2., што је окружни деловођа, према извештају оно окружне благајне од 27. ов. мес. КБр. 7601 узео из окружног новца, за прошли десет месеци ове године **739 дин.** на име дијурне из кредита предвиђеног за јагодински првостепени суд, непредвиђене потребе и дијурне чланова окр. скупштине, а из тих позиција није смео нити имао права примати дијурну као ни ону, коју сада тражи; јер је то противно чл. 9. закона од 31. јануара 1901. год., пошто у окружном буџету није предвиђена и позиција за дијурну деловођи.

3., што законски прописи на које се окружни одбор, у својој одлуци позвао, не односе се ни уколико на овај случај, нити дају одбору право да деловођи даје дијурну, пошто чл. 111. пом. закона говори о члановима одбора и стручним лицима, а не и о службеницима самоуправног округа; чл. 119. одређује само дневницу члановима окр. одбора, а чл. 98. наведених правила говори о оном о чему и чл. 111. пом. закона, те је с тога ова одлука одбора противна чл. 88. правила о пословном реду у окруж. скупштини и окр. одбору; и

4., што ни по закону о уређењу округа и срезова, ни закону о дневници и подвозници чиновника, не може се деловођи дати дијурна по *тридесет* односно по *двадесет* динара дневно, а ово на томе:

Што деловођа од продате стоке ни до данас није положио окружној каси добивени новац, ма да је то дужан учинити у року за 24 сата, а новац је још истог дана наплаћен од купаца у 1456·30 динара.

Што је већ издато члановима одбора на име дијурне *око продаје ове стоке* 136 динара (акт окр. благајне № 7631).

Што се окружни деловођа г. Цветко на дан 19. ов. м. и за које трошак и одбор му одобрава, да му се плати *тридесет динара* дијурне возио **у Јагодину на окружним колима**, по извештају железничке станице од данашњег бр. 1342, те нема никакве стварне потребе, да му се ова и оволика дијурна даје, тим пре што је Ћуприја од Јагодине удаљена свега 13 км и пут железницом кошта: III класа 0·60 дин. а II. класа тек један динар.

Што оволика дијурна није призната ни самим г.г. инжињерима, који су као стручна лица чак из Београда долазила у Јагодину, па ни је по закону пришало за виши број дана, тек по 55·80 динара те кад би се деловођи ова и оволика дијурна исплатила, значило би против закона издавање окружног новца, што је противно чл. 108. закона о уређењу округа и срезова.

Окружни начелник,
Мил. Ђ. Вујичић

Ово решење окружног начелника које констатује ужасно распикућство одобрио је господин министар унутрашњих дела 30. новембра 1908 год. ПБр. 23615.

Окр. одбор и ако је ово решење примио 5. децембра, није се на исто жалио, доказ и сам је прећутно признао харање окр. имовине, мислећи (и опет веливо) да је окр. имовина „алај бегова слама“.

У рукама имамо доказа, да је окр. деловођа вршио продају стоке 24. I. 1908. год., а новац предао окр. благајни 22. XI. *дакле после 9. месеци и 27 дана* ма да је по закону то требао да учини у року од 24 сата! Сад питамо где је та надзорна власт и примена закона??

Напредњак

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Шта је велеиздаја?

Благодарећи Фрањином „Праву“ сад знамо шта је „велеиздаја“, због које у загребачким тамницама труну толики невини Срби. Ово вели: „...А изјављујемо и зато, да уклонимо државну власт, нека пропази на све ово што се ту [illegible], не може једна[illegible] *пут окрзли главу тој змији србијанске пропаганде. Треба затворити све њихове конфесионалне школе, те ћирилицу избацити из школа, забранити заставу српску, јер тиме неће бити мађ. Српство у Хрватској само је по себи велеиздаја*“.

Дневне вести

Србија за рат. Угарски Коресподенц Биро послао је хрватским листовима телеграм, у ком се вели: „Новијим догађајима, нарочито могућношћу аустро-турског споразума, постао је рат с Аустро-Угарском неизбежан, па и по мишљењу до сада мирољубивих политичких кругова српских. Превладало је мишљење да Србија сада више но икада пре мора ући у рат, не да добије тражене концесије за себе, него да брани своју властиту угрожену слободу. Ван сваке је сумње да Србија мора тражити за улаз најзгоднији час, јер као што кажу, изненадиће је Аустро-Угарска у најнезгодније време. Покрај свега примедио рђавих изгледа, београдски су војнички кругови уверени, да је победа удружене Србије и Црне Горе сигурна, у толико пре, што ће сигурно у исто доба Италија напасти Аустро-Угарску, јер не сме допустити, да се Аустро-Угарска уништењем Србије и Црне Горе сувише подигне и ојача“.

Једна посета. Јуче пре подне Јохан Форгач аустро-угарски посланик био је код министра спољних послова и код њега се подуже задржао.

Одмах за њим дошао је код г. министра Миловановића и немачки посланик.

Побољшање односи. Париски „Тан“ [illegible] се размена новогодишњих депеша између Ћесара Фрање Јосифа и Краља Петра у Београду сматра као почетак побољшања односа између Србије и Аустро-Угарске.

Нов зајам. „Пестер Лојд“ јавља, да је српска влада успела закључити у Енглеској зајам од 30 милиона динара.

Расположење у Црној Гори. „П. Лојд“ је најмио некога, бајаги из Котора, те му јавио, како сад вели: Никола и црногорска влада више и не мисле на рат, а не наређују разоружање само из обзира на раздражени народ.

Једна депеша. Синоћ је из Кревоа у Француској послата једна подужа шифрована депеша услед чије је садржине настао читав лом у артиљериском одељењу министарства војног. Одговор је послат тек после неколико сати.

Изјава неповерења. Неколико пута смо јављали како су београдски самосталци незадовољни досадашњом самосталском управом у општини београдској „Одјек“ нас је због тога једном и демантовао. Али је то незадовољство све више расло, док није најзад дошло до кризе. Сад незадовољни самосталци скупљају потписе на изјаву неповерења председнику општине г. Вуловићу и целој општинској управи. Од интереса је да ову акцију потпомажу и неколико кметова и одборника самосталаца и да изјаву неповерења потписује скоро све општинско особље!

Како се лаже. Бечки и пештански листови неисцрпни су у измишљању лажи о Србији. Тако сад јављају, да је познати аустриски предлог пао у Београду као гром из ведра неба и направио читаву узбуну, па је решено да г. Стојан Новаковић поново иде у Цариград, те да поквари споразум на основици аустриског предлога! Наравно да од свега овог није ништа истина.

Укинуте карте. Министар грађевина одлучио је да се у будуће никоме не издају не само бесплатне железничке карте, него ни у половини и четвртини цене као што је до сада издавано.

Даље, сиротиња не може да се вози ни са снуженим ценама а народни посланици поред дијурне од 15 динара имају и бесплатне годишње карте?

Аустрија и Турска. Бечки и пештански листови доносе опширне извештаје о томе, да је Порта усвојила аустро-угарски предлог о откупној цени од 60 милиона динара за анексију Босне и Херцеговине. Они тврде, да је ово усвајање Портино *начелно на основица за даље преговоре*, али с различиту нагласују, да се *Турска тиме уједно одриче и својих суверених права на Босну и Херцеговину, дакле да признаје правно дејство Ћесарове прокламације од 23. септембра о. г.* Тиме створена ситуација утврдиће се споразумом или протоколом, којим ће се поништити конвенција од 1879. и изрећи признање новог стања. Али уз то ти листови наглашују и то, *да се остале концесије*, садржане у аустро-угарском предлогу, *могу остварити само тако, ако на њих пристану и остале заинтересоване силе*.

Изгледи на мир. Услед турског пристанка на аустро-угарски предлог, у париским владиним круговима налазе се, да је сад *мир на Балкану обезбеђен*.

Срби и опште право гласа. У Великом Бечкереку држан је велики збор Срба. На том збору једногласно је усвојена резолуција којом се тражи опште, тајно и подједнако изборно право.

Нова година у бугарском двору. Данас, на нову годину, како јављају бугарски листови, није био пријем дипломатског тела. На пријем и честитање позвани су само министри, народни посланици, који се налазе у Софији и официри софиског гарнизона.

Избијен кмет. Београдски кмет економ зло је прошао прекјуче на Цветном Тргу. Један касапин који на Цветном Тргу држи општинску продавницу, за коју како он вели плаћа уредно кирију и на то има уредне признанице. Не зна се зашто, кмет економ није хтео да чује о тим признаницама, већ је прекјуче сам отишао да наплати кирију. Касапин му је говорио да је кирију платио овлашћеном лицу и за доказ поднесио признанице, али кмет економ није хтео то да чује, но је поново тражио наплату кирије, иначе је претио забраном. Кад је касапин видео да му не помаже казивање, он шчепа кмета економа и излема га. После овога кмет је оставио на миру касапина и тужио га. Шта ће бити, видећемо.

На поште. У споразуму са италијанском и француском поштанском управом, министар грађевина решио је, да се од 1. јануара 1909. године (по новом) уведу *службе препоручених пошиљака на доплату и исплаћивање рачуна* преко пошта са Италијом, а од 1. фебруара 1909. године (по новом) и са Француском. Највећа сума једне препоруке

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН
Мишела Зевака
превод с француског

[illegible]

XXXII

Господин Пардајан старији

Најзад, кад паде ноћ, један коњаник стиже пред крчму и не силазећи с коња упита да ли је тога вечера какав путник дошао у крчму. Кад му одговорише да се у крчми налази један гост са својим слугом он одјаха и уђе.

Тога човека наместише пред Хенрија од Монморансија који учини неки тајанствени знак.

Кад нови гост учини исти знак маршал брижљиво затвори врата и упита живо:

— Ви долазите из замка Анжеровог?

— Да, монсењеру.

— Шаље ли вас сам војвода?

— Који војвода, монсењеру? упита човек обазриво.

— Па... онај који је требао онај дана да дође... у замак.

— Изволите казати име, монсењеру.

— Војвода од Гиза! рече Монморенси тихо.

— Тако је, монсењеру. Извините, монсењеру, што сам тако обазрив; ми нас и сувише још има.

— Добро! Је ли Гиз још у Анжеру?

— Није. Пре три дана отпутовао је у Париз. Војвода Анжујски отпутовао је јуче.

— Знате ли да ли су се њих двојица о чему договорала?

— Не верујем, монсењеру. Војвода Анжујски је непосредно говорио о собљашњим стварима.

— Јесте ли ми донели какву наредбу од војводе Гиза?

— Јесам, монсењеру, ево је: Чујете моје наредбе:

— Тридесетога марта, у девет и по часова у вече, треба да будете у гостионици Чаробница, у Паризу, у улици Св. Дениса. Хоћете ли запамтити, господине маршале.

— Запамтио сам.

— Питаћете за г. Ронсара, песника. Треба да будете под маском. За лозинку имаћете црно перо.

— Тридесетога марта у вече, улица Св. Дениса, гостионица Чаробница. Добро. Је ли то све?

— Да, монсењеру. Могу ли да идем? Треба да се не назна моје одсуство...

— Идите, пријатељу, идите...

— Кажите вашем заповеднику Монсењеру Хенрију од Гиза, кажите да сам извршио његов налог и да сам му одан душом и телом...

— Учинићу. Како вам је име?

— Моревер, ваш на служби. Кроз неколико дана и ја треба да пођем у Париз.

И, пошто се поклони, Моревер изиђе.

После неколико тренутака маршал чу топот његовог коња, који се губио у правцу Анжера.

— Ово је обављао неколико, мишљаше Хенри. Како Хенри од Гиза може да употребљава такве људе? Тај данас издаје свога господара. Ко зна да и нас неће сутра издати! Што се тиче тог састанка у срцу Париза, отићи ћу, али ћу бити обазрив.

Нико су читаоци видели да је Хенри од Монморансија нестао присуствовао састанку у Чаробници оне вечери кад су Ронсар и остали [illegible] на жртву, и кад су Хенри од Гиза и [illegible] хтели да привуку и жртву свога краља.

После одласка Моревровог слуга се попе у собу маршалову која је била на првом спрату и гледала у мало двориште у коме су се налазиле штале.

— Хоћемо ли да продужимо пут, монсењеру? упита слуга.

— Не ћемо. Овде ћемо се одморити. Али сутра у свануће буди спреман. Сад ми донеси вечеру, јер сам огладнео.

Слуга пожури да изврши наредбу свога господара.

У том тренутку чу Хенри од Монморансија страшну [illegible] у малом дворишту.

— За име божије да га ту не ћете убити, до ђавола! Јесам ли ја господар у својој крчми?

— А ја вам кажем да ћу га убити! Верујте ми и Пилата!

— Тај ваш! рече Хенри удара ножем.

— Он је [illegible], викну крчмар.

— А ја вам се заклињем да [illegible] неће ући у крчму међу краве!

— Господине [illegible], избациће вас напоље!

— Господине крчмару, ја ћу вас наплатити!

— Избациваћ! Моне! Ах! то ћеш ми скупо платити...

Остатак реченице изгуби се у стењању, које се наскоро претвори у урлике, у јауке, па најзад у јецања...

Хенри брзо стрча у двориште и виде две сенке од којих једна пригњечи другу.

— У помоћ! Убице! викао је крчмар видећи да долази помоћ.

Онај што је био под ногама био је власник крчмар.

Други борац прекиде свој посао, поздрави учтиво Хенрија и рече му:

— Господине, по вашем мачу и држању видим да сте племић. И ја сам то и молим вас да ми будете судија у овој ствари, ако ви на то пристајете.

(Наставиће се.)

уз доплату ограничена је по 1000 динара а укупна сума свих рачуна по једном писму не може бити већа од 1000 динара.

Пет година робије. Кондуктер поште београдске Видосав Станковић, који је пре месец дана „изгубио" један груп новца од 20.000 дин. у путу од железничке станице београдске до централне поште, осуђен је јуче у варошком суду на пет година робије.

Сукоб у Врднику. У угљеном руднику код Врдника у Срему, био је пре неки дан сукоб између тамошњих Срба и Маџара, који су се населили око рудника. Два су Србина погинули а седморица Маџара ухапшени су.

Престала излазити. „Српска Застава," орган народњачке странке, престала је од данас излазити због материјалних тешкоћа.

Мали лопов. Ми смо у неколико маха напомињали, како је Молерова улица без икакве полицијске надзора, нарочито ноћу, али то није ништа помогло. Благодарећи недостатку тог надзора један дечко навадио се, те је у сред дана готово из дана у дан прилично краде у тој улици а нико да се ухвати. Пре неки дан је професору г. Сими Тројановићу украо из куће пар [illegible], а пре тога још један пар. Једном комшији г. Тројановићевом покрао је све опрано рубље које се сушило. Јуче после подне украо је из дворишта г. Николе Тасића касапина секиру али га укућани опазе и појуре за њим. Но он благовремено умакне, оставивши као доказ своје кривице своју шубару. Жандарм стигао је тек пошто лопов далеко умакао.

Провалили судницу. Непознати злочинци ноћу између 28. и 29. ов. м. провалили су судницу општине [illegible] у срезу црногорском окр. ужичком и покушали да разбију секиром касу, па не успевши у томе сва су акта разбацали по патосу и побегли.

Поведена је најстрожија истрага да се кривци пронађу.

Одложен претрес. Д-р Цвијановићу адвокату београдском одложио је суд народни претрес за 5. јануар, те да се утврди дан бегства, пошто се то из досадашњег исследења није утврдило.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

По решењу министарског савета, одмах по конституисању француске скупштине узеће се у претрес интерпелације о Мароку.

У Стању здравља бившег француског министра председника Спулера, који се налази у Паризу на лечењу, све је незадовољније.

Цар Вилхелм ће цело време остати у Потсдаму, а у Берлин ће одлазити само о великим свечаностима и у нарочитим приликама.

Булин Водон именован је за француског делегата у дунавској комисији.

Енглески министар војни Халдан држао је у Единбургу говор, у ком је рекао, ако [illegible] не разуме садашње стање питања о горњем дому, онда то стање неће дуго трајати. Предузеће се кораци, да у томе положају дође темељите политичке уредбе, без којих не може постојати права демократија.

[illegible] и адмирал Њеболсинов, који су ухапшени у Петропавловској тврђави, поднели су цару молбу за помиловање. Цар још никакво није решио по тој молби.

Једна паланачка идила

Једно бријање у Андриној берберници у Лесковцу

(Од нашег дописника)

Лесковац, 27. децембра.

Ко познаје у Лесковцу Андру берберина и његову да речем „фризерницу"? То вам је човек крупан, црвеног лица, са црном несрећном брадицом, баш као Дон Кихотова. Пред његовом фризерницом, која му је главно занимање а у којој је „бријање десет пара а два литра комињања џабе" [illegible] то још трпују и „мезе-восе," како он вели.

Његова је радња мала [illegible] зграда, на самом [illegible] стана. Поред обичајних берберских жутих лавора и дугачког великог огледала које је пребачено преко једне [illegible], иза самих врата стоји прикуцана једна велика [illegible] табла, на којој крупним словима стоји написано: „*Берберница и фризерница код Кључу „Лутрија"*." Истина, она је написана „масном" бојом, али нажалост табла стоји под самим кровом те је изложена киши са „чаршије," то се бар два пута годишње мора мазати изнова, а онда се [illegible] и испочетка промени. А испод тога, дакле, стоји: „Пријатељу, у овој радњи не може [illegible], ако лаш три динара!" По [illegible] овога потписа, нагађа, да га је написао сам Андра, [illegible] „Љенковић понаша," те му служи као „[illegible]" радње.

Карактерност радње је чиста, са добрим намештајем. [illegible]

Једне суботе, било је повишица у Ђеру, спремио сам се да Андре да се обријем и да се дотерам у ред као човек за сутрашњи божји дан.

Отишао сам код Андре да се обријем и какво сам у његовој радњи ви чуо! Једновремено свега, које су ту, како рече, [illegible] интригује ме да те опишем читаоцима.

[illegible] „наша работа!" [illegible] „Кала," [illegible] „Тошко." [illegible] „Кокица" [illegible]

„Тоша" када на овој берберској столици [illegible] „на мало оваки страну, а свето с ногама да се не [illegible]." [illegible] (Бозка) у једну [illegible]

Циганин, [illegible] свирају ову [illegible]:

„А ој, Ружо, ружо шиба,
Баш те убио, ко те љуби!"

Прошло је [illegible] човека [illegible] то весело! Никола кад виде да њима [illegible] грубим гласом:

— Андро, море, [illegible] се мешаш? [illegible] Циганина, а [illegible] у бас.

— Чарли бре, [illegible] Тому [illegible], [illegible] г. Николу! [illegible] Андра [illegible] своје чарапе.

Чарапе остави „завршу" на [illegible] и [illegible].

Никола седи и [illegible] о [illegible], у једном старом [illegible] кашљу [illegible] у реду, [illegible] „завршу" на [illegible], а у левој [illegible], на једном [illegible] „лал" и „завршика."

Никола [illegible] и пружио му се одела на лицу, чим да Коца подигне своје [illegible], он да [illegible] бријање, Андра [illegible] и удари у „чангу" и својим [illegible] баритоном [illegible] ову песму:

„Андрејо моја,
Љубим те сада,
На овој земљи,
Што сам рада!"

Цигани га прате тихим и искиданим [illegible]. Никола [illegible], полако [illegible] очи, а [illegible] тиха, [illegible] се [illegible] [illegible]. Бријач [illegible] и [illegible] Овај [illegible] [illegible] израза [illegible] гледам [illegible] уживање!..

Изађох...

Посматрајући ово весеље, промишљах у себи: зар не тамо по Београду? Каква [illegible] салона, [illegible] фризерница, [illegible] салона, [illegible], Врба Даниће и др. поред овог [illegible] Андре! Треба они [illegible] који траже велику [illegible] [illegible], [illegible] литара [illegible]!

Рабиш

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

Публика је у први мах од чаробница хтела да јој оне откривају будућност и помогну јој да промаше благо. За то је било разних средстава, која су сва имала један циљ, да се „дух", ваљке сатана, врачбинама и преклињањима изазове и каже „лако сакривено" [illegible].

„Једна жена — пише Ла Рејни — обично какав проститутка, која се налазила пред порођајем, носила је по једном кругу на патосу опкољеном црним свећама; ако је настао порођај, мати је давала своје дете да се посвети ђаволу. Пошто је „свештеник" изговорио бестидне речи преклињања, он је, који пут и на очи материне, заклао дете, али је мајком то изгледало на страни, јер се већ дешавало да је узбуђена природа у последњем тренутку повела своја права и несрећна мати своје дете истргла из наручја смрти. По неки пут је било довољно да се убије побачено дете, а чаробнице су увек имале такву децу на расположењу. Необореним девојкама и лакомисленим женама наређивале су чаробнице да плодове својих незаконитих односа остављају на страну, шта више оне су имале своје сталне лифератере, праме ле, које су се марљиво трудиле да узму побачај, деца су пошто су крштена убијана и онда носила на гробље, а најчешће су у каквој шуми закопавана или у пећи спаљивана. А чаробница Бос на ово вели: „У Паризу има толико људи који траже благо, да је чаробна преплука њима".

Ови и други још страшнији обичаји нагнали су Ла Рејнија да пише: „Тешко је само и замислити да су такви злочини могући, мучно их је избећи посматрати. Али они који их први признају и злочинци знају причати толико појединости о томе да је немогуће с њима".

Алхемичари

Покрај чаробница и вештица долазе и алхемичари и философи, које представљају Вонан, Шастеј, Клеслан, Рабел, Башимоли. Већ смо поменули да је Луј од Вонана ухапшен 5. децембра 1677.

Ово друштво алхемичара и „философа", који су тражили камен мудрости, потиче из једног врло немирног времена. Франсоа Гало де Шастеј, други овог имена — он је припадао једној познатој породици из Лангедока, која је војском, црквом и књижевношћу дала људе од високог значаја — био је старешина или, како кабалисте веле, „мајстор" њихов. Његов је живот био најпустоловнији. Рођен 15. новембра 1625. у Ексу, он је био други син Жана Галона де Шастеја, главног државног тужиоца рачунског суда у Ексу.

(наставиће се)

Из дневника залудног човека

— Бележено за „Правду" —

ДРУГИ ДЕО

БИБЛИОТЕКА „ПЕВНИЦЕ"

Ваљево, новембра 1908. год.

2.

Раскајашна књегиница

(наставак)

Гледа се тако пустињаштво и живот, смрт тела и сладострасност, тајанственост и веселост.

— Прођи ми шћеро! — чу се мукао и тежак глас — и погледај у дубину очију мојих!

— Шта у њима имаш да видим, до помућени поглед човека, који се света одрекао!

— Али, кад те је волим, прођи и погледај! заповеднички викну пустињак.

Као послушно јагњешце Асинија се пребацила пустињаку, који је ухвати за руку. Његове очи упиљише се у очи Јаковљеве и једник јак кривски разнесе се кроз каменату пустињу. Павши на колена Асинија је јецала:

— Оче, свети оче, опрости грехове моје!

Са њених очију бежаше се, под [illegible] погледом овог полуподивљалог човека, сакупљене завеса, страсти, која јој је покривала све несупутности живота!

— Ђаво је изашао из ње! — вели се у „Прологу" — и Асинија постаде божији „агнец", очишћен од грехова и нових, част као да је сад рођена.

Одведена у [illegible] оца [illegible] Асинија је дуго и дуго [illegible] молећи оца да јој опрости за све лудости, које је починила. И срећан Кладије благосиљаше сат и дан, кад се решио да своје дете доведе пустињаку.

Могло се то веће одмах отпутовати натраг, да није Бог другачије одредио. Он усеји боловање у срце Кладијево, да се ђаво одмах не врати у срце Асинијино, те с тога, на предлог пустињаков остави ћер у каменитој пећини, да би је Јаков чувао, да зло душевно не уђе у њу!

Ова оцена олакша би судбоносна и за Јакова и за Асинију. Наступила је драма, коју ја нисам у стању да опишем, него упућујем светузнањем „Пролог," да она, место мене говори.

— Али ту нов ђаво, који је изашао из блудне ћери, уђе у пустињака, те он изврши покору над њом и грдно згреши Богу. Кад преи врачи свечању са Истока сакупише увиде Јаков, како је грешно дело учинио, и видећи да двојица слава мирним сном као дејење, помисли, да је ово прави сотона, који га је лишио небеског раја. Са једним беснм корапом јурну на њу и својим колтупљеним рукама уклони је пре но што се могла пробудити!

* *

[illegible]

Кад је Кладије Мартелин сазнао за смрт своје ћери није хтео казнити убијцу пустињака. Оставио га је његовој савести, а он се са мртвим телом вратио у Антиохију, где је Асинију сахранио. После две године пренео је њене мошти у Рим, и сахранио у дивљим гробницама маузолеј на Via Appia.

* *

Видевши како је грешно дело учинио пустињак Јаков остави пустињу у којој је живео, пресели се у Антиохијско гробље, где у близини Асинијиног гроба, нађе неки скромнији гроб, ископа земљу и сложивши мошти покојникове на једну гомилицу, која му је за подглавље служила, провео је у том гробу читавих десет година. Једнако се лупао у прса и очајним гласом викао:

— Господе, опрости мени грешноме! По великој твојој милости очисти ме од грехова мојих!

Судећи по „Прологу" Господ му је опростио и наша црква на дан 8. марта слави Јакова као свеца Господњег!

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Вранко позориште

Вечерас, на Нову Годину, нов програм од 20 тачака, са комадима:

1. *Нова и стара...*
2. *Занатлијска школа.*
3. *Последњи бал* (нова оперa).

Нове шансоне „о старој и новој години"—„Честитке" „Мошнас жене" и „ново — старо, старо — ново" за ложнију општу поделу. Посета ће бити огромна. —

Милан Вапа

фабрикант картонаже, честита свима својим муштеријама

Нову 1909. годину.

Пријатељима Књижевности

Од 1. јануара 1909. године *Српски Књижевни Гласник* улази у девету годину свога излажења. За осам минулих година *Српски Књижевни Гласник* је био најбољи часопис у Српству. То потврђују многи српски, хрватски, бугарски, словеначки и словенски листови, као и огроман број публике у Србији и ван Србије.

Сталне рубрике *Српског Књижевног Гласника* јесу: 1) Приповетке, романи и драме (изворне и преведене), 2) Песме (изворне и преведене), 3) Огледи из књижевности, науке и друштвеног живота, 4) Одломци из српске и стране књижевности, 5) Ситни прилози, 6) Књижевни Преглед, 7) Научни Преглед, 8) Позоришни Преглед, 9) Уметнички Преглед, 10) Политички Преглед 11) Оцене и Прикази, 12) Белешке.

Претплата се шаље увек унапред и она износи: на годину *18 динара (круна)*, на 6 месеци *9 динара (круна)*, на 3 месеца *4·50 динара (круна)*. Претплату прима *Администрација Српског Књижевног Гласника, Београд, Скопљанска улица 9.* 713 4—5

Негујте зубе Кушаковића Калодонтом

СРБИНЕ БРАТЕ

С В О Ј С В О М Е

Нека ти је срећна Нова Година, нека вам донесе много добра и срећу теби, твоме дому и Отаџбини. —

Пази у Новој години где ћеш дати свој марјаш при куповини твојих потреба, само га пази не дај у туђе — швапске руке, ако га имаш не могу примити српске као да га даш у швапске руке, Српство има један марјаш мање а душманин више.

Знај да најва и пажљиву (хигијену) захтевају твоји зуби, као неопходну потребу [illegible] и српски патриотизам и дужност „свој своме" да ти и сва твоја негујете зубе српским производом *Калодонтом Кушаковићевим.*

Веруј, да ће сваки страни калодонт, који би ушао у твој дом, кушао би по један крајцер [illegible] непријатељу противу нас и Српства, а помагањем српске индустрије, помоћи ћеш економско а тиме и културно-национално напредовање Србије и Српства.

Уверен буди да је *Кушаковићев Калодонт*, као одличан, [illegible] негу зуба, чува и лечи, одобрен од Санитетског Одбора, препоручен од многих лекара и награђен на светским изложбама у *Лондону, Паризу, Остенди, Бриселу, Бечу, Хагу, Прагу и Атини* и [illegible] не треба српско успевање и рад за благостање.

Запамти, да је онај народ јак у чијој је руци трговина и индустрија, помажи дакле своје трговце и српске производе, помоћи ћеш српски народ, на помоћ свој у борби против душмана. —

Неоспорна је истина, да Швабе: *Сари, Таусиг, Клајн, Волф, Леви* и у опште *Јозефовци* нису дали нити ће дати ништа за добро Србије и Српства, док међутим *апотекар Кушаковић* и његов дом за кратко време рада и живота помогли су материјално и морално: *Врањски [illegible] дом, Црвени Крст, Народну Одбрану, Певачко друштво, Фонд сиромашних, Основне школе, Трговачко занатлијску омладину, Српско [illegible] удружење, Друштво за потпомагање [illegible] у Врању, Српски манастир Хиландар у Светој Гори,* и као сваки Србин помагаће и у будуће, по могућности, све оно, што ће нашој Отаџбини и општем добру донети користи.

Помагањем Српске народности и српске производе [illegible] сваки свој, [illegible] својих мана и уважењем пријатеља тако правилан пут је, да се сваки Србин чува Српству и отаџбини а економски ојачава Србија, како ће се [illegible] својих непријатеља и уједините Српство. — Српско поздравља сваког Србина и Српкињу.

ПЕРА К. КУШАКОВИЋ апотекар — Врање.

С В О Ј С В О М Е

Негујте зубе Кушаковића Калодонтом

Ученик из боље куће са добром препоруком који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је књижарско-папирничкој радњи **Душана Тодоровића** Краљ. Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

Нове музикалије

За гласовир

1. Велики избор музикалија светскога и страног издања.

2. Нарочито за почетнике препоручујемо:

1. Албум 100 српских народних најновијих игара. Цена 5 динара.

2. Албум 130 српских народних песама. Цена 5 динара.

3. Албум песама Исидора Бајића: песме из „[illegible]," „Чича Стан," „Рације" и „Девојушка." Цена 6 динара.

4. Збирка Композиција од Ј. Урбана, са 9 најновијих одабраних композиција. Цена 3 динара.

5. Албум песама из концерата Марка Савића — 20 одабраних концертних и оперских мелодија. Цена 6 динара.

6. На [illegible] фантазија од Свободе. Цена 2 динара.

Највеће стовариште српских и страних музикалија.

ИЗДАЊЕ ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ

Мите Стајића — у Београду

Живела Срећа

На срећке Класне Лутрије продате из радње **Исака Ј. Ешкеназија** добија се врло често

Премија од	300.000 дин.
Гл. згодитак	100.000 „
50.000 „	14.000 „
40.000 „	12.000 „
35.000 „	10.000 „
30.000 „	8.000 „
25.000 „	5.000 „
20.000 „	2.000 „
15.000 „	1.000 „ итд.

тако да свака кола која [illegible] из моје радње купује срећу на најпоузданији начин срећу. Поруџбину извршујем одмах по пријему новца. Моја радња без конкуренције продаје [illegible] и чије робе не [illegible] између 2, 3 и 4 од сто. Купује [illegible] [illegible] Краљевине Србије и плаћа највећу цену.

С поштовањем

ИСАК Ј. ЕШКЕНАЗИ

[illegible] и овлашћени продавац срећака Класне Лутрије код „Руског Цара" 686 9—15

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Бранкова ул. бр. 16.

11.000 динара

Лекар под интересом на меницу тражи на сигурно подложно или конкретно имање.

Тражи се грунтовно имање од 25—30 хектара за економију у околини Београда, Ниша, Пожаревца, Смедерева и других места нарочито поред Мораве или Дунава, [illegible] Ужичка Фабрика.

Услове продаје и цену [illegible] [illegible]

2—6 **Миша** [illegible]

Продаје се намештај

Због селидбе продају се 2 спаваће собе, 1 сала, 1 трпезарија и 1 кабинет. Све елегантно. Упитати у редакцији „Правде." 725 2-3

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. д. на најјевтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и осталих артикала јевтино.

С поштовањем

Добр. Т. Атанацковић

Кнеза Симеона бр. 5. — Телефон 270.

707 6—10

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па свake суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи опленачки бермет. *Љубитељима* црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по јевтиној спуштеној цени. —

Опленачки „КОМИЊАК" продајемо на рајање по 30 п. дин.

Музички инструменти

и то

виолине, флауте, кларинете, бандиска трубе, армонике и сав припадајући прибор.

Најфиније [illegible] могу се добити у првој и највећој трговини ове врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

пређе **А. Путник, Београд**

Богато илустровани ценовник шаље се на захтев бесплатно.

Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и солидно. 22927—30

НАДАЈ
СЕ — ДОБ
И

СРЕЋКЕ

КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

за

I-ву класу 37-ог кола чије је вучење

10. јануара 1909. год.

Могу се добити у мојој радњи-тргу „Хотел Славија" у свима деловима и великом избору бројева.

У прошлом 36-том колу добици су моји играчи од већих згодитака **50.000 и 40.000** као и велики број од **15.000, 10.000, 5.000, 2.000, 1.000, 500, 300 и 200 динара.** Препоручујем поштованој публици да код мене купи срећке, — срећа ће и њих послужити, а позната солидност моје радње јамчи им за пун [illegible] [illegible] ваше бити уважавана.

Поруџбине срећака и са стране по пријему уплате одмах извршујем.

Миодраг С. Антонијевић

Овлашћени продавац срећака, Београд.

781 1—6

Готов је и већ се растурио пријатељима илустровани

КАЛЕНДАР **„ГАРАШАНИН"**

који је ових дана изашао из штампе са одабраним садржином, као прва свеска „*Библиотеке*," коју ће од сада издавати:

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи пет штампаних табака, а цена му је свега пола динара. Поруџбине и новац вољи што пре упутити на адресу књижаре г. Игњата Данчића, Чика Љубина улица бр. 14.

Књижарима и продавцима 30 од. сто рабата.

689 7—10

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени."

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 28. дин. за пола год. 14 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Пашине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 28.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПЕТАК 2. ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 2. | Телефон 821.

Убојна снага Аустро-Угарске

упоређена са снагом Србије и Црне Горе

Други део: Србија и Црна Гора

од једног ђенералштабног официра

(наставак)

Наоружање

Сваки борац сталнога кадра наоружан је руском т. з. трилинијском пушком, калибра 7,62 мм. с бајонетом, а сваки пак борац I. позива народне војске има поред своје пушке и омиљено му народно оружје: јатаган и револвер.

II. позив народне војске наоружан је Берданком № II., калибра 10,60 мм., а остали борци пушкама система Верндла и Крнка.

Пушку и један део муниције чувају обвезници код себе још за време мира.

Одело и остала спрема, како код она 2 батаљона сталног кадра, тако и код обвезника у позивима, је често [illegible]. То набављају сами обвезници. Држава им даје само оружје и муницију.

Сем тога, пре краћег времена, набављено је 12 митраљеских пушака из Италије, за сваку пешадијску бригаду по једна.

Артилерија

У миру имају 1 пољску (узорну) батерију, калибра 8,7 см. система Крупповог, а 2 брдске (учебне) батерије истога система, калибра 7,5 см. Све три су батерије у Никшићу. Батерије су јачине укупно по 80 људи и 30 коња.

У рату Црна Гора има: 30 пољских топова, 42 брдска топа, 30 тешких опсадних топова, 10 мерзера и 4 хаубице, и једну брзометну батерију, добивену из Италије. У извесном је изгледу да ће из Русије у најскоријем времену добити још брзометне артиљерије.

Коњица

Од коњице за време мира Црногорци немају никаквих јединица, што им је према природи њиховог земљишта и непотребно. За време рата формирају се извесан број коњичких одељења за ордонанску службу и Књажеву Гарду.

Техничке трупе

Од њих имају само 1 чету пионера, која служи као школа за васпитање и обуку пионира народне војске. Осим тога на Цетињу постоји и војна лабораторија и радионица оружја на Црнојевића Ријеци.

У Црној Гори нема редовног позадинског устројства. Извесан број товарних коња носи на себи муницију, профијант, воду и остале потребе, за сваки батаљон посебице. Коноводци су неспособни обвезници или пак и саме жене. Остале се административне установе као: болнице, све врсте коморе и т. д. стварају кад потреба захтевала буде.

Пограничну стражу врше по карулама, дуж целе границе, обвезници I. и II. позива наизменце.

Подела војске

У Црној Гори, за време мира, постоје 11 пешадијских бригадних команада и једна артилеријска бригадна команда. У рату имају 11 бригада I. позива. Свака је јака од 4—6 батаљона, 1. резервног батаљона, 1. брдске батерије и неколико одељака коњаника.

Није позната њихова формација II. и III. позива, али је фактор са којим се мора рачунати.

Бројно стање

Јачина је I. позива око 30.000 бораца.

Јачина II. позива око 20.000 бораца.

Јачина III. позива око 4.000 бораца.

Свега око 54.000 бораца.

Командни елеменат

За попуну старешинског кадра свога I. II. и III. позива Црна Гора има на расположењу веома мали број активних [illegible] по већи са високом војном спремом, добијеном на ђенералштабним школама у Русији и Италији. Сем ових она има активних официра, који су свршили курс њихове подофицирске школе у Подгорици. Као што смо већ раније напоменули попуна официра у народној војсци бива давањем чинова појединцима због ратних заслуга или по наслеђству. Ово постављање ће се многима учинити и непрактично и престарело. Али ономе, који познаје друштвени живот Црногораца, ово ће бити потпуно појмљиво. Црногорац и сада живи строго патријархалним животом. Природом свога земљишта одвојено од осталога света, он је сачувао потпуно оне племенске особине и живот, којим је живео од давне прошлости. Под пођеством својих племенских старешина он је од памтивека ратовао и бранио слободу оне грудве кршне и стеновите, али њему тако миле земље. Васпитани по традицији као вође своје околине, њихове племенске старешине — официри народне војске — пуни поноса и различитих традиција, представљају данас типове јунака, какви се данас скоро нигде не виђају. Оне су племенске старешине од увек уживале а и сада уживају необично велики углед у своме племену и околини. Сваки их у племену познаје и између њих и њега постоји дубоко укорењена душевна веза и узајамно поверење. Ово је у толико разумљивије кажемо, да скоро сваки одрасли Црногорац и самог њега лично познаје. Вођена овим и оваквим вођама, модерним оружјем, муницијом и осталим потребама набављена, црногорска војска представља данас чињеницу, о којој сваки њен непријатељ мора водити озбиљна рачуна.

О Црногорцу као борбеном елементу

О овоме је у нечему мало час говорено, али држимо да се на томе треба још дуже задржати.

Црногорац је по природи живог темперамента, сналажљив, окретан и жилавог телесног склопа. Врло слабо упознат са занатима и пословима ручне индустрије, у главноме цео свој век проводи у природи. Кршна природа земљишта његове отаџбине чинила је те му је тело очвршћавало, а сиромаштво саме земље, оскудица трговине и индустрије и слаб утицај културе у опште учинили су, те се оригиналност и ратничке особине племена нису ни у колико умањиле, као што је то био случај код народа других, богатијих држава, где су култура и велики развој индустрије и трговине извршили већ свој негативни утицај на жељу за ратовањем, а у највећој мери развили жељу за мирним и удобним животом, а страх од неизбежних невоља у рату. Он са пушком о [illegible] револвер му је вечито за појасом. Индивидуално образовање човека као борца, на које се тако много полаже у програмима за васпитање војника код свију војнички најнапреднијих држава, њему је традицијом укорењено. Нарочито у таквом начину борбе, где је остављено слободно поље и појединачној иницијативи и умешности, Црногорац је незаменљив. Гусле, некад тако омиљене у васколиком Српству, и данас у Црној Гори врше свој огроман утицај. И код куће и ван ње, при свима скуповима, он још из ране младости слуша само песме или приповетке о славним и јуначким делима својих ђедова и њима напаја своју душу. На тај начин и природа, и друштвени живот и традиција учинили су у току векова то, да је данас сваки Црногорац одличан војник и борац. Треба му врло мало обучавања у трупи на вежби, па да постане врло добар војник, јер је поред руковања оружјем домаћу дисциплину научио код своје куће.

Тек кад утицај културе измени садашњи друштвени живот и склоп Црне Горе, умањиће се и ратничке особине њених горштака, али за то треба да протече много времена. Али ће све дотле Црногорац бити одличан ратник а Црна Гора један велики војнички логор.

(свршиће се)

ГОВОР ВЕЛИКОГ ВЕЗИРА

Цариград 1. јануара 1909. год.

Велики везир Ћамил паша држао је јуче врло дугачак говор о спољној политици Турске царевине. Рекао је, да је политика освољена на народној свези подржавања од свију сила искрено и симпатично. Затим је излагао стање, које је створено услед проглашења независности Бугарске и анексије Босне и Херцеговине од стране Аустро-Угарске. У даљем свом говору навео је како је Аустро-Угарска влада место да напусти окупиране земље, напустила само Санџак Новопазарски а објавила своје решење, да анектује Босну и Херцеговину. Овим чином Аустро-Угарска је нарушила Берлински Уговор и стога је у Србији и Црној Гори почело да врије, јер се сматрало, да је овим нарушењем тешко дошла у опасност будућност и Србије и Црне Горе, те су са тога у обема овим земљама биле почеле припреме за рат, да је већ било дошло и до тога, да се од њихове стране огласи рат Аустро-Угарској. Како су услед овога врења почеле долазити турској влади депеше из неких вилајета, у којима се изјављује жеља, да и Турска учествује у рату противу Аустро-Угарске на страни Србије и Црне Горе, јер су мислили, да ће Турска хтела не хтела у акцију морати бити увучена, то је Турска влада прво писмено са српском и црногорском владом а доцније и са њиховим изасланицима водила преговоре шта се има радити. Како су Енглеска и њени савезници желели, да васпоставе статус кво на Балкану и како је [illegible] конференцију, да се Србији и Црној Гори даду компензације али никако на штету Турске, то је турска влада убедила Србију и Црну Гору, да је потребно, да се чека на решење конференције, а по учињеном споразуму између Србије, Црне Горе и Турске, Црна Гора и Србија напустише су намеру, да објаве рат Аустро-Угарској.

При свем том Турска је продужила започете преговоре са Аустро-Угарском о начину споразума у погледу Босне и Херцеговине. Ти преговори одужили су се неколико месеци услед захтева Аустро-Угарске, да пристане на услове турске владе. Најзад је Аустро-Угарска у пола пристала на услове турске владе и ускоро ће се стање и са Бугарском довести у ред.

„Геније" Србије

после аустро-турског споразума

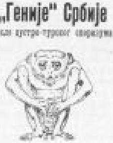

Он („Геније"): А сад? Шта ћемо сад, враг му баба?!

Аустро-турски споразум

Како цариградски дописник „Н. Фр. Пресе" дознаје, споразум између Порте и Аустро-Угарске не обухвата само решавање од стране Порте познатог аустро-угарског предлога, већ и цео комплекс прворедних концесија које чини бечки кабинет.

Уговор још није потписан, али је његов нацрт израђен.

Говор великог везира, који је у прошлу среду имао бити изнет турском парламенту, имао је просто између свих других послова своју политику сконцентрисати, *да је турска влада готова признати анексију Босне и Херцеговине под овим погодбама:*

1. Трајно напуштање новопазарског санџака од стране Аустро-Угарске.

2. Закључење трговинског уговора, којим Аустро-Угарска даје Турској извесне привредне користи.

3. Накнада за бивша турска државна добра у Босни и Херцеговини.

У споразум није ушло питање о укидању аустро-угарског протектората над католицима у Албанији, но је остало *за доцније преговоре.*

Изгледа да је Ћамил паша обезбедио за ово већину у Скупштини.

У исти мах ово се сматра као победа конзервативно - либералне политике над младотурским комитетом.

Скандал у чаршији

Јутрос је наша чаршија била сведок једног не толико чудног колико карактеристичног [illegible].

Павле Бајић радио је до скора ортачки са браћом Сасом и решио се једног дана да се с њима раортачи. Погодили су се како и на који начин да то изврше и данас је требало да се то приведе крају. Кад је Бајић јутрос дошао у радњу затекао једног од браће Сасов код отворене касе, у којој су чуване радњине књиге и учини му се да око њих нешто баје.

Да би се осигурао од сваке евентуалности, он затражи од Сасова кључеве од касе а кад му их овај не хте дати, он покуша да их отме. Око тога се породи свађа и гужва тако да је најзад морала полиција интервенисати.

Срећне у новој 1909-ој години!

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Велеиздајничка цена

„Србобран" јавља, да су многи угледни грађани Срби у Новој Градишки добили уцењивачка писма, којима се позивају да на одређено место оставе по две хиљаде круна, иначе ће их анонимни уцењивачи доставити власти и тужити као „велеиздајнике." Њима ће се, вели се у тим писмима, веровати, а уцењенима неће, јер су Срби. Ето докле је довела нејака политика бана барона Рауха.

Читуља

Трећи дан Божића је у Трсту изненадно умро од срчане капи Гито Шерамић, угледни трговац, индустријалац, предузимљиви српски привредник, користан и одани пријатељ. Чинио је велика добра за напредак свога народа. Својим је трговом ловачки српску православну цркву поклонивши јој много скупоцене уметнички израђене црквене утвари. Хиљадама је давао на добротворне цели као Трсти. Цинтару је поклонио једну кућу за српску школу, а тако исто и српској православној општини у Дубровнику. Његових прихода од 400.000 круна сиротињама је трошио чак у Трсту. Чинио је врло других доброчинстава и помагао Српство свуда. Бог да му душу прости.

ЈЕДНО НЕЗАКОНИТО ИСКЉУЧЕЊЕ

У II. београдској гимназији извршена је једне ноћи крађа каталога ученичких оцена, пошто су ноћу обијена врата на згради гимназијској и врата на ормару, у коме су стајали ти каталози. Истрагу по овој кривици водио је директор гимназије г. Миливоје Симић и на основу те истраге професорски је савет донео одлуку, којом је један ученик VI разреда те гимназије из свагда искључен из свих средњих школа у Србији.

И ако је ова кривица такве природе, да ју мора водити надлежна истражна власт, директор гимназије г. Симић, невичан истражним пословима, водио је истрагу сам, и, наравно, према таквој истрази и његову реферату, професорски је савет и могао донети онакву одлуку, какву је донео.

Истрага, коју је водио за њу непозвани и нестручни директор г. Симић, нашла је кривца у ђаку, који би можда изишао и невин, да је истрага вођена аналачки и од стручне власти. Да је тако учињено, као што је требало учинити, истрага би имала да утврди и расветли једну околност, која истрагом г. Симићевом нити је утврђена, ни расветљена. А та је околност ова:

Обијање врата гимназиских и крађа каталога извршена је ноћу. Истрагом је требало утврдити, где је те ноћи био окривљени и сада већ искључени ученик. Ако би се истрагом утврдило да он те ноћи није био код куће, онда би то, поред других околности, и могло потврдити сумњу да је дотични ђак учествовао у тој покрађи. Али ако би се пак утврдило, да је он те ноћи био код своје куће, онда би са њега морала отпасти свака сумња о његову учешћу у овој покрађи.

Међутим истрагом, коју је водио директор г. Симић, та најважнија околност за учешће у тој кривици, не само да није нимало утврђена, но г. директор „истражник" није ни покушао утврдити је.

Ма какве друге разлоге показала истрага г. директора, они не вреде, кад није утврђено где је дотични ђак био те ноћи кад је извршена покрађа. И према томе је и одлука, коју је професорски савет донео о искључењу његову на основу истраге, *неправилна и незаконита*, као што је неправилно и незаконито решење министра просвете, којим је одобрио ту одлуку.

ЈЕДНА СВЈЕТСКА НАПАСТ

Одмах у почетку мојега чланка морам да изјавим, да се горњи наслов односи на философа и социјалног политичара графа Лава Николајевича Толстоја. То морам да напоменем зато, да би се људи, који су већ сасвим заборавили суштину овога пророка, још за времена биједни читатељ, те тако представи сумњиве људе. Не пишем сам за зато, јер држим да је већ крајње вријеме, да се дигне против лажне љубави и благости, под којом се крије несвесна једностраност и несмисленост Толстојевих проповиједи, а поглавито је повод публикација његових мисли о анексији Босне и Херцеговине — које мисли је нашао за нужно одштампати један београдски лист баш сада, у вријеме свршавног огорчења народа српског.

Овђе је познато да Толстој забацује и осуђује патриотизам, државу, сваку власт и организацију. Он вели да „тако звани виши слојеви народа" масама патриотизам и страх пред некаквим непријатељем само сугерирају, да би мase што драговољније плаћали порезе и служили државу. У истину да непријатеља нема, и тако да је патриотизам исто тако сувишан као и држава. Али су господа помијешала те појмове, те их једином народу сугерирају, да би могла о његовом трошку удобно живјети. Већ од много година Толстој проповиједа, да је дужност свакога човјека да чини цијели неморал овога стања, тежи ради ово тога, како би се ово порушило. Револуције не требају, јер, као што свака сила, тако је и револуција неморална. Да би се постигао циљ, за којим цијело човјечанство треба да иде, довољно је, да већи број људи увиди истинитост Толстојеве науке. За сада — у стању које до сада још постоји — већина просвијећених људи треба да се састоји у непобиједну поредак и у неморалну ма какве државне службе. Јер сваки, који плаћа порезе или служи држави потпомаже неморал и чини се саучесником онога зла на овој земљи. Како се види, пут, којим ћемо доћи до царства овјељског треба добавити све, што је Толстојевом мишљењу противно — па онда ће се само по себи распасти све, што нам живот чини борбом.

Патриотизам је неморалан, јер нас потиче на неправду према страним народима. Држава, која је на њему саграђена, разбојничка је продукт неморала, а, наравно, разбојничке и неморалне су и појединци, који држави служе.

Ја нећу сад да се упуштам у какву дугу полемику о патриотизму. Било је и памтимо и племенитих људи, који су у њему налазили нешто узвишено. Патриотизам није само ствар разума, већ и ствар осјећаја и а осјећајима најтеже је добити водити. Толстој вели, да је скоро све, што се је досада на земљи догодило, резултат неке сугестије, којом су поједини бескрупулозни и егоистични разбојници народе подвргли. Патриотизам не може бити ништа друго него [illegible] јер он на против спријечава једину велику, племениту љубав: љубав према цијелом човјечанству, у којој се јавља љубав према Богу.

У овоме лежи једна од великих погрјешака Толстојеве дедукције: он уђе на земљи тражи савршенство, које човјек не може да постигне, јер за њега нема способности — као што н. пр. и у математици не може да схвати бесконачност. И философија, која није основана на материјализму види у нашем животу вјечиту борбу између добра и зла, између божанствене и земаљске нарави. И Гете није тражио хармонију у презирању наше земаљске нарави, већ у том, да се ова оплемењује оним, што је у нама божанствено; као што и љубав не искључује, него га уздиже и оплемењује спознавањем.

Љубав за сопственим племеном, те због ње не треба на Толстојевизовати. Истина — [illegible] Напротив, ја налазим, је Толстој онај што налази не, који другачије мисле него он [illegible] ком се, која је садржина у великом мозгу, што га је стекло као вођ бујства. Његова борба највише стимула за супростном; он оштро кори оне, који једнаку смисла за ове осјећаје имају што их људи напред потичу. Може ли овај водити до усавршења? Свакако [illegible] рад на овој земљи није несавршености.

Поништењем свега што је земаљско [illegible] живот. Науке, и од нас то захтијева, немогућа је. Све што нам живот пружа, плод је борбе, и [illegible] бога, као све на земљи.

(свршиће се)

Дневне вести

Услови за мир. Говорећи о аустро-турском споразуму и условима за мир на Балкану, „Даили Телеграф" вели, да је мировни интерес енглески и *Европа неће бити сигурна, никаква мира све дотле, док год на Балкану буде ма и једна незалечена гнојава рана. Један поглед на карту довољан је па да се види да Србија и Црна Гора, с обзиром на аустриско непријатељство, не могу утврдити своју независну националну егзистенцију, коју им је дао Берлински Уговор ако обе те државе не добију везу и ако Србија не добије несметан излаз на море*, те да своју индустрију која се развија, спасе од тога и немилост једног потеза пера у Бечу. И овај лист вели да на Балкану неће бити мира, ако се не признају захтеви Србије на независну егзистенцију.

Кабинетско питање. Као што је познато, прекјуче, у прошлу среду, имао је у турском парламенту велики везир Ћамил паша изнети свој експозе о спољној политици. Како „Нова Слоб. Преса" јавља, Ћамил паша је тада имао у парламенту ставити и кабинетско питање поводом турског усвајања предлога о куповини и продаји Босне и Херцеговине. У току данашњег дана јамачно ћемо имати извештаја, како је турски парламенат примио тај пакт.

Зиновјевљева изјава. Ако је веровати „Н. Сл. Преси," саветујући Турској да усвоји аустро-угарски предлог о продаји Босне и Херцеговине руски посланик Зиновјев изјавио је, *да се Русија не идентификује са Србијом и да безусловно жели да се на Балкану одржи мир!*

Није потписан. Споразум између Турске и Аустро-Угарске о продаји и куповини Босне и Херцеговине још није потписан, јер имају да се реше још неколико других питања.

Владина оставка. Г. Т. Велимировић, као председник министарског савета поднеће вечерас оставку Краљу. Та ће се владина оставка саопштити сутра Скупштини на првом састанку, и седнице ће се одложити до састава нове владе. Као што је познато, г. Велимировић је још пре Божића поднео био Краљу оставку, али су самосталци министри молили код Краља да ту оставку не прими, него да се сачека састанак Скупштине. Скупштина је дошла и влада подноси оставку. Самосталци тек не могу силом натерати г. Велимировића да остане на управи, кад он неће.

Изјава поверења. Велики везир Ћамил паша изнео је у прошлу среду у турском парламенту свој експозе о спољњој политици. Парламенат је једногласно изјавио поверење Ћамил паши. Сам експозе доносимо у данашњем броју.

Миловановићево мишљење. „Пестер Лојд" јавља да се министар спољних послова д-р Миловановић овако изразио о аустро-турском споразуму: Споразум се може сматрати као добар знак за то, да је *Аустро-Угарска пошла сад путем концесија и да хоће да задовољи оне државе, чији су интереси оштећени анексијом Босне. Испуњење турских захтева даје наду да ће и наши интереси бити очувани. По стигнутим споразумом наше гледиште није ни најмање измењено.*

Абдикација. Бечки листови јављају да је Краљ Петар изјавио да ће абдицирати у корист Престолонаследника Ђорђа, да је услед тога жива телеграфска преписка Београда и Цетиња и да је кнез Никола саопштио Краљу Петру да ће и он абдицирати. „Нова Сл. Преса" донела је о томе и уводни чланак.

Последице споразума. И поред све добре воље бечки листови нису могли сакрити факат, да је усвајање аустро-угарског предлога о куповини Босне [illegible] сукоб између великог везира Ћамил паше с једне и министра спољних послова Тевфик паше и министра унутрашњих дела Хилми паше с друге стране, и да ће услед тога ова последња двојица одступити.

Захтев Енглеске. Како из Берлина јављају, берлинска дипломатија прича, ако дође до конференције, да ће Енглеска за се тражити острво Крит и *да ће само у том случају признати анексију Босне и Херцеговине*. Сва је прилика да је овај глас бечка измишљотина.

Плаћање у ратама. Бечки листови већ јављају „како се чује," да ће Аустро-Угарска откупну цену за продају Босне и Херцеговине платити не од једном, но у ратама.

Крвав сукоб. Како из Велеса јављају, био је крвав сукоб између отоманских бугарских присталица устава и присталица независне Бугарске. У том је сукобу један Бугарин погинуо а многи су рањени.

Помиловање. И овога пута од помиловања не би ништа. Сва обећања осташе на јавно, сва растезања била су проста заваравања. Напрезања појединих министара разбила су се о сталну и непоколебљиву пакост оних, који хоће да невини људи још једнако труну у хапсанама. Влада није одговорила својој дужности; она је требала да прави питање од тога помиловања, па бар кад пада, да падне с чашћу и да цео свет њен пад разуме и да сва Србија стане на њену страну.

Али је г. П. Велимировић сматрао за већу част да свој премапотпис стави на указу о одликовању г. Мостића адвоката, него ли на указ о помиловању неправедно осуђених.

Свако има свој укус!

Само треба у Скупштини ствар изнести јасно на чистину и рећи да ни једна влада, која не изврши помиловање не може рачунати на подржавање од стране опозиције: напредњака и народњака.

Самосталцима и њиховом „програму", наравно, одлично пасује ово непомиловање. Они само умеју да причају о прошлој „реакцији", која је гонила невине људе, а кад они дођу до весла у власти, могу бити пуне апсане невиних људи.

Настас у књиговодству. У књиговодству министарства финансија ради од дужег времена и г. Настас Петровић бивши министар унутрашњих дела и народни посланик.

Чије ли рачуне он прегледа?!

Посредовање једне силе. Из дипломатских кругова добила је „Н. Сл. Преса" ово саопштење: Чим је проглашена анексија, Аустро-Угарска је, као што је познато, изјавила, да је готова дати Србији извесне привредне користи. После су у том погледу вршени разни предлози. *Једна велика сила изјавила је своју готовост да, ако дође до конференције, пре тога узме на се улогу посредника између Аустро-Угарске и Турске.* „Н. Сл. Преса" мисли да је та сила Француска.

Комбинације. Ми смо већ у неколико пута исказивали наше мишљење о ш[illegible]тности продужења ове кризе. За оволико одуговлачење највише [illegible] самосталци, јер они теже да наметну своје жеље осталим партијама. Самосталци стављају непрестано такве услове, који не би били допуштени ни кад би имали већину, а не само 47 посланика.

Пошто су са свим искључили комбинацију о њима мрској коалицији на своју страну, те је ова идеја напуштена сад и од народњака и од напредњака, самосталци су дотерали на једину, њима пријатну комбинацију: на сарадњу са фузионашима. Али да не би њиховим бирачима пало у очи, то стално спаривање са фузионашима против којих они иначе толико вичу, они хоће пошто пото да искључе неке личности из листе министарске. Изгледа, да се напустила мисао о г. Пашићевом кабинету, и сад су самосталци пристали да нови кабинет састави г. Ст. Протић или г. Пачу. Само не пуштају г. Протића у министарство полиције. И ту је сад запело.

Приметио је: иако се самосталци свом силом боре да обе диспозициона фонда (спољни и унутрашњи) резервишу за њима наклоњене личности. Г. Миловановић је већ задобио један, сад иште опет и други. Али ни фузионаши лако не напуштају те фондове из руку. За то се боре на смрт и живот да бар један „спасу".

Ваљда ће се погодити.

Руско мишљење. По једном петроградском телеграму у „П. Лојду", у петроградским политичким круговима надају се да ће се Аустро-Угарска, пошто је Турској учинила велике концесије, показати са женерозна и према Србији! Зна се да у Бечу неће ни да чују о каквим територијалним концесијама, али се надају да ће „економске користи" које су јој стављене у изглед, за Србију бити од велика значаја, те се њима може умирити земља, која се сад налази у великом узбуђењу. Нарочито се надају да ће *Аустро-Угарска тарифским повластицама, које ће дати Србији, омогућити јој да за извоз својих аграрних производа нађе пут на море.*

„Српски шпијун" Пештански листови јављају да је ухапшен „српски шпијун" Перишић. Он је, веле, српски официр и бајаги се шест дана бавио у Загребу!

Извоз стоке. Ђорђе Радосављевић, трг. из Крушевца извезао је у прошлом месецу 490 комада у Египат и Малту.

Овај извозник жали се да у Солуну немају где српски трговци да сместе стоку до доласка лађе, а нашем консулу дато је 6000 дин. да направи штале па он то није урадио.

И ако су цене веома добре, ипак би наше министарство спољних послова требало да изађе на сусрет жељама извозника и задовољи их у овом њиховом праведном захтеву.

Стиди се. Јављајући да је Турска пристала на аустро-угарски предлог о куповини Босне и Херцеговине, „Н. Сл. Преса" и сама се стиди ове пљачке и моралног пораза Аустро-Угарске, па зато и вели да ту аустро-угарску „тешку жртву" није изнудила политичка ситуација, но да она „одговара жељи јавног мишљења да се уклони и сенка учињене неправде и допринесе обезбеђењу мира."

Веридба. Г-ђица Босиљка кћи нашег пријатеља Димитрија Ђорђевића помоћника начелства у пензији из Пожаревца верила се са г. Милошем Јовановићем окр. шумаром из Голупца.

Избор у Бадовинцима. У Бадовинцима највећој општини у Мачви, био је избор за председника општине, и изабран је Михаило Авчић напредњак са 400 гласова против 300.

Овај избор има великога значаја, јер та општина има утицаја на околину. Ово је десета напредњачка општина у Мачви. Честитамо Бадовинчанима.

Ослобођен. Панчевачки лекар д-р Влада Алексић, који је био ухапшен због „велеиздаје," пуштен је у слободу ових дана.

Исправка. Накнадно смо извештени да није истинита вест о тучи на Цветном Тргу. Нити је било туче, нити је кмет ексином ишао на Цветни Трг.

Покварен „Делиград". Пре неки дан Српско Бродарско Друштво наредило је те је брод „Делиград" са зимовника отпловио до Чукарице и том приликом ударио на камење код „Краљевог купатила" и разгрувао се.

Туча на Божић. Други дан Божића, сељаци села „Поглеђа" у срезу ариљском округу ужичком, скупили су се на игранку у своме селу на месту званом „Рид", па како су били већ весели и неки и напити омладинци се око девојака посвађа те се изроди бој у који се умешају и старији, и неколицина добију тешке повреде.

Власт, извештена о овоме догађају отишла је одмах на лице места и повређенима указала лекарску помоћ, а против изгредника повела истрагу.

„Смртна тајна." Бечки Кореспонденц Биро разаслао је телеграм, који су саопштили листови у Хрватској, како је једна одлична особа саопштила, да је између Аустро-Угарске и Црне Горе постигнут споразум у питању Босне и Херцеговине! На питање у чему је тај споразум, та је личност одговорила: То је сада смртна тајна!

Кажњени. Петар Стојановић, Јоца Костић и Мика Сарић, ови беспосличари кажњени су због нереда са по три дана затвора.

Повреда ножем. Синоћ око 7 сати пред кафаном „Струга" на Врачару, убо је ножем у леву слабину неки „Пејчин" Васу Гајића надничара овд. и побегао.

Васи је одмах указата лекарска помоћ и пренет у болницу, а за Пејчином је наређена потера.

Вежбање војске. Данас ће ступити на поједине пешадијске пукове старешине подофицира другог позива на шестонедељну вежбу.

Убијен. Прекјуче је убијен Антоније Јоковић из Кусића у округу чачанском ударом камена у главу од стране непознатог лица, близу суднице општине Гвоздовачке.

Истрага по овом убиству предузета је.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

‖ Руска влада ради на новој интервенцији у Персији, која ће добити одобрење Енглеске. [illegible] Русија и Енглеска [illegible] шаху, која би [illegible] у Македонији. Та би [illegible] помогла шаху да [illegible] ред.

[illegible] божићних празника [illegible] угарски државни сабор [illegible] у дискусију [illegible] реформу.

„[illegible] државни сабор [illegible] 30. пр. м. [illegible] божићних празника. [illegible] је рад и француски [illegible].

§ У Француској Академији [illegible] Шарл, који је [illegible] Марселин [illegible].

[illegible]

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Пријатељски указ

Јуче су се београђани са чуђењем питали: какве су то заслуге препоручиле г. Милана Мостића овд. адв. краљевској влади, да га она одликује орденом „Св. Саве" II реда?

Од свакуд је стизао један исти одговор: Нису заслуге. Али је то веза другарска пажња. Г. Велимировић је лични пријатељ г. Мостића, па је хтео да му остави овај дар спомен о своме министровању.

То је лепо од г. Велимировића што се није у добру понео, него се сећа својих пријатеља, али има нешто које треба да спречи давање одличја из таквих побуда. „Св. Сава" је установљен да се даје само људима заслужним за просвету, уметност и културу. Ордени се у опште дају само јавним радницима, који су за државу какве заслуге имали. Г. Мостић међутим има великих заслуга, али само за своје благостање. Он се као сваки добар домаћин целог свог века старао само да се обогати, па није право да сад он због таквог свога рада добије исту, па и већу, награду од оних који су цео век провели у служби државе.

Нарочито г. Мостић нема никаквих заслуга да би могао добити „Св. Саву" и то II реда, који се даје већ великим просветним радницима. Има пуно чланова Академије који тога степена немају. А познато је, да је г. Мостић умакао перо да се у јавности покаже, само кад је била у питању каква његова парница.

Нарочито мучно пада овај луксуз од ордена у данашњем тренутку, после оних гласова из Цариграда. Нека су та два догађаја довели у везу, па су се питали: да г. Мостић није играо какву улогу у овом „поравнању" Турске с Аустријом? Јер сви знају, да је он бар томе послу вешт!

Из дневника залудног човека

— Белешке за „Правду" —

ДРУГИ ДЕО

БИБЛИОТЕКА „ПЕВНИЦЕ"

3.

Анастасија, добра душа

Надам се, да сам са три претходна случаја показао различност читалаца и читање дремових књига. Хоћу да додам своме још једну кратку слику о Анастасији, „доброј души", какво је лому света сада, па да завршим и овај други део свога дневника.

Стари Мисирци имали су обичај, да се скупљају на тргове, управо на саборе поред разних светих места. На тим саборима и продавало се и куповало се, баш као што се и сада ради, и мени не би пало ништа на памет, да о тим саборима пишем, да на њима није постојао један леп обичај, кога је давно нестало.

На те старе саборе, поред осталог света, долазиле су и лепе и младе женске, чији је морал био нешто шири, но код осталог света. Те су женске продавале мушкој публици дивне и сочне поморанџе. Чим би ко купио једну поморанџу одмах би лепа продавачица подигла из корпе један мали свилени шаторчић, у који могу стати само двоје, па га уз приступ купчеву намештали на самом месту продаје. Затим су обоје улазили у тај шаторчић и у њему остајали све дотле док се — поморанџа не поједе!

Разуме се, да би се могло ући у овај шатор љубави и наслађивати се даром природе, морало се имати пара, а ко није имао новца тај је са уздахом погледао на лепе продавачице.

Од тих продавачица одликовала се у III веку по Христу нека Анастасија. Рођена у имућној кући она се још из рана одала слободнијем животу, па се у својој двадесет трећој години уписала у продавачице поморанџа. Вољна зато, што је имала доста новца, али што је била нежна и добре душе она је по саборима пуштала бесплатно под свој шаторчић све оне бедне људе, који су желели љубави, а немају пара, да би је куповали.

[illegible], новембра 290. год.

— Као што има гладних хлеба и жедних воде — говорила је она често — тако исто има и гладних љубави. И као што је год свакоме угодити обичну глад и жеђ, тако је исто свето угодити глад и жеђ љубави!

Због те особине сви сиромашнији посетиоци сабора звали су је „Анастасија, добра душа".

Кад је Анастасији било 30 година, и кад је већ постала уморна од посла, кога је вршила, она раздели све своје имање сиротињи и пође у један манастир. Ту је провела још десетак година у највећој побожности, обилазећи болне и болесне, и молећи се Богу за богате и здраве.

Због тих својих добрих дела и назва црква назове је „Анастасија, добра душа", и метне је у ред својих светитеља.

Добра душо, Анастасија, опрости мени грешном што своје дане гледајући нисам умео лепше их провести.

4.

Ава Данило

У Мисиру се славио са своје велике побожности и добрих дела Ава или учитељ Данило.

Једнога дана дође он на александријску пијацу да прода нешто од плетива, што га је сам својом руком намотао. Тада му приђе неки млад човек и рече му:

— Аво Данило! Ожењен сам од пре неколико година и не могу да добијем ни једно дете, а тако то је и моја жена желимо. Дођи у мој дом и очитај мојој супрузи молитву, не би ли што пре зачела!

Ава Данило услиши ову смерну молитву и отиде са младим човеком у једну обичну кућу, где га је очекивала лепа, здрава као трешња Фалоеја, супруга младића. У њеној богато намештеној соби очита јој Ава свецку молитву и оде задовољан у своју пустињу.

(Свршиће се)

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Луја XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

Његов старији брат Обер, заступник ђенералног прокуратора код парламентског суда у истом граду, био је „веома уважен због узвишености свога духа и дубине свога знања". Његов млађи брат Петар био је песник и пријатељ Боалоа, Лафонтена, и госпођице од Скидерија. После добро свршених наука Франсоа је постао доктор права, а године 1644 постао је витез малтеског ордена. Он је учинио извесне услуге томе ордену и његов велики мајстор Ласкаре прикачио му је на груди почасни крст. Доцније Франсоа је постао капетан гарде великог Конде. — 1652. повукао се у Тулон, опремио један брод и под малтеском заставом отишао у пљачкашки рат против Турака. Алжирски корзари ухвате га и одведу са собом као заробљеника. После двогодишњег робовања дошао је у Марсељ, где се обукао као манастирски брат и постао кармелитски приор. Он је укријумчарио у манастир једну младу девојку, једну мршаву плаву девојку, невиних сјајних очију и сакрио је у својој ћелији. Она је постала мати и кад је дошло време њеном порођају, Шостеј, уз помоћ једног световног брата, удави је у постељи и ноћу однесе у цркву свог властитог манастира, где дигне неколике камене плоче и ископа јој гроб. Кроз мирни манастир глухо је одјекивало. Један калуђер који је савладан сном спавао покрај једног стуба, пробуди се од ларме и при светлости месеца види обојицу на њихову несрећну послу. Укочен од страха, он остаде у свом ћошку до зоре кад се црква отвара и одмах рече шта је видео. Шостеј је ухапшен, суђен, и осуђен. Требало га је обесити, али кад је већ стајао испод вешала појави се Луј од Вандома с неколиким војницима. Шостеј је ослобођен и са својим спасиоцем побегао у Ницу.

У једном удаљеном крају сместили су се оба пријатеља и почели радити на камену мудрости, другим речима правити злато и сребро од бакра. Шостеј се бавио алхемијом и мислио да зна чувати тајну. — Пун благодарности за указану услугу он посвети Вандома у тајну прављења сребра, а у тајну злата није га посветио јер је Вандома „сматрао за доста необазрива". Не дуго затим налазимо Шостеја у служби војводе Савојског као старешину гарде Белог Крста и — скоро неверовато — као васпитача његова сина. Покрај своје васпитачке дужности код младог принца од Пијемонта „вилософисао" је Шостеј и даље и пробао неко уље, које је бар како је он веровао, метале претварало у злато.

ТЕЛЕГРАМИ

Рим. Прошле ноћи осетио се јачи земљотрес у Пизи, Перуђу, Ферари, Верони, Реџији Белуни и целој тој провинцији. Трајао је 30 секунада. Многе су куће попуцале али жртава није било.

Беч. Листови нарочито „Н. Сл. Преса," „Винер Алгемајне Цајтунг" осуђују увредљиве речи које је посланик Шаберер употребио против српског краља и престолонаследника приликом свог говора у доњо аустријском земаљском сабору.

„Н. Сл. Преса" налази, да су те речи неукусне и недостојне, интернационалног саобраћаја. „Винер Алгемајне Цајтунг" захваљује свима пристојним људима монархије на тактичном држању, и хвали витешко држање земаљског намесника; тако исто изјављује да владини кругови неће одобравати политичке испаде посланика Шаберера и да ће тај догађај дубоко жалити.

ШАЛА И ЗАБАВА

Модерни брак

— Синоћ ме је мој муж опет јако позно посетио.

— Па?

— Заиста безобразно, што да дође кад неће.

Негујте зубе Кушаковића Калодонтом

СРБИНЕ БРАТЕ

С В О Ј С В О М Е

Нека ти је срећна Нова Година, нека ти донесе свако добро и срећу теби, твоме дому и Отаџбини. —

Пази у Новој години где ћеш дати твоје марјаше при куповини твојих потреба, само их не подај у туђе — швапске руке, [illegible] Српство [illegible] марјаша [illegible] у швапским рукама.

Знај да научи и народну (хигијену) [illegible] негу зуба, као неопходну потребу [illegible] и српским патриотизмом и девизом „свој своме" да ти и сви твоји негујете зубе српским производом *калодонтом Кушаковићевим*.

Веруј, да за сваки страни калодонт, који би унео у свој дом, купио би по један куршум [illegible] непријатељу противу нас и Српства, а помагали српске индустрије, [illegible] културно-економско [illegible] Србије и Српства.

Уверен буди да је Кушаковића Калодонт, као одличан, [illegible] негу зуба, уста и десни, одобрен од Санитетског Савета, препоручен од многих лекара и награђен на светским изложбама у *Лондону, Паризу, Остенде, Бриселу, Бечу, Кијеву, Прагу и Атини* [illegible] српско установљење и рад за богаћење.

Запамти, да је овај народ јак у чијој је руци трговина и индустрија, [illegible] своје трговце и српске производе, [illegible] српски народ, на конак свој у борби против [illegible]. —

Неоспорна је истина, да Швабе *Сара, Таусиг, Клајн, Волф, Лоле* и у [illegible] *Јосифовца* [illegible] на добро *Србије* и Српства, док међутим *апотекар Кушаковић* и његов дом за кратко време рада и живота помогли су материјално и морално: *Врањски сиротињски дом, Црвени Крст, Народну Одбрану, Певачко друштво, Фонд гимназиста, Основне школе, Трговачку занатлијску омладину, Српско новинарско удружење, Друштво за потпомагање земље у Врању, Српски манастир Хиландар у Светој Гори*, и као прави Србин помагаће и у будуће, по могућности, све оно, што ће нашој Отаџбини и општем добру донети користи.

Помагањем Српске народне и српске производње поштовањем [illegible] свој своме, васпитавањем својих младих и [illegible] томе правцу пут је, да се сваки Србин служи Српству и отаџбини и економски ојачава Србија, јер ће се тиме истерати [illegible] својих непријатеља и ујединити Српство. — Српско поздравље шаљем Србину и Српкињи.

ПЕРА К. КУШАКОВИЋ апотекар — Врање.

С В О Ј С В О М Е

Негујте зубе Кушаковића Калодонтом

УРАЂЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

Заклане и урађене: ћурака, пилића, пловака, гусака и ранне дивљачи.

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА"

Павлаке „Милих-рама"

Изврсна Бела и Црна вина

Белог *Врањског* за разлејање 1 литар [illegible] Динара 1.60. **Свежих јаја** под гаранцијом у корпицама по 10 ком. Најбоље српске и стране **Саламе**. [illegible] свежег **ајвара**. Карабибанске [illegible] на тезги. Карабибанског [illegible] [illegible] „црно-пиплерско." Сушене Бермуде, Малог Грашка, Жалфије на тезгу, Пржене Пистације, Сушене Печурке, Слачице и т. д. Свежих рибица.

Највеће и најразноврсније стварање бомбона и колача на послужавање нарочито спремљено за [illegible].

Кристалица цигана 120—140 мал. у бурету, [illegible] **пакрено**. Фрија [illegible] врло добра. [illegible] **Маслинова** [illegible] и т. д. Талијанских макарона. Пармезана.

Француских вина бела: „[illegible]" „[illegible]", црних: „**Медок**", „[illegible]" „**St. Emilion**". 1 боца дин 3. Свежих **гриљака** из Италије 1 кило дин. 1·40.

Највећи избор бала и разне конзерве разних сардина у уљу и осталих роба у нарочито ц. т. д.

Препоручује колонијално-деликатесна радња

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта

Београд—Теразије.

Г. г. потрошачима у Београду и у унутрашњости шаље тачно и на време са врло солидним ценама и услугом.

Телефон бр. 48. 631 18—

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. д. на више јевтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и осталих артикала јевтино.

С поштовањем

Добр. Т. Атанацковић

Кнеза Симеона бр. 5. — Телефон 270.

707 7—10

11.000 динара

Дају под интерес најмање суме на сигурно подавно или [illegible].

Тражи се грунтовни [illegible] од 25—30 хектара за експлоатацију у околини Београда, Ниша, Пожаревца, Смедерева и других места поред друге железничке или Дунава, првенствено оно које купује Управа Фондова.

Услове продаје и цену саопштите моме.

3—6 **Мишо** адвокат.

Врачарцима!

Колонијално-Деликатесна Радња

ПЕТРА П. МИРКОВИЋА

Његошева 29. — Београд. — Цветни Трг.

Препоручује поштованим г. г. потрошачима на Врачару и у [illegible] целокупну колонијалну деликатесну робу *Врањско* [illegible], српско и мешовито. *Карабибанске* [illegible] за торте. *Сухо грожђе, Бадеми, Лешници, Грожђе, Смокве, Урме, Кора од поморанџе, Бомбоне француске и* [illegible] за послуживање.

Чај, Руми, Ликери и Бисквити.

Сир: Ементалер, Гаудамер и т. д. Салама.

Р И Б Е:

Сардине француске, Маринате [illegible] *Угоре, Руге, Пастрмка, Сардела, Рамона, Морске,* [illegible] *и Харинге.* [illegible] *француски, из* [illegible] *1 литар Дин. 2·40.*

В И Н А:

Малага бела.

Смедеревско бело и црно.

Врањско бело и црно.

Пожаревачко бело и црно.

Француско: **Газакс, St. Emilion, Медок.** Ризлинг: **Шабачко** [illegible] и **Комовица** стара.

Ж И В И Н Е:

Урађене заклане сваки дан.

Ј А Ј А:

Крупна под гаранцијом свежа.

Робу достављам г. г. потрошачима у Београду у кућу а у унутрашњост шаљем [illegible] брзо и тачно.

Наручите цене, тачна и брза услуга.

106 ТЕЛЕФОН БР. 484. 16—15

Живела Срећа

На срећке Класне Лутрије продате из радње **Исака Ј. Ешкеназа** добија се врло често

Премија од 200.000 дин.

Гл. добитак 100.000 „

50.000 „ 14.000 „

40.000 „ 12.000 „

35.000 „ 10.000 „

30.000 „ 8.000 „

25.000 „ 5.000 „

20.000 „ 2.000 „

15.000 „ 1.000 „ и т. д.

тако да сваки купац који неке срећке из моје радње купује срећке највероватније сигурну срећу. Поруџбине извршујем одмах по пријему новаца. Моја радња без конкуренције продаје менице, марке и даје рабат на већу поручбину 2, 3 и 4 од сто. Купује менице, све државне папире као и сопствено своју занату Краљевине Србије и плаћа најбољу цену.

С поштовањем

ИСАК Ј. ЕШКЕНАЗИ

мењач и овлашћени продавац срећака Класне Лутрије до „Руског Цара"

696 9—15

НОВА КЊИГА

Изашла је из штампе књига Д-ра Савићевића

Лепота тела

Неговање и улепшавање

Са 83 рецепта — Цена 1 динар.

Садржај: 1. Кожа — о лепоти и улепшавању. 2. Кожне болести. 3. Коса. 4. Уста и зуба.

Ова је књига [illegible] свакоме и треба свака жена и девојка да је прочита.

ИЗДАЊЕ ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ

Мите Стајића — у Београду

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Бранкова ул. бр. 16

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празнике.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћеван на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима пића нека обраћамо нарочиту пажњу као и осталa домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо вам радње по 30 п. дин.

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Dr. Милан Пр. Мазнић

са седиштем у Лешници отпочео је своју лекарску праксу.

608 9—10

Музични инструменти

и то

виолине, флауте, кларинете, баскиске трубе, армонике и сви припадајући прибор.

Најфиније жице могу се добити у врло великој и најбољој трговини као врло

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

преко А. Путник, Београд

Богато илустровани ценовник шаље се на захтев бесплатно.

Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и солидно.

22828—30

НАДАЈ СЕ
ДОБИЋЕШ

СРЕЋКЕ

КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

ЗА

1-ву класу 37-ог кола која је почела

10. јануара 1909. год.

Могу се добити у мојој радњи спроћу „Хотела Славије" у свима деловима и великом избору бројева.

У прошлом 36-том колу добили су моји играчи од већих добитака **80.000 и 40.000** као и велики број од 15.000, 10.000, 5.000, 2.000, 1.000, 500, 300 и 200 динара. Поштованој публици да под мојим кућом срећке, — срећа ће и њих послужити, а позната солидност моје радње јамчи им да при исплати неће бити устезања.

Поруџбине срећака и са стране по пријему уплате одмах извршујем.

Милорад С. Антонијевић

Овлашћени продавац срећака, Београд.

724 2—6

Новитети за балску сезону

Данас ми је пристигао

К О М И С И О Н

Женских балских хаљина

од једне велике енглеске фабрике

са условом да вратим што се не прода до 28. децембра ове године.

Како су цене невероватно ниске, а израда особита, то умољавам поштоване муштерије да се користе овом приликом.

За цену од 35 дин. добија се лепа балска хаљина, рађена на [illegible], са апликацијама и дугмадима.

Па како ће исте хаљине стајати на углед у мојој радњи врло кратко време, и то од данас до 10. јануара, то се моле п. муштерије, да се према овом оглашавању [illegible].

Поред балских хаљина добио сам огромну количину свилених **тил-дана** за поставу истих хаљина и за жилобе и то у свима могућим бојама и у две квалитета. Једнаме је цена 1·80 дин., а другоме 3·20 дин. метар. Иста је свила досад непозната у Србији, одликује се малом ценом, издржљивошћу, а гарантујем да је издржљивија него икаква фабрика свила.

Помодна радња

488 8—10 **ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА**

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32, дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сви уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 29.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Даниловића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 3 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 3. | Телефон 821.

Убојна снага Аустро-Угарске

упоређена са снагом Србије и Црне Горе

Други део: Србија и Црна Гора

од једног ђенералштабног официра

(наставак)

Неколике напомене о моралу код војске у опште

Пре него што будемо изнели опште упоређење војне снаге Аустро-Угарске са нашом и црногорском, а ради правилнијег разумевања и оцене саме ствари, нужно је да проговоримо коју о моралу код војска у опште.

Морал једне војске је унутрашња, душевна вредност саме ње. За ову војску која иде у рат са тврдим поуздањем у себе и несаломљивом жељом за победом каже се да има у себи војничког морала. Може једна војска бити и добро наоружана и опремљена и стројно извежбана, па да опет нема у себи тога морала. Воља за победом треба да је тако јака, да се за добијање ње жртвује и сам живот. У 18. веку и пре њега војске су биле најамничке и ишле су у рат за новац. Занат војевања је био пријатна професија. Дух времена је био такав, да тада никоме није било ни на крај памети да се запита: зашто се иде у рат и толике жртве подносе, као ни да ли је тај рат оправдан. Ратове су отпочињали и мир склапали апсолутни монарси без знања и питања народног. а сем тога тада и није народ у маси ратовао, већ за новац најмљени људи. Револуција француска на концу 18. века изменивши дотадашњи унутрашњи склоп друштва, изменила је, због тога, и унутрашњи склоп војска. Народ француски, нагло узевши највећег учешћа у спољним питањима новостворене републике, узео је највећег учешћа и у искрслим ратовима за одбрану тога система владавине. Дубоко убеђен у користи последњи установљене републике, па према томе и у оправданост ратова за одбрану њену, а вођен својим генијалним Наполеоном, задивио је свет својим делима. Од тога доба учешће самога народа у спољним стварима своје земље, увођењем уставности у свима европским државама, било све веће и веће. Данас објава рата не зависи искључиво од воље владара већ од воље народа, тог другог узвишеног фактора. Данас је дух времена такав, да народ а и војска, као израз војничке снаге народне, траже да знају зашто се ратује и да су убеђени да је рат оправдан и да треба ратовати, па ће тек тада залагати свој живот ради постигнућа ратног циља и подносити све жртве једног рата. Ако ли пак војска — наоружани народ — не зна прави узрок рата, или ако га зна па га не сматра за оправдан, и ако у рат иде само за то, што га на то гони војничка дисциплина и страх од казне, неће се драговољно залагати ради постигнућа ратног циља, а страх од казне неће учинити да се храбро бори. Данашњи војник није проста машина за ратовање, као војник из времена Фридриха Великог, и изрека оног, да се војник више треба да плаши каплароког штапа него противничког куршума, у данашње време више не вреди. Војник данас мисли, јер се и војска демократисала. Према свему горњем излази, да рат треба да буде у народу популаран и да је велики, прост и јасан узрок који је рат изазвао, па ће се онда и војска са пуном вољом и са пуно пожртвовања, па дакле и војничког морала излагати ратним опасностима и недаћама.

Од свију узрока за рат најпопуларнији су и најбоље народу разумљиви: рат за ослобођење од туђинског јарма и своју независност и рат за ослобођење своје једнокрвне браће испод туђе власти, као н. пр. наш устанак за ослобођење у почетку прошлог века и наш рат са Турцима за извојевање независности. Непопуларни су у народу сви они ратови, чији је узрок или неоправдан, или тешко приступачан схватању масе народне, као н. пр. рат у циљу политичког завојевања туђих земаља, рат због трговинских разлога, рат због одржања политичке равнотеже и т. д.

Закључак

У евентуалном рату између Аустро-Угарске с једне и Србије у савезу са Црном Гором с друге стране била би од прилике оваква физиономија обеју противника.

С једне стране видели бисмо једну војску, састављену из разних народности, којој су старешине људи, које сем круте дисциплине никакве духовне везе не везују са војницима којима командују, и од којих већина не зна ни језик своје команде. Видели бисмо даље, масу борачку, војнике који гину и који на својим плећима највише подносе све тегобе и муке једнога рата, необавештене о узроку рата и неке чак и противне самоме рату, а потпуно савршено равнодушне за исход рата.

С друге стране видели бисмо наоружана два мала народа, загрљена два рођена брата, који слободу своје отаџбине љубе више од свега а којима тај противник покушава да отме услов за живот, две драге земље Босну и Херцеговину. Видели бисмо, сем тога, јаку духовну везу, која везује старешине војске та оба народа са војницима — браћом својом — и код свију њих, од највишег до најнижег дубоко уверење о потреби рата и живо интересовање и жељу за добар исход рата.

Видели бисмо, у опште, једну модерно организовану, добро наоружану, и материјално добро снабдевену и на око лепу војску, коју нагоне да туђе отима и којој према томе оскудева морални покретач, тако потребан за тешке часове који свакога у рату очекују против две војске, њој равне по броју и наоружању, али које бране оно што је њима вреди више од свега — слободу своје браће и своју.

Добивши на Берлинском Конгресу мандат од Европе за окупацију Босне и Херцеговине, Аустро-Угарска је за угушивање врло слабо организованог отпора једног дела њених становника, била принуђена да мобилише противу тих „бунтовника" преко 180 хиљада војника, и ако тада ни Србија ни Црна Гора нису могле ни прстом мрднути. Сада би за одбрану Босне и Херцеговине имала противу себе сву војну снагу Србије и Црне Горе.

Ратна је срећа истина променљива и онај на чијој је страни право, не бива увек и победилац, али је изван сваке сумње да ће око 300.000 Срба и Црногораца, ако до рата дође, и хтети и умети крвљу својом бранити поносну Босну и дичну Херцеговину, и [illegible] кога, да су пуни животне снаге и духа, и да заслужују много бољу судбину, него што им спрема њихов грабљиви сусед.

Не у Беч!

Србија се опет налази на раскрсници. Луд и штетан пазар што га је Турска направила с Аустријом, узрујао је и узнемирио духове у Србији, а осмелио до безобразлука оне у Бечу. Они сад већ држе, а ако не држе праве се да верују, да је Србија сад напуштена од свију и да се мора предати Бечу на милост и немилост. Зато већ из Беча кроз листове дају Србији на знање: да Србији остаје само један пут отворен — у Беч! Да Србија треба да иде у Беч да се покаја и да моли, ако жели да што добије.

Ми скрећемо пажњу меродавнима, да не би учинили какву погрешку, која би била фатална по Србију. Србија не сме напуштати свога досадашњег пута; она не сме ударити натраг ни у страну; она мора истрајати и ићи куд је пошла. У Бечу за Србију ни лека а камо ли спаса нема! Све зло и сву несрећу само је отуда добијала. Сва обећања која се отуда чују, само су мамци, да би Србија напустила овај пут, који је води или победи или славној пропасти.

Зато никако у Беч!

Владина оставка

Као што смо јуче јавили, министри су се јуче у 4 часа по подне састали у седницу, на којој је решено: да влада опет поднесе Краљу оставку, и то овог пута дефинитивну.

У 5 часова је председник министарства г. П. Велимировић однео оставку кабинета у Двор.

Данас је оставка владе саопштена и Скупштини.

Краљ до овога часа није још никоме поверио мисију за састав нове владе.

Изгледи за мир

Предвиђајући да ће између Аустро-Угарске и Турске доћи до споразума као што је и дошло, лондонска „Морнинг Пост" донела је један чланак, у коме се између осталог вели и ово:

„Други најближи разлог могућности рата је у односима између *Аустро-Угарске и Србије и Црне Горе.* Срби обеју тих малих држава сматрају Босну и Херцеговину као део Serbia irredenta (неослобођене Србије), јер и ако су становници тих двеју покрајина тридесет година уживали благодати аустријске управе, ипак су се српске државе надале да ће те земље једном бити српске како у политичком тако и у националном смислу. Анексија је била објава да [illegible] Аустро-Угарска. Разумљиво је што је анексија изазвала у Србији и Црној Гори велику узрујаност, али из тога не излази да те две државе желе да се изложе уништењу, а рат против Аустро-Угарске би то значио. Од како је проглашена анексија обе су државе набавиле оружје и учиниле ратне припреме, али одатле па до рата је за те мале државе велики корак и оне су [illegible] за размишљање. Све [illegible] велике силе показале су на *Србе да се уздрже* и да [illegible] ни под каквим условима не нападну Аустро-Угарску или анектиране покрајине. Предлози о европској конференцији изазвали су разговоре о форми одзива, при чему се мислило да Црна Гора треба да добије слободан приступ на море, што не значи никакво уступање земљишта. *За Србију није* смишљен никакав *предлог,* чије би *усвајање било вероватно,* јер би проширење њене територије могло бити само *на рачун Аустро-Угарске,* те се таква проширења мучно и може узети у обзир.

Срби и њихова црногорска браћа по свој прилици знају, да не могу рачунати на ма какву помоћ споља. Енглеска објашњења о том предмету садржавала су таква опомене. Јасно је речено да британски интереси нису додирнути, да Велика Британија нема ништа против Аустро-Угарске и да *ни једна српска влада неће мислити да се против Аустро-Угарске лати оружја,* што је она анектовала те две покрајине, које је с одобрењем Европе пре 30 година окупирала и управљала. Британска се влада ограничила на изјаву да анексија чини [illegible] Берлинског Уговора, захтева накнаду великих сила, која би се имала добити средством европске конференције.

„За то би се могло веровати да *неће настати никакво озбиљно поремећај у сукобу Босне и Херцеговине. Али људи који у Бечу чине [illegible] [illegible] у границама двојне монархије* [illegible], *да је аустро-угарска влада ушла у једну спекулацију за даље проширење јужне границе на рачун Србије па, можда и Црне Горе.* Један чланак „Фосишке Новине" показује да писац верује да Аустро-Угарска има политику, која ће сад споразумом с Турском бити олакшана, *политику коју текст чланка означује као експанзивну.* Не придајући сувише значаја речима једног новинара, који можда износи своје властито мишљење, ипак се може из тога закључити, да *неколико посматрача у Берлину приписују двојној монархији политику даљег продирања на Балкан. Ако аустро-угарска влада има такве намере, онда се неће* [illegible]. *Али* [illegible] *рат у Европи* [illegible] *народа који нису непосредно заинтересовани и увек може изазвати проширење сукоба.*

„Држање Бугарске није тачно познато, бар не публици, верује се да је краљ Фердинанд у бољим односима с бечком владом, и има веома вероватно, постоји споразум између Аустро-Угарске и Бугарске, чији је текст „Пол Мол Газета" јуче објавила (види јучерашњи број „Правде"). Али је тај текст само хипотеза и можда само игра фантазије на основу слабо познатих факата. Да ће Бугарска и Аустро-Угарска за случај непријатељства против Србије или Турске кооперисати, вероватно је [illegible] политици краља Фердинанда. Национална осећања Бугарске није можда тако [illegible] ни против Турске ни против Србије, али ако *у случају рата* [illegible] *да Бугарска добије* [illegible] *Македоније, може определити Бугарску да* [illegible] *своје владавине.* [illegible] краљем или царем Својим централним положајем и јаком војском Бугарска као да је рођена за балканском хегемонијом. Њена одлука у [illegible] неће бити у сагласности с осећањем [illegible], ће бити резултат рачунског [illegible] о интересима Бугарске. Краљу Фердинанду не фали ни лукавости ни стрпљења. За то, ако дође до борбе на Балкану, он ће свакојако веровати да је и за њега дошло време, па ма и могло бити и опасно и, ако може обуздати свој народ, да чека.

„То су далеке могућности поремећаја на југоистоку Европе. У Енглеској се мучно може оценити важан фактор, побуде одговорних државника у појединим земљама. *Јасно је само да би сваком поремећају била последица општа узнемиреност у Европи.* [illegible] да влада да прошири своју политику [illegible] умереност и резерву у пол-

…ављању и говору. Посета краља Едварда у Берлину и предлог тамошњег трговачког света да га позове да посети Берн, добродошли су овим за растеривање облака који су замрачивали политичко небо."

АУСТРИЈАНЦИ ПРЕЛАЗЕ!

— телеграфски извештаји —

Јуче у зору једна аустриска трупа изводила је ратну обуку (ваљда „ратну службу") у Босни према нашем селу *Брасини*, (у коме нам Михаило Ранковић настан.) Девет аустријских војника прешли су Дрину и ушли на наше земљиште за 200 метара, на „*Брасинској ади*". Кад их је приметио наш финансиски стражар, он је из њих видио и припретио да ће да пуца, а они су се извињавали „да нису тачно знали границе" и одмах се вратили натраг, те тако није дошло до пушкарања.

Они су једни пробали: ако се може!

ЈЕДНА СВЈЕТСКА НАПАСТ

(Свршетак)

Вјечити мир био би за човјечанство управо убитачан. Несрећа оплемењује човјека. Гдје је свјетло, тамо је и сјена. У свијету, каквог би га Толстој хтео да створи и он сам не би био овај велики човјек, за којега га данас толики људи држе. Он не би имао против чега да се бори — а себи било ни писма, ни књига не написао. Он допушта може да на то одговори, да би му то и милије било. Али ја велим: не. Јер управо борба против свега, што се њему чини зло и разбојничко, управо ова борба сачињава садржину његовог живота; она га садржина сасвим испуњава.

Није ли се ли, те вели, да [illegible] стојеним сваким може нићи само жеља за вјечним миром благостањем. Ја то не вјерујем, али и да јест тако, довољно је одговорити: жеља једног 80-годишњег старца за миром нимало није да буде мјеродавна за овај свијет.

У опће, осећај живота човјеки не може да буде мјеродаван за све и сва. Зар је тако тешко увидјети све те велике разлике између осјећаја и мишљења, жеља и схватања појединих људи, цијелих народа? Ове разлике производе вјечиту борбу, оне нам наносе много бола и несреће, али уједно и стварају све оно, што нас узвисује изнад узаних, тривијалних појава свакидашњег живота. Свеопћа једнакост убијала би пријелест свега и свачега. Само несрећне, тешке околности могу да човјека учине јунаком. Знам да је појам јунака врло различит; али и та различитост говори против Толстојеве наде у побједу његове вјере. Јунаци — прави људског рода — врло различито схваћају рјешавање великих питања свог времена; а ипак и свакојаки, којима се Толстојево мишљење чини скроз одвратно. Не само оно што човјек чини, већ и осјећај који га на дјело потиче, чини јунака: круг свега осјећаја, воспламењена љубав према идеји, за коју ради; оно, што Карлајл (Carlyle) зове „искреност." Али Толстој дошао је већ до таквог степена једностраности, а и обожавања свог сопственог светитељства, да он им „игракања" пред свим искреналцима свога свјета, која се не слажу, потпуно с његовим мишљењем. Тако је он дошао до овог, управо нечувеног схватања патриотизма; и тако је могуће, да је у његовим очима сваки [illegible] мирије [illegible] од [illegible]. Аустрија је, као и све остале државе, разбојник — али и Србија је држава разбојничка, јер хоће, да се отмени се њом противи.

Један од ученика Сократових хвалио је у подераној кабаници да би показао како он немари за сујету овога свијета. „Брате," рече му Сократ „из сваке рупе ове кабанице прозирује твоја сујета." Овако испрљан — човјек може да буде поносит, а и да сам велим — чини ми се и Толстојева скромност и благост. Овдје хоћу да споменем једну ствар, која ми се чини карактеристична, премда се односи само на једну мањост ну. Немарење за сујету. Толстој носи сељачке хаљине и пусти дугу браду — а ипак тамо, свакичас можемо да гледамо његову фотографију по илустрованим новинама цијелога свијета. Не без његовог знања на свакој му се слици појављује његова светитељска самосвијест по изразу очију, изгледа као да хоће да пробуди вјеру фотографског апарата, који је на жалост немирен.

Могао би да питам, да ли Толстој плаћа порез, или зар сваки пут чека на извршење? Или, да о другој ствари говорим, како ли он помагање помоћ у случају елементарних несрећа, као н. пр. сада у Италији, без организације и власти? Да ли је велики грех, ако се у оваквом вријеме оружаном силом спријечава пљачкање? Стотине примјера могао би да наведем, којима се Толстојева наука доводи ad absurdum. Али ја нећу више, нити се надам да ћу Толстоја [illegible] о несносној досади, која би завладала свијетом у случају Толстојевих жеља. Свак нека по свом фасону постане блажен стан — рекао је Фридрих Велики. А конфисковање Толстојевих списа радо препуштам аустријској влади. Ја само хоћу да доведем [illegible], који лежи у том, да проповједник љубави све оне који другачије мисле назива разбојницима пред којима се он згражава. Овај некада велики пјесник, а сада конфузни социјални политичар злоупотребљава свој углед мисли, да поремети својим агресивним начином полемике у многим главама оно мало мозга, што га имају; да потиче на мржњу против свих институција и на тежње без сваке практичне вриједности. И тако је он под старе дане постао оно, чим сам га ја у наслову назвао: једна свјетска напаст. Ово је српски одговор на његове скоро изводјене проповиједи о анексији Босне и Херцеговине.

М. С. Б.

Из чиновничке статистике

Добили смо ово писмо за штампање:

Г. Директору листа „Правде".

Похвално је од Вас што сте у Вашем листу бр. 356 и 357 изнели статистику оних чиновника указних, пре 50 година који су још и сад у животу; али нисте све навели. Да кажем за мене: Ја сам 17. новембра 1853 год. постао указни чиновник а када је се догодио онај значајан преврат у Србији (1858 год.) затекао ме је као стар. писара среза моравичког окр. ужичког и без икаква прекида у служби ступио сам у пензију новембра 21. 1886. год. као помоћник начелства, онда бив. шабачког округа, у којој се ево и данас хвала Богу жив налазим. Госп. Благојевић онда окр. начелник а и помоћник Тешић, које сте помињали, то су све моји другови и савременици и по годинама живота и по годинама службе. Па кад сте сву ту господу изнели у листу, мислим да треба и ја међу њима живим да будем. Овако многи моји пријатељи и познаници, држе да не живим. Иначе са чега другог, мени би свеједно било. Сад како вам је воља; а да сам жив има главна благајна, где примам пензију, па и комшије моји другови.

Примите уверење мога поштовања.

11 [illegible] 1909.
Београд.

Живко Миливојевић
пензионер
[illegible]
[illegible]

Данас сам се нашао са господ. Живком Станковићем, пензионером, овде живећим, па у разговору о овој ствари каза ми, да је и он постао указни чиновник 1855. год. а оне значајне 1858. год. да је био овде у Београду руковалац телеграфа, те на тај начин и он би требао да је међ њима објављен а то није учињено; а можда још који има.

Живко Миливојевић.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Светосавска беседа у Загребу

С обзиром на тешке прилике које преживљује српски народ у Хрватској, српско певачко друштво у Загребу решило је, да из саучешћа према невиним страдалницима ове године не приређује уобичајену светосавску беседу.

Курјаци у Лици.

У Лици су се појавили многи курјаци, који су поклали и тамане сељаку стоку.

Чудан случај

У Митровици (Срем) десио се овај случај. Први дан Божића устао је [illegible] трговац Илија [illegible], обукао се и отпевао „Рождество." После тога се на [illegible], сео на столицу и издахнуо, а после пола сата му се родио син. Заиста чудан случај!

Новосадске школе

Пошто је у Н. Саду [illegible] шарлах, то је решено да се од 5. о. м. поново отворе основне школе.

Дневне вести

Комбинације. Г. Н. Пашић је озбиљно оболео и то не од политичке него од наше стинске физичке болести, и то знатно отежава преговоре и погодбе. Јер, као што знате, он је први мајстор у [illegible]. Он је, тако рећи, „гроосиста," а самосталци још тек само „на парче" раде.

Преговоре воде г г. Љ. Стојановић, Љ. Јовановић и Ст. Протић. Јуче су само за „вољски вокат" промашили. У мало се нису погодили. Самосталци су већ били пристали да г. Протић састави кабинет, али да г. Драшковић узме министарство полиције. Фузионаше мал' те није шлог ударио!

Па онда је сто пута боље да остане Тоза! помисле они, и цела се комбинација разби.

Од силне гроже вону. Самосталци већ обилазују комбинацију с Пашићем. Састављена је једна листа, која изгледа сасвим да би је могла оба клуба примити.

Пашић председник без портфеља, Љ. Станојевић просвете, Св. Милосављевић унутрашњих, Миловановић спољних, Пачу финансије, Драшковић правде, К. Стојановић привреде, М. Савчић грађевина и ђенерал Живковић војни.

Ако се и ова листа не прими, онда улазимо у сферу непознатог.

Несугласица међу самосталцима. Г. Љуба Стојановић као шеф странке, по овлашћењу клуба, непрестано преговара са фузионашима о саставу нове владе. Ова три самостална министра у кабинету веле: да се све то само о њиховој глави ради. Шта би било и таквог шефа, веле они, који гледа како ће нас оборити!

И како и они имају своје клијенте у клубу, то су ове две групе дошле у сукоб. Једна већа, нас за шефом г. Љ. Стојановићем а друга мања за садашњим министрима. Против г. Стојановића су прилично устали сви они који воле да пију „на цугу" као што би рекао Михаило Ранковић.

Један симптом. Колико је овога пута ова криза озбиљна нека вам покаже овај један факат.

Према закону о буџету, чиновници па ето и министри примају сваког првог у месецу плату за тај месец. Кад је благајник министарства просвете донео јуче плату г. Андри Николићу, овај је одбио да прими.

Можете замислити запрепашћење г. благајника.

Г. Андра није хтео примити плате за јануар, јер осећа да неће у овом месецу бити више министар, па к'о вели:

Што је тебе веће…
Туђе не за срећу!

Једна али вредна. Кад је г. Велимировић пред Божић поднео био оставку г. Љ. Стојановић га је због тога јако интерпеловао: како је смео давати оставку кад по [illegible] има остати!

Г. Велимировић га тада упита:

— А јесте ли ви водили какве преговоре са осталим шефовима влади иза леђа, о саставу коалиционог кабинета? Тим сте ви владу разрешили од сваке обавезе. Кад можете ви да обарате владу кад за добро нађете, и ја могу дати оставку кад нађем за потребно.

Г. Љ. Стојановић није на ово ништа одговорио.

„Шта хоће Енглеска." „Темпс" од среде има један врло значајан чланак о распореду сила у Европи. У њему се, као и у свима досадашњим, апелира само на Аустрију али се показује извесна уздржљивост због држања Енглеске, која се потпуно не одаје Аустрији. И како Енглеска не показује да пристаје радо на нечисте компромисне предлоге што их чини Француска из сујете „да би очувала општи мир," „Темпс" љутито упућује овако питање: шта хоће Енглеска? Потребно је да се она отворено изјасни, хоће ли активно помагати одржање мира или има какве друге планове?

На то би неки енглески лист требао да довикне „Темпс-у":
Знам да ти кажем!

Новинарски митинг. Управа „Новинарског Удружења" била је решила на једној од прошлих седница: да сад у недељу сазове један митинг ради протеста против мрцварења и мучења невиних Срба и Хрвата у Хрватској због измишљене „велеиздаје". Кад је митинг био пријављен власти, г. министар спољних послова је позвао председништво „Нов. Удружења" и изложио му све разлоге, молио га је да тај митинг не сазива. Ма да председништво није нашло да су ти разлози основани, ипак је изнело тај предлог пред управни одбор, који је решио на изричито тражење г. министра да се тај митинг одложи.

Ми велимо да су обоје погрешили. Г. министар је погрешио што улази и у послове који су сасвим ван његове надлежности и тиме даје повода Аустро-Угарској да у свакој сличној прилици тражи и сву интервенцију. Још је горе, што тако радећи г. министар показује као да Србија непрестано зазире од Аустро-Угарске, што није тачно. Ми сад за Аустро Угарску хајемо „к'о за лањски снег". Пошто нам је узела Босну и Херцеговину, *она нама ништа чинити не може*. Сад само ми њој можемо да шкодимо, а она је већ искрсила сва зла што нам их је могла нанети.

Управа „Нов. Удружења" је погрешила, што је примила молбу г. министра. Он гледа свој посао и своју политику, за коју и одговара. Овим се само показало Аустро-Угарској: да у Србији министар кад што хоће, може да спречи, а тиме ће се Аустрија влети чешће користити.

Разочарани. По једној цариградској депеши „Н. Сл. Пресе", аустро угарски кругови у Цариграду разочарани су експозеом великог везира Ћамил паше, јер није поменуо појединости тачке споразума с Аустро-Угарском а своју наду на повољно закључење преговора гарантовао само својом личношћу, док се међу тим зна да је он безусловно одан Енглеској. И у Бечу као да су разочарани. Прва радост услед гласа о аустро турском споразуму много је попустила после експозеа Ћамил пашина. Нарочито им се не допада Ћамил пашина манифестација за Енглеску.

Турско-бугарски преговори. „Н. Сл. Преса" јавља да Бугарска неће пре послати у Цариград свога делегата за преговоре с Турском док Турска у начелу не усвоји бугарску понуду да за источну железницу и капитализован источно румелиски данак Бугарска плати 82 милиона динара.

Хапшење у Земуну. Јуче је земунска полиција ухапсила једну индивидуу, која се издавала за српског официра. Учињени су кораци да се утврди идентичност дотичног лица, али се унапред може тврдити, да је то једна обична аустријска лаж.

Лажна вест. Из Беча је у неке листове протурен лажан глас, да војска чува у Београду турско посланство, јамачно услед „раздражености света због турско-аустриског споразума". Међутим сваки, па и овдашњи аустро-угарски представник, може се уверити да је то лаж.

Накнадно о недостатку. Ми смо оном(ад) донели белешку да је у срезу врачарском округу београдском пронађен дефицит од 1.200 динара у [illegible] депозитној каси. Сад смо у стању известити наше читаоце, да је писар наплатио ових 1200 динара обртног пореза на неплаћену суму предузимачу за грађење нове среске зграде и рачунећи на награду од стране његове, није хтео предати касу.

Писар Миша Кузмановић, који је сад у Владимирцима позват је да положи одмах новац у противном са њиме ће се поступити по закону.

Читуља. Стари и познат лекар београдски Казимир Гонзировски био управник опште држ. болнице преминуо је јуче после дужег боловања у 71. години живота.

Гонзировски је родом Пољак, а дошао је у Србију после пољског устанка у 1863. години. Од то доба био је једнако у српској служби, и ма да је остао жарки пољски родољуб био је назва добар Србин. Гонзировски је био као лекар одличан и једно време је у Београду имао највећу праксу и најбоље куће. Учествовао је у сва три рата. Другови су га јако ценили, пацијенти су га волели и веровали му, а сваки ко га је познавао поштовао га је. Он после себе није оставио никог ближег рођака сем једне синовице, која је била крај његове самртничке постеље.

Погреб му је био данас у 10. час. пре подне. Бог да га прости!

Скупштина „Новинарског Удружења." Према статутима, скупштина „Новинарског Удружења" треба да се одржи сваке године на Богојављење. Али ове године то се неће моћи учинити, јер нова правила нису готова, него ће се 4. ов. м. у недељу одржати ванредна скупштина, која ће донети нов статут, па ће се редовна скупштина за бирање управе састати за „Три Јерарха" 30. ов. м.

Енглеска изјава. „Магдебуршке Новине" јављају из Лондона, да је Енглеска изјавила у Београду да *рат Србије против Аустро Угарске не би био ни мало потпомогнут од Енглеске.* Овим изјашњењем, Енглеска је знатно скренула од своје досадашње балканске политике.

Концерат. Одбор госпођа и госпођица са Врачара за подизање ратне болнице приређује вечерас велики концерат са игранком у сали Официрског Дома.

† **Рожественски.** Руски адмирал Рожественски, командант руске флоте која је код Цушиме уништена у руско-јапанском рату а он био заробљен, умро је у Петрограду.

Лозови Црв. Крста. На јучерашњем извлачењу добио је лоз серија 9833 број 40 100.000 динара у злату. Купљен код г. Ж. Петровића главног заступника а други згодитак од 10.000 динара добила је серија 8023 бр. 44 и Народна Банка исплатиће срећним играчима оба згодитка без одбитка.

Смрт у кварту. Живан и Јован Радивојевић и Димитрија Станковић тежаци из Белог Потока, пошли су својој кући крагујевачким друмом у доста напитом стању, дерући се улицама и правити неред. Кад су били поред Стефановића кафане, жандарм Ивко Жупањац потера сву тројицу у кварт али му Димитрије побегне, те остану само Живан и Јован. Идући тако путем Живан од једном рукне што год може и целим путем кукао је до кварта тако да је сазвао цело грађанство. Кад су га у кварт дотерали констатовано је да га је жандарм тесаком ударио у десну бутину и пошто му је крви много истекло одмах је умро.

Илија Милић војник VIII батерије посведочио да га је жандарм Ивко оштрим тесаком ударио у бутину и да је од тога умро.

Леш је пренет у болницу ради секције и сахране а жандарм Ивко разоружан и стављен у затвор.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Из Софије јављају да ће бугарски министар спољних послова генерал Паприков због болести оставити и да ће га по свој прилици заменити садашњи министар финансија Салабашев.

У 31. пр. м. осетио се земљотрес у многим местима у јужној Аустрији и Италији.

( ) Француски ваздухопловац Жан Лемотр оболео је од инфлуенцног запаљења плућа и хладног ветра.

У Диселдорфу образовано је друштво за саобраћај између Диселдорфа и Берлина ваздушним лађама.

§ Код једног трговца у Тулону (Француска) нађена је велика количина опијума и списак купаца опијума, међу којима има много официра. Њихова су имена саопштена министру марине, који је наредио истрагу.

У Лисабону се срушила грађевина једног позоришта. Нико није повређен ни погинуо.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

А, тако!

Господине Уредниче,

Ви се јуче питате у Вашем листу зашто је г. Милан Мостић одликован орденом Св. Саве II степена и долази сте до закључка да је то због тога, што је г. Мостић добар пријатељ са шефом владе г. Велимировићем, те га је овај одликовао у знак пажње и свога пријатељства.

Међутим то није тачно, јер је г. Мостић одликован из са свим другог разлога. Он је, на име, пре неколико дана публиковао у „Самоуправи" један напис у коме се жалио на несавесност у раду председника првостепеног суда за град Београд и Ви сте, г. Директоре, тај његов напис прихватили и прештампали у „Правди," тражећи да се извиди је ли г. Мостић тим написом тврдио истину или не. Влада је поступила по Вашем захтеву, извидела је ствар и нашла да је г. Мостић тврдио истину па, немајући куражи да удари на председника реченог суда, кога је г. Мостић преко јавности изобличио, она је сматрала за своју дужност да г. Мостићу да сатисфакцију на тај начин, што ће га одликовати о Новој Години једним високим орденом, изражујући му на тај начин и благодарност што је указао прстом на несавесност једног суда којим рукује председник самосталац, а дајући му уједно и моралну накнаду за материјалну штету, коју је као адвокат претрпео од те несавесности реченог суда.

Ето због тога је г. Мостић одликован.

Ваш пријатељ
Н. Н.

Н. Б. Ових дана очекује се одликовање и г. Михаила Тадића, председника првостеп. суда за град Београд кога г. Мостић оптужује за несавесност, и то орденом Св. Саве III степена, јер тај степен стоји према степену којем је г. Мостић одликован у истој пропорцији у којој стоји учешће самосталаца у данашњем кабинету према учешћу радикала.

Тиме ће ова афера бити скинута с дневног реда.

Горњи.

Из дневника залудног човека

— **Бележено за „Правду"** —

ДРУГИ ДЕО

БИБЛИОТЕКА „ПЕВНИЦЕ"

Ваљево, новембра 1909. год.

4.

Ава Данило

(Свршетак)

Молитва Авајина мора да је била веома успешна, јер је млада Филотеја после кратког времена са усхићењем саопштила радосну вест своме забринутом супругу, да се осећа мајком.

У то доба у Александрији је било злурадих душа, којима је пало нешто чудновато, што је Филотеја затруднела одмах после посете Ава Даниловe.

За оправдање Александријанаца морам да изјавим овде и не читаоцима нечију сумњу кртити сва на се све ово, али вам ја часном речју тврдим да у „Прологу" пише, да је Филотеја затруднела само услед молитве Ава Даниловe. У осталом видећете даље, да „Пролог" не лаже.

Најпре се међу пријатељима шапутало, па после више и гласније разговарало. Сви су тврдили, да је Филотеја набила рогове на главу лаковерном супругу. И онда је, баш као и сад, важило правило, да муж, напослетку дозна шта му се о жени говори. Млади и срећни супружник није о свему ништа знао и све је срећно дочекао дан, кад му је Филотеја донела на свет једно кршно детенце.

Тог дана породица је сматрала за нужно, да срећноме оцу отвори очи све. Дознавши ово, што цела Александрија говори, Лисандар — тако се звао невесели супружник — јурне право Ава Данилу и плачевним гласом рекне му:

— Аво Данило, Аво Данило! Што ме унесрећи? Што слага, да си читао молитву!!

— Шта велиш, несретни и грешни свете!? одговори му Ава.

— Цела Александрија тврди, да си ти нешто друго радио!

Ава Данило ућута, увређен у најсветијој својој унутрашњости. После дужег размишљања, које се Лисандру учинило као права вечност, он проговори тупим и мукшим гласом:

— Добро, несретни мој сине! Видим, да и ти мислиш тако, али ћу те ја уверити, да ни ти, ни сва твоја Александрија нисте у праву. Слушај, што ћу ти рећи. Кад детету буде двадесет дана спреми богату гозбу и на њу позови сву своју родбину и све своје пријатеље из Александрије. На тој гозби уверићете се сви ко је отац детињи!

Кад детету би двадесет дана Лисандар спреми гозбу и позва на њу сву родбину и све пријатеље. У подне дође и Ава Данило и замоли, те му се новорођенче донесе. Узевши га у руке он проговори јаким гласом:

— Безгрешно дете, заклињем те живим Богом реци ко ти је отац!!

Дете подиже своје беле ручице и пружајући их на Лисандра, на велико чудо свих присутних проговори слатким гласићем:

— Па ко ће други бити но ти татице?!

Срећни Лисандар обасу дете пољупцима. Сва родбина и сви позвани пријатељи седоше за сто, чије чело, по једногласно изјављеној жељи, заузе Ава Данило. Слатко и весело ручало се тада у кући Лисандеровој.

Ја већ видим, да се многи читаоци чудновато згледају и не верују, да је дете, и то још дете од двадесет дана могло ово рећи. Али ја верујем и то верујем из пуно разлога, од којих нарочито истичем ова два:

1. Овако пише у „Прологу", и
2. Због овог чуда, Ава Данило је и проглашен за свеца и празнује се у марту месецу.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Луја XIV.

израђено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробњице

(наставак)

Преводио је свете и профане списе, мале пророке, Петронија и дељао стихове. Шостеј је тек прешао четрдесету годину. Један савременик описује га као човека „средње величине, прилично мршава, који увек јако кашље а кашаљ долази од неке ране коју је добио; леђа округлих, мало погрбљених, уста пуних, браде ретке, косе црне и глатке, лица бледа од сунца препланула". Морери допуњује ову слику: „Господин од Шостеја био је савршени племић који је на изуст знао Платонову философију."

Ваван и Шостеј удружили су се с Робертом од Башимона, господином од Ли Наврај, који је за жену имао рођаку главног префекта Фукеа. Тај Башимон имао је у Паризу у околини Тампла једну кућу с четири топионице, једном већом на трећем спрату, две мање у споредној соби и једном великом доле у подруму, имао је стан у Комиjеју, у „Eoi de France", где се ништа друго није могло наћи до прибора, реторте, земљани и стаклени судови, дестилатори, топионице с отвореним и затвореним огњиштима, посуде, роштиљи, аламбици, гвоздене струготине, хиљаде прашкова, пакета и тинктура. Наврај је имао једну кућу у опатији Евејској код Лиона, врло згодно удешену за топљење метала, дестилацију лековитих трава и друге алхемичарске послове. — После неког времена друштво се умножило једном важном личношћу, а то је Луј од Васконцелоса и Суза, гроф од Кастелмелора, који је пет или шест година био прави владалац Португалије као љубимац Алфонза VI. Башимон је рекао да му је Кастелмелор открио тајне праве боје стакла. После смрти војводе Савојског пресело се Кастелмелор у Енглеску, где је стекао наклоност Карла II, једног страсног алхемичара и астролога. Он је присуствовао смрти енглеског владаоца и он је био тај који је довео католичка свештеника, који је краљу дао последње причешће.

Шостеј и његови другови тражили су камен мудрости, чији би додир метале претварао у злато и које су већина алхемичара мислили да могу наћи у згушњавању живе. „Представници херметичке философије — пише Хејсман — а модерна наука данас више не одриче да су они имали право, открили су да су метали сложена тела, чији је склоп идентичан. Они се међу собом разликују само разним сразмерама елемената, који их састављају. Тако се из сада помоћу једне агенсе, која измењује те сразмере, могу тела међу собом мењати, тако на пример жива у сребро, олово у злато. А та је агенса камен мудрости, жива, не обична жива, која је за алхемичара само закрњављени метал (Хејсман се служи другим једним изразом), него жива философа која се зове и „зелени лав".

Међ хартијама Вокленовим налази се и једна песма, у рукопису, у почаст камена мудрости:

„Озарено злато, које у племените метале претвара своју браћу".

Тајна се састоји у једном еликсиру, од којега једна је дина кап!

(Наставиће се)

РАЗЛИЧНОСТИ

Париз и чиновници

Кад је у француској скупштини расправљан законски предлог о порезу на приход, статистичким подацима утврђено је да број чиновника само у Паризу и Сенском департману износи — 150.000. Од тог броја долази на полицијску префектуру 13.600, на Сенску префектуру 38.835. Али су рекорд однела министарства, ова имају, — 50.000 чиновника!

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Јуче по подне продужени су преговори између аустријског амбасадора Палавичинија и Порте. Палавичини је конферисао са великим везиром 2 и по сата и били су присутни и министри спољних послова и трговине, у њима утврђена извесна тачака споразума.

Месина. Јуче се један дечко од 9 година извукао из рушевина. Дрхтећи, слабим гласом испричао је, да се под развалинама налазе још и његова сестра стара 20 година и друга сестра стара 12 година. Одмах је приступљено откопавању и нађоше се обе девојке још у животу па су све троје пренето на брод. На броду су девојке испричале, да су 19 дана живели једући луковице и пијући вино, вејавицу и воду. Њихова мати убијена је зидом од куће, која се срушила, а њихов отац налази се у Америци.

Цариград. Листови јављају, да је велики везир Хилми паша одликован I степ. меџидије у брилијантима као награду за успех постигнут својим експозеом — „Шура и Умет" престао је бити орган младотурака.

Пријатељима Књижевности

Од 1. јануара 1909. године *Српски Књижевни Гласник* улази у девету годину свога излажења. За осам минулих година *Српски Књижевни Гласник* је био најбољи часопис у Српству. То потврђују многи српски, хрватски, бугарски, словеначки и словенски листови, као и огромни одзив публике у Србији и ван Србије.

Сталне рубрике *Српског Књижевног Гласника* јесу: 1) Приповетке, романи и драме (изворне и преведене), 2) Песме (изворне и преведене), 3) Огледи из књижевности, науке и друштвеног живота, 4) Одломци из српске и стране књижевности, 5) Ситни прилози, 6) Књижевни Преглед, 7) Научни Преглед, 8) Позоришни Преглед, 9) Уметнички Преглед, 10) Политички Преглед 11) Оцене и Прикази, 12) Белешке.

Претплата се шаље увек унапред и она износи: на годину *18 динара (круна)*, на 6 месеци *9 динара (круна)*, на 3 месеца *4·50 динара (круна)*. Претплату прима *Администрација Српског Књижевног Гласника, Београд, Скопљанска улица 9.* 713 5—5

Светозар П. Јаношевић, новинар, не може, због слабости, примати посете о својој слави Св. Јовану.

5 1—3

УРАЂЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

Дневно и урађених: Ћурака, пилића, кокошака, гусака и ражне дивљачи.

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА"

Павлаке „Милих-рама"

Мавросна Бела и Црна вина

[illegible]

Најбоље и најрационалније [illegible]

Кристалног [illegible]

[illegible]

Препоручује колонијално-деликатесна радња

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта

Београд — Теразије

[illegible]

Телефон бр. 48. 631 20—

Врачарцима!

Колонијална-Деликатесна Радња

ПЕТРА П. МИРКОВИЋА

Његошева 28. — Београд. — Цветни Трг.

Препоручује поштованим г. г. потрошачима [illegible]

Чај, Рум, Ликери и Коњаци.

Сиреви: Ементалер, Гаудамер и т. д. Салами.

Р И Б Е:

[illegible]

В И Н А:

Малага бела.
Смедеревско бело и црно.
Вршачко бело и црно.
Пожаревачко бело и црно.
Француска: **Гравес, St. Emilion, Medoc**, [illegible]: **Шампањац и Коњаци стари.**

Ж И В И Н Е:

Урањене свакога дана [illegible]

Ј А Ј А:

[illegible] свеже.

Робу доставља г. г. потрошачима у Београду [illegible]

Најумереније цене, [illegible]

190 ТЕЛЕФОН БР. 891. 15—15

ПОВРАЋАЈ НОВЦА

Према моме огласу част ми је известити г. г. потрошаче који су

дана 16. децембра 1908.

у мојој радњи [illegible]

колонијално-деликатесна радња

Петра П. Мирковића

4 1—1

11.000 динара

Дају под интерес [illegible]

Тражи се [illegible] 25—30 хектара за економију у околини Београда, Ниша, Пожаревца, Смедерева и других места [illegible]

Услови продаје [illegible]

4—6 **Мишо** [illegible]

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. д. на веће јевтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и осталих артикала јевтино.

С поштовањем

Добр. Т. Станојковић

Чика Стевина бр. 8. — Телефон 270.

702 9—10

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Готов је и већ се раздаје пријатељима илустровани

КАЛЕНДАР **„ГАРАШАНИН"**

који је ових дана изашао из штампе са одабраним садржином, као прва свеска: „*Библиотеке*," коју ће од сада издавати:

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи пет штампаних табака, а цена му је свега пола динара. Поруџбине и новац ваља што пре упутити на адресу књижара г. Игњата Дамјанића, Чика Љубина улица бр. 14.

Књижарима и продавцима 30 од сто рабата.

699 8—10

НОВА КЊИГА!

Др. Јов. Цвијића,

АНЕКСИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
И СРПСКИ ПРОБЛЕМ

(са 2 карте у боји). *Цена 1·50 дин.*
(са поштарином *1·70 дин.*)

Изашла је из штампе. Са поруџбинама обратити се издавачу С. Б. **Цвијановићу** књижару у Београду. Кнез Михаилова ул. бр. 27. [illegible]

Новитети за балску сезону

Дат ми је предато

КОМИСИОН

Женских балских хаљина

од једне велике енглеске фабрике

са условом: да вратим што се не прода до 28. децембра ове године.

Како су цене невероватно ниске, а нарочито особита, то упозоравам поштоване муштерије да се користе овом приликом.

За цену од 35 дин. добија се дивна балска хаљина, рађена на [illegible], са апликацијама и дугмадима.

По како ће исте хаљине стајати на углед у мојој радњи врло кратко време, и то од данас до 10. јануара, то се моле п. муштерије, да се [illegible]

Поред балских хаљина добио сам огромну количину свиленог [illegible] за поставу истих хаљина и [illegible] и то у свима могућим бојама а у два квалитета. Једнима је цена 1·80 дин., а другима 3·20 дин. метар. Иста је свила досад невиђена у Србији, одликује се малом ценом, [illegible], и гарантујем да је издржљивија него каква финија свила.

Помодна радња

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

688 9—10

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочита јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима прав вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо ван радње по 30 п. дин.

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Dr. Милан Пр. Мазнић

са седиштем у **Лешници** *отпочео је своју лекарску праксу.*

10—10

Музички инструменти

и то

виолине, флауте, кларинети, бициклске трубе, армонике и сав припадајући прибор.

Најфиније, што могу се добити у првој и највећој [illegible]

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

преко А. Путник, Београд

[illegible] илустровани ценовник шаље се на захтев бесплатно.

[illegible]

2929—30

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА
И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Прва Пов. Ужичка Акц. Ткачка Радионица извештава своје пошт. потрошаче и пријатеље српске индустрије, да има на стоваришту велики избор тканина, израђених добрих квалитета и постојаних боја, које су на изради много боље од страних фабрика.

Да би се сад, у овој времена, [illegible]

Молимо [illegible] да се [illegible] за поруџбине обратите непосредно фабрици у Ужицу или нашим продавцима, и то:

У Крагујевцу г. Сави Г. Николићу, [illegible]

Мустре наших израђевина могу се видети у Београду код г. г. *Димитрија Јанића* трг. на Теразијама, *Николе Миловића* Дубровачка улица и код *Добросава Атанасијевића* преко пута „Коларца" [illegible]

699 5—10

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: на годину 16 дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 32. дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав „М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | НЕДЕЉА 4 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 4. | Телефон 821.

Уредништву ПРАВДЕ

Ми босански и херцеговачки емигранти свих вера плачемо због продаје наше Отаџбине Швабама највећим душманима и турским и српским. Ако наша Отаџбина и наше кости морају у двадесетом столећу доћи на телала да се за новац продају, ми емигранти уверени смо да би сам босанско-херцеговачки српски народ сакупио за свој откуп три пута више; а Србија би дала десет пута више него Шваба.

Браћо слободне Србије на митинге! Проклињимо јавно све наше непријатеље! О Мухамеде о Исусе видите ли како власници бездушно с народима поступају.

Хоџа Мехмед Хаџимић.

Таште наде

Бечка и пештанска штампа, са својим Лексом Еренталом, топе се од радости, што је Турска пристала да за тричних непуних шесет милијуна динара прода Босну и Херцеговину Аустро-Угарској. Они се услед тога одају веома ружичастим надама, а „Н. Сл. Преса“ још се и нарочито теши, како је сад, после познатог потпомагања руског посланика Зиновјева да Турска прими аустро-угарски предлог — *Србија усамљена, а како је сад мисао о балканском савезу само један лепи прошли сан!* Она наравно вели: „Кад се анексија призна и, као што је са свим природно (!), бојкот престане, мучно ће бити чега што би још могло спречити природну тенденцију да се она сврши. Једна реч ће учинити крај томе спору, око кога би се могао прикупити сав остали запаљиви материјал. Та је реч [illegible]. Турска ју је усвојила и уништено је језгро опасности.“

Ето, таквим се ружичастим надама одаје свеколико бечка и пештанска штампа, коју инспирује барон Ерентал, који је у овој балканској кризи, коју је сам изазвао, изнудио толико моралних шамара, да је најзад јавно морао признати што је до сада упорно порицао, како Аустро-Угарска апсолутно нема никакво право на Босну и Херцеговину, купујући то сумњиво право за паре, а заборављајући да у овом еминентно европском питању последњу реч немају Аустро Угарска и Турска, које су учиниле један пазар без крчмара, но Европа, т. ј. силе потписнице Берлинског Уговора, а оне су за „европејство“ овог питања и за *оправданост захтева балканских народа толико ангажоване, да, хтеле не хтеле, морају колико толико искупити своју реч* и покрај све истинитости пословице српске да „врана врани не вади очи“.

„Прожете миролубљем и справедљивошћу“, велике су нас силе саветовале да се стрпимо, да чекамо, и да не превагнемо, но да сачекамо резултат конференције, која ће водити рачуна о нашим праведним захтевима и животним интересима. И ми смо и покрај свег досадашњег горког искуства мирно и стрпљиво чекали и — догурали сад до краја! Пустили смо да се погађају велике силе међу собом, велике силе с Турском, и сачекали смо да се Аустро-Угарска погоди с Турском, па ћемо најзад дочекати и то, да се све велике силе погоде — на наш рачун.

Трпели смо и чекали до сада, па ћемо сачекати и последњу реч „правичне и миролубиве Европе“. Али, ако та „правична и миролубива“ реч Европе не буде у истини правична и миролубива, ако та реч не задовољи оправдане захтеве и најминималније интересе српских држава и српског племена; ако Европа и сад мисли да своје ситне и крупне рачуне подмирује на рачун интереса и будућности српског племена — онда се она грдно вара. Покрај све њене фарисејске правичности и миролубивости; покрај све њене снаге и силе мала Србија, мален и расцепкан српски народ, свеколико српско племе мора заплавити у крв, па или да извојује потребне погодбе за свој национални опстанак и напредак, или да у крви утоне и пропадне као самостална засебна јединица.

Али ако до тога дође, а по свему изгледа да мора доћи, та ће крв бити толико велика и толико топла да ће се у њеној дубини потопити и од њене врелине запалити цела Европа. Настаће нов, европски потоп и пожар, из кога ће изаћи свак са срећом и судбином, какву му је Бог досудио. Но нека се нико не вара, да ће Србија, ма и усамљена, за љубав лепих речи а још мање за љубав некаквог себичног европског мира, пустити да јој Европа и даље пришља трње над главом, као до сада. Варани смо и обмањивани доста; свесно смо на нашу властиту штету нервирали доста; за љубав европског мира напуштали смо своје најсветије интересе доста — сад се нема више куд: *или у смрт или у слободан и независан, потпуно обезбеђени национални и државни живот.*

Турска је према својим интересима и према својим потребама могла и може чинити какве хоће погодбе, па и за трпезу продавати оно што нико не продаје — своје достојанство. И ако мислимо жалити, ми то Турској не можемо замерати. Она има своју политику, добру или рђаву, то је њена ствар. Али тако исто и ми имамо своју политику, која у будућности мора најстрожа рачуна водити о *оваквој* турској политици и која ни за какве паре и ни за каква блага на свету не сме напустити свој национални правац, свој народни програм, тачно и јасно обележен у познатој скупштинској резолуцији, па ма шта нас стало и ма какве жртве морали поднети.

Могу се и Турска и Аустро-Угарска споразумети на што год хоће, и тај споразум благословити и сва Европа, али „малена и нејака“ Србија ипак за то изјављује својој удруженој Европи, *да на на Балкану ни у Европи дотле неће бити мира, да ће дотле бити крви и пламена, докле се год не задовоље правична захтева и животни интереси српског племена.*

Све остале су све ружичасте наде и бечке и европске штампе само таште наде.

Живи били па видили.

Карминић.

Шта хоће самосталци?

Сви који се интересују за политички ток послова и за стање ствари у развоју ове кризе, знају да су главна сметња од самог почетка самосталци. Међутим, јавно мњење не може да докучи зашто они управо све то тако чине? Шта они хоће и шта је управо њихов главни циљ?

Ми смо на све стране тражили обавештење, код политичара из свију партија, па и код самосталаца, али нисмо могли докучити шта они хоће? Једино смо могли, парче по парче, похватати шта све они неће.

Дакле, ево шта самосталци неће:

1.) Неће коалицију из свију странака ни по коју цену, и зато су истицали разноврсне услове, на које су држали да их нико неће примити. То се сад не устежу признати и појединци њихових самосталних посланика. Тој комбинацији су се они одупрли свом снагом и успели су да је са свим онемогуће.

2.) Неће да пусте фузионаше да сами образују владу. За тај случај они прете опструкцијом, па чак и грађанским ратом, као што рече „Др. Лист.“

3.) Неће да приме да сами саставе владу, а ако су им фузионаши то нудили и престајали да им чак и овај буџет за 1909 г. изгласају.

4.) Неће спрегу т. ј. фузионашко-самосталску владу с Пашићем на челу. Природно је да фузионаши не могу пристати да им ипак други искључи њихова шефа. Али кад је Пашић изјавио да не жели примати владу, фузионаши су истакли Ст. Протића.

5.) Самосталци неће ни Ст. Протића т. ј. хоће га тако, а под таквим условима, под којима се не би примила ни једна баба, сем Кума — Владана. Самосталци „допуштају“ Ст. Протићу да састави владу, али му не допуштају да у његовом министарству, које баш он саставља, може узети портфељ који хоће. Према томе, онемогућавали су и ту комбинацију.

Закључите па боље погодите после свега овога, шта хоће самосталци.

А Србија у овако судбоносним приликама стоји обезглављена!

АУСТРО-УГАРСКА МАРИНА

Како пред собом имамо најновије маринске податке, то смо ради да читаоце „Правде,“ у кратким потезима, упознамо са аустро-угарском марином, т. ј. са бројем њеног ратног бродовља; затим са запремином, брзином, наоружањем и бројем посаде истог бродовља.

Међу великим поморским силама Аустро-Угарска са њеном флотом долази на осмо или последње место.

Пре ње су: Енглеска, Сјед. Американске Државе, Француска, Немачка, Јапан, Италија и Русија. Аустро-угарска флота броји: 9 оклопњача, 3 оклопне крстарице, 6 заштићених крстарица, 13 разорних торпедњача и 18 већих и 24 мањих торпедњача.

Њене су *оклопњаче*: „Ерцхерцог Фридрих,“ „Ерцхерцог Фердинанд Макс,“ „Ерцхерцог Карл“ (грађени 1903.—5.) са запремином по 10.600 тона, брзином по 20·5 морских миља или око 40 километара на сат. Наоружане су са по 34 топа разног калибра, са по 4 машинске пушке и 2 цеви за избацивање (лансирање) торпеда; посаде имају по 630—700 људи. „Бабенберг,“ „Арпад,“ „Хабзбург“ (грађене 1900—2) са запремином од по 8340 тона, брзином по 19—20 морских миља или 35—37 километара на сат; наоружане су са по 33 топа разног калибра, са по 4 машинске пушке и 2 цеви за избацивање торпеда; посаде имају по 638 људи. „Беч,“ „Опенпест“ и „Монарх“ (грађене 1895—6) са запремином од по 5600 тона, брзином по 17 морских миља или око 32 километара на сат; наоружане су са по 24 топа разног калибра, са по 2 машинске пушке и 2 цеви за избацивање торпеда; посаде имају по 430 људи.

Оклопне крстарице су: „Св. Ђорђе“ (грађен 1903.) са запремином од 7400 тона, брзином од 22 морске миље или нешто више од 40 километара на сат; наоружан је са 32 топа разног калибра, са 2 машинске пушке и 2 цеви за избацивање торпеда; посаде има 560 људи. „Цар Карло IV.“ (грађена 1898.) има запремину од 6800 тона, брзину од 20 морских миља или 37 километара на сат; наоружана је са 26 топа разног калибра, са 2 машинске пушке и две цеви за избацивање торпеда; посаде има 535 људи. „Царица и краљица Марија Терезија“ (грађена 1893.) има запремину од 5270 тона, брзину од 19·5 морских миља или око 35·5 километара на сат; наоружана је са 28 топа разног калибра, са 2 машинске пушке и 4 цеви за избацивање торпеда; има посаде 502 човека.

Заштићене крстарице су: „Сигетвар,“ „Асперн,“ „Зента“ (грађене 1897—1900) са запремином од по 2350 тона, брзином 20 морских миља или 37 километара на сат; наоружане су са по 18 топа разног калибра, са по 4 машинске пушке и 2 цеви за избацивање торпеда, посаде имају по 289 људи. „Царица Елизабета“ (грађена 1890., оправљана 1906.) и „Цар Франц Јозеф I.“ (грађен 1889, поправљана 1905.) са запремином од по 4030 тона, брзином по 19 морских миља или 35 километара на сат; наоружане су са по 26 топа разног калибра, са по 2 машинске пушке и 2 цеви за лансирање; посаде имају по 420 људи.

Разорне торпедњаче (13 на броју) су од 350—540 тона запремине, са 20—28 морских миља или 37—49 километара на сат; наоружане су са 6—10 лаких топова и са 2—3 цеви за избацивање торпеда. Остале торпедњаче су мање запремине и мањег броја топова. — Осим ових бродова аустро-угарска марина има још 11 школских бродова (старих једрењача) и још неколико специјалних лађа.

За Дунав има шест — нама не толико познатих — монитора.

У радионицама се налазе *три оклопњаче* од по 14500 тона, *једна оклопна крстарица, 12 торпедњача* и *две подводне лађе.*

Како је скоро број официра и посаде на свим аустро-угарским ратним бродовима повишен, то њена марина броји данас, које официра и других службеника, а које матроза на 13.066 људи. — За аустро-угарску марину одобрен је за 1909. год. кредит у суми од 63,480.000 круна.

Мил. М. Т.

Дневне вести

Одбијена оставка. Прекјуче је Велимировићева влада поднела Краљу своју оставку, али је он није примио, пошто она ужива његово поверење, а Скупштина јој до сада ничим није показала да не ужива и њено поверење.

Из Скупштине. Јучерашња скупштинска седница могла је почети тек око 10 часова пре подне, јер се посланици нису могли искупити. Па и кад је почела, посланичка седишта су била веома проређена. Усвојени су записници прошла два састанка прочитане су молбе и жалбе, прочитана су три предлога министра финансија о уступању и продаји неких државних добара, стављена неколика кратка питања, прочитани извештаји одбора за молбе и жалбе, Скупштина подељена у секције, и тиме је завршен јучерашњи скупштински рад.

Партизанлук. У пркос настојавању министра полиције г. Свет. Милосављевића да се закон без обзира на партије врши свуд, ипак има органа у полицији, који нермају вољу г. министра, него терају своје партиске ћефове.

Кметови у општини комирићској ср. рађевском, починили су грозне зулуме, и после многих тужби, капетан је био натеран да узме тужбе у поступак и — све их решењем ослободио. Али је суд, та незаконита решења поништио, и нашао да има кривице.

Ма да је суд нашао да стоје кривице, ипак капетан већ три месеца, како ствар не узима у поступак.

Молимо г. министра да обрати пажњу на ову ствар.

Концесије Србији. Миланска „Коријере дела Сера" има из Беча вест *да ће Србија добити неку накнаду.* Ствар се тиче *железничких концесија, које би Србији отвориле пут за море.* Аустро-Угарска би се обвезала да за извесно утврђено време *не прекорачи извесне тарифске ставове за транспорт српске робе од босанске границе до Метковића на Јадранском Мору.* Овај пут којим би се Србија послуживала да изиђе на море, није потпун. За то би Аустро-Угарска за Србију саградила пет километара дугу железницу, колико има од Вардишта до српске границе, а Србија би опет морала изградити пројектовану пругу Ваљево—Ужице. Још кад се појавио пројекат дунавско-јадранске железнице, Аустро-Угарска је намеравала учинити ове концесије Србији, да би дунавско-јадранска железница постала излишном. Сад се опет јавља тај план, и то, како вели поменути лист у облику одлуке.

Код Краља. Синоћ су били у Двору код Краља г. г. Стојан Протић, Љуба Стојановић и Љуба Јовановић.

Државноправни положај Босне. По једном телеграму, у Сарајеву се с највећом напрегнутошћу очекује резултат бечких конференција о новом реду у земљи и изборном закону. Мисли се, да ће за сада *Босна и Херцеговина бити стављене у положај сличан Галицији, али не на под Аустрију ни под Угарску но сасвим за се, док би израђени нацрт изборног закона имао осигурати у сабору већину, која ће примити закон о анексији,* ако се он у опште поднесе босанско-херцеговачком сабору. А тврди се, *да босанско-херцеговачки сабор неће бити компетентан за решавање о признању анексије,* пошто се султан одрекао својих суверених права на те покрајине.

Војни указ. Постављени су за команданта двадесетог батаљона пеш. пуковник Миросав Наумовић; за команданта осме (пожаревачке) пуковске окружне команде пеш. потпуковник Алекса Радовановић; за команданта деветог пеш. пука „Књаза Николе I." пеш. потпуковник Сава Р. Димитријевић; за начелника економног одељења војног министарства ђенералштабни потпуковник Душан Ј. Поповић; за команданта четрнаестог пешадијског пука пеш. потпуковник Иван С. Павловић; за вршиоца дужности команданта једанаестог пеш. пука „Карађорђа" пеш. мајор Богољуб Младеновић и за помоћника команданта деветог пеш. пука пеш. мајор Василије Л. Новаковић.

Позвани рекрути. Јуче пре подне дошли су позвани рекрути на одслужење свога рока у војсци. Они су упућени у дотичне команде где ће се данас обући и од сутра одпочети служење свога рока у војсци.

Смењен. Јучерашњим указом министра правде премештен је и Сава Петровић рачуновођа пожаревачког казненог завода у окружни суд.

Овај премештај задовољио је управника пожаревачког казненог завода, који је са Савом дошао у сукоб, али је највише задовољио осуђенике над којима је Сава вршио терор до крајности.

Одпуштене. Све женске које су радиле у министарству финансија на сређивању исплаћених купона, отпуштене су јуче из службе.

Комотан човек. Синоћ се могао видети Љуба Радосављевић рачуновођа варошког суда, који је ухапшен за грдне проневере државног и приватног новца како сам без спроводника иде из главне полиције у суд.

Уз пут је измењао мисли са једном својом пријатељицом.

Зна ли за ове комисије?!

Комбинације. Криза је отворена, а још нико нема ни појма како ће бити затворена. Фузионаши и самосталци на очиглед целе земље и света народа терају комендију са државом у овом најсудбоноснијем часу. Сад се не препиру око тога: како ће доћи до што бољег споразума и решења кризе, него: како ће један на другог превалити одговорност за овај скандал. А земља?

Не може жив човек да разуме: како је народ могао поклањати вере кроз читавих 25 година овоме елементу?

Најлепше је у целој ствари што су њихови политичари опет почели подговарати Краља да ово или оно учини, а не да слуша одговорне факторе.

Разрешен. Ђока Богдановић, војни интендант прве класе, по својој молби разрешен је од досадашње дужности начелника одељења војног министарства и стављен на расположење министра војног.

Преведен. Артиљериски капетан прве класе Ђорђе Ристић преведен је из артиљерије у пешадију с истим чином и рангом.

Судиски указ. За судију првостепеног суда за град Београд постављен је народни посланик Миланко Радовојевић, судија пожаревачког првостепеног суда и за судију јагодинског првостепеног суда Рада Ј. Спасић, судија пожаревачког првостепеног суда, обојица по молби.

Настрадао посланик. Нашки посланик г. Никола Живковић мало је забављао јуче Скупштину, питајући министра грађевина и унутрашњих дела, како су га смели возовођа Владимир Нерандић, кондуктер и писар полиц. на ћуприској станици скинути с воза. А ево шта је било у ствари. Користећи се својим посланичким имунитетом, г. Живковић је легао да спава на једној клупи треће класе, но га је кондуктер дигао како би други путници могли сести. Али је г. посланик опет легао. Кондуктер позове у помоћ возовођу Нерандића, и пошто се г. посланик противио казне га са 5 динара. Али г. посланик „нема паре" да плати. Они му кажу да ће га избацити из воза, ако не плати, а он им рекне да не смеју. Пошто није платио они га на ћуприској станици избаце, и док је он писао телеграфску жалбу поменутим министрима, воз је отишао а он остао на станици, те је тако „спречен у вршењу његове посланичке дужности." Питао је дотичне министре како је „то" смело бити, а ако не добије задовољења (именовао је возовођу, кондуктера и полициског писара) припретио је да ће поднети интерпелацију. Министри нису били у Скупштини али кад чују за ово страшно питање, набраће кожу на шиљак, а Скупштина и публика слатко се насмејаше чича Николи.

Леп дар. Позната добротворка г-ђа Сава Пејића из Лешнице, приложила је друштву „Црвеног Крста" 500 дин. Хвала јој!

Побегли наредници. Аустро-Угарска корпусна команда у Суботици јавља, да су помоћу Српкиње Верице Миловановићеве три наредника ондашњег пешадиског пука пребегли у Србију.

Самообмана. Господа из сарајевске Мусаве варају себе, па обмањују и остали свет, како акције мусиманског првака Али бега Фирдуса падају, како га се одричу многе његове присталице и изјављују своје симпатије „напредној" (владиној) мусиманској странци. Нека их, нека се бар теше.

Пловидба. Срп. Бродарско Друштво почело је пловидбу од 1. Јануара: између Београда и Земуна, између Београда и Шапца, а од сутра почиње и између Београда и Дубравице.

„Српски шпијун". О ухапшеном „српском шпијуну" Перишићу у Земуну „Пестер Лојд" јавља ово: Име му је Луиђи Перишић, родом из Сплета, аустриски држављанин, по занимању инжињер. Он се у Земуну налази од 25 септембра пр. год., пријавио се под својим правим именом, живео у једном хотелу са свим повучено, ни с ким се није дружио нити примао посете. Пре неки дан отишао је на кратко време из Земуна, како се сад утврдило, у Босну. Кад се пре три дана вратио у Земун ухапшен је по налогу војних власти јер се сумња да је шпијун. Хартије које су код њега ухваћене терете га. Из Петроварадина је у Земун стигла војна комисија да води истрагу.

Грађанска Касина. Приређује у понедељак 5. ов. м. у очи Богојављења, касинско вече са томболом за своје чланове и њихове породице. Улазна цена 1.50 за самца, а 1. дин. од особе у породици. Почетак у 9 час. у вече. —

Самоубиство једног дечака. Драгослав син Николе Јовановића из Рогојевца у округу крагујевачком, стар 16 година извршио је над собом самоубиство из пушке и на месту остао мртав.

Незна се за узрок зашто је овај дечко одузео себи живот.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

| Угарски министар просвете гроф Апоњи конферисао је на Ријеци с ријечким гувернером грофом Наком, послаником Золтаном и заменицима градског соколског одбора д-ром Мартелом, па је одатле отпутовао у Будим Пешту.

У Неколико чланова хрватске странке права иступили су из српско-хрватске коалиције, међу њима и д-р Харамбашић.

){(Политички кругови у Угарској изазивају министарску кризу садашњег коалиционог кабинета и већ се јављају гласови о образовању чисто Кошутовачког кабинета.

≋ Данас ће се у Будим Пешти држати протестни митинг против порезне реформе против које ће говорити и бивши министар Хијероними и посланик Павле Шандор.

⊠ Будимпештански „А. Полгар" предлаже да се министар председник Векерле оставни због неуставне владавине у Хрватској. Он је крив и за то, што ће Мађари морати да плаћају и дуг за Босну, од које неће имати ни најмање користи.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Јунак наших дана!

Опет се јуче слатко насмејасмо у Скупштини.

Алекса вођа Косјера — Шумски Бог! — кренуо у лов на министре.

— Пре је, вели у кратком питању, Алекса влада трчала за посланицима, а ми сад морамо да трчимо за владом...

— Одавно ви за тим каскате, добаци му г. Павле Маринковић.

Скупштина грмну у смех, а Алекса срдито:

— А што се ви на ово љутите? Биће да вам је криво?

— Та не љутимо се, Бог те видео, него се на против

ФЕЉТОН

„Небесна Царица"

(необичан сан)

написала [illegible]

Ти си дошла!...

Ах! како често на тебе мислим, како си ми увек мила и љупка, поносна и величанствена. Ти и не знаш колико те волим! Трудила сам се, да све мисли посветим раду и напретку отаџбине моје да престанем на тебе да мислим, да престанем да патим... Ти знаш ко си — тај пати... И ако ми је разум диктовао да се махнем узалудних мисли, бесциљне љубави, срце — извор праве љубави жуди за тобом... Ја те волим. Ја те желим.

Ти си дошла!... одакле нико не долази... од куда се нико не враћа... Ја осећам, ја читам из очију твојих, да си дошла да ме утешиш да ме увериш, да на оном другом свету душе постоје — живе да чак и лебде над нама смртнима, да нас обилазе, да су са нама и да се само у сну могу видети. Жалиш ме, јер те безгранично волим и жалим... нисам могла одолети мојој жељи и мојим питањима, сишла си с неба на земљу да те још једном видим, да осетим твој дах, да се топим на жару твојих очију, у којима се огледа милост и доброта надземног бића.

А сећаш — ли се, прошле године у мају месецу, кад си први пут дошла, била си тужна, заборављала си да је на земљи пролеће, журила а уздисала у немилости и пољубила руке, које си око себе скупљала, да своје и слободно и исечено тело од мене сакријеш; личила си на хришћанску мученицу римског — амфитеатра, мученицу којој су бесни и гладни лавови раскидали месо, а само душа остала. Пољубила крсте грдила су се, а који је из њих цурила; на грудима ваше од жалост журили на усађених мирили су, а утроба просута и пољубљена немилостивим ударима сабаља, љуби се за тобом. Ох! ужасно тешко гроже и горке истине.

Показивала си ми на места сеча, где су пале храбри ране на тому твоме... плакале смо тада заједно. Ах! та ја те толико волим ах! ја те много жалим... да мојој жалост ни време не може да ублажи а трудиће се дотле, док из тешке сенке не искрсне финиш осветника, који ће привести а љуто да казни твоје мучне убице..

А данас?..

Данас си заносна, чаробна... Мала душо, чији дух шета по неиспитаном небесном простору, где у цветном рају разнобојно свиће мирисно цвеће и мирише, а где се место цвркута тица, небеске песме чују, а сунце благо обасјава душе праведника, где нема злобе и грубога материјализма, где људи живе само душом и заборављају на своје тело, где си му ти сишла, пре времена отишла и ако си на живот тако много полагала.

Ти си дошла!... И ако је данас јесен застудила а земља се завила у своје бело — свечано платно, ти си ми донела пролеће. И ја осећам сада сву радост срећнога бића и изгледа ми као да сам увек свакако срећан био, као да радост ни за секунду једну није напуштала душу моју.

Лежући у постељу мислим само на тебе, устајући већ јутром са осмехом зоре, кад се крају сунчани зраци, ја видим како се на мене смеши слика твоја; како ме љупко гледа и слатким њиховим осмејцима поздравља, па се онда полагано губи у светлости већ свануло дана.

Ти си дошла!.. хвала ти много... изгледа ми, као да нешто хоћеш да ми рекнеш? Па реци анђеле небески, реци... говори. Ја волим да слушам небески глас твој... он ме опија, заноси. Давно га нисам чуо. Како си данас тек величанствена!.. Одело ти је краљ... — краљевско, на глави круну имаш... а на колико да главом крећеш — чврсто стоји?

Да висиш и тамо краљица.

Небесна царица, тихо уздахну и једва чујно прошапута усташцима, развију крилима, прну и одлете.

Пробудих се, протрљах очи, погледах у сахат, који ми на сточићу стајаше и видех да је 5 са. јутра.

Глава ми покрај јастука лежала, покривач ми беше згужван на поду а у рукама чврсто држах уквирену Историју Света.

Дакле, то је хвала Богу био сан, рекох — полу гласно и прекрстих се и сада опет, да сам лежећи у постељу преврставао „Историју Света" и у томе месту чврсто уквасио на њега сам се тек сада јутром пробудио.

11/XI 1908. г. Београд.

* * *

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превео с француског

(140)

XXXII

Господин Пардајан старији

Марцио климну главом у знак одобравања, али не рече ни речи.

— Дакле, продужи непознати трудећи се узалуд да у мраку распозна црте свога саговорника, овај сељак кога сам овако излечио вели да је треба да утерам свога коња у шупу да проведе ноћ с кравама!

— Штала се начињила само за три коња, рекну крчмар, тамо има места за два господинова коња и за једног коња вашега слуге.

— Где има места за три има и

тако слатко не насмејасмо још од анексије.

Еј, Алекса, Бог нека ти плати, за ово неколико веселих часова!

Из суда

Једна лепа слика

По пресуди државног суда осуђен је судија г. Мил. Радивојевић на премештај из ваљевског у пожаревачки окружни суд. И ако је о том његовом премештају по к зни изишао и указ, г. Радивојевић ипак није хтео да се повинује пресуди и указу, него је заклоњен посланичким мандатом — јер је г. Радивојевић самосталски посланик — остао у Београду и чекао реч Државног Савета коме се против пресуде над њим изречене жалио.

Не знамо шта је Државни Савет по овој ствари решио и да ли је у опште што решавао, али знамо да је г. Радивојевић у току ове године дана, од како се ова његова афера потеже, показао толико самосвести у игнорисању законске форме, да је најзад за то добио и заслужену награду: *указом од 30. децембра премештен је за судију у Београд.*

И сад имате ову лепу појаву: један судија бива по казни из једне вароши из унутрашњости премештен у другу. Тај судија огрнут тогом народног посланика не верма пресуду државног суда и не повињава јој се и зато што јој се не повињава, министар правде му дозвољава да тражи место какво хоће и кад он затражи Београд, он му га даје. На тај начин министар не само да је поништио пресуду једног државног суда без да је на то имао права, него је осуђенога и наградио премештајем у Београд.

И то се сад зове поштовање закона, суда и судске независности.

Ваљевска хроника

Крвав Божић. — Смрт једног [illegible] дечака. — Један успели концерт. — Родитељски [illegible]. — Убиство у [illegible]. — Нов патриотски лист. — [illegible]. — Једна [illegible] награда.

(Редовни извештај „Правде".)

Ваљево 2. јануара

Код ваљевског трговца г. Марјана Крстића ради као калфа ковач Радосав Марковић, родом из Горњих Црнића у срезу рачанском. Радосав је још мали, те је о Божићу хтео и он да мало пуца. Узео је у руке свој револвер и покушао да опали, али му ни један метак не хтеде опалити. Зато Радосав отиде у момачку собу и стаде оно револвера чепркати, да види што неће да опали. На његову несрећу револвер баш тада опали и погоди несрећног младића. [illegible] тако несрећно, да му је сву ногу разнесло.

Тешко рањеног калфу одмах су однели у болницу, где му је указана лекарска помоћ.

* * *

Међу ваљевским занатлијама познат је као врло вредан и честит човек стари чича *Милоје Гудовић* дугогодишњи ковачки мајстор. Чича Милоје био је [illegible] и весео човек и [illegible]. У последњим годинама прилично је остарио, јер је [illegible], а после тога била га је [illegible]. У очи Божића осетио је у своме дућану једну слабост, па је [illegible] и на месту остао мртав. За једног сиромашног човека у осталом била смрт и [illegible]. Пок. чича Милоје, који је као и сви Гудовићи припадао Напредној Странци, сахрањен је уз велико саучешће његових [illegible] пријатеља и многобројног грађанства. Бог да га прости.

* * *

Ваљевски [illegible] Црквеног Крста дао је други дан Божића један концерт, који је веома успео. [illegible] био је пун и ако су улазнице биле доста скупе [illegible]. [illegible] ваљевског друштва била је на овом концерту, а [illegible] ваљевског патриотског друштва, Музика V. пешад. пука „Краља Милана" одсвирала је с успехом неколико лепих комада, од којих је публика нарочито пљескањем пропратила Гендлов марш Престолонаследника Ђорђа. Тај је марш морао бити поновљен [illegible] пута. Мило је било, што је на овај начин ваљевска публика показала своје симпатије према Престолонаследнику Ђорђу, [illegible]. [illegible] је око 400 дин.

* * *

Скромног ваљевског лекара и племенитог друга и човека г. д-р Влад. Поповића, [illegible], у његову нарочиту [illegible] је тешка жалост, јер им је несретна болест шарлах отела јединог малог [illegible] од 6. година. Ко год је познавао то слатко и живо [illegible] мора заједно са родитељима му оплакивати рану смрт његову. Ужасна болест шарлах, која хара целу ову зиму по Ваљеву, досетила се ево и дома једног лекара, који је [illegible] заштитник здравља и [illegible], да изгуби своје мило детенце. Милом и невином створу Божијем Бог нека да рајско насеље, а потешеним родитељима тако потребну утеху. А грех нека падне на главе свих оних [illegible], који су својим нерадом [illegible] да ове лете Ваљево буде гнездо свих могућих зараза.

* * *

Ономад се у селу Гвоздановићу [illegible] десило једно убиство. Иван Михаило Јаковљевић, [illegible] у шуму [illegible]. Цигани из Тврдојевца [illegible] Миодрага, [illegible]. [illegible] да је Михаило [illegible] Цигани да им [illegible] покрађени [illegible]. Цигани су [illegible] на ову српску [illegible], Радојевић, на то [illegible] Михаила, да побегну с покрађом. Кад се Михаило [illegible], он [illegible] једну [illegible], па се стаде у одбрану пред [illegible] циганином. Чим је [illegible] стари [illegible] Иван Михаило га [illegible] тако несретно, да је Иван на месту остао мртав. [illegible] добивши [illegible] удараца [illegible] успео је да побегне. Иван је и Миодраг [illegible]. — Што, шта се ово догађа у нашој богатој и питомој Тамнави [illegible].

* * *

Ваљевски Одбор Народне Одбране покренуо је патриотски лист „Прве Жртве" с намером, да у народу буди доста успавана [illegible] патриотизма. Овај [illegible] листу дат је за успомену на прве жртве Велике Српске Револуције [illegible] Алексу Ненадовића и кнеза Илију Бирчанина. Лист се врло лепо уређује и раздаје се бесплатно у 900 примерака. Уредник је листу [illegible] професор г. Мил. Михаиловић, а [illegible] г. Мил. Ж. [illegible], [illegible]. Желим листу [illegible] успеха.

* * *

Православни празници били су [illegible] нарочито у погледу [illegible] Мећаве, ветрови и [illegible]. [illegible] ветар који у тим крајевима дува и пре најмрзније зиме, направио је, да [illegible] буду толико [illegible] да се [illegible] не могу [illegible]. Није редак случај да се у [illegible] тога краја [illegible] смрзавања, па је тога било и ове године. Једна жена из куће [illegible] на Струмној Гори отишла у походе својој [illegible] у [illegible]. При повратку ова жена, и ако растојање није веће од 3—4 км., није дошла својој кући. Под једним ударом ветра и на [illegible] [illegible] је и пала у снег, где су је [illegible] [illegible].

* * *

Листови су потврдили у своје време један [illegible] факт, по коме је један професор [illegible] из Београда премештен у [illegible], у Шабац, где му је дете [illegible], јер је у путу [illegible] и испустило своју [illegible]. То је била прва жртва тога [illegible], а у Ваљеву [illegible] и друга жртва, [illegible], [illegible] Богу [illegible]. Ево шта је било. Да би се тоне београдском професору [illegible] место у шабачкој гимназији премештен је овде г. Милан Шилак, професор. Дошао је у Ваљево већ болестан и одмах је морао у ваљевску болницу, [illegible]. У болници је лежао дуго времена [illegible] између живота и смрти, јер је, услед [illegible] на путу, [illegible] две [illegible] болести: тифуса и запаљења плућа. Захваљујући својој [illegible] и [illegible] г. Шилак је остао у животу, али је [illegible] душевно [illegible] који га је [illegible]. За његов случај потпуно се може применити она народна пословица: „Тресла се [illegible]." [illegible] г. Шилаку [illegible] премештајем из Шапца у Ваљево.

Ваљевац

РАЗЛИЧНОСТИ

Ископавања у Јерихону

Немачко друштво за испитивање Истока издало је 39. свеску свога часописа, у којој професор Селин и његови сарадници износе извештај о својим ископавањима у Јерихону. Сваки се [illegible] из библије, [illegible] [illegible] потпуно те [illegible]. Град је заиста био [illegible] [illegible]. Сви [illegible] чуле се [illegible] су у то [illegible] време [illegible] [illegible]. Иза тих зидина налазе се тврђаве, опкољене двоструким [illegible] и утврђене [illegible] кулама. И ова тврђава је тада ослобођена свега што ју је окруживало. Испитивањима је утврђено да се на месту Јерихона била развила јака култура, коју је из тих [illegible] развила [illegible] култура.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Биоскоп „Бен Акиба"

Хотел „[illegible]"

Данас две представе. Дневна у 3 сата за војске са снуженим ценама и вечерња у 8 сати. Слике су [illegible] нове и врло интересантне, нарочито слике [illegible] из Монблана, [illegible] на свету, који је дуг 400 метара.

[illegible] позориште

Вечерас је програм од 20 тачака, и осим тога, као и свако вече, биће [illegible], тим пре, што су у програму одлични комади:

1. *[illegible]*
2. *[illegible] и*
3. *Артилерија Рустикана*

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Лист „Турска" извештава, да дознаје из поузданог извора, да је Бугарска решила, да уступи Турској један део земљишта Источне Румелије, на коме Мухамеданци живе, место накнаде у новцу, коју Порта тражи.

Табелдот
Ручак и вечера
у
Хотел Империјалу

Ручак:
Супа, говедина, умокац и тесто са хлебом 1·40 дин.
Супа, говедина, умокац и печење са хлебом 1·60 дин.
Супа, говедина, умокац, печење и тесто са хлебом 1·80 дин.

Вечера:
Два готова јела по јеловнику са хлебом 1·20 дин.
Два јела по јеловнику једно готово и друго по наруџбини са хлебом 1·40 дин.

Ракија најбољег квалитета 1·50
Пиво Пилзенско Урквеле без конкуренције чаша 25 пр. дин.
Разни [illegible] са [illegible]
Кујна „Империјал" [illegible] у свако доба.
Сваке суботе на вечери [illegible] са [illegible] и [illegible].
—Кујна отворена до 12 сати ноћу.

за четири [illegible], господине! Тако лепа и добра животиња! Ако желите да вам је покажем, господине. Кад је видите онда ћете пресудити.

Крчмар [illegible] да ће путник, кога је он сматрао за неког богаташа, бити на његовој страни [illegible] да [illegible] фењер.

Али га Хенри од Монморансија [illegible] узе из руку крчмаревих и [illegible] светлост на онога који је са толико енергије бранио свога коња. Он [illegible] и по усни му се развуче осмех.

— Он је! помисли Хенри. Познао сам га по гласу.

У исти мах Монморанси гурну [illegible] и [illegible] поглед унутра [illegible] поред себе [illegible] једно страховито мршаво кљусе, коме су кости вириле кроз кожу. Тај коњ веома високих ногу, [illegible] главе, дугачког [illegible], изгледао је да за дуго ништа није окусио и његово тужно око [illegible] је горчину дугих дана проведених без сена. Али је ипак изгледао веома снажан и добро се држао на ногама.

— Видите господине, [illegible], видите ли каква је то животиња, како му је [illegible], како су му ноге танке и кажите ми да ли је право да такву животињу [illegible] у шуму.

Монморанси се окрете и рече тако:

— Имате право, господине Парданјане, коњ вам је диван!

Непознати [illegible] и [illegible]. Један [illegible] му се не оте из уста. Монморанси га [illegible] једним погледом и рече:

— Господине, ваш крчмар пристаје на ваш праведни захтев. А ви ћете ми учинити част да са мном поделите моју вечеру. Немојте се опирати! Ми смо обојица [illegible]... Примате ли?

Говорећи тако на велико пренеражење крчмарево, маршал Дамвил узе под руку Парданјана и одведе га у своју собу.

Стари Парданјан [illegible] као и од самог гостионичара [illegible] са маршалом не говорећи ни речи.

Или је без сумње у ходу од дворишта до собе размишљао, јер тек што су се врата за маршалом и за њим затворила, он се исправи, ослони се левом руком на балчак свога мача и рече без икаквог узбуђења:

— Срећан сам што вас видим у добром здрављу, монсењеру.

Па онда продужи:

— И ви сте мало остарели!... Ах! врага, па било вам је тек двадесет година када сам имао срећу да вас последњи пут видим и ако вам не рачунам сад морате имати тридесет и пет или тридесет и шест. Онда сте били [illegible] дечко, монсењеру, и нико није умео [illegible], ни страшније своје [illegible]... Како се човек мења!... Шта је то? Јесу ли то седе длаке што их видим [illegible] очима? Каква је то бразда поред уста? И лице вам је [illegible]... А ја сам, као што видите, увек исти... Кад [illegible] доба, ми, стари [illegible] не старимо више... У четрдесетој години био сам онакав као што ме сад гледате и ако умрем као стогодишњак, као што се сви надате, умрећу онакав каквим сам сада. Збиља, монсењеру, честитам вам. Често сам чуо да се о вама говори, и то увек као о неком [illegible], што рекао један мој друг разбојник изгледа да сте мајстор у томе да расцепите човеку главу и да [illegible] броја путовања које сте на [illegible]... Ех! ја сам вам, [illegible], метнуо први мач у руку и научио вас како се њиме влада. Да умем да будем горд и [illegible], поносио бих се учеником као што сте ви. Али то, хвала Богу, нисам, и [illegible]. Изволите? Нешто сте рекли, монсењеру? Зар ништа нисте рекли?... Дакле, монсењеру, [illegible] сам, као што рекох, што сам вас нашао у добром здрављу... Допустите ми сад да вам [illegible] — да се кренем на пут, јер је потребно да још [illegible] будем у [illegible]... Будите ми весели, монсењеру!... Допуштате ли?...

— Господине Парданјане, рече Хенри од Монморансија, учините ми задовољство и поделите са мном моју вечеру.

Стари авантуриста, који већ беше [illegible], окрете се полукругом, по војнички. Његово око погледа искосице сто на који је крчмар, за време [illegible] разговора, [illegible] јела и [illegible] боце. Али то исто око пређе и на маршала и Парданјан одговори:

— Извините ме, господине, али морам да идем. Чекају ме... Допуштате ли?...

Један покрет Дамвила задржа опет Парданјана.

— Нико вас не чека, јер сте се мало час толико свађали да добијете у штали место за свога коња. Значи да сте намеравали да овде проведете ноћ. У осталом, ако не примите мој позив мислићу да сте се од мене уплашили.

Парданјан се исправи и прсну у смех.

— Уплашио се! рече он. Да се ја уплашим требало би да сретнем [illegible] ђавола. Па и тада бих га, може бити, зграбио за рогове и [illegible] Господине [illegible], ви сте још млади. Поздравите свога господара. Видите, господине, ја се не плашим кад сам у вашем друштву, па ма ви били и сам ђаво, што ја мислим да нисте!

Говорећи тако стари Парданјан баци на постељу капу и огртач, откопча појас и спреми се да седне за сто. Свој дугачки мач наслони поред себе.

(Наставиће се.)

Дођи код Ћиде

ДОБИТЕ КОД „СРПСКОГ КРАЉА“ КОД „ЋИДЕ“

Гранд Хотел „СРПСКИ КРАЉ“

На најлепшем месту Београда код „Калимегдана“ ново саграђени хотел „Српски Краљ,“ првога реда узео сам под закуп за више година од Врачарске Задруге.

Исти сам снабдео са *најмодернијим и најбољим намештајем како кафанским тако и собним тако да* „Српски Краљ“ не уступа ни *једном нашем хотелу* првога реда а ни многим страним. У моме се хотелу точе,

сва српска и француска вина са ликерима

Исто тако точем чувено и јединствено ВАЈФЕРТОВО ПИВО

„ЕКСПОРТ“

које не уступа ниједном страном пиву.

У хотелу сам устројио најбољу Српску и Француску кујну.

Собе за путнике модерно, чисто и спретно намештене са ценом од 2·50 па до 12 динара.

Мојим пријатељима и познаницима позната је *моја пажљивост и тачност у свему*, јер је принцип моје радње да се одржи стални *строг ред код послуге, примерна чистоћа* по свима одајама и тишина ово путничких станова, тако, да сваки путник који одседне у моме хотелу мора бити задовољен сасвим.

Јављајући ово пријатељима како *у Београду* тако и *у унутрашњости* молим их да ме удостоје својом посетом а ја јемчим да ће бити *услужени и дочекани боље него игде.* Молећи за многобројну посету остајем с поштовањем

4 —

Драгутин С. Тодоровић — „Ћида“
хотелијер код „Српског Краља“

ДОБИТЕ КОД „СРПСКОГ КРАЉА“ КОД „ЋИДЕ“

Светозар П. Јаношевић, новинар, не може, због слабости, примати посете о својој слави Св. Јовану.
5 2—3

УРАЊЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

Заклане и угојене ћурке, пилића, кокошака, гусака и разне дивљачи.

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Павлаке „Милих-рама“

Изврсна Бела и Црна вина

[illegible] 1 [illegible] Динара 1·40. **Свежих јаја** [illegible] у корпицама од 30 ком. [illegible] **Салама.** [illegible] **Кремпита** [illegible] за торте. [illegible] Кондиторске [illegible] „Крем [illegible]“ [illegible] и т. д. [illegible]

Највеће и најраскошније [illegible] бомбона и колача на [illegible]

Кристални [illegible] 130—140 [illegible] **[illegible]** [illegible] и т. д. [illegible]

Француских вина бело: „Грав“ „Шабли“, црно: „Медок“, „Марго“, „Ст. Емилион“ 1 боца [illegible] 1. Српско грожђе из Кладова 1 кило дин. 1·40.

Највећи избор бисквита и разних [illegible] и остале робе у [illegible] и т. д.

Препоручује колонијално-деликатесна радња

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд — Теразије

[illegible] у Београду и унутрашњости шаље брзо и уредно.

Телефон бр. 48. 800 21—

Врачарцима!

Колонијално-Деликатесна Радња

ПЕТРА П. МИРНОВИЋА

Макензијева 29. — Београд — Цветни Трг.

Препоручује поштованим г. г. потрошачима [illegible] *Чоколаде за торте. Орахе очишћене, Бадема, Лешника, Грожђа, Смокава, Урми,* [illegible] француски [illegible]

Чаја, Рума, Ликера и Бисквита.

Сира: Ементалер, Гаудски и т. д. Салама.

Р И Б Е:

Сардине француске, Маринада [illegible] *Туњевина, Руса, Пастрмка, Сардела,* [illegible] *Моруна, Јегуља и Харинга.* [illegible] 1 литар Дин. 1·40.

В И Н А:

Малага бела.
Смедеревско бело и црно.
Вршачко бело и црно.
Пожаревачко бело и црно.
Француско: **Грав, Ст. Емилион, Медок.**
Рајнско: **Шампањ** [illegible] **стари.**

Ж И В И Н Е:

Угојене [illegible] свеже дн.

Ј А Ј А:

Кувана [illegible] свежа.

Робу доставља г. г. потрошачима у Београду у кућу а у унутрашњост [illegible] брзо и тачно.

Најумеренија цена, тачна и брза услуга.

196 ТЕЛЕФОН бр. 494. 17—35

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. д. и много јевтиније.

Добре сланине, шунке, кобасице и осталих артикала јевтино.

С поштовањем
Добр. Т. Атанацковић
[illegible] бр. 5. — Телефон 275

Тражи се собарица

Упитати у радњи Душана Тодоровића трг. Теразије.
8 1—3

11.000 динара

Дају под интерес на мање суме на сигурно [illegible] имање.

Тражи се [illegible] имање од 25—30 хектара за економију у околини Београда, Ниша, Пожаревца, Смедерева и других места поред пруге [illegible] Дунава, [illegible] Фондова.

Услове продаје и цену саопштити [illegible]

5—6 **Мишо** [illegible]

Ученик из боље куће са добром препоруком који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је [illegible] у деликатесној радњи **Душана Тодоровића** Краљ. Срп. Дворског Лиферанта, — Београд.

НОВА КЊИГА

Изашла је из штампе књига **Д-ра Савићевића**

Лепота тела

Неговање и улепшавање

Са 83 слике — Цена 1 динар.

Садржај: 1. Кожа — [illegible] 2. Кожне болести 3. Коса. 4. Уста и зуби.

Ова је књига [illegible] и треба свака жена и девојка да је прочита.

ИЗДАЊЕ ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ
Мите Стајића — у Београду

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и осталог домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо на радње по 30 п. дин.

МЕЊАЧКА РАДЊА

Марка Баруха — Београд

Јавља својим пријатељима и играчима *Српске Државне Класне Лутрије* да је вучење срећака I. кл. 37. кола 10 Јануара 1909 год. и моли да се на његовој радњи изволе обратити за набавку и куповину срећака.

Поруџбине из унутрашњости извршује најтачније, [illegible] поштарином у [illegible]

3 1—3

Готов је и већ се растуре пријатељима илустровани

КАЛЕНДАР **„ГАРАШАНИН“**

који је ових дана изашао из штампе са одабраним садржином, као прва свеска *„Библиотеке,“* коју ће од сада издавати:

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи тез [illegible] табака, а цена му је свега пола динара. Поруџбине и новац ваља што пре упутити на адресу књижаре г. Игњата Дивечића, Чик- Љубина улица бр. 14.

Књижарима и продавцима 30 од сто рабата.

659 9—10

— НАДАЈ
СЕ —
ДОБИЋЕШ

СРЕЋКЕ

КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

ЗА

1-ву класу 37-ог кола чије је вучење

10. јануара 1909. год.

Могу се добити у мојој радњи преко пута „Хотела Славије“ у свима деловима и великом избору бројева.

У прошлом 36-том колу добили су моји играчи од већих згодитака **50.000** и **40.000** [illegible] 15.000, **10.000, 5.000, 2.000, 1.000, 500, 300** и **200 динара. Препоручујем поштованој публици да код мене купе срећке, — срећа ће и вас послужити**, а [illegible] солидност моје радње јемчи [illegible] бити [illegible]

Поруџбине срећака и из стране по пријему улога одмах извршујем.

Миодраг С. Антонијевић
Овлашћени продавац срећака, Београд.
724 2—6

НОВА КЊИГА!

Др. Јов. Цвијића,

АНЕКСИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И СРПСКИ ПРОБЛЕМ

(са 2 карте у боји). *Цена 1·50 дин.*
(са поштарином 1·70 дин.)

Изашла је из штампе. Са поруџбинама обратити се издавачу **С. Б. Цвијановићу** књижару у Београду, Кнез Михаилова ул. бр. 22. 702 2·2

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32. дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сви рукописи шаљу се на угао Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Ваљевска ул бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Поповића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 83.

ПРАВДА

Телефон 521. | ПОНЕДЕЉАК 5 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 5. | Телефон 521.

Европи на знање

Најзад је публикован и тај тако дуго очекивани акт оптужбе против „велеиздајника" у тобожњој троједној краљевини Хрватској, Славонији и Далмацији. И као што је то пређена бечка, пештанска и загребачка штампа већ унапред прорекла тај је акт поразио све оне који су у оптуженим „велеиздајницима" гледали невине људе. Он им је показао да су се сви до сада у целој овој афери на основу варали, јер нису знали зашто се управо ти „велеиздајници" оптужују. Све до објаве овог знаменитог акта оптужбе — који ће у историји света остати вечита љага на образу Европе — ми смо држали да се једини Срби, који гладују по аустро-угарским апсанама, оптужују за припремање буне, револуције, преврата и т. д. управљених против Аустро-Угарске монархије, и знајући добро лојалност наших сународника у тој неверовалној монархији и наклоност ка мудрачењу, која граничи са кукавичлуком савремених Срба у опште, ми смо били убеђени да су та оптужења неоснована и да су ти људи безразложно стрпани у тамнице. Ми смо дакле унапред веровали да суд — кад до суда дође — мора те људе пустити на слободу, и да се баш с тога и развлачи толико са суђењем.

Из акта оптужбе, који је сад публикован у Загребу, видимо да се ти људи оптужују за сасвим другу ствар. Њих Аустро-Угарска преко својих т. зв. иследних судија оптужује да су Срби, и што су Срби, и цео акт оптужбе управљен је само на то, да ту тешку оптужност по оптужене докаже. Кад се међутим парница против њих на том основу повела, ми смо убеђени, да ће оптужени морају изгубити. Све док се није знало, да је сам факт: што је неко Србин и што се Србином назива, злочин и велеиздајство у Аустро-Угарској монархији, могло се веровати да су оптужени невини и да се на суду не може ништа утврдити, што би их теретило. Сад је узалуд у то се и надати! сад смо ми на против, убеђени: да ће судови дати за право Акуртију и компанији, јер су оптужени заиста Срби. Ту порицања не помажу. Ми се не устежемо — па ма нам наши сународници то и пребацили — да то и јавно признамо. Ми можемо протестовати, можемо тврдити: да бити Србин није никакав злочин, али кад се противно утврди, кад се једном стане на гледиште на које је стала званична Аустро-Угарска, да је бити Србин злочинство и велеиздајништво, онда је јасно као дан, да су оптужени по загребачкој „велеиздајничкој" афери криви. Све што се још може приметити, то је да они нису једини кривци, но да их има још око два милиона које у Угарској које у Аустрији, које би такође требало за исту „кривицу", коју је лако утврдити, осудити, јер није право да педесет људи трпи за два милиона. Али је вероватно да ће културна Аустро-Угарска убрзо озаконити и тај приговор стрпавши и остале Србе т. ј. велеиздајнике у своје тамнице. То је чак може бити оно аустриско решење српског питања о коме се у последње време овде онде у аустриској штампи говорило.

Сад када знамо зашто су оптужени похапшени Срби у Аустро-Угарској узалуд је, дакле и дискутовати о томе да ли су они и криви или не. Једино што нам остаје то је да констатујемо, да је бити Србин злочин у Аустро-Угарској, и да из тога извучемо консеквенце, па да потражимо пута и начина да и друге натерамо да из тога потребне консеквенце повуку. У овоме моменту кад Аустро-Угарска тражи од Европе: да јој уступи Босну и Херцеговину у којој има милион и по Срба, потребно је да та Европа зна: *да је у тој Аустро-Угарској злочин бити Србин* и да она, уступајући Босну и Херцеговину Аустрији, шаље самим тим, тамницама [illegible] милионом и по људских створења! Нека се после не жали, да јој Аустрија није то на време казала.

Споразум

Између Србије и Аустро-Угарске

Како „Н. Сл. Преса" јавља, у бечким политичким круговима се поговара, да је из меродавног места у Београду с обзиром на изравнање спора између Аустро-Угарске и Турске издат налог, да се такође потражи пут мирног споразума с Аустро-Угарском. После овакве страсне агитације, каква је малопређе вођена у Србији, јасно је да преокрет не може настати из неколико дана. Али сад има нових знакова, да се спрема преокрет како у влади тако и у становништву. И ако би сад било прерано говорити о каквим конкретним предлозима ипак се још сад може рећи, да су предузети извесни кораци, да се најпре неслужбеним путем дође у додир. Српска влада доказала да су немогуће концесије у територијалним питањима, али да монархија може дати привредне користи.

„У Србији је често најважнија жеља да се добије железничка веза с морем. Није немогуће да се први знаци обрта покажу у преговорима између обеју држава, која обећавају могућност споразума".

Босански устав

Заједнички министар финансија барон Буријан рекао је бечком дописнику „Пестер Лојда":

„У министарству се живо ради на законским пројектима, којима ће се у анексираним покрајинама дати устав и уредбе и представништво. Израђују се *земаљски статут, изборни закон за представништво, пословни ред и закон о окружним скупштинама*. Према нарочитим приликама земље у изгледу је да се уведе *пропорционални катастар* — слично пољском катастру у Моравској — те да се на тај начин створе вероисповедне курије у заступничким телима: *католичка, муслиманска и православна курија*. Босанско-херцеговачко земаљско заступништво разликоваће се знатно од аустриских земаљских сабора већ и по томе што ће *босанско-херцеговачки сабор бити постављен сам за се, а неће се над њим ставити, као над аустриским саборима централни парламенат као државно заступништво над њим неће бити никакво заступништво више категорије*. Израда ових законских предлога веома је тешка због особина народних класа у вероисповедном, социјалном и привредном погледу, за тим због урођених традиција и навика, о којима се мора водити обзира. Израда њихова не може бити сасвим самостална јер ће морати примати и саобразити обзиру држава монархије. За то довршење тих радова треба дужег времена. Али се надам да ћемо *на пролеће с њима бити готови и да ће се на лето 1909. моћи састати прво босанско-херцеговачко заступништво*."

Ћамил-паша о погодби

— Изјава на говору Ћамил-паше о погодби турско-аустријској —

Аустро-угарска влада, место да се повуче из Босне и Херцеговине и учини крај привременој окупацији, задовољила се тиме, што је напустила Ново-Пазарски Санџак и решила се да анектира две поменуте провинције. То њено држање противно сваком праву и противно уговорима, учинило је рђав утисак. Доцније стране наметнуте уложиле су против тога своје жалбе. Србија и Црна Гора узрујане су због опасности, у којој су дошле њихове [illegible] почеле да се спремају за рат против Аустрије, која тим што није оглашен. У отоманском царству била је узрујаност исто тако велика. Становништва целих покрајина слала су влади телеграме, у којима су молиле да ступе у царску војску и боре се с њом за једно своја права. Услед тога што је изгледало могуће, да ће се отоман не вољи пристане рату који Србија и Црна Гора намеравају, да огласе Аустрији, турска је влада била довела у преговоре са владама поменутих држава.

Енглеска влада и њени једномишљеници, желећи да усталиш што трајнији мир на Балкану, и зато што је у програму за конференцију било поменуто, да се Србији и Црној Гори даду компензације, које не би ишле на штету турске царевине, ми смо били решени, да чекамо решење конференције, а по једном претходном споразуму, и влада тих двеју држава одлучиле су се, да обуставе свој напад на Аустрију. Висока порта ушла је поред тога у преговоре са Аустријом да дође с њом до споразума. Ти су преговори трајали неколико месеци зато што се аустриска влада устезала, да усвоји базу, коју смо ми били предложили и која би осигурала наша права.

Пошто је одустала од своје прве одлуке Аустрија је попустила општем јавном мишљу и саветима сила, које су њени пријатељи, и усвојила са неким мањим изменама те исте основе споменуте мало пре и зато се надамо, да ће бити постигнуте и компензације за нашу земљу и осигурања политичких и верских права народа у Босни и Херцеговини.

Ми се надамо исто тако поуздано, да ће се скоро доћи до потпуног уређења овог питања, као исто и питањем нашим у спору са Бугарском, са којом смо још у тoку преговора.

БУЏЕТ ЗА 1909. ГОДИНУ

I

Као што смо још пре неколико месеци предвиђали, у нову 1909. годину ући ћемо са дванаестинама. То није добро ни у редовним приликама, може ни тада, на[illegible] потребе било, да буџет државни буде на време готов. Али шта је, ту је, поправити се више не може, а што је нерађено сада се не могу наводити оптужбе, нити се може писати о буџету оваква критика, каква би се писала, да пред нама не стоји отворено свођење рачуна. Тај ће разлог руководити и финансијски скупштински одбор, па и саму Народну Скупштину, те ће буџет за 1909 годину примити онакав какав је предложен.

Било да је због кратког времена, било што је и сам министар финансија, с осталом владом, био заузет другим државним пословима, тек ни овај предлог буџета за 1909., који је поднет Народној Скупштини, није израђен са довољно критике, и он је у самој ствари овај исти буџет из 1908. године са повећаним цифрама.

У први мах, буџет за 1909. годину био је пројектован на 115 милиона динара, а сада је сведен на **99 милиона**. Дакле, за четири милиона динара већи је од буџета за саму 1908. годину.

Наш државни буџет врло нагло расте из године у годину. Када би у сразмери рашћења буџета расла и привредна снага српског народа, било би добро. Само нажалост то рашћење не стоји у правилној пропорцији. То треба да буде озбиљна опомена не само влади, него и целој Народној Скупштини, јер, признајемо да државне потребе расту из године у годину, али и држава са своје стране треба све учинити да би и економска снага Србијиних грађана напредовала и развијала се.

Далеко би нас одвело када би смо се упустили да излажемо критику и анализу нашег државног буџета; али ћемо ипак овде изнети како се кретао буџет од 1903. године до данас.

За 1903. годину, није вотиран буџет, него је важио онај из 1902. Приходи за ту годину износили су 70,565.981 динар, а расход је био 72,983.134.24 динара. Дефицит је био 2,417.153.24 динара.

1904. године предвиђено је прихода 82,812.722·60 динара, а расход је предвиђен у 89,143.836.93 динара. Показао је дефицит у суми од 6,331.114.33 динара. Да би се тај мањак покрио установљен је за ту годину ванредан прирез од 40%; повишене су цене дувану и соли, а очекивао се вишак од царине због измена у закону о општој царинској тарифи али стварни приходи нису дали више од 87,909.496.54 динара. — Нагли скок између 1904. и 1903. године потекао је и отуда што је плаћање учитеља основне школе прешло са општина на државу, и за то је установљен посебан школски прирез, који је тада био 23%.

Године 1905. буџет је већ био мањи. Приходи су износили 88,046.000 динара, а расходи 87,632.278.72 динара. Предвиђен је мали суфицит; али приходи за ту годину стварно су дали државној каси 87,676.427.23 динара, а пошто сви расходи нису потпуно били утрошени, то је државна каса те године имала стварнога вишка.

У 1906. години буџет се опет попео. Приходи су предвиђени у суми од 89,207.092.52 динара, а расходи 89,165.098.75. Дакле и овај је буџет предвиђен са малим суфицитом, али мало је скоро за два милиона динара мање утрошено, него што је буџетом предвиђено, а колико је наплаћено 2,063.301.60 динара више него што је буџетом предвиђено, то је 1906. година закључена са вишком од 3,934.733.38 динара.

За 1907. годину предвиђено је прихода (редовног и ванредног) 90,452.752·64 динара, а расхода 90,387.226·60 динара. — Као што тврди завршни рачун за 1907. годину, приходи су донели државној каси 94,824.117.52 динара, а утрошено је свега 86,689.952·90 динара, те је државној каси претекло вишка: 8,134.164·62 динара. Али како је у 1907. и у 1906., 1905. и 1904. години наплаћиван и приход од ранијих година, особито дужни порез то је резерва вишковима државне касе, при закључку рачуна за 1907. годину, износила око 23,000.000 динара.

За 1908. годину буџет је опет скочио. Приходи (редовни и ванредни) утврђени су у суми од 95,238.037.58 динара, а расходи 95,091.251·64 динара. Буџетом је предвиђен, као што се види, неки мали вишак; али према досадашњим резултатима, неизбежан је дефицит, о чему ће бити говора мало даље.

Охрабрена резултатом из 1907. године, а не водећи рачуна о стању у овој години, влада је поднела Народној Скупштини буџет, у коме су приходи (редовни и ванредни) предвиђени у износу од 99,031.444·03 динара, а расходи 98,972.757·52 динара. Хоће ли се моћи и остварити овај предрачун? Да видимо!

Увс.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Суђење „велеиздајницима"

Из Загреба јављају да је председник суда заповедио да се суске дворнице довели у ред до почетка фебруара. Из овога се изводи, да ће суђење познатим Србима „велеиздајницима“ бити с почетком фебруара. Оптужни акт је готов и већ објављен.

Спроведени „велеиздајници“

У судском затвору у Загребу спроведени су познати „велеиздајници“ Стево Кленбер из вараждинског затвора, Доситије Кукузов, Јово Кла фанић и Васо Врањеговић из беловарског затвора.

Забрањена књига

Загребачка цензура забранила је књигу „Велеиздајнички процес“, у којој је изнет акт који су браниоци поднели суду против истражног затвора „велеиздајника“.

Дневне вести

Одлагање скуп. седница. Пошто је влада поднела оставку одложене су скупштинске седнице до 8. ов. мес. јер постоји нада да ће се до тада образовати нов кабинет.

Криза. Јуче је донекле кружио глас о некаквом министарству Андре Николића. У брзо се увидела апсурдност такве једне комбинације и зато се у толико с мање вере прихватила вест о томе: како је Краљ поверио г. Ст. Протићу састав кабинета. У току дана дознало се да се и та комбинација разбила о захтев самосталаца: да њима припадне портфељ министра полиције, који би примио г. Драшковић. Али се јуче јасно видело да су све комбинације с г. Пашићем напуштене. Но ако ово лоцање продужи, видећемо га како ће једног дана искочити он као Deus ex machina и постати „неизбежан“.

То развлачење кризе свакому је досадило, и зато је са задовољством примљен глас да је Краљ изјавио шефовима обеју група да тражи да му у понедељак предложе готов кабинет. Ако икад, сад је такав захтев потребан, јер ово гњављење и ценкање незрелих политичара прелази сваку меру! Земља живи у највећем узбуђењу услед пословне кризе, а радикалски шефови праве пазаре са портфељима. Најзад се пред вече пронео глас: да је нова министарска листа готова и да ће вечас бити однета Краљу у двор. По тој би листи имали бити: г. г. Ст. Протић председник и министар финансија, Св. Милосављевић унутрашњих, М. Миловановић спољних, А. Николић просвете, Ј. Жујовић привреде, М. Савчић грађевина, К. Тимотијевић правде, ђенерал Живковић војни и Марко Ђуричић унутрашњих.

И то би била та, толико жељена, јача влада!

Новогодишње честитке. „Н. Сл. Преса“ јавља да су између Краља Петра и ћесара Фрање Јосифа о новој години измењане телеграфске честитке. Краљ Петар је честитао ћесару католичку нову годину, а ћесар Краљу Петру православну нову годину. „Н. Сл. Преса“ додаје, да је у овом Краљ Петар узео иницијативу.

Споразум између Србије и Аустрије. Како „Н. Сл. Преса“ јавља, на меродавном месту у Берлину ништа се не зна о намери Француске и Енглеске, да посредују између Србије и Аустро-Угарске. Али у Берлину још непрестано сматрају да *није немогуће да се непосредним споразумом реше спорна питања између Србије и Аустро-Угарске.*

Чудна вест. Берлинским „Фосовим Новинама“ јављају тобож из Београда, да је аустро-угарски посланик гроф Форгач учинио преставке српској влади што је бајаги српски део савског железничког моста миниран динамитом и другим експлозивима, а то је противно одредбама међународног права. Српски владини кругови тобож правдају ово гажење међународног права тиме, што су је „легитимисани заступници двеју великих сила известили да ће аустро-угарска војска у скоро прећи у напад.“ На ову чудну вест имамо рећи само толико: лаж је да је српски део савског моста миниран, па према томе ни гроф Форгач није могао чинити никакве преставке.

На опрезу! По некаквој уредби сви предмети који долазе као поштански аманети из иностранства царине се без шпедитера од стране царинских чиновника и то без присуства адресанта. Несавесни чиновници су већ употребили у тој околности прилику, како би могли чинити злоупотребе. Десило се већ, да је један официр поручио са стране један доглед најновијега система у вредности од 200 динара а кад му је код куће предат као оцарињен, он се показао неки изубијани поморишни дурбин! Официр је поднео тужбу надлежној власти.

Ми упозоравамо све оне, који добијају какве ствари из иностранства путем поште, да обрате нарочиту пажњу кад примају те поручене ствари.

Суд части. Јуче је одржана ванредна скупштина Новинарског Удружења, која је усвојила [illegible] израђени предлог нових правила. Том приликом је ушла у правила и једна веома лепа новина о суду части, од које се очекује највећа корист за нашу журналистику. Усвојен је принцип да је суд части обавезан за све чланове удружења, и да га ни један члан не може избећи; да су пресуде тога суда такође обавезне и одмах извршне. Али је и много новије и много важније то, што је допуштено сваком приватном лицу, које би се сматрало увређеним или оклеветаним да се обрати томе суду части, у место да се обраћа државном суду и плаћа трошковима. Излишно је излагати све добре стране ове одредбе.

Збор је поверио г. Павлу Маринковићу да он изради детаљну уредбу о суду части, која има бити готова до 30 ов. мес. када ће се одржати редовна, годишња скупштина за избор управе.

Чисти фузионаши. Јутрос се пронео глас: да су све комбинације између фузионаша и самосталаца пропале и да је Краљ поверио г. Пашићу да састави чисто фузионашку владу. У том случају ћемо имати нов кабинет до вечерас.

Кад човек погледа све што су самосталци радили, мора доћи заиста до закључка: да су они својим ошарењем на то ишли и да је крајњи циљ њихове паметне политике био тај: да доведу Пашића на владу!

То се зове: водити политику!

Турско-аустриски протокол. Како из Цариграда јављају, на конференцији аустро-угарског посланика Палавичинија с великим везиром Ћемил пашом, министром спољних послова и министром трговине утврђен је у десет тачака протокол о споразуму између Турске и Аустро-Угарске о продаји и куповини Босне. Тај протокол имају најпре да одобре обе владе, па ће онда бити потписан.

Фабрика стакла. У селу Костолцу на Дунаву, где је угљени мајдан г. Ђорђа Вајферта, подигнута је фабрика стакла. Она је отпочела рад пре неколико дана и судећи по првим израђевинама она ће фабрика имати лепог успеха. Осим стручних радника, фабрика узима из околине велики број радника, и на тај начин помаже наш сиромашнији сеоски живаљ.

Абдикација. Бечким листовима требало је те су протурили у свет новину вест најпре о абдикацији Краља Петра, а по том о абдикацији црногорског Кнеза Николе и то не у корист престолонаследника Данила, но у корист кнежевића Мирка. С Цетиња је та лаж демантована.

Нови чланови Новинарског Удружења. Од стране уредништва „Срп. Заставе“, која до сада није била у удружењу пријављени су се седам сарадника за чланове Новинарског Удружења. Међу њима су г. г. Петар Деспотовић, д р Мих. Р. Поповић, Миливоје Башић, протосинђел Платон, Пера Протић и други.

Обесио се. Симеун Андрејевић тежак из Претака у округу крагујевачком, нађен је јуче изјутра обешен у своме воћњаку. Сумња је да се сам обесио. Власт је повела истрагу.

Једна породична драма. Синоћ се у Београду десио интересантан случај покушаја самоубиства.

Јосиф Пестић бив. кафеџија отишао је у Америку још пре 6 месеци да тамо себи посла нађе а оставио жену Ленку која је са станом у улици Кнегиње Љубице бр. 43 на Дорћолу. Ленка се саживела са неким Димитријем Дедаковом столарским радником, уверавајући га да јој се муж неће враћати више. Међу тим Јосиф се јуче вратио с пута, а Ленка не знајући то, позвала је Димитрија код ње у стан што је овај и учинио и дошао синоћ око 9 сати. Одмах после њега дође и муж кући а Ленка сакрије иза шифоњера Димитрија. Пошто је Димитрије био неко време у неизвесност и он се реши и изиђе из скривеног положаја. Јосиф га примети и опали из револвера на Димитрија па му истера два зуба из вилице и куршум се задржи у грлићу, а за тим и на себе опали два метка.

Јосиф је тешко повређен а Димитрије лакше.

Власт је одмах дошла на лице места и указала обојици лекарску помоћ и повела истрагу.

Преминуо. Познати одлични глумац и редитељ Загребачког Казалишта Миша Димитријевић преминуо је јуче после дугог боловања у Загребу. У Миши Димитријевићу, који је родом из Србије, позоришна уметност губи једног од најбољих представника. Бог да га прости.

Клуб „Напредак“. Вечерас у 6 часова седница је управног и контролног одбора београд. клуба „Напредак“ на којој ће се донети коначне одлуке о „Напредњачком Вечеру“ а у вези са одлуком месног одбора о истој ствари. Седница ће се одржати у клубском стану — Свето Горска ул. бр. 4 (преко пута „Коларца“.)

Угушио се. Петар Илић надничар из Ниша, преноћивши у своме стану распалио је ћумур на мангалу у својој соби и грејао се, па кад му се придремало и заспао. Ујутру је нађен мртав поред угашеног мангала.

Кажњени. Петар Стојковић, Љубиша Миленић и Стеван Рајковић [illegible] беспосличари кажњени су са по три дана затвора због прављења нереда.

На преноћишту. И синоћ је у управи вароши било на преноћишту 14 лица, која нису имала где да ноће, него скитају београдским улицама.

Ако има кога од ових да није крив [illegible]

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— У Берлину се још сада мисли о припремама, које ваља учинити за дочек енглеских краљевских супружника.

— Потврђује се вест да ће Порта за Крит предложити аутономију какву има Самос.

— Француски композитор и музички писац Ернест Рајер умро је у Тулону у 85. години живота.

— У околини Париза настала је велика поплава и лична несигурност.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(194)

XXXII

Господин Пардајан старији

Монморанси добро познаде ову ситницу. Он скиде свој мач и баци га на постељу. Кад стари авантуриста виде то, он остави свој мач на исто место.

Маршал од Данвила седе и једним покретом позва свога госта да учини то исто.

— Повратили сте се, монсењеру! рече Пардајан смејући. Охо! каква је ово гозба! новац! Дивота! Овако диван сто, добра ватрица на два корака од стола док напољу дува ветар, а крчмар се дури и бруји. Па још кад је човек прешао двадесет миља имати... свога коња... и кад...

— И кад човек не зна, где би спавао, пошто је вероватно мало или ни мало дуката, јел'те!

Пардајан удари у смех.

Бога ми је овај заборавио ово, мислио је он, да није већ предао забораву?.. Тачно сте казали, рече он гласно. Ах! монсењеру, ја вам чешће спавам под ведрим небом него у гостионици.

Ма да је непрестано говорио Пардајан није престајао јести за четворицу.

Данвил га је посматрао пажљиво.

— Шта ли, врага, смишља? мислио је стари авантуриста. Видим му на лицу неки пакостан осмех, који ми не наговештава ништа добро. Ћута! Не допада ми се то! Мене ћутљивци доводе у забуну! Видећемо!

У тај мах Анри поче говорити.

— Мало час сте ми честитали, рече он ведро, треба да и ја вама вратим. Ни ви нисте остарели. Познао сам вас по вашем покрету. Истина, одавно сам вас видео на уму!.. Једино вам је одело остарело. Изгледа ми да имате још ону исту капу коју сте имали пре много дана када сте ме онако невешто оставили. Једна капа! Шта кажем? И лева вам је капут процепан... подеротина на грудима... закрпе... ах! не бројим их више! А, чизме! Једне кожне чизме! Гле, једна вам је мамуза челична а друга гвоздена! Чим вас [illegible] једнако! Па сте [illegible]! Слушајте, скоро нисам видео коња мршавог као што је ваш! Али ви сте још мршавији од њега! Како врага можете да путујете и један и други?

— Шта ћете, монсењеру, рече Пардајан горко, ја уживам у беди. Сем тога, кад би ми било на уму да носим нове чохане огртаче нико ме не би могао распознати од свих других, од обичних кавалира и племића. Верујте ми, монсењеру, дуго ћу се сећати овог вашег састанка!

Монморанси беше наслонио лакте на сто, а браду на дланове и посматраше пажљиво свога госта.

— Дакле, реците ми шта је било с вама од како смо се растали.

— Са мном, монсењеру? Видите шта је било, остао сам оно исто што сам био пре но што ме је ваш славни отац довео у свој замак.

— Знам, али шта сте радили?

— Живео сам, монсењеру!

— Где сте становали?

— На свим друмовима, под свим подбивалима; ипак морам да кажем да сам становао у Паризу читаве две године.

— У Паризу? Ах! ах!.. А за што сте га оставили?

— За што сам га оставио? рече Пардајан и у оку му засија лукавство. Да вам кажем и то, монсењеру. Био сам, дакле, у Паризу веома миран и славно сам у једној доброј и лепој гостионици. Био сам срећан, гојио сам се, чак сам се често због тога и сласно... Једне вечери... то је било прошлога октобра...

Маршал задрхта.

— Једне вечери, дакле, опазих на углу једне улице некога... неког старог познаника. Треба да вам кажем, монсењеру, да никако нисам био рад да се састанем са тим човеком. Тај је човек много желео што да ме учини срећним и против моје воље. Рекох себи одмах: Ако останем у Паризу а пре а после ја ћу се морати наћи с њим! И тада збогом, моја бедо, коју толико волим! Мораћу да будем срећан, мораћу да говорим, да дајем обавештења, и... Бог зна шта још... У кратко, ја се нагло одселих и пођох живети старим животом. Да сам само ја био у питању можда бих и остао... али сам ја имао поред себе некога... кога сам много волео... А мој познаник не би се задовољио да усреће само мене, него би се постарао да то учини и са мојим сином... ах! извините ми реч!

— Ја сам био у Паризу баш у то време, о коме говорите.

— Гле, гле! Како то да се деси, монсењеру! Што вас нисам срео у место тога човека!..

— Да, био сам тамо, продужи маршал, и сећам се нечега што ми се у то време догодило. Једно вече напали су ме разбојници и мало је још требало па да подлегнем када ми дође у помоћ неки непознати човек коме дадох на дар свога најбољег коња, мога доброг Галаора..

— Нека ђаво носи спасиоца, промрмља стари авантуриста. Лепу ми је услугу учинио..

За неколико минута настаде ћутање.

Маршал је размишљао.

(Наставиће се.)

(Ф) У фабрици барута војног лиферанта Франца Бандерхолцера у Хагу код Шпилбурга на Прафи десила се 2. о. м. из непознатих узрока експлозија. Један радник је погинуо.

(ф) У цариградском пристаништу су нехатом радника експлодовали динамитски патрони. Погинуле су пет душа а три рањене. Најпре је пронет глас да је експлодирала бомба.

У државној фабрици дувана у Ле Мансу изјавила су свих 600 радника и радница да ће штрајковати, што су многим радницама смањене зараде и што су најмање 150 радница, које су се с њима солидарисале.

Обреновачки „кинстлер"

— Писмо „Правди" —

У Шапцу постоји на далеко чувена кројачка радња г. Са. Купке, коју је садашњи власник наследио од свога оца пок. Карла Купке. У тој је радњи дуго година запослен као први кројач г. *Јован Габлоћ*, један врло добар човек и мајстор и отац седморо ситне деце. Као повереник г. Купкин г. Габлоћ чешће пута иде у Лозницу, Ваљево, Обреновац и Уб, те тамо прима поруџбине и наплаћује новац за рачун свог принципала. Сад пред Божић отишао је г. Габлоћ у Обреновац и наплатио од раних муштерија 600 дин. Видећи толики новац у рукама једног сиромашног човека један од самосталских величина која шта више заузима врло почасан положај у тој варошици, направи план, по коме ће тај новац прећи из Габлоћевог џепа у његов. Седне лепо поред мајстор кројача, стане га уверавати о своме пријатељству и пити са њим заједно док га није опио. Кад је г. Габлоћ почео препртати очима, тај му кинстлер предложи, да се мало картају. И ако никад карте није узео у руке ипак се сиромах мајстор превари и седне за картарски сто. После непуних пола сата сав његов новац био је у рукама обреновачког препредењака. Присутни грађани згадили су се на ово неваљалство, али нису могли ништа учинити, јер је тај неваљали човек сада сила у Обреновцу, па нико није хтео рескирати, да због једног странца, коме и иначе не може помоћи, буде изложен разним шиканама. Како је сироти г. Габлоћ оправдао своме принципалу, и како је са својом децом провео Божић не знам, али могу помислити, да је у себи клео свог обреновачког „пријатеља".

Љубав није шала ни у Скупљену!

Класификација сеоске љубави — Села Скупљен и Трбушац. — Каква је изгледала Милева? — Цело село заљубљено. — Просци са свих страна. — Милева бира ђувегију. — Скупљен постаје гнездо Отела и [illegible]. — Писмо претње — Љубав побеђује. — Последње средство. — Размишљања у [illegible]. —

(Овај [illegible] за „Правду"!)

Шабац, 18. Децембра

I.

Љубав је тешко у опште класифицирати, ал је чини ми се, најтеже класифицирати баш сеоску љубав, јер треба знати, да се варошка љубав много разликује од сеоске. Док се у варошкој љубави неште сања и пишу стихови, дотле је у сеоској љубави овај период сањања веома кратак, јер се брзо прелази на дело. И мени изгледа, да нећу погрешити, ако кажем: да се суштина сеоске љубави и састоји у томе *делу*, и да је оно и главни атрибут ње.

У осталом можда би и варошка љубав, која се крајњим својим резултатима подудара са сеоском, била исте категорије, да у варошима има густих вотњака, зелених пропланака, крупног и чистог жбуња и лешја, где осим Бога и његовог сунашца нигде никог у близини нема, да би те видео са предметом своје љубави.

После тога у сеоске омладине брже струји крв кроз жиле и не треба јој много, да се запали. Тај жар — то је жар природне деце, која се игра, весели и смеје, мање се љуби, али је зато поверљивија и ближа једна другој.

II.

У нашем лепом посављу, недалеко од живописног Оврина, налазе се села *Скупљен и Трбушац*. То су лепа и примамљива српска села, која у себи имају лепоту мачванских равних села, а драж поцерских расутих насеља, где свакоп брежуљак кити по један низ белих кућа, што вире из зеленила, као беле љубичице из каквог жбуња.

Оба ова села одликују се лепим типом свога становништва. Као год што је у крагујевачком округу најлепши свет око Аранђеловца, у ваљевском око Пречића, у ужичком око Субјела, тако исто у подринском округу ретко где на другом месту до у Скупљену и Трбушцу има тако лепих девојака и младих невеста.

Још једна лепа особина краси тај диван и примамљиви свет. Сви су лако заљубљиви, заљубљиви у правом сеоском смислу те речи!

Села Скупљен и Трбушац јесу места, где се одиграо један љубавни роман са драмским завршетком.

Задатак је мога слабог пера, да у што краћим речима опишем тај догађај, из кога ће се најбоље видети, да љубав није шала, што рекао пок. Матавуљ, ни у Ребесњу, а камо ли у лако заљубљивом и још лакше запаљивом Скупљену.

III.

Кад сам се једном враћао са Дувића, где сам био у шетњи, застао сам на овој узвишици према вашаришту. Био је леп јесењи дан, доба слатког пића и зрелога грожђа. Сунце се спушташе на заранке, а много сеоски свет (био је тада петак) враћаше се кућама са пијаце шабачке.

Док сам ја у једно исто доба гледао и пролазнике и низ се и плаве висове Цера, што се на југозападу подизаше, поглед ми паде на једну сеоску девојку, која је сама ишла из вароши, носећи у једној руци марамицу са грожђем, а у другој срчу, тек исцеђеног вина. Још издалека паде ми она у очи, како са чистог и укусног свог одела, тако још више са правилног лица и стаса. И нехотице је дуго гледах како нежно и лако иде, те као велики познавалац Хајнеа осетих музику у њеном крстању.

Девојче је приметило да је посматрам, а по лепом српском обичају смешаше се на мене. Кад ми се приближи махва ми Бога, и ја не могох одолети срцу, а да је не зауставим на реч две. Девојче послуша и стаде, очекујући да види, што сам је зауставио.

(наставиће се)

РАЗЛИЧНОСТИ

Наполеон као писац

Као писац, Наполеон је био много познат чак и за своје доба. Париска литерарна радња [illegible] се овим на- [illegible] годинe, пак је његова најважнија књига била још у обиљању. Наполеон у Бријену написао је [illegible] малу причу „Пророчанска маска" и разне оцене, у којима је, под утицајем Русоа, извесно сањалачко [illegible] расположење. Уз то долази и расправа „О срећи", писана као рад за награду на Лионску Академију. Ту млади Наполеон долази до уверења: „Човек је рођен да буде срећан. Срећа је само уживање живота, које најбоље одговара нашем организму." У овом је спису нарочито од интереса пасус: „Свакај вас [illegible] против силе и чини вас пријатељем добра и правичности, а непријатељем угњетача и свега што је рђаво." Париски, победилац од Маренга није [illegible] [illegible] задатке.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробњице

(наставак)

Шостеј и његови сарадници нису покушавали да уђу у траг згушњавању живе, која би дала камен мудрости, но да злато начине течним, чиме су мислили да ће добити универсално средство. „Течно злато (aurum potabile) повраћа здравље и снагу, даје старцу витку стаса, младу девојку лечи од малокрвности, лечи од куге и т. д."

У недостатку згуснуте живе, да би претворили метале употребљавани су онај пројекциони прашак или уље, о којима је у оно доба толико говорено, и као што ћемо видети, они су имали највећи разлог на свету веровати да имају у рукама кључ тајне бар у колико се тицало сребра.

Године 1676 настанили су се они другови у Паризу, где су им се у својим разним свештанима придружила три важна сарадника: емпиричар Рабел, чувени лекар свога доба; богати банкар Петар Каделан, секретар краљев и млади адвокат парламентског суда Жан Терон ди Клозел. — Овај је становао у Анжујској улици с Вананом у кући, која се звала „Мали Хотел Енглески". Овај последњи је за друштво нарочито био важан због тога, што је слободно смео дестиловати, јер је за то добио дозволу.

Код Рабела је његова наука имала велику вредност. Та наука ни мало није фингирана; вода коју је он пробавио и којој је оставио своје име, и данас је у употреби и састоји се из једне смесе алкохола и сумпорне киселине, која при јаком крвољиптању служи као средство за задржавање. Рабел је скувао други један еликсир, чија су безбројна преимућства хваљена огласима у прози и стиховима, који ни мало не изостају иза данашњих претераних реклама. Што се Каделана тиче, он је био добро дошао због својих новчаних средстава. Бодин се врло строго изражава о алхемичарима: „Они истина извлаче језгру из биља, умеју правити чудновата лековита уља и водице, говоре веома научно о особинама метала и њиховом претварању, али су поврх свега тога фалсификатори новца". Кад је Каделан ухапшен са својим друговима, он се баш спремао да узме под закуп ковање новца града Париза. — Да ли је то учињено за то да би правио лажне лујдоре, као што мисле историчари? Ми смо пре склони веровати, да се радило о томе да алхемичарским производима својих другова нађе потрошњу, јер нису били више у сумњи о дејству Шостејових рецепата. Једна шипка сребра коју је истопио Ванан и Башимон однео у ковницу, примљена је по једанаест динара дванаест грама садржине сребра. Не треба ни рећи, да се то могло десити само због непажљивости ковничких чиновника. То чудно сребро, које су Ванан и Шостеј направили с бакром, није било ништа друго но вештачко сребро (нојзилбер, легура сребра, бакра и никла). Али је за наше алхемичаре то ипак био успех, којим им је дато право на најлепше наде.

Кад је у јутру 5. децембра 1677. ухапшен Луј од Ванана, Лувоа је мислио да је ухватио каква шпијуна, а место шпијуна ухватио је алхемичара и брзо за тим цело друштво, Терон, Каделан, господин и госпођа од Башимона, Бартомија, назван Ла Шабоасијер, Ванов слуга били су ухапшени од чести у Бастиљи а од чести Пјерјан Енз. Пре тога је Шостеј мирно умро у Версају, Рабел је шао у Енглеску, где га је Карло II склонио, одевуо, врачио, обасуо поклонима и одредио му годишњу плату. Он се доцније вратио у Француску, и такође је ухапшен.

Сматрали смо за потребно да се због Луја од Ванана упознамо с овом групом алхемичара и „филозофа". Овај млади племић, „мршав, пријатна раста", имао је несумњиво веза с двором, где је на поверљивој нози стајао с повоситом метресом краљевом, маркизом од Монтеспана. Осим тога био је чести гост Воазенове, једно време чак и њен „мајстор". Ванан је веза између чаробница и алхемичара. Он је био натрени пространија фанатичних обичаја. Његов слуга, Ла Шабоасијер, признао је да је једном морао једног нови свога господина и једног спахију пратити у шуми код Поасија, где су после преклињања и позивања „злога" копали благо. Као што је то био обичај, он је у Бастиљи морао с другима бити у једној соби. Он је имао под собом једног црног хрта с белим пегама. Имао је обичај у поноћи на трбуху тога пса вршити молитву и благослове. Затим узимао молитвеник, у ком је била насликана света Дева, ту слику држао изнад псеће задњице и говорио: „Дођи, сатано, ево твоје драгане"!

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Шавра

Синоћ је допутовала у Београд г-ђица Шавра глумица из Загреба. Њу су на станици дочекали г. г. Р. Одавић и Б. Нушић. Г-ђица Шавра ће играти први пут у четвртак 8. ов. м. у новом Нушићевом комаду „Јесења киша", који је још лане добио прву награду.

Интересовање је за овај комад велико.

ШАЛА И ЗАБАВА

На Ривијери

Која је ова госпођа с којом сам те синоћ срео?

Моја друга жена.

А шта је било с твојом првом женом?

Оставио сам је код куће."

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Јозефу Шмиру. *[illegible]*. Престолонаследник аустроугарски, Рудолф, био је у Београду 16. априла 1884 год.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Званичне новине објављују указ, којим султан, ценећи велике и осведочене заслуге великог везира — Тевфик паше, одликује га I. ст. меџидије брилијантима. — Бојкотаж према Грцима неће се вршити услед тешкоћа извршења и због промене држања Грка.

Рим. Краљ је примио турског амбасадора Хали-Беја у свечану аудијенцију. Хали-Беј је предао краљу своја акредитивна писма.

Месина. Очишћено је корито обе реке, које се уливају у море, да би се избегла опасност од поплаве. Прошле ноћи било је неколико потреса од којих су се срушили зидови са неколико већ начетих кућа.

Табелдот
Ручак и вечера
у
Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говеђина, умокац и тесто са лебом 1·40 дин.

Супа, говеђина, умокац и печење са лебом 1·60 дин.

Супа, говеђина, умокац, печење и тесто са лебом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по јеловнику са лебом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно готово и друго по наруџбини са лебом 1·40 дин.

Вино најбољег квалитета 1·60.

Пиво Пелзенско Уркел без конкуренције чаша 20 пр. дин.

Разна јела по спуштеним ценама.

Чајана „Империјала" послужује у свако доба.

Сваке суботе за вечером [illegible].

—Кујна отворена до 12 сати ноћу.

Продаје се намештај

Због селидбе продају се 2 спаваће собе, 1 сала, 1 трпезарија и 1 пијанино. Све елегантно. Упитати у редакцији „Правде." 728 2 3

НАЈВЕЋИ ИЗБОР
Пера за писање

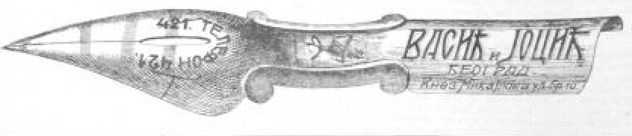

Хартије за писма, [illegible] пословне и штампане [illegible] и албума

Јов. М. Маринковић пуковник, неможе примати посете о својој слави Св. Јовану због породичне жалости.
7 1—2

О мојој слави Св. Јовану немогу примати посете због жалости.
Светомир Ђуровић [illegible]
9 1—2

Светозар П. Јанојевић, вопонар, не може, због слабости, примати посете о својој слави Св. Јовану.
5 3—3

УРАЊЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

[illegible] **ћурака**, пилића, кокошака, гусака и [illegible]

„**Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“**

Павлаке „Милих-рама“

Изврсна Бела и Црна вина

[illegible] **свежег јаја** [illegible] Салама. [illegible] Кариђорђеви [illegible] Смоква, Пекмези, [illegible] Слатка и т. д. Сланине [illegible]

Највећи и најразноврснији стовариште бомбона и колача за послуживање нарочито спремљено за свечари.

Крагујевачки [illegible] 120—140 [illegible] у бурету, [illegible] **Сира** [illegible] **Маџарска**. [illegible] **маџарска** Пармезан.

[illegible] „**Медок**“, „**Морђ**“, „**Ст. Емилион**“ [illegible] **грожђа** из Италије [illegible]

Највећи избор белих и рибљих конзерви разних сардина у зејтину, и осталих риба у маринади и т. д.

Препоручује [illegible]

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворски Лиферант
Београд—Теразије.

[illegible] у Београду и унутрашњости [illegible]

Телефон бр. 42. 401 31—

Врачарцима!

Колонијално-Деликатесна Радња
ПЕТРА П. МИРКОВИЋА
Београдска 39. — Београд — Цветни Трг.

Препоручује [illegible] свог [illegible] Суви Бели Ђердап [illegible] Кајмак, Маслине, Сланине, Сир, Пршуте [illegible] бомбона француских и [illegible]

Чаја, Рума, Ликера и Коњака.

Сира: Швајцарски, Гоуда [illegible] и т. д. Салама.

Р И Б Е:

Сардине француске, Маринада [illegible] Рута, Пастрмка, Сардела, Рамови, Морске, Јегуље и Харинге.

Зимски француски [illegible] из Ниша [illegible]

В И Н А:

МАЛАГА бела.
Смедеревско бело и црно.
Вршачко бело и црно.
Пожаревачко бело и црно.
Француска: **Грави, Ст. Емилион, Медок**
Рајна: **Шампања с Комплетом старе.**

Ж И В И Н Е:

Уранене заклане свако [illegible]

Ј А Ј А:

Крупна [illegible] свежа.

[illegible] у Београду у кућу, а у унутрашњост [illegible] брзо и тачно.

Најумереније цене, тачна и брза услуга.
ТЕЛЕФОН БР. 400. 10—15

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16.

Тражи се собарица

Упитати у радњи Душана Тодоровића трг. Теразије.
6 2—2

11,000 динара

Дају вам интерес [illegible] по живљу.

Тражи се [illegible] од 25—30 хектара [illegible] у околини Београда, Ниша, Пожаревца, Смедерева и других места [illegible]

[illegible]

0—6 **Мишо** [illegible]

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. д. па још јевтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и осталих артикла јевтино.

С поштовањем
Добр. Т. Атанацковић
Кнежев Споменик бр. 5. — Телефон 270.

Живела Срећа

На срећке Класне Лутрије продате из радње **Исака Ј. Ешкеназа** добија се врло често

Премија од 200.000 дин.
Гл. згодитак 100.000 „
50.000 „
40.000 „
35.000 „
30.000 „
25.000 „
20.000 „
15.000 „
14.000 „
12.000 „
10.000 „
8.000 „
5.000 „
2.000 „
1.000 „ и т. д.

[illegible] Поруџбине из унутрашњости [illegible] Србије и плаћа највишу цену.

С поштовањем
ИСАК Ј. ЕШКЕНАЗИ
мењач и [illegible] продавац срећака
Класне Лутрије од „Руског Цара“
696 10—15

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црних вина обраћамо нарочиту пажњу као и осталог домаће пиво по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо ван радње по 30 п. дин.

Музички инструменти

и то

виолине, флауте, кларинете, бандиске тр.бе, хармонике и сви пратећи прибори.

Најфиније жице могу се добити у првој и највећој трговини ове врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ
пређе А. Путник, Београд

Богато илустровани ценовник шаље се на захтев бесплатно.

Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и савесно.
22930—30

Готов је и већ се раздаје пријатељима илустровани

КАЛЕНДАР **„ГАРАШАНИН“**

који је ових дана изашао из штампе са одабраним садржином, као прва свеска „*Библиотеке*,“ коју ће од сада издавати:

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи пет штампаних табака, а цена му је свега пола динара. Поруџбине и новац ваља што пре упутити на адресу књижаре г. Игњата Дамњановића, Чика Љубина улица бр. 14.

Књижарима и продавцима 30 од сто рабата.
699 10—10

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

Против [illegible] „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака [illegible] је ова

БИЉНИ СОК

која на пола сата врло грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама њих која су од исте патила, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало свака кућа да има у случају потребе да га употреба. — Прави **„Биљни Сок“** може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду*. **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin“ признато као најбоље средство против кашља, *хоктања грудних, тешког дисања (астме), почетне туберкулозе и пљувања крви.* **Цена 4 динара.**

„Saparin“ одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од венеричних тајних болести. **Цена 3 динара.**

„Биљни теј“ против женских болести. Цена једном пакету **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд*

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности,** исп. п. *рахитиса код мале деце*, и осталих кожних болести, које од нечисте крви произлазе најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5%, „Петика“) који се од дуже године справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пију. Дуговременом употребом овога зејтина, деца се нагло опораве, добију свежу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести ређе јављају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% „Петическа“, против шкрофула које гноје, шкрофулозни отока кожи, кожног запаљења костију и т. зв. коштоједа.

Употребом овог зејтина са Креозоталом рана се убрзо гнојне очисти и зарасте, а запаљење брзо пролази.

Цена једне флаше 2 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ови препарати могу се добити и то у Београду у дрогеријама Субашића, Оклобџије и код „Гусара.“

У унутрашњости у апотекама и т. д. у Нишу код Ружића, Паланци Јовановића, Смедереву Тодића, Зајечару Тумера, Краљеву Николића, Лесковцу Тодоровића, Крагујевцу Илића. 10 1—

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА
И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Прва [illegible] Ужичка Акц. Ткачка Радионица известива своје поштоване потрошаче и пријатеље српске индустрије, да има на стоваришту [illegible] реално доброг квалитета и постојане боје, које су [illegible] много боље од страних фабрика.

Да би се [illegible] Управа Ткачке Радионице [illegible] јевтино [illegible] квалитет много бољи од страних [illegible]

Можемо [illegible] да се [illegible] обратити [illegible] фабрици у Ужицу или њеним продавцима, и то:

У Крагујевцу г. Сави [illegible] у Чачку г. г. Васи Гарчевићу, у Ваљеву [illegible]

Осим [illegible] могу се наћи у Београду код г. г. *Димитрија Јанића* трг. на Теразијама, *Николе Миловића Дубровачка* улица и код *Добросава Атанацковића* преко пута „*Коларца*“ [illegible] (као [illegible], чаршава, [illegible] и т. д.)

679 6—10

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 28 дин. за пола год. 14 дин. за четврт год. 7 д. — Сва уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радосављевић* Видинска ул бр. 28.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Даваџовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | УТОРАК 6 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 6 | Телефон 821.

ПРАВО СТАЊЕ СТВАРИ

Тешко је наћи један народ, који је тако упечатљив као ми. Ни један народ не прелази тако брзо и тако нагло, често и без основања и јаких разлога, из одушевљења у апатију, разочарење и обратно.

Та се наша особина и овога пута испољила у свој својој лепоти.

Српско јавно мњење је било склоно да се заноси надама, које нису биле ни на чему основане, и на које није имало права, па кад се те наде не остварише, што се морало и очекивати, Београдом је завладао некакав песимизам и скептицизам, који још мање има разлога и основа него и оне раније наде.

Не знамо због чега и на основу чега је наш свет толико рачунао на помоћ, на савезништво Турске у овом чисто *српском питању*? Ми нисмо пропуштали ни једне прилике а да не нагласимо: да је босанско-херцеговачко питање чисто *српско* питање, да је то Аустро Угарска знала и да је баш зато она и сковала овакав план са проглашењем Бугарске независности, како би се направила ларма већ анексије, те да се тако колико толико одврати пажња од главне ствари. Али смо ми ипак указивали на тај аустриски маневар и доказивали: да су и турско и бугарско питање само обичан „гарнирунг", а да је главно јело, које ваља окусити само српско питање.

Аустрија је хтела да се отворе у један мах неколико питања, јер су сва друга много лакша за решавање, па ће она одмах приступити решавању оних лакших и решењем их добити: прво морално, показујући свету, како јој све лако за руком иде, а друго: уморити Европу дугом кризом и тиме је склонити да нас натера на покорност.

Ми који смо прозрели аустриске планове и интриге од првог тренутка, упозоравали смо читаоце на ове маневрисања и доказивали смо: да је у целој овој кризи главно само српско питање; да су и Турска и Бугарска само фигуранти у овој комедији и да ће их Аустрија врло брзо уклонити с позорнице, чим јој то буде било потребно; и најзад, да према томе, ми немамо шта очекивати од Турске и све што она буде радила хотимично или нехотично, све је то наш чист хар, али кад она и са свим попусти *чим се положај ни у колико не мења и ми све непрестано остајемо пред Аустријом и Европом на оном месту где смо били у почетку* и остаћемо дотле докле год ми то будемо хтели и будемо умели бранити наше интересе.

Аустрија је, као по унапред спремљеном програму, успела ућуткати Турску са неколико милиона. Турска је продала по 25 динара сваку главу, а по то се не може купити ни најгоре говече, и шта онда?

По чему Србија ма шта губи тим погодбом?

Ми налазимо да Србија више добија и тиме но што губи. Она том погодбом није изгубила никаквог *савезника*, то већ сад сваки зна. Тако исто сваки је знао: да се Турска већ одавно решила да за своје голо, формално суверенство прими неку суму у готовом. У питању је била само цифра. Турци су показали да су јефтинији но што смо и ми смели претпоставити. И најзад, сваки је и знао и осећао: да Турска није Европи ни мало опасна, нити да ће она смети учинити нешто, што би угрозило општем миру.

Према томе, све ово мотање око Турске, било је просто забашуривање главне ствари: српске ствари. Аустрија се нашла у послу око Турске, да би имала изговора не говорити о српском питању. У исти мах се тешила претпоставком: да ће Срби чим чују за њену погодбу с Турском, толико клонути духом да ће морати приклонити главу.

Али су Срби ипак толико свесни, да се не дају оборити којекаквим смицалицама. После неколико непријатних часова, Срби су брзо увидели право стање ствари: Оно што је било главно и једино у почетку и што се било затрпало другим споредностима, сад је на крају опет остало *главно и једино*.

Сад је пред Европом постављено чисто и бистро: српско питање, слободно од свију осталих [illegible].

Положај Србије је сад још много јачи но у почетку, јер се сад у Европи очитује видно да је лакше било пребродити све друго, и да је главна тешкоћа: српско питање. Зато сад сви озбиљни листови и признају и пишу о „српско-аустриском" сукобу.

А тај сукоб постоји, ма да изгледа апсурдан толико је несразмеран. У српском се питању постављају два света, један према другим. На једној страни сила, на другој право; на једној страни принцип, на другој го, бруталан факт.

Ма колико се Аустрија правила луда, ма како европске дипломате затварале очи пред том јасном сликом, ипак неће спречити „да се сав цивилизовани свет запита: да ли ми још живимо у доба у коме државе продају народности?" као што то лепо рече: „Journal des debats."

Србија је свесна свога права; Србија је свесна, да је њена снага у њеном праву; Србија зна да ће увек, ма како слаба била, бити довољно јака да своје право брани од насиља. Србија осећа да данас у Европи не решава све само груба сила; Србија зна да су европски народи просвећени и да желе мира, па кад га желе себи, морају га желети и другима. Србија је решена да покаже Европи да Србија нема мира док се босанско-херцеговачко питање не реши у корист српску, а кад Србија нема мира, неће га бити ни Европи!

И кад све то Србија зна, онда се Србија не боји ничега!

Или ће Европа натерати Аустрију да обезбеди мир Србији, или ће и Србија довести у питање мир у Европи!

БУЏЕТ ЗА 1909. ГОДИНУ

II.

Као што смо казали буџет за 1909. годину предвиђао је прихода, редовног и ванредног: 99,031.444.03 динара, а расхода: 98,973.757.52 динара, те излази да има вишка динара 58,686.51. Али како је у буџету расхода заборављено да се предвиди плата министру председнику у суми 12.680 динара, то се тај вишак своди на 46,056.51 динар. У буџету је као ванредан приход предвиђено 250.000 динара од нових пореских књижица. Тај ће се приход и остварити; али нове пореске књижице треба исплатити, а њихова исплата није предвиђена у буџету расхода, то овај вишак од 46.057.51 динара отпада. Ergo, буџет прихода и расхода покривају се. То би још добро било, кад се не би појављивала опасност, да ће се 1909. година завршити стварним дефицитом.

Мало раније казали смо да је влада, охрабрена приходима из 1907. године склопила буџет за 1909. годину, не водећи рачуна о приходима из ове 1908. године, која нису најбоља.

Године 1907. стварно је наплаћено прихода 94,824.117.52 динара, а за 1909. годину предвиђа се прихода 99,031.444.03 дин., дакле 4,207.326.51 дин. више него што је стварно наплаћено у 1907. години, а за 3,792.406.65 динара више него што је био буџет прихода у 1908. години.

Када би ова 1908. година дала у приходима онај исти резултат, који је дала и 1907. година, па би свакако буџет за 1909. годину био и сувише ризичан. Међу тим, као што је познато, и што ћемо мало даље утврдити, приходи у 1908 години знатно су заостали за онима из 1907. године, те је с тога требало имати много више обазривости при склапању буџета за 1909. годину, а требало је водити и рачуна о стању, у коме се данас налази земља, и с њом и грађани.

Па зашто је потреба била да се буџет за 1909. годину попне на 99,000.000 динара? Да то повећање није изазвала војска? — На против. Да је буџет војни повећан, било би са свим разумљиво, и нико ништа противу тога не би имао. Сада војска мора да се да што год јој треба. Али буџет министарства војног за 1909. годину мањи је за 505.806.76 динара него што је био у 1908. години. Мањи је и зато, јер су неки дугови армијски већ измирени. Повећавања су, дакле, махом на личне потребе. Смањен је кредит на пензије; ресор министарства правде и судова са казненим заводима тражи вишка 126.094.12 динара; министарство просвете са универзитетом, гимназијама и школама увећало је расход са динара 800.857.57, министарство унутрашњих дела 70.111.30 дин., а санитет 420.009.74 дин.; министарство иностраних дела 14.000; министарство финансија 502.405.20 дин., од које суме иде на финансиску стражу 310.000 дин.; монополска управа тражи повећање са 909.817.64 дин. Министарство грађевина 40.594.— дин.; Државне Жељезнице са експлоатацијом шума у Буковику и Равњу и експлоатацијом Сењ. Рудника 961.850 динара, а поште, телеграфа и телефона 603.306.40 дин. министарство привреде, са свима својим одељењима и установама тражи вишак у износу од 303.469.40 динара. Па када све траже онолике вишкове, није изостала ни канцеларија краљевих ордена, јер и она је тражила вишак од 6000 динара за набавку ордена!

Јесу ли потребна била сва та повећања? — Далеко би нас одвело, када би смо се упустили у одговарање на такво питање, и када бисмо партију по партију, која је повећана, узели да претресамо. У осталом то није ни наша дужност. Кажемо само толико, да има доста партија, чије је повећање било потребно, али за њима много више непотребних. У осталом радикали су увек викали да треба штедети, а њихова владавина баш са свим противно доказује. Они не само да не штеде, него се код њих баш расипа. И ако чл. 18. финансијскога закона изречно наређује, да се [illegible] на личне издатке не сме бити о [illegible] буџета, тога се не придржава ни један министар, па ни министар финансија. У буџету министарства финансија буџетом за 1908. годину било је предвиђено 5000 динара кредита на хонорарне чиновнике, те би буџет за 1909. годину могао да буде увећан на чиновничке плате највише са 10.000 динара, а он је, на против, повећан са *18.053.20 динара!* Јасно је, дакле, да је овим повређен чл. 18 финансијског закона, и да га је повредио баш сам министар финансија!

Са расходима дакле ваљано иде, јер расходи би се могли увећавати у бесконачност, само када би то допуштали приходи, а за то је много важније знати: може ли се у 1909. години очекивати онолику суму прихода, коју је буџет предвидео?

Вет.

А ШТА ОВО ЗНАЧИ?

Са поуздане стране известени смо, да је овд. дирекција аустријског дунавског паробродског друштва добила од свог инспектората у Бечу телеграм, у коме се дирекција наређује: да све своје бродове и шлепове, који се налазе овде на зимовнику, спреми за полазак, тако, да кад дође телеграфска наредба, одмах крену Дунавом у Тису и да код Титела чекају даљу наредбу.

Ово кретање има да се изврши без погледа на незгоде услед кретања леда.

Зар то онако [illegible] раде?

Његовом Императорском Величанству
Цару свију Руса

НИКОЛИ II.

Петроград.

Велики Царе,

Хтедосмо и требасмо, да Ти честитамо Ново Лето; хтедосмо Теби и свеколикој руској браћи најодушевљеније да пожелимо свако добро, хтедосмо — али не могосмо, јер нам се срце скамени, грло нам се стеже, а лице обли суза... Порази нас вест, да се амбасадор Зиновјев *одрекао Срба пред Турцима*, и ове *нагонио, да продаду Аустрији Босну и поносну крању Херцеговину*, колевку најзнаменитијег Србина Св. Саве Немањића! Зиновјев дакле черечи Српство исто онако, како га је черечио и упропашћавао највећи гробар српски свога времена злогласни Игњатијев! Зато се наша намеравана честитка претворила у тешку туговаљку за злу судбину намученог српског племена!

Силни Царе!

Тужимо ти Зиновјева као *издајника словенске заједнице*, и као *гробара српске будућности*!

То је онај исти Зиновјев, што нам на превару оте ону свету српску царску Лавру *Високе Дечане*, а сад жарко сплетке прави, да нам отме и атонску светињу царску Лавру *Хиландар*.

То је онај исти Зиновјев, који је годинама ометао посвећење Србина Фирмилијана за скопљанског митрополита;

То је онај исти Зиновјев, који је недавно спречио, да се у Велешко-Дебарској Епархији, коју Срби још од V столећа насељавају, постави Србин за митрополита;

То је онај исти Зиновјев, који је увек, па и у најновије доба, био противан обнављању свете српске Пећске Патријаршије и Охридске Архиепископије;

То је онај исти Зиновјев, који се из свих сила упео, да спречи закључење савеза између Србије, Црне Горе и Турске;

То је онај исти Зиновјев, који је одмах после тога нагонио Турску, нагонио нову, подмлађену, уставну Турску, да се брука и да за новац продаје Швабама *српске земље*, које су Турци на мачу од Срба узели;

То је онај исти Зиновјев, који је уверио Турке, да Русија неће да зна за Србију;

То је најпосле онај исти Зиновјев, који је, потискујући Српство у Македонији, говорио пређе: „Ово не дамо Србима, па ма колико да је етнографски и историски утврђено, да су то српске земље, *Србима ето Босне, Херцеговине и Далмације*" — а сада тај исти Зиновјев, кад су у питању баш та Босна и та Херцеговина, оберучке ради за Аустрију!

Изгледа по свему, да по политичкој карти амбасадора

Зиновјева неће Српство у будућности ни постојати!

Праведни и добри царе!

Помози свесрдно, помози нераздвојно праведној српској ствари, јер у томе лежи и прави руски и свесловенски интерес. Избави нас од беда и залечи нам ране, које нам тако нехришћански, тако небратски створи амбасадор Зиновјев.

1 јан. 1909. год.
Шабац.

Стари српски добровољац

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Добротвор

Читали смо да је у Трсту умро милијунар Ристо Шкуљевић. Оставио је иметак око 2 ипо милијуна круна, а за универсалног наследника оставио је српску православну општину цркве Св. Спиридона у Трсту. Покојник је био нежења. Уживање тог иметка припада доживотно његовој сестри од стрица г-ђи Цвети Варако, а четворо деце пок. вел. жупана [illegible] Петра Ђурковића, по 100.000 круна. Даље свом тридесетгодишњем сараднику и прокуристи Александру Милићу 100.000 круна; српским православним општинама у Задру, Дубровнику и Мостару по 20.000 круна и 20.000 круна добротворном тршћанском друштву „Бенефиценца," за тим још разне мање легате, свега око 700.000 круна, а све остало припада општини.

Дневне вести

Криза. Комедији овој нигде краја, а бруке и срамоти нашој нигде примера!

У пркос изреченој жељи Краљевој да се кабинет што пре састави, у пркос свем јавном мњењу у земљи да се криза што пре закључи, самосталске и фузионашке главешине продужавају ова лицитања, која наносе српској спољној политици огромне штете а државу нашу излажу подсмеху и срамоти.

Јуче изјутра је г. Ст. Протић — још непрестано, ох, јер је г. Пашић искључен — поднео листу фузионаша, г. Ст. Протић председник, г. Љуба Јовановић просвете, г. Марко Ђуричић унутрашњих и г. Душан Вујић финансија. Остављено је самосталцима да они попуне остала места. Наравно да су самосталци и ту комбинацију одбили. Они не престају: к'о Ваа — бе!

У 10 часова су имали стари министри седницу. Јуче је у подне пукао глас: да цео досадањи кабинет остаје, само место г. д-р Мике Поповића узима финансије г. Ст. Протић. А то су најзад самосталци потајно увек и желели!

Народна Скупштина. Пошто је председник скупштински после јучерашњег саопштења о оставци владиној заказао скупштински састанак за 8. о. м., држи се као поуздано да ће данас, најдаље сутра бити образована влада.

Г. Вујић у Риму. Већ је потпуно свршена ствар: да ће г. др. Миша Вујић бити постављен у Рим за посланика. Указ ће о томе изаћи кроз који дан.

Свако мора само одобрити што се влада заузела да г. Вујића врати у активу, јер је његово повлачење било штетно за државу. Само би можда боље било да је г. Вујић одређен за какав тежи посао нпр. у Петрограду или Бечу. У сваком случају — добро је, и то је први указ на коме се г. Миловановићу може честитати.

Бечке лажи. Од како је услед анексије Босне и Херцеговине Аустро-Угарска натоварила себи на врат толике неприлике и невоље, Беч је постао главна ковница лажи које се не могу све ни забележити. Главније ипак увек забележимо. Сад су из Беча протурили нарочито кроз хрватске листове лаж, да је у Црној Гори букнула револуција! Не казује баба како је снила, но како би јој било мило снити га.

Отпуштен. Тек пре кратког времена постављени управник београдског гробља Михајло Каракашевић, отпуштен је из општинске службе што је дошао у сукоб с његовим економом. Г. Каракашевићу је нуђено друго место у општинској служби, али он није пристао, те је за то отпуштен. На његово место је постављен један столар из фабрике дувана. Они који имају посла с гробљем, жале одлазак г. Каракашевићев с овог места, јер је био завео ред како на самом гробљу, тако и у гробљанској администрацији и књигама, у којима је владао потпун хаос. Ово отпуштање г. Каракашевића изазива у толико веће изненађење, што је он био један од најчистијих и најуспешнијих агитатора самосталских у Београду.

„Велико-српска пропаганда." Говорећи о оптужном акту против „српских велеиздајника" будимпештански „А Полгар" вели: да државно тужилаштво није имало ни једног случаја, којим би се доказивала кривица „велеиздајника". Позитивних доказа нема, већ само нагађања да „постоји пропаганда."

Како се то слаже? Пре неки дан ми смо донели телеграм из Беча, како је председник бечког парламента укорио посланика Шенерера о неподесним изразима које је употребио у говору о српском краљевском дому.

Међутим јутрос је дошла из Беча једна карта са овом садржином:

„Купили смо Босну за 35 милијуна круна. Нудимо је вама за 60 милијуна круна, за готов новац".

На карти потписали су Каофича — ческог посланика, и ако овај то никад не би учинио.

Ето шта се ради у Бечу а шта се говори у њиховом парламенту!?

Адакале. Како будимпештански листови јављају, турско-аустриски споразум коначно ће се решити и судбина Адакала, које ће припасти Угарској.

Нов проналазак. Загребачки исљедник Акурти против Срба „велеиздајника" стекао је бесмртну славу, за коју ће му све светске Академије Наука подарити ловорове венце. Он је на име пронашао да су Срби у Хрватској — романске расе! Заслужио је за овај проналазак, и похвалу и признање и награду!

Исмејавање Србије. Јутрос је бечки лист „Екстраблат" на челу листа донео једну слику, како испод једног кланца над ким се уздиже горостасна стена, тера пуна кола новца гроф Палавичини аустријски посланик у Цариграду и у њима 540.000.000 круна за откуп Босне и Херцеговине, а под стеном слику српског Краља и Престолонаследника како посматрају а Престолонаследник каже оцу: „Да пљунемо на ова кола па да се осветимо."

Напад на судницу. Јуче су на вече напали непознати злочинци на судницу општине доњо топличке у окр. топличком и покушали секиром да обију касу, па кад у томе нису успели, они су разбацали сва акта по патосу изгазили и мастилом полили. За тим упропастили акта новчане вредности око 1200 дин.

За злочинцима се трага.

Вратио се с пута. Г. Драгутин Тодорић, инспектор министарства унутрашњих дела, вратио се јуче из ревизије, коју је вршио у врањском округу.

Напредњачко вече у В. Извору. Пододбор напредне странке у В. Извору (окр. тимочки) приређује сутра 6 ов. м. напредњачко вече у кафани Јована Најдановића.

Оперисани обоје. Од пре кратког времена наши сликари г. Р. Вукановић и његова госпођа Бета, разболели су се доста озбиљно. Кад су пренети у болницу, констатована је потреба операције над обојима. Г-ђа се прекјуче оперисала од слепог црева и операција је срећно испала, а г. Вукановић ће бити кроз који дан оперисан.

Аустриска мобилизација. Неки будимпештански листови донели су вести о мобилизацији аустро угарске војске. Те вести сад службено демантују.

Нове комбинације. Од некуд је у европску штампу протурена вест, да Бугарска као накнаду за Источну Румелију, данак и источну железницу нуди Турској један део територије Источне Румелије. Међу тим Турска за све то тражи 28 милијуна турских лира.

Мали број. Кад је отворена јучерашња скупштинска седница, на окупу је било једва тридесетак посланика и скупштински је председник њима саопштио о оставци Велимировићеве владе.

Један рачун. У чаршији насигурно рачунају да ће нова влада бити образована до 8. о. м., за кад је заказана скупштинска седница јер ће дотле — и Пашић оздравити.

Богојављење. Данас ће се из свију београдских цркава носити богојављенска литија за водицу по утврђеном распореду. Само је време толико одјужило, да на водицама не може бити крста од леда.

Новинарске вести. Од јуче је „Српска Застава" поново почела излазити.

Смањене плате. Због неодобрења буџета смањена је плата скоро свему особљу општине београдске.

Сиротињска књига. Нађена је изгубљена сиротињска књига општине београдске, која гласи на Персу Наумовић-Михаиловић, заједно с болесничком картом. Сопственица нека се обрати уредништву „Правде," где ће добити и књигу и карту.

Бегунци. Синоћ су преко савског моста прешла два војника из 46. пешачке регименте аустријске војске и предали се нашим властима. Обојица су Срби и причају о ужасима које официри аустријски над Србима у војсци чине.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

* У Вашингтону је потписан уговор о изборном суду између Америке и Аустро-Угарске.

§ У Чешкој се ради на једној нагоди, која би уклонила опреку између Чеха и Немаца.

§ Француски министар марине Пишар изјављује, да ће он поред министра председника Клемансоа остати још неко време, док му се не нађе погодна замена.

‖ Из Лисабона побијају гласове да су откривена многа хапшења из страха од завере против монархије, и да је услед тога појачан лисабонски гарнизон. Исто тако није истина да је обустављено [illegible] пут.

∴ По јужној Грчкој праве се [illegible] пољских добара.

( ) Немачка је на извесни начин дошла до врло важних тајних енглеских аката.

— Између Америке и Венецуеле у изгледу је да ће се постићи споразум. Спорна питања предаће се на решење Хашком изборном суду.

И ОПЕТ НАПАД

На општину шабачку

(Извештај „Правде")

Шабац, 1. јануара 1909 г.

Јуче је шабачка полиција у лицу једног полицијског писара, упала у благајну општине шабачке и на основу неког проблематичног судског решења, покупила из касе сав општински новац који се у њој налазио, а то све због некаквог измишљеног дуга, који општина тобож дугује једном приватном лицу. Међутим ствар стоји [illegible]

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевакоа
превод с француског

(140)

XXXII

Господин Пардајан старији

Он је са неким необичним задовољством посматрао безбрижно и неустрашиво лице свога госта.

— Драги мој Пардајане, рече он на један пут, јесте ли опазили једну ствар: нисмо се видели има већ шеснаест година, ја вас држим пред собом већ два часа, а још вам нисам потражио рачуна за ваше издајство?

— Аха! ту смо! помисли Пардајан. Какво издајство? рече он гласно пипајући се с оне стране где му је стајао мач.

Но како Хенри ћуташе, устежући се можда да пробуди успомене које су спавале у њему.

Сећам се! рече Пардајан пљеснувши се руком по челу. Господар без сумње мисли на оног бедника, на оног просјака што је убио човека у шуми? Па сте га обесили за једну онакву грану ко[illegible] која ми је још и сад пред очима. Лепо дрво вере ми! Морам да признам! Чим је господин отишао ја сам одрезао конопац и он стругну не рекавши ми ни хвала. То ме је научило памети! То је заиста било издајство, признајем!

— То ми није било познато, господине Пардајане, рече Монморанси.

— До врага! Зар господин не мисли на то издајство? Заиста, међу толиким повесинама једно више или мање не чини ништа... Али сад се сећам једне лепе вечери монсењер се договорио са неким веселим господином да чим падне ноћ оду у једну осаму кућицу, да отму неку невесту која се тога дана венчала и да је одведу пре но што муж... знате већ... Монсењер и његови пријатељи били су нашли згодну прилику... птица је већ била одлетела. Срамота ме је, али морам да признам да сам ја известио младожењу те невесте...

— Ја се не сећам ни отмице ни невесте, господине Пардајане...

— Е, сад, монсењеру, не знам на шта мислите. Хоћете ли допустити, монсењеру? Пошто сам добро вечерао, није ми могућно да сварим храну кад немам свој мач на крилу... то је стара навика.

Пардајан беше устао. Он живо дохвати свој мач и привеза га.

На лицу Монморансијевом указа се неки грозни осмех који га је чинио наказним.

— Сад сам сигуран да ће вам се успомене повратити, рече он.

— Заиста, рече хладно Пардајан, сећам се још неких издајства, али што су она која сам вам малочас поменуо. Можда монсењер мисли на догађај у [illegible], после кога сам, на жалост, био принуђен да га оставим?

— Оставили сте ме зато што сте мислили да ћете бити обешени.

— Обешен! Којешта, монсењеру! Рашчеречен, метут на колац, тако штогод! Али обешен... то ипак није ништа. Што се тиче са мном те ствари ја је признајем као и друге. Тога дана видео сам вас и крстио сам дете мајци. Шта да радим! Чуо сам ту мајку како плаче, чуо сам речи од којих ми се кожа најежила; нисам знао да бол људски може имати такве изразе и нисам знао да може бити таквог бола. Био сам уверен да бисте ми и ви сами наредили да вратим дете, да сте чули плач мајчин. Ја сам само предухитрио вашу наредбу... потом сам у себи рекао да бисте се пред таквим болом и ви без сумње ужаснули злочина, који сам ја учинио уграбивши дете и да бисте ме бацили у мрачну тамницу, и с тога сам се уклонио. Допустите ми да се потпуно исповедим. Ево већ је шеснаест година како не прође ни један дан, а да се не покајем што сам вас послушао тога дана и што сам био узрок многих несреће. А ви, монсењеру?

Хенри од Монморансија не рече ништа за неколико тренутака.

— Добро, господине Пардајане. Видим да имате добро памћење. Враћам се дакле на оно што сам вам већ рекао: ви сте ме издали. Ја не трошим и нећу да иштем побуде вашег издајства, ја га само констатујем и то је све. Молим вас да имате на уму да вас ја не прекоравам за то издајство. Ја сам га заборавио. Хоћу да га заборавим.

Пардајан је слушао с највећом пажњом.

Маршал устаде и са неким суровим достојанством додаде:

— Ја ћу такође заборавити да сте ми пре неколико тренутака шчепали свој мач мислећи да ћете се са мном препирати; ја ћу заборавити да сте ви могли и помислити да ћу ја пристати да укрстим свој мач с вашим мачем.

Пардајан устаде и скрсти руке.

— Ваш мач, монсењеру, укрштао се са много горим мачевима но што је мој. Ја нисам од оне господе војника је занат да краду туђе жене или децу; ја нисам од оних војвода, који су за себе примили витешки чин да би штитили слабе и потлачене, а [illegible] своје потчињено властство да подлачи [illegible], па се за тим старају да своју подлост веру краљу [illegible] жртава. Не, монсењеру!

(Наставиће се.)

Још пре две године, када су радикали били на општинској управи, општина је извршила премер оних приватних земљишта, које је општина хтела одкупити за проширење улица и улепшавање вароши. — Међу премереним земљиштима, био је и један плац, својина Душана Ђукановића, за оцењивања које је одређена комисија проценила са три хиљаде динара, но с тим, да се она сума исплати сопственику плаца, онда кад општина буде приступила проширењу односно регулисању улице, а дотле плац остаје својина самога сопственика Душана, који може њиме располагати по своме нахођењу. —

Од тога дана, па до данас, општина није приступала регулисању улице, у коју се Душанов плац налази из чисто материјалних разлога, тескорећи право својине плаца сопственику, пошто плац није још ни исплаћен. — Али један шабачки адвокат, који у исто време игра улогу радикалног првака, подговори Душана, и овај подигне тужбу код шабачког првостепеног суда против општине, тражећи у исто време накнаду са 5000. дин., колико му по његовим правним појмовима општина дугује. — И шабачки првостепени суд, као да је тога дана јео бунике, на просту реч Душанову (дакле без икаквих јавних доказа) донесе решење о забрани, и јуче као што мало пре рекох, шабачка полиција попуна сав новац општински који се у каси нађено наводећи као разлог своме поступку судско решење. —

Општина је тога истог дана изјавила жалбу вишим судовима, против незаконитог решења шаб. првост. суда, и ја сам потпуно уверен, да ће она фамозна забрана и с њом и онај који је решење о забрани донео, претрпети ужасан фијаско. — Ја мислим да не би могло бити, кад би се и сам г. министар правде заинтересовао овом ствари, и оно лице, које тера шегу са земаљским законима, упути на своју дужност, јер ако се и даље буде претпостављала политика закону — онда можемо са свим комотно рећи правди — последње збогом. —

Маркиз

Љубав није шала ни у Скупљену!

Класификација женске љубави. — Село Скупљен и Трбушани. — Какве је наговадине Милева? — Цело село заљубљено. — Просци са свих страна. — Милева бира ђувегију. — Скупљенска пасторала гибаница Отела и стршљенова. — Писма претње. — Љубав побеђује. — Последња средства. — Размишљање у хапсу. —

(Опис једне сеоске љубави нарочито за „Правду“)

Шабац 16. Децембра

(наставак)

Рекох вам мало час, да је у Скупљену најлепши тип подринског становништва. Замислите сад, да пред вама стоји најлепше девојче баш из тог Скупљена. Стаса веома правилног, средње величине, са дугом смеђом косом, белим лицем и великим плавим очима, чије је плаветнило тако ведро и нежно, као безоблачно небо у мајским данима. Уснице црвене и сочне а под њима се крију зуби, бели ситни и здрави зуби, за које наш народ пева: „ситни зуби два низа бисера.“ Обучена је у покупљење одело чија белина терала да помислим да предамном стоји Весталка, но у томе ме је разуверавала пометна цицелица од ђаба, која је извиривала испод беле сукњице и несташно лупкала по трави на којој стајасмо.

— Одакле су ти, дијете?! упитам је ја, а не могу погледа да одвојим од ње.

— Из Скупљена, господине! одговори она а очи јој се враголасто смеше.

— Чија си?

— Матије Крстивојевића, из Скупљена.

— А како ти је име?

— Баш ти хоћеш све да знаш! насмеја се девојче. Добро, да ти кажем: име ми је Милева!

— Лепо и мило име, а и ти си, цуро, и лепа и мила.

— Е?! рече она као мало постиђена и обори очи земљи, да их после неколико секунада поново подигне, и да ме погледа погледом који се дуго не заборавља. У том погледу беше слатка мешавина од нежности, ђаволства и изазивања... кажу ми да сам лепа, али ја не верујем! говори она даље, а очи јој се топло и мило смеше... Збогом господине!

Рече и оде. За мало време па се изгуби за завијутком у ону долину крај баштованџиница.

IV.

Ово беше Милева лепа кћи Матије Крстивојевића, земљоделца из Скупљена, девојче најлепше не само у своме селу, него у целој Посаво-Тамнави. У њу се заљубише не само сви момци из Скупљена, него и сва момчад из околних села. Није било момчета коме срце не би закуцало при погледу лепе Милеве, а и старе сеоске севдалије нису могле одолети, а да јој при сусрету не добаце какву враголасту реч.

Лепота Милевина на далеко се чула.

Кад је о цару Константину и царици Јелени сабор у Скупљену, и кад лепа Мица изађе у коло, све то хита да до ње се ухвати, да бар слатко одигра Поцерку, кад ништа даље не може.

Милева је поред своје лепоте имала и врло милостиво срце. Она је попут оне старе светитељке Анастасије, која се посветила зато, што је свакоме утољавала жеђ љубавну, вршила и сама богоугодно дело, те су је Скупљенци волели као очи у глави.

V

Оваку лепу девојку имала је пуно просилаца. Као што су пређе просили седам краљева и толико исто банова лепу кћерку од Јовока бана, тако исто сад просише Милеву преко двадесет младића. Из самог Скупљена облетало је око ње осам младића, а оних дванаест беху из Ораница, Трбушана, Овриша и Владимираца.

Изгледа, да је Милеви највише запао за око здрав као дрен и румен као сенабија јабука син Живорина Симовића из Трбушана. И збиља Марко Симовић био је прави тип мушке лепоте и ја сам у себи честитао. Милеви на избору, кад сам их једног дана видео заједно на шабачкој пијаци.

Овај избор Милевин није остао тајна осталим просиоцима, као ни њеним „курмаверима“ из Скупљена.

VI.

Једнога септембарског дана дођоше просци Симовића у кућу Крстивојевића.

Ту их по српском обичају лепо дочекаше и почастише.

Кад је Милева примила прстен и јабуку, нико не беше срећнији од њеног младожење. Заваравши мало старије он је крадом ушао у њен пајат, узео је у своја моћна наручја, те је љубио и миловао, да је Милева ужитала у слаком његовог загрљаја. Тада је Милева осетила, да је Марко ваљанији од свих осталих младића, да је то моћни дуб, око кога ће се она у будућности вити као нежни бршљан.

Њене девичанске груди обујми неки досад неосећани осећај. Сва јој снага избрекну и њојзи изгледаше као да ће пући од неког унутрашњег напона, да је Марко својим пољупцима не умири и не баци у онај слатки занос, који се осећа, али који не може да се опише.

VII.

Да је бомба експлодирала у Скупљену не би већу сензацију произвела но глас, да је Милева примила јабуку, и да ће поћи за Марка Симовића.

Сви се у Скупљену узбунише. Побунише се њени досадањи „курмавери“ момци, побунише се скоро ожењени, чије младе и невесте не могаху да прићи Милевој лепоти; побунише се најпосле старе севдалије, којима беше мило на оно девојче гледати и — надати се!

(наставиће се)

О САМОУБИСТВУ

Има ли човек право да себи одузме живот? Природно да има, ако његова смрт никоме ничим не прави штете у чем је живот за њега био.

Кад је живот већ да човека? Кад му даје само муке и патње. Али пошто се оно сваким тренутком мењају, онда нема ни једног тренутка у животу, кад би човек имао право на самоубиство. Тај тренутак долази тек на његовом самртном часу, јер тек тада добија појма, да му се живот састојао само из потреба и патња.

Нема човека који човеку није пошао наган да се убије, кад га притисну духовне муке. Али би га после неколико дана жалио што је био, јер су се промениле његово душевно расположење и његов положај.

Човек, који би се, рецимо, у неприлици убио, хтео би у суботу тек да остане у животу. Међу њима, само се једини убија, чији живот састоји се из прошлости, садашњости и будућности. За њега, дакле, мора бити несрећа, али не за прошлост, садашњост и будућност, а ако не она две последње. Појава једног дана не даје му право да мртвује будућност. Право да себи одузме живот имао би само онај човек, чији је живот несрећан и онај, што је немогуће, који би пако јемство да се живот не може изменити, рецимо кобним приликама, лабилама, временом. Човек који себи одузме живот под теретом налазних несрећа, чини неправду самоме себи. Из очајања и слабости он подлеже расположењу једног тренутка и тиме расположењу жртвује сву своју будућу егзистенцију.

Није добро упоређење с болесном руком, која се одсече да би се сачува цело тело. Кад хирург одсече руку, он је сигуран, да би иначе тело сигурно умрло. То није никакав случај, но апсолутна неминовност. Али кад се човек убије што му је досадио живот, он чини само крај својим патњама, но у исти мах уништава своју будућност. Човек се никад неће кајати ако допусти да му одсеку руку, али би се увек кајао, што је себи одузео живот.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвига XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

На преставке својих другова по записи одговорио је, „да га у томе не могу сречити ни Бог ни краљ“. Да би се оценила значајна чврстота и поуздање ове мере, вала помислити где се налази Ванан и да је он добро знао да су га овакве ствари могле одвести на ломачу. Значај личности Вананове још боље ће се разумети, кад се прочитају следећи редови, који се налазе у забелешкама Ла Ренијевим: „Да би смо се вратили на Ла Шабоасијера (Ванановa слугу), не треба заборавити околност, да пошто му је прочитано његово саслушање, није хтео да се у њ запише, како Ванан није смео давати савете госпођи Монтеспан, због које је заслужио да се рашчеречи“.

Чаробница Воазен

Уза саму слику алхемичара и сатанисте ђака Ванана мора се ставити и слика чувене чаробнице Катарине Девеј, удате Монвоазен, по надимку Ла Воазен. Она је та о којој Лафонтен пише:

„Une femme à Paris faisait la Pythonisse...“

Ла Воазен је рекла Ла Ренију: „Једне су хтеле знати да ли ће брзо постати удовице, јер би се радо удале за другог, и скоро су све то питале и због тога долазиле. Ако оне којима се гледа у руку питају што друго, то је било само за то, да најзад ипак дођу на ову тачку и да се ма кога ослободе. Пошто је навикла да оним које је ради тога посећују рече да ће они којих би се оне отарасиле умрети, чим то Бог усхтедне, добијала је одговор: „зар њено знање не иде даље од тога.“ Марго, слушкиња Воазенова, рекла је: „цео свет долази овамо“. А даље је рекла: „Воазенова има данас читаву пратњу за собом, читава поворка људи из свих сталежа. У масама су паризије одлазиле врачари, били су то прави налети. Весело разговарајући растуривало се друштво по зеленој трави у врту, који је опкољавао кућицу у улици Ла Виљнев-Гравоа. Вилнев је био врло ненасељени простор између бедема и градског дела Сен Дени.

Врачару су позивали у куће, у салоне, као што се то данас чини с омиљеним певачицама. Тада је Воазенова имала пуно новаца. Свако јутро, пре још но што би устала, чека је свет и тако је ишло непрестано по вас дан. Увече је давала вечере уз песму и свирање у виолину, и дивно се забављало, а то је трајало неколике године“. Као што се види, овај живот није личио на живот чаробница које је описао Мишле: „Њу ћете наћи у најпрљавијим, најудаљенијим, најзабаченијим местима, у полупорушеним колибама. А где би и живела несрећница, гоњена, презрена, проклета тровачица, ако не на усамљеној пустари“?

Воазенова заслуживала је по 50,000 до 100,000 динара данашњег новца, али се та заслуга трошила на кулештина. Своје љубавнике издржавала је краљевски, сматрала је да је ње недостојно да живи скучено, а тих љубавника било је много. На првом је месту Андреја Гилош, париски џелат, који је одсекао главу госпођи Бренвиљеровој и који је једним несрећним случајем готово приморан био да сам изврши погубљење Воазенове. — За тим виконт од Гусерона, гроф Лабаси, архитекта Фоше, један крчмар њеног кварта, чаробник Лесаж, алхемичар Леди и многи други.

Вала поменути, да су јој Лесаж и Блеси измамили много много новаца под изговором да траже камен мудрости, јер је Воазенова много полагала на алхемију, помагала је велика предузећа, оснивање фабрика, јер се много интересовала научним и индустриским напрецима, али је често падала у руке пустолова, који су је варали због њеног новца.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Репертоар

Срп. Кр. Нар. Позоришта

Уторник 6. дневна представа: *Јован Дасије*, драма у пет чинова, написао Шарл Ломон, превео с француског М. Ђ. Глишић. — Вечерња: *Арлезијанка*, комад у три чина (пет слика) написао А. Доде, превео Ст. К. Павловић. Музика од Ж. Бизе-а.

Четвртак 8. *Јесења киша* драма у четири чина, написао Бранислав Ђ. Нушић. (*Први пут. — Г-ђа Нина Вавра, ст. члан. Хрв. Зем. Казалишта, као гошћа*)

Субота 10. (*Јесења киша. (Г-ђа Нина Вавра, ст. чл. Хрв. Зем. Казалишта, као гошћа*)

Недеља 11. дневна представа: *Зидарски злочин*, водвиљ у три чина, написали Жил од Гастина и Хенри Фемар. — Вечерња представа: *Јесења киша (Г-ђа Нина Вавра, као гошћа*)

Бранково позориште

Вечерас велики програм од 20 тачака, са интересантним комадом

Бацили муж и шкорпом:

Последњи мој, поред свега

Насојкаљење. — Посета ће и вечерас бити обилна, јер је програм веома забаван. —

ШАЛА И ЗАБАВА

Како је он ствар разумео

У српској механи седи газда Глиша и нешто прича своме друштву. Уједаред улази у механу његов синчић сав уплакан.

— Што плачеш, рале, пита га газда Глиша.

— Зато што ћеш да продаш њиву, једва изговара малишан.

— Ко ти то каже? пита га зачуђено Глиша.

— Видео сам. Ево га дошао писарска на нашу њиву да добоша.

Друштво у механи, видећи недоумицу газда Глишину, прсне у смех а газда Глиша клисну кући, остављајући синчића да друштву прича детаље о касапиновом пазару.

Дођи код Ћиде

Гранд Хотел „СРПСКИ КРАЉ“

ДОЂИТЕ КОД „СРПСКОГ КРАЉА“ КОД „ЋИДЕ“

ДОЂИТЕ КОД „СРПСКОГ КРАЉА“ КОД „ЋИДЕ“

На најлепшем месту Београда код „Калемегдана“ ново саграђени хотел „Српски Краљ,“ првога реда узео сам под закуп за више година од Врачарске Задруге.

Исти сам снабдео са *најмодернијим и најбољим намештајем како кафанским тако и собним тако да „Српски Краљ“ не уступа ни једном нашем хотелу* првога реда а многим страним. У моме се хотелу точе

сва српска и француска вина са ликерима

Исто тако точим чувено и јединствено ВАЈФЕРТОВО ПИВО

„ЕКСПОРТ“

које не уступа ниједном страном пиву.

У хотелу сам устројио најбољу Српску и Француску кујну.

Собе за путнике модерно, чисто и сретно намештене са ценом од 2·50 па до 12 динара.

Мојим пријатељима и познаницима позната је *моја пажљивост и тачност у свему*, јер је принцип моје радње да се одржи стално *строг ред код послуге, примерна чистоћа* по свима одајама и тишина око путничких станова, тако, да сваки путник који одседне у моме хотелу мора бити задовољан свиме.

Јављајући ово пријатељима како у *Београду* тако и *у унутрашњости* молим их да ме удостоје својом посетом а ја јамчим да ће *бити услужени и дочекани боље него игде.* Молећи за многобројну посету остајем с поштовањем

5 —

Драгутин С. Тодоровић — „Ћида“
хотелијер код „Српског Краља.“

Јов. М. Маринковић пуковник, не може примати посете о својој слави Св. Јовану због породичне жалости.

7 2—2

Светозар П. Јаношевић, [illegible], не може, због слабости, примати посете о својој слави Св. Јовану.

5 2—2

Живела Срећа

На срећке Класне Лутрије продате из радње **Исака J. Ешкеназија** добија се врло често

Премија од	200.000	дин.
Гл. згодитак	100.000	„
50.000 „	14.000	„
40.000 „	12.000	„
35.000 „	10.000	„
30.000 „	8.000	„
25.000 „	5.000	„
20.000 „	2.000	„
15.000 „	1.000	„ и т. д.

тако да сваки купац који купи срећку из моје радње купује срећу најпрактичнијим начином. Поруџбину извршујем одмах по пријему новаца. Иста радња без конкуренције продаје мењање, [illegible] и даје рабат на [illegible] 2, 3 и 4 од сто. Купује [illegible] [illegible] Краљевине Србије и плаћа највишу цену.

С поштовањем

ИСАК J. ЕШКЕНАЗИ
мењач и овлашћени продавац срећака Класне Лутрије на „Руском Цару“
695 11—15

О мојој слави Св. Јовану немогу примати посете због жалости.

Светомир Ђуровић контр.
9 2—2

Врачарцима!

Колонијално-Деликатесна Радња

ПЕТРА П. МИРКОВИЋА

Његошева 28. — Београд — Цветни Трг

Препоручује поштованим г. г. потрошачима за наступајуће Божићне празнике [illegible] колонијално-деликатесне робе: *Бомбоне [illegible] српског и [illegible] Карлсбадске Облатне и Чоколаде за торте, Ораја очишћеног, Бадема, Лешника, Грожђа, Смокава, Урма, Кора за поморанџе, Бомбона француских и [illegible] за послужење.*

Чаја, Рума, Ликера и Бисквита.

Сира: Ементалер, Гоуда и т. д. Салама.

РИБЕ:

Сардина француских, [illegible]

ВИНА:

Жилавка бела.
Смедеревско бело и црно.
Вршачко бело и црно.
Пожаревачко бело и црно.
Француско: **Грав, Ст. Емилон, Медок, [illegible]** и [illegible] стара.

ЖИВИНЕ:

Уређене свакога дана.

ЈАЈА:

Крупна [illegible] свежа.

Робу шаљемо г. г. потрошачима у Београду у кућу а у унутрашњост [illegible]

Најумеренија цена, [illegible]

738 ТЕЛЕФОН БР. 464 14—15

УРАЂЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

Заклане и уређене: ћурке, пилића, пловке, гуске и разне дивљачи

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Паприке „Мелих-рама“

Изврсна Бела и Црна вина

[illegible]

Најбоље и најразноврсније [illegible]

[illegible]

Душана Тодоровића
[illegible] Београд

[illegible]

Телефон бр. 43. 683 30—

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Хотел „АЛБАКЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па свake суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо нан радње по 30 п. дин.

Са болом у души извештавамо сроднике, пријатеље и познанике: да је наш добри и никад непрежаљени

† СРЕТЕН МИЛОВАНОВИЋ

[illegible] поручник у пензији и почасни капетан II класе, [illegible] председник и благајник Нишке Задруге за кредит и штедњу

испустио своју племениту душу 23. ов. м. у 67. години живота после дугог и тешког боловања а смртни остатци сахрањени у породичну гробницу 25. ов. месеца.

Сматрамо за особиту дужност изјавити овим путем благодарност:

Г. д-р Драгутину Петковићу санитетском пуковнику I класе који га је за све време боловања обилазио употребљавајући сва средства да нам милог покојника што дуже у животу одржи.

Пријатељима и познаницима, који га за време болести [illegible] обилазише.

Команданту места [illegible] пуковнику г. Петру Бојовићу, који је и поред личне изјаве саучешћа са осталим г. г. официрима гарнизона нишког испратио милог нам покојника до вечне куће.

Члановима управног и надзорног одбора Нишке Задруге на венцу и пратњи на изјави саучешћа и учествовању при погребу.

Суду и одбору општине града Ниша, који [illegible]

Професорима и ђацима нишке гимназије који своме добротвору учествоваше при погребу.

Грађанству нишком: госпођама, госпођицама, сродницима, пријатељима и познаницима, који нам изјавише саучешће и многобројно при опелу и погребу учествоваше.

Особиту благодарност дугујемо председнику Нишке Задруге за кредит и штедњу г. Светозару [illegible] који се у име [illegible] од покојника опростио, као и г. [illegible] Рађеновићу ђаку VIII разреда гимназије на [illegible] говору, који се у име [illegible] гимназије [illegible] опростио.

Нишкој певачкој дружини која [illegible] учествова при погребу и испраћају до гроба.

Свима сродницима, пријатељима и познаницима који нам се у смртном часу нађоше у помоћи, као и свима онима, који нам лично, телеграмима и писмима изјавише своје саучешће у овој тешкој жалости нашој.

30. децембра 1908. г. Ниш

ОЖАЛОШЋЕНИ:

супруга: *Јана*; брат: *Милутин*; сестре: *Станка*; сестричина: *Љубица*; сестрићи: *Живко*; зет: *Михаило П. Јаношевић* [illegible]; унуке: *Љубица* и остала родбина.

8 1—3

НАДАЈ
СЕ
ДОБИЋЕШ

СРЕЋКЕ
КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

ЗА

I-ву класу 37-ог кола чије је вучење

10. јануара 1909. год.

Могу се добити у мојој радњи прекопута „Хотела Славије“ у свима деловима и великом избору бројева.

У прошлом 36-том колу добили су моји играчи од великих згодитака **80.000 и 40.000** дин и велики број од **15.000, 10.000, 5.000, 2.000, 1.000, 500, 300 и 200 динара. Препоручујем поштованој публици да код мене купи срећке, — срећа ће и њих погодити,** а примерна солидност моје радње јамчи им за [illegible] бити уважене.

Поруџбине срећака и са стране по пријему уплате одмах извршујем.

Милорад С. Антонијевић
Овлашћени продавац срећака, Београд.
734 3—5

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 18 дин. за пола год. 9, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 36 дин. за пола год. 18 дин. за четврт год. 9 д. — Сва уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 24.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 7 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР **ЈОВА АДАМОВИЋ** | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 7. | **Телефон 821.**

Једна пљачка
у министарству војном

Нови министар војни показао је уклањањем др. Душана Станојевића са места управника „Обилићева", да мисли колико толико водити рачуна о интересима и угледу војске, и зато му овим желимо указати на један колико незаконит толико и нехуман поступак његова претходника на министарској столици, у нади да ће учинити што од њега зависи, да се тај поступак поправи и сведе у границе закона и хуманости.

Ствар је у овоме:

Августа месеца прошле године министарство војно наплатило је у име неке декретне таксе због повишице плата, 2 од сто од целокупне годишње плате од свију послужитеља министарства војног и радника по свима радионицама, које ма у коме виду потпадају под министарство војно.

И ако се ни у једном другом министарству не наплаћује декретна такса од послужитеља и радника; и ако нема ни једног законског прописа по коме се изузетно министарству војном дозвољава да ту таксу наплаћује од својих послужитеља и радника, ја би ипак прешао ћутке преко овог незаконитог и нехуманог намета на људе који живе од 3—4 динара дневнице, односно 90—150 дин. месечне плате, да су се господа из министарства војног, која су тај намет ударила на сиротињу, држали бар неке форме законске, кад већ нису имали законска права на то. Али та господа нису ни то учинили, него су се задовољили да томе намету даду име „декретне таксе" и да му одреде процентуалну величину, па су је онда наплаћивали на један начин, који је јединствен чак и код нас у Србији. Та су господа на име наплаћивали ту таксу од свију радника и послужитеља без разлике, па и од оних који су добили повишицу плате пре 10, 15 па и 20 и више година.

Да су господа из министарства војног почели ову таксу наплаћивати само од оних радника и послужитеља који су добили повишицу плате оног дана кад је у министарству решено да се та такса наплаћује, ја бих то, као што рекох, и могао разумети и ако за ту наплату нема никаквог ослонца у закону. Могао бих мислити да се у министарству војном нашао неко који из ма каквог разлога сматра да министарство има права да ту таксу наплаћује и да је дотични решио да је у истини у будуће и наплаћује. Али, наплаћивати декретну таксу за повишицу коју су људи добили пре 10, 15 и 20 година, другим речима: дати једном по себи незаконитом решењу још и повратну силу, нешто је што превазилази сваку границу и што показује да је неко у министарству војном просто решио да опљачка послужитеље и раднике, који се налазе на буџету тога министарства, само зато да се приликом тих људи попуни нека рупа у буџету, коју је нека пустахијска или глупачка рука у њему начинила.

„Правда" је против овог намета, и незаконитог и нехуманог, у два маха протестовала, али бивши министар војни није ни главе окретао на тај протест. Он је налазио, да он има права да са својим потчињеним ради шта хоће, па чак и да им брка по џеповима и одузима погођену и стечену зараду и да се војна дисциплина састоји у кушовању и онда кад старији истреса мањима џепове. Надам се, да нови министар не стоји на томе становишту и да ће се потрудити да ови људи, којима је бојазан од отпуштања запушила уста, те нису смели одупрети се овој отимачини, дођу до свога новца и да ни за у будуће неће дозволити, да се рупе у буџету његова ресора запушавају новцем који се отима од људи којима је сваки грош скуп — много скупљи од динара оних, који као пацови прогризају рупе у буџету министарства војног.

Будем ли се у овој претпоставци преварио, значи ће да се нисам преварио кад сам рекао да је од доброг команданта дивизије до доброг министра војног врло далеко и имаћу право рећи, да је г. Михаило Живковић, можда, *био* добар командант али да је *сада*, несумњиво, рђав министар.

А

БУЏЕТ ЗА 1909. ГОДИНУ

III

Као што смо већ истакли, по предлогу буџетском за 1909. годину, предвиђа се укупан приход динара 99,603.464.03, а то је динара 8,346.102.19 више, него што је предвиђено прихода буџета за 1908. годину, односно *динара 4,207.326,57* више него што је стварно наплаћено у 1907. години. *Је ли могуће, да се такав резултат постигне у 1909. години?*

Министар финансија, окуражен приливом и добрим утицањем прихода у државну касу, очекивао је, да ће приходи и даље расти. Такво мишљење треба да је правилно; али да такво мишљење и не обмане, дужност је министра финансија, да уважи околности, којима расту државни приходи и да води рачуна о свакој евентуалности, па да у сразмери тога процењује у буџету приходе и повећава поједине партије, а не да их повећава произвољно и у јачој стопи.

Већ буџетом за 1908. годину приходи су знатно повећани, а према досадањем резултату, предвиђене цифре прихода не могу се остварити, те је за то и неизбежан дефицит у 1908. год. Један од најважнијих прихода — царина — за 11 месеци ове 1908. године подбацио је, према 1907. години са 1,509.671·63 динара, а узмемо ли да ће се царине у месецу децембру ове године наплатити отприлике исто колико је наплаћено у децембру 1907. године, излази да ће се свега у 1908. години наплатити царине динара 10,623.733·79, а како је буџетом предвиђено 11,394.000 динара значи да ће приход од царине у најповољнијем случају бити у дефициту за 770.266·21 динара, па се за то ипак буџетом за 1909 годину предвиђа прихода од царине 11,248.900 динара! — Па од куда да царински приходи подбацују? — Три су томе разлога: 1., што је општу царинску тарифу, са њеним високим ставовима, заменила уговорна тарифа; 2., што уговор са Аустро Угарском још није дефинитивно уведен у живот; и, 3., што је због политичких догађаја настала резервисаност трговаца, те они поручују само оно што им је најпотребније.

Монополски приходи, оцењени према резултату за првих 11 месеци ове 1908 године, једва — једва ако даду суму која је буџетом предвиђена, па ипак док је у буџету за 1908 годину предвиђено монополских прихода 26,789,683 динара за 1909 годину предвиђа се њихов прилив са динара 28,045.726 а то је 1,256.043 динара више него у 1908 години, односно више од пола милиона, него што је стварно наплаћено у 1907 години. Из извештаја, које објављује самостална монополска управа, види се, да је за 11 месеци ове године приход од монопола дувана, петролеума и цигар-папира растао добро; али је знатно подбацио монопол соли. Вредно би било испитати томе узрок.

Са приходом од непосредног пореза такође није најбоље, управо тај приход ће знатно подбацити и у овој 1908 години. али о пореским приходима проговорићемо мало ниже опширније.

Приход од поштанских марака и меница предвиђа се буџетом за 1909 годину 4,713.500 динара, односно 429.000 динара више него што је буџетом предвиђено за 1908 годину. По завршном рачуну у 1907 години држава је од тог свога прихода добила 4,600.534·60 динара, те има изгледа да ће се овај предвиђени приход остварити, и ако налазимо, да би држави таксе знатно већу суму требало да донесу. Јача контрола и чешћа ревизија (а сада се она никако и не врши) свију државних особито судских прихода, знатно би повећала приходе од таксених марака. Ревизија би коштала државу једно 15—20.000 динара годишње; али би се то обилато исплатило.

Приходи од државне трошарине предвиђа се за 1909 годину 3,604.000 динара, а то је за 311.000 динара више него што је предвиђено буџетом за ову годину. — Предвиђена цифра, према приходу у овој и 1907 години, моћи ће се добити.

Од „државне привреде" буџетом за 1909 годину предвиђено је 19,533,545·05 динара, док је за 1908 годину било предвиђено 17,855,291·28 динара. Под називом „државна привреда" подразумевају се железнице и поште и телеграфи са телефонима. Од државних железница буџетом се предвиђа 10,544.000 динара, али динара 1,194.000 динара више него у 1908 години. Толики вишак прихода очекује се због нових железница. Као што се види овај је вишак условљен за нове железнице, а шта ако оне не буду готове, пошто се оне врло споро граде?

Од пошта и телеграфа предвиђа се готово иста сума, која је предвиђена и за 1908 годину.

Од других привредних установа буџетом се предвиђа вишак од Управе Фондова, Народне Банке и Класне Лутрије, а од Државне Штампарије, државног сточног завода, топчидерске економије, помних расадника, пољопривредних школа и војно-техничког завода мањак од 86,125 динара; али судећи по завршном рачуну за 1907 годину тај ће мањак бити још већи. И онда се с правом пита: зашто постоје такве *привредне* установе, које нису у стању саме себе издржавати?

Много је горе са „државним непокретним имањима". Буџетом за 1909. годину предвиђа се од тих имања 1,699.680·63 динара прихода, а то је за 59,421·65 динара више него у 1908. години. Да је та сума прихода несигурна, најбоље ће се утврдити кад кажемо, да је буџетом за 1907. год. предвиђено од непокретних државних имања 1,607.500 дин. а стварно је наплаћено 1,488.952·55 динара, дакле 118,547·67 динара мање, па се и за то ипак за 1909. годину предвиђа 210.029·23 динара више него што је наплаћено у 1907. години. — У исто време то даје и врло ружну сведоџбу о државној експлоатацији својих имања, јер ту улази експлоатација шума, у Буковику и Рожњу и експлоатација сењског рудника.

Поред осталих прихода, у предлогу буџета за 1909. годину фигурирају и разни ситни приходи са сумом од 1.951.983. — динара. Тај је приход предвиђен и у буџету за 1908. годину у износу од 1.872.020 — динара, дакле сада се предвиђа за 79.963 — динара више. — Ова буџетска партија доста је сумњива, и несигурна а колика је њена сигурност показује нам завршни рачун за 1907. годину. У буџету за 1907. годину од ових „разних ситних прихода" било је предвиђено 1.781.016.69. динара, а стварно је наплаћено 1.681.059.81 дин. значи, да сама партија „разни ситни приходи" како је предвиђено за 1909 годину, покрива у себи мањак од 270.184 динара. Да то не говоримо на памет доказује нам и завршни рачун за 1906. годину, који тврди, да је та партија подбацила са 51.988.25 динара, и ако је буџетом било предвиђено само 1.555.001.93 динара.

Као ванредан приход предвиђено је 1.562.640. — динара, и то 250.000 дин. од нових пореских књижица; 530.000 динара од интереса по депоу од новог зајма, и 782.640 динара из најновијег зајма на име грађења нових железница.

Ver.

КРИЗА

Шта је ово?

Криза још није свршена! Србија у најкритичнијем тренутку, кад мора све своје интелектуалне силе сконцентрисати на питања спољне политике, изнурава се у јаловим софизмима и погађањима; кад треба да сву пажњу обрати на спољнег непријатеља, Србија с ужасом види да на у својим недрима има препуно! У Бечу сматрају за велику добит сваки час, у коме не стигне телеграм о свршеној кризи; Беч с радошћу посматра свога најопаснијег противника — Србију — како се сама спутава, како измиче из своје [illegible], у место да напрегне сву своју снагу да раскине синџире и заробљеној Босни!

У јавном мњењу је незадовољство против оваквог рада партизанских шпекуланата порасло до правога узбуђења. Сав свет, без разлике партија, који није закучен гадним интересима за ове две грабљиве странке, с гнушањем се револтира против оваквог рада, које почиње личити на припремно издајство. Аустрија је просула силне паре да би што више пријатеља стекла и да би што горе своје противнике смела, па није искључена могућност да њени прсти нису и у овим бескрајним „преговорима" помешани.

Нека се добро узму на ум они, који за овај [illegible] и сву убиствену кризу одговорност носе. Српски народ није ни слеп ни луд, и он неће без казне оставити оне, који су најпре својим неискреним и злочиначким радом омогућили анексију, који су својим непоштеним радом оставили Србију неспремну, те није била у стању ништа предузети на време, и који хоће сада својим из партијских интереса држањем да олакшају признање анексије.

За ову несрећу српску одговорност је огромна, па ће и за кривце и виновнике казна бити страшна и грозна!

Зашто?

Јавно мњење је са задовољством примило глас: да је Краљ узео иницијативу и поручио шефовима радикалских група да му саставе владу до прошлог понедељника. Владалац има и право и дужност да тако поступи, а и право и дужност се још више појачавају у овим судбоносним тренуцима.

Али фузионаши и самосталци не водише никаква рачуна ни о тој Монарховој жељи и не саставише кабинет до тога рока!

Па шта сад? Може ли се то тако и даље оставити? Јесу ли фузионаши и самосталци сами у овој земљи? или има у њој још народа?

Зашто је Краљ допустио да њиме одређени рок прође? Зашто је попустио да партизански ћефови буду пречи, старији и јачи од стварних државних интереса?

Зашто Краљ не употреби своје право, које му је У дао и које би земљу [illegible] из ове вртоглавице?

Србија и Српство од радикалних пиковања и пазара!

Опет ништа

И по седамдесет девети пут су се састали фузионашки и самосталски делегати да преговарају о саставу кабинета! И опет се нису могли споразумети о личном саставу кабинета и подели портфеља!

Јадна им мајка! Зар они не виде, да је то апсолутно свеједно: ко ће од њих на ком месту седети! Њихов рђав рад не долази од тога што су рђаву столицу изабрали, него што памети немају. Они потпуно опомињу на онај животињски концерат. Зграбила свака животиња по један инструмент па почела свирати и направиле ужасну, несклапну мачију музику. Одмах се зауставише и пошто су се ваздан чудили како то да им свирање тако лоше испада? они закључише да то долази отуд што су се рђаво распоредили и погрешно разделили инструменте. Зато измењаше места, и променише један с другим инструменте и отпочеше.

Наравно, да је галама као „чифутско вечерње“ остала иста.

Тако сад раде ове две „разнолике групе“ делећи портфеље!

Ставите ви свог [illegible] из привреде ма где, он ће бити увек онакав.

Одлуке фузионашке

Фузионаши, којима су самосталци изашли на нос истрељавајући их, праве се као да им је досадило. Уверавају, да је фузионашки клуб решио: да прекине свако даље споразумевање са самосталцима и да тражи хомогену владу.

И ако би било тако решено, то би било само вента ради. Хоће фузионаши мало да плаше, али чим би им се пружила каква комбинација, одмах би они изменили решење свога клуба. Та зар су једном то радили!

Никакве друге владе у овој земљи не сме бити сем фузионашко-самосталске, јер ће самосталци иначе грађански рат!

Београдска чаршија и бојкот
Један глас из публике

У првом броју новопокренутог „Трговинског Гласника,“ изишло је једно саопштење Српског Трговачког Удружења, које се односи на бојкот аустро-угарске робе, и које баца врло чудновату слику на београдску чаршију. Док је „Трговински Гласник“ у последњим својим бројевима наступао [illegible] у бојкоту, и оправдано [illegible] трговинског [illegible] које вели, да ће чаршија београдска без обзира на одлуку [illegible] за потребно да [illegible] свој трговински [illegible], али ни од 1 ог јануара отпочети бојкот аустриске робе. А сад Српско Трговачко Удружење под утицајем јавног мнења и одбора за бојкот, држи седницу или решава да узме одлуку, да ли је оно сагласно са бојкотом, па да се према томе определи. Као да може [illegible] која је пре кратког времена [illegible], одобрити и интересовати се и за бојкот, те тиме себи [illegible]. Све је то пре у [illegible], што рекао [illegible] Хрвати, [illegible]. Српско Трговачко Удружење каже да се [illegible], како би могло рећи: [illegible] да је у Турској влада организовала бојкот! И у Турској нису трговци и влада стали бојкот, али га је хтео народ. И одакле та нова [illegible] чаршије, [illegible] и бојкоту организација не треба ни најмање, да се обазире на [illegible] Српског Трговачког Удружења, него треба најодлучније и најенергичније да приступи бојкотовању све аустро-угарске робе и свих оних наших трговаца без разлике, који воле за своје интересе, него интересе целог народа.

Б. М. Ч.

Турско-аустриски споразум

Како „Н. Сл. Преса“ сазнаје, 5. о. м. потписан је у Цариграду протокол о турско-аустриском споразуму и послат бечкој влади на одобрење.

Пошто се у Бечу у преговорима између аустриске и угарске владе могу учинити измене у протоколу, можда ће проћи неколико недеља, те да се протокол ратификује у Цариграду и поднесе парламенту.

У цариградским преговорима *није било ни речи о томе, да се откупна цена за Босну и Херцеговину плаћа у ратама*, те за то и протокол говори да се та цена исплати одмах и од једном чим споразум буде потпуно готов. Али није немогуће да се у Бечу измени начин исплате, а тај ће начин можда зависити од даљег тока бојкота, *који и даље траје неослабљеном снагом.*

О садржини протокола чује се, да је Аустро-Угарска учинила концесију *да босански муслимани у верском погледу подпадају под цариградског шеик-ул ислама и босански свештеници да се моле за султана као калифу.* Остале тачке нису измењене. *Албански протекторат остао је да се доцније реши.*

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Акција за „велеиздајнике“

У једној седници бечког парламента [illegible] је посланик Габерц говорио против поступања с ухапшеним Србима „велеиздајницима“ у Хрватској. Али на жалост, није могао доћи до речи. То је дало повода хрватским, српским и словенским посланицима, којима су се придружили и неки други Словени да [illegible] место ураде. Они су министру спољних послова барону Еренталу упутили меморандум у коме се описују прилике у Хрватској, осветљује „велеиздајничка“ афера и апелује на владајуће да помоћу свог утицаја помогну Србе „велеиздајнике“.

Обавезна настава

Еша мостарска „Муслим“ јавља, у муслиманском верско-вакуфском статуту, који је скоро дао аутономни одбор верски са земаљском владом, изречено је обавезно похађање школа (мектеба) муслиманске деце. Истина је да обавезно похађање потребно и довољан број школа, јер је немогуће детету похађати школу која му је далеко десет километара. Али да се и овоме стане на пут, муслимански аутономни одбор наредио је нама, да ће се у Босни и Херцеговини отворити толико мектеба, да ће сваком муслиманском детету бити дата прилика да књигу научи. Само да се браћа муслимани не преваре у овој својој нади.

НОБЛЕСА БЕЧКЕ ШТАМПЕ
(писмо „Правде“)

Пре неколико дана донијели су београдски листови вијест, да је у доњо-аустријском земаљском сабору неки посланик Силберер напао на Краља Петра на простачки начин; те чак бечки листови, као н. пр. „Neue Freie Presse“ и „Neues Wiener Tagblatt“ строго су корили и осуђивали оваково злоупотребљавање посланичког имунитета. И једно и друго је истина: и Срби имају сада разлога чудити се ноблеси бечке штампе.

Али ствар није тако лијепа, као што изгледа. Г. Силберер није Јеврејин, као што су то овдашњи листови, судећи по звуку тога имена, мислили. Напротив: он је члан велике хришћанско-социјалне партије, која је у начелу строго антисемитска. Највећи бечки листови, и „Neue Freie Presse“ и „Neues Wiener Tagblatt“ опет су скроз жидовски — те само траже прилике, да куде антисемитску партију, која им је од свих највише нашкодила. Hinc illae lacrimae.

Што се г. Силберера и његовог простаклука тиче вриједно је спомена ово: он није можда какав незрели младић из простога свијета. Напротив, њему имаде 62 године, и врло је истакнута личност био у отменим, спортским круговима аустријске пријестолнице. Он је у Бечу у своје вријеме основао „Wiener Salonblatt,“ лист за отмено друштво; за ово друштво, које врло ниско цијени ниво српске културе.

М. В.

Дневне вести

Српска нота. Како београдски дописник „Нове Сл. Пресе“ сазнаје, ових ће дана српска влада учинити први корак после измене, која је у политичком положају настала турско-аустриским споразумом. Тај ће се корак састојати у томе што ће се великим силама разаслати нота у којој ће се изнети држање Србије према анексији Босне и Херцеговине и изнети гаранције, које су потребне за слободоумни развитак Србије. Дописник дознаје из поуздана извора, да се та нота враћа на старе српске предлоге о компензацијама, јер сад отпада сам по себи захтев о аутономији под суверенством султановим, пошто се Турска одрекла тог суверенитета. Да ли ће се и у колико сад изменити захтеви о тим компензацијама, зависиће од одлуке новог министарства. Али се у меродавним круговима изјављује, *да се ни у ком случају не може одустати од територијалних компензација, па ма како мале биле.*

Турска и Бугарска. По једној депеши из Софије, последњих дана наваљују заступници великих сила на бугарску владу да понуди Турској повећану суму од 82 милиона динара. Исто су тако предузети кораци и код Порте, да у својим захтевима буде попустљивија. По уверавању службених бугарских кругова, бугарска надлежни кругови изјављена су, да своју *понуду повисе* и покрај садашњег неповољног финансиског стања, ако се велике силе заузму код иностраних банака да Бугарска под повољним условима закључи зајам на страни.

Код Миловановића. Јуче пре подне били су позвани сви шефови странака код министра спољних послова Миловановића ради саветовања о спољној политици у којој се земља налази.

Овоме позиву одазвали су се сви шефови политичких странака изузев г. Пашића који се извинио болешћу.

Полагање заклетве. Јуче су у граду положили заклетву ново-произведени официри Краљу и Отаџбини. Заклетву су положили и ново-произведени резервни официри.

Са Богојављенске литије. Јуче после службе Божије у Саборној цркви пошла је литија на Саву, где је освећен ледени крст. Пред царинарницом била је постројена почасна чета са музиком на челу. Водоосвећењу је присуствовао Краљ и Престолонаследник. И ако је била мећава опет је доста света било на Сави. Као и сваке године тако и овом приликом било је гужве око пуњења судова освећене водице.

Интерпелација о Босни. У турској скупштини поднели су 13 посланика интерпелацију о босанском питању. Скопски посланик Саид предложио је, да се та интерпелација огласи као хитна. После кратке дебате одложена је расправа интерпелације. Она ће се прочитати и расправљати тек онда, кад влада изнесе скупштини протокол споразума с Аустро-Угарском.

Порезничка скупштина. Јуче је у сали београдског пореског одељења одр-

---

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН
РОМАН
Мишела Зевака
превео с француског

(146)

XXXII
Господин Пардајан старији

Ја немам шуме чија се дрвета могу претварати у вешала, нити села, по којима бих могао проводити свој бес, нити замке са ћелијама, нити покретне мостове, према којима [illegible] у зимске ноћи, кад фијукање ветра личи на јауке и писак [illegible]. Према томе ја нисам оно што се назива великим господином. Али је по некад добро да неки господа, као што сте ви, чују глас, као што је мој. С тога вам и говорим без гнева и без страха, знајући да сте ви човек као и ја, знајући да мој мач вреди колико и ваш и ако вам у овом тренутку падне на ум да ме терате на ћутање, ја ћу бити [illegible] великодушан да [illegible] успомене и да укрстим мој мач с вашим.

Херцог од Монморансија слеже раменима и рече:

— Господине Пардајане, изволите сести, ми треба да разговарамо..

Да ли је маршал хтео да разуме смисао речи витезових? Без сумње. Али је можда мислио да те речи долазе са такве висине да до њега не може да досегне њихов увредљиви смисао. Или му је можда држање Пардајаново улевало дивљење које га је учвршћивало у намери коју је имао.

Кад и сам седе на столицу он сасвим благо продужи:

— Ја видим, господине Пардајане, да сте увек још готови на борбу; али вечерас није време да потржете свој мач. Даће вам се за то доста других прилика. Ја вас сматрам као доброг и достојног племића и сада указујем [illegible] част. Ваше ме речи не вређају, јер су оне само израз храбра и честита човека. Слушајте ме, дакле, ако хоћете, јер хоћу да вам учиним предлоге које можете слободно примити или одбити. Ако их одбијете, ви ћете отићи на једну страну, а ја на другу, и тиме ће све бити свршено. Ако примите очекује вас само част и добра награда.

— То се мора говорити искрено, монсењере!

И Пардајан рече у себи:

— Како време измени човека! Некада би ме за четвртину онога што сам му сад рекао напао ножем или мачем. Али, шта ли то хоће од мене? Догађај у [illegible] изгледа да је заборавио и не љути се више. Ласка ми, обећава ми, без сумње сам му потребан!

— Господине Пардајане настави маршал после једног тренутка размишљања, знате ли ви да би млађи, и то најхрабрији младићи, позавидели снази вашег погледа и гипкости ваших покрета.. Некада сте били опасни, а сада сте страшни..

— Тхе! ја само знам добро свој занат и то је све!

— Али старост?

— Ах! монсењеру, ни сте ни сами казали да нисам остарио. Мени су године заиста лаке..

— Као оно кад сам вас видео да се борите са три човека...

— Ех! монсењеру, кад их нема више од тројице онда је лако...

— Ви дакле нисте изгубили ништа од своје хладнокрвности, од гипкости и снаге којима сам се ја некад толико дивио?

— Монсењеру кад човек лута по свету, човек се често среће са рђавим људима и авантурама, те мени није прошла ни једна недеља а да се не бијем. Нећу да вам пребацујем, али сам у вашем замку Монморансију био скоро зарђао. Од тога доба доста сам се вежбао, и хвала Богу надокнадио сам оно што сам био изгубио.

— Добро! рече маршал посматрајући га с дивљењем. А да ли још имате ону силну наклоност ка авантурама?

— Жеље су ми увек исте, монсењеру, али немам увек прилике да их задовољим.

Ове су речи биле изговорене тако обешењачки, да се маршал није могао уздржати да удари у гласан смех.

— Добро је! помисли витез, [illegible] да се не љути на мене.

— Слушајте, продужи маршал узбиљивши се опет, обратите сву своју пажњу, јер ово што ћу вам сада рећи од велике је важности.

За тренутак је изгледао да се устеже, па онда одлучивши се рече:

— Господине Пардајане, шта мислите ви о краљу француском?

Витез разрогачи очи.

— О краљу француском, монсењеру? А кога бих врага могао мислити о њему ја бедни витез, сем то да је краљ! Краљ! То значи [illegible] створ, биће које је мало мање од Бога, али много више од човека, које човек не сме да погледа очима да не би ослепео.

— Пардајане, ја држим да ви нисте од оних људи које лако заслепљује [illegible]. Ви сте имали храбрости да погледате. Реците ми шта мислите, а ја вам дајем своју реч да нико никад неће дознати ваше мисли.

— Монсењеру, мени би било много лакше кад бисте ви први почели..

— Добро! рече маршал страховито мрачним гласом, ја мислим да Карло IX није никакав краљ..

(Наставиће се.)

жана скупштина порезника и пореских помоћника. Овој скупштини присуствовали су око 30 порезника из земље који су за овај случај добили одсуства и повластице у вожњи. Удружење порезника образовано је у циљу унапређења пореске струке и побољшања моралног и материјалног стања чланова. На скупштини су измењена правила а у исто време одлучено је да се покрене и стручан лист са називом „Пореска Служба". Изабрана је и стална управа у којој су председник Јаша Големовић, чланови: Жика Милојевић, Боја Димовић, Прока Поповић, Милован Ђорђевић, Светозар Стојановић, Љуба Андрејевић, Милутин Весић и Сима Петровић.

Ову порезничку скупштину посетио је и г. Срећко Тешић, председник пор. управе.

Народносни комитети. Порта је разаслала вилајетима телеграфски распис, да бугарски, грчки и српски комитети немају никакав службени карактер и да се због тога о њиховим поднесцима власти неће водити никаква рачуна.

Неистините вести. Како смо поуздано извештени, неистините су све вести о гомилању бугарске војске у Цариброду које су пронете ових дана кроз Ниш и Пирот. Неко је слагао окружног начелника у Пироту и шефа пиротске станице, како је у Цариброд доведена силна бугарска војска, а они то примили за готово, па, и не проверивши истинитост тих саопштења, то јавили даље. Ето, каквог имамо политичког старешину у једном пограничном округу.

Ухапшен анархиста. У Цариброду је 4. о. м. у вече ухапшен један руски анархиста. У његовом коферу у Софији нађене су бомбе, којима је јуче о богојављенској литији имао извршити атентат на кнеза Фердинанда. Он је из Цариброда спроведен у Софију с два инспектора и три жандарма.

Опет бегунац. Синоћ је прешао више аде Циганлије један Србин војник из аустро-угарске војске из 23. пешачке регименте, која је у Петроварадину. Он се зове Крста Николић, а по занату је калфа пекарски.

Ухваћени обијачи. Ноћас су у Београду упали обијачи на зградама Тодора Николића кафеџије у Подгорској ул. бр. 5 и у кућу Живка Мајсторовића Страхињића Бана ул. бр. 67. Први се водио десно у 8 а по а други у 11 часова пре поноћи. На оба места [illegible] су [illegible] и однели [illegible]. Штете нема [illegible].

Кажњени. Петар Стојановић, Љубица Брђанска и Сава Кочовић, беспосличари београдски, кажњени су са по осам дана затвора због скитње и протерани у своја места рођења.

Повређен ножем. Синоћ око 8 сати Миле Богдановић Циганин — свирач — из Ритња, ударио је ножем Милана Трифуновића кафеџију код „Паризе Малог" у Шумадијској улици у леву плећку и опасно га повредио па по том побегао. Повређени је пренет у болницу да му се укаже лекарска помоћ а за Милином је наређена потера.

Стављен у притвор. Решењем кварта дорћолског стављен је под кривичну истрагу и у притвор Димитрије [illegible] столарски радник из [illegible] убиства.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

(ж) У угарском сабору за изборну реформу постала је криза неизбежном, пошто је већина чланова незадовољна председником Бонљанијем због његова говора, који је пред Божић држао у свом изборном округу.

(з) У Бечу се био проносио глас да ће делегације бити сазване у месецу априлу. Али се с највише стране тај глас побија и тврди се, да ће се делегације, као и обично, састати на јесен.

(д) Француски министарски савет решио је да се орденом почасне легије одликују сви они који су се истакли својим радом у ваздухопловству.

(+) Порта је [illegible] министрима изјавила да ће штитити турски суверенитет на Криту и да у погледу анексије Крита неће су предузимати никакве кораке ни грчки краљ ни грчка влада.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Једна куњара

Чувени српски „родољуб" и „првак" српског народа у Угарској, д-р Полит Десанчић демантује преко свога „Браника" вести о пребегавању аустро-угарских војника у Србију и то на овај начин:

„Сматрамо за дужност да најкатегоричније демантујемо вести србијанских листова као да поједини наши Срби бегају из наше аустро-угарске војске и прелазе у Србију. Ми тврдимо да нема тога Србина који би изневерио свога цара и краља."

О јадни излапели старче. Што си под старост таква куњара постао кад ти то не треба.

ИЗ НАРОДА

Лепо понашање

При [illegible] времена — 23. децембра — дошао је у моју острушничку канцеларију г. Бранислав Николајевић са два [illegible], заузео један сто и тражио од механџије ручак и по литра вина. Кад је ручао и вино попио (које још није платио) он једанпут скочи, преко војника дође механџији, па му стаде псовати оца и матер циганску што му је није донео у вину једну мрву које нема с [illegible]. Кад је свршио са механџијом обрне се присутним грађанима, међу којима сам био и ја подвикне, говорећи: „ви сељаци [illegible] бе г.... у вину кад би вам механџија донео."

Ја, као стари ратник из свију ратова и, који сам осим српске [illegible] још и немачка, латинска и француска, нисам се надао оваквом [illegible] од једног [illegible] чина, јошт мање од српског официра у које ми сви гледамо као [illegible].

29. децембра 1908. год.
Острушница

Становник
Благоје Мишић
сељак

Љубав није шала ни у Скупљену!

Класификација сеоске љубави. — Села Скупљен и Трбушница. — Какво је нагледала Милева? — Цело село заљубљено. — Просци са свих страна. — Милева бира ђувегију. — Скупљен постаје гнездо Отела и стршљенова. — Писма претње. — Љубав побеђује. — Подлачна средства. — Размишљање у хапсу. —

([illegible] за „Правду")

Шабац 16. Децембра

(наставак)

Они би могли још и допустити, да се Милена испросила и удала ту у њихово село. Била би им непрестано пред очима. Они би се свакодневно могли наслађивати њеном појавом, а у срећној прилици и њеном пажљивошћу у потаји. Овако оде у друго село, где ће други у њој уживати, где ће се други користити њеном милостивом [illegible].

Узруја се Скупљен и зависти и љубоморе обузимаше цело село. Скупљен се за час напуни све самим Отелима.

У гнездо стршљенова дирнуо је Марко Симоновић и сад му је јасно, да се неће лепо провести.

VIII.

Просидба Миленина најниже је погодила срца *Цветка Влајковића* и *Станимира Кузмановића* из Скупљена и *Велимира Којића* из Трбушнице.

Цветко и Станимир били су бесни, што им Мирко уграбио девојку, а Велимир је завидео Мирку, што он није дошао до Милене.

Њих тројица саставе једну коалицију и реше се, да по што пото спрече Мирково и Миленино венчање.

Једног дана сели су те сачинили ратни план. Први део плана имао је да изведе Цветко, који је најписменији, а други део, коме би се приступило тек онда, ако први план не би успео, извршиће га сва тројица заједно.

IX.

Не прође ни два дана а срећни младожења Мирко нађе пред својом кућом једно писмо ове садржине:

— „Мирко, честитам ти на избору! Добијаш добру младу! Да је *добра* посведочиће ти сви скупљенски момци!"

После неколико дана Мирко доби и једно овако писмо:

— „Мирко роде, што ми оте јараницу, која ми је свако вече излазила у Прошиће на састанак?! Знаш ли ти, болан не био, да је она моја и била и остаће! Не узимај у кућу ђавола, да те не срамоти по потесима."

Треће је писмо било још црње и горе:

— Ти мислиш, да узимаш поштену девојку. Није она поштена колико је лепа. Питај Цветка Влајковића, шта је са њим радила у Гају о Малој Госпојини. Може ти о томе рећи коју реч и Станимир Кузмановић. Упитај га, кад је последњи пут био са њом у [illegible]?! И твој комшија Велимир неће ти одрећи, јер се са њом више пута састајао у кафани код „Две буле" у вароши."

Три побратима хтели су да поколебају Мирка и да му сугестирају мишљење о Миленином непоштењу.

То је први део њиховога плана.

X.

Лако је појмити, шта се дешавало у души јадног младожење, кад је оваква писма добијао. Било би му лакше, да их је смео показати оцу, али то није учинио из бојазни, да се стари Симоновић не побуни и не поквари веридбу свога сина. Зато је све своје јаде крио у својим грудима, које су беснеле таком олујом, да је мало требало па да експлодирају. Сан му је са очију бегао, а тешке мисли ројиле му се кроз главу.

Једне ноћи, кад већ није могао више издржати, узео двоцевку и упути се у Скупљен с намером да Милену убије ако се не могадне оправдати. После ће и са собом свршити, пошто без ње није могао живети.

Била је мрачна тајанствена ноћ са пуно звезда на небеском своду. Први петли тек беху отпевали своју поноћну песму, кад Мирко неопажен стаде код Милениног пајата и полако закуца на мало стаклено окно од прозора.

(Свршиће се)

РАЗЛИЧНОСТИ

Црква на четрнаест спратова

У Петербургу ће се сазидати црква на четрнаест спратова. Једна тамошња црквена [illegible] доста велико имање у свом граду, па је решила да на њему подигне цркву, али да га уједно употреби и за трговачке [illegible]. Ради тога ће се ту сазидати зграда од четрнаест спратова чија ће фасада имати сличност са црквом. У средини зграде налазиће се велика црква а с леве и десне стране биће разни трговачки и други простори, које ће црква давати под кирију највећим понуђачима.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

2

Чаробнице

(наставак)

Па онда поносита својим гласом као мудра жена, којој су се молећи примицале највише личности, које су на прегнуто осуђивале сваку њену реч, Воазенова није застајала ни пред каквим издацима, који су могли послужити да повећају сјај њена заната. Своје аудијенције давала је у једној нарочито за њу изатканој хаљини, огртачем, за који је платила 15 хиљада ливара (75.000 динара). Краљица није имала лепшу тоалету од ове „царске хаљине", која је „изазвала у Паризу велико узбуђење". Огртач је био од затвореног црвеног кадифе, украшен с две стотине и пет истканих златних двоглавих орлова и постављен скупоценим крзном. Чак је и на ципелама било неколико златних двоглавих орлова. Али је ткање тих орлова на огртачу коштало 1100 ливара (5500 динара).

Имамо о томе рачуне лиферанта.

Али је Воазенова и испод те златне хаљине задржала своје простачке маније. Увек је пијана, грли се с Лезажом као пиљарица. Латур, њен велики „мајстор", части је шамарима. С Босовом се бије. Једног дана кад је на бедему шетала с Латуром, наредила је те је овај ударио педесет штапова њеном мужу, кога је мрзила, а за то време држи мајсторов шешир у руци. Том приликом је Латур уједо јадна Монвоазена за нос. А уз то је пророчица имала веза с опатом Сен Амуром, ректором париског универзитета, строгим јансенистом, а госпођа де ла Рош Гијон била је кума њеној ћерци. — Муж, кога је Воазенова наредила да тако душмански набију, изгледа да је био добар човек. У ово доба постојала је у Монмартру једна капела, која је била посвећена светој Урсули и која је имала повластицу да „поправља" мужеве. Они су тамо морали издржати девет дана молитве и једног петка у јутру носити кошуљу рђава мужа. Наша чаробница је непоколебљиво веровала у ово средство и мора јој се одати признање, да је увек почињала тиме што је у Монмартру шиљала људе, који су јој долазили да јој се жале. Она је овај рецепт применила и у свом властитом браку и јадни ђаво Монвоазен морао је пристати, да своју кошуљу испод руке сам тамо однесе. То је био супруг чија је поправка мучно задавала велике бриге светој Урсули.

Лезаж, љубавник врачарин, саветовао јој је да се курталише мужа. Купили су јагњеће срце, с којим је Лезаж „нешто радио", затим су га закопали у врту иза улице. Десило се да је Монвоазен добио жестоке стомачне нападе. Дерао се као кад би неко хтео да га убије, молио је да му куршум продуре кроз главу но да се овако мучи. Мучена грижом савести, Воазенова појурила је у Аугустинску цркву да се „измири", то јест да се исповеди и да добије општи опроштај, причестила се и кад се вратила, приморала је Лезажа да скине чини.

(наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

[illegible] позориште

Вечерас је програм од 40 тачака, са певањем соло, дуетима и шаљивим комадом:

Пресан ручак и оперетом:

Човек у сандуку. — Уверени смо да ће и вечерас бити одлична посета.

ТЕЛЕГРАМИ

Месина. Јак таласаст потрес осетио се јуче по подне у 3 сата и 30 минута.

Лондон. Упис енглеског дела руског зајма завршен је јуче по подне. Уписано је 4 до 5 пута више но што се тражи.

Цариград. Министар полиције дао је оставку, али му оставка још није уважена. — Наредбе, које је издала Порта у погледу бојкота, до сада су остале без резултата, те је са тога амбасадор аустро-угарске јуче на Порти чинио нове кораке, услед којих велики везир је преко министра унутрашњих дела издао нове наредбе у циљу спречавања бојкота.

Месина. Ноћас се појавио велики пожар, који је избио из порушених кућа. Покушано је, но узалуд, да се пожар угаси, те се само ограничило на изолирање других кућа од пожара. Изгледа, да је ватра тињала већ неколико дана, па је услед ветра од једном букнула.

Реџио ди Калабрија. Јуче цело пре подне осећали су се потреси, од којих је један јак био у 6 сати, а други прилично јак у 12 и 35 минута.

УРАЂЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

Заклане и уређене: ћурке, пилићи, кокошке, гуске и разне дивљачи.

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА"

Павлано „Милих-рама"

Резерве Бела и Црна вина

Бели Арманак за разливање 1 кутија за 3 п. Динара 1·65. **Свежих Јаја** [illegible] у [illegible]. Најбољи пресно и старо Салаше. [illegible] Карловачки [illegible] за торте, Карловачки [illegible] и т. д. [illegible] Сушене [illegible], [illegible] Гриље, [illegible] Суве [illegible] и т. д. Свежи [illegible].

Највећи и најразноврснији [illegible]

Кремовина [illegible] 130–140 [illegible] у [illegible] **кадрила**, **Фран-** [illegible]. **Мандарина**, [illegible] и т. д. [illegible] Поморанџе.

Француски вина [illegible] „[illegible]" „[illegible]" [illegible] „Medoc", „[illegible]" „St. Emilion". [illegible] 1 [illegible] пунијих из Италије 1 [illegible] дин. 1·40.

Највећи избор белих и разних [illegible] у [illegible] и осталих риба у маринади и т. д.

Препоручује колонијално-деликатесна радња

Душана Тодоровића

[illegible] Београд—[illegible]

Г. г. потрошачима у Београду и у унутрашњости шаље готово и на време са врло повољним ценама и условима.

Телефон бр. 43. 681 15—

Врачарцима!

Колонијално-Деликатесна Радња

ПЕТРА П. МИРКОВИЋА

Његошева 39. — Београд. — Цветни Трг.

Препоручује поштованим г. г. потрошачима на Источном Врачару [illegible] *Карловачки Ображе и Чоколаде* за торте. *Орахе* [illegible], *Бадеме*, [illegible], *Грожђе*, *Смокве*, *Урме*, [illegible] за компоте, [illegible] и колаче за послужење.

Чаје, Руски, Ламора и Цејлонски.

Сир: Ементалер, Гојтеша и т. д. Саламе.

Р И Б Е:

Сардине француске, Маринате од [illegible], [illegible], *Руске*, *Пастрмке*, [illegible], *Рибице*, [illegible] и [illegible].

[illegible] *1 литар Дин. 2·40.*

В И Н А:

Малага бела.

Смедеревско бело и црно.

Вршачко бело и црно.

Пожаревачко бело и црно.

Француско: **Грава, St. Emilion, Медок.**

Рајна: **[illegible]** и **[illegible]** стара.

Ж И В И Н Е:

Уређене свакога дана.

Ј А Ј А:

Пристижу под гаранцијом свежа.

Робу доставља г. г. потрошачима у Београду у кућу а у унутрашњости [illegible] брзо и тачно.

Најумереније цене, тачно и брзо услуживање.

780 ТЕЛЕФОН БР. 464. 18—15

Живела Срећа

На срећке Класне Лутрије продате из радње **Исака J. Ешкеназија** добија се врло често

Премија од	200.000	дин.
Гл. згодитак	100.000	„
50.000 „	14.000	„
40.000 „	12.000	„
35.000 „	10.000	„
30.000 „	8.000	„
25.000 „	5.000	„
20.000 „	2.000	„
15.000 „	1.000	„ и т. д.

тако да [illegible] купци, који своје срећке из моје радње купују срећно [illegible]. [illegible] Исти радња без конкуренције продаје [illegible] у 2, 3 и 4 [illegible]. [illegible] Краљевине Србије и плаћа најбољу цену.

С поштовањем

ИСАК J. ЕШКЕНАЗИ

мењач и овлашћени продавац срећака Класне Лутрије на „Руском Цару"

696 12—15

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски кулус са* **пастрмом**, *Проја, Зелник на гажону.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно снуженој цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продајемо ван радње по 30 п. [illegible]

Новитети за балску сезону

Данас ми је приспео

КОМИСИОН

Женских балских хаљина

од једне велике енглеске фабрике

са условом да вратим што се не прода до 28. децембра ове године.

Како су цене невероватно ниске, а изради особито то упозоравам поштоване муштерије да се користе овом приликом.

За цену од 35 дин. добија се дивна балска хаљина, рађена на тилаветсту, са апликацијама и дугмадима.

По како ће исте хаљине стајати на углед у мојој радњи врло кратко време, и то од данас до 10. јануара, то се моле п. муштерије, да се пожуре са [illegible].

Поред балских хаљина добио сам огромну количину свилени тенк-тајани за поставу истих хаљина и за жилове и то у свима могућим бојама а у два квалитета. Једноме је цена 1·60 дин., а другоме 3·20 дин. метар. Иста је свила досад невиђена у Србији, одликује се малом ценом, [illegible], а гарантујем да је издржљивија него икаква француска свила.

Помодна радња

688 10—10 **ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА**

МЕЊАЧКА РАДЊА

Марка Баруха — Београд

Јавља својим пријатељима и играчима *Српске Државне Класне Лутрије* да је вучено срећака I. кл. 37. кола 10. Јануара 1909. год. и моли да се [illegible] радњи изволе обратити за [illegible] срећака.

Поруџбине из унутрашњости извршује најтачније, [illegible].

3 1—3

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА

И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Прва Нова Ужичка Акц. Ткачка Радионица извештава своје поштоване потрошаче и пријатеље српске индустрије, да има на стоваришту велики избор ткачких радња доброг квалитета и постојане боје, које су израђене много боље од страних фабрика.

Да би се пак, у овој прилици, [illegible], Управа Ткачке Радионице [illegible] тако, да су све знатно боље а квалитет много бољи од страних израђевина.

Молимо поштов. потрошаче, да се изволе са поруџбинама обратити непосредно фабрици у Ужицу или нашим продавцима, и то:

У Крагујевцу г. Сави С. Новаковићу, у Чачку г. г. [illegible] [illegible] и Милану Пријићу у Брату.

Мустре наших израђевина могу се видети у Београду код г. г. *Димитрија Јанића* трг. на Теразијама, *Николе Мићовића Дубровачка* улица и код *Добросава Атанацковића* преко пута „*Коларца*" [illegible] у комадима и парчетима [illegible] израђевина (као [illegible], чаршави, салфете и т. д.)

679 7—10

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Противу: **шкрофула**, отока жлезда, малокрвности, [illegible] и осталих кожних болести, које се [illegible] код мале деце, и осталих кожних болести, које се могу често врло [illegible] најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod 0.5% effervesc) који се од дуже година спрема у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и **мириса**, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пију. Дугогодишњом употребом овога зејтина, деца се могло поправе, добију светлу и румену боју лица, једном речи се прочисти, а [illegible].

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol Jecoris aromaticae cum Creosotalo 10% effervescens, противу шкрофула које гноје, шкрофулозни отока кожа, коштаног запаљења костију т. зв. [illegible].

Употребом овог зејтина са Креозоталом рана се убрзо гноја очисти и зарасте, а запаљење брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врши се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ова препарата могу се добити и то: у Београду у дрогеријама: Субашића, Стојановића и код „Гуслара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Руждића, Паланци Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тумпа, Краљеву Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Илића. 10·2—

НОВА КЊИГА!

Др. Јов. Цвијића,

АНЕКСИЈА БОСНЕ и ХЕРЦЕГОВИНЕ

И СРПСКИ ПРОБЛЕМ

(са 2 карте у боји). *Цена 1·50 дин.*

(са поштарином *1·70 дин.*)

Изашла је из штампе. Са поруџбинама обратити се издавачу **С. Б. Цвијановићу** књижару у Београду, Кнез Михаилова ул. бр. 22. 702 2-2

Са болом у души извештавамо сродике, пријатеље и познанике: да је наш добри и мили непрежаљени

† СРЕТЕН МИЛОВАНОВИЋ

[illegible]

[illegible] 25. ов. м. у 67. години живота [illegible] у [illegible] гробљу 26. ов. месеца.

[illegible] благодарност:

Г. д-р Драгутину Петковићу [illegible] у животу одржи.

Пријатељима и познаницима [illegible].

[illegible] г. Петру Бојовићу, [illegible].

[illegible]

[illegible] Ниша, [illegible].

[illegible]

[illegible] Светозару Гривићу [illegible] г. Цвети Радосављевићу [illegible] VIII разреда [illegible].

[illegible] при погребу и [illegible] до гроба.

Свима пријатељима, пријатељима и познаницима који нам се на смртном часу нашли у помоћи, као и свима онима, који нам лично, телеграмима и писмима изјавише своје саучешће у овој тешкој жалости нашој.

30. децембра 1908 г. Ниш

ОЖАЛОШЋЕНИ:

супруга: *Јана*; брат: *Милутин*; сестре: *Стана*; [illegible]: *Војица*; [illegible]: *Живка*; зет: *Михајло П. Јанковић* [illegible] I. кл.; унуци: *Љубица* и остала родбина. 2—3

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32 дин., за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — [illegible] уредништво налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Радован М. Радосављевић Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Даниловића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 8 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 8. | Телефон 821.

ОДЛАГАЊЕ КРИЗЕ

Пресбиро је издао јуче по подне званичан комунике, који ми доносимо на другом месту и у коме се каже: да је г. Велимировић 2. ов. м. поднео Краљу оставку кабинета, да би се могла саставити друга влада, која би имала сигурнију парламентарну основу при вршењу државних послова, али како се две радикалне групе нису могле споразумети о саставу нове владе, Краљ је вратио г. Велимировићу поднету оставку, и изјавио му жељу, да и даље остане на управи, јер ужива његово потпуно поверење.

Сад се сваки живи у Србији пита: па зашто је било све ово? Кад се налази да ова влада може и даље остати зашто је држана Србија у министарској кризи непуних 20 дана?

Да би се то све добро разумело и да би се свачији рад тачно оценио, потребно је ово објашњење.

Кабинет г. Велимировића је постао у доба, кад нико у Србији од меродавних фактора није ни слутио да ће доћи анексија. После избора је тежиште било у унутарњој политици и зато се тражио кабинет, који ће у колико је могуће више повратити ред и увести мир у духове. Зато се за тај кабинет тражили људи помирљиви и без прошлости, која узнемирава, да би они што непристрасније посредовали између партија и извршили што слободније изборе.

Чим је анексија пала као гром, одмах је свако осећао: да г. Велимировићев кабинет није дорастао новим догађајима, а као што је он био образован ad hoc за унутрашњу политику, тако је ваљало одмах образовати други ad hoc за спољну политику док се ова нарочита криза не ликвидира.

Али самосталци, који су успели увести у овај кабинет своја три велика партизана, мислили су: да је за њихове партиске интересе овај кабинет најзгоднији, и нису допуштали никакве промене. Самосталци су при сваком покушају да се влада промени, толико затезали и претили непомирљивом борбом, да се од сваке промене одустало. Али су ипак, све партије, налазиле: да би било не само корисно него и потребно појачати кабинет. Па то су чак и сами самосталци у више прилика признавали.

Како г. Велимировића кабинет није учинио никакво ружно дело због кога би изгубио поверење које од радикалних група, оне га нису хтеле оборити нарочитим вотумом неповерења, али му се дало појмити: да не ужива потпуно поверење већине и да би требало да одступи. Г. Велимировић је то разумео и повукао се. Али се при преговорима видело; да је самосталцима пречи њихова партија него ма какав виши државни интерес. Они су толико тешкоће правили од самога почетка, да су од целе ове кризе направили комендију и даље продужавање кризе постало би опасно за битне интересе државне.

Сви ми, цело јавно мнење желело је и гласно тражило: да се криза што пре реши, те да се почне радити на великом задатку, који стоји нерешен пред Србијом. Потребу за брзим решењем нисмо осећали само ми, нити само јавно мнење, него и цела земља па и сви политички кругови на страни.

Чак „Temps“, који нам је врло мало наклоњен пише у броју од уторника о кризи у Србији овако:

„Зар је потребно рећи: да у овом тренутку питања унутарње политике могу имати само споредне важности? Има већ три месеца како Срби упућују Европи један узбуђен и болан апел. Да би их ко могао чути, ваља им бити једнодушним. Ако и сад, као што се то већ сувише често дешавало, будемо гледали личне кавге између старих и младих радикала, ефекат би био бедан. Србија не сме приређивати једно позорје као опсађена Византија, ако жели да остане достојна симпатија, на које она има права да рачуна. Допуштено је, дакле, надати се да министарска криза неће дуго занимати јавно мњење, и да ће се кабинет, на какав било начин, брзо реконструисати и да се у источној кризи Србија неће појавити као једна земља подељена и разривена“.

Наравно, да је тако исто и код нас у Србији свако морао осећати. Чим се, дакле, та криза услед партизанских захтева почела отезати у недоглед, Краљ је пресекао свако даље терање комендије, закључио кризу задржавши и на даље исти кабинет г. Велимировића. И то је најбоље што је он сад могао учинити.

Али тиме ни мало није решено оно питање, које је још одмах после анексије постављено; том одлуком, коју је диктирала државна нужда, није задовољена она потреба, коју у почетку чланка нагласисмо: да Србија у овим приликама и за ове велике задатке треба да има јачу владу.

Овим, дакле, криза није дефинитивно затворена и скинута с дневног реда, него је само њено решење одложено.

А од тога може бити штете.

А за ту штету носиће одговорност и скупштина, која је непрестано неодређена.

СРПСКИ ЗАХТЕВИ

„Écho de Paris“ добио је од српског посланика у Паризу д-ра Веснића обавештења о српским захтевима. По речима Веснићевим, аустро-угарско-турски споразум ни мало не мења положај који су Србија и Црна Гора заузеле после анексије Босне и Херцеговине. Србији је потребна политичка и економска независност и хоће да се обезбеди против нових продирања Аустро-Угарске на југ. Ту безбедност Србија и Црна Гора могу добити само аутономијом Босне и Херцеговине и уступањем оног парчета земљишта, које обема слободним српским земљама дозвољава да се сједине и Србији даје слободан излаз на море за њену трговину. Комбинације које замишља барон Ерентал, а то су давање Србији места у дунавској комисији и железничка веза Србије с Босном, не дају легитимним српским захтевима ни сенку задовољења. Србија очекује пресуду Европе, пре но што сама донесе своју одлуку.

Тајна конвенција од 1877.

„Салцбургер Фолксблат“ доноси, како вели, из поуздана извора до сада необјављена обавештења *о тајној конвенцији између Русије и Аустро-Угарске од 6 марта 1877. и њену постанку.*

Још године 1873. рекао је Горчаков у једном меморандуму руском цару, да Русија може мирно гледати растење аустриског утицаја у Босни; хришћански би народи могли само добити од те заједничке акције. Русија ће остати верна свом историском задатку, не сумњајући да ће се Босна и Херцеговина евентуално чак и иностраном помоћи развијати и на аутономној основи. Дакле још тада је Русија признала аустриску интересну сферу на Балкану, док је пре тога суревњиво чувала свој искључиви утицај на њ. У лето 1875. почело је на Балкану свако да ври, у сада анектованим земљама букнуо је устанак; Србија и Црна Гора пружале су се. Тада је приликом његове посете у Далмацији *црногорски кнез Никола понудио Цару Фрањи Јосифу своју помоћ за случај упада у Босну.* Велике су силе усвојиле Андрашијев реформни пројекат за Босну, али су га устаници одбили. Панславистички руски посланик у Цариграду Игњатијев мутио је против тог реформног пројекта који је петроградски кабинет живо фаворизирао, покушавајући да код султана израде, да устанак угуши концесијама Црној Гори. Строга упутства из Петрограда учинила су крај тој акцији Игњатијевљевој. Године 1876. изрекао је Бизмарк мисао да се Аустро-Угарска заокругли деловима босанског земљишта, за шта би Русија могла добити извесне користи у Бесарабији; он не зна како ће цар Александар примити ову идеју. Немачка ће без тешкоће пристати, а и Енглеска ће пристати ради компензације у Египту. Горчаков не пристаје. Пошто се Немачка није хтела обавезно изјаснити о свом држању за евентуални сукоб између Аустро-Угарске и Русије, Русија је била принуђена на мирни споразум. У Рајхштатском уговору утврђено је, да за случај победе Ислама обе силе штите Хришћане; а на случај победе Хришћана да неће дозволити образовање великих словенских држава на Балкану. Са *Србијом се могу сјединити неке области на Дрини с Црном Гором Херцеговина, а зато ће Аустрија добити Турску Хрватску и неке делове Босне.* Русија ће повратити свој део Бесарабије и Батум присајединити својој држави. Тако пише руски историчар Горјаинов. А други историчар, Татишчев, пише како је утврђено, *да Аустрија добије сву Босну и један део Херцеговине.* О узајамним обавезама оба цара није начињен никакав протокол. 19. септембра 1876. предао је гроф Сумараков Елстон цару Фрањи Јосифу писмо руског цара, који је за случај да Турска не усвоји реформе предлоге предложио: Аустрија ће заузети Босну и Херцеговину а Русија Батум. Флота великих сила једновремено би ушла у Босфор. *Али је Андраши одбио привремену окупацију.*

Новиков, руски посланик на бечком двору, од противника окупације на једном је постао одушевљени присталица те идеје и у том смислу писао је и канцелару Горчакову. Он се позвао на вредност задобијања дела Бесарабије изгубљене 1856. У свом одговору цару Александру од 20. септембра 1876 цар Фрањо Јосиф одбио је привремено заузеће Босне; *он је усвојио само коначно заузеће, као што је и предвиђено Рајхштатским Уговором.* После тога је цар Александар у свом писму из Ливадије од 6. октобра 1876 предложио да се закључи уговор за случај рата између Аустро-Угарске или Русије и Турске.

Али је цар Фрањо Јосиф хтео да зна само о једностраној, а не о заједничкој акцији. Најзад су у Петрограду били приволени да пристану на ове захтеве. Приликом преговора о закључењу тајног уговора дошло до објашњења, јер по руском гледишту Аустро-Угарска може посести само Босну, док је аустро-угарска монархија по Рајхштатском Уговору полагала право да и Херцеговину увуче у своју интересну сферу. *Непомињање Херцеговине у Рајхштатском Уговору Андраши означује само као просту погрешку у преписивању.* Он овако карактерише држање Аустро-Угарске: „Наша акција није заједничка с вама. Ми вам само не смемо сметати и имамо вас бранити против сваке појављене коалиције, ако уђете у Турску а Енглеска вам одговори слањем своје флоте у Дарданеле. Ако би нас јавно мишљење гонило против Русије, ми ћемо спречити сваки испад у парламенту, избегавајући са свима државама прекид, али не придружујући се ни каквом кооперативном програму. Ако сада дође тренутак за заузеће Босне, ми ћемо то учинити с обзиром на потребу да бранимо наше интересе.

3 јануара 1877. потписана је војна конвенција између Русије и Аустро-Угарске. Грофу Андрашију је остављено састављање друге конвенције, која би имала [illegible] последице рата на основу Рајхштатских конференција. 6 марта 1877. потписали су ову тајну конвенцију Андраши и Новиков у Пешти. Она садржи ове тачке:

„Прво: Обе стране решене су побољшати судбину хришћана, стати на пут сваком плану за образовање словенске државе на Балкану и евентуална освајања земљишта ограничити на следеће територије: руском цару на Бесарабију у границама Европе, *аустриском цару на Босну и Херцеговину, осим оног дела који се налази између Србије и Црне Горе.*

„Друго: Обе се стране обвезују да се узајамно помажу и једна другој чине дипломатску потпору, ако би била потребна **заједничка** конференција великих сила поводом промена као последице рата или поводом распада турске царевине.

„Треће: Обе стране потврђују чланове Рајхштатског Уговора предвиђене за случај територијалне поделе или распада турске царевине, *да не дозволе образовање велике словенске или друге које државе* али **да дозволе образовање независних држава Бугарске, Албаније и осталих делова Јерманије, сједињење једног дела Епира и Крита с Грчком и образовање слободног града Цариграда и околине.**“

У априлу 1877. објавила је Русија рат Турској; 20 фебруара 1878. године закључен је *санстефански мир, који је сав био диктован панславистичким аспирацијама.* Пошто је овај панславистички пројекат изазвао општи отпор, морала је Русија ићи на Берлинску конференцију. Али да би спасла што се још може спасти, она је потражила споразум с Енглеском и Аустро-Угарском. Плод овог последњег био је тајни уговор, којим је Русија признала Аустро-Угарској не само заузеће Босне и Херцеговине, но и новопазарског санџака и то „за вечито окупира“ (à occuper définitivement). Овај се уговор не односи само на војничко заузеће санџака, као што је одређено на Берлинској конференцији у члану 25., но на *заузеће под истим погодбама, под којима и заузеће Босне и Херцеговине.*

Али је на седници Берлинске конференције од 27. септембра Енглеска изнела предлог, да се Аустро-Угарској повери окупација Босне и Херцеговине. Бизмарк и Горчаков пристали су. А противу отпора турских делегата изјавио је Биконсфилд, да се стање не може тицати проширења, но само коначног заузећа. А кад је најзад, да би се сломио отпор Турске, усвојена тајна *клаузула, којом је окупација означена као привремена,* све учеснице сматрале су то као голу формалност. Дакле, закључује се чланак, ни Русија ни Енглеска немају право устајати против анексије и оптуживати Аустро-Угарску.

РУСИЈА ХОЋЕ МИР...

Дакле амбасадори су препоручили Порти, да прими понуду Палавичинијеву? Аустрија хоће да купи Босну а Турска хоће да је прода... Зиновјев изјављује „да се Русија *сада* не идентификује са Србијом и — да хоће мир...

Хм; па има ли неће проје? Има ли веће дрскости но што је појава овог срамног пазара дипломатских трговаца? Продају туђе и купују оно што није њихово! А вама, која сте најниже погођени овом превaром, овим безпримерним безакоњем, вама се вели: што се ви буните слаби и мали? Ми хоћемо мир!

— Русија хоће мир...

Извршен је један насилнички акт коме ни по дрскости ни по изврaдни нема примера; погажен је уговор, уговор части и достојанства „великих сила;" срамно и издајнички погажено је јемство за нас мале, јемство за наше право постојања, право развитка, право живота, погажен је пред очима целе Европе и цела та Европа згражава се пред лоповским подвигом једне „модерне," једне европске државе, а када ми Срби устанемо у одбрану наше народне, наше историјске својине и када нам цео свет даје право за босанско питање сматрано и српским питањем; када нам сви слободни и срећни народи шаљу симпатије и стављају у службу наше праведне ствари и мишицу и крв своју — узданица Словенства и Српства, она велика и силна Русија хоће мир?!

Русија хоће мир...

А може ли бити миран Српски народ када види изиграна сва своја права, која му је *Европа* загарантовала часћу својом? Може ли бити миран српски народ, када види како се две државе погађају и цењкају за кожу тога намученог и напаћеног народа, који је векове сахранио у дугом — чекању? Може ли т..?

— О, лако је рећи: ми хоћемо мир; лако је то... Али тај мир мрзи српски народ! Тај мир није мир него притајени вулкан у чијој утроби бесни бура, — а кад дође душа у подгрлац, избија језовита и страшна ерупција, која сатире све што је близу, све што је на мети!

Русија хоће мир...

А може ли се доказати „милој" Аустрији да Европа жели мир? Или ће се и у двадесетом веку признавати право јачега и бранити само слабима да чувају и бране права своја, а јакима одобравати разбојничке отимачине због којих би сваки појединац отишао под кривични суд? Или су зар немирни мали народи што хоће крвљу својом да бране права своја и сопственост своју? Зар су немирни мали народи што жуде за правдом и правичношћу а мирни су они, што подлом мирноћом тихо и незнано тек једним ударом само отржу од целе Европе две српске покрајине, да их присједине овој бедној монархији која је и састављена само неприродним и насилничким путем? Па зар је мирна таква држава? Зар је миран онај комшија, који ти запали једну кућу а ти ако хоћеш да је спасеш, он ти прети да ће запалити и другу! Или је миран такав комшија који ти убија брата а ти ако покушаш брата спасавати виче ти: мир! — Је ли то мир? — Како је ниска, како је бедна она „цивилизаторска" она „европска" политика!

Али има нешто друго што Европа никако неће да разуме. Један народ не може мирно гледати да се двоје, сасвим страних, погађају о цени његове слободе. Српски народ ће сам одредити цене, али оне ће бити тако велике, тако крваве, да ће Европа мучно имати да их намири. Нека се зарумени и небо и земља од проливене српске крви, али та крв не може се продати, та крв не може се купити! Чујте ви велики и силни! Одреците се части, одреците се правде, одреците се свију обзира према слабијима, купујте туђе земље, продајте туђе народе и гледајте како се гњеви и небо и Бог на мрска дела ваше подлости, али народ, овај српски народ, побркаће вам погодбе мачем у руци и условиће крваве цене, тако крваво, да ће у крв да се утопе и ваши рачуни и ваши умишљаји. Па кад падну главе, кад већ ни једног Србина не буде више живог, — онда ево вам њива разрушених домова, ево вам њихових гробова, ево вам њихове историје... Узмите све то, ако ће вам моћи требати; подигните на њиховим гробљима језуитске манастире да из њих ширите разврат по свету. — Али док и један српски живот дише, тај ће се живот заложити да вас омета, да вам се свети, да вас премори! Одреците нас се сви и јаки, вичите колико год хоћете да Европа жели мир — нас се не тиче! Ми хоћемо немир, ми хоћемо рат; хоћемо да запливамо у крв, па после једног страховитог истребљења, од кога ће да се потресе цела Европа — нека буде мир!

Русија хоће мир...

А зна ли та братска Русија какав нам нуди мир? Зна ли Русија да нам претпоставља мирну кукавичку смрт оној јуначкој и славној смрти у љутом боју за слободу златну!!

Зар да Србин умре у том нечасном миру што му га намеће Европа а протежира га наша сестра Русија? — Биће мира, кад се покрхају мачеви, кад се изломе пушке, када оглуше наши топови, када загазимо дубоко у крв па нас понесе струја тамо у неповрат, када крв преплави брда и долине, када потамни и небо и сунце од страшног рата, од српске освете и „када умре ко хоће да живи" а преко све ове страхоте опет падне бели ледени покров из кога ће онда овде да промоли по која сломљена пушчана цев, или се уздигне по која хумка која у себи чува неколико хиљада живота, а у опшу свуда завлада језовита мирна и страшна пустош а преко ове мртве пустоши захуји удах света и неба — онда ће бити мир... Онда нека наша братска Русија са небратском резигнацијом одмахне руком и нека забележи црним словима у историји своје политике: Српско је питање решено, у Босни је мир...

Драгиша Коларић.

Турско-аустријски протокол

Како „Тајмс" јавља, протокол турско-аустријског споразума, који је Порта предала маркизу Палавичинију, има ову садржину:

По чл. 1. *Аустро-Угарска се одриче новопазарског санџака.*

Чл. 2. *одређује да се мусломанцима у Босни и Херцеговини за три године после потписа протокола неће чинити никакве сметње, ако хоће да се иселе у Турску* и да ће аустро-угарске власти поштовати њихову заосталу покретну и непокретну имовину.

По чл. 3. *свим становницима Босне и Херцеговине гарантује се потпуна верска слобода.* Калифово име ће се и даље помињати у мусломанским молитвама, а верски поглавица босанских мусломана и даље ће постављати шеик-ул-ислам и потпадати под његову јурисдикцију.

Чл. 4 *наређује да се сума од 2 и по милиона турских лира као накнада за босанска државна добра исплати Турској у злату за четрнаест дана после потписивања протокола.*

У чл. 5. обвезује се Аустро-Угарска да с Турском закључи трговински *уговор; затим Аустро-Угарска пристаје на повећање турских царина од 11 на 15 процената од 1 марта, као и на увођење турских монопола за петролеј, цигаретпапир, шибице, ракију и карте.*

Чланом 6 *укидају се аустро-угарске поште у Турској.*

Чл. 7. обавезује Турској аустро-угарску помоћ на конференцији.

Чланови 8. и 9. *неће се објављивати*, али садрже аустро-угарско одрицање од протектората над албанским католицима и извесне одредбе о [illegible] горњих маршева.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Махалско-франковачка обест

Из Кулен-Вакуфа јављају мостарском „Мусавату," да је пре неки дан обесна махалско франковачка руља пронела кроз варош у великом славу, блатом измазану фирму Хусејин-аге Курталића, јер им је она боле очи за то што је исписана ћирилицом. Сада се види ту фотографију франковачко мохамеданских прваша, гурнув се тог њихова зла, а поменути угледни грађанин и трговац Курталић поставио је у свој излог фотографију да и даље стоји и приказује слику дрских недела [illegible] франко-мохамеданаца.

Дневне вести

Црногорска изјава. Цариградски лист „Ла Турки" јавља, да је црногорски отправник послова у прошлу суботу изјавио министру спољних послова Тевик паши незадовољство што је Порта решила да се за новчану накнаду одрекне Босне. С обзиром на пријатељске односе с Турском та је одлука изазвала на Цетињу рђав утисак.

Министар спољних послова одговорио је, да је *Турска оставила Аустро-Угарској у слази да задовољи захтеве Србије и Црне Горе.*

Та се вест потврђује и с друге цариградске стране и вели се, да је црногорски отправник изјавио да је Црна Гора, којој је Порта обећала наградити накнаду, била тиме спречена да изазове заплет, а сада кад се Турска споразумела с Аустро-Угарском, *остале су јој руке потпуно одрешене.*

Посланик код Краља. Синоћ око 5 сати енглески посланик г. Уајтхед примљен је у аудијенцији код Краља. Аудијенција је подуже трајала.

Владин коминике. Председник министарског савета поднео је 2. ов. мца. оставку владе, мотивишући свој поступак жељом да се према одношајима у Народној Скупштини омогући такав састав владе који би створио сигурну парламентарну подлогу за вршење државних послова, Њ. В. Краљ сматрао је да не може одмах дати своје дефинитивно решење и примио је поднесену оставку само условно, одобривши да се могу покушати преговори у циљу састава друге владе. Пошто покушаји предузети у овом погледу нису довели до резултата, Њ. В. Краљ је јутрос вратио председнику министарског савета оставку владе, изјавивши му поновно своје поверење и позвавши га да продужи рад, чему се министарски савет и одазвао.

„Темпс" о процесу у Загребу. Аустрија је опет просула паре! Кад год има да сврши какав гадни посао, Аустрија увек гледа да корумпира европске велике листове. Тако је радила приликом Санџак бане, тако приликом анексије, па тако и приликом овог скандалозног процеса у Загребу против Срба, због тобожње „велеиздаје".

„Темпс" има једну кореспонденцију из Пеште тако одвратног карактера, да је морала свака реч бити врло скупо плаћена. У том се допису говори опширно о неком „процесу", о некој „великосрпској пропаганди", о неким „доказима" па чак и о неком „суду" у Загребу. Као да је то некаква држава и као да у њој има некаквих закона и судова. За Французе је то срамота што не знају: да у Аустро-Мађарској нема ни судова ни закона, него има само жандара и робља!

Телефони. Служба се на телефонима веома рђаво врши. Са свију страна су стизале тужбе и протести, али није ништа помогло. Но од кад је на управу пошта и телеграфа дошао један господин професор, од онда се свет престао и жалити. Зна да не би било никакве хајде!

„Надлежни" су то нежалење узели као знак одобравања, као доказ да све иде потпуно и добро. Међутим, то је далеко од тога. У централи је служба веома лабава, треба звонити по десет пута да се дозове по која „госпођица," а кад добијете број који сте тражили, врло често не можете ни онда говорити, јер вас известе: да је телефон покварен!!

Читуља. Прексиноћ је у Врању преминула г-ђа Лепосава — Савка Ивановић, супруга Јеремије Ивановића [illegible].

Бог да је прости.

Бојкот. И поред свих мера портиних, бојкот у Турској још непрестано траје свом снагом и даље, те је аустро-угарски посланик Палавичини предузео нове кораке на Порти да се бојкоту стане на пут.

Турско-аустријски споразум. Јуче је барон Ерентал имао дати одговор на поједине тачке протокола, који је усвојио турски министарски савет. И ако је протокол израђен на основу ранијих преговора с маркизом Палавичинијем, ипак је Турска учинила неке додатке, због којих ће се мало протегнути усвајање протокола и његово подношење парламенту.

Мурдар - општина. Не можемо рећи да смо ми Срби баш у свему гори од осталих народа, али је несумњиво да је Београд варош, која има најгору општинску управу на свету.

У свима гранама је посао потпуно занемарен, а није се ни у какав рад кључно од како је дошла нова управа, ето већ скоро година и по дана.

Ми говоримо о свакој грани, кад нам згода дође, а данас ћемо проговорити само неколико речи о служби чишћења улица. Та служба каква је потпуно укинута у нашој општини!

Ових дана је било готово немогуће циркулисати по улицама. Најпре ужасно блато а одмах затим, после овог јужног снега, наступила је права поплава по улицама и свет је само шљапкао по води. Ни у једној се улици нису појавили чистачи, да снег за време дигну или бар згрну на гомилу док се није отопио. Јутрос такође снег није уклоњен ни разгрнут ни по најчистијим улицама!

Толики силан буџет троши општина београдска, а београђани немају ни толико удобности колико једна селендра у суседству.

Шта је то? Још 24. пр. месеца наши пријатељи из Радујевца претплатили су код тамошње поште „Правду" за ову годину и та претплата ни до данас није стигла у Београд?

Питамо г. министра грађевина шта је ово? Живимо ли ми у уставној земљи или у Арабистанији?

Напад на судницу. Прексиноћ су у селу Жировници у окр. крагујевачком непознати зликовци напали на судницу општине жировничке и изнели из општинске суднице касу, покушали да је обију и новац покраду, али нису у томе успели. За зликовцима је наређена потера.

Притворени. Решењем кварта варошког, стављен је под кривичну истрагу и у притвор Милан Николић столарски радник, за украђене столице Светозару Стевановићу ресторатеру на жел. станици.

Прегажен. Јуче око 11 сати пре подне, Драгомир Крстић војник коњичког ескадрона пред војном академијом прегазио је са колима једнога старца.

Велики снег. Из Зајечара јављено нам је синоћ телефоном да тамо већ три дана пада тако велики снег да је сваки саобраћај са околином прекинут. Стари људи не памте да је овако икад нападао снег.

Мртав пијан. Ноћас је полицијска патрола нашла у снегу тако пијаног Јосефа Афорни овд. ликоресца, да није знао да каже како му је име. Да га нису однели он би се смрзао.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

() После дуге дебате турска је скупштина о закону великог везира успела да се ствар о поступању побеглих или повратних турских поданика у [illegible] донесе одлуку.

— С бугарске стране јављају да путовање у иностранство министра унутрашњих дела Такева није ни пак било у Беч нема никаква политичког смисла, но да је отишао једино да консултује лекаре.

☰ Поводом интерпелације о мароканској политици Француска је скупштина огромном већином гласова изјавила своје поверење, а [illegible] Марока.

*„ Вести о посети [illegible] краља [illegible] у Цариграду, [illegible] кругова, [illegible] ције.

*„ У [illegible] мира [illegible] бунара је 6. ов. м. пожар на [illegible]. [illegible] је [illegible] без [illegible]. [illegible] с галеријом које хтела [illegible] јој се не врати [illegible], те је морала [illegible]. Пожарници су угасили пожар, штета износи 30.000 круна.

Из општине

О отпуштању надзорника гробља

Господ. Уреднику „Правде",

У 6. броју Вашега листа „Правде" од 6. ов. мца изашла је међу дневним вестима нотица *отпуштен*, која, у колико се на потписанога односи, не одговара истини.

Надзорник гробља г. Милојко Каракашевић отпуштен је из општинске службе не због сукоба са мном, већ из других разлога, које г. Уредник може сазнати, ако жели, у општинском суду. Сва акта о томе стоје г. Уреднику на расположењу, и, ако хоће, може их и штампати по одобрењу суда.

Молим Вас, господине Уредниче, да ово неколико редака, на основи чл. 14. закона о штампи, изволите оштампати у наредном броју Вашега листа.

7. јануара 1909. год.
у Београду.

Ваш [illegible]

Свет. Ж. Михаиловић

Женски свет

„На балу"

Од Софије [illegible]

„Пастурела — дамска [illegible]" [illegible] је баш сада врхунац мере. Цело друштво [illegible] колоне и са естраде пружа се поглед на дугачак ред младих играчица. То је један од првих балова сезоне и све су тоалете још свеже, нежне и чисте, цветне боје недирнутости. Све девојке стоје модерне лутке. Највише на балу стоје [illegible] боја [illegible] готово кругле; док се оне друге пробијају несташно кроз [illegible] као „код своје куће." Потом [illegible] девојка узимала је свога играча и „[illegible]" за руку и окреће се са њим у [illegible]. Ах, добро је, једанпут се разиграти!

Једна [illegible] колико [illegible] посматрати [illegible]. Девојчица мала госпођица! Она носи [illegible] маркизет, [illegible] рукавима, дабоме [illegible] до две трећине дужине [illegible]. [illegible] сребрни [illegible] маркизета. Принцесовска [illegible] пружа се на горе до врата [illegible] и [illegible]. На његовим [illegible] сребрне [illegible], а [illegible] је [illegible] између [illegible]. Изгледа као да је [illegible]. [illegible] „ле франс" ружа утврђена је на грудима — не знам. Мала [illegible] носи сребрне ципелице, које још и сада весело [illegible] у такту, иако већ одавно требе да мирују. [illegible] дугачке [illegible] рукавице обавијају у борама руку, јер мала рука, која је тако [illegible], завршава се већ на половини руке наше даме, такође у сребрном тону и газ-рошу. Сребрнасто се блиста и у пунђи, [illegible] таласима косе.

На челу кадрилске колоне стоји једна висока витка, [illegible] појава, под руку са једним старијим господином. По изгледу још млада жена. Она носи хаљину [illegible] боје, која није ни кукурузно жута ни [illegible] — фина отмена боја. Као [illegible], [illegible] кројена, права [illegible] хаљина. Са деколтеа падају у [illegible] чипке, које [illegible] рукаве. Појас је четвртаст, лево је утврђена китица [illegible] црвених цветића, доња ивица тоалете украшена [illegible] у којој су и тамо још [illegible] пурпурне цветне светле. Око врата носи [illegible]. Брилијантни обруч блиста се у коси, чији [illegible] лежи дубоко на потиљку.

Балске мајке или „чуварке" како их [illegible], [illegible] су изгледале тако младе и отмене као у овој балској сезони. Нешто врло дискретно, отмено, достојанствено [illegible]. Ту [illegible] са [illegible] бојом од [illegible] са златним [illegible], које падају дубоко преко [illegible], [illegible] се [illegible] губе [illegible]. Фино [illegible] утврђује [illegible]. — Балске мајке, како их ове године можемо видети, [illegible] су [illegible] за [illegible] што [illegible]. [illegible] „чуваркама." Кад будућност [illegible], [illegible] да се не покуша [illegible]?

Још увек се носе тоалете [illegible], али поред тога [illegible] злата [illegible] или сребра. А [illegible] на челу [illegible]. [illegible] боје [illegible] да су мање [illegible].

Љубав није шала ни у Снупљену!

Класификација сеоске љубави. — Бела Снупљен и Трбушани. — Какав је изгледала Милева? — Цело село заљубљено. — Просци са свих страна. — Милева бира ђувегију. — Снупљен постаје гнездо Отела и [illegible]. — Писма претње. — Љубав побеђује. — Подмукло средство. — Размишљање у [illegible]. —

(Овај роман [illegible] „Правду")

Шабац 18. Децембра

(наставак)

— Ко је то? чу се изнутра јасан глас Милевин, од кога Мирко сав задрхта.

— Ја сам! Не вичи толико, већ отвори! рече Мирко шапатом.

— Шта ћеш у ово недоба? упита га тихо Милева, устаде брзо из топлих хаљина и полако отвори врата од авлије.

Мирко уђе.

И поред највеће своје воље да као новинар што боље одговорим своме задатку, ја нисам у стању да изнесем: како је текло објашњење између Милеве и Мирка. Ја могу само констатовати овај факт: Мирко је из авлије изашао тек у зору, потпуно задовољан. Милева га испратила до капије, пољубила га, и рекла му:

— Не веруј, дико, ништа, што пси лају!

XI.

Видећи, да им први део плана није успео, три завереника приступе остварењу другог дела, пишући писмо, у ком овако пишу:

— „Мирко, ми не можемо трпети, да нам ти одведеш најлепшу девојку. Јављамо ти братски, да ће мо те убити, ако се Милеве не оканеш. Жао нам је да гинеш млад, кад у свету има пуно девојака. Свадбе нећеш дочекати, па да те чува сам капетан са свима својим пандурима!"

Мирко је ово писмо добио али се Милеве није окануо. Чувао се само боље и нигде није излазио без пуне пушке.

На недељу дана пред свадбу и Милева и Мирко добише по једно писмо истоветне садржине:

— „Јављамо вам да знате и да се управљате. Овог дана, кад се будете венчали нећете имати где провести прву брачну ноћ. Запалићемо све што се налази Симоновићима, јер тако гори бес наш што нас наша драгана оставља."

XII.

Дође дан венчања.

То беху тако дивни и велики сватови, какви се ретко виде у томе крају. Из самог Шапца бејаше неколико фијакера са одличним гостима.

Као каква вила изгледала је лепа невеста и Мирко је једва чекао, кад ће ноћ пасти да би једном био на само са својом младом женицом.

И то већ дође. Ноћ се спушташе као какав тамни вео, и обухваћаше собом зелене Трбушанче. Са неба почеше сијати звезде, а по селу се разлегаше певање петлова. Ово рано певање предсказиваше или промену времена, или приближавање какве несреће. Тако сеоски свет верује. Тако се и сад десило.

Таман су гости сели за вечеру, кад букнуше сена, што су у једном потесу крај куће. Узбуни се и узмува све и потрча, да гаси запаљена сена. Док су се гости мајали око сена плануше и кошаре, а јати и друге ситније зграде. Мало прође па пожар обухвати и кућу.

Те ноћи изгоре све имање Симоновића и Мирко збиља не имађаше где провести своју прву брачну ноћ.

Снупљенски завереници беху заиста извршили оно, што су претили.

XIII.

Сутрадан на згаришту свога дома очекиваше су Симоновићи иследну власт, којој Мирко показа сва писма, што их је од својих вереника добио.

Иследник похапси сва три завереника. Суд одобри овај притвор, те ће завереници у скоро добити заслужену казну.

Ради утехе због оволиког губитка у имању Симоновића живе не може лепше бити. Милева поштује старог Живојина, а оне дуге ноћи слади своме Марку.

Крај.

РАЗЛИЧНОСТИ

Покрала девојчицу

У Бечу се десила једна [illegible] крађа. [illegible] девојчица [illegible] је из школе кућа. У путу је пресрете нека жена, која је наговори и обећа јој да ће јој дати јабуку, ако с њом пође у цркву. Девојчица је пошла с њом. Кад су дошли у цркву, жена рекне девојчици да јој је упрљано одело и да ће јој донети ново. Девојчица пусти [illegible] је жена скиде [illegible] до кошуље, и жена с оделом оде. Дете је [illegible] у [illegible] и предало га полицији.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

изређане по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

С великом [illegible] причала је Возенова Ла Ренију, како је почела своју каријеру. Њен муж сад не ради ништа. Он је био јувелир, затим свиленар на Маријином мосту. Изгубио је свој капитал и кад је видела да јој је муж пропао, она се решила да искористи дар који јој је Бог дао". Нарочито — тако је рекла — вештину прорицања из линија на рукама и лицу, коју сам научила још у деветој години. Од четрнаесте године моје гоне ме, а томе су криви „мисионари." (Тако су се звали чланови једног братства, које је основао свети Вићентије од Павла, тада веома познато. Они живо раде на поправку грешника и уклањању [illegible], што је [illegible] заједнице).

„Али сам ја — наставила Возенова — дала ђенералним викарима рачуна о својој вештини, као и неколиким докторима Сорбоне, којима су ме упутили и који нису ништа нашли у томе." И Босова говори о временима, кад је њена пријатељица посећивала Сорбону да с професорима дискутује о астролошким питањима.

Тако се Возенова прочула као пророчица (врачара) да опет поврати ред и благостање у својој кући. Једна од њених другарица Леферова, опомињала ју је по који пут да се не упушта у тако велике злочине. „Ти си луда — одговарала јој је — времена су тако рђава. Како ћу иначе исхранити своју децу и своју породицу. Имам десет душа на врату". И заиста све до свога хапшења Возенова је помагала своју стару матер и недељно јој давала новаца.

Тврдећи да се њена вештина заснива на физиономију, Возенова је говорила истину. Она је то из основа проучила. У њеним актима налазимо масу белешака о том предмету и расправу о физиономији, која се заснива на непобитним начелима:

1. Узајамна дејства између духа и тела.
2. Односи између паметних и непаметних животиња.
3. Различност оба пола.
4. Различност нација.
5. Суштина тела.
6. Различност доба и не ослањати се на један једини знак, јер људи често имају по какав „фелер", који, благодарећи милости, може се потпуно савладати снагом духа.

Кад је грофица Бофор од Канијака консултовала врачару и пружила јој руку рекла је Возенова, „да се не разуме у [illegible] лицима, после чега је госпођа скинула маску".

Возенова је признала да је много чешће читала из лица но из линија на руци, јер је врло тешко скрити какву страст или какву велику бригу. Она је не само била вешта физиономичарка, но и одлична психолошкиња, те је својим врачаријама давала неку основицу. Да међу многим другим случајевима поменемо овај један:

„Марија Брисар, удовица једног парламентског саветника, била је веома заљубљена у једног гардијског капетана, Луј Денија од Рибејрака, маркиза од Монжетура, који је 1669. био ђенерал-лајтант, и веома га је раскошно издржавала. Он је личност, о којој се строги цензор Сен Симон овако изражава: „Умео је презирати [illegible] и своју врлину ценити више од новца и добра". Госпођа Брисар му је слала новаца, кад је био у рату, пошто га је најпре опремила од главе до пета. Али се десило да је витез према својој дами показао неку хладноћу. Удовица, која више није видела свога капетана, уплашила се и похитала Возеновој. Потпомогнута Лелажом, Возенова је почела своје врачање.

(Наставиће се)

КОНЦЕРТИ И ЗАБАВЕ

Школска забава у Палилули

Одбор фонда сиромашних ученика из основне палилулске школе, одлучио је у последњој својој седници, да на дан Св. Саве приреди велику забаву у школској дворани. Да би приход са ове забаве, намењен фонду, био већи а сама ова забава лепша, одбор фонда ангажовао је [illegible] одбор госпођа [illegible] ове забаве. Умољено је и певачко друштво „Станковић", да са својим [illegible] хором суделује а и војна музика ангажована је, те ће према томе ова забава по своме програму бити веома лепа. Сем тога је одбор одлучио, да се обрати [illegible] на госте који ће на ову забаву позвани бити. Кад се узме у обзир и племенита цељ ове забаве, односно сиромашних ученика из ове школе, [illegible] се да ће бити обилато и посећена.

Програм саме забаве саопштиће се доцније.

ТЕЛЕГРАМИ

Рим. Јуче у Месини, приликом чишћења развалина на корзу Виторио, пошто су извучени неколико лешева, нашло се и два људска створа који су још дисали али су изгледали као сенке. Пренети су у болницу [illegible].

Тражи се собарица

Упитати у радњи Душана Тодоровића трг. Теразија.

Ученик из боље куће са добром препоруком који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је колонијал-но-деликатесној радњи **Душана Тодоровића** Краљ.-Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

УРАЂЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

Заклане и уређене ћурака, пилића, плована, гусака и разне дивљачи.

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА"

Павлаке „Милх-рама"

Изворна Бела и Црна вина

[illegible]

Највећи и најразноврснији [illegible]

[illegible]

Највећи избор [illegible]

Препоручује колонијално-деликатесна радња

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд—Теразије

Г. г. потрошачима у Београду и у унутрашњости шаље тачно и на време [illegible]

Телефон бр. 48. [illegible]

Живела Срећа

На срећке Класне Лутрије продате из радње **Исака J. Ешкеназе** добија се врло често

Премија од	200.000 дин.
Гл. згодитак	100.000 „
50.000 „	14.000 „
40.000 „	12.000 „
35.000 „	10.000 „
30.000 „	8.000 „
25.000 „	5.000 „
20.000 „	2.000 „
15.000 „	1.000 „ и т. д.

тако да сваки купац који код мене [illegible] срећку. Поруџбине експедујем одмах по пријему новца. [illegible] Кралевине Србије и плаћа највећу цену.

С поштовањем

ИСАК J. ЕШКЕНАЗИ

менач и овлашћени продавац срећака Класне Лутрије код „Руског Цара."

696 13—15

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо као раније по 30 п. дин.

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Dr. Милан Пр. Мазнић

са седиштем у **Лесковцу** *отпочео је своју лекарску праксу.*

[illegible] 10—10

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА
И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Прва Повл. Ужичка Акц. Ткачка Радионица извештава своје пошт. потрошаче и пријатеље српске индустрије, да има на стоваришту велики избор [illegible] доброг квалитета и постојане боје, које су по изради много боље од страних фабрика.

Да би се сад, у овој прилици, [illegible] страних [illegible], Управа Ткачке Радионице [illegible] израђевинама тако, да су оне знатно [illegible] много боље од страних израђевина.

Молимо пошт. потрошаче, да се изволе са поруџбинама обратити непосредно фабрици у Ужицу или нашим продавцима, и то:

У Крагујевцу г. Сави С. [illegible]; у Чачку [illegible]

Мустре наших израђевина могу се видети у Београду код г. г. *Димитрија Јоцића* трг. на Теразијама, *Николе Мајковића* Дубровачка улица и код *Добросава Атанацковића* преко пута „*Ивањице*" [illegible] (ћебе [illegible], салветама и т. д.)

679 5—10

МЕЊАЧКА РАДЊА

Марка Баруха — Београд

Јавља својим пријатељима и странкама: *Срећке Државне Класне Лутрије* за вучење срећака I. кл. 37. кола 10. Јануара 1909. год. и моли да се његовој радњи изволе обратити са налозима за куповину срећака.

Поруџбине из унутрашњости извршује најтачније [illegible]

5 3—3

Готов је и већ се разашиље пријатељима илустровани

КАЛЕНДАР „ГАРАШАНИН"

који је ових дана изашао из штампе са одабраним садржином, као прва свеска „*Библиотеке*," коју ће од сада издавати:

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи пет штампаних табака, а цена му је свега пола динара. Поруџбине и новац ваља што пре упутити на адресу књижаре г. Игњата Давичића, Чика Љубина улица бр. 14.

Књижарима и продавцима 30 од сто рабата.

699 10—10

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака инаугурисан је лек

БИЉНИ СОК

који за кола сата пре грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама има који су од исте патили, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·60 п. д.**

„Nerolin" признато као изврсно средство против кашља, *катара плућа, тешког дисања (asthma), почетне туберкулозе и плућних крви.* **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од венеричних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј" против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд*

Са болом у души извештавамо сроднике, пријатеље и познанике: да је наш добри и никад непрежаљени

† СРЕТЕН МИЛОВАНОВИЋ

[illegible]

преминуо своју племениту душу 25. ов. м. у 67. години живота после дугог и тешког боловања и сутрадан [illegible] сахрањен у породичну гробницу 26. ов. месеца.

Сматрамо за особиту дужност изјавити овим путем благодарност:

Г. д-р Драгутину Петковићу [illegible] који га је за све време боловања обилазио употребљавајући сва средства да нам милог покојника што дуже у животу одржи.

Пријатељима и познаницима који га за време његовог дугог боловања посећивали обилазили.

Команданту места [illegible] г. Петру Бојовићу, који је и лично [illegible]

[illegible]

Свима сродницима, пријатељима и познаницима који нам се на самртном часу нашли у помоћи, као и свима онима, који нам лично, телеграмима и писмима изјавише своје саучешће у овој тешкој жалости нашој.

24. децембра 1908. г. Ниш

ОЖАЛОШЋЕНИ:

супруга: *Јана*; брат: *Милутин*; сестра: *Стана*; синовица: *Јелица*; синовчевић: *Живко*; зет: *Миливоје П. Јаковљевић* [illegible] капетан I. кл.; унука: *Љубица* и остала родбина.

8 3—3

КУПУЈ — НАДАЈ СЕ — ДОБИЋЕШ
200.000

СРЕЋКЕ

КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

ЗА

I-ву класу 37-ог кола које је вучење

10. јануара 1909. год.

Могу се добити у мојој радњи преко пута „*Хотела Славије*" у свим деловима и великом избору бројева.

У прошлом 36-ом колу добили су моји играчи од већих згодитака **80.000** и **40.000** као и велики број од **15.000, 10.000, 5.000, 3.000, 1.000, 500, 300** и **200** динара. Препоручујем поштованој публици да код мене купи срећке — срећа ће и вас послужити, а [illegible]

Поруџбине срећака и са стране по пријему уплате одмах експедујем.

Милорад С. Антонијевић

Овлашћени продавац срећака, Београд.

734 5—6

„**ПРАВДА**" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32. дин. за пола год. 16 дин, за четврт год. 8 д. — Све уредништво налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радован М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | ПЕТАК 9 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 9. | Телефон 821.

Положај Србије

Од како је прокламовала анексију Босне и Херцеговине, аустро-угарска се дипломатија, више но икада до сада, бави преко своје плаћене штампе о међународном положају Србије. Док је одмах после прогласа анексије, прецењујући своју снагу а потцењујући снагу Србије и њене везе у Европи, била према њој управо бесна, одмах је почела о њој више водити рачуна, кад је видела да је услед Србијина јаука и енергичних протеста сав свет устао против разбојништва, које је Аустро-Угарска извршила у српској Босни и Херцеговини.

Надувена и неприступачна пре прогласу анексије, Аустро-Угарска је после почела све више спуштати дурбин, кад је видела да су Србија и Срби покренули сав свет против ње, не престајући интригирати против Србије. Надмена и охола према Турској, она је *једино услед држања Србије морала плаћати што је пре тога попљувала*. Јер док је пре обесно изјављивала да неће ни да чује ма за какву *новчану* накнаду Турској, она је, услед држања Србије, била приморана да сама понуди Турској новчану накнаду од 60 милиjуна динара. Само благодарећи Србији, Аустро-Угарска је од прогласа анексије па до овамо непрестано навлачила и навлачи моралне и материјалне штете, поразе и штете.

Доведена тако у теснац држањем Србије, Аустро-Угарска је морала посути главу пепелом, покајнички изишла пред Тевфик пашу и са страхом и зебњом у срцу понудила Турској оно, што је вазда одбијала — понудила је сама Турској новчану накнаду. А кад је Турска, оценујући своје интересе, своје прилике и рачуне, дала начелни — само начелни — пристанак на ту *изнуђену* аустро-угарску понуду, онда су и бечка дипломатија и њена штампа пливале у радости због тога „успеха“ и — због међународне усамљености Србије!

Али није требало ни толико времена, колико да европски свет прочита шифриране депеше о аустро-турском споразуму и о експозеу великог везира Тевфик паше, па да се сва та бечка радост одмах претвори у право — запрепашћење. Беч је нарочито запрепашћен оним местима експозеа Тевфик пашина, у којима се наносе погодбе, под којима Турска пристаје на споразум с Аустро-Угарском. А у тим погодбама прво место заузимају Тевфик пашине речи о безбедности верског и привредног слободног развијања и напредовања босанско-херцеговачког становништва.

Бечки дурбин се после тога још ниже спустио, готово сасвим ниско, да се кроза њ скоро ништа више и не види. И после тога су, истина, у Бечу и даље наставили причати бајке о усамљености Србије, али су се отуда у исти мах, ма и заобилазним путевима, почели ширити гласови пријатељивања о — непосредном споразуму са Србијом. Наравно, ти су гласови увек били пуштани тако, као да од Србије потиче иницијатива, коју ће Аустро-Угарска „великодушно“ прихватити и бити вољна да јој поред „економских користи“ учини и све друге „могуће“ концесије.

Притерана држањем Србије уза зид, Аустро-Угарска сад пристаје и на непосредни споразум са Србијом, и на „све могуће користи и концесије“. А то је најочигледнији и најубедљивији доказ, да Србија у данашњим приликама не само да није усамљена, но да је чак и веома опасна за планове и рачуне Аустро-Угарске.

Али и кад би Србија у данашњем међународном положају у истини била усамљена, кад нигде у свету не би имала ни једног јединог пријатеља, Аустро-Угарска ни мало не би имала разлога да се радује. Јер и потпуно усамљена и без и једног јединог пријатеља на страни, Србија не би погнула главу и дозволила да је живу и здраву убијају. Неусамљена и с огромним симпатијама у свету, Србија ће то још мање дозволити. *Она ће или часно и јуначки пропасти, или ће издејствовати погодбе за свој државни и народни слободни и независни живот и напредак.* Другога јој пута нема нити може бити.

На срећу, Србија није усамљена и без пријатеља, као што то очито доказују изјаве најмеродавније европске штампе, а свест и енергија народа и у Србији и у Српству толико су јаке, да српска праведна ствар мора победити, [illegible] која ће Србију и Српство [illegible].

С тим треба да су на чисто у Бечу, па ма какве планове ковали.

[illegible]

Бечке сцене

Изложба у кафанама. — Неучтиви бечлијанци. — разговор с једним хофратом. — Мишљење једног Мађара. — Српско прело.

(Писмо „Правди“)

Беч, 6. јануара

Провевши неколико дана у Бечу решио сам се, да вам напишем неколико речи о новијим сценама бечким, али сам то могао учинити тек по своме повратку из Далмације, где сам ишао ради својих приватних послова. Данас дакле чујте, да вам се по обећању јавим.

И ако је са аустријске полуслужбене стране јављено, да је забрањен овај неучтиви комад, што се давао по бечким позориштима и у коме се вређао наш краљевски дом, ипак се по бечким орфеумима између разних свакојакости, у којима се увек на видику Србија, а нарочито Престолонаследник Ђорђе, кога ти безобразни кафутарији бечки називају „Шорша.“ Од свих тих песама најбезобразнија је она, чији је рефрен „Dort unten in der Turkei“.

* * *

Мало је и то Швабама. Да би дошли до јефтиног уживања сви су изатижавали читаву серију дописница, на којима бесни бечки карикатурист Рудолф Кристоф хоће да исмеје Србију, а подигне углед Аустрије. Да би сте видели сву њихову безобразност ја ћу вам те дописнице описати. Прва носи натпис „Мртвачка штафета“ и на њој су насликани редом [illegible] у одељцима, који не постоје, и с пушкама, којима се пуцало за време Марије Терезије. Ту је скупа свега и свачега, и људи и деце и официра, а напред иде Швабама омрзнути Шорша и свира у хармонику. — Друга дописница, која представља шаљиву седницу наше скупштине, нема ни мало духовитости, јер сав се „шал“ састоји у томе, што посланици, обучени у народно одело, креће посланицима, а председник скупштине, крај кога стоји [illegible], диже руку и виче: „Драга браћо, ми морамо чекати с ратом, док нам не стигне муниција, поручена у Угарској!“ — На трећој дописници видимо се „храбре“ аустриске војнике, легли на земљу „Аустро-Угарска“, испред које носи „Знање“ [illegible] аустриска, метнуо веселу на Босну и Херцеговину, којој се приближују посрћући награђени Србијанци и Црногорци, а у крају седи Турчин са шешком, извученом десном руком и [illegible]. Издалека све ово посматра Рус на детаљ. — Четврта карта има овај цртеж: стоје аустриски војници од дрвета, а гађа их на десној страни неки дечко у српској униформи. На врх слике стоји натпис „Разговорна [illegible] Шорша од Србије“, а мало ниже: „Рано се треба вежбати, ако се жели постати добар мајстор“. — Пета је карта још сатиричнија. На врху је натпис: „Кад се два свађају, трећи се радује“. Слика је карта Енглеске, на којој стоји Енглез са испруженом десном руком. Један комадић, на коме пише: „рат или мир“ држе са једне стране „Цар Петар“, а са друге „Шорша“. — Док је у ових пет карата ни мало духовитости, али на шестој [illegible] приказују само Срби, у чијој се карти приказали Турској, Француској, Енглеској, Русији, Србији и Црној Гори. На једној пољани, која је ограђена црно-жутом баријером аустриске војске, а на пољима му једна башта, на којој пише Босна и Херцеговина. Аустрија им је раширио руку и насловио шака на нос, те се руга Србима, Црногорцима, Енглезима, Русима, Турцима и Французима, који су с сву страну баријере и с испруженим рукама крећу и вичу. Испод раширеног Енглеза провукао се „Шорша Петар“ [illegible] и са спуштеном [illegible], те висилом на баријеру. У самом крају баријере, али унутра, стоји са блаженим осмејком на потрбном [illegible] „цар“ Фердинанд.

Замислите, да ове карте неће доћи до руку, ја сам их навалио описао до детаљности, да бисте видели сву [illegible] Бечлија, кад им и овако није мало изгледати духовито, и да би сви српски читаоци [illegible] јасно увидели сву [illegible] швапску.

* * *

Имао сам радости за Србе случај, да ових дана говорим са једним хофратом Немцем. Чим је дознао да сам из Србије, одмах ме је упитао:

— Шта чекате? Што не ратујете?

— Чекамо прво, да вас материјално исцрпемо, одговорио сам ја. Ви гдине сте бацили опремајући на ратној нози толику војску, која се смрзава по гудурама босанско-херцеговачким. Како вам се прави, а ни ту [illegible] немате чиме исхранити, јер вас на све стране бојкотујемо. Кад будете потпуно малаксали ми ћемо тада радо доћи да вас дотучемо!

Хофрат, чије име из обзира разлога нећу навести, замисли се мало, па после удивљујући рече ми:

— Имате право младићу! Допада ми се ваша откровеност, па стога и хоћу, да вам дам један добар савет: Беч је пун шпијуна, а не говорите то више нигде! Да ћу заборавити, да сам вас чуо!

Разуме се, да сам послушао доброћудног хофрата.

* * *

На путу између Пеште и Беча [illegible] једног [illegible] Мађара. То беше [illegible] и високо образован господин. Пошто смо били сами у купеу, отпочесмо разговор о Босни и Херцеговини. Поред осталог рече ми тада Мађар и ове симптоматичне речи:

— Кад је Аустрија присвојила да окупира те две земље, ми смо Мађари били томе противни, али су ипак наши гонвиди изгубили да пролију своју крв на Добоју, Маглају и Сарајеву. Сад је Аустрија анектирала те за нас крваве земље, хоће да их себи присаједини, и нашу је [illegible] босанско-херцеговачку. Али упамтите то добро, господине, неће Мађари бити тако луди, да своју крв пролију за другога. Судбоносни дани приближују се и ви ћете се уверити у истинитост мојих речи!

* * *

Бадње вече провео сам весело пријатно у друштву српских студената. Пошто сам с једним од њих отишао у „Курценталрасе“ те у једном салону видео велику [illegible], на којој стајаше ставка да износи 20000 круна, кренуо сам се у бечку кафану, где су нас очекивали сви ђаци, који се обично скупе за Бадњи дан. У весељу и песми провели смо до пола ноћи, кад смо сели за сто, на коме се пушила весело савијена печеница, поклон љубазног студента г. Павла К. Куртовића. Сви запевасмо „Рождество твоје“ и наваљисмо на печеницу, коју смо залевали медовином. У зору сам отишао у свој стан весео, што сам у сред људског, али вала живог Беча, провео онако пријатно Бадње вече.

Mercator.

ИЗЈАВА ПРЕДСЕДНИКА ВЛАДЕ

Као што смо јавили председник министарства г. Пера Велимировић дао је јуче у Скупштини изјаву о положају владином. Тај говор, по стенографским белешкама, гласи овако:

Господо посланици! Из саопштења председника Народне Скупштине на последњој седници сазнали сте влада је заиста била дала оставку Његовом Величанству Краљу. Влада је ту оставку дала из разлога што је у ниже приликама могла опазити да нема код већине народних посланика оне подршке, која би била потребна за успешно отправљање државних послова. Краљ је одмах напоменуо како влада ужива потпуно његово поверење, и како он сам није уверен да Скупштина збиља нема поверења у владу, али је примио оставку условно. После неколико дана — то је јуче у јутру — Њ. Величанство ме је звало и вратило оставку владину с том напоменом, да влада и даље врши послове онако исто, као што је и до сада вршила. Она ужива његово потпуно поверење. Ако влада падне пред Скупштином, то ће бити друго питање онда може бити питање о образовању нове владе. (Одуш. тако је).

— За тим да констатујем да је ова влада примила од Краља оставку натраг и она ће вршити и даље све послове што влада Њ. В. Краља, и докле год ужива поверење Народне Скупштине она ће те послове вршити. Нема, дакле, министарске кризе и влада моли Народну Скупштину да послове који су на дневном реду отправља што енергичније и што боље, и моли председништво скупштине да из одбора пред којима стоје многи законски предлози на решавању и претресању, затражи, да што пре поднесу извештаје своје а нарочито да финансијски одбор поднесе извештај о буџету, који је код њега, те да би могла Народна Скупштина то питање благовремено да реши.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Пакрачка препарандија

Што је бан Гроф Раух почео, то је и остварио — српска препарандија у Пакрацу изгубила је карактер јавности. Сад ће бар [illegible] Раух са својим господом из Пеште и Беча бити миран од Срба „велеиздајника“; сад ће не само у Хрватској, но и у Угарској и у Аустрији бити све саме најоданији поданици.

Новинарске вести

Добро уређивани српски дубровачки лист „Дубровник“ престао је за неко време излазити због разних узрока, а нарочито због материјалних незгода.

Истрага против учитеља

На предлог школског надзорника бечке жупаније наредио је угарски министар просвете дисциплинарну истрагу против српског учитеља у [illegible] Лазара Дамића „због занемаривања мађарског језика у школи“.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је у министарству спољних послова одржата министарска седница, којој је председавао министар председник г. Величковић.

Пријем дипломата. Јуче после подне био је уобичајени пријем дипломата код министра спољних послова г. Миловановића.

Тајна седница. Јуче је Народна Скупштина држала по захтеву владином кратку тајну седницу, у којој су прочитане две интерпелације посланика г. Триве Кацлеровића на министра војног.

Крагујевачка афера. На једно раније кратко питање посланика г. Рибарца о томе, што је рачуноводља пожаревачког казненог завода навалио на официре осуђене због крагујевачке афере, јуче је у Скупштини одговорио министар правде и признао да је рачуноводја тог завода радио „побуђен“ разговором с Миливојем Карамарковићем тр. из Пожаревца и Стевом Лукачевићем трг. из Београда! Рачуноводја је за казну премештен у лознички првостепени суд.

Српска нота. Како бечки и пештански листови јављају, на Богојављење је под председништвом министра др. Миловановића била конференција шефова странака, осем Пашића, који због болести није могао доћи. На тој конференцији, вели утврђен је текст ноте, која ће се упутити великим силама. О садржини ноте ништа се ближе не зна. Али се држи да *она садржи минимум српских захтева, на које су се сложили сви шефови странака, који су уз то изјавили да су за рат ако се ти захтеви не испуне.*

Новопазарски Санџак. У турском парламенту је посланик Васељ из Плевља, тражио да се употребљени назив у експозеу великог везира „Новопазарски Санџак“ исправи, јер данас не постоји обележје „Санџак“. Он и Аризутин Неџиб Драга обележили су простор Новопазарског Санџака пре Берлинског Уговора и садашњу административну поделу његову, па су рекли да Аустро Угарска од права датог јој чланом 23. Берлинског Уговора није учинила употребу но је заузела само Плевље и Пријепоље. Према томе се напуштање од стране Аустро Угарске односи само на та два места, па се још чуде, како је тако стари државник као што је велики везир, могао учинити погрешку те говорити о напуштању целог Новопазарског Санџака, као да је Аустро Угарска вратила цео Санџак. Скупштина је решила позвати великог везира да то исправи и у протоколу споразума с Аустро-Угарском.

Један уљез. Да би један грађанин могао бити изабран за посланика, треба да је на дан избора навршио 30 година. Као такав је ушао и Милутин Драговић из врањског округа, који је поднео неке доказе скупштини да има 30 година, и на то је положио заклетву ступајући као посланик у скупштину.

Међутим је јуче један посланик из опозиције поднео крштеницу тога Драговића из које се види: да он има само 27 година пуних.

Ето какве ми посланике имамо! И како они схватају своју дужност.

Збор. У недељу у 9. сати пре подне одржаће збор у сали на „Булевару,“ удружени кројачки радници у Београду, на коме ће протестовати, што је држава дала фирми „Илић и комп.“ из Лесковца израду шињела и војне одеће, а они тај посао израђују са *робијашима у Београду.*

У своме апелу на другове они кажу, да им држава другим речима даје посао на овај начин:

„*Крадите, па дођите у казнени завод, да вам дамо рада и хлеба.*“

Народни посланици треба да се заинтересују за овај оправдан захтев кројачких радника.

Помиловања. На кратко питање г. Рибарца, министар правде одговорио је у Скупштини, да је помиловао само три дефраудаота међу осталим *болесним* осуђеницима, а осуђенике из Баштованске улице није ни предлагао за помиловање, а можда је опште помиловање обухватило и кога од њих. Међутим г. Рибарац је утврдио да су и пре општег помиловања помиловани и многи *здрави* дефраудаути, међу којима и поштар Жанић, и неки из баштованске улице, док министар није нашао за потребно да предложи за помиловање и политичке кривце. Министар правде на ово није ништа одговорио.

Погранични промет. На питање посланика г. Боже Марковића зашто Аустрија не врши одредбе трг. уговора о пограничном промету, док ми по тим одредбама пуштамо без царине предвиђене артикле, министар финансија одговорио је да ће учинити што треба, ако му се наведе специјални случај. Г. Марковић је одговорио, ако министру то треба, нека се за обавештење обрати својим царинским органима.

Први корак тријализму. Пред својим бирачима у Дебрецину рекао је мађарски посланик гроф Тодор Баћања, да је у Сарајеву основана посебна банка, као самосталан филијал аустро угарске банке. То је, вели, први корак тријализму, који је постао идеја мађарских противника, те зато Мађари оштро протестују против оснивања банке у Сарајеву.

Са Универзитета. Јуче после подне завршени су годишњи испити у свима факултетима на нашем Универзитету, по посебним предметима.

Дипломски испити почињу 10. а завршавају 18. ов. м.

Алексини питомци. Пре два дана 15 војних обвезника из среза космајског који су имали доћи у Београд на петнаестодневну вежбу, сели су на железнички воз да се довезу до Београда. Кад им је кондуктер затражио карте, они су га одбили, тврдећи да они иду на „Дрину“ и да они не морају плаћати подвоз. Кондуктер им објашњаваше да то не може бити, да их он не може и не сме примити на воз ако не плате и да ће их морати скинути с воза, али то није помогло. Сељаци су и даље остајали при своме, тврдећи да их је њихов посланик Алекса Жујовић уверавао, да не треба да плате возно ; јер железница је државна а они иду да служе и гину за отаџбину. Један од њих био је при томе толико дрзак да је изазвао кондуктера и на тучу. Кад су ови питомци честитог Алексе стигли у Београд, командант окружне команде одмах их је узео под своје окриље и сад ће ови људи, које један народни посланик наговара да не поштују законе и законске прописе да искусе последице тога.

† Михаило С. Протић. Јуче изјутра преминуо је Михаило С. Протић, дворски апотекар. У пок. Протићу публика губи најваљанијег и најсавеснијег апотекара, који је са својим личним особинама био веома уважен и омиљен. Држава губи у старом Протићу исправна грађанина, који је у сва три наша рата учествовао. Публика је његовој, на далеко чувеној апотеци, поклањала велико поверење и владалац га је одликовао титулом дворског апотекара. Супрузи и синовима пок. Протића наше топло и искрено саучешће.

Погреб је данас у 2 сата по подне.

Плаше се и жена. Браћа Исаковићи из Новог Села код Лешнице имају удату сестру у Босни, у варошици Јањи, за Петра Петровића. 5. о. м. они добију депешу да им је сестра умрла, да ће сахрана бити сутра дан, па се позивају да одмах дођу. Браћа Исаковићи пошљу своју мајку, жену од 78 година, и снаху, од 45 година. Оне пређу на Шепку, али их аустријске власти врате отуда, говорећи како никога не могу пустити који дође преко границе! Јамачно се [illegible] плаше и српских жена, кад им овако варварски забрањују да оду на сахрану својој најближој сродници!

VII партија. Јуче су допутовали резервисти I позива VII-ме партије на 15-то дневну вежбу. Они ће данас бити примљени у одређене јединице и одпочеће вежбу.

Турско аустриски протокол. Како „Н. Св. Преса“ јавља, у објављеном турско-аустриском протоколу су чланови 2. 3. и 7. напуштени захтеви Портини, а остали се чланови тичу концесија, које је Аустро Угарска већ учинила Турској.

Спроведени суду. Данас је управа вароши спровела суду на осуду Нешу Стојановића агента и Зарију Стојановића б. приправника железничког, за фалсификат менице од 10.000 динара, према фирми Милан [illegible] и комп.

Привредни институт. Скупштина је јуче на другом читању усвојила конвенцију о привредном институту у Риму.

Читуља. На Бадњи дан преминула је Марта — Мица — жена г. Глише Новичића председника одбора напредне странке, за срез космајски.

Покојница је сахрањена првог дана Божића уз саучешће целог среза.

Бог да је прости.

Нужна чекаоница. На крају Краљ Александрове улице где се укрштају трамваји према кафани „Лесковац“ и где свет највише има посла због пијаце, нема трамвајско друштво чекаонице, те се грађани по овом мразу мрзну и од рђавог времена (кише и снега) немају где да се склоне.

Како смо од многих грађана у тамошњем крају умољени да о овој потребној чекаоници проговоримо, то се надамо, да ће и трамвајско друштво и општина изаћи на сусрет овој потреби грађана.

Крађа накита. Г. Милошу Томићу, чиновнику Управе Монопола Дувана, који станује у улици Косанчићев венац бр. 32 увукло се непознато лице у његов стан, јуче по подне између 3 и 6 часова, и из истог украло накит женин у вредности преко 200 динара.

Наређено је трагање за лоповом.

Прекинут саобраћај. Услед великога снега и сметова прекинут је поштански саобраћај између Чачка и Крагујевца. Учињене су потребне мере да саобраћај што пре одпочне.

Опасна крађа. Ноћас је непознато лице разбило шип на вратима канцеларије Банкарско-Трговачког Еснафа у улици краљ Милановој бр. 29 и из фијоке украло нека документа у вредности и у готову 22·50 дин.

За лоповом се трага.

Смрзао се. Јуче је власт среза ражањског у округу крушевачком нашла на друму Ражањ — Јовановац мртвог Лазара Ђорђевића радника, родом из Босне. Секцијом је утврђено да је се Лазар на путу смрзао од зиме и услед тога умро.

Кажњени. И јуче је управа града Београда казнила 17 лица разних беспослених радника за скитњу и прављење нереда.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

☐ Из Мадрида јављају да знаменитој готској саборној цркви у Толеду прети опасност да се у скоро сруши. Грађење ове знамените цркве трајало је 260 година, а за један тренут може бити сасвим порушена. На зидовима се опажају доста велике пукотине.

! На Северном Мору [illegible] такав ветар, да је обуставио бродарски саобраћај.

§ Политички положај у Угарској постаје све критичнији.

() Побијају се вести да ће аустро-угарски цар и краљ овог месеца доћи у Беч.

V Турски министар полиције дао је оставку, али му није уважена.

! Чувени челиста Хоуман умро је у Бечу.

§ У Бечу се воде међу парламентарним групама преговори о [illegible] парламентарног [illegible].

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Наш привредник

Јуче је једна мала епизода показала огромно незнање нашег министра привреде, те се свако с болом упитао: па зар тај, наопако нам знано, управља српском привредом и стара се о њеном напретку.

Посланик Драговић је питао г. министра привреде: хоће ли допустити ове године народу да може употребити брестину за исхрану стоке, нарочито коза?

Г. министар привреде је устао, и са осмехом на уснама какав доликује једном зналцу, одговорио је: да је то питање беспредметно, јер је сад зима, те нема бреста и стока нема шта брстити!!!

И посланик питач и сви његови другови привредници згранули су се на толико незнање г. министра: Зар он не зна, несеме брате, да се баш сад и употребљава *брестина* од младих грана, кад нема ни лишћа ни траве!

Да ли г. министар може да бар разликује церовину од [illegible]?

МАЛИ ФЕЉТОН

У окружној команди

или

вештина доћи до пара

Београд, 7. јануара.

Грехота [illegible] у [illegible] нашег народа. Наш је народ у збиљи врло даровит, и [illegible] које су их [illegible] за [illegible]. Ја сам у својим пређашњим фељтонима [illegible], и [illegible] новим [illegible], те је [illegible] торжева.

Сви ти [illegible], који нам [illegible], [illegible] су људи. Из тога не треба закључити да сви [illegible], пак не [illegible] у мундиру. То [illegible] рећи, јер сам је [illegible] и једног [illegible], чији [illegible] г. д-р Душана Станојевића. [illegible] да сам је само претпоставио [illegible].

За ово ми [illegible], јер сам се у томе [illegible]. Сви [illegible] листове, почев од „Др. Лекса“ па до „Трубе“ и „Самоуправе,“ одобрили [illegible] мој поступак. Ако би ме, [illegible] пред светом [illegible], не само Дубровчанина г. Граја, већ [illegible] и [illegible] Србина г. Протић, који је [illegible] као министар војни.

После овог кратког увода, којим сам хтео да се одбраним од [illegible] и [illegible], ја ћу да пређем на главну ствар: да опишем један догађај из окружне команде, из кога ће се видети [illegible] *даровитост* једног [illegible], и [illegible]. Овај други [illegible], јер у XX веку [illegible] до новца.

Одавно [illegible] у окружној команди [illegible] официри, чија је [illegible] командантом [illegible]. Та је [illegible]. Забављали [illegible] регрутовања.

Ја не познајем [illegible] окр. команди у Србији, али [illegible] у окружним командама [illegible] људи.

За ово [illegible], који доказују, да су ти људи не само даровити, већ и [illegible] духа. Ево неколико примера:

Г. Влад. Карић [illegible] је био у окр. команди, [illegible] је начин: *како да се* [illegible] *представништво* [illegible].

Г. Никола Ј. Матић, пенз. мајор, као командант једне окр. команде [illegible] је, *да су по-*

официра једног пешадијског пука сматрала залогу противу команданта давалаца, те свега тешке последице, да никад није смео ступити у тај пук.

Г. Андрија Петровић, пеш. капетан I. кл., написао је читаву расправу у којој је доказао, да су турски војници далеко бољи на кашику од бег-сабља. Вели, да се при сваком нападу, поштено применом свог официра и да је на једном месту рекао: „Замислите, био је заробљен неки г. Петровић, кад га и спр. команда није убила!"

Г. Петар Михаиловић, артиљеријски поручник, који је из попиварских кафана упућен у ову команду, донео је „Ратнику" један чланак, у коме сасвим доказује, да у свим батеријама треба заменути жалбама, јер се ово I бата претерује на бољу, II мора се прати и III не треба на чисто саморити, те тако приводи вајкању.

Г. Никола Јовановић, пешад. потпоручник, уверен је тако велика вођа послова на војни, да су га због тога на само другови, већ и оставили кафани назвали „погрди".

Г. Коста Костадиновић, пешад. поручник, сад командант једне спр. његове у једној пограничној караули, проналазио је начин на који се *државна врата отварају у лицу командантову*. Тај је проналазак применио у дела, кад је поставиљен за команданта једног одреда чува у западној Србији. Потајно за ово је и награђено, кад је на крају пријављена била „смрти на пролаз!"

Г. Тома Грујичић, такође излужени и командант спр. војске, пронашао је начин *како се може издржати примена чина пешадијског чинова, који у цели нема на паре*. Ово је тако генијална проналазак, да пређе да се о њему озбиљније преговара.

У ово доба, кад су ови спр. и начина нашли набављати потребан број људи за одржање у замишљену команду — а број тих људи биће доста велики — чувени лекар и мајстор за новаца г. *Јоца Антонић* прави се на срећну калкулацију, да лиферује све те људе команди, којој је г. Грујичић био командант. Мајстор Јоца није је прилично искусан човек, те не иште од новаца њоје тражи пре дана и налоговима, коли није лифровао, а г. Грујичић био је човек чије, коме је изгледало без икаквог правила.

Предложи ова нова јави се мајстор Јоца команданту са озбиљним рачуном и уколико та, да та пара и морала да му се наплата вепито. Г. Грујичић са својом команданском војском, да у њему нема колоса. Та се показивала невољиво пута.

Једног дана мајстор Јоца добије писмо од команданта да дође код њега у канцеларију. Мислећи, да ће доћи до свога новца, мајстор Јоца уђе у пуној уљудности, да се захвали овом послу команданту.

Командант га дочека врло лепо, поручи кафу, и рекне мајстору:

— Госпо Јоцо, ја вам у поверљивој поштеној операцији и вашим се, да ме нећете одбити, ако вас умолим да ми дате у зајам 500 дин.

— Ох, господине — стадо увијати мајстор Јоца — ако бих вам и праве воље, али верујте да немам. Да сам примио новац за сопственије бих вам радо учинио ту услугу.

— Прирез за нова још није покупљен, али у вашу вам ћу рећи своје мишљење од војника. Поплаћеното пријатељу из кадар земље. Ја ћу дорецити исплату, за бих вас само омогућио, да ме учините љубав. Видим, да се овим ратом, што сте ми морали одбити.

Шта је мало друго учинити него учинили мајстору Јоца не сакрити пријатељу и пријатеља кашњу ...те ...са љубазним од команданта!

После неколико дана поклонио се исти опет свега. Мајстор Јоца примио је две хиљаде динара, али је од њих морао одвојити 600 дин., те их понова дати команданту у зајам.

На трећи командантов позив, који је следио после других петнаест дана, мајстор Јоца није отишао. По мишљењу да може своје праведне доле са командантом он се одазвао болестан и лежи у кревет, па кога није никако устајао, док тол командант није пропустио. Тe се на Јовину срећу десило самих после пола месеца. Да је командант ништа лужно остао у команди Јоца би се морао још и свикано рабити.

Тек, кад се уверио, да је нови командант добре ситуацију човек, затражио се мајстор Јоца за одржање, и за ово у команду те прими реше надлежног новца.

Пријатељу г. Томе Грујичића у 1100 дин., мајстор Јоца уранио је у занатском раду и метнуо у свој канцеларску собу. Једном приликом, кад сам га посетио, показа ми ја и рече:

— Хвала свој пријатеља! Поплаћено ме 1100 дин.! Али ме је ово научило, да ништа више не лиферујем не само спр. командама, него и самом министарству војном! Доста се Јоца свикао!

Жорж Рамбо.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

наређено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробњице

(наставак)

Чаробњак је лутао по врту са штапом у руци, којим је шарао по земљи и уз то изговарао речи: „Per Deum sanctum, per Deum vivum!" А за тим: „Луј Денај од Рибантела, прекињем те у име Саменгубер, потражи Марију Мару (подјачко име госпође Брисар), па нека само она господари његовим телом, његовим срцем и његовом душом и нека он не љуби никогу другу до њу."

Други пут је метнуо једну хартију, на којој су била имена Рибантела и госпође Брисар, у једну поштену кутиу, бацио ју је на очи својих клијентских у ватру, где се за тили трен распрела.

Ова лепа средства остала су без успеха, док Воазенова која је увидела у чем је ствар, није госпођи Брисар (која је кроз плач испричала, како „свако дан пише Рибантелу и шаље своју слушкињу, али се он не да ни опипати" рекла, да за њеа цељ не треба сваки дан писати и слати му гласоноше. И пошто је „дама с тим престала, вратио јој се господин од Рибантела, који се сад побојао да му не пресуши извиши извор, а каква друга средства нису употребљена, па ипак је дама поклонила двадесет пистола Воазеновој, јер је веровала да се она послужила особитим вештином".

Врачара је имала праве чуда свакојаких признања. — Час су то биле блажени своји младих заљубљеница, које су под ватром узбуђења журиле к њој, или су јој писале „срцепарајућа" писма да изради крај својим мужима, молећи да она омекша тврдо срце драганово или да сломи отпор какве свирепе оца. За тим је опет долазила жалама, чудна страст зрелих жена, које су се узнапиле за драгане, који су их превибрегли због млађих и свежијих. Најзад љубави частољубивих, за сјајем и величином мудних жена, које нас доводе до ужаса црне литургије.

У овим језовитим пословима Воазенову је потпомагао један стари, разроки свештеник „ареша, подбула лица, на ком су се укрштале дебеле, плавичасте жиле, страшне опат Гибур." Некадашњи сиротињски старалац гробља од Монтомрија, он је тада био црквењак Сен Марсела у Сен Денизу. Читао је литургију по црквеном обреду, одевен у хорској кошуљи, стихару и наруквицама. „Оне, над чијим је телом вршена литургија, лежале су потпуно голе на једном столу, који јој служио за олтар, испружених руку и с по једном свећом у свакој руци." „По које пут се нису свлачиле, скидали су само хаљине до врата." Пехар се метао на голо тело. У часу подношења жртве убијало се по једно дете, крв жртве се куцала у пехар, где се мешала с крвљу слепа миша и другим материјама, које су добијене одвратним манипулацијама. Онда се додавало брашно, да би смеса била гушћа, која је за тим добијала облик причешћа и освећивало се у тренутку, кад је за време подношења жртве Бог јављало на олтар. Овај опис саставио је Ла Рени по исправама актовима.

(наставиће се)

КОМУНАЛНА ПОЛИТИКА

Поремећење страних радника. У неколим пограничним општинама у Смедеревској од неколико година се запошљују иностраних радника и радница. У тим општинама раде многи радници и раднице који станују преко границе, у Чешкој, те због тога не плаћају никакве општинске порезе.

За беспослене раднике. Општинској управи и општинском одбору у Мајнцу поднео је заветски картел молбу, да се предузимањем што више грађевина радова да прими беспослене раднике на рад; да се набави једна сума, којом ће се беспосленим радницима помагати у свако доба године и да се од чланова општинске управе, општинског одбора и организованих радника састави комисија, чији би задатак био да се стално брине о беспосленим радницима.

КОНЦЕРТИ И ЗАБАВЕ

Занатлијска забава

Велика забава занатлијског Савеза већ припрема Газа. Одбор у споразуму са старешинама београдских еснафа у суботу 10 јан. мес. у просторијама хотела „Бельвитор" — има особито лепо програм. Концертираће војна музика, уметничко - приватно тамбурашко друштво Србадија и Бен Акиба" биоскоп позориште на најмодернијим сликама и играма. Пошто је то занатлијска забава то ће њима сваке, бити многобројно посећена.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Вранчић позориште

Вечерашњи програм одликује се одабраним пијесама и веома интересантним комадом:

1. *Сламарски апели*, који ће се примити са великим успехом. У програму је и сазвежна шала:

2. *Манастирска крађа*. — Посета је стално одлична.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Парламенат је једногласно одбио предлог да султан уступи народу своје имање. — Вофи посланик Србофил из Плевља, тражио је да се исправи термин „Санџак Новопазарски" употребљен у експозеу великог везира. Говорник је употребио непријатељски тон према А.-Угарској, велећи, да је Аустро-Угарска била окупирала само Ташлицу и Плевље и да се евакуација односи само на ова два места. Велики везир — вели он — учинио је велику погрешку говорећи да је Аустро-Угарска вратила Турској цео санџак. Парламенат усвоја тражење исправке великог везира, као и у протоколу споразума.

Бриндизи. Синоћ у 9 сати осетан потрес. Народ је провео ноћ под ведрим небом. Никаквих губитака није било.

Будим-Пешта. У Бечу је јутрос у $^{1}/_{2}$ сата осетио се потрес; у $^{2}/_{4}$ био доста јака потреса. Штете није било.

ФЕЉТОН

Кроз живот

Песме и проза, од Жорже Лазаревића. Београд, 1908. 8°—63. —

Ми смо кратком белешком већ једном пропратили појаву ове књижице. Сад се враћамо на њу с намером да је детаљније прикажемо. За овај мах добро нам је дошла једна белешка која је пре неколико дана изашла у последњој свесци „Срп. Књ. Гласника". Белешка је у главном повољна и приближно тачна. Само што је у њој нарочито удварио гласом кажу што је слабије у књизи, а оставио се дотакла њене вредне.

Вели се: „После прочитане целе збирке овај стихови утисак остаје сасвим блед и неодређен, а нејасна нова мисао, нејасно срећа мало осећање, несмели израз и рефрен ... не задржава се у сећању." —

Ако је ово тачно и ако су песме: „У првој ноћи", „Доћи месеца", „Тајна", „У мојеној ноћи", „Заборави" и још неколико, са свим благе, онда кад се из таквог гледишта ставимо могли би смо се одмах упитати што има да остане као добро од свих песама Ђурђевића, Рајића, Дучића или С. Д. Петровића? — а да и другима и не говоримо. Нигде сем ове није релативнија него у песмама, и зато не треба бити сувише строг, нарочито код почетника.

О вредности песама и прозних састава г. Лазаревића, о њиховим особинама и слабијим странама говори је реч и у предговору књиге, који је написао г. Гр. Берић.

Тамо се на једном месту казује вели и ово:

„Често искрсне по која мисао, оригинално и још поређење или друга каква песничка фигура која обележава место више него што вам је сад дете. Овде, онде затреперује која жица дубље, болније или страсније него обично".

Да је ова примедба оправдана треба прочитати само целу књижицу и уверити се. Додуше, она је оправдана за један мањи део песама, као што мањи и сам ограничења па ипак то је довољно да се нарочито истакне. Колико нас вреди ни то!

Најзад треба се сетити да је г. Лазаревић-Пуљанац, члан нашег Срп. Краљевског Народног Позоришта, врло и једини од својих колега који излази својом првом књигом пред публику, и то књигом од извесне литерарне вредности и са књижевничким претензијама. Глумци су иначе, па и бољи међу њима увек били далеко од књижевности, и овај први покушај несумњиво вала у толико пре похвалити и поздравити. Г. Лазаревић је још врло млад, а вредан је па нам може још много штошта дати; ако се добро сећам читао сам да му се за драмски забрањено већ рада мушкива, и са много надежи очекујемо ту нову српску оперу. Свакако за сад г. Лазаревић оваквом књигом је још данас чини част кући у којој живи а није ни мало ни најмања сиромашној књижевности, него је чак добит.

Ако се са г. Лазаревићем буде умело у позоришту радити, он нам може дати много више но што би смо и очекивали.

На крају нам остаје само још, да свет препоручимо читаоцима књигу.

5—1—1909 год.

Београд. Рнолом

ТРАГЕДИЈА ХРОМЕ ДЕВОЈКЕ

У Будимпешти се одиграо последњи чин трагедије једне девојке, с којом су и природа и људи поступили нечовечно.

Илонка Масари била је кћи врло угледних родитеља. Али је јадница, рођена хрома. Да се у животу одржи, она се уписала у учитељску школу коју је успешно свршила. С добивеном дипломом тражила је учитељско место, али га није добила. Била је хрома, а толико је учитељица које нису хроме! То се исто десило и онда кад је тражила место васпитачице. Отмена се породица стидела те несрећне девојке и одбацила је од себе, као да је хромост срамота. Није јој давао остало ништа друго но да оде у службу. Па ни ту није тако лако добила, а сада се боје хромих људи да неће моћи толико радити. Најзад је ипак нашла службу у Пешти где нико није ни слутио из какве је отмене породице.

Ту је мирно служила, док је једног дана њена госпођа не обеда да јој је украла бриљантски прстен. То је тако дирнуло јадну девојку, коју су сви прозвали да се — окрала. Сутра дан у јутру нашли су јадну девојку у купатилу мртву. Пре самоубиства написала је писмо, у ком проклиње све, који су је својом сумњом нагнали у смрт. Оставила је 90 пара у новцу, за које је наредила да се купе свеће за олтар Богородичин, а њена два прстена да се поклоне пијатетском особљу који је однесе у капелу и на гробље. На крају писма још једном вели да је невина.

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Кривична дела по војничком закону

Овако се зове ново дело које је изашло као прва свеска „Библиотеке удружења царинских чиновника".

Дело је докторска теза Лазара Ловчаревића, царинског београдске царинарнице и заслужује пажњу не само царинског чиновништва него и свих оних који имају посла са царинским пословима и властима.

РАСПРОДАЈА ДРВА

Букова дрва прве класе нарочито добра 36 динара фат. Испод Светосавског Дома — Ђошак.

Купац се може лично уверити.

16 1 3 **М. Ивковић.**

УРАЊЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

Заклане и урањене ћурака, пилића, кокошака, гусака и разне дивљачи.

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Павлано „Млеких-рама“

Изврсна Бела и Црна вина

[illegible]

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта

Београд—Теразије

[illegible]

Телефон бр. 43 631 15—

Живела Срећа

На срећне Класне Лутрије продаје из радње **Исака J. Ешкеназа** добија се прве части

Премија од	300.000	дин.
Гл. згодитак	100.000	„
50.000 „	14.000	„
40.000 „	12.000	„
35.000 „	10.000	„
30.000 „	8.000	„
25.000 „	5.000	„
20.000 „	2.000	„
15.000 „	1.000	„ и т. д.

[illegible]

С поштовањем

ИСАК J. ЕШКЕНАЗИ

[illegible] Класне Лутрије до „Руског Цара“

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе: *Српски кулус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима прве пиће обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо накрадње по 30 п. дин.

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Dr. Милан Пр. Мазнић

са седиштем у Лешници отпочео је своју лекарску праксу.

10—10

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Прва Повл. Ужичка Дом. Ткачка Радионица [illegible]

Да би се пак, у овој прилици, [illegible]

[illegible]

679 9—10

Обућарска радња код **„Пештанца“**

Данила Бошковића и Комп.

до ГРАНД ХОТЕЛА

Препоручује своје богато стовариште најелегантније и најбоље мушке, женске и дечије обуће. Израда сопствена.

15 1—3

МЕЊАЧКА РАДЊА

Марка Баруха — Београд

Јавља својим пријатељима и играчима *Српске Државне Класне Лутрије* да је почело срећење I. кл. 37. кола 19. Јануара 1909. год. [illegible]

Поруџбине из унутрашњости [illegible]

3 3—3

═ВИНА═

Отворио сам овде у Београду стовариште ВИНА из мог виногради из Пожаревца, [illegible]

ВИНА имам старо и нова и то: **Мускат, Тамњаника, Ризлинг, Токајац, Дивка, Семиљон, Португизер, Прокупац, Црно и Слатко** [illegible]

Подрум ми [illegible] **Браће Недића улица бр. 27.** [illegible]

Моја су вина одликована на Балканској изложби у Лондону 1907. год.

Децембра 1908. год. у Београду.

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ

064 16—20 винар и виноградар из Пожаревца.

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

[illegible]

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod 0.5% efferesc)

[illegible] „Црвеног Крста“ у Београду. [illegible]

Цена једне флаше са упутством кошта 2 дин.

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% [illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

[illegible]

Адреса: Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.

[illegible]

10 3—

Наш непрежаљени и добри

† МИХАЈЛО С. ПРОТИЋ

[illegible]

преминуо је 8. ов. г месеца у 5 сах. изјутра.

Погреб ће бити данас, 9. ов. мес., у 2 часа по подне.

Опело у Вазнесенској цркви.

Стан: апотека код Св. Саве.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

супруга: *Персида;* синови: *Сима и Милан;* кћи: *Емилија;* зет: *Милан Маринковић,* унучад и остала родбина.

14 1—1

КУЦАЈ — НАДАЈ СЕ — ДОБИЋЕШ
200.000

СРЕЋКЕ

КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

ЗА

I-ву класу 37-ог кола вући је почело

19. јануара 1909. год.

[illegible] „Хотел Српска Круна“ у [illegible]

У прошлом 36-том колу добили су моје срећке од већих згодитака **80.000 и 40.000** дин и велики број од **15.000, 10.000, 5.000, 2.000, 1.000, 500, 300 и 200 динара.** [illegible]

[illegible]

Милорад Б. Антонијевић

[illegible], Београд.

724 6—6

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

[illegible] за годину 16 дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Пећине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 23.

„Браћа Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Браничевска ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | СУБОТА 10 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 10 | Телефон 821

Да се забележи и не заборави

Од оног дана кад је аустро-угарска влада обзнанила свету присаједињење Босне и Херцеговине хабзбуршкој монархији, и када је српски народ устао да против тога акта на његова вековна права протестује, по Београду се почео проносити глас, како је Краљ Петар сав за ратну акцију против аустро-угарске монархије, и да би наша војска већ давно била на Дрини, кад би то зависило од Краљеве воље.

И ако је пристелицама монархијског принципа и поклоницима уставних режима морала изгледати у најмању руку чудновата околност: да један владар, у тако једном важном и по државу судбоносном питању потчињава своју вољу вољи једне владе, за коју се не зна је ли израз народне воље или није, и то без икаква покушаја са његове стране да своме мишљењу и својој вољи прибави санкцију у границама својих права. И ако је, велим, то морало много зачудити, ипак су људи били наклоњени да верују у истинитост тих гласова, — који су узгред буди речено потицали из доста поузданих извора — приписујући ту аномалију познатој фикцији српског владара: да је потчињавање владаочеве воље вољи владиној, увек одлика уставног владара.

И ако та околност, што је Краљ био за рат а влада против рата па је он попустио влади, не би ни најмање умањила Краљеву моралну одговорност пред народом и историјом, ако би се показало да је нерадњом и дефинитивно упропастило српску ствар — јер ни једном народу па ни оном у Србији, не треба владаоца који ће своју вољу увек и у сваком случају потчињавати вољи сваке владе, па и оне која се одржава на власти не поверењем народа него неповерењем једне политичке групе према другој — ипак би га та околност бар у великој мери извињавала у очима оних, који хладно и непристрасно суде у политици. Његова морална кривица не би тада била умањена, али би била разумљивија и узроци би јој се тражили у мотивима мање спорним по његову личност и његову династију. Јер на крају крајева, ипак је боље за једног владара рећи да је слабог карактера и подложан утицајима своје околине или своје владе којој слепо верује, него кад се каже да је био глуп а при томе тврдоглав и осион.

За Краља Петра било би дакле много боље да је се веровање у његову наклоност према оружаној акцији могло утврдити у народу као нешто што у истини постоји. То га, истина, не би спасло одговорности ако се данас сутра утврди: да би за будућност Србије и српског народа боље било да је Србија своја права на Босну и Херцеговину бранила оружјем у руци, него што је се дала заваравати од оних којима је мир прече од свега и свачега, али би он ту одговорност могао у пуној мери делити са својим министрима који су, користећи се његовим непознавањем права и дужности уставног владара, успевали да ради и оно, што он иначе не би радио, и на шта не би пристао кад не би био потчињен веровању: да је потчињавање воље владаре вољи владиној увек и у сваком случају уставни акт.

На жалост ти гласови — гласови о томе како је Краљ Петар лично за оружану акцију али да је против ње заклињања влада — показали су се као сасвим неистинити, јер их је сам Краљ ових дана демантовао. Он је вратио шефу данашњег кабинета, г. Велимировићу, оставку коју му је дао у име целог кабинета поднео, изјављујући при томе да кабинет има његово пуно поверење и да ће он примити кабинетску оставку тек онда кад се констатује да влада нема поверење Нар. Скупштине, односно њене већине. Да се Краљ Петар није слагао са владом у питању како ваља бранити угрожене интересе Краљевине Србије и васцелокупног српског народа, он би и онако како је, примио владину оставку, и покушао би да добије владу која би делила његово мишљење у питању о одбрани српских интереса. У томе би он успео тим пре, што је се странка, која има у Нар. Скупштини највећи број посланика, изјаснила принципијелно за одлучну акцију у питању о одбрани српских интереса и што је по уверењу огромне већине јавног мнења народ за рат па куд пукло да пукло.

Краљ Петар није то учинио и тиме је демантовао све гласове о томе: како је он за одсудну, дакле оружану акцију, али да влада на то не пристаје. Својом изјавом: да ова влада (онаква каква је и после свега онога што се десило) ужива његово пуно поверење, он се не само у свему идентификовао са њоме, него је у моменту када му се пружала прилика да дође до јаче, некомпромитованије и у спољној политици одређеније владе, задржао свесно и намерно ову данашњу, која се од самог почетка овог по Србију и српски народ судбоносног питања показала слаба и недорасла пословима који се имају посвршавати, и на тај начин констатовао да му је баш право и мило што је све овако било и што ће и даље овако бити.

То ваља забележити и запамтити јер ће нам то ускоро свима требати.

А

ПИТАЊЕ
Г. Павла Маринковића
на г. министра привреде

Г. П. Маринковић упутио је на јучерашњој скупштинској седници ово питање на г. министра привреде:

Да ли је познато г. министру неуредност у одржавању тарифе при пловидби мал. Срп. Бродарског Друштва?

Разумљиво је кад брод закасни при доласку у ово место, јер су га на путу могле сусрести разне незгоде, које не зависе од воље човечије. Тако исто и при поласку из места може бити задоцњења у случају магле; па због тога не може бити друштву замерено. Али се врло често дешава — нпр. јуче — да брод у место да пође по тарифи у 7 часова, полази после 8 часова, због утовара. Па не само то, него је тај брод спречио поновни брод из Земуна да пристане уз обалу, те је лађа стајао више од пола часа на сред Саве. Путници који су хтели ићи у Шабац, пропустили су опет због лађе железницу и на тај начин, Бродарско Друштво ствара путницима пометњу и јако худи не само доброј гласу него и саобраћају и трговини.

Г. министру, који је надзорна власт, треба већ то да је познато од његовог органа контроле при станишту.

Мисли ли г. министар предузети што да се Срп. Брод. Друштво, — које је повлашћено од Државе и у чију је корист ту скоро Н. Скупштина вотирала један важан законски пројекат, — да више води рачуна о тарифи, т. ј. о саобраћају и трговини?

Форгач и наши студенти

Јучерашњи „Дневни Лист" а за њим и „Политика" јавили су да је управа фонда за помагање сиромашних универ. студената, позвала и грофа Форгача на забаву, која се на Св. Саву приређује у корист касе тога фонда.

Међутим, ми смо извештени, да је та вест нетачна, јер је управа решила, да се на исту позове сем Краља и целокупно дипломатско тело, сем грофа Форгача и осталог аустријског посланства. Дакле, Форгач нити је зват, нити ће на забаву доћи.

Са приватне стране дознајемо да је у управи постојао предлог о позивању Форгачевом, али да је одбачен апсолутном већином гласова, пошто су га поднели и за њега гласали свега два студента, који су у управу фонда ушли као представници националног и социјалистичког студентског клуба.

Господин „контролор"
(Сличан догађај у Београду)

У непосредној близини министарства унутрашњих дела до кафане „Обилића", држи продавницу дувана Мијаило Александрић. Он је сада на војсци у VII пуку као [illegible], па је у дућану оставио једнога дечка од 12—13 година који продаје муштеријама дуван, а Александрић, кад добије времена, пред вече, обиђе радњу и покупи новац.

Синоћ око 5 и по сати, кад је дете било само у дућану, уђе један човек, стар 45 година, и затражи од детета 4 цигаре дувана, па кад је то добио рече му:

— Мали, ја сам контролор дувана, идем да прегледам да ли имате све врсте дувана — вадећи том приликом неку књигу из капута.

— Није овде газда — одговори му је дечко, дођите сутра.

— Каки сутра, сад одмах! — осече се Мијаило Илић — „Трибас" (тако се зове [illegible]) и отвори фиоку у којој се налазе наслагане кутије разног дувана и одмах предузе, али не преглед него пуњење џепова разним кутијама цигарета. Дете кад је видело шта овај [illegible] ради, почне да виче, а у том наиђе један служитељ министарства, и запита му:

— Шта радиш то лопуже? Одмах да си вратио покрађени дуван. —

У место одговора „Трибас" јурне на врата, па побегне у кафану код „Обилића" а служитељ министарства позове жандарма Зарију Гођевца, који је био удаљен 100 метара пред кафаном „Лондон", на који се позив жандарм одмах одазове.

За то исто време, лопов „Трибас" побегне из кафане „Обилић" у авлију кафанску и одатле по сокак и даље сокаком до Чиновничке Задруге почне да бежи ка министарству финансија а жандарм се вали трком за њим и сустигне га код женске учитељске школе. У томе моменту „Трибас" извади из џепа кратак нож и хтео њим ударити жандарма у лице и лако га повреди, па почне опет да бежи. У том стигну још два жандарма и један [illegible] у двору министарства финансија, те га с муком савладају, вежу, и жандарми на једним таљигама дотерају у кварт.

У кварту се „Трибас" толико дрско држао на жандарме, да је дежурни писар једва могао да га умири. Сав покрадени дуван отимајући се од жандарма избацио је што му је на [illegible].

Он је раније био осуђиван, а у последње време био је и служитељ скупштински, па је опет због сличних крађа отпуштен.

Кад је у кварт дотеран, стигао је и сопственик продавнице дувана Александрић, и жандарми су мучно имали да савладају „Трибаса," јер је хтео да избоде Александрића, поред тога, што му је и дуван покрао и дете увредио.

За све ово време на Теразијама се скупио силан свет и посматрао трку за овим лоповом.

Кварт теразијски повео је одмах истрагу, а тако ће се друштво курталисати једног опасног зликовца који је могао и већу несрећу учинити.

† ЛАЗА КОМАРЧИЋ

Јуче је преминуо после дугог и тешког боловања Лаза Комарчић, новинар, и дугогодишњи уредник „Видела." Пок. Лаза и ако није био више образован човек, ипак се био доста народно и својим трудољубивошћу подигао себе у ред најбољих новинара. Нарочито се одликовао веома лепим чистим језиком. Он је целог свога века био политичко-партиски новинар, па је зато под старост, кад је партије, којој је служио, нестало, запао био у беду и остао са свим без потпоре и посла.

Сем новинарског рада, Лаза је оставио за собом и приличан белетристички капитал. Он је написао много приповетке, од којих су му неке, нарочито оне из младости, имале доста великог успеха. Међу њима ваља поменути: „Бездушници" и „Драгоцена сграница," ма да су та оба рада тенденциозна. Сем тога написао је једну чисто политичко-партиску причу: „Мој кочијаш," а у последње време неколико радова, који нису били политички обојадисани и које је Академија награђивала.

Лаза је припадао напредној странци, ма да је неко време био и у Владановштини, и међу напредњацима је оставио велики број пријатеља, који ће га искрено оплакати. По природи је Лаза био добра срца и нарави дружељубиве и љубазне.

Бог да му душу прости!

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Издавање посланика

Влада хрватског бана Рауха тражила је од угарског сабора да јој се издају посланици Прибићевић, Будисављевић и Поповић, с тим да одмах после издавања у угарском сабору могу бити стављени у истражни затвор. Како јавља „П. Лојд", чланови имунитетског одбора, нарочито известилац Лајош Хентаји, мишљења су да посланике хрватског сабора, који су делегирани у заједнички угарски сабор, и после издавања у заједничком сабору, штити имунитет хрватског сабора.

„Велеиздајници" туже

Сви Срби „велеиздајници", похапшени у Загребу, овластили су свога адвоката д-ра Хинковића, да поднесе тужбу против „Народних Новина" због лажне вести о њиховом уживању при читању оптужног акта.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је била у министарству спољ. послова министарска седница под председништвом краља. На тој седници, која је дуго трајала, истакнуто је и питање о распуштању Скупштине.

Неспособност „споразума." Овај пример, што га ова радикална Скупштина пружа целом свету од ова четири месеца — јединствен је у своме роду, броју и падежу!

За четири месеца ова није одржала ни двадесет седница, нити је поднела ни једнога пројекта од значаја. Па и ако се због спољних прилика избегавало да се подносе пројекти о политичким законима,

има велики број пројеката законских, који нису у вези са дневном и партиском политиком, међутим су од великог значаја. Такви су пројекти: о закону о радњама, о адвокатима, о свештеницима итд.

Али влада није простом мравуља. А Скупштина још мање!

Сад су посланици отишли још даље: они никако и не долазе у седнице. Већ два дана како се не могу седнице да одрже, јер нема довољно посланика за решавање. Фузионаши и самосталци направили споразум, да као бајаги, владају, а они са 131 посланика нису у стању да саставе „кворум," него Скупштина база, а посланици иду на харање. Овакве бруке и срамоте још ни једна Скупштина до данас није приредила! Радикалне групе су онога пута потпуно документовале да не само нису способне за владу, него да немају ни појма ни осећања за крупне интересе државне. Оне су зграбиле себично и искључиво власт државну у руке, али не да раде државне послове, него да лично харе. И зато су баталили сваки државни рад.

У овако судбоносним тренутцима, радикални посланици не показују чак ни толико интересовања за судбу ове земље, да бар дођу у Скупштину да чују: „шта има ново!" Све је то само пригнуло, попут трудољубиве пчелице, па слаже на гомилу, беле паре за црне дане.

Србија је поверена добрим рукама!

Дотерани. Најзад је дотерано неколико самосталских посланика невезано, да саставе кворум, како би Скупштина могла радити. Толико одушевљења, нису до данас нигде показали посланици, ма које партије. Кад се мора онда: друге воље. То је баш у истини „морално"!

Распуштање Скупштине. Услед овог скандалозног понашања фузионаша и самосталских посланика, почело се поговарати о распусту Скупштине. Изгледа да самосталци желе да искористе и ову прилику, те да распусте Скупштину под овим приликама и по овој зими, не би ли спречили агитацију, те да под протекцијом ове владе, којој су душу у носу задржали, добију кога посланика више.

Ама, мрка капа!

У ово доба, кад ваља само мислити на догађаје с поља, не сме се Скупштина распуштати.

Погодба се квари. По вестима, које су у последње време стигле из Цариграда, изгледа: као да је тамо погодба са Аустро-Угарском нашла „на несавладљиве тешкоће" што рекли наши самосталци.

Преко 80 посланика турског парламента су се до сад изјаснили против погодбе са Аустријом и не пристају никако да признају анексију. Неки су од тих посланика изјавили да ће изазвати немире и буну ако Порта на то пристане у пркос свиму.

Да ли има кога, који још држи вере у Турчина?

Како ће ова влада пасти? То је сад питање које постављају људи, који љубе спорт. Јер после оних силних оставака, што их је влада поднела, па јој никако неће да уваже, министарство је у опште изгубило наду: да ће се ма кад моћи отрести власти!

Па како ће пасти овај кабинет, кад иначе не може трајати ослањајући се на овако „одушевљену" већину?

Један посланик, коме никад не оскудева хумора, овако је предсказао судбину и пад ове владе:

— Ова ће влада пасти у — ходнику! Посланика ће бити пуно по собама и ходницима, али никад у седницама. Влада ће разумети, па ће и она остати у — ходнику.

Српска нота. На јучерашњој скупштинској седници посланик г. Никола Узуновић питао је председника владе, да ли је истинит глас који је „Трг. Гласник" донео и у уводном чланку и у једној белешци, да српска влада спрема великим силама ноту о ширим и ужим захтевима српским. Председник владе г. Пера Велимировић одговорио је, да та ствар још није изнесена пред министарски савет.

Положај Србије. Посланик г. Стојан Рибарац упутио је на јучерашњој скупштинској седници кратко питање министру председнику о политичком положају Србије, наглашујући да се турско-аустриском погодбом изменио положај, у ком је донета позната скупштинска резолуција о аутономији Босне. Министар председник г. Велимировић одговорио је, да влада до сада није предузимала никакве кораке по тој ствари. Министар спољних послова није о томе поднео још никакав предлог, а кад га поднесе, министарски савет ће донети о томе своје решење, о ком ће се јавно учинити саопштење и Скупштини.

Због магле. На једно кратко питање посланика г. Павла Маринковића о неуредној пловидби бродова Српског Бродарског Друштва, министар привреде одговорио је да је то „због магле."

Ухваћен голуб. Прекјуче је у кругу — дворишту болнице за душевне болести ухваћен један голуб писмоноша са знаком „Е. К. = 43". Предат је министарству војном.

Има ли краја. Изгледа да нема краја дефицитима у У. Фондова. Сад је опет утврђен дефицит у крагујевачком филијалу Управе Фондова од шест хиљада динара. Ово је већ превршило сваку меру. Немогуће је просто разумети [illegible] равнодушност управног одбора Управе Фондова према управнику и гл. секретару, која су индиректни кривци за ове дефиците. Мисли ли министар привреде да заштити државну имовину од оних крађа. Само за непун месец дана држава је оштећена дефицитима са преко четрдесет хиљада динара. Страшно шта се све у овој земљи може дешавати.

Титонијево одступање. Из Беча јављају, како су тамо стигли гласови да је талијански министар спољних послова Титони отишао на осуство, што се сматра као знак његова одступања, које би било у вези с питањем о талијанском универзитету у Аустрији.

Против исељавања. Једна депутација цариградских Босанаца отићи ће ових дана у Босну, да наговори мухамеданце да одустану од идеје о исељавању.

Бугарски демантии. Из Софије побијају париску вест да је бугарски министар Тајков отпутовао у иностранство ради закључења зајма, из кога би Бугарска исплатила накнаду Турској.

Веридба. Наш пријатељ г. Јаков С. Давичо чиновник Управе Фондова верио се са г'ђицом Софијом ћерком пок. Давида Фарки бив. овд. мењача. Честитамо.

Душанско Коло Јахача. Држаће свој редовни збор 25. ов. м-ца у 9 часова пре подне у хотел „Москви" на горњем спрату у засебној сали до трпезарије са утврђеним редом.

Геолошко друштво. Данас, 10. ов. мес. у 6 час. по подне држаће Српско Геолошко Друштво свој редовни месечни збор у слушаоници бр. 10 на Универзитету.

Изгорео у кући. Јуче на ноћ изгорео је у Шапцу Трифун Мишић-Брешић надничар, старац од својих 75 година на овај начин. Он је дошао у вече у своју собу, коју је затекао заложену, па легао на кревет од дасака, који је био уз саму фуруну, а на којој су вратанца била отворена и у фуруни доста дрва. Како је легао одмах је заспао, а ватра ухвати и запали сламњачу, па даске од кревета и онда букне у пламен све у соби што је било, те тако и старац изгори. Како је седео у забаченом крају Шапца, то се тек доцкан и притрчало у помоћ, али је све доцкан било, јер је старац већ био сав изгорео.

Кретање шлепова. На зимовнику мађарског-аустријског пловног парка више Чукарице опажа се кретање и измицање шлепова и то сад кад му време није.

Нов магацин. До саме паробродарнице на Сави, сазидан је нов магацин, у коме су сад усељене канцеларије поштанског царинског магацина.

Пад фирме. Дугогодишња трговачка фирма „Ранковић и Стевановић" у Дубровачкој улици пала је под стечај, услед опште оскудице и кризе која у чаршији влада. Пасива је ове фирме до сада 1.200.000 дин. а актива 900.000 динара. Чује се да је трговачко удружење узело на себе иницијативу, да ову фирму избави и сачува јој њен стечени углед и добар глас, јер ако би онако остало, она би фирма повукла неколико мањих трговачких радња из унутрашњости.

Несрећан случај. Владимиру Пештерцу, раднику на Чукарици у радионици Српског Бродарског Друштва синоћ око 8 сати у вече накотрљао се балван велики на леву ногу, и сву му раздробио.

Владимир је одмах пренет у болницу, где му је указана лекарска помоћ.

Убиство у механи. Војин и Милутин Костић из Биоске у округу ужичком, напали су Мијата Митровића [illegible], у механи Тиосава Сретеновића и у свађи из револвера убили, па побегли.

За њима је учињена одмах полицијска потера.

Умро од пића. Милан Радивојевић тежак из Пиштовца у срезу ресавском, нађен је прекјуче изван свога села мртав. Констатовано је да је умро од прекомерног пића.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

‡ Посланик на бечком царевинском већу др Либерман поднео је предлог, по коме се на посланичке дневнице не може стављати никаква забрана.

Под председништвом бив. талијанског министра Луцатија држан је у Милану збор трговаца. Луцати је истакао, да Италија апсолутно не мисли на проширење своје територије на штету Турске. Усвојена је резолуција, којом се захтева унапређење трг. веза између обе државе.

Отвориће се после божићних празника поново састав бечки посланички дом.

Амерички професор Русвелт прихватио је позив да дође у Берлин и да на тамошњем универзитету држи предавање. Другим сличним позивима Русвелт се није одазвао, те ће предавање држати само у Берлину, Оксфорду и Паризу.

У Русији цар је одобрио статут сверуског друштва за ваздухопловство и дозволио да се по целој Русији скупљају прилози да се сагради ваздушна флота.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Пир парују!

Од 160 посланика нема ни у Скупштини на седницама ни 80!

То се зове јака Скупштина, у којој јака већина од две најјаче парламентарне групе, потпомаже јаку владу!

Кад упитате кога из те већине: зашто нема посланика, него Скупштина личи на неку трамвајску чекаоницу у којој се посетилац не задржава ни десет минута? он вам одговара:

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превод с француског

(147)

XXXII

Господин Пардајан старији

Пардајан задрхта. Учини му се да поред себе види провалију и на дну те провалије неке сенке које се комешају и иду неком непознатом циљу.

— Монсењеру, рече он, ја не познајем његово величанство; кажу да је краљ слаб и рђав; кажу да пати од неке болести која га доводи у беснило; кажу да је без милосрђа као и без храбрости; ето шта може свет... Али ја не знам ништа... знам само једну ствар: такав краљ није кадар да улије никоме истинску оданост.

— Ако тако мислите, онда ћемо се моћи споразумети. Ви сте слободни, смели, пуни храбрости и вештине; у место што расипате та драгоцена својства у које каквим бесполицама по друмовима могли бисте да их употребите у једном великом делу. Ту има опасности. Али има [illegible]. Шта бисте ви рекли кад би место тога бледог, суровог и болесног краља дошао краљ који би био сушта племенитост, који би био велики и по срцу и по рођењу, млад, одушевљен, вољан славе, који би био кадар да да свима који га окружују прилике да се и сами прославе?...

— Монсењеру, ви ми просто предложите да уђем у заверу против краља...

— Да! рече одлучно Монморанси.

Пардајан одмахну главом и [illegible] му кроз зуби.

— Видите, продужи маршал, сва наша недаћа нису учинила да изгубим поверење у вама. Људи вашег кова ретки су и када се на једнога наиђе, онда човек осећа сву срећу што може да говори отворена срца...

— Не поричем, монсењеру, само та срећа може да одведе и на губилиште...

— Да се нисте уплашили?

— Чега бих се имао плашити, кад се чак ни вас не бојим?

— Па шта вас онда спречава, рече Монморанси осмехујући се. У осталом треба да вам објасним да од вас не тражим непосредно учешће, већ само помоћ.

— Објасните то, монсењеру, и [illegible]. Чудновато је како тешко разумем кад се са мном говори [illegible].

— Ево ја сам ушао у ту заверу; ма какав јој био свршетак, ја ћу њој до краја. Може наступити тренутак када ће ми требати да имам око себе поуздане људе. У случају пораза, тешко ћу моћи да се браним сам или са недораслим људима. Најзад мени је потребан неко који ће бдити над мном да бих ја могао слободно да радим. Ако идем у бој тај неко биће поред мене, готов да одбије ударце који су мени управљени; ако будем заробљен, он ће се старати да ме ослободи. Неко мора имати способности и потребне окретности за борбу такве врсте. Или тако кад ме буде требало заступати ви ћете бити верни тумач мојих мисли и мање ћете говорити у моје име...

— Почињем да разумевам, монсењеру. Ја ћу бити рука која ради, а ваша мисао [illegible] која може управља том руком.

— Изврсно. Дакле, пристајете ли?

— Пристаћу, ако будем нашао рачуна.

— Шта тражите? Говорите слободно. Немојте се устезати.

— За себе не тражим ништа.

— Даћу вам пет стотина ливара месечно, док год будете остали у мојој служби. Је ли доста?

— И сувише. Али, монсењеру, то је плата, а не награда.

— За кога тражите то, кад не ћете ништа за себе?

— За мога сина.

— А! Ви имате сина!

— Зар вам то нисам рекао, монсењеру?

— Јесте, заиста. Добро шта тражите за њега?

— Ако посао не испадне за руком, суму од сто хиљада ливара.

— А ако посао испадне за руком?

— То значи ако на престо доведемо краља кога хоћемо? У том случају не тражим вам новаца, монсењеру. Али ми се чини да ће [illegible] место са наследством на [illegible] бити достојна награда мога сина, сина човека који вас је у послу послужио. У осталом пре што ће вам тај син, ако се не варам, донети мач, који употребим вас, није за одбацивање.

— Што се тиче сто хиљада ливара, рече маршал, на то одмах пристајем. А што се тиче наследства обавезујем се да у ред погодбе које мислим да поставимо, уврстим и то.

— Врло добро, монсењеру, ваша ми је реч довољна... за сад... Кад ће почети рад? Другим речима: кад хоћете да дођем у Париз?

Маршал се мало замисли.

— Па, рецимо, кроз два месеца, рече он најзад. До тога доба неће се ништа озбиљно предузимати. Биће најбоље да будете у моме двору првих дана месеца априла.

— [illegible], монсењеру, чак и раније.

— То не. Биће добро да се никако и не нађете у Паризу пре тога времена. Исто тако кад будете дошли биће најбоље да одете право у дворац Мем и да вас нико познат не види.

(Наставиће се)

— То је за Бога због себе! Не треба ни тога ништа зло ковидети. Многи посланици су свечари о Св. Јовању, па су сад засели [illegible] те пију и пир пирују.

Право имају људи да мало пробенгују. [illegible], министри бдију: Србији иде још боље. Краљ има вере у министрима а најбоље иде српском племену, коме је постављено питање: *бити или не бити!*

ШАБАЧКА ХРОНИКА

[illegible] смрт једне старице. — [illegible] — Послани[illegible] — [illegible] — Тешко рањен — [illegible] у [illegible] гимназији.

(Нарочити извештај „Правде")

Шабац, 8. јан.

[illegible]

* * *

У [illegible] селу Рибарима био је пре неколико дана [illegible] у механи, која се налази на самом путу Шабац—Лозница. [illegible] У механи остадоше само механџија, жандарм и сеоски ћата, [illegible]

[illegible] Лазару, [illegible]

* * *

Нови Никола Ж. Илић из Ковачевца [illegible]

* * *

Нова Година [illegible] Николу Поповића, [illegible]

[illegible] Новој Години!

* * *

[illegible]

* * *

Он, Сава [illegible] у шабачкој гимназији. [illegible] г. проф. Ж. М. [illegible] „О пропадању Словенства на периферијама", [illegible] Полапских Словена, [illegible] Лужичких Словена. [illegible] Шапчани.

[illegible]

Из Поште и Телеграфа

Исправка

„Правда" у броју од 5. ов. м-ца, штампала је једну нотицу, која носи мало узбуњени наслов: *„На опрезу!"* у којој се износи, како је из овог магацина једном официру достављен стари *„изубијани позорнички дурбин"* у место новога, који кошта 300 динара, и тиме износи поштанском и царинском особљу тешку клевету, као да оно само мотре прилику да би могли чинити злоупотребе.

Магацин је тим поводом о свему повео истрагу и истрагом је утврђено само то, да је г. Чеди Михаиловићу [illegible] мајору принео један стари доглед, који је био на оправци и као такав предат г. Михаиловићу, који није поднесио никакве тужбе овоме магацину пре појављене нотице у „Правди".

Према овоме, магацин сматра, да је речена нотица потекла од неког шпедитера у провидној намери, а коме је у интересу да ово надлештво не постоји. Може се само сажаљевати, што „Правда", као један озбиљан орган јавности са своје стране, без довољно проверавања, упозорава саобраћајни свет на факта сумњиве природе и чини атак на част и савест поштених и часних поштанских и царинских посленика.

Да је поштовано уредништво „Правде" знало: да овом надлештву приспевају групови злата са означеном вредношћу од по 500 динара а садржи по [illegible] пута толико; да приспевају и такви пакети, који немају никакве означене вредности а садрже поред робе и по неколико стотина па и хиљаду динара; да долазе [illegible] од велике, а декларисани са врло малом и незнатном вредности, па се уредно и исправно испоручују примаоцима, не би на сваки начин, учинило овако груб напад на ово надлештво и не би дозволило да у једној анонимној белешци осумњичи савесност пошт. царинских чиновника.

Моли се уредништво, да на основу чл. 14 закона о штампи, изволи оштампати ову исправку у првом наредном броју.

Бр. 110
6—I—1909 год.
у Београду

Из пошт. царинског магацина
управник
В. Петровић

Најновија фризура

У Паризу су недавно дошле у једну ложу три госпође, [illegible] и одевене без — фризура. Размршене су косу и распустиле је по раменима. Ни једна [illegible] ни цвет нису [illegible] главе и косу. Наравно да је то изазвало сензацију. Нико више у позоришту није [illegible] на позорницу, свачије су очи биле уперте у размршену косу дивних госпођа. И сутра дан су све новине писале о новој моди фризуре без фризера. Почело се писати о томе, како се [illegible] природа [illegible] косу [illegible]. Али фризери, који би услед тога изгубили своју зараду, насмејали су се и рекли:

— Не бојимо се те новине, јер је неизвршљива!

А имају право. Прво би се, тврде они, отворена и размршена коса [illegible], одело би се [illegible] а на вечерњем костиму не да се ни замислити — размршена коса! Према томе Парисканке нису ни прихватиле ову моду. Цео резултат сензације, које су изазвале ове три дамице, јесте тај, што ће даме ове зиме на игранкама носити кратке косе до рамена, али ће уз то носити и фризуре на врх главе, као и до сада.

Али ако Парисканке нису усвојиле ову моду, како би било да с њом покушају наше [illegible].

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним краљевим белешкама

II

Чаробњаци

(наставак)

Црне литургије нису били једини обичаји, чији је обред захтевао дечју жртву. За то је и био огроман трошак Воазенове и њених другарица, врачара. Деца из незаконита брака, напуштена од дојиља, деца која су откупљивана од сиромашних матера, нису била довољна; многе су врачаре биле навикнуте да за такве прилике убијају своју властиту децу. Ево једног примера, који на страшан начин илуструје тај детаљ: Воазенова [illegible] кћи, која се налазила у очи порођаја, побегла је и није се вратила кући пре, док није своје дете наместила на сигурно место. — Ла Рени пише Лувоу: „Не треба заборавити велику узрујаност у Паризу године 1676, [illegible] гомиле народа и мале устанке на многим местима у граду услед једног гласа, да краду децу те да их закољу, а није се тада могао објаснити како је тај глас постао. Па ипак је овде онде народ прелазио у ексцесе против жена, на које је сумњао да краду децу. Отпочела је истрага (против оних који су се бунили против врачара), једна жена која је чинила насиља, осуђена је на смрт, али је једним краљевим тајним писмом помилована.

Као и све врачаре, тако се и Воазенова разумевала и у медицини. У њеним се [illegible] налазе рецепти против бубуљица на лицу, [illegible] против главобоље, подаци о „кукуревој есенцији, помоћу које је Вестминстерски декан живео сто шездесет и шест година". Она је била примаља, али се бавила поглавито о побацивању деце. „Иза собе, у којој је Воазенова држала своје консултације, налазила се нека врста тавана, где су вршене те операције а иза њега једна соба с пећи, у којој су се нашле мале, изгореле људске кости".

У тој су пећи спаљивани мали лешеви. Једног дана у једном слабом тренутку признала је Воазенова „да је у пећи стављала она преко две хиљаде и пет стотина прерано рођене деце пак их је закопала у свом врту". Овде опет наилазимо на једну значајну црту. Врачара је полагала велику вредност на то, да се та деца крсте пре њихове смрти. Једне вечери била је Лепрова, другарица Воазенове, с врачарином мужем у чувеном кабинету, кад се Воазенова, која је родила [illegible], сва радосна и весело повика: „Хвала Богу, дете се ипак могло крстити".

Тако је било ово чудновато створење — последња врачара, која је занимала Мишлеов дух, та особита жена, чији су [illegible] испуњавали Николу од Ла Ренија, који је имао прилике чути признања најгорих злочинаца свога доба.

Чаробњак Лезаж.

Најактивнији сарадник Воазенове био је чаробњак Лезаж, један карактер, који заузима особито место у овом свету алхемичара, врачара и чаробњака. Скептичар међ свима верника, варао је чаробњаке, чији је помагач био, исто онолико колико и отмене даме, које су прибегавале његовој помоћи.

(Наставиће се)

КОНЦЕРТИ И ЗАБАВЕ

Дворжаков концерат

Дворжаков концерат, који је требао да буде приређен још децембра месеца прошле године а који је због неких непредвиђених тешкоћа морао бити одложен, биће приређен у петак 16. ов. м-ца. Целокупно вече даће само један такт „Свадбене кошуље", драматична кантата у 18 делова.

Изводиће: Београдско Певачко Друштво, Српска Музичка Школа и поједини солисти [illegible] члановима оркестра краљеве гарде. Цене ће бити [illegible]. Текст је штампан и може се добити у књижарама и на позоришној каси.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

„[illegible]"

Тако се зове нова драма из београдског живота у 4 чина од Мил. Ст. Предића. Одбор позоришта примио је драму а врло се повољно [illegible] о њој. Улоге се преписују већ, тако да ће се игра приказивати концем јануара.

ТЕЛЕГРАМИ

Цетиње. У скупштини министар спољних послова, одговарајући на интерпелацију о Босни и Херцеговини, рекао је: да нове природне и историјске везују ово српски народ и да услед анексије Босне и Херцеговине у којима живи српски народ, Црногорци су обузети ратном грозницом, коју је по савету пријатељских великих сила, могао донекле утишати једино Кнез Никола својим ауторитетом и утицајем на народ. Имамо пуно вере и наде, да конференција великих сила неће моћи на смрт осудити српску народност. Босна и Херцеговина су за српски народ оно, што је московска провинција за руски народ. Не верујемо, да ће конференција одобрити преговоре аустро-турске, одвојено споразуме помоћу милиона, јер су армије српске готове, да уложе њихове егзистенције за ове провинције. Анексијом је доведена у опасност независност обеју српских земаља.

Не можемо дозволити никакво друкчије решење овог питања до или пресуђивање ових провинција Србији и Црној — Гори, или њихову потпуну аутономију. Ако нас наше наде, које полажемо у конференцију, преваре једина нам нада остаје, да се поуздамо у себе и у све Србе. Скупштина је усвојила резолуцију, којом се позива влада, да одржава што јаче и тешње везе са Србијом онако како то захтевају интереси Србије. Црна — Гора мора помоћу Божјом напред, јер нема више могућности ни разлога за узмицање.

РАСПРОДАЈА ДРВА

Буково дрво прве класе одлично добро 36 динара фат. Испод Светосавског Дома — Ђошак.

Купац се може лично уверити.

16 2-3 **М. Никовић.**

ВИНО

Српско и француско [illegible] најбоље [illegible]

Српско 1 литар бело Дин. 0·75
[illegible] 0·75
Француско 1 Боца „Отон" Дин. 1.
Француско 1 Боца „Бордо" Д. 1.
Француско 1 Боца „Медок" Дин. 1.
Француско 1 Боца „Ст. Емилион" Д. 1.
Француско 1 Боца „Марго" Дин. 1.

[illegible]

Српска [illegible] Стара [illegible] Ферјанка [illegible] Сардине [illegible]

[illegible]

Душана Тодоровића

Краљевића-Срп. Двориште Лафајета Београд

[illegible]

Телефон бр. 48 13 1—

Ученик из боље куће са добром препоруком који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је [illegible] радњи **Душана Тодоровића** Краљ. Срп. Двориште Лафајета. — Београд.

Живела Срећа

На срећке Класне Лутрије продате из радње **Исака Ј. Ешкеназија** добија се врло често

Премија од	200.000	дин.
Гл. згодитак	100.000	„
50.000	14.000	„
40.000	12.000	„
35.000	10.000	„
30.000	8.000	„
25.000	5.000	„
20.000	2.000	„
15.000	1.000	„ и т. д.

[illegible] Поруџбине извршујем одмах по пријему новаца. [illegible] од 2, 3 и 4 од сто. [illegible] Краљевине Србије и [illegible]

С поштовањем

ИСАК Ј. ЕШКЕНАЗИ

[illegible] Класне Лутрије до „Руског Цара."

НОВА КЊИГА

Изашла је из штампе нова књига од **Д-ра Савићевића**

Лепота тела

Неговање и улепшавање

Са 83 рецепта — Цена 1 динар.

Садржај: 1. Кожа — о лепоти и улепшавању. 2. Кожне болести. 3. Коса. 4. Уста и зуби.

Ова је књига [illegible] и треба [illegible] да је прочита.

ИЗДАЊЕ ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ

Мите Стајића — у Београду

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Бранкова ул. бр. 16.

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Пихтије, Ћевап на ражњу.*
Препоручујемо домаћи одлични [illegible]. Лубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно снижeној цени.
Овогодишњи „КОМИЊАК" продајемо на [illegible] по 30 п. дин.

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Dr. Милан Пр. Мазнић

са седиштем у Лешници отпочео је своју лекарску праксу.

18—16

Обућарска радња код **„Пештанца"**

Данила Бошковића и Комп.

до ГРАНД ХОТЕЛА

Препоручује своје богато стовариште најелегантније и најбоље мушке, женске и дечије обуће.
Израда сопствена. 15 2—3

Готов је и већ се разашиље пријатељима илустровани

КАЛЕНДАР „ГАРАШАНИН"

који је ових дана изишао из штампе са одабраним садржином, као први свезак *„Библиотеке,"* коју ће од сада издавати:

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи пет штампаних табака, а цена му је свега [illegible] динара. Поруџбине и новац ваља што пре упутити на адресу књижаре г. Игњата Давидовића, Чика Љубина улица бр. 14.

Књижарима и продавцима 30 од сто рабата.

699 10—10

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА
И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Прва Пина. Ужичка [illegible] Тошић [illegible] [illegible] фабрика.

[illegible]

[illegible] Ужицу [illegible]

[illegible]

[illegible] у Београду код г. г. *Димитрија Јанића* трг. на Теразијама, *Николе Мајсторовића* [illegible] „Казанџ" [illegible] (као шешира, ципела, [illegible] и т. д.).

679 10—10

У четвртак 15. јануара тек. год. у 7 часова пре подне венчаће се у цркви Св. Саве у Београду наша деца

Даринка
са господином
Миланом Радивојевићем
[illegible]

Милан
са госпођицом
Даринком
[illegible] Петровића

[illegible]

Јулка [illegible] Петровића [illegible] **Ката и Владимир Радивојевић** трг.

Адреса: *Петровић—Радивојевић*, Милерова 25. — Београд.

18 1—3

Против досадне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака [illegible]

БИЉНИ СОК

[illegible] — Прави *„Биљни Сок"* може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 д.**

„Nerolin" [illegible] **Цена 4 динара.**

„Saparin" [illegible] **Цена 2 динара.**

„Биљни теј" против [illegible] болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд* —

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против **шкрофула, отока жлезда, малокрвности, [illegible]** [illegible] и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod 0.5%, effervesc)

који се од пре [illegible] у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. [illegible]

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol Jecoris [illegible] 10% [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ове препарате могу се добити и то: у Београду у дрогеријама: Суботића, [illegible] и код „Гусара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Ревиџића, Паланци Јовановића, Смедереву Тирића, Зајечару Тунера, Крушевцу Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Илића. 104 —

С болом у души јављамо пријатељима и познаницима да је наша добра и никад непрежаљена супруга, мајка, ћерка и сестра

† ЛЕПОСАВА — САВКА

испустила своју племениту душу 6. ов. мес. на Богојављење, у 41. години живота, после кратког а тешког боловања [illegible] остављајући нас да за њом до гроба тугујемо.

[illegible] 7. јануара [illegible]

Сматрамо за нарочиту дужност [illegible] благодарност:

[illegible]

7. јан. 1908. г. [illegible]

ДО ГРОБА ОЖАЛОШЋЕНИ

супруг: *Јеврем Илијовић* [illegible] ћерка: *Загорка*; мати: *Савка*; сестре: *Васа и Зорка*; зетови: *Јован Крстић, Владимир Ђорђевић* и остала родбина.

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство: за годину 32 дин. за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Све уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радован М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 63.

ПРАВДА

Телефон 821 | НЕДЕЉА 11 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 11. | Телефон 821

Њ. В. ПРИЈЕСТОЛОНАШЉЕДНИКУ СРБИЈЕ, ЂОРЂУ

— Писмо из Босне —

Сарајево, 6. Јануара.

Височанство,

Турска нас продала!

Ах колико снага и страховита трагика лежи у ове цигле три ријечи! Прије 30 година дигли смо се да стресемо са себе ропство; поднијели смо велике жртве, само да се ослободимо, да се прикључимо својој слободној браћи, али нас тиранска Европа баци из једног у много веће и теже зло; извади нас из једног и баци у друго много црње ропство. Проклета Аустрија нас је 30 година пљачкала и мучила; 30 нас је година сиромашила; 30 је година са нас кожу гулила док најзад није све то крунисала највећим злочином припајањем несретне Босне и Херцеговине својим земљама.

Тридесет смо година шутјели и трпјели, правије речено морали смо шутјети, надајући се да ће доћи час ослобођења, да ће доћи задњи час оне досадашње владавине Аустро-Угарске у нашој чемерној отаџбини. Држали смо, да ипак неће моћи Европа дозволити, да један народ пропане и за увијек остане у ропству једне Аустрије, али смо се у надању грдно преварили. Изгубили смо вјеру у правду, изгубили смо вјеру у поштење читаве Европе, кад та „хумана“ Европа дозвољава да се у XX вијеку [illegible] један читав народ. Па и кад је анектирала нашу отаџбину, вјеровали смо у велике силе, да неће дозволити, да мрска Аустрија вјечно остане у нашој отаџбини, али како изгледа данашња политичка констелација, према нама нема нико љубави; нама, бар, изгледа да нас је читава Европа оставила, осим двију српских земаља: слободне краљевине Србије и слободне књажевине Црне Горе.

Али нас је највише поразило, управо убило, то да Турска продаје своје поданике као марву. Па зашто нас је тек продала? Та и сами Муслимани нису знали за овај споразум о Курбан-бајраму, него што је Турска примила за једног свог поданика. Али у томе великом злу има и једна велика добит: бар је јасно видио сваки Муслиман Босне и Херцеговине, да му нијесу браћа Турци.

Разочарани смо се на све стране и видимо да нам нема спаса док год Србин моли и проси, него нам је једини спас у Србиновој пушци и бајонети!

Височанство!

Чули смо за Твоје велико, патриотско и јуначко срце. Чули смо за Твоју храброст; чули смо за Твоју неустрашимост; једном ријечи чули смо, да си достојан потомак Великог Карађорђа! Заклињемо Те Богом, заклињемо Те оним што је Србину најсветије, заклињемо Те српском завјетном мисли, поведи нас у бој против нашег најљућег душманина, поведи нас у свети рат, па или смрт или слободу читавоме Српству да извојујемо.

Преклињемо Те народ као мјеродавник и у Београду и на Цетињу нека јекне српски топ, нека засијају српске бајонете, нека загрокће српско пушчано, нек одјекне у Европи, да Србин објављује душманину рат, не чекајући, када ће се на њега смиловати егоистична Европа. Поведи храбру српску војску у бој против душманина, стани се на чело српске војске, желне крви душманина, учини то, јер је то Твоја света дужност; то ти налаже света српска завјетна мисао, на то Те сили већи дио Српства, које стење и у XX вијеку у ропству.

А ти то можеш учинити, у Теби има снаге и моћи, у Теби има повјерена српска војска, у Тебе се узда Српство. Нестрпљиво очекујемо онај свети моменат, када ћеш на челу српске војске прегазити бујну Дрину, али и ми ћемо понијети пушака, с којима ћемо просипати оне плаћене бирократске мозгове, који су 30 година једно мислили, како ће нам што више јада нанијети. Подијели нам бајонета, по којима ћемо разносити срца наших душмана и то она покорјена срца, која су нас из дна душе мрзила, која у себи нијесу имала ни мрве љубави према овоме народу од кога живе, — једном ријечи којим средствима да палимо, рушимо, убијамо, сијечемо и да буде тешко свакоме ономе ко није Србин.

Височанство!

Србину нема спаса, док на бајонети не извојује себи слободу, а кад заметне у свети рат, Бог зна какве ће се онда створити политичке прилике, па и сама Европа другојачије ће онда гледати на Србију и Црну Гору и онда ће морати водити рачуна и о Српству. Увјеравамо Те, узданицу наша да је за Тобом четири осмине народа јуначке Босне и кршне Херцеговине; увјеравамо Те да ће се и Муслимани заједно са својом православном браћом најодушевљеније борити. Повеси свети барјак ослобођења, за Тобом је одушевљено Српство, за Тобом је одушевљена и храбра српска уједињена војска, и у томе очекивању кличемо:

Живио храбри Пријестолонаследник Ђорђе!

Смрт Аустрији!

— Ђ.

О МИНИСТАРСКОЈ КРИЗИ

„Н. Сл. Пресе“ има из Београда телеграм, да у овдашњим политичким круговима преовлађује мишљење да је оставком Велимировићевог кабинета *отежано мирно решење сукоба с Аустро-Угарском.* И сад се не може сумњати у миролубивост ових мирних и умеренијих чланова кабинета, министра спољних послова д-ра Миловановића и министра унутрашњих дела Милосављевића, али не треба предвидети, да је овај кабинет са Скупштином пустио да Пашић уђе у пустоловну политику и пошто влада мисли и даље радити с истом Скупштином, то се мора држати и помагати скупштинску резолуцију. Нарочито, сад после погодбе Аустро-Угарске с Турском та се резолуција мора модификовати, јер се Пашић, творац те резолуције, показао као недалековиди политичар, тражећи у тој резолуцији аутономију Босне под султановим суверенитетом, а кад је цео свет могао знати, да ће настати погодба Аустро-Угарске и Турске, а тиме и одустанак султанов од суверенитета. *Али данас се не може одустати захтева о аутономији и већ се чује да се остаје и даље при том захтеву сама погодба захтева и султановом суверенитету, а тражи се аутономија под гарантијом великих сила.*

Али чим и да се узме да ће, с обзиром на споразум између Аустро-Угарске и Турске, влада и Скупштина одустати од захтева о аутономији, ипак ће остати од основе захтев у резолуцији. *Истина су те захтеве само формално [illegible] али је [illegible] територијална компензација. А с погледом на чисте и јасне жеље меродавних кругова А.-Угарске на нас није ни мало [illegible].* Нова влада са старом Скупштином или стара влада с новом Скупштином остаће без српске политике ни [illegible], али свеједно остаје све по старом. Осим тога у редовима владе [illegible] се сазнаје, да је кабинет Велимировићев из уреда не [illegible] слабљење, јер је он остао на влади само зато, што се обе владине групе нису могле сложити у томе заједничком образовању новог кабинета. Велимировић са својом влашћу бива давно [illegible] па да сада уступи место Пашићу и његову [illegible], који не може решити ово стање. А из нових избора не могу се решити ни један ни други, јер би то у садашњим приликама била опасна експериментација. *Оваквим решеном кризом како је сад решена, неће се ни много олакшати на мирно решење спорних питања између Аустро-Угарске и Србије, нити ће тиме постати унутрашње прилике, на против је сад у унутрашњој ситуацији положај постао још критичнији.*

† ПОП БОГДАН ЗИМОЊИЋ

Из Мостара јављају да је у Херцеговини преминуо чувени јунак из устанка 1875. године, поп Богдан Зимоњић, који је био устанички војвода.

Ма да је тај устанак био једна фатална погрешка и ма да је и донео несрећне последице српском народу, ипак се то не може у грех приписати тадашњим устаницима, већ ондашњим политичарима, које су српски устаници слушали. Поп Богдан, као и сви његови другови су желели све најболе својој земљи, а што је насупрот испало, то је зла и горка судба Србима донела. Поп Богдан се храбро борио и своју крв проливао за свој род, па зато је и право да му свако, од његова пространа рода пошаље и [illegible]:

Бог да прости попа Богдана и лака му српска земља, коју је својом крвљу топио!

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

„Велеиздаја“

Свештеник јаворњански Матеј Пуцовић мојављује да он није рекао оно што му се подмеће у оптужном акту против похапшених Срба „велеиздајника.“ И сведок Цревар, на кога се позива оптужба вели да су и његове речи, које је рекао истражном судији, у оптужном акту лажно и зло намерно изложене.

Читуља

На Св. Јована умро је у Мартонашу у 58 години живота Тоша Петковић, пенсионисани учитељ. Био је и добар родољуб и ваљан школски радник.

„Српски дом.“

У Иригу је основано друштво за подизање „Српског дома.“ [illegible], на други дан Божића је у истом циљу приређена и забава. Чист приход био је 200 круна.

ВАСКРС Г-ЂЕ ГИЛОТИНЕ

Велики спор о смртној казни. — Сенат побеђује. — Неодлучност г. Клемансоа. — Бријанова беседа. — Социјалисти Вивијани. — Пад Крипијев. — Гилотина у Бетину. — Браћа Поле. — „Доле са гилотином!“ — „Живео џелат!“ — Помиловна молба.

(Писмо „Правди“)

Париз, 6. јануара.

Нешто мало задоцнио сам са овим писмом, али се надам, да ће ме поштовани г. директор „Правде“ извинити, ако не због чега другог, оно због пуне занимљивости, што му је прибављам у овом писму.

Француска народна скупштина сукобила је се спорила са министарством, па после сами министри између себе о томе: да ли треба укинути у Француској смртну казну или дати новог посла г-ђи Гилотини? Спор је решен у корист Сенату и овај господин, који је четири године седео скрштених руку, позван се сада враћа у активну службу. Са својим страшним апаратом посетио је провинцију, где је већ успео, да скине четири човечије главе.

На тај начин свршило се оно, у шта до последњег момента нису хтели веровати многи другови и пријатељи Клемансоови. Зар да Клемансо допусти, да се под његовом управом врши смртна казна то „законско крвопролиће,“ то „законско убиство“?! Та против тога је Клемансо целог свог века војевао! Али, као што се види, и то се десило и Клемансо се, кроз званично комунике брани, да је министарство морало прибећи тој мери, јер је узалуд окушао сва друга блажија средства. Иначе Клемансо није да се позна, да за најновије гилотинирање не прима на одговорност, већ ресорни министар Бријан, кога се као министра правде ова погубљења највише и тичу. Међутим министар правде Бријан само пре три недеље говорио је такву ватрену беседу против смртне казне, да му је на тој беседи честитао и сам Жорес, који две године са њим није говорио, те су се том приликом и измирили.

У Клемансоовом кабинету има још два министра, којима је због смртних казни ипак неугодно пред парламентом и јавним мњењем. То су социјалисти Вивијани, који је остао министар не тамо одобрио смртну казну, и министар трговине Крипи, који ће на сву прилику оступити. Крипи је, пре но што је постао министар, био председник парламентарне комисије, која је имала да решава о смртној казни, па кад се комисија изјаснила за њу, Крипи је дао оставку, јер је ватрени противник смртне казне. Ако ће доцније да остане веран свом ранијем убеђењу, он ће морати у оставку, па ма колико га Клемансо задржавао.

Опозиција у парламенту веома је задовољна овим обртом у поступку Клемансоа, који је због тога много изгубио од своје популарности.

После овог увода, да пређем на сам опис гилотинирања, извршеног пре неки дан у Бетину, у департману Па де Кале. Имали су да се погубе четири разбојника, међу којима беху и два брата Поле, од којих је старији Авељ био вођ дружине.

Осуђени на смрт разбојници били су у тамници још од пре два месеца и нису могли знати, шта их очекује јер су се једнако надали да ће их председник републике помиловати. Та их је нада као што се види, преварила и већ у понедељник у зору почеле су припреме за њихово погубљење. Негледајући на врло рано доба ипак је грдна маса света опколила место погубљења. Густа магла, која је тог дана пала, сметала је љубопитљивцима, да све виде како што су желели.

Прво су изведена два Авељова саучесника, чија сам имена заборавио. Они су били тако рећи донети на губилиште, јер беху толико онесвешћени, да беху ван себе од страха. Гилотином је руководио мали Дејблер, чији су отац, дед и прадед такође били џелати. Оба брата Поле показали су више храбрости, а старији Авељ, који је кажњен последња, чак се трудио, да буде и театралан.

Оба саучесника са пуно побожности и покајања саслушали су реч и молитву свештеникову. Кад је свештеник приступио Авељу и кад га хтеде загрлити ради опроштаја, Авељ га је гурнуо у страну и викнуо: „Доле с поповима!“ Затим се, учинивши неколико корака унапред, обратио присутнима и иронично им рекао:

— Ми нисмо вредили ништа, али ви, који сте се овде сакупили, не вредите ни толико!

У 7 што час. све је било готово. Светина, сакупљена око гиљотине, понашала се као да је у позоришту. Кад се Дајблер и његов помоћник спремаху, да приступе казни, светина је клицала: „Живео Дајблер!“ А кад су разбојничке главе пале под ударцима секире публика је пљескала и певала. Целу ту ноћ, и ако је киша падала, ишла је светина по улицама и певала куплете, спеваване за овај случај.

Свет се око гиљотине почео скупљати још око 2 сата по поноћи. Очекивало се, да ће народ протестовати против казне, али тог није било. Само се у новинама, кад је више улегло у лице, што ријски доказивало, да смртну казну треба укинути.

При погубљењу беху присутни новинари. Сам акт погубљења фотографисан је за кинематограф.

Авељ Поље, пењући се на гиљотину, мимогред се обратио полицијском комесару и рекао му:

— Надам се, господине, да ће се држава постарати за моју жену и моју сироту децу!

Ноћ у понедељак по погубљењу имала је у Бетину вид какве чаробне светковине.

&.

Дневне вести

Тајна седница. И јуче је Народна Скупштина држала тајну седницу, на којој је министар војни учинио известна саопштења.

Српска нота. У понедељак ће српска влада упутити великим силама ноту, у којој износи своје гледиште на питање о анексији Босне и Херцеговине и српске захтеве нарочито с обзиром на турско-аустриску погодбу.

Забрањена „Правда“. Јучерашњи број „Правде“ забранила је Управа града Београда због уводног чланка *„Да се забележи и не заборави“* у коме је нашла увреде за Краља.

Видећемо да ли ће истог мишљења бити и суд.

Питање г. П. Маринковића. На јучерашњој скупштинској седници г. П. Маринковић посланик питао је г. министра војног:

Је ли му познато како се резервисти после одслужене вежбе отпрашају кућама?

Као очевидац присуствовао је врло ружним сценама. Велики број резервиста у повратку кућама навалили су на брод Срп. Брод. Друштва, али како је било време веома хладно, то су они са билетом III класе ушли у I класу и отале истерали све путнике на поље, да би се они огрејали. Резервистима се заиста не може много замерити, кад се зна да су они на служби непрезебли, па би било неприродно и свирепо тражити од њих да се још и цео дан мрзну на крову од лађе. Али није право ни да други путници страдају од њих.

Зато би требало да команда води рачуна о отправљању резервиста кућама, па да за њих узме засебан брод, кад их има више, и да их спроводи до извесне тачке са старешинама. Јер у гомили људи без надзора и власти увек су склони да праве изгреде.

Је ли све ово познато г. министру војном? И је ли вољан што предузети, да се одлазак резервиста правилније врши?

Постављен. Прекјуче ноћ на министарској седници, потписан је указ којим се г. д-р. Миша Вујић поставља за посланика I класе у Риму, пошто је најпре добивен од италијанске владе пристанак.

Честитамо г. Вујићу, и радујемо се што је Србија добила једног тако достојног представника.

Комесар у Солуну. Министар спољних послова послао је комесара свог у Солун, који ће прегледати рачуне тамошњем српском консулу Влади Љотићу, о чијој је неисправности у штампи ових дана било доста речи.

Скандал у Скупштини. Публика је јуче „уживала“ у једном скандалу у Скуп. Посланик г. М. Радивојевић упутио је скупштинском председнику кратко питање због недоласка посланика у седнице, тражећи да председништво предузме мере против таких посланика. Познати Коца Милетић рекао му је на то, како и он лане није долазио у седнице јер је опструисао, и тако и он ометао рад. Радивојевић му је одговорио да то није истина, јер је тада био болесан, за што има лекарско уверење. На то му фузионашки посланик Јоца Селић добаци „лажеш“, а Радивојевић му одговори: „Ти си нитков!“ Услед тога је настала велика ларма, која није престала и поред свеколиког звоњења председникова, те је најзад седница морала бити прекинута.

Опет Форгач. Јуче пре подне посетио је министра спољних послова г. д-р Миловановића, Форгач аустро-угарски посланик, и код њега се подуже задржао.

Отпуштени. Драгомир Арнаутовић писар срески у Обреновцу и Милан Кузмановић писар срески у Владимирцима отпуштени су на основу § а 76. из државне службе.

Интерпелација. Хрватски делегат на угарском сабору др. Душан Поповић поднео је интерпелацију на министра председника Векерле о приликама у Хрватској. У интерпелацији се нагласито говори о „аспирацијама“ Србије.

Хладноћа у вагонима. Жале нам се многи путници који путују нашим железницама да се вагони у дневним возовима не греју уопште. Путници не могу да објасне себи узрок овоме неложењу, кад би то требала дирекција да учини у свом сопственом интересу.

Читуља. На св. Јована умро је у Крагујевцу Драгиша Брајковић, поштар у пензији. Покојник је био син пок. Милована Брајковића. За собом је оставио жену и двоје женске деце незбринуте.

Бог да му душу прости.

Одбор за анексиони предлог. Одбор у бечком посланичком дому за предлог о анексији Босне и Херцеговине конституисао се и изабрао за председника бившег министра Чеха д-ра Пацака.

Нема седнице. Данас Народна Скупштина неће држати седницу.

Мразеви. После прилично јужног времена, од Богојављења су настали велики мразеви. У колико пред подне мало и отопли, у толико више стегне мраз пред вече и ноћу, све до сутра дан пред подне. Јуче је био највећи мраз у овој години.

Ћамила пашин пад. Цариградски „Хукуку Умумије“ приписује пад кабинета Ћамил пашина услед припремљене [illegible] опозиције турско-аустриском пакту о Босни.

Демантии. Из Беча побијају садржину турско-аустриског протокола, који је донео „Тајмс“, по коме смо га и ми саопштили.

Пуштени. Првостепени суд за варош Београд нашао је да нема места стављању под суд Неше Стојановића и брата му Захарија, који су били оптужени за дело фалсификата, па их је пустио на слободу.

Помрли од зиме. Министарство унутрашњих дела добило је телеграфски извештај, да су се прошле ноћи посмрзавали на путевима и од зиме помрли:

Радивоје Димитријевић тежак и Љуба Бугарчић сточар из Сеније у срезу гроцканском,

Милан Мрценић тежак из Гривске у срезу арилском окр. ужичком, и.

Милош Пауновић из Ждрела у срезу млавском окр. пожаревачком.

Лешеви су предати породицама на сахрану пошто је утврђено да су од зиме помрли.

Напредњачка забава. Месни Одбор Напредне Странке за град Београд, решио је у споразуму са београдским клубом „Напредак“ да приреди ове у Београду заједнички партијску забаву. Забава (игранка) биће 31. ов. мес. у сали код „Коларца“ и нарочити одбор, који је за ту цељ изабран, почео је да ради на припремању ове забаве која ће бити једна од најлепших у овој сезони.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— У Малој Азији био је веома јак земљотрес и начинио велике штете. Земљотрес је сасвим уништио место Фуча. Срушено су 670 кућа. За људске жртве до сада се не зна.

☐ Указом руског цара одобрена је конверзија 4 и по процентног зајма у номиналном износу од 385 милиона рубаља.

(|) Опсадно стање за Петроград и петроградску губернију продужено је још за пола године, т. ј. до 8. јула.

„ Уважена је оставка руског министра марине Дикова.

| У Риму је умро ђенерал Салети, бивши шеф талијанског ђенералштаба.

[] У Угарској се очекује да избије министарска криза.

§§ Мисирли Саба паша, који је био позван у Цариград ради реорганизације поште и телеграфа, дао је оставку.

() Сандански и Паница, бивше бугарске војводе, које живе у Солуну, добили су места код турске цивилне полиције.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Ругала се сова сеници!

Ваљало је видети јуче српски парламенат! У њему беше проговорио онај инстинкт српског радикалног дрипца, који већ 30 година сапиње ову земљу, те она клеца на свим корацима у унутарњој и спољној политици.

Нашао се г. *Мика Радивојевић* да попује о дужностима!

О чега ти нема у овој божјој штали! Но боље је и то чути но бити глув.

Г. Мика учествовао у три, и словом три опструкције, и пуно других опструкцијица; г. **Мика** био са свим напустио своју дужност судије у Ваљеву; г. Мика кажњен као судија од стране највишега суда — Касације, уграбио ту осуду и одлуку помоћу партијског министра из [illegible] Србије, и тај речени г. Мика попује другима: како вала вршити дужности!

То је опет згромило другог једног честитог човека, уваженог г. Николија — Коцу — Милетића, те скочи и привиче: придржи ми мајко копље, да се сита курве нагрдим! И тако је посрамио г. Мику, да је то било милина чути и видети.

А г. Јоца Селић је дотурио један „мост,“ као на конгену, наравно у грањама, те су се браћа радикали и господа парламентарци — баш као у Енглеској, како би то објаснио г. Ст. М. Протић, — побусили на пасја кола.

Један вели другом: „лажове!“ а други њему: „нитково!“ трећи се умеша и повиче обојици: „лопуже!“ а они сви њему: „битанго!“

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превод с француског

(147)

XXXII

Господин Пардајан старији

Пардајан задрхта. Учини му се да поред себе види провалију и на дну те провалије неке сенке које се померају и виду [illegible] непознатом шапу.

— Монсењеру, рече он, ја не познајем његово величанство, кажу да је краљ слаб и рђав; кажу да пати од неке болести која га доводи у беснило; кажу да је без милосрђа као и без храбрости; сто пута више свет... Али ја не знам ништа... знам само једну ствар: такав краљ није кадар да улије никоме истинску оданост.

— Ако тако мислите, онда ћемо се моћи споразумети. Ви сте слободни, смели, пуни храбрости и вештине; у место што расипате та драгоцена својства у којекаквим беспосличењима по друмовима могли бисте да их употребите у једном великом делу. Ту има опасности. Али вама се опасност свиђа. Шта бисте ви рекли кад би место тога блесавог, суровог и болесног краља дошао краљ који би био сушта племенитост, који би био велики и по срцу и по рођењу, млад, одушевљен, веселе слике, који би био кадар да да свима који га окружују прилике да се и сами прославе?..

— Монсењеру, ви ме просто предлажете да уђем у заверу против краља..

— Да! рече одлучно Моморанси.

Пардајан климну главом и зашкрипну зубе.

— Видите, продужи маршал, сва ваша издајства нису учинила да изгубим поверење у вама. Људи вашег кова ретки су и када се на једнога наиђе, онда човек осећа сву срећу што може да говори отворена срца..

— Не кријем, монсењеру, само та срећа може да одведе и на губилиште..

— Да се нисте уплашили?

— Чега бих се имао плашити, кад се чак ни вас не бојим?

— Па зато вас онда спречава, рече Моморанси осмехујући се. У осталом треба да вам објасним да од вас не тражим непосредно учешће, већ само помоћ.

— Објасните то, монсењеру, и бојте се. Чудновато је како тешко разумем кад се озбиљно говори [illegible].

— Ево ја сам ушао у ту заверу, ма какав јој био свршетак, ја ћу ићи до краја. Може настати тренутак када ће ми требати да имам око себе поуздане људе. У случају пораза, тешко ћу моћи да се браним сам или са неодређеним људима. Најзад мени је потребан неко који ће бдити над мном да бих ја могао слободно да радим. Ако идем у бој тај неко биће поред мене, готов да одбије ударце који су мени упућени; ако будем заробљен, он ће се старати да ме ослободи. Неко има више способности и потребне окретности за борбу такве врсте. Исто тако кад ми буде требао посланик ви ћете бити верни тумач мојих мисли и моћи ћете говорити у моје име..

— Почињем да разумевам, монсењеру. Ја ћу бити рука која ради, и чија неће моћи да зна која мисао управља том руком.

— Изврсно. Дакле, пристајете ли?

— Пристаћу, ако будем имао рачуна.

— Шта тражите? Говорите слободно. Немојте се устезати.

— За себе не тражим ништа.

— Даћу вам пет стотина талира месечно, док год будете остали у мојој служби. Је ли доста?

— И сувише. Али, монсењере, то је плата, а не награда.

— За кога тражите то, кад не ћете ништа за себе?

— За мога сина.

— Ах! Ви имате сина!

— Зар вам то нисам рекао, монсењеру?

— Јесте, заиста. Добро шта тражите за њега?

— Ако посао не испадне за руком, суму од сто хиљада ливара.

— А ако посао испадне за руком?

— То значи ако на престо доведемо краља кога хоћемо? У том случају не тражим вам новаца, монсењеру. Али ми се чини да ће поручничко место са витешком коњичком бити достојна награда мога сина, сина човека који вас је у послу послужио. У толико пре што ће вам тај син, ако се не варам, донети мач, који уважавам вас, није за одбацивање.

— Што се тиче сто хиљада ливара, рече маршал, на то одмах пристајем. А што се тиче капетанства обавезујем се да у ред поклона које мислим да поставим, уметнем и то.

— Врло добро, монсењеру, наша ми је реч довољна.. за сад.. Кад ће почети рад? Другим речима: кад хоћете да дођем у Париз?

Маршал се мало замисли.

— Па, рецимо, кроз два месеца, рече он најзад. До тога доба неће се ништа озбиљно предузимати. Биће најбоље да будете у моме двору кроз два месеца најраније.

— Биће, монсењеру, чак и раније.

— То не. Биће добро да се никако и не појавите у Паризу пре тога времена. Исто тако кад будете дошли биће најбоље да одете право у дворац Мем и да вас нико и не види.

(Наставиће се.)

И да видите, сви су били у праву!

Све за странку!

Слика радикалне правде и поштења

Хоћу да вам наведем пример, како у Србији нема правде ако се нема пријатеља, и да породица човека, који је имао 28 (и словима: двадесет и осам) година учитељске службе, који је био поштен и савестан чиновник може остати без пензије, на сокаку.

Реч је о мом оцу.

Мој отац је био ватрен радикал, кад је изашао из учитељске школе, која је тада „лиферовала" све саме радикале. Он је, као радикалски учитељ агитовао по селима и радио за радикале. Одговарао је под пок. краљем Миланом и био у затвору четири шест месеци. Он је заиста, као учитељ у вароши Пожаревцу восио дугове и разне закупе појединим побуњеним члановима радикалне странке, док су они тамо издржавали своју казну и све то из радикалства. Учитељ је био 13 година и никад није имао у своме животу ни једну мрљу која би га могла окарактерисати као немарна радника. Само је био велики партизан, и то му је најзад и дошло главе.

Године 1890., за време кабинета г. Владана Ђорђевића у коме је био и г. Вукашин Петровић, врло добар пријатељ оцев наговорили су га да му свој наредан да пређе у порезничку струку. То је био несмотрен корак мога оца. После 13 година учитељског рада, после толике борбе у животу, у мучном учитељском животу, почети све то поново са порезничком струком било је заиста нерасмишљено.

Сећам се добро да су га и многи његови пријатељи саветовали да остане где је, али он није хтео то да чује. Говорио је: „Хоћу ја промене! И овако ми је већ досадио живот у овом проклетом учитељству, где сам увек на ратној нози. Хоћу да будем мало на миру!" Али он је варао. Г. Вукашин Петровић наредио му је указ и одмах га поставио за порезника III класе И тиме му је угодио једва напредњак, против којих је он тако дуго био; против којих је и остао после тога, док се није на крају свога живота освестио, разочаран због „поштења" радикала, те постао ако не права [illegible] напредне странке а оно бар [illegible].

Мој отац је и у новој струци био вредан и марљив радник. Немојте мислити да му је то, као сви кажем. Не, то су доказале и многе комисије, које су изненадно долазиле да му прегледају касу. Био је премештан сваког шестог месеца и то су све радили они за које се он и као порезник борио и за које је агитовао. Последњи премештај га је задесио опет у Пожаревац и он га је и у гроб отерао.

Нећу да кажем да и мој отац није имао мана. Та сви ми, како од највећих па до најмањих, имамо мана па их је имао и он. Нешто око последњег избора послали су га и он је био председник у једном селу у округу пожаревачком (чијег се имена не сећам добро). Само знам толико да ми је казао: Ко ли ће сад нагурати радикалну кутију, кад идем у село коме су готово све саме напредњаци!" И у том истом селу он је истерао преко 60 и нешто фузионашких гласова. То је много за једно село. Дошао је кући и тужио се да му је тешко и на срце је превише. После 15—16 дана изашао је указ од владе фузионашке којим два млађа порезника из истог одељења у коме је и отац био, добијају класу, док мој отац 9 година чека у III класи! То га је довело до очајања. Нешто то и иначе тешка судбина, врло и непрестано идење по селима дошли су му главе.

Пред саму смрт један његов добар друг и пријатељ написао му је молбу, да му Народна Скупштина а то радикална већина, узме 19 год. учитељске службе. Али, она није то хтела, она је одбила једног свог заслужног човека. То га је највише потресло и тај потрес му је можда и нанео смрт. И он је умро, оставивши жену и тада малолетног сина без пензије, јер му је требало још само 6 (и словима шест) месеца па да има 10 година ужасне службе. А Народна Скупштина је прешла ћутке преко молбе, валда само због тога, што није било ни једног од главешина фузионашких да запови (или још боље нареди) за мога оца и за његову породицу. Двадесет осам година служити сву државу, умрети као частан и поштен чиновник, па оставити породицу без икакве помоћи, без игде ичега, то је доиста бедно и жалосно.

Сећам се да ми је оно рекао једног дана у својој тешкој болести: „Само кад бих оздравио, ја би знао за кога бих и где радио." Примао је стално „Правду" и можда су његови противници и то доставили „где треба" те му је можда и то сметало и у напредовању и у гроб.

И тако породица једног чиновника српске државе, слободне српске краљевине, који је пуних 28 година без прекорно служио, остаје на сокаку, без икакве помоћи.

Жалосно, заиста жалосно!

Молим вас, господ. Директоре, пустите у ваш цењени лист ово неколико редака, да се види поштење радикала, тих „поштених" људи и „спасилаца" земље.

У напред благодаран

М. Ђ. Ивановић
ђак Трг. Академије

Из војске

Јел' грешка ил' нешто горе?

Из многих крајева Србије стижу нам жалбе на војне власти и њихов рад око позивања обвезника на војну вежбу. Док су се поједини обвезници позивали два па и три пута узастопце у прошлој и овој години за вежбу, дотле се други из истог позива и истог рођења или у опште нису позивали или ако су се позивали давала им се могућност да вежбу избегну.

И јуче смо добили једну такву жалбу из Пожаревца у којој се наводи и један конкретни пример:

Прошле године у септембру месецу позват је са осталим обвезницима и Борисав И. Савић, син Илије Белосављевића трг. из Пожаревца, али он нити је на вежбу ишао нити је због тога узиман на одговор.

На овакве појаве требало би обратити најстрожију пажњу, јер оне утичу деморалишући на дух војске јер убијају вољу у свакоме да одговори својој војничкој дужности Кад се једном у маси створи уверење да се на војне вежбе позивају само они, који немају протекције или немају новаца, онда је свршено са патриотизмом и одушевљењем.

То треба да имају на уму они којих се ово тиче.

ЗАТИШЈЕ

Тишина свуд, у Српству свом
Срца се губе, [illegible]
Мисли се боре, ћуте [illegible]
Дрвље и грање, [illegible]

[illegible]
Гусле и слово, [illegible]
Умукла песма, [illegible]
Без њих борбе, у [illegible]

Ђаз' је пред буру, тишина ова
Пред страшним вихром, [illegible]
Која ће [illegible] душмана [illegible]
Која ће спасти, земљу и срам?

Београд јануара 1901

Милан Тешкић

КРУШЕВАЧКА ХРОНИКА

Крушевљани за „Српски Крст". — [illegible]. — Забава Женске Подружнице. — Крушевачко Казино. — Братоубиство.

Крушевац, 7.—I.—1901.

Да и престоница Цара Лазара није остала као остали народи у Србији и да не равни свој протест против отмичарског поступка Аустро-Угарске, то се само по себи разуме, али је Крушевац отишао још и даље. Поред разних образованих разних патриотских друштава, која бодре дух и челиче вољу [illegible] српских ратника, најбољих [illegible] грађана, ради се много на томе да Српском Црвеном Крсту и Народној Одбрани стане на расположење што јача материјална средства. Ради тога, све једно и приватне установе, певачка друштва и т. д. добар део својих добити намењују овим патриотским установама.

*

Вредно је нарочито забележити и одати захвалност [illegible] „Удружење [illegible] Крушевац" које је [illegible] интересима а без обзира на [illegible] свога председника Благоја Петковића, проф. кр. гимназије, [illegible] свој друштвени капитал, [illegible], у 350 дин. поклонило друштву Црвеног Крста с молбом да Црвени Крст набави завојни материјал од [illegible] тих људи, који су [illegible] радом у борби за ослобођење, али ипак српски [illegible] не могу принети на олтар отаџбине.

Колико толико, [illegible] родољубља у [illegible] најпопуларнијих [illegible], на које би се, да је среће, требало да угледају многи [illegible].

*

У низу различитих забава које смо у току ове сезоне имали преко нарочито истаћи забаву Крушевачке Женске Подружнице у заједници са Колом Српских Сестара, одржану у очи Нове Године, у корист наше Народне Одбране.

Забава је одржана у хотелу „Таково", који је нарочито за ову прилику [illegible] украшен, [illegible] г. Влајко Стефановић. Забава се састојала из два дела:

I. део Асоло из опере [illegible] од Чајковског, певала је г-ђица А. Нарандићева наставница женске школе, [illegible] г-ђица Станислава Матићева [illegible] мајора г. Стевана Матића.

II. „Живе слике" пример из наших дана, у [illegible] живим сликама изводили су ученици женске радничке школе и ученици основ. школе, [illegible] славу и величину [illegible] Босне и Херцеговине у личностима: „Вила из Босне" (г-ђица Добрила Павловићева) „Вила Херцеговине" ([illegible] г-ђица Јованка А. Шепићева) Краљ Твртко, Херцег Стефан, Старина Новак, Марко Миљановић, Св. Сава (Милутина Јевђа и [illegible] са [illegible] „Карађорђе" ([illegible] сиромашног детета, Милана Митровића — Цветића).

Две сестре: „Вила из Босне" и „Вила из Херцеговине," обучене у српску, [illegible] своје браће, која им је заложила 30 година робовањем, с вером и надом у Бога, да ће и Херцег-Босна свануте да им старе српске славе и величине и да ће оне, како, бити право [illegible] братске једнакости и слободе.

Призор је био величанствен, а [illegible] публику, када се на позорници појавио „Карађорђе" са речима:

„Бојовао си [illegible] Србин никад није тражио милости и помоћи до од Бога и своје мишице, — тако је сада Србија — [illegible] руком на Босну... те неће и Србином се звати... [illegible] на позорницу.

Пред управа Женске Подружнице и Кола Српских Сестара, као покретачи ове забаве заслужују сваку похвалу а уважене г-ђице Нарандићева и Матићева [illegible] признање [illegible] и помоћу.

Посета је била сјајна, требало је бити и боља с обзиром на ово, [illegible] крушевачких трговаца за ову забаву били су [illegible].

*

И Крушевац као и Шабац (по речима [illegible] дописника) [illegible] Шабац се [illegible] јер је [illegible] Крушевац [illegible] барутанама, али Крушевац, [illegible] — [illegible]. И поред [illegible] г. Жика Илић и [illegible], благодарећи само [illegible] грађана, Крушевац је био и остаје једино [illegible] из кога [illegible] болести [illegible] не избијају.

По грађанству је да само себе у интересу [illegible].

*

Станоје и Душан браћа [illegible] из Крушевачког среза, [illegible] у братској слози и љубави. [illegible] био је [illegible] браћа [illegible] што га је Станоје — [illegible] — [illegible] своје [illegible] Оно [illegible] је до [illegible].

Сад пред Божић, Душан [illegible] Станоје [illegible] брата [illegible] брат Душан не буде још дошао.

[illegible] да га Душан [illegible]. По [illegible] Душан [illegible] брату у прса... „Не [illegible]," [illegible] братоубица Душан [illegible] „Знао ти б'о [illegible]!"

Таква случајем сад брат брата, [illegible] дана.

[illegible]

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

израђено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробњице

(Наставак)

Црне литургије нису биле једини обичај, чији је обред захтевао дечју крвцу. За то је и био огроман трошак Воазенове и њених другарица, врачара. Деца из незаконитих бракова, напуштена од девојака, деца која су откупљивана од сиромашних матера, нису била довољна; многе су врачаре биле наведене да на тајне прилике убијају своју властиту децу. Ево једног примера, који на страшан начин илуструје тај детаљ: Воазеновичина кћи, која се налазила у очи порођаја, побегла је и није се вратила кући пре, док није своје дете наместила на сигурно место. — Ла Рени пише Лувоау: „Не треба заборавити велику узрујаност у Паризу године 1676, разне гомиле народа и знаке устанка на многим местима у граду услед једног гласа, да краду децу те да их закољу, а није се тада могло објаснити како је тај глас постао. Па ипак је овде онде народ прелазио у ексцесе против жена, на које је сумњао да краду децу. Отпочета је истрага (против оних који су се бунили против врачара), једна жена која је чинила насиља, осуђена је на смрт, али је једним краљевим тајним писмом помилована.

Као и све врачаре, тако се и Воазенова разумевала и у медицини. У њеним се активима налазе рецепти против бубуљица на лицу, лек против главобоље, подаци о „кукуревовој есенцији, помоћу које је Вестминстерски декан живео сто шездесет и шест година". Она је била примаља, али се бавила поглавито и побацивању деце. „Изнад собе, у којој је Воазенова примала своје консултације, налазила се нека врста тавана, где су вршене те операције а иза њега једна соба с пећи, у којој су се нашле мале, изгореле људске кости".

У тој су пећи спаљивани мали лешеви. Једног дана у једном слабом тренутку признала је Воазенова „да је у пећи спалила тела преко две хиљаде и пет стотина прерано рођене деце или их је закопала у свом врту". Овде опет наилазимо на једну значајну црту. Врачара је полагала велику вредност на то, да се та деца крсте пре њихове смрти. Једне вечери била је Лепере[illegible], другарица Воазенове, с врачарином мужем у њеном кабинету, кад се Воазенова, која је радила на тавану, сиђе сва радосна и весело повика: „Хвала Богу, дете се ипак могло крстити".

Такво је било ово чудновато створење — последња врачара, која је занимала Мишлетов дух, та особита жена, чији су злочини једном попуњавали Николу Ла Ренија, који је имао прилике чути признања најгорих злочинаца свога доба.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Варошко позориште

Вечерас је [illegible] програм од 20 [illegible], са интересантним комадима:

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible] (народни шаљивај).

РАСПРОДАЈА ДРВА

Букова дрва прве класе ванредно добра 30 динара фат.

Испод Светосавског Дома — [illegible].

Купац се може лично уверити.

14 3 3 **М. Иковић.**

ВИНО

Српско и француско [illegible]

Српско | литар бурет Дин. 0·75

Француско 1 боца „[illegible]" Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" Д. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" Д. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" Дин. 1.

[illegible]

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта

Београд—Теразије

[illegible]

Телефон бр. 43. 13 1—

Ученик из боље куће са добром препоруком који је завршио најмање два разреда гимназије потребан је [illegible] радњи **Душана Тодоровића** Крал. Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

НОВА КЊИГА

Изашла је из штампе књига Д-ра Савићевића

Лепота тела

Неговање и улепшавање

Са 83 рецепта — Цена 1 динар.

Садржај: 1. Кожа — и лепота и улепшавање. 2. Кожне болести. 3. Коса. 4. Уста и зуби.

Ова је [illegible] да је прочита.

ИЗДАЊЕ ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ

Мита Стајића — у Београду

Више хиљада пријемних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Бранкова ул. бр. 16

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. д. из [illegible].

Добре сланине, пршуте, кобасице и осталих артикала јевтино.

С поштовањем

Добр. Т. Атанацковић

[illegible] — Телефон 370

Са тужним срцем јављамо фамилији, пријатељима и познаницима, да ћемо давати, трогодишњи парастос, нашем рано преминулом сину јединцу

† МИХАИЛУ

[illegible]

у четвртак 15. јануара у цркви Свет. Марка у 10 и по сати пре подне.

Стан: Цетињска ул. бр. 10.

Београд, јануара 1909 год.

Тужни родитељи: *Јован и Станија Милановић.* 19 1—3

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

У четвртак 15. јануара тек. год. у 7 часова пре подне венчаће се у цркви Св. Саве у Београду наша деца

Даринка са господином **Миланом Радивојевићем** [illegible]

Милан са госпођицом **Даринком** [illegible]

Извештавамо наше сроднике и пријатеље о овој нашој родитељској радости, молећи их да ово замене за позив, пошто засебних позивница неће бити.

Јулка удова пок. [illegible] **Ката и Владимир Радивојевић** трг.

Адреса: *Петровић—Радивојевић*, [illegible] 25 — Београд.

12 2—3

БАЛСКА СЕЗОНА

250 КОМАДА

Две стотине педесет комада најновијих балских тоалета, које сам добио из једне познате бечке фабрике у комисион, у споразуму са истом, да их не би враћао

ДАВАЋУ НА ОТПЛАТУ

Цене комадима варирају од 55 до 300 дин. комад.

Јануара 1909

Београд

Помодна радња

Дим. М. Нинковића

18 1—3 Кнез Михаилова број 19.

БАЛСКА СЕЗОНА

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Dr. Милан Пр. Мазнић

са седиштем у **Лесковцу** *отпочео је своју лекарску праксу.* 10—10

Обућарска радња код „Пештанца"

Данила Бошковића и Комп.

до ГРАНД ХОТЕЛА

Препоручује своје богато стовариште најелегантније и најбоље мушке, женске и дечје обуће.

Израда сопствена. 15 3—3

Готов је и већ се раздаје пријатељима илустровани

КАЛЕНДАР **„ГАРАШАНИН"**

који је ових дана изишао из штампе са одабраним садржином, као прва свеска „Библиотеке," коју ће од сада издавати:

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи пет штампаних табака, а цена му је свега пола динара. Поруџбине и новац ваља што пре упутити на адресу књижаре г. Игњата Давичића, Чика Љубина улица бр. 14.

Књижарама и продавцима 30 од сто рабата.

699 10—10

ВИНА

Отворио сам ново у Београду стовариште ВИНА из мог винограда из Пожаревца, [illegible] потрошачима, [illegible]

ВИНА имам стара и нова и то: **[illegible], Ризлинг, Тамјан, Дињку** од **Смедерева**, [illegible]

Подрум [illegible] **Браће Недића улица бр. 27**, [illegible]

Моја су вина одликована на Балканској изложби у Лондону 1907 год.

Децембра 1908 год. у Београду

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ

644 17—20 [illegible] из Пожаревца.

Хотел „АЛБАКЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас за сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и осталог домаћег вина по знатно спуштеној цени.

[illegible] „КОМИЊАК" продаваћемо [illegible] до 30 п. дин.

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака [illegible]

БИЉНИ СОК

[illegible] одмах увиђања. [illegible] нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало [illegible] свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави „**Биљни Сок**" може се добити у апотеци код *Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin" признато најизврсније средство против кашља, [illegible] (астма), зачетни туберкулози и пљувању крви. **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за оне људе, која су патила или пате од [illegible] тешких болести. **Цена 3 динара.**

„Биљни теј" против [illegible] болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сва ова [illegible] могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд*

Са тешким болом јављамо сродницима, пријатељима и познаницима, да је наша драга супруга, односно мати, кћи, снаха, сестра и т. д.

† ЈЕКА — ДУЊА

преминула у [illegible] 12 ог децембра 1908. године, у својој 31-ој години, после петодневног боловања, а сахрањена истог дана по подне на [illegible] гробљу, оставивши мушко нејако чедо, да плаче до гроба и [illegible], дедовима, бабама, браћи, сестрама и осталој родбини.

И овим путем изјављујемо дубоку благодарност лекару среза [illegible] г. Милану Стојановићу [illegible], који се дању и ноћу, [illegible], залагао да нашу Јеку спасе од смрти.

Особиту благодарност дугујемо г. г. [illegible] свештенику и [illegible] М. Поповићу учитељу [illegible], који из почасти на погребу чинодејствовали.

Захваљујемо и свима пријатељима и познаницима, који нам изјавише саучешће лично и путем писама и телеграма.

Хвала и свима пријатељима, који нашу драгу Јеку испратише до вечне [illegible].

Јануара 1909 год. [illegible].

Ожалошћени супруг: *Милан В. [illegible]*, [illegible]

[illegible] 1—2

С болом у души јављамо сродницима, пријатељима и познаницима да је наша добра и мила [illegible] супруга, мајка, кћерка и сестра

† ЛЕПОСАВА — САВКА

испустила своју племениту душу 6. ов. мес. [illegible], у 41. години живота, [illegible]

Сахрана [illegible] 7. јануара, [illegible] гробљу [illegible]

Осећамо за дужност [illegible] особиту благодарност:

[illegible]

7. јан. 1909. г. [illegible]

ДО ГРОБА ОЖАЛОШЋЕНИ

[illegible] и остала родбина.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32. дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сво уредништво налази се на углу Васине и Добрињске улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 23.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. [illegible] и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 58.

ПРАВДА

Телефон 321 | ПОНЕДЕЉАК 12 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 12. | Телефон 321.

Управо онако како њему треба

Гледајући шта се ради са овим кабинетом г. Пере Велимировића како је свакоме на сметњи, како га нико неће а он ипак остаје на управи земље јер ни један од фактора не сме да прими на себе одговорност за његово обарање, како се потура мађару да га он скине с управе земље а овај одговара мирне душе да је он са тим кабинетом потпуно задовољан; гледајући све то, паде ми на памет једна јеврејска прича, коју хоћу да испричам и мојим читаоцима.

Један старац, сиромашни Јеврејин који се потуцао од једног галицијског села до другог, живећи од милостиње коју му даваху добри људи, нађе најзад склоништа код једне јеврејске породице, која му беше и нека далека родбина. Ту, код те породице проводио је он последње своје дане док се члановима породице не досади ранити га и држати код себе. Испочетка му почеше наговештавати како очекују од њега да оде мало и код других рођака на исхрану; затим му почеше да [illegible] поменути своје [illegible] не налази и кад видеше да то ништа не помаже, решише да га изјуре. Да то пак не би изгледало у очи и да им се не би пребацивало да су немилосрдни, они се решише, да то изјуривање удесе тако како би сам старац изгледао крив, то јест да им он сам да повода за то.

— Овако ћемо, жено, урадити. Кад сутра изнесеш на сто чорбу, ја ћу је прва окусити и кажути да је пресољена, онда узми ти па пробај и реци да уопште, и није слана. Ја ћу остати при томе да је чорба пресољена а ти при томе да није ни слана и посвађаћемо се. Ја ћу онда предложити да старац реши ко је у праву. Ако каже да је пресољена, ти се наљути увређена, назови га неблагодарним створом и изјури га. Ако каже да није сољена онда ћу га ја напасти и изјурити. Разумеш ли?

— Разумем.

И тако гостољубиви домаћини сутра дан и урадише. Посвађаше се око чорбе и мало те не побише, па онда позваше старца да им он реши спор.

Старац пак, и ако није знао да је цела ова ствар нарочито удешена да њега компромитује, ипак је видео да ће по њега бити зло ако се изјасни за ма коју од завађених страна, а знајући да му је положај угрожен, реши се да да одговор којим ће једном за свагда скинути с дневног реда питање о својој егзистенцији. Кад га дакле позваше да да свој суд о чорби, он узе кашиком, срче два три пута па онда, оставивши кашику, рече: „За ово неколико година што ћу још код вас провести, чорба је таман онаква каква треба да је...“

— — — — — — — —

Ни једна од наших политичких група није задовољна са овом владом. Сви хоће да је оборе али ни једна од њих неће да јој се пребаци да је незгодно и да сад у овом времену изазива министарску кризу. И зато су натерали владу да Краљу поднесе оставку те да је се на тај начин — уважавањем оставке од стране Краљеве — отресу. Али је Краљу добра ова влада и он је не мисли мењати, као што ни овај стари Јеврејин не мисли напуштати кућу у којој је нашао склоништа. И зато је он и одговорио да ова влада ужива његово пуно поверење, као што је и стари Јеврејин изјавио да је чорба онаква каква је, таман добра за ово неколико година које још мисли провести у кући из које га гурају.

А наше партије стоје и блену изненађене, као и овај муж и жена, кад су видели да старац није пао на детињу коју су му спремили.

Шен о балканским питањима

У буџетском одбору немачког Рајхстага учинио је министар спољних послова Шен поверљива саопштења о стању у ком се налазе балканска питања. Како се говори, министар се опширно изјаснио о преговорима за сазив конференције и приказивао становиште Немачке о томе. За тим је говорио о понашању Русије према балканским Словенима, о држању Србије и Црне Горе, а напослетку о тешкоћама између Аустро-Угарске и Турске и о преговорима између Турске с Аустро-Угарском и Бугарском.

Он је као своје мишљење о садашњем положају, који му се не чини да је узнемирљив. [illegible] министар [illegible] је опште посматрање о томе, какво би изазвао један рат на Балкану и [illegible] да ће се одржати мир.

Вођ центрума барон Хертлинг изјавио је задовољство о датим обавештењима и о држању Немачке у [illegible]. Нарочито је [illegible] чују [illegible] канцелара [illegible] верност према Аустро-Угарској.

Посланик [illegible] др. Семлер придружио се тој изјави и нарочито [illegible] своју радост што је могао [illegible] нагласити у [illegible]. Даље је рекао да [illegible] жеља [illegible] само привредне природе, на против [illegible] жеља на Балкану [illegible] изјаву о [illegible]. Пајер је тражио обавештења о држању Немачке према сазивању у Женеву.

Говорили су још неколики посланици, на којима је једна питања [illegible] стоје питања о конференцији. На сва та питања Шен је одговорио, да мисли о конференцији није напуштена. Преговори на Балкану морају се дати [illegible] европском потребом. За тим је говорио о [illegible] питању и [illegible] конференцију која [illegible] у Лондону. Питања [illegible] да се турске царине повишују од 11 на 15 процената, али се то повећање не може сматрати као тешка жртва [illegible]. Кад дође време, од Рајхстага ће се тражити одобрење за потребан нови уговор. Турска је [illegible] да се њена [illegible] према у [illegible]. Та ће се [illegible] између Аустро-Угарске и Турске. На то је пристала и аустро-угарска влада, која је и [illegible]. Коначна одлука још није донета. У питању су [illegible] официра.

Грејов говор

Греј је држао говор у Голдстриму. Изјавио је да је задовољан споразумом Аустро-Турским но ипак зато небо још није без облака, али се можемо надати да ће пример помирљивости који је показала Аустрија према Турској бити [illegible] остали споразуми. Држи да ће Аустро-Турски споразум утицати много на успех рада конференције. Греј би хтео не само да се избегне рат између сила, било великих или малих које се нарочито интересују на блиском истоку, но би још волео да види како расте поверење између сила услед узајамних обраћања и дипломатских преговора поводом тешкоћа створених на блиском истоку. До сада постигнути резултати приличног су повољни узајамним радом и поверењем између Русије, Француске и Енглеске, па се Греј нада да ће се тако исто продужити и у будуће, тим пре што и савезнице Аустрије раде искрено на одржању мира, уклањајући сваку опасност судара. Ако питања источна која су на дневном реду буду изравнана, Греј се нада и жели да се симпатије Аустрије за Енглеску поново појаве, јер Енглеска није никада радила на томе да заоштрава своје односе према Аустрији због балканских ствари. Оптужбе које су противу Енглеске изношене у Аустрији често су измишљотине, које не могу нашкодити пријатељским односима обе земље. Греј држи да је у општем интересу да се руководимо принципом поштеног испуњавања свију уговора и обавеза те ће се на тај начин одржати међусобно пријатељство и помоћи одржање мира и пријатељских односа са свима земљама. Посетом краља Едуарда у Берлину, Греј се нада да ће појачати поверење у енглеске добре намере и добре воље.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Цензура у Хрватској

Загребачки „Србобран“ од прошлог петка 9. ов. м. забрањен је, те је морао приређивати друго издање, у ком су цела прва страна, трећа страна и неколико стубаца изашли бели.

Одложена седница

За данас је у Карловцима била сазвана ванредна седница саборског одбора српског народно-црквеног сабора. Али је та седница одложена, те ће се одржати доцније.

Пакрачка учитељска школа

Новосадска „Застава“ јавља да се може обистинити вест као да је хрватска земаљска влада одузела право јавности српској учитељској школи у Пакрацу. Земаљски школски надзорник Босанац посетио је ту школу и изјавио, да тој школи влада не мисли одузимати право јавности.

ПОЗОРИШНИ ПРЕГЛЕД

Јесења киша, драма у 4 чина од Бр. Нушића

Овога пута је Нушић [illegible] до сад! Први пут се сад узео да изнесе [illegible] обраду и да реши један од [illegible] друштвених проблема, који су од увек привлачили и занимали велике писце и посматраче живота. Овај његов [illegible] у његовом раду као и комедија „Тако је морало бити“, која има [illegible] један елеменат [illegible], који могу уметнути само божански [illegible] његовог рада. Али овај његов [illegible] на високу [illegible] и [illegible], који му даје [illegible] боље резултате у успеху код публике. Но то само доказује још једну ствар, да је публика често неправедна и да [illegible] је кривицу [illegible]. Публика се није [illegible] да мало више пажње покаже његовом новом покушају, него се [illegible] вратила на старој обради. Али ваља додати да је и писац [illegible] интересовао за намеран, јер драма [illegible] вишу [illegible] сцену.

Занимљиве су остварене [illegible] и да почнем са добрим странама.

Катарина је једна жена, у материјалном погледу и моралном била одрасла; без довољног васпитања и у крају своје девојачке [illegible], слободна од предрасуда [illegible] жури се увек да што пре изађе из једног [illegible], не бирајући средства и не размишљајући, не предвиђајући шта је очекује у новом, које ће сама створити средствима, [illegible] и непромишљеним избором. То је језгро ове драме.

Сирота као девојка, она жели што пре да се ослободи своје [illegible] и пристаје да пође за човека, који је много старији од ње, који је болестан и упропашћен и кога она не познаје, ни воли а ни може волети. Али је он био имућан и она је то претпостављала свему осталом.

Само, чим се удала, чим је задобила удобност, она је заборавила да јој је забрањено ма што друго очекивати него је почела жељети, тражити и [illegible] друго! Како то није код мужа нашла, почела је гледати другу личност и угледала једног младог адвоката, за кога одмах поверује да би јој могао дати све оно, чега је жељна. И сад је стала морити жеља да га добије и брига да га освоји. Први је услов за то — да постане слободна. И како јој муж болује од срца, те може у тренутку умрети, ако [illegible], она — [illegible] пропустити [illegible]! И муж умре. Али она остаје свесна да га је [illegible] умирања.

Њу оптуже, и адвокат Петровић, у кога је она заљубљена, успе одбранити је пред судом од сваке [illegible] (што није било тешко) и тиме [illegible] њену љубав.

Но и млади и лепи адвокат није остао равнодушан према својој клијенткињи, удовици од 25 година. Ал' само није био равнодушан, јер га страст још није била занела.

Катарина му после претреса открива своју љубав, и гоњена [illegible] потребом, [illegible] она се исповеда. Она [illegible] мислећи му да је то учинила из љубави према њему, да би само слободном постала. Она је рачунала на његову љубав и да ће јој та љубав све опростити. Међутим она се преварила. Адвокат се згрози на њено дело (Нушић вели да је тај адвокат из Београда!) и [illegible] сву симпатију, што је имао према њој осећао. Кад га она [illegible], [illegible] компромитује и себе и њега у друштву, он се реши да то прекине — женидбом с једном девојком, и тражи [illegible] да се она пред светом [illegible], као да је био њен тај брак удесила. Она пристаје — јер га воли! Љубав може све!

По [illegible], Катарина се враћа к [illegible], [illegible] се расплаче о [illegible] љубави и срећи у браку и одаје своју љубав. [illegible] очима, [illegible] — она као [illegible] Толстојева, стаје пред друштво, и исповеда се! Да би утекла од осуде света, она хоће да се преда суду [illegible] да би избегла [illegible] ужасног затвора, што је остало за њу друштво, она пребегне [illegible]. Али суду и закону, [illegible] није крива, [illegible]. Она је крива само мужу своме и [illegible] само [illegible] својој, и она одлази [illegible] мужу на гроб да се каје и [illegible]! Иде да се по гробу [illegible] „мртвога“ [illegible] на гробу, него он у гробу!

Као што видите, предмет веома [illegible], огроман, тежак. Писац је [illegible], али [illegible], а друго што је предмет [illegible] за [illegible] избора, па готово и несхваћења.

Кривица није студија друштвених [illegible], него је студија психолошка. [illegible] је предмет [illegible]. Морао је [illegible] јеста.

Комад је, у прве своје [illegible], литерарности и [illegible] одликама од свих његових досадашњих.

На онда: [illegible] га је публика

НА ОБРОНЦИМА ЕТНЕ

Први потрес у Венецији. — Општа туга. — Популарност талијанског краљевског пара. — Слава у Месини. — Рад руских и енглеских морнара. — Анархија талијанске војске. — Разбојништво. — Патриотизам и Мухамедовство. — Један тужни пример.

(Оригинални дописи „Правде“)

Порт Аугуста у Сицилији 5 јан.

Дубоко тронут страшном несрећом, која је задесила Италију, то моје омиљено боравиште за време ферија, одмах сам се решио, да паметно искористим своје одсуство, и да одем право у Сицилију, да лично видим све оне ужасе, што се десише на обронцима Етне. Полазећи на пут ја сам обећао, да ћу из тог несрећног краја написати неколико редака за нашу милу „Правду“ и са овим писмом испуњујем то своје обећање.

Већ у Венецији, где сам стигао 31. пр. мес., поздравише ме први весници појава што ће ме у Сицилији, нарочито у Месини и овом убавом местанцу, свакодневно по неколико пута пратити. Одсео сам у „Bauer-Grünwald“ хотелу и тек што бејах, око 12 и по час. легао, кад осетих јак земљотрес, који је трајао свега неколико секунада:

— Охо! помислих ја — чича Вулкан дође у походе и невести Нептуновој! (Овако поједини песници зову Венецију).

Земљотрес је узбунио цео хотел и ја чух пуно „Jesus Maria,“ што одлегаху из споредних соба, у којима беше одсела нека велика немачка породица из Диселдорфа.

Сутра дан сам из билетена опсерваторије видео, да је овај нови земљотрес био још и у целом Тиролу и северној Италији.

У Венецији, Риму и свима градовима, кроз које сам прошао, приметио сам две ствари, које не могу оставити непоменуте. То су *општа туга*, која је обузела целу земљу због сицилијске катастрофе и велика *популарност* талијанског краљевског пара. Талијани са великим одушевљењем причају о делању, пуном пожртвовања које су показали и непрестано показују **Виктор** Емануел и његова витез-супруга лепа краљица Јелена.

У мало што још нешто не заборавих поменути. У Венецији сам видео симпатичног шабачког апотекара *др. Луку Пачића*, који се такође спрема за Сицилију, и славног [illegible] од Бадовинаца *Вулића Љубашу*, који ми је са правим песничким заносом објашњавао: шта је то земљотрес „илити по латински motio terrae“? Ко познаје Љубашу, тај ће тек појмити, колика се бујица речи лила са његових усана.

Нећу вам причати о даљем свом путу. У Риму сам се бавио свега пола дана, у Неапољу два сата; нешто сам се дуже задржао у Реџију, који је такође страдао од земљотреса, и хтедох у друштву неких Енглеза отићи на Аспромонте, планински венац, који се подизаше на истоку од Реџија, да видим попаљено становништво, како под ведрим небом бивакује, али ме од тога пута одврати мој љубазни познаник др. Н. И., војног лекара на руској ратној лађи „Слава“, мога школског друга из Берлина, који ми је издејствовао код бродског команданта, да на „Слави“ могу ући у Месину. Морам овде реч-две рећи о томе, зашто сам морао ући на „Слави“ у порушени град, а не на каквом другоме броду. Од Реџија до Месине нема више од 8 км. и још са реџијске обале виде се крај Месине талијански торпиљери, који свакоме, сем званичних лица, забрањују улаз у Месину. Месина је тако исто и са суха блокирана стражама. Ово је учињено све с тога, да би се спречио улазак у Месину пљачкашима и разбојничким бандама, које су том несрећном граду биле опасније и од саме ономадашње катастрофе.

„Слава“ се баш враћала из Неапоља, где је однела преко [illegible]. У Месини је имала да стане, да би искрцала неколико талијанских лекара, па ће онда, по адмиралској наредби, ићи у пристаниште Аугуста, где су и остале руске ратне лађе.

Са највећом захвалношћу примио сам љубазан позив доктора и већ у 8 час. из јутра био сам на овом морском колосу. Заузевши место код предње бродске батерије ја сам са цигаром у рукама стајао, кад смо се приближавали месинском пристаништу, у коме видех две талијанске оклопнице. На кеју Виктора Емануила беше доста света, и судећи по величанственим зградама које беху подигнуте дуж кеја, изгледаше, да су сви описи о рушењу Месине преувеличани, јер све зграде, изузев једно две три, бејаху читаве и на њима се не познаваше ни најмањег трага од земљотреса. Али кад се погледа даље на варош, која се амфитеатрално подиже око пространог залива, онда се види сва пустош и сва несрећа, која је постигла ову лепу варош.

(Свршиће се)

Једно испуњено пророчанство

Лекарски кругови у Риму занимају се сад једним случајем болести, проречене и ваљано испуњене по [illegible]. Тај се случај расправља у интересном извештају, који је др. Сарти, чувени клиничар у Риму поднео Академији Наука.

Једна дама римског друштва, која неколико месеци пати од мигрене, још 10. новембра пр. год. *прорекла је катастрофу, која је Месину порушила и Калабрију опустошила*. Дама, која припада једној од најугледнијих патрицијских породица журно је позвала д-ра Сартија после једне ноћи, коју је провела у страховито узбуђеном стању. Лекар је чинио све могуће да болесницу умири, али је успео тек онда кад јој је обећао да пренесе краљу једно писмо, оно што је она писала. У том писму она преклиње краља да помогне вароши Месини којој прети велики страшни елементарни догађај. „Видим како су се земља и море удружили, да униште ту лепу варош. Тај ужасни догађај десиће се 5. или 6. децембра.“ Лекар је био тврдо уверен да има посла с халуцинацијом [illegible] је испунио жељу у пом и рекао јој, кад ју је [illegible], да је писмо по прописном реду предао. Болесница је тада постала мирнија и изјавила жељу да што једе и пије, и да узме преписану лекарију.

Ноћу између 24. и 25. новембра добила је нов страховити нестрпљиви напад, трчала је од болова вичући и непрестано питала, да ли је краљ наредио да се Месина напусти. Ноћи од 4. и 14. децембра протекле су не мање страшно и 14. децембра [illegible] је [illegible], да је [illegible] болесница [illegible]. Тек 15. децембра настао је мир и болесник је заспао дубоким сном. Покрета се била [illegible].

Пророчанско писмо је међу тим предато краљу, која с највећим интересовањем очекује резултат научних испитивања, које ће медицински факултет предузети с болесницом д-р Сартијевом.

Дневне вести

Неред. Синоћ око 6 часова, пред кућом Николе Спасића у Кнез Михаиловој улици беше се скупио силан свет, а радознали пролазници распитиваху: шта се то десило? Један човек, вратар из те куће, са расцопаним носом причаше важно и разметљиво: како су три човека дошла и сакрили се у ходник те куће, пред станом г. Стеф. Миловановића министра полиције, у намери да га убију! Може се судити о интересовању и изненађењу код слушалаца!

Кад у ствари, тај је вратар био само пијан, па му се допала та прича, међутим је у истини било то: да се један дечко, који је био нешто раније украо, склонио био ту у ходник, и кад су га приметили и почели одвести у кварт, он је окрвавио нос вратару, не знајући за његову живу имагинацију.

Мали крадљивац је отеран у кварт.

Гласови. Јуче су највише кружили по вароши разноврсни гласови, један чудноватији од другог. Причало се: како ће данас влада дати оставку; па како је већ потписан указ о распуштању Скупштине; па о повлачењу г. Пашића и позивању на владу г. Мише Вујића и т. д.

А то све, што је остало овој [illegible] на милост, јер свет не сматра да је криза закључена.

Отпутовао у Париз. Г. д-р Павле Поповић, начелник санитетског одељења министарства унутрашњих дела, отпутовао је у Париз да набави потребне апарате за дезинфекцију и остале потребе за сузбијање колере, ако би нас по несрећи и овај немио гост посетио.

Турско-аустријска погодба. Руски посланик Зиновјев рекао је цариградском дописнику „Новог Времена“, да никад није саветовао Ћамил паши да усвоји предлоге Аустро-Угарске. Кад га је Ћамил паша питао за његово мишљење о понуђеној материјалној накнади за Босну и Херцеговину, он је одговорио да Порта сама најбоље зна шта је за њу корисно. Исти дописник сазнаје да је енглески посланик на замерке заступника балканских држава одговорио, да је енглеско министарство спољних послова саветовало Ћамил паши да усвоји аустро угарске предлоге.

Енглески захтеви. О ономадашњој аудијенцији енглеског посланика код Краља Петра доноси „Фосове Новине“, како веле, „с поуздане стране“ ово: Посланик је описао Краљу по налогу енглеске владе да му саопшти, да *Србија ни у ком случају не може рачунати на помоћ или потпору Енглеске, ако се упусти у какву непромишљену или ратничку акцију.* Енглеска је Србији дала довољно доказа о својој несебичној благонаклоности, те може захтевати да *Србија не учини ништа чиме би се мир на Балкану могао пореметити.* Осим тога рекао је енглески посланик, *да Енглеска саветује Србији да обустави своје прекомерно наоружање*, које изазива веру да Србија помишља на какав ратни заплет, који не би имао никаква изгледа на успех.

Турска и српски захтеви. Рајтеров Биро јавља, да се у Београду ауторитативно тврди, да је турска влада уверила српску, да ће што је могуће боље на конференцији бранити српске и црногорске интересе.

Томановићев говор. „Н. Сл. Преса“ јавља да говор црногорског [illegible] председника који је [illegible] утисак, да су га већина листова саопштила без коментара, а „Политика“ и „Правда“ нису га никако саопштиле. Међу тим су и та два листа саопштила Томановићев говор у колико га неки листови нису коментарисали, то је за то што је коментар био непотребан.

Разговор с Тасевом. У Бечу је један сарадник „Н. Сл. Пресе“ разговарао с бугарским министром унутрашњих дела Тасевим, који му је, између осталог, рекао и ово: „Што се тиче држања Србије и Црне Горе, не могу се

[illegible] мало [illegible] него ове ранije?

Ја ћу без зазора [illegible] све из мегдана, јер сам сигуран да то излагање неће ни мало узети вредности комаду, који је врло ваљан.

Мане су двојаке: ствари и оно што наша публика сматра као мане.

Прво сам наслов. Публика није схватила какве везе има ова драма са јесењом кишом! Има једна прича о томе, али пошто да не знам, не [illegible] добро разумео ни шта се хтело с њом, не знам је ли наслов био потребан! Ну, мај је сликом шифра. Он означава, — [illegible] и помало циник жели да растали: „Тако је морало бити!“ „Пуцањ!“ „Јесења киша и т. д.!“ Ваља да прими мирном као какав јеврејски пророк! Чини му се даје симболистичка формула [illegible] и од своје обраде.

Друго, примедба те мане, као суштина драме, је сувише суштина [illegible] нашег друштва. У Србији је дефицита, фалсификата, злоупотреба све више, и да не помињем варање поверљивих [illegible]. Све те бесчасне, осуђене, људе се крију у нашем друштву увлачујући главе, отмено одевени, праве посете, иду даље радије, и нико се на њих не љути. Између [illegible] и [illegible] не постоје никакве моралне разлике у српском друштву. Према томе, огромна већина не сматра да све што није по закону кажњиво — није криминално нити је грех! Зато се свако чуди кад види овог београдског адвоката, како се гади на ту „крађицу“, као да је у њој какав злочин, а свађа се пред том женом, која се толико „вара“, због такве „маленкости“! А колико има, који су, не „[illegible]“, него [illegible] своје мужеве, па ништа! Много се људи у публици питају: „да ли би [illegible] ту лепу и младу удату, која не [illegible] лако пола, и има, боже и пара“? А многе се жене питају: „Боже, Боже, да ли је могуће да се ово толико свађа баш због тог! Чудо Боже“!

Отуда учествовање у њеној „туги“ није велико, и од тог комад трпи. Треће, мало је вероватно, да овакав човек, [illegible] одрасла и васпитан, са оваким понудама и инстинктом, гледа тако безазлено у будућност и да се тако брзо одрекне света. Природа је јача од [illegible] норми. Жена у 24 година [illegible] и да се чека. Водила је Катарина [illegible] старцем, у једном животу, [illegible] би се видело и познало да јој је ово љубав последња нада, и после ње да [illegible], пропуштен живот, пропаст! Четврто, карактер Катарине није јасно оцртан и гледалац не може да схвати, чему она уздише подлеже и шта њу гони да ли у [illegible] грех, да ли фатум, [illegible] грижа савести, љубав или [illegible] Немезис? Ја осећам, да она има узроке да жели, а нешто јој се не да. Шта је то „нешто“?

Сем тога још су и ове ситнице узеле потпуном успеху комада: претегнутост првог чина, који је [illegible], али није могао у [illegible] прикривати већина публике [illegible] у техничкој [illegible] претреса, јер велики део публике није оспособљен да се и за такве ствари заинтересује.

Нетачност у начину, којим се обавиште ова пријатеља између Дулића и [illegible]. Свака је не публика [illegible] био ни у једну проживеину у свом животу, и зна врло добро: „да се то тако не ради“.

Најзад, и у овом као и у свим другим досадашњим радовима, има нечега вулгарнога, и у [illegible] карикатуралнога, [illegible] што чисто не допушта ни да се дигне у комад ни да се загреје за њ.

Али поред свих замерака са разних страна, у пркос појединим омашкама од којих се неке дају и исправити, овај комад има велику драмску вредност, и остаће још дуго у репертоару као један пример свога рада. Сваки писмени човек ваља да посети ову представу. Нушић је њоме заслужио ну добивену награду, јер се њоме [illegible] још већи [illegible] као писац и овај му комад све више утврђује положај великог драмског писца за чак и творца српске модерне драме.

Spectator.

РАЗЛИЧНОСТИ

Наполеон о женама

У женском питању је Наполеон имао скоро мухамеданске погледе. Он их је и изнео [illegible] у једном малом запису „О женама.“ „Ми се у женама не разумемо као источни народи. Ми смо и сувише добрим поступањем с њима покварили их [illegible]. На једну жену, која нас надахне добрим, имамо стотине које нас наводе на глупости. Навике, које владају на истоку, заслужују потпуно одобравање. Многоженство има свој разлог у природи. Жена је дата човеку да рађа децу. Али за тај циљ једна жена није довољна човеку. Она му не може бити жена кад је трудна, ни кад је болесна. Она најзад престаје бити његовом женом, кад му не може више рађати децу. А човек због тих недостатака не пати, не сметају му ни природа ни доба живота. Више је доказа непотребно, да човек има више жена.“

никад предвидети догађаји на Балкану. Захтеви Србије и Црне Горе, о аутономији Босне и Херцеговине изгубили су своју основицу у стварности, кад се Аустро-Угарска споразумела с Турском. Те су две земље сад присаједињене Аустро-Угарској. *И између Аустро-Угарске, Србије и Црне Горе моћи ће се наћи решења, која вала тражити у привредним концесијама. Предусретљивошћу у железничким питањима и тарифским олакшицама омогућиће се споразум.*"

Једна шега. Г. Раста Одавић је поред добра хонорара обећао г-ђи Нини Ваври за њено гостовање и неки орден. Својим гостовањем г-ђа Ваври свакако је заслужила хонорар који има да добије, али орден — чиме је орден заслужила? Својом игром свакако не.

Па ипак је министар просвете пристао на пазар г. Одавића и предложио г-ђу Ваври за орден.

Ми налазимо да је ово једна ординарна шега и са уметношћу и са орденима и дижемо свој глас против оваке једне појаве. Ако ће давање ордена почети указивати у оваке ординарне пазаре, онда ће се ордени убрзо почети понижавати и — тамо где се они не вешају.

Напрасно умрла. Синоћ је у Нишу враћајући се из шетње, у апотеци код „Црвеног крста" напрасно умрла г-ђа Милица жена г. Малисава Симића потпуковника у пензији.

Бог да је прости.

Гомилање војске. Бугари су за ово три дана набацили велику војску на турску границу. Поред ранијих утврђења која су тамо дуж границе још јесенас начињена, они сад шаљу у великим количинама сем војске и муницију и провијант.

Српски меморандум. Бечка „Спасланише Корреспонденц" јавља, да је јуче или данас имао изаћи објављени српски меморандум великим силама, у коме се тражи аутономија Босне и уступање једног земљишта за железничку везу с морем, па даље вели: „У меродавним се круговима мишљење да ће Србија жртвовати своје властите и специјалне интересе ако се за Босну створи широка и реална аутономија. Али пошто Аустро-Угарска неће одобрити такву аутономију, која би одговарала захтевима Србије, *то ће Србија морати да тражи у толико веће компензације.*"

Верени. Наш пријатељ г. Драгиша Ј. Матејић, чиновник класичног друштва, верио се с госпођицом Александром, ћерком г. Новака Јовановића, благајника класичног друштва. Честитамо.

Деманти. С Цетиња демантују вест, да ће књаз Никола сад ићи у Беч и Петроград. Он у овако немирном времену не може напуштати земљу. Исто тако демантују, да је црногорска влада овластила свога претставника да код Порте протестује против турско аустријске погодбе.

Бугарско оружање. Бугарско министарство војно сазвало је неколике класе резервиста осме пешадиске дивизије на тронедељно званично вежбање. Данас ће министар председник Малинов одговорити у собрању на једну интерпелацију, и том ће приликом по свој прилици објаснити те војне мере и њихове узроке. Службени кругови демантују гласове о мобилизацији тунџанске и старозагорске дивизије, али *признају да су издате потребне наредбе за брзу мобилизацију.* Ове се мере објашњују као евентуална против акција против тобожње турске намере да две важне стратегиске тачке у спорној области код Крошања војнички заузме.

Нова железница. Из Милана су за рачун турско-талијанског комитета отишли неколики инжињери да проуче железничку трасу од Авлоне до Битоља.

Руски клуб и шапчани. Управа Руско-Српског Клуба у Београду приредила је прексиноћ велики словенски костимирани бал и разаслала је позивнице по целој Србији. Као што смо из Шапца извештени сви они шапчани, који су почаствовани позивом на овај бал, послаће клупској управи место прилога по један исечак из „Правде," на коме је штампано писмо, које су Дрињски добровољци упутили цару Николи II.

У инспекцији. Др. Мита Николић инспектор санитета министарства унутрашњих дела отпутовао је јуче у Ниш у комисију, ради пријема ново саграђене окружне болнице у Нишу.

Убиство. Сима Јовановић из Кударема, пола сата удаљено село од Голупца, убио је јуче своју жену Даницу. Узрок убиства непознат. Убица је у рукама власти.

Крађа. Синоћ се непознато лице увукло у стан Живојина Ињатовића монополског надзорника Смиљанића ул. бр. 39. и украо један дењак стаја, у вредности 130. дин. За лоповом се трага.

Веридба. г. Веса Лазаревић члан кварта варошког верио се са г-ђицом Зорком ћерком г. Ристе Параноса трг. на Сави.

Водена трговина. Ми смо пре кратког времена упозорили санитетско-полициску власт, да стане на пут сипању воде у млеко од стране сељака који из околине Београда доносе на продају млеко у Београд.

Поново тражимо да се ова водена трговина подвргне строгој контроли и осетно казни.

Нема дефицита. Јуче смо добили из Крагујевца депешу ове садржине:

Ваша нотица у данашњем броју „Правде" о дефициту у Крагујевачком филијалу неистинита је. Окончаним радом комесара Главне Контроле утврђено је потпуно исправно стање касе и рада потписаног, о чему је телеграфом извештена и Управа Фондова. Молим вас да на основу закона о штампи ову исправку одштампате у првом наредном броју.

С поштовањем
Славољуб Ј. Петровић
шеф филијале

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

() Енглески краљ Едвард састаће се с председником француске републике Фалијером с крајем фебруара или с почетком марта.

((Председник француске републике Фалијер путоваће ове године сам у Шпанију, да врати посету краљу Алфонсу.

§§ Службени француски кругови немају ни појма о вести, да руски цар намерава на јесен путовати у Француску.

)(Како „Франкфуртске Новине" јављају, француска и немачка влада утаначиле су да избегавају све што би могло компромитовати њихово мароканско, и у том смислу се у Паризу већ утицало на штампу.

§§ Римски „Пополо Романо" побија гласове о оставци талијанског министра спољних послова Титонија.

§§ Московски листови јављају да су 3. ов. м. извршена тринаест погубљења, и то у Томску 3, у Самари и Кијеву по 3, у Кременчугу и Ревељу по 2. Осим тога су изречене десет смртних пресуда, и то у Харкову 6, у Вороњежу 3 и у Риги 1.

ИЗ ПУБЛИКЕ

Више вреди један шваба него цео један војнички подмладак

Тридесетог октомбра прошле године, упутио је јосиф ковачић-поднаредник молбу г. управнику Двора да одпусти швабу подворника који се налази у Српском Двору. Чудан је то појава код нас, да Г. управник добије од стране јосифа молбу са једнакост подписом и печатом јосифским није дозволио, него је молба спакована у фијоку и исти шваба заузима прво место; што и сматра да нема србина који ће га заменити па кад би исти шваба умро онда би морали [illegible], без [illegible], имамо наших чланова мајсторе који би се примили тога посла не само да поднесу [illegible] него и да опремају [illegible] Господара и [illegible] и да српско име да изгуби трбух.

Исти шваба штетан је нашим чланицима и нашој Држави јер је обављао [illegible] из јосифа и [illegible] се из тога да он није још српски поданик и [illegible] би требало управа да одпусти јер [illegible] у нашој кући, кад нас је уверавао да штогод је страно боље је него српско [illegible].

Члан јосифа колико може важност.

Сотир Ћирић

ДРАГИ

Било ми је кад су руже цвале,
Кад је земља пуна чара била;
Кад су птице и живот певале
Преко гора и долина мила.

Ти си тада била [illegible]
[illegible]
А друга је [illegible]
[illegible]

И прошле су [illegible]
[illegible]
Ал' [illegible]
Ми да у нас [illegible]

И тек када сам [illegible]
А на крају [illegible] срећа —
Али мој [illegible]
[illegible]

Шабац. Ж.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Народно позориште

Вечерас, у понедељак, програм је од неколико забавних тачака, са новитетом:

„*Летња ноћ*". Овај ће новитет привући обилну публику, а својим [illegible] и веома комичним сценама несумњиво ће се допасти. У почетку је програму и комедија:

„*Мајка и Мамица*".

Јесења киша

Синоћ се и по трећи пут давао овај Нушићев комад, и кућа је била опет дупке пуна. Наплаћено је пало око 1000 дин. Публика је била мало нестрпљива — у првом свом [illegible].

Г. Богић је добио венац у почетку другог чина.

ТЕЛЕГРАМИ

Месина. Синоћ у 7 сати и 30 минута осетио се јак потрес. Становништво је јако узнемирено.

Келн. Телеграм из Берлина „Келнским Новинама" вели, да говор Грејов, који има миролубиви карактер слаже се потпуно са мишљењем у Берлину у свему а нарочито што Греј налази да је споразум Аустро-Турски тако важан корак који ће изгладити постојеће тешкоће.

Ако продужи да дува овај ветар миролубиви, изгледа се да агитација Србије и Црне Горе неће успети да се европске силе пусте једна на другу.

Табелдот
Ручак и вечера
у
Хотел Империјалу

Ручак:
Супа, говеђина, умокац и тесто са хлебом 1·40 дин.
Супа, говеђина, умокац и печење са хлебом 1·60 дин.
Супа, говеђина, умокац, печење и тесто са хлебом 1·80 дин.

Вечера:
Два готова јела по избору са хлебом 1·20 дин.
Два јела по избору једно готово а друго по наруџбини са хлебом 1·40 дин.
Вино најбољих квалитета 1·50.
Пиво Пољопривредне Уршанске без конкуренције чаша 25 пр. дин.
Разни мезелуци са умереним ценама.
Чувена „Империјал" погачица у свако доба.
Сваке суботе за вечером [illegible] са пастрмком и [illegible].
—Кујна отворена до 12 сати ноћу.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН
Мишела Зевака
превод с француског

(18)

XXXII
Господин Пардајан старији

— Доћи ћу по вас, [illegible] маршал.

— Тако ће бити најбоље. Шта ћете дотле радити?

— Приближићу се полако Паризу.

— Треба ли вам новаца.

На ово питање одговори маршал давши свога пријатеља и рече му само неколико речи. Пардајан пружи руку и врати се после неколико минута са пуном кесом коју спусти на сто.

— Е овако већ давно нисам био, рече стари авантуриста.

И говорећи то узе кесу, која се за часак изгуби у једном од његових џепова.

На један час после овога разговора све је спавало у гостионици. Једино су Монморанси и Пардајан још размишљали пре спавања, један у својој постељи, а други на сену у амбару где је себи изабрао стан.

— Угасио сам погодбу, мислио је први, за коју би војвода од Гиза дао читаво благо.

А други је помислио:

— Ја стављам на коцку своју главу, али обезбеђујем будућност свога детета.

XXXIII
Заробљенице

Пре два дана изјутра, то јест у доба када се стари Пардајан, о чему у овом одсеку изменисмо [illegible], приближавао Паризу, и када се његов син спремао да дође у логор са Франсоа од Монморансија, на [illegible] Мем у којој су Јована од Пјена и Лујза заробљенице већ двадесет дана.

Маршал од Домвиља, туробан и нервозан, ходао је сам по пространом ходнику на првом спрату.

Цео му је лик био покуњен.

Нападајући Јованку Хенри је опет осетио како га силно обузима осећања из младости.

Из претходних глава могли смо видети да се снага његове осећања мало по мало губила, тако да према Пардајану није осећао ни мало љутње ни мржње.

Хенри је мало био заборавио Јованку.

Бар се је тако надао.

Али онај тренутак кад је опет виде, кад је поново виде, кад је опет, он увиде да је још љуби.

Та љубав није имала млађалачки облик, у њој је било мало нервозног страха; али је Хенри јасно увиђао да је вечна, да би задовољио своју страст, био кадар да учини злочин, а сад је био готов на све суровости и подлости.

Његова је страст остала неизгашена.

— Некада мислио је он, кад сам је вребао пред оградом манастира у коју се била склонила, када сам осећао како ми се срце надима и хоће да пукне, говорио сам себи да јој се никад нећу смети приближити. И све што сам желео било је да не видим другога... њему! томе мрском веренику, који је успео да је никад више не видим... Да, тада сам пристао да је никад више не видим, пошто је за ме њено [illegible] видети. Сећам се да је, у тренутку када ме је сваио, у тренутку када су ме сељаци нашли полумртвог, мој његова је била [illegible] да ће се она можда опет наћи и да је све што сам смислио и желео било бескорисно! На срећу до тога није дошло и када сам дознао да ме је мој отац [illegible] у тамници, ја у моме кавезу умро од радости, што сам пре хтео да умрем од бола. И то ми је довољно!... Он мука да је ја сам носим њене трагове?

Маршал се загледа на тренутак, па онда одговори себи:

— То је с тога што сам мрзео њега више но што сам њу волео! Ето за што су године наврсале љубав, док је мржња остала увек жива! Мржња! Да, ја сам га увек мрзео! Мрзео сам и њу... И то је било из мржње, што сам желео да је савладам, да је смрвим, што сам био изумео оно страшно дело, које ће ме можда и сада довести. Па ипак љубав није умрла, и сад знам за што!

Он настави нервозно ходати и размишљати своје мрачне мисли.

— Да, али за што сам сад тако узбуђен, кад сам је нашао? За што осећам ту силну страст за коју сам мислио да је угашена! Да је сад не [illegible] што сам је некад волео?... Где ли је сад?... Далеко до Париза, без сумње... Што не могу да му, поставим да је она код мене, да је имам у својим рукама...

Кад Хенри у дубини душе изговори ове речи, неко закуца на врата.

Он учини један нестрпљив покрет и оде да отвори.

На вратима се указа један човек.

— Монсењеру, рече он не очекујући да буде питан, једна сигурна вест.

— Говори.

— Брат монсењеров је у Паризу.

Дањевил пребледе.

— Сам сам га је видео, продужи човек, ишао сам за њим; он је у своме двору.

— Јеси ли сигуран да се ниси преварио?

— Видео сам га као што вас гледам монсењеру.

— Добро иди!

(Наставиће се)

РАСПРОДАЈА ДРВА

Буковa дрва прве класе напредно добра 36 динара фат.

Испод Светосавског Дома — Вошак.

Купац се може лично уверити.

16 3-3 **М. Никовић**

ВИНО

Српско и француско под гарантијом чисто и природно [illegible] на велико и на мало.

Српско 1 литар бело Дин. 0·75.

1 [illegible] 0·75.

Француско 1 боца „[illegible]" дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" Д. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" Д. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" Дин. 1.

Од данас сваки дан **свеже управно и печено [illegible].**

„[illegible]" [illegible]

[illegible] [illegible]

Француска [illegible]

Поред тога [illegible] препоручује радња —

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта

Београд—[illegible]

[illegible]

Телефон бр. 48. 18 3—

Ученик из боље куће са добрим препорукама који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је [illegible] на [illegible] радњи **Душана Тодоровића** Крал.-Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

НОВА КЊИГА

Изашла је из штампе [illegible] од **Д-ра Савићевића**

Лепота тела

Неговање и улепшавање

Са 83 рецепта — Цена 1 динар.

Садржај: 1. Кожа — и лепота и улепшавање. 2. Кожне болести. 3. Коса. 4. Уста и зуби.

Ова је књига намењена [illegible] и треба [illegible] да је прочита.

ИЗДАЊЕ ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ

Мите Стајића — у Београду

Више хиљада примерака листа за паковање могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Брашнова ул. бр. 16.

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. д. на више јевтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и осталих артикала јевтино.

С поштовањем

Добр. Т. Атанацковић

Кнеза Симеона бр. 3. — Телефон 370.

Са тужним срцем јављамо фамилији, пријатељима и познаницима, да ћемо давати, трогодишњи парастос, нашем рано преминулом сину јединцу

† МИХАИЛУ

бившем артиљериском питомцу

у четвртак 15. јануара у цркви Свет. Марка у 10 и по сати пре подне.

Стан: Цетињска ул. бр. 10.

Београд, јануара 1909. год.

Тужни родитељи: *Аница и Стојадин Милановић.* 19 2—3

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

У четвртак 15. јануара тек. год. у 7 часова пре подне венчаће се у цркви Св. Саве у Београду наша деца

Даринка са господином **Миланом Радивојевићем** [illegible] поручником

Милан са госпођицом **Даринком** [illegible]

Извештавамо наше сроднике и пријатеље о овој нашој родитељској радости, молећи их да ово сматрају за позив, пошто засебних позивница неће бити.

Јулка удов. поч. Драгутина Петровића бив. учитеља. **Ката и Владимир Радивојевић** трг.

Адреса: *Петровић—Радивојевић,* Неимарска 25. — Београд.

15 3—3

БАЛСКА СЕЗОНА

250 КОМАДА

Две стотине педесет комада најлепших балских тоалета, које сам добио из једне велике енглеске фабрике у комисион, у споразуму са истом, да их не би враћао

ДАВАЋУ НА ОТПЛАТУ

Цене хаљинама варирају од 35 до 300 дин. комад.

Јануара 1909.

Београд

Помодна радња

Дим. М. Николића

Кнез Михаилова број 19.

18 2—5

БАЛСКА СЕЗОНА

Обућарска радња код **„Пештанца"**

Данила Бошковића и Комп.

до ГРАНД ХОТЕЛА

Препоручује своје богато стовариште најелегантније и најбоље мушке, женске и дечије обуће.

Израда солидна. 15 3—3

ВИНА

Отворио сам овде у Београду стовариште ВИНА из мог винограда из Пожаревца, како би дао могућности потрошачима, да се снабду са добрим природним вином по најумеренијим ценама.

ВИНА имам старо и ново и то: **[illegible], Тамјаника, Ризлинг, Тамјан, [illegible] Смедеревка, Португизер, Прокупац, Црна и Светла Племенка,** а сва су вина [illegible] ту је [illegible] и иначе [illegible]

Подрум за вина [illegible] налази се у мом стану **Браће Недића улица бр. 27.** [illegible]

Моја су вина одликована на Балканској изложби у Лондону 1907. год.

Децембра 1908 год. у Београду.

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ

644 18—20 винар и виноградар из Пожаревца.

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против **шкрофула,** [illegible], [illegible] код мале деце, и осталих [illegible] болести, које [illegible] најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol. Jecoris C. Ferro-Jod 0.5%, efferves) који се од дужег времена справља у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. [illegible]

Свој зејтин препоручен је од г. г. лекара како у Београду тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством кошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol. Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens, против шкрофула које [illegible] т. зв. [illegible]

Употребом овог зејтина са Креозоталом [illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ови препарати могу се добити и још у Београду у дрогеријама Субашића, Оконовића и код „Гусара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Ружичића, Паланци Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тунера, Краљеву Николића, Лазаревцу Тодоровића, Крагујевцу Илића. 10 5—

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црних вина обраћамо нарочиту пажњу као и осталo домаће пиће по знатно спуштеној цени.

Оригинални „КОМИЊАК" продајемо ван радње по 30 п. дин.

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" [illegible] гаранција је дат.

БИЉНИ СОК

који не после [illegible] грозницу [illegible] одмах уклања. Хиљадама њих који су од исте патила, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити у апотеци код *Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·40 п. д.**

„Nerolin" признато као најбоље средство против [illegible] катара плућа, [illegible] (astma), [illegible] туберкулозе и пљувању крви. **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за оне лица, која су патила или пате од венеричних тајних болести. **Цена 3 динара.**

„Биљни теј" против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд.*

Са тешким болом јављам сродницима, пријатељима и познаницима, да је моја драга супруга, односно мати, [illegible], снаха, сестра и т. д.

† ЈЕКА — ДУЊА

преминула у Брзом Броду 12 ог децембра 1908. године у својој 31-ој години, после петодневног боловања, и сахрањена истог дана по подне на брзобродском гробљу, оставивши мушко нејако чедо, да цвили до гроба и да [illegible] мужу, дедовима, бабама, браћи, сестрама и осталој родбини.

И овим путем изјављујем дубоку благодарност лекару среза моравичког г. Милану Стојановићу [illegible], који се заузе и поможе, с највећом вољом, [illegible] да нашу Јеку спасе од смрти.

Особиту благодарност дугујемо г. г. Ранку [illegible] свештенику и Драгићу М. Поповићу учитељу брзобродском, који нас почасти на погребу [illegible].

Захвални смо и свима пријатељима и познаницима, који нам изјавише саучешће лично и путем писама и телеграма.

Хвала и свима пријатељима, који нашу драгу Јеку испратише до вечне јој куће.

Јануара 1909. год. Брзи Брод.

Ожалошћени супруг: *Милан В. [illegible],* [illegible]

2—2

С болом у души јављамо сродницима, пријатељима и познаницима да је наша добра и никад непрежаљена супруга, мајка, ћерка и сестра

† ЛЕПОСАВА — САВКА

[illegible] у 41. години живота, после кратког и тешког боловања [illegible]

Сахрана [illegible] 7. јануара, на Св. Јована, у [illegible] гробљу [illegible]

Сматрамо за [illegible] дужност изјавити особиту благодарност:

[illegible]

Свим грађанству [illegible], који су при погребу учествовали.

Свима сродницима и пријатељима који нам писмима или депешама изјавише саучешће у нашој превеликој тузи, те нам тако у великој нашој тузи били утеха.

7. јан. 1909. г. [illegible]

ЗА ГРОБА ОЖАЛОШЋЕНИ:

супруг: *[illegible]* [illegible]

„[illegible]рила" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32. дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сва уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Васина ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. [illegible] и Комп. Брашнова ул. бр. 16. Телефон бр. [illegible]

ПРАВДА

Телефон 521 | УТОРАК 13 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 13 | Телефон 521

Шта је Турска Аустрији продала?

Берлинским Уговором признато је Турској по чл. XXXIX. право накнаде за сва вакуфска добра — државне домене — и по смислу Берлинског Уговора, Србија је била прва која је ту обавезу поштено одмах испунила. И ако није имала свог новца она је тада закључила нарочити аграрни зајам и исплатила Турској њена потраживања за вакуфска добра и државне домене, која су се налазила у четири, Берлинским Уговором добивена округа.

Али оно што је извршила сиромашна мала Краљевина Србија још пре 28. година, није на жалост извршила велика Аустро-Угарска, која је примила на себе да окупира и управља Босном и Херцеговином, са обавезом, да и она исплати Турској вакуфска и остала државна добра и да расправи односе аграрне, него је тек сад, кад је доведена у тесмац због своје фамозне прокламације од 22. септембра пр. год. у којој је објавила распростирање својих суверених права и на Босну и Херцеговину, понудила Турској 54.000.000 дин; и ова је пристала на ову понуду, сигурно рачунајући да је од зла дужника добра и вуна без јарета.

Та иста Аустрија међутим, не само што није своје обавезе према Турској по Берлинском Уговору испунила у току ових 28. година, него је одмах по окупацији ушла са мешинама и секирама у Босну и Херцеговину, исекла све те моћне шуме српског народа и продала их фирми Марпурго Паренте за 27.000.000 форината, а то је равно динара 55.000.000.

Овај добивени новац, Аустрија је била дужна да преда одмах Турској; а не после 20 и више година да јој нуди 54.000.000 дин, јер на овај начин, Турска не добија ни главне паре добивене за посечене шуме, а камо ли интерес за 20 и више година, а да и не говоримо о самоме праву које Турска над народом једном за свагда напушта.

Турска је у праву да прима за своје шуме — као приватни посед — динара 54.000.000, као што је и важно да Аустро-Угарској то и исплати. Али, да продаје један народ од 2.000.000 душа, на то Турска нема права, као што нема права ни Аустрија да тај народ купује, пошто се у XX веку народи нити купују нити продају.

Но, ако би Аустрија и остала при томе, да би задовољила свога владара за успомену на његову шездесетогодишњу несретну владавину, тај срам и неморал не може и не сме да дозволи цивилизована Европа ако има ма и драма памети и хуманитарности. Јер, по принципима правним, предмет продаје могу бити само ствари, и права стварна, а лица и народи то не могу бити, осим продаје робља а у Европи је трговина с робљем забрањена.

Ако би се пак код српског народа одступило од ових општих принципа, онда не треба европске владаре да изненади ако српски народ стане јавно манифестовати као хуману и најнапреднију идеју, продају крунисаних глава; и за паре, најбоље се ко ће и са њима пречистити рачун. Јер кад се оваквом неморалном продајом иде на истребљење једног целог народа у XX-ом веку; онда се и тај народ може сматрати разрешен од свију обавеза хуманитарности и кад он може бити за крунисане главе ствар за продају онда нека и крунисане главе постану за њега то исто. —

Кад је Берлинским Уговором по чл. XXV. Турска престала бити фактични државни и политички господар Босне и Херцеговине, онда су велике силе, које су то право на себе примиле и даље своје пуномоћство Аустрији за окупирање и управу, дужне да воде бригу о Босни и Херцеговини, и да не дозволе, да се један цео народ, као марву стоку, продаје и купује од оних, који на то права немају.

Чим је Аустрија вратила Европи дато јој пуномоћство, одмах су велике силе биле дужне да се састану и да колегијално расправе судбину Босне и Херцеговине. Па, ако у начелу пристану и на тај неморал: да се један народ продаје једној династији за подмирење њеног политичког дефицита, онда тај свој пристанак нека пре одобрења обзнане, и тад ће се видети да ли ће српски народ дозволити ту нечувену бруку; или ће сам скупити и положити откупнину оноле кога Европа за то буде опуномоћила, или коме буде признала право на ту откупнину.

Само се тако ово питање може скинути са дневнога реда. Иначе, садањим пазаром између Турске и Аустрије, може се сматрати да је Турска продала Аустрији само своје приватно имање у Босни и Херцеговини; и то ретко није, него што је Аустрија један мали део тог имања (шуме) продала пре 20. година фирми Марпурго Паренте; а никако да је за ту суму продала своја суверена права на те две земље.

Шабац **Ф.**

Турска и територијална компензација

Софијска „Вечерња Пошта" добила је из Цариграда нарочити извештај, у ком се вели:

Под изговором исправке граница, Турска и даље тражи територијалну компензацију од Бугарске. Велики везир саопштио је цариградским посланицима, да он *коначно тражи од Бугарске мање него на 125 милиона динара само у том случају, ако се задовољи турски захтев о територијалној накнади.* Посланици који посредују у турско-бугарским преговорима, трудили су се о тим турским захтевима известе бугарску владу. Из Софије дат је *категорички одговор да Бугарска пре хоће рат но да пристане на уступање и најмањег парчета од свог земљишта.*

Посланици су чинили притисак на Порту да одустане од свог захтева, али изгледа да је у Портиним мериодавним круговима, а нарочито у војничким круговима идеја о тражењу територијалне накнаде од Бугарске ухватила дубоког корена.

ИЗЈАВА ПАПРИКОВА

На интерпелацију о бугарској мобилизацији одговорио је министар спољних послова ђенерал Паприков, а не министар председник Малинов. Тиме се хтело ствари дати важност другог степена.

Паприков је рекао да није наређена мобилизација осме дивизије, но само позив резервиста у циљу појачања дивизије и ради вежбе. Морали смо се прихватити овој мери не у циљу агресивном, пошто немамо намере да реметимо мир као што смо то већ и доказали. Меру ову морали смо предузети да би спречили догађаје који би могли довести до турско-бугарског сукоба. Пре смо јавили да су преговори на добром путу и да се надамо да ће делегати бугарски ускоро бити послати у Цариград. Доиста концем прошлог месеца турски комесаријат у Софији саопштио је влади депешу великог везира, којом позива бугарске делегате да дођу у Цариград и доврше преговоре. Бугарски делегати пре но што су пошли из Цариграда саопштили су турској влади основе на којима је једино могуће утврдити споразум и ми смо сматрали за потребно да тражимо од Порте да се изјасни: пристаје ли на предложену основу.

Одговор Портин био је неопредељен, те зато нисмо поново ни слали наше делегате у Цариград. Међутим, искрсло је и ново питање о исправци граница, питање које у ствари има значај уступања територије, које до сада није никада потрзано. Испочетка нисмо придавали никакве важности овом питању држећи да они у Цариграду знају да цене последице таквог тражења. Из доцнијих саопштења дознали смо да су у Цариграду чињени извесни кораци по овом питању код страних амбасада, а исто тако дознали смо да су у исто време предузете извесне војничке мере у другом корпусу у Једрену.

Држали смо да се налазимо пред евентуалностима које смо раније навели, па шта би онда било, да нисмо учинили нашу дужност т. ј. да нисмо предузели нужне мере, које су само мере предохране, пошто желимо мир и споразум. На Собрању је да цени значај и нужност предузетих мера и одобравајући их показаће нам своје поверење, те ће нас ободрити да истрајемо за спас наших народних интереса.

Собрање је једногласно дало поверење влади.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Издавање посланика

Угарски имунитетски одбор дао је одговор о захтеву хрватске владе да јој се издаду посланици Прибићевић, Бањанин и Будисављевић, јер их државни тужилац тужи због тобожње „велеиздаје". Истакнуто је раније, да се ова молба не може испунити, пошто довољна материјала, који је приложен молби, не оправдава довољно молбу за издавање, јер би издавање на основу овог материјала имало политички значај. За то је предложено да се молба врати хрватском суду с упутством да довољан материјал евентуално попуни, а дотле да се решење одложи. Члан Милетић је против издавања, али пошто извештачев предлог не [illegible], гласа за тај предлог. Одбор је једногласно решио, да се решење одложи и акта врати у Загреб. Ово је решење [illegible] посланика.

Пакрачка учитељска школа. „Застава" је јавила да није одузето право јавности српској учитељској школи у Пакрацу, али „Србобран" сад јавља, да се потврдио глас о одузимању права јавности тој школи.

НА ОБРОНЦИМА ЕТНЕ

Пред катастрофом у Месини. — [illegible] — Понашање талијанских [illegible] — [illegible] у Месини — Рад руских и енглеских мрнара. — Анархија талијанске владе. — [illegible] — [illegible] — [illegible]

(Оригинално писмо „Правде")

Порт Аугуста у Сицилији [illegible] јан.
(Закашњено)

Ја вам нећу описивати тај пустош и ту погибију, јер сте то већ читали у страним листовима, а можда је и „Правда" донела о томе какво известије, али не могу, а да вам не изнесем једну потресну сцену, којој је био присутан Иван Јаковљевић Надеждин, кичман са „Славе". Љубазни и млади официр, кога сам веома заволео, исприча ми ово што иде:

— И ја сам изишао са матрозима на обалу, да колико толико олакшам људску беду. Унутрашњи квартови Месине били су сви у рушевинама, и ми се пентрасмо преко тих рушевина, не бисмо ли спасли животе многих страдалника. Поред једног од порушених домова видех једног Италијанца, где плаче. Рекоше ми, да су му затрпани жена и осмогодишња ћи, и нико се чак и не труђаше, да их одкопа. Ипак ја уђем у срушену кућу, провучем се испод срушеног крова, где чујем једва приметно јечање. Нехтедох ништа унапред јављати оцу, да га не бих можда џабе радовао. Дозовем матрозе и дам се на посао. После 5 и по часова напорног рада на дубини од 4 метра нађемо девојчицу, где лежи између кревета и једног ормана. Кад сам је узео на руке и однео к оцу он, не гледајући на своју сломљену ногу, поче ми од радости и захвалности грлити колена. Међутим у девојчице глава беше толико разлупана, да сам мислио, да ће одмах умрети. Представите, господине, мој положај, отац ми љуби ноге за спасене ћери, а ја видим да ми дете умире на рукама! У ствари то се десило, кроз 5 минута последњи уздах — и све беше свршено! По моме лицу приметну отац примети, да се нешто десило. Усправи се и упита ме: „Mите?" Ја га ћутећи само погледах. Он посрне, престаде плакати и прсну у дивље смејање. Беше сиромах полудео! У мени се све преврте; ја не могах издржати, те и сам бризнем у плач. И сад се са ужасом сећам те сцене.

Чим се катастрофа десила месинска и у опште италијанска администрација била је толико збуњена, да ништа није умела предузети за спасавање својих поданика. Да није било руских мрнара, који су откопавали рушевине и спасавали рањенике, и енглеских мрнара, који су указивали само лекарску помоћ, несрећа би била далеко већа. И ако је у Неапољу било неколико талијанских ратних лађа ипак ни једна не пошта на место катастрофе. Шта више, по причању руских мрнара, било им је доцније и врло на праву активност руско-енглеску. И ако је талијанска влада најљепше руским и енглеским мрнарима топлу захвалност, ипак су односи између талијанских цивилних власти и руског и енглеског адмирала само званични и без икакве топлине. Шта више на фини начин доставили им је, да њихова помоћ није више потребна. Док се овако односи званична Италија, дотле народ са највећим одушевљењем поздравља Русе и Енглезе.

Ја се нисам могао искрцати у Месини, него сам на руској оклопњачи продужио пут даље. Пловили смо непрестано у близини обале. Одмах при проласку ушћа речице *Алканторе* приближили смо се непосредним удаљењима Етне, која се као каква страховита кула подиже у облаке. О самој Етни писаћу вам, ако доспем, у другом своме писму, а сад хитам да што пре будем готов, јер и сам видим да се ово моје писмо бестрага одужило. Прошли смо вароше *Каре*, *Ачи Реале*, чувену са свога универзитета варош *Катанију*, и ушће реке *Симето*, која са јужне стране опасује Етну, стигосмо око подне у ово дивно местанце, из кога вам пишем нио писмо. О порту Аугусти, у коме се, поред руске ескадре, налазе пет чета и две велике енглеске крстарице, писаћу вам други пут.

Изишао сам из руског брода и одео у живој мили „[illegible]". Чудновато, овде није велика скупоћа, и свет је врло учтив.

Пре но што завршим хоћу још две три речи да кажем, о једној појави, која ми је пала у очи.

Кад сам пре две године био у Бруси у Азији, десио се огроман пожар који је уништио читав крај вароши. У општој забуни, која је наступила, нико није ни покушао да се користи туђом имовином, већ је сваки гасио пожар и чувао покретности страдалника, којима домови горе.

Бруси као што је познато живе Турци.

Сад за време месинске катастрофе ишле су по улицама тога несретног града читаве разбојничке банде, које нису презале ни од убистава. Све, што су могли дочепати, носили су, па чак су несретним жртвама секли и прсте са руку, да би се дочепали њиховог скупоценог прстења! Као што се зна цело становништво месинско је католик, и пре катастрофе у Месини је било више од 1000 које католичких попова, које калуђера разних редова!

Кад упоредим ова два појава из мојих се груди и нехотице отрже уздах:

— Зар је католицизам једна тако ужасна религија, која од Божијих створова прави љуте зверове?!

Примите, драги г. Адамовићу, искрено поздрављање од вашег увек **Душана**.

† Д-р Владислав Неринг

Пољску науку захватио је тежак удар. У Вратиславу је умро 7. о. м. овдашњи универзитетски професор, учени славист и литерарни историчар пољски др. Владислав Неринг. Он се родио 1830. год. у Калишу код Познања. У Вратиславу је свршио све школе и после положеног доктората постављен је за професора словенских језика и филологије на вратиславском универзитету. Као научник написао је више научних дела, која долазе у ред првог реда. Дуго је година био Јагићев сарадник на „Archiv für slavische Philologie". Много је писао и о пољској књижевности на пољском и немачком језику. Био је почасни и редовни члан многих академија.

Дневне вести

Да купимо и ми. Бенет Барлеј ратни кореспондент „Дејли Телеграфа," пропутовао је цео Балкан ових дана. Обилазећи Новопазарски Санџак, он је проценио: да од тог парчета земље Турска никакве вајде имати не може, него да јој још велике стратегијске тешкоће задаје, и да би зато било за Турску врло корисно, ако би продала Санџак Србији за 25.000.000 дин. Турска се не може још на то да реши из неког лажног частољубља и из предрасуда, али се Енглез нада да ће она доћи на ту идеју.

То је паметан предлог и за Турску би био од велике користи, јер је не би лишио никакве стварне хасне, а добила би у новцу и што је најглавније била би одвојена новом малом државом од Аустро-Угарске, њеног јединог непријатеља.

Из Скупштине. У одбору за посланичке предлоге, синоћ је донета једногласна одлука, да се закони: о осигурању стоке и о пострадалима од града — као [illegible] укину. Оба та закона донели су самосталци.

Меморандум. Онај меморандум о српским захтевима, што је руска влада препоручила Србији да га изради, готов је и по један концепт је послат у Петроград и Цетиње, да би се постигла потпуна сагласност у погледима на ову овако важну ствар. Те су примерке однели нарочити курири.

Степа. Свргнути министар војни ђенерал Степа Степановић најавио је да се неће примити више никакве службе. Он се, веле, осећа толико осрамоћен овим падом у Скупштини, да више не може имати ауторитета на том положају.

И заиста је он оставио врло ружну репутацију као министар. А право има што неће више ништа да ради, кад се овако овако дочепао ђенералскога чина! То нека буде за памет онима, који ђенералства вољу.

Две депеше. Страни листови донели су под 10. о. м. две депеше из Цариграда. По једној се у цариградским дипломатским круговима упорно одржава глас, да је Турска споразумном протоколу с Аустро Угарском придала додатак, у ком *изјављује, да ће само у том случају признати анексију Босне и Херцеговине, ако Аустро Угарска испуни све захтеве Турске.* А по другој, из основу поуздана извора тврди се, *да се велики везир Тевфик паша заузео код кабинета Палавичинија за српске захтеве.*

Пропао споразум. Из Цариграда стижу неки гласови о томе, као да је у начелу закључени споразум између Аустро-Угарске и Турске, изненадно пропао, и да су Турци почели толико затезати при редакцији погодбе и стављати такве услове, да је цела ствар потпуно напуштена.

Да даће Бог умудрити бар једанпут Турке!

Хипотекарна Банка. Изненадно и без нарочитог мотива искрсло је предлог закона о Хипотекарној Банци пред Народном Скупштином. Ма да нико не увиђа потребу да се баш у овом тренутку и под овим приликама донесе тај закон, ипак се са великом журбом гура он да што пре дође на дневни ред.

Али ни једна ствар не остаје за дуго необјашњена. Тако се у брзо дознао и овај прави узрок журби, као што се дознало и за правог иницијатора овог пројекта.

Протектор овога чина је фамозни Ђорђе Генчић, који је за неко време напустио занат убијања краљева, и бацио се на друга, до душе, мање лукративна предузећа. Генчић је прокламовао неко „друштво" које ће дати за ту банку капитал од 20 милијуна, али пошто се претходно добије концесија. Наравно, да ћу ту бити великога шапа, и колико смо могли дознати, просуће су се велике паре, а просуће се још и веће, само да овај пројекат, постане закон. Али ће се ваљада наћи савесних посланика у довољном броју, који ће ову скандалозну аферу онемогућити.

Прекинути преговори. Говори се да је синоћ стигла једна вест, како веле из врло поуздана извора, из Цариграда, да су преговори између Аустро Угарске и Турске потпуно прекинути. Та се вест до сада, на жалост, још није потврдила.

Мобилизација у Турској. Кроз месец дана извршиће се у целој Турској регрутовање, без обзира на веру и народност.

Мобилисана су три корпуса и упућена на бугарску границу. Бугарска је мобилисала две дивизије и истурила их на турску границу. Како изгледа — очекује се прва варница.

Кнегиња Милена. Црногорска кнегиња Милена због своје болести бавила се с кнегињицом Ксенијом дуго у Паризу. Сад су обе из Париза отпутовале натраг у Црну Гору.

Веридба. Коста Митровић писар среза колубар. окр. ваљевског верио се са Љубицом кћери Гаје Швабића, трг. из Тополе. Честитамо вереницима.

Одобрена забрана. Првостепени суд за град Београд, одобрио је решење управе града Београда, којом је забрањена „Правда" од прошле суботе.

О овом акту нашег суда и његова председника проговорићемо опширније.

Полицијски указ. У министарству унутрашњих дела ради се на једном омањем указу полицијских чиновника. Овим указом биће унапређења и размештаја.

Напад на стан. Ми смо у јучерањем броју донели вест о нереду, који се десио пред станом министра унутрашњих дела. Сад смо сазнали, да су два непозната лица, доста лепо обучени (имена им се не знају) били код „Српског Краља" на пиву и за тим тражили фијакер, сели у њега и наредили да их вози у стан министра г. Милосављевића. Кад су тамо дошли тражили су да их момак прими, но пошто је већ било 8 сати, кад је време вечери, момак то није учинио и зато су га они изгрдили па за тим побегли, али је један ухваћен и налази се у рукама власти?

Незна се тачно, да ли су ова двојица хтели и зашто да нападну министра, а фијакерџија није умео да да тачне податке о њима.

Погинуо домаћин. Прекјуче је била гозба у кући Јована Јовановића из Годечева у окр. у жичком. Кад су се гости добро подналили, домаћин изађе из собе у кујну и ту погине од удара секиром у главу. Поведеном истрагом утврђено је да га је убио гост Добросав Радовановић, а да је у томе имала удела и жена убијеног Јована — Тиосава.

Обоје се налазе у притвору код истражне власти.

Ухваћен на делу. Јован Соколовић, познати „лопов," покушао је синоћ да украде један џак испред радње Александра Поповића у кнез Михајловој улици, али је на делу ухваћен и предат жандарму да га отера у затвор.

Убио брата. Милоје син Милосава Вучковића из Лука у окр. чачанском, убио је прексиноћ из пушке свога брата Јована. Узрок је свађа око неког имања.

Убица је у рукама власти и признаје дело.

Опасна крађа. Ноћас је непознати лопов ушао у стан Владимира Васиљевића, радника у Бајлоновој пивари, разбио његов сандук и из истог украо 100 динара у готовом новцу — уштеђеном Владимировом.

Власт је наредила потеру за лоповом, кога нигде нема.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

※ Угарски министар председник д-р Векерле изјавио је у клубу независне странке, да нема кризе.

§ Пољски збор у Прагу решио је да протестује против наредбе, којом се као унутрашњи службени језик код власти уводи само немачки језик. Председништво збора обратиће се чешким посланицима и министру д-ру Зачеку за интерпелацију.

‡ Због [illegible] осуђен је познати руски ђенерал Алексејев на отпуштање из службе без губитка части и да [illegible] плати 10.000 рубаља или да издржи годину дана затвора.

§§ У Тотенхаму, општини лондонској, два из свој прилике анархисти Талијана пуцали су из револвера на све стране и убили су [illegible] и ранили неколико, међу њима и једног жандарма. Оба су се Талијана за тим убила.

(?) У Калифорнији су биле страховите кишне облаке, које су изазвале велике поплаве. Варош Стоктон је сва под водом.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превод с француског

(148)

XXXIII

Заробљеница

Кад остаде сам Хенри од Монморенсија паде у наслоњачу. Он који је малочас себе уверавао да би желео да нађе свога брата, сад је дрхтао.

И већ је смишљао начин да избегне, да се склони испред тога човека.

Јер тај човек, његов брат, био је жива савест, која се сваког тренутка могла неумитно уздигнути пред њим.

— Франсоа у Паризу! прошапта он стресајући се. Ох! ја осећам да је састанак неизбежан! Осећам да нас нека невидљива рука гони кобно једног на другога! Узалуд смо за тридесет година били растављени! У залуд сам ја лутао по југу док је он био на северу! Ово што је неизбежно мора се догодити.. За осам дана, можда још сутра, ми ћемо се наћи један према другоме. И шта ће ми он тада казати? Шта ћу ја њему казати?

Он устаде, корачи нервозно по соби, искривљена лица трудећи се да савлада или да отклони пред самим собом тај огромни страх који је у њему пробудила сама вест о доласку његовога брата.

У ходању он наиђе на мали сто и удари песницом по њему.

— Ах! кад бих ја био сам! викну он. Како бих га храбро дочекао! Не то само, ошао бих да га потражим, да га изазовем, да му викнем у лице: Јесте ли дошли у Париз да нађете мене! Ево ме! Шта хоћете?.. Али ја нисам сам! Она је овде! И ја је љубим! Ја нећу да је он овде нађе! Нећу да се састану! Ко зна, он је можда још љуби! Овде!.. Шта да радим! Куд да је сакријем?..

Читав час Хенри од Монморенсија ходао је тако и мало по мало утиша се.

Најзад му се осмех појави на уснама.

Можда је нашао оно што је тражио, јер прошапта:

— Да... тамо ће она бити у безбедности... ја имам начина да себи обезбедим верност те жене... и девојке!

У исти мах он дође на одељењу где су становале Јованка од Пијена и Лујза. Кад дође до врата он ослушну мало и не чујући никаква гласа отвори их полако једним кључем који је имао у џепу. Затим гурну врата и стаде пребледевши:

Јованка и њена кћи биле су пред њим!

Наслоњене једна на другу, загрљене, као да су хтеле узајамно да се бране, бледе, дрхћући, оне су га гледале са неисказаним [illegible] страхом.

У првом тренутку он виде само Јованку...

Како је још била лепа!

Он учини један корак, затвори пажљиво врата за собом и пређе [illegible] рекавши:

— Познајете ли ме, госпођо?

Јованка од Пијена стаде одлучно пред Лујзу.

Румен [illegible] јој се на чело и она рече:

— Како се усуђујете да се појавите пред овим дететом? Како смете да ми се обраћате у њеном присуству?

— Сад видим да ме познајете, рече маршал са неким суровим подсмехом. Ја сам срећан, госпођо. Видим да нисам јако остарао као што ми недавно рече... неко кога се ви добро сећате... витез Пардајан!

Лујза тужно јауну и покри лице рукама.

Материнска љубав занесе Јованку до крајњих граница смелости и удесетостручи њену снагу.

— Господине, рече она веома мирним и чистим гласом, није лепо што пред мојом ћерком спомињете тако одвратне ствари. Идите, то ће бити најбоље, верујте ми. Па сте учинили последњу подлост, што сте нас отргли из нашег мирног, скромног живота! Ма смо ваши заробљеници, добро! али вам се намењујем да сам ја одлучила да своје дете сачувам од прљавштине ваших гадних љубави.

Дрхтавица од беса обузе Монморансија. Песнице му се стегоше. Он беше већ скоро готов да пусти на вољу својим дивљачким осећањима, која су у њему кипела. Али се савлада.

— Да, рече он, мирујући [illegible], и она сте видели, њему сам вас увек познавао. Увек када сам био са вама, ја сам на вашем лицу читао мржњу или ужас... Па и данас, после толиких година, које су требале да вам донесу бар заборав, ја у свакој вашој речи видим мржњу и ужас.. Али све вам то мало вреди. Ја имам да говорим с вама, госпођо. И као и ви, ја мислим да наш разговор не треба нико да чује. Молим, дакле, вашу кћер да се удаљи.

Лујза загрли Јованку око врата.

— Мајко, [illegible], ја те нећу оставити.

— Не, дете моје, рече Јованка ми се нећемо растајати. Ма шта овај човек рекао, твоја мајка је овде да те одбрани...

Хенри позелене и пребледе једно за другим. Његова намера да усами Јованку не испаде му за руком. За тренутак он се колебао да употреби силу. Али виде да је Јованка тако одлучна на све да се уздржа.

(Наставиће се)

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Улетела јој мува!

На Аустро-Угарску је грануо цео цивилизовани свет, и цело јавно мнење у оба света је осудило њен разбојнички поступак над српским народом. Ван Аустро-Угарске није било ни једнога гласила, које би имало добре речи за то аустриско невальалство.

Па ипак се нашао један лист, за који нико живи није знао ни да постоји, и кога је од некуд ишчепркала Аустрија, који у у писању одобрава ово аустриско смотавање.

То је некаква крпа што излази међу кримским Татарима и зове се „Терџуман."

Наш народ вели за онога који се сасвим уаућури и осамљује да му је и то неки вар кад му мува улети у нос.

У таком је положај дошла и аустриска котерија. Отвориле јој се ране, али сем оне муве ништа у њих не улеће.

Ерентал ће код све крађе остати гладан.

ЛЕСКОВАЧКА ХРОНИКА

Аустријски бегунци. — На забави у овој години. — Отварање радничке школе. — Наша читаоница.

Лесковац, 8 јануара 1909. г.

И нашој вароши посетила су четири аустријска војна бегунца, Губаша, на привремено становање. Општина их је примила и [illegible] у [illegible] кућу на старом гробљу, где [illegible]. За време божићних празника обилазили смо их, и нашли да живе [illegible] једно и жалосно. Да није милостивих грађана, који [illegible] обилатом [illegible] и других, [illegible] на самовољу по што год, оно из [illegible] помоћи, коју добијају од општине не би могли живети.

У овоме случају није грех то мало [illegible], помоћи одржати, јер [illegible] их је послала овамо, и [illegible] их преко отаџбине, која нам и [illegible], то не може [illegible] одговарати својој дужности. А, међу тим држава је [illegible] бригу за себе, свима тим, [illegible] их је [illegible] на врат, не [illegible] ништа рачуна о њима.

*

У ову нову годину [illegible] певачка дружина „Бранко" приредила је своју уобичајену забаву са игранком у просторијама гостионице „Круна".

Ова забава по самом своме разноврсном програму, спада у ред бољих забава. Али, овога пута није била онаква, какву смо очекивали да буде. А, нарочито нам је дала повода дружина „Бранко", која [illegible] и [illegible], да са својим [illegible] [illegible] и [illegible] ову забаву што боље, како би оставила што пријатнији утисак на посетиоце.

Приликом првих концертних [illegible], у коме је било доста старих песама, [illegible] је [illegible] у [illegible].

Та одлука била је одлична, и оставила је на мене пријатни утисак. Леп, г. г. Томашевића директора и Адамовића [illegible], обучени у бошњачко одело, [illegible] пригодне стихове на ову слику.

А, када је [illegible], на почетку нове године, сва Босна за Србијом и сви српски [illegible], на [illegible] хор, прозвао:

„Из прошлих гроба,
Српска круна нове сја!"

Та бојне [illegible] српско [illegible] Српства... у тим стиховима која [illegible] најживље на просторијој [illegible], каква је [illegible] као и требала, када у [illegible], која је [illegible], ово обухвата један [illegible], један [illegible]:

„Мобилни руски, наши браћо,
Буђено [illegible] браћ!"

Певајући ове стихове, [illegible] је [illegible] један [illegible], чудна, да се стара [illegible] брже на вртешки! Под утицајем [illegible] дама беше озарено, чудноватом радошћу! [illegible] великом [illegible] ову строфу химне.

Приход није могао бити добар; почетак је била истина доста, али је [illegible] задатка [illegible] посетилаца.

Ред [illegible] није био добар, то [illegible]. Певачка дружина из [illegible] патриотизма — [illegible] (!) — није увела ни једну српску игру у програм. [illegible] ни једне [illegible]. Па, ја кажу да [illegible] у игри, [illegible].

Сви ти трговачки који [illegible] патриотизмом по забавама, у кафани [illegible] они су [illegible] или не — [illegible] — [illegible] аустријску робу [illegible] својим [illegible] у [illegible] продају [illegible].

Мислите да је [illegible] од [illegible] приређивачког одбора [illegible] и [illegible] против [illegible]. Боже сачувај. [illegible].

Желели би да се [illegible].

*

У недељу 4 о. м. било је свечано освећење и отварање радничке школе. Освећењу присуствовао је велики број чланова и [illegible]. Од самих грађана присуствовао је [illegible] мали број. Уписано је [illegible] и већ се јавио [illegible] ученика.

Желимо успеха и истрајности у даљем раду.

*

Наша читаоница [illegible], [illegible] број листова [illegible]. За сада је [illegible] листове, не [illegible], већ [illegible], [illegible] стране часописе. [illegible].

Читаоница намерава је да у фебруару месецу приреди у [illegible] једну [illegible] забаву. [illegible] одбор [illegible] бити један од најбољих [illegible] забава у Лесковцу.

Чабин

МАЛИ ФЕЉТОН

Исправка

Господине Уредниче,

У 352. броју Вашег ценог листа „Правде," Ваш сарадник г. *Жорж Рамбо*, кога немам част познавати, изволео је у „Малом фељтону" нашалити се мало и мојом маленкошћу. Вашим поштованим читаоцима приказао ме је: *да сам пронашао неку врсту (?) шенице која не полеже а коју врапци не једу*, но да је нека и нарочито уображена комисија „латила ту шеницу још више полегну, но што су остале биле полегле, а безбројни врапци беху се скупили у толиком броју, те побили, као да их је неко позивом звао."

Ја бих, господине директоре, могао ову шалу и сам шалом да одбијем, кад би знао ко је тај г. Рамбо, и кад би ствар коју је он таке додирнуо, била за шалу.

Тежина је г. Рамбове шале у томе: да ме, ма и под туђим именом потцени, потурајући ми, да сам *пронашао* шеницу која не полеже. Он то свакако чини што не познаје ствар или што себе преценује.

Мени је добро позната утицај светлости и осталих на развијање стабла и шта пољопривредник треба да ради, те да ублажи полегање жита,* али ми је исто тако познато и то, да ће између осталих сората шенице *тајени* у једнаким приликама пре полећи оне, *које имају дугачку сламку и које су бујнога раста*. Зато се у сваком бољем уџбенику, при опису сората и нарочито нагласити, да ли сорта која се препоручује *не лежe* или *не*. Отуда су у немачком уџбеницима: ... „hat kräftiges Stroh, das zwar dem Lagern widersteht," или... „Ziemlich lagerfest," или... „und ist lagerfest" и т. д.

На ибарској долини, која је у непосредној близини Краљева, сеју се стрна жита врло мало, баш што им она полежу. Ја сам хтео да у томе помогнем привредницима. Г. *Светозар Ж. Бућан* трговац из Краљева, дао је тога ради 1906. године Ратарској Школи својих 8 хектара земље преко Ибра, да се на њој засеје шеница коју сам за тај циљ *изабрао* а не пронашао. Да тај оглед изведем уаспешно, требало ми је више година за производњу потребне количине семена.

Оглед је испао како се само пожелети могло. И ако година није била погодна за стрна жита добило се по хектару по 2000 кгр. Школи је са накнадом семена за сетву припало на део око 9000 кгр. Ту шеницу требало је дати у замену привредницима који имају земље у Ибарској долини, и утицати на њих да је сеју, али на жалост, то није учињено. Ја сам био премештен а шеница је отишла право у млин. Продата је.

После оваквог стања ствари збијати још и какву шалу, значи: поносити се тиме што једна добра намера која је водила сигурном успеху није остварена може бити и само за то, што сам је ја на њу лично изумио.

Захвалан сам вам господине директоре на гостопримству.

11. јануара 1909. г.
Крушевац

Благ. Д. Тодоровић
управник [illegible] школе

---

* О овоме види у сноски чланак „Поље [illegible] страница" штампан у „Тежаку" за 188 . годину, који би г. Рамбо могао прочитати.

РАЗЛИЧНОСТИ

Американско фондова у 1908.

Укупна сума јавних прилога и легата у години 1908., што су их дали амерички милијардери, мања је но прошле године. Сва износе само 3,273,300,000 долара, док је у години 1907. износила 3,002,300,000 долара. Прилози и поклони износе 1,067,300,000 долара, а легата 1,124,300,000 долара. За васпитне циљеве дато је 913,900,000 долара, за добротворне фондове 993,250,000 дол., за религиозне корпорације 110,250 дол., за музеје и јавне грађевине 235,050,000 дол., а за књижнице 21,302,000 долара. Највећу је суму дао А. Карнеги 185,040,000 долара, за овим долази Рокфелер с поклоном од 78,350,000, мистер Русел Сеџ с поклоном од 3,900,000 дол. и Џерпон Морган с 4,800,000 долара.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробњице

Чаробник Лезаж.

Најактивнији сарадник Вовазенове био је чаробник Лезаж, један карактер, који заузима особити положај у овом свету алхемичара, врачара и чаробница. Скептичар међ све самим верњима зарао је чаробнице, чији је помагач био, исто онолико колико и отмене даме, које су прибегавале његовој помоћи.

Рођен у Бенов код Кајена, право му је име било Адам Кере. Вагуреова га овако описује: „Увек је имао рђаву бароку, рђав стас и обично је ишао у сиву оделу с црним огртачем". Кере је био трговац вуном. И ако је у Нормандији већ имао жену, обећао је Вовазеновој да се ожени њоме ако остане удовицом. У први мах се звао Дибиљсоном. Године 1667 осуђен због демонских навика на галије, утицајем Вовазенове ослобођен је 1672. Галија којом је крманио, пловила је баш покрај Венове, кад му је стигла вест о помиловању.

После свог ослобођења Кере се вратио у Париз под именом Лезаж и опет је наставио своје везе с врачаром.

Сва вештина Лезажова састојала се у ванредном таленту мађионичарства, којим је час врачаре остављао за собом, уверавајући их да „влада свима тајнама кабале", те су му све дозвољавале да учествује у њиховом лукративном занату. Саслушавање Вовазенове даје о овој тачци ванредна обавештења: „Лезаж је у Вали де Мизер (на кеју Межисери где се продаје перната живина) купио једног живог голуба и спалио га у једној ценканој цимонти. Пошто је просејао пепео, метуо га је у своју собу. То је био почетак четрнаесто дневна заговора, за време кога је свако дан читао страдања Христова држећи ноге у хладној води и ако је било веома хладно. Затим је метуо бео чаршав преко стола, запалио две свеће, купио три кристалне чаше, које је, пошто је над њима учинио своје врачбине које су њој, Вовазеновој, биле непознате, с једном лаворовом гранчицом затворио у једном орману.

Пошто је она увек држала кључ код себе, тражио је Лезаж три чаше и лаворову гранчицу, али их није нашао, на шта је изјавио да јој никад ништа неће дати на чување. Затим ју је послао у врт, где је све три чаше нашла поређане у баштенској кућици. А кад га је она питала како је све то урадио, одговорио јој је да припада апостолату и друштву „Сибила".

Други пут је служио литургију одевен као свештеник, пои изношењу тајне преломио је два мала комада обичног хлеба и пошто је рекао Вовазеновој и њеном мужу да клекну, дао им по парче тог хлеба „онако исто као кад би их причешћивао, па их је онда натерао те су пили освећену водицу, коју је, како је рекао, претворио у ликер, који је био веома пријатна укуса".

Кад је једног дана дошао један судски извршитељ да по захтеву трговца с намештајем попише Вовазеновој ствари, она позове Лезажа, рекав му да је изгубљена и да се у орману налази нешто што се мора уклонити; то је путир. За тим је Лезаж маркиза Лузињан, која је такође била код Вовазенове, рекао да изађе из собе, да иде кући и чим стигне да на свој кревет мете бели сальет за оно што ће јој послати. И донета путир се нашао код маркизе, а нико није видео ко га је донео.

(Наставиће се)

КОНЦЕРТИ И ЗАБАВЕ

Игранка Беог. Трг. Омладине

Београдска Трговачка Омладина приређује у суботу 17 ов. мес. велику игранку у сали код „Коларца," у корист „српских народних [illegible]."

Улазница је добровољан прилог.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Брачино позориште

Вечерас, у програму од 18 тачака, поред најомиљенијих соло и дуета, приказују се две увек радо гледане комедије:

1. *„Из свађе у свадбу"* и
2. *„У сарм!"* — Обе ове шале приказују се са великим успехом. Публика ће и вечерас наћи најпријатнију забаву у Брачиновом Позоришту. —

Биоскоп Бен-Акиба
Хотел „Београд"

Вечерашњи програм заслужује нарочиту пажњу београдске публике, јер су слике потпуно нове, врло интересантне и дуге преко две хиљаде метара. Слике: Христов живот од рођења па до вазнесења, могу се видети још само вечерас и сутра. Посета је стално одлична.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Вест о мобилизацији бугарске дивизије изненадио је дипломатске кругове и произвело је овде узнемирење. Дипломатски кругови не знају ништа о нарочитим спремама турске војске. — Црногорски отправник послова Греговић изјавио је: да је његов корак код Тефик паше рђаво протумачен. Греговић је само питао Тефик пашу да ли ће Порта и даље бити расположена да помаже тражења Србије и Црне Горе и Тефик паша му је одговорио: да Порта жели да у опште избегне сукобе, али исто тако жели да Србија и Црна Гора буду задовољене и обећао је да ће потпомоћи тражења Србије и Црне Горе код осталих сила као и у Бечу.

АВРАМ Н. ХАЗАН

бив. инкасант, није више у служби осигуравајућег Друштва „Србија" и не може ништа предузимати ни радити за Друштво и у име Друштва.

22 1—3 **Управа.**

ВИНО

[illegible]

Српско 1 литар бело Дин. 0·75.

[illegible] 0·75.

Француско 1 боца „[illegible]" дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" Д. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" Д. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" Дин. 1.

[illegible]

„Тур-Бругер." [illegible]

Сланих [illegible]

[illegible]

Поред осталих колонијално-деликатесне робе препоручује радња

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд—Теразије

[illegible]

Телефон бр. 48 13 6—

Учених из боље куће са добром препоруком који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је [illegible] радњи **Душана Тодоровића** Крањ. Срп. Двор. Лиферанта. — Београд.

НОВА КЊИГА

Изашла је из штампе књига Д-ра Савићевића

Лепота тела

Неговање и улепшавање

Са 83 рецепта — Цена 1 динар.

Садржај: 1. Кожа — и лепота и улепшавању. 2. Кожна белоћа. 3. Коса. 4. Уста и зуби.

Ова је књига намењена женском свету и треба свака жена и девојка да је прочита.

ИЗДАЊЕ ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ

Мите Стајића — у Београду

Кувар који је раније [illegible] био у [illegible] нуди се ако је коме потребан за славе, банкете и т. д.

Данило Костић

21 [illegible] улица број 1. 1-3

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. д. на више јевтиније.

Добре славине, пршуте, кобасице и остали артикли јевтино.

С поштовањем

Добр. Т. Атанацковић

[illegible] бр. 5. — Телефон 270.

Са тужним срцем јављамо фамилији, пријатељима и познаницима, да ћемо давати, трогодишњи парастос, нашем рано преминулом сину јединцу

† МИХАИЛУ

[illegible]

у четвртак 15. јануара у цркви Свет. Марка у 10 и по сати пре подне.

Стан: Цетињска ул. бр. 10.

Београд, јануара 1909. год.

Тужни родитељи: *Јован* и *Станија Маленовић*. 19 3—3

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празнике.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски кукуруз са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима пре свега обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно снижењој цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо ван радње по 30 п. дин.

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Dr. Милан Пр. Мазнић

са седиштем у [illegible] *отпочео је своју лекарску праксу.* 10—10

Обућарска радња код **„Пештанца"**

Данила Бошковића и Комп.

до ГРАНД ХОТЕЛА

Препоручује своје богато стовариште најелегантније и најбоље мушке, женске и дечије обуће. Израда сопствена. 15 3—3

БАЛСКА СЕЗОНА

250 КОМАДА

Две стотине педесет комада најмоднијих балских тоалета, које сам добио из једне велике светске фабрике у комисион, у споразуму са истом, да их што пре продам

ДАВАЋУ НА ОТПЛАТУ

Цене хаљинама варирају од 35 до 300 дин. комад.

Јануара 1909.
Београд

Помодна радња

Дим. М. Николића

18 3—5 Кнез Михаилова број 19.

БАЛСКА СЕЗОНА

БАЛСКА СЕЗОНА

БАЛСКА СЕЗОНА

Готов је и већ се раздаје пријатељима илустровани

КАЛЕНДАР **„ГАРАШАНИН"**

који је овога пута изашао на светлост са одабраним садржајем, као прва свеска „*Библиотеке*," коју ће од сада издавати:

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи пет штампаних табака, а цена му је свега пола динара. Поруџбине и новац ваља што пре упутити на адресу књижаре г. Игњата Дамњановића, Чика Љубина улица бр. 14.

Књижарима и продавцима 30 од сто рабата.

699 10—10

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК

који на пола сата пред грозницу узет, исту одмах укида. Хиљадама људи који су од ње патили, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави „**Биљни Сок**" може се добити у апотеци код *Црвеног Крста у Београду*. **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin" признато као најбоље средство против [illegible] катара плућа, тешког дисања (astma), [illegible] туберкулозе и [illegible]. **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од венеричних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј" против нервозних болести. Цена једног пакета 4 дин. — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд*

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

ВИНА

Отворио сам овде у Београду стовариште **ВИНА** из мог винограда на Пожаревцу, како би дао могућности потрошачима, да се снабду са добрим природним вином по [illegible] цени.

ВИНА имам старих и нових и то: [illegible]

[illegible]

Моја су вина одликована на **Балканској** изложби у Лондону 1907. год.

Децембра 1908 год. у Београду

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ

644 10—20 винар и виноградар из Пожаревца.

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА

И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Мустре наших израђевина могу се видети у Београду код г. г. *Димитрија Јанића* трг. на Теразијама, *Николе Миловића Дубровчанина* [illegible] и код *Добросава Атанацковића* преко пута „Коларца" [illegible]

679 20—10

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, [illegible] ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио [illegible]

[illegible]

Салон је [illegible]

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, [illegible]

Цене су једна за свакога!

Мој муж

† ЉУБА МИРКОВИЋ

бив. писар Опште Државне Болнице

преминуо 5. јануара ове године.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

23 супруга: *Марија*; син: *Драган*. 1-2

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину [illegible] дин. за пола год. 14 дин. за четврт год. 8 д. — Сва уредништва налазе се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Ра*[illegible] [illegible] ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 63.

ПРАВДА

Телефон 521 | СРЕДА 14 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА ДАМОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 14 | Телефон 521.

Нова опасност

У запаљивој политичкој атмосфери, која је од септембра прошле године настала анексијом Босне и Херцеговине, појавио се нов елеменат, који прети да изазове ратне сукобе много пре но што се у опште и могло очекивати.

Као што је познато, једновремено с анексијом Босне и Херцеговине проглашена је и бугарска независност и краљевина. Наравно, према том чину није могла остати равнодушна Турска, досадашњи сузерен Бугарске, и односи између те две државе били су постали веома запети, те је једно време изгледало да ће међу њима неминовно доћи до оружаног сукоба. Али се и ту, као свуда и увек, умешала „миролубива“ Европа и успела да се на обема странама распусти војска колико је била мобилисана.

Између Турске и Бугарске отпочели су преговори о накнади, коју би Бугарска имала дати Турској за неплаћени данак Источне Румелије и за отимање источне железнице. Ти су преговори, после непрестаног уверавања да теку повољно, прекинути и бугарски делегат Љапчев вратио се из Цариграда у Софију, не свршивши ништа. После се опет почело радити на преговорима, али они нису одмицали ни за стопу напред, а уз то је дошао и ексцес великог везира Ћамил паше с познатом изјавом о Бугарској кад је ново-проглашеног бугарског краља назвао „турским валијом“.

Али све то није могло давати повода страховању да ће међ тим двема државама моћи, — бар не тако брзо — доћи до оружаног сукоба, јер је непрестано постојала нада да ће се у преговорима између Турске и Бугарске ипак доћи до мирног споразума. Такво је уверење трајало све до онолико док телеграф није јавио да Бугарска мобилише војску према Турској.

Истина, с бугарске службене стране покушали су демантовати тај глас, наводећи само да је издата наредба да се припреми све како би се на случај потребе извршила брза мобилизација. Али и покрај тога демантија софиска „Вечерња Пошта“, чије су везе с бугарским двором добро познате, тврди, да је бугарска влада не само наредила мобилизацију једног дела бугарске војске, но наводи и узрок зашто је то учињено.

Како тај бугарски дворски лист тврди, Турска би за признање бугарске независности и краљевине хтела да добије мало и територијалне компензације на јужној граници Бугарске. Та би се компензација састојала у ректификацији границе, управо Турска би хтела на јужној бугарској граници да заузме две важне стратегиске тачке. Да је Турска не би попустила, Бугарска је наредила мобилизацију једног дела своје војске.

Могуће је да постоји и тај узрок, али он свакојако не би бугарску владу определио на такав корак, као што је мобилизација војске. Све је прилика да Бугарска, решена да у преговорима с Турском не попушта, предвиђа неминовни сукоб, те за то хоће раније да је спремна. Ма како било, Балкан се, покрај српског питања, сад налази још пред једном новом опасношћу — и пред могућношћу рата између Турске и Бугарске.

Нема спора да ће европска дипломатија дати се живо на посао да „сачува европски мир“, па можда и успети. Али је овај инцидент најбољи доказ, да на Балкану ни из далека није обезбеђен мир и да сваки час, било на ма ком месту Балкана, може искрснути варница, која ће произвести големи пожар. Покрај нерешеног српског питања, покрај несвршеног турско-аустријског споразума о продаји Босне, Европи свакојако врло тешко пада овај ненадни и опасни обрт у турско-бугарским односима; обрт који ако би се и даље развијао у правцу оружаног сукоба, може убрзати догађаје и на осталим тачкама Балкана.

[illegible]

БУГАРСКА МОБИЛИЗАЦИЈА

Како софиска „Вечерња Пошта“ јавља, по првобитној наредби биле су позване садашње класе 18. (тунџанске) дивизије. Али је доцније министарство војно ограничило ту наредбу само на 10 класа. Позвани војници, вели, дошли су на своје зборно место веома одушевљени.

Политички кругови су доста узрујани у оцени ове мере бугарске владе. Они су очекивали да најпре чују објашњење министра председника Малинова у собрању, па тек да утврде свој коначно мишљење о том питању.

Цивилисти се не плаше ове мере, и у њима не налазе опасности за мир. [illegible] ти стручне мере, да је те мере требало предузети одавно.

У круговима народне странке крију опасност Бугарској мере, коју може изазвати мобилизација осам дивизија.

Уместо о томе турски дипломатски претставник Рифат бег рекао је:

„Мере бугарске владе [illegible] побране од њених [illegible] или су оне демонстрације да би се учинио притисак у извесном правцу.

„Или једно или друго; оба та значаја у један мах те мере не могу имати.

„Ако су те мере одбрамбене, ја у њима не видим никакву опасност за мир, јер Турска неће предузимати никакву нападну акцију.

„Ако је [illegible] резервиста демонстрација, онда ће, наравно, и турска влада предузети своје мере.

„Али како је [illegible] стваре, у Цариграду су потпуно мирни.“

На интерпелацију је међутим у софијском дипломатским круговима, Рефа бег је одговорио „да је то победа „Алиф“ бугарске владе.“

*

Бугарско министарство војно демантовало је пређашње гласове да је наређена мобилизација на које од осталих пограничних дивизија (пловдивске, сливенске, дупничке), па као што је министар председник Малинов изјавио у клубу посланика већине собрања, влада је решила да на случај потребе нареди општу мобилизацију.

*

Територија, на којој по бугарском тврђењу Турска тражи исправку границе зове се Беклош. То је место планинско, неплодно, сиромашно, али има доста села и колиба. Становништво је све турско, те бугарска војска управо нема где да смести војску.

Али је стратегијски значај тога места велики. Јужна граница је тога места река Арда, која код самог Једрена утиче у Марицу. Турски војнички кругови тврде да онај који из Беклоша влада реком Ардом, влада дуж целог тока целим левим крилом једренских позиција.

Бугарски стратегичари опет тврде да Беклош, у рукама Турака, прети не само железничкој вези Хебибчево Пловдив но и самој престоници Тракије — Пловдиву.

ЗАР И ТО КРИТИКА

Јуче је „Одјек“ уступио читава три ступца своја једној наводној критици Нушићеве „Јесење кише“ напомињући узгред да уредништво задржава себи право да о истом делу г. Нушића донесе и суд свог редовног позоришног известиоца.

И добро је „Одјек“ урадио што је дао ту изјаву после оваквог једног конфузног написа какав је тај што носи шифру Д. Читаоцима „Одјека“ потребно је сад објаснити не само вредност ове најновије Нушићеве драме, него и сам сиже исте, јер је то велико Д. у својој наводној критици набацало толико глупости и противречности, да је „Одјек“ сад дужан да своје читаоце изведе из забуне у коју их је велико Д. својим написом бацило.

Да би пак и наши читаоци могли видети колико је то „Одјеково“ велико Д. конфузно, доносимо неколико ставова из те његове наводне критике:

Он на пример вели: „Сиже драме је један познат случај код нас.“* Жена, из „жеље за животом“ т. ј. из љубави изван брака** радује се смрти свога мужа, који ју је узео младу и сиромашну и *тридесет година несвесно и нехотице* кињио...“

Дакле тридесет година била је у браку са својим мужем пре но што га је уморила не давши му лек. Тачно сте ви примили к знању ово тврђење, а велико Д. испоручи ову реченицу:

„Та иста практична жена, која је у браку *провела пуних десет година*“ у инвенцији „чежње за животом...“

Сад дакле није тридесет, него десет година провела у браку.

„Па добро, колико је у истини провела у браку: десет или тридесет година“? питају се „Одјекови“ читаоци. „То нам треба да знамо да би разумели целу ствар.“

О драги „Одјековци“, није ни десет ни тридесет, јер то писац није ни рекао, пошто није имао потребе да то фиксира. То је велико Д. онако произвољно узео, па док се окренуо он заборавио шта је рекао.

Али има и лепших ствари. На пример ова о првом чину:

„Изузев првог чина који је и сувише верна копија***) једног претреса, управо један фотографски снимак, са дословним понављањем стереотипних фраза приликом судског исслеђења у којима нема..“ шта мислите да нема? „У којима нема ничег *оригиналног*.“

О анатема га убила! Овамо сувише верна копија, фотографски снимак и стереотипно понављање, а овамо нема ничега оригиналног! Као да и *сувише* верна копија и фотографски *снимак* могу бити неоригинални.

Али то великом Д.-у није било довољно. Он је свој свој галиматијас хтео да подигне на кубус, па је своју „критику“ завршио овим ставом:

„Први чин, који је хронолошка тачна копија једног кривичног процеса, пун је таквих израза и речи које иоле књижевно образован судски писар избегава да употреби пишући пресуду.“

Како вам се чини ово? Прво каже да је први чин *сувише верна копија* баш једног претреса у нашим судовима, а сад после пола минута вели да је само *хронолошка* тачна копија. Прво каже да је то један фотографски снимак, *са дословним понављањем стереотипних судских фраза*, а сад, после пола минута, вели да је тај фотографски снимак са дословним понављањем стереотипних судских фраза *пун таквих израза и речи које иоле књижевно образован судски писар избегава*.

Разумете ли ви све ово?

Ја не. А свакако није разумео ни „Одјек,“ кад је морао обећати својим читаоцима суд свог редовног известиоца, који ће доцније објаснити шта је то велико Д. „с оним што кас'ти!“

г*а

Наша Скупштина

Како да се правилно стави,
Овај хаос да с' представи,
И кажем сав „рад“ њен?
Ту баш није то вештина! —
Кад се између **скуп и штина**
Дода — само један: **лен.**

Истиногорић.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Миљуков у Сарајеву

Познати руски политичар и посланик у думи Миљуков, који се пре неки дан бавио у Београду, стигао је у прошлу суботу 10. о. м. у Сарајево. Он ће се у Сарајеву задржати неколико дана да се информише о положају, па ће одатле отићи у Загреб.

Прилози

Уредништву сарајевске „Српске Ријечи“ непрестано стижу са свих крајева Босне и Херцеговине новчани прилози за попуњење њене кауције, која је знатно окрњена разним новчаним глобама.

Опет излази

Дубровачки „Дубровник“, који је врло кратко време био престао излазити, почео је поново излазити и то сада два пута недељно.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је одржана министарска седница у министарству спољних послова под председништвом Краљевим.

Народна Скупштина. Прекјуче и јуче Народна је Скупштина на првом читању усвојила неколике поштанске конвенције о размени робних поштанских пошиљака.

Пашићево повлачење. „П. Лојд“ доноси из Београда телеграм, како се у радикалним круговима говора да *Пашић намерава сасвим се повући из политичког живота*. Разлог би том његовом кораку био ово: Последња скупштинска резолуција о анексији Босне његово је дело. Он је саставио резолуцију и њено усвојење управо наметнуо. Као што је познато, том се резолуцијом тражи аутономија Босне и Херцеговине под султановим суверенитетом. Али после турско-аустријске погодбе султан се сам одрекао тог суверенитета, тако да је резолуција не само постала беспредметна, но је за Скупштину и Србију чак и велика бламажа. Пашић је то увидео и одмах се направио болесним, у нади да ће се међу тим цела ствар заборавити. Али су сад после овог великог фијаска чак и његови пријатељи изгубили веру у његову дипломатску способност, па су му саветовали да се сасвим повуче из политичког живота. Али, вели се у телеграму, нико ту вест не узима озбиљно; шта више уверени су да је Пашић сам пустио ову вест и да се иза тога крије некаква његова нова акција.

Кнез Никола и конференција. Из Котора јављају, да је црногорски кнез Никола предао заступницима сила на Цетињу саопштење, у коме истиче потребу да се сазове европска конференција, која би оценила захтеве Црне Горе. Даље се вели да је кнез Никола у том саопштењу изјавио, *да се положај погоршао*. То саопштење није предато аустро-угарском посланику.

---

* А зашто није то ни најмање познат случај. Напротив, то је [illegible] случај.

**) „Из љубави изван брака!“ Разумете ли ви то, г. критичару? [illegible]

***) Сувише верна копија! [illegible]

Претње. „Салцајтунг" саопштава су једно писмо, за које вели да је потекло иницијативом барона Ерентала. У том се писму, између осталог, вели да даљи развој односа са Србијом зависи од тога, *да ратоборна странка у Србији не ставља сувише на пробу стрпљење Аустро-Угарске. Ако у Београду одустану од захтева о територијалној накнади, онда ће у Бечу бити готови да Србији понуде извесне привредне концесије.*

Бугарска мобилизација. По вестима из Софије, војничке мере које је предузела бугарска влада, изазвале се у грађанству велику узрујаност. Тако исто и у софиским дипломатским круговима, који се боје да поред раздражености пограничног бугарског становништва лако могу настати сукоби. У двору је држан ратни савет. Сви бивши чиновници и службеници источних железница, позвати су да одмах напусте своје службене станове због предузетих војничких мера, због којих железнице морају бити у рукама војске.

Краљеви ађутанти. За Краљеве ађутанте постављени су: артиљериски мајор Обрад Јовановић, досадашњи Краљев ордонанс официр, а да и даље врши дужност команданта трећег дивизиона дринског артиљериског пука; ђенералштабни мајор Драгомир С. Цветковић и пешадиски мајор Драгољуб В. Јеремић, досадашњи командант другог батаљона једанаестог пешадијског пука „Карађорђе". А за Краљева ордонанс официра постављен је коњички капетан I. кл. Селимир Остојић.

Тако је морало бити! Г. Риста Одавић, драматург нашег Нар. Позоришта, сећајући се уметничке игре г-ђе Вере пл. Хржићеве, чланице загребачког Казалишта приликом њеног гостовања на нашој позорници, извадио је од нашег министра просвете орден Св. Саве V степена и предао га г-ђи Нини Вавра, чланици загребачког Казалишта, која сада код нас гостује.

Честитамо г-ђи Хржићевој на одликовању које је добила у лицу своје земљакиње, жалећи што г. драматург није имао куражи да орден њој лично преда.

Али: Тако је морало бити!

Протест. Двадесет и седам турских народних посланика поднели су великом везиру Хилми паши *протест против турско-аустриске погодбе о Босни* и изјавили да ће га због тога интерпеловати. *Радикални младотурски вође живо агитују међ посланицима против те погодбе.* Очекују се бурне скупштинске седнице. Чак је могуће да ће се кабинету изјавити неповерење.

Мешовите комисије. Министар унутрашњих дела образовао је мешовиту комисију Милану Кузмановићу бив. полицијском писару за почињене злоупотребе у срезу врачарском; а

Министар народне привреде образовао је такође мешовиту комисију Милану Павловићу бив. шефу ефективе Управе Фондова у Јагодини за недостатак од неколико хиљада динара.

Првоме ће радити комисија у Београду а другоме у Јагодини.

Грађевински одбор. За чланове грађевинског одбора за град Београд за ову 1909. годину постављени су: Мата Вукомовић, инспектор железничке дирекције; Пера Поповић, архитекта министарства грађевина и д-р Војислав Ж. Ђорђевић, секретар санитета; а за њихове заменике: Милан Јовановић, инжињер министарства грађевина; Драгутин Масић, архитект министарства грађевина и д-р Драгомир М. Николић, лекар општине београдске.

Крунисање. Како из Петрограда јављају, проглашени бугарски краљ Фердинанд намеран је на лето крунисати се, и том ће приликом прећи у православну веру(?!)

Химна у цркви. После пет година Нишлије су први пут чули народну химну 29 по м., на дан прославе ослобођења Ниша. У саборној цркви, на благодарењу, многољудствију, певачка дружина „Бранко", место „многаја лета", изненада отпевала са хором: „Боже правде".

Химна је одушевљено поздрављена и тако загрејала родољубива срца нишлија.

Анексија Крита. Силе заштитнице Крита изјавиле су турским посланицима, да оне не дозвољавају да се Крит анектује Грчкој и да ће се Крит и даље управљати под надзором њиховим.

У инспекцији. Г. Мијаило Јаковљевић, ревизор Пореске Управе, отпутовао је у нишки и врањски округ, у ревизију код тамошњих пореских одељења.

Ватра у Алексинцу. Синоћ је у Алексинцу изгорела кућа г. Гоше Вујовића там. пензионера, зато што су плехану пећ и сувише наложили, те је ватра од сулундара захватила таван, па тим и целу кућу.

Поново ухапшен. Лазар Бачић, трговац из Јасеновца у Хрватској, који је био пуштен из затвора, где је био ухапшен због „шпијунаже", а иначе је против њега дигнута тужба, ухапшен је пре четири дана поново.

Официрске оставке. Софиски „Дневник" јавља да су хиљаду бугарских млађих официра дали оставке услед тога, што се у бугарској војсци гледа само на протекцију.

Веридба. Наш пријатељ Ђура Влајнић трг. из Уба, верио је г-цу Љубицу, ћерку г. Живка Илића, сапунџије из Лазаревца. Честитамо.

Томбола. У кафани код „Лондона" од пре неколико дана отпочела је ова игра уједно, ма да је до сада увек забрањивана била и ма да је и самим законом о установљењу класне лутрије забрањена. Што је пак најглавније сем кафане код „Лондона" нијадна друга не сме ни данас ову коцку уводити.

Газда Тоша пак ужива привилегије зато што му сама власт у лицу Мите Вашчета у кући станује.

Тражимо од управника вароши да законе према свима грађанима подједнако примењује, па ако по несрећи налази да ову игру не треба забранити кафани код „Лондона" онда бар дозволити и свима осталима.

Помрли од зиме. Дана нема а да министарство унутрашњих дела не добије известије о помрлима од зиме. Тако су и предпрошле ноћи нађени мртви на путу од зиме:

Мијаило Лукић, теж. из Рајинца у окр. крушевачком; и

Алексије Марковић, из Брајковца, у окр. београдском.

Стари људи не памте овакву зиму, да је народ на путу умирао од зиме.

Напад на жандарма. Прекјуче између 7 и 8 сати у вече пред механом у селу Дивцима у округу ваљевском, једна група сељака у пијаном стању, без икаквог повода, напала је на жандарма Миодрага Тодоровића — који се послом затекао у тој општини и хтео [illegible] — у намери да му отму оружје и да га бију. Жандарм се почео бранити и једнога од нападача — Душана Грчића, који је познат у околини као убојица, а као такав и осуђиван — удари ножем од пушке у трбу тако да је овај Душан после једнога сата у мукама умро. Сељаци видећи да је пала крв, оставе жандарма, вежу га за једно дрво пред механом, па су га онда све редом немилосрдно тукли, да га је један пролазник [illegible] отео од њих.

Извештен о овоме догађају срески начелник, одмах је изашао на лице места, повео истрагу и жандарма упутио на лечење у болницу.

Турско-бугарска туча. У једном предграђу у Једрену поштала је због спора око неког земљишта крвава туча између Турака и Бугара. Погинуло је десет душа а многи су рањени.

Смрзнут Дунав. Како бугарски листови јављају, Дунав код Свиштова замрзао се, те је граница с Румунијом слободна. Из Бугарске у Румунију и обратно прелази се преко леда.

Набавка коња. Цариградска „Јени Газета" јавља, да је Србија поново купила у Русији 1200 коња.

Пљушти секира. У Авали и ово мало дрва хоће да нестане. Бело-поточани, Врчинци и Рипањци, који су у непосредном комшилуку са Авалом, навалили су и дању и ноћу да и ово мало шуме исеку. Синоћ је упућен један одред жандарма да стане овоме на пут, јер је шумска управа на Авали немоћна да одбије навалу.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

| У кулоарима угарског сабора повео је министар унутрашњих дела Андраши с члановима независне странке говор о банци и рекао како велике тешкоће сметају остварењу самосталне угарске банке. Председник сабора Јуст одговорио му је срдито: „Ако ти држиш моје верне, онда ћу у уставну странку, да тамо радим за самосталну банку".

Δ У Милану, у Италији, био је јак земљотрес, а тако исто и у Месини. Људских жртава није било.

(о) Председник угарског сабора Јуст отпутовао је у Беч, где га је цесар јуче примио у аудијенцију.

※ Цариградски „Икдам" истиче потребу закона против незаконитих комитета. Да би у будуће комитети служили земљи, треба да се претворе у политичке странке или добротворна друштва.

† У угарском сабору отпочела је дебата о изборној реформи.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Учвршћен споразум

После успешне мисије на Цетињу г. Владислава Вукадиновића, чиновника Управе Фондова о којој је „Звоно" тако опширно писало, јуче је, како нас „Дневни Лист" поверљиво извештава, отпутовао на Цетиње службеним послом г. Душан Протић, писар министарства спољних послова. Мисије ове двојице дипломата имађе историског значаја у овим историским данима. Сви људи од политике сматрају, да је сада дефинитивно и на дуго време учвршћен споразум између Србије и Црне Горе што у овим важним тренуцима много значи влади, а нарочито Миловану Миловановићу, може се само честитати на срећном избору делегата.

Drang nach osten-у је одзвонило.

Ускок

М. Ускоковић, élève и homme de lettre, ускочиће ових дана за сталног дописника пресбироа у Цариграду. Дугогодишњи рад г. Ускоковића на новинарском пољу, његово дуго бављење у Скопљу, као и његово свестрано познавање балканских питања, дају нам гаранције да ће његово бављење у Цариграду бити од огромне користи

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с францускога

(120)

XXXIII

Заробљеница

На шта је хтео да говори с њом. Сва она силна страст његовог младог доба за коју је мислио да је угашена, појави се сад.

Поглед му је блудио. У глави му се мутило.

— Чега се бојите? рече он тихим и промуклим гласом, прилазећи и претећи у исти мах. Да сам хтео да вас одвајам од ваше кћери ја сам то већ одавно могао учинити. Ја то нисам хтео. Реците и мислите шта хоћете о мени, али ми не можете одрећи да сам искрен. Да, ја сам према вама био суров и даље ћу, можда, бити такав. Али сам ја такав и не могу се изменити! Ја нисам од оних натура које се [illegible], па он да терају своје мане... Ах! ви се љутите! Противите се! Шта се то мене тиче! Ви не можете спречити да будем оно што постојим. А пошто је да вас је Франсоа хтео напустио, а ја сам вам увек остао веран!

Узвик ужаса и гнева оте се из груди Јованчиних. И не помишљајући Хенри је био изабрао најбољи начин да натера Јовану да говори.

За тренутак она заборави Лујзу и све њене мисли пренесоше се на Франсоа.

— Бедниче, узвикну она силно, бедниче, ти си нас одвојио, твоја подлост, твоје злочинство нас је раставило... Али знај да Франсоа и ако је далеко од мене плаче за мном као што и ја за њим плачем.

Јованка поче јецати.

— Мајко! мајко! ја сам поред тебе! узвикну Лујза.

Ове детиње речи повратише Јованци присуство духа.

Она стеже своју кћер у наручја.

— Да, дете моје, драго моје дете, ти ми још остајеш, и ти си сад једино моје благо.

Хенри је мрачним оком посматрао тај призор. Он увиде огромну погрешку коју је учинио тиме што ју је раставио... Он увиде да ће све његове речи бити некорисне, и да му једино још остаје сурова сила као последње средство.

— Добро, продужи он трудећи се да да своме гласу равнодушни израз. Доцније ћете судити праведније... па! кад дознате из коликих сам вас опасности обавио сад... онда ћете ме гледати, можда, са мање одвратности. А сад треба да дознате зашто сам к вама дошао. Ви не можете више остати у свом двору. Иста опасност која вам је претила у равни св. Дениса прети вам и овде... Спремите се данас; кроз један час једна ће вас кола пренети у кућу, у којој ћете бити у потпуној безбедности... Збогом, госпођо!

Један неприметни узвик радости оте се Јованки.

Али оштри поглед Хенријев опази тај покрет.

— Треба да вам кажем, рече он хладно, да ће вам свако ко у кући, свакако увек за време пута, бити бескорисан, а ако не буде чак и опасан... за ваше дете.

И он изађе гунђајући за се.

— У осталом, и ја ћу се постарати да изаберем погодан тренутак.

После одласка Хенрија од Монморансија, мајка и кћи остадоше неколико минута ћутећи.

Изванредна храброст која је држала Јовану пред њеним страшним непријатељем изгуби се од једном. Она је осећала такав страх да су јој све мисли биле стале. Тако се исто осећала оног страшног дана када ју је у Монморансију пред њеним мужем Хенри оптужио.

— Срушено је, мислила је она. Моја кћи је пропала, ја сам пропала.

Заиста, разговор који је она водила са Хенријем — ако се могу назвати разговором оне ужасне претње и изазивања — показа јој да је тај човек још исти онакав какав је некад био.

Ових последњих дана једна мајка се опет била почела надати.

А нада је знала да је у власти Хенрија од Монморансија.

Чинило се једној да се тога дана, кад су Јованка и Лујза доведене у двор Мен, Хенри од Монморансија изненада указао пред њима баш у тренутку кад су се ове разговарале и домишљале о овим чудноватом канцељу.

Али тога дана Хенри није ништа рекао.

Можда је појава Јованчина произвела на њега силнији утисак но што се он томе надао.

Он тада није умео да јој каже ни речи.

Блед, муцајући речи без везе, он се удаљио после неколико тренутака.

Дани су пролазили, а он није смео да изађе по други пут пред њу.

И сада када се Јованка надала да га је грижа савести почела мучити, мислила од Данила почео је увиђати да је његова страст јача но икада.

Та нада Јованчина сад се изгуби. То је био увек овај исти Хенри кога је она познавала, са мање спољашње суровости, али са много више подлости.

— Шта ли ће учинити с нама! питала се она полугласно.

— Будите храбри, мајко. Шта ми је стало куда ће нас тај човек одвести, само ако нас не растави.

(наставиће се)

отаџбини у овом критичном времену. Турцима се може честитати на овом избору.

О Миловане, Миловане!

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Исправка

У 340. и 341. броју „Правде" од 13. и 14. децембра 1908. год. изишао је чланак: „Како се васпитава омладина — слика из Јагодинске Учитељске Школе."

У том је чланку, у нарочитој намери, сасвим неистинито представљен школски рад управитеља ове школе и ствари су изнесене о раду у њој. То се на основи закона и штетних, овим исправља, а пре на неистинитим податцима — у циљи, да обману читалачку публику свом правом истином, и да се србију неоправдано напада на овај завод, који ужива још глас не само у земљи већ и ван граница Србијених.

Почетком овог месеца, једним бра, навести је управитељ ове школе ученицима III. и IV. разреда, али не на овај начин на матерa [illegible] чланку, већ на акту бр. 1748., који је послао један наставник ове школе министру да се испитује, да ли је он минуле школске године, с ученицима на часовима партијско-политичке разговоре, како је тврђено у „Моравском гласнику", који је излазио ове године овде у Јагодини, или је то чинио који други наставник, па кога овим треба и да падне осуда.

При том испитивању није управитељ поменуо „једног по једног ученика", већ је испитивање извршено што брже и на што мање, у разредима, пред свим ученицима, свега за ½ часа, док су остали разреди имали редован рад. Писар је извршио записник, и свакоме је ученику дано све што веш, по реду пријави за реч.

Тим је испитом, а на темељу акта бр. 1948. и 1949., довољно, а потом и на друге начине, акт бр. 1951., утврђено, да дотични наставник није имао школске године ни с ученицима политичке разговоре на часу не само, већ напротив да је то чешће радио други један професор наставник ове школе, који се у ревоме чланку узима у заштиту, прота и професор, г. Милош Анђелковић („М. А." у том чланку) сада професор Нишке гимназије.

Гарањем је испитом утврђено, да је вероучитељ г. „М. А." на часу Гуњића разред у IV. р., још 14. марта о. г., рекао о изборним агитацијама, напао г. Светозара Петровића („Н. Н." у чланку), садашњег министра унутрашњих послова, на [illegible]; да је други пут, у III р., говорио како су они радикали били социјалисти на и Пашић; да је трећом приликом на часу Хришћанске науке изрекао „фарисеји" и „садукеји" објашњава, како су фарисеји били народњаци и садукеји старији, и како се фарисеји могу упоредити са нашим напредњацима а садукеји са нашим радикалима, и т. д.

(Свршиће се)

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

Левамове врачарије састојале су се дакле у нештом мађионичарству. Оне је било довољно да задиви његове муштерије. Тако их је на пример терао да своја питања ђаволу напишу на хартијицу, коју је он бодати, замешу у восак, бацао у ватру и после неколико дана опет је вадио, говорећи, да му је вратио ђаво, којим је побио преко ватре.

17. марта 1679. Левам је по други пут ухапшен и ми ћемо још имати прилике да чујемо важне исказе, које је он учинио.

Усијана комора

Може се замислити како су били изненађени Луј XIV. његови министри и председник полиције, кад су откривени ти злочини. Страх је био у толико већи, у колико су стручни лекари и апотекари тада били неспособни да у лешевима нађу трагове отрова. Истрага је била поверена нарочитој комисији, у нади да ће она заобилазним али енергичним поступањем бити у стању да зло из корена ишчупа. Тај суд била је чувена „усијана комора".

За председника те комисије именован је Луј Бушера, гроф од Конпон — „љубазан и врло паметан човек" — пише госпођа Севиње. Био је доније канцлер Француске. Луј Безон, коме је у друштву с Ла Ренијем стављено у дужност да буде известилац, био је члан Француске Академије. Протоколиста је био Саго, тајни секретар Ла Ренијев и Лаине протоколиста Шатлетски. „Комисија — пише Рансон — састављена је била из елите државног савета, и све су ове судије оставиле за собом добар глас." Овај је суд назван „усијаном комором" за то, што су нека наредне судије, позивање за нарочите проводства достојне кривице, држали своје седнице у једној соби, обастртој црним материјама и факлама од смоле и воштаним свећама осветљеној дневном светлошћу.

Суд се први пут састао 10. априла 1679. и решио да седнице буду тајне те да публика не сазна за појединости демонијачких обичаја и описни састав отровних материја, о чијем дејству није сумњао ни један судија.

Цео поступак био је овако подељен:

Личности, које је истражни судија Ла Рејни сматрао као сумњиве, хапшене су на основу краљеве тајне наредбе, тако звание „Lettre de cachet", које замењује данашњи позив. Први протокол саслушања предати су главном државном тужиоцу и тек по његовом предлогу приступало се суочењу оптужених и саслушању сведока, о ком су судови комесари подносили опширан извештај. После тога је државни тужилац подносио свој закључни предлог и суд је решавао да ли ће се оптужене „рекомандовати", то јест да ли ће на основу његова решења о затвору остати затворен. — У овом случају приступало се истрази. Кад се она доврши, сва акта која се тичу оптуженога предавата су судијама, државни је тужилац држао свој говор у корист ослобођења или осуде, оптужени је последњи пут саслушаван на оптуженичкој клупи и суд је доносио пресуду, против које није било апелате.

Суд је заседавао у Арсеналској згради. Од 10. априла 1679., дана кад се први пут састао, па до 21. јула 1682., кад су његова врата опет затворена, држао је двестотине десет седница пошто је из разлога, који ће доцније бити наведени, био суспендован од 1. октобра 1680. до 19. маја 1681.

Он је решавао судбину 442 оптуженика и издао 367 наредаба за хапшење. Од ових су 218 остале у снази. 36 су осуђени на смрт и мучење од којих су двоје умрли у затвору природном смрћу, петорица су осуђени на робију на галијама, 26 прогнати. Али највећи кривци злочинци су тако високе положаје, да им се није ни могло почети суђење. Да још поменемо оптужене, који су у затвору извршили самоубиство, као Досова, тридесетпетогодишња врачара, врло лепа појава, која је заједно ухапшена с Тријановом и Вигоротрином кућом, после првог саслушања пресекла је себи грло. „Она је на рану метула своју кошуљу те је већи део крви у њу истекао". „Кад су јој сутрадан хтели однети доручак, нашли су је у њеној соби мртву".

Од многобројних случајева, о којима је суд решавао да поменемо неколике као типичне:

Госпођа од Дреиса, жена једног парламентског саветника. Није јој било још ни тридесет година, веома љупка и лепа, нежне и старске лепоте, заносно љубезна.

(наставиће се)

Смедеревска хроника

[illegible] — [illegible] посао. — Лажна храброст. — Срећан пут.

Смедерево, 7. јан. 1909. г.

Овдашња је подружница женског друштва имала скупштину ради избора нове управе, а нарочито да се овим места досадања председница г-ђа Колара, жена пољског фабриканта жуте боје Вилх Куфт, аустро-угарског трг. конзула.

Г-ђа Колара је једногласно сменута са управе а остали чланови управе остали су повољни старе.

Ова прелаз и сличне подружнице се својом писаном посла напредују, те јој желимо да и даље греди срећа и напретку.

*

Пре пет дана син г. Милана Тодоровића трг. овд. тешко је из револвера ранио на главу [illegible] Светозара Константиновића свога друга. Прича се да је ово учињено из необазривости. Пошто [illegible] у кући играли су карата и поред чега Светозар добијао сину г. Милановом 0.50 дин. Овај је тражио да му Светозар врати ових добијених 0.50 дин., па када Светозар то није хтео учинити, син г. Милана дохвати револвер и уперави на Светозара да га заплаши. Револвер случајно опали те Светозару метак пројури кроз горњи део главе.

Светозар је непрестано у агонији и како лекари тврде тешко ће остати жив.

Обојица су дечаци од по 16 година и оваква су се подила и навика.

Г. Тодоровић кад је о овом несрећном случају извештен толико је био потресен да је хтео извршити самоубиство само да га у томе није спречио на г. Вељковића суседства овд. становања.

Годинама, овакво држати пруије на вези. Овај случај нека вам је најбоља поука.

*

Суд и збор општине смедеревске дао је пред Божићне празнике свима служитељима општинским по 1 метар дрва а учитељима и учитељицама по 4 метра (сигурно „регреације"). Ово учитеља и учитељица била је помоћ предвиђена у одбору, али како случај већина, на многе наметнуте беда, тако, те је и ово повећало. [illegible] је [illegible] дати на час и више него што треба, па макар тај „свиш" имао или 8 [illegible] дувана у [illegible] или играо [illegible] у 240 дин. [illegible]. Али [illegible] што је природно дати [illegible] и [illegible], да је [illegible] помоћ [illegible].

Илија Јанићијевић старац од скоро 70 година са пуном кућом деце и при том [illegible] случајевима у кући, пошто је у општини [illegible], при [illegible] 15 година. [illegible] Илија ни [illegible] није дирао.

Када је дошла ова [illegible] управа [illegible] њему је [illegible], а [illegible] је био [illegible] протест, да [illegible] Илију отпусти, оставља њега, његову породицу и његове [illegible] службе и [illegible], на [illegible], а [illegible] Хришћанског [illegible], [illegible] и [illegible].

И Јова Попић и Димитрије Огњановић [illegible] Срба [illegible] на [illegible] у [illegible] куд и [illegible]? —

*

Наши апостоли Талија, [illegible] „Јустинијан" дали су [illegible], на којој [illegible] да су [illegible] „Јустинијана" [illegible] „Јустинијану" [illegible] Смедерева [illegible].

Нека им је срећан пут, а од [illegible], [illegible] у [illegible].

Д.

НАШИ СТАРИ

— Дипломација —

И она је била оригинална на свој начин, као и средства и путови, којим се кретала у добу стварања слободе једног народа.

...Кнез Аксентије из Чибутковице и Вујица из Аљаве били су у Цариграду као делегати српског народа, који није био још слободан и српског кнеза, који се — тако називао! Њихов је положај био и тежак и чудновит, а као за пакост, баш у то време узаврела је крв Цариграђана и почела да се просипа улицама у буни против цара „свих правоверних". И док су се „правоверни" убијали између себе, два Србина „неверника" поштеђени су и ако су они били и против једних и против других.

Мислећи, да ће угушити буну за дан—два, затворили су Аксентија и Вујицу у један подрум без воде и хлеба а на врата набацали хрпу камења, како би били сачувани од гнева гомиле, која није знала за међународна права и обичаје.

Пролазио је дан за даном, улицама су се кретале гомиле, сударале, убијале, и док се је улицама није могло ићи од лешева на лета, наши су делегати трпели ужасну жеђ и глад, слушајући халакање и пуцњаву, која би се прекидала ноћу, да се изјутра опет настави. Тако је трајало седам дана и када је седмог дана опочела и последња сувишна количина крви, те завладао мир, отгрнули су камење са подрумских врата, вајкајући се, што нису оставили Србима бар воде, али су се изненадили видећи да су они живи а још више начину, на који су се хранили.

До саме зграде, у којој су били затворени, наишао се један хаџи и хоџија, душеван човек, који је после три дана дошао крадом на подрумско прозорче и видећи да су Срби живи али без воде и хлеба, хранио их је сваког дана помоћу једног овећег црева у које је сипао чорбу и дробио хлеб. Спуштио би га у подрум кроз прозор а они су сисали.

...Када су повратили у Србију, добили су богате хаљине и ђурђове од цара као поклон — можда као накнаду за седам дана мука и страха.

Мика.

РАЗЛИЧНОСТИ

Толстој и Едисонов фонограф

По молбу Едисонову, стигла су два његова пријатеља у Јасну Пољану грофу Лаву Николајевићу Толстоју. После дугог наговарања постигли су те је Толстој пристао да фонограф прими његов говор. Толстој, који се опоравио и осетио шетњо по парку Јасне Пољане, изговорио је у фонограф свој говор на четири језика: руском, немачком, француском и енглеском.

ШАЛА И ЗБИЉА

Примљен савет

Да ћу ти дати један добар савет: Боље је бити сам, но бити у рђавом друштву.

Хвала и с Богом!

ТЕЛЕГРАМИ

Сарајево. Одговорни уредник „Српске Ријечи" Југовић и главни сарадник Шандор Омчикус, због једног дословно преведеног чланка из „Пестер Лојда", а према пресуди сарајевског окружног суда, осуђени су: Југовић на 7. месеци а Омчикус на годину дана тешке тамнице. Пресуда је одмах извршена. Чланак, због чега је изречена пресуда био је интервју „Лојдовог" дописника са Спалајковићем.

Цариград. „У службеним војним круговима одлучно се побија вест, да су биле чињене ма какве припреме, које би могле изазвати мобилизацију неколико дивизија у Бугарској. Маршал Абдулах, који се налази на отсуству, ни у каквом службеном послу није отпутовао у Једрене, већ је само отишао тамо, да посети свога пријатеља, команданта једренског корпуса Назима.

РАСПРОДАЈА ДРВА

Букова дрва прве класе продаје добра 36 динара фат. Испод Светосавског Дома — ћошак.

Купац се може лично уверити.

16 3-3 **М. Николић.**

Божа Јанковић

Ђенерал у пензији

не може о својој слави — Часне вериге апостола Петра — примати честитања.

26 1—3

АВРАМ Н. ЗАЗАЛ

[illegible], није више у служби осигуравајућег Друштва „Србија“ и не може ништа предузимати ни радити за Друштво и у име Друштва.

22 2—3 Управа.

ВИНО

[illegible]

Српско 1 литар боце Дин. 0·75

„ 1 „ црно „ 0·75

Француско 1 боца [illegible]

[illegible]

Од данас имам [illegible] **свеже [illegible] ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта

Београд — Теразије

[illegible]

Телефон бр. 40 13 5—

Ученик [illegible] **Душана Тодоровића** Краљ. Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

НОВА КЊИГА

Изашла је из штампе књига [illegible] **Д-ра [illegible]**

Лепота тела

Неговање и улепшавање

Са 83 слике — Цена 1 динар.

Садржај: 1. Кожа — и [illegible] и улепшавању. 2. Кожне болести 3. Коса. 4. Уста и зуби.

[illegible]

ИЗДАЊЕ ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ

Мите Стојића — у Београду

Кувар [illegible]

Данило Костић

12 [illegible] улица број 8. 3-3

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. д. на више јевтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и осталих артикала јевтино.

С поштовањем

Добр. Т. Атанацковић

Кнеза Симеона бр. 5. — Телефон 250.

ВИШЕ ХИЉАДА пријава листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Браничева ул. бр. 16

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за [illegible].

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо [illegible] по 30 п. дин.

ОГЛАС

Према решењу управног и надзорног одбора фонда сиромашних ученика [illegible] на Крагујевачком друму од 4. јануара т. г. и на основу чл. 20 [illegible] II [illegible], која ће се држати на дан 25. јануара тек. год. у 2 сахата по подне у школи [illegible] на Крагујевачком друму.

[illegible]

Дневни је ред:

1. Читање извештаја управног и надзорног одбора и [illegible] за 1908 годину.

2. Избор управног и надзорног одбора.

[illegible]

Бр. 4, 5. јануара 1909. год. Београд.

25 1—1 **УПРАВА ФОНДА**

БАЛСКА СЕЗОНА

250 КОМАДА

Две стотине педесет комада најмоднијих балских тоалета, које сам добио из једне велике светске фабрике у комисион, у споразуму са истом, да их не би враћао

ДАВАЋУ НА ОТПЛАТУ

Цене [illegible] варирају од 35 до 350 дин. комад.

Јануара 1909

Београд

Помодна радња

Дим. М. Николића

18 4—5 Кнез Михаилова улица 13

БАЛСКА СЕЗОНА

Готов је и већ се разашиље пријатељима и пуступацима(?)

КАЛЕНДАР **„ГАРАШАНИН“**

који је ових дана изашао из штампе са одабраним садржином, као прва свеска „*Библиотеке*,“ коју ће од сада издавати:

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи пет штампаних табака, а цена му је свега *један динар*. Поруџбине и новац вала што пре упутити на адресу књижаре г. Игњата Даничића, Чика Љубина улица бр. 14.

Књижарама и продавцима 30 од сто рабата.

699 10—10

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула**, отока жлезда, **малокрвности, осипа** [illegible] код мале деце, и осталих кожних болести, које од [illegible] је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod 0.5%, effervesc)

који се од доста година справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. [illegible] чисту и румену боју лица, једном речју крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести [illegible].

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jecoris aromaticum cum Creosotalo 10%, [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ови препарати могу се добити и то: у Београду у дрогеријама Суботића, Оканоћића и код „Гусјара.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу [illegible], Смедереву Тајсића, Зајечару [illegible], Крагујевцу [illegible]. 10 5—

ВИНА

Отворио сам овде у Београду стовариште ВИНА из мог винограда на Пожаревцу, [illegible]

ВИНА имам стара и нова и то: **Мавага, Тамјаника, Ризлинг, Траминер, [illegible], Смедеревка, Португизац, Прокупац, Црно и Скадарско [illegible]**, [illegible]

Подрум [illegible] **у мом стану Краља Милана улица бр. 27.** [illegible]

Моја су вина одликована на Балканској изложби у Лондону 1907. год.

[illegible] 1908 год. у Београду.

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ

644 20—20 [illegible] виноградар из Пожаревца.

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута [illegible], Зубанова ул. бр. 11.

Извештава даме, [illegible]

[illegible]

Салон је [illegible] *у Србији.*

[illegible]

Цене су једне за свакога!

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА
И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

[illegible] **фабрика.**

[illegible] **израђевина.**

[illegible]

679 10—10

Мој муж

† **ЉУБА МИРКОВИЋ**

бив. [illegible] Опште Државне Болнице

преминуо 3. јануара ове године.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

23 супруга: *Марија*; син: *Драган*. 2-2

„Дан“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 38 дин. за пола год. 19 дин. за четврт год. 9 д. — Сва уредништво налази се на углу Босанске и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радован М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Браничева ул. бр. 16. Телефон бр. 68.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 15 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 15 | Телефон 821.

БРАНИОЦИ КРАЉЕВЕ ЧАСТИ

Решење првостепеног суда за град Београд, којим је одобрена забрана 10-ог броја „Правде", због „увреде" нанете Краљу Петру у уводном чланку „Да се забележи и не заборави", толико је у контрадикцији са свим оним појмовима који дају права судијама да поједине ставове у једноме чланку квалификују као непристојне, да сам сматрао за потребно да то решење покажем једном нашем виђеном правнику.

— Видите Ви господине, да ли је према нашем закону о штампи и по општим појмовима о непристојноме могуће да се један чланак оквалификује због оних цитата као увредљив за Краља и да се због тога забрани?

Мој експерт узе акт суда који носи потпис председника г. Мих. Тадића па га прочита лагано и с пажњом. Кад га је прочитао, он га остави на страну са речима:

— Могуће је.

— Дакле и Ви налазите, по речима г. Мише Тадића, да у „овим инкриминисаним изразима стоји дело увреде за Његово Величанство Краља, јер се наложеним непристојним изразима вређа [illegible]

— А то не налазим. На против, ја бих јавно смео да тврдим да ни један од оних израза овде (он поново узе акт у руке и затресе њиме) нема ничег непристојног.

— Па како је онда могуће да суд одобри забрану?

— Тако, што је суд нашао по своме схватању да су ти изрази непристојни и да вређају Краља.

— Па Ви сте сами рекосте да ти изрази у истини нису непристојни.

— Да, рекао сам, али то је по моме схватању и резоновању, а суд, као што знате, не суди ни по мом ни по Вашем схватању, него по схватању судија који суд сачињавају.

— Па добро, налазите ли Ви као правник и образован човек, да су они изрази такве природе, да неко од судија може после свестраног испитивања доћи до закључка да су они непристојни и увредљиви.

— Па ето, ово Вам решење самим собом казује да је тако.

— Извините, то није никакав одговор. Ово решење, истина, казује ми да ове судије који ове инкриминисане изразе могу прогласити за непристојне и увредљиве, али ја сматрам да је то једна незаконитост и питам Вас, као правника и поштена а образована човека: да ли су по Вашем нахођењу ови изрази такви, да их савесан судија ма из каквих законских разлога мора сматрати непристојним?

— Нису.

— Значи да су судије које су ово решење донеле били несавесни?

Мој експерт поче поново да чита судско решење. Кад га је прочитао, он га остави и опет на страну и поћутавши мало рече ми:

— Саслушајте, господине! Судија се код нас не постаје по доказаној спреми и посведоченим интелектуалним способностима, већ по годинама службе, стицајем околности у судској струци, по личним везама и протекцији, по партијским потребама, и тако даље и тако даље. Кад то доведете у везу са овим: да је један судија прошао кроз школу као пас кроз воду, а други учио и радио с вољом и разумевањем; да је један као судски чиновник радио као проста машина док је други отварао четворе очи; кад узмете да је један уско ограничен а при томе уображен да све зна и да је са школском дипломом стрпао у џеп и свеколико правничко знање, док други чита и ради без престанка и, најзад, кад узмете да је један племенита срца, отвореног карактера и у питању части скрупулозан до крајности, док је други сплеткар, подмукао и покварена карактера — кад све то узмете у обзир и доведете у логичну везу једно с другим, онда можете доћи до закључ[illegible] бити људи глупих, недовољно образованих, људи слабе спреме и недовољног знања, па и — пакосних, слабог карактера и потчињених разним утицајима. А чим таквих судија може бити, са свим је природно да може бити и судских решења која су — овакви као ово овде.

— Тако је. То сам и желео да чујем од Вас. И Ви дакле налазите да је ово решење незаконито.

— А не, то нисам казао. На против, оно је законито јер је донето на основу закона.

— Е сад Вас тек не разумем.

— Збиља! А ствар је тако чиста и јасна. Ево да видите. Забрана је одобрена на основу члана 22. и 23. закона о штампи. Чл. 22. вели „...*А увреда постоји онда, кад се погрдним или непристојним изразима вређа част неке личности, или правног лица (корпорације) и не наводи се против ње никакав одређени факт*".

Члан 23. истог закона, на који се решење позива, гласи: „*Клевета и увреда Краља, учињена једним од средства побројаних у чл. 5. овога закона и начином тамо казаним казниће се затвором од 6 месеца до 3 године*".

Као што видите, закон каже да увреда постоји кад се погрдним или непристојним изразима вређа част неке личности, али не каже који су то изрази погрдни и непристојни. Он је то дакле оставио судији да цени и сваки то сад цени како зна и разуме. Полиција је нашла да је Ваш чланак увредљив по Краља и забранила га је, судије су стале на исто гледиште као и полиција и одобриле забрану, позивајући се при томе на чл. 22. и 23. закона о штампи који остављају њима да цене који је израз увредљив и непристојан а који не. Судије су дакле учиниле употребу од једног свог права, управо извршиле су једну своју дужност коју им закон прописује и нису се при томе о њега ни у чему огрешиле.

— Дакле ово решење није незаконито?

— Није.

— А инкриминисани изрази које је суд означио као непристојне и увредљиве, нису по Вашем уверењу ни непристојни ни увредљиви по Краља?

— Нису.

— Па како се то двоје, доведено у везу, може и треба назвати?

— Својим правим именом.

— А то је?

— *Веран отисак спреме, савесности и карактера оних који су решавали.*

А.

О ДАНИМА ПРОШЛОСТИ

Уредништво је добило ово писмо:

Уреднику „Правде"

Г. Уредниче, [illegible] Богдана Зимоњића, војводе херцеговачког [illegible] устанку (1875.) био један фактор потребан и ма да је донео потребних ослобођења српском народу, [illegible] устанцима, него [illegible] политичарима, који су кварили устанак [illegible].

Пре свега дубоко жалим и за умрлим [illegible] и војводом Богданом, чија је смрт тешки удар за све Српство, нарочито у добу [illegible]. Али [illegible] устанку [illegible] у [illegible] били јасније. [illegible] да је устанак био фактор [illegible] може у трх [illegible] устанак [illegible] српском народу [illegible] политичарима [illegible] и да су [illegible] није у ствари.

Познато је — бар [illegible] — да је [illegible]: Живио Фрања Јосиф! Живила Аустрија! Прави родољуби [illegible]. Још [illegible] да се у Босну и Херцеговину [illegible] Устаници су [illegible] српска обећања да ће [illegible] Босну и Херцеговину [illegible] једну [illegible].

И [illegible], који су [illegible] за своје ослобођење и уједињење, [illegible] Косово и Ватерлоо [illegible]. Да би се [illegible] Живео краљ Милан! Живео краљ Никола! Живела Србија! Живела Црна Гора! Живела Српства! Живело Словенство! Живела сва [illegible] српска! — и устанак се [illegible] до највеће мере, [illegible] српски [illegible] — за ослобођење и уједињење српства.

По [illegible] устанак [illegible]. Тај пример [illegible] — у три [illegible] — и [illegible] — што је устанак [illegible] српском народу.

И то [illegible]. Устаници су [illegible] оружја [illegible] за своје ослобођење и уједињење српства и да би [illegible] — преко [illegible]. Најзад [illegible] политичари [illegible]. Иначе [illegible] Србија и Црна Гора [illegible] Русија. [illegible] Бог [illegible] Босну и Херцеговину [illegible].

Сматрао сам за дужност да [illegible].

11.—I.—1909.

Београд.

С поштовањем,

Светозар [illegible]

Овако писмо не тражи никаквог коментара. Сама његова садржина утврђује — а ми [illegible] — све што смо ми раније тврдили. [illegible] утврђује све што смо ми [illegible] рекли.

Ур. „Правде".

Србија и Аустрија

Као што смо јуче јавили, „[illegible]" донели су једно саопштење, за које веле, да су, га на своје питање, добили од бечког министарства спољних послова. То саопштење у целини гласи:

„*Рат између Аустро-Угарске и Србије ни у ком случају не може се сматрати као неизбежан, а не може се тако сматрати већ и због тога, што Аустро-Угарска не само да нема никаквих агресивних намера према Србији, но је и решена да остане хладнокрвна према родољубима српских ратоборних странака, докле се год то буде слагало с чашћу и безбедношћу монархије. Даљи развитак зависиће нарочито од тога, да поменуте странке не стављају сувише у искушење стрпљење Аустро-Угарске. Докле се год у Београду држе само ратоборни говори, они се могу просто игнорисати. Али ако би се Срби упустили у непријатељске радње или нешто томе слично, онда ће се они моћи уверити о решености Аустро-Угарске да се енергично брани. Али ако би у Србији постали умеренији и ако би се према Аустро-Угарској служили другим тоном, онда би се у Бечу можда могла наћи одговарајућа предусретљивост.*

„*Аустро-Угарска никад неће допустити да Србија добије од ње право на накнаду за анексију Босне и Херцеговине. Јер том анексијом краљевина ни мало није оштећена(!). За то је сасвим немогуће да у Бечу могу пристати на српске захтеве о територијалним накнадама. Али ако се у Београду навикну на мисао да одустану од таквих концесија, онда ће се у Бечу наћи готовост за измене* [illegible] *је то барон Ерентал објавио у свом експозеу у делегацијама, а после ће бити задатак конференције или претходних преговора међу кабинетима да се утврди суштина и облик тих концесија. На том путу не би било сувише тешко опет повратити нормалне односе између Аустро-Угарске и Србије и избећи могућност рата. Од тога, да ли ће се у београдским круговима вратити разборитост зависи прави одговор на питање о рату или миру*".

Калиф и филозоф

Док је влад'о у Багдаду
Кара-Бутук хана,
Прича каже да су били
Врло црни дана.

Што је тако — питао се
Кара-Бутук стари —
Кад се, ето, ја не мешам
У државне ствари?

Пошто ово сам објаснит'
Никад мог'о не би,
Позвао је једног славног
Филозофа себи.

Мој калифе — мудрац рече —
Чуј истину праву:
Ти си овој земљи глава,
Али немаш главу!

Међунар. Парламентарни Савез

Писмо Свет. Николајевића

председника Скупштине

Г. Свет. Николајевић упутио је, као оснивач интерпарламентарне групе у Србији (1897 год.) и члан управнога већа Међународног Парламентарног Савеза, једно писмо г-

Љуби Јовановићу, председнику наше Скупштине, обраћајући му пажњу да би било у интересу и наше земље и његова утицаја да се српска група обнови. У писму се моли председник да у том смислу поради код појединих посланика, без разлике странака. Г. Николајевић ће се поводом ове исте ствари обратити и председнику црногорске скупштине, како би се и тамо образовала слична група. Он је мишљења да би, можда, најбоље било, ако се образује једна, српско-црногорска група и да се на тај начин обе земље пред интерпарламентарним Савезом представе као целина. Г. Николајевић је са свога скорашњег пута по Европи донео уверење: да би учешће Србије у Међународном Парламентарном Савезу било од велике користи.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Конференција посланика

Како новосадска „Застава" јавља, независни радикални посланици изашли су у сремске Карловце патријарху Лукијану и замолили га, да у скоро сазове конференцију свих посланика српског народно-црквеног сабора. На тој конференцији посланици би заузели положај према познатој изјави „непомирљивих" у Хрватској, која неограниченим и нечувеним начином баца српске аутономне власти и све српске установе. Патријарх Лукијан обећао је да ће сазвати конференцију. По истој ствари је понедељак 19 о. м. сазвата и ванредна седница саборског одбора.

Дневне вести

Краљ и радикали. „П. Лојд" има из Београда један извештај у коме се вели да као се потврђује да је Краљ Петар решен да на случај потребе распуштањем Скупштине учини крај роварењу радикала, који пасивном резистенцијом у Скупштини хоће да изазову министарску кризу. У очи Св. Саве пре подне рекао је министар председник Велимировић радикалима у скупштинским кулоарима сасвим отворено *да има у џепу указ о распуштању Скупштине и да се он неће устезати да од њега учини употребу*, ако радикали и даље буду ометали скупштински рад. Та је претња утицала, те је на очекиваној седници био довољан број посланика и седница је прошла мирно.

Народна Скупштина. У данашњој скупштинској седници претресане су молбе и жалбе и предлози о разгруписавању општина.

Краљ на забави. Синоћну забаву са игранком код „Коларца" коју је приредила универзитетска омладина, посетио је Краљ са Престолонаследником.

Једно питање. Из управе монопола шире се по чаршији гласови да је монополска управа продала знатну количину гњилих водоводних цеви, и да су те продате цеви из подрума монополске управе однете на Топчидерско брдо у *нечији виноград*.

Управни одбор, треба да натера монополску управу да му објасни:

1. Коме су ове цеви и по коју цену уступљене?
2. Ко је констатовао неупотребљивост ових цеви, и учинио предлог за продају? и
3. Ко је усвојио предлог за продају као и ко је наредбодавац?

Ненадовићева изјава. У разговору с једним дописником „Тахидромоса" рекао је цариградски посланик Ненадовић, *да Србија и даље тражи једно парче босанског земљишта*, које би Србију везало с Црном Гором до Јадранског мора. Србија се за сада задовољава тиме да би сама доказала *своје добре намере*. *Али Србија не одустаје од аутономије Босне и не усваја привредне компензације.*

Патријарх и „непомирљивци". Карловачки патријарх Лукијан Богдановић конферисао је овомад у Будимпешти [illegible] кером па с министром за Хрватску Јосиповићем и најзад с хрватским посланицима о гоњењу Срба „непомирљивика" у Хрватској.

Бугарска нота. Бугарска влада предала је заступницима сила ноту, у којој објашњује последње бугарске војничке мере према Турској. Нота је написана у духу познате Паприковљеве изјаве.

Примљена болница. Новосаграђену двоспратну зграду окружне нишке болнице, коју је народ тога округа о своме трошку подигао, примљена је јуче од колаудирајуће комисије у Нишу — као исправна.

Биће смењен. Поред свих заузимања „пријатеља" својих, солунски конзул г. Влада Љотић биће ових дана пензионисан.

† Коклен. У Монпељеу у Француској умро је јуче на-прасно чувени глумац француски, Коклен старији.

Султанова кћи. Најмлађа кћи султанова, принцеза Саип умрла је јуче.

Маклаков у Сарајеву. Члан руске думе Маклаков, после неколико дана бављења отпутовао је из Сарајева у Праг. За време свога кратког бављења у Сарајеву примио је потребне информације. У разговору нагласио је, да су промене на Балкану питање целог Словенства, наглашујући да сав руски народ поклања нарочиту пажњу и негује особите симпатије према српском народу. Службена руска политика мораће према томе владати се тако, како ће одговорити томе расположењу, а искључена је свака могућност да се уради противно.

Тачно књиговодство. Већ неколико дана, како се по Београду виђа један ревизор царинарнице београдске на жељезничкој станици где иде по дућанима овд. трговаца, да се из трговачких декларација увери, која оцарињена и однета роба није по царинским књигама разведена. Ако су књиге тачно вођене, што мора да буде, онда зашто ово обијање трговачких прагова? А ако су царинске књиге наопако вођене, онда како је то смело бити и шта на то вели г. министар финансија?

Полицијска правда. Реч је о београдској полицији: док неким кафеџијама допушта у радњи домбуле, кинтеп и слободнију кошку — другима не даје и хоће да их придави. То је наравно опет какав партијски или, можда, чак, и звечећи разлог — два разлога који у овој земљи једини имају успеха. А кад се тиче дажбина и терета, државних и општинских, ту се увек оне — сад пропагандисане — (Лондон, Женева и др.) — наводе а ми сиромашнији издржавамо на својим леђима све.

Под једнаким условима ваља или свима забранити или свима допустити.

Пошта на коњу. — Услед великог снега, који је нападао у округу ужичком, прекинут је саобраћај на многим местима, тако да је немогуће вршити поштански саобраћај на колима него на коњима. Начелство је употребило све мере, да се путеви доведу у исправно стање.

Читуља. Цвета, мајка г. Боже Стојковића, берберина овд. умрла је јуче и биће сахрањена данас у 3 сата по подне.

Бог да је прости.

Неред на Чукарици. Јован Бабић машиниста на „Стегу", Драгутин Божић ложач на „Шумадији" и Драгољуб Николић кафеџија, дошли су јуче у општинску кафану на Чукарици и пошто се се добро напили, потукли су се, тако, да их је присутни свет једва раставио. Одмах је јављено полицији топчидерској, која је дошла и сву тројицу отерала у затвор и казнила. Сва тројица су лако повређена.

Вратио се. Д-р Мита Николић инспектор санитета министарства унутрашњих дела, вратио се из Ниша, где се бавио службеним послом.

Паљевина. Нашем пријатељу г. Милутину Миловановићу свештенику из Курјача у срезу рамском, непознати злочинци упалили су прекјучер магазе и др. тако да су ове зграде до темеља изгореле, заједно са свима стварима и храном која је у њима била. Жртава нема, а штета износи преко 1000 динара.

Поведена је истрага од полицијске власти.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— Пошто је због здравља Стурза морао одступити, за вођу румунске народне либералне странке проглашен је садашњи министар председник Братијано.

— У [illegible] је ноћас потпуно изгорела петролејска рафинерија. Пожар је букнуо у парафинском простору фабрике па се раширио на машинске куће где је све опустошио. Штета износи на милионе и по круна. Људских жртава није било. Пожар је уништио и радничке станове.

— На Сицилији и Калабрији непрестано траје потрес земље, час јача час слабија. Овомад се услед потреса срушио тунел између Вила Сан Ђовани и Сциле, те је због тога био прекинут железнички саобраћај, који је после успостављен.

— „Фосове Новине" извештавају су с добра обавештене стране: ће руски цар око половине марта посетити талијанског краља у Риму и тамо се задржати неколико дана.

Тршћанско политичко друштво „Патрија" држало је збор, на коме се устало против владиног предлога да се у Бечу оснује талијански факултет. Збор је тражио да се у Трсту оснује талијански не факултет но универзитет.

КОНЦЕРТИ И ЗАБАВЕ

— Импресије са великог словенског костим бала Руско-Српског Клуба —

Руско-Српски Клуб, установа за ширење руског језика и руске литературе међу Србима и за забаву својих чланова постиже у овоме другом делу свога програма бриљантан успех. Изласци, балови и остале забаве овог клуба увек испадају на опште задовољство посетилаца и остају у пријатној успомени. Како ни ђаво неда мира, већ се и ове године мислим да позабавим мало са извештајима о забавама наших београдских друштава и изложим тиме чешће лутњи и незадовољству по неке лепојке, то ћу покушати да читаоцима „Правде" изнесем како је било на великом словенском костим балу, који је Руско-Српски Клуб приредио 10. о. м. код „Коларца," представљајући да ће се веровати мојој познатој непристрасности.

Сала „Коларчева" пливала је у мору светлости, а по њој су се готово гушили Словени свих крајева. Ту вам је било и лаких козака, крупних Херцеговаца, горде шљахте Пољске, чедних Дубровчанки, као млеко белих Рускиња, живописних Скопљанки, Призренки са њиховим шареним шалварама као и Босанке. Поред њих, као своје заштите, лути комита а одмах, као заједничка спаситељка, видите једну лепу болничарку Српског Црвеног Крста. На словенском костим балу види се сво богатство народне ношње код Словена, чија је лепота у кроју, боји и кићењу несравњена; лепота која одскаче од ношње свих осталих народа. Већ сама лепота ношње Срба из свих крајева одржала превагу над Германима, Мађарима и др. и зато би се требало постарати да се та народна ношња одржи.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(155)

XXXIII

Заробљенице

Те ноћи мајка и кћи не легоше ни тренутка.

Али ноћ прође, а нико не дође да их тражи, ма да им је Хенри рекао да ће се одмах кренути на пут. И тек у јутру, савладане сасвим умором, оне заспаше једна поред друге.

XXXIV

Улица де ла Аш

Две ствари спречавале су маршала Дамвила да те ноћи изврши своју намеру: Чудновата стечај, удаљујући од Жанине он се осећао скоро срећним. Издржао је срећно први разговор. Сем тога, оно што му је рекао да их је уверио да их је спасао велике опасности, ласкало му је дивно самољубље.

— Почела је да ме проклиње. Доцније ће ме слушати без гнева...

Пун таквих мисли он се спремао да својим заробљеницама приготови безбедно пребивалиште.

Њему је заиста било тешко да се одвоји од њих. Али извесност да је Франсоа у Паризу, није ни једне случаје да му брат изненада може бануту у двор, одлучише га на тај растанак, који, у осталом, и није требао дуго да траје.

Хенри је очекивао да наиђе мрак.

Око седам и по часова, у сумрак, он се увија у свој широки огртач, метну на главу шешир без пера, опаса оштар мач око паса и изађе из двора.

После по часа био је у улици де ла Аш, на углу улице Траверсијер, пред једном кућицом са зеленим вратима... пред кућом Алисе од Лукса.

Брзим погледом маршал се увери да га нико не вреба, па онда увуче кључ у браву.

Али се врата не отворише...

— Ах! ах! помисли он, да није измењена брава! Та је паметна жена!

Тада се одлучи да лупа. У кући је једнако владала дубока тишина. Светлост коју беше опазио кроз пукотину на вратима брзо се угаси.

— Боже ме сачувај! промрмља он. Дакле значи да је у кући. Али, до врага, мора ми она отворити!

И онда удари још силније. Без сумње се у кући неко бојао да лупа не привуче радознале на ту кућу, јер Хенри чу иза самих малих врата журне кораке и наскоро се кроз врата чу овај глас:

— Идите својим путем, иначе ћу да зовем полицију.

— Лаура! викну Хенри.

На ту реч одговори му пригушен узвик.

— Отвори Лаура, продужи маршал, или ћу ући преко зида!

Врата се одмах отворише.

— Ви, монсењер! рече стара Лаура.

— Да, ја, чега ту има чудноватог?..

— После толико година дана...

— Тим пре треба да ме примиш љубазније кад се вратим. Хоћу да говорим са Алисом.

— Она није у Паризу монсењеру.

— Којешта! викнуо је Хенри. Чуо сам о њеном доласку пре неколико дана у Лувру, у пратњи краљичине гарде.

Хенри беше подигао глас.

— Опет је отпутовала! рече одлучно Лаура.

— У том случају, ја ћу се настанити овде док се не врати, па макар морао чекати месец дана.

— Уђите, монсењеру, рече неки глас и у исти мах се на кућњем прагу указа нека бела прилика.

То је била Алиса; маршал је одмах позна и поздрави је грациозно; али са неком дрскошћу, која је по његовом мишљењу била допуштена тако великом господину.

Алиса уђе у кућу. Лаура запали буктињу. Маршал се окрете Алиси. Она је стајала, мало бледа, оборених очију очекујући да Лаура изађе.

— Слушам вас, господине, рече она тада; ви сатом упадате у моју кућу; говорите гласно, поздрављате ме подсмешљиво, како сте само ви кадри. И све то за то што сам била ваша љубазница. Шта имате да ми кажете?

Маршал је за један тренутак стајао збуњен.

У држању и изгледу Алисином спазило се нешто благо достојанство.

Он скиде капу и поклони се побеђено.

— Шта имам да вам кажем! рече он. Најпре да тражим од вас опроштај што сам овако упао пред вас. Бојим се да нисам изазвао ваш гнев у тренутку кад сам дошао да вас молим за услугу.

— Код мене нема гнева, господине, рече Алиса.

И заиста чим је увидела да маршал од Дамвила не долази као љубавник који има неких права, чим је он поменуо неку услугу коју му она може учинити, присуство његово било јој је равнодушно.

Међутим Хенри пређе погледом ту собу коју је тако добро познавао.

— Ништа се није изменило, рече он, изучавајући две ствари.

— Које? господине.

(Наставиће се)

Ценећи сопствену идеју и укус ја се врло клањам пред г-ђицом Милом Шајиновићевом. Ова је у духу времена, са пуно укуса изабрала одело болничарке Срп. Црвеног Крста. Црна хаљина, са белом, као снег, кецељом и марамом на глави и црвеним крстом на грудима, не само што је врло лепа већ је и особито хармонирала са лепим црномањастим лицем и као гар црним очима г-ђичиним. Г-ђица је, поред тога, имала и једну кесицу Црвеног Крста где је то вече прикупила неколико стотина динара за будуће рањенике, те је на тај начин, поред лепог провода, учинила и једно хумано дело. Општи је суд да је г-ђица била најлепша.

Врло интересантан костим имала је г-ђица Даница Оклопџија, из Ирига. Обучена као словачки дротар са пуно малих лончића, шерпења као и прибора чиме се крпе ћората око врата, изазивала је г-ђица живо коментарисање и допадање на сретној замисли, која је потпуно успела.

Са лепим, раскошним и сјајним костимима такмичиле су се Пољска и Црна Гора, и тешко ми је рећи ко је победио.

Док је г-ђица Вука Поповићева у зеленој плишаној хаљини, са белом атласном доламом и истом таквом атилом, обоје опервежено финим крзном, и са златним гајтанима, које су, мрсећи се са плавим лисицама придржавали о раменима атилу и са лакованим чизмицама, на којима су сјале сребрне мамузице, изгледала веома лепа и горда, као прави шљахтић, дотле је госпођица Лујка Влајићева, као Црногорка изгледала, и поред свих сурових стена Црне Горе, веома нежна и пријатна. Сумњам да је која Црногорка поцела лепшу, као небо плаву (као небо које нас лепших жарких зрака мами, малим шпрацерима) доламу, везену златним жицама, какву је имала г-ђица Влајићева. Преко лепе свилене црногорске капице висила је низа дуката, чији се сјај надметао са сјајем црне косе.

Између многих дама у црногорским костимима г-ђа Агнеза д-р М. Марковића издвајала је лепотом свога костима као и самом појавом.

Веома пријатно били су изненађени посетиоци појавом г-ђе Вајтхед, супруге енглеског посланика, коју је указала и овом приликом српском народу. Она је од словенских костима изабрала ношњу српске жене у вароши. Са лепом хаљином отворене боје, белим свиленим либадетом и тепелуком на глави г-ђа је изгледала у своме скупоценом оделу као права поносита Србијанка.

Г-ђин земљак г. Џемс Баучер, дописник „Тајмса" и велики лични пријатељ бугарског кнеза Фердинанда, дошао је у костиму бугарског сељака. За озбиљно и смежурано лице овога већ постаријег господина веома је згодно дошло бело сукнено одело (суре чакшире и кратак гуњ) и труба јако отворена кошуља са јагњећом шубаром на глави и новим опанцима на ногама. Господин је изазвао опште интересовање, у толико више што је у Београду врло мало познат.

Поносити Дубровник имао је ове године достојног заступника на овоме „Свесловенском Конгресу" у нежној госпођици Нади М. Стевановићевој, чијем је витком стасу красно стајала лепа бела хаљина са нежним јелечетом на грудима и малом Конављанском капицом, преко које је бела колмовина марама.

Од руских костима, којих је било веома много и врло лепих, одвајао се по својој скупоцености и лепоти костим г-ђе Сергејев, супруге руског посланика. Њеноме, увек свежем лицу, лепо стоји бела руска одећа са свим шареним и богатим накитом на глави. У великом мазуру г-ђа се показала и као најнеуморнија играчица.

Македонија је имала доста својих присталица као и Стара Србија, а свако ће ми допустити да од свих издвојим г-ђицу Вуловићеву, која је, и иначе позната као веома лепа девојка, тога вечера у оделу Пећанке, са зубуном гугуће боје и тешким златом извезеним, засењивала, за тим не мање лепа и интересантна појава била је г-ђица Вука Рајковићева у црвеним шалварама, зубуну и шапкама од плавичасте свиле сребром извезеним и црвеним фесичем са дугом црном кићанком на глави, како се то већ носи око Битоља.

Г-ђица Лела Костићева, као Призренка, са шареним шалварама и тешким златом извезеним јелечетом била је љупка и пријатна.

Г-ђице Андоновићева (кћи г. Андоновића професора) и Савка Јовановићева биле су веома симпатичне појаве и свакоје јурио давали њихове јако интересантне и укусне костиме. Г-ђица Јовановићева била је красна као руски паж са атласном дугом шареном руском блузом, кратким панталонама и чизмицама од атласним љубичасте боје са малом шубарицом, на којој се вила перјаница. Г-ђица Андоновићева, да на нам је својим костимом, ако се варам, руског школарчика у црвеној атласној блузи, кратким црним атласним панталонама, чизмицама и ћошкастом капицом.

Г-ђа Драгиња М. Спалајковића, кћи Босне, са свиленим шалварама и фесичем на глави, била је веран представник свога потиштеног завичаја.

Као што је већ и цео народ словеначки тих и скроман, такав им је био и заступник овога вечера, али и пак веома пријатна и на Београђане потпуно нова појава. Г-ђица Катарина Захова у лепој љубичастој хаљини, са китњастим шалом преко рамена и веома интересантном капом (малком, белом, извезеном) на глави пружала нам је тип праве Словенкиње.

Господа су била слабо костимирана. Леп изузетак чини г. А. Недељковић, правник, у своме белом сукненом комитском оделу са реденицима преко рамена и револвером за силавима, што је све као саливено стајало своме младом и свежем човеку.

Завршујући овај напис, ја жалим што морам да сам штедљив према ступцима „Правде", те не могу да читаоцима опишем и остале лепе госпе и госпођице, а то је збиља штета, јер су биле све веома, веома лепе. Но, то другом приликом.

12—I—1909. год.
Београд

Р-а

Сутра „Правда" доноси

О уклањању Дамјана Влајића

писмо једног пенз. официра

ЈЕДАН ВЕЛИКИ ПАД

догађај из чаршије

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Исправка

(Скраћено)

Дело је овим потпуно утврђено да г. Милан Анђелковић („М. А." у чланку) није „задао поденицу на прекос јевик" искључиво због [illegible] јевика" при одговарању лекција, и то само неколико минута", већ да су, напротив у свим разредима уместо обраде лекција из прописаних предмета, вођени с њима, како пре-ћа тако и други разговори о листу „Бранич" против [illegible] јевика", којом је [illegible], па и посетилац, гласно да увери ученике да је све оно што он пише у „Браничу" чиста истина, те да би ученици усвојили његово гледиште. Шта је још у овом смислу радио г. „М. А." не може се изнети овде због ограниченог простора.

Питање о служењу или несумњиву свете литургије од стране г. „М. А." имаће да расправи Архијерејски Сабор, те се овде не даје о томе даље обавештење.

Управник ове школе никада није био „на ножевима у дослуху", нити он [illegible] у томе тера он у [illegible]. Али је сасвим противно томе радио био г. Милан Анђелковић („М. А." у чланку), који је горњим чланком узео у заштиту у овом смислу. — Пошто је управитељ ових забрањивао [illegible] ученицима, који су му давали што назначено, да пишу речи „за" и „не" спојено с другим речима („зала" место „за ма" итд.), и друге неке [illegible] од речи, што је сав г. Анђелковић препоручивао у свом „Браничу", онда је — према ученицима [illegible] — г. Анђелковић стао [illegible] правити инсинуације у овој школи, испитујући на својим часовима ученике на фини начин о томе с ким су [illegible] и [illegible], и затим је наведене ученике [illegible] у себи и у уредништво „[illegible]" да од њих извлачи праве инсинуације. Да је тако, најбољи је доказ и сам речени чланак на који се овде даје исправка.

И сувишно је [illegible] и са свим произвољно тврђење у реченом чланку, „да је масно за доручак четвртком уминуто за [illegible] неких ученика који не спадају у ред благочестивих управникових ђачића". Масно за доручак није ни давато у овом заводу четвртком уопште, [illegible] се пол није могло добавити из требних количина. Ово је годишње морало [illegible] изнести четвртком због [illegible] супе, али се много четвртак није [illegible]. Уместо за 60 пара дн. [illegible] стаје дневно храна једног ученика у овом заводу, не може се ни тражити много за доручак више него што се овде даје.

Тупоумије је и овај [illegible] у овом [illegible], што је добро [illegible] ових [illegible] овога [illegible] горњега чланка.

Није истина да је [illegible] без [illegible] [illegible] школског лекара. [illegible] управитељ [illegible] наредбе и без праве потребе.

Овим је доказано довољно неистинитост садржине реченог чланка.

Од управе мушке учитељске школе у Јагодини, 19. децембра 1908. бр. 1973.

Управитељ
Срет. М. Аџић.

Изгорео леш

Нарочито „Правди"

Шабац 12. I. 1909.

Због ових великих мразева, који су се у последње време појавили настале су по вароши тако јаке поледице, да је грађанство просто страховало од каквог несрећног случаја, идући шабачким улицама. Шабачка општина да би могла још за времена отклонити сваку опасност, услед ових поледица, била је принуђена, да изда једну наредбу грађанству, да свака испред своје радње односно стана, посипа пепео, како би пролаз грађанима био безопасан. У томе циљу, општина је наредила по једног позорника за сваку улицу, са задатком, да сваки у своме рејону, иде од куће у кућу или из радње у радњу, и сопственицима саопшти усмено наредбу општинску.

Један од одређених позорника коме је припао рејон вел. пијаца — Камичак, идући тако од куће у кућу и из радње у радњу, дође и до једног празног плаца, који се налази између куће г. Стоје Мирјановића с једне и г. Хаџи-Поповића апотекара с друге стране. На томе плацу налази се скоро на половини истог једна кућица од слабог материјала, у којој је становао један чичица од својих 90 година. Старац се звао Трифун Мишић. Живео је од просјачења, пошто услед велике старости није био способан ни за какав други рад.

Када је дотични позорник дошао до те кућице, да и томе старцу саопшти општинску наредбу нађе кућицу затворену. Позорник тада провири кроз прозор, да види да ли у соби има кога и на његово велико запрепашћење, спази на поду једног човека, чији је горњи део тела све до кукова, био претворен у пепео, доњи део тела тињао је у слабом пламену. Позорник одмах отрчи у општину и саопшти надлежном чиновнику а овај опет полицији, и тако се образује комисија, која оде на лице места, да учини увиђај.

Када је комисија ушла у собу имала је пред собом страшну слику. У једном делу собице, стоји замећа количина гареж и пепела, а одмах до тога део човечије ноге које су остале до колена неоштећене, и од колена, па цео горњи део тела, потпуно је изгорео. Претурујући по овоме гарежу, комисија нађе на обе цигераве и срце, али све печено. — Приликом увиђаја па и после овога, комисија није никако могла сазнати право стање ствари по овом језивом догађају. — У опште постоје три верзије и у грађанству и код комисије поводом овог случаја, али се од свих само једној може поклонити вера.

По једној верзији, старац је морао бити прво убијен па затим спаљен, да би се на тај начин утро траг злочину. По другој верзији старац је извршио самоубиство у очајању за изгубљеном старицом, коју је у очи Божића, кад је се кући вратио, затекао у соби убијену. По трећој пак верзији, која се може сматрати као највероватнија, старац је нашао смрт у пламену, својом сопственом непажњом. — И ја сам мишљења, да је ова последња претпоставка најприближнија истина, а ево зашто: — У собици, у којој је настрадали старац становао, није се од ствари ништа друго налазило, осим једног простог кревета са изгорелим преко којих су положене 3—4 даске а по њима једна сламњача и губер за покривање, и једне мале блехане фуруне, која се налазила уз сам кревет. Старац је имао једну повелику мачку, — [illegible]. —

Тога дана, кога ће се старац растати са животом, врљао се по прошлој кући добро напрасов. — То потврђују и нека грађана, који су га тако задњег сретали на улици. — Како је донесао довољно кући и насовао мало ватре у фуруницу, седе на кревет и прихвати своју лулу. — Пушећи тако мора узвати сан, и са запаљеном лулом заспе. Лула му је морала испасти из уста и жишка са лулица у самој сламњачи, која се убрзо услед ове ватре у луле, упали, и захвати кревет, па с њим и самога старца. — Он је без сумње морао лежати преко кревета, кад је цео кревет изгорео и цео део старачког тела изузев ногу до колена, које су биле ван кревета. Што је кућа остала неоштећена од ватре, разлог је тај, што месо и кости нису дали пламену да се много развије, а што кос није био покривен даскама, него [illegible].

Ето тако је бедни старац морао завршити свој живот.

Маркић

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Ристина позда

Г. Риста Одавић хоће да се роди да створи себи познату репутацију луда човека. После оног скандала са одликовањем г-ђе Вукове, он је сад ушао у још једну луду ствар. Разослао је једну масу позивница београдским госпођама, у којима их позива да образују одбор за приређивање једне забаве у корист глумачког пенсионог фонда.

Даље све корпорације и удружења позивају глумце и глумице да им они помогну извести какву забаву, дотле г. Одавић позива београдске госпође да оне удесе забаву глумцима и глумицама, као да они не знају шта је забава и како се оне приређују?

Баците ви то г. Одавићу! сити смо ми тих забава које приређују „патронесе" и разна одбора госпођа и госпођица. Оставите ви глумцима и глумицама да они сами удесе забаву за свој пенсиони фонд, јер иначе ћемо једном да уживамо у једној што рекоше немци „Дон" забави, на којој нам се неће ребрати ово или оно патронеса као да је све оно дала и као да све од ње зависи.

[illegible] позориште

Вечерас се на општи захтев приказује по други пут одлична шала:

1. „Летња ноћ", која се на премијери необично допала. У програму је и „опера".
2. „Последња ноћ", и 18 најпријатнијих парча. —

ТЕЛЕГРАМИ

Солун. Сандански и Паница спремају нове комитске чете. Наређено је полицији да пази строго на обојицу.

Божа Јанковић

[illegible]

не може о својој слави — Часне вериге апостола Петра — примати посете.

25 2—3

АВРАМ Н. ХАЗАН

бив. инкасант, није више у служби осигуравајућег Друштва „Србија" и не може ништа предузимати ни радити за Друштво и у име Друштва.

22 3—3 Управа.

ВИНО

[illegible]

Француско 1 Боца „Општо" црно Дин. 1.

Француско 1 Боца „Бордо" [illegible] Дин. 1.

Француско 1 Боца „Медок" [illegible] Дин. 1.

Француско 1 Боца „Ст. Емилион" црно Дин. 1.

Француско 1 Боца „Шабли" бело Дин. 1.

Од данас имам још **свеже уловљене и залеђене ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Поред истих [illegible] радња

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта

Београд—Теразије

[illegible]

Телефон бр. 48. 13 4—

Ученик за бакалску радњу са добром препоруком који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је одмах у бакалској радњи **Душана Тодоровића** Краљ. Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

Кувар [illegible] и т. д.

Даниле Костић

21 [illegible] улица број 1. 2-2

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. д. и на више јефтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и осталих артикала јевтино.

С поштовањем

Добр. Т. Атанацковић

Кнеза Симеона бр. 8. — Телефон 378

ВИШЕ ХИЉАДА пријавница листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Бранкова ул. бр. 16.

НОВА КЊИГА

Изашла је из штампе књига Д-ра **Савићевића**

Лепота тела

Неговање и улепшавање

Са 83 рецепта — Цена 1 динар.

Садржај: 1. Кожа — и лепота и улепшавање. 2. Кожне болести. 3. Коса. 4. Уста и зуби.

Ова је књига намењена свима који могу и треба свака жена и девојка да је прочита.

Издање дворске књижаре

Мите Стајића — у Београду

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за трпезу.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Пасуљ, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаће одлични бермет. Љубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по веома снижене цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо као раније по 30 п. дин.

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Коморе, Љубичева ул. бр. 11.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Цене су једне за свакога!

БАЛСКА СЕЗОНА

250 КОМАДА

Две стотине педесет комада најмодернијих балских тоалета, које сам добио из једне велике стране фабрике у комисион, у споразуму са истом, да их не би враћао

ДАВАЋУ НА ОТПЛАТУ

Цене хаљинама варирају од 35 до 360 дин. комад.

Јануара 1909.

Београд

Помодна радња

Дим. М. Николића

Кнез Михаилова број 10.

18 5—5

БАЛСКА СЕЗОНА

БАЛСКА СЕЗОНА

БАЛСКА СЕЗОНА

Готов је и већ се разашиље претплатницима илустровани

КАЛЕНДАР „ГАРАШАНИН"

који је ових дана изашао из штампе са одабраном садржином, као прва свеска: „*Библиотеке,*" коју ће од сада издавати:

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи пет штампаних табака, а цена му је свега један динар. Поруџбине и новац ваља што пре упутити на адресу књижаре г. Игњата Давидовића, Чика Љубина улица бр. 14.

Књижарима и продавцима 30 од сто рабата.

699 10—10

Против дугогодишње „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК

који на пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама њих који су од исте патили, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити *у апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin" признато као најсигурније средство против назеба катара плућа, хроничног кашља (катара), зачетка туберкулозе и пљувања крви. **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од венеричних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј" против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд*

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

ВИНА

Отворио сам овде у Београду стовариште ВИНА из мог винограда из Пожаревца, како би што могућно [illegible] потрошачима, да се снабду са добрим природним вином [illegible].

ВИНА имам стара и нова и то: **Малага, Тамјаника, Ризлинг, Тамјан, Дивка из Смедерева, Португизер, Прокупац, Црна и Светла Пречанка,** [illegible]

Подрум [illegible] **Краља Милана улица бр. 27,** [illegible] 10 динара [illegible]

Моја су вина одликована на Балканској изложби у Лондону 1907. год.

Октобра 1908 год. у Београду.

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ

844 20—20 [illegible] из Пожаревца.

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА
И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Прва Повл. Ужичка Акц. Ткачка Радионица извештава своје пошт. потрошаче и пријатеље српске индустрије, да има на стоваришту велики избор разних материјала доброг квалитета и постојаних боја, које су [illegible] много боље од страних фабрика.

Да би се сад, у овој прилици, [illegible] Ужичка Ткачка Радионица [illegible] од страних израђевина.

Моли се пошт. потрошаче, да се за поруџбинама обраћају непосредно фабрици у Ужицу или њеним продавцима, и то:

[illegible]

Мустре [illegible] могу се видети у Београду код г. г. *Димитрија Јанића* трг. на Теразијама, *Николе Миловића* Дубровачка улица и код *Добросава Атанацковића* преко пута „Коларца" [illegible] (као [illegible] и т. д.)

679 10—10

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности,** [illegible] *фарингита код мале деце,* [illegible] најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod 0.5%, efferves)

који се од дуже године справља у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пити. [illegible]

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 3 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol Jecoris [illegible]

Употребом овог зејтина са Креозоталом [illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости шаљу се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотеци „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ови препарати могу се добити и то: у Београду у дрогеријама Суботића, Ознановића и код „Гуслара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, Паланци Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тушера, Краљеву Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Иваца.

10 6—

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сва уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16, Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПЕТАК 16 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 16 | Телефон 821.

О уклањању Дамјана Влајића

са положаја

начелника артил. техничког одељења мин. војног

(Писмо Директору „Правде")

Господине Директоре,

Смена пуковника Дамјана Влајића са дужности начелника артиљериско-техничког одељења министарства војног и његово стављање на расположење, не треба да остане без коментарисања у јавности.

Начелник артил. тех. одељења у министарству војном, он увек је врло важна личност у питањима око спреме и наоружања наше војске, а нарочито је то у данашњим приликама када треба и добро и брзо вршити спрему наше војске. Из тих разлога потребно је да на томе месту буде личност која је не само исправна у сваком погледу, но која је и технички образована, која познаје оружје, која има довољно искуства у раду и поред тога да располаже и знањем страних језика, како би могла општити са страницима са којима непосредно долази у додир.

Писац ових редака, као и сви млађи официри, зна пуковника Влајића од дужег времена. Он *служи у војсци* ниже од 40 година, учио је на страни, био је са службом у министарству, предавао је преко 20 година артиљерију у Војној Академији, био је неколико година управник војне фабрике у Крагујевцу, а два пута начелник одељења у министарству, и свуда је био тачан и исправан на дужности. У свима нашим политичким приликама и променама понашао се коректно и исправно и вршио само свој посао, као што и приличи једном војнички образованом човеку.

Према томе, није било ни разлога а ни време да се овај човек сад баш диже са свог положаја, на коме би својим искуством и саветима могао много користити, а нарочито је то требало учинити на начин којим је то извршено; начин који се на жалост већ сасвим одомаћио у нашој војсци а који може бити само од штете и војсци и држави.

Набавке које се врше преко артил. техничког одељења министарства војног огромне су, па се услед тога тамо укрштавају многобројни лични интереси и према томе није никакво чудо што се тамо развијају огромне интриге и што се често намерава на начелника тога одељења. У нас се данас цео свет дао на лиферације и маса људи, у својству агената и представника фирми обија прагове тога одељења. Свакн од њих препоручује своју робу и свакн сматра своју робу за најбољу, па ако начелник мора да пази на државне интересе и да саветује министру да узима оно што је најбоље и за државу најкорисније, то није никакво чудо што се они који виде да не могу да просперирају, служе свим могућним средствима, да тога начелника оцрњују и оклеветају, ако се њихов пазар не закључи или, ако мисле да ће на тај начин моћи учинити нешто за себе.

Оваким интригама пао је као жртва и пуковник Влајић а како и на који начин показаћу овим примером:

У неким оклеветачким листовима протуране су у више прилика потице како је пуковник Влајић као начелник министарства војног уступио нарачу *немачке муниције* неким страним фабрикама грдећи га и ружећи због тога. Међутим цео свет зна да је Нар. Скупштина одредила нарочити одбор од 4 посланика који ће руководити и решавати набавку муниције и који је и ово питање и решавао.

Дакле за један чист и законит посао који је правилно извршен од стране најмеродавнијих: скупштинског одбора и министра, ружи се и клевета начелник Влајић који, и да је ова набавка погрешно извршена, за њу не може бити крив, јер је она, као што рекох, извршена по решењу скупштинског одбора и министра.

Кад се дакле и овако јасне и свима познате ствари изврћу и на очиглед целом свету подмећу Влајићу, онда се може мислити колико се у извртању и подметању иде у питањима која су мање важна и мање позната широј публици.

На овај се оваким и сличним интригама и спетљанцијама успело да Влајић буде уклоњен са положаја начелника. Министар који безумње је тиме учинио по вољи онима којима је Влајић сметао а и онима који су из необавештености и краткоумности веровали у оно што је против њега причано, али јесу ли тиме задовољени и државни интереси, је ли тиме задовољена правда и морал? Да је нови министар који мало више размислио о томе, он зацело не би тако брзо поверовао дошаптавањима појединих тајних и јавних агената и пришапчавањима оних, који су увек готови да пришивају и даље разносе приче и бајке, без обзира на то, јесу ли оне у каквој вези са истином или не.

Морамо признати да многе људе у веровању да до Влајића има неке кривице, утврђује та околност што се он од оптужба у јавности не брани истим путем, и што га његов министар не узима ни на који начин у заштиту. Али, кад се има на уму да војни закони и уредбе забрањују официрима да пишу по новинама и да не смеју ни исправке писати без одобрења министровог, а кад се то доведе у везу са фактом да је Влајићу, у колико је нама познато у два три маха одбијена молба којом је тражио да публикује исправке на клевете управљене против њега, онда нам ћутање Влајићево постаје разумљиво а намеће нам се питање: зашто нови министар хоће пошто пото да остави публику у уверењу, да је Влајић неисправан и зашто му забрањује да се брани од клевета, кад то није ни човечно нити одговара појмовима о официрској части? У другим земљама сами министри бране своје официре и залажу се за њихову част кад стекну уверење да су неправедно нападнути и оклеветани, а код нас је обратно: код нас министар *натерује* официра да носи жиг срамоте који му се неправедно удари на чело.

Наше је уверење, да је нови министар војни грдно погрешио што је овако на дохват сменио Влајића са положаја начелничког и да још више греши што тога човека сећа и неда му бранити се. Изгледа нам да министар није могао поднети никакав нерв на овим силним аферама, које су се код нас [illegible] и које су нас стале угледа и дисциплине наше војске и да он не помишља на то: да терајући зеца може врло лако једног дана истерати — вурјака.

Благодарећи Вам, драги г. Адамовићу, на гостопримству уверава Вас о своме поштовању

један из „[illegible]."

На све стране пљачка

(Последње министру војном)

Ових дана спрема се једна нова пљачка која ће стати државу у војничку руку 30.000 динара. Ствар са овом афером стоји овако:

Чим једне овдашње врло велике индустриске фирме — инжињер, оглашен је за неспособног кад је било питање о његовом регрутовању за војну службу. То још није чудо, јер и ако је овај способан за војну службу он у Србији има право да се ослободи као неспособан кад то добро плати, само је његова дужност да плати војницу а војне власти су дужне да строго воде рачуна о вршењу ове наплате. Међутим овај пријатељ успео је да истовремено кад је проглашен за неспособног добије од команде (VII пешад. округа) уверење да је [illegible] оглашен за неспособног, а такви не подлеже плаћању војнице. Овим уверењем успео је да завара војне и пореске власти те да се не врши наплата војнице од њега што није требало да буде, јер и војска има у својим књигама тачне податке о својим обвезницима те је на основу овог, без обзира на ово лажно уверење, имала да води строгог рачуна о извршењу наплате војнице.

Тако су пролазиле године, пријатељ је по годинама старости прешао у други позив, па, мисли да је питање о плаћању војнице сада потпуно заборављено и скинуто с дневнога реда, јер он ово мисли, са овим лажним уверењем, да га као полуспособног разреше. Пријатељи су се у команди изменили јер ово нису неки сви људи, који су, и имао податке о неспособности овога обвезника за војну службу, могли дати уверење да је он *способан* — те се тако из књига провидело да овај обвезник као неспособан, преко дуги низ година није плаћао војницу.

Сума неплаћене војнице, с обзиром на имовину велетрговца и дужину времена, пење се на десетине хиљада. — Ово 30.000 динара у војничку руку, и сада се ради и потезима и рукама да се ово плаћање избегне.

Ми не верујемо да ће се ово успети, али нисмо сигурни ни за противно; међутим ако би се једнога тренутка успело да се ово [illegible] ради на штету државе, онда би било неизбежне ствар поправити и држава би била оштећена огромном сумом, која јој је у овим садашњим тренуцима у толико скупоценија.

За то овим редовима хоћемо да заинтересујемо министра војног г. Мих. Живковића, јер верујемо да ће он спречити ово [illegible] и учинити све да се достојно казне они несавесници који су учинили да се ова сума у току последњих година не унесе у државну касу из које су се, по изричитом наређењу закона, имале набавити оружје и одмундировање потребе за нашу војску.

ЈЕДАН ВЕЛИКИ ПАД

Изненадни пад. — Шта вели ортак Стефановић. — Најнепоштенији пад. — Ухапшене менице. — [illegible]. — Све дубље. — Очајан покушај. — Крах. — Банкрот.

Изненадни пад

Овомад је изненадно пала под стечај једна од највећих фирма у Београду — фирма *Стефановић и Ранковић*.

Ма да се у најужем кругу чаршије одавно шапутало у поверењу о „извесним знацима," по којима се да нешто осетити и наслутити, ни ма шта позитивно тврдити, ровито стање једне фирме, ипак се све то разбијало о одличан глас фирме *Стефановић и Ранковић*, која она већ толико година ужива. Честитост и савесност њеног главног ортака Стефановића и трговачке способности другог ортака Ранковића, која га је попела на највише положаје у свима трговачким корпорацијама, беле су сигурна заштита о коју су се разбијали и ти тамни, непровређени, потмули гласови, који су пролетали с времена на време кроз чаршију. Солидне извештене политичне прилике, које нису остале без утицаја и на трговачке односе, још су више заштићавале добар глас фирме, која се у ствари давила и срцала у самртничком ропцу.

И стога је као гром из ведра неба пао у чаршију глас, да је Миленко Стевановић био у Трговачком Суду и предао кључеве. Запрепашћеност је била неописана, али се ипак поред запрепашћености могла опазити на лицима многих трговаца и забринутост, коју су се трудили да сакрију један од другог.

— Ко би се томе надао?

— Људи, не могу да се повратим од чуда! Зар Стефановић и Ранковић падају под стечај! То је страшно!

— Рђавим данима идемо на сусрет. Не ваља то.

— Не ваља!

— Не ваља ни за њих, али, не ваља ни за нас.

Такви, и многи слични узвици, могли су се још истог вечера чути у Дубровачкој улици, код „Грчке Краљице," код „Круне" и код „Српског Краља."

„*Не ваља ни за њих, али, не ваља ни за нас.*" Те су речи забринуле многе. Неки потајни страх огледао се на лицима многих гросиста. Сви су осећали тежину тих речи, али нико им не смеде објаснити прави значај. Сви су чекали да виде шта ће даље бити а од тога сви зазиру, сви забрињују. Питање је било: *како су пали*. Од начина пада и узрока који су изазвали пад зависило је много. Сви су нешто наслућивали, али нико није слутњама хтео да верује. Зар *Стефановић и Ранковић* да нечасно падну.. Не!.. Не!

Шта вели ортак Стефановић

Стефановић, главни ортак, изјавио је на суду, да је фирма постала неспособна за плаћање. Ортак Ранковић је болестан и није могао представити суду те он у име фирме објављује да фирма има:

Пасиве, која се састоји у дуговима у земљи и на страни дин. 1,100.000.

Активе у роби за дин. 300.000, у потраживањима динара 500.000, у своме имању 50.000 свега динара 850.000. *Чисте пасиве динара 450.000.* Ранковић има непокретног имања, али њему није познато колико и на чије име, с тога нека га суд саслуша.

То је у кратким потезима изјава главног ортака Стевановића. Цифра од 450.000 динара је огромна, али је у ствари пасива још и већа. Али већ и то јасно казује, да је фирма требала много раније пасти и да се живот њен вештачки одржавао већ толико времена. А по којој се цену живот једне фирме вештачки одржава знали су добро сви у чаршији, с тога су сви очекивали страшне вести.

И нису се преварили.

Најнепоштенији пад

Опште је уверење да за последњих двадесет и пет година нико још није тако непоштено пао као што су пали *Стефановић и Ранковић*. Последице њиховог пада биће страшне.

У место да још пре четири године предају кључеве па се или нагађају, пошто је то тада било могуће, али пошлено пашу, они су приступили ономе што је најгоре; приступили су вештачком одржавању кредита до бољих времена. Од тада настаје доба не трговања, већ кубурења. Не имајући рачуна четири године и не знајући ни сами право стање своје имовине они су знали само за једну бригу: *тачно и на време одговарати својим обавезама ма по какву цену.* Мало њима би можда то теже ишло али једној тако угледној и солидној фирми као што је њихова била, то није било баш тако тешко, само кад су се једном решили на тај корак. Све што је неисплаћено у трговини они су употребљавали. И док је цео свет одавао пуну част уваженој старини Стевановића и Рајковића Трговачка Омладина бирала за свога председника, Народна Банка препоручивала а министар привреде постављао за члана управног одбора Управе Фондова и краљ одликовао Карађорђевом Звездом — дотле су у истини то још тада била два десператора којима се у перспективи указивао казнени законик.

Услужне менице

Не могући одговарати својим обавезама на страни а немајући више портфељских меница за задуживање код Банака, они су одмах у неколико [illegible] посао, која се врло ретко и само у доброј мањери у трговини допушта, али које сваки солидан трговац избегава. *То је посао са такозваним „услужним" меницама.* Верујући у солидност фирме и још више у личну честитост представника фирме — што је у пословима ове врсте најважније — многи трговци из унутрашњости, као старе муштерије, одазивали су се њиховим захтевима и давали им своје акцепте на велике суме на послугу, ма да им ни у приближним сумама нису дуговали. Те услужне акцепте употребљавали су они за покриће њихових Текућих Рачуна код Банака, које су исцрпљивали и њима регулисали своје обавезе на страни. Држи се као поуздано да данас у рукама заводима има тих услужних меница у вредности преко 150.000 динара. Падом фирме свих тих 150.000 дин. фиктивног дуга акцептаната постали су реалан дуг, који акцептанти мораћу платити готовим новцем или ако то не могу, мораћу отићи и сами у Трговачки Суд и предати [illegible].

(Наставиће се)

Извештај са границе

Крстарење аустро-угарских трупа

Шабац, 14 јануара

Примећује се да су аустријске патроле сада и много чешће и много јаче а нарочито по контролишу око Дрине, према нашој четвртој. На дан 3. ов. м. упашале су из В. Зворника у Дрињачу до 200 војника са транспортом на 6 кола, а на два дана доцније око 11 часова ноћу, чета се опуча[illegible] војника и примећено се нешто комешање. Самих сутра дан дошао је обалом до наше страже на четврту један аустријски официр са десет војника, дуго посматрао ту и околину догледом, па се после истим правцем вратио натраг, док су се за све то време чуле пушке или праснуле.

Једна омања чета војника са једним официром, кренула се на Нову Годину из В. Зворника до у Козлук тамо је била неколико дана, па се тек 7. ов. месеца вратила у В. Зворник, док су за њом војска дошла, натоварена сандуцима (сигурно муницијом).

У селу Трнићима у Босни, имаде сада још једна вод војника, аустријских „штрафунга" са једним поднаредником, а станују у истој касарни, где станују и финанси са жандармима. Штрафунги на руковима носе аустријску тробојку.

На Братунцу, брду према на мало зворничке, поред сталне страже од 15—20 људи, која се одавде не види, има са наше стране од свега једно сакривено место, које је у земљи, те се војници — кад врх сневи уђе унутра с поља не виде.

Веома је жалосно било на Богојављење посматрати свечани спровод литије Срба у В. Зворнику, кад су се приликом освећења крста и водице, кренули, из привела на Дрину. *Литију су ову спроводила два вода аустријске војске,* под пуном ратном спремом. Напред је ишао један а за литије други вод војске и докле су Срби певали побожне црквене песме, дотле су шваби стално нешто командовали Мађарима — војницима Чудновато, да се шваби плаше Срба и кад се они Богу моле, па и ако их је само шачица њих пошло на Дрину.

Од пре три дана аустријска војска узела је у жижу, да се са два удаљена места споразумева са граде. У В. Зворнику, на дан 8-ог ов. м. од 7—8 часова увече, бацане су ракете, ватре и осветљења у виду нових знакова, на које су опет са брда босанског мање Брасина а у растојању од 15—20 километара, добивали одговоре на исти начин. Помоћу њих рефлектора места мечена места била су јако осветљена и ако је по Дрини била магла. Аустријанци су ово свакако набавили, поред стратегијских обзира, вероватно још и с тога, да се граница може и ноћу лакше чувати, услед светлости услед упада Срба у Босну.

Официри аустријски веома сурово и нечовечно поступају са својим војницима у Босни. На дан 9 ов. м. једна чета официра из В. Зворника изводила је једно кратко време егзерцир на самој дринској обали према царинарници мало зворничке, па је се после окупила око једног свог официра, који јој је сигурно држао теорију. Из те групе официр је одвојио десет војника, па их распоредио дуж обале у растојању од сто метара једног од другог. Кад му је узгред један од њих војника пришао и нешто рапортирао, официра је то толико раздражило, да је војника ударио у зубе и оборио га на земљу, а како је тиме хтео и своју теорију да заврши, попушио је војника и одвео у касарну."

Бело

ТУРСКА И БУГАРСКА

Како је софијском дописнику „Н. Св. Преса" с бугарске меродавне паговорне стране саопштено, нису до сада ни у Цариграду ни у Софији учињене никакве дипломатске престанке. У Софији се такве не узнемирују и наравно да између појединих чланова разних споразумних група а и између ових самих потребна је измена мисли.

Као резултат те измене мисли очекује се *октројисане новчане суме за накнаду као основица за турско-бугарски споразум.*

До сада предузимане мере нису имале на уму тај ефекат, но су биле и јесу спонтане мере обазривости. Јер, рекла је поменута меродавна бугарска личност, ми можемо веровати уверавањима великог везира да турска влада нема никакве агресивне намере. Али ми имамо довољно доказа да је *извесна веома моћна цариградска странка озбиљно помишљала на могућну* [illegible], па вероватно и даље мисли.

Али и после истека тромесечног рока влада не може распустити резервисте док што не постигне. *За то ће она морати већ ових дана нагађати даље војне мере,* те да покаже своју чврсту намеру да коначно ликвидира турско-бугарски спор.

За то се предвиђа енергичнији корак Европе који у Цариграду као да очекују, јер радије попуштају притиску, који је увек био убедљиви аргумент за турску јавност, и који ће радије бити примљен но рат с Бугарском.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Патријарх и „велеиздајници"

Као што смо саопштили, новоизабрани патријарх Лукијан Богдановић конферисао је с угарским министром председником Векерлом и хрватским министром Јосиповићем због гоњења Срба у Хрватској. Сад мађарски јављају да је патријарх рекао Векерлу да он као српски патријарх мора протестовати против тога што се српска православна црква сматра за велеиздајничку и да ће он и српски епископат против таквог поступка предузети најодлучнију акцију.

Интерпелација

Хрватски делегат на угарском сабору др. Ђуро Шурмин интерпелирао је министра председника Векерла због хапшења и осуде уредника сарајевске „Српске Ријечи" Јовановића и Очићевића.

Дневне вести

Министарска конференција. Јуче после подне одржана је министарска конференција у министарству спољних послова, на којој су третирана највише државна питања, која имају да се реше у Народној Скупштини.

Аустриска претња. „Берлинер Тагеблат" јавља како у Бечу службено изјављују *да је садашњи однос са Србијом неиздржљив. Аустро-Угарска не може стално држати у Босни толико велику војску, да би српске пограничне државе држала у шаху. Због тога ће оне морати да даду озбиљније гаранције за одржање мира, јер иначе мора наступити критичан положај.*

Изјава великог везира. Велики везир изјавио је да Турска не намерава заузети никакву тачку на бугарској граници, нити ће услед бугарске мобилизације предузимати какве противне мере.

Деманти. Из Софије демантују вест да ће новопрокламовани краљ Фердинанд прећи у православну веру приликом свог крунисања.

Погодба турско-аустријска. Како лондонски „Тајмс" јавља, у својој одговорној ноти на турски нацрт протокола о турско-аустријској погодби, Аустро-Угарска устаје само против клаузуле, по којој су босански мухамеданци у верском погледу и у будуће потчињени цариградском шеих-ул-исламу. Као еквивалент за ову концесију Аустро-Угарска тражи изречно признање свог протектората над католичким Арбанасима.

Нови чланови управе. Ових дана извршиће се промена чланова Управе града Београда. На место досадањих чланова који ће се сменити доводиће се на те положаје ова господа: Север Милутиновић, Миливоје Бранковић, Стевоје Бабић и Душан Николић срески начелници и Миливоје Петровић секретар министарства финансија, Милој Бабић и Милутин Протић.

Ова ће се комбинација извршити чим се нађу погодна места за досадање чланове. Нарочиту муку муче са г. Матом Вашчетом, јер њега не знају где ће.

Загонетни излет. Синоћ је аустро-угарски посланик гроф Форгач са оба своја секретара Франком и бароном од Гауча, као и војним аташејом Габријелом Тајцошем, отишао мађарским возом у 7·55 у Земун па се опет вратили у 10·38 брзим возом.

Звер мати. У своје време јавили смо нашим читаоцима да је звер мати Зорка Здравковићка из Шапца, пресудом апелационог суда ослобођена сваке казне за зверства које је чинила према своме детету — малом Стевици. Но ову пресуду поништио је касациони суд, и сада је апелациони суд, у смислу при-

---

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(110)

XXXIV

[illegible]

— Најзад ва, која сте лепши но икад... ах! Будите мирни, није ово љубавна изјава, већ просто констатовање.

— Затим? упита Алиса не сумњајући више о намерама Хенријевим.

— Затим, одговори он са доста благим осмехом, то право место, место на коме се налазила једна слика...

— Каква слика, господине. Ја ћу вам једном речи објаснити вашу слику која виде на том месту, зашто сте морали да чекате пред вратима, зашто вас молим да ми објасните брзо шта очекујете од мене, и зашто вас најзад молим да заборавите да ја постојим, да сва кућа постоји... ја вам ћу [illegible]!

То је било изговорено са таквом одлучношћу да би ова изгледала тужна или узбудљива у очима Хенријевим, да је он умео да чита у срцу своје старе љубавнице. Алиса од Лиекса осећала се у једном од оних очајних положаја где је спољашње немогуће, где искреност узима облик дрскости.

То код ње није било ни изазивање ни признање: то је била нарочита која је ишла у част маршалу, јер је она претпостављала да је он кадар да схвати такву тајну.

— Дакле, ако ме је изнудио, рече Хенри и не помишљајући какву је грубост рекао. Ја сам вама врећао; не ради вас, но да не [illegible] сваку срећу, госпођо, већ ради себе.

Алиса погледа маршала зачуђеним погледом.

— Да, продужи он, услуга коју од вас тражим таква је да је потребно да сте ме не доста заборавили, па да можете разумети што од вас тражим, и да ме не сте сувише заборавили да ми не изложите мало наклоности.

— Ви нају наклоност имате.

— Рећи ћу вам, даме, сасвим отворено, продужи Хенри, а је на један знак Алисин сео у наслоњачу.

Баш у том тренутку Алиса [illegible] и [illegible].

Она зграби маршала за руку и са устрпљивим страхом, као да је била у некој страшној опасности, одвуче га у један кабинет и затвори врата за њим.

У том тренутку појави се на прагу преплашена стара Лаура.

— Мир, мамо! Алиса промуцала спасена. Знам! Чула сам!..

То што је она знала, што је чула, било је да се нешто зауставио пред кућном капијом и да је отворио. А само је један човек имао кључ од њене капије: гроф од Маријака!..

У два скока гроф пређе врт и створи се пред Алисом, која је стајала на сред собе, наслоњена на наслоњачу, бледа, збуњена.

— Ви, драгане мој! једва успела да промуца.

Он јој приђе осмехујући се, пружи јој руку. Али одмах опази њену збуњеност и бледоћу.

— Алиса! Алиса! узвикну он, да нисте болесни! Да није нешто узбуђење?..

— Да, узбуђење, рече она неизвесно; узбуђена што сам вас видела, радост...

Она учини грчевити напор и успе да да природан изглед своме лицу.

Долазак је стварно зачуђујући. Истина је да је он до тада увек пазио да дође само у уговорене дане и часове. Алиса која га је посматрала са оном проницљивошћу жена која јој је била својствена, видела јасно шта се догађа у души младога човека.

— Била сам као дете! узвикну она осмехујући се. Колико сам се изненадила што сам вас видела у четвртак, место сутра у петак! Али то је тако срећно изненађење, драги мој пријатељу... Ја мислим само о вас, мислим само на вас и кад год вас видим увек ми срце закуца.

— Драга Алиса! прошапута младић узевши је за руке и додирујући усном њену мирисаву косу. На ја немам никог другог на свету... Кад се приближим овој благословеној кући осећам како ми се срце шири, осетим неку благу радост, која ме плави, која ме и носи..

Алиса се скупи и помисли.

— Маршал је чуо... али шта је мени стало до тога сада! Он неће издати Деодата, неће га изненадити...

— Опростите ми што сам дошао сасвим изненада, продужи гроф.

— Драгане мој, зар да вам опраштам. Сад кад сам тако срећна!

— Ја сам срећан, али, на жалост, ова срећа неће дуго трајати... Дошао сам да вас известим да сутра нећу моћи да проведем поред вас слатки час на који сам тако навикао..

— Зар вас нећу сутра видети? узвикну Алиса са искреном тугом.

— Нећете. Слушајте ме, пријатељице... вечерас, око једна час, присуствоваћу једном важном састанку на коме ће бити многе особе... али од вас нећу ништа да кријем..

Алиса се следи.

Она је разумела да ће јој гроф казати неку политичку тајну.

(Наставиће се)

медаће касац. суда, коначно пресуду и осудио Зерековићу на *двегодишње робије*. Ова ће пресуда свакојако остати у снази, али је штета што се осуђена сада налази у бегству, далеко изван домашаја власти, те неће моћи на робији да испашта своје грехове. Али ће бар, потуцајући се по свету, сигурно доживети заслужену казну у беди и незгодама које је тамо чекају, у толико пре што ће бити лишена оног имања које је својина малога Стевице, и због кога је она злочинства и починила, да би по смрти његовој имање наследила.

Прибирање података. У министарству унутрашњих дела ради се на прибирању података оних полицијских чиновника, који по наредбама министарства у остављеним роковима нису извршили наредбе свога министра, а које су у духу закона издане.

Г. министар је решио да такве непослушне чиновнике уклони из државне службе.

Признање Бугарске независности. Бечка „Н. Сл. Преса" јавља да ће Русија признати бугарску независност и краљевину под условом, да, поврх престолонаследника Бориса, и остала деца новопрокламованог краља Фердинанда пређу у православну веру.

Богојављење у Добоју. Како „Бохемија" јавља из Добоја у Босни, тамо су на Богојављење биле српске манифестације за време којих је један сељак „учинио кривицу увреде величанства". Један присутни жандарм био је и сувише немоћан да ухапси тог опасног сељака, те је умолио присутног поручника Нојмајера да му стави на располагање неколико војника. Наравно, официр се одазвао молби, те се заједно са жандармом и војницима нагнао у лов на Србе, које је похапсио. Том је приликом жандарм добио неколико смртне убоде у трбух и уво. „Раздражени тиме", војници су хтели с натакнутим бајонетима јурнути на Србе, но их је официр једва уздржао.

Искључени. Загребски „суд" искључио је од одбране браниоце оптужених „велеиздајника" д-р Пелеша и д-ра Стојановића, јер се „и на њих сумња" да су „учествовали у велеиздаји".

Забрањена игра. Управник Београда г. Душан Алимпић, издао је наредбу, по којој се забрањује играње „Томбола" у свима кафанама варошким, која је свакој сеоској кафаници, с тим, да ће сваки бити кажњен, код кога се ухвати играње „Томбола."

На вежби. Синоћ су стигли резервисти IV. коњичког пука који су позвати на 15-то дневну вежбу. Они ће данас ступити у команду и отпочети вежбу.

Консул у Шапцу. За аустријског консуларног агента у Шапцу, аустријска влада поставила је Белу од Боднара, досадањег свога вице-консула у Батуму.

Прекинут саобраћај. Услед великог снега, поштански и колски саобраћај прекинут је између Косјерића и Ваљева.

Покушај крађе. Ноћас око 3 сата по поноћи, непознати лопов покушао је да обије чекићем катанац на дућану Саве Миловића бакалина на „Чукарици". У том послу нашао је Никола Милосављевић, финансијски стражар, и кад га је лопов спазио, кренуо се пијан, пошао му у сусрет и прошао мимо њега. Тек доцније патрола је појурила за њим, али га нигде није било, јер је побегао.

Веридба. Светислав Д. Бацевић пешад. капетан, верио се са г-ђицом Даром Т. Јовановићевом, ћерком Т. Јовановића бив. трговца из Врања. — Честитамо.

Помрли од зиме. У крајинском округу нађени су мртви од зиме:

Ружа жена Пауна Кличе из Тополнице, која је ишла на гостију своје кћери, и

Дина Николић тежак из Брзе Паланке, који је носио пошту па се у путу смрзао.

Лешеви су предати породицама ради сахране.

Крађа. Синоћ су Светомир Стојадиновић, Драгутин Цвијић и Радован Кола, познати београдски лопови, украли један скупоцени шал испред радње Владе Благојевића трг. у краљ. Милановој улици, али су одмах ухваћени и стављени у притвор.

Читуља. г-ђа Ангелина супруга бившег администратора г. Нестора Перишића, преминула је јуче после дугог и тешког боловања, и данас после подне у 3. сата биће сахрањена. Стан Ломина улица Бр. 13.

Бог да је прости.

57. Оволики број има притвореника у Управи Града Београда, који су за разне кривице судским и полицијским стављени у притвор.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Чешки посланици у аустријском посланичком дому отпочеће опструкцију.

Радикални чешки посланици решили су на свом скупу да позову све чешке странке да створе одлучну опозицију увођењу немачког језика као службеног унутрашњег језика канцеларијског у Чешкој.

Између Енглеске и Русије воде се преговори да се заједничким путем уведе реформа управе у Персији.

У палати угарског министра унутрашњих послова грофа Андрашија десила се експлозија. Слуга је био просуо у пећ пун петролеја, који се упалио и проузроковао експлозију унутрашњих гасова. Поразбијани су неколики прозори, иначе нема веће штете.

Из Берлина службено јављају да ће енглески краљ стићи тамо 6. фебруара.

За повећање енглеске флоте утрошиће се 225 милиона динара.

— Услед штрајка слагача, париски су листови овихдана могли изаћи у веома малом обиму. Место штампарских радника уведене су радилице које ће радити на машинама за слагање.

Чешки сабор ће се најпре одложити па онда распустити.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Тражи му парњака

За неки дан има да се изврши избор кандидата за два упражњена судиска места. Изгледа да овога пута неће бити тешко да се браћа радикалци сложе. Прошлога пута било је три места па је било вике око тога ко ће уграбити два. Сада је свега два места па ће се лако погодити: поделиће их као браћа. А за кандидате? То је најлакша ствар. Свако њихов ма и најгори бољи је од свакога туђег ма и најбољег. Што се тиче кандидата самосталског (односно Костиног, јер он свакад има своје личне кандидате) ствар је одавно већ чиста. Ту је чика Пера Радуловић адв. из Смедерева, који може да га министар постави за *судију* јер је већ 15 година без службе. Човек млад, свеж, здрав и жудан се за женидбу, крепак и оран за посао, и и како не би кад је већ толико година престао бити судија. Само има један малер: коса му је побелила и мора да је фарба тамно од како је изван службе.

То је освежавање суд. струке од стране самосталаца. Сад треба чика Пери наћи парњака па ћемо одмах бити обрадовани новим и „свежим" судијама.

НАШЕ ПОШТЕ

Ово што се ради по нашим општинским и државним поштама не може се окарактерисати, толико су рђаве и неуредне. Тако се можда не ради ни у поштама по најзабаченијим крајевима Азије. Да имам право, ево вам најбоља доказа.

У општинској годовачкој пошти не пошта се кад је мало поштанских марака за писма и дописне карте и ако се приликом строго наређује, да свака поштанска возата увек мора у довољном броју имати и марака и дописних карата. За то кад год имамо каквог посланика, морамо општинском поштоноши давати готов новац за марке, те да их он преда државној пошти. А кад се тако предаје новац, па ма колико малу вредност престављао, никад није сигурно да ли ће он бити и предат те се тамо могу запитати и појединци, и трговац, и државе.

У потврду свих мојих навода да наведем само овај један пример.

У понедељак 29. децембра пр. год. имао сам да пошаљем једну пошиљку Браћи П. Радојковића трг. у Београду. Пошто, као што већ рекох, у нашој општинској пошти годовачкој редовно нема поштанских марака, био сам приморан по општинском поштоноши послати писмо с новцем за марке, те да га он преда државној пошти у Пожеги.

Али ова пошиљка није ни нашла Београда. Поштоноша, кога немам разлога не веровати, рекао ми да је писмо предао једном од млађих у пожешкој пошти.

Осим тога, ја сам редовни претплатник „Правде", на коју се редовно претплаћујем на пошти. Па опет за то од Нове Године, до данас примио сам само један једини — осми — број „Правде", а све остале бројеве „развели су мишеви".

Овако даље не може ићи. Ако ће поште, нарочито општинске, да одговарају своме задатку, оне треба да се уреде тако да раде као машине. Ако не, онда их боље укинути, те да се људи не штете и да послови услед тога не трпе.

Ако што помаже, господине директоре, молим вас дигните свој глас да би се бар у нашим општинским поштама уведе овај ред, те да се више не штете ни појединци, ни државе, ни државни саобраћај, који је данас у свакој културној држави најважнија и најкориснија установа.

12 јануара 1909 г.

Годовик

Миленко М. Недељковић

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

израђено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

Она је — прича Жолијева — једна врачара коју је суд осудио — она је толико љубила господина Ришеља, да је чим је опазила да он и најмање интересовање има за коју другу, већ помишљала да се те личности курталише. Она је „осим тога" отровала господина Пажоа и господина од Варена и још неке друге, једног свог љубазника — рекла је — пре свега за то, да уштеди себи непријатност растанка. Даље је покушала да с пута уклони свога мужа отровом а госпођу Ришељеову врачбинама. Све те појединости биле су познате у Паризу, где је отмени свет — тешко је веровати — живио у томе ужитку. Супружници су претрпели погрдним песмама које госпођа Севиње назива „божански имманентним". — Госпођа од Дрекса је била у истини лупка — и у исти мах рођака двојице чланова суда, господина од Ормесона и де Форсија. Тако су се судије ограничиле на то, да јој 27. априла 1680 као једину казну даду опомену.

„Госпођу од Дрекса — пише госпођа Севиње — одвели су у тријумфу из суднице". После њена ослобођења маћу је жену цело друштво славило и мазило. „Настала је радост и грљење од ње од њених сродника и познаника. Том приликом је господин Ришеље чуда чинио". Што невероватно изгледа јесте то да је госпођа од Дрекса, пошто је изишла из затвора, поново отпочела дружити се с врачарама, у једној се цркви састајала са Жолијевом, од ње тражила праха и добила га да отрује некога, коме је господин Ришеље поклонио пажњу".

Ради истине мора овде додати, да је Жолијева међутим опет ухапшена и да је услед њених открића поново издата наредба о хапшењу госпође Дрекс, али је она благовремено извештена те се склонила у безбедност. Суђење је вођено in contumaciam (у њеној одсутности), те се десило да су њену ствар бранили њен муж и Ришеље. 23. јануара 1682 госпођа Дрекс је осуђена на прогонство ван краљевине, али јој је краљ дозволио да остане у Француској, али под условом да живи у Паризу и са својим мужем.

Председница Леферон, која је такође припадала судском свету, даје другу, нешто грубљих боја слику. Кћи једног саветника, породично јој је име било Маргарита Галар. Њен муж председник анкета — прве парламентске коморе, — описан је 1661 у Tableau du Parlement" као добар судија, праведан, који чврсто брани своје мишљење, које не мења без важних узрока, неподкупљив и некористољубљив". О независности његова карактера даје доказа његова благост коју је показао у Фукеову процесу. Госпођи Леферон био је он досадан, тврдица и иначе — како да се изразимо? — незадовољан. А та госпођа је већ била прешла педесету, па ипак је била смртно заљубљена у некаквог господина од Прада, кога су опет привлачили њени талири. Госпођа Леферон молила је Вуазеновој за прашак, који би је ослободио њена мужа, а де Праде за врачбину, која би срце његове драгане привезала за њ. Вуазенова је дала и једно и друго, даме флашицу, кавалеру сличицу од недирнута воска, која је престављала госпођу Леферон. Та слика, која је била затворена у једној блесавој кутији, морала се од времена на време загрејати, чиме се и срце дамино имало загрејати.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Вечерас је одличан програм, али на свему томе за варијету је премијера јединствени комадић:

„*Отоплење смрзнутих.*" Ту њему треба сваки да види, шта је дрвенасти свет. Програм се завршује овањском пародијом: „*Артиљерија Рустањана.*"

ТЕЛЕГРАМИ

Беч. Специјална комисија за ствари Босне и Херцеговине почела је дискутовање о законском пројекту који се односи на анексију Босне и Херцеговине. Пошто је одбијен предлог чешких радикала да се одложи дискусија, док се протокол аустро-турског споразума не поднесе парламенту, узео је реч председник министарства Бинерт. У свом дугом говору изложио је садање стање Босне и Херцеговине према Аустро-Угарској створено анексијом и изјавио је, да је право Аустрије да учествује у будућем уређењу Босне и Херцеговине несумњиво. Затим је говорник изнео основе будућег уређења Босне и Херцеговине, у којим земљама ће се уставом гарантовати све слободе. Односно заједничких послова са Аустро-Угарском, важиће закони који сада важе у А.-Угарској. Говорећи затим о преговорима Аустро-Турским, Бинерт је рекао: да је Турска у почетку пристала на понуду од 2½ милиона динара као и на остале економске користи, а сад се још врше преговори о редиговању протокола који ће се поднети парламентима А.-Угарске и Турске на одобрење. Чим протокол тај буде ратификован исплатиће се Турској 2 и по милиона динара. Турска је у последње време успела да спречи бојкот а.-угарске робе и министар се нада да ће се то енергичним мерама турских власти и постићи.

НОВА КЊИГА

Изашла је из штампе нова књига **Д-ра Савићевића**

Лепота тела

Неговање и улепшавање

Са 83 рецепта — Цена 1 динар.

Садржај: 1. Кожа — и нега и улепшавање. 2. Кожне болести, 3. Коса. 4. Уста и зуби.

Ова је књига намењена женском полу и треба свака жена и девојка да је прочита.

ИЗДАЊЕ ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ

Мите Стајића — у Београду

Божа Јанковић

[illegible] у пензији

не може о својој слави — Часне вериге апостола Петра — примати посете.

26 2—3

ЈЕЛЕНА — ЛЕНА РАБРЕНОВИЋ

и

Славорад Јовановић

зубни лекар

верени 11. јануара 1909. год.

Аранђеловац. Београд.

ВИНО

Српско и француско [illegible]

Српско 1 литар бело Дин. 0·75

„ 1 „ црно „ 0·75

Француско 1 боца „[illegible]" [illegible] Дин. 1.

[illegible]

Од данас стоје [illegible] **свеже хлађене и заклане ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта Београд — Теразије

[illegible]

Телефон бр. 43. 13 7—

---

50 000.000 ПРИТКИ (ТАЧКЕ)

од старих багрема цепане за винограде имам на продају по умереној цени.

Продаваћу и на мање количине.

Дамбра Р. Димитријевић

27 Смедерево. 1—10

Ученик из боље куће са добром препоруком који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је у колонијалну радњу **Душана Тодоровића** Краљ. Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

Кувар [illegible]

Данило Костић

31 [illegible] 3-3

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. д. па и ниже јефтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и осталих артикала јефтино.

С поштовањем

Добр. Т. Атанасковић

Кнеза Симеона бр. 5. — Телефон 270.

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Бранкова ул. бр. 16.

АВРАМ Н. ХАЗАН

бив. инкасант, није више у служби осигуравајућег *Друштва „Србија"* и не може ништа предузимати ни радити за Друштво и у име Друштва.

22 5—3 **Управа.**

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за [illegible]

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас по свакој суботи *Српска супа* са **пастрмом**, *Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одличан бермет. Љубитељима црних вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" [illegible] од 30 п. дин.

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Љубљанска ул. бр. 11.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Цене су једне за свакога!

Обућарска радња код „Поштанца"

Данила Бошковића и Комп.

до ГРАНД ХОТЕЛА

Препоручује своје богато стовариште најелегантније и најбоље мушке, женске и дечије обуће.

Израда солидна. 15 3—3

Против дугогодишње „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК

[illegible] — Прави „*Биљни Сок*" може се добити у апотеци *код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„**Nerolin**" [illegible] **Цена 4 динара.**

„**Saparin**" [illegible] **Цена 2 динара.**

„**Биљни теј**" противу нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд*

ВИНА

Отворао сам овде у Београду стовариште ВИНА из мог винограда из Пожаревца, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Лондону 1907. год.

Децембра 1908 год. у Београду.

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ

844 20—20 [illegible] из Пожаревца.

„**ПРАВДА**" прима огласе по умереној цени.

БАЛСКА СЕЗОНА

250 КОМАДА

[illegible]

ДАВАЋУ НА ОТПЛАТУ

Цене [illegible] од 85 до 360 дин. комад.

Јануара 1909

Београд

Помодна радња

Дим. М. Николића

19 2—5 Кнез Михаилова број 39.

БАЛСКА СЕЗОНА

БАЛСКА СЕЗОНА

БАЛСКА СЕЗОНА

Готов је и већ се разашиље пријатељима и претплатницима

КАЛЕНДАР **„ГАРАШАНИН"**

који је овог пута изашао [illegible] као први свезак: „*Библиотеке*," коју ће од сада издавати:

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи пет штампаних табака, а цена му је свега [illegible] динара. Поруџбине и новац ваља што пре упутити на адресу књижаре г. Игњата Динчића, Чика Љубина улица бр. 14.

Књижарима и продавцима 30 од сто рабата.

699 10—10

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА
И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

679 10—10

Моја добра супруга, односно мати и сестра

† АНГЕЛИНА

преминула је 14. ов. м-ца у 9 часова у вече после дугог и тешког боловања у својој 34. години.

Погреб 16. јануара 1909. г. у 2 и по часа по подне.

Опело у Вазнесенској цркви.

Стан: Ломина ул. бр. 13.

Београд 16. јан. 1909. г.

ОЖАЛОШЋЕНИ

супруг: *Нестор Нерачић* администратор „Правде;" деца: *Миодраг, Предраг и Бранислава;* сестре: *Даринка Дим. Јанковића и Косара Мих. Михајловића* и остала родбина.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 10 дин. за пола год. 5, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 32. дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сва уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Раденковић* Васина ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 63.

ПРАВДА

Телефон 821 | СУБОТА 17 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 17. | Телефон 821.

Акције потлачених у Цариграду

(Оригинално писмо „Правде“)

Цариград, 17 Јануара.

Чим сам дошао у Цариград одмах сам се уверио, да није истинит глас, што га је са радошћу пронела аустроугарска штампа о турско-аустријском споразуму. Споразум истина ту је, али дефинитивно још није готов и ко зна, какве се још евентуалности могу догодити док он постане fait accompli.

Нехотећи, да по тој ствари другом обавештења од чланова српског посланства, које изгледа да је изгубило свој компас, ја сам се нарочито упутио у старо стамбовско предграђе, не би ли се састао са којим највиђенијим чланом босанско-херцеговачке емиграције.

Био сам срећан, те сам се срео са *Ибрахим Ефендијом Хамишићем*, рођеним братом познатог са својих патриотских прегнућа шабачког хоџе Мехмеда Хамишића. Овај још сразмерно млад човек примио ме је одушевљено и на своме лепом херцеговачком наречју изложио ми једну радосну ствар, која се састоји у овоме што иде.

Али Ефендија Почитељац, Србин мухамеданске вере и емигрант из Херцеговине, саставио је један протест, који ће се у име свих босанско-херцеговачких емиграната предати турском парламенту, и у ком ће се протестовати не само против најновијег турско-аустријског пазара, већ и против анексије великих сила, које тај пазар одобравају. Тај ће протест кроз који дан однети у парламент корпоративно, босанско-херцеговачки емигранти Мухамеданци којих у Цариграду има преко 800.

Овој величанственој манифестацији Бошњака и Херцеговаца присуствоваће велики број софта и осталог цариградског становништва.

Један софта, са ким сам се, захваљујући љубазности Ибрахим ефендије, упознао, рекао ми је поводом тога дословно ово:

— Кад нас се пронесе глас, да је овај пазар закључен на наваљивање Енглеске, Француске и Алеманије (Немачке). Лупежи једни научили се отимати нам вилајет по вилајет, па и сад хоће да то учине, замазујући нам очи којим милијоном. Али верујте ме, драги брате Србијанче, да им то сада неће лако испасти за руком!

Достављајући све ово „Правди“ зову, пре но што завршим ово писмо, да додам још један цариградски детаљ. И ако се по свима европским листовима труби, да је утицај Султанов на спољну политику минималан, и да су сви конци те политике усредсређени у рукама Ћамил паше и његове најближе околине, ипак сам у стању констатовати баш, да Султан и сада има пресудан утицај на ток државних послова. Један бивши члан турске мисије у Београду рекао ми је то, и у поверењу приметио, да је на Султана рђаво утицало, што је у своје време, као посланик Србије послат у Цариград г. Ст. Новаковић, према коме је Султан одавно лично нерасположен. Ја ово достављам по својој новинарској дужности и ако сам уверен, да нико боље од г. Новаковића не би могао репрезентовати Србију. Ово нерасположење Султаново спрам личности г. Новаковићеве у осталом давно је позната ствар, и постало је услед сплетака руских функционера у Цариграду, од којих не заузима последње место амбасадор Зиновјев.

Још нешто кад већ спомену Зиновјева. Са његовим амбасадорством свршено је и само му се тражи заменик, јер је у очима турским постао смешан. Док је пре обраћајући се турској влади, увек био арогантан, сад је и сувише сервилан. Овакву метаморфозу источњаци не могу да поднесу, и за то је Зиновјев код њих у рђавом угледу!

Z

НЕК СЕ И ОВО ЗНА

Ради боље карактеристике доба у коме живимо износимо, [illegible] и овај случај „патриотизма.“

Један овд. угледни, и једна од најбогатијих трговачких кућа [illegible] у своје време свега једнога члана — лиферанта, [illegible] два пута четвороструко, само зато да би [illegible] [illegible] (30 од сто од [illegible] год. [illegible]) [illegible] 20 од сто, која је сума [illegible] динара.

[illegible] од 1895. до 1906 год. [illegible] VII пук. [illegible] [illegible] од 1895. до 1906. год. [illegible] 15—20.000 динара, [illegible] и г. министар [illegible] на чл. 34 [illegible]

је [illegible] одмах [illegible] времена.

Не знам по коме [illegible] „патриота [illegible]“ ствар се налази пред Држ. Саветом, [illegible] за му се [illegible] и на основу [illegible] врати.

У своје време саопштићемо читаоцима и одлуку Држ. Савета.

Војин.

ЈЕДАН ВЕЛИКИ ПАД

Неизбежни пад. — Што вели ортак Стефановић. — Најпоштенија кућа. — Услужне менице. — Варалиштво. — Све дубље. — Очајан покушај. — Крах. — Банкрот.

Варалиштво

Друга „мера за спасавање“ још је страшнија. Она је не само неморална већ и криминална, те с тога држање ове двојице ортака не би изазвало велико изненађење. Муштерије из унутрашњости или како их „чаршија“ обично зове *паланчани*, слали су у отплату својих меница износе део њиховог износа и на тај начин смањивали вредност менице, које су лежале као покриће њиховог дуга за наручену робу. Међутим ова „угледна“ фирма потврђивала је пријем отплата, али је менице у пуном њиховом износу залагала код завода. Падом фирме оштећени су паланчани са преко 100.000 д. Јер за можда 20.000 стварнога дуга они имају да поново плаћају целокупни свој првобитни дуг у меницама од 120.000 дин.

Све дубље

Фирма је све више тонула. У место да погледају својој несрећи право у очи и подлегну, они су газили све дубље. Још је остало неколико средстава, којима се могао „живот фирме продужити.“ Истина та „средства“ повлаче кривичну одговорност, али они нису ни од оне презали. Загазило се дубоко. Морало се и даље и дубље загазити. Тако су бар они схватали. Требало је још кредита. За покриће тих кредита требало је још меница, много меница. На услужне се менице није више могло рачунати. А оно је [illegible] већ употребљено. Остале су још менице са протеклим роком, које је [illegible], јер су биле о року замењене новим или исплаћене готовим новцем. Фирма је тада потврђивала пријем ових меница или готовог новца и обећавала „да ће кроз који дан старе вратити.“ Људи су веровали. Та зар један паланчанин сме посумњати у *Стефановића* и *Ранковића*. И док су сироти паланчани живели у уверењу, да су њихове исплаћене менице поцепане као непотребне хартије по [illegible] касама *Стефановића* и *Ранковића*, дотле су, међутим, оне, лепо сложене лежале у портфељима разних Бајића, Фортуна, Алкала и њима сличних „банкара,“ којима је та врста меница најслађа јер се на њима поред „лихвенске камате“ добија још и провизија „за ћутање.“ Падом фирме све те „непредане хартије“ постале су готов новац, јер до њих акцептанти, и ако су их о року исплатили, могу доћи само готовим новцем, а дати сада поново готов новац значи два пут платити исти дуг. Узалудно ће им бити свако објашњавање. Ништа им неће помоћи. Питање је само да ли ће ти сироти људи бити у стању да поново плаћају или ће и они морати, ни криви ни дужни, потегнути до Трговачког Суда, одакле ће се вратити материјално упропашћени са страшним именом *банкрота*, које ће незаслужено носити и оставити својој [illegible] да због њега и она трпе и [illegible].

Очајан покушај

Вода је дошла до грла. Дубље се није смело ићи, могло газити. Положај је био очајан. У томе очајном стању затекли су се *Стефановић* и *Ранковић* у јесењу сезоне. Октобарски ultimo отплаћен је. Новембарски се ultimo приближавао као авет, од које су, на улици мрзли и ладни, а у дућану очајни ортаци дрхтали као у грозници. Морало се, најзад, приступити очајном средству, средству које су они избегавали пуне четири године. То је средство: *признање свога правог стања повериоцима.* Повериоцима се морало дати на знање да им је потраживање у опасности и да им је „нужност“ и рачун, да се фирма извуче из „непријатног положаја“, у који је пала услед опште кризе и тешког наплаћивања вересије од паланчана, који увек мисле да београдским трговцима „носе [illegible]“ [illegible] Београду [illegible] поверити. Остале су повериоци на страни. Наравно, са њима је било лакше и разговарати. И пред новембарски ultimo фирма *Стефановић и Ранковић* поднела је заступницима страних кућа биланс своје радње по коме је радња била активна са 200 хиљада дин. Тај је биланс у ствари био лажан. Он је одговарао приближном стању пре четири године. На основу оваквог биланса фирма је тражила од заступника страних кућа продужење рока свом дуговању и добила га. Ортаци су предвидели, да после кратког времена — издахну.

Оно чега су се бојали да ће наступити после [illegible] — наступило је. Наступило је страшном снагом и већом брзином но што су они можда и очекивали. Кроз чаршију и [illegible] пролетео је као муња глас о тражењу продужења рока дуговања страним фирмама. Претерано исцрпљивање кредита у последње време пало је у очи многим нашим Банкама, које су се већ почеле резервисано односити са фирмом *Стефановић и Ранковић*. Овај нови глас био је довољан да Банке изађу из резерве. У децембру месецу добила је фирма *Стефановић и Ранковић* писма из неколико Банака, које јој потврђују пријем послатих нових меница у депо, али се у исто време и извештава, да јој се старе менице не могу вратити, јер Банке сматрају да и поред довољних покрића према стању дуговања нису довољно обезбеђене новим меницама у чији „карактер“ имају разлога сумњати.

Дакле, упало се у враг!

Спаса више није било. Ранковић се „разболео“.

Крах

И најзад се десило оно што се требало десити још пре четири године, само сада много страшније но што би то било пре четири године. Оно од чега су страховали, оно од чега су се при самој помисли стресали; оно што их је из најдубљег сна трзало; оно што им је душу раздирало и мир душевни реметило; оно, најзад што им је страх кривца, који се о закон огрешио, задавао — наступило је.

Крах! Банкротство.

(Наставиће се)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Мухамеданска аграрна банка

Из Сарајева јављају да тамошњи велепоседници мухамеданци намеравају основати своју аграрну банку с основним капиталом од четири милијуна круна. Оснивање ове банке уперено је против нове угарске аграрне банке у Босни.

„Велеиздаја“

Браниоци оптужених Срба „велеиздајника“ у Хрватској поднели су жалбу против наредбе [illegible]

[illegible]

И за сарајевски „Српски [illegible]“ [illegible] Југовић на 7 а [illegible] на годину дана осуђени су и на прогонство из Босне и Херцеговине, пошто издрже казну.

КАКВИ СУ НАШИ СУДОВИ

Јавили смо јуче да је Апелациони суд осудио Зорку Зарнковићу, звану „Звермати“, на две године робије због злостављања и покушаја уморства над својим синчићем Стевицом.

Као што је познато, велики део заслуге што је ова жена стављена под суд припада „Правди“, која је њена дела изнела и својим писањем просто натерала власт да по овој ствари поведе истрагу. Да би ућуткала „Правду“, Зарнковићка је тада тужила уредника „Правде“ због клевете и београдски првостепени суд, не обзирући се на то што се Зарнковићка налази под судом баш за оно дело за које ова тврди да јој се подмеће и због којег је и онтужила „Правду", оглашено је „Правдином" одг. уреднику на 3 месеца затвора [illegible], да је све оно клевета што је „Правда" за Здравковићку тврдила.

Сад је међутим Апелација нашла да је Здравковићка заиста крива, да дакле није клеветана, али је одг. уредник „Правде" за то ипак у затвору.

И сад имате пред собом ову чудну слику: Зорка Здравковићка отићи ће у затвор што је мучила и злостављала своје дете и тамо ће наћи одг. уредника „Правде" који је осуђен зато што је „Правда" изишла на руку суду да до истине дође.

Сваки би други суд у овом случају сачекао прво свршетак Здравковићкине парнице па би онда тек одредио претрес по њеној тужби за клевету, али суд коме је председник г. Михајло Талић тако не ради. Он гура на свој рачун и осуђује људе за клевету и онда кад људи истину говоре.

Али г. Талић има начина и права кад тако ради. Он је независан председник независног суда и био би луд кад ту своју независност не би употребљавао по своме нахођењу. Јер, каква би најзад била разлика између њега независног председника независног суда и нас зависних новинара, Мостића и других лица, које он са свог положаја суди.

Дневне вести

Курир из Беча. Егзарфон [illegible], из Беча, допутовао је ноћас брзим возом и донео нова упутства грофу Форгачу аустро-угарском посланику.

Српско црногорски споразум. „Тајмс" јавља, да је српска влада послала на Цетиње један комитет, да жеље и захтеве Србије и Црне Горе доведе у сагласност с нотом, коју ће Србија упутити силама.

Управа Фондова. Колико се о овој установи води рачуна и колико се њена важност цени код оних који су одређени да том заводом руководе, најбоље казује ово: послови [illegible] за све правни одбор тада јесте у [illegible] за. Овај одбор састављен је из седам лица, од којих треба да је у седници присутно најмање пет, прва па да одбор може да решава. Данас пак стоји овако ствар:

Чланови одбора Пера Велимировић и Милош Савчић министри су и немају права решавати у седницама овог одбора. Спасоје Ракловић поднео је оставку јер је пао под стечај и тако остаје сад само четири члана т. ј. одбор је постао неспособан за свако решавање.

Место да г.г. Савчић и Велимировић поднесу оставке на чланство кад већ не могу да раде у одбору, они држе та места да би их имали за случај пада са министарске столице јер, за Бога 20 дин. је дијурна од сваке одборске седнице. А што послови Управе Фондова застају и што нико ништа са тим заводом не може да ради то се никога не тиче. Није Управа Фондова ту да публика с њом свршава своје послове, него да поједине главешине вуку добре дијурне.

Једна ситница. Сазнали смо из најпоузданијих извора да је Михаило Мишић свештеник на Мајдеву и народни посланик продао једну своју шуму за једну ситницу од *пола милиона динара.*

Отпуштени. Краљ је потписао указ којим се из државне службе отпуштају:

Г. Петар Милинојевић, писар II кл. среза златиборског, и

Г. Никола Радуловић, писар III кл. среза косаничког.

Обојица на основу § 76. зак. о чиновницима грађан. реда.

Турско-француска лига. У Цариграду је образована турско-француска лига за унапређење политичких и привредних веза између Турске и Француске. Та ће лига бити у вези са сличном лигом у Паризу.

Бојкот. Бојкотовање аустро-угарске робе по Турској још непрестано траје.

Турско-аустријска погодба. Како „Н. Сл. Преса" јавља, за турско-аустријску погодбу о Босни осигурана је већина у турској скупштини.

Изјава великог везира. У разговору с једним дипломатом рекао је велики везир, ако Бугарска не може одмах платити накнаду, да ће јој Порта учинити олакшице у плаћању, та је најпре најважније да сад у Софији треба да предузму кораке да Бугарска обустави своје оружање. Доцније, на балу код директора Отоманске Банке велики је везир рекао, да Порта није узнемирена, јер је из Софије добила умирљиве изјаве.

Портина окружница. Порта је упутила великим силама окружницу, којом им скреће пажњу на узрујаност, коју је у турском становништву изазвало бугарско оружање и из последице тога. Говори се да су силе саветовале Порти и Бугарској да се споразуму и да је Бугарска вољна платити Турској 100 милијуна динара.

Бугарска мобилизација. По једној софијској вести бечке „Југословенске Кореспонденције", *у Бугарској су учињене припреме за општу мобилизацију*, на коју евентуалност рачунају бугарски војнички кругови. Војнички возови непрестано одвозе ратни материјал на границу.

За осуду. Сад о „Св. Сави" у Бољевцу се одиграо један [illegible] догађај, који баца врло ружну сенку на тамошње просветне раднике, а нарочито на управитеља основних школа Саватија Грбића. Обичај је од старина, да кад се сече славски колач у школи, да се одмах предаје новом домаћину за идућу годину. Уместо да је изабрао какав тамошњи угледан домаћин, управитељ школа Саватије пред свима гостима понудио је славски колач неком *Почобају Мађару* који је управник рудника на Рпњу. Сви су се згранули кад су ово видели. И ако је овај Мађар нудио новац за откуп, ипак је учитељ Саватије примио га за домаћина. Што је најглавније овоме чину присуствовали су и тамошњи свештеници па и они нису учинили [illegible] на надлежном месту и сад ће се видети да ли ово овако све остати.

На г. министру је просвете да осујети ово мађарско домаћинство у сред Србије?!

Турски захтеви. По једној вести из Цариграда, Порта ће се задовољити да јој Бугарска плати 100 милијуна динара, ако да и накнаду за источну железницу.

Бугарски русофили. Бугарски су русофили незадовољни радом владиним, а њихов орган „Ден" пише: „Нико не верује Попрвковљевом причању о турским намерама за територијалну накнаду и у јавном се мишљењу несно сумња у потребу последњих владиних мера.

Убиство у Крагујевцу. Прошле ноћи је у Крагујевцу Михајло Несторовић, тежак из Ресника ударио три пута ножем у трбу Сретена Маринковића колара из Крагујевца, зато, што му није дао пиће на вересију. Сретен је после неколико сати умро у најгорим мукама а Михајло је ухапшен.

Веридба. Госпођица Рахела, кћи уваженог трговца шабачког и угледног члана напредне странке г. Аврама Аврамовића, верила се са нашим младим пријатељем г. др. Боривојем Бераком, лекаром из Књажевца. Честитамо!

Тешка повреда. Прекјуче око 8 сати у вече Васа Филиповић чувар поља општине дољо-матејевачке у округу нишком, срео је на путу Величка Јошића тежака из Сувог Дола и пуцао на њега три пут из револвера, тешко га повредио, услед које је повреде Величко сутра дан умро. Узрок непознат. Кривац је у рукама власти.

[illegible] суду. Јуче је управа града Београда спровела суду на осуду Гаврила Петровића [illegible] по тужби Цветка Марковића за [illegible] уврede.

Кажњени. Светомир Ђорђевић, Живојин Нешић и Миодраг Петровић, кажњени су са по 8 дана затвора и протерани у своја родна места.

На преметачини. И ноћас је у уласку управа града Београда затекла 10 сумњивих лица из кафана, са којима ће се даље по закону поступати.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

| У Немачкој [illegible] на [illegible] [illegible] [illegible].

✓ У Угарској је политичка [illegible] због питања о самосталној банци још неразјашњен мутан. Говори се о образовању чисто Кошутовачког министарства.

)о(Аустријски министар председник Бинерт изнео министарском савету предлог о језичном закону и о новом порезу.

§ Енглески краљ Едвард ће у почетком марта отпутовати у јужну Француску, а пре тога ће два три дана инкогнито пробавити у Паризу, али ће се ипак састати с председником француске републике Фалијером. За тим ће отићи у Бијариц, где ће провести три недеље.

≡ Абисински краљ Менелик тешко је оболео.

.:. Млади кинески цар је доста опасно оболео.

„„ У стану познатог руског песника Корољенка у Петрограду извршен је претрес стана, али није нађено ништа сумњиво.

⁂ Руски министар трговине Шипов именован је за члана државног савета, а на његово место доћи ће бивши министар трговине, садашњи државни саветник Тимирјазев.

Из војске

Министру војном

Господине Ђенерале,

Некo кандидата интересује одлажење полагање испита за чин капетана.

Међутим комисије за чин мајора санитетског и судског роде, и

У изгледу је производство и у изгледу је и погинути за отаџбину.

Наредите пре свега да се изврши законска формалност и да поручници полажу испит за прошлу годину 1908 одмах, јер су ту кандидати неспремни, који су испунили све услове за команданта само им треба испит.

Молимо господина министра да нареди да се по закону поступи и комисије испите из прошле године доврше.

Кандидат

ПОЗОРИШНИ ЗАВРШНИ РАЧУН

Неколико листова донели су белешке о позоришном завршном рачуну. Те су белешке инспирисане из Позоришта и у њима се [illegible] како се рачуни прихода и расхода поклапају. Неверни према свему што садашња управа уради, разабрали смо се и дознали: да се збиља рачуни примања и издавања поклапају, само да су неисплаћени рачуни у 10000 дин. пренети у идућу годину. Рачунски би се то назвало дефицитом. Но дефицит не лежи само у овој суми, већ и у резултату целокупног рада, који се најбоље огледа у целокупном билансу. Приходи од претстава, који су за по-

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

[illegible]

(224)

XXXIV

Улица де ла Ђи

И од једном у његовом [illegible] души појави се мучно питање:

— Како да га спречим да говори? Шта да чиним да Долон не чује?

— Зар на месте срце мога [illegible], продужи Долон, мисао моју, мене? Зашто дакле да ће вечерас...

— Не зато те, драгани мој... не, ћутите... хоћу да слушам од вас само речи љубави.

— Алиса, рече гроф осмехујући се, ви сте моја пријатна у животу, ја вас не волим свим својим срцем, већ и својом душом, ви сте створење за мога [illegible]...

— Говорите тише, преклињем вас, рече она престрашена.

— Да говорим тише? За што?.. Ко би нас могао чути...

[illegible] собе.

— Лаура, Лаура! [illegible] Алиса скоро без свести. Имајте ми у уму да је моја тетка радознала.. и брбљива.. као све старе жене.

— Ах! имате право! На то не сам ни помислио! рече гроф смејући се.

У том тренутку врата се отворише и Лаура се указа.

— Драго дете, рече она, ја ћу изаћи из куће за неколико минута... Хоћу да се користим присуством господина грофа од Маријака да вас не оставим саму.

Алиса за мало не јаукну од очајања. Она је непрестано размишљала да не помене име грофово, а Лаура га је сад изговорила сасвим гласно скоро и повикала!

— Можете мирно ићи, рече Долон.

— Не! не! Не идите! Немојте се удаљавати од ове собе, рече Алиса као сва од страха.

— Ох! Алиса! прошапта нагрђено младић, ви мени дакле не верујете?

— Ја! ја, узвикну она, да не верујем вама!

Дрхћући, умор-ни њеном да се покаже мирна, она прошапта.

— Идите... Идите... тетка... али брзо.

— Ох! [illegible] рече, кад је господин гроф [illegible] бојим..

После једног тренутка гроф од Маријака чу како се врата са улице за њом затворише.

— Сад смо сами! рече он осмехујући се. Ја вам досађујем својим [illegible] и са [illegible]

Она учини још последњи очајни покушај.

Шевалије Долона за руку покуша да га повуче и удаљи [illegible] као човек одлучује у тренутку очајања, она промрмља:

— Хајдете... ви још [illegible] ову собу. Хоћу да вам је покажем..

Младић задрхта. Ватра му се попела у главу.

Али у том кипећем срцу он [illegible] према оној коју је сматрао као своју заручницу [illegible] се од једном. Он прекоре себе због мисли која му је била пролетела кроз мозак и да би се спасао искушења, поче нагло своју исповест.

— Оставимо овај, продужи он [illegible]. Ја имам само још неколико минута на расположењу. Знате ли ко сам, Алисо? [illegible] од Наваре! Да, сам краљ. И [illegible] И краља Конде.. Вечерас имају састанак [illegible] Ваше..

— Тешко мени, тешко мени! [illegible] Алиса у дну своје душе.

— Сем тога очекујемо још некога... маршала од Монморансија.

Алису обузе страховита дрхтавица. И да гроф у том тренутку није био заузет том дрхтавицом, он би можда чуо [illegible] сличан удару, са свим близу собе, иза врата...

— Шта вам је, Алисо! узвикну младић. За што сте тако пребледели.. Ох! ви сте јако бледи!..

— Мени? Није, није!.. али, ето, збиља.. не осећам се добро..

У тренутку Алиса се упита да ли би можда била најбоља мисао из свог страшног положаја. Али са оном будном мисли коју је имала у најтежим [illegible], она одмах помисли да ће Долон, ако се она онесвести да остане и почне да тражи воду у кући, да ће можда отворити врата на соби у којој се налазио Хенри од Монморансија!..

— Свршено је, продужи она, све је прошло... често ме обузима несвестица..

— [illegible], драга [illegible]! Ја ћу вам учинити живот тако пријатним и лепим да ће све то нестати.

— Да, да, говоримо о будућности, драги мој.

— Морам да вас оставим, Алисо! Ви знате да ме очекују. [illegible] Саслушајте ме [illegible] услов, будите увек уз мене [illegible] и тада се, Алисо, [illegible] ћемо растајати.. Ви ћете бити моја жена... бићемо за навек срећни.. Алиса, Алиса, слушајте.. имамо само да заробимо Карла IX и да му ставимо своје услове.

Овога пута Алиса се оте несвестици, она учини последњи напор, [illegible] и рече:

— Ћутите! Као моја тетка!..

(Наставиће се.)

следњих седам година нанисили најмању суму од 130.000 дин. у овој години не износе више од 120.000 динара. На персонал који је зарађивао раније најмање 130.000 динара издавано је до 150.000 дин., док је на садашњи персонал који је, поред рђавих представа, дао и најмањи приход, утрошено 220.000 динара. Кад се узме у обзир повећање државне субвенције за 62.000 динара и општинске за 5.000 динара, видеће се да је садашња управа располагала са огромним приходом од 266.000 динара, од којих је на најрђавији персонал какав је икад постојао за последњих 25 година просто бацила 220.000 динара а само 46.000 динара на декорације, гардеробу, тантијеме, хонораре за преводе, хонораре глумцима за наградне игре, хонораре музикантима, канцеларијске трошкове, огрев, осветљење, путне трошкове (који ове године нису мало изнели, с обзиром на гостовање г-ђе [illegible]), набавку музикалија и библиотеке и т. д. све до венца г-ђе [illegible]. Г. министар би могао у интересу свог тачног опредељивања узети у обзир и ове мање податке поред оних, које му је управа поднела.

Звер — дечко

Крвав догађај у Шапцу

(Извештај „Права“)

По шабачкој вароши носила се већ од подужег времена једна позната дружина [illegible], која се овим [illegible] јако истицала, те дружина на незадовољство ђачких основних школа и нижих разреда гимназија, у најживљем [illegible]. Но то [illegible] ђачко, беше кратког века. — Један [illegible] догађај који се пре два дана одиграо на томе месту, учинио је, да се ни један дечко неће скоро сетити за [illegible] дружине у томе њиховом омиљеном скупу.

Једно после подне скупила се деца као обично, на шабачкој бари да се мало поиграју. Међу осталим децом беху и Михаило син Боке Петровића [illegible], ђак III раз. гим. и син Милована Стојановића [illegible] из Шапца Милан, а оно што тек у 13-ој години, прави је разбојник. — То неустрашиво и [illegible] дериште спремно је у свако доба као [illegible], да се с ким побије да кога барем [illegible] уврсне. — Ако би прошао који дан, да му не [illegible] шака, па би постао страшно нервозан, и тражио би на кога чешће своје [illegible], да с њиме [illegible].

И тога дана беше бацио око на сина Стојановића ђака II. раз. гимназије, и за све време [illegible] га хтео истерати на мегдан, [illegible] да га у [illegible] бори. Кад је са малом Стојановићу досадило непрестано задиркивање Михаилово, он га опомене да буде пажљивији према њему и да га остави на миру. — Када ни то опомена не помогне ништа, Стојановић упита Михаила:

— Шта би хтео са мном Михаило?

— Ево шта би хтео, рече овај па у моменту извади пиштољ из [illegible] џепова, и опали на Стојановића. Стојановић се несвесно ухвати руком за главу, а на уста потече млаз крви. — Цела [illegible] и један зуб два [illegible] разбијено му је оловом, па се онда задржало у десницама и обрвама.

На страховит пуцањ, који је одјекнуо из пиштоља Михаиловог, скупи се [illegible], а одмах за тим стекоше се на лицу места и полицијски општински комесари са жандармима да виде што се то десило. Звер дечко, стојао је победоносно поред своје жртве са пиштољем у руци, и као мали најмарнији злочинац [illegible] посматраше радознали свет, који се окупио око онесвешћеног Стојановића и њега. Кад су жандарми покушали да малог злочинца потерају у начелство, овај се одлучно томе противио, казавши им, да ће сваки онај, ко му се буде приближио проћи горе, но што је прошао овај што поред његових ногу лежи но жандарми су га једва савладали и потерали у начелство.

У моменту кад је мали разбојник у пратњи жандарма пошао у полицију дотрча и отац његов, коме су јавили за тај случај, но када виде свога сина у наручју жандарма, стаде наједанпут пред њих и поче се дерати. „Пустите ми сина ја сам му наредио да га убије па потерајте у затвор и онога тамо, што лежи на земљи!“

И сада настаде једно енергично објашњење између жандарма и родитеља малог убице, док се најзад то исто објашњење не претвори у једну тучу, која би се можда крваво свршила да жандарми нису успели да малог зверова отерају у затвор.

На саслушању код полиције Михаило је казао, да га је на ово дело наговорио његов отац и да му је дао напуњен пиштољ, са наређењем да Стојановића убије. — Он исто признаје и у свим [illegible] светом, да је и он сам хтео убити Стојановића ако му није дао шака.

— Мали Стојановић пренет је одмах својој кући, где се и данас бори у најтежим мукама а звер дечко преседио је у затвору и сутра дан пуштен кући.

Због чега је то полиција урадила незнамо ми је, али тек видимо да се и отац и син [illegible] шетају по вароши, док се јадни Стојановић бори са животом. Од једног наставника шабачке гимназије сазнали смо, да ће се ових дана одржати седница професорског савета, на којој ће се донети одлука о искључењу Михаиловом из свију гимназија у Краљевини Србији. — Ми је мишљења да се само на томе не треба зауставити. —

Мароне

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Пљачкаш сиротиње

Г. министру просвете

Београд.

Одбор школе мрчајевачке са наставницима сваке године приређује по једну забаву у корист сиромашних ученика. Поред тога добри људи и на сам дан св. Саве прилажу по нешто за сиромашне ђаке, и тако се скупи једна сума од 80—100 дин., те се за тај новац набави што од обуће и одела за те сиротане, да се колико толико сачувају од зиме.

То што је рађено сваке године, није учињено ове године. То јест држана је забава, прикупљен је новац, али није употребљен за оно што је намењен. Тај се новац налази у џепу бив. школ. благајника Владимира Јовановића, а деца се мрзну на овом мразу гола и боса.

Управитељ школе тражио је да је преко општ. суда позивао благајника Влајка да поред школ. рачуна за 908. год. положи и новац прикупљен за сиромашне ђаке, али он то није хтео учинити. Услед тога извештен је о овоме и срески начелник па и окр. школ. одбор, али се још није нашло власти, које ће одузети новац и рачуне од овог бив. благајника.

Достављам Вам ово, и надам се да ћете Ви, г. министре, наредити шта треба, како би сиромашни ђаци ове школе, и ако овако касно, добили што од одела и обуће, чему је прикупљени новац и намењен.

Не буде ли тога, грађани ове општине неће више ништа ни давати за сиромашне ђаке, кад се то у ствари њима и не даје, него се други тим новцима служе. А да овим губе ови сиротани о томе сте, нема сумње и Ви, г. министре, уверени.

12 I 1909 године

Мрчајевци

Пролагач.

„Јесења киша“

— писмо једног наивчине —

Господине уредниче,

Има у „*Јесењој киши*“ још једно место, на које треба обратити пажњу, кад је реч о невероватном прибављању, које је г. Пушић хтео да реши.

Ја Вама са задовољством признајем због тога, што сам по Spectator-овом реферату много похвалио. Иако ни у њему то место није, [illegible], доказати размотрење, ја се надам да ћете разумети, које Вам шаљем, која места иначе и међу [illegible] на трећој страни „Правде“, која је у критичким, као и на [illegible] питањима удостојила исту пажњу.

*

„Како га она пре дуже време не оставља на миру, него се дешава, наличе му се и компромитује и себе и њега у друштву, он се реши да то прекине женидбом с једном девојком, и тражи од ње да се она пред светом покаже, као да је баш она тај брак удесила.“

Реч је, као што видите, о адвокату Петровићу и о Катарини, јунацима *Јесење кише*. Ја не могу да се помирим с тим, да је један адвокат (и то београдски адвокат као што каже Spectator) изабрао овакав начин да се ослободи једне жене, која се њему ради, која му по другим речима, смета.

Женидба, молим Вас, није тако проста ствар. И г. Алексић*) и Spectator су познавали људе; можда они сад знају да је женидба као и све друго, што се дешава у животу, али као да Бог да једнога дана стану пред олтар, оно ће [illegible] да ове жене, које [illegible] да добију и брига за оне основе, напокон по уверењу у томе значење пропасти.

Женидба је један догађај, [illegible] долази у питање оно начело, [illegible]. Кад неко да се жени, човек [illegible] у себи, у својој [illegible] у своје намере у овој [illegible], да му [illegible] је [illegible] да мисли и на ствари, које ће састављају његов организам, и на лица, која су са њиме везана о њима. Најмање још, [illegible] жене, која за животе мушкарац, без сумње, [illegible], која својим убијају свој [illegible] и који компромитују и себе и њег — могу у постојан [illegible] женидбе [illegible] свој [illegible] у томе.

Ја, због тога, не могу допустити, да је се адвокат Душан Петровић решио на женидбу, „да то прекине“. Spectator је, истина стварно у литерарном писању једну појаву (—), али сам факт, да се један човек, један београдски адвокат за [illegible] жени, није довољно натурално. Потребно је, како се мени чини, да не нарочите само, да он г. Пушићев адвокат жени само зато да би се отарасио једне, двадесетогодишње [illegible] удовице, која му се намеће. Ја не знам шта је г. Пушић замишљао под двадесетчетворогодишњом удовицом, али знам да би и он сам изабрао мало рентабилнији начин да ње се отараси.

Кад би они, који нису жене сазнали, морали на тај начин да се курталисавају удовица, које им се намећу, онда би и г. Љуба Стојановић био давно жењен, а можда и [illegible] у општине, ваља. Ја се, у опште чудим да је г. Пушић могао доћи на ту идеју, кад има, на туђем искуству, да се људи у сличним приликама много лакше [illegible]. Најзад, као што је давно приметио Spectator, прилике то време и [illegible] су [illegible] за скидање никог другога. Зар се тај адвокат није могао оженити, а да Катарина не буде принуђена ићи на гроб својега мужа?

*

Морам, на завршетку, додати још нешто. Истина да једна жена, која је „[illegible] своме мужу своме и [illegible] само [illegible] свом“, однесе своме мужу на гроб да се које и оплаче — није бар у нашем [illegible], ваља. Под насловом „*Мртвачка [illegible]*“ дата је „*Новом Гласнику*“, још 1900 год., једну причу, у којој жена однела и оставила, однела на гроб [illegible] да га жали не [illegible]. Драгаков костур, страшан, вређан не треба и казњив се, и због тога касота, мртвачког костура, [illegible] на најећ дале и умире.

Није, држим, потребно да Вам нарочито напомињем да је писац те приче — писац ових редова. Иначе не *Јесења киша* не би за њим интересовала.

Осим тога и [illegible] Катаринином мужа није сасвим оригиналан. У једном француском роману (чини ми се Vertige passionel) жена једног доктора поступила је сасвим налик београдској Катарини.

Можда ће ове ситнице, покупљене овако узгред, објаснити донекле зашто г. Пушић није потпуно успео с једним покушајем, који се је (као што каже Spectator) покушавао, а ипак београдска публика, иначе увек добро расположена према г. Пушићу, није *Јесењу кишу* дочекала као обично.

14. јан. 1909. г.

у [illegible]

Ст. Ар. Н.

P. S. Молим Вас, да се добро разумемо: *Јесењу кишу* и ја сматрам као културну тековину нашу. Оним [illegible] ја сам, као сваки свој, [illegible] да се нађем у [illegible] ваљаних људи.

---

*) На [illegible] г. Алексић је и писац [illegible]

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

израђена по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

Фаишица је учинила своје. Леферон је умро 8. септембра 1669, и поштана слика је постигла свој задатак, и госпођа Леферон удала се за господина од Прада.

20. фебруара 1680. Вовзенова је пре но што је ступила на ломачу, рекла Сагоу, судском актуару, да ју је госпођа Леферон после тога посетила „веома радосна што је удовица“. На њено питање да ли је флашица деловала, она говорила је: „Дејствовала не дејствовала он је црко“! Ни Прад изгледа да није био мање задовољан. Он је кочијао по вароши у једним сјајним новим колима, с три или четири лакеја за собом. Али је радост за мало трајала. Госпођа је брзо видела да је њеном новом мужу пре свега стало до „покона“ и муж је брзо опазио да је његова жена гледала да отрује и њега. Он је побегао Турцима. 7. априла 1680. госпођа Леферон је осуђена — доста благо — на прогонство ван округа Париза и на 1500 ливара новчане казне, ма да су, као што је Лувоа писао Лују XIV тридесет до четрдесет сведока посведочили њен злочин.

За овај уочљиви обзир госпођа Древе и госпођа Леферон имају да благодаре госпођи од Пуљона Рођена Маргарета од Тена, из једне племићке породице у Бордоу, она је одушевљена за алхемичарску науку, дошла у Париз да потражи алхемичаре. Ту се удала за главног шумара Шампање, Александра од Пуљона, далеко старијег од ње, али веома богатог. Савременици једнодушно хвале лепо лице, жив, оштар разум, дражесна, отмено ћеће мале жене. На своју несрећу познала је некога Ле Ривијера, који је имао велику вештину да женама вади новац из џепова. Као што се зна, у седамнаестом столећу овакви таленти несу уживали тако рђав кредит као сада. Муж, који је постао неповерљив, чврсто је стегао кесу и затворио ормане. Госпођа од Пуљона прибегла је другим средствима. Она је продала намештај у стану, столице, фотеље, „Le grand lit aurore en moire d' Engleterre“, сребр[illegible]чак и Пуљоново одело. Наравно — што му нико неће замерити — муж није давао својој жени више ни један новац потребан за њену тоалету, но јој је сам куповао залихе и пантљике.

У свом очајању млада жена ступи у везу с Вигуреовом, она мора одмах набавити новаца за свог љубазника и курталисати се свог мужа. Она је ради тога начинила најлуђи план. „Потребна су само два три снажна младића, па док Пуљон буде спавао, могу се кесе с новцима избацити кроз прозор, сама ће она људима отворити врата“.

ТЕЛЕГРАМИ

Месина. Синоћ у 9 сати и 20 минута био је јак потрес са тутњавом. Главна улица, која води станици очишћена је од рушевина. Време је рђаво и хладно.

Цариград. У Смирну су послата три батаљона да у[illegible] бојиштима, и 15 разбојника је већ ухваћено. У [illegible] близу Смирне била је борба између жандарма и Грка. Четири Грка је убијено а више рањено.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Саши Грбовићу. Ваш посао, примили смо али му не можемо ухватити ни краја ни конца. Напишите лепо и читко и на засебној хартији шта хоћете, јер ми немамо ни времена ни воље хијероглифе погађати.

ЈЕЛЕНА — ЛЕНА РАБРЕНОВИЋ
и
Славорад Јовановић
зубни лекар
верени 11 јануара 1909. год.
Аранђеловац. *Београд.*

ВИНО

Српско и француско под гарантијом чисто и природно [illegible] количину.

Српско 1 литар бело Дин. 0.75
" 1 " црно " 0.80
Француско 1 боца „Сотерн" црно дин. 1.
Француско 1 боца „Божоле" бело Дин. 1.
Француско 1 боца „Медок" бело Дин. 1.
Француско 1 боца „Ст. Емилион" црно Дин. 1.
Француско 1 боца „Марго" бело Дин. 1.

Од данас почев дам **свеже урењене и заклане ЖИВИНЕ.**

„Тир-Бутера" Конзервираног [illegible] српске Бордеаукс, Гравес вишњи, Малвазија, Сланина, сушених Печурака и т. д. Каслин Кркавицу у бурадима 100—120 кила бурe Дин. 4.50.

Салама [illegible] **Сирева:** [illegible] Рокфор, Ементал, Камамбер, Бри и т. д. и свих српских сирева. **Белих** кафе [illegible] у порцијама по 50 грама, Каровачког [illegible] у паклетима [illegible] гр. дин. Најбоље [illegible] **Вијеће** [illegible] Македонска [illegible] Мадера, Кестана [illegible] Француских Сардина у уљу највећи избор. Тартуфа, Маринираних Харинга, Маринада од Јегуље, Рака и т. д. [illegible] Зрнена Фигова и т. д. Зејтина француског [illegible] дин. 2·40 до 2·60 к. д. 1 литар.

Поред осталих колонијално-деликатесних роба препоручује радња

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд—[illegible]

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље одмах и на кредит [illegible] и услугом

Телефон бр. 48. 13 8—

---

5 000.000 ПРИТКИ (ТАЧКЕ)

од старих багрема цепане за виногораде имам на продају по умереној цени.

Продаваћу и на мање количине.

Давра Р. Димитријевић
27 Смедерево. 1—10

Ученик из боље куће са добром препоруком који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је колонијално деликатесној радњи **Душана Тодоровића** Крањ.-Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

Кувар који је раније дуго године био у Двору прима се код је њему потребна на славе, балове и т. д.

Данило Костић
21 Цетињска улица број 1. 3—3

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. д. на више јевтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и остали артикли јевтино.

С поштовањем
Добр. Т. Атанацковић
Кнеза Симеона бр. 8. — Телефон 270.

МОЈУ СЛАВУ св. Атанасија 18. ов. прослављу у кругу породичном.

Наум Димитријевић
18 1—1 трговац

АВРАМ Н. ХАЗАН

бив. инкасант, није више у служби осигуравајућег Друштва „Србија" и не може ништа примати ни радити за Друштво и у име Друштва.

22 3—3 Управа.

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Бранкова ул. бр. 16

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за пријеме.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас по свакe суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно снижeној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо ван радње по 30 п. лит.

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Дубровачка ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио највећи избор у најмодернијим [illegible] за све врсте женских тоалета које израђује на најпрецизније за најфиније [illegible] по умереној цени.

Посебан кројачки салон је лаки слободан без икакве обавезе за поруџбину.

Салон је постигао да савршеним укусом, [illegible] фазонима, руским кројем, тачним израдом, тачним [illegible] поруџбина постаје сада најотменији и најпознатији салон у Србији.

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, [illegible] по мере [illegible] употребу.

Цене су једне за свакога!

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА
И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Прва Парна Ужичка Акц. Ткачка Радионица извештава своје цењ. потрошаче и пријатеље српске индустрије, да има на стоваришту велики избор ткањина израђено доброг квалитета и постојане боје, које су [illegible] много боље од страних фабрика.

Да би се пак, у свој прилици, спречило увођење страних роба, Ужичка Ткачка Радионица снизила је цену израђевинама тако, да су оне знатно ниже а квалитет много бољи од страних израђевина.

Молимо цењ. потрошаче, да се изволе за поруџбинама обратити непосредно фабрици у Ужицу или нашим продавцима, и то:

У Крагујевцу г. Сави С. Ненадовићу; у Чачку г. г. [illegible]

Осим горе наведених, израђевине могу се добити у Београду код г. г. Димитрија Лочића трг. на Теразијама, *Николе Мајданца Дубровачка улица* и код *Добрислава Атанацковића* преко пута „Коларца" [illegible] у комадима и парчетима свију израђевина (као [illegible], чаршафима, салветама и т. д.)

679 10—10

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК

који за пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама њих који су од ње патили, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреба. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити *у апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50** п. д.

„Nerolin" признато као сигурно средство против назеба *катара плућа, тешког дисања (астма), заметка туберкулозе и плућних крви.* **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за оне људе, која су патили или пате од венеричних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни тej" против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ПОУЗЕЋЕМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд* —

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против **шкрофула, отока жлезда, малокрвности,** које се *јављају код мале деце,* и осталих кожних болести, које од нечисте крви проистичу најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.8% efferves.)

који се од двоје година справља у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је спремљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пију. Дуготрајном употребом овога зејтина, деца се лепо опораве, добију свежу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести ређе јављају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством кошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧКИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol Jecoris aromaticos cum Creosotalo 10% effervescens, против шкрофулозе које тешко, шкрофулозном отоку кожи, кожног запаљења костију т. зв. [illegible]

Употребом овог зејтина са Креозоталом рано се убрзо лице очисти и зарасте, а запаљење брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости шаље се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ови препарати могу се добити и још у Београду у дрогеријама Срболинића, Ољаковића и код „Гусара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу, код Руменића, Пасвана Јовановића, Смедерево Тодића, Зајечару Гулера, Крушевцу Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Илића. 10 7—

Са очајним болом мога рањеног срца, јављам са својом породицом свима пријатељима и познаницима, да је моја мила, драга и до смрти незаборављена супруга

† МИЛИЦА

рођ. кћи почившег Сергија Николића, [illegible]

испустила напрасно своју племениту и узвишену душу 10. овог месеца око 6 часова по подне у 50-ој години свога живота, а да је њено тело предато материј земљи 11 ог овог месеца у 3 сах. по подне.

Овом приликом сматрам за особиту дужност, да овим путем изјавим моју непромењиву захвалност и то:

1. Г. Dr. Милану Петровићу санитетском потпуковнику, који је одмах на телефонски позив дошао и свесрдно се трудио да мију ми покојницу од смрти спасе.

2. Помоћнику апотекарском г. Миленку Живковићу и практиканту апотекарском г. Петру Нинићу, који су први покојници притекли, унели је у апотеку и врло јој помоћ указали; телефоном позвали лекара и затим и даље са лекаром на спасавању покојнице радили.

3. Г-ђи Ержи Верош газдарици у кући г. Пере Арифиловића апотекара, која је прва напрасно помогла г. г. и своје услуге свесрдно покојници радила.

4. Г-ђи Лепки Петровића и њеној ћерки г-ђи Луциј; госпођама: Мици Паунић и Емилији Божиновића, које су се свесрдно старале око спреме покојнице.

5. Г. Пери Арифиловићу апотекару о. д. у чијој је апотеци покојница кратковремено ради указивања помоћи и где је своју племениту душу испустила.

6. Г. Г. Радисаву Зечевићу инжењер. мајору, Сретену Ристићу интендантском мајору, Тодору Станковићу слр. начелнику у пензији и његовој госпођи Перси, Пери Арифиловићу апотекару, Пајку Радосављевићу артиљер. поручнику и његовој госпођи Вукосави и Тоши Петровићу машиновођи, који су први дошли да ме у мојој превеликој тузи теше, и да ме воде на услузи и код одра покојничиног.

Г. Г. Протојерејима Тадеји Костићу и Велисаву Милојевићу, који су на опело чинодејствовали и покојницу до вечне куће испратили.

8. Г-ђи Даници Св. Анђелковић која се у име многих женских подружина кратким и дирљивим говором опростила са покојницом пред станом, назвавши њене заслуге за подружину.

Г-ђи Милеви К. Поповић, која се је кратким и лепим говором опростила са покојницом пред домом у име Кола Српских Сестара, назвавши такође заслуге покојнице за ову установу.

9. Нишкој женској подружини на положеном венцу на одар покојнице.

10. Нишкој певачкој дружини „Бранко" која је покојницу испратила до вечне куће.

11. Нишком официрском збору, чиновницима свију струка, професорима ваше гимназије, учитељима и учитељицама, грађанству, сељацима и госпођицама свију сталежа, који су својим многобројним присуством, указали покојници своју последњу почаст и испратили је до вечне куће.

12. Захваљујем свима грађанима, пријатељима и познаницима, који су ми телеграмом или писмом изјавили своје саучешће, и тиме ми моју превелику тугу у неколико ублажили.

Ожалошћени: супруг: Милосав Симић епуровник у пензији; девери: Миливоје и Милан; свастике: Љубомир и супруга; Ранко полицијски писар; јетрвe: Зорка; свастике: Милица и Љубица; зетови: Петар Зорић нам. Милица Лукић извести и Никола Вељковић писар министарства; унуци: Влајко, Ђорђе и Живојин; унуке: Велосава, Јелисавета, Босиљка, Јела. Дрога и остала родбина.

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство за годину 28. дин., за пола год. 14 дин. за четврт год. 8 д. — Сво уредништво налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Даниловића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | НЕДЕЉА 18 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АЂАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 18 | Телефон 821.

Извртање факата

„Јуче је „Штампа“ на уводном месту донела један напис под насловом „Дупла мишљења“, у коме је неко, коме је врло много стало до тога да се питање о Хипотекарној Банци што пре баш сад реши, покушао да преставља јавности како „Правда“ има неко „дупло мишљење“ о оснивању и потреби овог завода.

Да би то своје тврђење доказао, непознати а заинтересовани писац цитирао је две „Правдине“ белешке и једно писмо једног београдског трговца, које је у „Правди“ публиковано у своје време, верујући да је већ самим тим што је те белешке и то писмо у обрнутом реду цитирао, доказао „Правдино“ „дупло мишљење,“ а не обзирући се ни најмање на старину тих белешака и реченог писма, које доказују баш противно ономе што је писац својим написом у „Штампи“ хтео доказати.

Да би показали читаоцима како људи губе појам о логици кад им се дирне у интерес, наносимо овде сва три „Правдина“ написа о „Хипотекарној Банци“ која је писац „Штампиног“ чланка цитирао, само, разуме се оним редом којим су ови написи и штампани, а не онако како их је „Штампин“ чланкописац изволео сложити.

У броју „Правде“ од 12. августа пр. год. изишла је међ „дневним вестима“ ова белешка (белешка а не „чланчић“ како то „Штампин“ чланкописац у два маха тврди):

„Министарство привреде добило је од једне велике стране групе понуду за отварање једне Хипотекарне Банке у Београду. Та група тражи од државе исте оне концесије у погледу амортизације које данас ужива Управа Фондова. Држава треба обзирно да прими ову понуду, пошто Управа Фондова [illegible] Београдској [illegible] Из закона у Београду Управа даје ½—⅓ од вредности [illegible] то је толико мало да [illegible] приликом.

С тога смо мишљења, да садањи министар привреде који и сам неће бити у стању да наведе стручне и солидне људе у Управу, треба озбиљно да схвати ову понуду те да бар на другој страни учини могућности и грађанима, који су данас и по[illegible] Управе Фондова упућени на [illegible] тражи новца.“

Два дана после ове „Правдине“ белешке коју „Штампин“ чланкописац назива „чланчићем“ (и то „химнопевским чланчићем“ ма да у њему — како што се види — нема ничег „химнопевског“) „Правди“ је упућено од једног угледног београдског трговца једно писмо, које је она публиковала и које гласи овако:

„Господине Директоре,

Пре неки дан један престонички новинар, а данас и Ваш цењени лист донесе белешку да нека група са стране, тражи од наше државе повластицу да може основати у Београду Банку која би давала новац на хипотеке.

Тој групи, ако она заиста као озбиљна група постоји, није потребна никаква повластица од државе. Све оно што група може тражити и што јој држава може дати, налази се већ у поседу Трговачког Фонда и његове Хипотекарне Банке. Ни сама Управа Фондова нема већих повластица од реченог Фонда.

Сав до сада уплаћени капитал од близу 400.000 динара у злату, Трговачки Фонд је пласирао на зајмове у Београду и то све са интабулацијом на прво место. Разуме се да је то незнатна сума према тражњи и потреби. Овим хоћу да кажем да би се свака сума, ма како велика била, могла лако пласирати. Због велике тражње новца, — па и у времену кад је и Управа Фондова издавала, — Управа Трг. Фонда размишља о начину да свој капитал повећа новцем са стране. У тој цели пролетос су преговарала два наша посланика главније новчане завоце на страни. За групу ће бити довољно јемство за солидност ове установе и рада у [illegible] Фонда сви први наши трговци у престоници и многи из унутрашњости. Но о томе не треба ни говорити.

Даље, као што рекох, реченој групи не треба никаква концесија, све су ту, у Трговачком Фонду и његовој Хипотекарној Банци. Нека група изволи потражити споразум са Фондом и ствар ће врло брзо бити готова.“

Шта се види из ова два написа? Види се чисто и јасно ово:

„Правда“ је 12 августа пр. год. сазнала да је наше министарство нар. привреде добило од једне стране групе понуду за отварање једне Хипотекарне Банке у Београду. Како наш једини хипотекарни завод — Управа Фондова — не одговара своме циљу и како се у њему не ради ни приближно како треба, а како ова група тражи исте концесије које има и Управа Фондова, то је „Правда“ била мишљења да треба прихватити понуду дотичне групе.

Сутра дан, један београдски трговац, који је члан управног одбора Трговачког Фонда и његове Хипотекарне Банке, прочитавши ову „Правдину“ белешку, седе и написа „Правди“ писмо, у коме — као што видесмо — каже: да тој групи не треба давати никакве концесије, него ако група има озбиљне намере, нека потражи споразум са „Трговачким Фондом“ који има исте те па и веће концесије од Управе Фондова, па нек заједнички оснују велику „Хипотекарну Банку“.

Има ли у овоме какве контрадикције у „Правдином“ држању? Нема! „Правда“ је рекла да групи која тражи повластице за једну „Хипотекарну Банку“, треба те повластице дати с обзиром на нерад наше Управе Фондова, а један трговац из чаршије вели да постојећи један завод који има све повластице за једну „Хипотекарну Банку“ и да ову групу која хоће да оснује такву банку, треба упутити да ступи у везу са тим заводом. „Правда“ није даље улазила у ту ствар јер њој није било до тога, да неко добије или не добије неке повластице, него до тога да Србија добије један модерни и велики Хипотекарни Завод. Да ли ће тај завод основати нека нова група, са новим повластицама, или ће се тај завод основати на тај начин што ће се удружити „Трговачки Фонд“ са својим повластицама и страна група са својим капиталом у, то „Правда“ није улазила јер јој је то било сасвим све једно.

Од тога доба прошло је шест месеци. Питање о Хипотекарној Банци скинуто је с дневног реда у јавности и нико о томе није ништа ни писао ни говорио, и сад на једаред излази пред Нар. Скупштину предлог закона о Хипотекарној Банци.

Од куд сад баш у ово доба и тако изненадно тај предлог? Да! да видимо у чему је ствар. И кад смо видели у чему је ствар; кад смо видели да је ту г. Георгије Генчић и да се он „интересује“ за ову ствар, написали смо ову белешку:

„Хипотекарна Банка. Изненадно и без нарочитог мотива [illegible] је предлог закона о Хипотекарној Банци пред Народном Скупштином. Ми да нико не увиђа потребу да се баш у овом тренутку и под овим приликама доноси тај закон, [illegible] Али ни једна ствар не остаје за дуго необјашњена. Тако се у брзо дозна и овој [illegible] овог пројекта.

Протектор овога чина је фамозни Ђорђе Генчић, који је за своје време [illegible] убијања краљева, [illegible] Генчић је прибавио неко „друштво“ које ће дати за ту банку капитал од 20 милиона, [illegible] Народ, да ће ту бити нечиста посла, [illegible] Али ће се валда наћи савесних посланика у довољном броју, који ће ову скандалозну аферу онемогућити.“

Били смо 12. августа 1908. год. за то да се једној солидној групи даду повластице за оснивање једне Хипотекарне Банке, јер наша Управа Фондова није оно што треба да је.

Један угледни трговац устаје и каже да је и он за Хипотекарну Банку, али да не треба давати никакве нове повластице, пошто већ постоји неко који те повластице има, и ко жели да уложи свој капитал у оснивање једне Хипотекарне Банке, нека се обрати томе који те повластице има и ето Хипотекарне Банке.

Сад наједаред излази пред Скупштину предлог закона о „Хипотекарној Банци“ о коме нико појма нема а који гура — г. Георгије Генчић.

Е извините, зато ми нисмо и нећемо да смо. Ствар коју гура и протежира тај господин не може бити по нашем уверењу солидна. Нисмо против Хипотекарне Банке; нисмо ни против тога да се једној солидној групи даду на тупељ потребне повластице, али прво да видимо ко тражи повластице и у чему се оне састоје? Не дамо да се то врши препадом а најмање онда кад иза свега тога стоји отац династије у Србији, г. Георгије Генчић.

Можда ми грешимо у томе, можда је група која стоји иза г. Генчића, ус пркос г. Генчићу солидна, али — [illegible] кажу људи и Србија, коју је г. Генчић 29 маја 1903 год. ужасно опрљио, мора добро да пази и да отвара четворе очи у пословима иза којих стоји овај у сваком погледу црни господин.

Ето, то је тенденција оне наше последње белешке и писац „Штампиног“ чланка није је опазио само зато што му она — боде очи.

Бинерт о анексији

У одбору аустријског посланичког дома за анексију отпочео је предлог закона о анексији Босне и Херцеговине. Том је приликом, на примедбе појединих чланова одбора држао министар председник Бинерт говор, у ком је рекао:

Предлог има двогуби задатак: законодавно усвајање наредаба које је учинио носилац суверенитета, и обезбеђење континуитета владе и управе у Босни и Херцеговини. У првом погледу ваља поменути да проглашавање проширења суверенитета може бити предмет законодавног рада по његовој државноправној страни и по његовом дејству на унутрашњи правни ред. Законодавну радњу изазива даље владаочева наредба, по којој одредбе о наслеђу престола добијају снагу и за Босну и Херцеговину. Разлог за ово у томе је, што је ред наслеђа престола за сву монархију прописан у једном аустријском и једном угарском закону, а Босна и Херцеговина нису приједињене ни једном ни другом делу монархије. Нарочита редакција угарске Прагматичке санкције захтева изричну легислативну [illegible] проширења на нове земље, нарочито кад се те земље не придружују ни аустријском ни угарском земљишту. Строго узевши, у Аустрији би било потребно само усвајање анексије. А кад се за проширење Прагматичке санкције и овде тражи легислативно одобрење, онда баш с гледишта аустријског парламента не може никаква разлога да устаје против паритета с угарским државним сабором. Што се тиче питања о обезбеђењу континуитета владе и управе у Босни, још је раније напоменуто, да се ту не ради о каквој новој тековини монархије, но само о томе да се у новим формама и споља проглашује трајна природа те везе и да се формално и правно дотерује као коначна и дефинитивна. У територијално-правним односима тих својих земаља није се ништа изменило. Из тих разлога остају и даље у снази досадашња наредбодавна начела за управу. У смислу тог закона ће тим земљама и даље управљати заједничко министарство уз учешће аустријске и угарске владе. Исто тако у првој мери остаје у снази и надлежност обеју легислатива у досадашњем обиму, али је изван дато јемство да се и у будуће свака територијално-правна промена односа Босне и Херцеговине може извршити на основи закона које потече из Прагматичке санкције само уз саглашење законодавства краљевина и земаља заступљених у царевинском већу. У државно-правном положају Босне и Херцеговине и у § 5. закона од 1880, прописано је да је у погледу односа тих земаља према монархији искључена свака једнострана наредба и да одредбе које донесе легислатива једне државе а које се тичу тог односа, могу ступити на снагу само с претпоставком, ако је исте такве одредбе донела легислатива друге државе.

Истина су баш у погледу тог § 3. чланка много претресано [illegible] та у том правцу, да се текстови предлога поднети царевинском већу и угарском државном сабору не слажу и да према томе нема претпоставке, за коју је у смислу § 3. [illegible] на снагу оба закона. Али влада мисли да се јако прецењује и политички и државноправни значај поменуте разлике. То се може доказати тачка по тачку у унапред вођеним преговорима. Оспоравано [illegible] од 2. новембра 1880, које су обе државе признале парламентарним усвајањем наслова тих државноправних уговора. Наслов обележава владаоца као заступника аустро-угарске монархије као целине свих краљевина и земаља уставно уређених под владаочевим скиптром и одговара схватању монархије, које се истина у Угарској своди али у Аустрији се примењује као једина државна личност у погледу трећих држава. Аустријски предлог говори о проширењу суверенитетских права заједничком владаоцу на обе земље, угарски га узима на знање. Разлика је суштаствена само у погледу традиција и правне угарске [illegible] Правна ревиндикација може јој се признати, јер иначе једва може бити чињеница да угарски државни сабор узимајући на знање проширење суверенитета једнострано га и одобрава до тог ме, што § 2. решава проширење Прагматичке санкције на те земље, јер је за то проширење неопходан претпоставка одобрење поседа?

У осталом, још сад бих могао рећи, да су израз „проширење“, „пружање“ суверених права, који су употребљени на разним местима аустријског предлога, потпуно једнаке вредности. Ако § 1. угарског предлога анексију обележава поновним, по историском [illegible], који су пре тога владаоци на угарском престолу везивали за те земље, [illegible] тим чини по честом обичају при текстирању угарских закона да се законска форма нарочито у вођењим с мотивима. Као у толиким ранијим случајевима, тако и овде. Историско позивање у угарском законском тексту не садржи никакву диспозицију, но само једну мотивацију. А за мађарски једног закона никад нису меродавни и случајни мотиви законодавне воље, но једино и само изречена воља сама.

У свом диспозитивном делу угарски законски пројекат даје само текст [illegible] о присаједињењу, али, који и против владаочева позивања на историске успомене обеју земаља не садржи никакву [illegible] одредбу о присаједињености обеју земаља У гарској, јер би свака одредба морала добити сасвим други облик. Формални законски захтев, који и признаје положај обеју земаља, према томе није у § 1. Угарски пројекат садржи историски наговештај а у § 3. вели се да одмах Босна и Херцеговина према угарској држави које утврђени су у старијим и у новијим законима Угарске и да је за положај обеју земаља, у колико се тиче Угарске, меродавна шема још непрестано § 3. законског чланка VI од 1880, да је даље на пример тог одмах потребно и одобрење [illegible] воља.

(Наставиће се)

ЈЕДАН ВЕЛИЧИ ПАД

Паланчани — Чаршија — Позајмљивање робе — Банкари — Шта сад?

(Београд)

Паланчани

Последњих оних „трговаца" убрзо су се показале и то у много страшнијој мери но што се могло и претпоставити. Само на глас да су *Стефановић и Ранковић* пали овладала је паника у унутрашњости и још истог дана пало је неколико паланчана под стечај. Сваким даном падале су фирме за фирмама. У Београд је долетело преко стотине трговаца, који су се буквално бусали у груди и јаукали. Знајући за колике суме нису менице, они су одмах били начисто и о своме паду. Они су то јавно говорили, а многи су одмах отишли у суд и најављивали своју инсолвентност.

Чаршија

Чаршија се запрепастила. Сви ти трговци из унутрашњости, који су јавно говорили о своме паду, — пао [illegible] — били су муштерије и многих других гросиста, који ће падом паланчана бити и сами оштећени. Та њихова запрепашћеност и страх нису били без разлога. До овога тренутка, када ове редове пишемо пало је преко двадесет трговаца, из унутрашњости који ће својим падом оштетити чаршију са преко 100.000 дин.

Позајмљивање робе

Да би ваљда скандал био већи, ове „угледне фирме" служиле се и таквим средствима за своје „одржање", да им ми име нећемо ни дати, већ ће им га дати сам свако ко буде ове редове читао. Наиме, они су на личну веру узимали робу на зајам, „да би могли задовољити своју моменталну потребу", обећавајући да ће је вратити чим своју потребу [illegible]. Колеге су веровале и чиниле такве услуге. Међутим нису ни слутили, да су тада имали пред собом обичне варалице: вођени са пуном вером. Суме оштете чаршије и на овај начин није мала.

Банкари

Доцније ће овим падом бити оштећене и многе Банке, доцније ће неколико „приватних банкара" направити „велике послове". У чаршији се тврди, да сам Павле Бајић, овдашњи банкар има за потраживање свога потраживања од *Стефановића и Ранковића*, од 30—40 хиљада динара, паланачких меница у суми 300.000 дин. Овај „банкарски посао" Павла [illegible] како се бедним праксама налази наша трговина. *Наплата тих сума биће у ствари дан пут наплата*, само такве врсте, да се неће моћи наплатити.

Шта сад?

Овој страшној појави мора бити лека. Кажу да га према садашњим законима нема. Али се он мора тражити. Закон се мора мењати а и сами трговци, којима је у истини стало до трговања, морају предузети мере за онемогућавање оваког начина трговања.

У место, да сада „чаршија" лечи сав и спасава кривце од њих, треба, да настане све, да кривци понесу пуну одговорност. Када једном у овој земљи дође до утерења, да се за банкротство ове врсте иде у апс, онда ће се други добро размислити пре но што се реше на овакве кораке. Наравно, да је ово само једна, можда и најбезначајнија мера, али смо је ми морали споменути, јер би она, ма да је законом предвиђена, није примењивана према свакоме.

Магаз

БУДУЋНОС БАЛКАНА

Узмим бег Хаџи [illegible] у цариградском „Сабаху" будућност Балкана.

Он вели да од оних, које су у погледу источног питања развијале [illegible] ставу у једној тачци — да Турци и пре и после морају напустити Европу. Забалне народи, који, у свим случајевима, своју политику воде у вези са својим религиозним осећањима, карактеришу мржњу спомињањем у једном крају Европе као непријатељство. Ђ бесни протест свију сматрале као основу, да исламизам није дао очигледних доказа о својој толерантности у религиозном погледу. На жалост, то се не признаје и као једино средство за решење источног питања препоручује се протеривање Турака из Европе. Више но ма која друга држава Аустрија је показивала таква решења. Она је то потврдила и својим држањем после проглашења турског устава.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Сведоци о „велеиздајницима"

Саопштили смо већ изјаву кола Митије Пауновића, којом пориче истинитост навода у тужби државног тужиоца против загребачких Срба „велеиздајника." После тога истинитост оптужбе порекао је и правник Црвар. А сад су се појавила још два сведока, на које се позива тужба, и изјављују да су њихове сведоџбе лажно и злонамерно изврнуте. Сведок Јовичић, који се више пута помиње у тужби да је рекао то и то, пориче да је рекао онако како се вели у тужби, па је врховном суду упутио писмо, замоливши га да га суд узме у заштиту од државног тужиоца Аккуртија, који му подмеће оно што он није рекао. Други је сведок бивши посланик Петар Шорак, који је енергично протестовао што је његова сведоџба лажно навета. Он вели да му није ни на крај памети било да каже оно, што му државни тужилац меће у уста.

Судија о тужби

О тужби, коју је државни тужилац извео против Срба „велеиздајника", рекао је један од најугледнијих загребачких судија ово: „Тужба је с формалне стране једна бесмислица, а с материјалне стране франковачки памфлет. Објективнога дела нема, а кад би га било нема субјективне кривице."

Дневне вести

Форгач код министра. Јуче пре подне аустро-угарски посланик, одмах по пријему бечког курира, отишао је у министарство спољних послова и био примљен од д р Миловановића код кога се подуже задржао.

Вратио се. г. Светозар Недељковић, директор железница, који се државним послом бавио у Паризу неколико дана, вратио се јуче с пута и примио дужност.

Умро од зиме. Михаило Н. Дејић из Врела у срезу нишком, нађен је јуче на друму Ниш—Књажевац мртав. Констатовано је да је умро од зиме.

Протов пет. Већ неколико дана бави се у Београду Сава Петровић, пензионисани рачуновођа пожаревачког казненог завода у лозничком суду. Он сад обија прагове министарства правде и тражи ма које друго место само да се не сели у Лозницу.

У инат су му прискочили прото Ђурић и Стева Сарић.

Ерентал задовољан. Софиска „Вечерња Пошта" са оштатом курзивом једну депешу свог париског дописника, да је аустро-угарски министар спољних послова барон Ерентал с великим задовољством примио вест о бугарској мобилизацији, јер мисли да ће та бугарска војничка демонстрација учинити у Цариграду утисак повољан на брзо закључење турско-аустриске погодбе. Из паравно, Ерентал се не само не може чудити на бугарску „мобилизацију", но је она можда и настала под његовим непосредним утицајем.

Карактеристично. Сада већ није никаква тајна на какав су начин пали *Стефановић* и *Ранковић* и у којим су сумама оштетили целу чаршију и огроман број трговаца из унутрашњости. О томе паду већ пишу многи листови само „Трговински Гласник," орган Трговачке Омладине, који је први позван да узме у заштиту интересе трговаца — ћути. Ово ћутање пада свима у очи и коментарише се на најразноврсније начине. Због тога је међу трговцима овладало велико нерасположење према „Трговинском Гласнику."

Један турски глас. Говорећи о односима између Турске и Бугарске, младотурски орган „Шурај Умет" вели, да је а пре а после неизбежан турско бугарски рат. Они који су развили заставу полумесеца у Европи, не боје се Бугара, који им треба да плату накнаду за отомански приход или да уступе један део Источне Румелије. Турски су војници жељни да поћу против бугарских полиција и утврђења, која су слаба као цигар-папир.

Прогонство. Дирекција бугарских државних железница решила је да се сви чиновници источне железнице, који су остали у Бугарској, одмах истерају из станичних станова, које су до сада заузимали, и да се протерају у Турску!

Турска и Бугарска. У односима између Турске и Бугарске није настала никаква промена. Пре но што донесе коначну одлуку, бугарска влада по свој прилици хоће да се оријентише. На једно питање, министар спољних послова ђенерал Паприков рекао је овако: Положај је добар.

Окупација Новог Пазара. Цариградски „Таксидромос" и „Монитор Оријентал" доносе, како веле из поузданих извора, да је ђенерал фон дер Голц послао једној личности у Цариград писмо, у ком, између осталог, износи мишљење, да предстоји евентуално заузеће новопазарског санџака од стране Србије.

Пашићев деманти. У разговору с дописником бечке „Југословенске Кореспонденције" Пашић је демантовао све гласове о својој намери да се повуче с политичке позорнице. Шта више, рекао је, он је решен да и даље задржи у рукама вођство радикалне странке. „Ја ћу", рекао је, „и даље радити у ма-

---

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(224)

XXXIV

[illegible]

Она отвори врата и Лаура се [illegible] на њима [illegible].

Алиса је била изговорила те речи само да би задржала Деодата да даље не говори. Да је била мање уздржана, она би се уплашила како то да није чула кад су се врата са улице отворила и кад је да то да се појави Лаурина потпуно подударно са оним што је она казала.

Гроф је већ био уверен да се старица заиста вратила.

— Даље, продужи он као да продужава започети разговор, сутра ћемо имати наше уобичајено вече; сад знате, драга пријатељице, да сам принуђен да идем...

— Идите, идите, господине грофе, промуца Алиса, и нека вам небо буде у помоћи!

Како обично Деодат стеже руку својој пријатељици. Као обично он се ту растајао једним страсним пољупцем.

— Деодате, прекиде она тада праћујући, ово нерасположење које сте опазили код мене није без узрока. Већ је неколико дана како сам узнемирена и како главом страхујете своје... Неко ме [illegible] обузимају...

— Дете! Дете!...

— Волите ли ме? упита она у исто [illegible] сву своју душу у то питање.

— Да ли те волим! Како можеш да ме питаш то?

— Добро! рече она ватрено, да ли заиста твој живот и твоје срце припадају мени? Деодате, преклињем те чувај се добро! О! имам својих тренутака! А сад иди [illegible]! Чувај се самога! Дете је ту отац, ја бих ти рекла: чувај се свега овде!... Деодате, кажем ти: чувај се чак и своје вереника!..

И кад он покуша да јој затвори уста пољупцем:

— Ко зна? рече она грозничаво. Зар ми у сну, у души, не може казати какви опасни рео! Ох! Деодате, закуни ми се да ћеш бити га, да ћеш гледати [illegible] тамо, да ћеш се склонити [illegible] која ти путем срећне, да ћеш увек посећати ове [illegible] пре но што почнеш говорити, да ћеш имати на води коју пијеш, на хлеб који једеш... да није отровно... закуни се, закуни ми се!

— Добро, заклињем ти се! рече он уплашен њеним грозничавим изразом. Али ти ћеш знати и мене утешити. Да ли си што сазнала? Шта знаш?..

— Ја! Ништа, ништа, заклињем ти се! То су само слутње...

И необичним гласом она додаде:

— Али које ме слутње [illegible] не варају и увек се обистињују у страховиту стварност... Деодате, не вичи на то обећање, тако ти [illegible] да ћеш се чувати и ноћу и дању, да ћеш мислити о себи, као да си опкољен смртним непријатељима...

— Да, драга душо, кунем ти се... Буди без бриге... наскоро ће све то проћи...

Она га грчевито загрли. Пољубише се последњи пут и гроф од Мирамбоа изгуби се брзо у ноћи.

Алиса остаде један минут сама у мраку да прибере мисли и да се спреми на састанак са Дамвилом [illegible] о којој је па очекивала и њега два већ толико пута дошла.

Положај је био страшан и у мислима које су јој пролазиле кроз главу са страховитом брзином своје, она јасно виде, као по светлосне зраке, како Деодата напада, ножем, како му [illegible] на точак и одсецају му главу [illegible].

За њега М [illegible] је све чуо. Она је у то била убеђена. Он ће покушати да одржи, али је она добро знала да је он све чуо. Ох!... Најпре ниг грофово, које је извештено Лауру. За тим истовремено [illegible] у [illegible]. Даље маршал је знао да је гроф Мирамбо у завери против [illegible] француског са кнезом Конде, са Хенријем од Наваре, са Колињијем, са Франсоом од Монморансија!

Даље, с једне стране, маршал од Дамвила, прижељкивао Гизе, имао је користи да потпомаже хугеноте.

С друге стране мржња против његовог брата гонила га на [illegible] међу, чак и у случају кад би хтео да поштеди хугеноте.

Алиса је добро знала за ту мржњу.

Она је такође знала за тајне везе Хенријеве са Гизима.

Закључак је био страховит.

Право из своје куће маршал ће отићи у Лувр и проказаће све, свога брата, Конде, Колињија, краља од Наваре.

Остало јој се указивало у истој, страховитој светлости:

Деодат потказан као и остали... то је значило смрт...

Шта! Све што је она љубила, њена једина и последња нада, њен живот, тај човек да умре!..

Тако је размишљала Алиса од Лукса у мрачном врту у тренутку када се гроф од Мирамбоа удаљавао тако срећан, тако весео, тако задовољан што је својој драгани што донела о своме поверењу и љубави.

[illegible]

Обухвативши чело рукама, стегнутих зуба, Алиса се борила неколико минута против страховите потребе која јој је наметала неопходна:

(Наставиће се)

тересу Србије. У приватан живот нећу се повући, ту радост нећу учинити својим противницима".

Једна наредба. На протест министра правде, да полицијске власти веома лабаво врше предају пресуда и решења дотичним лицима, министар унутрашњих дела издао је најстрожију наредбу полицијским властима, да ће сваког чиновника најстрожије казнити, ако се ове као и сваке друге његове наредбе небуде придржавао.

Новинарске вести. С јучерашњим својим бројем „Српска Застава" поново је престала на неизвесно време због материјалних прилика.

Читуља. *Јуче је преминуо* Марко Поповић земљорадник из Прњавора. Покојник је био виђен члан Напредне Странке и цела Мачва губи у њему честитог грађанина. Бог да му душу прости.

Није у бегству. Извештени смо од пријатеља да Зорка Здравковића осуђена апелационим судом на 2 године робије, није у бегству него да се налази овде у Београду.

Добро би било да се на њу припази да не побегне. Како нас уверавају госпође се ту скоро десио и један малер због којег жене у њеном положају губе пенсију и без сваке осуде.

Непатриотски. — Одбор госпођа на Врачару, који врши набавке за „Црвени Крст" није хтео да набави извесне тканине у земљи и ако му је нуђено и по јевтиној цени и да паре остану у земљи, већ ће ту набавку учинити готовом робом, која је набављена из Аустро-Угарске.

Госпође би требале да се сете, да су новац скупиле овде нами дали, и да је право да се у првом реду потпомогне домаћа индустрија, па тек у недостатку страна.

Крашење цркве. Новоподигнута црква у селу Влашки ср. космајском округу београдском, добила је од својих суграђана богате иконе и остале црквене утвари. Нарочитим се прилогом одужио син тога села Д-р Живота Јанковић оператор и његова госпођа. Црква ће у пролеће бити освећена.

Лаж. „П. Лојд" донео је телеграм бајаги из Београда, да је српска влада, по савету цариградског посланика Ненадовића и скопског конзула Балуговића, решила да српском посланству у Цариграду ставе на расположење 5 милиона динара, те да у турском парламенту наводе под Тевфик пашине и тобож бајаги свете турско-аустриску погодбу. Овакве несалане лажи могу измишљати и саопштавати само бечки и пештански листови.

Министарска седница. Синоћ је у министарству спољних послова одржана министарска седница под председништвом Краља.

Клуб „Напредак." Данас у 10 и по часова пре подне седница је управног и надзорног одбора београд. клуба „Напредак." Седница ће се држати у клупском стану — Македонска ул. бр. 4, (преко пута „Коларца"). На овој имају се донети посебне одлуке, у договору са месним одбором Напредне Странке, о „Напредњачком Вечеру", које ће се држати 31. ов. м. код „Коларца." С тога је потребно да сви чланови неизоставно дођу на седницу.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

У француским дипломатским круговима говора се да и код Француске и код Немачке постоји воља да закључе међу собом уговор о Мароку и другим пословима. Службени преговори о томе још нису почели.

У Чешкој бојкотују Немце и из свих чешких фабрика отпуштају немачке раднике.

Пруски посланички дом одбацио је све предлоге о реформи пруског изборног права.

Енглески краљ ће у скоро потписати указ о оснивању института за истраживање радијума. Институт ће имати и редовно одељење искључиво за примену радијума у циљу лечења.

По вестима из Хамбурга петоро деце [illegible] утопило се клизајући се на Елби.

Услед ројалистичких манифестација на париској Сорбони били су 14. о. м. немири против професора Талмаиса. Полиција је похапсила њих стотину, али су осим четворице све пустила.

При претресу стана руског књижевника Короленка ухапшен је у стану свога [illegible] Марјановић, кога је полиција тражила због њене политичке кривице.

Један предлог београђанима

Како ћемо најлакше помоћи хуманим друштвима

У многим београдским радњама унесен је обичај: да се купцу даје признаница на суму коју је пазарио, и купац по тој признаници има право на известан проценат у готову, кад збир признаница пређе преко 25 дин. Али много света или не прима ту признаницу или ако је прими уништи је, не чинећи од ње никакву употребу.

Ако хоћете да помогнете ма које од хуманих друштава, онда при сваком пазару, тражите да вам се изда оваква признаница па је спустите у кутије оних друштва, која хоћете да помогнете.

На тај начин ви ћете, нарочито ви који ове признанице не примате нег их по пријему одмах уништавате, — пружити осетну помоћ друштвима, којима сви желимо успеха.

Припослано

Председнику Управног Одбора Београдске Банке

Београд.

Добра, [illegible] дец. 1908. г.

Поштовани Господине

Ја вас молим да извините, а тако исто и до мене, јер никада нисам [illegible] да вас узнемиравам, али ме [illegible] Србину дужност налаже да вам откријем једну тајну [illegible] Банци за [illegible] а можда ће [illegible] до [illegible] дођу. А ово је [illegible]:

[illegible] Васе Николића и син Драгутин у Добри, [illegible] на Сави, и то је тај Николић [illegible] председниче [illegible] Сави [illegible] у листу „Правда" бр. 332 од 5-XII-908. г. — довео сам детог у Београду на испит да наплатим дуг.

Драгутин син Васе Николића побио ме на истим [illegible] у хотел „Босну" где ми при кафи уз остала говор рече: хеј мој Светозаре, [illegible] Београдско капиталисте [illegible] Светозаре ништа да послушам. На моје питање шта да ту послушам, он ми рече: ја ћу ти казати само молим то да то остане у тајности, што сам га уверио да ће у тајности остати, он ми онда рече ја сам, вели, познати акционар Београдске Банке и купио сам много акција. [illegible] „Банка" [illegible] до доброга капитала, [illegible] у „Банци", [illegible] у тој Банци [illegible] директор „Банке" [illegible] Директор, — [illegible] „Банке" [illegible] 70.000 дин., ја ћу ти у Банци предлог [illegible] у три рате, I рата одмах 20.000 — динара, II рата после једног месеца 25.000 динара и III рата после 2 месеца 25.000 дин. [illegible] 2—3 [illegible] 1.000 дин., [illegible] 5—6000 динара [illegible], — а сад ја, вели, [illegible] Банку [illegible] 40.000 динара [illegible] тебе, Светозаре, [illegible] доброга капитала.

[illegible] у „Стругарском" у Обреновцу, где ће [illegible] доброга капитала, [illegible] Банке до доброга капитала.

Чим сам саслушао Драгутина [illegible] Светозаре [illegible] „Банку" [illegible] Драгутин [illegible].

[illegible] сам се са Драгутином [illegible] да то остане у тајности.

Господине председниче,

Овај лист Драгутина В. Николића достављам вама ради [illegible], а нарочито с тога, да се уверите ... [illegible] у Банци према [illegible] према Банци, и за на рачун Банке дође до доброга капитала, а Банку оштетио; [illegible] да би друштво у [illegible] — ради бољега уверења и за би [illegible] Господине Председниче уверити се од Председника Општине Добрањске која ће вам [illegible] тога другог дана, јер се то друго лице о [illegible] Драгутиновом [illegible] у овој [illegible] приложено.

Остајем вам поштовани

Светозар Мијатовић

[illegible] из Добре.

Пред спомеником
КНЕЗА МИХАИЛА

Знам Кнеже Мучениче
Пружио руку Дрини,
Док пропасти прикачи се
Босне и Херцеговине.

Претешко бурни дани
Патриотске мере:
Да се Босна моли браћи
Од тог ставара ......

Прокурани сви сабори —
Губе с' правог реда,
А Босна нам у [illegible]
Још нама у реда.

Знам Кнеже Мучениче
Пружио руку Дрини,
Док пропасти пружио се
Босне и Херцеговине.

Vivace

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивима Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

Други пут ствар се тицала тога да се главни шумар [illegible]. Госпођа Пулајонова је била сасвим готова на то, али није нашла људе да јој помогну. Најзад се удружила с Маријом Босовом, која јој се чинила да има више предузимљивости. Али је госпођа Пулајонова показала толико нестрпљења да се курталише свог „старог филистра", да се Марија Босова забринула и покрај све своје огрубелости. Она потребан прашак није хтела дати од један пут, бојећи се да дама не употреби целу дозу и тиме изазове несрећу. За то је врачара држала за паметније да почне с кошуљом, једним од најодвратнијих проналазака ових мегера. Кошуље су прање у арсенику, и то се никада није опажало. Онај, који је обукао такву кошуљу, за кратко време добијао је жестоко запаљење у трбуху и бутинама. И сваки се осећао дужан жалити јадну жену, чији је муж патио од болести, која је дошла услед лакомислена живота. И при клистирању, које, као што је познато, савременици често употребљују, мешан је арсеник.

Садржина једне флашице, усута у вино или бујон, убрзавала је тај поступак. Госпођа Пулајонова и Босова договарале су се у Кармелићанској цркви. За флашу отрова и препарирање кошуља платила је млада жена 4000 динара — 20.000 динара. Једно анонимно писмо опоменуло је Пулајона; осим тога његова жена није нашла довољно потпоре код послуге. Она се у свом нестрпљењу обрати опет војницима, позове их да нападну и убију њеног мужа на једном уличном ћошку који је она означила, и где се — како је рекла — то лако може извршити." Војници су примили поверени посао па [illegible] Пулајону и испричају му ствар.

Мужу је то сад било и сувише, па затвори своју жену у један манастир и подигне тужбу код Шамплета. У то време уставна комора издала је наредбу да се та дама ухапси.

Чим је Ла Ривијер, коме је госпођа Пулајонова жртвовала све, видео да се диже бура, побегао је у Бургундију, где се сакрио под кровом госпође од Комињи, ћерке чувеног Буси Рабитена. Ужасна маркиза Комињија заљуби се у љубазника госпође Пулајонове. Ла Ривијер, који је испитиван о претресу, смејао се код своје нове пријатељице несрећи која је постигла његову бившу љубазницу.

И ако је до ушију заљубљена у кавалера, она се осећала тиме увређена: „Кад ниже срце већ данас не дира несрећа елегантне светске даме, која, како вели има толико преимућства и која нас је тако жарко љубила, како онда могу ја себи ласкати да нас за навек задржим према, вама?" — Тај сјајни кавалер, који се назвао маркиз де Ривијер, господин од Куреја, био је у ствари природни син опата де ла Ривијера, владике од Лангра.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Врачарско позориште

[illegible] са новим комадима:

1. *Летња ноћ.*
2. *Откривање споменика* и [illegible] шала с певањем.

Мица и Миница. — Вечерас ће посета бити огромна; нужно је раније узети места. —

ТЕЛЕГРАМИ

Беч. Политичка кореспонденција јавља, да је министарство спољних послова примило јуче три циркуларне ноте, у којима се говори о ситуацији између Бугарске и Турске и односно војних мера, које је у последње време Бугарска предузела. Те ноте предате су од стране Русије преко отправника послова Свербејева; од стране Турске преко амбасадора Решид паше, и од стране Бугарске преко дипломатског агента Сарафова.

Табелдот
Ручак и вечера
у
Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говеђина, уложак и тесто са хлебом 1·40 дин.

Супа, говеђина, уложак и печење са хлебом 1·60 дин.

Супа, говеђина, уложак, печење и тесто са хлебом 1·80 дин.

Вечера

Два топла јела по јеловнику са хлебом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно топло а друго по нарудби са хлебом 1·60 дин.

[illegible] 1·30.

Пиво Пилзенско Урквел [illegible] 25 пр. дин.

Разна јела са [illegible] ценама.

Чувени „Империјал" [illegible] у свако доба.

Свако суботе за вечером [illegible] групом.

—Кујна отворена до 12 сати ноћу.

ЈЕЛЕНА — ЛЕНА РАБРЕНОВИЋ
и
Славорад Јовановић
зубни лекар
венчани 11. јануара 1909. год.
Аранђеловац. *Београд.*

ВИНО

[illegible]

Од данас стоји [illegible] **свеже трљеног и заклане живине.**

[illegible]

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд — [illegible]

[illegible]

Телефон бр. 43. 13 9—

50.000.000 ЦРИТИИ (ТАЧКЕ)

од старих багрема шепане за [illegible] по умереној цени.

Продајем и на мање количине.

Ламбра Р. Димитријевић
37 Смедерево. 1—10

Ученик за бољу кућу на добром препорукама [illegible] **Душана Тодоровића** Крањ.-Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

Кувар који је радио [illegible]

Данило Костић
[illegible] Цетињска улица број 3. 3-3

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. д. највише једнице.

Добре славине, пршуте, кобасице и осталих артикала [illegible]

С поштовањем
Добр. Т. Атанацковић
[illegible] бр. 8. — Телефон 278.

ПРОДАЈА ИМЕТНОСТИ

На дан 21. ов. мес. у 9 часова пре подне [illegible]

Продаја ће се обавити у [illegible] 28 1—3

ИЗДАЈЕ СЕ СТАН ЗА САМЦА

са намештајем и без у отменој кући. [illegible] Кнез Милетина бр. 7.

ПРОДАЈЕ СЕ НАМЕШТАЈ

Због селидбе продају се: 2 [illegible] 1 [illegible] Може се видети од 10 до 12 пре подне. Кнез Михаилова ул. бр. 15 [illegible] 32 1—5

Хотел „АЛБАКЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за [illegible]
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима [illegible] вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по [illegible] цени.

Окотонашњи „КОМИЊАК" продајемо на [illegible] по 30 п. дин.

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута [illegible], [illegible] ул. бр. 11.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Цене су једне за свакога!

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА
И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Прва Велика Ужичка Акц. Ткачка Радионица [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

679 10—10

Против [illegible] „ГРОЗНИЦЕ" [illegible]

БИЉНИ СОК

[illegible] у апотеци код Црвеног Крста у Београду. **Цена 2·50 п. д.**

„**Nerolin**" [illegible] **Цена 4 динара.**

„**Saparin**" [illegible] **Цена 2 динара.**

„**Биљни теј**" против [illegible] Цена једног пакета 4 дин. — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* „ЦРВЕНОГ КРСТА" *Београд*

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности**, [illegible]

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol. Jecoris C. Ferro-Jod 0·5% efferves)

[illegible] у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше са упутством кошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

[illegible]

[illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

[illegible]

Адреса: Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.

[illegible] у Београду [illegible]

[illegible] у Нишу, код [illegible] 10 8—

Са дубоким болом мога рањеног срца, јављам са својом породицом свима пријатељима и познаницима, да је моја мила, драга и до скупа незаборављена супруга

† МИЛИЦА

[illegible]

[illegible] 10. овог месеца око 6 часова по подне у [illegible] години [illegible] 11. ог овог месеца у 3 сах. по подне.

[illegible]

1. Г. Dr. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. Г. Пери [illegible]
6. Г. Г. [illegible]

Г. Г. [illegible]

8. [illegible]

Г-ђи [illegible]

9. [illegible]
10. [illegible] „Правда" [illegible]
11. [illegible]
12. [illegible]

[illegible]

„**ПРАВДА**" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сво уредништво налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радован М. [illegible]* [illegible] ул. бр. 22.

[illegible] Штампарија [illegible] Браничева ул. бр. 14. Телефон бр. 49.

ПРАВДА

Телефон 621 | Понедељак 19 јануар — Београд | Директор Јоца Адамовић | Година VI. — 1909. — Број 19 | Телефон 621

ОД КУДА „ВЕЛЕИЗДАЈА“?

Ако се до сада и могао сумњати у порекло хајке на Србе „велеиздајнике“ у Хрватској, сад, после одговора угарског министра председника д-ра Векерла на познату интерпелацију д-ра Полита о „велеиздајницима“, потпуно се утврђује, да је цела та „велеиздајничка“ афера удешена и измишљена само за то, да би Аустро-Угарска имала изговор, којим ће да правда незаконито и противмеђународно проглашење анексије Босне и Херцеговине. Да и не говоримо о томе, како д-р Векерле није скоро ни улазио у суштину самог питања интерпелације, за горње наше тврђење најбољи је доказ тај, што је д-р Векерле употребио и ову прилику да брани оно што се иначе одбранити не да: да правда разбојничку отмицу Босне и Херцеговине.

Побијајући да за „велеиздајничку“ аферу има икакве везе с проглашењем анексије Босне и Херцеговине, д-р Векерле сам најбоље доказује ту везу својом мотивацијом анексије. Он је рекао, како је после турског проглашења устава и Аустро-Угарска [illegible] ла помишљати на увођење уставности у Босни и Херцеговини, али то није могла учинити док те земље не присаједини својој монархији! А да би доказао како нема никакве везе између хрватске „велеиздајничке“ афере и проламовања анексије Босне, д-р Векерле је употребио такве аргументе, који и децу уверавају у противно ономе, што би он хтео утврдити.

Јер његове речи доиста ништа друго и не доказују до оно што смо ми у Србији непрестано тврдили, и још и сад тврдимо — на име: да је сва „велеиздајничка“ хајка у Хрватској удешена само за то, да би се како тако могла правдати анексија. Шта би иначе могло значити тврђење д-ра Векерла, да се устав у Босни и Херцеговини не само не би могао увести док се те земље не присаједине Аустро-Угарској, но да се још и пре анексије опазио покрет у два правца — у великосрпском и у великохрватском? А зашто је требало д-ру Векерлу ово једно тврђење, за које сваки који се и најмање бави о политици зна и уверен је да је неистинито, или бар претерано и надувано? Требало му је просто за то, како би своје Мађаре могао уверити и осталом политичком свету бацити прашину у очи, како је тај покрет доводио у опасност интегритет Аустро-Угарске. А кад је у питању њен интегритет, онда који је тај паметан човек на свету, који ће Аустро-Угарској замерити за анексију, којом је спасла свој интегритет!

Јединствена логика за коју ће Мађари са својим д-ром Векерлом морати да траже од европског ареопага дивно[illegible] патент, у толико пре, што тај интегритет, није ни с које стране био доведен ни у какву опасност.

Наравно, ми не можемо прописивати никоме, па ни угарском министру председнику д-р Векерлу, како ће говорити, на какав ће начин употребити извесне факте, да ли ће их изнети онакве какви су или ће их изврнути и извртати их у своју полемику. Али тако исто ће и д-р Векерле дозволити да смо ми прави изнети извесне факте, а нарочито факте у оној боји, у каквој их је он изнео. А кад се ти факти непристрасно оцењују, онда је једини и неминовни резултат те непристрасне оцене овај:

Аустро-Угарској је пошто по то требало да анектује Босну и Херцеговину. За то јој је био потребан какав спољашњи, ма и измишљени разлог. Кад јој тај разлог нису могли дати сами истински догађаји, она га је измислила, створила те „догађаје“, без обзира на то, да ли ће у целом свету бити имала који ће том „разлогу“ поклонити ма и најмање вере. Отуда „велеиздајничка“ хајка у Хрватској [illegible] крет у два правца“, отуда су и „суседне државе“ доводиле у опасност међународни мир; отуда је и „краљ суседне државе био проглашен (??) за владаоца у неким деловима наше државе“, а његова се слика „налазила у школама и општинским судницама (Ал' какав диван разлог!); па је, најзад, замислите само, отуда и то, да је *ћирилица била уведена у разним надлештвима!*...

Кад један министар председник, један државник изводи овакве ништавне разлоге, којима правда анексију Босне и Херцеговине, онда је то, и покрај свег побијања своје везе између анексије и „велеиздајничке афере“, најбољи и најочитији доказ, да је аустро-угарским државницима „велеиздаја“ била потребна да „оправдају“ анексију.

Ако је ко до сад у то и сумњао, после говора д-ра Векерла биће о томе потпуно уверен.

Хармини

Бинерт о анексији

(наставак)

Влада мора изјавити да је тиме био изражено прихваћено потпуно право [illegible] државних земаља, јер је био редакцијом § 3. потпуно јасно одређено да присаједињене земље нису део угарске државне области и да то не могу ни постати без одобрења аустријске легислативе. С погледом на ово гранично [illegible] нашег права у угарском законском предлогу, које је обезбеђено од сваког сумњичења, морају отпасти с разлога који се изводе из споредних [illegible] у тексту.

Решење оба два законска предлога према Прагматичкој санкцији потиче из разлике аустријске и угарске [illegible] схватања. Аустријска Прагматичка санкција одређује [illegible] Хабзбурга, [illegible] за то није потребно [illegible] за проширење власти. [illegible] санкције, не је потребно само правно прецизирати [illegible] тих земаља.

Угарска Прагматичка санкција одређује нови наследни ред угарске круне у мушкој линији, [illegible] владалачке куће, и вели изричито да се [illegible] угарски [illegible]. Каже за то, се у угарском предлогу морало изричито нагласити да се и [illegible], садржано у угарској Прагматичкој санкцији, протеже и на анектиране земље. Према томе је сасвим свеједно да ли је анексија [illegible] владалачког права владаоца проглашено [illegible] или рођеним парламентом. Обе те форме [illegible], да је међународни акт владаочев добио правну важност само одобрењем преставника оба парламента.

Не може се даље споровити [illegible] државоправну вредност владареве одлуке потребна законска форма, онда је сасвим свеједно, да ли законодавна власт ту одлуку и према иностранству формулише као своју властиту вољу или, да и законодавна власт одлуку владаочеву у истој форми даје карактер своје властите [illegible], подижући одлуку владаочеву до законске важности. Према томе је несумњиво да је оног часа, кад анексија постане закон у обема половинама монархије, анексија у државоправном погледу извршена.

Прелазећи на будући државоправни положај тих двеју земаља према монархији, Бинерт је рекао, да би сувише рано било говорити о томе. *Анексија није извршена на основу неког историјског права већ само из политичке нужде [illegible] садашњости.* Аустрија и Угарска заједно су заузеле Босну и Херцеговину и у том су погледу подједнако овлашћене. *Државноправни положај* одложиће се до оног часа док се о томе споразумеју обе легислативе.

Најзад је Бинерт изнео и неке тачке будућег устава за Босну и Херцеговину. Устави елаборати нису још довршени, али покрај свега тога кад буду готове главне црте тих устава, увешће босанска влада и за [illegible] људе, који уживају поверење босанског становништва. Тек кад с ове [illegible] босанско-херцеговачког становништва споразуму, тек кад обе владе [illegible], онда ће се владару поднети предлог да о њима донесе решење.

Тај ће се елаборат оснивати на босанској државности, на надлежности босанског сабора, на уређењу окружних [illegible] и на општинско уређење и правно законодавство.

Грађанске [illegible] се на све [illegible] обе а све[illegible] и [illegible] статут, се [illegible] избора [illegible] да се [illegible]. Сабор ће бити састављен из чланова [illegible] и из изабраних посланика. [illegible] 125.000 [illegible] 1.800.000 [illegible] 72 [illegible] посланика. Избори ће бити [illegible] у три курије. Прва курија [illegible]. Друга ће курија [illegible], а трећа [illegible]. Председништво сабора [illegible]. Надлежност [illegible] Босну и Херцеговину. [illegible]

Што се тиче [illegible] босанских херцеговачких [illegible], *на босанском сабору [illegible]. Та права и за босанска [illegible] § 3. закона од 9. фебруара 1880. [illegible]*

Најзад се министар председник Бинерт дотакао и односа Аустро-Угарске према отоманској империји који су настали услед анексије, па је рекао, да [illegible] форма, већ само фактичко стање тих земаља. Аустрија је вољно пристала на [illegible] Турске да [illegible], а има наде да ће се у скоро о томе [illegible]. Чим [illegible] обе легислативе и чим се о том изврши ратификација, исплатиће се [illegible] сума.

18 дана под развалинама

Опис Луиђа Барзинија. — [illegible] — Смрт [illegible] — [illegible] — [illegible] Маша. — У последњем тренутку спас.

После свега, што се писало о катастрофи у Месини, људску радозналост могу још занимати само описи појединих изванредних догађаја. Такав је један догађај описао познати италијански новинар Луиђи Барзини у „Corriere della Sera“ под насловом „18 дана под развалинама“. Ради његове велике интересантности ми износимо пред читаоцима „Правде“ тај Барзинијев извештај.

У месинској улици „Via del [illegible]“ беху зазидани мати и четворо деце. Становали су на првом спрату. Горњи спрат пао је услед земљотреса и тако зазида и њихов спрат, да се из њега никако није могло изаћи.

За време катастрофе пробио се плафон и пао у одељење, где је живела мати са своје четворо деце. При тој пропасти мајка буде рањена и [illegible]. Када се, после ужасне ломљаве, беше све стишало, сироте мале стадоше звати мајку. Она јој се одазивала, те их мати поче храбрити и тешити. Али мало по мало глас јој постајаше све слабији и тиши, док га на посетку сасвим и нестаде. Деца се скупише једно уз друго и [illegible] у [illegible], у којој се [illegible] пред очима. Много су времена провели тако у [illegible], колико ни не знају ни сами, јер мртва тишина, која је око њих владала, не даваше им могућности да суде о времену.

После смрти материне најстарија међу овим јадним заточеницима беше Наталија, девојка од 21 годину. Она [illegible] и на мрак, али их веома мучаше глад и жеђ. Пипајући по помрчини они на срећу своју нађоше једну кутију са колачима, који беху спремљени за Божић, а мало доцније и једну флашу марсале. Али ова храна није могла сачувати здравље млађој сестри, дванаестогодишњој девојчици, и она се разболе.

Овим живо закопаним бићима пролажаше време бесконачно полако. Они нису имали ни појма о катастрофи, која је Месину задесила. Мислили су, да је несрећа само њих снашла и у чуду се питаху:

— Зашто ли нам нећ помоћ не долази?!

Мртву тишину, која је око њих владала, сматрали су као знак, да још ноћ траје. [illegible] једном чуше су приближавање људских гласова, те сташе сви викати за помоћ. На жалост нико их није чуо.

Прође још нешто времена. Изненада закопани нађоше велику драгоценост за себе — једну кутију палидрвица. Осветливши на тренут свој мрачни гроб они пре свега угледаше помодреле ноге своје мртве матере. И затим одмах све поново потону у мрак.

При светлости другог палидрвца видеше иза претуреног ормана собна врата, те се како тако провукоше у ходник. Кроз масу камена приметише тада изнад себе један мали отвор, кроз који се назираше дневна светлост. Привезавши за неку мотку једно парче кошуље, они га провукоше кроз тај отвор и сташе махати њиме, надајући се, да ће то неко опазити и притећи им у помоћ. Али их и та нада превари.

Почеше тражити други излаз, али на своју жалост увидеше, да су са свих страна одвојени од спољњега света.

Тада решише, да се наоружају стрпљењем и да наместо по кмети прокопавању свињског зида. При том послу су пуно економије расходовали су своје намирнице. Кад би им нестало већ они би се скупљали око једног буренцета са водом, што га беху пронашли спрам мртве маторе.

Али дође време, кад нестаде и хране и воде и мала болесна сестра умре. Сахранише је поред мајке и одмах наставише свој посао. Морало је проћи још доста времена, док су успели, да прокопају зид, кроз који мали Францеско изађе на светлост дана. Тада је тек видео, да је свуд око њега све сама развалина. Францеско из свих сила стаде викати у помоћ. Опазише га и дођоше у помоћ.

То је било осамдесетог дана од катастрофе, оног истог дана, кад је ђенерал Мацца наредио, да се престане са даљим радом на откопавању.

Отац спасених налази се као радник у Њу Јорку и одмах је телеграмом извештен о несрећи, која му је породицу задесила.

МЕЂУНАРОДНИ ПОЛОЖАЈ

Бечки и пештански листови доносе најједнако саопштење о међународном положају, што је знак да му је порекло у бечком министарству спољних послова. У том се саопштењу између осталог вели:

На меродавним местима сада врло повољно оцењују ситуацију. Поврај скорог поравнања аустро-[illegible] између Турске и Бугарске, сада се признање краљевине Бугарске може извршити између те државе и свих [illegible]. Нарочито није потребно да силе једновремено изврше то признање. У новијој повесници има доста примера, да једну државу нису све силе једновремено признале. Виктора Емануила, кад је постао краљ, западне су силе већ одавно биле признале за краља, пре но што су то учиниле средње-европске велике силе и Русија. Ни румунски Карол ни као кнез ни доцније као краљ није могао нарадити код сила једновремено признање, а и кнежевску титулу бугарског Фердинанда Русија је признала много доцније но остале силе.

Што се тиче међународног признања анексије Босне она ће, чим се коначно сврши споразум између Турске и Аустро-Угарске, бити у ствари већ фингирана, али још није донета никаква одлука о формалном поступку, којег ће се [illegible] том признању држати.

О конференцији се ућутало. У њену потребу се више не верује и мисли се да ће продрети пробитна мисао кнеза Бинова, која никад није полагала важност на њен састанак.

Као једина црна тачка остаје Србија. Али се у дипломатским круговима ни с те стране не виде никакве опасности. Србија зна да је њено потпуно изоловање решена ствар међу силама и да Аустро-Угарску, ако буде озбиљно нападнута, нико не може спречити да ту земљу брзо изучи памети. Али се држи да ће се и у самој Србији брзо освестити и да тамо у унутрашњој ситуацији може настати таква промена, да на њу може потећи чак и непосредан споразум између Србије и Аустро-Угарске. Чак се веома жели да политика Србије скрене путем, која ће јој дати могућности да се искрено обрати Аустро-Угарској да добије њезине привредне и моралне користи.

У опште, у дипломатским круговима сада влада оптимистичко схватање међународне ситуације.

Тешкоће савременог васпитања

Немамо намере да овде износимо изјаве педагошке теорије. Хоћемо да укажемо на тешкоће васпитања под околностима опште корупције, поткрепљујући то неколиким примерима.

Васпитачи, били они професионалци или родитељи и старатељи, долазе често у дилему којим путем да ударе, које зло од два да изаберу. Сваки лаик може увидети све тешкоће само ако је човек који осећа и посматра. Мора осетити извесну моралну депресију нашавши се у положају васпитача, на средокраћи између два зла. Јер — у то не треба сумњати — данас је веома тешко васпитати децу и спремити будуће људе и грађане. То је у истини, било животно питање свих времена и народа, само су неке околности биле повољније: поступало се како су то захтевале прилике и дух времена, како су обичаји наметали често варварски и неоправдано.

Данас је педагогија наука о васпитању. Она има своје прописе и формуле, по којима тежи да створи идеалног човека. Како је то све ништавно с погледом на број који подлежи таквом систематском васпитању! Био би из те пре[illegible]ног човека у овај свет пун преваре и лажи. Штета је што не можемо овде довољно, ма и најмање, да пратимо тог младог човека кроз овај свет, и да пређемо неколика страдања и разочарења која га на том путу чекају и недоспевши до очајања, којег ће на крају допасти тај педагошки објекат, срећући се и будући жртва лажи, преваре, злочина и срама сваке врсте.

Према томе апсурдно је образовати таквог човека, ако не би било илузорно постављен идеал све да он и није релативна ствар. Онда више није се нађе у положају старатеља и васпитача, будући човек са несвесним и надар да оцени прилике, неће моћи лако да се реши којим путем да се креће у својој узвишеној и пуној одговорности задатку. Јер, као што горе рекосмо, апсурдно је и опасно у данашње време спремити једног човека по обрасцу педагогије ако би у опште тај васпитаник био погодан да оваплоти педагошки идеал. Колико би јада живот донео таквом младићу а још више његовом старатељу, који би носио одговорност за те недаће и осећао се несвестан и кривац пред таквим деспотом!

Кривац, јер му је пружио најружичастије илузије да му их свет отргне и најпримамљивије химере да их живот разбије, учинивши га тиме богаљем за даљи опстанак у средини која га окружава. За живот који је такав млад човек себи сложио апсолутно нема услова а за онај своје средине нема подобности. Према овоме рекло би се да младеж не треба упутити [illegible]ма, што се у њеним случајима догађа, не систематичким по истом програму, него ревним примером, што непосредно и поуздано утиче. Можда би требало повести путем преваре, хипокризије или бар уклањања, испричавши им није за борбу ради егзистенције и постављених циљева, безобзирце на начине и путеве; ма пасивног или старијих, а ма и не био апостол макијавелизма, уме да процени живот и тешкоће своје средине и којом да створи могућност утешног опстанка, прилагођавајући га обичајима и навикама које одговарају тој средини. Разуме се да то никакав скрупулозан човек не може усвојити. Онда за таквог човека настаје неизлазна недоумица. Оне вођени на великој раскрсници, не могући да се одлучи којим ће путем ударити. Нити му срце допушта да своје васпитанике изложи злим последицама идеалног васпитања, нити му савест дозвољава да му осигура благодети једног скроз неисправног лажна себичног и несавесног живота.

(Наставиће се)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Незгода на железничком мосту

На железничком мосту на Орљави (пруга Земун Загреб) војничку стражу. Како је ту никакав ограђени крај, ове војнике што су доле у бараци сишли су се и у необазривости запалише барку. Пошто свака барак има 80 метара, настала је свађа тражења, те су многи већ поместили на више бој код моста. Неки дан се један војник исте страже утопио. Њих неколико војника су се по леду [illegible] су. Лед се под њима проломио, те пошто је вода ту дубока до два метара, један се утопио а четворица су једва спасена.

Дневне вести

Турски захтеви. По једном саопштењу „Келнишке Новине“ из Берлина, једновремено с руском нотом силама је предата и турска нота, у којој Порта пориче гласину намеру да нападне на Бугарску и изјављује, да *с обзиром на финансиско стање Бугарске свој ранији захтев од 150 милиона динара своди на 100 милиона динара.* Између захтева Турске и суме коју је раније понудила Бугарска остаје сада још разлика од 18 милиона динара. Држи се да ова мала разлика неће омести мирни споразум, у толико пре што Турска у својој ноти не говори ништа више о регулисању границе. Тиме се положај знатно поправио. *Сумњиво је да ли ће у таквим приликама у опште бити потребан састанак конференције сила.*

Владаново предавање. Како из Берлина јављају, д-р Владан Ђорђевић, који се сад бави у Берлину, држаће тамо пред изабраним гостима предавање о српском питању, у коме ће препоручити мирно изравнање спора између Србије и Црне Горе с једне и Аустро-Угарске с друге стране.

Турски одговор. На [illegible] силе да се задовољи са 100 милиона динара накнаде од Бугарске, Порта је, како јавља „Јени Газета“, решила да одговори, да се у финансиском питању може постићи споразум ако се признају Портина суверенитетска права на источну железницу и ако се и источно-румелиска граница поједини исправи.

Расположење Бугара. „Н. Сл. Преса“ јавља из Софије, да ни мало не одговара истини вест, као да је бугарско становништво одушевљено мобилизацијом осме дивизије, јер се нада рату с Турском. На против, у садашњим међународним тешкоћама бугарски је народ остао потпуно миран и трезвен и жели да се спор с Турском реши мирним путем. Овим је „Преса“ демантовала софиске листове, који су говорили о сјајном одушевљењу Бугара за рат с Турском, а њој се бар, као великом пријатељу бугарском, мора веровати.

Читуља. Провидно је после дуга и тешка боловања умро Пера Сокаровић, сопственик радње кафе „Позоришне Кафане“, у 46 години живота. Покојни Пера спадао је у ред наших најинтелигентнијих и најспособнијих гостионичара. Био је веома добар и частан човек те је за живота стекао велики број пријатеља у свима друштвеним редовима. Пре но што је дошао са радњом у Београд, држао је механу на Умци где је био дуго време и председник општине, и као такав уредио ону општину тако да је служила као углед другима.

У пок. Пери гостионичарски ред губи једног свог најистакнутијег представника а пријатељи његови доброг друга. — Погреб ће бити данас у 2 сата после подне. Стан: Митрополитова башта бр. 11.

Новинарске вести. Осим „Српске Заставе“ [illegible] „Отаџбину“, како веле, за неко време док се не расправи питање о забрани, која је стављена на штампарију тога листа.

Прослава. Јуче је у Врању на свечан начин прослављен 18. јануар, као успомена на ослобођење Врања пре 31 годину. Славио је 1 пешадиски пук „Књаза Милоша“ а и општина врањска прославила је свечано своје ослобођење.

Одпуштен. г. Алекса Јанковић писар III класе среза посавског округа београдског отпуштен је из државне службе на основу § 76 закона о чиновницима грађ. реда.

Ваљевске железнице. Путници који су јуче допутовали из Обреновца а датле железницом жале се да се вагони не ложе те путници пропадају од зиме. Осим тога да су путовали 7 сати од Ваљева до Обреновца. Људи се [illegible] оног пута, јер би пре колима дошли.

Железничка дирекција треба да доведе у ред ову пругу, да се путници по овој зими не злопате.

Послат протокол. Турски протокол, који је према споразуму Порте с Палавичинијем о турској погодби за накнаду Босне био послат у Беч, враћен је у Цариград, пошто су у њему нађене учињене неке измене. У Бечу се надају да ће Порта усвојити те измене.

Турско-бугарски преговори. Из службених цариградских кругова јављају „Икдам“, да ће Бугарска за недељу дана послати у Цариград делегата за преговоре с Турском.

Повреда границе. „Рајтеров биро“ јавља с Цетиња да су четири аустриска батаљона с неколиким топовима, наишав из Билећа, прешли црногорску границу код Војтине[illegible] и скоро за два километра продрли на црногорско земљиште, док их нису неколицина војника с једним официром претњама приморали да се повуку. Црногорска је влада уложила протест. У Бечу „не знају о томе ништа“.

Грегорићева изјава. У разговору с уредником цариградског „Тахидромоса“ рекао је цариградски црногорски посланик Грегорић, ако се једновремено с турско-аустриском погодбом не задовоље и српски захтеви, да онда треба очекивати страшан рат. Да победи Црну Гору, Аустрија треба да изведе 250 хиљада војника и од њих да жртвује 50 хиљада.

Полицијски указ. У министарству унутрашњих дела довршен је повећи указ о размештају среских начелника и писара. Указ ће за дан два бити потписан и публикован.

Нема лекара? И ако је општина објавила да се ноћу увек може у ма које доба наћи лекар, ипак тако ноћас га није било нигде. Једноме грађанину у Капетан Мишиној улици, због тешког порођаја био је потребан лекар и није га могао добити и ако је телефонирао неколико пута општини па чак и лично ишао.

Тек јутрос је успео да нађе лекара.

Председник општине треба да се заинтересује за лекарски одсек и казни дотичног лекара.

Опасна крађа. Ноћас је Коста Кајић, звани „Коза“ ковач, [illegible] у Немањиној улици бр. 34, обио сандук који је био закључан и из истог украо 100 дин. у сребру и никлу и један наполеон у злату па за тим побегао. Коста је ноћас ухваћен у рејону кварта теразијског и приликом претреса код њега је нађено 110 динара. Дело је признао.

Веридба. Катарина кћи Марка Ђуровића [illegible] а сестра Душана М. Вуковића [illegible] верила се са г. Драгутином Крајинским трг. из Младеновца.

Читуља. г-ђа Марија мати Данила Милосављевића бив. окр. благајника умрла је синоћ у свом [illegible].

Бог да јој душу прости.

Кажњени. Милан Зорић бив. келнер, Милан Милошевић, касапски радник и Зорка Јанковић собарица, кажњени су због прављења нереда са по 5 дана затвора.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

| Аустриски министар председник Бинерт нада се да ће моћи образовати парламентарну владу, чим се у парламенту сврши језичко питање.

V Због питања о угарској самосталној банци настала је политичка криза у мађарским коалиционим странкама, те је сва прилика да ће она у скоро доћи и до краха коалиционог кабинета. У мађарској штампи се већ живо расправља о томе.

У аустриском посланичком дому одбачени су сви предлози да се као хитни огласе закони језички и о националном спору у Чешкој.

☐ 15. и 16. о. м. у јутру били су у Месини јаки земљотреси с подземном тутњавом. 16. о. м. у јутру осетио се земљотрес и у Барселони.

†) У Ашабаду (у Русији) разбојници су из једнога поштанског кола однели 300,000 рубаља.

§ У Кијеву млада жена одрезала [illegible] од Чатаља.

(о) Нахад-паша [illegible] из Тоскане избачен је, те је [illegible] давно обустављено непријатељство.

Из суда

Господине Директоре,

Кад сте већ у броју од 17. ов. мес. почели износити у Вашем листу „специјалитете“ наших судова, молим Вас да ранијим случајевима додате и овај што ћу Вам ја саопштити, а све ради боље илустрације рада наших судова.

Ствар је у овоме: Актом од 12-I-909 г. тражио сам од пирот. прв. суда забрану на покретност Цуле Ђорђевића и ост. из Пирота и суд пиротски одбрани ову забрану решењем својим од 12-I-1909. бр. 554; чији диспозитив гласи: суд

Решава:

Да се тражена забрана на означену покретност дужника одобри и одмах уђејствује, *а од тражене забране за обезбеђу 24 динара на име писања акта по траженој забрани молилац се одбија као од тражења* **недопуштеног**.

Потписани: Председник, Судија
Ср. Ковачевић

Писар
Д. С. Живановић

По логици овога суда излази да бих ја требао за тражењем скаге уверење од надлежне власти да сам заиста ја писао овај акт *кога суду подносим* како не бих био одбијен од тражења награде за писање истога *као од тражења недопуштеног*.

Мислим да овоме не треба коментара.

Поздравља Вас
Мих. Маринковић
адв.

КРУШЕВАЧКА ХРОНИКА

Једна жртва

Крушевац, 18 јан. 1909

Јуче је крушевачким бравским нра[illegible] рођаке грађанство [illegible] вести да је [illegible] [illegible] „Јосиф Перовић“, обуставила своја плаћања и предала [illegible] суду. Ова фирма, која ужива [illegible] своја [illegible] грађанства и трговачких кругова, нада је ово права жртва неисплаћених радњи фирме „Стефановић и Гавриловић“ [illegible] трг. из Београда.

Има су продуцирано исплаћене менице, које је горња фирма [illegible], али које су [illegible] „Удружење“ задржали „Стефановић и Гавриловић“ [illegible] у [illegible] П. [illegible] која је [illegible] и трајно.

Највећа и мерна сума, која би била исплаћена [illegible] Браћа Алкулаи трг. из Београда [illegible] за 31. марта тек. год. од 1900 (?) [illegible] Ова трговачка [illegible] у овом [illegible] [illegible] трговине [illegible] [illegible] поверилаца и то [illegible] [illegible] Алкулаи [illegible] Трговачко Удружење [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Опште је уверење и вера да београдски трговци, [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

На завршетку сазнајемо да су у Трстенику, Краљеву, Чачку и Ужицу [illegible] фирме, чије је [illegible] Стефановић и која их је упропастила „удружена истина“.

Забринутост овога и овај [illegible] чему води све.

Загорица

Из војске

Несавесности

Из Крушевца нам пишу:

У пад. XII. пук. сир. командир није све у своме реду. Тамо се врше разне неправилности и злоупотребе у погледу позивања резервиста на вежбу, отпуштају се способни као болесни и т. д. а све за готове паре. О овоме постоје небројени докази.

Ова је појава у толико важнија за осуду, што се све ово врши на рачун одличног официра, потпуно честитог и некористољубивог човека, пот пуковника Лазара Белозанића, који о овоме ништа не зна, јер му ни у сну не пада на памет да посумња у своје потчињене.

Скрећемо му овим пажњу на оно што се у његовој околини ради, а ако не помогне ни ово, изнећемо доказе.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

рађене по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

Госпођа Пулајонова узета је на саслушање на покајничкој клупи 5. јуна 1679. Главни тужилац предложио је за њу мучење и погубљење на Гревском тргу, али условљена на овако слаткој смрт госпође Бренвилијерове још је живела у срцима судија и у њима готово отзвала презир. Госпођа Пулајонова показивала је још више љубазности и вере у милост Божју, бадаву радосну предмност. Потресеност оних људи према бедној је толика да се нису могли одлучити да ову дражесну главу повере целатовим рукама. „Ова дама — вели протоколиста Саго — која је имала бескрајно много духа, мало је марила за смрт и кад је видела да је не може избећи, показала је за све време саслушања тавно присуство духа да судије нису имале муда ко да јој се диве и за је у исто мах оплакују.“

Ла Рејни пише да су судије „биле дирнуте њеним умом и њеном лупкошћу, којима је она са своје покајничке клупе описивала своје бриге и своје злочине“. Комесарије — вели Саго — нећали су пуна четири часа, јер се свако од ове господе, нарочито они који су се интересовали за ту даму, промажили ако не за ослобођење Пулајонове, оно бар као олакшице за ствари, за које је била оптужена, а да се при томе не учини очигледна повреда правде. Господин од Фјебеа био је тај који се највише око тога бавио и употребио сву снагу своје речитости, а он је и спасао живот Пулајоновој надобивши за своје мишљење трећину судија, који су пре тога гласали за смрт, што је био повољан знак за даме Дрекову, Лефероновy и друге пријатељице, и доиста је конобрата свом пријатељском била блага.

„Највећа тешкоћа — додаје Ла Рејни — била је после тога у томе, да се госпођа Пулајонова утеши кад је видела да је осуђена само на прогонство а не на смрт, као што се сама надала па то рекла и пред судијама изражавајући већ своју радост, што ће тако покајати своје грехе и бити ослобођена свих својих мука“. На властиту молбу мајке жене њене је казна, по заповести краљевој, краљевским тајним писмом посвштрена премештајем у осуђеничку колонију у Анжеру“. — Међутим Ла Ривијер, као да ништа није ни било, оженио се госпођом Колињијевом, пошто је постала матером. Наравно Бене Рабитен и његова кћи, којима су се поступно отвориле очи о том чистом господину нису дуго разбили да опет ресину ту везу, али се дукова лија бранила, те је госпођа Ла Ривијерова била принуђена да му одреди велику пенсију, само да га натера да је остави.

Отмени свет пљескао је од задовољства што је ослобођена госпођа Пулајонова, док се на против сетни грађани мрштили и то с толико већим правом, што је не дуго за тим госпођа Ребије, удовица Бриве, осуђена с највећом строгошћу, и ако није била крива од госпође Пулајонове, Дрекове и Лефероне. Она је била удата за једног имућног грађанина из Пор-Сен-Ландри у Ситеју. — Господин и госпођа Бриве често су имали код куће госте, јер се код њих лепо свирало. Флаутиста Филбер Ребије, прозван Филибер, краљевски дворски музичар, који је тада био веома омиљен, обично је код њих свирао. Бриве је фантазирао за флауту, што му се допадао његов талент, а госпођа Бриве што јој се допадала његова личност. Пошто се код тог [illegible] мужа изврсно ручало а жена му је била дражесна, уметник је на ову дво губ част одговорио веома одушевљено. Срећа би била потпуна и уз дупле тонове флауте дуго би трајала да Бриве, у тежњи да се приљуби тако пријатна музичара, није дошао на мисао да му понуди своју кћер са знатним миразом и да Филбер, одушевљен миразом и ћерком, није ту понуду примио с највећом радошћу.

(наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бравско позориште

Вечерас се први пут даје комад:

Српско-арнаутска рат!

Слава је препоручи излазак на овај комад, јер је публика уверена, да ће имати да види веома интересантне сцене. Посета ће бити обилна. —

Рушкић код Браве.

У уторак, среду и четвртак гост је Рушкић са трупом у Бравском позоришту. Репертоар доносимо накнадно. —

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Велики везир изјавио је јуче неколицини балканских дипломата, да усвајање протокола споразума аустро-турског неће у Цариграду наићи на тешкоће, као и да се нада, да ће се турско-бугарска зевра наравнати.

Из јучерање дебате у парламенту излази да је већина у парламенту састављена из противника Бугара. Више посланика су изјавили, да Македонији искуцевају добро уређени судови.

Министар војни поновио је своје наредбе II и III корпусу, да строги надзор врше на бугарској граници ко да на-

„Неологос“ јавља, да су услед свађе у једном предграђу између Грка и жандарма Курда, Грци нападнути од Курда. Десет Грка је убијено, а Курди су још опљачкали и више кућа.

Беч. Протокол аустро-турског споразума са извесним изменама овде учињеним враћа се данас у Цариград.

Цариград. „Сабах“ доноси, да су војници, који су се побунили, тражили да им се изда остатак не издате плате. Више од 100 ђака војне академије биће стављени пред војни суду.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(156)

XXXIV

Улица де да Ћа

Да спречи проливање узаврела мајући [illegible].

Насмејао се помирен са самим собом. Убиство је било усвојено, решено.

Она тада постаде чудновато мирна.

Цела је њена душевна борба трајала неколико минута. Смрт Монморансијева изгледала јој се тако рећи у истом тренутку као и смрт Девадова. Она је себи видела како убија мајшала у истом тренутку кад и свога пријатеља, свога драгана како се сама не[illegible] бележити.

Алиса уђе у кућу и у собу из које је мало час изашао Девадо, скиде са зида један снагу ножем, не женску играчку, већ убилачко нож са јаким сечивом и сигурном дршком.

Она узе оружје у руку, као што је гледала да ради Шмиљоара кад је било на двору Јована од Албрета сечиво своје у рукама са врхом окренутим на ниже.

И тада без устезања, без блебедаве на лицу, она пређе собу у којој је Хенри био затворен и отвори је левом руком.

Маршал је био високог стаса.

С тога она беше одлучила да га удари кад обоје буду села, једно према другоме и кад почну мирни разговор. Тада ће се нагнути ка њему и пробошће човека од кога ће у том тренутку бити вољена.

— Паша добро, рече она у себи ће одржати, уверавиће да неодита није чуо и док буде тим заузет ја ћу улучити згодну прилику.

Прву реч маршала од Дамвила било је:

— Треба да вам кажем, Алиса, да сам чуо све што се овде говорило.

Она стаде пренеражена. Она је била предвидела све сем тога.

Једним очајним покрет мамаше јој се. У том покрету руком јој се видела и маршал виде како се засветли нож.

За једну секунду он се замисли. За тим јој приђе [illegible] и рече мирно:

— Треба да вам кажем госпођо да ја имам на себи [illegible] кошуљу коју никад не остављам и о коју би се сломио ваш нож. Алиса, Алиса било би бескорисно да покушавате да ме убијете.

Али се нагло пребаци ка вратима и затвори их. Она се наслони на та врата и одговори:

— Јако жалим што сте видели нож јер ме то приморава на тешку борбу, у којој ћу тешко победити али је сам принуђена да вас убијем. Дакле, господине, ја ћу вас убити. Ја мене, знам да умрем под вашим ударцем но да вас пустим да одавде живи изађете.

Она више није крила свој нож, већ га узе чврсто у руку. И скривајући руку испружена лежерно на врата, мало бледа у својој белој вуненој хаљини, она погледа маршала неустрашивим погледом.

Хенри од Монморансија седе ка се.

Само то истинско дивљење није се односило толико на храброст младе девојке колико на необичну њену лепоту у том ревнту.

За тим погледавши око себе, он се за [illegible] њене намере тако да између њега и Алисе дође сто.

— Алиса, рече он тихо међу нама не би био ни мало сумњење.

— Знам рече она страховито мирно; убијте ме ако хоћете; један од вас двоје мора погинути.

— Нити ћу убити ја вас, нити ви мене. Ако будем морао да дигнем руку на вас да бих себи отворио пут, ја ћу се задовољити тиме што ћу вас разоружати и прећи ћу се учинити вам никакво зло. Али се никакво није задати да ћу вас убити.

Она задрхта. Тон речи он је показао да је корио веома одушевљено.

— Али, продужи он, ако ме приморате да употребим силу, ја вам изјављујем да ћу се сматрати слободним да се послужим оним што се буде свидело тајнама које сам чуо, чим будем прешао праг ове куће.

Страховита претња сруши Алису. Али је то за мало трајало. Она опет мирно погледа пред собом и на очију јој синуше муње!

Истим својим мирним и свежим гласом Хенри продужи:

— На против, ако успемо да се споразумемо, ја ћу све предати потпуном забораву и дају вам своју часну реч, коју никада нисам дао узалудно, да можете бити потпуно безбедни. Чекајте Алиса, немојте се мицати с места, као што се ни ја не мичем, пустите ме да вам објасним све што мислим, па онда судите... Дакле ово вам дам своју реч да ћу све заборавити!

Она одмахну главом.

У том покрету коса јој се распустила и падоше на рамена.

— Ја не верујем у вашу реч, рече она испрекидано и кратко, да сте сам Бог не бих вам веровала!

Хенри лако пребледе.

Он виде да осећа пред неким непознатим страх пред том женом која ј била одлучена да убије или да погине.

Он дубоко уздахну и продужи:

— А кад бих вам дао јемство? Живот твоје! Слушајте, не разговарамо као пријатељи.

(Наставиће се.)

ЈЕЛЕНА — ПЕРА РАЂЕНОВИЋ

и

Славорад Јованович

[illegible]

венчани 11. јануара 1909. год.

Аранђеловац. Београд.

ВИНО

[illegible]

Од данас имам свој вештачки уређени и засебни ЖИВИНЕ.

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible]

Телефон бр. 48. 13 16—

50.000.000 ПРИТНИ (ТАЧКЕ)

на старих бачава пепаве за винограде имам на продају по умереној цени.

Продајем и на мање ко-

Димитрије Р. Димитријевић

27 Смедерево. 2—10

Ученик за бојење [illegible] је [illegible] Душана Тодоровића Прав.-Срп. Лиферант Лиферанта. — Београд.

Кувар који је радио дуже [illegible] [illegible]

Данило Костић

[illegible] 1-3

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. д. и ниже јевтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и осталих артикала јевтино.

С поштовањем

Добр. Т. Атанацковић

[illegible] бр. 3. — Телефон 275.

ПРОДАЈА НЕПОКРЕТНОСТИ

На дан 27. ов. мес. у 9 часова пре подне [illegible]

Продаја ће се обавити у дућану [illegible] Драгомира, који постоји на углу Влајковић и Кнез Данилове улице. 28 2—2

ИЗДАЈЕ СЕ СТАН ЗА САМЦА

са намештајем и без у отменој кући. Засебан улаз из Кнез Милетине бр. 7.

ПРОДАЈЕ СЕ НАМЕШТАЈ

Због пута продају се: 2 спаваће собе, 1 соба 1 трпезарија и 1 кујнски [illegible] од 10 до 12 пре подне. Кнез Михаилова ул. бр. 18 I спрат. 82 2—5

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

[illegible]

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас [illegible] Српске кујне са пастрмом, Пршута, Ћевап на ражњу.

[illegible]

Опслуживање „КОМИЊАК“ [illegible] по 30 п. пара.

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

[illegible]

Цене су једне за свакога!

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА

И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

[illegible]

679 10—30

Против [illegible] „ГРОЗНИЦЕ“ [illegible]

БИЉНИ СОК

[illegible] Цена 2·40 п. д.

„Nerolin“ [illegible] Цена 4 динара.

„Saparin“ [illegible] Цена 2 динара.

„Биљни теј“ [illegible] „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ПОУЗЕЋЕМ

Адреса: Апотека код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд

Музички инструменти

и то

[illegible]

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

[illegible] Београд

[illegible]

2020—30

[illegible]

† ПЕРА СОТИРОВИЋ

[illegible]

[illegible] у 46-ој години свога живота.

Погреб ће бити у 2 сата по подне.

Опело у Саборној цркви.

Стан: Митрополитова башта.

[illegible] 1909 год.

Београд.

[illegible]

[illegible]

† МИЛИЦА

[illegible]

[illegible]

[illegible]

„Мали Радикал“ Штампарија Гавр. Димовића и Комп. [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | УТОРАК 20 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА ДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 20. | Телефон 821.

САВЕЗ БАЛКАНСКИХ ДРЖАВА И АУСТРИЈСКИ СЛОВЕНИ

од др. Николе [illegible]
народног посланика у аустријском Рајхсрату

I.

Сав данашњи живот поставља ово питање:

— Како да се понашају аустријски Словени спрам савеза балканских држава, савеза што га пројектира руска дипломација?

Покушаћу, да дам одговора на то питање.

Не гледајући на то, што сва антисловенска штампа из немачког и мађарског логора у Аустро-Угарској већ неколико десетина година уверава своје читаоце, да „сви" у Европи желе, да очувају на Балкану status quo, а само се Русија заноси дрским сном, да Балкан у што краћем времену створи својом губернијом — ипак нам горка стварност доказује друго нешто. Историјски догађаји из XIX и почетком XX века красноречно нам тврде, да нико тако потребно не жели што бржег распад турске империје, као што то желе ратоборни агенти немачког „Drang nach Osten."

Рано или позно, тек једном ће Германија и политички покорити европски Исток, а то ће учинити онда, кад хладни немачки рачун буде мислио, да је томе време. Сада се та област и иначе налази под економском влашћу немачком, из које јој није лако [illegible] се.

Кад је тенденција политика Бизмаркова, са својом одличном цртом „дрскошћу у иницијативи" (ово је особина политике наполеонида) имала не само уједињење Германије, већ и стављање Турске на чело немачког савеза, њој се у исто доба имало, по широко замишљеном плану, поставити и за противницу турске империје, за Аустрију. Та је политика спремила Аустрији Садову 1866 год.: уништила је значај Хабзбурга у немачком савезу и избацила Аустрију из тог савеза. Пруска је, као држава која хоће да има хегемонију у немачком царству, морала осигурати Аустрију и учинити је другостепеном немачком државом. Али мудра Бизмаркова политика није хтела да квари са Аустријом, јер је Аустрија била потребна Пруској ради провођења германизаторских планова на Истоку. Берлински кабинет сматрао је, да ће свој положај у Немачкој најбоље утврдити, ако Аустрију гурне на Дунав на Турску, и ако убеди своју суседку, да је и њој рачун, да се једном за свагда одрекне претензија, да буде прва немачка држава. Она мисао чешће се путем појављивала у немачким листовима седамдесетих година: Аустрија треба да германизује Словене, да створи нову дунавску империју, а Германију нек остави Пруској. Аустријским немачко-мађарским политичарима допала се та мисао тим више, јер су почели схватати, да губитке Венеције и Ломбардије надокнаде у словенским државама. На основу овога аустро-немачки политичари ступили су у споразум са Мађарима. Тако је створен аустро-угарски дуализам, савез немачко-мађарских елемената, јединствених „обилних" политичких фактора у држави.

Дуализам је имао циљ, да створи хегемонију над потлаченим словенским становништвом: у Аустрији у корист немачког живља, а у Угарској у корист Мађара. Овај споразум је ужасан [illegible] заборављеним, заплашеним и сплетеним у своје племенске свађе аустро-угарским Словенима.

У осталом овај систем дуализма није донео Аустрији никакве користи, ни у економном ни у међународном односу. Али је он принео несумњиву корист Берлину, јер је учинио Аустро-Угарску пригоднијом за извршење германских планова. Аустро-Угарска има да буде на Балкану авангарда немачког Drang-а, и да из нутра нађе кесење за [illegible].

II

Што се тиче спољне аустријске политике, то се јасно види, да она, у току последњих 30 година, стално ради за Берлин. Узмимо за пример макар, рецимо један од последњих политичких догађаја речимо санџачку железницу и анексију Босне и Херцеговине. Од ова два догађаја унутрашњи положај државе ништа се није побољшао. Напротив, барон Ерентал бацио је нову јабуку раздора међу Аустрију и Угарску. Слободно кажем, да ни највећи непријатељ државе Хабзбурга не би је запетљао у тако непријатну историју, као што је то учинила немачко-мађарска дипломатија.

Проглашење анексије Босне и Херцеговине произвело је код Јужних Словена утисак германизаторске вивисекције српског организма. Независна судбина њихове браће у Аустро-Угарској није им предсказивала ничега доброг ни утешног за будућност.

А међутим Аустро-Угарска није смела остати искључиво немачко-мађарска: *она мора бити и словенском, или је неће бити.*

Народи нису дипломати. Лукавим сплеткама дипломата не осветљују се народни болови. Народна жалост не лицемери: она је груба и грозна стварност, јер је правда, и тражи правду себи самој, не само у погледу сучешћа, већ и погледу дела. То су требали да имају на уму руски и аустријски дипломати не само при закључењу мирцштегског договора, већ главном сада при решавању босанског питања, изазваног [illegible] барона Ерентала.

Руски дипломати исправиће погрешке својих претходника спрам балканских Словена, ако употребе сав свој утицај, да се уз припомоћ Енглеске и Француске оствари тако симпатична са словенског гледишта идеја: „Савез балканских држава". Наша дужност нас аустријских Словена, да дајемо поуке нашој браћи на Балкану, шта им ваља радити.

Њих је учинила сложним и енергичним тешка судбина, која их је постигла не само у њиховом политичко-културном развићу, већ и у питању њиховог опстанка. Зато ће они умети остварити своје жеље. Сва лукавост дипломације и сва обећавања уседелих кума и пре данас не постизавају код њих ништа већ их чине све више подозривијим и обазривијим.

Ако би се ми аустријски Словени питали за мишљење о намераваном зближењу балканских држава, ми бисмо, место сваког одговора, из дна своје душе пожелели, да се та мисао што пре оствари, и да тај савез буде искрен и братски, савез подједнако храбрих, и подједнако настрадалих народа на Балкану. Тај би се [illegible] онда, кад би и брат Србин и брат Бугарин оставио на страну бар за часак, све преговоре, и кад би, чувајући свако своју национално-културну независност, почео јавно исповедати, да је у свих њих један и исти *заједнички непријатељ*, коме је гесло „Slavam delendam esse". (Славију треба уништити).

Не подлежи сумњи, да ће и обнављана Турска са симпатијом примати ову мисао. И младотурски покрет, који из свих сила ради на унапређењу османске империје, прве непријатне ударце добио је са те стране, која прети будућности Словена. Турци не треба много да мисле, па да донесу повољну одлуку. Турска на свет срца треба да поздрави овај савез, јер ће бити задатак, да избави Балкан од навале Михела.

III

Однос Аустро-Угарске спрам будућег савеза балканских држава биће мешано односа Русије спрам Аустро-Угарске, чија је политичка судбина у тесној вези за будућношћу Русије. Може бити доћи ће време, кад ће немачко-мађарска дипломација, која се до сада није обзирала на жеље немачког народа, признати своју погрешку. Али Русија, као највећа словенска *независна* држава, неће допустити, да аустроугарска дипломатија и даље, као што је до сад радила, интригује на Балкану.

Аустријски Словени треба да се спрам савеза балканских народа определе по начелима новог, или боље рећи обновљеног словенског покрета — неославизма. Ми не смемо заборавити, да ми (аустријски Словени) не смемо томе покрету дати ни најмањи тон аустрословизма, јер ће мо изгубити симпатије и помоћ браће из Русије и са Балкана. Треба сваке одмах и то помислити, да се приближење Словена једним к другим може извршити само на основу равноправности и признања самосталности народних држава, у којима живе Словени.

Последњи догађаји стављају словенској већини у аустријском парламенту један обавезни задатак, да употреби све силе, да аустроугарску дипломацију ослободи једном пруског туторства. После тог ослобођења доћи ће сами по себи добри односи не само са балканским Словенима и с њиховим савезом, него што је главније и с Русијом!

ЈУСТ И НАРОДНОСТИ

Садашњи пресседник угарског сабора Јуст, који све више задобија политички утицај, неколико пута изрекао се у корист споразума и мира Мађара с немађарским народностима у Угарској. Сад румунска „Трибуна" доноси разговор Јустов с једним румунским послаником. Према том саопштењу „Трибуне," Јуст је [illegible]. Очекујем да ћете ми у том мом настојању помоћи свом снагом. Шта велите на то?

— Шта велим на то? — упита посланик. — То би била велика ствар. А ти знаш, претседниче, да кривица није до нас.

— Знам, — одговори Јуст, — кривица је до вас. Али ја желим с вама постићи споразум на основу права и демократије, па ћу владаоца известити о томе, да је једна од најглавнијих тачака мога програма споразум с вама.

Јуст се тада упустио с послаником у дебату и неколико пута нагласио, да ће владаоца известити о том смеру.

Полуслужбена кореспонденција доноси је на то саопштење овај демант:

„С мериоданог места овлашћени смо изјавити, да председник сабора у последње време није разговарао с народним посланицима и да пред њима није дао никакве изјаве о томе шта ће рећи краљу."

Тешкоће савременог васпитања

(наставак)

Колико се лутало тако борило и какве је мучне борбе издржало! Колико је њих страховало? Колико се родитеља кајало!

Извесно да нигде није тако тешко пронаћи ону многотражену „златну средину" као у питању васпитања. Догађа се да је погреше баш они људи, који су о томе најмање размишљали, сасвим без икаквих планова — по инстинкту.

Какву тешку ситуацију може да створи такав велики задатак у вези с посматрањем данашњег друштва и искуством, и у какво душевно стање може да доведе какво интелигентно и осетљиво створење, које је кадро да појми ту велику задаћу и тешкоће његовог извођења, послужиће нам за пример смрт једне жене и белешке, које је оставила та интелигентна особа.

Да смо само те белешке овде изнели, без икаквог коментара, па би свак ко их прочита, могао добити слику данашњег друштва и осетити тешкоће велике задаће васпитачеве, пред чијом величином један дух ма чим узрујан, мора да клоне и да се склони на крајности, које не може свак да оцени правилно. Нећемо се упуштати у оцену душевног стања поменуте особе — оно ће се јасно видети из самог написа — нити узроке која су му претходила. Хоћемо да напоменемо само да нам се не пребаци што узимамо за пример лице, које — ако није било у абнормалном стању, оно је у ексклузивном. — Само то стање потврђује наше наводе. Јер само једно сенсно, осетљиво и интелигентно лице, могу околности у вези с тако великом празнином довести у извесно ексклузивно стање. А овде и јесте реч о таквим особама. Они што не бирају путеве и начине за васпитање своје деце није [illegible] споредне, пошто овај напис има за тему лица која озбиљно узимају и свестрано посматрају задатак васпитања.

Г-ђа Х. у чији интелектуални живот нико није завирио, чије борбе и колебања свет није сагледао, па чак ни они који су јој били најближи, пише:

„Дело које предузимам, донеће ми ослобођење физичко, ослобођење морално, у противном — свршетак. Ја то добро знам и не бојим се, јер ми је познато да то могу бити муке од неколико тренутака на супрот мучном целог живота, колико мени у опште још предстоји да живим. Колико ми је потребно да изразим своје мисли, осећање ових тренутака, толико желим да ми смрт не окружује лаж. Ако се кога тиче мој живот или смрт, ове белешке послужиће му да осветли последње тренутке моје и побуде на дело, које је било узрок ове превремене смрти.

Морам признати да имам неодољив страх од порођаја, али је он ништаван према страху од огромне задаће материнства. Ту се хоће велика мудрост.

Никад не бих могла пристати да ми дете буде какав му је отац, али тек не ни каква сам ја.

Што је најстрашније, у детету могу бити две супротне природе с противречним тежњама, с поступцима и осећањима која би вечито стајала у опреци. Атавизам мога детета био би кобан. Знам да би то дете, наслеђем од оца, инстинктивно падало у погрешке а после горко испаштало ова осудом своје савести коју би од мене наследио. Не бих могао поднети да гледам ту страшну и безизгледну борбу, то падање и мучно подизање преко јада и страдања. Па ипак, кад бих ја ту био као потпора и помоћ, али осећам да ми не предстоји дуг век. То дете остављено само на немилосрдном оцу! Тај човек без скрупула упутио би га животу какав је и сам провео. Каква морална беда! То је мисао коју не могу да поднесем. То је ако буде син. Ако буде ћерка онда је још жалоснија судба. Била би усамљена и остављена самој себи, вероватно с клицом рђавих склоности. Усамљена деца рано сазревају. Какве сам патње чекају сирочад? Њих нико не помилова осим среће. Све туге, сва разочарења њима су намењена. То је судбина сирочета. Сад ако то сироче има нечасту крв свога оца и не умрљану савест своје матере какав ту судар настаје, какве моралне кризе.... Ако наследна морал матере буде у превласти, остаје вечито одржање, поред борбе са собом и светом: редом једно искуство више, један сан мање, док не остане суров голотињи живота, без дражи и смисла, што најзад одвади тупој апатији.

(наставиће се)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Срби и Хрвати

У Загребу је држана конференција између представника загребачких хрватских странака и далматинских посланика који се бave у Загребу. Срби нису дошли на конференцију. Далматински су посланици изјавили, да би за хрватски народ сада била најбоља закључити споразум. Због тога су предложили да се све хрватске странке на основу хрватског државног права уједине у једну властиту коалицију, која би за тим имала ступити у везу са Србима те да их задобије да се заузму за присаједињење Босне и Херцеговине Хрватској на основу хрватског државног права, за шта би им се признало српско име, застава, ћирилица и потпуна црквена и школска автономија. Заступници Старчевићеве странке изјавили су да не могу примити те предлоге, јер пре тога мора о томе одлуку донети њихов клуб.

Још једна жртва

Поштовани г. Уредниче!

Поводом чланка, који је у Вашем цењеном листу под насловом „Један велики пад" изашао, молим Вас да у Вашем цењеном листу дате места и овим неколиким редовима.

Пад те београдске фирме повукао је собом и у нашој вароши једну дугогодишњу и уважену фирму: *Илија Димитријевић и Синови*. Узрок је паду овдашње фирме, нечасни поступак Стефановића и Ранковића. Служећи се услужним меницама, које јој је овдашња фирма могла дати само као уваженој и врло сигурној фирми, у вредности од 15.000 дин., она је то поверење прокоцкала, те су менице морале доћи овдашњој фирми на исплату, што ова, разуме се, није могла учинити, те је и пре, но што су јој поменуте менице и дошле на исплату, морала у корист кредитора предати кључеве суду.

Ја само жалим, што је на овако невин начин морала пропасти једна угледна фирма у нашој вароши, јер је сумњиво да ће се до равнања моћи доћи, ако исте менице и даље остану као дуг.

Унапред Вам благодарим на предусретљивости и остајем с поштовањем

Пожаревац
18. јануара 1909 год.

Пожаревљанин.

Још једна слика

Из пословања самосталског самоуправног одбора окр. моравског

Окр. одбор за округ моравски, продавао је 12 новембра 1908 год. у Ћуприји, а 19 новембра 1908 Алексиначке станице јавном лицитацијом. Новац од добивене продаје, окр. одбор је послао благајни окр. 5 децембра 1908 год. но без икаквих докумената, *већ само суму од 2402·40 динара*. Месни контролор за окр. моравски, ставио је своју примедбу, да треба предати новац са документима и протокол лицитације. Но окр. одбор не хтеде ово, већ у два правца, доказивао, како мисли да је окр. [illegible] „свој богова слава", — но до данас није доставио протокол лицитације, већ сада, нашао се у [illegible], покрао пола једног кућа, те ове [illegible] о времена стоке и чланова њихово што би самоуправно тове лицитације јер окр. одбор нема.

Како не желимо да будемо [illegible], овим заинтересованим читаоцима да је [illegible], а ову је лако [illegible] казати.

На неких три века, а главније [illegible] опет одбор напредњака власт се чини месеци. Да не би овако и даље ишло, ми упозоравамо *народне посланике окр. моравског* те да они се изјасне министру [illegible] рачунајући ли да је то напредњачка власт [illegible] у окр. одбору окр. моравског. А ако зна, је ли за предузимала и нисле ли шта одлучити, те да се [illegible] окр. [illegible], и врати јој се све оно то је на ње [illegible] без икаквог изузетка. Као и то, да ће [illegible] вратити окр. каса *суму од 739 динара*, коју је издао гр. [illegible], по решењу госп. мин. унутрашњих дела од 2 новембра 1908 г. ПБр. 20013 на су право није имао.

Напредњак

Дневне вести

Не дају. Све су партије биле сложене да бив. министра ђенерал Степу Степановића што није био допуштено бра у спремању војске. Зато је г. Степа и пао под општом осудом Скупштине.

Сад кад је дошао ђенерал Живковић и почео предузимати најобилније мере за материјалну спрему војске — фузионаши се буне! И то баш фузионаши, који су се за последних 4 месеца највише разметали својом ратоборношћу и расположењем за акцију, и чији је шеф предложио чак ону ратоборну резолуцију коју је Скупштина усвојила.

Сад кад ваља одобравати г. г. Пачу и Ст. Протић устају отворено противу кредита! Г. Пачу налази: да је финансијска снага земље исцрпљена јер се, вели, она налази у добром стању само кад је он, г. Пачу, министар!

Видећемо, како ће Скупштина примити ту „теорију" г. Ст. Протића, којој је инспиратор г. Пачу.

Опет почиње. Цео свет већ види да наша парламентарна ситуација клима к'о сврака на колу. Не може никако да се нађе никакав излаз и да један пут престане тај гнев о кризи, који само повлачи за собом и гласове о распуштању Скупштине. Тако да данас у опште нико не зна шта ће бити сутра? Свет се чуди: шта је овим људима, те не гледају оно крупно питање у коме почива опстанак целе расе, него се завађају око личних размирица? Да ли збиља радикали не умеју ништа друго, но мућкати некакве преговоре и споразуме партиске?

Сад влада осећа да Скупштина завиње на сваком кораку и појавила се жеља: да се увуче који рачун фузионаша у владу. Министар финансија г. Мила Павловић непрестано поговара да иде, и фузионаши желе да на његово место угурају г. Ст. Протића. Г. Андру Николића опет „желе да виде отићи" све без разлике партије. Тај је доживео дивну слогу! Г. Андра ће се морати уклонити, али се само још труди да још „збрине" свога рођака г. Драг. Јанковића. Чим и за њега изиђе указ, г. Андра ће моћи „умријети с миром!" На место г. Андре фузионаши одређују г. Љубу Јовановића.

Признаје Србе. У свом меморандуму о захтевима хрватске странке права, Стјепан Загорац говори у нарочитој тачци и о односима странке према Србима. У тој се тачци вели: То је (Срби) један део становништва хрватског од 60.000 душа али не сви искључиво православне вере (23 процента укупног становништва у Хрватској), који се признаје као српски народ. Тај се део становништва служи језиком, који је с хрватским језиком идентичан. Хрватска странка права признаје том делу становништва српско име, [illegible] али од њега тражи да себе признаду као хрватске држављане, који су са свима осталим равноправни."

Накнада Србији. По једној депеши из Петрограда, као се у тамошњим политичким круговима долазије да је поново набила мисао, да се Србији да накнада у грађењу железнице преко Призрена у Бар, чим би Србија изишла на море.

Изјава вел. везира. Велики везир Ћамил паша изјавио је цариградским дипломатима, да неће примити никакве савете да се [illegible] усвоји споразум између Турске и Аустро Угарске. Он се нада, да ће се мирним путем решити и сукоб, који постоји између Турске и Бугарске.

Ризов о положају. Бивши бугарски дипломатски представник у Београду а сада у Риму, Димитар Ризов, разговарао је с једним новинаром о турско бугарском спору. Између осталог Ризов је рекао, да је спор настао због тога што Турска присваја себи Кирџалиски округ, па га је просто хтела заузети. Што се тиче вести „Винер Алгемајне Цајтунг" да је Бугарска вољна дати 200 милиона пијастре, Ризов је рекао да је Бугарска понудила 82 милиона, а највише би била вољна дати 92 милиона динара. Турска тражи 150 милиона, а ако би бугарска влада толико дала, изазвала би жестоку реакцију у народу. А ако Турска није задовољна с 92 милиона, по жели ићи „casus belli", Бугари ће бранити своје и мобилизација ће се извршити уз народно одушевљење.

Ристина посла. Г. Риста Одавић и опет је измислио један начин да понизи глумачку уметност. Решио је да приреди у корист глумачког фонда — мислите какву ретку представу са каквим концертом? Боже сачувај! Не то него — бал и то бал у Позоришту. Знате нема београдска публика прилике да се наигра, па се решио г. Риста да јој прибави то ретко задовољство.

И тако ће сад за глумце и њихове породице да се — танцује, место да уживамо у каквом згодно инсценираном комаду протканом лепом музиком, наићићемо од [illegible] оркестра.

„Хипотекарна Банка". Питање о „Хипотекарној Банци" које се мислило на брзу руку решити у Скупштини почело је све више интересовати нашу јавност и у колико то интересовање расте у толико јаче избија на светлост факат да они који траже повластице за ову банку нису никаква „солидна група са 200 милиона капитала" него једно обично командитно друштво са неуплаћеним капиталом од 2 милиона које сад овде, код нас хоће да ухвати фластер у виду повластица за рачун, коју је постојало у Швајцар-

---

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превод с француског

(138)

XXXIV

Улица де ла Кош

Ја сам дошао да тражим од вас услугу. Хоћу да вам кажем искрено шта сам мислио мало час и шта сад мислим. Ви ћете ме сад лепо саслушати, је л' те?... Да... ја то видим по скупљању ваших обрва... Дакле, ево у чему је ствар, Алиса: Ја видим да сте ви у страховитом љубавном очајању. Ви сте били моја љубовница. Док сам вас ја познавао ви сте били увек хладни и срце вам је било непоколебиво. Сад видим да сте се јако изменили. Кад сте према мени заузели тако непријатељски положај значи да љубите свом душом, свим срцем својим! Алиса, ви мислите да ја хоћу да се користим оним што сам чуо. Ја вам кажем ви нећете да спасете ни краља од Наваре, ни Колињија ни кнеза Конде... ни мог брата! Ви хоћете да спасете грофа Марињака. Ко је тај човек? Ја га не познајем. Тај човек је, Алиса, у којем обожавамо [illegible] у свом тренутку волите више но свој живот, за кога ви хоћете да умрете!... У вама је увек, док год сам имао част да будем ваш љубавник, била једна тешка страна коју ме је натерала размишљала. Али у овоме часу ја читам јасно у вашој души шта је то. Ви љубите страсно, чудновато, лудо, ви сте постали сушта љубав, потреба, неустрашива, дивља љубав!

Она га погледа мутним, дивљим, сјајним погледом.

И док је он говорио она се ни о чему другом није старала до да паде на своје [illegible].

После једног тренутка ћутања, он продужи.

— Алиса, потребно је да ми одговорите, јер ако се случајно варам, онда ово што хоћу да вам кажем нема никаквог смисла. Алиса, јесам ли вас разумео? Јесте ли ви заиста у томе стању дубоког очајања и безграничне љубави коју сам описао?

Она уздахну тешко и продужи:

— Да. Ја заиста тако љубим. И волим тога човека о коме говорите. Ја сам кадра у таквом очајању да умрем или да убијем или да будем убијена.

— Добро. Онда ћемо се моћи споразумети. Алиса, хоћете ли да се за тренутак одвојите од саме себе и да покушате да погледате спокојним погледом у душу човека који је пред вама?...

Она смотрено гледаше са највећом равнодушношћу.

— То је потребно, продужи Хенри. Хоћете ли да се упитате за што сам ја тако стрпљив, ја, човек без стрпљења, који сам навикао да сагибам све друге преда мном! Хоћете ли да се упитате шта се с стварима да будем речит, ја који бих вас по свом темпераменту сто пута избацио одавде? а шта сте ми потребни? И још нарочито то, за што сам ја тако добро разумео ваше очајање и вашу љубав?

Први пут од кад се почео тај грозни разговор, ова љупка прилика погледа се у учењем и дивљењем погледу Алисом.

М[illegible] поче причати.

— Почињем да се интересујем, рече он. И сад, ћете још јаче заинтересовати. Не питања која сам настојао сам ћу вам наговорити. То ће ме стајати [illegible] и срце ће ми се цепати. Али је потребно! Тако мора да буде, Алиса, не за то што хоћу да вам покажем да имам храбрости нешто да се бојим од вас, већ за то да вам покажем помоћ која ми је неизбежно потребна... За што сам овако стрпљив ја, човек, за кога веле да је свиреп? За што сам разумео вашу љубав ја, који сам увек презирао љубав?... Све је то за то што и ја љубим! Јер је и моја љубав, Алиса, исто тако потреба, исто тако силна као и ваша, и што је моје очајање тако дубоко, тако неизмерно, да ме неизвесност ухвати кад ме тако обузме... Јер човек кога волите не воли вас! А жена коју ја љубим презире ме, гнуша ме се, мрзи ме! Јер ви имате љубави за љубав, а ја за своју љубав имам у замену страх и ужас...

Маршал се заустави, обузет оним узбуђењем да и Алиса задрхта.

Она поче оживљавати.

Полако отпусти руке које јој обухваћале њено тело.

Згрчени њени прсти отпустише се.

На руку јој испаде нож и удари о под са металним звуком.

Хенри од Монморансија се осмехну. За њега је била велика, неочекивана победа да једино својом речи, једино признањем своме очајању, доведе у толико колебање жену као што је била Алиса, да њене уобичајене мисли промене у мисли сажаљења и саучешћа...

Али овога пута Хенри је био искрен. И та искреност разоружала је Алису. Она се не би дала преварити обичном комедијом, она која је умела да погоди сваку мисао најпрепреденије жене тога доба, Катарине Медичијеве!

Али чим је могла да измери дубину љубави очајања Хенријева, она увиде да може с тим човеком искрено разговарати.

Она приђе к њему и пружи му руку.

Маршал од Дамвила прихвати журно ту руку, из груди му се оте уздах, и две сузе стадоше [illegible] му из очију.

(Наставиће се)

свој приликом грађења једне железничке пруге.

О овом „солидном“ друштву проговорићемо за дан-два опширније.

Управник позоришта. Као поуздано се говори да ће наступити у најскоријем року промена у управи Н. Позоришта. За управника ће бити постављен г. Бр. Нушић књижевник.

Жалбе. Железничко возно особље се жали свакоме ко хоће да чује: да није још примило кварпирнину ни за новембар, а ако је децембар давно протекао. На овој љутој зими, кад све оде на огрев, [illegible] службенике и [illegible] зараде, то је врло неправедно и неумесно. Дирекција би требала то одмах да поправи.

Бечке лажи. Из Беча непрестано шире лажне вести о Србији. Тако је сад протурена у свет и лажна вест, како је пре неки дан под председништвом Краљевим била министарска седница. Већало се о ратном кредиту од 25 милиона дин. Министар спољних послова др Миловановић био је противан томе кредиту, те је услед тога настао оштар сукоб између њега и војног министра ђенерала Живковића. Краљ је морао да је солидаран с Миловановићем. Ђенерал Живковић је услед овог морала веома огорчен, те ће по свој прилици дати оставку. Кад се лаже нек се лаже на велико.

Лед на Сави. Услед великог мраза лед је на Сави ноћас стао.

Вратоломни тротоари. Услед мраза београдски су тротоари постали веома клизави, да је опасно њима ићи. Ту клизавост још повећавају деца тоциљањем. Полиција би ово требала најстроже да забрани и у исти мах да нареди, да се тротоари морају посипати пепелом или трињама.

Читуља. Пера Богдановић, рачуноиспитач Главне Контроле, бивши управник београдске царинарнице, умро је ноћас.

Смрзли се. Богдана, жена Милана Симића и Радомир Јефтић, обоје из Нересница, среза звишког, на путу од рудника Босмана до Нереснице смрзли су се од јаке зиме.

Исто тако и Смиљана, жена Танасија Симића из Раче, ср. рачанског, враћајући се 11. ов. м. са једне свадбе својој кући смрзла се на путу.

Мађарско незадовољство. Мађари, нарочито круг независне странке, веома су незадовољни говором аустријског министра председника Бинерта о анексији, који смо ми саопштили. Референт саборског одбора за анексију [illegible] конферисао је о том питању с министром председником Векерлом и ургирао сазив анексионог одбора, да донесе одлуку о одговору Аустрији. У сабору ће се о том питању поднети неколико интерпелација.

Турско спремање. Турска влада већ два месеца купује у Бечкој коње за турску војску. До сада је набавила укупно 11 хиљада коња.

Сукоб на граници. Како софиској „Вечерњој Пошти“ јављају из Хаскова, 16 о. м. десио се први сукоб на турско-бугарској граници. Тога је дана бугарски стражар према Крџалијама опазио да су два турска војника прешла на бугарско земљиште да секу дрва. Турци се на позив нису хтели предати, но се почели одупирати. Настала је пуцњава. Један турски војник смртно рањен пао је на граничне линије, а други, лакше рањен, побегао је.

Ћилимарске срећке. Српска Ћилимарска Задруга изложила је у кафани „Москва“ (дућан) ћилимове у вредности 40.000 динара, које даје као згодитке на срећке којих је издала за 50.000 динара. Вучење је 30. јануара, а срећка стаје 1 динар. Како ова лутрија није добит, већ потпомагање ове наше лепе индустрије, препоручујемо пријатељима да купе срећке на време.

Странка права и Босна. Хрватски посланик Стјепан Загорац израдио је меморандум о захтевима хрватске странке права. У том захтеву се између осталог вели: „Што се тиче Босне и Херцеговине, хрватска странка права признаје потребу да се скупштине земље [illegible] монархији и здруже с Хрватском. Због тога ће хрватска странка права побијати свако друго решење тога питања, пак чак ако би се то питање хтело решити одлуком [illegible] гравитације преко границе.

Опљачкани. Бранко Б. Павловић и Светислав С. Лазић, тежаци из Вел. Орашја, отерали су 17. о. м. у Паланку на пијацу волове на продају, и продали их први за 530 а други за 280 динара. Кад су се враћали с вашара кући, сретну их између Крушевца и Паланке два непозната човека и нападну Бранка и Светислава да су били у Младеновцу и некоме на хаљини украли 700 динара и меницу од 1000 динара, тражећи да их претресу. Знајући да су невини Бранко и Светислав пристану. Непознате варалице имале су спремљене пакете од хартије налик на банке. Спољна страна хартије била је банка а унутра хартија, па у претресу сељака некако и брзо измену паре а оставе те пакете, а оду говорећи како су се преварили. Кад су сељаци били мало измакли они прегледају свој пазар и виде да су опљачкани, али је било доцкан — варалице су биле умакле.

Убиство. Паун П. Ђурђић, тежак из Ловнице, убио је из пушке 18. ов. м. у зору, на друму између Ловнице и Мајдан-Пека, Павла Николића, тежака из истог села.

Убица је у рукама власти, а узрок убиства је за сада непознат.

Стављени у притвор. [illegible], Михаило [illegible], Велимир П. Васиљевић и Бранко Симић, деца између 14 и 16 година [illegible] су крали из [illegible] Трговачког Друштва, а све то [illegible] Јанку Петровићу, [illegible] Цветка Савића, трг., који их је и наговарао за ове крађе. Исто тако је и Милан Стојановић, радник друштва [illegible] и продавао Јанку.

Сви су ова лица стављени под кривичну истрагу и у притвор.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

‡ Загребачка градска полиција прешла је у државне руке.

‡‡ Француски министарски савет решио је, да се број француских ратних бродова у мирнодопском [illegible] повећа за три брода.

„* Универзитет у Женеви прославиће у јуну тристапедесетогодишњицу свог постојања.

[illegible] У [illegible] Француској [illegible] 20 артиљеријских [illegible] службу. Ова вест изазвала је интригу.

∆ Немачка царица преко свог посланика у Бечу положила је венац на Кохов гроб.

☰ Француски министар морнарице поднео је парламенту предлог закона о грађењу шест нових оклопњача. Трошкови су прорачунати на 33 милиона динара.

§ У прошлој недељи убијен је руски архимандрит у Јерусалиму.

¶ Нова америчка царинска тарифа садржи одредбе да се вредност увезене робе одређује према [illegible] у Америци, те да се избегне [illegible].

Молба запостављених

Господину Министру Грађевина

Београд.

Познато Вам је господине министре да извесни број службеника Железничке Дирекције, који су остали неунапређени, само зато, што се нису истакли као политичари било једне или друге радикалне групе, и ако су за унапређења давно стекли право. Сами сте ово увидели, иначе без сумње не би нам обећали, да ће се то у најкраћем времену поправити. Пошто прође правично време, а ово неучинисте, то смо принуђени, да Вас на овај начин опоменемо и тражимо да ову неправду одмах исправите; у противном, обратићемо се за заштиту Народној Скупштини са доказима у руци, и тада ће се расветлити многе ствари, које ни вама не иду ни многима у прилог.

Надамо се, да ћете Вашу реч одржати, и ако сте обећали да ће то бити много раније, ипак ни сада није доцкан.

Неколико запостављених железн. чиновника.

РАЗЛИЧНОСТИ

Магла у Лондону

На Св. Саву Лондон се није пробудио, јер је у подне био мрак као ноћу. То је ове године био први „London fog“, „Лондон фог“, који се обично јавља два или три пута годишње, јесте веома густа магла, жућкасте нечисте боје, пуна угљене прашине, која спречава гледање и отежава дисање. На неким местима саобраћај се морао сасвим обуставити, а на другим местима морао се обављати веома опрезно. Сва кола, аутомобили и возови свих врста морали су бити осветљени, а и улице су биле све осветљене. Многи су се возови морали заустављати, да би се избегла евентуална несрећа. Сјајне су прилике подземне железнице, на чијим се станицама морало чекати и преко пола сахата пре него што се добило место у возовима.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

прерађено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

Госпођа Бриве јаукнула је од ужаса, Филибер је разумео да је питао папског бележника и да се за новац и добре речи могу добити канонска писма, која ће ту ствар уредити. И венчање је свечано прослављено. У својој невољи госпођа Бриве обрати се Вожеиновој: „И кад би морала десет година испаштати, мора је други Бог ослободити Бривеа, њена мужа, јер не може Филибера, кога тако страсно љуби, гледати у загрљају своје кћери“.

Она је сама завела Филибера врачари. Филибер је пред судом рекао, „да га је она, под изговором да му покаже један врт, одвела једној жени, којој је знат да погађа по руци, да није знао ко је она, јер је та жена у томе тренутку била закопрљана, да ни једне речи није могла проговорити“. Упитана о томе, Вожеинова је испричала о корацима које је чинила госпођа Бриве, па је одала: „Има ту и других појединости, које свету не бих дала, пре бих волела да ми се пробуре кроз груди; то је ствар исповедникова, а не судија“. Прегледајући басаџу врачару, њен претходник [illegible] објаснио је ову интересантну изјаву, па је ово коментарисао: „Ове појединости доцније Вожеина саопштила Ла Ренију, описује сваку част темперамент господина Филибера. Те појединости, које су судије [illegible], увеле су флаутисту [illegible], могу, те су се даме из двора и града отимале око њега, кад је изишао из затвора“.

Па ипак је Вожеинова, [illegible] Босина ту ствар узела на себе за 5000 ливара (20.000 динара).

Отрован, Бриве је умро 1673. године, а Филибер се оженио његовом удовицом. „Моји пријатељи саветовали су ми — рекао је он веома мирно пред судом — да је боље да се оженим матером но ћерком, што сам и учинио с милостивом дозволом краљевом који је брачни уговор потписао“.

Госпођа флаутистова осуђена је 15. маја 1679. Она је узалуд молила за дозволу да свог мужа и своју децу види још последњи пут. Још живој одсечена јој је рука, а она обешена о конопцу а тело јој је спаљено. Луј XIV., који је био веома наклоњен своме флаутисти, саветовао му је да оде из Француске, мислећи да је крив. Али је Филибер био храбар човек, као витез без страха и прекора сам се пријавио Венсенском суду. Он је ослобођен 7 априла 1680.

Луј XIV и тровачке парнице

Све је већи постајао круг над којим је усијана комора проширивала своју истрагу, која се све више пружала у шире друштвене кругове. И постепено се све више опажао чудноват немир — унутрашњи страх — није се више имао страх од тровања но од судија. Изрека једне даме из отмена света, која је рекла да целу [illegible] заједно са судијама треба спалити, свуда је понављана и много помогла одјека. Ла Рени је имао стражу за своју заштиту кад је одлазио у Венсенски затвор, где је била смештена већина оптужених.

О великом полицијском председнику госпођа Севиње пише: „Његов живот доказује, да нема тровања“.

14. фебруара 1680 јавља Лувоа председнику суда:

„Пошто је његово величанство дознало о разговорима који се од неколико дана воде поводом доношених судских декрета, његово ми је величанство заповедило доставити вам, да он жели да уверите судије о његовој краљевској заштити и да им ставите до знања, да он очекује да они и даље најодлучније врше своју дужност да служе правди“.

(наставиће се)

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Изашла је из штампе и пуштена у промет књига:

„Српска звезда“

или

Српство у културној борби

Аутор је књиге Јован Миодраговић. Садржина књиге прештампана је из „Летописа“ Матице Српске у књизи [illegible] 1885 године.

Књига је врло [illegible] читаоце [illegible] и нарочито [illegible], јер је писац у њој [illegible] разрадио питање, које треба свима Србима да зна.

Цена је књизи дин. 1.20.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Вечерас гостује г. [illegible], са својом трупом, а у чувеној Толстојевој комади:

„Грофовска смрт.“

[illegible] интересовање [illegible] гостовању и да ће посета бити обилна.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Велики везир саопштио је јуче Палавичинију, да су све тешкоће које су стајале сметња престанку бојкота уклоњене. Вође [illegible] решили су да отпочну радове [illegible] ако Порта према листова изјави да је задовољна споразумом. Таква објава Порте очекује се данас.

Шеф комитета „Фелдкијари“ и сви чланови који су били ухапшени, пуштени су на слободу. „Икдам“ доноси у листу једно приватно саопштење из Јањине у коме се вели да је у Македонији образована „Велика хетерија“ а нарочито у јањинском вилајету.

Париз. Суд је судио и осудио побеглог лажног фабричког директора Лемоана на 10 година затвора и 3000 франака новчане казне.

Кантон. Кинеска фабрика [illegible] изгорела је. Нађено је до сада 170 лешева [illegible] многе особе још нису пронађене.

Сарајево. Није основана вест београдског листа „Политике“ да је посланик Дума [illegible] из Сарајева протеран.

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0.50 п. д. на више јефтиније.

Добре свиње, прасе, кобасице и осталих артикла јевтино.

С поштовањем

Добр. Т. Атанацковић

[illegible] бр. 8. — Телефон 270.

ЛЕНА — ЛЕНА РАБРЕНОВИЋ
и
Славорад Јовановић
зубни лекар
венчани 11. јануара 1909. год.
Аранђеловац. Београд.

ВИНО

Српска и немачка [illegible] части и прерађене [illegible].

Српско 1 литар бело Дин. 0·75.
„ 1 „ црно „ 0·75.
Француско 1 боца „[illegible]“ црно дин. 1.
Француско 1 боца „[illegible]“ бело Дин. 1.
Француско 1 боца „[illegible]“ бело Дин. 1.
Француско 1 боца „[illegible]“ црно Дин. 1.
Француско 1 боца „[illegible]“ бело Дин. 1.

Од данас свакн дан **свеже угојене и заклане ЖИВИНЕ.**

[illegible] Београд. [illegible] Салама, [illegible] и т. д. [illegible] у кутијама [illegible] Дин. 1·20.

Салама нове робе најбоље квалитета **Сарева:** [illegible] Рокфор, [illegible], Кочкаваљ, Ефаг и т. д. и свих српских сирева. [illegible] у кутијама по 50 комада. [illegible] Малине и [illegible] Воће [illegible]. Мандарине, свеже [illegible]. Француске Сардине у [illegible] Харинге, Маринада од Јегуља, Руса и т. д. [illegible]. Зејтин француски за јело од дин. 2·40 до 2·60 п. д. 1 литар.

Поред осталог [illegible] робе препоручује радња

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд — [illegible]

[illegible] у Београду и у унутрашњости тачно и на време са врло умереним ценама и условима
Телефон бр. 43 18 11—

КУЋА нова са 5 соба преда собом [illegible] и у дворишту друга кућа за ренту, обе са инсталацијом електр. осветљења продаје се за 20.000 динара. Упитати у Уредништву овог листа.

Елегантан салон продаје се. Упитати у уредништву овог листа. 35 1—4

50.000. ПРИТКИ (ТАЧКЕ)

од старих багрема цепане за винограде имам на продају по умереној цени.

Продајећу и на мање количине.

Дамбра Р. Димитријевић
27 Смедерево. 3—10

Ученик за боље куће са добром препоруком који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је [illegible] радњи **Душана Тодоровића** Краљ.-Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

Кувар који је радио дуго година [illegible] кућама [illegible] је коме потребно за свадбе, банкете и т. д.

Данило Костић
41 Светосавска улица број 1. 3-3

ПРОДАЈА КРЕТНОСТИ

На дан *21. ов. мес. у 9 часова пре подне* власт. кварта палилулског, по наредби београд. трг. суда, продаваће сав покретни банкротски есnap стец. масе Драгомира П. Стевановића бив. бакалина овд.

Продаја ће се обавити у дућану [illegible] Драгомира, који постоји на углу Позоришне и Кнез Данилове улице. 28 2—3

ИЗДАЈЕ СЕ СТАН ЗА САМЦА

са намештајем и без у отменој кући. Засебни улазак Кнез Милетина бр. 7.

ПРОДАЈЕ СЕ НАМЕШТАЈ

Због селидбе продају се: 2 спаваће собе, 1 сала 1 трпезарија и 1 кујна, све елегантно. Може се видети од 10 до 12 пре подне. Кнез Михаилова ул. бр. 1[illegible] 1 спрат. 32 3—5

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Хотел „АЛБАНЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се празником.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас по свакe суботе *Свињ кукус са* ***пастрмом,*** *Пуња, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одличан бермет. Љубитељима црног вина обраћамо пажњу [illegible] као и остало домаће вино по врло спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаћемо на радње по 30 п. дин.

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодна Мануфактурна Трговина
АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.
код Лубоње
Васина ул. према кући Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јефтиније но до сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30 Априла 1909. год. а од 1-ог Маја исте године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско Галантериску трговину** у згради *дом Анкера на Теразијама где се сад налази апотека* Викторовића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем
АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.
33 1—30

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН
Софије Шварц
према путу Таковске Банке, Дубровачка ул. бр. 11.

[illegible] даме, да је добио најнова модела из најмодернијих угледних куфура за све врсте женских тоалета које израђује од најскромније до најфиније врсте по умереној цени.

Преглед куфура сваки је дама слободан без икакве обавезе за поруџбину.

Салон је постигао да сарадњом угледних, [illegible], најмодернијим фазонима, угледним куфурама, тачном израдом, тачним [illegible] *поруџбина* [illegible] *у Србији.*

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости [illegible] *по вашем* [illegible] *упутству.*

Цене су једне за свакога!

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА
И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Прва Повл. Ужичка Акц. Ткачка Радионица [illegible] своје [illegible] потрошаче и пријатеље српске индустрије, да [illegible] избор ткачких производа доброг квалитета и постојане боје, које су [illegible] много боље од страних фабрика.

Да би се сад, у овој прилици, [illegible] страних прла, Управа Ткачке Радионице [illegible] је [illegible] тим, да су ове [illegible] много боље од страних прерађевина.

Молимо [illegible] потрошаче, да се [illegible] поруџбинама обрате непосредно фабрици у Ужицу или нашим продавцима, и то:

У Крагујевцу г. Сави С. [illegible]; у Чачку г. г. [illegible] [illegible]

Мустре наших израђевина могу се видети у Београду код г. г. *Димитрија Јонића* [illegible], *Николе Мајсића* Дубровачка улица и [illegible] *Атанацковића* према путу „Коларца“ поред апотеке [illegible] у помадама и пирчетовим стању израђевина [illegible], чаршавима, салветама и т. д.)

475 10—10

Лазар Предић

Књиговођа [illegible] Банке

венчаће се у понедељник 26. Јануара 1909. год. у 8 часова пре подне у Саборној цркви са госпођицом

Александром Афанасијевном Глазуновом

о чему извештавам пријатеље и сроднике. Нарочитих позивница неће бити, честитања примаћемо у цркви.
38 1—3

Против [illegible] „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК

који на пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама њих који су од исте патили, нашли су себи спаса у овом леку. Пошто је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок“** може се добити *у апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·80 п. д.**

„Nerolin“ признато [illegible] средство против [illegible] *катара плућа, тешког дисања (astma), зачетка туберкулозе и плућних* [illegible]. **Цена 4 динара.**

„Saparin“ [illegible] средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од [illegible] болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј“ против нервних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ [illegible] ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд*

Са тугом болом мога рањеног срца, јављам са својом породицом свима пријатељима и познаницима, да је моја мила, драга и до смрти неуспомињана супруга

† МИЛИЦА

ћи покојног Сретена Николића, рођена [illegible]

испустила племениту своју племениту и узорну душу 10. овог месеца око 6 часова по подне у 30-тој години свога живота, и да је њено тело предато матери земљи 12-ог овог месеца у 5 сах. по подне.

Овим приликом сматрам за особиту **дужност,** да овим путем изјавим моју најискренију захвалност и то:

1. Г. Др. Милошу Петровићу санитетском потпуковнику, који је одмах на телефонски позив дошао и свесрдно се трудио да њену покојницу од смрти спасе.

2. Помоћнику апотекарском г. *Милошу Живковићу* и приправнику апотекарском г. *Петру Нешићу*, који су први покојницу прихватили, унели је у апотеку и прву помоћ указали; телефоном позвали лекара а затим и даље са лекаром на спасавању покојнице радили.

3. Г-ђи Ружи Перовој [illegible] у кући г. Пере Аранђеловића апотекара, која је поред највеће помоћи [illegible] указала.

4. Г-ђи Лепој Петровићки и њеној ћерки г-ђи Љубици; госпођицама: *Мари Перишићкој и Еленији Божановићкој*, које су се свесрдно старале око одевања покојнице.

5. Г. Пери Аранђеловићу апотекару овд. у чијој је апотеци покојница примљена ради указивања помоћи а где је своју племениту душу испустила.

6. Г. Г. Радосаву Јечменићу **инжињер.** мајору, Сретену Ристићу пешадијском мајору, Тодору Стојановићу [illegible] у пензији и његовој госпођи Перси, Пери Аранђеловићу апотекару, Павлу Радосављевићу [illegible] и његовој госпођи Вукосави и Тоши Петровићу [illegible], који су први дошли да ме у мојој [illegible] тузи теше, и да се нађу на услузи и кроз [illegible].

Г. Г. Протојерејима Тадији Костићу и Велисаву Милојевићу, који су [illegible] и покојницу до вечне куће испратили.

8. Г-ђи Даници Св. Алексијевић која се у име [illegible] женске задруге кратким и дирљивим говором опростила са покојницом пред станом, [illegible] задрузи.

Г-ђи Милеви К. Павловићки, која се је кратким и лепим говором опростила са покојницом пред црквом у име Кола Српских Сестара, [illegible] за ову установу.

9. [illegible] женској задрузи на [illegible] венцу на одар покојнице.

10. [illegible] певачкој дружини „Бранко“ која је покојницу испратила до вечне куће.

11. Нишком официрском кору, чиновништву свију струка, професорима [illegible] гимназије, учитељима и учитељицама, грађанству, госпођама и госпођицама свију сталежа, који су својим многобројним присуством, указали покојници своју последњу почаст и испратили је до вечне куће.

12. Захваљујем свима сродницима, пријатељима и познаницима, који су ми телеграмом или писмом изразили своје саучешће, и тиме ми моју [illegible] тугу у великом ублажили.

Ожалошћени: супруг: *Милосав Савић потпуковник у пензији;* деца: *Милосав и Милан;* синовци: *Љубомир* [illegible]; [illegible]; сестре: *Зорка;* [illegible]; зетови: *Петар Зарић* [illegible], *Миливоје Лукић* [illegible] *и Никола Вељковић* [illegible]; унуци: *Бошко, Богдан и Живојин;* [illegible] *Видосава, Јелисавета, Босиљка, Јока. Драга и остала родбина.*

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину [illegible] дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 32 дин. за пола год. 16 дин, за четврт год. 8 д. — Стоје уредништва налази се на углу [illegible] и Дубровачке улице. — Власник и одговорни уредник *Радован М. Радосављевић* Васина ул. бр. 92.

„Браћа Радичевић“ Штампарија Гавр. [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 6[illegible]

ПРАВДА

Телефон 821 | СРЕДА 21 ЈАНУАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВ ДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 21 | Телефон 821.

Опасно ћутање

Пад фирме Стефановић и Ранковић, који је изазвао тако велики потрес у нашој мануфактурној трговини и оборио многе наше трговце по унутрашњости, а да и не говоримо о овим грдним штетама, које су претрпели сви који стоје на чаршијским пољима, обратио је на себе пажњу и оног дела наше јавности, који до сада није завиривао иза кулиса наше трговинске позорнице.

Из свега оног што је „Правда" пре неки дан изнела о паду ове дугогодишње и како изгледаше солидне фирме, шира је публика са запрепашћењем констатовала једну масу њој до тада непознатих смицалица, којима се у трговини код нас замењује оно што се зове „капиталом," и видела да и у трговини није све злато што се сија, то јест: да много богатство и много нагомилани капитал није у ствари ништа друго, до једна, на разне дозвољене и недозвољене начине сакупљена гомила еспапа, која је свачија, само не оног у чијем се дућану налази, и која је као своју продаје.

Као што пожар, који изненада букне ноћу у једној кући, [illegible] ћу све оно што се у кући затекло и како се затекло, тако је и пад Стефановића и Ранковића осветлио закулисни рад ове сада тако злогласне фирме и сви ми, и трговци и нетрговци, видесмо сву ону мизерију и голотињу, која се крила иза рафова пуних еспапом и по буџацима контоара, пуног разних мустара, књига, рачуна и каса.

И ово што смо сви видели, [illegible] оправдава оно запрепашћење и чуђење, које је овладало у широј маси. Лажни биланси, плаћене и полуплаћене менице које и даље фунгирају као неплаћене, услужни потписи на меницама које се ескомптују и важе као менице а рачунају као да нису менице, несавесни рачуни — све то ствара нетрговцу слику једног трулежа и неморала; слику која почиње бивати фатална по добар глас наше трговине, и по поштовање, које су уживали и треба и даље да уживају наши трговци у очима широке масе.

Је ли тако радио само Стефановић и Ранковић, или тако раде сви трговци? Је ли фирма Стефановић и Ранковић пропала зато што је у оваквом раду претеривала, или су остале фирме, које се још држе, бољи мајстори од Стефановића и Ранковића?

Ово су питања која пролећу кроз редове ове широке масе, која с трговином нема никакве директне везе, али која прави јавно мнење и од које зависи глас и реноме сваког друштвеног реда, па и трговачког. Та се питања сама порађају и сама силом намећу и не добијајући на њих одговора од оних, који би требали да га даду, маса га сама тражи и налази у своме уверењу, основаном на ономе што види и чује — налази одговор који не иде ни најмање у прилог нашем трговачком реду.

Што је ово опасно, не треба никог да чуди, па ни саме трговце. Оно што је падом фирме Стефановића и Ранковића обелодањено пред очима масе, захтевало је објашњења од стране представника наших трговаца; од стране њиховог органа „Трговинског Гласника" и то је објашњење требало да буде и брзо и тачно. „Трговински Гласник" је у многим приликама и у многим питањима подизао свој глас у име трговачког сталежа у Србији, тражећи да се и мишљењу српских трговаца води рачуна, по кад што и тамо где томе баш и није било места, и зато његово ћутање о оваквој једној појави, као што је пад фирме Стефановић и Ранковић и његове последице, пада у очи и коментарише се на начин веома неповољан по наше трговце.

Нико, па ни наши трговци не смеју тврдити да је оно што је претходило паду ове злосрећне фирме и што је изазвало ове последице, [illegible] недаћа у послу и стицаја рђавих околности. Све оно што нам је пад ове фирме открио, показује једну огромну несолидност у пословању, показује један страшан управо злочиначки неморал у крилу наше трговине, чији постанак и развиће ваља објаснити и чије моралне последице по нашу трговину ваља паралисати констатовањем: да наша трговина, управо наша чаршија, не почива сва на оној основи, на којој је последњих година почивала фирма Стефановић и Ранковић.

Представник нашег трговачког реда у јавности, „Трговински Гласник", није до сада ни једном речи покушао ово учинити. Он је преко овог краха у крилу његових мандатора прешао ћутке, остављајући нетрговцима, и целом јавном мњењу на вољу да по своме разумевању коментарише овај догађај, и да на основу овог, што се види и чује, доноси суд о стању наше трговине и о моралу наших трговаца — суд који после овог што нам је пад фирме Стефановић и Ранковић обелоданио, неће бити ни најмање повољан кад се једном утврди.

А то је опасно, веома опасно по наш трговачки ред.

Љ.

Против
Зиновјева и Изволског

Петроградско „Новоје Времја" донело је врло оштар чланак против руског цариградског посланика Зиновјева и министра спољних послова Изволског.

„Новоје Времја" љути се на Зиновјева, што на питање Тевфик паше о новој анексији Аустро-Угарске Босне и Херцеговине одговорио: „Порта мора сама најбоље знати шта је за њу повољно или опасно". Руски је посланик, — вели тај лист, — кад [illegible] у најважнијем [illegible] питању, [illegible] не само интереса Русије и свих балканских народа, [illegible] да се у том реду има обзирати на интересе Турске, па на то додати му [illegible] је грубо нетактично. Тевфик паша је хтео чути гласове Русије о том питању у критичном тренутку, а место тога чуо коментарије о [illegible] стању [illegible], лично мишљење старца Зиновјева, за које се нико не интересује.

На против, држање руског посланика је било, [illegible] јасан и одређен одговор с гледишта руских интереса. Тај је одговор с ретком једнодушношћу већ раније била изразила руска штампа, јавно мишљење, па и министар спољних послова. Решава се судбина јужног Словенства и руског утицаја на Балкану; решава се о односима према нашем најсавезнијем суседу у Малој Азији; решава се судбина српског народа, који нам је сродан и пријатељски, а ипак се по речима Зиновјева [illegible] Аустријанац, Турчин, а не руски посланик! Поступак се његов мало разликује од потребног [illegible]треса.

Изјава
Стефановића и Ранковића

Председник Срп. Новинарског Удружења добио је ово писмо:

Господине председниче,

Г. Миодраг Ђ. Николић, трг. из Сараорца и још њих четрдесет на броју упутили су вам писмо датирано 16. ов. м., у коме сте изнели да је наша фирма „Стефановић и Ранковић," пашла под стечај оштетила трговце из Београда и унутрашњости са 1,000.000 динар. а њих потписнике са преко 400.000 динара, које је писмо оштампано у београдским листовима. Тражили су од Вас да овај пад наше фирме жигошете као несолидан и непоштен.

Потписници су из нама непознатих узрока изнели оно што у ствари не постоји.

Не стоји у истини да је наша фирма оштетила трговце из Београда и унутрашњости са 1,000.000 дин. а још мање је истина да смо потписнике оштетили са преко 400.000 динар.

Потписницима [illegible] дугујемо како коме и њихово дуговање износи око 40.000 дин. а потписник Миодраг дугује нам око 7.000 дин. Не потписани а нама остали наши дужници, чије дуговање износи 300.000 дин., о роковима му обавезе испуњавали, а кад им је дуг затражен изговарали су се на разне начине, до плаћање од године, а за ту цељ нудили су и давали услужне менице.

Неиспуњењем обавеза од стране већине наших дужника и услед нередовног стања у трговини, које траје од пре три године, и [illegible] плаћања, фирма наша није могла даље издржати, већ је морала предати кључеве.

Ово тврди, да ми нисмо никог упропастили, већ да смо од наших дужника доведени у немогућност, да наше обавезе на време испуњујемо, и да смо морали предати кључеве.

Потписници нису ништа говорили о нашој активи.

Актива наше фирме — еспап са пересијом — износи управо оволику суму, колика је и пасива. А ако би и био случај, да је пасива нешто већа од активе, није се чудити када се зна да је трговина издржала економску кризу.

Да су пак наши дужници водили рачуна о обавезама својим, као што су требали, не би нас довели до овог стања а још мање би могли износити, да смо их ми упропастили кад обрнуто стоји, који факт утврђује и то што ни кога од дужника нисмо тужили [illegible] обелодањени, приликом расправе масе, и тада ће се видети, да ми никог нисмо упропастили, већ да смо због других — наших дужника — доведени у немогућност да на време одговарамо својим обавезама.

Господине председниче, молимо Вас да подејствујете да се ово писмо оштампа у листовима.

Примите, господине председниче — уверење нашег одличног поштовања.

Сопственици
Стефановић и Ранковић

Једном мајка другом маћија

Као што је познато, фирма Стефановић и Ранковић [illegible] својим падом масу наших трговаца и преко двадесет њих досада је пало под стечај, зато што су принуђени да плаћају тако зване услужне менице и менице које су делимице отплатили.

Овај случај је узбудио цео наш трговачки свет, само „Трговински Гласник" о томе ћути као заливен.

У Вел. Градишту је пао под стечај Вока Трајић там. трговац, пошто је претходно одстранио (стављањем интабулације на своје имање) неких 26.500 динара. „Трговински Гласник" доноси чланак против овог несавесног трговца и његовог лажног банкротства, па најзад чак и суд што није стао на пут томе састављању имања, којим су повериоци Трајићеви оштећени.

Доцније услед несавесног пада Стефановића и Ранковића падају трговци као снопови, „Трговински Гласник" ћути као заливен, а кад један трговчић закачи неког из чаршије са којом хиљаду динара и „Трговински Гласник" устаје на грубе против неморала и лажног банкротства.

Зашто то? Зашто је органу наших трговаца једноме трговцу мајка а другоме маћија?

Ваљда зато што се и у свету наша велики лопови пуштају а мали вешају.

Тешкоће савременог васпитања

(Наставак)

Апатија којој су претходила разочарења и скептицизам може да створи мизантропа, али апатија, која је последица једног низа рушења, борби и пожара, вечних судара тежње и околности, наклоности и конвенција, неминовно је тиха агонија племенитих страсти, које су главне суштине извесних живота — предсмртно стање једне беспутно истрошене егзистенције. Ја знам то боље него ико: мој удес био би удес тог усамљеног детета.

Код снажних природа догоди се да какав изненадни покрет изазове интензивну реакцију из ове апатије, али тек она може бити кобна. Њој може дати импулса какво лице без скрупула, које ће експлоатисати једно велико [illegible].

Редак је случај да та реакција има за мотив какву племенитију идеју која је руководи; која може консолидовати један буран и колебљив живот. Тај редак случај мимоишао је мене — мимоишао би и моје дете.

У мојим садашњим приликама само материнство било би мотив за једну узвишенију реакцију. Мој нови позив требао би да среди мој живот и определи му циљ, али сам већ и сувише истрошена да то могу поднети: ја знам да ми нема дана и нећу да припремим један нов живот као што је био мој — да поновим — лично бесмислено — једну тужну историју. Моје бриге биле би и иза гроба. Кад помислим још да би морао бити у цвету да су повести само тужних дана их у истини [illegible] ругобних и таусних. Ја се сад стресем кад помислим да би моје дете — па било мушко или женско — било нитков или жртва каквог прљавог учина. Кад се сетим да би мој син остављен себи, јер мене не би било, ушавши у друштво разузданих младића постао циник и блазиран, с оскудицом доброг тона уз то. Како су бедно васпитани данашњи млади људи, бедно до невероватности! А они не осећају ту беду, па су срећни. И њихови родитељи задовољни су. Ако син прокоцка коју десетину динара само, отац ће га љуто прекорети, али ако проигра искрено поверење какве честите породице, тај исти родитељ тапшаће му печући задовољно: Браво! Пада ми на ум како је породица С. у којој није било мушке главе примили у свом неколико младих људи, који су се с девојкама — домаћицама — и њиховим другарицама искрено и другарски забављали. После је многи од тих младих људи имао о том дому по гдекоју ружну реч, не могући је — разуме се — потврдити ни каквим озбиљним [illegible]. Један тек само да што рече, говорио је за стару [illegible]: „А турио сам ја [illegible] ногом испод стола.“ Други опет, причао је једној госпођи, која је ту кућу боље и од дужег времена познавала: „Цело то друштво изгледа ми сумњиво. В. је по свој прилици „смотао“ Л. (То се односило на једну рођаку која је у кући [illegible]). „Пошто сте одлазили тамо, упита зачуђено госпођа, кад сте такво мишљење о тој кући имали?“ „П... лепо сам се забављао, а после — служили су увек изврсну чоколаду.“ Достојно мушког понашања!

Али се нигде пример тако безочног цинизма не може наћи какав пружа случај Н-е с њеном рођаком М. Н. Кривом она га је имала и после дуге борбе, коју је водила девојка од осамнаест година, она му то призна по примеру Пушкинове Татјане, с том разликом што му није написала него казала у очи једне поноћне, летње вечери, обасјане месечином, негде у пољу на неком излету. Он је за тренутак био збуњен пред том неочекиваном изјавом, која му је исто толико импоновала колико га је изненадила. За тим се наметљиво како је умео и после се удаљавали док се нису потпуно разишли. Он међутим оде да одслужи војску и у једном веселом [illegible] „Али [illegible] знате што сам се ја један пут провео са оном М.: сву сам је излибао!...“

(Свршиће се)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Епископска конференција и саборски одбор

У недељу 18. о. м. била је у Сремским Карловцима епископска конференција, на коју су дошла сва епископа. Не зна се о чему су се договарали, али се држи да је било озбиљних речи о оптужном акту загребачког државног тужиоца Акуртија, којим се порече карактер српске православне цркве и неће да зна ни за државне законе, на српско-автономне уредбе у погледу цркве, школе и Карловаца. У понедељак 19. о. м. држана је о тој истој ствари и конференција чланова одбора српског народног црквеног сабора. По тој истој ствари је у прошлу суботу сремски велики жупан Ходошевић посетио у Карловцима патријарха Лукијана.

Светосавска забава

Овогодишња светосавска забава у Дубровнику, коју је приредило српско певачко друштво „Слога“ испала је веома сјајно и на опште задовољство. Материјални је успех толики да је самом друштву „Српска Зора“ донео прихода од преко 500 круна.

Дневне вести

Промене у кабинету. О делимичној измени у кабинету Велимировића, сознали смо неке појединости, које потпуно потврђују нашу јучерању белешку о томе. Фузионаши хоће после пото да изгурају г. Мику Поповића, који говори да му се и овако не седи више, и г. Андру Николића, који ће добити једно посланство као „компензацију.“

На њихова места долазе г. Ст. Протић у финансије, да би омогућио добијање кредита, што га тражи министар војни, и г. Љ. Јовановић. Самосталци су се већ са тим припитомили на г. Ст. Протића, за кога је „Одјек“ писао ту скоро „да је сведени од најчистијега неваљалства.“

Како се времена у нас мењају, а људи остају исти!

Г. Андра у Лондону. [illegible] посланство у Лондону. Наравно да су му и то обећали само да се скине с кола! Г. Андра има претензије на то место јер је неки још пре толико година превео један роман с енглеског!

Програм рада. Како ова Скупштина само бива и о никаквом озбиљном раду и не помишља, нити је способна за какав рад Скупштина у којој заседавају Алекса Жујовић, Кода, и т. д., то су се главешине фузионашко самосталске покренуле да њиховом раду даду какав такав [illegible]. Јер и у [illegible] ваља да неког система, као што [illegible] примећено код [illegible]. Треба наћи име и дефиницију за свој овакав парламентарни „рад“.

За ту сврху изабрани су од стране самосталаца г. г. Љ. Стојановић, Шиловић и Д. Продановић, а фузиониста г. г. Ст. Протић, Пачу и Љ. Јовановић, [illegible] овај последњи болестан се ни овај пут неће моћи [illegible].

Ова ће стручна комисија имати да изради и програм за рад Скупштине. Али ће ипак и тај програм ући једна тачка: концесије!

За ту су такси свесни!

Изборни суд. Да би се утврдило, да ли су добра у Босни и Херцеговини, за која Аустрија пристаје да плати Турској 2 [illegible] милијуна турских лира, [illegible] државна или [illegible] Аустрија је решила да питање реши изборни суд. Турска је изјавила, да би сва та ствар могла дуго отезати, те су се обе државе споразумеле да ту ствар као изборни судија реши Теста, инчео представник у управи турских државних дугова. Теста је ствар већ решио — поменута добра у Босни и Херцеговини су турска државна добра.

Турски захтеви. У разговору с једним новинаром рекао је велики везир Ћамил паша, да је последња одлука Турске према Бугарској тражбина од 125 милијуна динара. С обзиром на положај Бугарске Турска тражи само 100 милијуна динара одмах а на остатак ће причекати. Бугарско спремање не узнемирује Турску. Остатак од 25 милијуна [illegible] исплатио би [illegible] као накнада за источну железницу.

Чилеска муниција. Г. министар војни је врло добро учинио што је предузео енергичне истраге да се нађе има ли злоупотреба и несавесности у изради наше муниције и [illegible] нашег наоружања. Али му тако исто ваља бити на опрезу да сад не падне у другу крајност т. ј. погрешку.

Ни њему ни Држави није циљ био: да се отера једна компанија само зато да би је могла друга таква иста, заменити. А то му се сад из далека спрема. Једно мисли гост, а друго механџија. Једно мисли министар, а другоме се радују они прикривени, и подупирани агенти, који баш и оне прве добре кораке г. министра хоће да експлоатишу и све су силом запели да новог министра одмах у почетку његова рада компромитују и да га представе као да је баш он извршилац њихових жеља.

Тако се сад већ чине врло јаке припреме да се брзо, непромишљено изврше извесни кораци како би се закључени уговор и набавка муниције раскинуо, а то има за циљ само то: да се после изврши набавка некакве шкартиране муниције из Чиле (Јужна Америка!) за коју су јако заинтересовани неки агенти, од којих је и један адвокат, који опет има јаких веза са артилериско-техничким официрима!

Ми упозоравамо у најбољој намери г. министра на све ово и молимо га да напрегне сву своју пажњу, те да све његове одлуке буду само у интересу Државе и Војске!

88. Јуче је опет скупштина радила као јектичав човек: непрестано је на издисају! При свакој прозивци се види да нема довољно посланика за решавање и седница хоће да се угаси, па тек [illegible] и спасе на неког [illegible] неки самосталац, који својим драгоценим присуством „спасе ситуацију“ и — скупштина наставља дремати.

То већ више није скупштина, него [illegible]!

А министри све једнако беже од интерпелација!

Тако је то кад се влада наслања на две тако јаке парламентарне групе!

Мандати. Ових дана ће [illegible] Драговића бив. пошумара, који је још незрео па је „упрет“ донесен у Скупштину, и самосталца г. Тасе Продановића, који је последњим указом унапређен за члана Апелационог Суда. Непристрасни противници тврде: да г. Продановић у овом случају не може задржати и мандат.

Исплата погодбе. Како „Н. Сл. Преса“ дознаје Аустро-Угарска ће од један пут исплатити Порти накнаду за Босну од два и по милијуна турских лира не четрдесет дана после ратификације турско-аустриске погодбе, а не у ратама као што се раније говорило.

Турска и Бугарска. По једној цариградској депеши, посланици великих сила учиниће Порти представку у томе, да она у преговорима с Бугарском одустане од захтева исправке румелиске границе. Ако посланици донесу учине такав корак; вели се у поменутој цариградској депеши, онда ће он у турским круговима учинити најнеповољнији утисак и изазвати отпор. Ћамил пашин кабинет ни под којим условима не сме одустати од исправке границе, јер му је она важнија од исплате накнаде, пошто од те исправке зависи обезбеђење европске Турске. Турска је решена, да питање о исправци границе изнесе пред конференцију, те да докаже своје мирољубиве намере.

Протест. Одбор српског народно црквеног сабора у Ср. Карловцима решио је, да у ствари хрватске оптужбе против Срба „велеиздајника“ уложи протест против оног дела, где се вређа и порече српско име, српска црква, аутономија, ћирилица. Саборски одбор жели да уставним путем тражи лека и задовољење. Изабран је одбор који ће изредити представку.

Турска порука. Како „Јени Газета“ јавља, велики је везир наредио софиском турском комесару да бугарској влади каже да не губи узалуд време у демонстрацијама и упућивању јавног мишљења, но да изјави хоће ли или неће ступити у преговоре.

Епископска одлука. На јучерашњој конференцији епископа српских у Ср. Карловцима поводом [illegible] хрватског оптужног акта донета је одлука, којом се изјављује жаљење над оним местима оптужбе, где се противно и историјској истини и стеченим и признатим правима, лаком руком брише и историска прошлост и карактеристична обележја српске цркве и народа, пориче име и порекло, и тим вређају најнежнија осећаји народна. Епископи најодлучније протестују против клевете, као да српска црква митрополије карловачке, њене установе и органи стоје у служби неке великосрпске

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(157)

XXXIV

[illegible] ли ла Ђа

Они су стајали једно према другом као два мученика љубави.

— Седите, господине маршале, рече она благо, и будите уверени да тајна вашега бола неће никад изаћи из мога срца.

— Хвала вам, рече он потмулим гласом, трудећи се да буде [illegible].

Они седоше једно према другом и погледаше се узајамно са истом наравом сажаљења. Тај злочинац и та [illegible] осетише једно од оних ретких оплемењења душевних која за тренутак залечавају најљуће ране...

Маршал се [illegible] и продужи:

— Да нисам дошао за вашу тајну, да вас нисам видео одлучну да умрете или да ме убијете ја вам не бих говорио о тој љубави која ме мучи. А сад услуга коју да вас тражим постаје јемство за мене. Да вам објасним.

Ви сте једна од оних ретких жена којима се може све казати. Ја сам био ваш љубавник. Али ви врло добро знате да вас нисам љубио. Ви сте били моја љубавница а нисте ме љубили. Ја не знам какав је био ваш циљ кад сте ми се предали. Али је мој циљ био да се мало разонодим од страшне [illegible] муке, која ме мучи ево већ осамнаест година. Опростите ми што говорим овако сурово искрено... таква је искреност потребна.

Алиса је била равнодушна.

— Дакле, ево како ствар стоји, продужи маршал. Ја сам отео жену коју љубим и држим је затворену, [illegible] са њеном ћерком, у моме дворцу. За неколико, најдаље за осам дана, та жена треба да буде код моје куће а ја хоћу да будем сигуран да ми неће умаћи. Дошао сам да од вас затражим услугу...

— Да будем њена чуварка! прекиде га Алиса гневно.

— Да, одговори оштро маршал.

Они се опет одмераваше погледима.

Самопоуздање које их је било обавило изгуби се.

Борба се још сад у новом облику.

— Слушајте ме добро, рече маршал; да нисам дознао вашу тајну ја вам не бих говорио овако искрено, ја бих вам створио истину, измислио бих какву причу. Сад је све то непотребно. Ја вам кажем: услугу за услугу, помозите ме у мојој љубави, ја ћу вас помоћи у вашој. Да се изразим тачније: задржите код себе жену коју ја љубим па ја нећу рећи никоме ни речи о вашем [illegible] љубавнику. Видите да вам дајем јемство, такође... Ако вас издам... [illegible] љубавника, не ће од мене моћи [illegible] човека у краљевини тиме то ћете известити маршала од Монморансија да се Јованка од Пијена код вас, да је Јованка [illegible] за [illegible] да је Јованка од Пиен још непрестано љуби Франа од Монморансија... мога брата...

Ова страховита претња, учињена дављеним гласом, произведе на Алису [illegible] утисак.

Алиса у један [illegible] свесности виде драму која се одиграла у породици Монморансијевој.

И пре помисли да и сама узме учешћа у овом [illegible] послу, она уздрхта.

— То вас чуди, је ли? рече Хенри, што ја љубим жену свога брата! што сам успео да их раздвојим! што се моја страст за ту жену још није угасила! То још више мене самога чуди! Али је тако. Ја ту не могу ништа. Ево погодбе: сачувајте ми Јованку од Пијена, сачувајте ми је добро, будите јој мудра, храбра, неосетљива, непоколебљива чуварка... или пазите.

— Иначе? прекиде га Алиса бледа као смрт.

— Чим будем издао одмах проваљујем вашег љубовника Марилака и послаћу га на губилиште.

Она га је гледала избезумљено, дрхћући, можда са истом [illegible] у убиству и самоубиству.

Он додаде:

— Ми имамо једно друго у рукама. Ја вам дајем тајну и тиме вам јемчим за живот вашег драгана. Размислите се. Водите ли [illegible] свога љубавника да сте кадри да га спасете једним [illegible] поступком? Ако не пристанете значи да га не волите.

— Ја! [illegible] Ја њега не волим! [illegible] само да њега спасем.

— Дакле, пристајете. Оставите на миру свој нож. Ви и сувише волите да бисте се сами могли убити. А мене не можете ни убити. Ево видите...

Он размакну своју хаљину на [illegible] и Алиса виде четвртасту панцирску кошуљу која је била начињена под самим грлом.

Алиса од Лукса устаде.

Она поче кршити руке.

Очи јој се дигоше к небу и уста јој се згрчише.

— О! љубави моја! заједно смо страдали, одбачени и уцвељени; о мој Деодате, ради тебе сићи ћу на последњу степеницу срама... до сад сам била само шпијунка, а сад постајем и тамничарка!..

(Наставиће се)

пропаганде, којој је бајаги циљ васпитање, прерат и одвајање од законите државоправне везе Краљевина Хрватске и Славоније, најзад су решили да се том преступником обрате владаоцу.

Легло зараже. Како „Српски Железничар" јавља, у подруме београдске железничке станице излива се канализација и пужничка нечистоћа, те је преплавила скоро све подрумске просторије. Шеф станице тражио је од дирекције да нареди да се та нечистоћа избаци, али по томе није ништа урађено. Из подрума се развија ужасан смрад и у подрум нико не може ни ући јер би пао у несвест од силног смрада, који кужи околни ваздух. Тако је данас ту легло зараже, које може нашкодити свима на станици.

Грађанска Касина приређује у суботу 24. ов. мес. „свечано Касинско Вече", са нарочитим програмом, који спрема уметнички одбор. Улазна цена 1.50 за самца, а 1 дин. од особе у породици. Почетак у 9 час. у вече. Свира војна музика. — У недељу 25. ов. мес. држаће се XLI годишња скупштина Грађанске Касине у 9 час. пре подне у касинским локалима. Позивају се г. г. чланови да на ову скупштину дођу у што већем броју.

Смрзнут Дунав. И код Видина се Дунав толико заледио, да се преко леда прелази у Калафат (Румунија) и обратно.

Матурантски концерат. У суботу 24-ог ов. мес. у вече, Београдско Матурантско Удружење приређује велики концерат са игранком у сали Официрског Дома уз пријатељско суделовање г. Добрице Милутиновића, члана краљ. срп. Народног Позоришта и г. Н. Стојића.

Улазна цена (2) два динара од особе, почетак у 9 час. у вече.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

—(Париски „Еклер" добио је из [illegible] вест, да су се тамо [illegible] кнегиња Милена и кнегињица Ксенија, а ту се састале с краљицом Јеленом. Краљ Виктор Емануил, вели тај лист, забранио је краљици Јелени да се састане са својом мајком и сестром, што су бајаги изазвало односе између Рима и Цетиња.

† У угљеном руднику Шерманова [illegible] огроман комад леда, који је убио 8 а ранио 22 радника.

Δ Из Петрограда јављају као поуздано, да ће министар унутрашњих дела Столипин свој свој портфељ уступити дотадањем секретару министарства Крижановском и за себе задржати само председништво министарства.

⁝ Према информацијама меродавних политичких кругова, оставка немачког државног канцелара кнеза Билова готова је ствар. Цар Вилхелм жели да му на место дође генерал Фон дер Голц, који је већ најјачи кандидат за првог наследника.

⊞ У разговору с члановима мађарске комисије странке рекао је министар унутрашњих дела гроф Андраши да не би ни пристајао на противнике самосталне угарске банке, али ако финансиски стручњаци као д-р Векерле и Коломан Сел кажу да је сад дошло време за самосталну банку, он против тога неће имати ништа.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

(С дуге на шпитољ!

Влада фузионашко-самосталска, пошто је „пушила на Европу" топовима најјачег калибра и пуцала на мецима земљице Новаковића и Пашића, сад је, као оно хајдук Вељко, стала да тура у топове старо гвожђе и ђулад од кантара, па је послала „у Европу," као неког србљаног изасланика, и доктора — Кума — Валдана!

Сад је већ утврђена ствар: да се Валдан не шпацира по Европи о свом руху и кругу, јер се он већ одавно јако отрцао. Фузионаши су то питање у Скупштини поменули али су прогутали одговор, који је био и неискрен и без смисла.

Валдан путује о трошку диспозиционог фонда, оног немог фонда, који је још пре пун његових признаница за приређивање ручкова, балова, за фијакере и ложе и т. д.

Међутим се „Самоуправа" дере гора и трабуња нешто о краљу Милану: како се под његовом владом не знамо шта радило!

Море, што ви идете чак до краља Милана? Ево вам ту Валдана под носом, па вам се у брк смеје и ради ово што и пре. За овако крупне мисије није њега чак ни краљ Милан употребљавао. Сад сте на то спали ви, спарени фузионаши и самосталци!

И што бајаги: које нам право ово што ви тамо беседите!

Море, које то што се штампа, ни десети део од онога, што се у истини тамо трућа и будали!

Ти само пошљи луда на војску, па седи [illegible] и плачи!

Смедеревска хроника

Свето-Савска забава — Нечистоћа у кафани — Несебична помоћ — [illegible]

Смедерево, 15 јануара 1909 г.

Код нас је Св. Саве прослављен на свечани начин. У очи и на сам дан Св. Саве почетком црквених обреда оглашено је пуцањем из прангија. — Тога дана била је у саборној цркви свечана служба, али је на њој било само ђака са неколико наставника и нешто мало грађана. Све је остало одсуствовало, што свакако не може служити на част овд. грађанству.

Кад је свршена служба у цркви онда је почела свечаност у овд. народној школи. — Ова се школа налази у једној згради, у којој ваљда се уплаши може човек и врат да сломије. Чудимо се, да се никако од надлежних не нађе да нареди, да се на овој [illegible] у тој школи посве, да чиме те да публика не буде изложена разним непријатностима.

Можемо слободно рећи, да је свечаност у овој школи била добра. —

Пред многим посетиоцима ђаци су певали разне патриотске песме доста добро. Вредно је констатовати, да је се у овд. вароши пула први пут после неколико година стара „српска химна", која је необично утицала на све присутне. Декламације појединих ученика биле су изврсне. — Нарочито су се одликовали са својим лепим држањем при декламовању: г-ђица Славка Стојковићева и син г. директора овд. гимназије. —

По свршетку отишли смо у овд. гимназију, где смо затекли веома много света. Пошто је извршено сечење колача, држао је говор наставник овд. гимназије г. Лукоаћ о „[illegible]". Због ларме, која је била завладала у публици, нисмо могли чути сав говор овога наставника те не можемо дати свој суд о томе. Уверени смо, да смо посматрали две ђаке, које су биле на свечаности које су слатко разговарале, док је дотични наставник држао своје предавање. Понашање појединих ђака у овд. гимназији свакако није добро измерено, иначе је код ђака са таквим понашањем могло бити задовољно. Потребне коримоце није било. Нас ово не чуди, јер знамо да је наставник певања до скора био молер и тамбураш. —

Али да пређемо на забаву, која је у вече приредила управа „Фонда сиромашних ђака".

Прва тачка концертног дела била је поздрав гостима од ученика I-ног разреда гимназије. Говор је био добар. Ну одмах примећујемо, да је овај ђак требао, да ову тачку [illegible] пред почетком све забаве, јер је са њиме представљало ђаку са свим другу личност а не ђака.

Друга је тачка била „Химна Св. Сави" коју су посетиоци стојећи саслушали. — Трећа, пета и седма тачка били су декламације, које су изведене од стране ученика врло добро и по томе, да су на присутне учинили повољан утисак. — Четврта и шеста тачка биле су песме, које су певали ученици, а које је ваља на присутне учинило врло рђав утисак, јер то није било певање, већ дерњава. — Вредно је похвалити, да је ђачки комбиновани оркестар добро одсвирао „српске песме", које је [illegible] тачка прва дела. — Ово је свирање било што прави [illegible] после оваког рђавог певања. — Даље свирање је у неколико спасло ситуацију у концертном делу. —

Други је део био игранка, где су се посетиоци забављали [illegible]

Прихода је на каси било 730 динара. Ова сума није велика имајући у виду, да је посетилаца на забави било и сувише много. — Још нешто па да завршимо са овом забавом. Од свију госпођица на овој забави најлепше се одликовала по својој тоалети, понашању и лепоти госпођица Маца Милојковићева, и многи су са ове забаве отишли са уверењем, да је ова била краљица забаве. —

*

Пре неколико дана путовали смо до В-ке. Плане. Кад смо ушли у кафану, која се налази у близини железничке станице приметили смо такву нечистоћу, какве је можда нигде нема. Позната је ствар, да је чистоћа битан елеменат за одржање човечијег здравља. — Ово је ван сваке сумње познато и [illegible] овог [illegible], и зато би требало, да се за своје [illegible] време са лекаром и [illegible] прегледа те кафане, па да са закупцем поступи по закону.

*

Код нас су завештали пок. Диша Манчић и њена жена Љубица све своје имање овд. општини на добротворне цељи. Из тога фонда по одлуци надлежних фактора даје се помоћ [illegible], добрим ђацима. У два маха надлежни фактори нашли су за потребно, да се једном такмичару IV те основне, који је одличан ђак издаје из тога фонда на и помоћи по 40 дин. месечно и све дотле, док не сврши школу. Г. Нешић председник општине [illegible] у коме је о личном самовољом неће да изврши одлуку надлежних фактора, већ овога ђака бог те помози [illegible], неће да му помоћ, како треба. — Ми свиђамо, да ће г. начелник свршити мој пут и начин да овој самовољи стане на пут и да на тај начин једном сиромашну ђаку обезбеди да помоћ за даље школовање.

*

Ово последњих дана почели су се у вароши јављати код деце случајеви опасне болести „шарлах." Не разумемо што општински лекар, који много „зна" не распусти школе, сигурно чека [illegible], да се прво зараза укорени, па тек после да чини предлоге.

Мирабо.

МАЛИ ФЕЉТОН

Јаван протест

Одговор г. Блажи Тодоровићу

Ја бих овај свој напис могао назвати и *исправком*, јер њиме хоћу да исправим неке нетачности г. *Блаже Тодоровића*, управника сточарског завода. Али пошто желим, да против једног поступка г. Блажиног јавно протестујем, то сам му и дао наслов, који је горе написан.

Пре свега, да утврдим овај факт: г. Блажа не одриче моју тврдњу, да је чинио покушаје са шеницом, која не полеже, и коју врапци неће да једу. Али он, ма да цитира неки текст немачки, ипак обилази око тог свога проналаска и око мога сарадништва, да чак вели да ме „нема част познавати".

Врло лепо! Ви данас г. Блажо немате част познавати мене, мене, који сам вам био стручни сарадник, и од кога сте ви крајње посејали 8 хектара г. Буњаковог земљишта! Добро, видим ја да се морам користити уговором, потврђеним од Константиновића Луке, и преко суда тражити о[illegible] од вас, за присвајање мојег заједничког проналаска.

И ако се из извештаја, што сте га ви поднели министарству о шеници „Мадона" — тако се зове та наша новопронађена шеница — не види моје сарадништво, види се оно врло добро из горепоменутог уговора. Ту стоји црно на бело и овај члан:

— Чл. 8. Ако овај проналазак успе, то онда приопотписати (тј. г. Блажа) има право на сву славу, а другопотписати тј. Жорж Рамбо, кога г. Блажа нема сад „част познавати") само на половину награду и то у сразмери 1 : 1.

Ви сте, г. Блажо, услед овог нашег *заједничког* проналаска постали у пољопривреди поред г. Паје Тодоровића-Баконића *ауторитетом*, добили сте Св. Саву, па сад сте и управник једне важне господарске институције!

А ја?!

Ја не само да нисам ни кусуо ни сркнуо, него сад тек први пут чујем о 20 товара наше шенице, добијене са г. Буњаковог имања, шеницу, коју је *мени* самоме и — horribile dicto — можда као цинцару појео!

Страшно и грозно! Па ти сад седи и нешто проналази!

Ово ће ми у осталом служити за памет у будуће. Не ћу никоме помагати у проналасцима.

А да ви г. Блажо нисте могли пронаћи „Мадону," и ако сте са њом чинили даље „огледе" у Лесковцу без моје стручне помоћи, ја ћу вам о њим простим начином доказати:

— Ево, сад сте управник сточарског завода! Ако хоћете, да вам свет верује, да ме не познајете, седите и пронађите нешто у вашој савршеној новој области рада. Пронађите нпр. начин, да наше комуђарске краве теле швајцарску телад, па да вам скинем капу и да вам са поклоном. Дед, сад мајчин сине, ако сте јунак. Дајем вам рок од месец дана, па ако се дотле не јавите, ја ћу вам навести *моје и г. Свет. Љ. Гавриловића* студије у том правцу.

Београд 1909 год.

Жорж Рамбо.

ПРИПОСЛАНО

Изјава

Поводом „Приспеланог" у јучерањем броју „Правде" од стране Светозара Мајатовића, ја Вас молим, господине уредниче, да изјавите на основу истине [illegible] о штампи, а у хатар истине, пошто ми је пријатељ и пословођа — [illegible] ово што следује:

Све напоте и паушарење у „Приспеланом" [illegible] у [illegible] камери, а [illegible] ћу њему дати прво врло приватне, да он сад [illegible], на ова овај ученика добра, која [illegible], а која је та [illegible] заборављено, [illegible] да се и даље користи мојим добротом.

20 јан 1909. Београд.

Поштује Вас

Драгутин Ђ. Јовић

ћумурџија трговац.

Из пољопривреде

Потреба буковог жира за семе

Један семенарски трговац из стране, обратио се Српском Пољопривредном Друштву ради куповине буковог жира за семе. Она би платила за 100 кгр. франко — Београд за кругл 25.— динара за пријему послуживог количину. Само треба да је од правих буква и здрава.

Пошто радња већ је заказивала набавку за једну већу количину преко неколиких у Шапцу, то ова ради још букова жира набавити итд.

Обраћа се пажња свима пољопривредницима, да пошто свуд имаде буков жир куповине радије за Српском Пољопривредном Друштву јаве коју би количину жира покупити могли, како би ово благовремено могло извести горњу радњу, те да [illegible] количину рачунати може. Добро би било послати неку малу количину покупљеног буковог жира на углед.

По највишем решењу од марта 1909 године бр. 204 ово министарство послало за друштво [illegible] пошта у Србији бесплатно.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Врањско позориште

Вечерас гостује г. Ружичић у комаду

„Мученички једне жене". Сврћемо пажњу на ову одличну представу.

Српско-турски рат, приказан у понедељак у Врањском позоришту пред пуном салом, необично се допао и можемо је још више интересовање код публике. Одмах по гостовању г. Ружичића почињаће се овај одлични [illegible].

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0.50 п. д. на веће јевтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и осталих артикала јевтино.

С поштовањем

Добр. Т. Атанацковић

Кнеза Симеона бр. 5. — Телефон 273.

ЛЕНА — ЛЕНА РАЂЕНОВИЋ
и
Славорад Јовановић
судски писар
венчани 11. јануара 1909. год.
Аранђеловац Београд.

ВИНО

[illegible]

Од данас свакога дана **свеже урањене и заклане ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд — Теразије.

[illegible]

Телефон бр. 49. 18 12—

Живине!

Урањене и заклане добила је данас и у **будуће имаће сваки дан свеже** на стоваришту
Кланичарско-Живинарске Радње
Петра П. Мирковића
БЕОГРАД
Нигушева бр. 29. Цветни Трг.
Телефон бр. 464

КУЋА нова са 5 соба пред собљем [illegible] у њојзи друга кућа за ренту, обе са инсталацијом електр. осветљења продају се за 30.000 динара. Упитати у Уредништву овог листа.

Елегантан салон продаје се. Упитати у уредништву овог листа. 35 2—4

50.000. ПРИТКИ (ТАЧКЕ)

од старих багрема цепане за винограде имам на продају по умереној цени.

Продајем и на мање количине.

Ламбра Р. Димитријевић
27 Смедерево. 4—10

Ученик из боље куће са довршеном [illegible] који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је књижарској [illegible] радњи **Душана Тодоровића** Краљ.-Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

Кувар који је раније дуже година био у Двору куварем, [illegible] кад је коме потребно за свадбе, балове и т. д.

Данило Костић
31 [illegible] улица број 1. 3-3

ИЗДАЈЕ СЕ СТАН ЗА САМЦА

са намештајем и без у отменој кући. [illegible] Кнез Милетина бр. 7.

ПРОДАЈЕ СЕ НАМЕШТАЈ

Због селидбе продаје се: 2 спаваће собе, 1 сала, 1 трпезарија и 1 кабинет, све комплетно. Може се видети од 10 до 12 пре подне. Кнез Михајлова ул. бр. 16 I спрат. 89 4—5

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе: *Српски купус са пастрмом, Проја,* [illegible] *на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одличан бермет. Љубитељима правог вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно сниженој цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо на [illegible] по 30 п. дин.

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодно Мануфактурна Трговина

АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.

код Лубеница
Васина ул. преко пута Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јефтиније но до сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог Маја исте године отварамо нову **Мануфактурно-Пљатнарско-Галантеријску** трговину у згради *Ам. Ангера на Теразијама где се сад налази* апотека Викторовића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем
33 9—30 **АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.**

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Љубичина ул. бр. 11.

Известава даме, да је добила модерне [illegible]

Преглед [illegible] слободан без икакве обавезе за поруџбину.

Салон је [illegible] *у Србији.*

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, [illegible]

Цене су једне за свакога!

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА
И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Прва Пова. Ужичка Акц. Ткачка Радионица извештава своје пошт. потрошаче и пријатеље српске индустрије, да има на стоваришту велики избор тканина израђених доброг квалитета и постојане боје, које су на изглед много боље од страних фабрика.

Да би се сад, у овој прилици, [illegible] стране купе, Управа Ткачке Радионице [illegible] израђевинама тако, да су оне знатно јефтиније и квалитет много бољи од страних израђевина.

Молимо пошт. потрошаче, да се са поруџбинама обрате непосредно фабрици у Ужицу или њеним продавцима, и то:

У Крагујевцу г. [illegible]

Мустре наших израђевина могу се видети у Београду код г. г. Димитрија Јанића трг. на Теразијама, Николе Мађоновића Дубровачка улица и код Доброслава Атанацковића преко пута „Коларца" [illegible]

670 10—10

Обућарска радња код **„Поштанца"**

Данила Бошковића и Комп.

до ГРАНД ХОТЕЛА

Препоручује своје богато стовариште најелегантније и најбоље мушке, женске и дечије обуће. Израда солидна. 15 3—3

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака [illegible] је ово:

БИЉНИ СОК

која на пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљаде људи који су од исте патили, нашли су себи спаса у овом соку. Како је ова болест — грозница — која напада народа врло често, то би требало [illegible] да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити *у апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin" признато као изврсно средство против кашља, катара плућа, [illegible] туберкулозе и пљувања крви. **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од венеричних тешких болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј" против нервних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд.*

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Dr. Милан Пр. Мазнић

са седиштем у [illegible] *отпочео је своју лекарску праксу.*

666 18—18

ВИНА

Отворио сам овде у Београду стовариште ВИНА из мог винограда из Пожаревца, како би дао могућности потрошачима, да се снабду са добрим природним вином из [illegible]

ВИНА имам старе и нова и то: **Малага, Тамјаника, Ризлинг,** [illegible] **Смедеревка, Португизер, Прокупац,** [illegible]

Подрум се налази [illegible] **у мом стану Браће Недића улица бр. 27.** [illegible] „Голубац," [illegible] од 10 динара [illegible]

Моја су вина одликована на Балканској изложби у Лондону 1907. год.

Децембра 1908 год. у Београду

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ
644 20—20 економ и виноградар из Пожаревца.

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности,** [illegible] *код мале деце,* и осталих кожних болести, које од нечисте крви произилазе најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле!

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0·5%, efferves)

који се од дуже година спрема у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је спремљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пити. Дуготрајном употребом овога зејтина, деца [illegible] добију свежу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести ређе јављају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци спрема се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens, против шкрофула које гноје, шкрофулозних отока кожа, [illegible] т. зв. [illegible]

Употребом овог зејтина са Креозоталом [illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ови препарати могу се добити и још у Београду у дрогеријама: Суботића, Симоновића и код „Гусара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Ружадића, Паланци Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тумера, Краљеву Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевац Илића. 10 9—

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на уг. Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радован М. Радосављевић* Васина ул. бр. 39.

„Браћа Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 521. | ЧЕТВРТАК 22 ЈАНУАР — БЕОГРАД | УРЕДНИК ЈОВА ЖАМОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 22. | Телефон 521.

Турски Шваба

У своје време био је судија у једној окружној вароши у Србији један Србин из преко. И мо је био пречанин, он ипак није хтео да носи европско одело које се онда звало швапско, него је носио антерију, џубе, фес на глави, па чак и турске јеменије. Зато што се овако носио, нико, ко га изближе није знао, није имао појма о томе да је он пречанин него га је свако ценио као да је Србијанац.

Једног дана оде му у походе један његов писар из суда и затече га како чита неку књигу. Кад је у току разговора судија изашао за неко време из собе и оставио госта сама, овај узе књигу коју је домаћин читао кад је он ушао па је онда оставио на миндерлук, и зачуди се кад виде да је то нека латинска књига. Кад се судија врати у собу он га запита:

— А зар ви знате латински, господине судијо?

Старац се грохотом насмеја и кроз смех одговори писару:

Хо, хо, хо! Па зар ти не знаш да сам ја Шваба? — хотећи тиме рећи да је пречанин, пошто се тада и пречани Срби код нас називаху Швабама.

Ко је ма кад слушао ову причу, морао је се сетити кад је прочитао прекјучерашњи уводни чланак у „Самоуправи“, у коме се третира питање о емисарству Владана Ђорђевића и његовом одушевљењу за новог босанског краља Франца Јосифа.

О бедаци једни! кад нам човек мора већ тако говорити. Зар не знате да ивер никад не пада даље од кладе и зар нисте никад ништа слушали о времену Теје Радосављевића, свемоћног аустријског консула у Београду и о његовом присном пријатељу и школском другу, Стевану Марковићу, тада кнежевском представнику и министру спољних послова? А ако сте слушали, што се правите наивни и што се чудите чији емисар може бити Владан, кад није ваш?

У осталом, ако сте заиста слепи код очију као што се представљате, питајте унуке покојног Стевана Марковића, од којих је један министар просвете, други посланик у Петрограду а трећи краљев лични секретар, па ће вам они рећи за чији је рачун и о чијем трошку Владан предузео ово своје путешествије у ово оскудно војнично време и кога представља тај Голуховски пријатељ, који од „курфирштова“ балканских прави „велике“ владаоце.

Хо, хо, хо, једни фузионаши, зар ви не знате, враг вам бибе, да је једног Владана могао послати у овакву мисију само неки стари, прерушени Шваба у турским јеменијама? Сетите се само коме је Владан хтео да учини услугу, кад је измислио причу, како је Краљ Александар хтео да убије оца, па ће вам све јасно бити.

Хо, хо, хо!

Идила
на ваљевској железници*

Још као ђак, кад сам први пут прочитао Брет Хартову приповетку „Идила у Црвеној Долини“, заволео сам писца више но саму приповетку. Зашто? питао сам се више пута, али одговора нисам умео дати. Сад ми је тек јасна та моја симпатија. Она се у главном односила на прву реч у наслову, јер је предвиђало, да ћу чак доживети, са пуно љубави писати и сам о једној идили, и то о идили код [illegible], једној реткој и необичној идили — идили на железници. А кад вам додам да је ова железница — чувена ваљевска железница, коју су саградили српски инжињери, онда ћете и сами увидети, да овај мој домаћи фељтон неће бити без својих нарочитих интересантности.

Ја сам имао задовољства, да будем један од првих путника те железнице, и то још онда, кад она не беше предата саобраћају. То је била прва машина возити се на њој. Растојање од Ваљева до Мајковца, које је било чак 12 км., прешли смо за нешто краће време од једног и по часа. Свега смо два пута искочили из шина. Г. Таса Николић, [illegible] шеф саобраћаја, куражио ме је, да се ништа не бојим, јер су на истом растојању сви шефови железничке дирекције искакали пре неколико дана четри пута, па ни једном није ништа било. Чак су, после овак намера, свеже вечерали и пили [illegible] Секулића.

И ја се у ствари нисам ништа бојао. А да бих то још потврдио катунота ваљевски, и посведочио, ја сам се користио љубазним позивом железничарским, да једне недеље направим излет из Ваљева у Обреновац, јер су они баш приређивали један воз који је из Ваљева имао поћи у 6 изјутра, стићи у Обреновац у 11, па се отуда вратити у 2 по подне. У томе возу, у коме сам ја заузео скромно место, било је доста угледних ваљеваца. Воз је срећно дошао у Обреновац, чак неколико минута пре но што је требало. Из Обреновца је пошао у одређено доба и у најбољем реду дошао до Словца. Ту се машина нешто намустила и није хтела даље. На ваљевској прузи није било тада ни телефона ни телеграфа, да би се умолило да друга машина да дође из Обреновца, пошто у Ваљеву тада не беше ни једне, да извезе [illegible] својим кућама. Морало се због тога послати један коњаник на Уб, да одатле телеграфише у Обреновац за другу машину. У очекивању те друге машине излетници су се склонили у Радивојеву колибу, која је у непосредној близини станице, и како беше увелико мастухиста већ роди, те приредише бал. Играло се весело све до зоре сутрашњега дана, кад је обреновачка машина срећно докотурала у Слов., одакле са излетницима у Ваљево.

Другом приликом обреновачки воз имао је да у Словцу застане пет сахата пет минута. И када се машина, сигурно потпаљена од вожње Радивоја, у сибала на најближе даље. Овом приликом нисам присуствовао бал, него смо уживали посматрајући шпицлове и слушајући како се свађају шеф станице и машиниста.

Има једна латинска пословица која гласи: in fariam collegium. За овај случај она би се могла пренести са „рђа — срећа“, јер сам ја и по трећи пут имао задовољства да уживам у ваљевској железници. То је било оног истог дана, када се десила она ужасна позната катастрофа на Жутом Брду. (Ради истине нагласујем, да то није била никаква катастрофа, али моја лепа ваљевска Тарасковица воли да се тако изражава). Воз је јурио пуном паром, прелазећи 7 и по километара на сат. Са свима људе и лупа машиниста није чуо, да се побуно један храбро [illegible] вагон, и да је испао из шина. Поплашени путници почели су викати и преклињати [illegible] возу и да се не назаве погибија, али је машиниста био мало ромињо, те није чуо сву путничку вику. Тада сам се ја жртвовао за путнике. Метнуо сам главу у торбу, скочио са воза, и придружио се воз [illegible] другу. После два три минута успео сам, да стигнем локомотиву и до машинисте одржим машинисту од поднет читања. Кад је он грабом подигао главу и угледао је шта хоћу, ја сам му у неколико речи објаснио критичност ситуације, и он је зауставио воз. Путници су тада продужили пут пешке за Ваљево, а машина са вагонима остала је на лицу места, док из Београда није дошла стручна комисија, да извиди узрок ове катастрофе. Ја сам додуше имао једну непријатност: одмах сам код полиције тужбу машинисти, који је тврдио, да сам му овим прављем дао повод. Полиција, уважив у обзир моје пожртвовање, привидела је стрvaru и ослободила ме сваке одговорности.

Кад су после падале јесење кише и железнички насип почео га лутити, тј. са локомотивама ступио у отворену побуну. Због тога је редовни саобраћај морао обуставити. Ишло је полако тек онда, пошто су се машине одмориле, а машиновођа [illegible] јер није био довољан колубарски песак. По новом распореду вожње, као што је израдио сам шеф „саобраја“, ваљевска железница има да са Обреновцем свака други д.

Ово Ваљево, које је судба прописала да по њој путује, да би били стреа од свеке евентуалности, свак се мло да ће у Сибир. Презовту малку бунду, јер се никад не зна. Друго, спреми храну 48 сати, јер не знају [illegible] шеф, да стане, а неће увек спреми да једна две ћурке, да би притекли у помоћ локомотивином ложачу, кад би у њему нестало угља.

Иначе и свако путовање има своје занимљивости. Да наведем бар само једну. Скоро се један сељак држао из Дивца трчао са железницом. Звао је бедевију, коју му је отац о Миољском вашару купио за 75 динара. Није онда ни чудо, што је путнике оружала нас побегао железницом. Тако је држав радио неколико пута, па онда наљућен што се железница не утркује са њим, почео [illegible] машинисти Сави, једном врлом демократском господину, која има налита [illegible] од сто кила:

— Чика Саво, срам те било! Што не тераш брже ту твоју корају кобалу?!

Чика Сава је прилично флегматичан човек, али га је овај дрчни безобразлук страшно наљутио. Скочио је с воза и [illegible] дрзника. Држ је бегао на бедевији, а машиниста га дао у [illegible] бродњу. На једној ћуприји пред Лозницом стиже га, и пошто га добро изудара, сврта у ловачку мекину, да повије [illegible]. Чика Сава [illegible] три цигаре, [illegible] То је [illegible] чика Сави, да се већ приближава [illegible]

Победоносно као Наполеон из Маренга вође чика Сава на [illegible] брзином [illegible], врлила по шинама.

22 јан. 1909. год.
Београд

Жари Рамба,

---

[*] Саобраћај на овој ваљевској железници [illegible]

Питање
На г. министра полиције

Г. П. Маринковић посланик упутио је питање на г. министра полиције:

Шта је г. министар наредио да се уради у општини бубушиначкој среза и округа пожаревачког.

Милорад Карамарковић, који је некад имао некакву радњу у тој општини био је изабран прошлих избора за председника општине. У јуну пр. године, он је радњу продао и одселио се у Пожаревац, па су о томе и јављале новине јавне.

Сељани општ. бубушиначке одмах су тражиле од среске власти: да Милорада од дужности председника разреши, пошто је престао бити житељ те општине. Ни капетан ни начелник нису хтели поступити по закону. Шта више, Милораду је дато одсуство да може 4 месеца пробавити у иностранству и ту је одлуку одбора одобрио капетан.

Кад су се 160 грађана те општине пожалили министру онда је капетан поднео извештај: да је заиста штетно овакво стање по општину и да у њој због тога послови не иду добро, али да он не може разрешити Милорада, док га не саслуша!

Министарство је наредило да се пише у Француску, те да тамошње власти кинтају Милорада и да га по нашем закону о општинама саслушају!?

Из оваког рада се види да је овај начелник срески неисправан службеник, јер није учинио оно што закон прописује, док му је Милорад био на дохвату, него га сад хвата по белом свету, а остала узнемиреност и незадовољство у општини.

Хоће ли г. министар полиције предузети какве мере против неисправног рада тога чиновника, те да грађани и закон добију правилног задовољења?

СТРАНА ПОЛИТИКА

Лопухиново хапшење. *(Корупција. — Компромитујућа писма. — Сумње. — Терористи. — Злоупотребе.)*

У Петрограду се неочекивано пронео глас, да је у свом стану ухапшен бивши шеф руске тајне полиције Лопухин, што је изазвало огромну сензацију. Пре тога су конферисали неки виши чиновници из министарства правде и министарства унутрашњих дела, па су пред подне отишли у Лопухинов стан с двадесет и пет жандарма. Руско друштво захваћено је повећа корупција, па се држи да и Лопухин спада у тај ред. При претресу његовог стана [illegible] неколико тешка сумња пала и на кнезове Кутузова и Долгорукова и да су они већ ухапшени. Међутим вест о њиховом хапшењу до сада се није потврдила. Као главна оптужба против Лопухина износи се то, да је био у вези с терористима и тајном полицијом и револуционаром Азефом и што се у тој афери држао двolично. Међу тим има и гласова, да је починио сваке злоупотребе.

ЈЕДНО ПРЕДАВАЊЕ

У општој официрској касини у Петрограду држао је 13. о. м. капетан гардиског пука Ритих, који је ту скоро путовао по Балкану, предавање о својим војничким утисцима.

Аустро Угарска је својих петнаест корпуса повећала за један корпус. Ти су корпуси мобилисани, којих је буџет удвостручен, преоружање артиљерије брзо довршено. Пре Изволскова говора Аустро-Угарска се мобилисала из две стране, али од како је Русија показала своје карте и од како је попустила узрујаност, која је услед анексије била настала у турском јавном мишљењу, аустро-угарска војска на југословенској граници повећана је за 100 хиљада људи. Аустро-угарски официрски кор добар је, али су нарочито у артиљерији многи Срби, на које се за случај рата наравно не може ослонити. Подофицирски кор није потпуно задовољавајући, а редови су мало дисциплиновани, а ако технички довољно изучени. Вести о вој-

ним бегствима истините су **ним** претеране.

Српске вести о стању српске војске мало су претеране(?). *Српска официрима која је одушевљен и тактички добро спремна. Подофицири* су интелигентни, али *двојне слабо, родови се и сувише употребљују на стражарску и гарнизонску службу.* Министар војни Живковић је човек гвоздене воље а шеф ђенералштаба Путник талентован и популаран(?).

О бугарској се војсци нарочито повољно, али је приметио да између официра који су се васпитали у Русији, и официра који су се васпитали у другим војскама, постоји антагонизам, који се оштро посматра.

Аустро турским споразумом, том продајом Словена, у Србији су узбуњени. По Ратинову мишљењу, Русија мора спречити коначно закључење ове трговине, која доводи у опасност интегритет Србије и Црне Горе. Решеност Србије за рат разумљива је. С великим су допадањем примљене последње речи Ратинове, да Аустро Угарска својим оружањем хоће да понизи Русију.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Ужасно стање у Врднику

Од како је мађарска банда отпочела ужасно гоњење српских радника у Врднику код манастира Раванице у Срему, где искључиво само неколико радника све саме Мађари, а домаћи српски радници потиснути на најгора места где се највише [illegible]. Ови Мађари тако су обесни према српским радницима, да често изазивају бој. Тако су 21. октобра навалили на српске раднике, која су била у другој соби и флашама убили једног радника. Власт је отерала у све српске раднике. 28. новембра прошле године Мађари су наоружани навалили на наше људе и испребијали их, а једнога избили да још и сада лежи болестан. Три дана доцније Мађари су у њиховом стању дочекали радника Танданског и на месту га убили. Али власти стоје на страни досељених Мађара. Тако се један дечак одупро једном Мађару, због чега је цела њина породица, која је у Врднику живела преко 25 година, протерана у Куписку. 6. децембра су пијани Мађари јурнули у собу неких Босанаца, те су једног нестре-

бијали а другог — ранили. И власт мирно гледа и толерише сва та насиља!

Дневне вести

Комисија. На захтев министра унутрашњих дела јуче је министар правде одредио нарочиту комисију, која ће да извиђа злоупотребе и незаконитости које су обелодањене падом нарме Стефановић и Ранковић.

У комисију су одређени г. г. М. Николић судија и М. С. Вучковић писар. Комисија ће саслушавати Милоша Стевановића и Спасоја Ранковића као главне кривце и Павла Бајића као саучесника.

Настрадао. Јуче је Престолонаследник Ђорђе настрадао са својим аутомобилом као што је то било и очекивати. Када је враћајући се у варош био код фабрике монопола дувана, аутомобил удари о један стуб тако силно да је Престолонаследник пао и сам се раскрвавио по лицу. Како аутомобилу није ништа од тога удара било, то Престолонаследник онако крвав продужи даље да га тера, али код Војне Академије и опет удари о један дирек али овог пута тако да аутомобил није могао више да функционише. Тада Престолонаследник уједе на коња једног жандарма који је тада поред места догађаја пројахао, и тако на коњу и крвав по лицу оде својој кући.

Ми смо већ једном скренули пажњу надлежних на ово јурење аутомобилом и рекли смо да ће једног дана морати доћи до неке несреће, али изгледа да на ово нико није надлежан.

Вавилонска кула. Ко је [illegible] морао је превести на своју рођену земљу!

Ово није више Скупштина, али је врло тешко рећи шта је управо та гомила људи која диже толику вреву.

Кад је гостионичар био донео Хлестакову у „Ревизору," као ђувече пилетина, неку печеницу, Хлестаков је поче јести и у мал' у њој не остави све своје зубе.

— Шта је ово? упитаће он гостионичара. Ово није месо!

— А да шта је кад није месо? упита љубопитљиво келнер?

— Шта јера' би га знао шта је, само видим да месо није. Можда нема цигела испржена масти.

Тако би сложно рећи и за ову нашу „уштину“: да се не зна шта, тек се зна да Скупштина је.

Јуче се и није знало у њој:

да ли има звоне, да ли нема седнице;

да ли има дневног реда, да ли нема дневна реда?

да ли се може што радити, или се не може шта радити?

Свак је другог мишљење имао и бранио на свој начин, да се човек није могао разабрати шта је је шта се ради.

Но брука је и пукла, кад се приступило ком гласању!

Председник каже, шеф кабинета гласа да нетови министри г. г. Саћ и Тимотијевић гласају против!

Noch nie da gewesen!

Па нису сви еле у једном кабинету! Кад умаше и бегални у [illegible] никад се не помешају — да не постану све скупа мућак.

И опет! и пет! многа лета.. Фузионаши су опет јуче покренули питање у скупштини: ко трошкари кућа Владимира који седи [illegible] по Европи и држи некаква предавања на кулинарске вештине. Председник владе је категорички изјавио да му је министар спољних послова [illegible] да сваки куп — Владимиру није ни месеци ни пара дата.

Па да, не зна човек! Шта може друго да каже? Влади њему све кажу!

Опет о чилској муницији. Дакле истина је оно што смо у прош. броју донели [illegible] ком налази читава једна компанија, која [illegible] неколико милиона и што је нарочито: да у најкритичнијем моменту остави српску војску без муниције. Та компанија куда неће место на светски признате фабрике светске и ако је рад свију тих фабрика познат као солидан и њихова муниција доказана као врло добра, а увелаке [illegible] да ће закључити уговор за лиферацију муниције по жари у корист грофања и по зажу познате „чилске муниције". Држимо да се министар г. Живковић неће дати омађијати од оних аферашких агената, који ради личног ћара не презају ни од чега, и могу да компромитују г. министра и несвесно га увуку у једну прљаву аферу. За сада вођена упозоравамо г. Живковића да буде обазрив при нашим решења питања о набавци муниције, јер ће после бити доцкан и ствар се неће моћи поправити а он се ничим неће моћи оправдати. Истина је то, да је у данашње време врло тешко спречити успех једној ливерацији као што је то она „чилске муниције“, која истина годинама лежи по неким магацинима, јер за њу немају купца, али чија су сопственица пресудили паре да на „лу кале покупили“ читаву војску протежеа и агената која својом силом јуришају на министра и све око њега.

Изборни суд. Као што смо јавили, по споразуму Турске и Аустро Угарске, немачки престанак у управи турског државног дуга Теста, био је изборни судија у питању о спорним босанским добрима. Теста је донео пресуду, да су *та добра за време окупације по турским законима била својина турске државе.*

Палавичинијева изјава. Аустро Угарски посланик у Цариграду маркиз Палавичини рекао је једном новинару: Повлачење турске уплате цариње не зависи само од Аустро-Угарске, али ће она затворити све своје поште у Турској свуда, где их ни оста[illegible] не смеју. О турско-угарском протоколу за две недеље ће се постићи споразум. Борба није шкодио нама (?) но Турској. Пошто ће се и Бугарска ускоро споразумети с Турском, *једина црна тачка на Балкану остаје Србија.* [illegible] *летњацом можда створи излаз на море.*

Један безобразлук. У лажима бечки и пештански листови не знају граница, али још никад нису дошли до овако дрска безобразлука, као што је с измишљеном лажи дошао „Најес Винер Журнал“. Он је донео тобож из Београда један телеграм, како је престолонаследник Ђорђе у прошлу суботу наредио да се на Дунаву насред града просече лед, па је приморао неколико војника да се свуку и попетре у воду. Полусмрзнуте војнике су извукли из воде, а свој тој сцени је присуствовао Престолонаследник. Један се војник разболео и жалио се команди. Наша влада треба да против оваких безобразлука предузме најенергичније кораке, у толико пре што њихов Форгач непрестано протестује и за многе ситније и наивније али истините ствари.

Није одржана. Сваћна општинска одборска седница није одржана зато: што је нету председник одложио из бојазни да не дође до нереда, јер се на исту слегла велика маса радника.

Један мађарски захтев. Мађари су од некуда прорачунали, да њих има толико, да би им за босански сабор требало припасти три, а Аустријанцима два посланика. Сарајевска влада, веле, мисли да и они и Аустријанци дођу у католичку вероисповедну курију, али они то неће, јер не желе да им мандати зависе од милости повољности Хрвата. За то они преко „П. Лојда" траже засебну мађарску курију на основу броја Мађара, насељених у Босни и Херцеговини!

Машинске пушке. По саопштењима страних листова, наше је министарство војно поручило код енглеских и француских оружаних фабрика 200 машинских пушака.

Нов дефицитлија. Ми смо добили извештај од нашег извештача из Лознице, да је откривен велики дефицит што га је учинио писар среске Комарчевић.

То је онај исти злогласни писарчић, који је све до скора, а нарочито за време избора малтретирао народ у Јадру, као велики кривац. Силне су тужбе биле поднесене против њега, али се једно решио министар да га не дира, јер се Комарчевић беше грчевито ухватио био за Јадар, а фузија га листом подржаваше. Сад се бар јасно види и разуме, што му се није ишло из Лознице: чим се дигао, нашли су му на леђу — дефицит као залог.

Неки се фузионаши упињу да ствар заташкају, али им неће испасти за руком.

Гучков. Данас или сутра стиже на Софију г. Гучков, посланик Руске Думе и шеф партије „октобриста.“ Његова је партија најјача у це-

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

XXXIV

Улица де ла Аш

Марјак се дубоко поклони пред њом. И заиста никад се он није поклонио са толиким поштовањем ни пред војводом, ни пред краљем, ни пред самом краљицом Катарином!

— Сутра, прошапута он; сутра кад падне мрачна ноћ бићу овде! Спремите све што треба да примите свог заробљеника.

Он изађе.

Алиса покри очи рукама, уста јој заћереташе, она паде на колена и јецаше.

— Пала сам на дно... о! ко ће ме спасти из ове провалије срамоте...

— Ја! одговори један озбиљан, силан, претећи и повлашћен глас.

Алиса уплашено скочи и окрете се.

— Калуђер! прошапута она скоро луда.

На вратима кроз која је изишао од Даманвил изишао, појави се као статуа калуђер Панигарола, први љубавник Алисе од Лиокс!

XXXV

Отац и син

Од прилике у исти час кад је Химре изишао из улице де ла Аш и ушао у дворац Мем, то јест мало пре девет часова, један човек јурио је кроз улицу Сен Дени. У то доба кад су се дућани затварали рано и нису осветљавали улицу, где није било ни фењера ни лампи, у девет часова владао је дубоки мрак на улицама. Тако да се тај човек, који је ишао врло брзо судари са једним пролазником на кога је налетео не видећи га.

Он опсова псовку, рече неколико речи, и не заустављајући се, продужи трку.

Пролазник не рече ни речи.

Човек о коме је реч застаде за тренутак пред гостионицом Чаробњака, погледа је тужно и као да стиде да уђе.

Али одмахну главом и продужи брзо пут понављајући:

— Не треба бити необазрив! имаћу прилике да га видим.

Он окрете тада у уличицу која је водила ка Тамплу.

После два минута он подвиче велики звекир на гвозденим вратима дворца Мема. Мали прозорчић отвори се једно зачуђено лице појави се на њему и покретом нешто упита.

Човек тада одговори:

— Реците само господину Маршалу да је човек којем се срео у Пон де Се дошао и да жели да се с њим види.

Врата се отворише у истом тренутку.

Кућа маршала у Дамвила, као и Гизова кућа, и у кући многих великих племића била је начињена по угледу на Лувр. Маршал је имао своје дворане и официре. Он је у томе лицу био краљ као што је Карло у Лувру.

Све до Луја XIV краљ је, заиста, био само први између краљева. Ришеље је доцније почео да уништава све те мале краљевине, тако да Луј XIV није само наследио краљевину, већ и најапсолутнију монархију.

У исти мах наоружани слуга отвори врата, иза којих се један официр и рече:

— Ви долазите из Пон де Се?

— Да, необичним путем.

— Онда мора да сте ви Пардајан.

— Ја заиста имам част да будем господин Пардајан. А ви?

— Добро, немојте се љутити. Ја сам човек који ће вас повести на место што сте изабрали.

— Извините само. Не могу никако да се сетим вашега лица.

— Ја се зовем Орлес и витез сам од Асермона. Стојим вам на расположењу кад год желите, господине Пардајане.

— Онда ћемо почети одмах! Баш ми је по вољи да се мало разгрејем.

— Господо, господо! умеша се други један официр.

Витез од Асермона слеже раменима и рече Пардајану који већ беше потегао мач:

— Не брините се, господине, ја ћу вам учинити то задовољство. Али маршал не допушта да се овде бије. Стрпите се мало, молим вас. И изволите уђи јер вас очекује.

Витез тада уђе у двор и за њим се велика врата затворише.

— Господине, продужи тада Орлес, ја ћу имати част да вас одведем сам у собу која је за вас спремљена.

— То мени чини највећу част, одговори Пардајан.

Вођен једним служитељем који је носио буктињу витез од Асермона пође са Пардајаном у веселом разговору, као да међу њима није ништа било.

Попеше се на други спрат дворца и уђоше у једну пространу, лепу собу.

— Овде сте у својој кући, рече Орлес. Хоћете ли да вечерате?

— Хвала вам лепо. Добро сам ручао кад сам дошао у Париз.

— Онда вам могу само пожелети лаку ноћ.

— Заиста сам већ клонуо од умора и видим се да се нећу пробудити до јутра. А господин маршал није у дворцу?

— Сад није код куће, али вам се надао за данас или за сутра, и чим буде дошао јавићемо му ваш долазак.

(Наставиће се.)

лој Думи, а зове се „октобристичка" по томе што је примила царев манифест из октобра 1905 године као базу за јавни поредак у Русији.

Г. Гучков је био у Цариграду, па се у повратку за Русију задржава у Софији и Београду. Надамо се да ће у престоници Србије наћи на човек који ће бити достојан и госта и домаћина.

Ми га с наше стране поздрављамо с искреном добродошлицом.

Бојкот. Бечки и пештански листови с великом радошћу бележе појаву [illegible] да су престале све сметње обустављању бојкота и да ће бојкот престати.

Парастос. Сутра, 23. о. м., у 10 и по часова пре подне, у цркви св. Николе на новом гробљу, биће шестомесечни парастос пок. Софији — Цоки Ђорђевићки, бив. чланици Народног Позоришта.

Повољан пријем. Софиски владини кругови повољно су примили руски предлог, да се бугарска новчана накнада Турској исплати на турског дуга Русији, а да Бугарска толику суму дугује Русији. У Бечу и Берлину незадовољни су тим предлогом, јер налазе да ће Бугарска тиме постати финансиски зависна од Русије, што је много опасније од политичке зависности. Они подбадају и Турску да не прими предлог, уверавајући је како је њој потребан готов новац, а овако га неће имати. Француска, Енглеска и Италија већ су пристале на тај руски предлог.

Венчање. Г. Димитрије Васиљевић, општински извршитељ на Пироту, венчаће се 25 ов. м. са г-ђицом Стефанијом ћерком г. Ђорђа [illegible] из Сукова. Честитамо.

Трговински уговор. У разговору с председником будимпештанске општине, изјавили су председник бечке општине д-р Луегер и председник народног дома д-р Вајскирхнер, да ће се њихове странке из све снаге заузети да се дође до трговинског уговора с Румунијом и да помогну румунске жеље, па *ма се не закључио ни трговински уговор са Србијом.*

Упад у Санџак. Бечки и пештански листови [illegible] да бар једном дневно не слажу што о Србији. Тако су сад саопштили [illegible] из Земуна, да се српска македонска организација у Београду спрема да упадне у Новопазарски Санџак, да ослободи тамошњи српски живаљ. Нити таква одлука постоји, нити се ко спрема да упадне у Санџак, а провидан је смер овој вести: — да посеје неповерење између Срба и Турака.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

‡ На овонедељној седници аустриског министарског савета чешки и немачки земаљски министри казали су своје примедбе на нејасне одредбе закона о језичном питању. Али те примедбе као неосноване, нису уважене, па је решено да се предлог [illegible] на решење.

‡ 14. о. м. навршила се година дана од како је погинуо португалски краљ Карло у Лисабону.

(о) У француском министарском савету поднео је министар морнарице пројекат о реорганизацији управе ратне флоте.

‡ У Берлину је отворен конгрес организације рударских радника. Присутно је око 150 делегата, који представљају преко сто хиљада радника.

† Бенедиктински прелат Александар Карл, члан аустриског господског дома, умро је у Бечу у 55. години живота од запаљења плућа.

(К) Код филијале Државне банке у Москви откривена је проневера од пола милијона рубаља. Благајник је ухапшен јер је на њега пала сумња да је новац присвојио себи.

‡ Социјалисти су приредили у Хановеру велику демонстрацију у корист изборне реформе. При демонстрацијама дошло је до сукоба с полицијом, која је употребила оружје и ранила 25 лица.

ПОСЛЕ ЈЕДНОГ ИСПАДА

Председник Тргов. Удружења, Коста Ризнић, напао је јуче, на конференцији чланова тога удружења, српско новинарство, називајући га несавесним, подметљивим и непатриотским, а све то зато што су београдски листови коментарисали пад фирме Стефановић и Ранковић и што су износили на јавност све оне несавесности и несолидне радње које су овим падом обелодањене.

Кад г. Ризнић не би био председник Трговачког Удружења, ми се на ове његове испаде не би ни обзирали јер он ту нашу пажњу ни по чему не заслужује. Али, српски трговци су овог човека истакли за председника свога удружења и он кад је говорио говорио је у име свих трговаца.

Кад ствар тако стоји онда ћемо се ми, „несавесни", „подметљиви" и „непатриотски" новинари упустити у испитивање ове „савесности", „неподметљивости" и „патриотизма" који владају у нашој чаршији, а погледаћемо код људи као што је г. Ризнић. Кад је изношење прљавих и лупешких подвига који се врше под фирмом честите и солидне трговине, несавесност и непатриотизам, онда да видимо како се може назвати држање екипажа, живљење у скупим купатилима, куповање вила и винограда, протежирање слугиња с једне и узимање услужних меница, варање кредитора, неуредно исплаћивање меница и т. д. с друге стране.

Нека Трговачко Удружење у лицу свога председника доказује „несолидност" и „непатриотизам" нашег новинарства, а ми ћемо доказивати „солидност" и „патриотизам" појединих наших трговаца, па ком образи [illegible].

Рудић у Београду

Од два — три дана на овамо Београд је поново видео једног од најмилијих публици комичара и одличнијих глумаца Б. Рудића са својом трупом. Он даје представе у сали код „Коларца" и публика која је присуствовала двема првим представама „Грађански брак" и „Мученичество једне жене", имала је прилике да ужива у лепој и уметничкој игри Рудићевој и његове мале али веома солидне трупе.

Рудић је, као што рекох, познат нашој публици као уметник — глумац и он, где се он појави да игра, публика заборави у његовој игри [illegible] код других само уметнути глумци.

Овом приликом могла се и [illegible] уметности коју [illegible] је Олга Илићка, за ово два три године од како смо је ми Београђани губили из вида, од одличне [illegible] постала врло добра [illegible] глумица која располаже то потребним темпераментом који у својој игри [illegible] савесност и вољу према [illegible] дала.

Пријатно изненађује гледаоца појава и игра госп. Беловића. Поред веома пријатног и згодног органа (гласа) за глумца располаже и великом [illegible] темпераментом [illegible] што за врло добро уме да влада и својим гласом и својим темпераментом, чини његову игру веома симпатичном и то у толикој мери у којој ми то већ одавно нисмо виђали код млађих глумаца у нашем Нар. Позоришту.

Ово свакако долази отуд, што Нар. Позориштем управљају људи који не знају ни шта ће са добрим ни где ће са лошим глумачким снагама, док овим новим трупом [illegible] једни новим глумцима.

А

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нађене по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

Луј XIV позвао је у Версај председника Бушерата, оба известиоца, Ла Ренија и Безона, као и главног државног тужиоца.

„При крају овога — пише Ла Рени — његово величанство ми је врло енергично и јасно препоручило правичност и праћење зликоваца и дало ми је разумети да у име јавног благостања захтева да што је могуће више и што дубље уђемо у тражење ове несрећне тровачке трговине, да је, ако је то могуће, у корену уништимо; кроз нам је заповедио да најстрожије поступамо, без обзира на личности, сталеж или пол, и његово се величанство о томе изразило најјаснијим, најодлучнијим изразима". Овако одлучно показане намере краљеве, оснажиле су Ла Ренија поуздано [illegible] и повећале његову ревност, оне су му дале храбрости за тешку владу, која му је пала у део. А та му је храброст била потребна, јер на- [illegible] ћути! Да ли су због тих отровних напада Версајског двора тако ненадно измењене? Пре кратког времена Воазенова је била осуђена на мучење, које је истина употребљено, али само по форми. „Воазенова никако није ни мучена — пише Ла Рени срдито — па то није то средство ни имало никаква дејства". Бојали су се да враћарка, која је до сада била немо ћутала, у мукама не каже сувише много, те су без знања Ла Ренијева мучиоцима дата упутства. Иста су таква упутства била дата и судијама, те је њихова уздржљивост при саслушавању била тако велика да је Воазенова, на прекор савести, у тренутку [illegible], пре но што су је предали испоснику, мислила за моје речи: „...мајра за лукавост да ради спасења своје савести кажем да се на њу обраћао велики број личности, свих сталежа да добију средства те д по кога пошаљу у гроб, а сем тим злочинима били су уз њу луксуз и разуздани живот".

Али ј после погубљења Воазениног настављено саслушање њеног кума чаробника Лесажа, њог помагача опата Гибура, њене кћери Маргарите Моновоазове. 2. августа 1680. писао је Луј XIV [illegible] Ла Ренију:

„Пошто сам прочитао исказе Маргарите Моновоазове, саслушане у мом Венсенском замку, ко је дала двадесетог прошлог месеца, пишем вам да бих вам рекао да је моја жеља да најбрижљивије испитате с наводе у поменутој изјави и да се побринете те да се у нарочиту свеску забележе чаробнички искази, суочења, као и све што се тиче истраге услед поменуте изјаве, даље да протоколе саслушања, Романија и Бертрана не шаљете мом суду који заседава у краљевском арсеналу".

Романи и Бертран били су осуђеници Chambre ardente, о којима ће бити веома много говора.

Луј XIV је затим издао заповест да се саслушање [illegible] Воазенове, Романија и Бертрана одвоје од аката, који се имају предати суду. Осим тога је Лувоа био необавештен те је Лесажу обећао да ће спасти живот, ако све каже што зна. Лесаж је испричао страховите ствари. Издата је наредба да га нико не саслушава, јер је лажов. Али су ипак 30 септембра и 1. октобра за време мучења ти искази најпоузданије потврђени од стране врачаре Франсоазе Филастрове. Те су изјаве [illegible], па су дошле и до краљевих ушију. У регистрима државног савета стоји забележено:

„Краљ, који је наредио да му се поднесу акта процеса о саслушању за време мучења, из нарочитих разлога не дозвољава да се изнесе до г. [illegible] уласку у акте, који ће доћи у руке суда, па је његово величанство наредило да се извуку и оригинали тих аката поднесу преко комисионог протоколисте господину канцелару и да поменути протоколиста у његову присуству пошаље [illegible] поменутих аката, у која нису унети поменути факти. Дато у државном савету, у присуству његова величанства у Версају 14 маја 1681. год.

потп. *Телије*

(наставиће се)

ИСТРАЖИВАЊЕ МРТВОГ МОРА

Ових дана кренула се у Палестину експедиција, којој је задатак истраживање Мртвог Мора.

Та се експедиција састоји из двадесет чланова, међу којима има десет доминиканаца и неких калуђера из Француске, Белгије, Немачке, Холандије, Енглеске и Америчких Сједињених Држава. Вође су експедиције професори доминиканске библиске школе у Јерусалиму. Они су за извесно време [illegible] која плове Мртвим Морем. Чланови експедиције ставиће на том [illegible], те ће даљу [illegible] мати разне научне и научна рада топографских, геолошких и природњачких испитивања.

Очекивано је пала да ће та експедиција њакто допунити досадашња истраживања Мртвог Мора, која су чинили Луј Лорте, [illegible] Реј, Винклер и други. Научно је већ утврђено да су истраживане библиске податке о градовима који су се налазили на месту где је сада Мртво Море и који су катастрофом уништени. Површина Мртвог мора лежи и данас лежи 393 метара испод површине Средоземног Мора.

Мртво је море дугачко 75 километара, а до 20 километара широко. У њему нема ни риба, ни биљака, ни корала, ни шкољака. Његово дно садржи много асфалта и соли. У његовој води има 25,25 процената соли, док друге садржина соли у другим морима износи тек четири процента. Због тога је специфична тежина воде Мртвог Мора за десетину већа од воде осталих мора.

Држи се да би [illegible] због тога вода тога мора била веома употребљава за [illegible], те ће експедиција [illegible] нарочиту пажњу на уређење лечилишта и купатила на обалама Мртвог Мора.

Њ О Ј !

[illegible] у тебе,
И [illegible]
[illegible] уморне, [illegible]...

Ал' ја [illegible]
Од старости [illegible]
И [illegible]
[illegible]

Шабац

Наранчић

РАЗЛИЧНОСТИ

[illegible] у руској аристократији

Ускоро ће се венчати један члан из највише руске аристократије, коме је сад 70 година, с девојком од 16 година. Како је реч од најбогатијих [illegible] у Русији. Поводом ове женидбе износе новине разне догађаје из редова руске аристократије, код које је морална [illegible] веома лабава. Тако је кћи грофа Л. водила љубав са слугом свога оца. Гроф је своју кћер хтео да уда за једног свог суседа. Гроф је сумњао да му кћи води љубав са слугом, па да то испита узео је некој детектива, који је преобучен био као слуга, а [illegible] у ствари. Једног дана дојури детектив грофу с вешћу, да се млади пар скрио у грофичину собу. Гроф дође пред врата и хтеде их обити. Кад је с детективом ушао у собу, затечени пар скочио је кроз прозор и обоје су остали на месту мртви.

Други сличан догађај десио се код једне грофице удовице. И она је водила љубав са својим слугом. Али је слуга волео собарицу своје госпође, за шта је она знала, али је слугу новцем држала привезана за себе. Она га је богато даривала и обасипала својим земљаним добрима. Једног дана пошаље грофица свог слугу у Ниццу, а собарицу постави [illegible]. Али је слуга тражио од грофице, да у Ниццу дође и собарица. Пошто грофица није пристала на то, он је напусти и отпутује у Петроград, где ће се овим дана венчати са собарицом. Женидбу је [illegible] грофица својим поклонима слузи, која данас нема већ мало имања.

АВРАМ Н. ЛАЗАР

бив. инкасант, није више у служби осигуравајућег *Друштва „Србија"* и не може ништа предузимати ни радити за Друштво и у име Друштва.

22 3—3 Управа.

ЛЕНА — ЛЕНА РАЈЕНОВИЋ
и
Славорад Јовановић
зубни лекар
венчани 11. јануара 1909. год.
Аранђеловац. Београд.

Најбоље српске
САЛАМЕ
најбољег квалитета
НОВА РОБА — извесне
Кобасице „ТУРИСТЕН"
„TURISTEN WURSCHT"
1 кгр. Дин. 3.
Препоручује радња
Душана Тодоровића
Крај „Српског Двора" и „Зефирета"
Београд — Теразије

ДРУШТВО ЗА ОСИГУРАЊЕ
„Србија"

поверило је Подринској Банци у Шапцу искључиво право за *народно осигурање* у Шапцу и подринском округу; међутим банка је овлашћена да врши и остала осигурања (живота и пожара) за рачун друштва. **Управа.**
34 1—3

Живине!

Угојене и заклане добила је данас и у **будуће имаће сваки дан свеже** на стоваришту
Колонијално-Деликатесне Радње
Петра П. Мирковића
БЕОГРАД
Нушићева бр. 29. Цветни Трг.
Телефон бр. 464.

КУЋА нова са 5 соба предсобљем купатилом и у авлији друга кућа за ренту, обе са инсталацијом електр. осветљења продају се за 20.000 динара. Упитати у Уредништву овог листа.

Елегантан салон продаје се. Запитати у уредништву овог листа. 35 3—4

50.000. ПРИТКИ (ТАЧКЕ)

од старих багрема погодне за винограде имам на продају по умереној цени.

Продаваћу и на мање количине.

Ламбра Р. Димитријевић
27 Смедерево. 5—10

Ученик из боље куће са добром препоруком који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је колонијално-деликатесној радњи **Душана Тодоровића** Крај Срп. Двора и Зефирета. — Београд.

Кувар који је раније дуго година био у Двору прима за кад је коме потребно за свадбе, банкете и т. д.
Данило Костић
31 Цетињска улица број 1. 3-3

ИЗДАЈЕ СЕ СТАН ЗА САМЦА

са намештајем и без у отменој кући. Засебан улаз улица Кнеза Милетина бр. 7.

ПРОДАЈЕ СЕ НАМЕШТАЈ

Због одласка продаје се: 2 спаваће собе, 1 салон, 1 трпезарија и 1 пијанино, све солидно. Може се видети од 10 до 12 пре подне. Кнез Михаилова ул. бр. 16 I спрат. 38 5—5

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. д. па ниже јевтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и осталих артикала јевтино.

С поштовањем
Добр. Т. Атанацковић
Кнеза Симеона бр. 3. — Телефон 278.

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Лазар Предић
Књиговођа Штампарије Радичевића

венчаће се у понедељак 26. Јануара 1909. год. у 8 часова пре подне у Саборној цркви госпођицом

Александром Афанасијевном Глуховом

о чему извештава пријатеље и сродство. Нарочитих позивница неће бити, честитања примамо у цркви.
3 2 1

ВАЖНО ВАЖНО

КОРИСНА ПРИЛИК

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња
Браће Х. Габај код „Руке"
Кнез Михаилова бр. 31

Извештавамо наше поштоване муштерије да смо сву робу попустили са 25 од сто јефтиније с пређашњих цена, због чишћења магацина ради пријема нове робе.

Сукна и Атлаз у црној боји и најмодернијим дезенима и свит за венчање и визите.

Атлази и Сатени за јоргане у 140 см ширине у свима бојама.

Штофова за женске хаљине и костиме.

Ангелот хаљине за тоалете, свих врста.

Фила и у тилу плишане штофа, чипака, ајнсаца.

Поплина и етамина у свима најмоднијим бојама.

Штофаних гарнитура (канабета)

Завеса чипканих и [illegible]. [illegible]

Гарнитура постељака и јорганских за 6 и 2 персоне бела и у боја.

Цвилиха за душеке и ролетне у најелегантнијим шарама и свима постојаним бојама.

Платна у разним ширинама за сваку употребу.

Бели [illegible] свако и шифон.

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА са 40 од сто јефтиније услед искључиве [illegible] продаје. Резанца врло јевтина.

Мустре на захтев шаљемо бесплатно. — Поруџбине примамо уз доплату.

С поштовањем
37 1—30 БРАЋА Х. ГАБАЈ

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Противу: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности, као и за** *фарцалере код мале деце,* и осталих кожних болести, које из нечисте крви проистичу најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5%, effervesc)

који се од дуже година справља у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пију. Дуготрајном употребом овога зејтина, деца се много поправе, добију свежу и румену боју лица, [illegible] крв се пречисте, а кад је крв у организму чиста, тада се и болести ређе јављају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством кошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

(Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens), противу шкрофула које гноје, шкрофулозних отока коже, хроничног запаљења костију т. зв. кошоједице.

Употребом овог зејтина са Креозоталом рана се убрзо гноја очисти и зарасте, а кашаљ брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врши се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.

Ови препарати могу се добити и то у Београду дрогеријама Суботића, Оцокољића и код „Гусара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, Паланци Јовановића, Смедереву Тодића, Зајечару Тврд, Крушевцу Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Илића. 10 10—

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН
Софије Шверц
преко пута Трговачке Банке, Дубровачка ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добила велики избор и најмодернијег укуса шешира за све врсте женских тоалета које израђује од најјефтинијих до најфинијих врста по умереној цени.

Пријем шешира свакој је дана слободан. **Без обавезе за поруџбину.**

Салон је потпуно снабдевен са савршеним укусом, летњи крој, **најмодернијим фасонима,** *укусном куфлуком, тачном израдом, тачном извршењем поруџбина заслужује титулу најелегантнијег и најпознатијег салона у Србији.*

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, за коју вала послати или већ ношену добро стојећу шешир или меру по моме штампаном упутству.

Цене су једне за свакога!

Хотел „АЛБАНЕЗ"
Српска кујна без конкуренције

Нарочита јеловника спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Пуња, [illegible] на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одличан бермет. Љубитељима црног вина *обраћамо* нарочиту пажњу кап и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо као раније по 30 п. дин.

Обућарска радња код **„Поштанца"**
Данила Бошковића и Комп.
до ГРАНД ХОТЕЛА

Препоручује своје богато стовариште најелегантније и најбоље мушке, женске и дечије обуће.
Израда сопствена. 15 3—3

ВИНА

Отворио сам овде у Београду стовариште ВИНА из мог винограда из Пожаревца, како би дао могућности потрошачима, да се слободно снабдеју добрим природним винима по најпристојнијим ценама.

ВИНА имам старих и нових и то **Малагу, Тамјанику, Ризлинг, Токај, Дињку из Смедерева, Португизер, Прокупац, Црна и Сламна Пуштенија,** а сва су вина цеђена без мешавине од самог грожђа, те је квалитет одличан, а цене врло умерене.

Подрум за мање количине налази се у мом стану Браће Недића улица бр. 27. до (Тирићева [illegible]) а главни подрум на Смедеревском друму [illegible] кафане „Гостиона," где продајем вино [illegible] на 10 литара по [illegible] јевтиније.

Моја су вина одликована на Балканској изложби у Лондону 1907. год.

Децембра 1908. год. у Београду.

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ
[illegible] и виноградар из Пожаревца.

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА
И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Прва Нова Ужичка Акц. Ткачка Радионица извештава своје пошт. потрошаче и пријатеље српске индустрије, да има на стоваришту велики избор тканина израђених добрих квалитета и постојаних боја, које су израде много боље од страних фабрика.

Да би се сад, у овој времену, спречило увођење страних роба, Ужичка Ткачка Радионица снабдела је тканинама тако, да су по квалитету много боље од страних израђевина.

Молимо пошт. потрошаче, да се изволе за поруџбине обраћати непосредно фабрици у Ужицу или нашим продавцима, и то:

У Крагујевцу г. Сави С. Николићу; у Чачку г. г. [illegible]; у Ваљеву г. г. [illegible]; у Шапцу г. [illegible]; у Ћуприји г. г. [illegible]; у Нишу г. г. [illegible]; у Смедереву г. [illegible]; у Алексинцу г. Стевану Хаџи Павловићу и Сину; у Лесковцу г. [illegible]; у Неготину г. [illegible]; у Г. Милановцу г. г. [illegible]; у Крушевцу г. г. [illegible]; у Пожаревцу г. [illegible]; у Параћину г. г. [illegible]; у Смедереву г. [illegible]; у Александровцу г. [illegible]; у Гучи г. г. [illegible]; у Лозници г. [illegible] и у Прњавору [illegible].

Мустре наших израђевина могу се видети у Београду код г. г. *Димитрија Јанића* трг. на Теразијама, *Николе Мајсторовића* Дубровачка улица и код *Добросава Атанацковића* преко пута „Коларца" велики избор [illegible] у комадима и парчетима свију израђевина (као сукна, чаршава, славетина и т. д.)
879 10—10

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин. за пола год. 8 дин., за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 29 дин. а пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Беле и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Видин ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидова и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 89.

ПРАВДА

Телефон 821 | ПЕТАК 23 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИР. ЈОВА АЛОВИЋ | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 23 | Телефон 821.

ДВА ЂОРЂА

„Штампа" се поново вратила на своје тврђење: да „Правда" није остала себи доследна у питању о Хипотекарној Банци, и то се вратила тек прекјуче, четири дана после нашег одговора на њену прву замерку, учињену у овом правцу.

Ако је веровати „Штампи," односно писцу њеног јучерањег чланка, они т.ј. „Штампа" и речени писац, потпуно су задовољни „Правдиним" одговором, па јој чак и на крево захваљују што је и своје читаоце упознала са свим што је раније писала о Хипотекарној Банци, будући уверени да ће и „Правдини" читаоци на целу ову ствар гледати кроз наочаре „Штампиног" анонимног пријатеља и видети оно што је он сам хтео да види.

После те „искрене благодарности," „Правда" не би више имала речи о овој ствари, да речени анонимни пријатељ „Штампин" није у своме прекјучерашњем напису поставио „Правди" и једно питање, на које му, по његовом сопственом тврђењу само „Правда" може дати одговора и на које му она, ипак, одговара, остављајући своме пријатељу да никоме, па ни „дотичноме" (што рекао стари Рајфајзн) господину не остане дужна.

„Дотични" господин — коме би „Правда" с пуно разлога могла довикнути као и Карло Мор разбојнику Шпигелбергу, на кога „дотични," узгред буди речено, много личи: „Spiegelberg ich kenne dich" — поставио је ово питање:

„Од куд сад да један Ђорђе (Карађорђевић) буде у „Правди" протежиран, а други Ђорђе (Генчић) обасипан мржњом, кад и један и други треба да су „Правди" подједнаки са гледишта о 29. мају."

Нас би далеко одвело кад би сад почели објашњавати „дотичном" каква је разлика између њега, то јест, пардон, између Ђорђа Генчића и Ђорђа Карађорђевића са нашег гледишта о 29. мају, већ и због тога што ми то „дотичноме" не би могли никаквим начином доказати, пошто он за ту разлику, како изгледа неће да зна и што би, према томе, узалуд трошили и време и хартију. Али, да му не би остали дужни одговора и да би били толико јасни да нас мора и он разумети па ма колико се правио [illegible], ми ћемо ту разлику, која по нашем мишљењу постоји између ова два Ђорђа у погледу о 29. мају, објаснити једним примером:

Г. Љуба Новаковић министар у кабинету пок. Цинцар Марковића, преставши бити министар и нашавши се на улици без пенсије и без икаква прихода, запао је био у велику материјалну неприлику. Таворио је јадник како је знао, док једне ноћи зликовци не нападоше на кућу његова таста у Паланци и не убише и таста и ташту. Зет Љуба, што но реч, преко ноћ поста богат човек, јер му је таст био трули газда а његова кћи — Љубина супруга — једина наследница. После кратког времена убице су ухваћене и суд је с њима поступио по закону, кад су признали да су ова убиства извршили да би убијене опљачкали.

Е, питамо ми сад „дотичнога" из „Штампе": шта би он казао, кад би убице старога Матића и његове жене, чувши пресуду која им је изречена, поставили суду овако једно питање какво је он, „дотични", поставио „Правди", то јест, кад би запитали: „Од куд то да суду ни у сну не падне на памет да оптужи и Љубу Новаковића и његову жену, који су убијене наследили а нас осуђује на смрт? Откуд то кад и они као и ми треба да су суду подједнаки са његовог гледишта на ово убиство?"

„Дотични" из „Штампе" свакако би одговорио: да би то питање било лудо, јер Љуба Новаковић није имао никакве везе са убиством његова таста у Паланци, и што је после тог убиства наследио свога таста, не значи да га је он и убио или убице најмио.

Е па кад између убица старога Матића и Љубе Новаковића нема никакве везе са судског и свачијег гледишта о томе убиству, какве везе има између Ђорђа Генчића и Ђорђа Карађорђевића са „Правдиног" и свачијег гледишта о 29 мају, и од куда то тврђење „дотичнога": *да оба ова Ђорђа треба да су „Правди" подједнаки са њеног гледишта о 29 мају?*

Је су ли осуђене убице убили старога Матића и његову жену?

Јесу.

Је ли Ђорђе Генчић са завереницима убио Краља Александра и Краљицу Драгу?

Јесте.

Је ли Љуба Новаковић после тог убиства наследио убијене?

Јесте.

Је ли Ђорђе Карађорђевић постао Престолонаследником после убиства краља Александра?

Јесте.

Је ли ма ко тврдио да је Љуба Новаковић имао ма каквих веза са убицама свога таста?

Није.

А је ли ма ко тврдио да је Ђорђе Карађорђевић имао каквих веза са убицама краља Александра?

Није.

Е па по чему онда „дотични" из „Штампе" може рећи да Љуба Новаковић, наследник убијених Матића, и убице наслеђених, не могу бити подједнако цењени са гледишта са кога ми сви цењимо та убиства у Паланци, а може да *тврди: да Ђорђе Карађорђевић, наследник Престола убијенога Александра и Ђорђе Генчић, убица убијеног Александра, треба да буду подједнако цењени са гледишта са кога цењимо 29 мај 1903. год.?*

Колико је нама познато само један разлог који „дотичном" из „Штампе" прија да овако што тврди, и то је разлог овај:

Што Љуба Новаковић није ничим показао, да сматра [illegible] убице свога таста кога је наследио, што му ни у сну није пало на памет да се заузме за њ да не оду под суд или да буду пуштени и што их је суд осудио на смрт, а Ђорђе Карађорђевић не само да није ништа рекао да убице краља Александра оду под суд, него је с њима пријатељски општио и после убиства, те Ђорђе Генчић, убица краља Александра и данас шета слободан, место да је стављен под суд као и убице старог Матића.

Ако овај разлог руководи „дотичног" из „Штампе", да себи, т. ј. пардон, Ђорђа Генчића ставља на равну ногу са Ђорђем Карађорђевићем у питању о 29. мају 1903 год., онда Ђорђе Карађорђевић тре[illegible] да Ђорђе [illegible] сандра и краљице Драге пође трагом убица старог Матића и његове жене, т. ј. да и он, господин Ђорђе Генчић — затегне пајван.

Ово је „Правдин" одговор „дотичноме" из „Штампе", на његово питање: „Откуд сад да један Ђорђе буде у „Правди" протежиран, а други Ђорђе обасипан мржњом, кад и један и други треба да су „Правди" једнаки са њеног гледишта о 29 мају"? На питање о групи која тражи повластице за Хипотекарну Банку, „Правда" ће рећи своју — као што је обећала — за два дана, док добије потребне податке.

Конференција

Чланова Трговачког Удружења

Прекјуче по подне одржана је у стану Трговачког Удружења конференција трговаца чланова Удружења. Мада су питања о којима се имало договорити била од великог значаја и интереса, ипак је конференција била врло слабо посећена. Једва ако је било 50—60 трговаца. [illegible] изостанак оних трговаца што је и сам предавач констатовао.

Конференцију је председавао г. Коста Ружић, председник Удружења, објаснивши циљ конференције. Конференцију је уредило Удружење главно на писмени захтев г. Н. Тајтацаковића, упознавши његове разлоге за сазив конференције, не [illegible] у два писма [illegible] било је подужег [illegible] између г. Тајтацаковића и Ружића.

Први је добио реч г. Тајтацаковић, који у своме несређеном дугом говору објашњавао рђаве трговачке прилике при трговању код нас. Цео свој говор формулисао је у ове три тачке:

1) Да треба размислити о начину да се спречи овај пут напаста и стиг менице и наплата у њеној вредности не што у ствари трговачка [illegible];

2) Шта би ваљало урадити, да се спречи употреба услужних меница и

3) Да се нађе начина да се употреба тих меница казни.

Г. Ружић је објаснио г. Тајтацаковићу да се употреба услужних меница не може спречити из простог разлога што се не може нико ни на који начин забранити да потписује менице.

Тајтацаковић је хтео да говори о непотизму и незаконитом раду *Стефановића и Ружића*, али га је председник после дугог објашњавања једва успео умирити и убедити да се о „личним питањима" не може и не треба говорити много на конференцији.

Тајтацаковић је једва тада прешао на ствар. Навео је неколико падова за последње време и констатовао интересантну поступност у начину „трговању" пред пад.

Једна је фирма пала због *фалсификованих меница*, па је после пада друге фирме констатовано наплата отплаћених меница док се сада несу бојале наплате менице са дуговним роком и услужне менице. Жалосно је што су се менице са продуженим роком наше [illegible] имо зашто, која сасвим трговине кажњава? Удружење је властито и могло је [illegible] равност у раду.

Председник одбија неистинитост. Напада на нашу журналистику, која из дубине мржње жигоше читаву нашу трговину. Наша [illegible] не врши своју дужност [illegible] ствари, које воде на директну штету државе. Назива такво држање штампе непатриотским.

М. Павловић је држао полужи говор који је оставио одличан утисак и изазвао не потпуно одобравање. У своме систематском говору он је изнео [illegible] праве узрок рђавим трговачким приликама.

„У нама самима, а не у рђавим законима. Ми немамо дорасле трговце за модерно трговање. Код нас се тргује, па ће знати да се груба. У другом свету оваква конференција не би могла ни бити."

Говорећи о кредитним приликама код нас навео је интересантне ствари. Док трговац на страни [illegible] своје менице тачно о року и у целој суми, дотле код нас [illegible] не појма о важности менице и од кога се не може наплатити о року ни десетина у готову.

Нема сумње да су нам и закони несавршени с тога, као једну меру за побољшање трговачких прилика, тражи доношење закона о стечајном поступку, закона о радњама, закона о трговачкој комори и нарочито измену трговачког закона, ма да и овакав закон какав је није рђав за добре трговце, али је рђав за овакве трговце и новчане заводе какви су код нас, за трговце, који се служе меницама са продуженим роком и заводе који их ескомптују.

Док се ови закони не остваре предлаже, да упрост сазове једну конференцију трговаца и представнике новчаних завода, те да се утврди поступак и употреба меница. Могао би се просто договором утврдити, да заводи после [illegible] им менице у даном року [illegible] менице послати на наплату, које би се у прво време имале отплатама регулисати код завода а доцније исплатама у целом суми.

После подуже дискусије и многобројних напада државу, која је ниједна кривца што код нас трговци овако тргују(!), донета на предлог г. М. Павловића одлука:

1) да удружење тражи доношење већ израђеног закона о стечајном поступку;

2) да удружење изради и измени Трг. Закона у погледу о меницама у смислу данашње дебате;

3) да се настане и званично и приватно да се остваре закони о радњама и комора.

Конференција је усвојила овај предлог и разишла се, пошто је председник одржао малу лекцију трговцима о њиховој немарности бринући у исто време управу удружења.

Миг.

Тешкоће савременог васпитања

(наставак)

...Ту је био један млад човек [illegible] прилику да обнови тај разговор с Н. Њих двојица путовали су у престоницу за промене и Н. постаде веома поверљив, па му исприча многе своје интимности а што се тиче М. поновио исто. Овај млади човек како стиже с пута оде М. и не мога се уздржати да јој све не каже. То је М. тако изгодило да није била на чисто да ли је тренутније обесвешење овог таког незнаног тренутка њених осећања или увреда, њеној чедности нанесена. Без премишљања реши се да пита Н.-а само замоли тог младог човека, да ако овај буде одрицао, без обзира му рече у очи његово разметање, јер несумњиво да ће такав човек бити кадар да одрече. Тако је и било. Онда М. рече: „Али ја овде имам лице које ће Вам у очи рећи да сте то говорили пред њим и пред другима које ће именовати". Н. се окрете, па кад спази свог сапутника, пребледе, зарумени, па онда као за себе рече: „Ко би то могао помислити да ће тај човек казати?!" Окренувши се М.-и додаде: „Сад ми је криво што сам му многе друге ствари испричао." Ни трага од забуне, ни трага од колебања. Најзад рече: „Да сам знао какав је однос међу Вама не бих му ништа говорио". — „То је друго молим Вас, реците зашто сте ово говорили, кад то апсолутно није истина?" навалила је одлучно и жустро сва узнемирена М. Он мало поћута, па се осмехну чисто изазивачки и безобзирно рече: „Не треба да се чудите — то није ништа. Ви не познајете мушко друштво. Тако се тамо разговара. То је још ситница. Треба да чујете шта други кажу". То би било нечувено оправдање и за какву искусну жену, то ли за малу девојку. М. поражена окреће се само и оде. Заисто занимљив почетак девојачког успеха у друштву!

Опомињем се колико ме је дирнуо тај случај кад ми је М. испричала. Остала сам неколико дана под тим утиском. Такве моралне ругобе увек су ми вређале сва осећања. Зар би моја кћи била неосетљива према њима? Или да мој син буде достојни јунак свог времена! Боље нека га није. Као год што не бих желела родити роба, не бих ни тиранина. Исто тако држала бих да ми син не буде несрећан, али не бих могла пристати да другима несрећу доноси ма и посредно.

А за жену шта значи тај живот вечитог одрицања? Међутим у таквој средини жена се мора повући у себе и вечно скривати шта осећа; мора се одрећи сваког полета, сваког одушевљења, сваког чистог задовољства, јер ће их срести скептицизам, поруга и срам. То је и мој удес. Пошто сам доживела много горких дана, навикла сам да кријем усамљења, јер сам заиста усамљена и била. И поред свег искуства кад сам срела тог човека, помислила сам: лако је наћи врлине у човеку; волимо човека с његовим слабостима. Ево једног који је много грешио и сад хоће да се поправи. Помозимо му!

То је била најкобнија од свих обмана мојег живота. Ово што је требало да све у мени подигне и оживи дотукло ме је сасвим. Што ми је још о[illegible]. Сад ми остаје [illegible]. Би ли било поштено да оставим један нов живот без утехе и потпоре, можда живот грешнички и срамом? Да рођењем предам новој индивидуи овако злехуде диспозиције, овако једно наслеђе — можда клицу болести?! То дете, можда и поред фриволног очевог карактера добило би у наслеђе неодољиву носталгију за једним вишим и бољим животом. Вукла сам јаде кроз цео живот, зашто да ме надживе и у новом бићу се продужавају? Зато ово што чиним сматрам као једно дело савесности и поштења исто толико колико и срца. Кад би мени преостајало да живим, и по крај свих бедних околности данашњег друштва и свих тешкоћа и узаничености потребног васпитања, моје дело било би морални недуг. Истина лекар ми је казао да ме порођај може спасти али ми није мило да ли нећу своју болу предати детету.

Ја не размишљам ни о каквом другом животу, нити се тешим тиме. Ако устреба да неком — који је силнији од мојег удеса — пољем рачуна о својем делању, јер нећу ни поправити, ни умањити. А мој удес обавиће се кроз векове можда док не дође нови месија да овај свет препороди. Он ће бити разумео да дела према духу времена. У оно време кад су пророци већ били овештали требало је да се један генијалан реформатор назове Син Божји па да свет за њим пође. Данас већ магија његова наука није могла пружити ни лека ни утехе. Зато ја бацам крст свој у подножју Голготе, а да се сахраним тим на њ, једино је што ме преко оног што ми је одређено, може спасти".

Т.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Политичка позадина у Угарској

(Гроф Андраши. — Удела [illegible] режима. — Суд[illegible] коалиције).

Политичка криза у Угарској у последњој мери замашна и артистичку и мађарску коалицију. „Пести Хирлап" вели, да се [illegible] лојалитета не сме предвидети [illegible]. Вођи странке независности [illegible] је предао министра унутрашњих дела грофа Андрашија. А како мисли министар просвете др. Бечерић, донекле [illegible] „Без грофа Андрашија не могу владати ни три дана". Покрет у странци независности [illegible]. „Будапест", [illegible], вели поводом једног чланка „Н. Сл. Пресе" о Андрашију, да је заблуда тога чланка у томе што грофа Андрашија истиче као објекат гњева, док је супротно [illegible]. Свак зна да је независна странка грофу Андрашију увек указивала највећу љубав и поштовање. Садашњи мађарски режим има још неколико задатака, које ће [illegible]. Наравно, странка независности не тежи решењу у коалицији, јер [illegible] остане неспособна за рад, што би се на свој предлог могло [illegible] само уговором [illegible] 1867, која се налази у коалицији, били би странка независности тежити томе, да своје властите интересе на рати и брани.

ПРЕТЊЕ ЗЕМНОМ ШАРУ

(Претходни [illegible] сеизмографи. — Земљотрес на Филипинима. — Изменице Балкана и Блиског [illegible]. — [illegible] земљотрес. — Мишљење Голицина).

(Оригинално извешће „Правде")

Петроград, 14. јануара.

Хитам, да вас известим о мишљењу петроградских геолога о опасностима, којима је изложен наш земаљски шар. Њихова мишљења, као и саме те опасности, састоје се у овоме:

Све споредне околности и појави, који су претходили месинској катастрофи, мали су претећи, симптоматички карактер. То су у своје време са пуно пажње приметили талијански геолози.

Сви чувани, као пушке земних сила, бејаху умукли. Сва земна енергија, која је дотле слободно излазила на те отворе, скрила се незнано где. Врло је лако могуће, да се у близини оне пукотине, што се пружа дуж целог геолошки младог Апенинског Полуострва, десила грдна промена тла, која је ту пукотину засула, те житка маса, тражећи излаза на другим крајевима, потреса и руши земљину и слабу земаљску кору!

Све нам говори, да ми ових дана ступамо у пољу напрегнутих земних преврата. У најближој будућности конфигурација морског дна и острва у близини Апенинског Полуострва измениће се радикално. Оживеле су подземне силе, које су дуго дремале. Сад почињу свој живот на чудан и веома опасан за човечанство начин. Месина је већ дала рефлекс негде у средној, јер тако тврде показаљке сеизмографа. — Гаурирашно ћутање вртина [illegible], пресушивање топлих [illegible] извора, — све сушени и пуни [illegible] Апенине.

Зем живот уздигнуто је нестала својој дубини и прибира снагу. Како ће он наћи себи излаза кроз слабу шуму гору... Али где?! одговор на ово стоји пламом огромни и тајанственим питања.

Једино се са сигурношћу може казати, то је да нас очекују нове грандиозне пертурбације и катастрофе, скупљена земаљска енергија мора себи наћи одушке.

После извештаји потврђују ово [illegible].

По вестима, који су овде дошли са Филипина, тамо је буо вулкан *Лагнос*. Интензивна избацивања лаве немерова је, а притом се море свом потрес. Очевидно је, је нагон унутрашње силе толики, да је вулканистор и сушиши мали, да број сполео, те се због тога у свим, који нису много удаљени од *Лагноса*, дешавају стални земљотреси.

Најосетљивији апарати, који осећају и најмању пулзацију земљине коре, *сеизмографи* — повино су забележили једну нову грандиозну катастрофу. Био сам срећан те сам из уста академика кнеза *Б. Б. Голицина* чуо у Пулковској опсерваторији ово:

— *Данас* у 4 часа и 55 м. изјутра сеизмографи су нам показали, да се на растојању 32000 км. од Петрограда десио један велики земљотрес. Чудновато је, да су сви наши [illegible] у Баку је фирма *Нобел* установила своју сопствену прворазредну сеизмографску станицу. Испоставило се, када је земљотрес забележен у Петрограду, бакински сеизмографи нотирали су велики потрес земљине коре на растојању од 1000—1500 км. од Баку.

Овај земљотрес морао се десити у Азији, јер сва места, која су на Југу, Западу и Северу на толиком растојању од Баку имају телеграфску везу са Европом, те би се до сада знало, да је био тамо земљотрес.

Овај тајанствени земљотрес, који је по катастрофалности сигурно био огроман, морао се, по Голицином мишљењу, десити негде на Тибету.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Одлука саборског одбора

У ствари поводом Срба у Хрватској даво је [illegible] одбор српског народно-црквеног сабора одлуку, којом [illegible] свој глас против ових тешких и [illegible] у оптужби рачунског државног тужиоца, чиме се не само вређају најсветији верски и народни осећаји српско-православне цркве и народно-црквене [illegible], него се [illegible] свакојим временом [illegible] обилазе и скрнаве, [illegible] и управо брешу основни државни и земаљски закон [illegible] права [illegible] цркве и автономије. Понављање [illegible], православне [illegible] цркве, Србима, српске [illegible] православне митрополије [illegible] и добро [illegible] да је она толико [illegible] најважније продужити [illegible] да је код сваког верног сина српске православне цркве огорченост, [illegible], која је повећана још и тиме што се таква кривична прогонила не само с [illegible] места, но и у тако големом обиму, пошто је оптужба [illegible] и у [illegible] примерима [illegible]. Такав је поступак нагнао саборски одбор, као црквену народно-црквену [illegible] управу, да се због тога обрати владару с протестом и молбом да заштити цркву и автономију, чије се законе и власти и органе њихове [illegible] и [illegible] право у оптужби окривљују, да као такви стоје у служби великосрпске пропаганде, која бајаги [illegible]. Саборски је одбор најодлучније одбио такве оптужбе, јер је уверен и [illegible] да су сви [illegible] српске православне цркве били верни и одани престолу и својој отаџбини и да ће такви и остати и поред тих напада и [illegible] неоснованих оптужаба. Ову ће [illegible] предати нарочита депутација саборског одбора.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је одржана министарска седница у министарству спољних послова под председништвом министра председника.

Скупштина продужава... Делегати из двеју владиних странака састадоше се, пропећаше и решише: да ова Скупштина још заседа до прве смрти, и да гласа свим наможаснијим силама: да изгласа буџет за 1909. годину који је овој земљи јако потребан. Де[illegible] дискусија ће бити свршена и буџет може бити готов до 15. фебруара!

Како брзим темпом ова Скупштина ради, може, готово и пре!

Збиља, звају ли делегати: колико има од Божића до Павлова?

Владин повереник. Ђенерал Живковић који је постао министар нема још ни месец дана, те није ни радио на склапању новог буџета, сето га је он другога примио, наредио је за свога повереника да пред Скупштином о бушињама и брани буџет потпуковника Стеву Хаџића, начелника општег војног одељења.

Г. министар је врло добро учинио, што је оставио да буџет брани онај који је највише радио на његовом склапању, и што је баш г. Хаџића изабрао, јер је он не само способан начелник него је још и један од најспремнијих ђенералштабних официра, те ће моћи Н. Скупштини дати сва потребна и опширна обавештења о војсци, која је Скупштина толико жељна!

Напредњачко вече. Крагујевачки напредњаци приређују забаву са игранком на Сретење 2 фебруара ове год. у просторијама „Прве Пиваре." Припреме се чине увелико да ова забава испадне међу најбољим ове сезоне.

Турска и Бугарска. Велики везир је о руском предлогу за исплату Бугарске накнаде Турској рекао, да тај предлог није довољан за Турску. Није сасвим јасно, да ли ова изјава великог везира значи одбијање или начелно усвајање руског предлога.

Турско-аустриска погодба. По једној цариградској депеши с крајем ове недеље објавиће се текст протокола о турско-аустријској погодби, пошто га Порта усвоји. Турска у њему неће чинити знатне измене. Како цариградски дописник „Н. Сл. Пресе" сазнаје, најважније измене које је аустро-угарска влада учинила у протоколу ове су: Сасвим је отпао пр[илог] добитка, налази Порти да се да рок од годину дана муслиманским Бошњацима, који би се хтели иселити у Турску, тако да су Босна и Херцеговина потпуно изједначене с осталим аустро-угарским покрајинама, те ће у обема земљама владати потпуна слобода исељавања. Од аустриских поште сами ће престати оне, где нема никакве конкуренције — као у Једрену, Галиполу и Родгету, а друге ће престати тек онда, кад се укину и друге стране поште.

Из пореске управе. Ми смо толико пута говорили о томе, како су у овоме надлештву затрпани пословима и како се тамо ништа не ради. Сад имамо да забележимо и то да има доста командитних новчаних завода, којима порези за прошлу годину није још распоређена као што је то случај са Транспортном Банком.

Па сме ли ово да буде? јер док се према другим грађанима примењује стагнутна наплата, другима а нарочито овакним установама, које могу да плате порез кад год се хоће — још није ни разрезан порез?!

Г. министар финансија има дужност да [illegible] ове госпо[illegible].

Портина нота. Како „Ивдам" јавља" Порта је упутила својим посланицима на страни ноту, у којој изјављује да Бугарска, да би ступила у преговоре с Турском, мора се пре свега демобилисати.

Ћесарово писмо. По гласовима из Беча, аустро-угарски посланик у Петрограду гроф Берхтолд, за време своје последње посете у Берлину, предао је немачком цару Вилхелму својеручно писмо ћесара Франца Јосифа, које говори о балканским стварима.

Фердинандова абдикација. Софиски листови јављају да ће се после споразума с Турском кнез Фердинанд крунисати за цара бугарског, па онда абдицирати у корист престолонаследника Бориса, који ће у скоро навршити шеснаесту годину.

Један народни изабраник. Посланик г. Јова Стојковић је јуче задржао Скупштину. Он јој је прочитао неколико аката, који су заимљивији од приповедака Марка Твена.

Г. Стојковић је прочитао оверени препис акта у којима се званично од надлежне стране оптужује један чувар шума: како је крао шуму, како је упењивао сељаке, како је примао мито, како је кријумчарио итд. итд. Требало би довести једног вештог иследног судију, који би умео побројати све славне подвиге оног чувара шума, од кога није могао нико шуме спасти.

Али фузионашки народ није толико небригодаран као државна власт. Државна власт тера тога чувара у хапс, а фузионашки га народ довераo испевана у Скупштину. Тај се чувар шума за сад још зове Милутин Драговић и заседава у првој фузионашкој посланичкој клупи. Родом је из кршне Црне Горе!

Г. министар пријатеље упитан шта мисли предузимати против тога чувара, одговори: да именовано лице већ више није чувар шума, него је сад чувар закона, док не постане чувар Државног Печата.

Врбовање добровољаца. П. Лајд' јавља, да је по наредби руске владе забрањено српском конзулату у Москви да врбује руске добровољце за Србију.

Озбиљни протест. Због изгреда против мухамеданаца у Бугарској, Порта је предузела озбиљне кораке у Софији.

Деманти. Из Софије демантују петроградску вест каж да извесни бугарски кругови желе да сва деца бугарског владаоца пређу у православну веру. Нити је Русија такве жеље изјавила, нити у Софији ко мисли на то.

Отпутовао у Рим. Синоћ експрес-оријентом у 3.45 по подне отпутовао је на нову дужност у Рим наш посланик г. д-р М. М. Вујић.

Разбојништво. Прексиноћ у врем сумрака, непознати зликовци пресрели су на друму Драгутина Мужића из Радановца у округу ужичком и том приликом отели му 380 динара у банкама.

Наређена је потера за зликовцима.

Пронашли апсану. Милан Јоксимовић из Зарачића у срезу ариљском бив. робијаш, Велимир Милошевић из Клисине и Светозар Тодосић из Пожуте, опасни зликовци, који су били под истрагом код среске власти за разна злочинства дела, пронашли су прекјуче апсану среску, поскидали окове и побегли.

Свима полицијским властима у земљи саопштено је ово бегство и наређена потера.

Исклизнуће трамваја. Јуче по подне трамвај бр. 30 силазећи се низ сну стрмину код Калимегдана ка Свето-Савском Дому, а услед клизавости на прузи од поледице, исклизнуо је из шина, али после кратког времена враћен у саобраћај. Срећом нико није повређен.

Врли грађани. Будимир Илић, Миленко Петровић, Алекса Јелесијевић и Радојко Вукотић, трг. из Краљева жалили су се министру унутрашњих дела, што се и од њих купи прилог за подобор народне одбране и тражили да их влас заштити од ове невидовне беде.

Живели дични грађани!

Клуб „Напредак“. Г. г. чланови управног и надзорног одбора београдског клуба „Напредак“ позивају се, да изволе неизоставно доћи на клупску седницу, која ће се одржати вечерас у 6 сати у клупском стану (Македонска ул. бр. 4 — преко пута „Коларца“). На седници има се донети решење о једној веома важној ствари — од општег значаја а у споразуму са осталим клубовима београдским.

Стављен у притвор. Јуче је комисија која ради у Власотинцима на извиђају кривица Милана А. Маринковића бив. среског писара, овога ставила у затвор.

Сестра отровала брата. Максима, сина Саве Лацковића из Бобове близу Смедерева, отровала је рођена сестра Анка девојка од 18 година, само зато, да би она наследила имање.

По доставци тамошњег свештеника, који је осетио измрено власт је предузела истрагу и секцијом је утврђено тровање.

Анка је одмах ухапшена.

Удавио се. Драгутин син Стојана Б. Адамовића из Петке, села испод Дубравице на Дунаву, хтео је прекјуче да пређе залеђени мали Дунавац испод Дубравице па се лед провалио и он се удавио. Рибари су га нашли и предали породици да га сахрани.

Хтели да се угуше. Синоћ око 8. часова у вече, у радњи хлебарској Младена Филиповића, која постоји у булеварском потоку, полицијска власт нашла је Младена и његове момке у несвесном стању, јер су почели да се гуше од ѕагорела угља, која су била сирова и као таква насипана у доњу фуруну да се суше.

Одмах им је указана лекарска помоћ, и по мишљењу лекара нема опасности за живот.

Душевно оболела. Милица Чобановић, удова пок. Гаврила Чобановића повоћника марвено-лекарског, упућена је јуче у болницу за душевне болести на посматрање, јер је на њој примећено душевно растројство.

Читуља. Г-ђа Ровалија Павић, мати г. Петра Павића бризара овд. и браће му преминула је јутрос у 6 и по часова после дужег и тешког боловања.

Бог да јој душу прости.

Убиство у Нишу. [illegible] је у Нишу Костадин поп Мишић, познат као умно растројен човек, убио из револвера Усејина Ибишевића, тамошњег — без икаквог повода.

Усејин је пренет у болницу ради секције и сахране а Костадин упућен на посматрање, па кад оздрави према њему ће се применити кривични закон.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

| Политичка криза у Угарској још непрестано траје. Дане се договоре већ колосеским владиним странкама, у партиским клубовима, посећени угарски министри непрестано прихвате у Беч на договоре и референде [illegible], али је криза све замршенија. Све су већа изгледа за образовање чисто Кошутовачког кабинета.

Δ У Аустрији је због познате полемике [illegible] наредбе, по којој се у [illegible] [illegible] службени језик има употребљавати немачки језик, настала озбиљна и парламентарна и министарска криза. Бекертову кабинету, и ако непарламентарном, већ су избројени дани због језичког питања, а тешко је предвидети како ће се образовати нови кабинет с обзиром на непопустљивост Немаца.

„“ У аустриској старочешкој партији настао је раскол.

Ц Тисар је [illegible] закон о изборној реформи за горњу Аустрију.

§ Д-р Јулије Варга, професор кривичног права на универзитету у Грацу, умро је од капље. Пре но што је дошао у Грац, био је на немачком универзитету у Прагу.

ꝕ У Италији је јако скочила цена хлебу, те су због тога у [illegible] [illegible] градовима на народна зборова, која се [illegible] узрујани. У Парми [illegible] [illegible] општа штрајк.

ВАЖНЕ ВЕСТ[И]

Мелентијева ре[illegible]

Познати домаћи[illegible] Мелентије из Краљ[illegible] је да се у својој [illegible] [illegible] вају грозне ствари.

Чуо је да се [illegible] у Пазин колу [illegible] [illegible] кову! па још на клин! Кад да је казника за [illegible] наопако нам [illegible]!

Са свим приро[дно], да се гадна Мелентије, а у своме веку није телета [illegible], згрозио на то свирепо[ј]ство.

Ал' не само згро[зио], него се, боме, и забрин[уо]. Јер шта ће бити, вели, кад казници поколу сву те[лад]?! То ћемо ми, вели, осим без телећег подмлатка, сви можемо проденити: како би то зло било! Упутиће питање г. министр[у] [illegible] какве мере мисли [пред]узети, а да би спречио [illegible] нову несрећу?

Г. министар је сам човек који даво-нови ригу [illegible] и главу луку, о ибру овоземаљске стоке, кад није могла изнаћи ни се подмукла завера, коју је зликца скована против наше телеће подмлатка. Он је отворио, вели, четворе оч и уши, само да му се не би промакла неопажено каква жртва или да не би, не дај Боже! пречуо телећу мукј! Обећао је најстрожију заштиту угроженом телећим подмлатку.

Скупштина, у једном тренутку Мелентијевим откривеном [illegible] и [illegible] изјавом г. министра успокојена, опет се предала слатком дремежу!

Не на обирачу!

Г. Стеван Тучић је почео у своме рукавичарском листу доносити којекакве шпене, које јако ударају на ужежену гушчу маст. Може му се само још свога пута проћи, али ако се то понови, нека се не изграје кад га по стављано мазати, јер ми место гушче масти имамо терпентина! Мање смрди а' таре држи.

Па да га је [illegible] [illegible],
Та се, [illegible], [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] се [illegible] [illegible],
И [illegible] [illegible] [illegible]!
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible]!

ВЕНЧАЊА И ВЕРИДБЕ

Г. Зарија М. [illegible], књиговођа фирме „Л. Миливојевић и комп.“ из Крагујевца, син нашег старог и уваженог пријатеља г. Маринка Стојчића, трг. из Ратара верио се с г-ђицом Даром, ћерком г. Алексе Ратарца, трг. из Ратара.

Г. Војислав (Ненадић) трг. члан фирме Бранковић и Ненадић из Пожаревца, верио се с г-ђом Константином, ћерком пок. Јовића Костића, бив. трг. из Брзог.

Наш пријатељ г. Лазар Прокић, књиговођа Занатлијске Радничке Банке венчао се у понедељак 25. о. м. са г-ђицом госпођицом Афанасијевом — [illegible].

Г. Лазар М. [illegible] земљоделац из Шапца, верио се са госпођицом Розалијом, ћерком г. Насима В. Арона трг. из [illegible].

Изјава Г-на Бајића

Господин уредниче,

У броју 22-ом уваженог листа, у чл.: „Комисија“ донели сте да је образована нарочита лекарска комисија, која ће саслушати Стефановића и Ранковића као главне кривце а мене као саучесника.

У интересу мога угледа, ја Вас молим да ово исколико реди донесете као исправку.

У односима мојим са поменутом фирмом нема ничега недопуштеног, прљавог и нечистог да би могао бити означен за саучесника чланова поменуте фирме.

Ваша вотица, према томе могла је потећи само услед непознавања ствари.

22. јануара 1908. год.
Београд.

С поштовањем,
П. П. Бајић

*

Ал' не г. Бајићу, није ваша вотица потекла из непознавања ствари него из факта: да је министар правде одредио комисију која ће саслушавати Стефановића и Ранковића као кривце а Вас као саучесника. Јесте ли Ви пак што кривци и јесте ли Ви какав саучесник то је друго питање и иде на другу конту.

Ур.

СЛОБОДНА ПРОДАЈА ХЛЕБА

Есваф хлебарско пекарски у Београду упутио је свима хлебарским есвафима у Србији писмо ове садржине:

„Занати у Србији регулисани су есвафском уредбом од 1847. И занатлије и сви, који нису занатлије, од министра до последњег грађанина, слажу се сви у томе, да есвафска уредба одавно не одговара своме задатку. Сви траже, да се она замени новим, савременим законом, који би гарантовао слободу рада и занатлија и [illegible] одвоси између занатлија и заната [illegible] с једне и потрошача с друге стране. Резултат тога јесте пројекат закона о радњама, који ће упоро и законом [illegible].

Ми као хлебари дужни смо [illegible] да смо ми у своме занату ограничени више но и један други занат. Сем есвафске уредбе нас у првом реду ограничава и закон о општинама, по чијем члану 37, тач. 7, општински суд са одбором прописује таксу хлебу. Кадгод је [illegible] уредба, потекла из [illegible] [illegible] хлебаре и пекаре, који [illegible] потребне [illegible] [illegible], јер је то [illegible] [illegible] [illegible]. Довољно је напоменути, да смо ми [illegible] [illegible] често пута [illegible] [illegible] [illegible], који таксу хлебу прописују[illegible] на [illegible] [illegible] [illegible], већ по своме расположењу и [illegible] [illegible]. Услед тога хлебари су с једне стране принуђени да се [illegible] [illegible], да би се услед рђаве таксе могли одржати и с друге стране [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] „[illegible]“ хлеба, што је последица рђаво за [illegible] [illegible].

У свима земљама па и у нас прокламовано је начело слободе рада. Сви они данас траже слободу у раду, ради опстанка, и [illegible] у [illegible] [illegible] слободне утакмице — [illegible]. Стога је [illegible] [illegible], да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] и таксирању хлеба [illegible] [illegible] [illegible].

Да би се то могло [illegible] [illegible] остварити, хлебарски есваф у Београду сматра, да [illegible] у овоме питању [illegible] [illegible] треба да [illegible] [illegible] [illegible] и да [illegible] са свима есвафима у Србији [illegible] [illegible] [illegible], да се [illegible] [illegible] [illegible] слободна продаја хлеба [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible], чиме би [illegible] отворена [illegible] утакмица у овој против [illegible] радионица, која би била од користи како произвођачима тако и потрошачима. Хлебови би се [illegible] и продавали не по утврђеној такси већ на основу утакмице, по квалитету и количини робе.

Тога ради, управа београд. хлебарског есвафа на својој седници од 9. овог месеца донела је одлуку, да [illegible] [illegible] [illegible] хлебарским есвафима у Кр. Србији сазива у Београду конференцију ради решења, шта и какве мере треба предузети код надлежних фактора да се законом слободна продаја хлеба.

У смислу ове одлуке, управа београд. хлебарског есвафа обраћа се управи тога есвафа с молбом:

1. да исти [illegible] [illegible] [illegible] својих чланова и на истој донесе одлуку, да ли приступа на овај предлог београд. хлебар. есвафа;

2. да, у случају ако се са истим слаже, набере из своје средине потребан број изасланика, који би имали доћи на конференцију, која ће се доцније [illegible] [illegible] [illegible] у Београду; и

3. да та управа о своме [illegible] [illegible] јавити [illegible] управи [illegible] до [illegible] [illegible] [illegible], како би се благовремено могла одредити и обзнанити дан конференције.

Уверени смо ми, да ћете [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и да ћете у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] удруженим снагама.

С поштовањем, Управа хлебарско-пекарског есвафа у Београду:

Бр. 173
15. децембра 1908. г.
Београд.

Потпредседник:
Слава Миленовић
Вацко Борисовић

Старешина
Трајко Грујовић

Управни одбор: Дамјан Стојановић, Ристо Крстић, Јован Арамовић, Никола Б. Димитријевић, Стојан Милановић, Јован Дабић, Нуфраја Велановић, Трајко Тасић, Коста Максимовић, Матеј Стојановић, Станоје Пешић, Јордан Јовановић.

Надзорни Одбор: Трајко Јовановић, Радосав Стефановић, Тома Грозданковић, Антоније Михаиловић, Арсен Ђурић, Јордан Илић.

На овај позив одазвали су се одмах готово сви есвафи у Србији, изјављујући солидарност у овом по њих животном питању.

Услед тога, управа есвафа одлучила је, да се на дан 5. фебруара ове год. састане у Београду конференција изасланика свих есвафа у Србији, која ће ово питање узети у дискусију и по том донети одлуку какве мере да предузму код краљевске владе, да се слободна продаја хлеба што пре одобри.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Народно позориште

Вечерас приказује се по други пут одлични комад:

„*Срећно аустриски рат.*“

Места треба раније узети, јер је после премијере ова комада стекао реклами по публици, која га свакоме препоручује. — У програму је и „*Сомборска сватоб.*“ —

Читаоцима у Понези

Од данас обуставили смо слање „Нагаде“ за то место зато: што ревизор Бран, Павловић не извршe обавезе тачно и на време. Гледаћемо да за то место нађемо новог ревизора.

ПРОДАЈЕ СЕ НАМЕШТАЈ

Због селидбе продају се: 2 [illegible] собе, 1 сто, 1 [illegible] и 1 [illegible]; све [illegible]. Може се видети од 10. до 12 пре подне. Кнез Михаилова ул. бр. 15 I спрат.

33 3—5

ЛЕЧА — ЛЕНА РАБРЕНОВИЋ

и

Славорад Јовановић
[illegible]
верени 11. јануара 1909. год.
Аранђеловац. Београд.

ВИНО

Српско и примирно [illegible]

Крајина 1 литар бело Дин. 0·75

„ 1 „ црно „ 0·75

Француско 1 боца „[illegible]" црно Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" [illegible] Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" [illegible] Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" црно Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" бело Дин. 1.

Од данас имам сваки дан **свеже уређене и заклане ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд—Теразије.

Г. г. потрошачима у Београду и у унутрашњости [illegible] на услузи.

Телефон бр. 48. 18 13—

Отворили смо три дућана и то на Великој Пијаци, Зеленом Венцу и Палилулској пијаци

За продају говеђег шубока

Говеђе главе 1 кило 0·80 дин.
Прва категорија 1 кило 0·30 дин.
Слезина 1 кило 0·30 —
Цела [illegible] 1 комад 0·40 дин.
4 ноге говеђе 0·60 дин.

Продаја врши се сваки дан преподне. 39 1—10

ДРУШТВО ЗА ОСИГУРАЊЕ

„Србија"

поверило је *Подринској Банци* у Шапцу искључиво право за *народно осигурање* у Шапцу и подринском округу; међутим банка је овлашћена да врши и остала осигурања (живота и пожара) за рачун друштва. **Управа.**

39 2—3

Живине!

Уређене и заклане добиће се данас и у **будуће свакад свакидан свеже** на стоваришту

Колонијално-Деликатесне Радње
Петра П. Мирковића
БЕОГРАД.
Пожешка бр. 29. Цветни Трг.
Телефон бр. 464.

КУЋА нова са 5 соба пред собљем кујнском и у авлији друга кућа за ренту, [illegible] продаје се за 20.000 динара. Упитати у Уредништву овог листа.

Елегантан салон продаје се. Упитати у уредништву овог листа. 35 4—4

50.000. ПРИТКИ (ТАЧКЕ)

од старих багрема цепане за винограде имам на продају по умереној цени.

Продајем и на мање количине.

Ламбра Р. Димитријевић
27 Смедерево. 6—10

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

У недељу 25. јануара тек. г. у 11 часова пре подне венчаће се у цркви Св. Саве у Граду, наша деца

СОФИЈА
са господином
Живком
[illegible]

ЖИВКО
са госпођицом
Софијом
[illegible]

[illegible]

Честитања у цркви.

[illegible]

[illegible] **[illegible]**

40 Телеграм: **[illegible]**, Београд 1—3

У недељу 1. фебруара ове год. у 7 и по часова пре подне венчаће се у [illegible]

наша кћи
БОСИЉКА
са
г. **Милошем Јовановићем**
[illegible]

наш син
МИЛОШ
са
Босиљком
[illegible]

Нарочитих позивница неће бити [illegible] у цркви.

[illegible]

[illegible] *[illegible]*

[illegible] Пожаревац 1909. г. 1—3

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Поводом Мануфактурно-Трговине

АВРАМА Х. ГАБАЈ и Комп.

код Лубуреце
Васина ул. преко пута Народн. Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јефтиније но до сад свих сезона раније.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог Маја исте године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско-Галантериску** трговину у згради *дом. Андре на Теразијама где се сад налази* апотека Вукторовића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем
33 3—20 **АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.**

[illegible]

Dr. Милан Пр. Мазнић

са седиштем у **Лешници** *отпочео је своју лекарску праксу.*

19—30

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА
И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Прва Повл. Ужичка Дом. Текстил. Индустрија [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

679 10—10

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празнике.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом. Проја. Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црн. вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно сниженој цени.

[illegible] „КОМИЊАК" продаваћемо [illegible] по 30 п. дин.

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности,** [illegible] и осталих [illegible] болести, које [illegible] најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈЕД. ГВОЖЂЕМ (**Ol Jecoris C. Ferro-Jod 0.5% efferens**)

који се од дужег времена справља у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. [illegible]

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

(Ol Jecoris [illegible] 10% efferens) против [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотеци „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ова препарата могу се добити и то: у Београду у дрогеријама Субашића, Овановића и код „Гуслара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, Паланци Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тумера, Краљеву Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Илића. 10 11—

Својим пријатељима и познаницима [illegible]

† РУЖИЦА

11. јануара т. г. у 4 часа изјутра преминула у својој 53. години старости, оставши нас [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Чачак, јануара 1909. г.

Ожалошћени: [illegible]

41 [illegible] 1-3

Наша мила мајка, [illegible] баба,

† МАРИЈА

[illegible]

преминула је 18. ов. мес. [illegible] у својој 69. години старости.

[illegible]

[illegible]

22. јан. 1909. г. Београд.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

[illegible]

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за по год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство: за годину 28 дин. за пола год. 14 дин. за четврт год. 7 д. — Сви [illegible] упућују се на [illegible] — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Васина ул. бр. 22.

„[illegible]" Штампарија Гавр. Дамјанов и Комп. [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 24 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 24. | Телефон 821.

На што су нам?

Ми имамо много дипломатских и конзуларних заступништава страни, али од њих немамо скоро никакве ни политичке ни трговинске вајде, као што би требало да имамо, кад би срећом та заступништва, или боље они који их претстављају, били дорасли своме позиву и свесни своје дужности. Изгледа да су та заступништва наша створена само као синекуре за разне наше ладолеже. Да то одмах и докажемо. Поред толиких других ранијих примера, навешћемо само овај један најновији.

Неким трговачки шпекулант, свакојако не из српски ни немачки, пустио је у „Хамбургер Фремденблат" бајаги телеграм из Београда, у ком се вели како у свој Србији влада невоља а трговина застала. У нашим владиним круговима велику је запрепашћеност изазвала вест да је Немачка обуставила набавку кукуруза, због чега је цена пала од 12 на 10 динара. Исто тако је на 280.000 динара спао и износ ужарије у Бугарску, који је раније износио милијун динара. Али је српско конопљарство најосетније погођено застојем у трговини [illegible] њима. Тај артикал, који је раније потрајао 23—24 динара за метарску центу сад се продаје само за 7 динара. Велике количине остале су непродате.

У Немачкој ми имамо и дипломатска и конзуларна заступништва. И ни једна, а нарочито ова последња, којима је дужност бринути се о нашим трговинским и привредним интересима ни једном речи нису реаговала на ову лаж, скројену у очитом трговинско-спекулативном а можда и аустриском политичком смеру. Место тих службених српских заступништава нашла се да својој дужности одговори једна поштена немачка фирма и да у отворену одбрану узме српску трговину.

На три дана после поменутог саопштења хамбуршка фирма Ферд. Фанки послала је листу „Хамбургер Нахрихтен" писмо, у ком се вели:

„Наша је фирма у живој трговачкој вези са Србијом. Услед тога смо тачно информисани о тамошњим приликама. За то сматрамо за своју дужност да по својој снази исправимо све измишљене и неистините новинарске вести, па ћемо вам бити веома благодарни ако у вашем листу објавите ову нашу изјаву:

„Вест да је Немачка обуставила поруџбину кукуруза, да је услед тога настала велика запрепашћеност и да је цена спала од 12 на 10 динара, у овој сезони не одговара фактима. Целокупна берба кукуруза раније је скоро сва извезена у Антверпен, а тек у јесен 1908. појавила се немачка трговина у Београду као купац и купила 500 до 600 вагона, па је природно да је појавом новог купца уобичајена цена скочила од 10 на 12 дин. Пошто услед доласка прекоморске робе Немачка нема више никакве потребе за српски кукуруз, није нарочито ни било више никакве потребе да се плаћа сразмерно већа цена у Србији. *Али ништа није изазвао застој послова у Србији*, јер је целокупна берба већ пласирана у Белгији; али кукуруза још има у кошевима у Србији, те да се осуши, а за тим да се окруни и пошље у Београд, кад отпочне пловидба. Што је у овој сезони цена кукурузу у Београду 10 динара, то је за земљу срећа, јер је нормална цена, у којој сељак налази свог рачуна, између 6 и 7 динара франко Београд.

„У депеши поменуто опадање ужарија управо је смешно. Као што је познато, Србија производи велику количину конопље, која се извози (око 350 вагона.) Шпарт се поглавито у јужној Србији Лесковцу и Врању, прерађује неком врстом домаће индустрије у ужарију, која се извози у Бугарску и Турску због ниског [illegible]. Кад би ма услед ваљаних прилика тај [illegible] поменуте округе значило никакву тешкоћу, јер пошто Београд увози ужарије за округло милијун динара, било би лако домаће производе пласирати у Београду, односно у Србији. Осим тога је опадање чак од 3—4 милијуна у овом артиклу за земљу, као што је Србија, без икаква утицаја, пошто је доказала да је без икакве финансиске ослабелости издржала опадање од округло 30 до 35 милијуна годишњег извоза у месу, што је било изазвано царинским ратом између Аустро-Угарске и Србије.

„У целој сезони 1908. извезено је око 5000 вагона шљива у суми од округло 15 милијуна динара. Сваке године заостаје известан део сиротиње, мање вредности шљива, који се употребљује у земљи и то делимично за фабрикацију ракије. И ове године остало је око 150 вагона таквих шљива, назване „меркантил" која се у јеку сезоне обично продаје по 6 динара од 100 кила. Целокупни мањак ових 150 вагона износи од прилике 90.000 динара. Кад се то упореди с износом од 15 милијуна, такав мањак се не може ни узимати у обзир. Кад дакле један овдашњи лист вели, да се и сад шљиве продају по 7 динара, онда се то може тицати само те меркантилне робе и за произвођача је такође срећа, јер је та роба чак и у јеку сезоне била мала вредности.

„Докле једна немачка фирма, која има везе са Србијом, овако устаје у одбрану српске трговине, дотле наша заступништва, дипломатска и конзуларна, у Немачкој ћуте и не раде ништа, — јамачно продају зјала.

ВЕРЛЕ О АНЕКСИЈИ

У јучерашњој седници угарског посланичког дома поднео је посланик Бозоки (независна левица) своју интерпелацију о неспоразумном говору аустриског министра председника Бинерта у аустриском анексионом одбору. Бозоки је рекао како је већ интересантно да различности постоје у аустриском и угарском анексионом предлогу, али му министар председник није одговорио. Најзад је говор аустриског министра председника изазвао незадовољство у Угарској а нарочито му замера што је рекао да Аустро-Угарска представља према иностранству јединствену државу. У опште из целог говора барона Бинерта излази да у Аустрији мисле да Босну сматрају заједничком. У режиму странке независности дошло се дотле да се заједнички послови повећавају место да се смањују. Дужност је угарске владе да се томе одлучније одупре.

На то је министар председник д-р Векерле одговорио, да је у погледу анексије Босне поднео законски предлог, који се односи на питање које је дотакао интерпелант. Он ће још у току овог месеца [illegible] законски предлог. За то мисли да је неподесно ту ствар цепати у два дела и једно тако важно питање унапред расправљати у форми интерпелације. Код законског предлога о Босни нисмо могли игнорисати, да у смислу одредбе законског чланка 6. од 1880 о управи Босне можемо наређивати само у споразуму с Аустријом. У томе се слаже свака господа [illegible] и ја молим господина интерпеланта и посланике да буду уверени да ћу сваку реч законског предлога и његове мотивације тачно проценити. Ми смо заузели гледиште, да иако код извесности наших историских права не можемо издавати коначна наређења не изнуђавши ништа од наших државоправних захтева. *А нашим споразумом с аустриским министром председником* Наша државоправна гледишта могу бити веома различна, као што у многом погледу и јесу.

Што се тиче истакнутог питања, да ли цела монархија чини две државне јединице или самосталну, интерпелант може бити уверен да смо и у заједничкој министарској конференцији угарско гледиште [illegible]. Наша се права не могу обрасити. Ми стојимо на гледишту угарског државног права, али ми не гледишту не створимо важност на тај начин што бисмо се упуштали у одбијање или не знам како полемике. Кад будемо расправљали законски предлог о Босни Херцеговини, онда ће се интерпелант уверити да смо заузели гледиште које одговара угарском државном праву.

Да ме није не потврђује за мерно интерпелације. Ја бих сматрао за најнесрећнију тачку кад бисмо се уз неоправданог чувања нашег властитог државноправног гледишта на основу новинарских вести упуштали у полемику и тим путем хтели да створимо важност нашим правима.

Бозоки је изјавио да не може примити на знање одговор министра председника, јер није аустриски министар одбио у парламенту где је томе место. Он захтева на стражу независности да не прими одговор министра председника, јер није председник одговорио чак ни на питање о јединству монархије.

У поновном свом говору Векерле је рекао: Молим за опроштење, ја се овде не могу упуштати у побијања. Ја одлучно износим угарско гледиште. То је и моја дужност. Рекао сам да не могу примати никакву солидарност с аустриским министром председником ни у каквом његовом наредбу или његовом државноправном схватању. А пошто је моје уверење да аустриски министар председник никако није говорио у подрутљивој намери, но је са свог гледишта имао само своје властито схватање, не могу се у даљу критику или чак и одбијање његова говора упуштати већ ни с гледишта парламентарне пристојности.

У одбрану неправичног

[illegible]

У „Штампи" од 21. јануара, изишла је једна белешка под насловом „Спрема се у комисију" у којој се, тобож из официрских кругова из Крагујевца, безразложно напада на једног честитог и потпуно исправног официра — арт. мајора г. Љубомира Покорног.

У белешци се износи да г. Покорни „спрема кофер надајући се да опет оде у комисију за пријем пешачке муниције и ако је већ четири пута ишао до сад у иностранство" и да је то њему „могућно с тога што је зет пуковника М. Рашића."

Очевидно је, да ова белешка потиче од некога, који је јако заинтересован одређивањем чланова будуће комисије за пријем муниције и да тај неко, није ван круга оних, који су срећни да имају написмено о својим „војно-техничким" способностима.

Писцу је довољан разлог за неспрему г. Покорног то, што је он сродник пуковника Рашића и зато он не ваља.

И ако „Штампа" има заслуга, што је одговлићена неисправност неких лица у војно-техничкој служби (а о томе суд има да каже последњу реч) у свој принципи, она је указала и сувише предусретљивости једном злонамерном изношењу неистине и на то јој се мора простом указати.

Техничке спреме г. Покорни можда нема у оволикој мери, колико је имају они, који у свакој згодној прилици ту своју спрему свему свету на видик износе, а који су од војно-техничких надлештава и завода створили прибежиште нерада и свакојаких интрига, али је има толико, да му је она довољна, да успешно обавља свој посао, који му је као члану комисије за пријем муниције био поверен. А да г. Покорни у вршењу службе, која му се повери, зна пре свега за исправан и до скрупула савестан рад, то знају сви они који овога човека познају.

Најзад, ако се Србија није и сувише одужила својим „технички спремним" официрима за њихову „спрему" онда не знамо која би то земља била?! А ако је поменута белешка у „Штампи" жалопојка неког технички спремног официра који мисли, да се није још, што но кажу, добро „намонтио", онда он заборавља, да ће бар у Србији бити доста прилика, које ће му се као „стручњаку" дати, те да престане са писањем као што је ово у поменутој белешци.

У интересу истине написали смо ово неколико редака.

„Аиг".

СТРАНА ПОЛИТИКА

Оставка Коковцова. — *Париско посланство. — (Нелидов немогућ.)*

Од неког времена непрестано се проносе гласови о одступању руског министра финансија Коковцова. По једном петроградском саопштењу „[illegible] Новине", тај се глас сад потврђује с поуздањем. Као разлог овом његовом кораку наводи се то што он врло песимистички мисли о финансиском стању Русије. Он би радо отишао за руског посланика у Паризу, пошто ће то посланичко место сад остати упражњено, пошто је немогуће да досадашњи посланик Нелидов и даље остане на том месту. Нелидову се десио један мали малер. Он је на имендану руског аташеа грофици Кастелан, Американки по рођењу одрекао уобичајену учтивост, те га је за то њен увређени муж ишамарао. Наравно после овога Нелидов не може остати више у Паризу, а мучно да ће добити и друго које дипломатско место.

Изјава Игњата Ј. Бајлони

Поштовани г. Директоре,

Вративши се с пута, прочитао сам скрећући пажњу на чланак, који је изашао у 16. броју Вашег цењеног листа „Правда" под насловом „на све стране пљачка".

Како у Београду, од чланова велике индустриске фирме — Пивара само ја могу бити тај, на кога се може односити поменути чланак, пошто сам се ја, октобра месеца пр. год. јавио са потребним документима VII. пуков. окр. команди и тражио да ми се каже [illegible] где сам распоређен у народној војсци, то Вас молим, да у хатар истине, изволите донети ову моју исправку.

Није истина да ја располажем каквим лажним уверењем, и да се сад кријем са таквим и да користим. Ја имам уредну „Објаву", која се заснива на Решењу Дунав. Дивизиске Команде и на супер ревизиском комисиском прегледу, о чему свакога и свакад уверити могу. А та исправа јасно тврди, да ја нисам војничар, како ме силом VII пук. окр. команда, издатим ми решењем, сасвим неправилно проглашава.

Најзад, као што се из самог чланка види, ја сам сâм покренуо ту ствар, а то, валда, никако не би учинио, кад бих хтео да нешто избегавам.

23 јануара 1908 г.
Београд.

Одани Вам пријатељ,
Игњат Ђ. Вујовић
радник

Господину

Јови Адамовићу

Директору „Правде"
Београд

Господине Директоре,

У вашем цењеном листу број 22. од 22. ов. м. на трећој страни, нашао је један напис под насловом „После једног испада," у коме се новинарству и читалачком свету саопштава, како сам ја назвао српско новинарство несавесним, подмитљивим и непатриотским, а све за то што су београдски листови коментарисали пад фирме Стефановића и Ранковића и што су износили на јавност све оне несавесности и несолидне радње, које су овим падом обелодањене.

Све што је тамо речено да сам ја говорио сасвим је нетачно. То знају сви учесници конференције чланова Српског Трговачког Удружења.

На осталу садржину, која иначе нечем жучношћу на моју особу, нећу ништа друго да одговарам до само то: ко год познаје мој двадесетогодишњи рад као трговца и јавног радника тај зна, да ту нема ничега истинитога.

Молим вас г. директоре да ову исправку изволите оштампати у вашем листу и да примите уверење о мом поштовању.

Коста Др. Ризнић

*

На ову изјаву г. Косте Ризнића имамо да изјавимо ово: Уредништво „Правде" апсолутно верује у истинољубље свога известиоца са конференције о којој је овде реч, тим пре што ни уредништво „Правде," нити пак сам известилац нису имали апсолутно никаква разлога да г. Ризнићу мећу у уста речи које он није рекао. Извештај је написан веома објективно и без обзира на личности, које су на конференцији учествовале те се не може претпоставити да ће се према Ризнићу учинити изузетак и подметути му речи које није рекао. Но кад г. Ризнић овако категорички тврди да је све оно нетачно што се у извештају вели да је рекао, онда ми то његово тврђење примамо као тачно, остављајући онима који су на конференцији учествовали да цене је ли се г. Ризнић у истини изражавао о нашем новинарству онако како је наш известилац навео или није.

ДИРЕКТОРУ „ПРАВДЕ"

у месту

Рад мој на конференцији Срп. Трг. Удружења од 21. ов. мес. неки овд. листови, као на жалост „Трговински Гласник" и „Беогр. Новине," тенденциозно су преставили као ништаван.

Жалим што се журналистика наша у лицу горњих гласила служи и таквим срествима противу мога јавног рада. Да је мој говор био добар и смишљен, утврдила та је непристрасна штампа; а на самој конференцији г.г. К. Ризнић, Миорад Павловић и најпосле цео збор који је мој говор и саслушао. Хитам стога да Вама и Вашем известачу, кога нисам имао част познавати, захвалим на поштеном раду.

Примите, г. директоре, и овом приликом израз мог особитог поштовања.

23 јануара 1908 г.
Београд.

Ваш
Н. Д. Гарашанин
трг.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Сведоци против „велеиздајника"

Осим свештеника Парковића, правника Цветара, Петра Шолића, Јовића и других изјавили су још Д. Фрацин из Земуна, Сремац и Мркобрада да они никад нису рекли оно што им подмеће државни тужилац у оптужби против Срба „велеиздајника".

Аболиција

У загребачком делу мађарске и хрватске штампе јављају се гласови, да ће владар аболирати „кривицу" похапшених и оптужених Срба „велеиздајника".

Помен

20. о. м. на дан годишњице смрти пок. Миловина Слушића, бив. књижевника, који је, као што је познато, сахрањен у Дубровачком гробљу, Срби дубровачки учинили су помен на његову гробу.

Дневне вести

Кредит од 200 000 дин. Од јуче је на дневном реду претрес одобрења ванредног кредита г. министру иностраних дела од 200.000 дин. Нарочито, да кад се у оваквим приликама то тражи, тешко је одбити, али би само том приликом требала Скупштина да се упозна са трошковима који су познати. „Аргонаути" учинили, не би требало да се овога пута неопажено промакне.

Курир за Беч. Бено Ретих чиновник аустро-угарског посланства, отпутовао је синоћ брзим возом у Беч, као нарочити Курир грофа Форгача, баруну Еренталу.

Миловановић о меморандуму. Мин. спољ. послова д-р Миловановић рекао је једном страном новинару да садржина српског меморандума, како је објављена у страним листовима, не одговара истини. О појединостима тога меморандума он не може да каже ништа, јер сам текст није коначно редигован. Поред тврђење да је Србија истакла своје захтеве да се материјално користи. Овде се ствар тиче животних интереса Србије, о њеном бити или не бити. Србија ће свом својом снагом бранити своје гледиште и радије пасти но попустити.

Аустрија и руски предлог. „Сарајевски Рајхскореспонденц" пише да споразум између Турске и Бугарске о њиховим узајамним захтевима још наилази на тешкоће, које се не могу уклонити непосредним преговорима између обе државе. Али је добро што баш сад долази једнодушно поступање великих сила. Француска, Енглеска и Италија одобриле су руски предлог, да се у Софији и Цариграду учине преставке у корист одржања мира. И Аустро-Угарска је изјавила да се слаже; њени заступници у Цариграду добили су упутства у духу руске ноте а њихове немачке колеге овлашћене су да им се придруже. Веома је радостан знак што је Аустро-Угарска пристала на руски предлог, јер то доказује да балканским питањима не стоји више руско-аустриска супротност, као што не постоји ни немачко енглеска супротност.

Униформисане слуге. Ректорат великешколе наредио је момцима својим, да у најкраћем времену набаве ново прописано одело — униформе о свом трошку иначе ће их отпустити?

Они су сироти људи и ако то треба да буде, онда треба дозволити да момци отплаћују а не овако одмах и да их избаце на улицу ни криве ни дужне. —

Русија и српски меморандум. Петроградски дописник „Тајмса" овлашћен је изјавити да руска влада ни на који начин није говорила ни за тон ни за садржину српског меморандума, па не одобрава ни појаву меморандума.

Турско-аустриска погодба. По саопштењима неких цариградских листова протокол о турско-аустриској погодби потписаће се данас или сутра.

Велика поплава. Наш дописник из Франкфурта на Мајни послао нам је ноћас овај телеграм.

„Франкфурту и околини, Мајна прети поплавом. Део пристаништа потопљен"

Према овоме и ми се овом немилом госту — поплави — можемо ускоро надати.

Пут у Солун. Министар спољних послова одредио је г. Саву Томића, чиновника министарства свог да као његов изасланик одмах отпутује у Солун ради прегледа рачуна у тамошњем конзулату а привремено и да врши дужност конзула.

Г. Томић путује вечерас у Солун.

Разрачунавање на улици. Јуче је „Политика" донела критику на позоришни комад „Тоску" у којој се писац дотакао и игре г-ђе Милутиновићке. Незадовољан овом рецензијом њен муж, г. Добрица Милутиновић, сачекао је јуче по подне око 3 сата г. Јеврему Угричића чиновника и новинара пред кафаном „Коларац" и немилосрдно почео корбачем тући, тако да је један мимопролазни наредник умешао се и развадио их.

О овом догађају проговорићемо опширније.

Новитет у Прес-Бироу. До сада су наше редакције добијале телеграме најдаље до 9 сати. Ал је тамо заведен нов ред. Поред шефа Прес-Бироа, који је ту да прегледа телеграме који се имају предати редакцијама, сви ти телеграми имају да се однесу још на преглед и г. Дучићу његовоћу, па тек кад он прегледа могу се телеграми експедовати.

У место да иде све брже ово иде све наопако.

Па још ће ићи тако!

Весићева оставка. Страни листови јављају да је српски посланик у Паризу д-р Миленко Весић поднео оставку, јер вели да му је положај у Паризу немогућ, кад српска штампа и јавно мишљење напада француску владу, па и народ француски, због њеног држања у балканском питању. Он је услед тога морао учинити консеквенце.

И војске. Јуче је у Доњеграду војна комисија примила платно за санитет, које је лиферовала овд. фирма „Лимитед и комп." а којој је у своје време министарство војно уступило ову лиферацију, поред толиких домаћих индустријских радња. Комисија је мерила платно динамометром и нашла да не одговара мустри, да је старо 6 година па је целу партију одбацила.

Сад се запело да друга комисија то исто платно прими и ако не ваља.

Скрећемо пажњу надлежних, да се заинтересују овом набавком платна.

Турска мобилизација. Докле „Иклам" демантује вест „Левант Хералда" о мобилизацији турске војске, дотле бечки листови јављају да је цариградско посланство једне велике силе добило депешу о мобилизацији битољске редифске дивизије.

Опозиција погодби. По саопштењима бечких листова, у турској Скупштини ће опозиција турско-аустријској погодби изгласати највише 70 гласова.

Искочио из шина. Јуче је опет један трамвајски воз искочио из шина на линији Ново Гробље, баш на углу Трказишта где се сучељава линија са линијом из Душанове улице. Несреће није било никакове и воз је одмах поправљен, али ипак администрација би требала да пази.

Суд части. Као што смо јавили Срп. Нов. Удружење створило је установу суда части, која ће важити и за лица ван Удружења. Правила за тај суд поверена су на израду г. Павлу Маринковићу, који је већ израдио предлог, и тај је на јучерањој седници Управе Новинарског Удружења усвојен.

Објавићемо кад ће суд ча-

Читуља. Нашег доброг пријатеља г. Алексу Пушељића трг. из Чачка и његова сина Радомира погодила је тешка несрећа. Г. Алексина супруга Ружица преминула је у 55 години оставив после себе уцвељена мужа, два сина и две кћери. Покојница је била примерна супруга и мати. Шаљемо наше искрено саучешће породици.

По Млави. Она, дао Бог, никад није мирна, па ма ко кочелниковао нам министровао! Сад нам јављају из Кобиља: да се тамо пре неколико дана уселио срески писар Коста Петровић па станује у општинској судници, а храни га село. Само што му још не доводи „мале и девојке" па да буде баш прави Црни Арапин. Не зна се каквим је државним послом дошао, а зна се каквим се партиским послом потрудио. Ових дана ваља бирати једног кмета — благајника, па се писарчић брине: да не прође напредњак и зато седи сад на овој зими, и кињава где ког напредњака стигне.

Нек игује, кад тако милује.

На суду. Јуче је био у варошком суду претрес по кривици Душана Антоновића кафеџије, који је оптужен био за опасну крађу. Суд је нашао да не постоји дело опасне крађе и пустио га као невиног. Душан је у притвору био скоро два месеца дана.

Егзекуција у Лозници. Из Лознице нам пишу да тамошње пореско одељење врши наплату порезе, па тај начин, што је притисло сиротињу па им и имања у попис узима, док према газдама који дугују по 1000 и 2000 динара порезе не предузима ништа.

Овако неправилан рад треба сузбити, јер су сви пред законом равни, па и у овом случају то треба да се примени.

Ранио га. Милан О. Стевановић из Паланке смедеревске, јуче око 9. сати пре подне, ранио је из пушке у десну руку Танасија Петковића овд. зато, што га је ухватио у својој забрани за краду дрва.

Танасије је упућен у болницу а са Миланом ће се поступити по закону.

Разбојништво на Гробљу. Јуче око 2 сата по подне на старом гробљу у Београду, три непозната злочинца отели су 500 дин. у банкама Митру Стојковићу, тежаку из Винче, који је новац добио јуче за продата два вола.

У овој отмици учествовао је и Васа Видосављевић тежак из Камен-Дола ср. грочанског, који је притворен и код кога је нађена горња сума, али он вели да му је тај новац од продата своја два вола. Васа је ухапшен а и за осталом двојицом нарећена је потера.

Завејан у снегу. Још 4. ов. м. Јанићије Андрић, тежак из села Горње Трешњевице отишао је од куће пут Аранђеловца, да тамо сврши неки свој посао и од тога доба никако кући није долазио. Учињеном потерницом, Јанићије је тек 14 ов. м. дакле *после десет дана* нађен мртав у његовом селу а на месту званом „Честин Поток" смрзнут. Учињеном истрагом и секцијом утврђено је да је се на путу смрзо и умро од зиме.

Ухваћене лоповске дружине. Београдској полицији пошло је за руком да ухвати две лоповске дружине, које су у последње време вршиле велико краће по Београду. О овим дружинама и начину како су ухваћене донећемо опширан извештај.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

§§ У Версају (Француска) ухапшен је пре петнаест дана трговачки путник Галбертон, јер се на њега сумњало да је шпијун. Кривична истрага против њега сад је обустављена, јер тобож тајна документи о марини који су нађени код њега, само су безначајне за људе који мисле испитати.

‡ Међународна конференција за поморско право у Лондону постигла је споразум о неколиким најважнијим тачкама. Очекује се да ће конференција кроз кратко време бити у стању да резултат конференције изложи у једном документу који ће потписати пуномоћници.

(Ø) У Лондону су стигле вести да је непрестано исто стање абисинског краља Менелика, који лежи кроз време пата од артериосклерозе. Несумњиво је мишљење да би на случај Менеликове смрти могао планути покрет против странаца у Абисинији.

Х У Помпеју је 21. о. м. 36 сахата падао снег, те је трамвајски саобраћај морао бити обустављен. Снег је 50 сантиметара висок.

(?) У Ексу у Провансу (Француска) пред тамошњим затвором протестовало је около 4000 душа против помиловања двојице на смрт осуђених убилаца. Демонстранти су покушали да продру у тамницу и да линчују убице, али су их полиција и војска потисла.

Самоубиство

проф. Горди и његова госпођа

— [illegible] догађај у Њу-Јорку. —

([illegible])

Њу-Јорк, 3. јануара.

У једном од најотменијих квартова у Њу Јорку живела је мирно и срећно породица чувеног педагога и професора њујоршког универзитета *Џемса Горди*.

Професор је био ожењен једном врло образованом Немицом из Дрездена и имао је са њом само једну кћер. Мис Горди, под руководством свог оца, добила је одлично образовање. Концем децембра беше ступила у 21 годину. Отац, мати и кћи живели су срећно и задовољно, уживајући у литератури и имајући исти литерарни укус.

Пре две недеље Мис Горди назебе; доктор нађе да је код ње лак случај бронхитиса. Из почетка болест не изгледаше озбиљна, али у суботу у вече стање Мис Гордијеве нагло се погорша. Буду позвани најбољи професори са универзитета. Конзилијум нађе, да професоровој кћери нема спаса, и да смрт треба очекивати сваког часа.

— То није могуће! — узвикнуо је професор у очајању и обраћајући се својим колегама он их је преклињао: Ради Бога спасите ми дете, јер оно треба да живи!

Сву ноћ је болесница лебдела између смрти и живота; у зору умре.

Очајању родитељском није било краја. Једва су их одвојили од мртве кћери и увели у спаваћу собу. Овде је изненада наступила реакција: професор и његова госпођа постадоше готово равнодушни спрам свршеног факта.

— Хоћу да се прођем мало! рекао је професор. — Глава ме јако боли!

После четврт часа вратио се.

— Немојте нас будити за два сата. Жена и ја толико смо уморни, да нам је потребан и најмањи одмор! наредио је проф. Горди послузи.

Око подне дође добар пријатељ ожалошћене породице проф. Лоф, да изјави саучешће. Дуго је лупао на вратима Гордијеве спаваће собе. После пола часа проф. Лоф опет стаде лупати, па како не следова никакав одговор, то он позва бравара, да отвори собу. Кад је то учињено пред очима присутних показа се ужасна слика.

Горди и његова госпођа лежаху у постељи мртви једно до другога. На њиховим грудима стајаху две флашице хлороформа, којим се беху отровали. Из писма, које је нађено на столу, видело се, да се Горди и његова госпођа убијају, јер нису могли преживети смрт своје миле кћери.

Њујоршки универзитет губи у проф. Горди једну од најбољих својих снага, јер је пок. професор био аутор многих одличних радова у области педагогије, философије и историје америчке. а.

Из војске

Нерад испитних комисија

Испитне комисије за чин мајора пешад., артиљ., коњиц. и инжињерског, као и за чин капетана и потпуковника тих главних родова оружја, показују како не раде или не раде!

Тако, испитне комисије за чин мајора официра 1907.-8. нису успеле за 7 месеци да испитају ни 80 кандидата, па да за то време није [illegible], до једном урађени [illegible].

У овој 1908./9. од 1. октобра па до сада успела је да испита свега 5 кандидата. Али та комисија буде продужена [illegible] да ради до 1. маја ове год. [illegible] испита траје, испитаће свега још 5 кандидата. А шта ће бити са оних 40 кандидата, који имају да полажу за 1907. годину? А шта ће бити с оним кандидатима, којима је одобрен испит за пролеће и ову годину?

[illegible] За пролеће и ову годину [illegible] су и полагали испите за мајоре сви од рода [illegible] и војно-судски кандидати [illegible] своју праву вредност [illegible] и за то [illegible] чин. Али ако не буде рата, онда ће опет у тому ове године бити унапређивања само тога, што друга нема, а и да се види, да су и комисије много радиле.

Ове официре, из [illegible] своје [illegible] у [illegible] са непријатељем [illegible] у Србији, [illegible] официри, који и сам [illegible] — не ћемо да [illegible].

Хоће ли то овај министар војни да допусти? Надамо се да неће и овога пута [illegible] за рад; бар да нареди да испита прву ово и у другој [illegible], што време, док се испит [illegible] бар са оним кандидатима [illegible] мају права на унапређења, после да не буде ни унапређења.

Надамо се да ће министар војни [illegible] и правилне захтеве ових официра, јер као што се каже „Права [illegible] и грабље.“

Знамените ровачице и Црна Литургија

у време Лудвика XIV.

нађено по тајним архивама Бастиље

II

[illegible]

(наставак)

По други пут наређује краљ да се спале акти и да се [illegible] документи с њим обавештењима. Он се није могао отарасити уверења да је у њима садржана истина и да се њихово објављивање не може спречити, ако с саслушање настане.

Документи, који су по наредби краљевој одвојени из аката закључани су у један сандук, овај запечаћен службеним печатом и депонован код Сагота, судског протоколисте, у његовом стану у улици Кенкампоакс. Кад је Саго умро 10. октобра 1680., сандук је предат његову наследнику у Шатлеу у тајној комори, Николи Бонијову у улици Сент Кроа де ла Вретонери. 13. јула 1709. наредио је краљ те му је однет сандук и у присуству свога канцелара Поншартрена његову садржину спалио у камину своје собе.

„Пошто је концепте и акте, које му је господин канцелар поднео, прегледао и оценио и наредио да се у његову присуству спале, његово је величанство наредило, и то је његова краљевска воља, да по свима законским формама Годијон за то не буде крив.“

[illegible] Луј XIV био је у срце погођен. Нападали су његово човечанско и владалачко достојанство, да чак ни француски престо није остао неукаљан. Колбер и Лувоа нису се могли одбранити од једног жалосног осећаја. Свемоћни владалац вероватно је да ће уз помоћ оба своја министра моћи бацити у непровидну помрчину историју свога срама и своје бриге. Али један се пламичак ипак није био угасио, њему се није поклонила никаква пажња. — А тај је пламен и даље горео, бацао све већи и простирао светлост око себе. Нашим ће се очима у потпуној јасности показати шта се одиграло.

Госпођа од Монтеспан

Маркиза Франсоаза Атенеа од Монтеспана рођена је 1641 у замку Тоне Шарант као кћи Габриела од Рошуара, војводе од Мортмарта, господина од Бивова и Дијане од Грансења, кћери Јована од Марсиљака. До своје удаје носила је име госпођице од Тоне Шарант. „Њена мати — вели госпођа од Којвија — тежила је да јој у душу усади начела непоколебљиве побожности. Побожност госпођице Тоне Шарант била је страсна, заносна“. Именована 1660 за краљичину дворску даму, улила је краљици високо мишљење о својој врлини, јер је сваки дан ишла на свету службу Божју. Године 1679, кад је већ неколико година била метреса краљева, она је веома зачудила грофицу од Харкура, кад је од ње као новогодишњи поклон добила покајничку кошуљу, једну камију и један молитвеник украшен дијамантима.

(наставиће се)

ЗА СВАКУ ОСУДУ

„Друштво за чување народног здравља“ расписало је конкурс за једно упражњено место чиновника које треба да руководи пословима друштвеним. Међу њима је било доста и пријављених људи, који су остали без прихода и без занимања, као на пр. бив. чиновника, студената Универзитета и т. д. Па ипак управа овог друштва није умела да изврши избор. У место да је узела неког од њих, пријављених људи, који би могли одговарати условима траженим у конкурсу, она су узели једног човека, који има другу позив у корист других прихода, а који не може ни вршити ту дужност, јер заузима [illegible] часове; али су међутим људи, који немају никакво друго прихода и довољно слободног времена да могу вршити дужност, одбијени у конкурсу. Остављени су такови људи без места да би узели једног директора у [illegible] које ће [illegible] ту [illegible], а дужност неће моћи отправљати.

Ми налазимо да управа [illegible] одговорности за свој поступак заслужује и сваку осуду, тим пре што је унапред спремала [illegible] избор [illegible], па је ипак расписала јавни конкурс, стављајући се пред светом показати као коректна!

— в —

ЧЕЖЊА

У ноћима мојим [illegible] дан суморни тоне,
А крај себе душа болна [illegible] тугом.
Те ми [illegible], када беше добро,
Жарко вече [illegible] и [illegible] небом.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

А у души [illegible]
Јер [illegible]

Ж.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

[illegible], на дан Св. Саве, приложили су набавку у корист сиромашних ученика ове школе. По [illegible] приложили су:

По 10 динара: Стојан Димитријевић касапин и Пера Ђорђевић механџија; по 6 динара И. Станковић и Јован Цвејић; по 5 динара: Данило Тодоровић [illegible], Јован Николић индустријалац, Коста [illegible] кафеџија, Стојан Антонијевић пушкар, Павле Миловановић трг. Љубомир Ђорђевић трг. Милан Милошевић [illegible], Ђорђе Ристић шеф [illegible] радионице и Александар Јовановић; по 4 динара: Данило Петровић, Сретен Ристић трг. Иван Томић, Пера Јовановић учитељ и Јован Поповић пушкар; по 3 динара: Милош Перић, Михајло Јовановић, Карло Фаркаш, Светомир Антић, Милан Јовановић, Михаило Пејић, Мита Томић, Сретен Марић, А. Гужвица, Илија Крстић, Н. Н. Петар Николић, Лазаревић и Јован С. Јовановић трг.; по 2·50 динара: Трипун [illegible], [illegible] и Н. Н.

(Свршиће се)

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(138)

XXXV

Отац и син

Пардајан и Орлес се [illegible].

Орлес изиђе.

Пардајан чу како се врата на његовој соби закључаваше.

Ох! рече он и задрхта. Затвориш ме! Шта ће то да значи?..

Он притрча вратима. Врата су била јака и брава је била веома масивна. Он тада притрча прозору. Прозор је био на другом спрату, што би према нашем значило четврти спрат. Са такве висине није било могућно скочити а да човек не поломи кости. Стари ратник баци бесно шешир на постељу и дрекну:

— Матора будало! Ухваћен си!.. Сад ми је све јасно: спремање, љубазност, обећања и талири. [illegible] тамо у крчми у Пон де Сеу! Ах! подлаци! [illegible]! Кад је био сам упадао си! Претварао се да је заборавио догађај у [illegible] да би ме могао разбити! А ја сам као матора во утукао главу у јарам! Сад разумем све, чак и [illegible] Ортесову... Зато господар се боји да ме убије сам, па ме је предао својим слугама!.. Пазите ми се Пардајане! то ћемо још видети!

Такве су биле прве мисли Пардајанове.

Међутим размишљајући даље он дође до једне ситнице која му у први мах не паде на ум.

Маркиз му је био отворено изјавио да је у завери против краља француског: страшно признање које га је могло одвести на губилиште. Значи да су његове намере у Пон де Сеу биле искрене.

— Сем ако ту заверу, коју сам измислио да би ме увео поверење.. Како било да било, ја сам уловљен и ако мислим рад да будем задављен у сну, морам пребдети сву ноћ.. А сад ме [illegible]!

Пардајан поче нервозно корачати по соби да би се отео сну.

Али сваки пут када би пролазио поред постеље [illegible] би дубоко.

Прође тако један час.

Стари ратник [illegible] је сад затворених очију и посрћуће.

Од једном га сан савлада. Он извуче мач, стави га добро на [illegible] на постељу с дубоким уздахом задовољства и проговори:

— Морам да спавам!.. На крају крајева два часа мирног сна вреде да човек буде заклан... И најзад умрети у сну задављен или умрети од мача не једно је... Смрт и сан су још другове и наше свечане!..

Ма да је био уверен да ће бити [illegible] ипак задовољно склопи се. После неколико секунада само је дубоко [illegible].

После многих [illegible] стари Пардајан, који је купио ново одело и новог коња [illegible] једног дана да је сиромашан, да му је у кеси остало још неколико талира и да се налази на осамнаест миља [illegible].

Он пређе тих осамнаест миља за дан, дође у Пар у тренутку кад су се затварале градске капије и по наредби [illegible], да би сачекао [illegible] ноћ, уђе у прву крчму и добро руча и попи две боце бордовског вина. Кад му рекоше да његов ручак с вином и храна за коња стају једанаест динара, Пардајан остави [illegible] у кесу и како је већ била ноћ пође право у двориште Мон.

Видели смо како је тамо дошао и како је слатко спавао, уморан од дугога пута.

Кад се пробуди виде да је дан [illegible].

— Гле! рече он, нисам мртав!

У тренутку био је на ногама. Скоро у исти мах врата се отворише и на њима се указа маркиз. Био је мало блед и очигледно [illegible] је гору ноћ но његов заробљеник.

— Одржали сте своју реч и дошли сте на уговорено време. Хвала вам, Пардајане.

— Вере ми, монсињору, скоро се кајем што сам дошао.

— За што?.. Ах! да, за то што су вас затворили. То сам ја наредио. Опростите ми ту обазривост, драги мој Пардајане. Хтео сам да спречим један непријатан сусрет. Чим сам помишљао да би се наши добри односи помутили кад би се догодио тај сусрет...

— Не разумем ни речи од свега тога што говорите, монсињору.

— Није ни потребно да разумете. Главно је да сте ви овде. Тражим од вас две ствари, драги мој Пардајане.

— Ох! ох! помисли витез, „драги Пардајане... драги Пардајане“...

— Прва је, продужи Хенри, да останете још данас затворени у овој соби. Заклињем вам се да се немате ничега бојати и да ће ваше заточење престати вечерас око једанаест часова.

Пардајан се намршти.

— Онда продужи Хенри, дајте ми своју реч да не покушавате да изиђете из ове собе док не дођу да вас позову од моје стране.

— Тако је боље, дајем вам своју реч, монсињору. Али шта сте од мене тражили две ствари...

— Ево друге, Пардајане. Ја имам једно [illegible] благо. Оно није безбедно у овоме двору и ја сам рад да га пренесем... у једну кућу где ће бити склоњено. Тај ће се посао извршити вечерас у једанаест часова. Могу ли рачунати на вашу помоћ?

(Наставиће се)

ЛЕНА — ЛЕНА РАБРЕНОВИЋ
и
Славорад Јовановић
лубни лекар
верени 11. јануара 1909. год.
Аранђеловац. Београд.

ВИНО

Српска и француска [illegible]

Српско 1 литар бело Дин. 0·75.
„ 1 „ црно „ 0·75.
Француско 1 боца „[illegible]“ црно Дин. 1.
Француско 1 боца „[illegible]“ бело Дин. 1.
Француско 1 боца „[illegible]“ бело Дин. 1.
Француско 1 боца „St. Emilion“ црно Дин. 2.
Француско 1 боца „Macon“ бело Дин. 2.

Од данас сваког дан **свеже уређене и заклане ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Поред осталих колонијално-деликатесне робе препоручује радња

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд—Теразије.

[illegible]

Телефон бр. 48. 18 18—

Отворили смо три дућана и то: на Великој Пијаци, Зеленом Венцу и Палилулској пијаци

За продају говеђег шубока

Говеђе сало 1 кило 0·30 дин.
Црна дигериса 1 кило 0·30 дин.
Сомовно 1 кило 0·30 дин.
Цела бела дигерина 1 комад 0·40 дин.
4 ноге телеће 0·60 дин.

Продаја врши се сваке дан пре подне. 39 1—10

МЕЊАЧКА РАДЊА
ИСАКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Купује турске 2 од сто [illegible] 2 дин. комад.

Купује [illegible] Срп. Србије, [illegible]

Продаје [illegible]

Српске [illegible] 30.000 динара.

43 1—10

Живине!

Уређене и заклане добија се данас и у **будуће имаће свакога дан свеже** на стоваришту

Колонијално-Деликатесне Радње
Петра П. Марковића
БЕОГРАД.
Иванова бр. 29. Цветни Трг.
Телефон бр. 464.

КУЋА нова са 5 соба пра[illegible] собом купатилом и у њој друга кућа за ренту, обе са инсталацијом електр. осветљења продају се за 30.000 динара. Упитати у Уредништву овог листа.

Елегантан салон продаје се. Упитати у уредништву овог листа. 35 4—4

50.000. ПРИТКИ (ТАЧКЕ)

од старих багрема деглиже за виноград имам на продају по умереној цени.

Продајићу и на мање количине.

Дамбра Р. Димитријевић
27 Смедерево. 7—10

У недељу 25. јануара тек. год. у [illegible] венчаће се у цркви Св. Саве у Београдском гробљу.

СОФИЈА [illegible] **Живком** [illegible]

ЖИВКО [illegible] **Софијом** [illegible]

[illegible]

Честитања у цркви.

Скуп сватова у 10 часова у улици [illegible] 17.

Јелена и Димитрије Божић Шабац
[illegible] Пендраковић Београд

49 Телеграм: **Лазаревић Божи,** Београд 2—3

У недељу 1. фебруара ове године 7 и по часова пре подне венчаће се у саборној Старој цркви

наша кћи **БОСИЉКА** са г. **Милошем Јовановићем** [illegible]

наш син **МИЛОШ** са **Босиљком** [illegible]

Нарочитих позивница неће бити. Честитања примамо у цркви.

[illegible]

Јулијана и Дим. Ђорђевић *[illegible] Милојковић*

43 Пожаревац 1909. год. 2—3

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодно Мануфактурна Трговина

АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.

код Лубине

Васина ул. преко пута Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јефтиније но до сад уз сасвим сезабе радње.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог Маја исте године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско-Галантериску трговину** у згради *Дом Амера на Теразијама* где се сад налази апотека Викторовића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем
АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.

33 4—20

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Dr. Милан Пр. Мазић

са седиштем у **[illegible]** *отпочео је своју лекарску праксу.*

[illegible]

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА
И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

[illegible] Ужичкe [illegible] Тешича Радосава [illegible]

Да би се сад, у овој прилици, [illegible]

[illegible]

[illegible]

Мустре [illegible] у Београду код г. г. *Димитрија Јовића* т. на Теразијама, *Николе Михаиловића* Дубровачка улица, код *Добросава Атанацковића* преко пута „[illegible]“ [illegible]

673 50—10

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српска купус са пастрмом, Пихтија, Ћевапе на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одличан бермет. Љубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу као и осталo домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо на мало по 30 п. дин.

Обућарска радња код **„Поштанца“**

Данила Бошковића и Комп.

до ГРАНД ХОТЕЛА

Препоручује своје богато стовариште најелегантније и најбоље мушке, женске и дечије обуће.

Израда солидна. 15 3—3

Својим пријатељима и познаницима са болом у души јављамо, да је наша мила и никада непрежаљена

† РУЖИЦА

11. јануара т. г. у 8 час. изјутра преминула у својој 23. години старости, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Чачак, јануара 1909. г.

Ожалошћени: [illegible]

43 [illegible] 2 3

[illegible]

† ПЕРА СОТИРОВИЋ

[illegible]

[illegible] 18. ов. мес. у 46. години живота.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

До гроба ожалошћена и неутешна:
супруга: **Цана и кћи Дара.**

44 1—1

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин., пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32 дин., пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сва уредништва налази се углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Ра*
[illegible] [illegible] ул. бр. 22.

„[illegible]“ Штампарија Гавр. [illegible] и Комп. Браничева ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | НЕДЕЉА 25 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА ДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 25. | Телефон 821.

ТАШТА НАДА

Чудновата је држава, ова Аустрија! Сваком трезвеном човеку, она по своме раду у толико чуднија изгледа што је не само велика држава него је и Велика Сила!

Она објављује целоме свету: како Србија нема апсолутно никаквих права на Босну и Херцеговину, а овамо засебним, тајним уговорима тражи само *од Србије* да јој у Босну не дира!

Она проглашава анексију правећи се да никаква рачуна не води о Србији, а удешава читаву серију узгредних афера, само да би Србију збунила, једино да би направила што већу ларму, те да се протест Србије не чује.

Она се изнуђава што Србија протестује против анексије и прави се луда кад јој се помене: да Србија има права на накнаде, а барон Ерентал прво изјављује да ће се Србији дати некакве „накнаде на економном пољу“, и то чак уноси као једна тачка у програм конференције. Какве „накнаде“? Зашто накнаде, кад Србија нема право на њих?

Аустрија најенергичније изјављује да не може примити ни дискусије о каквој од њене стране територијалној компензацији Србији, а цео свет види: како она непрестано само од те тачке стрепи.

Аустрија се жури да своју отмицу — анексију — озакони автономним законодавством, не да зна, да она није још ни мало прави господар тих земаља, и баш да би забашурила то своје страховање од српских захтева, она се ужурбала и у земљи и на страни не би ли како било представила свој положај као јак и непоколебљив, а Србијин усамљен и нештетан.

Али се најзад толико енервирала, да напушта све своје „јаке позиције“ па се као дете заноси некаквим таштим надама.

Аустрија више не рачуна, да ће јој одржати отете земље: ни њена дипломација која се овог пута прилично по обрукала; ни њена убојна снага, од које ми баш нисмо много зазирали; ни њени моћни савезници; ни њени „закони“ у оба парламента; ни њене „прагматичне санкције“ и остале бургије, — у све се то она више не узда него се сад само нада: да ће у Србији наступити такве унутарње промене, које ће дати Србији такву владу, која би од садашњих српских захтева одступила, и тиме Аустро-Угарској отмицу санкционисала.

Често човеку дође да се смеје кад види једну велику силу каквим се утехама заноси!

Али у истини човек мора жалити ову државу, у којој су управљачи, у пркос огромним жртвама примењеним за што боље обавештавање, овако страшно необавештени, и управо чак „насамарени“!

Да ли је могуће да је барон Ерентал умно здрав човек? А ако је здрав да ли је могуће да је до те мере стран свему што се на југу његове земље догађа?

Свако живо, који се о политици брине, који политичке догађаје прати, зна: да су захтеви Србије формулисани овако, по *једнодушном* тражењу целог Српског Народа.

Нема те силе, ни у Србији ни ван Србије, која би била у стању учинити, да Србија скрене с пута којим је пошла. Никаква промена режима, баш кад би она по унутрашњим приликама и била могућа, не би смела мењати изузети правац у спољној политици. На против, баш сваки други режим, да би оправдао извршену промену, пожурио би се одмах да пође на сусрет општој тежњи у народу и да поведе енергичнију спољну политику против Аустрије, јер би тако постао популарнији. Аустрија би све то требала да зна боље но ма ко други. Зар јој ова прва лекција, коју је од Србије добила после објављене отмице није довољна? Зар они у Бечу нису видели: колико је снажан патриотизам у Срба, [illegible] могли у часу заборавити све међусобне заваде у унутрашњој политици и прећи преко, као што се држимо, непребродимих провала, као што је она од 29 маја, и ипак сложно и једнодушно стати на бранив општих српских интереса? Нека се не заваравају у Бечу којекаквим глупим надама, него нека добро знају и утубе:

да је Србија у свом меморандуму, што га ових дана предадоше српски посланици на страни, казала своју *последњу реч*. После ње, ако се српски захтеви не задовоље, долази само очајна акција. Овај режим, ма какав био, који би покушао да тој струји на супрот стане, био би оборен и смрвљен.

Аустрија треба само да обрати пажњу: с каквим је одушевљењем поздрављен нов министар војни ђенерал Живковић, јер се он од првог часа показао енергичан у спремању убојне снаге Србијине, па ће одмах по томе моћи оценити стање духова у Србији.

На унутарње основане промене у Србији за сад нико и не мисли, но кад би их било, свака би била све несрећнија за Аустрију.

А Аустрија [illegible] илузија те да мисли да је у Србији још могућ долазак, ма по чијој милости, каквог Владана, Вукашина или Генчића!

Разговор с Престолонаследником

„П. Лојд“ у свом јучерашњем броју, донео је разговор бр[illegible] Шандора Петовића с Престолонаследником Ђорђем. Из тог разговора саопштавамо ове речи Престолонаследникове:

„Мени се чини чудно што ми пребацују да је држава у [illegible] стању. Анексија је [illegible] српском народу тешку увреду и повредила прво његова национална и морална осећања. *Наш је народ о[illegible] и гордо* је [illegible] до [illegible] међународно [illegible] права и [illegible] својих ако мора бити, *оружјем у руци* [illegible].

Данашњи и нелојални је овај [illegible] увреде и показивања на[illegible] бучним манифестацијама. Хиљаде и хиљаде долазили су прошлих дана и бучно и бурно питали ме како осећам и мислим ја, наследник престола и будући вођ судбине тог народа: да ли имам срца за његове патње, да ли ћу разумети покрете његове душе? И ја у трепутка једног нисам оклевао да томе народу, своме народу, којем сам рођен и дужан сав посветити жалост и радост, којима је до мене стајало, уверим у мој [illegible]. Рекао сам народу, јер сам му морао рећи, *да сам ја месо од његова меса и крв од његове крви*. За мене би било срамно да у том тешком судбоносном тренутку говорим друкчије и радим друкчије. Српски би народ сад уверено морао очајавати кад би његов Престолонаследник у ово доба и у мом схватању, у мојој руци [illegible] [illegible] положају, вечно мудровати и бежати [illegible] кад треба њиховати и [illegible].

Осим тога ја лично осећам да је положај, створени анексијом за Србију и српски народ [illegible] смемо трпети да нам пресецају наше животне жиле и да нас у политичком и народно-привредном погледу доведу у потпуну, срамну тешку зависност. Народ је Србије ову груду српске земље ослободио голих руку, он никад не сме пропустити своју крвавом изнојену слободу, а који тако што од нас тражи, *тај нас мора* [illegible] *у очајну борбу. Данас је моја* [illegible] *жеља* [illegible] *да себе и свој народ* [illegible] *за очајну борбу*. У нас нема су[illegible] [illegible] [illegible] разлика; сви смо једнаки у свом мишљењу и осећању, у својим жељама и надама.

Ја сам Србин и волим свој народ *и у овом тешком тренутку за мене нема никаква* [illegible] *до* [illegible] *да своју част* [illegible] *за* [illegible] *животне борбе и да свој живот* [illegible] *у тој борби. Далеко је од мене помисао да према Аустро-Угарској* [illegible] *непријатељски са* [illegible], ја само тражим, као и сав мој народ, оно што нам право. За сада смо своју ствар поверили чијој Европи Трошили смо весео[illegible], па ћемо видети да ли може бити правична.

Овај разговор завршио је овим Престолонаследниковим речима:

„Рат, рат. Па рат не мора одмах планути. Али ако *дође до рата, онда верујте ми* [illegible] *ћемо оштети* [illegible]*! Ми имамо* [illegible], *чије* [illegible] *ствар и* [illegible] *од* [illegible] *тла, па је* [illegible] *у* [illegible] *и* [illegible] *народа. Ја* [illegible] *с* [illegible] *и* [illegible] *мира* [illegible] *с немачким саветом*“.

УХВАЋЕНА ПЉАЧКА

— Телеграм „Правди“ —

Јуче смо из Кладова добили овај телеграм:

„Поретник Алексић по достави пронађе да је суд општине [illegible] *издао 47 лажних уверења о немаштини* [illegible] *су књиг, нека одборница и многа фузионаши ослобођени дугујуће порезе.*

Чим су сазнали да се ово не упало у траг одмах су отрчали кабадахији у Кладово и тражили да их спасе, а овај им нареди да дугована порез измире па да на тај начин цела ствар легне.

Овако што могу урадити само Бркајевци. У народу огорчење. Сад има реч министар финансија.

Радомир Поповић
учитељ

СТРАНА ПОЛИТИКА

Тајна Лопухинова хапшења

(Лопухин и велики [illegible]. —(Зашто цар неће у Петроград. — Столипинове намере.)

Као што смо већ јавили, у Петрограду је ухапшен бивши шеф руске тајне полиције, те се о томе говори на дугачко и на широко. Лопухин је ухапшен не само за све тајне другe револуционарне организације, већ и за све [illegible] на шефу. Тако се мисли да је он радио по споразуму и двојице великих [illegible]. О томе се сазнало сасвим случајно. Министар председник Столипин саветовао је цару Николи да за време зиме пређе у Петроград. Цар је одговорио да у Петрограду није безбедан. Столипин је на све такве хтео да докаже, да је у Русији потпуно мир. То је казао и у јавности. А у ствари је Столипину била намера, да политичким а нарочито социјално-револуционарним круговима покаже, да цар не влада и не наређује, већ његова реакционарна околина, пред којом он није ни најмање сигуран. Али Столипин није успео наговорити цара да пређе у Петроград, јер је цар рекао да се не узда ни у кога. Столипин је међу тим наслутио да су сва бунe и атентати у Русији, а нарочито у Петрограду, многим производ руске полиције. За то ступи у уже везу с тим полицијским надлештвима и открије сву махинацију Лопухинову. То је и био разлог што је, наредио те је Лопухин одмах ухапшен.

Експлозија барута у Лесковцу

Милионар и барут. — Од куда му тај барут. — Експлозија. — Како је било. — Гора кућа. — Помоћ рањеницима. — Жртве. — Одзив јавног мњења.

Милионар и барут

Овдашњи газда и милионар Трајко Ђорђевић „Кукар“, држи у чаршији готово на најмањем месту гвожђарску радњу, у којој свагда има повећу количину барута, мимо свих законских прописа.

Газда Трајко, „Кукар“, је дао је од оних, трговаца који не бира средства за зараду, и на сваком кораку дере кожу лесковачкој сиротињи, употребљавајући је и за ове послове, које апсолутно не сме ни у ком случају да ради. Ово што рекосмо, хоћемо и да докажемо.

„Кукар“, је у својој радњи држао, једну повећу количину барута у џаковима а не у бурадима. Како он сам прича: џакови су лежали у свињском обору, па су их свиње изгризле и барут просуле, те се овај помешао са песком и оборском прашином. Лесковачкој сиротињи стављено је у задатак, да тај барут очисти и доведе у ред, како би га Кукар после по скупе новце продавао! За тај рад плаћао је пола динара од једног килограма. Сиротиња, као свака сиротиња, жељна хлеба, а мраз стегао што но кажу пуца и дрво и камен, а огрева нема ни од куда; с тога је ревносно прионула на овај рад и са опасношћу свога живота, богатила џепове свога милионара!

Од куда тај барут?

„Кукар“ има обичај и да шверцује по мало. На тај начин он готово увек тргује са Циганима и Арнаутима, којих има доста у јабланичком срезу. У таквом једном шверцу, он је ухваћен пре два месеца, са 16 бурада барута, али то дело још није исеђено код [illegible] „[illegible]“ барут у свињцу прича се да је шверцован, па када је нашла полиција да изврши преметачину, да је сакривен у песак, а сада се чисти, да би га „Кукар“ доцније по скупе новце продавао по вароши.

Експлозија

У уторак у вече спустила се над нашим градом таква магла, да не можеш познати човека на два корака пред собом. Мраз је стегао као што Бог зна. Електричне сијалице просипале су мутну светлост, осветљавајући згурене мимопролазнике, чији су бркови и коса били бели и залеђени од напитаног иња. Свако је журио кући, да се од оног мраза одмори поред топле пећи.

Око 5 часова у вече, тишину у вароши проломи један ужасан пушањ.

— Шта је па то, са? питали су мимопролазници један, другог.

— Не знам ни! одговарали су други.

Свако је потрчао тамо, одакле је пуцањ долазио! На мах се свет окупио око једне сиротињске кућице у побочној улици „Пандуриште“, из које је, кроз разбијене прозоре и попуцале зидове куљао густ, загушљив дим, који је заударао на барут.

Како је било?

Неки сиромашак Светозар Јанковић радник, — поред многих других, — узео је од газда „Кукара“ 25 кграма барута, да га од песка очисти. Донесши кући тај барут, он позове своју жену Савету и њеног братића Властимира, дечка од својих десетак година, да му помогну да овај посао изврши што пре.

Како се већ било смркло, а он није имао лампу у кући, то запали једно преостало парче од славске воштанице, па пошто неколико пути капну воском на дрвену таблу њиховог јединог стола, он добро залепи воштаницу и развуче по столу око пет кила тога барута, а ресто у џаку, остави испод самог стола.

Није много времена прошло а они сви троје онако задубљени у посао, нису ни обраћали пажњу, на свога највећег непријатеља, на славску воштаницу! Она је полако догоревала, капљући врео восак који је полако клизио низ њу, на сто, подривљујући своје слабо постоље.

Загушено кубе у соби, гутњало је и стењало, журећи се да што пре изгори дрва. Ваздух је био запаран и сувише топао. Цела соба правила је утисак, једне сиротињске пећи!..

Баш када су они задубљени у посао, ревносно требили песак из барута, а несрећни Светозар мислио, како ће сутра примити зараду, и набавити хлеба и остале намирнице, воштаница се претури и запали сав барут који је био на столу? Велики и јак пламен сукне им у лице, и уништи све: и очи и обрве и косу и бркове, једном речи цело лице.

Жени се у то запале и сукње те је сву обузме пламен, и она јаучући, онако несумице излете на поље, а за њом, и остали те сви троје зарију главе у хладан снег, који се под њима топио, цврчао и праштао!

Гори кућа.

Тек што су они изашли из куће када се од стола запали сламњача и кревет, те пламен [illegible] се проломи јак пуцањ, од кога попрскаше прозори, врата и зидови, а густ, загушљив дим јурну на поље.

— Гори кућа! гори кућа! чуше се узвици окупљеног света али, нико немађаше храбрости, да уђе унутра и спасава ствари. Свако се бојао да нема још барута у кући, јер повређени немогаху говорити. И, тако унутрашњост куће сва изгоре а када је пожар локализован, и ја ушао унутра, видех да од овог сиротињског намештаја нема више ни трага. Све је изгорело, само су остали црни зидови и нагорели прозори и врата!

Помоћ рањенима

Помоћ лекарска указана је рањенима доста брзо, само од полиције није било ни трага! Одмах су одатле пренета у другу кућу, где су превијени. Мати овога детета, једна сирота жена из гласа је кукала, и пробдевши код њих целе ноћи, мазала их некаквом жутом машћу да би им олакшала болове.

Опште је мишљење свију присутних о томе догађају: да је било мало више пажње, да је било мало више умешности код надлежних, повређени су могли још те исте вечери, бити пренесени у нишку болницу, где наравно не би наступиле никакве компликације и опасности по њихов живот.

Жртве

Сутра дан отишао сам да видим рањене, и кад сам их видео ја сам се запрепастио. Били су ужасни; човек је био црн као Арапин, главе су им биле отечене као бурад, лице и руке све су у ранама, са којих се цедило и падала кожа на земљу. Очи, обрве и нос, нису се помињали, јер је све то било ужасно отекло, подбуло, и добило некакву форму, коју не умем именовати! Само се код усница видео један мали прорез, као каква мала црта, а уснице су им набубреле као лесенце.

Жртве су лежале, и тек по која од њих, пуштала је од себе, некакве неартикулисане гласове, који би требали бити некакво стењање!

Изгледа да човек неће преболети ове ране, јер он је највише опечен и повређен. У понедељак дана, упућени су сви у врањску болницу.

Осуда јавног мњења

Сви у чаршији осуђују газда Трајка „Кукара“ што је држао такав барут, а нарочито што је давао овим сиромасима, толике количине барута, кад је знао да то не сме да буде и да је то кажњиво.

Полиција треба да предузме енергичне мере, да се оваквом злу стане на пут, нарочито „Кукару“ радњу да претресе и да не дозволи Бабе — Миленићу („наша работа“) да му шта предузима по овој ствари, јер онда ће бити: „појео вук магарца!“

Tullius

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Оставка саборског одбора

По вестима из сремских Карловаца, овај ће дана отићи изасланство саборског одбора у Будимпешту да преда и препоручи министру председнику оставку саборског одбора, која је упућена владаоцу а тиче се краљевског оптужног акта због „легитимација“, у [illegible] члановe изасланства су одређени патријарх Лукијан, д-р Красојевић, прота Божа Поповић, д-р Жарко Миладиновић и д-р Мата Мусицки.

Парница о манастиру Ходошу

Одбор српског народно-црквеног сабора повео је преко свог заступника парницу пред будимпештанским доктавалним судом за поврћај манастира Ходоша. Услед те тужбе поднео је један од румунских заступника приговор да будимпештански суд није надлежан да суди у овој ствари. Овај је дана будимпештански суд донео пресуду, којом је одбио румунски приговор за надлежност. Румуни ће се против ове одлуке по свој прилици жалити.

Забрањен састанак бирача

Хрватска полиција забранила је народном посланику попу Пери Обрадовићу састанак бирача, који је сазвао у Грачацу.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је одржана министарска седница у министарству спољних послова. Овој седници присуствовао је Краљ.

Отпуштени. У Дирекцији је спремљен предлог да се отпусте 35 службеника због прекораченог кредита.

Народна Скупштина. Данас нема скупштинске седнице, а сутра ће на дневном реду бити одговор министра привреде на народњачку интерпелацију, што је Прометној Банци уступио сечу шуме испод таксе. У посланичким круговима држи се, да ће министар привреде г. Гавиловић на овом питању пасти.

Мешовита комисија. Министар финансија одредио је мешовиту комисију г. Милану Доставићу, управнику пореског одељења државног, против кога јевиш дана у штампи било јето, да има разних неисправности. И сам г. Доставић молио је г. министра за ову комисију.

Биће пензионисан. Г. Драгутин Ж. [illegible], шеф месне контроле Управе Државних Монопола биће пензионисан зато што је дозволио да његови рачуноиспитачи оштете државну касу са 62.000 дин.

Југовина. Данас је трећи дан како је одјужило и киша пада. Сад се тек боље види, како су наше власти биле немарне кад нису наређивале да се у своје време снег почисти с тротоара. Тај се снег скрвио и заледио, а сад кад се отпочео топити, поледица се на непочишћеним местима таква, да су се неколики пролазници оклизнули и пали. Никакво чудо неће бити, ако се неко у тако паду и повреди. У другом свету се снег и са улица односи и тротоари добро почисте од снега и посипају трињем да не може бити поледице, код нас нико о томе и не води рачуна, те за то кад у оваква времена идемо тротоарима ми страхујемо да не сломимо врат.

Бугарски војници протестују. Софијска „Вечерња Пошта“ јавља о једном интересном протесту. Бугарски пешадијски војници, спремили су министру војном телеграм, којим протестују да се Турској плати ма и једна пара и изјављују како су решили да удре на Турке. Али по савету официра тај телеграм није послат:

„Весник“ [illegible] кораке Турске о демобилизацији бугарске тунџанске дивизије, бугарска влада још није одговорила. Али, како јавља „Вечерња Пошта“ о демобилизацији не може бити ни говора, јер је влада решила да сваке резервисте држи на окупу док неизвесно не [illegible] рок, на који су резервисти позвани на вежбање.

Мандат Тасе Продановића. По предлогу посланика Јована Сторовића, верификациони одбор а потом и Народна Скупштина имају одлучити, да ли Таса Продановић може и даље остати народни посланик, пошто је од председника првостепеног суда постао члан Апелације. Сторовић мисли да је Продановић унапређен и да не може и даље бити посланик, те је због тога и поднео овај предлог.

Галантан човек. Газда Славко Кућа, по занимању народни посланик, чувен је са своје галантности и издашности. За то он кад год за своје приватне послове употреби скупштинске послужитеље, а употребљава их често као да их сам плаћа, увек их богато награди. Тако је пре неки дан слао једног скупштинског послужитеља некуд чак иза Славије да му од некога донесе некаква 70 динара и овако га обдари:

„Ево ти овај дињарић да се одвезеш све трамвај, а ево ти овај дињарић па да се вратиш“. Кад се послужитељ усудио рећи да трамвај до тог места кошта по 15 пара тамо и натраг, Славко Кућа му је узео и тај грош и рекао: „Е, сад иди пешке“! И јадни послужитељ шта је имао друго, ако неће да изгуби место, но да жичем пешке иза Славије и донесе газда Славку паре. Али је газда Славко срца милостива, те је послужитељу поклонио — грош.

Једна неисправна радња. На железничкој прузи Краљево — Ужице дошло је до сукоба између шефа секције г. Луке Ивковића инжињера и појединих трговаца, чија су имања експропријисана за пругу.

Поводом тога г. министар грађевина, послаће свога комесара на овај извиђај.

Порезнички указ. У министарству финансија ради се на једном опширном порезничком указу, који ће за дан два бити потписан и за тим публикован.

Разбојништво. Бранко Павловић и Светислав Лазић из В. Орашја били су јуче у Паланци и продали волове и то Бранко за 525 а Светислав за 280 динара.

Око 2 сата по подне кренуше се из Паланке пешке кући и таман су изашли у поље крај железничке пруге пресретну их три непозната лица и отму им новац.

Учињена је потера за лоповима да се пронађу.

Шарлах у Крушевцу. Заразна болест шарлах отела је толики мах у Крушевцу, да су се морале распустити не само све основне школе но и сви разреди гимназије.

Инфлуенца. У Београду је и ове године инфлуенца узела доста велике размере али нема опасни карактер као ранијих година.

Убиство на Морави. Милутин Станковић и Милијан, син Васе Станковића, оба младића из Лапова, прешли су [illegible] да насеку у врбаку пруће за плетење котарица.

Ту је наишао на њих Светозар Васиљевић из Гложана, пандур општински и хтеде да их похвата те окрене пушчану цев на Милутина и убије га на месту.

Власт је одмах притворила Светозара и над њим повела кривичну истрагу.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

У Риму је од запаљења плућа умро у 70 години живота Кардинал Серафим Кретони. Он је био папски посланик у Мадриду.

У политичком положају Угарске није настала никаква промена. И даље се говори о фузији странака, али не с равном упорношћу, но више у академском смислу.

Угарски саборски војни одбор одобрио је после дуже дебате регрутски контингент, али без важног повећања броја.

Уапшени шеф руске тајне полиције Лопухин држи се у затвору мирно. Одбио је сва бранилачка помоћ чим је сазнао да га не оптужују за велеиздају. Он не једе ништа што не добија од његове куће у никелованим судовима, од којих он има кључеве, боји се да га не отрују. Држи се да ће Лопухин одати ствари, којих се руска јавност управо боја.

Из хартија нађених код Азева и Лопухина види се да је Азев убио попа Гапона.

Турски министар војни спрема законски предлог, да се друга и трећа армија турског домобранства позове под оружје и активира. Тиме би се добило 23 дивизије с 368 батаљона.

По једном лондонском саопштењу, три се министра спремају да иступе из енглеског кабинета, што би вероватно изазвало кризу целог кабинета. Министри који ће иступити јесу министар за Индију Морли, министар финансија Џорџ Лојд и министар трговине Черчил. Узрок тој оставци био би, што они сматрају да је предлог адмиралитета о реорганизацији флоте отишао сувише далеко, те га они не могу одобрити.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Којешта!

Ђорђе Генчић, кога је најурила „Штампа“, јер се стидила да под тим потписом доноси написе, нашао је прибежишта у „Веч. Новостима“.

Јуче је написао нешто безграмотно, презирући граматику, а марећи за синтаксу к'о за дора негдашњега свога једино зато: да би по стоти пут презрично једну гаупу [illegible], и да би казао да он неће напустити обилати ћар, који је [illegible] у „Хипотекарној Банци“.

Као да смо ми у то сумњали! Знали смо ми да је Генчић тврд на зубу и да не пушта што дохвати. Само се понекад нађе нешто и од зуба тврђе.

Лепо је во од тога финог писца што нама каже: како се уплићемо не би ли се привукли „онам (којем?) обећаном пуном валову“ — и то баш у тренутку, кад је он сиромах сљизао папак на ону скандалозну поруџбину од динара 20.000.000.!!

Један нов

МЕЂУНАРОДНИ ПРИНЦИП

Из Аустро-Угарске штампе

Познато је, да је Рајтеров биро пре неких дана донео вест о том, како су четири аустријска батаљона с топовима код Билећа прешла преко црногорске границе; да је једна црногорска патрола Аустријанце опазила и да су се они одмах повратили, пошто им је црногорски официр запретио, да ће на њих отворити ватру. По обичају аустријски и мађарски листови су с почетка изјавили, да се о целој тој ствари „у Бечу ништа не зна“, дакле да није ничега ни било. Али сада се већ и нешто знаде. И ево шта „Pester Lloyd“ пише у свом броју од 2 фебруара (20. I п. н.):

„Као сваке недеље — прича — вежбала се и 20. јануара брдска бригада из Билећа — овај пут у близини црногорске границе. У овом нарочито крашком земљишту (Karstterrain) граница није означена истакнутим линијама, као што су токови вода, горске косе, правци комуникације већ од једне висине до друге пирамидама од камена. Тачно опредељивање границе између појединих пирамида било би овде могуће готово само помоћу геодетских инструмената, *а у пракси то у овом непрегледном и неизувиђаном пределу у опште није од никакве важности.*

Даље прича „P. L.“, како су Аустријанци сасвим невољно прешли преко границе и како су се одмах повратили, пошто их је једна црногорска патрола — један официр и осам војника — упозорила на њихову забуну *тиме је цела та догађај свршен*“, вели „*Лојд. Све вести о некаквој палби с једне или с друге стране [illegible] су фантазије*“.

Овако пише „Pester Lloyd“. У неплодном земљишту није од никакве важности, ако се граница оружаном силом прекорачи. Ову сасвим нову међународну стратегичку науку треба добро запамтити и у Србији и у Црној Гори. Јер ове двије државе примају сву своју културу и све своје знање из Беча и из Пеште — тако бар они кажу. Нек се и ово последње узме ad notam.

Но пошто су Срби тврдоглав народ, то Аустријанци треба да саслушају овај пријатељски савјет:

1. Нека аустријске вође боље науче читати карте. Јер они су већ и преко Дрине прешли а да нијесу ни знали. (Подсјећам на ону познату аферу, како је једна аустријска војничка патрола тако брзо увидјела своју погрешку, да је у тој брзини изгубила једну капу, сабљу и један доглед. У оно вријеме у Аустрији много су се ругали Србима, *како су се ова преплашили већ од једне аустријске капе!*)

2. Ако аустријски официри баш никако не могу да се оријентишу по карти у брдовитом крају — а они нека носе са собом геодетске инструменте, јер:

3. Не треба се надати, да ће они дивљи људи, Срби, тако скоро научити и усвојити премудрост „Пестер-Лојда“: да ће се они напротив држати ове застарјеле науке, по којој прекорачење границе оружаном силом није *без* сваке важности.

Најпосле „Пестер-Лојд“ каже: није било пуцњаве и сви који то веле, лажу. Ја баш нигђе нисам ни читао, да нешто тврди да је пуцњаве било. Напротив: црногорски је официр најучтивије замолио Аустријанце, нека изволе повратити се — иначе да ће он на њих пуцати. Овај последњи аргумент осведочио је Аустријанце одмах о правичности црногорског становишта — *и без геодетских инструмената* — те су се као покорни људи овом [illegible] одмах покорили. Justitia Fundamentum Regnorum — тако гласи натпис на царском двору у Бечу.

М. С. В.

Примерна општина
(посвећено Министру Правде)

Господине Директоре,

Бавећи се својим трговачким послом у Младеновцу [illegible] у 8 сати дошао у село, [illegible] „школско дрво“. [illegible] *18 дана у месецу новембру*, [illegible] јер *нема дрва* [illegible] *потребног школског материјала.* [illegible] По буџету је за 1908 г. предвиђена сума од 2000 дин. а издато свега 1009 дин.

За овај казус у школи крив је председник општине *Обрад Јабучак*, *који има многу злоупотреба у брдима*, али му команија не сме казати јер стоји под заштитом Љубомира Жујовића посланика.

Господин министар треба одмах *да пошље свог изасланика на лице места*, да се увери о свим неуредностима и тога [illegible] јер [illegible] кривцу у школи, кад су све пропале благодарећи ова[illegible] општинска будућ[illegible].

Благодарећи Вама Господине Директоре, на гостопримству, молим Вас, да верујете у моје одлично поштовање.

21. Јануара 1909. г.
Београд.

Ваш поштовалац
М. Ђ. С.

СРБИ, КУЛТУРА И КАБИНЕТИ
Одговор једном немачком научару

Када се чувени *Талејран* попео на врхунац своје моћи, *посећивану му* осиротели у револуцији *племићи* непрестаним молбама, да им даде какво место у дипломацији.

Један од њих, чувши од министра да никаквог празног места нема, узвикнуо је у очајању:

— Па мени, љубазни кнеже, ваља живети!

— Не видим никаквог разлога зато, драги господине! — одговори му велики дипломата.

Нама је пао на памет овај немилосрдни Талејранов одговор, кад смо у часопису „Preussische Jahrbücher“ прочитали неке напомене власника тог листа *Ханса Делбрика* о српском тражењу слободног излаза на море.

Проф. Делбрик признаје, да је тај излаз потребан Краљевини Србији као насушни хлеб. Признаје даље, да су Срби постављени у такав незгодан положај, да по цену највећих жртава морају тежити мору и раширењу своје територије до Јадрана. Али одмах за овим признањем долази употреба немилосрдног Талејрановског тезиса: *да Србија, као самосталан државни организам, никоме није потребан.* Светска култура, по речима учевог немачког професора, неће изгубити ништа, ако „државни ситнеж“ Српства (Србија и Црна Гора) буду лишени могућности водити самосталну политику „која тако често узнемирује Европу“.

У политичко-философским као и у политичко-историјским радњама, што су их у XIX веку написали врло књижевни земљаци проф. Делбрика, могао би учени професор наћи пуно дивних аргумената, који говоре у корист великог значења за светску културу баш тих „државних ситнежа“, у којима се крије ембрио великих националних држава.

Не само Пијемонт, већ и Бранденбург, бејаху искони мањи од данашње Србије, па је ипак светска култура добила несумњиво много од тога, што ти ембриони данас великих држава Италије и Немачке нису били лишени могућности да воде самосталну политику, која је можда и тада „узнемиравала“ Европу!

Али у томе не лежи суштина српског питања. Европа не треба да улази у то, да ли ће српска „државна ситнеж“ обогатити некад светску културу својим јачим државним животом, већ Европа треба да зна, да у решењу српског питања лежи и најбоље решење балканског питања.

Зато су европски кабинети дужни да чују и Србију и Црну Гору, па ма шта о томе писали учени немачки професори и недучени бечко-пештански „културтрегери.“

УЖИЧКА ХРОНИКА

Велики снег. — [illegible] — Разговор са „Ћумуром“. — Случајни чиновник. — [illegible]

Ужице 18. јан. 1909. г.

Од пре неколико дана, па ево и сада [illegible] велики снег, [illegible] да је на многим местима прекинут и саобраћај [illegible] путева. Услед тога је у општи све поскупило, нарочито дрва и остале нужне кућне намирнице, [illegible]. Занимљиво само то, да је [illegible] у Ужицу јаје 15—20 пара?..

*

Треба [illegible] ужичког округа, ради смотре и [illegible], а рекрути официри и остали старешине из II. позива [illegible] И у полеко сам [illegible] уверити се, [illegible] на рат против оног непријатеља Швабе; [illegible] Ко да ово надржава и за чији ли се рачун и [illegible] ради???

*

Пре неколико дана, имао сам част, водити разговор са [illegible] старим сељачким политичарем и дипломатом званим „Ћумуром“, који је много година био [illegible], а пре неко годину постао [illegible] самосталан. [illegible] многих политичких ствари, разговарали смо и питању о анексији Босне и Херцеговине, као и о томе, да ли ћемо ратовати са Швабом или не, а ако ћемо [illegible] ратовања?..

На ово [illegible] моје стално питање стари сељачки политичар и дипломата „Ћумур“ одговара ми овако:

„Турска што неће да ратује са Швабом то је њена ствар. [illegible] српски народ [illegible]. Али Господине, ми и Црна Гора, [illegible] народ из Босне и Херцеговине, [illegible] и Турска, [illegible] да Бог да [illegible].“ Пошто [illegible] Ћумурове [illegible], почастио га у [illegible] кафом и ракијом, па се [illegible] „Ћумур“ [illegible]

Ја мислим, да није [illegible] дипломата, [illegible] Ћумур, [illegible] мисли...

*

Пера Божић, један од [illegible] служитеља — [illegible] ужичког, [illegible] „[illegible]“, „[illegible]“, и „[illegible]“, и [illegible] писмена, које [illegible] чиновника, који је у другом [illegible] у присуству [illegible] начелника и управника. Служитељ је одмах [illegible] служба [illegible]. Да ли ће [illegible] на томе и остати [illegible] „честита“ и „моралног“ служитеља, [illegible] „логије“...

Данас је овде била [illegible] регрута, [illegible] Лазо. По [illegible] регрута [illegible] — [illegible] — и [illegible] Краљу, а официри [illegible] Краља [illegible].

Ето [illegible].

Другом приликом, [illegible].

Трепа.

Знамените тровачице и Црна Литургија
за време Лудвика XIV.
нарађено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

Госпођица Тонеј Шарант удала се 28. јануара 1663. за једног племића своје провинције, Л. Х. од Пардајана, маркиза од Монтеспана, који је за годину дана био млађи од ње. Претпостављајући да га је у опште икад љубила, ипак љубав није дуго трајала. Као краљичина дворска дама, развијала је и заслепљивала сјајем, који је окруживао Лујзу де ла Валијер, коју је краљ љубио и која је и покрај све своје повучености, свог мирног, благог бића била предметом велике мржње и срџбе. Нарочито се госпођа од Монтеспан у својој завидљивости одликовала ситним пакостима и увредама. Као што је познато, она је брзо заузела место своје супарнице.

Лујза де ла Валијер повукла се у манастир, избегавала је спољашњи сјај и почасти. У свом поносу госпођа Монтеспан хтела је заслепити очи свију.

„Дивотно лепа и свесна“, пише госпођа Севиње помињући госпођу од Монтеспана у сред сјаја версајског двора. На другом једном месту даје ову слику овог двора, на ком краљева фаворитkиња развија свој раскош: „У три часа скупили су се у дивним краљевим приватним собама, краљ, краљица, господин, госпођа, госпођица, све што има, принчева и принцеса, госпођа од Монтеспана, њихова цела свита, сва дворска господа и дворске госпође, једном речи све што се у Француској назива двор. Све је то највеличанственије накинђурено. Госпођа од Монтеспана у чипкама из Point de france, коса фризирана у хиљаду коврџа коврџица, које јој слепе очи падају на образе, с црним пантљикама на глави, претрпана бисером и драгуљима, једном речи победоносна лепота, [illegible] посланика. Она је хтела да је опслужују, да она спречава целу Француску да види краља. Сад га је, као што видиш, опет вратила и не можеш имати ни појма, каква радост због тога влада и како то доликује сјају двора.“

„Њена је лепота дивотна — пише госпођа Севиње други пут — а њене тоалете не мање од њене лепоте, њена веселост не мања од њене тоалете. Но још већем гласу био је њен дух. Увек је била изредна дружбеница — вели Сен Симон — такве љупкости, која је престизала њену охолост, која се због ње заборављала. Није било могуће имати више духа, гипкости, оригиналног начина изражавања природна разума, што јој је у лаку руку давало нарочити говор, који је био ускакао и који се њеником тако јако пренео и на друге, да су њене нећаке и све личности, које су често с њом општиле, њене подворкиње и они које је она васпитала, усвојили тај говор и који се и данас још може опазити код оне неколицине која су још у животу.“

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

(Чукарица)

Ученици школе чукаричке, на дан Св. Саве, приредила су забаву у корист сиромашних ученика ове школе. На забави приложише су:

По 2 динара: Мика Спасојевић, Јован Николић, Јосиф Лазић, Јосип Јаковљевић, [illegible] Николић, [illegible] Селак, Михајло Мачић, Паја Лубовић, Сима Бабић, Н. Н. [illegible] фамилија, Никола Димитријевић, Стевановић, Димитрије Тошковић, Станко [illegible], Велимировић, [illegible] и Сава Бабић кафеџија; по 1·50 динара: Јован Гашић, Никола Гобац, Јова Лазаревић, Корнелија, [illegible] Станимировић и Никола Дукић, по 1·40 дин.: Драгутин Јовановић и Матеја Козловић; по 1 дин.: Коста Живковић, Михаило Пешовић, Алекса Јаковљевић, Никола Михајловић, Павле Суботић, Стојан Савић, [illegible] Хаџи Ристић, Маргарета Шпац, Стевка [illegible], Ђурђија Карановић, Марија Ивановић, Лудвиг [illegible], Велко Зрнић, [illegible] Лазић, Никола Бранковић, Сава Драгутић, [illegible] Ђурић, Роза Миловановић, Зарија Маринковић, Наталија Поповић, Тодор Максимовић, Драгољуб Живковић, Карло Вајн, Радован Андријевић, Антон Хелфер, Мила Мојсиловић, Паја Тодоровић, Жива Митровић, Будимир Марковић, [illegible], Вељ Стаменковић, Милан Гавриловић, Обрен Васић, Павле [illegible], Жарко Ђурђевић, Мутић, Живојин Марковић, Љубомир Радивојевић, Обрен Петровић, Димитрије Зарић и Л. Миливојевић.

Ситнијих приложника прилога дало је по 0·60, 0·50, 0·40 и 0·20 динара. Чистог прихода остало је 220·50 динара.

Свима племенитим приложницима, у име сиротних ученика и ученица ове школе, изјављују захвалност наставници.

18. јан. 1909. г.
Чукарица.

Наставници школе Чукарице

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

„Француско Позориште“

Вечерас, у недељу, премијера [illegible]:

„*Мамина!*“

„*[illegible]*“ и на крају:

„*Српско аустријски рат.*“ — Вечерас ће бити [illegible] на [illegible]. —

Ženio bih se udovicom, [illegible] ili devojkom [illegible] sa dobrim mirazom. Ja sam četrdeset godina star, Srbin Dalmatinac i [illegible] u Trstu, zarađujem preko [illegible] hiljada kruna godišnje.

Ponude sa fotografijom u Beograd, Poste restante pod A. A.

46 1—4

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

НОВА РОБА — изврсне

Кобасице „ТУРИСТЕН“

„TURISTEN WURSCHT“

1 кгр. Дин. 3.

препоручује радња

Душана Тодоровића

Крал.-Српског Дворског Лиферанта

Београд — Теразије

Отворили смо три дућана и то на Великој Пијаци, Зеленом Венцу и Палилулској пијаци

За продају говеђег [illegible]

Говеђе месо 1 кило 0·30 дин.

Црна џигерица 1 кило 0·30 дин.

Слезина 1 кило 0·30 дин.

Цела бела џигерица 1 комад 0·60 дин.

4 ноге говеђе 0·60 дин.

Продаја врши се сваки дан пре подне. 30 2—10

МЕЊАЧКА РАДЊА

ИСАКА J. ЕШКЕНАЗИ

Купује купоне 2 на сто [illegible] и плаћа 2 дин. комад.

Купује акције и [illegible] Крал. Србије, плаћа добру цену.

Продаје монете, марке, чекове [illegible] и даје рабат 2 и по и 2 и три четврти од сто.

Срећке Класне Лутрије за II класу има на продају у свима поделама. Шаље свакоме на захтев. Вучење 6. фебруара. Главни згодитак 20,000 динара.

43 2—10

Ученик из боље куће са добром препоруком који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је [illegible] колонијалној радњи **Душана Тодоровића** Крал.-Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

Живине!

Уређене и закла[не] добила је данас и у **будуће имаће сваки дан свеже** на стовариште

Комисионо-Деликатесна Радња

Петра П. Мирковића

БЕОГРАД.

Кнез-Михаилова бр. 29. Цветни Трг.

Телефон бр. 464.

КУЋА нова са 5 соба [illegible] и у истој друга кућа за ренту, обе са [illegible] електр. осветљењем продају се за 20,000 динара. Упитати у Уредништву овог листа.

Е[illegible] продаје се. Упитати у уредништву овог листа.

35 4—4

50.000. ПРИТКИ (ТАЧКЕ)

од старих багрема спремне за винограде имам на продају по умереној цени.

Продаваћу и на мање количине.

Ламбра Р. Димитријевић

27 Смедерево. 8—10

ДРУШТВО ЗА ОСИГУРАЊЕ

„Србија“

поверило је *Подринској Банци* у Шапцу искључиво право за *народно осигурање* у Шапцу и подринском округу; међутим банка је овлашћена да врши и остала осигурања (живота и пожара) за рачун друштва. **Управа.**

38 3—3

У недељу 25. јануара тек. год. у 11 часова пре подне венчаће се у цркви Св. Саве у Београду, наша деца

СОФИЈА

са господином

Живком

[illegible]

ЖИВКО

са госпођицом

Софијом

[illegible]

Извештавамо наше пријатеље и пријатеље у овој нашој родитељској радости, молећи их да нам опросте, што нарочитих позивница неће бити.

Честитање у цркви.

[illegible] у 20 часова у улици Јове Илића 27. (иза бив. Стефановића механе — Крагујевачки друм).

Јована и Димитрије Божић [illegible] — Шабац

Цака и Милан Лазаревић [illegible] — Београд

40 Телеграми: **Лазаревић Божић** Београд 3—3

У недељу 1. фебруара ове године у 7 и по часова пре подне венчаће се у овдашњој Старој цркви

наша кћи

БОСИЉКА

са

г. **Милошем Јовановићем**

[illegible] из Пожаревца

наш син

МИЛОШ

са

Босиљком

кћерком г. Дим. Ђорђевића [illegible] из Пожаревца

Нарочитих позивница неће бити. Честитања примаћемо у цркви.

[illegible]

Анђелија и Дим. Ђорђевић *[illegible] удова Јове Милојевића*

48 Пожаревац 1909. год. 3—3

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас по сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Пуња, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима пића вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо на [illegible] по 30 п. дин.

ВАЖНО ВАЖНО

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај код „Круне“

Кнез Михаилова бр. 31

Извештавамо наше поштоване потрошаче да смо сву робу [illegible] са 25 од сто јефтиније [illegible]

Свила и Атлас у [illegible]

Атлас и Сатен за [illegible] у 150 см. ширине у свима бојама.

Штофови за женске [illegible]

Асортимент [illegible]

Фине и у [illegible]

Поплинови и етамини у [illegible] бојама.

Штофовани гарнитуре [illegible]

Завесе [illegible]

Гарнитуре [illegible] за 6 и 12 персона [illegible] и у боји.

Циц [illegible] у свима најновијим шарама и свима постојаним бојама.

Платна у [illegible]

Белог [illegible]

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА

са 40 од сто јефтиније [illegible]

Мустре на захтев шаљемо бесплатно. — Поруџбине [illegible]

С поштовањем

37 2—30 БРАЋА Х. ГАБАЈ.

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака нема [illegible] је лек

БИЉНИ СОК

који из [illegible] Кад је [illegible] болест — грозница — [illegible] — Прави **„Биљни Сок“** може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50** п. д.

„Nerolin“ [illegible] **Цена 4 динара.**

„Saparin“ одлично средство против [illegible] **Цена 2 динара.**

„Биљни теј“ против [illegible] Цена [illegible] пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд*

Лазар Предић

Књиговођа [illegible] Банке

венчаће се у понедељак 26. Јануара 1909. год. у 8 часова пре подне у Саборној цркви са госпођицом

Александром Афанасијевном Глазуновом

о чему извештавам пријатеље и сроднике. Нарочитих позивница неће бити, честитања примаћемо у цркви.

34 2—3

Хладна и неумитна смрт отрже нам нашу никад незаборављену

МАРТУ — МАЦУ

24 прошлог мес. у 47-ој години свога живота, а сахрањена је 25-ог истог месеца у [illegible] гробљу, остављајући нас да за њом вечито тугујемо. Потресени [illegible] не можемо а да не изјавимо нашу [illegible] захвалност г. др. Милану [illegible] који се неуморно [illegible] да нашу Мацу од смрти спасе. Велика благодарност г. Таси Вукосављевићу [illegible] који не жалећи труда да из [illegible] Божић [illegible] нечеловечно [illegible] и до вечне је куће [illegible]. Нарочито благодаримо г. Алекси Жујовићу [illegible] који се дирљивим говором [illegible] [illegible] Хвала и г. Миховилу Милојевићу [illegible] [illegible] Не мање хвалили смо г. Димитрију Михаиловићу учитељу [illegible] [illegible] нашу тугу увеличавали. Хвала и г-ђи Анки Протић и њеним [illegible] Сари, који се при [illegible] и помогоше, као и свима онима, који у болести Мацу обилазише и тешише.

Топло благодаримо свима нашим пријатељима како [illegible] тако и онима са стране, који своју [illegible] присуствовањем и до вечне куће испратише и свима онима, који нам телеграмима и писмима саучешће изјавише.

Јануара 1909. г. — Сокол

Ожалошћени: мати: Ђука Рад. Николића, супруг: Глиша Николић, трг., синови: Милан и Драга, кћери: Зорка и Мица, браћа: Јова и Пера, снаха Рада, ујак: Павле Николић, унуке: Љуба и Аца и остала родбина.

Породица пок.

Михајла С. Протића

дворског апотекара

и овим јавно захваљује:

Господину *Велимиру Марковићу* [illegible] који се са [illegible] [illegible]

Уредништвима „*Правде*“, „*Политике*“ и „*Вечерњих Новости*“ који смрт покојникову објавише.

Према Друштву Фонда Послужитељског [illegible] господину *Лују Јовановићу* и *Господи* који на одар покојников венце положише.

Свима својим рођацима, пријатељима и колегама покојниковим који телеграфски, писмено или усмено изјавише своје саучешће, тако исто захваљује и свима онима који малог покојника до вечне куће испратише и тиме му последњу пошту одаше. 1—2

Поводом смрти своје матере

Розалије Палић

удове пок. Јована Палића бив. фрањевачког [illegible]

Петар Палић [illegible], са сестром и браћом изјављује најдубљу захвалност свима пријатељима и познаницима на изјављеном саучешћу и пажњи коју су указали покојници испративши је до вечне куће.

Својим пријатељима и познаницима са болом у души јављамо, да је наша мила и никад непрежаљена

† РУЖИЦА

11. јануара т. г. у 4 часа изјутра преминула у својој 55. години старости, оставив нас на увек ожалошћене.

Грађанству [illegible] Чачка, [illegible] најлепшу захвалност на многобројном скупу и испраћају до вечне јој куће.

Тако исто и свим [illegible] благодарност, који у време спровода покојнице, затворише своје радње пред улице, куда је покојница пронесена.

Тако исто најлепшу [illegible] благодарност свима, који нам путем писама и телеграма изјавише саучешће.

Велику благодарност изјављујемо и г. [illegible], [illegible], који [illegible] благодарност [illegible] на добротвора у [illegible] Фонд.

Чачак, јануара 1909. г.

Ожалошћени: супруг: Алекса [illegible] трг.; синови: Радомир и Стеван; кћери: Зорка и Јелисава; снаха: Љубица; [illegible] Наталије [illegible] трг. и снаха Леполава; зет: [illegible] [illegible] сестре: Мица, Драга и Јелена; [illegible] Петровић [illegible] трг. и [illegible] трг.;

41 унучад: Коса и Аца и остала родбина. 3—3

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32 дин., за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„[illegible]“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | ПОНЕДЕЉАК 26 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 26. | Телефон 821.

ПОТЕРА ЗА АНТИМА

Пре двадесетак дана — 7. јануара — упозорио сам новог министра војног на једну пљачку која се под фирмом наплаћивања декрета за добивене положаје врши над послужитељима и радницима који потпадају под министарство војно, и замолио сам га, апелујући на његово правдољубље, да тој пљачци стане на пут, ако му је то иначе могуће.

Двадесетчетири сата после овог мог апела, министар је издао једно решење које је публиковано у „Службеном Војном Листу“ и које гласи овако:

„*Обустављам* распис од 30. јула 1907. године ФЖ 8392. („Службени Војни Лист“ страна 501.) и наређујем: да се по њему не поступа до даље наредбе.

Чиним то из разлога, што је оспорено објашњење господина министра финансија од 4. јула 1907. године Пр. Бр. 14182, на коме је распис основан, и упућен предмет Државном Савету на решење. Што на крају буде одлучено саопштиће се.

Распис се односи на наплату уверења о постављању неуказним лицима при војсци и о наплати таксе, из тачке 25. таксене тарифе на та уверења.

8. јануара 1909. год.
Београд.

министар војни
м. п.
Михајло Живковић.“

Видећи из овог акта да министар војни жели да учини са своје стране све што може, да спасе ону масу радника и служитеља од плаћања једне таксе, која је и неправедна и незаконита, а знајући колико је тим људима стало до тога да дођу до свог новца, који им је раније већ узет, интересовао сам се и даље за ову ствар и желећи убрзати је, послах свога човека у Држ. Савет да се распита: је ли по том предмету што рађено и ако није, хоће ли се скоро узети у поступак.

Може се мислити колико сам био изненађен кад ми човек дође и јави: да тога предмета нема у Државном Савету и да га тамо није ни било.

Узех поново да прочитам напред цитирано решење министра војног, да видим да ли нисам случајно погрешно разумео онај став у коме се говори о томе, да је тај предмет упућен Држ. Савету. Погледам и видим да је министар изрично рекао:

„Чиним то из разлога што је оспорено објашњење господина министра финансија од 4. јула 1907. год. на коме је распис основан и *упућен предмет Државном Савету на решење.*“

Дакле министар војни тврди у једном званичном распису и под пуним својим потписом да је предмет упућен Држ. Савету, а Држ. Савет после тога тврди, да тога предмета код њега нема и да га није ни било.

Па где је онда тај предмет? Ко не говори истину: да' министар који вели да је предмет упућен Држ. Савету, или Држ. Савет, који вели да нема појма о томе предмету?

Да бих могао утврдити право стање ствари, послао сам једног свог сарадника у Држ. Савет да извади уверење о томе како тога предмета нема у Савету.

Тога дана мој ми је сарадник поднео овај реферат:

Секретар Држ. Савета није му могао из извесних разлога издати тражено уверење али му је усмено изјавио: да предмет који је у питању, није у Држ. Савету, да није ни раније био и да би за исти ваљало питати председника Пореске Управе.

Мој сарадник послушао је овај савет и отишао председнику Пореске Управе. И овај је изјавио да тај предмет није код њега, да није ни био у Пореској Управи и да он зна за њега само отуда што је питан из министарства војног: да ли жалбе неуказног војног особља, изјављене против решења које је цео овај спор [illegible] таксе или не?

На крају свог разговора са мојим сарадником председник му је дао овај савет: да оде у министарство војно и да тамо код начелника благајничког одељења потражи тај предмет.

Мој сарадник је послушао и тај савет. Отишао је у министарство војно, пријавио се начелнику благајничког одељења и кад га је овај примио запитао је и њега да ли је предмет о коме је реч код њега?

И шта мислите шта му је начелник одговорио?

— Јест, код мене је. Ево га, и диже са стола један свежањ хартија те га показа моме сараднику.

Ја нећу да улазим у питање: откуда тај предмет код начелника благајничког одељења министарства војног, онда када министар тврди да је он послат Држ. Савету. Ја верујем да министар није намерно тврдио неистину у своме распису, нити хоћу ичим да сумњичим да је министру ма због чега у овој ствари подваљивао. Али ја се питам: каква је то администрација у којој се овако што дешава и шта треба да мисле они људи које ова ствар интересује, кад виде да се њихов предмет налази у министарству, а министар тврди јавно да је у Држ. Савету?

И онда се министри и начелници чуде: откуда полазе гласови о смицалицама, ујдурмама, и подвалама и на основу чега људи после причају и верују, да је овај или онај начелник несавесан и да му овај или онај министар иде на руку.

А.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Енглеска морнарица. *(Дефицит. — Дефицит. — Због тога изграђивање ограничено)*

По једном извештају послатом „Фосовим Новинама“, међу члановима министарског савета у последње време настале су велике диференције поводом кредита за грађење ратних бродова, јер Мак Кена, од кога је примио портфељ министра морнарице, тражи шест милиона фунта стерлинга више, док министри Морли, Черчил, Бернс и Лојд Џорџ одобравају само половину ту суму. Нарочито се министар финансија залаже за штедњу, јер се очекује дефицит од 16 милиона. И ако још никаква одлука није донета, ипак је по „Дејли Хроникл“ сигурно, да у кабинету због тих диференција неће настати криза. Марински су стручњаци тражили, да се до године почне грађење шест нових бродова типа „Дреднаут“, а четири друга брода истог типа после тога. Трошкови око грађења тих нових бродова износили би за две године девет милиона фунта стерлинга.

БОСАНСКИ УСТАВ

Сарајева, [illegible] у Сарајеву састати анкета под председништвом цивилног адлатуса барона Бенка, да већа о будућем босанско-херцеговачком уставу. Позвати су двадесет и четири представника свих странака из целе земље, и то девет мусимана, девет православних Срба, пет католика и један Јеврејин. По округима долазе на Сарајево петорица, на Мостар шесторица, на Травник тројица, на Доњу Тузлу тројица, на Бањалуку петорица и на Бихаћ двојица представника. Пошто се ови представници изјасне, тај нацрт устава коначно ће се редиговати у заједничком министарству финансија. Тако готов нацрт поднеће се аустријској и угарској влади, па се добије пристанак обеју влада. Ако не буде каквих сметња, *устав у Босни и Херцеговини објавиће се већ на пролеће. Први босански сабор састаће се пред крај лета или око половине јесени.* Разлог је томе што за одређивање бирача нема друге базе но попис становништва од 1895. године, те ће политичке власти имати силна посла да тај рад саврше.

ДВЕ ЛОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

[illegible]

Криминална хроника није скоро забележила имена професионалних коцкара као што беху некада чувена имена професионалних коцкара: „Чапкун“ Марко, Илије Гавриловића „Геве“, „Гаџин Паше“, „Смедеревца“, Жарка и многих других који су у своје време задавали велике муке целој полицији у Београду и унутрашњости, а и давали интересантних материјала Таси Миленковићу за његов „Дневник“. Изгледало је као да је наступила дегенерација коцкарског реда. Ситне и најобичније начином извршене крађе, нити су дражиле страх грађанима нити су забрињавале много полицију. Али, од прошле године па до јануара ове године јављају се учестане, и по начину извршења интересантније, крађе. Вешт полицијски нос осетио је, да се јављају необичнији „талентованији“ коцкари. Опазило се да се јавља нова „омладина“, која послове врши са извесном интересантношћу по начину извршења, као што је крађа у по дана код Анђелковића на сред Теразија; крађа код Александровића, дуванџије — ускакањем кроз прозор; крађе масе ствари испред многих радњи дућана па чак дућана преко пута самог кварта и маса других опасних крађа бакрова, тепсија и друге гвожђарије, које су извршене калаузима и обијањем полугама.

Полиција се беше већ узнемирила. Потере за ситнице учесташе а детективи, који су се већ били оленили, добише [illegible] нарочито се заинтересовао овим крађама и сам се баци на проналажење лопова. Он је био начисто, да се ту крије нека организирана компанија. Требало је само имати среће ухватити ма једног [illegible] па би после већ лакше ишло.

Случај је припомогао Савићу да уђе у траг читавој компанији.

Једнога дана у подне уђоше у авлију Николе Јовановића, бакалина у Сремској улици, двојица младића и сасвим слободно приђоше једној ваги, која је лежала у авлији; сагоше се и понеше је. На капији их срете један комшија и запита их: где носе вагу.

— Казао нам газда да унесемо вагу у дућан — у глас одговорише оба коцкара и наставише пут лагано, а комшија уђе у кафану где затече Николу.

— Шта? Ти склањаш вагу у дућан. Вала, одавно си то требао учинити, јер је право чудо да је до сада нису украли — упита комшија Николу.

— Какву вагу? — зачуди се Никола.

— Па твоју вагу, која већ толико времена лежи у авлији. Сад је однеше твоји момци.

Николи је одмах било јасно шта је у ствари. Брзо истрча напоље и чим је стао из ћоше спази двојицу младића који беху одмакли од кафане „Зелени Венац“. Вичући пролазницима: држите лопове, стушти се низ брдо за њима. За Николом се нададе радознала светина, која подиже толику ларму, да је и лопови чуше. Као по команди спустише вагу и нададоше да бегају по већ утврђеној лоповској пракси један право Господском улицом а други на Саву. Онај што беше избегао пут на Саву био је боље среће, јер га је за час нестало. Онај други увидевши да ће бити брзо ухваћен уђе у кафану „Царица Милица“ и хладнокрвно поручи кафу, употребивши то крајње средство. Али га је жандарм, који се био придружио потери, спазио кад је ушао у кафану и после неколико тренутака лопов је у пратњи жандарма и радознале светине, спроведен у кварт. На саслушању је изјавио, да се зове *Боривоје Стојановић.*

Боривоје је био раније железнички пригравник. Још из детињства био је склон крађи. Из школе је истеран због крађе зимског капута.

— Тај ме је зимски капут просто отерао у лопове — објашњавао је Боривоје. Где год сам био у служби трпели су ме све док не би дознали моју прошлост. Чим би дознали најурили би ме. Нигде станка а мора се живети. Ново „друштво“ ме је прихватило и кад сам био без новаца — помагало.

Стара коцкарска историја. „После дужег саслушања свога „колеге“, који је успео да измакне, Боривоје је најзад [illegible] је био Коста Којић, „Ђоко“, који је већ подавно забележен код полиције као препреден коцкар и лопов. Био је већ раније осумњичен као саучесник при крађи извршеној Димитрију Наумовићу, кафеџији, али се „извукао“ код суда. Полиција га тада казни као скитницу са тридесет дана затвора и полицијски надзор. „Ђока“ је молио да казну издржи у Пожези и буде му одобрено. Али чим је казну издржао вратио се у Београд. Полиција није то знала, али је осећала присуство његово по учесталим крађама, које су „мирисале“ на „Ђокину“ вештину. С тога је писар Савић одмах био начисто, да је сада најважније уложити све силе да се „Ђока“ ухвати. Ухватити „Ђоку“ значило је похватати или бар разбити целу дружину.

Наређена је потерница за „Ђоком.“ Ангажовани су сви детективи београдске полиције. Потере на ситнице учесташе. Међутим крађе се низаху једна за другом. Крало се испред носа полиције. Писар Савић се већ беше нервирао. Залазио се по кафанама и механицама тражећи „Ђоку“. Али „Ђоке“ нигде. Савић је већ почео губити веру, да ће се у опште „Ђока“ моћи ухватити. То га је веома једило. И већ је био изгубио веру, кад му пуки случај донесе оно што се није могло свом полицијском вештином постићи.

Опраштајући [illegible] са забаве Трговачке Омладине, Савић срете са двојицом својих колега код „Такова“ и пошто је мало поседео пође са колегама кући, у улицу Краља Александра. У живом разговору са колегама о крађама, о чему обично писари између себе разговарају, Савић није ни гледао унапред, већ је живо објашњавао неправду, која се према њему чини од стране надлежних. Није ни слутио, да иде у сусрет казни¹. За то су се време могле спазити на приличној даљини нејасне контуре двојице људи, који им иђаху у сусрет. На десет корака отстојања ова двојица на мах застадоше, погледаше се и набише шешире на главу крећући се напред убрзаним корацима. Нико од њих не обрати пажњу писара, који за тренутак прекидоше свој разговор и погледаше ону двојицу подозривих шетача, које већ прођоше поред њих. Полицајци наставише прекинути разговор а Савић се окрете за шетачима. Један му се учини познат.

(наставиће се)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Словенски ђаци против гоњења Срба

Хрватски ђаци у Грацу сазвали су за 27. о. м. велику скупштину на коју су позвали све Словенске ђаке и словенске народе. Говориће се о стању у Хрватској, о гоњењу Срба.

Пуштен

Како јављају загребачке новине, пуштен је из затвора правник Љубомир Јовановић. Он је затворен 28. септембра пр. год. због „велеиздаје" а доцније оптужен је и због ремећења јавног мира и преведен из тамнице загребачког суда у тамницу повишеног суда. У истражном затвору [illegible] је на крају држан преко четири месеца.

Дневне вести

Дипломатски указ. Г. [illegible] има један дипломатски указ, али не може никако да га на чисто наведе, јер су се сродничке везе тако укрстиле, да их он не може све да измери, а да у исти мах не затражи још 2,000.000 дин. повећања буџета. Он се упиње сиромах, и ради све што може, али су захтеви и очекивања већа и од његове најбоље воље.

Мораће и он њима рећи, као онај светитељ: одступите бар помоћници!

На мацкама. Данас је на дневном реду у Скупштини интерпелација о [illegible] планини Тари.

Та је планина од увек славна, тамо су је пре метали у песме, а у данашње, нешто мање херојско време, међу је у концесије.

Сећате се овог поносног узвика једног „горског цара."

Док је мени
Пушка шара,
Она гара
И планина Тара —
Не бојим се ни цара!

Видећи како је у њој лепо, настани се пре извесног времена у ту гостопримљиву средину г. Радисав Митровић и као њен велепоседник постаде „гроф од Таре."

Дуже времена он је био јунак савремене литературе, али га нису још били ставили у песме.

Па дођоше неки дивље и истераше питоме.

„Промена Влада," са пуним наших самосталаца, узела је на се дужност да те дивље крајове цивилизира и јединим за свагда онеспособи за хајдукцију. После њене подолу било сече, неће се моћи у тој планини скрасити ни један хајдук, јер неће бити ни дрвета на које би своју заклонио главу.

Либерали, као људи старински и стрпљиви конзервативци, хоће ту шуму да сачувају и поднели су интерпелацију.

Г. Глишић је данас бачен у воду и он, као прави утопљеник, уватиће се за сламку — Милоша Савчића.

Видећемо резултат.

Криза. Као што смо известили вођене су јаке несугласице у кабинету између појединих министара и то било у основним питањима. О тим несугласицама је било већ гласа ми за сад не разгребамо да нам се не би пребацило за журност. У сваком случају, те несугласице показују да кола кривудају и да неће моћи превалити прво брдо — буџет.

Сарајевска анкета. Као што на другом месту јављамо, земаљска је влада за данас сазвала анкету од 24 претставника свих странака и вероисповести, да им се саопшти нацрт земаљског устава и начелно гледиште земаљске владе и да они изнесу своје мишљење и своје жеље. Али како вели „Н. Сл. Прес", влада неће дозволити никакву дискусију с претставницима, но ће њихово мишљење о уставу узети за предмет даљег проучавања.

Бугарске војне мере. По вестима из Софије, бугарске војне мере на граници нису обустављене. Трупе се попуњују. На граници се копају шанчеви.

Деманти. Из Софије поново демантују вести о намери кнеза Фердинанда да после крунисања за цара абдицира.

Непосредан споразум. Ако је веровати „Н. Сл. Преси", једна знатна пријатељица Аустро-Угарске а повољно расположена према Србији, саветовала је српској влади да гледа да се непосредно на миран и пријатељски начин споразуме с Аустро-Угарском, јер ће тада сигурно добити велике привредне повластице. Она ће, рекла је та сила, много више добити ако се пријатељски обрати непосредно Бечу, но ако с меморандумом изиђе пред Европу као тужилац Аустро-Угарске. Није немогуће да у томе посредује једна или друга сила, или и читава група сила. За посредницу се као најподеснија сматра Француска.

Турски резервисти. Турско министарство војно, наредило је, по једној софиској вести, да се предузму мере за сазив резервиста. Чим прве наредбе стигну, они треба да су готови за марширање.

Одужује своје чиновнике. Тисанова влада измишља све могуће начине како ће у босанско-херцеговачком становништву што више омрзнути анексију. Сад је решила да одужи презадужене босанске чиновнике, који су у Босни и Херцеговини постали би ли за исплату дугова позајмила новац из пупилних маса!

Турско-аустриска погодба. Из Цариграда јављају да ће турски министарски савет с неким малим изменама усвојити аустриски предлог о протоколу за турско-аустриску погодбу.

Черчил о положају. Енглески министар Черчил држао је у Њукаслу говор о европском положају и рекао како не верује да ће доћи до рата, јер промене у источној Европи нису од таквог великог значаја, да би призвале одлуку „оружјем.

Напредњачко вече. За „Напредњачко Вече", које приређују месни одбор *Народне Странке за град Београд и београдски клуб „Напредак"*, 31. јануара ове године у сали „Коларац", чине се велике припреме. Улазак у салу биће нарочито осветљен; сала декорисана а ангажована је музика краљеве гарде (штрајх), која ће свирати најодабраније српске и стране игре. Прошлогодишње „Напредњачко Вече" оставило је најпријатнији утисак на све посетиоце, те се одбор постарао, да посетиоцима и ове године остане у пријатној успомени. Долазак је у обичном оделу а улазница: добровољни прилог. Сви напредњаци из Београда треба да се одазову позиву месног одбора и својом посетом увеличају ово вече, јер ће пристећи се пријатностима извршити и своју партиску дужност.

Читав арсенал. У кварту теразиском је читав арсенал покрадених разних ствари, што је она разбојничка банда покрала у Београду.

Кварт је учинио потребан напор да позове сопственике, у колико је то могуће да подигну тужбе, и познају своје ствари.

Пожар. Ноћас око 2 сата по поноћи јавио се пожар у Сарајевској улици бр. 57. Ватрогасци су одмах стигли на лице места и пожар угушили. Штета је незнатна. Узрок пожару непознат.

Тражи заменика. На једној од прошлих седница у министарском савету, одлучено је да се и Раша Милошевић управник државних монопола пенсионише, због рђавог газдинства.

Сад му траже заменика, за који положај има неколико кандидата.

Турски против предлог. Турски министарски савет већао је о руском предлогу за исплату бугарске накнаде Турској. Руски посланик Зиновјев информисао је великог везира, да Русија нуди Турској за Бугарску 120 милиона динара и то тако што ће се за 16 година одрећи наплате турске ратне накнаде Русији. Велики везир је поднео министарском савету овај предлог: Турска се користи овим приликом да ликвидира целу ратну ситуацију. Прихватањем руског предлога, ова може закључити зајам од 3 милиона лира, па ако Порта капиталише ту суму, коју има платити Русији, остало би још 3 милиона лира па да се исплати цела ратна накнада. Ради исплате те суме могла би се употребити и сума од 2 и по милиона лира, колико ће платити Аустро-Угарска.

Знаци растројства. На једном бившем књиговођи једног угледног новчаног завода примећени су знаци душевног растројства. Тако он иде из дућана у дућан и купује ствари од велике вредности, а вели да платиће их док прими новац од „Хотел Москве" јер је његова својина.

Фамилија његова требала би да припази на њега и да га склони од оних погледа.

Турско-аустриска погодба. Турски министарски савет одбио је измене, које су у Бечу учињене у протоколу о турско-аустриској погодби. Као што је познато, те су се измене састојале у клаузулама у погледу аустриског пристанка на турско повећање царина од 11 на 15 процената вредности и о увођењу монопола. Даље је Аустро-Угарска хтела пристати на укидање капитулација само под условом ако се доиста изведу реформе, које су обећане уставом. „Јени Газета" тврди да турска влада тражи да се Муслимани који живе у Босни и Херцеговини сматрају као турски поданици. Али ће се ово тицати по свој прилици босанско-херцеговачких муслимана који живе ван своје домовине. У осталом, у Бечу се надају да ће се те диференције између Турске и Аустро-Угарске изравнати.

Једна саблазан. У београдској „Грађанској Касини" почиње се примећивати једна појава која врло лако може прећи у јавну саблазан, ако јој се за времена не стане на пут. Оно, што се последњег касинског вечера могло видети, не сме се ни по коју цену више догодити јер Београд није Версаљ да се од „Грађанске Касине" направи нечија „Hirschpark." Ко то хоће, нек прави забаве под својом кућом па нека се према својим гостима понаша како хоће, а „Грађанску Касину" и њене посетиоце нек остави на миру.

Паљевина у селу. Петру Јовановићу, сељаку у Комирићу округу подринском

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевако

превод с француског

(180)

XXXV

Отац и син

— Монсењеру, од онога тренутка када сам ушао у вашу службу, ја сам престао да се борим [illegible] свима [illegible]. Рачунајте, дакле, на мене. Али, кажите да се не бојите да нам то благо не буде отето за време преношења...

— Да, тога се бојим, рече Хенри туробно. Ја имам поверења само у вама и у једном храбром, верном своме официру, [illegible] од Аспремонта.

Пардајан се осмехну.

— Ево како сам ја смислио. У једанаест часова кола ће изаћи из дворца...

— А! благо ће бити у колима?

— Да. Аспремонт ће управљати коњима; ја ћу [illegible] на коњу на пола, а ви ћете ићи пешице поред кола с мачем у једној и пиштољем у другој руци, спремни да убијете без милосрђа свакога ко би покушао да се приближи колима. На тај начин како сам вас, Аспремонта и мене неће познати нико и ово ће у моју кућу да сахраним своје благо.

— Добро, монсењеру. Само једно питање: [illegible] ... Другим речима, је ли то благо велико?... или да није то благо од мена и [illegible]...

Маршал пребледе и погледа оштрим погледом Пардајана право у очи.

— Шта хоћете тим да кажете? викну он. Да [illegible] већ познам.

Он стаде и угризе се за усну.

— Ја? Никада нисам довољно, одговори Пардајан, [illegible] маршала; ја питам само да то благо није... на пример... крупна... [illegible] он тако.

— Он мисли да је то краљ! рече у себи маршал и лице му се одмах разведри.

— Јер у том случају, додаде Пардајан, морам удвојити своју обазривост, монсењеру.

— Слушајте, Пардајане. Ја вам не могу рећи шта ће бити у колима... али чувајте као да сте у пратњи какве круне...

— Добро! помисли Пардајан. Већ су украли краља!... Дакле! То вам обећавам данас рећи! Биће боја, а биће и пара!... Али од куда долази је Париз тако миран?...

У тај мах појави му се изненада једна мисао и он упита:

— Дакле, монсењеру, ја сам био затворен на свега данаска у овоме двору да не бих дознао ко је заробљен?

— Тачно! рече маршал.

Тога пута није слагао.

Он се плашио бојао да Пардајан не дозна да је у двору Жана од Пијена са својом ћерком.

— Добро, рече одлучно Пардајан; међу се мало [illegible] дана, а вечерас у једанаест часова бићу спреман.

Кад маршал после овога изиђе, стари витез рече у себи:

— Кад није хтео да дознам ко је сада заробљен, зашто је допустио да ми каже то? И сад, пошто то знам, за што ми забрањује да останем цео дан затворен у соби?... Не, није краљ тако затворен! И ко зна да ли има само један заробљеник!... Очевидно је да се од мене нешто крије, што ја не треба да дознам до вечери... Али ја то морам дознати одмах!

Решивши то Пардајан приђе вратима да види да ли је затворен.

Врата нису била закључана и водила су у ходник у који он изађе и дође до широких кружних степеница које су водиле у двориште.

Он се одмах врати натраг бојећи се да не сретне кога.

Дошавши до врата своје собе он оде даље у ходнику с друге стране и дође до једних врата која отвори. Та су врата водила на једне завојите степенице.

— Ово је добро! промишља он.

И задовољан овим открићем врати се у своју собу.

Остатак пре подне без икаквог догађаја. Пардајан је ходао по соби, размишљао, звиждукао, лупао ногама у прозор, у кратко биће му је страшно досадно.

Око једанаест часова један слуга унесе храну у собу, постави сто и донесе јело и вино.

Док је витез седео за сто и навалио на јело са највећим апетитом, слуга изиђе и врати се ускоро са једном кесом талира.

Уста Пардајанова развукоше се у задовољан осмех.

— Охо! Шта је то? рече он.

— Плата за први месец, коју вам је послао благајник монсењеров.

— Ово је учтив слуга! помисли Пардајан. Добро, рече он гласно, господин благајник је добро учинио и господин витез је задовољан. Но, реците ми, пријатељу, знате ли ви шта има у тој кеси?

— Знам, господине: шест стотина талира.

— Шест стотина! Моја погодба само пет стотина!

— Тако је, господине. Али је урачунат и путни трошак: тако ми је казао благајник да објасним господину витезу.

— Сто талира за пут! Хвала, пријатељу. Будите љубазни и оставите кесу.

— Врло радо, господине, рече служитељ.

— Узмите пет талира.

— Узимам, господине.

— Добро. Метните их у џеп. Сад идите и попијте их у моје здравље.

— Хвала, господине, рече служитељ, клањајући се до земље. Обећавам вам да ћу их сутра попити све до последње паре.

— А за што сутра, пријатељу? За што не данас? [illegible] ће сутра бити с тобом? Па, пријатељу, хај данас!

— Наређено ми је да данас цео дан будем на служби господину витезу.

— А, то сам хтео да дознам, промрмља Пардајан. Дакле тебе је стављено у дужност...

— Да не остављам господина витеза, да му будем на служби и да се не удаљавам.

— А, збиља, рече он једном мишљу. Шта ли је с мојим коњем? С мојим јадним коњем! Пријатељу, завуци руку у кесу.

— Учинио сам, господине.

— Узми још пет талира.

— Узео сам.

(наставиће се)

---

¹ Т. ј. ако се не од [illegible]

ухваћена су прекоснoћ 3 сена и 1 стог сламе. Не зна се ко је паљевину извршио, али се мисли да је дело личне освете.

Власт је наредила потеру за зликовцем и повела истрагу.

Најревноснији. Приликом претреса предлога о ванредном кредиту од 200.000 дин. којим се помењаа „диспозициони фонд" сви су с радошћу приметили, да су најревноснији браниоци те добротворне институције били г. г. Драг. Јоксимовић и Драг. Аранђеловић.

Свак има своје симпатије!

Отпутовао. Г. Стева Мокрањац композитор и наши учитељ музике отпутовао је у Италију на дуже време, ради својих музичких студија.

Последице помиловања. Нема ни пуна два месеца како је министар правде [illegible] помиловања код многим осуђеницима, па помиловао и оне из „Бишковачке улице." Читаоцима ће бити позната ова афера о којој је било речи и у Народној Скупштини.

Ноћас пок. дежурни писар у кварту палилулском нашао је у кафани код „Два Јаблана" Марка Ђорђевића, Драгољуба Димитријевића, Милана Димитријевића и Милана Стојановића, покућаре, сву четворицу у *женском оделу* где се [illegible] скоредне не сме. Сву четворицу отерао је у затвор и данас ће бити кажњени.

А сва ова четворица одговорали су пред судом за кривицу у „Бишковачкој улици.

Један предлог. Управник града Београда г. Душан Алимпић, делећи усташтво у кривичним делима писара у правнице г. Александра Савића предложио га је г. министру за унапређење, што је његовим усташтвом курталисао Београд 22 опасна лопова и разбојника.

106 Оволики број лица има у управи града Београда који по судским и полицијским казнама издржавају затвор, а судски до расправе њихових кривица код судова.

Опроштајна представа. Вечерас приређује Ружић своју опроштајну представу. Даваће се на општи захтев публике: *Грађанска смрт* од Паола Ђакометија. Све досадашње представе, које је Ружић дао са својом трупом биле су одлично посећене од стране публике и уметнички изведене. Препоручујемо публици ову представу.

Кажњени. Петар Сенић, Стеван Јовановић и Пера Костић сва. Белопаланчани кажњени су са по 8. дана затвора, и протерани у своја места.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— [illegible] аустријског посланика замењен [illegible].

(:) У аустријским парламентарним круговима говорка се, да је министру председнику Бинерту саветовано да образује коалициону чиновничку владу, чији чланови не би били ни парламентарци ни бирократе.

(:) Персиска колонија у Цариграду захтевала је од шаха да васпостави персиско посланство у Бечу, јер га је шах поставио без одобрења парламента.

(*) Одлазећи од грофа Вита и министра трговине Тимирјазева, „Биржевија Вједомости" демантује вест, да је Тимирјазев покушавао задобити Вита да уђе у кабинет. Вите енергично одбија мешао о уласку у Столипинов кабинет.

(:) Из Петрограда демантују вест да је руски [illegible] гроф Нестад назначен за посланика Нелидова и да је Нелидову, због тога [illegible] дала оставка у Паризу. Све су то гласови измишљени.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Г. Г. Г.

Г. Георгију Генчићу пензионом завереннику, коме се од некуд дало јако на жао што „Правда" више не слика најмулице, изгледа да слава Љубе Костића, директора београдске Балкан Банке, није дала мирно спавати, и он је прегао да поштено то усрећи Србију јевтиним капиталом и решио се баш ко оно некад Љуба Недић да „бесплатно" овој земљи помогне шаљући јој паре на зајам и по јефтин интерес.

Бојећи се мор, да једнога дана не залегне [illegible] ако продужи стари занат убијања владаоца, г. Г. Г. решио се да са прихода убијених жртава оснује банку. Мустру за овај посао узео је од свог завољеначког собрата из Балкан Банке.

Правди опет не за ћаво мира па у место да нагнанче ово подизање дело овог славног мужа коме се земља ни за раније чула још није одужила, пошла се да саветује владин пар. посланицима да отворе четири очи кад буду одлучивали о овоме што ни овај велики муж буде предложио, имајући стално на уму ову класичну изреку старих Јелина: (која је постала после опсаде Троје, а која гласи:) Timeo Danaos et dona ferentes! Што би на српски значило од прилике: ово Бојим се се и Георгије Генчићу и кад поклоне доносиш!

Заиста, да је пок. краљ Александар имао на уму ову изреку и мање веровао заклетви коју је овај човек у свом дому и за својом трпезом, а пред својим некадашњим краљем изговорио, а 29 маја не тако срамно свршио погано, он пок. краљ Александар, био би вероватно и данас жив а Србија можда не би имала потребе да је овај заслужни муж својим услугама усрећавао.

Шабачка хроника

Просјакиње у Румској. — Ратоборни ђаци. — Из ратарске школе. — Мала [illegible]. — Време у Шапцу — [illegible] — [illegible]

(Редован извештај „Правде")

Шабац, 18. јануара.

У подерском селу Грушићу живеле су две просјакиње, мати и ћћи. Мати је била немица тј. нема, а ћћи слепица. Ишле су по селима и просиле, мати је ћерку водила, а ова јој је служила као тумач, пошто мати није умела ништа говорити. И једна и друга беху Цигонке и зваху се *Станка* и *Јана Марјановић*. — Пре неколико дана, за време оних јаких мразева, просиле су по Румској, где их је и ноћ ухватила. Увидев да ове две сиротице [illegible] по селу, да их на преноћиште врате, [illegible] срца селичка бејаше тврђа од камена и ове две јадне жене морађаху наставити пут својој кући у Грушић, који је био удаљен за сат и по пешачког хода. У путу је Стана малаксала и пала у снег. Видећи, да се не може спасти, она је говорила ћерци: „иди, забога! Бежи ти кући, да и ти не страдаш! Јана је запомагала за помоћ, али пошто је нико није чуо, она је оставила већ полусмрзнуту матер и батргајући се по смрзнутом своме путу дошла у Грушић у неко доба ноћи. Како ли је страхотан морао бити пут ове јадне слепице у тамној и леденој ноћи! Стана је сутрадан нађена мртва. Лекарска секција утврдила је да се смрзла.

* * *

У Шапцу је све ратоборно, па су и ђаци ратоборни. Један основац потегао је ножем Ђорђа Стојковића, уч. I раз, и мало је недостајало, па да га на месту убије. Ударио га је ножем леве стране и што нож није дубље продро има се захвалити Ђорђевом зимском капуту, који је задржао снажни ударац. Побила су се око тога, но ће први одговарати [illegible].

Други случај је још гори. Милутин Петровић, уч. II раз, беше дошао на [illegible], да се клиза. Ту је био направио лепо клизалиште Милутин Стојановић, уч. III раз. Ко год је хтео клизати се морао је Стојановићу платити десет пара за његов труд око чишћења и уређивања клизалишта. То Петровић не хтеде учинити и између њега и Стојановића отпоче свађа. Видећи, да је Стојановић јачи, Петровић отрча својој кући вичући:

— Сад ћеш ме упамтити!

Другови, који су знали коме је Петровић отишао, саветовали су Стојановића, да оде са клизалишта и да не чека Петровића, али Стојановић, који је такође био добар мегданџија, не побоја се мегдана, већ са једном гвозденом штапницом очекиваше наљућеног Петровића. Овај убрзо и дође и први му је реч била:

— Хоћ' сад отерај ме са клизалишта!

Стојановић му приступа и гурне га. На то Петровић извади из недара један пиштољ и опали га у уста Стојановића. Стојановић је пао крвав на земљу, а Петровић побегао својој кући.

Рана Стојановићева срећом није смртоносна. Избијена су му три зуба и оштећена доња вилица, којима је пиштољ био напуњен, остали су му у вилици.

* * *

„Правда" је у своје време изнела сву немар надлежних фактора у Београду односно подизања зграде за ученицу ратарске школе. Мило ми је, што могу изнети да је то „Правдино" истицање имало утицаја, јер је у буџет стављена сума од 40.000 дин. за подизање потребне зграде. Кроз коју дана држаће се и лицитација.

* * *

Овдашња агенција дунавског паробродског друштва поднела је молбу суду општинском; да јој допусти, да на обали савској подигне једну грађевину, у којој ће бити друштвене канцеларије и станови за чиновништво. Не знам, да ли је општина дала тај допуст, али свакако не би погрешила, да то учини, јер би се паробродско пристаниште улепшало још једном лепом грађевином.

* * *

Јутрос је пао дамни сув снег, који ће се дуго одржати, јер је пао на смрзнуто земљиште. Услед овога се повела температура, која је ових дана била спала на 22 степена испод нуле. У Шапцу је пала лака температура била готово неподношљива, јер је увек дувао ветар, који је смрзњавао.

* * *

У Шапцу су биле до сада две велике забаве: забава Женског Патриотског Друштва и Светосавска забава. Обе су биле одлично посећене. Шабачка Подружина Женског Друштва, о чијој ћу вам опширније о балском раду послати извештај, није ове године давала своје забаве, већ ће место тога приредити једну новину за наш град *матине*, који ће се одржати у недељу 25. ов. мес. по подне. На овом матинеу, поред многих занимљивих тачака, вероватно се истичу две: предавање г. проф. *Романовића*, и жива слика „*Херцеговачко Робље*", коју ће у савременом жанру аранжирати г. *П. Х. Поповић*, апотекар. За овај матине из свег срца препоручујем пажњи поштоване шабачке публике.

* * *

У почетку школске године у обе гимназије, и у мушкој и у женској, биле су дате теме за обраду. У мушкој гимназији беше тема „*Гусле у народној поезији*", а у женској „*Дужности жене уопште, а нас Српкиње напосе*". Награда за најбоље обрађен темат беше 10 дин. Ту је награду у мушкој гимназији добио Драгомир Самокресовић, уч. VII раз., а у женској Јелена М. Стефановићева, ученица IV раз. Честитам им од свег срца.

* * *

У своје време, још 1874 год., основао је пок. *Андреј Пачић* трг. из Београда један фонд, из кога се имало давати по 40 дин. месечне помоћи добрим ђацима из Шапца и шабачког округа, док год су се школовали на вишим школама. Досадањи стипендисти тог фонда беху ова виђена грађани и грађанке: г-ђа д-р Драга Љочић, г. г. Влада Илић адв.; Драгиша Павловић, адв.; д-р Мил. Поповић, адв.; Душан Стојадиновић, проф.; Тома Радосављевић, проф.; Св. Филић, проф.; *Љуба Вуловић* начелник среске, и г-ђица *Босиљка Јовановићева*, наставница свр. женске гимназије.

Г-ђица Босиљка је, из захвалности својем оснивачу овог фонда, сад о Св. Сави уписала пок. [illegible] за члана добротвора „фонда сиромашних ученика жен. гимназије" и поклонила [illegible]. Заиста леп пример захвалности!

Vitalis

ИЗ НАРОДА

Отворено писмо

Г. Министру Унутрашњих Дела

Ево пре годину дана отпуштен сам [illegible] и остао чекам [illegible] уверење о тужби сам [illegible] суду на окру по [illegible]. Сигурно та чаша на партијском рачуну. Ја мислим да [illegible] једном и да ми [illegible]. Обраћао сам се на то [illegible] два пут вама, један пут Н. В. Краљу па и српској влади али по тим мојим жалбама не добих никакве [illegible].

Остало ми је још да се и овим путем обратим вама не би ли да би ли [illegible].

С тога вас господине министре, молим да наредите [illegible] власти [illegible] по мојој тужби, пошто [illegible] и у исто време [illegible] мог [illegible].

Примите господине министре и овом приликом уверење мог оданог поштовања.

15. Децембра 1908. г.
Манастирица.

Понизни
Пера Рајић
пом. из Манастирице
срез Млавски

РАЗЛИЧНОСТИ

Какви су руски писци?

Поводом смрти графа Е. Салиаса, познатог руског писца, познати руски књижевник Владимир Короленко износи у „Књижевним вестима" интересан чланак под насловом: „Споротивно у животу руског писца". У том чланку Короленко вели: „Кад умре руски писац, онда на питање [illegible] био мораш најпре одговорити на питање: да ли је био на робији? да ли је био у Сибиру? Или је живео ћео под полицијским надзором тајним или јавним? А ретко који од њих одговарајући на та питања, може метути руку на срце и рећи да није доживео ни једно од тога... Таква је већ судбина руског писца, који нас једно од горкога само собом давето."

Убио жену из милосрђа

Овомад се париској полицији пријавио кочијаш Лад, тражећи да га ухапсе јер је убио своју жену. Његова је жена сува грудима болесна од [illegible] и трпела страшне болове. У прошлу недељу он ју је чувао од рано јутра до прво вече, мучећи је. Она је имала толико болова, да га је молила да је убије. Он је после дуга премишљања узео револвер пуцао на њу и убио је. После тога је отишао у полицију и сам се пријавио. Париска да је ухапшен и Париз ће ускоро имати једну сензационалну парницу, чији се резултат још сада очекује с великим интересовањем.

ТЕЛЕГРАМИ

Букурешт. Митрополит Ђорђеан умро је јуче на ноћ, а председник сената Аурелијан јуче изјутра.

Цариград. Порта је јуче послала свој противпредлог турској амбасади у Петрограду. У противпредлогу се излаже, да оно што Бугарска треба да плати Турској приближно се изједначује са оним, што Турска дугује Русији као ратну оштету, јер та сума не прелази више од 138 милиона. Остали садржај противпредлога није познат. Са руске стране тај противпредлог сматра се као неозбиљан. „Нова Газета" јавља, да су амбасадори: француски, енглески и немачки изјавили јуче Тефик паши, да њихове владе налазе: да Турска треба да прими руски предлог.

Табелдот
Ручак и вечера
у
Хотел Империјалу

Ручак
Супа, говеђина, умака и тесто са хлебом 1·40 дин.
Супа, говеђина, умака и печење са хлебом 1·60 дин.
Супа, говеђина, умака, печење и тесто са хлебом 1·80 дин.

Вечера.
Два готова јела по јеловнику са хлебом 1·20 дин.
Два јела по јеловнику једно готово а друго по наруџбини са хлебом 1·40 дин.
Вино најбољег квалитета 1·60.
Пиво Палилулске Пиваре без конкуренције чаша 25 пр. дин.
Радна мензура са служењем [illegible].
Чувени „*Империјал*" колачићи у свако доба.
Сваке суботе за вечером чисто кухује са пастрмом и [illegible].
—Кујна отворена до 12 сати ноћу.

Више хиљада пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Бранкова ул. бр. 16.

Ženio bih se udovicom, razvedenom ili osobom [illegible] sa dobrim imetkom. Ja sam [illegible] godina star. Rođen Dalmatinac i živim u Trstu, [illegible] preko [illegible] godišnje.

Ponude [illegible] fotografijom [illegible] Poste restante A. A.

48 2—4

Отворио сам три дућана и то на Великој Пијаци, Зеленом Венцу и у Палилулској пијаци

За продају говеђег [illegible]

Говеђе сало 1 кило 0·80 дин.

Праве цигерице 1 кило 0·30 дин.

Сланине 1 кило 0·80 дин.

Плућа бела цигерица 1 комад 0·40 дин.

4 ноге говеђе 0·60 дин.

Продаја бива по сваки дан пре подне. 39 3—10

МЕЊАЧКА РАДЊА

ИСАКА Ј. ЕШКЕНАЗИЈА

Купује купоне 2 од сто [illegible] и злата 2 дин. [illegible]

Купује акције и заложнице свију завода Крал. Србије, [illegible] добру цену.

Продаје мењице, [illegible] и [illegible] 2 и за [illegible] четврти од сто.

Срећке Класне Лутрије за II класу има на продају у свима деловима. Шаље свакоме на захтев. Вучење 6. фебруара. Главни згодитак 30.000 динара.

48 2—30

Ученик из боље куће са добром препоруком који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је колонијално-галантериској радњи **Душана Тодоровића** Крал.-Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

ВИНО

Српска и француска вина [illegible] чиста и природна [illegible]

Српско 1 литар бело Дин. 0·75

„ 1 „ црно „ 0·75

Француско 1 боца „[illegible]" црно Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" бело Дин. 1.

Француско 1 боца „Medoc" бело Дин. 1.

Француско 1 боца „St. Emilion" црно Дин. 1.

Француско 1 боца „Margo" бело Дин. 1.

Од данас имаће [illegible] **свеже урањене и заклане ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Поред осталог колонијално-деликатесне робе препоручује радња

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта

Београд—Теразије

[illegible]

Телефон бр. 49. 14 12—

50.000. ПРИТКИ (ТАЧКЕ)

од старих багрема цепане за винограде имам на продају по умереној цени.

Продаваћу и на мање количине.

Ламбра Р. Димитријевић

27 Смедерево. 9—10

Живине!

Урањене и заклане добија је данас и у **будуће имаће сваки дан свеже** на стоваришту

Колонијално-Деликатесна Радња

Петра П. Маринковића

БЕОГРАД.

Нишавска бр. 29. *Цветни Трг.*

Телефон бр. 464.

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празнике.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас по сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црних вина обраћамо нарочиту пажњу као и остала домаће вино по знатно снишеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо као раније по 30 п. дин.

ВАЖНО ВАЖНО

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај код „Круне"

Кнез Михаилова бр. 31

Извештавамо наше поштоване потрошаче да смо сву робу снизили за 25 од сто јефтиније од садашњих цена, [illegible] услед нагомилане разноврсне робе као:

Свиле и Атлазе у врло лепим и најмодернијим дезенима и [illegible] за венчанице и [illegible].

Атлас и Сатена за јоргане у 160 см. ширине у свима бојама.

Штофова за женске хаљине и костиме.

[illegible] хаљине од [illegible], свиле и [illegible].

Фине и у тилу [illegible] штофа, чипака и [illegible].

Позамент и етамина у свима најновијим бојама.

Штофаних гарнитура ([illegible]).

Завеса [illegible] и чипканих. [illegible]

Гарнитура памучних и ланених за 6 и 12 персона беле и у боји.

Ципела за [illegible] и [illegible] у свима најновијим [illegible] и свима [illegible] бојама.

Платна у разним ширинама за све употребе.

Белог персота [illegible]

ЧИСТО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА за 40 од сто јефтиније услед [illegible] истог артикла. [illegible] врло јевтино.

Мустре на захтев шаљемо бесплатно. — Поруџбине вршимо уз поузеће.

С поштовањем

37 3—20 БРАЋА Х. ГАБАЈ.

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности,** *осипа т. зв. фрајцира код мале деце,* и осталих кожних болести, које се веома често јављају [illegible] најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol. Jecoris C. Ferro-Jod. 0·5°/₀ effervesc.)

који се од дуже године справља у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пити. Дугогодишњом употребом овога зејтина, деца се након повраћају, добију светлу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а која је крв у организму чиста, свака се и болести ређе јављају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

(Ol. Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens), против шкрофула које гноје, шкрофулозних отока жлезда, кожног запаљења костију т. зв. [illegible].

Употребом овог зејтина са Креозоталом ране се убрзо гноја очисте и зарасте, а запаљење брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз поузеће.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ови препарати могу се добити и то у Београду у апотекарима Суботића, Оменовића и код „Гусара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу: код Рувидића Палавеја Јовановића, Смедереву Торђића, Зајечару Трајера, Крушевцу Ивановића, Лозници Тодоровића, Крагујевац Ивића. 31 12—

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодно Мануфактурна Трговина

АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.

код Лубенице

Васина ул. преко пута Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јевтиније но до сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог Маја исте године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско-Галантерисну трговину у згради** *дом Андера на Теразијама* где се сад налази апотека Виторовића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем

33 5—20 **АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.**

Лазар Предић

Књиговођа Земљорадничке Радничке Банке

венчаће се у понедеоник 26. Јануара 1909. год. у 8 часова пре подне у Саборној цркви са госпођицом

Александром Афанасијевном Глазуновом

о чему извештавам пријатеље и сродници. Нарочитих позивница неће бити, честитања примаћемо у цркви.

34 2—2

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака најсигурнија је лек

БИЉНИ СОК

који на лице сада пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама има који су од исте патили, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити *у апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin" признато чисто изврсно средство против кашље, *катара плућа, тешког дисања (astma), почетне туберкулозе и пљувања крви.* **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од венеричних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј" против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ПОУЗЕЋЕМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд* —

У недељу 25. јануара тек. год. у 11 часова пре подне венчаће се у цркви Св. Саве у Београду, наша деца

СОФИЈА	ЖИВКО
са господином	са госпођицом
Живком	**Софијом**
[illegible]	[illegible]

Извештавамо наше сроднике и пријатеље о овој нашој родитељској радости, молећи их да ово сматрају за позив, пошто нарочитих позивница неће бити.

Честитања у цркви.

Сури [illegible] у 10 часова у улици Јове Илића 27. ([illegible] Стефановића молим — Крагујевачки друм).

Јована и Димитрије Божић	**[illegible]**
[illegible] Шабац	[illegible] — Београд

40 Телеграм: **Лазаревић Божић,** Београд 3—3

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Љубљанска ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио модерне шешире и најмодерније узорке журнала за све врсте женских тоалета који надмашују по најскромнијим до најфинијих врста по умереној цени.

Преглед журнала сваки је дан бесплатно без икакве обавезе за поруџбину.

Салон је постигао да савршеним укусом, елегантном кројењу, најмодернијим фазонима, укусним журналом, тачном израдом, тачним извршењем поруџбина постане најтраженији и најпознатији салон у Србији.

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, за коју нека пошаље или по своју добро стојећу хаљину или меру по моме упутству.

Цене су једне за свакога!

Породица пок.

Михајла С. Протића

[illegible]

и овим пријатним дужностима:

Господину *Велимиру Марковићу* [illegible] који се са нежним и [illegible] [illegible] старао са [illegible] покојником;

Уредништвима *„Правде"*, *„Политике"* и *„Вечерњих Новости"* који смрт [illegible] објавише;

Првом Друштву Фонда Посмртнинскога и његовом [illegible] господину *Лази Јовановићу* и *Господи* која на одар [illegible] венце положише.

Свима својим рођацима, пријатељима и колегама покојниковим који телеграфски, писмено или усмено изјавише своје саучешће, тако и то захваљује и свима онима који мртвог покојника до вечне куће испратише и тиме му последњу почаст одадоше. 2—2

Поводом смрти своје матере

Розалије Палић

удове пок. Јована Палића бив. бравара овд.

Петар Палић бравар, са сестром и браћом изјављује најдубљу захвалност свима пријатељима и познаницима на изјавама саучешћа и пажње коју су указали покојници испративши је до вечне куће.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 18 дин., за пола год. 9, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 28 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„[illegible]" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | УТОРАК 27 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 27. | Телефон 821.

Руске анархисте у Енглеској

Напад на благајника. — Бекство. — Предграђе Тотенхем. — Борба револверима. — Заузети трамвај. — Један од разбојника гине, други се барикадира. — Жртве гомиле. — Ко су разбојници Руски анархистички клуб. — Гласање у њему. — Шта ради Енглез?

(Извештај „Правде")

Лондон, 15. Јануара.

У почетку овог месеца на лондонским улицама одиграо је један невиђени догађај за ову светску варош.

Два радника Руса, који су радили у фабрици *Шнермановој* у предграђу Тотенхем, знајући да фабрички касир доноси суботом новац за исплату радника, пречекали су га пред фабриком, и кад је касир изишао из аутомобила јурнули су на њега и отели му 100 фунати стерлинга (2500 дин.). Затим су са неколико метака свалили шофера, сели у аутомобил и дали се у бекство.

Револверски пуцњи скупише масу света а међу њима и два жандарма. Све се то даде у потеру за нападачима. Не умејући управљати аутомобилом Руси су бегали пешке, али по методу Куропаткиновом: одступали су и у одступању борили се. Један је пунио револвере, а други је пуцао. Задржавајући тако потеру они се најзад докопаше обližње шумице и у њој се сакрише. Пред самом шумом жандарм Тајлер у мало једно га није ухватио, али га овај са два револверска метка сравни са земљом.

Међутим оволика пушњава привуче још већу масу света. Видећи, да ће бити похватани, разбојници отпочеше све живље пуцати. Том приликом убију једно дете од 10 година, које је из љубопитства било изишло на улицу. Револверски метак прошао је јадном детету кроз оба слепа ока. У близини ово дете они застише на железничком мосту, где су се мало одморили једнако пуцајући.

За то време стигли су на лице места нови жандарми, наоружани револверима. Разбојници покушаше да се склоне у шуму, али отуда припуцају на њих неки ловци. Нису ранили ни једнога, али овом пушњавом успеше да их одбију из шуме.

Гоњени жандармима и светином разбојници приспеше у Чингфорд Род, где угледаше један празан трамвајски воз, који се спремаше да пође. Брзо ускоче у њ и натерају кондуктера да потера. Видећи револвере наперене на своје груди кондуктер пусти трамвај. Тако се трамвај кретао преко шина, а за њим је трчала светина. Један од разбојника држао је револвер наслоњен на чело кондуктерово, а други је непрестано пуцао на гониоце. Жандарми доводе[?] прав фијакер, који су срели, седну у њега и појуре за трамвајем. Разбојницима пође за руком да убију једног фијакерског коња, те тиме спрече жандарме, да их не више гоне.

На једној скретаници жандарми дођу до једног трамваја, на који седну они и још 40 фабричких радника. Сад отпоче дивља трка двају трамваја. Та трка није дуго трајала. Видећи, да ће бити достигнути они искоче из трамваја, седну у једне таљиге и продуже бегство споредном улицом. И сад су једнако пуцали. Таљиге су споро одмицале, те су се гониоци све више приближавали. Тада разбојници напусте таљиге и почну поново пешке бегати. Одмах се приметило да је један од њих изнемогао. Жандарми припуцаше на њега, али га не погодише. Знајући и сам, да већ више не може побећи, разбојник опали револвер себи у главу. Кад су му жандарми притрчали и кад су га дигли, видеше да му је лице све крваво и одело поцепано.

Онај други разбојник користио се овим застанком жандарма и потрчи у једну напуштену кућу да се сакрије. Уз пут је убио једног радника, који је покушао да га задржи. И ако се разбојник забарикадирао у тој кући, опет се није могао спасти, јер су жандарми опколили кућу са свих страна, и почели пуцати у њу. Разбојник је нађен у њој мртав са простреленом главом.

* * *

Ово крвопролиће, које се десило прошле суботе у Тотенхему, подигло је на ноге сву тајну лондонску полицију. Јавно је мњење веома узрујано и сви се питају: да ли су ова два разбојника извршила овај напад за свој рачун, или за рачун руских револуционарних организација у Лондону.

Рањени разбојник *Павле Хефелд* пренет је у болницу и ту је умро. Онај други, који је убијен у оној напуштеној кућици, звао се *Јаков Лапидус*. Секцијом је утврђено, да се и он сам убио. Оба су из Риге. Лапидус је био лепо одевен младић од својих 25 година и изгледао је да је студент. За њега говоре да је син једног врло богатог трговца из Риге, и да се од пре неколико година сав посветио револуционарној пропаганди. Он се први пут појавио на лондонском хоризонту пре четири године у комунистичком друштву у Шарлот-Стриту. У Лондону је штампао разне револуционарне брошуре, и учествовао је у познатој демонстрацији попа Гапона у Петрограду.

Изнесено је, да су и Лапидус и Хефелд припадали тотенхемском анархистичком одељењу литванске социјал-револуционарне партије. Лондон соц-револуционари из Русије међутим пр-ле, да су их они нерадо гледали као чланове своје партије, пошто су на њих сумњали, да су извршили неке злочине у Русији. Три дана после тотенхемске трагедије литвански социјал-револуционари држали су седницу у једном лондонском локалу на којој су говорили о нападу Хефелдовом и Лапидусовом. При гласању две трећине осудише су њихов чин, а једна трећина одобрила га. Значи, да су они ипак радили у споразуму са извесним члановима партије.

Још нешто о Лапидусу. Пре две године био је изишао из Лондона. Тада му је погинуо старији брат услед бомбе, која му је у џепу експлодирала. Један од његових енглеских познаника тврди, да је Лапидус врло енергичан човек, и да се у последње време жалио, да не може да дође до средстава за живот.

О другом анархисту Хефелду још се мање зна. Док је био у болници тешко га је било задржати у постељи, јер је једнако покушавао да побегне. За тим је правио мину као да пуца и викао је енглески: „Пуцајте! Пуцајте! Шта чекате?" У смртној агонији јекнуо је: „Јавите мами у Риги!"

У Хефелдовом појасу није нађено ништа, а у Лапидусовом око 120 дин. у сребру. Није нађена ни благајникова касета са 100 фуната; њу су разбојници сигурно бацили у бекству.

* * *

Енглези су практични људи. Чим је јавно мњење скочило на емигранте услед тотенхемског крвопролића, одмах су надлежни фактори решили, да се промени закон о иностранцима, који живе у Енглеској.

Новине много говоре о овом догађају. „Daily Mail" тврди, да је главни центар руских револуционара у предграђу Commercial Road недалеко од полицијске станице Arbour-Square. Ту анархисти имају и своју штампарију. Руске анархисте имају још једно седиште у Лондону, у близини Западно-индијског Дока.

Сад су енглески новинарски Шерлок Холмси пуни извештаја о тајанственим бурделима анархистичким, где се праве бомбе и пије неко пиће, које је јаче од виског. Али о тим производима новинарске маште други пут.

Smith.

ПОПЛАВА

у Франкфурту на Мајни

(Специјални извештај „Правде")

Франкфурт, н. М. 23 јан. 1909 г.

У 11 сати ноћу [illegible] са станице [illegible] Hauptbahnhof — одавде вам послах телеграм који сте извесно добили.

Већ има два три дана од како је овде велики свет, који је [illegible] водене масе као никада у овој Немачкој, [illegible] и од како да [illegible] ра у [illegible] Франкфурту [illegible] посланик. Ми смо овде јуче имали кишу с јаким ветром, а Мајна је била брза и мутна: од свега је почела нагло да надолази.

Кад сам данас око 2 сата по подне прешао преко „Гвозденог моста" на другу страну Мајне, у Sachsenhausen (као варошки крај налик на бечки Leopoldstadt), Мајна је била надошла за 20 сантиметара. Дуж кеја и у пристаништу било је доста живо: роба је искрцавана и износи журно далеко, на сигурна места. Из магацина изношено је брзо на време свашта. После подне око 3 сата Мајна је почела нагло да надолази, тако да је у 5 сати, дакле у размаку од два сата, била порасла за пола метра. Од огромне количине снега, која је на обали стајала у виду гомила, није сад ни за десети део; такође је и остало државне грађе вода однела те је сопственицима нанета доста штете.

Предузете су све мере за спасавање. Како је вода врло брза и како руши све пред собом, на кеју су наваљене већ и све гвоздене спреме од јавног осветљења. Све до пред вече свет је [illegible] гомилама [illegible], који су по кеју [illegible]; али је сад све престало, јер вода све више надолази. До вечерас у 10 сати Мајна је надошла готово за један метар. [illegible] друга на коју излази је у вода и [illegible] је на истој обустављена. Лево франкфуртска кеја на којој [illegible] „Нице" лежи под водом. Кад стари део вароши вода је већ допрла до кућа. Општинско одељење за [illegible] врло брзо по улицама, које су у непосредној близини обале, [illegible] да се ставе [illegible] вода у улице [illegible]. На кеју је поред великог броја жандарма и један полицијски [illegible]. Становништво на кеју је узнемирено; све стоји на приправности [illegible]. „Гвоздени мост" је [illegible] и затворен, пошто је једна страна која, [illegible], под водом. По улицама у близини која обалама су табле, [illegible] становништва [illegible] јер ће Мајна надолазити свакако још до сутра (субота) на ноћ.

Из [illegible] је стигло неколико телеграма о великој поплави, нашто се само дознало [illegible]. Има и људских жртава.

У месту Ханау, које је удаљено [illegible] од Франкфурта, такође је [illegible] многе су [illegible].

Време је вечерас ведро: [illegible] јаким ветром. Температура је 7° С.

У случају потребе јавићу вам о даљем току.

Мих. М. Т.

Сутра излази у „Правди"

ХИПОТЕКАРНА БАНКА

Један стручан поглед [illegible] закона о Хипотекарној банци.

Обраћамо пажњу наших читалаца на овај чланак.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Оступање Коковцова. (*Сукоб с Тимирјазевом. — Столипин. — Последњи зајам. — Нови министар*)

По вестима из Петрограда, потврђују се гласови да ће ускоро наступити руски министар финансија Коковцов. Узрок том његовом оступању није толико у приватним разлозима, колико је у сукобу с министром трговине Тимирјазевом. Тимирјазев тражи да се ресор за фискалну трговину [illegible] из министарства финансија пренесе у министарство трговине, и у томе га помаже и министар председник Столипин, а Коковцов је противан томе. Па и неповољни услови последњег руског зајма још су ударили положај министра Коковцова. Он сам није вољан да портфељ министра финансија замени положајем руског посланика у Паризу. Као наследника Коковцовљевог помињу бившег помоћника министра финансија, члана државног савета Димитријева. Али се још непрестано мисли, да ће Коковцов још неко време опстати на свом месту.

ДВЕ ЛОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

[illegible] — [illegible] — [illegible] — Тип „Лопова" — [illegible]

(наставак)

— Ђоко, сену кроз зубе Савићу и нагло се упути двојици шетача, који наилажаху. Није их растављао ни један корак а Савић промењеним гласом викну:

— Добро вече „Ђоко"!

Шетачи се нагло окретоше и чим спазише „црвену чоју" прснуше у бегство на две стране. Савић звизну у пиштаљку и не спазивши на ћошку стражара, који већ беше потрчао за оним што бегаше „Моссии." Други међутим, који је Савићу личио на „Ђоку" бегаше на хотелу „Таково". Савић се наслоде за њим довикнувши стражару, кога беше пред собом спазио, да пазају овога а онога нека пусте. Стражар се таки упути „Такову". Бегунац улете у авлију „Такова" и ту се изгуби. Авлија је имала и други излаз у Дечанску улицу. Савић нареди неким стражарима који су се за то време скупили да трче, а он задржа једнога да претресе авлију и види, да се није где сакрио. Летња позорница му се учинила најзгодније место где се бегунац могао сакрити. Одмах се даде на посао. Нису се дуго мучили тражећи. У првом ћошку натрапаше скоро у мраку на бегунца, који се за час нађе у рукама стражара, који га чврсто држаше.

— Држи чврсто! Тај хоће да бега. Листоше узвикивао је срећни писар.

— Не светлост, — нареди Савић, као је пао на рукама бегунчевим висише, које и сам притежеше.

При светлости прве сијалице погледаше се у очи.

— Здраво, „Ђоко!" Од кад те само вребам. Како си! А? керетоше Савић.

— Добро није чим с тобом разговарам. Али, сад шта је, ту је.

— Нигде се, брате не налазиш. Просто сам те се зажелео. Хајде, сада у кварт па да се опет наразговарамо... Него... ти чини ми се имађаше мало пре неку бошчу под мишком. Кажи где је, да се не би поново морали враћати да је тражимо.

— Нисам имао ништа под мишком. Мора да се то вама учинило, — покуша да одрече „Ђопа."

— Море, батали ти одрицање. Не помаже то ништа. Бошча ће се наћи у авлији само ћеш ти дуже бити у нашој апсани док је ми будемо тражили. Него кажи па да одмах идемо у канцеларију на кафу.

Увидевши и сам да писар има право, „Ђопа" рече место где је бошчу сакрио и за час је жандар донесе, те се кренуше у кварт. Ђопа иђаше сркa, а писар пуних груди. Његова давнашња жеља испуњавала се баш онда кад се најмање надао.

После неколико тренутака седели су у топлој соби кварта теразиског писар Савић заваљен у канабе а према њему на плетеној столици, леђима окренут фуруни, „Ђопа".

— Ево нас најзад, опет заједно, „Ђопо." Одавно се нисмо видели.

— Ја, право да Вам кажем, господине Савићу, нисам желео ни да се икад више у животу видимо. Некако ми није баш угодно кад се *са Вама видим*.

„Ђопа" је нарочито нагласио речи „са Вама видим".

Савић је осетио подвлачење тих речи и заинтересован запита:

— Зашто баш „Ђопо" са мном. Писар је писар. Теби је сасвим све једно ко ће те ухапсити и ко ће ти натаћи лисице на руке. Ја или који други писар, то је теби сасвим све једно?

— Ама није, господине Савићу, све једно.

— Зашто „Ђопо"?

— Како само то да вам кажем? ..Некако кад ме ви саслушавате ја сам... ја сам... много искренији. Други, знате употребљују „исте мере", па им ништа не помаже. Али, ви ме просто победите својом љубазношћу, па морам, да вам признам... а ја знам, да ви сви хоћете од нас само признање. *Ми* обично признамо па се после у апси кајемо што смо признали, јер и сами увидимо, да би много мање били кажњени да нисмо признали.

— Ово и ти имаш право. Али ти знаш да ја нисам као они. Ти, бре брате знаш да ја вас коцкаре волим. Т. ј. не волим вас зато што сте коцкари... него... онако... ви сте бре, неки *талентовани* људи. Ваша ми се препреденост допада. Ја да нисам, срећом, свршио школу био би коцкар, Очију ми, „Ђопо".

„Ђопи" је ласкало ово поваљивање и величање његове вештине, на којој је он био горд.

— Него, пре но што почнемо свој разговор, да видимо шта сте покрали „пазарили" — и писар Савић устаде и поче дрешити бошчу. Из бошче почеше испадати: калаузи, новчанице, менице, нека документа и друге ситнице.

— Збиља, поче Савић, прегрћући документа, која су испадала из торбе, ко беше други, онај који [illegible] на Саву?

— Један мој друг... није бог зна шта... обичан... поче отезати „Ђопа."

Код Савића већ изазва сумњу ово одуговлачење и несигурни тон, који се осећао код „Ђопе."

— Ах, није нико! Лажеш „Ђопо!" Читам те да ме лажеш.. Само ми је криво: што мене лажеш. Ако ти је ико пријатељ — ја сам ти то, Погле, и њега ће ухапсити жандарм, па ти неће ништа помоћи одрицање. И мене и све ћеш налутити.... Ја би да сам на твоме месту био кавалер, и признао све. То би и на мене и на све учинило утисак, који би ишао само теби у корист.

„Ђопа" је увидео, да писар има право, с тога се осећало, да је већ готов на признање.

Савић је то приметио и настаио брзо:

— Ти се решавај. То ти ништа не помаже. Па баш ништа да не дознам ти се из апсе нећеш минути. Чим те пусте, ја ћу те ухапсити за скитњу. И то ће непрекидно тако трајати. Признаш ли ми, ти ћеш у мени наћи и пријатеља и — заштитника. Ти бар знаш шта то значи ако ти је писар пријатељ.

„Ђопа" је све више увиђао, да писар има право, с тога се реши да призна.

(наставиће се)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Изазивања Срба

Како „Дубровник", јавља „Живела Аустрија! Крепала Србија и Црна Гора", — то су узвици којими су овим последњих дана у Дубровнику почели изазивати Србе, кад се нађу у друштву за столом, па да их после лакше [illegible]. Али се Срби и поред свих тих изазивања држе мирно и хладно.

Дневне вести

Министарска конференција. Јуче пре подне, пре састанка седнице скупштинске, министри су се састали у кабинету министра председника и већали и о томе каква средства треба употребити и на какав начин да се одклоне кратка посланичка питања у скупштини?

Као да то они могу да учине?!

Тара! Јуче је почео претрес по интерпелацији о Тари. Г. Мин. привреде је признао: 1.) да је његовим поступком изгубила држава дин. 320.000 т. ј. добила је од сечења горе за толику суму мање но што би добила, да он није спустио ценовник. 2.) да је спустио ценовник само „Прометној Банци"! Али је то учинио за то: јер се уверио да по старом ценовнику, та банка не би имала никаква ћара. А он се човек природно — брине за банчин ћар!

Интерпелант г. Радуловић није био задовољан са одговором.

Говорили су још г. г. К. Илић, Б. Јелачић и Р. Митровић, доказујући: да је министар радио противно закону.

Опет дефицит. Открио се са свим случајно још један дефицит, али овога пута су то свете паре.

У Тимочком духовном суду показује се дефицит, али се развлачи и оклева са истрагом. Не може пуст скандал, те да се ружне речи чују и суду, који стоји под заштитом пландаме Маленија, овога, коме „не ваља српска штампа, него злоупотребљава дату јој слободу".

Не ваља штампа онима који хоће да краду државну имовину, па би рали да се то затаика и да се не чује.

Исеце га брига. Г. Алекса пригитовљени хајдук, опет се забринуо за шуме што их његов народ посече. Он ту види неку перфидну замку против њега. Не зна народ шта ће с њим и како да га се ослободи, па као онај очајник који је запалио кућу, да би се спасео пацова, космајски народ сече шуму не би ли отуд изгонио Алексу. — Па шта ћу? и где ћу ја? пита се болно Алекса. Где под старост да своју седу а дугу косу заклоним?

Министар привреде г. Главинић рече: да не може ништа да чује његове жалопојке.

Унапређење подофицира. У инспекторату пешадије и артиљерије ради се живо на унапређењу ових подофицира који су давно требали бити произведени али се на то мало гледало. Тако ће за неколико дана бити унапређено преко 100 пешачких поднаредника у чин наредника и око 50 поднаредника артиљеријских у чин наредника — активне војске.

Одложен збор. Јуче је у хотелу код „Русије" требало да се одржи збор свију оних трговаца из унутрашњости који су оштећени *услужењем менацима* пале под стечај фирме „Стефановић и Равловић" али како је свега њих 25 дошло, то се збор није могао одржати него је одложен.

Њих око 20 предали су писмене тужбе наређеном иследнику, који води истрагу о овом лажном банкротству.

Нови чланови Академије Наука. Академија Наука изабрала је на јучерашњем главном годишњем скупу за своје нове чланове ову господу: *Саву Урошевића*, досадашњег дописног члана, за редовног члана Академије природних наука; *Лазу Костића*, досадашњег почасног члана, за редовног члана Академије уметности. За *дописне* чланове изабрани су: *Александар Ив. Сабљевски*, професор петроградског универзитета и академика, *Павле Поповић*, ванредни професор универзитета, — за Академију философских наука; *Никола Јорга*, професор букурешког универзитета и академик, *Карло Кадлец*, професор прашког универзитета, и *Јован Радонић*, ванредни професор универзитета, — за Академију друштвених наука; *Урош Предић*, сликар, — за Академију уметности.

Тврђење „Дневног Листа" да је за дописног члана изабран и Урош Петровић није тачно.

Железница Авлона—Медуа. У Бечу су дознали да су у Авлону стигли талијански инжењери који ће по налогу напуљског „итало турског консорцијума" извршити трасирање железнице из Авлоне у Медуу. Тај је консорцијум састављен заузимањем бившег талијанског министра финансија Луцатија, да потпомаже и унапређује трговинско-политичке односе између Турске и Италије, а располаже капиталом од 60 милијуна динара. Овом железницом би се Цариград преко Солуна везао с Јадранским Морем. За тим би Италија ради њеног промета саградила своје пристаниште у Отранту те преко тог пристаништа и Авлоне васпостављала живи саобраћај.

Правда — „Правди" Наш лист је у неколико бројева скретао пажњу надлежнима на злоупотребе и неправилности што се врше у окружном одбору окр. моравског, по су те злоупотребе биле потврђене чак и у исправци окр. начелника. Али се ипак, и при свем том, и упркос свему томе, то трајало и даље.

Јуче је посланик из окр. моравског г. Андра Цветковић секретар скупштине, упутио једно питање г. министру унутрашњих дела: је ли што после ових изношења предузимао? јер је г. Цветковић изношења „Правдина" проверавао па је нашао да су сва тачна.

Г. министар је обећао одмах ствар извидети.

И тако ће се имати „Правди" благодарити, што се стало на пут једној злоупотреби.

Г. Тасин мандат. Г. Јов. Стојковић народњачки посланик опет је питао председништво: зашто се одуговлачи те се не износи на решавање питање о мандату г. Тасе Продановића? Г. Таса је унапређен за члана Апелације, па већина држи да он не може остати и као посланик.

Веренк. Г. Драгољуб М. Величковић чин. желез. Дирекције, верио се са госпођицом Даницом, ћерком, г. Данила Степановића контролора мин. финансија у пензији.

Честитамо вереницима.

Оружање муслимана. Из Скопља јављају софијској „Вечерњој Пошти" као поуздано, да су турске власти раздале оружје и муницију свима муслиманима у скопском вилајету и да су у исти мах наредиле да се у хришћана покупи све оружје.

Опет хапшење. Како загребски листови јављају, у Загребу је још на св. Саву у највећој тишини ухапшен Босанац Димитрије Закић, правник на загребачком универзитету. То хапшење није досад било никоме познато, но је о њему тек сад јавио један студент из Праге, који је заједно с њим ухапшен, па после пуштен. Не зна се зашто је ухапшен.

Претрес „велеиздајницима". У загребачком суду биће претрес похапшеним Србима „велеиздајницима" по свој прилици у првој половини фебруара. Мађарски листови били су јавили да је сва прилика да ће владар аболирати њихову „кривицу", али су се како сад веле, предомислили, те ће пустити да „суд каже своју".

Тридесетогодишњица. У Подгорици, у Црној Гори, данас се свечано прославља тридесетогодишњица ослобођења Зете.

Побегао из апсане. Антић бив. апотекар из Врање, који је под судом био за гнусно дело безчашћења једне девојчице, провалио је прошле ноћи судску апсану и побегао.

За Антићем је наређена потера, поред тога што се сумња да је подплатио апсанџију, јер је доброг стања.

Нађен сумануч. Синоћ око 6 часова, нађен је на улици бос и гологлав неки Младен Вељковић бив. кочијаш. Младен је од пре три године сумануч, али га фамилија крије од света а он се искрао синоћ и побегао. Полиција га је спровела државној болници на лечење и посматрање.

Душевно оболео. Илија Петровић, родом из Пожаревца, шеф књиговодства осигуравајућег друштва „Србија на коме су од дужег времена примећени знаци душевног растројства, и о коме смо јуче донели вест да је оболео, спроведен је синоћ у болницу за душевне болести на посматрање.

Покушај самоубиства. Синоћ је у Обреновцу покушао да се убије из револвера Милан Митровић абаџија онд. али се само лако обранио, те је од породице одмах спречен да не пуца даље. Узрок је туга за болесним дететом.

Указана му је одмах лекарска помоћ.

Самоубиство. Јован Ђорђевић, теж. из Извора у округу пиротском, нађен је прекјуче у подруму своје куће о једну греду обешен. Извршеном секцијом и учињеном истрагом утврђено је да је Јован још за живота био јако растројен и да је то учинио у несвесном стању.

Упалила се одаја. Синоћ око 7 и по сати упалила се одаја на кући Пере Николовића, рентијера у Светогорској улици Бр. 22 Ватрогасци су одмах стигли на лице места и пожар угушили.

Штета је незнатна.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

| Талијански министарски савет донео је одлуку да се талијанска скупштина, којој мандат истиче тек у новембру, распусти сад и да се нареде нови избори или крајем марта или прве недеље у априлу. Разлог је овој мери [illegible], у томе, да министар спољних послова Титони избегне потребу да се још сад упушта у дебату о спољној политици.

() Закључене су седнице а чешког земаљског сабора.

⁂ У круговима посланика руске думе говорка се да је тобожњи револуционар а у ствари полицијски агент Азев ухваћен и затворен у Петропавловској тврђави. Службени кругови одлучно побијају вест о хапшењу.

V Зграда немачког посланства у Чилу сасвим је изгорела. Под рушевинама нађено је угљенисано тело секретара Бекерта.

§ Талијански министарски савет решио је да се укине опсадно стање, проглашено над окрузима Месине и Ређије ди Калабрија.

(◯) Председник румунског сената и бивши министар-председник Аурелијан умро је 24. о. м. у Букурешту.

§§ Румунски митрополит Јосиф Георгијан умро је после кратког боловања у 80. години живота.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Одговор „Штампи"

„Штампа" се и опет љутила на „Правду". Овог пута зато што је указала гостопримство једноме напису, у коме се брани артил. мајор Љ. Покорни од неких напада у „Штампи".

„Штампа" нам почиње бивати заговетна опасним својим замеркама. Изгледа нам као да неко у њој жели у уверењу: да „Правда" мора у свима питањима ићи у корак са њоме и да онај, кога „Штампа" напада, не сме у

„Правди“ добити места за своју одбрану, а ако га добије, да зато „Правда“ треба бити прекорена или чак и нагрђена.

Ако у „Штампи“ заиста има неког који тако мисли, онда се он грдно вара. Нико, па ни господа из „Штампе“ немају права захтевати од „Правде“ да се управља по симпатијама или антипатијама „Штампиних“ сарадника, као што ни из „Правде“ нико не тражи да се „Штампа“ управља по њиховим симпатијама и антипатијама.

Али кад је „Штампа“ и преко овако просте и јасне истине прелазила и покушавала да утиче на оне који се преко „Правде“ бране, замерајући им што обијају „напредњачке прагове“ и служе се напредњачком „Правдом“ а на „Правду“ покушавала утицати оптуживањем да иде руку под руку са „Самоуправом“ онда ћемо јој објаснити зашто смо допуштали оптуженима да се бране, и да јој покажемо да смо ми на то имали много више права, но она кад их је гризла и нападала.

Поводом интерпелације

О бубушиначкој општини

Господине Уредниче,

У броју 28. „Правде“ од 28. т. м. штампали сте питање г. министра полиције, од г. Павла Маринковића посланика односно незаконите управе и председника у општини бубушиначкој срезу пожаревачком.

Хвала и вама и г. Павлу посланику, што сте ово питање покренули, те ће се ваљда исто расправити што пре.

Овим хоћу само да вас известим, како је стање општ. управе у овој општини и власт трпи то тако неправилно стање.

Миодраг председник не може није долазио на дужност, а кад је прошле године продао своје имање и отселио се у Пожаревац на стално бoрављење, те је услед тога изгубио квалификацију по чл. 100 зак. општ. да може бити председник у својој општини, неколико [illegible] предају жалбу капетану, да Миодрага разреши од председничке дужности и да се нареди нов избор.

Полиц. власт то није хтела учинити.

После овога догађаја је једна жалба г. министру унутр. дела, коју су од 230 пореских главара у селу потписали 136, како већина целе општине, а по тој жалби до сада није ништа урађено.

Међутим у општини је овако стање:

Председник на одсуству у иностранству, заступа га члан, а овога заступа један одборник. Другог члана, који је болестан у постељи одавно и поднео оставку, заступа такође одборник, два су одборничка места празна. (помрли)

Цела општинска управа (а) је два биршана кмет и шест одборника.

Одбор општински је непотпун, кад се у сеоским двеју годишње чл. 93 зак. ов. доцне треба 7. одборника (пошто их је свега 10), а овде их је свега шест.

Цела општина дакле има само једног изабраног кмета и то непотврђеног и има само 6 одборника.

(Узгред буди речено: општина има два писара и ако је према малом послу и један сувишан.)

Управа општинска је непотпуна и не одговара закону.

Питање се рађа: какав је то рачун надлеж. власти, да погодују овако неправилно стање у општини.

Одговор је јасан, да су то само партијски погледи.

Ми верујемо, да г. министар не одобрава такав поступак полиц. власника, па се надамо правилном решењу. Видећемо.

ваш поштовалац
Л. Е. К.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Луја XIV.

израђено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

Она се опкољавала луксузом каквоме нема равна. Ко је видео само ма и једну од хаљина које је описала госпођа Севиње: „Злато на злато, златом везена, златом опточена, преко тога, кретано злато златом протнано и извезено с неким извесним златом, што све укупно чини једну најдивнију тканину, каква је икад била измишљена, морали су неко тај посао радити у највећој тишини.“

На њеном имању у Клањију, с пространим бескрајним парком видело се како се подиже други Версај покрај Версаја. Краљ је наредио те је тамо за његову љубазницу подигнута најпре једна „мала кућа“, летњиковац. „Ова може бити довољна за какву даму с позорнице“ — рекла је она. Кућа је порушена, па је подигнут замак по Мансардовим плановима. У Версајском двору заузимала је госпођа Монтеспан двадесет соба првога спрата, а краљица једнаест соба на другом спрату. Дуго помање да је шлеп њене хаљине госпође Монтеспанове носила прва дворска дама од Новаја, а шлеп краљичине хаљине један обичан паж.

Утицај младе жене био је срећа, нада, ужас министара, дворјана и ђенерала. Њен отац био је гувернер Париза, њен брат маршал Француске. У њеном салону, у ком се скупљало све најбоље што је могла дати аристократија по духу и пореклу, развијао се духовни правац сасвим особите, фине, оригиналне а ипак природне, пријатне врсте, као су га савременици често хвалили. Чудноватом случајношћу њена владавина, која је трајала тринаест година, пада баш у доба, кад је Луј XIV достигао највиши врхунац своје славе.

У њеним путовањима, госпођу Монтеспан пратили су телесни гардисти, у целој држави, где год се појавила, чинили су јој с великим сјајем подворење гувернери и интенданти, градови су слали депутације. У кочијама, у која су били запрегнути шест коња и пратила их друге кочије, такође запрегнуте са шест коња и у којима су седеле њене почасне даме, она је путовала по покрајинама. За тим су долазила кола с пртљагом, седам мазги и дванаест товарних коња. Као у бајци о [illegible] и једној кћи.

Она је Лују XIV. дала седморо деце, коју је парламентски суд морао признати као праву децу краљеву. Најстарији син, војвода од Мена, добио је кнежевину Домбе и грофовство. И, 1675. године као петогодишње дете пешадиски пук Маршал од Турена; 1682. подарио му је краљ Лангедочку гувернију, 15. септембра 1688. достојанство ђенерала галија и главну команду над источном флотом. Најстарија кћи принцеса од Нанта, удала се за војводу Бурбонског, друга, принцеса од Блоа, направила је још сјајнију партију: „Краљ — вели Сен Симон — хтео је госпођицу од Блоа, другу кћер госпође Монтеспанове удати за војводу од Шартра. Овај је био први и једини нећак краљев, високо изнад принчева по пореклу“.

(наставиће се)

ИЗЈАВА БЛАГОДАРНОСТИ

Школа [illegible] ср. [illegible] и ове је године свечано прославила своју славу Св. Саву. Поред ђачког доброг држања и [illegible] [illegible] [illegible] и после говора, упућеног ученицима о животу и раду Св. Саве — приложили су „фонду сирот. ученика“, која је прошле године и основан — и то:

Г. г. Брана Пантелић, г. Бора [illegible], саветник у пензији и г. Стевка, [illegible] у пензији из Београда — дин. 100; Јованка Глигоријевић, трг. под „Грб“ [illegible] у [illegible] дин. 40; Милан С. Поповић, пред. општ. [illegible] 10; Стојан Симеревић, [illegible] 12; Параскева К. Павловић, [illegible] 10; Димитрије Н. Вуловић, [illegible] из Београда 10; Јован Ј. Кребић, чиновник из Београда 10; Милан Д. Дукић, проф. из Београда 10; С. Терзић, [illegible] из Београда 10; Коста Васић, учитељ из Кнежевца 10; Светозар Стефановић, [illegible] из Београда 10; Брана Бојановић [illegible] из Ралинове 2; Јован Стојановић, служитељ [illegible] 4; Пава Зарић, земљед. сел. 4; Петар Бутарчић, [illegible] 2; Стеван Симеревић, [illegible] 3.00; Љубинка Лазаревић, [illegible] 2; Јован Димитријевић, [illegible] 1; Илија Зарић, земљоделски сел. 1; Милан Дукановић, земљед. сел. 2; Божа Поповић, земљод. сел. 2; Љубинко Петковић, [illegible] 1; Симонија П. Зорић, земљед. сел. 0.50; Љубица П. Бутарчић, земљод. сел. 1; Петрија П. Бутарчић, земљед. сел. 1; Марија Р. Михаиловић, земљед. сел. 0.50; Јелена К. Поповић, земљед. сел. 2; Марија С. Поповић, земљед. сел. 0.50; Драга С. Илић, земљед. сел. 0.20. Свима овим приложницима „фонда сирот. ученика“ изјављује благодарност — Одбор школе [illegible].

ИЗ ПУБЛИКЕ

Изјава

До данас сам био самосталац. Видећи да су то људи који су довели [illegible] у [illegible], прелазим од данас у напредњачке чланове и ја ћу члан до гроба остати, јер сам се уверио да су самосталци људи без начела.

28. јануара 1909 г.
Кучево

Станоје Стојичевић
ковач

сведоци:
Дим. Милановић
Радивоје Адамовић

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

„Бранино Позориште“

Вечерас, у уторак, у програму од 18 тачака, приказује се први пут нов комад:

„Потера,“ народ. нове шале.

„Откривање споменика.“

Г-ђа и г. Хајдушковић ангажовани су у овом позоришту. —

Гостовање у Нишу

„Г-ђа Софија Бороцкинова, одлична словеначка уметница, прима љубљанског позоришта, примаљена је у Нишу, да као гост позоришта „Синђелић“ игра у овоме најбољим улогама. Први је приказана у уторак 27. о. м. Нора.

Месни Одбор Напредне Странке за град Београд
и
Београдски Клуб „Напредак“
прирећују у суботу 31. Јануара т. г. у 9 часова у вече

НАПРЕДЊАЧКО ВЕЧЕ

Прирећивачки Одбор учиниће је све да и на овом, као и прошлогодишњем, Вечеру, посетиоци нађу пријатне забаве. Свираће штрајх оркестар музике Краљеве Гарде. Улазак у салу и сала биће нарочито осветљени.

Позивају се све напредњаци да испуне своју партиску дужност и ово Вече посете.

ДОЛАЗАК У ОБИЧНОМ ОДЕЛУ
УЛАЗНИЦА: **ДОБРОВОЉНИ ПРИЛОГ**

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН
Мишела Зевака
превод с француског

(96)

XXXV

Отац и син

— Добро. Отићи ћеш одмах у крчму код „[illegible]“. Знаш ли где је то?

— Знам. Близу Лувра.

— Тако је. Платићеш тамо мој рачун који сам јуче заборавио да платим. Остатак узми себи и донеси ми вина. Иди, пријатељу, иди. А кад се будеш вратио пази да ме не пробудиш. Јер сам нешто рђаво спавао и хоћу да се одморим после ручка да бих био чио и расположен за једну шетњу коју ћу ноћас предузети.

Служитељ се не маче с места.

— Шта је? упита Пардајан.

— Ићи ћу сутра, господине.

— Где, молим те! А ако је мени вина данас потребно?

— Штале монсењерове су ми на расположењу.

Пардајан погледа око себе не би ли нашао каквог штапа да га сломи о леђа безобразног слуге, али га једна извесна мисао умири.

Он удари у смех и како се руча приближавао крају он насу чашу вина и понуди је слуги тамничару. Јер је тај слуга заиста био његов тамничар.

— Како се зовеш, пријатељу, упита он.

— Дидије, вама на служби, монсењере.

— Врло добро, Дидије, попиј овде ову чашу кад не можеш ни корак из двора да ми донесеш вина у њ.

Слуга одмахну главом и одговори:

— Господин управник ми је рекао да ћу бити бачен у тамницу ако примим ма и једну чашу вина од господина витеза.

— Пасји! Бедни подлац који ме убија својом [illegible]! рече у себи витез. Добро, продужи он гласно, ти се мораш послушати. Отићићу право у рај.

У исти мах он устаде прође два три пута по соби, док је слуга уређивао сто. За тим прође крај њега и окрете кључ два пута у брави. Па онда приђе служитељу, спусти му руку на раме и рече:

— Дакле, ти ћеш остати поред мене целога дана? Досађиваћеш ми и сметаћеш ми да спавам?

— Тако, господине. Ја ћу бити у ходнику, пред вратима.

— А, ако би се мени свидело да изађем одавде ти ћеш ићи за мном као сенка?

— Не, господине витеже, само ћу отићи да известим господина дворуправника.

— Дидије, пријатељу, шта би ти рекао кад бих ја покушао да те удавим?

— Не бих рекао ништа, господине витеже, само бих викао.

Толика простодушност није била довољна да обезоружа старога авантуристу, који је у томе часу желео да обиђе дворац у колико му се ма то спречавало.

— Викао би? А не питаш да ли бих ти ја дао времена да викнеш?

У исти мах кад изговори те речи Пардајан доказа брзо свој исказ који је био тачан и пре но што је несрећни слуга могао да учини и један покрет он му га обави око уста и причврсти га. У исти мах он извуче нож и рече полугласно:

— Ако се макнеш, ако писнеш, мртав си!

Дидије паде на колена и не могући да говори склопи руке.

— Добро! рече Пардајан. Видим да си паметан. А и ја сам се сетио твојега туторисања. Сад ме слушај добро. Зар ни се [illegible] учио да будеш послушан? Размисли пре но што почнемо.

Јадни слуга климну главом и начини израз лица, који је значио најдубљу послушност.

— Врло добро. Учини ми задовољство и скини те своје шарене блузе... Облачићеш мој прслук и чојес, а ја ћу обући твоје скупоцено одело, које ти тако лепо пристаје. То је само ради шале. Хоћу само да видим како ћу изгледати као служитељ господина дворуправника монсењерова.

Говорећи тако витез је помагао Дидију да скине одело, јер јадни човек, који је сав дрхтао, не би то могао сам учинити. За неколико минута промена је била извршена. Дидије је био обучен као Пардајан, а Пардајан као служитељ.

— Сад знате, господине витеже, рече Пардајан.

Слуга послуша и баци се на постељу. Пардајан га покри до главе као што се чини код човеку смета светлост.

— Ако чујем да се врата отворе, додаде он, ти ћеш [illegible] од ме ножа, ако виси [illegible] да ти осечем оба уха..

Тужно стењање показа му да је Дидије готов на потпуну послушност.

Он тада изађе из собе и нађе се у ходнику.

У ходнику је владала нека полутама.

Пардајан се упути обазриво ка ходницима степеницама које смо напред поменули. Али тек што учини два корака, а та се врата отворише и на њима се указа један човек, кога Пардајан одмах познаде: то је био онај што је пратио Хенрија кад се састао са Пардајаном у Пон де Сеу.

Витез се одмах окрете. После једног тренутка човек му приђе.

(наставиће се)

Ženio bih se [illegible]

[illegible] A. A.

МОДЕ САЛОНУ

Софије Шварц

Љубичина ул. бр. 11

потребне су женске шегрти [illegible]

Изашла је из штампе
од
Г. Стој. М. Протића
министра на расположењу

„ТАЈНА КОНВЕНЦИЈА“
између
Србије и Аустро-Угарске
Цена 0·50 п. д.

Може се добити у књижари
Геце Кона
Београд.
49 1—3

Отворио сам три дућана и то на Великој Пијаци, [illegible] и Палилулској пијаци

За продају говеђег [illegible]

Говеђе главе 1 кило 0·80 дин.
Прва категорија 1 кило 0·80 дин.
Стомак 1 кило 0·30 дин.
[illegible] 1 [illegible] 0·40 дин.
4 ноге говеђе 0·60 дин.
[illegible]
39 4—10

МЕЊАЧКА РАДЊА
ИСАКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Купује дукате 2 од сто [illegible]

Купује лозове [illegible] Краљ. Србије [illegible]

Продаје лозове [illegible]

Српске Коњичке Лутрије [illegible] 30.000 динара.
43 3—10

Ученик [illegible] **Душана Тодоровића** [illegible] — Београд.

Занатлијска Кредитна Банка

у Београду

држаће свој II-ги редовни годишњи збор 22. фебруара ове године у 9 час. пре подне у локалу „Хотел [illegible]“

Са дневним редом:

1. Избор два члана за оверавање записника [illegible]
2. Избор [illegible]
3. Извештај Управног Одбора, читање биланса и извештај Надзорног Одбора.
4. Давање разрешнице Управном и Надзорном Одбору за рад [illegible] у прошлој години.
5. [illegible]
6. [illegible]
7. Избор три члана за Управни Одбор и пет чланова за Надзорни Одбор.

[illegible] 1—3

6. јануара 1909. год.
Београд. УПРАВА.

Одложена

продаја [illegible] *Занатл. Кредитне Банке*, [illegible] за 28. ов. м. *одложена је.*

26. I 1909.
Београд. Управа
50 1—3

Хотел „АЛБАКЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па свако суботе: *Српски купус са* [illegible], *Пређа, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу као и осталу домаће вино по знатно [illegible] цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо [illegible] по 30 п. дин.

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** [illegible] **сиролин** [illegible]

Цена је једној боци 2·80 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] Цена је једној боци **2** динара.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **1·20** динара, већа **2** динара.
46 1—30

Приспео нам је топли

УГЉА I. врсте

за ложење пећи и продајемо и то:

Салон угља [illegible] дин. 6·70
Салон [illegible] дин. 6·75
са 100 кгр. франко [illegible]

Телефон 391. Српска Индустријска Банка
52 1—4 **Владислава Костовића и Комп.**

ВАЖНО ВАЖНО

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај код „Круне“

Кнез Михајлова бр. 31

[illegible] 25 од сто [illegible]

Сукно и Атлази [illegible]

Атлаз и Сатени [illegible]

Штофови [illegible]

Асортимент [illegible]

[illegible]

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА

[illegible]

Мустре на захтев шаљемо бесплатно. — [illegible]

С поштовањем
37 4—20 БРАЋА Х. ГАБАЈ

Нашој доброј и незаборавној мајци

† Розалији

[illegible]

[illegible] 33 1—2

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодно Мануфактурна Трговина

АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.

[illegible]

Распродаје

сву робу знатно јевтиније но до сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог Маја исте године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско-Галантериску** трговину у згради *дом.* [illegible] *на Теразијама где се сад налази* апотека [illegible]. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем
25 5—20 **АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.**

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Љубичина ул. бр. 11.

[illegible]

Цене су једне за свакога!

Против [illegible] „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака [illegible]

БИЉНИ СОК

[illegible] Права **„Биљни Сок“** може се добити *у апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin“ [illegible] **Цена 4 динара.**

„Saparin“ [illegible] **Цена 3 динара.**

„Биљни теј“ [illegible] — Сва ова лекова могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА [illegible]

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд.* 1658 16—

[illegible]

† ПЕРА СОТИРОВИЋ

[illegible]

[illegible]

44 1—1 [illegible] **Цана и** [illegible] **Дара.**

„Правда“ излази [illegible] — Претплата је за Србију на годину 18 дин. за пола год. 9, за четири год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство на годину [illegible] за пола год. [illegible], за четири год. 8 д. — [illegible] — Власник и одговорни уредник *Радован М. Ра*[illegible] бр. 22.

[illegible] Штампарија [illegible] ул. бр. 18. Телефон бр. 88.

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 28 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 28. | Телефон 821.

ХИПОТЕКАРНА БАНКА

Стручни поглед на српско питање о Хипотекарној Банци

Поводом поведене полемике у нашој јавности о концесији која се има дати Лосту и Компанији за оснивање једне Хипотекарне Банке у Србији, хтео сам, чисто са финансијске стране да укажем на извесна факта, која нико до сада додирнуо није, а која међутим расветљавају узрок и цељ оваког великог залагања заинтересованих.

Наша публика не зна на какав се начин оснивају слична друштва, јер она у таквим оснивањима и не учествује. А не учествује због тога што се код нас таква друштва и не оснивају, јер за њих немамо капитала.

Међутим, ово је врло корисно знати, јер је овде полазна тачка рада и Лоста и Комп. и остале господе. Морам узгред приметити да врло смешно изгледа навођење оног разлога о патриотизму и пружању помоћи нашим суграђанима, у моменту када се има зарадити невероватно много.

Дакле, да пређем на ствар: У Француској, Енглеској и Белгији има велики број хипотекарних банака основаних у циљу инвестирања њихових капитала на страни, као: Шпанији, Канади, Египту, Аргентини и т. д. Већина од ових банака имају капитале од 10 до 30 милиона франака и са малим изузетком све су оне пласирале велике суме новаца на основи првих хипотека, у поменутим државама.

Све ове побројане земље напредују изванредно у њиховом економском развијању и нема спора да су хипотекарне банке овоме много допринеле. Али исто тако неоспорно је да ни једна од ових банака не пласира новац по 4%, но је каматна стопа далеко већа, т. ј. варира између 6 и 8%.

Међутим сви ми без разлике знамо да постоји уверење: да ове земље дају много веће гаранције за сигурност страних капитала но Србија. Може бити да ово није тачно, и ја сам склон у то и да верујем, али у то не верују ни Французи, ни Енглези, ни Белгијанци: сви они стављају Србију на једно од последњих места у погледу гаранција за сигурност страног новца. Због овога и видимо да је српска државна рента једна од најниже котираних на страним берзама. У нашу ренту пласиран капитал даје читавих 5·3% интереса (рента 4% од 76).

А г. г. Лост и Комп. хоће да пласирају у приватна предузећа и непокретности тај исти француски капитал по 4%. — Аномалија!

Аномалија, велим, јер није паметан човек вољан да заради сигурних 6 до 8% но несигурних 4%. Треба имати toupet једнога несрећног јунака па бацити нашем свету једну овакву лаж у очи.

Но да пођемо даље, да укажемо још на неке аномалије и безочности.

Да би се једно анонимно друштво основало треба у Француској:

1) да је цео капитал уписан;
2) да се уплати 10% од капитала, и
3) да има 7 особа најмање.

Обраћам нарочиту пажњу на другу тачку, где се вели да треба 10% од капитала уплатити.

Раније сам рекао да све овакве хипотекарне банке имају *релативно* велике капитале, али то код једне овакве банке не значи много. *Стварно* оне имају врло мале капитале. Једна оваква банка рецимо номиналног капитала од 20.000.000 улаже стварно 2,000.000 свога новца (10%) у послове, а осталих 18.000.000 неуплаћених служе као гаранција у случају ликвидације друштва.

Напред сам напоменуо да су ове банке пласирале велике суме новаца на основи првих хипотека у тим земљама. Рећи ћете, па на какав начин. Ево вам одговора:

Без изузетка све хипотекарне банке издају обвезнице. Новац који их по тим обвезницама (облигацијама) кошта 4—5%, оне пласирају по 6—8%; разлика је 1—4%, то је друштвена добит. Кратко и јасно те хипотекарне банке зарађују једино на разлици интересне стопе, друге зараде оне немају.

Sommes-nous d'accord Messieurs Lost & C°?!

Е па сад, молим вас, новац за који та Господа морају да плате у најмању руку 4%, они хоће да пласирају код нас такође по 4%.

А куда ћемо са режијским трошковима, куда са амортизацијама: комисије, трошкова око изучавања трошкова „de premier établissement"?! А шта ћемо с тим што је немогуће издати обвезнице по 4% за Србију? (наша државна која је свакојако сигурнија но Lost & C° и г. Генчић плаћа као што смо видели 5·3%).

Изволите г. Генчићу, дајте нам одговора; мало одговора ми тражимо. Нећете, зар, тврдити да ће та наша Лостови поклањати паре нашем свету. А?

Да би овоме добродушном свету још више уочио немогућност даће ли страни новац по 4% за Србију, ја ћу навести овај пример.

Најсигурнија наша новчана институција то је свакојако Управа Фондова, — ја бар лично у њу имам исто толико, ако не и више вере, колико у Crédit Lyonnais н. пр. јер наша Управа Фондова даје зајмове само на основу првих хипотека (и то сразмерно врло мали део од вредности непокретности) а затим све њене операције гарантоване су државом. Она има, дакле, потпуну гаранцију: она је „јака као град".

Ето та наша Управа Фондова тражи на све стране зајам од 20—30,000.000 и не може да га нађе, јер неће да плати више од 5%, она која је исто толико солидна као и све француске банке, она не може да нађе зајам по 5%, а господа Лост & C° може да даје по 4%.

Али не, не. Спрдали су се они који у божићњем броју „Штампе" рекоше, како ће та банка новац пласирати у Србији по 4%. То је узгред или тенденциозно добачено, мислећи тиме да нас заварају како би лакше концесију добили.

(Свршиће се)

Једно објашњење са „Штампом"

Као што смо јуче рекли, „Штампа" нам је за последњих петнаестак дана у два-три маха замерила што дајемо у листу места одбранама људи које је она нападала, и да би нас од тога одвратила, она је покушавала да пакосника, који се усуди преко „Правде" бранити се, представи као човека који је „сав" на то да „обије напредњачки џепове" и да се преко „напредњачке" „Правде" брани, а нас је покушавала сумњичити као [illegible] напредњака, зато што „имамо исте пријатеље са „Самоуправом"."

Нас, као да дира [illegible], да нијесмо ни се на све незгодне „Штампине" замерке не би ни осврнули, кад у њима не би било нечег што нам причињава задовољство констатовати, т. ј. кад у тим замеркама не би било нечега што каже: да ако би когод у овом питању о нападању и одбрани људи о којима је овде реч, имао што замерати, онда те замерке не би могла чинити „Штампа" „Правди" него би „Правда" била она која би имала права замерати „Штампи." То задовољство, које нам „Штампа" мимо наше воље пружа, нећемо да искористимо, ако ништа друго а оно на то да нам са „Штампом" други пут не би приређивала.

Свако који је читао оно што је у „Правди" изашло у виду одбране људи о којима је овде реч, могао је видети да се „Правда" одвојила њена редакција, не најмање не интересује тим људима и да је свака тим одбранама њихов вод редакције. И ако „Правда" има несумњива права да брани главног овог који је прво јавности нападнут, ако само зато да никад није нерадан, исто тако као што и „Штампа" има права да нападне сваког овог, за кога она мисли да је нешто заслужио, ипак редакција „Правде" није у начелу у одбрану трпимицима Влајића, мајора Покорнога и поручника Милана Ђорђевића — јер је о њима реч — него је пуштала друге, са стране, да их бране, остављајући њима и моралну одговорност за оно што у одбрани наводе. Разуме се, да су они који су те одбране писали морали давати редакцији „Правде" и неке гаранције, да је оно што они износе у ствари онако како тврде, и та се гаранција увек састојала у часној речи онога који је одбрану писао.

„Штампа" међутим није хтела респектовати ону „Правдину" резервисаност, него ју је критиковала и замерила јој што брани те људе, држећи јој тиме на знање да она, „Штампа," сматра да све те одбране потичу од саме редакције и да су писане онако као да потичу од њеног вође редакције, само зато да би редакција, бранећи неисправне људе, скинула са себе сваку евентуалну одговорност.

Када се „Штампа" већ ставила на то становиште, онда да видимо јесу ли те одбране у истини такве природе да се редакција „Правде" мора од њих ограђивати и да ли су оптужбе против оних који су се преко „Правде" бранили доиста такве, да их поштен човек не може оповргавати. „Правда" се није [illegible] ни пуковник Влајић, ни мајор Покорни ни поручник Ђорђевић, нити је сама ко из њене редакције мислио оптужити за те људе, од којих је свако довољан себи за личну одбрану, али кад нас „Штампа" баш хоће силом да преставља као људе који бране „чак" и једног Влајића, Ђорђевића и Покорног, онда да видимо шта она у тим одбранама нечасног, управо: да видимо шта је истинито, да ли те људе нападати или бранити их.

А.

Покушај убиства из љубави

Синоћни догађај

Шта вели жандарм. — У кварту Теразијском. — Ко је Драгољуб. — Ко је Перка. — Шта вели Драгољуб. — Шта вели Перка.

Шта вели жандарм

Синоћ у 7 сахата у вече чуо се пуцањ из Добрињске улице. То је она низбрдна улица, која води од зграде Чиновничке Задруге ка теразијској гимназији. Жандарм при Државном Савету, који се случајно десио на ћошку, потрча у правцу одакле се чуо пуцањ. На сред улице видео је двоје, који су се гушали. Кад им је пришао видео је, да се један младић отима са једном женском о револвер. Жандарм скочи на њих и отме им мали, белих корица, револвер и потера их у кварт. Девојка је изјавила, да се зове Перка Симоновић а младић Драгољуб Стојановић. Перка је уз пут причала да је три пут пуцала на Драгољуба зато јер ју је напустио после петогодишњег ванбрачног живљења. Не одриче да га је хтела убити. Драгољуб је, пак, тврдио, да га је и обранила.

Тако гласи „рапорт" жандарма.

У кварту Теразијском

Писар Александар Симић, који изгледа да је срећнији у пословима него у класама и ако није био дежурни седео је дело до 11 сах. ноћу. Чим је саслушао жандарма видео је да има пред собом интересантну ствар. Са виђеном вољом приступио је истрази. Прво је позвао вештаке, који су имали да утврде колико је опасности било по Драгољуба од пуцања Перкиног. После неколико тренутака дошли су вештаци г. г. А. Викторовић, електротехничар и Марко Јовановић, пушкар.

Вештачењем је утврђено: на левом рамену зимског капута нађене су две подеротине од два метка. Куршуми су, избачени са десне стране пролетели испод врата и закачили капут на десном рамену и окрзнули га и одлетели даље. У висини витих ребара, на левој страни налази се прогоретина у величини динарца. На сакоу у истој висини налази се мања рупа, кроз коју је метак прошао и задржао се у џепу сакоа где је нотес био, који је и задржао метак, јер се и на ивици нотеса видео тачно отисак куршума који је нађен у џепу. На кожи тела могао се приметити црвен отисак, који је изазивао мали бол.

Ко је Драгољуб

Драгољуб је сада жељезнички приправник на београдској жељезничкој станици. Раније је био практикант крагујевачког првостепеног суда. Ту се упознао са Перком и он јој је био њена „прва љубав". Годину дана Драгољуб је водио „платонску љубав". Перка је најзад пристала на силна обећавања Драгољубова, да ће је узети. После четворогодишњег ванбрачног живота, Драгољуб је изгубио службу и дошао у Београд где је добио за жељезничког приправника.

Драгољуб је лепе способности. Прилично развијен. Дрског погледа. На саслушању је дрзак. Одговара безобразно, дрско — паметно. Био је адвокатски приправник код Чеде Радовића али код кога се „ишлифовао". Одриче све што Перка искрено прича. Само се по кад кад сплете, кад га Перка утера у лаж понављајући се на личности. У опште, даје слику мангупа, којима је искључиво занимање, да, користећи се својом сположношћу, варају младе девојке.

Ко је Перка

Перка је кћи Ђорђа Симоновића, бојаџије из Крагујевца, који се остао удовац понова оженио и довео у кућу себи жену а Перки — маћеху. После дугог обећања Драгољубовог, пристала је на његове „захтеве". Доцније је морала напустити и кућу и оца, јер је имала да бира између Драгољуба и оца. Изабрала је Драгољуба. На позив његов дошла је у Београд. После дугог шиканирања довео ју је до очајања и учинила је — што је учинила.

Перка је веома симпатична млада девојка. Говори отворено, искрено. Види се да је Драгољуба волела. Не каје се што је урадила. Жали што га није убила. Стара историја сирочних „палих" девојака.

(Свршиће се)

„НАПРЕДЊАЧКО ВЕЧЕ"

Позивнице за „Напредњачко Вече" како за пријатеље у Београду тако и из унутрашњости испослате су. Ако који од пријатеља, због познате нетачности на нашим поштама, није примио позивницу, нека се пријави канцеларији „Месног Одбора Напредне Странке" за варош Београд (Македонска ул. бр. 4) или редакцији „Правде" те да му се иста испошље. У осталом прави напредњаци сматраће за своју свету дужност да на ово вече дођу, и не очекујући позивнице.

Прилоге из унутрашњости треба слати на адресу г. Татомира Петронијевића, трг. чл. фирме „Радовић и компанија".

ДВЕ ПОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

Два печурнаџије. — Кочијашка патрола. — Фатална крађа. — Трг „Зелени". — Нова срећа

(наставак)

— Па добро, господине Савићу, ја ћу да га издам. Видим, да ми ништа не би помогло ако би и даље крио. Али, само тражим од вас једно: да не искате од мене ништа више, него само име лопова.

— Е, то ти не могу учинити. Јер може ствар бити интересантна, па ако ти дам реч, онда је морам и одржати. А ја желим према теби да будем искрен, као што и од тебе тражим, да ти према мени то не будеш, — поче се резервисати писар.

Ама, чим вам будем казао име не ћете бити задовољни.

Савића заголица ова резервисаност „Ћопина". Чисто се покаја што није трчао за оним другим. Али, савршено вешто, сакривши радозналост, пристаде на „Ћопине" услове.

— „Тутун!"

Писар скочи. Та ово је био срећан дан по њега. Од једном ухватити два тако чувена, или боље: имена од будућности, значило је срећу за једног полицајца, или бар најмање, класу. На страну амбицију и репутацију, од које нико у овој земљи Србији није видео хајре.

— „Тутун" — понови он са свим механички.

— „Тутун" — одговори спуштеним гласом „Ћопа".

„Тутун" — Радосав Тутуновић — је стари коцкар. По занимању је шофер. Осуђиван је више пута за крађе. Чувен је са своје вештине отварања и најкомпликованијих брава и то калауздима, које сам прави. Та вештина му је подигла ранг у његовом друштву. Без „Тутуна" се није ишло на посао. Писару је одмах било јасно да се ова два препредена коцкара враћају са неког „посла". С тога се обрати „Ћопи":

— Докле са „посла" идете?

— Са посла, — одговори „Ћопа!"

— Одакле?

— Од механџије преко пута касарне „Краљеве Гарде."

— Хаја, причај! Ти знаш да просто уживам кад ти причаш. Вешто брате, крадете! Допада ми се ваша вештина и...

— Сад не тако говорите, али, на крају крајева ми опет извучемо своје, па често и више но што би иначе извукли кад не би признали. Него, сад се нема куд — расприча се „Ћопа."

— Синоћ смо као што већ знате хтели дићи касу. Боривоја ухватисте! али нам ја умакох. Одмах сам се нашао са „Тутуном." Ручавали смо под вече код оног механџије. Наравно, да смо добро размотрили, да ли му се шта може пришити. Упознали смо се са распоредом соба и ноћас око 12 сати упадосмо у кућу. Ноћ је мрачна. То је за нас било згодно. Тутун својим калаузима полако отвори врата на авлији и упадосмо у собу. На ове собе има предсобља, једна су врата водила десно у собу где је механџија спавао а друга лево у дућан, у коме смо знали, да се налази неки војнички сандук и чекмеџе. Спољна врата притворимо и подупремо их једном гвозденом штанглом, тако, да се, ако би ко наишао мора сплести и направити ларму те да лакше умакнемо.

Чим смо извршили ове мере предострожности, уђемо у дућан и за трен ока обијемо чекмеџе у коме нађосмо нешто мало ситниша. „Тутун" сређа нешто крупно механџији и пређе овом војничком сандуку рачунајући да ће ту бар шта од вредности наћи. Сандук је за час био отворен и у њему нађосмо 110 дин. у разним врстама новца. Покуписмо новац и неке хартије, које нисмо имали кад ни прегледати, па се нечујно извучемо и пођемо Крунском улицом на Врачар. Ишли смо лагано и разговорни трудећи се, да се ничим не одамо. На један мах, задржа нас патролџија. Ми у мах не нагосмо да бегамо. Али се одмах тргосмо јер нас патролџија запита ладно колико је сати. Ми предвидесмо и одговорисмо, да је дванаест и продужисмо пут даље, оставивши патролџију да гуњђа што још нема смене. Чим смо мало одмакли замакнемо за први ћошак и решимо се, да идемо на Дорћол и поделимо паре. „Тутун" предложи, да не идемо по буџацима, јер тамо сумњивији изгледамо, већ да ударимо Теразијама и Кнез Михаиловом улицом. Овај ми се предлог учини практичан и ми пођемо на Теразијама. Кад смо били код селачког суда чусмо вас и одмах познадосмо. Погледасмо се да ли да бегамо.

(наставиће се)

СТРАНА ПОЛИТИКА

Афера Лопухин Азев. *(Велико интересовање. — Истрага и суђење Лопухину. — Лопухинов меморандум. — Пуштање из затвора).*

Афера Лопухин Азев заокупља све шире кругове, те се сматра као први важни политички догађај. Нарочито је у круговима руске думе ова афера једини предмет разговора међ посланицима. Сви се у томе слажу, да се тој интересантној афери може учинити крај само што скоријим објашњењем истине. Истрага против Лопухина отпочеће крајем фебруара, а суђење у месецу мају. Лопухин је својим рођацима нарочито забранио да ма шта предузимају ради његова пуштања у слободу. Он сам ради опширан меморандум да се одбрани. У том меморандуму биће докумената, који ће изазвати нове политичке ситуације. Лопухин наглашује да је задовољан са својом ћелијом и поступањем према њему. Дозвољено му је да пише и да чита. Као што је познато, [illegible] је одлучно постао [illegible] свакој [illegible] тлу, нарочито већ светлосним индустријалцима. Један део његова пословања списа предат му је, а дозвољено му је и да прима посете.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Ослобођен

Адвокатски кончипијент Никола Цвијановић, кога је загребачка полиција оптужила за увреду величанства, пуштен је на слободу. Акти његове кривице уступљени су котарском суду на надлежни поступак. Цвијановић је крајем октобра пр. г. стављен у истражни затвор.

Поштански аутомобили

Већ је почео саобраћај поштанских аутомобила између Котора и Цетиња и Подгорице, као и један за дневну пошту. Од 1. фебруара почеће редовни поштански превоз аутомобилима, јер ће се њима саобраћати до Никшића, као и између Подгорице и Плавнице. Поштански аутомобили удешени су за црногорски терен и имаће 20 коњских снага. Они ће, осим одељења за поштанске пошиљке, имати, осим шофера, и седам седишта за путнике.

Дневне вести

Оставка министра војног. Синоћ је министар војни, ђенерал Михаило Живковић поднео оставку Њ. В. Краљу. Узрок је оставци одуговлачење кредита, који је још раније тражио министар за наоружање.

Министарска седница. Синоћ је у министарству спољних послова одржана министарска седница под председништвом г. П. Велимировића.

Претрес о Тари. Ова по изгледу безначајна интерпелација, постала је врло знаменита. Дискусија је узела неочекиване и огромне размере, и дала повода јединственим и скандалозним откровењима. Тако се видело са колико су цинизма извесни министри упрезали државу у службу приватних интереса, и како се немилице давало државно имање. Чула се чак и ова јединствена исповест са министарског места:

„Ја сам завукао Прометну Банку у то предузеће на Тари, па сам се морао трудити да је одатле без штете извучем", узвикнуо је г. Милош Савчић.

Али није овај претрес изнео само материјална факта, него и читаве нарави код извесне категорије људи и карактерне особине извесних посланика. Тако се видело колико може бити нескрупулозан један народни посланик као Милутин Станојевић, који безочно устаје да брани „Прометну Банку" под изговором „што ова није присутна". Као да је му требала скупштина позвати да одреди свога заступника. А оне силне писаре и капетане, које свакога дана нападају посланици, нарочито самосталци и које су они окупили, ко њих „заступа"?

Посланик М. Станојевић је покушао бранити „Прометну Банку" тиме што је сва друга предузећа нападао, па и шећерну фабрику, коју су самосталци оживели.

Најзанимљивији је говор у јучерашњој седници био г. Боре Поповића, који је тачно окарактерисао рад радикала из обе групе.

Ћесарово писмо. Одмах после повратка са свог осуства у Петроград, аустро угарски посланик гроф Берхтолд посетио је руског министра спољних послова Извољског. Још ове недеље Берхтолда ће примити руски Цар, коме ће предати својеручно писмо ћесарово.

Састанак конференције. На питање једног уредника цариградске „Ла Турки" да ли ће се међународна конференција скоро састати, рекао је руски посланик Зиновјев: „Без сумње. Шта је учињено, мора се санкционисати".

Турска повлачи предлог. Како „Франкфуртским Новинама" јављају из Цариграда, Турска је повукла свој противпредлог на руски предлог о споразуму између Турске и Бугарске.

Одликовани. Султан је вођу муслиманске опозиције Али бега Фирдуса одликовао орденом меџидије трећег реда. Други муслимански првак Шериф ефенди Арнаутовић позват је код султана у Цариград. По једној вести из Сарајева, то се чини тобож за то, што из Цариграда хоће да утичу на босанске мухамеданце да се помире са закљученом турско аустријском погодбом.

Једна нова интрига. Аустрија је почела ковати нову, сасвим провидну интригу — о панславистичком покрету на Балкану. Сад је пустила у „Франкфуртске Новине" вест бајаги из Скопља, како се тобож потврђују те вести. Ти планови, вели, потичу од руских панслависта а смер им је уједињење балканских словенских племена те да се истисну Турци!

Клемансо о балкан. пословима. У разговору с једним сарадником париског „Сијекла" говорио је француски министар председник Клемансо о спољној политици, па и о балканским пословима. О њима ће се, вели, скоро постићи споразум. Сад је ствар више финансијера но политичара. Највише ће се сложити о једној или другој цифри.

Напуштају га. Нападнути министар народне привреде г. Главинић је већ осуђен: он још само чека да се над њим изврши пресуда и да га скину с оног места, на које ни је никад ни требао доћи.

Кад је г. М. Трифуновић предложио мотивисан дневни ред, којим се осуђује рад г. министра, огромна већина је потпомогла тај предлог. Поједини министри су изјављивали да се они не сматрају са својим колегом из привреде, јер је он све то радио на своју руку и без њихова знања.

Најкуриозније је то, што смо ми с галерије видели: кад скочи огромна већина посланика потпомажући предлог дневнога реда, г. Главинић се нешто маше ка г. Андри Николићу као да му нешто каже, а овај се тргне од њега са мимиком, која хоћаше рећи:

— Море скини ми се човече и одлази даље од мене! Зар не видиш да си пропао, него хоћеш и мене са собом у пропаст да повучеш.

Око г. Главинића остадоше места пуста!

Још 20 говорника. Јуче је закључена листа говорника, који су се јавили за реч у интерпелацији о Тари. Јавило се још 20 говорника и међу њима: Драшковић, Павле Маринковић, Јаша Продановић и Ст. Рибарац.

Претрес ће свакако трајати и сутра, а прекосутра ће се већ г. Главинић звати „бивши министар"!

Ал' чудна ми чуда! Он бар није никад за министарском столицом жудио! Њему је само жао оног фијакера, јер се беше јако на њ навикао!

Одпочео рад. Јуче је у Управи Града Београда одпочео свој рад г. М. Нинковић, одређени судија, који има да исследи кривицу фирме „Стефановић и Ранковић" због њеног банкротства.

Сви они који су падом фирме „Стефановић и Ранковић" оштећени треба у управи да се пријаве г. Нинковићу.

Скандал од нечистоће. У сокачићу до кафане „Новог Света" којим се сви путници служе из Босанске улице за прече прелаз ка железничкој станици, таква је нечистоћа да се туда не може проћи а да човек не метне мараму на уста.

Овај источњачки мурдарлук треба што пре отклонити ако ни зашта друго а оно бар ради здравља оне деце, која у непосредној близини пролазе на школу, а срамота је и од странаца који редовно туда пролазе за железничку станицу.

У ревизији. Г. Драгутин Тодоровић инспектор министарства унутрашњих дела, отпутовао је синоћ у окр. крагујевачки да изврши ревизију полицијских послова.

Сарајевска анкета. Комисија о уставној анкети у Сарајеву отпочела је. Као што смо јавили, у прошли понедељак састала се та анкета. Осим цивилног адлатуса барона Бенка, присуствовао је и шеф правосуђа барон Шек. Од двадесет четири позватих „поверљивика" дошли су њих осамнаесторица, а шесторица су изостали навођењем личних разлога. Барон Бенко је навео задатак анкете. Влада жели да чује мишљење „поверљивих" о политичким основним правима која у начелу имају ући у устав, о изборном праву и о изборном реду, па апелује на њихову сарадњу. „Поверљивци" су тражили да им се да препис говора Бенкова, па су предложили да се после одложе седнице. Друга седница биће сутра у четвртак.

Убиство у Гочу. У планини Гочу на Копаонику Миодраг Богдановић момак из стругаре Богдана Богдановића у Гочу, 23. ов. м. убио је из пушке Јована Алексића сељака из истог села. Узрок убиства непознат, а власт је кривца ставила у притвор.

Срушила се кућа. Ноћу између 25. и 26. ов. м. услед дотрајалости срушила се кућа Владислава Нинића, тежака из Буковице у окр. ваљевском и том приликом погинула је, Анка жена Марка Филиповића из Самоковића која је тамо била у гостима, а поред ње повређена су још три лица, која су тамо спавала.

Срески чиновник одмах је упућен на лице места да учини потребан извиђај.

Пакрачка препарандија. Најпре новосадска „Застава" а по том загребски „Србобран" демантовали су вести да је српској учитељској школи у Пакрацу одузето право јавности. Сад из Карловаца телеграфишу „Застави" да је властима стигла наредба да је тој школи ипак одузета јавност.

Бугарска демобилизација. Синоћ се у Софији очекивала наредба бугарске владе о распуштању резервиста тунџанске дивизије, који су били послати на турску границу.

Бојкот. И поред свег обећања, бојкот у Турској, нарочито у Цариграду, никако не престаје. Аустријски се кругови теше, да ће бојкот коначно престати тек онда, кад се потпише турско-аустријска погодба.

Бугарске чете. Бугарски харамбаша Чакаров појавио се у Кратову с једном четом од 15 људи. Послата је турска војска у потеру за њим.

Српско оружање. Бечка и пештанска штампа поново се почела озбиљније бринути о српском оружању и нашим везама за њ.

Свршила вежбу. Данас прва партија коњице завршује петнајесто дневну вежбу и сутра ће бити пуштени војници својим домовима.

Убиство у Хомољу. Синоћ између 6 и 7 часова, погинула је код своје куће Милојка жена Николе Стојадиновића из Милошевца. Убица је ухваћен и налази се у рукама власти.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Мађарски посланик Самуел Ковачић, који је после хрватског бана Рауха био код министра Кошута, изјавио је новинарима, да је бан Раух попуштао и да су његови дани избројани.

У мађарским политичким круговима потврђује се да ће у току ове недеље настати велика промена у мађарском политичком животу. Независна ће странка несумњиво сама примити владу. О фузији се сада мало говори, а независни веле: Кад не примимо владу не бринемо никоме да приступи нама.

Председништво пољског клуба на аустријском царевинском већу изразило се да се што пре сазове царевинско веће, те да се спрече владавина на основу § 14.

Аустријска хришћанска социјална странка издала је комуникје, у ком се вели да није било никакве потребе да се затвори парламенат.

За немачког ђенералног конзула у Трсту постављен је тајни саветник Шефер секретар државног канцелара кнеза Белова.

МАЈСТОР ГАЦИН НОС

Крушевачки догађај

Један колико интересантан толико и смешан случај догодио се ових дана у нашој вароши. Милан Кошић, кројач овд. врло вредан и честит занатлија, али мали и врло неразвијен човек, често је пута предмет задиркивања и разних исмејавања од стране појединаца, својих другова и познаника, све на рачун његове неразвијености. Он је знао за шалу и свагда је шалу шалом одбијао те се таква шала увек свршавала „без краја." Али, као што се у оваквим случајевима и овде може излупити, тако богме и мајстор Милану дође некад до грла, и онда, шале нема, постаје доста опасан.

По самом природном закону, сваки божји створ, па тако и човек, има по неко одбрамбено оружје, које у крајњем случају употребљава према непријатељу. Са истом особином располаже и мајстор Милан само с том разликом, што он у место револвера, ножа и другог смртног оружја, употребљава друго праисторијско средство, које не убија, не наноси ни тежу телесну повреду, али, од кога остаје успомена кроз цео живот, без обзира на фластере и друга лековита средства.

То су зуби.. крупни као лопатице, оштри као бријачи и тешки онима, чији део тела западне међу њих. Кажем Вам ту не помажу после никакви мелеми и фластери или какве хируршке операције.

Просто опасни зуби.. Ради тих опасних зуба, ради тих моћних фактора, који врло често долазе у употребу, — мајстор Милан, прозван је још и „Цапула" т. ј. „цап" „цап" хоће да ујеже.

Елем, једнога вечера у кафани код „Гладстона" поред осталих гостију, беше и Јеота Младеновић звани „Гаца" ћурчија овд. човек доста у годинама, прилично развијен, али познати шаљивчина. За истим столом седише и мајстор Милан „Цапула" на чији рачун мајстор „Гаца" прављаше разне мале и неслане шале. Кошић је дотле био пријатно расположен, али кад дара превриши меру, севну очима намргоди се љутим, премери „Гацу" погледом до пете и избра на њему најлепши део... Скочи на сто... и... у трен ока... мајстор „Гацин" нос, поче се грчити и скупљати на патосу, тужно шиштећи...

Не верујући самом себи, мајстор „Гаца" пипну се за нос, али га тамо не нађе... у место њега стајаше само један окрвављени патрљак који високо штрчаше у вис.

Резиме: Мајстор „Гаца" оптужио је мајстор Милана начелству окружном тражећи на име накнаде 5000 дин. јер вели, нос му је био прековски, тако, да је рибу у води и птицу у ваздуху могао на далеко да осети, а сада је остао без оваког преимућства. Нос је опет спојено хируршком операцијом на своје место, а рањење за 5 бувика(!!) је у изгледу.

Како се ова афера с носем мајстор „Гациним" буде свршила, разуме се, ако не наступе какве комбинације, (не у носу већ у процесу) известићу Вас нарочитим писмом.

ПРИЧЕ О ДУХОВИМА

(Собарица дух. — Привиђење у библиотеци. — Мртва пријатељица. — Мистерија Хулија Саме. — Жена из мрака — У затвореној камари.)

„Стренд Магазин" доноси, као нове, аутентичне доказе о егзистенцији духова, а то су докази из збирке познатог „друштва за психичку науку." Први случај, који се десио мис Кејлинг Лај Хуилтовој, није нимало необичан. Мис Хуилтова прича:

„Пре две године становала сам у кући једног мог сродника на тргу Хајд-парка. Једног јутра силазећи доручку пошла сам се уз степенице на први спрат. Над два степена испод мене опазила сам младу женску појаву, за коју сам мислила да је собарица. Појава је мало испред мене и на платформи првог степена нестала је ненадно, као да је пропала у земљу. Зачуђена ја сам стала, јер ми је изгледало немогуће да је могла ући у стан а да ја је опазим. Ипак сам разгледала све собе да се уверим да девојка можда није унутра. Али ње нигде није било. Та појава није имала ништа неприродно. Носила је модру отворене боје и машну у коси. То је несумњиво била собарица. Тај ме случај веома узнемирио, али сам о ствари ћутала. Два или три недеље после тога лежала сам на кућној капији. Био је дан собарицама излазак, па је било несумњиво да то сви знају. Чекала сам да она дође горе, па сам оставила врата у соби отворена да видим да не доводи каквог мушког посетиоца. Али сам се веома зачудила кад сам видела девојку како се пење уз степенице а не чујем јој корака. Била је сама, чекала сам да отвори врата од своје собе, али нисам чула никакав такав шум. Онда сама загледам у њену собу. У њој није било никог. Одем кувачици, која је седела у кујни празничног сарана и упитам је да ли је која отворила кућну капију? „Нисам." Собарица је седела у кујни пошто већ одавно била дошла сама. Онда испричам ствар своме сроднику и он ми потврди да је и он већ неколико пута видео исту појаву. Додајем још да сам тада била потпуно здрава и нисам тако што доживела ни раније ни доцније.

Интересантна је прича једног библиотекара, која вели да му се овај дух јавио. „Примио сам," прича он, „библиотеку 1880. Мој претходник био је неки господин К., о коме нисам чуо ништа ближе, нити сам знао како је изгледао. У марту 1884. хтео сам једне вечери путовати. Али сам се у послу заносио и био сам у опасности да ми воз измакне. Брзо узмем неколике књиге, које сам још морао наместити, у леву а једну лампу у десну руку, па сам хтео ући у споредну собу. Тада у светлости своје лампе опазим у ходнику који везује обе собе једну човечју главу. Одмах сам помислио да је то какав лопов, одступим један корак натраг, метнем лампу на сто и извадим свој револвер из џепа. За тим пређем напред. Глава је вирила из једне уске пукотине између зида и полица за књиге. Било је немогуће да тело, које припада глави, стоји у пукотини. Глава те појаве беше је бледа, лице бледо, очи упале. Док сам се ја приближавао појави, човек је поступно изашао из пукотине, направио колико крст, и несигурно пређе кратким једне споредне собе. Пођем за њим, али њега је нестало. Врата су остала закључана, прозори затворени. Претресао сам свака крајичак библиотеке. Али нигде никога. Одмах изађем из стана. Сутра дан испричам ствар једном старијем чиновнику библиотеке. „Па то је био господин К.!" рекао је чиновник, кад сам му описао лице тајанственог посетиоца. И он ми показа фотографију мога претходника. Сличност између овога и човека, који је изишао из пукотине, била је фрапантна. У доцнијим годинама та ми се појава показала још неколико пута."

(Свршиће се)

„ЗИМСКОЈ РУЖИ"

Трагедија душе

Данас сам погледо, ружо, и бео дан,
Мислио сам сладак, о убавим снег.
Ти си [illegible] крај пролећа моје
Ох, и ја сам горко — горко [illegible]

Хоће сам дару — твоје рођење,
Задрхтала сама, срећна, растужена
Кроз песму старих [illegible]
Долетале су [illegible]

[illegible]
Ах [illegible] — — — —
— — — — — — — — — — — —
На [illegible] ружо, кад [illegible]
[illegible] су [illegible]
— — — — — — — — — — — —
Ох, ал' бива, бива! — — — —
[illegible]

Рајко

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

„Народно Позориште"

[illegible] броја [illegible] је била [illegible]:

„Српска аустријска унија".

Тај се комад вечерас премијерно изводи, [illegible]

„Летња ноћ"

Месни Одбор Напредне Странке за град Београд
и
Београдски Клуб „Напредак"
приређују у суботу 31. Јануара т. г. у 9 часова у вече

НАПРЕДЊАЧКО ВЕЧЕ

У сали код „Коларца"

Приређивачки Одбор учинио је све да и на овом, као и прошлогодишњем, Вечеру, посетиоци нађу пријатне забаве. Свираће штрајх оркестар музике Краљеве Гарде. Улазак у салу и сала биће нарочито осветљени.

Позивају се сви напредњаци да испуне своју партиску дужност и ово Вече посете.

ДОЛАЗАК У ОБИЧНОМ ОДЕЛУ
УЛАЗНИЦА: **ДОБРОВОЉНИ ПРИЛОГ**

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН
Мишел Зевако
превод с француског

(183)

XXXV

Отац и син

— Шта ради господин Пардајан? прошапута он.

— Спава! рече тихо Пардајан.

Човек полако отвори врата, и виде лежећег Пардајана на постељи, чу га како хрче и затвори врата веома тихо.

— Добро је не вичем се од врата. Чим се буде пробудио дођи да ме известиш.

Човек оде даље на прстима и сиђе низ велико степениште.

Пардајан одахну.

— Знај ме је пробео, прошапута он. Али сад ћу без сумње бити на миру за један сат. Нека ме ђаво однесе ако не откријем тајну, то јест личност која је затворена у овој кући и коју толико од мене крију. Напред!..

Он брзо пређе степениште и поче силазити.

— Не види се ништа ни у гробу, прогунђа он. Бојим се да не пођем погрешним путем.

Баш кад рече те речи он дође до ходника на првом спрату. Ту су била једна врата кроз која се улазило у одељење маршалово.

Пардајан хтеде да прође, кад кроз та врата чу неки шум и глас.

Он брзо наслони ухо на браву.

И тада му постаде јасно како неко изговори неколико пута његово име.

— — — — — — — — — —

Скоро у истом тренутку кад је Пардајан позвао Данвила, пред двором Мемом заустави се једна носиљка без грба и из ње обазриво изађе неки човек и утрча у двориште.

Без сумње је то била нека важна личност, јер је одмах уведен у кабинет маршала од Данвила.

Маршал одмах притрча у сусрет своме госту и са неким узбуђењем рече му тихо:

— Ох, кума ви!.. Каква неопрезност!..

— Неопрезност би била још већа да сам оставио монсињеру од Гиза или Тавану. А ствар је тако озбиљна да сам морао да вас што пре известим. Од јуче сам на самртничким мукама. Нисам одмах могао да изађем из Бастиље, а да не побудим сумњу. Све ћу вам казати; треба још данас известити монсињера од Гиза. У потребу су мене тиме..

— Ви претерујете, Гиталенсе, рече Данвил, који је ипак био збуњен и прелажаше погледом свога госта и није могао да не пребледи.

Тај гост заиста није био нико други до Гиталенс, управник Бастиље.

— Да видимо! Шта има? упита маршал.

— Јесмо ли сами? Јесте ли сигурни да нас ко неће чути.

— Потпуно сам сигуран. Али, ако баш хоћете, хајдете онамо.

Маршал уведе Гиталенса у једну малу собу која је била у продужењу кабинета.

— Сад смо одвојени од свију мојим кабинетом, оружаницом и једним предсобљем. Ова врата воде на једне тајне степенице. Једино ја и Жил, мој дворупшник, можемо да прођемо туда. А ви знате да је Жилу позната наша завера. Говорите, дакле, без бојазни.

— Добро, рече Гиталенс, кокумолим у нестрпљењу. Ми смо свакојако пропали. Има један човек у Паризу који зна нашу тајну! узвикну маршал, и који нас по својој доброј вољи може послати на губилиште кад хоће.

— Нека човек зна нашу тајну! узвикну маршал пребледевши. Па знате шта говорите!

— На жалост то је тако исти на! Тај човек је присуствовао нашем састанку у „Чаробници." Кажем вам да он све зна.

— Ко је тај човек? Како се зове?

— Пардајан, рече Гиталенс.

— Пардајан! узвикну Хенри пребледевши. Човек који изгледа да нема ни педесет година, ма да има више од шездесет, висок, мршав, коштуњав, проседих бркова?

— Није. Пардајан о коме вам говорим јесте младић. Тешко да има више од двадесет и две до двадесет и три године. Оштра лица, са осмехом на уснама, час пријатан час заједљива гласа, витак, снажних шака, руке увек готове да се прихвате мача, ето тако изгледа мој Пардајан.

— Онда је то његов син, о коме ми је говорио!

— Његов син! рече Гиталенс не разумевајући.

— Да, то је разумем. Припазите, рекосте ли да је тај Пардајан присуствовао нашем састанку у „Чаробници." Једну реч маршал: Јесте ли ви сигурни да тај младић једини зна за заверу?

— Јесам. Ја бар тако мислим.

— Онда можемо бити и без бриге. Ја имам начин да добавимо тога Пардајана и да га приморам да ћути. Али, како сте то дознали?

— Био је неколико дана код мене у Бастиљи. Довели су ми га и препоручили да ме њега добро пазим..

— Па онда је ствар врло проста, рече маршал.

— Како то?

— Зар у Бастиљи нема ћелија?

— Он је слободан! Он није више у Бастиљи! Ја сам га пустио да оде! Шта говорим! ја сам му сам отворио врата!..

(наставиће се)

Ženio bih se [illegible] devojkom [illegible] godina star, Srbin Dalmatinac, i živim u Trstu, [illegible].

Ponude slati [illegible] u Beogradu, Poste restante sub A. A. 48. 4—8

БОНА старија жена се за децу, нађе у Београду или у унутрашњости. Лице може да поучава немачком језику [illegible].

Обратити се Рајићева ул. бр. 8 код г-ђе Лазаревића. 58 1-3

КВАРТ ВРАЧАРСКИ продаће 31. ов. мес. пре подне, пред кафаном Ђорђа Димитријевића, на углу „Његушеве и Далматинске“ улице дућанске рафове и фиоке [illegible] стечајне масе Драг. Стојановића. 57 1—2

Ученик из боље куће са довољном спремом који је [illegible] потребан је манифактурној [illegible] радњи **Душана Тодоровића** Краља Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

Занатлијска Кредитна Банка

у Београду

држаће свој II-ги редовни годишњи збор 22. фебруара ове године у 9 час. пре подне у дворани „Хотел Будимпешта“.

Са дневним редом:

1. Избор два члана за оверавање записника који ће уједно бити и бројачи гласова.
2. Избор перовође из редова зборних записника.
3. Извештај Управног Одбора, читање биланса и извештај Надзорног Одбора.
4. Давање разрешнице Управном и Надзорном Одбору за рад рачуна у прошлој години.
5. Решавање о предлозима Управног Одбора и Надзорног као и појединих акционара ако су их писмено Управном Одбору поднели најмање на десет дана пред збор.
6. Решавање о изменама и допунама банчиних правила.
7. Избор три члана за Управни Одбор и пет чланова за Надзорни Одбор.

Ко жели учествовати на збору дужан је положити код Банке своје акције најмање на три дана пре збора, на основу којих ће добити признаницу и уложницу, које се враћају одмах по свршетку збора. 2—3

8. јануара 1909. год.

Београд. УПРАВА.

ВИНО

Црвено и француско [illegible].

Бермет 1 литар бело Дин. 0·75

„ 1 „ црно „ 0·75

Француско 1 боца „Санто“ црно Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]“ бело Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]“ бело Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]“ црно Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]“ бело Дин. 1.

Од данас стално има **свеже угојене и заклане ЖИВИНЕ.**

„Tip-Butter“ [illegible] Дин. 4·20.

[illegible]

Пород четир [illegible] робе препоручује радња

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта

Београд—Теразије

[illegible]

Телефон бр. 43. 14 14—

Одложена

продаја имања Земљ. Кредитне Банке, заказана за 26. ов. м. одложена је.

20. I 1909.

Београд. Управа

60 2—3

Продаја вредности

По наредби Беогр. Трговач. Суда, кварт Дорћолски, на дан 29. Јануара ове године, продаваће се покретни манифактурни еспап стечајне масе пренадуженог Леона М. Мајера бив. трговца овд.

Продаја ће се вршити у дућану пренадуженог Леона, који постоји у Душановој улици [illegible] Дорћолског, а почеће у 9 часова пре подне. 59 2—2

МОДЕ САЛОНУ

Софије Шварц

Дубровачка ул. бр. 11

потребне су [illegible] радилица.

54 2-8

[illegible]

НЕЈКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Купује [illegible] 2 [illegible]

Купује [illegible] Срб. [illegible]

Продаје [illegible]

Српске Класне Лутрије на 2 [illegible]. Вучење 6. фебруара. Главни згодитак 30.000 динара.

63 3—10

Отворили смо три дућана и то на Великој Пијаци, [illegible] и Палилулској пијаци

За продају говеђег [illegible]

Говеђе главе 1 кило 0·80 дин.

Црева натерана 1 кило 0·20 дин.

Сланина 1 кило 0·70 дин.

Цела бела натерана 1 комад 0·40 дин.

4 ноге говеђе 0·60 дин.

Продаја врши се свакога дана [illegible]. 39 4—10

У недељу 1. фебруара ове године у 7 и по часова [illegible] у Крагујевачкој Новој [illegible]

СТАНА	**РАДОМИР**
са	са
Радомиром М. Анђелковићем	**СТАНОМ**
[illegible] из Крагујевца	[illegible] г. Маре и Косте Савића [illegible] из Крагујевца

[illegible] Честитања примаћемо у цркви.

[illegible]

Мара и Коста Савић [illegible] — Крагујевац.

Катарина и Милоје А. Јовановић [illegible] — Крагујевац

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** [illegible] **сиролин** за сада [illegible] Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 3·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на [illegible] и добро [illegible]. Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **1·20** динара, већа **2** динара. 46 2—50

ВАЖНО ВАЖНО

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај код „Круне“

Кнез Михаилова бр. 32

[illegible]

Свила и Атлаза у [illegible]

Атлаза и Сатена [illegible]

Штофова за женске хаљине и костиме.

Асортимент хаљина [illegible]

Фили [illegible]

Поплина и етамина у свима најновијим бојама.

Штофових гарнитура [illegible].

[illegible]

Гарнитура [illegible] за 6 и 12 персона [illegible]

Ћилима за [illegible]

Платна у [illegible]

Болет [illegible]

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА

[illegible]

Мустре на захтев шаљемо бесплатно. — Поруџбине шаљемо уз доплату.

С поштовањем

37 3—30 БРАЋА Х. ГАБАЈ.

Хотел „АЛБАКЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па свако суботе: *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима прве пиве обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће пиво по знатно спуштеној цени.

[illegible] „КОМИЊАК“ продаваћемо [illegible] по 30 п. дин.

Пристигао нам је шлеп

УГЉА I. врсте

за ложење пећи и продајемо и то:

Салон угаљ по	**дин. 2·20**
Салон коцк	**дин. 2·75**

од 100 кгр. франко [illegible].

Телефон 391. Српска Индустријска Банка

51 3—4 **Владислава Костовића и Комп.**

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодно Мануфактурна Трговина

АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.

код Лубине

Васина ул. према кући Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јевтиније но до сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог Маја исте године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско-Галантериску** трговину у згради *дом Анкера* на *Теразијама* где се сад налази апотека Викторовића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем

33 7—20 **АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.**

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК

који из жуте ситне [illegible] — **Биљни Сок** може се добити у апотеци код Црвеног Крста у Београду. **Цена 2·50 п. д.**

„**Nerolin**“ признато као изврсно средство противу кашља [illegible] туберкулозе и пљувања крви. **Цена 4 динара.**

„**Saparin**“ одлично средство противу нечисте крви, нарочито за оне лица, која су патила или пате од [illegible] болести. **Цена 2 динара.**

„**Биљни теј**“ противу нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд.* 1608 17—

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

према кући Трговачке Банке, Дубровачка ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио [illegible]

Прегледа [illegible]

Салон је потпуно [illegible]

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, [illegible]

Цене су једне за свакога!

Нашој доброј и незаборавној мајци

† Розалији

[illegible] у 9 сати у [illegible] гробљу.

[illegible]

Ожалошћени: *кћи* [illegible], *синови:* *Јован Палић* [illegible], *Петар Палић* [illegible], *Шандор Палић* [illegible] С. Д. Ж. и остала родбина. 53 2—3

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 18 дин. за пола год. 9. за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 28 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 29 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 29. | Телефон 821.

ХИПОТЕКАРНА БАНКА

Стручни осврт на предлог закона о Хипотекарној Банци

(Свршетак)

Па где је дакле истина која се од нас крије? Ево је.

„Да под условима и погодбама *које ће она одредити*[*]) у сваком акту, даје све врсте хипотекарних зајмова“....

Ево вам истине, ето вам текст законског предлога, ја вам апсолутно ништа нећу објашњавати, јер је ово и сувише јасно.

А да би нам та Хипотекарна Банка давала позајмице „под условима и погодбама које ће она одредити, српска Народна Скупштина има да је ослободи: „*свих врсти пореза, такса и фискалних дажбина, које постоје или би се доцније завеле*“ и та се повластица даје за 65 година.

Али и ово није све. Да видите драги читаоци куда све ове „ловци концесија“ циљају.

Они имају према повластици да се ослободе од свих пореза, такса и дажбина за све врсте њихових послова, а у ове спадају и

„*све ескомптне и банкарске операције*“ (читај и друге којекуд их чак тамо заборавише. — сигурно да не би пало у очи) и „*да огради све врсте заложних завода mont de piété*“... „Они заложни заводи уживаће све оне повластице предвиђене овим законом које захтева сама природа њихових послова“.

Ево где лежи прво тежиште концесије: они хоће да врше све банкарске операције т. ј. добро да зараде а за то ми имамо да их ослободимо дажбина. Они имају иста права (и већа) као сви остали наши новчани заводи међутим ослобођени су сваке обавезе.

Другим речима то значи: утући оно мало наше привреде, коју смо сачували и дати странцима један монопол на банкарске операције.

Јер они не плаћају државни порез, а наши заводи плаћају. У толико ће они моћи дати јефтиније свој новац. Што држава на овај начин буде изгубила надокнадиће другом каквом посредном порезом, који ће дакле опет наш свет платити, те ће бити: скине блато с једног образа па га баци на други.

А то се међутим ни најмање не тиче ни Лоста ни компаније ни Генчића ни осталих будућих акционара. Главно је за њих да добро зараде.

*

Сад да пређемо на најглавнију тачку Лостова и Генчићева рада.

Када се добије једна оваква концесија она, нема сумње, вреди доста. За име света добити монопол за банкарске операције у једној земљи од близу 3 милиона становника, то је леп гешефт, — а то треба и наградити. Ту смо дакле!

Та награда то је и побуда и циљ заинтересованих. Та награда у најгорем случају може бити једно тричавих два милиона франака; ова је сразмерно мала, 10% од капитала! Боже мој, шта је то 10%, знамо ми једно друштво овде које је наградило добиоце концесија са милион франака на првобитном капиталу од три милиона, што чини 33%. И заиста 10% у сравњењу са 33% много је скромније, то је још најмања награда која се може дати!

Немојте поштовани читаоци мислити да су та два милиона у новцу. Не. Они ће то добити у акцијама истога друштва, али те акције биће не уплаћене за 10%, него ће бити потпуно уплаћене. Оне ће одмах вредети, ако је номинална вредност 500 фр. од комада, свих 500 фр.; они ће вештим маневрисањем на берзи и у њиховој штампи подићи постепено курс тим акцијама и у згодном моменту продати их.

Да резимирамо: два милиона франака (у најмању руку) довољан су подстрекач и Лост-у & C° и Генчићу да запну из петних жила да ту монополисану концесију добију. А што се тиче [illegible] која ће и у будуће бити скоро исто оволика, о томе се тек они валда неће бринути.

*

Пре но што би завршио морам да додам следеће.

Сумњам да ће се наћи који међу нами који би био противан уношењу страног капитала у Србију. Ми имамо све оно што је природа могла дати једној земљи за њен економски развој, једино што оскудевамо у новцу; према томе треба сви да потпомогнемо оне који хоће у српска предузећа свој новац да инвестирају. Ми ћемо сваком таквом предузећу и срдачније у сусрет ићи.

Али с друге стране ми нећемо никад дозволити да се под фирмом уношења страних капитала обмањује наш свет и упропашћују наши новчани заводи који су и иначе јако оптерећени разним државним дажбинама.

Нова наша држава да страним капиталима што више гаранције за њихову сигурност. То је главно и једино. А па страни капиталисти нека раде овде само под условима као што и ми радимо; јер не заборавимо да је интересна стопа у нас тако велика, понајвише с тога што они који зајме не дају довољно јемства да ће позајмљену суму вратити, пошто је потпуно природно да онај зајмодавац који у тако великој мери рескира мора више интереса и да наплати.

Једном речи ми хоћемо слободну утакмицу.

Ако ли пак ви и тим начином хоћете да фаворизирате стране капитале онда морате за им одредите максималну каматну стопу за све њихове операције, која ни у ком случају не сме бити већа од оне коју нам даје наша Народна Банка или наша Управа Фондова.

Мацин

---

*) Курзив је наш.

Једно објашњење са „Штампом“

Мајор Покорни — поручник Милан Ђорђевић

Пре неколико дана — 21. ов. мес. — изишла је у „Штампи“ једна белешка у којој се са подсмехом говора о артиљ. мајору Покорном: како спрема кофере да и опет иде у неку комисију и како он за члана комисије нема никаквих других квалификација, осим те једне што је зет пуковнику Рашићу.

„Правда“ није обраћала никакву пажњу на ову вестицу, јер нико у редакцији није познавао Покорног те није имао разлога обзирати се на овај испад против његове личности. „Правда“ је дакле прешла преко вести о Покорном као што је прелазила и преко многих других — без икаква интересовања.

Два дана доцније директор „Правде“ добије поштом један рукопис са овим пропратним писмом:

Господине Уредниче!

Изненађен јучерашњим „Штампе“ о човеку кога сви наши артиљеријски официри познају као узор ваљаности, ја сам побуђен да Вас лепо замолим за гостопримство у Вашем цењеном листу.

За Вам шаљем једну белешку као одговор „Штампи“ на њено извештање — с молбом да је предате јавности и ја ћу Вам бити за то особито захвалан.

Из разлога што је нама официрима забрањено ма какво писање по новинама ја Вас молим за потребну дискрецију.

Особито Вас поштује Господине Уредниче

(*Долази име и ранг*)

Налазимо да белешка о којој је реч, заслужује пажњу, „Правда“ ју је публиковала, као што би је несумњиво публиковали и други листови па сигурно и „Штампа“, да је она била на месту „Правде“ а „Правда“ на месту њеном.

Има ли ту сад чега компромитујућег или недопуштеног од „Правдине“ стране? Нема, па ипак „Штампа“ пита „Правду“ на што ће јој то „лансирање“, аплаудујући да је и овај напис о Покорном као и онај о Влајићу писан само због тога „да се види како „Правда“ и „Самоуправа“ имају заједничке пријатеље“. —

Другу човека за кога „Штампа“ тврди да га је „Правда“ бранила а није по „Штампину“ мишљењу требало ни смела да га брани, јесте Милан Мил. Кр. Ђорђевић артиљ. поручник.

Па је ли га „Правда“ у истини бранила? Да видимо.

„Правда“ је прва донела белешку како је тај Милан Мил. Кр. Ђорђевић тукао неке војнике, како је због тога стављен под суд и похвалила је то стављање под суд као после умесно дело. После неколико дана својим сарадником „Правде“, а друг из академије, оптуженог Ђорђевића, поручник у оставци Д. П. написао је код својим пуним потписом једну изјаву у којој је узео у одбрану свога друга и доказивао да кривица овога није тако велика и да је цела ствар и сувише надувана. „Правда“ је ову изјаву штампала као што би је штампала и „Штампа“ да је била према њеном листу у моралној обавези као „Правда“, и нико паметан не би могао ни мислио да оптужи „Штампу“ да је бранила Милана Ђорђевића.

После неколико месеци један официр, кога „Штампа“ врло добро познаје, саопшти директору „Правде“ као сигурно, да је сазнао из уста којим се Милан Мил. Кр. Ђорђевић прелази у дипломатску службу и да је она ствар са свим свршена. „Правда“ је то сутра дан саопштила и осудила то превођење као један акт протекционизма. Чим је та белешка изашла у „Правди“ Милан Ђорђевић је дошао у редакцију и на часну реч изјавио овај да он апсолутно ништа не зна о томе превођењу у дипломацију, да није никад ни од кога то превођење тражио ни усмено ни писмено, а кад му је речено да је вест она из сигурног извора, он је и опет на часну реч изјавио да ће у случају ако буде преведен у дипломацију поднети оставку јер се не [illegible].

„Правда“ је ову изјаву г. Ђорђевића без икаквог коментара саопштила као г. Ђорђевићеву исправку и никад нико није ни једне речи, ни добре ни рђаве написала о њему.

Е може ли се сад то назвати „Правдином“ одбраном Милана Ђорђевића и шта може има ли у оваквим одбранама чега нечасног и недопуштеног?

Па ипак „Штампа“ пита „Правду“ зашто јој то „заноси-ање“ и удара гласом зато да је пуштала Милана Ђорђевића да се у њеним ступцима брани, као да је „Правда“ лист коме је дужност само да напада, без погледа на то јесу ли ти нападаји оправдани или не, и као да прави неки грех кад дозволе да се нападнути преко ње и брани. —

Сад да видимо како стоји са одбраном, пуковника Влајића која „Штампу,“ како сама признаје највише и интересује.

А

Положај у Србији

„Н. Св. Преса“ пише, како с растењем ратоборног расположења у нашој војсци и широким масама, које иде упоредно с ратним оружањем, опет се истиче напред и личност Престолонаследника Ђорђа, око кога се групише официрски кор. Престолонаследник води неку врсту споредне владе, а то је ситуација којој се Краљ Петар мирно покорава, јер је импулсивна природа Престолонаследникова учинила да је његова популарност и поред неких младићских испада нарочито данас достигла веома велики ступањ, којој је династији помогло да преброди једну можда критичну ситуацију.

Управо грозничаво оружање у многоме је плод утицаја Престолонаследникова. Краљ Петар се до последњег времена трудио да политику Србије скрене у мирољубиви колосек и у томе га је помагао министар Миловановић. Меродавна ратоборна странка у Србији с Престолонаследником надвладала је Краља, чији је положај врло нејасан. Краљ је управо сит владања и није у стању да господари ситуацијом. Престолонаследников дворац све више постаје центар и скоро сваки дан Престолонаследнику кличу по улицама.

Ситуација је у Србији врло озбиљна, расположење очајничко и одлучно. У Бечу мисле да опасност положаја лежи и у потпомагању догађаја од стране иностранства.

Добро вам се господо — мало и прибојавати!

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Оболео „велеиздајник“

Пензионисани шумар и поштанац Ђорђе Ђурић, који већ пет месеци лежи у загребачком истражном затвору због „велеиздаје“, озбиљно је оболео од нерва. Тражио је да буде премештен у болницу, [illegible] болест још није опасна за живот. [illegible], треба прво болест да постане опасна за живот, па тек онда да се пренесе у болницу.

Нова истрага

У Вргинмосту опет се води истрага о „велеиздајницима“, јер у Вргинмосту постоје неколико „завера“.

Крвава трагедија

Јутрос у 7 часова ујутру убио је ножем своју жену Зору, чланицу Крал. Српског Народног Позоришта, Тоша Премовић, типограф Државне Штампарије. По извршеном убиству отишао је у стан свога брата Васе Премовића, типографа у Јакшићевој ул. бр. 11 и пошто је удесио свађу, тражећи чашу воде, испалио је на себе три револверска метка у главу и на месту остао мртав. Оба су леша пренета у болницу.

Пок. Зора је била симпатична млада глумица, која је поред привремених успеха у глуми, имала доста успеха и код људи, који се глумицама интересују са другог гледишта.

Око ње је облетао много младих људи, што је њеног мужа направило љубоморним до раздражљивости. Ранији њихов миран домаћи живот претворен је у живот вечите свађе па у последње време и — туче.

Омладинска представа „Ашиковање“ у којој је Зора играла једну несташну и раскалашну девојку решила је њену судбину. До лудила раздражени, љубоморни муж после дуге свађе, која је дубоко у ноћ трајала, истукао ју је. Зора се сутра дан жалила кварту. Муж је то све напла једило. Дете га је уздржавало те није раније учинио оно што је јутрос учинио. После свађе, која је почела после синоћне пробе „Дрњкошкина посла" па се завршила јутрос силним ударцем ножа у лево раме, од кога је сирота Зора одмах издахнула.

Зора је кћи покојног Лазе Поповића, чувеног глумца и сестра г. Луке Поповића, чл. Народног Позоришта.

Штета је на ова два млада живота, која су се схватајући сасвим различито циљ живота, онако трагично угасила.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Немачко-француски споразум. *(Интегритет Марока — Привредна равноправност — Заштита француских интереса.)*

У Берлину су немачки државни канцелар кнез Билов и француски посланик Камбон потписали међу собом споразум о Мароку у форми нота. У том се споразуму вели": Влада француске републике и царска немачка влада, прожете подједнаком жељом да олакшају извршење Алхесираског акта, споразумеле су се да прецизирају значај који придају том акту, те да у будуће избегну узрок сваком неспоразуму. Према томе републиканска влада изјављује да чврсто остаје при одржању интегритета и независности шерифске државе, па је решена да тамо очува привредну равноправност и да не чини сметња индустријским и трговачким интересима Немачке. Царска немачка влада, која у Мароку има само привредне интересе, признаје да су нарочити политички интереси Француске тесно везани с консолидовањем реда и унутрашњег мира решена је да тим интересима не чини сметња, да неће предузимати или помогати никакве мере, којом би у своју корист или корист друге силе стварала привредне повластице и да ће се трудити да њени држављани учествују у пословима, које би могли добити.

Покушај убиства из љубави

Синоћни догађај

Шта вели жандарм. — У кварту Теразијском. — Ко је Драгољуб. — Ко је Перка. — Шта вели Драгољуб. — Шта вели Перка.

(наставак)

Шта вели Драгољуб

На саслушању Драгољуб је изјавио:

— Вечерас око 6 сахати по подне пред кафаном „Албанија" искаша је пред мене Перка Симоновић, кћи Ђорђа Симоновића, бојаџије из Крагујевца, с којом сам живео у недопуштеним — ванбрачним — односима, и заустави ме. Пожалила ми се, да нема ни пет пара, да је гладна и тражила [illegible] вечеру. Казао сам јој да и сам немам новаца, она ме је замолила да је мало испратим. Ја сам пристао, и пошли смо Балканском улицом, па смо одатле ударили Босанском улицом и на ње скренемо у Добрињску улицу. Ту на један мах Перка потрже револвер на мене и стаде пуцати на мене. Збуњен, изненађен и уплашен зграбим Перку за руку и станем јој отимати револвер. У томе отимању пали смо обоје на земљу, али сам ја ипак Перку снажно за руку држао, да не би још пуцала. У томе је дошао жандарм и обоје нас довео у кварт.

У почетку сам мислио, да сам рањен, услед тога што сам осећао бол више ребара, али, кад сам се скинуо, видео сам да немам на себи ране.

Тужим Перку за покушај убиства, и молим власт, да с њом по закону поступи.

Последњи пут сам имао односа са Перком 30. децембра прошле године.

Шта вели Перка

На саслушању Перка је изјавила:

Вечерас око 6 и по часова у Добрињској улици, заиста сам пуцала на Драгољуба Стојановића, али га нисам ранила. На пуцање је дошао жандарм, отео ми револвер и нас привео кварту.

Кривицу признајем, али желим да објасним свој поступак, који сам из очајања учинила.

Још пре пет година, када сам била лепојка од својих 16—17 година, млада и лакомислена, пуна снаге и живота, у пуној кући доста имућног оца, ја сам се често састајала са Драгољубом, који је био писар код адвоката Велка Рајковића.

Тада се зачела наша љубав. После годину дана ја сам се преварила и пристала на његове захтеве. Он ме је већ имао у својим рукама. Он ми је обећавао да ће ме узети за жену. Наша је љубав постала јавна, а именом мога, дотле честитог оца, испирао је свет уста. Отац му је чак нудио 1000 динара да ме узме, [illegible] док ми једног дана мајка не умре од туге и ја морадох напустити кућу, радећи дан и ноћ не за себе већ за њега, јер ми је он све паре узимао. Ишла сам за њим чак у Неготин, где је Драгољуб био премештен. Доцније сам се вратила у Крагујевац, где ме је Драгољуб посећивао, проводећи самном ноћи обећавајући ми да ће ме узети. Била сам за време његово испрошена, али је он покварио прошевину, обећавајући ми, да ће ме он узети. Сав накит ми је одузео. Ја сам му с поверењем давала.

О Божићу је дошао у Крагујевац и код мене је пробавио до 29. децембра. Позвао ме је неопрестано у Београд говорећи ми како је он сада агент друштва „Росије" са добром платом како ме сада може издржавати и да ме сада може узети.

Сва срећна, одвојила сам нешто од ствари и продала, да бих дошла до потребног новца за пут и 4. јануара дошла сам у Београд. Ствари сам предала на повуку.

Ја сам га у Београду питала где му је стан, али ме је он све лагао и одуговлачио с дана на дан док не прими плату и упућивао ме је да идем код својих рођака.

Од 4. ов. мес. па све до данас, лагана, очајна, мучећи се гладна и напуштена живела сам са њим у Београду, јер је он увек уграбио да се наужива самном.

Данас сам била гладна, без ручка и вечере, решила сам се да га потражим и тражим од њега рачуна. Нашла сам на њега пред кафаном „Албанија". Тражила сам од њега да вечерам, пребацујући му, што ме је наговорио, да дођем у Београд, кад ме не може помагати. Уз пут је настало узајамно пребацивање. Он је био немилосрдан. Ја сам знате била у очајању. У тренутку раздражености зграбила сам револвер и опалила. Шта је даље било знате већ. Судите ми, али ја нисам крива. Бог ми је зато сведок.

Читај сутра ПРАВДУ

Историја једне изнуђене менице

Загонетне операције једне београдске Банке — Уништени члан Управе — Сатанска улога директора — Хапшење другог члана Управе — Изнуђивање у хапсани — Изнуђена меница — [illegible] — Операција почиње — Фалсификат на [illegible] листа — Чудан суд — Шта вели адвокатура — Последња нада — Исповест једног Београђанина.

Дневне вести

† **Краљ Милан.** Данас се навршило осам година од трагичне смрти првог српског краља после Косова, Милана М. Обреновића IV.

Оставка Министра Војног. На жалост она је истинита и дефинитивна! Ђенерал Живковић је дао мотивисану оставку, али не да би утекао са почасне и мучне страже у најсудбоноснијим тренуцима, него што се уверио да неко хоће да смета спреми и наоружању српске војске. Ђенерал Живковић је хтео показати да неће за такво стање у војсци да носи одговорност и да би извео на чисто пред Србијом: ко то неће спрему и наоружање војске, *данас*, после ове скупштинске револуције!

Српско оружање. Цариградски „Иклам" јавља да су у последње време у Солун стигли 975 сандука топова и муниције, па је дозвољено да се та пошиљка превезе у Београд.

Ђенерал М. Живковић код Краља. Прексиноћ је Министар Војни предао мотивисану оставку Председнику Владе г. П. Велимировићу, а јуче изјутра је изашао пред Краља и саопштио му потанко узроке, због којих је оставку поднео.

Краљ га је одвраћао од тог корака и није му још уважио оставку.

Тара и Босна! У овим тренутку кад би требала сва пажња да је концентрисана на спољне догађаје, Скупштина мора да се заноси по читаве дане око једнога недопуштенога ћара једне банке! Самосталци не маре што министар војни пада на најчаснијем пољу и што се тиме омета наоружање и спрема војске, али су зато скочили сви као један човек, да би одбранили једног и два неисправна министра, и сачували незаслужени ћар Прометној Банци!

Одбио позив. Синоћ је била Министарска седница, на коју је био позват и ђенерал Живковић, али је он одбио да на седницу иде, и остао цело вече у Министарству, где је са шефовима радио.

Решење владе о Тари. Министарски савет је решио да се не солидарише са министром привреде због Таре пред Скупштином. Другим речима: пустили су поштованог колегу низ воду — што је и право. Влада је решила, ако Скупштина обори г. Главинића, да позове самосталску групу да одреди другог члана у кабинет, према писменом споразуму.

Како играм да играм:
Само да се наиграм!

Одлука самосталаца. Самосталци, знајући слабост и кукавичлук фузионаша, решили су да не пусте г. Главинића да падне, него да натерају фузионаше да, у име споразума прогутају и Тару са свима њеним ограничењима!

Самосталски клуб је услед тога решио: да ће у случају да Скупштина обори г. Главинића, повући из кабинета и она друга два члана и иступити из споразума."

Чим пре пре!!

Бош као онај говедар.

Напредњаци у Вражогрнцу. Клуб напредњачке омладине у Вражогрнцу (окр. тимочки) приређује данас 29. ов. м. „Напредњачко Вече" у кафани Жике Павловића. Улаз добровољни прилог.

Новинарске вести. После непуна два месеца излажења, престао је и лист „Патриота." Ово је четврти лист, који је за ово последње време у Београду престао излазити.

Чудна наредба. Загребачка полиција издала је српској штампарији у Загребу акат у ком вели да ће затворити штампарију, ако се „Србобран" и даље буде држао „велеиздајнички!" Овакве накарадне и свакоm праву и пристојности противне наредбе може издавати само полиција пајиног бана Рауха.

Ухваћена једрилица. Једна једрилица, која је из Маљака пловила за Бар с црногорским железничким машинеријама, морала је због непогоде пристати у Шибеник, где су је аустријске власти узаптиле. Црногорска је влада протестовала противу тога.

Наш Прес-Биро. Ми морамо поново да протестујемо што је у нашем Прес Биро-у почео јавашлук да узима мах. У место да г. Дучић, као чиновник Прес-Бироа дође бар *у 9 сати* пре подне у канцеларију, он дође још спава и све редакције морају да чекају да се он смилује и у поподне прегледа депеше.

Је л' то та реформа г. Савићу?

Стављена забрана. Јуче је извршен попис непокретне имовине г. Раше Милошевића, управника Државних Монопола, по захтеву Гл. Контроле због недостатка од скоро 62.000 динара, по државним рачунима, што г. Раша није оправдао у своје време податке, по примедбама Главне Контроле.

Патријаршисте и егзархисте. Битољске власти послале су једно одељење војске у Крушево, где су избили немири између патријаршиста и егзархиста, због тога је тог [illegible]. Један Грк је погинуо. Мир је повраћен.

Балони над Београдом. Јуче пре подне око 11. сати, пролетела су два балона над Београдом.

Комерс. Синоћ су београдски лекари приредили својим колегама, који су били овде на курсу другарски „комерс" у хотел „Москва".

Велики концерат Срп. Новинарског Удружења. Као што је раније јављено Срп. Новинарско Удружење приређује 2. фебруара велики концерат у Нар. Позоришту у корист пострадалих од земљотреса у Италији. Синоћ је дефинитивно утврђен програм који ће посетиоцима концерта пружити пријатне забаве. Нарочито је обраћена пажња музикалном делу и посетиоци ће тога вечера чути пиесе које се дотле у Београду нису изводиле.

У сутрашњем броју саопштићемо цео програм.

Из Грађанске Касине. Наша ономадашња белешка о нечовој појави која се била почела примењивати на вечерима Касинским, није игнорисана од стране надлежних. Управа Грађанске Касине одмах је учинила шта треба да се тој појави стане на пут и овоме који је долазак Престолонаследников у Касину мислио да експлоатише на један полтронски начин за своју личност, дато је на један видан начин на знање: да Грађанска Касина није место за штребере који на тај начин мисле да праве каријеру.

Управа Грађанске Касине заслужује похвалу за овај свој поступак јер је тиме уштедела члановима Грађанске Касине једну велику непријатност и сачувала добар глас ове лепе установе.

Нехотично тровање. Синоћ око 10 сати Димитрије Балабанић, пиљар у Савамали дошао је својој кући из [illegible], и како је био жедан, дохвати флашу са цеђом мислећи да је вода и попије неколико гутљаја, услед чега добије одмах јаке грчеве. Породица је одмах позвала лекара те му је указана лекарска помоћ.

Мешовита комисија. — Министар унутрашњих дела образовао је мешовиту комисију г. Николи Радуловићу бив. писару среза рачанског, за почињене злоупотребе у званичној дужности.

Вежбање војске. Данас је стигла VIII партија резервиста, који ће већ ступити данас у одређене пешадијске пукове на петнаесто дневну вежбу.

Исто тако и коњица II партије дошла је на вежбу од 15. дана.

Погинуо због козе. Илија Павловић земљоделац из Црнајке у округу крајинском, убио је прекјуче из пушке Николу Бранковића из Рудне Главе, убио га је зато, што је Никола продао дан раније Илији једну козу па кад је дошао за новац, или да му козу врати, Илија није дао ни једно ни друго. Никола је покушао да отме своју козу, али Илија потегне из пушке и на месту убије Николу.

Кривац се предао власти и дело признао.

Како је јефтин живот код нас?

Без посла. Преко 70. трговачких помоћника отпуштено је из разних трговачких радња зато што послови не иду како треба.

Трговачко Удружење треба да се постара да се они људи поново врате у радње, јер су они томе најмање криви.

Судови у служби партије. У в. градиштанском и ћупријском првостепеном суду одиграле су се ових дана такве ствари, које бацају врло рђаву сенку на рад тих судова и целог судства у Србији. У једној од тих афера умешан је и један народни посланик. О овим аферама, које су већ у последње време компромитовале и судску независност, биће речи и у Народној Скупштини, а и ми ћемо опширније о њима проговорити.

Умро од ране. Виден Јованчевић из Грашта у округу тимочком ранио се прекјуче из свога револвера нехотично. Одмах је однет у окружну болницу да му се укаже лекарска помоћ али је после два сата у болници умро.

Кажњени. Стојан Грујић и Радомир Шалетић, кажњени су са 15. дана затвора, а последњи и са 4. месеца полицијског надзора, за крађу новца и осталих разних ствари трамвајском друштву.

Концерт. Певачко друштво „Лира", које је пре кратког времена образовано од студената из свих Београдских певачких друштава, приређује на Сретење 2. фебруара свој први концерт са играњем у хотелу „Славија".

Хором управља г. Свет. Тодоровић, техничар. Почетак у 8 часова увече. Улазница 1 дин.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

‡ Бивши посланик у немачком рајстагу, дворски проповедник у оставци Адолф Штекер умро је у Берлину. Штекер је у своје доба играо велику политичку улогу и био од велика политичка утицаја.

(X) Данас можда, најдаље сутра прекосутра, аустриски министар председник барон Бенерт образоваће ново министарство, у коме ће бити председник, барон Херел министар унутрашњих дела, фелдцајгмајстор Георги министар земаљске одбране, д-р Шрајнер немачки земаљски министар, д-р Зачек чешки земаљски министар, Абрахомовић пољски земаљски министар гроф Штирок просвете, д-р Леон Билински финансија, д-р Вајскирхнер финансија.

(X) Енглески краљевски супружници стигли су у Берлин у службеној посети немачком цару и царици.

§ Немачки академски сенат у Прагу поднео је оставку, која му је уважена.

‡ Познати француски књижевник Катил Мандес постао је жртвом једне железничке несреће у Паризу — погинуо је.

‡ На неколико дана после свог старијег брата Коклена умро је у Паризу и Коклен млађи.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Прво да се објаснимо

„Штампа" вели да се обрадовала „Правдиној" изјави, како ће доказати да има више права кад брани извесне официре него што га има „Штампа" кад их напада па закључује овду: да ће „Правда", која већ и судским примерима затрпала ова (?) своја досадашња мишљења о 29. мају и главним лицима „његовим" објаснити и постанак свога доброг расположења према овим официрима које је она под разним маскама почела да брани.

„Правда" ће се радо одазвати овој жељи „Штампиној" само ако се и она одазове „Правдиној" жељи: да јој објасни постанак свог *рђавог* расположења према тим истим официрима, које она под разним маскама напада.

И још нешто: ако „Штампи" по чем није стало до завршавања целе ове полемике која се њеном кривицом развила, онда нека нам каже где је то „Правда" и када бранила Душана Станојевића, Живка из Касидолца, Ђ. Јовановића и осталу како она вели компанију. Колико ми знамо, реч је до јуче била само о Покорном, Милану Ђорђевићу и Влајићу а о горе именованој господи није било ни помена. Мањ ако „Штампа" не мисли да у овој полемици на место Покорног постави г. Душана Станојевића а на место Ђорђевића Ђоку Јовановића и Комп. У том случају ми би се повукли јер немамо о чему полемисати, пошто о г. Станојевићу имамо исто оно мишљење, које има и „Штампа", а г. Јовановића и Комп. не познајемо.

Гроф од Таре

Радисав Митровић из Рачe украј Дрине, гледајући како му Просветна Банка разноси Тару планину, у којој је он одрастао и која га је одхранила; гледајући како горе нестаје као лој на угљену, болно узвикну у Скупштини:

Мене зову гроф од Таре
А Главинић мота паре!

То је баш оно право: на курјака повика а лисица месо једе.

А јес' Радисав стари курјак!

ПРИЧЕ О ДУХОВИМА

(Побарнонски дух. — Приказање у библиотеци. — Мртва пријатеља. — Махараџа Дулеп Синг. — Жена на тераси. — У ритерском замку.)

(наставак)

Часни отац Г. М. Тавде викар у Вестмерлу код Вигтон Кумберланда прича ово: „Док сам још био са службом у Ловенштеру, одем једног дана једном свом пријатељу. Он ми рече: „Ви мало читате новине," па ми даде једне да понесем кући. У вече истог дана седео сам у својој соби на раду и писао. Морао сам нешто потражити у једној књизи, па одем у своју библиотеку да донесем књигу. Тада у библиотеци иза једног прозорског стакла на једном видим лице једног мог пријатеља из Кембриџа, с којим се нисам видео ни говорио већ десет година. Нисам ни помислио да тај човек није лично ту, па изађем на поље да га уведем у собу, али никога нисам нашао. Забринут вратим се у собу и узмем новине које ми је пријатељ дао данас. Мој поглед је одмах пао на једну белешку, у којој се јављало да је мој пријатељ из Кембриџа јуче умро."

Сличан случај прича принц Виктор Дулеп Синг: „У октобру 1893. био сам с лордом Карнарвоном у Берлину. У вече смо били у позоришту и око поноћи вратили смо се кући. Одмах сам легао у кревет, завртео све електричне сијалице осим једне и посматрао једну слику у боји, која је висила на зиду право пута од мене. На једном из рама слике изађе глава мог оца Махараџе Дулеп Синга. Али не слика, но глава пластична и оваплоћена. Глава ме је из рама гледала и посматрала чврсто погледа. Моје изненађење било је тако велико да сам скочио из кревета и пришао слици да је видим изближе. Али је глави било нестало. Видео сам још само слику, која је престављала неку младу девојку на балкону, девојкина је глава била сувише мала, док је глава мога оца испунила цео рам. Сутра дан испричам лорду Карнарвону шта ми се десило. У вече истог дана добијем депешу, у којима ми јављају да је мој отац прошле ноћи у исто доба напрасно умро од капље у срцу.

Мистрис Андерсон прича: „Била сам са својим синком преко лета на острву Вајту. Наш стан био је на мору, испред прозора пружала се башта. Било је дивно вече. Седела сам крај отвореног прозора и гледала на море, а мој син је читао неку књигу. Глава ми је била пуна чудноватих мисли, јер сам од своје сестре добила писмо у ком ми јавља да се „стара" опет појављује послузи. Мислила сам дакле на духове и спиритизам и томе слично, те сам се зато веома зачудила кад сам на баштенској тераси, која је висила над морем, опазила једну стару жену где стоји прекрштених руку. Пажљиво сам посматрала жену и онда позовем сина. „Видиш ли што тамо?" упитам га. „Непријатну појаву," рече он и описа ми жену тачно онако како сам је ја видела. За тим позовем домаћицу и она је видела то исто. За тим одемо на терасу, а у том тренутку појава нестаде."

Такве је природе и интересна прича леди Б., пријатељице мистрис Кавендиш Бентинк-Кенс. „Са својим мужем путовала сам кроз Нормандију. На друму нас једне вечери изненади страховита непогода, те смо били приморани да свратимо у једну стару кућу и да замолимо за преноћиште. Кућа је несумњиво некада видела боља времена. Можда је то био какав ритерски стан. Али је сад оронула и запуштена. После дуга кољкања укућани су пристали да нам за суману велику наплату уступе једну собу за спавање. Та је соба свакојако била стара просторија. Била је велика, имала је четири прозора и мало тавана. А сав њен намештај састојао се из два дрвена кревета и две столице. Било је страшно. Бојала сам се да нас ноћу не нападну и не опљачкају, па замолим свога мужа да добро закључа врата. Он закључа кључ и осим тог барикадира врата нашим великим куфером. За овим легнем у кревет, али је била месечина после непогоде, да нисам могла заспати. Лежала сам дакле отворених очију. На једаред кроз затворена и барикадирана врата у собу уђе неко створење. Био је то човек у витешком оделу огрнут великим огртачем и с пером на шеширу. Он пређе близу мог кревета, за тим пређе и нестаде га кроз једна мала споредна врата. У мени је крв застала а од страха ни речи нисам могла изустити. Најзад ухватим ваздуха и довикнем свом мужу: „Едуарде! Јеси ли видео? Он одговори: „Дакле и ти си видела ритера?" За тим скочи и најбрижљивије претресе собу. Ништа се сумњиво није могло наћи. Врата и прозори били су затворени и све је било на свом месту. Сву ноћ нисмо спавали, сутра у јутру распитивали смо код укућана и у народу шта можемо сазнати за појаву. Али нас нико није могао известити. Нисмо никад добили разјашњење тог случаја."

ДВЕ ЛОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

(У малој соби [illegible]. — Ма је [illegible]? — „[illegible]" [illegible] у Софији. — [illegible].)

(наставак)

— Не бегај, јер ће нас похватати. Видео си колико има у овом крају патролџија — убрза „Тутун".

— Да се сагнемо да нешто тражимо — рекох у забуни.

— Ти си луд! Набиј шешир на напред — просто нареди „Тутун" и ја послушах.

Даље знаш шта је било.

— Добро то су само две крађе. Али, брате, за ово два три месеца десило се толико крађа у којима си морао и ти учествовати.

— Нисам, Бога ми, не бих те лагао.

— Па ти си, брате, признао само ово што и сам знам.

— Нисам.

Још су дуго разговарали. Писар је непрекидно навaљивао на „Ђопу" да призна, али се „Ђопа" добро држао. Нарочито није хтео да каже где „Тутун" станује.

Док се истрага водила, писар је често са „Ђопом" разговарао и „Ђопа" је сваким даном био поверљивији. Причао је разноврсне своје доживљаје, али је непрекидно нешто криво да не ода „Тутуна". Међутим Савићу је баш до тога највише и било стало.

„Ђопа" је врло препреден и дрзак, ма да на први поглед изгледа туњав. Радо је причао о својој првој крађи. Прва му је крађа била „дудук", а највећа 2700 лева у Софији. Према свему обећање да постане други Илија Гавриловић, који му највише импонира.

Крађа у Софији заинтересова писара и он га замоли да му је исприча.

На „Ђопином" се лицу осетило задовољство и нека гордост при самом помену ове суме од 2700 лева, с тога се одмах реши на причу.

— Притеран у тесвац од београдске полиције, решим се једнога дана да одем у Софију. Тамо сам познавао неколико бугарских кошкара, са којима сам стајао у вези. Они би ме често пута звали, да им помогнем при некој већој крађи. Увек сам се враћао из Бугарске пун пара. Свет је тамо лакомисленији и лако се пара. Једино сам се бојао полиције. Бију и муче. С тога бих после сваке крађе одмах бегао у Србију. Чим сам мало дошао до пара, ја јавим једном свом другу у Софији да ћу доћи, и он ме збиља дочека на станици.

— Како ти се звао тај друг — радознало запита Савић.

— Е, то вам не смем ни пошто рећи, јер се не бих смео никад навратити у Софију. За издајство друга тамо убијају. Зато ме не питајте, молим вас.

— Добро, добро! Ја само тек онако питам. Волео бих, да бар по имену знам кога бугарског кошкара, али, кад ствар тако озбиљно стоји, онда те нећу приморавати, поче се поправљати писар.

— Еле, — настави „Ђопа" чим смо се састали мој бугарски колега ми саопшти, да је одавна бацио око на једног кафеџију. Могло би се доста ћарити. Само му треба поуздан друг. Ја му се дабоме, одмах препоручим, и већ у вече око десет сати седели смо у тој кафани и пили пива. Гости су се већ били разишли и кафеџија је седео за столом и бројао неке паре. Ма за смо били подаље од њега ипак смо приметили да има много банкнота, које је кафеџија пребројавао и слагао у фиоку, која је стајала отворена. Бугарину се отвори апетит, да их некако одмах смотамо. У кафани је био још само један келнер, који је нешто петљао око келнераја. И код мене се појави исти прохтев и ја први предложих.

— Да га сад покрадемо! — рекох.

(наставиће се)

Свилајначка хроника

(Маршира томбола и лопов. — Опасне крађе. — [illegible].)

Свилајнац, 25. јануар.

Пре неки дан објавили сте у „Правди", како се у неким београдским кафанама игра томбола, и то сте с радошћу поздравили. А одмах после тога јавили сте да је управник града Београда званично кафеџије позвао и саопштио им, да у својим кафанама не смеју никад дозвољавати томболу. Тако и треба јер тако [illegible]. Међу тим, у нас у Свилајнцу као да нико други нема власти а не онај који важи за Београд, или га власти овде нема ни у којој кафани. У најдаљим свилајначким кафанама игра се томбола већ три месеца, а ми среска власт [illegible] не мешају се ни ти. Па не само то, но је овде јако развијено и кошкање по кафанама, где иду они који од тога само и живе, но и свет да се подобри и [illegible] на лакши начин. Што је најжалосније, кошкање је јако развијено и међу интелигенцијом, која би добрим примером требала да претходи простијем свету.

*

Ноћу између 23. и 24. о. м. разбијен је дућан Пајка Цвејића из Свилајнца, и однето му око 60 динара које у новчаницама које у пребројане у фиоци. Исте ноћи разбијен је и дућан Драгутина Костића, трг. и однето му робе колико је лопов могао узети и понети, а до новаца није ни дошао. Лопови још нису ухваћени.

*

Станоје звани „Гавријевић" напао 24. о. м. своју жену Савету, с којом живи раздвојено, и пуче је туђим револвером. У одбрану своје матере устаде њена шеснаестогодишња девојчица. Станоје потегне револвером те јадно девојче удари тако несрећно да ће мучно остати у животу. Станоје је одмах ухваћен.

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

„Србин". *Џепни календар са бележником за 1909. год.*

Вредна издавачка књижара С. Цвијановића издала је овај календар који с пуно воље препоручујемо нашој школској омладини. Календар је израђен у виду бележника и потсетника т. ј. сваки дан у години обележен је једним значајним догађајем који се тога датума догодио у прошлости. Осем тога, календар је украшен сликама наших политичара, књижевника и научника, са назначењем када се који родио и када умро.

Најзад, календар је систематски подељен на разне потребне нотице, потсетне белешке и т. д. тако да сваки ђак у једној јединој књижици коју увек има при себи, може имати при руци потребне и систематски уређене белешке.

Цена је овој практичној књижици 1.20 дин.

ШАЛА И ЗАБАВА

Ала!

— Какав је оно момак што се онако вуче као пребијена мачка?

— То је разносач експрес писама.

Ово за осам дана

Један војник јавља се на рапорт команданту и тражи 8 дана одсуства да иде кући, јер му се сестра удаје.

— Па шта ти за то треба осам дана?

— Хоћу бар да присуствујем венчању и крштењу, господине капетане.

Ženio bih se [illegible] ili devojkom [illegible] sa dobrim [illegible]. Ja sam četrdeset godina star, Srbin Dalmatinac i živim u Trstu, [illegible] deset hiljada kruna godišnje.

Ponude slati fotografijom u Beograd, Poste restante, pod A. A.

48 4—4

БОНА [illegible] у Београду или у унутрашњости. [illegible]

Обратити се Рајићева ул. бр. 8. код г-ђе [illegible]. 38 2-3

КВАРТ ВРАЧАРСКИ, продаваће 31. ов. мес. пре подне, пред кафаном Браће Димитријевића, на углу „Његушеве и Далматинске" улице [illegible] ствари [illegible] Драг. Стојановића. 57 2—2

Ученик за боље куће [illegible] који је свршио [illegible] гимназије [illegible] радње **Душана Тодоровића** Крањ. Срп. Двор. Лиферанта — Београд.

Занатлијска Кредитна Банка

у Београду

сазива свој II-ги редовни годишњи збор 28. фебруара ове године у 3 час. пре подне у локалу „Хотел Булевара"

Са дневним редом:

1. Избор два члана за оверу записника, који ће уједно бити и бројачи гласова.
2. Избор перовође за вођење зборског записника.
3. Извештај Управног Одбора, читање биланса и извештај Надзорног Одбора.
4. Давање разрешнице Управном и Надзорном Одбору за рад рачуна у прошлој години.
5. Решавање о предлозима Управног Одбора и Надзорног као и појединих акционара који су поднели Управном Одбору писмено [illegible] на десет дана пред збор.
6. Решавање о изменама и допунама банчиних правила.
7. Избор три члана за Управни Одбор и пет чланова за Надзорни Одбор.

Ко жели учествовати на збору дужан је положити код Банке своје акције најмање на три дана пре збора, [illegible] 3—3

8. Јануара 1909. год.

Београд. УПРАВА.

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

НОВА РОБА — изврсне

Кобасице „ТУРИСТЕН"

„TURISTEN WURSCHT"

1 кгр. Дин. 3.

Препоручује радња

Душана Тодоровића

Крањ.-Српског Дворског Лиферанта

Београд — Теразије

50.000. ПРИТКИ (ТАЧКЕ)

од старих багрема цепане за винограде имам на продају по умереној цени.

Продаваћу и на мање количине.

Ламбра Р. Димитријевић

27 Смедерево. 10—10

Изашла је из штампе

од

Г. Стој. М. Протића

министра на расположењу

„Тајна Конвенција"

између

Србије и Аустро-Угарске

Цена 0·50 п. д.

Може се добити у књижари

Геце Кона

49 2—3 Београд.

Одложена продаја залога *Занатл. Кредитне Банке,* заказана за 28. ов. м. *одложена је.*

26. I 1909.

Београд. **Управа**

38 3—3

Продаја кретности

По наредби Београд. Трговач. Суда, [illegible] на дан 28. *Јануара ове године,* продаваће се [illegible] мануфактурном [illegible] ствари [illegible] трговца [illegible].

Продаја ће се вршити у дућану [illegible] у Душановој улици [illegible] кварта Дорћолског, а почеће у 11 часова пре подне. 28 2—2

МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

[illegible] ул. бр. 11.

потребан [illegible] радницама.

МЕНАЧКА РАДЊА

ИСАКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Купује купоне 2 од сто [illegible]

Купује акције и облигације свију земаља Краљ. Србије, [illegible] добру цену.

Продаје [illegible]

Српске Класне Лутрије за II [illegible] 5. фебруара. Главни згодитак 30.000 динара.

41 4—10

Отворили смо три дућана и то на Великој Пијаци, Зеленом Венцу и Палилулској пијаци.

За продају говеђег [illegible]

Говеђе сало 1 кила 0·30 дин.
Црна џигерица 1 кила 0·30 дин.
Слезина 1 кила 0·30 дин.
Плућа бела џигерица 1. комад 0·20 дин.
4 ноге говеђе 0·60 дин.

Продаја врши се сваки дан пре подне. 39 5—10

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочите јеловнике спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу као и остала домаћа вина по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо [illegible] по 30 п. дин.

Пристигла нам је партија

КАРБИДА БОСАНСКОГ

У комадима и гранулираног и то:

У добошима од по 110 кгр. и
" " " " 50 "

За цену и услове изволите се обратити главном стоваришту БОСАНСКОГ КАРБИДА

Српској Индустријској Банци

Владислава Костовића и Комп.

Телефон 291. 60 1—3

У недељу 1. фебруара ове године у 7 и по часова пре подне венчаће се у Крагујевачкој Новој цркви наша деца

СТАНА
са
Радомиром М. Анђелковићем
[illegible] из Крагујевца

РАДОМИР
са
СТАНОМ
[illegible] г. Маре и Косте Савића [illegible] из Крагујевца

Нарочитих позивања неће бити. Честитања примаћемо у цркви.

Иће се на [illegible]

Мара и Коста Савић [illegible] — *Крагујевац*

Катарина и Милоје А. Јовановић [illegible] — *Крагујевац*

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** [illegible] код инфлуенце, [illegible] **сиролин** [illegible] употребљавано. [illegible]

Цена је једној боци 3·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који [illegible] утиче на шкрофулозну, малокрвну и рахитичну децу. [illegible] Цена је једној боци **2** динара.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мања боца **1·20** динара, већа **2** динара.

46 3—20

Пристигао нам је шлеп

УГЉА I. врсте

за ложење пећи и продајемо и то:

Салон угља по . . . . **дин. 5·20**
Салон кокс . . . . **дин. 5·75**

од 100 кгр. франко [illegible] на Сави.

Телефон 291. Српска Индустријска Банка

32 3—4 **Владислава Костовића и Комп.**

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодно Мануфактурна Трговина

АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.

код [illegible]

Васина ул. преко пута Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јефтиније но до-сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог *Маја* ове године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско Галантеријску трговину** у згради *Дом* [illegible] *на Теразијама* где се сад налази апотека [illegible]. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем

33 8—20 **АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.**

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула**, [illegible] **малокрвности**, [illegible] код мале деце, [illegible] и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5% effervesc)

који се од дужег времена справља у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. [illegible]

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством [illegible] 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens, против шкрофула [illegible]

Употребом овог зејтина са Креозоталом [illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости [illegible]

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ови препарати могу се добити и то у Београду у дрогеријама Субашића, [illegible] и код „Гуслара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, [illegible] Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Гутера, Краљеву Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевац Илића. 1657 9—

ВАЖНО ВАЖНО

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај код „Круне"

Кнез Михаилова бр. 31

[illegible] робу [illegible] 25 од сто јефтиније [illegible]

Свиле и Атлазе [illegible]

Атлазе и Сатене [illegible]

Штофове [illegible]

[illegible] **кадифе** [illegible]

[illegible]

Штофане гарнитуре [illegible]

Завесе [illegible]

Гарнитуре [illegible]

Цвеће [illegible]

Платна у разним ширинама за сву употребу.

Белог веша [illegible]

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА за 40 од сто јефтиније [illegible]

Мустре на захтев шаљемо бесплатно. — Поруџбине примамо уз [illegible]

С поштовањем

37 6—20 БРАЋА Х. ГАБАЈ

„ПАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: на годину 19 дин. за пола год. [illegible] 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: на годину 38. дин. за пола год. 18 дин. за четврт год. 9 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 24.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Даниловића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | ПЕТАК 30 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОЦА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 30. | Телефон 821.

Министар Војни

Ово што се сад у Србији дешава, просто је скандал!

Пет пуних година од народа се купе огромне суме за војску и њену спрему, па кад је јесенас избила највећа несрећа што ју је Србија од 1813 године доживела — утврђивало се да српска војска није спремна за догађаје и није у стању испунити своју мисију и оправдати оне наде, које већ 30 година народ на њу полаже.

Народно Претставништво и све јавно мњење било је огорчено против виновника, али није имало кад истраживати кривце и утврђивати одговорности. То је остављено за доцније прилике. Само је једнодушно захтевало: да се приступи најенергичније и најбрже спремању српске војске, како би била спремна за најгоре и најтеже евентуалности. Народно Претставништво се није зауставило ни пред каквим обзирима, није хтело да чује ни за какве тешкоће и није презало ни од каквих жртава. Кредит остављен министру војном био је — неограничен.

И ђенерал Степановић није умео разумети расположење Скупштине и целе земље; његов спор и развучени рад није одговорио очекивањима народних посланика и он је у једној седници био одгурнут са свога високог места.

Побуде за његово обарање, биле су готов програм, а његов је рад био најбољи наук.

Његов заменик, ако је имао воље подобности за ту стварну дужност, нашао се пред сасвим чистом ситуацијом. Он је имао само да изради програм, по коме би српска војска била што боље и што брже потпуно спремна.

И Србија је овога пута била преко обичаја срећна. Избор је пао на једнога још давнашњега кандидата, али који је одмах у почетку свога рада показао да ће моћи одговорити задатку који га у најтежим приликама за отаџбину очекује.

Нов министар војни ђенерал Живковић је јасно схватио своју дужност и одмах најенергичније настао да јој потпуно одговори. У том је нашао једнодушни одзив код Народног Представништва.

Програм што га је у тајној седници развио, наишао је на одушевљено одобрење у Скупштини.

И ђенерал Живковић је одмах после тога приступио послу.

Ваљало је најпре подићи морал у војсци и повратити поколебану веру у врховну власт. Зато је министар војни наредио најстрожију и најнепристраснију истрагу у војно техничком одељењу, те да се види: да ли има каквих злоупотреба. То је он учинио потпуно јавно. Ако се нађе да постоје злоупотребе, да се са виновницима по закону поступи, и да се томе стане на пут даљим, новим злоупотребама. Ако би се пак утврдило да злоупотреба нема, да се поврати у редове војске спокојство и потребна вера, без које нема одушевљења рада.

Али то се неком није допало!

Министар војни је одмах приступио остварењу једне по обиму мале, а по значају и последицама огромне реформе: поднео је предлог да се заведе јавно суђење у војсци. Већ од више година све јавно мњење тражи ту реформу јер је досадањи начин суђења уливао највеће неповерење грађанству и одржавао стални зид између војног и грађанског реда.

И то се неком није допало!

Најзад је нови министар војни прионуо, да изведе потпуну спрему и наоружање војске.

А то се још најмање неком допало!

И зато су почели новом министру подметати ногу на сваком кораку и правити сметње сваког дана. Нико му није смео у начелу оспорити ово, што му је цела Скупштина [illegible] тешкоће у извршењу, да су му готово онемогућили рад.

Кабинет, чији је он био члан, показао се и овог пута апсолутно неспособан и недорастао за ма какав озбиљан посао, а нарочито немогућ за послове у овим размерама започете.

Сплетке са свију страна почеле су обмотавати новог министра. И кад је он приметио да се иде на то да се његов рад изигра и онемогући, он је једним енергичним потезом пресекао цео плет интрига и здерао маске свима.

Тако је дао оставку!

Али његов процес још није свршен. Интриганти нису победили! Србија и њено претставништво неће допустити да се такав пазар прави са најсветијим интересима отаџбине. Примајући његову оставку влада није закључила тешкоће и решила питање. Има других фактора, који ће моћи увидети: где је интерес земље и државе!

Јавно мњење увиђа да Србија може без ове и овакве владе, али да би јој било тешко без оваквог министра војног!

Са једног опроштајног вечера

— Нарочито „Правди“ —

Цетиње 21. I 1909. год.

На дан 20-ог ов. м. Књаз Никола је упутио са Ријеке девету Народној Скупштини и заблагодарио народним претставницима на њиховом раду, који је у свему био у интересу отаџбине.

По том је прочитан указ, којим се седница скупштинске закључује. Истога дана у вече пре растанка била је приређена народним посланицима вечера у „Grand Hotel-у,“ којој су присуствовали сем чланова владе и народних посланика и владини повереници г. г. Милош К. Јовановић [illegible] министарства финансија и Ф. Зерговић [illegible] министарства унутрашњих дела. Поред овога на вечери су били новинари и стенографи који долазе из Народне Скупштине Краљевине Србије г. г. Шарац и Радосављевић.

За све време вечере било је весело и знатно [illegible] здравица.

Први узео реч г. председник министарства г. др. Томановић и заблагодарио у име владе народним претставницима на њиховом раду истичући, који су учинили влади у овим тешким приликама по отаџбину. „Све што смо ми урадили овим приликама ваша је заслуга, господо народни посланици“ завршио је реч г. др. Томановић.

После Томановића, у име народних претставника говорили су г. г. Јово Драговић, који је напио господару Црне Горе књазу Николи, Јанко Друговић члан великог суда, који је наздравио влади, и поп Илија Кнез, који је наздравио Српству.

Господин Милоје Ж. Јовановић [illegible] које су дали у народном претставништву [illegible] политике у Краљевини Србији и Књажевини Црној Гори, указао је на високе [illegible], које свима [illegible] у Црној Гори, и подвукао [illegible] између две српске земље и да код Срба у Србији и у Црној Гори [illegible] у напредност намера једне и друге државе.

Против тако [illegible] које А. Угарска увек изводила, треба се борити у првом реду на тај начин, што ће се код свакот Србина било он у Србији, Црној Гори или ма где, створити уверење у напредак заједничког рада свију Срба. Зато вас, ја Вас господо народни посланици, молим завршио је реч г. Јовановић, да враћајући се међу своје [illegible] и јуначком духу [illegible], однесете им поздраве испод Ловћена, Ђула, Златибора, Рудника, Цера и Авале других српских планина и кажете им, да они сви до једнога стоје верно уз борбу испод Ловћена, и да ће сложно у одбрану Српства поћи тамо, где интереси Српства захтевају. Уверите их, господо, да српска [illegible] није била веће, него у [illegible], у којима је [illegible] да прогута две лепе српске земље Босну и Херцеговину.

После овога говорили су г. г. Мандрашевић, ректор богословије који је наздравио српској слози и заједничком раду и Јанко Милашевић великог суда, који је наздравио српском Краљу Петру.

Министар финансија г. Душан Вуковић наздравио је свој народ, који са све Словене и у овим приликама показа им на зајединичку рад одбрану словенских интереса' то иње он нарочито у примеру борбу Чеха и Словенаца, и на сваком кораку указују пажњу и симпатије својој словенској браћи Србима у борби против општег непријатеља на српску ствар. Затим је држао врло леп говор председник Народне Скупштине г. Буковић.

По том су између појединих посланика из Србије и Црне Горе измењени патриотски разговори и здравице у којима се Српство наводи, певале се црногорске и српске песме и грмели су уз гусле и свирале јуначке песме министар унутрашњих дела г. Јанко Вујовић, члан великог суда Јанко Милић и поп Илија Кнез, који је држао [illegible] реч, и наздравио братској Русији, за коју мисли, да ј овим приликама неће напустити Српство и оставити га на милост и немилост његовим угњетачима.

Посланик Кадија Караџузовић Србин Мусломанске вере изјавио је свим посланицима, да упру своје погледе на ону страну, где су тужне Босна и Херцеговина, које данас иду у ропство, и кад чују глас неки „овамо, амо“, да знају, да је то „овамо, амо“, тамо где робује српски народ у Босни и Херцеговини.

У свима говорима пало је много лепих и патриотских израза и одушевљених речи. Нарочито се истиче говор г. посланика Дрљевића, који је завршио речима: „Брате, Брат, и Швабе рат“, и говор посланика г. Д-р Радовића, који је спремљујући се са другима истицао жељу, да се што пре пређе у борбу а престане са говорима, и узвикнуо: „До виђења на бојном пољу“.

На завршетку је узео реч г. Д-р Томановић. Поздравио срећни пут посланицима он је завршио са речима: „Влада Црне Горе и даље ће радити у правцу“, која јој наређују традиције, а не се спроведеним захтевима Српства од стране Европе не да задовољи, онда ће, у име Бога, са народом у бојне дане, у правцу, а у спроведених наших захтева поћи у бојно поље.

Сви су га присутници после овога говора громко поздравили са „живио“.

У 12 сахата посланици су се растали и рукујући се узвикивали један другоме „до виђења на бојном пољу“.

Историја једне изнуђене менице

Закулисне операције једне београдске Банке — Утицајан члан Управе — Сопствени члан директора — Хаљине другог члана Управе — Изнуђивање у заплови — Изнуђена меница — Покајан грех — Опозивање менице — Фалсификат на исконтиману листу — Чудан

Београђанима је сигурно још у сећању скорашња афера Николе Премовића, бив. трговца, који је најзад осуђен и на робију. Премовић је извршио много разних превара и проневера. Између осталих била је и крађа извесних акција у вредности око 4000 динара, које је био заложио код Задужне Банке. Премовић је био члан управе „Београдске Банке“ (некадашње „Народне Акционарске Задруге“). За време свога дежурства у банци он се на непознат начин докопао тих акција и заложио их страћанин новац у цеп. У полицији при саслушању Премовић је признао и ово дело. У „Б. Банци“ су се згрозили кад су чули, да је и њих Премовић закачио. Управни одбор се одмах састао, да реши шта да се ради и како да се банка спасе оштете. Било је разних предлога, али су се сви разбијали, јер је штета била очигледна и није се могла никако отклонити. Директор је био у најнезгоднијем положају а и председник управног одбора био је у бризи. Код њега се налазио други кључ од велике касе, од које је један кључ био код дежурног члана те се није могла отворити без његова, председникова присуства. Та га је околност могла учинити и саучесником Премовићевим. Управни одбор је то знао, али се држао резервисано према своме председнику, који је био раније на највишијем положају у војсци. Директор, који је био интиман пријатељ председников још из војске, трудио се на све могуће начине, да отклони и сенку сумње са председника. Али, када се у ствар почело дубље залазити, бивало је све јасније, да највећи део одговорности и материјалне накнаде штете, треба да поднесу директор и председник управног одбора. Поједини чланови управе то су шапутали између себе и у приватним разговорима бацали кривицу на њих, али се још нико није био одважио, да им то у седници отворено каже. То шапутање допрло је до ушију директорових и задавало му све већу бригу. Требало је наћи некога ко би на кога би се сва кривица набацила и који би сву штету поднео. Пред зато што би се на тај начин директор спасао одговорности и моралне и материјалне, а друго што би извукао и председника, чије му је пријатељство још требало. Размишљао је дуго шта да ради, и после дугог размишљања пао је на „идеју“, коју у прво време није никоме поверавао, али која му се доцније све више допадала и чинила све изводљивијом.

Имајући одличних веза са свима друштвеним београдским круговима па и са полицијом, а користећи се својим положајем директора банке, чији се члан управе налази у притвору, он је успео, да се једнога дана састане у апсу са утицајним чланом управе — Премовићем. Састанак је био у четири ока, ма да то није иначе законом допуштено.

Интиман из раније са Премовићем, он се решио, да њега употреби, као помоћника за спасавање неугодне ситуације у коју је био доведен крађом хартија од вредности. Он је рачунао на Премовића, јер овај ништа више није имао да изгуби. С тога се беше решио, да му повери „свој лаж", унапред уверен, да ће Премовић престати. Требало је само да Премовић означи саучесника и ствар би била одмах готова. Свака сумња била би отклоњена, а саучесник, кога је он већ био изабрао, таквог је материјалног стања, да ће лако моћи поднети и материјалну штету.

Сав загрејан овим својим планом, као што рекосмо, директор се нашао у четири ока са Премовићем. Разговор је био дуг и оштар. Сву своју речитост и ауторитет који је и раније имао над Премовићем, чланом управе а који је сад порастао над Премовићем, весником, беше директор уложио, да га наговори и ангажује за своје смерове.

(наставиће се)

САРАЈЕВСКА АНКЕТА

У позиву сарајевску анкету позвати су од православних Срба г. Васо Р. Црногорчевић, Циклон Поповић, д-р Никола Стојановић, Стево Николић и Ђорђе Колбо. Пошто они не по мосу сматрани из српске народне организације, сазнајемо мишљења угледних људи из народа, који нису учествовали у тој анкети и дали су ово мишљење:

I. Земаљска влада, кад заводи режим ове анкете, која, по нашем убеђењу, требала позвати поједине личности, него се требала обратити на законите репрезентације народа, означујући јој само број њихових делегата, а ствар је организација, да оне одаберу своје изасланике.

II. Земаљска влада требала је да извести само ствари обавестити позване у много дужем року, да буде им пројекат на претходно проучавање а нарочито с обзиром на чињеницу, што је [illegible] ма у погледу питања мање важности, на тај начин поступала.

III. Земаљска влада требала је осигурати позваним личностима имунитет, јер је једино тако могуће у овој прилици чути отворену критику и право мишљење народа.

IV. Земаљска влада требала је изаслати много већи број личности из српске и муслиманске организације него сада, јер оне представљају претежну већину народа у Босни и Херцеговини.

С тога смо добили уверење да једино анкета сазвана на наложени начин може бити прави израз народне воље.

СРБИЈА И АУСТРИЈА

На Бечкој берзи пронео се 2[illegible]. о. м. глас да су односи Аустро-Угарске према Србији добили непосредан опасан карактер. Како с бечког меродавног места уверавају, ти су гласови засновани на неоснованим комбинацијама. *У ситуацији у погледу Србије није се ништа изменило.* Односи су као и пре још не престано затегнути, али се, ипак, нису толико заоштрили да би конфликат могао добити акутан карактер. Не треба превиђати, вели бечко саопштење, да поједине вести, које дају повода ратоборним гласовима, потичу посредно из српског престижа, чији су чиновници често дописници иностраних листова или кореспонденција.

Поводом тих гласова доноси и „П. Лојд" ово саопштење из Беча:

С дипломатске стране дознаје наш дописник о затегнутој ситуацији између Аустро-Угарске и Србије ово: У ситуацији, која ни сада као ни пре не искључује изненађење од српске стране, није се последњих дана ништа изменило. *Али је једино поуздано, да Аустро-Угарска не може дуго трпети изазивачко држање Србије.* За то ће аустро-угарској влади бити дужност да *што пре стави на сву ситуацију* и ни мало није немогуће *да она, ако неодређени ратоборни говор Срба не престане, у Београду учини енергичне претставке, па ако је потребно, ескалирамо да предузме и демонстрацију.* Није немогуће да се последњи руски предлог о бугарској накнади Турској схвата, и ако неравно погрешно, као подбадање да Србија остане при захтеву о граничним накнадама од Аустро-Угарске.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Оптужба Фејерварјевог кабинета. *(Вишеопозиције предлог. — Предлог за оптужбу. — Одбијена оптужба.)*

Правни одбор угарског посланичког дома држао је седницу, на којој је расправљано о предлогу да се чланови Фејерварјевог кабинета ставе под оптужбу. Референт Виконтији предложио је да одбор одбаци тај предлог и да се пресуда о повреди закона и устава остави народној савести. Посланик Ђорђе Нађ изјавио је да не прима предлог референтов, па је предложио да одбор у тој ствари узме иницијативу. Одбор је усвојио предлог референтов. Ђорђе Нађ је остао мањи при свом предлогу, па је пријавио о томе посебни вотум. Ради коначног пестирања предлога, одбор је изабрао једног [illegible] представник Кошут а чланови Девидер Нађ и Академије Биковић с упутством да изради кратак и мотивисани предлог за посланички дом, да се одбије предлог о оптужби.

ПАЖЊА НАПРЕДЊАЦИМА

Моле се сви напредњаци из Београда који нису случајно добили позивницу за **Напредњачко Вече**, *које приређује Месни Одбор и клуб „Напредак" у суботу 31. о. м. код* **„Коларца"**, *— да се изволе обратити уредништву „Правде" за позивницу или сматрају ово за позив, јер се могло, а поред најбоље пажње десити да неко не добије позивницу.*

Добровољне прилоге вала слати или редакцији „Правде" или г. Татомиру Петронијевићу, тре. члану фирме „Ристић и Комп."

Месни одбор апелује на све напредњаке из Београда, да ће се одазвати и посетити ово „Вече".

Крвава трагедија

Историја јучерашњег догађаја

Јуче смо једва стигли, да на брзу руку саопштимо својим читаоцима страшну трагедију, која је стала живота два млада бића. То је била последња сцена велике породичне драме, која се протезала већ пуних десет година.

Почетак историје је обичан: брак између младе, и сувише младе, неискусне шипарице и једног лепушкастог „феш" типографа.

Зора је још [illegible] чувене глумице Лине Попов, чија се готово цела фама посветила глуми. Као мало дете, још из раног детињства, она је волела Позорје. Изгледа, да се та њена љубав према Позоришту саме и родила да ју је са чиним млеком посисала. И за шипарица Зора чезнула је за Позориштем. Непрекидно је њену малу душу раздирала чежња за позоришном славом и свима оним почастима, које прате ју добру глумицу.

Та је чежња није уштала ни после њене удаје за Тодора Премовића, слагача. Она није волела Тодора ни се радо за њега удала али је морала поћи за њега јер су је сирота родитељи желели видети удомљену, ала је сирота мати шта је сама у Позоришту, с тога јамчила да ће је после удаје проћи воља за Позориштем. Зора се није много бри обрадовала, али се њеној несрећном осећала.

Добивши лепог сина, она је готово и заборавила на некадање своје снове и цело се посветила својој деци.

То су били срећнији и њени и њеног муж, који ју је необично волео.

То је тако трајало неколико година. Не може се рећи шта је код срећне Зоре изазвало поново њену стару жељу за Позориштем. Вероватно, да су на њену одлуку и оде у глумице утицале и материјалне неприлике. Тоша је мало зарађивао а са тим малим било је тешко изаћи на крај. Оскудица је обично први повод за рђав домаћи живот. Због ње је често долазило до расправе између мужа и жене. Зора је искористила ову прилику у своју корист и за остварење своје давнашње жеље, и почела је наговарати мужа: како би и она требала што да зарађује, н. пр. кад би била ангажована у Позоришту, могла би и сама уносити у кућу око сто динара и на тај би начин обезбедили себи спокојан живот.

Тоша се увек љутио, кад год би му жена износила тај предлог. Он је своју жену много волео, да не би могао остати равнодушан према свему ономе чему је једна глумица изложена. Зар да он мирно гледа, како се цео свет његовој жени удвара... па безобразно опхођење публике према глумицама... пољубљење на позорници... и... не... При самој помисли биће стресо, казао је одбија њене предлоге.

Међутим је у Зорине више сазревала жеља за Позориштем. Свакога је дана она проналазила разлога како да почне са мужем разговор о томе. Али је муж био све одлучнији у одбијању што је она више наваљивала, као су обично набијале сцене свађе, које су им обе постале бивати досадне.

Зора је још тада имела кроз мужа. Код Тоше је бивало обратно. Баш тешка, да не изгуби жену, иј тако силно воли, потенцирао је његову љубав.

Али је и свађама орало бити краја. Зора је једног дана нашла свога мужа отвореним картама.

— Или ћеш ме дозволити да будем глумица или ћемо се растати — гласио њен категорични захтев.

Тоша је познавао добро своју жену. Покушавао је још једном сем, да је одврати од њене намере, од које је он чисто предосећајући катастрофу, тако зазирао; молио је, преклињао, плакао, претио, али му ништа није помогло. Зора је остајала при своме.

И он је попустио. Попустио је предосећајући шта ће наступити.

(Наставиће се)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Изазивање у Бечу

Гослајкова „Србобран" јавља: „Немамо бар ниже у рачун, да ће Срба учинити наше непромишљени испут. На занетих односа између наше монархије и Краљевине Србије, који су настали услед анексије Босне и Херцеговине, наши непријатељ може на наш рачун да обилато искоришћава пару. Почињу натапати да изазове међ српским народом тај осећај да ги монархију на — бруј! Претпостављају се да су Срби, да ће као такви изаћи и дићи се против на нашу монархију и нашег краља, на Мађаре, на Хрвате, како нас Срби хоће да затру, да понатолише и схвата тако и још горе. Мисле тим напујати српски осећај народ, да и он рече коју неважну реч, за коју би доцније одговарао пред нашим законом. Мисле уверити српски народ да се диже против монархије и краља, како би та мржња имала доказ о нашој српској мржњи према краљу и отаџбини."

Дневне вести

О министру војном. — Вест о оставци министра војног произвела је у Скупштини најнепријатнији утисак. [illegible] сам начин испољавања своје незадовољство и пасу га криви од владе. Влада је одмах оценила сву тешкоћу свога положаја, ако би ту ствар оставила овако како је почета, зато је одмах давала свакоме уверења: да ће влада од своје стране све учинити да г. Живковића задржи на своме досадашњем положају.

Видећемо!

Седница. Данас нема седнице у Скупштини, а сутра ће се решавати најпре о кобаљској концесији, па о диспозиционом фонду, па ће најзад доћи ред и на интерпелацију о Тари. На реду су да говоре: г. г. Павле Маринковић, Љуба Продановић и Ст. Рибарац.

У недељу и понедељак такође нема седнице.

Страх Миловановић. Г. Миловановић је у јучерашњој седници тражио пошто-пото да се предлог о накнадном кредиту за диспозициони фонд одмах и пре свега стави на дневни ред и право је од тога питања поверење.

Образлажући тај свој захтев он се није успешно нагласити: како могу из ове интерпелације наступити свакојаке сарпетије, т. ј. може Влада пасти, па г. Миловановић неће да остави непокривене оне поверљиве издатке за које тражи 200.000 дин. Не треба у то загледати!

Живковићева оставка. Бечки и пештански листови опширно се баве о оставци министра војног ђенерала Живковића, и доносе о томе опширне извештаје и не могу да сакрију своју радост што је дошло до тога.

Положај Србије. Како бечка „Н. Сл. Преса" јавља, у бечким дипломатским круговима држи се да ће се о српској ствари одлука донети тек на пролеће. Све зависи од саме Србије. Сва говорничка и слична изазивања то је свршено. Аустро-Угарска ће и даље игнорисати и тек тада приступити делима, ако Србија од речи пређе на дела. У европским државним канцеларијама, нарочито у Петрограду, зна се сасвим тачно да *Аустро Угарска, ако би била принуђена да се према Србији лати оружја, своју победу ни у ком случају не би употребила на повећање својих земаља.* Ако је Србија већима изазове да мора приступити акцији, онда би *Аустро-Угарска пре тога из властитих побуда дала изјаву у том смислу* и држи се као поуздано *да ће се Русија, потпуно верујући томе уздржати од сваког мешања.* Србима је и иначе већ познато *да се на случај рата против Аустро-Угарске ни с које стране не могу надати помоћи.* Али се опет не напушта свака нада да ће се српски политичари у последњем тренутку освестити.

Оратори. У јучерањој скупштинској седници су се одликовала два оратора. Не треба нарочито наглашавати: да су оба из радикалних група, јер

Из окола великога кифу
тешко изаћ' није...

Та два велика листа јесу ова: г. Благоје Илић и г. Станко Петровић. У говору г. Благоја, сем ситница јенмослованих, највише се приметило силно пљување при говору. Није се слушало шта је он говорио, али се силно чуло да је говорио.

Кад су га питали за узрок тој дреци, он је одговорио:

— Па ја морам оволико викати, да би ме г. Глишић чуо, јер нека ме цела Србија чује, шта ми је фајда, ако ме он не чује!

Док се код уважног г. Станка, тог старослуженог робијаше приметило да како по његовој аргументацији, тако и по мирису који свуд око себе простире он спада у надлежност санитетској полицији! Обраћамо надлежнима пажњу на ово.

Поћушнута интерпелација. Као прве и јуче наше фузионашког попуштања имамо да забележимо ово: што су пристали, да се измени дневни ред и да се две друге тачке исгаве пред претрес о овој интерпелацији о Тари. У суботу ће се најпре решавати о концесији за [illegible], јер концесије пре свега! а затим о диспозиционом фонду од 200.000 које тражи г. Миловановић. А и диспозициони фонд је не мање мио обема радикалним групама.

Само да интерпелација о Тари не остане на овај начин на Куково лето?

„Друк". Оно што смо ми предвиђали и што смо у прошлом броју и нагласили — догодило се. Самосталци су почели претити фузионашима да ће, ако би они оборили Глишића, покварити споразум и гурнути у опструкцију, јер они не допуштају никакве друге владе сем оргачке између фузионаша и самосталаца. Фузионаши су се од тога прилично уплашили, и јуче су већ били много попустљивији и миролубивији, а самосталци дрскији и осионији. Чак је и овај г. Глишић показао јуче зуби, на које се већ држало да су му у грло сасути.

Не зна се да ли ће само стаоци успети да фузионише сасвим препадну, те да они прогутају још и овакву пилулу, али нас ни такав обрт од стране фузиониша не би изненадио. Неки чак помињу: да би у том случају г. Мита Трифуновић морао бити искључен из странке „јер квари споразум"! А познато је да већина фузиониша „теже уједињењу радикалне странке и то на моралној основи"!

Читуља. Наш драги пријатељ *Андра Станојевић* учитељ из Лешнице, преминуо је прекјуче овде у Београду, где је дошао ради лечења и сахрањен је јуче по подне уз пратњу личних пријатеља. Покојни Андра је рођени брат г. Љ. Стојановића адвоката из Шапца. Одликовао се увек примерном савесношћу у послу и спадао је у ред најбољих учитеља. Бог да му душу прости, а његову породицу нека утеши.

— Иванко Вељковић трг. из Пирота преминуо је 28. ов. м. у дубокој старости у кругу своје породице у Пироту. Покојник је био ваљан човек и припадао је напредној странци. Бог да га прости.

Турско-аустриска погодба. Протокол о турско-аустриској погодби с турским изменама послат је у Беч на оцену и одобрење.

Смедеревци на забави. „Напредњачко Вече", које београдски напредњаци приређују у суботу 31. о. м. код „Коларца" посетиће велики број напредњака из Смедерева и околине.

Полицијски указ. Краљ је потписао следећи указ којим се постављају:

Г. Милић Боричић, писар III класе среза власотиначког за полицијског писара исте класе среза косаничког;

г. Атанасије Пантовић, пређашњи полицијски писар, за полицијског писара III кл. среза власотиначког; и

г. Александар Ломић, практикант среза таковског, за полицијског писара III кл. среза црногорског.

Оснажена пресуда. Касациони суд оснажио је првостепену пресуду првостепеног суда за варош Београд, по којој су Богдан Ст. Лукић и остали из [illegible] афере осуђени робијом и двојица затвором.

Они су јуче спроведени дотичним казненим заводима на издржање казне.

Обесио се. Јанићије Милуновић, из Жеграње у срезу косаничком окр. топличком обесио се прекјуче у својој кошари.

Чињеним увиђајем и саслушањем утврђено је, да је то Јанићије учинио услед пропалог материјалног стања.

Нетачни гласови. Гласови о томе, како је Раши Милошевићу стављена некаква забрана на имовину по примедбама Главне Контроле, по уверавању са надлежне стране скроз су нетачни, и протурени скроз београдске листове од извесне стране која већ од дужег времена протура сличне гласове.

Молба трговаца. Тринаесторица трговаца из унутрашњости потписали су молбу Народној Скупштини, у којој моле народне посланике, нарочито трговце народне посланике, да им се помогне у овим тешким приликама у којима се налази српска трговина, које су погоршане падом фирме „Стефановић и Ранковић." Та би се помоћ могла учинити зајмом од 200000 дин. из Класне Лутрије, који би трговци покрили својим меницама и интабулацијама на њихова непокретна имања. Молба је прочитана јуче у Скупштини и упућена одбору за молбе и жалбе.

Нађен топ. Јуче су телефонски радници копајући кабл на Зеленом Венцу ископали и један бронзани топ, мали који се на коњу носи. Мисли се, да је ово старина још из доба Турака. Топ ће бити предат војном музеју као старина за чување.

Селе се у Фијуму. Многи хрватски радници који су остали без посла селе се у Фијуму, јер веле да тамо има за њих посла, пошто им овде нема — не да им држава посла.

Убиство на комишању. Позната је ствар да се у нашим имућнијим задругама зими комиша кукуруз и да се ту највише омладина купи. Тако је било и прекјуче у дому Љубисава Стојановића из Крчагова у округу ужичком. На том комишању, посвађају се — кад су кући пошли — Радоје Секулић и Драгојло Симовић она. и Радоје опали три метка на Драгојла од којих овај паде тешко рањен, тако да су га једва однели живог у болницу, где му је лекарска помоћ указана.

По мишљењу лекара Драгојло ће умрети јер су повреде смртоносне, а са Радојем власт је учинила своје.

Командири. Старешине чувара казнених завода, имали су до скора називе „пелесетари", — али, најновијом наредбом министра правде, њихови су називи замењени именом „Командири" а и плате им повишене од 90 на 150 дин. месечно.

Паљевине ограда. Ноћас, кад је овај силан ветар дувао, упаљено је девет ограда у разним улицама и срећом скупа једно на другим, те је ватрогасна чета јурила са једног пожара на други. Нигде није било знатне штете, и сви су пожари угушени.

Наши пожарници заслужују похвалу.

Смрзао се. Никола Јовановић тежак из Цагоња у окр. топличком, враћајући се ноћу између 26 и 27 ов. м. са свадбе своје сестре, смрзао се на путу и сутра дан нађен је мртав.

Читаоцима. Због преобилног материјала данас је морао изостати из броја навис о пуковнику Вајићу и његовим „криминалима", подлистак и Дволиновске компаније.

Повређен ножем. Илија Милосављевић бив. кмет и Вукашин Андрејевић радник, посвађали су се ноћас у кафани „Херцеговина" на Чукарици и у тој свађи, Илија је повредио Вукашина по левој руци доста опасно.

Вукашин је упућен у болницу а Илија отеран у затвор да се с њим по закону поступа.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— Интерпелациони одбор [illegible] уписавница је упорно интерпелацију о [illegible] афери. Интерпелација [illegible] одбијена је. Интерпелација ће се у дому расправљати 4. фебруара. [illegible] министра Курана.

(!!) Бинерт је образовао ново аустриско чиновничко министарство.

ʼ) Немачки Цар и саксонски Краљ разменили су много одликовања [illegible] и официрима.

)(Берлински радници који су остали без посла, приредиће су демонстрацију баш кад је у Берлин стигао енглески Краљ. Оне су начиниле врло тежак утисак.

§§ Мађарска странка независности уложила је предлог о регрутима, то му је тако обећавао у прајем у државном сабору.

(??) Португалски краљ Мануел стићи ће на месец дана у Вајдхофену. Говори се да ће га ту посетити шпански краљ Алфонсо.

[illegible]

Пу Ђуђегија је [illegible] Он се против зуба, [illegible] — и ако [illegible]

Ђуђегија је [illegible] Бр. 1024. 28. јануара т. г. на основу [illegible] је поднео тужбу против [illegible]

Шта да мисли у овој [illegible] И ми се још чудновато [illegible]

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

Мадам Палатин вели о маркизи Монтеспановој: „Она је пре частољубива но нечасна". Примедба је сва тачна. Била је прекомерно поносита. Лујза де ла Валијер љубила је краља кô љубавница, госпођа од Вентон као дворска госпођа, а госпођа од Монтеспан као господарка.

* * *

У години 1666- откривају историчари прве наступе код госпође од Монтеспан, која жуди закраљеном љубављу. И баш у то доба Ла Рени у својим коментарима актова усвајање говоре, ставља њену прву посету код Воазенове.

Маргарита Монвоазенова, кћи Воазенове, вели пред судом: „Чим кад се госпођи Монтеспан десило што ново и бојала се да не ослаби краљевска милост, она је то саопштавала мојој матери, те да се ова обрне за какво средство, и која је мати одмах узимала у помоћ свештенике, који су читали молитву, и давала прашак који је краљ имао узимати".

Воазеновичина кћи признаје да је ај прашак био љубавни прашак, састављен час на овај час на овај начин, према разним рецептима врачарске вештине. Ту су били шпанске муве, прашак од и сушених утица, крв од слепих мишева и одрезаци до мента. Из ога се правило тесто, које је за литургија за време које је метало под путир и свештеници га освештавали. Тамеса метата је у јело Луја IV.

„Моја ми — вели Маргарита Монвазенова — често је госпођи Монтеспановој носила љубавни прашак у Сен Жерм, Версај или Клањи, а праш је делимично метат под пир а делимично није ни благосиљен; она јој га је слала преко госпођице Девеје, једне собарице краљеве љубнице, а ја сама сам га по којипут предавала госпођи Монтспановој у Августинској цркви, или на путу за Сен Кл...

Искази Маргарите Монвоазенове су лажни. Она није учествовала [illegible] убиствима своје матере, и је знала о њима. Ла Ренијеан, да се из њених прича није извесна [illegible] покрет, или бе, ако те ствари нис биле истините, свак мо бити претворен. „Она неодговорне појединости и прве које ипак нису у супротности, да је на памети рога немогуће сматрати као измишљене, у толико ма што није била довољно зрела да их измисли, а још, да логични изасце опшито је измишљено. Појем од тих појама, доказује, она ситира жене личност. Истражни судија веле [illegible], да је [illegible] које је Маргарита Монвоазенова означила као саучесницу госпође Монтеспанове, њена забуна, контрадикција, неодговарање, кад би се видело притерана у тесац, само даље потврђује.

Кад је Маргарита Монвоазенова дала своје исказе, њена је мати већ неколико месеца пре тога била скончала на спалишту. У њеном саслушању од 12. јула 1680 године читамо:

„Зашто није раније јавила о тим злочиначким плановима против краља?

„Није могла о томе ништа јавити а да не баци своју матер у несрећу, није се осећала обавезном на прављење, никога није питала за савет, све је рекла што зна".

„Зар не зна да је на то била обавезана и да је велики злочин прећутати нешто, па ма шта било"?

„Знала је врло добро од какве су важности ствари, које овде наводи, разумела је то још пре но што их је рекла и разуме врло добро и сад кад их је рекла, па чак и да није дозвољено говорити о таквим стварима, ако нису истините или ако се о њима не зна, као што увиђа и то, да у овој ствари нема ничег што не би било важно".

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Појем Богу мојему за — готове новца

У недељу 25. о. м. требао је почети посао јутрење у [illegible] цркви Милан Кљајић, теолог радник, али га [illegible] почети док не [illegible] 12 дин. (Могао је Мила [illegible] пошто је до скора [illegible] парохији.) Ту је он [illegible] Почела је од 6 дин. [illegible] Најзад је Ђуђегија [illegible] 8 дин. — јер је [illegible] — али [illegible] Тада Ђуђегија [illegible] телефон [illegible] Сергију.

[illegible]

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Дорћолска посла

После дугог натезања и одлагања смо сви су представљени „Дорћолска посла." Комад је пун лепих слизода из старо — дорћолског живота, који Чича, као савременик тога доба, одлично познаје. Света је било пуно и баш га у [illegible], јер су типови имали у комаду [illegible] и свакоме од нас познати. Декорације су биле [illegible] Не [illegible] предност самог комада сигурно ће сви [illegible] Чичу сви знамо и [illegible] нас. Ми смо били задовољни [illegible] и са Чичом [illegible] и Чича нема разлога не бити [illegible] задовољан, јер смо му се слатко смејали и пљескали. Г. [illegible] су играли врло добро. И вечерас су у Позоришту „Дорћолска посла."

Ударила га кадља

Мику Ресавтијевића, сталног члана Народног Позоришта ударила је својом [illegible] Желимо Мики што скорије оздрављење.

Сипријена код „Коларца"

Вечерас даје Руцовићева трупа код „Коларца" комад „Разведимо се". Депрадског игра Руцовић, које је то једна од најбољих улога а Сипријену игра г-ђа Илијћ. За ову представу интересује се сав позоришни свет, нарочито с обзиром на [illegible] гостовање г-ђе Таборске у Сипријени.

Руцовић остаје и даље у Београду и даваће своје представе код „Коларца". Ово ће вест обрадовати београдску публику, која је жељна и добре глумачке игре и лепо изведених представа.

ТЕЛЕГРАМИ

Берлин. Краљ Едуард лако је назебао, те је због тога одустао од пројектоване посете маузолеуму у Потсдаму, али је ипак јуче пре подне присуствовао доручку у двору. У току јучерањег дана краљ Едуард учинио је посету драгонском пуку, за тим је ишао у музеј цара Фридриха где су већ били и краљица, цар и царица. Синоћ у 7 сати био је породични ручак код престолонаследника, на коме су били краљ и краљица и цар и царица, а за тим су ишли на гала представу — оперу —, којој су сви владалачких парова присуствовали чланови царских породица, дипломатско тело и великодостојници.

Месни Одбор Напредне Странке за град Београд
и
Београдски Клуб „Напредак"
приређују у суботу 31. Јануара т. г. у 9 часова у вече

НАПРЕДЊАЧКО ВЕЧЕ
У сали код „Коларца"

Приређивачки Одбор учинио је све да и на овом, као и прошлогодишњем, Вечеру, посетиоци нађу пријатне забаве. Свираће штрајх оркестар музике Краљеве Гарде. Улазак у салу и сала биће нарочито осветљени.

Позивају се сви напредњаци да испуне своју партиску дужност и ово Вече посете.

ДОЛАЗАК У ОБИЧНОМ ОДЕЛУ
УЛАЗНИЦА: ДОБРОВОЉНИ ПРИЛОГ

БОНА старија жена се за децу, било у Београду или у унутрашњости. [illegible]

Обратити се [illegible] ул. бр. 8 [illegible] 18 3-3

Ученик [illegible] на [illegible] радњи **Душана Тодоровића** Крал.-Срп. Двор. Лиферанта — Београд.

ВИНО

Српско и француско [illegible]

[illegible] литар Дин. 0·75

[illegible] 0·75

[illegible] 1 боца „Слатина“ [illegible]

Француско 1 боца „Бордо“ [illegible]

Француско 1 боца „Медок“ [illegible]

Француско 1 боца „Ст. Емилион“ [illegible]

Француско 1 боца „Шабли“ [illegible]

Од данас сваки дан **свеже** [illegible] и **заклане ЖИВИНЕ**.

[illegible]

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд—Теразије

[illegible]

Телефон бр. 43. 14 11—

У МОДНИ САЛОН
Софије Шварц
Љубљанска ул. бр. 11
потребне су женске помоћнице [illegible]
34 4 6

МЕЊАЧКА РАДЊА
НОЈКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Купује купоне 2 од сто [illegible]

Купује акције и вредносне [illegible] Србије, [illegible]

Продаје [illegible]

Срећке Класне Лутрије [illegible] Вучење 6. фебруара. Главни добитак 30.000 динара.

43 5—10

Отворио сам три дућана и то на Великој Пијаци, Зеленом Венцу и Палилулској пијаци

За продају говеђег [illegible]

Говеђе месо 1 кило 0·30 дин.
Црна џигерица 1 кило 0·30 дин.
Слезина 1 кило 0·30 дин.
Цела бела џигерица 1 комад 0·40 дин.
4 ноге говеђе 0·60 дин.

Продаја [illegible]
39 6—10

Изашла је из штампе
од
Г. Стој. М. Протића
министра на расположењу
„Тајна Конвенција“
између
Србије и Аустро-Угарске
Цена 0·50 п. д.
Може се добити у књижари
Геце Кона
Београд.
49 2—3

ФАБРИКА БОНБОНА И ШЕЋЕРНИХ ПРОИЗВОДА

Радомира Рашковића

[illegible]

Препоручује своје одличне производе и то:

Слатко од Ораховача, Шљива, Ружа, [illegible]
Бонбона и Чоколаде [illegible]
Ратлука Цариградског [illegible]
Алве Цариградске и Турске, **Шећера** [illegible]
Коњака [illegible] **Рума** „Јамајка“ и обичан.
Сока природног од Малине.
Ликера разних и то: „Шартрез“, [illegible]

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље тачно и на време са врло умереном ценом и бољом услугом. — Продаје на мало и на велико. 41 —4

Телефон 859 Београд — [illegible] ул. бр. 8. **Телефон 859.**

Г. РИСТА Д. МАРЧИЋ
[illegible]

Венчаће се у недељу 1. фебруара у Нишкој Саборној цркви са госпођицом

ЛЕПОСАВОМ Д. ПЕТРОВИЋЕВОМ
кћерком Димитрија Ж. Петровића трговца из Ниша

Сматраћемо за особиту част, ако и ви са вашим поштованом породицом будете учесник ове наше родитељске радости. [illegible] 62 1—1

Хотел „АЛБАНЕЗ“
Српска кујна без конкуренције

Народни јеловник спрема се за [illegible]
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно јефтиној цени.

Оногодишњи „КОМИЊАК“ продајемо као ракију по 30 п. дин.

Пристигла нам је партија

КАРБИДА БОСАНСКОГ

у комадима и гранулирани и то:
У добошима од по 110 кгр. и
„ „ „ „ 50 „

За цене и услове изволите се обратити главном стоваришту БОСАНСКОГ КАРБИДА

Српској Индустријској Банци
Владислава Костовића и Комп.
Телефон 391 60 2-3

ВАЖНО ВАЖНО

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња
Браће Х. Габај код „Круне“
Кнез Михаилова бр. 31

[illegible]

Коначно распродајемо штофове за мушка одела са 40 од сто јефтиније [illegible]

Мустре на захтев шаљемо [illegible]

С поштовањем
37 7—20 БРАЋА ГАБАЈ

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

Пристигло нам је шлеп
УГЉА I. врсте
за ложење пећи и продајемо и то:

Салон угља по . . . . дин. 3·20
Салон коке . . . . дин. 5·75
од 100 кгр. франко [illegible]

Телефон 391 Српска Индустријска Банка
52 3—4 **Владислава Костовића и Комп.**

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА
Д-ра Јована Ђурића
у Београду
ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује стране **сиролине** [illegible]

Цена је једној боци 3·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **1·20** динара, већа **2** динара. 46 4—50

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодно Мануфактурна Трговина
АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.
код *Лубовице*
Васина ул. преко пута Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јефтиније но до сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог *Маја* исте године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско-Галантериску трговину** у згради *дом* [illegible] *на Теразијама* где се сад налази апотека Викторовића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем
38 9—20 **АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.**

У недељу 1. фебруара [illegible] венчаће се у Крагујевачкој Новој цркви наша деца

СТАНА са **Радомиром М. Анђелковићем** [illegible]

РАДОМИР са **СТАНОМ** [illegible]

Нарочитих позивница неће бити. Честитања примаћемо у цркви.

Ићи ће се на позив.

Мара и Коста Савић [illegible] — *Крагујевац*
Катарина и Милан А. Анђелковић [illegible] — *Крагујевац*

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Противу: **шкрофула**, отока жлезда, **малокрвности**, [illegible]

РИБЉИ ЗЕЈТИН
СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol. Jecoris C. Ferro-Jod. 0·5% effervesc.)

[illegible]

Цена једне флаше са упутством износи 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

(Ol. Jecoris aromatica cum Creosotalo 10% effervescens) [illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врло се брзо и тачно [illegible]

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ови препарати могу се добити и то: у Београду у апотекама: Суботића, Овчарића и код „Гутенбрга.“

У унутрашњости у апотекама и т. д.: у Нишу код Рувидића, [illegible] 1657 9—

„Правда“ излази [illegible] — Претплата је за Србију за годину 16 дин. за пола год. 8 дин. за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 26 дин., за пола год. 13 дин. за четврт год. 6 д. — Сва уредништва шаљу се на управу у Добрачиној улици. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радосављевић* Босанска ул. бр. 22.

[illegible] Штампарија Гавр. Давида и Комп. [illegible] ул. бр. 16, Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | СУБОТА 31 ЈАНУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОЦА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 31. | Телефон 821.

Готов с'!...

— Писмо једног родољуба —

Господине Директоре,

Ја нисам политичар по занату и дипломата по професији, те често не могу ни да знам какав значај имају речи, изговорене кроз уста миролубивих представника данашњих држава.

Али ја имам српску крв у жилама и волим ову земљу „где ме је сунце зрацима први пут обасјало и звезде с небесна свода први пут ми затрептале“. Ја, због тога, осећам бол од операције, која се над мојим племеном почела да врши. И кад би било за добро, ја бих, као Срби сви и свуда, поднео тај бол јуначки и без једне речи.

Али Аустрија није човекољубиви хирург, који сече да би од смрти спасао; она сече да би смрт убрзала. Моје ми племе изгледа као савладани и спутани јунак, над којим се витла нож. Свуд унаоколо нека мрка, густа атмосфера, и нигде пријатеља „да пожали на' да би помога'“.

Шта ће наша данашња парламентарност урадити у овој националној невољи, ја не знам, али чујем са свију страна: „спремајмо се!“ Чујем, али не разумем, јер знам, из једне старе историје, да је некад, „кад Пашино беше тврдо наумио, да Србе опет сужњима учини“, Кара-Ђорђе своју војску кренуо к Мишару, издавши заповест да сваки пешак по два пршута, а коњаник по један, из Добриње код села Жабара понесе, а неке војводе, као Мутап, Милош Обреновић и Цинцар-Јанко одоше напред да шанце замећу.

Зар није, још с анексијом, дошло време да се овом народу командује: „готов с'...“ — питам се ја, сад кад чујем да треба да се „спремамо“? Зашто да се спремимо: Шта има да се спрема човек, оборен и пригажен? Зар треба томе човеку нешто више, сем да се напрегне, да скочи и да се ухвати у коштац с нападачем?

Кажем вам, господине директоре, ја нисам ни политичар ни дипломата, али — не знам што радимо. Ми смо увек друкчије радили, а зашто данас овако радимо — не знам и не умем да знам. Наши стари не би писали Титонију, Изволском и Греју, него би, као што сам навео, узели пешаци по два пршута, а коњаник по један, па би ишли да траже „економске“ и „територијалне“ користи од Швабе.

Мушицки би тек данас могао истински да запева:

Славни с Штурца мудри вали
К обрани земље јунаке [illegible]
„О храбри! Чујте! Глухо је доба сад
За вас бдим један; са плачним очима
Под Бандусијом лучом гледам
Лево на Дрину, на Тамиш десно“.

27. I 1909. г.
Ниш

Ст. Др. Н.

„Кривице“ пуковника Влајића

једно објашњење са „Штампом“

Спорећи нам се једне новине [illegible] правом да се у питањима, која се јавно третирају, опредељујемо по нашем схватању и разумевању, „Штампа“ нас је и мимо наше воље натерала да се ангажујемо у једном питању, а на ствари у које иначе не бисмо ни желели ни мислили улазити.

Немајући никаквих позитивних доказа о томе, да је пуковник Дамјан Влајић био неисправан као начелник интендантског одељења министарства војног, а сматрајући га као човека који према „Правди“ ничим није заслужио, да она од своје стране учини нешто што би ишло у његову корист, „Правда“ је прећутала бујне пропаганде свега онога што се на Влајића писало и говорило, рачунајући да му је — ако је заиста крив — доста и то што га је „Штампа“ спопала а ако није крив да је он сам у првом реду позван да се брани.

Али, када је кампања против Влајића била у највећем јеку и када је услед његова разрешавања од дужности изгледало као да је и његов претпостављени (министар војни) стекао уверење да је Влајић крив, „Правди“ се обратио један њен пријатељ, (пензионисани виши официр) са молбом да у њој напише један чланак, у коме се Влајић узима у заштиту од напада у штампи. „Правда“ као што рекосмо, није била ни за ни против оптуженог, али је мислила да је поштено да уступи своје ступце чланку у коме се без увреде ма чије доказује Влајићева исправност. Истина, директору „Правде“ није било разумљиво што се Влајић сам не брани, али кад га је дотични официр уверио да се Влајићу недозвољава писање и испуњава, онда је он сматрао за дужност да своје ступце уступи човеку који на своју одговорност хоће да брани част једног пријатеља, коме министар не да да се брани.

Тако је изашао у „Правди“ чланак једног пензионисаног вишег официра, у коме се доказује неумесност свега онога што се против Влајића износи и због чега се оптужује. Они који су Влајића нападали — свакако у уверењу да је заиста крив, јер би иначе били непоштени људи — место да су обратили пажњу на оно, што је у томе писму наведено у корист Влајићеву, па то критиковали и обарали, окомили су се на „Правду“ што се ангажовала за Влајића, као да је главно ко га брани, а не какво га и чиме брани.

Да је остало само на овој неумесној и несобзиљној замерци ми би преко ње прешли с равнодушношћу али два господина блиска „Штампи“, нису се задржали само на овој и оваквој замерци, него су отишли и даље, тврдећи пред сведоцима да је Влајић крив за све оно што се оптужује, да је о његовој кривици уверен и директор „Правде“, али да је узео од Влајића хиљаду динара и да је онај пензионисани виши официр, који је Влајића узео у одбрану, измишљена личност иза које се крије сам директор „Правде“.

На ову инсинуацију од стране људи којима он никада никаква повода није дао, директор „Правде“ је одговорио поручујући да би један сумњичењу само онда био истина, да су та господа покушала да преко „Правде“ победу створе, и у њој у одбрану Влајића, речено им да он је директор „Правде“ одбио, не хотећи им примати никакве налоге. Ако та господа знају кривицу и имају доказ о томе да је све оно истинито што се о Влајићу пише и говори, нека то изнесу и пошаљу „Правди“ за њих им „Правда“ то не штампа онда ће имати прилике да оглашава у њену непристрасност имајући разлога веровати да је Влајић заиста платио „Правду“ да га вредно брани.

Али се господа оном позиву нису одазвала. Она су остала и даље тврдећи да је Влајић крив, али доказе о томе нису изнели нити су хтели оно своје мишљење преко јавности отворено да заступају. Цео спор, једном од те господе, а главни официр, да би потврдили своје тврђење да је Влајић неисправан, истрчао је овог да је Влајић у своје време поднео своме министру реферат, у коме је предлагао да се стара топовска фабрика која се налази у нашем граду прода као старо гвожђе а као купца за то потурио је свога шурака, Милана Марковића бив. војно-судског мајора.

Овакво држање поменуте господе, у вези са „Штампиним“ испадима против „Правде“ наводило је код директора „Правде“ вољу да уђе детаљно у целу ову аферу и да види је ли истина све оно што се о Влајићу прича и наводи, или је у праву онај пензионисани виши официр, који је преко „Правде“ бранио Влајића као исправна човека.

И сад да видите колико је тачно ово што се против Влајића износило.

А.

Историја једне изнуђене менице

Закулисне операције једне београдске Банке — Уклањање члана Управе — Сатански план директора — Хапшење другог члана Управе — Изнуђивање у хапсани — Изнуђена меница — Нотаријални акт — Операција почиње — Фалсификат на нотарском акту — Чудан суд — Шта вели апелација — Последња нада — Исповест једног генерала.

(наставак)

План директоров био је заиста пригодан. Тешко је и веровати да [illegible] лица чиновничких положаја — тако високог образовања, могу за тако рђаво сатканим [illegible] чинити и такве ствари. Као што рекосмо раније, директор је већ имао у њему саучесника, кога је само још Премовић требао да означи.

После дужег увода у разговору са Премовићем, директор је почео навраћати разговор на ствар због које је и дошао.

Премовићу је годила посета директорова. Од како је у хапсу стекао је горко искуство о томе како је све пролазно: и другарство, и поштовање и пријатељство. Он је знао, да на то није имао права да рачуна од када је у хапси, али, то да је приметио сажаљење код толиких својих пријатеља. Ова директорова посета пала му је као мелем на рану, с тога је са великим усхићењем примао све речи директорове.

— Ви нисте саучесника у злоупотребама акцијама, које сте узели из Банке — запитао је директор Премовића.

— Немам — одговорио је суво Премовић.

— Би пристали, да га добијете? — наставља директор.

— Нема како то мислите? — чудећи се одговорио је Премовић.

— Ево овако:

И ту је директор нашироко и надугачко почео објашњавати Премовићу, како би и по њега корисно било и како би обезбедио све своје прилике, ако би на саслушавању, да је имао саучесника тој проневери. Тим признањем он би постигао двоје:

1.) Банка би одустала од тужбе, јер би тај саучесник одмах положио проневерену суму те не би био материјално одговоран, а

2.) спасао би себе и кривичне одговорности јер би се тужба повукла.

Предлог је био опасан, али и примамљив.

Премовић се замисли. И после дугог размишљања одсечно одговори: да он неће да греши душу и невина човека терети.

Узалуд је директор наваљивао. Премовић није никако пристајао.

Али, директор није губио наду. Поче попуштати.

— Добро, — почео је убеђивати Премовића — ако нећете, да означите саучесника, онда изјавите просто на саслушању, да је тај и тај члан управе знао, за тај ваш акт. Та изјава неће нашкодити хапшеном а вас ће спасти сваке одговорности. После, кад чујете име човека, ја сам уверен, да се нећете много двоумити...

Премовић се колебао, само га је интересовало, ко је тај члан управе.

Директор није губио стрпљење. Сву своју речитост употребио је, да сиротог апсеника убеди. Он се сиромах колебао.

Директор му је тада обећавао и друге услуге код полиције, која је дело иследила, па му чак предвиђао и потпуно ослобођење.

Двоумио се и за [illegible] знати.

Ко је тај члан?... нагло прекиде Премовић директора, који беше занесено говорећи.

— Давид Барух — добаци директор.

Премовић није имао никаквих обавеза према Баруху. Избор личности дакле, био је погодан. Али се он још колебаше.

Ову колебљивост одмах је запазио директор. С тога и опет наваљи на бедног Премовића.

— Па добро! Само, обећавате ли ви мени, да ће тај Барух сопствене паре дигнути тужбу против мене? — запита Премовић, који сад није ни пошто више мислио на свој спас и већ почео себе замишљати слободним.

— Не у име своје, већ у име целог управног одбора, у чију реч не можете разлога сумњати... тврдио је убедљивим гласом директор.

(наставиће се)

СТРАНА ПОЛИТИКА

Говор виртембершког министра. *(Савезни одбор за спољне послове. — Окомак политике државног канцелара. — Немачка и Аустро Угарска. — Миролубивост Немачке).*

У другој виртембершкој комори држао је виртембершки министар председник д-р Вајцекер говор, у коме је с радошћу поздравио реактивирање савезног одбора за иностране послове и поменуо његову историјску седницу у прошлом новембру, у којој је државни канцелар кнез Билов дао опширне [illegible]. Сви министри, рекао је министар председник, могли су изјавити државном канцелару своје потпуно поверење у његову спољашњу политику. Сви смо ми, рекао је министар председник даље, с радошћу поздравили држање Немачке према свом аустро-угарском пријатељу. Сва је прилика да ће се реактивисани одбор за спољне послове састајати у редовним периодима, из чега ће иностранство увидети, да је како спољна тако и унутрашња политика Немачке потпуно миролубива.

Крвава трагедија

[illegible]

(наставак)

И тако се Зори испунише њене жеље, њени снови. Још при првом ступању на позорницу допала се и публици и управи и брзо је напредовала. Управа је полагала наде за будућност на младу почетницу Зору и просто је [illegible] увогама. Али се успех Зорин није ограничио само на бини. Својом примамљивом спољашношћу она је стекла велики број обожавалаца и међу колегама и у публици, тако, да ни у гардероби, ни иза кулиса ни на улици није била без некога, који јој се удварао. Младој Зори то је импоновало. Ко зна да у својим сновима на позорници није и обожаваоце замишљала. С тога се није много освртала на то што је жена, већ је и сама својим поступцима давала права свету да их на најразноврсније начине тумачи. И до ње су ти гласови допирали, али се она није на њих освртала.

У прво време Тоша је непрестано допраћао и отпраћао жену у позориште. Често је за све време представе седео на позорници. Тада је имао много пута прилике, да примети многе ситнице, које су му изазивале сумњу према жени. Био је страховито љубоморан. Ту своју љубомору није крио, већ ју је отворено жени исказивао молећи је и претећи јој у исто време да пази на свој и његову част и понашање. Али, Зора није обично уличала те примедбе, јер је већ била огуглала на њих. Што је код Тоше више расла љубомора то је Зора бива равнодушнија према њему и безобзирнија. Та њена равнодушност све га је више дражила, тако, да јој је почео отворено претити убиством. Зора се у прво време томе смејала, али, се доцније почела бринути, јер је Тоша почео бива остваривати своје претње.

Тоша је просто беснео од љубоморе, кад му се жена љубила на позорници са глумцима. Изгледало му је, да се то нарочито удешава, да се његовој жени дају улоге, у којима се много љуби. После сваке такве представе развила би се код њих љута свађа. Зора је објашњавала, да је то љубљење предвиђено у улози и да се она осећа сасвим равнодушна према свима колегама у тренутку кад се са њима љуби. Али то Тоши није никако ишло у главу, и доказивао је како она сама претерује, јер јој то годи. Те су се свађе у последње време завршавале тучама.

Тошину су љубомору распаљивали неки злокобни глумци шаљући му анонимна писма у којима су му као „пријатељи", скретали пажњу да боље чува своју жену. Једно такво анонимно писмо нађено је после његове смрти међу његовим хартијама. Слова су цртана црним мастилом. Писмо је датирано 21-I-909 год. и гласи:

„Тошо,

Ако хоћеш, да видиш како ти се жена забавља са (ту пише име и презиме) а ти дођи доњече између часова тј. 21. ов. м., гвоздена врата код управника биће отворена — јер... Н... Н... не игра, већ само због ње долази, те је већ свима пало у очи. А то је увек тако кад год она сама игра."

Како су страшна дејства имала ова анонимна писма дено се види из забележака, које је на поменутом анонимном писму Тоша писао.

Ево тих забележака:

„Ово је друго писмо што сам добио од некога из позоришта „Европе" као и прво.

Прво писмо, које је Зора са осталим дневником у фуруну бацила, [illegible] је две злобности.

Тоша Премовић"

* * *

„Сачувај, боже, оваквих напасти и судбине свакога.

Тоша"

* * *

„Сама ми је говорила, да воли да се љуби а на против не склања уста по три минута. Прелази преко целе позорнице са устима на устима.

Видим мога бога. — Ја не могу имати такву жену — а мало ми је говорила лепо док није ступила. Лагала ме.

После опасних улога, које се само могу у позоришту дати као „Мизета" у „Чергашици", Каћа у „Карловој Тетки" а нарочито Мица у „Аликсвиље".

Ко осуђује тај нека да своју жену у позориште.

Тоша"

* * *

„Зора ми је причала, да јој један професор универзитета нуди 10000 динара, чим прими мираз од 40000 динара, који ће добити одмах после венчања. Одмах јој је нудио 400 динара.

(Свршиће се)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Драгојловићево хапшење

На телеграфски захтев загребачког државног тужиоца бечка је полиција ухапсила студента [illegible] Жарка Драгојловића који има 23 године, јер се на њ сумња да је „[illegible]" [illegible] више бечких листова, у Бечу узео је под кирију стан где је становао осам дана и његове [illegible] газдарица није могла на њему опазити ништа сумњиво, али је дању бивао сам у стану. Колико се могло опазити, он је редовно пре подне излазио из стана па се пред вече враћао. Међу његовим стварима није се нашло ништа сумњиво. Није примао никакве посете, а није добијао ни писма. На дан [illegible] оставио је стан око подне, па се није вратио ни ноћу ни сутра дан. Тек у понедељак у вече вратио се, те се могло лепо да је нешто урадио. Рекао да ће се [illegible] јер иде [illegible] страну. Сутра дан је [illegible] и с [illegible] напустио стан. Ето тако бечки листови веле.

Дневне вести

Опет преговори! У Србији већ више [illegible] важно шта има каквог реда! Главна је ствар за државни и политички живот Србије: преговори између двеју радикалних група! Они и данас преговарају и траже начин да се спасе г. Коста Главинић, који по својој спреми и особинама таман толико зна да због његовог опстанка на управи један [illegible] један дан без ракије.

Опет се ништа не ради, опет се преговори воде међу фузионашима и самосталцима; опет се тражи „основа" за развијање чистог парламентаризма.

Страшно је искуство напало на ову јадну земљу!

Парастос добротвору. Данас у 11 часова био је одржан парастос пк. Велимиру Тодоровићу, великом добротвору, који је овоме народу оставио 2,000,000 дин. од којих су вајдори овог народа већ оглодали 1,000,000 динара.

Љуба Негоје, ала лепо је!

Пала у очи да је овај парастос приређен у Васиљевској цркви. Међутим, велики добротвор је био толико заслужио да му се одржи парастос на гробу његова славна оца блаженопочившег Кира Мученика.

Али можда се није ни хтело да парастос буде у Саборној цркви баш због тога што је тамо [illegible] за Михаила!

Вандализам на Универзитету. [illegible] је клуб београдске напредњачке омладине послао својим партијским пријатељима члановима клуба студената напредњака, позивнице за вечеринку „Напредњачко Вече". Те су позивнице донете у Универзитетску зграду, али, нису предате адресантима, већ су уништене од стране студената политичких противника. Ово је збиља жалосна појава, која се можда још само у нашем Универзитету може видети.

Што се онда чудимо што сеоски ђака цепа писма својих противника кад се то ето дешава на самом Универзитету.

Србија и Аустрија. Јављамо по овлашћењу с бечког Балплаца „Н. Сл. Преса" доноси ово саопштење: Сви данас (29. јануара) пронети гласови о скором дипломатском кораку Аустро-Угарске у погледу Србије, потпуно су неистинити. Аустро-угарска влада и даље мирно посматра непрестано врење у Србији. Наравно, ако у Србији не наступи обично кретање од ратоборне политике, мора доћи тренутак, у ком се те прилике у нашем непосредном суседству не могу дуже трпети, те ће Аустро-Угарска проучити питање да ли да се предузме такав корак, који се тешко може избећи ако потраје садашње стање.

Порезнички указ. Готов је порезнички указ, на коме се неколико дана радило. Он ће за дан два бити потписан и публикован.

VIII партија. Синоћ је допутовала VIII партија резервиста, на 20 дневну вежбу, коју ће издржати по својим пешадијским пуковима.

Бојкот. У Турској никако да престане бојкотовање аустријске и угарске робе. Тим поводом аустрофилски немачки цариградски трговачки лист вели, да продужење бојкота и прилике које га прате могу изазвати разне заплете и с апсолутном поузданошћу довести до реакционарних покушаја.

Турска и Бугарска. По подацима које је турски министар трговине дао „Јени Газети", Турска и даље тражи од Бугарске накнаду од 150 милиона динара. Капитализање 74 рате руске ратне [illegible] 5 и по [illegible] дије, према интересу већине руских зајмова, 0,252,912 лира и потпуно би се покрило са 150 милиона бугарске накнаде. Министар трговине се нада да ће Русија водити рачуна о истинским интересима Турске и да ће усвајањем турског противпредлога дати материјалних доказа о свом пријатељству.

По закону или по ћефу. Пок. Тоша Премовић, који је онамад убио своју жену Зору, оставио је за собом неколико писама. Кварт савамалски, где се та писма налазе, никоме неће да покаже садржину тих писама. Да се не говори у вароши, да се у тим писмима налазе имена највиђенијих фузионаша, који су користећи се утицајем својим на садашњу управу, допринели овако страшном свршетку два млада живота, ми би били начисто, да кварт овако поступа са тим писмима, што је то по закону. Али, овако ми сумњамо у кварт и протестујемо: што се законске одредбе злоупотребљавају за рачун партиских људи. Овакве ствари не би требале да се дешавају под управом г. Алимпића, који, у осталом са пуно разлога, рефлектује на име модерног префекта.

Са једне седнице. Јуче после подне имао је седницу управни одбор удружења пореских чиновника, на којој је одлучено, да се одмах покрене лист „Пореска Служба" и да се одштампа потребан број чланских и уписних књижица. И тако ће мо за неколико дана имати још један стручни лист.

Егзекутивна наплата. Г. министар финансија наредио је пореским одељењима да најживље наплаћују дуговани порез и да врше продаје покретности.

То је на закону основано. Али, нека г. министар нареди да се и жалбе грађана расправе, па ће онда његова наредба имати смисла, јер овако не иде: дај порез, а кад стигнем, расправићу.

Русија и Бугарска. У обавештеним софиским круговима говори се, да бугарска влада покрај осталих саопштења из Петрограда очекује и саопштење, да се одреди рок кад ће се признати независност Бугарске и нова титула њезина владаоца. Влада ће после тога од собрања тражити овлашћење да закључи зајам, који јој је понудила Русија, те је вероватно да ће се сазив собрања због тога продужити.

Почасни чланови. Српско Новинарско Удружење јуче на своме годишњем скупу, уважавајући рад у корист српске ствари г. г. Веселицког, дописника руских новина у Лондону, Маклакова, члана Руске Думе, Кијева, талијанског посланика, Грофа Бобринског, члана Руске Думе, Табурина уредника „Вечера", Клофача, чешког посланика, Коларчека, чешког публицисту, Бар

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превод с француског

(180)

XXXV

Отац и син

Маркиз се упита за тренутак да Гиталенс није полудео.

— То вас чуди? продужи управник Бастиље. И ја се сам чудим. Али тај је човек држао мој живот у својој руци и ја сам га морао пустити.

— Умирите се, драги мој Гиталенсе. Објасните ми све потанко. Ако је тај младић заиста онај за кога га ја држим, зло није можда тако велико као што вама изгледа.

— Нека би вас Бог чуо! рече Гиталенс.

И он поче причу о трагикомедији која се десила у Бастиљи и којој су присуствовали наши читаоци.

— Шта велите ви на то? додаде он завршавајући.

— Велим да је то изврсно и да је потребно да по сваку цену придобијемо тога младића. То ја узимам на себе.

— Ви га дакле познајете?

— Не, али познајем некога ко њега познаје. Идите, драги Гиталенсе, и будите без бриге. Ја ћу известити војводу од Гиза ако буде какве опасности... али опасности неће бити: данас или сутра млади Пардајан биће у мојој власти...

— Ваше поуздање ме теши, рече Гиталенс; покушаћу да се повратим. Ако вам тај обешењак падне шака, доведите га к мени. Још има ћелија у Бастиљи...

— Будите без бриге, сутра ћу вам га довести везаних руку и ногу, сем ако се не могне учинити с њим што боље.

Гиталенс изиђе из куће и пажљиво се попе у своју носиљку.

У истом том тренутку стари Пардајан отрча у своју собу, обуче брзо своје одело, нареди Дамију да обуче своје и рече му.

— Добићеш сто талира ако не кажеш ни речи о свему што се међу нама догодило, или ударићу нож у груди, ако ми кад и ма коме кажеш једну реч. Бирај.

— Примам сто талира! рече Дамије срећан што је тако јевтино прошао.

И без устезања метну талире на место.

— Сад, рече Пардајан, иди јави г. двороуправитељу да сам се пробудио, као што ти [illegible] у ходнику о томе што је отворио врата да ли да [illegible] свакако, као и се му рекао... Иди, глупаче! Зар ме разумеш?

— Разумем, разуме! Господине Жан је од вас [illegible] да сам ја... Идем да га известим.

Пардајан сиђе у ложницу, опаса мач, [illegible] као да хоће да [illegible].

Оно што је чуо малим степеницама потпуно је открило његове намере. Наши знају да је Пардајан чуо највећи део разговора који се водио између маршала и управника Бастиље.

Он беше заборавио [illegible] целу ствар до сад.

Сад га се није [illegible] маршал у дворцу Монморансијевом или не. Опасност која би [illegible] његов сав [illegible] сина и он поче размишљати о средствима и начинима да што пре своме младоме [illegible].

Та случајност учинила је ништа из сва опрезност маршалова да витез не дозна да су у дворцу затворене Јованка од Пијена и њена ћи.

Да ли би он покушао да ослободи Јованку да је знао да је она у дворцу Мому?

Како немамо намеру да наше јунаке приказујемо лепшима но што су, морамо рећи да у то сумњамо.

Шта је био тај стари Пардајан? Обичан авантуриста.

Моралног васпитања он апсолутно није имао. Што је имао са знања о добру и злу то је сасвим природна ствар, јер то сваки човек има.

Али једно је што се мора признати: стари Пардајан је из свег срца волео свога сина.

Његов страх и бол, у тренутку кад је дознао да му син може отићи у Бастиљу, добио је израза у страшним клетвама и псовкама које је он тихо гунђао.

Закључак је из свега извео овакав.

— Одмах ћу изаћи из дворца и отићи ћу у гостионицу „Чаробницу." Ако ко покуша да ме спречи у томе убићу га!

Он прихвати мач и шешир и таман кад Дамвил уђе у собу.

— Дакле, рече маршал, јесте ли добро спавали? Јесте ли спремни да вечерас пођемо на посао?

— Видим, монсењеру, да сте добро обавештени. Ви имате слуге који умеју да виде све и да саопште све.

— Није баш на тако, рече Дамвил подсмевајући мало. Хтео сам да дођем к вама малочас, но како су ми казали да спавате нисам хтео да вам прекидам сан и наредио сам да ме известе чим се будете пробудили...

— Будите без бриге, монсењеру, сад сам кадар да прободем три нове узастопце, ако је то потребно.

— То вам не тражим; до поноћи све ће бити свршено.

— И тада ћу бити слободан, монсењеру?

(Наставиће се)

буцеска, проф. универзитета у Јашу и Драг. Живић уредник „Парламентара" — изабрано на је све за почасне чланове Удружења.

Наредба за саобраћај. На захтев министра грађевина, министар унутрашњих дела издао је наредбу свима полицијским властима у земљи, да одмах све путеве доведу у исправно стање, пошто то до сада услед силног снега није учињено.

Сахрањен без попа. Тодор Премовић типограф који је убио своју жену Зорку, сахрањен је синоћ без свештеника, пошто фамилија није хтела да плати „благослов" 60. дин.

Опет лажи. У Бечу и Пешти не могу да живе, ако што не слажу о Србији. Поред последњих прича целокупне бечко-пештанске штампе, уперених Србији, бечка „Југословенска Кореспонденција" опет је донела једну лаж, тобож из Београда. У тој новој лажи вели се, како је наше министарство војно наручило поруџбину пушака и муниције, као и експлозива за израду ручних бомби, а све то да се наоружају комите. У Бечу знају чак и то, да је начелник министарства спољних послова Спалајковић предао „македонском комитету" већу суму новаца!

Сарајевска анкета. Мостарски „Мусават" доноси саопштење, по коме се и муслиманска народна организација солидарише с познатом изјавом православних Срба у погледу сарајевске анкете. Од познатих православних Срба одбили су позив и Перо Шантић из Мостара, Радо Стефановић из Крупе и Јово Јеремић из Фоче. Према томе су од православних Срба у анкети остали д-р Лаза Димитријевић, поп Милош Бабић и Лазар Милић подначелник из Бањалуке.

Дуван од 0.50. Ми смо толико пута писали против тога, да се дуван у кутијама од 0.50 дин. пакује тако, да никад у кутији нема означене тежине дувана од 0.20 грама. Тако су јуче нађене три кутије, измерен дуван и у свакој нађено по 17 грама дувана.

Зашто управа монопола не контролише кога треба, да се ово више не дешава?

Запаљен димњак. Синоћ око 6 и по часова запалио се димњак на кући Јована Петровића абаџије у балканској улици бр. 36. Ватрогасци су одмах стигли на лице места и пожар угушили.

Претрес „веленадајинцима". По вестима из Загреба, претрес „веленадајинцима" почеће по свој прилици 16. фебруара.

Кошава! Кошава, што већ трећи дан дува као бесна, натерала је београђане да о њој говоре као о каквој политичкој афери или породичном скандалу. Али је у истини то јако ретка да већ постаје несносна. Спречава је по готово сваку циркулацију по вароши, а ноћу не може човек да заспи од њеног фијукања. Синоћ је правила сметње по улицама као да је Београд постао Дервен.

Данас је трећи дан њеног дувања. Народ вели ако не стане после трећег дана дуваће 7 дана, а ако и то пребоди дуваће 14, па ако и тад не стане дуваће 21 дан.

Лепа парада!

Новинарско Удружење. Јуче је био годишњи скуп Новинарског Удружења, који је трајао цело после подне. Примљени су извештаји управног и надзорног одбора. Капитал Удружења износи дин. 21.000. Изабрана је нова управа, која ће се сама конституисати.

Смрзао се. Јанко Петровић, тежак из Лознице у срезу космајском нађен је прекјуче на путу између свога села и Сибнице смрзнут у снегу. Истрагом је утврђено да се смрзо и од тога умро.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

У Цариграду је јуче објављена реконструкција турског кабинета: за министра војног постављен је Назим паша, командант једренског корпуса, а досадашњи министар војни Гази паша постављен је место Мухтар паше за главног команданта [illegible], за министра просвете Зија паша досадашњи шеф [illegible], а досадашњи директор [illegible] Хусни паша постављен за министра марине.

У Италији се [illegible] кабинета, јер након [illegible] реконструкцију кабинета на челу [illegible] министар спољних послова Титони.

Од 25. марта до 9. априла т. г. држаће се у Каиру под председништвом кедива Абас Хилми паше међународни археолошки конгрес.

У Москви је полиција забранила нову брошуру графа Лава Толстоја, која је у Москви изашла под насловом „Где је излаз?" Толстој је ту описао непосредно савремено стање и све јаче растуће револуције у Русији, па је дошао до закључка да такво стање ствари мора довести до [illegible] катастрофе.

[illegible] краљ Фридрих Август тако је [illegible] свога дворца у Дрездену, да [illegible] да му је [illegible] ручни [illegible]. Али нема [illegible] за какву опасност.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Опет мемоаристи

Ми смо већ једном приликом говорили о нашим мемоаристима и њиховим мемоарима. Шта велите кад њих нађе! Тако у „Вечерњим Новостима" неки Ђ. Б. а под насловом „Аустрија не смеде пропасти" прича о пруско-аустријском рату године 1866. тобож као неки очевидац, па између осталог вели: „како му је неки мајор Рижа, у мађарској легији, говорио, да је Пруска нудила пок. кнеза Михаила да пређе војском у Банат и Срем, но да кнез Михаило по савету Илије Гарашанина, није се том позиву одазвао, и да је главни кривац у томе поред Гарашанина био ово „поето" *Радосављевић**, аустријски консул у Београду, који је тако рећи, спавао пред кнез Михаиловим прагом, не пуштајући га ни стопе без себе, само да би осујетио састанак кнежев с којим другим саветодавцем, који не би делио његово и Илије Гарашанина мишљење."

Међутим зна се, да консул Радосављевић, није никад био консул аустријски за све време владе кнеза Михаила и министра Гарашанина, јер је Радосављевић био консул за време Карађорђевића, и да је још 1858. био кренут из Београда. Њему неки славни [illegible] се вере може поклонити за остало што прича овај мемоарист. Он је сиромах ступио нешто о консулу Радосављевићу. (Тешко, али није да није разумео или упамтио мисли да је пруско-аустријски рат био Бог зна кад, те о њему не зна. Осталом, овај мемоарист, мора да је какав Србин из пр., кад вели да је и он био у аустријској војсци тада, а чија причања, нарочито она Милетићеве бигре, [illegible] су нешто и вртела кнез Михаила и Илију Гарашанина партију. За њих двоје није обичавно би они васпоставили Душаново царство, јер ето, вели мемоарист, да би Аустрија још онда пропала. Сиромах, по њима кнез Михаило изгледа да је био нека шија, који није смео да се одлучи од аустријских консула, да је само по савету њиховом земљом управљао.

---

* Курзив је наш

ИЗ НАРОДА

Одговор на вести

Поштовани г. уредниче!

У вашем цењеном листу од 24. тек. месеца бр. 22. у рубрици дневне вести, изашла је једна вест без потписа, са насловом „Прва Грађана" у којој се вели да су се Будимир Ђић, Милосав Петровић, Алекса Лесајевић и Радојко Вуковић, [illegible] да се и [illegible] народну скупштину — па се [illegible]

[illegible]

Стога вас молимо да овај наш одговор [illegible] вести у вашем цењеном листу, а [illegible] у ваше [illegible].

Јануара 1909. год.

Краљево,

Будимир [illegible]
Милосав Петровић
Алекса [illegible]јевић
Радојко [illegible]ић

ДВЕ ПОПОВСКЕ КОНИЈЕ

[illegible]

(наставак)

— То би добро , али, како? — прихватих ја.

— Ево, како! Отиди ти напоље па напуни у ходнику неку ларму. Газда ће скочити да види шта је. И келнер ће сигурно то исто учинити. Ја ћу, међутим, зграбити целу фијоку и побећи на споредна врата — предложих ја.

Бугарину се допаде предлог. Полако се извуче у ходник. Ја сам узбуђен чекао како ће се ствар развити, и већ сам прорачунавао како ћу скочити, извући фијоку и побећи на врата. Полако устанем и отшетам до врата да их нечујно отворим. Таман сам се враћао своме столу, у ходнику се зачу паклена ларма. Нешто је пуцало веома слично шамарима. Газда скочи а келнер пође у ходник. Ларма је била све већа. Кафеџија потрча ка ходнику оставивши фијоку отворену. Чим је ухватио за кваку од врата Бугарин нада да бега. Газда потрча за њиме. За то време ја сам притрчао столу, извукао фијоку и у три корака био на улици.

На заказаном месту дочекао ме је Бугарин, који је горео од нестрпљења и бриге, да ли сам успео да се дочепам фијоке. Чим ме је угледао, притрча ми. Ја му показах пун џеп банака, јер сам фијоку уз пут бацио. Пребројасмо „пазар" и нађемо 2700 лева. Бугарин је све плућкао и непрестано хвалио српске кокаре. Читав месец дана смо се тромацкали и крили, али мене после ухапсе као сумњивог. Сумњичили су ме за крађу тих 2700 лева, а ја сам све одрицао. Али ни они нису лако пуштали. Пре но што ће ме пустити употребили су последња средства.

„Ћопа" се променила. [illegible] и само сећање на та „средства".

[illegible]

Али, у Бугарској.. не... не... не би отишао више у Бугарску, па да знам, да ћу опет направити тако добар посао. Чим сам уведен чиновник ме погледа оштро и запита:

— Не признајеш ли?

— Немам шта да признам кад...

Он ми не даде да довршим. Зграби столицу и док сам ја трепно, наби ми је на главу. Ја се сљосках, тада ме зграбише два жандарма и одведоше у неку мрачну собу.

На зиду је прикуцан на ексер висио један гвоздени обруч ширине човечије главе. Прислонише ме уз зид, раскопчаше обруч и утурише ми главу. Обруч ми је окружио главу преко чела.

Пре но што почеше „операцију" затражише од мене да признам све шта сам починио по Софији. Станем лагати. Одрицао сам све и клео се. Та вер сам смео сад признати кад сам дошао до толиких пара. Да боме, да ми нису веровали. Почеше да полако, неким справама стежу обруч. Испочетка није много болело, али, што су више стезали ја сам осећао како ми жиле по глави трну а на очи ударају светлости. Већ сам се био почео решавати на признање, али ми паде на памет обичај бугарских кокара. Они су немилосрдни према издајицама. Често су издајнике просто убијали. Са њиом, као са странцем, то би сигурно учинили. Имао сам, дакле, да бирам: или, да признам и издам друга па да изгубим и новац и слободу а изложим опасности и свој живот због освете, или да не признам и сачувам новац и слободу а можда и живот, али, да претрпим ужасне муке. Решим се да трпим. Ко зна, да ли бих то могао, да у један мах не престадоше са стезањем. Глава ми беше већ утрнула и болови нису били сада тако страшни, да се не могаху издржати. То ме мало охрабри, али сам се ја превијао и стењао као да трпим три пут јаче болове.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Рудовићево Гостовање.

Због тога што је сала „Коларца" заузета, Рудовић даје вечерас своју представу на „Дунаву." Представља се „Тоска." Сутра по подне, на захтев омладине представља се „Грађанска Смрт."

Продана невеста.

Од идуће недеље у Народном Позоришту у великој пробе чувене Сметанине опере „Продана невеста".

Ангажована.

Госпођа Таборска, чланица Осечког Казалишта ангажована је за редовног члана Народног Позоришта. Поред г-ђе Таборске ангажован је и њен муж. Г-ђа ће се већ идуће недеље појавити пред публиком као члан куће.

Није се удавала [illegible].

Мица Расветијевић нас извештава, да се није удавала [illegible]. Ми Мици верујемо и радујемо се њеној исправци.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Хасан Фехми паша председник државног савета изјавио је да даје оставку, јер је поступак великог везира неисправан. Министри Хилми паша и Тефик паша дали су оставке, а министар финансија поднеће данас оставку после подношења буџета. Отомански младотурски комитет јединство и напредак решио је једногласно, да обори великог везира — Ћамил пашу.

Париз. Скупштина је примила законски пројект о амнестији онако како га је поднела влада.

Месни Одбор Напредне Странке за град Београд

и

Београдски Клуб „Напредак"

приређују данас 31. Јануара т. г. у 9 часова у вече

НАПРЕДЊАЧКО ВЕЧЕ

У сали код „Коларца"

Приређивачки Одбор учиниће све да и на овом, као и прошлогодишњим, Вечеру, посетиоци нађу пријатне забаве. Свираће штрајх оркестар музике Краљеве Гарде. Улазак у салу и сала биће нарочито осветљени.

Позивају се сви напредњаци да испуне ову партијску дужност и ово Вече посете.

ДОЛАЗАК У ОБИЧНОМ ОДЕЛУ

УЛАЗНИЦА: ДОБРОВОЉНИ ПРИЛОГ

ВИНО

Црно и француско [illegible] чисто и природно [illegible]

Вино 1 литар [illegible] Дин. 0·75
[illegible] црно 0·70

Француско 1 боца „Олива" црно Дин. 1.

Француско 1 боца „Медок" бело Дин. 1.

Француско 1 боца „Розе", бело Дин. 1.

Француско 1 боца „St. Emilion" црно Дин. 3.

Француско 1 боца „Мари" бело Дин. 1.

Од данас имам сваки дан **свеже трешње и заклане ЖИВИНЕ.**

„Тел-Капија" [illegible] Гравиш, [illegible] Жилавка, Смедеревка, [illegible] [illegible] Крстачка [illegible] од 100—120 литара Дин. 1·30.

[illegible] **Сарма** [illegible] Рокфор, [illegible] [illegible] **Швајцарски** [illegible] у кутијама од 60 комада [illegible] Швајцарски [illegible] [illegible] и [illegible]

Француски [illegible] Сардина [illegible] [illegible] [illegible] и т. д. [illegible] [illegible] од дин. 2·40 до 3·40 и т. д. 1 литар.

Поред осталог [illegible] радње препоручује радња

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд — Теразије

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље тачно и на време [illegible]

Телефон бр. 43. 18 10—

У МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

Љубичина ул. бр. 11

потребне су [illegible] за добре [illegible]

34 2—8

МЕЊАЧКА РАДЊА

НОЈАХА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Купује купоне 2 од сто државног зајма 2 дин. комад.

Купује акције и заложнице свију завода Краљ. Србије, као и [illegible]

Продаје [illegible], марке [illegible] и [illegible] 2 и по и 3 и [illegible] од сто.

Српске Класне Лутрије [illegible] на продају у [illegible] [illegible] [illegible]. Вучење 6. фебруара. Главни згодитак 30.000 динара.

43 6—10

Отворили смо три дућана и то на Великој Пијаци, Зеленом Венцу и Палилулској пијаци

За продају говеђег [illegible]

Говеђе [illegible] 1 кило 0·80 дин.
Прва [illegible] 1 кило 0·30 дин.
Сланине 1 кило 0·30 дин.
[illegible] 1 комад 0·40 дин.
4 ноге товеће 0·60 дин.
Продаја траје на сваки дан пре подне.

39 7—10

Изашла је из штампе
од
Г. Стој. М. Протића
[illegible]
„Тајна Конвенција"
између
Србије и Аустро-Угарске
Цена 0·50 п. д.
Може се добити у књижари
Геце Кона
49 3—3 Београд.

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета
НОВА РОБА — изврсне
Кобасице „ТУРИСТЕН"
„TURISTEN WURSCHT"
1 кгр. Дин. 3.
препоручује радња
Душана Тодоровића
Краљ.-Српског Дворског Лиферанта
Београд — Теразије.

ФАБРИКА БОМБОНА И ШЕЋЕРНИХ ИЗРАДА

Радомира Рашковића

[illegible]

Препоручује своје одликоване производе и то:

Слатко од Ораснице, Шљива, Ружа, [illegible], Лубеница, Лимуна и Трешања, [illegible]
Бомбона и Чоколаде фине [illegible]
Ратлука Цариградског [illegible]
Кекс [illegible] **Шећера** [illegible]
Коњака [illegible] **Рума** [illegible]
Сока [illegible] од Малина
Ликера разних [illegible]

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље тачно и на време са врло умереним ценама и брзом услугом. — Продаје на велико и на мало. 41 3—4

Телефон 869 Београд — [illegible] ул. бр. 1 **Телефон 869.**

Хотел „АЛБАНИЈА"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се [illegible]
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе: *Суви купус са пастрмом, Пача, [illegible]*

Препоручујемо домаће [illegible] Љубитељима [illegible] обраћамо пажњу као и остало домаће пиво по [illegible] снижењој цени.

[illegible] „КОМИЊАК" [illegible] радње по 30 п. дин.

ВАЖНО **ВАЖНО**

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај код „Круне"

Кнез Михаилова бр. 1

Извештавамо наше поштоване муштерије да смо сву робу снизили за 25 од сто јефтиније од редовних цена, [illegible]

Сукна и Атлаза у [illegible]

Атлаза и Сатена за јоргане у 160 см. ширине у свима бојама.

Штофова за женске хаљине и костиме.
Асортимент [illegible]
Флор [illegible]
Штрикана гарнитура [illegible]
Завеса [illegible]
Гарнитура [illegible] на 6 и 12 персона [illegible]
Цванлија [illegible]
Платна у [illegible]
Белог [illegible]

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА [illegible]

Мустре на захтев шаљемо бесплатно. — Поруџбине вршимо уз доплату.

С поштовањем
БРАЋА Х. ГАБАЈ

37 8—30

АПОТЕКА КОД ЦАРАЦИЈАНА

Д-ра Јована Ђирића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сирап** [illegible] [illegible] **сирофен** [illegible]

Цена је једној боци 3 дин

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДН ГВОЖЂЕМ

[illegible] Цена једној боци **2 динара**.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНВАЈН

[illegible] Мала **0·50** динара, већа **2 динара**.

46 5—30

„**ПРАВДА**" прима огласе по умереној цени.

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодна Мануфактурна Трговина

АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.

код Лубенице
Васина ул. преко пута Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јевтиније но до сада услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30 Априла 1909. год. а од 1-ог Маја ове године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско-Галантеријску трговину** у згради *дом* [illegible] на *Теразијама* где се сад налази апотека Викторовића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем
АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.

32 10—20

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности**, [illegible]

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0·5% effervesc)

[illegible] у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. [illegible]

Овај зејтин препоручен је од г. г. лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens, [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врши се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ова препарата могу се добити и то: у Београду у дрогеријама Суботића, [illegible] и код „Гуслара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу, код Ружичића, [illegible] Јовановића, [illegible] Тодоровића, Крагујевцу Ивића. 1657 9—

[illegible] „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака [illegible]

БИЉНИ СОК

[illegible] — Прави **„Биљни Сок"** може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду*. **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin" [illegible] **Цена 4 динара.**

„Saparin" [illegible] **Цена 2 динара.**

„Биљни тej" [illegible] пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд* 1658 15—

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке [illegible], Љубичина ул. бр. 11.

Извештава даме, [illegible]

[illegible]

Салон је [illegible]

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, [illegible]

Цене су једне за свакога!

Приспео нам је шлеп

УГЉА I. врсте

за ложење пећи и продајемо и то:

Салон угља [illegible] . . . . **дин. 5·20**
Салон [illegible] . . . . **дин. 5·75**
од 100 кгр. франко ваш стан на Сави.

Телефон 291.
52 4—4

Српска Индустријска Банка
Владислава Костовића и Комп.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: на годину 16 динара, пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Своја уредништва налазе се у Васиној и Добрачиној улици. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Ра-* [illegible] Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавриловића и Комп. Бранкова ул. бр. 16, Телефон бр. 60.

ПРАВДА

Телефон 521 | НЕДЕЉА 1. ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВ. АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 32. | Телефон 521.

Организација Српскога Народа

(Од нашег нарочитог дописника)

Скопље, 30. јануара.

И српски народ у Маћедонији и Старој Србији почиње постепено, али поуздано да се организује, овај исти народ чију су егзистенцију Турци, са својег завојевачког гледишта, порицали, а Бугари, оковани у своме националном егоизму, нису само Србе порицали као народ, него су ишли у тој својој шовинистичкој заблуди чак тако далеко, да су тврдили да Срба уопште и нема у тим класичним српским земљама. Јулска револуција у Турској демантовала је и једно и друго неосновано тврђење. Турци васкрсавањем Митад-пашина Устава, удављена пре тридесет година, Бугари својом малаксалошћу која их је, после те револуције, нагнала на прећутне концесије према Србима.

Да би та народна организација била заснована на чврстој основи, вође српскога народа у Маћедонији и Старој Србији решиле су, у договору с народом, да у Скопљу, одрже једну скупштину на којој ће се дефинитивно утврдити принципи који ће руководити српски народ у борби за своја права.

Српској Народној Скупштини биће један од првих задатака да утврди какво политичко држање треба српски народ да заузме у Турској услед промена које су, јулском револуцијом, настале у политичком животу отоманске империје. Српски ће народ с правом тражити да буде равноправни учесник у решавању свих питања, која се њега нарочито тичу. Те његове тежње и те његове жеље нашле су израза у Уставу Српске Народне Организације, који Скупштина има да претресе и, ако се слаже с њиме, да га прими.

Али организовање српскога народа у једну чврсту заједницу, има данас и један други врло карактеристичан значај. Тај вечито гажени и непризнавани народ био је присиљен да годинама, путем легитимног револуционисања, води упорну борбу за своја права, која Турци нису хтели признавати, а која су, опет, Бугари, у силноме својег националнога егоизма, злочински газили, не би ли застрашивањем натерали српски народ да одустане од борбе за своја права, како би, и на тај начин, доказали, да у Маћедонији и Старој Србији и нема Срба. Срби су зато били нагнани, а у томе је лежала и мудрост политичког рачуна, да се ипак организују у једну тајну заједницу и да тако постепено освајају стопу по стопу својих права. После јулске револуције Срби су, уверени у савршену искреност младотурскога покрета, претворили своју тајну организацију у јавну, износећи свему свету своје захтеве и своје тежње: да се српском народу у Маћедонији и Старој Србији створи спокојнији и слободнији живот.

Скупштина, која је требала да се састане 20. јануара, али која је морала бити одложена због неизвршених избора у Приштини, Пљевљу и Гиланима као и због неизвршених избора војвода растурених по реонима, састаће се 2. фебруара. Посланици већ у велико стижу.

Скупштину сачињавају три врсте посланика. Има посланика по положају: архимандрити који управљају манастирима, изасланици професорских колегија из пет гимназија (битољске, солунске, призренске, пљеваљске и скопљанске) пет изасланика целокупног учитељства у Маћедонији и Старој Србији, посланици које је народ изабрао и три посланика које су изабрале војводе.

Нормално да ће се на тој првој скупштини српскога народа појавити и некаква опозиција, коју, више него поуздано, неће руководити принципи, него младићска тежња да се изнесви смутљиви истакну и који хоће да пре[illegible] изборне листе за посланике. Срећом сви народни посланици, прожети љубављу према своме народу, осуђено су противни тој мегаломанској опозицији, чија су средства, у овај мах, лаж, клевета и недајничко тврђење, да српским покретом у Маћедонији и Старој Србији управља — српско министарство иностраних дела! Та „опозиција" протура по Скопљу аутографисане пасквиле и позива посланике да устану против народних непријатеља, који — [illegible] српске заповести.

Скупштина ће се држати у српској гимназији.

Скопљанче.

„Кривице" пуковника Влајића

једно објашњење са „Штампом"

Као што је читаоцима „Правде" познато, прва оптужба која је путем јавности подигнута против пуковника Влајића, јесте та: да је он као начелник артиљериско-техничког одељења министарства војног, држао на положају управника „Обилићева" др. Душана Станојевића, и да је он због тога главни кривац што је овај на томе положају чинио оно због чега га је јавност оптуживала.

Колико је ова оптужба неоснована најбоље се види из тога што се управник „Обилићева" поставља Краљевим указом, а на министарским предлогом и што „Обилићево" не потпада под контролу начелника артиљериско-техничког одељења, него своје послове самостално ради и о њима извештава министра, који за прављење барута увек одређује нарочиту комисију. Кад стоји овај факат, онда настаје питање: по чему је Дамјан Влајић крив што је министар војни држао Душана Станојевића на положају управника „Обилићева", по чему треба он да носи одговорност за неисправности тога управника, кад он са њим никакве везе нема?

Друга оптужба којом се оптужује пуковник Влајић јесте та да је он на своју руку поручио код страних фабр. 50 милиона пушчаних метака и није хтео дати да се они израде код нас у крагујевачкој фабр.

На ову кривицу одговорила је [illegible] „Самоуправа" још.

Није истина да је то урадио Влајић, а најмање је он то урадио на своју руку. Ту је муницију поручио у споразуму са министром војним народни одбор, који је Нар. Скупштина из своје средине изабрала, и из тога се све поруџбине које имају платити из оних 16 милиона динара, које је Скупштина вотирала.

Трећа оптужба која се у јавности подигла према Влајића, јесте та: да је он мимо скупштинског одбора поручио знатан број шрапнела за нове брзометне топове и да их је платио по 62.50 дин. по комаду, т. ј. много скупље но што их је наша држава раније плаћала.

По подацима које смо добили са најмеродавније стране, ствар са овим шрапнелима стоји овако:

Те шрапнеле није поручио „мимо скупштинског одбора" [illegible] иницијативом, а поручио их је „мимо скупштинског одбора" зато што је ова поруџбина извршена на рачун раније кредита са којим скупштински одбор никакве везе нема и са којим министар војни сам по своме нахођењу располаже. И најзад: шрапнеле нису поручене по цену од 62.50 дин. по комаду, него по 55 дин. т. ј. за 8 динара *јефтиније но што их је држава раније плаћала.*

Четврта је оптужба ова: да је пуковник Влајић добио неко писмо од белгијске фабрике код које је требала муниција поручена, па је то писмо веома компромитујуће по Влајића и да је то писмо видео „један инжињерски пуковник".

Међутим факт је овај: да Влајић на часну реч изјављује да од те фабрике никакво писмо није примио, да не познаје никакво писмо, а ко је то писмо примио нити ко га Влајићу предао и што је најзначајније, нико не може да нађе тог „једног инжињерског пуковника" који је то писмо видео, ма да се инжињерских пуковника у Србији могу на прсте избројати.

Пета оптужба која се диже против Влајића ова је: да је он крив што наша војска није снабдевена како треба, а међутим и најмањи неупућени зна да начелник артиљериско-техничког одељења нема права ни једну пушку да купи, а камо ли да снабдева војску потребним. Да је пак Влајић као човек чинио оно што му је дужност налагала, види се из тога што и данашњи министар војни врши поруџбине по рефератима које је за собом оставио Влајић.

Шеста оптужба, којом се оптужује Влајић вели: да је он летос вршио јавне пробе са новим топовима тек пошто је извршио тајне пробе и помоћу ових пробао оне топове који добро функционишу, а сви војници и официри из III. батерије знају да су јавне пробе вршене баш истим топовима са којима су се они вежбали и учили.

Најзад долази ова оптужба коју је један активни официр преко једног пријатеља доставио директору „Правде", а у којој се тврди: да је пуковник Влајић у својству начелника артиљериско-техничког одељења, предложио министру војном да прода стару ђулад као старо гвожђе и да је комисија за то пријемна свог шурака, [illegible] мајора у пенз. М. Милојковића.

Из акта по овоме предмету изводимо ово: Да је септембра месеца прошле године, неки Зарија Чолобовоћ из Ниша упутио министарству војном једну пет., у коме тражи да му се нека количина ђулади, која се налази у нишком граду, уступи по 100 дин. за 10.000 килогр. као старо гвожђе. Ову понуду начелник Влајић упутио је на мишљење *баш оном истом официру који сада Влајића оптужује да је он ствар удесио* кот за свога шурака, и кад је тај официр дао мишљење да ту ђулад не треба продавати, Влајић је у томе смислу поднео реферат који је од стране министра и одобрен.

Милан Милојковић у целој овој ствари није имао никаквог удела, а Чолобовоћу је у своме послу посредовао Веса Миловановић.

Ето тако стоји ствар са оптужбама које се преко јавности а нарочито преко „Штампе" подижу против Влајића.

И по рецитe сад ви, којима није стало ни до Влајића ни до оних који су против њега подигли кампању, реците ко је у праву: да ли „Штампа" која напада Влајића, или „Правда" која је — како „Штампа" рече — бранила Влајића. И реците, ако неко некоме има шта пребацивати, да ли то „Штампа" има право пребацивати „Правди" што брани кривога Влајића или би пак „Правда" имала право пребацивати „Штампи" што напада невиног Влајића?

А

Историја једне изнуђене менице

Закулисне операције једне београдске Банке — Уклањање члана Управе — Сатанска игра директора — Хапшење другог члана Управе — Изнуђивање у затвору — Изнуђена меница — Покајан грех — [illegible] тајна — Филозофирање на [illegible] листа — Чудан [illegible]

(наставак)

— Добро... пристаде Премовић, и не размишљајући како тежак грех узима на душу. — Сутра ћу на саслушању изјавити све, како сте ми рекли. Али, и ви ћете ваљда одржати своју реч.

— У то не сумњајте. Имате реч и моју и целог управног одбора. Само не морате ствар одлагати за сутра.

Премовић је већ био изгубио главу и не падаше му у очи ова брзина и пристаде.

После неколико тренутака Премовић је на саслушању изјавио: да је за крађу хартија од вредности знао и Давид Барух, коме је он као дежурном члану ствар поверио.

Сутра дан већ је полиција саслушала Давида Баруха и одмах по саслушању донела решење о притвору.

Београд је био изненађен, кад је сутрадан сазнао из новина, да је ухапшен Давид Барух, рођени брат Марка Баруха.

Сиромах Давид беше се пренеразио кад се једнога дана створио ни крив ни дужан у затвору. Узалуд је сиромах доказивао, да је невин. Кварт варошки, који је дело ислеђивао донео је 12. децембра 1906. год. решење о притвору мотивишући га:

1) што га је Никола Премовић, који је своју кривицу признао, означио за саучесника (§ 123. тач. 4. крив. суд. пост.) и

2) што је према признању Николе Премовића, био у стању да ово дело изврши, јер је према представци председника управног одбора Народ. Акц. Задруге г. Најдановића и н[illegible] ан кључ од касе у томе времену. (§ 113. тач. 7. крив. суд. пост.)

На своме саслушању Премовић је изјавио, да је заложницу, по којој су акције заложене код Заложне Банке, предао Давиду, и да се она сигурно и сада налази у његовим рукама.

Кварт је одмах наредио претрес стана Давидова и још истог дана претрес је извршен. Најсавеснијим претресом тражена заложница није нађена.

Давид је изјавио жалбу суду, али је суд одобрио решење кварта. Давид је дакле, остао у затвору.

Може се лако појмити у каквом се душевном стању налазио овај човек. Затворен као најобичнији крадљивац и [illegible]. Па срамота од света. Шта ли ће само мислити о њему Београд, у коме он толико година ужива тако леп глас. Како ли је то био тежак удар и за његову породицу.

Многа црна мисли прелетела му је кроз главу. Целе ноћи није могао ока склопити. Очајање је све више обузимало његову душу.

У таквом душевном стању затекао га је сутрадан директор задруге, који га је посетио.

— Шта се ово самном чини, ако Бога знате, господине директоре? — поче Давид чим је угледао директора. — Та ви ме бар знате и мене и моју породицу. Зар сам ја био способан за овакву срамну крађу? Зна'те? говорите!

— Па баш зато, што сам уверен, да сте невини, ја сам и дошао да покушам на сваки начин, да вас спасем. Могу вас уверити, да исто овако као и ја мисли што управни одбор, и да је и његова жеља да се спасете беде неизлазне, која вас је снашла.

— Хвала вам! Још, дакле има поштених људи на овоме свету. Хвала вам. Ви имате јаких веза и пријатељства. Спасите ме ове срамоте, ја ћу вам целога живота бити благодаран — кукао је сиромах Давид.

— То је и наша жеља. Ми смо дуго размишљали о начину на који би вас могли спасти, и нашли смо начин.

Давиду засија у очима зрачак наде.

— Говорите г. директоре, ја ћу вас послушати — уверавао је Давид.

— Морам вам у напред рећи да за овај план зна само неколико ваших пријатеља. Са њима висмо уплашили цео управни одбор, јер вам у поверењу могу рећи, да на жалост има и таквих чланова, којима је главна ствар само накнада штете причињене крађом. И ствари које будем сада од вас захтевао морате учинити због њих, како би их могли уверити, да су интереси задруге обезбеђени.

— Ја вам благодарим господине директоре. Учинићу све само да се курталишем ове беде. Говорите само — мољаше нестрпељиво Давид.

— Ево нашег плана. Увидећете лако, да је остварљив, чим вам га саопштим. Дакле, чујте:

— Да би добили пристанак управе, да одустане од тужбе и да бих лакше порадио код суда, да одмах будете пуштени, потребно је да управа добије сигурну гаранцију, да ће се штета покрити. Ми [illegible] и набрали смо меницу. Ви ћете нам дати ваш акцепт од 4400 дин. и писмену обавезу да ћете тај акцепт исплатити чим будете пуштени. Међутим, чим ви будете пуштени ја ћу вам меницу и обавезу вратити да уништите, а нас неколико у друштву са вами ревенски ћемо платити оштету. Тако је најзад и право. Јер, ако ћемо по праву, председник је највише крив што се крађа могла и десити, пошто је други кључ од касе био код њега.

(Наставиће се)

СТРАНА ПОЛИТИКА

Енглески краљ у Берлину. *(Багдадска железница. — Повољан резултат. — Зближење.)*

О политичком резултату посете енглеског краља Едварда у Берлину доноси „Берлинер Тагблат" ово: Инострани су листови јавили да немачка влада намерава за време бављења краља Едварда у Берлину преговарати с енглеским државним подсекретаром сер Чарлсом Хардингом о багдадској железници, те да у том питању постигне споразум с Енглеском. Као се сада може утврдити, те су вести биле засноване на заблуди. Државни канцелар кнез Билов конферисао је неколико сахата са сер Чарлсом Хардингом, те су опширно претресали политичке односе између те две земље, као и циљеве енглеске политике. У том разговору питање о багдадској железници није ни додирнуто. Обе су стране веома задовољне резултатом тога разговора. Не упуштајући у оптимистичка уверавања, може се још сад рећи да је берлинска посета краља Едварда и конференција државног канцелара кнеза Билова с сер Чарлсом Хардингом знатно умирили односе између Немачке и Енглеске и да су овим последњих дана нестала многа страховања с којима су у нас посматрани циљеви енглеске политике. Већ сама уздржаност и пријатељски тон, којим је краљ Едвард говорио у својој здравици на свечаном ручку, био је знак тога [illegible].

Крвава трагедија

(Наставак)

По овим забелешкама најбоље се може видети у каквом се душевном стању налазио сиромах Тоша. Гнев љубоморе у њему се распалио још се све више мирио са својом старом мајком о убиству. Случај је хтео, да је можда пре но што је мислио оствари. У уторак се у позоришту представљало „Ашиковање" у коме је гостовала Таборска. Зора је играла једну разуздану и раскалашну девојку, која се много љуби. Он је био у позоришту. За време њених сцена он је дрхтао и бледео. Глумци, који су знали за осетљивост Тошину, нарочито су обраћали пажњу на њега при свакој сцени када се Зора љубила, и приметили су силну узбуђеност Тошину, која би свакоме ко би га посматрао пала у очи. Сви су знали да ће Зора „појести питру" за овакво шикање.

И нису се преварили. Зора је после представе имала страшну ноћ. Пребацивањима није било краја. Она се бранила. Свађа је расла, док се није претворила у тучу.

Та туча није била прва. Пре извесног времена у наступу љубоморе Тоша је ударио [illegible]. Зора је тада побегла од куће матери. Мати се жалила кварту, где јој је препоручено да поднесе тужбу. Али, после силног мољакања Тошиног, Зора се вратила натраг мужу. Тоша јој је тада дао написмено да се сме на позорници љубити. Од тога доба увек је спавала са синчићем, верујући да ће јој он бити заштита од мужа.

Прекјуче у вече око 10 сахата у вече, после свршене пробе Чичиних „Дорћолских послова," Тоша је сачекао жену код позоришта и упутио се са њом кући свађајући се.

Зора је била још око 8 сах. отпратила синчића код матере.

Како је сирота провела ту ноћ, то само Бог зна. Са првим зрацима сунца она је испустила душу од снажног ударца ножем, од руке човека, који ју је истински љубио.

* * *

Стара историја љубоморног мужа и лакомислене жене са свима епизодима, које обично убрзавају и потпомажу овакав трагичан свршетак. Тешко је окривити ма које од њих, сем оне ниткове, који су употребљавајући и анонимна писма, довели ствар дотле.

Овако неприродан брак, два створа, подједнако осетљива, са различитим погледима на живот и морал, морао се овако трагично разнести.

* * *

Позориште је у пок. Зори изгубило једну вредну и свесну чланицу, која није била без будућности. Зора је требала позоришту нарочито сада када је женски персонал тако проређен. Сви позоришни поштоваоци ће зажалити за сиротом, која је тако рано и на тако трагичан начин, завршила глумачку каријеру.

Мил.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Велики нар. збор

По позиву српске радикалне странке држаће се у Вел. Кикинди велики збор Срба из Угарске, на коме ће претрести питања о изборној реформи и заштити мањина.

Пензионисан

Лазар Мијушковић, председник црногорског држ. савета, пензионисан је.

Сарајевска анкета

На првој седници познате „сарајевске анкете" рано се [illegible] града Сарај. и изабрани [illegible] Ефендија Куленовић — против [illegible]. Јавно је мислио да ће се саме још боље [illegible] својим гласом.

Одбијено

На муслиманске радничке организације били су звати у „сарајевску анкету". А бег Фердус и Дервиш бег Миралем, али не као чланови организације но као приватне особе. Од ова народна правца телеграфи су одбијени.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је одржана министарска седница у министарству спољних послова, под председништвом Краљевим.

Овој седници био је присутан и министар војни ђенерал г. Мих. Живковић.

Пријем дипломата. — [illegible] министарству спољних послова, код министра д-р Миловановића.

„Престолонаследник против Русије". Под овим насловом донео је „Пест. Лојд" тобож из Београда телеграм, у ком јавља како је Престолонаследник Ђорђе 29. јануара у вече посетио руског посланика Сергејева, код кога се задржао три сахата. Престолонаследник је, вели, у највећој узрујаности изишао из посланства и отишао начелнику министарства спољних послова д-ру Спалајковићу. Даље се у том телеграму вели како се на [illegible] министра Миловановића, „чује", Престолонаследник је најоштријим изразима напао Русију и издајничку политику њену према Србији. Престолонаследник се, вели телеграм, изразио о својој посети код руског посланика овако: „Исказао сам господину Сергејеву своју најдубљу срџбу због бесмислене политике Извољскове и уједно га известио да ја и одбор за народну одбрану ни у ком случају нећемо допустити, да се Србија спречи да великим силама пошље меморандум." Већ сама садржина овог телеграма јасно показује да је од почетка до краја лажан и да је измишљен у Земуну.

Вреди запамтити! Велики српски добротвор Велимир Тодоровић, син бесмртнога Кнеза Мученика, оставио је Српском Народу 2,000,000 дин. Заслужио је по томе, да му се бар једном годишње приреди дан помен у цркви. Јуче је био заказан парастос у Вазнесенској цркви, као што смо јавили, али Скупштина није нашла за вредно да присуствује помену. Скупштина налази да је корисније и лепше и достојније присуствовати некаквом [illegible] „министровом објашњењу" поводом похаране јадничке Таре!

А Србија трпи, трпи и чека...! Ово сад већ више нико и ништа не разуме!

Мин. војни ђенерал Живковић с чијим радом је цела Србија задовољна: сва Скупштина, целокупно јавно мнење, цела војска — пада, даје оставку, приморан је да иде, а г. Привредник Главинић, с чијим радом нико у овој земљи, сем „Прометне Банке" није задовољан — седи, скопчао се грчевито за столицу и не можеш га отерати ни батином!

Док овога првога *доброга*, пуштају да иде, па чак не распитују ни зашто оде такав човек? — доле се око другог „*доброга*" направило Косово! Самосталци су устали јуче у одбрану „Прометне Банке" и [illegible] г. Главинића, него што су се залагали кад су севали народне посланике на сред Теразија!

И сад се не зна: је ли пао ђенерал Живковић? Зашто је отишао Министар Војни? Има ли кризе? Нема ли кризе? Због чега је криза? Зашто се све ово оволико мучи, мућка, истезава, петља, натеже, кубури, и — ништа у ствари не ради!

Да ли је у истини Србија постала мува без главе?

Турске војне мере. Два коњичка пука у Цариграду добили су наређбу да буду спремни за евентуални одлазак у област другог корпуса.

Посета. Јуче у 2 сахата после подне председник министара посетио је самосталског првака Љубу Давидовића у његову стану.

Биће опојан. Нашу јучерашњу белешку „сахрањен без попа", имамо да исправимо у толико, да је пок. Тоша Премовић сахрањен без свештеника не за то, што његова породица није хтела платити 60 дин. за благослов, већ за то што није могао наћи митрополита да да благослов. Како је било већ касно у вече, сахрана је извршена без свештеника, па ће се опело накнадно извршити на гробу чим се добије благослов.

Сарајевска анкета. У прошли четвртак састала се друга седница сарајевске анкете, али је и она одложена на захтев Муслимана Куленовића ([illegible]), да би се Муслимани могли договорити о неким важним питањима и израдити свој елаборат.

Палилулски самосталци. Ми смо неколико пута јављали о незадовољству међу врачарским самосталцима, а „Одјек" нас је демантовао. Међутим, последња два збора врачарских самосталаца дали су нама за право. Сад имамо да јавимо да и међу палилулским самосталцима влада велико незадовољство, које поглавито потиче отуда што су незадовољни радом општинске управе. Најугледнији самосталац у Палилули, Божидар Чупић, који за собом повлачи гласачку војску на Палилули, могућно ће се због тога и неће се на идућим изборима кандидовати ни за каква општинска часника. То значи да ће поред Врачара, за самосталце и Палилула бити ако не изгубљена оно нејако ослабљена.

Из суда. Јуче пре подне завршен је претрес по кривици Живка Ивића б. чиновника железничке дирекције, — звани „Пикантерија". Суд је нашао да је Ивић извршио 10 фалсификата и за то га је казнио три године, а за 15 извршених превара 1 годину, свега 4 године затвора.

Саопштење пресуде примио је Ивић сасвим равнодушно као да се тиче неком другом саопштава, а не њему.

Прете му смрћу. Загребачке „Новости" од некуд су дознале, да се Пашић жалио министру унутрашњих дела, како добија многобројна писма у којима му се прети смрћу, ако одмах не оде у иностранство. У једном се писму наводи да убиство Пашића намерава одбор за народну одбрану „по жељи једне високе личности, а то је Престолонаследник". Ми овде у Београду не знамо ништа о томе и безбрижни смо за драгоцени живот Пашићев, у толико пре што је очигледно да је и ова вест потекла из земунске кон[illegible].

Злостављања у војсци. Из поузданог извора имамо извештај, да се у XVII пешадијском пуку врше злостављања војника. Тамо је пре неки дан један поручник тако немилосрдно иступао једног војника, да га је [illegible].

Убиство у селу. Ноћу између 29. и 30. о. м. Радомир је Секулић, из Крчагова у окр. ужичком, пуцао је из револвера и тешко повредио у главу Драгојла Симоновића тежака, кад су се враћали са комишања кукуруза од куће [illegible] Стојановића одавде. Драгојло је тешко повређен и по мишљењу лекара неће остати у животу.

Кривац је дело признао и налази се у рукама власти.

Прекинут саобраћај. — Поштански саобраћај на прузи Параћин—Бољевац—Зајечар поново је прекинут.

Исељавање кварта. Г. министру правде потребна су и доња одељења кварта теразијског. Поводом тога наређено је да се кварт од 1. маја ов. г. исели, и у том циљу учиниће се кораци, да се потребна зграда нађе.

Погинуо. Јуче најтрагичнијим случајем својом незнањем погинуо је Светозар Благојевић надничар из Крагујевца, вадећи ђубре на реци Жирљиву, услед чега га обала сурвала па га притискала и угушила.

Наређено је да се испита и ствар извиди.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

| 30. јануара навршило се сто година од рођења чувеног природњака Дарвина, чији су радови из основа променули науку о постанку.

V Аустријски министар председник ће у скоро опет ступити у преговоре с појединим странкама ради образовања парламентарног кабинета.

, Потврђују се гласови да ће шпански краљ Алфонсо посетити португалског краља Мануела у његовом дворцу летњиковцу Вилависиози. И ако ће шпански краљ учинити ову посету инкогнито, ипак јој се придаје политички значај.

:X: У француској скупштини отпочела је дебата о Бријановом предлогу за амнестију.

☒ Руска дума решила је да се

предлог о укидању смртне казне упути правничком одбору думином и тиме се изјаснио против смртне казне.

2) Француски сенат усвојио је предлог закона, којим се одобрава хашка конвенција од 1905. Предлогом су регулисани односи између Француске, Немачке, Белгије, Даниске, Шпаније, Италије, Луксембурга, Норвешке, Холандије, Португалије, Румуније, Русије, Шведске и Швајцарске на многим пољима међународног приватног права у погледу грађанско-правног поступка.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Знамо зашто

Г. Главинић се налази ових дана у страшној прпи! Бадава се он прави да не чује, до њега ипак допиру гласови незадовољства, који му квари сан и планове. Јер г. Главинић као добар привредник, тежио је целог века да што себи привреди, и сад се таман нашао на положају где му је то могуће, а дође ова интерпелација која ће одложити један користан рад. Јер у пркос свему причању самосталаца, они су се ипак показали као обични печалбари па чак мало нестрпљивији него и сами музиканти, као што то признаје г. М. Ф. Ћосић.

Г. Главинићу је до Бога тешко растати се са министарском столицом. Он ће се, рече у Скупштини, бранити до последње капи крви. Спремио се да говори читав дан. И право има; то је најсигурнији начин да продужи своје министровање, које је на умору. Што дуже буде говорио, све ће дуже остати министар.

Како би било да он удеси, те да „говори“ целе ове 190 девете, после Христова Рођења, године?

Страна Хипотекарна Банка

(Допис из Шапца)

Шапчани су, као што и сами знате, дуже врло просвећени. Они живим интересовањем прате све појаве у Србији и Српству.

Тврдим Вам, да до овога тренутка, када Вам ово пишем, нема *ама баш ни једног једитог шапчанина, који би сматрао за несрећу по народ, нашу страну Хипотекарну Банку, па још са државним повластицама.*

Тако мисле и сви они шапчани који не дају свој новац под интерес сељацима непосредно него кроз какав новчани завод.

Говор се водио и међу трговачким сељацима од којих ми један рече: Последњих година сељаци се много опоравише код сељака те је сељак свој који даје сељацима новац под интерес, могао, само ако је хтео, да за мали број година и за мали број пара постане сопственик од неколико сељачких имања.

Тај сељак набраја ми одмах неколико трговаца и неколико занатлија — сељака — па помену и Лозничанина Филиповића, поменуту српску Кредитну Банку, чиј је представник такође као и поменути трговци и занатлије раселио села и створио сељаке, да узајме новац под интерес.

Не дозвао страни капитал у нашу земљу да се о нас осмени већ да насупрот ... и научно туђим сложеним робљем, — рече штујући једнакоме.

Страни капитал није ништа друго него намет који ће га извући и срж из костију, па одвести у гушење, — вели Коста Брајић газда из Штитара.

Нека узмутехнописари прочитају књигу коју је написао д-р Драгиша Стојановић још пре четири године, а која је назив: *„Имамо ли Срби“*; нека тамо виде колико су овог страног капитала за своје жеље, да нема овде *добро разумеле свету ли и од Бога и од народа давати на палме повластице страним хипотекарним банкама*, — рече ми Милан Терзић Штитарац.

Спасава ли се, с њим али ми, право је да у свакоме случају ступите у лист.

Мир. Дукић

Један од најпознатијих бечких политичара, познат под псеудонимом „Peregrinus“ написао је један значајан чланак под насловом

„УЈЕДИЊЕНЕ БАЛКАНСКЕ ДРЖАВЕ“

и послао га директору „Правде“ са молбом да га публикује у своме листу.

Тај чланак који ће изаћи и у бечком часопису „Oesterreichische Rundschau“, доносимо у броју од понедељка.

Истога дана почиње у „Правди“ излазити и расправа

„СРПСКА ХИПОТЕКАРНА - ЗЕМЉОРАДНИЧКА БАНКА“

од

др. Богдана Марковића.

ДВЕ ПОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

У тешкој соби [illegible] — Ко је [illegible] — „Бонина“ [illegible] у Софији. — Хватање на делу.

(наставак)

— Почеше ме опет запиткивати и наговарати да признам. Ја сам погружен, слабим гласом, изнемогла човека, одбијао све зашта су ме окривљавали. Већ сам почео веровати, да су стекли уверење о мојој невиности, кад ми пређоше двојица и почеше нешто клопарати око ногу.

За неколико тренутака биле су ми и ноге притегнуте.

— Шта да Вам дуљим. Болови су били страшни и несносни. Али сам се јуначки држао.

Кад су видели да ја никако не признајем, оставише ме самог, и сигурно су на пољу чекали, да позовем кад се будем решио на признање.

После мало времена почео сам губити свест. Тело ми обамираше и... ја не знам колико сам остао тако прикован уза зид, јер кад сам дошао к себи нашао сам се у постељи.

Пустили су ме. Безобзирце сам кидисао у Србију заклевши се, да се више никада не вратим у Бугарску.

Писар је слушао ову интересантну причу „Ћопину“ са великом пажњом. Знао је, да „Ћопа“ по мало и „гарнира“, али он је умео да одвоји истину.

— Ето, и сам сад видиш, колико смо ми бољи и пажљивији према вама од наших колега у Софији — поче Савић.

— Знам, знам, господине Савићу, али, морате признати, да не би било поштено издати друга. — „Ћопа“ је тако озбиљно подвукао реч „поштено“ да се Савић у мало није насмејао.

— Пре свега, ја ти дајем реч, да нећу „Тутуну“ рећи ко га је одао. После ти сам знаш, да ћемо ми „Тутуна“ сада лако наћи. Цео ћемо Ђорђол претрести, па да се у прах претвори неће се моћи сакрити. Само што би ти олакшањем хватања „Тутуновог“ обавезао полицију, и помињаше мене, те би и ти на тај начин што ућарио. Овако ћемо сви са тобом морати најстрожији поступати. Међутим, кад би признао, ја бих наредио жандармима, који те иначе мрзе, јер си им у последње време толико досађивао, — да са тобом морају лепо поступати, а бога ми ни у дувану не би оскудевао.

Савић је знао вредност дувана за једног коцкара у хапсу, с тога је очекивао од „Ћопе“ признање.

Међутим се „Ћопа“ колебао. То је писар приметио, с тога настави:

— Ето, да не мислиш да те лажем, ја ћу ти дати и у готову што год. Колико тражиш?

— Банку... одсече „Ћопа“. Увидео је да писар има право и да му је боље одати „Тутуна“ и Ђарића, но превртати га и навлачити на себе гнев полиције, са којом ће он још дуго имати посла.

— Ех, баш ти одреза као на пању. Ти бар знаш колико ја имам плате и колико морам трошити новаца јурећи вас, и ти опет од мене запињеш банку — као устезаше се Савић.

— Знам, али ћеш ти зато добити класу, па имаш рачуна, да даш једну банку — одговори „Ћопа“.

— Слушај, „Ћопо“. Ти пре свега знаш, да нећу добити класу, јер се зато код нас не дају класу. Знаш да сам и сам сиромах човек и на послетку, знаш да ти ја могу дати банку само да нађем „Тутуна“, па да наредим оним у управи да те тамо претресу и одузму банку. Ја бих можда према другом тако и поступио, али, према теби нећу, јер те волим...

(наставиће се)

„ЗИМСКОЈ РУЖИ“

Ти

Једне зоре из пупољка
Руменела си [illegible]
Руј зором ти [illegible]
А руже ти [illegible]

Зато [illegible]
Лаже твоје чари [illegible]
А душе ти мир [illegible]
[illegible]

Рајко

РАЗЛИЧНОСТИ

Русвелт управитељ циркуса. „Дејли Телеграф“ јавља, да је власник циркуса „Атлас“ понудио председнику америчком Русвелту, који скоро напушта рад службовања, награду од 30 хиљада за 50.000 долара месечно, уз услов да предводи групу јахача, који ће се звати „Русвелтови јахачи“. Писмо, којим је г. „Атлас“ понудио Русвелту ову необичну службу, назива како је Русвелт већ примио службу [illegible], али да поврх овог ангажмана може рачунати на [illegible], пошто, оно знаш, [illegible] му у циркусу управљати [illegible]. Пишите се не јавља, да ли је Русвелт примио ту љубазну понуду.

ПРОГРАМ КОНЦЕРТА

СРП. НОВИНАРСКОГ УДРУЖЕЊА

У Кр. Срп. Нар. Позоришту на дан 8. феб. ове год.

I. ДЕО

1. *Ник. Римски-Корсаков:* **Фантазија на српске мотиве** [illegible] — *Диригује С. Поповић.*
2. *Стев. К. Христић:* **Симфонијска фантазија** [illegible] — *Диригује [illegible]*
3. [illegible] — *Диригује [illegible]*
4. *Чајковски:* V. **симфонија** [illegible] — *Диригује С. Поповић.*

— ОДМОР —

II. ДЕО

5. [illegible] — *рецитује г. Сава Тодоровић.*

III. ДЕО

6. [illegible]
7. [illegible]
8. [illegible] — *Диригује С. Поповић.*

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

„Вранино Позориште“

Вечерас у недељу, нов програм од 20 тачака, са новим комадима:

1. *Мадам Сан Жен* (први пут).
2. *Ах—ох!* (љубав једног народног посланика) први пут и
3. *Петора* (нова. Други пут).

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Службеним саопштењем младотурског комитета категорички се демантују вести, да Младотурци имају намеру, да султана сргну с престола у корист принца Јусуфа Изедина а да су са тога министри војни и марине смењени. Младотурски комитет, који се до сада показао тако умерен, обвезао се и у свом новом програму, који је израђен на скорашњем конгресу, да штити живот и права султана докле год он буде веран уставу. Одбија далеко од себе лажи, које су управљене од непријатеља човечности и отачаства.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(101)

XXXV

Отац и син

— Слободни сте као птица; слободни да идете куд хоћете; али пре свега ова вам соба стоји на расположењу за све време док сте у мојој служби. Почећемо тешку борбу, кажем вам унапред. И што нас буде више биће боље... Збиља, ви сте ми нешто говорили о вашем сину..

— Јесам, монсињоре, рече Пардајан уздрхтано.

— Мислите ли да би он био кадар да у згодној прилици послужи добро својим мачем?

— Ох!.. Тај само мисли на бој и рат.

— Добро, доведите ми га сутра на сваки начин. Где станује он?

— Код свете Геновеве.

— Чудновато. Да није ваш син да се наљутио или да постане доктор?

— Не, монсињоре. Он воли ђачко друштво, јер су ђаци весељаци, брбљивци, пијанице и убојице.

— У добри час. Дакле, могу рачунати на тога младића?

— Као на мене.

Маршал изађе.

— Ово сад даје свему други облик, рече у себи витез сањајући мач. Пошто мисли да ћу га сутра довести, он данас неће ништа предузимати. Вечерас у поноћ, чим будем свршио посао, отићићу мало до „Чаробнице“ и онда ћемо видети шта ћемо. А дотле не треба предузимати ништа што би ми навукло подозрење. Да се спава.

Овога пута Пардајан леже на постељу и заспа безбедним сном.

Спавао је до вечере.

У десет часова Хенри од Монморансија издаде последње наредбе.

Жил, његов дворуправник, његов поверљиви, знао је једини где Јованка од Пијена и њена ћи треба да буду превезене. Он је био одаслан унапред да се нађе у улици де ла Аш и да наде на кућу са зеленом капијом.

Виконт од Аспримонта требао је да пере коња да уђе у улицу де ла Аш. Ту је он имао да сиђе с коња, а маршал да пошље њега да уђе и да доведе кола пред улазак у кућу.

Пардајан је имао да иде као пратилац за колима и да се заустави на истом месту на коме и Аспримонт.

На тај начин маршал и његови доверљиви били су једини који су знали тачно на коме месту ће се кола зауставити. Пардајан још никако није знао ко ће бити у колима.

У једанаест часова Ортес виконт од Аспримонта уђе у собу Пардајанову и рече му:

— Али је на коњ, господине.

— Готов сам.

Обојица сиђоше заједно низ степенице. За време силаска Ортес саопшти Пардајану шта је маршал наумио.

— Још једну, последњу, реч, драги мој пријатељу, рече Пардајан знате ли ко ће бити у колима?

— Не знам. А ви?

— Немам ни појма.

У дворишту двора очекивала су кола спремна за полазак.

Без сумње је особа која је имала да буде превезена била већ у колима, јер су врата била затворена и завесе навучене.

Аспримонт брзо заузе своје место.

Хенри, на коњу, издаде последње наредбе Пардајану.

— Идићемо ходом! ви ћете бити на десет корака иза кола и ако ко покуша да се приближи, не устежите се... Јесте ли разумели?

У место одговора Пардајан показа го мач, који је држао с крајем под огртачем.

Сем тога био је наоружан још пиштољем и ножем.

На један знак маршалов велика капија на двору отвори се. Хенри изађе први, кола за њим и најзад Пардајан, који се трудио да својим оштрим погледом сагледа што у густоме мраку.

— Ако нас ко н

нас напасти ...

У тај

у ул

Од једном одјекну пуцањ и сену у мраку.

— Напред! дрекну маршал.

Аспримонт коме је метак био упућен ма да га није погодио ошину коње и кола се са великом грмљавом покренуше трком.

— Полако! продужавај мене! дрекну неки промукли глас из мрака. Станите! станите!

Кола и маршал одјурише у мрак.

Све се то догоди за једну секунду.

Тек што пуцањ одјекну, тек што кола појурише, тек што се тамо у улици чуше у тишини, Пардајан спази једну сенку како трчи за колима.

— Сад на посао! помисли он. Овај разбојник и не зна да узалуд трчи, да има неко за њим који трчи брже од њега и који ће га стићи..

Он погледа врх свога мача, а јурну за непознатим који је бесно трчао трудећи се да сустигне кола.

(наставиће се)

Стоја М. Алексић члан Општ. Београдске

СЛАВИ

3. фебруара Св. Симеона Богопримца.

Капетан Мишина ул. бр. 13.

[illegible] 1—2

Прва српско-циганска Задруга

за узајамно помагање у болести и смрти

држаће на дан 8. марта т. г. у 9 часова пре подне, у дому кафане „Нови Београд" — Мачванска улица бр. 63. своју годишњу скупштину са овим дневним редом:

1. Избор секретара, три бројача гласова и три потписника записника;
2. Извештај управног и надзорног одбора о раду и стању на крају 1908. године;
3. Давање разрешнице управном и надзорном одбору;
4. Измена и допуна правила;
5. Избор чланова управног и надзорног одбора, чија времена [illegible], и
6. Читање жалби и молби чланова, које су поднете на 3 дана пред скупштину.

Право гласа имају сви чланови мушки, који су платили улог за месец Децембар 1908. год.

Бр. 1
25. Јануара 1909. г.
Београд

Управа

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

НОВА РОБА — изврсне

Кобасице „ТУРИСТЕН"

„TURISTEN WURSCHT"

1 кгр. Дин. 3.

Препоручује радња

Душана Тодоровића

Краљ.-Српског Дворског Лиферанта

Београд — Теразије

У МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

Дубровачка ул. бр. 11

потребни су женски шегрти из добрих кућа и искусне раденице.

[illegible]

МЕЊАЧКА РАДЊА

ИСАКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Купује купоне 2 од сто [illegible] и злата 2 дин. комад.

Купује акције и облигације свију завода Краљ. Србије, као [illegible] добру цену.

Продаје [illegible] и [illegible] и даје рабат 2 и по и 2 и три четврти од сто.

Срећке Класне Лутрије за II класу има на продају у свима [illegible]. Шаље [illegible]. Вучење 6. фебруара. Главни погодитак 30.000 динара.

48 7—10

Отворили смо три дућана и то на Великој Пијаци, Зеленом Венцу и Палилулској пијаци

За продају говеђег [illegible]

Говеђе [illegible] 1 кило 0·80 дин.

Прва категорија 1 кило 0·[illegible] дин.

Слезина 1 кило 0·30 дин.

[illegible] 1 комад 0·40 дин.

[illegible] 0·[illegible] дин.

Продаја врши се сваки дан пре подне.

39 7—10

50.000. ПРИТКИ (ТАЧКЕ)

од старих багрема [illegible] за винограде имам на продају по умереној цени.

Продајићу и на мање количине.

Ламбра Р. Димитријевић

27 Смедерево 10—10

Ученик из боље куће са добром препоруком који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је књижарској и папирничкој радњи **Душана Тодоровића** Краљ. Срп. Дворског Лиферанта. — **Београд.**

ФАБРИКА БОНБОНА И ШЕЋЕРНИХ ПРОИЗВОДА

Радомира Рашковића

[illegible]

Препоручује своје одликоване производе и то:

Слатко од Ораховача, Шљива, Ружа, Јагода, Малина, [illegible], Јамуреа и Трешања, [illegible] и [illegible] и Чоколаде.

Бонбона и Чоколаде [illegible], разних врста, обично [illegible] и других.

Ратлука Цариградског [illegible] у [illegible] и [illegible].

Алва Цариградске и Брусне. **Шећера** [illegible] и [illegible].

Коњака српског и француског. **Рума** „Јамајка" обичног.

Сока природног од Малине.

Ликера разних и то: „Шартрез", „Киш" [illegible] и т. д.

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље тачно и на време са врло умереном ценом и брзом услугом. — Продаја на мало и на велико. [illegible]

Телефон 869. Београд — Васина ул. бр. 6. **Телефон 869.**

Изашла је из штампе

„Тајна Конвенција

између

Србије и Аустро-Угарске"

(Један лист из новије историје Србије)

од

Стој. М. Протића

[illegible]

ДРУГО ИЗДАЊЕ

Цена 0·50 п. д.

Може се добити код издавача у књижари

ГЕЦЕ КОНА — Београд

[illegible]

ВАЖНО **ВАЖНО**

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај код „Круне"

Кнез Михаилова бр. 31

Извештавамо наше поштоване потрошаче да сву нашу робу попуштамо за 25 од сто јефтиније од редовних цена, ради [illegible] робе [illegible]

Сомот и Атлас у [illegible] и [illegible] за [illegible] и [illegible].

Атласа и Сатена за јоргане у 160 см. ширине у свима бојама.

Штофова за женско одело и постиље.

Агнешег хаљина од [illegible], свиле и фила.

Фила и у тафт [illegible], чешља и [illegible].

Поплина и етамина у свима најновијим бојама.

Штрамплих гарнитура ([illegible]).

Завеса [illegible] и [illegible]. Стрижено [illegible].

Гарнитура [illegible] и [illegible] за 6 и 12 персона, беле и у боји.

Цица за [illegible] и [illegible] у [illegible] и свима постојаним бојама.

Платна у [illegible] за све употребе.

Белог порхета [illegible].

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА

за 40 од сто јефтиније [illegible] истог артикла. Гаранција врло [illegible].

Мустре на захтев шаљемо бесплатно — Поруџбине шаљемо уз доплату.

27 9—20 С поштовањем

БРАЋА Х. ГАБАЈ.

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** и [illegible] [illegible], обољења органа за дисање, [illegible] и [illegible] [illegible], што се **сирофен** [illegible] употребљава. Одобрен од [illegible] Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 3·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који [illegible] [illegible], [illegible] и [illegible]. Пријатног укуса [illegible] [illegible]. Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

за [illegible], за [illegible] [illegible], [illegible] и [illegible]. Мања боца **1·20** динара, већа **2 динара.**

46 6—50

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

Хотел **„АЛБАКЕЗ"**

Српска кујна без конкуренције

Нарочити [illegible] спрема се за [illegible].

Препоручујемо [illegible] КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас по свакој суботи *Српски купус са пастрмом, Пуња, Кебап на ражњу.*

Препоручујемо [illegible] одлични бермет. Љубитељима [illegible] *обраћамо нарочиту пажњу* [illegible] знатно спуштеној цени.

Одличан „КОМИЊАК" продаваћемо на [illegible] по 30 п. дин.

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодно Мануфактурна Трговина

АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.

код Лубоције

Васина ул. преко пута Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јефтиније но до сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог Маја ове године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско-Галантерисну трговину у згради** *дом Анкера на Теразијама где се сад налази апотека Векторовића. Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем

30 11—20 **АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.**

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Противу **шкрофула, отока жлезда, малокрвности,** [illegible] [illegible] код мале деце, и осталих [illegible] болести, које од [illegible] [illegible] [illegible] најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol. Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5% efferves)

који се од пуно година справља у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је спремљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пити. Дуготрајном употребом овога зејтина, деца [illegible], добију светлу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а она је крв у [illegible] чиста, онда се и болести ређе јављају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством поштом 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol. Jecoris aromaticae cum Creosotalo 10% efferves, противу шкрофула које [illegible], шкрофулозних отока кожа, [illegible] запаљења костију т. зв. [illegible].

Употребом овог зејтина са Креозоталом [illegible] се убрзо [illegible] и [illegible], [illegible].

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ови препарати могу се добити и то у Београду у дрогеријама Субботића, [illegible] и код „Гуслара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Ранђића, [illegible] Јовановића, Смедереву [illegible], Зајечару Тулера, Крушевцу Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевац Илића. 1657 9—

С болом у души јављамо да је наш мили и никад непрежаљени син односно брат и т. д. [illegible]

† Танасије

ђак IV. разреда основне школе

несрећним случајем после кратког боловања испустио своју невину душу у својој 11 години, 22. јануара ове год., кад требаше још да живи међу својом добром браћом и родитељима.

[illegible] грађанству, пријатељима и познаницима на [illegible] и [illegible] [illegible] до дна душе. Зато [illegible] да нас [illegible] да [illegible] нашу тешку [illegible].

Нарочито смо [illegible] свештенику г. Милану Милановићу, који је за време болести [illegible] и у [illegible] [illegible] покојнику. [illegible] господину Архимандриту Симеону [illegible] манастира Грачанице, Стевану Милановићу свештенику [illegible], који не [illegible] труда, дођоше и [illegible] до вечне куће испратише. [illegible] г. г. [illegible] и Ђорђу [illegible] учитељима, који [illegible] и свог ученика до гроба испратише. [illegible] Милановићу учитељу [illegible], који [illegible] [illegible] испратише до вечне куће.

Благодаримо свима још једанпут.

У [illegible] 26. Јануара 1909. год.

Ожалошћени родитељи: Анка и Димитрије [illegible] [illegible] [illegible]; рођена браћа: Владимир, Драгољуб, Андреја, Војислав, Милисав, Миливоје, Милутин, Петар и [illegible]; сестра: [illegible]; ујак [illegible] учитељ [illegible] и остала родбина.

04 1—3

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 35. дин. за [illegible] четврт год. 9 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

[illegible] Радичевић" Штампарија Гавр. Закићевића и Комп. Браничева ул. бр. 16. Телефон бр. [illegible]

ПРАВДА

Телефон 521 | ПОНЕДЕЉАК 2 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОЦА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 33. | Телефон 521

„Уједињене дунавске државе"

Један предлог за решење балканског питања

од Перегринуса

Овај реферат бићe само један подстрек, и ништа више. Иза њега не стоји нико да писац с вероватношћу да се о његовој идеји може дискутовати и да она у себи садржи решење многих тешкоћа како садашњих тако и будућих. Извршење те идеје била би ствар дипломата и народних представништава, али претходна пропаганда публициста, која извесне мисли мора народима тако објаснити, да њихово остварење буде сасвим природна ствар.

Српске државе с правом се туже на судбину, коју им је доделила Европа и подмуклост аустро-угарског суседа. Само они своје прекоре упућују на погрешну адресу, јер за дубљи њихових оправданих експанзивних потреба Аустро-Угарска не може престати да буде велика сила и држати чврсто оно што је њено. Ако српски родољуби желе да „умру" за то што се као сапунски мехур разбила њихова тешка нада на распад хабзбуршке монархије и на задобијање земаља према Јадранском Мору, они тиме својој земљи неће учинити никакву услугу. Европа неће за самоубицама заплакати, нећe преко националне катастрофе прећи на дневни ред. Можда ће се данас родољуби још размислити пре но што се баце на мачеве. А осим тога слатко је и живети за отаџбину, кад се има од чега живети! А да им се то да, то је смисао самог предлога.

Не само њима, него свима дунавским државама. Има један политички облик, који ће трајно обезбедити мир у источној Европи, хришћанским балканским државама омогућити свој привредни напредак, а опет им од њихове националне самосталности не би одузео ни најмање. То би било тесно, вероватно приступање хабзбуршкој монархији у облику једног савеза држава са заједничком банком, заједничком царином, с правом на слободно насељавање и војном конвенцијом. Кад би се данас Србија, Црна Гора, Бугарска, па можда и Румунија хтеле драговољно придружити Аустро-Угарској уз одржање свог државног величанства и својих династија, као што су се јужно-немачке државе придружиле Пруској, не напуштајући ништа од своје самосталности, онда би постала једна велика, свима могућностима снабдевена привредна област, која мучно да би могла бити више изложена и политичком и војничком сукобу и која би мирно могла живети својим културним напретком.

Замишљање те слике тако је природно, да се оно само собом намеће унутрашњем погледу, само кад се човек уме уздићи изнад таквих преграда и непријатних таласа политичких једнодневних страсти. А та слика и није нова, јер ова непрестано избија на површину ма у ком облику. Још Лајош Кошут хтео је своју дунавску федерацију на супрот стајаћи хабзбуршкој Аустрији, а Владан Ђорђевић па у последње време и Новаковић подстакли су образовање балканског савеза, гобично с Турском и против Аустро-Угарске. Сви ове комбинације беше су или су погрешне, јер не одговарају природним интересима балканских народа, из су постале на поклоничке немире, и управљене су против оне државе, која им је урођени вођ. Ваља само пластично замислити те федерације, па одмах увидети, да ове културно не би биле корисне но штетне.

Придруживање Аустро-Угарске ловљим дунавским државама не би ове придружило Западу но Угарску истоку и уништило културно дело Светог Стевана. Балкан би био повезан Угарском и ништа више. То исто важи и за идеју Велике [illegible] с Хрватском на челу био би оружјем можда довољно јак, да задржи експанзивне прохтеве других сила. Али да би он удржао унутрашњи мир на Балкану, после искуства у Македонији било би више но сумњиво а Турска поуздано не би својим новим савезницима имала што понудити културно и привредно. Турска је за средишњу тачку свих могућих комбинација, јер је још сувише слаба и заостала да би могла бити вођ, а ипак сувише јака да би се задовољила улогом онога који води. Културно уједињење не може припасти ни једној другој држави но с Немачком тесно везаној привредно напредној, народносно толерантној држави културној јакој Аустрији. У време између апсолутизма и централизма могла се још и разумети одвратност према Аустро-Угарској, јер би се придруживање или савез с једном наметнутом силом могло замислити само као потчињавање под једну централну власт и уз напуштање националне самосталности. Али пример Немачке и увођење парламентаризма навикао нас је на сасвим нове форме политичка живота. Један балкански краљ не би ништа ни најмање изгубио од свог достојанства, кад би према цару у Бечу ступио у исти однос, у какав су краљеви баварски, виртембершки и саксонски ступили према цару у Берлину, и собрање, комора или скупштина остали би после уласка у федерацију тачно оно исто што су и данас. [illegible] само би смањила своје трошкове и повећала своје привредне културне користи. То је тако природно и тако јасно, да се човек с правим чуђењем може питати, какве управо, сметње стоје на путу том савезу, те он већ није остварен.

(Свршиће се)

Потреба да што већим капиталом плаћа се у коме јачој мери. Како наша индустрија тако и наша трговина су у повоју. И сасвим је природно, да њихов законски развитак тражи стварати ову привредну основицу, а на њој, створити домаћи капитал за индустријска предузећа и новчане капитале, који ће се ставити у службу трговини. Колико се данас самом овим капиталом, они су грађени по извесним законима. А да је њихова потреба данас већ осетна, види се већ и по томе, што су многи завода премештали у последње време праве у своме раду т.ј. многи су завода увидели, да им је од велике користи, да врсту са обичним банкарским и комисионим пословима, те да свој капитал улажу у разна предузећа. А ову промену у раду ових банкарских завода изазвала је на првом месту појава разних индустриских и трговачких предузећа, а на другом месту и то, што је у многим банкарским заводима управа, која рукује тим капиталима, у своју средину добила људе интелигентне, са вишим образовањем, који су у могућности, да са разумевањем и са успехом улажу у разна предузећа, те да корисно послуже народној привреди, а и уложеном капиталу, којим они рукују.

Србија и Аустро-Угарска

„Н. Св. Пресе" добила је 30. пр. м. од свог петроградског дописника овакву депешу:

„Из меродавног места у руском министарству спољних послова нашем је дописнику најкатегоричније уверење, да у *Србији не постоји ратнички покрет.*

А чим се у Србији утврди ма каква чињеница, која би претила миру, *Русија и друге силе одмах би у Београду учиниле притисак и Србија би попустила, као што је то и раније чинила.*

Свакојако *док је на управи садашњи кабинет с Д-ром Миловановићем, не треба се бојати за мир.*

Зато је неоснована тренутна узнемиреност због Србије, у опште је погрешно мишљење да постоји сукоб између *Аустро-Угарске и Србије, јер анексијом Босне и и Херцеговине нису тангирани интереси Србије.* (!?)

Али за то постоји једно европско питање, које ће решити силе потписнице, а *Аустро-Угарска никад није порицала да ће при решењу тог питања водити рачуна о интересима Србије,* а она ту мисли *на обезбеђење привредних* [illegible]. У почетку су у Србији били мишљења да је Србија анексијом Босне оштећена у својим правима, *али сад преовлађује друго једно мишљење* (!?) *и даље мир.*

Немачко-француски марокански споразум је добар пример за решење источног питања. И у Мароку су постојали разни супротни интереси.

Посета краља Едварда у Берлину од великог је значаја за европски мир.

„СРПСКА ХИПОТЕКАРНА - ЗЕМЉОРАДНИЧКА БАНКА"

од

др. Богдана Марковића

Министарство народне привреде поднело је предлог за закон о повластици хипотекарног друштва „Српска Хипотекарна и Земљорадничка Банка." Пре но што пређемо на разматрање саме повластице, напоменућемо и изложићемо овде побуде, које су руководиле министарство, да овај пројект поднесе да се изгласа у закон. Он ће нам и послужити као основа за наше излагање о овој повластици. По образложењу за повластицу, у основици ове Хипотекарне Земљорадничке Банке, налази се у овој последњој речи: да се оснује Земљорадничка Банка, која би, пружајући нашим земљорадницима што јевтинији кредит, помагала развитак наше домаће привреде и других привредних грана.

Земљорадничка Хипотекарна Банка, располажући са акцијским капиталом од 20 милиона у злату. Она би вршила следеће послове:

1., давање хипотекарних зајмова на непокретности, зграде или на зидане, на пољопривредне земљишта, нарочито и да на подлози ових зајмова издаје Заложнице, које ће се амортизовати путем извлачења;

2., давање позајмица државе ради подизања јавних грађевина;

3., давање зајмова окрузима, срезовима и општинама за све врсте радова;

4., дисконтовање свију врста [illegible] са Управом Фондова; да даје зајмове на подлогу заложница, хипотекарних или других обвезница;

5. оснивање свих врста [illegible] завода;

6. вршење свих осталих и банкарских послова. И најпосле предлаже се да би ова банка била посредник између наше земље и француских капитала, за вршење ових послова, као и после на које ће се, предвидети у банкиним статутима а на име: извођење катастра, кредитовање мелиорација, развијање осигурања итд.

Кад смо узели и прочитали овај пројект (предлог) закона, одмах нам се појавила два питања, од чијег решења и зависи одговор, да ли је овај пројект закона у месту — да ли ће он донети нам ма користи? Та два питања су следећа: Да ли има потребе, и да ли је корисно, да се у земљу у везу у овоме обиму [illegible], и ако има, зашто и из којих разлога? Друго питање, које је специјално за нас, од великог и највећег важности, да ли ће земљорадници имати користи од овога кредита, који ће имати код Хипотекарне Земљорадничке Банке?

Историја једне изнуђене менице

Закулисне операције једне београдске Банке — Успешан план Управе — Сатански план директора — Хапшење другог члана Управе — Извођење у хапсана — Изнуђена меница — Пакујем грех — Очајни [illegible] — Фалсификат на потписној листи — Чудан суд — Шта вели адвокат — Последња нада — [illegible]

(наставак)

Данил се за тренутак замисли.

— Да није ово неки шпијун — помисли у себи.

Али зар може и сме посумњати у таквог човека од угледа какав је био директор. Ово његово устручавање било је у осталом разумљиво код човека, који се јуче тако разочарао у једном Премовићу.

Директор је приметио ову колебљивост Данилову и брзо настави:

— Ја знам, да ви, после оволиког искуства које сте стекли, морате бити према свакоме неповерљиви. То је потпуно разумљиво. Али, наше пријатељство није спорно. Везе моје и ваше фамилије давнашње су, и ви ми морате веровати. Најзад, како хоћете. Ја сам сматрао за свету пријатељску дужност, да учиним све да вас спасем беде у којој сте запали. Другог начина није било. Ми смо га усвојили и ја вам га предлажем као последње средство. Ваше је, да ли ћете га усвојити или се решити на друго страдање: затвор, робија, срамота и најзад ви сте човек имућног стања од кога ће сви моћи наплатити штету. [illegible] нам, докле, не тиче. Решити се морате одмах, јер би мој долазак код вас могао изазвати сумњу и на мене. Ја сам се решио и на ову посету само зато што сам сматрао за пријатељску дужност, да све покушам, да вас спасем.

Данил је све више увиђао колико је директор имао право. То је, у осталом, било јако разумљиво код човека, који је био у очајању, збуњен, сметен а при томе имао пред собом једнога дугогодишњег пријатеља свога и своје куће.

— Добро, господине директоре. Ја вам верујем... Ја сам вам благодаран... Ја вас молим, да ме извините што сам се и за тренутак колебао... Пристајем. Само једно питање: да ли ћу одмах бити пуштен?

— Одмах. То вам могу гарантовати часном речју — потврди директор убедљивим гласом.

После пола сата било је

све у реду. Директор је имао у џепу меницу Давидову од 1400 дин. коју је мало домаће потписала и Давидова жена и писмену обавезу Давидову, којом се Давид обавезује: *да ће меницу исплатити и у том случају, ако буде ослобођен сваке кривичне одговорности као саучесник Премовићев.*

Давид је пак умерен, пун чежње и светлог надања за слободом, која ће му се тако брзо указати, лежао на болничкој постељи, и не слутећи, да је био жртва једне [illegible] преваре, по старој професионалној варијанти и не чудим, који је у овој земљи било и на највишим чиновничким положајима, па чак и министар. Овај страшан злочин најбоље илуструје у каквом добу живимо.

Време је пролазило. И Давид и Премовић су живели у нади, да ће сваког тренутка бити пуштени из затвора. Међутим од ослобођења не беше ни помена. Благонаклоног директора не беше ни од куда. Давид се беше почео прибојавати, да није опет био жртва какве нове преваре. Премовић се, на против, све више разљућивао због свога одуговлачења.

Од како је учинио лажну крађу на саслушању, због које можда иу до његове собе, испашта невин човек — он је постао нервозан. Тиштала га је та његова лажна кривица.

Но сутра дан нико не дође.

Давид је понова пао у очајање, само сада много веће, јер поред грдне срамоте сада мора и плаћати туђе покраде.

Премовић пак бесни од љутине што су га на тако непоштен начин изиграли и [illegible] иследника.

То је било 15. децембра 1908. г.

— Молим вас, господине иследниче, да ме поново саслушате. Ја сам збиља учинио неколико непоштених дела, али, што они из Задруге раде, то не раде ни најокорелији лопови, поче још са врата љутитим тоном Премовић.

(Наставиће се)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Сарајевска анкета

Како јавља „Српска Ријеч" јуче сарајевска је анкета наставила у прошли четвртак од 10 до 12 часова пре подне. Највише део анкетног рада био је потрошен тумачењем Шековића и Бешлагића на што је један од Срба (католик) замерио курјалном систему избора и тражио да број посланика буде према бројној снази вероисповести и уједно је најоштрије жалио што је та анкета тако [illegible], јер је велики број православних Срба застрашен, а од католичких Срба није био ни један. Муслимани (главни) Коста Крајишник и Куленовић на челу тражили су да се [illegible] одложе, јер се још нису сложили у неким важним питањима и израдили свој елаборат. Након тога је наступио одмор. После седнице развио се необавезни разговор између присутних, те је са свих страна нарочито истицано, да би ову анкету требало проширити узевши у обзир католичке Срба, али у том погледу није довео никакав закључак.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Турска министарска криза. (*[illegible] — [illegible]. — Дужност министра војног.*)

Цариградски „Шурај Умет" пише да је турски уставни живот доведен у опасност поступком великог везира Ћамил паше. [illegible] паша губи много пријатеља у скупштини, па чак и својих бивших пријатеља. И младотурски „Танин" напада великог везира Ћамил пашу и обележава министарску промену као противну уставу. Подвлаче и листови „Јени Газета" и „Икдам". Младотурска критика у [illegible] „Шурај Умет" и „Танин" казала то, да је велики везир приликом [illegible] министра војног, да три основна батаљона, који су изашли у Цариграду, [illegible] у Јемену, где је била потребна [illegible] и министар војни у [illegible] у Константинопољу [illegible] је [illegible] то [illegible] министра војног.

Дневне вести

Концерат Новинарског Удружења. Вечерас је у Народном Позоришту концерат Новинарског Удружења, који се приређује у корист пострадалих Талијана од земљотреса. Програм концерта је обилан и интересантан, а циљ је племенит и хуман, с тога и одзив публике треба да буде сјајан, а нарочито с тога, што се приходом од концерта помаже народ, који је на глас о анексији ставио нама Србима на расположење 14000 живота. Концерат ће посетити и двор. Улазнице се још могу добити

[illegible] министра војног. Учињени су сви покушаји и дата су сва обећања да се ђенерал Живковић задржи на положају министра војног. Влада пристаје да му да све што иште, само сад тражи начина за покриће свих потребних кредита.

Једино због тог тражења покрића и друго и због ове кризе, услед интерпелације о Тари, чека се на решење опште ситуације у влади, па ће се том приликом решити и питање о личности министра војног. Ако идућа влада нађе начина за задовољи садашњег, министар он ће остати, ако не, не!

Шетање. Ушло се у ћорсокак, те зато више не види никаквог излаза из ове глупе ситуације. Самосталске министре ухватили као пацове у клопци, са комадом сланине међу зубима, али им ништа не смеју, јер су самосталци пронашли камен мудрости у овом „Светом Стању", помоћу кога овом земљом владају, плати боље: армију! Чим њима ко што замери, или им на прилику кажу: да више дижу но што им по рангу и снази припада, они одмах крену и попрете — обструкцијом. Они млађи оду један корак даље па помену и грађански рат. А сви носиоци „Светог Стања" таки стукну. Тако је и овога пута. Самосталци траже да се г. Главинић и г. Санчић огласе за чесне и непристрасне државнике, а по ту цену пристају да опет уђу у неке преговоре о саставу какве „јаче владе". Ко веле: пошто су се једни нагутали, нек дођу мало други на ред.

Фузионашима мило за јаре и жао за паре. Хтели би да наљуткају самосталце, да тако не би се самосталци не лупе, него да им се још хвале на патриотизму. Јер фузионаши од неко доба пишу само на патриотизам, а бадава су свету: Сад се плаше у знаку проте Ђурића и њихове победите.

Али да се не би нашло оджак где обоје шепају они су почели причати о некој општој коалиционој влади!

Но нико треба једно да имају на уму: да они могу терати шегу са земљом јер то народ не уме да спречи, и са државом, јер нема никог да им то брани, али са осталим партијама, они се не могу шалити, јер то оне неће допустити.

Сами себе теше. Поводом опомињањих својих претња учињених на адресу Србије, „Нова Сл. Преса" даје себи јавити „из Београда", како су те претње, и у Београду нарочито у политичким круговима изазвале велику пажњу. Неки листови, вели говоре о њима с поругом, и сматрају их као претњу, које се Србија не боји, јер и она сама жели рат. Али су се меродавни кругови „замислили" због тог чланка и израза у другим бечким и пештанским листовима. Општи је утисак да ће скоро бити крај трпељивости аустријске владе и да почиње бивати озбиљно, а под тим утиском као да стоје и радикалне странке, које су 30. пр. м. неважно поново изабрале своје делегате да нарачну све диференције и да се избегне министарска криза. Али се велика сумња у успех тих преговора.

Оштро, небо!

Председник Академије. Изабран је и за даље три године за председника Академије Наука г. Стојан Новаковић, академик и досадашњи председник.

Војна диктатура. У Лондон је стигла једна депеша како се по Цариграду проносе гласови, да министарска промена значи осујећење државног удара, који је намеравао извршити младотурски комитет. И ако није уперен непосредно против личности султанове, том је државном удару био циљ, увођење војне диктатуре.

Коалициони кабинет. „Н. Сл. Преса" јавља из Београда, да се између обе радикалне групе воде преговори о образовању коалиционог кабинета.

„Европски мандат". „Н. Сл. Преса" јавља да се са живим интересовањем расправља питање да ли је у међународним дипломатским круговима пао предлог да Аустро-Угарска, за случај крајње потребе, добије европски мандат против Србије. Али се, вели, у бечким дипломатским круговима држи да би Аустро-Угарска тешко примила такав мандат, но ће себи задржати слободу одлуке. Кисело је грожђе!

Ћамил паша пао. Турска скупштина изјавила је неповерење великом везиру Ћамил паши, те је овај морао поднети оставку. Држи се да ће за великог везира бити постављен досадашњи министар унутрашњих дела Хилми паша, бивши ђенерални инспектор у Македонији.

Сарајевска анкета. У прошлу суботу држана је трећа седница познате сарајевске анкете. Муслимани (главни) поднели су писмену изјаву, у којој су изнели своје гледиште. Они желе да се у земаљски статут унесу извесне гаранције за непрекосновеност аграрног поседа од насилне промене садањих аграрних права. Они желе да се шеријатски посебни изузму из надлежности земаљског сабора, да свештенство свих вера [illegible] нема никакво пасивно изборно право, да се активно изборно право призна и за женске поседнике и да се Босна и Херцеговина прогласе за нераздељиве. После је настала дебата о изменама поједињих одредаба нацрта устава. Дебата ће се данас наставити.

Енергичне мере. Како „Н. Сл. Преса" јавља, паралели политичких кругова уверавају, да су сваке извештене да ће Аустро-Угарска непрестаним српским ровењима, којима последица може бити узнемиравање аустро-угарске области и реметење реда, бити приморана да предузме енергичне мере. Све силе разумеју оправданости таквих мера и не би против њих имале ништа, у толико мање што се зна, да а. угарској политици ни мало није стало да каква проширења земљишта, да она нема никакве ни јавне, ни тајне планове освајачне. У том погледу бечки је кабинет дао и изјаву великим силама. У Паризу као да су изнињени конференције, пред коју би се изнело српско питање.

„Минирање" савског моста. „Н. Сл. Преса" „зна", да су наши војници ноћу између прошлог четвртка и петка минирали савски жељезнички мост!

Бугарске чете. Из Кра[illegible] појавиле три бугарске чете. Против њих су послата два батаљона војске. Бугарски сељаци помажу потеру против чета.

Дунавски Кредитни Завод. Како се акционара Дунавског Кредитног Завода, нису одазвали позиву управе да положе заостале недељне уплате, то ће се по решењу управног одбора поништити све акције оних акционара који уплату нису положили.

Последњи је рок уплате 15. фебруар 1909.

Читуља. Ноћас је умро стари познати београдски трговац и члан напредне странке Анастас Павловић. Погреб ће бити сутра пре подне.

Парастос. Породица пок. Јеврема М. Рајића, бив. пензионера, даваће му полугодишњи парастос у четвртак 5. ов. мес. у 11 часова пре подне у цркви Св. Николе на новом гробљу.

На вежби. Старешине подофицири II позива, који нису руковали најновијим оружјем наше војске, позвати су на 15-то дневну вежбу, и јуче су ступили на службу.

Паљевина у Рипњу. Ноћу између 26. и 27. ов. мес. непознати зликовци запалили су 4 стога лисника Павлу Смиљанићу, из Рипња у округу београдском.

Власт је наредила истрагу.

Сребрница од 1875. године. Нема радње у Београду која нема по 10—15 ком. оних сребрника који су из течаја истиснути, а у унутрашњости код сеоског света и данас има знатна количина.

Како је Народна Скупштина на окупу, не би било згорега да министар финансија поднесе законски предлог за продужење замене овога новца, како се не би многи грађани оштетили.

Ухваћен шпијун. Јуче после подне у трамвају бр. 7. ухваћен је један врло сумњив човек, који се издавао за свештеника црногорског, а био обучен у суро бугарско одело са аустријским панталонама. Он је предат синоћ полицији која ће с њим поступити по закону.

Свети Трифун. Јуче је у целој земљи на најсвечанији начин прослављен Св. Трифун — патрон виноградарски и у сваком месту извршено је сечење колача славског и резано по 2—3 чокота. Нарочито се овај дан прославио у смедеревским виноградима.

Покушај крађе. Пресиноћ око 8 сати Милорад Којовић познати коцкар београдски, покушао је испред радње Ђорђевића до самог кварта теразијског, да украде неке ствари, али га је полиција на делу ухватила и одмах притворила.

Експлозија у Прокупљу. Синоћ око 8 часова увече, експлодирао је барут у кући Петра Миљковића, бакалина из Прокупља, услед које се експлозије срушила кућа и тешко му повредила жену и дете, који су се у кући затекли.

Штета је велика а узрок експлозије непознат. Истрага је поведена.

Убиство на задушницама. Прекјуче је у селу Цветкама близу Горњег Милановца, код цркве на гробљу, Станимир Дуловац, тежак овд. ударио ножем у прса Миливоја Ристовића теж. овд. од кога је ударца овај на месту остао мртав. Узрок је међусобна ранија свађа.

Кривац је у рукама власти.

Напредњачко вече. „Напредњачко вече" приређено у пр. суботу код „Коларца" испало је преко сваког очекивања! Посећено је било више но икад, па не само то, но веле да је било више света на овој забави, но и на једној другој у овој сезони. Услед тога је и расположење било необично, те је игранка трајала до зоре. На каси је пало преко 2000 дин. На забави смо приметили, сем многих активних чланова у Напредњој Странци још и г-ђу М. Гарашанина са ћерком и сином, г-ђу Д. Марковића с ћерком и г-ђу Светомира Николајевића с ћеркама.

Г. Стојан Новаковић послао је прилог, пошто је у жалости те не посећује забаве.

Овакви успех овогодишње забаве отварало је вољу приређивачима да до године у много већим размерама приреде напредњачко вече.

Месни напредњачки одбор и клуб „Напредак" могу бити потпуно задовољни успехом, који им стиче једну заслугу за странку.

Брат убио брата. Прекјуче је Ђурђ Алексић из Цветуља у округу подринском, у свађи око деобе имања ударио једним дрветом по глави свога брата Милана тако силно, да је овај на месту остао мртав.

Кривац је у рукама власти.

110 Оволики број лица има у хапсанама управе града Београда за разне кривице по судским и полицијским преступима.

Кажњени: Марко Јовић, Сима Тукић и Катица Хајек, беспосличари овд. кажњени су са по 10. дана затвора за беспосличење и прогонством у своја места.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

)) [illegible] чланови [illegible] градског престављенства [illegible] скуп на ком су решили, да се заузму [illegible] да се будући градоначелник избере из њихових редова.

= Мароканске трупе [illegible] против француско-шпанског мароканског споразума, [illegible] шпанска [illegible] Мулај Хафид је [illegible] од свог претходника што се [illegible] у наручја Француске. Тек ће сад настати права борба између урођеника и француског „мирног продирања“.

§§ Шпански краљ Алфонсо отпутовао је у Вилавиçосу у посету португалском краљу Мануелу.

)) [illegible] који су [illegible] поднели су [illegible] и предлажу да се [illegible] радови [illegible] Гатуне за 20 стопа.

|| За другог министра саобраћаја постављен је члан државног савета Рикков.

ДВЕ ЛОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

[illegible] — Ко је [illegible]? — „Лопова“ [illegible] у Софији. — Хватање на делу.

(наставак)

— Знате шта, господине Савићу, дајте ми два динара да поделим међу ове кокаре, јер сам се и овако решио да те и џабе пријавим. Другоме можда не бих то учинио, али, теби хоћу.

Савић извади два динара и даде их „Ћопи“.

— Дакле, која улица?

— Вечерас сигурно неће тамо бити. Ко зна где је сада он шмугнуо. Него, сутра у вече.

Писар увиде да „Ћопа“ има право.

Сутра дан био је дежуран Савић. Око 12 сахата призове себе „Ћопу“. После малог устезања, које је прешло у пазарку самим кокарима, „Ћопа“ призна, да „Тутун“ станује у Скендер Беговој улици број 5.

Савић нареди да му се дотера фијакер. За неколико тренутака фијакер је дотеран. Савић позва детектива и „Ћопу“ да пођу. „Ћопа“ се устезаше. Није био рад да га види „Тутун“, али, на обећање Савићево, да га „Тутун“ неће приметити, најзад, пристаде и седе у фијакер.

Целог пута је писар био неповерљив према „Ћопи“. Бојао се да не умакне.

Тако стигоше пред означену кућу.

Савић издаде наредбе: „Ћопу“ је оставио са жандармом на капији. Детектива намести код прозора собе, коју је „Ћопа“ означио и он, са револвером у руци, приђе вратима и закуца.

— Ко је?... чу се одмах глас сањива човека.

— Отвори! нешто заповедним тоном Савић.

Врата се отворише и пред Савића изиђе човек, сањив, у потпуној спаваћој тоалети.

— Кога имаш у стану? — одсечно питаше Савић.

— Само. Једног човека и једног дечка... поче да муца газда од стана.

Савић тада уђе у собу и приђе кревету, на коме се мешкољио један потпуно обучен човек.

Спавач скочи и Савић при слабој светлости лампе, која је тињала, одмах познаде „Тутуна“.

— Како се зовеш? запита га строго.

— Милош Николић — сасвим лако одговори спавач, који се беше већ прибрао.

— Лажеш!

— Не лажем!

— Ја те познајем.

— Онда ме не познајете кад не знате како се зовем.

Савић беше нервиран. Заповеди детективу да доведе жандарма и „Ћопу“.

Мало после зачу се глас „Ћопин“, који протестоваше што га воде пред „Тутуна“. Жандар уведе „Ћопу“.

— Познајеш ли ти „Ћопо“ овога човека? — запита га Савић.

— Што ме питате кад га и ви познајете — лупну се „Ћопа“, коме беше веома непријатан овај сусрет.

— „Тутун“ — изговори први Савић.

— Па да боме „Тутун“ кад ти „Ћопа“ каже — промумла „Тутун“ нарочито подвлачећи реч „Ћопа“.

Немамо кад за узајамно пребацивање. У кола.

После по сата били су сви у кварту.

У кварту је, наравно, „Тутун“ све одрицао. После дужег објашњавања „Тутун“ је признао крађу ваге и крађу код млекарије. Даље се ништа није могло од њега дознати. Писар нареди, да му даду „засебну“ собу и к себи позва „Ћопу“.

„Ћопа“ је био намрштен. На њему се видело, да је љут на Савића што није одржао реч и сачувао дискрецију, коју му је обећао.

КРУШЕВАЧКА ХРОНИКА

Заразне болести и школе — Клање стоке — [illegible] — Збор родитеља

Заразне болести, а нарочито шарлах, шире се необичном брзином и то, можда баш у Крушевцу, најдражијем месту. Али шта ћете, кад наше грађанство неће одржавати чистоту и [illegible] само себи да помогне. Шта може на 10.000 становника да учини један д-р Марић, [illegible] рећи да труди [illegible] без успеха.

Школе су основни [illegible], што је у осталом најзначајније и [illegible]. Овим приликом [illegible] управитељ школе, што му морамо рећи, да [illegible] нема [illegible] ђачких [illegible] јер [illegible] „између нас“. Разуме се да је [illegible] најмањој размери.

Овај [illegible] на то да се [illegible] „учитељ са родитељ“ — мора то у ствари бити.

*

[illegible] стоке која се [illegible] или од нарочитог [illegible]. И [illegible] хигијенски услови клања, многи [illegible] и други грађани који се [illegible] стоком тргују, не [illegible] стоку на клање, већ је кољу где стигну, нарочито ситну. Да се под [illegible] стока која се на клање не води, мислим да је нешто [illegible], у толико пре што је [illegible] болест која је у Крушевцу [illegible] размерама.

Да би се злоупотреба [illegible] прописа [illegible], нужно је [illegible] власти на строго [illegible] на то, да се [illegible] не [illegible]. Нарочито треба ставити [illegible] полицији [illegible] да [illegible] стоке и [illegible].

Надамо се, да ћемо моћи [illegible] вратити се на ову ствар.

*

Један [illegible] у Крушевцу, [illegible] ових дана. [illegible] „[illegible]“ [illegible] 30 дана, [illegible] и других [illegible]. И још нешто. [illegible] у будуће [illegible] „[illegible]“.

[illegible] „[illegible]“.

*

У [illegible] Лазарева, [illegible] Шапца. [illegible] Тодоровића из истог села, [illegible] 37 год. [illegible] на којих је најзлобнија 6 весеља, али из јарења, поред мужа, још и Тому Радуловића из [illegible], или трећег, такође [illegible]. Поред потоња и гајења, [illegible] и [illegible] Бог да. Што [illegible]. Павлија [illegible] Тома, а [illegible] у своју кућу.

У кући [illegible] нарави. [illegible] Павлијину кућу, [illegible] „[illegible]“.

Ко зна докле би љубавници уживали [illegible] Павлија [illegible] јер [illegible] да је зла, па су јој [illegible].

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивима Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

„Зар не зна да је злочин додавати ма и најмање од ствари о којима прича?

„Зна, и они, о којима је говорила, могли би о томе много рећи, али је она пре рекла ублажено но појачано, рекла је само истину, јер се нема шта више бојати за своју матер, а ако јој што падне на памет или ако се чега сети, она ће рећи све како је уистини“.

Неки су писци мишљења да су врачаре пред судом изнеле прва имена само у нади да спасу свој живот тиме, што су уплели и личности од тако висока положаја, које нико неће смети дирнути. Сасвим на против, ми видимо Воазенову где све до последњег тренутка пред своје погубљење таји своје односе с краљевом љубазницом, јер се веома бојала да се на њу може применити ужасна казна, прописана за краљоубиство. У једном слабом тренутку рекла је стражарима који су је чували у Венсену: „Највише се бојим да ме не питају за извесно путовање у двор“. — Доцније ће бити много говора о овом путовању, које је врачара предузела била по наредби госпође Монтеспанове.

Тек у последњем тренутку, пошто је саслушала своју — неопозиву — пресуду 30. септембра и 1. октобра 1680., учинила је Франсоаза Филастре исказе, којима је била последица да је препашћени Луј XIV морао обуставити седнице судске.

Искази Маргарите Монвазенове потпуно потврђују исказе опата Гибура, с којим није могла никако општити од како је ухапшена. „Тако је дакле — вели Ла Рени — створен прави доказ“.

Сад историја има још и даљих доказа. Мало час смо чули да је Вoазеновичина кћи рекла: „Увек кад се госпођи Монтеспановој десило што ново и бојала се да не ослаби краљева милост, она је то саопштавала мојој матери. Ако загледамо у преписку госпође Севиње и прегледамо у дворској хроници немирни ток односа госпође Монтеспанове ка Лују XIV од 1667. до 1680., и с тиме упоредимо исказе оптужених, онда ћемо наћи тачну потврду навода Маргарите Монвазенове. Ла Рени је неколико пута учинио опаску: „Време које наводи оптужена терети госпођу Монтеспан.“

Како је и помоћу кога је поносита љубимица краљева доспела у врачарине јазбине? Историчари су учинили неке хипотезе о томе; искази Ла Шабоасјера, Ванинова слуге, били су им непознати: „Да је кавaљер Ванан заслужио да га четири коња разнесу на комаде због савета, које даје госпођи Монтеспановој“. Чим је том човеку измакло на уста то признање, хтео је сав узрујан, опозвати те речи, није кроз плач молио да их не помињу у његову саслушању. Ла Рени издваја ово признање из хаоса парничких аката и нарочито га подвлачи као полазну тачку драме.

Односи госпође Монтеспанове према врачари почињу дакле одмах с постанком њене љубави према краљу. Године 1667. налазимо у улици де ла Тавери прво од седморо деце, којима је обдарила Луја XIV. Ако је дотле што и сумњала у снагу дејствовања демонских враџбина, од тога дана је тврдо веровала у то.

НА ГРОБУ КОКЛЕНОВОМ

Чувени француски писац Ростан отишао је са својом женом и сином пре два дана у аутомобилу на гроб Коклену у [illegible]. Као што се зна Коклен је био први представљач Ростанових комада. Дрхтавим гласом изговорио је Ростан ово:

Ах! Како молим давно што нисам тренирао у [illegible] оперенском [illegible] да бих [illegible], потребне речи! Пошто сам [illegible] пријатеља, који [illegible] био. У [illegible] сам, која [illegible] у [illegible] од пријатеља и [illegible], — не би [illegible] да је могу [illegible].

Јест, Коклен беше уметник [illegible]. У овом тренутку [illegible] Молијер и [illegible]. Шта и [illegible] Дон Цезар и Грингоар. Али, [illegible] Колико [illegible]. И чим би се [illegible] да ми [illegible], — [illegible].

О, Боже мој, [illegible], Коклен! [illegible]. (Ово је [illegible] „Сирано“. Пр.) Али, [illegible] Вам [illegible] јер [illegible] што [illegible] да ми [illegible].

Ах, неуморљиви пријатељу! (Најбоље [illegible] Вас [illegible]. И [illegible] јер су [illegible], очарани, [illegible] што сте Ви од њих [illegible] ради за друге и [illegible] и добрим стварима [illegible] Вам [illegible] да не [illegible]. Они, који су [illegible] су Вас јер се, [illegible] што сте [illegible] на Вашу [illegible].

Ах, али је био [illegible] овај човек! И [illegible] у свој [illegible]. (Он је [illegible] за нарочиту [illegible]. Пр.)

И [illegible] своје [illegible] живота.

Збогом, пријатељу! Ја се [illegible]. [illegible] што Вам је [illegible] Вас да јој Ви [illegible] ову, које ја не могох разумети; [illegible] још на дан Ваше смрти, [illegible] који су ми [illegible] част да сте ми [illegible] своје радости — то су [illegible] Ваша, то јест, [illegible] су Вашег сина Жана. [illegible] Ваше [illegible] на мој рукопис, Вам ће они [illegible].

Збогом, пријатељу, који [illegible]! Пре [illegible] на мој [illegible] у [illegible] ову [illegible]. И [illegible], која [illegible] на Вас [illegible], [illegible] Вашу душу и [illegible] у туђину [illegible]; [illegible] у [illegible] и [illegible] нећу [illegible] да говорим!

Мил. Н. Миловановић
адвокат

Од 1-ог Фебруара т. год. прима ће и приватну клијентелу у својој канцеларији у партеру нове зграде Београдске Задруге и пре и после подне. 69 1—5

Сима М. Алексић чинов. Опш. београдске

СЛАВИ

3. фебруара Св. Симеона Богопримца.

Капетан Мишина ул. бр. 15.

65 2—2

рва српско-циганска Задруга
м узајамно помагање у болести и смрти

заказује за дан 9. марта т. г. у 2 часова пре подне, у локалу кафане „Нови Београд" — Милоша Великог улица бр. 43, своју главну скупштину са овим дневним редом:

1. Избор председника, три бројача гласова и три потписника записника скупштине;
2. Извештај управног и надзорног одбора о раду и стању за време у 1908. години;
3. Давање разрешнице управном и надзорном одбору;
4. Измене и допуне правила;
5. Избор чланова управног и надзорног одбора, који излазе из одбора, и
6. Читање жалби и молби појединих чланова, које су поднете за 3 дана пред скупштину.

Право гласа имају сви чланови мушки, који су платили улог за месец Децембар 1908. год.

Бр. 1
25. Јануара 1909 г.
Београд
66 2—3

Управа

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

НОВА РОБА — изврсне

Кобасице „ТУРИСТЕН"

„TURISTEN WURSCHT"

1 кгр. Дин. 3.

Препоручује радња

Душана Тодоровића

Краљ.-Српског Дворског Лиферанта

Београд — Теразије.

У МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

Љубљанска ул. бр. 11

потребне су женске помоћнице за добре куће и вештине радиље.

34 7—8

МЕЊАЧКА РАДЊА

НОЈКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Купује купоне 2 од сто држ. лозова и хипоте 2 дин. комад.

Купује акције и облигације свију завода Краљ. Србије, плаћа добру цену.

Продаје лозове, марке таксе и поштанске и даје рабат 2 и по и 2 и три четврти од сто.

Српске Класне Лутрије за II класу има на продају у свима поделама. Шаље свакоме по наплати. Вучење 6. фебруара. Главни згодитак 30'000 динара.

43 8—10

Отворили смо три дућана и то: на Великој Пијаци, Зеленом Венцу и Палилулској пијаци

За продају говеђег [illegible]

Говеђе главе 1 кило 0·30 дин.
Црна џигерица 1 кило 0·30 дин.
Сланина 1 кило 0·30 дин.
Цела бела џигерица 1 комад 0·97 дин.
4 ноге говеђе 0·60 дин.
Продаја преко на сваки дан пре подне. 39 8—30

50.000. ПРИТКИ (ТАЧКЕ)

од старих багрема шљиве за винограде имам на продају по умереној цени.

Продајем и на мање количине.

Ламбра Р. Димитријевић

27 Смедерево. 10—10

ФАБРИКА БОНБОНА И ШЕЋЕРНИХ ПРОИЗВОДА

Радомира Рашковића

награђена Златном Медаљом на Балканској Изложби у Лондону 1907. године

Препоручује своје познате производе и то:

Слатко од Наранџе, Шљива, Ружа, Јагода, Малина, Дуњаца, Лимуна и Трешања, Помаранџе и Пачраћа, Ораха и Чоколаде.
Бонбона и **Чоколаде** свију фазона, пуњених, ружа, разних Рахата, обичне кромпирице беле и црвене.
Ратлука Цариградског фазонског на Хапкоме, нефинисаног и црвеног у табакама и сухих.
Алве Цариградске и Бечке. **Шећера** жутог и црвеног.
Коњака правог и француског. **Рума** „Јамајка" и обичног.
Сока природног од Малине.
Ликера разних и то: „Петров", „Nar" Ратлучне Вишње и т. д.

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље одмах и на време по врло умереним ценама и брзом услугом. — Продаје на мало и на велико. 71 4—4

Телефон 859 Београд — Васина ул. бр. 6. **Телефон 859**

Изашла је из штампе

„Тајна Конвенција
између
Србије и Аустро-Угарске"

(Један лист из новије историје Србије)

од

Стој. М. Протића

Државног Саветника и бившег Министра Унутрашњих Дела

ДРУГО ИЗДАЊЕ

Цена 0·80 п. д.

Може се добити код књижара у књижари

ГЕЦЕ КОНА — Београд 68 2 4

ВАЖНО ВАЖНО

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај код „Круне"

Кнез Михаилова бр. 31

Поштованим нашим купцима објављујемо да смо сву робу спустили за 25 од сто јефтиније од пазарних цена, што чинимо услед распродаје робе као:

Свила и Атлаза у врло лепим и најмодернијим дезенима и слог за плетавица и ефарже.

Атлаза и Сатина за јоргане у 160 см. ширине у свима бојама.

Штофова за женске хаљине и костиме.

Антолент хаљина од тисијанона, свила и фила.

Фила и у тилу плетених штофа, чипака и ајнсаца.

Поплина и етамина у свима најмодернијим бојама.

Штофаних гарнитура (покривача).

Завеса путених и чипканих. Сторова шлајфераних.

Гарнитура понтифских и дамаских за 6 и 12 персона бела и у боји.

Шлајера за дужине и ризлоне у свима најмоднијим ширинама и свима постојаним бојама.

Платна у разним ширинама за све употребе.

Белог веза ниски и шифону.

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА за 40 од сто јефтиније услед ликвидације истог артикла. Госпође врло јевтино.

Мустре на захтев шаљемо бесплатно. — Поруџбине вршимо уз доплату.

С поштовањем

37 10—20 БРАЋА Х. ГАБАЈ

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиропин** и одлично утиче код инфлуенце, оболења органа за дисање, катара плућа и свију осталих болести, где се **сиропин** до сада успешно употребљавао. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на скрофулозну, малокрвну и рахитичну децу. Пријатног укуса је и зато га и одрасли као и деца радо узимају и добро подносе. Цена је једној боци **2** динара.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

са соли по Мају, за трљање код назеба или удара промаје, кости и свију мишића, једна порција чистог шпиритуса и стручно спремљена со. Мала боца **1·20** динара, већа **2** динара. 46 7—50

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас на даље суботом Српски кувус са кисељаком, Проја, Бели хлеб на ражњу.

Препоручујемо домаћи одличан бермет. Љубитељима пиве јавља обраћамо нарочиту пажњу као и белог домаћег вина по веома снижену цену.

Ошоташни „КОМИЊАК" продаваћемо на рачун по 30 п. дин.

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодне Мануфактурне Трговине

АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.

код Дубровника

Васина ул. преко пута Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јевтиније но до сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30 Априла 1909. год. а од 1-ог Маја исте године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско-Галантериску** трговину у згради *дом. Аксера из Теразијама где се сад налази* апотека Викторовића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем

33 12—20 **АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.**

Против дугогодишње „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака најсигурније је лек

БИЉНИ СОК

који за кратко време учини прави успех, много одлика усвоја. Хиљадама оних који су од исте патили, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити *у апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·60 п. д.**

„Nerolin" признато као најбоље средство против *кашља, катара плућа, тешког дисања (astma), почетне туберкулозе и пљувања крви.* **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за оне лица, која су патила или пате од венеричних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј" против нервозних болести. Цена једног пакета 4 дин. — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд* 1638 20—

Наш добри, мили и никад непрежаљени муж, отац, син, брат и зет

† Андра В. Станојевић

учитељ и управитељ основне школе у Лешници, и резервни пешадијски поручник

преминуо је после кратког али тешког боловања 28 ог ов. мес. у 42 години живота, овде у Београду где је био дошао да потражи лека својој тешкој болести. Тело нашег драгог покојника погребено је 29. ов. мес. у београдском новом гробљу.

Извештавајући о овоме нашем ненакнадивом губитку своје и драгог нам покојника родбину, пријатеље, другове и знанце, ми сматрамо за дужност изјавити нашу искрену благодарност:

Лешничкој учитељској дружини, која је својим пред прадсединка ушешће за чланa утемељача фонда основне школе у Лешници, свог жалећу у Лешници где је увек био отворен живота му за мућем доброј осигурањи.

Г-ну Љуб. Марковићу, банкару, који је из почасти при спроводу и на овоме заблагодарива.

Г-ну Дим. Гавриловићу — Сабљанину — учитељу нап. за утешни и патриотски говор изречени пред величанским храмом.

Грађанима лешничким г. г.: Љуби Исаковићу трг., Сави Поповићу учитељу, Пери Перићу трг. и Ради Васићу, на трошку, сваке суде, који су Андру за време болести обилазили и пажњу нам услугу чинили.

Свима онима који нам у овој нашој великој жалости своје учешће изјавише и онима, који дошли, као и свима грађанима, чиновницима и официрима, који својим присуством спровод нашег драгог покојника увеличаше и тиме нам у неколико тугу ублажише.

30-I-1909 год. — Београд

Ожалошћени: супруга Даница, деца: Олга, Загорка и Милица, отац: Вукашин П. Станојевић економ из Лешнице, мати: Милка, браћа: Милован, Петар и Милан, сестре: Љубица М. Настић судије, Анка Милка Милојевић удова, Косара А. Марјановић мајора и Љубосава Тал. Величковића царинска, шурњаци: Љубомир Павловића удова и остала родбина 67 1—3

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 25 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сва уредништва налази се на углу Косине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Радован М. Радовановић Видинска ул. бр. 29.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 321. | УТОРАК 3 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 34. | Телефон 321.

„Уједињене дунавске државе“

Један предлог за решење балканских питања

од Перегринуса

(наставак)

Било је и има таквих сметња. Највећа је сметња била Русија, која би конфедерацијом дунавских држава с Аустро-Угарском на челу била одсечена од Цариграда. Али је Русија била сметња, а сада није више. Она се већ морала напокнути на самосталност Бугарске и Румуније и не може никад више отпочети борбу с огромном силом немачко-аустро-угарског савеза, који би још био појачан војскама нових дунавских држава. Теже је савладати унутрашње сметње. За балканске државе би то продужење имало вредност само тако, ако би им оно обезбедило заједницу царинске области, новца и пресељавања. Али би аграрци Аустрије и Угарске из све снаге устали против тога, а као што се зна, отпор те господе не треба узимати олако. Осим тога би се у Угарској породила сумњивост, да се не смањи угарска тежина на повећаним територијама. Али су сви ти отпори једном већ савладани при окупацији и анексији Босне и Херцеговине и могли би се поново савладати снагом круне с још јачим аргументима. Јер повећање привредне области с отварањем Црнога Мора ипак би било добро дошло и Аустро-Угарској, њеној индустрији и њеној земљорадњи, а безусловна слобода пресељавања постала би покретач културе, те би источни трговни ток опет добио значаја. И балканске државе имале би неизмерне користи од поправке свог новчаног стања, заједничке банке, јефтинијег кредита, царинске заједнице и смањења војних терета. Онај који зна да румунски газда данас плаћа 12 до 20% интереса на инвестирани капитал, тај ће разумети да би се само могућност придружења Аустро-Угарској осетило као спасење.

Шта би на то рекле Европа, Енглеска, Италија? Не би рекле ништа, апсолутно ништа, јер не би могле рећи ништа. Немачкој би уважење тешкоћа њене аустроугарске савезнице било само добро дошло, а Енглеска и Италија би само трајне користи имале од културног напредовања Истока. Турска би лако могла наћи према конфедерацији савезнички однос који јој не би био опасан.

Остало би дакле само да се нађе форма, којом би балканске државе учествовале у заједничком царинском парламенту и банци. Ја не верујем да би решење овог питања било сувише тешко за стручњаке. Једна установа слична немачком савезном већу морала би се и иначе увести већ и ради поштеде суверенитета, а из ње би остало дошло само по себи. Да Аустро-Угарска гарантује династијама њихово одржање била би такође једна претпоставка, без које се ни једна држава не би могла задобити за придружење; исто тако независност законодавства, у колико се оно не односи на заједничке послове војске, царине, банке и слободе пресељавања (нарочито, са слободом пресељавања и безусловно право на задобијање држављанства према заједничким принципима).

Је ли то место утопистичко? Ја у то тако мало верујем да ми се чини да је његово остварење, овако или онако, само питање времена. Данашње време за дискусију сматрам да је подесно за то, што су анексијом, српско-црногорским захтевима и бугарским суверенитетом који је Аустрија већ признала и иначе балканске ствари увели ток, а нико не може тврдити да се таквим предлогом устаје против политичког живота [illegible] (не реметити мир). Али више за то, што се Русија данас не може мешати у тај процес, не може претити пре свега, не може ништа дати. А сматрам за корисно што предлог потиче од једног [illegible] органа аустро-угарске монархије, јер се у балканским стварима тешко когод [illegible] да би Аустро-Угарска као primus inter pares (први међу равнима) била готова [illegible] и неравноправније суште примити себи. Али ако се та готовост изрекне, онда ће се [illegible] свакојако радо доћи и закључити савез, који их придружује западу и брани их од сваке случајности, иначе је он без вредности и не може трајно одржати.

„СРПСКА ХИПОТЕКАРНА - ЗЕМЉОРАДНИЧКА БАНКА“

од

др. Богдана Марковића

(наставак)

У последње време број новчаних завода у Србији нагло се у[illegible] преко 126,245,000 динара.

Преко 130 завода, са горњим капиталом, радило је те године. И сви ти заводи готово и искључиво, бавили су се ескомптовањем меница — највећа њих помагали је потрошачки кредит. Врло мало капитала — али готово никако, уложили су они у разна индустриска и трговачка предузећа. Услед тога, не само да нису корисно послуживали домаћој привреди — индустрији и трговини, но су још и неправилношћу давања потрошачког кредита штетно утицали и на материјално стање грађана. Па не само то, но и услед тога што су основали многи заводи са малим основним капиталом, они су морали, узимањем разних такса повећати и иначе интерес од 12 од сто, да би подмирили режијске трошкове и да би акционарима обезбедили пристојан приход од уложеног капитала. И сама Народна Банка, привилегисана је основана само ексконтовањем меница. Она је отварала овим заводима кредит, те су они новац који су од ње добијали, по нижој мером стопи, давали по скуп интерес. Сасвим је природно, да су се сви заводи под оваквим околностима ограничили само на издавање мањих зајмова и на давање зајмова на залоге.

Велика интересна стопа показује нам, да код нас ни за данас, а камо ли у будућности није ни приближно задовољена потреба за капиталом. Па да је само и 15 од сто интересна стопа, па је то ужасно велика цена новчаних прилика. За кратко време нашла би се земљорадничка кредитна банка [illegible] ће готова. У разним крајевима Србије, који су [illegible] економичнију везу — на боља саобраћајна средства, појавиће се разна нова и вероватно рударска и индустријска предузећа. Исто тако и у тим крајевима, [illegible] у којој мери трговина. А данас је још особито у [illegible] мери тежња, за како пре [illegible] је ради. По мени горња предузећа, која ће изазвати савршенија саобраћајна средства, тако и на свој интензивнији рад на развитку целокупне народне привреде, изазваће потребу за што већим капиталом. Али тај капитал не сме бити тако скуп, као што су данас капитали у Србији. Привредним предузећима, као и трговини, потребни су што јефтинији капитали. Потребно је додуше и разне установе на основу којих ће тој трговини моћи рачунати на услове развитка ([illegible], трајности). А и интензивнији рад у пољској привреди, потребује исте претходне радње — услове, па да се може са успехом остварити. Па напослетку, крајње је време да се једном, са законом и државним властима спречи земљораднички рад народних новчаних завода, који се не задовољава ни са 15 од сто интересном стопом на уложеним капиталима. Упошљењем великог страног капитала, нема сумње, да ће се спречити овај земљораднички рад народних новчаних завода, нарочито и само, ако се не буде употребљавао другојачије, но што се капитали данас у нашој земљи употребљавају. Овим до сада учињеним смо и одговорили на прво постављено питање.

Да одговоримо на друго питање. У експозеу писму упућеном Државном Савету, министар народне привреде вели: „да се потреба за што јефтинијим кредитом за наше земљораднике која се још пре неколико година осећала, осећа се још и данас, још и више. Осим Управе Фондова и Савеза Земљорадничких Задруга, ми немамо вели господ. министар ни једне друге новчане установе, која би земљорадницима пружила кредит под условима који могу задовољити оним родовима, које се баве пољопривредним пословима.“

Пре него да расправимо питање са Управом Фондова: Управа Фондова је административна установа. У Управи Фондова су концентрисани народни новци: државни и други јавни фондови, као и приватни и депозитни новци, општински, среских, окружних, црквени, манастирски и капитали других корпорација. Она даје и зајмове на основу непокретне залоге на земљишта пољопривредних имања, ливада, винограда, њива, забрана. Вероватно [illegible] о томе слично. Према овоме изгледа, и требало би да буде, да Управа Фондова кому по развитку земљорадничког кредита. Велимо да тако у ствари и треба да буде, јер је највећи по[illegible] расписује Управа Фондова, сакупљени од народног новца, има ње суме новца, које би [illegible] зајмове на државним и другим јавним фондовима, општинским, среским, окружним манастирским, — црквеним и многим других јавних корпорација, распурене, напокон је груписати и тако груписане, управити онамо, где би оне служиле корисне бољем и успешнијем развитку пољске привреде.

(наставиће се)

Историја једне изнуђене менице

Закулисне операције једне београдске Банке — Ухапшен члан Управе — Саслушан члан директоријум — Хапшење другог члана Управе — Изнуђивање у хапсани — Изнуђена меница — Покајан грех — Операција почиње — Фалсификат на ескомптној листи — Чудан суд — Шта вели академија — Последња нада — Исповест једног ђенерала.

(наставак)

— Ја сам на прошлом саслушању изјавио, да је за утају од вредности знао и Давид Барух. Међутим, то је лаж. Није Давид ни појма имао о томе. Ја сам то признање учинио из два разлога: прво, што сам хтео са себе [illegible] жити и целу ствар загладити, те да обојица будемо пуштени. Али, ја нећу више ни за чију љубав да лажем и да себи товарим тако крупан грех на душу као што је упропашћење једног невиног човека.

Утају сам извршио сам. Давид није ни појма имао о њој. До акција сам дошао на овај начин:

20. јуна, као вршилац дужности управника задруге, отишао сам са председником задруге г. Најдановићем у Кредитну Банку ради заложења неких хартија од вредности. Кредитна Банка нам није хтела примити у залогу акције Младеновачке Задруге, с тога ми је председник дао други кључ од касе, који се налазио код њега, да одем у задругу и да оставим акције Младеновачке Задруге у касу и донесем друге, које ће нам банка примити у залогу.

Ја сам отишао у Банку, оставио у касу враћене акције, узео друге и том приликом сам извео из касе и хартије од вредности, које сам сам заложио у Заложној Банци. Ово знају и Најдановић и благајник Кредитне Банке Константин Крстић.

— Молим вас саслушајте их и пустите овога невиног човека — завршио је узбуђеним гласом Премовић.

Иследник је одмах довео и Најдановића и Константиновића, који су на саслушању потврдили наводе Премовићеве.

Иследник је донео решење, којим се над Давидом Барухом преиначава кривична истрага и пушта из притвора.

Сутра дан је суд одобрио решење кварта.

Премовић је покајао грех који је навалио на своју душу и Давид се спасао беде, у коју је запао.

Они у заводу били су изгубљени кад су чули, да је Давид ослобођен.

[illegible] ник Најдановић били су зато да се сума заложених хартија или постепено отпише, или, да је управни одбор [illegible] наложио, док они, који нису са целом операцијом били детаљно упознати, категорично захтевају, да се цела сума наплати од Баруха. Директор је подржавао страну ових других и тражио, да ствар остане њему а он зна како ће већ ствар окончати. И после дугог [illegible] ствар се реши онако како је директор хтео. Узалуд је Барух објашњавао на који су му начин меницу просто изнудили и позивао се на обећања, која му је директор давао у хапси. Ништа није помогло.

Ствар се нарочито отезала, док рок менице није дошао.

И сад настаје права „операција“ оних из банке а нарочито директорова, за коју би одавно неко требао, да лежи у хапсани, када би у овој земљи било закона.

Да би меници дао што обичнији карактер, требало је наћи трећег потписника.

С тога је тражено од Драгутина Тодоровића, да он само формално меницу потпише. Драгутин се није много премишљао и сам верујући људима са којима већ толико заједнички ради, а одмах је меницу потписао, не потписавши као подносилац и ескомптну листу.

Меница је протестована 14. марта 1905 год. јер јој је рок пао у празнични дан. Да би могли рефлектовати на камату од 10%, завод је морао Трговачком Суду поднети и ескомптну листу. Пошто листе нису имали, то они у заводу *купе листу и фалсификату на мој потпис. Драгутина Годоровића као подпацаца.*

(наставиће се)

СТРАНА ПОЛИТИКА

Резултат берлинског састанка. *(Искрено задовољство — Узајамно дружевни — Сагласност у балканским питањима. — Нов режим у Турској.)*

Како је берлински дописник Рајтерова бироа поуздано дознао, немачки државни канцелар вели Бетман Холвег изјавио је с пуно задовољства поводом посете енглеског краља у Берлину, да је речено да је том конференцијом између енглеских и немачких државника на немачкој страни изазвано искрено задовољство и још развило уверење да је посетом енглеског краља у Берлину учвршћена вера у узајамну лојалност и вољу за политичку сарадњу обеју држава. При прегледу балканских питања показала се велика сагласност, како у погледу тежње Енглеске и Немачке за одржање мира, тако и у погледу држања обеју влада према новом режиму у Турској. Државни канцелар вели да ће се јавно мишљење у обе земље угледати на пример који су дали владаоци и државници чврстим, мирољубивим намерама и узајамним искреним споразумом.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Две промене

Како сарајевска „Српска Ријеч" јавља, барон Кучера биће по мало ба пензионисан и у Босни. Херман ће отићи из Босне, чиме се не зна да ли ће бити пензионисан или ће бити премештен у Беч у министарство.

[illegible] [illegible] „[illegible]" је потврдио витушку, а главни рабин биће нарећењем ово [illegible] [illegible] меша.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ у 5 сати после подне, одржана је министарска седница у министарству спољних послова, под председништвом г. П. Велимировића. Предмет саветовања био је политичка ситуација, у којој се влада налази.

Краљев прилог. За сиромашни концерат који је Српско Новинарско Удружење приредило у корист пострадалих у Италији Краљ Петар приложио је пет хиљада динара.

Кандидати. Ма да је јавно мнење и сва војска желела да ђенерал Живковић остане и даље као министар војни, ипак му влада из све снаге тражи заменика. За сада се помињу тројица: пуковник Милутин Маринковић, пуковник Божановић, активни завереник и потпуков. Хаџић.

Но опште је мишљење: да се после оваквог наступања ђенерала Живковића, ни један частан официр не сме примити за министра војног, јер оно што он није могао „прогутати" не сме нико други примити. Иначе ко се тога прими значи да је пристао на скандалозне услове, због којих може наступити катастрофа на [illegible].

Официри о овоме треба озбиљно да промисле, пре но што се понуде на министарски положај.

Разговор са Пашићем. Један наш пријатељ разговарао се јуче са г. Николом Пашићем о политичкој ситуацији и тај разговор ставио на хартију те ће мо га у сутрашњем броју „Правде" саопштити.

Ко потискава. Како смо с поуздане стране извештени један од главних узрока што је министар војни ђенерал Живковић оборен је и тај што је ђенерал Живковић ударио на Душана Станојевића, који је блиски рођак председнику владе г. Велимировићу, и овај је свом снагом запео да ђенерала Живковића сруши.

Форгач код министра. Јуче пре подне посетио је Јо[illegible] у његовом кабинету, и код њега се подуже задржао.

Оставка министра војног. Погрешно је јавио један синоћни лист: као да су диференције између владе и министра војног изравнате, те да је он повукао оставку и да је чак присуствовао једној министарској седници.

Ђенерал Живковић није повукао оставке, на против, он је сад у још већој супротности с владом но што је у почетку био, и узроци његове оставке су много дубљи, но што се зна и мисли. Он, од како је оставку поднео, није присуствовао ни једној министарској седници, него само чека да се нађе заменик. Али је уверење у скупштинским круговима такво, да се зна, да ће ђенерал Живковић морати бити заступљен у нем кабинету, који ће земљи морати доћи.

Кнез Амираџиба. Од пре два и дана налази се у нашој средини грузински кнез Амираџиба пређашњи васпитач деце са персијског и кореспондент многих руских листова, који је у персијској револуцији за мало што није главом платио своје дописе, који ни по чему нису ишли генералу Љахову, који је тај чин добио у Персији који је у поменутој револуцији имао велика и стекнути положај.

„Реч", глас познатог депутата у руској Думи г. Миљукова, око пише о невољама и тамама кнеза Амираџибе: „Зворен је био без икаквог судског решења, а само хапшен и најтежим гвожђем и везан гвозденим беочугом по врата.

И ако кнез није активно суделовао у персијској политици, његови потпуно објективни дописи довели су га до тамнице и окова. — Тек петога дана после утамничења саопштио му је козачки саранг (пуковник): „Знате ли ви да је писање по новинама — шпионирање? Према томе ваша има потпуно право да вас удави или обеси. Зар је за то потребна још каква кривица?"

Само неочекивана милост спасла га је од извршења овако грозне претње. Казна је замењена прогонством, без опроштаја са породицом, без[illegible] границе руско-персијске спроведен је кнез Амираџиба са гвозденим беочугом око врата и оковима на ногама. На самој граници откован је и пребачен у Русију..."

У сутрашњем броју доносимо реферат кнеза Амираџибе о новом комаду „Дорћолска посла" и обраћамо пажњу својих читалаца на импресије које је писац понео са ове премијере г. И. Станојевића.

Низ воду. Кад је влада видела да су је дотерали до дувара: те да мора или бацити као баласт г.г. Глишића и Савчића или пропасти срамно с њима, онда се она решила за оно прво.

Јуче у 5 часова по подне сазвана је министарска седница, те да се потражи начин како би се без икаквог скандала избацили г.г. Глишић и Савчић из кабинета а да влада остане и споразум продужи.

Заустављени су се као на овој ситуацији: и скупштина не изрече никакве осуде приликом решавања по интерпелацији о Тари, него само да министри даду оставке, а Скупштина да одреди једну анкету, која би целу ствар одвојила па после сахранила.

Доста лукаво, а изгледа, право испало.

Прекинути преговори. Као што смо били јавили били су почети неки преговори између фузиониста и самосталаца преко одређених кандидата. Тражило се начина да се коза засите и да купус остане читав.

Али се у том „фокусу" није успело, и преговори, почети на лажној основи прекинути су.

Српска скупштина у Скопљу. После службе Божје у цркви Св. Спаса, јуче се у скопској гимназији састала посланици народа српског. После очитане молитве митрополит Вићентије отворио је скупштину говором, у коме је истакао зло стање српског народа пре јулске револуције. Проглашењем устава српска је народност у Турској призната и уживање сва уставна права. Уједињени у чврсту народну организацију, Срби у Турској треба свим силама да раде на бољитку живота и обезбеђењу политичких и економских права. За [illegible] председника изабран је [illegible] Петар Костић, а за секретара Ранко секретар призренске богословије. Изабран је верификациони одбор. Као владин изасланик присуствовао је Нуреи ефендија. Личну ће опозицију представљати Букић, чије је гледиште да у Старој Србији и Маћедонији нема ни Срба ни Бугара, но само Словена.

Бегунци. Јуче су пребегли овамо из Вардишта у Босни два аустријска војника из 86 регименте а XI компаније у војничком оделу — без оружја и предали се нашим властима. Побегли су због великих штрапаца и злоћа и траже нашу заштиту. Једноме је име Вујо Јанковић родом из Мака у Бачкој — Србин је. Други је Маћар и зове се Нађант, родом из Суботице. Они причају, да аустријска војска издржава велике штрапаце на граници да се сваки дан разбољевају, и да је шпитаљ у Вишеграду пун болесника. Осим тога, да су се пре три дана три војника Маџара убили, јер не могу више да издрже штрапаце. Оба бегунца спроведени су дринској дивизији.

Са једне скупштине. Јуче пре дан одржали су годишњу скупштину кројачки радници, на којој су изменили своја правила и изабрали нову управу. Овој њиховој скупштини присуствовали су и делегати из целе земље.

Пао с тавана. Синоћ око 7 сати, Младен Николић, коњички жандарм, на служби у касарни жандармеријској у Дечанској улици, силазећи, омакао се с тавана на доле, омакне се и падне на калдрму и тешко се повреди. Дежурни писар одмах је дошао на лице места и са лекаром указао му помоћ. Пренет је у болницу на лечење.

Смрзао се. Прекјуче у суботу, Манчо Љубисављевић тежак из Котлаваца у округу врањском, враћајући се својој кући у пијаном стању, смрзао се код суво-долске ћуприје, и ту на путу сутрадан нађен мртав.

По извршеном увиђају леш је предат породици да га сахрани.

Савестан кондуктер. — Иван Марковић кондуктер на трамвају, који ради на прузи Калимегдан—Душанова улица, придржавајући јуче једну отмену даму да уђе у трамвај, примети, да јој је из муфа испала златна гривна украшена дијамантима и рубинима, чија је вредност велика. Како је било у трамвају доста публике, госпођа није ни приметила да јој је нестало гривне но тек кад јој је предао кондуктер гривну.

Тронута пажњом кондуктера госпођа је заблагодарила кондуктеру, али га није наградила.

Износимо овај леп пример честитога Ивана кондуктера.

Покушај убиства. Јуче пре подне, покушао је маказама да одузме себи живот Димитрије Аранђеловић, дечко од 14 година шегрт у

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(163)

XXXV

Отац и син

Оба пута трка трајала је један минут.

Пардајан сустиже непознатога и потиче мачем да га прободе.

Али овај је без сумње чуо да неко трчи за њим.

У тренутку кад Пардајан стиже до њега он се окрете, одскочи у страну и избеже страховити удар који му је намењен његов нападач.

Пардајан се користи тим покретом непознатога и стави се између кола и њега.

На тај начин беше му препречио пут.

Непознати јурну напред уздигнуте сабље.

У истом тренутку мачеви им се укрстише.

Чим челик залупета, противници забуташе, јер сваки од њих упознаде у другоме страховитога борца. Мрак је био тако густ да су се једва распознавали.

Стари Пардајан само се брањаше јер му је циљ био да задржи непознатога док мали што даље измакне.

Непознати је на против хтео да прође, и то да пође што брже.

Он удари два три пута мачем свога противника и покуша један, муњевити прави бод.

Чу се шуштање налик на шум свиле која се цепа.

Ударац је био одбијен.

Непознати јурну напред обарајући главу:

— Пазите се, пролаз ћу! грмну он.

— Варате се, невешо! дрекну у истом тренутку Пардајан.

Тек што изговорише те речи мачеви им у исти мах излетеше и чу се узвик:

— Оче мој!

— Сине мој!

Оба спустише мачеве у корице. Стари Пардајан био је у забуни. Млади Пардајан осећао је неки потмули гнев, управо очајање.

За тренутак настаде ћутање. Млади Пардајан напрезаше слух не би ли чуо у ком правцу су отишла кола.

Али се ништа више није чуло...

— Пропали су! пропасти ће у очајању.

Стари витез смишљаше је ли то време шта да каже своме сину. Он је осећао живу унутрашњу потребу да се правда и увиђао је да је витез у праву да га прекорева.

Он се стави у положај увређеног достојанства и наслонивши се на балчак поче:

— После толиког растанка нашао сам вас, сине. И како сам вас нашао? Видим да не желите да послушате моје савете, ма да сте ме се заклели да ћете их слушати. Мешате се у оно што вас се не тиче, нападате на људе који вас могу уништити, указујете помоћ људима које не познајете и који чак никога и не зову у помоћ. Видим да чините све противно ономе што сам вам ја препоручио! Зар се тако користите мојим искуством?...

— Оче, рече витез промењеним гласом од кога стари Пардајан задрхта, ваш поступак бацио ме је у највеће очајање. Но ма колико било то очајање што нисам могао да успем у ономе што сам тако ватрено желео, моја је жалост у толико већа што видим да се ми налазимо у два непријатељска табора...

— А ко вам смета да пређете нама? То би вам било у корист. Сто хиљада ливара вам је обезбеђено, а можда и капетански чин...

— Ћутите, ћутите! узвикну витез. Ах! оче мој, зар ви не видите колико ја патим и каква ме туга мори кад вас чујем да тако говорите!... Ви идете једним путем, а ја идем другим!... Збогом оче... ја вас остављам с тешким болом што знам да сте и ви међу мојим непријатељима!

— Остављате ме! рече стари Пардајан гласом, који мало задрхта. Али за што ме остављате?

У томе питању појави се сва нежност старога витеза.

— За што ме не гоните на то? узвикну младић дрхћући. Помислите, оче, да се сад овде могла догодити страшна несрећа: ја сам потегао мач на вас! Да сам вас ударио, да је врх овога мача, који сте ми ви дали, обојица на свом крају, ја бих отишао право да скочим у реку. Ах! оче мој, срце ми се цепа. Да ме за Бога да се више овако састанемо!... Збогом, збогом, оче!...

Витез пође назад брзим корацима.

Стари Пардајан погрну и клону на један камен поред тротоара.

Главу наслони на руке.

— Шта то значи? јекну он. Мој ме син оставља. Ми смо непријатељи?... По њему ће онда мени живот?... Шта ћеш ти стари Пардајане? Живео сам у нади да ћу му створити срећну будућност... да ћу га видети као славног војводу... да ће ми он заклопити очи на самрти... И све то пропаде!... Шта, зар је истина?... Ја сам његов непријатељ?... Наши су путови различни!... Он ме оставља...

Две крупне сузе склизнуше низ увело лице старога витеза и застадоше се на проседим брковима: то је било други или трећи пут како је стари Пардајан у своме животу заплакао.

(наставиће се)

радњи Алексе Цветановића крофача на Врачару, али га је мајстор у томе спречио, и предао полицији која га је у болницу послала на лечење, јер се знатно повредио. Упитан зашто је то учинио, одговорио је због патње у животу и да се пати и мучи од кад за себе зна.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

У Риму су 31. пр. м. [illegible] Кемпаља. [illegible] ухапшена је, а друга је побегла.

О пожару [illegible] та [illegible].

Бечки [illegible] дому.

Словенски бугарског [illegible] су [illegible].

Енглески краљ и краљица [illegible] су се у Лондон из Берлина.

У Касаниму ће [illegible] дома.

У Гоњији за Калабрију био је 31. о. м. [illegible] земљотрес, који је трајао десет секунада. Срушиле су се многе зграде које су биле остале после великог земљотреса. И у Месини се осетио јак земљотрес.

Оне [illegible] четрдесетогодишњи гроф [illegible] умро је од [illegible].

У Копенхагену је умро дански професор Хемије Јулијус Томсен.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Из нашег пресбироа

Пресбиро (преорођени и уређени) издао је јутрос редакцијама београдских листова једно „саопштење“ у коме има и овај пасус:

„Те је вести немогуће побијати само зато што су бечки и берлински листови неискрени у својим измишљотинама, али је потребно нагласити: да је свима тим лажним вестима крајњи циљ да што дубље компромитују Србију, да представе Београд као поприште анархијских нереда и да на тај начин оправда европско јавно мишљење. Мере, које Аустро-Угарска намерава да предузме према Србији или Србима у својој монархији“.

Овај галиматијас завршен је фразом да то све „помућава односе између Србије и Аустро-Угарске који су и тако постали затегнути октобарских догађаја“ рачунајући у те октобарске догађаје анексију Босне и Херцеговине која је извршена септембра месеца.

Дакле октобарски догађаји који су се одиграли у септембру.

ЖЕНСКИ СВЕТ

МАТИНЕ
Шабачког Женског Друштва

(Извештај „Правде“)

Шабац 26. јануара

Веома ми је пријатно, што вам могу послати ма и кратак извештај о сјајном матинеу, што га је јуче у 3 часа по подне приредило Шабачко Женско Друштво.

Ово вредно и радно друштво коме на челу стоји вољена госпођа *Полексија А. Фотићка*, не само да је једна корисна и хумана установа, која од сиротих девојчица ствара вредне и поштене раднице и домаћице, већ својим унутрашњим редом, својом неуморношћу и јаким резултатима свога рада, служи као пример свима шабачким хуманим друштвима.

Навикнуто да сваке године приређује своју вечерњу забаву, која спада међу најсјајније забаве шабачке, ово је шабачкој публици пружило још једну у истом облику и сјајну забаву, у виду једног матинеа, који је новост за Шабац.

Велика дворана хотела „Касино“ била је дивно декорисана; нарочито се одликовале њене централне део око великог одељења и бифеа; цела дворана била претворена у једну лепу и елегантну дамску башту.

У три часа по подне све просторије беше су пуне најотменијег шабачког света. Поред врло великог броја дама, обучених у раскошне тоалете, нарочито је падао у очи велики број господе у цивилу и у униформама.

Концертни део матинеа отворио је г. *Богдан Н. Ђорђић*, студент технике, који је на виолини прецизно и са пуно разумевања одсвирао „Серенаду“ од Вењавског. Поздрављен бурним аплаузима г. Ђорђић је одсвирао још једну ствар од Брамса, пошто му је публика захвалила бурним аплаудирањем.

Другу тачку испунио је предавањем г. проф. *Ж. Романовић*, који је држао говор „*О женама у историји.*“ Пошто говорити о женама у историји не значи ништа мање но претрести целу светску историју, то се г. проф. Романовић задржао само на једном делу светске историје и навео знамените жене старог културног света. Нарочито се дуже задржао око два симпатична типа античког женскиња: на Вереникији, млађој жени краља Птоломеја III Евергета, и на „Музи Александријској“ божанственој и учевој *Хипатији*. Г. професоров говор био је и занимљив и пригодан, те га је публика на свршетку говора, кад је нарочито Лекоа де Лиљеве ставове, посвећене успомени Хипатијиној, поздравила с аплаузом и бурним пљескањем.

Трећа тачка беше „*Италијански концерт*“ за флауту. Ову је тачку на опште задовољство уметнички извео г. *Дим. Николај*, проф. Ратарске Школе. На бурно пљескање морао ју је понавити.

И г. Николић и г. Ђорђића пратила је на клавиру г-ђица *Софија А. Фотићева*. Г-ђица Фотићева права је мајстор на клавиру и г. г. Николић и Ђорђић имају особито задовољство, што их је она пратила. Публика је г-ђицу Фотићеву поздравила са неколико врло бурних и заслужених аплауза.

Четврту тачку матинеа публика је очекивала са највећим нестрпљењем. Кад се подигла завеса на преуређеној бини пред очима гледалаца показала се дивна, а уједно тужна жива слика „Херцеговачко робље.“ Слика је она удешена по познатој Чермаковој слици. Осветљена бенгалском ватром ова жива слика учинила је на гледаоце најјачи утисак. По целој дворани осу се бурно пљескање, прекидано с часа на час одушевљеним узвицима: Живела Босна! Живела Херцеговина.“

За извођење ове живе слике, у којој су учествовале госпођице Љубица Божић, Зорка Давидовићева, Лепосава Рекалићева, Хермина Рајтова, Даринка Самокресовићева и Мица А. Фотићева, а г. г. Пера Х. Поповић апотекар и Сава Павловић трговац, има највише заслуга неуморна благајница Жен. Друш. г-ђа *Љубица Х. Поповићка*, која јој је била у пуној мери вична, што јој је приређивањем живе слике друштвена дружина за пример и за око и за душу.

За време се између треће и четврте тачке свирао је тамбураши, којом су свом вештином и умешношћу управљали шабачки апотекари г.г. Хр. Поповић и Гавић. Гледаоцима код Црвеног Крста, добила симпатична госпођица Зорка [illegible].

Друштво било веома анимирано, те је живом и пријатном разговору пијући чај, колаче и цигарете, које су послуживале неуморне чланице Жен. Друштва госпође: Кузмана Д. Лазаревићка, Љубица Х. Поповићка, Зорка Л. Самуровићка, Нада Д. Ганчевићка, Анка Г. Глишића, Љубица М. Главашевићка, Лепосава Ст. Кордићевићка и Полка Св. Павловићка, неколико сати [illegible] од госпођица. На челу свих тих отмених госпођа и госпођица била је председница друштва г-ђа Пола Фотића, која се старала, да ништа не осећа недостатак и [illegible].

Било је до 8 час. у вече, кад се публика почела разилазити. Све су били задовољне управа Женског Друштва, то им је свом вредном кружока извршено и дивну забаву, а не је заједно са нашим [illegible] мост, да не ставимо овим почетку, већ да нас у повољности обавуја са чеднијим приређивањем ове пријатних и лепих дневних забава.

На касији пало преко 700 дин. при улазнини цена 1 дин. од особе. Према томе можете судити, колико је јако био посећен овај матине.

*

Колико је шабачко Женско Друштво корисно и важно [illegible] за Шабац и у опште види се из ових неколико редака, што их прилажем уз овај свој извештај.

Шабачко Женско Друштво основано је у јуну 1882. год. До 1891. год. постојао је као подружница Београдског Женског Друштва, али се 1. јануара те године одвојило и већ самостално под именом Шабачко Женско Друштво.

Од оснивања своје Радничке Школе у год. 1883. па до данас награђено је шивењем до 100 ученица. Данас су главне раднице нарочито оне што шију по кућама, бивше ученице ове школе.

За време бугарског рата чланице су радиле у овд. болници као болничарке. Ове године је друштво о свом трошку спремило и болничарке неколико сиромашних жена, које су у овд. болн. слушале болничарски курс, а сад стоје грађанству на расположењу у случају тешких и заразних болести. Сем тога ове године је дато Народној Одбрани десет прслука и десет пари [illegible] за добровољце.

Добротворно друштво има сад број: 63, а у овој години примило 1000 дин., легат пок. Љубе Павловића, бив. трговца из Шапца. Редовних чланица има 70, а друштвени је капитал 16.000 дин. У управном одбору сем горепоменуте госпођа и ове госпође: Јелена Л. Стојановић и Луиза Ђ. Кика.

Међ госпођама, које су чланице управног одбора или које су редовне чланице, има их које у друштву раде десет, петнаест, па и пуних двадесет година. **Ш.**

ДВЕ ЛОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

(наставак)

Савић је то приметио, с тога заузе сасвим озбиљну позу, и значајним гласом ослови га:

— „Ђопо“, ти ниси био према мени искрен. Лагао си ме.

— И ви нисте били према мени искрени. Обећали сте ми, да „Тутун“ неће дознати ко га је издао, па ето...

— Јесам погрешио, али, и ти немој да жалиш сада, после „Тутуновог“ исказа — и Савић се направи тајанствен.

— Зашто? запита „Ђопа“.

— Зато што је „Тутун“ све признао и није ни он тебе штедио. Можда је то учинио за инат, али је учинио. Ја сад знам све ваше крађе и поделе, да си много сакрио од мене. И ти си, дакле, мене преварио. Као што видиш сви смо ми један према другом били неискрени и немамо шта један другом пребацивати. Такав нам је посао, и нам лоповима и нам полицији.

„Ђопа“ се учини ово објашњење погађају тачно и орасположи се мало.

Савић је приметио повољно дејство свога говора и гледаше да га искористи. Променивши тон, ослови га:

— Сад „Ђопо“, па да се лепо разговарамо. Баш ме интересује, да ли је „Тутун“ говорио истину. Он ми је напризнао толико крађа, да ја просто не верујем да сте их могли толико починити за тако кратко време. Или се хтео хвалисати или је за инат те би признавао и крађе, које ни нисте учинили, да би те што више теретио.

„Ђопа“ је био и сада неповерљив и одрицао је све, али га је копкало да дозна, шта је то „Тутун“ признао. С тога заинтересовано запита:

— Па добро, коју вам је то крађу признао, јер ја знам да их нема више.

— Ти знаш, зашто да ја теби признајем, кад ти треба мени да признајеш. — одговори Савић.

— То је најбољи доказ, да вам није ништа признао... Али ето, кажите ми само једну крађу па ако сам је збиља учинио ја ћу признати — наткриља се „Ђопа“ да каже.

— Дакле, значи, па их има још а мало пре, а и сада си тврдио, да их неше нема. То ти је најбољи доказ, да ја сада истину говорим — убрза Савић.

— Него, ја ти ни једну крађу нећу поменути. Од тога ћеш сам ти имати највише штете. Али ћу те подсетити на нешто, из чега ћеш видети да све знам. Ти си био на Св. Саву код „Хајдук Вељка“ и трошио? Чије си паре трошио А?

„Ђопа“ видe, да Савић зна. Љут на „Тутуна“ поче признавати.

— Јесте, трошио сам паре оних животиња бакала Мирковића и друга на „Цветном Тргу“. Мували смо се цело после подне око дућана јер нисмо могли никако да уђемо због неке лечурлије, која се ту клацала. Тек око 4 и по сахата успели смо, да се увучемо у шталу и „Тутун“ кључем отвори дућанска врата. Нашли смо свега 26 динара без гроша а новине донеле, да смо украли 400 динара. Кад сам то прочитао у новинама чисто сам хтео да ме ухвате, па да видим на суду, да ли би се они и заклели да смо им ми украли 400 динара. Сигурно је орјак, који је први видео да је радња покрадена искористио прилику и помећао суму крађе и на тај начин он смотао орјака на наш рачун. Животиње! — љутио се „Ђопа“.

— Ето видиш, да има још крађа. Ја знам да има још — тврђаше Савић.

(наставиће се)

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

израђено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

Један догађај, чије су последице могле бити веома злокобне, помутила је нeко време тако топао изникљену срећу. Маријет и Лезаж имали су Возеновој благодарити за тако издашна муштерију као што је госпођа Монтеспанова. Али су они били неблагодарна створења и терали су толико далеко да чине преливања за маркизу а као помоћницу за то нису узимали Возенову, но једну њену конкурентињу, Дивержерову. Возенова се на то налути и „нала ларму“ — као што пише Ла Рени: „Ствар је учинила нешто узбуђења и краљ, који је дознао да ти људи раде срамне, дивно заборављене ствари, наредио је да се они ухапсе. Маријет и Дибијсон — та је имена имао тада Лезаж — ухапшени су и у марту 1668 бачени у Бастиљу“.

Из Бастиље су спроведени у Шатле под оптужбом за врачбине. Дворски хроничари не знајући разлоге, јављају из оног доба, да је госпођа Монтеспанова изненадо напустила Париз. Али су Маријет и Лезаж имали и сувише интереса да ћуте. „А и процес није сасвим извршен — пише полицијски преседник, јер је прва судија, покојни преседник Менски, тада преседник Турнелски, који је имао њиме да руководи, због своје жене био Маријетов сродник другог степена, а Возенова је својим утицајем стајала под заштитом заинтересованих личности и ове несрећне ствари још нису биле познате. Главно је било извести како се ствар може удесити да се Маријет због његове породице спасе“. Ово мало што се и поврај најбоље воље није дало заташкати, одвео је Лезаж на галију а Маријет у прогонство.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бува једнога глумца

Читаоци знају да је ту пре неки дан преминуо и други брат Коклен, г. зв. Коклен млађи, који, и ако не беше величина свога старијега брата, ипак уживаше врло велики глас не само у Француској него и у целој Европи. Он је написао и много песме, а тако рећи створио нарочиту врсту глуме и литературе: *монолог!*

Сад аутографиши управник комедије француске Жил Кларти, износи један врло куриозну пикантерију из живота Кокленa млађег. Коклен старији је био врло велики пријатељ с Гамбетом, и та околност га у мал не беше увукла у политику. Али се Коклен млађи беше кандидовао за сенатора!

Срећа, те је пропао! Срећа и за њега и за округ!

Милан Миловановић

адвокат

Од 1-ог Фебруара т. год. прима ће и среднику клијентелу у својој канцеларији у партеру нове зграде Београдске Задруге и пре и после подне. 68 2—5

Сима М. Алексић чинов. Опш. београдске

С Л А В И

3. фебруара Св. Симеона Богопримца.

Капетан Мишина ул. бр. 15.
65 1—2

Прва српско-циганска Задруга

за узајамно помагање у болести и смрти

сазива на дан 9. марта т. г. у 9 часова пре подне, у локалу кафане „Нови Београд" — Милосављева улица бр. 43. своју годишњу скупштину са овим дневним редом:

1. Избор оверитеља, три бројача гласова и три потписника скупштинског записника;
2. Извештај управног и надзорног одбора о раду и стању за време у 1908. години;
3. Давање разрешнице управном и надзорном одбору;
4. Промене и допуне правила;
5. Избор чланова управног и надзорног одбора, који иступају [illegible] и
6. Читање жалби и жалбе појединих чланова, које су поднете за 3 дана пред скупштину.

Право гласа имају сви чланови [illegible] који су платили улог закључно Децембар 1908. год.

Бр. 1
25. Јануара 1909. г. Београд. 66 1—2

Управа

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

НОВА РОБА — изврсне
Кобасице „ТУРИСТЕН"
„TURISTEN WURSCHT"
1 кгр. Дин. 3.

Препоручује радња
Душана Тодоровића
Крал.-Српског Дворског Лиферанта
Београд — Теразије.

У МОДЕ САЛОН
Софије Шварц
Љубљанска ул. бр. 11.
потребне су женске [illegible] за добрих кућа и [illegible]. 54 7—8

МЕЊАЧКА РАДЊА
НОЈКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Купује куповне 2 од сто државне [illegible] и плаћа 2 дин. [illegible].

Купује [illegible] и заложнице [illegible] Крал. Србије, плаћа добру цену.

Продаје [illegible] и даје рабат 2 и по и 2 и три четврти од сто.

Срећке Класне Лутрије за 2 класу има на продају у [illegible]. Шаље [illegible]. Вучење 6. фебруара. Главни згодитак 30.000 динара.
42 9—10

Отворили смо три дућана и то у Великој Пијаци, Зеленом Венцу и Палилулској пијаци

За продају говеђег [illegible]

Говеђе [illegible] 1 кило 0·80 дин.
Црна џигерица 1 кило 0·30 дин.
Слезина 1 кило 0·30 дин.
Цела бела џигерица 1 комад 0·40 дин.
4 ноге говеђе 0·60 дин.
Продаја [illegible] сваки дан пре подне. 39 9—10

50.000. ПРИТКИ (ТАЧКЕ)

од старих багрема цепане за винограде имам на продају по умереној цени.

Продаваћу и на мање количине.

[illegible] Р. Димитријевић
27 Смедерево. 10—10

Изашла је из штампе

„Тајна Конвенција
између
Србије и Аустро-Угарске"

(један лист из новије историје Србије)

од

Стој. М. Протића
[illegible] Министра Унутрашњих Дела

ДРУГО ИЗДАЊЕ

Цена 0·80 п. д.

Може се добити код [illegible] у књижари
ГЕЦЕ КОНА — Београд 65 1 3

ВАЖНО ВАЖНО

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај код „Куне"

Кнеза Михаила бр. 31

Извештавамо наше поштоване потрошаче да сву робу попуштамо са 25 од сто [illegible] цене, [illegible].

Самит и Атлас [illegible].

Атлас и Сатен [illegible] у 150 см. ширине у свима бојама.

Штофове [illegible].

[illegible]

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШК. ОДЕЛА
са 40 од сто [illegible].

Мустре на захтев шаљемо бесплатно. — Поруџбине [illegible] на доплату.

С поштовањем
37 11—30 БРАЋА Х. ГАБАЈ.

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака [illegible] је само

БИЉНИ СОК

који [illegible] сата пред грозницу узет, мора одмах [illegible]. Хиљадама [illegible] који су [illegible] у овом лечу. Како је ова болест — грозница — [illegible] чести, то би требало [illegible] свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави „Биљни Сок" може се добити у апотеци код Црвеног Крста у Београду. **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin" [illegible] средство против [illegible] катара плућа, [illegible] туберкулозне и плућне [illegible]. **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против [illegible] за [illegible] лица, која су [illegible] болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј" против [illegible] болести. Цена једног пакета 4 дин. — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд. 1638 21—

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који [illegible] **страни сирупа** [illegible] од инфлуенце, [illegible] органа за дисање, катара плућа и [illegible] болести, [illegible] **сирупи** [illegible] употребљавано. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 3·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на [illegible] децу. [illegible] и добро [illegible]. Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible]. Мала боца **1·20** динара, већа **2 динара.** 46 8—30

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

Дунавски Кредитни Завод

Позива све своје акционаре [illegible] 10. заводских правила, јер [illegible].

Управни Одбор.

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодно Мануфактурне Трговине

АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.

код [illegible]
[illegible] ул. према [illegible] Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јевтиније но до сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог Маја исте године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско-Галантеријску** трговину у згради [illegible] на Теразијама где се сад налази апотека Викторовића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем
33 13—30 **АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.**

Наша мила и никад непрежаљена мајка и ташта

† СТОЈНА

супруга пок. Алексије Марковића б. [illegible]

После дугог и тешког боловања, преминула је јуче у 55 години живота.

Погреб ће бити данас. Опело у цркви Св. Марка.

Стан [illegible] улица бр. 43

8 фебруара 1909.
Београд.

ОЖАЛОШЋЕНИ

Син *Баја Марковић* [illegible] у пензији, снаја *Ана*, унука *Јованка*.

Нашем драгом оцу

Ђорђу Ј. Цветковићу

трговцу у пензији

Даваћемо четрдесетодневни помен у четвртак — 5. овог месеца — у 11 часова пре подне у цркви Св. Николе — на Новом Гробљу.

Молимо пријатеље и познанике покојникове да изволе присуствовати овом тужном чину.

Београд.

ОЖАЛОШЋЕНА ПОРОДИЦА:

супруга: *Љубица*; синови: *Душан*, [illegible], *Бранко*, [illegible], техничар; ћерке: *Спасенија, Даринка* и *Лепосава*; зет: *Павле Стевановић*; [illegible]: *Даринка, Маја* и *Зора*; унуци и унуке.

Наш добри, мили и никад непрежаљени муж, отац, син, брат и зет

† Андра В. Станојевић

учитељ и управитељ основне школе у Лозници, и резервни [illegible] поручник

преминуо је после кратког али тешког боловања 28 ог пр. мес. у 42 години живота, овде у Београду где је био дошао да потражи лека својој тешкој болести. Тело [illegible] сахрањено је 29. пр. мес. у београдском новом гробљу.

[illegible]

31-I-1909 год. — Београд

Ожалошћени: супруга: Даница, деца: Олга, Зорка и [illegible], отац: Вукашин П. Станојевић свештеник из Лознице, браћа: [illegible] Петар и Милан, сестре: Љубица М. Настића судије, Анка [illegible], Косара А. [illegible] мајора и Лепосава [illegible] и остала родбина 67 2—3

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 28 дин. за пола год. 18 дин, за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрињске улице. — Власник и одговорни уредник *Радован М. Радосављевић* Васина ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 4 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 35. | Телефон 821.

Један разговор са г. Пашићем

Јуче се један наш пријатељ случајно нашао у једном друштву, са г. Николом Пашићем шефом групе старијих радикала и с њиме разговарао о данашњој политичкој ситуацији. И како је вођени разговор о данашњим приликама у земљи важнији од дискреције за разговоре ненамењене јавности, наш пријатељ претпоставио је јавност дискрецији и разговор о актуелним политичким питањима данашњих дана саопштава нашим читаоцима.

На питање нашег пријатеља како ће се влада изнући из ове неприлике у коју је запала интерпелацијом г. Ранковића о познатом смањивању таксе Прометној Банци за гиросечу у Тари, г. Пашић је одговорио:

— Налазим да је та интерпелација у Скупштини пала у врло незгодно време, јер су питања, у којима се данас земља налази, много јача и важнија од тог питања. Ја не знам колика је некоректност г. Гавриловића у томе смањивању таксе, и колико је тиме земља оштећена, јер мене, у овај мах, занимају питања наше спољне политике, од којих зависи будућност Србије и Српства, али, под претпоставком, да је г. Гавриловић својом некоректношћу у истини оштетио државу, ако хоћете и са милијуном динара, мени не изгледа да би се било губило, кад би се то питање за сада скинуло с дневног реда и уступило места питањима која данас непосредно засецају у биће Србијино. Тиме не мислим да би кривицу, ако би је г. Гавриловић имао, требало уништити, но само одложити за времена, када третирање тога питања не би тако осетно утицало на развој догађаја наше земље.

— Изгледа, господине Пашићу, да би такво ваше мишљење, кад би га и Народна Скупштина примила, осигурало опстанак данашњој влади, која би могла да падне о Тари, да падне. Ако би ово влада оваква каква је данашња, својом политиком претрпела фијаско, ко би понео моралну одговорност за неуспехе који би се из тога породили? — питао је наш пријатељ.

— То је већ друго питање, одговори г. Пашић. И мени се чини да то питање постоји код свију политичара, без обзира партија, а да оно налази одговора у самом скупштинском раду. Ужи партијски обзири наших странака, мање више укорењени код појединаца, не дају маха да се том питању загледа слободно у очи. Међутим, оно постоји у ваздуху и најбоље се огледа у овој жучности са којом се воде борбе око питања о Тари, јер са решења тога питања очекује се решење питања о влади, која би понела и пуну одговорност како за успехе, тако исто и за неуспехе, ако би их било. Што се мене лично тиче, ја и данас стојим на том гледишту: да би вођење државних послова, све до дефинитивног решења питања о анексији Босне и Херцеговине требало поверити коалиционој влади састављеној из свију странака у коју би ушли најјачи људи. Таква влада била би стварни израз јединодушног мишљења целокупног народа, а таква влада била би јача у раду, јер би и моралну одговорност носила заједно са целокупним народом. Ето таква влада имала би одрешене руке да и најтежа питања реши, јер би њен ослонац био целокупна Народна Скупштина, иза које стоји целокупан народ српски. Наравно да би таква влада у унутрашњој политици стајала на строго законском земљишту према свима и свакоме, јер не би могло бити ни партизанских партиских прохтева.

— Ако не би питање о личностима омело састав таквог кабинета? упита наш пријатељ.

— Е, видите, тако и наша штампа на то питање гледа. Али то је гледиште из основа погрешно. Ево зашто: Коалициону владу састављају све четири странке са народним задатком, који повлачи и пуну одговорност странака у коалицији. Та морална одговорност, која лежи на странкама, даје им одмах и права да у владу пошаљу људе у које имају пуно вере, да ће умети влашћу уздићи углед земље и странке. Та морална одговорност странака даје право самоопредељења свакој странци у избору личности за састав владе, и то право не сме ни једна коалициона странка порицати другој странци, одбацујући ова или она лица. На овај начин, чим странке стекну уверење (а то може бити још не данас, ово сутра) да је за данашње прилике коалициона влада једини спасоносни лек земљи, приступа се саставу коалиционе владе на лица која саме странке свака за се одреди. Не треба да нарочито наглашујем, да би такав акт манифестовао јединодушне тежње најширих слојева свега народа а такав акт дао би и другу вредност нашим тежњама ван земље.

— Значи, да би таква влада била влада живог рада, која би нас могла одвести брзо у оружани сукоб са нашим партнером, упита наш пријатељ.

— *Моменат за оружани сукоб* прошао је, ма да и данас не искључује могућност таквог сукоба. Али ја и данас жалим што је пропао зајам од 110 милиона динара, који је радикална влада тражила, јер би се њиме Србија благовремено оспособила да у моменту анексирања Босне и Херцеговине одговори сличном мером. Ну, да је Србија била спремна, моје је уверење да би и питање о анексији Босне и Херцеговине још било само предмет жеље појединих аустријских политичара. Али, желите је, заврши г. Пашић, да бар данас партијска заоштравања не оду тако далеко, како би главна тежња Србијина била потиснута партијском бујицом.

— В. —

„СРПСКА ХИПОТЕКАРНА - ЗЕМЉОРАДНИЧКА БАНКА“

од

др. Богдана Марковића

(наставак)

Данас свако зна, да је Управа Фондова промашила свој циљ. Она не служи земљорадничком кредиту — земљораднику, већ искључиво варошком становништву а у првом реду београд. становништву, за непродуктивне циљеве. Услед чега је Управа Фондова промашила свој циљ? Зато што нису испуњени они услови, које тражи земљораднички кредит да се и схвати, па да може корисно да послужи земљорадничкој производњи.

На првом месту, земљораднички кредит тражи, да он буде земљораднику приступачан т.ј. другим речима, да процедура око добијања кредита не буде сувише дуга, са разним сметњама. Уређење Управе Фондова није задовољило ову потребу земљорадничког кредита. Многи и многи крајеви наше земље не могу ни помислити на то, да код Управе Фондова траже кредита. Они су и на даље упућени да га траже код најближих варошких новчаних завода, наравно по скуп интерес, или да се обрате месном зеленашу. Земљорадничке потребе капитала земљорадника су у главноме тренутне — земљорадник оскудева у обртном капиталу. Зашто и како видећемо мало доцније. Процедура око добијања зајма код Управе Фондова траје дуго, она је испуњена разним непотребним формалностима. И из овога разлога се земљорадник није могао користити кредитом код Управе Фондова. Трећи узрок био је од пресуднога значаја, што Управа Фондова није користила развитку земљорадничког кредита. Свакоме је познато, да је наша земљорадничка производња, мала производња. Од 100 сељачких газдинстава 54.65 од сто, дакле више од половине су газдинства, чија величина износи до 5 хектара земље. Па и та земљорадничка производња је још врло примитивна — земљорадник не обрађује своје земљиште интензивно. Његове земљорадничке потребе своде се на потребе у потезној и приплодној стоци, земљорадничким справама, семену, ђубриву итд. Земљорадња нама оскудева у обртном капиталу. А на другом месту долази потреба у земљишту. Дакле земљораднички кредит, има на првоме месту да буде упућен на набавку обртног капитала у земљорадњи, па тек онда на набавку сталнога капитала. Да се оствари набавка обртног капитала, око набавке стоке, пољопривредних справа, семена, потребне су мале суме. Ово је последица малог газдинства и примитивне производње. Међутим, Управа Фондова зајмила је само суме не мање од 1000 динара. Услед тога увиђено је, да је земљораднику немогуће користити се таквим кредитом, те је ова сума морала бити снижена на 500 динара. Али и са овом мером није се много учинило. Услед многих и многих формалности, процедура око закључивања позајмице је врло скупоцена, те за овако малу суму много више износе рачуни за издатне трошкове. А и онај који би трошкове подносио, не би задовољио потребу за што јевтинијим кредитом. Према овоме, и у овоме правцу Управа Фондова није задовољила потребу у земљорадничком кредиту. За подмирење горњих потреба земљорадничких, потребан је организовани тип земљорадничког личног кредита. Он тражи нарочиту организацију, тражи солидарно јемство. Овај и личан земљораднички кредит у стању су корисно да организују само месна удружења у виду Земљорадничких Задруга. А ово важи и за [illegible] кредита. Да на првом месту будемо начисто с тим, да је успех земљорадничког кредита условљен природом и начином производње и личним особинама онога, који тражи кредита. Кад ово сазнамо начисто, одмах смо готови и са потребом.

(наставиће се)

Историја једне изнуђене менице

Закулисне операције једне београдске Банке — Уцењени члан Управе — Сопствени плен директора — Хапшење другог члана Управе — Изнуђивање у хапсани — Изнуђена меница — [illegible] — Операција почиње — Фалсификат на есконтној листи — Чудан суд — Шта вели апелација — Последња нада — Невиност једног ђенерала.

(наставак)

Одмах после протеста тражена је забрана од свих потписника.

Кад је Тодоровићу саопштен акт о забрани он одмах отрчи у суд, да се и сам увери у чему је ствар. На своје запрепашћење виде: да га је неко потписао на листи и он одмах одрече потпис.

Позват у суд директор на саслушању изјави: да збиља потпис Тодоровићев на есконтној листи није оригиналан, већ да га је неко из завода потписао само зато, да би се могла тражити већа камата стога. *Али, да задруга сада одустаје од тражења веће интереса и тражи листу натраг задовољавајући се законом предвиђеним интересом.*

И на запрепашћење свих читалаца ових редака, који мало познају законе ове земље, суд нада листу — тај корпус деликти једног срамног фалсификатора — заводу на уништај и остаје при донетом решењу о забрани.

За то време беше већ протекао рок, у коме је завод био дужан подићи и тужбу.

Тодоровић се тада користи овом околношћу и изјави жалбу касационом суду, у којој је тражио: *да га ослободе плаћања пошто је он испао из обавезе, јер тужба није била подигнута.* И касациони суд донесе решење у његову корист.

Овима у поводу беше добро дошло ово решење касационог суда. У Баруху и његовој госпођи имали су довољно гаранције за обезбеђу меничне суме, а Тодоровићевим испадањем из обавезе курталисали су се једног сведока, који је могао обелоданити пред вишим судовима важност есконтне листе, на којој је фалсификован његов потпис!

Барух се, међутим, бранио на све могуће начине. Доказивао је: да му је меница изнуђена док је још био у затвору. Да је потпуно разумљиво како је он очајан и преплашен морао ту меницу издати, само да би се што пре ослободио. Да су они у заводу чисто рачунали зашто би му узимали и ону писмену обавезу, која најбоље утврђује уцењивачке намере овог завода. Али, трг. суд није хтео узимати ни један навод у обзир, већ је просто стао на гледиште: да се вредност менице као формално исправне не може спорити и остао је при својој одлуци.

Давид је поднео жалбу апелационом суду и апелациони суд стао је на гледиште трговачког суда и оснажио његово решење.

У задрузи су ликовали. Нарочито је директор био задовољан и смејао се оним „неверним Томама“ у задрузи.

Давид је сиромах већ почео губити наду. Није то ни шала. Већ се пуне две године кошка, па нигде спаса, ма да је очигледно било право на његовој страни.

Учињен је последњи покушај. Изјављена је жалба касационом суду. Сва нада беше положена у његову одлуку. Веровао је Барух, да ће бар он, који изгледа да једини суди по закону, схватити његову ствар како треба и поделити му правду.

И није се преварио.

(наставиће се)

СТРАНА ПОЛИТИКА

Чешки дом у Бечу. (*Влажне остварење. — Скупљено 400.000 круна. — Остатак од 300.000 круна — Чешка родољубља. — Пример*)

Чешки план да у срцу Беча, у господској улици, оснују чешки дом и у њему чешк. позориште приближује се остварењу. Од целокупног капитала у 700.000 круна већ је прикупљено 400.000 круна. Остатак од 300.000 круна надају се чешке организације да ће прикупити за врло кратко време, јер су за њих јако заинтересовани капиталисти у чешким банкама. Гроф Сајлерн патрудио се у кристализирање [illegible] правила. С друге стране се на тај чланак зове у Бечу [illegible] у Чешкој и у [illegible]. [illegible] у Паризу [illegible] је [illegible] 8000 круна, [illegible] у Прагу [illegible] је 20,000 круна [illegible] су дали [illegible] од 200 и 1000 круна, [illegible] Чехи приложили су 2100 круна. Бечки се Немци [illegible] у Бечу, те [illegible] за у бечком [illegible] избору [illegible].

СРПСКА НАРОДНА СКУПШТИНА

(од нашег нарочитог известиоца)

Скопље, 3. фебруара.

Сви народни посланици, и [illegible] неколицине из [illegible] крајева, који су великом [illegible] сарећени за вођу на прву српску скупштину у Турској [illegible], с нестрпљењем су очекивали почетак седнице, јер не могу да верују да је српском народу који до јула месеца није у Турској имао никаквих права допуштено да се организује и да јавно устаје у одбрану својих права. На два три дана пре него што ће се састати скупштина беше се по Скопљу пронео глас, [illegible] ужаса интрига од стране Бугара, тражио од Хилми паше да се скупштина забрани, јер ће, тобож, на њој бити говора о анексији Босне и Херцеговине. Може се замислити како је тај глас утицао на овдашње Србе, који су, иначе, имали мало вере у искреност младотурског покрета.

У 8 часова сви су посланици отишли у цркву св. Спаса, а када су се оцуде вратили, митрополит Вићентије, један врло симпатичан црквени великодостојник, окружен својим свештенством, очитао је молитву. Митрополит после тога отворио је скупштинске седнице једним пригодним и језгровитим говором, у којем је, с необично живих слика, оцртао несрећно стање Срба у Отоманској Империји пре јулске револуције. За српски народ рекао је, настали су бољи дани, јер је њихова народност сада призната и јер имају сада иста права као и остали поданици отоманског царства. Срби треба да буду свесни својега положаја и својих права, зато, ма како иначе разноврсна била њихова мишљења у појединим питањима, не треба ни у којем случају да забораве да је њихов врло [illegible] и да само слога Србима спасава.

За привременог председника изабран је г. Петар Костић, секретар рашко-призренске митрополије.

После дуге и [illegible] дебате, која нешто доказа да нема једног чиновника страног конзулата који за Српство исто толико мари као и његов газда, и нешто, опет, од непознавања парламентарног механизма, изабран је верификациони одбор, који ће сва [illegible], у току данашњега дана прегледати посланичка пуномоћија.

Прочитане су поздравне депеше из свих крајева Маћедоније и Старе Србије у којима се, врло великим одушевљењем, изјављује нада да ће ова прва скупштина до [illegible] српског народа донети обилне користи за још неослобођени народ у отоманској империји.

Опозиција се већ на првој седници почела испољавати. Али њу, срећом, престављају незнатна неколицина несрећних скопљанских букача, који су ову прилику једва дочекали да распаљују своје личне страсти. Вођа је те личне опозиције неки Букић, чиновник једног овдашњег страног конзулата, који је, у своје време, врло много шуровао с Бугарима, који је кварио српске забаве овде, и који је држао предавања да у Маћедонији и Старој Србији нема Срба, него има само Словена. Његов врло ревносни помагач је један жустри младић Александар Илић, чиновник овд. филијале Београдске Задруге, који се диже у једном београдском листу, против Србије, за коју вели да нема права да се меша у српски покрет у Маћедонији и Старој Србији.

Скопљанче.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Немачки језик у Босни

Како сарајевска „Српска Ријеч“ јавља, на [illegible] састанак, који су [illegible] ради конституисања [illegible] коморе, позвати су [illegible] са стране [illegible] на немачком језику.

Посетио кнеза Николу

Српски посланик на Цетињу Јован Јовановић посетио је 27. пр. м. на Рајцу црногорског кнеза Николу и истог се дана вратио на Цетиње.

Лако оболео

Црногорски министар [illegible] Јанко Пламенац, лако је оболео, те последњих дана не долази на дужност.

Одустао од тужбе

Црногорски бригадир Јанко Вукотић телеграфским путем је одустао од тужбе, коју је код сарајевског окружног суда био поднео за клевету и фалсификат.

Дневне вести

Кратка питања. Јуче је, поводом проноса гласова о утрошењених 62.000 динара, у Управи Монопола, упутио посланик кратких питања Р. Агатоновић на министра председника и министра финансија. Министру председнику као и увек, није нашта било познато, а министар финансија, као и увек, није био у скупштинској дворани. Агатоновић је обећао, да ће о свој ствари поднети и интерпелацију.

Дебата о Тари. Јуче је настављена дебата о Тари. Први је говорио г. Пане Маринковић. Говор г. Маринковића учинио је велики утисак и оцењен је баш од самосталаца као објективан. Пошто је врло духовито парализовао дејство [illegible] говора г. Маринковић је очигледно доказао да је министар не кривично већ политички одговоран, и да с тога мора ићи. Не криви Банку, која је имала права и рачуна да тражи шта хоће, али криви министра што се противно државним интересима повољно одазвао тој молби. Министар је морао имати само у виду државне интересе с тога не прима министрову одбрану, да је он спустио таксу због тога што је увидео, да Банка не може шуму и даље сећи под старим условима. Та одбрана министрова није ништа друго до признање своје кривице. С тога је свака одбрана министрова [illegible]. Гласаће за Рибарчев прелаз на дневни ред.

На службу. Г. Коста Катић, новопостављени члан Управе вароши Београда, одређен је наредбом управника г. [illegible], за старешину кварта [illegible].

Сарајевска анкета. „Н. Сл. Преса“ јавља, да седнице сарајевске анкете [illegible]лију. У седници од 2. о. м. велика се већина изјавила за изборни систем на вероисповедној основици. Муслимани су истакли жељу да се њихова вера законски призна. Цивилни адлатус барон Бенко изјавио је да су и код аустриске и код угарске владе у том погледу већ учињени кораци.

Самосталски прелаз на дневни ред. Драшковић је у име самосталаца предложио, да се после свршене дебате о Тари, образује скупштинска анкета, која ће цело питање свестрано проучити и поднети Скупштини извештај. Потпомогли су га само самосталци.

Шпијунажа у министарству. „П. Лојд“ јавља тобож из Београда, да су у нашем министарству иностраних дела открили, да су сви подаци о акцији одбора за народну одбрану, нарочито о организацији чете, издати једној страној сили. Сумња је пала на једног чиновника политичког одељења, једног [illegible]рођеног Србина. Због тога је министар Миловановић наредио да се сви [illegible]рођени Срби уклоне из дипломатске службе. Да је ово једна ординарна измишљотина, довољно је рећи да одбор за народну одбрану нема никакве везе с министарством спољних послова, те према томе ни оно није могло имати никаквих података тога одбора, који би се могли некоме издати.

Где ћемо га бацити? И Гавриловић и Савчић седе на оним министарским столицама као два сужња на опруженој клупи. Виде јасно као дан, да не могу живи изаћи из оне провале у којој су упали, али им се мили још живети. Види им се мријет' им се не ће, а јес' нешто што их држи, за она седала. Биће сама част?

Министри њихови другови већ су се од њих потпуно одвојили и предали их парламентарном Молоху, који ће бар једном у животу „добро „фрушкуковати“. Министри у Србији ретко падају пред скупштином, али кад ко гебне, чује му се оно „кв“ — кроз сву Србију и [illegible].

Самосталци би их најзад пустили, али им жао бацити их тако с висока, него би хтели да их спусте лагано на траву, те да се не повреде.

А фузионаши баш запели да их баце преко себе чак тамо у Недођин. Ове друге две партије само гледају: којом ће их сврху уморити?

Ми и цела Србија смо овога пута присуствовали страшном призору: [illegible]. Фузионаши су јасно и необоривo доказали: како су самосталци пљачкали државне шуме у своју корист, кад им је власт пала шака, а самосталци су им вратили мило за драго и доказали: да Тара није ништа горе прошла од Копаоника. Да су фузионаши тако исто погазили законе да би само дали концесије Божи Јелачићу, који на тај начин од јавнога [illegible] постаде милионар.

Док они једни другим у пљачки узмичеше — шуме у Србији нестаде!

Сад се брину само о томе: како да на што згоднији начин [illegible] с врата Гавриловића и Савчића? А што се не брину: како ће се заглавити и накнадити она грдна штета што је они „[illegible]“ наднеше шумама у Србији?

Србија и Аустрија. „Берлинер Тагсблату“ пишу из Петрограда, да се руско јавно мишљење узнемирило због намера Аустро-Угарске пре Србији. И у дипломатским круговима влада немир. Оштрим чланцима аустриске штампе придају у Петрограду нарочити значај. Аустро-Угарска је, по свој прилици изабрала садашњи тренутак да Србији зада удар, јер како се мисли, ратна акција може сваки час почети. Аустро-угарска дипломација се сада труди да увери силе да Аустро Угарска нема никаквих агресивних намера али да су заинтересоване силе без успеха исцрпле сва средства за умирење Србије. У том се смислу схвата и рад аустро-угарске дипломатије у Петрограду и с тим се доводи у везу и једна дужа посета аустро-угарског посланика грофа Берхтолда код министра председника Столипина.

Опет снег. У западном делу Србије и једном делу источне, ово два дана падао је опет снег тако да је саобраћај на неколико места опет прекинут. Наређено је шта треба, да се путеви очисте од снега и саобраћај поново настане.

Интересантна понуда. Прекјуче је Прометна Банка

ФЕЉТОН

„ДОРЋОЛСКА ПОСЛА“

(од нашег [illegible] дописника)

У петак је вече 30. јануара — дан мога доласка у престоницу Краљевине Србије — било [illegible] и [illegible], у толико више беше су пријатни утисци које сам имао из Народнога Позоришта.

И ако нисам сујеверан, ипак предосећам да су ми ти пријатни утисци у исто мах и мала [illegible] да ће Београд — први [illegible] гостољубиве Србије — и свијем осталим особинама оставити исто тако драге успомене као што ми је оставила [illegible].

Али ето, написао сам, чини ми се, у [illegible], а треба да се одужим [illegible] сам задужио.

„Дорћолска Посла“, драмски спис г. И. Станојевића, чинила су [illegible] слика из живота, необично живих и јаких боја, које приказују [illegible] у прву половину седамдесетих година прошлог века.

Фабула, као и све фабуле сличних драмских дела, није [illegible] као и добро, [illegible] бриге и [illegible] и [illegible], што све чини [illegible] живот читавих [illegible], — [illegible] се и обавијају и [illegible] приказују особине живота, етнографије и топографије [illegible] широког и разноврсног [illegible]. Читав живот [illegible] као [illegible] у [illegible].

Сами су [illegible], сваки и [illegible], и до најмањих детаља [illegible], којима [illegible] Никола Петковић.

По [illegible] не би било потребно још боље [illegible], још у најновијим [illegible] режија, која би удруженом [illegible] и историјом и етнографијом још боље [illegible].

[illegible], бов [illegible], [illegible] што сам тога [illegible]. [illegible] од Цариграда до Бечеја[?] [illegible], од Босфора до [illegible] рата и [illegible]. [illegible] тај живот [illegible] и добро [illegible], тако да ћу [illegible] недостатак [illegible] свакод [illegible] у обликовима Искона. А то ми и даје [illegible], да своје мишљење искажујем, без [illegible].

[illegible] рељефније [illegible] у [illegible], која струји [illegible] у [illegible]. Шта више, [illegible].

Од [illegible] је ефекта друга [illegible], која је потпуно [illegible], [illegible] живота старога Дорћола. [illegible] је то [illegible] Николе Петковића, [illegible]. То је [illegible] у [illegible], која је у исто мах и [illegible] и политичка арена. На том се [illegible] и [illegible] дебатује [illegible], [illegible] је [illegible] „Заклина“ [illegible] десном руком [illegible] „[illegible]“? [illegible] и [illegible] мору због тога [illegible] и [illegible] — Ту је и [illegible] — тај [illegible] Фигаро [illegible] [illegible] Паскала, [illegible] на [illegible] и [illegible], [illegible] добар, [illegible] добар [illegible]. Тако у [illegible], [illegible] је [illegible] у [illegible], [illegible] и [illegible] тешких, [illegible] једног [illegible]. Као и [illegible] и кафа [illegible], без којих не могу бити [illegible]. А ову ту [illegible] најкарактеристичнија [illegible], [illegible] кад [illegible] у [illegible], [illegible] и [illegible] најбоље [illegible] од својих [illegible].

Посматрајући ову [illegible] у [illegible], [illegible] да [illegible] колорација [illegible], [illegible], [illegible] и других источњачких [illegible] који се [illegible] у [illegible] бука, који се [illegible] источњачким [illegible]. [illegible] и [illegible] интересантнијој [illegible] на најједној страници из Сердарства[?].

Што се тиче [illegible], [illegible] од [illegible] је [illegible], а [illegible] је [illegible] потпуно [illegible] и [illegible].

Г. Димитријевић, који је [illegible] улогу П[illegible] Паша, био је живи, [illegible] и потпуно обрађени [illegible], који би се могао [illegible] „У [illegible] косе, а ћаво [illegible]!“ [illegible] љубав према [illegible] Каји (г-ђа Савићева) [illegible] је од њега [illegible] Дон-Жуана [illegible], [illegible] и [illegible] карактера. Одлична је била и [illegible] 4. чина [illegible] љубави [illegible] старој [illegible] Јулији.

[illegible] је карактеристичан и потпуно народски тип Маријете, коју учинила интересантну понуду г. Божидару Ц. Јеличићу, па-аустријанцу и народном посланику. Пошто је Јеличић у Скупштини тражио, да је Прометна Банка смањивањем таксе за сечу дрва у Тари, доведена у повлашћени положај искључивости на штету осталих конкурената, то му Банка нуди тај свој „повлашћени положај искључивости" на тај начин: што пристаје, да му плати своје предузеће са свима инвестицијама уступи по цени стајања а од њега прима цело његово предузеће, такође по цени стајања. Као приде даје Јеличићу још 100.000 динара у готовом. Како се говори, Јеличић спрема једно изненађење Прометној Банци. Он је, кажу успео да склопи конзорцијум, у коме би били: Пачу, Протић, Пашић, А. Цветковић, Радисав Митровић и други, који ће да прихвате понуду Прометне Банке.

Турско-аустријска погодба. Како „Н. Св. Прес" јавља, Турска је својим изменама у протоколу о турско-аустријској погодби тражила да Аустро-Угарска закључи с њом конвенцију, у којој ће се обавезати да ће бранити Новопазарски Санџак од евентуалних напада српских или црногорских! „Пресе" нарочито одмах додаје да Аустро-Угарска никад неће дозволити да Србија или Црна Гора заузме Санџак.

Педесетогодишњица. Свештеник Станча Стефановић из села Чиниланица среза нишавског прославио је 2. ов. мес. педесетогодишњицу своје свештеничке службе. Прославу је светковао у кругу своје породице и својих парохијана међ којима се и родио и толико година као свештеник служио цркви и народу.

Поништена пресуда. Касациони суд поништио је пресуду апелационог суда, по којој је Благоје Спасић, београдски трговац, кажњен пет година робије, за фалсификате меница, и наредио апелационом суду да другу пресуду у смислу примедаба касационог суда донесе.

Један нечувен скандал. Колико се трули осећају они у шумарском одељењу због ове афере са Таром, види се најбоље по томе што су потпуно изгубили главу, па с њом и образ и апсолутно не знају више шта од беснила да раде.

Један осамљени посланик се обратио министру Гавриловићу да му допусти разгледати и копирати нека акта из предмета о Тари, јер му је то потребно у дискусији. Министар је био дужан дати му, кад му он не хте дати, него му рече да тражи акта из шумарског одељења и да плати таксу. Посланик и тако поступи и пошаље са актом и нормама секретара председника скупштине г. Предића, симпатичнога писца „Голготе", у шумарско одељење. Кад се г. Предић пријавио овако бившем начелнику тога одељења, који је дошао од кола у министарство, овај пред многима заурла дивљачки погрдним речима пред момцима и и сведоцима, шаљући га у „тело мамино", како то рече једна слушкиња, и подсећао на паре паре.

Г. Предић се превратио натраг у скупштину и подноси ће тужбу код суда против тог дивљег чиновника, посланик је у скупштини протестовао, а министар Гавриловић је обећао да ће ствар извидети, и „ако то буде у ствари тако стојало", он ће чиновника казнити.

Да Бог да!

Само оваквих скандала није било од како се Београд заковао.

Прављење лажног новца. Од кратког времена примећено је у Пожези и околини, да у саобраћају има лажних сребрњака са ликом краља Петра и краља Александра. Јуче је пошло за руком полицији у Пожези да ухвати тога мајстора. Он се зове Радосав Станојевић из Пожеге и проторао је одлично свој новац, али је јуче ухваћен заједно са калупима и приличном сумом лажног новца.

Власт га је притворила и над њим отворила кривичну истрагу.

Вратио се. Драгутин Тодоровић инспектор министарства унутрашњих дела, који је вршио ревизију полицијских послова у округу крагујевачком, вратио се синоћ с пута.

Једна штетина. Петар Станковић, старац од 70 година, убоги сиромах јавио се синоћ кварту полицијском око 8 сати и жалио да је толико немоћан, да не може да иде, па је молио да га упуте у болницу. Кварт га је послао, али га у болници нису примили јер веле „*нема места*"? Грешни старац, враћен је у кварт поново, где је целу ноћ у ходнику на клупама преседео.

Убиство. Синоћ је у селу Поповићу, близу Крагујевца, убијен из пушке у својој авлији Александар Поповић, тамошњи угледан домаћин, али се не зна ко га је и зашто убио.

Власт је повела истрагу, да пронађе убице.

Парастос. Сутра у пола једанаест пре подне, на Новоме Гробљу биће трогодишњи помен Бранковоме оцу пок. Ђорђу Цветковићу судији.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

§§ Очекује се да ће академски сенат петроградског универзитета дати своју оставку.

§ У командама француских ескадри у Мароку наступиће промене.

§§ Од новембарске кризе немачки цар Виљем ће први пут присуствовати заклетви регрута код Берлина.

|| Француски републикански посланик Девеј предао је истражном судији оптужбу против досад непознатих личности за убиство бившег председника француске републике Феликса Фора. Оптужба има циљ да изазове истрагу, те да се тиме спречи застарелост, која је имала наступити 3. о. м.

|| После преноса у болницу у Риги, ухапшени атентатор на ђенерала Коштаљева умро је у болници. Он је чинио утисак интелигентна човека. Опште је мишљење да је атентат акт освете због последњих извршених многобројних погубљења.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Генчићева прокламација

Г. Г. Генчић је штампао и издао о своме трошку једну књижицу од 30 страна, о „Хипотекарној и земљорадничкој банци". Тај свој јуначки покличе, посветио је народним посланицима и јавном мњењу. Јавно мњење је, као што знате већ на чисто с тим: што г. Г. Генчић брани, то морају бити честита посла!

А и већина посланика је одмах схватила колосалан профит од ове афере, само их има који су сишли лакоми на пару, па се још праве луди, корсем не виде у чему је ствар. Кад се просу паре, а овде је у питању велики пазар, може се и међу посланицима наћи по неки бранилац овог „патриотског предузећа". Бар ћемо их видети који су то.

Јер, ви знате, да су код Г. Г. Генчића много патриотске побуде. Он хоће помоћу њега да обогати Србију и зато је прегао свом снагом, да у Србију доведе 20 милиона динара, и не жали ни труда ни трошка само да то постигне. Тако је и ову књижицу из свога џепа платио.

НАРОДНА СКУПШТИНА

Ма да је на дневном реду интересантна дебата о Тари, ипак седница није могла почети пре 10 часова. Изгледа да су се и посланици уморили долазећи на седнице, на којима се већ толико времена расправља само лична питања, док су толика крупна државна питања бачена у запећак. Досада су млађа браћа пазила на сва уста на старију због сличних концесија, које су између себе парцелисала богатећи се на рачун државе. Али, ево, где заигра мечка и пред њиховом кућом. Како, зашто, са колико права, то је за вас овога тренутка споредно, тек догађало се, да је самосталски министар смањио таксе за сечу дрва Прометној Банци. Старија браћа заграбила су ову ствар што но веле, као пас мачку и осули праном паљбом на млађу браћу. И сад се води очајна борба. Најкрупнија имена, најсочније псовке и најречитији говорници краћу се већ толико дана око тога: но је већи лопов. На једној страни видите једног присталицу старије браће са концесијом у руци, око кога су се окупили 84 посланика и бране га на сва уста а на другој страни видите збуњеног, сметеног, црвеног од стида министра око кога се окупило 47 свежих младих људи, која се деру, прете, овој осамдесетчетворици. Брани ће га. Ово тридесет посланика, којима није до свега овог, гледају, крсте се и чуде. Стојиму једни и слушају и друге. Веле они гледали да су обе групе у праву т. ј. да и једна и друга очигледно краду ову јадну земљу баш у оваквим тешким приликама којима се она налази.

— Ово је, господо, очигледна штета по државне интересе! Интересима партиских пријатеља жртвују се најбитнији државни интереси! — узвикује један од старије браће, који је заборавио да сада брани Јеличића, који се често може разговарати са Радосавом, названим „гроф од Таре".

— Тако је — као из једног грла извикаше хор, запевање у глас свих 84 посланика!

— Ово што је дато Јеличићу може се назвати при државним интересима на концесијом. Државна се имовина раснова као пред банкротством — узвикује питачким гласом један млади брат.

— Тако је — отпоздрави му четрдесет и седам других.

— Само кад сте ви поштени!

— А и ви ми наравите на мачке!

У ово ти граје не које се чује тек по која реч као: лопов.. крађа.. мамаак.. концесија.. привилегиум.. смање један посланик и малаксавају сви. Он се обраћа председнику. Сви начулише уши.

— Господине председниче, молим вас да ме саслушате. Ствар, коју хоћу да вам доставим тиче се предмета о коме се дискутује. Мени је г. министар обећао, да ће ми допустити копирање неких акта из шумарског одељења, која се односе на овај предмет. Ја сам мало пре послао једног свог пријатеља, код начелника шумарског одељења да копирам неких акта, која су ми требала због ове дискусије, и начелник не само да није хтео допустити копирање акта...

— То није истина, узвикује неко млађа браћа...

— Не само да није хтео допустити копирање акта, већ је мога пуномоћника...

— Већ шта је радио? кривично му добаците.

— ...већ је мога пуномоћника отерао...

— Где га је отерао? кажите, молим вас?

— Отерао га је... То.. се на овоме месту не би смело рећи...

— Шта то? Реците само! Какво место?

— Не може се рећи... јер... није пристојно...

— А.. а.. а.. Дакле.. није га отерао!... Признајте...

— Немојте ме примораваги...

— Приморавамо те!... Не може, да се врда... А.. а..

— Па добро! Отерао га је самном заједно, као народним послаником у...

— У... У ..?

— У... н... у м...... у!..

— — — — — — — — — — —

— Господо, ако је то истина онда ће тај чиновник понети пуну одговорност за свој поступак — заврши је свечаним гласом Гаврилован *Министар*.

И сад је то поравнато! мв.

је прилагођавала аланчица глумица г-ђа Павловићка. Врло су добри били и г-ђа Гавриловићка и г. г. Тодоровић, Сотировић, Туринским, као и сви остали приказивачи.

Да напоменем још једну не толико чисту појаву у позоришним комадима као што су „Ђорђа као Посао" нарочито је ли цео их у карикирање на штету уметности. Овај ниски систем српских приказивача обишли су врло срећно. Заслуга је за ово не само у разумевању приказивачких уметности него и у умешном и поузданом вођењу режије.

На крају да кажем и неколико речи о музици, коју је за ове сцене удесио г. П. Крстић. Строго говорећи, оне су музичке слике, шарене према истоименим мотивима, који не хармонују поступку, те због тога остављају утисак на малоумности по оправданости, а њему недостаје врло мелодичне и оригиналне. Не наглашавањем потајне оркестрације која не одговара источњачкој употреби и равномерју гудачких и дувачких инструмената. Изгледало ми је да у оркестру недостаје обоа, који у источњачким мотивима, нарочито не карактеристика, нам најелементарнију радост и жеља и најсавршенији. Али ове ситни недостаци могу се лако покупити и поправити.

Хорови су били одлични. Није било ретких гласова. Оркестар је свирао без замерке, јер га води капелник Покорни, човек са несумњиво потребним темпераментом за овакве послове.

Ето такви су били моји утисци примљени у Народном Позоришту 30 јануара.

Кика Аверкијевић

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(186)

XXXV

Отац и син

Он пружи руку трудећи се као да је хтео да задржи уздах и јецања која му се отимаше.

— Спасено је! рече он очајно.

У том тренутку он осети како га две руке дохватише и он ценуу од радости, јер виде над собом свога сина.

Млади витез рече тихим гласом.

— Ето, не могу!.. Не могу да вас оставим тако!.. оче, треба да се објаснимо!.. Умрећу од туге ако оставим у уверењу да сте ви мој непријатељ!.. Хајдете...

— Најпре да се загрлимо, то је најбоље објашњење, рече стари Пардајан осећајући како му се живот враћа.

Отац и син се загрлише.

— Пусти ме да те мало гледам! узвикну тада стари витез... Мо да је мрак, ја добро видим. Ја сам као мачка... а старом оку и не треба много светлости да види свога сина.. ја те видим својим прстима... Ма та нека видим све-кое!.. Јак си као лав!.. Какав је то стас, каква снага!.. А рука! Богме не бих желео да још једном изађем на такав борца. Хода, хајде сада; с тобом у друштву не бојим се целога света.

— Хајдемо у мој стан, оче.

— А где је тај твој стан? Кладио бих се да је у „Чаробници."

— Јесте, оче.

— Добро! А знаш ли ти шта је „Чаробница" за тебе у овом тренутку? Клопка, замка, где би био ухваћен, ухапшен, убијен, само ако ти не би то учинио са онима који су послати да те ухвате, што ме не би много зачудило.

— Дакле, ви мислите?..

— Ја мислим да треба да се клонимо „Чаробнице". Ја знам неку Гитуленску, која лудује за тобом и која би био усрећен да те увуче у једну ћелију у Бастиљи.. Хајди са мном..

Млади витез пође без одупирања.

После двадесет минута отац и син уђоше у једну скромну крчму, звану „код чекића," која је за поједине госте била отворена целе ноћи и противу свих полицијских наредаба.

На првом спрату крчме у једној тесној собици они седоше за сто, где им се донесе вечера, и стари Пардајан отварајући прву боцу бургоњског вина узвикну весело.

— Сад ми испричај све! Све од мог одласка из Париза. Почни само.. А да, зашто си пробио она кола? Ниси ли знао да ће наићи и кад ће наићи?

— Знао сам, одговори витез.

— Знаш ли и ко је у њима?

— Знао сам! рече опет витез, само сад тишим гласом.

— Онда си знао више но ја! Ја сам напао кола, а нисам знао ко је у њима.

Витез се осмехну.

— Јутрос, рече он, изуших да видим шта се ради у двору Монмо. Размеш се да сам се спремио ка да пођем у рат. Изађем из куће. На улици видим Хегету.. ви се сећате Хегете?..

— Лепа госпођа Хегета! Како не! То се не заборавља!

— Дакле, ја сам с њом у добром пријатељству. То је добра жена, весела, нежна срца. У кратко ја је стигнем и пробудим само му поздрављене је осмехом, када ме она запита да ли ћу јој учинити част да је пратим. Она је носила малу котарицу покривену белим платном и била је свечано одевена. Из учтивости ја је запитам куда иде. И она ми одговори да, као и сваке друге суботе, носи дарове госпођи од Невера, којаткињи од Гиза и маршалу од Дамвила.

(наставиће се)

Милан Миловановић
адвокат

Од 1-ог Фебруара т. год. примаће и примати клијенте у својој канцеларији у партеру нове зграде Београдске Задруге, и пре и после подне. 68 3—3

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за [illegible] могу се добити у штампарији „Браћа Радичевић," Брзакова ул. бр. 16.

МЕЊАЧКА РАДЊА
ИСАКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Мењује купоне 2 дана пре приспећа и плаћа 2 дин. више.

Мењује акције и вредности свију банака Краљ. Србије, као и добре мењ. [illegible]

Продаје новчане, мирне [illegible] и [illegible] 2 и по и 2 и три четврте од сто.

Срећке Класне Лутрије за 3 класу има на продају у свима погодбама. Шаље списак на пут [illegible]. Вучење 6. фебруара. Главни добитак 30.000 динара.

48 10—10

Отворили смо три дућана и то на Великој Пијаци, Зеленом Венцу и Палилулској пијаци

За продају говеђег [illegible]

Говеђа глава 1 кило 0·80 дин.
Црна џигерица 1 кило 0·30 дин.
Слезина 1 кило 0·30 дин.
Црна бела џигерица 1 комад 0·40 дин.
4 ноге говеђе 0·60 дин.

Продаја прима се свака дана пре подне. 2 39 10—10

Повраћај новца

Према моме огласу част ми је известити п. г. потрошаче који су

дана 10. јануара 1909.

у мојој радњи ма какву робу куповали и платили да могу тај износ у новцу повраћен у мојој радњи примити уз повраћај благајничког купона од тога дана.

колонијално-деликатесна радња
ПЕТРА П. МИРКОВИЋА
71 1—1

Ученик из боље куће са добром препоруком који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је колонијално-деликатесној радњи **Душана Тодоровића** Краљ. Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

ВИНО

Српска и француска вина гарантовано чиста и природна [illegible]

Српско 1 литар бело Дин. 0·75
„ 1 „ црно „ 0·75

Француско 1 Боца „[illegible]" црвено Дин. 1.

Француско 1 Боца „[illegible]" бело Дин. 1.

Француско 1 Боца „[illegible]" бело Дин. 1.

Француско 1 Боца „[illegible]" црвено Дин. 1.

Француско 1 Боца „[illegible]" бело Дин. 1.

Од данас сваки дан **свеже уређене и заклане ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Пошто остале колонијално-деликатесне робе препоручује радња

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд—Теразије.

[illegible]

Телефон бр. 43. 14 15—

Народна Банка

Двадесет пети редовни збор акционара Привилеговане Народне Банке Краљевине Србије биће 7-ог марта 1909. год. у 9 сати пре подне у згради Народне Банке.

ДНЕВНИ РЕД:

1.) Извештај Управног Одбора о раду и полагање рачуна за 1908. год.
2.) Извештај Надзорног Одбора.
3.) Одобрење биланса и радње Управног и Надзорног Одбора за 1908. год.
4.) Предлог о подели добити.
5.) Предлози акционара, ако их буде, поднесени по пропису статута (чл. 66.)
6.) Бирање три члана за Управни Одбор.
7.) Бирање два члана за Надзорни Одбор.

Акционари који желе да учествују на овоме збору, треба да поднесу своје акције као и друге исправе, где се оне требују, најдаље десет дана пре збора, дакле до закључно 24. фебруара ове год. и то:

У Београду Народној Банци, одељењу за зајмове на залоге и остале.

У унутрашњости поменутим заводима.

После дана кад се збор закључи може сваки акционар своје акције (и остале њима приложене исправе) на повраћај признанице узети натраг где их је положио.

На основу чл. 25. ж. закона о Народној Банци напомиње се, да је код ове тражено уплаћење акција под бројевима 11.607 и 13.264.

№ 3408

Београд, 3. фебруара 1909. год.

Гувернер Нар. Банке
72 1—3 **Тих. Ј. Марковић**

Дунавски Кредитни Завод

Позива своје акционаре да [illegible] као не би претрпели [illegible] од 10 [illegible] купона, [illegible]

Управни Одбор

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодно Мануфактурна Трговина
АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.
код Лубице
Васина ул. преко пута Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јевтиније но до сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог Маја исте године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско-Галантерисну трговину** у згради *дом. Анкра из Гелалија* где се сад налази апотека Викторовића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем
33 14—20 **АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.**

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН
Софије Шварц
преко пута Трговачке Банке, Љубичина ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио модерне женске и најмодернија уругва куфчују за све врсте женских тоалета које израђује од најскромнијег до најфинијег [illegible]

Прегледи куфчуја [illegible]

Салон је [illegible] *у Србији.*

Велику намену [illegible]

Цене су једне за свакога!

Нашем драгом оцу
Ђорђу Ј. Цветковићу
судији у пензији

Давамо тромесечни помен у четвртак — 5. овог месеца — у 11 часова пре подне у цркви Св. Николе — на Новом Гробљу.

Молимо пријатеље и поштоваоце покојникове да изволе присуствовати овом тужном чину.

Београд.

ОЖАЛОШЋЕНА ПОРОДИЦА:

супруга: *Љубица*, синови: *Душан*, [illegible], *Бранко*, [illegible] *и Добросав*, [illegible]; кћери: *Станка*, *Даринка и Леполава*, зет: *Павле Стевановић*, снаје: *Даринка*, *Када и Зора*; унуци и унуке.

ВАЖНО **ВАЖНО**

КОРИСНА ПРИЛИКА
Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња
Браће Х. Габај код „Круне"
Кнез Михаилова бр. 31

Извештавамо наше поштоване потрошаче да смо сву робу снизили од 25 до 40% јефтиније [illegible]

Свила и Атлаза у црн. боји и најмоднијим [illegible]

Атлаза и Сатина за јоргане у 160 см. ширине у свима бојама.

Штофова за женска одела и костиме.

Асортимент [illegible]

[illegible]

[illegible]

Шифонске гарнитуре [illegible]

Златна [illegible]

Галантерија [illegible] за 6 и 12 персона [illegible]

Цвећа [illegible]

Платна у [illegible]

Белог зарећа [illegible]

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА за 40 [illegible]

Мустре [illegible] бесплатно. — Поруџбине [illegible]

С поштовањем
37 12—20 БРАЋА Х. ГАБАЈ

Изашла је из штампе
„Тајна Конвенција
између
Србије и Аустро-Угарске"
(Један лист из новије историје Србије)
од
Стој. М. Протића
Бившег Секретара и бившег Министра Унутрашњих Дела
ДРУГО ИЗДАЊЕ
Цена 0·80 п. д.
Може се добити код издавача у књижари
ГЕЦЕ КОНА — Београд 62 2-2

Љубица М. Бошковића са децом даваће своме драгом и добром мужу, оцу, брату и зету

† Мији Бошковићу
бив. учитељу из Шапца

годишњи помен 8. ов. м. у 11 ч. пре подне у цркви св. Николе на Новом Гробљу.

73 1—2

Наш добри, мили и никад непрежаљени муж, отац, син, брат и зет

† Андра В. Станојевић
учитељ и управитељ основне школе у Лозници, и резервни пешадиски поручник

преминуо је после кратког али тешког боловања 25-ог ов. мес. у 42 години живота, [illegible] у Београду где је био дошао да потражи лека својој тешкој болести. Тело [illegible] погребено је 28. ов. мес. у београдском Новом гробљу.

Извештавајући о овоме нашем ненакнадивом губитку [illegible] родбину, пријатеље, другове и знанце, ми сматрамо за дужност изјавити нашу дубоку благодарност:

Лозничкој [illegible] дружини, која је [illegible] у Лозници [illegible]

Г-ну Ђорђ. Миловановићу, [illegible]

Г-ну Дим. [illegible] — учитељу [illegible]

Грађанима [illegible]

Свима онима, [illegible]

31-I-1909 год. — Београд

Ожалошћени супруга: Даница, деца: Олга, Загорка и Милорад, отац: Вукашин П. Станојевић свештеник из Лознице, мати: Милка, браћа: Миодраг, Петар и Милан, сестре: Љубица М. Настић судије, Анка Милана М. [illegible], Косара А. [illegible] мајора и Јелисавета [illegible] удова и остала родбина 67 3—3

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: на годину 16 дин., за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: на годину 25 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сва уредништва налазе се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радослав М. Ра-* [illegible] Видинска ул. бр. 22.

„Браћа Радичевић" Штампарија Гавр. Довидовића и Комп. Брзакова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 521 | ЧЕТВРТАК 5 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 36. | Телефон 521.

ЧУВАЈ СЕ ИДА МАРТОВСКИХ!

— Писмо „Правди“ —

— *Чувај се Ида мартовских!* поручује „Нова Сл. Преса“ Краљу Петру и његовом дому.

— *Чувај се Ида мартовских!* прети она српском народу, хотећи га поплашити, да не стоји на бранику својих угрожених интереса, свога живота и свога опстанка.

— *Чувај се Ида мартовских!*

Страшна претња још грознијих успомена на онај трагични догађај, када се у својој крви окупао велики Цезар, победилац народа и светова.

Те *Иде*, крваве и грозне *Иде*, прелазе по „Нов. Сл. Преси“ и нама, и целом српском народу. Оне нам прете, висе над нашим главама, као Дамоклов мач, и само зависи од нашег „*благоразумија*“, да ли ће Ерентал, или чак Његово Католичко Височанство Франц Фердинанд, у виду модерне *Парке*, пресећи конац о коме тај мач виси, или ће нас пардонирати по своме познатом великодушију. Ако будемо мирни и послушни они ће нам аппо таљано дати „економне мирности“, а ако и даље будемо „подстицали фанатизам код народа“, „куповали пред њеним очима коње“, „довлачили муницију и топове“, они ће наредити својој победоносној војсци са Солферина и Кенигреца, да умарширa у Србију!

— *Чувај се Ида мартовских!* довикује за овај случај „Нова Сл. Преса“, јер ће тај аустријски поход бити проста шетња кроз Србију, пошто ће Србија, остављена од целе Европе, бити у немогућности, да даде и најмањег отпора.

— *Чувај се Ида мартовских!* као ехо брује нам из Беча, у коме увијени у топле огртаче кличу по шеву, у друштву добродушних бечлија, „храбри и спремни“ Фрањини официри, жељни крви и — аванзмана!

— *Чувај се Ида мартовских!* као memento mortis кроз сва српска срца, кроз срж костију наших пролази она Данијелова опомена, која чини, да на овој зимској студи ковитла засврује топла крв у организму, и да се скочањена рука чврсто хвата мача и оштрог јатагана!...

Иде се мартовске приближују! Та не раздваја нас од њих ни честите две недеље. Са сваким даном, са сваким сатом, са сваким минутом оне су ближе и ближе. Прикучује се све више тај злокобни дан, када ће нови Цезар, када ће искаљени победоносни српски народ поћи у — сенат! Сенат крви, сенат грозе, сенат ужаса!

* * *

— Videant consules ne quid res publica detrimenti capiat! хори се уз глас „Нове Сл. Пресе“ још један други глас, глас моћнији, ближи нашему срцу, глас [illegible] чињаји:

— Пазите, конзули, да држава не би какве штете имала!

И на радост многобројног нашег народа, а на тешку тугу грађанске сујетне, наши „конзули“, наши управљачи, наши јавни људи, политичари наши, на свих се слажу трудом, да отворе и једним и другим покличу: покажу Срби где их зло вија, и покажу непријатеља а где их опет нема!

— Отаџбина је у опасности! Hannibal ante portas! као кутуре сешаптавају се наши политички радници, значајно нас погледају и тим погледом траже, да се они брину, да они раде, да будемо спремни за нову Голготу, за *Иде мартовске!*

* * *

Данас је и незначајан чак ред наших конзула, наших управљача, која треба да бдију, да се држава што не оштети.

У Народној Скупштини, у коју је цео српски народ упро своје погледе, иако један *генерал Живковић*, чије само име значи читав програм, а *очајно се брани*, не да, снима, уз целокупну помоћ самосталске групе, Гавриловић који главу даје, ал' Таре не даје!

Говорници се један за другим ређају, лепе фразе, сусрећу се и преплећу речи око злокобне Таре. Господа је убио, и у ватри заслепљене и запаљене борбе нико се не сећа Ида мартовских, крвавих, злокобних, тајанствених Ида, које се ближе, расту, *бујају* као тихи поводањ талас мора, што све гута!

* * *

— Hannibal ante portas! Ханибал је пред капијом! једну црне тице, што буру предсказују, а наши конзули, наши државници из обе радикалне групе, држе дипломатске конференције, састанке, преговоре, договоре.

— Ход, помоз', Боже, јадниjем Србима! Та на тим се конференцијама ради, мисле, домишљају како да Србија што спремнија или јача дочека Иде мартовске!

Али авај! Све би то било лепо, кад би било тако.

Нашим конзулима, нашим државницима „далеко је важније, преча, животније расправити најпре о некој новом „државном програму“, и о томе, да ли ће министар бити Протић или Гавриловић, Јовановић или Савчић. Не расправи ли се то на задовољење обе орточке стране, не буде ли потаман и Стојану Петровићу и Мики Радивојевићу, онда ћемо у име Бога у опструкцију, или што је још лепше — на изборе.

А нико не помишља на Иде мартовске, крваве, злокобне, тајанствене Иде, које се ближе, бујају, страховито расту, као тихи поводањ талас мора, што све гута!

* * *

Отаџбина је у опасности! Непријатељ је пред вратима! хори се кроз целу Србију, кроз цело Српство.

На овај поклич хтео би да устане и богато и сиромашно, и јако и слабо, и мушко и женско, оружа се и маша и одушевљењем, да све своје, живот свој, положи на олтар Отаџбине.

И међутим свакога народа, међу тим хиљадама и милијунима српских бића, која се кренуше право, да бране Отаџбину и дужност, да за њу погину, истиче се и ступи међу њих и један млад човек, са одушевљењем које даје је српски осећај и са храброшћу, која је наследна и снажна, — младић, коме је *срамота* изостати иза целог народа, и коме је *дужност*, да буде први међу тим народом, младић који је и по своме положају и по својим осећајима гласник правог народног расположења!

И шта сад бива, изопако нам не засинало!

Место, да се поздрави самопрегоревање и кураж тог младог човека, који хоће да погине заједно са својим народом, устаје у Народној Скупштини један *народни посланик* те право, које има и најбеднији и најнеобразованији сиротан: да заслужи и погине за своју Отаџбину, одриче српском Престолонаследнику. То чини чак једне чисто монархистичке странке српске, странке, чији су најистакнутији представници, зато што су знали историју и осећали његу, увек претпостављали владаоце народним трибунима, јер су у владаоцима и њиховом наследницима гледали праве носиоце народног величанства и народне моћи!

И кад је то учинио тај је народни посланик сав задовољан на своје седиште и не помишљајући на Иде мартовске, крваве и злокобне Иде, које су сваким даном све ближе, све злокобније тајанственом и тихом поводњу талсу мора, што све гута.

* * *

Videant consules!

Наши политичари и државници „раде“.

Нек раде! И Господ Бог им помогао како раде.

Али нека само ово не забораве:

— *Кад пропадне Србија — а то не дај Боже да буде — неће бити ни радикала ни самосталаца, ни напредњака, ни националаца, ни Устава, ни „Државног програма“, ни Таре ни Јелице. Биће само тужног српског робља, које ће на развалинама своје државе, [illegible] спремају оних, коме је раније као слободан народ био поклонио своје поверење.*

Срђа Злопогледа.

„СРПСКА ХИПОТЕКАРНА - ЗЕМЉОРАДНИЧКА БАНКА“

од

др. Богдана Марковића

(Наставак)

Иначе земљораднички произвођач потребује на првом месту кредит, који ће му у свако доба одмах и брзо бити приступачан. Затим потребује га у мањим сумама и сасвим природно, да буде што јефтинији. Напоследку њему је потребан такав кредит, који ће водити рачуна о исходу у жетвеној производњи (подешавање рокова отплате у оно време, кад земљорадник уновчи своје производе — продужење рока отплате у случају неродице, суше, поплаве, града, помора у стоци). То су ти услови које поставља природа — суштина саме земљорадничке производње. Земљорадничке задруге су једино у могућности, да испуне све услове, које поставља земљораднички лични кредит. Ово су веома услови, које се налазе у најбољој средини земљорадничковој кредит коју пружа Земљорадничка Задруга, сваком земљораднику и у свако доба приступачан је. Њени трошкови око управљања сведени су на минимум — јевтина им је организација. Према томе, земљорадник може добити кредит јевтин и у најмањим сумама. Па напослетку, те њене организације у могућности су да воде рачуна о томе, да рок отплате буде у времену кад земљорадник уновчи производе, и да му тај рок у случају природних непогода и несрећа продуже.

Резоно, успех и корисност земљорадничког кредита, зависи и од личних особина оног, који тражи кредит. Земљорадника вала контролисати, да ли је он кредит употребио на оно, на што га је и узео. А ово је врло важно и од пресудног значаја по корисност земљорадничког кредита. Ако тога нема, земљораднички кредит биће убитачан по земљорадника, јер ће се претворити у неконтролисани кредит. Да ову контролу изврше, једино су у стању локална удружења. Личним јемцима, по природи ствари, иде у рачун, да и они сами контролишу, да ли је кредит употребљен у потрошњу или у производњу. Ово, напомињемо, важи нарочито за нашег земљорадника, који је још на ниском ступњу образовања и коме треба, више но и једном другом земљораднику, још у сељачком роду, а како се контрола употребе кредита. Ако ове контроле нема, онај кредит биће убитачан за нашег земљорадника.

Према свему овоме, поставља се питање, да ли ће као и Управа Фондова, „Српска Хипотекарна Земљорадничка Банка,“ бити у стању, да задовољи потребу овакога земљорадничког кредита.

(Свршиће се)

СРПСКА НАРОДНА СКУПШТИНА

(од нашег нарочитог дописника)

Скопље, 3. фебруара

Јуче цело по подне до касно у ноћ држале су се конференције. Посланици су били подељени у две групе: већину налазимо овде, пола у шали пола у пакости, владином страном, друга је група тако звана опозиција, чији је вођ Александар Будић, чиновник једнога овдашњег страног консулата, којем је циљ да, према инструкцијама свога шефа, устане против политике Србије, који се, како он, и његова „група“ уверавају, не само меша у политику српскога народа у Македонији, него је чак инспирише и управља њиме. Тој групи припада и један чиновник овдашњег филијала Београдске Задруге, Александар Илић, који свуда по Скопљу агитује против овдашњег српског консулата и против његовог тобожњег утицаја не само на изборе посланика Српске Народне Скупштине, него и против његове акције у корист Србије.

Према тој „опозицији“ постоје у данашњој Српској Народној Скупштини две струје: једна, коју представљају њих три несређена човека, жељна да се на јевтин начин, популарише код турских власти и страних консулата, непријатељски расположених према Србији; њој је задатак да протестује против сваког мешања Србије у српском покрету у Македонији и Старој Србији. Друга је може се рећи, чисто патриотска која сматра за своју дужност да Српска Народна Скупштина утврди једну основицу за будућу акцију српскога народа, која треба да изборује српском народу потпуна политичка права у отоманској империји.

Јучерашње, синоћне и данашње конференције биле су посвећене преговорима између једне и друге групе, како би се, на Скупштини постигао један савршено споразуман рад. Већина која има пред собом једну микроскопску мањину од два три човека, чију акцију инспирише туђе утицање, хоће да буде до краја предусретљива, како се и овом приликом не би могло рећи, да је Србима пречи инат од патриотизма. Али та „опозиција“ је прво непомирљива. Она ствара детињске сметње, износи савршено несрпске захтеве и — тражи од централног одбора, који је, пре јулске револуције, управљао четничком акцијом, да поднесе Скупштини рачуне о своме раду и новцу, који је утрошен у тој акцији.

Овде се, у посланичким круговима, сматра да ту „опозицију“ инспирише овдашњи руски конзулат, чији је чиновник вођ те опозиције, како би се српски покрет у овим странама савршено компромитовао, као један велеиздајнички покрет којем је задатак — анексија Македоније и Старе Србије од стране Србије.

Цело пре подне упропашћено је у бесплодним конференцијама на којима је „опозиција“ доказивала да су избори незаконито извршени и под притиском — централнога одбора. За по подне у четири часа, заказана је јавна седница.

Скоп.

„Тан“
за балканску конференцију

Париски „Тан“ каже [illegible] у уводном чланку, који ће [illegible] нарочиту пажњу [illegible] вишу [illegible] међународне конференције о Балкану.

„Француска [illegible] — вели „Тан“ — допушта сада да [illegible] слободно расправља [illegible] са свима [illegible] питања, нарочито о оним која се односе на на Исток. [illegible] да ли би било [illegible] да се [illegible] конференција, [illegible] рада [illegible].“

Пошто је [illegible] историју [illegible] руског министра [illegible] Извољског [illegible] да се дође до конференције „Тан“ вели даље:

„Верује се да у Србији, Црној Гори, а можда и у Грчкој, не желе да [illegible]. У Цариграду [illegible] младотурска странка [illegible] које би [illegible] доносити. Даље [illegible] споразумно [illegible] Европом.

„Аустрија [illegible] силама [illegible] да објави свој садашњи положај, који је много коштао и који се не може продужити у бескрајност. То је нека врста „ултиматума.“ Аустријска штампа нарочито оштро протестује против Србије, а у Србији дан за даном изражују своја народносна осећања, узбуђење све више расте. Није то први пут да се у аустријским и српском односу [illegible] да би се на речи [illegible] на делу, [illegible] прилике [illegible] раздобља.

„Србија је желела да се конференција састане, готова да се покори њеним одлукама и сада кад би јој дали [illegible] задовољење. Да ли би било [illegible] одбити јој тај „минимум“ који она тражи?

„А да ли Аустрија можда рачуна што год, остављајући Европи да реши спор, који би иначе био њен [illegible]? Није се решавање могло правити и на кратко питање. Обраћамо се дакле нарочито Аустријанцима, који знају да се у целом свом послу француска политика показала према њима сасвим непристрасна. Обраћамо се и другим нашим читаоцима, међу којима је можда [illegible] од ових француско-немачких [illegible] и путовањем Едварда VII у Берлин. Ради се о томе да се [illegible], да не [illegible] морају [illegible] мало бриге од стране Европе, [illegible] о томе да се [illegible] да ли би се пустити да [illegible] Европа [illegible] судбина, од које [illegible] не би могао [illegible] корист.“

Историја једне изнуђене менице

Закулисне операције једне београдске Банке — Уплашени члан Управе — Сатански план [illegible] — Хапшење другог члана Управе — Изнуђивање у хапсу — Изнуђена меница — Покајан грех — Операција почиње — Фалсификат на [illegible] листи — Чудан суд — Шта вели апелација — Последња нада — [illegible] једног ђенерала

(наставак)

Касациони суд узео је ствар у озбиљнији претрес и наредио је апелационом суду, да, преко трговачког суда, изврши дослеђење и да све доказе, које је Давид навео, узме у оцену а нарочито писмене, којима се утврђује, да је Давиду узета меница када је био у притвору. У својој одлуци нарочито је нагласио, да се испитају сведоци, на које се Давид позвао, да ће тачно утврдити начин, на који је постало писмено којим се Давид обавезује да ће меницу испунити и у случају да буде потпуно ослобођен сваке кривичне одговорности као Премовићев саучесник.

Тражење Касационог суда било је не само на закону основано, већ и врло потребно, да се цела описана радња разголити и тада би било и кривичне одговорности за ове у заводу.

Давид је у својој жалби тврдио двоје:

1. *да се из испуњеног преноса Банчиног акцепт потписа Тодоровићевог јасно види да је меница издата за време док је био у притвору* и

2. *да је тај пренос антидатиран, дакле учињен после извршеног протеста позивајући се на оригинални протест издат од стране Трговачког суда.*

Ма да је Трговачки суд по закону био дужан, да просто изврши наредбу Касационог суда, он је из необјашњивих разлога игнорисао ту наредбу и одбио да узима у оцену писмене доказе из којих се по његовом мишљењу(!) не види да је меница издата у време кад је Давид био у затвору и одбио наредбу о испитивању сведока по основу: да се противу садржине исправе не могу испитивати сведоци.

Међутим, да видимо, шта би све Трговачки суд тврдио, да је послушао наредбе Касационог суда, које је морао по закону извршити.

Он би утврдио двоје:

1. да је збиља меницу Давид издао у затвору и

2. да је пренос задругине менице потписа Тодоровића антидатиран, што би уништило важност менице и довело на оптуженичку клупу учиниоце тога дела.

Да докажемо то:

Меница је датирана 12. децембра 1905. г. Тога је дана Барух био у затвору, управо тога је дана Давид био затворен. Али завод изјављује: „да меницу није добио на есконт 12. децембра већ 15. децембра и позива се на свој пренос, који је тога дана и извршен што се види на меници“. Да је Трг. суд поступио по наредби Касације он је могао из књига заводских да се увери: кад је меница поднета на есконт (књига цензуре), кад је исплаћена (из књиге благајнице и ликвидатуре) и што је најважније и очигледно: „да је Давид Барух и 15. децембра 1905. год. био у затвору јер је првостепени суд 16. децембра 1905. год. одобрио решење кварта варошког којим се преиначава кривична истрага над Давидом“.

Даљим испитивањем писмених доказа Трговачки суд би утврдио:

„Да 14. марта 1906. г. на меници није било задругиног преноса више имена Драгутина Тодоровића, који се сада налази, јер га у оригиналном протесту, који је исти Трг. суд писао — нема; а зна се, да је судски протест веран пренос менице — што све значи, да је пренос извршен после већ учињеног протеста — дакле антидатиран.“

А за ово антидатирање [illegible] се [illegible] једино стално у — хапс.

(Наставиће се)

СТРАНА ПОЛИТИКА

Енглеске трупе на Криту. *(Евакуација иностраних трупа — Заштита муслимана. — Замена батаљона. — Међународне трупе.)*

Као што је познато, 1906. године утврђено је да стране трупе до јула о. г. напусте Крит, а пре кратког времена утврђивано се споразумом да се на последњих шест месеци стране трупе сведу на половину досадашњег стања. Осим тога још у јануару Енглези су требали напустити Кандију а Руси Ретимно. Док је у јануару стање руских, француских и талијанских трупа досета сведено на 200 људи, Енглези су изјавили да не могу извршити редукцију, јер је муслиманима у Кандији још потребна заштита, и 5. пр. м. заменили су досадашњи свој батаљон новим батаљоном који је дошао из Енглеске, и од тог су батаљона оставили у Кандији 60 људи. У првом тренутку је што батаљон да остане у заливу Суда, али услед узбуђења, које је та намера изазвала код осталих критских сила, употребили су изговор да је муслиманима у Кандији још потребна заштита. Енглеске трупе на Криту износе 500 људи, двапут више но контингент осталих сила. Целокупно стање међународних трупа износи 1330 људи. Стање оба батаљона критске народне војске износи округло 1160 људи.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Сведоци против „велеиздајника“

Све се више утврђује да је цела тако звана „велеиздајничка“ афера у Хрватској рђаво измишљена а још горе изведена спекулација бана Рауха и његових сутрудника. Толики Срби похапшени су на основу сведоџба „сведока“, на основу њих стављени под суд и на основу њих оптужени. Али кад су ти „сведоци“ из оптужног акта видели шта им се подмеће да су сведочили, они, редом један за другим, поричу да су казали све оно што им оптужница меће у уста. Тако сад и „сведоци“ Стеван Јеремић и Илија Пецар из Дубице тврде да није истина да су они рекли оно што оптужница тврди да су казали. И тако Раухова „велеиздајничка“ афера све се више своди на своју праву вредност — лаж.

Дневне вести

Министар код Краља. Јуче после подне у 5 сати министар финансија г. др. М. Поповић био је примљен у аудијенцију код Краља.

Поднеће интерпелацију. Народни посланик г. Агатоновић, поднеће за два дана интерпелацију на министра грађевина, о неисправностима и злоупотребама у поштанско телеграфском одељењу.

Комплот противу владе. У своме јучерашњем говору у Скупштини Јаша Продановић назвао је држање фузионаша у дебати о Тари комплотом противу министра народне привреде, кога хоће да оборе а преко њега и целу владу. То се најбоље види из тога што прву реч воде фузионашки „опозиција“ док се прваци, Пашић, Протић, Пачу крију и не долазе у Скупштину. Овако држање фузионаша назвао је недајом споразума и изрично, да ће самосталци умети извући консеквенце из њега.

— Ми борбу нисмо изазивали али ћемо је примити кад тако ви хоћете — завршио је Продановић свој говор.

После ове изјаве Продановића може се очекивати пад целе владе, која се до сад држала на узајамном споразуму.

Пут г. Сергијева. Неки листови су донели као да је овд. руски посланик г. Сергијев отпутовао у Петроград у нарочитој политичкој мисији. То је нетачно. Госпођа Сергијев је отпутовала са сином у Петроград и г. Сергијев их је отпратио само до Беча. Сутра се враћа натраг у Београд.

Читуља. Панта Дробњак бив. окр. начелник преминуо је јуче у болници, камо је прешао ради операције. Кад му је отворен трбух констатован је већ давнашњи рак у цревима, и одмах после операције је подлегао. После себе оставио је једнога сина официра.

Пок. Панта је био од почетка напредне странке њен врсни члан. Као службеник државни се одликовао вредноћом и строгошћу. Бог да га прости.

Забашуривање. Дебата о фамозној Тари продужава се скандалозно. То бива из два разлога: што има много брбљивих говорника, који причају од Кулина Бана а не говоре о ствари и што председништво развлачи дебату да би дало времена фузионашима и самосталцима не би ли се како год погодили, па ма опет нека друга Тара платила „цех“.

Али се до сад није успело. Данас је још имао говорити фузионаш Узуновић и министар Главинић, па да се приступи гласању. Али изгледа да се ни данас неће до тога доћи. У влади се породио нов план: да се скупштина одложи за месец дана, те да се добије времена да се „стрести стишију“. Како би било да за ту работу позову Владана или ону критију Божу Стефановића Зеленка; они су томе послу вештији!

Другови из детињства. На јучерашњој седници дошло је до оштрог сукоба између Јаше Продановића и Настаса Петровића. Јаша је, ређајући незаконитости и неуредну става од стране фузионаша поменуо и 16. септембар тврдећи да је касациони суд огласио као кривца Настаса. Настас, који се страшно нервирао при самом помену тога датума, одмах је устао и то тврђење Јашино назвао простом клеветом, која долази од човека, коме је клеветање навика још из детињства а у политици једино оружје.

— Ја сам већ једном делио мегдан са Јашом, који је јуначки побегао, али, ћу имати скоро прилике, да га прикујем за вод — завршио је патетичним гласом Настас.

— Мени мегдан у Скупштини са Настасом Петровићем не чини никакву част, али од мегдана на улици имам пуно разлога да се бојим — иронично је добацио Продановић.

Хилми пашин предлог. Нови велики везир Хусејин Хилми паша изнео је јуче у отоманској скупштини програм свог кабинета. О спољној политици вели се да ће се она кретати оним мудрим и поузданим правцем, који важи од наступања уставног режима. Кабинет ће тежити да се мирним путем брзо и правилно реше међународна питања. Као и у прошлости, отоманска влада и сада рачуна на благонаклону и пријатељску потпору великих сила. Сва брига владе биће посвећена консолидовању пријатељских односа, који постоје између сила и високе Порте. Хилми паша је уверио све посланике да ће се нови кабинет држати досадашње пријатељске политике према свима силама и намеран је да одржава добре односе са свим балканским државама.

Повређен динамитом. Светозар Брковић, тежак из Бабине у округу ваљевском, разбијајући камен у своме мајдану динамитом услед своје несмотрености, повредио се тешко по рукама тако, да су му четири прста са леве руке одлетела а и десна рука тешко повређена.

Пренет је у болницу да му се укаже лекарска помоћ.

Криза. Из јучерање дебате се разумело да са падом Главинића наступа општа министарска криза, јер је г. Јаша Продановић изјавио да се с њим цела самосталска група солидарисала.

Тако су самосталци примили на своја леђа један ружан „кнефт“, који је коштао српску државу, по признању самог министра Главинића, око 320.000 динара, а поднео дивиденду акцијама „Прометне Банке“.

Сад [illegible] „српски гласај за „чесну и чисту самосталску листу!“

Треба је благовремено спречити. Како нас један наш пријатељ из Шапца уверава, комисија, која за рачун окружног одбора шабачког, прима шилтере за подринску железницу, чини такве несавесности у пријему шилтера, да постоји оправдана бојазан за сигурност кожње на тој прузи. До сада је та комисија примила око 5000 шилтера од којих половина није ни за какву потребу.

Да се доцније, када се стану извртати читави возови из шина, не би надлежни вајкали, ми им благовремено скрећемо пажњу, те да учине све, да сачувају животе толиких путника, који ће се на тој прузи возити. Једна стручна и савесна супер — комисија не би била излишна.

Три ескадрона. Јуче пре подне аустријска коњица од три ескадрона изиграла је вежбања испод савског моста према царинарници њиховој. Њихови официри дерали су се као да би хтели рећи: „Видите ли да смо ту.“

Иш не праши?

Попова враћени. Оних 35 преносача у дирекцији, за које смо ми јавили да су отпуштени, дирекција их поново вратила у службу, само је неке од њих заменила новима.

Миловановићева изјава. Како бечка „Југословенска Кореспонденција“ јавља, министар спољних послова др. Миловановић рекао је на једном дипломатском журу, у сасвим јасној форми, да ће *Србија тежити мирном решењу садашњих диференција*. И поред несумњиве озбиљности положаја, ти кругови у последње време верују у одржање мира. О меморандуму нису предузети никакви службени кораци.

Српски меморандум. Париски посланик Веснић рекао је „Пти Журналу", да није истина да је предавање српског меморандума одложено на посредовање Русије. После једног свог разговора с француским министром спољних послова Пишоном, он је сам молио своју владу да предају меморандума одложи док се не реши турско-бугарски и турско-аустријски спор. Тада ће се моћи боље и шире пажње посветити Србији.

Бугарска независност. Сви бугарски министри отпутовали су 3. ов. м. у вече у Трново, да тамо, како „Н. Св. Преса" вели, у тишини посвршавају текуће послове, а осим тога да с обзиром на промењену ситуацију у Цариграду израде нов акциони план. У министарским круговима, вели исти лист, тешко се прикрива нервозно нестрпљење и врло је вероватно да ће бугарска влада још до сутра, кад се очекује повратак министара из Трнова, предузети нове кораке за брзо решење турско бугарских спорних питања, нарочито да се коначно призна бугарска независност. У овоме ће је помоћи руска дипломација у Цариграду.

Грчка мобилизација. С обзиром на положај на Балкану, грчка влада, како јавља „Акрополис", намерава наредити делимичну мобилизацију.

Нађени мртви. Цветко Миладиновић из Прељине у окр. чачанском, а на путу Ивањица—Пожега нађен је јуче изјутра мртав. Исто тако нађен је мртав на путу и Бошко Михаиловић из Тврдојевића у окр. београдском.

Обојица су били алкохоличари па као такви на путу од зиме помрли, што је и полицијским увиђајима утврђено.

Закашњење. Због великих сметова на железничкој прузи, јутрошњи нишки брзи воз, који је требало да стигне у Београд јутрос у 5 часова стигао је тек у 9 и по часова пре подне.

Убиство у Колубари. Јуче после подне Петроније Ђокић и Миленко Костић, оба из [illegible], посвађали су се у [illegible], и Петроније извади нож, њим [illegible] и на месту убије Миленка.

[illegible] Петроније је одмах стављен у притвор.

Одобрено решење. [illegible] одобрила је решење [illegible] полиције, којим је [illegible] у притвор [illegible] Миљковић, [illegible], за покушај убиства над Василијем Андрејевићем [illegible].

Кажњен. Мика Митић, бакалин у Топчидеру, кажњен је са 50 динара новчане казне за [illegible].

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

§§ [illegible] су у Техерану у Персији [illegible]. [illegible]. Проглашено је опсадно стање.

| Чешког посланика Клофача саслушавао је истражни судија због држања на непријатељству међу народностима. За исту такву ствар оптужен је и чешки посланик Хом.

||| Турски је скупштински унутрашњи одбор предлог да се оптужи маршал Едем паша, ђенералисим у грчко-турском рату од 1897., и маршал Омер Рушди паша, што су у старом режиму [illegible] о официрима.

§§ [illegible] у Лондону је [illegible] Пусташеми.

[||] У [illegible] у [illegible] Марије [illegible] с [illegible] Принцеза, којој је сад 87 година, [illegible] Шонбург-Валденбург.

☰ На једном накнадном избору у Чешкој кандидовали су чешки социјалисти једну госпођицу за чланицу земаљски сабор.

„* Француски историчар Шарл де Коста де Борегар, члан француске академије наука, умро је 9. о. м.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Српски Солон

Србија има врло шарену историју, она је већ све видела и све доживела, па је дочекала да има и једнога великога мужа, који ће јој попут древних мудраца, прописивати уставе, како би овај народ што боље продевао у овоме Светом Стању, над налазу печене шеве и голе доноке.

Тај врли муж, који судећи по мудрости, може имати 2500 година, одазива се на звучно име Сретена Којића. Он хоће према своме стажу и пасу да среже један устав за Србију и зато је предложио укидање и измену неких 200 чланова а дичашњи наш Устав има 202!

Најпре, вели господар Којић ваља изменити чл. 1. Устава који за сад, не знамо зашто, овако гласи: „Краљевина је Србија наследна уставна монархија с Народним Представништвом".

Господар Којић, који скрива Вучићевске нагоне, нагиње ка изборној монархији, и нада се да би њега благодарни савременици изабрали за монарха, из захвалности за ову лепу реформу.

Буржуја је изгледала тако колосална, да се фузионашки клуб морао оградити од ње, и та је ограда изишла јуче у „Самоуправи".

Којић остао сам, а „усамљени су људи најјачи" вели Ибзен.

Теслими човек.

Кад је јуче Јаша Продановић пребацивао фузионашима, да њима није стало до чувања закона и државних интереса већ до тога, да оборе ову владу и заседну сами на власт, упинкуо је својим звонким гласом, који резни од силног пића, Алекса Жујовић:

— Нећемо ми власт. Ми хоћемо, да је нама самима предамо.

— Је л' то Алекса што дела власт? — упита у чуду П. Мариновић.

Посланици прснуше у смех.

— Јесте, Паро, ја сам. Вршим теслим — добаци Алекса.

Осуђен на смрт.

Јуче је потписом министра просвете постављен за шефа коректора Државне Штампарије Драгутин Илић, песник ондашњи. Изгледа да је овај песник досадно и новоме режиму, кад су и ово последње средство морали употребити противу њега. Зна се да до сада нико није састовио две године живота на томе месту. И пок. Ђура Јакшић, и пок. Јанко Веселиновић, и пок. Рада Домановић, и пок. Лаза Комарчић поумирали су на томе положају, те је очигледно, да се министар просвете морао руководити том околношћу при постављању Драгутиновом на положај шефа коректора.

Нека је дакле хвала министру просвете а Драгутину лака земља, коју је он тако свесрдно црпео.

ПРОТИВУ ШАБАЧКЕ ОПТУЖБЕ

(Телефонски извештај „Правде")

Клубови старих и самосталних радикала одржали су синоћ заједничку седницу, на којој су донели одлуку: да заједнички иступају свим силама и обале садашњу изтрговљиванo · либералну опозиционску управу јер, јер су дошли до уверења да им партија слаби и у вароши и у округу у корист либерала и напредњака.

На тој седници изабрана је депутација која је већ била примљена од г. министра унутрашњих дела са задатком, да уклони министра за свој ваља, коме ће она дати лоповску форму. У тој су депутацији били поред починилаца окружног Милоша Ђорђевића и Боже Јовановић, вршак самосталси и Боже Милошевић, старији радикали.

Према утврђеном споразуму на тој седници, сутра ће се на седници општинског одбора, која има да решава о социјалистичком одборнику Душану Пироћанцу, повести опструкција. Ма да Пироћанац према закону, нема квалификације за одборника јер, (који је аустријски поданик, ипак ће она повести опструкцију.

Из свега овога се види да су у Шапцу и подринском округу и старији и млађи радикали ушли у тешке ките.

НАРОДНА СКУПШТИНА

Ја знам да многи добри Срби и поштени људи, нарочито они из унутрашњости, очекују радознало вести из Скупштине. Времена су тако озбиљна, тако важна, да они не могу ни веровати у мој извештај из Скупштине, јер сви ти добри људи жељно очекују вести о томе, како ће се једном решити ово несносно стање створено анексијом. Али, узалуд ће они превртати новине као мајка Југовића, руку Дамјанову. Неће у њима моћи наћи оно што би желели, јер се у Скупштини „наставља и даље дебата о Тари". Каква Босна, Херцеговина, аутономија, пад великог везира, посета енглеског краља у Берлину, рат, мир, моружање... све је то лук и вода *Тара, Копаоник, Звезда, Црни Врх, концесија, Прометна Банка, Савчић, Главинић, Јеличић*... То је у Србији на дневном реду.., Тиме се српска Скупштина већ десет дана занима. Док они људи у Русији, Француској, Немачкој и Енглеској уображавају како од Србије прети опасност по европски мир, дотле ни ова бедна српска влада ни још беднија српска Скупштина и не стиже, да о тако „ситним стварима" и мисли.

Тара! Тара! Тара!

Зар вас звук ових речи не подсећа на лупњаву добоша на лицитацији.

То радикали и старији и млађи лицитирају и последње остатке имовине земље Србије.

Али су се лицитанти љуто завадили.

Слушајте их само:

— Ово што старија браћа раде не може се другојаче назвати но комплотом. Овде се ради о глави владе. Узалуд тај комплот крујете. Он је очигледан.

— Па ко тај комплот прави. Мислите честити људи? Не то чине људи, који су ову земљу довели до пропасти. Никада до сада ни једна влада у редовним приликама, а за тако кратко време, није толико закона погазила и незаконитости починила, као што је то чинила радикална влада. Две године у овој се земљи само газе устав и закони. Чујте: закон је погажен;

када је наш министар војни поставио Ђоку Богдановића за начелника министарства војног;

када је наш министар финансија поставио Саву Кукића за начелника министарства финансија;

када је министар народне привреде дао мачу концесија Николи Пашићу;

када је наш министар финансија ослободио фабрику шећера царине;

када је наш министар унутрашњих дела постављао партизане начелнике среске без законских квалификација;

када је министар противно мишљењу своје комисије повећао откупнину Добре од 250 на 500 хиљада динара;

када је наш министар грађевина противно мишљењу комисије повећао накнаду Шиферу;

када је наш министар привреде одобрио уговор о зајму Управе Фондова, који је Управа раскинула платиши оштету од 200.000 динара.

Устав је погажен:

Када је наш министар правде противно уставу стављао на расположење независне судије;

када је наш председник скупштине у споразуму са владом закључивао скупштинску сесију пре но што је влада одговорила на поднете интерпелације;

када је наша влада уносила у буџет Краљеву апанажу;

када је наш министар просто убијао људе по апсанама а Касација то оглашавала као злочин;...

...И ко зна да ли би биле довољне две седнице, да се само региструју ординарна гажења устава и закона.

Старија се браћа вређају. У Скупштини се граји као у друмској механи. Крупне речи падају.

— То је лаж! клевета! А, доказ тако!

— Није лаж! Сушта истина! Факта говоре! Да боме, тако!

— Чули сте млађег брата! Све су то клевете! Клевета нас човек, који је клеветник од детињства. Млађа ми браћа виче на оног конкара на вашару, који је, кад га је покрађени ухватио за кесу, почео викати: држите лопова! Клевете лопова само су познате за нас! Све што је председник рекао само је лаж и клевета!

Тако је!

Није тако!

И то тако непрекидно траје већ пуних десет дана. Трајаће управо све дотле, док их из Скупштине не истерају — аустријски официри, који већ шљакају пушкама око свеског моста.

Има ли кога ко ће их раније отерати? ма.

ДВЕ ЛОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

[illegible] — [illegible] — „[illegible]" [illegible] у Србији. — [illegible]

(наставак)

— Па ја већ видим, да све знате и није више ни да кријем. Трошим само џабе време у желесном притвору, с тога ћу вам све признати, али под једним условом.

— Под каквим.

— Да што пре донесете решење и спроведете нас суду. Пре ћемо изаћи на аосе.

— Е, сад си рекао паметно. Ја ти то не треба ни да обећавам, јер иначе имам пуне руке посла, па и сам гледам, да скинем један „предмет" с врата.

Ђоша одреши врећу:

— Ја, Моша Леви, звани „Буки" и Миодраг Мићић — „педераста" крали смо на разним странама Београда, одело, ципеле и друге ситнице. Један пут смо на Дорћолу смотали у сред ноћне шоб врећу једном Јеврејину, који је за то време са фамилијом ручао у другој соби. Пошто би се „сортирали" ми би ресто продавали телалима.

Ја и „Буки" украли смо у сред дана Тоши Ђорђевићу један велики казан. Детективи су нас гледали како га једва носимо. Кад смо казан продали, ја сам се поново вратио у исту кућу и смотао један мањи казан, који сам задржао. Хтео сам да избегнем „рефену" са Букијом који се стално свађа при ревеши.

— Украо сам једну женску „мачку" испред врата Александра Поповића, трговца.

— У Ломиној улици бр. 4. обили смо нека три подрума ја и „Буки" и смотали сав бакар. Ту у мало нисмо загазили.

Нека женгурача изашла је Бог би је знао зашто, у авлију и чује неку лупу у подруму. То смо ја и Буки петљали око једног великог бакрача, који је био пун воде. Ми испустисмо бакрач, који направи ларму. Жена пође ка подруму. Чули смо јој кораке, одмах зграбимо бакрач и пођемо.

— Ко је? — раздера се жена.

— Ми смо! Идемо, да натоцимо воде, — довикнух јој.

— Али, она направи дреку и ми немадосмо куд, већ бацимо бакрач и кидисмо.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Вечерас одличан програм са интересантним комадима:

1. „*Палилулски посла*" и
2. „*Прегажена аутомобилом*".

Обраћамо пажњу публике на вечерашњи програм. —:

Руцовљева ревортоар

Четвртак 5. фебр. *Сарајлија*, комедија у 4 чина. Написао В. Сарду.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Рифат, виши чиновник министарства финансије, наименован је за министра финансија. Турски листови доносе, да је Рифат паша амбасадор у Лондону одбио портфељ министра спољних послова. „Икдам" жали што се Рифат паша није примио. „Сабах" јавља, да је председник парламента Ахмед Риза био примљен у аудијенцију код султана, и да се у ођудијенцији бавио читав сахат.

Милан Миловановић

адвокат

Од 1-ог Фебруара т. год. прима ће [illegible] у својој канцеларији у партеру [illegible] зграде [illegible] Задруге, [illegible] пре и после подне. 69 4—5

ВИШЕ ХИЉАДА [illegible] листа за корице могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Бранкова ул. бр. 16.

МЕЊАЧКА РАДЊА

ИСАКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Купује срећке [illegible]

Купује [illegible] Краљ. Србије, [illegible]

Продаје [illegible]

Срећке Класне Лутрије [illegible] Вучење 6. фебруара. Главни добитак 30.000 динара.

40 10—10

Отворили смо пре [illegible] на Великој Пијаци, Зеленом Венцу и Палилулској пијаци

За продају говеђег [illegible]

Говеђе [illegible] 1 кило 0·60 дин.

Прва [illegible] 1 кило 0·90 дин.

Сланина 1 кило 0·90 [illegible]

Цела [illegible] 1 кило 0·97 дин.

4 [illegible] 0·60 дин.

Продаја [illegible] 39 10—10

Ученик [illegible] радња **Душана Тодоровића** Крал. Срп. Двор. Лиферанта. — Београд.

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

НОВА РОБА — изврсне

Кобасице „ТУРИСТЕН"

„TURISTEN WURSCHT"

1 кгр. Дин. 3.

Препоручује радња

Душана Тодоровића

Крал.-Српског Дворског Лиферанта

Београд — Теразије

Прва српско-циганска Задруга

за узајамно помагање у болести и смрти

одржаће на дан 9. марта т. г. у 9 часова пре подне, у локалу кафане „Нови Београд" — Македонска улица бр. 43. своју годишњу скупштину са овим дневним редом:

1. Избор секретара, три бројача гласова и три оверача скупштинског записника;
2. Извештај управног и надзорног одбора о раду и стању задруге у 1908. години;
3. Давање разрешнице управном и надзорном одбору;
4. Измене и допуне правила;
5. Избор чланова управног и надзорног одбора, којима истекао мандат, и
6. Читање молби и жалби појединих чланова, које су поднете на 3 дана пред скупштину.

Право гласа имају сви чланови мушки, који су платили улог за месец Децембар 1908. год.

Бр. 1

25. Јануара 1909 г. Београд 68 3—3

Управа

50.000 ПРИТКИ (ТАЧКЕ)

од старих багрема цепане за винограде имам на продају по умереној цени.

Продаваћу и на мање количине.

Ламбра Р. Димитријевић

27 Смедерево. 10—10

Кафана „ЛЕПИ ИЗГЛЕД"

(Кнез Милошева ул. [illegible])

Издаје се под закуп од 1 маја ове год., а може и раније. Јавити се [illegible] кафани.

73 1—10

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

израђује и препоручује:

СИРОФЕН

[illegible]

Цена је једној боци 2·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] Цена је једној боци 2 динара.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца 1·20 динара, [illegible] 2 динара. 40 9—10

ВАЖНО ВАЖНО

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Пантљичарска радња

Браће Х. Габај код „Круне"

Кнез Михаилова бр. 31.

[illegible] од 25 од сто јефтиније од [illegible]

Свила и Атлас у [illegible]

Атлас и Сатен за [illegible] у 150 см. ширине у свима бојама.

Штофова за женске [illegible]

Асортимент [illegible]

Фила и у тилу [illegible]

Поплина и етамина у [illegible] бојама.

Штофанске гарнитуре [illegible]

Завеса [illegible]

Гарнитура [illegible] за 6 и 12 персона беле и у боји.

Цвећа [illegible] бојама.

Платна у [illegible]

Белог [illegible]

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА за 40 од сто јефтиније [illegible] Рекламна врло јевтина.

Мустре [illegible] — Поруџбине шаљемо уз доплату.

С поштовањем

37 13—30 БРАЋА Х. ГАБАЈ

Хотел „АЛБАКЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе: *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црних вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо пак радње по 30 п. дин.

Анастас Павловић

трг.

преминуо је јутрос у 2 часа после кратког боловања у 88 години живота.

Погреб сутра у 2 часа по подне.

Опело у Саборној Цркви.

Стан: Кнез Михаилова ул. бр. 21.

2. Фебруара 1909, у Београду.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

супруга: *Персида;* син: *Милан;* кћери: *Милева* и *Полексија;* сестре: *Савка* и *Љубица;* снаха: *Мица;* зет: *Ђорђе Гинић* са унучима и праунучима

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбоља алкална кисељак

[illegible]

[illegible]

У Београду је главно стовариште код

г.г. Глише Андрејевића и Брата

Варош-Капија — Телефон бр. 282

Поруџбине из Србије и иностранства прима и одмах извршује

Аранђеловачка Конзорција

Краљ. Срп. Двор. лиферанта

Аранђеловац

1 60

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута [illegible] Зубечева ул. бр. 11.

[illegible]

[illegible]

Салон [illegible]

[illegible]

Цене су једне за свакога!

Против [illegible] „ГРОЗНИЦЕ" [illegible]

БИЉНИ СОК

који [illegible] — Прави **„Биљни Сок"** може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·00 п. д.**

„Nerolin" [illegible] **Цена 4 динара.**

„Saparin" [illegible] **Цена 2 динара.**

„Биљни теј" против [illegible] болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд.* 1638 72—

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула,** [illegible] код мале деце, и осталих [illegible] средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5%, efferves)

који се од [illegible] у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. [illegible]

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци, спрема се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше 2 дин.

Поруџбине из унутрашњости шаљу се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ови препарати могу се добити и још у Београду у дрогеријама Субашића, Симоновића и код „Гусара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, Паланци Јовановића, Смедереву Таусића, Зајечару Тумера, Краљеву Николића, Лесковцу Тодоровића, Крагујевцу Илића. 1637 9—

Љубица М. Бошковића са децом даваће своме драгом и доброме другу, оцу, брату и зету

† Мији Бошковићу

бив. учитељу из Шапца

годишњи помен 6. ов. м. у 11 ч. пре подне у цркви св. Николе на Новом Гробљу.

73 2—2

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство: за годину 32 дин., за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Ра-* [illegible] Видинска ул бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПЕТАК 6 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 37. | Телефон 821.

ПАПА НА ПОМОЛУ

Земља без газде. — Много њих, да је се докопају — Дом Наоли — Његова истраживања у архиву. — Папа противу Аустрије — Наше кардинала Мери дел Вала. — Папа Пије наследник босанског престола.

(Нарочити извештај „Правде")

Рим, 23. јануара

Наша несретна Херцег-Босна постала је, што но рекли наши стари, права Алај-бегова слама. Султан је се за добар бакшиш одрекао, Европа је пустила да буде плен црно-жуте оргушине, а Србија и Црна Гора устежу се, да скоче на оружје и да је са мачем у десници спасу незванога господара.

По оној старој босанској пословици: „јаграби ко што заграби" подигли су се сви на ту дну несрећне земље, да докажу своја историјска права, да би њима Херцег-Босна постала њихова. Главну борбу у овоме погледу воде Мађари и Хрвати, те и једни и други доказују, да они на Босну и Херцеговину имају првенствено историјско право. Аустрија, која и сама полаже нека права, посматра ову борбу мађарско хрватску и у себи се смешка: beati possidentes.

Међутим Аустрији се, у погледу Босне и Херцеговине, појавио један нов противник, и што је главно, један опасни противник.

Римски историк и научар *Дом Наоли* прегледајући и стоти пут гробницу Aracoeli у Риму пронашао је документа на основу којих тврди, да законитим господарем Босне, а са њом и Херцеговине, не може бити нико други до — папа!

Гробница Aracoeli — гробница је *Катарине*, последње босанске краљице, сестре Стевана Херцега од Св. Саве. Катарина је била удата за последњег босанског краља Томаша. Томашев и њен син Жигмунд отишао је заједно са сестром Катарином у Турке, потурчио се, па је заједно с Турцима напао на оца. У том сукобу свршио је трагичном смрћу последњи краљ босански.

После ове катастрофе краљица Катарина побегне у Рим, где ју је веома лепо примио папа Павле II. Од њега је добила на уживање дворац Св. Марка, у коме се данас налази аустријско посланство, а који се у то доба обично звао „венецијански", јер су у њему одседали венецијански посланици, кад год би у Рим дошли. Сем овог дворца папа Пије одреди Катарини и апанажу у износу 1200 дуката годишње. Његов наследник Сикст IV потврди и сам ову Павлову дарежљивост.

Краљица Катарина проживела је у Риму пуних дванаест година. Умрла је у својој 53 години у Октобру 1478. год. и оставила је завештање, које је својеручно потписала. У њему поред осталог има и ова клаузула:

— Како су се моја деца Жигмунд и Катарина, прешав у мухамеданску веру, лишили права на престо босански, то из захвалности спрам Св. Столице, што ме је тако владалачко издржавање, а из жеље, да престо босански не пређе у руке непријатеља Христових и оних, који на њега немају права, — преносим моја законита права на босански престо на данашњег првосвештеника Сикста IV и на његове канонски изабране следбенике. Они ће и ћи поступити са босанским краљевством и титулом, како хоће и како хтедну као са својом сопственошћу. Али ако би Божјем Промислу било угодно, да моју децу врати из мухамеданског ђубришта (?) у крило истините вере, то онда да им се поврате и сва права на босански престо.

Деца Катаринина нису се вратила у Хришћанство, нити су њихови потомци икада полагали право на босански престо. Папска Св. Столица, по речима Наолијевим, једини је законити наследник краљевског босанског престола и са данашњим папом Пијем X формални је господар Босне.

Ово завештање потписано је латински. Сад је прештампано у „Летописима Цркве" (Annali Ecclesiastici).

Као сведок на завештању фигурише кардинал Амонати, кога је краљица Катарина позвала, да са целим њеним двором присуствује писању и читању завештања.

Штампање овог завештања произвело је велики утисак у римским црквеним круговима. Свештеници се задовољно осмејкују и веле:

— Шта ли ће на све ово рећи Његово Апостолско Величанство Фрања Јосиф?

Кардинал *Мери дел Вал*, који је велики присталица световне папске власти, вели се, да ће, ако не од старог Фрање, оно сигурно код његовог наследника Франца Фердинанда, који је познат као ватрени бигот, испословати, да папа постане и фактички, а не само формални господар Босне. Изгледа, да ће то кардиналу и поћи јер је Фердинанд, који ни у лов не иде без свог исповедника, у стању, да уз инат Мађарима, учини и то чудо.

Све ће се ово, рачуне се, учинити, ако у Србији и Црне Горе не буде [illegible], и ако српски државници буду и даље стојали, као што сада стоје.

Ф.

„СРПСКА ХИПОТЕКАРНА - ЗЕМЉОРАДНИЧКА БАНКА"

од

др. Богдана Марковића

(Свршетак)

Ми мислимо, да смо овим, што довде рекосмо одговорили на ово питање. Према томе, неће се овом банком користити, као што г. министар вели, *огромна већина земљорадника, која је већ подлегла и која ће за дуго времена још [illegible] остати*. Па и ако се користити, имаће исте оне користи, које је имао од Управе Фондова — скуп кредит. А што је најважније у овој ствари, то је, да ми предвиђамо од ове установе по највише земљорадника и велике штете. Господин министар вели, да ће развијање земљорадничког кредита, кога остварују земљорадничке задруге ићи споро и да је још велики број земљорадника ван ових задруга. То је истина. Развитак земљорадничког кредита и мора ићи споро, јер решење питања о земљорадничком кредиту није само питање новца но и социјално питање. Решење земљорадничког кредита није обична финансијска операција, те мислим, ако се да много новца, да је питање о земљорадничком кредиту решено. Развитак земљорадничког кредита мора ићи упоредо са самим спремом земљорадника — земљорадника мора спремати за земљораднички кредит, иначе ће он бити за њега убиточан. А да је све ово истина, дају нам многе земље очигледне примере. Многе земље: Русија, Румунија, Бугарска, давале су огромне суме земљорадницима у зајам, и то баш на овај начин, на који се мисли са хипотекарном банком, да се задовољи потреба у земљорадничком кредиту. А јесу ли тиме помогле развитку земљорадничког кредита. Напротив, помогле су на првом месту, да се земљорадници задуже и пропадну — јер су помагали на тај начин не земљораднички кредит, већ потрошачки кредит — а на другом месту, помогли су, да се развије зеленаштво. Бугарска Земљоделска Банка, дала је земљорадницима преко 50 милиона лева, а данас тој новој помажу и помаже стварање месних организација, преко којих тежи да реши питање о земљорадничком кредиту.

Исто тако прошла је и наша Управа Фондова са својим земљорадничким кредитом. Сопственици кућа, по варошима а нарочито у Београду, подизали су зајмове из Управе Фондова, да их после дају много по зеленашком интересу. Земљорадник је нередовно давао [illegible], те је на тај начин на крају крајева долазио до продаје имања. Ово ће исто бити и са „српском хипотекарном земљорадничком банком" само у већој размери.

На крају напомињемо, да хипотекарни кредит, који је заступљен у Управи Фондова и који би организовала ова нова хипотекарна банка, може корисно послужити земљораднику само онда, ако он буде искључиво земљишни кредит, кредит око набавке земљишта, кредит око подизања земљорадничке производне потребних зграда, мелиорациони кредит, кредит за велике мелиорације, чија се амортизација врши за дужи низ година. У противноме, ми само да ће се овом хипотекарном банком промашити циљ, у погледу на земљорадње, но ће она за земљорадњу и земљорадника бити убиточна.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Хилми паша и Бугарска. *(Неповољан утисак. — Удешавање избора. — Руски предлог. — Воља споразума — Промена система — Екстремни младотурци — Бугарофоба.)*

Општи утисак због промене великог везира у софијским службеним круговима није најповољнији, јер је Хилми паша у преговорима за споразум био према Бугарској веома предусретљив, али нико није сигуран да ће такав бити и Хилми паша. [illegible] „Правде" вели да је Хилми паша био [illegible] Маћедоније [illegible], али је младотурске [illegible] изборима против [illegible] Бугара. О Хилми паши сматра се и да је противник руског предлога. За то ће се бугарска влада морати најпре оријентисати о држању новог турског кабинета. Желети је али увиди потребу бржег споразума с Бугарском „Вечерња Пошта" вели да промена великог везира не значи само промену личности но и промену система. Екстремни младотурски елементи су с Хилми пашом свог добили премију. Осим тога, осим великог везира, и други чланови кабинета су [illegible] Бугарофоби, нарочито министар војни. Бугарска се мора на све [illegible] спремити за сад стоја пред опасним противницима, а с њима [illegible] може постићи боље споразуме но с тобожњим пријатељима.

Историја једне изнуђене менице

Замућене операције једне Београдске Банке — Уцењени члан Управе — Сопствени план директоров — Хапшење другог члана Управе — [illegible] — Изнуђена меница — [illegible] крах — Операције почиње — Фалсификат на [illegible] листу — Чудан суд — Шта вели апелација — Последња нада — [illegible] генерала.

(Наставак)

Овакав рад суда изгледао би необјашњив, када се не би знало, да су у питању крупна имена, која би дошла на оптуженичку клупу.

Трг. суд је, дакле, остао при својој одлуци, коју је поново оснажио и апелац. суд.

Сада се предмет налази пред Касацијом.

Досадањи рад Касације не даје ни мало повода сумњи у правичност и објективност, да би имали нарочитог разлога да сада посумњамо у њега. С тога се уздржавамо свега што би могло изгледати на прејудицирање и чекајући његову последњу реч, да се после поново вратимо на ову ствар, која тако очигледно показује: како код нас људи не презају ни од чега па ни од криминала у борби за богаћењем.

Једна напомена неће бити излишна. Њу не чинимо ни Давида ни суда ради, већ ради карактеристике наших банчиних прилика. О њој би могао да размисли министарство народне привреде.

Из целокупног спора могло се приметити, како банка избегава, да својим књигама утврди кад је меница ескомптована и крај књиге спроведена. Давид је то нарочито захтевао, и банка је била дужна, ако не баш по закону, а оно у интересу свога јавног угледа, да стави суду своје књиге на расположење. Ово избегавање баца сенку на целокупан рад банке и министарство народне привреде би требало, да о овој околности води рачуна, а нарочито при шиљању свога комесара.

* * *

Овакав развој парнице није остао без утицаја на председника управног одбора Најдановића. Седи ђенерал није ни слутио, да ће се ствар овако развити. Он је био међу онима који су пристајали, да целу [illegible] поднесе управни одбор. Али с друге стране није могао да [illegible] свога пријатеља за каквог је дотле сматрао директора. Те његове слабости доцније га је коштале морално много. Тиштила га је невоља Давидова јер је се осећао индиректним кривцем за све патње Давидове, чији је био пријатељ. Ту своју грижу савести он није крио. Често је он директору причао како га боле што се ствар на овај начин развија и покушавао, да га приволи на то да банка одустане од тужбе и сама поднесе штету.

Али, директор није попуштао. Он је непрекидно остајао при своме мишљењу и говорио:

— Оставите ви ствар само мени. Ја сам је отпочео па ћу је ја и довршити. Натраг се не сме а напред може.

Ђенерал је давнашњи пријатељ Марка Барула брата Давидовог.

Овако је мислио, да се на неки начин оправда пред њиме за све непријатности, које је Давид преживео, а које су морале пасти тешко и Марку као брату Давидовом.

С тога се једно вече реши и сврати у дућан Марков, који се налази одмах до банчине зграде.

Марко је био изненађен његовом посетом. Зар ђенерал Најдановић још има образа да њему излази на очи?

Ђенерал му пружи руку и повуче га да седну на канабе.

Марко седе радознало чекајући почетак разговора.

После мале паузе поче ђенерал:

— Слушај, Марко! Не треба ништа да ми пребацујеш. Ја знам шта ми сада све ти можеш рећи и шта имаш права рећи. Баш зато што то знам је сам и дошао, не зато да то чујем, већ да ти ја то кажем. Крив сам, огрешио сам се о тебе и твоје, али ме не осуђуј, јер ко зна да не би и ти на моме месту исто урадио.

Директор је крив. Он ме је на све наговорио, а то му није било тако тешко било, кад знаш наше односе.

Какав је он нека ти најбоље посведочи то, што он сада мени пребацује како ме је спасао апса...

И ђенерал развезе.

После дуге исповести ђенералове Марку је јасно било све. Снажно је стиснуо руку ђенералову и растао се са њиме као са старим пријатељем, решен да употреби све и истера на чистину ону непоштену компанију, која је тако безочно насрнула на част његову и његове фамилије.

Сад је уверен, да му труд неће бити узалудан.

Мл.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Претрес „велеиздајницима" Како из Загреба јављају претрес оптуженим Србима „велеиздајницима" у загребачком окружном суду биће 18. фебруара о. г.

Добротвор

У Вршцу је после краћег боловања умро адвокат др Владимир Гаврић у 75 години живота. Адвокатску праксу [illegible]. Све своје непокретно имање у вредности од 80.000 круна оставио је вечитом Вршачкој српској православној црквеној општини, а није ни сиротињу заборавио.

Прилози

До сада је уредништву „Србобрана" послато 256 круна прилога ради потпомагања оптужених, за које су [illegible] велеиздајничког процеса.

Дневне вести

Пад владе. Пад владе не може се, према свему, очекивати данас, јер ће данашњу скупштинску седницу испунити посланици, који ће говорити ради личног објашњења. После њих говориће министар привреде, па ће се тек тада приступити гласању на предлог на дневни ред.

Пут министра војног. Г. министар војни ђенерал Живковић отпутовао је јуче изјутра изненада у Крушевац, да се и лично по могућству увери о извесним радњама фамозног Душана Станојевића у „Обилићеву". Министру су стигле многе жалбе, како Душан омета на све могуће начине рад комисије, па је хтео да се што боље обавести и да комисији омогући посао.

Министар је отпутовао без икакве пратње.

Разговор с Пашићем. Бечки и пештански листови саопштили су у изводу „Правде" разговор с Николом Пашићем.

Србија и Црна Гора. Из Земуна је опет послата једна лажна вест. Министар Милановић је бајаги саопштио Краљу и члановима кабинета, како је поверљиво дознао, да се црногорски кнез Никола обратио у Лондон с изјавом, да је за Црну Гору непрестана ратна приправност неиздржљива, те ће се упустити у преговоре с Аустро-Угарском. Сад српска влада чини све да Црну Гору поново привеже за себе. Што је коме мило, оно и говори. — Наш пресбиро је ову вест већ демантовао.

А! То је један пат! Јучерашњи одговор Николе Узуновића Љуби Продановићу подсећа на одбрану оне бугарске младе, коју је напуштени вереник почео подсећати пред свима сватовима на љубавне састанке, које је са њом имао. Млада, видећи да се не може крити, јер вереник тачно назначава и место и време, збуњена одговара на свако тврђење:

А?! Па то је један пат!

У таквом се положају нашао и Узуновић бранећи незаконитости своје партије.

— Па шта бих да се министар војни огрешио о закон? Па он је војник!

— Шта зар Управе Фондова? Штете има, али, у Управи има и самосталаца...

Само што не каже:

А?! Па то је један пат!

Трећи прелаз на дневни ред. Никола Узуновић у јучерашњем своме говору предложио је трећи прелаз на дневни ред. Он у томе прелазу тражи пад и министра грађевина за чији је рачун — као главног акционара Прометне Банке — министар народне привреде и учинио безакоња о коме је реч. Вероватно је, да ће се Узуновић и Трифуновић споразумети и комбиновати своја два предлога у један.

Аудијенција. Први потпредседник Народне Скупштине г. Љубомир Давидовић синоћ у 5 сати био је примљен у аудијенцију код Краља, која је трајала више од пола сата.

Форгач код министра. Синоћ око 6 сати посетио је Форгач аустро-угарски посланик, министра спољних послова д-р Миловановића у његовом кабинету и код њега се подуже задржао.

Трампа. Афера о Тари не престаје занимати целу јавност, а прети да постане фатална „Прометној Банци". Највише је банка пасела са оном понудом Божи Јеличићу, у којој је понудила Божи да трампи Тару за Ковиљак.

Јеличић је пристао, и сад Банка — ћути!

А многи су се већ радовали добром [illegible]!

Судар возова. Ноћас се сударио мешовити воз који је београдски, који полази увече у 7 са нишким мешовитим возом. Судар се десио на параћинској станици, којом приликом поломљена су два вагона и прозори на њима. Узрок судара је тај, што је скретничар пустио нишки воз на четврти колосек у место други.

Путници који су имали да продуже пут за Београд, сачекали су брзи воз и њим допутовали, који је дошао јутрос задоцњењем од два часа.

Аустријске интриге. „Темпс" има из Петрограда овај врло значајан телеграм: „Грозничава активност што је развија аустријска амбасада у Петрограду, јако се коментарише. Амбасадор доказује да Аустрија нема других нападачких намера, него само сматра, да пошто су сва средства према Србији исцрпљена, *једна одлучна мера постаје неопходна*".

Наравно, нико не сумња да се и Србија на ту меру може равном мером одмерити.

Карактеристично. Цела је Србија незадовољна данашњом владом, не што би она рђава или зла била, него што је *недовољна*. Али што је за нас недовољно то је за Аустрију тамам! „Темпс" пише да би успокојио све, који су за мир пошто-пото: да док је год ово садање министарство на управи, мир је осигуран и Србија безопасна. Али чим би се коалицијони кабинет образовао, онда би спокојство њихово било мање.

Па то смо и ми вазда тврдили!

Нарочито наше противнике јако тешти и ослобађа оставка министра војног ђенерала Живковића, кога називају „гол-министром". Наравно, њима је свак шовиниста, који није роб.

Ослобођен. Госп. Милан Срећковић, члан кварта теразијског, који је био оптужен за [illegible] због двапут наплате дуга као капетан среза азбуковачког, решењем министра унутрашњих дела ослобођен је сваке кривичне одговорности, пошто је доказано, да г. Срећковић није одговоран по овоме делу.

Рат. По једној депеши из Берлина тамо је стигла из Петрограда вест, да је руски министар спољних послова Изволски изјавио у круговима политичара, да је *рат између Аустро-Угарске и Србије постао неизбежан*. По његову уверењу у опште су прилике на Балкану врло мутне. И „Новоје Времја" вели да је општи рат на Балкану постао неизбежан. Под изговором да Србија и Црна Гора хоће да заузму Новопазарски Санџак, Аустро-Угарска ће поново упасти у Санџак. Аустрији се [illegible] не сме веровати. Она игра на банк, па може добити али и изгубити.

Ко прима апанажу. Кад је јуче Узуновић у скупштини рачунао колико се годишње штети држава у корист Прометне Банке и нарачунао, да та оштета износи 360000 динара, раздера се Станко Пасуљ из свега грла:

— Ето, ко поједе апанажу! Зато ви и не дате краљу апанажу!

Скупштина се слатко смејала овоме Станковом вицу а Станко, коме није виц био ни на крају памети већ је истински [illegible] за апанажом, гладио је задовољно брке, које, сваким даном све више дају његовом лицу физиономију кинеског мандарина.

Оградили се. Кад је јуче у своме говору у Скупштини Никола Узуновић цитирао јучерашњи чланак „Дневнога Листа," у коме се замерало и Савићу самосталној странци због његовог примања заменика министра грађевина, самосталци су се свечано ограђивали од писања „Дн. Листа." Међу личностима, које су ту ограду изјавили био је и Драгољуб Јоксимовић самосталски посланик и главни сарадник „Дн. Листа." Ова ограда није остала без утиска на све присутне посланике.

Демонстрација самосталаца. Јуче су отишли из скупштинске дворане, да не би саслушали говор Узуновићев, сви самосталски прваци. Ово демонстративно игнорисање самосталских првака најбоље карактерише на како чврстим ногама стоји споразум, на коме почива данашња влада. Из овога се изводи, да је споразум дефинитивно прекинут и према томе нема више изгледа на делимичну кризу већ пад целе владе. Шта ће после наступити то нико не може знати.

На одсуству. Г. Срећко Тешић, председник пореске управе, добио је 15-дневно одсуство, ради издржавања вежби. За то време, заступаће га у дужности члан пореске управе г. Андра Петровић.

Пожар. Синоћ око 8 сати појавио се пожар у пиљарској радњи Стевана Недића, пиљара у Скопљанској улици бр. 14. Ватра се појавила услед сувише наложене пећи. Ватрогасци су одмах стигли на лице места и пожар угушили.

Штета износи до 300 дин.

Попуњен недостатак. Г. Брана Будић управник поштанске станице на Сави, коме је комесар министров нашао недостатак у каси од 2000. дин. и за то му је образована мешовита комисија, попунио је недостатак пре састава комисије.

Дужност његову примио је г. Васа Петровић, чиновник београдске поште.

Музика Краљеве Гарде у Скопљу. Ноћас у 10 часова отпутовао је Стана Бинички са целокупном музиком Краљеве Гарде у Скопље да суделује на концерту, који 7. о. м. приређују професори скопљанске гимназије.

„Велеиздајнички" претрес. Како „Србобран" поуздано дознаје, претрес оптуженим Србима „велеиздајницима" почиње у загребачком окружном суду у среду 18. фебруара.

Депутација код министра. Синоћ су београдски

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превео с француског

(167)

XXXV

Отац и син

Чини ми се, оче, да у своме животу нисам осетио такво узбуђење. Чинило ми се да ће то бити немогуће да уђем у дворац Мем.

— Дођи, госпођа Хагета! рече стари витез. Ти си баш срећан, момчићу!

— Е, оче мој, срећа прође десет пута дневно поред сваког човека: само је треба видети и ухватити. На велику радост госпође Хагете, која је била сва срећна што је ја пратим, ја јој рекох да сам и сам хтео да јој понудим да је пратим. Дођемо у дворац Гизов, затим код гђе од Невера и најзад код маршала Дамвиља. Иза дворца налази се врт. Тај врт има једна врата. Кроз та врата уђе госпођа Хагета и оде у кујне које су позади дворца. У тренутку кад Хагета уђе у врт, уђох и ја с њом.

— Шта то чините? узвикну она.

— Видите; хоћу да вас отпратим до кујне. Ви ћете рећи да сам ваш рођак, или брат, или што хоћете; али ја желим да уђем.

— Ах! господине витеже, господине управниче...

— Опет тај управник! узвикну стари Пардајан. Тај ми је човек постао досадан. Нека се добро чува. Ако се не буде добро владао у твојој причи, уши ћу му одсећи. Продужи, сине!

Витез зачуђен у први мах овим прекидом продужи:

— Ако господин управник дозна, забраниће ми приступ у двор, довикну Хагета. Али како ја нисам хтео да одустанем од своје намере, она само уздахну и пусти ме да идем за њом. С леве стране били су кујне, с десна одаје за оставу и подруми. Хагета пође десно и у тренутку кад хтеде да уђе ја јој рекох: чекајте нас овде! Уплашена и бризна, она уђе у кујну, а ја се упутим једним обичним вратима, отворим их, уђем у једну одају и затворих се. Прође десет минута. Чух како Хагета изиђе из кујне.

— Где ваш рођак није више овде? упита нежан млади свеж глас.

— Досадно му је било да не чека, одговори Хагета. Без сумње је у врту.

— Није, госпођо, јер бих га ја видела кроз прозор да је изашао као што сам га видела кад је ушао.

— Можда је изашао у тренутку кад сте отварали орман.

— То је могућно, госпођо, одговори свежи глас...

— Ја се надам, драга Жанета, да се нећете на мене љутити!

— За што? Што сте довели свога рођака? Ни најмање, на против! А ко би то и дознао? Овај део дворца у коме је са предњим спојен само једним ходником који је увек затворен, сем кад је време ручку и вечери. Мени би било мило да га и други пут видим...

— Хвала вам, Жанета, рече госпођа Хагета мало одсечним гласом.

— Чуо сам их кад обедве изиђоше у врт и користио сам се тим да уђем у одају за оставу.

— Ха! рече стари витез. Опасан положај, сине мој! Зној ме је већ пробио од страха! Шта је даље било, говори брже!

— Било је, оче, да сам кроз прозор видео служавку са госпођом Хагетом како ме траже по врту. Кад ме нигде нису нашле Хагета оде. Али сам је имао времена да добро разгледам Жанету, да се уверим да је млада, лепа и да има најлепше очи на свету...

— Ах! ах! за то ли си тражио у двор Мем!

— Доцније је од тога, оче мој. Ја сачеках Жанету и кад она уђе у одају ја је загрлих и пољубих и јој задржах пољупцима узвик. Нећу да вам говорим шта је даље било. Тек после по часа јадна Жанета била је уверена да сам до лудила заљубљен у њу. У исто време дознадох да она треба да се уда да би учинила по вољи управнику...

— Ах! сад је готово! Одсећи ћу му уши! узвикну стари Пардајан.

— Да би учинила по вољи управнику она је требала да се уда за његовог нећака, који је био конобар код маршала Дамвила. Дознао сам да се управник зове Жил, а нећак Жило. Дознао сам да Жанета не воли господина Жилота и да презире господина Жила, а то је за мене било тамам како ваља. И ми почесмо тада нежан шапат, милоштање и тепања, кад се од једном зачуше кораци из ходника. Жанета отвори један велики орман и гурну ме у њега у тренутку кад се врата отворише.

— Уф! узвикну стари витез. Кладио бих се да ти је нашао овај глупак Жило!

— Није, ушао је његов ујак.

— Жил! Е, досадио ми је тај човек с његовим мртвачким лицем. Али, све једно, уши ћу му одсећи!.. Ах! јадни мој сине, био си у страшном положају у томе твом орману! Како си изишао?

— Сад ћете чути, оче. Дакле, управник уђе. То сам одмах увидео по првим речима Жанетиним. Ево какав се разговор међу њима поведе:

— Жанета, рече управник, јесу ли ти заробљеници ручали што јутрос?

— Заробљеници! узвикну стари Пардајан.

(наставиће се)

хлебари послали једну депутацију министру унутрашњих дела, која је молила, да се београдским хлебарима дозволи слободна продаја хлеба.

Г. министар је примио депутацију и обећао да ће учинити све оно, што им се по законима земаљским може дозволити.

Депутација је отишла задовољна одговором министровим.

Грађанска Касина. У суботу 7. ов. мца имаће своје касинско вече за своје чланове и њихове породице са концертним делом и игранком. Свираће војна музика. Улазнина 1·50 дин. за самце, у породици 1 дин. Гости из Београда не могу се доводити. Почетак тачно у 7. часова.

Извештавају се чланови „Касине" да ће се отворити часови играња и то уторником и петком од 5—8 часова у вече. Плаћа се за исто 10 дин. месечно благајнику „Касине". Први час биће 6. ов. мца.

Погинуо у лову. Прекјуче је погинуо у лову Миленко Милићевић, тежак из Наупаре, у округу крагујевачком зато, што је своју пушку капслару и сувише напунио, па кад је опалио цев се од пушке сва распрсла у стотине комада, и њега на месту убила.

Покушај тровања. Синоћ око 6. сати Јелена жена Саве Лазаревића пиљара овд. попила је чашу [illegible], у намери да себи одузме живот, али јој је благовремено притечено у помоћ од стране лекара и упућена у болницу. Узрок је стална свађа и рђав живот са мужем.

100 Оволики број кажњеника било је [illegible] у Управи Београда, који су по разним судовима и полицијским преступима у притвору.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

§ Пољска [illegible] 3. о. м. [illegible] Матерс [illegible] у [illegible], да би [illegible] парламента и [illegible]. Али је [illegible], да је [illegible].

(;) [illegible] Фабрике у [illegible] Мексико (Америка) изгорела је [illegible], која је [illegible]. На простору је било [illegible]. Пожар је био [illegible], те су многи [illegible].

§§ У Паризу је умро [illegible] у Берлину.

‡ [illegible] универзитета у Прагу решио је да [illegible] своју оставку.

(§) Америчка скупштина усвојила је законски предлог, по коме се територије Аризона и Њу Мексико проглашују као самосталне државе.

ДВЕ ЛОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

У [illegible] — Ко је [illegible]? — „Ђопа" [illegible] у Софији. — Хватање на делу.

(наставак)

Састанак смо заказали код „Гинића" али „Буки" не дође. Љут, вратим се натраг и сместим све што сам могао понети.

— Па добро, — прекиде га Савић, коме сте те гвожђарије продавали. Одело кажете продавали сте телалима а оне браваче, секире, коме сте њих продавали?

— Те смо ствари обично још исте ноћи носили у [illegible] Панте Милића, трговца са старим гвожђем и сутра дан на њима продавали његовој жени Марији, са којом кобајаги Панта не живи. А то је само маска, јер он непрестано долази код ње, а одавно се ко судским разводом растаја.

Он то ради зато, да не би он био крив ако их ухвате, да купују крадене ствари, а што она просто кајишари на мери.

— Море мислите ви, да само ми другога крадемо. Краду и нас, те још како нас краду. Само ми немамо коме да се жалимо — заврши „Ђопа" са највећом резигнацијом.

— Јест... заусти Савић.

— Нема ништа! — одговори одсечно „Ђопа".

— Добро! Сад можеш ићи. Видићеш да ћу реч одржати — заврши разговор Савић и устаде.

„Ђопу" одведе жандарм а писар се наврну уморан на канабе, да задовољан сања о — класи.

II

Међутим Савића је интересирала крађа извршена у стану бакалског еснафа, која је био одмах друга кућа од кварта. Ни „Тутун" ни „Ђопа" нису признали ту крађу. Немогуће је било претпоставити да су они то нарочито крили. Признали су толике опасне крађе, па зашто не би признали и ову. Јасно је да постоји друга компанија лопова, која није имала везе са овом. Требало је, дакле, учинити све, да се уђе у траг тој другој компанији. Али, како? Учињено је већ све, па се није могло ни на траг наћи. А дани пролазе и што год више времена протекне све ће бити теже пронаћи кривце. Кад би се успело и њих похватати то би значило ослободити Београд од крадљиваца за дуже време.

У таквом је стању затекао Савића жандар, када је довео пред њега Срету Поповића коцкара, који је раније био шинтер а у последње време бавио се прошњом. Срета се налазио у притвору због неких ситних крађа. Тражио је да га изведу пред Савића, па га нешто замоли.

Жандар саопшти Савићу зашто је довео Срету и оде.

— Господине писару — поче Срета просјачким гласом ја сам дошао да вас молим, да моју ствар свршите што брже. Ви знате како је тешко овде издржавати затвор а ја сам болестан. Иначе — вала.

— Немој, брате, ништа да ме молиш љутну се Савић. Сви ви тражите, да вам се чини а ви нећете ништа да вратите.

— Па кад сте ви штогод тражили од мене? ја бих вама учинио, али како. Шта ја вама могу да учиним — уцвилио је Срета.

— Можеш. Да богме, да можеш. Само нећеш. Ето ти сигурно знаш и где станују и где се састају коцкари, а ћутиш као риба. Нећеш ништа да кажеш. Е, па нећу ни ја теби да чиним. Танте за танте — љутито је готово викао Савић.

(наставиће се)

НАРОДНА СКУПШТИНА

Јучерашња скупштинска седница потсетила ме је на једну сцену, коју сам некад посматрао са прага свога стана, који сам држао у једној великој авлији. Било нас је много кирајџија. Ко ту све није становао. Са улице су становали један богат трговац и један виши чиновник министарства а како су станови били дубље у авлији, били су све сиромашније кирајџије. То су све дугачке и уске авлије, чије фронтове сачињавају станови од по собе и кујне, у којима можете наћи најразноврсније друштвене елементе које је беда и невоља ту сјурила.

У тој авлији, баш преко пута мене становала је једна женска, чију прошлост није нико од комшија знао, али, чијом би се садашњошћу могла комотно забавити полиција. До мога стана становала је друга једна женска много слична њој. Разликовале су се само мало. Док је мој прве био „позван у кућу" и сувише велики, а нарочито ноћу, дотле је друга имала само једног посетиоца кога нико од комшилука није примећивао кад долази, али, кога је цео комшилук гледао кад је умивен, очешљан и потпуно опеглан одлазио од ње. Тај „један" се чешће мењао. Млади, [illegible] официрчић [illegible] је [illegible], трбушастога рентијера, да би после њега дошао [illegible].

Комшије су на обе завидевале те су се њима и због тога њих две [illegible]. Једна другој нису просто избијале из куће.

То је тако трајало подуже времена, док једног дана није, што на цео комшилук, пукла тешка свађа између њих.

Заоврела је цела авлија.

Сећам се као данас те сцене.

Обе стоје пред својим вратима. Једна држи метлу у рукама и њоме махала по ваздуху а прети [illegible] из свега гласа. Друга стоји на прагу, подбочила се а језик јој се развезао.

— Ово! Видиш ти ње честитунице. Почисти прво блато пред својом кућом па после дођи пред туђу — дерала се једна.

— Сама си блато. Блато ти и долази у кућу. Није ти ни срамота од комшилука. Чудим се само како те и трпе. Та по вас нико не стоји ко јавна кућа — одговараше друга.

— Ха! Ха! Ха! Јавна кућа. А је ли, Бога ти, да ти није овај официрчић брат од тетке?

— Ћути ти само! А да теби нису све девојчице, које свакодневно долазе, сестричине. Нешто их много имаш?

Препирка је расла. Ви је већ, драги читаоци знате. Знате већ ко су биле те женске и знате им речник.

Комшије су склањале женску чељад у собе и навлачиле завесе на прозор, да не чују и виде ову срамоту, па се после протествовале код газде [illegible] дотле, док овај није све две истерао из стана.

На запрепашћење целог комшилука, оне су се још пре селидбе измириле и помагале једна другој при селидби.

И на ту ме је сцену, коју нећу никада заборавити, подсетила ова „дебата о Тари" коју воде старија и млађа браћа.

Скупштина трешти од галаме свађала, коју браћа износе једно другима. Свет слуша и види да су обоје у праву исто онако као што је и овај комшилук знао да су и оне две комшике биле у праву.

Само изгледа да овде нема газде, који би им обема [illegible]. Изгледа као да газда — народ — живи негде на страни па и не види а не чује шта му се по кући ради. А док он дође дотле ће се оне две женске сигурно помирити.

То није било ништа необично ни код оне две комшинице, па неће сигурно ништа необично бити ни код ове завађене браће.

ИЗ ПУБЛИКЕ

Господину

Василију Матићу

[illegible] Главне Контроле, [illegible] „Грађанске Касине", [illegible]

Овде

Три месеца је, мислим, довољно било да према твоме обећању, датом мени и Николи, твојим жиратима, регулишеш твој менични дуг од дин. зл. 450. — који си, на начин по све некавалерски, бацио на наша леђа. Ја сам ти и усмено па ето морам и писмено да ти кажем, да то нећеш моћи учинити докле год не скинеш забрану коју си ставио на своју плату за рачун твоје г-ђице сестре. Цео свет увиђа да ти твојој сестри не можеш ништа друго дуговати до само обичне пажње ног брата, а зато се тек не ставља забрана на половину плате. Само иначе да си се ти још раније осигурао а жиратима како Бог да и сад нико није луд да те и даље кредитира. Ја и Никола, у име Бога, преживећемо и ову „помоћ" с твоје стране али је у твоме интересу да ову забрану скинеш те да у моменту опет какве твоје [illegible] комбинације, можеш наћи пара и поћи да тражиш „према себи ћевојку". [illegible] но те знао, куд ти код толико твојих старих пријатеља међу дашњим и дојучерашњим [illegible], наиђе на мене?! Ја очекивах да ћеш се користити бар најновијим пријатељем, али видим, све је узалуд. Мора бити да се у себи смејеш и велиш: „Нек плаћа реакционар, што бих се ја својим пријатељима замерао"! Једина ми је утеха искуство и жеља да ти то са мало интереса — па ма и не сходно закону и обичајима — вратим.

5.—II 910.
Београд

Рада.

„ЗИМСКОЈ РУЖИ"

Крај чесме

Још жубором жубор чесме
Кроз камен се вода слива.
Слушам жубор песму њену
Ах, а душа прошлост снива.

Дивно, дивно жубор исти
Шумио је ко и сад,
И шапто ми: „Љуби само!"
А сад шапће: „Доста јад!"

Ох, прошло је срећно доба,
Сад од чамње срце пати
Па што шапћеш: „Доста јад!"
— Кад не можеш срећу дати

Рајко

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

за време Луја XIV

израђено по тајним архивама Бастиље

II

„Чаробњице"

Казну овога последњега краљ је поштедио робијом, али је хапшеник побегао из Сен Лазара, где су га били сместили. Што се тиче Лезажа, благодарећи својим везама Воазенова је умела брзо му израдити слободу. У једном извештају за Луја изводи Ла Рени закључке, који се дају навести из процеса од 1668. Пошто је с много стручна знања сретно пошло на то да се у некакве оптужења у толико мање може сумњати у колико потичу из доба (март 1668.), кад се у публици још ништа није знало о односима између Луја XIV и госпође Монтеспанове, и односима који су се тек рађали — вели полицијски председник, да су Лезаж и Маријет о тим односима могли дознати од саме маркизе, па онда вели: „Из процеса 1668. излази да је госпођа Монтеспанова још од 1667. општила с Воазеновом и њеном се помоћу састала с Лезажом и Маријетом, него [illegible] да је Маријет у присуству Лезажову и то у његовој, Маријетовој соби, читао јеванђеље над главом госпође од Монтеспана" — „Изгледа дакле да је још тада постојао какав план. — Пошто сам о томе саслушао оба саучесника — обојица су од тог доба били одвојени — они су рекли да је томе плану био циљ да се задобије наклоност краљева, да је Воазенова у том циљу дала прашак и метула га испод путира, па је после дат госпођи Монтеспановој, која је при том говорила једну формулу преклињања, у којој су била имена краљево и њено властито, да је она даље у Сен Жермену вршила и друге церемоније. У Сен Северену дала је читати литургију над два срца, у Маријетовој соби радила и друге безбожне ствари, из оног разлога а — како један вели — и из разлога да госпођица де ла Валијер умре, док други тврди да се она само уклони. — (Ова су проклињања вршена над људским костима.)

Ни Лезаж ни Маријет нису ништа рекли све дотле, док нису били приморани на признање пред изричном заповешћу да каже истину, а Маријет заклетвом.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

[illegible] позориште

Вечерас је одличан програм, са комадима:

„Чаробно канабе" и нарочито за[illegible] шалом:

Српско — арнаутски рат.

Канцеларијско време

Тако се зове нов сатирички повремени комад који ће се у току овог месеца представљати у Нар. Позоришту. Писац је овог комада познати приповедач Чеда Поповић, чија досадашња литерарна радова гарантују за успех овог комада.

Савински бал у позоришту

Савински бал у Народном Позоришту, који је приредила Управа Позоришта са масом „патронеса" — прошао је. Бал је посетила цела фамилија драматургова, један мањи број патронеса и 50—60 радозналих грађана, који су дошли да виде, како ће то изгледати. Чист приход тешко да ће прећи једну хиљаду динара, која ће се сума употребити у отплату уложеног капитала за [illegible]. Према томе, ако Управи и после овог искуства, нису избијене даске из главе, те остане и даље при својој, „мали" сирочадски фонд може очекивати приход од тих забава тек после 10. година. А дотле породице [illegible] и остареле глумице могу и гладовати.

Ристо, Ристо;
Јадни Ристо!
Шта ће с тобом бити?

ТЕЛЕГРАМИ

Беч. Бугарски кнез Фердинанд, који се овде инкогнито бави, није никога званично посетио нити је примао званичне визите. Кнез ће вероватно данас отпутовати у Софију.

Цариград. Службено се саопштава да је Хасан бег турски посланик у Мадриду постављен за турског посланика у Београду.

Милан Миловановић

АДВОКАТ

Од 1 ог Фебруара т. год. прима ће и правничку консултацију у својој канцеларији у партеру нове зграде Београдске Задруге и пре и после подне. 68 5—5

МЕЊАЧНА РАДЊА

ИСАКА Ј. ПИНКЕЊАЗИ

Купује купоне 2 од сто државних и плаћа 2 дин. комад.

Купује акције и заложнице свију завода Краљ. Србије, плаћа добру цену.

Продаје [illegible]

Српска Класна Лутрија за II класу има на продају у свим поделама. Шаље свима на захтев. Вучење 6. фебруара. Главни добитак 20.000 динара.

48 10—10

Отворени све три дућана и то на Великој Пијаци, Зеленом Венцу и Палилулској пијаци

За продају говеђег ћубета

Говеђе месо 1 кило 0·80 дин.

Прве категорије 1 кило 0·80 дин.

Овчије 1 кило 0·30 дин.

Цела бела категорија 1 кило 0·40 дин.

4 кила говеђе 0·60 дин.

Продаја врши се сваког дана пре подне. 39 10—10

Ученик из боље куће са добром сведоџбом који је свршио најмање пет разреда гимназије потребан је [illegible] радњи **Душана Тодоровића** Краљ. Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

ВИНО

Српска и француска [illegible]

Српско 1 литар бело Дин. 0·75

„ 1 „ црно „ 0·75

Француско 1 Боца „[illegible]“ црно Дин. 1.

Француско 1 Боца „[illegible]“ бело Дин. 1.

Француско 1 Боца „Медок“ бело Дин. 1.

Француско 1 Боца „St. Emilion“ црно Дин. 2.

Француско 1 Боца „Marго“ бело Дин. 1.

Од данас сваки дан **свеже уловљене и заклане ЖИВИНЕ.**

„[illegible]“ [illegible] Дин. 4·5.

[illegible]

Поред остале колонијално-деликатесне робе препоручује радња

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта

Београд—Теразије

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље тачно и на време са врло солидном ценом и услугом

Телефон бр. 43. 35 15—

OBJAVA

Издаје се један стан од 1. маја о. г. у улици Милоша Великог бр. 67. са улице, од три собе, предсобљем, кујном и одељење подрума и

ЈЕДАН СТАН у авлији у истој кући од 1. Марта о. г. од 2 собе и кујне.

За погодбу обратити се стараоцу масе Светозару Спасићу у фирми Николе Спасића и компаније у улици Кнез Михајловој.

5. Фебруара 1909. г.
Београд. 76 1—3

Хотел „АЛБАКЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за [illegible].

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Пуња, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима пића обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Оригинални „КОМИЊАК“ продаваћемо [illegible] по 30 п. дин.

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Дубровачка ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио велики избор шешира и најмодернијих уметничких [illegible] за све врсте женских тоалета [illegible]

[illegible]

Салон [illegible]

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, [illegible]

Цене су једне за свакога!

Изашла је из штампе

„Тајна Конвенција

између

Србије и Аустро-Угарске“

(Један лист из новије историје Србије)

од

Стој. М. Протића

Државног Саветника и бившег Министра Унутрашњих Дела

ДРУГО ИЗДАЊЕ

Цена 0·80 п. д.

Може се добити код издавача у књижари

ГЕЦЕ КОНА — Београд 65 2 2

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Позната Мануфактурна Трговина

АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.

код Дубровника

Васина ул. преко пута Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јефтиније но до сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог Маја исте године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско-Галантериску трговину** у згради *дом Анкера на Теразијама* где се сад налази апотека Векторовића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем

33 15—20 **АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.**

Дунавски Кредитни Завод

Позива све своје акционаре да положе заостале недељне улоге, иначе ће бити примењена последња чл. 10 важећих правила, јер ће им се акције поништити.

Управни Одбор.

Анастас Павловић

тег.

преминуо је јутрос у 2 часа после кратког боловања у 88 години живота.

Погреб сутра у 2 часа по подне.

Опело у Саборној Цркви.

Стан: Кнез Милошева ул. бр. 21.

2. Фебруара 1909. у Београду.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

супруга: *Персида*; син: *Милан*; кћери: *Милева* и *Поликсена*; сестре: *Савка* и *Љубица*; снаха: *Мица*; зет: *Ђорђе Гинић* са унуцима и праунуцима

Народна Банка

Двадесет пети редовни збор акционара Привилеговане Народне Банке Краљевине Србије биће 7-ог марта 1909. год. у 9 сати пре подне у згради Народне Банке.

ДНЕВНИ РЕД:

1.) Извештај Управног Одбора о раду и полагање рачуна за 1908. год.

2.) Извештај Надзорног Одбора.

3.) Одобрење биланса и радње Управног и Надзорног Одбора за 1908. год.

4.) Предлог о подели добити.

5.) Предлози акционара, ако их буде поднесено по пропису статута (чл. 66.)

6.) Бирање три члана за Управни Одбор.

7.) Бирање два члана за Надзорни Одбор.

Акционари који желе да учествују на овоме збору, треба да положе своје акције као и друге исправе, где их оне требају, најдаље десет дана пре збора, дакле до закључно 27. фебруара ове год. и то:

У Београду Народној Банци одељењу за зајмове на залоге и остале

У унутрашњости њеним филијалама.

После дана кад се збор закључи може сваки акционар своје акције (с осталим њима приложеним исправама) на повратак признанице узети натраг где их је положио.

На основу чл. 25. ж. закона о Народној Банци напомиње се, да је код суда тражено уништење акција под бројевима 11.607 и 13.264.

№ 3406

Београд, 3. фебруара 1909. год.

Гувернер Нар. Банке

72 2—3 **Тих. Ј. Марковић**

Кафана „ЛЕПИ ИЗГЛЕД“

(Кнез Милошева ул. бошак)

Издаје се под закуп од 1 маја ове год., а може и раније. Јавити се Стојану Пајићу [illegible] или у кафани.

73 1—10

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални кисељак

Награђен највећом наградом „Grand Prix“ у Лондону и Брислу.

[illegible]

У Београду је главно стовариште вода

г.г. Глише Андрејевића и Брата

Варош-Капија — Телефон бр. 283.

Поруџбине из Србије и иностранства прима и одмах извршује

Аранђеловачка Конзорција

Краљ. Срп. Двор. Лиферанта

Аранђеловац. 2 60

ФАБРИКА БОНБОНА И ШЕЋЕРНИХ ПРОИЗВОДА

Радомира Рашковића

одликована Златном Медаљом на Балканској Изложби у Лондону 1907. године

Препоручује своје одликоване производе и то:

Слатко од Оранжада, Шљива, Ружа, Јагода, Малина, Љубичица, Дуња и Трешања, Поморанџи и Вишања, Ваниле и Чоколаде,

Бонбона и Чоколаде финих фондан, свилених, [illegible], разних Ромових, обичне кремове беле и црвене

Ратлука Цариградског [illegible] у табама и кутије

Алве Цариградске и Турске, **Шећера** тутог и кримаг.

Коња и краског и француског. **Рума** „Јамајка“ и обичног.

Сока природног од Малине.

Ликера разних и то: „Шартрез“, „Кин“ Рафинада, Ванила и т. д.

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље тачно и на време са врло умереном ценом и брзом услугом. — Продаје на велико и на мало. 61 6—4

Телефон 869 Београд — Васина ул. бр. 6. **Телефон 869.**

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК

који за пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљаде људи који су од исте патили, нашли су себи спаса у овом соку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок“** може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·80 п. д.**

„Nerolin“ признато као поуздано средство против кашља, катара плућа, *[illegible] (influenza), запаљења туберкулозе и плућних* [illegible]. **Цена 4 динара.**

„Saparin“ одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од венеричних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј“ против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд* 1608 12—

„Правда“ излази сваки дан — Претплата је за Србију за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину [illegible] дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Уредништво и администрација налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радован М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„[illegible]“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Браничева ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 7 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 38. | Телефон 821.

Пад владе

Као што је цела Србија очекивала: Скупштина је осудила неисправан и по државне интересе штетан а по јавни морал скандалозни, рад министра г. Главинића. Јуче је он давао пред Скупштином последњу одбрану, и ма да је успео, да својом очајном мимиком изазове извесно милосрђе код посланика, ипак му нису могли примити одбрану као довољну навику и поименичним гласањем је жигосан.

Но приметио је да и ако је формално вотумом оборен г. Главинић, у ствари као главни кривци су погођени г. г. Савчић и Драшковић.

Две ствари врло карактеристичне ваља запамтити са јучерање седнице:

1) И ако је г. Савчић био означаван као главни виновник у овој скандалозној „афери Тарн," и ако је он поднео главни ћар од неисправног држања г. Главинића; и ако је јавно у сред Скупштини означен као тајни ортак „Прометне Банке" — ипак није ни речи у своју одбрану проговорио!

Не значи ли ово ћутање: да се нема шта рећи? Није ли то потпуно признање?

2) Ћутање и несолидарисање владе са министрима Савчићем и Главинићем.

Самосталци су најоштрије па чак и најенергичније бранили рад г. Главинића у овој афери, доказујући не само да није прљав ни користољубив, него чак да није ни незаконит ни некоректан.

А међутим, министри у чије они поштење потпуно верују, као што су г. г. Велимировић, Милосављевић, Миловановић и Поповић, *нису се хтели солидарисати* са тим коректним радом г. Главинића. У име самосталаца г. Пећић је на рочитим питањем позвао владу: да се најјасније солидарише да ли се она са својим чланом г. Главинићем? И добио је негативан, хладан одговор.

Тај одговор је ставио прави печат на ову аферу. Ни сами другови г. Главинића не верују више у исправност његовог рада. Веће сведоџбе не треба!

Како се самосталска група солидарисала са г. Главинићем, то су сва три самосталска министра дали оставке.

Влада ће најпре позвати самостални клуб да одреди друга три члана — мало вероватно — за министре, па ако самосталци одбију, и г. Велимировић ће поднети оставку.

То ће бити данас.

На тај начин споразум ће бити прекинут и ми улазимо у општу кризу.

О испитима
За резервне официре

Господ. Министру Војном

Вама је, Господине Министре, без сумње, познато да су већ отпочели, а код појединих родова оружја и завршени испити за чин резервних официра код ђачко-подофицирских школа. Али Вама Г. Министре свакако није познато, да код свих комисија, пред којима се ови испити полажу, *не влада* подједнако поступање, а вероватно не влада подједнако *мишљење* о томе, да су нам у овом критичном добу неопходно потребни интелигентни и способни резервни официри. За потпуно разумевање овога напомињемо Вам, Господине Министре, ово што следује:

У артиљеријској ђачкој батерији у Крагујевцу од пријављених 34 кандидата за полагање испита за чин резерв. потпоручника, положило је са одличним успехом њих 33, а само један одбијен, што је доказ, да су сви ти младићи схватили потпуно своју дужност кад су за време од 6 мес. постигли овако сјајне резултате. Али за овакав успех највећа част припада команданту подофицирске артиљер. школе, као и г. г. официрима, који су све младиће спремили за узвишени позив, који их и Србију очекује.

Да су сви ови одиста заслужили похвале, доказ је тај, што је Ваш изасланик, или председник овог испита ђенерал. г. Никодије Стефановић, био потпуно задовољан, корект[illegible] сјајним успесима, а то је сигуран знак, да може [illegible] *месту у року од 6 мес.* да нам дају вањиних и способних резервних официра.

Такав је исход, како смо обавештени, и у пешадијској ђачкој чети, у којој је било на одличне [illegible] око 80 [illegible] на броју.

Међутим, на жалост, у ђачкој чети код коњичке подофицирске школе почетак већ показује, да се на све младе и школоване људе, као и на њихову спрему, не полаже много, јер их, без обзира на све њихове [illegible], немилосрдно обара, јер исти, не знамо по коме праву, јасно исказује своје мишљење и у напред још на њиховим кандидатима, да по[illegible] време од 6 мес. *није довољно*, да за један школован и интелигентан младић може да постане резервни официр и према том комисијском мишљењу и од њих 18 ђака једва да ће и један моћи положити испите за чин резер. потпоручника.

Такво позивање на мишљење дотичне комисије, ако одиста резултат испита [illegible] човековим, даје ружну оцену о способности и спреми [illegible] кандидата [illegible] официра [illegible], који су, по свему, фактички уложили и [illegible] труда око спреме и обуке дотичних младића. То би, Господине Министре у исто време била и једна неправда [illegible], да ти [illegible] не могу полагати испите, [illegible] стручни [illegible] своје [illegible] другова из осталих родова оружја.

Износећи Вам ову [illegible], молимо Вас, Господине Министре, да обратите пажњу на рад ове комисије и да не дозволите, да [illegible], ови младићи неправедно страдају и да [illegible] буду изједначени са својим друговима у осталим родовима оружја.

Писмо из Скопља

Скопље, 5. фебр. 1909.

Нетачни су извештаји са скупштине наше, који су објављени у „Правди". Мало је то још рећи да су нетачни, него су неистинити и намерно изопачени. Ако те вести шаље „Правди" онај господин што је дошао из Београда као известилац да ли неког листа или прес бироа, онда се није морао трудити ни да долази овамо, јер ни сами чланови зло-познате котерије овдашње не би могли више оклеветати поједине посланике који им нису у вољи.

Ако је „Правди" стало до истине, а ја држим да јесте, онда нека зна:

да у скупштини има незнатан број посланика који су незадовољни радом наметнутог Централног Одбора;

да су међу тим посланицима најугледнији људи из народа и најача интелигенција наша;

да ти људи воде начелну а не личну опозицију;

да је А. Букић интелигентан човек, добар Србин и угледан грађанин;

да је Александар Илић млад, интелигентан човек, добар говорник;

да је рад Централног Одбора, из којега су иступила три члана његова (међу њима и Букић, који је био потпредседник Централног Одбора), не само испуњен погрешкама, него одсев пакости и злобе појединих чланова Одбора;

да се котерија упиње свом снагом и служи се свим средствима да спречи претрес о раду Централног Одбора;

да је Скупштина блокирана гомилом најамљених, на зло готових људи, а посланици окружени шпијунима;

да из Скопља не може ни поштом ни телеграфом бити отправљена ни једна вест, која не би годила котерији;

да су многи посланици прости људи, изненађени и поражени притиском који се врши над њима, па би радо побегли и са скупштине и из Скопља, само кад би могли измаћи испод надзора шпијуна — сталних пратилаца.

То је на брзу руку написан извештај, који неће бити и последњи.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Хилми пашин кабинет. *(Изјава кабинета. — Јавна безбедност. — Настава. — Међународни односи. — [illegible] — Неповерење [illegible] Хилмији.)*

Еесвоте [illegible] везира Хилми паше, која се у скупштини [illegible] само у пратњи [illegible] министра [illegible], на предлог неколико посланика усвојена без мотивације с изјавом поверења. Нарочити је утисак изазвало уверавање да је кабинет готов наступати [illegible], даље обећање да ће свом строгошћу повратити јавну безбедност и учврстити просвету према финансијским средствима. С допадањем је примљено и место, у ком се вели: „Ми хоћемо с целим светом да живимо у миру и надамо се да садашње и будуће сукобе решимо без рата и опасности и да помоћу пријатељских наслона у скоро на конференцији пријатељски решимо и најновије спорове". После [illegible] настала је кратка дебата. Најпре је вођа Мустафа протестовао против приме[illegible] ће Хилми пашине, да ће за у[illegible] инострани закони, јер, вели, довољан је религиозни закон. Исмаил Кемал, арбанашки вођ, [illegible], предложио је изјаву неповерења, што кабинет Хилми паше противно уставу још није образован [illegible] паше [illegible] је поново ушао у кабинет министра војног, чија је [illegible]. Услед тога је настала велика ларма и предлог о неповерењу је одбијен.

Злочин гардијског поручника

Убиство у кући бр. 14. — Две жртве. — Гардијски поручник Ландсберг. — Признање зверског убиства. — Записка Ландсбергова. — Мрачни периоди. — Злочинац у официрском мундиру. — Жеља да се живи. — У очи убиства. — Пресуда.

Ноћу 23. маја у Фридлендерову апотеку у Петрограду ушао је један блед и изнемогао због губитка крви официр, и замолио је, да му се превеже дубока рана на шаци леве руке; рана је била опасна, јер је артерија повређена.

Сутрадан је тај официр, који се звао *Карло Ландсберг* а који је био поручник у инжињерском гардијском батаљону, обратио се своме команданту с молбом за одсуство, јер је, како сам рече, добио вест о изненадној смрти своје мајке, те мора отићи на своје имање, што се налазаше у Ковенској губернији.

После четири дана неки молер, који је фарбао с поља кућу бр. 14. на Гродненском проспекту, угледа кроз један прозор на трећем спрату у соби крвави труп неке жене. Становнике тог одељења пријатељног саветника Власова и његову куварицу Семенидову видели су последњи пут 23. маја. Од 26. маја њихов стан беше затворен и сви су мислили, да су отишли на летовалиште, што га је Власов узео био под кирију. Кад је полиција отворила закључани саветников стан нашла је *заклане* и Власова и Семенидову. Дубоке ране, нанете оштрим оружјем, зјапиле су им на врату.

На поду, поред умиваоника и к вратима, била је маса крвавих трагова, што је сведочило, да је и сам убица био рањен; крвав пак новчаник Власовљев, у коме је поред разних вредних папира било и 14.000 рубаља у готовом, осветљаваше и мотив овог двојног убиства.

Полиција одмах отпоче истрагу и на првом свом кораку утврди, да је 25. маја поручник *Ландсберг* био последњи гост побијених. На прегледу извршеном над поручником на његовом имању, констатовало се, да сем оне велике ране на левој шаци, има и неколико огреботина, за које је он објаснио, да су постале кад је једном незгодно метнуо сабљу у корице.

Поручник буде ухапшен и већ 9. јуна призна да је убио Власова. Дуговао му је 5000 рубаља, а рок плаћања беше 25. мај. Тога дана молио је Власова, да промени меницу, а кад га је овај грубо одбио, он је симулирао малу слабост и послао Семенидову за лимунаду. Док се Семенидова бавила вани, он је заклао Власова, па то је исто учинио и са куварицом кад се вратила. Из портфеља Власовљевог узео је своју меницу и неколико банака, да би му се нашле у цепу.

После три дана *Ландсберг* је предао [illegible] интересантну записку, у којој покушава да [illegible] свог [illegible] бистви и за време убиства.

Заваравши себе потпуно, да ли је он то све учинио у наступу очајања, изазваном тешком и безизлазном ситуацијом, или га је запровео сав начин светског живота, којим је живео, неприметно спремао и убеђивао, да у извршеном убиству нема ничега за осуду човека, који би био у положају у ком се он находио — *Ландсберг је овако одговорио:*

— Првог дана, кад сам ступио у војну службу, мене су стално почели учити владати сабљом и револвером. Пошто сам био у инжињерији то сам се природно учио, како ћу правити замке кроз земљу, како ћу се прикривено приближавати, да бих само побио што више непријатеља.

Непрестано бавећи се читањем војне историје *Ландсберг* је увидео, да једна трећина државних буџета иде на војне циљеве. Наполеон III. да би узвисио свој углед, који се почео клонити паду, започео је рат са Пруском, рат, који је Француску, сем две изгубљене провинције и плаћања одштете у неколико милијарди, стао толике хиљаде живота. Немачка је, изгубивши такође хиљаде хранилаца породичних, примила те милијарде, и место да их раздели пострадалима, бацила их је све на даља спремања за једну нову војну, која ће прогутати нове хиљаде својих жртава. Да ли је то мрско дело кажњено или не? Не... Круп добија масу новаца, а официри ордења „за храброст". „И ја сам сам добио Св. Ђорђа, кад сам под командом Скобељева, бранећи себе лично код Маграма у Кокаиду, припомогао да се побију последњи остаци бра-

[illegible] своје д[illegible] вољно! При повратку у Петроград с оне војне, у којој је побијено преко 10000 [illegible] људи, светили [illegible] цео свет и [illegible] вешања. И за све ово убиствовање сам био награђен, место да ме [illegible] казнили.“

— Ми морамо — продужује даље „Ламздорф“ — радикално искоренити реч „противник“ и „опозиција“. Али при свем том [illegible] никако не треба мислити да морамо претпостављати [illegible] тајна оружја, неку стару [illegible], који ће сутра или прекосутра убити. Сваки од нас морао је бити убеђен је, да ово убиство не само [illegible] ужасно дело, већ врши [illegible], о коме ће се потомству причати.

— И ово моје „реч“ — завршио је он — ако ико у убици може допустити да даје неку „реч“ — је оно [illegible] писано 25. маја [illegible] ра. Мислио сам стога, да би себе убедио, да је правилно и беспримерно мој [illegible] убиство.

(Свршиће се)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Читуља

Један од мухамеданских [illegible] првака, члан [illegible] сабора, Селмага Маглајлић умро је у Мостару.

Покатоличавање

„Мусават“ јавља, да је у Требињу извршено покрштавање једног муслиманског детета у католичку веру. [illegible]

Забрањен „Нови Васпитач“

Раухова комисија у Хрватској и Славонији забрањује и књиге и листове српске, које је влада до јуче [illegible]. Наредбом [illegible] земаљске владе од 1896. било је наређено свим [illegible] школама, које похађају српска деца, да прима српски „Нови Васпитач.“ Сада Раухова влада издала је наредбу, којом се забрањује учитељским и учитељским [illegible] да се претплаћују на овај лист, пошто се његово писање „противи [illegible] и [illegible] задаћама краљевског учитељства!“

Дневне вести

Пуштен под лед. После завршене дискусије о Тарифу устао је Драг. Пећић и [illegible] тао председника Скупштине да ли који од [illegible] ред влада прима као свој. Председник је одговорио, да [illegible] министра привреде, који је учинио у својој завршној речи. Другим речима то значи: да се влада није солидарисала са радом министра привреде, већ га је оставила самог његовој судбини. Главинић је [illegible] пуштен под лед и од својих колега у кабинету.

Жртва Савчићева. Из [illegible] говора Главинићевог види се, да је он био просто жртва Милоша Савчића. Главинић је јуче у пред Скупштином пред Савчићем рекао да није знао да је Савчић ортак Прометне Банке [illegible], да му је највише „објашњења“ на основу којих је и донео овакво решење, давао Савчић, за кога се [illegible] као на колегу ослањао. Савчић није демантовао ову изјаву Главинићеву. Јасно је, да је Савчић се спасавао лично и партиско пријатељство Главинићево, које је сплело са министарске столице политичка убица.

Шта сад? Пошто је влада [illegible], и пошто је [illegible] фузионашка [illegible] самосталаца, распитујемо [illegible]. Шта сад? Каква ће влада, какво ће решење бити ове кризе?

Мисли с [illegible] да ће бити у духу [illegible] за оне групе које су [illegible]. Али ми [illegible] да би за то [illegible] стране.

Фузионаши [illegible] ће и преступити [illegible]. [illegible] „споразум“ [illegible]. [illegible] „патриотизмом“ и другим крупним речима.

Кратка питања. Јуче су пре прелаза на дневни ред, који се почињао с нарочитом интерпелацијом неки посланици [illegible] Скупштину се [illegible] кратким питањима. Међу њима се одликовао нарочито [illegible] Милан Марјановић, који обично поставља таква питања, да им нико не може ухватити смисла нити се зна што хоће с њима. Чак председник није могао разабрати: да ли је то било усмено или писмено питање? Па што је најлепше то није знао ни сам питач! Он се дигао, тек да се и његова [illegible] чује!

Заклан човек. Јуче у подне је наше уредништво примило из Краљева телеграм ове садржине:

„Ноћас злочинци заклали [illegible] грађанина Јована Весовића из Качулице.“

Јован је заклан пред својим [illegible] кад је хтео ући у своју кућу.

Тражимо, да власт најенергичније предузме кривичну истрагу и [illegible] злочинце.

Против-разлози. Апелациони суд дао је своје против-разлоге, на примедбе II одељења касационог суда, које је поништило пресуду апелационог суда по кривици Благоја Спасића трговца [illegible] за фалсификовање менице. И тако ће овај кривични спор решити општа седница касационог суда.

Сергијев у Бечу. „Нова Сл. Преса“ јавља, да је руски посланик у Београду стигао у Беч с нарочитом мисијом, која се тиче односа између Србије и Црне Горе. Шта би управо био задатак његове мисије, „Нова Сл. Преса“ не каже.

Размештај у дирекцији. Указом дирекције премештени су ови чиновници:

г. Мијаило Гутеша саобраћајни чиновник из Младеновца, за благајника брзовозне робе Е. реда у Београд;

г. Никола Илић, благајник из Марковца за саобраћајног чиновника у Младеновац;

г. Милан Варјачић, приправник из Младеновца, за саобраћајног чиновника у Марковац; и

г. Милан Спасић, чиновник дирекције, за резервног чиновника V-ог одељења.

Унапређење у војсци. Министар војни наредио је да се унапреде 96 поднаредника у чин наредника у пешадији и 38 поднаредника у чин наредника у артиљерији и ради [illegible] указу који ће унапредити 32 наредника у чин потпоручника.

Јадни ми. Телеграм „Корреспонденц Бироа“ у коме се јавља да су Енглеска, Немачка и Француска признале Бугарској независност и да је краљ Фердинанд [illegible] у Петроград [illegible] у Београду. Не због тога, што би ми на [illegible] Бугарској [illegible], ми јој желимо добро и напредак, него зато не можемо, а да не [illegible] нашу судбу с њеном! Кад погледамо [illegible] и њеног [illegible] интересима [illegible] — онда видимо [illegible] очима и свакоме Србину то тешко пада.

Јадни ми! Јадна земља!

Али сад бар имамо једну добру кризу!

Утисак. Оставка [illegible] Скупштине којом је оборен министар привреде, изазвала је врло велику сензацију у публици. То је било изненађење. Свет је једнако држао, да Скупштина неће имати куражи да [illegible] то [illegible], и веровало се да ће се фузионаши са самосталцима споразумети да ствар забашуре „у име слоге“.

Зато је публика са највећим задовољством примила вест да је Скупштина казнила министра, коме су пречи интереси његових партијаца, од интереса државних.

Ефекат је тако већи због тога, што је ово први министар, који је због овакве ствари пао у очи Скупштине, кога је Скупштина стрпљиво саслушала, па онда хладно осудила.

То ће ваљда утерати памет у главу другима.

Скандал у суду. Јуче се десила једна врло ружна ствар у Првостеп. суду за град Београд.

Г. Милан Мостић адвокат је већ од дужег времена у непријатељству са г. председником суда, па је најзад то непријатељство избило и у јавност.

Јуче је г. Мостић дошао у предворницу суда и чим је ушао, одмах му је пријавник у име г. председника наредио да се удаљи, јер не престаје грдити г. председника, а ако се не удаљи својевољно, онда ће га уклонити власт. Пошто г. Мостић није хтео надаље молити, пријавник позове два жандарма, који су ту били додељени и они сподбију г. Мостића под мишке и „[illegible]“ изјуре из суда.

Г. Мостић се због овога жалио министру правде, али му је овај изјавио: да је у[illegible].

Па сад?

Отпутовала комисија. Јуче после подне убрзаним возом, отпутовала је комисија из Дирекције монопола у Параћин, да на лицу места извиди до кога је кривица, што се [illegible] у Параћину.

Пребегао војник. Синоћ је више „Аде Циганлије“ пребегао један аустријски војник и предао се нашим властима.

Делиград у Шапцу. Више од 20 дана брод нашег бродарског друштва „Делиград“ налази се на зимовнику у Шапцу, у место да је на своме месту код осталих бродова на Чукарици. А зашто? Зато што за повратак није имао угља, па је морао тамо остати.

Непознато лице. У [illegible] у месту [illegible] Реке у округу [illegible], [illegible] је јуче [illegible]. [illegible] утврди.

„Потпора.“ Добротворно друштво „Потпора,“ чији је задатак [illegible] и девојке, а [illegible], у недељу 8. ов. м. у „Грађанској Касини“ [illegible]. Улазна цена 1.50 по особи. Почетак у 8 часа [illegible]. Нарочитих позивница неће бити.

Кажњени: [illegible], слуга Милана Петровића [illegible] и Пера [illegible], [illegible] суда на 10 дана затвора, [illegible] у своја места.

Обесила се. Љубица жена Јосифа Р. [illegible] из Сирчане, у окр. крагујевачком, обесила се синоћ о једну греду у својој кући. Узрок самоубиству [illegible] у кући са својом јетрвом [illegible].

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Главни [illegible] у турском министарству финансија, Рифат [illegible] је за министра финансија.

[illegible] у Хајфи [illegible] у море.

§ Полиција у Прагу извршила је много претреса станова, [illegible] и код народних посланика. [illegible] истражних судија.

† У Петрограду је умро у 61. години живота велики кнез Владимир Александровић, стриц цара Николе и најмлађи брат пок. цара Александра III. Он је међу члановима царске породице [illegible] у Русији играо је знатну улогу. У руско-турском рату командовао је [illegible]. Умро је [illegible].

V Пештански [illegible] студената [illegible] од 1—6 дана, што су учествовали у демонстрацији против професора [illegible].

У Паризу је отворено међународно [illegible].

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Министар који плаче и министар који се смеје

За тридесет година скупштина није била сведок трагичнијег тренутка него јуче кад се г. Главинић са говорнице бранио.

Он је осетио био своју кривицу, он је приметио био [illegible] у коју се намамио и то га је било силно узбудило. Узбуђење га је тешко [illegible] да се заплакао и учинило се публици као да је [illegible].

Сви су били дирнути!

За то време г. Савчић седећи на министарској столици [illegible] се, као весели:

„Ај ти [illegible], а ја [illegible] за крвав. Мени стига!“

Цабаните се!

Сиромах г. Главинић!

Њега су за ових десет дана били сколили са свију страна као лисицу. Па ипак је он приметио и осетио: да му сви противници нису били тако тешки као они партиски пријатељи који су га бранили!

Зато је он јуче с говорнице болно и плачљиво [illegible]:

„Ја молим моје пријатеље, господу посланике самосталце, да ме не бране! Нека ме оставе, јер ме њихове одбране упропашћују. Они ме тако бране као да сам ја [illegible] кривац“.

Цела је скупштина у том тренутку саучествовала г. Главинићу.

Сачувај нас Боже, лудих пријатеља!

НАРОДНА СКУПШТИНА

На јучерашњој седници прими је реч [illegible] у дебати о Тарифи министар народне привреде Коста Главинић.

Говор Главинићев [illegible] са [illegible]. Он није био [illegible] министра, већ [illegible] човека, који се [illegible].

— Мој је положај тежак и незгодан. Ја пред Скупштином не [illegible] министар [illegible] у [illegible].

— Моја, господо посланици [illegible]. Ја вас уверавам, да [illegible] министар [illegible].

— Ја знам, да се пред вама не могу [illegible], не зато што не бих био у стању [illegible], већ [illegible].

Сиромах Главинић. Он у својој [illegible] држи да ће тренути [illegible]. Али се [illegible]. [illegible] на [illegible] — пред њеју [illegible] министром:

— Ја вас молим, господо посланици, да ме не [illegible]. Ја сам [illegible], па за сам често био [illegible], на који сам [illegible]. Саслушајте и ме [illegible].

— Ја не говорим [illegible]. Па ма се [illegible], јер ми [illegible]. Али, ја говорим за историју. [illegible] да се [illegible].

— Ја, вам дајем реч поштена човека, да сам [illegible]. Није ме [illegible], већ [illegible].

— Јадан ме је [illegible]. Ту [illegible].

— Жао ми је, господо, што сам ја тај, који [illegible], да се Скупштина у [illegible], кад је [illegible]. То [illegible], а ту [illegible].

У скупштини [illegible] тајац.

Ово је [illegible] у српском парламенту.

Скупштина је била тронута.

Само једна [illegible]. Чије [illegible], [illegible]:

— Не немамо то [illegible]!

После [illegible] министар је [illegible]. То управо није била одбрана већ [illegible].

говорника или научног говорника слабо аргументирани. Видело се да говори тешко, збуњено, сецкано, често, што и сам осећа, да у [illegible] поступцима [illegible], као човек који зна да оно то није радио ни ова партија, но [illegible].

На повратку тражио је да га пре но што се [illegible] чује.

Пошто је Угрчић у најоштријој [illegible] рекао нешто, што [illegible] ни стенографи нису могли чути и Рибарац затражио своју [illegible], прешло се на гласање.

Од 94 присутна посланика гласало је за Драшковићев предлог [illegible] ред 34 а за Трифковићев, којим се рад министра не одбија, 60.

Интересантно је да се [illegible] Љ. Јовановић повукао из седнице за време гласања.

На крају то [illegible] Драшковић и [illegible] му добацио:

— Па вас [illegible] не морате жалити моје [illegible].

Али, није успео да га [illegible].

Седница је закључена у 2 сата по подне.

Међу посланицима је велико узрујање. Док су старија браћа весела и радосна, дотле су млађа браћа мучена и [illegible].

Мел.

СИТНИЦЕ ИЗ НИША

Окружна Банка

28 пр. м. био је збор друге Балканске Банке, која је основана у Нишу пре две године. Пошто је Београдска Балканска Банка [illegible] своју име [illegible] писмом, то је ова нишка Балканска Банка [illegible] свој годишњи збор да [illegible] то име. Збор је једногласно решио да се друга Балканска Банка од сада зове *Окружна Банка*.

Нишка електрика

Једна [illegible] је за [illegible] електричног осветљења у Нишу. Досад су се јавиле три фирме за инсталацију и [illegible] рад. Официрски Дом и хотел „Европа" већ су увели електрично осветљење.

Нов лист

Ниш је врло рђаво срећан са [illegible] јавне речи. [illegible] лист није се могао одржати дуго времена, а осећа се потреба за једним ваљаним и добро обавештеним листом. Од [illegible] покренут је овде трговачки седмични лист „Трговац", који ће поред трговачких ствари бити и политичком [illegible] трговачку политику. Лист је добро уређен и желети је да га својски [illegible].

Жалбе на народни одс

[illegible] у овој земљи, а овде је врло [illegible] нарочито [illegible] рад и суда [illegible] у ситницама и међусобицама [illegible] Доњег Међурова, где [illegible].

— Имам последњу ствар [illegible] у Београду, [illegible] 21 [illegible] осам [illegible] Оно [illegible]!

Женска политика

Од пре четири месеца престанак су партијске [illegible] у Нишу и [illegible] Али [illegible] нова „женска политика." Мали су они [illegible] у [illegible] женскоме друштву и [illegible] дна пред [illegible]. Све више су две [illegible] и две [illegible], а сад 5 т. м. [illegible] један код „Руског Цара," а други у „Касини." [illegible] у овим [illegible] дана, [illegible] на једну или другу групу. [illegible]

„НАПРЕДЊАЧКО ВЕЧЕ"

31 јануара 1909, код „Коларца"

Својим обичајем, који код београдских Напредњака од последњих [illegible] да се годишње [illegible] гостима и у друштву са својим породицама и пријатељима проведу, Месни Одбор Напредне Странке и клуб „Напредак" приредили су и ове године своје „Вече" код „Коларца." [illegible] да се тога вечера једва могло играти [illegible] великог броја [illegible] посла.

Из [illegible] „Напредњачки" [illegible] Срби [illegible] је, [illegible] своје напредњачке [illegible] — [illegible] „Напредњачко Вече" [illegible] Краљевске [illegible] електротехничара г. [illegible] Стојановића.

Већ после 8 сати почели су долазити гости. [illegible] добро [illegible] у реду и [illegible] својих драгих гостију. [illegible] у Београду [illegible] броја. [illegible] трговаца, универзитетлија, професора, студената Трговачке Академије, чланова Народног Позоришта, млади богослови, лекара и др.

У 9 сати вечером [illegible] г-ђе Гершиманове [illegible] у кола. [illegible] „Гершимановка Марша" [illegible] „Живела" [illegible] „Слава Гершимановој"! Лепа одлика напредњачки [illegible] г. Миливоје М. Павловић, председник Месног Одбора, [illegible].

У место [illegible] појединих тоалета [illegible], ја ћу овом приликом само поменути [illegible] „Напредњачко Вече" [illegible] најбољих балова у Београду.

Г. Стојан Новаковић, [illegible]. Од старе [illegible] напредњачке [illegible] су г. Никола Стефановић, бив. министар, г. Боза Богдановић, [illegible] г-ђом, г. Тоза Марковић, [illegible] Народне Банке, г. Алекса [illegible], трговац, г. Живојин Ж[illegible]дановић, адв., г. Димитрије Бојић, судија у пензији са г-ђом [illegible] и др.

Г-ђа Св. Николајевића [illegible] г-ђа Д. Мариновића са г-ђицом [illegible] као и г-ђа Ј. Поповића [illegible].

Председник београдског клуба „Напредак" г. Јован Адамовић, директор „Правде" дошао је са г-ђом, г. Ј. Ивић, [illegible].

Од [illegible] универзитетских [illegible] на „Напредњачко Вече" г-ђицу Лепосаву Марковићеву, философкињу.

Г. Димитрије Лазаревић, [illegible] као и г. Милосав [illegible] трговац са г-ђом.

Г. г. Павле Маринковић, Мил. Л. Ђурић, трговац и др. Војислав Маринковић, [illegible] забаву.

Из унутрашњости било је доста напредњака, међу њима и [illegible] са својом домаћицом и [illegible]. Из Аранђеловца био је г. Коста Јовановић, апотекар са г-ђом [illegible]. Од Шапчана, [illegible] г. Мата [illegible] су телеграфски поздрави.

У овако лепом друштву време је у свакоме брзо прошло, [illegible] за време одмора, [illegible] песмом [illegible]. Тек у зору почели су се разилазити гости, [illegible] у уверењу да је „Напредњачко Вече" једно од најлепших забава.

Месни Одбор и Клуб „Напредак", који су се и на партијском послу показали [illegible] заслужили су сваку хвалу и признање за ово лепо провођење.

8. II 1909.

Београд. Р—в

КОНЦЕРТИ И ЗАБАВЕ

Народњачка забава

У суботу 7. фебруара приређује [illegible] у Београду у сали хотела „Булевара" своју [illegible] забаву. [illegible] „Украјинци" [illegible]. То је [illegible] [illegible] политичком [illegible]. [illegible]

[illegible] „Орфеј". [illegible]

[illegible]

РАЗЛИЧНОСТИ

Нов телефон

Два руска проналазача, [illegible] института Г. М. [illegible] и [illegible] А. [illegible], пронашли су нов телефонски апарат. [illegible] „Гути Бутс" [illegible] 1800 врста. [illegible]

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

„**Горски Вијенац**". Вредна издавачка београдска књижара Св. Цвијовића [illegible] читалачкој публици једно ново издање „Горског Вијенца" са [illegible] Марка Решетара, [illegible].

Ово је [illegible] као и сва дела [illegible].

Цена је књизи 2·50 дин.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Опера у Народном Позоришту

[illegible] у Народном Позоришту [illegible] „Продана Невеста". [illegible] „Продана Невеста" [illegible].

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

[illegible]

(18)

XXXV

Отац и син

— Да, оче. Тако је [illegible]. Ја сам био [illegible]. Срце ми је [illegible] није чуо! [illegible] је бар [illegible] у овом тренутку.

Ту витез [illegible] часу [illegible], па продужи:

— Ну, господине управниче, [illegible] Жилета. [illegible]

— [illegible] господине, [illegible]

— Добро. Ниси ни [illegible]

— Монсињер, [illegible]

— [illegible]

— Оп! господине, [illegible]

— Будите без бриге, господине.

Да сам [illegible] господине [illegible]

— [illegible] вечерас ће [illegible] Монсињер је [illegible] Жилета [illegible]

— [illegible] стари Пардајан. [illegible] Жилета [illegible]

— [illegible] Жилета [illegible]

— Жилета, [illegible]

— [illegible]

— Ж есте, рекох јој ја [illegible], ја идем њој...

— Али Жило ће доћи...

[illegible] стари Пардајан. [illegible]

— Не само [illegible] ће ви се [illegible]...

— Куда?

— Куда? Код госпође о којој је говорио управник... код робова ... код заробљеника!

— Ах! ви сте полудели, узвикну Жилета.

И тада јој [illegible] да сам [illegible] у дворцу. [illegible] Она [illegible] јединој [illegible].

— [illegible]

И онда брзину у [illegible] мозак [illegible] Жилета је била љубоморна!

— Добро дошли! рече стари Пардајан.

— [illegible] витез [illegible] господина, који ме је [illegible] Монморансијевима [illegible] Она [illegible] упознао.

— [illegible] увреди [illegible]

— Ах! [illegible] рече стари Пардајан [illegible]

[illegible]

— Моје [illegible]? Да [illegible] Монморансијем [illegible]

— Да, господине.

Стари Пардајанов [illegible] у [illegible] часу.

(наставиће се)

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

НОВА РОБА — изврсне

Кобасице „ТУРИСТЕН“

„TURISTEN WURSCHT“

1 кгр. Дин. 3.

Препоручује радња

Душана Тодоровића

Краљ.-Српског Дворског Лиферанта

Београд — Теразије

ВИШЕ ХИЉАДА оријан[illegible] листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16.

Милан Миловановић

адвокат

Од 1-ог Фебруара т. год. прима ће и приватну клијентелу у својој канцеларији у партеру нове зграде Београдске Задруге и пре и после подне. 68 3—3

МЕЊАЧКА РАДЊА

НОАКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Купује дукате 2 од сто приплате и лире 2 дин. комад.

Купује лозове и облигације свију земаља Крал. Србије, плаћа добру цену.

Продаје лозове, ренте [illegible] 2 и по од 2 и три четврте од сто.

Српске Класне Лутрије за 3 класу има на продају у свима износима. Шаље поштом на [illegible]. Вучење 6. фебруара. Главни згодитак 300.000 динара.

42 10—10

Отворили смо три дућана и то на Великој Пијаци, Зеленом Венцу и Палилулској Пијаци

За продају говеђег [illegible]

Говеђе [illegible] 1 кило 0·90 дин.

[illegible] 1 кило 0·90 дин.

Сланина 1 кило 0·90 дин.

[illegible] 1 комад 0·40 дин.

4 [illegible] 0·60 дин.

Продаја бива [illegible] пре подне. 39 10—10

Ученик [illegible] је скупо [illegible] по [illegible] радњи **Душана Тодоровића** Краљ. Срп. Дворског Лиферанта — Београд.

Прва српско-цинцарска Задруга

за узајамно помагање у болести и смрти

одржаће на дан 9. марта т. г. у 9 часова пре подне, у локалу кафане „Нови Београд“ — [illegible] улица бр. 43. своју годишњу скупштину са овим дневним редом:

1. Избор секретара, три бројача гласова и три потписника скупштинског записника;
2. Извештај управног и надзорног одбора о раду и стању за време у 1908 години;
3. Давање разрешнице управном и надзорном одбору;
4. Измене и допуне правила;
5. Избор чланова управног и надзорног одбора, који излазе од [illegible]; и
6. Читање молби и жалби појединих чланова, које су поднете бар 3 дана пред скупштину.

Право гласа имају сви чланови мушки, који су платили улог за месец Децембар 1908. год.

Бр. 1

31. јануара 1909 г.

Београд. 60 3—3

Управа

50.000. ПРИТКИ (ТАЧКЕ)

од старих багрема тесане за винограде имам на продају по умереној цени.

Продаваћу и на мање количине.

Дамбра Р. Димитријевић

37 Смедерево. 10—10

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: шкрофула, отока жлезда, малокрвности, [illegible] код мале деце, и осталих кожних болести, које се често [illegible] најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol. Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5%, effervescens)

који се од дуже године справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пити. Дуготрајном употребом овога зејтина, деца се много поправе, добију светлу и ружичну боју лица, једном речи крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести ређе јављају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol. Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens, против шкрофула које гноје, шкрофулозних отока кожа, хроничног запаљења костију т. зв. покостица.

Употребом овог зејтина са Креозоталом рана се убрзо таква очисти и зарасте, а запаљење брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости прима се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ове препарате могу се добити и још у Београду у дрогеријама: Субашића, Оклобџије и код „Гусара.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Ружичића, Пазару Јовановића, Смедереву Торђића, Зајечару Тунера, Крагујевцу Николића, Лозници Тодоровића, Крушевцу Илића. 1667 3—

Дунавски Кредитни Завод

Позива све своје акционаре да половину вредности неуплаћених акција [illegible] 10 [illegible], јер ће им се акције поништити.

Управни Одбор

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ПРАВИ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** и одлично утиче код инфлуенце, оболења органа за дисање, катара плућа и свију ових болести, где се **сиролин** до сада успешно употребљавао. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на шкрофулозну, малокрвну и рахитичну децу. Пријатног укуса те [illegible] радо узимају и добро подносе. Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] за трљање код [illegible] или удара [illegible], врата и главе [illegible]. Мала боца **1·20** динара, већа **2 динара.** 46 10—20

ВАЖНО ВАЖНО

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај код „Круне“

Кнез Михаилова бр. 31

[illegible] робу [illegible] са 25 од сто јефтиније од [illegible] цена, [illegible] распродајемо робу као:

Свиле и Атлаза у врло лепим и најмодернијим дезенима и боја за венчања и журове.

Атлаза и Сатина за јоргане у 160 см. ширине у свима бојама.

Штофова за женске хаљине и костиме.

Ангелет хаљина од [illegible], свиле и фула.

Фула и у тилу [illegible] штофа, чипака и [illegible].

Поставе и етамина у свима најновијим бојама.

Штофаних гарнитура ([illegible])

Завеса [illegible] и чипкане. [illegible]

Гарнитура [illegible] за 6 и 12 персона, беле и у боји.

Црвених [illegible] у свима најновијим [illegible] бојама.

Платна у разним ширинама за све употребе.

Белог [illegible]

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА

за 40 од сто јефтиније услед [illegible] артикла. [illegible] врло јефтино.

Мустре на захтев шаљемо бесплатно. — Поруџбине шаљемо уз доплату.

С поштовањем

37 14—20 БРАЋА Х. ГАБАЈ.

Кафана „ЛЕПИ ИЗГЛЕД“

(Кнез Милошева ул. ћошак)

Издаје се под кирију од 1 маја ове год., а може и раније. Јавити се Стојану Пејићу, Косанчићев венац или у кафани.

75 1—10

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за [illegible].

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу као и осталог домаћег пића по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продајемо на [illegible] по 30 п. дин.

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Дубровачка ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио моделе шешира и најмодернији укусни куфера за све врсте женских тоалета које израђује [illegible] *по умереној цени.*

[illegible]

Салон је постигао да [illegible] *укусом, лепотом кроја, најмодернијим фазонама, укусним куферима, тачном израдом, тачним испуњењем поруџбина* [illegible] *у Србији.*

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, [illegible]

Цене су једне за свакога!

Изашла је из штампе

„Тајна Конвенција

између

Србије и Аустро-Угарске“

(Један лист из новије историје Србије)

од

Стој. М. Протића

Државног Саветника и бивш. Министра Унутрашњих Дела

ДРУГО ИЗДАЊЕ

Цена 0·50 п. д.

Може се добити код издавача у књижари

ГЕЦЕ КОНА — Београд 80 3—3

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодно Мануфактурна Трговина

АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.

код Лубенице

Васина ул. преко пута Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јефтиније но до сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог Маја исте године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско-Галантериску** трговину у згради *дом Анкера на Теразијама где се сад налази* апотека Вукоровића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем

33 16—20 **АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.**

Анастас Павловић

трг.

преминуо је јутрос у 2 часа после кратког боловања у 88 години живота.

Погреб сутра у 2 часа по подне.

Опело у Саборној Цркви.

Стан: Кнез Михаилова ул. бр. 21.

2 Фебруара 1909. у Београду.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

супруга: *Персида*; син: *Милан*, кћери: *Милева* и *Полексија*; сестре: *Савка* и *Љубица*; снаха: *Мица*; зет: *Ђорђе Гинић* са унучадима и праунучадима

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата [illegible] на годину 16 дин., на пола год. 8 дин., на четири [illegible] 5 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: на годину 36 дин., на пола год. 18 дин. на четири год. 8 д. — [illegible] налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Дамјановића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | НЕДЕЉА 8 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 39. | Телефон 821.

ЈЕДАН ОПАСАН ПРЕСЕДАН

„Es wäre eine Freude zu leben, wenn jeder [illegible]“*)
(Peter Sirius: „Tausend und Ein Gedanken“)

Августа месеца прошле године, два-три дана после састава г. Велимировићевог кабинета, у који је ушао г. Милош Савчић, „Правда“ је донела под горњим насловом овај уводни чланак:

„За чудо је, колико осећаја о дужностима имају људи кад је у питању дужност других“.

Ове речи немачког списатеља Петра Сириуса падоше ми на памет кад прочитах указ којим се г. Милош Савчић поставља за министра грађевина, и када чух да су га самосталци просто натерали г. Савчића да се свог портфеља прими.

И заиста, за дивно је чудо колико су осећаја о дужностима министра имали самосталци, кад су биле у питању дужности фузионашких министара. Треба се само сетити колико су се самосталци згражавали на неморалну појаву да један министар буде једновремено и министар и концесионар рудника, или да парламентарац буде у исто време и лиферант, па то њихово гађење и згражавање упоредити са мирноћом душе којом су одредили г. Милоша Савчића да буде њихов представник у данашњој влади, и у својству министра грађевина.

Као што је познато г. Милош Савчић је један од главних акционара Прометне Банке и њен ортак у пословима око грађења београдске канализације, којим је пословима врховна надзорна власт министар грађевина. Г. Милош Савчић постављен дакле министар грађевина, постао је сам себи надзорна власт тако да ће у случају каквог спора између Прометне Банке и београдске општине, г. Савчић у својству министра грађевина играти улогу оног кадије из народне пословице, који сам тужи и сам суди.

Г. Милош Савчић појмио је као паметан и поштен човек неприродност и несолидност положаја у који ће доспети ако се прими за министра грађевина, и зато се и опирао томе, али узалуд. Његови партијски пријатељи успели су убедити га да то није ништа тако страшно, и да ће се све сметње — разуме се моралне — отклонити ако он, г. Савчић, поднесе оставку на положај члана управног одбора Прометне Банке.

И г. Савчић је послушао своје другове: поднео је оставку на место члана управног одбора Прометне Банке, раскрстио се са банком у канализационим пословима и примио се за министра грађевина; примио се дакле да својим дојучерашњим ортацима и у пословима које је он за њихов рачун закључивао и за које је он правио предрачуне, буде врховна надзорна власт и последња инстанца у евентуалним споровима.

Г. Милош Савчић је један од наших најбољих, најспособнијих и најсолиднијих предузимача и ја веома жалим што није успео да се одбрани од својих наивних пријатеља, који су га за љубав својих партијских рачуна довели на оно исто место, на коме је до јуче стајао г. Никола Пашић, а на кога су они толико пљували баш зато што се на томе месту налазио. *Истина, моментална ситуација изгледа да је данас таква да ће фузионашки посланици поштедети г. Савчића за неко време од онога што је г. Пашић морао трпети од самосталаца, али то ни најмање не чини г. Савчићев положај угоднијим, јер „одобрено није што често ћути и уклањано“ и „ћутање не значи увек и одобравање.“*

Господа самосталци, који су натерали г. Савчића да се за љубав странке жртвује и прими за министра грађевина, љуто се варају ако мисле да су г. Савчића заштитили од љубави г. Пашића тиме, што су га наговорили да да оставку на положај члана управног одбора Прометне Банке. Шта више, они су му положај тиме и погоршали, јер тиме што су га саветовали да поднесе ту оставку, они су посредно признали да г. Савчић као министар грађевина не сме да има са Прометном Банком никакве везе, које би га могле представити свету као заинтересованог у пословима овог завода, а то је г. Савчић и данас, када је поднео оставку на чланство у управ. одбору Прометне Банке, и то у истој оној мери као да ту оставку није ни поднео.

Мени је збиља чудо како господа самосталци не виде ту просту и јасну ствар, да г. Савчића за Прометну Банку не везује само чланство у управном одбору и ортачина у канализационим радовима, него нешто много веће и много важније — велики број акција тога завода, које се налазе у г. Савчићевим рукама. Ја не могу да разумем да људи, који имају те претензије да рукују државним пословима, не знају једну такву просту ствар, као што је општепознати факт: да се заинтересованост једног човека за неки новчани завод не цени по томе да ли је он члан управног одбора тога завода или не, него по томе да ли је он и колики акционар тога завода. Акционар једнога завода није у ствари ништа друго до ортак тога завода, а акција је признаница на ортаков уложени капитал. У колико дакле неки акционар има више акција једног завода, у толико је већи капитал који је уложио у тај завод и према томе у толико је већа и његова заинтересованост за пословe тога завода, без обзира на то: је ли он и члан управног одбора или не. Кад се међутим зна да је г. Милош Савчић један од највећих акционара Прометне Банке, дакле један од њених највећих ортака, онда је апсурдно тврдити: да је г. Савчић, давши оставку на чланство у управном одбору, престао бити материјално заинтересован у пословима овог завода.

Ако је дакле тачно мишљење: да министар грађевина не може бити једновремено и министар и предузимач, т. ј. да не сме бити материјално заинтересован у пословима Прометне Банке, онда г. Милош Савчић не може да буде министар.

Ја бих могао и разумети резоновање господе самосталаца: да г. Савчић може бити министар грађевина ако не буде више у управном одбору Прометне Банке, кад би постојала бојазан да Прометна Банка не учини министру грађевина или држави неку услугу, која би била на штете по акционаре тога завода. У том би случају било са свим умесно да г. Савчић поднесе оставку на чланство у управном одбору тога завода, да му се не би пребацивало да је свој положај као члана управе употребио на то, да на остале чланове утиче да учине оно што је њему лично или држави од користи, а заводу од штете. Велим да би та оставка била са свим умесна, јер министровим иступањем из управног одбора завода нестаје онога који је лично заинтересован да се њему или држави учини оно што би било од штете по завод, па дакле и по саме чланове одбора. Али овако је са свим обратно, овде постоји бојазан да министар грађевина који је као главни акционар заинтересован у пословима које Прометна Банка ради за општину, не учини нешто што би било корисно за завод — дакле корисно за све акционаре па и за самог министра — а на штету по општину. Ту дакле министар грађевина може и бити и не бити члан управног одбора Прометне Банке, па да опасност од бојазни да он не учини нешто за банку, ипак остане, јер министар остаје главни ортак банчин и после своје оставке на чланство у управном одбору, пошто је он њен главни акционар. За отклањање ове опасности има дакле само један једини лек: да ни један од главних акционара Прометне Банке не буде министар грађевина.

Ако дакле господа самосталци стоје на становишту: да ни један српски министар не сме да буде ни у каквим новчаним односима са људима и заводима, који се налазе према држави у положају лиферанта и предузимача, онда су се огрешили и о интересе државе као и о добар глас г. Милоша Савчића, кад су овога натерали да се прими за министра грађевина. Г. Милош Савчић је несумњиво поштен човек и није је но сигурно да неће злоупотребити свој положај као министар грађевина, али...

Да, али! Једно велико „али“.

Али ако се овакви односи између министра и предузимача уобичаје и једног дана постану обична ствар, хоћемо ли увек имати на положајима министара Савчиће?

Размислите господо самосталци о овом вашем преседану!

*

Тако сам писао 18. августа 1908. год. Догађаји који су се ових дана одиграли у Скупштини, показали су да сам имао права кад сам тако писао, и „Прометна Банка“, која у целој овој афери није тражила ништа друго до оно што би тражио сваки други индустријалац, осетила је на себи т. ј. на својој репутацији, колики јој је удар задан онда када је њен главни акционар место да гледа своје послове отишао у министре.

Дај Боже да све ово послужи као наук и нашим политичким странкама и људима који мисле да су својој земљи потребнији као политичари но као вредни и поштени радници на пољу трговине, индустрије или привреде.

Ђ

---

*) Радост би била живети кад би свако [illegible] тражи од других.

Турско-аустријска погодба

Како је „Н. Сл. Преси“ с меродавног места у Цариграду известено, споразум између Аустро-Угарске и Турске може се сматрати као свршен. Тачке, у којима су у последње време постојале диференције, тицале су се искључиво привредних питања.

У погледу будућих трговинских односа протоколом је сад утврђено да ступа у живот повећање царине за 15 процената с претпоставком да на то пристану и друге силе. Али се Аустро-Угарска обвезала, чим се доврши турска аутономна царинска тарифа, да с Турском на основу те тарифе ступи у преговоре за закључење царинског и трговинског уговора.

Споразумом Аустро-Угарска пристаје на уређење монопола за цигарпапир, палидрвца, карте, петролеј и спиртус, али се Турска обвезује да за своју монополску управу извесну количину тих артикала набавља у Аустро-Угарској. Та ће се количина утврдити према просечним количинама последњих година.

Турска је тражила да се измени аустријски предлог о формулисању одредаба за решавање капитулација. Али бечка влада није пристала на те измене.

Што се тиче питања о гаранцији Аустро-Угарске за положај Турске у новопазарском санџаку, велики је везир у првим својим разговорима с маркизом Палавичинијем повео говор о тој тачци, али је после Порта сама напустила ту ствар.

Међутим „Франкфуртским Новинама“ телеграфишу из Цариграда, да се у посвећеним турским круговима потврђује вест, да је Турска желела да с Аустро-Угарском закључи конвенцију ради одбране новопазарског санџака од евентуалног српско-црногорског напада. На то се примећује да је Аустро-Угарска приликом прогласа анексије у својој усменој ноти дала Порти уверења у смислу неутралисања новопазарског санџака. Порта је, већ и ради умирења Арбанаса, много полагала на то, да се та њена писмено фиксира било као засебна конвенција било као додатак протоколу. Бар пре неколико недеља Арбанаси су се озбиљно бојали да ће без таквог споразума они у будућности платити рачун за анексију и да је једина заштита против тога обезбеђење неутралитета новопазарског санџака.

Где је излаз?

Један наш сарадник разговарао је са једним угледним фузионашем о новој спорној ситуацији и питао га: какав он излаз види из ове кризе, и какво решење можемо очекивати?

Тај му је господин одговорио:

Има у опште свега четири солуције:

1. Општа коалиција на сва четири скупштинске групе, као што смо ми још пре Божића предлагали. Та комбинација не наилази на одушевљени пријем ни код једне групе, а самосталци су јој још и одлучно противни, ма да то неће јавно да признају и ма да то пребацују нама — фузионашима. Они неће такве коалиције, али то не одбијају начелно, него само постављају такве услове, које ми фузионаши не можемо примити. Од те дакле комбинације ништа, ма да би она била најбоља за сад.

2. Коалициони кабинет између фузионаша, народњака и напредњака. То би било потпуно у парламентарном реду, јер су те три групе и обориле ову владу, а имају огромну већину од 111 посланика. Али тој је комбинацији противан Двор, те нема ни за њу никаквог изгледа, а при том у дотичним клубовима подељена су мишљења.

3. Чист фузионашки кабинет, што би било најприродније и најлогичније, јер ми имамо већину. Тај би кабинет свршио буџет, па закључио Скупштину, док се не реши криза у спољној политици. Одмах после тога, могли би доћи нови избори. За ову су солуцију сви чланови нашег клуба, сем — Пашића. Ви не верујете? А то је међутим истина. Пашић се уморио и страхује од одговорности. Он је непрестано за општу коалицију.

4. Кабинет као и овај досадањи на основу споразума између фузионаша и самосталаца под председништвом г. Светозара Милосављевића или чак и Др. Миловановића. Још под овим би било најбоље, пошто је он и носилац целе данашње спољне политике.

Ако би самосталци на ова

[illegible], криза би била убрзо решена и ми би имали јаку владу. Ако не пристану — криза ће дуго трајати и ја не знам како ће се свршити.

То [illegible] рече, па се [illegible] и оде.

Зашто то?

Пре је Самоуправа била саопштила како је г. Пећић у име самосталаца тражио од председника владе да се изјасни:

да ли влада прима дневни ред, на који је пристао г. Гавриловић и да ли се солидарише са својим чланом? и како је Самоуправа могла констатовати да г. Велимировић није ништа казао, [illegible] да се влада солидарисала са г. Гавриловићем.

Тако смо и ми били јуче забележили.

А јучерањи „Одјек" у уводном чланку вели:

„И поред тога што је г. А. Новаковић ушао [illegible] са Стојановићем г. Велимировић, и као најстарији радикал и члан гл. одбора, солидарисао се са својим ресорним министром у питању мотивисаног дневног реда. И не само да је допустио да г. Гавриловић у име владе (sic!) изјави да прима предлог г. Драшковића, него је и сам казао [illegible]. Тиме је [illegible] г. Велимировић [illegible] у скупштини [illegible] са којом се [illegible] а мора се за мир радити."

Међутим све то не стоји.

На јучерашњој седници је [illegible] Алтаф Бојановић питао председника владе [illegible] влада солидарисала са радом г. Гавриловића.

Председник владе г. П. Велимировић је изјавио: *да влада није учинила ни један дневни ред и да јуче није примила мотивисани дневни ред.* Он је лично [illegible] своје гласове за предлог г. Драшковића.

Па је тако влада и поступила, она јуче и није [illegible] остали.

Па зашто „Одјек" представља ствар са свим обрнуто?

Како то може бити да један партијски орган [illegible]?

Злочин гардијског поручника

Убиство у кући бр. 14. — Две жртве. — Гардијски поручник Ландсберг. — Појединости зверског убиства. — Записи Ландсбергова. — Мрачни парадокси. — Злочинац у официрском мундиру. — Жена му ће [illegible]. — У очи убиства. — Пресуда.

(Свршетак)

Истрошивши опширно историју своје успешне службе у Средњој Азији и своја познанства са највиђенијим тамошњим породицама, „јер нисам могао младићски живот, а карте ми беху одвратне", Ландсберг је наишао, како је доцније казао међу карташе, којима је дао око 4000 рубаља, узетих у главном на зајам. У Петрограду је, захваљујући свом веселом карактеру, ушао у прве породице, које су га примале врло радо као човека, који није пио и коме је „највеће задовољство било весело играње."

За живот, којим је он тада почео живети, требало је доста новаца. Ваљало је имати посебан стан за примање посета, ићи чешће у оперу у прве редове, и одевати се код првог кројача. Бивајући чешће у дому једног генерала, који је поред историјског имена имао и висок положај, он се заљуби у једну од његових кћери, која му одговори љубављу, те је Ландсберг стао мислити о скорој женидби. Морао је дакле живети на некој нози и како није имао новаца, то је узајмио 5000 од свога старог познаника Власова. Међутим 25. мај као дан плаћању приближавао се, а од генерала још не беше добио одговора на тражење руке његове кћери.

Ландсберг је знао, да Власов уме бити добар и пријатан, али да у исто доба уме бити и ужасно зао, ако нађе да је преварен; не само, што ће, ако му се о року не врати новац, писати команданту, него ће и разгласити, да је српски гардијски официр, који се размеће својим богатством, један обичан позајмљивач [illegible]. Тада ће Ландсбергу пропасти све, изгубиће и службу и наду на брак. И ето у таквим часовима појавила се код њега мисао, да Власова убије.

У очи убиства, 24. маја, Ландсберг је био код Власова, али га тог дана не уби. Сутра је се морало вратити Власову 5000 рубаља. Идући 25. маја у вече у стан Власовљев, без паре у џепу, Ландсберг је у себи мислио:

— Кад сам у рату убијао људе, који ми ништа не беху криви, зашто да сада не убијем Власова, који ми прети целом мом животу?!

Одговор на ово питање био је у томе, што је понео нож и револвер, да би себи куршум просвирао кроз мозак, ако би се десио и „најмања сметња". Заклавши Власова и Семенидову, и метнувши овој јастук под главу, да не би крв прошла кроз патос на доњи спрат, Ландсберг је узео из Власовљевог портфеља своју обвезницу и гомилу банака, тврдо убеђен, да би било ужасна глупост не користити се новцем, кад је већ убиство извршио.

Претрес је Ландсбергу био 5. јула. Света се скупило врло много. Суд је имао према Ландсбергу и *осудио га на 15 година робије* и на лишење свих права и одликовања, међу којима су били ордени Св. Станислава и Св. Ане с мачевима и лентом.

* * *

Овај крвави догађај, који се десио 1879. године, узели смо из „Руске Старине", свеска за септембар 1906. год. У њој је [illegible] детаљно описао познати руски криминалиста А. Ф. Кони.

Као епилог овом злочину гардијског официра може послужити ово што иде:

Ландсберг је издржао своју робију на Сахалину. На том [illegible] острву истакао се као енергичан и умни човек. Изучивши природу острва, он се почео бавити индустријом и трговином и сада као власник стоји на челу једнога предузећа, које храни 10.000 радника и њихове породице. Кад му је пре неколико година било допуштено, да се врати у Европу, он се одрекао те милости и остао и даље на Сахалину. С њим су се ту упознали А. П. Чехов и В. М. Дорошевић, који му је посветио неколико лепих листова у својој чувеној књизи „Сахалин".

СТРАНА ПОЛИТИКА

Ситуација у Аустрији. (Ванредна министарска седница. — [illegible]. — Сазив делегација. — Демантија.)

Синоћ, 5. о. м. пошто аустријски [illegible] листови, па и неки Нојес листови, донели су вест, да је пре подне у 9 и по сати [illegible] министарска седница, на којој су министри [illegible] Тврдило се да је кризно [illegible] у вези с многим других ствари, бавила се та седница [illegible] министарство војно, као и министарство спољних послова, [illegible] потребу [illegible] сазива делегација. Те су вести и на берзама изазвале сензацију. Нарочито с [illegible] су политиком те демантовали те гласове. Доста истине, [illegible] тога је била држана министарска седница, али није имала никакав ванредни карактер, јер је била сазвана још на неколико дана пре тога. Није истина да је [illegible] министар телеграфски позван, јер се министарска седница није састала ad hoc. Што се тиче [illegible] да се на тој прилици радило о неким унутрашњим стварима, [illegible] да о томе у толико мање може бити говора, што се за последњих десет дана [illegible] није дешавало ништа особито.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Суровост једног стражара. Пре неки дан јављали су загребачки листови, како је један дан један стражар у тамошњем загребачком судбеном столу [illegible] два пута ударио једног „велеиздајника" и [illegible]. [illegible] Суровост тог стражара (име му је Иван Цвејић) [illegible] „велеиздајницима" [illegible] Фишер. [illegible] Тиме је стражар „накнадио на своју суровост".

Дневне вести

Министарска конференција. Синоћ у 5 сати, одржана је министарска конференција у министарству спољних послова, а у присуству чланова главног одбора старих радикала, на којој је расправљано питање о ситуацији створеној изласком из кабинета три самостална министра.

Пријем дипломата. Јуче пре подне био је уобичајени пријем страних посланика у министарству спољних послова код министра г. др. Миловановића.

Јучерашња скупштинска седница. Очекивало се да ће се на јучерашњој скупштинској седници прочитати њихова оставка, међутим не само да није влада дала оставку, већ је Велимировић одговорио на питање Јове Стојановића [illegible] влада није примила пита[illegible] од [illegible] министра привреде. Он посланицима [illegible] министра привреде [illegible] — завршио је председник своју жалбу.

Корак великих сила. „П. Лојд" јавља из Беча да под утиском [illegible] сила [illegible] намера да [illegible] приступи српском питању, чим [illegible] турско-аустријска погодба коначно [illegible] и изравнају турско-бугарске диференције. Силе [illegible] мисле да у Београду учине представке у корист мира.

Узнемирљиви гласови. Из Беча [illegible] пусте разне узнемирљиве гласове, [illegible] Аустро-Угарске на Србију, па после та демантују. Сад и „Ратерови Биро" мора [illegible] у Лондону нису стигла никаква узнемирљива саопштења о односима између Србије и Аустро-Угарске.

Демантији. Из Беча демантују [illegible] вест, да је београдски руски посланик г. Сергејев отпутовао у Беч у политичкој мисији.

Накнадно о судару. Комисија која је отишла у Параћин да извиди судар [illegible] возова утврдила је да није било људских жртава, ни да је сва штета у [illegible]. Комисија и даље ради.

Разговор са бегунцима. Јуче пре подне један наш сарадник, посетио је у Управи града Београда аустријске војнике, који су пребегли у Србију: Вују Јанковића и Неђу Антића из 28. регимента, Алексу Главашевића [illegible] из VI и Павла Преловића драгонера који је само пребегао преко [illegible]. Они су рђаво обучени. Шињели су им исцепани, а на ногама имају [illegible]. Они веле да их аустријски официри ужасно злостављају сваки дан, а сем тога да им је и храна рђава па да су због тога побегли. Нас — веле употребљавали су да [illegible] према граници, и ми смо ту прилику употребили и побегли. Не могу да се нахвале пријемом од српских [illegible] кад су границу прешли, јер су лепо почашћени [illegible].

Сва четворица биће [illegible] у унутрашњост Србије.

Српска питања о [illegible] митингу. [illegible] „Глас" [illegible] Србије да је влада забранила омладински митинг [illegible] у Загребу. [illegible] мирољубиве политике српске владе. Међутим [illegible] није истинита, јер српска влада није митинг забранила, већ је [illegible] приватног карактера [illegible].

Два мишљења. Међу самосталцима [illegible] кабинет [illegible] са старијом браћом [illegible].

[illegible] раду и не пристају да [illegible]. Други [illegible] да им се не компромитују [illegible]. Сви су [illegible], да ће пренагнути [illegible].

Криза. Г. Пера Велимировић [illegible] министарства сматрао је да [illegible] не [illegible] г. Гавриловићу, кога су и други у кабинету осудили. Али кад су се и друга два самостална министра солидарисали, па сва тројица поднели оставке, онда је г. Велимировић позвао самосталски клуб да одреди другу тројицу за попуну места у кабинету.

Тек кад су самосталци одбили ту понуду, г. Велимировић је сматрао да је споразум на коме је влада стајала, раскинут и поднео је оставку кабинета.

Комесар у селу. Услед силних тужби, поднетих против Обрада Јакуновића, председника општине Вашанске у Космају, за учињене злоупотребе са школским приредом, — министар просвете послао је свога комесара да учини извиђај. Комесар је радио три дана и утврдио жалбене наводе као истините, а о томе поднео извештај министру.

Сад је реч да се овај [illegible] криви [illegible], јер [illegible] деца су дангубила од школе, јер ни [illegible] зими нису имали да се огреју, а родитељи су сад [illegible].

Бугарска царска титула. Руски министар спољних послова Извољски упутио је руској академији наука писмено питање да ли је историјски оправдано да се бугарском Фердинанду призна царска титула. Академија је за оцењивање тог питања одредила једну комисију, која је ставила себи задатак да испита да ли садашњи територијални простор Бугарске одговара оном простору, који је Бугарска имала при ранијем, већ два пута напуштеном проглашавању царства. Тај ће рад заузимати много времена.

Бојкот у Београду. Букурешка „Минерва" донела је слику из ових дана Београда, кад су бојкотоване [illegible] аустро-угарске фирме. Слика представља једну даму која је купила робу у једној бојкотованој фирми, па кад је изишла на њу се [illegible] и [illegible], те је дама бацила робу и побегла.

Поднеће интерпелацију. Да би пред судом оправдали свога министра, самосталци ће поднети интерпелацију на министра привреде у којој ће тражити, да [illegible] уговор са [illegible] [illegible]. Од тога они очекују рехабилитацију свога министра и своје странке, који су [illegible] скупштине компромитовани.

Преминуо. Јуче је преминуо Гаја Ранковић, певач, учитељ из Рике. Покојни Гаја био је искрен члан напредне странке још од њеног оснивања. Нека је лака земља доброме Гаји. Његовој породици наше саучешће.

Нови киосци. Општина београдска дозволила је трамвајском друштву, да може отворити киоске за продају дувана и новина у чекаоницама на Теразијама и на зеленој пијаци. Друштво је издало под закуп ове киоске.

Поведена истрага. Против оног поручника, који је злоставио једнога војника у XVIII пешадијском пуку, о коме смо пре неки дан донели белешку, командант пука повео је истрагу.

Пуцала на мужа. Милева, одскора млађа жена Стојана Милића из Кубиние у округу пожаревачком, јуче пре подне око 9 сати, на путу између Жабара и Ранковца, срела је свога мужа, пуцала на њега из револвера и тешко га повредила.

Милева је дело признала и стављена у притвор.

Нађена мртва. На државном друму Лозница—Крупањ, а на међи среза јадранског и рађевског, нађена је мртва Василија удова Милића из Коренита у окр. подринском.

Не зна се ко ју је убио и власт је повела истрагу.

Завршила рад. Мешовита комисија, која је у Грочкој иследила злоупотребе Јовановића писара и капетана Жујовића, завршила је свој рад и послала акта министру унутрашњих дела на даљи поступак.

И Јовановић и Жујовић остали су и даље у притвору.

Из суда. Јуче је у варошком суду био претрес по кривици Мил. [illegible] Анфола, шпедитерског помоћника, због увреде царинских органа у званичној дужности. Суд га је осудио десет дана затвора, а да плати све трошкове.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— У Берлину је све већа струка од атентата, који се извршавају ножем над женама и девојкама ударцима у трбух. Нема дана да се не јави о каквом новом сличном атентату. Сва досадашња труда и јавне и тајне полиције остала је без успеха. Злочинцима [illegible] да се уђе у траг.

** Енглески професор д-р Ламаш изабран је као изборни судија у изборни суд од пет чланова, који ће решити спорна питања која постоје између Енглеске и Америчких Сједињених Држава о рибарењу на обалама Њуфундланда.

— У Черновицу је умро „[illegible]“ Михајло Смијанук. При прегледу лешине нађено је, да је то женско обучено у мушко одело, и [illegible] преко 20 година. Она је у Черновицу [illegible] година [illegible] и била [illegible].

— У [illegible] доказују вест о [illegible] Мошона Гораца из Италије. Њега је [illegible] тражила [illegible] истрагу [illegible] масла [illegible].

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Мираз

Самостални, у овом светом стању, обогатили су наш државни живот још једном новином. Они су установили мираз за чиновнике који хоће да се жене. Тај мираз састоји се у класама, понекад једна некад две, како кад. Тако је јуче публикован указ, датиран 3. фебр. т. год., којим се Мика *Табулар* унапређује са две класе и из Смедерева у Београд за чиновника мин. правде, и то је био услов да дође до [illegible].

Аксије Аксијевић (К. Темитијевић) дуго је „размишљао“ о овом унапређењу, па најзад није нимало [illegible] решио да учини ово добро свом питимусу, резигнирајући да доведе у питање свој углед који је стекао потпуно обзиљним и [illegible] радом у свима указима по судској струци, и потписом актима [illegible] чиновника [illegible].

ДВЕ ПОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

[illegible] — „Дневни“ [illegible] у Србији — [illegible]

— Па ви ме, господине писаре, никад ни питали. Да сте ме питали ја бих вам казао.

— Шта би ти казао. Знам ја вас добро. Сви се ви тако превијате кад вам нешто од нас писара треба, а кад се ми преварамо и учинимо вам, ви нам се после смејете и хвалите се како сте нам подвалили.

— Ја не знам какви су други, али ја нисам такав.

— Па добро. Хајде, да видимо, да ли си и ти као и они. Ево, ја ти обећавам, да ћу тај предмет свршити сутра, ако ми кажеш из једног кочијаша и где га могу ухватити. Ја те нећу издати. Примаш ли.

— Примам — заговори Срета. Само и ви да одржите реч, јер ми већ досади ова шетња од кварта до управе.

— Говори!

— Ја не знам да ли и сада тамо долазе, али, да су долазили то знам... поче увијати Срета.

— Нема ту увијања. Мени треба права истина, а ако ми је кажеш ја ћу одржати реч, иначе ми нећеш ништа ни говорити — прекиде га Симић.

— Не увијам ја, него ви знате од кад сам ја у притвору, па можда су они променули место састанка. Док сам ја био у слободи виђао сам се са многим кочијашима код Седам Кућа код „Шареног Крста“. Можемо заједно да одемо па ћемо видети. Ја ћу вам показати кућу. Најбоље је отићи око 6 сах. у вече — расприча се Срета.

— Добро, вечерас ћемо отићи. Ако ма кога нађемо ја ћу одржати своје обећање. Не нађемо ли никога, онда значи, да си лагао и не можеш рачунати на моју помоћ.

Пред вече око 5 часова кренуо се од кварта теразијског фијакер, у коме су били Симић, детектив, један жандар и Срета.

После подуже вожње фијакер се заустави у једној узаној улици код места званог „Црвени Крст“.

Из фијакера искочи прво жандар и за њим детектив и писар. Срета је остао у колима и показао једну удаљену кућицу.

— То је та кућа. Ту сам ја често виђао. Ту су стално долазили — упали Срета све у прошлом времену. Он се бојао, да неће писар наћи никога и тада би на њему искалио сав свој гнев.

(Наставиће се)

„ЗИМСКОЈ РУЖИ“

Чежња

Месец сија, ружа мала,
Пољупцем се [illegible] шири,
Заклоп врата, [illegible] пева,
Кроз [illegible] срца снива.
Ниј' [illegible] бисер роса,
До очију [illegible] косу.
Цвет заљубљен [illegible] љубав,
Сањам дан и [illegible] губи.
Кроз тишину срећа плива,
Ниј' у себи [illegible] скрива.
У њој живот љубав слада,
Само мене [illegible].
Слатка чежња срце греје,
Душа блуди [illegible],
Стрепња [illegible] трава, —
Тај [illegible] дана.
По [illegible],
Малешни [illegible].
Да [illegible],
Ти [illegible] срце моје
Да [illegible],
Тебе [illegible] да [illegible].

* * *

Тебе нема [illegible],
Заљубљена [illegible]
Да се цвеће [illegible],
Ни [illegible],
Цветови [illegible],
Срце [illegible],
[illegible] — [illegible],
Отров туге срце пије.

[illegible]

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ
И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

ЗА ВРЕМЕ ЛУДВИКА XIV

[illegible]

[illegible]

Ла Рени мало јој, да су Лезаж и Маријет навели [illegible] појединости, које су доцније потврђене и о којима су могли знати само од госпође Монтеспанове.

Ми смо навели разлоге, због чега се мора поклонити вера исказима Маргарите Монвоазенове, а исто тако заслужују пажњу и доцнији искази Лезажови. 8. октобра 1680. године писао је Лувоа Лују XIV: „Господин де ла Рени рекао ми је како је уверен да ће се Лезаж, ако му говорим, пре одлучити да каже све што зна. Он на то полаже важност у толико више што је тај човек, који се не може оптужити да је сам вршио какво тровање, тачно обавештен о свим тровањима која су се у Паризу десила за седам или осам година. Јуче сам био у Венсену и говорио с њим у смислу жеље господина де ла Ренија, дао му наду да ће га ваше величанство помиловати, ако да потребна обавештења, те да суд сазна све што се тиче тровања. Он ми је обећао учинити то, па је изјавио сав [illegible] је чуђење што га [illegible] да све каже“. У једном писму од 11. октобра 1679. изјављује Лувоа [illegible] да се Лезаж побуди да [illegible] призна [illegible]. Чаробњак је одуговлачио, избегавао, наглашавајући поново да је [illegible] што [illegible] на њ.

Али је тај његов отпор у толико више побађао Ла Ренија. — Он му никако није давао мира, па му је [illegible] и Лувоа стављао помиловање у изглед. Најзад је Лезаж прекинуо ћутање. Његови најважнији искази налазили су се у актима, која је, као што је већ поменуто, Луј XIV спалио у камину своје собе, за то немамо више потпуни текст, али из белешака, које је [illegible] судија оставио Ла Ренију и из писмених протокола, који су сачувани и који ће даље поменути, знамо да се Лезажова открића потпуно слажу с исказима Маргарите Монвоазенове.

* * *

Ова најновија љубавна афера Луја XIV изазвала је у толико веће узбуђење, у колико маркиз де Монтеспан није имао на себи ничег од попустљивих мужа, а то је за оно доба и за ону средину била необична појава.

„Он је био особит, чудноват човек — вели госпођица Монпансије — који се свакоме тужио на наклоност краљеву према његовој жени“. Он се због тога свађао са својом женом и [illegible] је. Чак је и краљу [illegible]. „Он је често долазио к мени — пише госпођица Монпансије — јер смо сродници, и ја сам га [illegible].

(Наставиће се)

РАЗЛИЧНОСТИ

Лечење [illegible]

Леди Камбел Клара поклонила је 75.000 динара за грађење „[illegible]“ [illegible] за [illegible] у вестминстерској болници. — Ту се примају [illegible] и [illegible] који су оболели од [illegible]. Операције се врше [illegible] на добро [illegible]. Успеси су огромни.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Вечерас, у новом програму од 20 тачака са живим сликама:

1. *Чаробно [illegible]*
2. *[illegible]*
3. *[illegible].* — Незаборавно [illegible] тужна [illegible] и [illegible] места.

Руцовићев репертоар

Недеља 6. фебр. после подне *[illegible]*, комад у 3 чина с певањем [illegible] Х. [illegible].

У вече: *[illegible]*

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(119)

LXXV

Отац и син

— Тако би било најбоље [illegible] и [illegible]. Треба да знам једну ствар. Љубав [illegible] између [illegible], ако у [illegible] има разлике. Нема [illegible] да се [illegible], само [illegible] је [illegible]. Али, продужи стари витез, према томе изгледа да је једна од заробљеница била Монморансијева?

— Да, господине.

— Та ствар [illegible], рече стари Пардајан и замисли се. Продужи. Твоје ме причање све више и више [illegible].

— Дакле, продужи витез са уздахом, кад сам Жилета убедио да једна Монморансијева [illegible] што сам ја, она после [illegible] да пристаје на оно што сам тражио. Али, додаде да не може [illegible] у вече, [illegible] часова. Ја га [illegible] да ти не буде [illegible] и [illegible] да ће ме Жилета [illegible].

— Доцније ћете, господине, остати у мојој соби, куда ћу вас одвести и где ћу вам донети доручак. Ја [illegible]. Повратно, јер ће Жил [illegible].

Ја му захвалим што сам [illegible]. Он ме потражи да [illegible] услуге које ми је учинила. Ја [illegible]. Тада ме рече да [illegible]. Он брзо [illegible]. Он отвори једна врата и уђе у мрачан [illegible]. У тај [illegible].

— Опет тај проклети Жил! узвикну стари Пардајан.

— Не, господине, то је био Жил. — И једна и друга су [illegible]. Ах! [illegible] сад је све пропало, а! А шта си ти учинио?

— Видећете, оче. У ходнику сам [illegible]. У том [illegible] врата. Док је [illegible] Жилетом [illegible]. Полако затворим врата и ослушнем.

— Куда си ти пошао, Жило?

— Идем у кујну да ти [illegible], Жилета.

Ту чух пољубац.

— Знаш да ми је ујак Жил наредио да се [illegible] спремам [illegible] и два добра коња. Све то треба да буде спремно у [illegible] часова у вече. [illegible] два часа да [illegible] да се мало [illegible].

— Шта? Да идеш у подрум? А, [illegible]?

— [illegible]?

— [illegible] врата су затворена.

— Ја сам [illegible], Жилета.

— Кад ти [illegible] у кујну, [illegible].

— [illegible]! Морам да [illegible] место.

На то се [illegible] и [illegible] Жилету [illegible]. Како је Жило [illegible].

— [illegible] стари Пардајан.

— Он [illegible]. Али [illegible]. А и [illegible] је [illegible] време!

Јер у [illegible] друмара због његове [illegible]! То је био ујак Жил. Чуо [illegible] у [illegible]! [illegible] Жилета је [illegible].

— До [illegible]! [illegible] стари Пардајан. [illegible] Жил ми је [illegible] два [illegible]. Дакле, затвори га у подруму! [illegible]?

— Па, господине, [illegible] да се [illegible]!

— Тако је, [illegible].

— У кратко, продужи витез, врата су била [illegible]. Ја [illegible]. Тада [illegible].

— [illegible].

— [illegible] је да [illegible] стари витез.

(Наставиће се)

Кафана

која одлично ради; услед промене занимања

Предаје се

За услове обратити се на
Ивана Радовановића
у [illegible] радњи [illegible] на Вел. Пијаци.

ВИНО

[illegible]

Од данас свако дан **свеже пржене и заклане ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд—Теразије.

[illegible]

Телефон бр. 48. 18 15—

ОБЈАВА

Издаје се један стан од 1. маја о. г. у улици Милоша Великог бр. 67. са улице, од три собе, предсобљем, кујном и одељење подрума и

ЈЕДАН СТАН у авлији у истој кући од 1. Марта о. г. од 2 собе и кујне.

За погодбу обратити се [illegible] Светозару Спасићу у фирми Николе Спасића и компаније у улици Кнез Михаиловој.

2. Фебруара 1909. г.
Београд [illegible] 2—4

Отворила сам три дућана и то на Великој Пијаци, Зеленом Венцу и Палилулској пијаци.

За продају говеђег [illegible]

Говеђе [illegible] 1 кило 0·30 дин.
Црна џигерица 1 кило 0·30 дин.
Слезине 1 кило 0·30 дин.
Плућа бела џигерица 1 комад 0·40 дин.
4 ноге говеђе 0·60 дин.
Продаја [illegible]. 39 10—10

Ученик [illegible] **Душана Тодоровића** Крал. Срп. Двор. Лиферанта — Београд.

МЕЊАЧКА РАДЊА
ИСАКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

[illegible]

[illegible] Српске Класне Лутрије за II класу [illegible] Вучење 6. фебруара. Главни згодитак 300.000 динара.

43 10—10

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА
Д-ра Јована Ђурића
у Београду
ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

[illegible]

Цена је једној боци 3·60 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] **1·20** динара, [illegible] **2** динара. 46 11—30

ВАЖНО ВАЖНО

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај код „Круне“

Кнез Михаилова бр. 31

[illegible]

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА [illegible]

[illegible]

С поштовањем
37 15—30 БРАЋА Х. ГАБАЈ

ФАБРИКА БОМБОНА И ШЕЋЕРНИХ ПРОИЗВОДА

Радомира Рашковића

[illegible] Медаље на [illegible] у Лондону 1907. године

Препоручује своје одликоване производе и то:

Слатко од [illegible]
Бомбона и Чоколаде [illegible]
Ратлука Цариградског [illegible]
Алве [illegible] **Шећера** [illegible]
Коњака српског и француског. **Рума** „Јамајка“ и обичног.
Сока [illegible]
Ликера разних [illegible]

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље тачно и на време са врло умереном ценом и брзом услугом. — Продаја на велико и на мало. [illegible]

Телефон 869. Београд — Васина ул. бр. 6. **Телефон 869.**

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ“ [illegible]

БИЉНИ СОК

[illegible] — Прави **„Биљни Сок“** може се добити у апотеци код Црвеног Крста у Београду. **Цена 2·50 н. д.**

„Nerolin“ [illegible] **Цена 4 динара.**

„Saparin“ [illegible] **Цена 2 динара.**

„Биљни тej“ [illegible] — Сва ова лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд.* 1658 22—

Дунавски Кредитни Завод

[illegible]

Управни Одбор.

Кафана „ЛЕПИ ИЗГЛЕД“

(**Кнез Милошева ул. [illegible]**)

Издаје се под кирију од 1 маја ове год., а може и раније. Јавити се Стојану Пајићу [illegible] или у кафани.

75 3—10

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити [illegible] спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па свако суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични **бермет.** Љубитељима [illegible] обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно [illegible] цена.

[illegible] „КОМИЊАК“ продаваћемо [illegible] 30 п. дин.

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула,** [illegible]

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol. Jecoris c. Ferro-Jod. 0.5%, [illegible])

[illegible]

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

[illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

[illegible]

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

[illegible]

[illegible] 1667 9—

Изашла је из штампе

„Тајна Конвенција
између
Србије и Аустро-Угарске“

(Један лист из новије историје Србије)

од

Стој. М. Протића

[illegible]

ДРУГО ИЗДАЊЕ

Цена 0·40 п. д.

Може се добити код издавача у књижари

ГЕЦЕ КОНА — **Београд** [illegible]

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодно Мануфактурна Трговина

АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.

код Лубине
Васина ул. преко пута Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јефтиније но до сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог Маја исте године отварамо нову *Мануфактурно-Платнарско-Галантериску трговину* у згради *дом Анкера на Теразијама* где се сад налази апотека Вукобратовића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем
АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.
23 17—20

„Правда“ излази сваки дан [illegible] за годину [illegible] дин. за пола год. [illegible] за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство [illegible] пола год. 18 дин. за четврт год. 9 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Росољанковић* Видинска ул. бр. 29.

„Драгољуб Радичевић“ Штампарија Гавр. Лазаревића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПОНЕДЕЉАК 9 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 40. | Телефон 821.

Ултиматум Србији и Аустро-Угарској

Од два дана на овамо воде се преговори између Енглеске, Француске, Немачке и Италије око састава једног ултиматума, који ће се једновремено упутити и Србији и Аустро-Угарској и у коме ће ове четири силе истаћи услове под којима ће се несугласице између Србије и Аустро-Угарске морати изравнати.

Овај корак ових великих сила објашњава ратоборно држање бечке штампе. У Бечу хоће да створе мишљење да сад треба Аустро-Угарску умиривати да би на тај начин добила што веће уступке.

Интересантно је да се све ово ради, пре но што је српска влада и разаслала свој меморандум и да се утврђују услови за изравнање спора између Србије и Аустро-Угарске пре но што се и знају захтеви Србије.

Зло рађење, готово суђење

Двадесет четвртог јануара 1902. год. потписао је пок. краљ Александар, на предлог свога министра нар. привреде д-р Милована Миловановића, сада министра спољних послова, указ којим се акционарском друштву „Београдска Прометна Банка" даје повластица „за подизање модерне сушнице, рампе[illegible] сваковрсног дрвета за разноврсне индустријске и грађевинарске потребе и модерне стругаре за израду дрвене грађе сваке врсте", с тим да та повластица траје десет година.

По тој повластици (тач. 5.) Прометној Банци дозвољава се да у планинама „Борања" (у подринском округу) у Мирочу, у државним шумама које се налазе у срезовима брзопаланачком, кључком и поречком и у планини „Тара", ради подизања потребних јој зграда за ово подузеће и ради прераде у истом, може сваке године сећи по такси која буде у вредности, најмање 2500 а највише 15.000 дрвета и то: борових и чамових са 40—80 см. дебљине а растојања од 30 см. дебљине па на више."

Ту таксу по којој је Прометна Банка имала да плаћа грађе, утврђује сваке године министар народне привреде, једним ценовником који важи за целу земљу, односно за све оне, који од државе купују ма у ком виду гору, и све до прошле године министар народне привреде није тај ценовник мењао, него га је остављао онаквог какав је био оног дана када је потписана повластица Прометној Банци.

Концем 1907. год. министар народне привреде г. Коста Стојановић, наредио је измену тај ценовник и то тако, да су Прометна Банка, а поред ње и сви други, који од државе купују гору, морали плаћати грађе скупље са 77 од сто од што су их до тада плаћали.

Ово изненадно и огромно повећавање цене министар је мотивисао тиме, што се је услед безуговорног стања између Србије и Аустро-Угарске, морала применити на увезену грађу из Аустро-Угарске општа царинска тарифа, по којој се на стругане греде наплаћивало 21 дин. царине од 1 кубног метра, а на даске, штафле и летве по 24 дин. од кубног метра, док се је раније, по трговинском уговору плаћало за греде само 7.50 дин. а на даске и остало по 9 дин. од кубног метра.

Увиђајући оправданост овог разлога, Прометна Банка као и сви остали купци државне горе пристали су прећутно на ово повишење ценовника, налазећи да имају рачуна и под њим радити своје послове, пошто им је поскупљавање грађе која се довозила из Аустро-Угарске, давало могућност да и они повисе цену своје робе.

Међутим, 18. Августа прошле године, ступио је на снагу трговински уговор између Србије и Аустро-Угарске по коме се наплаћује на име царине за стругане греде по 7.50 дин. (а не по 21 дин. као до тада), а на даске, штафле и летве по 9. дин. (а не по 24. као до тада) по кубном метру.

Пошто је ова огромна разлика у царинској стопи морала јако утицати на нашу дрварску трговину т.ј. оборити цену дрварске робе, то је „Прометна Банка," као најјаче ангажована у тој бранши, упутила један акт министру нар. привреде, у коме је тражила смањење цене у ценовнику по коме је она плаћала државна грађе, указујући на факат да је ступањем трговинског уговора између Аустро-Угарске и Србије у живот, нестало оног разлога који је неколико месеца раније изазвао ову промену ценовника и да је сад време да држава смањењем свога ценовника, омогући смањивање цене српске дрварске робе, кад је већ смањењем царинске стопе у трговинском уговору са Аустро-Угарском, смањила цену аустро-угарској роби, која долази на српску пијацу.

Сваки онај који има иоле здраве појмове о индустријским подузећима, о њиховим шансама и о односима који треба да постоје између једне државе и индустријских подузећа у њој, мораће признати да је Прометна Банка имала права не само тражити него и очекивати да се поправљањем редовних прилика у нашој дрварској трговини, смањи ценовник по коме је она куповала државну шуму, кад га је држава повисила само због тога што су у своје време биле настале ванредне прилике које су повишавање ценовника диктовале.

На томе је становишту без сумње стајао и г. Коста Главинић дојучерашњи министар народне привреде, када се одлучио молби Прометне Банке и смањио ценовник, и нема сумње да би он и данас седео на министарској столици да је смањивање ценовника извршио онако, како је то требао и морао извршити, т. ј. да га је смањио за све купце државне горе без разлике (као што га је његов претходник за све и повисио) а не само за Прометну Банку. Али г. Главинић није то учинио, него је ценовник смањио само за Прометну Банку и тиме је не само оштетио интересе осталих купаца државне горе, него је компромитовао у очима света и себе као министра и Прометну Банку као индустриско подузеће, давши једном њеном очитом и законитом праву без потребе облик недопуштеног и незаконитог гешефта, који партиски министар изводи за рачун својих партиских пријатеља.

Ко је пратио дебату која се у Нар. Скупштини водила поводом овог оптужења министра нар. привреде и ко је пажљиво слушао оно што су г. Главинић и његови пријатељи износили у одбрану овога, могао је доћи до уверења: да је г. Главинић, смањујући ценовник државних шума, (на овај начин) то урадио у уверењу да ради онако како треба да ради. То разуме се ни најмање не умањава неправилност његова поступка, али то нама непристрасним, приказује целу ову кампању око овог питања у сасвим другој светлости но што је она у којој би ли једна и друга заинтересована страна желела да је ми гледамо, а то и јесте оно што ме руководи да о овој афери са Таром и после њеног окончања у Скупштини проговорим коју реч.

А.

Опет чете у Македонији

Писмо од нашег сталног дописника

Солун, 5 фебруара

Заузети домаћим бригама и тешким приликама које су наступиле иза анексије Босне и Херцеговине, ви, Срби у Краљевини, можда и не слутите шта се овде спрема и шта нам све може доћи са првим пролећем. Али ми, овдашњи Срби, ми којима да нас интересују главни догађаји у неурачунљивом положају Србије и Српства у вези са аустриским разбојништвом, — ми, по природи свога положаја, не можемо остати неосетљиви и слепи према најближој околини својој, и у стању смо а и дужност нам је, да вас упозоримо на необично потмуло врење, које је настало у свима деловима становништва Турске.

Да ли то и у колико има везе са рођењима безбројних агената аустриских и бугарских завада и са тајним решавањем бугарског и аустриског питања, — остављам вам да сами судите. Водим досадашње за сада је од значаја факат да је четничка ствар на помолу и да су многобројна убиства последњих дана, која су се догодила у разним крајевима Турске, створени знаци њеног почетка.

А за то вам даће довољно потврде, поред осталога, и поуздана уверавања, да је велики број разних чета већ после покретања заузимање позиције у унутрашњости.

Нарочито су Грци почели развијати акцију у костурском, муриховском, леринском и ђевђелиском крају, где су за кратко време два нејасна четничка убиства.

Бугари су, од како су постали „слободни", успели да пребаце довољно у Македонију четнике арсенале, тако, да су попунили сва тајна скровишта, са којима то никако су могли учинити ни за све време четничке акције под старим режимом. За овај кратки највећа количина убојног материјала бугарског смештена је у кукушком крају, који је најбоље погодан и згодан за устанак. Иначе организацију им у дојранском и ђевђелиском крају, само, што су овде и Грци довољно јаки, да би могли ако их осујетити. Бугари [illegible] своје [illegible] рад у велешкој нахији. *Демир Хисар* представља једну доста јаку [illegible] бугарску, која је [illegible] сиббалашни [illegible], а у скопском крају *Качаник* су са својом околином најглавније [illegible] тачно бугарских момента и тамо су последњих месеца дана већ прошле три чете из Бугарске од по 25 момака, које ће још боље припремити терен.

Турци, који су, изгледа, осетили шта Бугари спремају, поред тога што су *Јанетта Сандански*, свога пријатеља послали на бугарску границу, да са својим другом *Панџом* и 30 четника стражи по граничном бугарском становништву и позивати [illegible] бугарској организацији, — поред тога Турци су растурили велику количину оружја у народ, међу Турке, [illegible] средини почели организовати такође комитске чете, са задатком да парирају Бугаре, од којих се као и од Грка непрестано одузима оружје и муниција.

На тај начин Младотурци мисле да једним ударцем убију две мухе: да осујете, или угуше још у почетку сваки покрет са стране Бугара, и да, у исти мах старотурским присталицама, који су им приређивали добар посао, скрену пажњу са себе на сасвим другу страну.

Приличан број у Епиру и нарочито у Албанији носи [illegible] бури, која ће још [illegible] Турску. Ту су умешани и неки [illegible] младотурака, о чему ћу [illegible].

За сада, још имам да истакнем то, да наша српска организација, како да не осећа [illegible] потребу за што бољом спремом, како је догађаји не би затекли неспремну да се стави у одбрану српског елемента. За све ово време, од [illegible] месеца прошле године но о[illegible]кимо. Грци су се измирили са Бугарима, па ће неке оружја добити Срби [illegible] у томе погледу на пустом мерилу.

Српство је и иначе у тешком положају, и наша пажња несумњиво треба да је управљена према Аустрији, али би и ово баш једини узор овде, за чије ослобођење треба увек [illegible] у толико пре, што су, изгледа, и овде умешани прсти Аустрије. Нама предстоји борба на свима линијама.

Енглеска и окупација Србије

Лондонски дописник „Нове Сл. Пресе" разговарао је с једном личношћу, којој је врло добро познато мишљење енглеске политике.

„Ми", рекла је та личност између осталога, „верујемо у одржање мира, јер знамо да Аустро-Угарска, било у рату било као експедиција за казну, никад у Србију не би дошла на свој трошак, а у Србији најзад ипак мора предати рачун. Министар д-р Миловановић учинио је код нас најбољи утисак. Ми не верујемо да ће он [illegible] се примити тешку одговорност за један рат, а пошто [illegible] српски министри знају да д-р Миловановић у западној Европи ужива [illegible], ми [illegible] да ће Миловановић у последњем тренутку имати и довољно утицаја. Као што ви у Бечу знате, садашња балканска политика Аустро-Угарске не ужива симпатије Енглеске, што је и Ленсдаун у свом говору изразио учтиво и кратко али часно. *Али ми се сећамо да у тој ствари првенство припада Русији* и њено држање ће по могућности за нас бити меродавно.

„О пансловенистичким намерама енглеске политике не може бити ни говора. Извесне штампарске гласове енглеске узели су у Бечу сувише озбиљно, а нарочито једног листа у чијим су уводним чланцима у Бечу пошто по то хтели гледати расположење енглеског министарства спољних послова. За то вам могу најпоузданије рећи, да је његово србофилство било сасвим несхватљиво. Тако би се исто и за Црногорце могло овде распитати популарни покрет. Енглеска и данас безусловно ради у интересу мира. *Мешање Аустро-Угарске одлучно бисмо жалили, јер би се тиме узрујао цео Балкан*, а ми се непоколебљиво држимо помагања новог режима у Турској. Према тога даље ми смо посредно заинтересовани.

„Ми се надамо у мирно поравнање, јер то желе све велике силе, и ми ћемо у том погледу поступити у потпуном споразуму с свима балканским силама. *Али наша стара сумња у мудрости поступака Аустро-Угарске и Бугарске, коју су нам тако узели за зло у Бечу, добила је на жалост нову потврду, а тако исто и наше уверење да је потребна одлука европском* [illegible], те да се [illegible] [illegible] [illegible] домову у власти".

СТРАНА ПОЛИТИКА

Признање бугарске краљевине. (Кнез Фердинанд као суверен у Петрограду. — Руске симпатије.)

По једној софијској депеши, у Софији је признање бугарске краљевине и независности од стране Енглеске, Француске и Русије сматра као већ свршена ствар, тако да ће бугарски државни поглавар на погребу руског великог кнеза Владимира у Петрограду учествовати већ као суверен. Као што је познато, Русија је најпре оклевала узети на себе иницијативу за то признање, али чим што у бечким и берлинским круговима уследила је, тек тада почело се стварати споразум између Турске и Бугарске. Сад изгледа да је тај споразум остварен и да због тога руски двор жели кнеза Фердинанда да призна с краљевским почастима. Кнез Фердинанд је био пријатељ с пок. великим кнезом Владимиром, који га је у септембру 1907. посетио у Софији и присуствовао откривању споменика цара ослободиоца.

АУСТРИСКИ УЛТИМАТУМ

У Будимпешти се 6. о. м. у политичким круговима пронели поново узнемиравајући гласови о ултиматуму Србији.

Тим поводом је будимпештански дописник ишао на меродавно место да се обавести о истинитости тих гласова. На том меродавном месту речено му је да ти гласови означују да таква акција непосредно предстоји, али према правом стању ствари још није отпочета.

Несумњиво је да се Србија држи изазивачки и претећи, а исто је тако поуздано да Аустро-Угарска не може то посматрати скрштених руку.

Али за сада о ултиматуму нема ни говора, јер Аустро-Угарска намерава да своје миролубиве намере оставља до „крајњих граница могућности".

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

„Велеиздајнички" претрес

Како „Обзор" јавља, за претрес оптуженим Србима „велеиздајницима" [illegible] [illegible] судбеног стола Тарабочија а сада нови: „[illegible] [illegible] на ону [illegible] неће [illegible], јер су већ сада тим [illegible] на читаоцима, тако да ће бити [illegible] за [illegible] [illegible]." Претрес ће се држати сваког дана од 8 и по часова пре па 2 часа после подне с малим прекидом од 11 и по до 12 часова.

Дневне вести

Криза. Оставком кабинета г. Пере Велимировића отворена је општа криза, али још нема изгледа да ће се моћи дефинитивно затворити, јер пред новом владом стоје огромне започете послове, а досадашњи кабинет није умео да их ликвидира. Тако буџет и нова кредита стоје нерешени пред Скупштином, јер досадашња тумарала влада није била у стању то посвршава, па да остави наследницима чисту ситуацију. Зато сад не сме нико да се прими. Јачи људи неће да се троше на овако бескорисним стварима, а од „[illegible]" политичара није [illegible], јер смо то и до сад имали.

И тако ће опет с [illegible] на горишта.

Шефови у Двору. Јуче у 9 и по часова пре подне Краљ је био позвао све четири шефа парламентарних група: г. г. Ст. Новаковића, Ст. Рибарца, Н. Пашића и Љуб. Стојановића, на саветовање о ситуацији. Само овога пута није консултирао сваког понаособ, него их је примио све заједно, и од њих свих тражио да се споразуму и да саставе владу у року од 24 часа.

Шефови су брзо доказали да тако брзо решење није могуће, а да коалициони кабинет није згодан за овај час. Краљ је изјавио да ако се шефови не споразуму да саставе владу за 24 часа, да ће се он обратити већини.

После конферисања од часа и по, шефови су се разишли не донешив никакве одлуке.

Ултиматум. Већ неколико дана, како по Београду кружи некакав глас о ултиматуму, који је тобож поставила Аустрија Србији. Ту су вест, потпуно лажну, пустили аустриски агенти, најпре у Европу, и одмах су стигле депеше овдашњим кореспондентима с питањима: да ли је ултиматум предат?

У ствари нема ништа слично. Нити је ултиматум предат, нити Аустрија то намерава, нити сме то покушати. Она се сад налази у ћор-сокаку, јер види да мора попуштати Србији, а то није раније никако хтела, па сад прети и лаже не би ли Србију заплашила.

О каквом ултиматуму и нападу са стране Аустрије не може бити ни помена.

Положај. По једној будимпештанској депеши „Н. Сл. Пресе" у односима између Србије и Аустро-Угарске ништа се није десило, што би правдало гласове о [illegible] против Србије. Пре марта се не очекује знатна промена положаја, који ће тада добити нов облик и повести новим корацима.

Француски кораци. У бечким информисаним круговима говоре, се да се Француска новим „мерама" у Бечу за мир. У исти мах се обраћа пажња на појачано напрезање „руских панслависта," који као да хоће да изврше притисак на руску политику која показује знаке извесног колебања. Међ силама које желе одржање мира, Француска данас игра прву улогу.

Признање краља Фердинанда. Из Берлина јављају да је превремена вест као да су немачке силе већ признале краљевску титулу кнезу Фердинанду. Међу тим је бугарска влада службено извештена из Петрограда, да је цар Никола решио да призна бугарску краљевину и да краља Фердинанда прими с краљевским почастима, и да ће Русија у погледу признања узети иницијативу на себе.

Милосављевић. Изгледа да се неће моћи саставити никакво комбиновано министарство, и да ће време томе влада бити поверена фузионашима. Али се чини као да г. Н. Пашић неће смети да прими мисију и да образује кабинет. Његова је већина сувише слаба, да би смео он, који опозицију држи, која пред огорчене самосталце, а лишен потпоре народњака и напредњака, морао би примити велику борбу, а то би онемогућило брз рад на кредитима у Скупштини и ослабило [illegible] с поља.

Зато се верује: да ће му фузионаши замолити г. Свет. Милосављевића да он састави владу из чистих фузионаша, те да таква влада протури кроз Скупштину буџет и кредите, и да закључи спољно питање.

Г. Милосављевић би целу опозицију дочекао с највећим поверењем, и то већ би било [illegible] [illegible] не компликовање. А и фузионаши би се задовољили јер би добили хомогени фузионашки кабинет.

Владина оставка. Председник Скупштине саопштио је јутрос оставку владину и одложио седнице до образовања нове владе.

Пашићева изјава. Пашић је изјавио синоћ у клубу да не мисли ући ни у какву комбинацију. Кандидати су Пачу и Протић.

Посредовање сила. Француски министар спољних послова Пишон примио је 7. о. м. руског посланика Нелидова, пошто је дан пре конферисао са заступницима Немачке, Енглеске и Италије. Те су се конференције тицале питања да ли је могуће учинити заједничке савете за отклањање српско-аустриског сукоба. Али, вели париски дописник „Н. Сл. Пресе", држање Русије као да је изазвало промену у поступку великих сила. Ако би се нашло да је могућа заједничка акција сила, она би морала имати општији карактер и у њој би морале учествовати све потписнице Берлинског Уговора, *а то би могло бити у форми једне конференције.* У Берлину су у прошлу суботу очекивали кораке посланика Енглеске, Француске и Италије код берлинског министарства спољних послова, да се упитају да ли има услова за заједничку пријатељску акцију кабинета париског, лондонског, римског и берлинског за уклањање источних тешкоћа.

Миролубиве изјаве. Из Земуна телеграфишу „Н. Сл. Преси", да Краљ Петар хоће од новог министарства унапред да добије обавезу, да чим ступи на управу упути силама ноту, у којој ће бити обавештене, да тражени војни кредити немају никакву ратоборну намеру, но само да се обезбеди спрема српске војске, која је за неколико деценија била веома занемарена. Тиме се хоће да се без икаквих нападних намера постигне равнотежа са суседним државама. Краљ Петар се нада да ће таква изјава моћи умирити све у погледу правих намера српске владе и да се нарочито избегава сваки сукоб с Аустро-Угарском.

Турско-аустриска погодба. Турска и Аустро-Угарска израда су се коначно споразумеле о продаји Босне и Херцеговине. Протокол тога споразума потписиће се чим из Лондона стигне нови министар спољних послова Рифат паша.

Напредњачко вече. У Књажевцу је клуб „Напредњачке Омладине" приредио 7. ов. м. „забаву са игранком" у гостионици „Хајдук Вељко". Известени смо да је та забава врло добро испала.

Читуља. Мата Николајевић, члан Управе Народне Банке преминуо је после дугог боловања прекјуче и јуче је сахрањен. Пок. Мата је целог живота уживао глас честита трговца, и био је врло доброг имовног стања. После себе оставио је једног сина Јована доктора медецине.

Бог да прости пок. Мату, а његову породицу нека утеши.

Вратио се. Министар војни Ђенерал г. Живковић, вратио се јуче изјутра брзим возом из Крушевца где је у Обилићеву вршио преглед војне истраге о баруту.

Из суда. Прекјуче је био претрес у првостепеном окружном београдском суду Драгољубу Стојановићу чувару шума на Авали, који је окривљен био, да је убио 18 маја пр. год. Љубомира Кнежевића из Врчина у срезу грочанском, који је био познат као највећи горосечач и који је оштетио државу преко 6000 динара. Суд је и на овом претресу нашао да је Драгољуб невин, и зато га је ослободио сваке кривице. Драгољуб је за ово дело лежао пуних 6. месеци које у полициском које у судском притвору.

Смрзао се. Мијајло Лукић из Беле у округу топличком, нађен је јуче на друму, близу своје општине залеђен и мртав у снегу. Утврђено је истрагом да је био алкохоличар и као такав заспао у снегу, па се смрзао и умро.

Поплаве у крајини. Село Мокрање лежи на самом Дунаву у округу крајинском. Одмах се излила речица сеоска и направила грдне штете. Доста стоке је подављено а

Књижевно-уметничке ситнице*

Франсис Томпсон. — Ниче. — [illegible] [illegible] у модерном животу. — Књига Жила Дорна. — [illegible] [illegible] [illegible]. — Леонардо да Винчи. — [illegible]. [illegible]. — Нове песме Д. Анунција. — [illegible] [illegible] [illegible].

(Оригинални извештај „Правде")

Лондон, 1. фебруара.

[illegible] Недавно је умро у Лондону, у болници за душевне болести, један песник, који је не само својим животом већ и својим стиховима личио на славног песника Четертона. То је Франсис Томпсон. Као син чувеног у своје време [illegible] лекара, он је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и напустио родитељску кућу [illegible] живети [illegible] бедним животом. Једно време, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Мучећи се [illegible] [illegible] [illegible] живот и јелом, баш као [illegible] на Ковентгарденској пијаци [illegible] са собом и [illegible] [illegible], кад му на смрт Четертона, који је умрко у том моменту, када му је, и гладан [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Под [illegible] Томпсон [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. Сутрадан [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], који је [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. Од тог дана Томпсон је [illegible] [illegible] [illegible], те је и могао [illegible] „Сунце што се рађа", која је, по речима [illegible] критичара [illegible], једно од најлепших [illegible] [illegible] појезија. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Томпсона. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], која га је [illegible] [illegible] у [illegible].

* * *

Ту скоро изашла су на свет писма генијалног немачког филозофа Ничеа. Из њих се, поред осталог, вида да је Ниче почео [illegible] свој рад „Генеалогија Морала". У писму, упућеном барону [illegible], [illegible] о томе [illegible]:

— После толику дана, од када је [illegible], почео сам [illegible] „Генеалогију Морала". [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. Читава [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] рада.

* * *

А Американски [illegible] Пармор [illegible] је један чланак о улози романа у [illegible] животу. Он, вели, да кроз [illegible] романа треба тражити узроке [illegible] Луја XIV, рађање [illegible] и [illegible], [illegible] у старом Мисиру [illegible] хиљада година пре хришћанске ере.

— Роман је — вели Пармор — један од главних фактора, који утичу на развиће човечанства, [illegible] је резултат уметничког рада. [illegible] [illegible], скулптуром и музиком.

* * *

Ту скоро изашла је на свет књига Жила Дорна „Le roman italien contemporain" у којој [illegible] [illegible], да се у италијанском роману најбоље огледа италијанска душа, [illegible] [illegible] [illegible] и карактеру. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] карактеру. Дорен, који је [illegible] [illegible] и [illegible], [illegible] [illegible] италијанског романа [illegible], који је [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] је [illegible] [illegible] „[illegible] Италија [illegible]". Едмондо де Амичис почео је радити 1870. г. с девизом: „Италија је уједињена, сад треба ујединити Италијане". [illegible] [illegible] је [illegible] [illegible]. У своме роману „Mater Dolorosa" [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. У [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и Фогацаро, [illegible] Дорен [illegible] [illegible] [illegible] Д' Анунција, [illegible] [illegible] [illegible]. Матилда Серао [illegible] [illegible] [illegible] Д' Анунција, [illegible] [illegible] [illegible] Фогацаро, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], у овој је, по његовим речима, [illegible] „ја" [illegible] [illegible].

— По мишљењу италијанске литературе — вели Дорен — Д' Анунцијо нема [illegible]. Он [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] хумористе, [illegible] [illegible] Дорен [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] и [illegible], а [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible], [illegible], [illegible] и [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Бенедета Кроче, који је у литературу увео нов тип: [illegible] [illegible]. На [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] романа [illegible]:

— За [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] обичан [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Дорен [illegible] о италијанском роману [illegible] [illegible].

— Има четири века, како се Италија [illegible] [illegible] [illegible] између [illegible] и Хришћанства. Њој је тешко, да се [illegible] одлучи [illegible] једног или другог, и с тога и неколико кућа које су крај реке биле, срушене су. Штету наносе преко 2500 динара.

---

* Под овом рубриком „Правда" ће с времена на време доносити [illegible] књижевно-уметничке новости у [illegible] свету. Ко буде редовно пратио ову рубрику, моћи ће [illegible] на време о свима новинама на пољу књижевности и уметности.

Кад је сад било штете од онако мале реке, је шта ли ће бити кад се овај силни снег отопи.

Прекинут саобраћај. Услед силног снега, који пада већ три дана на многим местима прекинут је поштански саобраћај, те је издата наредба, да се у колико је могуће и што пре саобраћај успостави.

Читуља. Јуче је у Краљеву сахрањен Андрија Крстић, тамошњи угледан трговац и један од [illegible]. Покојник је до смрти свог био [illegible] члан Народне Странке.

Бог да му душу прости.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— Чешки земаљски сабор због [illegible], затворен је и [illegible].

— У Париз стиже 13. о. м. [illegible] енглески краљ Едвард. Он ће се у Паризу задржати два три дана, па ће онда наставити пут за Биариц.

У међу чешким војницима у Чешкој откривена је антимилитаристичка пропаганда и ухапшени су многи антимилитаристички списи, који су били растурани међ војницима. Многи су војници похапшени.

Холандска краљица удова Маргарита намерна је путовати у Јапан, о чему је јапанска влада већ известита.

ДВЕ ПОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

[illegible] — [illegible] — [illegible] у Србији — [illegible]

(наставак)

— Добро! Добро! Видећемо већ — упута се Савић.

Пошто је оставио детектива, да чува Срету, Савић се брзим корацима упути познатој кућици.

Кућа је била мала, сеоска са два прозора на улици. На прозорима су биле спуштене завесе од неке ретке материје кроз коју је пробијала светлост.

Савић даде знак жандарму да стане код капије а он се полако пришуња до прозора и тражаше какво место незаклоњено завесом кроз које би могао видети шта се дешава у соби и кога има. На другом прозору на левој страни беше се завеса мало подигла али тамам толико, да се кроз ту празнину, кроз коју продираше зрак светлости из собе, могаше видети велики део собе.

Савић се лагано пришуња уз прозор и прилепи око уз рупу.

На своју радост угледао је ову слику.

На сред собе, око једног малог астала, са кога је скинут чаршав, седели су тројица људи. На столу је горела једна мала лумпарска лампа, око које беше поређано неколико флаша и чаша винских. Пред сваким од њих лежала је мала гомилица пара. Играло се карата.

Савић се лагано одмаче од прозора и приђе жандарму.

— Ти ћеш са револвером ићи за мном. Спреми пушке — нареди Савић и лаганим кораком уђе у авлију.

Из авлије су била на кући само једна врата, која су водила у кујну, из које се на лево улазило у собу са улице а на десно у собу на авлију.

— За мном — тихо добаци Савић жандарму и натаго отвори кујнска врата. У кујни је био мрак. Само кроз кључаоницу левих врата пробијаше мало зрак светлости, који показиваше пут. Савић прође томе месту, ухвати за кваку и гурну врата. За њим је као сенка следовао жандарм са револвером у руци.

Играчи скочише згранути и погледаше испред себе. Сви погледаше на врата и на лицу им се огледаше запрепашћеност кад угледаше [illegible].

— Добро вече, господо! Немојте се ништа узнемиравати. Можемо наставити, јер нам иначе „фали четврти“ — поздрави их са осмехом на лицу Савић.

— Хвала вам! За кибицера није требао четврти. Можете ићи — добаци један од играча, који је одмах „схватио ситуацију.“

(Наставиће се)

Са Новинарског Концерта

7 фебруара 1909. у Нар. Позоришту

Београђанима се ретко указује прилика за уживање у лепој, правој музици. Да је ово тако и да има људи ко ће им то моћи пружити, доказ је Велики Уметнички Концерт кога је у Народном Позоришту приредило 8 о. м. Новинарско Удружење, у корист пострадалих од земљотреса у Јужној Италији. Поред сјајног и изванредног хора друштва „Станковић“ под вођством диригента г. Биничког и поред великог [illegible] оркестра, састављеног из самих мајстора у музици а под управљањем увек сигурног капелника г. Покорног Београђанима се указала [illegible] једанпут прилика да уживају у лепој, пријатној и мајсторски изведеној музици. За тако једно пријатно вече, захвалио је Новинарско Удружење Београђане. Томе удружењу остала је публика [illegible] најмлађем композитору г. Христићу да изађе пред публику са великим оркестром те да га упозна као композитора и диригента своје музичке ствари, као и на томе што му је успевало са добром и симпатичном [illegible], г-ђом баронесом Олгом Поповић-Штајнберг, коју смо до сада познавали само по чувењу [illegible] Београд [illegible].

Мешовити хор Певачког Друштва „Станковић“ последње три године — после дуге неактивности — у толикој се мери спремио и усавршио да је данас, несумњиво, најбољи певачки хор код Срба. Управа друштва успела је да за своје чланове придобије музикално доста добро спремне госпође и госпођице из наших најотменијих породица, које под управом г. Биничког изводе и најтеже ствари сигурно и лепо на потпуно задовољство публике. Програм [illegible] допунио је „Станковић“ са Бајићевим „На српском гробљу“ и Верђијевим „Циганским хором“ (сцена из „Трубадура“). „На српском гробљу“, [illegible] песмама лепо хармонизовани и [illegible] отпеван је „Станковић“ тачно и са пуно осећаја, те му је публика поклонила један дуги аплауз тражећи да понове ову најлепшу песму из тога света: „С ума си [illegible]“ У другом делу програма певали су „Цигански Хор“ уз пратњу оркестра. Певали су без замерке, прецизно и лепо. Па не само да су лепо певали, већ су и радње изводили прецизно. Г-ђа Биничка певала је своју соло партију онако, како то само може и уме да [illegible] школа. Аплауз, на самој сцени, била је награда захвалне публике. Хор, у лепим шареним циганским костимима, пред [illegible] и поред ватре и наковња, певао је у толикој мери лепо и тачно и са толико успеха да је тога вечера однео победу и био награђен најбурнијим аплаузима и клицањем. Али је г. Бинички, свестан свога успеха, био горд и задовољан и само нам се поклонио са својим вредним певачима.

Г-ђа Поповић певала је уз пратњу [illegible], једну [illegible] из Tomaso Giordani „Caro mio Ben“, једну немачку, сентименталну. Г-ђа је [illegible] и [illegible] довољно [illegible] И ако је тога вечера први пут изашла пред публику певала је сигурно и тачно. Публика ју је наградила топлим аплаузима и букетима цвећа.

Г. Христића публика је живо поздравила, који је већ на ранијим [illegible] задобио симпатије са својом [illegible] „Чучук Стана“. Овога вечера дириговао је г. Христић своју „Симфонијску фантазију G. Moll“, [illegible] са пратњом оркестра. Говорећи о утисцима које ова г. Христићева композиција оставља на човека [illegible] ми за стручну критику [illegible] место [illegible] да је веома добра, мистериозна одмерена, пуна је душе и лепих осећаја. Кад би у њој било које веће словенске акорда (свега је један, којим почиње симфонија и који се неколико пута понавља) [illegible] би била приступачнија и разумљивија и широј публици. После је г. Христић изашао пред публиком и [illegible] и самопоуздано. За свој леп успех млади композитор као и публика има да захвали и г. [illegible] оркестра, који је мајсторски [illegible] своју соло партију.

Великим оркестром, комбинованим члановима позоришног оркестра, музике Краљеве Гарде и VII пука, дириговао је г. капелник Покорни.

Као што се и могло очекивати од извежбаних и школованих свирача и од мајстора капелника обе своје тачке у програму изведене су лепо, мајсторски. Дубок утисак оставила је на слушаоце Чајковскова увертира „1812“. Г. Покорни са својим оркестром речито [illegible] и представио [illegible] Чајковског. Публика је у музици јасно могла да [illegible] како је лагано али потпуно уништавана сила Француске (Марсељеза) [illegible] Русије. Тријумф победе Русије јасно је исказан [illegible] „Боже Царја Храни“. Г. Покорни пожњео је велики успех и признање.

Посетилаца, с погледом на [illegible] дана и вредности самога програма, могло је бити још и више.

Р. М. К.

РАЗЛИЧНОСТИ

Сензационо проналазак

Из Њујорка стигла је вест о сензационом проналаску, који ће учинити велики преврат на пољу телеграфије без жица. Д-р Ли де Форест јавља да је изнашао нову машину за телеграфисање без жица, која премашује све досадашње методе. Помоћу те машине биће могуће да један [illegible] телеграфише 4000 речи. Форестов апарат даће се употребити и за телефон без жица. Сваки брод, који плови преко океана, моћи ће телефонски разговарати с копном. У скоро ће, рекао је Форест, моћи путници на трансатлантским пароброднима да слушају [illegible] [illegible], а исто ће тако бити могуће да путници на целом путу остану у телефонској вези с рођацима и пријатељима. Форестов апарат тако је прост, да ће сваки поморски официр бити у стању да руководи његовим функционисањем.

„ЗИМСКОЈ РУЖИ“

Тебе нема

Више нема твога лика,
Да ми надом живот слади,
Угасио је мили [illegible],
Вечно, мојој сталној нади.

Више нема твога ока —
Мога сунца, да ми сија.
Више нема тебе мило,
Душу моју туга свија.

Сва љиљани око блуди
Тек сам тебе често гледо
И душа ми успаменом,
Тебе свака давно чедо.

Ох, ма' вечно око блуди
Тражи тебе, тебе нема.
Уважам те душа слави.
Тебе нема. — Нема, нема.

Радо

ТЕЛЕГРАМИ

Париз. „Тану“ јављају из Берлина да се данас у министарству спољних послова, очекују кораци амбасадора Енглеске, Француске и Италије ради расправе услова под којима би Француска, Енглеска, Италија и Немачка могле предузети пријатељску акцију у циљу изравнања тешкоћа на истоку. По службеном саопштењу Пишон је прекјуче, јуче и данас конферисао са амбасадорима, Енглеске, Италије, Немачке и Русије о источном питању.

Париз. Уверавају да ће и руска влада учествовати у посредничкој акцији великих сила, пошто је изјавила намеру да интервенише у Београду у корист мира.

[illegible] и један и други.

* * *

(,) Глава учених Адолфа Фуртвенглера издала је у Минхену најновију књигу свог пок. мужа, у којој се говори о грчкој уметности. Нарочито су интересантна места, у којима пок. научник говори о [illegible] храму код старих Грка. Храм се градио не с тога, да би се у њему служило [illegible], већ једино ради божанства. Храм је био [illegible], у њем су се на најлепши начин уједињавали божанство и уметност.

* * *

(,) Дела је Леонардо да Винчи, која је својим [illegible] изазвала [illegible]. Сада се на да Винчија почело гледати и са других гледишта. Пеладан у „Mercure de France“, [illegible] да је Леонардо први [illegible] Тома Акина.

У [illegible], Леонардо [illegible] речима Пеладановим, бити [illegible] од најважнијих пролазних етапа.

(,) [illegible] Едгара Алана Пое. [illegible] у Америци је био [illegible]. Американци се с [illegible] Поа, као Енглези према Бајрону и Немци према Хајнеу.

* * *

(,) Церна „Човек“ и „Прича Месец“ Леонид Андрејев написао је и нијесу у четири чина „Студентска љубав“. О овој најновој [illegible] Андрејев [illegible] „голи краљ“ [illegible]. Улогу је [illegible] г-ђа Д. Гурјева. „Андрејев постаје [illegible] Андрејев је [illegible], већ је у [illegible] гледа [illegible]. И у овој ствари „Студентска љубав“ није ништа друго до [illegible] најслабијим [illegible] „Чеховљевим“.

* * *

(,) Најславнији руски [illegible] И. Е. Гучин [illegible] своју огромну новију [illegible] „[illegible] на Цариград“. [illegible] Кроз [illegible], а ако је историјом, [illegible] на слободничу. Г.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

[illegible] позориште

Шта ће бити од Аустрије?

[illegible] се у [illegible] позоришту код „Комедије“ прикажује [illegible]: „[illegible], шта ће бити од Аустрије“? — Комад је једноставан. У публици је велико интересовање. Места су много већ заузета.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(178)

XXXV

Отац и син

— Имао је [illegible], господине. Сам [illegible] и [illegible]. Ухапшен [illegible] трудио да га разоружам. Али да бих био слободнији ја му запуших уста.

Стари Пардајан прсну у смех.

— А у колико часова велите да се то догодило?

— Могло је бити око једанаест часова у јутру, господине.

— Баш кад сам ја водио Дамвиља! Ах! Тако ради Пардајан! Дакле Монмаран [illegible], и [illegible] да.

— Не разумем вас, оче.

— Причаћу ти то. Продужи. Дакле, запушио си уста Жилу.

— Да. Можете мислити у каквој сам неприлици био. Прође један час, прође два! И поред своје уздржљивости, ја осетих како ме мучи глад и жеђ.

— Што се тиче жеђи, примети стари витез, ту се није много чега бојати, јер си био на самом извору, то јест у подруму!

— Тако је, господине.

— А што се тиче глади?...

— Пођем по подруму и наиђем на место где стоје шунке, а најдем се добро... До, [illegible] сам шунком умрео глад и [illegible] моје заробљеника. Потражим га и нађох га... где? На врх степеница, баш кад је хтео да удари рукама и ногама у врата. Једним скоком ја га стигнем, [illegible] га и [illegible] на дно подрума [illegible]. Бедниче! Хтео си да ме издаш!... Како су му уста била запушена није могао ништа да ми одговори. Дрхтао је целим телом.

Ја тада рекох: Ти покушаваш да умреш овде од глади. Али ја осећам према теби сажаљење. Скидох му завој са уста и дадох му шунке. Кад се најео, ја му опет запуших уста и почех га везивати.

(Наставиће се)

Кафана

која одлично ради; услед промене занимања

Предаје се

За услове обратити се на

Михаила Радовановића

у [illegible] радњи Мих. Лазића на Вел. Пијаци.

Прва српско-циганска Задруга

за узајамно помагање у болести и смрти

држаће на дан 9. марта т. г. у 9 часова пре подне, у кафани „Нови Београд“ — Македонска улица бр. 63. своју годишњу скупштину са овим дневним редом:

1. Избор секретара, три бројача гласова и три потписника записника;
2. Извештај управног и надзорног одбора о раду и стању задруге у 1908. години;
3. Давање разрешнице управном и надзорном одбору;
4. Измена и допуна правила;
5. Избор чланова управног и надзорног одбора, чији мандат истиче, и
6. Читање жалби и молби појединих чланова, који су поднети на 3 дана пред скупштину.

Право гласа имају оно чланови задруге, који су платили улог за месец Децембар 1908. год.

Бр. 1
25. јануара 1909 г. Београд — 62 3-3

Управа

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

НОВА РОБА — изврсне
Кобасице „ТУРИСТЕН“
„TURISTEN WURSCHT“
1 кгр. Дин. 3.

Препоручује радња

Душана Тодоровића

Краљ.-Српског Дворског Лиферанта
Београд — Теразије

ОБЈАВА

Издаје се један стан од 1. маја о. г. у улици Милоша Великог бр. 67. са улице, од три собе, предсобљем, кујном и одељење подрума и

ЈЕДАН СТАН у авлији у истој кући од 1. Марта о. г. од 2 собе и кујне.

За погодбу обратити се старатељу масе Светозару Спасићу у фирми Николе Спасића и компаније у улици Кнез Михаиловој.

5. Фебруара 1909. г. Београд — 76 3—3

Ученик из боље куће са добром препоруком који је свршио најмање два разреда гимназије потребан је познатој [illegible] радњи **Душана Тодоровића** Краљ. Срп. Дворског Лиферанта. — Београд.

МЕЊАЧКА РАДЊА

ИСАКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Купује купоне 2 од сто држ. лутрије и плаћа 2 дин. комад.

Купује акције и разноврсне [illegible] Краљ. Србије, плаћа добру цену.

Продаје [illegible] 2 и по и 2 и три четврти од сто.

Српске Класне Лутрије за II класу има на продају у свима количинама. Шаље поштом на наплату. Вучење 6. фебруара. Главни згодитак 30.000 динара.

43 10—10

ВИШЕ ХИЉАДА пријава листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16.

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

израђује и препоручује:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** и одлично утиче код кашљања, обичних прехлада [illegible], катара плућа и свију оних болести, где се **сиролин** до сада успешно употребљавао. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на скрофулозну, малокрвну и рахитичну децу. Пријатног укуса те га и одрасли и деца радо узимају и добро подносе. Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **1·20** динара, већа **2** динара.

46 12—30

ВАЖНО ВАЖНО

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај код „Круне“

Кнез Михаилова бр. 31

Извештавамо наше поштоване потрошаче да смо сву робу снизили са 25 од сто рефакције од сталних цена, [illegible]

Свилу и Атлас [illegible]

Атлас и Сатина [illegible] у 160 см. ширине у свима бојама.

Штофове за женске хаљине и костиме.

[illegible]

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА

са 40 од сто [illegible]

Мустре на захтев шаљемо бесплатно — Поруџбине шаљемо уз доплату.

С поштовањем

37 16—30 **БРАЋА Х. ГАБАЈ**

ФАБРИКА БОНБОНА И ШЕЋЕРНИХ ПРОИЗВОДА

Радомира Рашковића

одликовање Златном Медаљом на [illegible] Изложби у Лондону 1908. године

Препоручује своје одликоване производе и то:

Слатко од Оранжића, Шљива, Ружа, Јагода, Малина, Дуњевина, Зелених Трешања, [illegible], Вишања, [illegible]
Бонбона и Чоколаде [illegible]
Ратлука Цариградског [illegible]
Алве Цариградске и Турске. **Шећера** [illegible]
Коњака српског и француског. **Рума** „Јамајка“ и обичног.
Сока природног од Малина.
Ликера разних и то: [illegible]

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље тачно и на време са врло умереном ценом и брзом услугом. — Продаја на веће и на мање.

Телефон 869. Београд — Васина ул. бр. 6. **Телефон 869.**

Против хроничне „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака несумњиво је сок

БИЉНИ СОК

који не само сада пред грозницу узет, исту одмах уклања. [illegible] Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави „Биљни Сок“ може се добити у апотеци код *Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin“ [illegible] **Цена 4 динара.**

„Saparin“ одлично средство против [illegible] **Цена 2 динара.**

„Биљни теј“ против [illegible] — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ *Београд.* 1656 22—

Дунавски Кредитни Завод

[illegible]

Управни Одбор.

Кафана „ЛЕПИ ИЗГЛЕД“

(Кнез Милошева ул. ћошак)

Издаје се под кирију од 1 маја ове год., а може и раније. Јавити се Стојану Пајићу, [illegible] или у кафани.

76 4—10

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Наручена јела спрема се за [illegible]

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српске кујне са пастрмом, Проја, [illegible] на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одличан бермет. Љубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Оригинални „КОМИЊАК“ [illegible] 30 п. дин.

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против **шкрофула**, стоне болести, **малокрвности**, [illegible]

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris & Ferro-Jod 0·5%, efferves.)

који се од дуже година справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

(Ol Jecoris aromaticum cum Creosotalo 10% effervescens, [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше 2 дин.

Поруџбине из унутрашњости [illegible] брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ова препарата могу се добити и то: у Београду у дрогеријама Субашића, [illegible] и код „Гутмана.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу, код [illegible] 1667 9—

Изашла је из штампе

„Тајна Конвенција

између

Србије и Аустро-Угарске“

(Један лист из новије историје Србије)

од

Стој. М. Протића

Државног Саветника и бившег Министра Унутрашњих Дела

ДРУГО ИЗДАЊЕ

Цена 0·50 п. д.

Може се добити код издавача у књижари

ГЕЦЕ КОНА — Београд 41 3-3

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута [illegible] ул. бр. 11.

[illegible]

[illegible]

☛ Цене су једне за свакога! ☚

„Правда“ **излази сваки дан** — Претплата је за Србију за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 30 дин. **пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрињине улице. — Власник и одговорни уредник** *Радоје М. Ра*- **досављевић** [illegible]

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 63.

ПРАВДА

Телефон 821. | УТОРАК 10 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 41. | Телефон 821.

ШТА САД?

Самосталци су прекинули споразум са радикалима, и влада г. П. Велимировића, која се на тај споразум наслањала дала је оставку. Тиме је у најнезгодније и најопасније време створена министарска криза. Неспорно је и несумњиво да интереси наше земље налажу да се она што је могуће брже затвори.

Али како?

Одмах у првом моменту по владиној оставци истакнуто је са најмеродавнијег места опет питање о „шестој коалиционој" влади, које се повлачи од септембра месеца. Вође странака, који су се у Двору састали морали су, после извесних изјава о томе да је коалициона влада заиста била потребна у овим тешким приликама, признати да је моменат за образовање такве владе прошао. Таква влада имала је смисла у октобру месецу па још и у почетку децембра, док наша дипломатска акција није била дефинитивно завршена, а тада се успело да се из разлога унутарње политике та комбинација разбије и одржи хомогена влада г. П. Велимировића. Данас би таква влада имала смисла само непосредно пред улазак у рат и кад би се питање о рату и миру већ пресудило.

Та је, дакле идеја одмах напуштена.

Са самосталске стране истакнута је затим друга комбинација: савез радикално-народњачко-напредњачки. Ту је комбинацију истакао „Одјек" још одмах у суботу, правдајући је тиме, што су те три групе својим гласањем и обориле владу г. Велимировића.

Међутим та је комбинација данас исто тако мало могућна као и она прва. Разлог који „Одјек" за њу наводи, само је привидан. *У ствари* питање на коме је влада оборена није никакво опште политичко питање да би могло гласање о њему послужити као база за ново груписање странака. То је чисто ресорно питање, које је решено падом г. Главинића. Што су самосталци од тог питања направили питање споразума, то нису криве остале странке.

Коалиција радикала, народњака и напредњака била би пак још и [illegible] незгодна у овом моменту. Пошто се спољна питања регулишу и кад буде ваљало консолидовати наше унутарње односе може бити да би таква једна комбинација, ако би се за њу нашла политичка база, била врло корисна. Али би она данас кад је спољно питање отворено, бацајући самосталце у опорену опозицију могла изгледати као борбена комбинација, што би врло штетно могло да утиче и на морал грађана у земљи и на наше ствари на страни.

И та је комбинација, дакле, моментано немогућна.

Остаје још једна једина: хомогена радикална влада.

Али и та је комбинација само тако могућна, ако би прво, остале странке биле вољне да и ту владу помажу у питањима спољне политике и да продуже и под њом ово какво такво политичко примирје, и друго, ако би радикали дали гаранције да не мисле злоупотребити свој повољни положај и покушали да, пошто се питање, које је данас на дневном реду сврши, од тог кабинета направе неки изборни кабинет.

Ми се надамо, да ће све странке имати довољно патриотизма за такво решење омогуће. Зависи се у осталом с правом томе од њих [illegible]. У томе случају ми бисмо могли имати још данас владу, која би се могла одмах посветити тешким питањима спољне политике.

Надајмо се, да ће тако и бити.

Криза мира

Како париски дописник „Н. Сл. Прес" јавља, службени кругови париски показали су у прошлу суботу 7. о. м. велику узнемиреност због могућег обрта у односима Аустро-Угарске према Србији. На меродавном службеном париском месту довољно је [illegible] престало.

Ми сад проживљујемо врло несигурно критичан тренутак. *Тежиште ситуације као да је мање у Бечу а више у Петрограду.*

У Европи се зна да је аустријска политика проткана мирољубивим намерама(?) и да она не трпи никакву пустоловину.

У Петрограду се од ових 48 сахати појављују симптоми, који се до сада за време источне кризе нису могли опазити. *Политика Русије још није јасна*, ни у својим узроцима ни у својим циљевима. Али се појављује јака *тенденција да се заузме за Србију*. То држање Русије чини веома деликатном мисију других сила, нарочито Француске, да се заузму за мир.

Француска ће се политика свим залагати да се избегне сукоб и ради искључиве мира се прихвата, да и берлински кабинет свом снагом помогне француске тежње. *Ми у Паризу ћемо одржање мира, јер постоји могућност заплета, који би могао довести до кобних последица.*

Али је посредовање сила, заинтересованих за мир, веома отежано незгодном ситуацијом, у којој се налазе стране које су у сукобу.

Аустро-Угарска увек наглашује своју мирољубивост и том се уверавањима безусловно верује. Србија најављује да неће реметити мир и да је ради немогуће да се бори против народног незадовољства. Овде се увиђа да Аустро-Угарска стоји пред апсолутном *немогућношћу да испуни жеље Србије о територијалним накнадама*, а друге концесије Србија одбија.

Да ли да се пристане идеја да се Турска задовољи за територијалне концесије Србија, на пример у *новопазарском санџаку*? Такав би предлог мучно имао успеха. О обрту расположења у руској престоници мора се мислити.

Француска неће престати у Петрограду и Бечу указивати на то да пролазне користи једне или друге државе у источној политици не претежу предност, која за све европске државе мора имати одржање мира. Овде мисле да се може очекивати, да ће тај оштри аргумент бити саслушан и у Бечу. То би било у толико важније, што се руска политика сад труди да одговорност баци и на Аустрију.

Француска и немачка дипломатија живо раде на одржању мира. И ако верујемо ради без општих сметњама, ипак се поуздано надамо у одржање мира. Још непрестано се верује да ће садашња криза проћи без ремећења мира. У овој се кризи показало да је потребан одговарајући правац развитка ствари. Не треба га испуштати из вида, већ треба видети у постојању, чија већ сам по себи садржи у себи опасности.

Аустриска војска код Чукарице

Јутрос смо добили овај телефонски извештај са Чукарице:

Аустрија је довукла један батаљон пешадије на зимовник спроћу аде Циганлије и сместила их у два велика шлепа по 60 вагона.

У шлепу који је у своје време стајао на панчевачкој обали сместила је официре тога батаљона и од тог шлепа направила официрску касарну.

Како је Сава покривена дебелим ледом те се преко њега може слободно прелазити и како је код зимовника Сава широка највише 50—60 м., онда излази да је аустриска војска само толико удаљена од српске границе и то спроћу Чукарице, врло живог места те и најмањи неспоразум или непажња може да учини те да плане пушка.

Скрећемо пажњу надлежнима на ово и позивамо их да благовремено осигурају нашу обалу како би се евентуални напад могао одбити.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Признање бугарске независности. *(Одговор енглеска и француска. — Заједничко признање. — Руска одлука и Турска).*

Како париски „Тан" саопштава, на ноту бугарске владе пријатељски су одговориле владе енглеска и француска, да су оне и сада још у том мишљењу, да ће признање бугарске независности, противно оне своје ноте, мора наступити на основу заједничког (колективног) акта свих потписница Берлинског Уговора. Одлука руске владе да бугарског краља Фердинанда прими у Петрограду с краљевским почастима изазвала је према томе у Европи изненађење, а у Цариграду очигледно нерасположење. Турска је међутим да би чак и посредно признање независности Бугарске нешто добила тим што, пошто се измени извесни финансијски споразум који је предложила Русија.

На зор женидба

— Истинит догађај у Нишу —

Г. А. је леп официр. Бар за таквог су га сматрале и госпођица **М.** и госпођица **Ј.**, према којима је г. **А.** показивао и сувише пажње. То добро расположење двеју лепих нишлијки г. **А.** је подједнако искоришћавао. Своју љубав, која му је преостајала од његове љубави према отаџбини, — а зна се да официр мора врло љубити своју отаџбину — он је просто поделио на две равне части. Мора се признати да је г. **А.** био врло скрупулозан у љубави. Ако би у четвртак, рецимо, пољубио М. осам пута у уста и шест пута угризао за уво (то му је била страст) ни за живу главу не би у суботу мање или више пута пољубио њену комшику Ј.

А Ј. и М. биле су комшинице. Становале су у истој линији. Због те несретне околности г. **А.** је имао грдних неприлика. Испочетка му је та околност била добро дошла, јер се поред Ј., код које је сваког дана одлазио, био упознао и са М. са којом се врло брзо спријатељио. Долазећи једној он се једновремено виђао и са другом. Једним ударцем погађао је дакле, две муве. Испочетка му је, као што рекох, та близина била згодна. Али доцније, када је загазио дубље у ствари обе лепе госпођице, увидео је у каквом се незгодном положају налазио. Ј., која је морала једног лета отпутовати у Алексинац да не би „нанела срамоту Нишу", била је у последње време веома љубоморна на М.

— Ја или она! Ти се мораш једном опредељити — љутила се сирота Ј. гледајући својим рођеним очима како г. **А.** излази из стана госпођице М.

— Ти си једна мала лудица — говорио би г. **А.** Зар ти мислиш да бих ја био луд да узмем М. Па она је кокета и мени таква жена не треба. После М. се по цео дан скита по вароши због чега је и зову М. „скитачица". Но, то би ми још као официру требало, да узмем жену коју свет зове „скитачица". Не би је могао ни у официрски дом довести. Ти си лудица па нећеш ни нешто ни да мислиш — убеђивао је г. **А.** загрливши је снажно.

Ј. би се умирила за неко време увиђајући да г. А. има право, али би после неколико дана запамтела још већом љубомором.

А, Бога ми, ни М. није била равнодушна гледајући како се г. **А.** често врло дуго задржава код Ј.

— Ако ти и даље будеш одлазио код оне судоњере Ј., онда је између нас све прекинуто. Но, још би ми то требало, да ми буде заменица Ј. супарница — стављала би М. свој ултиматум.

— Па, дабоме, кад ти ништа нећеш да мислиш. Пре свега, Ј. је и сувише сирота, да би је ја могао узети. После њен је језик и сувише познат, да бих ја рескирао да је узмем. Алапача ми не треба у кући. Одлазити код ње морам, јер немам никаквог разлога за прекидање. После, то би и теби шкодило, јер би Ј. сматрала, да не долазим више код ње због тебе, и тада би пред целим комшилуком испирала уста мојим и твојим именом. А то ни теби ни мени не треба — убеђивао би је г. **А.**

М. би и сама увидела, да г. А. има право и попуштала би.

То је тако ишло подуже. Само се једним нису биле начисто ни Ј. ни М., а то је до које је мере интимности г. **А.** био загазио. Знајући свака за се да ни је г. **А.** муж пред Богом и да се чека само тренутак кад ће им постати и пред људима, оне нису биле начисто једна за другу.

Међутим г. А. је био блажен. Док су се његови другови мучили по шантанима и [illegible], он је живео „по најмодерније француском обичају", да уживам чим би се нашло.

(Свршиће се)

Варшавско писмо

Први утисак. — Северни Париз. — Дорожке. — Маршалковска улица — [illegible] — Варшавски хотели — Хотел „Бристол". [illegible] — [illegible] — „Свет". — Сећање на Београд. Један пријатни изненађење.

(Оригинална кореспонденција „Правде")

Варшава 25. јануар.

Седећи у топлом и загрејаном купеу брзог воза једва сам чекао када ћу већ једном ући у Варшаву, тај северни Париз, који се одликује не само лепим улицама и булеварима, већ још више маловрлим и сјајним женским светом. Било је 10 и по час. у ноћи, кад сам силазио са [illegible], да се приближујем циљу свог путовања. Кроз неколико минута воз је, пуштајући дим лагано и лењо, стао у величанственој Warszawsko-Wiedeńskiej станици, и ја, повукавши мало пртљага, искочих брзо из воза, пун жеље, да што пре станем на варшавско земљиште.

Прво, што ми је пало у очи, беху нарочитог типа фијакери звани *дорожке* (dorożka). То су уска и мала кола на федерима, у која не могу стати три лица, а која су тако јефтина, да сам се за 20 копејки на њима одвезао у хотел „Бристол".

Први утисак, што га је Варшава на мене учинила, био је завидан, управо чаробан. Возио сам се кроз величанствену Маршалковску улицу, која је далеко шира, но што су некад Теразије код „Русије", а сва је потопљена у море јаке и благе Ауерове светлости, која је много боља и јевтинија од електричног осветљења. Улицом су јурили трамваји, дорожке и аутомобили, а по тротоарима и ако је било већ 11 сати, врвео је толики мушки и женски свет, да га је било веће но из београдском корзу у најсвечанијим за светлу даму. Све радње бејаху отворене, а по кондиторијама тискале се маса посетилаца. Оне су нарочита особитост варшавске, мешу њима велике стаклене кафане, да звуче готово велико кино; унутрашњост је богато искићена с дивним фрескама из [illegible] карикама. У тим кондиторијама, где је свраћао лепши и угледни део света, нарочито [illegible] од [illegible] Оне су [illegible] варшавског света, која ме са своје уљудности и [illegible] [illegible] још самим [illegible].

Кад већ спомињем женске, неће бити згорег, да о њима кажем неколико речи две. Оне су све обучене с најлепшим шиком, али у [illegible] тоалете. Целим су им [illegible] у [illegible], да се [illegible] могу смирати [illegible] мајсторија. Како сам се доцније известио, варшавски обућари [illegible] домама из највиших аристократских у Петрограду, Москви па чак и Паризу.

Женскиње је иначе свеже и шиком, [illegible]. Све су [illegible] бели и [illegible] образи. Стас им је тако [illegible], да изгледа да ће [illegible] коврџе.

Сорте страница су [illegible]. Ако не знате пољски или бар француски, слободно да им се не можете приближити, јер после [illegible] нерадо говоре руски језик.

Одсео сам у хотел „Бристолу.“ То је најелегантнији али и најскупљи хотел у Варшави са [illegible] комфортом, да му ја и ако сам много путовао — не могу наћи супарника. Нарочито се одликује великом читаоницом и раскошним намештајем, трпезаријом, која је израђена у Варшави, и којом управља чувени мајстор у кујнама [illegible] Дистаре.

Чим дођете у Варшаву на место [illegible] са уређењем свога пасоша. Администрација „Бристола“ све то сама уради, па чак је љубазна, да вам набави које желите седиште у опери или у коме од варшавских позоришта.

Кад сам јутрос добро одморан и весео сишао у читаоницу и прегледао варшавске листове није било скоро ниједног листа, а да у њему није било или нешто од Жеромског, или да се о њему није говорило. Жеромски је лепо [illegible] дана, [illegible] генију, ако не и сам генијалан, [illegible] о Максиму Горком, кад је био на врхунцу своје славе. Жеромсково песничко дело „Dzieje Grzechu“ („Историја греха“), кад је пре две године изашло из штампе, произвело је толики покрет да се тај покрет ни сада није стишао, ако је што изгубио од своје интензивности.

У Варшави, у колико сам могао дознати, има сем опере још шест главних позоришта и свега још мањих, а да не говорим о врло многим кабаретима и другим етаблисманима за забаву. На листовима сазнадох, да се у опери даје чувена „Халка“ од Монјушког и да ће у њој певати пољски певачи. Ово је потребно да вам напоменем с тога што у опери певају увек Талијани и што се, пре познатог царског манифеста није смело ни мислити на [illegible] о пољској опери, ни о пољским певачима.

Али ја ипак нисам отишао у оперу, јер сам хтео отићи у позориште, где се те вечери давале су две ствари „Снег“ од Пшибишевског и „Сфинкс“ од Тетмајера. Пшибишевски и Тетмајер, а нарочито Пшибишевски, чију сам болесну ствар „Homo Sapiens“ не читао већ гутао, јесу моје симпатије и сада [illegible] чуо, што [illegible] ће се догурати уметничка управа [illegible] вечети.

„Сфинкс“ је кратак [illegible], јер га г. Рудновић [illegible] у Србији, [illegible] „Снегу“ [illegible]. Кад сам [illegible] с Петровићем, чланом Нар. Позоришта у Београду био у секретаријату позоришном, видео сам да је управа већ [illegible] „Снег“ у [illegible] преводу г-ђе Рум. [illegible] и слушајући бурне аплаудисмане публике великој уметници Пшибишевској-Потоцкој, која је играла главну улогу Бронку, [illegible] „Снег“ [illegible] стављала на репертоар. Реклама „главна [illegible]“, [illegible] јер у овом комаду, у [illegible] јер су све тако рељефно истакнута, [illegible] да су изрезана од [illegible]. Ипак је [illegible] Бронка, те је за то и истакла [illegible] остале.

„Снег“ је драма у 4 чина и у њој се описују два типа пољског женскиња: доброћудни [illegible] Бронка и жене демонског темперамента Ева. Главни јунак Тадија, који са својим братом Казимиром представља два супротна типа [illegible] између једне и друге. Најзад Тадијина жена Бронка, [illegible] демонске жене Евине, [illegible] које се и Тадија [illegible] Бронка, удави се у [illegible] Казимиром, који се [illegible] а није је платонски волео.

Комад је врло ефективан и симболичан. Завршетак је мистичан (нарочито [illegible] Бронкина [illegible]). Овој мистичним [illegible] на Метерлинка, али је [illegible] документовано [illegible] мотив. Стил је у комаду [illegible] публике [illegible].

За време саме представе, нарочито кад се развија велика сцена између Казимира и Бронке, која [illegible] у партију, [illegible]. То ми је дало прилике, да [illegible] о самом комаду и да јој [illegible] представом. Госпођица се зове Ванда Потоцка и блиска је рођака чувене глумице Пшибишевско-Потоцке. Захваљујући протекцији г-ђице Ванде имао сам задовољство, да исте вечери будем претстављен великој уметници и да јој изразим [illegible] „Снег“ преведен.

— Како се допао публици? упита ме уметница са приметном радозналошћу.

— Није се још ни играо, госпођо! одговорих ја [illegible].

— Зашто? упита ме она у чуду.

— Сигурно се не допада господи у управи!

— Онда та господа имају врло мало литерарног укуса! рече ми Пшибишевско-Потоцка [illegible] коју сам са највећим [illegible] полубио. **М. Р.**

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Српски грб

Последњи број [illegible] загребачког хрватског [illegible] ста „Савременика,“ [illegible] хрватских књижевника, донео је из пера хрватског историчара проф. д-ра Фердо Шишића врло лепу историјски [illegible] расправу о српском грбу.

Сарајевска анкета

[illegible] „Српска Реч“ [illegible] Соба.

Дневне вести

Изјава г. Љубе Стојановића. На изражену жељу Краљеву да нову владу ново образују обе радикалне групе одговорио је г. Љ. Стојановић да самостална странка не жели ни под каквим условима, улазити у споразум са старијим радикалима. Али, ако би се шефови свих странака изјаснили за коалицију он може изјавити, да се његова странка неће одвајати с обзиром на озбиљне спољне прилике у којима се земља налази. Сваку владу, било чисто радикалну било владу тројне коалиције, његова ће странка помогати у свима питањима општег значаја.

Понуде за коалицију. Ма да је још на првом састанку шефова странака у Двору, покушај за састав опште коалиционог кабинета пропао, о чему се и Краљ могао одмах уверити, ипак је г. Пашић у име фузионашког клуба упутио писмену понуду шефовима осталих група да образују једну заједничку владу.

Сазнали смо да је г. Новаковић у име напредњачке групе одбио учешће и у опште коалиционом кабинету и учешће у кабинету који би се имао саставити из фузионаша, народњака и напредњака.

Према томе кад су комбинације све за заједнички кабинет од разних група пропале, остаје још једини излаз да фузионаши приме сами владу. У фузионашким круговима уверавају да се г. Пашић не мисли примати владе, зато би он требало да омогући г. г. Милосављевићу или Миловановићу.

Мишљење М. Миловановића. Миловановић је изјавио да криза неће дуго трајати, јер се Србија у овоме тренутку нашла у тако озбиљној ситуацији, да би свако одуговлачење било опасно по опште земаљске интересе. Себе пак искључује из свакe комбинације за председника владе.

Шта жели Краљ? У овако замршеним и тешким приликама, Краљ има врло мучну улогу. Он има да посредује између партија и да узме у [illegible] стравија и оствари. Само је потребно имати неки план. У овој прилици јавности није познато какве су намере и тежње Краља и какву би он солуцију желео?

Међутим, избили су гласови да је г. Пашић реферисао фузионашким посланицима у клубу, као да би Краљ највише желео образовање једнога општег коалиционога кабинета.

То би био један врло значајан и карактеристичан обрт, јер се све до сада знало да Краљ није био такве идеје наклоњен.

Напредњачки Главни Одбор. Данас у 9 часова пре подне сазван је целокупни Гл. Одбор Напредне Странке у „Гранд Хотелу.“ Гл. Одбор ће решити о учешћу Напредне Странке у будућој влади.

Пресли посланици. Чим се ова криза отворила огромна већина посланика је прешла на све стране Србије, јер се држи да ће криза дуже трајати и да седница неће још за дуго бити.

Ако би фузионаши примили владу, то би била једна од највећих тешкоћа за њих, јер они не би никад могли држати под руком довољан број посланика за „кворум“, и због тога би се непрестано натезало.

Расцеп међу београдским самосталцима. Услед оваког пада самосталских министара наступио је формални расцеп међу самосталцима у Београду. Велики број самосталаца, нарочито оних, који су били противни Гавриловићевом и Савићевом уласку у кабинет не само да [illegible] већ и напуштају странку. Прекјуче је један угледни самосталац трг. вратио „Одјек“ изјављујући, да га више не жели примати. Због тога је морао ићи к њему Љуба Протић [illegible] умирио, али није успео. Овај расцеп и напуштање странке биће од велике штете при изборима, јер баш најугледнији људи напуштају странку.

Повратак министра војног. Министар војни ђенерал Живковић вратио се [illegible] с пута из Крушевца. Као изгледа, он се тамо и лично уверио о многим неправилностима [illegible] раду Душана Стојевића и он је предузео мере да се комисији одређеној за извиђај злоупотреба, омогући рад, који је Душан почео јако ометати.

По расположењу у Скупштини, ђенерал Живковић ће морати ући и у нов кабинет.

Двобој. На балу у корист глумачког пензионог фонда, који је био 5. ов. м. у Нар. Позоришту, дошло је до сукоба између г. Милана Марковића бив. министра и директора Грађанске банке и коњичког поручника Кузмановића. Г. Марковић се веома грубо и непристојно понашао према поручнику, који је због тога био принуђен, јер је било много сведока, позвати га на двобој. Г. Марковић није хтео примити двобоја, него је одговорио да ће се он тући са тим поручником тек кад овај промени [illegible], јер је ово већ стојао да се бије са једним таким човеком, каквим је г. Марковић.

На томе се за сад стало, али не изгледа да ће ствар бити с тим и свршена.

Задоцњење возова. Услед великог снега у Бугарској а и код нас, јуче је убрзани воз имао закашњење 1 сат и 40 минута, а експрес оријент 6 сати.

Уздањица. Овај војни часопис не излази већ неколико месеци, а командири чета наплатили су за шест месеци у напред претплату од подофицира у свима пуковима и осталим родовима оружја. Умољени смо, да протестујемо што се или лист не шаље претплатницима, или им се новац не враћа.

Једно или друго мора се учинити.

Забринутост. Наши пољопривредници забринути су се за сточну храну које је већ понестало у доста имућнијих сељака, а камо ли код сиротиње. Они су принуђени да и семе храну — кукуруз, и нешто и овса и јечма употребе за исхрану стоке.

Допутовао. Синоћ је допутовао из Беча Вукашин Петровић, министар у пензији.

Спроведен суду. Радвоје Ускоковић, б. железнички приправник, који је пре кратког времена покушао да отме новац у хотелу „Петрограду“ Антонију Томићу трговцу из Крагујевца, — спроведен је јуче суду на осуду.

Наредба. Издата је наредба да се пасоши на дуже време могу издавати само оним лицима, која су стално неспособна и која су прешли у трећи позив.

Ова се наредба не односи на обвезнике, за краће време од 2—3 дана.

Сасвим умесно.

Велики сметови. По унутрашњости напао је велики снег и сметови завејали путеве, тако, да је саобраћај у појединим селима немогућ. Неколико среских у Златибору већ 15 дана нема довезена из једне општине, која је од среске канцеларије удаљена 6 сата. Поводом тим наређено је да се што брже путеви доведу у исправно стање.

Последњи рок. Сутра је последњи рок за жалбе оних пореских обвезника, који су у своје време пропустили да се жале на разрезани порез за прошле три године.

Скрећемо пажњу нашим пријатељима и читаоцима, код којих има оваки случај, да не пропусте овај рок, већ да најаве благовремено жалбе.

На Сењском руднику. У Сењском руднику догодило се једно убиство, које не карактерише најбоље тамошњу полицију. У једној колиби а на месту званом „Равна Река“ нађен је убијен Петар Вукадиновић, тежак из Беговице, који је ту на својој пољани чувао стоку. Учињеном истрагом и секцијом, утврђено је да га је убио жандарм Крста Н који је на служби при Сењском руднику.

К мест полициска ставио је у притвор жандарма и кад њим отворио кривичну истрагу.

Остају министри. Ма како се ова криза свршила мишљење је свих политичких људи, да у нови кабинет мораду ући Миловановић и Живковић.

Читаоцима. Свршетак јучерашњег чланка, „Зло рађење готово суђење,“ излази у сутрашњем броју.

Кажњен. Жика Стојановић [illegible] украо је [illegible] из дворишта Миодрага Николића [illegible] кажњен са 30 дана затвора, а за тим да се протера у своје место рођења.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— „Руско Слово“ јавља из Персије о једној крвавој бици, у којој су владине трупе заузеле

Товрас и Сатер кола заробити, пошто му је мајор Ел-Ел-Даулах лично задао тешку рану.

— Руски министар финансија одобрио је финансијску помоћ персиском шаху од стране руске банке у Техерану.

(©) Руска царица је преко руског посланства у Риму послала талијанској краљици Јелени крст црвеног крста, који је основао цар Александар II. 1878. У сродном писму вели царица, да на тај начин хоће да покаже краљици своје дивљење на бризи, коју је показала према рањеницима за време последњег земљотреса.

У Из Лисабона стижу све узнемирљивији гласови о здрављу краљице удове Марије Пије.

** Абисинска царица Менелика поклонила је 30.000 талира као помоћ жртвама од земљотреса у Италији.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Самосталском „праву"

Маринковић, пожаревачки посланик, да је јуче цело писмо „ради објашњења" у „Дн. Листу", у коме се јада, како је „Правда" изнела „неке ружне потворе против самосталских првака", па у једној се колони и о њему заничелаћ! па то објашњава неким алузијама, које се нас апсолутно не тичу. Његово објашњење као што му и приличи ништа не објашњава да ли је његово „пашче" о коме је било речи у нашем листу, и које нико живи није разумео, било усмено или писмено? Или у опште како је то писање било? Ми о његовој некакој „мисли" и неким тобожњим „лукавостима" пак Скупштине не водимо рачуна, а имали смо само да се види како он бистро врши своју посланичку дужност у Скупштини, те да виде и бирачи каквог бе[illegible] бирају.

Што је дакле памети

„Јесте ли приметили ко је у последњој дискусији о Тари разјапио највећа уста против Косте Главинића и самосталаца?"

Тако се јутрос питају она пискарала диспозиционог фонда око „Дневног Листа", па онда одмах додају и свој одговор:

„„Правда" са браћом Маринковићима."

Дакле целу кампању против самосталаца поводом питања о Тари подигли су браћа Маринковићи и „Правда". Није је водио ни Стојан Рибарац, који је поднео интерпелацију о Тари, ни фузионаши који су ту ствар прихватили и водили као малу војну, него су је водили Маринковићи, од којих један није ни речи проговорио о тој ствари, а други држао свега један, и то врло објективан говор без икаквих удараца по Главинићу и самосталцима.

А Угљешић, Јовичић, Станко и остали, шта су они радили?

Јао клепетала једна, што све потрошиш и онда кад вам то ништа не вреди!

ДВЕ ПОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

[illegible] — Ко је осуђиван? — „Дика" [illegible] у Србији. — Хапшење на [illegible].

(наставак)

— Свеједно! Може се клабер играти у четворо. Много чак више воле у четворо. На пример, ја волим да играм клабера у четворо. И, ево, ја вас позивам, не освртући се на зимус, да одемо овако сви код мене у кварт, где можемо наставити игру у четворо — расприча се Савић, коме се беше допао вицоноша који му је са свим учтиво изјавио да му није потребан „четврти."

Нису се дуго објашњавали. Сви драге воље пружише руке и за час лисице беху на рукама.

Савић се још окретао по соби. Тражио је газду.

— А где вам је домаћин? — запита пре но што пођоше.

— Није овде, животиња. Сигурно се напио. Никад није трезан — одговарао је онај први.

— Добро, за њега ћемо лако.

Чим су изишли на улицу Савић писну у пиштаљку и фијакер у трку дојури. Из фијакера искочи детектив.

— Ти ћеш са жандармом пратити друштво овој господи — обрати се Савић детективу — а ја одох у кварт колима.

Детектив приђе овој тројици а Савић ускочи у фијакер, који одјури.

Срета се беше увукао у јрано ћоше фијакера као у мишију рупу, да га не би „колеге" приметише. Чим кола кренуше он се исправи.

— Добро је Срето! Сутра је твоја ствар готова. Можеш рачунати на моју реч — поче први Савић.

— Хвала, господине Савићу. Само не морате им казати ко вам је казао где се састају...

Да, да! Разумем, Нећу.

После четврт сата Савић је расположен седео у својој канцеларији и чекао своје партнере за клабер.

После подужег чекања оросеше најзад жандарм и детектив у друштву познатих коцкара. Жандарм уђе са детективом и јави за долазак.

— Уведи их одмах ову тројицу — нареди Савић.

— Разумем! — поздрави жандарм и мало час уведе сву тројицу у канцеларију.

Савић се уозбиљи. Направи званично лице, први узе табак хартије и отпоче претходно саслушање.

— Како се ти зовеш обрати се једноме.

— Божидар Николић — Филиповић — одговори упитани.

— А ти? — обрте се другоме.

— Александар Петровић а зову ме *Шандор*.

— А ти? — обрати се Савић трећем, који најбеднији изгледаше.

— Ја се зовем Јован Милошевић — „Дика."

— Јован Милошевић „Дика" — понови Савић. Ти си већ био осуђиван — запита Савић.

— Јесам. Скоро сам пуштен са робије. Болестан сам.. поче „Дика".

— Добро, добро. После ћемо разговарати — прекиде га Савић и зазвони.

Уђе жандарм.

— Изведи ову двојицу у ходник па нека чекају, а ти „Дико" остани.

Жандарм изврши наредбу и у канцеларији осташе сами Савић и „Дика".

(Наставиће се)

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ
И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

ЗА ВРЕМЕ ЛУДВИКА XIV

израђено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

Једне вечери дошао је поново и причао о говору који је држао краљу и у коме је навео безбројна места из светог писма, цит Давида, једним речи рекао му сватре ствари да га побуди да му врати жену и да се боји казне Божије." — „Ви сте луди — рекла сам му. Сутра дан била сам у Сен Жермену и рекла госпођи од Монтеспан да сам нашла њеног мужа у Паризу љућа по вида, и да сам га истерала и рекла му, ако не ћути да ће заслужити да га затворе". — „Он је луда — одговори она — и не може боље да приређује своје комедије у двору. Слажем се што мој папагај и он занимају публику".

Али је трајна појава тог чудноватог мужа Лују XIV и пак била непријатна. Видело се како се он, смешни [illegible], крије, да га не види, као обичан љубавника. Његово је сумњивање све више расло, кад је његова метреса постала матером. Луј XIV је веома љубио своју децу, нарочито ону које му је родила госпођа Монтеспанова. По закону су та деца припадала мужу и Луј XIV дрхтао је од страха да Монтеспан, из освете њим да му се наруга, не однесе сина и кћер.

Монтеспан је нашао помоћи код свога ујака, архијепископа од Санса. „Кад је краљева страст постала позната вели опат Боало, песников брат — наредио је једној жени у граду, која је као и његова нећака, маркиза, живела јавно у ванбрачном животу, да изврши јавно црквено покајање, па је у својој дијецези наредио да се саопште старе наредбе о повреди религиозних дужности".

У дијецезу Санску спадао је и Фонтенебло, где је тада становао двор. Госпођа Монтеспанова осећала се тиме погођена, те је сва збуњена отпутовала. Чинило јој се као да простом показују на њу. Тек после архијепископове смрти, 1674., усуђива се она опет отићи у архијепископију.

Кад је маркиза од Монтеспана најзад увидела да је њихово заузимање узалудно и да ће Луј XVI с висине свога престола одговорити само својим тајним [illegible], обуче се у одело за жаљење, сву кућу претвори у црнину и у кочијама црнином превученим отиде на двор да се опрости са сродницима, пријатељима и познаницима. Овај пут муж није изгледао смешан, јер је умукла, а улога, коју је краљ играо на своме престолу, није била ни мало кавалирска. Један ћенијални човек притекао је краљу у помоћ. Молијер напише „Amphitrion". Комад је представљан исте године (1668) и они који се сетију опет су били на страни краљевског двора.

„Un partage avec Jupiter
N'a rien, du tout, qui dés
honnore*)

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Са огромним одушевљењем поздравља је публика сјајни комад:

„*Шта ће бити од Аустрије?*" и на нарочита молба многобројне публике, која и овим путем жели да покаже своју мржњу према Аустрији, приказује се тај комад и вечерас, који носи наслов:

„*[illegible]!*"

ТЕЛЕГРАМИ

Беч. Званично се побија вест пронета на берзи да је рат са Србијом постао неизбежан. И ако је ситуација озбиљна, ипак није ништа предузела што би погађало да она намерава напусти своју досадању мирољубиву политику.

Беч. „Фремденблат" коментаришући вести о намери неких великих сила да у циљу мирног решења аустро-српског спора посредују и учине кораке и у Бечу, сматра те вести за неповерљиве и невероватне, јер би се оне могле оснивати само на томе да је Аустро-Угарска променила правац своје политике према Србији. Међутим то не стоји. Правац њене политике остаје исти, што потврђује и јучерашња званична изјава на берзи. Иначе да ове вести одакле потичу те вести не прате развој последњих догађаја.

ОДЛУКА НАПРЕДЊАКА

Главни Одбор Напредне Странке решио је на данашњој својој седници да Напредна Странка узме учешћа у оснивању нове владе.

Према томе је вероватно да ће се још у току данашњег дана саставити кабинет под председништвом г. Новаковића.

---

*) [illegible] с Јупитером нема ни[illegible].

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(171)

XXXV

Отац и син

Кад сам га добро увио метнуо га међу шунке и кобасице, тако да је и сам изгледао као кобасица...

— Давно! давно! уздахну стари Пардајан одушевљено. Добро си га метнуо у дамњак.

— Није ми било на ум, господине. Ослобођен сад са те стране ја покушах да отворим врата. Али су све муке биле узалуд. Преко свега још је и буктиња бацала своје последње зраке и најзад се угасила. Нађох се у дубоком мраку. Седео сам на степеницама, ослушкујући, очекујући да подрумар дође по вино, те да себи отворим пута. У једној руци држао сам пиштољ, а у другој нож.

Али су сати пролазили.

Нисам чуо ништа. Помишљајући оно што је Жако рекао Жанети, помишљајући на жене које су имале да буду спремне у [illegible] часова, ја се ипак узнемирих при помисли да ли ће заробљенице бити одведене а да ја и не знам куда их воде и не стигнем да их ослободим!

— Јадни, јадни мој! прошапута стари Пардајан смејући се.

— Ви се смејете, оче! рече витез прекорно.

— Немој обраћати пажњу на то, ја мислим на нешто друго, на онај случај Жакоа, који је бачен као кобасица и лежао међу шункама... Ах! то те је била дивна мисао.

И поред свога бола витез се није могао уздржати, а да се не осмехне.

— Шта се тебе тиче, продужи стари витез, признајем да ти положај није био весео. Али си, најзад, ипак отворио врата.

— Нисам ја... отворила ми их је Жанета.

— Добра Жанетица.

— У тренутку кад сам почео истински да очајавам чух како се кључ полако окреће у брави. Ја се спремих да јурнем. Врата се отворише и на њима се указа Жанета.

— Брзо, брзо, рече ми она. Успела сам да се дочепам кључа за један минут. Бежите!

— Колико је часова? упитах је ја.

— Нешто више од десет.

Ја помислих: жене су имале да се врате у једанаест часова.

Загрлих и пољубих Жанету из свег срца.

— Ви ћете опет доћи? упита ме она...

— Разуме се! Како бих те могао заборавити!

— А Жако? рече она од једном сетивши се свога заручника.

— Жако? Он једе шунке у подруму.

Она на то стрча у подрум. Ја се довукох до врата. Пређем их у неколико скокова. Врата су била затворена. Прескочим зид и обиђем у двориште око дворца. Видећи да је доцкан да идем да известим кога треба, одлучих се да сам чекам кола... Нисам дуго чекао. После по часа видех како се велика врата на дворцу отворише. Ја сам стајао на углу суседне уличице. Кола уђоше у њу. Видех да пред колима иде само један коњаник. Пођем сам, овако наоружан да оборим коњаника једним метком из пиштоља, да скинем кочијаша с коња и да га принудим да се бије са мном, да га убијем мојим рапиром, за тим да отворим врата на колима и да ослободим заробљенице... Овако ми је мисао... и промаших!...

— Јадни пријатељу!

— Шта ћете, оче! Био сам изгубио памет. Мала стража узбуђење, знамен других осећања обузимала су ме и све ми је то учинило да сам изгубио хладнокрвност. На пуцањ мога пиштоља мала пратња појури трком. Ја потрчах за њима. И стигао би их! Ах! без сумње бих их стигао... али тек како рекох пуче [illegible], окретох главу и видех за собом човека с мачем у руци... Остало знате. Тај човек бејасте ви, оче!..

То је била прича коју је витез испричао старом Пардајану у малој соби те сумњиве крчме за искрзаним столом за којим су вечерали и пили.

— Ето како ми је прошао дан, доврши витез после дугог ћутања, за којега је време отац [illegible] посматрао са неком чудноватом мешавином забуне и дивљења.

— Али, рече тада стари витез надајући се да ће извући свога сина из тужних мисли, ја сам тражио да ми испричаш све што ти се догодило од кога [illegible], а ти си ми испричао само један дан. Овамо да си почео с краја.

— Ах! господине, помислите овога дана кога вам можда је важно и све остало. Шта сам могао да урадим нешто лепо у дворцу Меш, што сам употребио лукавство и силу да доведем [illegible] да ли су те жене у дворцу, за тим што сам им се пребацивао, најзад што сам покушао да их ослободим, то је све за то што је мој живот везан за живот те две жене! Ја их морам или ослободити или умрети!.. Али, оче, ми смо дошли овамо да се објаснимо о нашем узајамном положају.. Најзад једно питање, питање на које вас преклињем да ми одговорите.

(Наставиће се)

Коме је потребно

Предајем одмах радњу ужичких производа због одласка на моје имање у Мачват.

Богдан Златић
златиборац
80 1—6

Продаје се

Премија [illegible] Задруге продаје се.

Ради прегледања и цене обратити се у [illegible] куће Македонска ул. бр. 46. од 9—12 пре и од 3—5 час. по подне
79 1—3

Кафана

која одлично ради; услед промене занимања

Предаје се

За услове обратити се на
Мила Радовановића
у [illegible] радњи Мих. [illegible] на Вел. Пијаци.

ВИНО

[illegible]

Црвено 1 литар [illegible] Дин. 0·75
„ 1 „ црвено „ 0·75

Француско 1 боца „[illegible]“ [illegible]

Француско 1 боца „[illegible]“ [illegible] Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]“ [illegible] Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]“ [illegible] Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]“ [illegible] Дин. 1.

[illegible] **свеже** [illegible] **ЖИВИНЕ**.

[illegible]

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд—Теразије

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље тачно и на време са врло солидном ценом и услугом.

Телефон бр. 43. 18 15—

ОБЈАВА

Издаје се један стан од 1. маја о. г. у улици Милоша Великог бр. 67. са улице, од три собе, предсобљем, кујном и одељене подрума и

Један стан у авлији у истој кући од 1. Марта о. г. од 2 собе и кујне.

За погодбу обратити се старосту [illegible] Светозару Спасићу у фирми Николе Спасића и компаније у улици Кнез Михаиловој.

5. Фебруара 1909. г.
Београд. 78 3—3

МЕЊАЧКА РАДЊА
ИСАКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Купује [illegible] 2 од сто [illegible] и [illegible] 2 дин. [illegible]

[illegible] Краљ. Србије, [illegible]

Продаје [illegible]

Срећке [illegible] Лутрије на II [illegible] Вучење 6. фебруара. Главни [illegible] 30.000 динара.
48 10—10

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА
Д-ра Јована Ђурића
у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

која [illegible] **страни сирофен** и [illegible] шифлурозе, [illegible] **сирофен** [illegible] Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 3·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

која [illegible] **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **1·20** динара, [illegible] **2 динара.**
46 13—30

ВАЖНО **ВАЖНО**

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња
Браће Х. Габај код „Круне“
Кнез Михаилова бр. 31

[illegible] за [illegible] робу [illegible] од 25 од сто [illegible]

Свиле и **Атлаза** [illegible]

Атлаза и **Сатена** [illegible]

Штофова [illegible]

Енглеског [illegible]

Фоаја и у [illegible]

Пелерина и [illegible]

Штрикераја [illegible]

Зимска [illegible]

Гарнитуре [illegible] од 6 и 12 [illegible]

Цванцика [illegible]

Платна [illegible]

Бели [illegible]

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА од 40 од сто [illegible]

Мустре на захтев шаљемо бесплатно. — Поруџбине [illegible]

С поштовањем
БРАЋА Х. ГАБАЈ
37 17—30

ФАБРИКА БОНБОНА И ШЕЋЕРНИХ ПРОИЗВОДА
Радомира Рашковића
[illegible] Златном Медаљом на [illegible] у Лондону 1905. године

Препоручује своје одликоване производе и то:

Слатко од Оранжића, Шљива, Ружа, Јагода, Малина, Дуњевача, Лимуна и Трешања, Поморанџе и Вишања, Ванила и Чоколаде.
Бонбона и Чоколаде [illegible] фасонских, [illegible] суших, разних [illegible]
Ратлука Цариградског [illegible]
Кафе Цариградске и Бурбон. **Шећера** [illegible]
Коњака [illegible] **Рума** „Јамајка“ и [illegible]
Сока [illegible]
Ликера разних [illegible] „Шетрез“, „Ким“ [illegible] и т. д.

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље тачно и на време са врло умереном ценом и брзом услугом. — Продаја на велико и на мало. 20 4—4

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодно Мануфактурна Трговина
АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.
код Лубиње
Васина ул. према путу Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јевтиније но до сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог Маја исте године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско-Галантериску** трговину у згради *Дом Анкера на Теразијама* где се сад налази апотека Викторовића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем
АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.
33 18—30

Дунавски Кредитни Завод

[illegible] ч. 10. [illegible]

Управни Одбор.

Кафана „ЛЕПИ ИЗГЛЕД“
(Кнез Милошева ул. [illegible])

Издаје се под кирију од 1 маја [illegible] Јавити се Стојану Пејићу, [illegible] кафани.
75 3—10

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас па сваке суботе *Српски купус са* [illegible], *Пргу*, *Бели на* [illegible].

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима [illegible] обраћамо нарочиту пажњу [illegible]

[illegible] „КОМИЊАК“ [illegible] 30 п. [illegible]

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности**, [illegible]

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol. Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5%, efferves)

који се од [illegible] у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. [illegible]

Овај зејтин [illegible] у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством кошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и:

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

[illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости [illegible]

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ови препарати могу се добити и то: у Београду у дрогеријама: Субботића, Оклопџића и код „Гушавог.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, [illegible] Јовановића, Смедереву [illegible] Зајечару [illegible] Крушевцу [illegible] Николића, Лесковцу [illegible] Крагујевцу [illegible] 2067 9—

Овим извештавамо наше цењене потрошаче, да смо и ове године нарочито спремили чувено

ЦРНО ПИВО

[illegible] пиво, које смо ранијих година продавали под именом

„Српски Салватор“

То *Црно пиво* одлежало је и изврсног је квалитета, те га зато најтоплије препоручујемо свима нашим потрошачима.

Потрошња тог *Црног пива* отпочеће 15. фебруара о. г. и трајаће само кратко време, а цена му је скупља од *белог пива* са 4·— дин. по хектолитру и 6·— динара по 100 флаша.

Прва пивара
И. Бајлони и Синови

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН
Софије Шварц
према путу Трговачке Банке, Љубичина ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добро набрала **шешире и најмодерније** [illegible]

[illegible]

Салон је [illegible]

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, [illegible]

Цене су једне за свакога!

„Правда“ излази сваки дан. — Пр[illegible] [illegible] на страну 16 дин. [illegible] 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство на годину [illegible] год. 18 дин., за четврт год. 5 д. — Стан уредништва налази се на углу Гамине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Вишњичка ул. бр. 22.

„Драгољ Радичевић“ Штампарија Гавр. Димовића и Комп. Браничев ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 11 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 43. | Телефон 821.

Зло рађење, готово суђење

У јеку борбе коју је самостална странка водила у току последњих година против радикала, једно од главних оружја у рукама самосталаца био је факат да су многи радикални посланици па и сам шеф те странке, г. Никола Пашић стојали према држави у односима лифераната и концесионара.

Самостална странка, као и свака начелна странка стајала је тада на правилном становишту: да ни један од активних министара и нар. посланика не сме бити ни лиферант ни концесионар и с правом је дизала свој глас против оних својих противника, који се нису устручавали да во свој министарски портфељ или посланички мандат привежу по коју концесију или лиферацију.

У том свом протесту самосталци су ишли тако далеко да су са говорничке трибине и кроз ступце својих листова називали те концесионаре — министре и лиферанте — посланике лоповима, тако да је било једно време када је по причању самосталаца изгледало као да у радикалној странци нема ни једног поштеног човека.

Политичке прилике, створене међусобном борбом самосталаца и радикала, у вези са тежњом да се одржи власт по сваку цену у рукама, натерале су обе радикалне групе да и мимо овог страшног међусобног оптуживања, узму заједнички управу земље у своје руке и самосталци, не водећи рачуна о овоме што су раније причали и осуђивали, пошљу у ту заједничку владу човека који је и по својој професији и по својим везама са Прометном Банком био већи концесионар и предузимач у односу према држави и београдској општини, но и један радикални министар и посланик.

Не мислим улазити у истраживање разлога који су руководили самосталце да баш тога човека, г. Милоша Савчића угурају у кабинет г. П. Велимировића, мо да би ми то истраживање несумњиво пружило прилике да говорим о једној врло интересантној ствари — о интелектуалној снази самосталне странке која тако важну улогу игра у политичкој историји Краљевине Србије, за ових последњих десет година. Мени је за овај мах довољно то што су самосталци — они исти самосталци који су г. Николу Пашића и његове начелне пријатеље називали и лупежима и рђама зато што су имали неке концесије — истакли себи за представника у једном кабинету са радикалима, баш овог човека, који је собом више но ико оличавао оно, што су самосталци у Пашићу осуђивали и жигосали.

Овај факат разуме се да није могао остати непопажен од стране старих радикала. Али, као што сваки човек воли да види свог противника како ради оно што је јуче осуђивао, и само вреба прилику када ће ту инконсеквентност свог противника приказати и осталом свету, тако су и фузионаши ћутећи пристали на Савчићев улазак у кабинет, у нади да ће им се кад год указати прилика да открију самосталце у свој њиховој наготи.

И на то се није морало дуго чекати. Шепртљанство г. Косте Главинића у брзо је дало радикалима потребни материјал а како су га они употребили и искористили виђели смо ових дана за време скупштинске дебате о Тари.

Има пуно људи који и данас, после свега овог што се одиграло у Нар. Скупштини, верују да је се афера о Тари развила до ове мере само зато: што су радикали с једне стране хтели да заштите државне интересе од самосталске пљачке, док су с друге стране самосталци по што пото хтели да исплате својим пријатељима око Прометне Банке нешто на што они нису имали никаква права. То је међутим сасвим погрешно мишљење. Нити је у овом питању било старијим радикалима до каквих државних интереса, кад су прихватили интерпелацију г. Стојана Рибарца и напали свом жестином на самосталце, нити је пак самосталцима било до Прометне Банке, кад су бранили Главинића од жучних напада радикалских говорника. Радикалима је било стало само до тога да прикажу свету самосталце као људе који, док су у опозицији друге називају шићарџијама, а чим се дочепају власти сами грабе и пљачкају, а самосталцима је било стало само до тог, да се извуку из глиба у који су упали онда када су г. Милоша Савчића угурали у Велимировићев кабинет. Да се самосталци нису у своје време бацали дрвљем и камењем на старије радикале због г. Пашићевих концесија и разних других лиферација појединих радикалских корифеја, интерпелација г. Стојана Рибарца о Тари остала би глас вапијућег у пустињи и напредњаци и народњаци могли би промукнути говорећи — празним клупама у Скупштини.

Није дакле кабинет г. Пере Велимировића пао због тога што су радикали штитили интересе државе и што су самосталци хтели да иду на руку Прометној Банци него зато што су самосталци довели згодно под руку фузионашима те им они на један рукопипатељан начин вратили мило за срамоту. То је у приликама у којима се земља налази за сваку осуду, али је разумљиво јер ништа није тако слатко као гледати како пада у јаму онај који је јаму за тебе ископао.

Д.

ДИПЛОМАЦИЈА ЖИВОТА

Књига лорда Честерфилда. — Поуке и савет. — Самољубље и љубав. — [illegible]. — Улога жене. — Карактерност и храброст.

Није необичан појам, да се појављују књиге, којима је задатак, да науче човека, како ће имати успеха у свету. Ако баш хоћете, да о свом појму направимо игру речи, рекло би: имати у свему бар најмање успеха.

Ових дана, скоро у исто доба, изишла је у Енглеској и у Немачкој књига, у којој су штампана „Писма лорда Честерфилда к своме сину". До данас су та писма, штампана у дивот издању, била доступна само отменијим и богатијим круговима, а сада су она, издана у јефтином издању, ставља свакоме, те се Честерфилдовим саветима може користити свако. Надам се, да ће по ученим и поштованим читаоцима „Правде" радо који се и надат овај чланчић о „дипломацији живота".

Да би се имало успеха у животу мора се располагати гипкошћу, интелигентним такто(м) и веселошћу, сумњом да се не сме бити намерно. Лорд Честерфилд и сам је био човек од успеха; био је стални посланик, виртуоз у светском понашању, сјајан политички радник и одличан државник, у својој каријери допринео је до положаја министарских (?) Он може дакле говорити о успеху и интересантно ће је о тој ствари слушати.

По мишљењу Честерфилдову кључ успеха лежи у манирима. То је најбоља вака доброг карактера, а манир и пријатељивост одају интелигентност. Никада не може учинити оно, ко у датом моменту не може сконцентрисати сву пажњу на предмет, који га интересује.

Честерфилд нада саветује свакоме, да се свакој ступњем образовању. Полуобразовање је горе од необразовања, јер вода човека на лажне путеве. У свакој литератури вала изабрати најбоље књиге и бавити се само најбољим представницима песништва, историје, беседништва и философије. Све остало није потребно.

Свако треба да ради посао на који се осећа способним. Од људи се може добити све или убеђењем, или духовитошћу или лажном иронијом. Познавање живота лежи у томе, да човек уме да се користи једним па та средстава, где му које буде било потребно. Никада не треба показивати спољашњости, а треба се трудити, да нико не појми шта се баш скрива под вашом самољубивошћу.

Будите љубазни, нарочито кад неком имате да саопштите какву непријатност, или кад морате да га победите. Гипкост у животу тако је исто потребна као и у политици. Да би се победило, мора се по неки пут уступати, да би се човек уверио, мора се кадикад и повиновати. Једном речи мора се имати способност камелеона и узимати на себе најпогоднију маску боје онога, са киме говорите, био он мушко или женско.

Ко хоће да буде јавни радник тај по Честерфилду мора умети владати собом. Он треба толико да се извежба да пажљиво слуша и најглупље говоре. Треба да уме да одбије молиоца, а да га не увреди, и да учини нешто, неподлачну услугу, што ју је учинио. Мора да уме да пробуди и симпатију не пробегавајући лажи. Сем тога потребно је, да зна читати мушким лица и да буде у стању, да несвесно прикрије своје мисли. Умети владати собом то је дар, који је неопходан за успех. Ако осећате, да не можете да будете равнодушни, старајте се, да вам се то на лицу не позна. Најбоље је да у том случају ћутите.

Никада немојте допуштати, да онај, који с вама говори, примети да га слушате са недовољно пажње. Није само важно, што ћете ви нешто рећи, него како ћете то рећи. Најбоље је, кад слушате некога, претварати се, да вас то толико интересује, као да први пут о томе слушате.

Највећег значаја за човека, који хоће да има успеха у животу, има, по мишљењу Честерфилдову, жена. Човек, који жели своју каријеру, не може је без њих учинити.

Жене су, каже Честерфилд, одрасла деца; нису без способности водити занимљив разговор, шале и дрскост, али не могу да уђу у саму суштину ствари. Нема жене, која може дуже да остане на једном предмету, а која је у стању да у току 24 сата влада собом. Чим се увреди њено самољубље, одмах плане њена страст и руши сваку систему и сваку доследност.

Паметан човек шали се са женама, бринући се увек, да не изгуби њено расположење. Разговору са женскињем не треба никад да је суштина добила. Улазити у дубину неке ствари значи жену збунити. Али са њом не треба говорити ни лакомисленим тоном, јер ће то жена узети за знак непажње или чак и презирања. Најбоље је понашати се спрам жене тако, као што би се човек понашао с јаком бебом, које је више од човека, а мање од детета. У озбиљним случајевима никад се жени не треба обраћати за савет, нити јој се поверавати, али се морате правити да чините и једно и друго, иначе ћете је увредити. Не треба заборавити, да жене имају страст да се мешају у јавне послове.

Жена је тип осетљивији него човек. Код свих њих преовлађују две основне страсти: самољубље и љубав. Ко им више ласка, тога више воле. Ни којој од њих слободно кажите у једно исто време и њен дух и њену лепоту — неће се наљутити. Женама, које су несумњиво лепе или бесприкорно ружне, хвалите њихов ум и духовитост. Оне које нису ни лепе ни ружне, хвалите као лепе или бар као симпатичне.

Похвала лепоте јесте такав облик ласкања, од кога се неће одрећи најгоре женско, па ма колико ласкање било претерано. Нема женске, па ма колико била образована, која не би веселила комплимента. Ако је у њеном стасу, она се теши, да јој је лице лепо. Ако се не може похвалити ни стасом ни лицем, то она опет себе уверава, да код ње има нешто, што је чини веома интересантном.

Али све ове тактичне ствари треба крити и ведати, да не женско осети. Са њима човек увек мора бити пажљив, учтив и љубазан. Од њих зависи репутација и будућност једног човека и тешко оном, ко не уме бити према женама љубазан, ко не уме ласкати, а ко не може да их презре. За њега нема у свету равнога пута.

Ето тако изгледа [illegible] је психологија успеха, изведена од најбољег дипломате живота од XVIII века. Колико се карактер жена изменуо од тог доба до данас нека сам читалац оцени.

Велики француски државник Талејран не даје у свему ово мишљење лорда Честерфилда, јер тврди да има људи, који су, извлачући себе самима, постигли оно, што су. То нису паразити или скоројевићи, већ људи, који су сами дошли до свога циља. (Ce n'est pas un parvenu, c'est un arrivé). Те Талејран зове арривистима.

Не обзирући се на ово мишљење Талејраново могу слободно рећи, да су погледи лорда Честерфилда о дипломацији живота и данас тачни, као што беху 1774. год., када је лорд писао своја писма, јер људи су — људи!

Д.

Јучерањи дан

Преговори

Цео дан јуче протекао је у преговорима.

У понедељак по подне је био састанак шефова група у Скупштини, на коме је покренуто директно питање о коалиционој влади. Изашло се на ново са истим предлогом као у Децембру: да председник владе без портфеља буде г. Ст. Новаковић. Тада су ту комбинацију осујетили фузионаши, који су као највећа група, са свим природно, тражили председништво за себе. Но овога пута су од тога захтева одустали и одмах пристали на два уступка: и да г. Новаковић буде председник и да г. Пашић прими портфељ грађевина. То је већ са свим олакшало посао и направило комбинацију вероватном. Али је искрсла нова тешкоћа, што је, како нас уверавају, г. Новаковић одбио да се прими. Но то одбијање присутни нису примили као дефинитивно и непоколебљиво, него су одложили преговоре за јуче пре подне.

Код Краља

У понедељак у 9 часова у вече Краљ је позвао г. Новаковића у Двор, и саопштио га да се прими председништва владе, на што је он, како веле, и пристао, те је отуда и пукао глас свуд по вароши у понедељак ноћу: да је коалициони кабинет готов.

Одлука напредњака

Јуче у 9 часова г. Новаковић је позвао у „Гранд Хотел" цео Главни Одбор Напредне Странке и питао за мишљење: да ли да се прими поверене му владе? Наравно, да је Главни Одбор одобрио г. Новаковићу да се прими.

Ко све да буде?

Г. Новаковић је отишао из „Гранд Хотела" у Скупштину.

где су га већ у 11 часова изненадили остали престављници групе и почело се срећивати листа. Најпре је састављена овако: Новаковић без портфеља, Пашић грађевина, Рибарац правде, Љ. Стојановић просвете, Жујовић пољопривреде, Ст. Протић полиције, Пачу финансије, ђенерал Живковић војни, Миловановић спољних. На ту су комбинацију напредњаци, народњаци и самосталци направили ову примедбу: да остане г. Ст. Миловановић у полицији, а самосталци су рили желели да би иначе тражили тај портфељ за своју групу.

Пачу неће

Изгледало да ти г. Ст. Протићу није било право, и он се одмах почео грамзити тада свој примедбу. Али је сад настала друга тешкоћа: г. Милосављевић побегао. Једва се жедно [illegible], и прено на кажемо: Кисто му!

На сад се сложише на другу прераду: Пачу никако не пристаје, и при том је остао, што је чудно, кад се зна како мало он држи реч.

Један шаховски цуг

Онда су начелнике да г. Ст. Протић прими финансије, али то није лако ишло. И један је он пристао, али тамо је он пристао, а самосталци представише да су они по свом рачуну с њиховим главним одбором учинили измену и да место г. Жујовића предлажу неодступно г. Јашу Продановића. То у мало није покварило целу комбинацију, кад се зна однос г. Ст. Протића и г. Јаше Продановића. Но и то се некако тако уталожи, и г. Јаши оде у привреду да и он што привреди. Самосталци су хтели да загладе Гавриловићеву ствар и метли у привреду једног мастог човека, који није акционар њихове банке. Јер се тек за г. Јашу не може рећи да има какових акција.

Још мало па готово

И тако се како — тако догура до краја. Изгледало је сад са свим природно: да се потпише указ јуче по подне. Али тек онда полеже: да ђенерал Живковић неће даље да остане. Г. Новаковић међутим јако полаже да он остане, знајући расположење Скупштине према ђенералу. Г. Новаковић је имао два састанка јуче по подне с ђенералом, и овај није никако хтео пристати наговарајући се на слабост здравља (болест у срцу), али је у ствари ту са свим други разлог.

Уторник

И тако ствар синоћ стаде неришена. У народу се пак пронео глас: да је министарска листа са свим готова, али да није потписана, јер Краљ не потписује ништа у уторник.

Шта сад?

Међутим није сама листа готова, пошто се надају придобити ђенерала Живковића, који се опет, чујући да га поново траже, некуд склонио. Ако и данас не буде успеха са ђенералом, узеће се пуковник Маринковић или ђенерал Никотије Стефановић.

И тако ће се најзад свршити то немогуће коалиционо министарство на свих шесторо странака, о коме се толико говорило и дискутовало.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Аболиција „велеиздајника“. (*Вечерње рече — Ђоргули и Ковачевић. — Обустављене суђења.*)

Како из Будимпеште јављају, у тамошњим политичким круговима јако су пале у очи оне завршне речи министра председника д-ра Векерла, које је наговорио на саветску саборског одбора, кад му је предлог престављен српског посланика и саборског одбора претио загротио државне ослуцабе. Те завршене речи гласе: Парламент није покренута против српског народа. То мора нарочито истакнути за то, јер што постоја тешка невоља у спољној политици, тим више треба мислити на то, да са суграђанима српског народа марко руку под руку и да се према њима удржава пријатељски и миролубиви односи. Ове речи у вези с оним што је Векерле рекао д-ру Ђури Красојевићу изгледа да на мене тумаче тако, да ће се суђење због „велеиздаје“ нека обустављено, т. ј. да ће доћи величина аболиција.

Дневне вести

Пашић и заверенице. „Н. Сл. Преса“ јавља, да су Анкумовић, Мишић, Машин и Гецмић изјавили Краљу, кад их је питао за савет да ли да Пашићу повери састав кабинета, да су они солидарни с Пашићем и да ће га они помагати ради одржања династије. Ма колико да је и велика у Пашића велика потреба за миром, ово саопштење и зазвало је презирет у мишљењима, те се Пашићеви непријатељи увели да осујете образовање радикалног кабинета. Пошто се потом везао за завереницима, Пашић је рђаву услугу учинио ствари коју заступа, те је питање да ли у таким приликама у опште и може доћи његов кабинет. Нарочито самостални и напредњаци замерају Пашићу што тражи ослон на заверенике, чиме и Краља штети у очима народа. Завереници су готови да с Аустро-Угарском закључе мир.

Руска мобилизација. „П. Лоја“ јавља да се на лесотим шва на руско-аустријској граници врши дислокација трупа која изазива узбуђење. Сада се концентришу веће војске масе. Виши су официри непрестано на путу да припреме трупе спремне за брзу мобилизацију. Појединим официрима објашњено је шта им је дужност на случај мобилизације и сврха се врши уписивање и новачење. Нови ђенерални губернатор и главни командант кијевски недавно престано прегледа тврђаве и гарнизоне. У Кремјецу је губернатор рекао официрима тамошњег гарнизона: „Молим вас да се тако спремите, као кад би сте сваког тренутка морали поћи у рат. У Прушину у близини аустријске границе појачаће се ових дана гарнизон за 500 људи.

Указ. Министар финансија пред свој пад, поднео је на потпис Краљу два овања указа по царинској и порезкој струци. Оба та указа биће данас публикована.

Уважена оставка. Боривоју Берару и д-р Мићи Михајловићу среским лекарима уважена је оставка коју су поднели на државну службу.

6 месеци 11 августа прошле године образовао је кабинет г. Велимировић а данас замењен коалиционим кабинетом. Равно дакле 6 месеци владао је Велимировић.

У нашим се приликама земља навикла и то је много.

Не да Аустрија мајку. Услед подстака париског да да бечка влада обрасни смални какве би концесије била готова учинити Србији, у бечким политичким круговима вели се како у Бечу и не мисле упуштали се у расправу око тога, док је год Србија остаје при својим политичким захтевима, који су потпуно „неоправдани“. *Аустро-Угарска је веле, још од самог почетка изјавила готовост да Србији да привредне користи, али ће сад тек онда бити готова да те користи даље проширује, ако Србија изјави да одустаје од захтева, који „немају никакву правну основицу“, ако напусти своје претеће држање и ако у Бечу добију јемство да ће Србија пружити руку да се мирним путем постигне споразум.*

Опет лаж. У Бечу знају, како је у Београду држан тајни скуп шовинистичких праваца, на коме је решено да се у Аустрију пошаљу комите да изврше атентате на поједине личности. О тим плановима „знају“ чак и аустријске власти!

Отпутовао. Јуче после подне отпутовао је у Беч гроф Форгач аустро-угарски посланик.

Требовани намештај. Дирекција је требовала нов намештај за железничке станице на прузи Аранђеловац. Пајкови ц., који ће се пруга везати са нашинском железницом, а ова са главном пругом преко Аранђеловца и Младеновца.

Исто тако требован је нов намештај и за станице од Сталаћа до Чачка.

Завршени испити. Код железничке дирекције завршени су испити саобраћајних приправника из: телеграфске, саобраћајне и комерцијалне службе. Од 44 кандидата, испит је положило них 23 са добрим и врло добрим успехом, а остали ће накнадно полагати.

Према овоме изгледа, да ће дирекција до отварања нових пруга имати спремно особље.

Једна наредба. Министар унутрашњих дела издао је наредбу свима полицијским властима у земљи, како ће се управљати на случај да наступе поплаве, ако се снег поступно не отопи.

Нестале девојчице. Надежда кћи Марије Богдановић свд. и Даница кћи Андрије Петровића подмаршал(?) ... Дунавске Шумадије девојчице од по 13 година и ученице радничке школе, јуче после подне како су отишле у школу нису се вратиле кући ма. Забринути родитељи јавили су полицији, која је наредила потеру у целој вароши ради њиховог проналаска.

Умро у планини. Светозар, син Стојче Дојчиновића из Јелашнице у округу врањском, отишао је прекјуче у шуму, па се из ње није вратио. Сутра дан њихов је мртав. Секцијом и увиђајем на лицу места утврђено је, да је се у шуми смрзао и од зиме умро.

Нове станице. Железничка дирекција пустилирала је нове станице: Прешјане, Долац и Чифлик на пиротској и ристовачкој прузи. Тиме је учињена олакшица у многом државу вожњу, јер су скраћене велике одстојања између постојећих станица.

Душевно оболео. Светозар Васиљевић, виши чиновник Народне Банке у пензији, на коме су одавно приметили знаци душевног растројства, синоћ је упућен у болницу за душевне болести на посматрање и лечење.

Продаја дивљачи. Шумска управа у Роготу, а по одобрењу министра народне привреде, потуће ће све платаше (јелене) и од њих месо продати по 0.50 дин. килограм. Ко би хтео купити нема се обратити шумској управи у Роготу актом без таксе па ће му се послати тај кове. Експедиција ће се вршити на железничкој станици у Лапову.

Још један митраљез. Јуче је скупштина среза кра[гу]јевачког донела једногласну одлуку, да се из готовине среске купи један митраљез пушка са целим прибором и поклони XI. пешадиском пуку. Ово разумевање своје патриотске дужности шумадинаца заслужује сваку похвалу.

142. Оволиким број лица било је нађено у казнама београдске полиције, која по разним судским и полицијским пресудама издржавају казну.

Потера на скитнице. Јуче је Управа вароши Београда учинила потеру на скитнице у Београду, и том приликом ухватила 37 беспосличара, који нису могли да докажу да ма каквим поштено раде. С њима ће се поступати по закону.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

О Царевом [illegible] бечки „Цајт“ ... пише се [illegible] из Ма... ...

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превео с француског

(178)

XXXV

Отац и син

— Говори, дете моје, рече стари Пардајан немо.

— Ви сте пратили кола, јел'те?

— Јесам, оче. Имао сам дужност да убијем свакога ко би покушао да им се приближи.

— Даклe, продужи витез живо, ви знате куда су отишла кола!... Па то морате знати, оче! Мало час сте ми казали да ви знате ко је био у колима...

— То је права истина! Господин Дамвил не пита од бренавести...

— Али знате куда су кола отишла.

— Не знам, дете моје! Каком то. Ти ме оптужиш, јел'? Ти никада свог старог оца упредали толико да мислиш да воће тебе да превари.

— Верујем вам, оче, рече витез тужно.

Његова посетила, обузе мечем.

— Али, продужи стари витез, ако ти ја и не могу казати куда је отишао маршал, ти мени можеш казати ко су били ти заробљеници који су тако тајанствено уведени. Ти водио волел у једну Монморансијеву. Које су то маршалове рођаке, које ја не познајем?

— Оче, сетите се онога што сте ми рекли при растанку, сетите се оне ноћи, кад сте ми хтели да ми кажете, јер је то била тајна. Сетите се оне ноћи кад сте нешто сплео ...

Стари витез пребледе и задрхта.

— То дете, ту девојку, Лујзу од Пијена или боље, Лујзу од Монморансија...

— Ти љубиш!...

— Да, господине.

— Зна ли! Судбина! рече стари Пардајан, замисли се и обори главу.

— Љубим је, продужи витез. Љубим је без наде. По вашем хоћу да је ослободим! Она је била у том колима!... Она и њена мајка!...

— Знаш ли то поуздано?

— Знаш! Сећате ли се шта на је казала мала Жанета? Те речи је потврдио сваку са сваком мојих и њених... Она су упредани преметавањем дана. Ја сам сумњао на маршала Дамвила. Сад знам поуздано!... Али куда их је одвео? Зашто их премешта из свога дворца?

— Ах! Сад све разумем! Разумем за што се јуче и данас на мене толико пазило Маршал није хтео да ја дознам да он има заробљеника и шта су те заробљенице! Бојао се! И имао је разлога да се боји! Јер да сам ја дознао истину, ја бих покушао то што си ти покушао!

— Од куда то, оче, да сте ви сад у служби маршаловој? Од када сте ви у његовом двору?

— Тек од јуче. И ту су ме добро чували. Маршал ми је рекао да сам после повраћа слободан. Ја сам намеравао да тада тебе потражим.

Стари Пардајан исприча тада своме сину састанак са Дамвилом у Пон де Се и све што је после тога било. Витез са своје стране допуни своје причање главним догађајима из свога живота од како се растао од старога Пардајана.

Када су један другом испричали све што су имали у кратко почели да смишљају.

Би одлучено да се стари Пардајан врати у дворац Мем и да посматра маршала у његовој политичкој борби.

То је био најбољи начин да сазна што је било са Јованком од Пијена и њеном ћерком.

— Има нешто сем маршала ко мора знати куда су кола отишла. То је онај који је био кочијаш тога возила од Анжермона. А тога ћу ја приморати да проговори. Буди миран, ускоро ћемо знати на чему смо.

— Да ћу ићи да известим маршала од Монморансија о свему што се догодило. А ви ћете ме чекати у „Чаробници“... можете мислити са каквим нестрпљењем!...

— У „Чаробници“, настрпљења! Ти, дакле, хоћеш да се вратиш у Бастиљу?

— Да, одиста, на то нисам ни помислио.

— Ослободи онда. Ја сам одавна у најбољим односима са гадарином ове крчме. Сем тога она је крчма на носиме рђаву гласу, тако да шпијуни и полицијски веадо у њу улази. Ту си у потпуној безбедности. Ја ћу нарадити да ти се спреми пристојна соба.

Отац и син тада се загрлише.

Стари витез пробуди крчмарицу и издаде јој наредбе. Она се чинило да ће витез бити безбеднији у овој крчми него краљ у своме Лувру.

Витез испрати свога оца на улицу. У тренутку кад су се растајали он рече:

— Оче, оставио сам у „Чаробници“ некога... једног пријатеља... учините да га потражите, јер не могу сам да одем.

— Добро! Како се зове тај пријатељ?

— Пико... то је мој пас.

XXXVI

У Лувру

Витез проспава два три часа на рђавој сламњачи, коју је крчмарица звала „постељом.“ Сламњача се налазила у једном ћумезу, који је она називала „ненсиском собом.“

(наставиће се)

* * *

[illegible] Фердинанд. [illegible] мир [illegible] да је [illegible] споразум [illegible]

На 19. марта [illegible] Н. Гагина. Тај ће [illegible]

[illegible] Фердинанд по[illegible] је у Петрограду [illegible] Станчова. [illegible]

[illegible] сабор [illegible]

[illegible]

НОВ КАБИНЕТ

Председник министарства (без портфеља) **Стојан Новаковић.**

Министар грађевина: **Никола Пашић.**

Министар просвете: **Љуба Стојановић.**

Министар правде: **Стојан Рибарац.**

Министар спољних послова: **Милован Миловановић.**

Министар полиције: **Свет. Милосављевић.**

Министар финансија: **Стојан Протић.**

Министар привреде: **Јаша Продановић.**

Министар војни: **ђенерал Мих. Живковић.**

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Парастос

Српска православна општина у Дубровнику приредила је у прошлу недељу четрдесетодневни помен великом народном добротвору Ристу [illegible].

Чудо над чудима

Како сарајевски „Српска Ријеч“ јавља, Штадлерови мусимански [illegible] избора“, [illegible] чудо над чудима: „[illegible].“ [illegible]

На зор женидба

— Истинит догађај у Нишу —

(свршетак)

Али освану и њему црни петак, или тачније речено Св. Трифун. Св. Трифуна, ни кога нам не би могао објаснити од куда је стекао симпатије виноградара, те су га од толико светаца изабрали за свога патрона — прослављено је и ове године нашим малим расадником. Гостију је било много. Г. **А.** се беше договорио и са М. и са Ј. да и оне са фамилијом посете славу.

И збиља и Ј. и М. дођоше су са породицама у расадник. Играло се, певало се, по већ утврђеном шаблону, по коме се овакве славе прослављају. Било је и зараница, које су заливане одличним вином из подрума расадника, која је чувена са свога подрума.

Г. **А.** је играо и са М. и са Ј. све док се није намио. Кад се добро угрејао [illegible], у њему се пробудише рани прохтеви. Међу тим Ј. и М. гледале су се као пас и мачка. Према г. **А.** биле су просто несносљиве једна другој за инат. Г. **А.** је то приметио и уживао.

Око 4 сата, загрејан вином, он приђе М. и поче јој нешто шапутати. М. је испочетка одмахивала главом као да не пристаје на оно што г. **А.** предлаже, али после обори главу и узевши г. **А.** за руку изгубе се у авлију.

Да се не бих огрешио о истину морам напоменути, да је и госпођица М. волела да попије по неки пут.

Није протекло ни четврт часа како су се г. **А.** и М. изгубили у шљиви, а сав свет који је био на слави, узбуни се. Настаде једна забуна и метеж.

Отац госпођице М. беше се обукао са женом и пошао да тражи ћер да иду кући, јер беше мало више попушио. Узалуд је обишао све одаје. Ње не беше нигде. Он подиже дреку.

— Где ми је ћи? А? никако је из света гласа.

Сви се дадоше у потеру. Обиђоше све одаје али М. нигде ни од корова.

— Да не буде изишла у шљиву — добаци једна удовица, којој није било измакло испод ока кад је М. изашла у авлију, јер је и сама била заинтересована, пошто је знала „парај“ г. А. кад се напије.

Сви гости излетеше у авлију.

— Да не буде у оној кућици — иронично примети удовица, која је већ била начисто са „ситуацијом“.

Сви гости предвођени оцем несталне госпођице дођоше до кућице. Отац први пође на врата и за њиме остали.

Врата беху отворена и он упаде унутра.

Гостима се указа занимљива слика. На поду је лежала госпођица М. поред ње је клечао г. **А.** а на неколико корака лежала је његова сабља.

Лом се направи. Шта је све ту пало речи и узвика није тешко погодити. Најчешће се чуо глас оца:

— Да је узмеш, сине! Ја њој! Мислиш ти да сам ја децу нашао на сокаку! Немам ја децу за бацање!

Шта је могао сиромах г. **А.** Морао је заложити своју часну официрску реч, да је он готов узети госпођицу М., којој је у шљиви пропала мука, те ју је он морао сместити у собу, да не изгуби.

После такве кавалерске изјаве стар беше загађен и сви су били задовољни.

Г. А. који је проширио час кад је и дошао на славу, тражио се задовољан.

Само је Ј. отишла кући плачући и жалећи што се њој тај маћер није десио.

У Нишу се са нестрпљењем чека свадба.

Мали

Смедеревска хроника

[illegible] — [illegible] — Суђен [illegible].

Смедерево, 1. фебр. 1909. г.

На дан 17. јануара ове године дошао је **Милан** [illegible] из Пучака код српског лекара г. [illegible] [illegible] — Српски лекар [illegible] да за њега нема помоћи. — Стање [illegible]

[illegible]

[illegible] „Правда“ [illegible]

*

На дан 25. јануара ов. год. у [illegible]

*

Пре пет дана био је претрес Сими Радовановићу [illegible] 3100 дин. Осуђен је 6 година робије.

Ово је онај Сима који је [illegible] „Правда“ [illegible] г. К. Д. Тимотијевићу, [illegible] у Београду код „Два Јабланa“ [illegible] „Буџет“ [illegible] и ако је био осуђен 12 година због дефраудације.

Ми

ДВЕ ЛОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

[illegible] — Ко је [illegible]? — „[illegible]“ [illegible] — [illegible]

(наставак)

Дака је био познат као опасан коцкар. Поред свих крађа, које је по унутрашњости вршио, био је познат у своме друштву као немилосрдан човек. Он је, кад не би имао „посла“ био Циганима [illegible] деце за прошњу. Крао би децу и ослепљивао, па их продавао Циганима као богаље за прошњу. У Алибуновцу је тако ослепио једно дете продао Циганима о [illegible]. Осуђен је био на робију. И сам је већ био прави богаљ. Сув, слаб, туберкулозан, шрофулозан и епилептичан. Просто наказа. Последње помиловање Тимотијевићево обухватило је и њега. Чим је био пуштен ударио је у крађу јер на за какав други посао није ни био. Неспособан физички он је одмах образовао компанију којој су били на челу он, Божидар и Шандор.

Савић је раније слушао за њега, и одмах се заинтересовао њиме, с тога га је и [illegible], да са њиме почне саслушање.

— Ми смо Дако стари познаници, зато држим, да се нећемо дуго објашњавати. Ти као искусан коцкар знаш, да ја имам при руци сто начина да дознам истину зато немој много затезати, већ причај.

— Ја сам, господине писаре, толико болестан да нисам способан ни за какву крађу — поче по старом коцкарском рецепту Дака да одговара.

— Иха, Дако! За каквог ме то наивног полицајца ти мене сматраш. Знам ја те ваше марифетлуке. Него, да се ја и ти не објашњавамо дуго. Ти ћеш мени све причати, а ја ћу ти се за то одужити. Ја знам све твоје крађе. Теби робија не гине те не гине. Али ако одмах признаш, ја ћу ти учинити код управника казненог завода да будеш [illegible]. Иначе ћу му казати да те сатре на све могуће начине тако, да нећеш дуго издржати тако болестан. Теби је иначе душа у носу.

— Па није да нисам никако крао. Крао сам. Ето, пре неколико година украо сам у Смедереву на пијаци један сребрни сат. У Ваљеву на пазару однео сам једном сељаку ћилим у коме је било 100 динара итд. Док је Дака ређао неке ситне, давнашње крађе Савић је размишљајући све више долазио до уверења, да је Дака морао имати учешћа у крађи [illegible] бакалског еснафа. По вештини и дрскости морало се претпоставити, да су крађу извршили стари мајстори. „[illegible]“ и „Тутун“ према своме писму. Дакле мора, да су у умешани прсти „Дакини.“

— У последње време крали смо повећини женама по Великој пијаци — рећао је „Дака“ правећи пријатно лице.

— Слушај Дако. Ја немам кад да се са тобом натезам и на празно разговарам. Мени је јасно да ти кажеш и крађице. Да би ти показао, да мени нису непознате твоје крађе, ја ћу теби рећи кад ти нећеш мени. Видиш ли ову ћускију! Познајеш ли је? Треба ли да ти кажем где је нађена? А? — И ту Савић показа једну гвоздену ћускију.

Дака обори поглед збуњен.

— Не би нам много времена требало, да одемо на лице места — настављаше га Савић.

— Видим да знате све. Боље ми је признати. Јесте, нас тројица, ја, Шандор и Божа извршили смо крађу ту у бакалском еснафу.

— Тако те хоћу. Мени твоје признање није ни било толико потребно јер ја имам доказе у рукама. А и Божа и Шандор би признали. Него ја волим, брате, ствари брзо да свршавам — гласно се насмеја Савић.

— Седи и напиши, на лепо потпиши точно, како је било.

(наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранин Орфеум

[illegible] Рудић—Гавриловић на „Булевару.“ [illegible] „Шта би било од Аустрије...“ [illegible]

„Продана невеста“

Савић је [illegible] Сметане опера „Продана Невеста“. Главне партије [illegible] Г-ђа [illegible], Камарото, Кондрацки и Туринска [illegible] Белић и И. Димитријевић, који су у својим [illegible] улогама били врло добри.

Из Рудићевог позоришта

И „Булевар“ је био [illegible] Гавриловић, који је тога вечера [illegible]

Бранино позориште
Огроман успех

Бранино Позориште [illegible] „Шта ће бити од Аустрије?“ Успех је био огроман. [illegible] Чех, Црногорац и Србијанка и при пропасти Аустрије! — [illegible] У програму је и „[illegible]“.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Министарски савет потврдио је протокол аустро — турског споразума и умолио султана да изда потребну ираду.

Париз. „Тан“ објављује да је Немачка одбила учешће у интервенцији у аустро-српском сукобу. Тим поводом он изјављује да још један пут остаје заједничка интервенција других сила у Београду, коју никако не симпатише по [illegible] интересе Европе. Протести из Србије били би без последица када би Европа дала своју реч.

Отворио сам три дућана и то на Великој Пијаци, Зеленом Венцу и Палилулској пијаци

За продају говеђег [illegible]

Говеђе [illegible] 1 кила 0·80 дин.

Прво [illegible] 1 кила 0·90 дин.

Сланина 1 кила 0·90 [illegible]

[illegible] 1 [illegible] 0·40 дин.

[illegible] 0·60 дин.

[illegible]

39 10—10

Походна одела
ОФИЦИРСКА И ВОЈНИЧКА
израђује кројачка радња
Стојана Симића и Брата
Београд (зграда „Коларца")
83 1—10

Грађанска Банка
Има искључиву продају портланд и роман цемента из рамске и поповачке фабрике цемента.

Купци нека се за све набавке цемента изволе обраћати Грађанској Банци. 82 1—5

Најбоље српске
САЛАМЕ
мађарског квалитета
НОВА РОБА — мађарске
Кобасице „ТУРИСТЕН"
„TURISTEN WURSCHT"
1 кгр. Дин. 3.
Препоручује радња
Душана Тодоровића
[illegible]
Београд — Теразије

Коме је потребно
Продајем одмах радњу ужичарских производа због одласка на моје имање у Мачви.
Богдан Алетић
80 2—6 [illegible]

Продаје се
Премија Београдске Задруге продаје се.

Ради прегледања и цене обратити се у авлији куће Македонска ул. бр. 46. од 9—12 пре и од 3—5 час. по подне.
79 2—3

Кафана
која одлично ради; услед промене занимања
Предаје се
За услове обратити се на
Мијаила Радовановића
у [illegible] радњи Мил. [illegible] на Вел. Пијаци.

У МОДЕ САЛОН
Софије Шварц
Дубичина ул. бр. 11.
потребне су вешле [illegible] за добра кућа и вешти радници
[illegible]

ОБЈАВА
Издаје се један стан од 1. маја о. г. у улици Милоша Великог бр. 67, са улице, од три собе, предсобљем, кујном и одељеног подрума и

ЈЕДАН СТАН у авлији у истој кући од 1. Марта о. г. од 2 собе и кујне.

За погодбу обратити се стараоцу масе Светозару Спасићу у фирми Николе Спасића и компаније у улици Кнез Михајловој.

8. Фебруара 1909. г.
Београд 78 3—3

МЕЊАЧКА РАДЊА
ИСАКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Купује купоне 2 од сто држ. зајма и лозова 2 дин. [illegible]

Купује акције и [illegible] Народне Банке Краљ. Србије, као добру цену.

Продаје лозове, марке таксене и поштанске и даје рабат 2 и по од 2 и при четврти од сто.

Српске Класне Лутрије за II класу има на продају у свима колонама. Шаље поштом на захтев. Вучење 6. фебруара. Главни згодитак 30.000 динара.
43 10—10

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА
Д-ра Јована Ђурића
у Београду
ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:
СИРОФЕН
који потпуно замењује **страни сиролин** и одлично утиче код инфлуенце, [illegible], катара плућа и свију ових болести, где се **сиролин** до сада успешно употребљавао. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·60 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ
који одлично утиче на скрофулозне, малокрвну и рахитичну децу. Пријатног укуса те га и најмлађа деца и одрасли радо узимају и добро подносе. Цена је једној боци **2 динара**.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН
са сољу за мазу, за трљање код назеба или удара, [illegible]. Мала боца **1·20** динара, већа **2** динара.
46 14—30

ВАЖНО **ВАЖНО**

КОРИСНА ПРИЛИКА
Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња
Браће Х. Габај код „Круне"
Кнез Михаилова бр. 31

Извештавамо наше поштоване потрошаче да смо сву робу спустили за 20 од сто јефтиније од правих цена, [illegible].

Свилу и **Атлаз** у [illegible].

Атлазе и **Сатене** за [illegible] у 100 см. ширине у свима бојама.

Штофове за [illegible].

Монтанеи [illegible].

Фоде и у [illegible].

Батисте и [illegible].

Штикане гарнитуре (белетурене).

Завесе [illegible].

Гарнитура покривача [illegible] од 6 и 12 [illegible] у боји.

Цвеће [illegible].

Платна у [illegible].

Белог [illegible].

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА са 40 од сто попуста услед искључења истог артикла. Госпама врло јевтино.

Мустре на захтев шаљемо бесплатно. — Поруџбине примамо уз поузеће.

С поштовањем
37 18—30 БРАЋА Х. ГАБАЈ

ФАБРИКА БОНБОНА И ШЕЋЕРНИХ ПРОИЗВОДА
Радомира Рашковића
награђеног Златном Медаљом на Балканској Изложби у Лондону 1907. године

Препоручује своје одликоване производе и то:

Слатко од Ораншића, Шљива, Ружа, Јагода, Малина, [illegible], Дудова и Трешања, Поморанџи и Вишања, [illegible].
Бонбона и **Чоколаде** фини филованих, свилених, сувих, разних [illegible], беле и црвене.
Ратлука Цариградског филованог са бадемом, нефилованог и простог у табламама и [illegible]
Алве Цариградске и Турске. **Шећера** жутог и простог.
Коњака српског и француског. **Рума „Јамајка"** и обичног.
Сока природног од Малине.
Ликера разних и то: „Шартрез", „Кир" [illegible], Ванила и т. д.

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље тачно и на време са врло умереном ценом и брзом услугом. — Продаја на велико и на мало. 42 6—4

Телефон 869. Београд — Васина ул. бр. 6. **Телефон 869.**

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака најсигурније је ово

БИЉНИ СОК
који на неко сате пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама људи који су од исте патили, нашли су себи спаса у овом соку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај сок свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити у апотеци код *Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50** п. д.

„Nerolin" признато као најбоље средство против кашља, *катара плућа, тешког дисања* (астме), почетне туберкулозе и плућних цеви. **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од венеричних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј" против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд.* 1658 22—

Кафана „ЛЕПИ ИЗГЛЕД"
(Кнез Милошева ул. [illegible])
Издаје се под закуп од 1 маја ове год. а може и раније. Јавити се Стојану Пајићу, Косанчићев венац или у кафани.
75 6—10

Народна Банка
Двадесет пети редовни збор акционара Привилеговане Народне Банке Краљевине Србије биће 10-ог марта 1909. год. у 9 сати пре подне у згради Народне Банке.

ДНЕВНИ РЕД:

1) Извештај Управног Одбора о раду и полагање рачуна за 1908. год.
2) Извештај Надзорног Одбора.
3) Одобрење биланса и рачуна Управног и Надзорног Одбора за 1908. год.
4) Предлог о подели добити.
5) Предлози акционара, ако их буде поднесено по пропису статута (чл. 66.)
6) Бирање три члана за Управни Одбор.
7.) Бирање два члана за Надзорни Одбор.

Акционари који желе да учествују на овоме збору, треба да поднесу своје акције као и друге исправе, где и оне требају, најдаље десет дана пре збора, дакле до закључно 27. фебруара ове год. и то:

У Београду Народној Банци одељењу за зајмове на залоге и оставе.

У унутрашњости [illegible] заводима.

После дана кад се збор закључи може сваки акционар своје акције (и остале њима приложене исправе) на повратак признанице узети натраг где их је положио.

На основу чл. 25 ж. закона о Народној Банци напомиње се, да је код суда тражено уништење акција под бројевима 11.607 и 13.264.

№ 3406
Београд, 9. фебруара 1909. год.

Гувернер Нар. Банке
72 3—3 **Тих. J. Марковић**

Хотел „АЛБАКЕЗ"
Српска кујна без конкуренције

Нарочити ресторан спреман је за [illegible].

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски куљук са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и осталих домаћих вина по знатно спуштеној цени.

Оригинални „КОМИЊАК" продајемо ван радње по 30 п. дин.

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодно Мануфактурна Трговина
АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.
код [illegible]
Васина ул. преко пута Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јевтиније но до сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог *Маја* исте године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско-Галантериску** трговину у згради *Дом Анкере на Теразијама* где се сад налази апотека Викторовића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем
33 19—20 **АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.**

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН
Софије Шварц
преко пута Трговачке Банке, Дубичина ул. бр. 11.

Извештавам даме, да је добио најновије журнале и најмодерније уредила атеље за све врсте женских тоалета која израђује [illegible].

Преглед журнала свакој је дами слободан без икакве обавезе на поруџбину.

Салон је поштован од [illegible] угледом, лепотом кроја, најмодернијим фазонима, укусним гарнитурама, тачном израдом, тачним испуњењем поруџбина задобио глас најотменијег и најсолиднијег салона у Србији.

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, [illegible].

Цене су једне за свакога!

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8., за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радоје М. Радосављевић* [illegible] ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 12 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 41. | Телефон 821.

Коалицијона влада

Оно што је још од почетка националне кризе тражила цела земља и све српско јавно мњење; оно што је најпримитивнији патриотизам налагао нашим политичарима још пре шест месеци; оно што је изгледало свакоме Србину као једина гаранција за успех — десило се тек сад, једва у дванаестом часу, ако час није и превалио подне!

Коалицијона је влада требала освануnти сутра дан по прогласу анексије. Што то тако није било — била је штета, за коју ће носити одговорност и кад-тад платити они интриганти, који су пошто-пото задржали полумртви кабинет Велимировића на управи. Изгубљено не да се више повратити. Србија има од владавине Велимировића, од фузионашко-самосталске спреге чисту штету.

Али се данашњом комбинацијом у влади може спречити бар даља штета и несрећа па можда и сама катастрофа, којој је Велимировићева влада ишла на сусрет.

Она није одговорила ни каквом очекивању ни у спољној ни у унутарњој политици. То је долазило од њене апсолутне неподобности за посао, али јој је много већи грех кукавичлук, што га је показала у питању компензација.

Кад је добро загазила, она је пала после једне прљаве афере, и оставила другима да спасавају што се још спасти може.

Коалициона влада значи пре свега признање немоћи двеју радикалних група, па тек за тим: опште расположење да се из ове кризе изађе с чашћу.

Данашња влада има огроман задатак пред собом. Земља и народ нису тражили коалициону владу само параде ради, него да би се ујединили напори у борби против спољњег непријатеља. Данашњи коалициони кабинет дошао је по жељи и тежњи целе земље, и он оличава жељу и захтев целог народа: *акцију!* Акцију што енергичнију и што очитију. Народ српски је зрео за велике напоре и велике жртве, које условљава његова велика будућност. Србија је, створивши ову владу доказала да је дорасла за велику улогу на Балкану, јер је на сва комична натезања и фанфаронске претње обешчашћене бечке владе и на њена бунцања о ултиматуму, одговорила: Дела! Изволи ако смеш!

И Аустрија неће смети! Стара је то кукавица!

Данашњој влади и то нека послужи као наук. Она само тако може оправдати поверење које народ полаже у њу и само тако постићи велике резултате, које има право очекивати од великог српског родољубља, ако има јасно дат велики циљ пред очима, ако иде право, неустрашимо томе циљу и ако буде предузела све мере, да би се тај циљ постигао.

Циљ је народа српскога, кога данас у истини оличава ова влада: ослобођење Босне и Херцеговине! Средства су за то: акција, немилосна, безобзирна и очајна! а припрема за акцију: унутарње потпуно измирење у земљи, (што је прави корак опште помирење) и најенергичнија најпотпунија војна спрема.

Кабинет г. Стојана Новаковића, не сме ни за тренут скренути с тога пута, нити на том путу застати, ма буди каквог разлога. Само ће га тако и под тим условом пратити оно велико поверење и одушевљење које је и дочекало његову појаву. Цела земља и све јавно мњење у земљи готови су да на томе путу овај кабинет подрже и да му ставе на расположење сва средства, све жртве, које у интересу Отаџбине буде захтевао.

Али ће опет, у накнаду за то, цела земља и све јавно мњење будним оком пратити рад владин и у колико су веће жртве, које се приносе у толико ће бити и већи захтеви од ње и строжија контрола.

Ништа јој се неће ускратити, и — ништа опростити!

Бугари пљачкају народ

(Писмо из [illegible])

Солун, 5. фебруара.

Бугарске [illegible] свој стари пљачкашки занат и [illegible] у Македонији још и данас [illegible] под терором ужасних недела које они чине.

Писмо, које је нашем дописнику дали у руке и које ми се, поред тачнога превода, шаље по самом оригиналу, може послужити на какве је муке осуђен овај народ од стране тих зверова, и поред слобода и уставом загарантованих закона.

То писмо, писано руком бугараша, опет бугарашу Спространову, најбољем члану бугарашког комитета и које је баш због тога од значаја, јер њиме сами признају свој пљачкашки рад, гласи:

„*Господину*
Живот. Спространову
Солун

Поводом терора, оружја и штампе, успели смо да [illegible] уставни рад, ослободимо народ од бегова, [illegible] и других [illegible] старога режима, али ко ће данас да ослободи овај народ од наших бегова?

Четници, војници, чије је [illegible] устав [illegible], постали су неограничени господари. Они терају сељаке да [illegible] и [illegible] им то на [illegible], не дајући никоме рачуна.

Осим тога, ступили су у ортаклук са компанијама парабродских друштава за Америку и немилосрдно пљачкају [illegible] становништво.

Ево шта се јуче догодило: Г. К. (*Коста*) *Стерјов**) из Ресна скупио је 30 сељака за Америку, којима је дао по 5 наполеона да им се плати у Америци, а сваки им је продао билете преко неке компаније.

Карта (билет) одавде до Буенос-Ајреса коштала (11 [illegible]) [illegible] и из Македоније, рачунајући ту и праву, а он им је урачунао карте по 15 турских лира (свака 115 динара скупље! — Ур.). На тих 15 лира удара им 3 од сто месечног интереса и за 6 месеци узима им [illegible] по 23 лира. То је сто на сто, г. Спространову. Исто је тако јуче било и са *Калчом Татарчевим***) и *Наумом Тупаром* опет из Ресна, који су спремили по 15—20 људи, опет за Буенос Ајрес, али они им не по 15 лира, него по 14; значи, не по сто на сто, него 90 на сто.

Ужасно се [illegible] за ово незаконито становништво. Ишао сам у „конститутивни клуб“ и јавио сам о томе, али они ми одговорише да то није њихов посао. Комитет, као што знате, не постоји, Клуб не обраћа пажње, и нашима деру ли деру.

Ја вас молим, ако можете, [illegible] у чему ми и Јоцић не сумњам, пишите где треба***) да се прекине брже ово, јер ће за свадва месеца отићи пола света у Америку.

Овим се питањем бави г. Ђорђе Петров, па не би било с горег да и њему пишете о томе.
Битоља 23/1 1909. г.

Поздрав
Сл. Овчић.

РУСИЈА И АУСТРИЈА

Један политичар, који је с мерадавним личностима енглеског министарства спољних послова говорио, овако је представио лондонском дописнику „Н. Сл. Пресе“ службено енглеско схватање ситуације:

Од неког времена су у току преговори међ незаинтересованим силама. *Али је нов фактор измењено држање Русије.* Према извештајима које има Форењ Офис, панславистичко је расположење данас у Русији јаче но 1876., а поврх тога влада жели по сваку цену *васпоставити руски престиж на Балкану*. Тачно је да је Русија наговестила Србима *да ће остати усамљена на случај самоубилачког напада на Аустро-Угарску.*

Али је последњих дана *Русија изјавила силама, ако би ма каквим другим поводом дошло до рата између Аустро-Угарске и Србије, нарочито поводом тим што би Аустро-Угарска одбила да се покори одлукама европске конференције о компензацијама за Србију, да ће се Русија заједнички борити са Србијом.*

Из овог разлога Форењ Офис сматра ситуацију моментално као погоршану.

Нема ни говора, бар што се тиче Енглеске, о једнострану акцији сила против Србије да је нагнају на демобилизацију.

Али можда није тешко у погледу других сила. У Лондону су нарочито задовољни држањем Немачке. Због тога ће акција сила бити срачуната на то, *да у њеној акцији учини притисак и на Аустро-Угарску.* (Као што смо већ јавили од тога се одустало. „*Правда*“.)

СТРАНА ПОЛИТИКА

Нова француска царинска тарифа. (*Ревизија тарифе. — Повишица ставова. — Трговина с другим државама. — Одлучност целе владе.*)

Француски министарски савет бавио се синоћ једино о питању ревизије царинске тарифе, који ће се у скоро изнети скупштини на одобрење. На предлог министра трговине донео је министарски савет коначну одлуку о своме ставу према изменама које је предложио тарифски одбор. Потврђени су утврђени ставови, али је влада противна повећању како жели одбор. У погледу [illegible] влада је мишљења, да тарифско повећање може нашкодити трговинским односима с многим страним државама, и да ће царинска политика може настати штета управо и по инострану политику. Влада је због тога решила, да сву одговорност своју заложи против тако високог повећања царина. Министри трговине, спољних послова, земљорадње ишли су после тога у тарифски одбор, те му саопштили одлуку министарског савета.

Полудела од — радости!

Слика из шабачког краја. — [illegible] — [illegible] — Девојка из Липолиста. — [illegible] — [illegible] у Штитару. — [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible]

(Нарочито „Правди“ с [illegible])

Шабац, 10. [illegible]

Пре неколико дана враћао сам се са Камичка и пред кућом г. др. Андре Јовановића адвоката видим, где се скупила велика маса света. И ако је [illegible], веран своме новинарском позиву, свратим и сам, да испитам, због чега се скупио толики свет.

Чим сам се приближио кући г. др. Андрејевића чуо сам неку тужну песму, испрекидану чешћим хистеричним смехом. Поглед ми паде на једне сељачке саонице, у којима беху упрегнута два добра мачванска коња. У санкама је седела једна омалена снаша и држала рукама губер и нову поњавицу, са којима је покривала неко створење, које је, лежећи у санкама, час певало час се смејало. Песма полуделе, јер сам одмах видео да је сирота певачица луда, тужно се разлеташе по улици и дотицаше се наших срдаца.

Упитам једног од познаника, које је то јадно створење, што јеца, пева и смеје се, заплашено од наших погледа и доведено лекару, да би му он помогао?!

— То је најлепше девојче из Липолиста, које је ненадно полудело, полудело — од радости!

— Полудело од радости? упитах ја у чуду.

— Да, од радости! одговори ми пријатељ. — Но хајдемо са ове зиме у „Европу“, па ћу ти цео догађај испричати из темеља.

При нашем поласку полудело девојче диже са себе губер и поњавицу, са којима беше покривена. И пријатељ и ја, и цео овај свет видесмо једно младо, у истини врло лепо створење од својих 18 година, очију плавих као небо, али пуног неког очајног израза. Кроз те плаве и широко отворене очи видела се помућена душа, у чијој су дубини [illegible] хаос од страха и очајања.

Жао ми би посматрати овај створ Божији и слушати, како се са изнемоглих усана разлеже песма, коју сам некада радо слушао по [illegible]:

[illegible]
[illegible]

* *

Седећи у топлој дворници хотела „Европе“ слушао сам тужну историју љубави, што ми је причаше мој пријатељ. Она ме је својом интензивношћу, а још више својом простотом толико дирнула, да је ја дословно предајем читаоцима „Правде“. Овакве историје врло су честе по селима, само ипак не са овако трагичним завршетком.

У селу Штитару, постојбини Марка Штитарца, живи једно лепо момче по имену *Милан Мишковић*. Висок као бор, сува и опаљена лица, очију пуних израза, права мушка сеоска лепота, он је, по одслужењу свог двогодишњег рока у војсци, дошао у своју кућу и уносрећавао све редом сеоске девојке. Уносрећавао их у толико, што су се све у њега позаљубљивале, али он није ни једну гледао, већ им је говорио:

— *Мени треба девојче бело као млеко, мало и пуначко, да га могу понети у џепу од кабанице. Хоћу, да ми уме лепо певати, да би ме на раду веселила!*

Овако девојче разуме се да Милан није могао у Штитару наћи, те је за то чешће ишао по сеоским [illegible] и саборима, хватао се у кола, а био је диван играч, и мерио себи прилику.

* *

Док је Милан овако [illegible] по своме селу, и док је трчао по околним селима, дотле је у Липолисту, селу народничког типа под Петковицом, расло једно особито девојче,

---

* То је један од првих ресенских бугараша, који је, са својим браћом, у комитету играо доста важну улогу [illegible] — Ур.

**) Браћа Татарчеви, опет из Ресна, [illegible] — Ур.

***) Значи да их обрати [illegible]. — Ур.

То је била Роса, кћи Василија Рашића, земљорадника из Липолиста.

Роса је била баш оних особина, какве је за своју невесту тражио Милан: пунашна, пуначка као јабучица, лица нежног и белог, а [illegible] осмеха. За Росу су говорили не само њени сељаци и сељанке, да је најлепша девојка у целоме Поцерју, него су чак и калуђери петковачки тврдили, да не могу веровати да је једно тако нежно девојче сељачка кћи. Роса не беше свесна своје лепоте, била је скромна као љубичица и смерна као голуб. Њен чист девојачки осмех тако се пријатно косне човека, да му изгледа, да га је, на овој зимској студи, [illegible] сунчевих зракова.

(наставиће се)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Опет „велеиздаја"

Како из Загреба јављају, војни суд у Копривници повео је истрагу против грађана Тоде Бошњака, оптужујући га да је викнуо: Живео Краљ Петар!

Вратили се на Цетиње

Црногорски престолонаследник Данило и престолонаследникова супруга кнегиња Милица вратили су се с Ријеке на Цетиње. А кнежевић Мирко и кнегиња Наталија, који су краће време боравили на Ријеци, отпутовали су на Крушевац.

Разрешен од дужности

Директор цетињске гимназије М. Мајушковић, који је као народни посланик за клевету [illegible] суду, разрешен је актом министра просвете до даље наредбе од дужности, која је привремено предата професору Томашевићу.

Дневне вести

Дочек коалиционе владе. Не само сви листови, него и све српско јавно мњење дочекали су глас о саставу коалиционе владе с одушевљењем и обновљеном вером у победу. Грађани су узели то као знак општег помирења и настало је једно пријатељско расположење које није запамтио Београд.

Нико се не вара у значају ове владе, и сви је радосни што виде да се ни мало не [illegible] да се нађе баш тај значај. Наравно да се лако може не обазирати на [illegible] пуцњаве и гађања, који су [illegible] и јавно примили вест о коалицији, а који су гледали њене [illegible].

Министарска седница. После положене заклетве, одржана је министарска седница у министарству спољних послова, под председништвом г. Новаковића, на којој је утврђен програм рада владиног, који ће се данас саопштити Народној Скупштини.

Народна Скупштина. Данашња седница Народне Скупштине заказана је за 11 сати пре подне и на њој ће се нови кабинет представити Скупштини и изнети програм свога рада.

Декларација нове владе. Данас у 11 часова прочитаће се декларација нове владе. У декларацији се нарочито истиче ова нова слога и толеранција свих странака, која је омогућила састав коалиционог министарства, кога чекају крупни задаци за чије је остварење ова слога била веома потребна.

Скупштинско часништво. Познато је да је г. Љуба Давидовић први потпредседник Скупштине, дао оставку на тај положај после оставке самосталних министара, па су с њим дали оставке и секретари самосталци. Сад услед новостворене ситуације, мора бирати часништво из свију странака, а то ће се свакако још [illegible] учинити.

Ванредно издање „Срп. Новина". Јуче по подне издато је ванредно издање „Српских Новина" у коме је објављен указ о новој влади.

Нетачна вест. Јуче је један београдски лист донео вест како је потписан указ којим су помиловани сви осуђени по крагујевачкој афери. Та вест међутим није тачна јер до овог момента нова влада није поднесила никакав указ Краљу.

Да пак ово помиловање треба да буде што пре то се сасвим по себи разуме, јер је баш данашњи министар правде био онај који је у Скупштини то помиловање урги[рао].

Српски меморандум. По саопштењу „Н. Сл. Пресе" у београдским владиним круговима говори се да ће се ових дана меморандум предати силама потписницама берлинског уговора. У меморандуму се тражи уступање једног парчета Босанско-херцеговачког земљишта ради везе с морем. У једном разговору, у ком је покренуто питање, да ли се Србија може задовољити привредним концесијама, министар председник Новаковић је рекао, да је за Србију животно питање непосредна веза с морем али преко властитог земљишта. У том погледу *Србија не може попустити.*

Посредовање у Београду. По једном берлинском телеграму, решење питања о посредовању сила у Београду није се ни мало помакло напред, јер су многи посланици поднели извештај својим владама и тражили од њих упутства. Берлински дописник „Н. Сл. Пресе" додао је, да ако би дошло до посредовања, силе ће у Београду изјавити да територијални захтеви Србије нису наишли на повољан пријем, и да би у таким приликама за Србију било најбоље да сачека конференцију. У дипломатским круговима берлинским у опште се држи да опасност кризе није никако тако велика, као што је било последњих дана.

Коалициона влада. Сви бечки и пештански листови опширно се баве о образовању коалиционе владе у Србији и коментаришу га. Колико им је тај кабинет непријатан, може се видети по томе што „П. Лојд" назива чланове коалиционе владе шкартираним политичарима.

Немачки предлог. Немачка је предложила да силе, заједно с Русијом, [illegible] утичу у Београду да српска влада према својим службеним мирољубивим уверавањима утиче на држање народне штампе, те да се тиме добије основица на којој ће код евентуалног посредовања сила Аустро-Угарска моћи умолити да уђе у преговоре са српском владом. Сад силе имају да донесу одлуку о овом немачком предлогу.

Држање Русије. Римски дописник „Н. Сл. Пресе" питао је једну меродавну личност, да ли је могуће да је Русија саопштила силама своју одлуку да ће помоћи Србију у рату с Аустро-Угарском. Та је личност одговорила: „Ми такво саопштење нисмо добили. Русија моли само за пријатељско посредовање сила да се сазове конференција."

А „Берлинер Локал Анцајгер" јављају из Петрограда из аутентичних извора да је руска влада ових дана поново озбиљно одвраћала Србију од смелих корака који би довели мир у опасност. Русија не жели рат и неће помагати Србију у њеним агресивним намерама.

Положили заклетву. Јуче после подне нови министри са председником г. Новаковићем отишли су у двор где су положили заклетву Краљу.

Једна посета. Јуче пре подне посетио је француски посланик г. Деко министра спољних послова г. др. Миловановића у његовом кабинету и код њега се подуже задржао.

Скупштина у Скопљу. Јуче је закључена Српска Народна Скупштина у Скопљу. Листа Богдана Рајковића изгласана је огромном већином гласова. Избор листе поздрављен је бурно.

Иселио се. Јосиф Пантелић, посластичар овд. јуче се иселио са свим из Београда и напустио радњу. Овај председник аустриске колоније у Београду, тражио је чак и поданство српско — а сад се сели?

Срећан пут Швабо.

Читуља. Нашег пријатеља г. Милана Стојчевића, члана Народног Позоришта задесила је голема несрећа. Јуче по подне преминуо му је његов јединац син Марко у 7. години свога младог живота. Шаљемо пријатељско саучешће нашем пријатељу и његовој госпођи, а малом Марку нека Бог да рајско насеље.

Напад ножевима. Ноћас око 2 сата по поноћи, четири непозната зликовца, напали су ножевима Лазара Цвијића и његовог рођака Милана Ђорђевића, обојицу по занимању столарске раднике, и Милана ударили ножем у трбух а Лазара по руци повредили. Овај напад десио се у улици Краља Александра више механе „Ваљево". Оба повређена свратила су у механу код „Ваљева", опрали [illegible] и известили дежурног чиновника, који је одмах са лекаром стигао и указао им помоћ.

Они не познају нападаче нити су се са њима свађали. Полиција је наредила потеру за зликовцима, а оба повређена упућена су у болницу на лечење.

Нађене девојчице. Оне две девојчице што су онomad нестале: Надежда Ристић и Даница Петровић, ученице радничке школе, нађене су јуче у кварту палилулском. Оне су изјавиле, да их је пре три дана један човек, кога оне никад нису виделе, одвео у један свој стан, па их у вече затворио у подрум, где су биле све до јуче у подне, па онда уграбиле прилику и побегле. Девојчице су упућене одмах у општу државну болницу ради стручног прегледа, да се утврди да нису дефлорисане, а за оним човеком, који их је одвео, наређена је најживља потера у свима квартовима.

Један збор. Данас после подне у 2 сата одржаће збор све кафеџије и механџије у Београду, у хотел „Булевару" на коме ће — поред осталих својих послова протестовати против бесправног точења пића у свима другим радњама и на штету њихових интереса.

Овај збор посетиће и неколико народних посланика.

Похватани зликовци. Јуче је начелник среза жичког ухватио Милана Јанковића одбеглог робијаша из Зараваца и Величка Милошевића из Клињаца, који су пре кратког времена развалили касу среску у Ваљеву и као притвореници побегли. Они су оптужени за више казнених дела.

Кажњени. Зарија Тимић слушкиња, Јован Петровић бив. кочијаш и Симо Симовић [illegible], кажњени су на 5 дана затвора, а затим да се протерају у своја места рођења.

Седница Клуба. Клуб Студената Напредњака одржаће своју VI редовну седницу данас у 6 час. у вече у стану Месног Одбора Напредне Странке, Македонска ул. бр. 3. преко пута „Коларца". Пошто ће се на овој седници између осталих важних ствари говорити и о договору са осталим клубовима о избору нове управе у „фонду," то је и требно да сви чланови клуба овој седници присуствују.

Нађена мртва. Ана, [illegible] жена Николе Мијаиловића [illegible] из Осечине у окр. ваљевском нађена је прекјуче мртва у једној [illegible] у селу. Утврђено је да је умрла услед прекомерног пића и мраза.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Љубљанском општинском одбору донео је резолуцију, којом се влада позива, да се у будуће [illegible] словеначким језиком [illegible] све вести у [illegible] пре[illegible] дејства.

Аустриско царевинско веће неће се још сазвати како због нејасне унутрашње политичке ситуације, тако и због неразјашњених спољних односа.

У Турској министар [illegible] послова д-р [illegible] и по други пут је поднео оставку, али му је она опет одбијена.

Из Петрограда демантују вест да ће бивши руски министар Вите бити оптужен због својих веза с револуционарима.

Лондонски „Дејли Мел" јавља да се руски велики кнез Димитрије Константиновић дефинитивно решио да ће закалуђери.

У Берлину не престају [illegible] на жене и девојке.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Eigenes Lob stinkt

У јучерашњем броју „Штампе" изашла је ауто биографија г. др. Велимира Бајића, директора Б. Трговачке Банке.

Судећи по тој његовој ауто биографији, која има велику литерарну вредност за наш трговачки и банкарски свет, изгледа, да г. доктору што но кажу „нисе ноге" у Б. Трг. Банци.

Мангупска посла

Диспозиционари око „Днев. Листа", овог сталног неверничког органа, направили су од свог листа праву циганску торбу, у коју ко год завире нађе по нешто.

У бр. 41. а у уводном чланку они веле: „Једног јединог такмичења може бити у овај мах међу нашим политичким групама, *такмичења у трпељивости објективности, малокрудности и племенитости*".

И док тако на првој страни листа и на уводном месту говоре, дотле су на истој страни у четвртом ступцу, осули паљбу на лист „Правду" и *браћу Маринковиће*, а на другој страни листа изгрдили г. Рибарца.

Ето какво је њихово такмичење у „објективности и трпељивости".

Права мангупска посла.

Шта раде наши посланици?

На ово питање одговара један наш пријатељ:

Од министарства до министарства по цео дан тумарају и траже службе за своје људе. Сељаци оставили плуг, занатлија занат и све то потрчало у пандуре и стражаре. У министарству финансије свакога дана виђају се читаве руље које посланици воде тражећи од надлежних да их поставе за финансиске стражаре.

Имао сам више прилика да видим, како су они финансиски стражари које је царинска управа због крађе, пијанства, [illegible] са шверцерима и сличних подвига отпустила, као недостојни државне службе, посланичком протекцијом поново примљени у службу, често и са унапређењем и повишицом.

Овом злу треба једном на пут стати. Посланике ваља упутити на њихову дужност, а надлежне факторе позвати да у будуће ни једног од оних које посланици протежирају не приме ни у какву службу. То је најпречи пут да се једном прекине са овим протекторима и њиховим сумњивим протежеима. Тада ће свај који је већ у служби државној водити боље рачуна о својој служби, и тад ће много мање бити злоупотреба и крађа — јер ће посланици онда гледати своју дужност за коју су послати, а не [illegible] службе за кутлицу вина и за — банку.

Љубомораа жена

[illegible]

Када су први грађани [illegible] Лозничке [illegible] нису ни слутили, да ће они бити очевидци [illegible] љубоморна жена. [illegible]

„[illegible]" је жена једног чиновника. [illegible] „[illegible]". [illegible]

[illegible] пре него што је [illegible] под шеширом на перу у [illegible] посела. По часовима као муж једног млађ, окружен [illegible], човекољубив изглед да ју је мало [illegible].

Та ју је довело до беснила. Помагаћа вешта „госпођа ожалошћена", која ју је са свим [illegible], стала је почела светити женама и девојкама, које јој нису учиниле никакву нарочиту пакост, које је она оптуживала [illegible] с обзиром на [illegible] немог мужа.

У својим хистеричним испадима она је [illegible], која ју [illegible] мужа. Тако би [illegible] по њој [illegible] и љубавним [illegible] свога мужа [illegible]. Сироте девојке бранише су се [illegible] једна другу [illegible] и [illegible], која су [illegible] једном [illegible] жена.

Свет је [illegible] и почео је избегавати.

Међутим, [illegible] „Лорфа" [illegible] себи у [illegible], која јој је [illegible], почела је тражити „на лелу".

Пошто је њен муж често [illegible] читаоницу и тамо [illegible] дана [illegible] и [illegible] једна млада, [illegible] учитељица, то је госпођа „Лорфа" [illegible] читаоницу [illegible]. „Летопис" је био њен [illegible], који је под [illegible] изгледао у читаоницу и [illegible] као је [illegible].

Рапорт је [illegible], да је у читаоници била г-ђица Б. млада [illegible] учитељица, што је било до [illegible], јер је г-ђица Б. [illegible], најбоље [illegible] време у читаоници.

— Ах, дакле, ово она — [illegible] „Лорфа", и [illegible] љубавних [illegible] и [illegible] мужа.

28. јануара [illegible] је [illegible] рапорт: „две госпођице, млада учитељица и чича Илија."

[illegible] „[illegible]" госпођа „Лорфа" је [illegible] у читаоницу. Пошто се [illegible] и проверила [illegible] она [illegible] у читаоницу.

— Добар дан, госпођице! — [illegible] „Лорфа".

— Ове две госпођице [illegible] и [illegible] млада учитељица и [illegible] да [illegible] боље [illegible].

— Добар дан, госпођице — отпоздравила је тон „Лорфа". Вама се обраћам, Вама, госпођице учитељице.

Једна учитељица подиже главу и одмах одговара:

— Добар дан, госпођо. Само вас молим да ме [illegible] по [illegible]. После свега онога што сте о мени говорили, ја не желим ни мало имати са вама да чиним.

— Али ја имам посла са вама. Пре но што [illegible] ручак (?) [illegible]. Пре ћете ме [illegible] мога мужа [illegible]... викнула је „Лорфа".

— Госпођо, ја вас молим, да престанете једном са тим сценама, јер... и сирота учитељица бризну у плач.

— Ох, та је лепа. Ја му [illegible]. Јесте ли чули... Лажова...

И налете прав [illegible], на велико чудо [illegible] „Лади"...

Госпођица учитељица [illegible], а оне две госпођице једва [illegible] „Лорфу", која је [illegible] у [illegible] за [illegible].

Чича Илија, који беше [illegible] у [illegible] и [illegible] у кући, пробудио се усред оне [illegible] у чуду [illegible]:

— Шта је па ово, [illegible]?

Он пода [illegible] „Лорфу" [illegible] читаоници [illegible]:

— Ух! „Лорфа"!

Цео Београд бруји после [illegible] догађаја. Сви су на страни сироте учитељице, која је после онога скандала [illegible]. Цео Београд, па и сам муж љубоморне „Лорфе", осуђује овај „Лорфин" поступак.

— Море, кад се она, она нека „Лорфа" [illegible] много, [illegible] Београд. Како желим сам. А?

Пера

ДВЕ ЛОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

[illegible] — Ко је [illegible]? — „[illegible]" [illegible] у Софији. — [illegible].

(Наставак)

Дима запали цигару, седе и поче да прича:

— Пролазећи Теразијама више пута приметио сам у канцеларији есцафа бакалског једну сандучару. Интересовало ме је да дознам шта се држи у тој сандучари, с тога сам често по неколико пута дневно пролазио поред дућана. Једнога дана спазио сам како један господин меће у сандучару новац.

— Дакле, паре — реков у себи.

И одмах почнем да испитујем распоред куће. С поља се није дало ништа учинити. Прво с тога што је дућан удаљен неколико корака од кварта, пред којим увек шета патрола, а друго, што се врата дућанска затварају роледном.

Дакле, морало се „радити" изнутра из авлије. Није ми било тешко ући се у авлију, јер у њој никада никога није било, а после, баш да ме нико и затекне, ја бих просто тражио милостињу јер сам и иначе просио по кућама чим бих се [illegible].

Распоред је био прво згодан. Једна обична врата, која су се закључавала обичним кључем, водила су у једну собу из које се улазило у дућан са [illegible], у коме је била сандучара. У најгорем случају требало је обити двоја врата. То ми није задавало никакве тешкоће, јер са том [illegible] ја сам обијао најјача тешка храстова врата.

Одмах сам саопштио друштву и решимо, да што пре приступимо послу, јер смо били страшно шворц. Рачунали смо и на велику суму с тога смо били нестрпељиви.

И једне ноћи после 12 сахати, чим су се сменише патроле, уђучемо се један по један у авлију и дамо се одмах на посао. Врата су била веома слаба и готово без икакве ларме била су обијена. У првој соби не нађосмо ништа.

Шандор приђе вратима дућанским, али, и она беху закључана. То нам не би право, али, натраг се није могло.

Лаут приђе вратима и направи приличну ларму обијајући их.

Божа и Шандор беху се уплашили. Ућутасмо се сви и сачекусмо мало, да би чули да се ко не приближава, јер сам био направио приличну ларму.

Али, се ништа не чу. Владала је гробна тишина.

Приђосмо каси. Она је била закључана једним великим катанцем, који је за час био обијен.

Шандор упали лојаницу, чију светлост заклони Божа и почесмо барабати по каси. Кад смо претресли све нађосмо свега 22 и по динара ситнине.

— Шандор је опсовао све што му је на језик дошло.

— Опасна крађа за 22 и по динара. Мајку им бакалску. И ти ми ту баљезгаш: „велика сума", „бакали имају паре", ето ти паре. Муфљузи као и ти.

Били смо тешки баксузи. Тога дана је било скупљено у сандучари 2500 дин., али су унети у главну касу.

Бесни од љутине извукли смо се некако из авлије и на Тркалишту поделили по 7·50 динара.

— Таман за штрангу, да се обесимо — вајкао је Шандор.

(Наставиће се)

РАЗЛИЧНОСТИ

Спавала 32 године

Из Штокхолма јављају да се тамо нека госпођица Каролина Кајлсдатер пробудила из летаргичног сна, који је трајао 32 године. У тај сан пала је у својој 13 години а пробудила се сад, кад јој је четрдесет и пет година.

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

ЗА ВРЕМЕ ЛУДОВИКА XIV

израђено по тајним архивама Бастиље

I

Чаробњаштво

Висока господа и даме на [illegible] плесовима су од допадања [illegible] шале су наградили гласним смејањем. Краљево је достојанство ипак остало нетакнуто, нарочито у очима париског грађанства. И он је то осетио и једном је чак рекао својој љубазници, „кад би она напустила кућу, мужа и децу па пошла за њим, он би напустио свој углед, који је тешко [illegible], јер је љубио жену, коју не гледати, као што је он то учинио, значи да је за то имао врло важних разлога.

Монтеспан је отпутовао у своју провинцију. Неки људи чете, којом је он командовао, посвађали су се с потпрефектом у Перињану. Ствар је била доста незнатна али она дође до ушију министрима, и Лувоа одмах напише интенданту: „21. септембра 1669. Не знам како да нађем речи те да изразим своје чуђење да се могла десити једна ствар такве природе, као што се десила код господина од Монтеспана, а да ја о томе не будем извештен. Прилажем једно писмо краљево за [illegible] суд Русиљонски, којим његово величанство наређује да се повеже истрага. Ма какву употребу суд учинио од тога, једно не смете заборавити, команданта чете (Монтеспана), било при саслушању Перињанског потпрефекта, било због непристојности коју је учинио у [illegible], и што је могуће више [illegible] ући у [illegible], те да им се улије страх и да [illegible], нарочито командант, дезертирају, те да се чета потпуно растури, а то неће бити веома тешко. Ако знате после [illegible], који су увредили потпрефекта, треба их одмах похапсити, те да се другима да пример и да се њиховим исказима добије више доказа против Монтеспана, а њега ни на који начин уплести у истрагу, те да се он, без повреде форме, може касирати. Ако можете дотле дотерати да га тако оптерете, да би суд имао довољно разлога да га осуди, било би врло добро. Могли бисте га лако погодити само ако сте довољно тачно обавештени о догађајима у земљи".

Бруталност Луја XIV и његова министра прелази сваке границе. Монтеспан је морао побећи у Шпанију, али је Луј XIV ипак доста брзо увидео да се његов положај према увређеном мужу, место да се поболша, само погоршао. Из иностранства је Монтеспан с више слободе могао полагати право на краљеву [illegible] и пред целом Европом изазвати скандал.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Вечерас одличан програм нарочито састављен од најсмешнијих [illegible]. У програму 18 тачака, са комадима:

1. Сељачак и

2. Шта ће бити од Арсенија? — [illegible] — [illegible] је одлична. —

[illegible]

Изађе [illegible] певаће се у Народном Позоришту „[illegible]." Поред њега певаће се и четири [illegible] „У бунару." Гостује Камарова.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превод с француског

(178)

XXXVII

У Лувру

Око девет часова витез је био на ногама.

Он оде право у дворац Монморансија и нађе маршала у најдубљем [illegible].

Цео прошли дан и целу ноћ Франсоа је провео у [illegible].

Час се кајао што није извршио своју прву намеру да нађе свога брата.

Час је увиђао да млади витез има право у да је у овом [illegible] јунаштво [illegible] света. Каткада је осећао неку необичну дрхтавицу, помишљајући да има сладострасно [illegible] за коју није знао да постоји! Тада би се осмехнуо и очи би му се напуниле сузама. Често је помишљао на ту дивну мајку, на Јованку, и представљао себи њено мучење [illegible] у Монморансију. Тада је увиђао да је [illegible]... Јованка му се [illegible] у [illegible], у [illegible], у цвету младости, окружену цвећем...

Кад витез дође он не смеде да га узгледа (?), али његов патнички поглед говорио је за њега...

Пардајан је био [illegible] тога човека који му се [illegible] у [illegible] величанствености. Сад је то био [illegible] човек. У очима му се видела [illegible] и [illegible].

— Монсињеру, рече му витез, нисам се преварио, оне су заиста биле у дворцу Мему.

— Бејес су! узвикну маршал.

— Значи да више нису тамо. Ах! монсињеру у своме томе два [illegible] коб. Мало је требало да их ослободим... Један [illegible] који је промашио, рука која је [illegible]... све је покварила... и сад треба поново почети...

— Ви сте се дакле тукли? узвикну Франсоа.

— Да, монсињеру, али нисам успео. Шта ћете! Има тренутака кад смелост, лукавство, снага, [illegible] изгледа да су обезбедили победу... па се све сасвим распе...

— Тукли сте се за мене!... Па ипак, ја сам вам хтео толико зла!... да не знам како да вам изразим своју захвалност. За мене је велика срећа што сам нашао на човека тако храбра, тако одана и тако пуна пожртвовања...

Витез мало поруменила.

Маршал му је изгледао тако [illegible], тако достојан [illegible] да би му се у том тренутку ставио на услугу да и није било Лујзе.

— Дакле, продужи маршал [illegible] посадио, мој брат је увек мој непријатељ. И тај човек је из моје породице, од моје крви!.. Испричајте ми све што знате... Јесте ли видели патре!.. Је ли он вас видео?.. И ви сте јако виђали!...

— Монсињеру, [illegible] Мрежа је [illegible] кад човек њоме управља, и кад не допусти да она њим влада. Ја нисам видео монсењера од Данвила. Ни он мене није видео. Ево шта се догодило...

Витез поче причати исто што је био испричао своме оцу. Разуме се да је причање овог пута било много краће. Он и остави све [illegible] које се весело [illegible] његов отац, па чак не помену ни старога Пардајана.

Причање витезово задиви маршала.

— Ви! сте то учинили узвикну он.

— Да, монсињеру, одговори скромно витез; то вам је у осталом послужило једино за то да се уверите да је маршал од Данвила [illegible]. Куда су отишли кола?

И то су за кратко време дознали.

Франсоа довате [illegible] за руку Пардајана.

— А ја вам кажем, младићу, да то морам дознати одмах!..

— Монсињеру, монсињеру! шта сте наумили?

— Јесте ли ви човек који би поновио то што сте пред њиховом краљем и у том случају кад би то за вас било опасно, и пред мојим братом?..

— Јесам! рече хладнокрвно Пардајан. А што се тиче опасности, мислим да сам доказао да ме она само забавља. Сиромах као што сам ја, који само своју кожу доводи у опасност не боји се мача...

— Пристајете ли да пођете са мном краљу?

— Пристајем рече витез, али се не можаше уздржати да не надода.

— Добро. Хајдемо одмах у Лувр! Нека краљ нареди пресуду, то је једини начин да се избегне страховити скандал... А ако краљ не пристане...

— Шта ћете онда? упита витез узбуђено.

— Онда ћу тражити божји суд*).

Маршал отрча у своју собу.

— До врага! прогунђа Пардајан. Краљ!... То значи, стаћи у [illegible] краљице Катарине! [illegible] која ме је отерала у Бастиљу и која ће сад покушати да ме опет затвори... Мора бити да ми је било суђено да живим под [illegible]. Али нема се куд... Ићи ћу у Лувр!

После четири часа маршал уђе у собу.

Био је одевен у своје свечано одело и имао је на себи оружје.

(Наставиће се)

---

*) То је тражење мегдана.

Походна одела
ОФИЦИРСКА И ВОЈНИЧКА
израђује кројачка радња
Стојана Симића и Брата
Београд (спрам „Колараца")
81 3—10

Грађанска Банка

Има искључиву продају портланд и роман цемента из [illegible] и поповачке фабрике цемента.

Купци моле се да све поруџбине цемента изволе обраћати Грађанској Банци. 82 3—5

ВИНО

[illegible]

Српско | литар бело Дин. 0·75
| „ црно „ 0·75

Француско 1 боца „Сотерн" црно Дин. 3.

Француско 1 боца „[illegible]" бело Дин. 3.

Француско 1 боца „Медок" [illegible] Дин. 3.

Француско 1 боца „St. Emilion" црно Дин. 3.

Француско 1 боца „Марго" бело Дин. 3.

Од данас имам свеже укисељене и паковане **ЖИВИНЕ**.

[illegible]

Поред осталих колонијално-деликатесних роба препоручује радња

Душана Тодоровића
[illegible]

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости [illegible]

Телефон бр. 48. 15 15—

Коме је потребно

Предајем одмах радњу ужичарских производа због одласка на моје имање у Мачват.

Богдан Златић
80 3—6 [illegible]

Продаје се

Премија [illegible] Задруге продаје се.

Ради прегледања и цене обратити се у вилији куће Македонска ул. бр. 46, од 9—12 пре и од 3—5 час. по подне.
79 3—3

МЕЊАЧКА РАДЊА
ИСАКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Купује купоне 2 од сто [illegible] и даје 2 дин. комад.

Купује [illegible] Краљ. Србије, [illegible] добру цену.

Продаје [illegible] рабат 2 и по и 2 и три четврти од сто.

Српске Класне Лутрије за 11 [illegible] Вучење 6. фебруара. Главни згодитак 30.000 динара.
43 10—10

Кафана

која одлично ради; услед промене занимања

Предаје се

За услове обратити се на
Илије Радовановића
у [illegible] радњи [illegible] на Вел. Пијаци.

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА
Д-ра Јована Ђурића
у Београду
ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који [illegible] **стране сиропе** и одлично утиче код инфлуенце, [illegible] органа за дисање, [illegible] где се **сиропи** до сада [illegible] употребљавали. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на [illegible] Цена је једној боци **2** динара.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **1·20** динара, већа **2** динара.
46 15—50

ВАЖНО ВАЖНО

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња
Браће Х. Габај код „Круне"
Кнез Михаилова бр. 31

Извештавамо наше поштоване потрошаче да смо сву робу [illegible] за 25 од сто [illegible]

Свиле и Атласа у врло лепим и најмодернијим [illegible]

Атласа и Сатена за јоргане у 160 см. ширине у свима бојама.

Штофова за женске хаљине и костиме.

[illegible]

Полесина и етамина у свима [illegible] бојама.

Штованих гарнитура [illegible]

[illegible]

Гарнитура [illegible] за 6 и 12 персона бела и у боји.

Цвилиха за душеке и [illegible] у лепим најновијим шарама и [illegible] бојама.

Платна у разним ширинама за све употребе.

[illegible]

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА
са 40 од сто јевтиније [illegible]

Мустре на захтев шаљемо бесплатно. — Поруџбине вршимо уз [illegible]

С поштовањем
37 19—20 БРАЋА Х. ГАБАЈ.

ФАБРИКА БОНБОНА И ШЕЋЕРНИХ ПРОИЗВОДА
Радомира Рашковића
одликован Златном Медаљом на [illegible] Изложби у Лондону 1907. године

Препоручује своје одликоване производе и то:

Слатко од [illegible], Шљива, Ружа, Јагода, Малина, Лубеница, Лимуна и Трешања, Поморанџе и Вишања, Вишње и Чоколаде.
Бонбона и Чоколаде [illegible]
Ратлука Цариградског [illegible]
Алве Цариградске и Бурсе. **Шећера** [illegible]
Коњака [illegible] и француског. **Рума** „Јамајка" и обичног.
Сока природног од Малина.
Ликера разних и то: „Шартрез", „Киф" [illegible], Ванила и т. д.

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље тачно и на време са врло умереном ценом и брзом услугом. — Продаја на велико и на мало. 33 4—4

Телефон 869. Београд — Васина ул. бр. 6. **Телефон 869.**

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК

који ако се пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама лица који су од исте патили, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити у апотеци код Црвеног Крста у Београду. **Цена 2·50** п. д.

„Nerolin" признато као најбоље средство против кашља, катара плућа, тешког дисања (astma), [illegible] **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од [illegible] тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни тej" против [illegible] болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** Београд 1026 2—2

Кафана „ЛЕПИ ИЗГЛЕД"
(Кнеза Милошева ул. ћошак)

Издаје се под закуп од 1 маја ове год., а може и раније. Јавити се Стојану Пајићу, Косанчићев венац или у кафани.
75 3—10

Хотел „АЛБАНЕЗ"
Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Пршут, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима [illegible] обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће [illegible] по знатно спуштеној цени.

[illegible] „КОМИЊАК" продаваћемо [illegible] по 30 п. дин.

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

Помодна Мануфактурна Трговина
АВРАМА Х. ГАБАЈА и Комп.
код Лубенице
Васина ул. преко пута Народног Позоришта

Распродаје

сву робу знатно јевтиније но до сад услед селидбе радње.

Распродаја ће трајати до 30. Априла 1909. год. а од 1-ог Маја исте године отварамо нову **Мануфактурно-Платнарско-Галантериску** трговину у згради *дом* [illegible] *на Теразијама* где се сад налази апотека Викторовића. *Мустре на захтев шаљемо бесплатно.*

С поштовањем
33 20—20 **АВРАМ Х. ГАБАЈ и Комп.**

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН
Софије Шварц
преко пута Трговачке Банке, Љубичина ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио модерне шешире и [illegible]

[illegible]

Салон је [illegible]

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, [illegible]

Цене су једне за свакога!

Овим извештавамо цењене наше потрошаче, да смо и ове године нарочито спремили чувено

ЦРНО ПИВО

оно исто, које смо ранијих година продавали под именом

„Српски Салватор"

То *Црно пиво* одлежано је и изврсног је квалитета, те га зато најтоплије препоручујемо свима нашим потрошачима.

Потрошња тог *Црног пива* почиње 15. фебруара о. г. и трајаће само кратко време, а цена му је скупља од белог пива са 4·— дин. по хектолитру и 6·— динара по 100 флаша.

Парна пивара
101 3-10 **И. Вајлони и Синови**

† Марија (Маца)

[illegible] Милана Јосифовића [illegible]

преминула је 10. фебруара тек. год. у Брзој Паланци, после кратког боловања у својој 70 години живота.

Ову по нас тужну вест јављамо свима рођацима, пријатељима и познаницима.

Сарана биће 11. фебруара у Брзој Паланци.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

синови: Милан Јосифовић пенсионар из [illegible], Љубомир Јосифовић пенсионар из Београда; снаје: [illegible], Јелена, Катарина; унук: Драгутин и праунук: Јован са осталом родбином.
84 1—2

„Правда" излази свакога дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8., за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радивоје М. Радовановић* Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Даниловића и Комп. Браничева ул. бр. 14. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПЕТАК 13 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 44. | Телефон 821.

Како ће Аустрија ратовати са нама

Рецепт Франца Фердинанда

Познати аустро-угарски војни лист: „Danzer's Armee Zeitung" који важи као орган аустро-угарског престолонаследника Франца Фердинанда, донео је у броју од 4. ов. мес. чланак под насловом: **„Како бисмо ратовали са Србима"**, *који гласи од речи до речи овако:*

Познато је, да је за *право вођење рата неопходно потребно познавати тактику непријатељеву* и начин извођења његових операција. О свему трупа *мора да буде благовремено* информисана, пошто би се у противном случају тек на бојном пољу могле извршити студије, што је на сваки начин врло непробитачна ствар.

Изнећемо скицу свих прилика, о којима би се морало водити рачуна, ако покренемо оружану акцију против Србије и Црне Горе.

Српске су регуларне трупе до душе извежбане, но ипак ће, у случају рата, бити веома помешане са војницима из народних позива. Њихова ће тактика с тога имати доста сличности са бурским вођењем рата — вођење борбе на врло великим просторима, слаба офанзивност, покушај опкољавања. Ови се покушаји могу спречити на тај начин, ако се на извесним тачкама бокова остави јача одељења, и ако се разним покушајима опкољавања, који су врло често слаби и само демонстративне природе, не придаје велика важност. Напад се, до борбе на бајонет, мора извршити. Нерегуларне чете не могу оваквом нападу одолети, пошто немају резерве. На непријатељске препаде морамо бити спремни, али ипак нема смисла одмах их прецењивати. Уз то треба и непријатеља чешће нападати.

Организовањем српских чета, доћи ће — као у средњем веку — до народног рата. И овде се мора обратити пажња на тактику народних ратова: чим шта мање, треба је и употребити. То је онај стрик, о коме се толико говори. Страхом непријатељевим већ је у пола задобивена победа. (Хуни, Хусите, Наполеон 1806, и т. д.). Народни је рат безобзиран и страшан! Због тога би требало, *да ми још сада у Београду предузмемо мере против организованих чета* — али не да забрањујемо њихово оснивање, него да и ми *истим средством припретимо*. Тада ће прећи *наша добровољачка одреда преко Дунава, Саве и Дрине*, и предузети исту акцију, као и српске чете, и још више: *они ће запалити читава места*, разорити важније објекте, друмове и *железничке* пруге у унутрашњости земље, и ширити страх *било бомбама* и динамитом, *било без њих*. Тако се кажњава народни рат народним ратом. Акција оваквих одељења и чета, које ће бити послане у непријатељску земљу, биће много страшнија од акције српских чета, јер војник врло лако огрубе и подивља и постаје свиреп.

Погрешно би било, да на *једној линији* упаднемо с целом војском као што су то Турци против Црногораца учинили. *Поједине колоне* — и ако по неку од њих непријатељ сатре — продиру на пред, нападају непријатеља са свих страна и опкољавају га. Чим непријатељ примети, да му иза леђа прети опасност, одмах се повлачи и губи храброст. *У туђој земљи, штогод је заплењено, не треба штедети*. Ми морамо на разним линијама са самосталним колонама *да вршимо упаде*.

Нашег војника треба поучити, *да се никако не предаје, јер само свирепи противник улива устанику респекта*. Даље, *не треба никако штедети, па ма се и о женевску конвенцију огрешило*. Устанак 1882. год. тек је онда престао, кад су устаници *своје куће у пламену видели*, и кад нису могли више рачунати, да ће бити поштеђени.

Црногорци су сада већим делом Срби, а само су мало потомци старих хајдука Црне Горе. Њих треба дуж целе границе напасти у самосталним колонама које треба, на сваки начин, да одржавају међусобну везу, али ипак свака да буде толико самостална и предузимљива, да може и без контакта оперисати. Храброст и препади импонују брдским народима и задају им страх.

Треба спремити и довољно сигналских средстава (оптичких, акустичних, електричних), и поново увести стару говорну трубу (Sprachrohr). Морзеов систем треба задржати. Осим тога, требало би унести двадесетак знакова заставицама и пиштаљкама.

Генералштабу се овде пружа велико поље корисног рада; у колико се боље и на време трупе спреме за будуће задатке, у толико ће за обе стране бити боље.

Општи карактер српског народа *одликује се сентименталним идеализмом, али без велике дубине*. Он је последица обичаја и њихове вере. *Србин се лако узбуди, али је нестабилан, и лако се да уплашити*. Неколико метака на Београд, неколико већих пожара у унутрашњости, па чак и рђаво време, знатно ће умањити ратно расположење. Пошто се код Србина уверење врло лако мења, — он је као политичар адвокат, — те ће се његов гнев, чим буде дошло до неуспеха, убрзо окренути против унутрашњих непријатеља рата: против официра, владе и т. д. Ништа не кошта правити ларму, а она може користи донети; то треба у борби са овим народом на уму да имамо. Наше ће трупе обично бити снабдевене муницијом и топовима. Добро би било кад би свака чета могла добити и малу хаубицу, која је потребна и за сигнализирање и за мерење одстојања.

Трупе треба да се исхрањују онако, како допуштају прилике земљишта, на коме се боре, дакле сасвим просто и скромно. Војник мора преко недеље (за 7 дана) да живи од сира, хладног сушеног меса, мало хлеба и лука. При извесним операцијама (од прилике за време једне недеље) мора се задовољити само сиром, брашном и луком. Трупе треба чајем обично снабдети. На овај начин остаје војник здрав и способан за отпор.

Ми се, дакле, морамо прилагођавати земљи и непријатељу.

*

На сва ова резоновања органа Франца Фердинанда, Срби имају само један одговор: Изволите, чекамо вас!

НЕМАЧКА И ФРАНЦУСКА

у балканској кризи

Парижки дописник „Н. Ст. Прес" јавља, да преговори о европском посредовању у спору између Аустро-Угарске и Србије као да су престали. Париском је кабинету јасно, да бечко министарство спољних послова не би дозволило интервенцију сила у Бечу и да су *Петроград и Београд места, на којима треба да се почне утицај Европе.*

Барон Ерентал није оставио француско министарство у сумњи о свом мишљењу, да би ствар Француске била да утиче на савезни кабинет у Петрограду, као и немачке владе да у Бечу учини представке, ако би такве биле потребне.

Мора се нагласити да у Паризу потпуно разумеју ово држање аустро-угарске владе. Али ово по себи беспрекорно држање бечког кабинета одузима главну основицу за преговоре са српском владом. За то се у Паризу и Лондону жели да аустро-угарска влада прецизира концесије, које би била готова учинити Србији. Та би нота после служила као основица преговорима у Београду и сада би могли доказати Србима да је Аустро-Угарска ишла до границе могућности.

Ради се само о привредним концесијама. У Европи нико не мисли у могућност аустро-угарских територијалних концесија Србији, а нарочито је француска влада рекла да се о таквим концесијама не може ни говорити с Аустро-Угарском, јер је француска влада прва искључила територијалне компензације Србији.

Цео српски покрет који грози данас Европи пред тешком кризом настао је отуда што је Извољски у Лондону без знања француског и енглеског кабинета оснивао програм тада предложене конференције. Као једну тачку програма конференције Извољски је тада уметнуо: „Територијалне компензације за Црну Гору и Србију." У току преговора о конференцији никад није било говора о таквим компензацијама, па ипак је Извољски пустио да се преко Агенције Хавасове објави тако измењени његов програм. Писмо је најпогубније дејствовало да се [illegible] тачку 7. програма која је у истини гласила: „*Накнаде које се имају учинити Србији и Црној Гори.*" Али програм, како је првобитно објављен, садржи очито подбадање Србије да остане при немогућем захтеву, који вређа част и интересе Аустро-Угарске, и распалио страсти народа изгледом на прираштај земљишта. Тада су већ духови узаврели у Србији и у првом је реду дужност руске политике да их сад обузда.

Преговори сила још трају те да се нађе основица за посредовање. Немачка нагиње мишљењу бечког министарства спољних послова, *да би се пре морало посредовати у Београду*, те да се тамо опет врати нормални дух, што је претходни услов за повољнији развој мирних односа, које би Аустро-Угарска радо помагала. Аустро-Угарска ће бити готова на прављење концесије, али време измиче — 31. марта *истиче привремени трговински уговор са Србијом, а овде се граница мора затворити за српски увоз и провоз*, јер се не [illegible] влада може од [illegible] у Бечу и Будимпешти сравните до колико усвоје уговор са Србијом, док у Србији трају данашње несређене прилике.

Као што је из Берлина јављено, посланик Кидерлен Вехтер је 10. о. м. саопштио посланицима Камбону и Гошену одговор Немачке на предлог о колективним корацима у Бечу и Петрограду. Тај је одговор готово што и одбијање предлога да се у Бечу посредује. Немачка изјављује своје жаљење што се не може придружити намераваном кораку у Бечу. Она је мишљења да се *одлука о судбини балканских покрајина ни мало не тиче Србије*, те се даље ставља на гледиште бечког кабинета.

Ову одлуку и белешку „Келнске Новине", којом је та одлука представљена, коментарише „Тан" на начин врло симпатичан по мир Европе, па вели:

„Немачка је потпуно готова да ради у споразуму с осталим силама, али она хоће да се посредује само у Београду. Та је одлука условљена не само њеним савезничким односом према Аустро-Угарској, но и начином на који она у основи процењује ствар. Јер је немачка [illegible] мишљења, да српска захтевања немају никакву правну основу, да Србија није изгубила ни стопу земљишта, те нема ни права ни да иште компензације, да се Аустро-Угарска благонаклоно држи према Србији кад јој нуди привредне користи и да су најзад српске провокације опасне за једну велику силу. Немачка води рачуна о осећајима руског мишљења, али тражи и да Русија води обзира о јавном мишљењу Аустро-Угарске и Немачке.

За тим „Тан" вели, као се хоће да спречи пожар, *мора се прво обратити онима који подстичу пожар а не онима чија је кућа у опасности*. Једном речи: „*Немачка не да Србима ни право и хоће да се Србија учини [illegible]*".

„Тан" пристаје уз ово мишљење и вели: „Ма колико да је Србија интересна, ма колико да нам ужива симпатије, *она ипак не вреди једног рата, који би лако могао постати општим. Ни једној влади није мио рат, те би било злочиначки подбадати га*. С обзиром на демобилизацију морају се интереси различито одмеравати. *Мора се бирати између прецењених српских захтева и слома Европе.* Наш је избор учињен".

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је у министарству спољних послова одржана министарска седница, којој је председавао Краљ.

Руска мобилизација. Из Петрограда одлучно демантују гласове о мобилизацији кијевског округа. И ако руско министарство спољних послова сматра положај на Балкану као веома озбиљан, ипак миролубивост службене Русије остаје у свима приликама непоколебљива.

Изазивања. *И јуче је* гу- [illegible] и то два [illegible] једно бољом пешачење према Остружници. При томе су се тако играли, да се тамо на нашој страни чуле гране и песме, којима обасипају своје војнике.

Честитка кнеза Николе. Бечки листови јављају да је црногорски кнез Никола једном депешом Краљу Петру поздравио нову владу и честитао Краљу. Србија и Црна Гора, једно јако јединство на Балкану, под утицајем родољубивих људи мораће постићи свој циљ.

Руско оружје Црној Гори. Бечки листови јављају да је Црна Гора добила од Русије оружја и муниције.

Наде у мир. Сви лондонски листови сматрају стање као веома запето, али се „Дејли Мел" нада у одржање мира из два разлога. Прво, црногорски кнез, коме су Срби поверили вођење рата(?!) дао је реч да ће сачекати европску конференцију. Друго, кад крајем марта истекне трговински уговор са Србијом, има барон Ерентал прилику *учинити Србији царинске концесије и дати јој право да своје производе у запечаћеним вагонима шаље аустријским железницама на море. Само још фали практична основица за преговоре. Сви територијални захтеви Србије и Црне Горе искључени су*, нити ће их помагати пријатељске силе. Енглеска, Француска и Италија ће и даље радити за мир. И Русија је дала практичних доказа за то, али њеном заузимању смета антипатија која влада између Извољског и Ерентала.

Преглед тунела. Пре три дана железничка дирекција извршила је преглед свију тунела на прузи и нашла све у потпуно исправном стању. Осим тога, дирекција је поставила сталне надзорнике који сваки дан врше преглед тунела.

Сасвим умесно.

Први акт. Не треба ни да кажемо да смо ми од ове владе, у којој су заступљене све четири групе које су се изјасниле за опште помиловање, а нарочито г. г. Новаковић и Рибарац, — очекивали као њен први акт, којим би ушао у посланство: указ о општем помиловању свих политичких кривица. То не само да би био акт политичке мудрости и у овом тренутку целисходности, него и акт правде, пошто су ти кривци махом неправедно осуђени.

Радујемо се што смо погодили ствар да се у том очекивању нисмо преварили и да се г. Рибарац заинтересовао тим предметом чим је у канцеларију ушао. Како смо дознали нови министар правде је још прекјучер потписао акт којим тражи извештаје од казнених завода о политичким осуђеницима, који се на издржању налазе.

То је био први потпис новог министра и ми му на томе честитамо.

Шеснајести. Самосталци сваком променом створе нове министре. И овом приликом, и ако се било казати, да ће ући све стари, већ искусни политичари у кабинет, самосталци су министровали новог човека г. Јашу Продановића. То је за ових 5 година *шеснајести* министар из њихове групе!

Ови истичу као главни разлог да су морали дати једног Савића — Гавла, Јаша — Јов!

Конференција. Јуче у 5 часова по подне нови министри су имали прву конференцију, на којој су решавали о најпречнијим пословима и утврдили ред, којим ће послове у парламенту кретати.

Митраљези. Дознајемо, да је одбор општине београдске вољан да купи један повећи број машинских пушака — митраљеза; којима би се наоружала војна одељења, која ће бранити Београд. Ми поздрављамо ту родољубљиву намеру код наших сељака.

Српски листови. Ова се недеља може у Европи слободно назвати *српска недеља*, јер се највише о српској ствари у целој европској а нарочито аустро угарској преси писало. Ми за толико интересовање Европе за наше ствари имамо благодарити поглавито Аустријанцима, који су узбунили светско јавно мнење, с оном њиховом кваком о ултиматуму!

Сад пак, после образовања коалиционе владе, бечки и пештански су листови изгубили главу, а раскречили перо! За њих више ништа друго на овом земном шару и не постоји, него само Србија и њена коалициона влада! Таквим се чему ови чак ни од Србије нису могли ни надати! Ко би у опште могао што веровати Србијанцима! Такав човек помисли да су се дохватили за косе и да ноће да се искрве, а — они се сложе! Зато се може рећи за „Н. Ср. Пресу" и за „Пестер Лојд", да су то *српски опозициони* листови, који излазе на немачком језику у Бечу у Пешти!

Пажња окр. начелнику. Друмови око Београда су постали у правом смислу речи непроходни, тако да је на је данас тешко ући или изаћи из Београда ма на какве насобице на најкрајнијој гаје света. Обраћамо на ово пажњу начелника окр. београдског и молимо га да нареди да се друмови учине колико толико комуникативним. Све су механе друмске пуне беспослених сељака и кад би само имао ко да води о томе рачуна нашло би се пута и начина да се њихова беспосленост доведе у везу са непроходношћу друмова.

Са збора. Јуче после подне одржали су збор кафеџије и механџије из Београда у хотелу „Булевару" који је био одлично посећен. Збору је председавао Светозар Боторић кафеџија, а за секретаре изабрани су г.г. Милан Лазаревић кдн. и Јова Поповић кдн. правник. После конституисања збора говорили су многи говорници па је за тим прочитана резолуција којом се изражава жеља: да Краљевска Влада и Народна Скупштина помогну њихове праведне захтеве, да се забрани крчмљење пића по бакалницама, фуруницама па чак и дуванџиницама.

Бурно пљескање изазвао је говор Драгољуба Аврамовића кафеџије, званог „Бертолда", који је казао, да кафеџије имају колеге у свима државним надлештвима, који не само да кувају кафу, шербет и точе пиће, него да деле по мало и конеге.

Управном одбору стављено је збор у дужност да се резолуција збора преда Влади и Скупштини [illegible] приликe.

Књига претплатника. У Државној Штампарији ради се нова књига телефонских претплатника, које већ две године нема.

Афера Кузмановић-Марковић. Пре неки дан јавили смо да је поручник Кузмановић позвао на двобој Милана Марковића управника „Грађанске Банке", због увреде коју му је нанео на балу у позоришној згради. Како нас уверавају са меродавне стране Марковић није одбио Кузмановићев позив на двобој, него је одредио своје сведоке, који су са сведоцима Кузмановићевим овај спор регулисали.

Нађен мртав. Божидар Сарамандић, родом из Лужнице у срезу јасеничком, нађен је прекјуче мртав затрпан у снегу у атару општине врбовачке један сат удаљене од вароши од Смедерева. Увиђајем и секцијом утврђено је да је Светозар пре 3 дана пошао у лов са још 5 другова, па се изгубио од другова, смрзао се и умро.

Зеленашки интерес. Јуче нам је један наш пријатељ показао једну заложницу једне банке, по којој му је та банка наплатила равно 24% на име камате и „трошкова". Наш пријатељ се жали министру привреде и ми се надамо да ће министар предузети енергичне мере против ове банке и прибавити законске важности своме распису по коме ни једна банка не сме „ни у коме виду" наплаћивати више од законске камате.

Биће оштампана. Декларација нове владе, по предлогу председника Скупштине, биће оштампана и раздавата по целој Србији.

Нађена документа. Јутрос су у нашу редакцију донета изгубљена документа: порезничка потврда, чланска карта и уложна књижица, која гласе на Милентија Димитријевића из Аранђеловца среза јасеничког окр. крагујевачког. Сопственик нека се обрати редакцији нашег листа да прими изгубљена документа.

Грађанска касина. У недељу 15 ов. м. у Грађ. Касини даваће се за чланове и њихове породице касинско вече, на коме ће председник Касине г. М. Ђурић држати предавање: „шетња по енглеском парламенту." Гости из Београда не могу се доводити, а са стране само по нарочитој дозволи Управе.

Улазница за самце 1,50 дин. у породици 1 динар од особе. Свира војна музика. Почетак тачно у 9 часова у вече.

У недељу 22 ов. м. по подне у 2 и по часа даје се „костим — бал" са занимљивим програмом за децу чланове Касине.

Цена за децу 0.50 дин. за одрасле 1 дин.

Уторником и петком свако недеље од 5—6 час. по подне држе се часови играња. Цена 10 дин. месечно.

Крађа столица. Пошто је дежурни чиновник ухватио: Павла Павловића, дрвара, Христифора Радивојевића, ситничара и Милорада Драшића, обућара, који су из касине кафанске зва. „Краљевог Цара" украли 12 ком. столица и почели да пале. Сва тројица су отерани у затвор и даље ће бити кажњени.

Спроведени суду. Драгутин Карапешић обућар ова. спроведен је јуче суду варошком по тужби Милорада Стевановића бакалина због клевете и тужби Петра Гол[illegible] дао [illegible] тела.

Парастос. Сутра у 11 часова пре подне, биће парастос у Саборној цркви који приређује царско-руско посланство преминулом кнезу Владимиру, који је пре кратког времена умро у Петрограду.

108 У хапсанама Управе вароши Београда налази се без осуђених број кривца, по разним кривицама и полицијским преступима.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

∴ У Прагу су под председништвом надвојводе Евгена држали скуп сви аустријски ђенерали. Вели се да је предмет разговора овог састанка била реформа ратног војства.

∴ Шпански краљ и краљица с принцом од Астурије и инфантом Џемом отпутовали су у Севиљу, где ће остати до велике недеље.

∴ 11. о. м, у Немачкој је прослављен осамдесети дан рођења књижевника Фридриха Шпилхагена.

∴ Немачки цар ове године неће путовати на Крф због политичке кризе на Истоку.

∴ У Милану у Италији увапшена је једна међународна дружина за прављење лажног новца.

∴ Из Петрограда поново најсвежније побијају све вести о болесном министру грофу Виту.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Кнапина духовитост

На глас, да Аустрија смера да прогута (хоће, ако јој не требе) све дунавске државице и да на тај начин створи целом дунавску федерацију, немо су се узбунили руски листови, и један од њих — „Бирж. Вјед." — послао је свог сарадника у бугарско, румунско и наше посланство.

Румун му је одговорио, да је за ту намеру сазнао из новина, и потврдио је, да се она не може остварити из 99 разлога. од којих наводи само један а тај је: да Румуни не желе тај савез под аустријском хегемонијом.

Бугарин је био опширнији. Он је ту аустријску намеру назвао фантазијом, на коју Бугари неће никако пристати, а то не жели ни сам „цар" Фердинанд, јер и он и бугарски народ знају, да би овај савез био противан Русији, којој су они захвални за своје ослобођење.

Наш *Кнапа* био је веома кратак.

— Дунавска федерација?! Хм!.. То значи, да нас Аустрија прогута и да јој ми пожелимо пријатан апетит!

Ништа више сем ове породичне духовитости, коју ће сигурно потврдити и „Српски Књиж. Гласник", интервјуер није могао чути од Кнапе. На сва његова даља питања Кнапа је одговарао са dixi и значајно га гледао својим водњикавим очима.

У редакцији речених новина влада услед овога велика забуна, јер се сви боје да ова Кнапина шала нема и какво друго, симболично значење.

Чудна случајност

Читамо у руским листовима, да је пре неколико дана велики кнез Михаило Александровић давао ручак, на који су имали част да буду позвани *португалски* посланик, чије је име врло дугачко те га с тога не наводимо, и *српски* посланик, чије је име толико непознато, да је [illegible] у посланству: ко је сад српски посланик.

Оба су господина веома слатко ручала.

НАРОДНА СКУПШТИНА

Јучерашња скупштинска седница може се без претеривања назвати историском.

На јучерашњем дневном реду стојало је, да ће се скупштини представити нова влада са Новаковићем на челу; влади коју већ четири месеца траже сви прави родољуби.

Око 10 и по часова биле су пуне обе галерије, а и у саму скупштинску дворану пуштена је публика, која је попунила залеђа од посланичких клупа и ушла у скупштинску дворану. Неколико страних дописника добили су столице и седели између посланичких клупа.

И посланици, који су се између себе живо објашњавали, и публика нестрпљиво су очекивали почетак седнице.

Седници су присутни сви угледни посланици свију странака.

J. Жујовић, Драшковић, Пећић, Љ. Давидовић, Савчић, Тимотијевић, М. Лазаревић, Перо Велимировић, А. Николић, Н. Петровић, прота Ђурић, Михаило Поповић, Воја Вељковић, Б. Самуровић, Мих. Ђорђевић, Бојовић, Рафајловић, Павле Маринковић, д-р Вој. Маринковић и Милорад Павловић... све то беше још рано на окупу. Пао је у очи изостанак Лазе Пачуа и Жив. Перића.

У 11 часова објави председник почетак седнице.

Поче читање записника што нервира публику, која једва чекаше појаву нове владе. И секретар је без нарочитог и нестрпљиво јер просто прогута а не прочита записник.

— Молим вас, господо, да чујете указ Њ. В. Краља о новој влади, и председник протресну у звонце, које јављаше министрима читање указа.

Тек што је секретар прочитао речи: „Ми Петар I." отворише се врата од министарске собе и на њима се појави маркантна појава председника нове владе г. Новаковића.

Из неколико стотина грла проломи се узвик „Живио"! праћено дуготрајним пљескањем.

„Живела Босна и Херцеговина" — орило се кроз скупштинску дворану док су улазили у седницу остали министри.

Предпоследњи уђе ђенерал Живковић.

— Живела војска! Живео ђенерал Живковић — грмнуше посланици и публика.

Деветорица српских министара, у које је сва Србија и цело Српство упрло очи изгледајући од њих спас земље и њеног образа клањају се узбуђени.

Ово председничко звонце, које је до сада служило као опомена разузданим посланицима, који су заборављали на свој положај и место где се налазе, одјекивало радосно кроз салу, да опомене одушевљене посланике и публику, да за тренут пригуше своје одушевљење и саслушају председника владе.

Наста тајац.

Одмах с десне стране председника скупштине стајаше седи Новаковић, крупна маркантна фигура и држаше у руци неку хартију. До њега, наслоњен благо на столицу стојаше Пашић, блед, озбиљан, пун достојанства. Мало у десно, грчевито стискајући министарску столицу, стојао је шеф самосталаца Љ. Стојановић. До њега одмах Ст. Милосављевић па Стојан Рибарац, шеф либерала. До Рибарца наслоњен лактом на столицу стојао је министар иностраних дела Миловановић. Случај и ранг је хтео да се међу један до другога Ст. Протић и Јаша Продановић, који су и свет отпочели новинарски дуел. За леђима њиховим за читаву главу виши, стојао је лицем окренут шефу владе, ђенерал Живковић, наслоњен на сабљу, озбиљан и достојанствен.

Као мађионичарским штапом сакупљени нађоше се до јуче завађени и на очајну борбу спремни, људи један поред другог. Сва родољубива срца затреперала су радосно гледајући ову ретку слику.

Дрхћућим, старачким, али јаким јасним гласом прочитао је Новаковић владину декларацију. Био је често прекидан и од посланика и од публике узвицима:

Хоћемо! Тако је! живео!

Чим је декларација прочитана опалише се листовима још бурније и силније, министри се погледаху и клањају. Пашић и Рибарац прилажаше Новаковићу и на лицу им се огледаше да су узбуђени и срећни, лепо, раздрагано пратио је њихов живи разговор.

Први Новаковић а за њим остали министри удаљише се из сале огромним френетичним узвицима: „живели!"

* * *

— Па ипак смо људи!

— Да чујемо сад Аустрију! Нека изволи сад са ултиматумом!

— Ах, како ми је топло око срца!

— Видиш ли како је све то узбуђено, раздрагано загрејано...

Таких су се, и много других, узвика могли чути.

„Загрејано"... Загрејано!.. поче и неколико понављати ове речи и, као нека црна слутња, на ум ми надођоше приче о „лаганој фуруку," која ми кућаше лепо расположење.

— Та вала-ли није све оно [illegible].

Но... не — наговорише газда и почеше се осврћати око себе, да ме није нико чуо.

мел

Полудела од — радости!

Свети на шабачкој улици. — Лепа Штитарка. — [illegible] — Девојче из Липолиста. — Мајка [illegible] — Љубав у Штитару. — Породична сцена. — Мајка [illegible] — [illegible] — Миланове авантуре.

(Извештај „Правде“ у [illegible] истинитих догађаја)

Шабац, 15. Јануара.

(нарочито)

Само похвале могле су се рећи и чути о овој примерно девојци. То се на жалост не могаше учинити са њеним родитељима.

Отац јој је био двоколичар и сав под папучом своје жене Иконије. Иначе није био рђав човек, али у кући није имао никаквог утицаја. У његовом дому као каква царица Савска, владала је неограничено Иконија, која је имала жељу, и на томе је живо радила, да своју јединицу уда за некога трговчића мачванског.

Њезина жеља била је за Василија и Росу заповест, јер се ни једно не усуђиваше, да се успротиви овој жени господарици!

По њеним рачунима венчање Росино за овог трговчића имало је да се изврши сад о Месојеђама, и ово би се у истини и извршило, да се није томе на пут ставио један осећај — осећај који је јачи од свега и који руши све препреке, као набујала вода слабе уставе. Тај курјажни противник беше љубав, која се зачела у грудима Росиним, која је чинила да јој под јелечетом нешто јаче куца и заиграва, и која је дала храбрости, да се понесе са ауторитетом своје строге мајке.

* * *

Историја није побележила, где су се први пут видели Милан и Роса. Прва варница, што је изашла из запаљивих очију Милановиих била је довољна, да покрене љубав код овог пламеног девојчета. Та љубав бејаше толико силна, да је Роса имала толико присебности, да је мајци и призна и да изјави, да ни мртва ни жива неће за оног трговчића, што га је мати изабрала.

— Е нећеш не за тог штрангоша штитарског! дрекну Иконија, дочепа Росу за косе и поче је тући.

Роса се није отимала ни пикала. И батине јој беху слатке, кад их је добијала ради онога, кога је заволела свом силином своје младалачке душе.

Међутим узвик Иконијин, да је „Милан штрангош“ није имао места, јер је лепи Штитарац био момак на своме месту и радник, да му пара не беше од Каоне до Вишкуније, ни од Дреновца до Лешнице.

Од оног дана за Росу су настали тешки дани. Ко зна, шта би са њом било, да једне ноћи не дође пред њихову кућу Милан и уговореним знаком не позова је напоље. Кад су се састали иза чардака Милан јој предложи, да одбегне, јер је Иконија на други начин неће дати.

Роса после кратког размишљања, пристаде на овај предлог, и би уговорено, да Милан с колима дође у суботу 10. ов. мес. и да је води своме дому. Дотле ће она кријући спремити ствари и приготовити се за растанак с родитељском кућом.

* * *

Била је мрачна и хладна јануарска ноћ.

На крају Липолиста стајала су Миланова кола, у којима је седео Миланов [illegible] Илија и очекивао Милана са девојком. По селу су необично лајали пси, а из циганског краја чујаше се промукла пијанична песма.

Дрхтећи од страха више но од зиме Роса је изашла из родитељске куће и сва се предавши заштити изабраника свога срца хитала је кроз липолиски шор, да се што пре дочепа Миланових кола. Срце јој је лупало као у поплашене кошуте; није осећала да иде; пут од њене куће до на крај шора учини јој се права вечност.

И тамам они беху сели у кола, кад се са краја шора чу један бесан глас, од кога и најмањи мишић заигра на телу нежног девојчета.

— Причекај мало, миложења, да те даривам! јечи глас кроз ноћ, праћен револверским пуцњима.

— То беше глас разљућене и побеснеле Иконије.

Миланов [illegible] ошину коње, Роса се сави и сва потону у Миланово крило. Милан је покри својом кабаницом и беше готов, да се са паклом бори за своју невесту.

И сад отпоче једна бесна трка.

Лете кола са Миланом и Росом, као Купина аутомобил и сваки час прете, да се изврну, а за њима се из белине ноћи издала Иконија, пуца из револвера и кличе:

— Почекај мало, миложења, да ти дајем дарове!

Ноћ је мрачна. Милан се с часа на час окрене назад и види само белог коња, како за њима јури, и ватру од револверских метака.

Ова страховита ноћна трка трајала је дуго и веома несретно утицала на психику јадног девојчета.

Брзи Миланови коњи успели су да побегну, а Иконија, видећи да их не може стићи окренула је у Богатић, где је успела код власти, да она нареди, да се Роса одузме од Милана и преда натраг својој мајци.

Све се то догодило у недељу у 10 часова.

Роса [illegible] није хтела ни мртва ни жива натраг кући и једнако је Милана молила, да узме сикиру и да је убије. Милан то није хтео учинити, него је стао Иконију преклињати, да се смилује на своју јединицу.

(Наставиће се)

ИЗ НАРОДА

Молба г. министру унутрашњих дела

Од пре неколико месеци дошао је овамо код нас за писара среског, познат у своје време са лепотом дела Мирко Гавриловић, кога ми знамо зањата ову „Паула“. За собом нам — а нарочито нама се повењује што нам њега врло често бива — да је краљев комесар, да га је Краљ и министар овамо послао да побије напредњаке и либерале, којих, нека је хвала Богу овде доста има, — напада и бије, вређа и псује људе, потеже сабљу на мирне грађане, једном речју, ради све оно што није добро. По поступцима који овај човек чини изгледа да је шенуо памећу.

Ми вас молимо господине министре, да о вашем трошку пошаљете лекара г. Дамића, те да подвргне прегледу овог господина, па, ако се утврди да је душевно здрав онда [illegible] а ви тада имате реч, утврди ли се да је душевно болестан, онда га спроведите у лудницу где му је одавно место.

Учтиви молиоци
грађани ср. [illegible]

ДВЕ ЛОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

[illegible] — Ко је [illegible]? — „Зеленко“ [illegible] у Софији. — Хватање на делу.

(Наставак)

После те крађе морали смо седети дуго мирни, јер смо знали, да ће се сва полиција дићи на ноге, да нас похвата, нарочито због тога што се крађа десила баш поред самога кварта — завршио ја „Дака“.

— Добро „Дако“, ја ћу одржати реч и учинићу све код управника казненог завода, да те узме за [illegible], али, брате десило се у Београду толико ситних крађа у којима си свакако и ти морао бити умешан. После, знаш за ону крађу на Косанчићевом Венцу. Тамо се тако нешто обејало, да ту мора да су и твоји прсти умешани — питаше Савић.

— Нису г. Савићу. Ту је крађу извршио Бајић са „Патком“, „Жариком“ и „Црногорцем“. Знам за ту крађу, само ме чуди, да они нису признали кад се налазе у затвору.

— Даље, они. А мене лажу. А, то ће мо већ дознати. Чекај само Бајића, — вртио је значајно главом Савић звонећи у звонце.

Уђе жандарм.

— Води „Даку“ са овом двојицом, а доведи ми одмах Бајића — нареди Савић.

За неколико тренутака била је извршена наредба.

Миодраг Бајић је стари коцкар. Чувен је био са своје крађе за оплату у Митрополији. Та се крађа често прича међу коцкарима.

Сакупљени коцкари у некој забаченој кафаници препричавали су разне своје доживљаје. Сваки је гледао [illegible] да уздигне и представи себе као вештака. Каквих све дрских „подвига“ није препричавано. Један од коцкара вајкао се како је неколико пута покушавао да покраде митрополију, али, никада није успео.

— Просто је немогуће тамо продрети — завршио је он.

— Ех, немогуће. Нема ничега немогућег — тврдио је Бајић.

— Море, лако је то казати: нема ничега немогућег, него треба и показати. Ево, ја нудим свакоме од вас опкладу ко је у стању ма шта украсти из митрополије — начињаше овај.

— Примам опкладу! И не само да ћу нешто на брзу руку смотати већ, ево, дајем реч, да ћу се отпианити у прву чету на коју наиђем у митрополији.

Сви присутни прснуше у смех.

— Вала, и ја пристајем. Ево у наполеон.

„Губеририше“ пару и наставише терати шегу са [illegible] читама.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Народно позориште

Вечерас је [illegible] програм, са новитетом:

„Лепо друштво,“ у коме се износи како се долази до — представника општине. — На нарочито жељу многих овдашњих Чеха, приказује се и:

„Шта ће бити од Анатоле?..“ Тако ће и вечерас сала „Коларца“ бити пуна.

Мистификација

Два веома добра глумца, али потпуно [illegible] карактера, узели су се ових дана да изведу једну мистификацију над Београђанима. И [illegible] су успели.

Руцовић и Гавриловић дају представе, на том приликом врше такве америчанске рекламе, да се човек често пита: дешава ли се то у Београду? Као да ми не знамо те глумце, но је потребно да нам се то у објавама прича!

Најзад су удесили те на представи Руцовић поклони венац са најбомбастичнијим натписом Гавриловићу, а Гавриловић Руцовићу, наравно и са скромном посветом.

Имали [illegible] од смејања! Али се београдској публици и то допада!

ТЕЛЕГРАМИ

Беч. Цар Фрања Јосиф, примио је јуче Форгача у нарочиту аудијенцију.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(174)

XXXVII

У Лувру

Он даде витезу знак да пође за њим.

У дворишту су очекивали кола и послуга.

Маршал и Пардајан седоше у кола. Према њима, на доњем седишту, седоше четири млада племића у оделу од белог сатена са Монморансијевим грбовима на грудима.

Огромна кола кретоше се полако, пређоше кроз капију, и [illegible] се Лувру.

За време вожње Монморанси и Пардајан не проговорише ни речи.

Маршал је био удубљен у тешке мисли, а витез заслепљен богатством и господством маршаловим беше узбуђен кад помисли да ће ускоро изаћи пред краља.

Стигоше у Лувр.

Вест о посети коју је маршал Монморанси чинио краљу пронесе се брзо по целом двору. Овај непредвиђени долазак Монморансија, који је већ неколико година живео далеко од двора, проузрокова у двору читаву узбуну.

Тога јутра било је код краља примање. Сви дворани били су у његовим одајама. Млади краљ изгледаше је добро расположен. Дворани су били ушли с њим да виде једну нову дворану, коју је он поделио точно изнад својих одаја.

То је била доста пространа соба, али у упоређењу са огромним дворанама мала. Карло је намеравао да од ње начини ловачку и оружничку собу.

Прозор од ове собе гледао је на Сену и био висок само неколико стопа над покривеном обалом.

На том месту није још било кеја. Сена је текла слободно градећи окуке и запљускујући на појединим местима темеље двора.

Прозор је био широм отворен и лепо пролећно сунце просипало је над Паризом своје весеље зраке.

У тренутку кад ми уводимо у дворану наше читаоце Карло држао је у руци нову пушку, коју му је донео његов оружар Крусе, и гледао весело погледом преко које је био пред њим. Поглед лепота Сене и њених полуразвијених обала занесоше га је и он прошапута тихо:

— Марија!...

— Сире, рече Крусе, ваш систем ове пушке даје могућности да се необично точно нишани.

— Ах! заиста! рече краљ трепћући се на [illegible] и поче разгледати оружје.

— Заиста, продужи Крусе. Замислимо на пример да неки непријатељ Вашег Величанства пролази у овом тренутку испред двора. Претпоставимо да је то један од оних топова. Нишанећи одатле Ваше Величанство би га без сумње оборило, а било би потпуно [illegible]. Хоће ли Ваше Величанство да покуша?

— На што! Ја мислим да немам непријатеља, рече Карло а чело му се набра и поглед му се помути.

— Без сумње да Ваше Величанство нема непријатеља, рече Крусе, али ово оружје изврсно добро гађа..

— Да видимо! рече од једном краљ.

И поче нишанити једну топољу.

Дворани се приближаваху да виде.

— Војводо продужи, краљ, видите да во не иде обалом. Било би страшно да метком из ове пушке убијем некога..

Војвода од Гиза, њиме се краљ обратио сав се брзо кроз прозор.

— Нема никога, сире! рече он.

Тада краљ узе на око једну тополу, која се налазила на тридесетак метара од прозора. Млади војвода од Гиза приближи се са запаљеним фитиљем.

— Пали! рече краљ.

Војвода принесе фитиљ, пушка опали и соба се напуни димом.

— Погодили сте! узвикну Крусе. Погледајте, сире.. чак одавде се види рана на топољи.. Ах! то је дивно оружје!

— Али је и мој брат стрелац прве врсте, рече један немиран глас.

То је био војвода Анжујски.

Тада се у дворани разместише. Два три дворанина војводина који су се ту нашли заљешташе рукама.

— Ово краљево је невероватно! узвикну Кевис.

— Краљ је први ловац у краљевини! додаде Моажирон.

Један човек мрачна лица који је стајао са стране рече смејући се:

— Да је у место тополе случајно био какав хугенот, сад би му било „вечнаја памјат“.

— Браво, Моревер! узвикну један други дворанин. То је био Сен Мегрен који је пре неколико дана прешао од војводе Гиза војводи Анжујском.

Док су се ове речи говориле краљ је блед и узбуђен гледао „рану“ коју је нанео тополи. Он остави нагло пушку у један угао и рече [illegible]:

— Нека не да Бог да икад пуцамо на живе тополе!..

Дворани се изненадише и одједном заћуташе. Карло IX дозва [illegible] Ремзара који је седео и разговарао са Доратом и упита га:

— Шта ви о томе мислите, оче?

Он га је тако назвао из љубазности да би указао пажњу нарочиту част.

(Наставиће се)

Коме је потребно

Предајем одмах радњу ужичких производа због одласка на моје имање у Мачкат.

Богдан Златић
30 4—5 златиборац

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

НОВА РОБА — изврсне

Кобасице „ТУРИСТЕН“

„TURISTEN WURSCHT“

1 кгр. Дин. 3.

Препоручује радња

Душана Тодоровића

Краљ.-Српског Двор. Лиферанта

Београд — Теразије

Више хиљада пријавних листа за кафеџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16. Такође јављамо г.г. кафеџијама и хотелијерима да има на продају готових **јеловника.**

18000

Осамнаест хиљада [illegible] пре- [illegible] радње [illegible] и с [illegible] из [illegible] продаје у свом [illegible] рођаку.
фебруара 1908 год.
Шабац

Железничка станица Шабац

Тодор Ђ. Раденковић
81 1—10 [illegible]

Кафана

која одлично ради; услед промене занимања

Предаје се

За услове обратити се на

Ивана Радовановића

у [illegible] радњи Мих. Дамића на Вел. Пијаци.

У МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

Дубровачка ул. бр. 11

потребна су [illegible] шегрта за добре куће и [illegible] радионицу.
84 9—7

МЕЊАЧКА РАДЊА

ИСАКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Купује купоне 2 од сто државних [illegible] и плаћа 2 дин. [illegible]

Купује [illegible] и [illegible] Краљ. Србије, [illegible] добру цену.

Продаје [illegible] и [illegible] 2 и по и 2 и три четврти од сто.

Срећке [illegible] Лутрије за 11 [illegible] има на продају у свима [illegible] Шаље [illegible] Вучење 6. фебруара. Главни згодитак 30.000 динара.
48 10—10

Продаје се

Премија Београдске Задруге продаје се.

Ради прегледања и цене обратити се у **авлији куће** Македонска ул. бр. 46, од 9—12 пре и од 3—5 час. по подне.
79 3—3

Кафана „ЛЕПИ ИЗГЛЕД“

(Кнез Милошева ул. ћошак)

Издаје се под кирију од 1 маја ове год., а може и раније. Јавити се Стојану Пајићу, Косанчићев венац или у кафани.
75 8—10

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални киселњак

[illegible] „Grand Prix“ у Лондону и Брислу

Пуњење флаша врши се најмодернијим и најхигијенскијим начином у новом пуњењу, херметички под самим извором, при чему се не губи ни најмање угљене киселине, пошто вода не долази у додир са ваздухом.

У Београду је главно стовариште код

г.г. Глише Андрејевића и Брата

Варош-Капија — Телефон бр. 282

Поруџбине из Србије и иностранства прима и одмах извршује

Аранђеловачка Конзорција
Краљ. Срп. Двор. лиферанти

Аранђеловац. 1 60

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности,** оспе и за фурункуле код мале деце, и осталих кожних болести, које од [illegible] најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol. Jecoris C. Ferro-Jod. 0.6%, effervesc.)

који се по врло строгим прописима спрема у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је врло пријатног укуса и мириса, јер је спремљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пити. Дугогодишњом употребом овога зејтина, деца се [illegible], добију снагу и свежу боју лица, једном речи врло се [illegible], а чак је врло у [illegible] чиста, [illegible] бољи рибљи зејтин.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством износи 2 дин.

У истој апотеци спрема се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol. Jecoris aromaticum cum Creosotalo 10% effervescens, против шкрофула које своје, шкрофулозних отока кожe, [illegible] катаралне кашље т. зв. [illegible]

[illegible] овог зејтина са Креозоталом [illegible] очисти и заросте, а [illegible] брзо пролази.

Цена једне флаше 2 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз поузеће.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ова препарата могу се добити и тако у Београду у апотекама Субботића, Скадовића и код „Гусића.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу, код Руждића, Паланци Јовановића, Смедереву Тодића, Зајечару Гутића, Краљеву Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Икића. 1682 10—

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** и одлично утиче код инфлуенце, обичних кашља код деце, катара плућа и сваку слабу болести, где се **сиролин** до сада успешно употребљавао. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 3·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на шкрофулозну, малокрвну и рахитичну децу. Пријатног укуса те га и одрасли као и деца радо узимају и добро подносе. Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

за снагу и Мазу, за трљање код [illegible] пре [illegible], крсти и свакиј [illegible], јача [illegible] и спречава [illegible] Мала боца **1·20** динара, **велика 2 динара.** 46 15—50

Персиди Анастаса Павловића и Милану А. Павловићу трговцу, част је изјавити усрдну захвалност свима, који су им приликом смрти почившег Анастаса изјавили саучешће, као и свима онима, који су покојнику при сахрани указали последњу почаст.

1—1

Дунавски Кредитни Завод

Позива оне своје акционаре да положе неисплаћене делове улога, како не би претрпели последице чл. 10. заводских правила, јер ће им се акције поништити.

Управни Одбор

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са шунком. Проја. Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно смањеној цени.

Омиљени „КОМИЊАК“ продајемо [illegible] по 30 п. дин.

ВАЖНО **ВАЖНО**

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај код „Круне“

Кнез Михаилова бр. 31

Извештавамо [illegible] да смо сву робу попустили за 25 од сто [illegible] од [illegible] цена, [illegible] робе као:

Свиле и Атлаза у [illegible] и најмодернијим [illegible] и [illegible] за [illegible].

Атлаза и Сатена за [illegible] у 100 см. ширине у свима бојама.

Штофова за женске хаљине и костиме.

Ангинет хаљине [illegible] и фине.

Фил и у тилу [illegible], чипака и [illegible].

Пеленина и етамина у свима најновијим бојама.

Штовоних гарнитура [illegible]

Завеса [illegible] и чипкане. Сторова [illegible].

Гарнитура [illegible] за 6 и 12 персона бела и у боји.

Цицова за [illegible] у [illegible] најновијим шарама и [illegible] бојама.

Платна у разним ширинама за сваку употребу.

Бели [illegible] и [illegible].

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА

за 40 од сто јевтиније услед [illegible] артикла. [illegible] јевтина.

Мустре на захтев шаљемо бесплатно. — Поруџбине вршимо уз поузеће.

С поштовањем
27 20—20 БРАЋА Х. ГАБАЈ.

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Дубровачка ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добила велики избор и најмодернији украсни артикли за све врсте женских тоалета која израђује по најмодернијем [illegible] по умереној цени.

Пробна куфација [illegible] је [illegible] без икакве обавезе за поруџбину.

Салон је постигао да солидним радом, лепотом кроја, најмодернијим фазонима, укусним куфирањем, тачном израдом, тачном израдом поруџбина [illegible] најотменије и најбогатије [illegible] у Србији.

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, за које [illegible] послати [illegible] добро стојећу хаљину или меру по коме [illegible] уредно.

Цене су једне за свакога!

---

† Марија (Маца)

ћерка пок. Милана Јосифовића бив. учитеља Београдске основне школе и [illegible]

преминула је 10. фебруара ове год. у Брзој Паланци, после кратког боловања у својој 15 години живота.

Ову по нас тужну вест јављамо свима рођацима, пријатељима и познаницима.

Сахрана биће 11. фебруара у Брзој Паланци.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

мајка: Милосава Јосифовић [illegible] из Лознице, Љубомир Јосифовић [illegible] из Београда; браћа: Алексије, Јован, Катарина; ујаци: Драгутин и [illegible] Јован са осталом родбином.
84 2—2

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 15 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник
Радосав М. Радосављевић Видинска ул. бр. 29.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 63.

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 14 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 43. | Телефон 821.

СРПСКА ЗАГОНЕТКА

— Слика скоре прошлости и скоре будућности —

У овим тешким и облачним данима човек не може, а да се — не насмеје! А насмејао би се и мртав кад би само могао видети, шта све сад ради Аустрија, када је in flagranti ухваћена на делу најобичније крађе. То је у осталом судбина свих ординарних лопова. Доведени на испит они преврћу очима, ћуте се, прете, лажу, те се све више запетљу у своје сопствене исказе; над њима се све јаче склапа мрежа коју у рукама држи вешт иследник. А дужност иследника у овоме лоповском аустриском процесу врши цео културни свет. У тој се мрежи узалуд копрцају тако велики и лакомислени делинквенти, као што су његово католичко Височанство Фердинанд и његово излапело превасходство барон Ерентал, за чије се турове придржава вечито пијана фигура жалосног хрватског бана Дина.

Гласник овог копрцања аустриског није нико мање но „Нова Слободна Преса", која нам — хвала јој на томе — даје и сувише материјала, да се на овој облачини, држећи запаљене бомбе у рукама, бар слатко насмејемо.

Најпре нам је претила, грдила и викала на нас, па кад је видела, да се ми грдње и вике њене не бојимо, а на претње се тамам толико осврћемо као на турећину песму, она је, зачуђено опазила код нас толики кураж, који је недостајао бечким Јеврејима и њиховим штићеницима, почела тражити: *ко се то иза нас крије, ко нас то бушка и наговара, да трљамо рат под нос царству, што почива на стакленим ногама?!*

— Нисмо ми слепи! — каже на једном месту „Нова Сл. Преса" — Видимо ми ко се крије иза ове ратоборности. *Српска је загонетка решена:* Сродство не сме ићи пред државне интересе!

Овде је Аустрија први посумњала на своју „савезницу" *Италију!*...

Није прошло ни неколико дана а „Нова Сл. Преса", збуњена од ударања које добија, узвикује гласом, у коме је пола страха а пола инада:

— Врло добро! Сад знамо ми, што се од нас тако тврдоглаво крије. Она „пријатељска сила", што подржава Србију није нико други, до Енглеска. *Српска је загонетка решена* и нико нам не може одрећи, да Енглеска није она, што подстиче Србију. Али нека и Енглеска зна, да аустро-угарска монархија... (сад ту долазе „Пресине" претње, које нико жив није у стању да [illegible].)

Опет прође неколико дана. Видећи, да јој се мрежа све више скупља над главом, Аустрија и даље тражи „наговорача српских дрскости". „Нова Сл. Преса" опет га је и нашла:

— *Српска је загонетка решена:* то је Русија. Али нека не заборави Русија, да први члан савезног уговора са Немачком гласи: „Немачка ће помагати Аустрију, ако би је Русија напала".

Хајд сад Русијо, и нападни Аустрију после ове строшне претње са 1. чланом савезног уговора! То је „Преса" колико јуче рекла и сад се победоносно одмара.

Али не лези враже, догађаји се тако брзо нижу један за другим, да сирота „Преса" и ако хоће не може се одмарати колико хоће. Пишон предложи међународни суд, кога би Аустрија оберучке примила само да свој тур не би кривила, да се не боји, да тај цео Пишонов предлог није само један вешто бачени мамац, на који би се Аустрија као какав шмокљан упецала! Због тога је више но сигурно, да ће кроз који дан „Преса" поново јаукнути.

— Не, у том предлогу нешто се крије. Ми нисмо малоумни, да не видимо српске прсте, који су толико дугачки, да чак и у Париз досежу!

И приступајући опрезно томе предлогу „Преса" ће као гласник једног тако бистрог господина, као што је г. Хотековић, са доста неповерења погледати и на Берлин, где се непрестано конферише са енглеским и француским амбасадором. Она по својој урођеној подлости истина неће смети то јавно рећи, али ће у најужем кругу прошаптати: „— Нису чиста посла. Едуард није џабе долазио у Берлин, а Виљему су се осладиле немачке покрајине нашег царства. И ту изгледа, да су умешани српски прсти. Vigilandum est.

Пошто ће на тај начин осумњичити у скорој будућности и *Француску* и *Немачку* као што је раније учинила са *Италијом, Русијом*, и *Енглеском*, јадна „Нова Сл. Преса" односно Аустрија, окреће се на све стране, неће ли наћи нових пријатеља „да сажале, па да би помогли"

У земљи јој ври од силнога пријатељства; не зна се ко воли више Аустрију: или Немци или Чеси, ил' Мађари или Пољаци, Румуни или Словаци-Словенци или Срби с Хрватима? У Петроварадину буна, у Прагу подофицирска завера, комешање у Галицији и Сибињу. Са свих страна у земљи, баш као и из иностранства долазе тужни и тешки гласови. И као год, што су у иностранству тражена решења „српске загонетке", тако исто и унутра у земљи свуд се траже српски прсти, српске комите и српски официри. У своме грдноме страху Аустрија види већ све потопљено, све минирано и слична човеку, што са запаљеног брода скаче у море, где ће тако исто сигурно угинути, она бедница једна фукће и звижда о неким Strafexpeditionen, неким казненим походима на Србију!

Српска загонетка збиља је разрешена, и то разјашњење није ни Италија, ни Француска, ни Немачка ни Русија, ни Енглеска, *већ усамљеност и распад Аустрије.* Трула јабука, која већ дуги низ година пркоси времену и пробуђеној свести народа, тек што није пала. У предсмртној агонији она се трза и грчи, те код тврђих срца изазива смех, а код мекших само сажаљење.

Једини, који још стоје чврсто уз ту и такву Аустрију јесу његово католичко Височанство Фердинанд Хотековић и његово излапело превасходство барон Ерентал, за чије се турове поред пијаног хрватског бана држе још само неколико њима сличних људи, међу којима се нарочито истичу „јуначке" фигуре, маркиза [illegible] и грофа Јорточа.

△

Зима суду!

— [illegible] —

Ваљево, 11. фебруара.

Сад смо дознали за један случај [illegible] суду може бити [illegible]. Због тога и достављам овај случај „Правди", тврдо уверен да ће ми бити захвални за овај куриозитет.

У своје време, пре више месеци, убијен је [illegible] механџија у ваљевској Колубари Симеон Панић. Убијени је имао три одличне особине: био је добар газда и давао новац на мали интерес једну пару на банку дневно; био је добар самосталац, те је читао по свим самосталским зборовима, и био је добар женскарош, те је још више ишао за сеоским женама и девојкама.

Од све ове његове три одличне особине, природно је да је била и последица. Панић се још више обогатио и постао сила самосталска, да је био омиљени кандидат за посланика. То су биле последице прве двију особина. Трећа је била трагична. За време једне игранке, приређене о сеоској преслави код његове куће, Панић је убијен у својој [illegible], где је, по мишљењу целог села, био пошао на какав љубавни састанак.

Тешко рањен Панић је жив дочекао јутро, али није хтео казати ко га уби!

— Ако останем жив — рекао је тада — ја ћу се сам са њим обрачунати, а ако умрем онда [illegible]!

Из тога факта, што самртник није хтео именовати убицу, и ако га је знао, свет је у велико почео веровати, да је [illegible], што се сваким [illegible], да је Панић [illegible] на руку неког свог рођака, чијој се жени често удварао. Ову његову предсмртну изјаву је свет овако протумачио:

— Ако будем жив биће ме [illegible], да [illegible] ако умрем — онда [illegible] и себе и породицу?

Самосталци су увек проповедали, да је глас народа глас Божији, и да ово мора бити истина, што народ рекне. У овом спорном случају, нису се држали тог свог учења, него су на сва уста почели викати, да је убиство Панићево политичко убиство, и да треба судија да га извиди.

Да не улазим даље у детаље, већ да кажем фактичне истину: ухапшени су као убице или саучесници две личности: *Пантелија Миљановић* и *Јован Вулић* из Вировца, а *Милица* жена *Живана Ненадовића* из Прњавора, љубавница убијеног Панића.

Ови људи тамнују у Ваљеву још од лета и неколико им је пута претрес био заказиван и одлаган. Најпосле беше заказано, да 17. ов. месеца суд изиђе на лице места у Вировац, и да на лицу места види, где је и на који начин погинуо Панић.

Тих дана стегну мраз у Ваљеву и поче падати сув и ситан снег. Из своје топле канцеларије са строгом погледају судије напоље. Ко ће по овој зими ићи чак у Вировац? (Ово „чак" не треба мислити да је баш право „чак"; од Ваљева до Вировца може колима се и три четврта, а може се и железницом до Словца, па одатле пола сата колима. Него, да су се судије више плашиле [illegible] од снега и мраза.)

И кад је судијама зима, онда није чудо, што је и суду било зима! Одмах се написа „[illegible]", а јави се у Мионицу, и у Вировац, да наредна неће бити одређеног дана.

Сироти апсеници уздахнуше и осташе и даље у затвору. Сада чекају друго време, већ једнако меркају и моле се Богу, да што пре дуне југ и нестане мраза, да би суд могао извршити излазак.

И ја се придружујем тој [illegible] молби.

Колубарац

Полудела од — радости!

[illegible]

Шабац, 13. фебруар (Дописник)

— Добро! рече после кратког двоумљења Иконија — ја ћу Росу водити кући, а ти дођи сутра у Липолист, да се са њом венчаш. Кад се будеш испитао води је опет себи. Друкчије нећу, јер не дам да ми се доповеди дете води.

Шта је знао *Милан* него пристати на овај Иконијин предлог. Како је било у души јадне Росе, која је мислила да је све ово само маневар њене мајке, може се лако појмити!

Седајући у кола са својом намрштеном мајком она је цептела, као да је у најјачој грозници.

Целим путем Иконија је ћутала, и то ћутање беше Роси теже но најстрашнија казна.

Дошав кући Иконија је заповедила Роси, да оде у одају своју и да одатле не излази, док јој она не каже. У тој одаји провела је Роса од подне у недељу, до 10 сати изјутра у понедељак.

За све то време, које се Роси учинило као бесконачност и које је најцрње утицало на њену психику, Иконија се мислила шта да ради. Најпосле победи ипак мајчина љубав.

У подне дође *Милан* са својом браћом и сеиком и са још троја кола просилаца.

Изврши се верска церемонија, за време које Роса бејаше веома узнемирена. После церемоније седе се за ручак, а око 3 сата по подне кретоше се просиоци са Росом Милановој кући.

Још тада се приметило, да Роса грози, да што пре седне у кола. У мајку није смела да погледа.

— *Лакше, лакше, дијете!* вели јој у шали отац — тамо ћеш већ стићи... Не хитај!...

Али Роса узнемирених очију гледа око себе, бојећи се стално неке невидне напасти, нечег што она не зна шта је, али о чему она осећа, да ће је свакојако снаћи. И сам зналац полако [illegible] јој на срећу.

— *Милане, злато мој Милане,* хајдемо што пре, што брже! говораше му она кроз сузе.

Милан прошапута нешто своме, што ће му бити свак свет, а овај викну:

— *Хајд' да се седа у кола!*

За часак па сва четвора кола бејаху поседнута од својих путника. Роса седе са јетрвом, а кола тераше сам *Милан*.

Пукоше бичеви и полетеше лаки и чили мачвански коњи. Зврје кола по слеђеном путу као топови, а попрсканом образи код просилаца играју од силног труцања.

Росу бејаше обузео силан страх. „Све је ово шала" шапташе она у себи и очекиваше само, кад ће чути онај страшни узвик њене матере.

Овако се брзо возило и све страшније [illegible] у суботу!

Миланов брат поче пуцати из револвера.

Роса врисну:

— *Милане, не дај ме, ето мајке!*

Милан испусти дизгине и скочи ка Роси. Док ју је он утишавао, дотле су научени мачвански коњи летели даље и нечекајући, да их управља чврста рука *Миланова*.

— Не бој се, душо! Ти си сад моја! Нико те од мене отети не може, па ни мајка твоја! Зар не знаш, да је и сама пристала на наш брак, и да ти је данас дала благослов!

Ове речи напрасно умирише Росу. У њеној се души десио преокрет, напрасан и неочекивани преокрет. Овакви се преокрети дешавају само при јаким душевним потресима, при којима се или оседи или се — полуди!

Росино цело биће потону у неку непојамну радост, у сину, нетрену и сагорљиву радост, што види, појми, осећа, да је сад сва Миланова. У њеном срцу заигра се вулкан од усхита, вулкан који мораше експлодирати у песми, у којој се душа унесе, у смеху, којим се цело биће смеје.

И Роса прсну у грохотан смех, смех каквим се смеју мала и невина деца, кад им се даде ошишана играчка. Затим се из њених груди зачу дивна сеоска песма, певана на мачвански начин, песма чији је стални рефрен:

Стани горо!
Отвори се [illegible]

Од тог тренутка до данас Роса није престала певати и смејати се. Узалуд су сва настојања Миланова, да је поврати: *Роса беше од радости полудела!*

* * *

Ганут овом тужном историјом једне лепе сеоске девојке упитао сам г. д-р А. Јовановића, одличног шабачког лекара, код кога су довели Росу на лечење, да ли има наде за њено оздрављење.

— Потпуно — одговори ми љубазни г. доктор. — Ти јаки и изненадни душевни потреси излечавају тако исто брзо, као што су и дошли.

— Дај Боже! рекох у себи, јер ми у истини беше жао сироте Росе.

Vitalis

СТРАНА ПОЛИТИКА

Признање краља Фердинанда. *(Бугарско питање. — Одзив према Турској. — [illegible] — Дипломатска игра.)*

Младотурски „Танин", који се сматра као орган великог везира Хусејин Хилми паше, говорећи о признању бугарског краља Фердинанда вели: „Нијед сила с изузетком Русије не може без пристанка Порте признати независност Бугарске, дефинитивно су уништени лажни снови, узнемиреност и кризу. Али је ипак за то бугарско питање ступило у нову фазу. Однос Бугарске према Турској промениће се. Кнез Фердинанд, добар дипломата, хтео се користити чак и једним кретњама, мислећи да цар неће одбити можда један нови и да ће руски министар спољних послова употребити ту прилику да бугарском признању Русије. Кнез Фердинанд надао се да ће се своје успехе на пример Русије, са је кнез Фердинанд осим тога под надзором краља у Турској тражио од сила признање. То би био један велики успех. Али Фердинанд није рачунао с Портом и за то је његов дипломатски корак претрпео неуспех. Нови турски кабинет је своју каријеру отпочео овом блестатном дефинитивном победом и бугарски владалац остао је у смешној ситуацији: „Један краљ без краљевине".

Од понедеоника „ПРАВДА" почиње доносити:

РАЗГОВОР СА
ЂОРЂЕМ ХРИСТИЋ-ОБРЕНОВИЋЕМ

— Историја једног „претендента" —

[illegible] — [illegible] — 13 марта — [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible] — Шта да чини? — и т. д. и т. д.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Претрес

Како госпођица „Србин" јавља, 29. јануара изненада наиђе и опколише кућу честитог Србина Дамјана Војводића жандармска патрола с општинским надредаром, да у његову дому изврше претрес. Претрес је дуго трајао, све је у кући и стаји покренуто с места, наравно, немилице бушкајући и преврћући што је за кретање. Преметачи су имали шта наћи у кући [illegible] света у изобиљу, а највише српског воштаног. Од оружја нашли су једну костованку свињску, [illegible], без пиштоља и кремена. Да ли ће им то бити доказ „велеиздаје", чућемо у скоро.

Дневне вести

Скупштинске седнице. Данас и сутра нема седнице у Скупштини, него тек у понедељак. За ово време ће одбори одабрати најважније и најхитније послове, које ће изнети Скупштини на решење. Међу првима приступиће се решењу буџета.

Шта би? Ми смо пре неколико дана писали о невиђеном безобразлуку начелника шумарског одељења, према секретару г. председника Народне Скупштине, безобразлуку, које се граничи са дивљаштвом. О томе је било речи и у Н. Скупштини и тадањи бедни министар привреде беше обећао: да ће ту „ствар" извидети и кривце казнити. Али нико томе министру није веровао, као ни свему осталом што је он говорио, јер је начелник био достојан тога министра. То је закрпа на врећи.

Али је дошао сад нов министар и под другим околностима. Г. Продановић се издао, па је код многих људи, као тачан и важан да је строг и наклоњен човек. Не можемо претпоставити, да ће он заклонити тога чиновника и после тако гнусног скандала, само зато што је самосталац. Тај разлог је довољан за кабинет Грола или Гавриловића, али за г. Продановића, то не сме бити разлог.

Ми очекујемо што брже решење по тој ствари, и пратићемо најенергичније њен ток, да се не би она заташкала.

Ручкови у двору. У четвртак 12 ов. м. био је опроштајни ручак члановима кабинета г. Величковића. На тај ручак је био зват и г. Гавриловић. У понедељак ће бити дат ручак новој коалиционој влади.

Страни кореспонденти. Услед ларме, што је дигла на своју рођену штету аустро-мађарска штампа бунцајући о некаквом ултиматуму, у Европи се јавно мњење јако узбудило и почело се озбиљно веровати у могућност рата. Зато су многи европски листови послали на врат на нос своје кореспонденте у Србију, те их је сад доста по Београду. Сви су они дошли, надајући се: да ће овде у врло кратком времену наступити крупни и судбоносни догађаји. Као куриозан детаљ бележимо, да је ратни кореспондент „Дејли Телеграфа" из Лондона, који се од неког времена бави у Београду добио питање од своје редакције: којој ће се војсци придружити, српској или аустријској?

Они тамо држе да се ми овде већ тучемо!

Кретање руске војске. По једној депеши из Лавова, и поред уверавања петроградске телеграфске агенције да су потпуно неосновани гласови о кретању руских трупа у кијевском војном округу, лавовским листовима је поново јављено из Подволочиске да по тамо добијеним извештајима, у Проскурову пет ђенералштабних официра пописују станове и уписују војнике и да су овомад на нов засебним возом у четрдесет вагона стигли 1600 људи оренбуршког козачког пука и смештени у нове касарне. Са друге стране јављају, да ће Русија на руско-галицијској граници послати један нови коњички корпус.

Произведени. Сви подредници из пешадије и артиљерије, које је инспекторат пешадијско-артиљеријски предложио за унапређење, произведени су у чинове наредника и распоређени по командама.

Крајње је време и било.

Премештена. VI регимента у Вараждину, у којој се десила пре неколико дана пуцњава а у којој су махом Славонци, премештена је у Галицију, а на њено место доведен је један пук Пољака.

Комисија. У непознату комисију која има да извиђа неправилности г. Милана Достанића пенсионованог порезника у Лозници одређени су и то: за председника Срета Михајловић управник одељења у Лозници, за чланове Лазар Кречковић пенз. срески писар и Тодор Стевановић писар судски.

Кретање аустро-угарске војске. Јуче после подне око 5 часова, кретала се једна велика маса аустријске војске од села Бежаније које је близу Земуна, ка железничком мосту на Сави. Кад су били пред мостом на 600 метара прешли су железничку пругу, па поред њихове шајкашке стражаре, вратили се ка Земуну.

То нађа плаше мечку с решетом.

Једна посета. Синоћ је министар спољних послова г. д-р Миловановић, посетио господина Сергијева царско-руског посланика и код њега се подуже задржао.

Размештај у Дирекцији. Наредбом железничке дирекције премештени су:

г. Богољуб Лазић, саобраћајни чиновник из Кусатка, за саобраћајног чиновника у Раљу;

г. Дим. Богојевић, приправник, за саобраћајног чиновника у Кусадак, и

г. Илија Протић, саобраћајни чиновник из Раље, за саобраћајног чиновника у Младеновац.

Привредне концесије. По једном саопштењу „Нојес Винер Тагблата", бечка је влада упутила изјаву силама потписницама Берлинског уговора, *да је Аустро-Угарска и сад као и пре готова, да Србији учини неке привредне концесије*, али да не може ближе обележити те концесије због тога, што би то изазвало дуге преговоре а садашње скоро несносно стање протегло у бесконачност.

Војничка демонстрација. „Н. Слоб. Преса" има из Београда телеграм, у ком се вели како њен дописник и поред свих службених демантија дознао да су у министарству војном предузете опширне мере за мобилизацију дунавске и дринске дивизије. Мобилизација ће се свршити за неколико дана и једновремено с тим ће српска влада предати европским силама изјаву, да мобилизација нема никаквих агресивних намера, но је само мера обазривости против евентуалног напада од аустро-угарске стране.

Рањен из пушке. Јуче после подне у 3 сата, Радојица Јовановић, шумар манастира Раковице, ранио је из пушке Миливоја Богојевића тежака из Ресника, кога је ухватио у шуми манастирској да сече дрва.

Куршум је прошао кроз обе ноге у доњем делу, а повређени је упућен у болницу.

Шумар Радојица стављен је под кривичну истрагу и у притвор.

Тукли их криглама. И кочијаши у Бечу воде своју политику. Они нису хтели пре неки дан да возе Србе студенте, зато они дођу у један хотел и пошљу момка да позове те кочијаше све да их возе. Кочијаши дођу а Срби затворе капију па све криглама по глави где су кога стигли, и ко зна како би још прошли, да се полиција није умешала и растерала их.

Стављен у притвор. Решењем иследног [illegible], стављен је у притвор Коста Савић бив. кафеџија за извршено убиство над Костом Милодановићем бив. опанч. служитељем, кога је убио 30 јануара ове године у кафани код „Жагубице".

Суд је одобрио притвор.

Нађен мртав. У кафани Милана Томића из Брезјака, у округу подрињском, нађен је мртав Даниљо Филиповић из Брезјака, лекарском и увиђајем утврђено је да је умро од прекомерног пића.

Спроведена суду. Стана жена Александра Трајковића овд. спроведена је јуче суду вароши на осуду, за дело клевете по тужби Радомира Лазаревића овд. кројача.

Биоскоп „Олимпија" Обраћа се пажња п. публике на програм слика које приказује биоскоп „Олимпија" код „Такова", нарочито данас и сутра, поред природних и комичних слика приказују се — данас и сутра — и две драме: *„Грешница"* и *„Манон Леско."*

Улазна цена I ред 1 дин. II ред 0.60 п. д. Почетак у 9. час. у вече. Дневна представа недељом и празником у 3 час. по подне исте цене.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Из бечких листова јављају да ће се у скоро повећати тиролски гарнизон.

У Бразилијански посланик који заступа француске интересе у Венецуели, тражио је да се повуче декрет, којим је у своје време протеран [illegible] управник француског кабелског друштва.

§ У једној дворани лондонског националног музеја један човек опалио је револвером рањав своју пратиљу, а после је избацио себи један метак у уста и одмах умро.

‖ У горњој Аустрији појавили су се многи курјаци.

() Португалски краљ Мануел вратио се у Лисабон.

‡ Трачки архијерејски Порфирије посетио је ових дана у Јасној Пољани грофа Лава Толстоја, те листови живо расправљају о тој посети, нарочито кад се зна да је синод Толстоја одлучио од цркве.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Само гола факта

Наравно да ћемо се ми послужити аргументацијом и логиком оних пупољаних шпијуна из „Дн. Листа", и то искључиво према њима. Њима само и припада та част.

Кад ми истакнемо факт: да је г. др. Јован Скерлић један прост књижевни касапин, који живи од туђих мисли као молац од хартије;

да је г. М. Грол један ординаран [illegible] свакоме за добре паре, и

да је г. Сима Поповић један бугарски кретен, који продаје своје име једном срамном предузећу за касетања, и по [illegible] тога иде по свету — онда се ми питамо: од куд они могу говорити о каквој неправилности у раду г. В. Маринковића и г. Ст. Рибарца?

Како може судити о нечијем поштењу: лопов и плаћени агент? и о нечијој памети: кретен?

Ми износимо гола факта и ништа више, те на то не би требали штребери из „Дн. Листа" да се љуте.

ШАБАЧКА ХРОНИКА

Један интересантан претрес. — [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible] жалост.

(Редовни извештај „Правде")

Шабац, 3. јануара.

Ових дана био је у шабачком првостепеном суду један интересантан претрес. Судио се наиме пријатељу г. Симеону Јерковићу, [illegible] из Каулића за „помоћ" коју је „нашао" полицијском писару Комарчевићу. Начелник среза, [illegible] Вукашић бејаше у своје време добио доставу, да је писар Комарчевић примио 500 динара као награду, за [illegible] једног [illegible] избора. У тој достави именован је г. Јерковић као сведок, у чијем је присуству Комарчевић примио новац. Вукашић је саслушао г. Јерковића и место да подејствује да се Комарчевић стави под суд, он га наговара да тужи г. Јерковића за клевету. Интересовање за овај претрес, о коме ћу вам послати детаљан извештај, велико је између [illegible] грађана, који г. Јерковића знају у [illegible] и [illegible] човека, те [illegible] „самосталци" [illegible] политичке реванше.

* * *

Шабачкој полицији пошло је за руком да ухвати једног опасног злочинца Драгутина Марковића из П-јића. Изгледа да ће се Драгутиновим хапшењем [illegible] и [illegible] вишегодишња [illegible] убиства, што се у току неколико година догађале у Поцерини и [illegible] Подгорини. О овом [illegible] ћу вам и с више [illegible] писати, пошто [illegible] у [illegible].

* * *

[illegible] шабачке трговачко-занатлијске [illegible] ове године [illegible]. Да би забава била што лепша доведена је из Београда једна одлична музика Краљеве Гарде. Та је музика ово у суботу приредила свој концерт у просторијама хотела „Европе." У једном потпуру певали се и Краљеве [illegible], у коме тренутку сви присутни одадоше почаст [illegible] устајањем, и [illegible] пљескањем. Тако исто бурно је поздрављено и „Хај трубачу с бојне Дрине." Музика је морала ту ствар поново одсвирати, а публика је слушала вено плакала „Живела Босна и Херцеговина!“

* * *

Овдашње учитељско удружење приређује сад у суботу велику забаву са врло одабраним и обилним програмом, у коме има неколико тачака из савременог политичког живота. Сав је програм веома патриотски и почиње са комадом „Само правда“... Међу [illegible] најпопуларније [illegible]: Босанка, Херцеговка и Сарајевка, које ће се играти уз песму.

* * *

Ни једно овдашње удружење, које је приредило или које ће још приредити забаву, није пропуштало а да не да [illegible] за Народну Одбрану [illegible] [illegible], [illegible] му уз [illegible] [illegible]. А и [illegible] патриотски [illegible] [illegible] [illegible] своје [illegible].

* * *

Ваљевски одбор беше [illegible] расписао је конкурс за [illegible] то беше. [illegible] на свој [illegible] могу се пријавити бањском одбору у Шапцу најдаље до 20. ов. м. Плата је на свој положај са 3000 дин. годишње са [illegible] од [illegible] бруто бањских прихода, [illegible] [illegible], огревом и осветљењем. [illegible] на [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] за [illegible] положај не би било погоднијег лица од г. *Миле С. Ненадовића*, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] установа. За свој положај потребан је човек [illegible] [illegible], који [illegible] [illegible] и [illegible], а све то у највећој мери има г. Ненадовић. Сем тога г. Ненадовић перфектно влада са три страна језика, немачким, француским и [illegible], пружио је [illegible] [illegible] Карову(?) [illegible] и [illegible] управник, [illegible] Ковиљача у [illegible] могла добити. Господин Ненадовић налази се сада у [illegible], као секретар [illegible] дирекције. И ако му је [illegible] тамо добро, [illegible] [illegible], да би он, као [illegible] пријатељ [illegible] [illegible], радо примио ове управничке дужности, те би у најкраћем времену за Ковиљачу створио праву српску бању.

* * *

Чуо сам, да у овдашњој пошти ради нека комисија и извиђа неправилности неког поштара. Не знајући, да уђем у појединости и дознам у чему су те неправилности тога окривљеног поштара,

и да ли је он прави или не, ја ову ствар само региструјем с обавезом да ћу се после [illegible] [illegible] [illegible], кад комисија буде завршила свој посао.

* * *

Дом Живка Вуковића, честитог земљорадника из Орашца, [illegible] је несрећа, каква се у опште не памти. Од Божића до Св. Саве у томе дому помрло је четворо, све од тифуса. Прво су умрла два његова [illegible], од којих је једно у [illegible] а друго на [illegible]. Затим син Живков од 29 год., [illegible] [illegible] и сам Живко у својој 57 години. Једину је у кући [illegible] [illegible] [illegible] Живкова, која је била у гостима у селу Дреновцу. Од Шапца до Орашца је 10 км, а толико исто и до Дреновца. Оба су та села крај Саве, само је Орашац [illegible], а Дреновац [illegible] од Шапца. Vitalis.

ДВЕ ЛОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

[illegible] — Ко је [illegible]? — „[illegible]“ [illegible] у Србији. — [illegible] на [illegible].

(наставак)

После неколико дана цело се друштво веселило и отпратило на пут Бајића са двојицом другова. Бајић је частио, јер је био добио опкладу. Поред чаше, коју су морали отпити, која је лежала на столу, повраћао је Бајић 60 пари веша.

— Сад ћу ко дипломата сваког дана, да пресвлачим веш — весело је ћеретао Бајић.

Та га је крађа веома популарисала и он је био горд због ње.

Жандарм уведе Бајића, који је био изненађен овим позивом. Пролазећи кроз ходник спазио је „Даву“ и то му се учинило сумњиво, с тога је радознало погледао Саинћа.

Саинћ је био намргођен.

Бајићу то није измакло испред очију с тога се беше узнемирио.

Ћутали су подуже.

— Дакле, тако, господине Бајићу — поче [illegible] гласом Саинћ. Лажемо Е. кад је тако онда ћемо од сада ја и ти другчије да разговарамо, теби тај разлог р није непознат. Ја нисам хтео већ ти сам. Па, добро, кад само ти то хоћеш.

— Ја вас не разумем, господине Саинћу. Шта сам вам скривио... протисараше се Бајић, ма да му беше ладно око срца.

— Разумећеш ти већ мене и то тако добро да ћеш запамтити докле год си жив — грмео је Саинћ.

— Не разумем, Бога ми, господине Саинћу. Кажите ми само у чему је ствар па ћу вам онда казати истину.

— Истину, као и онолико. Је ли? Та и истина — љутио се Саинћ.

— Па морао сам, да по штогод и сакријем, али, кад сте дознали, онда...

— Па да, онда ћеш казати; само треба ја прво да дознам истину, па тек онда ти да признаш.“

— Па која се по штошто и сакрита, али, кад ствар тако стоји ја ћу признати све иначе ми се досади ово оклевање са истрагом.

— Добро, Бајићу. Само те опомињем да кажеш ми све или ништа. Мени твоје признање није толико потребно, јер доказа имам и сувише. Али хоћу све да знам — у[illegible] га Саинћ.

— Све — одговори кратко Бајић, који се беше узнемирио због енергичне претње Саинћеве. Знао је шта га све чека ако буде и даље лагао.

— Дакле, како је и ко је био с тобом у друштву при крађи на Косанчићевом Венцу.

— Једнога дана седели смо беспослени у кафани „Сребрна Кугла“ (а, „Палас“, „Зелембаћ“, „Карика“ и „Црногорац“. Око 3 сахата после подне беше нам већ досадно и ми се договорисмо, да идемо у шетњу. Таман смо корачали неколико корака а мени паде поглед на једну госпођу, која је излазила из куће бр. 32 са једним дететом. Госпођа закључа капију и оде некуд.

(наставиће се)

ЈЕДНА НОЋ

На своду плавог неба трепћу звездице јасно,
Месец је кроз њих [illegible] бледан, сјетан, суморан.
Ове су га [illegible] [illegible] [illegible].
Ја сам тебе чекала мила. —
А ноћ је [illegible] тајанствен сан.

[illegible] је вјетрић [illegible], веселу пјесмицу своју
Кроз ноћ, — [illegible] [illegible] [illegible] је [illegible] [illegible].
На небу сам гледо живот. — Прошлости своју [illegible]. —
А вјетрић ми сузбу [illegible], —
Шумором [illegible] лишћа, — [illegible] ко злобни враг.

Рајко

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

ЗА ВРЕМЕ ЛУДВИКА XIV

[illegible]

II

Чаробњице

(наставак)

Луј XIV наредио је да се Шатлеу преда тражбина госпође Монтеспанове за раздвајање од стола и постеље и за искључење заједнице имања. И покрај молба краљевих и министара, који су навалили да се та ствар сакрије, ствар је остала у току. Судије се нису могле одлучити на исправку која је од њих тражена. Најзад су попустили, од части по наговору Новијонског председника, кога су задобили обећањем да ће га поставити за министра правде. Развод је нарекао 7. јула 1674. главни државни тужилац Алит од Харлеја у присуству шесторице судија. — Предлог је стављен на основу расипања заједничке имовине од стране господина од Монтеспана, на основу неслагања међу супружницима и на основу злостављања маркизова према својој жени. Ова је пресуда била акат насиља, каквог нема равна. Пошло је обешчастио своју кућу. Луј XIV обешчастио је и правду, али краљ има једно више право, које, као што ћемо видети, није могао избећи.

У осталом пресуда од 7. јула 1674. ни мало није обезбедила мир краљев. Године 1678. морао се Монтеспан због једног процеса привремено бавити у Паризу. Одмах је Луј XIV писао Колберу: „Чујем да Монтеспан дозвољава себи непристојне говоре; он је будала, кога ако ми га уклоните с очију учиниће те ми задовољство, а да не би имао повода да се бави у Паризу, говорите с Новијоном да парламент мало пожури. Ја знам да је Монтеспан претио да посети своју жену, а пошто је он за то способан и пошто се ваља бојати последица — непрестано питање о деци — ја се у тој ствари ослањам на вас, те да он не говори. Не заборавите појединости ове ствари, „пре свега се побрините да оде из Париза“. — Такве су природе били кораци до којих су се морали понизити један Колбер и Луиса а и таква природа гнусобе и брига од којих се чело Луја XIV покрило срамом и у коме је бол брзо начинио своје боре.

* * *

Луј XIV. није љубио своју метресу за љубав њену, но за љубав сама себе. Нова је страст трајала три године. Можда ће се рећи да је то дуго време. Године 1672. суревњивост, која је непрестано мучила поносити дух госпође Монтеспанове, изазвала је буру, о којој госпођа од Севиње говори овим речима: „Она је необично рђаво расположена, пише од јутра до вечери и све опет поцепа, пре но што легне у постељу. Њено стање ме дира. Нико нема према њој сажаљења, ма да је многима учинила добра. — Госпођа Монтеспанова понова је потражила Воазенову и ми не бев случајеви видимо како се та лепа жена од несолидне луткости и необичног дара, све дубље запађе у злочине, којима је већ учинила први корак. — Из руку опата Маријета, који је над њеном главом читао литургије а над голубијим срцима вршио преклињање, пала је у руке опаса Гибура, који је држао црне литургије. — Гибур се издавао за природног сина куће Монморанси. Било му је седамдесет година, лице модро-црвено, једно му се око потпуно окретало у очној дупљи, те се видело само беланце. — За своје језовите церемоније побио је своју властиту децу, коју је имао са својом метресом, једном дебелом женом црвене косе, по имену Шанфрен.

(наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Последњи пут

„Шта ће бити од [illegible]“

Та симпатична, патриотска слика, приказује се вечерас последњи пут у Бранковом позоришту. Ко није гледао овај сјајни комад, нека то учини вечерас, јер ако пропусти и ову прилику може поуздано рачунати да је много изгубио. —

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(17[illegible])

XXXVII

У Лувру

Требало је поновити питање, јер је Ронсар, као што знамо, био потпуно глув, тако да је једва и пуцањ чуо. Показаше му лулу и топову, и кад је најзад разумео питање он рече:

— Ја мислим, сире, да је немогуће наћи тако уметничко дело Природе. Тој топови точи кроз, она плаче; будите у то уверени, сире и она се с тугом пита какво је дело могла учинити да је постигла тако страшна казна...

— Добро је! закликта се Гал[illegible] кожа да вас увери да и бејаше вам другу. Али то је бога кумова!

Ронсар не чу, али разумеде подсмешљиву намеру по лицу Гизову. Његове беле обрве се набрасне и он поче громогласно:

— Исто ћу да речем и о човеку који убија јелена или срну: то је злочинство. И ко год мрзи ради свог задовољства да убије невину животињу, чије га лепе и благе очи моле за милост, тај је исто тако кадар да убије и човека. Људи су по природи дивљачни. У лову се скривају своје дивљачне склоности под [illegible] [illegible] који му даје могућност ако је кадар да убије звери да је убица...

Ове су речи биле и сувише смеле пред краљем, који је и сам био ловац.

Али Карло се само насмеши и прошапта:

— Песник!...

Пажња свих дворана била је у томе тренутку окренута на другу страну. У собу је био ушао краљев собар, [illegible] [illegible] [illegible], који је у изузетним приликама служила као пријавник.

Собар стаде на два корака испред краља.

— Шта је? упита Карло.

— Сире, господин маршал од Монморансија стоји је и моли за милост да буде изведен пред ваше величанство.

— Монморанси! узвикну Карло као да није веровао својим ушима. Значи да је маршал дошао да се сврши [illegible]. Престао је да се љути. Добро, нека уђе.

Карло IX седе одмах у једну велику наслоњачу од [illegible] дрвета. Сви присутни уредише се с десне и леве стране.

Тада се врата широм отворише; четири плема маршалова уђоше у салу и стадоше двојица с једне двојица с друге стране.

За њима уђе маршал у пратњи витеза Пардајана.

Франсоа од Монморансија застаде на три корака пред краљем и дубоко се поклони.

За тим се исправи очекујући да га краљ запита.

Карло IX ћутећи погледа за тренутак племенито и достојанствено лице маршалово. Слободно и неуздржано он се дивио и завидео високом стасу и широким плећима свога војводе.

Дворани су очекивали да краљ проговори, готови да се осмехну на Монморансија и готови и на друго, [illegible] држање, према томе кад га њихов господар буде примио.

Једини је Хенри од Гиза вoсматрао маршала презрењем, скоро дрским погледом.

— Пријатељ јеретика! [illegible] се он кад га виде да уђе.

— Будите ми добродошли, маршале, рече најзад Карло IX. Тако је одавно како сте напустили двор француски да нисмо ни знали да ли сте живи, а питали смо се питали да ли је у Сен Денису умро ваш отац или ви... Срећом сад видим да сте жив и здрав.

Пошто је задовољио своју жељу овим [illegible] Карло поче озбиљно:

— Главно је да сте сад овде и да сте се вратили. Још једном добро ми дошли.

Тада се сва дворана сем Гиза обрати маршалу са најљубазнијим осмесима и весели жубор прође кроз дворану као да су сви осетили необичну радост због маршалова повратка.

— Сире, рече Монморанси, ја сам дошао да замолим ваше величанство да ме саслуша.

— Говорите слободно...

— Сире, ја сам слободан умолити вас да ме насамо саслушате...

— Хоћете да останемо сами?...

— Ако ваше величанство допусти.

— Добро, нека буде...

Тек што краљ изговори те речи сви дворани изађоше са војводом Анжујским, братом краљевим, [illegible] се и [illegible] [illegible].

— За што овај младић не излази? рече краљ показујући на Пардајана.

Витез задрхта и погледа Карла IX. Док су се краљ и маршал разговарали догодио се један мали прекор.

Чим витез уђе у дворану погледи му пада на Келуса, Можирона и Мореара и [illegible] се осмехну подсмешљиво. Без сумње су га дворани Анжујскога такође познали, јер га и они почеше гледати дрским погледом.

Витез се непромићено поклони на десној руци гледајући дрско Можирона. (Читаоци се сећају да је у овом [illegible] сукобу у улици Сен Д[illegible] витез ранио Можирона у руку.)

(наставиће се)

Походна одела
ОФИЦИРСКА И ВОЈНИЧКА
израђује кројачка радња
Стојана Симића и Брата
Београд (према „Москви“)
83 3—10

Грађанска Банка

Има искључиву продају портланд и роман цемента из рамске и поповачке фабрике цемента.

Купци који се за све порудбине цемента изволе обраћати Грађанској Банци. 82 3—5

ВИНО

Црвено и француско под гаранцијом чисто и природно [illegible] колицину.

Бело 1 литар [illegible] Дин. 0·75
„ 1 „ црно „ 0·75

Француско 1 боца „Сотерн“ црно дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]“ бело Дин. 1.

Француско 1 боца „Медок“ бело Дин. 1.

Француско 1 боца „Ст. Емилион“ црно Дин. 1.

Француско 1 боца „Марго“ бело Дин. 1.

Од данас сваки дан **свеже уређене и заклане ЖИВИНЕ**.

[illegible]

Душана Тодоровића
[illegible]

[illegible]

Телефон бр. 43. 59 15—

18000

[illegible]
фебруара 1909 год.
[illegible]
Тодор Ђ. Радиновић
88 1—12

Коме је потребно

Предајем одмах радњу ужичких производа због одласка на моје имање у [illegible].

Богдан Златић
80 3—6 златиборац

Кафана

која одлично ради; услед промене занимања

Предаје се

За услове обратити се на
Илију Радосављевића
у [illegible] радњи Мих. [illegible] на Вел. Пијаци.

Кафана „ЛЕПИ ИЗГЛЕД“

(Кнез Милошева ул. ћошак)

Издаје се под кирију од 1 маја ове год., а може и раније. Јавити се Стојану Пурићу [illegible]
75 9—10

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални кисељак

[illegible]

Пуњење флаша врши се најмодернијим и најрационалнијим начином у новом пунионику, [illegible] при чему се не губи ни најмање угљене киселине, нити вода долази у додир са ваздухом.

У Београду је главно стовариште код

г.г. Глише Андрејевића и Брата

Варош-Капија — Телефон бр. 282

Поручбине из Србије и иностранства прима и одмах извршује

Аранђеловачка Консорција
Краљ. Срп. Двор. лиферанти
Аранђеловац. 4 60

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности,** [illegible] код мале деце, и осталих многих болести, које од [illegible] најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле?

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5%, effervens)

који се од дуже година справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве [illegible] пити. Дуготрајном употребом овога зејтина, деца се много поправе, добију свежу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, тада се и болести ређе јављају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством новчано 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens, против шкрофула које гноје, шкрофулозних отока коже, [illegible]

Употребом овог зејтина са Креозоталом рана се убрзо очисти и зарасте, [illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поручбине из унутрашњости врши се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.

Ове препарате могу се добити и још у Београду у дрогеријама [illegible] и код „Гусара.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу: код [illegible] Паланци Јовановића, Смедереву [illegible], Зајечару Тусера, Крушевцу Николића, Лозници Тодоровић, Крагујевцу [illegible] 1667 10—

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** и одлично утиче код инфлуенце, обољења органа за дисање, катара плућа и сличних болести, где се **сиролин** до сада успешно употребљавао. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 3·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на шкрофулозну, малокрвну и рахитичну децу. Пријатног укуса те га и одрасли [illegible] радо уживају и добро подносе. Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **120** динара, већа **2 динара.** 46 17—50

Породица Анастаса Павловића и Милану А. Павловићу трговцу, част је изјавити усрдну захвалност свима који су им приликом смрти почившег Анастаса изјавили саучешће, као и свима онима, који су покојнику при сахрани указали последњу почаст.

216 2—3

ПАЖЊА

Занатлијска Кредитна Банка

Позива овим све своје *акционаре* као и *чланове отсека — за куповину државн. лозова* — који су заостали са месечним уплатама, да исте измире пре конца овог месеца; како им се удели не би према правилима поништили.

Београд
10. февр. 1909 88 1—3 **Управа**

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празнике.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски кувар са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одличан бермет. Љубитељима праве вина обраћамо нарочиту пажњу као и осталo домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ **продаваћемо** [illegible] по 30 п. дин.

Дунавски Кредитни Завод

[illegible]

Управни Одбор.

Овим извештавамо цењене наше потрошаче, да смо и ове године нарочито справили чувено

ЦРНО ПИВО

оно исто, које смо ранијих година продавали под именом

„Српски Салватор“

То *Црно пиво* одлежано је и изврсног је квалитета, те га зато најтоплије препоручујемо свима нашим потрошачима.

Потрошња тог *Црног пива* отпочеће 15. фебруара о. г. и трајаће само кратко време, а цена му је скупља од белог пива са 4·— дин. по хектолитру и 6·— динара по 100 флаша.

Прва пивара
191 4 10 **И. Бајлони и Синови**

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Љубљанска ул. бр. 13.

Известивамо даме, да је добио [illegible]

[illegible]

Салон је снабдевен [illegible] у Србији.

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, [illegible]

Цене су једне за свакога!

Своме милом и непрежаљеном покојнику

Михајлу С. Протићу

[illegible]

даваће породица четрдесетодневни помен у понедељак 16. ов. мес. у 11 часова пре подне у Вазнесенској цркви.

Моле се пријатељи и познаници да присуствују овом тужном помену. 67 1—2

---

† Марија (Маца)

[illegible]

преминула је 10. фебруара тек. год. у Брзој Паланци, [illegible] у својој 75 години живота.

Ову за нас тужну вест јављамо свима рођацима, пријатељима и познаницима.

Сахрана бива 11. фебруара у Брзој Паланци.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

[illegible] Јосифовић [illegible], Љубомир Јосифовић [illegible] у Београду; [illegible] Јелица, Катарина; унук: Драгутин и праунук: Јован са осталом родбином.
84 3—3

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50 Д. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу [illegible] и Добрињске улице. — Власник и одговорни уредник Радосав М. Радосављевић [illegible] ул. бр. 33.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Ђорђа Димитријевића и Комп. Кулакова ул. бр. 16. Телефон бр. 60.

ПРАВДА

Телефон 821. | НЕДЕЉА 15 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | [illegible] ЈОВА ЈАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 46. | Телефон 821.

К од Х

или

Зашто неће доћи до рата аустро-српског

Пре неколико година у септембру 1905., обратио сам пажњу на једног аустро угарског ђенерала, од кога је војска тада све очекивала: на Франца Конрада од Хецендорфа, кога скраћено зову „К. од Х.“, јер под том је шифром написао неколике врло мудре књиге.

Кад сам га први пут видео био је командант инсбручке дивизије, Сад је шеф ђенералштаба.

Оног септембарског дана 1905 он је водио јужни део војске (на тиролским планинским [illegible]), и сузбио противника преко клисуре Роче и — гонећи противника узастопце, стигао у три сахата после подне у Санђенове. (То се село можда и друкчије зове.) За десет минута он је у једној шупи сељачкој са специјалном картом у рукама, диктовао с коња диспозиције за сутрадан — дакле без много оклевања донео је одлуке, које у рату стају врло много људи, а у царским маневрима често стају команде службе и положаје. За то сам оставио карту и учинио полет на Монте Рођа.

Он има у себи нечег од Евгенија Вулија, нечег неког конзерватисте, који је и као ђенерал по који пут написао по коју јавачку брошуру (иако што се од једног ђенерала никад не тражи), нечег од Галифета, кога је као старац коњем прегазио Сану. Што К. од Х. и поред својих продукција није сматран као нешто особито, није никакав доказ, али је сметом за његову вредност.

Још тада 1905., био је он престолонаследников човек, и то је остао и до данас. Ако се сме закључивати по спољним знацима (на пример померање трупа у Тирол, форсирано грађење Тауерске железнице, и т. д.), онда се од дана ступања К. од Х. у службу оперативног бироа, ђаволски много радило. Величина његова утицаја (према утицају министра војног Шенајха) служи људима из дипломације као барометар, по коме они читају колебања аустро дворског времена.

Босанска пустоловина завршује се сад једном депресијом. Кад је Ерентал — с Балплацом често употребљаваном телефонском везом у Франц Фердинандову палату Белведере — навео на његове анексију Босне с њом се одмах сложио К. од Х. Али с једним малим условом: да се једновремено мобилизују пет корпуса.

И то овако:

Рапсе Ordre de bataille:

Врховни командант војске
Франц Фердинанд
шеф генералштаба К. од Х.

I Армија:
Фелдцајгмајстор **Албори**.
7. Корпус (Темишвар),
13. Корпус (Загреб).

II Армија:
Генерал коњице **Клобучар** са из два корпуса заједнички 15. корпусом (Сарајево).

Ова четири корпуса на својим стратегиски необично прегоцењеним операционим базама на граници, угушили би и најмањи писак Србије. За сузбијање Црне Горе било би довољно једно мало мито Николи. Књаз Никола се ту скоро, приликом кризе суда у Гацком (губици: Аустрија — једног поручника, али војника; Црна Гора — осамнаест војника) показао као сувише културни и кривицу за аустријско прекорачење границе на себе примио за једну багателну суму. Ако би Никола и мимо очекивања постао тврдоглав, онда би још увек били на расположењу осамнаеста дивизија (која је на хорватичком кордону) и далматинско територијално команде (Задар) — и остаје могућа и диверзија Трст—Улцињ. Људски разум налагао је при анек[illegible] цик, и растурене предтерене за времена прикупити.

Ти лепи планови отишли су у мутну Марицу а Аустрија је постала трибутарни Турској. Мобилисати пет корпуса па после две три недеље разоружати то би импоновало, дејствовало би и на крају — ко зна колико ће сад стари трајати? — једва би више коштало но садашња [illegible] рата на приправност босанског корпуса плус 55 милиона трибута младотурцима. Цар је равнодушан, т. ј. врло равнодушан — њему кућање аустриских, а нарочито угарских возара (после шесет и једне године вожње) није ништа друго до служитељског јарма. Не сме се реметити спокојство његове старости и неко време, да би имао мира пустио је Франца Фердинанда да тера државна кола. А шта би се могло још и десити? Друм је раван; на боку руских конкуренских кола седи извошчик Изволски. Али после, кад је вожња постала сувише бесна, цар је (опет да би имао мира) још једном узео узде у своје руке и сад их држи чврсто.

Докле њиме стари господар, неће никад ништа смети Франц Фердинанд прекаљивати узде аустриске историје. А Србија може — она мора непрестано јармити — од нас очеши леву обалу Дрине јер „хоћу да имам мира“?

Како дакле ствари стоје, до рата између престолонаследника Франца Фердинанда и Ђорђа Карађорђевића неће доћи. Неколики рачуни (Угарска, Србија), које би Франц Фердинанд радо исплатио за годовине старе фирме, остаће за сада неизравнати.

(März) **Рода Рода**

Званична исправка

Игњат J. Бајовић, инструктор, једне дајући исправку у 24. броју „Правде“ на чланак који је изашао у 16. броју овог листа под насловом: „На седам година“, према [illegible] „Како ме својом VII пуковском [illegible] војника, нацијом мрцањем, са свим неправедно оцењено.“

Да се неће сматрати да сам неосновано навео све чињенице за војничара, дајем ове исправке:

Бајовић је рођен 1876. год. а рекрутован 1896. г. те је био дужан да до 1897. год. одслужи свој рок у сталном кадру, као до се тада овоме налазио корпусу; јер чл. 3. тадањег закона о устројству војске гласи: „Свака српски грађанин дужан је да служи војску у војсци од навршене 20 године старости.“ а чл. 4. истог закона вели: „Ко у војсци не служи војску, плаћа од навршене 20 г. до навршене 45 те године старости војнину [illegible] 30 на сто [illegible] непосредног пореза.“

Бајовић није одслужио свој рок у кадру, нити је до тада био регрутован као обвезник, а [illegible] а и после тога сада није до пуних [illegible] све ово време, за које [illegible]

Решењем Команданта Дринске Дивиз. Области од 8—VIII 1895. год. № 6238, које је овај пешадија добио 9. VII 1897, год. под № 2026. III пешадијски батаљон. Бајовић је отпушен за сталне неспособности, према чему је ослобођен.

Пошто [illegible] код себе има неосновано је забележено, како је он био и по тој објави (као би се ово примало за исправку) био дужан да за сво ово време служи као лично обвезан I и II позива народне војске; јер су његови другови, вршњаци, у то време служили и у сталном кадру као неспособни, — а он 12 година нити служи као лично обвезан, нити плаћа војнину. По како је према прописима законским наређењима сваки српски грађанин дужан да од навршене 20 године (по тадањем закону) испуњава увек своју војничку дужност личном службом или плаћањем војнице, то је по томе свему дужан да сам води рачуна о тој дужности и да увек има своје опредељење у војсци, — нити овај, или је дужан да сам [illegible] за неваљање пореза, праксе. Ко тако не чини, и не води рачуна о свим својим дужностима, кажњава се чим се дознаје упавите, поред расписаног дужног изноcа.

КЈ№ 2700.
20 јануара 1909. год.
Београд.

Командант VII пешадијског пука,
Мајор
Мил. М. [illegible]

Мирољубива уверавања Русије

Париски дописник „Н. Св. Пресе“ дознао је од службених кругова да има знакова по којима се може очекивати мирно решење источне кризе. Још није познато шта је Русија одговорила поводом предлога Немачке о конвенцијама посредовању у Србији. Али вест која је дошла из Лондона да је енглески кабинет решио придружити се посредовању сила кад на то пристане Русија, као и расположење француског кабинета за посредовање у Београду показује да се предвиђа повољан одговор Русије, који ће омогућити колективни корак сила у Београду.

Да не би оставио никакву сумњу о својим намерама руски кабинет изјављује и у Паризу и у Берлину, да он на Истоку води само мирољубиву политику и да *неће моћи одобрити територијалне ревиндикације Србије*.

Осим тога је Русија поновила уверавање да она не пристаје у Београду саветовати умереност.

Из Београда пак вест, да се српски кабинет у томе уда у посредовање сила, да ће интереси Србије бити заштићени. У Паризу као главно сматрају облику уверавања Русије, *да неће покровитељити захтева Србије о територијалним накнадама*. Кад тако ствари стоје у Паризу мисле да аустро угарском кабинету [illegible] потребно [illegible] од Србије [illegible] *територијалних накнада*. Тражење таквог одрицања значило би *да се Србија одриче једног права, а ни у Паризу ни у Петрограду не признају такво право на територијалну накнаду*.

Садашње држање Аустро-Угарске за спремна свака догађаје, у Паризу се потпуно одобрава. Налазе да је чак и врло мудро да Аустро Угарска стављањем ултиматума у Београду не предухитри догађаје. Тиме је било могуће добити времена и припремити посредовање сила, које ће се учинити на у каквом облику. Париски кругови потпуно верују у мирољубиво држање руске политике. По мишљењу меродавних кругова, то би држање могло претрпети измену само ако би аустро угарске трупе заузеле српску област.

Али сад као да се не ради о том питању. *Главна је ствар да Русија не помаже територијалне ревиндикације Србије*, а то, као што „Тан“ понешто наводи, не стоји. „Тан“ поставља алтернативу: *Никакво повећање земљишта Србије или разни заплети* и верује у избор који ће силе учинити. „Тан“ признаје „Тајмсов“ предлог да се конференција употреби као средство, које ће учинити крај сукобу.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Нов „велеиздајник“

Из Петриње јављају да је ухапшен Првослав Јајић прераван суду у Загреб, натуцан за „велеиздају“.

Хрватски добротвор

У Загребу је умро [illegible] трговац Иван Гуткић у 90 години живота. За њим [illegible] је завештао [illegible] неколико хрватских просветних установа. Као покојник [illegible] био је врло омиљена личност у хрватском народу. Тестаментом је укупно хрватским друштвима оставио 40.000 круна.

Српске муарифатске школе

[illegible]

КРВОПРОЛИЋЕ ПОЧИЊЕ

Писмо из нашега старог [illegible]

Скопље, 12. фебруар.

Као што сам у прошлом допису наговестио, чете се наново организују у сивим крајевима и већ су отпочеле убијање својих противника без икаквог страха и милости.

У току последњих дана извршено је неколико злочина, који, по своме карактеру, дају повода да се са основом мисли и верује да се неће на њима остати.

Прва је жртва пала у Крушеву, у битољском вилајету од бугарске руке, а као повод томе се да су били Власи. *Стеван Заги*, трговац, по народности Грк, из које је нешто новом продом оружја, које су бугарске терористе изабрале за подмукло нападање својих жртава у новом злочиначком покрету — [illegible] хитцем се [illegible] које носе обично турски [illegible].

У леринском селу *Горничову* једна је бугарска чета ухватила српскога тамошњег попа Ђорђа са двојицом српских грађана, одвела их у околину *Јенице-Вардара*, па пошто је од сељака узела реч, да ће прећи на бугарску страну, пустила их, а попа је на [illegible].

Иста чета похватала је после неколико дана седморицу сељака из грчких села око Јенице Вардара, који су се са пазара враћали кућама и све их је на месту побила.

У мегленској нахији, у једноме селу на граници исте нахије [illegible] појавила је [illegible] једна породица. Убијен је домаћин *Доне* са женом и ћерком. О убицама се досад ништа не зна, а жртве су патријаршисти.

У околини Караџа-Абада у селу *Пребоју* ту скоро је поклан [illegible] попа *Атанас Диме* са породицом. Убиства су извршена секирама и доказано је да је тај ужасан злочин извршила бугарска чета, која је дошла из оближњег села *Сопотско*, а која се данас налази у планини, смишљајући нова крвопролића.

Све је то још више огорчило [illegible] Грке те су се нагло почели одметати у планину, да освете Бугарима. Одавде је, из саме вароши Солуна, побегло до данас преко 30 младића; пре неколико дана одједан пут је побегло седам младића; отишли су да се придруже чети грчкога војводе Адрапаменоса, који је са 18 људи почео да крстари око Струмице, где је до сада већ извршио неколико убистава.

У Серезу је овихдана тешко рањен бугарски војвода централиста Ташко. Атентат су извршили Грци из освете. То је толико озлојеђило Бугаре, да су на народни приређивали неку врсту демонстрације против Грка и сутра дан већ се појавила бугарска чета у близини самога Сереза. Како у тој околини има јака грчка чета, то су сви изгледи, да ће мо ускоро имати сукоба.

Овдашње су власти необично забринуте због ових немира. Војска непрестано одлази у унутрашњост у потеру за комитама.

Чак се чуло да ће Грци у самом Солуну извршити неколико атентата, те је због тога сва полиција на ногама и патроле једнако крстаре по свима улицама у свима деловима вароши.

Пре закључку писма јављају ми да је у Битољу у Бајир махали сикиром искасапљен један сељак из Демир Хисара.

Сељак је био донео на пазар масло. Један Бугарин који је бајаги купио масло, позвао је сељака својој кући „да му плати" и тамо га је са још неколико бугарских терориста, који су жртву очекивали, на зверски начин убио, па су га после у џаку изнели и бацили у оближње виноград. Убили су га за то, што је поднео молбу да му се изда српски пасош, јер је хтео да пређе на српску страну, пошто је увидео да је Србија и мислио да се сада нема чега бојати, те слободно може исповедати своју народност.

У идућем броју опширније.

Од понедеоника „ПРАВДА" почиње доносити:

РАЗГОВОР СА
ЂОРЂЕМ ХРИСТИЋ-ОБРЕНОВИЋЕМ

— Историја једног „претендента" —

[illegible] — [illegible] — 13 [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible] — и т. д. и т. д.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је одржана министарска седница у министарству спољних послова, под председништвом министра председника г. Ст. Новаковића.

Реактивовање. У министарству војном ради се најживље на једном поменутом указу о реактивовању извесних официра. За сада се не може тачно одредити ко ће бити реактивисан, али судећи по информацијама изгледа да ће сви спремни официри добити одговарајуће положаје у војсци.

Србија и санџак. Из Беча су успели протурити у цариградску „Тарки" лажну вест, да ће *Србија при почетку непријатељстава окупирати новопазарски санџак!*

Разочарење. Вест, да је Русија дала пристанак да колективно са осталим великим силама посредује код српске владе за немачки предлог, којим се тражи од Србије, да се разоружа и пристане на економске компензације — изазвала је грдно негодовање у свима круговима. И највећи русофили сада су начисто, да ће нас Русија и много пута продати. Сада је јасно свакоме Србину, да се у званичну Русију, коју још и данас претставља дегенерисано и развраћено немачко племство, не можемо поуздати. Све је дакле, била лаж и обмана. И према Престолонаследнику и Пашићу.

Цела се Србија данас слаже у томе, да се више не смемо заваравати некаквим празним надама у помоћ са стране, већ да морамо приступити очајним мерама, којима ћемо спасти и част и углед земље.

Ратовати се мора, па куд пукло да пукло. И тој трулој Европи морамо показати, да смо били мирни само зато што смо веровали у њену правичност. Сада смо начисто са њеном правичношћу. По бар нека и она осети шта то значи пропаст једног народа. Европског мира не може више бити. Он је у нашим рукама. Њега бар можемо пореметити кад већ нисмо били у стању очувати га.

Пашићева изјава. *У разговору са сарадником „Матена" рекао је Пашић,* ако се не може састати конференција да узме у оцену наше захтеве о српско црногорској међи преко једног јужног босанског парчета земљишта, онда ће *Србија тражити од* [illegible] *ју и питање остане отворено.*

Форгач не верује у рат. По једној бечкој депеши личности, које су имале прилике говорити у Бечу с грофом Форгачом, добиле су утисак, да он апсолутно не верује у могућност рата између Србије и Аустро-Угарске.

Парастос в. кнезу Владимиру. Руско посланство приредило је јуче у 11 часова пре подне парастос у Саборној цркви за покој душе в. кнеза Владимира, најстаријег стрица царевог.

На парастосу је био Краљ с Престолонаследником, у пратњи целе своје војне и цивилне куће. Краља је на улазу у цркву дочекао посланик г. Сергијев са особљем посланства.

Чинодејствовао је Њ. Високопреосвештенство г. Митрополит Димитрије са педесет свештеника.

Били су присутни: сви чланови владе сем г. г. Протића и Продановића („партоери"), председник Скупштине са великим бројем посланика, држ. саветници, претставници свију надлештава и официрски кор.

Конференција у Берлину. У париским дипломатским круговима влада мишљење, да би у садашњим приликама Берлин био најповољније место за конференцију и да би под претседништвом Билова ишло све глатко и по програму. Потребна претпоставка за састанак конференције била би да сва српско-аустроугарска и турско-бугарска питања буду мериторно решена, пре но што се конференција састане.

Према концесији Црној Гори. Бечка „Вита" уверава да је Русија пристала на колективан корак сила под условом, да се [illegible] концесије, кад учине Србији, учине и Ц. Гори. Услед ове вести лондонским берзама скочиле су све вредности.

Укинуће. Поштанско-телеграфска станица у Рогачици у окр. ужичком укинуће се, и што општина рогачичка испуњава обавезе према њој, које је обећала када станица отворена.

Није шкодило ни дознати.

Нетачност. Вест неких листова је јуче потписан указ о пензионисању осуђених официра по крагујевачкој афери неистинита је. Г. Министар још није добио ни потребне податке од Управе Казн. Завода, које је по њиним кривицама тражио.

Турско-аустријска погодба. По уверењима бечких листова јуче су маркиз Палавичини и велики везир Хилми паша и министар трговине [illegible] потписали протокол турско-аустријске погодбе о продаји и куповини Босне и Херцеговине.

Држање Русије. По једној депеши Париза изгледа да је Русија свој пристанак на „пријатељско посредовање" у Србији условила тиме, *да је се само саветује да одустане од својих територијалних захтева.* А „Берлинер Тагеблат" јавља да *Русија не само није дала Србији никакву наду, но је све учинила да расхлади српске родољубе. На случај рата она неће помагати Србију.* [illegible] жи да се сва балканска спорна питања изнесу на решење пред европски суд, јер дипломатски споразум међу појединим силама неће довести ни до чега.

Суђење „велеиздајницима." Из Пеште се био пронео глас да ће суђење „велеиздајницима" у Загребу бити одложено, јер ће бити делегован други суд. Међу тим службено се [illegible] не зна о томе, те ће суђење по својој природи почети 18. о. м. пред загребачким судом.

Завршује рад. Мешовита комисија која извиђа злоупотребе Љубе Радосављевића бив. рачуновође варошког суда на завршетку је свога рада, и за неколико дана биће готова. До сада је утврђен дефицит од 70,435.16 динара. Овој комисији придодат је и један рачуноиспитач Главне Контроле.

Пажња полицији. Од једног угледног грађанина савиначког краја добили смо писмо, у коме нам се у име целог оног краја жали на немар полиције кварта врачарског, пред чијим се очима у кафани „Чубура" свакодневно игра нека нова коцкарска игра „премија." За те коцкаре нема ни празника ни светица. Та је игра постала просто страст масе људи, жена, па чак и деурлије. Међутим у целом том крају дешавају се посведневно крађе, којима полиција никако не може да уђе у траг.

Ми обраћамо пажњу управнику вароши на овај факат и молимо га, да се одазове овој оправданој жалби грађана савиначког краја и нађе начина на који ће натерати своје органе на вршење своје дужности.

Од куда то? У самопохвалама које је Велимир Бајић написао сам о себи има и више о томе, како је он развио цементну индустрију и како Трговачка Банка има њему да благодари што је тај посао рентабилан. Како је г. Бајић, стално из скромности заборавио рећи одакле тај рентабилитет долази, то ћемо ми то изнети, не би ли и ми допринели нешто Бајићевој слави.

Отклоњене сметње. Све сметње на нашим железницама, које су биле услед великих сметова одклоњене су и пруга је доведена у потпуно исправно стање, тако да ће од сада возови редовно саобраћати, без икаквог дужег задоцњења.

Причешће војске. Јуче пре подне причестила се сва војска у гарнизону београдском у цркви Ружици у горњем граду. Тако исто причестила се и остала војска у свима гарнизонима београдским.

„Српска Пчела." Решењем просветног савета и [illegible] министра просвете препоручена је „Српска Пчела" за школске књижнице.

Ухваћени шпијуни. Јуче после подне ухваћена су у горњем граду на делу два аустријска шпијуна на снимању градских утврђења. Они су одмах спроведени Управи Града Београда, која ће са њима по закону поступити.

Прегажен старац. Јуче пре подне у Краља Александра улици, један фијакерист прегазио је једног старца који је био глув и није чуо топот коња. Старац је доста повређен [illegible], а са фијакеристом поступиће се по закону.

Кажњени. Радосав Дојчић и Видосава жена Богоја Ивића кречара, кажњени су са по 10. дана затвора, зато, што су продавали крадене ствари.

128. Толики број притвореника има у управи вароши Београда, који издржавају затвор по разним судским и полицијским пресудама.

Читуља. Нашег ценењеног пријатеља г. Светозара П. Дамјановића, економа из Смедерева задесила је велика жалост. Његова добра супруга Љубица преминула је оставивши четворо нејаке деце. Нашем пријатељу г. Светозару и његовој породици изјављујемо саучешће а покојници Бог нека душу опрости.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

| Како „Тасвир" јавља дефицит овогодишњег турског буџета износи милијон лира. Буџет ће се ипак идуће недеље поднети скупштини.

)(По молби официра из Једрена, ђенерал Назим паша примиће команду другог корпуса.

¤ Петроградски двор добио је депешу из Нице да се велики кнез Михаило Николајевић налази тамо на умору. Велики кнез Михаило је још једини живи брат пок. цара Александра II. и има 77 година.

V Из Берлина побијају вест да ће немачки престолонаследник путовати у Америку.

∴ У буџету за 1909. год. француски ће министар војни тражити кредит од милијун и по динара за повишицу плате подофицирима.

.*. 22 суфражеткиње које су учествовале при покушају да продру у парламенат осуђене су на затвор од месец до два месеца.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Одушевљеним плаћеницима

Т. зв. уредници „Дн. Листа" једе се што је „Правда" само као кроз зубе процедила поздрав коалиционој влади, а није одушевљена као на пример „Дн. Лист".

То је „Дн. Лист" рекао само колико да би остао веран својој девизи: слагати свима бар по један пут.

У истини „Правда" је срдачно и искрено поздравила коалициону владу, али достојанствено, као што се приличи једном истински и политички и материјално независном листу. „Правда" нема разлога да никоме ласка, то може радити само „Дн. Лист", чији су т. зв. уредници на јаслима диспозиционог фонда и на буџету канцеларије општине београдске.

Зато г. Скерлић и г. Грол бране само г. Миловановића и Савчића.

Отуда и њихово одушевљење за сваку владу у којој је министар г. Миловановић.

Ош' луцки!

Господин доктор Велимир Бајић, бив. директор Београдске Трговачке Банке, генијални српски финансијер и берзијанац, прокрчитељ пута српској мисли у иностранство, творац српског Crédit-Lyonnais-a и српске Deutsche-Bank, иницијатор огромних индустријских предузећа у Србији и т. д. и т. д. за стечене заслуге за банку, чији је био вице-директор а о којима је било речи у опомињућем уводном чланку „Штампе" и економском делу „Политике" отишао је на — неограничено осуство.

Овај глас пронео је као мува кроз целу чаршију и одјекнуо у свима београдским банкама а на берзи изазвао панику.

Све су банке одмах сазвале седнице управних одбора, на којима су дубоко у ноћ претресали питање: на који би се начин могао задобити овај генијални човек за дотични завод.

Цифре годишње плате, које су нудиле поједине банке да би *Га* само придобиле за себе, достижу невероватну висину.

Велико Градиштанска Штедионица, на сам глас о иступању свога генијалног земљака из Трговачке Банке упутила *Му* је телеграфски позив у коме *Га* моли, да заузме место њеног директора, апелујући на његову наследну љубав према завичају.

Акционари Београдске Трговачке Банке пали су у очајање и на сва уста грде Тушаковића, који је из чисте пакости према супарнику изазвао овај скандал.

Акције Београдске Трговачке Банке нагло падају. На рипањској фабрици цемента истакнут је црн барјак.

Одређену депутацију акционара Б. Трговачке Банке, која је отишла да *Га* умоли да се врати у банку, да их не напушта у овом критичном моменту и не оставља на несретном Тушаковићу, *Он* је примио хладно, ма да су депутирци плачућим гласом узвикивали:

„Врати нам се! Врати!"

Он је остао неумољив.

Ош' луцки, Тушаковићу!

ЖРТВА СВОЈЕ ДУЖНОСТИ

[illegible] слика [illegible]

Ко се пажљиво читалац сећа као ја, могао је пре неколико дана наћи у београдским новинама један оригиналан оглас „Берберског Друштва," које позива све своје чланове и једномишљенике, да [illegible] посете славу Берберског Друштва — часни понедељак. Многи ће се од читалаца зачудити од куда бербери изабраше себи баш тај дан за славу. Сва друштва, као и појединци, обично узимају каквог свеца за патрона и бербери узеше [illegible] за свога патрона не свеца већ дан. Међутим кад се човек добро размисли и узме у обзир све околности које доводе до увођења, па и избор тога дана потпуно оправдан. А, ево, зашто:

Прво и прво свима светом [illegible] собом означава нешто. Н. пр. св. Никола заштитник је и чувар од нападаја, отуда сви лађари славе св. Николу; И, сад рецимо ма можете ли ви, кога би свеца могли бербери изабрати, који би био довољно [illegible] за њихов позив. Они мај[illegible] па се баш не би могао наћи ни један светац, који није „употребљавао" нашег „ножа." Баш је [illegible] доста, судећи по тајној вечери, на којој су апостоли под именом „крви Христове" [illegible] вино, али, све је то рађено дискретно, без компромитерских шиша. И сад шта је остало сиротим берберима, који су после силних напора и борбе са бескрајним својим колегама, која су [illegible] пристала ли да траже дан своје прославе. После силних [illegible] и најразноврснијих предлога, усвојен је часни понедељак. Тај предлог усвојен је једногласно из три сасвим умесна разлога: прво, понедељак је чувен као бербески дан не само у ускоме кругу наше отаџбине већ и на страни, у културном свету. Та зар сви шустери, шнајдери, молери, [illegible] не прослављају свако недеље тај дан — Blau Montag; друго, само реч часни зар није тако примамљива за све бербере, који су [illegible] своје слободно време проводили по кафанама тражећи часног [illegible] у часну ракију и најзад зар [illegible] после сваког берберисања не [illegible] куће часних [illegible].

Но како му драго, било из оправданих или неоправданих разлога, тек и ове као и сваке године друштво је прославило своју славу на најсвечанији начин. Свечаности, као и последња борба, која се завила опет по здравље[illegible] [illegible] сиротом, слегла се у

стан, упрља у кафану, друштва.

Пошто су отворили апетит добро [illegible] [illegible], а завршили га чистом старом [illegible] [illegible] и мало прилагођеним тек да се не рекне да није било ручка, изашло се на мезе. Било свечано. Већ после неколико тоаста [illegible] су се последњи добро расположени. Задржале су дражи [illegible] говорника, остроумније партије ... су људе са пројасним гласом, најстајанији чланови лубили су се и најмирнији кад су зa метима.

Сам је председник стао у почетку стола подбочен на леву руку и са сузама у очима од радости гледао и уживао у несумњивом напретку друштва за време његовог кратког председништва.

— Ово је дело мојих напора! шапнуо је — шапутао је и корпа чашу за чашом.

Весеље је сваким тренутком расло. Бре, грмело се. Бре љубало се, бре тепало се, бре псовало се целе ноћи.

А председник је испијао чашу са чашом док се у један мах и све није зањихало под њим.

Расположење је било тако велико, да нико није приметио „мал" председников. И ко зна, да ли би га ко и потражио, да не устане један нов члан, који је ту скоро дошао из прека, да наздрави здравицу нашем председнику.

— Браћо моја! Ми се сви, касти, веселимо, па смо у тој касти, на мој веселости заборавили, да одамо достојну почаст нашем дичном председнику, кога нека нам милостиви Бог поживи на дугу и веселе наше милог Српства.

— Ж.и.в.е.о..о! — разлеже се по кафани.

Сви погледи беху упрљљени начелу, али, иако и не примећивао, да је зачеље стола било празно. Само једна ковајнија кога [illegible] несу сва потпуна [illegible], чу [illegible] ... на председника нема и ...

(Свршиће се)

ДВЕ ПОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

[illegible] — Ко је [illegible]? — „Поповска" компанија у Софији. — Кампања на [illegible].

(наставак)

— Море, људи, видесте ли ви ону жену, да закључа кућу и оде. У кући мора да нема никог чим је закључана. Ту би се дало нешто урадити. Судећи по одelу господичином кућа није празна — саопштих својим друговима.

— Све је то лепо. Само се без малуза не може ништа урадити. Није тешко прескочити, треба обијати кућна врата, женту[illegible] имају обичај позакључавају врата пима собама — објашњаваше „Патак".

— Па и баш немогуће набавити кљу. Треба неко да отрчи Трајановић до „Тутуна" нек позајми. Обећаћемо нешто — саветоваше „Зећ".

— А ако да пропретићемо му. Не останите ви то мени. Идите код „Кутие" а ето и мене кадајумимо о час — заврши саветовање „Црногорац" идуће у правцу Трајанич.

— Неће ти дати малузе она животиња „Тутун" — поче се вајкати „Патак".

— Море, а неће? Даће, беше, као по. Иначе ако га размуче она злогорчина неће вилати много ни људима — курав нас је „Земембаћ", који већ раније и мало једно „обрлење" са Црногорцем, поc којега је сасвим изгубио вољу за обрашљавање са њим.

— Добро, видећемо бата. Ти си се заправо од црногорске песме на држаш да цео свет залиј од ње. Она сам је и „Туга"... поче „Карика".

— А ти побог оног „бокса" „Тутуновог". Е, признајем, да ти бољ познајеш „Тутуна" — подржу се „Земембаћ".

Прснусмо у смех.

У разговору нам прође брзо време. Није прошло ни це[illegible] сахат, а поред прозора прође „Црногорац", кресну нам оком и ми сви нађосмо.

— Море нешта је ова „Црногорчина".

— Чекај прво, да видимо.

Пришосмо „Црногорцу" и[illegible] [illegible] се. Он је на ока до [illegible] извукао малузе и рукујући се, шапутао:

— Погледај леви цеп.

Погледасмо сви и угледасмо малузе.

— Ко ће? — упитасмо сви у један глас.

— Ја! — одговори „Патак".

Патак се увек грабио, да врши крађе сам, како би добио већу ревеу.

— Где ћемо се састати?

— Довече у стану.

— У вече је „Патак" донео: три златне бренлетне, два пара минђуша, два прстена, један дугачак женски ланац и једну стару паричу.

Отвјет

Г. Цвијетку С. Милошевићу

[illegible] за њега [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Моло

Исус Христос, [illegible]
[illegible] „[illegible]
„[illegible] се [illegible]
[illegible]". Они га упиташе:
„А по чему [illegible]
Господе [illegible]?
Христос им одговори: „[illegible]"
(из народних приповедака)

Господине Цвијетко,

У 26 бр. „Одјека" од ове године, па се ни мени учинило једно незгодно писмо, у коме се мер на огледа постави једног научара француског „из стал писања, ог[illegible] крава душу и тело човека".

У твом натпису постављаш мосу питања, па тражиш одговора, да би бавила „мирна Бачка". Ја ћу ти редом одговорити, не ради тебе — јер ово не заслужујеш — већ ради праве истине и мојих пријатеља, а да ће после овог бити мирна Бачка, то се мени слабо тиче.

У првој алинеји твог писма — питања — велиш: како сам ја без излагања одобрења изашао кроз нове судске зграде у Јагодини, те и ово небило да будеш куп о[illegible] мојој радњи, велиш: ово се шта сам ја овим хтео.

Сад драги Цвијетко, ако је тебе жалило памћење, или си као старо [illegible] и говорио код својих колеса, да истему свакојега не [illegible] и не могу да те разумем! Зар те господин Цвијетко не сећаш, да си као члан комисије — за преглед радова на судској згради, — на дан 24 новембра 1908 год. у 4 часа по подне, у твојим рукама имао, и твојим очима прочитао одобрење господина министра грађевина од 4 марта 1908 год. бр. 2040, да се одобрава кроз мене кроз [illegible] мом предлогу. И ако је истина, да си ово одобрење читао после ручка; [illegible] се валда у кафани, да си [illegible] [illegible] [illegible] нешто и потписао 25 новембра пре подне — даље не питао.

Па сад, кад све ово господине Цвијетко знаш, требало би да те отпевам, ону песму:

„Како да те зовем,
Како име да ти дам".

Ну то нека ти кажу, твоји протектори и суфлери.

Сва три дописа у „Правди", под псеудонимом „[illegible]", ја сам писао, а у њима имено твоју недостојну и неправедну радњу, за које доказе у рукама имам, а нема сваке сумње, да ти је то твој протектор давно и давно казао, доказ шта си бранио и шта ће ти [illegible].

Питам, на каквом кориш [illegible] [illegible] у Јагодини, ја или општина јагодинска?

Па господине Цвијетко, по обавези општине јагодинске од септембра 1901 год. општина даје кориш на министарство, дужа за откуп, осветљење и послуживање, тек на основи те и такве обавезе господин министар грађевина решењем од 21 октобра 1901 год. бр. 7903, отворио је II грађевински одсек са седиштем у Јагодини. Ја верујем господине Цвијетко, да ти ово нисе знао, али овај, који ти је оставио стопрв довољно могао је баш и ову, а не да те на овај сасвим [illegible] под напорима.

У истој кући, у којој је моја канцеларија, налази се и канцеларија Саве Перића предузимача зграде за јагодински првостепени суд, коме сам ја надзорни инжењер. Господин Цвијетко, у специјалним условима, када се неке нађе досад рађе, уносе се да је предузимач дужан, надзорном инжењеру издати стан. Дакле ово у овом случају није, а што су одељења [illegible] истим кровом, не може ме и нико [illegible] сумњичити! Па зар предузимача специјалне болнице, није гостионичар, па зар код њега не одседа надзорни инжењер, па зар код њега у кафани [illegible] одседа и комисија, када буде долазила на преглед зграде? Али опет за то нико нема права, нити сме сумњати часност и рад ових људи.

Што питаш, да ли мислим да је држава њих „[illegible]", када тражим да ми се да награда, за надзор и рад над оправком војених зграда у Јагодини!

Ја мислим да је много часније и поштеније тражити, да ми се да награда, на коју према расписује господина министра грађевина од 21 септембра 1902 год. бр. 7166 несумњиво права имам — него да ову нечасним путем и уцењена преузимања себи малверзацијом. То је много часније, него рецимо кад нико погоди један посао за 45 динара, а тражи да му се нада рачун за 70 динара, као што си ти госп. Цвијетко учинио, прављењем [illegible] окр. будућа, на набавкама неких ствари за окр. пољопривредну станицу и остало.

(Свршиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

1. *Српско-хрватски рат.*
2. *Ал' се мала-друмом обикала!* (први пут.)
3. *Пукла Американка!* (по народним жалостима) да ће посета бити огромна, по себи се разуме. —

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

[illegible] [illegible]

превео с француског

(176)

XXXVII

У Лувру

Дворани потпуно разумеше покрет и погледа га свакими погледом, на које витез одговори зачуђеним, простодушним погледом као питајући се шта се овај човек љути?

Тада се окрете Мореверу и како га је овај пажљивим посматрао, витез се осмехне подигну до обрвау. (Читаоци се сећају да је витез ошамарио по лицу Моревера, тако да су му се још и сад видели о жиљци)

Дворани стаде пискање и прекинуше од беснила.

— Наћи ћемо се! рече он тихо.

— Кад год хоћете! одговори Пардајан.

Излазећи из дворане Коцус и Монжирон почеше да шапућу нешто са војводом Анжујским и сад се окрете Пардајану, осмехну се тако пријатно да једни витез уживаху у себи:

— Ох!... Сад сам пропао! Кад ме је Господин позвао себи, има ћу мене осамдесет, осим ако ме не одведу у Тампл или у Бастиљу!

За то се Пардајан трже кад се краљ обрати питањем на њега.

Монморанси помете да одговори:

— Сире, витез Пардајан је сведок свега овога што имам да Вам кажем. Ја молим за њега исту милост, коју сте мени указали.

Карло IX климну главом у знак одобравања.

— То није све, сире, продужи тада маршал. Пошто видим да је ваше величанство према мени тако добро расположено ја се усуђујем замолити вас да наредите да маршал од Данвила буде одмах позват у Лувр.

— То значи да ви хоћете да држите у нашем присуству породични савет?

— Да, сире, рече Франсоа несигурним гласом, породични савет. И како је краљ француски отац свију својих поданика, појмљиво је што се савет држи у присуству оцеву.

Карлу IX било је врло добро позната мржња која је делила ова два брата. Али јој он није знао узроке. Он је мало предосећао да ће дознати узроке које су браћа држала у тајности за толико низ година. Чудновати глас и мирна мирноћа од Монморансија, присуство тога сведока, забавност новога разговора на њега су јако утицали и он одлучи да истера до краја.

Он удари у сребрно звонце и кад се на вратима указа његов собар он му нареди да позове Косена, капетана краљевске гарде.

— Ваше Величанство је заборавило да је капетан Косен отпуштен за три дана, рече собар.

— Збиља, то сам заборавио.

— Али овде је капетан гарде Његовог Величанства, и ако Ваше Величанство жели

— Нансеј?.. Добро. И он ће нека да маршал мој нађе.

После неколико тренутака капетан Нансеј уђе у дворану.

Ма како да је била велика мoћ стишеног, Нансеј стаде премеравао збуњено и непријатно очију кад виде витеза Пардајана кога је он сам везао и одвео у Бастиљу.

Пардајан је нагледао удубљено у посматрање једне пукотине која је висила о зиду, а кад га Нансеј и даље продужи посматрати витез се окрете, осмехну се на њега и поздрави га руком пријатељски, скоро покровитељски.

— Шта вам је, Нансеју? упита краљ набравши обрве.

— Опростите сире, опростите! промуца капетан, збуњено сам се...

— Ако овако продужи, помисли Пардајан, стари ће се тако запрепастити да ћу ја још имати погледа да се извучем.

— Добро! продужи краљ. Идите одмах у дворац Мон и реците маршалу од Данвила да хоћу да говорим с њим.

— Заповеда ли ваше величанство да идем сам?... или с пратњом?

— Сам, разуме се сам! Најпре реч о штитнику. Ви мислите да сте у кабинету моје госпође мајке!

Карло IX. је често чинио оваке испаде.

Капетан се дубоко поклони и изађе.

— А сад, сире, рече Франсоа од Монморансија, треба да вашем вашем величанству да сам дошао да тражим правду и да ћу пред вама оптужити маршала од Данвила за клевету, гаж и отмичарину. Ах! сире, рече Франсоа, жестоко видећи покрет краља, ја већ погађам вашу мисао! Ви хоћете да ми кажете да у Паризу има судија и да њима треба да поднесем своју жалбу. Али ви сте само судија у краљевини, сире! Но ја се не обраћам само на вашу владалачку правичност! Ја се обраћам и на вашу част! Страховите ствари које морам да вам испричам треба да остану тајне. И пре но што бих то изнео пред редовне судије, пре но што бих допустио да падне у блато част мога имена за које сам поднео толике жртве, ја бих сам себи дао задовољења... Ваше величанство ће ме одмах разумети... У питању је једна жена... две жене... две мученице... Једно је мати, која је још од рођења постала мајстријанија несрећна, јер ју је отац напустио... друго је мајка, достојна сажаљења због дуготрајне неправедне казне, коју је кућевна поднела, достојна дивљења...

(наставиће се)

Први пут!

Од данас 15. о. м. отвориће се точење само у

Хотел „[illegible]"

Чувено пиво

СТ. САЛВАДОР

Ово се пиво точи само једанпут годишње, а трајаће само неколико дана. Осим [illegible] га и у флашама. 91 1—1

Походна одела

ОФИЦИРСКА И ВОЈНИЧКА

израђује кројачка радња

Стојана Симића и Брата

Београд (спрам „Коларца")

81 4—10

Грађанска Банка

Има искључиву продају портланд и роман цемента из [illegible] фабрике цемента.

Купци нека се за све поруџбине цемента изволе обраћати Грађанској Банци. 82 4—5

Коме је потребно

Предајем одмах радњу ужичких производа због одласка на моје имање у Мачву.

Богдан Златић

80 5—6 [illegible]

Кафана

која одлично ради; услед промене занимања

Предаје се

За услове обратити се на

Павла Радовановића

у [illegible] радњи Мих. [illegible] на Вел. Пијаци.

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

нова роба — изврсне

Кобасице „ТУРИСТЕН"

„TURISTEN WURSCHT"

1 кгр. Дин. 3.

препоручује радња

Душана Тодоровића

[illegible] Српског Двора Лиферанта

Београд — Теразије

ВИШЕ ХИЉАДА српских листа за паковање могу се добити у књижарници „Бранко Радичевић," Бранкова ул. бр. 16. Такође **јавља** г.г. кафеџијама и хотелијерима да има на продају **готових јеловника**.

18000

Осамнаест хиљада комада [illegible]

фебруара 1909 год.
[illegible]

[illegible]

Тодор Ђ. Радивојевић

[illegible]

Кафана „ЛЕПИ ИЗЕЦ"

[illegible]

Издаје се под закуп од 1 маја ове год., све в радњи. Јавити се Стојану Пејићу Косанчићев венац у кафани.
75 11—18

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбоља алкална кисела

[illegible]

Пуњење флаша врши се најмодернијим [illegible] начином у новом павиљону, [illegible] при чему се не губи ни најмања угљена киселина [illegible]

У Београду је главно стовариште

г.г. Глише Андрејевића Брата

Варош-Капија — Телефон бр. 2

Поруџбине из Србије и иностранства [illegible]

Аранђеловачка Концесија

Краљ. Срп. Дворски лиферанти

Аранђеловац 5 60

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурић

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** [illegible] **сирофен** [illegible] Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 3·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] Цена је једној боци **2** динара.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **1·20** динар, [illegible] **2** динара. 48 18—20

ВАЖНО ВАЖНО

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај код „Круне"

Кнез Михаилова бр. 31

[illegible]

Сомот и Атлас [illegible]

Атлас и Сатен [illegible] у 100 см. [illegible]

Штофови [illegible]

[illegible] [illegible]

Фоле и у [illegible]

Постеље и јоргани [illegible]

Штофане гарнитуре [illegible]

Завесе [illegible]

Гарнитуре [illegible] за 6 и 12 [illegible]

Цицани [illegible]

Платна [illegible]

[illegible]

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА
са 40 од сто јефтиније [illegible]

Узорци на захтев шаљемо бесплатно. — Поруџбине [illegible]

С поштовањем

37 20—20 **БРАЋА Х. ГАБАЈ**

Персиди Анастаса Павловића и Милану А. Павловићу трговцу, част је изјавити усрдну захвалност свима који су им приликом смрти почившег Анастаса изјавили саучешће као и свима онима, који су покојнику при сахрани указали последњу почаст.

216 3—3

ПАЖЊА

Занатлијска Кредитна Банка

Позива овим све своје акционаре *као и чланове отсека* — за [illegible] — *које* су заостали са месечним уплатама, да исте измире пре конца овог месеца, како им се [illegible] по правилима [illegible]

Београд
10. фебр. 1909. 68 2—3 **УПРАВА**

Хотел „АЛБАКЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са* [illegible], *Проја*, [illegible] *на ражњу*.

Препоручујемо [illegible] бермет. Љубитељима [illegible] обраћамо нарочиту пажњу као и [illegible] домаће [illegible] по знатно спуштеној цени.

[illegible] „КОМИЊАК" продаваћемо [illegible] по 30 п. дин.

Телефон 869. Београд — Босанска ул. бр. 6. **Телефон 869.**

[illegible] „ГРОЗНИЦЕ" [illegible] је сам

БИЉНИ СОК

[illegible] Прави **„Биљни Сок"** може се добити у апотеци код Црвеног Крста у Београду. **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin" [illegible] Цена 4 **динара**.

„Saparin" [illegible] Цена **2 динара**.

„Биљни теј" [illegible] пакета 4 **дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ПОУЗЕЋЕМ

Апотека [illegible] *код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд* 1038 2—2

Овим извештавамо цењене наше потрошаче, да смо и ове године нарочито спремили чувено

ЦРНО ПИВО

ово пиво, које смо ранијих година продавали под именом

„Српски Салватор"

То *Црно пиво* одлежано је и изврсног је квалитета, те га зато најтоплије препоручујемо свима нашим потрошачима.

Потрошња тог *Црног пива* отпочеће 15. фебруара о. г. и трајаће само кратко време, а цена му је скупља од *белог пива* са 4— дин. по хектолитру и 6— **динара** по 100 флаша.

Парна пивара
191 3-10 **И. Бајлони и Синови**

Своме милом и незаборављеном пријатељу

Михајлу С. Протићу

Краљ. Срп. [illegible]

дајемо четрдесетодневни помен у понедељак 16. ов. мес. у 11 часова пре подне у Вазнесенској цркви.

Моле се пријатељи и познаници да присуствују овом тужном помену. 87 2—2

С неизмерним болом у души [illegible] сродницима, пријатељима и [illegible] познаницима да је наша добра и никад незаборављена супруга, мати, [illegible] и т. д.

† Љубица

Преминула 11. овог месеца у Смедереву у 30 години [illegible] а 12. истог месеца сахрањена је у [illegible]

[illegible]

16. фебруара 1909. год. у Смедереву.

Ожалошћени: супруг: Светозар П. Димитријевић, [illegible]

69 1—3

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник [illegible] М. Радивојевић [illegible] ул. бр. 28.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПОНЕДЕЉАК 16 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 47. | Телефон 821.

Службено саопштење наше Владе

Пошто је међународни положај због јесењашњих догађаја на Балканском Полуострву неизвесно мутан и очекује коначну међународну расправу, природно је, што се, тога ради, на све стране проноси гомила узнемирљивих и разуздановања гласова једна за другом. Краљевска Влада је с потпуном свешћу о својој одговорности примила на се тешко бреме старања за интересе и тежње српског народа и постепено чини кораке да се приликом расправе међународног положаја на Балканском Полуострву и српске жеље саслушају и расправе на европском суду. Ослањајући се на досадашње од Европе признато потпуно коректно држање, Краљевска Влада не престаје уздати се у справедљивост Европе и у њена добра расположења према Србији, дубоко уверена, да је Србија, својим понашањем, одговорила очекивањима Европе.

У исто време Краљевска Влада очекује од грађанства да с потпуном резервом предусреће разне узнемирљиве гласове, којима је често веома сумњив извор, тим пре што може бити уверено да Краљевска Влада будним оком мотри на ток догађаја. Поред свега што суседна монархија предузима акције којих припреме и покрете на граници, Србија је с њом све до сада сачувала правилне одношаје, и Краљевска Влада жели да се они сачувају и у будуће!

Сви гласови о преласку наше границе, Београда, и других положаја на граници немају места, пре него што би се чуо глас Европе, у који Србија гледа с највећим поверењем. С тога се свако умољава да узнемирљиве, [illegible] са свим лажне гласове предусреће са заслуженим неповерењем. Краљевска Влада је одговорна пред Европом за правилно држање на границама, и с тога се очекује од свакојег поштовања да следује овом захтеву интереса српских и да у свему, и речима и делом, помогне Краљевској Влади у овим озбиљним тренуцима најкоректнијим држањем и потпуним умереношћу.

ТАЈНА КОНВЕНЦИЈА С АУСТРО-УГАРСКОМ

Господину Директору „Правде“

Драги Господине Адамовићу,

Поводом чланака г. Стојана Протића у „Делу“ и чланака у „Дневном Листу“ о Тајној Конвенцији с Аустро Угарском од пре 28 година, ја сам написао не толико одбрану те конвенције, колико објашњење политичких прилика, у којима је она закључена, политичких побуда из којих је потекла, политичких циљева, које је желела да постигне, а изложио сам у томе напису и како је она закључивана и потписана и шта управо у њој има.

Имао сам намеру да са вашом дозволом штампам тај напис у вашем угледном и популарном листу.

И ако сам ја писао тај напис просто као беспристрасан и истинољубив историк, а не као интересовани политичар, и ако тенденциозност и неправедност горе поменутих чланака нису нимало помрачила моју свест да ја за то дело, за које сам свагда узимао и сада узимам пуну и искључиву одговорност, дугујем народу српском и његовој историји чисту истину и само истину, и ако дакле тај мој напис не би с разлогом могао дати повода никакој горкој и дуготрајној полемици, опет ја сад налазим да штампање тога написа, које би бар индиректно било и одговор поменутим чланцима, треба да одложим за неко време. А ево зашто.

У објашњавању прилика, које су мене одредиле да тражим бар привремени пријатељски споразум с Аустро-Угарском, неизбежно је било описати карактер и резултате ондашње руске политике на Балкану. У данашњим моментима, у којима Србија може доћи до колико толико повољних резултата, тек само акцијом Русије чини ми се да би од мене било и некавалерски, и нетактично, и неполитично да јавно причам о Сан-Стефанским неправдама српскоме народу.

Објашњавање побуда, из којих сам ја пре двадесет осам година држао да је у интересу народа српског да се бар привремено води политика пријатељских односа са суседном нам великом силом, могло би се у садашњим моментима, у којима фаталност једна потискује и Србију и Аустро-Угарску у један за њих обе неизбежни фатални рат, тумачити као тенденциозно. Ја не желим да се излажем томе. Још мање могу у садашњим данима желети да од мојих идеја и историских причања пада ма само и једна празна и неистинита сенка на пут, којим наша српска мисли да јој је дужност да води народ српски. Образовање коалиционог кабинета, коме је г. Стојан Новаковић председник, коначно ми је одлучило да мојој реч о тајној конвенцији с Аустро Угарском одложим на времена у којима ћемо се хладније, искреније и праведније и за опште интересе безопасније моћи о томе разговарати. А надам се да ће ми и тада „Правда“, без предрасуда и без предубеђености, учинити љубазност коју ми чини данас објављујући ово моје писмо.

15. фебруара, у Лондону.

Ваш искрено захвални

Чеда Мијатовић

ФРАНЦУСКА ШТАМПА

Последњих дана код српске читалачке публике показало се јако огорчење против француске штампе. Њено писање је окарактерисано као нешто просто невероватно. Француска, која је била у српском народу омиљена као ни једна западна сила, изгубила је од симпатија за ова последња неколико месеци све што је за 30 година стекла.

И ако смо и ми јако дирнути тако неочекиваним држањем париске штампе, ипак налазимо да је само нама држање погрешно схваћено, а сувише брзо осуђено.

Пре свега, публика је побркала француску штампу са оним листовима само, који у Београд стижу. То није све једно. У ствари је велики, највећи део француске штампе наклоњен Србији, а ако не онолико колико њена правична ствар заслужује, а само „Темпс“ стоји на страни аустријске политике. На жалост, „Темпс“ је баш лист, који од свих француских листова, у највећем броју долази у Србију, а уз то има репутацију да исказује мишљење француске владе. Но ово последње није сигурно, а нарочито није тачно.

Најзад и сам „Темпс“, није писао у тако непријатељском смислу, последњих дана, као што се овде разумело. Срби су сад мало раздражени и љути, па им свака [illegible] боли и буни.

„Темпс“ је у главноме казао ово:

Аустрија неће ни онако да да Србији територијалне компензације, што више, ни та српска претензија вређа, и она хоће да натера, ма и оружјем Србију, да од тог захтева одустане. Србија те захтеве истиче, једино што се нада у помоћ које од великих сила. Ако Србија не одустане, Аустрија може зарадити, а то ће довести до европског рата, а ако велике силе одбију да Србију подрже у њеним претензијама — Србија мора од својих захтева одустати, и тиме ће се мир сачувати, али ће ипак силе настојати да Аустрија да што веће економске компензације Србији. „Темпс“ жели Србији, њена га судба интересује. Француска је пријатељ Србима, али ради *територијалних компензација* Србије на које Србија право, загално, нема права, Француска не може ризиковати ни престиж ни европски рат. У том случају сад треба жртвовати претензије Србијине или мир Европе — избор је у Француској учињен.

На такве идеје је било нарочито штампе реагирао. „Debats“ су казали да они не праве од једне ни слабе државе, да се пред силом повлаче и своје право и [illegible] интересе, а „Echo de Paris“ је рекао да таквом политиком „Темпс“ иде, да поквари савез с Русијом.

„Темпс“ се брани и доказује своје мисли:

Ми не мислимо, вели, да је у питању опстанак Србије или њено крњење, него само њене претензије. Србија не губи ништа што у ствари имала, сем илузије, за које ће јој се платити економским [illegible] ако се мора окупити. Ми не кваримо савез с Русијом јер се она није ангажовала да подржава претензије Србије на територијалне компензације. Русија није то обећала Србији, а ако би се Русија ангажовала и за то, Француска би стајала чврсто уз Русију!

Ето то је све.

А ми на то само ово велимо: Србија не може, не сме и није у стању послушати савете њихове ни ни једну силу и напустити своје „претензије.“ Велике силе могу пресарати Србију, па ће опет до рата доћи. Србија може пропасти, али попустити не може. Мир ће бити нарушен, ако се Србији не учини правда. Ако је Француској, Европи стало толико до мира: нека утичу на Беч, од њега зависи хоће ли Србија остати мирна!

И још нешто није тачно да се Русија није ангажовала за територијалне компензације Србије. Напротив, Русија је у више прилика и на разне начине, то Србији обећала; то Србији обећава цео руски народ.

Србија дакле, неће [illegible], ма какве мере Европа предузимала. Што више навалује — све ће јаче пући!

СТРАХ У ПЕШТИ

— телеграм „Правди“ —

Шабац, 14. фебр.

Мало час једна велика пештанска фирма, упутила је на једног врло виђеног грађанина шабачког, чије име из познатих обзира, прећуткујем телефонско питање.

— Је ли истина, да је у Србији наређена општа мобилизација?

Тај шабачки грађанин, који од дужег низа година стоји са том фирмом у трговачкој вези, одговорио је овако:

— Није наређена мобилизација. Чекамо да ви то први учините. Изволите, ако је по вољи.

После овога одговора пештански трговац, који је недавно био поплашен, отправио се и рекао:

— Хвала Богу!

Српски поверљиви меморандум

Из обавештених париских кругова дознаје дописник „Н. Сл. Пресе“ да је нова српска влада приликом примања управе земаљске, послала важну поверљиву циркуларну ноту. Али је тај меморандум предат само кабинетима у Паризу, Лондону, Риму и Петрограду, а не и у Берлину и Бечу.

О садржини тог меморандума дознаје се ово:

Српска влада изјављује нарочито *да ће наставити политику своје претходника, желећи да мирољубивим средствима заштити интересе Србије и њене животне потребе.*

Влада се *обвезује да ће сматрати најдаљу одлуку сила и избегавати све што би могло да доведе до оружаног сукоба између Србије и Аустро-Угарске.*

Новообразовани кабинет даље објављује *да не мисли предузимати никакве војне мере*, и ако би такве мере биле оправдане оружањем Аустро-Угарске и претњама аустријске штампе.

Меморандум завршује тиме, да ће се настојати већ издате наредбе, којима је задаћа да се избегне сукоб и да се на граници одржи ред.

ФРАНЦУСКИ ПРОГРАМ

ЗА ПОСРЕДОВАЊЕ

Како париски дописник „Н. Сл. Пресе“ дознаје, Француска ће за посредовање сила у Београду предложити силама овај програм:

1. *Србија се позива да се одрекне сваких захтева о територијалним компензацијама.*
2. *Свако обећану Србији помоћ је да од Аустро-Угарске добије привредне користи.*
3. *Србија се журно позива да престане с даљим оружањем.*
4. Ако Србија пристане на ове предлоге сила, ове јој обезбеђују услуге у даљим преговорима.

Најзад се изјављује, ако Србија безусловно одустане од захтева о проширењу територије и ако одустане од даљег оружања, *обезбеђују јој за[illegible] (le bon vouloir) Аустро-Угарске да са Србијом преговара.*

Пошто се мора претпоставити да је француска државна канцеларија, истичући овај програм, већ обезбедила пристанак главних заинтересованих страна, нарочито Аустро-Угарске и Русије, то ће се лако постићи једнодушност сила за помирљиву акцију у Београду.

Што се Немачке тиче, дописник уверава да све изгледа, да она потпуно дели француско гледиште о начину поступања у овом питању. Пошто је саветовала посредовање у Београду, Немачка није мислила само на једнострану акцију. *Ако Срби буду потребни имати о свом одрицању и пристанку на мирољубиво држање. Немачка би желела предложити да се почну преговори између Беча и Београда.*

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Нови „велеиздајници“

Како јављају загребачки листови, осим Бранка Јеврића сељака из Петрања, ухапшен је због „велеиздаје“ још и Живан Јовановић из Слакоњавића. Вели да је код Живана Јовановића нађено 36 динамитских патрона.

Штрајк у Босни

У руднику Бреза у Босни букнуо је пре неки дан поновљени штрајк због рђаве радничке наде. Између радника и власника рудника посредује руднички капетан Грегер. — У дуванској фабрици шибица почело је штрајковати свих 150 радника. Штрајкаши се држе мирно. Штрајк су отпочели за то, што је отпуштена једна радница.

Дневне вести

Вести из **Петрограда**. По једној петроградској вести, у руском министарству спољних послова не поричу начелну готовост Русије за заједничку преставку у Београду, али се дознаје да Русија у садашњим преговорима настоји да корак сила буде у што је могуће блажој форми, ти да се штеди достојанство Србије. Због тога још није утврђено време кад ће се учинити преставка, али је потпуно оправдана увереност која је од онимах настала, јер нико неће рат.

А Агенција Хавасова, која је јавила да је Русија пристала на вијеђничко посредовање, сад јавља да пошто се још ништа не зна о диспозицијама нове српске владе, *Русија ће се промислити, па можда чак и отклонити да се коначно придружи немачком предлогу о заједничком кораку сила у Београду.*

Руско посредовање О пристанку Русије на колективно посредовање Русије у Београду јављају из Петрограда париској „Либерте", да је руски министар спољних послова Изволски изјавио жељу, да се предмет и форма посредовања јасно утврде, јер ће се Русија придружити посредовању само за то, што од њега очекује повољан резултат за Србију.

Неистинита вест. Јуче се по вароши пронео глас да је Турска забранила пренос ратног материјала за Србију, што не стоји у ствари.

По споразуму који постоји између нашег и турског министарства војног, мора се свака пошиљка пре но што пристигне у Солун авизирати турском министарству које у том случају издаје наређење за претовар и експедицију. За поменуту пошиљку која је стигла у Солун то није било учињено, према чему није ни дошло наређење станици солунској за пропуст из кога разлога није пошиљка ни експедована. Ово је учињено накнадно и за 2—3 дана пошиљка ће приспети у Србију.

Вера у успех посредовања. Један берлински телеграм париском „Тану" потврђује, да се још воде преговори међ силама о заједничкој акцији у Београду и да *у Берлину веома верују у успех те акције*. Тај службени оптимизам, вели „Танов" дописник, заснива се на миролубивим уверавањима добијеним из Беча.

Ситуација у Београду. Бечка „Југословенска Кореспонденција" овако описује ситуацију у Београду: Ситуација је у главном иста, расположење политичких кругова и штампе врло поуздано. Једна министарска седница бавила се о телеграмима српског петроградског дипломатског заступништва. Изгледа да су извештаји из Петрограда врло повољни. За оцену ситуације значајно је то, да *у Београду без нервозности очекују евентуални заједнички корак сила и да се учешћу Русије у таквој акцији не придаје онај значај, који се у иностранству придаје таквој акцији сила. Многи моменти казују да је Русија дала Србији извесна обећања позитивне природе, због којих су у Београду тако сигурни.*

Српски меморандум. Београдски дописник „Н. Сл. Пресе" дознаје „из поуздана извора", да ће се меморандум послати силама тек кроз који дан, јер влада мисли у њему учинити неколико измена редакционе природе. *Делимично и тон ублажиће се.* Те измене учиниће влада по савету руског посланика Сергијева.

Турско-бугарски споразум. „Н. Сл. Прес." добила је из Софије вест, која до сада ни с које стране није потврђена, да је између Турске и Бугарске постигнут споразум на основици бугарске исплате Турској од 125 милијуна динара.

Селе се. Јуче је у Земуну добио наредбу командант 71. регименте генерал Филиповић — Србин, да са својом регементом у року од 2 дана буде спреман за полазак у Галицију. На место ове регементе долазе у Земун пукови у којима су Пољаци и Мађари.

Формула за посредовање. У Берлину се нарађује формула за посредовање сила у Београду. Та ће се формула после саопштити француском кабинету и после проучења и евентуалне допуне, тај ће се немачки предлог поднети петроградском кабинету. Берлински кабинет ће свој предлог саопштити и у Бечу.

Бинерт о ситуацији. У конверзацијама с немачким посланицима изјавио је аустријски министар председник Бинерт, да се спољни положај поправио.

Поткупљују Србију. „Најес Винер Журнал" има из Берлина вест, како су из Берлина дали миг у Бечу, да Србију задовоље понудом од 30 милијуна круна и да барон Ерентал није противан томе.

Оптимистичко схватање у Берлину. Берлинском дописнику „Н. Сл. Пресе" саопштено је с берлинског меродавног места, да *у Берлину није стигло још никакво извештај да се Русија службено придружила кораку сила*. Али се то очекује кроз најкраће време, и услед тога је у Берлину крајње оптимистичко расположење.

Коминике. Влада је данас издала званични коминике у коме објашњава политичку ситуацију Србије, у којој се она данас налази.

Пуцали на финансе. Јуче изјутра једна аустријска патрола „штрафуна" и на месту званом „Беле воде" у округу подринском, кад је опазила наше финансијске стражаре — свега двојицу — опали плотун на њих али није ни једног повредила. Ватром из пушака наши су одговорили, услед чега се њихова патрола повукла.

Дупли колосек. На прузи Земун—Инђија ради се грозничавом брзином дупли железнички колосек, који ће бити за неколико дана готов, а осветљен великим белим лампама из земунске електричне централе.

Био у заблуди. Наши се читаоци сигурно још сећају оног скандала који је пре две године избио у глав. благајни министарства финансија, кад је благајник Авра Петровић оптужио свога начелника г. Пају Манојловића, да му је овај украо из касе пакет банака од 10.000 динара. Тај је скандал пукао по свој нашој штампи и Манојловић је због њега пензионисан, да би му се бар пензија спасла.

Авра Петровић је тако причао све детаље о овој крађи тако верно и логично да је цео свет био његовој страни и веровао, а сад је на суду — коме га је Манојловић тужио због клевете — изјавио, *да је био у заблуди* кад је о Манојловићу све оно причао и говорио.

Дакле у заблуди! И због те његове „заблуде" толики скандали и брука и по државу и по Манојловића? Кажемо ми г. Аври Петровићу, има ту нечег другог а не само заблуде. Наћићемо ми то не брините.

III-ња партија. Данас ће ступити на вежбу трећа партија резервиста другог позива у појачање пешадијске пукове, артиљерију и коњицу. Они ће бити свега 15 дана на вежби.

Распуштене школе. Све основне школе у Земуну распуштене су и оне ће се употребити за болнице.

Кажњени. Марко Јанковић бив. слуга, Катица Петровић служавка и Сима Тушић беспосличар кажњени су са по 10 дана затвора због скитње.

Мртворођенче. Синоћ око 6 и по сати војни стражар бр. 341. нашао је на Граничацу у једној финој кутији од [illegible] мртворођено дете. Он вели да га је нашао на первазу куће г. Косте Тимотијевића бив. министра. Дете је предато бабици, а полиција је предузела трагање.

Дунавски Кредитни Завод. Поменути је дан давно за исплаћивање заосталих поделних уплата свију акционара Дунавског Кредитног Завода, и свима акционарима који је истекао од 10 недеља биће избрисан и њихова акција поништиће се, ако још данас уплату не изврше.

Биоскоп „Олимпија" Обраћа се пажња п. публици на програм слика који приказује биоскоп „Олимпија" код „Такова," нарочито за данас и сутра—поред природних и комичних слика приказују се — данас и сутра — и две драме *„Граничари"* и *„Мајка Лесо."*

Улазна цена I ред 1 дин. II ред 0·60 п. д. Почетак у 9. час. у вече. Дневна представа недељом и празником у 3. час. по подне у пола цене.

Најновије. Само три дана код „Такова" биоскоп изнормате приказивање најновије доживљаје најчувенијег детектива „полицајца" *Шерлока Холмса*. У програму су још шест тачака, слике су из природе и комичне а досад невиђене у Београду.

Препоручује се п. публици да посетом лично се уверити да се само код „Такова" могу видети невиђене и врло интересантне слике.

Улазна цена I ред 1. дин. II-0·60 почетак у 9. час. у вече.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

§ Председник француске републике Фалијер изјавио је преко француског посланика у Берлину цару Вилхелму своје задовољство што је закључен немачко француски споразум о Мароку.

§ У Угарској посланик Каро Каст интерпелирао у угарском сабору код [illegible] интерпелацију, којом тражи да се роман руског песника Арцибашева „Сањин" забрани због његове тобожње неморалне и врло агилне тенденције.

§ У Паризу је од капље у срцу умро у 49. години живота познати карикатурист Карон д' Аш (Карандаш писаљка). Право му је име Манојло Поаре.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Зарад истине

У јучерашњем броју нашег листа донели смо вест, да је српски посланик у Петрограду, коме нико живи не зна име, био позван на ручак код великог кнеза Михаила Александровића. Сад ту нашу вест у толико исправљамо, што изјављујемо, да тај ручак није био код великог кнеза, већ код г. Изволског. На своју велику жалост његово царско височанство велики кнез Михаило, једини брат царев, још није имао то ретко задовољство, да упозна нашег посланика.

РАЗГОВОР СА
ЂОРЂЕМ ХРИСТИЋ-ОБРЕНОВИЋЕМ

— Историја једног „претендента" —

Сензационални плакати — Ројал Варијете — 15 дана — Претендент [illegible] — Мађарска песма — Кроз пусти [illegible] — После представе — [illegible] — Амбиција у Пардубицу — [illegible] — [illegible] — Шта за мене? — и т. д. и т. д.

Пре неколико дана отпутовао је у Пешту један београдски трговац ради састанка са једним трговцем из Беча, који се баш у то време бавио у Пешти.

Бечлија је био одсео у најелегантнијем пештанском хотелу „Унгарија", који се по своме уређењу и елеганцији може мерити са првим хотелима највећих вароши.

И наш србијанац није био баш штедљив човек. И сам је волео луксуз, нарочито луксуз на страни, с тога је био веома задовољан и по мало гордо што бар за кратко време може уживати све удобности и пријатности једног луксузног и добро уређеног хотела.

Пошто су се сити наразговарали и о пословима и о приватним стварима, јер је бечлија живео дуже време у Београду где је научио добро српски, сиђоше из собе и уђоше у елегантну трпезарију, јер је већ било време вечери.

Вечера је текла весело. Сваки трећи залогај заливан је дивним токајцем. Што су били ближе крају вечере расположење је све више расло а у већ другој флаши токајера, једва ако је било остало још нешто вина, да две флаше покрије.

Пријатељи се погледаше и за час се обрете пред њима и трећа флаша.

— Наравно, да нећемо у кревет — рече бечлија и погледа испод ока нашег србијанца.

— Па... како хоћете... Ви знате, да сви ми из Београда мало спавамо кад дођемо код вас „горе" — одговори наш србијанац смејући се.

— Штета би било не одшетати овако лепу вечеру и не искористити ово расположење после одличног токајца. — Је л' те? И ви тако мислите! просто се усхићаваше бечлија, који је имао великих симпатија према своме пријатељу из Србије.

— Па наравно! Ја вам стојим на расположењу, чим шта више ја сам вам благодаран на предлогу и сигуран сам, да ћемо се пријатно провести.

И после неколико тренутака обојица шетаху широким пештанским улицама.

У живом разговору, где да најпријатније проведу вече, нађоше се пред неким хотелом „Ројал".

Обојици се задржа поглед на једној малој згради, израђеној у сецесион стилу, осветљеној хиљадама сијалица. Са десне и леве стране украшеног улаза, беху на нарочито за плакате удешеној табли, два огромна плаката — рекламе.

— Ово је „Ројал Варијете". Ту се човек може пријатно провести. Хајдете баш да видимо програм! — говораше бечлија.

Приђоше плакату.

Наш пријатељ не знађаше мађарски, с тога није ни могао ништа схватити из плаката, али, му се задржа поглед на крупним словима, којима беху латиницом исписане ове речи:

Ђорђе - Милан Христић - Обреновић

— Шта значи, Бога вам, ово? Да ли је ово тачно читам? Не пише ли овде: Ђорђе Милан Христић... Обреновић? запита наш пријатељ срећући ове речи.

Тачно, тачно, Ђорђе — Милан Христић — Обреновић... „претендент на српски престо" продуцираће се вечерас у „Ројал Варијетеу". Он се већ петнаест дана продуцира у варијетеу и на његова „ступања на позорницу" чињене су огромне рекламе, које су заинтересовале целу Пешту а нарочито отмен женски свет. Ево, једне забаве за вас. Ако хоћете могли би ту провести вече.

— Лагао бих вас кад вам не бих признао, да ме овај плакат није заинтересовао. Ако вам, дакле, не би било досадно, могли бисмо извадити карте.

Бечлија одмах даде свој пристанак. Чак је био задовољан што му се дала прилика, да учини нешто пријатно своме пријатељу.

Одмах одоше на касу. Сва боља места у партеру беху већ распродата једва су могли добити два места у ложи на првој галерији.

Било је осам часова. Имали су, дакле, још пун сахат на расположењу до почетка представе.

(наставиће се)

ЖРТВА СВОЈЕ ДУЖНОСТИ

[illegible]

(Свршетак)

— Ја не видим председника. Оћу да га видим!

— Шта да га видиш, другови! Ево га измлаћен је — поче један млади помоћник, али се трже, јер сва и сам приметио да председника нема.

— Ућути, животињо! Да се убијам — развика се из свег гласа.

Сви скочише на ноге.

— Издаја!

— Слабићима!

— Животиња!

— Кукавица!

И неки други узвика стаде се разлегати из кафане.

— Ево га! Мртав! — Разлега се најзад један члан који беше нашао председника.

— Дајте га!

— На руке!

И двадесет руку подигоше председника у тријумфу. Почеше га обасипати оно остало вечерашње мртвачком маром.

— Мртав пијан — узвикну један искуствени председникову главу. Овај до њега склопите се и испусти председника. Глава се отомбоља и председник пуче о патос али се и не помаче.

Остали га оставише и оборише

тибе. Пали се доле се није позивало.

Ујутру наређује нама гости на кафу. Друштво се почело разилазити. Отишли су сви, који су се још могли на ногама бар толико држати да се добаталу до фијакера.

Остало је само њих четворо. Седели су за столом беззубни и — пили.

Келнер прође поред председника да га дигне, али се председник већ беше охладио.

— Мртав човек — дрекну келнер и узбуни целу кафану.

— Ко је м-ртав?.. Промумлаше она четворица и скочише још по једну.

Скупише се гости.

Председник се клатио беше и падао.

— Како се зове, кажи не — упита један гост келнера — треба јавити полицији и фамилији.

— Не знам! Ови ће валда знати.

Гости пређоше овој четворици и запиташе их за име мртвога.

— Ко? — запиташе у [illegible].

— Па овај господин што је умро..

— Ко умро?

— Па овај ваш друг, ваш пријатељ!

— Ко ум-ро.. Зар он!? Претварао се животиња, само да се извуче!

— Па добро.. није умро.. [illegible] како се зове?

Сва се четворица замислише.

— Не знам!

— Ни ја!

— Ни ја! Ни ја!

Пази! Али су се они назвали. За то време беше један од ове четворице пришао председнику и дрмао га ногом.

— Дижи се, брс, животињо. Шта се претвараш.

Али је председник морао лежати.

— О, људи, да не знају ни име своме другу! То нисам никад видео, да се човек може тако напити! Чудио се један гост.

— Море људи, баталите, знате ли да је човек умро за...

— Па.. за..шта.. ово је.. у..мро.. умро је из љубавности. То..је.., ми.. гови.. љубавни и.. био.. је наш..

Узалуд су се сва четворица мучили да донесу име мртвога. Ова четворица су се непрекидно несућивали и досећали, али, узалуд. Нико није могао да се сети.

Председника, који је умро из љубавности, однели је однели у капелу, а ова четворица су се још мислили о имену председниковом. Пито се и даље и с времена на време лупао би се по челу по неко од њих и уздахнуо:

— О, што му, како му беше име? Не могу никако да се сетим.

Ко зна да ли му се могло доћи имена, јер ова четворица још се не трезне.

Мил.

ДВЕ ЛОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

[illegible]

(наставак)

— А новци? — запита „Пипка" не верујући му.

— Што си животињо? Ја да сам хтео нешто да кријем ја не бих морао показати три брелетине и два пара манжетна, али, ја нисам имала боље тамо, па кажу ви сада — лупну се „Пипка".

— Добро, добро, шалио сам се — поче се ја правдати, јер сам увидео, да ми не би ништа помогло ако би терао ствар у крајност. Него шта ћемо да радимо са тим дрангулијама, које вреде толико паре, а које се тако тешко продају.

— Продаћемо Марији — предложи „Црногорац".

— Море мани је. Та нас жели просто упропастити. Ми крадемо за њу а не за себе — протестоваше „Карина", који је страшно мрзео Марију.

— Ја бих покушао, да заложимо у Заложној Банци — предложи је „Зелембаћ".

— Боље, да покушамо у Занатлијској Задрузи. Тамо ће у нас мање посумњати, јер ћемо одавде занатлије — предложих ја, и сви се сложише.

Сутра дан однео сам све ствари у задругу, али ми нису хтели примити, јер нису имали пара, због ове новчане кризе.

Шта смо знали радити морали смо отићи опет Марији. Ни она није имала пара, већ нас упути неким женама и ми их продамо њима бут-зашто.

Бајић је слатко причао ову крађу. Право је расположење лице само да одобровољи Савића. Међутим се Савић непрекидно правио избалио и љут.

— Добро, Бајићу. Али има много сличних крађа од којих је највећа крађа жица у телефонској централи. Те крађе нису извршили ни „Ћопа", ни „Тутун", ни „Даћа", дакле, мора да сте их ви извршили. То је очигледно, и мене само чуди што их не признате — питаше Савић.

— Па јесте, те силне крађе смо ми вршили. Где год се шта могло дићи испред дућана дизали смо.

И Бајић поче ређати дућане испред којих су дизали ствари. У Кнез Михаиловој ул. испред тог и тог дућана, у Коларчевој улици испред тог и тог, на Теразијама испред тог и тог, а кад је дошао на Васину улицу и почео ређати он погледа Савића и насмеја се.

— У Васиној улици нема ни једног дућана испред кога нисмо ми шта дигли.

— А жице? запита Савић.

— И њих!

— Коме сте продали?

— Марији.

— Пошто?

— 40 динара а вреде преко 100.

— Е тако те хоћу. Сад имам податке о свима крађама и дођу се на посао. А што пре будем ја готов, то ћете и ви пре поћи на заточење — расположено поче Савић.

— Са робијe — поправи га Бајић.

По сад наставићемо!

(Наставиће се)

Отвјет

Г. Цвијетку С. Милошевићу

[illegible]

[illegible]

Много чаплаје и комитовање, како кад ти господ. Цвијетко, узимаш од окр. благајне 120 динара, да у кривом [illegible] окр. [illegible] једни [illegible].

Па кажи, г. Цвијетко, много [illegible], [illegible] на [illegible], него кад ти за прошлу окр. [illegible] у Јагодини, [illegible] себи [illegible] награду 35 динара, а [illegible] тамо толико [illegible] и окр. [illegible].

Па [illegible] г. Цвијетко, да то [illegible] и [illegible] рачуне? Како си [illegible] — [illegible] у Јагодини. [illegible] 13. фебруара 1908. год., те [illegible] 45 динара и то [illegible] „[illegible]" [illegible] 90, а [illegible] награде за рад [illegible] 35 динара. По на правилном месту [illegible] — [illegible] [illegible] 30 динара, [illegible] „[illegible]" [illegible] 35 динара, за којом [illegible]?

Тражио сам награду од окр. одбора, [illegible] за [illegible] правилника [illegible] чл. 26. б закона о уређењу министарства грађевина, а на основу чл. 10. правила о дужностима и [illegible] грађевинског министарства [illegible] од 1. августа 1907. г. КБр. 4235, [illegible] А [illegible] у твојим је рукама г. Цвијетко, решење господ. министра грађевина од 23. јуна 1908. год. Бр. 4812, [illegible] одбора господин министар грађевина [illegible] за мене [illegible] награда од 90 динара [illegible] грађевина.

Ја сам као г. Цвијетко [illegible] и [illegible], те ми не треба [illegible], не [illegible] и [illegible] — [illegible] 600 дин. да се [illegible] рад на грађењу.

Питам, [illegible] не [illegible] у [illegible] место [illegible] фијакер и [illegible]?

Да [illegible] треба да је [illegible] човек, [illegible] пред суд да [illegible]. По [illegible] г. Цвијетко [illegible] у [illegible] — [illegible] у присуству [illegible] грађевина, [illegible] фијакер и [illegible] А [illegible] уверен да не [illegible] и [illegible] за [illegible] урађу.

Ја сам господ. Цвијетко [illegible] фијакер и [illegible], [illegible] Кеста [illegible] од 36 динара. Ја сам [illegible] Цвијетко [illegible] фијакер и [illegible] инж. Драгутину Михаиловићу 90 дана, а који ни [illegible] у [illegible] — секретар и [illegible] окр. одбора — [illegible].

А на ће господин Цвијетко, да сад плати трошак, који се [illegible] окр. [illegible] Пантелић за окр. [illegible] — [illegible] окр. одбора; [illegible] „[illegible]" [illegible]??

— *Сирота окружна каса!!*

Сад господ. Цвијетко, ако те и овај одговор не буде довољан, а *[illegible]*, [illegible] — [illegible] у [illegible] — [illegible] рад, [illegible].

6 фебруара 1909. год.

Јагодина.

„[illegible]"

Стев. Д. Губеринац

инжењер

РАЗЛИЧНОСТИ

Година 1909.

Календарџије од вајкада по неку нешто особито причају о новој 1909. години. Они причају само о „простој години", а [illegible] планета Сатурн, [illegible] много [illegible]. Што 1909. година почиње и [illegible] пре [illegible]. [illegible] је година [illegible]: [illegible], Гладстон, Линколн, [illegible] 150, [illegible] 400. [illegible] Шопен и Менделсон [illegible] сто година, Хајдн је умро 19. маја 1809. године. Тим поводом ће [illegible] у Бечу.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Браnино позориште

Госпођа с камелијама

Код Бране, у сали „Коларца" вечерас се приказује „Госпођа с камелијама" вероватно с гостом. Гостује г. [illegible] српски [illegible]. У програму је и „[illegible]фон без жица."

ТЕЛЕГРАМИ

Париз. „Хавасу" јављају из Букурешта, да је румунска влада са обзира предострожности наредила спрему мобилизације корпуса на граници Србије.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(177)

XXXVII

У Лувру

Господине маршале, рече краљ с узбуђењем које није могао да сакрије, кад ми тако [illegible] ја ћу бити судија у тој ствари. Ваше речи и ваше узбуђење показују ми да је у питању нека озбиљна ствар нека породица која треба да остане у тајности. Говорите без страха. Ја вам обећавам правду и ћутање.

— Ваше величанство је милостиво и ја се [illegible] да ваш маршал захвалност којом ми је срце пуно. Али, сире, да ли би било боље да ову ствар изложим у присуству светог брата због тога што су [illegible] тако мучне.

— Имате право, маршале имате право!

Дуго ћутање настаде после овак речи и прође скоро четврт часа у очекивању. Краљ је мучила радозналост. Пардајан се питао како ће се све ово свршити. Маршал је непрестано гледао у врата.

Најзад краљ упита:

— Можете ли ми бар рећи ко су те две жене?

— Могу, сире. То су две сиромашне радевице.

— Две радевице? узвикну Карло IX пренеражено. Какве радевице?

— Сире то су велике; [illegible] ради мене.

Рођаци те речи маршал учини [illegible] покрет.

— А где станују? упита краљ. Ја сам и сам [illegible] ме [illegible] стари и познајем [illegible] радевица у Паризу које [illegible] не могу.

— Сире, оне станују у улици Св. Дениса.

— У улици Св. Дениса! узвикну краљ. Према гостионици!

— Према гостионици „Чаробница" сире.

— Тако је! узвикну краљ пљеснувши руку о руку. Познајем је! то је несумњиво најлепша девојка у Паризу.

Маршал је стајао пренеражен и ужаснут овим неочекиваним одговором.

— То вас изненађује? рече краљ туробно. Истина је. Ја волим да ходам сам по Паризу у грађанском оделу. Катакад је у Лувру веома досадно, господине маршале. Имате и ви својих мисли али немате и ми нисмо. И тада прођемо овамо где мислимо да се можемо наћи покрили, одела, грађанин прајим, улице које не знам, чега се кога можемо да читамо као са отвореним [illegible]... У тим шетњама је сам нашао [illegible] да [illegible] тој лепој радевици која... би ми окрадила једна лопов. Ту радевицу нашао сам бих одмах ваљду сам лепоте бутинину, кроју и способну... Она је становала на месту које сте назначили.

Франсоа од Монморансија био је страшно узбуђен и блед.

Речи краљеве бацише нову светлост на тужни и бедни живот оне коју је он обожавао... оне коју је он напустио, отерао, осудио на мучне радове!

Грижа савести, очајање, љубав, освета, све се то измешало по његовој памети.

Дрхћући, са хладним знојем на челу, он саслуша ове речи краљеве.

И када Карло IX, удубљен у сањарије о Марији Туше, додаде:

— Зване су је госпођа у царства...

Маршал се даље није могао савладати. Из груди му се оте јецање. И гласом пригушеним од очајања он одговори:

— Госпођа у црнини!.. Отета јој је и наше и поздрав! За то што су је једна несрећника и једна злочинца сложно осудили! Несрећник је мој брат! А злочинац сам ја!.. Ја, кога је љубомора заслепила! Ја који сам поверовао сплеткама мртвима! Ја који за седамнаест година нисам предузео ништа да докажем је ли она жена моја верна!.. Госпођа у црнини, сире, зове се Јована, грофица од Пијена и од Морансија! Она се звала кнегињица од Монморансија!..

Пред овим откривењем краљ застаде замрачен и зачуђен.

Обрве му се набраше.

Он је о Јовани од Пијена знао само оно што и сви остали: да је разведена са Франсоом од Монморансијем да је била од њега раздвојена на изричности војводином код Хенрика II кад ваше.

С и тога је знао да је његова сестра од давно се удала за Франсоа, живела од њега раздвојена.

По лицу краљеву Франсоа разумео шта се догађало у његовој души.

— Сире, рекну он, у овом тренутку није питање ни о каквом браку, који треба раставити или саставити. Ја сам дошао једино да од вас затражим правду... за две јадница, које су после толико несрећа остала од једине срећа која ми је остала. Сире, када сам увидео да имам да поправим једну велику неправду, да наплатим једну страшну заблуду, у исто мах сам дознао да ће све моје старање бити узалуд: мајка и кћи сире, нестале су! Биле су украдене!.. Само за то ја тражим правду! Дошао сам да тражим слободу за ту јадничу мученицу! Дошао сам да оптужим једног отмичара... а тај отмичар је овај човек...

Први пут!

Од данас 15 о. м. отпочеће се точити само у

Хотел „Балкану“

Чувено пиво

СТ. САЛВАДОР

Ово се пиво точи само једанпут годишње, а трајаће само неколико дана. Осим чаша има га и у флашама. 91 1—1

Походна одела

ОФИЦИРСКА И ВОЈНИЧКА

израђује кројачка радња

Стојана Симића и Брата

Београд (преко „Коларца“)

81 5—10

Грађанска Банка

Има искључиву продају **портланд и роман цемента** из [illegible] и поповачке фабрике цемента.

Купци нека се за све потребе цемента изволе обратити Грађанској Банци. 82 5—5

Коме је потребно

Предајем одмах радњу ужичких производа због одласка на моје имање у Мачват.

Богдан Златић

80 6—6 златиборац

Кафана

која одлично ради; услед промене занимања

Предаје се

За услове обратити се на

Илију Радовановића

у [illegible] радњи Мих. [illegible] на Вел. Пијаци.

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

НОВА РОБА — изврсне

Кобасице „ТУРИСТЕН“

„TURISTEN WURSCHT“

1 кгр. Дин. 3.

Препоручује радња

Душана Тодоровића

Крањ.-Српског Дворског Лиферанта

Београд — Теразије

ВИШЕ ХИЉАДА пријава листа за кафеџије могу се добити у штампарији „Браћа Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16. Такође јављамо г.г. кафеџијама и хотелијерима да има на продају готових **јеловника**.

18000

Осамнајест хиљада комада ружа [illegible] разне [illegible] и [illegible] лозе на своме [illegible] продаје у свом [illegible] расаднику.

[illegible] фебруара 1909 год.

Сабац

Железничка станица Сабац

Тодор Ђ. Раденковић

88 4 10 сеоски

Кафана „ЛЕПИ ИЗГЛЕД“

(Кнез Милошева ул. ћошак)

Издаје се под кирију од 1 маја ове год., а може и раније. Јавити се Стојану Пејићу, Космајска [illegible] или у кафани.

75 10—10

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални киселњак

Награђен највећом наградом „Grand Prix“ у Лондону и Брисел[у]

Пуњење флаша врши се најмодернијим и најпрактичнијим начином у новом пуњачу, подигнутом над самим извором, при чему се не губи ни најмања угљена киселина, пошто вода долази у додир са ваздухом.

У Београду је главно стовариште код

г.г. Глише Андрејевића и Брата

Варош-Капија — Телефон бр. 282

Поруџбине из Србије и иностранства прима и одмах експедује

Аранђеловачка Конзорција

Крањ. Срп. Двор. лиферанти

Аранђеловац 6 60

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** и одлично утиче код инфлуенце, оболења органа за дисање, катара плућа и сличн[их] бол[ести], где се **сиролин** до сада успешно употребљавао. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·60 дин.

РИБЉЕ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

које одлично утиче на скрофулозу, малокрвну и рахитичну децу. Пријатног укуса те га и деца радо и лако [illegible] и добро подносе. Цена је једној боци **2** динара.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

за [illegible] на Жаку, за трљање код [illegible] или [illegible] кожних, кроз и слаби масажу, јача живце [illegible] и [illegible] [illegible]. Мала боца **1·20** динара, велика **2** динара. 40 13—30

ВАЖНО ВАЖНО

КОРИСНА ПРИЛИКА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај код „Круне“

Кнез Михаилова бр. 31

Известивамо наше поштоване потрошаче да смо сву робу снизили за 25 на сто јефтиније од дојакашњих цена, кога чинимо ради [illegible] разноврсне робе као:

Свиле и Атласе у свим бојама и најмодернијим дезенима и тилт за венчаницу и офице.

Атласе и Сатене за јоргане у 160 см. ширине у свим бојама.

Штофове за женске хаљине и костиме.

Автентни [illegible] од [illegible], свиле и фине.

Фине и у [illegible] [illegible]-штофа, чипке и пуздра.

Поплине и етамине у свим најновијим бојама.

Штофовани гарнитура (покривачи).

Завесе [illegible] и чипкане. Сторове [illegible].

Гарнитуре [illegible] и [illegible] за 6 и 12 особа бело и у боји.

Цвеће за [illegible] и [illegible] у разним најновијим шарама и [illegible] бојама.

Платна у разним ширинама за све употребе.

Бело [illegible] [illegible] и [illegible].

КОНАЧНО РАСПРОДАЈЕМО ШТОФОВЕ ЗА МУШКА ОДЕЛА за 40 од сто јефтиније услед [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] јефтино.

Мустре на захтев шаљемо бесплатно. — Поруџбине примамо уз поузеће.

С поштовањем

37 20—30 **БРАЋА Х. ГАБАЈ**

Дунавски Кредитни Завод

Позива све своје акционаре да [illegible] [illegible] [illegible] уплате, како не би претрпели последице чл. 10 завод[ских] правила, јер ће им се акције поништити.

Управни Одбор.

ПАЖЊА

Земљорадничка Кредитна Банка

Позива све своје *акционаре као и чланове отсека — за куповину државн. лозова —* који су заостали са месечним уплатама, да исте изміре пре конца овог месеца; како им се улози не би према правилима поништили.

Београд

10. фебр. 1909 88 3—3 **УПРАВА.**

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па свake суботе *Српски купус са [illegible], Прасе, Гуска на ражњу.*

Препоручујемо домаћи [illegible] бермет. Љубитељима пива [illegible] обраћамо нарочиту пажњу као и осталих домаћих вина по знатно спуштеној цени.

Омиљени „КОМИЊАК“ продајемо на [illegible] по 30 п. дин.

Телефон 869. Београд — В[илсон]ова ул. бр. 6. **Телефон 869.**

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака најпоузданији је лек

БИЉНИ СОК

који за неколико сати врло гранично утиче, иако одмах увиђа. [illegible] [illegible] који су од исте болести, [illegible] су себи [illegible] у овом [illegible]. Како је ова болест — грозница — веома [illegible] народна напаст, то би требало свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок“** може се добити у апотеци код *Дрвеног Крста у Београду.* **Цена 2·80 п. д.**

„Nerolin“ [illegible] [illegible] средство против [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ([illegible]), [illegible] туберкулозе и плућних кроз. **Цена 4 динара.**

„Saparin“ главно средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су имала или пате од venerичних [illegible] болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј“ против [illegible] болести. Цена једном пакету **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ДРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ДРВЕНОГ КРСТА“** *Београд* 1656 3—3

Овим известавамо цењене наше потрошаче, да смо и ове године нарочито спремили чувено

ЦРНО ПИВО

оно исто, које смо ранијих година продавали под именом

„Српски Салватор“

То *Црно пиво* одлежано је и изврсног је квалитета, те га зато најтоплије препоручујемо свима нашим потрошачима.

Потрошња тог *Црног пива* отпочеће **15. фебруара** о. г. и трајаће само кратко време, а цена му је скупља од белог пива за 4·— дин. по хектолитру и **6·— динара** по 100 флаша.

Парна пивара

191 6-10 **И. Вајферт и Синови**

Са неизмерним болом у души јављамо својим сродницима, пријатељима и осталим познаницима да је наша добра и никад непрежаљена супруга, мати, баба и т. д.

† Љубица

Преминула 11. овог месеца у Смедереву у 50 години после дугог и тешког боловања и 12. истог месеца сахрањена је у породичној гробници на варошком [illegible] гробљу.

Овим смо дужни топлом благодарношћу свима који нашу милу покојницу отпратише до њене вечне куће, а тако исто и свима осталим сродницима, пријатељима и познаницима који нам [illegible] [illegible] нам у овој великој несрећи [illegible] утеху лично, путем телеграма и писама.

11. фебруара 1909. год. у Смедереву.

Ожалошћени: супруг Светозар П. Дамјановић, палилулски Смедерево; деца: Јелена, Божидар, Александар, Милан и Радмила; мати Милица; сестре: Миленија Јов. Мешковић и Косара Богдановић; девер Петар М. Дамјановић, [illegible]; сестра Станица, девер Ђорђе; [illegible] Савка, јетрва Румица и остала родбина.

89 2—3

Породици Анастаса Павловића и Милану А. Павловићу трговцу, част је изјавити усрдну захвалност свима који су им приликом смрти почившег Анастаса изјавили саучешће, као и свима онима, који су покојнику при сахрани указали последњу почаст.

216 3—3

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улица. — Власник и одговорни уредник *Радослав М. Радосављевић* Ваљевска ул. бр. 22.

„Браћа Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 521 | УТОРАК 17. ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 46. | Телефон 521.

Србијин одговор

Сад је ствар изашла јасно на чисто: Европа хоће да се наплати за Србију!

Познато је да су све велике силе, одмах по прогласу анексије, изјавиле, да то не може бити једностран акт Аустрије, него по принципу проглашеном на Лондонској конференцији 1871 године, да измену status quo-a, су надлежне све силе потписнице. Положај Босне и Херцеговине је међународни акт, који се има регулисати концертно. То су изјавили и Асквит и Греј, то је прогласио Изволски, па су тако говорили и Пишон и Титони. Изволски је чак подвлачио да споразум Аустрије с Турском не мења карактер њенога положаја, него само у неколико олакшава решење.

Турска и Србија су биле тим разбојничким актом Аустрије, оштећене, и одмах су протестовале. Аустрија је признала Турској право на накнаду и најзад јој дала неколико небуланих гроша, а Србији није признала права на накнаду, али је изјавила да ће јој учинити некакве економске уступке. Србија није [illegible]. Она нема с Аустријом ништа. Србија је стајала од првог тренутка на становишту, које су све европске силе заузеле, она је поверовала изјавама одговорних министара осталих великих сила, (и то је била њена главна погрешка!) и изјавила: да пошто је питање Босне и Херцеговине међународно, то ће оно доћи пред међународни суд — конференцију. Конференција ће имати да решава о свима правима и интересима, који се односе на те земље, па ће Србија пред тај суд изнети и своје документе и своје захтеве.

То је гледиште Србије, о њему од стране целе Европе као прихваћено: Али Србија није тајила: да ће пред суд Европе изићи са захтевом аутономије за Босну и територијалних компензација за себе.

Аустрија је на то ћутала, док јој је горео тур на другој страни. Али од кад се поравнала с Турском, она се окренула Европи и претећи изјављује: Ако Србија не повуче свој захтев о територијалној компензацији, коју од мене тражи, него остане и даље на томе, ја ћу то сматрати као casus belli!

Држ' се гово!

Европа се изгледа уплашила од те претње, па је присвала да од своје стране уплаши и Србију.

Европа не криви онога који је узрок свему овом поремећају, него криви онога, који је поремећен тим поремећајем. Европа не сме на Аустрију због Немачке, ма да је она узрок овој целој кризи, него се обрће Србији и чини њој веће претставке! Европа не чини оно што је право, него оно што је лако. Аустрија је крива, али јој не можемо ништа, а Србија није крива, али њој можемо како хоћемо.

Узортирала се Француска, обесила нос Италија, приклонила главу Енглеска и издала Русија, па су све скупа заборавиле на своја гледишта и своје изјаве, које је Србија само прихваћала и којих се тачно држала, те се сад окрећу на Србију и траже: да она отступи од својих захтева!

Али оне треба пре свега да изјаве: јесу ли све оне већ отступиле од својих захтева? Траже ли још да Европа решава о анексији Босне и Херцеговине?

Србија нема са Аустријом ништа да расправља нити што од ње да тражи.

Србија сматра да је питање о анексији питање међународно и да ће само Европа решавати о судби тих земаља, те ће према томе имати право уступати извесне делове босанске територије и пустити границе Србије до мора. Кад Европа има права да одузме целу Босну и Херцеговину од Аустрије или да јој те земље даде, има валда права да и Србији уступи известан део, који је оцењен као неопходно потребан за живот и [illegible] Србије.

Према томе: Србија се не боји никаквог ултиматума од стране Аустрије, која је запала у блато и мисли да ће се лудим и каболовским претњама извући. Србија неће ратовати пре решења Европе, и према томе нико нема права да јој санктује уздржљивост. Али се не боји рата, ако би је Аустрија напала. Аустрија, која толико полаже на своје трговање, мора им и овога пута остати верна и [illegible] батине.

Али Србија не може примити никакве представке од стране великих сила, јер оне имају пре свега да учине себи представку: о томе како то питање да реше. Ако ко развлачи и позлеђује то питање, то су силе, а не Србија. По Србији би се то питање још у септембру решило, да је од ње зависило, као што то зависи од сила.

Србија се дакле, не само неће никад и ни под каквим условима и ни под каквим притиском, одрећи својих захтева, него не прима ни разговор о томе.

Ни једна српска влада не би смела такве захтеве примити, а ова данашња влада не сме на то ни помислити. Србија је узела ову владу да је што енергичније брани, а не да је што подлије изда. Г. Миловановић сад није сам, да би могао поновити своју погрешку, која све више мирише на издајство из месеца августа пр. г. Уз њега седе на управи претставници свију странака, који врло добро знају:

да може бити има силе која ће моћи савладати цео српски народ, али да нема те силе под небом, која ће моћи натерати Србију да отступе од својих захтева.

Још мање има људи у Србији, који би се смели усудити да подлегну и таквим захтевима.

Србија се не боји рата, то њена влада зна, она се данас може бојати само срамоте, коју јој може нанети само издаја!

Продаја
Белог робља у Америци!!

— Оригинални допис „Правде" —

Њујорк, 31. јануара.

У дан, кад је прослављена стогодишњица рођења претседника Линколна, који је ослободио црне робове, десио се у презвитеријанској цркви Паркхаус један савршено необичан догађај: *продато је на јавној лицитацији две стотине белих робова, радника без посла!*

Ова продаја има своју историју у кратко у овоме, што иде. Пре десет дана у органу Херстовом „American" изашао је један оглас, у коме се објављује: „продаје се један врло вешт машинист од 35 година".

Овај је оглас дао секретар Трговачке Коморе у Бруклину *Лаулан*. Купац се врло брзо нашао и од то доба *Лаулан* од беспослених радника добија једнако писма, у којима то исто моле, да и њих прода, да би бар на тај начин осигурали себи сигурно парче хлеба. На тај начин Лаулану је пошло за руком да нађе места десетинама радника без посла.

Кад се број молилаца толико увећао, да је прешао цифру 200, онда се Лаулан реши, да их јавно прода у цркви. Тако је желео оплакати судбину тих дивних стотинама бедних људи, а уједно произвести што јачи утисак на друштво и државу, да би се ова постарала за многе раднике, који су без посла. Говоре, да је ово идеја не Лауланова, већ самога Уилијама Херста.

Овако јавне продаје људи нису у противуречности са америчким законима о ропству, јер се ова продаја врши не противу воље оних, који се продају, већ са њиховим потпуним пристанком, само на неодређено време и на неодређене послове.

Пре но што ће отпочети лицитација црква Паркхаус била је препуна света. Кад се првих тридесет људи, све у црним маскама, појавише на платформи и кад се „№ 1" попе на дрвено постоље, музика засвира погребни марш из времена војне за ослобођење. Многе присутне даме ударише тада у плач и јецање.

Лицитацију је вршио сам Лаулан. Имена продаваних људи нису казивана, већ су сви носили бројеве од 1 до 200.

— Нумера 1. ковинар, 34 године стар, здрав, без посла је осам месеци, жењен, има двоје деце, не пије! — објављује Лаулан и лицитација почиње.

Купац, који је највише дао, излази са купљеним у пратњи секретара Лаулановог у споредну собу. Ту продани човек скида маску и са својим господаром потписује уговор о најму.

Од 200 људи продато је на овај начин њих 165 по средњој цени, која није износила друго до плате продатома, 50 дол. на недељу. То је минимална сума, са којом се у Њу-Јорку може колико толико живети.

Ова идеја нагласно раса на овај начин без сумње ће се развијати све даље. Сам Лаулан рекао ми је, да ће овај посао предати у руке једног грађанског одбора, који ће покушати да образује у току идућег месеца.

Б.

ИЗ НАШЕ ДИПЛОМАЦИЈЕ

Наш лондонски представник

Ових дана могли су редовни читаоци енглеских новина прочитати у листовима велико британске престонице ове две белешке:

„Новоименовани турски министар спољних послова Рифат паша, који је до сада био овде турски посланик отпутовао је јуче у Цариград да прими своју нову дужност. Он је намеран да сврати у Париз, Беч и Петроград на договор. По заповести краљевој изашао је да испрати новог турског министра иностраних дела први церемони мајстор фон Волп, који у име краљево поздрави Рифат пашу пожелевши му срећан пут. По том се са Рифат пашом поздравише руски, грчки и турски отправници послова, као и сви чланови турског посланства и претставник енглеске амбасаде у Цариграду. При самом поласку воза стиже на станицу јерменски епископ у Лондону *Мезроб Дер* — Мезробијан у пратњи једног одборника овдашње јерменске црквене општине и поздрави на турском језику Рифат пашу, наглашујући да су сви отомански овдашњи грађани најзадовољнији били за време Рифат пашиног посланиковања, а нарочито Јермени. Рифат паша се у кратко захвалио на говору и добрим жељама."

*

Претставник Краљевине Србије у Лондону господин Славко Грујић, није нашао за вредно да испрати новог турског министра спољних послова. Он је свакако био задржан од овога много важнијим послом.

⁂

„Велики број присутника скупише се у руској цркви у Велбековој улици у 12 часова у подне (прошле недеље) када после литургије отпоче парастос за покој душе великог кнеза руског Владимира. На парастосу чинодејствоваше руски прота Е. Смирнов, капелан овдашње руске амбасаде. Краљ енглески послао је да га на парастосу заступа дворски маршал Виконт Алтроп а од чланова овдашњег дипломатског тела били су присутни: отправник послова руске амбасаде М. Севастопуло, принц мирски, М. de Саберт, барон Мајендорф, капетан Бер, капетан Поклевски — Козијел, М. Дутковски, — Сви чланови овдашње руске амбасаде. Гроф Луји Чегењи и принц Фирстенберг од стране аустро-угарске амбасаде и бугарски отправник послова у Лондону. Изасланик краљев као и сви чланови дипломатског кора, који беху присутни били су у пуној гали. Остали присутни били су г-ђа Новиков, Луји Малаков изасланик руски на овд. интернационалној поморској конференцији. Г-ђе Грес и Смирнов, г-ца де Мело и господа Александар Смирнов и Ц. Фокс."

*

И на овом парастосу, као што се види није било претставника Краљевине Србије у Лондону, г. Славка Грујића. И од тога га је задржао много важнији посао — посета код госпође Гревинс.

Добро би било кад би г. министар спољних послова умолио овог свог протежеа, да бар колико толико обрати пажњу дужности за коју се плаћа и да не посвећује све своје време само речитој дами.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Деманти

Страна и сарајевска штампа донела је вест из Цариграда телеграм у ком се вели: „Овамо познати вођа муслиманске опозиције [illegible] у Босни Шериф Арнаутовић упутио је везирском одбору телеграм, којим саветује одбору да се прилагоди промењеним приликама и да иступи из српско-муслиманске опозиције, пошто непосредни преговори потписивања протокола о споразуму." Сарајевска „Српска Ријеч" овлашћена је с мерадавне стране изјавити, да поменута вест није истинита. Шериф Арнаутовић у опште се и не налази у Цариграду но у Сарајеву, где је пре неки дан стигао.

Суђење „велеиздајницима"

Сутра 18. фебруара има пред загребским судом отпочети суђење оптуженим „велеиздајницима." По свима знацима изгледа да се Раух постарао да шира јавност не дозна ништа друго о суђењу тим „велеиздајницима," но оно што жели он и његов Акурта. Али и поред тога независна европска штампа наћи ће пута и начина да ту мистериозну „велеиздајничку" афјеру изнесе у чистој и јасној светлости пред целу европску публику и одговати све махинације и смицалице Раух-Акуртијеве против невино оптужених Срба.

Краљев говор

На свечаном ручку који је у Двору давао у част нове владе, Краљ је одржао овај говор:

Господо министри,

Као владар, а на првом месту као Србин, ја поздрављам зближење партија у Србији, из којег је изашла данашња влада.

То зближење је доказ, да сви појимају тешку ситуацију, у којој се отаџбина налази, грађанску одговорност која на свима нама лежи. Признаје су, без сумње, тешке, али, Ја, и са мном и мој народ, са поуздањем гледамо у будућност, кад нас, праве народне, видимо збијене и у споразуму на пословима државним.

Прожет, као и ви, као и цела земља, жељом да у свим судбоносним тренуцима, бацимо у заборав све увреде и све нападе, Ја ево изјављујем да дајем помиловање свима политичким кривцима, молећи владу да ми о томе поднесе предлог.

Ступајући у Србију, „Ја сам већ једном изјавио да праштам све увреде нанете" мени и моме Дому. Тај мој акт, изгледа, многи нису хтели да разумеју, јер су убрзо почели неосновани напади на моје стање.

У озбиљним тренуцима, у којима се Србија сад налази Ја се поново користим правом које ми је Устав дао, праштам кривице у нади да ће тај мој владалачки акт боље разумети и достојније оценити.

Изјављујем међутим, да ово помиловање дајем само због изузетних прилика осуђеницима, који се греше о основе политичког поретка.

Нека од овог тренутка нестане, дакле, међу нама свих несугласица; нека груди наше не испуњава више никаква мржња, ни каква себична жеља, те да сви као један човек испуњени само истом великом љубављу према отаџбини, излећемо на брањив угрожене будућности њене.

Ја сам уверен, да ће влада, састављена из признатих патриота и људи, који су до данас увек стојали на челу послова народних, умети хтети одговорити надама које на њу полажем Ја и са мном и Србија и Српство.

Живела Србија! Живело Српство.

Дневне вести

Министарска седница. Јуче после подне у 5 сати, одржана је министарска седница у министарству спољних послова, под председништвом министра председника г. Ст. Новаковића.

Вечера у двору. У част нове владе Краљ је синоћ дао вечеру у двору којој су присуствовали чланови новог кабинета са госпођама и дворско чиновништво.

Помиловани. Ноћас у 10 сати Краљ је потписао указ, којим су помиловани сви официри и подофицири по крагујевачкој афери. Исто тако помиловани су и сви политички кривци.

Управник Казненог Завода издао је одмах налог те је ова краљевска милост с места и извршена. Само један од подофицира упућен је у болницу на лечење пошто је болестан.

Хаџи-Лоја у Скопљу. На телеграфски позив скопљанске општине још ове недеље отпутоваће у Скопље г. г. Бран. Ђ. Нушић, књижевник и Миодраг Петровић, члан Народног Позоришта, да у позоришту Љубе Рајичића — „Чарге", које даје своје представе у Скопљу — приреде представу Хаџи-Лоје. О успеху ове представе донећемо извештај.

Одметнуо се од власти. Председник смедеревске општине Јоца Нешић одметнуо се од власти па не верма више ни начелника окружног ни наредбе министра унутрашњих дела. Већ неколико пута је начелство смедеревско тражило од општине, да му изда акта, по којима је ослобођен [illegible] шеф филијале Кредитне Банке од [illegible] оптужбе „за проношење обеспокојавајућих гласова" коју је против њега [illegible] по наредби и по [illegible] један члан смедеревске општине, али, председник општине није хтео ни да чује за то тражење. На изјављену жалбу министру унутрашњих дела, министар је наредио општини, преко начелства, да општина одмах изда акта. Али овај знаменити хајдук не верма ни ову наредбу.

Сад се намеће питање: да ли министар има права и могућности, да прибави важности својим наредбама. У добру вољу министрову ми не сумњамо, али се намеће питање: да ли ће он имати моћи против овога човека. Причекаћемо неколико дана, да видимо како ће се овај сукоб између министра и председника општине окончати, па ћемо се поново вратити на ову ствар!

Како смо заступљени. Србија преживљује најкритичније тренутке. Сколили су је са свих страна као рањеног звера, и треба да се сва напрегне те да се од напасти и пропасти спасе. Док нас Аустрија сапиње са свију страна, дотле код Турака ради, да нам и једини излаз затвори, и успела је донекле, да нам пронос оружја кроз Турску отежа.

И зато је било потребно да наши представници у Цариграду раде и дању и ноћу, да [illegible] и рукама и ногама да би одолели интригама аустријским.

Међутим, наши српски посланик у Цариграду Јаша Ненадовић, пробавио је, за све ово време очајне борбе у Цариграду, овде у Београду „ради својих приватних послова"!!

Не треба боље карактеристике од овога, па да се схвати у какве је бедне руке предата Србија после 29 маја!

Полицијски указ. У министарству унутрашњих дела ради се на једном општем полицијском указу који ће за два дана бити потписан и публикован.

Предат властима. Драгољуба Милинојевића, тежака из Кличевца, предале су јуче земунске власти нашој полицији, који је ухваћен пре 20 дана да сече гору у Островској шуми — Аде — преко пута Кличевца. Он вели да су га власти аустријске тукле у апсанама, и да су му за свих 20 дана дали свега 5 пута да једе, да није имао код себе пара, вели, да би умро гладан.

Грејање вагона. Путници који су и синоћ и јутрос допутовали нашим возовима жале се да се вагони никако не греју.

Шта је то дирекцијо? да не чекате да прође зима, па онда да се постарате да вагони буду загрејани?!

Главни командант аустријске војске. Како мађарски листови јављају, у случају рата између Србије и Аустро-Угарске врховни командант аустро-угарске војске биће коњички ђенерал Вилхелм Клобучар, садашњи главни заповедник угарско-хрватског домобранства. Ђенерал Клобучар је родом Хрват из Госпића.

Неправилности. У управи народне болнице у Београду, нађено се на неке неправилности, поводом којих ће се образовати једна комисија, да изнађе: стоји ли шта у истини или не.

Половину плате. Службеници трамваја и осветљења махом су српски синови. И они су на вежбањима дали за то, друштво им даје само половину плате у место целу, као што и сва остала друштва помажу своје службенике.

Ми апелујемо на просвећеност директора друштва да нареди да се свима службеницима који су били на војним вежбањима врати задржата половина плате, јер су то све сироти људи, а друштву се то не би ни познало.

Дислокација трупа. Г. министар војни наредио је, да VI пук иде у Шабац на становање, као место своје територије на које се регрутују војници.

Пук је јутрос отпутовао.

Суђење „велеиздајницима". Сутра у загребском суду почиње претрес похапшеним Србима који су оптужени за „велеиздају". Како „Обзор" јавља, суђење ће се вршити сваки дан од 9 сах. пре по 2 сах. по подне с малим одмором. Улазнице за публику даваће се сваки дан после подне за сутра дан. Саслушаће се 272 сведока на које се позвала државна власт, а браниоци су се позвали на 350 сведока. Суд још није решио да ли да се саслушају сведоци на које су се позвали браниоци. Међу тим ће и држ. тужилац и браниоци моћи у току суђења позивати се на нове сведоке.

Земљотрес. Ноћу између 15 и 16 о. м. осетили су се у Јамбољу у Бугарској три слаба земљотреса. 16. о. м., у 9 часова пре подне, с интервалима од пет минута, била су још три подужа земљотреса, од којих су два била јака. Распуштене су све школе и неки заводи.

Самоубиство. Јуца, 19-то годишња кћи Аварије Албина кочијаша у Дубљанској ул. бр. 69. покушала је јуче да одузме себи живот тиме, што је попила приличну количину сирћетне есенције, али јој је брзо притекнуто у помоћ и спасена је смрти.

Узрок тровању је тај, што њен вереник није хтео са њом да се венча, док му се не положи обећани мираз од 600 динара.

Кажњени. Петар Јовановић [illegible] и Марко Катић бив. слуге кажњени су са 10 дана затвора и протеривањем у своја места.

Спроведен суду. Иван Павловић тр. пом., спроведен је јуче варошком суду на осуду, а по тужби Јоле Ђенића кафеџије овд. за нанету му увреду.

Неред. Ноћас је у кафани код „Живка" један гост случајно разбио прозор. Кафеџија га је затворио у једну собу није га хтео пустити све дотле, докле полиција није дошла и пустила га.

Пододбор Црвеног Крста. Грађани варошког и савског дела Београда, држаће збор у четвртак 19 т. у 11 часова пре подне у сали „Коларац," ради оснивања пододбора Црвеног Крста.

Најновије. Само три дана код „Такова" биоскоп колорамите приказиваће најновије доживљаје најчувенијег детектива „полиције" Шерлока Холмса. У програму су још шест научних, слике су из природе и комичне а досад невиђене у Београду.

Препоручује се п. публици да посетом изволи се уверити да се само код „Такова" могу видети невиђене и врло интересантне слике.

Улазна цена I ред 1. дин. II-0.60 почетак у 9. час. у вече

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Чудан човек

Прекјуче је Д. Ђ. Окановић бив. одговорни уредник зајечарског „Новог Покрета" а сада активни мајор — или како он вели „војник под заставом" — штампао нову изјаву, на коју је бајаги изазван разговором директора „Правде" са Престолонаследником, а у коме се разговору нагризло „дирекно на његову част" те је сматрао за потребно да је једном конфузном и неписменом изјавом опере.

И знате у чему овај „војник под заставом" налази „насртања" на његову част? Што је директор „Правде" у разговору са Престолонаследником рекао њему да су они које је двор плаћао, клеветали људе око „Правде" називајући их Чивутима и крадљивцима, а он, тај „војник под заставом" био је тај који је те клевете писао и штампао. Ја сам — вели тај „војник под заставом" који „брани" своју част —, ја сам тај који сам клеветао те људе и за које ме је клевете суд осудио, и према томе све оне речи о плаћеним људима односе се на мене а то је „насртање на моју част".

Дакле, тога човека част не пати под тим што је за кле-

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превео с француског

(279)

XXXVII

У Лувру

Франсоа од Монморансије пружи стегнуту песницу противнику, која се у тај мах отвори и из њима се указа маршал од Дамвила.

Хенри је био блед као смрт.

Браћа се за тренутак погледаше.

Тај им је тренутак обојици изгледао као вечност.

Да је мржња могла да убије као гром та би два човека пала под страшним погледима којима су се стрељали...

Чим је Хенри од Монморансије затворио за собом врата он се њима наслонио као да га је снага издала.

По своме доласку у Лувр он је знао да ће ту затећи својега брата.

Био је спреман за тај састанак.

Предвиђао је све што Франсоа може да каже и чак је мислио је дан страховати одговор да упропасти свога брата, јер му се у тренутку кад отвора врата на његовом лицу указа неоспорно осмех.

Али кад спази Франсоа, тај се осмех изгуби с лица.

Хенри је био тако преплашен као да му Никој није [illegible], као да га није ни о чему обавестио.

Седамнаест година нису се видели...

Од оне ужасне ноћи кад су у шуми код Монморансија видели један на другог с голим мачем у руци!..

За тај дуги низ година кад би год помислио на свога брата, Хенри га је видео нагнута над собом при црвеној светлости буктиња које су држали дворани, видео га је страшна, унакажена лица, с ножем у руци...

Та страшна слика остала му је у очима.

И то исто виде кад уђе у собу краљеву.

Франсоа је имао оно исто лице, унакажено од очајања и мржње, исте згужване очи, уста искривљена уста са мало пене у угловима.

Али он учини силан напор и прибра се.

Хенри окрете главу од свога брата и приђе Карлу IX.

И тада му се на лицу указа опет исти победнички осмех који је имао кад је ушао у дворану.

— Сире, рече он својим отменим и звучним гласом, ви сте ми учинили част и позвали сте ме: ја сам на служби вашем величанству.

Пред овим страховитим призором витез од Пардајана повуче се у један угао.

Хенри га и не опази.

Он је смишљао како ће да каже оно чим је требало да упропасти свога брата.

А шта је хтео да каже?

Шта је то смислио чиме је хтео не само да спречи Франсоа да га оптужи, већ да га у тренутку упропасти, да га пошаље у Бастиљу, а можда и на губилиште?

То је просто и ужасно.

Хтео је да прокаже тајну коју је чуо код Алисе од Лукса, тајну за коју се заклео да је неће казати.

Хтео је да каже да су краљица од Наваре, кнез Конде, Колињи и други у Паризу, да се Франсоа с њима састајао и кова завере против краља Хенрија!

Отуда је на његовим уснама био тај дрски и победнички осмех!

— Господине од Дамвила, рече краљ узбуђен пред трагедијом која се развијала пред његовим очима, ја сам вас довео на захтев вашега брата. Слушајте дакле, молим вас, стрпљиво и достојанствено што ће вам казати господин маршал од Монморансија. Ви ћете после одговорити... Говорите, маршале...

Од како му је брат ушао Франсоа се није ни макао с места. Он је изгледао као стена. Покуша да говори. И његов глас допре до краља као из неке даљине.

— Сире, рече он, нека ваше величанство буде добро да упита господина од Дамвила шта је учинио са Јованком од Пијена и са Лујзом, њеном ћерком... мојом ћерком...

За тренутак настаде гробна тишина.

Маршал додаде:

— Ако хтедне да одговори на то и ако да реч да неће више гонити те племените и несрећне створења ја ћу [illegible] међу грађанима другог [illegible].

— Одговарајте, маршале од Дамвила, рече краљ.

Хенри се исправи.

Његов поглед паде на Франсоа. Тај је поглед био црвен, оштар, смртоносан.

И ово што одговори:

— Сире, да бих могао одговорити како треба нека ми ваше величанство допусти да упитам маршала од Монморансија је ли био у једном двору у улици Бетиза, с ким се тамо састао и шта је тамо уговорено...

Франсоа пребледе као смрт. Он осети како му се глава њиха на раменима као да је се џелат већ дотакао. Хтеде нешто да одговори, али му се речи не могоше отети из грла.

— Бедниче! прошапта он тако тихим гласом да га краљ и не чу.

— Кад маршал не одговара, продужи Хенри, ја ћу одговорити.

(наставиће се)

вету осуђиван, него под оптужбом да је то клевете вршио за паре. Он признаје да је клеветник али не за паре него онако, за — љубав према (валда) Краљу и отаџбини. У осталом, он паре није примао и вели, да је и сад још дужан за лист који је издавао".

Једини!

А то што је цео српски официрски кор био приморан да купује и плаћа његов лист — то он не сматра плаћањем.

А то што је он награђиван и оклеветанцима у овој земљи све што је честито и што није радило онако, како је то његов ограничени ум замишљао да треба, враћан у војску и ако је од стране суда осуђен за клевете, — то он не сматра плаћањем.

А то што нико не сме да изврши судску пресуду т. ј. да га стрпа у затвор и наплати трошкове од њега, и ако су бајаги „сви Срби пред законом једнаки" — то он не сматра плаћањем.

А то што он као активни официр сме да виче „живео Престолонаследник Александар" па да га ни глава не заболи, док други робијају за много невиније ствари — то он не сматра плаћањем.

И најзад, то што он сме да пише овакве изјаве, и што му министар војни дозвољава штампање исте, онда када не дозвољава пуковнику Влајићу да брани своју оклеветану част — и то тај „војник под заставом" не сматра плаћањем. Он би био плаћен по његовом резоновању само онда, кад би му утрапили у шаку кесу с наполеонима па му рекли: на честита душо, ово ти је од нас мали дарак за твоје верне услуге.

А он то не би узео ни у ком случају. Не би јер он не мари бити клеветник, али неће човек да му се каже да је „плаћен".

Чудан светац.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

∴ Кардинал архијепископ Сиријако Марија Санча и Хервас, архијепископ толедски, примас Шпаније и патријарх Западне Индије умро је.

— Аустријско царевинско веће сазвано је за 25. март.

/// 19. о. м. ће досадашњи амерички председник напустити Белу Кућу у Вашингтону и уступити је новоизабраном председнику Тафту.

| Бивши грчки министар правде Калогеропулос постављен је за министра финансија на место Гунариса, који је поднео оставку.

∴ У једном разговору са шахом персиским добио је телеграфски дописник „Тајмса" утисак, да шах намерава сазвати парламент с априлом најдоцније и да ће претставке Енглеске и Француске остати безуспешне.

|| Председник француске републике Фалијер путоваће 4. априла у Ницу, да присуствује откривању споменика.

*„ Поговара се да ће се председник француске републике Фалијер и немачки цар Вилхелм састати 5. априла у Милану код кнеза од Монака.

РАЗГОВОР СА
ЂОРЂЕМ ХРИСТИЋ-ОБРЕНОВИЋЕМ

— Историја једног „претендента" —

[illegible] кавана — Рајал Варијете — 13 тачка — Оригиналан жонглер — [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible] у Мађарској — Напуштен од света — Последња [illegible] — Шта ће бити? — и т. д. и т. д.

(наставак)

— Могли би се још прошетати. Време није тако хладно — предложи бечлија.

— Можемо — прихвати србијанац готово расејано.

Ишли су лагано, ногу пред ногу, као људи, који не знају како да утуцају време. Бечлија је био расположен. Загледао је мимопролазеће даме обраћајући пажњу свог пријатеља на по где коју, која би се издвајала лепотом или елегантном тоалетом.

Наш се србијанац беше замислио. На њега је овај плакат оставио дубок утисак. Трудио се да себи објасни поступак овога младића, који, према веровању целог света, носи с извесним правом име једне краљевске породице и у коме је текла краљевска крв. На ум су му пале све верзије које су у последње време летеле широм целе Србије. Сећаше се појединих разговора са озбиљним људима, који су га уверавали, како „неко" „негде" озбиљно ради на томе, да се учини могућним довођење на престо овога младића. Чак су и његове слике у масама растуране по Србији у циљу агитације. И сад, после свега тога он налази тога младића у варијете-у где се продуцира пред публиком као сваки вашарски жонглер. Какав је то преокрет наступио у животу овога опасног човека? Та то је читав роман. Интересантно би било упознати се са тим чудноватим романом.

Што је више размишљао све је бивао нестрпљивији. Неколико пута је загледао у часовник.

Бечлији није измакла из очију ова нестрпљивост свога пријатеља, с тога предложи, да се врате и уђу у дворану „Варијете-а".

Наш србијанац прихвати предлог одмах и после четврт часа обрете се са бечлијом у једној елегантној ложи на првој галерији.

ВаријетеРојал је један од најотменијих орфеума у Пешту. Саздан је у стилу бечких Варијетеа — врло раскошно. У партеру су били распоређени мали, елегантни столови нарочито у сецесион стилу за четири особе. Партерских ложа није било већ су на томе месту намештени столови за десерт. На првој и другој галерији биле су елегантне ложе или која су била седишта за публику. Дворана је блештала у мору електричне светлости. У опште, дворана је чинила врло пријатан утисак.

Поред отмене пештанске публике „Ројал" су најрадије посећивали странци.

Дворана је била препуна публике. На први поглед могло се приметити велико присуство женског света, који се нарочито интересовао тринаестом тачком.

После једне кратке увертире завеса се подиже. Све су пијесе изнођене лепо. Публика је бурно поздрављала сваког представљача, јер су наста сви били прави вештаци.

Али се могло приметити, да је у публици било велико интересовање за последњу тринаесту тачку.

Наш србијанац, ма да га је свака тачка интересовала, јер је заслуживала интересовање, ипак беше нестрпљив. То се могло приметити по врпољењу његовом на столици.

Најзад даде се знак за тринаесту тачку.

У публици наступи тајац. Маса погледа беше већ унапред уперена на позорницу.

Завеса се диже. Позорница беше празна.

После мале паузе музика засвира један куплет а на позорницу ступи један крупан, плећат, отменог држања, у елегантном фраку са белим рукавицама на рукама, младић. Он се елегантно поклони прелетевши својим орловским погледом целу публику и отпоче сонорним често монотоним гласом рецитовати на мађарском језику један куплет.

У куплету се он јадаше на своју злу судбу, која га је дотерала дотле, да мора он, човек у коме тече краљевска крв, зарађивати насушни хлеб као сваки обичан жонглер на позорници.

Публика је огромно аплаудирала.

Пошто се неколико пута грациозно поклонио публици, он узе са малог сточића једну пушку и преко нарочито намештених басамака сиђе са позорнице у публику.

Док се провлачио кроз уски пролаз између столова и дошао на дно сале, био је предмет пажње свеколике публике.

У дну сале био је намештен један повиши сто, на коме је било неколико кутија са метцима.

Он приђе столу, загледа пушку, напуни је метцима и поклони се публици.

За то време на позорници су американски послужитељи наместили на једном повећем столу шест пивских флаша и обесили о конац једну јабуку.

У публици завлада гробна тишина. Сви погледи беху упрти у нишанџију.

Он се благо насмеши, подиже пушку и нанишани.

Једно за другим зачуше се шест пуцња и шест грлића на шест пивских флаша распрскоше се.

Осу се силан аплауз.

(наставиће се)

Из војске

Пажња министру војном

Из чисто политичких разлога, одмах после 29. маја, премештено је неколико жандармеријских официра на разне службе при магацинима и војним слагалиштима а на њихова су места доведени пешадијски официри. Ови су размештаји учињени често на уштрб службе. Јер је жандармеријско-полициска служба нешто друго, спремних, искусних, који су се за ту службу нарочито спремали па чак и стручне испите полагали, а и редовна војска изгубила је неколико командира и водника, који су јој тако потребни.

Министру војном, који је до сада у више прилика на делу показао да му интерес службе лежи на срцу, ми обраћамо пажњу на ову грешку ранијих министара и надамо се, да ће имајући у виду само интерес правилне службе, поставити и вратити свакога на своје место.

ДВЕ ЛОПОВСКЕ КОМПАНИЈЕ

(наставак)

Савић се беше већ загрејао послом, с тога се реши, да приступи саслушавању саучесника. Њих је било мало. У притвору су се налазиле три женске. Све су највише теретиле *Марију Милић*, жену Панте Милића трговца са старим гвожђем. Све гвоздене и бакарне ствари оне су носили к њој и продавали у бесцење. Поред Марије притворене су Даринка Давидовић и Стана Поповић, које су поред гвоздених ствари највише куповале бели веш и одело.

Ма да *Марији* није први пут што одговара за ову врсту кривице, ипак она све одрече. Она је врло отресита женска, средњих година, лепа, обучена елегантно са мачком о врату и елегантним шеширом на глави.

За све време од кад је у притвору протестује што је не криву ни дужну држе у затвору, бацајући сву кривицу на мужа кога беди да јој све оно пакује. Међутим муж је посведневно посећује и доноси јој колаче и друге понуде.

Код ње је нађено маса покрадених ствари, које су сопственици познали а коцкари признали, где су их покрали и кад су јој продали.

— Па добро, Марија. Ти велиш, да ниси куповала ствари. Лепо. Али, ако бих те ја суочио на пример са „Тутуном", који тврди, да ти је ствари продавао, би ли га ти познала? — запита је једнапут Савић.

— Ја, господине Савићу, не познајем ни једног коцкара па ни тога „Тутуна".

— Добро, сада ћемо видети — и Савић зазвони и нареди жандарму, да му доведе „Тутуна".

Мало после жандарм уведе „Тутуна".

„Тутун" погледа у писара па у Марију и намигну.

Марија га погледа и начини глупо, равнодушно лице.

— Е, госпођа Марија, познајете ли овога господина — и Савић показа на „Тутуна".

„Тутун" упиљи очи у Марију жмиркајући, а Марија га погледа испод ока и одсечно рече:

— Не познајем!

— А ти „Тутуне"? Познајеш ли ти ову госпођу овде?

У место сваког одговора „Тутун" приђе Марији и онако по мангупски, поздрави је.

— Добар дан, госпођа Марија. Како сте? Одавна се нисмо видели? Ја сам баш мислио да замолим господина писара, да пошље жандарма код вас, да ми пошљете оних осам динара што сте ми остали дужни за онај ћилим што сам вам га продао. Али, пошто су и вас углавили, то сад могу слободно да их запишем црном кредом у оџак.

Писар се насмеја а Марија намршти.

— Ја не познајем овога човека. Он мора да је наговорен од мога мужа да овако говори.

— Добро, добро. Ја видим да си ти „искусна жена" и да ти није непозната предност одрицања. Али, има времена кад ћеш ти то нама лепо признати. — и Савић нареди жандарму, да их изведе.

Даринка и Стана су у прво време одрицале, али су после све признале.

Код њих три нађена је маса крадених ствари. Чега ти ту нема: звона, маказа, бо-а, шешира, сребрних кутија за кафу, тепсија, ваљушних пумпа за пиво, капуљача, шалова, марама, свилених шамчића, залагаоница разних златних ствари, кошуља, сукања, жипона, капута, лонаца, бакрача, лавора, папуча, чарапа, шустикла, натрања, пржуља за кафу и маса других ствари.

Ево у кварту, у соби иследниковој једна грдна гомила ствари, које немају сабије.

Ко зна колико кука кукала баба за њеним „лепим" ћилимом, а њега ено где лежи у кварту, где само чека на газду.

* * *

Београђани могу бити бар за извесно време спокојни, јер ће се осуство појачаних лопова осетити.

Али овога дана када буду из затвора пуштени, освежени, са једним стеченим искуством више, нека добро закључавају подруме, и добро чувају џепове, јер ће тада опасност бити већа.

На какву доцнију поправку нека не рачунају, јер су у Србији праве школе за лопове.

Мл.

„ЗИМСКОЈ РУЖИ"

О, да ли је твој рођендан
[illegible] Бога тајну знао,
Те те тако божанствену,
Ко љубав [illegible]!

Ал' ти дрхтиш, ти девојко,
Што те краси у немиру.
Од куд нема, но позније
Недостатком твом мирису?!

Ах сад знадем. — Очи твоје,
Два смарагда дивна вело. —
Зимске су. — А те [illegible]
Небо му је [illegible].

А устанца, ружице крупна! —
Од куд су ти [illegible] мале?
Тај пупољак, — крв румену,
Мајка му је ружа дала.

А то лице [illegible]
Ко зорино руменило. —
Ко му даде? — Јел' му небо
Своју зору поклонило?

Ил' су можда те образе
Баш истински крви и плам.
А мећ више руј румена,
Јел' то ружа [illegible]?!

Ил' је сунце. Ах сад знадем!!
Од сунца те лице створи.
Зато њиме [illegible],
Љубав моја страсно гори.

Рајко

ИЗ ПУБЛИКЕ

[illegible] Суду [illegible]

Поднео сам томе суду тужбу 25 августа 1906. год. против старешине министра [illegible], због његових богохулних дела и [illegible] свађања, која је по [illegible] познат читалачком свету.

Тужба је заведена под Ел. бр. 2-8 и 904 и по истој још нисам добио никаква решења, и ако су прошли [illegible] и по годину дана, од подношења тужбе, надам се да ће врло скоро суд, [illegible] наступити случај да га г. [illegible] за његова хришћанска дела још и награди — одликују!!!

[illegible], Београд.

Димитрије Поповић
пензионер.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Последњи рачуни

Интересантна шала под тим насловом приказује се у Бранковом Позоришту код „Коларца," поред шале „Цеца Трбосек!"

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кафеџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Бранкова ул. бр. 16. Такође јавља г.г. кафеџијама и хотелијерима да има на продају готових јеловника.

Походна одела

ОФИЦИРСКА И ВОЈНИЧКА
израђује кројачка радња
Стојана Симића и Брата
Београд (спрам „Касарне")
85 6—10

Кафана

која одлично ради; услед промене занимања

Предаје се

За услове обратити се на
Ивана Радовановића
у [illegible] радњи Мил. Дамића на Вел. Пијаци.

ВИНО

Српско и француско [illegible]

Црвено 1 литар Вино Дин. 0.75
„ 1 „ црно „ 0.75

Француско 1 боца „[illegible]" [illegible] Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" [illegible] Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" [illegible] Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" [illegible] Дин. 5.

Француско 1 боца „[illegible]" [illegible] Дин. 1.

Од данас сваки дан **свеже урањане и заклане ЖИВИНЕ**.

[illegible]

Поред осталог [illegible] робе препоручује радња

Душана Тодоровића

[illegible]

Телефон бр. 43. 33 15—

Српске музикалије

за гласовир и певање

1. Српска Народна Химна за мушки збор, мешовити збор и гласовир од Д. Јенка дин. 2—
2. Увертира [illegible] од Д. Јенка дин. 2.50
3. Увертира од Д. Јенка дин. 2.50
4. Увертира Косово од Д. Јенка дин. 2.50
5. Српска Дворска свечана марш дин. 2—
6. Осу се небо звездама варијације од Кретића дин. 2—
7. Са српског села кола од Кретића дин. 3—
8. По пољу је ишла — [illegible] — Збирка три композиције Ст. Биничког [illegible] дин. 1.50
9. На те мислим, фантазија од Свобода дин. 2—
10. Албум 100 српских народних игара дин. 5—
11. Албум песама И. Бајића дин. 6—
12. Албум 130 српских народних песама дин. 5—
13. Збирка композиција Ј. Урбана дин. 3—
14. Албум песама за гласовир Жарка Савића 20 руских и верских и [illegible] мелодија дин. 6—

Осим српских нама на стоваришту и велики избор страних музикалија.

[illegible] у [illegible] „Јанко".

Издавачка књижара
МИТЕ СТАЈИЋА
у Београду
24 1. 30

ПРОДАЈА ЗАЛОГА

Задруга Занатлија Краљ. Србије продаваће у своме стану [illegible] ул. бр. 22 [illegible] 16. и 17. марта т. год. све залоге, којима је рок протекао 31. децембра 1908. године а нису обновљене.

Позивају се залагачи, да своје залоге са горе означеним протеклим роком најдаље до 7. марта т. г. [illegible] или продуже или откупе, како им залоге не би биле јавно продате, јер се после овога рока [illegible].

Ове залоге продаваће се [illegible] у стану Задругином — [illegible] — од 9—12 сати пре и од 3—5 сати по подне.

Ово се јавља [illegible].

25. јануара 1909. год.
Београд 95 1—3 **УПРАВА**

НА ЗНАЊЕ

Као и сваке године тако и ове у чувеним хотелима „Таково", „Дедиње" и „Орфеум" одпочеће се точити

Салватор пиво

из пиваре Мих. Ј. Косовљевића из Јагодине 22 ов. мес. [illegible] и публици ради знања.

97 1—1 **Стовариште Јагод. Пиваре**

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити [illegible] спрема се за [illegible].
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас па сваке суботе *Српска кујна* са **пастрмом**, *Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо ван радње по 30 п. дин.

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула**, отока жлезда, **малокрвности**, [illegible] код мале деце, и осталих кожних болести, које [illegible] најбољи је и најсигурније средство за [illegible]:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.8%, efferves)

који се већ дуже година справља у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. [illegible]

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са унутрашњом поштом 2 дин.

У истој апотеци справља се и:

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens, [illegible]

Употребом овог зејтина са Креозоталом [illegible] очисте и зарасти, а [illegible] брзо пролази.

Цена једне флаше 2 дин.

Поруџбине из унутрашњости [illegible] уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ови препарати могу се добити и то: у Београду у дрогеријама Субашића, Оклоповића и код „Гуслара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, [illegible] Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тунића, Крагујевцу [illegible] Јовановића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Илића. 3087 10—

Са неизмерним болом у души јављамо својим сродницима, пријатељима и осталим познаницима да је наша добра и никад непрежаљена супруга, мати, кћи и т. д.

† Љубица

Преминула 11. овог месеца у Смедереву у 30 години после дугог и тешког боловања а 12. истог месеца сахрањена је у породичној гробници уз велико учешће [illegible] грађанства.

Весма смо захвални [illegible] грађанству, које нашу милу покојницу отпрати до њене вечне куће, а тако исто и свима осталим сродницима, пријатељима и познаницима који се сетише те нам у овој великој несрећи олакшаше лично, путем телеграма и писама.

15. фебруара 1909. год. у Смедереву.

Ожалошћени: супруг: Светозар П. Дамјановић, економ из Смедерева; деца: Јелена, Божидар, Александар, Милановка и Радмила; мати Милица; сестре: Милешија Јов. Мисировића и Косара Богдића; сестар Петар М. Дамјановић, економ; сестра Станица; девер Јеврем; [illegible] Сава; јетрва Ружица и остала родбина.

89 3—3

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

ПАЖЊА

Занатлиска Кредитна Банка

Позива овим све *своје акционаре као и чланове* [illegible] — *за куповину држав. лозова* — који су закаснили са месечним уплатама, да исте измире пре конца овог месеца, пошто им се улози не би према правилима поништили.

Београд
10. фебр. 1909 88 3—3 **УПРАВА**

Дунавски Кредитни Завод

Позива све своје акционаре да положе [illegible] уплате, како не би претрпели последице чл. 10. заводских правила, јер ће им се акције поништити.

Управни Одбор

Наш добри и незаборављени син, унук, муж и отац

† Божидар А. Божић

[illegible]

После кратког боловања преминуо 1. ов. м. у Гучи, у 29 години свог младог живота, а сахрањен 3. у гучком гробљу уз велико [illegible] грађана гучких и великог броја народа [illegible].

Сматрамо за дужност да изјавимо најтоплију благодарност г. г. [illegible]

Благодаримо г. г. [illegible]

Благодаримо свештеницима г. г. [illegible]

[illegible]

Благодаримо свим грађанству [illegible]

ОЖАЛОШЋЕНИ:

[illegible] отац [illegible] Андреја Божић из Дубнице, [illegible] и [illegible] са осталом родбином.

1—2

С болом у души јављамо нашим сродницима, пријатељима и познаницима, да је наш добри и никад непрежаљени

Михајло (Мина) Велинић

[illegible]

Преминуо 10. фебруара 1909. год. у Пешту, у 44 години свога живота, после дугог и тешког боловања [illegible].

Благодаримо г. г. [illegible]

ОЖАЛОШЋЕНИ:

супруга: *Даница*, [illegible] *Мара* [illegible] *Пера Андрејевић* [illegible] *Рада Тасић* [illegible] *Стефана* [illegible] *Коста Стојановић* [illegible] *Мата* [illegible] *Пера Савић* [illegible] *Мата Тасић* трговац, [illegible] и остала фамилија.

98 1—3

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16 Телефон бр. 63.

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 18. ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 49. | Телефон 821.

Народима хумане Европе

Sic transit gloria mundi....

Столећима стајали смо као тврд непробојан бедем према најезди азијског племена да Вам сачувамо једну створену културу.

Столећима чувасмо капије заготетног Истока да их не би отворили они који су уништили нашу величину, нашу културу, која је, ако не боља и већа била од Ваше, била је бар на истом ступњу. Чувасмо капије и чврстом мишицом држасмо кључ Истока да и Ви не паднете као смо ми били осуђени већ да паднемо.

Столећима трписмо и сносисмо јарам ропства да га после пет стотина година збацимо са наших плећа без Ваше помоћи, те да се поново почнемо развијати.

Столећима пропадаху наше најјаче снаге, наша народна младост, наша стечена култура само ради Вас и опет ради Вас. А шта народи Европе, просвећене Европе? Ви, у насвоју мирног напретка, тихе безбрижности смејаси сте нам се и кад и кад само сажаљевали, да сажаљевали сте нас, али не из неке хуманости него због страха, пред оним, пред ким смо већ сагорели, високо дигнуте главе ишли [illegible] ма на губилиште.

И све због Вас. — А Ви? Ви ћутасте!!

Можда сте и онда само слушали о нама? Можда сте имали веровања да такав народ не може пропасти. —

И иако га нисте имали ми ипак нисмо пропали. Ми знадосмо да се из пепела силних жртава роди Геније, да својом тешком и суровом руком тргне зарђали мач из корица и да гласно, са поносом и болом викне над сарањеном прошлости:

Устајте мртви. — Последњи сати одкуцавају..!

И стресоше се пепелом кости наших праотаца, зањијаше се камене крстаче древних времена, и кроз народ прозуја силни позив: „Устајте мртви!"

И они усташе!

Карађорђе стаде пред легије мртвих, које клицаше подижући или да помена ожеше или да се за вечна времена спусте у своје древне гробове.

Он, велики унук прадедовски, слушаше гласове из древних гробова... Слушаше о европски народи, како да Вас ослободи вековног страха и свој народ да из гробног не бела узлетне на највиши пиједестал и да с њим заједно ускликне:

„Не бој се Европо — ми смо још живи!

А Ви чули сте за њ и задрхтасте од помисли да су се доле негде на Истоку дигли мртваци из својих гробова, и да учинише једно велико дело — пробудише се, да пробуде нацију, која је код Вас била пала.

И онда Вас чувасмо, и онда се заложисмо мртви за Вас...

Да, тај Геније мртвога народа носио је име Великог Вожда од кога дрхташе гордни Стамбол као што Ви дрхтасте тада од Великог Императора француског народа — од корзиканца Бонапарте Наполеона.

И мину једно столеће. Ви се ослободисте туђом и својом помоћу. Ујединисте своје снаге и нације. А ми?

Да ли смо се ми ујединили, да ли је наша слобода и независност потпуна?..

Није, није дошао [illegible] сао великога Генија српске нације.

Чујте нас! Наши ће гробови опет да проговоре, наша ће звона са ускрслих звоника да пробуде стару славу нашу, наши ће свештеници сузних очију и опет читати из древних типика посмртну пјесму над нама, и наше ће мајке заплакати али не од бола, него од радости.

Наша ће историја бити крвљу исписана на почетку овога XX. века, али онда...

Онда ће пасти вековне заблуде о хуманости Европе. Ви ћете опет патити. Наша ће крв бити усијана жеравица која ће вас сагорети. Ми ћемо звуке трубе, које ће вас позивати да бранимо Исток од Запада само зато, да бранећи своју независност бранимо и овога, који нам је ту независност пре 500 столећа и неколико година на Косову закопао. —

Ми ће мо бити они који ће сарањујући себе сахранити и хуманост Европе.

Знајте да у нама има крви, да у њој утопимо ту хуманост. Не заборавите да народ који се бори за одржање, сличан је појединцу који се бори за одржање расе.

Ми смо на ивицама гробова, ми ћемо можда посрнути али не и пасти, а ако паднемо, гробови ће живети да вас подсећају на лавовску борбу једне нације, која борећи се за нацију пропада због хуманости Ваше.

Последњи часи откуцавају. Потомак Генија је међу нама и он нам са поносно уздигнутом главом гласно и громко довикује:

„Ко хоће да живи нека мре!"

— — — — —

Европо, наша ће бити последња реч па ма она долазила и са мртвачких усана. Умирући викаћемо: Ave imperator, morituri te salutant! и тим узвиком поздрављати овог који вас буде водио против себе...

С. Д.

РУСКИ ОДГОВОР

на српски поверљиви меморандум

Петроградска телеграфска агенција јавља:

Нови српски кабинет под председништвом Новаковићевим обратио се руској влади саопштењем, у коме уверава о искреној мирољубивости српске владе, да она нема никакве агресивне намере и да је чврсто решена да не узрокује никакве компликације, а са [illegible] својим оставља за вољу о интересима Србије који су поверени садашњој кризи.

Као одговор на ово саопштење руска је влада упутила свог посланика у Београду, да српској влади пријатељски саопшти да о држи с искреним задовољством примљену одлуку о њеном мирољубивом држању.

Петроградски је кабинет уверен, да у садашњем политичком положају таква одлука одговара животним интересима Србије. Једновремено је петроградском кабинету изјавила, да држи *Србија о територијалном проширењу неће моћи код сила да се сагласују на на помоћ и да Србија својом [illegible] може добити само тако, ако не остане при тим захтевима, који би могли изазвати оружани сукоб с Аустро-Угарском. У погледу* којих намера српске владе да [illegible] рачуна о мишљењу великих сила, *Русија јој саветује да [illegible] да не тражи територијалне накнаде и да се с свима питањима која су на дневном реду [illegible] на одлуку сила.*

АМНЕСТИЈА

Ми смо јуче [illegible] вишу у којој је Круна објавила помиловање свих политичких кривица.

Јуче је израђен и потписан указ потпуне амнестије, за све политичке кривице, за све штампарске кривице, за све кривице због противстајања и увреде власти, увреде Краља итд. После овог указа, нема више дакле ни једног осуђеника ни оптуженог због политичког преступа.

Ми чин амнестије у опште — искрено поздрављамо, а поздрављамо га још радосније и с тога што има најшири значај. У овој жалосној и за српски народ трагичној кризи, ово је једини светао тренутак.

Добро је што се бар у последњем тренутку разумела не само корист од таквог чина него и прека потреба. Ми потпуно разумемо мотиве, који су тај чин инспирисали, и зато жалимо што је племенитост овог акта донекле ослабљена оним тоном који провејава кроз краљеву здравицу и који оставља за собом утисак претње и жаљења што је дотле морало доћи.

Владаоцу Србије чини само част што је пристао на помиловање и обим му проширио, али се не могу прећутати ни заслуге оних саветника Круне, који су Краља у ово благотворно расположење довели.

Указ којим су амнестиране све политичке кривице гласи овако:

„Желећи дати доказа Нашега Краљевског милосрђа и потврдити Нашу веру у родољубиву једнодушност драгога Нам народа, а по праву, које нам дају чл. 50. и 51. Устава:

Опраштамо и предајемо забораву: све увреде и клевете, учињене до данас Краљу и члановима Краљевског Дома; све штампарске кривице, изузимајући увреде и клевете, које се к зне по тужби приватних лица; сва држања на отпор законима и законитим наредбама власти, противстајања власти и остала кривична дела предвиђена у §§ 92. до 104. г., закључно, казненог законика; и све кривице по чл. 166. зак. о општинама.

Ова амнестија обухвата све поменуте кривице, било да су оне већ пресуђене, било да се налазе у току исљеђења и суђења, било да тужба по њима није до данас ни поднесена.

Ослобођавамо од даљег издржавања казне на које су осуђени пресудом Великог Војног Суда од 17. јануара 1907. године Бр. 51. осе осуђеније пожаревачког и београдског казненог завода.

Војина Максимовића, Милутина Гроздића, Јевђенија Милића, Здравка Миљковића, Светозара Максимовића, Драгића Михаиловића, Драгутина Дридаревића, Богдана Стојановића, Војислава Миловановића, Андреју Николића, Сретена Средојевића, Илију Бор[illegible] Ан[illegible] Тамасијевића.

Наш министар правде нека изврши ову Нашу милост".

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Барон Бенко у Бечу.

Пошто је позвала „сарајевска звезда" на надлештво „сарајевска поверења [illegible] после", барон Бенко отишао је у Беч да поднесе извештај о „раду" те дамите. Какав је у Бечу примљен извештај барона Бенка, не зна се нигде поуздано, али по свему изгледа да нису ни мало задовољни оним што су урадили Бенко и његови „агенти".

Стогодишњица.

5 ов. м. навршило се сто година од рођења Божидара Петрановића, једног од народних предводника на нашем Приморју. Пок. Петрановић уздао је темељ „Матице Далматинске" и био јој председник до своје смрти.

ИСПРАВКА

Поводом дописа из Ниша „На збор незнања" — истинит догађај у Нишу —, који је штампан у 61. и 62. броју „Правде" од 11. и 12. ов. мес., ради угледа поверених ми расадника, а у интересу правде и морала молим следеће:

Расадник је у заједници са нашим виноградарима и ове године славио своју патрону Св. Трифуна, на дан 1-ог ов. мес. Пре подне у 11 часова извршено је свештенорадња и пресечење лове у присуству многих ондашњих виноградара и позваних гостију, који су се по свршеном свечаном чину и послужењу разишли.

После подне су, као и сваке године до сада по уобичајеном праву — помоћу донешених гусала, играли се и веселили све до 6 сахата у вече, када су се после у реду, миру и потпуном расположењу разишли својим домовима.

Све остало што је у поменутом допису изнето без и најмање сугестије по углед поверене ми установе, у колико се то односи у вези са расадничким слугама и расадницима у опште, апсолутно је неистинито, јер тог целог дана у расаднику није ни један официр ни долазио, сем заступника коменданта места, који је присуствовао само свечаном чину.

Молим уредништво „Правде", да ову исправку у првом наредном броју, на одговарајућем месту изволи оштампати.

Управник Нишког расадника
Цвет. Ђ. Гроздановић.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је у министарству спољних послова одржана министарска седница под председништвом Краљевим.

Србија „одустала". Парски „Ле Журнал" јавља, да је француско министарство спољних послова службено извештено, *да је српска влада известила Аустро-Угарску како одустаје од свих територијалних захтева. Услед* тога је аустро-угарско министарство [illegible] и Италији за је [illegible] тишање на Србију изменило и *да ће Аустро-Угарска ступити у непосредну везу с Београдом да заједнички приреде концесије које Србија тражи. Ми у ово* саопштење не верујемо.

Аустро-угарски захтеви. Аустро-Угарска тражи да се Србија разоружа и да изречно одустане од територијалних ревиндикација и аутономије Босне и Херцеговине. А парски „Матен" јавља да Аустро-Угарска тражи од Србије и гарантије да неће слати чете у Босну.

Посредовање Русије. Русија није пристала да с осталим силама колективно посредује у Београду у корист мира, но је то учинила посебно.

Миловановићева изјава. Министар спољних послова д-р Миловановић рекао је дописнику „Тајмс"-а: „Потпуно је неистинито тврђење француских листова да смо ми одустали тражити парче босанско херцеговачког земљишта, које би Србији обезбедило излазак на Јадранско Море. *Србија чврсто и даље остаје при територијалним ревандикацијама."*

Слобода Француска. Слободна и велика Француска Република, која је прокламовала слободу и једнакост свету још пре 110 година, сад се спрда с тим својим „тековинама". Она је забранила провоз кроз своју територију ратног материјала што га је Србија поручила у Белгији.

Слободна Француска Република иде тако далеко у сершиности према Аустрији да спречава један мали народ да се наоружа за своју одбрану.

Гадниja улога није могла припасти француској нацији, која се некад називала „la grande Nation"!

Дипломате. Јуче пре подне страни посланици: руски, италијански, француски и енглески посетили су г. др. Миловановића министра спољних послова и код њега се подуже задржали.

Отпутовао. Јутрос брзим возом отпутовао је у Загреб г. Павле Маринковић народни посланик као изасланик Новинарског Удружења, да присуствује суђењу по срамној „велеиздајничкој" афери у Загребу.

Изјавили благодарност. Сви помиловани подофицири по Крагујевачкој афери јавили су се данас министру правде и заблагодарили му на поднетом предлогу за њихово помиловање. У исто време они су молили да г. министар у име њихово однесе захвалност њихову и Краљу. Министар им је то обећао да ће учинити.

Руска нота. У свом посебном кораку код српске владе, Русија је, како јављају „Н. Сл. Преса" у својој ноти рекла много пуно пријатељског и симпатичног за Србију, али одлучно устаје против захтева о територијалној накнади. Одустанак је од тих захтева предуслов за привредни споразум између Србије и Аустро-Угарске. Успех руске ноте у Београду сумњив је.

Привредне користи. Како „Н. Сл. Преса" дознаје, Русија је тражила од српске владе да дефинише привредне концесије на које рачуна. Тада ће се посредовањем Немачке, ако се Србија одрекне територијалних накнада.

Притисак. Јуче у 11 часова пре подне дошао је у министарство спољних послова руски посланик Сергијев и саопштио министру спољних послова поруку руске владе: да Србија треба да одустане од својих захтева, да се помири потпуно Аустрији и да призна анексију Босне и Херцеговине.

Кад се чуло за тај неочекивани и неописани ударац братске нам Русије, утисак је био грозан!

Ми ћемо нарочито говорити о овом чуду!

Непосредни преговори. „Н. Сл. Преса" узла се да ће ускоро моћи између Србије и Аустро-Угарске отпочети непосредни преговори за решење међусобних спорова.

Исправка. Наша белешка у јучерашњем броју, коју смо донели о неправилностима у болници, не односи се на управу варошке болнице, него на управу болнице „Краљице Драге" — где је гинеколошки одсек.

80 вагона. Јуче је специјални воз из Босанског Брода пругом Инђија—Пешта одвукао 80 вагона болесних војника из босанских трупа, које су на граници према Србији и Црној Гори, јер су тамо болнице препуне, па су морали да их превезу у пештанске болнице.

Воз до моста. Јуче пре подне, један војнички воз аустријски, довео је полубатаљон војника до моста железничког и ту их истоварио. Војници су отишли у шлепове аустријских лађа које су на зимовнику преко пута Аде Циганлије. Воз се за тим празан вратио.

Несрећан случај. Јуче око 2 сата по подне Косара, девојчица од 5 година, кћи Јеремије и Љубице Милосављевића [illegible], остала је сама у соби и играла се око загрејане пећане фуруне. Варница из фуруне запали јој хаљиниче и пламен обухвати све одело на њој и она удари у вриску. Тек кад се дете знатно опекло по телу притекнуто јој је у помоћ. Дете је однето у општу државну болницу да му се укаже лекарска помоћ.

Родитељи, пазите на своју [illegible]

голуб Ј. Тасић арт. поручник и слушалац II школе Војне Академије положио је испит за артиљеријског капетана.

Грађанска Касина. У недељу 22 ов. м. по подне у 2 и по часа даваће се дечији „костим бал" са занимљивим програмом.

Улазница за децу 0.50 дин.; за одрасле 1 дин. од особе.

Карактеристично. Морамо забележити, чак и ово доба „слоге" тек колико да се не заборави и овај детаљ.

Све док су били саветници круне [illegible] демократе као г. г. Танотијевић, Савчић и Главинић, биле су у влади главне бриге: Тара и концесије, а судови претрпани политичким и штампарским процесима и апсане препуне политичких осуђеника. Требали су да уђу у владу народњаци и напредњаци па да свима у Србији подједнако гране сунце слободе, да се политички и штампарски осуђеници помилују.

То је једно обележје наше „демократије."

Нађен смрзнут. Прекјуче је нађен мртав у атару општине Доње-Шаторњачке у срезу крагујевачком Филип Митровић [illegible]. Следњом и увиђајем на лицу места утврђено је да је био јако [illegible], и као такав на путу заспао, смрзао се и умро.

Душевно оболела. Љубица Јовановић бив. куварица, на којој су одавно примећени знаци душевног растројства, синоћ је спроведена управи болнице душевне на посматрање и лечење.

Спроведени суду. Сава Петровић радник, по тужби Милоје Крављанца због покрађе ствари, Влада Васиљевић по тужби Драг. Јовановића за лаку повреду тела — спроведени су јуче варошком суду на осуду.

Кажњени. Мата Костић, Стојан Николић и Љубица Јовановић кажњени су са по 5 дана затвора због вређања и свађе.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Догорело му до ноката

Г. г. Генчић, коме је за његово племенито дело: задобијања концесије за т. зв. „Хипотекарну Банку" „Штампа" галантно отворила своје ступце, јако је незадовољан развлачењем рада у Н. Скупштини. Г. Генчић [illegible] није хтео чекања: хтели би да се то реши одмах, пре свега.

Шта анексија Босне и Херцеговине! Шта ултиматум и пресија Европе! шта војни кредити! шта буџет! шта наоружање! Све су то ситнице и спрдње! Главно је: да скупштина одмах реши концесију за „Хипотекарну Банку", јер њен протектор г. Генчић ту има добар провизион.

Али се ми надамо да ће му се све то измаћи. Н. Скупштина није са свим изгубила памет и образ. И ако што је „Штампа" љубопитљива да дознала за имена оних посланика који ће гласати против те „банке", тако би ми радо видели оне, који ће смети гласати за ову скандалозну ствар, и тиме се јавно пред светом открити, као љубитељи „шапа"!

Кроз редове

— Како ти се чини ова заравница?

— Добра, бар је искрена.

— У чему искрена?

— Прочитај још једном па ћеш видети. Овај пасус у коме се вели, да се помиловање даје „само због изузетних прилика," значи просто речено ово: „Море да мене није сада овако тесно око гуше .... би ви добили помиловање. Него дотерала орла зла година па нема куд. Али рачунаћемо се ми други пут."

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Сиријски амерички медицински факултет у Бејруту похађа преко 600 студената разних народности.

У Иркутску (Сибир) петнаест политичких кривица покушали су, који су извршили самоубиство, попили су већу количину отрова. Сва петнаесторица покушали су пре неког времена побећи, али су спречени, па су покушали самоубиство. Један је већ умро, а четворица леже у страшним мукама, док су остали спасени.

Са свих крајева Европе јављају о необичној зими и снежним мећавама. У северној Француској зима је 15 степени испод нуле. А у јужној Француској нападао је тако велики снег, да је местимице обустављен саобраћај. У Паризу је такође било [illegible]

РАЗГОВОР СА
ЂОРЂЕМ ХРИСТИЋ-ОБРЕНОВИЋЕМ

— Историја једног „претендента" —

Сензациони плакат — Рола Варијете — 13 јануара — [illegible] — [illegible] — Кроз прстен јабуку — После представе — [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible] — „Шта да чиним?" — и т. д. и т. д.

(Наставак)

Узвицима одушевљења не беше краја. Даме су највише аплаудирале.

Он се клањао на све стране љубазно се смешећи.

Кад се аплауз стиша, он скочи на велики сто и пружи се по њему на леђа, главом окренут позорници. Подиже главу, погледа у шест празних шампањских флаша, које су послужитељи наместили, и леже поново. Левом руком прихватајући цев пушке, коју је наперио у правцу флаша, он десном руком стаде окидати пушку.

Шест пуцња [illegible]

У публици наста урнебес. Дворана се проламала од аплауза.

Он витро скочи на ноге. За све време овација он се клањао.

У тој ларми није се ни чуо глас редитеља, који је позивао једног господина из публике, а нико није ни приметио кад се на позорницу попео један господин из публике.

Кад се ларма стишала редитељ замоли господина, који се попео на позорницу, да узме у руке прстен и да га држи у правцу јабуке, која је висила на концу.

Господин прими прстен и пређе на корак одстојања јабуци. Подиже руку, у којој је палцем и кажипрстом држао прстен, и задржа је у висини на којој је јабука висила.

Редитељ приђе престену и кроз прстен гледаше јабуку. Пошто му је наместио руку како је требало, редитељ се удаљи молећи господина, да мирно држи руку.

Христић је међутим нанишанио и довикивао нешто редитељу за време удешавања око намештања руке.

— Хоп! — одјекну кроз салу и јабука се заљуља на концу. У јабуци се задржао метак.

Господин беше стегао прстен и показиваше га публици у првим редовима.

Погодак је био сигуран.

Достојанствено, са изразом гордости на лицу пролазио је кроз публику Христић, праћен огромним овацијама и честитањима.

На позорници се клањао одушевљеној публици и морао се неколико пута враћати изазиван од публике.

Тек после десет минута стишала се публика.

Остали артисти, чије су та-

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превео с француског

(176)

XXXVII

У Лувру

— Једну реч, монсињеру! рече он једним јаким гласом, свила, оштар глас од кога Хенри побледе, Франсоа задрхта од наде, а краљ од радозналости.

Витез Пардајан пређе неколико корака и стаде између два брата. И пре но што је ико и помислио да му забрани да говори, пре но што се Хенри повратио од чуда у које је дошао с појавом овога странца, витез прозбори:

— Сире, молим за опроштај ваше величанство, али пошто сам позван као сведок морам да говорим. Ја сам слободан да кажем монсињеру маршалу од Дамвила да одговор на његово питање не би могао ни у чем интересовати његово величанство...

— А зашто? дрекну Хенри. Ка сте ви што се усуђујете да говорите пред краљем пре но што сте питани?

— Ко сам ја! То је без значаја... Главно је да је потпуно бесмислено говорити о улици Бетизи, као најдуже не говоримо о улици Св. Дениса!.. о гостионици „Чаробница"... о лажној дворани у тој гостионици!.. о песницима који се ту скупљају!..

Док је Пардајан говорио Хенри од Монморансија је свијао рамена, обарао главу, клецао је, као да је свака реч набацивала на њега неки тежак терет...

— Шта значи то? узвикну Карло IX.

— Значи да питање господина од Дамвила није имало места и да не допушта имати ствари ради које смо се скупљали. Ја се позивам на самог њега да каже је ли тако...

Витез на то пређе корак у назад.

Био је тако одлучан, тако поносит, тако диван да се краљ није могао уздржати а да се не осмехне на њега задивљен.

— Је ли истина, Дамвиле, што рече витез? упита Карло IX. Је ли истина да је ваше питање бесмислено и да нема везе с послом ради кога сте ви и ваш брат овде?

Хенри дубоко уздахну и одговори:

— Истина је, сире!..

Франсоа погледа витеза погледом дубоке захвалности.

— Ви сте ми спасли живот, говорио је тај поглед; никада вам то нећу заборавити.

Али је сва радозналост краљева била пробуђена, а можда и његове сумње. Окружен вечитим заверама и сплеткама, мислећи да у свакој речи тражи везе за убиство, у свакој руци која се покрене нож који ће га ударити, Карло намршти обрве. Његово мраморно чело набра се.

— Па ипак, рече он са неким претећим гласом, ви сте то говорили са неким извесним намером. Помињали сте улицу Бетизи... О каквом је то дворцу реч? Говорите! Ја заповедам.

Било је очевидно да је краљ мислио на дворац Колињија, у коме су се морали скупљати хугеноти.

Хенри увиде да му сад од брзине зависи живот.

Ако не буде нашао брз одговор, брат му је сигурно пропао; али проклети странац, који га није испуштао из очију, био је готов да њега самог упропасти!.. Учешће Франсоа-ово у завери није било познато, али његово је било.

Он учини надчовечански напор да се прибере. Бес га је обузимао при помисли да је принуђен он сам да измишља лаж да би спасао свога брата.

— Сире, рече он, имао сам на уму дворац војвоткиње од Гиза. То је једна љубавна историја...

— Ах! узвикну Карло осмехујући се.

— Признајем, сире, да би ми било тешко да причам ту историју, у којој сам пријатељ војводе...

Карло IX презирао је из свег срца Хенрија од Гиза. Њему је у осталом било добро познато владање Гизове жене која је сваког дана мењала љубавнике.

Он удари у смех и рече гласно:

— Говорите тише, Дамвиле, говорите тише... Гиз и Сен Мегрен су ту... у другој соби.

— Ви разумете у чему је ствар, сире?

— Још како разумем! узвикну краљ смејући се од свег срца. Али, рече он од једном, какве везе има с тим гостионица „Чаробница"?

Пардајан баци на Хенрија поглед који је значио: „Ви сте спасли нас, сада ћу ја вас спасти!" и одговори:

— Сире, ако допуштате ја ћу вам казати да је „Чаробница" место где се скупљају песници да говоре о песништву.. И господе, песник господе Ронсар тамо не говоре о песништву и о другим пријатним стварима.. само се каткад деси да песник има огртач од скупог сатена, прслук од плаве свиле и чакшире с тракама..

То је била слика Сен Мегрена.

Краљ поново удари у смех и рече кроз зубе:

— Дао бих сто талира да Гиз може ово да чује!

Тако се у овој страшној драми догађај умеси случајно шала и учини га још страшнијим.

(Наставиће се)

чне доживе на ред, почељавши су хладно, ма да су својом вештином заслуживали пажњу од публике.

Наш Србијанац беше зловољан.

— И зар је овај човек могао служити некоме као претендент — процеди кроз зубе.

— Хајдмо одавде у бифе — предложи бечлија.

Бечлија пристаде и они сиђоше у елегантан бифе где наручише вина.

Тек што је келнер донео вино и отворио флашу на крајима бифеа појави се Христић.

Он беше обучен у црно жакет одело. Леп, изочит, мало повијена носа, орловског погледа, слободног кретања упути се једном празном столу за који седе и наручи вечеру.

Наш србијанац не скидаше погледа са њега. На његовом лицу огледаше се јасно узбуђеност. Он се бораше сам са собом, да ли да му приђе. Радозналост га беше обузела свега. Кошкало га је да дозна и сторију овога мистериозног младића, о коме је тако много слушао. Никако му није ишло у главу овај преокрет у животу једнога човека, кога је тако рећи до јуче цео свет сматрао за претендента, а који се одједном обрео у улози једног обичног орфеумског жонглера.

Христић, који је посматрао сву присутну публику, беше приметио радознале погледе нашег Србијанца. С тога је и он чешће погледао на сто наших пријатеља.

— Слушајте, пријатељу — ослови наш србијанац бечлију, који је за све време ћутао не желећи узнемиравати свога пријатеља — ја бих желео да проговорим коју реч са овим младићем, да чујем из његових уста његову романтичну судбину.

— То није тако тешко — одговори бечлија.

— На против! Ја се, ево, већ по сахата домишљам не би ли измислио начин, на који би могао са њиме ступити у разговор.

— Што ми нисте одмах рекли о чему мислите па би вам сав ваш труд уштедео.

— Како мислите?

— На врло прост начин. Господин Христић поред свега тога што је чинио једне отмене породице и како веле, од „краљевске крви“ — данас је један обичан жонглер и свако има право, да га као таквог третира. Зар не?

— Па да...

(наставиће се)

Господину
МИНИСТРУ ПРОСВЕТЕ
Београд

Ево је три месеца како школа мрчајевачка ради „с мене на утек“. Мало који дан а да не отпремимо ђаке да се око 9 сати врате кућама. Свако дође у руке модрих и помодрео од зиме.

— Што сте се вратили? — питамо их.

— Нема дрва да се школа положи! — одговарају промрзли ђаци, хитајући кућама да се огреју.

Чујемо да се неколико ђака већ и разболело од назеба, хитајући се по оваквом мразу од куће до школе и натраг.

Кад смо упитали управитеља зашто се овако ради са нашом децом? — он се брани да није кривица до њега. „Извештавао сам и жалио сам се свима надлежним властима — правда се управитељ — па ипак никакве помоћи“.

Грехота је брука и срамота, кад је наша општина, као најбогатија у округу, дошла дотле, да не може за школу дрва да набави. Зар кад толиких вавредних општ. прихода које општина прикупља, као од два вашара преко 1300 дин.; кирије на пијацу око 600 дин.; некаквог акциза око 400 дин.; квартирске аренде и од везмехара око 1200 дин.; дућанске аренде око 1000 динара касапске аренде око 600 дин.; ебарије око 120 дин.; утринског прихода око 500 дин.; такса разних и других прихода, — зар поред и поред прихода од преко 6000 дин. годишње општина није у стању да купи дрва за школу.

Још се наше учитеље да од јуна пр. год. нису примили додатке и станарину, ни послужитељ плату. Сем тога — ново — немају кредије, сунђера, креде, па ни деловодника, па чак ни школ. дневника а ево је већ фебруар месец. Кад им затреба хартије или креде, то — веле — купе сваки из своје паре. О свему овоме — веле — извештавана је толико пута надлежна власт, али изгледа да у овом округу нема власти, јер им ништа није помогло.

Нужник школски само што није пао. А кад се и то догоди несрећа је неизбежна. Ко ће за то да одговара? Још у априлу пр. год. решено је да се оправи, ал никако нема новаца! И о овоме је власт извештена, али ћути!

Неће бити на одмет да Вам изнесем један жалостан и срамни догађај, који се данас десио:

Дође управитељ у механу, па замоли кмета — који заступа преседника — да му од оних невољних сељака дрва, што су била поред механе, купи бар једна кола дрва, јер нема чиме свој стан да загреје, после да горе [illegible].

— Плати ти дрва — вели му кмет — а ја одох за дневним послом.

Управитељ плати двоје сеоских кола дрва за 7.80 дин. и сељаци стоваре дрва у школ. двориште. Кад су се сељаци вратили и затражили новац, кмет рече управитељу: „Бога ти, плати ти дрва, јер ја сад немам новаца, него ћу ти данас, сутра дати“. Како ни управитељ, коме општина дугује 300 дин. није имао новаца да дрва плати, то рече овим сељацима: „Ево вам, браћо, пола динара што сте се враћали, па идите до општине, натоварите своја дрва и продајте другоме. Кмет ме је преварио, нема новаца да вам дрва платимо. Опростите, ја нисам крив!

Сељаци љутити одоше школи те узеше своја дрва, и тако је управитељ, поред срамоте коју је претрпео, опет остао без дрва, те опет мора горети ограду.

Г. Министре,

Ја Вам укратко изнесох жалосно и бедно стање наше школе, како сам чуо, и молим Вас да министарија наредите подручним Вам органима да се постарају да се све доведе у ред. Жалосно је да поред толиких општ. прихода и поред такса. буџета преко 4000 дин. наша школа оскудева у најнужнијим потребама. Чудновато је то како је се могло набавити новаца за председника и кметове преко плату и за јануар, а школи ни дрва нема!! Зар је у месецу јануару било општини преко 500 дин. разних прихода (300 дин. само од касапске аренде, без касе и дућанске аренде, што се унапред наплаћује), па опет школа остаде у свему оскудева и не ради!!

Занимљиво је да је писар срески г. Катић извршио преглед општине, баш на три дана после примљених 300 дин. касапске аренде, па у каси нашао свега 85 пр. дин!!

Или доведите школу у ред, или је затворите, кад већ нико не ради, да не дајемо џабе школ. прирез, и не мучимо децу по овоме мразу.

Мрчајевци

Ђачки родитељи

У рукама кавкаских револуционара

Нереди на Кавказу. — Незадовољство са кнезом Воронцовом. — Тифлиски милијунер Ајвазов. — Напад у најживљој улици. — У ропству револуционара. — Ослобођење. — [illegible]

(Пише „Правда“)

Петроград, 3. фебруара.

Још се нису угушили на Кавказу немири, који су били планули 1906. год. и толико плашење задали руској влади. У Петрограду се бојаху, да на Кавказу не плане буна, коју би, с погледом на општи покрет у Русији, било тешко угушити. Ипак се средом све само по себи смирило, без икакве нарочите заслуге генерал-губернатора кнеза Воронцова, са којим су незадовољни, што се на Кавказу и сада, с времена на време, појављују нереди и врше злочини, који много потсећају на стару хајдучију и качакује код балканских народа.

Руско јавно мњење нарочито се узрујало због једног догађаја, чија је жртва био познати тифлиски милијунер Ајвазов. Њега су разбојници напали усред улице тифлиске, одвели у ропство, у коме су га држали равно седам недеља. Несретни човек препатио је у овоме ропству много и пуштен је из њега тако болестан, да се сумња, да ли ће се у опште икада моћи опоравити како треба.

Сам догађај текао је овако:

Ајвазов је у почетку децембра око 8 час. у вече изашао из своје куће, која се налази у најживљем делу Тифлиса. У непосредној близини Ајвазовљеве куће налази се полицијски кварт, губернаторско намесништво и канцеларије жандармеријске управе. Кад се Ајвазов био удаљио 15 корака од своје куће, из оближње дуванџинице изађоше два млада Грузина, одевена у омиљено на Кавказу одело „ослободитеља“ (црна бунда, црни горњи капут и црна мека капа). Одмах се упутише Ајвазову. Пред многим кућама стајали су у то доба кућни вратари.

— Ви сте Ајвазов? упита милијунера руски један с јаким грузинским акцентом.

— Да! Шта хоћете?

— Хоћемо вас. Ви сте сада наш заробљеник.

Ајвазов је испочетка мислио, да су младићи пијани и почео их терати, али они изјавише, да му је противљење бескорисно, шта више и опасно, и за потврду својих речи мавнаше револвере. Не губећи присуство духа Ајвазов се поче отимати из чврстих руку младићских и викаше за помоћ. Али помоћи не беше ни од куда. Истина један од вратара покуша да се приближи, али брзо одустаде од те намере, кад виде уперене на себе револвере. Сви остали вратари побегоше, то исто учини и дуванџија, из чије дуванџинице беху Грузини изашли. На улици у том моменту не беше ни једног стражара.

Нападача је било сада свега четворо. Сви су то били младићи до зуба наоружани. Без икаквих даљих церемонија докопаше милијунара и бацише га у један фијакер, који је стајао пред дуванџиницом. Тада кочијашу заповедише, да што брже вози. Видећи, да Ајвазов не престаје викати и покушавати, да искочи из кола, нападачи га везаше и заптише му уста марамом. Ајвазов се тада онесвести. Колико су се времена возили — он се не сећа. Дошао је к себи услед јаке зиме, коју је осетио. Видео је, да је због брзе вожње и борбе, коју је водио са нападачима, изгубио уз пут каљаче, капу и башлику, и да му је све одело исцепано.

(наставиће се)

Бесмртна си, чим те пјесме љубе

О, ти дивно цвијеће мало!
Ти којој се сва пјесма вије!
Опрости ми, да ти морам рећи:
Тебе мјесто међ смртнима није!

Бесмртна си чим те пјесмен љуби.
Моја машта јача је од смрти. —
Љубав моја да те вјечном славом
Лира моја пјесмом обесмрти.

Да кад одеш, — сва природа мора
Своје драже да са себе свуче.
За царицу себи да те прима,
И са својим дражима обуче.

Мајско јутро проживаће зору
Да пурпуром својим ти даде.
Сви славуји робоваће теби
Само пјесмом да ти живот сладе.

Сви цвјетови земаљскога шара
Од мириса престо ће ти свити.
Горски зефир покупиће росу,
Да ти престо у бисер окити.

Небо ће те сунцем окруњавати.
Ти ко сунце да свијету сијаш.
Ноћ за чашу луну ће ти дати,
Да севдахе из њега испијаш.

Ал ја тада пред престо ћу доћи,
Привијући уз пјесничку лиру,
На колена пред тобом ћу пасти
Уживајућ у слађаном миру.

Жељан сласти, жељан миловања,
Роб ћу бити и над престо цара.
Лира моја ко робиња вјерна
Што год пјева то ће да ти
ствара.

Нек ме само мењом обасјава
Оно твоје што пламеном гори.
Па затрепти да свијетом влада,
Пјесма моја и то ће да створи.

Рајко.

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

за време Лудвика XIV

нарађено по тајним архивама Бастиље

и

„Чаробњаштва“

(наставак)

Да би се на црној литургији постигао жељени резултат, она се морала држати три пута узастопце. Три су литургије биле године 1673., с четрнаестодневном или недељном паузом. Прва је била у замку Вилбузен, у парохији ди Мениј код Монлерија. Госпођица Десеје, собарица госпође Монтеспанове, била је у тесном пријатељству с Леројем, гувернером пажева Петит Екири, који је у Менилу имао кућу. У том је замку становао Гибур као Моморансијски милостињар. Ж. Лер га овако описује: „Грађевина из четрнаестог столећа, у осталом чисто створена за приређивање сличне ствари, замак је од Париза био удаљен пола сахата, на друму за Орлеан, опкољен великим јарковима воде. Лерој је потражио опата Гибура у Сен Денију и обећао му педесет пистола (пистол пет златних талира), дакле 500 динара и свештенички доходак ок 2000 динара. Уречена дана састали су се у Вилбузену госпођа Монтеспанова, опат Гибур, Лерој, једна „велика личност“ без сумње госпођица Десеје, и једна личност непознатог имена, која је рекла да је аташирана архијепископу санском. У замачкој капели свештеник је очитао литургију над голим телом љубимичиним, која је лежала на олтару. Он је при изношењу тајне изговорио формулу преклињања, чију је садржину саопштио судијама усијане коморе: „Астароте, Асмодеусе, ви владари љубави, преклињем вас да жртву, коју вам приносим од овог детета, примите за ствари, које од вас молим, а то су: да ми се одржи пријатељство краљево, господина дофена, да будем уважавана од принчева и принцеза дворских, да ми се ништа не одбије што замолим у краља, било за моје сроднике, било за моје слуге“.

„Гибур је за један талир (петнаест динара) купио једно дете, које је на овој литургији принео на жртву — опште Ла Рени — а то му је учинила једна велика личност. Пошто је дете ударио перорезом у врат, прикупио је крв у путиру, па је онда дете однето и смештено на друго место.“

Појединости мениjске литургије открио је Гибур, а потврдила их његова метреса Шофренова.

Друга иста таква литургија била је две или три недеље после прве, у Сен Денију у једној пола порушеној колиби. Трећа у једној кући у Паризу, у коју је Гибур везаних очију уведен и исто тако изведен до капије општинског дома.

Из тога доба јавља здравствени извештај, Луј XIV., који је израдио његов лични лекар Аквен, да краљ пати од ужасне главобоље. „При крају године 1673. имао је такве нападе несвестице, да за неколико тренута ништа више не није видео и мислио да мора пасти.“ „Да ли је сувише дрско — вели Лоазелер — тачно — у овим мигренама и у овој несвестици гледати дејство Воазенова прашка?“ Поставку Лоазелерову најбоље потврђује једно признање Лесажово, које ће се доцније још поменути.

(наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

На захтев

„Шта ће бити са Антушом?“ нарочито је заказано за вечерас ту представу. У програму је и Преглед од 16-ог септембра.

ТЕЛЕГРАМИ

Лондон. У седници доњег дома, Асклеј је питао Греја, да ли он може да каже, да ли Енглеска било сама или колективно са другим силама ради на томе да мирним путем нарави спор између Аустро-Угарске, Србије и Црне Горе. Греј је одговорио да су извесна саопштења измењана између сила у циљу мирног решења тога питања. На поновно питање Асклеја да ли Греј може без штете за започете преговоре да извести дом о току и успеху тих преговора, Греј је одговорио да то не може, јер преговори између сила имају неформалан карактер, па о њима за сада још не може ништа да каже.

Млеко са АДЕ ЦИГАНЛИЈЕ

[illegible]

[illegible] се на 1. Марта т. г. по Београду. — Литар 0·20 п. д. — У флашама 0·25 п. д. — Поруџбине [illegible] до 20. Фебруара са тачном адресом и потребном количином млека, на адресу

ЧУКАРИЧКИ МЛЕКАРНИК
Београд — Чукарица
[illegible] 1—10

Походна одела

ОФИЦИРСКА И ВОЈНИЧКА
израђује кројачка радња
Стојана Симића и Брата
Београд (спрам „Коларца")
83 7—10

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кафеџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Браничева ул. бр. 16. Такође јавља г.г. кафеџијама и хотелијерима да има на продају готових **јеловника**.

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета
НОВА РОБА — изврсне
Кобасице „ТУРИСТЕН"
„TURISTEN WURSCHT"
1 кгр. Дин. 3.
Препоручује радња
Душана Тодоровића
Краљ.-Српског Двора Лиферанта
Београд — Теразије

Српске музикалије

за гласовир и певање

1. *Српска Народна Химна* за мушки збор, мешовити збор и гласовир од Д. Јенка дин. 2.—
2. *Увертира* [illegible] од Д. Јенка дин. 2·50
3. *Увертира* од Д. Јенка дин. 2·60
4. *Увертира Косово* од Д. Јенка дин. 2·50
5. *Српска Дворска стража* марш дин. 2.—
6. *Осу се небо звездама* варијације од Крстића. дин. 2.—
7. *Са српског села* песме од Крстића дин. 2.—
8. *По пољу је* [illegible] — [illegible] — [illegible] три композиције Ст. [illegible] дин. 1·50
9. *На те мислим*, фантазија од Свобода дин. 2.—
10. *Албум 100 српских народних кола* дин. 5.—
11. *Албум* [illegible] В. Бајића дин. 6.—
12. *Албум 138 српских народних песама* дин. 5.—
13. *Збирка композиција* Ј. Урбана дин. 3.—
14. *Албум песама из концерта Жарка Савића* 30 разних оперних и концертних мелодија дин. 6.—

Овим [illegible] на стовариште и велики избор српских музикалија.

Ко пошаље новац у марка [illegible] „Iracko".

Издавачка књижара
МИТЕ СТАЈИЋА
у Београду
[illegible] 1—18

18000

Осамнаест хиљада комада [illegible] [illegible] [illegible] продаје у свом [illegible]
[illegible] 1909 год.
[illegible]
Жељезничка станица [illegible]
Тодор Ђ. Раденковић
[illegible] 3 10

У МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

Љубичина ул. бр. 11
потребни су [illegible] радница.
34 7—7

Дунавски Кредитни Завод

Позива све своје акционаре [illegible] [illegible] 10. [illegible] [illegible] [illegible]

Управни Одбор.

Кафана „ЛЕПИ ИЗГЛЕД"

(Кнез Милошева ул. ћошак)

Издаје се под кирију од 1 маја ове год., а може и раније. Јавити се Стојану Пирићу Косанчићев венац или у кафани.
25 10—10

ПРОДАЈА ЗАЛОГА

[illegible] Краљ. Србије [illegible] у свом стану [illegible] ул. бр. 22 [illegible] на дан 16. и 17. марта т. год. све залоге, којима је рок истекао 31. децембра 1908. године [illegible]

Позивају се залагачи, да своје залоге [illegible] до 7. марта т. г. [illegible] јер се после [illegible]

Све [illegible] — од 9—12 сати пре и од 3—5 сати по подне.

Ово се јавља [illegible]

25. јануара 1909. год.
Београд 95 2—5 **УПРАВА**

НА ЗНАЊЕ

Као и сваке године [illegible] „Таково", „Лондон" и „Орач" [illegible]

Салватор пиво

из [illegible] 22 ов. мес. [illegible]

97 2—5 **Стовариште Јагод. Пиваре**

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални кисељак
Награђена највећом наградом „Grand Prix" у Лондону и [illegible]

Пуњење флаша врши се најмодернијим и најрационалнијим начином у новом пуналишту, [illegible] [illegible] у додир са ваздухом.

У Београду је главно стовариште код

г.г. Глише Андрејевића и Брата
Варош-Капија — Телефон бр. 282

Поруџбине из Србије и иностранства прима и одмах извршује

Аранђеловачка Конзорција
Краљ. Срп. Двор. лиферанта
Аранђеловац. 7 60

8—10.000 хиљада хектара под гором

Управа манастира Манасије по одобрењу Господина Министра Просвете и Црквених Послова од 13. ов. мес. ЦБр. 330 држаће другу, офертелну лицитацију у канцеларији Духовног Суда епархије београдске на дан 2. априла 1909. год. за давање у експлоатацију шуме манастира Манасије у срезу деспотовачком.

Гора је у главноме букова, разне старости, употребљива за грађу и гориво.

Оферте се могу подвести [illegible] и истог дана до 12 часова у подне. [illegible] отвараће се означеног дана у 4 часа по подне, у присуству нарочито изабране комисије. Отварању оферата могу бити присутни и оферанти.

Лицитација ће важити, кад је одобри Господин Министар Просвете и Црквених Послова.

Сва остала обавештења и услове, могу интересовани добити, како у архивском одељењу министарства просвете понедељником, средом и петком од 11—12 часова пре подне, тако и сваког дана у Духовном Суду епархије београдске и код старешине манастира Манасије.
240 1—5

Телефон 869 Београд — Васина ул. бр. 6. **Телефон 869.**

Против [illegible] „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака [illegible] је лек

БИЉНИ СОК

који за пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама лица која су од исте патила, казали су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin" признато [illegible] средство против [illegible] *туберкулозе и пљувања крви.* **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су [illegible] тајних болести. **Цена 8 динара.**

„Биљни теј" против [illegible] болести. Цена једног пакета 4 дин. — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд* 1628 2—2

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

Хотел „АЛБАКЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас за сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу како и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продајемо [illegible] по 30 п. дин.

С болом у души јављамо нашим [illegible], пријатељима и познаницима, да је наш добри и мили [illegible] преминуо

Михајло (Мика) Велинић

[illegible]

Преминуо 10. фебруара 1909. год. у Нишу, у 44 години свога живота, после дугог и тешког боловања и оставио нас да вечито за њим тугујемо.

Благодаримо г. г. друговима и пријатељима [illegible], који су за време болести обилазили [illegible] Нарочиту захвалност изјављујемо чика Стојану Јовановићу, који [illegible] У исто време благодаримо г. г. официрима [illegible]

ОЖАЛОШЋЕНИ

супруга: *Даница*, кћи: *Анка*, сестре: *Љубица Андрејевић* и *Мица*, брат: *Мића*, [illegible] *Катарина* [illegible] *Стефана* [illegible] *Коста Стојановић* [illegible] *Ана* и *Љубица* [illegible] *Пера Савић* [illegible] *Мика Тасић* [illegible]
92 **фамилија.** 2—3

Наш добри и незаборављени син, унук, муж и отац

† Божидар А. Божић

писар II кл. среза драгачевског

После кратког боловања премину 1. ов. м. у Гучи, у 29 години свог младог живота, а сахрањен 2. у гучком гробљу [illegible]

[illegible]

Благодаримо г. г. лекарима: [illegible]

Благодаримо [illegible]

[illegible]

Благодаримо [illegible]

ОЖАЛОШЋЕНИ:

[illegible] Андрија Божић из Дубине, баба Стана, [illegible] Милева, супруга Персa, [illegible] Марко, [illegible] са осталом родбином.
2—3

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8., за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Радисав М. Радојевић Видинска ул. бр. 28.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Браничева ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 19 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВ АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 50. | Телефон 821.

Са претреса у Загребу

телеграфски извештај „Правди"

Загреб, 4. часа по подне.

Процес почео данас. Интересовање огромно. Страних новинара пуно али улазак отежан. Оптужени се сви декларирали као православни Срби одбијајући од себе назив из оптужбе: „грчко-источни".

Државни тужилац Акурти тражио да се искључе многи браниоци јер су тобож и они компромитовани у афери. Суд према томе искључио адвокате Стојановића, Миладиновића и Добричића.

Почело читање оптужбе. Сутра продужење.

Милош

ИЗМЕЂУ СМРТИ И СРАМОТЕ

Руски посланик, представник православнога руског цара и братскога словенског руског народа у име свих великих сила тражио је од српске владе да — одустане од својих захтева! У случају да српска влада не испуни његово тражење, посланик је изјавио, да ће нас Аустро-Угарска одмах напасти и да ћемо ми у тој борби остати усамљени.

Једном речи од нас се тражи да полижемо што смо пљували.

Тај акт Русије и великих сила само је логична последица несрећне и кукавичке политике, коју је у име све земље од августа месеца до данас водио г. др. Милован Миловановић.

Ми знамо да ће нећни од нас, гракнути на Русију, која нас је продала — и ми је заиста нећемо бранити — али налазимо да треба бити праведан, па потражити правога кривца. А прави смо кривци ми сами, и политика коју смо досад водили. Кад једна земља којој је „доведена у питање егзистенција и независност", којој су „угрожени животни интереси", која је „погођена у најосетљивије место", нема у тренутку, кад јој се доводи егзистенција и независност у питање, кад јој се угрожавају животни интереси, кад се погађа у најосетљивије место, свету ништа друго да каже него, да тражи компензације и да чека „стрпљиво" на праведно решење сила, онда она нема права ни разлога да очекује да други буде за њене болове осетљивији.

Ми смо врло добро знали и пре као и сада да велике силе гледају само своје интересе и да им је право и правда последња рупа на свирали, ако у опште на својој свирали такве рупе и имају. Приповетка о некаквим „пријатељским силама" и о праведном решењу сила и т. д. може подвети за сокак, за сељаке и за друге наивне људе, али су наши министри и политичари морали знати, да је то само једна прича за матору децу. Код држава је правило, да је свака пријатељ само себи и да се управља искључиво по својим интересима. То чак ни једна држава озбиљно и не крије, пошто је и иначе цела историја ту, да то докаже. Пријатељска Енглеска је до јуче кршила врат па га и скрхала у Манџурији пријатељској Русији. Пријатељска Француска је [illegible] у Европи пријатељској Русији. Пријатељска Енглеска приредила је пријатељској Француској пре само неколико година Фашоду, а пријатељска Француска пријатељској Италији Адис-Абабу. Најпосле пријатељска Италија налази се и данас у савезу са Аустро-Угарском с којом се три пута за двадесет година тукла, и коју је избацила из Италије, као што ју је друга драга савезница избацила из Немачке. Једини смо ми тај идеално срећан народ који имамо сталне „пријатеље": Русију, која је закључила Рајхштатски уговор и хтела нам отети Ниш, Енглеску, која је предложила кад је то њен интерес захтевао, да Аустрија окупира Босну и Херцеговину; Француску и Италију које су тај предлог подржале! Код свега тога ваља бити луд па рачунати на неко пријатељство и магарац па очекивати неку „праведну одлуку Европе".

И кад су сви људи иоле меродавни у политици све то знали, онда им је морало бити јасно, да Србија не сме рачунати ни на чије пријатељство, да не сме чекати ничију „праведну" одлуку, да не сме слушати ничије очевидно заинтересоване савете, но да мора гледати само свој сопствени интерес и рачунати само са интересима осталих држава. Она је имала да оцени да ли интереси осталих сила допуштају да Аустрија узме поред Босне и Србију, и да ли то смеју те силе допустити у свом интересу. И кад јој је угрожена независност и егзистенција онда је она у првом реду била позвана да у одбрану своје независности и егзистенције потргне мач.

Она то није учинила, и онда је морало доћи ово што је дошло. Велике силе, које ниште не мир него наше захтеве, данас су се дале потражити одмах у свом интересу, да својих захтева одречемо. И шта се друго могло и очекивати. С каквим смо правом ми могли очекивати од Француске да за наше захтеве ратује и стави своју егзистенцију на коцку, кад ми којих се ствар директно тиче нисмо ни за њу ушли у рат нити смо да и ону „угрожену егзистенцију" ресирамо? Како смо могли ми, који због „неспреме" нисмо могли ући у рат, очекивати да ће у њега загазити тако исто „неспремна" Русија? Све су силе разумеле да ми тражимо само изговор да не ратујемо, па је према томе и понашају. Пошто и оне нису раде рату, а пошто виде да смо вољни да чекамо, то нас обавештавају како ћемо најсигурније рат избећи, и упућују нас на стрпљење до прве боље згодне прилике, док будемо „боље спремни."

Српски народ треба да разуме ову лекцију. Он је видео докле нас је довела политика г. др. Милована Миловановића. Ту политику г. др. Миловановић није водио зато, што је можда веровао у неке „пријатељске силе" и у „праведну одлуку великих сила" него зато што није имао куражи да узме одговорност за једну одлучнију и достојнију политику. Он је изабрао оно што је лакше. И тај пак је његов избор довео до тога да бирамо између смрти и срамоте какву ни један народ није доживео.

Сад пак српски народ поново има да бира — наравно под много горим околностима него у септембру — ваља да добро пази шта ће изабрати. Јер он ће имати да бира. Ни једна влада па ни коалициона не сме узети сама на себе да ту ствар преломи на страну срамоте. Др. Миловановић који је већ једанпут самовласно упутио српску политику како не треба, не сме — ако му је стало до сопствене коже — још једанпут то учинити и овога пута још и обешчастити земљу без њенога пристанка. Народ ће се дакле питати. И он тада мора гласно казати да на све пристаје само не на срамоту. Па ако се већ дотерало дипломатисањем, чекањем на „праведну одлуку Европе" и мудрачењем до пропадања, онда бар да пропаднемо часно, достојно људи чији су преци оставили за собом једно Косово.

Рекли смо да има да се бира између срамоте и смрти. Не, бираће се у ствари између срамоте за којом ће сигурно доћи и смрт, и борбе која у најгорем случају значи смрт, а која ће може бити донети нов живот.

Ми смо изабрали, што рекао „Тан". На тражење да се одрекнемо наших захтева подупрто претњом да ће иначе аустријска војска ући у Србију, Србија може дати само један одговор: Нека дође!

То нека знају сви они који управљају данас судбином Србије, и нека добро пазе шта раде. Јер се дан разрачунавања приближује. Ко нема куражи за мушке одлуке, нека се склања с места за које није.

Српски одговор

Како „Н. Св. Преса" јавља, српска ће влада у свом одговору на руски савет да одустане од територијалних захтева, заузети ово гледиште: После анексије Босне и Херцеговине Србија се, слушајући пријатељске савете великих сила, ограничила на то да формулише српске захтеве, чије је задовољење животна потреба српске државе, и да учвршћујући мир сачека да велике силе о њима расправе на конференцији. Србија је ово своје обећање строго одржала. А кад се изјављује да територијални захтеви не могу рачунати ни на какву потпору великих сила, онда српска влада нема куд но да своју одлуку о томе питању ма и сад као и пре оставља великим силама. Пошто су се српски правични захтеви кретали у границама неопходних животних потреба [illegible] народа, влада гаји највеће поверење у праведну одлуку великих сила, у толико пре што од њих зависи коначно решење спорних питања. У исто мах је пријатна влади дужност да изрази уверење да сложна Европа, која ће бити водила рачуна о фактичним приликама на Балканском Полуострву, умеће моћи допринети учвршћењу мира, који све силе желе.

Посредовање сила у Београду

Пошто је најпре Немачка одбила француски предлог да силе учине колективни корак у корист мира и у Бечу и у Београду, силе су се сложиле да тај корак треба учинити само у Београду, јер би се иначе вређало достојанство и перфидијама, неверством и газењем међународних уговора умрљани образ Аустро-Угарске.

Наравно за сад се још не казује садржина и форма тога колективног корака великих сила, али ако се сме веровати бечкој полуслужбеној штампи, међ силама се воде преговори на тој основици, да Србија изјави како одустаје од својих захтева о територијалним накнадама, и да одмах обустави своје даље оружање. А Европа јој за то „обећава" ставити своје „добре услуге" те да Аустро-Угарска пристане преговарати са Србијом о привредним користима, које би јој могла дати, а осим тога јој, опет, „обећава" да ће „помоћи" те привредне користи Србијине.

Пре свега, нема никаква, апсолутно никаква разлога за посредовање у Србији, јер она никог не изазива, никоме не прети, нити гомила своју војску на границу као што то чини Аустро-Угарска, једном речи: ничим не доводи у опасност мир Европе. Слушајући савете „миролубиве" и „правдољубиве" Европе, Србија мирно и стрпљиво чека решење конференције великих сила, које су јој обећавале узети у одбрану њене праведне интересе. Ако игде треба посредовати, онда то треба учинити у Бечу, јер је Аустро-Угарска, по свечаном и једногласном признању те исте Европе, насилнички и самовољно погазила један међународни уговор, на ком је засновано политичко стање и равнотежа сила на Балкану, јер се непрестано оружа и гомила војску на српској граници и прети да доведе у опасност независност и опстанак Србије.

Али врана врани очи не вади, те и Европа налази да не треба притегнути курјака, но јагње.

Па нека изволи Европа! Нека дође да посредује кад хоће и како хоће, ту већ чека једино могућан одговор:

Европо! Упућивала си нас да не [illegible], да будемо мирни, да будемо стрпљиви, да не изазивамо, док ти на конференцији праведно не пресудиш ствар. И ми смо те, Европо, послушали и с највећим напором одржали и одржавамо мир, на штету наших интереса и успеха наше ствари.

Ти си се, Европо, заједно с нама сложила да је насилничко и разбојничко извршење анексије једнострано газење међународног уговора и свечано си обећала, да то без твог пристанка нити може нити сме бити. А кад то буде, та ћеш водити рачуна о нашим праведним и законитим интересима.

Па зашто сад не испуниш своја свечана обећања, но си навалила на нас да нас угушиш?

Ми нећемо, ми не можемо, ми не смемо одрећи се својих захтева, јер би то значило одрећи се за навек своје националне будућности. Ми своје оружање не смемо, не можемо и нећемо обуставити баш због твоје вероломности, Европо. На против, ми се морамо потпуно спремити за одбрану својих права и својих интереса, па ако видимо да нам нема правде, поуздати се у своју снагу, у своје јуначко срце и своју праведну ствар, и загазити у рат па куд пукло да пукло. Натраг нити можемо нити ћемо, напред морамо.

А ако до тога дође, ако до тога мора доћи, онда, Европо, буди уверена да ћеш буктити сва у пламену и потонути сва у крви, те ћеш стоструко имати крвну успомену: шта може један мали, до очајања доведени народ.

Можемо ми у тој борби тренутно и подлећи, али ће то тебе, Европо, најскупље и најкрвавије коштати. А ако и подлегнемо, то ће бити само за то да се поново дигнемо осокољени, потпрепљени, народно уједињени.

Ето, Европо, то ти је једини одговор на сва твоја посредовања, па сада изволи/е, које те влада Краљевине Србије може и сме дати. Ако се пак буде гласно друкчије супротно овоме, онда тешко њој и свима онима који с њом заједно носе одговорност.

Карманиц

Осуда аустриске политике

Аустрофилски „Тан" се тужи на аустриску политику непомирљивости, која тражи непосредне преговоре између Србије и Аустрије и на њима настојава. Бечки листови, вели „Тан", траже од Србије покајања.

Ако се у Бечу, вели „Тан", мисли да Срби довољно дуже да одбију руске предлоге и помирљива акција Француске, Русије и Енглеске постане узалудна, онда се не може друкчије говорити. Мора се сигнализовати опасност, која лежи у том расположењу. Аустрија је увек наглашавала своју миролубиву политику. Сад је дошао час кад све мора доказати, да су то уверавања искрена. У тренутку кад се Срби обвезују да неће тражити проширење земљишта и одустају од захтева о аутономији Босне, немају никакву другу непосредну обвезу да приме на себе. Тражити од њих обећање коректнијег држања и пријатељства не значи ништа друго но бесмислено понижавати их и не пити да можемо, једном речи или хватати их. То је необорива латина, која, надамо се, неће бити политика барона Ерентала. Кад се тврди да су преговори са Србијом унутрашње аустриско питање и ако се тиме хоће да изрази да Европа нема шта да се меша у ову ствар, онда се при томе заборавља *да једно питање које чим велике силе може увући у рат, не може бити искључиво питање унутрашње политике.*

Ово се питање не може издвојити из општих тешкоћа које је аустро-угарска политика изазвала анексијом јер Европа има право да га ратификује. *Данас је,* завршује „Тан", *за мир Европе одговорна Аустрија.*

ИЗВЕШТАЈИ СА ЗАГРЕБАЧКОГ ПРОЦЕСА
ЗА ВЕЛЕИЗДАЈУ

Упозоравамо читаоце „Правде" на оригиналне извештаје са овог сензационог процеса, који ће открити сву поквареност Аустро-Угарске у овој афери, а који ће „Правда" доносити сваки дан из пера свог дописника нарочито изасланог од стране редакције у Загреб.

Извештаји ће бити телеграфски и у виду писама.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Превирање у Санском Мосту

Из Санског Моста јављају да тамо не престају притвори становника и да су у последње време притворени још три муслиманске куће, а све то услед подвала и денунцијација којекаквих продавица.

Суђење „велеиздајницима"

На суђење „велеиздајницима" у Загребу отишли су многи страни новинари, да о том чудовишном процесу обавесте европско јавно мишљење.

Деманти

Црногорски кнез Никола није ишао у Хајделберг у Немачкој на лечење, и према томе неосновани су гласови о његову путу у иностранство сад у ово доба.

Дневне вести

Србија остаје при својим захтевима. *На пријатељску усмену представку Русије, коју је прекјуче учинио овд. руски посланик Сергејев: да би интереси Србије захтевали, да се Србија одрекне захтева територијалне компензације, влада је јуче предала свој писмени одговор г. Сергејеву. У томе писменом одговору се опширно разлаже зашто се Србија не може одазвати жељи Русије и не може се одрећи на једанпут свога истакнутог захтева.*

Посланик код министра. Г. Уајтхед енглески посланик, посетио је синоћ д-р Миловановића, министра спољних послова у његовом кабинету и код њега се подуже задржао.

Позив на збор. Велики број најугледнијих трговаца из чаршије позивају све грађане варошког и савског дела Београда на збор, који ће се одржати у четвртак 19. о. м. у 11 часова пре подне у сали „Коларац", ради оснивања пододбора Црвеног Крста за те крајеве Београда. Сви добри Срби, треба да се одазову овоме позиву и дођу на збор.

Јапански принц. Синоћ је допутовао у Београд са светом јапански принц *Куни-Гоча-Куни* и одсео у „Гранд Хотелу". Принц ће бити примљен у аудијенцију код Краља.

Суспендовање закона. Јуче је Народна Скупштина на првом гласању суспендовала законе о „накнади штете за угинулу стоку" и закон о „градобитини".

Кандидати. И Касациони суд изабрао је за своје кандидате за председнике прокупачког суда г. г. Драгутина Нешковића судију пожаревачког суда и Крстића судију варошког суда.

Како је г. Нешковић један од најстаријих судија првостепеног суда у земљи, а тако исто и најспремнији, то ће по свој прилици он бити и потврђен на положај председника суда.

Истинита вест. Многи листови донели су белешку, да ће г. Стева Којић, управник царинарнице београдске бити постављен за начелника царинске управе. Међутим, то не стоји у истини, коју вест и сам г. Којић демантује.

Парастос пок. М. Гарашанину. Месни Одбор Напредне Странке за град Београд приређује помен покојном Милутину Гарашанину на гробу његовом у суботу 21. ов. месеца у 11 часова пре подне, о чему има част известити пријатеље и поштоваоце пок. Гарашанина.

Добрињски рудници. Управа добрињских рудника у срезу голубачком, обратила се министарству унутрашњих дела и молила, да јој једног пензионисаног полицијског писара постави за комесара у њиховим рудницима кога ће сама управа плаћати. Ових дана министарство ће поставити комесара.

Патриоте. Браћа Анастасијевићи закупци бање „Селтерс" у Младеновцу нису хтели уступити своје локале бањске, који им сада нису потребни за државне потребе. По налогу тога наређено је, да се најпрече реквирују њихови локали употребе.

Изливи река. Министарству унутрашњих дела стигли су телеграфски извештаји из унутрашњости, да снег почео нагло топити а је долазе тако.

У Чачку и Ужицу пада киша већ два дана *Морава* синоћ порасла по водомеру са 0.75. *Ђетиња* у Ужицу испунила корито једнако придолази.

У Прокупљу *Топлица* изашла већ из кора и у Ваљеву *Колубара* прети такође поплавом.

Јабланица и *Ветерница* код Врања, такође нагло придолазе и *Тимок* такође расте.

Издате су наредбе да се склони стока и све што је крај река смештено од сточне хране.

Допутовао. Синоћ је бродом ноћом допутовао у Београд гроф Форгач, аустро-угарски посланик.

III партија. Јуче су пуштени кућама обвезници II позива III-ће партије који су издржали 15-то дневну вежбу у пешадијским пуковима.

Строг преглед. Један од народних посланика упутиће данас питање министру војном и тражиће да се изврши строг преглед свих оних обвезника војника, које су разне комисије ослободиле службе у војсци, јер вели, да их има велики број подпуно способних.

Злостављање војника. Јуче је у „Господарској Механи" на друму топчидерском један наредник из XVIII пука тукао у кавани једног војника тако немилосрдно, да су га једва грађани одбранили.

Тражимо од команданта пука да овога наредника настроже казни за пример другима, јер су данас животи српских војника најпотребнији отаџбини.

Нар. Позориште. Вечерас се у Нар. Позоришту игра први пут *„Канцеларијско време"* позоришна игра у једном чину од Чеде Поповића.

После овог новитета певаће се *„Бајацо"* драмска опера у два чина са прологом од Руђера Леонкавала. Канија ће певати г. Камарова а Тонија г. Конарацки.

Деда и унук. Милан Лазаревић из Мирославаца у округу чачанском спавао је са својим унуком Рајком у колиби код стоке а фуруну сувише је наложио много, да је она упалила постељне ствари, а они обојица угушили од дима заједно са колибом изгорели.

Читуља. Г-ђа Анка супруга Милорада Богдановића трг. из Голупца и ташта г. г. Мирковића и Ђукића трговаца на Сави, преминула је јутрос после дугог и тешког боловања. Погреб сутра по подне полази са стана покојнице Милошева улица бр. 14.

Веридба. Наш пријатељ Миливоје М. Радовић, трговац из Уба верио се са госпођицом Јелицом кћерком пок. Михаила Штерића, бив. кафеџије из Смедерева. Нашим пријатељима честитамо веридбу.

Ослобођена. Перка Стевановић, која је ту скоро пуцала на Драгољуба Стојановића, железничког пристава, због тога што ју је после вишегодишњег ванбрачног живота напустио и која је била стављена у притвор за покушај убиства — пуштена је из затвора. Иследници, који су испитали њен револвер и метке утврдили су, да је било немогуће убити човека из тог оружја.

Напредњачко вече у Ротиму. Пододбор Напредне Странке за село Ротиму, приређује у недељу 22. фебруара т. г. напредњачко вече у кафани Јеремије Здравковића. Улазница је добровољни прилог.

НАРОДНА СКУПШТИНА

Јуче је прочитан извештај одбора за оцену зак. пројекта о обустављању двају закона о накнади пострадалим од града и осигурању стоке, које су поднели Скупштини двадесеторица посланика из народа. Сви су ти говорници, па и сам творац тих закона Милорад Драшковић, сложили у томе, да закони овакви какви су нису потпуни и да су због рђаве примене немогућни. Интересантно је било јуче слушати људе како говоре са свим супротно ономе што су пре три године говорили. Самосталци који су целом свету пробили главу говорећи о тим законима, какву благодат бацају на народ и давање њихово употребљавали као јако средство у агитацији пред изборе, били су јуче просто покуњени. Што је дебата текла глатко има се благодарити сталним околностима у које је Скупштина доведена саставом коалиционе владе. Предлог ће по сигурно бити усвојен и у појединостима.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

У Бечу је умро д-р Леонард Пјентак, бивши галички министар у кабинетима д-р Кербера, Гауча и Хоенлеа. Умро је у 68. години живота.

У Софији се с поуздањем говори да ће се између Русије и Турске у скоро потписати протокол, који ће садржавати комбинацију која ће омогућити да капитализирањем неколико ануитета турског ратног дуга Турска добије 125 милијуна динара, а да при томе Бугарска с руске стране не буде оптерећена више од 82 милијуна.

Пруско министарство војно прославило је 16. о. м. сто година свога постанка, и том је приликом цар раздао много одликовања.

У Чешкој не престају хапшења војника због антимилитаристичке пропаганде.

Папа је лако оболео.

Вођ немачких социјалиста, посланик на државном сабору Август Бебел тешко је оболео од бубрега.

Париски суд је осудио на четири године затвора келнера Матиса због познатих напада на председника француске републике Фалијера.

Уважена је оставка шпанског министра војног Прима де Ривера и на његово је место постављен ђенерал Линарес.

У рукама кавкаских револуционара

Нереди на Кавказу. — Непријатељство се [illegible]. — [illegible] милионар Ајвазов. — Месец у подземној рупи. — У рукама [illegible]. — Ослобођење. — Пропаст [illegible].

(Засеб. „Правде")

(Свршетак)

Стали су негде у пољу. Нигде се невиђаше никаква кућа. Била је мразовита и сасвим мрачна ноћ.

— Сиђи, буржоа! викну на Ајвазова један од нападача.

Кад су сишли с кола нападачи почеше тући кочијаша.

— Полако си возио, гаде, и тако си нас упропастио!

Изударивши кочијаше „другови" узеше Ајвазова под руку, јер сам није био у стању ићи, и поведоше га. Блато је било скоро до колена и полагано се смркавало. Милијунара доведоше у једну земуницу без прозора. Светлост је једва допирала у овај бурдељ кроз мали отвор на вратима. На зидовима земуничиним бејаше поређано разно оружје: пушке, револвери и ножеви. У једном ћошку беше пуно бомби, две паклене машине и врло велика количина патрона. У земуници очекивали су још петнаест људи, тројица између њих око 30 година, а остали беху млади од 15—22 године; четворица су били Руси, типични чланови социјал-револуционарне странке, остали беху Грузини.

У овој земуници милионар је провео *четрдесет и осам* дана. За све то време спавао је на голој земљи, имајући за узглавник једну клупу. Са њим су заједно становали у земуници тринаест револуционара, а остали су чували стражу. Несрећног милијунара хранили су врло рђаво. Сем тога свакодневно су га мучили пушкама и батинама. Једног дана су му објаснили, да су они анархисти и да су решили, да дођу до новаца заробљавањем имућних људи.

Чланови ове разбојничке дружине водили су са Ајвазовом сваки дан разговоре о „друштвеном уређењу" и о „борби" за слободу. Исмевање религије и грдња руске власти били су свакодневне тачке програма. Са заробљеником су поступали варварски, понижавајући и гово људско достојанство. Ајвазов је очекивао сваког тренутка да ће га убити. Господа „социјал-анархисти" наслађивали су се мучењем немоћног човека.

Четрдесет деветог дана ропства Ајвазову чврсто везаше очи некаквом марамицом и рекоше му, да ће га убити, ако би покушао да је скине с очију. Затим га поведоше. Било је тамно и хладно. Ишли су дуго. Напослетку Ајвазов осети под својим ногама место блата чврсто и равно земљиште.

— Стани, несрећо! Мараму с очију скинућеш онда, када ти ми будемо командовали.

Прође неколико страшно дугих тренутака. Чу се јака команда: „Скидај мараму!" Ајвазов је скиде и угледа, како на два лепа фијакера у пуном касу измичу нападачи.

Руска полиција показала се овим приликом да је права сестра наше полиције по унутрашњости. За цело време двомесечног скоро ропства милионаревог, она је непрестано „трагала", али разуме се, ништа није могла пронаћи. Због свога оправдано руска штампа протестује против ове немоћи и нерада руске полиције на Кавказу.

Ајвазов је тешко болестан донет својој кући. Позвани лекари констатовали су врло јако нервно растројство и малаксалост целокупног организма.

В. Н.

УЖИЧКА ХРОНИКА

Ужице, 16 јануара 1909 г.

Пре неколико дана, ми Ужичани имали смо једну крупну новост, управо једно велико и чудновато изненађење. Сваки се још и сада диви и у себи питао: да ли је тако што могуће?

Овдашња иследна полицијска власт, ставила беше под истрагу и у притвор Тана Павловића, овдашњега угледног грађанина и трговца, за фалсификат, а ствар и кривица, по којој је Тане притворен и под истрагу стављен, уколико сам дознати могао, састоји се у овоме: Он — Тане — имао је по једном предмету, који је био на извршењу код овдашњег начелства, да плати једном овдашњем угледном адвокату 70 динара, и кад је власт хтела приступити извршењу наплате, Тане је изјавио да је ту суму непосредно самом адвокату платио, поднеоши и књигу овога. На, како је адвокат изјавио да се није наплатио, и да подмета књига није његова, већ да је фалсификат, поднео је у исто доба власти и једну својом руком писану књигу, садржине онакве, какву је Тане поднео, — то је, наравно, иследна власт одмах одредила на основу закона стручне вештаке, који су утврдили: да је исту књигу писао сам Тане, и да је према томе утврђен фалсификат. На основу тога иследна власт и ставила је била под кривичну истрагу и у притвор поменутог Тана, али га је по изјављеној жалби против решења иследне власти — првостепени суд новопазарски ауто решењем одмах пустио у слободу, те смо услед тога сви сада дошли к' себи, честитајући једни другима, што се овако и брзо и лепо овај весео свршио, те да нам се као уверавамо, која смо и иначе своме бједноме свету — трн у оку — душмани не свете.

До душе, „вечерње је" давно и лепо испечено, али је „ражањ" нагорео!..

*

Државна Штампарија, по обичају и ранијој пракси, шаље свима механџијама и кафеџијама званичне новине, а тако исто шаље им се и „Полицијски Гласник" у коме се објављују потернице и слике злочинаца. За оба ова листа, тражи се механџијама и кафеџијама пара, али многи немају да плате, јер им тако слабо ради, да једва и порезу плаћају, а има много и таквих јадних локала, о чему сам се и сам лично уверио, у које скоро нико и не долази, а сиротиња [illegible] кућа без рада! Па онда, је ли право, тражити патурити званичне новине и „Полицијски Гласник" као Бога веште??

На послетку, баш у „Полицијском Гласнику" поред свих кокошара и сетних крадљиваца, требало би да се донесе редовно слике и оних који вршују миловање, па за те паре овдају тровалице по Београду, нарочито оних по Ементалцу, па да и најсиромашнији човек не жале плаћати.

[illegible]

РАЗГОВОР СА ЂОРЂЕМ ХРИСТИЋ-ОБРЕНОВИЋЕМ

— Историја једног „претендента"

(наставак)

— И зар би било нешто необично, да се један господин из публике заинтересује за једног нештака, а нарочито свога земљака.

— На то нисам ни помислио — одговори србијанац. Имате право. У осталом, ако одбије мој учтив позив у наше друштво, у толико горе, јер...

— Јер ће изгубити једну добру вечеру, заливену бодом француског шампањера, коју му морате понудити с обзиром на његово „краљевско порекло" — прекиде га бечлија смејући се.

Србијанац се убеђен и расположен бечлијиним низом диже и приђе столу за којим је седео Христић.

Христић као да је очекивао ову посету. Ранухе лице на осмех и поче се лагано, трмо подизати са столице, да стојећи дочека непознатог господина, јер му није измакло из очију непрестано фиксирање нашег србијанца.

Овај његов покрет још више охрабри нашег србијанца и он му сад са свим слободно приђе.

— Пардон, господине Христићу! Вама може бити и непријатан овај прилазак непознатог човека, али вам морам пре свега рећи, да сам ја ваш земљак — Србин, и да ме је ваша особа морала заинтересовати, с тога сам се и решио, да вам овако непозван приђем и замолим, да будете љубазни и приђете нашем столу на један пријатељски разговор.

— Т..а..к..о..! Драго... ми је... господине! — одговори љубазношћу Христић. Говорио је лоше, рђаво српски и развлачи речи. Видело се да се напиње у говору.

— Веома се радујем вашој готовости са којом сте прихватили му молбу. Изволите, дакле! Господин, који седи за мојим столом мој је добар пријатељ — Немац, који је дуже времена провео у Србији и који говори одлично српски — распричао се наш србијанац очигледно задовољан што је насео.

Он присути тад интересантног младића и не скидаше ока с његове елегантне појаве.

Христић сасвим слободно приђе столу за којим је седео бечлија и љупко се поклони бечлији. Бечлија устаде и одговори наклоном.

Србијанац беше стао између њих и поче их представљати.

— Господин М. В., трговац из Беча, као што вам малопре рекох, мој добар пријатељ и пријатељ наше отаџбине — окрете се Христићу.

— Господин Милан Христић — човек кога вероватно први пут видите а о коме сте без сумње много чули и читали — представљаше Христића.

Нови познаници пружише један другом руке и пошто их снажно стиснуше седоше.

На Христићевом лицу се огледаше задовољство. Било је очигледно, да му је годила заузима, и његово порекло о чему је бечлија морао — „читати" и „чути".

Пријатељи су пустили Христића, да седне у зачеље. Србијанац седе са десне а бечлија са леве стране. Понудише га чашом вина и он пристаде. Србијанац му понуди српске цигарете, које он врло радо прими.

(Наставиће се)

Из војске

Не треба тако

Жале нам се многи обвезници другог позива како са њима официри грубо поступају и вређају их. Кад се узме у обзир, да међу обвезницима другог позива има људи, који по остављености година нису били на војсци, тада је толерирање официра према њима потребно, јер се код њих не може тако брзо постићи успех у обуци као код младића. После у овоме тренутку, кад су нам потребни задовољни војници не би требали официри да их омаловажују и тиме изазивају незадовољство. Уверени смо, да ће господа официри примити ову нашу напомену к срцу и поправити своју грешку.

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

ЗА ВРЕМЕ ЛУДВИКА XIV

верујем по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

Остаје још да се расправи питање, како је госпођа Монтеспанова успела да прашак, који је добијала од чаробница, дода јелу Луја XIV., кад је над тим јелима водио надзор нарочити пехарник. О томе дају жељено обавештење два исказа, оба од 8. новембра 1680., један Лемеров, које је с Гибуром саставио у Венсењу и други Лезажов.

У белешкама које је Ла Рени записао себи као подсетник читамо: 8. новембра 1680. рекао ми је Лемер, који је желео говорити са мном, да им је Гибур, с којим је у још једном друштву био у једној собе, причао тако чудновате ствари нарочито о госпођи Монтеспановој, да управо не зна шта да мисли о томе, и ако дође ма какав официр у питање, то би могао бити Дешен, пехарник, који је раније био у служби господина од Обреја, по том код господина Бонтана и напослетку код госпође Монтеспанове, која му је његово наименовање и израдила му пехарништво и код које он непрестано чини подворење." — А даље: „Од последњих саслушања Лезажових, нарочито од 8. новембра 1680., изашло је да је и Жилоу била поверена дужност пехарника и од 1668. учествовао у гадним предузећима и да је он био тај, који је Лезажа препоручио за планове госпође Монтеспанове."

Криза у години 1675. била је свршење природе. Луј XIV добијао је ненадне нападе побожности. Оштроумнији дужни увиђали су да му његова метреса постаје одвратна.

У четвртак Лазареве недеље (11. априла) морала је госпођа Монтеспанова доживети, да јој је један свештеник њене општине одбио опроштење. Ван себе од љутине, она је повикала Версајском свештенику и жалила се, али је свештеник одобрио поступак свога викара.

И моћни глас Боснетов, који никад није престајао подизати против двогубог ресвиза брака, чуо се с повољном јачином. „Док се двор за време ускршњих поста задржавао у Версају — пише госпођица Монпансије — госпођа Монтеспанова отпутовала је.

Наставиће се

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

„Високи Дечани под туђином"

Тако се зове књига о Дечанима коју је написао Г. Д. Мркаљевић, бив. делегат Управе Високих Дечана а издало Монашко Удружење. У овој књизи писац износи начин којим су Дечани одузети од српских калуђера и предати руским а против чега се подизао глас тога дешавања. Ово је дело веома интересантно за све оне који се баве нашом националном политиком и којима још нису начисто са руским аспирацијама и тежњама на Балкану.

Цена је књизи 1 дин.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Објава рата

Вечерас ће у Брановом позоришту код „Козарца" приказује под тим насловом свој повод шалу. Посета ће бити огромна. У програму је и „Мадам Сан Жен".—

ТЕЛЕГРАМИ

Цетиње. Вест „Фосише Новине" да је књаз црногорски мисли да се одвоји од Србије и да призна анексију Босне и Херцеговине, ако му Аустрија уступи Спич потпуно је измишљена. Званичне кругове веле: Те су вести инсинуације против којих најодлучније експозе министра председника и резолуцију црногорске скупштине, из којих се види да солидарност између Србије и Црне Горе није никада била већа но што је сада.

Главни овлашћени продавац за Београд, г. Исак Ескенази мења од данас продајне све монополисане артикле, као: мелиса, марке таксене и поштанске и све монополисане артикле од 5 дин. до 500, рабат два и по од сто, на [illegible] а за три четвртине. 108 1—10

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

XXXVII

У Лувру

За шта Хенри који је мрзио од беса, Хенри који је био обузет ужасом од смрти, осећајући се да ће до краја моћи своју улогу и своју лаж, али је тај смех био мртвачки смех.

Франсоа који је толико исто било до смеха помућено је такође да се смеје под погледом краљевим.

И Карло IX смејао се оним сухим смехом који се код њега често свршавао нервним нападом.

Једини је Пардајан у целом друштву био прибран и озбиљан.

Када се краљ престаде смејати Франсоа обрати свој који га је био обасјао на чела и врадужи.

— Сире, усуђујем се да молим ваше величанство да сам добио овако надређе се у вашу праву љубазну [illegible]

Карло IX погледа Монморансија дворфија.

Његове мутне очи се сјаше [illegible]

Краљ је већ био уморан и неспособан за [illegible]

Он пређе чела обема рукама и [illegible]

— Да, заиста, промуца он сећајући се Монморансија, реците шта желите.

— Сире, ја сам већ рекао вашем величанству: Лавиња, грофица од Пијена и Лујза, њена ћи, угрожене су на своја стана на силу, оне су заробљене, и ја тврдим да је маршал од Данвила отмичар!

Франсоа је говорио уздржљиво и није гледао у свога брата.

— Чујете ли, Данвиле? рече краљ. Шта ви на то одговарате?

— Одговарам да то није истина! рече Хенри. Ја не знам о чему је то реч. Има седамнаест година како носим видно дужности о којима се говори. Ја тражим правду и заштиту. Сад се исказала сва мржња мога брата против мене. Не смеју да ме нападају лице у лице, већ употребљавају потвору и потварају ме за нека измишљена неваљалства.

— Сире, рече Франсоа одлучно, оно што сам предузео било би непријатно да немам доказа о ономе што тврдим. Ево господина Пардајана који је најпре [illegible] у двору Мему. Ако ваше величанство допусти витез ће таквог да каже шта је видео и чуо.

— Приђите, господине, и говорите, рече краљ.

Витез приђе и поклони се достојанствено.

Данвил се измијаше уздржати да не задрхта. Он увиде да је витез од оних људи који увек иду до краја у својим предузећима. Али га је храбрио што је витез изгледао и сувише млад.

— Ах! помисли он, то је дакле син... Али тешко да вреди колико отац...

— Сире, рече витез, кад се већ постављају питања, хоћете ли ми допустити да упитам монсињора од Данвила с које стране да почнем своју причу.

— Ја вас не разумем, господине, рече Данвил.

— То је врло лако. У свакој причи налази се почетак, средина и крај. Ако пристајете, монсињор, ја ћу почети с краја, то јест, испричаћу вам о тајанственом излазку кола из вашега дворца; али хоћете да почнем из почетка, испричаћу вам о грозном пороку [illegible] Жила; или хоћете из средине, причаћу вам о једном разговору у коме се између осталих других ствари и говори [illegible] на је Пардајан, прича коју вам је причао неко који је дошао из Бастиље, само ради тога разговора.

На ове последње речи, које су очевидно показивале да је витезу био познат разговор између Данвила и Гиталаса, Данвил постаде и пребледе као мртвац.

— Ох! ђаволе! јекну он у себи.

Па промуца:

— Почните како хоћете, господине!

— Победа је наша, помисли Пардајан.

И уверен да ће својим сарадницима пристањем постићи све што хоће, он већ стаде уста да почне своју причу, кад се врата на дворани одједном отворише. Речи му застадоше у грлу и очи му се уперише на лице које у тај мах уђе.

— Ко то сме да уђе док га је не позове Карло. Шта! То сте ви, госпођо!

То је била Катарина Медичијева.

Она крочи напред оставивши за собом отворена врата.

За њом, у суседној соби видео се војвода Анжујски, његови дворани, капетан Нансеј и двадесетак гарде.

— Ево ђуре! помисли Пардајан и баци око себе брз поглед.

Краљица мати уђе са неким непознатим осмехом на лицу, који је давао њеној физиономији мирне сировости.

(наставиће се)

Кафана
„Царица Милица“
[illegible]
издаје се одмах под кирију
Упитати сопственика
Фама К. Наумовић
[illegible]

ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА
ДРАГУТИНА ДЕНИЋА
Добио је највише **Карловачки Бермет** и продаје 1 литар 2 динара, а такође и **Карловачко Бело Вино** и продаје 1 литар 1 динар.
Телефон бр. 49
100 1—3

МУЗИЦИ VII. пешад. пука „Краљ Петра I“. потребан је 1 Басфлигорниста, 1 Еф Басиста и 2 Хорниста.
Јавити се капелнику г. Помперу. 104 1—3

ВИНО
[illegible]
Од данас имам још **свеже уређене и заклане ЖИВИНЕ.**
[illegible]
Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд—Теразије.
[illegible]
Телефон бр. 48. 12 20—

Кафана
која одлично ради; услед промене занимања
Предаје се
За услове обратити се на
[illegible] Радовановића
у [illegible] радњи Мих. Дамића на Вел. Пијаци.

Млеко са АДЕ ЦИГАНЛИЈЕ
[illegible]
разносиће се од 1. Марта о. г. по Београду. — Литар 0·30 п. д. — У флашама 0·35 п. д. — Пријаве [illegible] закључно до 28. Фебруара са тачном адресом и потребном количином млека, на адресу:
ЧУКАРИЧКИ МЛЕКАРНИК
Београд — Чукарица
[illegible] 2—12

Походна одела
ОФИЦИРСКА И ВОЈНИЧКА
израђује [illegible] радња
Стојана Симића и Брата
Београд (према „[illegible]“)
83 9—10

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16. Такође јавља г. г. кафеџијама и хотелијерима да има на продају готових **јеловника**.

С болом у души јављамо нашим сродницима, пријатељима и познаницима, да је наш добри [illegible] преминуо

Гаврило (Гаја) Исаковић

[illegible]

Преминуо [illegible] 1909. године у 12 сати у животу 67 год. [illegible] тугујемо. [illegible]

Фебруара 1909 год. [illegible]

ОЖАЛОШЋЕНИ:

Мати: [illegible], супруга: [illegible] [illegible] са осталом родбином.
[illegible]

Са болом наше растрзане душе и срцем пуним јада јављамо нашим сродницима, пријатељима и познаницима да је наш мили и никад незаборављени супруг, отац и дед

† Аврам Ж. Крстић

трговац — [illegible] из Краљева

изненадно преминуо 7. ов. месеца у 3 часа изјутра у 44 години свога живота оставивши нас да вечито за њим тугујемо и жалимо.

[illegible]

Фебруара 1909 г. Краљево.

ЗА ЦЕЛЕ ОЖАЛОШЋЕНИ:

супруга: *Драгиња*, синови: *Живан, Предраг* и *Душан*, ћерке: *Наталија, Зорка, Радмила* и *Милица*, [illegible] и остала многобројна родбина.
[illegible]

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

8—10.000 хиљада хектара под гором

Управа манастира Манасије са одобрењем Господина Министра Просвете и Црквених Послова од 12. ов. мес. ЦБр. 320 држаће другу офертану лицитацију у канцеларији Духовног Суда епархије Београдске на дан *2. априла 1909. год.* за давање у експлоатацију шуме манастира Манасије у [illegible].

Гора је у главном буква, разне старости, употребљива за [illegible].

Оферте се могу поднети [illegible] и до истог дана до 12 часова у подне, [illegible] отвараће се наименованог дана у 4 часа по подне, у присуству нарочито изабране комисије. Отварању оферата могу бити присутни и оферанти.

Лицитација ће важити, кад је одобри Господин Министар Просвете и Црквених Послова.

Сва остала обавештења и услове, могу интересовани добити, како у [illegible] министарства просвете [illegible] од 11—12 часова пре подне, тако и сваког дана у Духовном Суду епархије Београдске и код старешине манастира Манасије. 249 2—3

С болом у души јављамо нашим сродницима, пријатељима и познаницима, да је наш добри и [illegible] преминуо

Михајло (Мина) Велинић

[illegible]

Преминуо 10. фебруара 1909. год. у [illegible], у [illegible] години свога живота, после дуге и тешке болести и оставио нас да вечито за њим тугујемо.

[illegible]

ОЖАЛОШЋЕНИ:

супруга: *Даница*, син: *Аца*, [illegible]
[illegible] 3—3

Наш добри и незаборављени син, унук, муж и отац

† Божидар А. Божић

[illegible]

Након кратког боловања преминуо 1. ов. м. у Гучи, у 29 години свог младог живота, а сахрањен 3. у гучком гробљу [illegible]

[illegible]

ОЖАЛОШЋЕНИ:

[illegible] са осталом родбином.
3-3

„Правда“ излази свака дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин., за пола године 8., за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сва уредништво налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радосављевић* Васина ул. бр. 28.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 21 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 51. | Телефон 821.

Истину на среду!

Краљевско српска влада којој је на челу г. Стојан Новаковић, ни до овог часа није обавестила српски народ о томе, шта је одговорила руском посланику на његов савет: да се Србија одрекне својих захтева у погледу територијалне компензације. По целој Европи разглашено је да је српска влада послушала овај савет, а по Београду још једнако кружи глас пуштен испод руке, да је тај савет одбачен.

Где је истина? Хоћемо истину, јер се тек мање помислити да је српски народ стока без репа, коју господа шефови политичких странака могу вући за брњицу како хоће и замазивати јој очи празним фразама и лажним гласовима.

Ако се и могло веровати да ће бечка и пештанска штампа неверно представљати решење српске владе, зар да верујемо да ће то чинити и „Петроградска Телеграфска Агенција,“ и „Хавасова Агенција“ и толики неаустриски листови који сад јављају оно исто што и бечко-пештанске новине? Зар да верујемо да цео свет лаже онда, када српска влада нема храбрости да каже истину?

Што ћути влада? Што нам не каже у чему је ствар, те да знамо на чему смо? Или господа Новаковић, Пашић, Љуба Стојановић и Рибарац мисле да је довољно ако они знају право стање ствари, а Србија и српски народ нека мисли шта хоће. Нека се та господа узму на ум и нека се не играју са осећајима овога народа, јер ако је овај и био вољан да иде за њима онда када се они отимају око министарских фотеља, неће бити вољан да му они сада без принципа упропашћују егзистенцију.

Или та господа можда мисле да је српски народ тражио коалицију зато, да би све четири странке у лицу својих шефова могле учествовати у сарањивању Српства?

Ако је то, онда се господа шефови грдно варају. Српски народ сматраће напуштање српских захтева као отворено издајство и тешко издајницима, па било да их је са главом само један или још троје.

Истину дакле на среду и немојте чекати да је народ сам потражи, јер тешко кривцима ако је он буде тражио и нашао онакву каква не треба да буде.

Велеиздајнички процес у Загребу

— 18. Фебруара 1909 год. —

(Оригинални извештај „Правде“)

Физиономија вароши

Не може се разумети: каква је фаталност нагонила Аустрију на једну овако колосалну глупост, као што је ова т. зв. „велеиздајничка афера“, која се сад сва окреће немилосрдно против ње, а у исти мах изврсно допуњује велики покрет Србије, против те, колико анахроничне толико тиранске, — или тиранске јер анахроничне — монархије. Управљачи аустриске политике оскудевају не само у најелементарнијим познавањима народа којима управљају и са којима раде, него и најобичније психолошке законе у масама народа. Они су хтели да компликованом афером о велеиздаји мотивишу свој насилнички акт анексије, па су само допринели да се цео народ српски што боље разбуди, па ма то и не било под силом демона извесних узрока.

Овај процес је доказао Срб-Хрватима: прво, да је аустриска бирократија и сила веома слаба да сатре један цео народ, а друго, да то није нимало страшно водити борбу с Аустријом, и да је то напротив не само часно него и доста лако.

Зато смо ми дошавши из Београда затекли Загреб као у некој свечаности! Варош је препуна дошљака, који из унутрашњости Хрватске, који са стране и изгледа весела атмосфера. На свима лицима се види расположење, па чак и веселост, јер сваки осећа пред собом сигурну победу над аустриским властима! После овога процеса је свршено са престижом Аустрије! Њени сопствени држављани не верују више ни у што њен ауторитет нити се боје њених гоњења.

Примећава се велики број адвоката и преко двадесет страних кореспондената. Сви су те представници стране штампе већ потпуно обавештени о мотивима и циљу процеса, као и о средствима, која су у њему употребљена и нико од њих не крије одвратност коју осећа према томе поступању, од стране једне тобожње државе, која се у конвенционалном говору назива од некуд „велика сила“!

Једна велика сила, чија је снага у — Акуртију! Али ја ћу вам после описати тај знаменити индивидуум.

Страног света има толико много у Загребу да су сви хотели препуни, и да нисмо раније задржали собу у хотелу „Croatia“, остали би без стана. Али смо зато бар настањени у једном модерном хотелу са потпуним комфором.

Сав тај свет са стране и одавде, сви ти новинари, адвокати, политичари и књижевници, који се никад не би познали и које никаква сила не би саставила — срели су се као стари знанци и пријатељи, весели и расположени, одушевљени за исту идеју и сигурни у успех свете ствари.

За све то одушевљење има заслуге само Аустрија. Пала је чак мисао: да се пошаље поздрав Еренталу да му се благодари за ону племениту иницијативу што је бар овом приликом ујединио не само Србе него и Србе са Хрватима.

Али је то остављено за други пут.

Но у колико су Срби и Хрвати веселији у толико је полиција тужнија, и повећала је становништво Загреба са огромним бројем шпијуна. Тога се гада накотило толико последњих дана, да је у Загребу права најезда досадника. Сваки странац има по једног почасног пратиоца, преобученог, за разлику од Франка, кога чувају униформисани жандарми да му не би народ овацијама досађивао.

Аустриска се влада запањила на оволики број страних новинара. Она је међутим учинила све: да њихов долазак спречи. Сем што свакоме досађује у колико је год могуће на граници због пртљаге и пасоша, она је била још упутила свима редакцијама у Европи циркулар, објашњавајући им да ће процес сувише дуго трајати, да ће редакцију врло скупо стати издржавање кореспондената, него да ће њен пресбиро слати редовно детаљне извештаје с претреса.

То је тиме раздражило редакције те су послале нарочите кореспонденте.

Почетак претреса

Власт је учинила све да би судила без сведока. Пре свега изабрала је најмању, која постоји у судској згради, салу за суђење, само да би што мање у њој могло света стати. Међутим има 53 оптуженика и преко 60 бранилаца. Додајте томе неколико стотина сведока, па ћете видети да за новинаре и непристрасне гледаоце не остаје ни два квадратна сантиметра. Страни новинари су набијени у један ћошак у коме су подвргнути притиску од 18 атмосфера, на име казне што су се усудили доћи непозвани на процес који их се не тиче и који је повела Аустрија само и искључиво против народа српског! Лишени су притом сваког писаћег материјала и продавцима је забрањено да их снабдевају у довољној мери. Дошло је време да ови странци стану писати као некад Браћа Нешићи:

„За фашинг му два па пут дуката“
„Ако му се и то мало чини
„За фашинг му два хрпта дајте!
„Дајте бабла ка —

нема канцеларијског материјала!

Жао ми је што је „Правда“ за ову монархију забрањена, те не може нико да прочита ове моје жалбе и тужбе.

Оптужени

Као што је познато њих је свега 53 на броју. Али и тај мали број је довољан да се уплаши једна оволико силна монархија од 40,000.000 душа. Аустријанци тврде: како су почели баш ова педесеттројица, да их је Акурти пустио још који дан — пропала велика и силна монархија!

Ови мученици за српско име заслужују да им имена дознају сви читаоци „Правде.“ Ево их: А. Прибићевић чиновник, протосинђел Прибићевић, Орелчанин учитељ, Лукач трговац, Н. Малић парох, Животић трговац, П. Петровић учитељ, Р. Манојловић трг., Б. Јовановић сељак, А. Српић уч. М. Момчиловић учитељ, М. Димитар Мољевић трг., М. Боројевић уч., Душан Трбуковић уч., Гл. Огризовић шумар, Н. Ерцеговац проф., Никола Ребрача трг., Славко Ребрача прав. чин., Ђуро Ковчар трг., Љуб. Вилић кројач, Дим. Гајић трг., Б. Ристовић чин., Ст. Ковчар бријач, П. Бекић трг., С. Живковић мл. свршен правник, Симо Живковић ст. гостионичар и економ, Ђ. Ђурић шумар, Т. Обланковић уч., Ст. Ковчар бележник, М. Ђорђић опш. начелник и ратар, П. Материновић учитељ, Ст. Радоњиновић трг., Мојо Рађеновић економ, Ди. Рађеновић начелник и посједник, Душ. Рађеновић трговац, Ђуро Ерак трг., Га. Васић економ, Стево Калембер трг., др. Ђурић, П. Соларић (64 г. стар) парох, др. Душ. Миловић мед., Никола Чубић бележник, Лаза Бачић трг., Васо Вукадиновић учитељ, Миле Митурић ратар, Д. Полуживанац капелан, В. Јагенић трг., Ст. Зубовић гостионичар, Симо Вуксан учитељ, К. Драгосавац учитељ, Доситије Кутузов калуђер и упр. парох., М. Вукелић уч., Јован Калафатић трговац.

Међу њима су се нарочито истакли као штрајкачи глађу о. Валеријан Прибићевић, и о. Малић.

Оптужени су изнурени; измучени и окршљели, почађавели и у лаже обрасли али уздигнуте главе, јуначка, светла ока и насмејана лица. Цела им се публика дивила! На то су у толико више судије оборили ниже нос! Само га још Акурти држи напред и пуши!

При прозивци су сви јасно нарочито наглашавали да су „Срби вере православне“. Председник их је поправљао да су они вере „грчко источне“, али су они то одбијали изјављујући да им је та секта непозната.

Валеријан је после шест месеци гладовања и тамновања још тако расположен, да је успео ужасно наљутити господина Акуртија. На име: узео је свој црвени свештенички појас и од другог свештеника плав појас, и поред та два ставио табак беле хартије, па то троје положио по клупи и направио српску заставу!

Г. Акуртија у мал' те није шлог трефио!

Наређено је одмах да се и тај corpus delicti велеиздаје конфискује.

Права смицалица

После те „афере“ са заставом Акурти је пронашао једно средство, како би после публике могао удалити из сале и саме адвокате. Он је тражио да се адвокати: Поповић, Стојановић, Ж. Милићевић и Бугарчић искључе из реда бранилаца, „јер су и они помешани у аферу“, вероватно као и цео остали српски народ. За прву двојицу је рекао да их не може уклонити јер га у томе спречава једна „формалност“ то је што су посланици на сабору. Акурти, директни потомак Атиле по женској линији, изгледа да је бити под несталним имунитетом једна „формалност“. А ону другу двојицу не заклања хармонија; кад не хапси прве не хапси ни друге. О каквим законским разлозима ни не сања!

Против тога бесобразног и мађарског захтева протестовао је бранилац д-р Хинковић, најенергичније и најразложније. Он је доказивао да Акурти може на тај начин оптужити све браниоце и искључити их из процеса, па оставити у Тројединој Краљевини само адвокате Франка да он брани оптужене.

Али судије, напуњене славом, даде су за право Акуртију, и он је због тога врло горд, а адвокати су искључени. Остаје да се искључе још само 57 адвоката!

После тога је почело читање ове камилне оптужбе. То је једна колосална бургија, написана таквим језиком, да је не би разумео ни овај који немушти језик говори!

Читање се протезало цео дан до подне и остало је да се продужи сутра.

А.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Још један „велеиздајник“

У Брину је 17. о. м. ухапшен шездесетогодишњи старац Мане Марачић, главни шумар у пенсији из Лучана, због „велеиздаје“. Денунцирао га је неки крчмар Орлић из Лучана да је 14. о. м. прележећи се весело са својим комшијама Овчаревима (Хрватима) између осталог рекао и то, да је он Србин и да му је краљ Петар I Карађорђевић. Његове наводе потврђује неклка Лучана Хрвотић (Хрватица), која је иначе веома сумњива особа, док исти Овчареви (Петар, Марко, Никола и [illegible]) доказују противно, да он то није рекао, већ само да им је добављао обичне песме сопчане. Сведоци ухапшеног тврде да он ништа није рекао, осим што им је пребацивао да им је мати рођена Брињарка. Орлић је већ више година у личној свађи с Марачићем.

Мишљење једног дипломате

Један берлински дипломата, који точно зна мишљење српске владе, рекао је берлинском дописнику „Н. Ср. Пресе“ ово:

„Мени је до сада само из поуздана познато да Србија неће да послуша савете сила потписница Берлинског Уговора. Због тога о томе не могу ништа рећи. На против могу изјавити, *да је кључ ситуације сада у рукама бечке владе*, која би, пошто је Србија поновила своје мирољубиве намере, врло добро учинила да силама саопшти концесије које хоће да учини Србији.

„*У осталом Србија стоји на гледишту да анексијом Босне и Херцеговине окупација није само просто претворена у дефинитивно стање, но да је тиме знатно поремећена сва сразмера снага на Балкану*. Силе потписнице Берлинског Уговора, као они фактори који су створили досадашње стање, *морају сад то решити с потребним обзирањем на интересе Србије*. Ако Аустро-Угарска мисли да је сигурна од стране свих других сила да ће *оне одбијати територијалне захтеве Србије*, па да ће их лако одбити и на конференцији, онда се не види разлог зашто се она тако жестоко противи сазиву конференције, пред коју Србија хоће да изнесе своје захтеве.

„*Ма какве прилике настале, конференција ће се састати*, а мисао о конференцији истиче се нарочито услед енглеског подстицања последњих дана“.

Дневне вести

Стигао одговор. Одговор руске владе стигао је синоћ царско-руском посланику г. Сергејеву. Он ће га данас предати министру спољних послова д-р Миловановићу.

Зар и то? Да Аустрија употребљава све могуће начине, да Србији што више нашкоди ево још једног примера. Сви вагони којима се експедује месо са кланице за Беч и даље, задржавају се по месец и више дана и не враћају се чак и онда кад се траже.

Пре два дана враћени су осам вагона полупани, у којима се чак и војска позива по „богатој царевини“.

Одговор српске владе. Влада још не објављује садржину ноте, коју је предала Сергејеву, те се због тога осећа велика узрујаност у вароши. Док једни тврде, да је одговор написан у духу скупштинске резолуције, дотле други уверавају, да је Србија дала пристанак на тражење Русије, да одустане од тражења територијалних компензација. *Ми смо се распитали и из поузданог извора сазнали, да је тачно тврђење ових других и да баш због тога влада и не објављује садржину ноте.*

Незадовољство. У официрским круговима од јуче живо се коментарише одговор српске владе на руску ноту и опажа незадовољство. Они се чуде да кабинет овакав какав је може одступити од јасне резолуције Народне Скупштине и доводе у везу чак и последњи коминике владин.

И јесте за чуђење.

Страх од Срба. У Нови Сад је доведено изненада 150 жандарма и 200 хусара а тако исто је доведено 150 жандарма у село Жабаљ недалеко од Новог Сада. Осим тога наређено је свима општинским властима у Срему да одмах ухапсе сваког Србијанца, који би дошао ма зашто у које српско село.

Све ово чини се зато што се бечко-пештанске госе боје да се Срби не побуне.

Бечко саопштење. Бечка је влада известила силе о гледишту, које заузима у погледу услова за евентуалне преговоре о Србији. Садржина тога саопштења још није позната.

Није стављен под суд. Неки београдски листови донели су пре извесног времена вест да је пуковник Дамјан Влајић стављен под суд. Умољени смо, да ову вест демантујемо, јер г. Влајић нити је стављен под суд нити има зашто бити стављен.

Посетио министра. Агријан-Ефендија царско-турски посланик посетио је јуче после подне министра спољних послова г. Миловановића у његовом кабинету и код њега се подуже задржао.

Сусрет на улици. Граф Форгач, аустријски посланик, сусрео је јуче по подне око 5 сати г. Ст. Новаковића, министра председника на углу Ресавске улице више куће Ристићеве и са њим дуго време разговарао.

Мешовита комисија. За извиђај злоупотреба почињених у хируршком одељењу болнице на Врачару и гинеколошком одсеку, министар унутрашњих дела образовао је мешовиту комисију у којој је поставио: за председника г. др. Миту Николића, инспектора санитета, за чланове: г. г. Богољуба Вучићевића, комесара савске полиције и Павла Шарчевића, рачуноиспитача Главне Контроле.

Извоз стоке. Наша рогата марва нагло се извози за Египат и Италију а цене су повољне. Кад влада забрањује извоз стоке и људске хране, добро би било да се размисли и о томе да се извоз стоке ограничи, нарочито у овим данима, када је и за више потребе нужна.

Скупштина шумара. Сви окружни шумари из целе земље дошли су у Београд да одрже своју годишњу скупштину на којој претресају и специјална питања из шумарства. Седнице се држе у згради Пољопривредног Друштва. Скупштина је јуче имала прву седницу, а данас ће продужити даљи рад.

Прекинут саобраћај. Између Сталаћа и Марковца прекинут је саобраћај на моравском мосту, јер су два стуба изломљена од ледених санти.

Исто тако прекинут је саобраћај и на окружном друму Зајечар и Књажевац, јер се *Тимок* излио преко друма у ширини од 80 метара.

Отац и син. Колико је одушевљење и у интелигенцији за рат, нека послужи и овај пример. Један српски начелник у пензији, који је у III позиву, а син му се један већ уписао у добровољце, обратио се са молбом да се и он прими у исту чету добровољачку где му је и син да са њим заједно гине.

Па може ли бити већег патриотизма од овог?

Лажна оптужба. Прекјуче је из министарства војног пуштен глас да сопственици и закупници бање „Селтерс“ у Младеновцу нису хтели уступити своје бањске локале за државне (војне) потребе и да је наређено да се због тога најстрожије казне.

Шта је са овим људима рађено и како се према њима поступило нећемо за сада да износимо али можемо рећи да се ти људи нису никоме противили но само писменим путем разлагали своје становиште и да није ни часно ни поштено људе истерати из њихове куће, избацити им ствари (тридесет соба намештаја) па их онда називати још и непатриотама.

Нар. Позориште. Вечерас се у Н. Позоришту игра: „Дорћолска посла“, шала у четири чина са певањем од Чича Илије Станојевића.

Кренули лађе. Јуче после подне око 4 сата кренули су аустријанци њихов пловни парк, који је био на зимовнику више савског моста у Земуну. Само су остала три шлепа, у којима је остала и посада граничног полубатаљона.

Стављен у притвор. Решењем кварта савамалског, стављен је под истрагу и у притвор Тихомир Авејић, радник за увреду и крађу Мише Костићу свештенику.

Суд је одобрио притвор.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

+ | На конференцији аустријског министра председника Бинерта с младочешким посланицима, младочеси су се изразили против издавања „Шајкова“, јер је та операција опасна пошто се не може јемчити, какав ће после истека рока од три године бити курс ренте.

⁂ Познати уметник Алберт Матковски опасно је оболео у Берлину од срца.

V Из Париза јављају, неко је пре неку ноћ ушао и упрљао споменик Шкер Костера у Луксембуршкој башти. Води се истрага. Држи се да су то учинили ројалисти.

⁂ Руска балтичка ескадра у скоро ће пристати у немачко пристаниште Кил.

„* Варшавски ратни суд изрекао је последњих недеља петнаест смртних пресуда, а то једанаест једног јединог дана. Пет су пресуда извршене, осталим осуђеницима је смртна казна замењена робијом на доживотно [illegible] дана.

ИЗЈАВА Г. СТ. КОЈИЋА

Београд, 13. фебруара

Уреднику г. Адамовићу

Врло сам Вам благодаран, што ме у данашњем броју Ваше цењене „Правде“ дадосте повода, да и ја кратко демантујем глас о моме постављењу за начелника царинске управе, који „Звоно“ од неког времена перманентно доноси.

Ја бих овај демант учинио одмах чим је први глас о томе у „Звону“ изишао, да нисам знао, да га са нарочитим циљем протура Данило Стевановић управник савске царинарнице са једном „компанијом,“ али ћутећи, ја сам до сада ћутао јер бих бадава говорио: „*да људи Божији за начелника царинске управе захтева се факултетска спрема, а ја је немам*“ јер би „Звоно“ опет чинило своје, пошто тако поменутој компанији треба.

Но, кад је већ споменута компанија, *злоупотребљавајући моју личност*, почела „Звоном“ да малтретира и читалачки свет, потребно је категорички да кажем: *да су гласови које „Звоно“ о мојој кандидатури пронело лажни и измишљени намерно*. Нити сам ја кад год претендовао на тај високи положај.

У осталом, чудно је и истицати кандидате за начелника царинске управе, кад је њен начелник г. Сава Р. Кукић, још здрав и жив, а кад, ако већ г. Кукић отиде са тога положаја, стоји иза њега, готов, природни наследник му г. Душан Јосиповић, шеф те управе.

Ја сам уверен, да ме споменута компанија ни после овога мога писма неће оставити на миру, јер ме мрзи, али јавно кажем да ћу обраћати њој мању пажњу, јер је презирем, јер је се гнушам.

Уверен, да ћете дати места овоме моме писму у Вашој „Правди,“ ја Вам господине Адамовићу унапред још благодарим, и молим: да верујете да Вас врло ценим и поштујем.

Ваш
Ст. Којић.

Жена убила мужа

Село напуштено од мужа. — Шумадија. — Љубав у Гладовићима. — Неуредан рад. — Одмах се тражи. — Жена убија мужа. — Полицијски рад. — Признање.

(наставак)

Сад већ покојни Јован цело лето провео је на радовима негде у Шумадији. Као и сви Гладовићани [illegible] те одлазе од куће шумадијским крајевима, тако је учинио и Јован, оставивши код куће своју младу женицу. Он се није бојао, да ће му је неко, за време његовог одсуства преотети, јер је Гвоздана, као права аристократкиња, с висине гледала на људе из осталих целога села.

Међу Гладовићанима био је и неки *Рајко Гладовић*, жењен и млад човек. И он је, одмах по Ђурђеву дану отишао на рад у ваљевску Тамнаву, али се отуда вратио од.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН
Мишела Зевака
превод с француског

(181)

XXXVII

У Лувру

— Господо, рече Карло IX пријатељски, ја сам одобрио господи де Монморансију и Дамвилу да буду овде насамо са мном, а ипак сте овде ви ма не имате права...

— Знам, сире, рече маршал Котарана, али се дешава нешто необично што ме је приморало да прекршим вашу наредбу, и кад вам будем казала шта је то уверена сам да ћете ми и ви сами бити захвални. Овде се налази један непријатељ ваше мајке краљице, вашега брата, војводе Анжујског и ваш!

Дамвил увиде да је спасен и одахну.

Франсоа је мислио да ће он бити оптужен па подиже поносито главу.

Пардајан остаде потпуно миран.

— Шта кажете ви на зато, господо? упита Карло IX, који при помену речи непријатељ погледа око себе запрепашћеним очима.

— Хоћу да кажем да се овде налази неко који је имао ту нечувену дрскост да уђе у Лувр пошто је увредио војводу Анжујског, вашега брата, пошто је подигао на њега своју злочиначку руку, пошто је увредио до срама мене саму!

— Кажите ко је то, до врага!

— Тај човек се зове витез Пардајан! Ено га!

— Оружје! дрекну краљ устајући. Гарда!.. Капетани, ухватите тога човека!

Пре но што је краљ и изговорио последње речи дворани Анжујског и Морвера јурнуше у собу урлајући:

— На смрт! на смрт!..

У исти мах сви извукоше своје мачеве.

Колус је био на челу. За њим је био Можирон, Сен Мегрен и Морвер, па онда Навој и гардисти.

Франсоа и Хенри били су пренеражени. Док је Франсоа мислио како ће спасти витеза, Хенри је бледео од радости увиђајући да ће га упропастити Пардајанова смелост.

Пардајан се ставио у одбрамбени положај чим је краљица ушла.

Његов поглед који је у овим страшним приликама постајао необично оштар обухвати цео призор у свима његовим појединостима. У истом тренутку он виде и краља како стоји и краљицу која је грозном увредила на њега и Франсоа од Монморансија који се беше обратио Карлу IX и Хенрија од Дамвила који се одмицао да начини места нападачима и Колуса са исуканим мачем који је урлао из свег гласа.

И све је то трајало само један тренутак.

У тренутку који за тим настаде виђало се како витез дочепа мач Колусов, истрже му га, сломи га преко колена и баци комаде у лице нападача, који овом страховитом, нечувеном ствари стадоше, погледаше се забленуто, па онда сви наново јурнуше.

За то време, ма да је било врло кратко, Пардајан смисли и измери нешто што је само он био кадар.

Колус је био са шеширом на глави... И тада се зачу заједљиви глас:

— Скините капу пред правдом краљевом!..

Колус у исти мах јаукну од бола.

Пардајан му беше скинуо шешир, положивши дугачке игле којима је био причвршћен, и у исти мах му ишчупа неколико праменова косе.

Шешир паде пред ноге Катарине.

У том тренутку сви нападачи јурнуше на витеза.

Али овај поче у назад, дође до прозора и узвикну:

— До виђења, господо..

И скочи кроз прозор.

Прозор није био висок.

Али је испод њега био јарак пун воде, широк и дубок.

— Ако паднем у воду, помисли Пардајан, остаћу за навек смешан.

Други би помислио: пропао сам!

Пре но што ће скочити Пардајан измери погледом простор, згрче се и одскочи као лопта.

У том тренутку Морвер и Можирон дођоше до прозора.

Они га видеше како паде на супротну обалу и дочека се на ноге, па се онда окрете, скиде шешир, дубоко се поклони и оде мирно.

— Пушку! Пушку! дрекну војвода Анжујски.

Пардајан чу али се не окрете.

Морвер који је важио за доброг стрелца дохвати пушку и узе витеза на око.

Пушка одјекну.

Пардајан се не окрете.

— Ох! демоне! дрекну Морвер. Промашио сам..

И лађари који су пловили Сеном видеше зачуђени како се на једном прозору Лувра указаше пет шест племића са стегнутим песницама, урлајући псовке и претње.

У том тренутку витез Пардајан замаче за угао.

Тек тада он поче трчати.

— — — — — — — — — — — —

За неколико минута у краљевој дворани настаде забуна и свако одсуство етикете. Сваки је давао своје мишљење не слушајући другога.

— До врага, узвикну војвода од Гиза, то је онај млади витез са дрвеног моста.

А у себи помисли:

(наставиће се)

ван. јер се бејаше нешто разболестао.

Овај Рајко беше овај Парис, који се ставио међу годечевског Менелаја и Јелену, те је он и прави узрочник све сеоске трагедије.

* * *

Док је Јован зидао куће негде доле у шумадијској равници, дотле је Рајко на својој планинској висини успео да једним препадом отме срце Тиосавино.

Женске су уопште сличне тврђавама, али свака пада под ударима вештог нападача. Разлика је само у томе, што се неке више, а неке мање бране. Има добрих такмичара, који нападе врше препадом кад је градска посада постала уморна од дневних напрезања. Такав је један такмичар био и Рајко.

Једне лепе јунске ноћи, кад је ваздух мирисао на зрелу пшеницу и на скоро покошено сено — паром који је ваљда на чистим висинама удара тако јако у мозак — млади и пун жуди Рајко, наоружан одлучношћу и страшћу, рупи изненада у вајат Тиосавин, и пре но што је Тиосава могла и помислити да запомаже за помоћ, освојио је себи, као некада Скобељев тврдо Топване. Као награду за овако вешто изведени напад Рајко је добио допуштење, да вајат до пред саму зору не напушта.

* * *

Од овог знаменитог дана нижу се све лепши и лепши часови за љубавнике. Поред велике жудње, што осећају једно за другим, чињаше им нарочиту драж факат, што своје односе морађаху крити, јер и једно и друго имађаху своје законите супруге. У томе сакривању и лежи прави чар оваких односа.

Састајући се једне ноћи у Тиосавином вајату, друге код колебе на Јасеновцу, а треће у каквом шевару под омаром или на Зарошкој страни, они са доста страха погледаху како се лето измиче а јесен примиче. Са наступањем јесени вратиће се Јован из аргатлука, те ће обоје морати рећи нешто слично овоме:

— Ах, прођоше наши лепи дани, у Аранхуецу!

Једне месечније вечери су загрљени у једноме од јасеновачких „зелених вајата“.

Чобани називају тим именом планинске пропланке од 2—3 квадрат. метра, опкољене са свих страна шеваром. Таквих пропланака на јасеновачким и поменутим странама има читав лавиринт. Сви су они обрасли меком као свила травом и врло су пријатна места за љубавне састанке нарочито у мају месецу, кад славуји певају, и у топлу летњу ноћ, кад под звезданим небом изгледа да земља дише. Уморени од слатког миловања разговарају шта да раде кад се Јован врати.

— Да бегамо у свет! рече Тиосава.

— Јест, па да ми те неко у том свету отме! одговори јој Рајко, који се као и сваки планинац плашаше непоуздане даљине.

— Онда ћемо се вечно више крити! умириваше Тиосава Рајка.

* * *

Јован се вратио с пута и донео својој женици пуно поклона: дивну жуту махраму за косу, полусвилени шал и један жакет. За то се она одужила са неколико знакова пажње, који су довољни да човеку заврте мозак.

Састајања са Рајком настављена су и даље. То није тешко ишло, док снег није завејао за читав метар по бреговима и дубодолинама годечевским. Онда се морало чекати по неколико дана, док се укаже згодна прилика за састанак, и она се могла указати само онда, кад би Јован отишао у механу на Варду, која је удаљена за једно пола часа од Јованове куће.

Ово је механа Буковичка, а Буковићи имају још једну особину, поред оних, што их у почетку овога написа набројах. Неволећи љубавне авантуре, за које треба трошити, а њима трошити значи умрети, они су веома опширни да врше дужности Јагове.

Једног дана један од Буковића, који је због своје жене нешто врчао на Рајка Гладовића, исприча Јовану за Тиосаву све и што је видео и што није видео, и што је чуо и што није чуо.

Бесан од љутње, а угрејан од ракије Јован из тих стопа појури својој кући, да се са Тиосавом наплати.

(наставиће се)

ЈЕДНА НЕПРАВДА
у занатлијским школама

Господин министар народне привреде једном својом наредбом од 15. пр. м. смањио је хонорар наставницима занатских школа. И то оним, који предају у вишим и нижим течају од 4 дин. на 3·50 од једног часа (а то су г. г. професори). А оним који предају у припремном разреду од 4 дин. на 2·50 дин.

Да би читаоци „Правде“ што потпуније знали о овим занат. школама, нека нам је допуштено овде изнети ово:

2. јануара ове године напунило се четири године како постоје три занатске школе. Две овде у Београду и једна у Нишу. А прошле године установљене су још 2—3 оваке школе у унутрашњости Србије. Ове се школе деле на више и ниже течај, а нижем претходи *припремни разред* за оне шегрте (послуге и калфе) који нису свршили основну школу. У нижем течају који траје *три* године предају се ови предмети: српски и немачки језик, аритметика, геометрија, земљопис, физика, хемија, цртање, хигијена и моралне поуке. А у вишем течају, који траје две године предају се још и ови предмети: техничко калкулисање, стручно цртање, познавање робе и законодавство.

Предавање се врши од 4 до 8 понедељником, средом и петком, и недељом од 9 до 12 часова. Другом приликом говорићемо о програму и уређењу ових школа, а сад да се вратимо на *неправду*.

Ако је г. министра руководила штедња те је смањио хонорар, онда му је погрешан рачун. Сва та уштеда је грдно малену награду, што једва може трудбеника скромно награђује.

Да је г. министар наредио да се смањи хонорар на 1·50 дин. нижем течају у нижем и вишем течају имало би се што и уштедети, јер тамо у пет одељења (разреда) има 180 часова месечно, а у припремном 36 часова месечно. Овако сва уштеда је само вређање њиховог г. г. учитеља и професора, а што је најгоре унижен је сав учитељски ред.

Г. министар се јако вара ако мисли да г. г. учитељи у овим школама мање вреде од професора. На против, они су далеко способнији у предавањима пред оваквим ђацима те је неопростиви грех што их је г. министар овако понизио.

Да је г. министар у интересу штедње смањио свима плате по 1 дин. од часа, онда би и више било уштеде и далеко јаче ниже на рад, овако се зна шта ће на крају бити.

Да г. г. учитељи с истом вољом раде у овим школама на то што боље показују оцењивање која обрачунају, имају и тај факт, што у министарству привреде неки на једне учитељске мисле којом не треба уклањати са свог посла, а мисле г. г. професора има и то много. Мора се признати, да је врло тешко радити у школи свај шегрта разних врста, разне навике и разноврсног интелекта. Али бољи неко требало рачуна о овим наставницима, који ове тешкоће с успехом савлађују.

Задивљује нас и то: што је у београдским занатским школама смањен хонорар од оних наставника који раде у истим школама у унутрашњости.

Нама је стручно исправније да би требало с хонорарима изједначити све г. г. наставнике занатлијских школа без разлике на њихове титуле и да им треба повећати плату а никако смањивати.

Један стари професор.

РАЗГОВОР СА
ЂОРЂЕМ ХРИСТИЋ-ОБРЕНОВИЋЕМ

— Историја једног „претендента“ —

(свршетак)

Христић је за време говора вртео главом, и сигурним гласом одговори:

— Ваша су питања сасвим умесна на да бих имао права на њихове дати одговора, јер, најзад, с каквим правом долазите ви, један странац, који ничега заједничког са мном нисте имали, да ми таква питања стављате? Моја је судба само моја и ја ћу је исто тако куражно подносити рђаву, као што сам уживао онда, када сам је гледао кроз ружичасте наочаре... Ја вас молим, да ме извините за ову искреност. Утолико пре, што ја на вас нећу управити сва пребацивања. Нећу зато што осећам, да из вас говори радознао добар и поштен а не пакостан човек.

— Христић је говорио брзо, узбуђеним гласом. Видело се и на лицу, у тону његовог гласа и у нервозним покретима, да је узбуђен.

— Да, господине! Са свим је објашњиво ваше чуђење — зашто ме је мајка, која је у истини богата жена, — напустила. И ја сам се чудио. Али, када би ви познавали моју мајку можда се не би тако много чудили. Ах, Боже мој! Видите ли у какав све тежи и тежи положај ја долазим. Има ли тежег положаја, но бити *принуђен*, без своје кривице, говорити противу своје мајке. Али ја морам. Та, да је она *мајка* зар би се могло десити све ово што се десило... Немојте од мене тражити да вам много говорим о својој мајци! Доста ће бити ако вам кажем, да није било давно, када сам био најнежније мажен од ње. Та ми је нежност тако слатко падала. То су били дани мога срећног детињства. Далеко би ме одвело кад бих вам све причао. А и зашто вам та трагедија једног пропалог живота? Једнога дана приметио сам, да у кући нису више тако нежни према мени. У колико је та нежност више слабила у толико сам је више осећао код мога, сада већ покојног, добротвора, графа Зичија. Оно што ми се од куће ускраћивало то ми је мој добротвор надокнађивао. А ја сам био жив дечко. Много ми је требало. Испочетка сам се и сам чудио овом чудноватом преокрету. Али ми је доцније било све јасно. *Ја сам био просто оруђе и своје матере и свога добротвора.* Док сам својој мајци требао за остварење њених планова, дотле сам уживао све њене материнске милоште. Једнога дана био сам продан, као што се продаје најобичније марвинче и сва је мајчина милошта исчезла у кесу султанових наполеондора за које су купљени сви докази о моме пореклу. Вама та историја није непозната.

Како тако, тек ја сам се једног дана нашао код свога добротвора. Он ме је дао на универзитет у Колошвару. Уписавши се на универзитет морам признати, да га нисам сувише заволео. Кафану, пријатно ђачко друштво, путовање на страну, све сам то вазда предпостављао учењу. Средстава сам имао доста на расположењу, јер граф Зичи није био човек тешке руке. Вероватно је, да сте могли са времена на време прочитати по неке париске или берлинске новине, у којима се на сензационални начин препричава каква моја младићска авантура. Тада бих се и сам тек из новина подсетио, да у мени тече краљевска крв и да сам ја неки бајни „претендент“.

(наставиће се)

РАЗЛИЧНОСТИ

Нечувени љубавни роман.

Овим је дана у Авганистану умрла 83 годишња старица Емилија Лакомб. Било јој је већ 70 година кад се удовала с неким индиским мухамеданцем, који је дошао да у Дублину учи медицину. Он је становао код старе удовице и она се, покрај све своје старости, страсно заљуби у њега. Кад је млађи добио место приватног секретара авганистанског емира, његова стара драгана отишла је за њим у Авганистан. Ту је она прешла у мухамеданску веру и прилагодила се животу, какав је тамо прописан за жене. Од тога доба није више видела свог младог пријатеља. Једино јој је било дозвољено: да с њим разговара иза тешког зида, али га видети није смела. Старица је писала кући писма пуна разочарења и тужила се на самоћу. Најзад је и умрла, завршивши верном љубављу свој живот у осамдесетој години.

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Висока војничка дисциплина

Овако се зове најновије дело у нашој војној књижевности, које је написао бив. министар војни, пуковник у пензији Милош М. Васић.

О овом делу проговорићемо доцније опширније али га сада већ препоручујемо војничким и политичким круговима.

Цена је књизи 4 дин. и може се добити у свима књижарама.

ЗИМСКОЈ РУЖИ

Љуби ме, љуби!

Песма тебе диже до облака
Твојим сјајем гаси сунцу зрак.
А мир без ње на небу би сјала
Ох, па зато љуби мене мала,

Док се тужи, угаси се мора,
Кад ти сијаш пјечата је зора.
Песма моја, ту је мој ти дала
Ах, па зато љуби мене мала.

Лира моја роб ће теби бити.
Чим год згледаш до гроба ти ће свети
Љубав моја лиру ти је дала.
Ох, па љуби, — љуби мене мала.

Рајко

Главни овлашћени продавац за Београд, г. Исак Еленовић моли од данас продаје све монополске артикле, као: монаде, марке таксене и поштанске и све монополисане артикле од 5 дин. до 500, рабат два и по од сто, на веће количине два и три четвртине. 100 3—10

Српска Банка
у Београду

продаваће у своме локалу 23. ов. мес. велику количину разне робе мануфактурне, књижарске и [illegible] селеначарске.

Купци могу и пре дана продаје робу прегледати и ближа обавештења од Банке добити.

Изјава српске владе

Из Пресбироа добили смо ову владину изјаву:

У вези са преговорима, који су се водили између сила потписница Берлинског Уговора, да се Србија у интересу одржања општег европског мира склони да повуче свој захтев о уступању једног дела босанско-херцеговачке територије њој и Црној Гори, Русија је, у намери да се у пуној мери очува углед и достојанство Србије, засебним пријатељским кораком изложила српској влади разлоге, који је нагоне да јој најживље посаветује да се изјасни у томе смислу, те би престао повод ма каквим колективним корацима сила.

Српска влада је **решила одазвати се** *у границама које јој допуштају обзири према српским народним интересима, тим пријатељским саветима,* којима су се накнадно, свака за се и из властитих побуда, придружиле Енглеска, Француска и Италија, дајући на тај начин нов доказ своје миролубивости и своје искрене жеље да остане у пуној хармонији са назорима и смеровима сила, чија правичност и пријатељство чине саставни део наших народних уздања.

Не могући ни помислити да се одриче ма у ком смислу српских аспирација, влада српска потврђује понова да је у њезиним очима босанско-херцеговачко питање европског карактера и *категорички уверава, да ће верно* **следовати иницијативи, којој буду узимале велике силе у току његовог даљег развоја и избегавати сваки повод конфликтима за време трајања ове тешке кризе.**

Милан Миловановић

[illegible]

од 1-ог маја издаје под кирију ДУЋАН „код Златног Венца" у коме је сада Деликаћева апотека, са три магацина, две собе и подрумом.

ЕЛЕГАНТАН СТАН код самог дућана са четири собе, [illegible]

109 2—3

Кафана
„Царица Милица"

[illegible]

издаје се одмах под кирију. Упитати сопственика.

Сима Ђ. Наумовић

108 2—3 [illegible]

ВИНО

[illegible]

Од данас можете код мене добити **свеже уловљене и заклане ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible]

Телефон бр. 43. 33 1—

МУЗИЦИ VII. пешадијском пуку „Краља Петра I" потребан је 1 [illegible] кларинета, 1 [illegible] и 2 [illegible].

Јавити се капелнику г. [illegible] 104 2—3

Млеко са АДЕ ЦИГАНЛИЈЕ

[illegible]

раздаваће се од 1. Марта о. г. по Београду. — Литар 0·30 п. д. — У флашама 0·35 п. д. — Пријаве слати [illegible] до 28. Фебруара са тачном адресом и потребном количином млека, на адресу:

ЧУКАРИЧКИ МЛЕКАРНИК

Београд — Чукарица

[illegible]

Походна одела
ОФИЦИРСКА И ВОЈНИЧКА

израђује кројачка радња

Стојана Симића и Брата

Београд (спроћу „Коларца")

83 10—30

ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА

ДРАГУТИНА ДЕНИЋА

Добила је одлични **Карловачки Бермет** и продаје 1 литар 2 динара, а такође и **Карловачко Бело Вино** и продаје 1 литар 1 динар.

Телефон бр. 49

100 2—3

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Братко Радичевић," Бранкова ул. бр. 16. Такође јавља г.г. кафеџијама и хотелијерима да има на продају готових **јеловника**.

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални кисељак

[illegible]

[illegible]

У Београду је главно стовариште код

г.г. Глише Андрејевића и Брата

Варош-Капија — Телефон бр. 382

Поруџбине из Србије и иностранства прима и одмах извршује

Аранђеловачка Краљ. Срп.

Концесија Двор. лиферанти

Аранђеловац. 8-60

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића
у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

[illegible]

Цена је једној боци 2·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **1·20** динара, већа **2 динара.** 40 23—50

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

[illegible]

РИБЉИ ЗЕЈТИН
СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol. Jecoris C. Ferro-Jod. 0·5%) efferves.

[illegible] „Црвеног Крст" у Београду. [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше са упутством кошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol. Jecoris aromaticum cum Creosotalo 10% effervescens, [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

[illegible] у Београду у дрогеријама Субашића, [illegible] и код „Гуслара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, [illegible] 3627 10—

Наша добра и никад непрежаљена мати, супруга, [illegible], ташта и баба и т. д.

† Анђа М. Богдановић

После дугог и тешког боловања преминула је ноћас у 2 сата по поноћи у 57 години свога живота. Погреб ће бити сутра у 2 сата по подне. Опело у Вазнесенској цркви. Стан: Војводе Миленка улица бр. 36.

Ову по нас тужну вест и [illegible] губитак јављамо [illegible] пријатељима.

16 фебруара 1909 год. у Београду.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

Супруг: *Милорад Богдановић*; [illegible]

С болом у души јављамо свима сродницима и пријатељима и познаницима да је наш добри и никад непрежаљени

Гаврило (Гаја) Исаковић

[illegible]

Преминуо [illegible] 2 фебруара 1909. године у 12 сати у ноћи у 47 год. старости [illegible]

[illegible]

ОЖАЛОШЋЕНИ:

[illegible]

101 3—3

[illegible]

† Аврам Ж. Кростић

трговац — комисионар из Краљева

[illegible]

Фебруара 1909 г. Краљево.

ЗА НАВЕК ОЖАЛОШЋЕНИ:

супруга: *Драгиња*, синови: *Живан, Предраг и Душан*, ћерке: *Наталија, Зорка, Радмила и Милица*, ташта: *Милка* и остала многобројна породица.

102 3—3

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 24.

„Братко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 63.

ПРАВДА

Телефон 521. | ПЕТАК 20 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 51. | Телефон 521.

Са претреса у Загребу

телеграфски извештај „Правди“

Загреб, 19. II 4. часа по подне.

Данас завршено читање оптужбе. Кад је прочитан потпис Акуртијев оптужени га поздравише са „вјечнаја памјат“. Сутра почиње испит оптужених. Први говори Адам Прибићевић.

Милош.

Незванични званичним у Русији

Петроград, 18. фебруара 1909.

Петроградско „Слово“ донело је данас чланак *А. Н. Брјанчанинова*, који заслужује пажњу и српске читалачке публике те га с тога ми и саопштавамо.

Ево шта пише г. Брјанчанинов:

У дипломатској игри, коју изигравају пред лицем целога света барон Ерентал и ловмајстор Изволски последњи успех све више оне стране долази не само од објективних услова положаја но и од личне психологије самих играча. Та је психологија потпуно различита: један смео до дрскости, други опрезан и нерешљив до потиштености. У једнога има много, како веле Енглези, „кочине“, у другога тако мало, или, тачније речено „кочине“ му је тако мало и гипко, да у критичким тренуцима са свим ишчезава. Такав критични тренутак ми преживљујемо данас. „Кочине“ нам је данас нужнија но што је ма када била. Аустро-турски договор је потписан. Законити поседник Босне и Херцеговине продао је своје „поседништво“ своме [illegible] и насилнику. Да смо ми имали „кочине“ у октобру месецу, ми не бисмо то допустили, но бисмо потпомогли енглеско-турску иницијативу за скорији сазив конференције, не обраћајући ни најмање пажње на гримасе госпође Аустрије.

Ну, у нас тада није било „кочине,“ и ми смо благословили барона Еренталя на сепаратне преговоре, који су морали донести и довели су до рђавих последица словенску ствар. Тако смо ми бесплатно уступили барону Еренталу крупну фигуру наше шахматне игре.

Друга фаза игре — бугарско-турски споразум, као да се окреће у нашу корист, ма да не без жртава и мало одоцњено. Али, по души речено, заслугу за тај пријатан преокрет треба записати у актив цара Фердинанда и његовог опитног дипломатског представника у Петрограду, који је брзо и смело искористио руско-бугарско зближење, послуживши се случајем смрти великог кнеза Владимира.

Кроз 2—3 дана допутоваће овамо из Беча турски министар спољних послова Рифаат паша и тада, понадајмо се, не без жртава, биће потпуно решено руско-бугарско-турско новчано питање и споразум. Ту ћемо ми, по свој прилици, и с извесним губитком истрпети положај. Ну, да смо имали „кочине“ ми бисмо до тога положаја дошли и раније и то без икаквих жртава, да смо само своје посредништво предложили *до*, а не *после* турско-аустријског споразума, као што су нам и саветовали. Ну, ми нисмо умели користити се саветом. Најзад, настаје трећа и најоштрија фаза наше игре и ту нам је „кочине“ нужнија но ма где на другом месту. Нужно нам је *тврдо* кочине, која ће дати могућност Русији, да држи главу високо и с достојанством, које доликује једној великој држави, као што је наша. То достојанство у овом случају састоји се у томе, да се *Русија не умали пред непријатељем и да не изда брата у невољи*. Брат тај — брат млађи и слабији — јесте Србија. Србији у овом тренутку прети са свим отворено и не скривајући припреме за њене необезбеђене границе војску и топове. Пачујте само *с каквом спокојношћу и достојанством говори пред Европом старац и изгубљени политичар Новаковић!* Он, као и ми као и сви осим барона Еренталя *не жели крви но мира, ме он знаде, да је за сваки народ, који себе уважава, светије и драгоценије од мира* — **народно достојанство**. Боље је умрети но изгубити славу... Да, у Новаковића има „кочине“, ма да он говори у име малога народа, коме прети огромна војска... И с тога сви, шта више и прво повети људи у Аустрији гледају на њега с уважењем. А ми? Заиста, зар ни у таком тренутку наш министар спољних послова не уме да нађе у свом речнику речи, да Европа и Словенство чују тврд и спокојан глас, који доликује достојанству Русије? *У сваком случају* наше министарство неће валда поновити погрешку, коју је учинило са аустро-турским споразумом, *сто неће саветовати Србији, да води сепаратно преговоре с Бечом. Знајући државничко искуство Новаковића, ми смо уверени, да ће он разумети истински смисао ласкања Беча и да неће пасти међу нокте аустријске мачке, да неће повести сепаратне преговоре с Бечом.* Сви европски кабинети, који су одобрили енглеско-руски програм конференције, мораће признати, да Србија има потпуно право, да одбије предлог о сепаратним преговорима са Аустријом. У томе програму о конференцији, на који се (с примедбом о Турској) *сагласила и Аустрија*, вели тачно: „des avantages à accorder à la Serbie“. На тај начин, сагласивши се, да питање о „авантажима за Србију“ постане предмет решавања европског ареопага, Аустрија је баш тим дала право Србији, да одбије сваки предлог за сепаратне преговоре, у којима би се Србија сусрела обезоружана са аустријским ултиматумом. Отказ Србије да сепаратно води преговоре, мораће, као што поменусмо, све државе примити као законит и правилан поступак. Од руске дипломатије у овом тренутку очекујемо једно: да она тоном својим покаже да говори у име велике државе, која заузима situation qui oblige.

* * *

Овај чланак г. Брјанчанинова, не само да је врло поучан за српске политичке кругове но уједно служи као јасан пример, како руско јавно мњење будним оком прати рад своје дипломације и строго критикује сваки њени погрешан корак, убитачан за престиж Русије и Словенства. Баш због тога, што у самој Русији има врло много озбиљних критичара официјалне руске политике, мало је скромно мњење, да би српска штампа требала да се уздржава од критиковања Русије, *особито од грубих напада и грдње*. Наша харма Русију и руске политичаре неће поправити а може само нанети штете — *српском народу*. Будимо ми задовољни с критиком Брјанчанинова, Погодина, Егорова, Табурина, Пиленка и др. Заштитника ми овде имамо доста. Поштујмо их само.

Др. Ив. С. Шијачић.

Шта је ово?

„Н. Сл. Преса“, која је у Бечу изишла јуче после подне и [illegible] јутрос у Београд, [illegible] да [illegible] српска влада [illegible] територијалних накнада и захтева о аутономији Босне, па је у вези донела и једно „аутентично“ саопштење, које ми на другом месту саопштавамо.

С обзиром на [illegible] српске владе [illegible] Шта је ово? [illegible] „Пресе“ [illegible]

[illegible]

Шта је ово?

„АУТЕНТИЧНО“ САОПШТЕЊЕ

„Нова Слободна Преса“ доноси с белешком обавештене стране саопштење о одлуци српске владе.

После јучерашње министарске седнице српски министар председник позвао је руског посланика Сергејева, и предао му одговор на питања која је посланик ставио у име руске владе. Новаковић је Сергејева поверљиво известио да је српска влада решила послушати савет Русије и да је *готова одрећи се територијалних захтева и аутономије Босне, као и разоружати се ако се и Аустро-Угарска према Србији разоружа*.

О овом поверљивом саопштењу руски ће посланик известити своју владу и руски ће кабинет решити да ли српске предлоге сматра као повољну основицу за даље преговоре. Ако Русија на то питање повољно одговори, српска ће влада силама, које су потпомогле корак Русије у Београду, упутити ноту, којом ће известити велике силе *да ће се покорити саветима сила да се одрекне својих територијалних захтева и аутономије Босне и*, под условом да Аустрија укине ратно стање на граници, *разоружати се*. После међусобних преговора, велике силе обратиће се бечком кабинету и саопштити му одлуку Србије.

Даље „Преса“ вели како се у информисаним круговима верује да ће аустријска влада, кад се тако створи могућност за даље непосредне преговоре са Србијом, убрзати своју одлуку о непосредном преговарању са Србијом а кораком великих сила биће утрвен пут за преговоре између Аустро-Угарске и Србије и за непосредни споразум са Србијом.

Бечки информисани кругови не крију да ће се у даљим преговорима са Србијом имају савладати још велике тешкоће, али су уверени да је кораком српске владе ситуација знатно побољшана. Нарочито се подвлачи на то како је Русија саветом који је дала Србији, јасно показала да не стоји иза српских захтева о територијалним рекомпензацијама и да не помаже такве захтеве.

СУКОБ НА ГРАНИЦИ

Телеграм „Правди“

Љубовија 19. фебруара.

Јутрос је царинарница известила начелника среског, да је на Оклетцу у срезу рачанском јуче била борба између наших финансијских стражара и аустријских жандарма, који су први напали на наше. Један је наш стражар рањен. Царинак је отишао на Оклетац ради истраге, а извештен је и начелник среза рачанског, да [illegible]. У народу велико огорчење.

Лозница 19. фебруара.

Јуче је један аустријски батаљон изашао на саму обалу Дрине у селу Ковиљачи и пуцао из машинских пушака. На ово изазивање са наше стране није реаговано.

Шабац 19. фебруара.

Вечерас дође у Шабац трећи батаљон шестог пука. Скоро цео Шабац изашао им је у сусрет и одушевљено поздравио војску.

Једна напомена Војној Управи

У тренутку, кад је нашој војсци потребан сваки официр ради обуке војника, који се повремено позивају на вежбу, војна је управа допустила, по нашем мишљењу [illegible], да се четрдесет млађих официра тако рећи беспослени, на велику штету војске и [illegible], који утиче [illegible] спреме војске.

За сваког је данас у Србији јасно, да смо пред догађајима, који треба да реше опстанак наше [illegible] државе; сви увиђају, да се са [illegible] дипломатска [illegible] неће завршити [illegible] између српског народа и [illegible] народа на којој је [illegible] аустријска војска; сви знају [illegible], да је рат српско-аустријски [illegible] српско светско [illegible] војна управа [illegible], да [illegible] и [illegible] не рачуне, када се [illegible] све друго, само не на спремност наше војске.

Сасвим смо да верујемо да сазнавши војна управа, у журби да поврати све [illegible], није у стању, да постигне све одједном; верујемо, да од прочих послова [illegible] и да је ова толико важна, да држи да ће се све и поред све ратничке журбе свршити на миру.

Са таквим уверењем, ми и ово ћемо да укажемо војној управи на једну ствар, убеђени, да се и њу неће оглушити јер то захтева данас интерес војске нашe, којој можемо желети само добро.

Ствар је у овоме:

Нашу школу Војне Академије посећују у обе класе око четрдесет официра, спремајући се за будуће више команде положаје у војсци. С обзиром на такав циљ школе, њима је учињено све што је потребно, те да из школе донесу истинску спрему — ако се рачуна са прилике — при одласку у трупу. Брига за ваљану спрему свих официра огледа се у томе, што се гледа да за две године отсуствују из трупа, где су били на служби, и за то време да се посвећују само предавањима у школи, не обављајући ни то јер и какву другу службу а за наставу им се одређују професори, који за то имају потребне квалификације. Од свих, поред иностраних грађанских професора за изучавање језика, слушаоци курса имају својим професорима — официрима, који често имају по неколико дужности било у трупи било у војним надлештвима.

Од времена проглашења анексије настала је ужурбана радљивост свих органа војске у [illegible] њене ваљане спреме. То је имало за последицу да велики број професора буде често одвојен од својих школских предавања, која су послом на тај начин нередовна па чак и немогућа. У последње пак доба предавања су постала у толикој мери нередовна, да би било боље и потребније да и са свим престану.

Тиме би се учинило то, да група добије четрдесет војничких наставника (а овај број је знатан према бројном стању официра) који би тиме користили војсци појачан наставнички кадар. слушаоци би избегли несистематску спрему за своје будуће положаје у војсци и прилика би се, у неколико већ одавнуте, трулим наторима и официрима — професори би угледније обављали своје важније послове, него што им је професура.

Од оваквога рада на парче, као што је сада, нико нема никакве вајде а најмање они млади људи, који су најмање криви, што се војна управа тако мало да [illegible] најновијим доказима по ложајем у војсци.

Ми обраћамо пажњу свима који се тичу на то, да међу слушаоцима курса има доста артиљеријских официра, који ће сутра у рату командовати можда новим брзометним материјалом, који помажу исто толико колико и на који командира а грех би био, да на својој души носи толике људе који им се поверавају.

Угушивањем у групи и официра с вишег курса и питомаца с нижег изгубила би се можда, једна школска година, али зар би то била каква жртва онда, кад народ жртвује све да повеже борбу на живот и смрт!

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

[illegible]

Као што смо већ јавили, аустријска је влада српској учитељској школи у Пакрацу одузела право јавности. Разлози су јој бајаги што наставници немају потребне квалификације, што се у њу примају неспремни ђаци из Србије и Црне Горе, и што је сувише фалична [illegible] непотиума. Српски школски савет протестовао је против ове одлуке, које су диктовани чисто политички разлози.

Читуља

У Петрограду је 10. о. м. умро Филип (Сјеро) Марјановић хамалин, који је учествовао у руско-кинеском и руско-јапанском рату.

Дневне вести

Министарска седница. Јуче после подне одржана је министарска седница у министарству спољних послова, на којој је председавао Краљ. Седница је трајала пуна два сата.

Одговор. Влада српска послала је свој одговор страним силама на руску ноту, али се њена садржина крије од нашег новинарства. *Међу тим*, сарадник париског листа „Матена“ казао је својим пријатељима да до рата између Србије и Аустрије неће доћи и у том смислу известио своју редакцију.

Дакле истину пре сазнају страни дописници него београдске редакције.

Миловановићева изјава. Београдски дописник „Берлинер Локал Анцајгера“ јавља како му је министар спољних послова д-р Миловановић бајаги рекао: Србија је своју националну бригу толико дуго стрпљиво сносила, да се најзад може одрећи испуњења својих жеља и још мирније причекати. А дописник сомиснје „Камбане“ вели да му је Миловановић рекао да ће Србија сачекати одлуку Европе и да не мисли бити агресивна према Аустрији. Србија је с Бугарском у добрим односима и сваким су даном све бољи. Ми се радујемо, рекао је Миловановић, независности Бугарске и желимо споразум с Бугарском. То ће доћи доцније, кад се Београд и Софија ослободе садашњих брига.

Француска штампа против Аустрије. Сви париски листови одлучно нападају аустријску политику, којој пребацују непомирљивост и надувеност према маленој Србији. „Журнал де Деба“ вели да Ерентал хоће да примора Србе на једну конверзацију с њим, те да се из тих преговора покаже мање или више неприкривени васални однос Србије. Концесије би биле само награда за политичку потчињеност. И „Тан“ вели: Србија заступа моралну снагу, с којом Аустрија мора рачунати.

Сукоб на граници. Поуздана је вест, да је на Бањалима код Дрине било прекјуче оружаног сукоба између аустријске војничке патроле и наших финансијских стражара. Аустријанци су отворили паљбу на наше стражаре, који су ватром из пушака одговорили. Са наше стране погинуо је један сељак и једно дете, а са аустријске стране један војник. Сигурне аустријске нишанџије не би никога ни погодиле да се није овај сељак случајно без оружја нашао у башти са малим дететом, док би више аустријских нишанџија било отпраљено Богу на истину, да нису без обзира побегли.

Друштво „Србија“. Осигуравајуће друштво „Србија“ поверило је *Подринској банци* у Шапцу, искључиво право за *народно* осигурање у Шапцу и целом округу подринском, међутим, банка је овлашћена да врши и остала осигурања (живота и пожара) за рачун друштва.

Нашим читаоцима и пријатељима препоручујемо ова осигурања као врло корисна.

Јапански принц. Јуче пре подне око 10 сати, посетили су сви амбасадори страних сила јапанског принца Куни-а у „Гранд Хотелу“ где је одсео. После пријема дипломата принц се однезео дворским колима у двор, где је био примљен од Краља, а затим се вратио у свој стан. Неколико минута касније Краљ је вратио посету јапанском принцу.

После подне се принц извезао на дворским колима и обишао војну академију, касарне VII пука, војни музеј и Горњи град.

У вече је давао свечани ручак у двору, коме су присуствовали министри и дворско особље.

У свити принчевој налазе се три генералштабна официра, који су учесници били у руско-јапанском рату и један виши чиновник министарства спољних послова.

Принц је ноћас отпутовао брзим возом за Цариград.

Несрећан случај. Ноћас су седели у кафани код „Црвеног Петла“ г. Јевесије Корезановић, чиновник Управе Фондова у друштву с г. Владимиром Кујунџићем, медицинаром из Беча и пријатељски разговарали. Владимир је имао код себе револвер система „Лебеловог“ за појасом, и кад се сагао да дохвати цигару која му је пала, револвер му испаде и један метак експлодира те повреди Јевесија у леђа врло тешко.

Јевесије је одмах пренет у хируршко одељење народне болнице да му се куршум извади, а са г. Кујунџићем поступиће се данас по закону.

На војсци. Један официр из IX пешадијског пука у Пожаревцу, разбио је онако њушку једноме војнику и избио му два зуба. Сад се гледа да се ова кривица заташка и да ствар легне.

Молимо г. министра војног, да нареди најстрожију истрагу по овоме и кривца осетно казни.

Одликовања. Позната добротворка из подринског округа г-ђа Стана Перићка, удова из Лешнице, одликована је орденом Св. Саве III степена.

Пенсионисан. Милан Шенић професор стављен је у пенсију на својој молби.

Прекинут саобраћај. Услед излива река у округу врањском, прекинут је већ три дана сваки саобраћај са општинама: бањском, туларском, реткоцерском, бувском, пруговачком, медвеђском и бучуметском. — Све су ове општине у срезу јабланичком.

Реке расту. По најновијим извештајима о изливу река, јуче је стање воде овако било:

Нишава нагло долази;

Дрина код Љубовије надошла је са метар и по;

Белица код Драгачева излила се из корита;

Лугомар између Јагодине и Ћуприје изашао се из корита у дужини 70 метара и пресекао пешачки саобраћај;

Топлица код Прокупља излила се из корита,

Морава по водомеру надошла је са 1·85.

Ванредна Скупштина. Јуче је одржана ванредна седница среске скупштине у срезу врачарском, на којој је одлучено да се из среске касе одмах изда сума од 11.650 динара, за набавку једне машинске пушке, која ће се има поклонити VII пешадијском пуку Краља Петра.

Пододбор Срп. Друштва Црвеног Крста. На збору држаном 19. т. м. изабрани су у Пододбор Црвеног Крста за варошки и савски део Београда г. г.: Димитрије Ђурковић; Коста Николић; Ђорђе П. Радојловић, Александар Ђ. Биба; Соломон Азријел; Драгутин Н. Тулкановић; Таса Неранџић; Тодор Т. Ђурић и Живко Р. Богдановић трговци.

Грађанска Касина. *У суботу* 21. ов. м. даваће се матинско вече за чланове и њихове породице. Гости из Београда не могу се доводити, а са стране само по нарочитој дозволи Управе. — Свира и два музике. Улазница за самце 1,50 дин. у породица 1 дин. од особе. Почетак у 9 часова.

Убила се. Ранђела кћи поч. Илије Митовића из Богутовца у округу чачанском, девојка од 20 година, убила се прекјуче из пушке [illegible] зато, што је [illegible] њен вереник Миодраг Томић овд. са којим је била у недозвољеним односима.

Разбојништво. Светислав и Добросав Јовановић из Сврбаоца у окр. ваљевском, напали су прексиноћ на друму Кузмана Лазаревића из истог места, зауставили га и том приликом отели му 105 динара у новцу.

Кривци су похватани и налазе се у рукама власти.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

| Турски министар војни упутио је окружницу свима командантима корпуса, у којој им скреће пажњу на пристојно и уставу сообразно понашање официра. Устав тражи да се свака непослушност најстроже казни. Забрањује се официрима да могу бити чланови друштава, да се баве политиком, да пишу чланке по новинама. Исто се тако забрањује војним питомцима да посећују концерте и позоришта.

|а| Аустријски министар пољопривреде др. Браф бавио се неколико дана у Прагу, па је за то време преговарао с неким партијским вођама и политичарима како би чешки земаљски сабор могао радити.

§ Између Мађара и Румуна води се жестока изборна борба у Оравици. Сами Мађари признају да ће победити кандидат румунске странке.

§ Турски парламенат је решио позвати владу да поднесе законске предлоге о организацији министарства и о извршењу смртне казне. Парламенат је забранио предлог о употреби народносних језика само где се не говори турски.

РАЗГОВОР СА ЂОРЂЕМ ХРИСТИЋ-ОБРЕНОВИЋЕМ

— Историја једног „претендента“ —

(наставак)

За тренутак наступи тишина као и свакад у сличним приликама. Сваки је посебице желео да први отпочне разговор, али се устручаваше.

Најзад се први отресао бечлија и прекиде ову досадну ситуацију:

— Господин се — отпоче бечлија показујући на србијанца — веома заинтересовао вашом особом. Њега, који је много слушао о вама у Србији, беше занесадио плакат, на коме се рекламирала наша тачка у вечерашњем програму. С тога је био навалио на мене, да посетимо вечерашњу представу. Али му то није било доста, већ је после свршене представе горео од жеље, да се са вама упозна и разговори. Ако сте обратили случајно пажњу на наш сто, могли сте приметити како је био узнемирен и како се дуго решавао, да вам приђе и упозна се са вама.

— То ми није измакло из очију. Само за мене то није било ништа ново, јер се многи интересују мојом личношћу. Та, директор орфеума прави такве американске рекламе, да сам већ навикао на те радознале погледе и загледања од стране публике. То је интересовање, у осталом, потпуно разумљиво. И самог би ме, морам признати, интересовала појава једног „претендента“ на позорници.

Ову реч „претендента“ Христић је изговорио подвлачећи је са ироничним осмехом на уснама. У тону се осећаше нека горчина. Могло се приметити, да говори човек који није задовољан својом судбином.

— Погодили сте, господине Христићу. Чак и да оставимо на страну претендентство, ви сте иначе човек из тако одличне и чувене породице. Ваше фамилијарне везе са тако одличним и богатим људима, беле би довољне да заинтересују цео свет о овоме преокрету у вашем животу — одкраве се и наш србијанац.

— Знам! — процеди кроз зубе Христић.

— Овај наш поступак, — морате ме извинити за моју отвореност — мери се са... са... скандалом.

— Скандал... да скандал... немојте се ништа женирати... Знам ја то и сам... Али до скандала је морало доћи. Он је дошао помало... сам по себи... И сад, кад је пукао... нема се куд. Мора се напред — поче говорити овај младић више за себе. Поглед му беше бесциљан... замишљен, а у тону се осећаше бол и горчина.

— Па добро, молим вас, господине Христићу: како је све то наступило? Да оставимо на страну, као што сам вам већ рекао, „претендентство“. Оно човеку ништа не доноси, од тога се не живи; шта више, оно кошта и то много. Али, пре свега ваша је мати врло богата жена. Њен муж је, бар како сам ја обавештен, министар. Зар је она могла допустити, па ма шта да се између вас догодило, да се њен син у борби за насушни хлеб мора лаћати и оваквих крајњих средстава. После, за цео свет није тајна, љубав грофа Зичи према вама. А Зичи је умро као велики богаташ. Па и барон Бајић и барон Николић били су вам наклоњени. Они су били уверени, бар тако сам ја слушао, у ваше краљевско порекло, с тога су се дуго времена са вама опходили као са својим рођаком. Па, кад се све зна, онда изгледа загонетно, како вас нико од њих није одговорио од те ваше намере, која ће стати угледа и вас и њих. И сами рекосте: скандал пуца. Да, скандал пуца али, и њих погађа. Зар не?

За све време говора србијанац је непремице гледао у Христића пратећи сваки покрет на његовом лицу. Хтео је да види, какав ће утисак учинити на њега цео овај говор.

(наставиће се)

Покушај

Самоубиство [illegible]

Јучерашњи београдски догађај

У Краља Александра ул. бр. 86 седи поседео Алекса Влајнић, бив. сапунџија са својом женом. Алекса је постарији човек. Има три жива сина од којих се један оженио и „засновао своју кућу“, те према томе није могао потпомагати свога старог оца и матер, а друга двојица су просто „нукула“ од куће и нису хтели ништа да чују за кућу.

И Алекси и жени његовој болело је што су их деца тако немилостиво напустила. Али су волели да раде. И он и она одлазили су рано ујутру на посао, да се тек пред вече уморни врате са посла. И док су њихово могли радити животарили су како тако. Али, од некого времена Алекса није могао радити те цео трошак куће пада на бедну женину зараду. Жена је радила као куварица.

Међутим Алекси је тешко падала ова невоља. Њега је болело што, поред своја три жива сина, мора живети од десет новчића своје жене. Сваким даном бивао је све нервознији гледајући како жена одлази зором рано на посао а враћа се увече мртва уморна. Помисао на децу доводила га је до очајања. С тога је у последње време постао веома замишљен. По цео дан би преседео размишљајући.

У њему је сваким даном сазревала мисао о самоубиству.

И он се јуче реши на тај корак.

Чим је жена јутрос рано отишла на рад и он изађе из куће. У првој бакалници купио је десет килограма ћумура и вратио се кући. У кујници нађе једну стару канту у коју баци ћумур и запали. Врата беше закључао.

У соби се брзо осети задах ћумура.

Алекса седе за сто и поче писати писма, која је упутио полицији, жени и неким пријатељима.

Ко зна колико је трајало то писање писама. Ћумур се разгоревао споро, пружао велики густи дим, који је сиротог Алексу постепено опијао, док га није савио и он се срушио на патос.

Синоћ око шест часова жена се вратила са посла уморна и једва чекајући, да се у својој собици одмори. Ухвати за кваку врата али она беху затворена. То јој се учини сумњиво. Брзо отрча к прозору и на своје запрепашћење виде, да је соба била пуна густа дима од кога се ни једна ствар у соби није могла распознати.

Сирота жена [illegible] и удари у прозор. Скупи се цео комшилук и одмах исломише врата и отворише широм прозоре. Кад се дим беше толико разредио, да се могло у собу ући, уђоше унутра и на поду нађоше онесвешћеног сиротог Алексу.

Изнесоше га на ваздух и почеше трљати. И послаше одмах по лекара.

Чист ваздух и трљање повратише Алексу, који још не беше мртав, и по наредби лекаревој пренеше га у болницу, где се потпуно опоравио. Писма су предата кварту. Из њих се види, да га је на овај корак натерало рђаво материјално стање.

Сиромах Алекса! Није био први нити ће бити последња жртва беде и невоље, јер Београд сваким даном постаје све више и више модерна варош са свима њеним одликама и са свима грозотама велике вароши.

Мв.

Жена убила мужа

Село [illegible]. — Убиство. — Љубав у Гладовићима. — Несрећни брак. — Оженио се сиротом. — Жена убила мужа. — [illegible] рад. — [illegible]

Косјерић, 12 фебруара

Једно од најбреговитијих села у срезу црногорском, округу ужичком, јесте село Годечево. Испресецано потоцима и поточањцима, и речицом Рогачицом, а опкољено високим висовима, оно вас потсећа на намесне партије Јулијских Алпа. Пласка је толико каменита и гола, да ми је умногом наличила на карсну област [illegible]. Годечево је село старовлашког типа са многим џематима. Интересантно је поменути једно два-три годечевска џемата, јер становници тога села битно се разликују и карактером и начином по џематима, у којима живе.

У најјужнијем џемату Крушчици живе Букановићи, сој људи којима је новац Бог. Они зеленаше, [illegible] и способни су, да пронађу начин како ће лако доћи до пара. У џемату Ранића живе Алексићи, који су добри људи, али имају манију што много пију. У џемату Пласци живе Тодићи и Тејићи, људи са врло мало скрупула и опаснији од хајдука. Најинтересантнији је џемат право Годечево, у коме живе Гладовићи. Овај је џемат центар целог села, а Гладовићи су најстарији становници сеоски. Они су сви од реда занатлије: качари, столари, зидари, и у опште су културнији људи. Пролазећи кроз свет они се шлифују и важе за сеоску аристократију. Имају особеност да се врло лако залубљују и они су оно годечевско племе Азра, „што умире, када љуби“.

* * *

Када сам прошле јесени, ради студија, путовао западним делом Србије, те извесно време провео на дивним ливадама пожешким, попео сам се и на гранични вис годечевски Јасеновац, са кога је божанствени поглед на Босну и на цео рачански срез. Са Јасеновца сиђох у Годечево и сврати у гостољубиви дом Јована-Јовеље Јовановића.

Јовеља ме је лепо дочекао као што већ приличи једноме Гладовићу, јер је и он из тог сеоског племена, иако се презива Јовановић. Кућа му је била нова са [illegible] кровом на забат, чиста и лепо спремљена, што све уписивах у заслугу његовој младој и лепој домаћици Тиосави.

Ко је био у селима тај може рачунати, како госту могу пријатне бити домаћице, које послују да би госта што боље угостиле. А кад је та домаћица једна црнпураста снаја од својих 25 година, са очима црним као гар и мишићима, који су тврди као камен, онда се ова мора допасти свакоме, а камо ли нама етнографима, који имамо читаву страст за упознавањем и компаровањем.

Седећи за скромном трпезом мени су били слатки они залогаји, којим ме је нудила Тиосава, више девојче но жена. Тада, разуме се, нисам могао ни помислити, да ћу кроз три месеца писати о лепој и симпатичној Тиосави, као о убици свога мужа.

Међутим то се и десило: Тиосава је збиља убила свог мужа, и задатак је ових редака, да пред читаоце „Правде“ изнесу ма и најкраћи извештај о овој [illegible] љубавној драми.

(Наставиће се)

ИЗЈАВА

Андре Петровића

Бившег начелника министарства финансија

Господине Уредниче,

У једном од прошлих бројева „Правде“ Ви сте се дотакли и мога имена поводом афере коју сам имао са г. Павлом Манојловићем бив. начелником министарства финансија.

По тужби мојој, да ми је г. дигао 10.000 динара, кварт теразијски није водио довољну истрагу, већ тако лабаву, да је у кратком времену свршио свој рад. После годину дана, г. Манојловић ме је тужио за клевету, по којој сам ја код судова био ослобођен. Ну, по [illegible] Касационог Суда, на поновном претресу суд ми је поставио питање: „Време је да се овај предмет скине с дневног реда и једном оконча“ ја сам [illegible] како мој бранилац [illegible] ја овако пристајем, но само тако, да моја част остане на чистини, што сам неколико пута поновио и кад сам потписивао, а што се тиче мојих 10,000 дин. казао сам: Бог да прости, јер знам да их никад не могу добити.

Суд је, по предлогу [illegible] заступника г. Манојловићевог и мога адвоката прекинуо даљи рад по овој ствари, на шта је г. Манојловић преко њих изјавио, да није задовољан са протоколом који су браниоци саставили пошто му тиме није дато никакво задовољење [illegible] г. Петровић морални [illegible], а најзад, после једне [illegible] судски [illegible] и протокол подписао, — а после свега овога [illegible] у редакције листова и [illegible] се правдао.

И не упуштајући се у ову непоштену радњу г. Манојловића, који је желео, да ја дам пристанак да се ова ствар једном оконча и ако сам ја и оштећен, до кога [illegible] никад не би ни дошао, ја констатујем да је г. Манојловић [illegible] што је погрешно обавестио вашу редакцију, да је [illegible] док у ствари то није. И ако сам оштећен са 10.000 дин. ја сам по савету адвоката учинио крај овој афери, само зато, да се она скине једном са дневног реда. Ако г. Манојловић продужи да и даље износи неистине ја ћу бити принуђен да штампам сва акта [illegible], која не говоре у прилог части г. Павла Манојловића.

21. фебруара 1909 г.
Београд

Ваш поштовалац
А. Петровић
бивши чин. финансија

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

ЗА ВРЕМЕ ЛУДВИКА XIV

[illegible] по тајним архивама Бастиље

од

[illegible]

(наставак)

Веома су се чудили овом њеном кораку. Ја сам отишла у Париз и потражила је у кући где су била њена деца. — Код ње је била госпођа од Ментенон. Она се није дружила ни с ким. Пошто су сви с великим интересовањем очекивали њен повратак, и ако се приметило о томе нико није бринуо, дознало се да ју је сваки дан посећивао Босије, некадашњи васпитач Монсењеров, сада владика у Моксу, сав огрнут једним сивим огртачем“. — Имамо и даља обавештења од опата ле Дије, Босијетова приватна секретара. Луј XIV је наредио да се његова љубазница уклони. Кад је Босије посетио прогнаницу, „она га је обасула прекорима, рекла му је да га је само његова надуреност нагнала да учини да је отерају, он хоће да сам постане господар над душом краљевом“. Кад је за тим увидела да се њена жестина разбила о ведар мир и чврстоћу прелатову, она је покушала да га за себе задобије обећањима и ласкањима, пустила је да пред њом сједе најниҗи достојанственици цркве и државе“.

Ово прогонство трајало је од 14. априла до 11. маја. — На једном саслушању од 16. новембра 1680. г. рекао је Лесаж да „и кад би лежао на самртној постељи, не би могао рећи ништа друго до оно, што је рекао с почетком пролећа 1673: — датум се тачно слаже — да су за госпођу Монтеспанову, која је гледала да се учврсти, радиле Воазенова и госпођица Дезеје, или су бар чиниле нешто слично, али у ствари нису биле у стању да јој сачувају краљеву љубав, те су јој давале прост прашак, који кад би се давао у извесним дозама, могао би бити отрован“. Тако је причао Лесаж и искази кћери Воазенове, које је скупио Ла Рени, потпуно се слажу с тим: „Прашак који је њена мати слала госпођи Монтеспановој, био је „љубавни прашак“, намењен краљу. Кад је њена мати једном однела прашак у Клањи, пратили су је њен велики „мајстор“ (Латур) њен најстарији брат, она, кћи, једна служавка по имену Марија, која је доцније умрла, Фернана, добар пријатељ Латуров, и Вотије, али они нису ушли у Клањи. Она не може рећи да ли је мајстор добио приступ с њеном матером, али су се у „Холу“ опет сви састали, тамо доручковали при свирању виолине, те је између обоје била настала мала свађа.

Њен брат, који јој је то причао, рекао је да је мајка донела педесет луидора. Осим прашкова, које је слала предавала госпођи Монтеспановој није их слала ни преко кога другог осим г-це Дезеје, која се о томе бринула. Што се тиче прашкова који су лежали испод путира, они су били од једног свештеника, кога су називали приором (Гибур) а прашкови који нису били освећени, чувала је њена мати у фијоци једног ормана, од кога је кључеве њена мати носила са собом. То су били црни, бели и сиви прашкови, које је мешала у присуству Дезејеве. Њен отац хтео је једном обити тај орман, говорећи да ће он довести какву несрећу.“

(Наставиће се)

Све због жене

ИСТОРИЈА ЈЕДНЕ СЕОСКЕ ТРАГЕДИЈЕ

У ваљевском округу у селу Попучку, за кога је чувен са свога [illegible] разбојник [illegible] Светозар [illegible], сваког се са својим четама [illegible] жене Милорад Обрадовић, који није пропуштао ни један избор, ни један вашар, ни једну недељу пред [illegible], а да се с ким не побије. Но Милорад није био само са те стране чувен. Био је још чувенији са своје лепе и младе жене Јевросиме, коју су сви познавали, али којој нико није смео приступити бојећи се Милорадове песнице.

Једног дана Милорад, иде нешто путем кући и не [illegible] свој [illegible] јурне на [illegible] и [illegible] тако [illegible], да је јадни старац умро после два месеца.

Милорада осуди ваљевски првостепени суд на две године робије, а полиција га спровела у Београд „на издржање“.

* * *

Јевросими је било досадно самој код куће. Још јој је досадније било, што је у селу морала пуштати своје [illegible], да би је одбранила од многих и врло честих посета сеоских кавалира.

Због тога она врло радо прими понуду Томе Милића, [illegible] из Врачевића, и да пређе к њему у Прањани, да [illegible] живи и да се доцније и венчају, кад Јевросима буде добила развод брака.

Тома Милић је [illegible] није могао ово учинити не [illegible], а [illegible] Милорадове.

* * *

Јевросима и Тома живели су као два голуба, те у тој љубави [illegible], да треба тражити развод брака. Година и по пројури, као сладак и леп сан кад се Јевросима пробуди овог дана, кад јој Милорад, пуштен с робије, поручи да одмах дође кући у Попучак.

— Неће доћи да је сада [illegible] Милорадовом гласнику Тома у име Јевросиме, кад је [illegible] Ковачу.

Милораду се није ишло у [illegible] Томину, те реши, да [illegible] Томиној кући и да Јевросиму [illegible].

* * *

Једног дана били су у кафани Јевросима и њена сестра [illegible]. [illegible] Милорад и угледав Јевросиму рече јој:

— Хајде мало Јевросимо, да ти нешто кажем!

Јевросима је сва претрнула [illegible] очи Милорадове и брзо се [illegible]. „И сада [illegible], што се [illegible] сестра стала у заштиту своје сестре. Милорад јурну на њих и поче их [illegible] тући.

Одјекну прва пушка [illegible]. Једним [illegible] Јевросиму, а [illegible] сестру [illegible].

* * *

Ову [illegible] чу Томин [illegible] Владимир и [illegible] да види шта је.

Између њега и Милорада отпоче [illegible] борба, [illegible] Јевросима [illegible] и поче запомагати:

— Ај... Томо... у помоћ!

Тома је био негде у пољу и чувши запомагање [illegible] кући и дочепа пушку. [illegible]

За то време Милорад и Владимир беху [illegible]. Милорад је [illegible] да Тома трчи у помоћ, [illegible] да се отме од Владимира, [illegible]. Осећајући, да се не може [illegible] руку Владимирових, [illegible] Владимиру у [illegible]. Владимир [illegible], а Милорад [illegible].

[illegible] Тома [illegible].

* * *

Тешко рањеног Владимира однели су у ваљевску болницу. [illegible] је остао жив.

Од тога дана за Милорада Обрадовића нико [illegible] не чује. [illegible]? Међутим [illegible] да то [illegible]. Милорад је [illegible] робије [illegible] т. ј. жив. А ако је мртав [illegible], да [illegible] ко га убио?

И [illegible] ова сеоска трагедија или драма, [illegible], десила се због једне [illegible], која, [illegible] у [illegible], и [illegible], да се о њој у [illegible].

С.

Српска Банка

у Београду

продаваће у своме локалу 15. ов. мес. велику количину разне робе мануфактурне, [illegible] и [illegible].

Купци могу и пре дана продаје робу прегледати и ближа обавештења од Банке добити.

Главни [illegible] продавац за Београд, г. Исак [illegible] од данас продаје све монополисане артикле, као: [illegible] од 6 дин. до 600, рабат [illegible] три четвртине. 106 2—10

Милан Миловановић
[illegible] Добрињска ул. 13

од 1-ог маја издаје под кирију:
ДУЋАН „на Зеленом Венцу“ у коме је сада Делавецова апотека, са три магацина, две собе и подрумом.

ЕЛЕГАНТАН СТАН над овим дућаном од четири собе, великим предсобљем, кујном, собом за млађе, [illegible] и подрумом.

109 1—6

Најбоље српске
САЛАМЕ
изврсног квалитета
НОВА РОБА — изврсне
[illegible]
свеже **„Теј Бутера“** [illegible]
Милсарама и Српска Сира
такође за [illegible]
Препоручује радња
Душана Тодоровића
Краљ.-Српски Дворски Лиферант
Београд — Теразије

Млеко са АДЕ ЦИГАНЛИЈЕ
[illegible]
раздаваће се од 1. Марта о. г. по Београду. — Литар 0·30 п. д. — У флашама 0·35 п. д. — Пријаве прима [illegible] до 28. Фебруара са тачном адресом и потребном количином млека, на адресу:
ЧУКАРИЧКИ МЛЕКАРНИК
Београд — Чукарица
98 2—10

Походна одела
ОФИЦИРСКА И ВОЈНИЧКА
израђује грађанска радња
Стојана Симића и Брата
Београд (спрам „Коларца“)
89 10—10

Кафана
„Царица Милица“
на Зеленом Венцу
издаје се одмах под кирију.
Упитати сопственика.
Сима К. Наумовић
108 2—6 [illegible]

ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА
ДРАГУТИНА ДЕНИЋА

Добио је одличан **Карловачки Бермет** и продаје 1 литар 2 динара, а такође и **Карловачко Бело Вино** и продаје 1 литар 1 динар.

Телефон бр. 49
100 1—3

Мојој доброј супрузи, нашој милој матери

† АНГЕЛИНИ

Давањемо четрдесетодневни помен у суботу 21 ов. месеца у 9 и по часова у храму Св. Николе на новом гробљу, о чему извештавамо наше и покојничине пријатеље и познанике.

20 фебруара 1909 год.
Београд

Ожалошћени:
Супруг *Нестор Перишић*, администратор „Правде“ са децом *Миодрагом, Предрагом и Браниславом.*

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Наш мили незаборављени

† ВЛАДИМИР ЛЕКИЋ

[illegible]

Преминуо је 5-ог ов. м., у својој 38 години старости и предат матери земљи 6-ог уз [illegible] учешће родбине и великог броја грађана ове вароши.

Овим приликом сматрамо за дужност изјавити нашу благодарност Сави Димитријевићу председнику општине [illegible], на његовом искреном заузимању и труду за време болести покојникове и око сахране.

Не мању благодарност изјављујемо фирми Илић—Тодоровић и Петровић фабрикантима из Лесковца која, ценећи покојников рад у [illegible] у [illegible] и положивши поред учешћа [illegible] 100 динара на спрему и сахрану покојникову.

Искрено благодаримо Кости Недељковићу каф. овд. који је у овим [illegible] и вечитог растанка положио венац на одар покојников.

Архијерејској певачкој дружини и господину *Љуби Миловојевићу*, учитељу [illegible] школе који их почасти учешћем [illegible] и спровод покојников до вечне куће.

Свом грађанству оба пола које га испратише као и свима који писмено учешће изјавише.

ОЖАЛОШЋЕНИ:
Супруга: *Драга*, деца: *Војислав* и *Даница* и остала родбина. 107 1—1

Наша добра и мила незаборављена мати, супруга, ћи, ташта и баба и т. д.

† Анђа М. Богдановић

После дуге и тешке болести преминула је синоћ у 2 сата по поноћи у 57 години свога живота. Погреб ће бити сутра у 2 сата по подне. Опело у Вазнесенској цркви. Стан: Војводе Миленка улица бр. 36.

Ову по нас тужну вест с крајњим туговањем [illegible] пријатељима.

19 фебруара 1909. год. у Београду.

ОЖАЛОШЋЕНИ:
Супруг: *Миларад Богдановић*; ћерке: *Тала и* [illegible]; зетови: *Јован Лукић и Станимир Марковић*; мати: [illegible]; [illegible]: *Сима*; браћа: *Андра и Алекса Т.* [illegible]; сестре: *Велика и Сава*; [illegible] *Сока*; унучад: [illegible]; [illegible] *Светозар У.* [illegible], *Коста Стефановић* адвокат и остала многобројна родбина.

С болом у души јављамо нашим сродницима и пријатељима и познаницима да је наш добри и мили [illegible] преминуо

Гаврило (Гаја) Исаковић

трговац из Новог Сада и бив. [illegible]

Преминуо после кратког и тешког боловања 2. фебруара 1909. године у 12 сати у поноћ у 47 год. старости остављајући нас да вечито за њим тугујемо. Благодаримо г. г. другарима и пријатељима покојниковим који су за време тешке болести обилазили нас и сродницима који су [illegible] при последњем часу и спровод покојника. Нарочиту захвалност изјављујемо [illegible] г. Филипу Топићу који се са дирљивим говором од покојника опрости, у исто време благодаримо [illegible] г. Милану Малићу који се [illegible] покојника [illegible] живот спасе. Не мању благодаримо нашим пријатељима и грађанству што својим присуством спровод увеличаше и испратише нашег милог Гају до вечне куће, те тиме нам у [illegible] тугу ублажише.

Фебруара 1909. год. Нови Сад — [illegible]

ОЖАЛОШЋЕНИ:
Мати: Станија, супруга: Милица, браћа: Љубомир и Милош; [illegible]: Стана, [illegible] и Јелка, синовци: Ђорђе, Миливоје, Нена, Миша, Пера, Мита, Паја, Милош и Митар, синовице: Зорка, Љубица, Загорка, Пријезда, Даница, Мара, Милка, Даница и Милица, зетови: Милан Л. Стефановић, Милан Топић, Милан Грубаковић и Милан Јерковић са осталом родбином.
101 3—3

Са болом наше ожалошћене душе и ојађеним срцем јављамо нашим сродницима, пријатељима и познаницима да је наш мили и никад незаборављени супруг, отац и [illegible]

† Аврам Ж. Кротић

трговац — посланик из Краљева

изненадно премину 7. ов. месеца у 3 часа изјутра у 48 години свога живота остављајући нас да вечито за њим тугујемо и жалимо.

Не можемо пропустити а да овим путем не изјавимо нарочиту благодарност г. др. [illegible] лекару среза жичког, који није жалио труда и који је са [illegible] и [illegible] да би [illegible] нашег милог покојника од [illegible] смрти [illegible] за све време [illegible].

Особиту благодарност дугујемо нашим [illegible] г. г. [illegible], Лазару Стефановићу и Милану Тодосијевићу који се у жалосну [illegible] нашег драгог покојника [illegible] и помогоше при спреми и погребу нашег милог покојника.

Нарочиту благодарност изјављујемо:

Краљевачкој Трговачкој Омладини, [illegible] Друштву [illegible] Српско, [illegible] Удружењу, Друштву госпођа и госпођица за [illegible], г. г. [illegible] и [illegible], [illegible], Димитрију Димитријевићу [illegible], Јовану [illegible] и Милану Тодосијевићу који пренеше венце на одар покојников.

Особиту благодарност дугујемо г. Петру [illegible] трг. из Чачка и његовој госпођи, који не жалећи труда дођоше да [illegible] Аврама, до вечне куће испрате и [illegible] покојниковом [illegible].

Благодаримо [illegible] „[illegible]“ за [illegible] и [illegible], који по [illegible] утешише [illegible] са [illegible].

Благодаримо Краљевачкој Певачкој Дружини „Св. Сава“ која нашег милог покојника и своје члана увеличаше са својим [illegible] до његове вечне куће испрати.

Нарочиту благодарност изјављујемо г. Петру [illegible] председнику Краљевачке Трговачке Омладине, који се у име исте дирљивим говором са покојником као добротвором Трговачке Омладине на Крагујевачком Тргу опрости, г. Стојану Миловојевићу учитељу који се у име Српске Патриотске Странке, чији је члан покојник био пред [illegible] покојниковом опрости; г. [illegible] свештенику, који се у цркви [illegible] дирљивом беседом са покојником опрости; и г. Милану [illegible] посланику из Грдице, који се у име [illegible] са покојником на гробу опрости [illegible] заслуге покојникове за [illegible].

Благодаримо г. г. Миливоју Петровићу и његовим друговима — [illegible] из Чачка као и г. Милосаву Мирићу трг. из Трстеника, који не жалише труда доћи, да увеличају свој тужан и величанствен спровод.

Благодаримо [illegible] и грађанству вароши Краљева свију [illegible] као и околних [illegible] села, који у неприсебној маси испратише нашег милог покојника до његове вечне куће и тиме нам у [illegible] тугу за драгим нам покојником ублажише.

Благодаримо свима свештеницима и учитељима који при опелу и одару нашег милог покојника не почасте [illegible] чинодејствовањем.

Особито благодаримо свима сродницима, пријатељима и познаницима, [illegible] и [illegible] који нам лично, путем телеграма и писама изјавише своје саучешће у нашој превеликој жалости за изгубљеним милим нам покојником.

Фебруара 1909 г. Краљево.

ЗА НАВЕК ОЖАЛОШЋЕНИ:
супруга: *Драгиња*, синови: *Живан, Предраг и Душан*, ћерке: *Наталија, Зорка, Радмила и Милица*, ташта: *Милка* и остала многобројна породица.
103 2—3

„ЊУ-ЈОРК“
ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО
Председник: Darwin P. Kinpsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Призната актива	франака у злату	2,888,000,000
Целокупни прихода у 1908 години преко	" " "	530,000,000
Математичка резерва	" " "	2,379,000,000
Резерва за дивиденду	" " "	416,000,000
Нова осигурања у 1908 години	" " "	722,000,000
Мешовита осигурања у снази преко	" " "	3,116,000,000
Сва осигурања у снази	" " "	10,331,000,000

Дивиденда која је плаћена 1909. год. износи фран. у зл. 29,402,080 противу фран. у зл. 2,126,262 која је исплаћена 1908. године.

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, плаћена 1909. г. на полисе издате у 1907. на фран. у злату 10.000.

Осигурање на случај смрти				20-платежна осигурања на 20 г.				Мешовита осигурања на 20 г.			
старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премију
25	247.00	3540	14.8	25	378.00	4720	125	25	52700	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	135	40	57100	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	73900	11200	15.2

64-та детаљна билансија шаље се на захтев и она садржава све трансакције у току 1908. г.

Дирекција друштва „Њу-Јорка“ за Краљ. Србију.

109 1 12 **БЕОГРАД, Кнежев Споменик бр.**

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сви [illegible] шаљу се на углу Васине и Добрињске улице. — Власник и одговорни уредник *Радован М. Русовљевић* Видинска ул. бр. 22.

„Браће Радичевић“ штампарија Гавр. Давидовића и Комп. [illegible] ул. бр. 18. Телефон бр. 63.

ПРАВДА

Телефон 821. | НЕДЕЉА 22 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 51. | Телефон 821.

22. Фебруар

Равно је 27. година данас од како је до скора васална, по том независна кнежевина Србија проглашена за краљевину.

Какве су наде, каква уздања везивана како за сам чин проглашења краљевине, тако и доцније кад је прослављана успомена на тај дан, то знају само они, који су тада живели и делали.

Беспримно турско робље својом властитом снагом и голих шака ослободило се, засновало мало државна темеља, који је постепено нарастао у величанствену државну зграду независне краљевине Србије. И кад је то беспримно ненаоружано робље могло успети да тако рећи голих шака створи независну краљевину своју, природно је што се код организоване нове државе српске за чин проглашења краљевине везивале наде и уздања за даље напредовање и успех српске народне мисли. У успомени на проглашење краљевине црпели смо веру и снагу да ћемо постићи и остварити свој народни задатак.

И баш сада — 27 година од дана прогласа краљевине настало је било доба, настао је тренутак да се сва снага Србијина уложи за остварење тих нада — за успех српске народне ствари. У том погледу није се оскудевало ни у готовости и одушевљењу народном да се прегне, да се учини све што треба, да се учини и последњи очајни корак те да Србија и Српство живе слободним, и независним животом. Ни народно представништво, ни политичке странке, ни целокупно јавно мишљење српско нису се у том погледу ни мало колебали, сви су били сложни у томе да се мора учинити одлучно: или — или!

И кад је у овим тешким и за Српство судбоносним приликама на управу Србије дошла коалициона „велика" влада, целокупна српска јавност и сво европско јавно мишљење дочекали су је као искрени српски кабинет, који ће одлучно и енергично прибавити важност познатој скупштинској одлуци о аутономији Босне и територијалним накнадама за Србију и Црну Гору.

На жалост, разбијене су све наде, пропала је сва вера — у ту „велику" владу Краљевине Србије.

Она се одрекла у име Србије, српске националне будућности, пристала је [illegible] на анексију Босне и Херцеговине, одустала од оправданих захтева о територијалној накнади, пристала чак и да се разоружа под изговором да нашу свету ствар поверава Европи — оној истој Европи која нас је пет стотина година гледала у ропству и којој ево већ сто година служимо као монета за поткусуривање.

О „велика" владо, „велика" мало! Да ли си бар свесна тешкога удара који си том изјавом задала Србији и Српству?

Данас је 27. година како је проглашена Србија за краљевину. Тужно и жалосно дочекујемо тај дан, јер све што се око нас догађа казује нам да нећемо дуго тај дан славити у слободној краљевини, јер нема ко да је брани и штити.

Хармакис.

Велеиздајнички процес у Загребу

(Оригинални извештај „Правде")

У тамници

18. фебруара

Данас после подне ми Београђани зажелели смо посетити оптужене у тамници, јер нам је речено да је и то чудо у Аустрији могуће. Само како је Аустрија једна земља одвојено држана од реда, (а то је бар позната ствар!) то је допуштено учинити ту посету само између 4 и 5 часова по подне, и пошто се добије дозвола од, за ту службу, нарочито постављеног лица. Чувени хрватски писац Болски, који је у исто мах и народни посланик, пошао је са осталим колегама, који су били тако љубазни да нам показују тајне путе, којима се може допрети до тамнице.

Ми смо, дакле, били тачно у 4 часа пред вратима тамничара, али су она била и глува — слепа. „Ајд чекајте, па ће вам се отворити" — демантовало је. Није нам се отворило, јер чиновник, који једини у монархији има дужност одобравати посете, није био још дошао. Као што видите: посете су допуштене само између 4 и 5 часова, па онда ако вас пусте, можете ући!

Чекали смо пун час, док у ово доба стиже тај чиновник аустро-угарске монархије, хрватски Кербер!

Пошто су нас спровели кроз један лавиринт од ходника и басамака сиђемо у једну авлију влажну и блатњаву о грађену са свију страна високим зидом. Ту су били сви оптужени на одмаралишту.

За све наше чекање били смо награђени самом појавом оптужених. Вредно заборавити пут из Београда до Загреба само да би човек видео како Срби подносе јуначки муку љуту!

После дугог истражног затвора од 7 месеци, које су време провели више у гладовању, ови сиротани, чија је кривица једино у томе што се не стиде и не боје звати „Србима" — још су тако млади, расположени, весели пуни духа и препуни храбрости, да смо ми били просто на просто задивљени!

Ми, који смо стигли к њима пуни пијетета и саучешћа, нашли смо се одмах у једној љубазној дружини, где је један био предусретљивији од другог, тако да смо по готову и заборављали да се налазимо међу мученицима! У место да се униже и клону, они су се у затвору прекалили и ојачали, да су сад још много одушевљенији Срби, но што су пре хапшења били. Ако је Аустрији био циљ да сломи борце — постигла га је! А [illegible] јој је био циљ: да [illegible] изгуби сваки значај и да престане бити страшило за политичке људе — и у томе је још боље успела!

Док смо ми били овако у гомили и најпријатељскије живо разговарали, дотле се један фотограф попео на кров суседне куће и поставио фотографски апарат, те нас све овако заједно снимао. Страни новинари су одмах тражили по један снимак, и тако ће у скоро изаћи у многим европским листовима ова слика аустријских слобода!

Други дан суђења

— 19 фебруара —

Данас се продужило читање оптужбе, којом приликом је запажен један детаљ. На првој седници је читао оптужбу: бележник (деловођа), и [illegible] то и до сад радило. Али то није било право председнику, идно се с читањем сувише брзо. Зато је узео да чита сам. Тенденција: да се овај процес продужи што више, како би се сачекало решење питања са Србијом. Ако се зарати: процес ће се одложити и оптужени ће остати у затвору за све време рата, а ако се са Србијом нарави, овај ће се процес запушити неком аболицијом, али никако се неће свршити јасно и редовним путем, јер би пресуда морала регулисати положај ових јадника и ударити жиг на државу аустриску.

Читао је, дакле, председник, и док он гњави слушаоце својим монотоним гласом читајући оптужбу, која је штампана и коју је већ цео свет читао, ја посматрам по сали.

Председник Тарабоћи пореклом Талијан има оно безлично лице изветштаних канцеларисних сивари. Апсолутно без икакве индивидуалности, него прост механизам, који је на свом месту и помоћу функционисао подједнако бездушно и бесвесно! То је најбољи услов за каријеру и зато је његова бриљантна. Био је државни тужилац, па је прескочио све своје другове и постао председник. Овај ће му процес донети још једно унапређење. Може чак заменити временом и Ерментала, јер није ни мало глупљи од њега.

Поред њега седе још четири судија: — Фон, Цекуш, Мајксер (замислите: каква имена!) и Папишћ, а поред њих још неколико два заменика и деловођа.

Акурти, држ. тужилац, седи сам за се. На левој страни председничког стола браниоци малом самосталци и Хрвати коалиционаши. Пада јако у очи одсуство радикалних адвоката. Том приликом да поменем један карактеристичан детаљ за сазнање политичке прилике: — Акурти је тражио и суд уважио: да се четири адвоката искључе из реда бранилаца, као што сам јуче јавио, јер су и они у истрази компромитовани. И они су требали бити у затвору са осталима рекао је Акурти, али двојицу од њих самосталце Добричића и Пелеша штити једна „формалност" имунитет, а другу двојицу? Кад њих ништа не штити што они нису у затвору? Они су радикали! Жарко Миладиновић адвокат из Руме, приликом прогласа царевог јубилеума и прогласа анексије добио је — орден.

Док је председник читао ову оптужбу (о којој ћу вам сутра говорити), дотле су оптужени, којима је већ ова пробила уши, читали новине. Председник им строгим гласом то забрањује: јер они тиме показују багателисање према том акту, а председник би хтео да га они поштују и да им он импонује!

Читање оптужбе је завршено у 2 часа по подне. [illegible] оптужених.

Б.

Аустриска порука

Из поузданог извора дознајемо, да је гроф Форгач добио од своје владе налог да достави српској влади, да аустриска влада не може изнети пред парламенат предлог трговинског уговора, јер је држање Србије према Аустрији непријатељско. Тек онда, када Србија промени своју политику моћи ће између две суседне монархије наступити пријатељски односи и тек тада ће се моћи трговински односи дефинитивно утврдити.

Против аустриске политике

Римска „Трибуна", која је као орган талијанске владе у овој балканској кризи увек стајала на страни Аустро-Угарске, вели:

Ко је, као ми, увек признавао право Аустрије, на анексију Босне, тај ће искрено сажаљевати претећи говор Аустрије, у тренутку кад Србија напушта своје захтеве. У Бечу морају најзад увидети да тај груб и охол тон може изазвати само очајање једног народа који је с правом или без права несумњиво много увређен и коме је учињена штета. Али и [illegible] није магловито да Европа у овом питању нема шта да каже. Анексија је једно прошлено стање, које су створиле силе, претворено у ново правно стање и Аустрија је Европи дужна бар толико уљудности да не тера до краја и да Србију поштеди од понижења, које би било једна бескорисна свирепост.

ИЗЈАВА[1]

пуковника Дамјана Влајића

„Штампа" је у броју 11. од 11. т. м. донела вест: „Тајанствено писмо", у којој јавља да сам ја „примио на своју личну адресу једно писмо од Херсталске муниционе фабрике, у Белгији, којој је противно сваком разлогу дато на израду 25.000.000 патрона наше пушчане муниције". Даље се наводи „како је то писмо видио код равносича један инжињерски пуковник и рекао да је то „писмо врло сумњиво, пошто Влајић нема и не сме имати никакве приватне везе са лиферантима."

На ово имам да одговорим да је лаж да сам ма какво писмо добио од поменуте фабрике, као што је лаж и то, да је испорука муниције уступљена истој фабрици „противно сваком разлогу."

Израда муниције уступљена је Херсталској фабрици зато, што је на државној лицитацији понудила најповољније услове.

Штампање ове исправке одобрио је г. министар војни решењем ФАБр. 395 од 21/I 1909. год.

Пуковник Д. Влајић

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Муке „Српске Ријечи"

До 11. фебруара о. г. сарајевска „Српска Ријеч" кажњавана је с 3437.67 круна. Последња је глоба износила 200 круна.

Чудновата наредба

Панчевачка „Застава" јавља, да су све пограничне власти у Срему добиле указ [illegible] властима, у коме им се строго наређује да сваког странца који дође у њихова места и за кога сумњају да би могао бити из Србије, сместа упуте у [illegible] власт. Не сме се подати обзир о томе да ли тај човек путује приватно, трговачки или ма каквим другим послом. Главно је, ако је из Србије треба га одмах уклонити!

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је у министарству спољних послова одржана министарска седница, којој је председавао Краљ.

Форгач у министарству. Јуче пре подне посетио је гроф Форгач аустро-угарски посланик министра спољних послова др. Миловановића и код њега се подуже задржао.

Бечки глас. Из Беча јављају полузваничној „Пол. Кор.", да се тамо зна само садржина руске ноте, али се ништа поуздано не зна о српском одговору. Што се о том одговору зна, то су само приватни извештаји из појединих европских центара, из којих излази да Србија *своју судбину, своје политичке и* привредне и [illegible] остала на друму великим силама, а тиме српска влада хоће да се према народу свом за свој одустанак заклони штитом Европе.

---

[1] Ову је изјаву г. Влајић послао у исто време и „Штампи" још 24. пр. мес., али је она до данас није штампала, те је г. Влајић умолио „Правду" за гостопримство. Ур. „Правде".

Конференција. Једно полуслужбено саопштење „Келнске Новине“ вели да је врло опасно позвати Аустро-Угарску на међународни суд. Она се само ратом може натерати да измени своју вољу. Али је опасност само привидна. Само мешањем какве велике силе сукоб са Србијом могао би се претворити у европски пожар. А таква сила једино би могла бити Русија, али она не сме загазити у рат. Према је потреба само хладнокрвни мир.

Одвојено гл. Јуче после подне имао је седницу клуб старијих радикала у којој је био и г. Пашић, који је из седнице пошао г. Др. Миловановићу мин. спољних послова, и са њим конферисао до у дубоку ноћ.

Бурне седнице. Клубске седнице обеју радикалних група, на којима су шефови странака изјавили да влада није одустала од својих захтева, већ да и на даље остаје на становишту скупштинске резолуције од 22. децембра пр. год. — биле су веома бурне.

Бечлије бесне. Од како се пронео глас да је Србија, без обзира у каквој форми, одустала од свих својих захтева, бечка Јудеја је од радости побеснела. Том њиховом беснилу нема граница, исцрпен је сав речник безобразлука и погрда против Србије и свега што је српско, а чланове српске владе називају просто разбојницима.

железничка из одељења за грађење нових пруга одпустила је 27. службеника са службе, зато што је прекорачен кредит по тој партији.

А шта вам ради месна контрола у Дирекцији?

Миловановићев експозе. У понедељак ће министар спољних послова Миловановић изнети свој експозе о садашњој политичкој ситуацији Србије.

Ухваћен шпијун. Јуче је у подне муњевитом брзином прострујао глас да је београдска полиција ухватила у шпијунажи за рачун Аустро-Угарске једног артиљериског мајора. Уредништво „Правде“ одмах је учинило потребне кораке да се на надлежном месту информише о тачности ове вести и добила је ове податке:

Полиција је у петак у вече ухватила Живка Јанковића артиљ. мајора у пенз. баш кад је изашао из куће Карла Милера ов. трговачког агента на кога се зна да је у служби аустро-угарског посланства. Одведен у управу Живко је на саслушању признао да је достављао посланству ствари које сазнаје и да га за то плаћају.

Кад га је управник сав узрујан запитао зашто је то радио, он је цинички одговорио да му је мала пензија (260 д. месечно) и да је хтео на тај начин да повећа свој приход. На питање: колико му је за то плаћано, одговорио је да му је давано — *20 динара месечно.*

Ово обавештење добили смо с тим да од њега не правимо никакве употребе у јавности, но како је „Штампа“ ово већ саопштила у једном свом ванредном издању, то и ми износимо ову ствар на јавност ради обавештавања наших читалаца.

Морамо напоменути да овај Живко није могао ништа доставити нашем противнику што овај не би и иначе могао дознати, јер је Живко један пропали тип, који није имао нигде приступа нити га где је ко узимао озбиљно јер је веома ограничен човек.

Једна посета. Г. Стојан Новаковић министар председник посетио је јуче по подне енглеског посланика г. *Уајтхеда* и код њега се подуже задржао.

Перионица. У Београду постоји парна перионица, коју је изазвала сама потреба у престоници. Међу тим, многи грађани жале се да врло дуго морају да чекају на њихов веш, тако, да га и телефоном морају да траже. *Желети је*, да се отклоне сметње ако их има а одговорна лица ако не уклоне ово бар нека, да не убијају *вере грађанства* у ову добру и корисну установу.

Накнада у санџаку. Из Беча су преко Берлина пустили вест, како је могуће да се за Србију потражи територијална накнада у новопазарском санџаку, те да се тако Србија и Црна Гора опет споје! Смер ове вести веома је провидан, да би га требало нарочито објашњавати.

Српска ратна средства. Како „П. Лојд“ јавља, министар финансија Стојан Протић изјавио је у једној министарској седници *да за рат може дати средства за три месеца.*

Прекинут саобраћај. Услед великог изливања реке Белице код Чачка, пресечен је Пожешки пут на друму Чачак— [illegible]рита [illegible].

Исто тако, прекинут је саобраћај и између Трстеника и Крушевца због излива Пепељушког потока, тако, да је прелаз за неколико дана немогућ.

Вода долази. Поред тога, што су се реке у земљи изливале, вода још више долази, тако:

Морава је надошла са 1·85,
Дрина са 1·80,
Сава са 2·40, и
Дунав са 0·75.

Учињене су потребне мере крај обала ових река за спасавање стоке и осталог мала.

Завршила рад. Скупштина окружних шумара у земљи, завршила је синоћ коначно свој рад и о томе донела своју резолуцију, коју ће мо ми у наредном броју саопштити нашим читаоцима.

Ухваћен. Ранко Ђурђић, тежак из [illegible] у округу подринском, пошао је јуче преко Клења за Београд својим послом и понео писма, од којих је једно упућено и на г. Рибарца министра правде.

Њега су аустријске власти претресле, писма одузеле, и спровеле котарском суду.

Како то сме да буде?

Изгореле канцеларије. Ноћас је упаљена среска зграда у Власотинцима на горњем спрату, где је смештено тамошње пореско одељење. И ако је пожар брзо локализован, ипак зато нанео је знатне штете, која износи до 1500 динара.

Узрок пожару непознат и власт је отпочела истрагу.

Несрећан случај. Јуче рашње брзи воз, одгурнуо је са пруге железничке код [illegible] моста у Мораву једног војника, који је чувао пругу. Војник се у Морави удавио и леш још није нађен.

Прослава ослобођења. 19. о. м. у Софији је свечано прослављено ослобођење Бугарске. Том приликом у цркви св. краља Милутина била је свечана служба с благодарењем. Од дипломатског тела служби је присуствовао само руски дипломатски агент с особљем агенције.

Српске добровољке. Букурешка „Минерва“ донела је лепу слику, како се српске добровољке вежбају у ратној служби.

Нар. Позориште. Данас по подне игра се у Нар. Позоришту *Руј Блаз* драма у пет чинова од Виктора Игоа, а вечерас „Дорћолска посла“, шала у четири чина са певањем од чича Илије Станојевића.

Лозови „Црвеног Крста“. Обраћамо пажњу наших читалаца на оглас г. Живка Петровића који се налази на четвртој страни нашег листа а у коме се објављује продаја и план вучења лозова „Црвеног Крста“.

Циљ и дужност „Црвеног Крста“ свакоме су познати те није потребно наглашавати да се овој установи пружа помоћ куповином нових лозова.

Исправка. У полицијском рапорту од 15. ов. мес. који је публикован и у „Правди“ речено је да су Радосав Драјић и Видосава жена Благоја Илића кажњени са по 10. дана затвора зато што су продавали крадене ствари.

Овај рапорт није тачан јер именована лица нису продавала никакве крађене ствари, него су бе- [illegible] што су куповали неке ствари које су биле крађене, а они нису знали да су крађене.

121. Оволики број има притвореника у Управи Вароши Београда који издржавају затвор по судским и полицијским пресудама.

Однет мост. Услед тога што је Нишава јако надошла, однела је на Мрамору мост, услед чега је и саобраћај између Ниша и Алексинца на томе месту прекинут.

Из суда. Јуче је у варошком суду био претрес *Мити Новаковићу* пекару ов., за нању [illegible] тела наносу *Милану Милановићу* ов. Суд је нашао, да је Мита за ово дело крив и казнио га са 20 дана затвора, и да плати све трошкове као и брањенику награду.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

| Нови председник америчке републике Тафт свечано је примио дужност 19. о. м. пре подне.

)(У [illegible] краљевском палату у Мадриду нађена је нова експлозивна материја. Шпанско министарство унутрашњих дела мишљења је да је то била материја, која је намештена била у краљева [illegible] двора [illegible], на [illegible] метара од самог двора.

,*, Враћајући се у Софију, кнез Фердинанд стигао је 19. о. м. у Букурешт, где је био гост краља, па је сутра дан отпутовао за Софију.

,*, Аустријски [illegible] министар Абрахамовић морао је да одступи а на његово место доћи ће по свој прилици пољски [illegible] др. Дулиба.

§§ У Бечким [illegible] чешких [illegible] посланика [illegible] је пресуда.

РАЗГОВОР СА
ЂОРЂЕМ ХРИСТИЋ-ОБРЕНОВИЋЕМ
— Историја једног „претендента“ —

(наставак)

Христић се беше сам загрејао својом причом, коју су њих два позваника са нарочитом пажњом слушали и сва га туга беше оставила. Могло би се рећи, да је постао расположен, чак и весео.

— „Претендент“! којешта! Ја само не знам коме је то пошло у рачун, да ме пред светом тако представља, али знам, да ми је то често користило. Јер кад год би остао без новаца сваки се утркивао, да ми их позајми, помишљајући сигурно на моју будућу „цивилисту“.

Христић се насмеја па настави.

Само ипак нису грешили што су ми давали. Бар не све донде док је мој добротвор био у животу. Па и од кућа барона Бајића и барона Николића давало се по што год [illegible] с времена на време.

Као што видите, ја сам искрен. На вашем лицу видим да сте изненађени. Али, ја то разумем. И вама су у Србији пунили уши о мојим плановима. Међутим то је била сама гола лаж или можда су то биле мистификације наших политичара. Сећам се да ме је понекад у шали називао мој добротвор „страшилом двору династије“.

Морам вам признати, да је ипак пре, још за живота краља Александра, било једно време када се међу мојима говорило о неким „смеровима“ и „радовима на остварењу династичких планова.“ То је било после женидбе краља Александра. Говорило се да народ не би примио ни Луњевице ни црногорског престолонаследника Мирка за престолонаследника српског престола. То народно нерасположење после женидбе мислило се искористити. То је после изазвало куповину мојих докумената од стране султана а за рачун краља Александра.

Од тада ми нико није чинио никакве предлоге, а нарочито после мога одласка од мајке.

— Збиља кад већ споменусте султана, колико има истине у скорашњој вести о атентату на вас у Цариграду. Томе се атентату придавало велика важност — запита србијанац.

Христић се осмехну.

— „Атентат“! Нешто је истина било, али, само формално. Ја се нисам погађао са „атентатором“ те вам не бих могао тачно означити суму, коју је он добио, да на мене изврши „атентат“ помоћу под два услова: прво, да ме удари тачно са леве стране по среди по дебелом кожном [illegible], који сам вазда носио у џепу и друго, да ми не може све покварити пошто је био врло скупоцен а уз то и празан.

Христић се слатко смејаше за време ове приче.

— Те сензационе вести о мени ја не знам, да ли су донеле користи онима, који су их пропраћивали, али, мени су вазда биле од користи. Мој би кредит после сваке такве сензације рапидно растао.

— Да, тада је још добро било. Али ми се све то доцније љуто светило. За време живота грофа Зичија добро ми је било. Он се увек мало старао, али, пошто би ми он читао по коју [illegible], ја бих био миран од својих поверилаца.

— Па, ви сте, ако се не варам, ипак нешто наследили после смрти грофа Зичија. О томе се говорило у Бечу, умеша се први пут у разговор бечлија.

(Наставиће се)

И опет Балканска Банка
Писмо „Правди“

Ниш, [illegible] фебруара 1909 г.

Господ. Директоре,

Уверен сам да ће вас интересовати, још једна белешка пословања Балканске Банке, и ствар је у овоме:

Министарство народне привреде, подигло је овде у Нишу (на земљишту које је купило за 12.000 динара) једну велику шталу која кошта скоро 60.000 дин., у намери, да се оснује у Нишу сточни трг.

Прошле године, ([illegible] министарства), — [illegible] банка помоћу својих пријатеља издејствује у министарству, да се иста штала са земљиштем уступи њој, с тим, да ова Балканска Банка, подигне модеран сточни трг у Нишу, сазида још неколико таквих штала, подигне кланицу и т. д. У тој цељи, издејствовано је код овд. среза, да јој уступи земљиште среског расадника, (које се граничило са реченом шталом) по куповној цени.

Од тог доба прошло је до сада скоро цела година дана, срески је расадник скоро уништен а према томе [illegible] је и државна штала на руковању Балканској Банки, а од подизања сточног трга нема ни помена. Одлазима окружни и срески одбори, убеђише се [illegible] Балканској Банци и министарству, да ни са договором хоће ли банка остати при томе, да земљиште среског расадника прими по процени, — јер је аконто тога јесенас сав расадник уништен — али и до сада никаквог договора, ћути министарство, ћути банка.

Одбор, који је у Нишу постојао за подизање тог трга, а кога је банка [illegible], одавно је поднео оставку, јер види да се ништа не ради.

Али сада тек долази једна [illegible] срамна и [illegible] појава:

Нашој војсци нашој увећаној, у овом критичном добу, потребује се штала за ново купљене коње. Штала која је подигнута на државном земљишту и за државне новце, појављује се као газда Балканска Банка, и уступа држави за њену државну шталу, и тражи од државе први пут [illegible] на име кирије 1770 дин. месечно, а сада по други пут ступала је у погодбу, и тражи 700 дин. месечне кирије.

Молим вас лепо, дајте штампати ову бруку, позовите у помоћ сва уредништва, да ту бруку даду јавности, позовите у заштиту све народне посланике, и целу [illegible] патриотску штампу да се том нечувеном [illegible] стане на пут, тим пре, што Балканска Банка, ни један државни паре, није ни на шталу ни на земљиште утрошила, на основу сада, да јој држава плаћа кирију на шталу, која [illegible] државу, за државу?

Балканској Банци може се тек онда уступити државна штала, када она буде подигла модеран трг у Нишу, а овако није луда трошити паре, када се налазе будале да јој увећају туђу државну намонију, без паре и динара, и још да јој се даје кирија. Имали, где сте још чули под овако у свету, где би наша држава шта радила.

Због ове ударе од стране Балканске Банке, принуђена је држава да узима приватне штале по Нишу под кирију, само да би могла сместити коње који долазе у ову дивизију, а нико не зна вити јамча да су те приватне штале здраве.

Зар је сада време, да се овако поигра са државним имањем?

Верујте господине директоре, да Балканска Банка, никад неће подићи сточни трг и кланицу, јер за то треба велике паре, а пара, нема ни за шта да се помера, јер је себе проиграла. Позајмила се на чврсту [illegible] ветри.

А. —

Жена убила мужа

Због обљубљивања мужа — Посета — Љубав у Гладовићима. — Несугласица. — Одлука се спрема. — Жена убила мужа. — Полиција у раду. — Признање.

(Свршетак)

Сад наступа тишина, јер при сутрашњем опису последње појаве последњег чина ове сеоске трагедије.

Рајко тек беше ушао у наијат, кад примети, да одго них пут трчи Јован. Тиосава љутита, што Јован, кад је већ дошао није дошао по свршетку Рајкове посете, изиђе пред наијат, и скривајући своју љутњу упита Јована:

— Шта је теби, те толико трчиш?

— Сад ћеш видети, луча ли ти твога! одговара љутито Јован и кроче у наијат, као да је осетио, да је у њему Рајко.

— Стој! викну одлучним Тиосава гласом који није био сразмеран њеном малом телу... Стој и реци најпре шта ти је!

— А! рикну Јован... У наијату је живео! и појми даље у наијат.

Око њега се као мегеле склепташе две жилаве и јаке ручице. Јован се једним јачим ударом ослободи њих, а тада Тиосава, у махнитом страху за живот онога, кога воли, угледа на оближњем дрвљанику секиру, која је као оба на зидарска секира била као змија оштра. Једним и брзим покретом, скоком леопарда или дивље мачке, она се нађе код секире, издиже је па је свом снагом спусти на свог мужа Јована баш у моменту кад је овај поумио, да прекорачи преко прага од наијата, где га је опет, стојећи у самоодбрани, чекао Рајка са исуканим ножем.

Јован паде. Ни земља га жива не дочека.

* * *

Извршивши убиство Тиосава дође к себи и виде, шта је урадила. Из очију јој ударише сузе. Са пуно прекора погледа у Рајка, који је као окамењен стајао и рече му гаукно:

— Иди сад!

Рајко се повинова као дете и оде брзим кораком пут Јасеновца.

Не јављајући никоме ништа Тиосава се обуче у своје старије одело. Затим позва једну од удаљенијих својих рођака опет из Јовановића и кад је ова дошла она јој рече:

— Бога ти причувај ми кућу, ја морам часом у Косјерић.

— Шта ћеш тамо сад у недоба? упита је зачуђена рођака.

— Убила сам Јована! рапко одговори Тиосава и оде путем на Варди.

Рођака Тиосавина остаде запањена услед ове њене изјаве. Несмејући сама отићи у кућу, да провери речи Тиосавине, она стаде да кличе остале Гладовиће, те се начас искупи маса људи и жена. Све се то упути кући Јовановић, кога нађоше мртвог баш на самом прагу од наијата. Са главе му зјапљаше велика рана, а снег уоколо свуд бејаше обојадисан свежом Јовановом крвљу.

* * *

Полиција је примила исказ Тиосавин и по њему отпочела свој рад.

Одмах је ухапшен и Рајко.

И једно и друго признају све, само се и једно и друго труде, да потврде, да је Тиосава убила мужа, без икакве помоћи Рајкове.

Тиосава жели хоће, да се жртвује за свога љубавника и да сама понесе сав крст судбине.

*

Љубави, чудни и загонетни осећају човеков, како су чудна и загонетна дела твоја!

РАЗЛИЧНОСТИ

Нечовечна мађеха

У чешком селу Добшику откри се је нечовечно убиство једног детета. Нека Сатгрејус оженио се као удовац с Маријом Вевером. Она је дому прве жене донела необичном мржњом. Пре неки дан је његово умрло најмлађе дете, две године мушкарац. Суседи су сумњали у природну смрт детињу те је услед тога дете сецирано и нађено се да је умрло насилном смрћу. Безаушна мађеха је натерала дете те је прогутало дрвену тресчицу, на је умрло од унутрашњих повреда. Тресчица је доспела у плућа, па се извесно нађе да је дете умрло у најјачим мукама.

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

ЗА ВРЕМЕ ЛУДВИКА XIV

израђено по тајним архивама Бастиље

од

Фанк-Брентана

(наставак)

А резултат свих ових махинација био је подесан да улијевере у моћ врачбина. Госпођа Монтеспанова вратила се краљу. Госпођа од Ришељеа вели: Ја сам непрестано трећа*. Али и поврај ове „трећине", имала је госпођа Монтеспанова у овим годинама грофа од Тулуза и принцезу од Блоа. „Твоја опева о Квантови" кудо је тачна; она прошлост не може поправити, али без икакве гриже савести целе године тежи да своју моћ и величину диже у облаке, да буде љубљена. За сада је још сав двор око ње, страхопоштовање бесконачно". — 31. јула пише опет госпођа Севиње: „Љубав је за Квантову још непрестано велика, врло ће се дотерати чак тако далеко, да наљуте свештеника и цео свет".

Године 1675. госпођа Монтеспанова уклоњена је из религиозних разлога, 1676. из разлога, који су је могли огорчити, требала је бити одбачена. Краља је изненадно обузела необично жестока потреба за промјенама, непрестано новим љубавима. Госпођа Севиње бележи ово стање лепом изреком: „У земљама Квантовиним мирише на свеже месо".

Врло једно за другим имале су част делити ложницу са својим краљевским господаром принцеса од Субиза, госпођа од Лодињаја, госпођица од Рошфор-Теобон, госпођа од Лудра, а вероватно и још неке друге.

У галерији краљевских љубавница дејствује као слика која освежава. Она је љубила Луја XIV из љубави према своме мужу. — Пошто је стекла жељена достојанства, чинове и златне талире, она је скупила свој пртљаг и повукла се у најдубљу скромности. Она је ствар што је могуће мање чинила уочљивом и код куће је затекла мужа, који ју је примио с усхићењем због њених авантура. Принц од Субиза био је песничког мишљења, да ортачина с Јупитером нема ничег нечасног... у колико је Јупитер умео плаћати потребну цену за то!

(наставиће се)

---

* Госпођа од Монтеспан

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Вук. Стеф. Караџић

и

Законодавство о вери у Србији

Ову своју расправу штампао је њен писац Живко Живановић у XXVIII књизи „Годишњице" па оштампао у засебну брошуру.

Препоручујемо ову расправу нарочито свима оним које ова тема интересује.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Врањско позориште

Вечерас у недељу, програм од 20 тачака, са комадима:

1. *Лепо друштво*
2. *Објава рата* и
3. *Црна Литургија!* (по свести цветов.) Прошле недеље била је толика посета да око 300 особа нису могли добити места.

Гостовање у Делијановом позоришту. Госпођа Драга Спасићева члан Народног Позоришта гостоваће у Делијановом Позоришту у Нишу у уторак 24. и среду 25. о. м. Госпођа ће играти улоге из „Каменорез Рустемаг", „Продане Невесте" и „Бојара" и играти у „Марија или кукавица". Најбоље препоручујемо ове две представе, у којима ће наћи уживања у уметничкој песми гђе Спасићеве као уживи семкапије београдске публике.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Г. Милану Павловићу поч. мајору. — **Врање.**

Чл. 14. закона о штампи вели:

„Право на штампање исправке застарева за 30 дана од дана кад је објављен спис који је изазвао."

Шпијунска афера

У вези са горњом белешком шпијунажа имамо да додамо и даље развијање целе шпијунске афере како је текло у току јучерашњег дана.

Одмах, по објави „Штампиног" телеграма, полиција је одмах предузела најенергичније мере, да се, поводом прерано објављене вести, не би истрага осујетила.

У четири и по часа по подне, г. Живко Лазић члан, упао је у кућу Карла Милера агента, где је извршио претрес. Светина, након узбуђена телеграмима, окупила се око куће Милерове, верујући да је полиција на лицу ухватила све шпијуне, очекујући да их при њиховој појави линчује.

Ухваћени шпијун Јанковић побегао је у управу нарочито да поднесе документа, која би га кривила, а у ствари он се на тај начин склонио од линчовања.

До синоћ утврђен је у полицији списак шпијуна, који још није потпун, али међу којима има и врло угледних чиновника.

Синоћ се упорно одржавао глас, да се међу шпијунима налази и један ловачки капетан и два потпуковника. Ове гласове ваља приписати фами која је пошла Живка Јанковића као мајора сасвим природно изникала.

Све појединости о целој овој необичној афери „Правда" ће у идућем броју донети детаљно и о овом срамном догађају опширније проговорити.

Главни опуномоћена продавница из Београда, г. Иван Едвардса мењач од данас продаваће све монополисане артикле, као: монета, марке таксене и поштанске и т. д. и даваће рабат од 5 дин. до 300, дин и по од сто, на веће количине два и три четвртине. 106 4—10

Српска Банка

у Београду

продаваће у своме локалу 23 ов. мес. велику количину разне робе мануфактурне, књижарске и мешовито сетинарске.

Купци могу и пре дана продаје, робу прегледати и ближа обавештења од Банке добити.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(183)

XXXVII

У Лувру

— Каква штета што неће да буде мој! Али чији је он?

— Нека вам се како наређује, узвикну Морвер, а тај ће човек вечерас бити у власти вашег величанства.

— Имате наређење! рече Катарина.

Морвер истрча са шпорама за Колсом који се тужио да га боли глава.

Краљ је гунђао и ударао о наслон столице на којој је седео.

— Хоћу да се претресе цео Париз! Хоћу да бунтовник одмах буде у Бастиљи! Хоћу да му суђење почне још сутра! Ах! господине Монморанси, честитам вам на људима које собом водите.

— Господин маршал треба да оде мало, овако рачуне с људима с којима се дружи, рече Катарина леденим гласом. Маршал вероватно долази у Лувр. Он на другој страни троши свога пријатеља...

Хенри од Домвила бледећи се осмехиваше.

Франсоа је чекао да прође бура.

— Господин од Монморансија дружи се с непријатељима краљевим, рече бесно војвода од Гиза.

— Пазите, војводо, одговори Франсоа. Вама који сте на краљеву краљевом ласи ме је одговорити.

И опет додаде полако:

— Још нећу да говорим; али се чувајте!

Гиз се одмах промешкољи и уплашио.

— Сире, продужи Катарина, тај витез Пардајан увредио ме је у једној прилици и то ћу испричати вашем величанству. Он се усудио да дигне руку на вашег брата... Је ли истина, Хенриче!

— Истина је! одговори војвода Анжујски немирним гласом, чешљајући чешљајући своју ретку браду.

И окренувши се Колсу:

— Какво је твоја глава, пријатељу?

— Рђаво, монсењеру, врло рђаво... Тај ме је разбојник извукао читаво сваку кост.

— Не брини се; ја ћу ти дати поуздан лек, који га је мајка научила за мене спремити.

Зато време Катарина Медичијева продужи:

— Сире, тај човек је опасан наш непријатељ...

— То је довољно, рече Карло IX. Наређујем да га затворе и да му се одмах почне суђење.

Хоћу да тамо дам пример и осталима.

И са неким болесним осмехом додаде:

— Тако ће се видети да ја волим своју породицу... јер ја заиста волим своју породицу колико и она мене воли...

Задовољан овим оправдањем своје мајке и свога брата краљ се расположи и даде знак да жели да остане сам.

Катарина изађе са војводом Анжујским. Остали присутни изађоше такође. Али Франсоа од Монморансија остаде непомичан на своме месту. Видећи то и Хенри од Домвила остаде.

Краљ их погледа зачуђено.

— Чини ми се да сам рекао да је пријем завршено, рече он.

— Сире, рече Франсоа одлучно, ваше величанство ми је обећало да ће ми дати правду ја очекујем!

— Да, да, тако је... Говорите...

— Пошто витез од Пардајана није више овде ја ћу казати шта је он видео и чуо... Ноћас у једанаест часова изашла су једна кола из дворца Меме. У њима су крвљу и насилно биле извешене две жене. То се не може порицати...

— Ја и не поричем, рече хладно Хенри.

Франсоа стиже песнице.

Крв му појури у лице.

— Кад ме примораваете ја ћу овде испричати нешто што никад не бих учинио.

Он погледа немирно на браћи ма и рече тајанствено:

— Сире, једна млада војводкиња и њена кћерка затражише су у мене гостопримство и молиле су ме да их отпратим у њихов стан. Захтева ли ваше величанство да кажем име те високе даме?

— А, то не! узвикну Карло смејући се.

Франсоа је у бесу ломио руке. Он увиде да се од краља нема ничему надати и обори главу, побеђен.

— Видите да сте се преварили, маршале, рече краљ. Идите, господо, идите... А, чекајте један тренутак, мени је тешко што видим да је у једној од најзнаменитијих кућа француских настао раздор. Ја се надам да ће то све наскоро престати... Чујете ли ме, господо!

Браћа се поклонише и изађоше. Хенри изађе први, Франсоа убијен.

У суседној соби маршал од Монморансија спусти руку на раме своме брату.

— Видим да се служите увек истим оружјем, рече он пригушеним гласом, лажју и неверством!

— Не на месту више! рече Хенри.

Франсоа баци на свога брата кратак поглед.

(наставиће се)

Милан Миловановић

[illegible] Добрињска ул. 11

на 1-ог маја издаје под кирију ДУЋАН „на Зеленом Венцу“ у коме је сада Делинићева апотека, за три магацина, две собе и подрумом.

ЕЛЕГАНТАН СТАН над овим дућаном са четири собе, великим предсобљем, кујном, собом за млађе, [illegible] и подрумом.

109 3—5

Кафана
„Царица Милица“
на Зеленом Венцу

издаје се одмах под кирију. Упитати сопственика.

Сима К. Наумовић

100 4—5

МИТЕ СТАЈИЋА
[illegible] у Београду

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

НОВА РОБА — изврсна

Сваки дан свежег „Теј Бутера“ [illegible]

Милерама и Српск. Сира такође за мезење

Препоручује радња

Душана Тодоровића
Краљ.-Српског Дворског Лиферанта
Београд — Теразије

ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА
ДРАГУТИНА ДЕНИЋА

Добила је одлично **Карловачки Бермет** и продаје 1 литар 2 динара, а такође и **Карловачко Бело Вино** и продаје 1 литар 1 динар.

Телефон бр. 49.

106 3—3

Млеко са АДЕ ЦИГАНЛИЈЕ

[illegible] разношење од 1. Марта о. г. по Београду. — Литар 0·20 п. д. — У флашама 0·25 п. д. — Поручивање [illegible] до 28. Фебруара на телефон адресом и потребне количине млека, на адресу:

ЧУКАРИЧКИ МЛЕКАРНИК
Београд — Чукарица
98 4—10

Против [illegible] „ГРОЗНИЦЕ“ [illegible] турирања је ово

БИЉНИ СОК

који за пола сата пред грозницу узет, [illegible] грозницу. Људима који су од исте патили, [illegible] у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави „Биљни Сок“ може се добити *у апотеци код Црвеног Крста у Београду*. **Цена 2·50 п. д.**

„**Nerolin**“ признато као најбоље средство против главобоље, [illegible] (influenza), запаљења туберкулозе и плућних [illegible]. **Цена 4 динара.**

„**Saparin**“ и одлично средство против нечисте **крви**, нарочито за она лица, која су патила или пате од [illegible] тајних болести. **Цена 2 динара.**

„**Биљни теј**“ против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ПОУЗЕЋЕМ

Адреса: Апотека код **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд* 1638 2—3

ПРОДАЈА ЗАЛОГА

Задруга Занатлија Краљ. Србије продаваће у своме стану [illegible] ул. бр. 22 [illegible] на дан 16. и 17. марта т. год. све залоге, којима је рок истекао 31. децембра 1908. године и нису обновљене.

Позивају се власници, да своје залоге на горе означени [illegible] рок најдаље до 7. марта т. г. закључно или продуже или откупе, како им залоге не би биле изложене продаји, јер се после овога рока никакве [illegible] продужење, већ једино откуп.

Све залоге продаваће се означених дана у стану задругином — осим хартија које се котирају на берзи — од 9—12 сати пре и од 3—5 сати по подне.

Ово се јавља свим власницима тако и купцима.

25. јануара 1909. год.
Београд 95 3—5 **УПРАВА**

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. *Љубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу* као и остало домаће вино по знатно смањеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо као раније по 30 п. дин.

НА ЗНАЊЕ

Као и сваке године тако и ове у [illegible] хотела „Таково“, „Лондона“ и „Орача“ одлично се точи

Салватор пиво

из пиваре Мих. Л. Кнежевића из Јагодине 22 [illegible] [illegible] се [illegible] и љубитељи ради знања.

[illegible] **Стоваришта Јагод. Пиваре**

Дунавски Кредитни Завод

Позивају се своји акционари за [illegible] [illegible] 10 [illegible] правила, [illegible] им се [illegible].

Управни Одбор.

ПАЖЊА

Занатлијска Кредитна Банка

Позива овим све своје *акционаре као и чланове отсека — за куповину дрвета, меса —* који су задоцнили са месечним уплатама, да исте измире пре конца овог месеца, како им се улози не би према правилима поништили.

Београд
10. фебр. 1909. 85 3—3 **УПРАВА**

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Љубљанска ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добила модерне шешире и најмодернија украсна пуфнорија за све врсте женских **тоалета** *које* израђује са најодмеренијом [illegible] према укусу дама.

Према [illegible] **дама слободан без икакве** обавезе на [illegible].

Салон је снабдевен са [illegible] *укусом,* [illegible], *најмодернијим фазонима, украсним пуфнурама,* [illegible] *израдом,* [illegible] *тоалета* [illegible] најјевтиније и најсолидније салони у Србији.

Велику пажњу обраћа [illegible] *из унутрашњости*, за коју [illegible] [illegible] добра [illegible] [illegible] од [illegible] упутству.

Цене су једне за сваког а!

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални кисељак

Награђена највећом наградом „Grand Prix“ у Лондону и [illegible]

Пуњење флаша врши се најмодернијим и најхигијенскијим начином у новом павиљону, подигнутом над самим извором, при чему се не губи ни најмањи угљене киселине [illegible] вода долази у додир са ваздухом.

У Београду је главно стовариште код

г.г. Глише Андрејевића и Брата

Варош-Капија — Телефон бр. 282.

Поручивање из Србије и иностранства прима и одмах извршује

Аранђеловачка **Концесија**
Краљ. Срп. Двор. лиферанти
Аранђеловац. 9 60

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

на свом лутријском зајму добило је

Дин. 2,000.000 у злату
1,000.000 [illegible]

Депоновано је код Народне Банке као гарантни фонд за исплату згодитака и амортизацију *„Лозова Црвеног Крста“*.

У случају рата и на случај мораторија, Лозови Црвеног Крста исплаћиваће се и амортизоваће се и у случају кад Србија затим у рат и прогласи мораторијум, јер је за то [illegible] **1,000.000 динара у злату**, поред осталих [illegible] фондова.

Зато Родитељи купујте вашој *деци Лозове Црвеног Крста*, [illegible] не губиће [illegible] [illegible] и могуће само добити.

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

Мајор [illegible], главни згодитак 150.000

		друга	18.000
10 згодитака	по	1000	10.000
20	„	200	4.000
100	„	50	5.000
500	„	Аморт. 22	10.000

На уплатницом новом добијањ дин 22·50. Доплатом 28 динара. Даје се и на 12-то месечну отплату по 2 дин. месечно и 1 динар за [illegible] од кога [illegible] се [illegible] [illegible] с правом [illegible] Новац се шаље поштом. 265 1—10

Поверенцима прима [illegible] [illegible] 1 динар за [illegible] [illegible] — [illegible].

Главном заступнику
Живку Петровићу
Београд — Кнез Михаилова 33.

„ЊУ-ЈОРК“

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kingsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Пр[illegible] актива	франака у злату	2.888.000.000
Целокупни приход у 1908 години преко		530,000.000
Математична резерва		2.379,000.000
Резерва за дивиденду		416,000.000
Нова осигурања у 1908 години		722,000.000
Мешовита осигурања у снази преко		3.116,000.000
Сва осигурања у снази		10.331,000.000

Дивиденда која је плаћена 1909. год. износи фран. у зл. 29,402.086 противу фран. у зл. 2.126.362 која је исплаћена 1908. године

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, плаћена 1909. г. на полисе издате у 1907. за фран. у злату 10.000.

Осигурање за случај смрти				О[illegible] осигурање на 20 г.				Мешовита осигурање на 20 г.			
старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премије	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премије	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премије
25	247.00	3540	14.8	25	378.00	4720	125	25	52700	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	135	40	57100	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	73600	11200	15.2

64-та детаљна билансија шаље се на захтев и она садржава све трансакције у току 1908 г.

Дирекција друштва „Њу-Јорка“ за Краљ. Србију.

108 2-12 **БЕОГРАД. Кнежев Споменик бр.**

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: на годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50. За иностранство на годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сви уредништва шаљу се на улицу Васина и Добрињска улица. — Власник и одговорни уредник
Радован М. Радосављевић Вашингтонова ул. бр. 28.

„Српско Родољубље“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Краљева ул. бр. 16. Телефон бр. 63.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПОНЕДЕЉАК 23 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 54. | Телефон 821.

Велеиздајнички процес у Загребу

(Оригинални извештај „Правде")

Претходна питања

21 фебруар

Јутрос тачно у 8 и по часова сви су били на своме месту и претрес се продужио. На оптуженичкој клупи сам Адам Прибићевић као први оптужени, до кога седи један жандарм под капом с пушком у руци. Адвокати су браниоци др. Хинковић адв. загребачки, рођени Хрват и др. Душан Поповић Србин адв. из Митровице. Др. Хинковић је човек средњих година, али сигурно највећи хрватски адвокат. Он је не само човек велике адвокатске спреме, него још и човек врло високог образовања. Провео је много година у Француској и говори перфектно неколико страних језика и са свим је упознат са страним литературама. Он је у својим говорима не само вешт као адвокат него врло интересантан и као говорник, а при том је у своме говору необично, врло необично љубазан, учтив за погледа чак мек. Али је сва та примљивост само једно адвокатско средство, помоћу кога он успешно [illegible] врло енергичне протесте и да своје погледе наметне суду. Он је био јунак данашње седнице.

Душан Поповић је са свим млад човек, син Стеве Поповића овд. касационог судије. Душан је по изгледу мачак и врло симпатичан, изгледа увек насмејан, доброћудан па чак наиван, али је у ствари до крајности дрзак и духа врло живог. Али је Хинковић врло тактичар, који државног тужиоца Акуртија спутава, Душан је прави чаркаш, који Акуртија стално узнемирава, изазива, задиркује и енервира да га по готову прави смешним. Акурти против његових примедаба најбешње реагира.

Др. Хинковић је одмах пре почетка испита окривљеног изашао с претходним предлозима. Прво је утврдио: да званични стенографи изврћу адвокатске одбране, да нетачно и неверно бележе најглавније мисли. Како њихове белешке излазе као додатак званичним новинама, тражио је: да им се говори достављају на преглед. То је суд формално одбио, „јер су стенографи заклети", али је у ствари обећао адвокатима учинити по њиховој жељи.

Затим предлог други: да уђе у записник повреда казненога поступка од стране државног тужиоштва, јер је по закону инструкција тајна и тужба држ. тужиоца има се предати суду без преслушања сведока, а овог пута тужба држ. тужиоца је разаслата у неколико примерака као додатак званичних и полузваничних листова. Држ. тужилац се брани од тога, велећи да то није његово дело. „Онда сте требали тај лист конфисковати, као што сте и адвокатски одговор конфисковали", добацују му браниоци. Том приликом је Душан Поповић упао у реч Акуртију добацујући му: да се види његова пристрасност у том што је пре претреса звао Настића. Душан је у говору назвао држ. тужбу „странички акт", мислећи да је при процесу државни тужилац један бранилац друге стране. Али је Акурти узео као да је Душан назвао тужбу „партијским актом" и протестовао код суда.

Суд се повукао да реши и одбио предлог Хинковића а издао укор Душану Поповићу.

Затим Хинковић истиче други предлог: да се измени ред испита сведока и да се најпре пита Настић, па како није ту, да се одмах спроведе суду. То је потребно прво да би се видело да ли он остаје при своме исказу, јер је његова сведоџба једина на којој почива цео процес, ако би он то порекао, цела би парница пала и велеиздајничке афере не би било, претрес би био одмах закључен у место да траје два месеца. Друго што Настић мења и допуњује своје исказе према приликама и кад буде дознао шта се све овде на претресу збива и шта је потребно још рећи, он ће свој исказ поделити тако како ће шкодити истини. Потребно је дакле да се његова сведоџба пре свега фиксира. Томе се предлогу придружује и адвокат Тушкан, по Медаковић шеф самосталаца и председник Сабора у Хрватској који вели узбуђено: да је ово парница целом српском народу који се оптужује за велеиздају. Чудно му изгледа да председник за све време претреса прима инструкције од Акуртија. Акурти на то добацује: да господа браниоци мисле да су у Сабору те држе политичке говоре.

Душан Поповић се такође придружује предлогу Хинковића јер вели, да су његови клијенти врло жељни да виде једанпут тога Настића, који их прави тако страшним револуционарима и који зна боље и од њих самих шта су они радили. Вели да није заслужио укор суда јер под речју „страначком" није разумевао „партијским", пошто и не зна којој партији Акурти припада.

Акурти изјашњујући се о предлогу Хинковића вели да је био разложан. Овде браниоци говоре о политици а не о казненом поступку. Настић у процесу није сав, није основа него круна процеса. Не оптужује се за велеиздају цео српски народ, који је лојалан, него само самостална странка! (бурно протестовање). Велеиздаја постоји у свима срединама, и то Настић не доказује него он само сведочи везу између велеиздајничке организације у Хрватској и Србије. Противан је предлогу Хинковића.

Хинковић реагира: како је очекивао ову изјаву од Акуртија о српском народу пошто је Векерле на протест Патријарха дезавуисао државно тужиоштво, које је оптуживало цео српски народ. Сад се и оптужба своди од народа на највећу странку.

Суд се повукао и решио да одбије предлог Хинковића, на да је утисак на све слушаоце био тај: да је захтев Хинковића био и праведан и законит и целисходан.

Испит Адама Прибићевића

Адам је брат Светозара уредника „Србобрана", Валеријана протосинђела, такође у затвору и Милана који је официр у Србији. Адам је плав и слабуњав човек од 27 година, [illegible] и бив. адвок. чиновник. Његови су одговори мало збунили слушаоце јер нису били одлучни, као што се очекивало, ни да он није ни мало мање храбар био но што смо имали права надати се. Он се, насмејан, упустио у дискусију и препирке с председником, те је изводио из свога стрпљења и председника и Акуртија. На свако постављено питање, он је умео наћи да да ма какав одговор. Председник га је почео хватати: „Ви признајете да сте Србин!!! Адам је пре одговора тражио да му се одговори: да ли је кривично казнимо бити Србин? На питање: да ли је чуо и разумео тужбу зашто се тужи? одговорио: да је чуо и није разумео, па зато моли да му држ. тужилац објасни тужбу од 106 страна, што је изазвало смех код слушалаца и раздражило Акуртија. На питање: хоће ли „признати" да је био члан самосталске странке? он одговори: да су ту нема шта „признавати" јер то и није никаква ствар која се крије, но се он тиме поноси и т. д. На питање: да ли је он покренуо у своме месту организацију: читаоница, земљор. задруге, банке и т. д.? Одговори: да су све те установе биле организоване још пре његова доласка у то место итд.

Из питања председниковог се јасно види: да против Адама стоји у главноме: да је Србин, да је члан самосталске странке и да је радио на организовању српске читаонице, земљ. задруге, књижевне задруге, срп. сокола, и т. подобно. Ни сенке од какве противзаконите радње нема. И кад би се место речи „Србин" и „српство" ставиле речи „Хрват" или „Мађар", могла би аустријска власт похапсити апсолутно целу монархију све због оваких „дела".

По овом првом испиту не да се рећи какав је овај процес а каква ће бити пресуда!

Да забележим још само ово: за све време суђења, председник гледа само у Акуртија. Претрес иде без примедаба, док се Акурти не намешће, не промешкољи или не протестује. Председник чим опази те знаке: одмах употребља своју власт и пошто нешто уради, погледа увек у Акуртија: да ли овај одобрава?

Што је најсмешније: док председник гледа тако у Акуртија, Акурти гледа на галерију у Копутића истражног судију и све ради по његовом мигу. Ми смо налазили: да би боље било кад би сам председник одмах гледао у Копутића, те би се мање губило времена.

Сутра се продужава испит Адама.

Б.

Објашњење српског одговора

По једном београдском телеграму „Н. Сл. Пресе" садржина српске ноте коју је објавила петроградска Телеграфска Агенција у српским политичким круговима објашњује се тако, да *Србија нема од Аустро-Угарске шта тражити нити ће тражити никакве компензације, али од представника Европе у Београду очекује да [illegible] тих компензација*, јер после одлазака Турске од Босне и Херцеговине само силе потписнице Берлинског Уговора, које су А. Угарској дале мандат за окупацију, могу решавати о даљој судбини тих земаља.

Образлажући [illegible] ове заштите, *Србија је своју ствар изнела пред једини надлежни форум великих сила*, те према томе може мирно чекати даљи развој ствари. Самосталним посредовањем Русија се само појављује као бранилац Србије. *Србија нема никаква разлога сумњати у успешно заступање њених захтева.* Тежиште спорних питања је српским одговором пренесено из Београда у Петроград.

У исто време је српска влада и своју одговорност пред српским народом пренела на Русију, која анексије Босне и Херцеговине не може признати пре, док се не задовоље српска захтева. Али ако би признала анексију без обзира на српски захтев, онда би Србија била разрешена свих обавеза према Русији и према европском миру. *Према томе је успех српског одговора у томе да се српски захтеви посредовањем Русије изнесу пред велике силе, чиме је Србија ослобођена бриге да ма сама чини.*

Шта је Форгач тражио

О питањима, која је Аустро-угарски посланик гроф Форгач ставио српској влади, добила је „Н. Сл. Преса" из бечких информованих кругова ова саопштења:

Питањима грофа Форгача је пре свега намера да се што пре створе јасни односи и да се с пута уклоне све дипломатске сметње, које су између Београда и Беча појачали српски политичари и њихови савезници. Манифестације српских политичара и она која су код њих, нејасности и двосмислености, изјаве српске владе које иду на помоћ [illegible] с обе стране, имају једну исту намеру: да политички односи на јужним границама монархије остану заплетени и да пред нашим капијама и даље траје узнемиреност, те да тако перманентно алармно стање непрестано занима аустро-угарску политику.

Питања грофа Форгача морају сад створити чисте прилике. Аустро-Угарска је питала: *хоће ли Србија ступити у преговоре с Аустро-Угарском о трговинском уговору и другим привредно-политичким питањима, и Србија ће на то морати да одговори.* Пошто српски трговински уговор истиче крајем марта, Србија има три недеље рока за које се време мора одлучити да ли ће примити пријатељски пружену јој руку.

Али ће питања грофа Форгача и у другом погледу донети чисто стање. Тежње да се између Аустро-Угарске и Србије увуку велике силе, да се спрече непосредни преговори између Аустро-Угарске и Србије и да се сва српско-аустријска питања изнесу пред европски трибунал, у последње се доба опет веома јако опажају, док Аустро-Угарска, коју савезна Немачка најснажније потпомаже, жели да са Србијом о привредним питањима [illegible]. Питања грофа Форгача су позив Србије да се о привредним питањима непосредно споразуме с Аустро-Угарском, без пуномоћника и мандатора. Србија треба да говори Аустро-Угарској без посредовања великих сила. Службени коминике јемчи да ће Србија бити пријатељски примљена и да ће њене жеље с великом предусретљивошћу бити проучене.

МИСИЈА СЕРГИЈЕВА

Берлинске „Фосове Новине" јављају: „Како се из београдских дипломатских кругова чује, одлука Србије да одустане од свог држања датира се из времена кад се београдски руски посланик Сергијев вратио са свог последњег информативног пута.

У Бечу је Сергијев после дуга разговора с тамошњим руским отправником послова дошао до уверења, *да Аустро-Угарска сматра да је дошло време да српско питање реши оружјем.* У исто време бечки руски војни аташе обавестио о ратној спреми Аустро-Угарске. Сергијев [illegible] да су о свему томе у Београду потпуно неоријентисани и да Србија не верује у озбиљност намера Аустро-Угарске.

Он је своја бечка обавештења саопштио како краљу Петру, тако и министру председнику и министру спољних послова и журно их позвао да *Србија промени своје држање у босанском питању.* Највише што Русија може, то је да мобилише три армијска корпуса. Ако Аустро-Угарска потегне оружје, Србија ће у садашњим приликама не само бити смрвљена, но ће Босна бити посвема изгубљена за цело Словенство. Али је све до последњег доба један део министарства Нопоказивала померљо енергичном потезу Русије да одустане од агресивне политике, јер је претстављало и војнички пораз Србије дипломатском поразу. Тај део је био мишљења да ће дипломатски пораз бити толико светлији прави Словенство на Балкану.

Шпијунска афера

Прва вест

Прекјуче у 3 сахата по подне добила је наша редакција извештај, да је полиција ухапсила Живка Јанковића, почасног мајора у пензији баш у тренутку када је ушао у кућу Карла Милера, агента, који је одавно сматран за аустриског шпијуна. Пре но што би донели ову вест, која би могла бити од штете по рад полиције на хватању шпијуна, и која би рђаво одјекнула на страни, отишао је одмах један наш сарадник код г. Душана Алимпића, управника вароши да се тачно информише. У. управник је узбуђено скочио са столице кад је чуо због чега га је наш сарадник посетио.

— Па зар се то већ дознало, ако Бога знате! Ко вам је то рекао? Кажите ми молим вас!

— За вас је то са свим све једно. Главно је овде: да ли је вест истинита или није.

— Јесте, господине. На жалост вест је истинита. Нашао се као што видите један бедни српски официр, који је за још беднију награду, вршио шпијунажу за рачун Аустрије. Ја ћу вам дати тачна обавештења, само вас молим, као доброг Србина, да у интересу земље не објављујете за сада ништа о овом догађају. То је, у осталом, потребно и због полиције, која је већ на путу, да открије велику шпијунску дружину, која је тако вешто организирала свој рад, да је Аустрија имала тачне извештаје о свему што је хтела. Објављивање овог хапшења покварило би цео рад полиције, јер би то био сигнал за све, који се баве тим срамним послом, да буду на опрези.

Увидевши и сам оправданост ове молбе управникове, наш сарадник обећа управнику да за сада неће чинити никакву употребу од онога што буде чуо од њега. Тек тада управник отпоче:

Шта прича управник

У Београду постоји веома вешто организирана аустр. шпијунажа. Та је шпијунажа већином у рукама аустр. поданика, који се баве разним пословима. Новцем, који им стоји на расположењу, они су успели да за своје циљеве придобију и наше људе из свих друштвених класа. Ви би се згрозили када би прочитали списак људи, о којима наша полиција води рачуна и прати сваки њихов корак, јер се ничега поузданог није имало у рукама и што је наше законодавство непотпуно и не предвиђа казне за кривице ове врсте. Полицији није остајало ништа друго но да ове те бедне типове држи непрестано на оку и да их спречава у њиховом прљавом послу. Немогуће ми је казати шта је све полиција предузимала против тих издајника отаџбине, да би их спречила у њиховом издајничком раду.

Полиција је одавно бацила око на Карла Милера агента. Она је била начисто о његовом прљавом раду, с тога је успела, да му потури једног свог детектива, за његовог шпијуна. На тај начин дознали смо многе ствари. Између осталих, дознали смо за Милерове односе са Живком Јанковићем. Живко је био, као бивши официр, у могућности да многе важне ствари иада, с тога смо решили, да према њему предузмемо енергичне мере.

Знали смо тачно време његових одлазака код Милера, с тога смо блокирали Милеров стан детективима, који су Живка при повратку са рапорта одмах, без ларме ухапсили.

Живко је на саслушању испочетка одрицао али је после, када је увидео да ми све знамо, признао, да је редовно свакога дана долазио Милеру на рапорт и достављао све што је чуо и мислио, да би Милеру могло бити од користи. За сваку наводну вест плаћао му је Милер 20 динара. Згрануо на дрска циничка признања овога бедника, запитао сам га:

— Па зашто сте то све радили. Знате ли да је то издајство отаџбине, која је и на вашу помоћ рачунала у овим важним временима.

— Сиротиња ме је нагнала. Са пензијом нисам могао издржавати жену и четворо деце. Он ме је плаћао.

Шта да вам даље објашњавам. И сами видите да је то једно пропало створење, које је постало неосетљиво за све.

Ми се надамо да ћемо од њега дознати много ствари важних и тиме спасти земљу у овим важним тренуцима, тих опаких људи. С тога држим, да могу рачунати на ваше обећање, да у листу нећете ништа донети.

Наш сарадник захвалио је управнику на обавештењу и поновио своје обећање.

Али, док је наш сарадник водио разговор са управником, дотле су по вароши растурани телеграми, у коме се цео ток хапшења Живковог описивао.

Лом у полицији

Вест о телеграму изазвала је лом у полицији. Сви су били запрепашћени од куда је редакција „Штампе“ могла сазнати за овај догађај. Цео план полиције био је поремећен, с тога се морало спасавати што се још могло спасти.

Хапшење Милерово

Главни задатак полиције био је дочепати се Милера. Али како? Ничега позитивног није се имало у рукама. Пошто наша полиција није усвојила у оваквим стварима „принципе“ своје аустриске колегинице, то се дуго тражило начин на који би се Милера дочепала а да не повреди ни један законски пропис. Сам Милер им је ишао на руку. Њему је у последње време полиција чешће вршила забране по меницама извесних официра, које је Милер потписивао. Милер би сваку такву меницу одмах исплаћивао готовим новцем. Тако је ту скоро исплатио баш 2000 динара меница. Потражише и нађоше једну забрану Милерову и после неколико тренутака писар је вршио попис ствари Милерових, пошто Милер није имао при себи новаца.

Милер је протестовао. Приликом пописа писар је нашао неколико официрских меница, које је Милер исплатио и нашао извесна документа, која су Милера компромитовала и дала разлога за притвор.

И већ после неколико тренутака Милер је саслушаван у Управи вароши.

Он је све одрицао и протестовао против лишавања слободе.

Рад полиције, из са свим разумљивих разлога, држи се у тајности, али, по свој прилици ови зликовци неће проћи без заслужене казне.

Верзије по вароши

По вароши круже најразноврсније верзије. Помињу се многа имена саучесника.

Зна се поуздано, да је полиција приликом хапшења Живковог затекла у ходнику Милеровог стана једног активног коњичког официра, који се одмах повукао чим је спазио полицију.

Са поузданошћу се тврди, да је један од најактивнијих чланова дружине неки поштар у пензији.

Има људи, који тврде, да су чешће пута виђали једног вишег официра, који је се и сувише експонирао у догађају од 29. маја, како често одлази у аустриско посланство, чему се сада, после овог открића ове компаније, придаје велика важност.

Многима сада бивају многе ствари објашњене. Једна госпођа официрка сва узбуђена прича, како је ушла у кућу и ту затицала и жену Милерову, која би је запиткивала о томе шта њен муж мисли о рату.

Сада су објашњени они дугачки шифровани телеграми Ганцоша, војног аташе-а овд. аустриског посланства, које је посредовно слао на адресу аустриског Генералштаба у Бечу.

По разним кочкарским домовима налази се велики број меница официра и људи високих положаја, које је исплаћивао и ескомптовао Милер. Ма да се не смеју изводити најгори закључци због овога, ипак постоји извесно огорчење против ових људи, који су одржавали тако интимне везе са овим шпијуном.

Ко је Милер?

Милер живи већ близу тридесет година у Србији. Био је некада банкаров чиновник а већ поодавно отворио агентурску радњу. У последње време учествовао је у свим лиферацијама министарства војног. Ни једна се лицитација није могла одржати без њега због чега није избијао из министарства војног. Послови су га довели у додир са великим бројем официра, којима је чешће чинио разне услуге и тиме стекао њихово поверење и на тај начин сазнавао за многе тајне из министарства. На дан хапшења у 9 часова пре подне био је у министарству.

У својој служби држао је велики број шпијуна, којима је стављао у задатак да дознају поједине ствари које су му требале и за сваки извештај различно награђивао. Свакога дана примао је рапорте својих детектива и одлазио у посланство на реферисање.

Утисак у вароши

У вароши је велико узбуђење због откривања ове срамне афере. Цео се свет гнуша ових бедника, који су продали за новац своју отаџбину непријатељу. Грађани очекују да ће ови нитковци искусити најстрожију казну. Живко се морао склонити у полицију, да би спасао живот, јер га је свет на све стране тражио да му он суди. На све стране само се о томе говори.

Са грозничавим нестрпљењем очекује се резултат полициске истраге, која се енергично води.

мо

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Нов „велеиздајник“

Како загребачки листови јављају, на денунцијацију „Хрватског Права“ ухапшен је и „велеиздајник“ Светислав Марковић, општински начелник у Малој Влашкој. Загребачки листови даље јављају, да ће се у Малој Влашкој извршити још неколико хапшења, све због „велеиздаје“.

Мамутов костур у Босни

У Лијешћима, не далеко од Босанске Градишке, нађен је потпун мамутов костур. Босанско-херцеговачки музеј послао је свог чиновника на лице места. Иначе цео костур пренеће се у Сарајево. Костур је потпун.

Дневне вести

Форгачева мисија. Како „Н. Сл. Прес“ јавља, у бечким дипломатским круговима задовољни су кораком који је аустро-угарски посланик гроф Форгач учинио у Београду по налогу своје владе. Ти кругови мисле, да ће Форгачева мисија знатно допринети повољном и рашчишћавању ситуације. Саопштења, вели „Н. Сл. Преса“, која је Форгач учинио српској влади са свим су у миролубивом тону. Србија која се сада спрема да силама на њихове представке преда одговорну ноту, коју је Русија исписки прередиговала, ускоро ће добити одговор од Енглеске, Француске, Русије и Италије, *да те силе ништа не могу учинити за Србију. Србија ће онда приступити непосредним преговорима с Аустро-Угарском* а тај ће јој корак веома олакшати пријатељска саопштења грофа Форгача. *Али ће Србија при почетку тих преговора изјавити жељу да се извесна питања, која се не тичу непосредно трговинско политичких односа између Аустро-Угарске и Србије, изнесу пред европску конференцију, пошто се о њима споразуму обе државе.*

Санкција Европе. Ријечка „Трибуна“ пише, како се преговори између Аустро-Угарске и Србије морају водити самостално, али, у колико *ти преговори мењају стање створено Берлинским Уговором, као и други споразуми углављени између Цариграда и Софије, морају добити санкцију Европе.*

Конференција. Како из Париза јављају, тамо се главни интерес поклања поновном предлогу о конференцији. Од Изволскова предлога није остало ни трага. Хоће се да се у мало збијених речи јасно изнесе *да се анексија сад просто има умети на знање, али да се признаје начело да Србија и Црна Гора имају право на накнаду.* Нада пријатеља мира оснива се на томе, да ће брзи бечко-београдски преговори створити чињенице, које би конференција могла одобрити. У француском министарству спољних послова верују да се Аустрија неће одупирати, да се у програм конференције унесу саобраћајни путеви, који су од интереса за целокупни источни саобраћај, *а нарочито дунавско-јадранска железница и пруга Ниш-Солун са Солуном као слободним пристаништем.*

Пруга Београд—Смедерево. У суботу је на првом читању примљен предлог *г. Миорада М. Павловића* да се закон о грађењу нових железница измени у толико, што ће се предвидети и пруга *Београд—Смедерево*, чијем се грађењу мора *превентивно* приступити. Пруга ће бити нормалног колосека. У начелној дебати предлагач г. М. Павловић је образложио свој предлог и истакао огромну важност те пруге по целокупан наш саобраћај, са чиме су се сложили и други говорници и министар грађевина, па је затим предлог поименичним гласањем једногласно усвојен.

Конференција. Јуче после подне у министарству спољних послова одржана је министарска конференција на којој је решавано поред осталог и о даљим законским предлозима, који се имају поднети овој Скупштини на решење.

Полициски указ. Краљ је потписао указ којим се постављају:

за полициског писара I класе среза јабланичког округа топличког Димитрије Протић срески писар у пензији; и

за полициског писара III класе среза драгачевског округа чачанског Милоња Мајсторовића, практикант начелства округа чачанског.

И он. Полиција је јуче ухапсила Валтера, сина Карла Милера по шпијунској афери, јер се нашло доказа, да је и он заједно са оцем Милером вршио шпијунажу.

Разрешен. Потписан је указ, којим се Живко Јанковић, разрешава од дужности резервног официра и одузима му се титула почасног мајора. Ово је први казна овом беднику, који је за неколико аустриских круна издао своју отаџбину.

Обешен. Јуче се у Београду проносио глас, да је Цветко Фртунић, аустриски агенат за арнаутске ствари обешен у Петроварадину.

Збор радника. Јуче пре подне око 10. сати одржан је збор радника у кафани код „Такова“ на коме је говорио Лука Павићевић и том приликом раздао листиће радницима, да упишу оне другове који су без посла, како би им се посао могао наћи. По свршеном раду збор се у миру разишао.

Један излет. Гроф Форгач аустро-угарски посланик са целим својим особљем, учинио је јуче излет до Земуна, па су се у вече возом у 10. сати сви вратили у Београд.

Прекинут саобраћај. Услед надања Дунава, који је надошао са једним метром, прекинут је саобраћај на државном друму Доњи Милановац—Мајдан Пек.

Исто тако Морава се излила из корита између Осипаонице и Пожаревца, те је и ту немогућ пролаз.

Опасна крађа. Јуче после подне ушуњало се непознато лице у стан Николе Павловића у Ресавској улици, и том приликом украло у разним стварима и новцу око

300 динара. Наређена је потера за лоповом.

Повређен струјом. Драгољуб Матовић келнер у кафани код „Скопља" нагазио је синоћ код монопола дувана на прекидачу жицу електричне струје која га је одбацила и том приликом шака на левој руци сагорела му.

Драгољуб је упућен у болницу на лечење, а власт је повела истрагу.

Нађен смрзнут. Никола Милићевић војник I чета граничне трупе, нађен је прекјуче мртав на путу за село Читаље у срезу косаничком округу топличком. Увиђајем је утврђено да је се смрзао од зиме и због тога и умро на путу.

Само три дана. Свакоме је познато да је о *Шерлоку Холмсу* изашла књига и распрострта широм целога света.

Како се сада и оригинални живот и рад приказује у биоскоп позоришту код „*Такова*" од данас па до 25. ов. месеца свако вече, то није потребан никакав реклам, већ препоручујемо свакоме да треба да види.

У програму су још 3 тачака из природе и шаљиве и 2 точке (драме) „*Разочарана нада*" и „*Љубавна испатња,*" који интересантније до сада виђени у Београду.

ИЗ СУДА

Један тип из „канцеларијског криминала"

Г. Раде Гаталовић, адвокат из Ћуприје, дао је архивару ћупријског првостепеног суда 12·60 дин. у новцу, да за исти набави 63 ком. таксене марке и утисне на 63 прилога у препису. Архивар Драгутин М. Станојевић не учини то, већ од старих аката скине старе већ једном употребљене марке и то два ком. од по 5 дин. а ресто од по 0·50 дин. и утисне на једном примерку, тако, да оно нађи и за остале прилоге. Ухваћен на делу, и према наредби г. председника Мил. Ђорђевића истрага се води над овим маркашем. Испитом г. г. Рад. Гаталовића и осталих утврђено је, да је Станојевић ону таксу примио у новцу с тим, да таксу сам набави и утисне, а вештачењем утврђено је, да су прилепљене марке већ једном употребљаване. Драгутин све пориче као и то, да је таксу у новцу примио, али је доказано, да његовом порицању нема места.

О овоме Драгутину постоје ови подаци:

1. Решењем крушевачког првостеп. суда од 22. јануара 1894. год. Бр. 1075 отворен је стечај над целом имовином презадуженог Драгутина М. Станојевића, опанчара из Крушевца;

2. Решењем ћупријског првостеп. суда Бр. 12340 1901. год. кажњен је Драгутин М. Станојевић, прав. истог суда за примање мита петодневним затвором (акта уништена);

3. Према документима Драгутин М. Станојевић практикант првостеп. ћупр. суда износио из суда по нарочит. исправе од важности, без ичије наредбе и одлуке.

По делу употребе лажних — употребљених такс-марака води се истрага, ну у последње време, т. ј. од 9. ов. месеца од како су вештаци утврдили, да су марке већ биле једном употребљене, рад је стао, а шта се очекује наређење.

У поменутом суду чешће се дешава крађа акта нарочито са непоништеном таксом што је и г. председнику познато, и то у времену када је овај Драгутин у истоме суду као званичник дејствовао.

Ђ. Ђ.

НА ЗОР ЖЕНИДБА

Једна изјава

Поводом написа који је под овим насловом изашао у „Правди" изјављујемо на основу добивеног обавештења од меродавних лица да је достављач догађаја, свесно или у тежњи намере, ову ту аферу измислио по свој прилици зато да би нелојалност лицима, на која је у напису циљао а чија имена уредништво из предострожности није штампало.

Уредништво нам пише у Нишу има и таквих људи, који под маском брањења морала и под велом критичара неморалних појава, пакосте својим познаницима и својој околини, сумњичећи им част и поштење без икаквих разлога неоснованим [illegible].

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

‡ Чим је нови председник америчке републике Тафт примио дужност одмах је образовао кабинет.

)(Из Берлина побијају вест, да ће се немачки цар Виљем у Монаку састати с председником француске републике Фалијером.

*, У Угарској се криза све више заоштрава. Поговара се о могућности да Лукач образује кабинет.

Ξ Енглеска краљица Александра оболела је.

§§ У јужној Италији опет се осетио јак земљотрес.

(?) Енглески краљ Едвард стигао је 20. о. м. инкогнито у Париз, одакле је отпутовао у Бијариц.

— Јапански принц Куни бавио се у Софији.

РАЗГОВОР СА ЂОРЂЕМ ХРИСТИЋ-ОБРЕНОВИЋЕМ

— Историја једног „претендента" —

(наставак)

— Да, господине. Наследио сам 40.000 динара. Али их је брзо нестало. Од те суме један приличан део отишао је у отплату мојих дугова а остатак сам за десетина дана месеца потрошио а већим делом прокоцкао. Та ми сума није могла вечно трајати. Ни од кога се ничему нисам могао надати. А требало је себи обезбедити будућност. Решио сам се на нешто можда најгоре. Или постати одмах богат човек или бити одмах начисто са својом бедном будућношћу. Коцкао сам се на велике суме! Наравно, да сам сав новац изгубио и нашао се једнога дана потпуно шворц у Бечу. Од тада сам почео живети бедно. Било је дана када сам се морао склањати од полиције која ме је гонила за дугове, које сам на све стране правио и не размишљајући о начину, на који ћу их вратити.

Добро расположење, које га је за часак обузело, поче напуштати Христића и на његовом челу набраше се две боре.

— То су били најтежи дани у моме животу. Узалуд сам се обраћао на све стране за помоћ. Мајка није хтела ни да ми одговара на моја писма. Барон Николић и барон Бајић били су неумољиви. Мога добротвора Зечића не беше више а његова породица није хтела, да зна за мене. Бејах напуштен од целога света. Мене поче обузимати очајање. Разне црне мисли падале су ми на памет. Мисао о самоубиству сваким даном сазреваше у мени. И ко зна како би се све свршило, да ми једнога дана не дође један човек из Србије и пробуди наду у бољи, срећнији живот.

Христић мало одахну па настави:

— Једнога дана седео сам у хотелу, у коме нисам платио преноћиште, које је износило суму од осам динара. Бејах се дубоко замислио размишљајући о своме бедном положају. Из тога дубоког заноса трже ме лагано куцање на вратима моје собе. Ја се прену. Осупнух јер нисам могао ни веровати, да то неко куца на мојим вратима. Уплаших се, да то не буде какав поверилац, који је дошао за мој стан.

— На вратима се зачу поново сад јаче, куцање.

— Слободно — изговорих сасвим механички.

У собу уђе један елегантно обучен господин.

Ја устадох и радознало погледах непознатог господина.

— Имам ли част поздравити господина Милана Христића — запита ме најучтивијим гласом непознати, поклонивши се.

— Да, господине....

— М... В...., господине Христићу, који је дошао у пријатељску посету.

Понудих странца да седне. Његово име није ми било са свим непознато, јер се у последње време чешће помињало у бечким новинама.

— Чему имам, да благодарим за вашу посету? — отпочех ја први разговор.

— Једној срећној идеји једнога човека, који се већ одавна интересује вашом особом одговори г. **М.**

(наставиће се)

ИЗЈАВА

Г. Данила Стефановића

Поштованом г. Адамовићу

Молим Вас, да у интерес истине пустите ово неколико редака у вашем цењеном листу, поводом изјаве г. Ст. Коцића у „**Правди**" од 21. т. м.

„Правда" заступа **права**, па је и право — [illegible] — да се чује и друга страна.

Ја тврдим, да г. Коцићева изношења у дот. изјави, у колико се мене тичу, не одговарају стварности, те према томе и нису ништа друго до измишљотина. Ну, потписати је тврдо убеђен, да узрок тој измишљотини, једино лежи у нетачном обавештењу његовог писца јер се не да ни замислити да би честит и исправан човек из других мотива ма што нетачно представио.

Надајући се, да ћете дати места овоме одговору у Вашем цењеном листу, ја Вам на томе гостопримству лепо и унапред благодарим и молим Вас, да примите уверење о моме поштовању.

19. фебруара 1909. год.
у Београду

Ваш
Д. И. Стефановић
управник банк. шпедиције
на Сави

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Велика пародија

Вечерас се у Бранином Позоришту код „*Коларца*" приказује велика пародија у шест слика: „*Шилерови Разбојници*" [illegible] „*Отрована због љубави.*"

Главни овлашћени продавац за Београд, г. Исак [illegible] мењач од данас продаје све монополске артикле, као: жижица, марке таксене и поштанске и т. д. и даваће рабат од 5 дин. до 500, два и по од сто, на веће количине. Дан. и тра четвртине. 706 1—30

Српска Банка
у Београду

продаће у своме локалу 23. ов. мес. велику количину разне робе мануфактурне, шпиритусне и мешовито сапунџијске.

Купци могу и пре дана продаје робу прегледати и ближа обавештења од Банке добити.

Кафана

која одлично ради; услед промене занимања

Предаје се

За услове обратити се на

Илије Радовановића

у [illegible] радњи *Мих. Ломића* на Вел. Пијаци

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевакоа
превод с француског

(18)

XXXVII

У Лувру

Рука му грчевито паде на балчак мача. Али помисли је помислио да кад би убио Хенрија у том тренутку не би ни знао где су сакривене Јованка и Луја.

— Слушај, рече он. Остављам ти времена да размислиш. Али када се појавим у двору Мем све ће бити спремно. Али ми тада не пустиш на слободу жене које си уврео, пази се добро! У твом дому у Лувру, на улици, ма где те будем могао убићу те. Чекај ме!

Чекам те! одговори Хенри.

XXXVIII

Прва љубав

Враћајући се два дана у назад уђимо у кармелитски манастир који је заузимао велики простор на брегу Свете Геновеве, недалеко од места где је доцније под Лујем XIII подигнут храм Вал-де-Грас.

Сем тога манастира кармелите су имале још један манастир на полеском брегу, на тргу Кобеју. Доцније су добиле једну кућу у улици Бовирар, где је у почетку седамнаестог века подигнута црква.

Манастир о коме је реч имао је две особености које немају други манастири.

Прва је била једно дете.

Друга калуђер који је имао дужност да помаже осталима на мртвачким молитвама.

Дете је имало четири до пет година. Било је бледо, слабачко, мршаво лица. Није волело да игра по врту. Избегавало је друштво калуђера. Звали су га мали Жак Клеман. Био је бојажљив, мало суморан и весма замишљен.

Дете је волело само једног калуђера.

Тај калуђер је по вољи лутао сам по манастиру. Блудио је као душа из муке.

У једној руци носио је лулу којом је себи осветљавао пут, а у другој звонце којим је звонио с времена на време. И тада би се чуо његов суморни глас:

— Браћо, молите се Богу за душе покојника!

Ма да су његове дужности у манастиру биле посве скромне сви су га поштовали и чак су га се бојали. Игуман га је често позивао у своју ћелију и с њим је дуго разговарао.

Међу калуђерима се говорило да је тај брат дошао у манастир са неограниченим пуномоћствима од папе.

Сем тога то је био редак беседник, необично смео и одушевљен.

Звали су га пречасни отац Панигарола, ма да још није имао потребне титуле да се може назвати пречасним.

Млађи калуђери мислили су да Панигарола никад не спава, јер кад би се ноћу приближавали његовој ћелији чули би јецање и молитве.

Панигарола је у манастиру говорио једино са игуманом.

Изгледао је још врло млад.

Те вечери Панигарола узе мирно своје звонце и изађе из манастира.

Он је обично излазио тако као да није знао циља своме ходу.

Те вечери пође право на Лувру. Пређе обалу и уђе у тесне улице које су биле око двора.

Најзад дође до улице де ла Аш.

Застаде пред једном кућом са зеленим капијом и чекићем у једним вратима.

Није ни сад први пут долазио на то место. Често је по ноћи кад није било месечине после дугог лутања по Парижу долазио туда као мучена птица, која после дугог лутања уморна падне на праг свога који је пред њим и тако тужно замишљен. Само се глас његов није чуо: он је јецао.

Обично се трудио излазећи из манастира да избегне улице које би га могле одвести у улицу де ла Аш. Понекад би у томе успео и тада би се победоносно враћао у манастир; али је чешће бивало да се после дугог оклевања кретао најкраћим путем тој улици.

Ту је проводио често по целу ноћ, до три и четири часа у јутру и када је осећао да више не може издржати одлазио би јецајући у манастир и узвикујући као у ропцу:

— Молите се за покојнике!...

— Ја сам покојник! додавао би он у себи.

Те вечери као што смо видели Панигарола оде право у улицу де ла Аш.

Он угаси свој фењер и остави звонце кад уђе у улицу.

Дошао је у непоколебљивој намери да одмах уђе у кућу. Целим путем од манастира до те куће смишљао је жестоке речи које ће казати Алиси од Лукса.

А кад дође, кад стаде у свој заклон, он уздахну и тешко удари звекиром у врата.

Устежући се тако и смишљајући да ли би било боље прескочити зид, или се просто вратити у манастир, он виде како се врата отворише... чу неко шапутање...

Онај чега се највише бојао догађало се: он чу пољубац.

Овај слаби шум, овај слаби одјек љубави, одјекну у њему као куцањ грома.

Хтеде да јурне...

Али у тај мах човек брзо изађе и врата се за њим затворише.

(наставиће се)

Српске музикалије

за гласовир и певање

1. *Српска Народна Химна* за мушки збор, мешовити збор и гласовир од Д. Јенка дин. 2·—
2. *Увертира* [illegible] од Д. Јенка дин. 2·50
3. *Увертира* од Д. Јенка дин. 2·50
4. *Увертира Косово* од Д. Јенка дин. 2·50
5. *Српске Дворске страже марш* дин. 2·—
6. *Осу се небо звездама* [illegible] од Крстића дин. 2·—
7. *Са српских села* [illegible] од Крстића дин. 2·—
8. *По пољу је* [illegible] — [illegible] Ст. Биничког дин. 1·50
9. *На те мисли*, фантазија од Свободе дин. 2·—
10. *Албум 100 српских народних* [illegible] дин. 5·—
11. *Албум песама* И. Бајића дин. 6·—
12. *Албум 136 српских народних песама* дин. 5·—
13. *Збирка композиција* Ј. [illegible] дин. 3·—
14. *Албум песама* [illegible] Жарка Савића 30 [illegible] српске [illegible] дин. 6·—

[illegible] српских [illegible] на стовариште и [illegible] избор страних музикалија.

Ко [illegible] у маркама [illegible] „Правду“

Издавачка књижара

МИТЕ СТАЈИЋА

у Београду

84 ј. 10

ВИНО

[illegible]

Од данас [illegible] **уређење и закланe ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible] Београд—Теразије.

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости [illegible] солидном ценом и услугом.

Телефон бр. 43. 15 13—

18000

Осамнајест хиљада калема [illegible] разне винове и стоне лозе на свима америчким подлогама продаје у свом лозном расаднику.

[illegible] фебруара 909 год. Садово

Живинарска станица Садово.

Тодор Ђ. Радивојевић

економ

ВИШЕ ХИЉАДА примерака листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16. Такође јавља г.г. кафеџијама и хотелијерима да има на продају готових **јеловника.**

ПРОМЕТНА БАНКА

Позива акционаре II. кола да [illegible] благајни 1. априла ове год. уплате **IV** рате од 20 динара у сребру по свакој акцији.

Београд

21. фебруара 1909. 136 1—3 **Управа**

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

израђује и препоручује:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** [illegible] **сиролин** [illegible]

Цена је једној боци 3·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Цена боце **1·20** динара, [illegible] **2 динара.** 46 21—50

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности,** [illegible] *код мале деце,* и осталих [illegible] болести, које [illegible] чисте крви [illegible] најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol. Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5% efferves)

који се са дужег година справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пију. [illegible]

Овај зејтин препоручен је [illegible] како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 3 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol. Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens, [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости [illegible]

Адреса: Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ **Београд.**

Ови препарати могу се добити и то: у Београду у дрогеријама Суботића, Ожеговића и код „Гуслара.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Румјанића, Пожаревцу Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тумпра, Крагујевцу Николајевића, Лозници Тодоровића, Крушевцу Илића. 1657 11—

8—10.000 хиљада хектара под гором

Управа манастира Манасије по одобрењу Господина Министра Просвете и Црквених Послова од 12. ов. мес. ЦБр. 320. држаће другу офертaлну лицитацију у канцеларији Духовног Суда епархије београдске на дан 2. априла 1909. год. за давање у експлоатацију шуме манастира Манасије у року десетогодишњем.

Гора је у главноме букова, разне старости, употребљива за грађу и гориво.

Оферте се могу подносити раније, а и истог дана до 12 часова у подне, а отвориће се означеног дана у 4 часа по подне, у присуству нарочито изабране комисије. Отварању оферата могу бити присутни и оферанти.

Лицитација ће важити, кад је одобри Господин Министар Просвете и Црквених Послова.

Сва остала обавештења и услове, могу интересовани добити, како у архивском одељењу министарства просвете понедељником, средом и петком од 11—12 часова пре подне, тако и сваког дана у Духовном Суду епархије београдске и код старешине манастира Манасије. 240 3—3

ПРОДАЈА ЗАЛОГА

Задруга Занатлија Краљ. Србије продаваће у своме стану Македонска ул. бр. 22 [illegible] на дан 16. и 17. марта т. год. све залоге, којима је рок истекао 31. децембра 1908. године а нису обновљене.

Позивају се заложиоци, да своје залоге на горе означене [illegible] најдаље до 7. марта т. г. [illegible] како им залоге не би биле подложне продаји, [illegible]

Све залоге продаваће се означених дана [illegible] — од 9—12 сати пре и од 3—5 сати по подне.

Ово се јавља ради знања [illegible]

25. јануара 1909. год.

Београд 95 4—5 **УПРАВА**

Дунавски Кредитни Завод

Позива све своје акционаре [illegible] 10 [illegible] правила, [illegible]

Управни Одбор.

НА ЗНАЊЕ

[illegible] „Таково“, „Лондон“ и „Орач“ [illegible]

Салватор пиво

[illegible] Јеленског 22 [illegible]

97 4—5 **Стовариште Загод. Пиваре**

ПАЖЊА

Занатлиска Кредитна Банка

Позива овим све *своје акционаре као и чланове отсека — за куповину држав. лозова* — који су заостали са месечним уплатама, да исте намире пре конца овог месеца; како им се улози не би према правилима поништили.

Београд

19. фебр. 1909. 88 3—3 **УПРАВА.**

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочитим условима спрема се за [illegible]

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе: *Српска кујна са пастрмом, Прасе, Бели на ражњу.*

Препоручујемо домаћи [illegible] бермет. Љубитељима [illegible] обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно сниженој цени.

Општепознати „КОМИЊАК“ продаваћемо [illegible] по 30 п. дин.

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

[illegible] ул. бр. 17

Извештавам даме, [illegible]

Продаја [illegible] без икакве обавезе на поруџбину.

Салон је [illegible] у Србији.

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, [illegible]

Цене су једно за свакога!

Против [illegible] „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака [illegible]

БИЉНИ СОК

[illegible] Прави **„Биљни Сок“** *може се добити у апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 3·50 п. д.**

„Nerolin“ [illegible] **Цена 4 динара.**

„Saparin“ [illegible] **Цена 2 динара.**

„Биљни теј“ против [illegible] болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ПОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд* 1658 2—2

Своје сроднике и пријатеље извештавамо да ће се нашој драгој

† АНЂИ

[illegible] помен 24. овог месеца у 10 сати пре подне у цркви Св. Николе на Новом Гробљу.

ОЖАЛОШЋЕНА ПОРОДИЦА

Супруг: Милутин Богдановић, [illegible] зетови: Јован Лукић и Станимир Мараковић.

135 1—1

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Васина ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | УТОРАК 24 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 55. | Телефон 821.

КИРАЏИЈЕ

Савремена прича

У једној огромној кућерини коју не знам по чему зову *Европом*, постоји маса станова за издавање. Ту станује Француз, па Рус, па Немац па Аустријанац, па Талијан и Бог те пита какав ти ту типова нема. Међу осталима ту станује у једном омањем стану, који се граничио са станом Аустријанца и неки кирајџија имена Србин.

Као и свугде где има много кирајџија тако је и у овој *Европи* било сваког дана свађе међ кирајџијама. Час се Рус свађао са Турчином, час Француз са Немцем, час опет Аустријанац са Талијаном а врло често су се по двоје и троје удруживали против једног или више њих.

Узроци овим свађама били су разноврсни: час је неко некоме рекао нешто непристојно, час је опет други узео трећему нешто па није хтео да врати а после опет један није хтео другоме нешто да да, једном речи било је стотину ствари које су изазивале свађу, али је готово у свакој био умешан прст *Енглеза*, човека који је становао у својој кући, која се налазила у непосредној близини *Европе* и који је уживао да свађа и посматра свађу и тучу у *Европи*.

А ових је туча испочетка бивало врло често. Чим би се двојица посвађали, одмах би се и потукли, и онда би одјекивала цела Европа. Остале кирајџије би се скупљале око ових који су се тукли, да сеире; једни би пристали уз једног а други уз другог и није било ретко да се и од посматрача неко не умеша и направи још већи шапар.

Доцније су те туче постале ређе, јер су кирајџије у Европи увиделе да се штета од туче не ограничава само на оне који се туку, него да сви од реда морају да осете на себи рђаве последице од ње. У томе времену кирајџије су се међу собом биле поделиле на котерије и чим би се ко од њих посвађао, чланови његове котерије прискакали су му у помоћ, тако да је свака свађа могла врло лако да изазове тучу у којој би учествовали сви од реда.

Све ово учинило је да су кирајџије *Европе* почеле затим па и отворено страховати од туче и чим би се где шкрипило ма око чега [illegible] одмах би остали прискакали да их раздвајају и мире.

Али једнога дана ипак дође до густог.

Аустријанац, који је становао зид до зида са Србином, узе своме преко ноћ једно одељење од стана и прогласи га за своје. Србин стаде протестовати против тога насиља, доказујући да је то одељење од увек било његово, да су ствари у њему његове и да се Аустријанац тим одељењем само привремено служио, с тим да га мора одржавати у реду. Али му то није ништа помогло: Аустријанац, који је био од њега и већи и јачи, подвикну му да држи језик за зубе јер ће му их сасути у грло, и Србин изненађен оваквим поступком а гомиле шама повуче се и оде на жалбу осталим комшијама. Они се одмах искупише и стадоше већати о томе ко је у праву. Једни су били мишљења да је Србин у праву а други опет да је Аустријанац али се и на једнима и на другима опажало да им је стало до тога да ова ствар легне.

Међутим је Србин, дошавши себи, увидео да му стан не вреди без оног одељења које му је комшија Аустријанац преотео, да ће му и ствари његове са одељењем узети и упропастити и реши се да брани своју својину па ма шта се десило. То своје решење саопшти одмах свима комшијама са поруком: ако му Аустријанац не врати што је отео, да ће да направи пожар.

Аустријанац се неопростиво смејао Србину и подругљиво га питао дал' неће почем да се туче, рачунајући да Србин не сме ни помислити на тучу с њим, колосом од човека. Али, кад му Србин сам [illegible] песницу у браду, комшије се брзо умешаше и размакнуше их те се Аустријанац склони у страну па одмахујући главом слуша претње и грдње Србинове.

Видевше остале комшије да ће да се направи брука јер је комшија Енглез већ био дотрчао, бајаги да види шта је, а у ствари да шане Србину да се не боји и да гура даље, а и комшија Рус се беше намрштио и почео да мумла нешто о мајци [illegible].

Хо људи, шта се направи сабирје! навалише се комшије, трчећи од Србина Аустријанцу и од Аустријанца Србину, и наговарајући их да се измире. Аустријанац изјави да пристаје да се мири, али да не враћа оно заузето одељење него да Србину дозволи да кроз њега одељење проноси свој ћумур и друге ситније ствари, а Србин опет изјави да пристаје да одељење буде ни његово ни аустријанчево, него да буде засебно и да служи као смештиште оних Србинових ствари које се у њему налазе.

Ама људи нећете се тако никад споразумети! викаше Француз сав узбуђен, јер му је сваки кирајџија у *Европи* дуговао по нешто, па се бојао да неће доћи до својих пара, ако дође до туче.

— Ја тражим своје! — дераше се Србин — и запалићу целу кућу, ако ми се не да бар оно што тражим.

— Ја сам то одељење чистио толико година а Србин га прљао и сад га више не дам. Ко хоће да га узме нека дође па ћу му нос разбити.

— Ама људи хајде да нађемо пута и начина да их изравнамо, окреће се нервозни Француз осталим комшијама. Побиће се па ће бити бруке.

И комшије одоше у страну да се саветују шта да раде.

Док су се они саветовали Србин оде негде из куће. — Немац је после причао да је био код комшије Енглеза — и после неколико минута врати се са неким буренцетом, које унесе у свој стан и тамо се затвори.

Аустријанац који је то гледао, познаде да је буренце пуно барута, зграну се и одлете комшијама да им јави: како је онај лудак Србин унео у кућу барут, да ће га запалити и да ће бацити целу кућу у ваздух.

Комшије, које су таман биле решиле да Србина умоле да попусти а да му зато обећају да се код Аустријанца заузму те да му овај да неке накнаде за узету одају, полете да виде шта је, погледају кроз Србинове прозоре и имају шта видети: Србин наместио буре с барутом на сред собе, сео на њега, метуо лулу у зубе а огњилом кресне да је запали.

— Ама шта радиш то ако Бога знаш? дрекнуше сви.

— Радим у моме стану шта хоћу.

— Ама одлетећеш у ваздух, будало једна!

— Шта вас се тиче.

— Ама како шта нас се тиче! И ми ћемо с тобом.

— Кад ви не марите за мене не марим ни ја за вас.

— Ама како не маримо човече божији! Немој да си луд. Изађи овамо да се разговарамо као људи.

— Јок. Натерајте Швабу да врати што је моје па ћу изаћи.

— Ама изађи па да ствар решимо на тенане.

— Уредите прво па ћу изаћи.

— Ама одлетећемо сви у ваздух несретниче.

— Шта ме се тиче! Ако ми Шваба не врати моју одају ја иначе немам куда излазити. Боље ми је да излетим и овако, него да црнем овако затворен.

— А ми несретниче?

— Ви? Ви у тјело мамино.

— Хо људи што је луд. Направиће нам несрећу. Ено га истреса лулу! кукаше Француз.

— Ах Србо, да ми је да дођем, наместио би те па да не палиш ни Богу ни људима, сикће сав блед Немац.

А Србин седи на буренцету, пуни лулу и креше огњилом, а варнице скачу на све стране и падају око бурета, кроз чије саставке испада с времена на време по које зрно барута.

— Ама зови га ти комшија Рус; зови га, зар не видиш да ћемо да пропаднемо! вречи Француз скачући с ноге на ногу.

Рус закуца на прозор.

— Чујеш баћушка!

— Чујем.

— Изађи да ти кажем.

— Батали.

— Ама изађи, не бој се!

— Јок.

— Ама изађи па ако ти не учине по вољи, ти се опет врати. Ласно ти је увек погинути.

— Јој да оће да изађе! шапћу Аустријанац и Немац, а стегли песнице и зубе. Кому би му одрали. —

И ми велимо, ако изађе тешко њему. А изаћи ће лудак, изаћи ће јер ће га Баћушка, за љубав Француза који му сваки час узајмљује новце измамити. Видећете.

А.

Српско-бугарски споразум

Београдски дописник софиске „Камбане" дознаје из службених српских кругова, да је за време последњег бављења кнеза Фердинанда у Петрограду, руска влада саветовала њему српско-бугарски споразум на основи економских концесија, једном речи с познатим царинским савезом.

По свему изгледа да су преговори почети преко руских посланика у Софији и Београду. У својим захтевима Србија ће тражити за своје производе слободан пролаз на бугарска црноморска пристаништа с нарочитом тарифом.

Тим новим споразумом Русија хоће да олакша тешку судбину Србије и да унесе нову струју у тако необично политичко небо у Европи. У замену за то Русија је обећала своју помоћ у Цариграду и Европи за признање бугарске независности. У политичким и службеним круговима верују, да ће започети преговори довести до повољних резултата.

Велеиздајнички процес у Загребу

(Оригинално извешће „Правде")

Шпијунажа

23 фебруар

Загреб, варош мала и пријатна, укусна и кокетна постаје прави пакао због шпијуна, који су се накотили као црви. Па од професионалних човек и не трпи и не страда, толико колико од ових „добровољних". Јуче је међу слушаоцима [illegible] Волтер, који је као и сваки други поштен човек био индигниран држањем суда и радом у њему, па је то и казао онима око себе. То је чуо и његов школски друг млађи син [illegible] Франка, те га је одмах денунцирао, и др. Волтер је био још истог дана ухапшен. Данас у судници наш симпатични „Pokreta" органа хрватске коалиционаша, г. Вилдер умотривши и старијега Франковог сина кога зову због његове ружноће, душевне и телесне, „Хадес" (пакао), упозорио је публику да се чува од „патриотских шпијуна", јер су они много опаснији од професионалних. Тај је апел направио сензацију. „Хадес" се склонио.

Продужење испита над Адамом

Данас се наставило испитивање Адама и то на исти начин као и јуче, да то већ постаје права пародија на правосуђе. Председник је усвојио као тачну апсурдну поставку држ. тужиоца: да је српски народ велеиздајник, па је услед протеста ту велеиздају свео само на самосталну странку. Према томе, он сад не тражи елементе, који би утврђивали дело велеиздаје, него само тражи учиниоце, и везе између оптужених и дела велеиздаје, као да је оно већ потпуно доказано и утврђено. Зато се и цео интерогаторијум састоји у томе: јесте ли Србин? јесте ли самосталац? јесте ли род Светозару Прибићевићу? јесте ли се виђали с њим? и т. д.

Јутрос је председник питао Адама:

Је ли Вам познато (sic!) да су певали химну Краља Петра? Како „познато"? Ко да је певао? Какву химну? Ништа се то не објашњује, него поставља такве генерална и неодређена питања, да оптужени не зна с кога краја да почне одговарати и не зна на шта се пре обазрети питањима. Зато је и одговорио: не само да није то слушао, него од [illegible] Србије нема своје химне. У публици смех!

Председник прогута, па пита даље не мање глупо: Знате ли ко је растурао слике краља Петра, тробојке, чутуре са српским грбом, чаше с патриотским натписима и т. д? Адам одговара: да не зна ни да су такве ствари нарочито „растуриване", нити зна, ко их је растурао, нити пак да је то забрањено, а нарочито да би то била велеиздајничка радња. Председник му вели: Ви се истина, за све то не оптужујете лично, али су многи због тога окривљени, с којима сте Ви у вези, *па се закључује да сте и Ви као и они.*

У публици урнебес!

Ни у офенбаховим оперетама тога нема!

Затим пита председник: јесте ли ви у друштву с Томом Оречанином основали „Српски Соко"? а Адам одговара: не само с Томом него са много њих смо основали „Српски Соко" у моме месту. А зашто? Зато, што таква друштва оснивају и Чеси и Хрвати и сви словенски народи у монархији, па им се то не забрањује. И нама је власт одобрила то удружење. Њему је циљ: телесно развијање својих чланова.

Државни тужилац фалсификатор

Сад председник поставља питање према држ. тужби: шта значи оно писмо Ђуре Црвара Томи у коме се каже: „да Адам треба да се чува те да не открије прави значај друштва „Сокола" и осталих културних установа"?

Адам тражи да се то писмо прочита у оригиналу цело.

Председник даје 5 минута одмора ради саветовања и кад се суд врати, председник чита писмо преписано латиницом. Бранилац тражи да се прочита оригинал, али му председник вели, како од судија не зна читати ћирилицу. Зато даје на читање самом оптуженом Адаму.

У опште се примећива да председник и Акурти не знају ни „хрватскога" а камо ли „српскога" језика, јер као што се зна, ови аустријанци врло често, просто малтретирају српски језик, бркајући падеже и сакатећи синтаксу, па то називају „хрватским". И председник и Акурти говоре највише немачки и у суду.

Кад је Адам прочитао поменуто писмо, цео суд и публика су могли констатовати: да тога пасуса, па ни саме мисли ни што слично у том писму нема, што је међутим наведено у тужби, као да је тобож из писма извађено!

То је произвело прави скандал!

После оваквог фалсификата утврђеног овако јавно, сви странци сматрају овај процес као окончан. „Оптуженима" више не суди суд, него просто егзекутори, који имају грубу силу и која ће да употребе из политичких побуда 53 живота.

Примећено се: да што се суд више брука, све строжије поступа са окривљенима. Адамови. Сад жандар не допушта да му адвокати прилазе за време одмора! а.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

С црногорске границе

Загребском „Обзору" пишу из [illegible]: Правцем [illegible] ју корпуса према Херцеговини, друга према Спичу. На њима је талијански маршал [illegible]. На Цетињу је много официра талијанских и руских, који управљају артиљеријом. Овде је [illegible] врло [illegible] и [illegible] талијанска [illegible]. Има је [illegible], [illegible] је на Цетињу бацила [illegible] смрти! Црногорцима је [illegible] на граници те једна [illegible] да букне рат, па [illegible] или оставе. [illegible] то чуло, [illegible] и [illegible] буде [illegible] рат. Дозвољно стање не може [illegible] потрајати.

Дневне вести

Измењена нота српска. Како из Париза јављају, енглески краљ Едвард отпутовао је отуда у Бијариц тек у недељу 22. ов. мес. За то је време француски министар спољних послова Пишон упознао краља Едварда с новим изменама, које су у Петрограду учињене у нацрту српске ноте. *Најважнија од тих измена тиче се обећања о распуштању добровољаца*, што Аустро-Угарска сматра као предуслов да ступи у преговоре.

Схватање у Немачкој. „Франкфуртске Новине" саопштавају из Берлина телеграм у коме се вели: Одговор Србије на помирљиви корак Аустро-Угарске (Форгачева мисија) биће пробни камен за њену добру часну вољу. Што је Аустро-Угарска прво пошла путем споразума, то ће код свих истинских љубитеља мира изазвати задовољство и *Србији отежати да истраје на досадашњем гледишту*. Форгач је свој последњи корак у пријатељском тону, а не у форми ултиматума. *Ако Србија не пристане онда ће и силе, које су до сада указивале Србији симпатије, знати на чему су.*

Посетио га. Г. Др Миловановић министар спољних послова, посетио је синоћ у руској амбасади г. Сергејева царско-руског посланика и код њега се подуже задржао.

Примљен закон. У прошлој скупштинској седници примљен је у начелу и на првом гласању закон, о грађењу железничке пруге Осипаоница — Пожаревац са нормалним колосеком.

„Ехо де Пари" саопштава из Петрограда да је аустро-угарски посланик гроф Берхтолд, од како је почела балканска криза, сад први пут ступио у непосредну везу с руским министром спољних послова Изволским. Он је на име лично предао Изволском потврду пријема руске ноте Србији. Разговор је текао повољно и *изгледа да супротности нису баш непомирљиве.*

Бугарски добровољци. Софијска „Камбана" јавља, да су у Старој Загори, од како се чуло да ће настати рат између Србије и Аустрије *сто старозагорских младићака решили да се упишу у српске добровољце.*

Форгачева посета. Јуче је Форгач посетио руског посланика Сергејева. Посета је трајала свега петнаест минута.

Уважена оставка. Господин Зарији Здравковићу чиновнику Управе Фондова уважена је оставка, коју је поднео на државну службу. Господин Здравковић је изабран за вишег чиновника Београдске Задруге. Сви бољи и способнији чиновници управних напуштају је и одлазе у приватне заводе, тако, да ће једног дана остати управа на Миловану и Стевски, и тада ће министарство привреде моћи слободно ударити кључ у ову кућетину, која ће још само по имену постојати као модерна установа.

Одговор „Одјеку." Одговор на јучерашњи чланак „Одјеков", у коме замера „Правди" и „Политици" на њиховом држању према нашој влади, доносимо у сутрашњем броју.

Дахилук. Од Ђуре Мајсторовића трговца из Сопота, добили смо јуче по подне овај телеграм:

„Данас добих позив општине рогачевачке и одох у Рогачево. У пола један сат председник ме без саслушања у записник у два сата изрече пресуду и казни са 3 дана затвора. Био сам сат и по у затвору без саслушања. Питајте надлежне да ли ово може да буде?"

Молимо окр. начелника да види у чему је спор.

Из дирекције. Наредбом железничке дирекције постављени су:

Г. Венко Павловић чиновнички приправник, за [illegible] чиновника IX кл. у београдској станици;

Г. Илија Костић саобраћајни званичник за сталног саобраћајног званичника у дирекцији; и

Уважена је оставка Јовану Јелисавчићу саобраћајном чиновнику у Рањ, због одслужења свога рока у сталном кадру.

Нетачна вест. Многи листови саопштили су јуче да је стигао одговор од руске владе. Ми смо се синоћ известили у министарству спољних послова, које демантује те гласове као нетачне.

Биће пенсионисан. Један од осумњичених официра у шпијунској афери, за кога се утврдило само то, да је имао материјалне везе са Милером и никакве друге, биће пенсионисан.

Тајна конвенција. Све је вероватнија верзија, да између Аустрије и Румуније постоји тајна конвенција. Њоме се сада објашњава зашто Румунија није допустила пронос њиховог кроз Румунију, док је допустила пронос ратног материјала за Бугарску.

Из болнице. У „Правди" од 21. ов. мес. саопштено је да је министар унутр. дела одредио комисију да испита неке злоупотребе у хируршком и гинеколошком одељењу Држ. Болнице. Ова је вест нетачна у толико што та комисија није одређена за хируршко већ само за гинеколошко одељење.

Родитељима на знање. Дечје забавиште за кварт Палилулски, којим управља Емилија Јовановићева, преселило се из Мађедонске улице у нову просечену Јовићеву улицу број 10 преко пута „Трговачке Академије".

Поновни упис наставиће се од 1. марта.

Редован саобраћај. Од данас на ваљевској прузи радиће воз сваки дан у оба правца, што до сада није било јер је једнога дана ишао воз до Ваљева а други дан се враћао.

Ово је дирекција учинила зато, што је пруга доведена у потпуно исправно стање, и зато, да задовољи трговачке захтеве у Ваљеву и околини.

Рањен. Прекјуче је тешко рањен из пушке председник општине бадљевичке. Пада у очи да се у овом крају врло често дешавају злочини [illegible] убиства а полиција их не проналази.

Први брод. Данас је отпутовао први брод Српског Бродарског Друштва за Смедерево и Дубровицу и обратно, — пошто је Дунав чист и нема више сметње за пловидбу.

Пожари. Ноћас су запаљени димњаци на кући Београдске Задруге где је „Земаљска Банка" на кући г. Николе Пашића министра, на Теразијама и на згради Хаџи-Поповићевог имања. Сви су пожари угушени јер је пожарна чета имала времена да на сваки пожар стигне и да га локализује.

Опадање воде. Према најновијим извештајима. *Морава* је јуче опала са пола метра. Исто тако и *Нишава Тимок* се све више шири а тако исто и *Млава*, која је равнице богатога *Стига* поплавила.

Промовисани. Милорад и Светозар браћа Церовићи промовисани су ових дана на бечком универзитету за докторе целокупног лекарства.

Покушај тровања. Загорка, жена Петра Крајиновића електротехничара код Вајферта, јуче у подне покушала је да се отрује испивши једну чашу сапун-гајза. Тровала се зато, што је њен муж Петар у недељу после подне изашао у *варош без ње*. Указана јој је одмах лекарска помоћ и пренета је у болницу на *лечење*.

Само три дана. Свакоме је познато да је о *Шерлоку Холмсу*, издато књига и распрострто широм целога света.

Како се сада и оригинални живот и рад приказују у биоскопском позоришту код „Газова" од данас па до 25. ов. месеца свако вече, то није потребно никаквих реклама, већ препоручујемо свакоме да треба да види.

У програму су још 6. тачака из комичне и хумористичне а 2. тачке (драме) „*Разочарана мајка*" и „*Љубавни напитак*," врло интересантне и нове, [illegible] у Београд.

Грађанска Касина. У суботу 28 ов. м. даваће се касинско вече за чланове и њихове породице. Гости из Београда не могу се доводити а са стране само по нарочитој дозволи управе. Може се слободно да [illegible] свако [illegible] забави. Улазница за свакога 1.50 дин за породице 1 динар по особи. Свирање војне музике, почетак у 9 часова увече.

Нађен мртав. Милан Мајин из [illegible] општине [illegible] у округу крагујевачком, нађен је јуче мртав на путу из Чачка за Крагујевац. Истрагом и секцијом утврђено је, да је Милану враћајући се из Чачка са воловима и санкама, умрзо један во, а он се сам упрегао са другим волом и вукао по снегу санкама, и том приликом подлегао мало срца, од које је патио.

Друштво „Савинац." Друштво „Савинац" за међусобно потпомагање у случају смрти и болести, позива кочијаше и сељачке на упис у ово друштво. Друштво стоји под покровитељством г. митрополита.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превео с француског

(18)

XXXVIII

Први љубавник

Тај човек био је гроф од Марњака.

— Човек кога она љуби! промишља калуђер. Он одлази срећан, блажене душе; а ја, бедник, ја!...

Дуго се Панигарола борио са својим болом од љубоморе, као да га је сад први пут осетио.

Најзад, можда после једног часа, пође одлучно вратима.

У тренутку кад хтеде да закуца врата се ломово отворише.

Панигарола је имао само толико времена да се пребаци уза зид.

Опет изађе неки човек и брзо се изгуби у мраку. Ово је сад био маршал од Дамвила.

Калуђер га не позна. Можда није ни обратио пажњу на то да је после једнога човека од Алисе изашао други.

Он само одгурну врата у тренутку кад су се хтела затворити уђе у врт.

Стара Лаура, која је испратила Хенрија није била жена која се да уплашити. На први поглед она познаде Панигаролу и осмехну се.

— Тута! рече калуђер ухвативши је за руку.

И убеђен да служавка неће покушати никакав протест њега, он пође право у кућу.

После одласка маршала Алиса савладана стидом и очајањем беше пала на колена јаукајући: „Ко ће ме спасти из овог бездана срама!..."

Панигарола чу ове очајничке речи, отвори врата и одговори:

— Ја!...

Алиса скочи преплашено, пребледела своим изненадним појавом. У истом тренутку она позваде маркиза Пани-Гаролу, свога првог љубавника. Њено прво помисао — помисао која јој прође кроз мозак као муња — била је да се калуђер предомислио од њиховог последњег састанка и да се можда сажалио... можда је у[з]ео од Катарине Медичијеве ово страшно писмо!... можда јој је донео та писма!

Она савлада своје узбуђење и рече благо:

— Ви Клементе!... Ви овде!... Чули сте шта сам казала, је ли?... Појавили сте се у очајању... Она строгост коју сте према мени показали у црном просекала се у сажаљење, је ли? Ах! Клементе, ако има човека који ме може спасти од мене саме и од других, то сте заиста ви!

Док је она то говорила Панигарола је био ушао и затворио за собом врата. Слушао је хладан, леден, непомичан.

Па онда упита:

— Ко је овај човек што је изашао одавде?

Једна неприметна побеђивачка осмеха појави се у очима Алисиним; калуђер је био љубоморан, волео ју је још! дакле она је имала утицаја над њим!

Она му се нагло приближи.

— Тај човек ме је најстрашније понизио, рече она.

— Његово име?

— Маршал од Дамвила! одговори без устезања Алиса.

— Један од ваших љубавника? рече он са босним осмехом.

Она уздахну и склопи руке.

— Клементе, рече она, будите племенити... немојте ми сада више присуство овде под мојим кровом...

Он учини један жесток покрет јер осети да је љубомора опет почела да га савлађује, и употреби сву снагу да одстрани од себе питање да дозна шта је Дамвил радио у кући Алисиној.

Посматрао ју је усијаних очију... Она му је изгледала лепша но икад.

— Клементе, рече она охрабрена и узе га за руку, Клементе, најзад сте се данас вратили к мени... Хтели сте да видите моју невољу... она је страшна... Знате ли зашто је маршал од Дамвила долазио к мени?...

Очи калуђерове замутише се. При додиру њене топле, меке руке његова се страст распали.

И не слушајући шта је Алиса говорила, он прошапта:

— Дошао сам са једним предлогом.

— Са предлогом? рече она следивши се одједном.

Калуђер се замисли.

Хтео је да каже ове речи:

— Будите моја још једанпут па ћу вам вратити писма!

Те су речи звониле по његовој глави, али се он не усуди да их изговори. Да ли га је стид задржавао? Или је увиђао како је глупа та понуда?

Панигарола је осећао да и душом и телом припада Алиси и да је његово бегство у манастир био само узалудан покушај да се спасе! Није он желео само једну ноћ љубави...

Он је хтео целу љубав Алисину!...

— Предлог? понови Алиса. Какав предлог? Говорите...

— Зар сам рекао предлог? промуца калуђер. Опростите, веома сам збуњен... Хтео бих нешто да вам кажем... ја сам веома несрећан, Алисо!

Једна изненадна мисао осветли ноћ његове љубави и постаде за њега као нека звезда водиља.

Лице му доби мирнији израз. Збуњеност сасвим нестаде.

— Алиса, након сам ваше дете... видео сам га данас.

(наставиће се)

РАЗГОВОР СА
ЂОРЂЕМ ХРИСТИЋ-ОБРЕНОВИЋЕМ

— Историја једног „претендента" —

(наставак)

— А за је?

— Е, то ћете дознати тек кад будете показали добру вољу да се одазовете жељама које ћу вам ја овде изложити — одговори непознати.

— Па лепо, да чујем шта се то од мене тражи, кад већ не смем одмах знати личност, која нешто од мене тражи — пристадох ја на предлог непознатог, који је заголицао моју радозналост. Понудих га да седне што он без икаквог женирања учини. И ја седох.

— Шта ли хоће овај човек? размишљао сам док је он вадио кутију са српским цигаретама које ми галантно понуди. Можда ће ми његова посета нешто донети а ја сам мало што решио био у некаквој неприлици а нарочито у тренутку његове посете.

— Ствар, о којој желим са вама разговарати, деликатне је природе. Ми за њеном разлога сумњати у вашу дискретност, што ми нећете замерити што вам на њу морам обратити пажњу — отпоче непознати.

— Ја вам је гарантујем, у напред верујући у искреност побуда, које су изазвале вашу посету.

— Лепо! Задовољан сам. Само ћете ме извинити што вам морам, пре но што бих прешао на главну ствар, поставити неколико питања, која су вама потребна саме ствари ради.

— Изволите их само ставити — рекох већ нестрпељив овим уводом непознатог.

— Дакле — поче странац у каквим односима стојите у овом тренутку са својом мајком и својом фамилијом.

Ја бејах изненађен овим отвореним и дрским питањем

— Ко је овај човек и са каквим правом он мени ставља оваква питања, која задиру у мој приватан породичан живот — сену ми кроз главу.

Непознати беше приметио утисак, који су на мене оставиле његове речи, с тога и не сачекавши мој одговор брзо настави:

— Ја видим, да се ви чудите овоме моме питању. Ваш чак, како ми изгледа, ово и жестира. То је разумљиво, али када будете сазнали циљ моје посете, ви ћете увидети потребу овог питања. Да би колико толико задобио ваше поверење, морам вам објаснити две ствари: прво, да од успеха моје мисије ви можете имати велике материјалне користи и друго, да мени није непознат ваш садашњи положај, који вам задаје много бриге. Не успем ли пак у својој мисији, ни никакве штете нећете претрпети. Ви ми морате веровати и бити искрени јер без тога никаквог споразума између нас не би могло бити.

— Ви од мене тражите да вам верујем и да будем према вама искрен. Па, добро. Ја ћу се прво одазвати вашој другој жељи — бићу искрен. Пре свега, ваша тајанственост и неодређеност мене зачуђава и није ми право да и сам од вас потражим више искрености и одређености, а после, да ли би се ви у моме положају могли тако лако, без резерве поверити једном сасвим непознатом човеку, и то човеку, који би вам стављао оваква питања какво сте ви мени ставили — одговорих ја.

— Ваша је резерва потпуно разумљива, али не и оправдана. Питање, које сам вам ставио као и питања, која ћу вам ставити, ма да на први мах изгледају дискретна, она то у ствари нису. Нека вас то ништа не зачуђава. Ја ћу вам ово што рекох одмах и објаснити. Ваш приватан живот и породични односи нису у овој мери дискретни у којој су код обичних људи. Сам ваш положај заинтересовао је широке масе и данас није ништо необично читати у новинама ваше чисто породичне ствари. Да није мени потребно, да баш из ваших уста чујем о поремећеним добрим односима између вас и ваше матере, ја бих се задовољио оним што сам у новинама прочитао о тим односима и оним што сам сазнао из поузданих извора, који мени стоје на расположењу.

(наставиће се)

Афера Манојловић—Петровић

пише Павле Манојловић

Господ. Директоре,

У 51 бр. Вашег цењеног листа Ви сте указали гостопримство г. Андри Петровићу, благ. мин. финансија за једну изјаву која стоји у непосредној вези са познатим нашим спором, а нарочито његовим наступком у првостепеном суду за град Београд 14. ов. м.

С обзиром на конфузности и субјективна закључака, којима је испуњена ова изјава г. Петровића, ја се не бих на њу осврнуо. Али, како г. Андра, са провидном тенденцијом, нетачно и непотпуно износи ток и природу ислеђења по његовој тужби противу мене, с једне, и по мојој тужби противу њега, с друге стране, — и Вас, г. директоре, молим да ми дозволите, да у име истине свих нетачности и непотпуности у наведеној изјави г. Петровића, преко Вашег цењеног листа, публикујем следеће:

I. По тужби г. Андре Петровића противу мене, вођена је истрага од 2 децембра 1906. до 30. марта 1907. год., дакле пуна 4 месеца. А за ово време могу се ислеђују и много замршеније ствари.

Резултат ове истраге довео је до тога, да је противу мене предузето ислеђење које је и суд одобрио, одлуком својом од 9. априла 1907. год. Бр. 14557 са оваквом констатацијом.

1. „Да се дело крађе утврђује јединим исказом Андре Петровића" и

2. „Да нема никаква доказа ни основа подозрења, да је учинилац овог дела оптужени г. Манојловић; јер сви осетни наводи, истрагом обеснажени су и отпали".—

II. По мојој тужби противу г. Петровића за клевету, коју сам поднео њега 4. децембра 1906 год. (дакле напоредо са његовом тужбом а не „после годину дана," као што он тврди), предузето је ислеђење противу г. Петровића одмах чим је са његовом оптужбом свршено за његову штету.

Вођеном истрагом утврђено је, да има кажњивог дела, и г. Андра је стављен под суд.

На првом претресу г. Петровић је пуштен испод суђења, јер се није нашло доказа да постоји намера за клевету.

По мојој жалби, у којој сам навео значно и неколико сведока, који ће још јаче утврдити намеру г. Петровића за клевету, Касациони Суд поништио је решење првостепеног суда и наредио да се ислеђују сведоци, на које сам се ја мало позвао, па да онда суд — донесе друго решење.

На основу ових примедаба Касационог Суда, првостепени суд заказао је за суђење дело 14. ов. месеца.

Пре почетка ислеђења на главном претресу, на коме су имали дати своје сведочбе мојих 5 сведока, који су за то дошли и у судском ходнику чекали, г. председник суда, по својој званичној дужности, позвао нас на „измирење." Разуме се да то „измирење" речи г. председник, мора имати за циљ, да ја одустанем од тужбе ако би ми тужени Андра дао довољно моралне сатисфакције, те на тај начин да се једном сврши и са овим спором.

Овај предлог г. председника усвојено у начелу и ми (ја и г. Андра) и наши браниоци. И за изналажење модуса за „измирење," које би г. Петровић могао дати и на која бих ја пристао, одмах су отпочела преговарања између наших браниоца — адвоката пред пленумом суда и у присуству г. Андре. Овим преговарањима ја нисам присуствовао. Мени је саопштен готов резултат њихов и ја сам на њ пристао, напомињући, додуше, да је и то недовољно, јер је г. Петровић, безобзирним и несавесним својим поступцима, као што је и истрага показала, много више то, да ме морално упропасти.

Сама пак изјава, коју је г. Андра пред судом дао и на основу које сам ја одустао од тужбе и свих тражења по овом предмету, гласи од речи до речи, а без икаквих условљавања, овако:

„Да је он, Андра, раније подавао тужбу противу туженог Павле и говорио речи за које је оптужен, на основу навода у својој тужби. Али се сада уверио — а то је и истрага показала да је био у **заблуди**".

Овакву своју изјаву, која је ушла и у судски протокол претреса бр. 5246, г. Андра је сам потписао и суд оверио.

И сад, после свих факата ја остављам Вама, г. директоре, и Вашим читаоцима, да дате достојну квалификацију карактера г. Петровића, када он, и поред оваквих непобитних доказа, има смелости да овако пристрасно истиче своју част од моје и да јавно тврди, како је поступам „некоректно" и говорим „неистину" када редакцијама дајем мотиве за публиковање горње његове изјаве у њеном правом значају.

На завршетку дозволите ми, г. Директоре, да кажем још и ово:

Врло је карактеристична љутња г. Петровића поводом тога што је изјава о његовој *заблуди* избила у јавност. Па да он даде такву изјаву није нагнан апсолутно никаквом силом нити се то може некоме десити пред судом. Њега је без сумње нешто морало да тишти после свега што је видео да је истрага показала. И његов бранилац, који је познат као искрено праван и савесан адвокат, на сваки начин да је знао шта је ту било најцелисходније за његова клијента на то је и своме клијенту саветовао. И одкуда сада да је г. Петровићу оваква исход неповољан? Ако и то није његова *заблуда*, онда је ово што је и од заблуде горе.

А на ово тенденциозно тврђење, као да сам ја ни дату изјаву г. Петровића о његовој заблуди пренео „кроз плот" и на никаква „оштар преко суда", и да га је неко за то молио, имам да кажем, да је то његова пука измишљотина. Међутим он ће вероватно тврдити, да је и то његова заблуда, јер иначе њему ће за ту неистину свако од присутних тада у суду пљунути у лице.

За све остале претње, што би он урадио и што би на моју част могао бацити и најмању сенку, г. Петровић нека похита да учини ако мисли да ће тиме задовољити своју клеветничку амбицију. Само нека у напред зна, да према њему нећу бити тако великодушан па ма он своју *заблуду* крстио и *дуелом*.

Поводом, пак, ових илузија на каљање моје части, које г. Андра чини у последњим својим изјавама, публикованим у „Правди" и „Малом Журналу", ја сам се већ решио, да г. Петровића поново позовем пред суд, те да и физички осети последице своје заблуде и необузданости, када на њега морално никакво, када се нема никаква дејства.

— Са нарочитим наглашавањем г. Петровић врло често поставља питање: где су његових 10.000 динара? Уосталом ово и потезано на лицима питања. — Да г. Петровић није остао и даље на положају благајника после ове афере, вероватно је да би се и то сазнало. А што је то још и данас остало непознато јавности, г. Андра има да благодари онима који су га задржали и и данас држе на овоме месту и поред декларисане неспособности за руковођење државним новцем. — Али ће јарко сунце једног дана изаћи пролазати што је било са оних државних 10.000 динара — чија несталица није утврдила ни једна надлежна власт (ни администрација на рачунска, па ни ислеђа), а која је, по његовом причању, његов отац „поклонио" држ. каси, „да би само сачувао част, службу и чиновничка права". —

А да г. Андра на на моја други начин и ма на какву другу своју потребу не би добио од свог оца оволику суму, познато је свакоме ко поне познаје г. Ристу „Сиротињу" и његову издашност. —

21. фебруара 1909 г.
у Београду

Са особитим поштовањем
П. Манојловић
чинов. мин. финанс. у пенз.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

„" Пошта, која је отишла за обичну жандармеријску пратњу, као друга је између Ларсе и Јањине и опљачкана све предмете поштанске.

| Под председништвом руског министра председника Столипина наређена је комисија за реорганизацију министарства марине.

Холандска влада чини припреме за наслеђе на престо, јер је краљица Вилхелмина у благословеном стању те је спречена да учествује у државним пословима.

§§ У граду се светкује [illegible].

А Петроградски утврђени сабор Павлије, оболео је од запаљења плућног крила.

§§ Генерал Штесел, бивши командант порт-артурове тврђаве, који је интерниран у Петропавловској тврђави, тешко је оболео. Ударила га је капља и изгубио моћ говора.

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ
И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

за време Људвика XIV
израђено по тајним архивама Бастиле
и
[illegible]

(наставак)

Ове интриге нашле су свој двоструки одјек, један у перу госпође Севиње, други у актима усијане коморе. — 2. септембра 1676 пише госпођа Севиње: Госпођа од Субизе прошла је мушкенитом брзином као каква визија; све је опет у колосеку. У игри је Кванто поново наслонила главу на раме свог пријатеља, често као да би тиме хтела рећи: „Стојим боље но икада". — Али већ 11. септембра ситуација се поново изменила. „Сви су мишљења да је звезда госпође Монтеспанове почела бледити. Ту су ти сузе, јавна брига, извештачене веселости, мрштење, једном речи, моја се љубав примиче крају. Једни дрхте, други ликују. Једни желе да остане по старом, нећака је пак за промену декорације, жели се у очекивању једне краље, према мишљењу видовитих људи". — „Свак је уверен да се љубав краљева угасила — читамо у једном писму од 30. септембра — и да се госпођа Монтеспанова колеба између последица, које је донео повраћај удварања, опасности да се мало раније и страховања да су очи окренуте на другу страну.

Осим тога с пријатељством није још ни мало свршена ствар, толика лепота и толики понос не могу се потиснути на друго место. Суревњивост је врло жива. Па ипак да ли је кад год могла спречити што? — Најзад 15. октобра 1676: „Да ли би се Кванто на Усрс ове године, кад се врати у Париз, решила на резигнацију, да није у немиру, у коме се сада налази; то би била мудра одлука, али је ипак људска слабост и сујетне велике: хоће се да се обезбеде лепи остаци, али таква штедња пре сиромаши но што богати". — На место госпође од Субиза дошла је од Лудра.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Шидрина

Тако се зове вечерашња премијера у Бранковом Позоришту код „Коларца." Друга је оваква сцена: „да ти приследим српску историју!" — Посета сваки пут огромна. —

ТЕЛЕГРАМИ

Загреб. Старчевићева легионаре казали су и раније посланике: Бањанина, Прибићевића и Супила. Узрок нападу је, што је Супило у Фијуми наредио да се увреди посланик Влаовић због ношења значке легионарске.

Цетиње. Званичне новине доносе комунике: да је руски отправник послова на Цетињу, 3. марта по новом календару предао влади копију ноте, коју је Изволски упутио српској влади са познатим саветима.

Париз. „Хавас" има вест из Цариграда, да је Порта на захтев француског амбасадора допустила провоз за Србију преко Солуна 15 тона динамита намењеног за бакарне мајдане у Србији.

Главни овлашћени продавац за Београд, г. Иван Ековић мењач од данас продаје све монополисане артикле, као: дуван, цигаре, таксене и поштанске м. и т. д. и даје рабат од 5 дин. до 300, дин и по од сто, на веће количине два и по четвртине. 106 5—10

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

НОВА РОБА — изврсне

Сваки дан

свеже „Теј Бутер" [illegible]

[illegible] и Сувог Сира

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible]

Београд — Теразије

Месарска Банка

[illegible] 25. фебруара ове год. [illegible] за 1908 год. [illegible]

Динара 6. у сребру

[illegible]

25. фебруара 1909 г.
у Београду

Управа
25 1—3 Месарске Банке

Млеко са Аде Циганлије

[illegible]

разносиће се од 1. Марта о. г. по Београду. — Литар 0·30 п. д. — У флашама 0·35 п. д. — Пријаве [illegible] са 25. Фебруара [illegible]

ЧУКАРИЧКИ МЛЕКАРНИК

Београд — Чукарица

Кафана

„Царица Милица"

на Зеленом Венцу

издаје се одмах под кирију. Упитати власника.

Сима К. Наумовић

100 1—3 [illegible]

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Браничева ул. бр. 16. Такође јавља г. г. кафеџијама и хотелијерима да има на продају готових **јеловника**.

8—10.000 хиљада хектара под гором

Управа манастира Манасије по одобрењу Господина Министра Просвете и Црквених Послова од 12. ов. мес. ПБр. 320. држаће другу офертну лицитацију у канцеларији Духовног Суда епархије Београдске на дан 7. априла 1909. год. [illegible] манастира Манасије у [illegible]

Гора је у главноме букова, [illegible], употребљива за грађу и горење.

Оферти се могу предати [illegible] до 12 часова у подне, а отвараће се [illegible] у 4 часа по подне, у присуству [illegible]

Лицитација ће важити, кад је одобри Господин Министар Просвете и Црквених Послова.

Сва остала обавештења и услове [illegible] у Духовном Суду епархије Београдске и код старешине манастира Манасије.

240 1—5

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

на свом лутријском зајму добило је

Дин. 2.000.000 у злату

1,000.000 „ „

Депоновано је код Народне Банке као гарантни фонд [illegible] „Лозова Црвеног Крста".

У случају рата и [illegible] Лозови Црвеног Крста [illegible] Србија [illegible] мораторијум [illegible] **1.000.000 динара у злату**, [illegible]

Зато Родољуби купујте ваше „Лозове Црвеног Крста", [illegible] не губите већ помажете [illegible] ствар и можете само добити.

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

Идуће вучење Априла, главни згодитак	150.000
други „	15.000
10 згодитака по 1000	10.000
20 „ „ 200	4.000
100 „ „ 50	5.000
900 „ Аморт. 22	19.800

[illegible] дин. 22·50. [illegible] 23 динара. Дају се и на 12-то месечну отплату по 2 дин. месечно [illegible]

265 2—10

[illegible]

Главном заступнику

Живку Петровићу

Београд — Кнез Михајлова 33.

Дунавски Кредитни Завод

[illegible] 10 [illegible]

Управни Одбор

НА ЗНАЊЕ

[illegible] „[illegible]", „[illegible]" и „[illegible]" [illegible]

Салватор пиво

[illegible] 22. [illegible]

97 3—3 **Стовариште Јагод. Пиваре**

У виноградском расаднику Краља Александра у Смедереву има на продају

1) Резнице америчких лоза — за подлогу:

а) Рупестрис де Лот I класа 15. дин 1000 резн.; II класа 10 дин.
б) Рипарија Портолис I „ 15 „ 1000 „ II „ 10 „

2) Резнице домаћих лоза за калемљење — калем гранчице

а) **Хамбург и малага** по 20 динара 1000 комада
б) Све остале сорте „ 10 „ 1000 „ „

3) Калеми са жилама:

а) Хамбург и малага по 20 динара 100 комада
б) Све остале сорте „ 10 „ „ 100 „ „

При наручивању треба послати [illegible] вредности.

Ради наручбине обратити се Управи **винограда у Смедереву.**

129 1—2

ОТМЕНИ МОДЕ-САЛОН

СОФИЈЕ ШВАРЦ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Тражене моде [illegible] са материјом [illegible]

[illegible]

[illegible]

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални кисељак

Награђена [illegible] „Grand Prix" у Лондону и [illegible]

Пуњење флаша врши се најмодернијом и најхигијеничнијом машином [illegible]

У Београду је главно стовариште код

г. г. Глише Андрејевића и Брата

Варош-Капија — Телефон бр. 282.

Поручбине из Србије и иностранства примају и одмах извршује

Аранђеловачка Консорција

Краљ. Срп. Двор. лиферанти

Аранђеловац. 9 60

[illegible]

† ПЕРИ СОТИРОВИЋУ

[illegible]

[illegible] 25. фебруара 1909. год.

[illegible]

ОЖАЛОШЋЕНИ:

Супруга *Нана П. Сотировић*, [illegible]

[illegible]

† МАРИЦА

[illegible]

[illegible] 25 [illegible] у 62-ој години [illegible] 24 [illegible]

[illegible]

25. Фебруара 1909. год. у [illegible]

ОЖАЛОШЋЕНА ПОРОДИЦА:

[illegible]

„**НЈУ-ЈОРК**"

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kingsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Призната актива · · · · · · · · · · франака у злату	2,888.000.000
Целокупни приход у 1908 години преко „ „ „	530,000.000
Математичка резерва · · · · · · · „ „ „	2.379,000.000
Резерва за дивиденду · · · · · · „ „ „	416,000.000
Нова осигурања у 1908 години · · „ „ „	722,000.000
Мешовита осигурања у снази преко „ „ „	3.116,000.000
Сва осигурања у снази · · · · · „ „ „	10.331,000.000

Дивиденда која је плативна 1909 год. износи фран. у зл. 29,402.056 противу фран. у зл. 2.126.262 која је исплаћена 1908. године.

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, плативна 1909. г. на полисе издате у 1907. на фран. у злату 10.000.

Осигурање на случај смрти				[illegible] осигурање на 20 г.				Мешовито осигурање на 20 г.			
старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премије	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премије	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премије
25	247.00	3540	14.8	25	378.00	4720	12.5	25	52700	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	13.5	40	57100	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	73600	11200	15.2

64-та детаљна билансија [illegible] у току 1908 г.

Дирекција друштва „Нју-Јорка" за Краљ. Србију.

105 3-12 БЕОГРАД, Кнежев Споменик бр.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радоје М. Радосављевић* Балканска ул. бр. 23.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Браничева ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 25 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР **ЈОВА АДАМОВИЋ** | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 56. | Телефон 821.

Садржина српске ноте

„Нова Слободна Преса" саопштава из аутентичног извора да садржина српске ноте гласи овако:

Србија поверава одбрану својих интереса Русији и пријатељским силама.

Србија не тражи ништа од Аустро-Угарске.

Српска влада, верна Скупштинској резолуцији не одриче се својих захтева.

Уз пркос оваквом саставу ноте — вели „Нова Сл. Преса" — у Београду се верује да ће се опасност рата моћи избећи.

Пред питањем: бити ил' не бити?

I

ОДГОВОР „ОДЈЕКУ"

У прекјучерашњем свом броју, „Одјек" је донео уводни чланак под насловом *„Не судите брзо"*, у коме је осудио „Правду" и „Политику", због њихова писања поводом тврђења европских гласила: да је српска влада прихватила савет Русије и одустала од тражења територијалних компензација.

„Одјек" налази да је то писање „Правде" и „Политике" било и сувише оштро и да је њиме без стварна разлога и датог повода нанета увреда члановима данашње владе, јер им је тим писањем оспорено не само знање и умење у послу који данас раде, него и сам њихов патриотизам.

Да се је „Одјек" у овом свом чланку задржао само на објективној критици „Правдиног" и „Политикиног" нестрпљења и — како „Одјек" мисли — њихове неумесне наивности да више верују страним листовима кад нешто категорички тврде, но српској влади кад упорно ћути, ми на то не би реагирали, као што нисмо реагирали ни на чланак „Београдских Новина", које су нам такође замериле што не чекамо мирно док влада проговори, као да би влада потрчала да се похвали, да је урадила оно за што зна да јој се неће одобрити.

Али „Одјек" се није задржао само на томе, него је отишао много даље и, представљајући с једне стране разлоге који су „Правду" и „Политику" руководили да пишу овако како су писали, као једну ситницу, једну „непријатељску лаж", а с друге стране, дајући томе писању облик изречене пресуде над владом, употребио је и једно и друго као разлог, да се обрати лично г. Рибникару и мојој маленкости с питањем: по чему нас два новинара смемо да судимо да не само више волимо Србију и српски народ, него да умемо и боље руковати судбином ове земље него њени први државници и најпризнатији јавни радници?

Када би ја имао ту болесну амбицију да важим као патентирани патриота или као какав велики државник, као што има пуно ово редакција „Одјека" и „Дневног Листа", ја бих „Одјеку" могао одговорити врло згодно на ова тако неумесно постављена питања. Ја бих му одговорио овако: „Сматрам да сам већи патриота од све те господе у данашњем кабинету, зато што си ти сам толико година причао о свакоме од њих посебице да је и глуп и неспособан и непатриота. Ти си то писао о њима и у мојој кући то јавно говорио и о Н. Пашићу и о Стојану Рибарцу и о др. Миловановићу па и о Стојану Новаковићу, и према томе баш ти немаш права да ме питаш по чему то ја смем да сумњам у њихов патриотизам и да немам вере у њих и њихов рад кад се он од мене и јавности крије?

Али, као што рекох, ја немам те амбиције да будем „патриота". У земљи у којој се дизање буна, прављење завера, упошљавање атентата и убијање владара, од читавих странака па и од Народних Скупштина, квалификује „патриотизмом", у тој земљи паметан и поштен човек клони се назива „патриоте" и задовољава се да буде само исправан грађанин, који у границама закона даје цару царево, Богу Божије, а песницу ономе који се маша туђега. Ја дакле немам те амбиције да будем нешто више од исправна грађанина, и према томе није ми ни на ум падало да сумњичећи чланове данашње владе представим себе као нешто више и боље од њих.

Па из чега је онда „Одјек" закључио да има права поставити горње питање?

Из тога што је „Правда", како „Одјек" вели, поверовала „једној непријатељској лажи" и „једној нејасно стилизованој депеши" па на основу тога напала владу као непатриотску и издајничку.

Ко је пажљиво пратио писање „Правдино", зна да „Правда" није учинила ни једно ни друго, то јест да није ни поверовала „једној непријатељској лажи" и једној „погрешно стилизованој депеши", нити је пак напала данашњу владу као непатриотску и издајничку. „Правда" је на категорично тврђење великих европских листова: да је српска влада пристала да се одрекне свога захтева о територијалним компензацијама, у два маха упутила влади питање да ли је то, што европски листови саопштавају, истина и тражила одговор, наглашујући да би то било издајство ако би влада заиста од својих захтева одустала.

То, што су велика европска гласила тврдила да је српска влада послушала савет руског посланика, и то тврдила категорички и неколико дана узастопце, то се не може квалификовати као „једна непријатељска лаж" и „једна нејасно стилизована депеша", а још се мање узбуђење, које су та тврђења изазвала код људи који знају како се велики европски листови уређују може назвати, истицањем свог и подцењивањем владиног патриотизма. Када се у европској штампи од два дана категорички тврди да је српска влада прихватила савет руског посланика, а та српска влада ћути као заливена, онда само затуцани партизани или у сваком погледу индиферентни новинари могу ћутати и не питати: је л' истина то што се тврди, или није. А кад томе ћутању следује и један овакав комунике, какав је био овај који је наша влада написала и послала редакцијама, па га онда трже натраг, онда је сваки поштен новинар који правилно схваћа свој позив, имао права да поверује тврђењу европске штампе и да у узбуђењу и оправданој срџби довикне тој влади: „да се одрекла у име Србије српске националне будућности и пристала околишно на анексију Босне и Херцеговине".

Али, ја сам склон веровати да „Одјеку" није била намера да лажно оптужује „Правду" и „Политику" и да је цео његов чланак имао само ту тенденцију: да и г. Рибникару и мени објасни: како не треба да смо нервозни и да треба да поклонимо апсолутну веру данашњој влади, која ће и хтети и умети да одбрани наша општа права. Верујући у то, ја прекидам овде ову дакле личну полемику и прелазим на оно што ми и „Одјек" признаје као моје право, т. ј. да кажем моје мишљење о томе шта нас све може снаћи у овом тешком питању и судбоносном моменту а што ми не да да будем миран и спокојан као писац „Одјекова" чланка и они у „Београдским Новинама."

А.

Гласи са Дрине

— изводи из једног писма —

Дрина 22. фебруара 1909. г.

Драги Чичо,

...... Имам да ти известим шта се код нас догодило 17. ов. м. Аустријски војници њих петоро, опколили су ноћу на нашег једног финансијског стражара, који је био у патроли на страни [illegible]. Овај, пошто је на њега пуцао за плотуном из пушака обарав, насадио им бусије, и једног шванског војника на место убије, а њега је — велит војника — 5 метака ударило, али га ни један није докачио у месо, но само у одело и све одело избушено. Два метка прошла су кроз саму шињелу али до тела нису ни дохватили, и тако је срећно прошао.

Сад је овамо на граници велика запетљаност, па је сумњиво прелазити преко Дрине, јер се често дешавају овакви сукоби између наших и аустријских војника.

И ако смо близу границе, ми смо ипак куражни, јер се не плашимо и надамо се да ће нас и у рату срећа послужити. Овамо је народ за рат расположен и одушевљен, како се не може описати никако.

Швапске војске има доста али се ипак крију, плашљиви су као зеци, и чим сване један њихов војник одмах се у бегању, а нарочито од комита, па што више овим пограничним Србима представљају наше комите, као опасне људе који само кољу и убијају, — ми у колико можемо објашњавамо им да они неће да убијају Србе него Швабе и да хоће да ослободе Србе, а само у том случају, ако се који од Срба покаже издајица, да ће и њега убити, јер треба сви сложно да бранимо част и понос српски и да се ослободимо.

Јави ми чичо, шта се тамо у Београду мисли, ми овамо с дана на дан погледамо и чекамо кад ће се објавити рат и мобилизација.

Грли те твој синовац

Н. Н. Н.

Велеиздајнички процес у Загребу

(Оригинални извештај „Правде")

Банкет

— 21 фебруара —

У суботу су загребачки новинари из коалиције приредили нашим банкет у хотелу „Кроација" у част својим гостима: страним новинарима и браниоцима оптужених. Било је преко 80 особа, међу којима је било близу 20 страних кореспондената. Банкету је председавао г. д-р Мацура директор „Обзора". Карактеристично је: да су на банкету пале здравице на српском, хрватском, француском, енглеском, руском, бугарском, чешком, талијанском и немачком језику.

Благодарећи идиотској политици Беча, Загреб је постао познат целом свету и добио до сад невиђену важност. Сад се може рачунати да је по рангу четврта варош у монархији: Беч, Пешта, Праг — Загреб!

Нека Ерентал продужи!

Мучки напад

Ово што се прекјуче у недељу 22 ов. м. десило у сред Загреба премаша сваку меру безобразлука и варварства!

Чувени Хрват Супило, уредник Ријечког „Новог Листа" и посланик на Сабору, најватренији поборник српско-хрватске слоге, и најбриљантнији поборник коалиције, дошао је био у суботу да присуствује банкету о коме поменусмо. На банкету је држао један дивни говор о српско-хрватској слози наглашавајући: да се Хрвати неће више никад одвојити од Срба, јер он сматра да су Срби депозитори гаранција за слободу Хрватске и Југославена.

Франковци и Рауховци нарочито мрзе Супила јер је врло популаран, јер је главни стуб коалиције. Зато су му исценирали мучки напад.

Јуче по подне Супило је седео у „Народној Кафани" са другим посланицима, браниоцима и новинарима. Франковци су знали да је он ту био и сачекали су га кад је око 5 часова излазио. Кад је у пратњи посланика Јове Бањанина, Св. Прибићевића и Срђ. Будисављевића, изашао Супило, онда се на њ устреме њих десеторица мангупа наоружаних окованим мачугама, и почну га тући. Супило се најпре збуни услед изненадног неочекиваног напада, али се одмах прене и како је физички врло јак, ритне двојицу, који су га одвајали од другова и засипали другове, који му притекоше у помоћ. Али мангупарија нападе још жешће, као што чине бандити, који знају да неће бити за злочин кажњени, и повреде по оку посланика Бањанина. Но тада се свет беше већ искупио и револтиран против оваквог дивљаштва нагрне на мангупе, који стругну куд који. Полиције, која се иначе на сваком кораку овде налази, наравно да није нигде било ни од корова.

Јутрос Франковски органи ликују због овог разбојништва и хвале се јунаштвом мангупа, чија чак имена нису смели поменути.

Загреб се под владом бана Рауха враћа, не само по правосуђу, него и по нарави, и по догађајима на улици, у средњи век!

Данас су била важна откривања на суду, о чему ћу вам сутра писати.

З.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Претрес у Руми

У одсуству д-ра Жарка Миладиновића, војвођанског радикалног првака, и његове госпође полиција је у његову стану извршила претрес због „велеиздаје". На одсуству је био и његов концепијент, а његова писарка тражили су да претресу стана по закону присуствују два сведока. Полиција им то није дозволила но је претрес извршила сама без иједног присутног сведока. Претрес је вршен у понедељак 23. о. м., када је д-р Жарко Миладиновић с госпођом био у Новом Саду. Чим је о свом извештен, д-р Миладиновић је одмах отпутовао својој кући у Руму.

Један непристрасни суд

чланак „Франкфуртских Новина"

Под овим насловом донеле су „Франкфуртске Новине" велики чланак о српско-аустриском спору.

У чланку се истиче да ово питање није ново, већ да га је Европа одуговлачила а две српске државе показале су се према њему до сада доста немарне. Ово је питање у сада у толико важније, што су у њему ангажоване силе, иза којих стоји цела Европа. Аустро-Угарска је моћни сусед Србије, а Русија њен патрон.

Решење овог питања се увек одуговлачило зато, што се непрестано рачунало на распад отоманског царства. Али се то није догодило услед турске револуције. Србији се замера неморална политика. А где је могла бољу научити? Није ли Европа до сада увек на Балкану и према Турској водила неморалну политику, нарочито Енглеска?

Аустро-Угарска је застарело право Турске на Босну и Херцеговину купила, па сад пита, од куда српски захтеви? *А зар нису Србија и Црна Гора чисто због ослобођења тих покрајина повеле рат а тада им је симпатисала и Аустро-Угарска.* После ратних напора Србије, Берлински је Конгрес поверио Аустро-Угарској окупацију Босне и Херцеговине, *али тиме ово питање није било решено, већ одложено. Окупацијом Србији није умањено право на те земље.* А кад се Аустро-Угарска већ погодила с Турском о тим земљама и дала лепу суму новаца за бледо право Турске, за које Турска непосредно пре тога ни од кога не би добила ни марјаша, *онда би било право да Аустро-Угарска награди и накнади живо право Србије*, а не да се њена штампа онако руга Србији да не вреди барута већ закерлина (прашак за стенице).

Барон Ерентал може победити Извољског и Русију, али тиме још није решено српско питање.

Аустро-Угарска ће имати пред својим вратима једну очајну завереничку државу а Европа увек једног непријатеља њене безбедности и мира. Свакако је сада време да се ово питање озбиљније узме у претрес. Србија онако даље по вољи Беча не може егзистовати — то је нечовечно и неправедно.

Како је ово питање европско, — треба да се овако и реши.

УБИСТВО у ЈАЈЧИЋИМА

Село пуно убистава. — [illegible] — Јајчићани [illegible] — Жртва [illegible] — Нико [illegible] — Мртвац [illegible] — [illegible] Пашићев [illegible]
(нарочито [illegible])

Цветановица, 27 фебруара.

Пут ме нанесе у ово село, које би требало по имену, [illegible] и цвеће и [illegible]. У ствари је сасвим другчије, јер су Цветановчани не само много сиромашни, већ су се довели и толико [illegible], да се међу њима може наћи доста знатан број оваквих [illegible], који су готови на [illegible]. О овоме, што рекох, могао би навести много примера, а ја [illegible] то у обичај и [illegible], да [illegible] овим [illegible] већ [illegible] да [illegible] једног честитог човека и [illegible] домаћина.

* * *

У селу Јајчићима, које није далеко од цветановачких кућа, живео је до пре неколико дана добар и честит домаћин, одличан члан Пиротске Странке Чеда Маринковић. Најбољи [illegible], познат је био. Чеда био уважен човек, јесте тај, што су га чланови Пиротске Странке тога краја признавали за свога првака, а кад су [illegible] били [illegible]; [illegible] и [illegible] људи, то се тим својим особинама одвајао од чланова осталих странака, а нарочито од радикала и самосталаца.

Чедина кућа и својом спољном појавом одвајала се од осталих. Бело лепо окречена, чиста и с поља и изнутра, [illegible] увек [illegible], [illegible] као [illegible], [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] бубретом, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] да је [illegible].

Једном речју дом Чеде Маринковића бејаше прави српски дом, дом оних времена, кад су се ценили стари обичаји.

* * *

Једне ведре фебруарске ноћи, пре неколико дана, [illegible] неколико људи на вратима свог доброг човека. Потражујући [illegible] — јер [illegible] Бога [illegible] могао [illegible] и на једног Чеду Маринковића?! — домаћин устаде и отвори врата, мислећи, да то људи неки путници или намерници.

Ни [illegible], да се [illegible]! [illegible] се са четири [illegible] наоружаних до зуба. Сва четворица [illegible] своје пушке у прса [illegible] домаћину.

— Добро, добро, немам гостију! одговори им Чеда [illegible].

— [illegible] ти [illegible] или [illegible], [illegible] — Паре брже дај амо, иначе ћемо те избити [illegible].

Видећи, да се [illegible], још при том [illegible] руку, не може [illegible] са четворицом добро наоружаних људи Чеда им изјави, да ће им дати, што има.

— Јуче сам у [illegible] 600 динара, да [illegible] у овој јајчићкој [illegible] што је [illegible]. Али кад [illegible], да [illegible] или живот или новац, и да [illegible], [illegible] је [illegible] да вам [illegible], само се надам, да ћете и ви одржати своју реч.

То рече Чеда, а [illegible] разбојника уђе у собу и даде му [illegible].

— [illegible], да [illegible] кући твога брата [illegible], да [illegible]! рече му [illegible] разбојника.

Једном Чеда [illegible] у [illegible] један страшни [illegible].

— Кад [illegible] — рече — [illegible] моју кућу, можете [illegible] и кућу мога рођака. [illegible] да [illegible] у [illegible]. Мени није жао умрети, а кад [illegible] у моју [illegible], убите [illegible] у кући, да [illegible].

— [illegible] то убити! — [illegible] му [illegible] разбојника... Напред са њим!

И Чеда, [illegible], [illegible] из куће и [illegible] своја [illegible] и браћа.

Разбојници [illegible] што [illegible].

Тек што су [illegible], [illegible] пушака.

Чеда је на месту остао мртав. Његови [illegible] куршуми, која се [illegible] на [illegible] куту [illegible], [illegible].

* * *

Убиство овог [illegible] изазвало је велико узбуђење у целој [illegible]. Нарочито су огорчени напредњаци, којих има врло велики број у томе крају.

[illegible] треба. А шта друго може радити, кад [illegible] на [illegible] су му [illegible] у срезу. Од како се [illegible] у овом крају [illegible] убиства (у [illegible], Лучану, С. Мрамору, Поповцу а [illegible]) и ово место. [illegible] од [illegible] убиства [illegible], [illegible]. Тројица [illegible] г. Воја М. Поповић, [illegible] се [illegible] у [illegible] кући, [illegible] је четири наоружана човека, али г. [illegible] на [illegible]. А што ће? Једна [illegible] — па то ти је.

Једног [illegible] Чеду Бог да прости а [illegible] му помоћ!

[illegible].

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је одржана министарска седница у министарству спољних послова, под председништвом Краљевим.

На овој седници прочитан је одговор руске владе и о њему поведена начелна дебата, а одлука ће бити донета у току идућих министарских седница. Одговор руске владе стигао је јуче изјутра.

Нису присуствовали. Синоћној министарској седници нису присуствовали г. Милосављевић министар унутрашњих дела због смрти своје сестричине и г. Рибарац министар правде због слабости, јер већ три дана не напушта собу.

У министарству. Јуче пре подне посетио је г. Деко француски посланик г. д-р Милована Миловановића министра спољних послова и код њега се подуже задржао.

Народна Скупштина. Јуче је у Скупштини продужена дебата о законском предлогу за повластицу сапунарском друштву у Лапову. Г. Васа Гавровић посланик из Чачка, доказивао је, да се сапунарство у другим земљама боље плаћа, но што је овом концесијом предвиђено. По његовом предлогу редиговани су извесни чланови у томе закону. Данас ће се продужити дебата о истој концесији.

Ужаси. Код моста „Љубичевског" ледене санте нагомилале су се око посађених стубова тако много, да се Морава услед тога излила са обе стране у атарима појединих општина кроз које протиче. Опасност највише прети селима Кушиљу и Шапољу, које ретко које године да не плави Морава. Наређено је спасавање стоке а и људства на случај потребе.

Стара гарда. Данас на „Бањици" има једно-дневну вежбу III. позив свију родова оружја.

Денунцијанција. Јуче су „Београдске Новине" донеле једно саопштење о нашем суграђанину др. Давиду Алкалају адвокату, које се мора сматрати као ординарна денунцијанција. Тврди се наиме, да ће Алкалај „по дужности" као адвокат аустро-угарског консулата по „кривичним" стварима, бранити Карла Милера, оптуженог за шпијунажу, а што у ствари не стоји.

Умољени смо да изјавимо да др. Алкалај није адвокат аустро-угарског консулата по „кривичним стварима", да неће ни „по дужности" ни иначе бранити Карла Милера и да је то саопштење просто измислио један човек у редакцији „Београдских Новина", који преко тога листа ставно клевета појединце наше јеврејске суграђане, а који кад га туже суду бега, и даје изјаве које га жигошу као некарактерна човека и лажова. И са овим лажним саопштењем ишао је на то, да др. Алкалаја денунцира као аустријског човека, који по дужности хоће и мора да брани и једног Карла Милера.

Још један. Јуче после подне извршила је полиција претрес стана Петра Ђорђевића књижевног калфатава у пекарији због познате аифере о шпијунажи, пошто се дознало, да је и он одлазио у аустријско посланство. Претресу Петар није био присутан, јер је за то време био у кафани код „Албиона" на Теразијама. Тек после извршеног претреса стана у сами мрак дотрчала је његова жена у кафану и сва узрујана известила га шта је код куће било, али једновремено стигао је и одређени детектив који је Петра одвео у Управу. Данас ће се узети на испит и са њиме као и са осталима поступити по закону.

Снег. Већ два дана пада велики југов снег у округу ужичком, поред тога, што реке у томе округу нагло долазе.

Русија се спрема. У тајној седници руске Думе која је одржана пре два дана, одобрен је ванредни кредит од 7,485.000 рубаља за „неодложне потребе Балтичке флоте".

Новинарски банкет у Загребу. Редакције загребачких листова „Покрета", „Србобрана" и „Обзора" приредиле су банкет свима страним новинарима, која су дошли у Загреб на претрес велеиздајницима.

Банкет је одржан у елегантном загребачком хотелу „Кроација".

Од страних новинара били су присутни дописници: „Дели Телеграфа", Тана", Њујорк Хералда", „Журнал де Деба-а", „Корјера дела Сера", „Одеских Новости", „Народне Политике", „Народних Листи", „Часа", „Руског Слова", „Извре" и др.

Од српских новинара били су присутни: Павле Маринковић за „Правду", Гребенац за „Штампу", Кацлеровић, народни посланик за „Радничке Новине" и Драгољуб Јоксимовић за „Дн. Лист".

Банкету су присуствовали и браниоци оптужених.

Здравице су држали: д-р Шиме Мазура, најстарији хрватски новинар. На француском језику д-р Хинковић адвокат, а на енглеском језику посланик Лупис.

Од словенских новинара говорили су: кнез Амираџиби о слози Срба и Хрвата; Павле Маринковић о тријумфу народне мисли, Чех Слак о тенденцији процеса, који је уперен против словенства и војвод Фрањо Супило о братству Срба и Хрвата.

Жандарми у Н. Саду. Новосадски „Браник" јавља да је у Н. Сад стигао 112 жандарма, који су распоређени на становање у просторијама Ружичкине гостионице на пароброђској станици. Сви ови жандарми биће разаслати у Титељ, Жабаљ, Палању и т. д. да одмах угуше незадовољство, које би услед евентуалног рата могло настати међ Шајкашима.

Преговори о конференцији. Енглеска, Француска и Русија непрестано су мишљења да се *међународне спорне тачке између Аустрије и Србије морају решити на конференцији.* У том смислу воде се преговори међу силама које су за конференцију. Услови под којима ће се поднети предлог о конференцији водиће обзира о аустриском гледишту. У створеним политичким фактима конференција неће ништа мењати.

Још у првом програму конференције босанско питање било је искључено из дискусије и она би имала само да регеструје свршене факте и на тај начин створи накнадно анексији правну основицу потребном изменом чл. 25. Берлинског Уговора. Пошто ће се Аустрија поднети на конференцији с турско-аустриским споразумом, у толико је више искључено да босанско питање може на конференцији доћи у обзир на материјалан начин.

Предлог о конференцији. Из Париза јављају „Берлинер Локал Анцајгеру" да ће бечки посланици Русије, Енглеске, Француске и Италије у току ове недеље образложити барону Еренталу потребу састанка конференције. Ствар се у првом реду тиче тога да се документарно утврде велике измене Берлинског Уговора, које су већ настале и *још предстоје*. Поменуте силе нарочиту важност полажу на то да се у дунавску комисију узме као један члан српски представник и да се конференција изнесу на коначну одлуку предусловни за грађење дунавско-јадранске железнице.

Министарска криза. „Берлинер Локал Анцајгер" јавља да у Србији у скоро предстоји нова министарска криза, јер је кабинет Новаковићев немоћан према ратоборности земље. Нова би влада покушала да изврши *мирољубиве намере краљеве*.

Повредио се. Тома Поповић таљигаш довео је синоћ пред магацин Николе Кике трг. на Зереку за товари известну робу, па како магацин и подрум нису били осветљени, Тома се омакне и падне у подрум, којом приликом тешко се повреди.

Одмах је упућен у болницу да му се укаже лекарска помоћ.

Опадање Дунава. Дунав је код Доњег Милановца јуче опао са пола метра, и услед тога настостављен је саобраћај између *Милановца и Мајдан пека*.

Судар с трамвајем. Јуче пре подне трамвај бр. 24 који се спуштао од Калимегдана ка Сави, а према самој кафани код „Националa" сударио се са товарним колима, која је терао кочијаш Љубомир Стојановић код Марковића и Лучића трг. овд. и препрецо товарна кола а сва пригњечила Љубомира, који је синоћ у болници умро. Љубомир је млађић од својих 25 година и био је вредан и поштен.

После подне је нарочита комисија утврдила да су узрок овоме судару трамвајска кола јер нису имала исправну бремзу.

Разбијена каса. Прошле ноћи непознати зликовци провалили су судницу општине жидињске у срезу деспотовачком, разбили општинску касу и из ње украли 319·46 динара државног и општинског новца. Сутра дан кмет рачуновођа Димитрије Пауновић попунио је каси сав новац. И ако је сумња пала на општинског служитеља, ипак је зато наређена потера и за осталим зликовцима, којих је било више.

Каменицом у прозоре. Ноћас око 3 сата Петар Јеремић бив. практикант убацио је један повећи камен у собу и разбио прозоре на стану г. Чеде Рајића писара [illegible] побегао. Г. Чеда вели да га је добро видео кад је побегао. Данас ће се с њим поступити по закону.

Нађен мртав. На месту званом „Шепачко брдо“ у атару општине Бистричко у округу чачанском нађен је мртав Владимир Ђорђевић из Мора затрпан у снегу.

Увиђајем и секцијом утврђено је да је био алкохоличар и као такав скрхао се и на путу умро.

Чишћење. Учињеном потером на скитнице, полиција је свега похватала 17 сумњивих лица и све казнила за беспосличење и скитњу.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Турски министар спољних послова Рифат паша посетио је аустро-угарског посланика у Петрограду грофа Бертолда.

Деветнаестогодишњи техничар у Бечу Марко Цвијановић Довлија, син хрватског племића, пуцао је на себе из револвера у слепо око и тешко се ранио. Не зна се шта га је навело на тај очајни корак. Оставио је два писма.

У вашингтонском часопису „Аутлук“ излазио је први чланак досадашњег америчког председника Рузвелта, који је ступио у уредништво тог часописа. У овом свом чланку Рузвелт говори о новинарству, о његовој дужности, озбиљности и части.

Лавине су у Корушкој направиле много несреће. Порушене су многе куће. У Телековој [illegible] погинула су три радника. У Бистрици на Драви било је опет много жртава. Из једног другог места јављају, да је погинула једна сељанка с дететом.

РАЗГОВОР СА ЂОРЂЕМ ХРИСТИЋ-ОБРЕНОВИЋЕМ

— Историја једног „претендента“ —

(наставак)

— Али, треба да имате на уму, да многе ствари са свим другојаче изгледају но што их новине представљају — прекидох га ја.

— Зато сам ја и дошао лично до вас, да се обавестим и према добивеним обавештењима учиним вам понуде, од којих ће те ви имати великих користи — рече непознати.

Ја сам се колебао. Није ми било пријатно упуштати се у разговор са овим човеком, који је имао нечег дрског, охолог и у држању и у тону свога гласа. Али, на жалост морам вам признати, моје су ме материјалне околности довеле у такав непријатан положај, да сам морао прихватити све што би ми макар пружало излазак из тог несносног положаја. Овај ми је човек наговестио велике материјалне користи! Требало га је саслушати, па ако ми буде учинио такве предлоге, које бих могао усвојити ја ћу бити спреман. Учини ли ми немогуће предлоге, ја ћу га одбити.

После кратког размишљања ја престадох да одговарам на питања.

— Дакле? — Запита непознати.

— И са мајком и целом фамилијом нисам у добрим односима. Узрок томе свакако вам није потребно знати. Доста је то кад вам кажем, да већ неколико месеци нисам ни од кога свога примио ни паре, ма да сам се неколико пута обраћао за помоћ.

— Дакле, значи, да су у главноме тачне моје информације.

— Да, ако сте тако извештени.

— Шта мислите сада предузимати. Вама као човеку тако угледног порекла неће приличити лаћати се сваког посла. А живети се мора — запита непознати.

— За сада још немам одређеног плана. Имам неколико комбинација, али, држим да вам не би ништа користило ако би их вама поверио. Видећу...

У том тренутку нисам имао у џепу ни пребијене паре, нити икаквог плана. Био сам као тица у ваздуху и једина ми нада беше — случај.

— Ево, случаја, — рекох у себи. Само га не треба испустити.

Непознати ме фиксираше. Изгледаше ми као да се решава како да пређе на ствар због које је дошао. Реших се да му помогнем, с тога ја прекидох ћутање.

— Али, све те своје наводе, ја бих радо напустио за љубав вашег, који ми ставља у изглед лепе користи. С тога можете говорити слободно.

— Па, добро. Само имајте на уму, господине Христићу ваше обећање да нећете повредити дискрецију, коју сте ми обећали. Пристанете ли на моје предлоге онда нема бојазни за њу, јер ће вама самоме бити од користи; не пристанете ли, онда не смете заборавити ни за часак, да у вашим жилама тече краљевска крв.

(наставиће се)

Личи ил не личи?

Уметничка парница због једног рељефа

[illegible]

Стара пословица вели: „Бог једном не скроји другом не може да сашије.“ Ако се ико могао уверити о тачности ове пословице то су се могли уверити вајари а специјално српски вајари. Јер [illegible] не скромне какве трговце из чаршије и после смрти њихове остави какав велики легат Трговачкој Омладини. Дотле не сањају ни један вајар, јер ни трговцу ни његовој фамилији неће никад пасти на памет да свој лик овековечи уметнички израђеним рељефом. Тек кад он умре и остави велики легат онда се из благодарности за његов племените поступке и да би се одужили свом великом „добротвору“ тражи уметник вајар, који ће израдити покојникову бисту или рељеф, који ће се наместити на угледном месту у стану корпорације која је легат примила. Из свега овога се види да је двојици свануло над једним смртним али тај факат не само да не компромитује тачност пословице већ чак шта више подиже јој вредност.

Ево, једног дана фебруара месеца скроје једном совјетском пуковнику и то му скроје изненада — не причам али како је имао обичај рећи покојни [illegible] „ђаво ми рука.“ Вест, да је једном човеку таковисоког положаја смрт одсекнута је одмах [illegible] у вајарским круговима, јер треба знати, да сви српски вајари најсавесније прате „читулу“ у „М. Журналу.“ Ако се каква српском вајару мора признати, та им се ревност у читању „читуље“ мора признати. У том погледу сви су ревноснији и од самих попова.

Уметници се даље сконцентрисаше. Сваки је рачунао као у шаку да ће ту бити посла. Сав је био [illegible] у томе изабрати начин, на који ће се најлакше задобити поруџбину за себе. Свако је правио комбинације. Један је хтео наследити могиле у појединим београдским листовима, како је нека госпођа неког француског совјетског пуковника за свога свиме покојном мужу поклонила некој болници, којој је покојник пуно година био управник, уметнички израђену бисту, коју је радио не знам који велики француски уметник — вајар. Други, кад је прочитао ту вест у новинама и по њој [illegible] листу и тачно разумео [illegible] белешке, прочешљао је пут, којим се свакодневно ишао, и сваког дана шетао по пола сата пре и пола сата по подне поред стана г-ђе пуковниковице.

Трећи је одмах изложио у атрији школе код Саборне цркве један свој монументални рељеф и по све прве дана изложбе, на који су долазили само необично листови [illegible] му сваки по један пре моменту, по уметничку вештину, што ни је [illegible] по десети пут гледају тај њихов „најновији рад“ ћутећи стидела, — написао је чак и две стручне критике, у којима се нарочито у [illegible] на срећно погођену сличност са покојником. Једна се критика завршавала овом уметничком фразом:

„То већ није више сличност, то је што но каже неки: „пљунути покојник.“

Четврти је проширио једној редакцији једну вест „из уметничких кругова,“ у којој се наводи [illegible] једне совјетске мајорице што је поручила рељеф свога скоро преминулог мужа код једног од најбољих наших вајара и т. д.

Пошто су тако предузели потребне мере сви су се тек даље много дуже бавили у својим атељеима, како би их муштерија затекла у атеље-у. Један је од њих, који је био учитељ цртања у гимназији*), тражио да му директор премести часове у место пре подне од 3—4 по подне, и у томе успео, кад да му је директор објашњавао како у то доба дана нема у учионицама довољно светлости за рад.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

[illegible]

Један официр који је пао у очи због — шешира, и нарочито се чита сцена, која се вечерас приказује у Бранковом Позоришту, код „Коларца“ нова руска шала: „Дама ил' не дама?..“

ТЕЛЕГРАМИ

Беч. Шеф босанске владе, генерал Винзор, дао је оставку на свој положај, јер не зна потпуно земаљски језик. Оставка му је уважена и он је смењен са положаја, а на његово место биће постављен војни командант Задра, ђенерал Варешанин. Приликом смене ђенералу Винзору подарено је баронство.

Париз. „Либерте“ сазнаје да ће српска нота бити предата свима великим силама, па и А Угарској, и да ће у истој поред осталога, вероватно бити говора о последњем кораку Форгачевом код српске владе, т. ј. о могућем директном споразуму између А.-Угарске и Србије, који би претходио сазиву конференције.

---

*) А који то није! Ур.

Главни заступник продавац за Београд, г. Исак [illegible] од данас продаваће све [illegible] артикле, као: мењаче, марке пакете и [illegible] и т. д. и даваће рабат од 5 дин. до 500, дин и по од сто, на веће количине дин и при четвртини. 106 6—10

Четкњара

Борова, јела, смрча, туја, сребрнеста јела до 1 метра висине има на продају у [illegible] улици број 146 (Чубура) [illegible] стражара. 128 1—4

Кафана
„Царица Милица“
на Зеленом Венцу
издаје се одмах под кирију.
Упитати сопственика.
Сима К. Наумовић
[illegible]
132 1—3

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН
Мишела Зевака
превод с француског

(184)

XXXVIII

Први љубавник

Мала жена пробледе и задрхта.

— Моје дете! промуца она! Где је?.. Ох! реците ми... а пошто изгледате сад милостивији, дајте ми бар ту утеху да могу да загрлим то невинашце које сам држала за мртво...

— Рекао сам вам: дете је у једном манастиру...

— Париски манастири су без броја и затворени као тврђаве, рече она горко. Ако ми само толико кажете, онда значи да сте решили да ме мучите... Јављате ми да ми је син жив, па онда кажете: Видео сам га! — Где? — У манастиру! — Тражи добра мајко! Ах! господине оне вечери сте ме мучили као љубавницу и били сте сама свирепост; вечерас ме мучите као мајку и сад сте одвратни!

— Да ли ова заиста воли своје дете? помисли калуђер уздрхтавши од силне радости.

Па продужи полако:

— Данас сам видео, Алиса. И знате ли шта ми је рекао? Питао ме је за што сва деца имају оца, а он га нема...

Алиса јекну.

Она узвикну бесно:

— И ви сте могли поднети такво питање а да вам срце не пукне! Ви сте могли да слушате да вам ваше дете тако говори, а да га не узмете на своје руке и да му не кажете: „Сине мој, ја сам твој отац!“ О, ви сте прави калуђер! Маркиз од Пангароле, ја сам мислила да сте ви обукли само црну одећу, а сад видим да вам је и душа црна.

— Није ме само то питао, рече он страховито мирним гласом, питао ме је зашто нема мајке!... И ја вам кажем да је глас тога детета био страховит када ми је рекао: ја сам сам, потпуно сам, ја немам ни мајке... Те су речи биле страховите, тужне...

Алиса је кршила руке. Она је тек сад увиђала да је то дете била освета коју јој је њен први љубавник спремио.

Те вечери [illegible] јој је да је дете тражило мајку... представљало јој је дете само, тужно, јадно, напуштено... А други пут доћи ће да јој прича о сузама и очајању детињем... а за тим можда да је јадниче од туге умрло.

— Да! То је морао бити план калуђеров, кобни план који би је скрхао судећи по тузи коју је у том тренутку осећала.

— То дете је учинило да сам почео о вама друкчије мислити, рече од једном калуђер. Заиста, Алиса, ја сам вам смишљао страховиту освету... али сад се питам да ли кажњавајући вас не бих казнио и дете. Ма да сам постао калуђер у мени је остало још доста човека кога сте ви познавали... Ви знате како је он био брз на сажаљење... можда се и сад удубио јер је дошао да вам кажем: Алиса, хоћете ли да видите свога сина... вашега сина!

Алиса склопи руке.

— Ох! кад бисте то учинили!... Опростите ми, Клементе; мало час сам била сурова, немилостива, заиста чини ми се да постајем [illegible] због своје несреће... Сад је то прошло... Ви ми дакле допуштате да видим свога сина... Ах! Клементе, ако то учините... рећи ћу...

— Шта ћете рећи? прошапута калуђер.

— Рећићу да сте светац и поштоваћу вас као таквога, одговори Алиса.

Пангарола спусти очајно главу.

— Светац! промрмља он горко. Заиста то је све чему се сад могу надати.

— Шта то говорите, Клементе? Преклињем вас, говорите јасније... Ја сам уморна, страховито уморна да погађам мисли оних с којима говорим... Ах! како би лепо било слушати људе који говоре оно што мисле!

— Дакле, рече калуђер исправивши се, ви хоћете да знате шта мислим?

— Да, рече Алиса одлучно.

— И ви имате истинску, искрену жељу да видите своје дете?

— Ја бих радо дала свој живот само да оно буде срећно и да моји греси не падну на то невинашце!

Алиса је говорила потпуно искрено.

Али Пангарола виде да она није одговорила тачно на његово питање.

Он пређе преко тога и скрсти руке пошто је оборио своју капуљачу. Лице му се сад појави у потпуној светлости, лепо и поред све мршавости, лепо не оним идеалном и верском лепотом, већ лепотом жудног, милог и страсног човека.

— Ево шта мислим, рече он. Ви сте ми се исповедили. Ја ћу се сад вама исповедити. И заклињем вам се да ни Бог никад није чуо искреније исповести. У свему што ћу вам казати нећете ни једну ствар можда измењати. Саслушајте ме до краја па онда судите. Ја мислим, Алиса, да вам већ речи никада ново кад вам речем да вас још увек љубим. Ви то знате, је л'те?

— Знам, рече одлучно Алиса.

— Добро! То ће вам олакшати многа мишљења и бола објашњења. Ипак је потребно да вам ја сврху обновим смисао нашег разговора у Сен Жермену! [illegible] Мало је требало те вечери, Алиса, па да вас убијем. Десет пута борио сам се са дивљом жудњом да вам забодем нож у грло.

(наставиће се)

Дојкиња

потпуно здрава, стара 20 година, која је родила пре 20 дана, [illegible]. Обратити се Дунавска ул. бр. 8.
1—3

МУЗИЦИ VII. пешад. пука „Краља Петра I“ потребан је 1 Еуфониста, 1 Еф Басиста и 2 Хорниста.

Јавити се капелнику г. Пахорнику.
108 3—3

18000

Освојијест [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у свом потпом расадинку.

фебруара 1909 год.

Железничка станица Гедевд.

Тодор Ђ. Радивојевић

1—12

ВИНО

Српско и француско [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Српско 1 литар бело Дин. 0·75.
„ 1 „ црно „ 0·75.

Француско 1 боца „[illegible]“ црно Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]“ бело Дин. 1.

Француско 1 боца „Медок“ бело Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]“ црно Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]“ бело Дин. 1.

Од данас стално има **свеже урањене и закланe ЖИВИНЕ.**

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Поред осталe колонијално-деликатесне робе препоручује радња

Душана Тодоровића

Француско-Срп. Литерарнe Лиферанта
Београд—Теразије.

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље робу [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Телефон бр. 48.
16 12—

Српске музикалије

за гласовир и певање

1. *Српска Народна Химна* за мушки збор, мешовити збор и гласовир од Д. Јенка дин. 2—
2. *Увертира Ђидо* од Д. Јенка дин. 2·50
3. *Увертира* од Д. Јенка дин. 2·50
4. *Увертира Косово* од Д. Јенка дин. 2·50
5. *Српска Дворска стража* марш дин. 2—
6. *Оку се небо звездама по-јенило* од Крстића дин. 2—
7. *Са српског села* песме од Крстића дин. 2—
8. *По пољу је казао — Ојкана моја — Збрањба* три песме [illegible] Ст. [illegible] дин. 1·50
9. *На те мислим*, фантазија од Свободе дин. 2—
10. *Албум 100 српских народних* [illegible] дин. 5—
11. *Албум песама* И. Бајића дин. 6—
12. *Албум 138 српских народних песама* дин. 5—
13. *Збирка композиција* Ј. Ђурђевића дин. 3·1
14. *Албум песама* за [illegible] Жарка Савића 20 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] дин. 6—

Осим српских има на стоваришту и велики избор страних музикалија.

По штампане поруџбе у [illegible] „[illegible]“.

Издавачка књижара
МИТЕ СТАЈИЋА
у Београду

14 4—16

Народна Банка

Двадесет пети редовни збор акционара Привилеговане Народне Банке Краљевине Србије биће 10-ог марта 1909 године у 9 сати пре подне у згради Народне Банке.

ДНЕВНИ РЕД:

1) Извештај Управног Одбора о раду и полагање рачуна за 1908. год.

2.) Извештај Надзорног Одбора.

3.) Одобрење биланса и радње Управног и Надзорног Одбора за 1908. год.

4.) Предлог о подели добити.

5.) Предлози акционара, ако их буде поднесено по прописну статута (чл. 66.)

6.) Бирање три члана за Управни Одбор.

7.) Бирање два члана за Надзорни Одбор.

Акционари који желе да учествују на овоме збору, треба да поднесу своје акције као и друге исправе, где их оне требају, најдаље десет дана пре збора, даље до закључно 27. фебруара ове год. и то:

У Београду Народној Банци одељењу за примање на залоге и оставе.

У унутрашњости ковчежим заводима.

После дана кад се збор закључи може сваки акционар своје акције (и остале њима приложене исправе) на повратак признанице узети натраг где их је положио.

На основу чл. 25. ж. закона о Народној Банци напомиње се, да је код суда тражено уништење акција под бројевима 11.607 и 13.264.

№ 3.406
Београд, 3 фебруара 1909. год.

Гувернер Нар. Банке
Тих. Ј. Марковић

72 3—3

ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ

потребна су **два стална чиновника.**

Ко жели да компетује на та места, треба да је:

1. свршио Трговачку Академију овде или на страни.

2. да је већ радио у коме од новчаних завода или индустријских предузећа, и

3. да поред српске зна добро водити и немачку кореспонденцију.

Плата ће се одредити према способности.

Рок пријаве је до 14. марта ове год. закључно.

Београд
23. фебруара 1909
125 1—3
УПРАВА.

Кафану звану

Јанчину

у Врњачку Бању

са собама и осталим припадлежностима од 1. Априла ове године издајем под закуп. Ко жели исту узети под закуп нека се јави потписатом.

Врњци.
1—5

ТАНАСИЈЕ Т. СТАЈИЋ
тгр.

Чиновничка Задруга

плаћа купон са својих акција

број шест — дивиденду за 1908. годину

по пет динара од комада

144
1-3

ОТМЕНИ МОДЕ-САЛОН

СОФИЈЕ ШВАРЦ

Љубичина ул. бр. 11 прека кућа Београд. Трговачке Банке

добио је за пролетњу моду све модерне журнале из Француске и Швајцарске.

Израђује све врсте тоалета са правом да најмодерније крoјеве.

Сва модна нова, **стоје муштеријама на расположењу** [illegible] **свих** [illegible] **биљаде.**

Пролазе све врсте сомота, чипака, [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Тоалете могу се и узимати са материјом наручилаца.

Поверени муштерији [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Особита се пажња поклања поруџбинама из унутрашњости. Мере се узимају по нашој [illegible] упутству.

НА ЗНАЊЕ

Као и свуда овамо тако и сад у [illegible] хотел „Таково“, „Ловћен“ и „Орао“ [illegible] [illegible] [illegible]

Салватор пиво

из пиваре Мих. J. Костић [illegible] из Јагодине 22. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Стовариште Јагод. Пиваре

67 2—3

Дунавски Кредитни Завод

Позива све своје акционаре да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], како би били потпуно поштовани чл. 10 **[illegible] правила**, јер ће им се иначе [illegible].

Управни Одбор

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** и одлично утиче код [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], где се **сиролин** до сада успешно употребљавао. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·80 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на [illegible], анемију и рахитичну децу. Пријатног укуса те га и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Мања боца **1·20 динара**, већа **2 динара.**

46 23—50

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности, кашља** и т. д. [illegible] [illegible] [illegible], и осталих кожних болести, које од нечисте крви [illegible] најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (**Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5% efferves**)

који се од дуже година справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Дуговременом употребом овога зејтина, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], добија свежу и [illegible] боју лица, једном речи [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Овај зејтин препоручен је од г. г. лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством поштом 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jecoris [illegible] cum Creosotalo 10% effervescens, противу шкрофула које гноје, шкрофулозних отока [illegible], кожног запаљења костију т. зв. [illegible].

Употребом овог зејтина са Креозоталом рана се убрзо гноји, очисти и зарасте, а [illegible] [illegible] [illegible].

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ови препарати могу се добити и то: у Београду у дрогеријама Субашића, Околовића и код „Гуслара.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, Паланци Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тунгра, Краљеву Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Илића.
1667 11—

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па свакe суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Бели на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно снишеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо најрадње по 30 п. дин.

Наша добра и незаборављена

✝ МАРИЦА

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

преминула је после дуже болести 22 ког текућег месеца у 52-ој години својој, а сахрањена 23 ог овог месеца у гробљу уживском.

Обавештавајући о овој нашој жалости пријатеље и познанике, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] увиђавност.

23. фебруара 1909. год. у Ужицу.

ОЖАЛОШЋЕНА ПОРОДИЦА:

[illegible] Милан П. Савић, *[illegible] Даница*, *[illegible] Милан Вуковић* [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].

[illegible] 2—2

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сви рукописи шаљу се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Радисав М. Радосављевић Вишњичка ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Даниловића и Комп. Брankова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 26 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 57. | Телефон 821.

ПОЧЕТАК СВРШЕТКА

I

Пријатељска преставка руске владе, учињена српској влади

6. (17 ог) фебруара ове године

Ми констатујемо са задовољством да Краљевска Влада остаје при својој одлуци: да не напушта своје миролубиво држање, да избегава све што би могло изазвати оружани сукоб између Србије и Аустро-Угарске и да не предузима војне мере на граници. Ми смо уверени, да животни интереси Србије, којима смо увек указивали најискренију симпатију, диктују јој императивно такав правац држања, који једино одговара општим данашњим потребама.

Ми смо се, осем тога могли уверити да Силе нису расположене да укажу своју помоћ идеји о територијалној добити у корист Србије. Српска Влада треба из тога да закључи, да ће сви њени напори, да приволи Силе да подрже њене претензије у том смислу, остати без резултата и да она може сачувати симпатије Сила само ако одустане од инсистирања са захтевима, који би је могли довести до оружаног сукоба са Аустро-Угарском.

Нама лежи на срцу, да сачувамо Краљевску Владу од сваког таквог држања, које би је могло изложити таквој опасности.

Ми се надамо да ће Србија, као што је већ изјавила, остати верна својим обећањима да следује саветима Великих Сила; ми држимо у исто време, да би Српска Влада у садашњим приликама требала да изјави отворено тим Силама, да она не остаје при својим територијалним захтевима и да оставља одлуци Сила све што се односи на решење отворених питања. Тада ће Силе моћи употребити сав свој труд у корист Српских интереса.

II

Циркуларна депеша

коју је г. Милавановић упутио 25/II—10/III ове год. посланствима Србије у Петрограду, Берлину, Лондону, Парижу, Бечу, Риму и Цариграду.

Одазивајући се пријатељским Саветима Царске Руске Владе, Српској Краљевској Влади је част упутити Вам следећу ноту с молбом да је изволите саопштити Влади код које сте акредитовани.

„Србија, сматрајући да је правни положај њен према Аустро-Угарској после прогласа анексије Босне и Херцеговине остао нормалан, нити има намеру изазивати рат са суседном Монархијом, нити жели мењати своје правне односе према њој, продужујући да врши, на основу узајамности, своје суседске дужности и да одржава са њоме као и у прошлости, односе, који почи[illegible] них интереса."

„У духу становишта коме се влада починавала, да је питање босанско-херцеговачко европско питање, те да припада силама потписницама Берлинског Уговора да донесу решење како односно анексије тако и односно нове редакције чл. 25-ог Берлинског Уговора, Србија ослањајући се на мудрост и правичност сила предаје њима, без резерве, као надлежном суду, своју ствар и не тражи, следствено, од Аустро-Угарске, тим поводом никакве накнаде, ни територијалне ни политичке, ни економске.

Бојкот је стао

(Писмо од нашег сталног дописника)

Софија, 10. фебруара

Бојкот је стао. Бар званично стао.

У недељу 10. т. м. званично је у салонима пристаништа, и [illegible] је [illegible] аустријска [illegible] ћа од кад је бојкот објављен — „Пловдив".

Целог овог дана, кад је званична даћа је паралирала са многобројним заставама [illegible] боја, као [illegible] симбол [illegible] победе аустријског [illegible] у [illegible] турских [illegible] још [illegible] народа [illegible] Херцег-Босне [illegible] Турске [illegible].

За нас Срб[illegible]

Што се тиче [illegible] народа, [illegible] карактерисао [illegible] турске [illegible] може бити.

Један [illegible] народног расположења према томе чину. [illegible] Босне и Херцеговине. [illegible] слободу, [illegible] Турске, [illegible] и на будућност, [illegible]

— Јашасун [illegible]! — А [illegible] — Живио [illegible]!

Али је [illegible]

— Јашасун турјет (слобода) и [illegible] (отпадника).

Паравањ отпор, да међу сила[illegible]ским малотурцима [illegible] своје владе, видим у томе [illegible]

Јуче сам [illegible] малотурских [illegible]

Покушао сам да га боље [illegible]

— Јашасун [illegible]! — [illegible] устаде, те [illegible]

— Је ли ово што [illegible] — [illegible]

— Ништа вам не могу рећи — одговори он. — Политика.

— [illegible]! То су малотурски [illegible]!

— То није [illegible] правица.

— Зашто правдајете да је то правица?

— Збогом! Здрави [illegible] — И [illegible] не одговоривши на моје последње питање.

Интересантно је писање овдашњих листова. Чим је утврђено [illegible] турско-аустријско [illegible], а у последње [illegible], а чим је то свршено, [illegible] турски листови [illegible] против Србије. [illegible] турску владу [illegible] „Словенској завери" [illegible] према Аустрији и према Турској [illegible] пријатељи. [illegible] турска влада забрани Србима пренос оружја и муниције, јер се оно [illegible] спрема против „најмиролубивијег суседа" њеног Аустрије.

У таквом [illegible] писању предњачи „Јени Ази" [illegible] „Фарос" [illegible] аустријског [illegible]

Одавање су Срби у [illegible] забуну [illegible] интересовања [illegible] у борби против Аустрије, јер су [illegible] Србија [illegible] једином ратом.

Српске аспирације
и
СРПСКИ ЗАХТЕВИ

Г. Живан Живановић нашао је за добро да у свом чланку „Русија"*) окади данашњу владу и, посредно и непосредно, узме је у одбрану од прекора, које јој нико и никад није учинио, на име, од прекора да се данашња коалициона влада одрекла српских — *аспирација!*

Г. Живановић мора бити да воли да се прави великом наивчином кад се претвара да не уме да постави разлику између српских *аспирација* и српских *захтева* истакнутих ad hoc. Српске су аспирације велике, тешке, јаке, и простране, оне су урођене сваком Србину, њих је он посисао тако рећи с материњим млеком. И онај који би се у име Србије одрекао српских аспирација, ако би се у опште и могао наћи такво чудовиште, таман би доказао да је дозрео за лудницу или вешала.

Међу тим, овде је говор о српским *захтевима*, који су истакнути поводом једног конкретног случаја, поводом прогласа анексије Босне и Херцеговине, где је насилно погажен један међународни уговор, где су разбојнички опљачкане две најлепше српске покрајине, где су доведени у питање најживотнији интереси Србије и Српства — услови опстанка Србије. *Поводом тог конкретног случаја* Народна је Скупштина, дакле сав српски народ, донела по [illegible] скупштинску [illegible]ју, у чијој су изради учествовали сви чланови данашње владе, и у њој *као минимум српских захтева истакла захтев о аутономији Босне и Херцеговине и захтев о територијалним накнадама, како би Србија могла тиме добити излаз на море.*

У саопштењу српског пресбироа, које је после поручено, стоји да се српска влада одазвала пријатељским саветима Русије и других пријатељских сила. А шта траже од нас ти „пријатељски" савети? Да се одрекнемо својих захтева, истакнутих у скупштинској резолуцији. Значи, српска је влада, усвајајући савете пријатељских сила, одустала од захтева које је усвојио сав српски народ.

Од интереса је да сва велика европска штампа и данас стоји на гледишту, *да је српска влада одустала од својих захтева*, а српска влада још ни до данас није стигла да обавести узрујану српску јавност шта је у истини.

До душе и влада у том саопштењу и г. Живановић у свом чланку тврде да је Србија своју ствар *поверила правичности Европе али што је она иста Европа, која од нас тражи да одустанемо од својих захтева.*

У осталом, колико је та иста Европа „праведна" и „правична" према нама, ми смо то најгорче искусили. А ако г. Живановић о томе није ништа слушао из живих уста свог пок. великог пријатеља и добротвора Јована Ристића, [illegible] говина списа.

Дакле не треба бркати две ствари — српске аспирације и српске захтеве — и тиме доводити у забуну српску јавност. Питање је о српским захтевима, истакнутим у скупштинској резолуцији, и с њега се не сме скретати у страну.

Харманли.

---

*) Види „Тр. Гласник" бр. 40, уторак 24. фебруар.

Велеиздајнички процес у Загребу

(Оригинални извештај „Правде")

Погоршање

— 24. фебруар —

Ситуација се овде још више погоршава. Влада је запала у један ћор сокак, цела се ова ствар с „велеиздајом" окреће против ње, и њени су власници сад у забуни и лаћају се очајничких средстава, не би ли како год исплипали или пажњу одстранили. Зато су сад решили да продуже и прошире гоњења. До сад су гоњени самосталци, да би се Раух осветио за неуспех, и да би се припремила анексија, а сад се почињу гонити и остали да би се припремио рат против Срба. Изненада су претресли дом Жарка Миладиновића адв. из Руме, и то у његовом одсуству и без присутника, ушли су у кућу као лопови. Акције се персекуција на широкој основи у свима крајевима Хрватске. Услед тога су многи адвокати пок[illegible]тали с претресом кућа ради спасавања. У самом Загребу се спремају многа хапшења, и сваки ко долази у додир са странцима, осумњичен је. Цели дани настају...

VI дан

Данас је продужено испитивање Адама, у истом бесмисленом смислу као и до сад. Председник га пита:

— Знате ли за једну установу у Србији под именом „Коло Српских Сестара"?

— Знам.

— У каквим везама оно стоји са „Словенским Југом"?

У публици смех! (То ме опомиње на ону Нушићеву тобожњу збуњеност: „Коло Јахача Српских Сестара").

Одговор: не знам, шта ме се тиче. Председник забрањује смех!!!

— Знате ли да је „Сл. Југ" припремао какве излете, изложбе?

— Знам за уметничку изложбу у Београду онакву исту као и у Загребу, Љубљани и Софији.

— Знате ли за лист који излази у Америци „Американски Србобран"?

— Знам.

— Је ли истина да он има исти циљ као и „Сл. Југ"?

— Не знам и не тиче ме се.

— Постоји тежња да се све српске земље из разних држава уједине под Краљем Петром, те би према томе и неке аустријске земље имале бити одцепљене. На томе су радили „Сл. Југ", „Американски Србобран" и други. Шта знате о том?

— Ништа.

— Знате ли да је Македонски револуционарни комитет у вези са „Сл. Југом“?

— Не знам и не тиче ме се.

— Кад сте ухапшени и требали бити спроведени суду, ви сте покушали себи живот одузети? Зашто? Јел вас гризла савест?

— Налазим да г. председник нема права питати ме и о мојим душевним расположењима. То је нечовечно. Могао сам то покушати, јер сам се осећао увређен, пошто знам да сам невин.

Адвокат Тушкан доказује, хтео се убити да би избегао неправду.

Председник забрањује да се такви изрази „робе“ (употребљују) и кажњава Тушкана са 50 круна глобе. Против тога нема места жалби.

Председник је исцрпео питања и уступа судијама да питају окривљеног ако хоће. Ни један ништа не зна као [illegible] Павишић га пита: је ли му заиста крштени кум католик? Адам признаје, а Павишић тиме хоће да докаже да су се и пре ове „комедије“ Срби и Хрвати лепо живели. Крешић.

Казнио Фион судија пита Адама за програм самосталне странке. Оптужени вели: по свађу вам штампан. Смех!

Акурти

Председник предаје оптуженог Акуртију да га он пита. Пореклом Талијан, без матерњег језика, Акурти је био прави „Естерајхер“. Висок, танак, може се рећи кипошан, шиљатог носа и тачаве физиономије, његово би лице било свирепо да није смешно. Његову фигуру даје комичан тон нарочито један чуперак [illegible] који стоји као у пачске реп, те човек не може да гледа у Акуртија без смеха. Иначе, то је фигура без очију, и боје модро-црвене, које одаје страсног алкохоличара. Бак Раух му гради симпатије, јер као што је познато Раух не воли да није „пандурски“ него дође увек да се с неким куцне. Акурти говори једним немогућим језиком! У њему нема ни синтаксе, ни граматике, ни дијалекта. То је је један шарабаја, испреплетан немачким изразима, који прави такову лингвистичку групу, која се сада може чути још само у Хрватској. Али Акурти није толико глуп, колико изгледа. На против његова лакост му даје таленга, те његова питања постају праве замке, а сви његови закључци су пуни инсинуација, од којих се мора непрестано бранити и оптужени и његови браниоци.

Акурти је пре свега реагирао на одговор Адамов, који је одмах у почетку изјавио: да је тужбу чуо али је није разумео. Ма да у то не верује, Акурти је узео да му у тужби тачку по тачку објасни. „Ваша и ваше странке радња састављена из читавих серија ситних дела, стојала је у тесној вези са „Сл. Југом“, који је имао циљ да све делове „Српства“ уједините, и да према томе отргнете неке аустриске земље. Ви сте почели учити сав грчко-источне вере живаљ, да је „српски“ и идентичан овом народу у Краљевини Србији, а међутим то нису Срби нити су се раније звали Срби, нити их споменици зову Србима, него се зову *Власи*, тако их у старим споменицима помињу, па се тако и сами називају. У ствари су они *романског порекла*“!

Ви из свега видите довољно: каква је страшна бургија овај процес! Кад се званично у Аустрији могу доказивати и овакви апсурдуми онда се неће нико зачудити, што су они људи названи „велеиздајницима“ и може се очекивати сурова пресуда! Може се само, ради случајна, рећи: тешко Србима у оваквој држави!

После тога је Акурти доказивао: да се српској православној вери није никад признавао тај назив, него се увек звала у званичним документима Угарске: „грчко источна неуједињена вероисповест“! Буди Бог с њим!

Затим је доказивао како Срби немају никакве заставе у Хрватској, него да је та застава, коју они свуд истичу застава Краљевине Србије, и да су то велеиздајнички акти. Наводи случајеве: како су Срби, под утицајем те пропаганде уништавали „сироту хрватску заставу!“

Наравно, да на све те ствари адвокати нису могли остати равнодушни, него су упадали у реч. Зато су строго кажњени, па чак и најмирнији Хинковић је кажњен, као за први пут, укором! Акурти је довикнуо Душану Поповићу: да јако жали што није и њега могао довести на опт. клупу, те да му да прилике да све ово лепо објасни, као што има за њим вољу.

После одмора је Акурти тужио позивање, који су стојећи иза њега правили неке примедбе, па је прешао на даље испитивање. Пита је Адама: да ли зна какве везе постоје — а мора знати, јер је и сам хтео ићи у Америку за уредника — између српских листова у Америци и оптужених? Кад је Адам то одрицао, Акурти је то доказивао читајући некакве чланке из америчких новина у фебруару ов. г.! па да су оптужени похапшени још у августу 1907. године. Ништа то није сметало безочности Акуртија да изводи закључке против оптужених.

Затим је Акурти читао неки чланак из „Американског Србобрана“ и „српској народној мисли“ и питао Адама шта мисли о томе?

Адам је рекао да га се такво писање у потпуно туђем листу не тиче и сматра такво питање као изазивање. Може, вели, држ. тужилац прочитати неки напис Симе Лукин-Лазића у коме је овај доказивао да је Христос био Србин, па ме питати и о томе шта мислим?! Смех.

Адвокат Медаковић најенергичније протестује против таквог поступања. Држ. тужилац не испитује чињенице него мишљења оптужених. А за мишљења по закону не може одговарати, па ни их [illegible]. Поводом тога дигла се велика граја, и како је било већ 2 часа, председник је закључио седницу. в.

Господину
Министру Унутрашњих Дела

Молим Вас запитајте на петама калударског, зна ли где му је председник и благајник општ. одбора, јер се о њима за ових скоро 15 дана не зна где су?

Мајонаца Ж.

Дневне вести

Министарска седница. Јуче пре подне од 9 до 10 часова, одржана је министарска седница у министарству спољних послова под председништвом г. Ст. Новаковића — министра председника.

Конференција. Синоћ је одржана конференција народних посланика из свију група у Народној Скупштини. Конференцији су присуствовали сви народни посланици.

Турско-бугарски споразум. У Петрограду су 21. о. м. у министарству финансија турски министар спољних послова Рифат паша, руски министар финансија Коковцов и један делегат Отоманске Банке и други финансиски експерти држали коначну седницу о руско-турско-бугарском финансиском аранжману. Поговара се да је споразум већ и потписан.

Греј о конференцији. У енглеском доњем дому питао је ирски националиста Д[illegible] министра спољ. послова Греја, какви су кораци предузети за састанак европске конференције, која би се бавила о питању које је створено анексијом Босне и Херцеговине и кад се може очекивати састанак конференције. Греј је одговорио да се међу силама непрестано мењају мисли о томе те да се ствар сорши заједнички. Пошто су интереси других сила јако ангажовани, он у садашњем тренутку не може дати никаква даља обавештења. А осим тога ни преговори нису толико одмакли, да би се о времену састанка конференције могло рећи што поузданије.

Турско-аустриска погодба. Дебата о турско-аустриској погодби у турском парламенту тек ако отпочне у понедељак, пошто је најпре упућена одбору за спољне послове, који има о њој да поднесе извештај парламенту. Како бечки и пештански листови јављају, опозиција тој погодби имаће највише 50 до 60 гласова.

Напад на магацин. Прошле ноћи 4 непозната зликовца, покушали су у Нишу да магацин бр. 1, у коме је смештен барут на вису „Винику“ више Ниша запале и тиме учине несрећу. Стражар их је брзо приметио и опалио неколико метака. Они су побегли у правцу ка Алексинцу, и за њима је послата одмах једна количина патрола, али до сада нису похватани.

Суспендовани закони. Јуче су у Народној Скупштини и на другом читању укинути закони о „накнади штете за угинулу стоку и о „градобитини.“

Издата је наредба да се по овим законима не врше више наплате свих приреза од народа.

Са Бањице. Јуче је било на Бањици пробно и јединствено гађање III-ћег позива свију родова оружја. Још рано изјутра стигли су у групама војници, а имућније дошли су колима. У редовима старе гарде могли су се видети угледни београдски трговци: г. г. Драгомир Радуловић, Алекса Баба, Татомир Петровић и т. д., а тако исто и мали чиновници, занатлије и радници. Све је то весело и с највећим одушевљењем очекивало да му се име прочита те да прими пушку са муницијом. И поред све пажње, у логору се приметило, да се није практично радило, јер у место да се прозивање врши бар по батаљонима ако није могло по четама, прозивало се свега на два места, и многи нису чули, него су их други дозивали. Логор су посетили: енглески војни аташе и дописник „Тајмса“ и многи руски дописници. Они су прилазили појединим групама војника и са њима разговарали. Њих је изненадила једнодушност старих бораца како се сви братски опходе један с другим без обзира на положаје који заузимају. Лепо је било видети када су се стари ратници нашли на оном истом месту одакле су пре 24 год. пошли у рат. Напослетку да напоменемо да је се сваки војник постарао за јело и пиће, те је весеље настало још од подне.

Народно Позориште. Вечерас се представља у Народном Позоришту *Стара кућа*, драмска слика у једном чину, написао А. Амфитеатров, превео Р. Ј. Одавић. — *Чајна кућа*, шала у три чина, од М. М. Мјасницког (прерада), превео с руског Јанко М. Веселиновић.

Покушај убиства. Н[illegible]ван Марковић радник, Живан Стојановић и Урош Јовић пекари, ноћас су намамили из стана Рајка Николића радника, преваром увели у порту савиначке цркве и ту га са мотком грозно испребијали, тако да га је крв свега облила и пао онесвешћен. Мислећи да је Рајко мртав они су побегли. Тек после два сата Рајко се освестио и запомагао, те полицијска патрола нађе га и однесе га у болницу. На саслушању Рајко именује своје убице, који су одмах похватани и похапшени.

Први добровољац. Ноћас је допутовао г. Абрамовић руски официр у Београд.

Тровање. Ана Новаковић служавка Петра Петровића, војног лиферанта у студеничкој ул. бр. 53. попила је синоћ једну флашу од 200 гр. растворене соне, мислећи да је у флаши кисела вода, — услед чега је одмах наступило тровање. Чим је г-ђа приметила шта је служавка урадила позват је лекар и указана јој је помоћ, а за тим је упућена у болницу на лечење.

Ступио у редакцију. Г. Милан П. Савић, секретар Опште Привредне Банке дао је оставку на свој досадашњи положај и ступио у нашу редакцију за сталног сарадника.

Похватани сељаци. Миладин Миловановић, Петар Животе Милановића и Тома Илије Вељковића из Кличевца — село крај Дунава, прешли су чамцима прекјуче у аду звану „Пикету“ и „Чепљак“ ради прање дрва. Тамо су их аустро-угарске власти похватали и са њима отерали у затвор одакле се до данас нису вратили кућама.

Сишла у корито. Морава је јуче код моста љубичевског сишла у корито, и услед тога пут Осипаоница—Пожаревац доведен је у исправно стање и саобраћај успостављен.

Нехотично убиство. Малиша 16 то годишњи синчић Радомира Јосифовића из Доње Сабанте у округу крагујевачком, убио је [illegible] нехотично [illegible] месно-годишњу Вукосаву ћерку Живојина Ђаковића одавде.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

)о(Аустриски посланик у Берну министар Франкис поднео је оставку.

/ У Р. Чешкој се још непрестано врше хајке због антимилитаристичке пропаганде.

[][] У Угарској [illegible] благајнама су [illegible] нове рекруте.

§§ Руски посланик у Цариграду Зиновјев протестовао је у старој турској персијској [illegible] афери. Персијски посланик тражио је од Порте да се поруше турска [illegible], која је [illegible] на персиском [illegible] од Урмије.

/ У Рио де Женеру [illegible] умро је чувени ботаничар Барбароса Родригуез, [illegible] у бразилијанској флори.

/ [illegible] Илкорт [illegible] је у Бејарин.

Личи ил не личи?

[illegible]

(наставак)

Међутим, госпођа Пуковниковица на да је прочитала у извесном листу у којој се хвали поступак извесне властелинке из Француске која је поверила израду рељефа свога покојног мужа [illegible] француском уметнику вајару, ма да је сваког дана два пут љубазно [illegible] овог вајара, који је пролазио поред њене куће, ма да је једног дана, пошто је поверила неке ситнице у чаршији, скретала на уметникову [illegible] овог вајара, који је излагао свој „најновији рад“ и најзад ма да је прочитала ону извесну [illegible] о овој мајорици, која је поручила рељеф свога рано преминулог мужа — њој ни на памет падала идеја о поруџбини рељефа свога покојног мужа.

Уметници су почели већ губити [illegible], прошло пуно два месеца. Пуковниковица је већ почела по мало заборављати на тешки удар, који јој је задала смрт њеног мужа, а од поруџбине ништа.

Изгубивши своју наду вајари су почели међусобно [illegible] се [illegible] ових у [illegible], пред „њеном кућом“ и изложбу „најновијег рада.“ Само се један од њих овај на које су речи најмање [illegible] и [illegible], добродушно смешно гладећи своју проседу браду, а уста му као одговор на све ово добацивао.

— Али само, да је дочекам 1. мај, па ћемо после лако.

Сви би тада прснули у смех, ма да нису ни појма имали шта је он хтео са тим [illegible] рећи.

Најзад дође и 1 мај.

Пред кућу пуковниковичину стадоше још рано изјутра велика [illegible] кола натоварена масом биста, рељефа и најразноврснијих скулпторских радова.

То се у стан из [illegible] доселио овај вајар са проседом брадом, који је тако жељно очекивао 1. мај.

Увече на пиву уз грохотан смех причао је овај вајар, што је сваког дана два пут шетао поред куће г-ђе пуковниковице, шта је видео.

— Животиња! Шта све њему неће пасти на памет!

— Е, тај нас је све претекао! Морамо му одати заслужено признање!

И маса других узвика, праћени огромним смехом, могли се чути, тога вечера.

Нећемо препричавати шта је све овај карактер радио, да би своју газдарицу придобио за идеју о изради рељефа. Тек једног дана излила је у свима београдским листовима ова потица:

„Г-ђа К. пок. Д. К. поклонила је уметнички израђен рељеф свога покојног мужа војној болници.

Рељеф је израђен уметнички, руком нашег признатог академског вајара У. П. Што се код овог рада може најпре истаћи то је велика сличност. Овај најновији рад нашег признатог уметника У. П. биће изложен само неколико дана у излогу посластичарске радње Д. П.“

У новинама се хвалило „племенита поступак“ добротворке, по журновима се [illegible] која не може да живи без сензације и за кафанским столом у кафани код П... корио се смео остатак колега.

— Па добро, јеси ли бар био вешт да се наплатиш кад си тако нешто ствар извео — запиткивале су га колеге.

— Па него шта ви мислите. Кад сам умео да израдим поруџбину, знао сам умео и да се наплатим.

(наставиће се)

РАЗГОВОР СА
ЂОРЂЕМ ХРИСТИЋ-ОБРЕНОВИЋЕМ

— Истор-ја једног „претендента“ —

(наставак)

Ја се насмејах усиљено и у смеху наговорих:

— „Краљевска крв!“ Пошто се може продати килограм те „плаве“ крви? Да ви нисте купац? Јел' те? Кажите само молим вас. Та са мном се тако дуго трговало! Пара је пало доста, али, у туђе џепове. Сада је дошла на ред краљевска крв! Врло добро! Ја вам је нудим, али само под том погодбом да мени оставите бар толико крви колико би ми било довољно, да поживим бар толико времена да могу потрошити новац, који будем добио за њу.

— Врло добро! — озбиљно рече непознати. Вама је видим досадило то трговање вашим пореклом. Хоћете ли да се једном престане са том трговином? Решите само: хоћу и никоме неће ни на памет пасти, да вам приђе у тој намери.

— Па шта би ми ви предложили ако бих вам одговорио да хоћу?

— Потребно је прво, да ви ту реч озбиљно изговорите.

— Добро. Ево, ја је изговарам: хоћу. Само под једном погодбом.

— Каквом?

— Да сте у стању своја обећања испунити јер ја сам већ сит обећања.

— То зависи од вас — одговори непознати — ако се споразумемо и ви не одрекнете онда не може бити речи, јер ја не бих ни долазио код вас ради празног разговора.

— Добро, дакле, ево, ја сам вољан одрећи се свих својих „претензија“ и све своје краљевске крви, која ме већ почиње пећи у жилама, ако само ваши предлози буду такве природе, да их могу усвојити.

— Сад, дакле, можемо прећи на главну ствар.

Ако ви пристајете да дате писмену изјаву, у којој ћете се одрећи свих аспирација на српски престо и обавезати се, да ћете обуставити сваку акцију у будућности, нама се нуди прво материјална помоћ у тој мери, да можете бити обезбеђени за цео живот и други положај у Србији, којим би се ви задовољили.

Непознати ме гледаше право у очи. И ја то исто учиних. Погледи нам се сукобише.

— Понуда је примамљива. Ја друго не бих ни желео, до да себи обезбедим будућност. И када би ми мени дали довољно гаранције, да ћете обећање испунити, онда се ми не би дуго разговарали — одговорих ја после подуже паузе.

— Понуда је озбиљна и ја сам у стању уверити вас у њену озбиљност и према томе можемо отвореније разговарати.

И непознати се маши руком за џеп, извади новчаник и из њега једно писмо, које мету на сто и покри га руком.

— Ако, дакле, пристајете на предлог, који сам вам саопштио, вама ће се из државне касе исплатити 100.000 динара и дати извесан положај у војсци српској.

— Ко ми то нуди? — запитах ја.

— Нуди вам човек, који је у стању то обећање и да испуни.

— А ко је?

— Никола Пашић — и непознати извади из коверта једно писмо, на коме је стајао жиг министарства иностраних дела.

— Знате ли читати српски? — запита ме.

— Знам. Учио ме је један Србин, студент Трг. Академије у Лајпцигу.

(наставиће се)

ИЗ ПУБЛИКЕ

Господину
Раши Милошевићу
управнику Држ. Монопола

Ма да сам Управи Монопола упутио писмену жалбу, ипак Вас и овако јавно молим, да предузмете најстрожије законске мере против магационара солског стоваришта Јована Јанчића.

Да би и јавност упознао какав јесте чиновник имам, ја ћу испричати како је догађај текао, те да на тај начин спречим овог несавесног чиновника од даље [illegible].

Јуна 17. о. м. обратила се наша фирма за 2000 мтр. соли али је тада нисмо могли подићи, јер је није било у магацинима.

Јуче сам ја лично дошао и питао сам молећи г. Јанчића да ми је изда, јер је он позвао другог једног господина, да му прекорида изда со, ма да сам ја већ био довео кола за превоз соли што други господин није учинио.

Г. Јанчић се просто на мене издерао:

— Он је јутрос јавио и прво ћу њему издати.

Ја сам опоменуо г. Јанчића да се на мене не издере, јер ја нисам његов служитељ већ трговац, након ме је он стао грдити, називајући ме животињом, гуљафером, зеленашом употребљујући овај скандалозни речник псовком оца и матере. Но овај наш чиновник није се задржао само на речима већ полете на мене и удари ме шамар; који сам ја хтео да вратим да ме нису спречили радници. Док су мене радници држали он се кукавички приближио мени и ударио ме ногом у стомак, па дохвати револвер, који су му једва отели из руку.

Тек кад је дошао г. благајник стоваришта ово мучно разбојништво било је прекинуто.

Ја сам изнео тачно истину, и са своје стране нећу додати ништа, сем што ћу учинити овако јавно апел на вас: *да у интересу државне службе и безбедности публике учините потребне кораке,* и склоните овај тип из свога ресора, а ја задржавам себи право да употребим законска средства, те да га ни кривична одговорност не мимоиђе.

С поштовањем
Бранислав П. Модаковић
чл. фирме „[illegible] и комп.“

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

ЗА ВРЕМЕ ЛУДВИКА 14

израђено по тајним архивским белешкама

II

Чаробњаци

(наставак)

Брига госпође Монтеспанове још је појачана свакодневним све већим сјајем једне нове звезде на Версајском двору. При свом рађању пружала је само бледу, сасвим скромну светлост, опажала се овде-онде-тако брзо засја. У довици Скарон, доцније госпођи од Ментон, васпитачица деце краљеве и госпође Монтеспанове. — Како су се шансе гувернанте за неколико година измениле! „Али говоримо о „пријатељици“ (госпођи од Ментон) — пише госпођа Севиње 6. маја 1676. — Она је још све своја победе из ова (госпођа Монтеспан). Све се њој покорава. Све дворске даме њене сусетке одане су њој, једна јој клечећи држи суд за шминковање, друга јој пружа рукавице, трећа је води да спава; она не за кога нема поздрава и ја мислим да се у потаји од срца смеје овој услужности.

Тако гласи извештај госпође Севиње о ономе што се одигравало на двору, а Маргарита Возенова ће нам рећи шта се дешавало код врачара.

„Кћи Возенове — пише Ла Рени — признаје да је присуствовала оним литургијама, кичне је Гибур читао над телом какве личности. Она је помагала својој матери при потребама нужним за то: један душек намештен на две столице, покрај тога су стајале две ниске столице са свећама, па је онда из једне мале споредне собе долазио Гибур у свом литургијском орнату, па је онда Возенова уводила госпођу, над чијим се телом имала држати литургија. Пре три године (дакле управо 1676) наредила је госпођа Монтеспан те је она литургија држана код њене матере. Она је долазила око десет часова а одлазила тек око поноћа. Тада јој је Возенова рекла да мора донести рок, кад ће се читати друге две литургије, које су потребне за добар успех. Госпођа Монтеспанова одговорила је, да ће тешко имати времена за то, нека се Возенова побрине за све што треба, што јој је ова обећала и учинила. Литургије су држане и сама Возенова је ишла на њих. (Ова црта поново доказује часност врачара.

(наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

На [illegible] публике вечерас ће се приказивати [illegible].

Шилерови разбојници [illegible]

У смрт! ([illegible] „детеја смрти“)

ТЕЛЕГРАМИ

Беч. И седници Рајхстага председник владе, говорећи о спољној политици рекао је и ово: Политички односи монархије са Србијом и Црном Гором, које су изазвале потпуно неоствариве захтеве (о добрањању) нису још рашчишћени. А.-Угарска, сходно методу, која је примењена према Турској, још од почетка жели и дејствује да склони Србију, да са њом директно преговара ради поправљања нормалних односа.

Изводећи ту идеју влада монархије није се дала поколебати у свом мирном и резервисаном држању поводом вести које су долазиле из Србије. Тако, влада монархије ту скоро нотом свога посланика у Београду г. Форгача, дала је прилике Србији да се са њом директно споразумева.

Благодарећи сметњама великих сила није искључена могућност, да се у Србији изврши преокрет у смислу стварања и практичније политике, и ако би се то догодило А.-Угарска је готова да са Србијом са највећом наклоношћу отпочне нове преговоре по питањима економске природе.

Четињара

Борова, јела, смрча, туја, сребрнастих јела до 1 метра висине има на продају у Шумадијској улици број 146. (Чубура) трговачка стоваришта. 129 2—4

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(181)

XXXVIII

Прави љубавник

И да сам вас убио, Алиса, то би било из љубави. Сад појмите да су све моје суровости биле различите облике те љубави, јер сам желео да вас убијем а нисам то учинио!..

Алиса климну главом.

— Треба још да вам кажем, Алиса, продужи калуђер, да сам чинио све што људска снага допушта да бих заборавио своју љубав. Изгледа да сам вас силно и искрено волео кад нисам успео да вас заборавим. Мрзео сам вас, то је истина, неком чудноватом мржњом коју ви не можете појмити. Али је моја мржња била као она црна кора која покрије вобо- напупелих летњих дана, али под којом се крије срце [illegible] Никада нисте [illegible] и никада се [illegible] И у ја- [illegible] сам вом и у другом случају, срце се војаки сливало и светлело... јер је било само скривено; неки јадни луђак можда помисли да је сунце нестало. Тако је и моја мржња, Алиса, скрила моју љубав, и ја сам лудак мислио да је моја љубав умрла. Али када се опет појавила, ја сам себе почео обасипати пограђама, јер знадох да вас више не мрзим, али вас презирем и мислим да презрење неће никад нићи из мога срца.

Алиса опет обори главом.

То презрење није јој било тешко, јер се она није бојала ни мржње ни презрења већ љубави калуђерове.

— Борио сам се, Алиса, борио сам се страховито против те љубави, која је била јача од презрења. Био сам побеђен, а ево ме пред вама! рече Пенагарола приближив корак ближе.

Алиса увиде да је дошао тренутак кад ће се открити прави извор оног старог љубавника.

— Мало час, када сам ушао, продужи калуђер, казао сам колико сте несрећни. Ваш је положај страховит. Има три створења која подносе страховите муке: ја, ви и дете.

На ову реч мајка задрхта.

— Ја, продужи калуђер, који сам увидео немогућност да живим без вас; дете које умире без његове материне; ви која сте на овим сопственим речима суровате у бедину срама. Дошао сам дакле да вам кажем ово: Хоћете ли да изађете из тога беднил? Хоћете ли да дете остане у животу? Хоћете ли да ја сам извођем вас покловат другу у којој сте ме ви затворили? Решите, хоћете ли?..

— Како? промуца она.

— Пођите замном, са својим дететом! Ја сам богат. Тамо у Италији ја сам угледан човек и по својој породици и по своме богатству. Италија је земља љубави. Италија је земља среће. Ако вам се Италија не свиђа, пођимо на другу страну...

Дубоко ћутање Алисино охрабри га.

Нека неизвесна нада обузе га. Он ухвати девојку за руку.

— Слушај, рече он страсно, ићи ћемо куда ти хоћеш. Ми још можемо бити срећни. Моја је љубав још толико снажна да може уништити сећање на прошлост, презрење у мојој души и да те могу сматрати као чисту девојку каква си некад била..

Алиса је непрестано ћутала.

Љубавник свакога часом, надајући се да ће она попустити, продужи још ватреније:

— Ти си ме волела; ја ћу то заборавити! Продала си своје тело, я то ћу заборавити! Ја сам само твој страсни љубавник, или боље, твој искрени муж, који те поштује колико те и љуби. Ја ти дајем своје име. Дајем ти своје имање. Дајем ти свој живот. Ти примаш је ли? Ради тебе, ради мене, ради нашег детета!.. Хоћеш ли?..

— Не, одговори Алиса.

— Не? загрми калуђер.

— Слушајте, Клементе, рече она озбиљно и мирно. Ви ме мучите износећи ми такве предлоге који нису никако до неостварљиви сни..

— Зашто сни? Зашто неостварљиви? Зар ти сумњаш у моје моје љубави? Или се бојиш да ће се љубомора једнога дана у мени појавити? Слушај... хоћеш ли да ти се закунем?.. Добро, закунећу ти се да се никад ни једна мисао о прошлости неће појавити у моме срцу... убићу се пре но што ти кажем и једну прекорну реч.

— Ја не сумњам у твоју љубав, Клементе! Не сумњам ни у твоју душевну снагу. Ја верујем да си ти кадар да све заборавиш!.. Али се ми двоје једно никад нећемо заборавити... а то сам ја!..

— Шта хоћеш да кажеш?

— Да љубави! узвикну она дивљи. Љубав толико да могу да поставем злочинац, да ништа на свету не може ишчупати из мога срца ту једину истинску љубав, да ћу сваког дана кад будем [illegible] плакати због [illegible]!.. Клементе, тражи моју крв: ја сам готова да је пролијем до последње капи, ако то може заслађати мој злочин. Да бих обезбедила мир и срећу моме јадном детету ја пристајем да издахнем на мукама... Али да заборавим Деодата!..

Она удари у страховит, лудачки смех и протресе костовну руку калуђерову.

(наставиће се)

Дојкиња

искусна здрава стара 20 година, која је родила пре 20 дана тражи се. Обратити се Ломина ул. бр. 8.
2—3

ПРОДАЈА: [illegible] продаје [illegible] фирмом „[illegible] Венац“ [illegible] Теразије [illegible]
127 1-2

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

Сваки дан

свежег „Теј Бутер“ [illegible]

Мандарина и Сремска Сира такође [illegible]

Препоручује радња

Душана Тодоровића

[illegible]

Београд — Теразије

Милан Миловановић

адвокат (Добрињска ул. 14)

од 1-ог маја издаје под кирију:

ДУЋАН „код Зеленог Венца“ у коме је сада Деликатесна радња, са три магацина, две собе и подрумом.

ЕЛЕГАНТАН СТАН [illegible] са четири собе, великим предсобљем, купатилом, собом за млађе, [illegible] и подрумом.
103 4—5

Млеко са АДЕ ЦИГАНЛИЈЕ

[illegible]

раздаваће се од 1. Марта н. г. по Београду. — Литар 0.30 п. д. — У флашама 0.35 п. д. — Пријаве [illegible] за 28. Фебруара [illegible] на адресу:

ЧУКАРИЧКИ МЛЕКАРНИК

Београд — Чукарица

98 8—10

18000

Осамнаест хиљада комада [illegible] лозе на [illegible] америчким подлогама продаје у свом [illegible] расаднику.

[illegible] фебруара 1909 год.

[illegible]

Железничка станица [illegible]

Тодор Ђ. Радиковић

[illegible] [illegible]

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

на свом јутрошњем вучењу добило је

Дин. 2.000.000 у злату

1,000.000 „ „

Депоновано је код Народне Банке као гарантни фонд за исплату згодитака и амортизацију „*Лозова Црвеног Крста*“.

У случају рата и за случај мораторија, Лозови Црвеног Крста исплаћиваће се и у случају ако Србија загази у рат и прогласи мораторијум, јер је за тај случај предвиђен нарочити фонд од **1.000.000 динара у злату**, поред осталих великих фондова.

Зато Родољуби купујте наше „*Лозове Црвеног Крста*“, уверени [illegible] не губите већ помажете нашу хуману ствар и можете само добити.

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

Идуће извлачење Априла, главни згодитак		150.000
други	„	15.000
10 згодитака по 1000		10.000
20 „ „ 200		4.000
100 „ „ 50		5.000
900 „ Аморт. 22		19.800

Ко уплати [illegible] дин. 22.50. [illegible] 23 динара. Даје се и на 12-то месечну отплату по 2 дин. месечно и 1 динар [illegible] са правом на игру. Новац се шаље искључиво
263 3-10

Поверениcима провизија [illegible]

Главном заступнику

Живку Петровићу

Београд — Кнез Михајлова 33

У виноградима Њ. Вел. Краља Александра у Смедереву има за продају

1) Резнице америчких лоза — за подлогу:

а) Рупестрис [illegible] I класа 15 дин. 1000 резн.; II класа 10 дин.
б) Рипарија Портали: I „ 15 „ 1000 „ ; II „ 10 „

2) Резнице домаће лозе за калемљење — калем гранчице

а) **Хамбург и малага** по 50 динара 1000 комада;
б) Све остале сорте „ 10 „ 1000 „ „

3) Калем са жилама:

а) Хамбург и малага по 50 динара 100 комада;
б) Све остале сорте „ 30 „ „ 100 „ „

При поруџбини треба послати унапред половину вредности.

Ради поруџбине обратити се **Управи винограда у Смедереву**
132 2—2

Дунавски Кредитни Завод

Позива све своје акционаре да [illegible] уплате, како не би претрпели последице чл. 10 [illegible] правила, јер ће им се акције поништити.

Управни Одбор

ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ

потребна су два стална чиновника.

Ко жели да конкурише на та места, треба да је:

1. свршио Трговачку Академију овде или на страни.
2. да је већ радио у коме од новчаних завода или индустриских предузећа, и
3. да поред српске зна добро водити и немачку кореспонденцију.

Плата ће се одредити према способности.

Рок пријаве је до 14. марта ове год. закључно.

Београд

23. фебруара 1909 125 3—3 **УПРАВА**

ОТМЕНИ МОДЕ-САЛОН

СОФИЈЕ ШВАРЦ

Љубљанска ул. бр. [illegible] [illegible]

[illegible] Француске и Швајцарске.

Израђује све врсте тоалета [illegible] за најмање цене.

[illegible] на располагању [illegible]

[illegible]

Тоалете могу се и узети са материјом поручилаца.

[illegible]

Особите се [illegible] поруџбинама из унутрашњости. Мера по узору [illegible]

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочита јеловника справља се за правило.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Кајак на ражњу.*

Препоручујемо домаће одлично бермет. Љубитељима пића нарочито обраћамо пажњу да и остало домаће вино по знатно сниженој цени.

Оригинални „КОМИЊАК“ продаваћемо па [illegible] 30 п. дин.

Кафану звану

Јанчину

у Врањској Бањи

са собама и осталим припадлежностима од 1. Априла ове године издајем под закуп, ко жели исту узети под закуп нека се јави потписатом.

Врање.

2—5

ТАНАСИЈЕ Т. СТАЈИЋ

[illegible]

Наша добра и незаборављена

† МАРИЦА

удова пок. [illegible] из Ужица

преминула је после дуже болести 20 ов. текућег месеца у 62-ој години својој, а сахрањена 24. ог овог месеца у гробљу ужичком.

Известивајући о овој нашој жалости познанике и наше пријатеље и поштоваоце, сматрамо за дужност да јавимо нашу дубоку захвалност свима онима који нам лично или писмено својим учешћем у жалости тугу ублажише.

25. Фебруара 1909. год. у Ужицу.

ОЖАЛОШЋЕНА ПОРОДИЦА:

син: Милан П. [illegible], унук: [illegible], зет: Милан [illegible] пешадијски поручник [illegible]

177 3—3

Наша добра мајка

† АНКА

удова Милана Дамјановића, пенз. судије

преминула је јуче по подне. Погреб данас у 4 часа по подне. Опело у Вазнесенској цркви. Стан хотел „Солун“ до железничке станице.

26. фебр. 1909

Београд ОЖАЛОШЋЕНИ:

синови: *Стојан, Василије, Константин; ћери: Мара и Станислава и унучад.*

128 1—1

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„ЊУ-ЈОРК“

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kingsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Примљена актива	франака у злату	2.888.000.000
Целокупни приход у 1908 години преко	„ „ „	530.000.000
Математична резерва	„ „ „	2.379.000.000
Резерва за дивиденду	„ „ „	416.000.000
Нова осигурања у 1908 години	„ „ „	722.000.000
Мешовита осигурања у свима преко	„ „ „	3.116.000.000
Сва осигурања у свима	„ „ „	10.331.000.000

Дивиденда која је следовала 1909 год. износи фран. у зл. 39,402.036 противу фран. у зл. 2.126.362 која је исплаћена 1908. године.

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, плаћана 1909. г. на полисе издате у 1907. на фран. у злату 10.000.

Осигурање на случај смрти				О равнодно осигурање на 20 г.				Мешовито осигурање на 20 г.			
старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	проценат на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	проценат на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	проценат на премију
25	247.00	3540	14.8	25	378.00	4720	125	25	527.00	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	135	40	571.00	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	736.00	11200	15.2

64-та детаљна билансија шаље се на захтев и она садржава све трансакције у току 1908 г.

Дирекција друштва „Њу-Јорка“ за Краљ. Србију.

103 3-12

БЕОГРАД, Кнежев Споменик бр.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сви уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник
Радисав М. Радосављевић Видинска ул. бр. 22.

„Ђорђе Радосавић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Врањанска ул. бр. 15. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПЕТАК 27 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 58. | Телефон 821.

ЈЕДНА ТРАГИКОМЕДИЈА

[illegible]

Има већ десет дана како се по целој Србији говори о припремама, које влада у великој чини за приређивање једне представе. У публици је било живо интересовање за ову представу. Наслов комада није објављен али се знало, да се пробе држе у министарству спољних послова и руском посланству. Подела улога такође се није могла дознати. Публика је већ била постала нестрпељива и почела је протестовати преко јавности, с тога су приређивачи били приморани обрнути плакатима, које је растурио владин биро за рекламу: да ће се 24. ов. мес. у 8 часова у вече држати генерална проба у скупштинској дворани а представа сутра дан. У томе плакату су изнети у кратко најважнији пасуси из комада. Публика се почела умиривати и занимати [illegible] места из комада.

И прекјучерашњи је одржана генерална проба, на коју, по уобичајеној пракси, нису били позвани новинари и критичари. О садржини комада и игри глумаца није се ништа могло дознати, али сам ја успео да набавим позоришну листу. Ево како је та листа изгледала.

У Београду, 26. Фебруара 1909. г.

Представа 6. Ван претплате

НЕОДРИЦАЊЕ

[illegible]

Лица:

[illegible]

Улазак бесплатан

Почетак у 9 часова пре подне

Већ око 8 часова изјутру почела се публика скупљати око позоришне зграде. Улазнице су биле све раздате. У дворани је била гробна тишина. Сва публика је са грозничавим нестрпљењем очекивала почетак представе. Ту гробну тишину за часак наруши улазак једног господина у дипломатску ложу. Сви се погледи управише њ и сви у њему познадоше драгомана „суседне нам монархије“.

Тачно у 9 часова даде се знак и завеса се диже.

На позорницу ступи церемонијал-мајстор и седе за један сто покривен зеленом чохом. Чим је сео одмах позвони прво у једно па у друго електрично звонце, чији се одјек чу у левој и десној соби као [illegible] његових. Из леве собе појављује се лице у [illegible] Други Гост и заузима место у клупи према председнику. На његовом се лицу примећује [illegible] лактовима, [illegible] патос па [illegible] гомилу [illegible] чини нам се као [illegible] оно што је [illegible]

Из десне собе улази Први Гост. На његовом се лицу примећује црвенило на образу као кад се човек застиди. Покрети су му нервозни као у човека који осећа да је нешто крив, па се брани од нечега. Очима по дворани шара и не сме никога да погледа право, као грешник који је свестан учињеног греха.

На споредна врата улази *Интригант*. Хладан као стена. Мрачна погледа, сигурна корака, дрско погледајући испод ока на све стране, он седа на леви крај клупе и вади из џепа једну малу цедуљицу, коју узима у леву руку. Сваки поглед, сваки покрет одаје преког, смелог, на борбу увек спремног човека.

Први Гост и *Други Гост* се узнемирише, њима овлада као неки страх и они сасвим механички погледаше један у другог.

У публици настаде тишина као у ноћи на гробљу.

На једном нагло се отворише врата десне собе. На позорницу ступи један човек јуначког изгледа. На њему се могло приметити, да се труди да изгледа хладан и миран. Међутим из целокупног његовог држања примећавало се, да се савлађује.

[illegible] Положе своје, затим обори очи, и погледа га чисто молећивим погледом, који као да говораше: спаси нас, спаси!

Други Гост устаде поклони се понизно, ропски, неспретно и поново седе.

Интригант се наоштрено и одмераваше га прождрљивим погледом. Изгледало је као да само чека тренутак па да се устреми на њега.

То беше ушао *Главни Јунак*.

Церемонијал-мајстор удари снажно у звонце, које одјекну тужним самртничким звуком кроз дворану у којој владаше гробна тишина, као да оглашаваше нечију смрт.

Први и Други Гост стресоше се као да им нека језа прође кроз жиле а Интригант скочи и заједљивим гласом, развлачећи сваку реч отпоче:

У српску и страну штампу продро је глас: да је Русија учинила неку представку српској влади и да је српска влада већ дала свој одговор. Питам владу: колико има истине у тим гласовима.

На сред позорнице ступи *Главни Јунак*.

Господо, — отпоче он свој експозе. — Од неког времена а нарочито од када је потписан аустро-турски споразум, постали су односи између Аустро Угарске и Србије затегнутији и ако Србија није томе дала повода. Та заоштреност опредељавала је европске силе, које су по сваку цену хтеле одржати мир, да започну преговоре о отклањању опасности рата, који су одмах и наступили. Прву фазу тих преговора представља њихова одлука: да учине заједнички корак у Београду и Бечу а за тим да те кораке учине само у Београду. Но како би се тим кораком вређало достојанство Србије, то је царска руска влада узела иницијативу на себе, да у циљу отклањања опасности, учини у најпријатељскијем тону корак код српске владе, те да сазна: шта она жели, како би учинила представку код европских сила. Та представка гласи:

(Ту Главни Јунак чита представку Русије, у којој се у најпријатељскијем тону, саветује Србија, да изјави отворено тим силама да она не остаје при својим територијалним захтевима, и да оставља одлуци сила све што се односи на решење отворених питања).

Први и Други Гост се померише са својих седишта. У публици наста комешање. Чу се: пс..с..с..

— Србија се одазвала на ту представку — настави *Главни Јунак* — и упутила је преко својих посланика на страни, европским силама ову ноту.

(Главни Јунак прочита ноту у којој се, поред осталог, вели, да Србија сматра босанско-херцеговачко питање европским и оне силе оставља и да га реше. Србија ослањајући се на мудрост и правичност сила, [illegible] свију ствар, и покориће се њиховој одлуци).

Наста тајац.

Главни јунак сав ознојен повуче се неколико корака у назад, бришући марамом зној са чела.

Први Гост упрavi поглед на интриганта очекујући шта ће он одговорити.

Интригант беше љут, бесан. Правио се као да му је цео план пропао и презривим погледом гледаше, да ли ће се Други Гост, кога се све ово тицаше, бар са места помаћи.

Али, узалуд је очекивао.

Други Гост је као убијен седео. Никаква знака живота није давао од себе. Као, да се скаменио. [illegible] испред њега нестало као да је [illegible]

Публика је била забезекнута.

Нико и не примети како се застор иза леђа церемонијал-мајсторових завиха и иза њега се за трен појави *Дух*, који се иронички искези и исчезе.

Тишину наруши звонки глас Интригантов:

— Задовољан сам одговором Господина Министра. Влада је успела, да по цену популарности, одржи нормалне односе са суседном монархијом. Не одричући се српских права а не очекујући никаквих дарова од Аустро-Угарске она је достојанствено одговорила и одржала мир, поверивши ствар најнадлежнијем суду за решење питања о повреди Берлинског Уговора. Примљена је српска ствар! Мудар је корак владе! Сад је ред на европским силама, да покажу: јесу ли мудре, — јесу ли праведне.

У дворани тишина као у соби када чувају мртваца. Сви покуњили главе. Само се чу један пљесак из дипломатске ложе и узвик: Nu, jetzt, ist es gut!

То беше драгоман „суседне нам монархије“.

— Комедија ће се, господо, наставити — последњи чин играће се на Бал-Плацу. Наслов ће комада бити: „Пут у инострaнство“. Мени је част позвати вас на ту представу. Улазак бесплатан — свечаним гласом изговори церемонијал-мајстор.

Да је ко од присутних подигао очи и погледао у церемонијал-мајстора могао би спазити како иза његових леђа стоји *Дух* и кези зубе.

Завеса се лагано спусти и оркестар под диригентством Танпоша, засвира мелодију, чији тужни тонови продиру у душу и срце:

„Аој Босно сиротице мати“.

Гледалац

КРВОПРОЛИЋЕ У ЗАГРЕБУ

(приватни извештај „Правди“)

Ноћни напад

Ја сам вам јуче јавио, да се дознало за читаву завјеру Франковаца, која хоће помоћу својих „легијонаша“ — [illegible] стране новинаре из Загреба. Ситуација је врло критична а сваки који не одобрава Франку и Раулу ризикира да изгуби главу. „Легијонаши“ се зову они, који су се уписали у Франкову легију, да као комите иду у рат против Срба. Та би Франкова легија била уступ нашој „Легији Смрти“. Али пошто „легијонаши“ још нису камили траву „спискавац“, јер она не расте ни на „Тушканцу“ ни у „Максимиру“, зато нису пошли на Србију него су се ограничили само на убијање мирних противника под заштитом полиције. Легијонаши су веома храбри кад знају да неће бити за злочин кажњени.

Миле Старчевић, *шеф странке „Чистих Хрвата“, видећи да Франк краде више него што му по рангу припада, и да иде на просто упропашћење хрватске народности — одвојио се са 9 посланика од Франка и његове „странке права“ чији је орган „Хрватско Право“, те је Франк остао са 13 посланика. Старчевић је основао лист „Хрватска Слобода“, и јако напао Франка. То је озлојеђило Франка, који и њега уврсти у „црну листу“ својих противника.*

Синоћ су Старчевићанци имали конференцију код „Рајмунхалуза“, која је трајала до поноћи. Тада су се сви кренули да испрате Мила Старчевића до куће, који станује на „Зрињевцу“. Кад су око једног часа по поноћи били пред кућом Старчевића, они повичу „лаку ноћ“ и „живио“, а на то искоче „легијонаши“ из парка, који су тамо приређиве на лежали и онда револверима на гомилу Старчевићанаца. Испаљено је преко 50 метака у сред Загреба!

Рањени су студент Шолај у прса, и јутрос је операсан, те му је исечено једно ребро, д-р Живко Петричић у леву слабину, Пековић, Белић и Луја Старчевић.

Полиција је била на том тргу, али није интервенисала „јер није имала налога“! Старчевићанци су сами ухватили тројицу и предали их власти.

Узбуђење је у Загребу огромно, а у исто време се очекују и други напади.

Објашњење у радикалном клубу

„Н. Сл. Преса“ јавља, да је министар спољних послова д-р Миловановић у клубу старијих радикала учинио ова саопштења о одговору српске владе:

„Српска влада у овој ноти изјављује *да од Аустро-Угарске не тражи никакве компензације ни у територијалном ни у привредном погледу*. Овакво држање потиче као логична последица, јер Србија не [illegible] *На против, Србија тражи да* [illegible]

Д-р Миловановић је рекао: да Русија, Енглеска и Француска [illegible]

Посланик Узуновић пита је шта влада мисли чинити, *ако се конференција не састане.*

На ово је одговорио Пашић, да се по [illegible] Русије босанско-херцеговачко питање може свршити само путем европске конференције. Ако се конференција не састане, онда ће [illegible], што значи да Русија [illegible], а то би за Аустро-Угарску било од големе [illegible] Србија, рекао је Пашић, [illegible] *Србија* [illegible] у последње време.

Увађени у крађи

— Телефонски извештај „Правди“ —

Градиште, 26—II у 8 час. по подне.

Господин Илија Ђорђевић адвокат овдашњи [illegible] у округу и месту као [illegible] Јуче са јавним доказима предаде суду кривичну тужбу против [illegible] Боже за [illegible] банкротство [illegible] Јоце Сенића [illegible] и народног посланика [illegible]

[illegible] новац је био пред пад код стечај [illegible] искрено у суми 30000 динара, а које је искривио Јоца на два пред стечај обезбедио интабулацијом и забраном на апсолутну штету свију поверилаца Божинића и Арсенија Миловановића трговца и кмета овог општинског суда која могла је претресом најбоље прикривала роба Божина.

Грађанство а нарочито овдашњи трговачки сталеж благодарни је господину Ђорђевићу на његовом енергичном раду код суда против дужника Боже и саучесника му Јоце и Арсенија, јер је уверио да ће услед лажног пада Божиног под стечај у суму [illegible] вредност остати на истој висини код страних фирма, на коју је био и пре пада Божиног под стечај.

Одлучно [illegible] ову дописну у нашем ценљеном листу да свет види трговачки морал дужника Боже, морал [illegible] посланика Српске и кмета Миловановића.

Милан Гавриловић

Велеиздајнички процес у Загребу

(Оригинални извештај „Правде")

Брука од суда!

25. фебруар

Данас је судство у Аустрији доживело катастрофу! Из овога што ћу изложити, непристрасно и аутентично, свако ће се уверити: да у Аустрији данас нема суда и да се најординарнији швиндлер [illegible] баш од стране самога суда.

Продужено је испитивање Адама Прибићевића, али се сад прешло на његове везе са Србијом. Председник је упитао Адама: познаје ли Настића? а Адам је изјавио, као и раније, да ни на једно питање које стоји у вези с Настићем одговарати неће, него ће дати по њима одговор тек кад се Настић саслуша, јер би он иначе све изврнуо и удесио. Но председник се направио луд и продужио стављати разна питања Адаму, који се није преварио те баш ни на једно одговорио није. Најзад се председник љути и пребаци оптуженоме што не одговара, јер му то неће помоћи, пошто браниоци у глас повичу: „то је наша ствар"!

[illegible] радио ради одбране, али овде није реч само о њему већ о многима па и о самој странци, коју оптужују за велеиздају.

Председник му је ставио још двадесет питања, и оптужени ни речи не рече.

Кад је председник почео питати: ко је давао новац за „револуцију?" браниоци прснуше у смех. Председник се обрецне на њих и запрети казном за смех. *Медаковић*, председник Сабора протестује: какав је то начин! нисмо ми деца у школи! Председник га оштро опомиње, а Мазура опомиње њега речима: немојте бити оштри с нама. Суд кажњава због тога израза Мазуру са 60 круна а Медаковића и Лукинића укором.

Кад је председник читао копију писма Милана Прибићевића Настићу, адвокат Хинковић тражи да се цело писмо прочита, јер су две стране остале из штампања у „Финале". Председник одбија.

Председник чита писмо Адамово Настићу и пита га: шта веле на то? Адам одговара: да ће баш то писмо убити Настића, кад дође.

Кад је председник прешао на читање других писама, адвокат Хинковић тражи да се читају оригинали, а Акурти се томе нервозно опире! Кад Адам неће да одговара, не дамо ни ми писма! Као права деца!

Хинковић тражи да суд реши и суд решава да не чита оригинале!!! Тада је Хинковић тражио: да се оригинали покажу макар само оптуженом! И то је суд одбио! онда је Хинковић тражио, да само суд изјави да је сам видео и прочитао та писма, па је суд и то примио за увреду, а кад је Хинковић замолио: *да му се бар каже нумера под којом су та оригинали у досијеу заведена*, па суд није хтео ни то, из простог и чистог разлога: што их суд и нема! То су сви адвокати казали суду. Суд међутим зна, да их нема у рукама *свесно лаже и хоће да осуди* невина 53 човека на основу нових неверодостојних преписа. Веле: да су писма код Настића, али да их неће дати јефтиније од 30.000 форинти, како би после тога могао „као поштен и миран човек", живети!

Хинковић је најзад тражио: не да се чита оригинал; не да им се оригинал стави на увиђај, не да им се каже да су га судије читале, него само, просто и једино: *да им се каже под којом је нумером у досију, као доказни акт заведен тај оригинал*, те да се види, да суд суди на основи аутентичних доказа.

Суд није хтео ни могао ни [illegible] седниковог, била је у публици права експлозија од револта, гнушања смеха и презрења!

После тога тренутка, тај је суд престао у очима свих присутних бити *суд*, и у њима смо гледали просто пет злочестих људи, достојних сваког презирања.

После свега тога, са испитом је ишло стрмоглаво: Председник је питао ма шта, оптужени није хтео ни на што одговарати, адвокати су са презривим смешењем гледали на тај „суд", а публика је без икакве учешћа према претресу почела шапутати међу собом.

За четврт часа, био је цео испит готов!

Адам Прибићевић је већ био осуђен, и сад се само са једним смртником прави комедија. „Судије" су прости месари, као у Фанарији за време Абдина!

„Седница" је завршена у 2 часа, и заказана за сутра у 8 и по, на којој ће браниоци оптуженог Адама стављати питања.

Погром!

Опште гнушање је изазвало вест о нападу посланика Супила. Нападачи су познати присутни, и пријављени су властима, али она није хтела ништа предузети. Кад је посланик Душан Поповић бранилац Адамов известио полицијског комесара: да и против њега спремају напад, овај му је одговорио: — „Хе шта ћу вам?! Браните се како можете!" Можете судити по том одговору у каквом се стању налази Загреб!

Франковци и Рауховци су страшно озлојеђени обртом, који је процес узео. У место да они туже, они су постали оптужени пред целом Европом, *благодарећи* присуству страних кореспондената. Зато су они ужасно љути на њих и прете им. Сад се дознало: *да банова легијонашка спремају једном општи [illegible] улични напад на све стране новинаре не би ли их растерали из Загреба.* Не води Аустрија да се зна шта ово ради, и каква срећа међу њеним народима влада!

Као што видите, ваш се дописник баш Бог зна како не проводи! Ваљало би друге београдске редакције да му пошљу кога у [illegible]!

в.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Лепи изгледи

Шеф босанске владе Ђенерал Винклер пензионисан је по својој молби јер „не зна потпуно немачки језик" и том приликом добио је барунство. На његово место постављен је командант Задра ђенерал Варешанин. Ђенерал Варешанин [illegible] „јаке руке", који [illegible] прописе и правила и ни за шта друго. Према томе се у Босни и Херцеговини отварају лепи изгледи за слободу и уставност!

[illegible] тузланска митрополија

Сарајевска „Српска Ријеч" доказује да земаљска влада ради сад на томе, да оболелог митрополита Живковића пензионише и путем [illegible] митрополитску столицу у Д. Тузли. Да је ова вест основана на истини види се из тога, што [illegible] митрополит Бос[illegible] пензионисан а у место њега [illegible] Пантелејмоновић. [illegible] митрополиту [illegible] промену, но [illegible] савет [illegible] митрополије.

Дневне вести

Код Краља. Г. Стојан Новаковић, председник министарског савета, синоћ у 5 часова био је примљен у аудијенцију код Краља и реферисао му о текућим државним пословима.

Предат и Аустрија. Српски посланик у Бечу Симић предао је јуче барону Еренталу одговор, који је српска влада поводом корака Русије упутила силама потписницама Берлинског Уговора. Од прогласа анексије Босне и Херцеговине у септембру прошле године ово је први пут да је Симић ишао у бечко министарство спољних послова.

Извољскова изјава. Берлинском дописнику „Н. Ср. Пресе" саопштено је с дипломатске стране, како се у дипломатским круговима прича, да је Извољски изјавио *да ће се дипломатским преговорима за четрнаест дана [illegible] ситуација.*

Нов план о конференцији. По саопштењима из Париза, пошто је предата српска одговорна нота, силе ће изићи пред Аустро-Угарску с предлозима о конференцији за уређење међународних проблема. Али пре но што би се конференција састала, треба Србија непосредно да преговара с Аустро-Угарском о питањима која се тичу само њих. Састанак конференције, на коју Аустрија мора у начелу пристати, зависиће дакле од претходних непосредних преговора између Србије и Аустрије. Наравно, ти ће се преговори тицати само трговинског уговора и тарифских олакшица.

Са једног збора. Пре три дана је у Лесковцу одржан збор свију произвођача дувана у тој околини. На томе збору одлучено је да се умоли Народна Скупштина и Краљевска Влада, да им се дуван откупљује као и прошлих година, јер је откупна цена за ову годину веома ниска. Они стављају до знања, да ако се цене одкупа дувана не побољшају, да ће напустити даљу производњу дувана и латити се других послова.

Ову њихову праведну резолуцију треба узети у обзир и правилно ценити.

Француско посредовање. Француска дипломатија држи да ће у скоро доћи време да помирљиво и успешно посредује између Русије и Аустро-Угарске у српском питању. Барон Ерентал хоће са Србијом сам да преговара бар о питањима која се тичу само Србије и Аустро-Угарске. Извољски хоће да спречи српско-аустријски tête-à-tête (разговор у четири ока). У Паризу мисле да ће бити могуће у блиској будућности наћи *форму, која би се [illegible] обе владе*, а да при том не буде пониженог побеђеног и тријумфујућег победника.

Задовољна. Бечка и немачка штампа, дакле и бечко министарство спољних послова по чијим инструкцијама та штампа пише, у главном је задовољна одговором српске владе на „пријатељске" савете Русије.

[illegible] У министарству Унутрашњих дела ради се на једном полицијском указу, који ће за неколико дана бити готов. Тим указом биће реактивисани неколико пензионованих полицијских чиновника, који за собом немају никаквих кривица.

Из суда. По одлуци опште седнице Касационог Суда, Апелациони Суд донео је другу пресуду и преиначио ранију по кривици Благоја Спасића трговца из Београда, за фалсификовање меница, па га је казнио са *једном годином* дана затвора и да изгуби грађанску част за годину дана. Одлежани притвор до сада не рачуна му се у казну.

Поднели молбу. Неколико трговаца из Београда, поднели су молбу Управи града Београда, да им дозволи да са десет својих аутомобила могу возити публику на прузи Београд-Бањица-Торлак-Авала. По тој њиховој молби, није још донета одлука.

Хидрографски музеј. У Базјаш је стигао једно одељење аустријских официра, за мерење воде о паду Дунава. Мисли се, да ће они дуж границе мерити воду у сасвим другом циљу — војничком.

Буџет. Јуче је Народна Скупштина примила у начелу и на првом гласању закон о државном буџету за ову 1909 годину, државних прихода и расхода. Министар финансија г. Протић у своме говору објаснио је потребу повећаног државног приреза 25 од сто који ће вредети само за ову 1909 годину.

Клуб посланика. Синоћ је у Народној Скупштини одржана седница посланика старије радикалне групе. У тој седници расправљано је питање о уговору трговинском са Аустро-Угарском.

Државна готовина. У своме јучерашњем говору у Скупштини г. Стојан Протић, министар финансија изјавио је да поред претрпљене економске и политичке кризе у земљи има државне готовине у касама *20,500.000 динара* и да се он о томе лично уверио.

Производство. Сви наредници из трупе, који су положили испите за чин потпоручника, биће ових дана произведени за официре и распоређени у родовима оружја на које су трупе и полагали испите.

Ратна служба. Јуче су београдски добровољци [illegible] имали ратну службу у правцу ка Вишњици, и тек синоћ око 6 сати вратили се у касарне.

[illegible] афера. Првостепени суд за варош Београд, *одобрио је решење* иследне полицијске власти, којим су стављени под кривичну истрагу и у притвор Петар Шакић поштар у пензији и Петар Ђорђевић — Нушић кочијашки капетан у пензији.

Отпуштене. Из одељења за грађење нових пруга, дирекција је отпустила све женскиње. Осим тога, отказана је служба и стражарима, зато, што су многи радили на железничким [illegible].

Смена. И јуче после подне, један војнички воз аустроугарски довезао је до моста железничког на Сави једно одељење војске, које је дуж границе на томе месту распоређено за стражу [illegible], а одвезао војнике који су ту чували стражу.

Грађанска Касина. У суботу 28. о. м. на касинској вечери при игранке представљаће се „Настасијова женидба" шала у једном чину, коју ће изводити чланице и чланови касине. Како су г ђице и г. г. који изводе овај комад у њему довољно вешти и труда, то се надамо да ће ово вече бити једно од најпријатнијих касинских вечери. Гости из Београда не могу се доводити а са стране само по нарочитој дозволи управе. Моле се чланови да малолетне синове не доводе на забаве. Улазница за самце 1.50 дин за породице 1. динар од особе. Свираће војна музика, почетак у 9 часова увече.

Кажњени. Ђорђе Цветковић портир, Михаило Илић мосир, и [illegible] Јовановић кочијаш, кажњени су са по 3 дана затвора због свађе.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— Енглески доњи дом усвојио је [illegible] предлогу. [illegible] је предлог [illegible] да се [illegible] за десет хиљада људи.

Суд у Оравицу осудио је вођу побуњеника [illegible] Филипа Пала (Фрида Палура) на двадесет година тешке робије и [illegible].

— До сада је познато 477 изборних резултата у Италији. Изабрани су: 214 досадашњих посланика и 61 нов; 40 досадашњих чланова уставне опозиције и 2 нова; 32 досадашња радикала и 9 нових; 12 досадашњих републиканаца и 5 нових; 28 досадашњих социјалиста и 10 нових; 4 досадашња католика и 11 нових. Ужих избора биће 69. Према томе [illegible] „Трибуна" вели, [illegible] у својој [illegible] изборну [illegible].

БАДОВИНАЧКИ ЗЛОЧИН

Пресуда првостепеног суда

(Нарочито „[illegible]")

Шабац, 25. фебр.

Синоћ, доцкан у ноћ, изречена је у овд. првостепеном суду пресуда по фамозној бадовиначкој афери, по којој су већ неколико месеци у притвору бивши бадовиначки председник познати либерални трибун *Алекса Врачарић* и његова два саучесника *Милан* и *Јован Јевтићи*, онд. земљоделци.

Као што је познато у томе „пијету" Алексином *погинули су* кмет бадовиначки *Живко Тошић* и *Миливоје* син *Марка Јевтића* онд.; *Марко* је тешко рањен и скоро два месеца прележао је у болници, а његов други син *Марјанко* само је лако повређен.

Алекса је, поред свих лажних сведока, које је нарочито лако наћи у Бадовинцима, *осуђен на шест месеца затвора*, *Милан на десет година робије* а *Јован на десет година*.

Кад се узме у обзир још, да су Милан и Јован осуђени и на велика плаћања од читавих десет хиљада динара, и да у њиховој кући нема више мушке главе, већ само женскиње и нејач, онда је потпуно разумљив писак једне жене *Милавоне*, кад је пресуду саслушала.

Пресуда је опширно и пажљиво израђена и обухватила је све моменте, који су у овој ствари од важности били и њоме су многе потајне зебње разбијене.

Пада у очи само, што је главни виновник ове касапнице Врачарић веома благо кажњен, кад је већ и сама пресуда гласно и јасно казала и доказала, да је цео његов рад по овој ствари неправилан и незаконит.

Надамо се, да ће виши судови, по жалби заинтересованог, поправити ову слабу страну пресуде, јер се не сме допустити, да власти, па ма то биле и општинске власти, под тогом закона изливају своје ћефове и бесове на главе грађана ове земље.

ИЗ ПУБЛИКЕ

Исправка

У вашем [illegible] листу од [illegible] дана, Поштовани Г. Уредниче, изашла је [illegible] о [illegible] годишње скупштине Београдског Сокола од дана 28. о. м., па с тога Вас молим, да овим редовима дате места у Вашем цењеном листу.

[illegible] чланова Б. Сокола, у име управног одбора [illegible] друштва [illegible] у Србији, — [illegible]

1. да поменута скупштина није сазвана од стране надлежне управе Б. Сокола;

2. да је овако [illegible] противна основним одредбама статута Б. Сокола, нарочито погледом члану 57., а статути су закон за друштво и њима се сваки члан у друштву мора покоравати;

3. да „стара управа" Б. Сокола на 28. фебруара [illegible] није никако могла бити [illegible] резултата, јер су у њу ушла [illegible] који [illegible] бивши чланови Б. Сокола, — а то је очигледно противно [illegible] Уз [illegible] избирања, [illegible] је [illegible] нарочито [illegible] т. д. С тога се најоштрије морала сазвати, сходно статутима, ванредна скупштина, да томе учини крај, — а њу су сазвали чак неколико најстаријих и правих активних чланова Б. Сокола, који још пре десет година др. живота, а други из 1905. па до сада, који су се свагда радом потпомагали за њега и стварно му користили, и од чијег залагања, у најпотпунијем смислу те речи, Б. Соко живи и може живети. Та ванредна скупштина и одржана је на дан 14. октобра пр. године, у присуству полицијског комесара и 34 пуноправна члана Б. Сокола т. ј. огромне већине. На овој скупштини [illegible], због нарочитих прилика у друштву и у земљи, поред других [illegible], изабрата је легална управа њеном [illegible] најстаријих пуноправних чланова, која се сада једино може представљати Б. Соко, с наређеним програмом рада све до 1912. године; да она стално ради и свим се [illegible] с тим, да се [illegible] организовати и [illegible] [illegible] сокола [illegible].

Према томе, [illegible] се чланови Б. Сокола да се на дан 28. ов. м. не може сазвати ванредна легална скупштина Б. Сокола, нити би могла [illegible] њена решења ако [illegible] буде ктео сазвати, управа [illegible], то тако ради своју [illegible] поменуту, [illegible] и [illegible], — а то баш у овом времену!

25. фебруара 1910. г.
Београд

У име Сокола [illegible] скупштине [illegible] Б. Сокола.

Др. Вој. В. Рашић

РАЗГОВОР СА
ЂОРЂЕМ ХРИСТИЋ-ОБРЕНОВИЋЕМ

— Историја једног „претендента" —

(Наставак)

Два пута сам прочитао писмо. Непознати за то време извади из џепа једну слику и показа ми је чим сам прочитао писмо.

— Ево, испод ове слике г. Пашићеве своји и факсимил његов. Можете упоредити потпис испод слике са потписом на писму. Он се потпуно слаже. Зар не?

И збиља, потписи се тачно подударају. Очигледно је било, да је неки политички интерес наших из Србије исчекивао моју изјаву. Јер ми се у писму нудило све оно што ми је и непознати нудио. За часак сам се предомишљао, да ли да дам последњу реч.

— Па баш и да не испуне обећање, ја овом изјавом, коју ћу дати, не губим ништа. Ја јој вредност могу увек спорити а, после зашто да одрицање онога на шта нисам никад ни помишљао, не бих примио тако богату награду. С тога се реших.

— Ма да сам до сада много пута обмањиван, ево, ја хоћу, да вам верујем. Диктирајте ја ћу писати — рекох одлучно.

Непознати није успео да сакрије радост која му се на лицу видела, ма да се могло лако запазити, како се труди да сакрије од мене ту радост.

После пола часа непознати је отишао од мене очигледно задовољан. Он је у свом џепу однео моје писмено а ја сам у џепу звецкао са пет наполеона.

Христић се намршти. На лицу му се дало приметити, да се и сада узбуђује када се сети тога догађаја, и настави:

— Шта, да вас даље замарам свим оним што се после одигравало. Непознати се једнога дана изгубио из Беча и не дошавши да затражи својих пет наполеона, које ми је позајмио, и од тога доба ни [illegible] од њега није било. Ја сам и онога пута био изигран; ја сам и онога пута био оруђе другога.

Христић је био озбиљан. Ћутао је подуже и наш србијанац, да би прекратио ту непријатну паузу, гледаше, да скрене разговор на друго питање, с тога прекиде прву паузу.

— Па шта сада намеравате чинити. Тек ваљда не мислите вечито остати ово што сте сада?

— Не мислим, али, када сам се једном решио на овај корак, онда хоћу бар да га искористим. Вечерас сте видели мој „тријумф". Свако вече је „Берем [illegible]" и пуним кућу. А то се скупо плаћа. Директор орфеума плаћа ми хонорар 600 круна од вечери. Моје је име већ чувено у артистичким круговима и свакога дана добијам понуде од директора орфеума из Беча, Париза, Берлина, Лондона и Њујорка. За сада сам примио ангажман у Берлину у Винтергартену. Из Берлина идем у Лондон па у Америку. Ангажован сам од 1. јануара 1911. г.

— Зашто нећете ићи у Беч. Бечка би вас публика с интересовањем дочекала.

— У Беч нећу. И сувише сам познат у Бечу а... и... мој... краљ Милан дуго је живео у Бечу... па... нећу...

— Да, да, са свим је умесна ваша одлука — упаде му у реч бечлија само да би га избавио из непријатне ситуације у коју је запао. Него допустићете ми једно питање господине Христићу. Оно је нешто дискретно, али ви ми нећете замерити.

— Питајте само. Ја ћу бити искрен према вама и [illegible], да се веома пријатно осећам у вашем, и мога земљака друштву. Погледајте само у сат и видећете да је већ три сахата по поноћи а мени се чинило да смо тек отпочели разговор — одговори већ расположеније Христић.

— И вама посигурно, јер сте дуже времена пробавили у Бечу, није познато како бечки двор поступа са људима, који су рођени у незаконитим браковима, које су водили племићи са особама нижих друштвених класа. Ја н. пр. знам врло много људи високог положаја у двору, војсци и дипломатији, који су деца тих бракова. О тим људима да би се скандали спречавали, двор је водио рачуна и подржавао их.

— Па на шта бих ја могао и са каквим, у осталом, правом рачунати на потпору двора и то бечког двора — чуђаше се Христић.

(Свршиће се)

Личи ил не личи?

Уметничка парница због једне [illegible]

[illegible]

([illegible])

— Колико?

— Не говорим никоме!

— Само је сматрао, да је средство, које је употребио ваш колега У., врло достојно једнога [illegible] машина из једног уметника — добаци један.

Сви прснуше у смех.

Цех је платио „спавалица," након тога вечера налазаше У.—а.

Протекло је пуних 8 месеци од 1. маја. Друштво је већ почело заборављати на овај догађај, кад једне вечери уђе у кафану У. По изгледу друштво примећаше да је У. веома љут. Не говорећи ни речи испио је на искап чашу пелинковца.

— Та шта да си нешто љут? — Осмели се најзад Ђ.

— Мани ме, молим те! Да ме змија уједе отровала би се од мене! — одговори љутито У.

— Зашто? Зашто? Заграјаше сви радознало. Знали су унапред да ће бити материјала за шалу.

— Зашто? Зато! — одговори збуњено У.

— Е сад знамо — прсну у смех Ђ.

— Молим те кажи ти: зар не личи? — лупну шаком У.

— Ко не личи — упиташе [illegible] у смех.

— Па, овај релиф! Често [illegible] У.

— Који релиф?

— Та, шта се правите луди. Релиф. Свакако ви знате, који релиф.

— А! Овај „мајски релиф" — добаци Ђ., који се први беше сетио и који беше наслутио у чему је ствар.

— Море, тоби је до сарказма, а ја бих пукао од љутине. Замисли, кад је показивала релиф онда је личило а сада када треба платити, онда не личи — љутио се У.

— Па ти бре, нисам наплатио унапред? добаци један.

— Нисам! Мислио сам да одбијем од кирије.

— Па није требало, да јој плаћаш кирију и онда би просто извршио компензацију.

— Оно, ја и нисам платио кирију, само што она хоће да ме стави забрану на ствари. Ја њој да плаћам кирију а она мени неће бисту. Али ја знам шта ћу.

— Шта?

— Тужићу је суду, па нека суд оцени, да ли личи или не личи. Не личи? Зна она шта личи а шта не личи! љутио се У.

— Е па немој ни ти бити тако. Заљубљена жена боље зна, да ли релиф личи на њеног мужа којега је гледала двадесет година, него ти, који си га видео само на слици — отпоче опет Ђ.

— Та шта слику! Знам га ја брате, лично и то пре него што га је она и познала. Она га зна од кад се удала за њега, а ја га знам још из детињства — браниш се сиротан У., и не [illegible].

Настаде смех.

— Е, брате, и мене то почиње љутити. Сад ни појма немам о вајарству и ова два да ли личи или не личи — задиркиваше Ђ.

— Е личило не личило, плаћаће га мајци. Ућићу адвокату још колико сутра, па нека јој он покаже, да ли личи или не личи.

— Кога мислиш да узмеш?

— Нов, читам у новинама некакав Мацо адвокат, који се скоро доселио у Београд. Сигурно је добар кад се толико рекламира. Ућићу њега.

Друштво прсну у смех.

— Па зар поред толиких твојих познаника адвоката тебе треба да дођеш на некаквог Мацу адвоката и њега тражиш. Ја не кажем ни за њега да је рђав адвокат, ни против чујем да је спреман. Али, брате, кад се не оставиш ни једног београђанина. То само тебе може да падне на памет — церекао се Ђ.

— Знам ти! Они су чисти скупи и прескупи. А овај је човек дошао из унутрашњости и сигурно је јефтин, — одговори са убеђењем У.

Цело се вече слагало. Смеху не беше краја. А кроз смех могло се чути љутити глас У-ов:

— Личиће! Личиће, веруј!

* * *

Тужба је поднесена.

У тужби адвокат Мацо тражи на основу 707, 709, 710 и 712 суд. поступка 1000 дин. за слику, 6 од сто интереса од дана тужбе, 60 динара за подношење и 100 динара за остале трошкове.

На завршетку тужбе уваљује адвокат Мацо:

„Госпођа је била немилостива и учинила поклон. Лепо је то бити великодушан и племенит али не на рачун труда и знања једног сиромашног вајара.

Мој је властодавац са своје стране лепо свршио тај уметнички рад и предао туженој и она га је похвалила, што је најбољи доказ да је посао ваљано свршен.

За суд подносим ову фотографију а за удову [illegible] ову копију, која нека се не љути за [illegible] јер је нисам могао другојачије израдити а морао сам по закону суда поднети и снимак.

И уз тужбу се прилаже неколико фотографија и на факсимилу мастилом израђена копија фотографије.

Адвокат оптужене даје писмени одговор у коме изјављује:

„Не дугујем ни по каквом основу, само обраћам пажњу суду, да је г. У. пало на памет да од мене тражи награду тек пошто сам га ја била тужила за осмомесечну кирију, из чега се јасно види циљ његове тужбе."

Ствар је пред судом.

Ни из тужбе ни из одговора не види се још, да ли личи или не личи, али се јасно виде две ствари: да госпођа није слику платила вајару, а он њој осмомесечну кирију.

Од решења тога спора зависиће да ли релиф личи или не личи.

ЗИМСКОЈ РУЖИ

Ја те љубим...

Из дубине твог погледа,
Бујн живот пун милине.
Свест се вије свест најслађа,
На твог ока из дубине.

Кад размичем поглед мој,
Око трепти у свом сјају.
И ко да ми шапће, шапће:
„Ја сам срећа у твом рају".

У дубини душе твоје
Рај почива препун слада.
За њим човек срце мора,
У обмани и у нада.

Из тог раја извор дражи,
Тече медом са усана,
Ах, слатко бих пољубио,
Тај цвијетак јоргована.

Из извора са тог врела,
Пољупцем бих миље пио,
И како бих радо душу,
У то врело утопио.

Ја те љубим силно, страсно,
Па ћу умрем. — Љубав мора. —
Ал' на смрти усне би ми,
Твој пољубац да не згоре.

Радко.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Ујкино дете.

Тако се зове нова позоришна [illegible] интересантне комике. „Ујкино дете" несумњиво ће се допасти публици. У програму је и нова шаљ. *Потера*!

Главни [illegible] продавао за Београд, г. [illegible] од данас продаваће све [illegible] артикле, као: меланж, [illegible] и т. д. и довођу [illegible] од 5 дин. до 300, дин и по по сто, на веће количине два и три четвртине. 100 7—10

Дојкиња

потпуно здрава, стара 20 година, која је родила пре 20 дана нуди се. Обратити се Ловћенска ул. бр. 8.
3—3

ПРОДАЈА: [illegible] кућа, [illegible] 29, са [illegible] пред кафаном „Гундулићев Венац" [illegible] улица, [illegible] Боривоја Д. Та[illegible], бакалин. 127 2-2

МАГИСТЕР ФАРМАЦИЈЕ

који има квалификацију за администратора апотеке, потребан је апотеци госп. А. Шоћаја у Јагодини. Оферте слати закључно до 10. марта.
131 1—3

ВИНО

[illegible]

Од данас свакога дана **свеже уваљане и заклане ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible]

Телефон бр. 49. [illegible]

Српске музикалије

за гласовир и певање

1. *Српска Народна Химна* за мушки збор, мешовити збор и гласовир од Д. Јовића дин. 2—
2. *Увертира Бадо* од Д. Јовића дин. 2·50
3. *Увертира* од Д. Јовића дин. 2·50
4. *Увертира Косово* од Д. Јовића дин. 2·50
5. *Српска Дворска [illegible] марш* дин. 2—
6. *Оду се небо звездама* варијације од Крстића дин. 2—
7. *Са српског села* опера од Крстића дин. 2—
8. *По пољу је [illegible] — [illegible] — [illegible]* три композиције Ст. [illegible] дин. 1·50
9. *На те мислим*, фантазија од Свободе дин. 2—
10. *Албум 100 српских народних шара* дин. 5—
11. *Албум песама* Н. Бајића дин. 6—
12. *Албум 100 српских народних песама* дин. 5—
13. *Збирка композиција* Ј. Урбана дин. 3—
14. *Албум песама* из концерта Жарка Савића 30 равних и [illegible] концертних [illegible] дин. 6—

Осим тога има на стоваришту и велики избор страних музикалија.

Ко пошаље новац у напред на [illegible] „Iradio".

[illegible]

МИТЕ СТАЈИЋА
у Београду

[illegible] 30

„ГРАНД ХОТЕЛ"

ГРАНД ХОТЕЛ
у Пожаревцу

ГРАНД ХОТЕЛ
у Пожаревцу

у Пожаревцу

Јављам поштованом путништву, да сам узео под закуп

„Гранд Хотел"

који се налази на најлепшем месту вароши Пожаревца, у близини поште, телеграфа и свију надлештава, и исти сам реновирао у свему, тако да ће сваки путник бити задовољан, а нарочито са добрим собама за преноћиште, чистим постељама, добром кујном, пријатним пићем, а све по врло умереној цени. Молим за сталну посету.

С поштовањем
МИЛАН МИЋОВИЋ — МИЋА
Хотелијер.

ГРАНД ХОТЕЛ
у Пожаревцу

ГРАНД ХОТЕЛ
у Пожаревцу

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

израђује и препоручује:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** и сличних утиче код инфлуенце, обичног кашља за децу, катара, шуљеви и сличне болести, где се **сиролин** до сада успешно употребљавало. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·80 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на шкрофулозу, малокрвност и рахитичну децу. Пријатног укуса те га и одрасли [illegible] радо узимају и добро подносе. Цена је једној боци **2** динара.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

са солју из Мајнц, [illegible] кад [illegible] усних промаје, крсти и [illegible], [illegible] и [illegible]. Мала боца **1·20** динара, велика **2** динара.
46 23—30

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК

који за кратко време [illegible] грозницу [illegible] уклања. [illegible] су од исте патили, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити у апотеци *код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·80 п. д.**

„Nerolin" [illegible] средство против [illegible] *катара плућа, [illegible] (астма), [illegible] туберкулозе и [illegible] крви.* **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од венеричних тешких болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј" против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд* 1058 2—2

8—10.000 хиљада хектара под гором

Управа манастира Манасије са одобрењем Господина Министра Просвете и Црквених Послова од 12. ов. мес. ЦБр. 320. држаће другу офертну лицитацију у канцеларији Духовног Суда епархије Београдске *на дан 2. априла 1909. год.* за давање у експлоатацију шуме манастира Манасије у срезу деспотовачком.

Гора је у главноме букова, разне старости, употребљива за грађу и гориво.

Оферте се могу поднети раније, а и истог дана до 12 часова у подне, а отвориће се означеног дана у 4 часа по подне, у присуству нарочито изабране комисије. Отварању оферата могу бити присутни и оференти.

Лицитација ће важити, кад је одобри Господин Министар Просвете и Црквених Послова.

Сва остала обавештења и услове, могу интересовани добити, како у црквеном одељку министарства просвете понедељником, средом и петком од 11—12 часова пре подне, тако и сваког дана у Духовном Суду епархије београдске и код старешине манастира Манасије.
240 4—0

ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ

потребна су **два стална чиновника.**

Ко жели да конкурише на та места, треба да је:

1. свршио Трговачку Академију овде или на страни.
2. да је већ радио у коме од новчаних завода или индустриских предузећа, и
3. да поред српске зна добро водити и немачку кореспонденцију;

Плата ће се одредити према способности.

Рок пријаве је до 14. марта ове год. закључно.

Београд
23. фебруара 1909. 126 1—3 **УПРАВА.**

Чиновничка Задруга

плаћа купон са својих акција

Број шест — дивиденду за 1908. годину

144 по пет динара од комада 2-3

ПРОМЕТНА БАНКА

Позива акционаре **II. кола** да положе банчиној благајници 1. априла ове год. уплату **IV рате** од 20 динара у сребру по свакој акцији.

Београд
21. фебруара 1909. 126 2—3 **Управа**

ПРОДАЈА ЗАЛОГА

Задруга Заложница Крал. Србије продаваће у своме стану Македонска ул. бр. 22 горњи спрат на дан 16. и 17. марта т. год. све залоге, којима је рок истекао 31. децембра 1908. године а нису обновљени.

Позивају се залагачи, да своје залоге са горе означеним протеклим роком најдаље до 7. марта т. г. закључно или продуже или откупе, јер ће иначе бити изложени продаји, јер се после овога рока никакве молбе неће примати [illegible], ни једини откуп.

Све залоге продаваће се означених дана у стану задругином — сем хартија које се котирају на берзи — од 9—12 сати пре и од 3—5 сати по подне.

Ово се јавља само залагачима тако и купцима.

25. јануара 1909. год.
Београд 56 5—6 **УПРАВА**

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловници спремају се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па свake суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Кезан на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одличан бермет. Љубитељима црна вина обраћемо нарочиту пажњу као и остало домаће пиво по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо најрадње по 30 п. дин.

ОТМЕНИ МОДЕ-САЛОН

СОФИЈЕ ШВАРЦ

Љубичина ул. бр. 11 [illegible]

[illegible]

Набавља све друге токалете за спремање најфиније крој.

[illegible]

[illegible]

Тоалете могу се и узимати са материјом наручиоца.

[illegible]

Особита се пажња поклања поруџбинама из унутрашњости. Мера се узима по моме нарочитом упутству.

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Противу: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности, које су за** *фактором код мале деце, и осталих кожних болести, које од нечисте крви* проистичу најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5%, effervesc.)

који се од дуже година справља у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је спремљен тако, да га и најмлађа деца могу без икакве одвратности врло радо пити. Дуготрајном употребом овога зејтина, деца се мало поправе, добију свежу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести реће јављају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством вошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol Jecoris aromaticae cum Creosotalo 10% effervescens, противу шкрофула које гноје, шкрофулозних отока жлезда, коштаног запаљења костију т. зв. [illegible].

Употребом овог зејтина са Креозоталом ране се убрзо подчисте и зарасту, а запаљење брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотеци „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ове препарате могу се добити и то: у Београду у дрогеријама: Субботића, Овадијевића и код „Гусиера."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, Паланци Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тумера, Крушевцу Николића, Лозници Теодоровића, Крагујевцу Нешића. 1857 11—

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8., за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50. За иностранство на годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сви [illegible] се на углу Васине и Добрачине улице. [illegible] Чланци и [illegible]
Уредник М. Радосављевић Васина ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Браничевска ул. бр. 16. Те[illegible]

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 28 ФЕБРУАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 59. | Телефон 821.

Како сад стојимо?

Да би се тачно могао констатовати положај у коме се Србија налази сада, пошто је њена влада дала онакав одговор на представку руске владе, ваља нам летимичним погледом прећи све оне фазе, кроз које је наше питање последњих дана прошло и кроз које мора још проходити. Само онда кад будемо сваку ствар поставили на своје право место, моћићемо видети право стање ствари, то јест, моћићемо видети како су нам уз пркос свему причању и обећањему, нашу ствар потпуно и дефинитивно — *упропастили*.

Питање које данас у тако великој мери занима Европу и од којег зависи судбина Србије, има се ценити, и цени се са три разне тачке гледишта: Са гледишта чисто српског, са гледишта чисто аустро-угарског и са гледишта опште европског.

Гледиште чисто српско — дакле гледиште свију нас, како грађана тако и владе Краљевине Србије ово је:

Ми Срби не смемо ни по коју цену дозволити да анексија Босне и Херцеговине остане свршен и од Европе признат чин, све дотле док Србија не добије оне територијалне компензације — да задржимо овај израз и ако не одговара правом стању ствари — које би јој колико толико омогућиле даљи опстанак као независне државе, у склопу у који је анексија Босне и Херцеговине од стране Аустро Угарске затиче.

Али, тиме, што ми пристајемо на анексију под овим условом, ми се не одричемо наших претензија и не сматрамо ову територијалну компензацију као неку накнаду, која нам се плаћа за наше право на ове две провинције, но само као потребно средство за одржавање наше егзистенције као слободне државе, која нам је анексијом Босне и Херцеговине угрожена.

Гледиште аустро угарско ово је:

После прокламовања анексије Босне и Херцеговине, Аустро Угарска не сме дозволити ни један чин, ни један акт, који би могао довести у питање пуноважност извршене анексије и потврдити је, да се према Босни и Херцеговини врати у исти онај положај, у коме се налазила пре прогласа анексије. Да би се оне, по њу несрећне евентуалности спасла, Аустро-Угарска не сме признати ничије право на Босну и Херцеговину ма из каквог облика оно било и не сме дозволити да се прокламована анексија третира друкчије но као свршен чин који се има само примити к знању.

Треће гледиште: гледиште опште европско или како се по преимућству зове: гледиште великих сила, ово је:

Да се по свaку цену избегне рат, који би могао да захвати целу Европу и да се на неки начин поврати важност и поштовање Берлинском Уговору, који је Аустро Угарска прокламованом анексијом погазила, како његово гажење не би послужило доцније некоме као преседан.

Као што се види, ово последње гледиште — гледиште опште европско т. ј. тежња европских сила да одрже мир, и да прибаве Берлинском Уговору његову првобитну важност није ни у колико у супротности са нашим т. ј. српским гледиштем; пошто ми немамо ништа против тога да се одржи мир и да се Берлинском Уговору врати његова важност, само ако тај мир и то прибављање важности Берлин. Уговору не буде изведено тако да анексија постане свршен чин а ми не добијемо оно што тражимо. Исто тако и Аустро Угарска нема ништа против мира, а не би могла имати ништа ни против рехабилитовања Берлинскога Уговора ако би се та рехабилитација могла извести тако, да њој, т. ј. Аустро-Угарској остане Босна и Херцеговина и за то не мора давати Србији никакве накнаде.

Када дакле имамо пред собом [illegible] опште европском гледишту не стоје само велике силе, него и Србија и Аустро Угарска, онда је сасвим природно што се при решењу питања о анексији Босне и Херцеговине и о захтевима Србије полази са тог гледишта, и што је сва пажња сконцентрисана на то: да се очува мир и прибави важност Берлинском Уговору, а не на то хоће ли се учинити по вољи Србији или по вољи Аустро-Угарској.

И сад, према свему овом, ми имамо пред собом ову ситуацију:

Аустро-Угарска је извршила анексију Босне и Херцеговине, и тиме довела у питање опстанак Србије и прекршила Берлински Уговор.

Србија је против овог акта Аустро-Угарске протестовала и, видећи да су силе потписнице Берлинског Уговора склоне да ову анексију признаду као свршен чин, категорички изјављује: да ће она пристати на ову анексију само онда, ако јој се испуне захтеви које је пред Европу изнела.

Аустро-Угарска на то изјављује: да не признаје Србији никакво право на ма какве накнаде за извршену анексију и тражи од Европе да одбије Србију од њеног тражења јер га она ни у ком случају неће испунити.

Србија остаје при своме и Аустро-Угарска при своме и последица је овога обострано оружање и спремање за рат.

Да се дакле мир, који је Европи толико потребан, сачува, потребно је да или Србија напусти своје захтеве или Аустро-Угарска пристане на давање компензације Србији.

Србија нити може, нити хоће, нити сме да попусти од својих захтева и да напусти гледиште које сам напред изложио, а Аустро Угарска, како изгледа, неће да пристане на ово што Србија тражи и сад је на великим силама: да нађу пута и начина да једну од завађених страна склоне на попуштање, ако јој је стало до тога да њено гледиште победи, т. ј. ако (јој) је стало да онемогући рат од којег толико страхује.

Па како би она могла то постићи?

Да видимо.

А

„Тан" против Немачке

Француски полузванични „Тан" бави се о узнемирљивом држању бечке штампе, наглашујући да ништа не оправдава писања, која изазивају немачки листови.

У чланку се живо брани Извољски. „Русија је", вели „Тан", „с великом коректношћу саветовала Србији да одустане од својих територијалних ревандикација. У обраћеној ноти Срби су у главном своје захтеве о земљишним проширењима жртвовали пријатељским и оправданим саветима. Кораком грофа Форгача Аустрија је показала своју готовост да приступи преговорима са Србијом под погодбама које се могу примити. Овај тренутак искоришћује немачка штампа да неуверствано говори о рату, да објави како је дошао тренутак кад се мора решити питање, да ли ће на Балкану преовладати Русија или Аустрија.

У томе је несумњиво нападај немачке против Петрограда, а она се без тешке опасности не сме продужити. Из немачких листова види се намера и циљ, да се у особи Извољског повреди Русија. Та се игра не може ускорити ни у Паризу ни у Лондону. *Ма шта се говорило у Београду, европски проблем који је покренут анексијом не може више бити додирнут*".

За тим даље вели: „Теза Русије не може се порицати. Извољски је у праву кад тражи да силе потписнице морају ратификовати напад на Берлински Уговор. Ако је та истина непријатна барону Еренталу, онда за то није крив Извољски, *а ако у Берлину је [illegible] да ће силе, које имају обавезе према Русији [illegible], која је дала Алгезирашку дискусију, доведе до потпуне несклоности савезника или пријатеља, онда су они у великој заблуди.* Француска и Енглеска су у последње време показале најбољу вољу, јер су држале да што свет мирније буде да ради на споразуму. Али то не би био случај у Берлину или Бечу, [illegible] успех против [illegible] министра, који је [illegible] француска [illegible] и [illegible] руско-енглеско пријатељство. У свим случају [illegible] противнике, те се и [illegible] мора промењати.

„Ако се жели да приморамо [illegible] погодба, онда су Енглеска и Француска готове да не одбију никога, да са сваким преговарају. *Али ако се, на против, жели рат — јер би у њему [illegible] у Аустрији [illegible] — [illegible]* Француска и Енглеска не знају какве намере друго до својих дужности према Русији. У осталом Аустрија зна, да ће се [illegible] споразуму на територијама [illegible] додати и друге [illegible] на југу и западу. Извољски је дакле [illegible]. Русија се исто тако не да изнемарити, као што се није дала ни Француска у новембру прошле године. Интерес Европе нас обавезује да говоримо сасвим јасно, те да растурамо узнемирљиве облаке, који се гомилају у Берлину, а и да обезбедимо споразум, који и даље као и јуче желимо и сматрамо да је могућ и вероватан."

Велеиздајнички процес у Загребу

(Оригинални извештај „Правде")

Узбуђење

Јутрос кад смо дошли у судницу, суђење је било изгубило већ свако интересовање. Говорило се са највећом индигнацијом само о ноћашњем разбојничком, хајдучком нападу. Престоница Хрватске је постала као некаква шума у Малој Азији, у којој наоружане чете убијају мирне и [illegible]. Сви политички кругови су до крајњих узбуђени тим ударцем и скандалозним појавом. Сваки види очигледну провокацију од стране владе: да би дошло до каквог оружаног отпора, што би дало влади прилике, да поправи ову аферу те да затакне и затрпа овај кретенски процес.

Сви страни кореспонденти су се [illegible] јутрос и [illegible] европској штампи. Онакав протест још није доживела ни једна држава, сем — Аустро-Угарске, чијем дипломатству Велике Силе хоће да предаду Босну и Херцеговину.

Хрватски политичари рачунају: да ни данашњи дан неће проћи на миру.

Продужење дебата

И данас је Акурти продужио гњавити и оптуженог Адама и слушаоце, својим питањима, којима нема ни главе ни репа.

Питао је Адама: за ли он да је народ у Лици и Банији певао химну Краља Петра? и ко га је томе учио? Адам му је одговорио: да Краљ Петар нема химне, па чак да не постоји ни српска химна.

— Али народ зове ову Милетићеву песму „оро клицће" краљевском химном.

— Ако се нађе ма и један сељак у Лици или Банији, који би умео певати не само ту, но ма коју немачку песму, ја дајем своју главу.

И суд и Акурти прогуташе то!

Акурти: Сведоци тврде да су људи наше странке говорили „ово је српска земља", и да сте ви томе народ учили, и учили их да мрзе Хрвате.

Адам: На против, ми смо проповедали љубав према Хрватима. Срби и Хрвати су се мрзели пре [illegible] много више.

Акурти: Они нису ни знали да се зову Срби.

Адам: То ви кажете!

Акурти: То сведоци кажу.

Адам: Само они које сте ви научили. (Смех!)

Акурти: Немојте се смејати. То је више трагично но смешно. (Урнебес од смеја!)

Адам: Ваши су сведоци плаћени, ето вам Шурминове интерпелације. То су све сами агенти плаћеници. На те се речи Акурти страшноналутио, што је опет изазвало смех у публици.

Акурти предлаже читање неких 100 чланака из „Србобрана" и „Кола", у којима се велича Србија и из којих бије револуционарни дух.

Душан Поповић пита: је ли који од тих чланака забрањен? *Акурти* признаје да није.

Душан вели: да држ. власт мора бити увек *једнака* као и сам закон, а не сме се пасти да се окривљени оптужују *сад* за нешто, што је раније, у доба кад је писано, било допуштено. Променом режима, постале су спорне раније допуштене ствари, [illegible] тога, као и против тога што се оптужени пита о делима за које се не тужи.

Акурти само мрда, а председник забрањује Душану реч.

Акурти наваљује: „да се не да критизирати"!

Адвокати узвикују: ох!

Бранилац *Хинковић* не одобрава читање свих тих чланака, који се не импутирају туженоме. Тиме би се узалудно гњавили слушаоци.

Председник: Забрањујем реч „гњавити". (Смех!)

Хинковић: Боље забраните *ствар*. (Сензација!)

Председник одобрава читање свих тих чланака, што ће трајати до сутра.

Публика се разилази говорећи само о ноћашњем нападу.

ПИТАЊЕ О КОНФЕРЕНЦИЈИ

Једна меродавна личност лондонска рекла је дописнику „Н. Сл. Пресе", да ће можда још пре непосредних преговора између Србије и Аустрије [illegible] сила или Русија [illegible] питању конференције. У Лондону се надају да ће се Аустрија показати готова да пристане на састанак конференције.

Ствар отежава то, што се још не зна какве ће компензације бити које би Европа евентуално учинила Србији што је [illegible] међусобне ствари Србије и Аустро-Угарске. Али по лондонском уверењу, Аустрија је наклоњена да [illegible] опште признатим фактом, да се Србија [illegible] неће дати [illegible], но што Аустрија хоће.

Осим тога се у Лондону не зна тачно ни то, шта би Србија нарочито желела имати, али се нагађа да Србија тражи своје робе краја Аустро-Угарску [illegible] животно питање и да у том погледу имамо безбедност само у [illegible] Европе. Срби на [illegible] вољу, да не живе [illegible] мање бити [illegible] мучени сем доста, докле год [illegible] у [illegible] страсти [illegible] Аустрија верује [illegible], да у Србији постоји стални зарађ.

То исто каже и о македонском питању. О свему овом [illegible] се јако не [illegible]. Тако исто и о питању [illegible] јадранске [illegible], где [illegible] Аустрије у [illegible] Турске. „Али у том [illegible]“ наводи је [illegible], „ми се [illegible] општем [illegible].“

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Biamo posti

„Србобран“ јавља, да је у подне у [illegible] загребачки [illegible] Туробелок [illegible] Пашалићем [illegible] Рубинича. У другој соби седела је [illegible] друштво [illegible]. Кад је [illegible] друштва [illegible] из [illegible] Туробелок [illegible] друштво [illegible] „[illegible]“ [illegible]. Тај [illegible] у [illegible] Исти тај господин — [illegible] у [illegible] друштву [illegible] Срба. А сад [illegible] „[illegible]“, па је постао [illegible] Франка.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је у министарству спољних послова држана министарска седница, под председништвом Краља. Седница је трајала пуна три часа.

Код министра. Гроф Форгач аустро-угарски посланик, јуче пре подне око 11 сати био је примљен код др. Миловановића министра спољних послова, и код њега се подуже задржао.

Кратко питање. На јучерашњој скупштинској седници упутио је Стеван Јанковић народни посланик кратко питање министру грађевина да ли зна да је дирекција издала 56 бесплатних годишњих карата народним посланицима, и то три [illegible] се, и зашто је то урађено кад посланици имају [illegible].

Поводом овога питања у скупштини се дигла граја, па питач није могао довршити питање.

Г. Пашић мин. грађевина одговорио му је, да ће се то питање у првој министарској седници расправити, а да министар грађевина нема права да даје бесплатне карте коме он сходно нађе.

Ратне наредбе. Из Загреба нам јављају: Овде се јутрос прочуло [illegible] да је Аустрија решила да зарати! Издате су наредбе свима пуковима: да из мирнодопског пређу у ратно стање. Послате су наредбе 13 кору да упути своје трупе на границу; позват је остатак резерве и одузети су од друштва паробродског „Унгаро-Кроат“ 20 лађа ради преноса војске.

Данас [illegible] да смо у очи рата.

Дај Боже!

Лондонско мишљење. Поводом српске циркуларне ноте лондонски компетентни кругови мисле да је најбољи пут да се спор реши изборним судом и да је српска нота најзад корак напред за постизање тог циља, који све желе. Један енглески мир[illegible] личност рекла је лондонском дописнику „Н. Св. Пресе“: Истина је да српска нота ни посредно ни не одрече но не говори и непосредним преговорима с Аустро-Угарском на само и о појединим тачкама. Али се не сме заборавити како споро и с много формалности раде дипломате. Као што је познато, Срби су до скора у опште одбијали сваки непосредни преговор с Аустријом, те се [illegible] у свом одговору не руси [illegible] да напусте територијалне захтеве и да се упусте у [illegible], пресеку питања и непосредним преговорима, за што они, дипломатски речено, нису имали никаква повода. Тај ће повод дати одговор српске на Форгачеву ноту. У том одговору ће српска влада по сву прилику пристати на непосредне преговоре о [illegible] уговору и може [illegible], а о Босни и питањима која су с тим у вези повлаће се [illegible] одржану своје ноте силама.

Војне конференције. Из Земуна јављају [illegible] да се од неколико дана у нашем министарству војном држе војне конференције под председништвом министра војног ђенерал Живковића. У тим конференцијама учествују виши официри главног ђенералштаба и виши официри министарства војног. До сада је учињен избор команданата за случај рата, а решено је и то да се [illegible] неколики виши официри трупни команданти. У једној седници саопштио је ђенерал Живковић, да су Краљ Петар и влада чврсто решени да се доврши потпуно наоружање војске. У скоро ће се довршити и ратно наоружање уписаних добровољаца, а на њихову спрему поступиће се [illegible] резервни официри.

Уговорно питање. Српска влада упутиће питање бечком кабинету, зашто је у маџарском парламенту скинут са дневног реда трговински уговор са Србијом, кад је српски парламенат примио трговински уговор са Аустро-Угарском. Ово се чини зато, како би се и овај разлог [illegible] оставио пред великим силама, како је Аустрија и у овом чисто економском питању према [illegible] Србији.

Обазривост. Издата је наредба свима војним надлештвима да се за време канцеларијских часова не може ни код једног официра или чиновника пријавити пре но што [illegible] каквим се послом дошло и ако је приватан, да се врши ван канцеларије, па ма ма то био.

Саветничке плате. На јучерашњој скупштинској седници приликом претреса буџета код партије „Државни Савет“ један посланик тражио је да се у овим оскудним временима смање плате државних саветника, тражећи да га у томе потпомогне довољан број посланика.

Радикална већина, која је у своје време по зборовима протестовала против установе Државног Савета није помогла овај предлог, и тако су плате остале исте.

Оздравио. Г. Ст. Д. Рибарац министар правде оздравио је и од јуче почео долазити на дужност.

Нов председник суда. Г. Драгутин Нешковић судија пожаревачког суда постављен је за председника првостеп. суда у Прокупљу.

Мешовита комисија. Министар унутрашњих дела образовао је мешовиту комисију за иследење злоупотреба у званичној дужности, које су починили Милан Комарчевић и Милош Антонић писари среза јадранског окр. подринског. Комисију састављају Коста Тушановић секретар начелства подринског, Драгомир Милојевић писар шабачког првост. суда и Душан Величковић писар среза јадранског.

Комисија ће радити у Лозници.

Шпијунска афера. Синоћ је полиција ухапсила Наталију Милошевић блудницу, по шпијунској афери. Код ње су становали у квартиру [illegible] време од 10—15 дана странци који су имали везе са главним шпијуном Мајером, те се овај ту код Наталије са њима састајао и градио шпијунажу.

Како је она [illegible] ухапшена, то ће се данас узети на испит.

Код ње су на стану били раније и неки наши официри самци. Наталија је жена од својих 26 година и врло сумњиве прошлости.

Друга партија. Скрећемо пажњу свима љубитељима доброг пива Ст. Салвадор у пивници Хотела „Балкана“. И заиста је Ст. Салвадор најпризнатије пиво и свима [illegible]. Због тога је горња пивница отпочела точити и другу партију овог одличног и признатог пива.

Смрад на Калемегдану. Пролазите главном алејом на Калемегдану, са које се посматра пристаниште и осетићете ужасан смрад од ђубре јер се [illegible] лагумима, који су издати за смештај вина и ракије у бурадима а не да се ту пече и ракија.

Зна ли за ово општина београдска и ако зна зашто томе не стане на пут?

Опадање воде. Сава је јуче опала са 5 см. а Дунав стоји на истој висини као и јуче. Ибар и Тимок нису још сишли у своја корита. Исто тако и Пек.

Самоубиство. Глиша Исаковић тежак из Ужића у округу подринском, извршио је јуче над собом самоубиство вешањем. Узрок је непознат, а власт води ислеђење по овоме делу.

Нар. Позориште. Вечерас се представља у Народном Позоришту: *Чича Мартин хамалин*, драма у три чина, написали Ч. Кормон и Ч. Гранже, превод с француског. —

Извршила крађу. Мара Димитријевић служавка, покрала је своју газдарицу г-ђу Јелену [illegible] у разним стварима, а пошто је на делу ухваћена осуђена је на 20 дана затвора и протерана у своје родно место.

Кажњен. Тимотије Томашевић пиљар у Палилули, кажњен је са 50 динара новчане казне, због [illegible].

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

‡ Кћи [illegible] председника Брисана, која се 1903. као девојка од 18 година удала за тридесетогодишњег учитеља Ловата, тражи развод брака с њим, јер ју је већ две године напустио и пошто не даје за издржање њено и њихове двоје деце.

÷÷ Јапански принц Куни стигао је у Цариград.

(:) „Матен“ саопштава писмо руског револуционара Рутенберга, који тврди, да је он тај [illegible] централни одбор револуционара у своје доба поверио мисију, да изврши убиство попа Гапона.

☰ Руски министар председник Столипин оболео је озбиљно.

(∷) Енглески министар председник Асквит држао је на једном збору говор у коме је тврдио да би [illegible] морнарица била [illegible] за Енглеску.

„“ Из Рима побијају вест да је министар спољних послова Титони коначно поднео оставку.

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

[illegible]

Њих су се двоје волели. Он је био кавалер а она — девојка. Пошто се обоје нису много устезали а уз то били обоје „живљег темперамента“ то је о тој њиховој љубави говорио убрзо цео комшилук.

— Е па ово је и сувише. Ја не могу допустити, да моја женска деца гледају ову јавну саблазан — љутила се једна дебела комшика, која се венчала тек пре годину дана са својим „човеком“ са којим је имала девојчицу од 14 година.

— Ово [illegible] у свету и тога

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превео с француског

(36)

XXXVIII

Први љубавник

— Он није мој љубавник, чујеш ли? Он није ни могао бити мој муж. Али ја сам његова вечита вереница. Ако судба морала [illegible] да му кажем да га љубим, сада ћу рећи! Ја, твоја грешна љубавница, [illegible] да умрем са својим дететом! Учинићу све што хоћеш, [illegible], али никад неће избрисати своје љубави! А [illegible] за мој грех, ако [illegible] у [illegible], ако ме [illegible] и претрпећи, ја ћу умрети [illegible], јер [illegible]... Умрећу у очајању ако умрем далеко од њега!...

У очима јој засја неки лудачки сјај.

Утрнуо, луд од бола, Пангарола разумеде да је све свршено.

Он је погледа равнодушно, без [illegible], и закуни се што себе [illegible] тако мирно.

Најзад му се љубав [illegible] из врсиј.

У једном несвесном покрету он диже руке к небу као да се Богу обраћа.

Али Пангарола није веровао... Руке му полако клонуше... И тихо оде, изгуби се у ноћи као авет. После једног тренутка Алиса чу познат и [illegible] глас у даљини где виче:

— Молите се за покојника!...

Она се сруши на под онесвешћена.

XXXIX

Опсада

После разговора у кући са својим сином стари Пардајан оде весео и збуњен. Радостан је био с тога што је видео свога сина и што се његов сукоб тако срећно свршио. Збуњен је био с тога што се на крају крајева стари Пардајан нашао у партији Дамвиловој, а млади Пардајан у партији Монморансијевој.

— Која га је ђаво носио! гунђао је стари витез. Ето сад се заљубио у малу Лујзу! Као да у Паризу није било друге девојке у коју се човек може заљубити! Баш је морала да буде та, а не која друга!... Да није тога све би [illegible]... За што није послушао моје савете! Шта му је то требало?... Сад [illegible] као сам метнуо ногу у постељу Дамвилу овога дана кад сам је украо... заспало је на његовом рамену... [illegible] онако лепа као што јој је била мајка, сада разумем његову љубав... Али за што да се не заљуби у неку другу? И баш у ћерку тог [illegible]?... Шта ћу сад [illegible]?... Да... да би свршио [illegible] ми је рекао у суботу... Као да [illegible] колико његов [illegible]... Од куда му, враже, такве мисли?... Каква сам ја то будала био?...

Стари Пардајан слеже раменима.

— Ипак, рече он, нећу оставити Дамвила и стараћу се о будућности његовој и против његове воље, ако тако мора бити. Донећу ја њега [illegible]. Та он има све што је потребно! И да није те чудновате [illegible] која га гони да се меша у ово што га се не тиче... ти, бадава...

Био је већ потпуно свануло кад витез дође у двориште [illegible].

— Монсињор вас с нестрпљењем очекује, рече му слуга који отвори врата.

— [illegible] кад је време разговору, а кад [illegible] прошапта Пардајан, али ипак одмах оде у [illegible] маршала од Дамвила.

Хенри је после [illegible] провео остатак ноћи у ходању и размишљању. Нестанак Пардајанов није га много узнемирио; он је знао да је витез био кадар да се извуче из најтежег положаја... али је можда [illegible] који је [illegible].

— Монсињору, рече витез ушавши у собу Дамвилову, морам вам одмах рећи да сам врло уморан.

— Шта се догодило? рече маршал. Ви сте били нападнути?

— Да, управо нас су нападали, али је било добро што сам се ја ту нашао.

— Али, шта ми то кажете? Јесу ли [illegible] да нападну [illegible]?

— Ја мислим обоје.

— И ви сте успели да задржите [illegible] су нападали? Говорите за Бога!

— Ах! монсењеру, [illegible] да сте се ви добро [illegible] сте расположени за [illegible]. А, [illegible] је мене која сам [illegible]. Ево, у кратко, у чему је ствар. Тек што смо се [illegible] две стотине корака од дворца одјекнуо је пуцањ. Коњ појури а ја се окретох у страну. И спазим једног човека где јури за колима. Стигнем га и станем између њега и кола.

— С пута! викну ми он.

— Добро, добро! одговорих му ја, ако питате, пријатељу, покушајте да прођете. Ја се не мичем одавде.

Он на то не рече ништа, већ исуче мач и појури на мене... Видим да је човек одлучан и веома вешт борац јер му уступих неколико [illegible], али га се не [illegible]. Одједном он одскочи у страну и поче бежати. Није се уплашио, али је хтео да [illegible] путем сустигне кола.

(наставиће се)

али не седе заједно и не блену свету очи. Разумем и ја те ствари. Воле се воле али нека седи свако за себе па нека прође један другом фиште — поналађивала би јој једна распуштеница, којој су прашиле фиксте један артиљериски наредник и један полицијски писар.

Те и такви гласови допирали су и до њезиних ушију. Он се као тоа би то чуо једно и тада би му навалио да се венчају. Међутим она је била глува на све те оговарања.

— Шта ме се тиче шта свет говори. Пас му ветар носи! Нека они гледају себе. Ја се нећу венчавати док год ме не осигураш. Без пара се нико не жени. Набави паре па се онда можемо разговарати — говорила би она.

Шта све није сиромах радио да би дошао до новаца. Покушавао је да штеди па му се то учинило и сувише споро. Тада би навраћао код „Гинића“ или „Зоре“ и по цело се ноћи коцкао, али би се свакад у јутру враћао кући шоров. Већ је почео губити наду, да ће се икад венчати, јер је она била непоколебљива у својим захтевима. Док му једног дана не паде срећна идеја. Претурајући свој сандук нађе на једну уложну књижицу, по којој је остало уложено свега један динар.

— Ако пред ову јединицу напишем рецимо 46 па ће она да изгледати, да сам уложио 461 динар. То би била довољна сума па да се она реши на венчање — размишљао је он.

Одмах је извршио што је наумио. Отвори књижицу, па испред оне јединице написа 46 и строј је у џеп.

После неколико дана у најмењој свађи због његовог долажења доцкан кући, он извади из џепа ову уложну књижицу и баци је пред њу.

— Ево, зашто долазим доцкан. Да сам седео код куће зацело не бих данас имао ово што сада имам. Ако умете да читате а ви изволите прочитати.

Она узе књижицу и загледа у њу. Чим је прочитала суму она се открави.

— Па што то не кажеш. Знам ја шта ти радиш по целу ноћ и са каквим се другаш — поче popуштати она.

И после неколико дана комшилук није више имао разлога да критикује њихов приватни живот.

— Ево ти књижицу! Чувај је добро јер знаш како посао иште кеш. Чувај беле паре за црне дане. То нека нам буде резерва за не дај Боже болест или смрт у кући — свечаним гласом јој је говорио на дан венчања предајући јој књижицу.

Време је пролазило. Њих су двоје животарили. Први дана није избијао из куће, као и сваки младожења. После извесног времена почео је накашљавати и због тога настуни доба свађања. Он је испочетка ћутао, трпио, док није морао прибећи оштријим мерама. Она је испочетка трпела али јој све свакодневне свађе досадише, и, Бога ми, и „ситније мере“ није хтела више подносити.

И она се једног дана реши да иде.

Пошто је спаковала нешто мало прња она узе књижицу на коју је он већ био и заборавио и крене се у завод, да је капиталише. Даде књижицу чиновнику. Чиновник загледа у књижицу погледа у књигу улога, и, наравно, одмах виде у чему је ствар.

(Наставиће се)

Резолуција

Хлебара из Краљевине Србије

На конгресу свих хлебара из Краљевине Србије који је био 5. фебруара ове године у Београду донета је следећа резолуција:

Скупштина изасланика свих хлебарских еснафа у Краљ. Србији, одржана данас у Београду, ради решавања о томе, на који начин да се укине таксирање хлеба од стране општинских власти, које има основа из точ. 7. члана 97. закона о општинама, узев у обзир да се таксирање хлеба од стране општинске и полицијске власти примењује пристрасно, партиски и нестручно, без познавања прилика под којима се данас врши производња и продаја хлеба, донела је ову резолуцију:

1) Да је члан параграфа точ. 7. чл. 97 закона о општинама застарео и да се примењује само према хлебарима.

2) Да се умоли: Народна Скупштина, министар народне привреде и министар унут. дела, да се ова одредба законска укине законодавним путем и да се хлебарима као и осталим произвођачима, о ставни слободан продаја хлеба.

3) Да ову резолуцију достави Народној Скупштини, министру народне привреде и министру унут. дела, нарочити одбор изабран на данашњој скупштини и замоли их, да се ова резолуција што пре о [illegible].

4) Да се даде пуна моћ изабраном на ове резолуције повери управа београдског еснафа, која ће се старати, да изложеним представкама, да је ово [illegible] потреба свих хлебара у Краљевини Србији.

5. фебруара 1909 г.
Београд

Председник збора
Трајко Трпковић
Деловођа
М. Голубовић
Потпредседници:
Милан Ковачевић из Пожаревца, **Стојан Стефановић** из Подрињака.

Оверачи зборског записника:
Аца Андрејић из Крагујевца, Ломиглир Стојковић, из Ниша, Сима Венедиковић, из Чачка, Јованче Павић, из Смедерева, Симеон Кристић, из Шапца, Стојан Цвинић, из Ћуприје.

РАЗГОВОР СА
ЂОРЂЕМ ХРИСТИЋ-ОБРЕНОВИЋЕМ

— Историја једног „претендента“ —

(наставак)

— Па вама нису непознати пријатељски односи царице са краљем Миланом и ја држим, да кад би се ви лично обратили на њега, да се не би вратили празних руку — говораше са убеђењем Бечлија.

Христић се насмеја.

— Ма да сам мали отишао из своје отаџбине и, искрено да вам признам, да му немам никакве љубави нит чежње, јер је мени потпуно свеједно да ли ћу живети у Цариграду или Њујорку, Петрограду или Женеви, ипак на то се не бих решио. Сматрам да би ме то више понизило но што ме понижава мој садашњи положај.

Бечлија увиде, да његов предлог није учинио повољан утисак на Христића, с тога прекиде разговор о томе и извадивши сат погледа у свога пријатеља.

Србијанац климну главом и пре но што позва келнера окрете се Христићу и рече:

— Вама можда није био овај разговор пријатан. Али ви сте свакако појмили моју радозналост и извинићете ме ако сам вам какву непријатност учинио, јер...

— Не, не. Уверавам вас. На против, могу вам изјавити, да сам веома пријатно провео у вашем друштву. Само бих вас молио, да ме извините што вас морам напустити, јер је већ доцкан — а ја морам сада бити свеж како би сутра био што сигурнији у своју руку.

Пошто су изменили учтиве поздраве и заказали други састанак за сутра у вече на истом месту, Христић отиде.

Пријатељи остадоше сами. Ћутали су подуже размишљајући о свему што су вечерас чули. Нису ни приметили да су остали сами у ресторану.

— И од оваквог човека зазирали су они вани у Србији. И због оваквог једног човека Србија нема мира, бар тако ће несавесни политичари шпекулантима, који само његово име употребљују за страшно краљева и обману народа — размишљао је србијанац.

— Потребно би било да се одморимо. Јер треба сутра у вече посетити — прекиде ћутање Бечлија, устајући са столице.

— С киме? — запита расејано његов пријатељ.

— Па зар нисте мало час заказали вашем земљаку rendez-vous за сутра у вече овде.

— А! Да... Јесте. Али могу вам рећи, да сам променуо своју одлуку и да нећу сутра доћи на заказани састанак.

Отпутоваћу у јутру. Иначе ме чекају послови у Београду.

Бечлија не одговори ништа. Приметио је на лицу свога пријатеља, да му овај састанак са Христићем није оставио пријатан утисак, те га с тога није хтео узнемиравати у размишљању.

Обукоше капуте и изађоше на улицу.

Напољу је падао снег у крупним пахуљицама. Ускочише у кола наредивши кочијашу да тера и завалише се сваки у своје ћоше ћутећи.

Кад су дошли у ходник хотела Бечлија се брзо опрости и одоше сваки у своју собу.

Ујутру рано крену се наш србијанац за Београд, испраћен својим пријатељем.

Брзи воз је јурио кроз мађарску равницу, која је личила на бескрајно залеђено море. У купеу завањен на седишту седео је наш србијанац и склопљених очију размишљао о своме јучерањем сусрету с Христићем. Најразноврсније слике будућности пролетале су му кроз главу, а са времена на време пламтеле су му пред очима крупним словима на плакату исписане речи:

Претендент — [illegible]

Тада би се тргао из заноса запалио нову цигарету трудећи се, да нађе нов предмет о коме би размишљао.

У вече чисто одјекну [illegible] глас кондуктеров:

— Београд.

Нишка хроника

Напад на барутану. — Безбедност. — Гугутке. — Здравље. — Смрт од ракије

Напад на барутни магацин

24. т. м. у 11 сати у вече неколико туђинских агената напали су на један барутни магацин на Виникзу. Хтели су да се провуку магацину, а стражар их је опазио и пукао. Онда су се повукли и пуцали и они. Пушкарање је трајало неколико минута — Овај догађај изазвао је узбуну у гарнизону и за неко сат све [illegible] војске биле су на ратној нози и спремне за полазак.

Сутрадан одређена је комисија да овај догађај извиди, а учињена је и потера за злочинцима који су, како веле, ухватили пут Туновице.

У грађанству је велико узбуђење и гњев против туђинштине.

Безбедност

Ниш се не може похвалити с безбедношћу. И општинска и полициска власт врло су мало водиле рачуна о безбедности грађана. Да ли немају средстава или расипају снагу на другу страну, ми не знамо, тек свуда видимо да се [illegible] на сваком кораку. [illegible] и највише [illegible] који немају никакве радње нити сталног занимања, па ипак власт се не стара да их пронађе од чега живе ти људи, нити да мотри на њихово кретање. Отуда су многе крађе, провале, пљачке и друга лоша дела. Ту скоро за једну ноћ покушано је да се испале два дућана у најживљој улици (Б. Мунца и М. Антглавић) и само се случају има захвалити што ова намера није успела.

Овак дана дошла је власти срећна мисао да се да у [illegible] светиоцима. Само једног дана упозорила је ово четрдесет [illegible]. Ако тако продужи мало ће се [illegible] душа.

Гугутке

Чувене нишке гугутке пролазиле су у половини т. м. [illegible] је ту. Добри Бог спасе нас од великих поплава од којих смо сви страховали, због великог снега који је био пао (веле да је само бугарског рата био овакав снег). Сад је већ отопио све; сем га има нешто по планинама, али и он ће скоро [illegible] Нишаву.

Здравље

По положају своме Ниш треба да буде здрава варош. И заиста овде су врло ретки случајеви да се каква епидемија утврди и на дуже протегне, као што је н. пр. шарлах владао пре две три године у Крагујевцу, Крушевцу и др. варошима. Али ипак и може би било здравије да се више рачунало о чистоћи у вароши. Док су главније улице чисте и имају своје чистаче, док власт води неки надзор над чистоћом у механским и кафанским локалима — дотле и остатак горе од споредних улица. У Немањиној улици, Цара Лазара, Душановој, Кр. Марка и Котишкој има читавих језера и блатишта, да човек није у стању туда пролазити без ризика да у блату не остави ципелу. Жители тих улица бацају у та језера ђубре из својих кућа, разне отпатке, цркнуте животиње и другу нечист. Како сад настају топли дани, испариће се из тих смрдљивих [illegible] бацили од разних болести, а онда [illegible] становницима [illegible] тих улица. Да ли има власти да ово зло отклони на време?

Смрт од ракије

24 т. м. десио се у селу Грамади овај случај: [illegible] ишао је у ракију комшији и [illegible] је да би имао што више пио. По обичају [illegible] пошли за [illegible] те су најугодно и разговарала се. У томе стању ће трговати колико до може испити да му не шкоди, па се стању и надметали. Тамошњи сељак Андрија Петровић, [illegible], докладни се са сељацима да ће попити пуни литар [illegible], која је имала око 80 грама јачине. И заиста попио литар и [illegible]. Одмах затим изгубио је свест, те су га сељаци однели кући [illegible] с њим бола. После један сат Андрија је издахнуо.

У [illegible] друштву што је [illegible] овај свет с покојним Андријом, био је и месни кмет.

Да ли ће власт узбудити на овај случај и по њему [illegible]? Или ће рећи да за ове врсте убиства нема параграфа у кривичном закону!

Из војске

Пажња г. министру војном

Господин Василије Матић, рачуноиспитач Главне Контроле био је до пре неки дан обвезник I позива VII пешад. пука. Верујемо, да тај млади не би имао ништа противу тога да и даље по остане, да се ситуација није у [illegible], да ћемо ускоро, по свој прилици, у име Бога доћи и граници. И сад овај [illegible] човек поимајући потпуно свој велику вредност по друштво и државу, измоли је од некакву „спаску“ комисију (интересантно је доказати ко сачињава ту славну државу??) и она је нашла да „[illegible] г. Матић“ пати од реуматизма у левом [illegible] и с тога је неспособан за борачки строј, већ се уврстује за рачуноиспитача при пуковској дивизији у времену рата. Ово се противи законској одредби, која вели у случају рата за рачуноиспитаче при [illegible] одређују се старији рачуноиспитачи (т. ј. стари људи), у које г. Матић, свакако не спада. Ја, пак као човек коме је мило рад, рад и [illegible], сматрам за своју грађанску дужност да г. министру [illegible] обратим пажњу на ово очито кршење законских одредаба. Ко год познаје г. Матића, а он се већ потрудио да се позна „од [illegible] до Солуна, где год српских ћерка има,“ зна, да је г. Матић, хвала нека је Богу, здрав као јелен, и сада је и по људској и Божјој правди право и по закону да он не заузима места старим и изнемоглим људима, који су већ [illegible] своју дужност према отаџбини на бојном пољу, већ нека мало „чешта веба“ и оде на границу са уверењем да „неће грам у [illegible]!“ и да ће милостиви Бог сачувати овај драгоцени тип за срећу и задовољство српских [illegible].

Ако видим да је ово писмо имало корисног утицаја на г. министра војног, ја ћу му се опет обратити са још неколико драгоцених [illegible] и све у [illegible] и доброволцој намери према [illegible] Народној Скупштини.

[illegible] г. Београд

[illegible]

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Краљевско позориште

[illegible]

Вечерас се приказује [illegible] — [illegible]

[illegible] —

Руцовљево позориште

Вечерас је у овом позоришту [illegible] „Мала Лара“. Г-ђа Олга [illegible] први пут се приказује у [illegible] улози. Г. Милорад Гавриловић игра [illegible].

ПРОЛЕТЊИ ШЕШИРИ

Најмодернији пролетњи шешири за господу, дечаке и децу приспели су у огромном избору

МАРКУ ВУЛЕТИЋУ И ГАВРИЛОВИЋУ

У БЕОГРАДУ

Цене су врло умерене

Најбоље српске

САЛАМЕ

[illegible] квалитета

Сваки дан

свежег „Теј Бутера" [illegible]

Мишљарама и Српска Сира [illegible]

Препоручује радња

Душана Тодоровића

Краљ.-Српског Дворског Лиферанта

Београд — Теразије

Продаја меса

[illegible] продаја [illegible] на Цветном Тргу. Цена меса 0.80 п. д.

С поштовањем

Лиферанти меса

за гарнизон београдски

МАГИСТЕР ФАРМАЦИЈЕ

који има квалификацију за администратора апотеке, потребан је апотеци пок. А. Шишаја у Јагодини. Оферте слати закључно до 10. марта.

131 2—3

Гатермајстор

Мојој стругари у Лозници потребан је гатермајстор са потпуним знањем свога посла. Плата добра, место стално.

Обратити се мени у Лозници или г. Деметрију Перовићу у Београду.

130 1—2 Милан Катић

Четињара

Борова, јела, смрча, [illegible] на продају у Шумадијској улици бр. 140. (Чубура) [illegible] стругара.

128 3—4

Милан Миловановић

[illegible] Добрињска ул. 15

од 1-ог маја [illegible]

ДУЋАН „[illegible] Венац" [illegible]

ЕЛЕГАНТАН СТАН [illegible]

109 5—5

Дојкиња

[illegible] 20 година, која је родила [illegible] 20 дана [illegible]. Обратити се [illegible] бр. 8.

3—3

РАСПРОДАЈЕМ

ВЕЛИКУ ПАРТИЈУ

ШТОФА за женске хаљине и блузе.

ШТОФА за мушка одела.

По знатно спуштеној цени

Михаило Р. Живковић

БЕОГРАД — Кнез Михаилова улица 33

133 1—10

ВАЖНО

За г-ђе, г-ђице и кројачице

[illegible] *Рефоран, Принцес* [illegible] *Жакете* — [illegible]

Препоручује се *Шабачким Госпођама и Кројачицама*. [illegible]

Даница Зиновић — Моди Салон

Васина ул. бр. 11. — Београд.

Долазим у Шабац 2. Марта

НБ. За учење награда врло мала. 129 1 2

ГРАНД ХОТЕЛ
у Пожаревцу

ГРАНД ХОТЕЛ
у Пожаревцу

„ГРАНД ХОТЕЛ"

у Пожаревцу

Јављам поштованим путницима, да сам узео под закуп

„Гранд Хотел"

који се налази на најлепшем месту вароши Пожаревца, у близини поште, телеграфа [illegible] тако да ће сваки путник бити задовољан, [illegible] собама за преноћиште, [illegible] добром кујном [illegible] пићем, а све то врло умереним ценама. [illegible]

С поштовањем

МИЛАН МИЋОВИЋ — МИЋА

гостионичар.

ГРАНД ХОТЕЛ
у Пожаревцу

ГРАНД ХОТЕЛ
у Пожаревцу

„ЊУ-ЈОРК"

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kingsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Призната актива	франака у злату	2,888.000.000
Целокупни прихода у 1908 години преко		530,000.000
Математична резерва		2.379,000.000
Резерва за дивиденду		416,000.000
Нова осигурања у 1908 години		722,000.000
Меисвита осигурања у свему преко		3.116,000.000
Сва осигурања у свему		10.331,000.000

Дивиденда која је плаћена 1909. год. износи фран. у зл. 29,402.086 противу фран. у зл. 2,186.352 која је исплаћена 1908. године.

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, плаћена 1909. г. на полице издате у 1907. на фран. у злату 10.000.

Осигурање за случај смрти				[illegible] осигурање на 20 г.				Исплативо осигурање на 20 г.			
старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	проценат на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	проценат на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	проценат на премију
25	247.00	3540	14.8	25	378.00	4720	12.5	25	52700	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	13.5	40	57100	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	73600	11200	15.2

64-та детаљна билансија [illegible] у току 1908 г.

Дирекција друштва „Њу-Јорка" за Крањ. Србију.

109 5-12 БЕОГРАД, Кнеза Симеона бр

У винограду пок. Краља Александра у Смедереву има на продају

1) Резнице америчких лоза — за подлогу:

а) Рупестрис де-лот I класа 15 дин. 1000 ком.; II класа 10 дин.

б) Рипарија Портал I „ 15 „ 1000 „ „ II „ 10 „

2) Резнице домаће лозе за налемљење — калем гранчице

а) **Хамбург** и [illegible] по 20 динара 1000 комада;

б) Све остале сорте „ 10 „ 1000 „ „

3) Калем са жилама:

а) Хамбург и [illegible] по 50 динара 100 комада;

б) Све остале сорте „ 30 „ „ 100 „ „

При наруџбини треба [illegible] унапред половину вредности.

Ради наруџбине обратити се **Управи винограда у Смедереву.**

122 3—3

Чиновничка Задруга

плаћа купон са својих акција

број шест — дивиденду за 1908. годину

по пет динара од комада

144 3-3

За [illegible] Косте Јовановића, [illegible] сину и брату

† БОГОЉУБУ К. ЈОВАНОВИЋУ

[illegible]

[illegible] 2. марта [illegible] у 10 [illegible] саборној цркви.

136 1—3

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 36 дин., за пола године 18, за четврт год. [illegible] 4 дин., месечно 1.50 д.; иностранство за годину 52 дин., за пола год. 18 дин., за четврт год. 8 д. — [illegible] на углу Васине и Добрачине улице. — [illegible]

Уредник *М. Радивојевић* Васина ул. бр. 32.

„[illegible]" Штампарија Гавр. [illegible] ул. бр. 16 Телефон бр. 49.

ПРАВДА

Телефон 821. | НЕДЕЉА 1 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 60. | Телефон 821.

Како сад стојимо?

II.

Први покушај који су велике силе учиниле за измирење Србије и Аустро-Угарске, на основу свог, опште европског гледишта, био је предлог, да се сазове једна конференција великих сила, на којој би се решила сва она питања, која су поводом проклaмовања анексије Босне и Херцеговине искрсла и стављена на дневни ред.

Ни Србија ни Аустро-Угарска нису у почетку имале ништа против такве једне конференције, али, кад се приступило фиксирању програма, по коме би ова конференција радила, свака је страна почела вући себи. Један део сила потписница Берлинског Уговора, тражио је да у програм рада ове конференције уђе и питање о томе: да ли се анексија може у опште допустити, проклaмујући самим тим факат да силе потписнице акт анексије не сматрају обавезним за себе. Србија и Црна Гора тражиле су са своје стране да у програм рада ове конференције уђе и питање о давању накнаде једној и другој, на случај да се анексија призна, а Аустро-Угарска опет, стојећи чврсто на своме гледишту, да се анексија има сматрати као свршени чин и да нико никаква права мимо ње на Босну и Херцеговину нема, тражила је да се из програма избаци све оно, што би било у опреци, са овим њеним гледиштем.

Више је но сигурно да би велике силе одустале од свог захтева: да се питање о анексији третира на конференцији као отворено, само кад би се тиме могле задовољити ове две друге стране т.ј. Аустро-Угарска и Србија. Али како су Србија а с њом и Црна Гора тражиле, да им се за тај случај даду неке накнаде, на што опет Аустро-Угарска никако није хтела пристати, то је сазив једне конференције постао не само беспредметан, него и директно опасан, јер излазак на једну конференцију, великих сила, без утврђеног програма на основи претходно постигнутог споразума, значило би изиграти и последње средство које Европа има у рукама, за отклањање оружаног сукоба.

Тиме, дакле, што се план о раду конференције није могао извести у сагласју са свима заинтересованима, питање о уклањању ратне опасности вратило се и опет у првобитну фазу. Конференција се имала сазвати ради решења спора између Аустро-Угарске и Србије; спора који је претио да пређе у оружани сукоб, а та се конференција није смела сазвати зато што ни Србија ни Аустро-Угарска нису хтеле да попусте од својих захтева — оних захтева, који су у себи садржавали клицу рата.

Требало је дакле посао почети изнова и то овог пута енергичније и без околишања.

Једна страна се морала или натерати силом или преваром на попуштање.

Да та страна не буде Аустро-Угарска, то су европске силе решиле у самом почетку. Њу би на попуштање могао натерати само сигуран изглед на рат, а баш тај рат је било оно што су силе хтеле да спрече. Уз Аустро-Угарску стоји чврсто Немачка, а сигурно и трећи члан Тројног Савеза (Италија) и вршење притиска на њу значило би изазивати и оне две њене савезнице, те тиме само проширавати опасност то јест од питања српско-аустријског, питања локализованог, направити питање опште, питање европско.

Остаје дакле само да Србија попусти.

Да је српска влада остала на своме гледишту: да је на захтеве Европе, без обзира на оног који јој је те захтеве поднесао, изјавила кратко и јасно: *да Србија ни по коју цену и ни у ком случају неће одступити од својих захтева*, ми би данас били на прагу рата или би наша ствар стајала много боље. Европа која је пошла на петних жила да отклони опасност рата, зацело би после једне такве изјаве још и више, ако то запињање не би се овог пута ограничило само на Србију, него би било проширено и на Аустро-Угарску. Великим силама би овако категорична изјава од стране Србије, потпомогнута њеним озбиљним припремама за рат и одушевљењем у земљи, био довољан знак да се Србија налази у положају десперадора, која је решена на све, па и на један рат, који ју може уништити, а окренула би се другој страни, да код ње нађе оно, што код Србије није могла наћи т.ј. већу љубав према европском миру односно већу бојазан од рата.

Ни ја, нити ико други на свету, није у стању са поузданошћу тврдити да би у овом случају Аустро-Угарска попустила, као што нико не може тврдити ни противно овоме. Али, ја претпостављам оно што је горе по нас: претпостављам да Аустро-Угарска не би попустила и да би ми морали утакнути у рат са њоме. Да ли би то за нас било апсолутно непредвиђено? Ја држим и тврдим да не би, јер сваки српски грађанин кад је чуо за резолуцију Нар. Скупштине, у којој се траже територијалне компензације, веровао је да Србија мора или добити те компензације или ући у рат. Нико дакле у Србији не би рекао ни речи против српске владе, да је она остала при овој резолуцији, јер је сваки био начисто с тим, да Србија мора остати при своме тражењу, па ма шта наступило, и свакоги је у томе уверењу одобравао учестало позивање народне војске на вежбање, убрзано наоружавање и остало припремање за ратну акцију.

Дакле, и да су сви изгледи били зато: да наше непопуштање значи улажење у рат, нас то не би ни збунило ни изненадило, јер смо то и предвиђали. Али овако готови за рат као ми, није било ни Аустро-Угарска, а још мање велике силе и то је оно што је наша влада стално требала да има на уму, па и онда када је давала овај несрећни одговор.

(Свршиће трећи чланак)

А

Ликвидација
Македонског питања

Нарочити дописник софиске „Вечерње Поште" јавља из Петрограда, да је бивши турски министар спољних послова Рифат паша у Петрограду у вези с другом једном тајном мисијом, на име да сондира вољу великих сила о ликвидацији македонског питања.

Ако у Петрограду успе у томе послу, Рифат паша ће одмах отићи у Берлин, Рим и Лондон. У истој мисији ишао је у Беч. Засада је спољна политика младотурака и новог турског кабинета управљена тим правцем. Руковођени том политиком младотурци су незадовољни с руском револуцијом [illegible] год., којом је успела да спречи резултате састанка енглеског краља Едварда с руским царем Николом у Ревалу, који су имали да поставе ђенералног гувернера у Македонији. Држи да је сада најподеснији тренутак да поделише свако будуће мешање сила у Македонији.

Берлински Уговор одређује у своме 23. члану аутономију Македоније. Проглашењем бугарске независности и анексијом Босне и Херцеговине, Бугарска с једне и Аустрија с друге стране повредиле су тај уговор.

Сад Турска тежи да било решењем међународне конференције било другим којим начином добије пристанак да се укине та одредба о Македонији.

Успех Рифат паше у Петрограду је врло вероватан, јер у последње време петроградски политички кругови најчешће говоре о скором сазиву конференције.

Французи о конференцији

По једном саопштењу „Н. Сл. Пресе," париски службени кругови сматрају да српска нота потпуно одговара саветима Русије. *Аустријска дипломатија постигла је успех.* Париски владини кругови налазе *да је сад уклоњен пут за конференцију*, при којој се и даље остаје.

Полуслужбени „Тан" наглашује *неопходност конференције*. Специјални споразуми, који по жељи Аустрије морају претходити конференцији јесу закључење погодбе турско-аустријске и турско-бугарске. По мишљењу „Тановом", ти споразуми имају друкчији карактер, но аустријско-српски споразум, који тражи Аустрија. Тај споразум нема ничег заједничког с конференцијом. За то је претерано доводити конференцију у зависност од таквог споразума. *Шта се конференције тиче трговински уговор?* Тарифски спорови између Аустрије и Србије датирају из времена још кад није била букнула источна криза. С друге стране *питање о дунавско-јадранској железници не захтева никакве споразуме између Аустро-Угарске и Србије*. Могућности за грађење те железнице не могу се оценити између Беча и Београда. *То је опште, а никако српско аустријско питање*. „Ако се сад буде конференција," завршује овај полуслужбени орган француске владе, „можемо је имати, а кад је можемо имати, онда је морамо имати."

Много оштрије против Аустро-Угарске говори „Журнал де Деба." Он налази да *после српске ноте не постоји никакав аустро-српски сукоб*, који би могао дати повода за нарочите преговоре између обеју држава. Захтев да се нарочити преговори са Србијом морају завршити пре конференције, потпуно је неоправдан. Сасвим је необично да једна држава позива на преговоре другу државу, која од ње ништа не тражи, претећи јој прекидом или ратом. Пошто *Србија не тражи чак ни привредне концесије, око којих се правила толика ларма, нема се о чему преговарати.*

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Нова „велеиздаја"

Из Ст. Славонске јављају, да су за дне 28. фебруара позвати пред краљевски суд у Ст. у Пакову оптужени као „велеиздајници" ови Срби: Мита Живић и његов син Драгутин, Паја Григурић и његов син Адм. Паја Пргић, Ђенадије Пецадић, Никола Јовановић и Јова Пргић, сви из Славонске. На рочиште су узети и неке сведоке, који ће за које дело пред судом одговарати. Дакле је и међу нас Срби утврђена „велеиздајом". Видећемо шта ће бити с овим новим „велеиздајницима".

Велеиздајнички процес у Загребу

(Оригинални извештај „Правде")

Ванредно стање

— [illegible] фебруара —

Сам овај смрадљиви велеиздајнички процес постаје једна епизода у огромној компликацији „Српског Питања", које се силом намеће и развија све више на супрот вољи бечких властника. То сад сав свет и овде у самом Загребу осећа и услед тога своси лакше ову мучну љуту, која је обавила као змија овај делић српскога народа. Гоњење због „велеиздаје" поведено се веома оштро, те су власници прибегли свирепијим средствима према Србима и Хрватима, који са Србима иду у ногу. Власт је почела организовати уличне нападе, који су физички повређивали невине Србе и Хрвате, али су се морали ударци, много тежи, окренути против саме Аустрије и бију је у главу. Зато сад власт хоће пошто пото да угуши целу ствар ужасним средствима и да растера стрнице, непристрасне сведоке, из Загреба, и да остави невине српске жртве у мраку, на милост и немилост аустријској тиранији. Влада је дошла, дакле, на идеју: да огласи *ванредно стање* у Загребу, а с тим стањем иду упоредо и преки судови. Ти ће судови лакше и боље угушити се Србима — велеиздајницима, само што ће им се још наше круг проширити и у место 53 биће жртава на хиљаде!

Слиће је наишао овај „оглас" од „Редарственог Повереништва" (полиције):

„За кратко време десили су се јавно на улици три случаја где су истакнуте особе и скупине појединих странака од својих страначких противника [illegible] нападнуте, којима се налазе тумачи у начину страначке борбе, тврдо постављени такозвани средствима и у толикој мери, да се мора поводом узета да је јавна сигурност особе у некој мери угрожена.

Из [illegible] произлази, кад да се на тај начин даље [illegible] политичке [illegible] на противника [illegible] осигурано [illegible] заувек [illegible].

Таком терористичком дошло ма с које стране, и био изврше према коме, не може се допустити у интересу јавне сигурности [illegible].

У ту сврху позвано је редарство већ обзнаним сигурносне мере, а не буде ли то доставило, **посећи ће се и за изнимним сигурносним мерама.**

Нарочито ставља се до знања да су редарственим органима издате строге упуте гледе ухапшења против оних особа, за које дознају, да бесповластно носе оружје или тољаге, боксере и оно оружје прикладно за напад и тучњаву.

У Загребу 14 Фебруара 1909.

Управа
Сворчак"

То већ сваки зна и разуме шта ово значи!

Влада помоћу мангупа прави изгреде и ремети мир, па после на основу тих факата прибегава изнимним мерама! Поред томе још и то додати да власт није ништа предузела против оних досадашњих напасника, ма да су они познати полицији, но забрањује тек сад ношење оружја, кад су оружје почели носити и они којима се прети.

Комедија у суду

У суду се продужава она жалосна комедија, која се претворила у просто мрцварење невиних жртава. Адаму Прибићевићу због храбрих и дрских одговора метули су гвожђе на ноге за казну.

Председник је данас већ у продужењу и духу полицијског „огласа" објавио: да не може више подносити адвокате, јер ни опомене не помажу, него наглашава *да ће их удаљити из суднице*; и бит у опасном часу оставити оптужене без одбране.

Међутим се браниоци понашају не само учтиво но чак и покорно. Али је председник постао све осорљивији и нетрпељивији. Чим се бранилац који дигне да на што примети или пита, председник се на њ издере и забрани му даљи говор.

И данас је Акурти истремао оптуженог Адама. Пронашао човек врло важан документ: једну белешку руком Адама писану ове садржине:

„Док је нама Милоша јунака,
Не бој се Срби од Хрвата"

Како то да тако Адам пише, кад, вели, да је проповедао слогу с Хрватима? Па се онда иронично смеје. Међутим и то је прост фалсификат, који је Адам одмах на суду обелоданио. Испод тих стихова стоји Non plus ultra т. ј. не може горе бити. Адам објашњава доказима: да је то стихове чуо од некога свог кума и записао их, па их прибележио и поводом тога реаговао против таквог расположења према Хрватима. Слушаоци су пљескали.

Овде се десила једна бесна сцена.

Бранилац Душан хоће да упути једно питање, а председник одмах не допушта. Али се Душан обраћа Акуретићу који допушта, па тада — и председник допушта.

После тога питања Душан чини предлог да нешто уђе у записник. Акурти се томе противи и председник то не одобрава!!

То изазива сензацију у публици.

У осталом, нико живи више и не верује овај суд, који мрцвари невине људе због неких туђих општих фраза по страним полицама, а не суди прекстопне нападаче, који су убијали људе!

Остатак је седнице употребио адвокат Хинковић да обори раније наводе Акуртијеве, на име: да докаже да су у Банију и Лику дошли Срби свесни свога имена и порекла из Босне и Херцеговине, и да су као Срби вазда били признавани, да су тако званично били називани и да им је настава била не само призната него и штићена. Зато је навео један класичан пример.

1895. године дошао је цар Фрања Јосиф у Загреб, и Срби су том приликом окитили своје домове српским заставама. Хрвати скоче и подеру те заставе, а прозоре поразбијају и куће свима Србима оштете. Тадања је власт све изгреднике похватала, отужила и осудила што су напали на *српску православну општину*. Дакле српско православна, а не грчко источна!

Затим су се Срби трели и нису истицали тих дана својих застава, па ни на самој цркви. Али пошто је цар хтео походити и српску цркву, као што је походио и остале, Бан, највиша власт у Хрватској, *нареди писмено*: да се на српску цркву истакне српска застава!

Не, дакле, само што није била гоњена, не само да је била призната, него је била и нарочито штићена. Сад после 12 година иста власт гони оно, што је пре штитила. Скандал!

Нарад је Хинковић оборио и ово тврђење Акуртијево: да Срби у Хрватској нису Срби него Власи и да су се тако сами називали. Навео је гомилу значајних старих докумената у којима их власт од називала зове Србима и обрасно је поставио погрдни надимак „Влах".

Сутра почиње питати Адама бранилац Душан.

в.

Дневне вести

Министарска седница. Јуче после подне одржана је министарска седница у мин. спољних послова.

О конференцији. У једном чланку о конференцији пише римска полузванична „Трибуна": И ако нису довршене припреме за конференцију а дипломатија још није нашла начина да разлоге за конференцију доведе у склад с приликама, ипак се не може уважати, *како се Аустро-Угарска може одупирати да силама потписницама Берлинског Уговора призна право да дају целокупну санкцију резултатима њених непосредних преговора*, који би по претходном споразуму између Беча и Петрограда имали бити прејудиција конференције. Србија је већ уклонила и последње тешкоће. Према томе је рад који је преостао дипломатији више формалне но суштаствене природе. Европи треба и она хоће мир. Ми се, вели „Трибуна", не можемо помирити с мишљу да је барон Ерентал незадовољан до сада постигнутим успесима и да хоће Европу да доведе у тежак положај да мора бирати између достојанства и миролубивости, место да он сам, као јачи, олакша овај део дипломатског рада који је још преостао.

Одговор на Форгачеву ноту. „П. Лојд" јавља да је нота грофа Форгача о трговинском уговору упућена министарствима финансија и привреде. Чим ова два министарства израде нацрт одговора, министарски савет ће се бавити о коначној редакцији одговора. У одговору ће се изнети, да је Србија своје гледиште у питању о анексији прецизирала у својој циркуларној ноти, да је то питање европско и да српска влада због тога није у стању улазити у то питање. По једном саопштењу угарског Кореспонденц бироа, одговор на Форгачеву ноту предаће се у току ове недеље.

Код министра. Г. Деко француски посланик, посетио је јуче пре подне министра спољних послова г. Др. Миловановића и код њега се подуже задржао.

Српске наде. „П. Лојд" је од некуд дознао, да је у Скупштини велико задовољство услед владиних „успеха". Свима партиским клубовима саопштено је, да је српска влада добила од Русије поуздано уверење, *да ће Србија и Црна Гора добити компензације у новопазарском санџаку.* Састанак конференције — рекао је скупштински председник Јовановић — питање је најскоријег времена. *Русија, Француска, Енглеска и Италија изнеће конференцији пројекат територијалних компензација Србији и Црној Гори у новопазарском санџаку.*

Шта се чека? Више од 15 дана има, како је Главна Контрола оптужила чиновнике из В. М. Луга за утају државног новца око 5000 дин. који им је недостатак нашао комесар Главне Контроле, и начелник среза врачарског још није нашао за нужно да их узме на одговор.

Има реч г. министар унутрашњих дела.

Српске поруџбине. Како немачки листови јављају, келнска фабрика медицинских завоја Утерманн и комп. добила је пре шест недеља телеграфски налог за лиферивање њених патентованих асептичних завоја за српску војску. Поруџбина је експедивана пре две недеље.

Ухапшен. Д-р Жарко Милашиновић, један од вођа [illegible] радикала, ухапшен је у Загребу за „велеиздају". Он је из Беча сам отишао у Загреб и пријавио се суду. Међутим је властима у Руми био издат налог, да га, чим стигне у Руму, ухапсе и везана стражарно спроведу у Загреб.

Арбанаси и аустро-турски споразум. Посланици арбанашког клуба решили су да турско-аустриску погодбу приме уз неке модификације. *Арбанаси траже да се новопазарски санџак прогласи за неутралан и да се сума од 2 и по милијуна турских лира*, коју ће Аустрија платити за Босну *употреби искључиво за босанске емигранте.* Уз њих пристају и арапски посланици.

Забрањена књига. Новосадски истражни судија конфисковао је књигу, штампану у Београду под насловом „Анексија Босне и Херцеговине и српски проблем". У истомах је угарски министар трговине објавио, да је та књига забрањена за целу Угарску.

Нов шеф. За шефа пореског одсека за кварт савотерасијски одређен је г. Данило Мунижабић порезник истог одсека, на место г. Љубе Андрејевића, који је отишао на положај секретара пореске управе.

Једна агентура. Има више од 20. дана како је редакцијама београдским разаслат ектографисан плакат, да су неки фабриканти из Енглеске, Француске и Белгије, одсели у хотел „Париз" и да примају поруџбине за машинске пушке, али да предходно треба јавити се г. Светозару Боторићу. Одмах после тога одржане су среске скупштине и одлучене су набавке и суме вотиране.

Ми налазимо да само министарство војно требало би да обрати пажњу јер само оно може вршити поруџбину машинских пушака и нико други.

Одпуштен. Милорад Радовић, писар II класе управе вароши Београда, отпуштен је из државне службе на основу §-а 70. зак. о чинов. грађ. реда.

Нов ред вожње. Од 1. маја ове године, завешће се нов ред вожње на нашим железницама, као што је и раније био. Овим новим редом вожње укидају се мешовити возови, који су по досадашњем реду вожње саобраћали из Београда јутро 7·35 из Ниша 11·55 пре подне.

Коцкари у возу. Путници који су јуче допутовали ноћним возом, жале се да су их извесни коцкари на путу од Ћуприје до Београда узнемиравали и искртали, тако, да су путници од жандарма који се у возу десио тражили заштите. Жандарм, који је сакрио нумеру своју одговорио је лаконски: „Стално их носимо па нема вајде".

Сме ли ово да буде?

Искочио из шина. Трамвај бр. 27. који саобраћа на прузи Топчидер—Теразије, искочио је јуче пре подне из шина баш према министарству војном. Срећом од публике нико није повређен.

Самоубиство. Јуче је извршио, над собом самоубиство из револвера Јаша Марковић, насељеник из Царинце у округу врањском. Узрок самоубиству крајња сиротиња.

Стављени у притвор. Раз. пол. кварта врачарског стављени су под кривичну истрагу и у притвор Живко Стојковић и Урош Јовић кафеџија и Новак Марковић и жена му Јелена овд. за извршени покушај убиства над Рајком Николићем овд.

Суд је одобрио притвор.

Удавио се. Јосиф Протић из Прокопљана у округу чачанском удавио се јуче у Морави. Узрок незнат.

Италијанска комедија. Препоручује се пошт. публици дозашњи јединствени програм у биоскопу код „Такова". Обраћа се нарочита пажња на тачку: **Модерни центраркус** (јахаче) који изводи комедија у Италији, и на тачку: **Очева љубав према своме детету**, врло дирљива колорисана слика.

Почетак у 9 ч. у вече.

Недељом дневне представе у 3. час. по подне у исто доба.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Султановим [illegible], седнице турског парламента продужене су до 30. јуна о. г.

У Ускубу рђави жетве и српске забране извоза жита у скопском вилајету је наступила страховита [illegible]. У Горњој Албанији влада формална глад и тифус од глади.

— Петроградска „Реч" сазнаје из најпоузданијег извора, да ће се закључити нов енглеско-руски споразум о Персији.

§ Порта је решила да за заштиту турских конзулата у Персији и [illegible] који су у њих побегли, пошље тамо 30 војника.

* На свом имању у близини Алгира убијена је ту скоро једне ноћи на најсвирепији начин грофица Флерс. На њеном су лешу многобројни убоди ножа. Посумњало се на четири урођеника, међу којима је и један надзорник кога је гроф Флерс ту скоро отпустио, те су ухапшени.

§ Немачки канцелар кнез Белов имао је дугачку аудијенцију, у којој је цару Вилхелму поднео извештај о спољним приликама. Подношење извештаја трајало је пуна три сахата.

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

Моја једина уложна књижица

(Скица)

— Седите ви ту госпођо, док ја не напишем налог — рече јој чиновник направивши важно лице и изгуби се у другу канцеларију.

— То је фалсификат, покушај преваре! Молим вас известите одмах полицију и њу задржите. Само пазите да не примети — наређивао је дежурни чин.

Њој сиротој није ништа пала у очи ужурбаност у канцеларијама. Само је била нестрпљива, јер јој је било стало да што пре одбегне. Није обратила пажњу на полицијског писара и жандарма, који су прошли поред ње и отишли у канцеларију.

После неколико тренутака појавише се из једне собе, директор, дежурни чин., писар, жандарм и још двојица људи. Сви чиновници провукоше главе кроз шалтере и гледају ј

— Изволите поћи самном, госпођо, до кварта ако немате шта против — [illegible] ј писар правећи се важан као то само један писар уме.

— Зашто, молим Вас.

— Де, де. Није угодно. Шта ћете. Нисте имали среће — пресече је писар.

Она беше згранута. Цикала се, викала, протестовала али јој ништа није помогло. Морала је отићи у кварт. Писар јој је говорио како је књижица фалсификована и како по њој има уложен само један динар. Оптужује је завод за покушај преваре. Дело је очигледно и ништа јој неће помоћи одрицање. Апса јој не гине.

Она је сиротица објашњавала од куда јој књижица. Причала је о „црним данима и белим парама". Али јој нико није веровао.

— Па зовите „њега". Он ми је дао. Ја нисам ништа знала.

Доведоше и њега. Он се изненади кад спази своју жену и ноге му се одсекоше кад спази уложну књижицу у писаровим рукама. Одмах му би јасна цела ситуација.

После кратког саслушања ствар је била објашњена. Сви су се слатко церекали.

— Е сад треба да се лепо измирите пре но што одете одавде. Никако другачије — рече један присутни грађанин.

— Ко! Нас двоје. Ја се ни жива ни мртва не враћам кући. Па још сада када ме је овако обрукао. Ни за живу главу — сиктала је она разјарена.

— Па баш то је доказ колико те је волео — објашњаваше присутни грађанин.

Она заћута. Подиже очи и погледа га. Он је гледаше право у очи. Присутни су их посматрали са осмехом на уснама.

Он се први насмеја и проговори:

— Хоћеш пара? А?

И она се насмеја. Писар узе књижицу и предаде је њему. Он је узе, па је даде њој говорећи:

— Само је добро чувај.

Сви прснуше у смех.

Наравно, истрага је прекинута и њих двоје измирени одоше кући.

— И ти тако да ме превариш. Не бих се никада од тебе томе надала.

— Па ни ја се нисам надао, да ћеш ти без мога знања ићи у завод.

— Е па сад смо квит.

— Квит.

Ranger

Новости из Солуна

Од нашега сталног дописника

Солун, 13. фебруара

У прошлом писму јавио сам о убиству једнога Србина, које су бугарски терористи извршили у Битољу на пиљару. Сад је ваш дописник у стању да читаоцима „Правде" изнесе о томе још неке појединости.

На дан 9 фебруара три сељака из Демир Хисара донесу у Битољ неколико мехова масла. Међу њима је био и Србин Павле, кога су Бугари, због његовог отвореног држања одавно ставили на око. Пред подне дођу два бугараша, од којих један одмах купи од Павла све масло, које је овај продавао и да му онолику суму, колико је и тражио, на мало се не цењкајући. Чим је погодба саршева, свој други бугараш одмах извукао, а тобожњи курир повезе Павла да оде до његове куће, где ће му платити, јер рекао је, нема новаца при себи.

Пошто су оба остала сељака узалуд очекивала свога друга, помисле најзад да је отишао у хан, и не [illegible] им се. Продаду и сами своје месо, па оду у хан. Али како су се зачудили кад им је комшија казао да Павле од јутра ни мало није долазио.

Тада сељацима паде на памет изненадни одлазак овога бугараша и сумњиво [illegible], те се одмах упуте у полицију. Захваљујући енергији полиције ствар је одмах откривена, онако како сам раније јавио: леш Павлов нађен је у близини Бозр-махале у виноградима, а убијен је у кући онога бугараша, који је одмах умакао, а са њим и два његова саучесника, који су познати као најгори бугарски терористи.

Последњих дана десило се још неколико убистава. Бугари и Грци једнако потпирују ватру, која ће, свакако, морати избити у страшан пожар.

Пре неколико дана једна је бугарска чета заробила у грчкоме селу Калинову пет сељака и једнога је заклала, а остале је пустила узевши реч да ће ова [illegible] на бугарску страну и запретивши им да ће, ако изневере, стићи [illegible] свога убијеног друга.

Друга бугарска чета у којој је било и неколико четника опколила је [illegible] кућу грчког попа Христе у селу Лужници и почела ломљењем да [illegible]. Кад је поп, осетивши ко су ти незвани ноћни гости, почео викати у помоћ испаливши неколико револверских метака, чета је испалила на кућу неколико пушака и тешко ранила попадију, па се повукла испред војске, која је притрчала у помоћ.

На дан 10. т. м. у атару бугарског манастира Зографа у Светој Гори грчки су четници убили два манастирска чувара, који су наводно била проказала рад грчкога комитета у Светој Гори и место [illegible] оружје са муницијом, које су иначе недавно чамцима донели у грчки манастир.

*

Данас смо чули да се српска влада одрекла територијалних компензација и пристала на новчане компензације. Ми још не верујемо, али та је вест као тежак камен притиснула груди свакога Србина овде причинивши неисказани бол. Ипак, ипак нас теши нада да то није онако како смо чули, и да ћемо ускоро сви полетети у бој до истраге, или нашег или аустријског. Дај Боже да нам се нада и жеља оствари.

ШТРАЈФУНСКИ БЕС

Штрајфунски маневри. — Борба [illegible]. — Сремски маневри. — Штрајфунски маневри [illegible]. — Напад на [illegible]. — Опсада штрајфунска на кућу

(Извештај „Штампе")

Лозница, 26. фебр.

Док Србија оплакује [illegible] на [illegible] Русије и осталих великих сила и прави се, на свој тугу и јад, [illegible] Аустрија на [illegible] у њој, да што пре добије само [illegible]. Сада тога [illegible] је напустила своје штрајфуне, који су [illegible] обалу Дрине, па [illegible], да се овом страном [illegible] не може проћи без опасности по свој живот.

Оваких дана [illegible] на Лозницу и Љубовију известио о нападу штрајфуна на наше финансијске стражаре у [illegible], а сад [illegible] у првом јављању, да је 21. ов. мес. била читава борба ниже Сакара на месту званом Црквине.

Тог дана наша два финансијска стражара, који су по дужности путовали, ишли су поред саме Дрине. Дрина је ту узана, а с оне стране иде босански пут, која је [illegible]. Најпосле [illegible] штрајфунска патрола од 10 људи [illegible] на стражаре, [illegible] за овај [illegible] од друма и [illegible] на наше стражаре. Срећа је била по наше стражаре, што је у близини било [illegible] на која стражари [illegible], те и сами отворише ватру.

Резултат ове борбе, која је трајала читав сат, био је овај: од наших нико није погинуо, а штрајфуни су имали два мртва и три рањена.

Сутрадан отишли су [illegible] поручник и један [illegible] на лице места, да увиде [illegible]. Кад су дошли близу [illegible] опет штрајфуни и отпочну паљбу на њих. И капетан и поручник, као и два стражара, који су са њима били, скоче у један [illegible] и тако избегну куршуме штрајфунске. Из [illegible] нису [illegible] штрајфуни. Штрајфуни су једнако пуцали. Чувши ту паљбу, наишле у помоћ [illegible] наших финансијских стражара. На [illegible] штрајфуна [illegible]. Око [illegible] нису [illegible] метка.

Досад [illegible] штрајфунски бес [illegible] на овој [illegible].

Оружана [illegible] до Љубовије. Кад је био код Цуловић у близини [illegible] стражаре [illegible] фишека, где [illegible] у Лозницу без оружја, јер је био отпуштен. [illegible] метара [illegible] писати [illegible] обале Дрине, [illegible] куршуме на [illegible]. И [illegible] бегају у једном потоку који је био обраслих шибљем, јер [illegible]. Штрајфуни су чекали [illegible], да [illegible]. Кад [illegible] за једно 5—600 метара низ [illegible] на потоку, [illegible] у Читлуку. Штрајфуни су [illegible] место, [illegible].

Услед оваких учесталих напада штрајфунских дуж Лозница—Љубовија [illegible] пут [illegible].

Апелујемо на владу и надамо се, да овим поменутим стању учини једном крај.

Граничар

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ
И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

ЗА ВРЕМЕ ЛУДВИКА XIV

израђено по тајним архивама Бастиље

II

[illegible]

(Наставак)

„Пошто је Вуазенова навела све ближе околности, место, личности — она је поменула госпођу Монтеспанову — Гибурове припреме у његову одежду, текст предложења, у коме су, како зли веле, изговорена имена Луја Бурбонског и госпође Монтеспанове — она је на крају додала, да је на литургији, коју је госпођа Монтеспанова наредила да се чита за њу, заклато једно дете.

„Кад сам постала старија — прича Маргарита Монвоазенова даље — моја ми је мати више дозвољавала и ја сам смела присуствовати тим литургијама. Видела сам да је дама сасвим гола лежала на душеку, главе оборене доле, подржавана једним јастуком на једној изврнутој столици, ноге су висиле, тело је било покривено белим чаршавом а на чаршаву, и около трбуха, крст, путир је стајао на трбуху". Та дама била је госпођа Монтеспанова" — додала је.

На другом једном саслушању рекла је Маргарита Монвоазенова даље, „да је за литургију госпође Монтеспанове донето једно по свој прилици превремено рођено дете, које су метули у један лавор. Гибур га је убио, прикупио крв у путир и осветио с причешћем, довршио своју литургију, па је онда хтео извадити утробу детињу. Сутра дан је моја мати крв и причешће однела Думениљу да их дестилише у једној стакленој флашици, коју је госпођа Монтеспанова повела са собом". — Ове је појаве 23. октобра 1680. потврдио Гибур на суочењу с Маргаритом Монвоазеновом, само с том разликом, што се Гибур трудио да клање детета пребаци на Вуазенову.

„Гибур је рекао, како није истина, да је он дете распорио, јер би тиме сасвим покварио своју одежду, он је дете већ нашао распорено".

„На против кћи Вуазенова остаје при томе, да је он отворио срце, прикупио крв, метуо је у флашу, у којој је била већ метута друга крв и све остало, и што је госпођа Монтеспанова однела са собом.

„Гибур је рекао, да он груди није отворио, али кад их је нашао отворене, из њих је вадио дроб и расекао срце те да од њега добије крви, и он је то с неколико комада освећена причешћа метуо у једну чашу, што је после све са собом однела дама, над чијим је телом читао литургију и коју је увек држао за госпођу Монтеспанову".

Овај опис даје такву језиву слику да би се морало сумњати у његову истинитост, да исказе Маргарите Монвоазенове и опата Гибура не потврђују даља признања, која су изнели другим кривцима уплетени у овај злочин као што су Лезаж, Лакудреј, Деланорт, Вертемар, Франсоаза Филастр, опат Котон, који су покупљени у разно доба и појединце саслушавани, да их не потврђују изјаве разних сведока, који су пре процеса и не на истом месту ни та у исто доба слушали говоре оптужених. Ла Рени нарочито помиње, да се потпуно слагали искази Лезажови и кћери Вуазенове учињени посебице и да међу њима није могло бити никакве везе.

(наставиће се)

Из суда

Једна допуна

Поводом неисправности Драгутина М. Станојевића архивара [illegible] првостеп. суда, о којима је било речи у овој рубрици имали смо да објавимо да рад на истрази тих неправилности није стао, него су цела истрага заједно са мишљењем председника суда послата министру правде одмах по закљученом иследењу.

Према томе нетачно је тврђење да је рад на овој ствари стао, али ако је стао, сада је кривица до оних у министарству.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Народно позориште

Вечерас, у недељу, огромна програм са комадима:

[illegible]

[illegible]

[illegible] човек.

Гостовање

У идући четвртак гостоваће „на љубави према позоришту" у Предивној „Голубици" г-ђица Софија Смиљанић, из Новог Сада. Ми се не можемо просто да начудимо овој управи, под којом свако ко хоће може играти у позоришту главне улоге. Да се бар [illegible] обавести раније о тим новим гостовањима.

Којешта!

Седница позоришне управе

Прекјуче је држана седница позоришне управе, на којој је утврђено:

1) да се материјално врло рђаво стоји;

2) да не може у току ове године бити никаквих унапређења, и

3) да се мора у најкраћем времену приступити редукцији персонала.

Отпуштена

Сви ће се позоришни посетиоци изненадити кад чују, да је из позоришта отпуштена г-ђица Дана Поповићева, јер им је то име сасвим непознато. Да та госпођица постоји као чланица знао је само Раша Одавић, који ју је и ангажовао па сам не зна зашто.

Тражила пензију

После четрдесетпетогодишњег рада у Народном Позоришту и тридесетогодишњег непрекидног улагања у пензиони фонд, г-ђа Јелка Јовановићева тражила је пензију. Опроштајна представа биће „Две сиротице," у коме комаду г-ђа Јовановићева игра пуних већ тридесет година Фрошарку.

Главни опуномоћени продавац за Београд, г. Исак Ешкенази почев од данас продаје све монополисане артикле, као: дуван, марке таксене и поштанске и т. д. и даваће рабат од 5 дин. до 500, два и по од сто, на веће количине два и три четвртине.
106 7—30

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за [illegible] могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Бранкова ул. бр. 16. Такође јавља г.г. кафеџијама и хотелијерима да има на продају готових **јеловника**.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(187)

XXXIX

Опсада

— Је ли их стигао? упитао маршал узнемирено.

— Чекајте, монсењеру. Ја појурим за њим. То је била трчања! Изгледа да су му ноге још добре, јер га нисам стигао, али не могох да га изгубим...

— Побегао вам је!

— Чекајте! Обешењак пређе на другу страну Сене...

Маршал одахну. Пардајан [illegible].

— Добро! помисли витез. Кад нису прешли на другу страну реке. Ипак сам нешто дознао. Тада, продужи он гласно, наставих јурњаву, која се завршила тек у кругу. Најзад сам дотерао обешењака до Бордетских капија. Видећи да нема куд, он стаде и стави се у одбрамбени положај. Ја тада употребих један од оних удараца којим сам вас можда учио... и брзим махом приковах га за капију. Штета је, јер је био веома добар борац...

— Убили сте га?

— Умро је у тренутку, тако да нисам имао времена ни да га упитам ко је нити зашто је пошао против вас.

— Како је изгледао? Је ли био млад или стар?

— Био је четрдесетак година, густе браде, сав у црном оделу.

— Пардајане, рече маршал, ви сте ми учинили огромну услугу. И како та услуга нема ничега с борбом ради које сам вас узео у службу, наредићу моме двороуправитељу да вам изброји...

— Жаку! рече витез осмехујући се и сећајући се приповедања свога сина.

— Да. Од куда ви знате његово име?

— Постарао сам се да ми га кажу. У осталом у овоме двору цео свет помиње непрестано његово име... Почели сте, монсењеру, да говорите о једној веома пријатној ствари...

— Наредићу Жаку да вам изброји две стотине талира од шест ливара. Идите одморите се, драги мој Пардајане, идите...

— Још једну реч. Је ли монсењеру [illegible] добро на руком?

— Јесте. Захваљујући вама, драги мој, и оном честитом Ортесу...

— Ах! г. од Аспремонта!

— Да, он је терао кола. То је добар друг, као и ви. Постарајте се да се спријатељите с њим.

— Стараћу се, монсењеру! одговори Пардајан, па се поклони и изађе.

Стари витез оде у своју собу и леже обучен на постељу. То је била његова навика од давних времена да спава обучен и обувен.

Но пре но што ће заспати он упита Дидија, који му је био одређен на службу:

— Налази ли се у двору некакав Жаво?

— Налази се, господине, то је први коњушар.

— А има ли ту нека Жанета?

— То је служавка у кухињи.

— Добро. Доведи ми Жанету и Жавота. Хоћу да их видим.

Ма да се веома зачуди слуга пожури да изврши заповест, јер је знао да је Пардајан у највећем пријатељству са Монсењером. После десет минута уђе у собу дивна, кокетна девојчица и поклони се.

— Јеси ли ти Жанета? упита Пардајан ослонивши се на лакат.

— Јесам, господине официру.

— Добро; задовољан сам што сам те видео. Узми ова два талира с њима и иди. Жанета, ти си добра девојчица.

Ма да је била збуњена девојка прими дар и изађе осмехујући се [illegible].

После пет минута појави се један велики клипан са глупачким осмехом на лицу.

— Зовеш ли се ти Жаво? упита Пардајан мрштећи се.

— Да, господине, рече коњушар.

— Е, Жаво, пријатељу мој, звао сам те да ти кажем да ми се твоја њушка не допада.

Жаво разрогачи очи.

— То те чуди? викну витез. Ти си безобразан, пријатељу.

— Опростите, господине, рече Жаво пребледевши, већ не могу чути.

— У добри час; овога пута опраштам ти. Иди и не заборави да имам вољу да ти одсечем оба уха.....

Жаво се довати врата и побеже као да га ноге носе, а Пардајан мирно заспа.

Кад се пробуди после неколико часова спавања, он дозна од Дидија да је маршал отишао у Лувр на позив краљев.

— Хм! помисли Пардајан, то је част које би се наш маршал радо одрекао. За што ли га је звао? И то ћу ја дознати...

Кад скочи с постеље прво што опази била је гомила од две стотине талира коју је Жак метнуо на [illegible] док је он спавао.

— У овој кући плаћају талире као никад! рече он у себи. То постаје већ забавно и обећава тешку борбу. Ипак ћемо за сада узети ово, док не почне стизати нешто друго сем талира... а онда ћемо видети!

Рекавши то стари витез спусти у ред своје злато, уме се, па онда остале талире у [illegible] који је носио око појаса. Пардајан је као [illegible] из старих времена носио увек уза се све што је имао...

(наставиће се)

Гатермајстор

Мојој стругари у Лозници потребан је гатермајстор са потпуним знањем свога посла. Плата добра, место стално.

Обратити се мени у Лозници или г. Димитрију Перовићу у Београду.

130 3—3 **Марјан Катић**

Четинара

Корова јела, смрча, туја, сребрнастих јела до 1 метра висине има на продају у Шумадијској улици број 146. (Чубура) [illegible] 126 4—4

Продаја меса

Од данас почели смо продавање меса од [illegible] за г. официре, за административне чиновнике, и подофицире. Говеђе и телеће месо [illegible].

Продаја се врши свако дан од 5 сати на [illegible] и Цветном Тргу. [illegible] 0.80 к. з.

С поштовањем
Лиферанти меса
за гарнизон београдски

МАГИСТЕР ФАРМАЦИЈЕ

који има квалификацију за администратора апотеке, потребан је апотеци пок. А. Шољаја у Јагодини. Оферте слати закључно до 10. марта.

131 3—3

ВИНО

Српско и француско под гаранцијом чисто и природно [illegible]

Српско 1 литар бело Дин. 0.75
„ 1 „ црно „ 0.75
Француско 1 боца „Graves" црно Дин. 3.
Француско 1 боца „Bordeaux" бело Дин. 1.
Француско 1 боца „Medoc" бело Дин. 1.
Француско 1 боца „St. Emilion" црно Дин. 1.
Француско 1 боца „Macon" бело Дин. 1.

Од данас свакога дана **свеже урађене и заклане ЖИВИНЕ.**

[illegible] Дин. 4.50.

[illegible]

Поред осталих колонијално-деликатесних роба препоручује радња

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд—Теразије.

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље тачно и на време са врло солидном ценом и услугом.

Телефон бр. 43. 15 15—

Привилеговна Народна Банка

КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

До одређеног рока нису деповани довољан број акција да се двадесет пети редовни Главни Збор акционара Народне Банке може држати на дан 10. Марта о. г.

С тога ће збор на основу члана 63 ог статута банке бити 14. Марта о. г.

28. Фебруара 1909 год.
Београд.
№ 5868.

Гувернер Народне Банке
ТИХ. Ј. МАРКОВИЋ

ВАЖНО

за г-ђе, г-ђице и кројачице

Ко год жели да има [illegible] крој Енглески и Француски. [illegible] за 15 дана [illegible] *Рефорне, Принцес, кецељане и Жакете* — [illegible] за 15 дана [illegible] *модалне*.

Препоручује се *Шабачким* Госпођама и Кројачицама. Ко год жели учити нека се јави картом.

Даница Николић — Моде Салон
Васина ул. бр. 11. — Београд.

Долазим у Шабац 8. Марта.

НВ. За учење [illegible] 129 2 2

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

[illegible]

Цена је једној боци 2·40 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **1·20** динара, већа **2 динара.** 46 24—50

Хотел „АЛБАКЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за [illegible].
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО
Од данас па сваке суботе *Српски купус са кобасицама, Пача, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црних вина обраћамо нарочиту пажњу као и осталог домаћег вина по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо ван радње по 30 п. дин.

НАЈВЕЋИ ИЗБОР ШТОФОВА

За женске костиме хаљине и блузе у најмодернијим бојама и разним квалитетима.

НАЈНОВИЈЕГ УКРАСА (ауфпуца) и цео прибор (футер) за женске хаљине.

Препоручује се поштованој публици

Помодна Мануфактурна Трговина
Михаила Р. Живковића
133 1—10 *Београд — Кнез Михаилова улица 33.*

ЦЕМЕНТ

ГРАЂАНСКА БАНКА

Има искључиву продају портланд и роман ЦЕМЕНТА из Рудске и Поповачке Фабрике Цемента и то на лагеру и на ситно по *фабричкој цени.*

Купци за све поруџбине нека се обраћају *искључиво* Грађанској Банци. 140 1—10

ЦЕМЕНТ

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности,** [illegible] код мале деце, и осталих кожних болести, које од нечисте крви проистичу најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН
СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5%, efferves)

који се од дужег времена справља у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пити. Дугогодишњом употребом овога зејтина, деца се могу излечити, добију свежу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, и ако је крв у организму чиста, онда се и болести [illegible].

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

(Ol Jecoris aromaticae cum Creosotalo 10% effervescens, против шкрофула које гноје, шкрофулозних отока [illegible] т. зв. [illegible].

Употребом овог зејтина са Креозоталом рана се убрзо гноја очисти и зарасте, а запаљење брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ове препарате могу се добити и то: у Београду у дрогеријама Субашића, Оченашића и код „[illegible]."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу, код Рувидића, Прокупљу Јовановића, Смедереву [illegible], Зајечару Тунера, Крагујевцу Николића, Лозници Тодоровића, Књажевцу Илића. 1667 11—

Чиновничка Задруга

плаћа купон са својих акција

број шест — дивиденду за 1908. годину

144 по пет динара од комада 3-3

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

на свом лутријском зајму добило је

Дин. 2.000.000 у злату
1,000.000 „ „

Депоновано је код Народне Банке као гарантни фонд за исплату згодитака и амортизације „*Лозова Црвеног Крста*".

У случају рата и за случај мобилизације, *Лозови Црвеног Крста* извлачиће се и исплаћиваће се и у случају ако Србија нађе у рат и прогласи мораторијум, јер је за тај случај предвиђен нарочити фонд од **1000.000 динара у злату,** поред осталих великих фондова.

Зато Родољуби купујте наше *Лозове Црвеног Крста*, уложени новац не губите већ [illegible] и можете само добити.

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

Идуће извлачење Априла, главни згодитак	**150.000**
други „	**15.000**
10 згодитака по 1000	**10.000**
20 „ „ 200	**4.000**
100 „ „ 50	**5.000**
900 „ Аморт. 22	**19.800**

[illegible] дин. 22·50. Доплатом 23 динара. Даје се и на 12-то месечну отплату по 2 дин. месечно а 1 динар [illegible] с правом на игру. Новац се шаље искључиво 265 3—10

[illegible]

Главном заступнику
Живку Петровићу
Београд — Кнез Михаилова 33.

За нашег [illegible] Косте Јовановића, [illegible] из Ниша, [illegible] сину и брату

† БОГОЉУБУ К. ЈОВАНОВИЋУ

[illegible]

Давати у уторак 3. марта ове год. у 10 ч. [illegible] у нашој саборној цркви. 135 2—3

„Правда" излази сваког дана. — Претплата је за Србију: на годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50. За иностранство на годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сва [illegible] се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радован М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„[illegible]" Штампарија Геор. Димитријевића и Комп. [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | УТОРАК 3 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 62. | Телефон 821.

Како сад стојимо?

III.

Кад доведемо у везу све ово што данас видимо да се ради, са оним што је свему овом претходило, ми се и преко воље морамо запитати: на што је српска влада напуштала своје тачно означено српско гледиште па *без резерве* пристала да јој велике силе — ове силе, којима је, као што смо видели, изгледа посто стало да спрече оружани сукоб — решавају судбину, т. ј. да оне кажу да ли Србији треба дати или не дати тражене компензације?

Одговор на ово питање може бити само двојак: Или се српска влада уплашила од могућности рата, или је стекла уверење да ће велике силе у истини се заузети за српску праведну ствар и досудити нам тражене компензације.

Ако је ово прво, т. ј. ако се српска влада уплашила од рата, онда настаје питање: па чему се то српска влада уопште надала, кад је пустила да се богатији довле развију и зашто је толико звецкала оружјем, кад је знала да ратовати не може или не сме? Ако је веровала да ће се Аустро-Угарска и Европа уплашити од рата па попустити у свом држању према Србији, онда она није смела ни сада, после пријатељског савета руске владе попуштати, него је морала и тај корак учинити т. ј. и тај савет одбити. Јер, ако би била тачна претпоставка: да се Аустро-Угарска и Европа плаше рата, онда би било тачно и то, да би оне попустиле тек онда, кад би настала таква ситуација из које се не може другчије изаћи него само уласком у рат или престајањем из српске захтеве. Рачунати на нечију бојазан од ратне опасности а не довести ситуацију до пред саму ту опасност, значи и сам се бојати од рата и ту своју бојазан испољити пре противника, те на тај начин изгубити игру.

Ако пак Србија при свом ратоборном држању није рачунала на страх Аустро-Угарске и Европе од рата, него је само „онако" мислила да јој њени интереси диктују да се тако понаша, онда се сваки нормалне памети човек мора у чуду питати: какви су то ђаволски интереси који диктују ратоборно држање једној влади, која нити мисли ратовати, нити мисли тим својим држањем утицати на свога противника?

Даље: ако је Србија, истичући своје захтеве, рачунала да ће јој се они испунити само онда ако Европа стекне уверење да неиспуњавање српских жеља значи рат, онда *влада Краљевине Србије није смела од својих захтева одустати ни на који начин, све дотле, док се не нађемо пред ратом.* А ако није рачунала на ту околност а и сама није мислила улазити у рат онда није смела чинити оно што је до сад чинила, јер се са осећајима једнога народа у положају нашем, не сме нико некажњено титрати.

Ако је дакле овај одговор српске владе руској влади, диктовао страх од рата, онда српска влада заслужује најжешћу осуду, што је водила такву политику као да ће ратовати, а исказавши се последицама од такве политике није видела јер ју је без икаква плана водила.

Други разлог због којег је српска влада напустила српско гледиште и згрла своје захтеве може бити — као што рекосмо — у владином уверењу да ће се велике силе заузети за нашу праведну ствар и досудити нам тражене компензације.

У колико овај први разлог, ако би био тачан, сведочи о глупости и несавесности оних који су до сада руководили нашим државним пословима, у толико овај сведочи о наивности и кратковидости наших државника на крмилу државном.

Знати с једне стране да Аустро-Угарска ни по коју цену — па можда ни по цену рата — неће пристати на наше захтеве. Знати с друге стране да ће европске силе учинити све што могу само да отклоне један рат, који би загрозио целој Европи. Примити к знању саопштење званичне Русије: *да ни једна велика сила неће подупомоћи српске захтеве;* уз пркос томе поверити тим истим силама *без резерве* судбину наших захтева, па поред свега тога веровати да ће те силе уз пркос Аустро-Угарској иза које стоји Немачка; уз пркос бојазни од рата, који би могао врло лако букнути ако се Аустро-Угарска не задовољи и најзад уз пркос нарочитој изјави тих великих сила да неће подржати српске захтеве; уз пркос свему томе веровати да ће наши захтеви бити испуњени, значило би бити не лакомислен, не наиван, него директно луд.

Дакле ни веровање у наивност и добру вољу великих сила да се заузму за нас, ни изненадни страх од рата, није руководио српску владу да напусти српске захтеве о територијалној накнади, него нешто са свим треће; нешто што је горе и од једног и од другог.

(Следи четврти чланак)

А.

Државни Савет
и позитивни закони

У нашем јучерашњем листу било је неколико пута говора о Државном Савету и његовим решењима. Да би ствар била што потпунија, допустите ми да са своје стране изнесем читаву поворку његових решења, из којих ће се до очигледности видети, како овај Савет за ових пет година гази законе. Управо он је за ово пет година више газио позитивних закона но што је случај за све остало време од кад је код нас уставни живот уведен у живот. Уопште је карактеристично, да је Државни Савет поступао без икаквог обзира у погледу позитивних закона.

За данас ћу навести само овај пример:

По закону о устројству Војне Академије од 1884. године редовни су професори изједначени чл. 10. с професорима Велике Школе а њихови помоћници с професорима гимназија. За једне и за друге вреди дакле закон од 28. фебруара 1875. године, што се тиче плата и периодских повишица.

Кад је г. Андра Ђорђевић, био министар просвете, донео закон о средњим школама, онда је изједначио плату само оним професорима средњих школа који су постављени за професоре гимназије, реалне гимназије и реалке, према чл. 2. тога закона, а све остале професоре, који су до тада били изједначени с платама с њима, искључио је чл. 145. тачка 5. прелазних наређења, која гласи:

„чл. 145. Овај закон ступа у живот 10. августа 1898. године, а тада престају важити:

....5. Закон о регулисању плата професорских од 28. фебруара 1875. године, у колико се тиче плата професора средњих школа, наведених у чл. 2. овога закона."

Шта значи ово одређење?

За свакога, ко има и трунке фосфора у глави, јасно је просто то, да нову плату према чл. 72. закона о средњим школама могу имати само професори гимназије, реалке и реалне гимназије, који су наведени у чл. 2. тога закона. Сви остали професори а то су професори богословије, учитељских школа, ратарских школа, трговачке академије и професорски помоћници војне академије, који су до 10. августа 1898. г. били изједначени по плати с њима, не могу се користити том новом платом.

Има још г. Андра Ђорђевић, сада државни саветник у пензији, који је тај закон, као министар просвете потписао, и ја сам сигуран, да ће се он с тиме сложити. У осталом да је ово тачно, признаће сваки разуман човек, осим правника, на жалост бившег министра и данашњег члана Државног Савета г. Ст. Петковића.

Да је мудрији г. Петковић, када је навео и Државни Савет „нако" погазио један позитивни закон и тиме грубо државу оштетио, навешћу овај један факат, који несумњиво баца г. Петковића на своје и све његово правно знање. — Кад би било тако, како он „тумачи," онда се питам, зашто и професори учитељских школа од 10. августа 1898. године до 10. маја 1902. године нису се користили том новом платом. Просто зато што је свакоме од њих било јасно, да нема чл. 145. тачка 5. нову плату, и што још на њихову несрећу није у Државном Савету бриљирао својим „правним знањем" г. Петковић. Место тога они су иницијативали, те се је променио закон о учитељској школи, и збиља у тим изменама од 10. маја 1902. г. а у чл. 14. тих измена они се у свему изједначују у плати с професорима средњих школа. За професоре ратарских школа, за професоре богословије, трговачке академије и професорске помоћнике војне академије нема сад вредне ни до дана данашњега. За њих и данас вреди закон од 28. фебруара 1875. године.

Шта сад велите г. Петковићу? Да се небојете изненађени, кад за то нисте знали, али немојте заборављати, да незнање закона никога не извињава. Ко треба за све то да одговара, морално и материјално? Кад би наша главна контрола била на своме месту, као што није, и кад би вршила своју дужност према уставу и своме уређењу и вршењу рада, онда се не би могло државу неизмерно оштетити.

Збиља, г. Петковићу, шта вас је руководило, да погазите тај закон први пут и да наведете и Државни Савет на то? Ми верујемо да је томе узрок онај разлог, због којег сте то потписали. Али се уздамо у садашњег министра војног, да ће са своје стране све учинити, да спречи Државни Савет у газењу позитивних закона. Чекајући и његова решења, не ћемо се још једанпут вратити на ову ствар, а дотле се надамо, да ће и г. Андра Ђорђевић, који је као министар просвете издао овај закон, казати сада своје тачно тумачење тачке 5. чл. 145. закона о средњим школама, што га молимо да то врло скоро учини у листу у интересу закона и правде, на чему му унапред благодаримо.

Исто тако молимо се, да ће г. Андра Николић, као народни посланик, тражити у Скупштини, да се та незаконитост обустави.

Толико за сада.

Велеиздајнички процес у Загребу

(Оригинални извештај „Правде")

Све горе

— 27. фебруар —

Што се више заоштрава однос између А. Угарске и Србије то се све више погоршава судбина ових јадника, који су оптужени за „велеиздају" према пијаноме Рауху. То је сад постало очевидно свакоме и Аустријанци су збацили маске па делију као горски разбојници: целом свету на видику. Кад у Србији јекне — овде одјекне! Кад се тамо сукобе — овде заболи! И Аустријанци то не крију, но отворено свуда признају овом сиротом и напаћеном свету, како су им за све ове муке и патње Србијанци криви. Кад се Србија буде смирила, веле аустријски агенти, и ваша ће се судба у Аустро-Угарској побољшати. Па ипак зато сав српски живаљ овде једнодушно у глас запија нама у Србији: „**не попуштајте!**"

И с вером у Бога Србија попуштати неће.

„Ми свијамо костојам, као кам сурвине...."

Аустријанце само жуље ови сведоци, који су из свих крајева Европе дошли: да виде и чују аустријску бруку! Међутим, Аустрија је просула силне паре, да у европској штампи ствар загуши и удави. Она на разне начине плаћа све велике европске листове. Наравно да је највише успела са немачком, аустријском и мађарском штампом, јер су оне најјевтиније; пошто су у чифутским рукама. До сад на овом тако сензационом и интересантном процесу: *ни једнога немачкога, бечкога и мађарскога чиновнара није било!* Није ли то довољан доказ?

Овде нарочито пада у очи држање париског „Ле Темпс"-а. Тај се лист у целој француској штампи највише бави о иностраним стварима — има највећи глас, па се зато свако живо чуди: да он ћути о овом процесу. Али сад се и та загонетка загонетнула. Кевенхилер аустријски амбасадор у Паризу, добио је кредит од 1.000.000 динара, да ућутка француску штампу. Плаћање је на разне начине и у разној форми. Н.пр. чувени *Тардије*, писац уводних чланака у „Темпс"-у је постао изненада (о чуде!) сарадник — „Нојес Винер Тагблата"!!! А за ту сарадњу, знате, врло добро плаћа.

И онда „Темпс" ћути...

„Quand Auguste avait bu, la Pologne était ivre". Овај пута се *тиче* — разумеће.

Кад је већ реч о пићу, треба да вам признам, да је оно врло у моди данас у Загребу. То је обележје данашњег режима. Има крвавих а има пијаних режима. Овај је овде сад пијан, и у пићу крвав.

Бан Раух пије и дању и ноћу. А по томе и своје сараднике бира: све по пушци и крвавој руци, а нарочито по доброј чаши. Акурти, прекаљени алкохоличар, је главна банова симпатија. Он оде к бану у вече, па изађе одиосно изнесу га у јутру. А и председник Тарабочи, па и судија Пајанишић су у пићу древне пијанице. Кад се њих четворо састану — вино посекули.

Председник врло често дође тако накресан, да се једва дотетура до столице, и тада трабуња просто којешта. За кад га таквог угледим дође ми на уста да му викнем:

Председниче, јада допаде!
Рашта пијеш ракију се опијаш,
И у пићу грдно проговараш!

Ове се пијанице све више дражe и све свирепије постају. Сад су читаву серију строгости применили на оптужене. Поставили су пред судом јаку стражу, читаву роту пешака и врло много коњаника. На вратима жандарми, у ходнику жандарми, на басамацима жандарми, а пред сваким вратима војници с пушкама. Чак и у судници има пуно жандарма у униформама, а поред оптуженога стоји војник с пушком и на њој бајонет! Оптужени су одвојени и усамљени по ћелијама: никог к њима не пуштају, но допуштају посете састанке у најоларији пред чиновника. Поступање се према њима знатно погоршало од почетка претреса.

Јуче по подне су довели и одмах укапсили Жарка Миладиновића зал. из Руме, и веле: да ће га ставити под војни суд, јер је купио добровољце за Србију. То се види из једног писма, што су у његовом стану нашли! Дакле, види се у писму, а добровољци се не виде! Ниче је Жарко држао у селу. Ја налазим: да је то сувише дуга процедура с њим изводити, па чак пред војни суд. Лакше би им било: да су га одмах, још при спровођењу убили!

Сем Жарка, похапшени су још читаву гомилу људи и хапшења се продужују без престанка. Покрет се све више шири и монархија ће се претворити: једна ће половина грађана бити у хапсу а друга ће је полицијски чувати.

Малтретирање адвоката

Јутрос је председник нарочито зловољан на адвокате: не да им уста отворити. У овој једној седници изрекао је десет казни. Иначе је добар човек!

Бранилац Душан Поповић покупио је све документе из историје, којима се утврђује и долазак Срба у Хрватску и привилегије њиховог имена и признање њихове цркве и признање њихових барјака и њихова грба. Кад је Душан примерно увео и прочитао „царски патент“ којим се 1848. године признаје равноправност Срба у монархији, и придаје цару титулу војводе српског, па затим „одлука Хрватског Сабора“ којом се признаје равноправност Срба и изјављује жеља за нераздвојном братском слогом — то је председника толико разјарило, да је пресекао Душана и није му више допустио ни речи рећи. Други су адвокати покушали протестовати, али их је председник казнама ућуткао. Данас је био дотерао: да на претресу и нема бранилаца!

Наређено је да се уведе протосинђел Валеријан Прибићевић. Уведоше Валеријана, који се за ову прилику беше свечано обукао и сав се сјакти у новој мантији с црвеним појасом. Улазећи, он се насмешивши стаде здравити с адвокатима. На то се председник просто збеси! У мало што све не похапси! „Нека се рукује напољу“ виче председник. „Пустите га само напоље“! добацује адв. Лукинић. (Урнебес!)

Колико је год Адам одговарао озбиљно и с грдним напорима тражио аргументе да разбије подметања од стране оптужне власти, с толико је Валеријан лакоће и безбрижности давао своје одговоре, терајући беспрекидно шегу с целом ствари. Ни један његов одговор није био без ироније.

— Јесте ли читали оптужбу и јесте ли разумели зашто се тужите? Пита председник.

— Читао сам, али нисам разумео.

— Није могуће! Ви као политички човек, морали сте разумети ако сте је пажљиво прочитали.

— Управо, што сам је више читао, све сам је мање разумевао! (Смех).

Акурти се наљути и оде на [illegible]. Председник поче објашњавати тачку по тачку оптужбе.

— Јесте ли Србин? — Јесам. — Јесте ли сарадник „Србобрана“? — Још од 1884 године. — Јесте ли самосталац? — Нисам био до 1906 год. јер нисам био за то, да се и политички и аутономни програм странке потписују заједно. Ја сам за потпуно одвајање цркве од државе и политике. Кад се то у странци примило — уписао сам се и ја. — Јесте ли ви радили на организацији? — Колико сам могао. — Ви се тужите: да сте стајали у вези с Томом и т. д. који су проводили организацију? — То су добро урадили! (смех!) — Јесте ли писали у „Српском Колу“? — Ја сам дао идеју за њ и био један од главних оснивача. — Оно је писало у револуционарном духу. — Нисам запазио ту тенденцију. — Јесте ли члан „Сокола“? — Био сам главни оснивач, док се друштво није подигло. Сад кад је стало на ноге, и има пуно ваљаних чланова, нема потребе од моје сарадње, и нисам више. Али је за то патријарх тамо, који је поклонио друштву кућу и сви су епископи чланови утемељачи. (Смех). Ваш је брат Светозар држао у Пакрацу скупштину с грчко источним живљем? — Не верујем. Какав је то „живаљ“? Колико ја познајем Светозара, он не би апсолутно ни у какве везе долазио с тим живљем. (Смех). — А са Србима? — А, са Србима држи често скупове, то је факат.

И то све тако, док није прешло на питање у вези с Настићевом сведоџбом. Тада више није хтео ни на једно питање одговарати, ма да му је председник ставио преко 50. Председник се ужасно „кренкао“ и закључио седницу да се договоре: шта да раде? И каквом ће смрћу уморити свога несрећног попа!

Б.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Карактеристична осуда

Мостарски окружни суд осудио је [illegible] Чишића, бив. одговорног уредника „Мусавата“ на 200 круна глобе због једног чланка, због кога га је исти суд и исти сенат пре четири месеца ослободио, не нашавши никаква „злочина“ ни „преступа“. Заиста карактеристична осуда, која много казује.

Страна штампа о „велеиздајницима“

Страна штампа врло много пише о „велеиздајничком“ процесу у Загребу и то наравно неповољно по загребачке властодршце. Последњи број француског часописа „Ле Курије Еропеен“ донео је опширан и исцрпан чланак о том суђењу из пера једног Мађара. У чланку се одлучно бране Срби.

Дневне вести

Деманти. Министар спољних послова наредио је посланику Србије у Цариграду, да најенергичније демантује код Порте распрострте гласове о намерама Србије, да упадне у Новопазарски Санџак и изјави, да Србија и не помишља на такве авантуре.

Посета министра. Адријан Ефендија турски посланик, посетио је јуче министра спољних послова г. др. Миловановића у његовом кабинету, и код њега се подуже задржао.

Мишљење Аустрије. С добро информисане стране стигла је из Беча у Петроград вест, да ће Аустро-Угарска још једанпут покушати да предузме кораке те да се спор са Србијом реши мирним путем. Бечка влада не узима озбиљно последњу српску циркуларну ноту, но ће поново затражити непосредну изјаву Србије. Ако Србија не да такву изјаву, онда је рат неизбежан.

Опет лаж. Из Беча је опет у новине протурена лажна вест, како ће српске устаничке чете 14. о. м. упасти у Новопазарски Санџак. А да би та вест изгледала што вероватнијом, они су је гарнирали додатком, да ће те чете упасти тога дана преко Дрине и у Босну! То би Аустро-Угарској дало повода да Србији објави рат.

Бога ми ако!

Нису дошли. Јуче после подне око 1 сата искупио се силан свет да дочека руске добровољце но они нису дошли, јер су по разним станицама дуж пруге остали па ће после дан два доћи и у Београд.

Уважена оставка. Г. Марку Петровићу, протојереју београдском, уважена је оставка на почасно чланство у великом духовном суду.

Скинута забрана. Одлуком министра финансија, скинута је забрана за извоз кукуруза из земље зато, што га има у довољној количини у земљи и за сејање и за исхрану.

Наручен барут. Из Берлина јављају да је српска влада телеграфски наручила код једне саксонске фабрике велику количину барута.

Наше војводе пред судом. Ових дана било је у Велесу суђење нашим војводама Трбићу и Бабунском, које је бугарски војвода Дича оптужио да су га хтели убити. Суђење се није могло свршити, јер сви сведоци нису могли бити испитани. Оно што се до сад чуло од сведока, које је позвао војвода Дича само потврђује раније мишљење о њему да је он — обична кукавица.

„Вођ младе радикалне странке“. М. Харизанов, дописник софиске „Камбане“, разговарао је с неколиким личностима у Београду о могућности српско-бугарског споразума, па и са Скерлићем. Бугарима се нису допали погледи Скерлићеви о том питању, па о томе пишу на дугачко и на широко, у толико пре, што је то мишљење „једног од вођа младе радикалне странке“, па самим природно и саме странке. Нека се не брину Бугари. Скерлић не само није „један од вођа младе радикалне странке“, но у опште није никакав вођ никакве странке у Србији.

Турско-бугарска погодба. Из софиских владиних кругова чује се, да је у Петрограду постигнут споразум између Изволског и турског министра спољних послова Рифат паше о турско-бугарској погодби. Турска се задовољава с накнадом од 125 милиона динара. Од те суме ће се најпре исплатити вредност бугарског дела источних железница (око 40 милиона динара). Турска ће за то признати бугарску независност.

Конгрес за примењену хемију. У мају месецу о. г. држаће се у Лондону међународни конгрес за примењену хемију. Конгрес се сазива под покровитељством краља Едуарда, а почасни председник биће принц Уелски — син краљев. Све културне земље учествоваће на конгресу. Наша влада треба да води рачуна да Србија не изостане и да не буде достојно заступљена. Ко зна какав значај имају овакви конгреси, не само за предмет који се ту третира, него и за националне угледе земаља, које су на њима заступљене, тај ће разумети овај наш захтев.

Командант војске. За команданта земунске целокупне аустријске војске постављен је пешадијски потпуковник *Анђујан* — по народности Румун. Он је пре три дана дошао у Земун и примио команду.

Самоубиство у купатилу. Јуче после подне у 3 и по сата, убила се у кабини бр. 10 у купатилу Душана Гавриловића — преко Кремиловића у Душановој улици — Софија Чобановић осл. модискиња. Она је ушла у купатило узела засебну каду, чим је ушла у кабину села на канабе и испалила на себе два револверска метка у прса, у леву сису и на месту пала мртва. Код ње је у ташни нађено у готову 2·40 и једна цедуљица са натписом „О Mister hill, о Mister hill!“ Извршеним претресом у њеној радњи није нађено ништа.

Уверење је, да је Софија извршила над собом самоубиство због љубави. (Види о овоме дневну хронику).

Инспекција. Г. Драгутин Тодоровић, инспектор министарства унутрашњих дела, отпутовао је вечерас возом у параћински округ, ради инспекције полициских послова у томе округу.

Искочио трамвај. Јуче пре подне искочио је из шина трамвај, према кафани код „Лондона“. Поводом тога, прекинут је саобраћај на прузи скоро читав сат.

Новорођенче. Јутрос рано нађено је једно мушко новорођенче у Јаворској улици које је одмах предато општинској бабици на негу и чување.

Сталаћ—Крушевац. Најдаље за 15 дана биће готова пруга и намештен колосек на прузи Сталаћ—Крушевац, и 1. априла ова ће се пруга предати саобраћају.

Прегажен локомотивом. Јован Р. Барабај, родом из Радујевца у округу крајинском, машиниста на железници индустријског београдског друштва, јуче пре подне услед своје непажње пао је под локомотиву која је била у кретању, и машина га сасвим измрцварила.

Глад. Из Новопазарског Санџака јављају, да у целом Санџаку влада глад и велика невоља. Већ је пало доста жртава.

Удавио се. Јосиф Златић, тежак из Прогореоца у окр. чачанском удавио се прекјуче у реци *Ибру*. Констатовано је да није било насилне смрти, него да је то Јосиф учинио у наступу душевног растројства.

Обесио се у апсу. Лазар Јевтовић из Стојака у округу ужичком, притвореник казнионе среза црногорског, обесио се претпрошле ноћи у апсани начелства ужичког, каишем од опанака, који је везао за шипку од великих апсанских врата. Узрок вешању непознат.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

† Никако се поуздано не зна да ли ће немачки цар Вилхелм и ове године путовати по Средоземном Мору. Јахта „Хоенцолерн“ спремна је за пут, али ће царево овогодишње путовање зависити од развоја политичких прилика на Балкану.

|○| Из Берлина побијају вести о канцеларској кризи.

△ Између француских министара финансија и марине постигнут је споразум о кредиту за флоту, те је на тај начин избегнута министарска криза.

)○(У Петрограду се проноси глас, да ће руски министар председник Столипин, по савету лекарском, поднети оставку, и да ће председништво министарства привремено предати министру финансија Коковцову.

∴ Услед великих немира у Персији, Русија ће послати у Техеран јаку сотнију Козака.

∴ У Бечу је умро познати [illegible] Јосеф Лаит у 59. години живота.

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

Једно мистериозно самоубиство

Ма да пок. Пера Сотировић није био човек, који се интересовао много књигом ипак се могао похвалити, да је успео да у свој локал привуче „људе од пера“. Убрзо после његовог уласка у „Позоришну Кафану“, прочуло се, да у њу долазе новинари, књижевници и уметници. Није било никакво чудо што су се за „Позоришну Кавану“ заинтересовали сви људи, који су волели новине, књиге и уметност. Отуда је пажљиви посматрач могао приметити како су, поред редовних гостију, почели посећивати „Позоришну Кавану“ људи, који нису били ни новинари, ни књижевници, ни уметници. Па чак су и неке госпође, за које би цео свет веровао, да би нашле више забаве и у „Москви“ и у „Гранд Хотелу“ напуштале те локале и претпостављале скромну „Позоришну Кафану“, чији је једини украс био монокл господина Иконосерија. Појава тих госпођа или госпођица вазда би изазивала интересовање сталних посетиоца, који иначе нису имали другог интересовања сем за чисто пиће и брзу послугу. Чисто пиће волели су због стомака а брзу послугу због нерава, која је урођена свима који воле „чисто пиће“.

Вино, пернод,.. просто су изазивали потребу за — женама. С тога би свака женска глава изазивала интересовање чим би се појавила у кафани.

Такво једно интересовање изазвала је једна мала групица господе и госпођа, који су били готово редовни гости „Позоришне Кафане“. Један млади господин са својом госпођом, својом свастиком и двојицом пријатеља изазвали су пажњу нас редовних гостију „Позоришне Кафане“. Из честих погледа, који су бацали из сјајних очију лепушкастих дама, били смо на чисто, да ни оне нису биле равнодушне према нашем столу. Очигледно је било, да смо и ми били предмет њихове пажње, као што су и оне биле предмет наше пажње. Не знам поуздано да ли је њима наша пажња годила, али смем поуздано тврдити, да су њихови погледи за наш сто остављали најлепши утисак. Да ли је то била гордост уметничка или лична амбиција то нам не бих смео гарантовати, тек чим би се наше две „комшике" — како смо их у нашем звали — појавиле опладало би целим друштвом пријатно расположење и тада би се обично дуже поседело у кафани.

Нико од нас не би нам умео тачно рећи ко су и шта су биле те две симпатичне даме. Неко је једном рекао у друштву да су мадамоде и то је било све што смо о њима знали.

И ко зна да ли би ја икада што више о њима сазнао, да се нисам јуче шетао до 7 место до 6 часова.

Прошетавши се кроз цео западни Врачар на који су ми везане успомене мога детињства, ја сам се вратио на Теразије. Лагано сам се провлачио кроз густе редове шетача, који су измилели из загушљивих, угрејаних зимских соба, да искористе први пролетњи дан, — кад ме неко ухвати изненада испод руке и рече ми:

— Вас ће као новинара интересовати ова вест, ако је већ не знате. Данас у 3 часа по подне убила се у купатилу г-ђица Софија Чобановићева, модискиња из „кнез Михајлове улице".

— Хвала. О томе ћемо сигурно добити већ извештај — заблагодарих своме пријатељу и пожурих да стигнем свога директора са којим сам шетао.

Саопштих директору вест коју сам чуо. Он одмахну главом и почесмо се гурати кроз густе редове шетача.

Мене је мучило да дознам зашто се може једна млада девојка убити па још у купатилу. С тога рекох директору:

— Ја одох у полицију да дознам детаље овог интересантног самоубиства.

— Па идите кад вас не мрзи — одговори директор окренувши се на нови круг.

После неколико тренутака добио сам овај извештај из полиције:

Госпођица Софија Чобановићева, која има модиску радњу у кнез Михајловој улици под фирмом „Модиња Парагић", отишла је око 2 часа по подне у радњу Матковића гвожђара, купила револвер, мали, систем „Булдог" и за тим отишла у купатило Крсмановићево, узела засебну кабину и чим се у њој закључала она је скинула шешир, раздрљила груди и убила се са два револверска метка. Код ње није нађено ништа. Узрок самоубиству непознат.

У полицији сам затекао једног свога колегу. Када смо узели податке кретосмо се у варош.

— Збиља, знаш ли ко је та Чобановићева — запита ме мој колега.

— Не — одговорих готово љутито што сам се узалуд толико истрапацирао.

— Па то је наша лепа модискиња из „Позоришне Кафане."

— Да се играш.

— Зар она лепа, млада наивна комшика, неће више долазити, да нас орасположи, да нам оживи друштво.

— Слушај, колега. Ја бих се кладио, да знам узрок самоубиству. Ту мора бити по среди какав љубавни роман. Девојка, која се интересирала свирмима, које су му интересовале морала је волети..

— Па ја чујем, да је нађено у њеном стану велики број љубавних писама, везаних једном врпцом. На једном парчешцету хартије беше њеном руком написано „моме Мацу".

— Па дабоме. Ја сам одмах и помислио.

Пожурих у кафану да известим друштво о нашем заједничком губитку.

— Па знате ли ко нам се убио? — запитах још са врата.

— Знамо. Наша лепа комшика.

Оне беху већ сазнале. Разговор се водио дубоко у ноћ.

Лепа комшика била је искрено ожаљена од својих незнаних пријатеља.

Нека јој то буде награда за све оне пријатности, које нам је чинила својим посетама у „Позоришну Кафану" и оним милим погледима, којим нас је стрељала.

Flaneur

ПРИПОСЛАНО

Милану Пешићу [illegible]

К...у

Господине Милоше,

Ти си изашао на главну скупштину као је „гарави мали" за тобом и твоја друга Б., а агитујући већ онда да на збору „Жељезничке Задруге" уђете у Управни Одбор, т. ј. твој верни друг на предлог вашег надзорног одбора, а ти за члана управе те тако да ваша [illegible] устанеш [illegible] и у коју ни сад [illegible] „дрвета" [illegible] „Жељезничко Удружење", друштво „Константин" и читаво [illegible] предлога инструмента?!

Ми знамо г. Милоше да си ти био на [illegible] места [illegible] и за на „збор", а твој друг члан „Уједињеног Друштва" и за [illegible] добро [illegible] на тим друштвима.

[illegible] у „Жељезничкој Задрузи"! Али знајте: ми вас не требамо, [illegible] задруга [illegible] и ми [illegible] и вама, и [illegible] у управни одбор „Жељезничке Задруге" т. ј. [illegible]. Шта можете да је „гарави мали" [illegible]

Г. Милоше [illegible] је [illegible] интересне рачуне о вашем раду у Жељезничком Удружењу јер у [illegible] можете тражити у управи удружења [illegible] Стојановића, председника Милана Стаменковића и осталих, [illegible] места председника, [illegible] разних [illegible] и фондом за [illegible] жељезничког дома, [illegible] да и преко [illegible] добијете [illegible] који сте већ једном добили, [illegible] је [illegible] удружења [illegible] вашег пристанка.

Овим [illegible] да изнесем вашу [illegible] мојим друговима и [illegible] задруге, [illegible] у управу, јер [illegible] кућу.

С поштовањем

Светозар Јанковић

кондуктор С. Д. Ж. члан [illegible] удружења

Од сутра „Правда" почиње доносити

Мајотори што праве банне

истинити догађај из чаршије

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

За време Људевита XIV

израђено по судским архивама Бастиље

и

Чаробнице

(наставак)

11. октобра 1680, пише Ла Рени Лувоау, који је хтео да спасе госпођу Монтеспанову а опет да не обустави суђење другим оптуженима, те му због тога предложио да за време тортуре Филастрове и опата Котона добијених признања, која су много теретила љубимицу, навађа из аката: „Толико је потребно да чак и кад би се могао наћи какав законски дозвољени начин, да се судијама бар сада прећуте ствари које би боље било да остану тајне, да ће те исте ствари на светлост дана изнети Шапленова, Гибур, Гале, Пелетијерова, Делапортова и можда још и други, којим суд мора судити.

О признању Гибурову бележи Ла Рени: „Морамо је немогуће да је Гибур лажно рекао и измислио оно што је причао о пакту, нарочито о формули преклињања, коју је читао на дотичним литургијама. Његов дух није тако и није довољно логичан да такво што измисли, јер чак и кад би био способан за такав мисаони рад, ипак сумњам мало познаје друштво и шта се у њему дешава, да није могао знати толике ствари о госпођи Монтеспановој, што се на тај начин поклапа с правим стањем ствари." — А на другом месту: „Гибур и кћи Возенова сликују се у појединостима на тако чудноват и ужасан начин, да се једва и замислити може да су их измислиле две личности, не знајући једна за другу. Али изгледа да су се те ствари десиле, те су их зато могле испричати."

Велики судија додаје ове примедбе:

„1. Време општења с „мајстором" (Лезуром) и Возеновом, путовања у Сен Жермен, прашак, који га је наговио да направи, јесте година 1676.

2. Време у које падају страхоте које описују Гибур и Маргарита Монвоазенова, мора бити исто.

3. Већ је две године од како је Лезаж говорио о мајстору, прашковима, Дезејетовој и о путовањима Возенове 1676.

4. На суђењу је утврђено да је Лезаж на две или три године пре но што је ухапшен, учинио изјаву, како се бојао да ће му стар још донети несрећу. У оно се доба говорило, да краљ пати од напада несвестице. Рекао је како је мислио да због тога напусти Возенову и због њена дружења с Дезејетовом.

(наставиће се)

Од стране уредништва

Уредништво изјављује да г. Љуба Мојсеровић економ из Врачевића нема никакве везе са „Ваљевским Хроникама" нити са њиховим дописима који у „Правди" излазе из ваљевског округа.

Г. Мојсеровић више од годину дана није ништа писао у „Правду".

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Систем историјске антропологије балканских народа

Изишла је из штампе књига д-р Нике Жупанића, Систем историјске антропологије балканских народа. Ово дело, плод вишегодишњих студија и пробирања антропометријског и етнографског података прати генетички физички и културни развој и узајамно кретање и утицање балканских народа (Илира, Грка, Арбанаса, Срба и Бугара) од доба из којега датирају први трагови о њима до последње познате фазе у њиховом развићу. О овој књизи биће опширно говора у нашем листу, за сада само бележимо њену појаву, која је од интереса не само за стручне кругове, већ и за све оне који цене важност развоја питања.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Браново позориште

У вечерашњем програму одиграће се комедије:

Пропалица у по ноћи и
Како је у хареву?

Обе ове комедије заслужују пажњу нашу публике. —

Повраћај новца

Према моме огласу част ми је известити г. г. посетиоце који су

дана 9. фебруара 1909.

у мојој радњи на вашу робу купили и платили, да могу тај новац у мојој радњи примити уз повраћај купљене робе од тога дана.

Кафеџијско-посластичарска радња

Петра П. Мирковића

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превео с француског

(118)

XXXIX

Опклада

Ту спусти на под један печени овчји бут, пригњечи га ножем, погледа око себе и чекао да види да ли ће га ко нападти.

— Клађао бих се да је то Пико! узвикну стари витез.

— Он је, господине, рече тужно Лавари. Ах! тај је бут био спремљен за господина маркиза од Аспримонта и...

— И за одличне грађане који је ли исплати на тобу, [illegible] прекиде га Пардајан. Али мени није ко воља да ме узнемирава ова вешовања, ја ћу платити бут...

Гомила слугу, кочијаша, куварица и кувариџа који су дотрчали за Пиком окретоше се и наставише куповању.

— То је најлепши час који сам икад видео, рече гостионичар. Само је штета што је краљевићу...

— Није то никакав штетни рече Пардајан. Збиља, знате ли како је господин мој сам?

— Не може боље бити, господине. Зар га не још нисте видели?

— Тек што сам стигао у Париз.. Хоћу поставите ми у тој лепој собици. И нека ми се све на једном донесе.. Ја волим да буде сам и да ме нико не узнемирава код јела.

— Одмах ће вам бити учињено све по вољи, господине Пардајане! узвикну весело гостионичар. После неколико минута био је одведен у малу собу налик на ормар, и Пардајан пошто затвори стаклена врата забрави да га узнемиравају.

Једино је Пикоу учинио част да уђе у собу Пардајанову и да [illegible] свој [illegible] не [illegible].

Ушавши у собу Пардајан виде три ствари. Прво да се кроз [illegible] који је покривала стакла [illegible] могао видети све што се дешава у кафани, које је већ била почела да се празни. Друго да се кроз [illegible] врата могло лако чути све што се говори за столом који је био задржан за маркиза од Аспримонта и три грађанина. Треће: да је пас, који је марио, без и најмање граве савести, глодао свој комад, имао страшне зубе.

Његова прва помисао била је дакле: — Треба да видим лица тих одличних грађана који се госте са официрима г. маршала од Дамвиља. Друга: — Баш сам радознао да чујем шта ће ти људи говорити! — И трећа: — Не бих волео да будем у непријатељству са пријатељем мога пса!

Према томе Пардајан удеси завесу тако да се кроз њу могло лако видети, не могав лако бити виђен, одшкрину врата да се могло лако чути и помилова пса да би се с њим спријатељио.

Пико који је у тај мах већ довршавао свој ручак махну репом и зарежа гласно. У исти мах он поче кушати старога витеза пожељно и похлепно.

Кад је свршио тај посао он мало замаха репом и мало зарежа.

— Аха! изгледа да ме познајеш, рече Пардајан. То је добро! Разумем зато, хоћеш да кажеш. Видиш да у мене полажеш пријатеља свога пријатеља. Море, ја сам витешки стао!

Пико заскичи и пошто тиме за први разговор оде и леже у један угао прекрстивши предње шапе по своме обичају.

У том тренутку кафана је била скоро празна и Пардајан виде кроз завесу како уђоше три човека. Он одмах познаде оног који је ишао на челу: то је био Сортес, племић од Аспримонта.

Вашим бађи по кафани уплашени погледа и учини једва неспретан покрет као човек који тражи некога који није ту. Сва три човека седоше за сто и једва по њега рече:

— Мора бити да се Крусе нешто догодило, јер он увек долази на заказано место.

— Добро је! помисли Пардајан. Изгледа да ово није први пут како се састају.

— Ево га! рече од једном племић, који је седео према улазу окренут лицем соби у којој је био Пардајан.

Заиста у том тренутку уђе Крусе. Он се рукује свој тројици и седајући за сто рече:

— Долазим из Лувра.. ја сам задоцнио.

— Ах! да, рече Пику смејући се гласно, ви сте част свет малога краљевића, мрзкога Карла.

За Петра је био злочин бити мали и мршав.

— Па ја сам витешки оружар.. Однео сам му једну мајсторску пушку.. од оних што ћемо на ускоро окушати.

— А шта вели краљ? упита Ортес мало нестрпљиво.

— Краљ је увек за мир. Краљ хоће да се сви грле и љубе. Католици и протестанти, верни и неверници, сви треба да се измире, да се збратиме и да се воле! Послао је једног гласника. Колињију! Послао је краљицу од Наварре! Краљ хоће да уда своју сестру за Хенрија од Беарна! Ето шта хоће краљ, господо!

— Добро! добро! прогунђа племић, ускоро ћемо га натерати да запева другу песму.

Крусе тада настави:

— Али сви ми то не би сметало да дођем на време. Задржао сам што сам хтео да видим крај једне необичне, чудновате, скоро невероватне сцене, која се догађала у срцу Лувра.

(наставиће се)

Продаја меса

Од данас почев сам продавник меса [illegible] г. официре, за административне чиновнике, и пенсионере. Говеђе и телеће месо [illegible] свеже.

Продаја се врши сваки дан [illegible] и 3 сата на [illegible] Пијаци и Цветном Тргу. Једна кила 0.80 п. д.

С поштовањем
Лифераити меса
за гарнизон београдски

Месарска Банка

[illegible] од данас 25. фебруара ове год. на [illegible] дивиденде на 1908. год. [illegible]

Динара 6. у сребру

[illegible]

25 фебруара 1909. г.
у Београду

Управа
25 3—3 Месарске Банке

КОЖАРСКА ТРГОВИНА

Сабо и Костића

Београд
[illegible] бр. 8. — Телефон 878.

Препоручује своје велико стовариште готових **папуча** трговцима и осталом грађанству, које продаје на туце и на један пар по врло умереној цени. 142 1—10

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

на свом потрајном зајму добио је

Дин. 2.000.000 у злату

„ 1,000.000 „ „

Депоновано је код Народне Банке као гарантни фонд за исплату згодитака и амортизације „Лозова Црвеног Крста“.

У случају рата и за случај мораторијума, Лозови Црвеног Крста исплаћиваће се и исплаћиваће се и у случају ако Србија загази у рат и прогласи мораторијум, јер је за тај случај предвиђен нарочити фонд од **1,000.000 динара у злату**, мимо осталих великих фондова.

Зато Родољуби купујте наше „Лозове Црвеног Крста“, уложите новац не губите њиме помажете нашу хуману ствар и можете само добити.

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

Идуће вучење Априла, главни згодитак	150.000
друга „	15.000
10 згодитака по 1000	10.000
20 „ „ 200	4.000
100 „ „ 50	5.000
900 „ Аморт. 22	19.800

Са уплатом новог [illegible] дин. 22.50. [illegible] 22 динара. Даје се и на 12-то месечну отплату по 2 дин. месечно и 1 динар [illegible] на сваког на име [illegible] на веру. Новац се шаље искључиво 2855 4—20

[illegible]

Главном заступнику
Живку Петровићу
Београд — Кнез Михаилова 33

Ц Е М Е Н Т

ГРАЂАНСКА БАНКА

Има искључиву продају портланд и роман **ЦЕМЕНТА** из Рађевске и Поповачке Фабрике Цемента и то на вагоне и на ситно по фабричкој цени.

Купци за све поруџбине нека се обраћају искључиво Грађанској Банци. 140 3—10

Ц Е М Е Н Т

ОТМЕНИ МОДЕ-САЛОН

СОФИЈЕ ШВАРЦ

[illegible]

[illegible]

Хотел „АЛБАКЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочито јеловник спрема се за вечеру.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас па сваке суботе: *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу као и осталог домаће вино по знатно спуштеној цени.

Окотлишња „КОМИЊАК“ продајемо на [illegible] ралле по 30 п. дин.

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

[illegible]

Р И Б Љ И З Е Ј Т И Н

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod 0.5% [illegible]

[illegible] „Црвеног Крста“ у Београду. [illegible]

Овај зејтин [illegible] у Београду, [illegible] у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством кошта 2 дин.

[illegible]

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jecoris aromaticum cum Creosotalo 10% [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше 2 дин.

Поруџбине из унутрашњости [illegible]

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ова препарате могу се добити и то: у Београду у дрогеријама Субашића, Овановића и код „Гуглера.“

У унутрашњости у апотекама и т. д.: у Нишу [illegible], Сокобањи [illegible], Зајечару Тумбра, Крагујевцу [illegible]. 1657 11—

ВИНО

[illegible]

[illegible] **свеже** [illegible] **ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible]

Телефон бр. 48. 13 13—

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који поуздано лечи [illegible] **сифолис** [illegible] **сифилис** [illegible] и Монопол [illegible] дом.

Цена је једној боци 3·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на [illegible] Цена је једној боци 2 динара.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца 1·20 динара, [illegible] 2 динара. 16 35—50

Против [illegible] „ГРОЗНИЦЕ“ [illegible] је лек

БИЉНИ СОК

[illegible] Прави „Биљни Сок“ може се добити у апотеци код Црвеног Крста у Београду. **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin“ [illegible] **Цена 4 динара.**

„Saparin“ [illegible] **Цена 2 динара.**

„Биљни теј“ против [illegible] Цена [illegible] 4 дин. — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ПОШТОМ

Адреса: Апотека код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд 1653 2—3

НАЈВЕЋИ ИЗБОР ШТОФОВА

За женске костиме хаљине и блузе у најмодернијим бојама и разним квалитетима.

НАЈНОВИЈЕГ УКРАСА (ауфпуца) и пео прибор (цугер) за женске хаљине.

Препоручује се поштованој публици

Помодна Мануфактурна Трговина
Михаила Р. Живковића
Београд — Кнез Михаилова улица 33.
133 2—10

ПРОМЕТНА БАНКА

Позива акционаре **II. кола** да положе банчиној благајници 1. марта ове год. уплату **IV рате** од 20 динара у сребру по свакој акцији.

Београд
21. фебруара 1909 116 3—3 **Управа**

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8 [illegible] за четврт год. дин. 4 [illegible] месечно 1·30 [illegible]; иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 [illegible] — [illegible] Васине и Добрачине улице. — Издаје и одговорни уредник Радоња М. Радосављевић [illegible] бр. 32.

„Српски Родољуб“ Штампарија [illegible] Кнез Михаилова ул. бр. 16 Телефон бр. 88.

ПРАВДА

Телефон 321. | СРЕДА 4 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 63 | Телефон 321.

ЗАШТО ЈЕ ВЛАДА ПОПУСТИЛА?

Прави разлог који је руководио српску владу да на руски савет, да се одрекне својих захтева о територијалним компензацијама, одговори изјавом да ствар српског народа поверава *без резерве* великим силама које су према Русији изјавиле да нас у тим захтевима неће подржавати, *лежи* **у унапред утврђеном веровању** *наших меродавних фактора: да ти захтеви неће моћи бити испуњени и да за њих не вреди излагати земљу опасности једног рата са Аустро-Угарском.*

Ко је пажљиво пратио рад наших меродавних фактора у овом по нас судбоносном питању, могао је констатовати, да су ови фактори од првог дана овог заплета па све до данас били гурани место да су они водили.

Забуна и неприпремност у којој се налазио кабинет г. Пере Велимировића кад је анексија проглашена; она прва најава пута о компензацијама која је изазвала праву буру незадовољства у народу; оне противречне изјаве др. Милована Миловановића разним страним новинарима; она скупштинска резолуција и изјава, овај одговор на руски савет, све је то доказ владине колебљивости, неприпремности и њеног повлађивања не потребама које је она увиђала, него народном огорчењу, које она није смела ограничавати. Наши меродавни фактори налазили су се за све време овог догађаја у положају човека који ради један посао преко своје воље и онако како он мисли да не треба радити, а вреба сваку могућну прилику да се тога посла или ослободи или да врдне у страну т. ј. да га ради онако како он воли и како мисли да треба.

Са свим је појмљиво и на своме месту када једна влада у овако важним питањима и тренутцима покушава да се ослободи утицаја најнеодговорнијега фактора — јавнога мнења и ако се труди да задржи себи слободу кретања. Али, баш за то што је то појмљиво и на своме месту, баш зато је за осуду рад све оне владе која се подаје утицају јавнога мнења, ради по његовим интенцијама противно своје воље, а при томе вреба прилику да испод руке учини нешто што парализира или чак и уништава све оно што је раније рађено. Радити овако важне и судбоносне послове онако како јавно мишљење и цео народ мисли да их треба радити; излагати државу и народ свима оним опасним и претешким последицама које се из таквога рада порађају, а при томе у одсудном моменту напустити тај правац рада и ударити у страну, не само да је недржавнички него је и несавесно. Влада у оваквим питањима мора се држати увек или свога мишљења или се подчинити општем мишљењу али кад се једном реши, било на једно било на друго, мора остати консеквентна свему и до краја. Јавно радити у једном правцу а тајно подривати тај рад и сузбијати или избегавати његове последице, у правом је смислу те речи издајнички рад.

А српске су владе тако радиле. Оне су писале ноте и меморандуме у којима су тврдиле да је питање о компензацијама животно питање Србије; оне су преко својих чланова стављале у изглед оружану акцију Србије ако се њени оправдани захтеви не испуне; оне су тражиле нарочите кредите за оружање; оне су чиниле све и сва да увере цео свет а понајвише српски народ, да је Србија готова на све, а од првог почетка овог заплета, те су владе у лицу њихова министра спољних послова биле уверене да је све то лук и вода; да Србија неће добити ништа и да не вреди због тога улазити у оружану акцију.

И не само то! Када је кабинет г. П. Велимировића пао и када су вођени преговори за склапање коалиционе владе, данашњи министри уверавали су своје политичке пријатеље *да је наша ствар пропала и да нећемо моћи ништа добити*, али су ипак зато као министри продужили радити као да морамо добити оно што тражимо или ступити у акцију, да после месец дана препусте ствар *без резерве* да им Европа каже имају ли права на компензације или не.

Зашто све то?

Зато што су српске владе од самог почетка овог спора биле зато да се Србија не заложи и последњим средством за оно што је тражила, за то што то нису хтеле ни смеле признати, него су обмањивале српски народ који је тражио да се једном за свагда реши питање о његовој *будућности*, држећи га у уверењу да је његово гледиште правилно и зато што су хтеле да се извуку из ћорсокака у који су својим дволичним држањем запале а да одговорност за све то баце на Европу, за коју ће нам рећи да нас је из себичних разлога изневерила.

Дакле није српска влада дала онакав одговор на руску представку зато што се уплашила од рата и ратних опасности; није ни зато што је стекла уверење да ће нас Европа потпомоћи да добијемо до оног што тражимо, но просто зато што није никад ни мислила да су ти наши захтеви толико важни да због њих треба ратовати; што није имала храбрости да српском народу то призна и разјасни и што јој је било дотужило до нокта те није смела и даље да иде у овој својој дволичној игри.

Ето зато је српска влада одговорила онако на руску представку.

Д

ПОЛИЦИЈА И ШПИЈУНАЖА

Наш познати приповедач Таса Миленковић издао је свој „Деветак" 1906. године под насловом „Тајна полиција". У тој свесци, на страни 100 налази се овај интересантан одељак о страној шпијунажи у Београду. Ми га овде прештампавамо, да би свет видео како је наша полиција за последњих десет година била лабава у вршењу своје праве задаће, док се нечувено одликовала у вршењу политичких каприса појединих влада. Да је и један управник узео у обзир ово писање Тасино и обратио мало већу пажњу на тачке о којима се у томе одељку говори, сигурно је, да се страна шпијунажа не би могла у Србији развити у овој мери у којој се развила. Ево како гласи тај одељак:

„У Београду ћете, као свуд тамо на западу, наћи људе из „добре куће" [illegible], или бољега трговачког агента, који ништа не раде, немају капитала ни [illegible], али лепо живе.

„За чудо што се овакви људи много интересују за све наше прилике, па и много угађају официрима, чиновницима из министарстава и т. д. И како су обавештени, у којој су, пошто се распитују о приликама у земљи, о раду у министарству, о војним [illegible], о војној спреми, о распореду, о војним складиштима, о стању државне касе, о њеној готовини и т. д.

„У полицијским круговима познат је случај, да је један страни војни аташе опуномоћеника П. на његову кућу у Београду трошио месечно хиљаду динара.

„У тој кући приређивано је сваке недеље соаре, на које су долазили наши виђенији чиновници министарстава, секретари, чиновници, официри и т. д.

„У томе друштву водила се је реч о свима нашим дневним догађајима, претресана су сва друштвена питања свога времена, чула се је много и много поверљива ствар. И доцније страно посланство није имало ни најмањег разлога жалити за новцем, који је на ове „српске вечери" издавало.

„Тако исто није непознатим нашој полицији остао и случај да је једнога дана из писаћег стола једног страног министра нађен оригинални рапорт једног нашег војног команданта. Као што је тако исто познато, да је за време српско-бугарског рата једна страна тезгофарска фирма К. и ком., која је била под заштитом једног страног посланства, грофа Е., држала у својој радњи једног помоћника под лажним именом; а после се исказивало, да тај калфа није био нико други, до главни генералштабни бугарски капетан — П..., који је [illegible] свега [illegible], свакога дана [illegible] на бугарску страну; као у ствари [illegible] бележимо: [illegible] са колико „војника и материјала на границу [illegible]."

Бар сада, у овако мутним временима, требало би београдска полиција да обрати сву своју пажњу на шпијуне, којих је несумњиво пун Београд.

Велеиздајнички процес у Загребу

(Оригинални извештај „Правде")

Кидишу и на жене!

— 19. фебруара —

Ма колико се ја упињао, да вама драги моји читаоци, представим што верније, односно слику „велеиздајничког" процеса у Загребу, ја осећам: да нисам довољно речит, да све оно опишем што се овде да видети, и да ни близу не могу да искажем оно узбуђење и онај револт, који кипе у мени док присуствујем овом чуду од процеса, овој накази од правосуђа! Срећом! срећом великом, и вашом и мојом, што се сам суд стално стара, да створи такве гадне појаве, чије просто констатовање речитије и живописније оцртава несрећу јадне Хрватске и срамоту данашњега века, него што би то могло учинити и само перо нашега Виктора Игоа.

Оптужени Валеријан Прибићевић имао је пред судом разговор са истражним судијом Кошутићем и бранилац Хинковић тражи да суд тога Кошутића позове као сведока. Акурти се томе опире, а Хинковић тражи о томе решење суда. Суд доноси решење, но га Хинковић [illegible]!

На галеријама процесу присуствује много света, већином дама. Међу њима је и госпођа адвоката Хинковића у друштву са чувеном хрватском глумицом Миланићевом. Г-ђа Хинковић чувши тако престрашну одлуку суда, рече својој другарици: да је то већ претерано шта суд ради.

То није било јавно, то није пореметило реда, то није нико чуо, сем једног преобученог шпијуна. Тај одмах достави председнику. Председник тога јутра беше дошао пијан као клен. Неразговетно гледајући закрвављеним очима, Тарабоцки окупи читаву оптужбу против те госпође и као закључак нареди јој да напусти салу и објави да ће бити стављена под кривичну истрагу.

Дакле у часу три казне: прво, што је изнео њено име јавно у седници, која није дала кажњења њеној кривици, и изложио је јавном скандалу; друго што је истерао из сале; и треће што је ставио под суд.

И то све зато што је интимно рекла другарици своје мишљење.

Публика се беше на то просто згрозила!

Ја сам се морао на врат на нос уклонити из дворане, да не бих плануо. Опште пљување поздравило је ту одлуку вишњега суда.

Сви су, међутим, мишљења да је ово био хитац намењен Хинковићу, али га је он вешто парирао. У целом процесу Хинковић највише смета као Хрват, он ужива и опште симпатије и опште поверење. Њему Хрвати верују кад каже да је овај процес скандал на штету Хрватске. Сем тога, талент самог Хинковића довољан је да бар пет-шест пута у седници отерира магарећлук председника и незналство Акуртија. Као што је познато из басана, магарци су врло сујетни, па зато и Тарабоцки не може да опрости Хинковићу то његово систематско документирање председникове глупости. Тарабоцки се, дакле, решио, да пошто пото удаљи Хинковића из процеса, и изазива га на разне начине. Како је Хинковић то до сада вешто избегавао, председник је кидисао и увредио му жену, не би ли Хинковић изашао из стрпљења. Но овај се победио и победио је председника. Госпођа Хинковић је постала жртва, Хинковић је остао и даље на браниочкој клупи, а Тарабоцки је остао са својом срамотом!

Да се тако што десило у Македонији, културна Аустро-Угарска би писала предугачке чланке, али се то дешава под обележеним знаком Његовога Апостолског Величанства, и зато све аустро-мађарске новине ћуте.

Испит Јоце Орешчанина.

Још у почетку, како је Тарабоцки [illegible] зуби, видело се какав ће испит бити!

Председник завршује испит над Валеријаном:

— Је ли вам познато да у Америци излази „Американски Србобран"?

— Јесте.

— Ах, ето видите!

— ...Али ни оптужнице. (Смех).

— Знамо ми, знамо.

Председник пита судије: има ли ко шта Валеријана питати? и њих двојица питају га нешто о односима у Америци, што је било тако глупо, да се није могло ни стенографским белешкама ухватити.

Адвокати покушавају бранити оптуженог од те новаке глупости, али им председник забрањује, прође Валеријана и прелази на трећег оптуженог Јоцу Орешчанина.

Овај одговара још живље но и Валеријан!

Опет настаје серија глупих питања: Је сте ли ви Јоцо Орешчанин? Је сте ли „живаљ" или Србин? Је сте ли самосталац? Је сте ли читали „Србобран"? Знате ли за „Са. Југ"? За „Американски Србобран"? итд.

Јоца вели да је Србин православни, да су му то и стари били; да је ћирилица донела културу у ове крајеве, и да је дошла с народом овамо; да је вазда проповедао слогу и љубав међу Србима и Хрватима, јер је то један народ с два имена; да српски барјак није он сам ширио, јер њега народ боље познаје; пошто је под њим ишао у бој за ћесаре и крв лио.

— Али сте „грб" истицали?

— А шта ја пучки учитељ могу истицати? Истичу га она господа који под њим седе и од њега живе! Не зна ни да постоји химна краља Петра. Децу је хрватску учио да буду добри Хрвати, а српску да буду добри Срби. Тако прописује научна основа. Чита из читанке „Краљевина Хрватска и Славонија": „у краљевини Хрватској и Славонији живе два и по милијуна житеља великом Срби и Хрвати, вере католичке и српско-православне". Та је књига штампана под владом Кана Рауха.

— Али сведок Срба? каже, да сте његово дете учили да је „Србин, а он је Хрват.

— То ја не бих могао рећи. То би било, као кад бих му рекао: „Твој је отац Србин, а ти си Негрићи"! (Смеј).

— Јесте ли стојали у некој преписци са Светозаром Прибићевићем?

— Колико сте писама нашли, то је све.

Председник се дере и тражи да му се учтивије одговара.

— Ја сам са Светозаром стајао у преписци као председник изборног одбора и тиме се поносим.

— Председник чита једно писмо у коме га Светозар пита о измени програма странке.

Председник: То сте Ви били пре уласка члан странке?

— То ми до сада није нико рекао. Ви сте први! (Смех).

Чита се писмо Дамјановићеве учитељице из Србије, у којем се она радује победи коалиције у Хрватској. Шаље Јоци фотографију и поздраве из „Слободне Србије".

Акурти: Према томе, овде је „неслободна Србија"? (Сензација у публици).

Јоца: Из тога се писма види само то, да је та госпођа са одушевљењем сестом Срба и Хрвата.

Акурти: А што се Србија радује победи коалиције? Јер зна да се само под владом коалиције може извести она ствар за којом тежите.

Јоца: рекао сам, да су Срби и Хрвати свуд један народ с два имена.

— Акурти: дакле се с мном слажете, да сте ви у Хрватској и они у Србији једно исто?

Јоца: Није то први пут да се ми слажемо. Кад сам говорио Вама сте са мном разговарали, па сте ме позвали и рекли: да нам се моје идеје допадају, а ја вам рекох: Или сте и ви велесрбијанац или ја нисам. (*Урнебес у публици*).

Акурти: Сећате ли се ви кад вас је испитивао одељни представник Павић? Овде је у вашем исказу, који сте потписали, стално: да сте ви изјавили како се бавите политиком на правом а школом на другом месту.

Јоца: Ја о томе с Павићем нисам ни разговарао. Покажите ми тај исказ, тога у њему нема.

(Забуна код судија). Јако жалим, што сам вас тако уловио! (Смех у публици. Председник прети публици, да ће је истерати из сале).

После таквог тријумфа, председник је закључио седницу, да би се сакрио од срамоте.

8

Дневне вести

Велике силе и Аустрија. Не можемо се још слободно радовати, али су сви знаци за сада на радост. Аустрија није умела да нашу плаву узмата за реч и да ону ноту којом Србија „без резерве" изјављује „да не тражи ништа", узме као последњу реч Србијину и да према томе ради, као што су све силе то схваћале, него се враћа и показује да јој је мало и тражи још: тражи потпуно унижење Србије и неке лукаве изјаве. Све велике силе, које су до сада држале Аустрији страну, изјасниле су се против тога њеног држања, и после оног одговора на ноту грофа Форгача, већ говориле у Бечу, преко својих заступника, да се Аустрија задовољи тим одговором и да не гура даље, јер свако њено тражење неће наћи на одобрење код европских сила.

Наравно, да барон Ерентал, који је почињао толике глупости, неће на по пута стати, него ће учинити и последњу, то ће продужити са таквим захтевима, који ће натерати остале силе да изађу из резерве и да стану на супрот лудим амбицијама и разбојничким прохтевима Аустро-Угарске.

Војне конференције. „Н. Сл. Преса" јавља да су по телеграфском позиву министра војног у Београд стигли 2. о. м. дивизиски шефови ђенералштаба. Јуче, 3. о. м. отпочеле су под председништвом министра војног ђенерала Живковића војне конференције, којима присуствују шеф главног ђенералштаба ђенерал Путник и шефови дивизиских ђенералних штабова.

Страна штампа о нашем сукобу. Све док је Србија стојала при својим захтевима о територијалним компензацијама, дотле су неки органи на западу, који изражавају мишљење [illegible] (као „Тајмс", „Трибуна", „Темпс") били на страни Аустро-Угарске и тражили од Србије да се тих захтева одрече, али од кад је Србија предала ону ноту као одговор на ноту Русије, и која се у Европи узела као потпуно одрицање Србије од својих захтева, од тада су ти листови окренули против Аустро-Угарске, и јако јој замерају што она тера у крајност и тражи од Србије не само одрицање, дакле, смрт, него и понижење, дакле срамну смрт, а кроз понижење Србије иде и на понижење Русије.

Не може се још проценити, колико је та новинарска кампања захватила и саме кабинете!

Министарска седница. Синоћ је у министарству спољних послова одржана министарска седница, под председништвом министра председника г. Ст. Новаковића.

Дипломате у министарству. Јуче пре подне г. Дево француски посланик, а после подне г. Сергијев царско-руски посланик, посетили су г. др. Миловановића министра спољних послова у његовом кабинету.

Дејство ноте. Нота, којом је српска влада одговорила на познату ноту грофа Форгача, није ни мало задовољила Аустро-Угарску. И у добри час! Ако није задовољила нек се љути! Аустрија се надала са свим другом одговору, који би ишао још даље но што је ишла и она фамозна нота уручена велесилама, али се наша влада трга и у неколико оним другом нотом ублажила ефекат оне прве. И зато се сад Аустро-Угарска рогуши и прети. Поговара се о ултиматуму и о рату! Они у Бечу не знају да се ми само тога овде не бојимо! Нас би плашило, кад би Аустро-Угарска била весела и нама нешто обећавала, јер смо сигурни да од тога ништа не би било. А на претњу о рату, ми им само кажемо: чек!

Зна се шта би ко имао у томе да изгуби.

Шпијунска афера. Јуче је варошки суд одобрио притвор за *Наталију Миловановићку* бив. поштарку по шпијунској афери и послао, акта њене кривице полицији, на даљи рад.

Реактивисан. г. Добривоје Б. Цветковић резервни коњички поручник, враћен је у државну службу у чин активног коњичког поручника.

Тражио спискове. Министар правде тражио је од свију полицијских власти у земљи списак свију оних кривица, које су последњим указом помиловања предате забораву. У самој управи града Београда, има штемпларских кривица преко 350.

Ови спискови послаће се за два дана најдаље.

Ухваћен на делу. Јуче после подне, Живко Павловић надничар овдаш. обио је фијоку *Марку Раичу* бријачу у Малетиној ул. у времену, кад је Марко био на ручку, али је при изласку ухваћен на делу и предан полицији.

Пуковски командант. Краљ је потписао указ којим се постављају:

г. *Милутин Михајловић* пешадиски потпуковник, за команданта XV. пуковске окружне команде (Ћуприја), и

г. *Петар Нешић*, пешадиски мајор, за команданта XI. пуковске окружне команде (Крагујевац).

Трговинска Агенција. Министар народне привреде одобрио је нашем трговинском агенту у Москви Чеди Јоксимовићу, да може отворити филијалу агенције и у Одеси.

Опет самоубиство. Јуче у подне, кад су сви ђаци VIII разреда I београдске гимназије у дому Друштва „Св. Саве" изашли са часа остао је сам у разредној соби Радосав, син г. Драгутина Гођевца адвоката овд. и револвером покушао да одузме себи живот. Гађајући себе у прса куршум је повредио трбух и нанео опасне повреде. Другови његови однели су га на рукама до болнице. Радосав је хтео да одузме себи живот зато, што му је дао рђаву оцену професор латинског језика г. Спира Калик.

Одобрен кредит. Јуче пре подне у Народној Скупштини и на другом читању, одобрен је ванредни кредит министру спољних послова од 500.000 динара.

Из дирекције. г. Миливоје Јовановић инжињер општине београдске постављен је за инжињера железничке дирекције у Ужицу, за грађење нових пруга.

На смрт. Касациони суд оснажио је пресуду првостепеног крушевачког суда, којом су осуђени на смрт Неранџа пок. Владимира Новаковића и њен миловник Мијаило Бојић, обоје из села Омашнице у срезу трстеничком, за убиство Неранџиног мужа Владимира.

Кретање воде. Нишава је прешла ниво најнижи за два метара. Власти су упозориле грађанство крај Нишаве, да буде обазриво од поплаве.

Нов корак Форгачев. У бечким дипломатским круговима говори се да ће гроф Форгач предузети нов корак код српске владе, те да покуша да се разјасне супротности. На овај нови корак Форгачев неће имати облик ултиматума, али ће бити енергичнији од првог и покушаће да од српске владе [illegible] потражи да објасни своју политику.

Аустриски одговор. Како „Н. Сл. Преса" доноси, аустро-угарска ће влада још у току ове недеље одговорити на српску ноту. У том одговору аустро-угарска влада указаће на то да српска нота није одговорила на најважнију тачку саопштења грофа Форгача, но је избегла јасан одговор. Од српске владе ће се поново тражити да се о тој тачци изјасни недвосмислено.

Убиство у селу. Синоћ је у селу Калуђерици, које је одмах иза В. М. Луга убијен кроз прозор из пушке у механи калуђеричкој Милош Миливојевић, тежак из Кнежевца. Убица није ухваћен.

Предат властима. Јуче је земунска полиција предала београдској полицији Драгутина Рајковића трг. помоћника, који је својим принципалима у Београду Радисаву Јовановићу и компанији проневерио 501·40. дин. со побегао у Пешту, где је и ухваћен.

Стрељани. Јуче изјутра у 6 сати пре подне, начелник округа крушевачког извршио је смртну пресуду у Крушевцу над Милорадом Стојановићем ковачем и Сотиром Илијевићем столарским радником, који су пресудама земаљских судова кажњени смрћу, за убиство извршено са предумишљајем. Извршењу смртне казне присуствовало је мноштво грађана крушевчана.

Први брод. Сутра увече у 7. сати полази први брод Српског Бродарског Друштва за Радујевац. И тако, је пловидба отпочела у редовном саобраћају у оба правца Саве и Дунава.

Грађанска Касина. Приређује у четвртак 5. ов. м. у 4 сата по подне велику забавну претставу за децу и одрасле. Између 10 тачака нарочито се скреће пажња на [illegible] игру са живим голубовима, нову [illegible] и [illegible].

Улазна цена 0·50 дин. од особе.

Ваљевска хроника

Вадречка страна. — [illegible]. — Једна лепа прослава. — [illegible]. — Шарлах. — Странци. — Пријатељи Ваљева.
(Нашим [illegible])

Ваљево, 28. фебр.

Један од најлепших и најпријатнијих објеката, којим се Ваљево поноси, а којим [illegible] јесте брдо Вадречка Страна у вези са парковима на Обилићу и Митровића Брду. За подизање ових паркова Ваљево дугује захвалност „Друштву за улепшавање Ваљева и околине", које се [illegible] Ваљева г. г. Поповића, [illegible] и проф. Јовановића, а [illegible] г. Савића адвоката [illegible] на Вадречкој Страни. [illegible]

[illegible] Вадречку Страну [illegible] у што бољи ред. [illegible] ужива у природним лепотама. [illegible] на Вадречкој Страни.

* * *

[illegible] г. Милораду Поповићу. [illegible] г. Поповића, [illegible] какав је био.

[illegible]

* * *

[illegible] XVI. [illegible] „[illegible] Мацину", [illegible].

* * *

[illegible] „Ви сте у грађанској служби и идите у грађанску болницу!" [illegible] „Шта ћете сада [illegible]". [illegible] — [illegible]!

* * *

Шарлах [illegible] г. Војислав Р. Талић, [illegible] јер му је [illegible] *Радомир*, [illegible] болести. [illegible] родитељима [illegible].

[illegible] да Ваљево [illegible]!

* * *

Странци [illegible] 820 дин., [illegible] 308. и [illegible] 240 дин. [illegible]

* * *

Ваљевци су били [illegible] грађатеже оратних земаља Аустрије. Гледам да они не родљ сами, кад чујем добу време, они мала показују праву спортску примедвоиту и дају се на свим својим обичним пословима, већ не остају времена и за забаву. Г. Душан Поповић, фотограф снимити и учетвовање, отворио је у хотелу г. Стојадина молерну школу играња, која је добро посећена и коју ми препоручујемо нашој омладини. У Ђорђи треба бити јунак, а у мату треба знати сео, па бегати и кола заиграти.

[illegible]

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Један тип

Овомад је у кафани „Руски Цар" један велики јунак демонстрирао против — краља Милана. „Генерал" Јован Драгашевић плаћајући трошак у кафани, није хтео да прими у кусуру динаре са ликом краља Милана, дерући се гласно да неће да га гледа ни на новцу јер га је он упропастио (?).

Замислите, краљ Милан упропастио генерала Јована Драгашевића!

Ја чудних типова на овоме свету, људи Божији! Све што тај старац има добио је од Обреновића, добио је чин и оно што му ни по чему није припадало. Док су Обреновићи живели, ћутао је као куче, а сад се шепа пред келнерима и неће да гледа Обреновићеве динаре.

И Бог то оставља да се батрга на свету и да у старости пљује на оно што је у младости лизао.

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

Покушај самоубиства

Изгледа као да ће моја рубрика ће изгубити свој прави значај и постаће — крвава рубрика. Таман се решим, да пишем о нечему што би вас можда разгалило а оно улети репортер и још са врата узвикне:

— Опет самоубиство! Покушај убиства! Извршено самоубиство!

И ја сиромах склоним већ започети рукопис на страну и дам се на стари посао.

— Сигурно сте већ читали о оној сиротој младој девојци, која је у очајању извршила самоубиство.

— Да, читам баш сад и гледам њену слику, па ми сузе навиреше на очи, да није да сам плакала но, Боже ме прости, као да ми је род.

— И ја, сестро, не знам шта ми је но као нека луда, кад тако нешто прочитам, ударим у плач, па после по целу ноћ не могу да спавам. Све сањам неке мртваце.

А све што се репортер зове чим чује за какво убиство, полети у полицију и пошто добије неколико штурих података о самоубици развуче по пет стубаца и измишља неке ствари о покојнику, буди Бог с нама. Кад би покојник све прочитао што се о њему у тим наклапањима, који носе бомбасте наслове, прича, могао би са сигурношћу поднети парницу за увреду и клевету.

* * *

Тако и јуче, таман сам написао испод наслова „Београдска хроника" „Мамуран Пресбиро" а улете репортер.

— Опет самоубиство.

Ја видим своје добројутро.

— Пресбиро има већ два дана среће. Баш ми се не да да о њему пишем. Морам га и опет оставити за сутра ако некоме из нароши и сутра не падне на памет та глупа идеја да се убија.

Пошто сам прегледао податке, које ми је репортер ставио на расположење одмах сам увидео у чему је ствар.

Радосаву, сину Драг. Гођевца, адв., ђак VIII разреда I. београдске гимназије није сигурно „ишао у главу" латински језик, који је предавао Спира Калик. Ја знам да су са латинским језиком код Спире Калика муку мучили и ђаци, којима је латински „ишао од руке". А они, којима језици „нису ишли од руке" падали су као снопље. „Латински језик" и „Спира Калик" изговарају већ толико година ђаци са неким страхом, од прилике као што се изговара име *Деспић, Брчић, Солдатовић*, или како сад у Берлину изговарају жене име *Џек Трбосек*.

За Радосава кажу да је био иначе добар ђак, с тога је био веома осетљив на неуспех у латинском језику. Он је сиромах знао и радио, али се од двојке није могао ослободити Као да се за њега лепила. *Уверен*, да се према њему врши неправда, он је из дна своје младе душе мрзео свога професора.

— Па баш да не појма немам из *латинског* зар је право да упропастим целу своју *будућност* због тога. Зар зато што незнам да мењам и менцу тега да останем вечити практикант. Та цео свет данас живи и прави сјајну каријеру немајући ни појма о латинском језику а ја треба за целу своју *будућност*, све своје снове да упропастим што незнам стотину латинских речи — јадао се још од почетка године сиромах Радосав својим друговима.

Али, ако Радосав није могао да отугла на двојке, Спири није досадило писати му их, јер је опет он на то, практицирајући се годинама већ био огуглао.

Радосав је са тим био начисто. С тога се у његовој младој души порађају најцрње мисли.

Беше га срамота од родитеља и другова, али му ништа није помагало.

С тога поче помишљати на освету.

Ко од вас није био у положају Радосављевом.

Испрва је мислио да убије свога непријатеља, који се на њега „истресао". Али се није могао одважити на тај корак. С тога се решио на самоубиство. Са собом већ подавна носи револвер и јуче се био решио. Кад су у 12 часова изашли из школе сви ђаци он се задржао сам у разреду и опалио један метак у трбух.

Ево га у болници где се сиромах бори са душом а око њега се искупила породица препрашена од страха за његов живот.

Ово је још једна жртва професорских заблуда, од којих не могу још да се отресу.

Fiorldor

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Један учитељ — апотекар

Почетком новембра пр. год. учитељ III-ћег раз. осн. школе наручио је од својих ученика (око 100 ђака) књиге из књижаре „Вардар" уверавајући децу, да ће им књиге 2 год. требати радити, по час им је показао и писмо од г. Дачића књижара, којим овај тражи пријем новца.

Знајући књижару г. Дачића као по све солидну, а познавајући учитеља Лазу као лажну батерију, која зна где је најбоље вино и механџија то се и не чудим где је новац и потпуно сам убеђен да г. Дачић о томе ни појма нема.

Замислите господине директоре какав је карактер ово тога жалосног учитеља, кад је могао од неинформисаних ђака покупити по 0.50 па и више од њих а по и за да су ђаци поштено платили књиге или новац, он је утврдио причу на г. Дачића књижара, причајући деци како је новац послао, али нема календара готових, што се нема са пропратним новим.

Ја мислим да ће г. министар просвете учинити шта треба да се овај учитељ примерно казни јер ако је под бив. министром био „мали човек," рачунам да данас тога више нема.

Учитељ о коме је овде реч зове се *Лазар Николић* чувени агитатор по округу за избор посланика, који се за добар ручак и лепо вино и писмено на лепу комовицу и 5 дин. парт дацурм, сада мачући по изборима како су радикали упробали земљу.

С одличним поштовањем,

Станоје Миљковић

Мајстори што праве банке

истинити догађај из чаршије

Ко је прошао пре десетак петнаест дана око 4 часа по подне поред старог београдског хотела „Наполеондор" могао је, ако би само загледао кроз велики прозор, спазити у једном ћошку праве кафане двојицу људи који се нешто живо разговарају. У кафани није било никога сем њих двојице. Само је за кредевцом седео један келнер, који је, смешна изгледа, нешто записивао у неку велику књигу. С времена на време он би се подигао са столице, лењо протегао, зевнуо разјапивши вилице ко рањени тукац, и поново седао, да настави записивање у ову књигу.

— И сад, после таквих потеза, који нису нанизивали неколиких натрезања и доносили богату ренту, ја морам радити овај посао, који ме већ почиње презрети небројено. Сваки ти, брате, ту замера: Док једном није пиво добро расхлађено, дотле се други издере што је пиво расхлађено. Једноме нема бољег келнера од Пере а други ти ставља ултиматум: он или Пера. И то тако по цео дан. Од ране зоре до дубоко у ноћ.

То се жалио кафеџија Вража Вражанић своме пријатељу Сави.

— Право да ти кажем, ја бих је, макар да ми доноси довољно ренте радо напустио и предао другоме — завршио је Вража своју дугачку причу.

Сава га је гледао испод ока, ћутао и одобравао. Ма да је већ по стоти пут чуо ову причу из Вражиних уста ипак се правио као да га Бог зна како интересује. То му је требало, да би могао лакше остварити свој план због којега је у ово доба и дошао у Вражину кафану.

— Е мој Вражо, Признајем, да си ти себи натоварио велику бригу на врат и да би је се радо куртализао. Али, ти је се можеш куртализати. Мораћеш нешто и да нагубиш ама бар ћеш је се курталисати. Кад би ти знао у каквој сам ја неприлици ти би тек тада видео шта је то зорт — отпоче Сава да „дејствује".

Вража се беше разнежио својом приповетком, па и не знајући какве то бриге море Саву, направи тужно лице.

Сава не изнеможе на ова саучествовање Вражино и покуша се да искористи ово његово расположење, те, као човек који си на нешто решио, брзо настави:

— Слушај, Вражо. Ми смо стари пријатељи. Ти си према мени био безгранично искрен и поверио ми, брате, тајну своје радње. За ту искреност заслужио си моју искреност. И ја имам своју тајну. Она ме тишти, рече. Ја је морам некоме открити, само се решавам коме. Сад сам се решио. Теби ћу је открити. Једно само од тебе тражим: она мора са тобом у гроб бити закопана. Размисли се прво добро: можеш ли одржати обећање које ћеш ми дати. Ствар, о којој је реч, и сувише је озбиљна и ја ти на то ударам скрећем пажњу. Немој се њоме шалити. У питању је моја част, будућност моја па можда и — слобода.

Вража се беше претворио сав у ухо.

— Што се тиче пријатељства у њега не треба да сумњаш а за чување тајна не треба ни да бринеш: Је ли ко што год чуо од мене, а ја као хотелијер знам многе тајне.

Вража је био радознао. Сава је то знао, с тога настави

— Ја сам од тебе и очекивао такав одговор. Ствар је у овоме: ја морам да бегам из Београда.

Вража разрогачи очи.

— Да, ја морам да бегам из Београда и то што пре — настави Сава бајаги тужно. Ти знаш, да сам ја подуже времена живео у Бечу. Тамо сам се упознао са једном лепом младом девојком, код чије сам матере био у стану. Ја сам се њима представио као момак. Девојка је била лепа а ја млад. Најзад кад сам јој обећао да ћу је узети за жену она се одазвала мојој љубави. Једнога дана ја сам се нечујно изгубио из Беча, јер сам приметио да је наша љубав уродила плодом. У писмима, која сам добијао од моје љубави, која се потписивала као вереница, мени се наговештавало како се приближује срећни тренутак када ћу постати тата или како су оне писале: *Papa*. Можеш појмити како је било мени. Што је најгоре, ја сам био толика будала те сам одговарао на та њихова писма и тако пао у клопку.

(Наставиће се)

Fiorldor

Из суда

Како се код нас ради

Пирот, 1. марта 1909. г.

Читам неки дан у „Правди" под насловом „*Из суда*" о овом догађају са архиваром ћупријског првостеп. суда, који је од једнога там. адвоката примио новац да купи таксене марке па после, не само што их није купио и пролепио где треба, већ помео и да набави како му није познато да је од кога примао новац. При свршетку тога написа напомиње се, са свим умесно, да би истрагу, која се већ по тој ствари води под суда, требало врло озбиљно водити.

Поводом тога догађаја, а нарочито поводом ове последње напомене, ја сам се одважио да Вам, поштов. господине директоре, саопштим две ствари, које су пламашније од горње, па су ипак кренуте „из недостатка доказа" оглашене *као невине*.

* * *

Над Јорданом Станковићем бив. архиваром пирот. првост. суда пре неколико дана прекинута је кривична „истрага" која је вођена код истог суда због одлепљивања таксених марака са судских аката. Један овд. дуванџија који је управо и открио целу ствар, на својим саслушањима казао је како му је Роса — Јорданова жена — те марке понудила да прода са шконтом и како он марке није хтео узети док не пита кога за ли су оне добре. Распитујући о њиховој исправности, наишао дуванџија натрпа на контролора дувана који одмах примети да су марке одлепљиване, одузме их и достави ствар монополском надзорништву. Сумња је, нарочито пала на Јордана, јер је само он могао својој жени дати марке за продају а нико други. Али на саслушањима и он и жена му одрицали су све. Суд је дуванџину сведоџбу сматрао као недовољну за доказ постојања дела, те је на основу тога прекинуо истрагу, Јордана огласио *као невина*, а марке вратио дуванџији „на употребу." Интересовало ме шта је дуванџија радио с маркама те га јуче запитах:

„Шта урадите са оним маркама Бога ти?"

Он се насмеја.

„Врну ги на Росу!"

* * *

Од кад је проглашена анексија Босне и Херцеговине, код нас су се на све стране прикупљали прилози за „Црвени Крст." Један чиновник из првост. суда скупљао је као члан одбора те прилоге за округ пиротски, а ковчежић са новцем стајао је на његовом столу у канцеларији. Једног јутра нађоше ковчежић обијен и празан. Посумњало се одмах на неког Александра Огњановића, кога је председник примио да ради у суду као преписач и „истрага" се поведе. Испитиваше практиканте и служитеље и сумња се према Александру повећа, јер је он тог вечера, кад је нестао новац, лумповао целу ноћ са певачицама. Али да се не би терало мак на конац, Александров отац „као патриота" исплати оштећену суму, истрага се прекиде, а Александра огласише као невина.

* * *

И ако је суд обојицу огласио као невине из недостатка доказа, они још не важе као невини пред светом. Ради тога требало би им забранити да долазе у судску зграду. Међутим и један и други су по цео дан у судским канцеларијама.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Вечерас програм за ширу публику са комадима:

Пруја

Удаи жени! и

Револуција у Београду!

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ ГАЛАНТЕРИСКЕ И ПОМОДНЕ РОБЕ

КОСТЕ НИКОЛИЋА и ДРУГА

ДОБИЛО ЈЕ ОГРОМАН ИЗБОР

МУШКИХ ШЕШИРА

ЦРНИХ И У РАЗНИМ БОЈАМА И КВАЛИТЕТИМА

НАРОЧИТО ПРЕПОРУЧУЈЕ ШЕШИРЕ ИЗ ФАБРИКЕ

БОРСАЛИНО

Борсалинови су шешири под горњим знаком.
А могу се добити само у нашој радњи.

Поруџбине из Србије извршујемо брзо и тачно.

321 1—

НОЖАРСКА ТРГОВИНА

Сабо и Костића

Београд

[illegible] бр. 3 — Телефон 231

Препоручује своје велико стовариште готових ножева бритвама и осталом грађанству, које продаје на туце и на један пар по врло умереној цени. 142 2—10

Ц Е М Е Н Т

ГРАЂАНСКА БАНКА

Има искључиву продају портланд и роман **ЦЕМЕНТА** из Рамске и Поповачке Фабрике Цемента и то на вагоне и на ситно по фабричкој цени.

Купци за све поруџбине нека се обраћају искључиво Грађанској Банци. 140 4—10

Ц Е М Е Н Т

Српске музикалије

за гласовир и певање

1. *Српске Народне Химне* за мушки збор, клавир и певање и гласовир од Д. Јенка дин. 2—
2. *Увертира* [illegible] од Д. Јенка дин. 2.50
3. *Увертира* од Д. Јенка дин. 2.50
4. *Увертира* [illegible] од Д. Јенка дин. 2.50
5. *Српска Творчка* [illegible] дин. 3—
6. *Оду се небо* [illegible] дин. 2—
7. *Са српских села* [illegible] дин. 2—
8. *По пољу је* [illegible] дин. 1.50
9. *На те мислим* [illegible] дин. 1—
10. *Албум 100 српских* [illegible] дин. 3—
11. *Албум* [illegible] II. 6-ј[illegible] дин. 6—
12. *Албум 135 српских народних* [illegible] дин. 3—
13. *Зборник* [illegible] J. У[illegible] дин. 3—
14. *Албум* [illegible] 30 [illegible] дин. 6—

Осим српских [illegible]

[illegible] „[illegible]“

[illegible]
МИТЕ СТАЈИЋА
у Београду

[illegible]

Најбоље српске

САЛАМЕ

[illegible]
Сваки дан

[illegible] „Теј Бутера“ [illegible]

Млекарска и Српска Бира

[illegible]

препоручује радња

Душана Тодоровића

[illegible]

Београд — Теразије

Изгубљена меница

Изгубио сам меницу од 160 динара, акцептант је Јован Бранковић. [illegible] „Правде“ [illegible]

У противном [illegible] Грађанске Штедионице у Београду.

Јован Бранковић
[illegible]

[illegible]

Месарска Банка

[illegible] 25 фебруара ове год. [illegible] 1908 год. [illegible]

Динара 6. у сребру

[illegible]

[illegible] фебруара 1909. г.
у Београду.

Управа
Месарске Банке

25 3—3

РАСПРОДАЈЕМ

ВЕЛИКУ ПАРТИЈУ

ШТОФА за женске хаљине и блузе.
ШТОФА за мушка одела.

По знатно спуштеној цени

Михаило Р. Живковић
БЕОГРАД — Кнез Михаилова улица 22

133 3—10

Продаја меса

[illegible] Гоњење и телеће месо [illegible]

Продаја се врши [illegible] на Великој Пијаци и Цвећем Тргу. [illegible] 0.80 п. д.

С поштовањем
Лиферанти меса
[illegible] Београдским

18000

[illegible] у свом новом расаднику.

[illegible] фебруара 1909 год.
Сабац

[illegible] станица Сабац

Тодор Ђ. Раденковић
[illegible]

[illegible] 10

„ЊУ-ЈОРК“

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kingsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Прегледа актива	франака у злату 2.888.000.000
Целокупни приход у 1908 години преко	530.000.000
Математична резерва	2.379.000.000
Резерва за дивиденду	416.000.000
Нова осигурања у 1908 години	722.000.000
Мешовита осигурања у свези преко	3.116.000.000
Сва осигурања у свези	10.331.000.000

Дивиденда која је платљива 1909. год. износи фран. у зл. 39,402.000 према фран. у зл. 2.125.262 која је исплаћена 1908. године.

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, платљива 1909. г. на полице издате у 1907. на фран. у злату 10.000.

Осигурање за случај смрти				[illegible] на 20 г.				Мешовита осигурања на 20 г.			
старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	процент на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	процент на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	процент на премију
25	247.00	3540	14.8	25	378.00	4720	12.5	25	52700	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	13.5	40	57100	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	73800	11200	15.2

64 го детаљна билансија [illegible] у току 1909 г.

Дирекција друштва „Њу-Јорка“ за Краљ. Србију.

БЕОГРАД, Кнежев Споменик бр

103 7 12

I СРПСКА ФАБРИКА ЗАПУШАЧА

Арсе Ж. Илића — Београд

Кнежева ул. 34. *Бабо Пашинa 32*

— Телефон 559 —

ИЗРАЂУЈЕ и ПРОДАЈЕ:

ЗАПУШАЧЕ, у највећем избору и најфинијој изради за све потребе, па и по уговорној цени, исто тако и све остале израде [illegible] 145 1—10

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.30 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Писма и рукописи [illegible]
Уредник М. Радојловић Видинска ул. бр. 22.

„Дренне Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 5 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 64. | Телефон 821.

Прса у прса

Благодарећи барону Еренталу, Србија је нашла на једне тешке кризе.

Европа се опет налази у истом положају, у коме је била и пре оне абдикацијоне ноте Србијине, само овога пута, без и најмање кривице српске.

Ми ћемо у кратко изложити положај у коме се данас, по нашем мишљењу налази Србија, и на крају ћемо рећи какво треба држање Србије да буде у том положају.

Аустро-Угарска је једностраним актом, који је цела Европа назвала *отимачином*, повредила Берлински Уговор и оштетила више држава: Србију, Црну Гору и Турску.

Србија и Црна Гора, учиниле су фаталну погрешку што су пропустиле дати „зуб у зуб". Кад су чији животни интереси нападнути, тај се брани на живот и смрт. Но Србија и Црна Гора биле су обмануте европском дипломацијом: да ни Европа тај насилнички чин не признаје, и да зато нада пустити Европу да она „позове" Аустрију пред суд — на конференцију — па ће тамо бити сасвим по правди пресуђено.

„Ми смо за нашу ствар истерали у Алхесирас"! подврискивала је француска влада кроз „Темпс".

И Србија се дала завести и чекала је. То је било довољно, да силе, које само о својим интересима воде рачуна, добију времена и нађу начина да стипулизацију и Србију удаве.

Најпре су допустиле Аустрији да засебно преговара с Турском. То је већ Србија требала спречити. Питање о Босни и Херцеговини је један блок, и морало се укупно решавати. Овако је Аустрија користећи се пасивношћу Србије ухватила банкротирану Турску, — у којој сад Младотурци гледају само своје партиске интересе, па су и спољну политику жртвовали унутрашњој политици, — те се с њима нагодила за неколико милиона, па се онда окренула Европи и рекла:

„Босна и Херцеговина су биле турске провинције; ја сам их од ње примила, и она је над њима имала само неко формално право. За сам и ту голу формалност платила богато. Према томе, то је питање закључено, и ја тражим, да се о њему више не дискутује, него да се просто призна свршени чин, који је добио праву основу турско-аустриском погодбом".

— Јест, али је и Србија ту, одговорили су на то. Она тврди, да су анексијом њена права окрњена и њени интереси оштећени.

Аустрија да би доказала да то не стоји, и да би утврдила да нема више никог заинтересованог у босанско херцеговачком питању, па да и сама Србија сматра то питање као свршено, — забранила је Србији да предаје силама свој, тако брижљиво елаборисани меморандум. Србија се тој забрани покоравала: меморандум је остао у фиоци српског министра спољних послова.

Затим је Аустрија само дала на знање: да ако Србија званично не порече оно што је само привидно тражила, т. ј. територијалне накнаде: да ће Аустрија то упорно узети као повод рату и да ће оружјем натерати Србију на ћутање. Све је то Аустрија само приватно изјавила, а велесиле су то узеле за готово и тражиле од Србије да се одрече својих захтева. Русија, која је најпре продала Босну и Херцеговину, па је затим на нашу запевку обећала да ће подржавати наше захтеве, да добијемо територијалне накнаде, примила се сад да нас баш она саветује, да се баш тих захтева одречемо!

И нашла се „Велика Влада" која је и такав савет послушала! Она није саслушала вољу целог народа, она није слушала императивну резолуцију Народне Скупштине, него је послушала савете, што јој је руски посланик шапутао.

Ово опомиње на 13-ту главу шију.

И српска влада је према том савету упутила ноту, којом *без резерве* полаже судбу Босне и Херцеговине у руке великих сила, изјављујући: да Србија од Аустро-Угарске ништа не тражи.

Такав је одговор дословно диктовала Русија.

Русија је, дакле, њиме морала бити и задовољна, а одмах су исказале своје задовољство и Енглеска, Француска и Италија.

Све су те државе схватиле тај одговор овако исто као и ми: да Србија одустаје од својих захтева, да се повлачи, али да тражи заклона иза Европе, те да би пред светом изашла с мање срамоте, а да би српско јавно мњење тренутно заварала.

Но Аустрији и Немачкој није било то довољно. Оне су се ухватиле за она приватна тумачења што их је српска влада о ноти давала, па су нашле: да је нота нејасна и двосмислена. Јер ако се Србија одриче својих захтева без резерве, онда она то треба и Аустро Угарској да изјави и то у форми, која не подлежи никаквој сумњи. И зато је граф Форгач тражио *нову* изјаву од српске владе. Аустро-Угарској је ова прилика добро дошла, те да истера на чистину и саму Русију, и да је пред светом обрука и понизи, а пред Словенима на Балкану сасвим изигра и компромитује. Кад Аустрија овако притисне Србију, Русија ће се морати изјаснити: или је за мир и онда ће натерати Србију да задовољи потпуно Аустрију, или и она има задње намере, и онда ће се Србија одупрети, а тада ће Аустрија и Немачка знати на чему су.

Чекао се одговор српске владе, и она је одговорила у смислу оних коментара, које је давала о својој првој ноти.

Кад је цело српско јавно мњење окомило на владу због оваквог одговора, онда је влада објашњавала: да се овом потом Србија ништа не одриче, него остаје при своме првобитном захтеву, да конференција реши спор између Србије и Аустро-Угарске. Последња нота Аустрији ту мисао српске владе понавља. Према томе, Аустро-Угарска није добила оно што је тражила и не би избегла дискусију о анексији на конференцији. Зато ће она сад поново тражити изрично и под претњом: да Србија јасно изјави, да питање о анексији услед турско-аустриске погодбе, сматра као свршено и да више никакве дискусије покретати о томе неће. А да би то доказала и делом, Србија има одмах извршити демобилизацију.

Такав захтев Аустрије очекује се ових дана.

Врло је вероватно да ће се Европа опет поплашити од рата, и да ће тражити од Србије да своју прву ноту у горњем смислу „допуни", ма да је до сада била потпуно задовољна том нотом. А тако се исто можемо надати да ће се наша једнокрвна и једноверна заштитница Русија понудити да нам издиктира и другу ноту, налазећи се да овога пута задовољи Аустрију. Русији је лако и обрукати се и понизити се. Али је време да српска влада: *не смемо више ни стопе узмакнути!*

Ма какве претње дошле од стране Аустро-Угарске, ма каква пресија стигла — од Европе и ма какви савети били шапутани од Русије, — Србија више не сме натраг! Ни најстрашније последице не могу више натерати Србију на попуштање, јер би свако попуштање било просто самоубиство, а кад се морамо сами убијати, боље је да убијамо друге. Србија је слушала савете, чекала, дозвољавала и попуштала. Сад је дотерала до крајње тачке. Један корак у напред и то је амбис и пропаст не само државе него и народа. Србија, дакле, мора дочекати Аустрију: прса у прса!

Ако Аустрија хоће да потисне Србију мора то учинити оружјем, па шта коме Бог да! Али српски народ не допушта више никоме, апсолутно никоме, да у његово име капитулира. То ова влада треба да има на уму, јер иначе рескира много више него са најкрвавијим ратом!

ЗАРАЗНО ЗАПАЛЕЊЕ
Мозга и кичме

(Meningitis cerebrospinalis epidemica)

Ову опасну и страшну болест имамо у Варварину.

Пре две године било је у Бечу, где се готово само на деци ограничила, и где је доста жртава покосила.

Пошто је већ имамо у срцу Србије, то и поред свих предузетих мера, не би била никаква немогућност, да се и по периферији наше земље прошири, па и к нама у Београд, у походе дође.

Кад се узме у обзир да се епидемија шири брзином куге или колере, и кад се к томе дода, да је проценат умирања 80 од сто а оно нешто опет остане глуво, кљасто или идиота, онда мислим да није натегнуто, ако се преко јавности нешто опширније о тој болести проговори.

Ако игде вреди: „*Брза помоћ двострука је помоћ*" има места, то на првом месту могла би се овде употребити, јер овде није само двострука, већ педесетострука је и више.

Писац ових редова имао је срећу да проматра горе поменуту епидемију, и да види све њене страхоте.

Али је и овај серум (Prof. Paltauf) показао своје благотворно дејство. Сва она деца, која су одмах првих дана, или другог дана била шприцована оздравила су сигурно, без икаквих компликација; деца, која су доцније шприцована, прошла су рђавије. Писац ових редова није у стању дати тачан проценат оздрављења те епидемије леченим серумом, али је сигуран у његово одлично дејство, кад се најдаље [illegible] употреби.

Међутим од колике је важности рани број инјекција и брзо почињање лечења показује статистика Simon-a Flexner-a и Jones-a W. Zobler-a у Њујорку. Они у своме клиничком извештају од 1908 год. веле, да су лечењем серумом Flexner-овим имали следеће резултате:

Од 393. случаја оздравило је 293 дакле 75 од сто.

Од 193. случаја, која су за прва три дана обољења инјецирана оздравило је 107.

Од 126. случајева који су инјецирани између 4—6. дана болести оздравило је 86, а од 112. случаја, који су после 7. дана болести серумом лечени оздравило је 73.

Дакле речено: *брза помоћ педесетострука је помоћ* доказана је.

На санитету је да набави и једног и другог серума да би га било у приправности.

На главни циљ овоме чланку није било само ово. Још главније је упознати се са првим знацима болести, како би се лекарска помоћ могла одмах тражити.

Болест почиње са јаком главобољом и повраћањем. Температура се пење до 40°. Глава је јако забачена и врат укрућен. Пацијент јако осетљив, узнемирен и баца се по кревету. Глувоћа понекад наступа у самом почетку, а после 2—3 дана престају знаци радости и долази рђавост. Врло су чести пегави црвени осипи по кожи, а „херпес" (Herpes) избија на уснама, носу, трбуху и по свима деловима тела.

Деца су болна при глави, у вратима и кичми. Болесника не може ни најмања светлост већ се окреће дувару. На последњу долази укрућивање и згрчење руку и ногу. После неколико дана, ређе недеља, наступа смрт.

4. марта 1909. г.

Д-р Поморишац

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

Реформисани Пресбиро

Осам и по часова изјутра. У Пресбироу, у соби за новинаре, седе за једним дугачким столом шесторица репортера, пуше и пију кафе. Води се жив разговор о одговору српске владе на Форгачеву представку. Очекује се долазак чиновника од којега треба да добију тај одговор.

Девет часова.

У канцеларију је дошао први чиновник. Ушао озбиљан, скида шешир и капут предаје их момку и седа за свој сто. Скида цвикер, трља очи, брише цвикер марамом, намешта цвикер на нос, протеже се, зевне два пут и зачуђено гледа репортере, који су се начичкали око његовог стола.

— Молим Вас, да ми дате одговор српске владе — ослови овог тачног чиновника један мали, козасте браде, репортер.

— Управо да нам дате одговор српске владе — поправи га један крупан репортер достојанственог изгледа и — похабаног одела.

— Какав одговор? Немам ни појма о каквом одговору. То је нешто ново за мене — одговара лено чиновник палећи цигарету.

— Пика! Па овај не зна ништа. Оставимо га нека се човек прво расани — шапута овај мали репортер заједљивим тоном.

Девет и по часова.

У канцеларију улази крупан, леп елегантан господин, погледа у часовник и види да има задоцњење од пола сахата.

Репортери се начичкаше око њега.

— Можете ли нам Ви, љубазни господине, дати одговор српске владе или нас бар обавестити о његовој садржини — поче онај мали репортер пронизним гласом.

— Чуо сам за одговор, али Вам не бих ништа одређеније могао рећи о њему. Знате ја радим на француским новинама.

Репортери покуњише носеве. На ове чиновнике нису могли да се љуте. Али су се почели једити. Близу десет. Листови тек што нису закључени а они у штампаријама чекају. Највише се јадао један развијен репортер са лулом у зубима, која је величином одговарала формату његовог листа.

Десет часова.

— Ево, одговора, али вам га не могу још раздати докле га шеф не прегледа — поче још са врата један постарији господин — чиновник, који је пренео у канцеларију са једним свежњем задоцњења.

— Па кад ће вам доћи тај ваш шеф. Ако за десет минута не будем имао одговор у рукама онда сам задоцнио за данашњи број и то ме једи — протестовао је један високи, сухољави репортер, који је се већ био прочуо са своје репортерске питање па шта је био, у осталом, с правом, горд.

— Господин шеф спава. Видео сам га ноћас око 12 часова у „Москви" у друштву са господином министром. Пио је вино из флаше. А он кад год пије вино из флаше спава дуго изјутра. Могао би послати служитеља да га пробуди јер га сандарица, бар како сам ја чуо, не сме ни за живу главу будити. Тешко њој је па има обичај да удари ногом онога, који га буди. Један пут је разбио сандарици нос. После се, кажу, кајао, али од тога доба сандарица не прилази више његовом кревету. — Поче право „отимарење" овај мали репортер, који се сав накострешио као гргеч од пакости.

Послаше служитеља шефовој кући.

Десет и по часова.

Зачу се шкрипа из пратима шефове собе. Репортери се сручише у његову собу, али се одмах тргоше, јер угледаше пред собом једног младог, лепог господина, чија спољашност на први мах одаваше поштену душу. Млади господин тромо пређе преко фотељи и извали се у њу онако обучен.

— Овај има решено запињање као мађарски кој — шапну својим колегама мали репортер са толико ироније и пакости у гласу, да би му посланик, само да га је чуо, разумео тако провидну инсинуацију да би му три дана зујале његове [illegible] уши.

Ма да им није било до смеха, сви репортери прснуше у гласан смех.

Десет и три четврти.

У канцеларију улете служитељ сав задихан.

— Иде ли? — запиташе у хору репортери.

— Тек што није дошао. Остао је да расчешља браду, која му се ноћас замрсила и да исече нокте — једва изговори задихани служитељ.

— Могао је баш понети нешто и у канцеларију, јер ионако нема никакав посао — просто је сиктао мали репортер, који је већ направио концепт ноте, којом ће да „одише" Пресбиро.

Једанаест часова

— Сада је већ и за мој лист доцкан а камо ли за наше. Можемо комотно поћи — предложи онај [illegible] репортер.

Репортери пођоше, али се у предсобљу сусретоше са једним високим, танким, лепо очешљане браде господином, који, чим их спази, достојанствено климну главом и поздрави репортере — и уђе у своју канцеларију.

— Овај још не може да дође к себи и помири се са новим положајем. Он заборавља да није у Лондону већ у Београду.

— Како би било, да се заузмемо за њега да се поново врати у Лондон.

— Ја ћу сутра да га распалим у листу па ће да се пуши и он и министар. Одлетеће из Пресбироа као да никада није ни био.

— Немојте, господо, ако знате шта је Бог. Па ко ће нам реформисати Пресбиро.

Куда ћемо без њега — плачевним гласом молаше мали репортер.

Репортери се насмејаше, слегоше раменима и вратише се својим редакцијама. При изласку чуше зврку телефона.

— Ало!

— Ви сте, господине, министре!

— — — — — — — — —

— Па ко сте данас требали да примите уреднике листова!

— — — — — — — — —

— А ја са свим заборавио. Ово... знате... вино... па

— — — — — — — — —

— Ха! Ха! Ха!

— — — — — — — — —

— Збогом! Збогом!

— — — — — — — — —

— До виђења довече!

Фортис

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

„Велеиздаја" и у Босни

Сарајевска „Српска Ријеч" пише, како је од прилике пре месец дана фалсификована штампа пунила [illegible] вести о „велеиздајничким аферама" у Босни и Херцеговини, но на ту се вест нико није осврнуо, тим пре што је пренета из Рајкове „Уставности". Али је сад „Српска Ријеч" добила из Савског Моста овај коментар: Пре неких десет дана је овамо бануо државни [illegible]. Свет се у чуду питао шта ће то бити, и не слутећи шта ће из овог бити. Мало је затим, а ето из Сарајева и истражног судије. Није прошло много када наша Сава, а трговца најодличнијих грађана из Савског Моста и то Лазо Миркановић, Јово Милошевић и Тодор Поповић спроведени су у притвор и то због сумње „велеиздаје"! Ту су сумњу подметнули два мала Настићева и због њихове денунцијације сада ова [illegible] при грађанима већ четири месеца дана у затвору, а не зна им се узети на саслушање! У том затвору који је пун гада и нечистоће, одавно им је све, што знаде и сам закон у истражном затвору дозвољава. Но то још није све. По читавој Сави запрепашћење је крајње, а мало сељака не [illegible] непрестано се са службом. Сав је Сава и читав савски котар у највећој узбуђености."

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је одржана у министарству спољних послова министарска седница, под председништвом Краљевим. Седница је трајала пуна два часа.

Код министра. Г. Уајтхед енглески посланик посетио је јуче пре подне министра спољних послова г. Миловановића, и код њега се подуже задржао.

Владин повереник. Јуче је у Народној Скупштини одпочет претрес војног буџета, коме је почео присуствовати и скупштини поједине партије објашњавати владин повереник г. Ст. Хаџић ђ.-штаб. потпуковник и начелник војног министарства.

Са једне седнице. Синоћ је санитетски савет имао подужу седницу у министарству унутрашњих дела, на којој је решавао о најглавнијој болести — Менингитис — кочење врата која се појавила у срезу темнићском и Варварину.

На тој седници прочитани су реферати изасланика министрових г. г. Д-р. Суботића, Симоновића и Мехла, који су неколико дана били на лицу места и испитивали ову болест.

Нови кораци. „Н. Сл. Преса" јавља, да ће заступници Енглеске, Француске, Италије и Русије учинити у Београду нове кораке у корист мира. Поред тога ће и гроф Форгач учинити код српске владе нове кораке. Поменути се лист нада успеху од ових корака у толико пре, што је Србија још сада и дипломатски и војнички усамљена."

Пала под стечај. Једна од најстаријих фирми у Београду *Исак М. Фарки* јуче је предала кључеве Трговачком Суду.

Карактеристично. Како смо из поузданих извора извештени једна од највећих банкарских радња из Београда, којој на зајмима стоји једна велика банка из Пеште, почела је да преселава све своје вредности у Нови Сад.

Аустрија и конференција. Аустро-Угарска је преко Немачке саопштила великим силама да је готова учествовати у конференцији о источним пословима под овим погодбама: признање независности Бугарске: признање споразума између Аустро-Угарске и Турске; измена чл. 29. Берлинског Уговора који се односи на Црну Гору. А одбија сваку дискусију о привредним питањима међународног карактера, т. ј. о дунавско-јадранској железници, о откупу железнице Ниш—Солун и о постављању српског делегата у међународној дунавској комисији.

„Ратна паника". Берлински листови извештени су, наравно из Беча, да је у Београду завладала „ратна паника". О противноме се могу уверити од овдашњих посланства.

Бежична телеграфија. Страни листови јављају, да је српско министарство војно наредило да се у Нишу установи једно одељење бежичне телеграфије.

Јапанци о нама. Јуче је у Београд допутовало преко десет страних новинара. Међу њима је и Амфитеатров и једна Рускиња, која путује директно из Јапана. Она прича да је сва јапанска јавност и јапански народ на нашој страни. Листови пишу симпатично о нама и нашем отпору према Аустрији, чију насилничку политику оштро осуђују. У већим варошима Јапана држе се јавни зборови и предавања која се пропраћују оригиналним сликама на пројекционим апаратима. Предавања и конференције посећују се одлично, јер је цео Јапан уверен у праведност наших тежња.

Туча. Јуче у подне побили су се посланици Ж. Рафајловић и Триша Кацлеровић. Рафајловић, незадовољан говором Трише Кацлеровића у буџетској дебати, назвао је Тришу непатриотом а Триша је Рафајловићу поменуо, не један догађај из Рафајловићевог живота, који даје права свакоме човеку, само ако хоће, да оспори патриотизам Рафајловићу. Рафајловића је као само помињање тог догађаја, ван тог којим је то учињено револтирало, пришао је Кацлеровићу и ударио га два пут по глави а кад је Кацлеровић скочио да му врати зајам притрчали су остали посланици те их раздвојили.

Чудна је биљка патриотизам у Србији!

Аустрија мобилише. Јуче је из Митровице допутовао, преко Аустрије, један наш трговац и прича да је сазнао да је Аустрија наредила мобилизацију телеграфски. По свима пограничним местима влада велика узрујаност.

Држање Француске. По једној париској депеши, *Француска за сада неће предузимати никакве кораке у Београду, но ће сачекати да види шта ће Аустро-Угарска учинити поводом српске ноте.*

Убиство. Добили смо синоћ ову депешу из Сопота:

„*Јутрос у 4 сата непознати зликовац секиром по глави уби на путу Милутина Марковића из Поповића*".

Ђура Мајсторовић

Нема унапређења. Финансијски одбор избрисао је за ову годину из државног буџета све предложене повишице на унапређење чиновника, изузев случајева, где су повишице специјалним законима предвиђене, као што је случај са судијама, професорима, учитељима, телеграфистима и т. д.

Аустро-Угарски одговор. Гроф Форгач ће, како јавља „Н. Сл. Преса," *у суботу предати у Београду* одговор аустро-угарске владе на српску ноту.

Требало би проверити. Поводом самоубиства Радосава Гођевца, ђака VIII разреда гимназије, добили смо од неколико ђачких родитеља уверавања, како г. Спира Калик врши врло несавесно оцењивање ученика. Има случајева где су поједини ученици у свима предметима одлични и врло добри само из латинског језика имају слабе оцене. Даље се жале, да г. Калик долази на часове у таквом стању, да је немогуће претпоставити могућност правилног оцењивања. Наводе нам се конкретни случајеви, како су поједини ђаци имали све досада слабу оцену из латинског језика док нису прешли на стан и храну код г. Калика, када су одмах поправљали оцене. Кажу, да готово сва деца имућнијих родитеља, са незнатним изузетком, падају на латинском језику, и тај факт коментаришу на врло незгодан начин по г. Калика.

Ми скрећемо пажњу г. министру на ове гласове и молимо га да провери тачност ових наших информација, јер није право да се овакви гласови шире ако су нетачни, нити се сме држати такав један наставник ако су ти гласови тачни.

Тражи новац. Многи сељаци из округа пожаревачког нису још примили новац за заузете им земљиште за грађење железнице Дубравица—Пожаревац.

Како округ има своја новца у Управи Фондова, то би требало што пре извршити ову исплату, јер би на тај начин и држава када дошла до своје дужне порезе.

Железнички закон. Приликом претреса буџета железничке дирекције, многи посланици у Народној Скупштини, тражили су, да се донесе нов закон у духу прилика и прогреса службе, по коме се закону *нарочито ниже* и мање особље има боље наградити и платити од особља, које је махом изложено великим напорима.

Министар грађевина обећао је, да ће то учинити, чим се отклоне ове спољне политичке прилике.

И треће самоубиство. И јучерашњи дан у Београду није прошао без самоубиства.

Убио се пре подне у својој радионици Тодор Пертловић седлар у дунавском артиљеријском пуку код Топовских Шупа, до Стефановића имања. Он је у очи убиства узео од једног магационара револвер система Нагановог, бајаги да узме меру за кубуру (футролу) а у ствари се убио. Тодор није оставио за собом никаква писмена, из кога би се могао видети прави узрок смрти, а његова жена изјавила је, да је узрок самоубиству тај, што га је варошки суд казнио 15 дана затвора, за нанету лаку повреду једној жени, и како ионако није био кажњен то га је савест гризла па је на послетку живот себи одузео.

Био је већ стар човек 55 година и у друштву врло весео и пријатан човек.

Убијен зликовац. Највећа зла чинио је у округу ваљевском *Марко Олинац* из Мађа. Ноћас је убијен кроз прозор од пушке. Народ овога краја курталисао се једног опасног зликовца.

Умро. Синоћ је у хируршком одељењу београдске болнице умро Радосав син г. Драгутина Гођевца адвоката, који је прекјуче пуцао на себе. Погреб ће бити данас по подне.

Кретање воде. *Морава* је јуче изјутра код Чачка нарасла са 1·72 м. а синоћ још са 5 с. м. Исто тако и *Нишава* са још 10 с. м. Наређена је обазривост дуж њихових обала.

Друга партија. Скрећемо пажњу свима љубитељима доброг пива *Ст. Салватор* у пивници хотела „*Балкана*." И заиста је Ст. Салватор најпријатније пиво и свако препоруке вредно. Због тога је горња пивница отпочела точити и *другу партију* овог одличног и признатог пива.

Грађанска Касина Приређује у четвртак 5 ов. м. у 4 сата по подне весма занимљиву представу за децу и одрасле. Између 10 тачака нарочито ће скренути пажњу на мађионичарску игру са новим сурпризама, тајну вештину и мистериозну вештину.

Улазна цена 0·50 дин. од особе.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

| Један цариградски лист јавља да се султанова болест погоршала, па тражи да службени лист сваки дан саопштава билтене о султановом здрављу.

△ Порта је у Софији учинила представке због бугарских чета у Македонији, а учињене су и код великих сила.

(о) Као што смо јавили руски министар председник Столипин тешко је оболео. Лекари су констатовали запаљење плућа. Столипину је сад 47 година, те се надају да ће савладати ову тешку болест.

.* Шпанским кортесима поднеће се на одобрење пројекат финансијске реформе.

☰ Аустриски министар грађевина поставио је Марија Лавовића, досадашњег чиновника тога министарства, за шефа канцеларије тога министарства.

§§ И на ужим изборима талијанским је влада добила већину.

Ш Американски салон североамеричког конгреса отворен је 2. о. м. Нова тарифа и пословања представљена. Тафта о тарифи послате су конгресу 3. о. м.

Мајстори што праве банке

истинити догађај из чаршије

(Наставак)

Пре три месеца добио сам писмо у коме ми јављају да сам постао *Papa* и *das Jöhnchen dem Vater ähnlich sei*. Премро сам. Тражили су пара и ја из ђумбуса пошаљем. Обећао сам да ћу се вратити у Беч или њих позвати у Београд. Лагао сам глупо. То ми се осветило. И ево, већ петнаест дана како редовно добијам писма у којима ми прете својим доласком и скандалом ако не одржим реч. Ја сам да би их одвратио те да не изврше своју намеру, обећао да ћу за месец дана уредити своје ствари у Београду и доћи у Беч. Десет је дана прошло од тога доба и ја морам ићи у Беч ако се не ћу [illegible] кидати у свет.

Сава је тако живо причао да је изгледало као да и сам верује у њену истинитост.

Вража беше просто обезнањен и претворио се сав у знак чуђења. Само му није било јасно шта ту он може помоћи, с тога прешавши руком преко чела, упита расејано:

— Ама што говориш човече? Ала си ти заглибио! Да ти, брате, помогнем, али како.

— Зато ми није потребна твоја помоћ. Сам сам ствар запетљао морам је сам и распетљати — рече Сава [illegible]. Друго се тебе тиче. Чујеш, само ми мораш понова обећати да ћеш ћутати као гроб. Ја те молим понова, добро се размисли пре но што даш обећање.

Вража је просто горео од радозналости. Беше готов, да Сави плати да чује развитак романа, а камо ли да не да обећање, с тога одсечно одвали:

— Дајем ти часну реч поштеног човека. Је ли ти доста.

— Доста. Само хајдемо у ћоше трпезарије, може нас ова животиња Пера чути. Све ми изгледа, да нас прислушкује — прошапута тихим гласом Сава.

Да га је позвао и на Калимегдан, ма да је на пољу била псећа хладноћа, Вража би за њим пошао, с тога се дигоше, наручише две кафе и седоше у ћоше.

Трпезарија је била мрачна па их гости из кафане, који би изишли, нису могли ни видети.

Обојица су ћутали запаливши цигару.

Келнер донесе кафе, метну их пред њих и оде да настави дремање за кредензом.

Ма да је горео од нестрпљења, Вража је чекао да Сава настави.

Сава је нарочито направио дужу паузу како би Вражу што више заголицао и припремио га на поверљивост према себи.

Најзад отпоче:

— Ти знаш, Вражо, да сам ја богат човек. То зна и цео Београд. Али има нешто што не знаш ни ти ни Београд. Нико не зна од куда сам ја богат човек. Мени радња добро иде и сви држе да моје богатство проистиче из приватне радње. Али се сви варају. Поред прихода из радње, који нису незнатни, ја имам још један приход за који не зна нико па ни мој ортак. Само ја и Бог то знамо. Ја... имам... савршену машину за прављење банака.

Вража чисто одскочи. Очи му се засијаше у мраку као у мачора. Он је просто био „лакомљив на паре". То су знали сви његови пријатељи.

— Машину за прављење банака — зашапута он као [illegible].

— Лакше! — шапну Сава ухвативши га чврсто за руку и настави тихим гласом:

— Јесте, машину за прављење лажних банака, али, које су толико сличне са правим, да ни они у Народној Банци нису у стању ништа приметити. Годинама већ они примају моје банке и не сумњајући у њихову исправност. Како сам ја дошао до те машине није за тебе важно. Главно је, да је машина тако савршена, да се банкнотама на њој отштампаним може комотно конкурисати Народној Банци, и да је штета уништити је. А ја је морам уништити. Да је овде оставим не смем ни за живу главу. Да је са собом носим у Беч не смем јер је не могу пренети. Једини начин био је да је некоме продам или поклоним. Купаца би се нашло и сувише. Али коме бих се смео поверити. У чије бих се пријатељство смео поуздати. Да се данас нисам са тобом видео и да ти случајно нисам поверио своје приватне ствари, као своме најбољем пријатељу, ко зна, да ли не би довече машина, тај златни мајдан, била уништена. Али, ја сам уверио две ствари: прво да си ми ти пријатељ у тој мери, да заслужујеш сву моју пажњу и друго: да си ти поуздан човек на кога се могу поуздати. Решио сам се, дакле, да се теби поверим и, ево, то чиним. Даћу ти машину за 3000 дин. Ја ћу отпутовати, да се, можда, никада не вратим, али ћу вазда мислити на тебе, који ћеш бити срећан човек и који ћеш ме увек са поштовањем помињати.

[illegible]

(наставиће се)

На смрт!...

због убиства трудне жене

У [illegible] минулу [illegible] Михаило Стојковић ковач, у друштву са Сотиром Николићем [illegible], родом из Крушевца, на зверски начин убио је своју у четвртом месецу бремениту жену Драгињу, коју је претходно [illegible] утукао, па потом обесио, и мистификујући самоубиство, које је наводно она над собом извршила.

Због овог зверског злочина, [illegible] су дали потпуно признање и крушевачки првостепени суд у њих [illegible] — на смрт, и они су данас стрељани, чиме је људска правда задовољена.

Несретна Драгиња, жена од својих 18 година, ћи уваженог трговца [illegible] Николе Јовановића, из Ражња била је још у медењим месецима свога брачног живота, када њен муж Михаило ступи у [illegible] односе са једном [illegible] девојком, Љубицом Стевојевића [illegible], која [illegible] у [illegible], за своју [illegible], добру и чисту жену [illegible] путем уклонити, те да се после може смрти оженити с Љубицом.

[illegible] Михаило поверава ствар једном [illegible], некем Сотиру Николићу, коме обећа 30 динара да му у послу помогне, па тако [illegible] и [illegible].

Једне ноћи, [illegible] уђе Михаило са својим помагачем у собу своје жене и [illegible] јурну на њу [illegible] и [illegible] на гушу, у намери да је удави. Сањива и [illegible] несретна мученица, борећи се с [illegible], једва је успела да пре [illegible] и дубоко [illegible]: „сети се, као да жена и ово [illegible] од брачнога живота"...

И ово што би [illegible] и [illegible], [illegible] у једну [illegible] обавију. [illegible] да је [illegible] учинивши да употреби још јачу снагу и [illegible] доврши. Само [illegible] и [illegible] телу, [illegible] и [illegible] — „[illegible]" муж [illegible] да му је жена мртва...

Прво је тело скривено. А сад, — наставља друга. [illegible], [illegible] је и [illegible] њене [illegible], потом јој обукоше чисту кошуљу, [illegible], [illegible] и [illegible] у [illegible]. Ту у једном крају [illegible], стојала је [illegible], [illegible] јој [illegible] на главу, те [illegible] у [illegible] положају.

Тако, рекао јој муж..., [illegible] да си се сама обесила... [illegible] Богићу... и [illegible] страшни [illegible], који је [illegible] урођеном [illegible], [illegible] се на [illegible] узглавља...

Нашао се, Бог је [illegible]. И [illegible], Мајчина утроба, [illegible] [illegible], [illegible] у [illegible] страдалницу [illegible] живота [illegible], [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible]... [illegible] учини им се да [illegible] врата, [illegible] с врата и [illegible]...

По свршетку [illegible] у [illegible], [illegible] за собом врата и Сотир се упути својој кући, пожелевши Михаилу „лаку ноћ".

У истом тренутку, у коме је [illegible] своје жене [illegible], [illegible] [illegible] и [illegible] да је најугодније [illegible] на [illegible], [illegible] награда чека.

Трећи део настаје у суду. Суђења им је корота, која [illegible] пред собом [illegible] и у [illegible] [illegible] за [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] — на смрт.

[illegible] јутрос [illegible], а кад је час на [illegible] 5 час. изјутра, — прорешетане су њихове [illegible] [illegible] пушака [illegible]. И они, који су овако хладно, овако свирепо [illegible] једну слабу жену, пред [illegible] да иду у смрт, [illegible] су [illegible] мало дана, јаукујући на свет [illegible]. [illegible], [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] за учињено дело.

[illegible], узвикујући: „Живела правда" и „Слава суду" извршена је четврти дан над злочинцима у [illegible].

4 фебруара 1909. [illegible]

РАЗЛИЧНОСТИ

Десетоструки убица сам се одао

Пред судом у Бордоу, у Француској, одговарао је овај дана неки Гро, човек, који је више пута био кажњаван, те је због једног насиља осуђен на годину дана робије. С почетка је Гро све порицао, али кад му је пресуда изречена, узвикнуо је: „Да, ја сам то учинио и сад ми је доста живота, ја тражим гиљотину, јер сам је заиста заслужио пошто сам за последње три године извршио десет убистава. Дајте ме само на косу, господине [illegible], па ћете видети да је истина што сам рекао". — Истрага је у označеном правцу одмах почета.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Вечерашњи програм изазвао је велико интересовање публике. У програму:

Марта (Београдски догађај) и *Глас народа* ([illegible] слика). Посета сваког вечера огромна. —

Руцовићево позориште

На општи захтев вечерас се по други пут даје „*Сељак*" Улогу [illegible] Вале и игра и овога пута г. Руцовић и то је једна од најачих његових улога.

Изгубљена меница

Изгубио сам меницу од 160 динара, акцептант је Јован Бранковић. Моли се онај који је нашао да је донесе у уредништво „Правде" где ће добити награду.

У противном оглашујем је за ништавну. Меница је издата на [illegible] код Грађанске Штедионице у Београду.

Јован Бранковић
[illegible] из Ћуприје

141 1—3

Кашаљ и сипња

најбоље се лечи српском *Селтерском водом*.

Добија се по свима апотекама, дрогеријама и бакалским радњама у Београду и унутрашњости Србије.

Цена је 1 флаша 55 п. д. у Београду. 150 1—30

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака
превод с француског

(196)

XXXIX

Опсада

— Шта је то? упита Кервије. Ако је што лепо даћу да се напише у књигу па ћу продавати.

— Пожурите, Крусе, јер имам да вам дам упутства од маршала.

— Ви знате да ја нисам брбљивац, рече Крусе, ја волим само да радим. Али хоћу да вам испричам своју причу не за то да вас забављам, нити да је Кервије пише у књигу, већ за то што је у њу умешан наш велики маршал, као што ћете сад видети.

— Заиста данас је краљ звао мускетаре од Дамвила.

— А знате ли за што? продужи Крусе. Мало је хтео да измири Дамвила и Монморансија и да натера завађену браћу да се загрле. Кажем вам да је краљ и душом и телом за мир! Али се, како изгледа, наш велики маршал добро држао. Кад су браћа дошла пред краља, [illegible] ми за [illegible] из дворане. Ја сам ослушкивао на вратима и чуо сам само неке узвике, али нисам могао да разумем у чему је ствар. Кад се од једном појави краљица Катарина и пође пред председника. Војвода Анжујски јој рече да краљ жели да остане сам. Она [illegible] и повуче се. [illegible] [illegible]!.. Она уђе и остави отворена врата за собом. Ми се сви приближисмо. Анжујски, Гиз, Крусе, Морвер, Сен Мегрен и Навар са својим гардистима које је краљица довела. Краљ [illegible]. Краљица показа прстом јадног младића који је вратио Монморансија и оптужи га за увреду величанства и мучки напад на војводу Анжујског. Краљ пребледе, [illegible]. Он издаде наредбу да се тај Пардајан одмах затвори...

— Како! Пардајан! узвикну Асремонт подскочивши на столици.

Стари витез завири у својој собици и напрегну сву своју пажњу.

— Дабоме! продужи Крусе, тако се звао тај младић.

— Али, Пардајан је стар, ма да се још добро држи. Ја га познајем: имао сам с њим двобој.

— Млад је, господине, сасвим млад. Ах! Монморанси је имао жестоког противника.

— Није за Бога, он није био са Монморансијем већ с Дамвилом. Ви сте рђаво видели, рђаво разумели!

— На против, врло добро сам видео. Али то што ви кажете доводи до она два Пардајана. Ви познајете старога. Ја познајем старога и нисам га данас први пут видео. Он је тај што нам је [illegible] цео посао код [illegible] моста... али није реч о томе. Кад краљ нареди да се Пардајан ухвати ми јурнусмо сви с Келусом на челу. Али неваљалац сломи Келусов мач, скиде му капу, натера га и најзад скочи кроз прозор и побеже. Морвер опали на њ пушку, али га промаши. Навај са својим гардистима и дворани војводе Анжујског пођоше одмах у потеру за њим и ја вас уверавам...

Крусе беше дошао дотле кад се врата на малој соби мало отворише и запрепашћени гости видеше пред собом старог Пардајана, који беше, [illegible] [illegible], али са осмехом на лицу рече љубазно:

— Господо, допустите ми, молим вас, да прођем. Журим се...

Неки сто му је заиста био на путу...

— Господин Пардајан! узвикну Орлес од Асремонта.

Три грађанина погледаше витеза узнемирено.

— Кажем вам да се журим, места ми начините!

У исти мах он бесно одгурну сто. Боце се искотрљаше, јела се просуше и у истом тренутку Асремонт, блед од беса, гневан, исуче мач, фијукну по ваздуху и дрекну:

— Ма како да журите морате ми дати задовољење за увреду!

Пазите, господине, рече Пардајан, мач ми је опасан кад се журим! Боље ће бити да одложимо ствар.

— Нећу да чекам ни тренутка! дрекну [illegible]. Вадите мач или ћу вас пробуразити!

— То није од вас лепо, господине Орлесе, грофе од Асремонта! Али кад хоћете нека буде! Само ћете се жуто кајати, додаде Пардајан стегнутих зуба.

У исти мах противници заузеше борачки став у сред сале. Слуге и служавке нададоше дреку. Лаћен поче читати молитве, госпођа Грегоар паде у несвест, а Ландри [illegible] на сав глас да се позове стража у помоћ. Гости из целе гостионице слегоше се у круг око бораца.

Још не беше честито ни укрстио мачеве кад Асремонт зададе један неправилан ударац.

Пардајан [illegible] [illegible]. Већ је рањен у руку и крв му потече. На то служавке и слуге ударише још у већу дреку.

У истом тренутку стари витез осети како му се крв кочи и рука отежава. Мач му за мало не испаде... Он га дохвати левом руком и јурну на свога противника тако силно и обасу га ударцима да Асремонт [illegible] дође до зида, пошто обори многе столове.

Овакво [illegible] беше [illegible] реткост у то доба.

(наставиће се)

ПРОЛЕТЊИ ШЕШИРИ

Најмодернији пролетњи шешири за господу, дечаке и децу, приспели су у огромном избору

МАРКУ ВУЛЕТИЋУ И ГАВРИЛОВИЋУ

У БЕОГРАДУ

Цене су врло умерене

202 2—6

У [illegible] огласу у Српским Новинама од 25. јануара тек. год. Српска Банка продаваће у своме локалу 7. ов. м. почев од 9 часова пре подне, већу количину мануфактурне робе.

Роба је [illegible] и за [illegible] [illegible].

Позивају се купци на продају.

Управа
Српске Банке.

149 1—3

РАДЊИ БРАЋЕ А. КОЕН потребан је млађи за кореспонденцију српску и остале књиговодствене послове. Првенство имају они, који знају говорити немачки. Оферте упутити непосредно фирми. 148 1—2

КОЖАРСКА ТРГОВИНА

Сабо и Костића

Београд

[illegible] бр. 6. — Телефон 258.

Препоручује своје велико стовариште готових **папуча** трговцима и осталом грађанству, које продаје на туце и на један пар по врло умереној цени. 142 3—10

ЦЕМЕНТ

ГРАЂАНСКА БАНКА

Има искључиву продају портланд и роман **ЦЕМЕНТА** из Ријеке и Поповачке Фабрике Цемента *и то на вагоне и на ситно по фабричкој цени.*

Купци за све поруџбине нека се обраћају искључиво Грађанској Банци. 140 5—10

ЦЕМЕНТ

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас за сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо на радње по 30 п. дин.

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

на своме лутријском зајму добило је

Дин. 2.000.000 у злату
1.000.000 „ „

Депоновано је код Народне Банке као гарантни фонд за исплату згодитака и амортизације *„Лозова Црвеног Крста“.*

У случају рата и за случај мораторије, Лозови Црвеног Крста извлачиће се и исплаћиваће се и у случају, ако Србија загази у рат и прогласи мораторијум, јер је за тај случај предвиђен нарочити фонд од **1.000.000 динара у злату**, поред осталих великих фондова.

Зато Родољуби купујте наше *„Лозове Црвеног Крста“*, уколико не губите већ помажете вашу хуману ствар и можете само добити.

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

[illegible], главни згодитак		100.000
други	„	15.000
10 згодитака за 1000		10.000
20 „	„ 200	4.000
100 „	„ 50	5.000
900 „	Амарт. 22	19.800

Ко [illegible] добија дин. 22.50. [illegible] 23 динара. Дође се и на 12-то месечну отплату по 2 дин. месечно и 1 динар по лозу, [illegible] на име уплаћених и [illegible] игру. [illegible] 265 4—10

[illegible]

Главном заступнику
Живку Петровићу
Београд — Кнез Михајлова 33.

Добили смо

У ВАНРЕДНО ЛЕПОМ И ВРЛО ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ

ЗА **ВРБИЦУ**

Обућа
Шешира
Капа
Качкета

ЗА
ВРБИЦУ

Рукавица
Чарапа
Хаљиница
Сунцобрана

ЗА **ВРБИЦУ**

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ ГАЛАНТЕРИСКЕ И ПОМОДНЕ ТРГОВИНЕ

Косте Николића и Друга

БЕОГРАД

223 1—

Поруџбине из унутрашњости извршујемо брзо и тачно.

ОТМЕНИ МОДЕ-САЛОН

СОФИЈЕ ШВАРЦ

[illegible]

Добила је за пролетњу сезону [illegible] *Француске и Швајцарске.*

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Токарте могу се и узети са материјом **поручиоца.**

[illegible]

[illegible] поруџбинама из унутрашњости. [illegible]

НАЈВЕЋИ ИЗБОР ШТОФОВА

За женске костиме хаљине и блузе у најмодернијим бојама и разним квалитетима.

НАЈНОВИЈЕГ УКРАСА (ауфпуца) и цео прибор (цугер) за женске хаљине.

Препоручује се поштованој публици

Помодна Мануфактурна Трговина

Михаила Р. Живковића

133 3—10

Београд — Кнез Михаилова улица 33.

+

Моме добром мужу [illegible]

Андри В. Станојевићу

[illegible] у [illegible]

даваћу [illegible] у суботу 7. ов. м. у 10 час. пре подне четрдесетодневни помен у [illegible] цркви [illegible], о чему овим извештавам другове, пријатеље и познанике покојникове.

Ожалошћена удова: **Даница А. Станојевић** са децом.

151 1—2

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8., за четврт год. дин. 4 [illegible], месечно 1.50. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — [illegible] — [illegible]
Уредник М. Радосављевић [illegible] ул. бр. 29.

„[illegible]“ Штампарија [illegible] и Комп. [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 48.

ПРАВДА

Телефон 821 | ПЕТАК 6 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 65. | Телефон 821.

Први корак

Синоћ се пронео глас са дотичне званичне стране, да су представници Русије, Енглеске, Француске и Италије чинили у Бечу корак, и изјавили су Еренталу: да је изјава коју ће Србија Аустрији дати, такве природе, да се она с њом у интересу општег европског мира може задовољити!

Тај се глас и сада упорно одржава и мало час га са надлежне стране утврдио потврдио је Пашић.

Међутим се [illegible] како стоје ствари и овако:

У Бечу је руска амбасада изјавила: да је Србија у својој циркуларној ноти у Фебруару, изјавила све што је од ње Европа у интересу мира тражила да учини, и да према томе само може дужности на мир [illegible] одговарати. Све оно што Аустрија тражи да расправи и уреди са Србијом, све то спада у надлежност само нарочите силе потписница Берлинског Уговора.

Ако би се на које од тих питања обазирали, онда од [illegible] од стране Аустрије може [illegible], и она мора [illegible] „Бео”, [illegible] угодне.

КИКАНДОЊАНИ

Давно је то било када сам последњи пут гледао на нашој позорници Жил Верновог „Доктора Окса”. Тако давно да се више и не сећам свих детаља из тога комада. Али ако се и не сећам свих детаља, једног се сећам, и сад, кад гледам шта ради ово наша „велика” влада, он ми се просто намеће као упоређење.

Сећам се оне општинске седнице у Кикандони, у којој вредни и промућурни одборници решавају како да стану на пут једном пожару који се у Кикандони био појавио.

— Шта да радимо? питају се кикандонски одборници зевајући, док се на пољу пожар све више и више разбуктава.

— Како би било да навратимо реку на шупу која гори, па ће она угасити пожар? предлаже један од одборника.

— То би много коштало а не би ни помогло, јер би шупа изгорела док би реку навратили.

— Тако је! Шта велиш ти Никлосе?

— Ја предлажем да употребимо општински шмрк.

— Е, то би могли, али ја то не бих саветовао.

— Зашто?

— Зато што би се шмрк могао покварити, па после, кад би нам устребао не би га могли употребити.

Овај разлог кикандонског одборника изазивао је у публици громогласан смех. Београђани, којима је изгледало лудо и смешно слушати против употребе општинског шмрка, зато што би се могао покварити те се у другој прилици не би могао употребити, нису ни у сну сањали, да ће доћи време када ће њиховом и целог српског народа судбином управљати људи са памећу кикандонских одборника, који ће исто тако резоновати као и они.

А то је време, ево, дошло. Будућност Србије је у питању. Ако сад не напрегнемо све своје снаге, све силе Краљевине Србије, да спасемо Српство, оно ће пропасти за вечита времена. Све живо у Србији тражи да се ратује па макар да изгинемо, али да се спасемо опасности која нам прети угушити нас, а наша влада, наша „велика” влада, решава се сад на попуштање, на понижење, јер Краљевина Србија треба да остане „да би остало Српство имало у шта гледати и надати се”.

Васколики српски народ толико година гледа у стожер Српства, у Краљевину Србију, да му она помогне ослободити се и ујединити. Све се наде полажу у њу, јер она је за то ту, јер је то њена једина мисија, као слободне и независне државе. И једнога дана непријатељска рука диже се да уништи за вечита времена и г. [illegible] „Стожер” [illegible] слободна Краљевина Србија треба сва да се заложи, да од Српства отклони ту руку, а српска влада одговара да то неће учинити, јер може Србија пропасти „па неће остали Срби после имати где упирати своје погледе.”

Зар вас то не подсећа на оне кикандонске одборнике? Зар пустити да Босна и Херцеговина пропадну за вечита времена као што су пропале и све остале српске земље, само зато да би Србија остала, те да Срби имају куда „упирати своје погледе”, није то исто што и неупотребити општински шмрк за време пожара „да се не би покварио па после да га немамо кад устреба”?

Што ће општински шмрк општини кад га неће употребљавати за време пожара?

Што ће Србину Србија кад Српство пропадне?

О Београђани, Београђани, што се смејете Кикандоњанима кад сте ви горе среће од њих. Њихови одборници пустили су да им изгори шупа „да се шмрк не би покварио” а наша „велика влада” пустиће да пропадне Српство да би имали пропали Срби „у шта гледати”.

О Кикандоно, Кикандоно, твоје је право име Србија!

г-а

Нашао длаку

Самостални су некада били против помиловања политичких кривица. Кад су 1903. године дошли на власт, тада је [illegible]. У друштвима [illegible] влада за помиловање [illegible] осуђеника, и влада се није тој молби одазвала. Самостални се након међутим радикално [illegible] нећу својим слободољубљем и својом толеранцијом.

Кад су прошлог [illegible] угурају свога г. Ка[illegible]вића у кабинет, [illegible] даво својим партизанима и својим [illegible] помиловање политичких [illegible] да су правда тражили помиловање [illegible] лица је тра[illegible] али се г. Та[illegible] опирао [illegible] усилио да Таксић [illegible] свакои разлога [illegible] свакои помиловање осуђеника. [illegible] странке [illegible], од самосталаца сама чича Гаја, [illegible]тејевић стално тоне још неким осуђеницима да би они били [illegible] кад се за њих не би заламкирали?

Чим је дошао за министра правде г. Ст. Рибарац он је као главно [illegible] питање свога ресора узео питање о помиловању и успео је да га у најширој мери изведе, у пуној својој интенцији. И да је српско помиловање у најширем обиму, како се до сад ни један пут под мајским режимом није применило.

Наравно, да се то није само сталима допало.

Они нису сами устали против помиловања отворено као [illegible], али су почели тражити длаку у јајету и изопштавати како је г. Ст. Рибарац поставио тим помиловањем устав, а како се грех за греком нађе, то је министар [illegible] помиловање [illegible].

Међутим, тим указима није у стан ни мало погажен. Та су дела, која су тим указом обухваћена, политичке природе, и свако памети и неиспитан човек зна да су она постала, као последица [illegible] од 29 маја. Што се случајно тим помиловањем користио и Максим Срећковић, тим горе, али и он спада у ону категорију кривица из § 104 крив. зак. Помиловање је било начелно а не индивидуално, и није се могао сам Максим издвојити. Г. Рибарац није хтео бити само поступити као самостални г. Пећић, који је примао помиловање једино за Жику Богуновића.

Самостални су најпре ударили против помиловања у „Др. Листу”, а затим су пренели то и у Скупштину, само је ту било потребно наћи посланика, који би се и таквог посла примио. Зато је и сад до то дигнуо на г. М. Мир[illegible]вића из Пожаревца.

Надамо се да ће нас овај господин посланик са оваквим патријотским [illegible] поменути на дане министровања Косте [illegible].

Одбрана Србије

Ако би Аустро Угарска напала Србију, онда, како јавља лондонски „Стандард”, постоји овакав српски одбрамбени план:

Пошто је румунска неутралност обезбеђена, главна маса тимочке дивизије повући ће се од Неготина и Зајечара за појачање дунавске дивизије. *Отпор би се дао код Смедерева а код Београда би био маркиран, али би се затим напустила оба та места, па чак и Крагујевац, главни стан шумадиске дивизије, те да се концентрација изврши код Ниша.*

По природи и фортификационим штинама утврђено место, Ниш је главни стан моравске дивизије, која је до сада служила за одбрану границе према Бугарској. Али благодарећи Русији не може се очекивати да ће Бугарска устати против Србије. Док би се дивизије моравска, тимочка и дунавска концентрисале код Ниша, напад и одбрана на Дрини припали би дивизијама шумадиској и дринској.

Благодарећи неутралности Турске, *не треба се бојати за Ваљево као операциону базу на југу*, а на новопазарског санџака похитаће комите под српском заставом. Како се у Београду верује, босанско становништво указаће помоћ на десној обали Дрине између Лознице и Мокре Горе. У Босни још има људи Хаџи Лојине кова.

Коњичка станица Краљево између Ниша и Ваљева даће извиднице, које су познате с тереном на обема странама Дрине.

На шта ће изаћи

За решење формалних питања у садашњој кризи, [illegible] предлаже, које одговара идејама аустро-угарске владе: 1. У новој својој промемори са сагласно Русији би изјавила, да против одлуке од 25. фебруара противника [illegible] силе територијалне и политичке [illegible] Србије. 2. Силе би се придружиле овом становишту и у сагласности с Русијом констатовале да Србија не може [illegible] против турско-аустријске погодбе, која је [illegible]. 3. Све би силе заједнички [illegible] аустро-угарској и српској влади, које би то примиле на знање. После такве изјаве Аустро-Угарска се не би [illegible] бојазни европске конференције према турско-аустријској погодби о анексији. А Србија би, према своме обећању, уступила то нарочито Европи.

РЕАКЦИЈА СЕ БУДИ

од нашег сталног дописника

Солун, 2 марта.

Док су Младотурци све своје уложили на одржању новостворног стања и док цариградски парламент већ неколико месеци узалуд разбија главу око изналаска најбољег модуса, који би решио тешку [illegible] нерешених ствари и зацело што је могуће промене политичког и друштвеног живот, — дотле је у земљи, у [illegible] мира, у дубини тамне масе муслиманског света могло бујно опасан подмук старе реакције, којој је [illegible] усело да обори само стабло, али никако не да уништи корен чији су жилe дубоко проникле у земљиште турског фанатизма.

И како видим данас, опасност бива све већа тим, да ће сваког часа узавре прамити свој пошли слободоумни покрет и одушевљење братском слогом, чиме је маса била обузета под утиском летошњих патријих говора. Место свега тога данас се опажа велико разочарење и верска мржња и нетрпељивост опет заузимају своје старо место у душама фанатичних правоверних. Данас све и бегови отворено и без икаква зазора узвикују да је „хуријет” — слобода — одвратно, јер Турчин више не може мирно гледати како се доједначавају робови, неверни ђаури, равнају са њима; и доједначавање пристајање парламентарности прелазу се понова у старе табор тако, да Младотурцима прети ужасан крај у њиховој политици, и већ их почињу називати издајицама и ђаурским [illegible].

И организација „правих Муслимана” шири се са невероватном брзином, оружје и муниција деле се у великим количинама и већ су овде онде почеле падати главе појединих хришћанских првака.

Старотурци су ставили себи у задатак да добију све војводе и четнике као и све оне хришћане, које су осумњичени као присталице комитета. На многобројним тајним састанцима по џамијама и текијама, место тобож речи пре љубави према човечанству које вере, одјекују говори пуни паклене мржње против свега што се ја [illegible] ђаурско [illegible] само за један такав потајан збор, који су Старотурци пре неколико дана сазвали у највећој џамији у Скопљу, али који није држан, јер су Младотурци уловили све силе да га осујете, пошто сазивачи једва сложише да не [illegible]. Дознало се о томе збору, али не и о циљу његовога сазивања, који ће се сваком у најкраћем времену показати, да се верни посаветују како ће најбоље уклонити српским и бугарским комитама.

По уверавањима које је ваш дописник добио, покољ ће наступити једног истог дана у целој царевини и неће се поштедети ни чланови парламента у Цариграду. И са тим се доводи у везу [illegible] солунског корпуса.

Шта ће бити, видећемо у скорој будућности, а до сада, наоружавања Старотурци у Охриду, и не чекајући уречени дан, убили су прво једног бугарског четника, а данас чујем да су побили још девет бугарских првака. Убили су их усред вароши, у сред бела дана. Нашим војводама и четницима ваља саветовати што већу опрезност.

Један добар савет

Онима којих се тиче

Од неког времена у „Вечерњим Новостима” излазе песме „Песме из Крушевца” у којима неки „Свет. Светлић” покреће разгребана питање о баруту рђавом у Обилићеву и о раду др. Душана Станојевића као управника „Обилићева”, хвалећи тај барут, а уздижући г. Станојевића као вредна и способна управника, који треба и мора остати на томе положају.

Није нам познато ко је т „Свет. Светлић” и шта натоди да сада покрене п ово шкакљиво питање. Ако он то чини зато што живи у уверењу да је у истини све онако како он у својим написима пише, и износи то зато што хоће да брани истину, онда му морамо рећи *да се вара и да комитаџијски повештај о баруту не слаже онако тачно како он тврди, и још мање је у праву кад велича и хвали д-р Станојевића као управника.* Станојевићев рад као управника Обилићева по *званичном реферату*, такав је, да ће г. Станојевић морати кад тад отићи под суд, а да му општа осуда *не гине* кад се буде изнело на јавност, шта је он и како радио, то је више но сигурно.

Ако је пак тај „Светлић" све ово знао, па је својим написима хтео да пледира за Станојевића из користољубивих разлога, онда му пријатељски поручујемо: „[illegible] да не буде горе". „Светлић" у своме напису напада „Штампу" што је у овакој прилици изнела на тапет питање барута, а сам пак изврћући факта изазива на дискусију. У интересу је опште ствари а поглавито Станојевића да се сад не говори о њему и његовом баруту, али ако његови пријатељи или наводни пријатељи буду као ово „Светлић" и даље изазивали, може се наћи неко, који ће упркос свему рећи праву истину, која ће агравирати све, па и Станојевића, који судећи по свему и не стоји како му [illegible] стоји.

Сматрали смо за дужност да ову напомену учинимо, а на Станојевићевим је пријатељима да батале ово терање лисице, јер и не слуте колики је курјак кога ће на крају крајева истерати.

А

Велеиздајнички процес у Загребу

(Оригинални извештај „Правде")

Боје се јавности

Сироти Срби и Хрвати у Мађарској могу дознати за све оно што се на том скандалозном процесу догађа само из страних новина. Па и то врло тешко, јер све немачке новине пишу тенденциозно, француске не долазе у Хрватску а руске и нарочито српске су забрањене. Природно би било да „Србобран" доноси најопширније извештаје, и он то чини, али му сваки час узабрањују бројеве, баш због извештаја са претреса. Тако су му забранили број од суботе, само зато што је донео извештај о оној скандалозној казни госпође д-р Хинковића.

Кажњене даме

А борба против жена не престаје у Хрватској. Пејачевић не поштује ни слаби пол, па тако и Раух. Сад су казнили госпође адвоката Лукинића и Винковића народних посланика, јер су сведоци посведочили да су на пијаци у гомили света узвикнуле с осталима: „доле с Чифутима"! Па је чак и то кажњиво у краљевини Хрватској!!

Продужење испита

Све се једнако продужавају испити над оптуженима.

До сада су на једанаестој, дванаестој и тринајестој седници испитани: Јоца Орешчанин, Васа Лукач, Перо Мијић, Гаја Живковић и Никола Петровић.

Питања су увек иста: јесте ли Србин или „грчко-источни живаљ"? Јесте ли самосталац? Јесте ли радили на организацији странке? Јесте ли члан Земљорадничке Задруге? Јесте ли члан „Срп. Сокола"? Јесте били на ком конгресу? Читате ли „Србобран"? Читате ли „Коло"? „Американски Србобран"? „Сл. Југ"? Одобравате ли њихово писање? и све такве страшне ствари.

И сви оптужени одговарају куражно, отворено и спрдајући се и с тим „државним одветником" и с тим председником и с тим судом!

Адвокати на свакој седници указују држ. тужиоца да је направио какав фалсификат или какву другу подвалу. На последњем састанку је утврђено: да су оптуж. Лукача претресали и затворили у септембру, а да су му међу „заплењеним" стварима нашли један број „Привредника" од новембра!!!

Држ. тужилац се бранио сметено, како је то „случајно", али је адв. Хинковић, који је ту ствар умотрио кажњен са 60 круна!!

Председник је још објавио да ће кажњавати и удаљити из суђења све адвокате, који се буду смејали глупостима.

Б

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

† Павле Стојановић

Из Доње Тузле у Босни јављају да је тамо умро овдашњи веома угледни трговац Павле Стојановић. Стојановић завештао је легате разним српским установама.

Муслиманска црквена аутономија

Како „П. Лојд" јавља из Сарајева, извршни одбор муслиманске организације усвојио је нацрт статута о муслиманској црквеној аутономији, који је израдила босанска земаљска влада.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је одржана у министарству спољних послова министарска седница, под председништвом Краљевим. Седница је трајала пуна два часа.

Очекивање. Јуче се цео дан у Београду очекивао одговор на т. зв. ултиматум Аустрије, на ноту наше владе. Карактеристично је: да наш свет очекује тај ултиматум готово с нестрпљењем, и нада му се много пре, но што ће се он у истини појавити, али ваља запазити да се тога „ултиматума" ама баш нико не плаши, и док у Аустрији, нарочито у пограничним местима влада највећа грозничавост и читава се сеоба становништва врши, дотле је у Београду потпуно спокојство и нико се апсолутно ничега не боји. До сада се није могло приметити да се ма која породица из Београда иселила, сем неколико аустријских поданика.

На све аустријско рогушење са мобилизацијом, Београђани одговарају са: „про парада!"

Провоз преко Бугарске. Како „Франкфуртским Новинама" јављају из Софије, Бугарска је дозволила провоз српског ратног материјала, за држање у Солуну, преко Варне.

Руска нота. Из саопштења аустро-угарске владе о турско-аустријској погодби у питању Босне Русија је упутила бечком кабинету ноту, у којој се, с позивом на руску фебруарску депешу од 13 децембра 1908. год., да непосредни споразум између Аустро-Угарске и Турске не искључује потребу, да се босанско-херцеговачко питање изнесе пред конференцију сила потписница. Зато је руска влада додала да се споразуме са Аустро-Угарском и другим силама о сазиву конференције, на којој би имало се решити о босанско-херцеговачком питању, као и о другим питањима, програм које конференције, које велике силе усвојиле. У истом смислу поговорио је и лондонски кабинет а тако исто заговориће и кабинети париски и римски. Једна нова немила [illegible] Аустро Угарску!

Мобилизација Црне Горе. Софиским меродавним круговима јављено је, да се црногорска дивизија мобилише и концентрише на аустријској граници.

Забрањен провоз. Из Цариграда и Солуна јављају, да Турска није дозволила даљи провоз српског материјала, но је наредила да се он депонује у Солуну.

Пријем дипломата. Јуче после подне био је уобичајени пријем дипломата код министра спољних послова г. др. Миловановића. Били су претставници балканских држава, а од европских руски и талијански амбасадори.

Сукоб у изгледу. Између два народна посланика г. г. Рафаиловића и Кацлеровића проширати и прећи на њихове присталице. Док се неки редакција — социјалисте спремају за напад Рафаиловића, дотле су га комите одлучиле да га бране, па како ни једни ни други немају много обзира врло лако може доћи до озбиљног судара. За то је желети: да сви они, који имају утицаја на једну и на другу страну подејствују, те да се та ствар стиша и скине с дневног реда.

Граф Форгач. Јуче пре подне аустријски посланик граф Форгач, посетио је министра спољних послова г. Миловановића у његовом кабинету и саопштио му: *да ће му данас предати ноту своје владе у којој ће потражити прецизан одговор односно свих питања упућених до сада српској влади.*

Из Скупштине. Јуче је у Народној Скупштини социјалистички посланик г. Триша Кацлеровић тражио од председништва скупштинског задовољења за сукоб, који је имао са г. Рафајловићем [illegible]. Том приликом изјавио је, да ако не добије задовољења да ће његова партија којој он припада и коју представља у Скупштини, узети ствар у своје руке, и тражити на други начин сатисфакције.

Вода расте. *Нишава* стално долази. Исто тако и *Тимок* се разлио по равницама, а *Морава* све више расте. Наређено је шта треба да се спасава стока и све друго, што би поплавком могло бити уништено.

Срески судови. Министар правде послао је државном савету на расматрање предлог закона о среским судовима, који ће се сигурно у идућој сесији скупштинској изнети на решење.

Погреб. Јуче је сахрањен Радосав син Драгутина Ђорђевића адв. овд. ђак VIII раз. гимназије. На погребу је учествовао огроман број београдских угледних породица и сви виши разреди гимназије у којој се ђак Радосав школовао. Неколико венаца од другова и пријатеља породице Ђорђевић красили су овај тужни спровод.

Нестало девојчице. Марији Бирђевић удови у Македонској улици, нестала је јуче њене кћери Даринке, девојчице од 14 година. Она је изјавила сумњу да ју је нека Анђа Н. удова на превару одвела. Полиција је наредила потеру да се дете пронађе.

Опасна крађа. Ноћас су непознати лопови обили магацин на пијаци Фрање Вандрушека, власника фабрике шпиритуса, и однели разне ствари у вредности до 150 динара, за лоповима полиција трага.

Кажњено друштво. Кварт дорћолски казнио је трамвајско друштво са 50 динара у корист државне касе. Због неуредног саобраћаја.

Стављени под истрагу. Решењем кварта врачарског, стављени су под кривичну истрагу и у притвор Милан Богдановић и Тома Цветковић, због покушаја убиства над Милком Трајковићем кафеџијом код „Мачванског радника."

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

* Бечки поштански одбор решио је, да се од 1. маја 1910 године за све службенике и посланике сво- [illegible] краћег времена.

IVI Чувени глумац берлинског краљевског позоришта Адалберт Матковски умро је 3. о. м. у вече у Берлину.

† Француски министар правде Бријан изјавио је истражни одбор сенатски о свом решењу да се поведе кривична истрага против ликвидатора конгрегационих имања, у чијим су рачунима утврђене неисправности.

V За данас, 6. марта, сазвани су у Хаг чланови скупштине и сената, да им се на одобрење поднесе предлог закона о намесништву за време малолетства евентуалног престолонаследника.

§ Шведски министри спољних послова Троли, правосуђа Петерсон и министар без портфеља Рос поднели су оставке.

.*. Стање здравља руског министра председника Столипина окренуло је на боље.

Лесковачка Хроника

— Извештај са читаоничке забаве у — Лесковцу

Лесковац, 24. фебруара.

У гимназијској дворани давала је лесковачка грађанска касина са читаоницом 22. т. м. своју прву забаву са играњем. Интересантност самог програма, за сада нов у Лесковцу, интересује ме да читаоцима „Правде" поднесем мало опширнији извештај са ове забаве:

Када су први посетиоци забаве почели долазити, пространа и удобна гимназијска дворана пливала је у мору електричне светлости. Први њен се поглед заустављао на декорацијама по зидовима; оне су биле укусно изведене: поред слика и огледала, поред пиротских ћилимова и женских радова; зидови су били украшени, још и са новинама и часописима нашим и страним. Ту се могла видети једна занимљива слика: тамо у једном полукругу марљиво су почивала једно до другог, преплитајући зла да им се насловно могло читати: „Правда," „Политика," „Штампа," „Мали Журнал" и „Вечер. Новости;" мало даље лепио је Француски „Illustration," до њега „Српски Србобран," тамо опет „Њива" до њега „Дело," за „Гласник" и т. д. А на штапковима висили су листови: „Самоуправа," „Српска Застава" и „Одјек." Све је то пружало једну лепу хармоничну симетрију која је била пријатна за око. Од које је поглед с тога се даље кретао и задржавао на ложи и малој позорници, која је била укусно намештена, у дну дворане.

Дело, све лепо и карактеристично, декорисање јесте г. г. Аде Првановића, професора и Драгише Јовановића суд. писара; њима се има захвалити на пријатној слици коју су нам пружала све вечери.

Када је одабрана публика испунила салу, и сва места била заузета, онда је програмом концертни део отворио председник читаонице г. Тошковић директор гимназије, једним лепим и разговетним говором, о значају и потреба установе једне овакве читаонице. Говор је био леп, а за то, господин је учен човек, те је њиме говор оставио пријатан утисак на све присутне.

Друга точка: певање г. Д. Јовановића „Под пенџерите" од Мариновића, није испало добро. Г. Јовановић, нема мек, гибак глас, нема конзерваторске потребне висине и дубине. Господин је одличан хорски певач, али за соло партију, није. Управа је требала потражити одговарајућег певача.

Трећа и најинтересантнија точка, био је позоришни комад, позната Трифковићева шала „Љубавно писмо," изведена од самих чланова читаонице.

Напоменути ми је са задовољством [illegible] толико и дилетанти са толико воље и вредности изведоше овај комад од људи који су по својој професији, и животним околностима, били удаљени од позоришта и уметности. Г. Миленковић професор и као родитељ и као глумац био је одличан; не мање, добри су били и г. г. Велиша Петровић и Душан Максимовић суд. писари. Г'ђица Јулка Јовановићева учитељица схватила је своју улогу врло добро, и одиграла је на опште задовољство свију. Г'ђа Лепа Др. Јовановића суд. писара, са рутином навикнутог глумица, изненадила нас је својом лепом игром; а тек г'ђица Домрдвјева, она је била просто златна у својој комичној улози. Представљачи су изазивани на крају комада и награђени бурним аплаузом од стране гостију.

Други део забаве, био је играње, и оно је изведено врло добро, све [illegible] са госпођама било је заступљено, поузимајући мали број, који није могао доћи због фамилијарних околности.

Лепе лесковачке даме биле су одлично заступљене на забави. Ту се могло видети и лепих свилених балских хаљина, и блуза са финим апликацијама, дивних блуза, и [illegible] шалова као од морске пене,

Г'ђица Анђелија Алексићева, имала је дивну хаљину од белог велура, са свиленом машном која се спуштала до земље. Очешљана по најновијој моди, њена црна коса, хармонирала је веома складно, са њеним као гар црним очима, одбијајући се од белог тена лица. Госпођица те вечери, била је веома лепа и елегантна, права краљица забаве.

Г'ђица Мица Туцаковићева, са блузом од венецијанске свиле, са велајком, китом ружа у црној као угљен коси, била је и веома лепа и интересантна. Г-ђица Љубица Дамјановић, вишој високој и раскошној, изванредно је доликовао деколте беле хаљине, превучене танким чипкастим велом.

И остале госпођице беле су веле, а дивно су им доликовале тоалете. Од госпођа запазио сам: г-ђу д-р Т. Миленковића у лепој балској хаљини од тешке свиле, са скупоценим накитом, која је лепо доликовала њеној елегантној појави. Г-ђа Велица Видојка Мишковића адвоката, у лепој балској хаљини, са белим цветама ружа, на грудима и у коси, по елеганцији европској сама њој, била је тога вечера дивна. Такође веома чаро наступила је г-ђа А. Стојановића адвоката, као г-ђа Д. Јовановић суд. писара. И остале госпође беле су елегантне и лепо обучене. Простор листа не дозвољава ми да будем опширан, те да све лепе госпе и г-ђице читаоцима опишем, ја жалим за тим, и молим да ми више не замере због тога.

На завршетку овога вечера, са највећом радошћу што је четворица за тако кратко време постигла тако велики успех. Најзад не могу пропустити да не одам пажње признање, главном аранжеру и приређивачу забаве, хуморном подпредседнику, судији г. Др Тимају.

Tullius

ванију сахарина, а да не говоримо о маси оптужаба, које су против овог човека поднете за отварање препоручених писама и лесеша, издавања тајни приватним лицима које је сазнавао из писама и лесеша, које је отварао и читао, и других незаконитости.

Износећи ова факта ми тражимо од министра грађевина да овог човека одмах уклони из државне службе, а г. Продановића, чије рођаштво овај човек овако скандалозно злоупотребљује, молимо да се овом нашем захтеву придружи јер ни он, као ни ми, нема рачуна да се оваки тип даље држи у служби. Г. Продановић који зна да „Правда" има разлога штитити овога човека, вероватно да за га она без проверених доказа не би овако оптуживала, а затим се баш и нада да ће и г. Продановић учинити своју дужност упркос рођачких веза као што је врши и „Правда" упркос пријатељских веза.

Кроз који дан „Правда" почиње доносити:

ПОЦЕРСКИ И ПОДГОРСКИ ТАЈАНСТВЕНИ ЗЛОЧИ

Трагична убиства. — Невиђени злочини. — Низ злочина. — Лешеви у Доњој, Мачвић, Грабовци, [illegible] — [illegible] у Грабићу. — Једна иста [illegible] — [illegible] ни једна жалба. — [illegible] — Два сељака [illegible]. Мистериозни [illegible]

Мајотори што праве бнне

истинити догађај из чаршије

(Наставак)

Вража се беше сасвим на просто бацио у Саву. Нова га дрхтавица беше обузела као кад човека грозница тресе. Није имао кад ни да посумња у што говор Савин. У њему је горела само једна жеља, жеља, да види ту машину и увери се својим рођеним очима о њеној савршености.

Сава је био начисто, да му је упалило, с тога са расположењем настави:

— Ја не тражим да ми верујеш на голу реч. Мораш се уверити и сам. Ја ћу донети донети машину и пред тобом израдити на њој десетину банака. Кад се будеш уверио својим очима онда ћемо се даље погодити.

— До вече... као у бунилу промуца Вража.

— До вече — потврди Сава.

Увече тачно у 9 часова дошао је Сава у хотел. Да је ко обратио на њега пажњу могао би приметити како му је десна страна капута била нагурена.

Вража је био постао узнемирен што га нема, с тога скочи са столице чим га спази.

Друштво, које је седело за столом, само се згледну. Сви су се на мах сетили у чему је ствар. Једва се уздржаше да се не насмеју.

Сава намигну у трпезарији где је друштво седело кресну оком на Вражу па на другове и изгуби се у ходнику.

Вража готово потрча за њим. Један из друштва добаци му:

— Ехеј, Вражо, куда ћемо тако журно?

Вража само климну главом као да је одмах дођи и одјури у ходник.

— Па си ли сада? — запита га на ходнику.

— Морао сам сачекати док моји поједу — одговори Сава. — Него где ћемо.

— Број 8 — лаконски рече Вража и пође уз степенице.

Сава се упути за њим.

После неколико тренутака нађоше се њих двојица у једној повећој, елегантно намештеној соби. Седели су за једним великим столом један према другом а на сред стола лежала је једна сразмерно невелика од оних кутија у којима се пакује пет килограма шећера.

То беше машина, која је већ направила Саву богатим човеком а на коју Вража полагаше толике наде.

Машина је била обичне направе. На горњој страни била су намештена два ваљка један наспрам другог, која су се покретала једном шипком. У подножју кутије била је намештена једна даска.

— Видиш ли сад у чему је ствар — поче објашњавати Сава. — Кад метнеш на прав ваљак ову чисту белу хартију и окренеш га помоћу ове шипке, онда она прође испод овог ваљка и умеће се између другог ваљка. Окренеш ли још једанпут оба изаћи из другог ваљка, али не као чиста хартија већ као најбоље банкнота. Само што из беле хартије не излази банка већ од сваке друге. Због тога ти је увек потребно да имаш дупло онолико хартија колико мислиш направити банака.

И Сава му показа један штос од двадесет хартија невичине банкноте. Он је раније удесио да прве две хартије буду чисте беле а трећа, пета, седма и т. д. биле су нове праве банкноте. Он скиде са штоса прву хартију и показа је Вражи. Друга, која је пала са штоса остала била је такође бела.

Pierrot

(Наставиће се)

Из Поште и Телеграфа

Један пљачкаш

У митровачкој пошти, поштар је М. Војновић. Овај човек, који је имао неких афера, компромитовао је у Митровици својим скандалозним поступцима до те мере, да се даље трпети не може и не сме. Ослањајући се на своје рођачке везе са г. Јашом Продановићем, Војновић краде — ударимо тиском на овај израз *краде* — како то до сад ни један човек у поштанској струци није радио. Шабачки адвокат Драгиша Петровић има око 40 тужби угледних домаћина које је Војновић просто опљачкао при исплаћивању упутница. У министарству грађевина постоје акта у којима је утврђено комисијски да је Војновић извршио фалсификат и њиме смакао 100 динара, што је пред комисијом сам и признао. Код Царинске Управе постоји реферат надлежних органа који су Војновића као државног чиновника ухватили у шверцо-

ЗИМСКОЈ РУЖИ

О зар и ти!

Док у мору разврата и страсти,
Цео свијет уваљан тоне,
Док на вољи карактере чврсте,
Постепено ко стазну роне.

Ти си била ко чаробна слика,
Блудила сама без вела и пута.
Без бојазни за нашим моћно,
Да и тебе море не прогута.

Живот чедно, ко безбрижна
нимфа
С чистом душом, ко небо ведро,
Без болова у радости вечној,
И ко лахор мирисног зефира.

Ти се смејеш, ал о моја вера,
Тужно јеца, са њом сто и ја.
И срце ми очајем прелива,
Црна слутња ко хладна змија.

Јер у тами кроз које кроз цвету,
Ја назирем будућност ти јасно.
И у мору гледам са ужасом,
Ко сирену — тебе чедо красно.

Рајко — „Галеб"

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

за време Људовика XIV

извађено из тајних архива Бастиље

и

Чаробнице

(Наставак)

О овим се стварима говорило одмах у почетку истраге. Босова, прва осуђеница, прво је о томе саопштила за време мучења. Али пошто краљ још није био дозволио да се на обзира на високе личности поклони пажња исказима сличне врсте, а осим тога није било ничег због чега би било потребно трагање, у протоколу није ништа унесено о ономе што је Босова рекла о госпођи Монтеспановој*.

Те године, дакле 1676., госпођа Монтеспанова је не само прву литургију узела у помоћ, но је, помоћу врачарица, слала Босијерову и Филастрову у Нормандију неком Лују Галету, који је имао „љубавна зајима" за отрове и љубавне прашкове.

Гале је дао прашак. Чим су оптужени уоцјине комере изговорили његово име, већ је одмах издата наредба да се он ухапси. Он је 23. фебруара 1680. спроведен у затвор у Кајен, и ту саслушан пре још но што би могао ступити у везу с оптуженима из Бастиље и Венсена. Искази чињени с једне или друге стране тачно су се слагали. И Ла Рени извршује речима:

„Пошто су Гибур и Гале после мучења Филастрове мерепсани о томе, они су из властитих побуда дали опширно признање о догађајима".

* * *

Мора се додати да је госпођа Монтеспанова имала чудновато исперен дух, кад није најзад слепо поверовала у моћ демона, кога су призивали врачари и чаробници. Госпођа од Лудри добила је отпуст, и Луј XIV је опет лежао пред њеним ногама. — 11. јуна 1677. јавља госпођа Севиње госпођи од Грињан: „Ох, дете моје, какав тријумф у овом Версају! Каква радост у овом понављеном посету! Читав сам сахат била у њеној соби. Она је, већ фризирана и накићена, лежала у постељи да се одмори ко „Medianoche" (ручак у поноћ).

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Вечерас јединствен програм са новим песмама и оперетом:

Банка немаг (малог) корак нарочито заповене сцене:

Шта ће бити с Аустријом?

Вечерас ће Бранино позориште имати један од најпријатнијих вечера.

Руцовићево позориште

Вечерас се даје у овом позоришту сјајна комад: *„Она је луда".* Улогу Харлија игра г. Миленко Гавриловић а Владина г. Руцовић.

Кашаљ и сипња

најбоље се лечи српском *Сланкаменском водом.*

Добија се по свима апотекама, дрогеријама и бакалским радњама у Београду и унутрашњости Србије.

Цена је 1 флаши 55 п. д. у Београду. 150 2—30

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(170)

XXXIX

Опсада

Али пошто Лондријева која се бојао за своје посуђе а што да почупа косе које није имао а пенска служавка проклињала гомилу света пред „Чаробницом."

Пардајан, као што смо рекли, догнао Асремонта до зида.

То је било извршено тако брзо да многобројни сведоци тога призора видеше само одсеве мачева. Виде се још последњи пасеж, последњи удар и наконт од Аспремонта паде на под, а из уста му појури млаз крви. Мач му је био пробио скроз десно раме.

Пардајан, не говорећи ни речи, тури још крвав мач у корице, потрча вратима, пробије се кроз гомилу и поче трчати.

У витљ беше заборавио Пипоа ради кога је и дошао. Али можда је пажљиво осећао њему наклоност према њему, јер кад се Пардајан, после две стотине корака трчања, окрете, угледа га за собом.

За четврт часа стари витез дође до крчме код „Чекића."

— Кате! Кате! викну он улазећи у кућу.

Ката је била газдарица у крчми.

На вику Пардајанову она стрчава степенице довикујући:

— Добро! добро! Ево ме! Хоћете ли вина? Ракије? Шта хоћете?... Ах! то сте ви!

— Шта је с мојим сином?... С оним младићем што сам ти га поверио?

— Па!... уздахну Ката.

— Па шта је с њим?... Где је?

— Спавао је као праведник, за тим је изишао и још се није вратио...

Стари витез горео је од нестрпљења. Али је било очевидно да му Ката не може дати више никаквог обавештења. Он одлучи да чека и седе на столицу гунђајући:

— Дај ми што треба да превијем ову рану.

После неколико минута Ката стави пред Пардајана вина, растопљеног шећера, камфора, цимета, мошуса и бадема. Затим донесе црквеног вина помешаног са уљем и различитим биљем.

Пардајан опра рану, начини балсам и увеза. Рана је била сасвим лаке природе.

За све то време он је с времена на време погледао на врата и гунђао:

— Догодиће му се несрећа! За што се, врага, меша у ствари које га се не тичу! Кога је врага тражио у Лувру?... Ах! радо бих дао своју десну руку да могу видети да спасем те страсти да чине добра људима! Ах! младости...

Тек Пардајан изговори те речи а Пипо весело залаја и јурну напоље. После једног тренутка витез угледа Жеана у крчму и озарена лица повика:

— Браво! браво! Ево ме!..

Изашавши из Лувра на начин који смо видели витез Пардајан пође ка двору Монморансију и тамо наброја превсце.

Овога пута Швајцарац се није ни мало устезао да га уведе.

Маршал дође по часа после витеза и чим га опази пружи му и стисну му пријатељски руку говорећи:

— Ах! драго моје дете, ваше присуство духа спасло ми је живот, а спасло је можда живот још многим другима...

— Монсињору, рече младић, ја не знам о чему ви то говорите... Ја сам већ заборавио, рече он са осмехом, да у Паризу постоји нека улица Бетизи и да се у тој улици налази неки двор где се држе побожни састанци...

— Поменуо сте као што сте храбри! рече маршал. Али како сте се спасли оне напасти? Зашто вас је краљица Катарина оптуживала?

— Њено величанство је љуто на мене што нисам хтео да убијем једнога племића који је мој пријатељ. Ви га познајете, то је гроф од Марильяка... Што се тиче војводе Анжујског њега сам заиста уврсдио једне вечери кад се био тако срушио близу прозора две личности које су тада становале у улици Св. Дениса.

Маршал пребледе.

— Ви, дакле, мислите, уисинку он, да је брат краљев...

— Рекао сам вам, монсињору, то је први траг који вам указујем да пронађете поменуте госпође које тражимо.

Витез крадом баци поглед на маршала да би видео како ће овај примити ту реч „тражимо."

Франсоа од Монморансија пређе дрхтавом руком по челу као да размишљаше о овим речима витезовим.

— Не, рече он одмахујући главом. То не може бити Анжујски... Мој брат је једини кадар да смисли и изврши такве мешколије. Од њега треба тражити рачуна...

И пружајући руку витезу:

— Дакле, рече он, ви сте се излагали гневу тако силних људи да бисте узели њих у заштиту?

— Монсињору, промуца витез, ја сам вам рекао да је моја дужност да поправим зло, које је мој отац некад учинио.

— Ви ћете сад, без сумње, отићи из Париза?

— Да! узвикну витез зачуђено и бесно.

(Наставиће се)

СЕЛТЕРС стона вода Младеновца најпознатија је минерална вода против назеба, сипње и против свих катаралних обољења. Нарочито се препоручује после [illegible] ју [illegible]. Продаје се по свима апотекама, дрогеријама и бакалским радњама у Београду и унутрашњости Србије. Главно стовариште у Београду код:

Глише Т. Андрејевића и Брата
— Телефон 282. —

КОЖАРСКА ТРГОВИНА

Сабо и Костића

Београд
[illegible] бр. 5 — Телефон 275

Препоручује своје велико стовариште готових папуча трговцима и осталом грађанству, које продаје на туце и на један пар по врло умереној цени. 142 4—10

ВИНО

[illegible]

Српско 1 литар [illegible] Дин. 0.75
[illegible]
Француско 1 боца „[illegible]" [illegible] Дин. 1.
Француско 1 боца „[illegible]" [illegible] Дин. 1.
Француско 1 боца „[illegible]" [illegible] Дин. 1.
Француско 1 боца „St. [illegible]" [illegible] Дин. 3.
Француско 1 боца „[illegible]" [illegible] Дин. 1.

Од данас [illegible] **свеже урањене и заклане ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд—Теразије.

[illegible]

Телефон бр. 43. [illegible]

У [illegible] у Српској Банци [illegible] год. Српска Банка у своме локалу 7. ов. м. 9 часова пре подне, [illegible] мануфактурне робе.

Роба је [illegible]

Позивају се купци [illegible].

Управа
Српске Бан.

140 2—3

Радњи браће А. Коен потребан је млађи [illegible] за [illegible] српску и осталe [illegible] послове. Првенство имају они, који знају говорити немачки. Оферте упућивати непосредно фирми. 140 1—3

Тражим

[illegible] на најживљем месту у Београду.

Тодор В. Васиљевић
до Хотел [illegible]

Српске музикалије

за гласовир и певање

1. *Српска Народна Химна* за мушки збор, мешовити збор и гласовир од Д. Јенка дин. 2—
2. *Увертира* [illegible] од Д. Јенка дин. 2.50
3. *Увертира* од Д. Јенка дин. 2.50
4. *Увертира* [illegible] од Д. Јенка дин. 2.50
5. *Српска* [illegible] дин. 2—
6. *Оду се* [illegible] од Крстића дин. 2—
7. *Са српских* [illegible] од Крстића дин. 2—
8. *По пољу је* [illegible] — [illegible] дин. 1.50
9. *На* [illegible] фантазија од [illegible] дин. 2—
[illegible] *Албум 100 српских* [illegible] дин. 5—
[illegible] *Албум* [illegible] дин. 6—
10. [illegible] *138 српских народ*[illegible] дин. 5—
13. [illegible] композиција J. [illegible] дин. 3—
14. [illegible] дин. 6—

[illegible]

Издање књижаре
МИТ. СТАЈИЋА
у Београду

[illegible] 7. [illegible]

Ц Е М Е Н Т

ГРАЂАНСКА БАНКА

Има искључиву продају портланд и роман **ЦЕМЕНТА** из *Ралске и Поповачке Фабрике Цемента и то на вагоне и на сатно по фабричкој цени.*

Купци за све поруџбине нека се обраћају *искључиво* Грађанској Банци. 140 6—10

Ц Е М Е Н Т

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за [illegible].

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас по свакe суботе *Српски купус са пастрмом, Прасе, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима пива обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно снуженој цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продајемо [illegible] по 30 п. дин.

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални кисељак
Награђена највећом наградом „Grand Prix" у Лондону и [illegible]

Пуњење флаша врши се најмодернијим и најпрактичнијим начином у новом [illegible], подигнутом под [illegible], при чему се не губи ни најмање угљене киселине нити вода долази у додир са ваздухом.

У Београду је главно стовариште код

г.г. Глише Андрејевића и Брата
Варош-Капија — Телефон бр. 282.

Поруџбине из Србије и иностранства прима и одмах извршује

Аранђеловачка **Концесија**
Краљ. Срп. Двор. лиферанти

Аранђеловац. 10 60

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** и одлично утиче код инфлуенце, обољења органа за дисање, катара плућа и [illegible] болести, где се **сиролин** [illegible] употребљавао. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на [illegible], малокрвну и рахитичну децу. Пријатног укуса те га и најмлађа деца радо узимају и добро подносе. Цена је једној **боци 2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

са солју [illegible] **1·20** динара, већа **2** динара. 46 25—50

✝

Моме добром мужу односно оцу

Андри В. Станојевићу

бив. управитељу [illegible] школе у [illegible]

давићу сада у суботу 7. ов. м. у 10 час. пре подне четрдесетодневни помен у цркви [illegible], о чему овим извештавам другове, пријатеље и познанике покојникове.

Ожалошћена удова: **Даница А. Станојевића** *са децом.* 151 2—2

Нашој милој сестри

✝ СТАНКИ Л. БОГДАНОВИЋА

Давањем 10. ов. м. у 10 часова пре подне, шестомесечни парастос у цркви Св. Николе на новом гробљу, што јављамо пријатељима и познаницима.

Брат Јован [illegible] са сестрама.

154 1—2

Кафану звану

Јанчину

у [illegible]

са собама и осталим припадлежностима од 1. Априла ове године издајем под закуп, но желим исту узети под закуп нека се јави потписатом.

Врање. **ТАНАСИЈЕ Т. СТАЈИЋ**
3—5 тгт.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Мој покојни муж Петар Сотировић кафеџија из Београда био је осигуран код друштва „Росија" на суму од

ДИНАРА 8.000 У СРЕБРУ.

Пошто ми је друштво „Росија" горњу суму са највећом предусретљивошћу исплатило, то сматрам за своју дужност да му и овим путем заблагодарим на брзој и тачној исплати и да га као солидно Осигуравајуће Друштво свакоме најтоплије препоручим.

Београд, 1. марта 1909. год.

С поштовањем,
Цвета П. Сотировић удова.

307 1—2

„ЊУ-ЈОРК"

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kingsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Призната актива	франака у злату 2.888.000.000
Целокупни приход у 1908 години преко	530.000.000
Математична резерва	2.379.000.000
Резерва за дивиденду	416.000.000
Нова осигурања у 1908 години	722.000.000
Мешовита осигурања у свези преко	3.116.000.000
Сва осигурања у свези	10.331.000.000

Дивиденда која је платљива 1909. год. износи фран. у зл. 39,402.086 противу фран. у зл. 2.126.262 која је исплаћена 1908. године.

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, платљива 1909. г. на полисе издате у 1907. на фран. у злату 10.000.

Осигурање на случај смрти				Ограничено осигурање на 20 г.				Мешовито осигурање на 20 г.			
старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат од премије
25	247.00	3540	14.8	25	378.00	4720	125	25	52700	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	135	40	57100	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	73600	11200	15.2

64 та детаљна билансија шаље се на захтев и она садржава све трансакције у току 1908. г.

Дирекција друштва „Њу-Јорка" за Краљ. Србију.

103 8—12 **БЕОГРАД, Кнежев Споменик бр.**

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сви рукописи шаљу се на улогу Васине и Добрињске улице. — Власник и одговорни уредник
Радисав М. Радосављевић [illegible] ул. бр. 22.
„[illegible]" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Краљева ул. бр. 15. Телефон бр. 49.

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 7 МАРТ — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 66. | Телефон 821.

Преварене наде

Ти си већ задремао, древни Београде!

Замореног вековним, крвавим борбама још из давнина; натопљеног крвљу непријатеља; напуштеног од својих некадашњих господара, који су те украшавали огромним бедемима и лејама шанчева засађених тешким топовима, кроз које су шетали до зуба наоружани шетачи мрка погледа, ми смо те, наш добри старче, ево већ читаво столеће предали операторима — инжињерима, да те тако старог, оронула, мрцваре, преврћу, копају и руше, не би ли те подмладили, те да те тако подмлађена, можемо увести у друштво твојих нових европских колега, који су ти се већ почели подсмевати.

Кроз уске, кривудаве улице, кроз које су некада јунаци јуришали калимегданском пољу, ли ту, под гломазним бедемима поделе јуначки мегдан пред тешким гвозденим капијама „не би ли се града дочепали," јуре електрични трамваји и весели шетачи калимегданском парку, да се надишу чиста ваздуха.

А на, некада славном калимегданском пољу, по коме су се мирома ратне трубе и таламбаси помешани јуначким узвицима и самртничким јауцима, разлежу се сада нежни, хармонични звуци — валцера.

Баш тамо, где су некада, на коље набијени хероји издисали за твоју слободу упирући своје мутне али претеће погледе к небу — тамо се сада твоји блазирани синови наслађују куплетима оперетским, заборављајући на своју дужност према теби, добри старче.

Баш на стазама, на којима су се некада твоја деца, твоји браниоци, сусретали са отимачима твојим стрељајући се закрвављеним очима, данас се сусрећу твоја млада деца нагиздана и накинђурена стрељајући се — похотљивим погледима.

А ти си, добри старче, све то гледао тужна погледа и одмахивао главом. Гледао си и тихо, готово у себи јецао, и тужио за својом сјајном прошлошћу и својим некадашњим синовима, који су те славу разнели широм целог света.

— Све је пропало!.... Никада се неће више повратити... шумио је кроз ноћ около тебе.

— — — — — — — — — — —

Али шта то одједном би? Да ли је то варљиви сан или истинска јава? Видим ли ја добро или су то визије разочараног старца?

...Да ли су то они мирни шетачи похотљивих погледа што сада бесомучно јуре широким улицама, узвигнуте главе, претећа погледа и занесених песмица узвикујући громогласним гласом: смрт!?..

...Јесу ли то оне кокетне и нагиздане даме што су се окупиле око једне жене и слушају њен танак гласић, који сребрнастим тоном одјекнаше као школско звонце и позивање у свету борбу!!..

....Није ли то онај песник, несташни фељтониста, који се већ неколико година по новинама носи са ташпама, — што јаше на коњу пред огромним гомилом народа, који сваку његову реч прогута једнодушним узвицима: освета?

Да ли ја то сањам или сам овако стар полудео?!..

Не!.. Не сањаш, добродушни старче... Не сањаш!... Нити си полудео! Све је то истинска јава!..

Утри сузе жалоснице са твојих избразданих образа, нека низ њих потеку из твојих убледелих очију нове сузе — сузе радоснице!... Јер... куцнуо је час освете!

Твојој деци било је жао гледати те тако стара, изнурена, изнемогла, како тужиш и јецаш.

Непријатељ се устремио на тебе да те тако стомљена, скрхана дотуче.

Деца твоја хоће да ти се одуже за неправду, коју ти већ толико година незаслужену чине.

Разуј се и погледај око себе.

Погледај више себе и угледаћеш нове, тек исковане [illegible] тешким топовима, из којих ће за који час загрмети песма твоје некадање славе.

Сврши се још само мало, јер су већ на калимегданском пољу умукли звуци валцера, да по њему одјекне ратна труба, која ће позвати у свети бој за одбрану твоју.

Та погледај! Кроз твоје улице, по трамвајским шинама, сада марширају твоја деца оружана, весела лица, спремна, да сваког тренутка попрскају кошкасту калдрму својом топлом крвљу за слободу твоју.

На месту где су некада твоја деца издисала на кољу заориће се песма, која ће опевати славу и величину твоју.

Дивљачка дрека непријатељева већ се близу чује.

Непријатељ је близу тебе. Свакога часа може се појавити под бедемима твојим.

А ти знај! Бранићемо те док нас једног буде.

Ако овако слаби, нејаки не будемо могли одолети сили — непријатељ ће те затећи — сама.

Спотичући се о наше лешеве он ће по теби шетати.

Умрећемо са уверењем, да смо искајали свој грех према теби!

— — — — — — — — — —

А ти? Ти, јадни старче, немој тада тужити. Подигни гордо своју старачку главу! Обриши сузе са свога лица и поносно погледај у лице непријатељево.

Па када те тако стара, изнемогла, обливена крвљу буду спутавали у ропске ланце, довикни им сигурним, јуначким гласом:

— Опет сам ја њихов! Из крви деце моје, која је натопила тело моје, изнићи ће опет слобода моја. Познајем ја децу моју.

— — — — — — — — — —

И опет си клонуо старч Београде! Разочарење које си осете само једног лепог момента доживео, страшан је удар за твоје старачко срце. Твоји синови, који су колико јуче са толико одушевљења јурили кроз твоје улице тражећи смрт или слободу, сложили су се и место смрти или слободе изабрали су — живот у ропству.

Све ово што те је раздрагало: сва она убојна клицања, ово ватрено одушевљење, ова ратоборност која је струјала кроз твоје улице и посећала те на твоје некадање миле ти дане, све је то било лаж и обмана, јер да је било искрено, зар би се могло, зар би се смело дешавати оно што се дешава у твоме наручју.

Ти си то схватио и разумео јадни старино. Твоје ти старачко, пуно искуства срце казује да је све ово била обмана и да су твоја деца пропустила и последњи моменат погодан за разрачунавање са непријатељем, који је толико пута јуришао на тебе и разбијао главу о твоје тврде бедеме.

И зато си опет клонуо стари и мили Београде.

Разумемо те.

Ристов

ПРОЛЕЋЕ И ЧЕТЕ

Допис од нашег сталног дописника

Солун, 4. марта.

Из унутрашњости стижу доста узнемиравајућих гласова. Пролеће је отпочело и са пролећем се појавио живљи покрет разних чета које су готове да своју акцију у велико отпочну. Тајна слагалишта оружја и муниције бугарског и грчког комитета препуна су, јер се целе зиме неуморно радило и довлачило и сувим и морем из Бугарске и из Грчке, тако да се данас може наоружати велики број чета, које ће једнога, [illegible], дана напасти целу јужну и источну Македонију.

Нарочито чим се чуло шта Турска спрема, чим су војне власти почеле обилазити куће појединих четовођа и четника, одметање у планину настало је обична и веома честа појава. Неки од војвода, који су се били награбили српскоског новца, почели су вадити пасоше за Бугарску, како би избегли опасност да буду побијени и како би тамо мирно могли уживати плодове свог разбојничког рада из прошлих година, јер им се сад, кад толико блага што су накупили, не иде у шуму да се [illegible] куршуму. Други опет, сиротиња, за то и похотљија, напуштају домове и без нагона од њих у планину да потраже своја стара комитска скровишта, — нарочито од како су власти престале да издају пасоше.

Путници из унутрашњости причају да се много што шта спрема. Народу су опет наметнули данак у корист комитета и тај се данак састоји не само у новцу већ и у разним животним намирницама, рубљу, обући и одећи. Намет прикупљају своје војводе са кметовима и [illegible] грчке чете.

У околини Битоља, Охрида, Ресна, Преспе, Лерина, Мариова, Костура, Јенице Вардара, Солуна, Кукуша и осталим крајевима, налази се бар по једна чета било бугарска, било грчка, а по негде и једна и друга. Овомад је у гревенској кази био чак и сукоб, први сукоб између једне бугарске и грчке чете, која је изгубила два човека.

У ресенском селу Боуну у битољском вилајету војска је опкољила једну бугарску чету од 13 душа која је успела да умакне, повукавши се у планину Петрину.

У кукушком крају ушло се у траг једној новој чети, која је пре неколико дана дошла из Бугарске.

Из Грчке су ових дана прешле две чете од по 15 душа и упутиле се у костурску околину, одакле ће кренути у леринскu и мариовски крај да појачају тамошње чете.

Дознајем да је полиција ушла у траг једној бугарској чети у самом Солуну, у горњем делу вароши, која је састављена докле највише из околине Дебра.

Пролеће је ту.

О СИТУАЦИЈИ

Генерал Клобучар у Бечу

Главни командант хонведских трупа, генерал кавалерије Клобучар, позван је прекјуче телеграфским путем у Беч и чим је стигао одмах је примљен од цара у аудијенцију.

Клобучар је за случај ратне акције одређен за једног од главних команданата, те се због тога његовом позиву придаје велика важност.

Истога дана је престолонаследник Франц Фердинанд посетио Еренталa у министарству спољних послова и дуго са њиме конверсирао.

Русија се повлачи

„Тан", а по њему и други листови, саопштава депешу из Петрограда да се је Русија решила на повлачење и да ће са осталим великим силама саветовати Србију да пристане на све захтеве Аустро-Угарске.

„Франкфуртске Новине" имају телеграм из Петрограда у коме се вели да је руска влада категорички изјавила да се неће мешати ни у какав рат и да неће узимати на себе никакве посредничке улоге.

„Фосове Новине" јављају да је руска влада на питање француске владе овој изјавила да ће се Русија у случају аустро-српског рата држати неутрално.

Колико се овим телеграмима може веровати, види се из тога што „Франкфуртске Новине" саопштавају телеграм из Милана (у Италији) да се је престолонаследник Ђорђе бавио ових дана тамо и посетио чланове там. балканског комитета.

Талијански предлог

Талијански предлог програма за конференцију великих сила састоји се у овоме:

Српско питање искључује се из сваке дискусије.

Питање о анексији Босне и Херцеговине као и питање о независности Бугарске има се само регистровати.

Претресање питања о 29. чл. Берлинског Уговора.

Пошто се овај члан тиче Аустро-Угарске и Црне Горе, а ни једна сила не жели долазити на конференцију без претходно утврђеног споразума то ће се о овом члану пре конференције Аустро-Угарска и Црна Гора споразумети.

Тврди се да је овај талијански предлог потекао у споразуму са Француском и да је Аустро-Угарска вољна нањ пристати.

Аустро-угарска штампа

Уз прве гласовима о предлозима појединих сила за уклањање постојеће кризе, бечко-пештански листови остају при томе да Србија мора на аустро-угарску ноту одговорити чисто и јасно да сматра питање о анексији као свршено, да не тражи ништа и да приступа разоружању. Ако Србија то не учини онда — рат.

Бечки курир

Курир који је пошао за Београд задржан је депешом у Земуну и наређено му је да се врати натраг.

Пад Хилми Паше

По вароши се од јутрос пронела вест да је Хилми Паша пао.

СРБИЈА ПОПУШТА И ДАЉЕ

По једној париској депеши, француски посланик у Београду известио је своју владу, како српска влада изјављује: ако владе руска, француска и енглеска известе Србију да је питање о анексији свршено и нема европски карактер, да Србија усваја та гледишта. Она је готова тим гледишту дати и формална израза и, ако Европа саветује, резервисте распустити и разоружати, те да обесхрани оптужбе о претераном оружању.

Србија је готова одазвати се саветима Европе, с претпоставком да ће је она обезбедити од напада.

Ово је саопштење Миловановић послао и у Лондон и у Петроград. Одмах су после овога три споразумна кабинета ступила у преговоре о заједничкој формули, која ће се предложити у Београду. Ако победи гледиште француске владе, Србији ће се саветовати да се разоружа и да изјави да у питању о анексији имају само силе да решавају.

Пошто је врло вероватно да ће ово гледиште продрети и Србија усвојити савет, у Паризу су опет постали оптимисти и мисле се да ће се сукоб решити мирним путем, јер се држи да ће Аустрија учествовати у конференцији, чим од Србије добије тако елатантно задовољење.

ВЕЛЕИЗДАЈНИЧКИ ПРОЦЕС
У ЗАГРЕБУ

Зуб!

У четвртак није било суђења „велеиздајницима" у Загребу јер?.. јер је председнику Тарабочију изненадно заболео зуб, те није могао председавати. То је бар званична верзија. У истини је било то: да је Тарабочи те ноћи био пијан, те се тако онесвестио био, да га укућани нису смели пустити међу свет. И док Тарабочи пропалица из бела света пије и лумпује, дотле Срби домороци труну у затвору! Па још кажу: да Аустрија није и сад у Средњем Веку, у коме су завојевачи туђинци угњетавали домороце!

Угушење штампе

Овај монструозни процес има да послужи пајавој Рауховој владавини, као полазна тачка за потпуно уништење свију слобода за Србе и Хрвате у Хрватској. Но пре свега ваља што пре угушити штампу, јер док она постоји, тиранија неће имати дуга века.

Зато се Раухова полиција бацила посведневно на листове. Прекјуче су од једном пут заплењени „Покрет", „Срп. Коло" и „Слободна Ријеч".

Сем тога је Тарабочи позвао известиоце свих независних листова и пребацио им је пристрасно извештавање, па им је запретио: да ће од сад првом приликом истерати све поменуте извештаче са суђења. **Б.**

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Нов напад на ћирилицу

Хрватски бан Раух и његова влада неуморно настављају гонити ћирилицу. Тако је пре неки дан хрватска земаљска влада преко жупаније послала жигове (печате) свим политичким општинама само с латинским писменима, докле се до сада у чисто српским општинама употребљавао жиг с ћириловским писменима. Такав је жиг послат и у Чортановце, с налогом да се искључиво овај „нови" жиг има „рабити".

Седнице

Митрополитско црквени савет карловачке митрополије сазван је у Карловце за 10, епархијски школски савет за 13, а саборски одбор за 16. март о. г.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је у министарству спољних послова одржана министарска седница, на којој је председавао Краљ. Седница је трајала пуна два часа.

Нема Форгача. Приликом дипломатског пријема у министарству спољних послова сад у четвртак, пало је у очи одсуство графа Форгача аустријског посланика. Он није дошао на уобичајени пријем, јер он нема више никаквих редовних послова, и сва је његова мисија у овим крупним питању о анексији. Он сам о томе говорити не може, јер још није добио инструкције, које би се односиле на то питање.

Али у колико се Форгач мање нађе у вароши у толико је он огорченији на Србе и посредним путем упућује он на Србију страшне претње, од којих се неће ни једна извршити.

Потписан указ. Краљ је потписао указ којим се укидају закони: о „накнади за угинулу стоку" и о „градобитини". Тај указ биће данас обнародован.

Греј о конференцији. Одговарајући на једно питање, енглески министар спољних послова сер Едвард Греј рекао је: да се британска влада увек тога држала *да о спорним питањима треба постићи претходни споразум између свих Сила, пре но што се сазове конференција.* Преговори су још у току, те он није у стању казати кад ће моћи учинити своја саопштења.

Једна посета. Јуче пре подне г. Адријан Ефендија, турски посланик, посетио је г. д-р Миловановића министра спољних послова, и код њега се подуже задржао.

Буџет. Јуче је Народна Скупштина примила из прво читање државни буџет прихода и расхода за ову 1909. годину. Друго читање биће 11. овог месеца.

Самоубиство правника. Ноћас око 10. сати *Атанасије Ђорђевић*, правник II. године и син Михаила М. Ђорђевића трг. овд. са станом у краља Александра улици бр. 16. а у стану свога оца — у кујни — извршио је над собом самоубиство, испаливши на себе један револверски метак у десну слепо очну кост, услед чега је одмах наступила смрт. Метак револверски задржао се у глави. Узрок самоубиству је непознат. На столу — у кујни — где је Атанасије самоубиство извршио оставио је цедуљицу о овакве садржине:

„*Драги оче: Ја завезах себи чвор. Ја не смем више да живим. Опростите своме сину, који је био ваш само по крви и имену. Збогом, —*

Таса."

Збогом Боро. (то је опроштај са млађим братом)

Покојни Атанасије био је и писар код г. Добривоја Петковића адвоката. Иначе, као млад човек живео је веома бурним и веселим животом.

Ово је четврто самоубиство у Београду у овој недељи.

Нов консул. За консуларног агента и инспектора сједињених америчких држава у Београду, постављен је г. Хитан В. Харис, и о томе му је издата егзекватура од стране српске владе, за вршење његових послова.

Одговориће. Данас ће г. Ст. Д. Рибарац, министар правде, одговорити у Народној Скупштини на интерпелацију Јосифа Бојиновића, о последњем помиловању политичких кривица.

Нар. Позориште. Вечерас се у Народном Позоришту приказује први пут *Морал госпође Дулске*, филистарска трагикомедија у три чина, написала Габријела Заполска, превод с пољског.

Читуља. Пишу нам из Шапца, да је тамо 6. ов. м. преминула *Јелена Јовановића*, одлична и примерна ученица IV раз. Више Женске Школе. Ово добро дете преминуло је од сиротињске болести туберкулозе. Пок. Јелени нека благи Бог даде рајско насеље, а њеној ожалошћеној породици тако потребне утехе.

Убиство у селу. Јуче после подне око 3 часа, Миливоје Милошевић тежак из Плочника у округу топличком, обранио је тешко из пушке Алексу Миленковића, тежака из Блаца, од која је ране Алекса после једног сата умро.

Кривац се налази у рукама власти.

Стрељан. Начелник среза зајечарског извршио је јуче изјутра у 6 сати смртну пресуду над Крстом П. Китићем, земљод. из Великог Извора, који је пресудама земаљских судова кажњен смрћу, за више учињених разбојништава и убистава. Пресуда је извршена у атару општине вел. изворске на месту званом „Пањак" — на коме је месту Крста извршио последње убиство. Извршењу смртне пресуде присуствовао је народ из околних села.

Долазак воде. И *Сава* и *Дунав* нагло долазе. Исто тако и кривовирски *Тимок* шири се све јаче и *Нишава* непрестано расте. Наређено је шта треба за спасавање од водоплава.

Кажњен. Стојан Недељковић трговачки помоћник, пресудом кварта савамалског, кажњен је са пет дана затвора, због прекомерне увреде Драгомиру Стефановићу трг. помоћнику.

Грађанска Касина. Приређује у суботу 7 ов. м. Касинско вече за чланове и чланице и њихове породице. Улазна цена за самца 1,50 дин. за особе у породици 1 динар. Свираће војна музика, почетак тачно у 9 часова у вече.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

||| Турски буџет, који је за нову финансијску годину поднет парламенту, прорачунат је: издаци 29,100 322 лире, а приходи лира 25.294.151. Према томе је дефицит 3.806.171 лира.

[I] Турски министар спољних послова стигао је 4. о. м. из Петрограда у Берлин.

† У Каселу је умро пензионисани тамошњи дворски оберст Оталија Перс.

(☺) Немачки престолонаследник са женом посетиће у јуну Лондон. Овом се путовању не придаје никакав политички значај.

§§ Телеграфски штрајк у Паризу узео је знатне размере. У централном телеграфу потпуно је обустављен рад. Узети су војни телеграфисти за вршење службе.

☰ Стање здравља руског министра председника Столипина иде све на боље. Обустављено је издавање билтена.

ШАБАЧКА ХРОНИКА

Нов доктор. — Добротворни [illegible] — [illegible] — Интересантан случај. — [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible]

(Особни извештај „[illegible]")

Шабац, 1. марта

Госпођица д-р *Наталија Р. Давидовићева* кћи председника окр. суд. суда г. Р. Давидовића прво је промовисана је за доктора целокупног лекарства и после годину радила је на клиничким болницама у Берлину, а сад је отпочела свој рад у овд. окр. болници. Честитајући госпођици доктору на положеним испитима, ми се радујемо што ће госпођица отпочети своју праксу у нашем граду, те ће тако Шабац имати једног стручног доктора више.

* * *

Манастир Петковица, којим управља један калуђер из старе наше гарде, симпатичан и уважен архимандрит г. Лукијан Јелушић, има подоста поклоњене шуме на Церу, коју чува један манастирски шумар. Шума је лепа, има доста срнаћа, те поред тога и долазе лопови Цигани из оближњег Липолиста. Али је манастирски шумар веома строг човек, и при том и одличан стрелац, где погледа ту погађа. Њен обичај да пуца на лопове и прави му је задовољство, кад их погоди у ноге једне или друге ноге! неће да их убије, већ само да их онеспособи за даље крађе. Лањске године ранио је тако једног сељака, а пре четири дана двојицу Цигана: Ивана и Милана Срећковића, младиће од двадесет година. Оба су у окр. болници и кукају и проклињу час кад им је пало на памет да иду у крађу дрва.

* * *

Пре неколико дана побише се неки сељаци код механе у Мровској. Међ њима био је најжешћи неки Велимир Рисић. Витић је [illegible] и још [illegible] код механе дође Чедомир Петровић из Мровске. Чим дође умеша се међу борце да их развади. Ова интервенција није била пријатна Рисићу, те овај, који је држао у левој руци [illegible] Чедомира по глави и сву му главу расекао. Чедомир паде онесвешћен, а борци се разбегоше са узвиком: „погибе човек". Тешко обрањеног Чедомира однеше у болницу, где су лекари констатовали јако оштећену лобању до самих мождиних централних делова. Д-р М. Дунић извршио је сложену операцију и сада му је срећно [illegible] рупом. Сличних случајева [illegible] веома су интересантни а ретки у пракси, те ми г. Дунићу, ако му [illegible] а то ће г. доктор желимо, честитамо на срећно изведеној свој ретко операцији.

* * *

Нема сумње, да и у Шапцу има аустријских шпијуна, али се не зна поименце који су, пошто још нису откривени. Свет сумња на многе, те се због тога често де-

---

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

330.

XXXIX

Опсада

— За вама ће поћи потера на све стране. Ако вас ухвате нико вам неће спаса!... После овога што се у Лувру догодило немате се чему надати од краља.

— Ја се уздам у самога себе! рече Пардајан. За мене оставите ову бригу и немам потребе да ме ико брани.

Пламен поноса и дрскости обасја за тренутак лице Пардајаново и он продужи:

— Ово што ја чиним не тражи хвалисавости. Некада су витезови лутали по свету тражећи сиромахе и угњетене да их бране, тражећи слабе и гоњене да им помогну. Таква је бар била дужност витезова на коју су се заклињали оног дана кад су им давали мач у руку. Мени се свиди да подражавам тим људима. Тај ми се посао допада више но ма који други...

За мене имам пред собом прави пут и њим да на њему могу наћи, ако не срећнијега, а оно јачега и да могу поднети.. У осталом, монсењеру, ако и изгубим живот, нећу ништа много изгубити.

Маршалу сад први пут паде на ум да нека велика и тешка тајна мучи срце витезово.

Он је нежно и задивљено гледао тога младића који је са таквом простодушношћу говорио о тако племенитим стварима. Јер у понашању и говору Пардајановом није било ни најмање самохвалисања.

Пардајан је све више и више увиђао огромну даљину која га је делила од Лујзе Монморансијеве.

— Монсењеру, рече он од једном, да ли вас смем запитати, какав је био исход вашега састанка са маршалом од Дамвиља?

— Мој брат све порече! одговори Франсоа.

— Порече! А ја сам све видео и све чуо!..

— После вашег одласка лако му је било одрицати.

Витез се лупи по челу.

— Ала сам будала! је на то нисам ни помислио!

— А да сте помислили, остали бисте!

— Остао бих, монсењеру!.. Али сад није више о томе питање. Треба наћи начина да се савлада непријатељ.. Јесте ли се на што одлучили?

— Јесам, млади пријатељу. Отићи ћу у замак Мем. Оставио сам своме брату три дана на размишљање. После тога убићу њега или ће он мене..

Глас којим је маршал изговорио ове речи убеди витеза да се и не помишља да мења своју одлуку. И ма да није очекивао много наде у одлуку маршалову он ућута.

Франсоа од Монморансија тада продужи:

— Да пређемо сад на вас. Ви сте мој гост, витеже, до оног дана кад будете могли да изађете одавде без опасности.

— Извините ме, монсењеру.. ја сам већ примио једно друго гостопримство..

— Ах! то ми се не свиђа!..

— Од једне личности која ме је драга, доврши Пардајан мислећи на свога оца.

Маршал је мислио да је реч о некој љубавници код које је младић намеравао да се склони и не рече више ни речи о том. Само запита:

— Како бих могао да вас известим ако ми будете затребали? Јер ја вам не кријем да сте ми ви једини пријатељ коме могу да поверим ове ствари.

— Монсењеру, ја ћу долазити овамо сваки дан, или ћу послати некога који ужива моје потпуно поверење. Али ако би се десило што хитно јавите ми у крчму код „Чекића."

На то се младић растаде с маршалом, који му пријатељски стеже руку.

Кад изиђе на улицу витез пође мирним и поносним кораком као и обично. Он је знао да је најсигурнији начин да човек привуче на себе пажњу да трчи и да изгледа као да се крије.

При свем том он је пажљиво гледао на све стране. Али не виде ничега подозривог по мирним улицама којима су пролазили племићи на коњима, даме у носиљкама, грађани и просјаци, он се мало по мало предаде својим сновима!

Сањати у ходу веома је пријатна ствар. Наш витез сањао је будан, у ходу. Несрећа је само што човек кад тако сања не види ништа око себе.

Пардајан тако не спази Морвера о кога се скоро очеша.

То је било на углу једне улице близу Лувра.

Пардајан не виде ништа и продужи свој пут који га је водио на његовој крчми и онај који га је водио пред ноге Лујзине. Али Морвер, који није имао разлога у томе тренутку да се предаје сновима, виде и познаде витеза. Он поскочи од радости и утрча у један дућан. Кад Пардајан прође изађе из дућана и махну једног гардисту који наиђе улицом. Рече му две речи и гардист одјури. У том тренутку наиђоше Келус и Можирон, које је Морвер очекивао. Он им саопшти шта је видео и појури за витезом док ови осташе на месту.

(наставиће се)

шалију и комичне сцене, који шти- је иначе био један у Камском Шару. Свет се опушао ове јединственог господина, који је на- [illegible] према ужасе у дирекцији потрвених окружних болница, а хтео га одвести у полицију. Срећа по тога господина, која се било јако поглавила, што му да не могаше доћи [illegible] неће- вијих грађана, те га истргоше из руку светине, спасавши да даје и бити [illegible] шпијунима.

* * *

Наша добровољачка дружина броји велики број чланова, међу којима има доста ђака из нашег разреда овд. гимназије. Сви се ти добровољци вежбају два пут недељно под командом пешадиског претисоса арт. капетана I кл. г. Николе Николића. Права је милина видети ове питомце, кад уз праску труба и добоша премаршир[ују] кроз сеоске улице.

* * *

Изгледа, да ће се ускоро почети са вежбањем играч за спортску [illegible]. Збиља и крајње је време за то, јер ово што се овде може [illegible] и које [illegible], већ [illegible], која прамоте најбоље- таја и најинтелигентнија округу у Србији. Препоручујем ово свима, да су читали у овд. окр. [illegible] болници. Болница располаже целим [illegible] и потребним комплетом, те [illegible] се може [illegible] дом болнице.

* * *

Доказ је у начелству спискова [illegible] фактора на коме ће се [illegible], како да се у округу [illegible] бар један, ако не више, [illegible]. Са истинским [illegible] овај [illegible], [illegible], да ће [illegible] у истини [illegible] народу.

* * *

Избор управника бање Ковиљаче одложен је, а изгледа је због свих крупних праваца, у којима се налази наша Отаџбина. Чим се прилике мало поболјшају избор ће се извршити. Кандидата за овај положај има 28, али ће за свој прилике бити изабран онај кандидат, чију сам квалификацију изнео у прошлој својој хроници, јер је он најпозванији човек за ово место, те поред тога има за себе и највише гласова.

Vitalis

Кроз који дан „Правда“ почиње доносити:

ПОЦЕРСКИ и ПОДГОРСКИ ТАЈАНСТВЕНИ ЗЛОЧИНИ

Тајанствена убиства. — Најплаћени убице. — [illegible]. — Убиства у Шапцу, Метковићу, Причиновићу, Грбовцу, Зарубицама, Драгојловачи, Белоти, Николовачи и Грушићу. — Један исти начин убиства. — Суд има [illegible] — [illegible] — Истраге. — [illegible]

Мајстори што праве банке

истинити догађај из чаршије

(наставак)

Вража је са пајаћеном пажњом слушао Савино објашњење и прождрљивим погледом гледао у овај штос чисте хартије. Он загледа са свију страна чисту хартију, коју му Сава додаде и не гледајући како је Сава утурио цео штос између горњег ваљка.

— Сад пази! — узвикну Сава и окрете штангу. Један пут ударише и из горњег ваљка извуче се бела хартија, подметну се под доњи ваљак и испод њега испаде на даску у кади. На њено место стиже са горњег ваљка у доњи ваљак трећа по реду хартија — банкнота.

Вража зграби са даске хартију. Она је била чиста бела.

Сава окрете још једном штангу и из ваљка слете на даску нова новцата банкнота.

Вража је злапњиво зграби и поче је загледати са свију страна.

— Банка!

— Банка!

— Ама права банка — узвикну Вража изненадивши се и полеса једну праву банку и стаде је упоређивати. Сличност је била потпуна. Ама ни једне тачкице више ни мање. Вража је био усхићен.

— Деде, још једну — просто нареди Сави.

Сава окрете и на даску испаде чиста хартија. Сад беше ред на банку. Вража искокачио очи па не трепће. Дах му стао. Сава окрете и на даску слети још једна банкнота.

Вража је опет зграби.

— Банка!

— Банка!

Било је очигледно, да то није шала већ пуна пушала збиља.

— Деде, још једну — простења Вража, који пркаше као прут.

Сава окрете. Опет изађе чиста хартија па банкнота.

— Ја немам при себи новаца. А и што да ми је продајеш кад си се ти навче снабдео са банкама колико год ти је требало. Ево имам при себи четрдесет банака. То ти дајем колико да се не рекне, да си ми џаба уступио машину — говорио је брзо, уздрхталим гласом Вража.

— Мало је, али имаш право. Ја их имам код куће и сувише, да би ми требало сада да се с тобом ценкам. Нека ти је мирам. Само ти напомињем две ствари: никоме ништа да не говориш ни за живу главу, и буди опрезан при растурању. Немој да си грамљив и претераш у растурању. Постепено — рече Сава примајући из Вражиних руку четрдесет банкнота.

Вража пређе машини. Дрхћућом руком ухвати штангу и несигурно је окрете... један пут... два пут... и испаде право чиста хартија па банкнота.

Сава се чињаше као запањен и рече:

— Е, сад ја одох. Ево теби хартије. Имаш ту до 5000 комада, а ево ти и адреса фирме код које је можеш поручити колико год ти треба. Ја одох доле да не би ништа пало у очи овај наш изостанак. Ти се задржи још мало па после сам дођи.

Вража се рукова са својим пријатељем не проговоривши ни речи. Сава изађе и издувен од смеха просто сјури низ степенице. Није ишао кад он да чује како се два пут окрете кључ од собе из које је изашао.

Друштво га дочека са грајом радозналошћу.

— Шта је?

— Шта учинисте?

— Је ли насео?

— Где је он?

Сава се само весело и кроз смех једва проговори:

— Ево га у бр. 8 где прави банке.

Сви прекуше у смех.

— Животиња је то. Знао сам ја да ће да насети ко муве на шећер.

— Ако кад га се само дочепамо.

— Никако! Треба само ћутати. Знате шта му још следује. Не смете ни речи рећи, док не прогута пилулу са свим — чисто ка је могло. Сава.

— Да одох а ви му реците, ако ме устражи, а тражиће ме сигурно чим му нестане банкнота и пређе на други штос у коме је само чиста хартија — да сам отишао код „Уједињења“.

Друштво настави шегу а Сава сав блажен што му је виц упалио, отиде код „Уједињења“.

(наставиће се)

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Једна изјава

У „Правди“ од 4. т. м. бр. 63. а у рубрици: „Из школе и цркве“ изашла је белешка под потписом г. *Стевана Милановића*, у којој се, поред осталог, вели да се каже на г. *Лазара Николића*, учитеља из Смедеревске паланке, да је г. Поповић, [illegible] се пред њим за то што не склапа „Народ“, на кога је, како се у поменутом напису вели, обавезан претплату, не може платити, јер му је календаре [illegible], а кога му је, како се у напису вели, [illegible]: *никад и никакве трговачке послове имао са г. Лазаром Николићем, учитељем, нити сам од њега добио [illegible] новац, дао за календаре био [illegible] да [illegible] — [illegible] — [illegible]* малочас моје писмо.

Према наведеноме, поступићу по закону, поднећу тужбу.

Молим уредништво да ову моју изјаву изволи штампати, остајући му захвалан на гостопримству.

Београд, 5. марта 1909.

С поштовањем

Бора О. Дачић

[illegible]

ПРВОБИТНА АТМОСФЕРА

Постоји ли уопште какву првобитне атмосфере и данашње? — Угљена киселина. — Теорија Ламберова. — Стивенсон и Чемберлен. — Закључак [illegible] Кларкова.

Београд 26. фебруара.

Геолог Кларк, у своме последњем делу, додирује се питања о постанку наше атмосфере и износи своје [illegible] занимљиве напомене. Њега пре свега интересује питање: колика је количина угљене киселине била у првобитном ваздуху? Обично се верује, да је првобитна атмосфера била богатија угљеном киселином, но што је сада, али се на основу испитивања ископаних животиња и растиња дошло до закључка да та разлика није могла бити велика, јер у атмосфери, засићеној угљеном киселином, не би се живот могао десити.

Да би се објаснило откуда толика количина угљене киселине у ваздуху прибегло се вулканима, те се тврдило, да су сву угљену киселину у атмосфери избацили вулкани, приликом својих ерупција. Неоспорно је, да вулкани избацују и угљену киселину у огромним количинама, али та теорија, на први поглед тако проста и тако јасна, мора пасти, пошто се живота биља и животиња доводи у зависност од ерупција вулканских. Кад тих ерупција не би било, у угљеној киселини не би оскудевала у ваздуху, а она количина, која је у њему брзо би се истрошила, па би с њом морао престати и биљни и животињски свет. Да ова судбина чека земљу наћи ће се по месецу, на коме нема ни флоре ни фауне, зато што нема вулкана.

Постоји још једна хипотеза, која се оснива на мишљењу, да је количина стварна, која још не беху оксидисале или способне су да се оксидишу, била у првобитно време толика, да је могла утрошити сав кисеоник из ваздуха. Због овога морамо пасти на мисао, да се наша планета налазила негда у растопљеном стању, и да су се кисеоника јединења образовала пре свију осталих. Ово мишљење у осталом деле многи геолози. По *Ламберу* првобитна атмосфера састојала се из водоника, азота и других гасова, а ваздушни кисеоник нашао се тада сједињен са гвожђем и угљеником. Ослобођење кисеоника почело је са првом појавом растиња. У наше доба ово примећено слабо.

Стивенсон напротив мисли, да се све више и више повећава количина кисеоника, који се ослобађа, а да све више сада [illegible] угљене киселине. За доказ наводи спектре сунца и осталих планета, где налази не налази на мало кисеоника.

Све ове теорије и хипотезе имају своју слабу страну, јер њихови постављачи имају обичај да превиђају често пута врло важне факте. Питање атмосфере јесте врло широко и врло велико питање и решење његово зависи од решења питања о постанку наше сунчеве системе. Ако се прими теорија првобитне магиле, то се онда мора примити и мишљење, да атмосфера није ништа друго до остатак гасова, које је земља тако рећи избацила, кад се стврднула.

Чемберлен (Американац) мисли, да је земља, као и свака друга планета, постала од слепљивања једно за друго бескрајно малих и тврдих тела, тако званих метеорита, који су се таложили из атмосфере и притиском горњих маса избацили трење оних, што су унутра; услед тога постало је у унутрашњости растопљено стање које је изазвало диференцирање гасова, па у том броју и кисеоника.

Ова теорија била би добра, кад би се у метеоритима, који и сад падају, могло наћи и најмање кисеоника.

Кларк напослетку вели, да све ове побројане теорије нису доказане и да се постављена питања не може решити при садашњем стању геологије. **М. V.**

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

за време Луја XIV

израђено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробњаци

(наставак)

Лудвој Жо (госпођи од Лидра) задавао је ударац за ударцем, а она се смејала што она има слободу да се тужи на њу. Занесена сад све, на шта може бити способна не веома великодушна самосвест, па већ доби близу истине. Она је данас сасвим сама с Морејом шетала у врту маршала ди Плесија“. 18. јула пише Бюси Рабитеновој: „Госпођа Монтеспанова би је (госпођу од Лидра) најрадије удавила и од свег срца би јој загорчала живот“. — 7. јула госпођа од Грињана: „Лидија Изас (госпођа од Лидра) није била у Версају. Она је готово увек била сама. Кад неко (госпођа Мон) говори о њој, она обично вели „она дроља“. — Велики „догађај све дозвољава“.

„Књиге и њен пријатељ (Луј XIV) — пуштамо непрестано госпођу Севиње да говори — дуже су и интимни је заједно но што су икада до сада били. Повратила се потпуна наклоност ранијих година, и нестало је сваке стрејовања. Свак сме смело тврдити, да се није видела популарнија моћ“. — А не дуго затим: „Госпођа Монтеспан [illegible] је била покривена сва дијамантима, тешко се може задржати сјајност овог сјајног божанства.

Љубав погледа њена но икада; још се није доживело да једна страст може поново да заузме чврсто земљиште“.

Али и поред победничке радости и свих удварања љубимица као да није била без бриге, она је била нестална, прождирао ју је страшан немир. 13. јануара 1678. писао је гроф од Ребенака маркизу од Фењиера: „Страст коцкања госпође Монтеспанове толико се развила, да су на дневном реду губици од 10.000 талира (милијун и по данашњег новца). О божићним празницима изгубила је 700.000 талира (10 милијуна), ставила је на три карте 150.000 пистоља (сто милијуна) и добила“.

Она се занела у свом сјајном али несталном тријумфу, коме ће брзо следовати дани најгорег срчаног бола.

У марту 1769. молила је госпођа Монтеспанова опата Гобелена „да се моли за краља, који стоји на ивици дубоке провалије“.

(наставиће се)

КОМУНАЛНА ПОЛИТИКА

Женски општински одборници

У Копенхагу су 28 фебруара о. г. извршени избори општинских одборника, у којима су први пут учествовале и жене. Изабрано је 20 социјалдемократа, од којих 2 жене; 12 радикала, од којих 2 жене; 16 кандидата деснице, а међу њима и две жене и једна жена као независни кандидат.

РАЗЛИЧНОСТИ

Рукопис Катарине II

У царској палати у Москви нашао је царски архивар један драгоцени рукопис царице Катарине II, који обухвата 385 страна. Рукопис је писан пола француским а пола руским језиком и у њему Катарина II износи своје погледе на законодавство и правосуђе. Рукопис је предат царској Академији Наука, која ће га објавити.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Вечерас програм за отмену публику, са одличним певањем и сензационим комадима:

1. *Мадам Сан Жен* и
2. *Српско-аустриски рат.*

Посета ће вечерас бити веома обилна. —

Гргурово чекање

Сава Тодоровић, редитељ Народног Позоришта поднео је оставку Управи Народног Позоришта, којом је тражио оставку. Нама су непознати разлози, којима се руководио при овој својој одлуци, али, знамо, да би Позориште много изгубило одласком Тодоровићевим из позоришта.

Кашаљ и сипња

најбоље се лечи српском *Селтерском водом.*

Добија се по свима апотекама, дрогеријама и бакалским радњама у Београду и унутрашњости Србије.

Цена је 1 флаши 55 п. д. у Београду. 150 2—30

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ ГАЛАНТЕРИСКЕ И ПОМОДНЕ РОБЕ

КОСТЕ НИКОЛИЋА и ДРУГА

ДОБИЛО ЈЕ ОГРОМАН ИЗБОР

МУШКИХ ШЕШИРА

ЦРНИХ И У РАЗНИМ БОЈАМА И КВАЛИТЕТИМА

НАРОЧИТО ПРЕПОРУЧУЈЕ ШЕШИРЕ ИЗ ФАБРИКЕ

БОРСАЛИНО

Борсалинови су шешири под горњим знаком.
А могу се добити само у нашој радњи.

Поруџбине из Србије извршујемо брзо и тачно.

324 2—

СЕЛТЕРС српски вод Младеновца најчемпитија је минерална вода против мишића, сељне и против свих нa терних оболења. Нарочито се препоручује после ... који имају шлаје. Продаје се по свима апотекама, дрогеријама и бакалским радњама у Београду и унутрашњости Србије. Главно стовариште у Београду код

Глише Т. Андрејевића и Брата

150 — *Телефон 282.* — 3—10

Распродаја конзерве

Сву налазећу се овде конзерву велики и готових јела распродајемо са 30 од сто јефтиније.

Обраћа се пажња г. г. официрима и војним обвезницима да не пропусте ову прилику за набавку добре и здраве конзервне хране.

Домаћицама и хотелијерима о браћа се такође пажња на конзерву (боранију, месо и ... паприке).

Препродавцима знатан рабат.

Распродаја ће се вршити закључно до 14. ов. мес. у подруму ресторације ... сваког дана од 8—12 пре и 2—6 по подне. 157 1—6

На јучерашњем вучењу треће класе 37 кола пао је главни згодитак на број 17.336

35.000 Динара

као и много згодитака од 2000, 1000 и т. д. а продат из главне колектуре Јакова Д. Русо мењача.

Јаков Д. Русо
мењач

158 1—1

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

Сваки дан

свежег **„Теј Бутера"** и за ...

Млекарама и Српска Сира

такође за ...

Препоручује радња

Душана Тодоровића

Крањ.-Српског Дворског Лиферанта

Београд — Теразије

Радњи браће А. Коен потребан је младић за кореспонденцију српску и остале комиларске послове. Првенство имају они, који знају говорити немачки. Оферте упутити непосредно фирми. 148 2—2

У вези банкротног огласа у Српским Новинама од 25. јануара тек. год. Српска Банка продаваће у своме локалу 7. ов. м. почев од 9 часова пре подне, већу количину мануфактурне робе.

Роба је курентна и за наступајућу сезону.

Позивају се купци на продају.

Управа
Српске Банке.

149 3—3

КОЖАРСКА ТРГОВИНА

Сабо и Костића

Београд

Кондина бр. 9. — Телефон 213.

Препоручује своје велико стовариште готових **папуча** трговцима и осталом грађанству, које продаје на туце и на један пар по врло умереној цени. 142 5—10

Тражим

Дућанчић на најживљем месту у Београду.

Тодор В. Весићевић
до Хотел Булевара

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Мој покојни муж Петар Сотировић кафеџија из Београда био је осигуран код друштва „Росија" на суму од

ДИНАРА 8000 У СРЕБРУ.

Пошто ми је друштво „Росија" горњу суму са највећом предусретљивошћу исплатило, то сматрам за своју дужност да му и овим путем заблагодарим на брзој и тачној исплати и да га као солидно Осигуравајуће Друштво свакоме најтоплије препоручим.

Београд, 4. марта 1908. год.

С поштовањем,
Цана П. Сотировић удова.

147 2—2

ЦЕМЕНТ

ГРАЂАНСКА БАНКА

Има **искључиву продају портланд и роман ЦЕМЕНТА** из Рамске и Поповачке Фабрике Цемента и то на *велико* и *на мало* по *фабричкој цени*.

Купци за све поруџбине нека се *обраћају искључиво* Грађанској Банци. 140 7—10

ЦЕМЕНТ

Кафану звану

Јанчину

у Врањској Бањи

са собама и осталим припадлежностима од 1. Априла ове године издајем под закуп, ко жели исту узети под закуп нека се јави потписатом.

Врање.

ТАНАСИЈЕ Т. СТАЈИЋ

4—5

Дунавском Кредитном Заводу

потребан је један чиновник способан и вичан књиговодству и банкарским пословима. Првенство имају они, који су свршили Трговачку Академију и били у коме новчаном заводу. Пријаве се примају до 20. ов. м. 155 1—3

За младенце

ВЕЛИКИ И ЛЕП ИЗБОР

СТВАРИ ЗА ПОКЛОНЕ

ДОБИЛА ЈЕ И ПРОДАЈЕ ЈЕФТИНО

Гвожђарска радња

Милана Р. Премовића и Комп.

— БЕОГРАД —

156 Кнез Михајлова улица број 1. 1—3

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас на сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Кебап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима прве вина *обраћамо* нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо ван радње по 30 п. дин.

I СРПСКА ФАБРИКА ЗАПУШАЧА

Арсе Ж. Илића — Београд

Кнез Милоша ул. 31. *Бабе Вишњина 32*

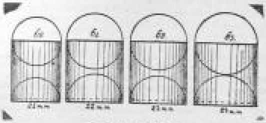

— Телефон 589 —

ИЗРАЂУЈЕ и ПРОДАЈЕ:

ЗАПУШАЧЕ, у највећем избору и најефтинијим ценама за свакојаке потребе, па и са утиснутом фирмом; исто тако и све остале израде од плуте (затикаче). 145 3—10

Нашој милој сестри

† СТАНКИ Л. БОГДАНОВИЋА

Даваћемо 10. о. м. у 10 часова пре подне, шестомесечни парастос у цркви Св. Николе на новом гробљу, ово јављамо сродницима и пријатељима.

Брат: *Лазар Вукомановић са сестрама.*

154 2—2

РАСПРОДАЈЕМ

ВЕЛИКУ ПАРТИЈУ

ШТОФА за женске хаљине и блузе.
ШТОФА за мушка одела.

По знатно спуштеној цени

Михаило Р. Живковић

БЕОГРАД — Кнез Михаилова улица 32.

133 4—10

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић Видински ул. бр. 22.*

„Драгиш Рајчевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Краљева ул. бр. 16 Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | НЕДЕЉА 8 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 67. | Телефон 821.

Од 12-ог овог месеца „Правда" почиње доносити напис:

Из Тајанствених Области живота и смрти

Нарочито доноси „Правди" од ЧЕДЕ МИЈАТОВИЋА. *Садржина овог интересантног написа биће ово:* I. Писма с оног света, [illegible] поздрави руске царице Катарине II. словенским народима. — II. Има ли [illegible] кућа у којима се духови или утвари јављају? — III. Може ли се будућност прорећи и т. д. и т. д.

О овим својим написима г. Чеда Мијатовић вели ово:

„У низу чланака које желим објавити у листу „Правди", ја ћу [illegible] фактима из тајанствених области живота и смрти, [illegible] ... [illegible] из области Бога и Црне Магије.

[illegible] Српске Краљевске Академије, [illegible] Србији. [illegible] живот и смрт, о животу после смрти, о човеку и о Богу.

У [illegible] треба [illegible] — [illegible]!"

5799

Читаоци ће се запитати: шта значи ова цифра?

Ово је број радикалскога режима за ових последњих пет година. Сам овај број је довољан да окарактерише тај режим, његову толеранцију и његово слободоумље. Али после те голе цифре, долази још и лакост, коју је изазвала једна генерозна акција.

Тај број 5799 означава: колико је на дан 16. фебруара било српских, пуноправних грађана под судом, иследњем и у затвору за дела *политичке природе!!*

Близу шест хиљада грађана било је сапето у овом „слободњачком" режиму у циљу једино да се одржи радикализам на власти! И међу тим хиљадама било је врсних синова ове земље, јер се ни за се за политичка дела не оптужују пушке и губавци, него [illegible]. Ту категорију, као и све [illegible], је већ помиловао г. Тимотијевић као по све безопасне радикалском режиму слободе и уставности.

И кад је г. Рибарац отворио тамничка врата, пустио радне емигранте у домовину, повратио радост и спокојство у пет-шест хиљада домова, устају самосталци да му набаце: како је он помиловао своје „клијенте", и како је том приликом погазио Устав, па је чак загрозио овој држави безвлашћем!

У ствари, све те бомбасте фразе прикривају просту пакост код људи, који се љуте што су им на слободу пуштени политички противници!

Г. Коста Тимотијевић је као тамничар ревносно чувао те несрећне сужње, и сад му је до Бога криво што су му те жртве измакле. Па зато је кидисао на г. Рибарца, пуштајући испред себе оног облапорног певца г. Маријановића.

Њихова је тактика хтела бити нешто, али је сувише провидна. Они су желели у вези питања само бацити сумњу како је г. Рибарац „погазио Устав", па би после [illegible] у то, правећи се луди што је у том тренутку чувања Устава био уз г. Рибарца и г. Продановић, који је важио као велики толмач Устава у самосталској странци. Што г. Продановић не спречи ту страшну ствар? Јер ваља да тек није мала ствар: погазити Устав!

Али су народњаци приредили ту смицалицу самосталцима и одмах поднели, ерз тог питања интерпелацију на коју је г. Рибарац пристао да одговара одмах и да питање изведе на чисто.

И ово је још у његовом говору изведено на чисто: амнестирани су сви политички окривљеници из броју њих 5799!! Ко год није оптужен за политичку кривицу тога судови неће пустити. Овај случај што су се самосталци и њима као бајаги на уму кад су подносили интерпелацију, ако стоји овако, као што они представљају, није обухваћен указом од 16. фебруара.

Ми смо сигурни да ће Нар. Скупштина одобрити поступак г. Рибарца, као што су му већ и његови другови одобрили. А сва јавност и сва помилована остаће благодарни онима, који су ослободили њих:

5799 грађана.

МИЛОВАНОВИЋ

о политичкој ситуацији

„П. Лојд" јавља, да је у министарској седници, која је 5. ов. мес. држана под председништвом Краљевим, министар спољних послова др Миловановић поднео опширан извештај о политичкој ситуацији и нарочито о пријатељским корацима, које су у последње доба предузеле Француска и [illegible] у Београду, [illegible] Србија [illegible] аустро-угарске владе. Иначе се Србија излаже [illegible]. [illegible] руска [illegible]. [illegible] Србија [illegible].

У вези с овим [illegible] др Миловановић [illegible], да у руске [illegible] Србија [illegible]. [illegible] Русије [illegible], Србија би се морала сагласити да сукоб с Аустро-Угарском доведе до мирног решења.

Пошто је овај извештај министра саслушан, је вођена жива дебата, у којој је нарочито дошло до извесне диференције између др Миловановића и [illegible], који је, као и министар војни ђенерал Живковић, противник миролубивих намера Миловановићевих. Званично је да се министар просвете Стојановић, вођ самосталних, сложио потпуно са Миловановићевим мишљењем, с којим се потпуно солидарисао.

Министарски савет није донео дефинитивну одлуку.

АВАНЗОВАЊЕ ОФИЦИРА

Писмо једног нашег официра из унутрашњости

Штовани госп. Уредниче,

„Београдске Новине" од 3. ов. мес. донеле су једну вестицу о неком решењу садање владе, да се у овој години не унапређује ни један чиновник, све док се затегнути односи са Аустро-Угарском не доведу у нормалне...

Претпостављајући, да је ова вест истинита и да се то унапређење о коме је реч, односи и на наш официрски кор (пошто и он чини једну грану српског чиновништва), ја сам слободан, да Вам о том питању напишем неколико редака и да Вас умолим да их одштампате у Вашој „Правди", листу који је увек и за нашу војску *правду* тражио.

Унапређење официрског кора, о чему хоћу да пишем, нећу да упоређујем са аванзовањем наших чиновника по осталим струкама, и ако би ми баш то упоређење дало драгоцене податке, за потврду непобитне истине, *да се о аванзовању официра најмање води рачуна.* Није ми циљ потврђивање ове истине, јер је она, на жалост, већ свима — сем оних, који су у стању да је поправе — позната, те се с тога нећу, дакле, ни задржавати тог упоређења; али хоћу да изложим, па ма и у најблеђим сликама, неједнакост, хаос као и збрку у раду надлежних фактора при аванзовању официра, од фамозне 1903. год. па до данас.

Као што је познато, покојни краљ, „*који није хајао*", као и отац му, правилно је појимао значај аванзовања официрског кора и не само да је о томе водио рачуна, већ је и на тадање министре утицао, да истом питању озбиљну пажњу поклањају. Због тога, све до његове трагичне смрти, чекања није било и официри су на време добијали своје чинове. За осам година службе добијао се је чин капетана I кл. а за 11 година и чин мајора, разуме се, по испуњењу и осталих законом предвиђених услова.

Али од 1903. год. па на овамо то је питање остављено искључиво на надлежност министра војног и постало је, готово, његова лична ствар. Даље, *од воље и погледа не једног лица, већ више људи,* који обично по месец или нешто више дана седе на фотељи министра војног, зависи *све*, зависи даље и судба неколико стотина официра.

Док, на пример, један министар налази, да је, за стицање симпатија радикалаца и за дуже седење на министарској столици, најбоље средство скресати на трећину или четвртину — позицију буџета потребну за аванзовање, коју би му без сваке сумње и скупштина одобрила, дотле други промиће, да је поштеније произвести неколико ђенерала на рачун нижих официра. Трећи опет мисли, да је најбоље ниже официре никако и не аванзовати, а свима српским потпуковницима дати за пуковнике и т. д.

Ето на тај начин, благодарећи претерано великој иницијативи нашим министрима, затим благодарећи њиховој честој промени и несталности у раду на овом питању, срушен је систем по коме се је толико година правилно радило и створена је пометња, од које могу само поједине личности имати користи, а целина (сви остали) само штете.

Данас је са свим обична ствар, да потпоручник, који је 3 или 4 године провео у Академији, служи 4, 4 и по па и 5 година у том првом официрском чину, ма да је законом предвиђено само 3 године, и ма да су сви његови старији другови (па чак и они који су Академију свршили за 2 године) чин поручника добијали тачно после три године службе.

Данас је такође најобичнија ствар, да официр, који је свршио све наше војне школе, који никад није кажњаван *а који је у 9 ој години официрске службе — буде* још поручник, и ако је све услове испунио, и ако су све до скора од њега само нешто старији другови, под истим законским одредбама (а често и са мање квалификација) *мало по навршетку 8 година официрске службе постајали* — **не капетани II већ I класе.**

Најзад, данас није тешко наћи мајора, који нема више од 32—34 године, и поручника од 28 година, ма да је и овај последњи као и први валда био исправан и ваљан официр.

То су досадање последице описаног и опасног преседана, који се огледа у самовољи наших министара и који се је код нас већ и одомаћио, — а да су те последице од штете не само по дотичне запостављене официре, већ и по целу војску уопште, најбоље се потврђује фактом, што Војна Академија, која је некада по 200 питомаца годишње примала, мора сада да расписује и неколико конкурса, да би набирала само 25 до 30 питомаца! Све што је боље, сем ако није тужна сиротиња, не иде више у војску..

Да овоме треба лека, — јамачно је, али да ли ће се томе лечењу скоро и приступити — питање је.

Садањи министар војни, г. ђенерал Живковић, који је за кратко време стекао симпатије целог српског народа, свакако ће покушати, да и у раду на овоме деликатном питању заведе ред и систему, а ми војници с правом то од њега и очекујемо. Сада, пак, — дакле у времену кад у аустро-угарској војсци добијају веће чинове не само они који су стекли право, већ и они који све услове нису испунили, и у времену, кад се протурају злонамерни гласови, да се наши чиновници не могу да аванзују, — *наши запостављени официри ништа више од поза министра не би тражили, до да одмах унапреди бар оне од њих, који су на аванзман стекли права пре годину дана или и више.*

Пристанак, пак, министра војног на одлагање аванзовања до свршетка спора са суседном монархијом, *а то пристанак баш у времену кад је и то аванзовање морало већ једном доћи на ред* (јер га само у војсци од 27. авг. прошле године није било), био би веома неразумљиви поступак, а о последицама његовим боље је и не говорити.

4 марта 1909. Н.

Но В. И.

ШТА КОШТА ЈЕДАН РАТ

„Н. Ср. Прес“ доноси је [illegible] према [illegible] процењеним трошковима једног рата.

Политичари се стога данас мало заборављају. Па ипак, кад се има на уму [illegible] једног рата, можно је добити слику о [illegible] финансијски [illegible] трошковима. О томе могу можда најбоље пружити податке последњих ратова.

У погледу [illegible], трошкови једног рата зависе од величине трупа које се мобилишу, од броја фронтова на којима се рат води и од самог трајања рата. Најзанимљивији пример из прошлих времена је немачко-француски рат од 1870—1871. Мобилизација је извршена 4. јула 1870., а Франкфуртски мир ратификован је 26. јула 1871. Рат је дакле трајао 300 дана и за то време трупе су стајале на бојном пољу. На немачкој страни трошкови су износили округло две милијарде динара или 6,70 динара дневно на сваког војника. Ту су урачунати сва давања војника у натури, немачких [illegible] која нису плаћена; урачунати су војници који су плаћени [illegible] која нису била војни обвезници а узети су у рат, али нису урачунати тако звани „ретаблисмански издаци“ т. ј. издаци око разоружања после рата, давања инвалидских, удовичких пензија и плаћања накнаде за уништена имања.

У свом скорашњем делу „Finanzielle Kriegsbereitschaft und Kriegsführung“ бивши директор Дармштатске банке и немачки привредни писац др. Јаков Рисер рачуна немачки утрошак рата на 1856 милијуна динара. То би на немачкој страни дало укупни издатак од 3186 милијуна динара или од човека и дана 10,4 динара. Без поменутих трошкова ретаблисмана, укупни трошак на француској страни износио је округло 1800 милијуна.

Последњи велики рат био је руско-јапански рат 1904—1905. Чисти трошкови рата износили су на руској страни око 3880 милијуна на јапанској страни око 2860 милијуна динара. На руској страни био је на једну главу борца дневни трошак 6,1 динара, на јапанској 2,5 динара.

На основу ових примера и с обзиром на [illegible] које су отада наступиле, израчунали [illegible] рат између Аустро-Угарске и Србије *могу се израчунати на аустријској страни између 17 динара од човека и дана.* У то је већ урачунат [illegible] резервиста. Ако се сад, сасвим [illegible] узме да ће потребна снага трупа бити 400.000 људи (земаљска одбрана и морнарица), онда *дневни најмањи потрошак износи 4,8 милијуна динара. Ако би тај рат трајао три месеца, онда излази сума од 437 милијуна.*

Али томе није све издржано. Ако би се рат морао водити можда на два фронта, онда би [illegible]. *Могу се онда стварни трошкови рачунати на округло 500 милијуна.* А осим тога ће можда искрсти потреба да се после окончаних [illegible] остави [illegible] војска за [illegible] земље. Ако се узме да би после закључења мира остала у непријатељској земљи још за два месеца око 150.000 људи, онда би то [illegible] ратни трошак за 112 милијуна и *дао трошак би требало 600 милијуна динара.* Уз то долазе [illegible] инвалидских, удовичких и сирочадских трошкова ретаблисмана, који се морају прорачунати најмање са 150 милијуна динара. Ако се узме да је за ратовање потребна још [illegible] округло 800 милијуна динара, онда би [illegible] износио у септембру, ако би се ратовало, *најмање 1950 милијуна динара или скоро једну милијарду.*

Наравно, ова цифра претставља само приближну процену, јер се данас не може предвидети колико ће рат трајати, колико ће се снаге употребити и колико ће [illegible] цене производа, који су потребни за народно одржавање [illegible] војске. А треба имати на уму и то, да би једини део ових трошкова морали покрити сами Аустрија, као и у свима ратовима, вероватно би издржавање трупа у непријатељској земљи бар на честих било покривено *контрибуцијом*. Већина ових учешћа се не може сазнати.

Према искуству, у сваком рату највећи трошкови су првих дана. Често је указивано на то да би само први дан мобилизације изискивао суму од преко милијарде динара. Може се мирно узети да би првих шест недеља прогутале најмање 553 милијуна динара.

(свршиће се)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Обустављено шиљање робе

Управа аустро-угарских железница објавила је, да је увоз „колонијалне робе“ обустављен за даље наредбе према свим граничним постајама у погледу товарења, које треба експедовати у категорији возова на државним железничким постајама. Примљена роба која још није отпремљена, стаће се отправљати на располагање. Али се роба, која је на путу, неће задржавати. Да је узрок овој наредби „колонијалне робе“ само лош [illegible] и да су у ствари узрок велики и чести војни транспорти, то је јасно за свакога.

Дневне вести

Мишљење у Русији. „Берлинер Тагеблату“ јављају из Петрограда да је потпуно неоснована вест као да је Русија понудила свој савет Србији да одустане од захтева о територијалном проширењу. На против, Русија је Србију озбиљно саветовала да избегава сваки повод рату и да престане са прекидом преговора с Аустро-Угарском, које ће Русија свом снагом помоћи. У руским владиним круговима мисли се поуздано *да ће се сукоб изравнати* и сматрају сву ратоборну журбу као претеривање, јер ни у Бечу ни у Београду не желе рат. У петроградском министарству спољних послова држе да ће се сукоб изравнати мирно и *добиће а саветују Србији попуштање*, а гледиште руске штампе означују као шовинистично.

Лекарски укази. Краљ је потписао указ, којим се постављају:

За лекара среза подунавског д-р Милутин Јанковић, лекар ср. тутинског, по потреби службе;

За лекара среза [illegible] Илија Тодоровић, дипломирани лекар Императорске Војно-Медицинске Академије у Петрограду; и

За лекара среза добричког д-р Владислав Маринковић, бив. [illegible] среза моравског, дипломирани лекар бечког универзитета.

Засеј. Ми знамо да су се [illegible] аустро-мађарске главне листе последње ноте српске владе; ма колико да су претиле њихове власници у приватним разговорима; ма да је Форгач [illegible] како ће Аустрија бацити у прашину Србију; ма да су непрестано причали о ултиматуму — ствар је јасно: нити ће нам Аустрија послати ултиматум, нити нас сме па чак и не жели *нападати!*

Ствар је у овоме: Аустрија сматра, као и ми сви, да се Србија одрекла свих својих претензија и захтева у својој циркуларној ноти, али сад хоће да изнуди од Европе: да и она пре састанка конференције изјави, да ће се на конференцији анексија само регистровати.

И то ће добити. На то ће т. зв. Велике Силе (велике по кукавичлуку) пристати, и онда ће се ићи на конференцију — без Србије, која ће остати седећи на својему огњишту и дивећи се мудрости „Велике Владе“.

Сад, дакле, нема никакве погибли, да ће Аустрија ништа нарочито против Србије предузимати. Она држи Србију само као таоца а иде на то да натера Европу, да анексију призна још пре конференције!

Одговор Русима. На познату адресу што је Србима упутио председник руске Думе Хомјаков с друговима, јуче су народни посланици више Скупштине из свију партија са председником г. Јовановићем на челу одговорили срдачним телеграмом.

Те узајамне љубазности неће ништа помоћи, него ће и поред тога Србија остати на милост и не милост Аустрије.

Забрана. Ако је веровати берлинском „Националцајтунгу“ руско министарство војно забранило је руским официрима да ступају у српску службу, иначе ће изгубити чин и бити искључени из војске. Службени руски кругови *уверени су да ће се српско-аустријски сукоб мирно изравнати.*

Руски предлог. Како „Берлинер Локал Анцајгеру“ јављају из Петрограда, *Русија је Србији енергично предложила да се споразуме с Аустро-Угарском и да у једном споразуму изјасни аустроугарској влади своје економске жеље.*

Г. Дено. Јуче пре подне г. Дено, француски посланик, посетио је г. Д-р Миловановића министра спољних послова у његовом кабинету, и код њега се подуже задржао.

Комисија. Због честог побољевања нижег особља на прузи железничкој, а нарочито чувара, скретничара и [illegible], железничка дирекција образовала је једну комисију, којој је стављено у задатак, да прегледа све станове стражара и констатује њихово хигијенско стање, које је и узрок овоме побољевању.

Комисија је данас отпутовала.

Полицијски укази. На предлог министра унутрашњих дела, потписан је указ којим се постављају:

за полицијског писара I кл. управе града Београда Светислав Мирковић, писар исте класе среза посавско-тамнавског;

за полицијског писара II кл. среза посавско-тамнавског Лука Б. Петровић, полиц. писар II кл. начелства подринског;

за полицијског писара II кл. начелства подринског Милан Поповић, писар среза деспотовачког по молби, и

за полицијског писара среза деспотовачког Коста Трифуновић, практикант среза рамског.

Аустријски одговор. „Будимпештанска Кореспонденција“ јавља, да ће гроф Форгач одговор аустро-угарске владе на српску ноту предати српској влади у уторак или у среду.

Кочење врата. Ова опасна епидемична болест, која је у Варварину и околини многу војску у гроб извела, и многу децу отргла из наручја родитељима, доспела се у близини Београда.

Чукарица је већ постала легло те опаке епидемије. Један ђак трећег разреда тамошње школе оболео је. Лекарски је утврђено да болује од кочења врата.

Поводом тога случаја тамошња школа распуштена је а то је још више увело страх у тамошње грађанство, јер сваки увиђа, да је овако неуређена Чукарица врло подесна као легло свију заразних болести. И како је Чукарица у непосредној близини Београда, врло је вероватно да ће та епидемична болест врло брзо посетити Београд.

Јуче су опажени симптоми ове болести на још једном женском детету, које посећује Вишу Женску Школу у Београду.

Како о Чукарици нико живи под небом у опште не води рачуна, то је врло вероватно, да ће ови случајеви, ако се на никакав начин не локализују, брзо постати редовни у Београду.

Скрећемо пажњу санитету општине града Београда да учини шта треба, да се ширење те епидемије ослаби, а државној власти препоручујемо, да мимо воље општинске у Чукарици, која ни умом неће да мрдне, обрати пажњу на чистоћу и воду у том насељу те да ослаби иначе погодно легло за епидемичне болести.

Отпуштен. Г. Миливоје Бело-Марковић, писар III класе управе града Београда, отпуштен је из државне службе на основу § 76. зак. о чиновницима грађ. реда.

Пренос војске. Јуче после подне на прузи Нађађ—Босански Брод, прошла су три воза војника. У тим возовима налазио се хрватски пук мађарске војске, који је послат у Босну, према црногорској граници.

Одложен претрес. Јуче је у варошком суду требао бити претрес Радисаву Ускоковићу б. железничком чиновнику за крађу 4000 динара једноме трговцу из Крагујевца, али је претрес одложен зато, што на исти није дошао приватни тужилац.

Писмо Франца Фердинанда. Париски „Фигаро“ саопштава један пасус из једног писма, које је један угледни члан бечке царске породице писао некој својој рођаци у Паризу. Тај пасус гласи дословце: „И поред свих ратних гласова, и поред војних припрема и мобилизације, *ја не верујем у рат. Ми немамо апсолутно никаквим повода у Србији*, а Срби и нису још мање тражити што код нас“. У Паризу се веле да је то писмо писао надвојвода Франц Фердинанд.

Одкуд болест. Тек сад сазнало се одкуд ова опасна болест Meningitis — кочење врата — у срезу темнићском. Та болест влада већ три месеца у паланачкој кази у Старој Србији, па је пре месец дана дошао у Варварин један ћерамиџија, донео ту болест и заразио околину.

Зато би нужно било, да се у Ристовцу поред комесара полиције постави и један лекар, који ће вршити санитетски преглед путника, и онда се зараза не може пренети.

Кажњени. Марко Јовановић б. скрет. Пера Томић стражар и Сима Костић бозаџија кажњени су са по 5 дана затвора и протеривањем у своја родна места из [illegible] кази.

ВЕСТИ ИЗ ВЕЛОГА СВЕТА

† Пољски државни сабор отпочиње свој уредовни рад 19. о. м. Прва седница после Ускрса биће 7. априла.

§ [illegible] министарска криза у Шведској окончана је постављењем трећег новог министра.

Δ Нова-изабрана италијанска скупштина састаће се 11. о. м.

[illegible] Бивши француски министар Рејмон Поенкаре и драматичар Бријо изабрани су за чланове француске академије наука.

(☰) У [illegible] (Француска) [illegible] локомотива је претрчала станицу, што је у вези с отварањем [illegible]. Многи су повређени, а биће и доста хапшења.

[illegible] Енглеска [illegible] против бразилијанске ратне флоте [illegible], која се налази у енглеским бродарским радионицама.

НАРОДНА СКУПШТИНА

Јучерашња седница

Ово сажаљевају

Први је устао Ж. Рафајловић и пошто је објаснио свој [illegible] поступак и изразио за изјаве је: да сажаљева што је био [illegible] Трифковић да на овај начин брани част дома свога.

За њим је устао Трифко Капетановић, који је исправио неке нетачне тврђења Живка и објаснио своје држање и на крају изјавио: да и он сажаљева што је дошло до ове сцене у скупштини.

Председник је изјавио да је председништво повело истрагу и после саслушања обојице посланика донело одлуку: да сажаљева што је дошло до ове [illegible] сцене и моли скупштину, да ту одлуку председништва одобри.

И скупштина је одобрила своју одлуку, сажаљевајући овај немио догађај.

Ми на галеријама осећали смо Србије своје сажаљење по свему што смо јуче чули.

Самосталска освета

Да би се осветили [illegible] и народном Рибарцу за његов [illegible] са Таром, самосталци су покушали, да и њему одреде Тару. Предмет напада врло је [illegible]: указ о помиловању, који наводно у лицу Миријановића био је још [illegible] то у избору личности као да су били [illegible].

Рибарац је био одличан бранилац и успео је, да свој указ о помиловању потпуно одбрани. У скупштини се остало још у почетку говора Рибарчевог да [illegible] један посланик. То је [illegible] самосталски Драшковић, који је на питање [illegible] самосталцима: да ли воли да цитира све кривице [illegible] указ о помиловању [illegible] у свом раду — одговорио жустро: „Није нама стало до тога“ — што је цела скупштина [illegible] мања кад сагласи самосталцима за исељење.

Али је духовити интерпелант Марјановић опет устао и одговорио мало мање одушевљено једном говорнику владиног сквата, тако, да је све ово, што није било вредно ни шале, подржавала, сем самосталаца, која су га морала, својим гласом, већина са дужношћу слушати. Да би пробудио посланике морао је бити колега Пећић да виче „Шуминовићу", која је својом лармом трзала из сна посланике.

Једна карактеристична статистика

Рибарцу је пало у део те прилике да води, он либерал, и пусти са тамошњег нег накнада једном свога из искуства и лиценце робова, који су за кратко време радикалске владавине дошли тамо. Кад је Рибарац са ефектом изговорио ову огромну цифру сви су се посланици згрануше:

— Па то је као после буне — добацио је П. Марјановић.

— Чича бригада — умешује је Агатоновић.

Једна важна изјава

Рибарац је свој говор завршио овим карактеристичним речима:

По одбрани свога акта ја сам у овим! Другу пресуду сигурно ја овим могли. Али ја у овим судбоносним данима не мени. Нећу, јер ако судбина буде доделила да из овога овога незгодњачка не будемо нашли и не предвиђамо свога правца, **да је бар припремимо за будућност** *и наделимо одговорност за цео рад.*

После оваквог изјаве Рибарчеве ми смо начисто шта мисли овај дан чека. Наша је ствар потпуно пропала. Ми се немамо чему надати. Србији, дакле, ништа не остаје но *да се припреми за будућност.*

Једна нам мало будућност која оваква влада и овакве скупштине!

Максимов пудлавеш

Јуче је, пошто смо полазим нашим одговором „Дневном Листу" у коме се овако упрећи помену и Максим, те је Максим нашао за потребно да изнесе пред целом Скупштином свој прави политички вест за округа, који има част представљати.

Сирадом је цела скупштина те су многи посланици морале изаћи на салу.

Прва повреда устава

— Ово је после 29. маја прва повреда устава — умешује је Марјановић.

— Прва повреда, је л' те кромачио му добаци Рибарац и погледа у Пашића.

Пашић се тресао од смеха.

Fioridor

Кроз који дан „Правда" почиње доносити:

ПОЦЕРСКИ и ПОДГОРСКИ ТАЈАНСТВЕНИ ЗЛОЧИНИ

Тајанствена убиства. — Непознати убица. — Нечије власти. — Убиства у Поцеру, Мачвању, Грнчарима, Бубњи, Зарибишћима, Доње Грнчаре, Рађено, Накуцања с Грушком. — Један неки зликовац убиствима. — Овој има то једно писмо. — Бежећа власти невина изједњава. — Потера. — Зла слава у цео крај. Вероватни правци драме.

Мајстори што праве банке

истинити догађај из чаршије

(наставак)

Међутим се горе у соби бр. 8 Врања забављао. Док је прорао банака у оној ситносу, коју му је Сава поклонио он је био луд од радости. Како је која банка испадала испод ваљка он би је зграбио и трпао у џепове. Али, чим метну друге штос хартије он се поплаши. Друга хартија која је требала да испадне као банкнота испаде чиста бела, онаква каква је била. То се исто понови и са четвртом и са шестом и са осмом.

Врањи је пробио зној. Није знао шта да мисли. Кроз главу му сену, да не буде он жртва какве Савине бурсије. Али зар није Сава ту, пред његовим очима правио банке.

— Не... не... Мора да се нешто у машини покварило — говорио је готово гласно Врања.

Хтеде да потражи где се то могло покварити, али се побоја да је још више не поквари.

— Не смем је ни такнути. Мораћу звати Саву да он прегледа шта јој фали.

Он узе машину, метну је под кревет и пошто угаси светлост у соби, он изађе и закључа врата обрнувши кључ два пут.

Како је сишао у трпезарију он се упути столу где је рачунао да ће затећи Саву. Друштво се играло „Бакара". Свако ти живо разговара о политици и на Врању и не обраћаше пажњу.

Врања је тражио погледом Саву али га не спази. Размишљао је да их запита где је Сава али се бојао, да им се то не учини сумњиво, јер тиме би могао проодати то своје интересовање за Саву у ово доба.

Један из друштва, који је био смешљив гледајући Врању прсну у смех. Цело га друштво погледа љутито, само је дух прискочи не би ли забашурио ствар и љутито се готово обрећну на овога што се насмејао:

— Смеј се ти колико хоћеш. Али не треба да заборавиш да смо се ми, браћо, тукли са силним оплачијама па нам нису ништа могле те ћемо заицирати од једне труле Аустрије.

Настаде урнебесан смех. Сви једно дочепаше ову бурсију, као да на њен рачун хтеше да одушке смеху од кога су се били напрегли. Онај смешљивац се просто тресао од смеха.

И Врања се поче смејати, те сад настаде што се вели „једно лудачко смејање".

— Што се ти смејеш? А? — запита један Врању.

Па сви се смејете... и... Врања, тек сад увиде да ни сам не зна зашто се смеје, с тога се намргоди и љутито оде и обуче капут.

— Око! Где ћемо тако поћи, газда Врањо!

— Је сила се јавно господи. Ако нећеш ти можемо јој ми рећи.

Врања није ништа чуо, нит боље није хтео ништа да чује, већ излазе на врата.

Друштво је било весело расположено. Бурсијама не беше краја. Пало се као на машару дубоко у ноћ.

Тек кад се нашао на улици Врања се сети да не зна где треба тражити Саву.

Fioridor

(наставиће се)

Јагодински маскенбал

Жао ми је што, спречен својим приватним пословима, не могох равније писати о нашем чувеном маскенбалу. Али, ја мислим, ни данас није тако доцкан рећи коју реч о јединственом маскенбалу у унутрашњости.

Потребно је напоменути, да је иницијативу за ову забаву дала елита јагодинска и да се строго пазило на то, ко ће бити позван. Не треба, дакле, замишљати ову забаву као обичан маскенбал са запада, већ, напротив, као забаву весело једног лепог и веселог друштва. Ово сам морао напоменути јер се налази један „мерџенти" да прича „Штампи" сокакиге како је то бурлабалтина и лажне демократи.

Забава је, време свог одржавања, била одлично посећена. Било је госпође из Пожаревца, Крушевца, Параћина, Ћуприје и других места. Приређена је била у корист Црвеног Крста, а на касу је дато близу 400 динара.

А сада, веза ми је дозвољено, да опишем поједине лепше маске. Али, ја уздрж, молим госпође и госпођице да ми не замере, ако се мој суд, која ће бити можда строжи, не слаже са њиховим, jeр de gustibus non est disputandum.

Не могу рећи која је маска била најлепша, јер се међу многобројним лепим и интересантним маскама, није нашла никоја издвајала.

Врло лепо изгледала је г-ђа Зорка г. д-р *Жив. Милисављевића*, среског лекара. У јапанском костиму, веома скупоценом, са необично добро направљеном јапанском фризуром, увек расположена и пријатна, г-ђа је, но може најљупкија, била, као и обично, предмет опште пажње.

Г-ђица Милена Шобајића, представљајући мушкарца, била је врло интересантна. На црној свиланој и тачно израђеној ноги са исписаним текстом: „Oj, Славени одржите мене"; са високом мушкарачком кравом и великом маском, са уметничком фризуром и малим звончићем у рукама, г-ђица је изгледала, као што рекох, врло интересантна.

Г-ђица Ристићева из Ћуприје представљала је, својим костимом ноћ. Носила црна хаљина са звездама посвара, на глави дијадема у облику полумесеца, црна дуга коса и симпатична појава г-ђице Ристићеве, све је то било у складу, што је изазвало интересовање код Јагодинаца.

Г-ђа Месићка је са раскошним и скупоценим црногорским оделом, које је одговарало њеној појави, пружала слику праве Црне Горе.

Велико публикатство изазвале су две болничарке у њиним белим хаљинама, са црвеним крстом на грудима и рукавима и повезане сребрним белим марамама, јер се за све време нису демаскирале.

Било је још много лепих костима, али, штедећи простор листа који је увек претрпан рукописима, немогућно ми је спомињати бата. Могу уверено рећи, да су врло укусно били обучени: г-ђица Трајковићева, кћи Џонић, г-ђа мајолне лекара, г. Јанковића, као дама трефа, г-ђица Николајевић, занављана ноћ, као Циганка, г-ђица сестра г. Воје Стефановића, учитеља цртања, као лептир и г-ђа г. Лукића, професора, као маскирана.

Од господе било је врло много костимираних. Од свију истицао се са интересантношћу свога костима г. Чеда Ристић, апотекар из Пожаревца. Он је, као *Mephistopheles*, у црном костиму био интересантан и страшан.

Светомир Трајковић, као гејзир са великим косом и електричном сијалицом у њему, привио је многе мало да море.

Нису су много честитали на идеји. Јединствена, уметничка маска био је г. Гајић, правник, као Сократов ученик.

Још вала споменути г. Шерца инжињера из Пакла, као гејзира, обучен у бело; г. Клифорда, апотекара из Јагодине, као клофна; г. М. Шокој, као морнара са „Југославије"; г. Данила Јанковића, млађег лекар, као картарош, необично ми се допао, јер пре са је све сам радио; г. Лукић, професор, био је, као Фрањо, врло симпатичан. Било је још интересантних маски, али морам штедети струку господаримо „Правда". Искрене поздраве свој спремнији и тачнији

Ђ.

ЗИМСКОЈ РУЖИ

Последња нада

Ах, ја ћу као последњом пјесмом,
Да самим срцу, да самим рај.
И теби ... Авфрон дивна,
И твојих драгих чаробни сјај.

Доста сам ћутао, — и у свом срцу
Чувао тајну, свако страх.
Не могу више с на чуј сада.
Љубави моја очајни глас:

Љубим те силно — Ах рајска вила,
Ко пуним грла из срца мог,
И хоћу да ти пред ноге паднем,
С молбом тешком очаја свог.

Ја сто млечним свом љубљеним дуку.
С коликом чежњом то душа зна.
И страсно шапћем: „љубим те
љубим."
На милост, реци: „И теби ја."

Рајко

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Вечерас програм од 20 тачака, са позорњама:

1. *Немирница*,
2. *Морава*, и
3. *У парлагу!* — Позивам посете на 800 људи. Места још има више човека сва начета.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(128)

XXXIX

Опсада

Ништа од свега тога Пардајан није видео.

У тренутку кад хтеде да уђе у кафану у којој је била крчма код „Чекића" он чу одједном за собом бат многих и ужурбаних корака. Кад се окрете он виде двадесетину гардиста са Колусом и Мореверов. А на неколико корака пред њима Моревер.

Пардајан узвикну весело:

— Стој! стој! викну Моревер.

— У име краља! шиштаху гардисти.

На тај узвик тајанствени који су посматрали овај призор одговорише с гласа. Одмах нова бесконачни, напустише са улица јуре, потрчаше и скупише пут.

Он не рече ништа само натуче свој грани шешир. Добровољно одбацивши у страну и пребацивши се уз зид.

— Стој! у име краља! повику из свег гласа гомила људи брже и брже.

И Пардајан тада поће брже. Његова је намера била да прође поред крчме и да се у њој не заустави, већ да се изгуби у свету рајам које су гледале неизмерну мрежу између цркве Св. Евстатија, која се тада градила и трга Гревског.

Али у тренутку кад, вероватно сопи на другом крају улице четири стражара, који је био сумња лица изненади у хоћа.

Витез је био пао у клопку. Ловац се за трен. Бацивши је сакривао да јури на четврту тога који је био пред њим једно место острво пред њега.

— Пардајан! уздахну Пардајан. Знам да је мој стан у крчми.

И скочи у крчму вичући:

— Гоп ла!..

Стари Пардајан скочи к вратима. Један поглед на лево и на десно показа му сву озбиљност положаја из ове гардисте, на десно стражари, на крилима свиће који мени и бескружнији, цела улица узбуњена.

Затворити врата и навући реза било је за Пардајана посао од једног тренутка.

У исти мах зачуше се жестоки удари у врата.

— Отварајте! чули су се гласови.

— Да се барикадирамо! рече стари Пардајан.

— У име краља! дреке вика гардиста.

Столови, столице зомињали се у пирамиду на врата. С њима су ударали настојали сви бесни.

— Не можемо сада довде до се један глас с моле у нас тек одмах позвано Моревера.

— Још не огроми! рекоше бестрашњи гардисти један гломазни орман, који потпуни барикаду.

— За један сат све обезбеђено, рече стари витез.

— За један сат може се апликати Париз, одговори млађи.

— Кат! Кат! викну Пардајан.

Дебела Кате, препуштена је без никаквог узбуђења целој тој халабуци. И ако је било код ње никакве узбуђења, то је било с тога што се бојала да ће тог лепог и храброг младића однети краљеви људи.

— Ево ме, господине, рече она.

— Једну реч. Само једну. Јеси ли ти уз нас или против нас?

— Уз вас сам, господине, одговори Кате мирно.

— Ти си добра девојка, Кате. Наградићу те за то.

И стари Пардајан шапну на ухо своме сину:

— Да је казала да је против нас, убио бих је на месту.

Витез климну главом.

— Шта је то било с тобом? упита стари Пардајан сина.

— Причаћу вам, господине. То је дугачка прича.

Стари витез рече:

— Кате, донеси вина!.. Причај ми, сада имамо времена.

И док су споља беснели ударци по вратима, док је Пико дозивао мајке, унутра се споља се чуло урлање бујице и равномерни кораци, које су подали у великој нервозност, као се припремаше да изађу у пепео, мирно испијао пиће које је одгрнуо у Лувру.

— Ово је буна против краља! дреко се у томе Моревер.

— Кога се врага тражим у тој кафани! рече стари Пардајан љутито. Ја сам га превоспитао..

У том тренутку врата под свиним ударцима прсла од на врата до пола.

— Кате! викну Пардајан.

— Ево ме, господине.

— Имаш ли уља, кћери?

— Имам дивног оралног уља. Добила сам пре неколико дана три туцета.

— Добро! Имаш ли горе чистих бачви?

— Имам, господине.

— А где ти је уље?

— У подруму, господине.

— А кључеви од подрума?

— Ево их!

— Кате, ти си добра девојка. Попни се горе и запали ватру на огњишту, али само добру ватру, чујеш ли на којој би се могла испећи сасвим целог вола... Тако!..

Добила Кате дочека дрва за испуњавање и отрча на горњи спрат.

— Сад је на нас ред! рече стари Пардајан.

(наставиће се)

ПРОЛЕТЊИ ШЕШИРИ

Најмодернији пролетњи шешири за господу, дечаке и децу, приспели су у огромном избору

МАРКУ ВУЛЕТИЋУ И ГАВРИЛОВИЋУ

У БЕОГРАДУ

202 3—6 Цене су врло умерене

ВИНО

Српска и француска [illegible]

Српско 1 литар [illegible] Дин. 0.75

„ 1 „ црно „ 0.75

Француско 1 боца „Сотерн" [illegible] Дин. 1.

Француско 1 боца „Бордо" [illegible] Дин. 1.

Француско 1 боца „Медок" [illegible] Дин. 1.

Француско 1 боца „Ст. Емилион" црвено Дин. 1.

Француско 1 боца „Мартиј" [illegible] Дин. 1.

Од данас сваки дан **свеже уђављене и заклане ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Препоручује радња

Душана Тодоровића

[illegible] Деликатесна [illegible]

Београд—Теразије.

[illegible]

Телефон бр. 42. 25 10—

СЕЛТЕРС српски код Младеновца најмоћнија је минерална вода против камена, сипње и против свих катаралних оболења. Наручите га препоручује [illegible] у складу. Продаје се по свима апотекама, дрогеријама и бакалским радњама у Београду и унутрашњости Србије. Главно стовариште у Београду код

Глише Т. Андрејевића и Брата

150 — *Телефон 282.* — 4-10

Више хиљада пријавних листа за кафеџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Браничева ул. бр. 16. Такође јавља г.г. кафеџијама и хотелијерима да има на продају готових **јеловника.**

НАЈВЕЋИ ИЗБОР ШТОФОВА

За женске костиме хаљине и блузе у најмодернијим бојама и разним квалитетима.

НАЈНОВИЈЕГ УКРАСА (ауфпуца) и цео прибор (цугер) за женске хаљине.

Препоручује се поштованој публици

Помодна Мануфактурна Трговина

Михаила Р. Живковића

133 4—10 *Београд — Кнез Михаилова улица 33.*

Дунавском Кредитном Заводу

потребан је један чиновник способан и вичан књиговодству и банкарским пословима. Првенство имају они, који су свршили Трговачку Академију и били у коме новчаном заводу. Пријаве се примају до 20. ов. м. 155 1—3

За младенце

ВЕЛИКИ И ЛЕП ИЗБОР

СТВАРИ ЗА ПОКЛОНЕ

ДОБИЛА ЈЕ И ПРОДАЈЕ ЈЕФТИНО

Гвожђарска радња

Милана Р. Премовића и Комп.

— БЕОГРАД —

156 Кнез Михаилова улица број 1. 2—3

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

За време поста увек рибе

Распродаја конзерве

Сву залиху ће овде конзерву [illegible] и готових јела распродавају са 50 од сто јевтиније.

[illegible] се пажња г. г. официрима и војним [illegible] да не пропусте ову прилику за набавку добре и здраве резервне хране.

Домаћицама и хотелијерима [illegible] се такође пажња на [illegible] (боранију, [illegible]).

Препоручујемо [illegible].

Распродаја ће се вршити закључно до 14. ов. мес. у [illegible] ресторације [illegible] сваког дана од 8—12 пре и 2—6 по подне. 157 1—6

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

на свом унутрашњем зајму добило је

Дин. 2,000,000 у злату

1,000,000 „ „

Депоновано је код Народне Банке као гарантни фонд за исплату добитака и амортизације „Лозова Црвеног Крста".

У случају рата и за случај мораторија, Лозови Црвеног Крста изузети су [illegible] у случају ако Србија заплаче у рат и прогласи мораторијум, јер је за тај случај предвиђен гарантни фонд од **1 000 000 динара у злату**, поред осталих великих фондова.

Зато Родољуби купујте ове *Лозове Црвеног Крста*, јер не само да не губите већ помажете једну хуману ствар и можете само добити.

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

Идуће извлачење Априла, главни згодитак 150.000

други „ 10.000

10 згодитака по 1000 10.000

20 „ „ 200 4.000

100 „ „ 50 5.000

900 „ Аморт. 22 19.800

Ко уплати [illegible] дин. 22.50. Доплатом 23 динара [illegible] 12-то месечну отплату по 2 дин. месечно и 1 динар [illegible] и пласирање с правом на игру. Новац се шаље искључиво 265 4-10

Поверљивим [illegible] 1 динар на лоз, [illegible] — поштарине.

Главном заступнику

Живку Петровићу

Београд — Кнез Михајлова 33.

Добили смо

У ВАНРЕДНО ЛЕПОМ И ВРЛО ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ

ЗА ВРБИЦУ

Обућа

Шешира

Капа

Качкета

ЗА ВРБИЦУ

Рукавица

Чарапа

Хаљиница

Сунцобрана

ЗА ВРБИЦУ

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ ГАЛАНТЕРИСКЕ И ПОМОДНЕ ТРГОВИНЕ

Косте Николића и Друга

БЕОГРАД 223 2—

Поруџбине из унутрашњости извршујемо брзо и тачно.

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** и сигурно утиче код инфлуенце, [illegible] грудне болести, [illegible] па и саму [illegible], као и **сиролин** до сада успешно употребљавани. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·60 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на [illegible], [illegible] и [illegible] децу. Пријатног укуса те га и најмања деца радо узимају и добро подносе. Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] у [illegible] реуматичних болова [illegible] Мала боца **1·20** динара, већа **2** динара.

46 27—50

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: на годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радиша М. Радосављевић* Васинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Браничева ул. бр. 16. Телефон бр. 83.

ПРАВДА

Телефон 521. | ПОНЕДЕЉАК 9 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909 — БРОЈ 68. | Телефон 521.

Од 12 ов. пог. месеца „Правда" почиње доносити написе:

Из Тајанствених Области живота и смрти

Нарочито досове „Правди" **од ЧЕДЕ МИЈАТОВИЋА**

Садржина ових интересантних написа биће ово: I. Писма с оног света, писана својој кћери [illegible] руска царица Катарина II. [illegible] — II. Има ли кућа у којима се духови или утваре јављају? — III. Може ли се будућност предвиђати и т. д. и т. д.

О овим својим написима г. Чеда Мијатовић вели ово:

„У овој написима које желим објавити у серијама „Правде", ја ћу се [illegible] фактима из тајанствене области живота и смрти, [illegible] — [illegible] Бога и Царке Мајура.

Ја сам не само члан Српске Краљевске Академије, [illegible] Србија. [illegible] о животу, о смрти, о животу после смрти, о човеку и о Богу.

У тим написима треба уважити на чистим срцем. [illegible] — [illegible] што обзоре?"

КАПИТУЛАЦИЈА

Сад се већ само говори о начину срамног свршетка! По последњим вестима, које су из владе пробиле, јер ваљда влада непрестано [illegible] поклада: да је Србија добровољно напустила све своје претензије и да сад само ради [illegible] само да [illegible] дефинитивно [illegible].

„Велика Влада" [illegible] Европа [illegible] је и Србија! [illegible] Босна и Херцеговина [illegible] Француске! [illegible] не само српског!

„Велика Влада" је [illegible] Аустрији [illegible]. Србија је [illegible] Аустрији [illegible] Европи још пре конференције! [illegible] Велики Бадачко!

На тим једна ствар на којој ми српскоме [illegible] живота!

Кад под [illegible] је с Миловановић крио од Срба да је Аустрија прогласила анексију — [illegible] министар! — [illegible] Србије.

И. Сергиевски [illegible] Европа [illegible] је победила [illegible] српске [illegible]!

ПРЕДЗНАЦИ БУРЕ

Јуче по подне седе два старца на једној од калимегданских клупа, сунчају се и пуше. Наједаред ће један од њих прекинути ћутање, које је било међ њима овладало, и почети овај разговор:

— Ама видиш ли ти шта се ово ради?

— Видим.

— Па ми бре пропадосмо сасвим.

— Пропадосмо.

— Хо мајку му. Толика врека, толико јурњава и митињања па ништа. Ем изгубисмо све, ем се осрамотисмо као нико наш.

— Е то ти је сад. Из ове коже никуд. Хоћете новију владу, јавну владу. Ето вам сад јавне владе — јавне за зло.

— Ама човече ко би се томе надо. Па и коњи се бре брате, кад их нападну курјаци, заједнички боље бране: сабију главе у гомилу, направе круг па онда ударе чекићима. Па како људима да не верујем. Рачунао сам: да једна странка несме да прими сама ту велику одговорност на себе, па ко рекосмо, [illegible] заједнички гурају напред, па ком обојци ком опанци. А ови, видиш, [illegible] гурају натраг.

— Богме гурају.

— А овај ћути и прећи ко сврака на [illegible]

— Ко?

— Море ко, знаш ко!

— Ама јес мајка му стари! На њега сам са свим заборавио.

— Вала и заборависмо га ми, као та је и Бог заборавио.

— Готово.

— Знаш, некн пут се тако замислим, па сам себе питам: има ли тај божји створ ма и трунка памети кад овако ради? По мајковићу, да је [illegible], једног дана мора да увиди да овако не може да се иде.

— А што га се тиче. Он ко вели: нек траје док је трајем, а мене после како буде.

— Море ће да се превари он. Ако се ова ствар сврши овако како изгледа да ће се свршити, он је сигурно обрао бостан. Неће да спасе ни за њега. Није се овај народ за џабе овако узнемирио и узбунио. Неко ће да плати цех за све ово, не брини ти.

— Хоће.

— Хоће да Богме. Зар бре брате оставити земљу у питању, а он догао ноге уз дувар, грицка пензију, плату па пустио друге да му брину бригу, као да за њега не постоји никакве дужности у овој земљи.

— Е то ти је устав.

— Море какав уставност. Јадна му његова вошка, и њему и томе уставу. Кад би било по уставу, не би он како сад где му је гасно од бриге, а не да оставља све да се гурају око овог судбоносног питања кад онеа седам Шваба око оног веца, а он да се као баба задлескује са оним Добром Ружићем и Живком Арсеном и да се бочи са својим кафеџи башама.

— Е тако си весла, што каз'о мој син.

— Вала нека га, нека пег[illegible] ма како зна, али кад се једног дана досади овој буквари да га џабе рани, знаће ће му све то на нос. Не зна он још чији лебац једе. Само кад се сврши ова брука, па ће нам на памет [illegible]: шта ће нам тај непотребни [illegible] који толико гута [illegible] на сраму и [illegible] од њега, осим што се око њега скупља [illegible] што једе, ову [illegible] и овај [illegible]? Он ће [illegible] само не овде бити дошао.

— Тхе! Ко га га зна шта он у себи мисли. У осталом, кад све изгуби, биће на својим пурама као и овај његов Сарага. Једнога дана, кад му будемо дошвигнули, он ће да каже, узеће опет негде неку „небеланку конзију" па ће да живи ко стар [illegible]. На сто имао па двеста изгубио.

— Е тако је то. Да је памети до суда као од суда, куд би нам крај био. Толике године у овој земљи није било мира због њега. Толики свет уздисао за њим, мислио Бог зна какве памети и какво срце, а он, гледај га какав је. Гледам ове људине, завереници, како иду с њим ко пирје с гаћама, па мислим у себи: па бре људи, [illegible] убисте оног човека и навукосте на себе и све нас толику буку и несрећу!

— Море знас и они сад шта су урадили.

— Виде, да богме да виде, само је то сад „протрч'мегн", Шта би, би.

— Ово јес' сад дошао, [illegible] шака му га дао. И сам мислим да ће једног дана пресести тамна, а не зна да му је [illegible] о главу [illegible] баш они који су је с њим пулили. Знаш како се каже: ко с ђаволом тикве сади о главу ће му се разбити...

— Вала тако је тако је, [illegible] не вала. Колико је сати?

— Пола пет.

— Хоћемо ли полагано.

— Хајде.

Λ

ШТА КОШТА ЈЕДАН РАТ

(рачунски)

Трошкови војне припремности састоје се с једне стране у повећаним издацима, који су изазвани повећањем трупа и спорадичне операције у сарајевском кору и мостарском команд[illegible], а с друге стране у издацима за набавку ратног материјала. Стање трупа у Босни, Херцеговини и Јужној Далмацији износи данас 63 батаљона, 5 ескадрона, 14 брдских батерија, 3 инжињерске чете и 4 и по батаљона тврђавске артиљерије, док је према ранијем стању повећано с 15 батаљона, 3 ескадрона и 2 батерије. Даље, све компоте споредне [illegible], које су од септембра дислоциране у поменуту област, и избаљу су своје мирнодопско стање. Према томе по рачуну излази повећање трошкова за 46 батаљона повећаног мирнодопског стања, 3 ескадрона и 2 батерије.

Издаци за опрему трупе јединица војске за један месец

	Људи	Материјал	Укупно
За један батаљон повећаног мирнодопског стања	7.500	82.000	90.000
За један ескадрон	2.500	40.000	42.500
За једну батерију	2.500	30.000	32.500

Према томе издаци месечни, који су условљени повећањем [illegible] разних тактичких јединица и повећањем [illegible] стања износе:

За повећање батаљона	4,30	милијуна	круна
„ „ ескадрона	0.12	„	„
За једну батерију	0,06	„	„

на чега излази као повећање месечних трошкова за трупе округло 5 милијуна динара, прибројивши рачунајући [illegible] издатке за тактичке формације и друга повећања стања код војних завода и установа.

Под повећаним [illegible] урачунати су издаци за [illegible] официра и војника, а [illegible] трошковима за [illegible] стално [illegible]. Разлика у трошковима између повећаног и нормалног мирнодопског стања износи код пешадије само за батаљон и месец дана округло 15.000 динара, тако да поменуто повећање батаљона с повећаним стањем, које обухвата 31 батаљон, износи месечни издатак на 465.000 динара. Осим тога, кора већ урачунатих додатака добијају трупе [illegible] у пограничној зони и нарочити „кордонски додатак," који је висина за капетана 60, за суботлерна официра 30, наставника и војника 15, за подофицире и војнике 3, 6 динара месечно. Даље за издржавање у пограничној зони добија један војник на име побољшања од 4 до 6 хера дневно, мајад посебе нарочите додатке за „штрафунг" и то побољшање хране. У корпусу добо то побољшање износило је 30.000 динара месечно.

Најзад ако се на основу мирнодопског стања и повећања броја трупа и ако се узме у обзир [illegible] службу безбедности утврди [illegible] издатак од 500.000 динара, онда кад прибројимо укупне издатке трупама за повећани број трупа излази 6 ½ по милијуна динара. [illegible] код пешадије [illegible] још и све повећане издатке за [illegible] транспортне [illegible], на организацију штрафунга, [illegible] и завода и [illegible] повећање [illegible], кад њим, [illegible] месечни трошак од преко 3 милијуна динара. За то се може [illegible] да је [illegible] трошкова [illegible] организаторским и личним променама 10 милијуна динара месечно. [illegible] попуњавање [illegible] резерве и [illegible] резерве.

Знатна [illegible] гутају [illegible] ратне припремности [illegible] материјала. Дунавска флотила, која је ту скоро [illegible] с два нова [illegible] чамца, од септембра је с целим својим материјалом у служби, била је скоро [illegible] у гађању [illegible] и [illegible]. Даље [illegible] трошкови [illegible] нова брзометна топова, који је [illegible] у јануару и фебруару, а то трошкови за [illegible] муницију и за [illegible] потреба за гађање.

Много већи део [illegible] трошкова због ратне припремности потиче из убрзане [illegible] набавке оружја и другог ратног материјала и попуњавања ратног материјала, што се [illegible] мора приписати не само [illegible] трупе које је [illegible] на југ, но на [illegible] војску и њене организаторске јединице. У том погледу [illegible] нарочито [illegible] да је војна управа приступила брзој набавци оних ратних предмета, који су с достављања муниције у рејоне, а мало лиферовано тек ових дана. Ту долази још и ово: набавка репетирних пиштоља, пушака за [illegible] утврђених места, комплетовање ратне резерве [illegible] у пушкама и топовској муницији за ново формиране [illegible] митраљеских одреда, снабдевање [illegible] и артиљерије с телефонским и сигналним материјалом, [illegible] станица за бежичну телеграфију, попуна старог материјала инжињерских трупа и [illegible] резервне [illegible], [illegible] одељења и попуна материјала код њих, болнички заводи и [illegible] стварање у области [illegible] борбе, [illegible] сељачких [illegible], аутомобили за превоз терета и рањеника, комплетовање ратне готовости [illegible] у брдским теренима [illegible], модернизирање и појачање садашњих фортификација, грађење нових објеката и обезбеђење комуникација (пролазака за [illegible] и тако даље), грађење санитета, оружана, [illegible] железничких колосека за војне циљеве и друге потребе за железницу итд. Ове [illegible] укупно око 100 милиона динара, а [illegible] рефундирање [illegible] од [illegible]. Као [illegible] у почетку [illegible] за [illegible] стања [illegible] трупа [illegible] фабрике и [illegible], које се укупно могу прорачунати најмање с 15 до 20 милиона динара месечно, а то за [illegible] не месеци [illegible] издатака нарасти 100 милиона.

Тежње и жеље српске владе

Изјава д-ра Миловановића

„Нова Сл. Преса“ саопштава ову изјаву министра спољних послова д-ра Миловановића.

„Могу вам рећи само толико, да до овог тренутка *силе нису предузеле никакав нов корак. За мислим да би силе* тројног споразума добро учиниле *да тај корак предузму благовремено пре но што би Србија од непосредно заинтересоване Аустро-Угарске добила евентуалне нове предлоге.*

„О ситуацији вам могу само поновити да сам увек био искрен убеђен пријатељ и поборник мира, да сам то и данас, и да непрестано чиним све могуће да се мир одржи.

„Не само да сам прожет искреном жељом да се не поремети мир између *Србије и суседне монархије, но још и желим да се добије потпуна могућност да се у будућности узајамни односи развију што пријатељније и што срдачније.*

„Овом жељом и ја и цела краљевска влада бићемо руковођени и у будуће.

„Наравно не само од нас самих но у првом реду од *Аустро-Угарске* зависиће да ли ће се то моћи постићи и остварити.

„Како то схвата Аустро-Угарска видеће се из намере њеног новог корака суседне монархије.

„Кад нам се поднесе тај нови предлог ми ћемо га проучити с највећом пажњом и највећом вољом, те да можемо *повољно одговорити*, наравно *препостављајући, да та претпоставка ни по садржини ни по форми неће бити таква да је Србија не може примати, или да је за њу увредљива.*

„По *нашем мишљењу, овом се приликом не сме просто ограничити само на то, да се нађе излаз из данашњег тешког стања, но се у исти мах мора избећи све што би отежавало наше будуће односе, или што би сметало васпостављању узајамног поверења између двеју суседних држава*“.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Суђење „велеиздајницима“

По једној вести из Загреба данас се има наставити прекинуто суђење Србима, оптуженим за „велеиздају.“

Нова глоба

Сарајевска „Српска Ријеч“ опет је оглобљена с 280 круна и пошто за за десет дана да толику суму плати [illegible].

ВЕЛЕИЗДАЈНИЧКИ ПРОЦЕС У ЗАГРЕБУ

Опет „зуб“

Ни у петак није било суђења „велеиздајницима“ у Загребу све због „зубобоље“ председника Тарабоција, кога може тако болети зуб све до стршнног суда, а оптужени нека труну у апсу.

Но та зубобоља није спречила Тарабоција да присуствује конференцији код [illegible] Бана Рауха, на којој су учествовали: Раух, Тарабоци, Гај, Аћурин и Фрамб. Све сам абстинент! Ту се решавало како да се отпоче овај процес.

Преметачина

До сад су ударали само на Србе, а сад је Аустрија кидисала и на Хрвате. У четвртак пред вече полиција је упала у кућу Др. Хинковића браниоца и Др. Лорковића уредника „Покрета“ и посланика, и извршила преметачину.

После овога ће свакако и њих похапсити.

Дневне вести

Сукоб. Страни листови јављају 7. о. м. да је под председништвом Краља Петра држана министарска седница која је трајала 3 сахата. На тој седници вели, дошло је до оштрих речи између министра спољних послова д-ра Миловановића и Пашића. Дебата се водила о држању Русије која се сад спрема да учествује у кораку великих сила *и да натера Србију да се одрекне својих захтева о Босни.* Овако држање Русије врло је незгодно српској влади, јер се у Русију полагала сва нада *а Пашић је био онај, који је по своме повратку из Петрограда безусловну помоћ Русије означио као успех своје мисије*, тако да је Србија на основу Пашићеве изјаве водила досадашњу политику. Миловановић је пребацио Пашићу да није свој задатак испунио тако добро, као што мисли. Овом су се мишљењу придружили неколико министри.

Енглески предлог. Како „Фосише Новине“ дознају с добро обавештене енглеске стране, *Енглеска ће известити силе потписнице Берлинског Уговора да у програм конференције треба унети само* **таква питања** *која су сазрела или сазрела за решење. Анексију Босне и Херцеговине сматра Енглеска као свршени факат.* Прогласе бугарске независности сматра енглеска влада као питање које је сазрело за решење, а тако исто и питање о измени чл. 25. Берлинског Уговора. *По енглеском мишљењу српско питање не треба уносити у програм, јер оно још није сазрело за решавање.*

Одложен одговор. У једном *полуслужбеном* чланку пише париски „Тан“: Ако хоће аустро-угарску владу да известе о свом садашњем захтеву, Енглеска, Француска и Русија морају *умолити* аустро-угарску владу не за личну услугу но у интересу мира, *да одложи одговор Србији.* Те силе морају у Београду сагласно радити и *од Србије издејствовати да без одлагања преда влади која се од ње тражи.* Овај двогуби корак, вели „Тан“, може бити плодоносан.

Конференција. Агенција Хавасова јавља из Рима, да је Енглеска примила од мање аустриско саопштење о турско-бугарској погодби с резервом да се на конференцију поднесу евентуалне одлуке о питањима, о којима је сада потребан споразум. Русија је нагласила потребу састанка конференције и изјавила жељу да се с Аустро Угарском и осталим силама споразуме о томе. Италија је мишљења да је питање о конференцији сада сазрело и израдила је нацрт програма конференције.

Конференција. Министарски савет имао је јуче пре подне конференцију у министарству спољних послова саветујући се о данашњој спољној ситуацији.

Узајамне посете. Г. Уајтхед енглески посланик, посетио је јуче царско руског посланика г. Сергијева и са њим подуже конферисао. После тога је г. Сергијев заједно са г. Уајтхедом одвезао се у енглеско посланство и тамо се задржао до подне.

Руски крунски савет. У Царском Селу држан је, како јавља „Н. Сл. Преса“, под председништвом руског цара Николе крунски савет. Расположење није било баш тако миролубиво. Али је ипак решено да се Србији учине озбиљне опомене у корист мира, јер се Русија не може тако олако уплести у евентуални српско-аустријски рат, а министар Коковцев и државни контролор Харитонов изјавили су да би за Русију била финансијска немогућност да сад ратује.

Заклао чвор. Сад се тек сазнало, зашто се убио Атанасије Ђорђевић [illegible] II. год, и зашто је написао „Ја заклао чвор.“ Он је стајао у недозвољеним односима са једном девојком која је остала и у другом стању. Бојећи се последица, а свакидан од стране девојчине подстрекаван да се ожени, није смео отворено да изађе и саопшти родитељима то или њи да се [illegible], он је изабрао срећнију и одузео себи живот.

Шпијунска афера. У суботу у вече полиција је ухапсила по шпијунској афери и ове индивидуе:

Драгутина Франиша трговачког агента, једну пропалу егзистенцију;

Александра Топоровића чиновника Железничке Дирекције, такође једног пропалог човека, а сина пок. Стојана Топоровића бив. кафеџије; и

Шнелера шпијуна земунске полиције, који је требао да иде у Крагујевац и тамо запали војне магацине, но благодарећи енергичној полицији београдској план му је осујећен.

Читуља. *Милан Сосић* благајник *Управе Фондова* потрчао је у суботу по подне, да [illegible] свога [illegible] за невољу [illegible], и у трчању падне незгодно у [illegible] и повреди мозак услед чега је после неколико сати умро. Милан је био добар човек и [illegible] чиновник. Бог да га прости.

Преговори. *Међ силама се воде преговори да се нађе форме, која ће уништити бојазан Аустро-Угарске од састанка конференције.*

Пензионисана. Министар просвете уважио је *молбу г-ђе Јулке Јовановићке,* чланице Народног Позоришта и пензионисао је. Г-ђа Јовановићка ће се још у току овога месеца опростити са публиком једном од својих *најбољих улога.*

Промашен циљ. *Јуче после подне* одржан је социјалистички збор на „*Булевару*“, који је имао да донесе резолуцију о сатисфакцији, која се имала дати њиховом посланику г. Трипи Кацлеровићу у сукобу са г. Жив. Рафајловићем народним послаником, — али како је Народна Скупштина дала сатисфакције обојици посланика, то није донета никаква резолуција.

На збору је говорио Туцовић, и осудио политику Миловановића, министра спољних

ФЕЉТОН

Књижевно-уметничке ситнице

Вилденбрух и Наполеон. — Јубилеј Џорџа Мередита. — [illegible] — [illegible] — О [illegible] Карбучију. — Американска [illegible] — [illegible] — Из [illegible] литературе. — [illegible]

(Оригинални извештај „Правде“)

Београд, [illegible] фебруара

, Пре кратког времена изашла је у Лајпцигу у 31. издању књига „Песничко благо немачког народа“ у којој [illegible] Вилхелма II [illegible] Вилденбруха. [illegible] Наполеон, у [illegible] „[illegible] Хулана“ [illegible] Вилденбрух [illegible] „[illegible]“ [illegible] Вилденбруха [illegible] Вилхелм II [illegible]. На тај начин [illegible] је Вилхелм II [illegible].

*

У [illegible] Џорџа Мередита, [illegible] „Егоист“, „Дијана“ и „[illegible]“ [illegible] Мередита [illegible] Мередита [illegible] Мередит [illegible].

*

[illegible] „Deutsche Rundschau“ [illegible] Шекспира [illegible] Шекспира [illegible] Француска, Оливера и Надин. [illegible] Шекспиру [illegible] Шекспиру [illegible] *Отона Хајнчера* „[illegible]“ [illegible] „Правда“ [illegible] Хофманштала [illegible] Хофман [illegible] Хофман [illegible].

*

У Русији [illegible] „[illegible]“ [illegible] граф Витте [illegible].

— [illegible] Сумбатов [illegible] Сардуа [illegible] „Војна“ [illegible] „Валентину“ [illegible].

*

— Композитор [illegible] „Лујза“ *Гистав Шарпантје*, [illegible] „Орфеј“ [illegible] *Ц. Пучини* [illegible] „[illegible]“ [illegible] — *Клод Дебиси* [illegible] „[illegible]“ [illegible].

*

О [illegible] Кардучију [illegible] Кардучи [illegible]. Али [illegible] Кардучи [illegible] Христа, [illegible].“

*

[illegible] „XIX Century and after“ [illegible] Друштвима у Америци. [illegible] „Она су [illegible] чистоту.“ [illegible] за [illegible] Канаде [illegible], да би и [illegible] била потребна.

послова и осудио владину политику.

Посланика Рафаиловића осуђивали су и том приликом ставили на тапет цео његов живот.

Збору је присуствовало око 800 социјалиста београдских.

Рода-Рода. Познати хумориста немачки, који станује у Минхену, г. Рода Рода, познат Србима са својим преводом Нушићевих комада на немачки — бавио се од јуче у нашој средини, и дошао је у Београд као кореспондент више немачких листова. Г. Рода врло добро познаје српски језик, а сам је писао драму из српског живота. Он је јуче правио посете нашим политичким људима.

Самоубиство реалца. Јуче пре подне угасио се још један млад живот. Милан Петровић, ђак VII разреда београдске реалке, а син г. Чеде Петровића професора реалке, убио се из револвера система „Hamerles" у кући свога оца у Ломиној улици бр. 38. Самоубиство је извршио у моменту, кад му је мајка донела чист веш да обуче.

Милан је пре 2—3 недеље лежао од запаљења, и тада се преладио и почео кашљати, па је уобразио, да му је у плућима остао катар који се не може излечити, па је зато и одузео себи живот.

Милан је био леп и паметан младић, добар ђак и веома одушевљен патриота, па се чак уписао у добровољце и ишао сваке недеље редовно на вежбање.

За собом није оставио некаква писмена саопштења, из којих би се могао сазнати прави узрок самоубиства.

Нова зграда. Грађанска Банка из Београда, подиже нову зграду одмах до фабрике шећера на Чукарици, за израду водоводних цеви и свих керамичких израђевина. Зграда ће бити готова за 2 до 3 месеца, и фабрика ће онда отпочети свој рад.

Веридба. Г. Божа Д. Ђорђевић проф. пожаревачке гимназије, син нашег пријатеља г. Димитрија Ђорђевића помоћника начелства у пензији верио се са г-ђицом Љубицом ћерком г. Стеве Кара Лазића, рачуноиспитача Главне Контроле.

Немају семена. Моравски расадник који има одмах поред железничке ћупријске станице дипломатску награду и 50 хектара најбоље земље, а поред тога и сталну помоћ од округа моравског у 20.000 динара годишње, нема семена за баштенско поврће већ [illegible] на пијацама.

Ако сви расадници у земљи овако „рационално" обрађују земљиште, онда су они потпуно непотребни, и као такве штетне установе вала их укинути, и не трошити новац на [illegible].

Дошле реке. Северна и Јужна Морава опет су дошле нагло и излиле се из својих корита. Исто тако није сишао у корито ни Тимок, Пек и Ибар. Сава је јуче опала са 5 а Дрина са 17 сантиметара.

Напад у Чачку. Пре два дана десио се на сред пијаце чачанске овај случај: Милосав Радојковић, трговац и Рајко Поповић, пекар, посвађају се и Милосав једним великим ножем покуша да убије Рајка, али га том приликом само тешко повреди. Рајко је одмах пренет у болницу на лечење, а Милосав узет на кривични испит.

Узрок је давнашња међусобна лична мржња.

Напрасно умро. Прекјуче је умро напрасно Стојан Ђорђевић жандармериски наредник, на путу између Карабурме и Вишњичког ђерма, где је пошао био да прими место за жандармериски пред. Стојан је јуче и сахрањен са припадајућим му војничким почастима. За собом је оставио жену и троје деце, а колико веле, био је добар војник а тако и старешина.

Рањен војник. Јуче после подне око 5 сати рањен је из пушке у ногу Лазар Јовановић, редов 6. батерије дунавског артиљериског пука, који је на служби у ветеринарској болници. Куршум је долетео са стрелишта где се врши вежбање гађања.

Становници оне околине веле, да се недељом и празником налазе на ратном пољу, а не код својих кућа, јер куршуми са стрелишта зује око као пчеле. Управа стрелишта има дужност да најпажљивије у будуће врши гађања, како се не би десио још какав несрећан случај.

Одобрен парастос. На молбу удовице пок. Тодора Првановића, бив. типографа Државне Штампарије, Господин Митрополит Димитрије одобрио је, да му се даде 5. о. м. може одржати помен на гробу његову.

Помен је био у 9 часова.

Кажњени. Милош Нешић и жена му Драгиња, кажњени су са по три дана затвора због прављења нереда.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

‖ Румунски министар финансија поднео је скупштини буџет за 1909—1910. Прорачун балансира у приходима и расходима сумом од 435 милиона динара, даље је према последњем буџету већи за динара 23.961.000.

() Из Лондона јављају да је откривена завера против авганистанског емира и његова престолонаследника. Вели се, да је завера потекла од ујака бив. емира. За сваки случај предузете су потребне војничке мере.

§ Одлуке поводом конференције о међународном поморском праву саопштиће се немачком државном сабору у белој књизи.

У Финансиском одбору немачког државног сабора одбијен је предлог о повишењу [illegible] [illegible].

Од понедељка „Правда" почиње доносити:

ПОЦЕРСКИ и ПОДГОРСКИ ТАЈАНСТВЕНИ ЗЛОЧИНИ

Тајанствена убиства. — [illegible] [illegible]. — [illegible] [illegible]. — Убиства у [illegible], [illegible], Гуњацима, [illegible], [illegible], Драгојевцима, [illegible], [illegible] и Глушцима. — Један исти начин убистава. — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. — [illegible] [illegible] [illegible]. — [illegible]. — [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible].

Мајстори што праве банке

истинити догађај из чаршије

(наставак)

— Можда је отишао право кући и тада би га тек сутра могао наћи. Али ако он ујутру отпутује? Шта ћу тада радити? Коме се сада поверити? А после, нико и не познаје конструкцију машине да би је могао поправити — размишљао је Вража нервиран овим мислима.

— Морам га потражити! Можда је код „Коња" или „Круне" а одавде и код „Уједињења" и „Краљице" — тихо изговори Вража и чисто се трже од свога гласа. Окрете се на све стране, погледа да нема кога, који би га могао чути и упути се брзим корацима ка „Уједињењу".

Чим је ушао у кафану поче разгледати по столовима не би ли спазио Саву.

Сава је седео у дну кафане са неколико својих пријатеља и угледао Вражу. Чим га спази на вратима он се учини да га није спазио и поче живи разговор са једним својим пријатељем.

Вража беше изгубио наду и баш се хтеде вратити, да продужи тражење, кад на последњем столу позна с леђа Саву. У мало није дрекнуо од радости. Али се брзо снађе и правећи се хладан приђе столу за којим је седео Сава. Умеравајући свој глас, који је дрхтао, он назва свима за столом добро вече и тек тада ослови Саву:

— Молим те, Саво, устани да ти нешто кажем. Због тебе сам баш и дошао.

Сава направи озбиљно лице, диже се иза стола и приђе Вражи.

— Оно се покварило.

— Како?

— Избаце чисте хартије!

— Не може бити.

— Богами!

— Па?

— Па, хајде да видиш шта фали.

— Можемо и сутра!

— Не, не. Не могу да издржим до сутра. Молим те хајдемо одмах.

— Да не падне у очи?

— Неће. Проћи ћемо на споредна врата. Неће нас нико спазити.

— Добро. Хајде ти полако а ја, ето, за тобом.

— Немој. Хајдемо заједно.

— Па добро.

После овог дијалога њих се двојица упутише Вражином [illegible].

Сава се целог пута ишчуђавао како то да се машина покварила а код њега се за толико година није ни једном покварила. Правио се да је узнемирен и да га је, од како се поверио Вражи, обузео неки страх и да се чисто каје што се поверио.

Вража га убеђивао да је његов страх неоправдан и да може слободно сматрати као да је тајна у гроб сахрањена.

— Ја немам сада куда. Само ти велим, ово је први и последњи пут што се тајно састајемо. Оправку ћемо брзо свршити, па онда морамо рећи један другом збогом — тврдио је Сава — улазећи у собу бр. 8.

Док се Вража подвлачио под кревет да извуче машину, Сава се беше загрцнуо од смеха гледајући Вражину позитуру. Морао је гристи усне да не прсне у грохотан смех.

После силног напрезања, сав умрљан од прашине, диже се Вража црвен као рак и метну машину на сто.

(наставиће се)

Floridor

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

[illegible] позориште

Вечерас одличан програм, са комадима:

Официрска чаша, и пригодним комадом:

Младенци. — Млади и официри биће вечерас у [illegible] позоришту; биће и официрске и неофицирске младе, и млади и стари официри. —

ТЕЛЕГРАМИ

Петроград. Поводом догађаја на Балкану била је прекјуче министарска седница под председништвом царевим. Данашња „Реч" доноси о тој седници овај извештај: министарски савет показао је једнодушно мишљење, да је преко потребно предузети све мере да се рат избегне. Извољски је рекао, да је, у случају рата на Балкану, тешко зајемчити да ће се очувати европска равнотежа; и ма да све државе желе да се мир одржи, опет би европске државе могле бити увучене у рат. Министар финансија навео је, да се земља, после страшних финансиских падања, почиње тек сад да опоравља и да би рат упропастио рад последњих година.

Министар војни изјавио је да се војска реорганизује и да не би било добро да се реорганизација сада прекине. Министарски савет мисли да треба Србији дати на знање, да не заоштрава питање и да и у својој политици покаже мирољубивост.

Тражим

Дуванџиницу на најживљем месту у Београду.

Тодор В. Васиљевић
до Хотела [illegible]

‖ Јуна у год. 1883. умро је у Паризу у једној болници потомак краља [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], а тек кад његове [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] је [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Из Варшаве, где је [illegible] [illegible], [illegible] је [illegible] у [illegible], Фиренцију, Венецију и [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Затим је емигрирао у Америку. Кад се вратио у Париз [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Париз. У [illegible] [illegible] [illegible] је био [illegible] [illegible].

*

(;) Знаменити критичар *Ебели* [illegible] са [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *Жан Жака Русоа*, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] и критичара. [illegible] у Женеву. — У [illegible] журналу „Семе" [illegible] [illegible] је [illegible] [illegible], у коме се говори о [illegible] [illegible] у Женеву и [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] је [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Женева није [illegible], [illegible] се у [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible].

*

‖ Један од највећих руских [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] у Петроградској Академији [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible]. За [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] и [illegible]. [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Г.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зеваке

превод с француског

(99)

XXXIX

Опсада

И заједно са витезом стрча у подрум. После десет минута три групе људи биле су намештене на врху степеница, сем тога сав хлеб који се налазио у гостионици, вино и неколико [illegible], једно [illegible] [illegible] и једна бурад која су се налазила у подруму.

— Ево муниције рече [illegible] показујући храну.

— Ево хране, рече сам показујући боце и шунке.

На степенице! викну стари витез.

Степенице су биле од дрвета, [illegible] и држале се само на неколико клинова.

— Хоћ! викну стари Пардајан нећемо ли што пре да разрушимо кућу?

— Рушите, господине! одговори Жила и стави на ватру огромни котао и сасу у њега [illegible] [illegible].

Пардајан [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] степенице. Кад извукоше куке које су их везивале за зид [illegible] [illegible] из све снаге и пагурише их.

Страховита вика диже се [illegible] врата су биле развалена. Стражари и гардисти појурише у механу сагурујући у страну [illegible] [illegible] [illegible] на противника.

У том тренутку, тој страховитој вици одговори ужасан прасак: то су се степенице биле срушиле. Између [illegible] и опсађених био је пресечен пут. И када [illegible] ту гомилу чу се [illegible] [illegible] [illegible].

Господо стражари; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

— Господо гардисти, [illegible] су нам све [illegible] [illegible]!

— Како, је ли [illegible]?

— Кључа, господине!..

— Добро. Сад ћемо моћи да [illegible] [illegible] ове господе! Пазите..

Котао са кључалом уљем би донесен до [illegible] [illegible] где су [illegible] степенице.

Крај је беше [illegible] људи који су рушили барикаду и [illegible]:

— Степенице! степенице!

Стари Пардајан се насмеја и викну:

— Господо, уклоните се или ћемо вас затрејати!

— Напред! дрекнуше гардисти [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] су [illegible].

— Добро! прогунђа стари витез. Ви сте сами хтели! Пазите сад!..

И једним [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] уље и [illegible] га на [illegible]. [illegible] се [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible]. И по други пут и у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Па онда опет; и тако редом све [illegible] и [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]... за по минута [illegible] је било [illegible].

— Како, подгревај уље! подгревај непрестано!

— Подгревам, господине!

Са улице се чуло страховита [illegible]. У тај мах [illegible] се [illegible] [illegible] [illegible] бити донео с [illegible]...

(наставиће се)

Српске музикалије

за гласовир и певање

1. *Српска Народна Химна* за мушки збор, искомпонована збор и гласовир од Д. Јенка дин. 3·—
2. *Увертира Ђидо* од Д. Јенка дин. 2·50
3. *Увертира* од Д. Јенка дин. 2·50
4. *Увертира Косово* од Д. Јенка дин. 2·50
5. *Српска Девојка* [illegible] дин. 2·—
6. *Оку је моје заклопила* [illegible] од Крстића дин. 3·—
7. *Са српског села* слика од Крстића дин. 3·—
8. *По гори је лажа — Стоја* [illegible] — *Зорица* три народне песме Ст. Биничког дин. 1·50
9. *На те мислим* фантазија од Свободе дин. 3·—
10. *Албум 100 српских народних игара* дин. 6·—
11. *Албум песама* Ж. Бајића дин. 9·—
12. *Албум 120 српских народних песама* дин. 5·—
13. *Збирка композиција* Ј. Грбића дин. 3·—
14. *Албум песама* из концерта Жорж Сабића 20 разних песама [illegible] дин. 6·—

Осим српских има на стоваришту и велики избор страних музикалија.

[illegible] „Iranko".

Издавачка књижара
МИТЕ СТАЈИЋА
у Београду
34 8—10

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

Свакн дан

свеже „Тај Бутина"

Маљкрама и Свежа Сира
[illegible]

Препоручује радња

Душана Тодоровића

[illegible]

Београд — Теразије

СЕЛТЕРС [illegible] је минерална вода против [illegible] Нарочито се препоручује [illegible] Продаје се по свима апотекама, дрогеријама и бакалским радњама у Београду и унутрашњости Србије. Главно стовариште у Београду код

Глише Т. Андрејевића и Брата

150 — Телефон 382 — 5 30

Распродаја конзерва

Сву каланжу се овде конзерва [illegible] готовог јела распродајем са 50 од сто јефтиније.

Обраћа се пажња г. г. официрима и војним обвезницима да не пропусте ову прилику за набавку добре и здраве резервне хране.

Домаћицама и хотелијерима [illegible]

Препоручујем свеже рибе.

Распродаје [illegible] у подруму ресторације [illegible] сваког дана од 8—12 пре и 2—6 по подне.

157 3—6

КОЖАРСКА ТРГОВИНА

Сабо и Костића

Београд

[illegible] — Телефон [illegible]

Препоручује свој велико стовариште кожа [illegible] трговцима и осталом грађанству, које продаје на туце и на један пар по врло умереној цени.

142 6—10

Дунавском Кредитном Заводу

потребан је један чиновник способан и вешт књиговодству и банкарским пословима. Првенство имају они, који су свршили Трговачку Академију и били у коме новчаном заводу. Пријаве се примају до 20. ов. м.

155 2—3

За младенце

ВЕЛИКИ И ЛЕП ИЗБОР

СТВАРИ ЗА ПОКЛОНЕ

ДОБИЛА ЈЕ И ПРОДАЈЕ ЈЕФТИНО

Гвожђарска радња

Милана Р. Премовића и Комп.

— БЕОГРАД —

136 Кнез Михаилова улица број 1. 3—3

Хотел „АЛБАКЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловници спремају се за празник.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас па сваке суботе: *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

За време поста увек рибе

Кафану звану

Јанчину

у Краљеву Бана

са собама и осталим припадлежностима од 1. Априла ове године издајем под закуп, ко жели исту узети под закуп нека се јави потписатом.

Краљ. 3—5

ТАНАСИЈЕ Т. СТАЈИЋ

РАСПРОДАЈЕМ

ВЕЛИКУ ПАРТИЈУ

ШТОФА за женске хаљине и блузе.
ШТОФА за мушка одела.

По знатно спуштеној цени

Михаило Р. Живковић

БЕОГРАД — Кнез Михаилова улица 33

133 6—10

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против шкрофула, отока жлезда, малокрвности, које се јављају *код мале деце*, а осталих грудних болести, које ће изгасти [illegible] најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol. Jecoris & Ferro-Jod 0.5% efferves)

који се од дуже година спрема у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. [illegible]

Овај зејтин препоручују г. г. лекари како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol. Jecoris aromaticum cum Creosotalo 10% effervescens, против [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости [illegible]

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ове препарате могу се добити и још у Београду у апотекама Субботића, Опсеновића и код „Гусвара".

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу, код [illegible]

1667 11—

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује страни сиролин [illegible]

Цена је једној боци 2·80 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **1·20** динара, већа **2** динара.

46 28—50

„ЊУ-ЈОРК"

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kingsley

— **64.** Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Призната актива	франака у злату	2.888.000.000
Целокупни приход у 1908 години преко		530.000.000
Математичка резерва		2.379.000.000
Резерва за дивиденду		416.000.000
Нова осигурања у 1908 години		722.000.000
Мешовита осигурања у свету преко		3.116.000.000
Сва осигурања у снази		10.331.000.000

Дивиденда која је плаћена 1909 год. износи фран. у зл. 89.402.050 према фран. у зл. 2.125.252 која је исплаћена 1908 године.

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, плаћена 1909. г. на полисе издате у 1907. на фран. у злату 10.000.

Осигурање на случај смрти				Ограничено осигурање на 20 г.				Мешовито осигурање на 20 г.			
старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	процент од премије	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	процент од премије	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	процент од премије
25	247.00	3540	14.8	25	378.00	4720	125	25	52700	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	135	40	57100	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	73000	11200	15.2

[illegible] 1908 г.

Дирекција друштва „Њу-Јорк" за Краљ. Србију.

БЕОГРАД, Кнежев Споменик бр

108 9-12

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију на годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник
Радован М. Радосављевић Вишњићева ул. бр. 28.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Крајинска ул. бр. 16. Телефон бр. 60.

ПРАВДА

Телефон 821. | УТОРАК 10 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 69. | Телефон 821.

Резоновања

једног краљевско-српског бечег коња

Хвала Богу кад се и то једном сврши, да дахнемо мало душом.

А лепо пропадосмо од ворта. Заступали, бре брате, шест месеца: рат! рат! па не знаш куд да се окренеш.

Ама људи, шта вам је, јесте ли при себи? Какав рат какви бакрачи; није ратовати то што и попити чашу пива, ђиђоге к себи!

Ајак. Они заступали да једно те једно: рат па рат, као да смо ми Аустрија а Аустрија Србија, а не обратно.

А да су бар неки људи, него све од зла оца и од горе мајке. Нема зашта пас да га уфати а овамо оће рат. Бајаги отаџбина у опасности па они, гуланферија, оће да је спасавају. Њима до отаџбине, а нама, који имамо наше куће, наше уложене капитале, нама није до ње. Отаџбина у опасности што ће Шваба и даље остати тамо у Босни, а није отаџбина у опасности што је овде код нас сваки посао стао и што се свака стегло, па не пушта пару из руке. Као да Шваба није и досад био у Босни и као да имамо нека права на њу, па нам сад Шваба подвалио и не да.

Па да су бар знали шта хоће, па да човек каже: нека их ђаво. Али нико ништа не зна: један ударију у кола, други у пасуљ па им се крст ни имена не зна. Добро те је овај Милован паметан човек, иначе оде све без трага, а не знаш ни због чега ни због кога. Него он им лепо извуче асуру: Свакоме одобрава, уз свакога пристаје а овамо ради како он хоће. А да није тога било крвавили би ми сад турове тамо негде око Крагујевца, па би се чудили и крстили шта нас је снашло.

Него фала Богу кад пројдосмо и од томе. Како је било пошло, могао је свашта бити. Ја, истина, да сам био на Миловановом месту, не би ни дана трпео ово што је он трпео. Подвикнуо бих ја њима још првог дана да ућуте, али Милован је кажу од увек кукавица. Али ко зна зашто је и ово добро. Да је ствар првог дана прекинута, можда би они дреждавци успели после да увере народ како се Босна могла добити, а да влада и Краљ нису хтели да се свађају са Аустријом. Овако су се дерали и млатили главиње шест месеца, па сад уморни и малаксали легли на руду. Сад смо сви поштени а Босна ипак пропала.

Само једно је незгодно. Потрошили смо грдне паре, а никакве пајде не видесмо. То јест, има нас који смо и зарадили неку арширу, али ко зна дал ту неће бити скупља дара него мало. Овај прирез од 25 на сто може да нам ђаволски запржи чорбу. Па и ово затварање границе, ко зна шта може собом донети. Ово истина, сељак нема шта да износи, а ми смо се снабдели и за наредну сезону крпома, али ипак ђаво не спава. Нарочито сад, пошто су они магарци Аустрију тако надражили, можемо се од ње свему само не добром надати, а то је баш ово на шта је Милован требао да мисли.

Него, можда има и ту руку работу. Можда је Милован ревно пуштао ове наше [illegible] да се деру против Аустрије само зато да би могао рећи Аустрији: видиш ли шта ти они мене и шта ти спремају? Ја несмем отворено да их потискујем, али ћу се трудити да им подвалим. Само ти треба да имаш на уму ову моју услугу и да ми је после вратиш. Нека ваш цар прими посету нашег Краља и нек нам даде трговински уговор, а за остало ћемо лако. Ја ћу после доћи на поклонак у Беч, па ћемо наставити учвршћивати наше пријатељске односе.

Ако је то, онда није рђаво удешено. Добићемо уговор, Краљ ће бити примљен у бечком двору, наши ће се односи са Аустријом уредити, а што је главно навукли смо се на један грдне олакше и несреће у коју у мало не западосмо због ових гуланфераша што хоће да спасавају отаџбину. Истина, Босна је пропала, али мучно јој, кад не уме сама да се спасава. Није ни она нас ослобођивала. Ако јој се не допада под Аустријом: пушку па за крушку, као што смо и ми у своје време радили.

У осталом: она наша није никад ни била, а што није наше не треба нам. „Моје не дам, туђе нећу!" То је од увек била моја девиза и ја могу само да честитим Миловану и овој влади, што се нису дали завести од ових гуланфера.

к°а

НАРОДНА СКУПШТИНА

Јучерашња седница

Два важна кратка питања

Прво важно питање упутио је Петар Мишић на председника министра. Он је питао:

Кроз целу светску и српску штампу пронео је глас о мобилизацији аустријске војске. Те се вести истина званично демантују од стране аустријске владе, али, кад се узме у обзир, да се свака мобилизација не врши јавно већ тајно, онда постоји велика вероватноћа, да пронете вести о мобилизацији нису нетачне.

Наша влада не предузима према Аустрији никакве контра мере. То може бити фатално по земљу. Јер ако се деси онај дан, када Аустрија предузме никакве војничке мере према Србији, буде нашла само један слаби кадар према [illegible] мобилисаној војсци Аустрије, онда је више него вероватно да ће нас снаћи судбина Француске 1870. године.

Србија не сме чекати на то [illegible] јер нас статистика објава ратова за последњих 120 година учи да је од 120 ратова било само 10 случајева где је рат почео после званичне објаве. Објава ратова обично се носи на врху војничког бајонета.

Због нашег стратегијског положаја према Аустрији она нас може и пре објаве рата онеспособити за рат ако не будемо своје трупе спремили да је дочекамо.

Кад Аустрија мобилише своју војску Србија ће се наћи у положају човека којега други држи о ружје, које он не може да узме јер су из њега извучене чауре, које ће планути чим се он само са места помери.

С обзиром на ову огромну опасност ја молим председника министарства, да му одговори на ова два питања:

да ли влада има каквих информација о тачности проносних вести о мобилизацији, и

Да ли влада има јасних и проверених разлога за овакво своје индиферентно држање. Ако их има он не тражи да му се ти разлози кажу у скупштини јавно, али му је потребна лична информација о томе.

Председник министарства није био у седници, стога ће му председништво доставити ово питање. Одговор са интерпелацијом [illegible].

Друго важно питање упутио је Боја Марјановић. Он пита председника министарства:

Је ли влада добила ма какав одговор Аустрије на свој [illegible] одговор, и

Је ли влада вољна да свој одговор на тај аустријски одговор, саопшти пред скупштином, пре но што се пошље Аустрији.

Ова два питања, за која се не зна да ли су потекла са његових партијских врховних инстанција, изазвала су велико интересовање.

Ко лаже?

Кад се прешло на дневни ред: Бојиновићеву интерпелацију односно њеном помиловању, интерпелант Бојиновић је тврдио: Да му је самосталски посланик Марјановић, на питање, зашто није упутио на владу интерпелацију о уклону по помиловању већ кратко питање, одговорио:

„Па за сада хоћемо само мало да продрмусамо Рибарца за нашу Тару а доцније ћемо се већ [illegible]!"

Услед овакве изјаве Марјановићеве Бојиновић се решио да сам поднесе интерпелацију.

Марјановић је устао и изјавио да је тврђење Бојиновићево неистинито. Он је упутио кратко питање само зато: да изазове једну констатацију да је Рибарац и под уставом од 1903 год. остао исти онај стари Рибарац од 1892. год.

Ко дакле лаже?

Одлична одбрана

Др. В. Марјановић је дао одличну одбрану Рибарчевог акта. Његов је говор праћен честим аплаузима од свих посланика и громогласним одобравањем. Самосталци су ћутали као рибе сем Јоксимовића, који је с времена на време [illegible], па би се повукао у [illegible].

Бојање од посланика

Да би доказао како се уживљује у победу [illegible] може утврдити да [illegible] кривица може сматрати за почетника или др. Марјановић је навео овај пример.

Кад би рецимо г. Ст. Протић, који је осуђен за дело политичке природе, пустио да побегне неки његов партијски пријатељ — човек — онда то никад није кривица у званичној дужности већ политичка кривица по побудама због којих је учињено.

— А ако би био на место Протића какав хајдук? — добацио је Марјановић, мислећи да је рекао бог зна шта паметно.

Цела скупштина прасну у громогласан смех.

— Ао, људи, сад ће вас чича стрпати у хапсу — узвикну В. Вукићевић.

Неуспела говора

Говори К. Тимотијевића и Драг. Јоксимовића нису имали успеха, али су успели да продуже дебату и у идућој седници.

Florider

И МИ

РАДИ ОБАВЕШТЕЊА

Јуче нас је „Одјек" љуто покарао.

Као напитеза „Правди", која, по његовом, онако „простачки", он је на академски начин проклизмио: како „Правда" и „његови инспиратори" подмећу самосталцима, како они нису хтели помиловање. А то „Правда" чини из освете: јер јој је „поремећен план", као што би то рекао пок. Шапчанин! (sic!)

Најпре: „Правда" нема никаквих зутора, као „Одјек" нити инспиратора. Она се не уређује „у име овог или оног", већ је то потпуно, апсолутно независни лист, који се уређује по схватању и вољи њеног директора. И то „Одјек" зна, али он „не изврће факта".

Затим: „Правди" ни њеним редакторима није никакав „план поремећен". Они се не свете самосталцима, но замерају што они не само нису хтели извршити помиловање, него још нападају оног, који је тек сад успео извршити помиловање. „Поремећени план" је, дакле, част изум „Одјеков" и то он зна. Али он „не подмеће"!

Сад да видимо чиме се „Одјек" брани и шта нама замера.

Он вели пре свега: да самостална странка није била противна помиловању, на против она га је желела, али није успела издејствовати га, али није хтела од тога правити питање и отварати кризу у овако судбоносним тренуцима!

Па то је баш оно што ми кажемо. Пуста жеља не вреди ништа; то је врло често гола парада. Министар правде је био самосталац и он је могао, па му је то чак и дужност била, то помиловање издејствовати. Али он није учинио, а странка му је то одобравала. Значи: нису хтели, нису полагали на то.

Одбрана: да сад ова дискусија од стране самосталаца није потекла ни из какве анимозности према г. Рибарцу, него само из различитог схватања извесних уставних одредаба — детињасто је. Ми у неко „различито схватање уставних одредаба" код г. Марјановића не верујемо. Он увек схвата онако како му се каже.

Најзад „Одјек" нам замера на начину критиковања, нападања. Но, ту му нећемо много спорити. Да, начин је мало оштар, али је он постао услед, у истини, дугог трпљења. Нашу редакцију и наше пријатеље је [illegible] режим после 29. маја и ми, после толиког трпљења морали смо бити мало натрагнији у тражењу помиловања и у одбрани његовој, кад је оно већ једном дошло. „Одјек" је и сам од свога постанка толико [illegible] писао, да није било противника, који се на његов [illegible] није [illegible], те према томе не би баш требало нама нарочито на томе замерати.

Сад смо и ми објаснили и наше гледиште и наше побуде.

ЗАРОБЉЕНА ГРЧКА ЧЕТА

Допис од нашег сталног дописника

Солун, 5. марта.

У прошлом допису јавио сам да су из Грчке прешле две грчке чете и упутиле се у костурску околину одакле би прешле у леринску и мориховски крај да нападају оне чете које се одавно тамо крију.

Данас је стигла поуздана вест да је једна од тих чета заробљена. Пре пет дана у близини варошице *Катерине* на [illegible] обали солунског вилајета искрцао се са својом четом грчки војвода *Павле* из леринског села *Ракова*. Искрцао се из једне барке у којој се довезао из Грчке, па се упутио у [illegible] варошице, где је чету распоредио у две крајње куће ради преноћишта. У једној је кући сместио осам момака, а у другој је остао на конаку сам са осталих седам четника.

Чим је за то дознала војска која коначи на другом крају варошице опколи ону кућу где је био Павле и позове га на предају. Испрва се војвода [illegible], али чим је [illegible] оборио пушку, Павле се одмах предао заједно са оном седморицом, не испаливши ни једног метка, док су осталих осам четника из друге куће успела да [illegible] умакну.

Пре два дана заробљеници су спроведени у солунски затвор у Једи-Кулу, а за осталима пошла је потера.

Један дан по Павлову заробљењу једна бугарска чета [illegible] је [illegible] исте варошице — Катерине — сељаке који су ишли у варош на пазар и отворе паљбу на њих. Погинуо је један сељак, [illegible] из села. [illegible] су рањена, док су остала [illegible] успела да [illegible].

ВЕЛЕИЗДАЈНИЧКИ ПРОЦЕС У ЗАГРЕБУ

Зуб продужава!

После Рауха, у Хрватској најнижије је лице: Тарабокијев зуб? Он је властан смавити или продужити затвор шесдесеторици несрећних Срба, који сад већ тридесет дана чекају да „зуб" прође. А зуб једнако: боли ли боли! Како би било да му пошаљемо [illegible] кога да га извади?

Франко — харамбаша

За то време заменивши зубобоље, Франко је прославио свој рођен дан! Истину, нико не зна ни где је родио, ни кад се родио, али његови легионаши нису зубобољни. Они су само хазапаши. Њима је главно да кријују, а како Тарабоција боли зуб те не може да ради — њима више остаје.

На тој светковини су „легионаши" прогласили Франка за свога харамбашу. Планови њихове операције биће: Зрињевац.

Сутра путује одавде Мита Шогер, да ускочи у ту чету, и носи Франку две чисте.

На банкету су место „Србобран" певали:

Шуми нам Драва окрвављена
Плаве звезда жуто рањена (чија?)
Марш, марш
Београд је наш!
Један, два, три — живела Хрватска.

Вола каквим су тралами сад у њему настали, може још и Франка дочекати.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Слобода штампе у Босни

За карактеристику прилика у Босни и Херцеговини а нарочито за „слободу штампе" најбољи је пример овај: сарајевска „Српска Ријеч" кажњена је новчано од нове године па до сада 3,907.47 круна. Наравно, та се казна наплаћује из кауције, коју и у Босни и Херцеговини, као и у целој Аустро Угарској, морају полагати политички листови. Колико се од кауције окрњи за новчане казне, мора се кауција с повишењем допунити иначе лист не сме излазити. Ово је најбољи доказ какву муку муче српски листови у Босни и Херцеговини док уживају српски народ, свестан своје дужности према њима непрестано попуњује кауцију за ново се окрњи.

Дневне вести

Министарска седница. Јуче после подне од 5 сати па до 7 у вече, држана је у министарству спољних послова министарска седница под председништвом Краља.

На овој седници расправљана су питања о последњим изјавама немачких сила у питању аустро српског конфликта.

Г. Деконс. Француски посланик г. Деконс посетио је јуче пре подне г. др. Миловановића министра спољних послова и код њега се подуже задржао.

Самосталци и коалиција. На јучерашњој скупштинској седници самосталци су својим говорима замерали Бијелићу зашто је у овом тренутку подиго интерпелацију о указу о помиловању. На то је одговорио д-р Маринковић:

Интерпелација је била веома потребна баш у овоме тренутку не зато, што је у питању тако крупна ствар као што је гажење устава, већ зато да истоље партизанске мотиве, којим се Марјановић руководио при упућивању кратког питања. Требало је утврдити ко први зачикује. Ја знам да се ово стање са*где не може одржати, али је било потребно да се утврди ко ради противу ње.* Факат, да самосталци, у место да говоре о влади, која је овде у питању, нападају само г. Рибара, није ништа друго, *до спремање терена за разбијање коалиције.*

Наравно, да су се самосталци бранили и ногама и рукама како то није истина, али су сви остали посланици били сложни са Маринковићем, одобравајући његов говор.

„Опасна реч". Лондонски „*Дејли Телеграф*" доноси чланак, у ком вели да Србија може бити уверена, *да ће сада у питању Босне и Херцеговине,* па ма се шта десило, *проговорити с Аустро Угарском још коју озбиљну реч.* Неће то ићи све тако лако како можда мисли или жели барон Ерентал.

Ухапшен прота. Ових дана ухапсила је војно-судска власт г. Васу Милића војничког проту у пенсији, у њином граду, где се налазе и остали судски кажњени официри.

Заинтересовани хапшењем проте Васе, који је иначе угледан београдски грађанин, ми смо послали нашег сарадника у град, да му се обрасни узрок хапшења, али му командант града није смео рећи узрок, већ га упутио у дивизију у судско одељење па му и тамо ништа нису хтели рећи под изговором да је то „државна тајна".

Међутим из доста поузданих извора сазнали смо, да је прота Васа стављен под истрагу и у притвор зато, што је као тутор цркве Ружице у горњем граду примио једног агента од 600—700 динара да се за њих купи нову одежду звонику па у место ове набавио стару, а рачун за исту поднео са таксеном марком старе емисије у место предвиђене овога мана, кад је рачун издат.

Покушај самоубиства. Јутрос је на новом гробљу покушао да се убије из револвера Јован Ђуковић бив. месарски трговац. Он је на себе испалио два револверска метка али ни један није упалио. У том моменту притрчали су гробљански момци и отели му револвер. Надзорник гробља одузео му је револвер са мецима да га преда полицијској власти, која је одмах изашла на лице места да извиди у чему је ствар.

Ђуковић није хтео да каже узрок зашто је пуцао на себе.

Права епидемија у Београду.

Шпијунска афера. Првостепени варошки суд, одобрио је решење о притвору полиције београдске, над Драгутином Франковом б. трг. агентом, Александром Тодоровићем б. чином. железничке дирекције и Шелером аустријским шпијуном — по шпијунској афери.

Акта су враћена полицији да по њима продужи даљи рад.

Топчидерски комесаријат. Још кад је покојни кнез Милош зидао себи дворац у Топчидеру, саградио је и једну омању зграду у непосредној близини, која је доцније употребљена за полицијски комесаријат, а која је тако тесобна и мала да у канцеларији ради и комесар и практикант и по 2—3 жандарма. У истој згради има две собице које су по нужди стан комесарев.

Како у Топчидеру има довољно и камена и грађе, крајње је време да се надлежни побрину и сазидају нову зграду, јер се посао у томе комесаријату развио као у подједним квартовима, те нема где да се смести потребно особље.

Ерентал за мир. Из Беча јављају да је барон Ерентал изјавио једном дипломати, како мисли да ће се мир одржати. И ја сам жели да не дође до рата, тим пре, што је то жеља свих народа у Аустро-Угарској. Наравно човек пачарис, украо две најлепше српске покрајине, па сад и он „жели мир".

IV. Партија. Јуче су упућени кућама сви војници, који су по народним пешадијским и коњичким пуковима, као и у артиљерији били на петнаесто-дневној вежби.

Закључак претреса. Интерпелација због помиловања политичких кривица, коју су изазвали неки самосталци завршена је данас и то на потпуну штету и срамоту оних који су од те „повреде Устава" правили политички капитал. Скупштина је одобрила рад ове владе у питању о помиловању.

Контра. До пре неки дан су се ђаци убијали због професора што им дају слабе оцене, а сад почињу претити професорима.

Такав случај десио се јуче у Звездаровој гимназији професору г. Влади Радовановићу. Он није хтео пустити на час Боривоја Јовановића, ђака VI раз. гимназије, а Боривоје потегне револвер на професора, тако да се овај једва спасао од разјареног ђака и изашао у професорску канцеларију.

Против ђака поведена је истрага и он ће свакојако бити одпуштен из школе.

А г. професор?!

Нар. Позориште. Вечерас се представља у Народном Позоришту „*Стара времена*" драмска слика у једном чину, написао А. Амфитеатров, превео Р. J. Одавић и „*У бунару*" комична опера у једном чину, написао К. С. превео Милан Димовић. Музика од Вилема Блодека.

За Црвени Крст. Пододбор Црвеног Крста за Врачар и Савинац изабрао је и овластио своје поверенике за прикупљање прилога. Прилоге треба давати по пријему признанице на којој је утиснут жиг Црвеног Крста.

Повереници могу прикупљени новац предавати благајнику г. Таси Мајсторовићу, рачуноиспитачу пре подне у Главној Контроли а после подне у његовом стану Макензијева ул. бр. 17.

Имена приложника предаће се јавности.

Погинуо од дрва. Бојан син Илије Бакошића, прев. седника општине Ивон-Кулске у срезу посавском, секао је јуче једно дрво у шуми, које је на њега пало и на месту га убило.

Млади апотекар. Г. Светолик Трајковић, дипломирани апотекар и досадањи провизор апотеке пок. А. Шохаја у Јагодини, прима 15. ов. м. апотеку пок. Дим. Стојичевића, апотекара у Трстенику, са филијалом у Врњачкој Бањи.

Ми на првом месту честитамо нашем младом пријатељу и желимо му успеха у раду; а, у исто време, радујемо се, што ће једна од најбољих наших бања добити искусног и вредног апотекара.

Читуља. *Таса Стевановић Голочевац, виђени трговац,* преминуо је 8. а сахрањен 9 марта, уз учешће многобројног грађанства, града Врања. Бог да га прости."

Душевно оболела. Милица Ранковић, млађа собарица хотела „Булевара" на којој су пре неки дан примећени знаци душевног растројства, упућена је синоћ у болницу за душевне болести на посматрање.

Забрањена радња. Решењем [illegible] забрањено је даље упражњавање пекарске радње Радојки Васиљевић удови.

Кажњени. Драгутин Станковић и Сотимир Лазаревић, обућарски радници, кажњени су са по 5 дана затвора, због прављења нереда.

ПОМЕН

Милан П. Радојевић са децом, сутра у 11 сати пре подне у цркви св. Николе на новом гробљу, даваће четрдесетодневни помен својој племенитој и незаборављеној жени Пери.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— Цесар Фрања Јосиф отићи ће у априлу на дуже бављење у Будимпешту.

‡ Новопостављени руски посланик кнез Долгоруки стигао је у Рим на своју дужност.

() Талијанска краљица Јелена лако је оболела од инфлуенце.

V У Паризу још траје поштанско телеграфски штрајк коме су се придружили и железнички [illegible].

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превео с француског

(208)

XXXIX

Опсада

— Кроз прозор! заурла Морвер.

— Добро! рече стари Пардајан. То је сад нова тактика! Причекај те, деца, сад ће бити смеха!

Стотинарци насрнуше на прозор и поломише сва стакла. Стари витез отвори прозор и нагну се; осам људи пели су се један за другим. Он даде знак... Витез дотрча.

Отац и син дохватише горњи крај степеница и удруженим силама је оборише.

Степенице се за тренутак нагнуше, па онда се срушише. Два човека осташе жртве на каменој калдрми. У истом тренутку котао са кључалим уљем оборише се на ивицу прозора. Сасвршене га једним махом испразнише... Ужасан загрме од урлика и за тренутак сав простор пред кућом остаде празан...

Нападачи преварени пред таким отпором почеше се правдати. Петнаест рањених и опечених људи били су однесени. На Пардајанова није било ни једне огреботине.

Кад са свим изгоре поставише опет котао на ватру и налише у њега други [illegible] уља.

Сада уздахну и прошапута:

— Штета! Какво дивно уље!

Испод су се нападачи договорали за нов напад.

— Тражите помоћ! викао је Келус.

— Чини ми се да су ме та демона сколала уљем по врату, рече Можирон. Погледај, Келусе.

Заиста Можирону је био опарен сав врат а велики пликови беху му покрили кожу.

— Кад га демони неће да пали, кажи нагору, заурла Морвер; запалите им кућу!

— Да! да' запалимо [illegible]!

— Запалимо кућу!...

Стари Пардајан је све то слушао.

— До ђавола, рече он сину, дај ми да пијем.

Витез напуни три пехара и са[illegible] их испразнише.

— Чини ми се, рече витез, да ће се опсада брзо свршити.

— Господине, рече Пипа, мислите ли ви озбиљно да ће вас спалити?

— Мислим, рече стари витез. Све једно, замислићеш да си у чистилишту, и то ће те одвести право у рај, који заиста и заслужујеш.

— Како, рече са једном витез, шта има ова зида!

— Суседова кућа... неког трговца са живином.

— Разумем те, оче! уздахну отац. Да покушамо да прођемо код трговца са живином.

Витез дохвати пијук и поче ударати у зид. Стари Пардајан га задржа једним покретом.

— Тај човек ће чути ударце и известиће војнике: у место да побегнемо покварићемо им [illegible].

— То је истина, оче, рече младо витез. Али ја више волим да умрем с мачем у руци но да будем испечен.

— Добро, сине, ради што ти волиш!

Ударци пијука почеше да одјекују потмуло.

Зид је био дебео и јак. На послу му се, срећом, мало продужавали. Али су се букиње намножавале на кућњим кровима.

Тренутак је био критичан.

— Само да сусед не чује! гунђаше стари Пардајан, док је његов син снажним ударцима разбијао зид.

Витез повуче руком старог Пардајана прозору и показа му прстом једнога човека који је на улици кукао, кршио руке и чупао косу!

— То је мој сусед, трговац са живином! рече он.

Тада се са улице зачу дивљачка дрека.

После неколико тренутака радост прође у дивљерију: густи колути дима почеше се дизати к небу и ускоро пламен поче лизати зидове куће.

Шта је било са опсађенима?

Морвер је задовољним погледом посматрао пожар.

Кућа је већ сва била у пламену. Правда је по тадашњим законима одмах била задовољена.

Затим настаде гашење суседних кућа које је пламен био захватио. Многи суседи претрпеше озбиљну штету. Али о томе се мало водило рачуна, главно је било да су Морвер, Келус и Можирон могли да оду у Лувр весели и задовољни. То је било први пут да су ова три човека овако сложно извршили неки посао.

Краљица Катарина Медичијева прими Морвера.

Келус и Можирон одоше војводи Анжујском.

— Госпођо, рече Морвер краљици у присуству Нансија, који је био бесан од зависти, ваше величанство је освећено. Ми смо ухватили витеза као звер у јазбину и запалили смо кућу у којој је био, те је и он с њом изгорео. Да није било Келуса и Можирона који су ме задржали својом неодлучношћу, све би било свршено још пре два часа.

— Морвере, рече Катарина, говорићу краљу о вама.

— Ваше је величанство премилостиво. Али није у питању само славољубље тога бедника, кога бих ја и иначе убио првим приликом. Давно је било што је сав народ живео у радости и весељу кад сам свечано [illegible] да је тај [illegible] [illegible]...

(наставиће се)

§ Грчки посланик у Петрограду Аргиропулос умро је.

*„ Чим у Цариград стигне министар спољних послова Рифат-паша, отићи ће тамо један делегат бугарски влади да настави преговоре с Турском.

¶ Цариградски трговци и агенти праве сад нове енергичне мере против штрајка пристаништних носача.

(*) Хелсингфорском парламенту поднет је предлог, да за време малолетства престолонаследниковог министарство буде у рукама краљице матере.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Наздравље!

Телеграфска је жица обрадовала Београд: да је српски посланик у Бечу офуњо један ручак великом капиком. Удостојио се те части и био је позван код цара на ручак! Каква срећа за до сад запоћено Српство!

Нама је мило што је најзад цар успео отерати нашег смрнутог посланика, који се од дана проглашења анексије затворио у квартир и није смео ни нос кроз врата помолити. А сад, кад је Босна закопана, он је одмах позват на даћу. При том се цар најљубазније изволио интересовати све о посланиковим личним патњама.

Јавачно га је питао: како му је пријао „Јевенац à la Ковић"? прелевица сос à la Хаџи Лоја? И има ли редовну стоницу?

Е па сад кад је г. посланик тако срећно извео Босанску даћу ред је да му народ српски довикне:

„Наздравље, екселенцијо"!

О ВАЉЕВСКОЈ ЖЕЛЕЗНИЦИ

Један предлог

Господ. Директоре

Нашку осталих бројева „Ваљевских Хроника" у броју од 4. ов. м. прочитао сам и чланак у коме је се ваш дописник дотакао и ваљевске железнице, и изнео један веома умесан и корисан предлог, који би се састојао у томе, да се измоли код дирекције да [illegible] брзим возом између ваљевске железнице и бродова оба бродарских друштава, у ком би случају имали непосредни саобраћај доле-во у оба правца.

Од колике би та важности била не само по путнике већ и трговачки свет, не треба ваљда доказивати, особито сада у свим приликама, када је [illegible] трговачког света сваки час скуп, а при том и скупан.

Најцелисходнији распоред по мањењу мислим био би овај:

Полазак из Ваљева у 6 и по часа јутром тако да на Забрежје на време стигне у ком би случају путници на лађу за Београд и Шабац и тако би путници из Ваљева одмах [illegible] пристали на коју крену и обратно; полазак из Забрежја у 5 ч. по подне када обе лађе из Шапца и Београда стигну у Забрежје и пренесу путнике за Ваљево.

Полазак лађа био би као и данас у 7 час. јутром и 2 по подне.

Оваким распоредом трговачки свет не би губио 6 часова који би пробавио у Обреновцу ради [illegible] сасвим, [illegible] путници свет [illegible] рачуну који имао са лађом.

У последње време доласци путника у Ваљеву много је повећан, те је и број путничких вагона после [illegible] и нарочито Ивла-

ги, чега, ради би се дирекција пробила да побољшава још за један пасош.

Ово што ради Ваљево [illegible] корисно и потребно што [illegible] уз [illegible] саобраћај сад преко [illegible]

саобраћај у месту јучерашњег [illegible].

Надлежни [illegible] и [illegible] у корист [illegible].

А. М. М.

Мајотори што праве банке

истинити догађај из чаршије

(наставак)

Сава, правећи се збуњен, приђе машини и поче је загледати. Окрете штангу још један пут и испаде чиста бела хартија. Окрете други пут и опет испаде чиста хартија. Сад Сава поче нешто бараткати око машине. Вража је нетремице пратио сваки покрет Савин. Кад би се Сава намрштио и он би се намрштио.

— А! Па ево, у чему је ствар — и Сава показа на један мали шраф. То је врло лако оправити, само ми мораш донети шрафцигер. Имаш ли какав — говорио је Сава и не погледајући Вражу.

— Има доле код портира. Да одем да донесем? — упита Вража.

— Иди. Само се немој дуго задржавати. Јер, право да ти кажем, ја сам се толико треперио, да једва чекам да изиђем из ове собе. Ђаво би га знао шта ми је.

Вража и не сачека да Сава доврши реченицу изађе из собе а убрзо се изгубише његови кругови тешких корака.

Сава се одмах даде на посао. Извади брзо из џепа 10 нових новцатих банака утури их у онај штос беле хартије. За све време смејао се на сав глас и уживао како ће Вража замагрити очима, кад буде видео како из машине испадају банноте као испод наковња.

Једва је стигао, да уметне банкноте а Вража сав задихан, јер је устрчао уз степенице, утрча у собу.

— Ево, шрафцигера.

Сава ћутећи узе шрафцигер и поче вадити један шраф. Пошто га је извадио, он пребачи ону дашчицу, на коју су банкноте падале и поче нешто чепркати. Затим намести шраф на своје место и погледа у Вражу.

Вражи беше стао дах па нагињаше да не дише.

— Сад је све у своме реду. Пробај сад па опет сутра настави сам — рече Сава.

Вража приђе машини и окрете штангу. Из њена испаде бела хартија, он натрутизнаво лице и погледа у Саву као да би му хтео рећи:

— Видиш. Опет чиста хартија.

Сава је разумео овај поглед Вражин и не сачека да му он ма шта рекне, већ му као путито нареди:

— Окрећи још.

Вража као најпослушније дете изврши наредбу. Окрете и на дашчицу изађе нова баннота. Он је почепа и поче загледати.

— Банка — једва промуца.

— Банка, дабогме. Него шта си ти мислио — дураше се Сава.

Вража стаде окретати налке као да свира у вергл. Банке су испадале као плева.

Кад Сава виде да ће се банке исцрпети из штоса он ухвати Вражу за руку и задржа га.

— Сад доста. Зашто си као да немаш сутра кад. Стрпљења. Јер ако будеш тако нагло окретао можеш опет покварити машину.

— Иди ти сад, а мене остави — продгра се Вража.

— Е, нећемо тако, Вражо. Ти ћеш да оставиш машину, па ћемо обојица сићи доле — ти на улицу а ја у кафану. Пошто се мало прошеташ ти ћеш доћи у кафану, тако да изгледа као да се враћаш из вароши. Боље је да нас још вечерас друштво види, заједно. Може нам то после бити од користи.

— Зашто нам све то. Иди ти лепо доле, а ја ћу остати овде и нећу се ни враћати у кавану. Сви ће мислити да сам се задржао у вароши — поче да уцењ Вража, коме се ускладило прављење банака, јер је већ до сада истерао купову пену.

— Не, не. Имаш ти и сутра довољно времена. Мене је, право да ти кажем ухватио неки страх, те сам уверен, с тога ми мораш учинити по вољи — пусти тон Сава, јер је увидео како је Вража чисто залуђен.

Вража не имаде куда, већ пристаде. Покупи банкноте и чисту хартију и стрпа у џепове а машину мету под кревет.

Сава је једва чекао да изађу из ове собе. Вражу је требало по сваку цену одржати до сутра дан па подне у уверењу да је сопственик праве машине за прављење лажних банака.

Обојица изиђоше у ходник. Вража обрте кључ у брави два пут, погледа на обе стране ходника и упути се низ степенице.

Кад су били у доњем ходнику Вража изађе на улицу, да се мало прошета а Сава уђе одмах у кавану кроз капију.

Вража је био послушан јер није знао да се у овоме тренутку намера Савина, ма да би он најрадије сада лепо седео горе и окретао машину.

Чим Вража изађе на улицу Сава утрча у кавану. Друштво га дочека урнебесним смехом. Сава мету прст на уста, дајући им знак да не праве толику дреку.

— Шта је? Где је банкар? Је ли остао горе?

— Није. Ево га где се шетка пред кафаном како би ушао после мене, те да заметне траг. — рече Сава смејући се и намигујући левим оком шеретски.

(наставиће се) [illegible]

ИЗ НАРОДА

Малер капетан Које

Море, знао сам ја унапред да ће доћи до некога „жуж бадаја", чим он уђе међу нас. Јер он куда је он онако поватан и „Мастар" просто за наше оволико друштво на „часни пост".

Са таким је уводом отпочео причу „јеремијаду" Милосав масчика, у намери да присутним комшијама објасни сављћени трагични догађај који се је одиграо у Наумову кафану.

Оргија је већ, отпочела у весеље, када је капетан Које намешао баљско у Наумову кафану. Као што свакога сурвана нагла-шо марше од почетка јагњета, тако је и капетан Коју заголашао марш, од докторове „малите", а на један само штака, те се намести у прилично стање, а да не би ударио трећио врпце, отпоче натезати из флаше наточено „малагом", у намери „да се свали"! Узалуд му је доктор давао пријатељске савете, да се тако не жури, јер ће ме „поквариће". Капетан Које је и даље кочијао докторову „малагу" кол Вража своју децу. Милосав наставља говорити, како капетан Које није као сићи, дође на ту мисију, да друштву пренесе, те да за ону главну наредбу капетан Које за свога предводника „Накрадба", па то у њиној форма и учини а остало друштво једногласно усвоји.

Уколоваченом капетан Које учини се да је ово уврида, која се наноси његовом „личном вереналном имену", а пошто му је [illegible] у глави отпочело да врши мајски процес врења, то капетан Које потеже флашу „малите", и баци је у правцу главе Милосављеве, која по обиму личи на „Бумбарово брдо (што но кажу наши Наталинчани); и да Милосав не скрену главом мало у лево, оваква би га лупио посред „чела". На уложени протест бекријског друштва за овај атентат, капетан Које одговори достојанствено: „Тако је ваљда.. јест ја, ово си мене за малтерисао, и да ме у очи лаже, јест ја, кад ти кажем, да ти кажем, а просипа мало што оста".

Милосав није могао отрпети овако понижење, и жалећи по друштва, благодарећи Богу, што је извео читаву главу из овог окршаја.

После противначина бегства капетан Које отпоче још брже тамањити „малагу", те уолко „замболио" му стомака отпоче штрцати. Доктор из бојазни, да му не буде што „мало", прискочи у помоћ са медикаментима, — али у томе тренутку проврни „Етна" из капетан Којиног грла, и прво је „орадио" све на прса доктора, а затим, када овај одскочи од њега, прсну се по патосу читава лава. Доктор и остало друштво разбеже се, а капетан Којина глава клону на кафански астал.

Пошто је већ зора рудела, то су Наумове мачке осетивши мрс у кафани, јурнуле кроз отворена врата, и лакомо са патоса почеше прикупљати просуту лаву, али — после једнога минута, ма грозном погибији мачрауке се са мачкама у пак, јер су се једнапе отровали. Од тога доба, код Натињачана постоји изрека: „Не пиј малагу Наумову, јер ћеш му потровати шетне"!

Сутра дан по подне, када је капетан Које [illegible] разоспавао мамурлук, он је отишао, да контролише свога писара, који је вршио излаз [illegible] једнога [illegible] трговца, и [illegible] јавно говори, да су у капелановом кожама видели два нова прсена ћебета, две кајмачаче од камене [illegible], корпа новчаних, још ситниша. Међутим то је само злоба пактовала као и оно што се о њему овако [illegible] Јармовчанима, прича, јер одкад би човек имао времена да се о тим ситницама бави, када је њему прва брига увек била, да протерава некакве непријатеље, или, да подметне вечите непријатељском агенту, по којем кривицу, а „да ти козаба" ни што он вели, подмећући им увек по неку старецију, колико само да дају оставке. Стари школа, али знате, а он је неприкосновено полицијска већ двадесет година.

Да ударимо на сада тачку овде, а капетан Које нек се весели [illegible], [illegible] и [illegible] добија други много „сутилажја" јер ми непредвидно [illegible] ваља, а радо дајемо Богу Божје, а цару царево.

Лагардер.

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

"Цариографија"

(наставак)

Та „тровачица" беше је срце Марије Анжелике од Боража, госпођице од Фонтанжа. Анжелика од Фонтанжа имала је осамнаест година, била је плава, њене велике пегаличке детиње очи биле су бледосиве, дубоке и јасне, кожа јој је имала белину млека, образи боју ружа а цело њено биће — веле савременици — било је као какве праве јувелиране ружа из романа. Она је као и госпођа од Лидра и раније госпођица од ла Валијере живела на двору као краљичина почасна дама. „Госпођица од Фонтанжа — вели мадам Палатин — од главе до пета је лепа као анђео. — Ако смемо веровати Бисе Рабатену, њени сродници кад су је видели тако лепу и тако развијену а њихово је частољубље спајало више од њихове части, скупили су новац да је пошљу на двор, те да може потрти податке које одговарају њеном положају.

За Луја XIV био је удар грома, а тако исто и за госпођу Монтеспанову. У „Précis historique de Saint Germain en Laye" од Лароа и Симонја читамо из оног доба: „Госпођа Монтеспанова невидљива путује на суровљивости према госпођици од Фонтанжа". Али краљевски љубавник није дозволио да га његова љубавница по својој вољи напушта. Он је Луја де ла Валијер наложио горко мучеништво, да као покајничко јагње прати тријумфална кола госпође Монтеспанове, он је тражио да сад госпођа Монтеспанова прими такву исту улогу код госпођице Фонтанжове. Поносита маркиза покорава се беспоговорно. 30. марта 1679. год. пише она војвоткињи од Ноаје: „Овде је у опште мирно, краљ улази у моју собу само после службе и после вечере. Боље је виђати се мало и у миру, но често а у немиру". Али јој је у брзо одузето и то привидно задовољство. Дошло је до јавног и коначног раздвајања.

По ономе што о томе пише госпођа Севиње, давао је кад „Господина" у Вијер Котере бал. Неколико гости били су у маскама. Госпођица од Фонтанжа појавила се у сјајној тоалети и накићена рукама госпође Монтеспанове". О њеној немилости Беси даје оваки израз својој радости: „Госпођа Монтеспанова је пала, краљ јој не поклања више ни једног погледа, па можете лако замислити, да се дворски пример угледа на тај пример".

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Вечерас се у част отпуста [illegible] народа [illegible] нарочита представа, са оригиналним програмом, у коме су народ [illegible] тачке и „Аралимарија Рустаковна" и „Пива ће бити од Арсеније?"

Рудовићево позориште

Вечерас се даје први пут француска шала: „Посланик из Бомбамона." Улогу грофа Галовића, игра г. Миодраг Гавриловић, а секретара Пажита г. Рудовић.

Јаја за насад

Од цене *Минорке* и жуте *Орпингтонове* чистога раса комад 50 п. д.

Од *Хеудања* — црне кокоши са белом ћубом и *Срђевачке* *Малајским* комад 1·20 дин.

Уписе са [illegible] дају колонијално бакалска радња

Живана Тодоровића

Београд, Теразије. — Телефон 417.

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ ГАЛАНТЕРИСКЕ И ПОМОДНЕ РОБЕ

КОСТЕ НИКОЛИЋА и ДРУГА

ДОБИЛО ЈЕ ОГРОМАН ИЗБОР

МУШКИХ ШЕШИРА

ЦРНИХ И У РАЗНИМ БОЈАМА И КВАЛИТЕТИМА

НАРОЧИТО ПРЕПОРУЧУЈЕ ШЕШИРЕ ИЗ ФАБРИКЕ

БОРСАЛИНО

Борсалинови су шешири под горњим знаком.
А могу се добити само у нашој радњи.

Поруџбине из Србије извршујемо брзо и тачно.

124 3—

ВИНО

Српско и француско [illegible] гарантовано чисто и природно [illegible]

Српско 1 литар бело Дин. [illegible]

„ 1 „ црно „ [illegible]

Француско 1 боца „[illegible]" црно Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" бело Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" бело Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" црно Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" бело Дин. 1.

Од данас сваки дан свеже урађене и заклане ЖИВИНЕ.

[illegible]

Поред осталих колонијално-деликатесних роба препоручује радња

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд — Теразије

[illegible]

Телефон бр. 48. 15 15—

СЕЛТЕРС српски код Младеновца најпознатија је минерална вода против кашља, сипње и против свих катаралних обољења. Нарочито се препоручује [illegible]. Продаје се по свима [illegible] радњама у Београду и унутрашњости Србије. Главно стовариште у Београду код

Глише Т. Андрејевића и Брата

101 — Телефон 282. — 8 30

Имам велику количину [illegible] на продају [illegible]

Купци нек се обрате г. **Душану М. Ђурђевићу** [illegible] **Цариградска** ул. бр. 4. — **Београд.** 162 1-6

Уступам [illegible] искључиво за унутрашње потребе.

Помодна радња

161 1-6 **Димитрија Николића**

За ВРБИЦУ

НОВО ОТВОРЕНА ГАЛАНТЕРИСКА И ПОМОДНА ТРГОВИНА

Душана В. Пешића и Друга

Београд Теразије

[illegible]

За ВРБИЦУ

Цене солидне и утврђене

Поруџбине из унутр. изв. брзо и тачно

НАЈВЕЋИ ИЗБОР ШТОФОВА

За женске костиме хаљине и блузе у најмодернијим бојама и разним квалитетима.

НАЈНОВИЈЕГ УКРАСА (ауфпуца) и цео прибор (цугер) за женске хаљине.

Препоручује се поштованој публици

Помодно Мануфактурна Трговина

Михаила Р. Живковића

133 5—10 *Београд — Кнез Михаилова улица 33.*

---

† Анастасу Павловићу

ТРГОВЦУ

Даје четрдесето-дневни помен у петак 13. Марта тек. године у 11 часова пре подне у Саборној цркви.

160 1–3 Ожалошћена породица.

Дунавском Кредитном Заводу

потребан је један чиновник способан и вичан књиговодству и банкарским пословима. Првенство имају они, који су свршили Трговачку Академију и били у коме новчаном заводу. Пријаве се примају до 20. ов. м. 155 3—3

ДИНАРА 16.000 ДИНАРА

Ишту се под интерес на [illegible]

На продају [illegible] кућа [illegible] и трамвајске пруге.

Више кућа за уживање — [illegible]

Једно имање од 20 хектара [illegible] у непосредној близини Београда [illegible]

За све потребно [illegible] **Павла К. Убавића** у кафани код „**Три Сељака**" преко пута „[illegible]". 1—10

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални кисељак

[illegible] „Grand Prix" у Лондону и [illegible]

[illegible]

У Београду је главно стовариште код

г.г. Глише Андрејевића и Брата

[illegible] — Телефон бр. 282

Поруџбине из Србије и иностранства примају и одмах извршује

Аранђеловачка **Компанија**

Краљ. Срп. Двор. лиферанти

Аранђеловац. 11 60

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловници справљају се за празник.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас па сваке суботе. *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

За време поста увек рибе

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉЧИ СОК

који за пола сата [illegible] уклања. [illegible] — Прави „**Биљни Сок**" може се добити у апотеци код Црвеног Крста у Београду. **Цена 2·50 п. д.**

„**Nerolin**" [illegible] **Цена 4 динара.**

„**Saparin**" [illegible] **Цена 2 динара.**

„**Биљни теј**" против [illegible] болести. Цена [illegible] 4 дин. — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ПОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* „**ЦРВЕНОГ КРСТА**" *Београд* 155 22—

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50 д.; иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *[illegible]* Васина ул. бр. 22.

„[illegible]" Штампарија [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 93.

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 11 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР: ЈОЦА ИЛАЈОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 70. | Телефон 821.

Покојни разговори

Тек што се у кобној тишини изгубише последњи одјеци часовника са Управе Фондова који означише поноћ, а један од оне двојице бронзаних Меркура, који стоје лево и десно од великих степеница у вестибилу Управе Фондова и држе сваки по један лустер у руци, поче се лагано мицати. Прво спусти ногу коју је држао за собом подигнуту као да ће да полети, затим се сиђе са свога постоља, спусти лустер, који је држао у руци крај себе, па се онда стаде протезати, као човек који је дуго стајао у једном истом положају. Пошто се протегао и два три пута гимнастички извио и пружао руке, он се окрете своме другу, који је у истом положају стајао с друге стране широких степеница:

— Хоћемо ли имењаче?

Овај други се трже као иза сна.

— Можемо вала, па онда спусти и он дигнуту ногу, остави лустер крај себе, па сиђе са постоља. Пошто се и он протегао и два три пута [illegible], сиђоше заједно низ степенице, корацима људи којима су ноге утрнуле. Огромне, гвоздене врата Управе Фондова саме се отворише пред боговима трговине и лупежа и они изађоше на поље и стадоше на најгорњи степен, да се надишу свежа ваздуха.

На позоришном тргу не беше нигде никога. Поноћну тишину прекидали су само промукли крици неких тица [illegible], које, с времена на време допираху из мрачне нише на опустошени трг.

— Да седнемо имењаче! предложи један од Меркура и спусти се лагано на први степен, опружавши ноге пред се. Овај други ћутећи прими предлог па седе тако исто, трљајући руком ногу на којој је цео дан стајао.

— А нама нема никако да се скине и одмори као човек, отпоче један од њих разговор, гледајући пред собом споменик кнеза Михаила.

— Нема га, кад је луд.

— Баш је луд. Гледам само шта ради с њим од како је настала она гунгула због анексије! Док није дошло до те анексије, нико ни главе на њега да окрене. У општини у вола' није дошло до туче, док су истерали суд, да му сваке године бар неки од петак динара покаже пред ноге изо свог поштовања. Неки су чак помињали и на његово уклањање одавде, бајаги квари леп изглед ове наше кућерине. А после, кад се прогласи анексија, навалише на њ, мислио поједоше га од љубави. Петнаест дана не су одмицали од њега ни дању ни ноћу, тако да нисмо смели изаћи на чист ваздух од њих. Утрапише му онај барјак у шаку, на чим што, а они њему као знанићи [illegible], да их он „води" их „води" својом „вешћу" која „погинути неће" и шта ти ја знам.

Тако су се мотали петнаест дана око њега, па га после и опет почеше напуштати, док једног дана не остаде овако сам као што га видиш, са барјаком у руци, заборављен и он и његова мисао и све ово на што свакога дана руком указује.

— Такав је овај турави народ. Њему се ја и не чудим ал' се чудим њему, кнезу. Он бар треба да их зна све у главу. Док је био жив, није им ваљао: те тиранин, те турски пандур, те [illegible], док га једног дана не убише. А кад га убише они ударише у кукњаву. После га и грдише и хвалише, како им је кад требало. Најзад га са свим заборавише, док им не дођоше они нови, који их почеше подсећати на оно што је некад било. Сви су знали за чији је рачун он убијен; сви су стекли уверење, да су у њему много погубили и да се нови са њиме не да ни у чему упоредити, али су ипак сви пролазили поред њега као поред турског гробља. Тек кад им је Аустрија стегла анексијом за врат, они се сетише њега па полетеше њему, као да им може.

— Види какав је овај поп, он је бољи овако мртав, но онај онако жив.

— Јесте то, али које мајка зла не валају они сами.

— Који?

— Па сви ђутуре. Зар су то неки људи, зар је то неки народ! Док је онима горе требала дарма и гунгула, они су се дерали и мотали као луди. Те добровољци, те комите, те црна легија, те женска легија и шта ти ја знам. Мислиш: удариће на цео свет, а после, кад они горе почеше враћати, они се разбегоше као мачке. Де се онда неко усудио да каже коју против тамног рада, они би га обесили као последњег издајицу, а сад им главе не окрећу на ове, који су целу ствар упропастили. И ти сад седи дан и ноћ ту на коњу, држи испружен барјак и показуј на пут, који води у Босну. Коме га показујеш? Маса је протерала свој ћеф и сад свако гледа од чега живи, а они горе траже пут који води у Каносу, у Беч на поклоњење, а не у Босну.

— Тако је, ал' де ти то докажи кнезу. Зар смо га један пут звали да сиђе да се мало одмори. Али неће. Такав је био жив, такав је и мртав.

— Па нека га кад му се тако допада. У осталом, ко зна шта он тим мисли да постигне. Можда хоће да се каже: да у овој земљи има сем га један човек који сањао и вршио своју дужност као Србин, па и он је — мртав.

Из подрума једне од оближњих кућа закукурека петао.

— Да се иде имењаче!

— Да се иде.

Оба бронзана Меркура дигоше се лагано, уђоше у Управу Фондова, узеше сваки свој лустер и стадоше на своја места, онако како и посетиоци Управе Фондова свакодневно виђају.

Гъ

ВОДЕ НАМ ЈУКУ!

Србија је водила, [illegible] мирној политици велике веле, у [illegible]. Она пита се сад брине о својој судби, пита шта раде. [illegible] то не уме ни један ноте саставити. А тим се бар до сад г. Миловановић [illegible]. Пало је, веле, [illegible]! Али [illegible] није умео да угоди. Зато су му сад и [illegible] оставили [illegible], да само [illegible] до краја, јер он не [illegible]. А [illegible] је [illegible] да нам састави [illegible], па ће само Србија „водити јуку," [illegible] да зна. [illegible] стра[illegible] мудро [illegible]! Она ће, веле, [illegible] „оставност" српску, и „частољубље" руско и што је најважније [illegible] аустријско. А то је било баш тешко!

Зналисте: оставност српску! Ово је ужасно верујте [illegible] људи се Србије [illegible] владите! Па том „частољубље" руско? То је једно истрошено [illegible]! Нема никога на свету тако „за[illegible]" што рекао Сремац. Просто, чим именете остане траг као на магарећој кожи! „Чорт" би је знао што ће јој толико частољубље!

Али нека у вољу нису били толико частољубиви као овог пута и толико поштовали на своју реч. Ни један частач [illegible] се не би толико [illegible] г. Извољски!

Најлакше је ишло са поштеним аустријанцима. Ова [illegible] само тражи да је оставимо на миру. Та нека нас и врату један пут, шта би јој као ми и могли!

Чим нам Еренталь састави ноту — стаћемо [illegible], као да није ни било!

НЕОПХОДНА ПОТРЕБА

Пре неколико дана пукао је по Београду глас: да је један послужитељ Престолонаследника Ђорђа довео премлаћен у болницу на лечење. Том догађају су пададавани најразноврснији и најстрашнији коментари. Нарочито, да је та вест одлетела одмах у све стране листове, тамо да направи онај ефекат што га Србија производи својим српским државањем. Гора ствар није могла из Србије изаћи. То ће направити најгори утисак.

Ма да су неки српски листови о томе проговорили, ми смо се држали резервисано, јер смо жудно тражили и ђурили податке. Знајући, како се у Србији лако клевета, а нарочито знајући како су се гадне ствари износиле против краља Милана и краља Александра, од којих ни стота није била истинита, ми смо хтели бити добро обавештени пре но што проговоримо. Нама су долазили озбиљни људи и на часну реч уверавали: да се тај слуга отровао сам и случајно. Али кад смо дознали да је тај несрећник умро, и од какве болести; кад смо дознали да га је сам Краљ у болници посетио, онда морамо рећи ово:

Ма шта било истина, страшно је. Ако је истина оно што се говори о погибији тог слуге, ужасно је; ако пак то не би била истина, онда би толика клевета била грозна!

Но најстрашније је ово ћутање владино!

Чим су такви страшни гласови почели кружити, влада је требала да даде обавештења јавности.

Зато ми сад најенергичније тражимо, и нећемо престати тражити: да Влада одмах једним комуникеом објави шта је у ствари. Ако ли пак има места каквој било сумњи, да се одмах отвори најсавеснија истрага. Не треба заборавити: да најстрашнија истина није тако страшна, као заташкавање, [illegible] које даје места најфантастичнијим причама и коментарима.

Ратне хајке

[illegible]

из [illegible] књиге Карла Храна

„Војска је почела..." Овим је речима ђенерал барон Шенајх*) створио значајну [illegible], која сва има изгледа да у повесници [illegible] заузме трајну и злосрећну успомену. Шта да се чини то да се војска сакрива од „немилости," о том народ може мислити само како му је воља.

Свакојако да неће остати у последњем реду и престолнице теорије д-ра Пољака,**) који је пре 14 и по година [illegible] у једном [illegible] сабору свако рат као „[illegible] народа," који ће из тога извући за себе видне користи. Вала само читати [illegible] листове [illegible], па се о томе уверити. Та теорија д-ра Пољака о „[illegible]" добија особито карактеристичну [illegible] факт, да ју је он објавио баш у времену великог проширења своје политичке каријере, кад је [illegible] логора [illegible]. Он је тада имао много [illegible] својих [illegible] пријатеља, од којих је морао добити [illegible], пре но што је после потпуног отресања „црвене хаљине" [illegible], на почетку свог [illegible] могао у њих [illegible]. Што је он мал већ боље [illegible] смартао [illegible] рату, може бити сматрати [illegible] које се ни од тог доба нису ни мало промениле. Једини [illegible], прорекао [illegible] ково прорасти [illegible], који је умео [illegible] најфиније промене у [illegible] ветра, који дува у [illegible], којем је др. Пољак био врло [illegible] живот, [illegible] с [illegible] би [illegible] сретства, да није [illegible] средина.

Данас се [illegible] ратном [illegible], која је [illegible] једино и само [illegible], а [illegible] у [illegible] политичког [illegible]. Они су [illegible] успехом, [illegible] „ребелских политичара" међу [illegible], која [illegible] није [illegible] било. Ови [illegible], па им према томе у [illegible] не долази [illegible] права, за [illegible], која [illegible] одговара [illegible].

На супрот томе [illegible] босанског надбискупа Штадлера [illegible] година.

Од 21. до 23. августа 1900. држан је у Загребу „први хрватски католички конгрес", на коме је [illegible] „свете круне Звонимирове", међу њима и [illegible], чија је службена [illegible] политичких [illegible] Хрватске: сарајевски надбискуп, [illegible] бискуп, бискупи с Крка, из Сења и Дубровника. Истина по саопштењу службених „Народних Новина", [illegible] је [illegible] тражила, пре но што [illegible] конгреса, уверење да се неће расправљати питања „хрватског државног права", али се [illegible] обећањем, да се о овим питањима, „чија се расправа не може избећи", бар неће говорити на начин који ће [illegible] Мађаре. Али [illegible] су „Великохрвати" мислили, да [illegible] обећање, показао је [illegible], који је [illegible] донео „Обзор", [illegible] Штросмајера: „Код нас су данас заступљени Католици свих хрватских земаља, јер су свесни да припадају хрватској држави, у чијем [illegible] њихове националне будућности и [illegible] Хрватима. Први хрватски католички [illegible] у нашим [illegible] борбама"...

[illegible]. И тако је дошло до тога, да је [illegible] из дана у дан, док се [illegible] 23. августа [illegible] сарајевског надбискупа Штадлера, [illegible], који је отворено тражио „скоро [illegible] њење Босне и Херцеговине с мађарском Хрватском".

---

*) Аустроугарски министар војни.

**) Председник [illegible]

Тај исти краљевски опуномоћеник поновио је након три дана о четрдесетогодишњици бискупског јубилеја д-ра Штросмајера у Ђакову политички још јачи израз, чија је суштина [illegible] остала, али која је по једном саопштењу „Дрина", из искључиве Штросмајерове ученик такав утисак, да се је „обрнула света рака". Телеграфску честитку послао је јубилару и надвојвода Леополд Салватор, који је као командант 36. пешадијске дивизије тада још становао у Загребу, али који је брзо затим отишао и добио другу команду. Сличне и ефекте сви листови довели су тада у непосредну везу с тим телеграмом бискупу д-у Штросмајеру, који је телеграм [illegible] Хрвате. Они су се распољавили од задовољства. Још 30 августа у јутру јавио је „Обзор", да је решено уједињење „тројне краљевине Хрватске Славоније Далмације с Босном и Херцеговином у једну војничку територијалну област, али под другим надвојводом, који ће такође становати у Загребу".

(наставиће се)

ПОЦЕРСКИ и ПОДГОРСКИ ТАЈАНСТВЕНИ ЗЛОЧИНИ

Тајанствена убиства. — Механизам убица. — Нечија клетва. — Убиства у Шапцу, Метлићу, Гуњацима, Бојићу, Јаребицама, Драгинцима, Накучанима и Грушићу. — Једно исто жариште убиства. — Свет има од једне злоће. — Божићне [illegible] [illegible]. — Историја. — Два сељака тешко [illegible] [illegible].

Тајанствена убиства

Прошао сам скоро целу Србију, али ни у једном крају њеном нисам приметио толики број тајанствених злочина, као у овим крајевима, што се налазе с оне и с ове стране Цера. И у осталим крајевима има такође убистава и других злочина, али најчешће њихови кривци брзо падну шака власти, те тиме правда буде задовољена. Међутим овде ретко се који злочинац пронађе, те ти сви злочини остану застрти велом тајанствености, док заборав на њих не удари свој неумитни печат.

Цер сам као планина није шумовита и непрозирна, да би се у њу могли крити хајдуци, који би били нарочити, да изврше ове злочине. И ако су далеко сва села, где су се одиграли ови тајанствени злочини, у непосредној близини Цера и његових улаза, ипак сва ова убиства нису извршили хајдуци и оглашени разбојници, него су их [illegible] [illegible].

У Пецкој је пре десетак година убијен најимућнији човек из тог краја *Крста Бермановић*, трг. шљивама;

У Метлићу је убијен секиром у своме дућану *Живојин Сарајлић* и удављена сељанка *Смиљана Максимовић*;

У Гуњацима је убијен на њиви и опресит домаћин *Милан Пантић*;

На самоме *Церу* убијен је из заседе један од најчешћих и најимућнијих људи из ваљевске подгорине, *Јован Вујичић* из Туђина;

У Јаребицама искасапише [illegible] правца *Цвију Карића*;

У Драгинцима сорише трагичном смрћу једног од најсимпатичнијих српских сељака, човека отмена и научена, дугогодишњег посланика *Славка Марковића*;

У Бојићу искасапише и измрцварише старог механџију *Андреју Аћимовића* и жену му *Терезију*;

У Накучанима убише секирицама тамошњег дућанџију *Ђуру Лакића*;

Најпосле *у Грушићу* промашише куршумом кроз срце младог сељака *Ивана Живковића*, из Грушића.

Села Грушић, Накучани, Бојић и Метлић налазе се с ове стране Цера, а села Јаребице, Драгинци, Гуњаци и Пецка с оне стране Цера.

Због свих ових једанаест убистава хапшено је много, али их је све суд пустио, јер извршиоци, оглашени разбојници, ипак власт беше немоћна, да пронађе, ко их поби.

То је и пређашње и садашње иследнике довело на мисао, да постоји ту негде око Цера једна разбојничка *мафија*, која склања са света једног по једног човека. Ући у траг тој мафији и открити је сву беше теже но пронаћи нову Америку.

Па ипак изгледаше, да ће један случај, који се пред Божић десио овде у Шапцу, открити овај крвави копац, које се пр[illegible] готово све ове злочине починили. Идући полагано и трезно за тим почели смо изгледа да ће се доћи до опипљивих нема са ових тајанствених злочина.

Као непристрасни и веран свом позиву хроничар морам још овде унапред рећи своје: већина убијених припада [illegible] напредној странци, те би се овим убиствима могао на први поглед приписати политичко-партиски мотив. Неоспорно, да и тога има, али ми није мишљења, да ти мотиви немају пресудног значаја.

(наставиће се)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Насиље

Пре неколико дана вратио се из Мостара с привредним послом, [illegible] власти уредник „Муслимана" Симо Томашевић (Загреб, да присуствује „ослобођењу" народа. Кад је уочио [illegible] на сарајевској станици и сео у станичној ресторацији да вечера, приђе му један сарадник „чувар мира и реда" и на прво питање га начин запита које му је име. Кад му је Томашевић показао свој пасош и посетну карту позвао га је полицијац у фијакер, те настаде јурњава од једне полициске корупције до друге и то све „у име закона". Најзад су га у [illegible] ноћ пустили као „негрилица". Наравно, Томашевић је због тога закаснио од пута, те га је наставио тек сутрадан.

Дневне вести

Србија и Аустрија. Лондонски Рајтеров Биро дознао је с једне високе дипломатске стране, *да се између Беча и Београда* [illegible] *споразум*, но ће се томе приступити тек онда пошто се у Бечу и Београду предузму колективни кораци сила. Као резултат преговора између Енглеске и других сила формулисани су извесни предлози, а сад се предузимају кораци да се у будућем саобраћају између Београда и Беча на сопствени задовољавајући однос. Силе желе да се између Београда и Беча избегне опасно општење, које може дати повод несопоразумима и трвењима. Италија је потпуно сагласна с осталим силама.

Правимо се луди. Што је ова велика влада нешта — то више нема!

Представите себи: ми смо сви знали а знала је и Европа, јер се Србија није јавио и пуних 6 месеци разметала, да се оружа у циљу напада. Али се Србијани заклели не задовоље — Србија ће у рат!

Они су нас слушали како лажемо, па кад су све остале послове посвршавали, они се окрену нама и викну:

— Верујте се бре! Доле гаће! Какво оружје, какав рат! Разоружајте се одмах!

Е сад је то већ било у ресору нашега Балачка да одговори. И његова позната храброст није му могла никаква друга одговора не исниприсати, него овај, којим се за сва времена прославио.

— *Молим, молим лепо!* Немојте тако. Србија је готова и да разоружа, али под стрешним условима: *да нам Европа јамчи*, да Аустрија неће напасти Србију!!

Можете мислити с каквим се одушевљењем прихватио тај „услов". Као да је Аустрија и мислила да нас напада *овог пута*! Аустрија се само уплашила, да јој све прође на миру, а ми смо се комплетирали како хоћемо ну да нападнемо, што смо у осталом и требали учинити. Сад кад је Аустрија прикретела, велика влада се прави луда у име наше па пристаје на разоружање, као бајаги под неким условом, који у ствари и није никакав услов, јер Аустрија не би хтела напасти Србију, да Србија није грозила њој.

Али тако, дође време да се лажемо без стида!

Како агитују?? Једна угледна београдска госпођа, која се породичним послом бави у Чингама [illegible] своја мужа: „Је ли истина, да је аустријско посланство у Београду запаљено и граф Форгач „убијен" — јер ето, „Мађарске Новине" имају о томе телеграм из Беча.

Наравно, да јој је муж одговорио, да је то ординарна лаж.

Дефинитивни пријем. Данас је отпутовала нарочита комисија железничке дирекције, да дефинитивно прими пругу ваљевске железнице. У комисији су: г.г. Велимировић, шеф активне контроле, виши инжињер г. Милан Милосављевић, шеф секције за грађење, и г. Милорад Поповић, виши инжињер.

Овације Амфитеатрову. Синоћ се на пожне према г. Амфитеатрову, руском публицисти, који као дописник борави у Београду, давао његов комад у Позоришту „Стара Врана". На крају преставе публика је приредила велике овације писцу, који се на ложи јављао и захваљивао на поздравима.

Али је одушевљење било тако силно и одушевљено, да је трајало читавих 15 минута, те је писац морао изаћи на позорницу. Тек се тада публика смирила. Г. Амфитеатров је и као писац талентован и као публициста, српски пријатељ, те је то и заслужио.

Одступање управника вароши. Како смо из пријатних кругова информисани г. Душан Алимпић, управник вароши Београда мисли да се повуче са свога положаја због слабости.

Пребегао аустриски активни официр. Прекјуче је пребегао у Београд један аустриски активни поручник Србин. Он се налазио на одсуству у Панчеву и кад је овомаз добио позив да се, услед мобилизације његовог корпуса, јави на дужност у Темишвар, он се решио да пребегне у Србију. Своју намеру извршио је на овај начин: Изнајмио је карту из Панчева за Земун и сео у лађу која додирује Београд. Кад је стигао у Београд, он је изишао на нашу обалу и изјавио, да је аустриски официр, те су га пропустили без пасоша. Он се јуче пријавио нашим властима. Са службом је раније био дуже времена у Босни, на граници, те су му многа [illegible]

Примљен закон. На другом читању у јучерашњој седници Народне Скупштине примљен је закон о изредном кредиту министра спољних послова у суми од 500.000 динара.

Шта тражи барон Ерентал. По једном париском саопштењу, у свом одговору на енглески предлог барон Ерентал је рекао, да пасус о признању анексије није довољно прецизан, па је предложио да Србија безусловно у својој ноти без резерве, јавно призна анексију и одрекне се својих захтева на Бо-

---

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

118

XXXIX

Опсада

— Тутите! рече краљица са сатанским осмехом, зар не знате да смо се ми заиста измериле?

— Ех! госпођо, не знате не смета измерење... ми противи одговори Морвер, који је себи дању шпао по некад слободе у разговору, јер је знао колико је краљици потребан.

Келус и Можирон рукоше војводи Анжујском.

— Монсињеру, ми смо освећени... Да није било Морвера, који се нарочито чудновато устезао, ми бисмо вам могли донети ову вест још пре једног часа. Али је ипак све добро свршено. Тај бескорисни [illegible] вам неће досађивати у Лувру. Он је мртав, жив спаљен, са још неколико витезова као што је и сам који су хтели да га бране.

— Ви сте заиста добри пријатељи, рече војвода Анжујски [illegible] кроз зубе. Желео бих да све вреди само да бих вас могао наградити како заслужујете.

XL

Како је Пардајан син био једном непослушан према Пардајану оцу

Док су Келус и Можирон с једне, а Морвер с друге стране славили смрт својих непријатеља, Пардајанима се догодило нешто што треба да се исприча на овом месту.

Ни Пардајан син, ни Пардајан отац нису погинули. Они су успели да се извуку, и ево како:

Кад пламен поче да обухвата кућу с поља, био је [illegible] собу у којој су били опкољени. Но ма како да је био [illegible] тај дим их је [illegible] за кратко време угушио.

Витез који се за све то време трудио да пробије зид, заустави се за тренутак сав у зноју. Стари Пардајан дохвати тада [illegible] и продужи посао, ћутећи, јер се у соби више није видело.

У томе прође неколико тешких тренутака. Дисање им је постајало све теже. Већ су назирали страховиту смрт која их је очекивала кад [illegible] у последњем [illegible] ударцу прође с друге стране зида...

Тада оба човека и Кати, која је из своје [illegible] колико две животиње, почеше грозничаво чупати цигле и камење. За две минуте била је начињена довољно велика рупа да се кроз њу могло проћи.

И они прођоше.

Било је већ крајње време, јер су греде почеле пуцати и ломити се.

Опкољеници се нађоше на некаквом тавану где је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ова кућа [illegible] била је [illegible].

На те [illegible] [illegible] с једне стране у дућан који је био на улици. С друге стране нађоше се у [illegible], који је било прво [illegible].

— Бежимо! рече Кати.

— Чекај мало! одговори стари Пардајан.

— Да одахнемо! додаде витез. Скоро смо заборавили како се дише.

Они пажљиво разгледаше [illegible] на коме су се налазили. Двориште је било ограђено са свих страна зидом. Али је било лако прећи га на једном месту где је био нешто нижи кокошарник.

Витез се попе прво на кокошарник, па онда пружи руку Кати која се за тренутак нађе поред њега. Онда дође ред на старог Пардајана. Са кокошарника попеше се на зид, и онда скочише на другу страну.

Нађоше се у једној пространој башти која је била неограђена.

На тај начин били су спасени.

— Куда ћемо сад? упита стари витез крчмарицу.

— Кати уздахну.

— Ја сам пропала, рече она. Сад не смем да се вратим кући.

— С нама не можеш; морамо се растати.

Витез, који је [illegible] да се његов отац понашао мало [illegible] хтеде да се умеша.

— Ако пође с нама, рече стари Пардајан, убиће и нас и њу, и онда нам [illegible]. Овако ће бити боље. Она је у околини једна крчма где Кати може лако да се склони. А ми ћемо видети шта ћемо. Је ли, Кати, зар ти не мислиш да је тако добро?

— Добро је, рече она. Да је само то у питању било би лако. Али шта ћу ја да радим кад немам ни пара код себе.

— Дођи овамо!

Кати полако приђе [illegible]. Стари Пардајан откопча свој кожни појас и [illegible] изручи све што је у њему било у [illegible]. [illegible] [illegible] се.

— Па ту има више од сто стотина талира! узвикну она.

— Ваша од шест стотина, кћери!

— То је више но што је вредела моја крчма...

— Узми, узми. [illegible] другу стоницу и [illegible] нам [illegible]. Само је [illegible] ваше знати крчмом код „Чекића"

— Како треба да је назовем?

(наставиће се)

сију. Сад силе преговарају о овом Еренталовом предлогу. Држи се да ће се за решење тог питања наћи средњи пут.

Пренос ратног материјала. Турска је влада дозволила поново пренос српског ратног материјала, који је пре неки дан стигао у Солун.

Син убио оца. Милић, дечко од својих 14 година, син Добросава Симеуновића, из Неваде у округу чачанском, убио је *секиром на спавању свога оца и сву му главу размрскао*. Ово зверско дело, Милић је учинио вели зато, што му се отац одавно пропио и све имање продао а њему нема ништа да остане. Милић је дело признао.

Мали убица налази се у рукама власти.

Мали судар. Прошле ноћи десио се један мали судар на жељезничкој прузи а у кусадачкој станици, између брзог воза из Ниша и теретног из Београда.

Жељезничка Дирекција одмах је послала комисију на лице места, да извиди у чему је ствар.

Одликован. На предлог министра правде краљ је подписао указ, којим се одликује Јован Богдановић, служитељ апелационог суда, сребрном медаљом за грађанске заслуге.

Јован је пре три дана навршио 40 година службе у апелационом суду.

Образована комисија. Кореспонденту железничке дирекције Мијајлу Вукашиновићу, образована је комисија и до сад нађено, да је Мијаило упропастио државног новца 800 динара.

Мијаила је комисија ставила у притвор.

Премештен. Г. Илија Милутиновић писар I класе зајечарског првостепеног суда, премештен је по потреби службе, за писара исте класе књажевачког првостепеног суда.

Санкционисан закон. Данас ће бити обнародован закон о ванредном кредиту министру војном у суми од динара 5,344,279.

Доласак река. У југоисточном делу Србије, већ три дана пада киша, која је изазвала долазак Нишаве и Мораве. Нишава је надошла са 20 а Морава са 70. сантиметара.

Сава и Дунав по водомеру стоје на јучерашњој висини.

Нов одборник. На место одборничког заменика општине београдске г. д-р Косте Костадиновића, лекара, који је поднео оставку, позват је трећи по реду заменик са кандидатске листе г. Милан П. Савчић, га. сарадник нашег листа. Г. Савчић ће на вечерашњој седници општинског одбора положити одборничку заклетву.

Удавио се. Јуче после подне око 2 сата, више Чукарице, скочио је у Саву и удавио се: Тодор Илић, родом из Ниша, по занимању кувар. Војници, који су чамцем ишли од краљевог купатила, извукли су леш на обалу, који је пренет у болницу ради секције и сахране.

Узрок је овоме самоубиству дуготрајна болест.

Кажњени. Ушињском потером полицијске власти, јуче је у Београду похватано 15 сумњивих лица, која беспосличе по Београду, а све су кажњени за играње, а [illegible] вести.

Изгубљен новац. Прекјуче је на путу од Бањичког виса „Церове Курије" до фабрике на Македонској изгубљен један котец са новцем, [illegible] и 240 динара у новчаницама.

Онај који је нашао котец моли се да га преда или топчидерској полицији или донесе у уредништво „Правде," где ће добити награду од 100 динара.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

|| Турски министар спољних послова Рифат паша отишао је у Рим, где ће се састати с талијанским министром спољних послова Титонијем.

|| Авганистански емир наредио је, те је повешана маса људи због откривене завере против њега и престолонаследника. За своју заштиту емир је предузео и врло велике војничке мере.

|| У Москви се говори, да ће се иницијативом цара Вилхелма измирити куће Хохенцолерн-[illegible] и Кумберландска. Свађа међу тим двема кућама био је настао услед укидања хановерског краљевства.

|| Приликом свог бављења у Берлину, турски министар спољних послова Рифат паша предао је цару Вилхелму својеручно писмо султана Абдул Хамида, којим уверава цара Вилхелма о свом непоколебљивом традиционалном пријатељству.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Благо нама!

Срце сваког Србина испуњава се миљем на глас да су два шефа руски и аустријски изменили депеше!

Еј, благо нама! ето нама среће на претек! узвикусмо сви колико нас је било у окупу.

Није то, брате, ни шала, кад се царевци усколебају и покрену један другом депеше шиљати. Чисто човека страх да ухвати!

Сви веле да је то све поводом наше тужне Босне. Руски цар је срца милостивог. Он је такав, Бог нека му плати, још од пре 100 година! И пре сто година је тако измолио опроштај код Султана за све Србе, те су Турци овако благо с нама поступали 1813. године, — иначе би све исекли — и тако се сад опет јавља великодушни, а нарочито свемоћни цар свих Руса да измоли милост у Ћесара за јадне Босанце. Ћесар је опет обећао да ће Босанцима бити прави отац, т. ј. одраће им кожу, чим се ово све сврши.

Царевци сад опет могу мирне савести куњати, они су своју дужност учинили, а српском народу остају све економске користи од шаке до лакта!

КРУШЕВАЧКА ХРОНИКА

Звер отац — нагорели

Страшно али истинито! Милентија жена Давида Богићевића [illegible] из Дољана ср. расинског, пријавила је начелнику ср. расинског овој 20 са. [illegible] звер Стојку, који је [illegible] на захтеву мајчином: да је њен рођени отац Давид, старији од 60 година силовао и у [illegible] живота над њом [illegible] наредио и да не [illegible] пут на [illegible] Милентија и брат Петронија.

Том приликом, [illegible] своја прса, која јој је њен звер отац у наступу звер[illegible] ове страсти оне дрвећем нагрдио, вратили јој праве ране.

Требало је видети овај бедни [illegible] човек [illegible] и [illegible] у [illegible] уплашен, који [illegible] преко ње [illegible], ма да се човеку при њиховим сиром[illegible], да се просто од себе настанило, што се и на њих [illegible] људи мора [illegible] називати.

Начелник [illegible] њега [illegible] је, који је утврдио [illegible] и [illegible] ранијих [illegible] г. Чедомир [illegible] — „све ма [illegible]" — [illegible] је под правичну истрагу и у притвор, али дао не признаје.

* * *

Чачулина, жена Ђорђа Живковића из [illegible] среза [illegible], да би прекинула једно [illegible] истуцане [illegible] узела тал собу и стала [illegible] — [illegible] — и [illegible] у [illegible].

Искра [illegible] из [illegible] прелила и [illegible] одећу, која букну у пламен, распростирући загушљив дим.

Мајчина [illegible] да спасава [illegible], кроз [illegible] и бол [illegible] пратиоце [illegible] у собу да [illegible]. Пламен не [illegible] то [illegible] свога ученика и [illegible] себе гасити. У место да легне и [illegible] се, то да [illegible] пламен угуши, она [illegible] у [illegible] и [illegible] у трње [illegible] у [illegible] „да [illegible] ветар ватру раздува". Гаљуна се, да ветар [illegible] ватру [illegible], [illegible] ју је, те су [illegible] неколико минута били [illegible] по[illegible] чеља.

Мајчина је у [illegible] мукама [illegible], а [illegible] Мајко [illegible] да ће остати у животу, али и кад остане [illegible] на Богу [illegible], јер [illegible] рана су [illegible] болести.

Право је [illegible]: „Ватра и вода добре су слуге али зли господари" — али, која је најјача [illegible] то [illegible], [illegible] да се у [illegible] случају користи.

Мајстори што праве банке

истинити догађај из чаршије

(наставак)

— Па баш верује? — запита један.

— Како да не верује. Један сам га одвојио од машине. Залепио се за њу као крпа па је не пушта као стрина босиљак — кричаше Сава. „Па, знаш Саво, ти би могао да сада идеш сам кући а ја ћу остати још мало овде у соби иначе ми се не спава" — довршиваше Сава Вражине речи, имитирајући га.

Друштво се тресло од смеха.

— Сад само треба да се добро држи чика Лаза. Од њега све зависи. Код њега тек има да поједе ватру — као забринуто говораше Сава.

— Море људи, да баталимо човека. Доста је шале... попусти један.

— Шта да га баталимо. Никако. Мора животиња да поједе ватру. Хоће банке. Е, ето му банке — перекао се Сава гора на свој низ, који му је упалио.

На једном се отворише врата и уђе Вража. Направио бесвесно лице па изгледа као да ни о чему не мисли.

— Нема га нигде. Тражио сам га и код „Уједињења" п... А, па ти си ту, као изненади се Вража. А ја те тражим на све стране.

— Зашто?

— Имао сам с тобом један разговор. Али, сад свеједно. Можемо се и сутра разговарати. Није тако хитно. Ја те не бих ни тражио, да ме они не излупише те сам иначе изишао из радње — расприча се Вража скидајући капут и шешир.

Вража седе за сто и поче пити. Пило се и веселило. Вражи је почело падати у очи загледање са свих страна. То му се учини умњиво те обрати пажњу. Неколико му се пута учини као да се кришом смеју на његов рачун, али у вери да њихова његова и Савина тајна није позната осим њима двојици, није то озбиљно узимао.

Неки из друштва затражише карте да се коцкају. Келнер донесе још шпила карата.

— Ко ће да окреће?

— Ја! одговори један, не нађе новчаник па пошто виде да нема ситнине обрати се Вражи:

— Вражо дај сто динара ситно — нађи стотинарку и баци пред Вражу, која је седео баш према њему.

Вража извади котец и из њега постављаше на сто двадесет до тридесет нових новчаних банака. Он их покупи, одброја десет комада и пружи на овоме што му је дао стотинарку.

Овај узе банкове, преброја их и правећи наивно лице рече:

— Пежа! Па ово све нове банке. Као испод чекића. Да немаш ти бре Вражо машину за прављење банака? А?

Сви се напрегоше на смех а Вража поцрвене и једва одговори:

— Па можда имам. Шта ти знаш?

Сад се цело друштво слободно насмеја тобож Вражином вицу, а и Вража се ослободи.

У зору се тек друштво растури.

Сава се са још двојицом упути Кнез Михаиловом улицом. Код „Русије" се растадоше.

— Дакле, сутра у 11 пре подне.

(Наставиће се)

Floridor

НАРОДНА СКУПШТИНА

Јучерашња седница

Говор Павла Маринковића

Маринковић је, пре но што је прешао на сама питања, учинио неке замерке ранијим говорницима, који су се у својим говорима дотицали и његове личности. Он је успео да докаже како његови политички противници падају често у противуречност у оцени његовог рада.

— Ако је на дневном реду какво правничко питање, у које ја улазим, ако не са више ауторитета а оно бар на равну ногу са осталим говорницима — онда ми се спори правничка и признаје дипломатска спрема. Ако је обратан случај, онда се нађе по неко да ми ти исти људи да ми признају правничку а оспоре дипломатску спрему. Како им када устреба. А ја сматрам, да сваки онај, који се бави политиком у ширем смислу те речи, треба да је верзиран у свима државним питањима и он мора познавати довољно помало исто тако финансијским као и дипломатским; исто тако правничким као и економским питањима. Мени не пада на ум помет, да тим мерилом оцењујем праведну способност једног свог колеге, који припада групи, која ми све те замерке чини.

— Ја сам противан ружном обичају, који влада у нашој скупштини, да се агитаторским инструкцијама посланика, они ангажују из сваке дебате, те се Скупштина претвори у адвокатску чекаоницу где се проверу добрих људи.

— Противан сам и доласку ових [illegible] у Скупштину, јер вели те, [illegible] најгоре ствари која нема свога бранилаца међу људима од науке.

— Питање, које је пред нама, у науци није прецизирано. То не се слажу аутори и немачки и француски. То је питање још проблем у једној Француској, која је еминентно правна земља, а ми смо се узели да га решимо у земљи где се најјачи врсти политичких кривица.

— Текст устава и закона овим министарским указом није повређен и према томе овде не може ни бити речи о каквом гажењу устава. Међутим указом је циљ — ускраћивање имања — постигнут.

— Сва ова ларма није подигнута да се сачува устав, већ да се једно место нафарба, облажи, како би се доцније на њега могло указивати прстом. Јер, када су људи, противно свима уставним одредбама, [illegible] и ја против тога протестовао, онда се нико није придружио моме протесту, а сада, када се ти исти људи, по уставним одредбама, пуштају, налазе се људи, који проспитају противу тога.

— Гласаћу за предлог Бојиновића.

Скупштина је са пажњом саслушала говор Маринковића.

Дуел

Одмах после Маринковића говорио је Јоксимовић, мучно, ватрено, готово вређајући министра.

Министар је на свака места реагирао. Отвори се читав дуел, који се мирно сврши благодарећи такту министровом.

Изјава самосталаца

Пре него што се приступило гласању за прелаз на дневни ред, устао је Драшковић и у име своје групе учинио изјаву: да његова странка сматра да овој интерпелацији, у овом тренутку није било места, али да ће он и његови другови, у духу оставнутог програма заједничке владе, гласати за Бојиновићев прелаз на дневни ред. И тако су и самосталци, који су на сва уста дрекали против „повреде устава", гласали за њу!

Резултат гласања

Гласало се устајањем и седењем. За су гласали седењем сви посланици све четири партиске групе, само је тамо, на бочну последњих клупа, на крајњој левици устао [illegible], представник велике социјал-демократске странке Трифа.—

Floridor

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Вечерас је јединствени програм са новитетом:

„*Самовђица*" и нарочито [illegible] ложеном [illegible]

„*Бомба*".

[illegible] вечера је [illegible] бојеним.

ТЕЛЕГРАМИ

Париз. Са службене стране јавља се, поводом српско-аустријског неспоразума, да Енглеска, Русија и Француска мисле предложити један нов текст за изјаву коју би дала српска влада. У ондашњим круговима надају се да ће тај текст задовољити А.-Угарску.

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

Свеж дан[illegible]
[illegible] „Теј Бутера" [illegible]
Мишкарема и Српски Сира
[illegible]

Препоручује радња
Душана Тодоровића
Краљ.-Српског Дворског Лиферанта
Београд — Теразије

Уступам на собом кућу која је [illegible] потребује.

Помоћна радња
181 2-6 **Димитрија [illegible]**

Распродаја конзерва

Сву количину од своје конзерве салама и [illegible] распродајем [illegible] са 30 од сто јефтиније.

Обраћа се пажња г. г. официрима и војним [illegible] најбоље и [illegible].

Домаћицама и хотелијерима [illegible].

Препродавцима велики рабат.

Распродаја ће се вршити [illegible] до 14. ов. мес. у [illegible] свакога дана од 8–12 пре и 2–6 по подне. 157 3—6

За мало пара кућа

у Шумадијској ул. бр. 11.
163 1-6

КОЖАРСКА ТРГОВИНА

Сабо и Костића

Београд
[illegible] — Телефон [illegible]

Препоручује своје добро снабдевене стоваришта [illegible] трговцима [illegible], које издаје на [illegible] ниској цени. 142 7—10

Јаја за насад

Од црне *Мадрие* и жуте *Орпингтона* [illegible] 50 п. д.

Од *Холандије* — црне кокоши са белом кујом [illegible] 20 дин.

[illegible]

Живана Тодоровића
Београд Теразије — Телефон 417

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални кисељак

[illegible]

[illegible]

У Београду је главно стовариште код

г. г. Глише Андрејевића и Брата

[illegible] — Телефон бр. 282

Поручбине из Србије и иностранства прима и [illegible]

Аранђеловачка Концесија
Краљ. Срп. Двор. лиферанти

Аранђеловац. 12 60

РАСПРОДАЈЕМ

ВЕЛИКУ ПАРТИЈУ

ШТОФА за женске хаљине и блузе.
ШТОФА за мушка одела.

По знатно спуштеној цени

Михаило Р. Живковић
133 8—15 **БЕОГРАД — Кнез Михаилова улица 44**

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује страни **сиролин** [illegible] **сиролин** [illegible] Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који [illegible] Цена је једној боци **2** динара.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

за [illegible] Мала боца **1·20** динара, већа **2** динара. 46 29—50

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити [illegible] спрема се за [illegible].
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас па сваке суботе *Српски купус са [illegible], Проја, Ћевап на ражњу.*

За време поста увек рибе

ДИНАРА 16.000 ДИНАРА

Издају се под интерес на [illegible].

На продај : [illegible] кућа [illegible] у непосредној близини [illegible] и трамвајске пруге.

Више кућа за [illegible].

Једно имање од 30 хектара земље са зградама, [illegible] и осталим удобностима, у непосредној близини Београда са умереном ценом.

За сва наведена упутити **Павла К. Убавића** у кафани код „**Три Сељака**" преко од „[illegible]". 3—10

„ЊУ-ЈОРК"

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: **Darwin P. Kingsley**

— **64.** биланција Највеће Осигуравајуће Друштва на свету.

Призната актива - - - - - - - - - франака у злату 2.888.000.000
Целокупан приход у 1908 години преко 530,000.000
Математична резерва - - - - - - - - 2.379,000.000
Резерва за дивиденду - - - - - - 416,000.000
Нова осигурања у 1908 години - - 722,000.000
Мешовита осигурања у свеми преко 3.116,000.000
Сва осигурања у снази - - - - - - 10.331,000.000

Дивиденда која је плаћена 1909. год. износи фран. у зл. 29,402.080 противу фран. у зл. 2.126.262 која је исплаћена 1908. године

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, [illegible] 1909. г. на полисе издате у 1907. из фран. у злату 10.000.

Осигурање за случај смрти				Ограничено осигурање на 20 г.				Мешовито осигурање на 20 г.			
старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат од премије	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат од премије	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат од премије
25	247.00	3540	14.5	25	378.00	4720	125	25	52700	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	135	40	57100	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	73600	1120	15.2

64 [illegible] у току 1908 г.

Дирекција друштва „Њу-Јорка" за Краљ. Србију.

10810 12 **БЕОГРАД, Кнежев Споменик бр.**

† Анастасу Павловићу

ТРГОВЦУ

Даје четрдесето-дневни помен у петак 13. Марта тек. године у 11 часова пре подне у Саборној цркви.

160 2—3 Ожалошћена породица.

Са болом у души јављамо сродницима, пријатељима и [illegible] да нас је [illegible] вољени

† ПЕТАР САЛЕВИЋ

[illegible]

после кратког и тешког боловања преминуо 26. пр. месеца у 64 години свога живота.

Његово тело предали смо матери земљи 27. истог месеца уз многобројно учешће сродника, пријатеља и комшија, који нам својим одзивом и саучешћем ублажише бол и нашу велику жалост.

Јављајући [illegible] сматрамо за пријатну дужност да топло захвалимо [illegible] г. Стевану Протићу, који [illegible] Нека је [illegible] сродницима, пријатељима, комшијама и осталом многобројном грађанству, који [illegible]

Добри До — [illegible] 10—III—1909. г.

ОЖАЛОШЋЕНИ

[illegible]

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин., за пола године 8., за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — [illegible]
Радослав М. Радосављевић, [illegible] ул. бр. 22.

„[illegible]" Штампарија [illegible] Француска ул. бр. 15. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 12 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 71. | Телефон 821.

СИТУАЦИЈА

Ситуација је, како изгледа, постала од једном врло критична.

Сви су једни другу давали и давали да Русија на [illegible] и сад ће се у року од неколико дана видети јасно у чему је ствар и на чије рат.

Велике државе су протерале са својом миролубивом политиком и све су сем Немачке и Аустрије најсвечаније изјавиле: да неће рата ни по коју цену. Аустрија је то примила к знању и одмах према томе направила рачуне. Ко неће рата, мора да попушта, јер она без рата не да ништа. Одмах је најпре тражила да Србија одмах повуче своје захтеве о компензацији и даље су натерале Србију да их повуче. То је био знак за Аустрију да може тражити и даље. Кад је Европа приметила да се Аустрија не задовољава ни овим поразом Србије, која је целу Европу задовољила, онда је Енглеска пришла да се да у име Србије понуди [illegible] и миролубивост. Али је тај покушај Енглеске пропао пред отпором Аустро-Немачке.

Тада је јасно изгледало ово:

Аустрија сад не тражи ништа мање од Србије и не мање изјаве покорности Србије [illegible] — Аустрија се неће задовољити, јер хоће Србијом не само ни у чему Русију, која хоће да има одрешене руке на конференцији.

С тим Аустрија држи Србију само као таоца. Аустрија тражи сад од Русије да се понизи и да прими [illegible] пре конференције. Не учини ли то Русија у најкраћем року, Аустрија ће нападати Србију. [illegible]

Аустрија се [illegible] Или ће Русија прихватити [illegible] Немачка посредовати и Аустрија попустити. У оба случаја, мир је осигуран.

Али Русија, као и увек, неће одговорити ништа прецизно и онда је врло могућно да ће напад Аустрије на Србију **неизбежан!**

У том случају ће [illegible] или на одговор неће ни чекати, и аустријске ће трупе прећи на Србију.

Више оклевања и чекања бити не може!

БЕЧКО СХВАТАЊЕ СИТУАЦИЈЕ

Преговори међ силама још трају али су из дана у дан *све мање изгледи за успех акције.* Није ствар у томе да се Енглеска, Француска и Русија споразуму о заједничком кораку у Београду, већ у основи корака, који силе хоће да предузму у Београду мора лежати погодба, која ће по својој тенденцији, својој садржини и свакој тачки задовољити *оправдане захтеве Аустро-Угарске.* Није ствар у томе да се у Београду формално учини колективан корак, но у томе да тај корак *може уклонити сукоб,* који је Србија изазвала. У том погледу *до сада нису у преговорима међ силама савладане тешкоће,* нити има много наде да ће у скоро бити савладане. Чим се Аустро-Угарска увери да преговори не дају никаква изгледа на успех и с обзиром на циљ коме су они морали тежити, да су осуђени, *Аустро-Угарска ће се непосредно обратити Србији, па да се дође до расплињавања ситуације и решења кризе, јер се ово даље не може одлагати.* На који ће се начин то решење извршити, да ли мирним или ратним путем, *зависиће онда једино од држања Србије.*

Сад се сви гласови из Србије слажу у томе да српска влада тражи средства и путеве да учини да сад становиште, чије је страсти месецима ранила фантастичним сликама, верује да се она на *случај попуштања само покорава вољи сила, а с Аустро-Угарском да на даље неће општити.* Ову намеру српске дипломатије, која намера наравно није у интересу мира, *треба сасвим одбити,* јер од септембра прошле године нису изазивале силе но Аустро-Угарска, која је узнемиравана свим средствима. Прећено јој наоружањем, сазивањем резерве и образовањем чета на границе и била приморана да предузме потребне противне мере. *Српско питање постоји искључиво између Србије и Аустро-Угарске и мора се међу њима двема и решити.* У Бечу нису ремети намерављану акцију сила да у Београду учине корак, но су јој чак симпатисали, али *у Бечу никад нису напуштали гледиште да се Србија има непосредно с нама споразумевати. Ми би смо при* томе остали, и кад би преговори сила имали успеха; у толико више остајемо при томе *што она прети да се сврши неуспехом. Већ први дани морају донети одлуку.*

АПОЊИ О СИТУАЦИЈИ

Нарочити дописник римског „Ђорнале д' Италија“ разговарао је с угарским министром просвете грофом Албертом Апоњијем, који је рекао:

Положај је озбиљан, врло озбиљан. Сваког тренутка може планути пожар, који ми желимо да избегнемо. Ваља знати да ми желимо мир и чинимо све да га одржимо, али не можемо дозволити да се у нашу унутрашњу политику меша ма који суд по било велика или мала. Ми смо даље до сада највеће трпељиви. Држање Србије последњих месеци било је тако изазивачко да бисмо ми, сами да смо хтели, имали много повода рату.

На једно дипломатско питање рекао је Апоњи:

Нејасна је изјава Србије да ће се покорити одлуци великих сила. Ова за нас није довољна, јер је то двосмислена формула, која оставља у себи [illegible] алтернативу. Ми имамо права тражити јасније декларације и гаранције да ће речима одговарати и дела. Ми не можемо држати целу нашу војску мобилисану, јер се једној малој држави [illegible] *Ми хоћемо да Србија јасно изјави, да [illegible] Херцеговине, да изјави како нема никаквог права да изражује жељу или реч о политичком конституисању тих двеју земаља, на [illegible] да се Србија разоружа.* Разуме се тако, ми бранимо интересе европског мира.

Афера са једном меницом

изјава „Београдске Банке“

На напис „Историја једне изнуђене менице“ од Mill-a, који је оштампан у „Правди“ у бр. 30—37 Управни Одбор „Београдске Банке“, пређе „Народне Акционарске Задруге“ даје ову изјаву и моли Уредништво „Правде“ да је изволи оштампати у једном од наредних бројева.

Крађа хартија од вредности извршена је у недељу 19. јуна 1905 год. а сутрадан су код „Заложне Банке“ 20. јуна заложене, као што је то утврђено књигама „Заложне Банке“.

Управни Одбор констатовао је крађу хартија тек у месецу септембру 1905. год. приликом предаје дужности тадашњег Управника покојног Глише Хаџи Поповића г. Драгутину Тодоровићу, тада члану Управног Одбора. О овој крађи Управни Одбор известио је одмах полицијску власт и све новчане заводе.

Исте године 1 октобра умолио је Управни Одбор свога члана г. Павла Денића, да прими дужност Управника. При пријему дужности г. Денић је констатовао, да су, сем раније несталих хартија, нестале и још неке хартије од вредности.

Децембра 9. г. Денић је пронашао нестале хартије код „Заложне Банке“ и одмах наредио банчином адвокату, да о томе извести Управу Града Београда, која је по пријави Директора „Заложне Банке“ да је нестале хартије заложио Јован Марковић, овд. агент и тадашњи Директор „Посредничке Банке“, позвала Марковића и овај је изјавио, да је заиста те хартије заложио за рачун Николе Премовића, тадашњег вршиоца дужности Управника „Народ. Акцион. Задруге“. Управа града Београда наредила је да јој се одмах стражарно упути из Крагујевца Премовић и он је 10. децембра на првоме саслушању изјавио:

да му је Давид Барух, који је тада био у радњи код свога брата Марка Баруха, овд. мењача, и овога тих дана заступао, позајмио из Маркове касе 4.000 дин., да регулише неку забрану за рачун Браће Фелсан; да му је одмах сутрадан потражио ову суму, да Маркову касу попуни (јер се Марко изненада враћа из Карлсбада, где је на лечењу био) и кад му није могао вратити, Давид му је предложио, да из касе „Народ. Акцион. Задруге“ узму неке хартије од вредности, да их привремено заложе, на добивеним новцем Маркову касу попуне, а он ће — Давид — платити другим, па да их на некакав начин *[illegible]* Задрузи. По овоме Давидовом предлогу су и учинили, јер се код Премовића, као Управника налазио један кључ од главне касе, а код Давида — други, кључ дежурног члана Косте Пауђеле, кога је Давид често заступао, кад је Пауђела ишао послом на каменицу. Све се ово види из акта кривичног иследења ф. 23, р. 17, од 1907. г. Првост. Суда Града Београда.

Према овоме саслушању Управа Града Београда 12. децембра добавила је Баруха, који је порицао тврђење Премовићево, док је овај остао при својој изјави и на сучељу упорно тврдио, да је са Барухом хартије узео и да се [illegible] заложнице од несталих хартија налази код Баруха.

Иследник је истог дана према исказу Премовићевом донео решење, којим се ставља Барух под кривично иследење и у притвор. Ну, на жалост, са његове непажње и неувиђавности писари кривичног одељења Управе Града Београда и Премовић и Барух затворени су били у истој компартиманој ћелији и они су се у брзо споразумели и погодили, као што је то доније сведоцима — притвореницима утврђено, да Премовић обесмисли свој први исказ у корист Барухову, који му је поред новчане награде од 3000 дин. обећао, да ће га и затвора за 10—12 дана ослободити, чим се буде он ослободио. И заиста, услед овога споразума и погодбе Премовић је 14. децембра свој први исказ изменио и изјавио на другом саслушању, да није се Барухом хартије узео, већ да их је узео приликом, кад је из главне Задругине касе одвајао неке хартије од вредности са председником, да их за неки Банчин кредит заложи код „Срп. Кред. Банке“.

На основу овог другог Премовићевог исказа над Барухом је прекинуто кривично иследење и он је 16. децембра пуштен из затвора. Ну, како је Барух по изласку из затвора у место да ради на Премовићевом ослобођењу напротив у једном свом писму тврдио, да је Премовић „смотао“ хартије, те је Премовић чим је ово чуо, 30. децембра 1905. год поново изјавио код иследника, да је хартије узео са Барухом, као што је то на првоме своме саслушању казао, а не приликом, кад је са председником, 21. јуна, хартије одвајао и носио у „Српску Кредит. Банку“, као што је то према угађаном споразуму и погодби са Барухом казао на своме другом саслушању. И, заиста, иследник је ово утврдио исказом сведока — притвореника — на које се Премовић позвао и Баруха је поново ставио под кривично иследење. На жалост, иследење ово није вођено са оном збиљом, којом је требало и које требало водити, а нарочито Банчиног органа и Барух је поново ослобођен. Ну, како Барух сада безобзирно напада, то ће му Управа Банчина ускоро дати прилике, да поново докаже своју „честитост“, а и његовом брату, „пријатељ“ Марку, могућност, „да истера на чистину ову непоштену куминацију, која је тако безочно кидисала на част његову и његове фамилије“.

Према свему овоме Управни Одбор у интерес истине изјављује:

Лаж је, да је крађа хартија извршена под садањим Директором.

Лаж је, да је крађа хартија извршена 21. јуна, кад су хартије залагане за кредит Банчин код „Срп. Кред. Банке“, пошто су оне већ биле украђене и заложене дан раније, 20. јуна, код „Заложне Банке“.

Лаж је, да је Банчин Директор био у затвору код Премовића и наговарао га, да Баруха терети.

Лаж је, да је Директор био у затвору код „измученог“ Баруха и меницу му изнуђавао.

Лаж је, да је Директор био у суду и [illegible] исказну листу.

Све се ово може видети из акта по кривичном иследењу бр. 23 р. 17. од 1907. год. Првост. Суда за Град Београд и из акта по грађанским споровима код Првос. Трговачког Суда.

Беогр. Банка
Денић

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Телефонска веза

„П. Лојд“ пише: „*Последња догађаја у Србији и београдски пре-*

ње Босне и Херцеговине да не[illegible] своме немирних духова, радили су на једну околност, која је до сада била непозната у ширем круговима, али у трговачком свету сознало се већ одавно као недостатак, штетна [illegible]. Ради се о телефонској вези између Беча, односно Будимпеште са Сарајевом. Последњи догађаји ће без сумње ускорити увођење те непосредне телефонске везе, а предузеће се то, може у добављеном часу да буде од највеће штете." Бр., бр...

ВЕЛЕИЗДАЈНИЧКИ ПРОЦЕС У ЗАГРЕБУ

Зуб је умакнуо

Тарабочија је прошао зуб и први суд је почео опет радити. Ради се опет по истом шаблону и истим темпом. За протеклих до сада неколико седница и из тих петнаест седница није постављено ни једно једино паметно питање, које би имало каквог тамног смисла.

Испитани су до сада још Ж. Петровић, Раде Малобабић, Ђуро Јовановић, Анта Срдић, Милован Момчиловић, Димитар Миљевић, Милош Боројевић и Душан Трбуковић. Сви су они подједнако срчано и сви у истом тону оповргавали, да саучествују целу оптужбу, која је, у прискос најгаднијим нападима председника г. Акуртија, остала неокрњена. Само је још Малобабић био тако слободан и тако горке истине рекао председнику г. Акуртија навео као једног простог агента, који тражи лажне сведоке, да је председник осудио Малобабића на 24 часа затвора у мрачној ћелији без постеље на јела.

Ни Тома Торквемада на своје време није био гнуснији!

Ђ

Ратне хајке

или

[illegible] и аустро-угарска политика

из забрањене књиге Карла Хајна

(наставак)

Али истог дана сасвим изненада, као гром из ведра неба, појавила је „Велико-хрватска" вест, да је по наредби царевој надбискупу Штадлеру још 26. августа издат „папир укор" због његове држање на бискупу. 31. августа објављено је писмо садржина у коме с једном исто тако оштром критиком али врло карактеристичним објашњењем службене „Политичке Кореспонденције". Ту је пре свега било наглашено, да је наиме надбискупа потакао на „спонтаније одуприе кругове", а за тим се циљ великохрватске агитације означава као утопија, која „ремети унутрашњи мир, а стога може изазвати неспоразуме". Овај министар чеку манифестацију у тако незгодно доба владавине Фрање Јосифа једнострано и бескрајном подгађујући, чија значај дакако издава у времену увод иначе пре двадесет година у Београду надбискупу д-ру Штросмајеру. Као у септембру 1900. надбискупа Штадлера, још никад није царева грађа пала на једног црквеног великодостојника...

На супрот томе само један погласа на промену сцене у септембру 1900. Какав распевај! Опет је надбискупи Штадлер средиште трга, коју са новим царинама тако одушевљава, да су они у свим на трговом називају „свету јој". Али је место промењено: не више у Загребу и не у Тињову, не у Бечу. У великој дворани [illegible] дома већ хрватско-словеначким партијским [illegible] и високим државним [illegible] отпочињао се [illegible] трговачки [illegible] фонд, владајући [illegible] дивизији Босне и Херцеговине и скором, управо [illegible] с Хрватском Славонијом „Уставира" из 1900 године постала је [illegible]. Она је истина „споља изгледа несоразумна", због којих је монархија трпела у добачају [illegible] опасност и која већ и „унутрашњи мир ремети". Али поред то не умањује радост д-ра Штадлера и одушевљење његових обожаватеља из [illegible] су што су имала [illegible]. Каквим средствима? О томе не [illegible] та нема, јер су били [illegible] из 1900. опет сасвим заборављена. Али су не мање сличне кривичног словенског [illegible], бољих [illegible] и за те ћу ми у идућој глави [illegible] објаснити. А овде [illegible] с „европским" [illegible] катаклизме [illegible] политике.

Почевши с годином 1877. Док се тада цар Александар III. бавио још своје службе у Копенхагу, предата су му фалсификована писма бугарског кнеза Фердинанда, његове матере Клементине, грофице Марије Луизе Фландријске и бечког немачког посланика принца Ројса, којима се имало доказати да кнез Бизмарк игра у бугарској несрећну двоструку игру према Русији те до овог изазове на рат против Немачке и Аустро-Угарске. Британски посланик у Петрограду сер Мориј радио је заједно с тадашњим принцом Албертом Уелским, садашњим краљем Едвардом VII и потпомагаше царским талијанским утицајима, на заључењу руско-енглеско-француског савеза за тај циљ. При повратку у после дуга устезања изабрао пут преко Берлина, успео је кнез Бизмарк 6. новембра да му у једном разговору, који је без сведока трајао више од сахата, докаже да су та писма од почетка до краја фалсификована.

(наставиће се)

Дневне вести

Министарска седница. Јуче после подне држана је министарска седница у министарству спољних послова под председништвом г. Ст. Новаковића министра председника.

Сукоб власти. По једном наређењу министра унутрашњих дела из прошле године, келнери у Београду, не морају се подписивати код оних кафеџија, код којих раде по 5—6 дана па промене локал, а пореске власти траже од газда порезу за келнере, јер су газде по закону о порезу одговорне за њине порезе.

Нарочити чиновник из београдског пореског одељења папиа је по локалима и врши наплату порезе од келнера.

Министар финансија у споразуму са министром унутрашњих дела, треба да нађа једно објашњење, како би се собственици радње куртали саме једног неправедног намета.

Допутовао. У Београду је допутовао г. Е. Фогуре, главни уредник букурешког листа „Адеруа", који је први подигао свој глас у Румунији за нашу праведну ствар, коју и сад још једнако прати са непромењеним симпатијама. Из Београда ће г. Фогуре отпутовати на Цетиње.

Јавност. Хвала Богу. Скупштина је јуче свршила један добар посао.

Војни судови су за последњих пет година починили толико много злоупотреба и осудили толико невиних војника, да се сва Србија узбунила. Све јавно мнење, без разлике партије, тражило је да се учини крај тој нечувености не само фактички него и путем закона. Као најбољи лек против злоупотреба, увек је утврђиван јавношћу. И министар војни, одговарајући жељи целе Скупштине поднео је предлог закона о увођењу јавности у војном суђењу.

Скупштина је тај предлог јуче усвојила. Приликом претреса, министар војни је обећао: да ће још на јесен поднети предлог о коренитој реформи војних судова, о смањењу њихове надлежности и увођењу јавних правозаступника у одбрани.

Све што је ђенерал Живковић до сад обећао — одржао је, па не сумњамо да ће и ово испунити.

Једна неправедна одлука. Управни одбор Управе Фондова допустио је полагање чиновничког испита г. Стеви Николићу, рачуноиспитачу Гл. Контроле, да га сигурно награди за досадање учињене услуге постављењем за његовог чиновника. Овим поступком чини се неправда старим чиновницима управиним, који већ толике године служе у Управи. Способност г. Ст. Николића није Управи ни мало потребна, те се надамо да бар Јаша Продановић неће одобрити овај акт Управин, који ће и оно мало способних чиновника истерати из Управе. Свакако је било и [illegible] до сад да је овај [illegible] је по мало неправедно.

Тросудијска места. Министар правде поднеће предлог Народној Скупштини и тражиће кредит за још три нова судијска места у судовима, у којима је посао толико нагомилан, да је немогуће без помоћне радне снаге отправљати га.

Политички клубови дали су пристанак да ће подпомоћи у Народној Скупштини овај предлог.

Осам комисија. У Београду раде осам мешовитих комисија чиновницима за ревизије злоупотребе и то: у срезу врачарском, Начелству београдском, Варошком суду, Железничкој Дирекцији, Министарству Финансија, Управи Државне Штампарије, и комесар министров у кварту дорћолском и савамалском.

О овоме ћу треба озбиљно промислити и благовремено стати на пут.

Тешко повређен. Ноћас око 10 сати Милорад Јовановић, кочијашки радник у Бајлоновој пивари, враћајући се кући Српском улицом посвађао се са непознатим младопролазницима, од којих га је један ударио ножем испод левог пазуха и тешко га повредио. Милорад је одмах пренет у болницу ради лечења, а нападач је побегао, али је за њим наређена потера.

Војни бегунци. Јуче су код Лознице пребегли у Србију, и предали се нашим властима четири аустријска војника и то: два штрафунга и два пешака. Сва четворица су Словени. Они су упућени најближој војној команди.

Изгорела судница. Прошле ноћи изгорела је зграда у којој је судница општине костајничке у срезу рађевском округу подринском. Ватра је уништила целу зграду и све што је у њој било па чак и сто динара државне порезе. Паљевина је извршена злочињачки што је и увиђајем власти утврђено.

Штета износи преко 2000 динара. Поведена је истрага да се злочинци похватају.

Нађен леш. Испод варошице Пожеге, избацила је река „Бетина" један непознат леш. Идентичност се није могла утврдити, а секцијом и увиђајем, нашло се: да је се утопљеник сам удавио.

381. За месец фебруар, полиција београдска казнила је по иступним кривицама 381 лице, и о томе поднела извештај свој министру унутрашњих дела.

Веридба. Г. Љубиша Шапчић трговац и потпредседник Палилулске Национ. Омладине верио се са г-ђицом Софијом, ћерком г. Мате Рајића из Београда. — Честитамо.

Завршила рад. Комисија која је била одређена да извиди злоупотребе бив. среском писару Сими Миленковићу завршила је свој рад и извидела да Миленковић нема никакве кривице, ослободила га сваке одговорности.

Помен. Јуче је [illegible] код Народ. Позоришта, [illegible] годишњи парастос своме умрлом сину Милораду, електро-техничару, у петак 13. овог месеца у 10 сахата пре подне, у цркви на Новоме Гробљу.

Грађанска Касина. У суботу 14 ов. м. даће се за чланове и њихове породице касинско вече. Гости из Београда, не могу се доводити а са стране само по нарочитој дозволи управе. Улазница за самца 1,50 динара и породица 1 динар. Свираће војна музика, почетак у 9 часова.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

* Сви последњи страни листа, који су овамо били из Порте, сматрају да је усвајање турско-аустријске погодбе у скупштини обезбеђено!

У Младотурском комитету издаће ових дана проглашање, у којој ће објавити да се распушта као тајни комитет и остаје само као политичка странка.

— Из Берлина демантују вест да је цар Вилхелм телеграфисао руском цару, молећи да се обуставе писања руске штампе против Немачке.

Јуче је свечано отворена новоизабрана талијанска скупштина.

() Поштанско телеграфски штрајк у Паризу још непрестано траје.

() У Галицији се појавио пегави тифус.

| Персијско посланство у Петрограду телеграфски је саветовало влади да одмах уведе устав, јер је то једино средство да се избегне катастрофа.

ПОЦЕРСКИ и ПОДГОРСКИ ТАЈАНСТВЕНИ ЗЛОЧИНИ

(наставак)

Убиство Крсте Ђермановића

Ово убиство у своје време произвело је велико узбуђење, једно с тога, што је убијени Крста био један од најимућнијих трговаца у старом подринском округу, а друго с тога што се пок. Крста дуго борио с разбојницима.

[illegible] Ушли су разбојници у једно одељење Крстине куће и ту га дочекали, кад је пошао у нужник који је под једним кровом са кућом. Између разбојника и Крсте отпочела је очајна борба, јер разбојници нису смели пуцати, пошто је Крстина кућа у средини варошице.

Видећи, да се не може отети из разбојничких руку, Крста је тада стао запомагати. Један од разбојника, да би спречио ову Крстину вику, запуши му уста шаком, али се Крста у очајној борби отме и угризе разбојника за прст. Наљућен разбојник опали тада из пушке, а то учине и његови другови.

Крста је пао, а разбојници се изгубише у мрачној ноћи.

По овом убиству ухапшени су многи сељаци из околине Пецке и власт је нарочито пазила, ко од њих има рану на прсту, али није могла пронаћи. Све је те сељаке као невине пустио иследнички суд, јер се ни противу једног не могаше изнети никакав спаран доказ.

Крста је убијен курјачином.

Убиство Милана Пантића

Једне летње вечери кад се Милан Пантић враћаше с њиве кући у друштву многих радника њихових, припуцаше из једне шумице пушке и Милан се претури мртав на земљу.

Лекарском секцијом констатовало се да је Милан убијен сеченицама оловним, које су биле завијене у једну ланену крпицу.

Нашта се позитивног није могао утврдити, те су и овом приликом пуштени на слободу сви, који беху похапшени.

Метаљска убиства

Село Метаић налази се под североисточним огранцима Церовине и оно се највише прочуло због ова два тајанствена убиства, која су се одиграла у току једне године дана.

Прво је у своме дућану убијен трговац Живојин Савељић. Разбојници су се морали негде раније сакрити и увући у дућан баш онда када га је Живојин хтео затворити. Да не би дизали ларму и будили комшије разбојници су Живојина убили секиром и покупили све што се код њега у готовини нашло.

И овде је полиција узалуд трагала. Похапсила је неке људе, али их је иследнички суд пустио, јер није било доказа, да су они овај злочин извршили.

Велику сензацију произвео је после неколико месеци глас, да је код свог сена нађена удављена лепа и доста пријатна удовица Смиљана Максимовић. И овде се убица није могао наћи.

На сву прилику Смиљану је неко изазвао код сена, на љубавни састанак, а убио је стога да она не би одала убице Живојинове, пошто је, како се у селу шапутало, и она била помешана у то убиство.

Погибија Јована Вујичића

Пре осам година, одмах по илинском панађуру у Ваљеву, кренуо се пок. Јова у Шабац, где је имао своје имање и своје магазе, јер је трговао са шљивама. Са њим је, само у другим колима пошао и пок. Срећко Марковић.

Кад су били на самоме Церу и на месту, где се пут спушта у једно подуже удоље, где се кола не могу лако окренути, преплашили су непознати разбојници на кола Јованова. Јован се био збунио, а Срећко видевши опасност ошине своје коње, који у дивљем трку потрче уз брдо и спасу живот свога газде. Јованови коњи беху се поплашили и ударише у пропаст.

То даде времена разбојницима, те притрче коњима и Јована ухвате живог.

После су га свели у једну шуму, читав километар од пута и убили. Убили су га из ловачке пушке, која је била напуњена [illegible].

Ни за ово убиство нико није био осуђен.

(наставиће се)

НАРОДНА СКУПШТИНА

Јучерашња седница

Одговор председника министарства

На питање посланика Петра Машића одговорио је председник министарства:

Влада је нотом својом од 25. фебруара, уљудном по облику својом, обзнанила своје мирољубиво расположење. Нота је била примљена свуда добро осим у Бечу и Берлину, где су њихови новинари пропратили само неколиким љутим речима. На ту нашу ноту одговорила је Аустрија а ми смо на тај одговор послали нашу ноту од 1. марта. Све велике силе желе мир и Србија се на њих потпуно ослања. Данас је, хвала Богу, мир великих сила у одржању мира уложио, да су оне изјавиле жељу да Србија свој мир љубавност посведочи и тиме, што не би пристала мобилизацији, а ако се говори и свуда за вероватно да Аустро-Угарска мобилише и ако изјави да би Србија имала право да из те мере и сама одговори сличним корацима. Влада српска верујући великим силама није могла да не води рачуна и о овој жељи одложи сазивање мобилизације и влада је за умесно да јој се одазове.

То су разлози, који су опредили краљевску владу да у питању мобилизације тако поступи. Краљевска влада има основне наде не сумња, да ће расположење њено за мир и старање њено да одговори жељама великих сила наћи признање свуда код истих и уродити добрим плодом.

Толико могу у овом тренутку одговорити на питање г. Петра Машића.

Петар Машић није задовољан одговором министра председника. Све што је господин председник рекао и он је сам знао. Тежиште је његовог питања било у томе: *да ли је влада сигурна да Србија неће бити изненађена објавом рата од стране Аустро-Угарске.*

— Нећемо ратовати — добацију му неколико бедних самосталских посланика у клупама.

Машић и не сматрајући на све одговоре постављене да објашњава тачније смисао свога питања.

Председник министарства је тада изјавио да би он г. Машићу што заправо не смо у питању одржавања мира заинтересовани само ми и Аустрија. Али овде постоји и нешто треће. Тај трећи тражи мир и он гарантује за њега и то су велике силе. Из новинарских вести, које се могле донети са званичне аустриске владе, не смеју се изводити правилни закључци, јер то не аутентични извори те владе. Погрешно мис се да у Бечу жели мир. Не влада је, која носи одговорност за цео рад, да публикује вести, којима располаже и да се према њима опредељује, те моли Скупштину да се задовољи овим одговором.

Петар Машић задовољан је овим одговором и он неће разлога повлачити владиној мисији.

Други одговор

На питање Боже Марковића да ли влада мисли да свој одговор на нову ноту аустриску која се очекује, пре сазивати скупштину, изјавио је председник министарства: да тај одговор аустриске владе није још стигао и да је познато, да велике силе раде на томе да се он и не шаље док се не уреде односи између Србије и Аустрије на миран начин. Међутим према досадашњим обичајима и влада не до сада није никад радила без знања скупштине.

Божа Марковић се свим умесно констатује да није добио тачан одговор и на други део свога питања.

Председник министарства изјављује, да у скупштини треба говорити само о оном што је на дневном реду. После њега с тога би најбоље било прећи на дневни ред а када нота буде позната онда ће се о њој говорити.

Божа Марковић, који није био рад овим, пристао је да накнадно својим одговором буде — задовољан.

Затим се прешло на дневни ред. Прочитан је предлог за измену закона војног, којим се установљава јавно суђење у војсци.

Никола Узуновић је задовољан предлогом.

Павле Маринковић истиче наступу министра војног што је поднео, да овај предлог одмах. Начелно је за укидање војних судова за кривице које нису административне природе, али сматра, да ће се довољном свотом новаца свршити стручњаке до времена, када се буду вршиле корените реформе у војном судству.

Слаже се са одредбама министровим, Мил. Радосављевића, којим се тражи да и јавна правозаступништва између права одбрана. Чим је јавно суђење треба да буде и слободно, јавно одбрањен.

Моли министра да у будућем раду обрати пажњу на ранији рад нежељених залазности и порода га са радом после овог помена.

Закон је једногласно усвојен па се прешло на трећу тачку дневног реда.

Новинар

Мајстори што праве банке

истинити догађај из чаршије

(наставак)

— Да! Чика Лаза ће те већ известити телефоном. А и тебе — окрете се Сави трећи.

— Ао, људи што заплашисте човека. Жао ми га је. Дошло ми да му кажем — најзад се овај трећи.

— Нипошто. Пусти ти само нас, да гурамо даље, а ти ако те је жао немој сутра ни долазити у кафану, ни код чика Лазе те да нам упропастиш целу ствар.

— Па сад добро. Нећу али...

— Нема ту: али, него језик за зубе.

— Сервус.

— Лаку ноћ.

— Или најбоље: збогом, јер је већ четири сахата.

За то време Врижа је, пре но што је отишао да легне, отишао у собу бр. 8 прегледао да ли је све на своме месту и када се уверио да је све исправно тек је тада умирен отишао да легне.

Целе ноћи сањао је неке паре. Па све неке велике банкноте као чаршав а он их слаже и трпа у неку велику дисерпану касу.

* * *

Када се ујутру пробудио Врижа виде да је већ 10 часова. На брзу руку се обуче и место да сиђе право у кафану као што је редовно чинио, он, тако рећи, отрча у бр. 8.

Чим уђе у собу а он се као грабљива зверка баци под кревет.

Машина је лежала на своме месту.

Врижи се чинило као да је све ово што је јуче преживео, био само леп сан, с тога онако лежећи под креветом окрете штанглу и излете једна банка. Он је зграби и на срећу Сплиту не окрете још једном, јер у штосу није било више банака. Главно је било да се увери да све ово није сан већ да је то истинска јава. С тога се уверен извуче испод кревета и пошто је добро извежбао од прашине колена и лактове изађе из собе и сиђе у кафану где га је већ готова очекивала бела кафа.

Врижи није ни пао у очи један жандарм, који је седео у ћошку кафане, који се чим је он ушао, подигао са столице и поздравио га. Он је био сав заузет мислима о машини.

— За месец дана бићу толико богат да нећу морати ништа радити већ лепо, само живети од ренте. Тада ћу тек да видим оног Богдана што ће да ради. Отићи ћу у Беч, да проживим годину дана њему за инат. Никоме то неће пасти у очи. И Богдан је у својој радњи зарадио, па кад је сврпао паре на гомилу он се лепо покупио, процвирио се до Беча и ено га сада где се шепури у управи банака и кроз [illegible] за дежурства. Самог прве гоце признавање за кирије а 2. јануара иступа двоје маказе сечући купоне. Знам да ће црћи од муке. Само морам бити обазрив. Пре свега морам ћутати као риба и бити обазрив при растурању.

Ах, једва чекам да и то посвршавам па сам онда на коњу. Уништићу машину, утрћу своји траг, па кад и последњу банку истурим на руку, тек ћу се тада смирити. Тада ми неће нико ништа моћи — премишљао је Врижа срчући белу кафу.

— Дошао је један жандар и довео неки позив из кварта. Он чека већ по сахата јер хоће да је хитно.

Врижа се трже из мисли и бесвесно погледа у ћошак од кафане па кад спази жандарм из њега нешто хладно прође кроз цело тело а ноге му олакшаше. Крв му се сјури у главу и он као да осети неку несвестицу.

— Хеј, напокон. Па то се све довикало. Пропао сам — сину му кроз главу и чисто му дође да појури горе у собу где је машина.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Браниково позориште

Неколико дана многи су навраћали да се у Браниковом позоришту прикаже:

„*Моја комшиница*,“ тоже шалу [illegible] се Браник [illegible] и приказује ту одличну шалу и то са новим интересантним [illegible]. У програму је „нови репер“ и комедија

„*Ексер у брави*!“

ТЕЛЕГРАМИ

Беч. Сутрашњи „Фремденблат“ пише у чланку ово: Што до сада посредничка акција великих сила није успела узрок је у томе, што је за ту акцију изабран кратко опредељени циљ, с којим се аустро-угарска политика не може сложити. Велике силе хоће да се опасни сукоб тренутно отклони, ми пак хоћемо да се он за свагда отклони. Жеља за тренутно и потреба за коначно решење кризе не могу се, по себи се разуме, сложити у избору средстава, која су за постизавање тако савршено противних циљева способна.

Да се опростимо бриге за озбиљних догађаја и да се само повремено мир васпостави, довољне би биле и палијативне мере. Ми се не можемо задовољити да се ова болест, од које наш сусед већ пет месеци болује, привидно излечи, она се мора коначно излечити. Српско питање не сме се само тренутно утишати, оно се мора једанпут за свагда збрисати. Само у том случају моћи ће за нас и за целу Европу наступити трајан мир.

НАШИМ ЧИТАОЦИМА У ПИРОТУ

Пошто се досадањи продавац новина у Пироту Тодор Аранђеловић показао као скроз несавесан, то му одузимамо продају листа а наше редовне читаоце молимо, да се или претплате на лист код поште или у својој средини нађу исправног продавца.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(197)

XI

Како је Пардајан син био још једном непослушан према Пардајану оцу.

— Пошто нас сматраду мртвима мислим је кључем „код два жива мртваца.“ То је мало лудачко, али је поетично и изразито! Збогом, Кати!..

— Збогом, рече млади витез, жао ми је што и ја не могу што да водим талерима мога оца...

— Можете, можете и ви да дате свој прилог, господине витеже, узвикну живо Кати.

— Како то? упита витез зачуђено.

Кати подметне образ. Та жена поцрвене.

Витез се осмехну и пољуби је из свег срца у оба образа.

Пардајани се тада брзо удаљише и уђоше у уличицу која је водила у уличицу краља од Сицилије.

Кати се окрете на другу страну и уђе у своју посебну улицу.

Стари Пардајан са својим сином ишао је брзо кроз уличицу и дође у улицу краља од Сицилије. Отуда скретоше на десно и уђоше у улицу Св. Антоније, која је у то доба била једна од главних артерија париских.

— Сад да се поразговарамо мало о својим стварима, рече стари витез. Изгледа да ту није баш најсигурније.

— Мени не изгледа тако, рече витез. Ми смо обојица бунтовници.

— А кога ли врага тражимо у овој зебњи?

— У којој зебњи господине? Код чика [illegible]?..

— Не, у Лувру!.. Али шта је било било. Не говоримо више о томе. Мени се свиђа та твоја јасност у изражавању: везали нам не тешу. Шта да радимо?.. Кога ли се сећам да нико не нађемо из Париза? Давно је већ како нисмо заједно шетали по друмовима Француске. Најзад ти умеш, свако да је ту пројешћ, и да је путовање у ово доба право задовољство. Мислим да ћемо се у овој ствари сагласити.

Они су ишли полако разговарајући се и не трудећи се да се сакрију.

У осталом улица Св. Антоније била је пуна грађана, пролазника и трговаца.

— Оче, одговори Пардајан, немогуће је немогућно да сад одем из Париза.

Стари витез се намршти.

— Немогуће! То хоћеш дакле да будемо обешени, или метнути на точак?..

— Не, оче. Ја вас молим да ви идете из Париза... Ја морам да останем... Али, шта је оно тамо?.. Чује се јаук неке жене... брже, оче, брже!..

Рекавши те речи витез појури. Стари Пардајан ухвати га за руку и рече зачуђено:

— Куда си опет потрчао? Кога си врага у сваком моменту? Да ли ти је остала ја? За моје искуство на у што не рачунам? Не обраћате ни мало пажње на добре савете које сам вам дао! Нећете да се чувате ни људи, ни жена, ни свога срца?

— Ах! господине, узвикну витез, оно што сам видео гони ме да презирем скоро све људе. Ја се бојим жена и прошлавам своје срце! Видите да сам истога мишљења као и ви, а поштовање које према вама осећам приморава ме на то..

Говорећи то витез се оте из очевих руку и јурну на ону страну одакле су се чули узвици. Стари Пардајан застаде за један тренутак премишљајући.

— Дакле, тако се слушају моји савети! узвикну он. Уверен сам да ће тај дечко свршити на губилишту, а мени неће остати ништа друго, већ да пођем за њим!..

И он потрча ка гомили која се била искупила на улици Св. Антоније и у којој се млади витез изгуби. Ево шта се догађало.

На томе месту, између дућана једног трговца са [illegible], чија је фирма била „код Хипократа,“ јер трговац беше је и давно излупио кружну руку у зиду. У тој руци беше је кратка статуа, која је представљала достојанственог старца, обученог у старогрчко одело. То је требало да буде Хипократ. Али мало по мало ово се изменило.

У оваква крија и нужа не тога кварта то више није био грчки лекар, већ хришћански светитељ. Трговац се није трудио да разуверава своје муштерије, јер му то није мало у рачуна. Велики Хипократ постао је, дакле, мало по мало и полако велики Свети Антоније.

Као што је у то доба по целом Паризу био обичај, испод статуе овог Светог Антоније [illegible] кутију за прилоге у коју су пролазници спуштали по коју пару, према својој вери.

Кад то писмо сада је како појмити колико је било народно огорчење кад један грађанин прође и на очиглед калуђера, који је чувао кутију, не хтеде да да ни паре.

— Поклоните се бар пред Светим Антонијем! повикаше пролазници.

— На колена! Дај прилог!

— Али, праведни грађани, то није Св. Антоније, већ је Хипократ!

(наставиће се)

ПРОЛЕТЊИ ШЕШИРИ

Најмодернији пролетњи шешири за господу, дечаке и децу, приспели су у огромном избору

МАРКУ ВУЛЕТИЋУ И ГАВРИЛОВИЋУ

У БЕОГРАДУ

202 4—6 Цене су врло умерене

СИР

Ементалер

Првог квалитета

Добила је и препоручује

Деликатесна радња

Прогутина М. Девића

Телефон број 49.

ВИНО

Српско и француско [illegible]

Српско 1 литар бело Дин. 0·75.

„ 1 „ црно „ 0·75.

Француско 1 боца „[illegible]" црно Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" бело Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" бело Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" црно Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" бело Дин. 1.

Од данас сваки дан **свеже уловљене и заклане ЖИВИНЕ.**

[illegible] Дин. 4·80.

[illegible] 1 литар.

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible]

Београд—Теразије.

[illegible]

Телефон бр. 49. 13 15—

ИМАМ велику количину **РО ЗА и БЕЛИ ПРОМ ПИР** првог квалитета као и **БЕЛА ЛУКА** на продају за расад.

Купци нек се обрате г. **Душану М. [illegible]** [illegible] Велики Пијац. Пошта **Цариградска** ул. бр. 4. — **Београд.** 162 2·6

За мало пара кућа

у Шумадиској ул. бр. 11.

165 3—6

Чисто вино домаће

врло доброг квалитета има за продају.

Улазити преко пута Јагодинске кафане, више Смедеревског ђерма у кући Гаваћ. 169 2—3

Ученика из добре куће који је писмен искључиво из унутрашњости потребује

Помодна радња

163 3-6 **Димитрија Николића**

СЕЛТЕРС српска вода Младеновачка корпорација је минерална вода против кашља, сипње и против свих катаралних обољења. Нарочито се препоручује после [illegible]. Продаје се по свима апотекама, дрогеријама и бакалским радњама у Београду и унутрашњости Србије. Главно стовариште у Београду код

Глише Т. Андрејевића и Брата

130 — *Телефон 282.* — 7 30

КОЖАРСКА ТРГОВИНА

Сабо и Костића

Београд

[illegible] бр. 8. — Телефон 375.

Препоручује своје велико стовариште готових папуча трговцима и осталом грађанству, које продаје на туце и на један пар по врло умереној цени. 142 8—10

Добили смо

У ВАНРЕДНО ЛЕПОМ И ВРЛО ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ

ЗА ВРБИЦУ

Обућа
Шешира
Капа
Качкета

ЗА **ВРБИЦУ**

Рукавица
Чарапа
Хаљиница
Сунцобрана

ЗА ВРБИЦУ

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ ГАЛАНТЕРИСКЕ И ПОМОДНЕ ТРГОВИНЕ

Косте Николића и Друга

БЕОГРАД 323 4—

Поруџбине из унутрашњости извршујемо брзо и тачно.

НАЈВЕЋИ ИЗБОР ШТОФОВА

За женске костиме, хаљине и блузе у најмодернијим бојама и разним квалитетима.

НАЈНОВИЈЕГ УКРАСА (ауфпуца) и цео прибор (цугер) за женске хаљине.

Препоручује се поштованој публици

Помодна Мануфактурна Трговина

Михаила Р. Живковића

133 6—10 *Београд — Кнез Михаилова улица 35.*

Јаја за насад

Од црне *Минорке* и жутих *Орпингтон* [illegible] раса комад 50 п. д.

Од *Холандки* — црна кокош са **белом ћубом** и *Србијанска Малајка* комад 1·20 дин.

Увек са свим свежег има на продају колонијално-бакалска радња

Живка Тодоровића

Београд Теразије — Телефон 417

Јован П. Дробњак [illegible] даваће у суботу 14 ог м. м. у 10½ часова на новом гробљу у цркви Св. Николе, четрдесетодневни помен свом доброме оцу

✝ ПАНТИ ЈАН. ДРОБЊАКУ

бив. пар. [illegible]

О чему извештава пријатеље своје и поштоваоце, молећи их да присуствују овом помену. 170 1—2

✝ Анастасу Павловићу

ТРГОВЦУ

Даје четрдесето-дневни помен у петак 13. Марта тек. године у 11 часова пре подне у Саборној цркви.

160 3—3

Ожалошћена породица.

За ВРБИЦУ.

НОВО ОТВОРЕНА

ГАЛАНТЕРИСКА И ПОМОДНА ТРГОВИНА

Душана В. Пешића и Друга

Београд. Теразије

Добили смо

у женском и ванредно лепом избору: шешира, капа качкета, сунцобрана, рукавица, чарапа и т. д.

За ВРБИЦУ

Цене солидне и утврђене

Поруџбине из унутр. изв. брзо и тачно

„Правда" излази сваког дана. — Претплата је за Србију за годину 16 дин., за пола године 8., за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник [illegible] М. [illegible] ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. [illegible] ул. бр. 15. Телефон бр. 60.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПЕТАК 13 МАРТ — БЕОГРАД | УРЕДНИК ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 72. | Телефон 821.

Писмо Престолонаследника Ђорђа

У среду у 9 часова у вече примио је Председник Владе г. Ст. Новаковић једно писмо од Престолонаследника Ђорђа, у коме овај изјављује:

да се против њега од неколико дана у јавности износе најгадније клевете, и *да га нико неће да узме у заштиту*, и да јавно мнење обавести о правом стању ствари.

Због једног несрећног случаја, бачена је на њега једна најстрашнија клевета, и он налази да његовој части не доликује, да и даље под таквом сумњом остане као Престолонаследник, него се одриче свога права на Престо и свију прерогатива, које му Устав даје.

Престолонаследник је то писмо послао, пре но што је ма кога о томе известио. Краљу је био тај корак потпуно непознат.

Јуче пре подне већ су многи о томе писму сазнали, а министри су дознали за њ тек у 10 часова пре подне, приватним путем.

Сензација је у вароши била огромна! Све је живо потражило те информације, и свако се одмах могло уверити, да је тај глас тачан. Разноврсно се тумачио тај акт, али се одмах могло приметити: да су коментаре изазвали неповољне за Престолонаследника. Он је имао врло много непријатеља, нарочито међу творцима „новога стања" и међу „мајским јунацима". Запажено је: да се при коментарисању потајно истицало, као да ово његово абдицирање значи *признање*, но да се из писма очигледно види, да Престолонаследник говори о својој невиности, а да га је на овај корак навело баш то, што га тако клеветају, а нико га у заштиту не узима, нити од клевета брани.

Министарски Савет се састао јуче у 3 часова по подне и донео одлуку, која је објављена у овом комуникеу:

Поводом гласова о узроку смрти Стевана Колаковића, бив. служитеља Његовог Височанства Престолонаследника, који су се појавили у једном делу наше штампе, Министарство Унутрашњих Дела сматра за потребно, на основу службених података, објавити ово:

1. Ноћу између 27. и 28 фебруара донесен је из дома Престолонаследника као повређен у хируршко одељење опште државне болнице Стеван Колаковић, служитељ Престолонаследников. Примљен у болницу од дежурног лекара, Стеван је изјавио да се повредио и на основу те његове изјаве забележено је ово [illegible]:

„Ноћу између 27. и 28. фебруара по његовом казивању пао је на степеницама и ударио је се по трбуху. [illegible] [illegible] стре [illegible] [illegible] [illegible] у томе моменту [illegible]. Одмах је осетио јак бол у трбуху и донесен у болницу."

Ово се види из издатог овереног протокола и историје болести Стеванове, која се по правилима болничким, води свакога без разлике болеснику, који се у болници лечи.

2. Другог марта на јутарњем рапорту управник града Београда саопштио је Министру Унутр. Дела вести о несрећној смрти Стевановој, које су до њега дошле. Упућен од Министра Унутрашњег он је отишао у болницу и узео реч од Колаковића. Тако је и у [illegible] § 8 и 9. крив. суд. пост. узимао права, формалне и [illegible] радио за истрагу, коју би се, пре [illegible] вести правде имала и могла предузети.

На том протоколу [illegible] од 2. марта Бр. 11000 Стеван је изјавио:

„Прексиноћ око 11 часова у вече, журећи се низ степенице у стану Престолонаследниковом, негрешно сам се оклизнуо и стропоштао се низ два степена, ударивши се при томе по доњем трбуху."

„Несрећа ова десила ми се [illegible], што сам се журио да однесем једно писмо Његовог Височанства, а степенице у таке време већ нису биле осветљене."

„Како сам из ранијег времена већ био [illegible] с обе стране, то сам се побојао за ма болове, који сам [illegible] [illegible], [illegible] сам молио лекаре да ме одмах однесу у болницу, што је и учињено. Овако је у истини било".

Протокол овај, који је Стеван својеручно потписао, сем њега су Управник вароши Београда господин Алимпић, и још четири лекара г. г. д-р Никола Христић и д-р Симеон J. Алимпић, као присутни, и г.г. д-р В. J. Суботић и д-р Тома М. Лекo, који су потврдили, да је Стеван ову изјаву дао при чистој свести.

3. Колаковић је умро у болници 4. марта у пола ноћи. Секцију је 5. марта у 11 сахата пре подне. Д-р Е. Мавел, који је извршио обдукцију леша Колаковића, утврдио је:

„а. Стеван Колаковић умро је од акутног гнојавог и дифузног запаљења трбушне марамице, које је наступило као непосредна последица перфорације танкога црева (у горњем делу вијуге).

„б. Пошто ни у цревима ни на месту прскнућа нису нађене промене, које би ма по чему означавале, да се црево овде провалило из какве унутарње патолошке узрока, можемо са закључити да је црево овде на [illegible] месту прсло услед дејства какве тупе силе, која је споља утицала на потрбушину. Могућност дејства тупе силе на потрбушину не стоји ни мало у опреци са фактом, да на потрбушини нису нађени спољни трагови насиља".

4. Према досадањим службено обављеним фактима излази, да је Стеван Колаковић био жртва несрећног случаја. По томе и нашло власти, која би била упућена на истраживање кривице, а [illegible] није учињено за сад недостатак законитих основа.

Појава нових и доказ непознатих чињеница, ако би их било, имали би се узети у надлежну оцену.

После овога ми можемо још само ово рећи:

Зар опет Ја' реченице да свако бити није [illegible]? Јел' убице [illegible] Александра, да би се од земље тобож „смирила"? А сад видимо да опет [illegible] [illegible] [illegible], опет се растурају најстрашније вести, опет клевета бије и погађа горе но икад!

Ово је Србија заиста несрећна, кад ни у најсудбоносније часове њој не дају да мисли о битним интересима, да ради за спасу Отаџбине и [illegible] [illegible], него мора да се мучи и једе с оваквим питањима!

Пред поразом!

Београд је јуче био пренеражен најкрупнијим новостима!

Кад се у највећој [illegible] очекивао одговор Русије и [illegible] [illegible] [illegible] корак Аустрије, којим се решавања најсудбоноснија питања за нас, — пуче глас и „абдикацији" Престолонаследника Ђорђа, о којој говоримо на другом месту.

Ова новост, која је избила пре но што се могло чути о одговору Русије, била је већ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

То је [illegible] [illegible] [illegible], да кад се дознало за решење Русије и Француске, — [illegible] у Београду је била огромна!

Поуздано посланство је јавило преко: **да су Француска и Русија пристале на захтев Аустрије, да признаду анексију пре свake конференције.**

Као [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible]: или би Русија признала анексију одмах, или би Аустрија напала Србију. Као је још један [illegible] [illegible]: да Русија [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], да [illegible] [illegible] на Србију као casus belli, или на [illegible] [illegible] Србије, Русија није [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Он је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] и [illegible] Русију и себе, [illegible] [illegible] [illegible] Аустрији, која је [illegible] [illegible] и Русији и [illegible] Словенству.

После овога [illegible]. Русија [illegible] Словенства [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Србији! Србија треба да [illegible]: да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; треба да [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] треба да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]! [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ту [illegible] треба и мора Србија [illegible] [illegible] [illegible], јер је [illegible] [illegible] [illegible] у целој ствари, јер су њене [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible].

Ми [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Влада, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

Да ли [illegible] [illegible] Србије?

Не може [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Не може [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], не може [illegible] Отаџбина и да [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Срба и да [illegible] [illegible] [illegible]!

Ова влада [illegible] [illegible] [illegible] Србије. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], да [illegible] [illegible], [illegible] да [illegible] да Србија није способна за борбу и живот!

Ратне хајке

или

[illegible] и аустро-угарска политика

по [illegible] књизи Марка Хрона

(наставак)

О намери тог фалсификата писао је 10. новембра „[illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] стране, у [illegible] је [illegible] утврђено да је цару [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] да се [illegible] и да не верује политици кнеза Бизмарка. Брзо је пронађен прави [illegible] [illegible] фалсификата. За сада је довољно рећи, да су ти фалсификати орлеанистичког порекла. Кнез Бизмарк је брзо успео уверити цара о томе, да је био жртва [illegible] [illegible]. Откривена је једна подла интрига европске ратне странке."

Свакојако није био то случај што се баш у то исто доба међу католичким Југословенима Аустро-Угарске у најјачем јеку развила тако звана „глагољичка" агитација с [illegible] [illegible] [illegible]. Још с почетком октобра 1887. био је по целом [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], по словенским, далматинским и хрватским бискупима упутио распис, којим их позива да стану на пут „глагољичкој" агитацији [illegible] [illegible] [illegible]. Ми [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. То се најбоље показало кад су поводом педесетогодишњице свештеничког јубилеја д-ра Штросмајера (фебруара 1888) [illegible] у корист глагољице [illegible] манифестације у Доњој Штајерској, Крањској и на Приморју. А кад су се у марту 1888. словенске [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] да се придружи Хрватима, примио их је д-р Штросмајер речима: „Што ме [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], то је да су сад сви Југословени једно тело, које пред [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], које у својој свези тражи јединства за своју будућност... [illegible] југословенских [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] до јединства борба, а за тим [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

С берлинском [illegible] [illegible] Бизмарка [illegible] руског цара у новембру 1887. учињен је први ударац, формалан „[illegible] [illegible]," који је истина европска ратна странка, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], али још за дуго није признала да је побеђена, но је [illegible] [illegible] [illegible] рад за свој циљ постигне другим средствима, другим [illegible] [illegible] путем. Још у току године 1888 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] 1889, довела до конкретних резултата. И у Француској је [illegible] утицај растао из дана у дан и брзо после [illegible] [illegible] 8 марта 1890, кад је кнез Бизмарк био принуђен да одступи — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у својим „Мислима и Успоменама" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] на берлинском двору — могли су [illegible] [illegible] „Osservatore Romano" писати о „gesta Dei per Francos", [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], „[illegible] [illegible] [illegible]", [illegible] [illegible] [illegible]. У лето године 1891. [illegible] [illegible] француска флота [illegible] [illegible] у Европи. После флоте, која је [illegible] [illegible] у [illegible], [illegible] Кронштату, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(наставиће се)

Владина изјава

Ст. Новаковић на питање Боже Марковића изјавио је на данашњој седници: Да је заиста добио писмо Престолонаследниково и да је по споразуму са владом то писмо упутио Краљу као надлежном за решење по овом акту, јер влада за то није надлежна.

САМОУБИСТВА

У Србији се тера шега са свачим и од свачег се ствари ствара карикатура, па је то судба и самоубиства. То крајње средство, коме прибегавају само очајници, којима је живот у истини [illegible] и разваљен, сад је у нас постало као модерна играчка, којом се деца [illegible]. Чим се какав [illegible] [illegible] [illegible] професора [illegible] му [illegible] не да пара за какво провод — он просвира себи куршум у чело, хотећи тиме да „казни" некога. Деца су млада па [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Изгледа као да је неки луд ветар дувао преко целе [illegible]. Ова учестала [illegible] нису доказ само лошег домаћег васпитања, што је већ [illegible] [illegible] ствар, него и страшне [illegible] сти, која ће остати вечна [illegible] карактеристика ове генерације. Зар ти младићи који [illegible] [illegible] овај трагични тренутак [illegible] да умакну с овог света, да оставе своје свете дужности према Роду и Земљи! То је најгора, најподлија врста дезертирства, јер самоубице избегавају свачију осуду за своје бегство испред опасности.

На кога ће остати једна земља, кад овако бедна генерација стоји да је чува и брани!

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Суспендован катихета

У Гостићу је суспендован гимназијски катихета Никола Мајсторовић, „јер се није хтео покоравати владиној наредби да у свом службеном положају, као катихета на рудном земаљском заводу, не смеје рабити ћирилицу“.

Тражи доказа

У Руми су се бавили истражни судији Кошутић и Урбанић. Примали су и саслушавали најдивније људе из Руме и са стране, саслушали су све књижаре д-ра Жарка Миладиновића и једнаг солиситатора његова. Питали су да ли је он из Србије добавио које Жарко и сл., да ли је Жарко скупљао добровољце и новац за Србију итд. Дакле најпре ухапшен д-р Миладиновић, па тек сад траже „доказ“ за његову „велеиздају“. Од [illegible] је да је саслушан и неки Дебић, који се по кафанама јавно хвалио да ће он [illegible] све. Остали су сви сведочили у корист Жаркову.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ од 6 до 8 сати у вече, држана је министарска седница у министарству спољних послова, под председништвом Краља.

На овој седници прочитано је писмо Престолонаследника Ђорђа, којим се одриче права на српски престо, и о њему дискутовано.

Посланички клубови. Синоћ су имали своје седнице оба посланичка радикална клуба. У 7 сати, дошли су њихови изасланици г. г. Љуба Јовановић, председник Скупштине и Јован Жујовић, председник клуба самосталних радикала, у министарство спољних послова и информисали су се о писму Престолонаследниковом, па се после вратили у клубове и о томе обавестили посланике.

Није ни знао. Краљ није ни знао, да је Престолонаследник Ђорђе упутио јуче писмо председнику владе г. Ст. Новаковићу. Тек кад је г. Новаковић отишао у двор и показао Краљу писмо, тек је тада Краљ сазнао намеру Престолонаследникову.

Земунци се селе. Јуче су сва државна надлештва из Земуна иселили по нарочитој наредби из Беча. Исто тако и сви имућнији трговци селе се са својим радњама и породицама у унутрашњост Аустро-Угарске.

Вечера у част новинара. Директор „Правде“ дао је синоћ вечеру у част познатог немачког књижевника и публицисте г. Роде Роде и глав. уредника румунског листа „Адеверул“, г. Е. Фагуре, на којој су били и господа: Павле Маринковић нар. посланик, Бранислав Ђ. Нушић књижевник, Миодраг Гавриловић пенс. редитељ Нар. Позоришта, Чича Илија Станојевић члан Нар. Позоришта, Пера Талетов чиновник Пресбироа, Мих. Сретеновић учитељ, Милан Савић сарадник „Правде“, Наум Димитријевић дописник румунског „Универзула“, Вој. Турински члан Нар. Позоришта, и г. г. Рада Ковачевић, Констант. Палигорић и Влад. Жарковић банкарски чиновници.

Тице злослутице. Јуче у подне дошли су возом у Земун: чувени Акурти и још чувенији „судија истражитељ“ Кошутић.

Где се ове две авети појаве, ту зла и несрећа ничу. Земун се од јуче у црно облачи, и очекује сваког часа: кога ће из његове средине зграбити и одвести да га више не види!

Тужне дане преживљују несрећни Срби у Аустрији, где сада влада само денунцијација и пакост.

Скупштинска седница. Данас ће се одржати скупштинска седница, на којој ће влада саопштити писмо престолонаследниково.

Мобилизација. Јуче, пре но што је у Београд стигла вест о признању анексије од стране Русије, тражио је министар војни од владе да му се допусти мобилизација бар две дивизије, нудећи своју министарску оставку за то своје тражење. Сад је, наравно, мобилизација замењена, те ће сигурно и министар повући своје тражење.

Пријем дипломата. Јуче после подне био је пријем страних посланика у министарству спољних послова код г. д-р Миловановића, министра, на коме су пријему били скоро сви страни посланици, од којих је и овом приликом изостао гроф Форгач аустро-угарски посланик.

Протерани. Свима Србијанцима, који су у Прагу на универзитету, саопштено је пре три дана, да сместа иду из Аустро Угарске, иначе ће бити протерани, услед чега су се скоро сви и вратили у отаџбину.

Зашто то?

Ко је надлежан? Поводом овога одрицања Престолонаследниковог избило је питање: ко је надлежан да ово питање реши? И на који ће се начин решити.

Овим се питом мења утврђен по уставу ред наслеђа, а зато је надлежна само Велика Народна Скупштина, [illegible] и нагињу свакој решавању овог питања.

Престолонаследник би одсуствовао из земље, а за то време би се спремило све што треба за Велику Скупштину, која би променила ред наследства.

Разрешени. Коста Јовановић резервни пешадијски капетан I кл. због телесне неспособности и Димитрије Димић, пешадијски поручник, разрешени су краљевим указом од службе резервних официра.

Шпијунска афера. Првостепени суд за варош Београд, пустио је јуче у слободу Александра Тодоровића 6 чиновника, по шпијунској афери, из недостатка доказа, а одобрио притвор иследне власти за Драгутина Франкла и Швејера.

Примљен у поданство. Г. Рудолф Бурја капелник I класе војне музике, примљен је у српско поданство, пошто је поднео уредан отпуст из досадањег поданства.

Напад на барутану. Синоћ смо добили из Чачка телеграм ове садржине:

„Синоћ напали барутни магацин код Ињинце. Први напад стражар одбио. При другом пуцкарали се и 200 метака избачено. Шпијуни измакли. Писмо следује.“

Произведени. Резервни наредници, из свију родова оружја, који су положили испите за чинове потпоручника, њих на броју десет, произведени су јучерашњим указом за потпоручнике.

Фабрика шећера. Сви чиновници у фабрици шећера, који су аустро-угарски поданици, добили су јуче наређење, да одмах напусте послове и да иду у своје команде у Аустро-Угарску на вежбања.

Покушај силовања. Сава Спасић радник фабрике дувана, покушао је јуче да изврши силовање над Видосавом ћерком Милојка Бранковића, радника железничког, домамивши је у свој стан. Видосави је 12 година.

Сава је одмах ухапшен и са њим ће се поступити по закону.

Удавила дете. Љубица жена Драгутина Петковића из Мајдева у окр. крушевачком који се налази на издржању казне, родила је прекјуче ванбрачно дете, удавила га конопцем, па бацила у реку Расину, где је леш и нађен.

Љубица се налази за ово зверско дело у рукама власти.

Кажњени. Стева Ђорђевић, Милан Матејашевић фијакеристи и Јован Лазић улови кажњени су са по 20 дана затвора, *зато што су преварили јуче полицију да су се на Врачару десила два убиства, док у ствари то није било.*

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

(.) У Француској су последњих дана извршени двадесет накнадних избора за скупштину. Изабрани су пет социјалистичких радикала и један члан уједињених социјалистичких радикала. У пет изборних округа ће бити ужи избори. Резултат једног избора још је непознат.

(о) Руски министар председник Столипин отићи ће на одсуство на Крим да се опорави од болести.

(§) Лав Толстој је поново оболео од бронхитиса и запаљења слепог црева.

[] Поштанско-телеграфски штрајк у Паризу престао је.

НАРОДНА СКУПШТИНА

Јучерашња седница

Друго читање буџета

Пошто је Триша Кацлеровић утукао три кратка [illegible] прешло се на друго читање буџета. Испочетка се [illegible] за позицијом. Код позиције за помоћ књижевницима, Драшковић је предложио да се породицама пок. Лазе Комарчића и Радоја Домановића, књижевника, одреди државна помоћ од по 2000 динара годишње. Министар финансија усвојио је предлог Драшковићев и ова би помоћ била изгласана лако како би то доликовало једној скупштини у којој седе културни посланици. Али на жалост, благодарећи простаклуку и крајњој [illegible] некултурних посланика [illegible] народно представништво осрамоћено је. Први су се побунили [illegible] чувства Станка Ђирића и он је почео да бљује тражећи да породице покојника помогну приватно партијски пријатељи, но кад [illegible] скупштина учини своју помоћ. Посланици су [illegible] противу говора овог [illegible] народног трибуна, који, за време посланиковања и дружења са паметнијим људима од себе није успео добити своје [illegible] образовање, за које је узнао у скупштини.

Али ово лупетање Станково није остало без важног утицаја. Одмах је за њим скочио Рада Нешић. То је онај Рада који је за двадесет година, два конгреса и два грозна мандата, које су му „пролазнице“ за време буке 1883. год. тражио после 29. маја, да му држава исплати три хиљаде динара.

— Буџет је и сувише оптерећен. Ако овако продужимо наћи ће се једног дана неки посланик који ће предложити, да се и Рајовићу нареди државна помоћ. Кад сељаку угине стока или му се деси какво несрећа држава му не притиче у помоћ а књижевницима се наређује одмах помоћ. Ово је неправично скупштино. Ко зна кога су то људи.

Ова уранела сељачка сујета, која се српски не уме говорити сматра да је држава дужна да њему даје накнаду за његове [illegible] мислећи да су књижевни радови [illegible] од њега.

Интелигентни посланици примили су са [illegible] ову двојицу Маневића и тек смо мислили, да ово не ће се [illegible] кад устаде трећи. Миксим — Миксим Сретеновић.

— Да су ова двојица људи написали нешто што држава би им сигурно одредила и њиху помоћ. Кад смо ми [illegible] из краљевине Лазе К-мар

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превео с француског

(186)

XI

Како је Пардајан син био још једном непослушан према Пардајану оцу.

— Тада све навалише на богохулника. Вређани и побожни чувари кутије јурнуше као бесни на грађанина, обасуше га ударцима и заурлаше дерући се:

— Смрт хугеноту!

— Смрт невернику! прихвати бесна гомила.

У том тренутку наиђоше једна кола, која је вукао бео коњ. У колима је била млада жена прилично [illegible] и благих очију. Кола се зауставише кад наиђоше на гомилу и млада жена разгрну завесе да види шта се догађа. Тек што је спазила грађанина кога су злостављали она узвикну:

— Шта! Па то је славни Рамус! Зар се тако с њим поступа! Ох! то је гадно!...

Грађанин чу тај пријатељски глас и упе се из све снаге да се приближи колима.

— Оставите га! викаше млада жена. Кажем вам да је то славни и учени Рамус!

Гомила је само једно знала: та је жена узела у заштиту „хугенота“ и пошто је видела да на колима нема племићског грба, дигне се урлање:

— Смрт невернице! На [illegible] обоје! Освета за Св. [illegible]! —

Светина се једним скоком [illegible] на кола [illegible] бесна. За неколико тренутака кочијаш младе жене [illegible] поче плакати у [illegible]. Рамус се [illegible] лица [illegible] очајно [illegible] из врата од кола.

— Помоћ! помоћ! повика се од једном неки звучан глас.

Тада се један младић сјури, гурну главом напред кроз светину, поче обарати песницама и дође до кола. И онда извуче свој дугачки мач, па поче млатити око себе.

Велики круг одмах се створи око витеза Пардајана — јер то је он био.

Млада жена [illegible] ову [illegible] помоћ која јој дође, охрабри се и пружи руку старом Рамусу, који се попе у кола задихан:

— За сад сам спасен... али је жалосно кад један народ до овакевог ступња дивљаштва...

„За сад!“ рекао је један научник! Он није знао да ће мало касније погинути у сличној прилици!

Кола се кренуше. Кад гомила виде да јој се плен измиче поче страховито урлати, али је мач витезов грабио тако страховите кругове да се гомила увек испред њега повлачила [illegible] гомилу вукова.

Међутим [illegible] витеза, кад се [illegible] гомиле, која се расту[illegible] пред њихом. То је био стари Пардајан, који је дошао у помоћ и тако мало својим мачем да је за тренутак био код кола поред сина свог.

С таквом пратњом кола су могла да се крећу доста брзо.

И како [illegible] није знао ради чега је била ова галама, гомила се заустави пратећи весело [illegible] Пардајанима, који пошто су прешли једно сто метара вратише мачеве у корице.

Кола продужише пут и скренуше на десно.

— Кога си се врага опет умешао?... рече Пардајан старији [illegible] свој [illegible].

Витез не одговори. Он је био веома узбуђен видећи да кола иду истим путем којим је он ишао онога дана кад је пратио госпођу у црнини с намером да од ње затражи руку њене кћери Лујзе!

Кад кола уђоше у улицу Барес витез се преврнуо. На углу те улице где је стрепљиво очекивао госпођу у црнини, али није смео да јој каже своју намеру.

Срце витезово поче јако [illegible] кад се кола зауставише пред кућом у којој је била [illegible] од Пијена.

Стари Рамус сиђе с кола, а за њим лако искочи и млада жена.

— Уђите, рече она дрхтавим гласом, уђите оче. Потребно је да се мало одморите!...

— Ви сте чудесно дете, рече Рамус, који виде да је већ потпуно заборавила на ово што се догодило. Биће ми веома пријатно да се одморим у вашем друштву.

Врата се отворише и стари научник уђе у кућу.

Тада се млада жена окрете витезу и његовом оцу.

— Уђите, господо, рече она нежно.

Витезови послушаше и уђоше за њом.

Млади Пардајан је радо хтео да продужи свој пут, али га задржа радозналост да види ту кућу у коју је долазила Лујзина мајка.

Унутрашњост куће имала је сасвим грађански изглед. Они уђоше у трпезарију и госпођа нареди служавци да им донесе што за се потребе. Она сама напуни [illegible] пехаре [illegible] вином, што одмах задоби старога Пардајана.

— Господо, рече она тада, ја се зовем Марија Туше. Хоћете ли ми учинити милост да ми кажете коме дугујем за свој живот?

Витез већ отвори уста да каже, кад му стари Пардајан притисне ногу и похита да одговори.

(наставиће се)

[illegible] је био уредник „Видела“. Па ипак не каза ни помет да буџетоманијама одређује помоћ, а [illegible] се одређује.

„— Признајем да је Домановић добро пао, много бољи [illegible], много се опао и много [illegible] и скупштина неће погрешити ако својим [illegible] и [illegible] буде одредила помоћ.

— Немојте, бар мртве вређати — [illegible] уплео је добацио Ђока Марковић.

Али овај маредер није разумео примедбу Тодину већ је и даље [illegible] на двојицу мртвих књижевника.

— Толики трговци пропадају и банкротирају, па им држава не притиче у помоћ па не дам ни овима помоћ.

Посланици оборише главе и црвене од стида што се у Народној Скупштини налазе и оваки [illegible] са оваким [illegible] и не знаш чији су.

Па ипак, [illegible] пропадају [illegible].

Те је речи [illegible] ова [illegible] посланик [illegible], који би [illegible] боље учинио да [illegible] са својим [illegible] са [illegible] чим [illegible] на овим у парламенту.

Кад је председник ставио предлог на гласање, овој четворици Максима придружило се још десет посланика међу којима је био и „[illegible] старина“ чича Гаја, који поред свих [illegible] људи из десеточланог [illegible], које носи на [illegible], [illegible] узети на душу и [illegible] пороке.

Прави Максим, који се [illegible] у [illegible] крајем [illegible] према наложеним од [illegible], [illegible] је видно како у скупштини има још Максима сем њега.

Гром из ведра неба

У сред [illegible] читања законског предлога о буџету, које је успављивало посланике, улете на галерију један мали комета! [illegible] се [illegible] министра, [illegible] неки посланици [illegible] на сале.

Председник даде 10 минута одмора.

— Престолонаследник је абдицирао у корист принца Александра.

Та вест као гром из ведра неба пролете кроз скупштину. Општа запрепашћења.

Спрчак доле и уверих се у [illegible] вести.

У сали се скупила десеторица посланика око Пашића, која [illegible] брзу и [illegible] говори. Ствар мора да је врло [illegible] кад се и Пашић решио да говори.

Потрудим се да дознам шта је Пашић говорио и дознао сам.

— Па, овај, не може се још то сматрати за свршено. Треба ми да решимо... То, знате, заташка... па... да претерује... Видећемо.

На улици

Улице су биле препуне света. Свако је [illegible] новине па кад прочита ова неколико речи па се упушта у живи разговор.

— Ово нам није требало. Бар сада — говорили су неки [illegible].

— Ко зна зашто је то добро — одговарали су неки.

Фланер

није [illegible], [illegible] је била [illegible] у [illegible], па [illegible] тамо покрије [illegible] заборава.

Убиство Ивана Живковића

Ноћ 11 марта прошле године била је [illegible], а у соби у којој су спавали чланови куће Косте Живковића, земљака Грушића, био је све будно. Напољу су лајали пси на земљу [illegible], т стари Коста устаде да види: бог чета то пси лају.

— Немој бабица [illegible] ти; ја ћу устати и видети! рече му најстарији син Иван, младић тек претурио двадесету.

Иван збиља устаде и изађе напоље. Одмах се чу један пуцањ пушке, а [illegible] следова други.

Цела задруга Живковића излете напоље и у једном крају авлије нађоше Ивана мртвог. Сечемице му беху све срце разнеле.

Код суда нико није за ово убиство био осуђен.

*

Нотирајући летимично ових осам тајанствених злочина, ја имам намеру да се нешто дуже задржим на бојићском и пакучанском злочину. Те ћу злочине нешто детаљније описати, да се на њих види манир непознатих злочинаца, за које верујем, да су извршили и све раније побројане злочине.

(наставиће се)

ПОЦЕРСКИ и ПОДГОРСКИ ТАЈАНСТВЕНИ ЗЛОЧИНИ

(наставак)

Убиство Цвије Ђурића

Ово зверско убиство само ћу помињати, јер је о њему било доста писања у нашим листовима, пошто је пок. Цвија био не само виђен и окретан човек, већ и јако истакнута политичка личност.

Непознати подмукли разбојници ушли су ноћу у дом Цвијин и свега га пушкама изрешетали. Карактеристичан је при овоме убиству факт, што смо видели скоро при свима ранијим убиствима, и кога ћемо стално видети при осталим убиствима, да су смртне ране Цвије задате из пушака, које су биле напуњене [illegible] и [illegible] сечемицама, [illegible] у [illegible] крпице.

Ни због овог убиства нико није отишао на робију, нити је [illegible] конац.

Убиство Срећка Марковића

Једнога дана Срећко је дошао [illegible] послом у пазинску Каменицу. Седећи у механи после ручка, он је око себе имао више пријатеља, господе из среза и трговаца из варошице, који би се увек окупљали око овог симпатичног и отменог домаћина, кад год би он дошао у Каменицу.

Од овог дана, кад је набегао погибији на Церу, Срећко је се чувао. Никад није допуштао, да пре мрака не буде код куће, која му је била мало [illegible], и у којој се није бојао разбојничког напада.

Тако је и овом приликом радио. Одмах после ручка нарешио је, да се кола упрегну, и да пас кући, која од Каменице није даље од 1 и по сата.

Пред поласком наручи литар вина и механџија га донесе. Срећко узе литар, да би наточио у чашу, а литар изненада прште у његовим рукама, и вино се просу по столу.

— У његову главу! викну један од присутних.

Сви су веровали, да овај догађај предсказује несрећу, а и самом Срећку не би пријатно. Он се истина осмехну, али тај осмех беше сличан осмејку сарајевских старица, које не губињају воде.

Ипак је Срећко отишао из Каменице. Забављајући се мало код своје велике штале под Павловом, он се са кочијашем и једним својим рођаком крете кући. На једном месту, где је пут низбрдан, а окно исто [illegible] као, где су на Церу убијени Јована Вујичића, искрсише разбојници и пред коњима и за колима, те са [illegible] пушкама [illegible] да сиђу с кола.

Да не улазим у даљи опис трагедије овог доброг човека, кажу само шта виђене: разбојници су одвели Срећка подаље од пута и — убили.

Момак Срећков на саслушању рекао је, да би једног од убица могао познати: омален и темељит човек, [illegible] [illegible] с јаким обрвама и [illegible] и пуних жутих бркова.

Због Срећковог убиства, [illegible] је [illegible] и људи и жена, али се нигде није могао пронаћи овај темељити човек са жутим брковима, а да је полиција умела пређи само преко Цера можда би га и нашла. Она се ограничила само на свој срез и утрпала — [illegible] јој то тврђење — да су Срећка убила најмљени Тома и Милан, које опет није могла уништити, а који се у осталом, на неколико година пре погибије Срећкове нису чули ни живи ни мртви.

Ни по овом убиству нико

ИЗ ПУБЛИКЕ

Фата моргана

[illegible] на [illegible] и [illegible] [illegible] на [illegible] Војнички [illegible] власти, [illegible] један [illegible] [illegible] трошкове, као да сам ти ја [illegible] учинио. На ово сам [illegible] сам [illegible] [illegible] да [illegible] и [illegible] буде за [illegible] добио [illegible] на [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] јадан [illegible].

Сад [illegible] [illegible] војску, [illegible] [illegible] да [illegible] у [illegible]. Опр. Команду и [illegible] 30. о. м-ца [illegible] одговор [illegible]:

Ја сам служио стални кадар 1890 год. у Драг. Лазин [illegible] V [illegible] пуку „Краља Милана“ I, и [illegible] 1903. године [illegible] — „[illegible] болести“. — Да ли сам ја „[illegible] болести“ [illegible] утврди [illegible], [illegible] за [illegible].

Ја [illegible] [illegible], а [illegible] [illegible], и да [illegible] — ја [illegible] [illegible] [illegible] и с [illegible]: Што бих у овом [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] Бајлони, [illegible], [illegible] у [illegible] [illegible] 5.000 динара, [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] г. Игњат Бајлони то је — [illegible] ствар.

Ја у [illegible], [illegible] у [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible], а [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] — [illegible] ту [illegible] [illegible], [illegible] Србија [illegible] [illegible] на [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] у [illegible] [illegible], [illegible] у [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] у Игњату Бајлону [illegible] [illegible].

[illegible] да [illegible] у [illegible], [illegible] је [illegible] у [illegible] у [illegible] [illegible] и [illegible].

У II чети V батаљона „Краља Милана“ I, [illegible] гарнизон, за време [illegible] службе у [illegible] — [illegible] да сам био прави [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] и теорија, [illegible] [illegible].

Време трајања, [illegible] [illegible] [illegible].

Сва решења [illegible] власти [illegible]:

Драгољуб А. Васиљевић — Београд,
[illegible] „Драг. Пијац. [illegible] бр. 38.

НБ. Интересантно је: две сам [illegible] [illegible] „[illegible] у [illegible]. Опр. Команди у [illegible] [illegible] 1 [illegible], [illegible] на свој чин који је [illegible] добио у 1902 год. у [illegible], [illegible] сам [illegible] да је [illegible] 1908 год. [illegible] у исти чин, који [illegible] од 1902 год., и да му је [illegible] други [illegible] на исти чин!!

У томе [illegible] да је Србија [illegible] на свету, јер [illegible] тога [illegible] у [illegible].

Европа ма—рш!

Мајстори што праве банке

истинити догађај из чаршије

(наставак)

Жандар мирно приђе, салутира и пружајући позив ословљи Вражу:

— Госпо'н чича Лаза наредио ми да вам доставим ова' позив и молио вас да од'ма дођете у кварт.

Вража механички пружи руку, узеде позив и сам не зна како изговори:

— Добро. Можеш ићи.

Жандар салутира и оде а Вража држаше у руци хартију, коју му је жандар предао. Рука му је лако дрхтала. Несвесно положи на цела наочаре и поче читати:

ПОЗИВ

Г. Вража Вражић, хотелијер [illegible] позива се да **одмах** [illegible] год. [illegible] у [illegible] сахата предстане кварту Н. Н. [illegible] ради [illegible] саслушања — — — — — —

№ 327
15—[illegible] год.
Београд.

чата

Лазар Васић

Примедба. § 327 крим. закона. Затвором од 1 до 15 дана да се казни онај, кога полицијски чиновник, или кмет или ма ко други у име власти позива па не би том позиву без довољно узрока следовао.

Сиромах Вража, беше обамро. Шта да ради? Ако се све дознало онда је потпуно пропао. Да ли да иде или да не иде.

— Морам ићи. Ако није за оно онда би пало у очи што не одлазим... Али ако је за оно? Не... не... није могуће, да се дознало. Шта сам ја опет луд! Та ја тако често добијам позиве. Можда је нека нова полицијска наредба... Да, али, ако је наредба онда зашто тражи од мене да одмах дођем у кварт. Ево он де стоји одмах и то подвучено са три црвене штрихле. Нешто је важно... Па може и нека друга ствар бити... После, Лаза је мој пријатељ... и он би ми пријатељски прво рекао. Не би он мене упропастио... Па да богме!.. Него, ја сам кукавица па сам се препао... Од куда се могло дознати? За тајну нико живи не зна сем мене и Саве... А Сава је није смео издати себе ради...

Вражу беше облио зној. Хиљадама мисли пројурише му кроз главу; хиљадами претпоставки беше направио, али не дође ни до каквог резултата. Страх га беше толико обузео, да је почео дрхтати као у грозници.

— Морам бити начисто — рече у себи шапатно и обуче капут и, тако рећи, истрча на улицу.

Ни сам не зна кад се нашао у ходнику кварта. Жандар га упита код кога жели и он нашче за себе одговори

— Код чича Лазе.

— Чича Лаза је седео на једном канабету и чим га спази он устаде.

Вража је прости узео очи у чича не би ли на шта прочитао из његових очију.

Чича се намерно држао. Само се Вражи учини као да је опазио неку забринутост на чичином лицу. То га још више обеспокоји, те не умеде ни речи проговорити.

— Звао сам те Вражо, по једној врло важној... деликатној ствари...

Вражи се ноге одсекоше и на очи му се навуче нека сивкаста сумаглица, која му је треперила пред очима.

Фланер

(наставиће се)

ЗИМСКОЈ РУЖИ

Та са [illegible]

Ко [illegible] у [illegible] храму,
Та си нада [illegible] [illegible] [illegible]
И ко [illegible] што мртвана [illegible]
Вала си [illegible] [illegible] је [illegible] [illegible]

Ја те љубим [illegible] него себе —
Него [illegible] што ме тако мучи.
Јер у мраку и [illegible] [illegible],
Ти ми [illegible] што и сунца [illegible].

Рајка

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Мала библиотека

Издање књижаре Пахера и Кисића у Мостару.

Сад су баш изашле три књиге које садрже свеске 157, 158, 159, 160, 161 и 162. Дела су ова: „Пурпурна Сасовина“ у преводу Ст. Новаковића, „Посмртне почасти“ од С. Пандуровића и „Француски романтичари и српска нар. поезија“ од Д. Скерлића.

Издавач се с пуно разлога жали на [illegible] небрижљивост српске публике, која се ни мало не одазива претплатом. Овако су нам [illegible] [illegible] Босне и Херцеговине, а овако пратимо да прорадни [illegible] од најбољих и најкориснијих [illegible].

Сад издавач објављује: да све досадање [illegible] продаје у половине [illegible], ни мање најмање 50 свезака.

Ми препоручујемо нашим пријатељима да помогну ово издање.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Српско позориште

Вечерас ће [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] за [illegible]:

„[illegible]“ која се вечерас први пут приказује на [illegible] сцени:

Човек у свему!

ТЕЛЕГРАМИ

Париз. „Клаке“ уверава да се Изволски решио да без икакве резерве призна анексију Босне и Херцеговине у нади да ће и Ерентал примити пројект српске ноте, коју је уоутила [illegible]. Од [illegible] гаранција, које Аустрија тражи од Србије, те гаранције место Србије могу и велике силе дати А.-Угарској.

СИР

Ементалер

Првог квалитета

Добила је и препоручује
Деликатесна радња
Драгутина М. Денића
Телефон број 43.

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета
Сваки дан
свежег „Теј Бутера" [illegible]
Минхенско и Српско Пиво
[illegible]
Препоручује радња
Душана Тодоровића
Краљ.-Српског Двора Лиферанта
Београд — Теразије

ИМАМ велику количину РОЗА и БЕЛОГ КРОМПИР првог квалитет као и БЕЛА ЛУКА на продају за расад.

Купци нек се обрате г. **Душану М. Бердумовићу** трг. посреднику Велика Пијаца Пошта **Цариградска** ул. бр. 4. — Београд. 162 3-6

За мало пара кућа
у Шумадиској ул. бр. 11.
168 3-6

КОЖАРСКА ТРГОВИНА

Сабо и Костића

Београд
Кнез-Михаилова бр. 9. — Телефон 270.

Препоручује своје велико стовариште готових **папуча** трговцима и осталом грађанству, које продаје на туце и на један пар по врло умереној цени. 142 9—10

Чисто вино домаће
врло доброг квалитета има на продају.

Упитати преко пута Јасенице кафане, више Сил.-Дрвеног Вашара у кући Гвозд. 169 3—3

Ученика из добре куће који је свршио [illegible] из унутрашњости потребује
Помодна радња
181 4-6. **Димитрија Николића**

Српске музикалије

за гласовир и певање

1. *Српске Народне Химне* за мушки збор, мешовити збор и гласовир од Д. Јенка дин. 2 —
2. *Увертира Ђиђи* од Д. Јенка дин. 2·50
3. *Увертира* од Д. Јенка дин. 2·50
4. *Увертира Ковачи* од Д. Јенка дин. 2·50
5. *Српска Девојка* [illegible] дин. 2 —
6. *Ову је ноћ звездана* [illegible] од Бртовића дин. 2 —
7. *Са српских села* [illegible] од Вртовића дин. 2 —
8. *По мало је кажи — Опала мома — Збогом* [illegible] Ст. Биничког дин. 1·50
9. *На те мислим*, фантазија од Слободе дин. 3 —
10. *Албум 100 српских најновијих* дин. 5 —
11. *Албум песама* И. Бајића дин. 6 —
12. *Албум 128 српских народних песама* дин. 5 —
13. *Збирка композиција* Ј. Урбана дин. 3 —
14. *Албум песама* [illegible] Жарка Савића 20 разних песама и концертних мелодија дин. 6 —

Осим српских имам на стоваришту и велики избор страних музикалија.

Ко пошаље новац у напред шаљем „франко".

Музичка радња
МИТЕ СТАЈИЋА
17 3 10 у Београду

СЕЛТЕЈС [illegible] мењана [illegible] свакако против свих обољења. Нарочито се препоручује [illegible] Тражи се на свима хотелима, дрогеријама и бакалским радњама у Београду и унутрашњости Србије. Главно стовариште у Београду код

Гличе Т. Андрејевића и Брата
181 — Телефон 282. — 6 30

Распродаја конзерва

Сав залиху [illegible] распродаје за 20 % [illegible]

Обраћа се пажња г. г. официрама [illegible]

Домаћице [illegible]

[illegible]

Распродаја ће се вршити искључиво до 14 ов. мес. у подруму [illegible] 157 4—6.

Јаја за насад

Од врсте *Минорке* и жутих Орпингтона [illegible] 50 п. д.

Од *Коминати* — [illegible] *Мал*[illegible] комад 1·20 дин.

[illegible]

Живана Тодоровића
Београд Теразије — Телефон 417.

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду
израђује и препоручује:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** и одлично утиче код инфлуенце, [illegible] кашља [illegible] болести, [illegible] Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 3·50 дин.

РИБЉЕ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који [illegible] утиче [illegible] и рахичну децу. [illegible] Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **1·20** динара, већа **2 динара.** 48 30—50

СРПСКО ДРУШТВО ЦРВЕНОГ КРСТА

на свом лутријском зајму добило је

Дин. 2.000.000 у злату
„ 1.000.000 „ „

Депоновано је код Народне Банке као гарантни фонд за исплату добитака и амортизације *„Лозова Црвеног Крста"*.

У случају рата и за случај мораторија, *Лозови Црвеног Крста* исплаћиваће се и у случају ако Србија уђе у рат и прогласи мораторијум, јер је за тај случај предвиђени резервни фонд од **1 000 000 динара у злату**, поред осталих великих фондова.

Зато Родољуби купујте ваше *Лозове Црвеног Крста*, уложите новац не губите већ помажете нашу хуману ствар и можете само добити.

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

Идуће вучење Априла, главни згодитак		**150 000**
	други „	**16 000**
10 згодитака по 1000		**10.000**
20 „ „ **200**		**4.000**
100 „ „ **50**		**5.000**
900 „ **Аморт. 22**		**19.800**

Ко уплатити [illegible] дин. 22·50 [illegible] 265 5—10

Поверљиво [illegible]

Главном заступнику
Живку Петровићу
Београд — Кнез Михаилова 33.

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални кисељак

[illegible] „Grand Prix" [illegible]

[illegible]

У Београду је главно стовариште код

г.г. Глише Андрејевића и Брата
Варош-Капија — Телефон бр. 282.

Поруџбине из Србије и иностранства прима и одмах отправља

Аранђеловачка **Концесија**
Краљ. Срп. Двор. лиферанти
Аранђеловац. 13 60

„ЊУ-ЈОРК"

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kingsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Примљена актива	франака у злату	2.888.000.000
Целокупни приход у 1908 години преко	„ „ „	530.000.000
Математичка резерва	„ „ „	2.379.000.000
Резерва за дивиденду	„ „ „	416.000.000
Нова осигурања у 1908 години	„ „ „	722.000.000
Мешовита осигурања у свему преко	„ „ „	3.116.000.000
Сва осигурања у свему	„ „ „	10.331.000.000

Дивиденда која је плаћена 1909 год. износи фран. у зл. 49.402.050 против фран. у зл. 3.130.262 која је исплаћена 1908 године.

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, плаћена 1909. г. на полисе издате у 1907. на фран. у злату 10.000.

Осигурање на случај смрти				О вечном осигурању на 20 г.				Мешовито осигурање на 20 г.			
старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	проценат на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	проценат на премију
25	247.00	3540	14.8	25	378.00	4720	125	25	52700	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	135	40	57100	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	73600	11200	15.2

64-ти детаљан биланс [illegible] у току 1909 г.

Дирекција друштва „Њу-Јорк" за Краљ. Србију.

108 11 12 **БЕОГРАД, Кнез Михаилова бр.**

Јован П. Дробњак [illegible] давање у суботу 14 ог о. м. у 10½ часова на ком гробљу у цркви Св. Николе, [illegible] оцу

✝ ПАНТИ ЈАН. ДРОБЊАКУ

бив. [illegible]

О чему [illegible] пријатеље своје и познанике, молећи их да присуствују овом помену. 170 2—2

Са болом у души јављамо сродницима, пријатељима и свима познаницима нашим да нам је наш мили и никад непрежаљени

✝ ПЕТАР САЛЕВИЋ

[illegible]

после кратког а тешког боловања преминуо 26. пр. месеца у 64 години свога живота.

Његово тело предали смо матери земљи 27. истог месеца уз многобројно учешће сродника, пријатеља и комшија, који нам својим одзивом и саучешћем ублажише бол и нашу велику жалост.

Јављајући свима дољним пријатељима и познаницима ову тужну вест, сматрамо за пријатну дужност да топло захвалимо [illegible] речи г. [illegible] Проти, који [illegible] при пратњи и погребу милог нам покојника. Нека је срдачна хвала свима сродницима, пријатељима, комшијама и осталом многобројном грађанству, који испратише милог и непрежаљеног Петра [illegible] до вечне му куће. Много захваљујемо и свим пријатељима који нам утешним писмима изјавише своје саучешће.

Добри До — Ивањица 10—II—1909. г.

ОЖАЛОШЋЕНИ

[illegible]

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију на годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50. За иностранство на годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник [illegible]

„Прави Родољуб" Штампарија Гавр. Димитријевића и Комп. Краљеве ул. бр. 16. Телефон бр. 63.

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 14 МАРТ — БЕОГРАД | [illegible] ЈОВА НАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 73. | Телефон 821.

Tu, felix Austria[*]

Ко је пратио у своје време политику, коју су водили наши сада већ упокојени државници Јован Ристић и Милан Недељковић Перовановић, зна да је утврђени факт: да је блаженопочивши Кнез Михаило 1868. год. био спреман да уђе у рат против Турске.

Аустро-Угарска, која је 1866 г. — дакле само на две године раније — претрпела ужасан пораз у рату са Пруском, била је у то време немоћна за макакву акцију и, бојећи се да Кнез Михаило не реши питање балканских народа онако, како то не би ишло у корист Аустро-Угарске, она је покушавала на разне начине, да Кнеза Мученика одврати од његове идеје.

Свесан своје дужности и ситуације у којој се тада налазио, Кнез Михаило се није дао збунити нити одвратити од својих намера. Али, оно што није успела аустро-угарска дипломација, успела је не[illegible] стара срећа — она срећа која је натерала Матију Корвина да узвикне: Bella gerant alii, tu, felix Austria, nube —

Те исте 1868. год. Кнез Михаило је — **убијен.**

После разговора у Нишу са руским министром спољних послова, грофом Ламсдорфом, Краљ Александар Обреновић увидео је, да је Русија на прагу великих догађаја у далекој Азији, и да се решење балканског питања — од којег је по дубоком уверењу великога дипломате и родољуба Александра Обреновића зависио даљи опстанак Србије — има одложити за недогледна времена у напад. Да би ту по Србију и Српство огромну опасност отклонио, краљ Александар се решио, да једним одлучним и изненадним актом постави балканско питање на дневни ред, пре но што се Русија ангажује у Азији, како би се македонски проблем могао решити са учешћем Русије, онако како би и Србија од тога имала користи.

Данас већ није никаква тајна, да је краљ Александар припремао ратну акцију и многи наши виши официри и тада активни политичари и родољуби познати су са детаљима тога плана. За Аустро-Угарску, која није имала рачуна да се балканско, тј. македонско питање стави на решавање, пре но што она не реши питање о Босни и Херцеговини, и док не добије одрешене руке према Русији, ова намера Александрова није остала непозната и она је чинила са своје стране све што је могла, да је осујети.

Али и овог пута аустро-угарска дипломација није имала успеха. Место ње је морала ступити у акцију њена срећа и — с успехом:

На месец дана пре но што ће краљ Александар Обреновић упасти с војском у Стару Србију, он је — **убијен.**

*

У јесен 1908 год. Аустро-Угарска је, пошто је сондирала земљиште код европских сила, прогласила анексију Босне и Херцеговине. Осигуравши себи залеђе од стране Европе она је са запрепашћењем констатовала да јој се опасност за њен план појављује одмах, одакле се није надала — од стране Србије.

Српска влада, српски двор чинио је све могуће да узбуђење српског народа одржи у границама обичне протеста, али без успеха. На челу народнога покрета, на челу тако зване ратне струје, која је захватила сав народ у Србији, стављен се Престолонаследник Ђорђе Карађорђевић и сви напори бечке дипломације, сва добра воља српске владе, није била у стању да сузбије бујицу, која је претила да захвати целу Европу и да уништи престагодишњи рад Аустро-Угарске на Балкану.

Аустро-угарска дипломација почела је после петомесечне борбе са узбуђеним српским народом — великим и уздраним гласом на то: са народом а не са владом — малаксавати. Ни претње, ни грање ни на[illegible] била у стању да угуше је дан народ, који је решен пре да пропадне, но да се да за вечита времена спутати, те се морало апеловати на старо средство — на срећу, увек срећне Аустрије.

И опет не без успеха. У моменту кад је питање о анексији Босне и Херцеговине висело о концу: у моменту када је српски народ имао или да погне главу и да за вечита времена прими на себе јарам аустријске превласти, или да једним ударом разбије оне старе ноге, на којима стоји европски мир: у томе моменту на Ђорђа Карађорђевића, на човека у коме Аустро-Угарска гледа главног непријатеља својих тежњи и планова, врши се атентат. И он пада; пада у очима оне непрегледне масе света, која му је пре пет месеци фанатички кликтала, морално исто тако јако и смртоносно погођен, као што су физички били погођени велики Кнез Михаило 1868. и добри Краљ Александар 1903. године.

*

Доведите све ово у везу, упоредите све ове догађаје један с другим, па ако верујете у срећу, а ви узвикните са мном заједно:

Tu felix Austria!

А

Све ближе поразу

Као што смо јуче јавили, данас се потврђује: признање анексије од стране Европе је [illegible]. Још само Србија има да да своју реч, да потпише себи смртну пресуду.

Европа је покушавала од свега руку, али јој помогло није [illegible]. Најпре су Французи узимали своја предлагања, који је [illegible] „европску конференцију", [illegible]. Све ово [illegible] Италија је била [illegible] Тако су [illegible]. Али кад је Аустрија [illegible] „стварну [illegible] на Балкану" [illegible] Немачка и предлажење [illegible] Аустрија [illegible] XXV [illegible] Уговора [illegible] о окупацији Босне и Херцеговине. [illegible]

Према томе, сад ће се у Бечу [illegible] Србије да [illegible] Аустрију, [illegible]!

У тај мах Србија ће морати [illegible] с Бечом. Ако се Аустрија [illegible] конференцију [illegible] Аустрије. Кривица ће свакако [illegible] конференцију у [illegible].

А срце је [illegible], да се Аустрија [illegible]. Она ће [illegible]. Тада ће [illegible] „стварним [illegible]", које од Србије тражи!

Србија, која је [illegible] Аустрије, [illegible].

[illegible] у рату, [illegible].

Једна Србија! Једна Србија!

Денунцијација

„Дн. Лист" орган завереника, оних који су имали и материјалне користи од 29. маја, опет је данас донео једну лаж вероватно са намером тенденцијом.

Г. „Грок" и онај што су га у пријатељској хроници прозвали „Скерлић" слагали су: како су у овдашњи Престолонаследниковој г. г. Павле и Воја Мариновићи, и како су га они „вошке довели."

Овлашћени смо изјавити: да ни један од г.г. Мариновића није био никад код Престолонаследника. Да г. Воја није био никад ни представљен Престолонаследнику, а да је г. Павле Мариновић свега један пут о Краљевој слави разговарао с Престолонаследником у Двору, после повратка Престолонаследниковог из Русије.

Сарадници „Дн. Листа" који опште са слугама Престолонаследниковим знају то, али хотимично лажу.

Ратне хајке

или

[illegible] и аустро-угарска политика

по заборављеној књизи [illegible]

(наставак)

У најтешњој вези са свима овим међународним догађајима стоји и један врло јасно маркиран преокрет у целокупној политици Аустро-Угарске. Пре свега, у врло [illegible] и неочекиваним приликама изненађено је одступање грофа Калнокија с уредне пословне позиције због једног од своје [illegible], [illegible] у спору [illegible] с [illegible]. [illegible] Није се могло веровати, [illegible] да је гроф Калноки употребио један [illegible] повод да маскира прави узрок свог одступања, јер је оно [illegible] „пасује" [illegible] спољне политике, која је [illegible]. За његова наследника постављен је у [illegible] посланик гроф Голуховски. Ово постављење има предисторију, коју вредно у кратко поменути.

Почео у лето 1889. донео је букурешки „Adevarul" сензационалну вест да је [illegible] галицијско пољско [illegible] депутација у Бечу на [illegible] [illegible] „[illegible]", [illegible] употреби дипломатског говора. Према „Correspondance de l'Est" пренета у разне аустријске и немачке листове, ова је вест тада изазвала [illegible] узбуђење, али је ипак остала непобијена и на [illegible] је услед [illegible] других [illegible] догађаја готово сасвим заборављена. Само они неколики, који су пажљиво пратили [illegible] и све веће утицај Пољака на опште државне послове у вези с [illegible] [illegible] галичке аутономије ради угушења Русина, али која су [illegible] тражили ближе практичне разлоге томе, непрестано су се сећали ове вести, док им најзад о томе нису дали потпуно разјашњење догађаји у септембру 1894. на великом „[illegible]" свечаном ручку у Лавову, коме су присуствовали многи Пољаци из Русије и Пруске. Говори [illegible] [illegible] Сапјеха, [illegible] Исаковића, а нарочито г. Коздијевског, члана пруског господског дома, открили су довољно завесу тајне историје тога доба, и [illegible], као је лако видети, показала за време од 1889. до 1894. [illegible] историске одлуке у [illegible] „[illegible]" [illegible] мисли. „[illegible] [illegible]", рекао је Коздијевски, „који су својим [illegible], можемо се [illegible] и један уз други од другог. Ми Пољаци, који живимо под пруском владавином, научили смо од вас Галичана [illegible] на њу политичку мудрост, који [illegible] и набрајају му да главно [illegible] [illegible] мало само [illegible]"... Само ове речи садрже једну свесну [illegible] политичке историје, [illegible] обухвата пет година.

Наредних година долази „[illegible]" [illegible] уместо[illegible]. Први, као што је поменуто, [illegible] грофа Голуховског на чело министарства спољних послова. Ту се одмах може поменути и то да је он своје [illegible] [illegible] у једном [illegible] моменту, опет то је, као што је познат дан 23. септембра 1868. [illegible] издатао за „патриотског" Пољака, а због [illegible] стајао је у најтешњим [illegible] с [illegible] [illegible] Француске. Све што је непријатељског према Немцима у [illegible] личности може скупити, у њему је [illegible]. Одмах после његова постављења постављен је гроф Бадени за министра председника за ужу Аустрију и тиме је почео [illegible] [illegible] „[illegible]" [illegible], што се нарочито бурно испољио у разним покушајима против Немаца Аустрије. То је и довољно [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] трошити и [illegible] речи.

(Наставиће се)

ПРЕБЕГЛИ ШТРАФУНИ

[illegible]

Јутрос — 11. марта ов. г. — били смо обрадовани једним догађајем, који је направио у селу велико расположење.

Један подофицирник са три штрафуна, пребегли су ноћас из Брода преко Дрине у наше село. З[illegible] су: Јован Томић, Јанко Ђођић, Стеван Селић и Илија Вукановић, све чисти, свејени Срби. Добегли су у униформама и под оружјем а сваки носи по 84 метка на пушку.

Чим су се јавили председнику општ. бедовинском Милану Анићу, ја сам се одмах упустио с њима у разговор:

— По највећој тишини, почеше они причати, искрали смо се ноћас из касарне и пошли по мраку ка Дрини на срећу. Пошто нисмо нашли брода, а није било чуна, ма да је Дрина дубока, решисмо се да газимо, па шта Бог да! Ухватисмо се за руке, расприлисмо шињеле, па угазисмо у воду, а они нешени не дају да тонемо. Добро је, што смо се томе досетили, иначе би зло прошли, јер нигде дна не дохватисмо, а од нас само један зна да плива. Али Бог и срећа изнесе нас на српску, слободну обалу. Код Пауновића колибе на „Бујуклића ади" нас лепо прихватише и дочекаше, те пошто смо се огрејали, осушили и поткрепили, ето нас међу нама!

— А зашто сте пребегли? питам ја.

---

[*] Ти, срећна Аустријо!

— Зато што смо Срби, и што нећемо да идемо на вашу браћу, већ хоћемо с њима против Швабе. Кад је преча, да гинемо њих тукући, а не нашу браћу.

— Како су с вама поступали?

— Душмански! горе но са псима!

— Презају ли Швабе од рата?

— Него! Свак може видети да им мило није. Нарочито се боје од бомбе. У свакој наредби стражарима се препоручује да строго пазе на Србијанце, који су готови сваког часа прећи и дићи у ваздух барутане, магацине, мостове и т. д.

— Колико вас је [illegible] у Броду?

— Било нас је 105, сад је остало још 101.

— А одакле сте родом?

— Сви из Босне. Ја сам из котара Бање Луке, овај из Кључа, овај из Петровца а овај из Дубице.

Момци су врло пасчити и јарани, отрешени и разбуђени Срби. Причали су нам још много више занимљивих и важних ствари, али ми то не износимо јер то може шкодити овом народу преко Дрине.

Ми смо их добро почастили, па смо их тада упутили среској власти у Богатић.

Кад би нешто Србија кренула напред, онда не би прелазили појединци него читави батаљони.

— Ш. —

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Измирење

Између српског клуба у [illegible] и српске народне [illegible] [illegible] постигнут је потпуни споразум и измирење.

Опет „велеиздајници“

Због „велеиздаје“ ухапшени су у Иригу д-р Грчић и [illegible] Павле Стојић, а у Борову свештеник Лукић. У Митровици су, опет због „велеиздаје,“ саслушавани народни лекар Павле Радосављевић и др. Стојић.

Дневне вести

Шефови у двору. Јуче после подне око 4. сата шефови наших политичких странака и министри г. г. Стојан Новаковић, Никола Пашић, Љуба Стојановић и Стојан Д. Рибарац, били су у нарочитој аудијенцији код Краља и задржали се један час, а за тим се вратили у министарство спољних послова, где су са осталим колегама држали министарску конференцију.

Питање Престолонаследника. Ма да је Престолонаследник написао онако писмо, ма да је се он показао непоколебљив у својој одлуци, и ма да су се томе завереници јако обрадовали, ипак то његово питање још није свршено, јер је оно и државно питање, те влада не зна какав ток да му даде. Још никакво решење није донето, нити је одређен начин, којим би се остварила та измена у реду наслеђа, који је Устав утврдио.

Скупштина још није о томе званично извештена, нити је председништво њено о томе од стране Краља консултовано.

Међутим, то би питање требало што пре закључити. Зар не увиђа влада од колике је огромне штете: држати то питање отворено толико дуго? Развлачећи за читавих 15 дана са објављивањем јучерашњег комуникеа, влада је изазвала оставку Престолонаследника, зар сад остављајући то питање предуго отворено, хоће да изазове какву другу несрећу и свађе?

Мишљење Краљево. Краљ ће, пре но што донесе одлуку о писму Престолонаследниковом, конверисати са председником владе, скупштине и шефовима странака. Пошто саслуша и њихово мишљење он ће тек тада донети дефинитивну одлуку.

Престолонаследникова. Шпански листови пренели су извештајима о абдикацији Престолонаследника Ђорђа. Ти су извештаји мутног источника, неистинити и зломерно измишљени.

Ситуација. У бечким дипломатским круговима сад сматрају ситуацију као побољшану, али се, вели, још не може говорити о коначном обезбеђењу мира. Тешкоћа је у томе, што Аустро-Угарска после „стечених искустава“ *мора од Србије тражити јасну изјаву*, а као што изгледа постоји и извесна сумња *да ли ће Скупштина одобрити погодбе, које се закључују са српском владом*. Осим тога мора се узети обзир и то да је српско [illegible] толике месеце [illegible] и да у његову кругу мора сад наступити нагли обрт, морају му се „отворити очи“ да *сад морају потпуно отпасти аспирације*, које су плашиле кабинете последњих година.

У дипломатским круговима држе да можда *конференције неће ни бити*, но ће се *лакше само прећи анексију нотама, а предати бечком министарству спољних послова*. Ситуација је сад такова да *одлука предстоји у скоро и кроз 2 дана мораће показати да ли ће се садашња криза решити* [illegible] *или миром путем*.

Граф Форгач? Аустро-угарски посланик граф Форгач, јуче у подне посетио је др. *Миловановића* министра спољних послова у његовом кабинету, — пре тога граф је са француским послаником г. Декојом провео дуго времена у поверљивом разговору у своме посланству.

Мисли се, да је граф Форгач предао г. *Миловановићу*, ноту своје владе.

Сложили се. Француско министарство спољних послова известило је, да је између Лондона и Беча постигнут споразум о коначној енглеској формули, пошто је Енглеска изјавила готовост да призна анексију а друге силе пристају уз Енглеску.

Европски мир у рукама Енглеске. Синоћ је министарство иностраних дела добило телеграм „Рајтеровог бироа“, *да је Русија изјавила: да предаје у руке Енглеске цео спор Аустрије и Србије. Ово је Русија учинила* [illegible] *пребацивала заинтересованост, која јој се набацује*.

Допутовали. Г. г. Нордграф Бегер из Данске и Магнус Мајер из Шведске, оба новинари, допутовали су јуче по подне у Београд из својих земаља, да се информишу о политичким приликама у нашој земљи.

Буна у Румунији. Из Румуније је стигла вест, да су се, у истим оним крајевима, у којима је пре неколико година букнула сељачка револуција, — поново појавили немири. Прошла буна у Румунији стала је живота 15000 људи. Услед ове вести јутрос је отпутовао из Београда главни уредник румунског листа „Адверул“ г. Фагура.

Нова хапшења. Јуче су у Земуну ухапшени Божа Славковић трговац и Бранко Вуковић трговачки агент.

То је последица Акуртијевог доласка у Земун.

Нема марака. Већ три дана у београдским продавницама дувана и монополских хартија *нема поштанских марака* код продаваца, и зато се мора ићи у главну пошту јер их само тамо има.

Зашто то?

Почасни конзули. За почасног конзула Србије у Ници постављен је д-р Лука Иванишевић, и за почасног конзула у истом месту г. Мика Пелвер тамошњи банкар.

Положили испите. Ово дана завршени су испити за чин резервног коњичког потпоручника. Од 19 кандидата — ђака редова положили су испите ова г. г. Сима М. Вићентијевић, Милош Н. Соларовић, Д-р Михаило Јовановић, Живојин Тушановић, Драгослав Малишић, Драгослав Ловренић, Моша Амар, Светолик Васић и Драгољуб Васић. Честитамо овим младим људима на постигнутом успеху и желимо им да корисно послуже Отаџбини.

Пензионисан. Спира Калик, професор I београдске гимназије, стављен је у стање покоја с пензијом, која му припада по годинама службе.

Гомилање војске. Аустро-Угарска нагомилава све више своју војску према нашој граници. Од Лужкове (према нашем Добра—Кључу) па све до Панчева виђа се у великој маси војске. Њихови официри појављују се на коначке бродове а ноћу прате посматрање рефлекторима?

Код Остраве — према Дубравици — јуче је један шлеп довукао батаљон војника и и стоварио у обале према Дубравици и Кличевцу.

Буџет. Јуче је у Народној Скупштини и на другом читању примљен буџет државних прихода и расхода за ову 1909. годину.

Кажњени порезници. Министар финансија казнио је администрацију порезника са десето-дневном и петнаесто-дневном платом за њихове административне кривице.

Ова казна саопштена је рапортом свима пореским одељењима.

Душевно оболео. Аца Миленковић, инжењер општ. на коме су примећени знаци душевног растројства, упућен је јуче на посматрање у општу државну болницу.

Нар. Позориште. Вечерас се представља у Народном Позоришту први пут *Свети пламен*, драма у четири чина, написао Пол Хервије, с француског превео Д. Протић. Сутра у недељу представљаће се по подне *Дарданелска посла* а у вече по други пут *Свети пламен*.

Нађен мртав. Петар Вукић, тежак из Видова у округу чачанском, нађен је јуче мртав у месту званом „Сладака Гарина“ у своме селу.

Судском истрагом и прегледом лекарским утврђено је, да је Петар умро од прекомерног пића и старости.

Спроведена суду. Г-ђа Милева [illegible] жена Војислава Владисављевића [illegible] магистра, а по тужби г-ђице Софије Лозинске, спроведена је јуче суду на осуду, за дело клевете.

Седница клуба. „Клуб Студената Напредњака“ одржаће вечерас у 8. сати своју VIII редовну седницу у посебном локалу „Позоришне Кафане“. Због важности дневног реда, као и због договора о заједничкој акцији свију полит. клубова у „фонду,“ потребно је да сви чланови присуствују овој седници.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— Талијански краљ је 11. о. м свечано отворио скупштинске седнице престоном беседом.

† Руски министар саобраћаја Хилков [illegible] је умро.

§ Чешки песник Јарослав Врхли[illegible] Лекари су му забранили да прима посете.

∨ Сад је утврђено да ће немачки цар и царица и ове године путовати по Средоземном Мору.

(-) Син Лава Толстоја изјављује да су претерани гласови о погоршању здравља његова оца.

X Аустро-угарски посланик у Паризу гроф Кевенхилер, отишао је у Беч „ради свршавања приватних послова.“

(((-))) Руски министар војни Редигер одступио је а на његово место постављен је генерал Сухомлинов.

Δ Из Лондона јављају још не потврђену вест да је јужно-поларна експедиција поручника Шеклтона доспела на јужни пол.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превео с француског

(195)

XI

Како је Пардајан син био још једном непослушан према Пардајану оцу.

— Госпођо, ја се зовем Бризар, стари наредник у краљевој војсци, а овај мој млади друг који је племић зове се Г. од ла Рошете.

— Добро, рече Марија Туше, господине Бризаре, и ви господине од ла Рошете, нећу заборавити ваша имена до год сам жива.

Речи нису биле ништа; глас којим су оне биле изговорене дирнуше витеза и он узвикну:

— По вашим очима и по вашем гласу, госпођо, ја погађам да сте исто толико добри колико сте лепи. Ја сам срећан што сам заслужио милост коју ваш поглед изражава мени и моме оцу.

— Вашем оцу? упита Марија Туше зачуђено.

— Он ме тако назива, рече стари Пардајан, јер му ја дајем савете по своме искуству...

Разговор се продужи тако неколико минута. Марија Туше захвали својим спасиоцима нежним речима и замоли их да је још који пут посете, што они и обећаше. Стари Рамус са своје стране стиште руке витезовима, који их изведе из куће.

— Какве је везе могла имати са овим новим? упита се витез.

— Ја се питам за што сам излагао свој живот за све ове људе! рече стари Пардајан. Нико старији кога никада нисам могао видети, нити жена која је истина дивна, то морам признати, али која нам није нимало [illegible]. Лепо посао, витеже! И још је мало требало па да изложите свој мач, а онако се трудимо на све начине да се сакријемо од целог Париза!

— Ох! оче, зар не мислите да је та жена коју смо спасли [illegible] за нас нешто? Она то не би учинила била и кад нам не би било о бошкова...

— Ја у овом тренутку не верујем ни свом најбољем пријатељу, рече стари Пардајан машући главом. Хајдемо; сад треба нашу потпуно утешити кад већ хоћеш да останемо у Паризу.

— — — — — — — — — — — —

Сутра дан Карло IX дође у посету Марији Туше као и обично сам и кришом.

Она му исприча шта се јуче догодило и додаде:

— Драги мој господару, ако према мени осећате мало љубави наградите старога наредника Бризара и тог храброг, младог племића, господина од ла Рошете.

— Учинићу, учинићу, драга моја Марија. Будите уверени да ће та два честита човека осетити милост краља Карла.

Ове посете имала је [illegible] последица.

Прва је била што је краљ наредио да се на све стране тражи Бризар, стари наредник, и један племић по имену Ла Рошет, и да му се доведу чим их буду нашли.

Друга је била што је још те вечери саопштено краљевско наређење којим се забрањује просјачење милостиње по улицама.

Трећа је била што је трговац са женским бељем у улици Св. Антонија добио наређење да промени своју фирму, иначе ће му дућан одмах бити затворен.

Дакле прво наређење није било извршено. И поред најживљег трагања нико није могао да нађе наредника Бризара, нити Ла Рошета. Краљу је то било веома непријатно и управник полиције паде у немилост.

Трећа наредба била је одмах извршена без икаквих сметњи: официр који је донео трговцу [illegible] да се измени [illegible]. Трговац даде једног [illegible] која [illegible] речи „код великог Ха[illegible].“

— Шта треба да напишем? упита црвен.

Трговац се лукаво насмеши на одговори:

— Кад већ морам да мењам фирму напишите „код великог светог Антонија.“

Официр одобри свој [illegible] избор и рече да ће његово величанство саме бити задовољно.

Тако је краљева наредба била извршена, ма да у самој ствари није имала значаја. Фирма је у будуће била у потпуној сагласности са статутом. Ова промена фирме прође незапажено у кварту, као што је трагање Бризара и за Рошете остало непознато у Паризу.

Али друга наредба краљева о уводу скупљању милостиње по улицама проузрокова само узбуђења. По свим црквама проповедници почеше говорити против те наредбе. Један од телала, који су на улицама читали наредбу, би каменован. Другога бацише у Сену. Настаде читава буна у Паризу.

Тако млади Пардајан још једном не послуша свога оца и уђе, и не знајући у историју.

XII

Уточиште

Излазећи из куће у улицу Барс отац и син пођоше обалом Сене и почеше се договарати шта да раде и куда да се склоне. Разговарајући тако, они се спустише низ реку и дођоше до једне [illegible], где су се [illegible].

— Ваш сам гладан! рече витез погледајући на [illegible].

(наставиће се)

НАРОДНА СКУПШТИНА

Јучерашња седница

Још синоћ сам сазнао, да ће на данашњој седници бити речи о Престолонаследниковој абдикацији. Ма да ме је искуство научило, да од тих званичних [illegible] не треба очекивати никаква детаљна обавештења, ипак сам наравно и на читав сат пре почетка седнице већ био на галерији.

У дворани је било неколико посланика. Међу њима је био и Божа Марковић, кога прође Љуба Давидовић и одведе га у један крај и поче са њиме неки живи разговор. Мене је, наравно, морало интересовати шта они разговарају. Обојица су прилично самостални. Већ сам се био решио, да сиђем до Боже и дознам разговор, када приметих да Божо нешто бележи. Одмах ми сину кроз главу, да ће сигурно улогу *Интерпеланта* у овој новој комедији играти Божа, и одмах ме прође моја радозналост.

И нисам се преварио.

Чим је у дворану ступио председник министарства, устаде Божа и стави два питања председнику владе:

У јавност је продрла вест о некаквом убиству у дому Престолонаследниковом. То се убиство везује за личност Престолонаследникову. Пошто не зна како стоји та ствар, моли председника владе да му објасни.

Колико има истине у тим гласовима и да ли је влада ма шта предузела да ту љагу са дома Престолонаследниковог скине. Јер би страшно и жалосно било, ако су пронети гласови истинити.

Председник владе је изјавио:

Штампа у Србији често прелази границе својих права и дужности. У место да служи истини она служи сплеткама. Против таквог рада штампе, не могу се предузети никакве законске мере и не може је суд осудити, али њу треба да осуди народ. Што се тиче самог догађаја, он нема ништа да дода комуникеу, који је оштампан у званичним новинама.

Божа Марковић је, наравно, био задовољан овим и оваквим одговором и упутио је друго питање.

Штампа је објавила: да је председник владе добио писмо од Престолонаследника, којим се он одриче свих својих права на престо у корист свога брата. Ни председник владе ни влада нису обавестили ни јавност ни Скупштину, колико има истине у томе гласу, с тога он пита председника владе, колико има истине у тим гласовима и ако су истинити да ли је влада предузела какве кораке.

Председник владе је изјавио:

Заиста сам добио писмо Престолонаследниково, у коме се он одриче свих права на престо. Важна је то ствар. Одмах сам сазвао министарску седницу и своје другове обавестио. Влада је решила, да то писмо не може бити предмет владиног решавања, пошто не спада у њену надлежност, већ да га треба доставити Краљу, који је једини надлежан за решавање овакве ствари. Одмах по тој седници, отишао сам у двор и предао Краљу Престолонаследниково писмо.

Божа Марковић је изјавио, да је задовољан одговором председниковим, *ма да му није јасно зашто председник владе није ништа [illegible], да га обавести и о побуђењима, која су руководила Престолонаследника да абдицира.*

Председник је опет ћутао и по други пут даде Божи Марковићу прилике, да се задовољи одговором, који га не задовољава.

Неколико чланова владе одмах се удаљише из дворане, само је остао министар финансија, јер је друга тачка дневног реда била друго читање буџета.

Буџет је према к. усвојен и у другом читању.

[illegible]

ПОЦЕРСКИ и ПОДГОРСКИ ТАЈАНСТВЕНИ ЗЛОЧИНИ

(Наставак)

Убиство супруга Арњаш у Бојићу

Покушај убиства

Другог фебруара 1896. године *Андрија Арњаш*, механџија у поцерском селу Бојићу, бејаше тек затворио механу и отишао у собу, да мало прегледа и легне. Андрија је стар, пун човек, по народности Мађар, али од много година живи у Србији, те је доста добро научио српски. Познавајући темперамент поменутих Поцераца, он своју механу није држао отворену никад преко 8 сати у вече, јер се бојао напада. Тако је и оно вече учинио. У 7 и по сати сна је врата закључао, угасио лампу у кафани и повукао се у собу, која је одмах уз кафану.

Андријина жена Терезија, сува и оматорела старица већ беше легла. Док је Андрија седео за столом, који се налазио до прозора, Терезија је нешто с њим разговарала и говорила му, да много не једе, јер му је то лекар био забранио.

У томе моменту створи се једна страна спољнег прозора, на коме она завеса беше поминкана. Кроз прозорчић завесу од шиша Андрија погледа напоље, али не видећи ништа дође до закључка, да је ветар отворио то крило прозорско.

Терезија га тада нешто упита и он, како јој је седео окренут леђима, окрете се к њој, а у том тренутку промоли се пушчана цев кроз прозор, прозор праште и маса олова просу се по соби.

Да се Андрија није био окренуо Терезији остао би на месту мртав, јер би му се сво олово сручило у леђа; овако је само био спаљен по образу, а куршуми, које беху ударили у супротан зид од собе одбише се од шиша и просуше се по соби.

Андрија брже угаси свећу и дохвати свој револвер, који му је висио више прозора.

У страховитом очекивању провели су супрузи Арњаши до зоре. Кад је свануло брже јаве ствар општини. По целом селу одмах се разнесе глас, да је неко покушао да убије Арњаша.

Газда од механе нађући до мајке бојићски *Лука Пантић* са неколико грађана и кметом општинским одјури одмах кући *Миленка Марковића*, јер је сумњао, да је његов син Драгутин, младић од својих 19 година извршио овај покушај.

Код Миленкове куће нашли су Драгутина потпуно обученог, и ако је сувише рано било, са опанцима и чарапама блатњавим, јер је напољу било мокро време. На тавану нађу једну ловачку пушку из које је ту скоро можда још ноћас пуцано, а у једном кошу пронађу барут, олово сечевине и курјачке куршуме са више спремљених ланених крпица за запушење курјачица и сечевина. Сем тога ти исти људи, којима се придружио и председник општине, утврдили су на лицу места у Андријиној соби, да су оне сечевине и курјачке, које су пробиле прозор, исте као и оне што су код Драгутина нађене; али су као сумњу ланену крпу, сличну онима, какве су видели код Драгутина, а у бари и блату, је је одмах пред прозором, који је пуцано, видели су човечије трагове, који с тачно толики као Драгутиново стопало. Све је ово доније у току дана утврдила полиција.

Андрија Арњаш није могао сигурно потврдити, ко је пуцао, али је заједно са женом изјавио, да је то морао неко учинити по наговору Христе, жене Ђурђа Павловића бив. мех. у Бојићу.

Христи је у то доба могло бити 32 године. У тим годинама жена — ако је при том још и лепа — уме да се потпуно развије. Иначе Христа је била у то време веома примамљива и за прошавања, а камо ли једног дечака, који је у њој морао гледати нешто више од обичне женске.

(Наставиће се)

За цигло 38. пута 3000 дин.!

— *Разбојништво једног [illegible] суда* —

Јован Марковић, Павле Илић и Јанко Павловић из Крушевца изнети суда на [illegible], у [illegible] рата. Суд [illegible] Јовану 60, а Павлу и Јанку по 30 дин. Од свих Крушевца, [illegible] суд наплатио је свега **сам. прореза** за прошлу годину (преко 1.270 дин.) а не [illegible] [illegible] и ни у свом [illegible] нема *од тог новца не закључено динара* — место новца акцији су у каса место равни „рачуни," то јест „нови рачуни," који отражавају пуну воду на „**намору и утаја новца.**"

Председник Цветко Михаиловић место да наплати паре Јована, Павла и Јанка за награде платна, која се наплати (треба да се наплате) у његовој кући (Цветко је био председник суда и благајник општ.!) — он је [illegible] тешких [illegible], чуо је само ово, је на [illegible], чуо и [illegible].

Цветко, *председник и благајник суда општинског*, **крадом у најдубљој тајности** [illegible] је „сопет" [illegible] Јована, Павла и Јанка, **крадом, у најдубљој тајности** извршио је, т.ј. [illegible] је све формалности које [illegible], [illegible] и на [illegible] — не у селу Крушевцу, *где је живео*, но у Свилајнцу, *где је кршено* (!) Преда [illegible] Цветко не само *да њима у Крушцу обавесно*, не је, не [illegible], *држао у тајности*, а ни Јована, Павла и Јанка **да им је** [illegible] *да им је продаја саопштена.* На основу тога, [illegible], пре 10 дана **извршено је у Свилајнцу** продаја [illegible] Цветку, Јеремији, [illegible]: *Јованове* [illegible], Павлове *и Јанкове* [illegible] — *укупно прода за 1000* — **три хиљаде динара!** Јован, Павле и Јанко, *случајно су дознали да им је имање продато на тај начин, [illegible]* — и [illegible]!!

Сад Цветко не наплаћује [illegible] и са [illegible] Јеремијом три пута за ово подмукло-кај хитом [illegible], а Јован, Павле и Јанко, [illegible] у [illegible], [illegible] од [illegible] — [illegible].

Је Вам, овоме [illegible] [illegible], [illegible] ни једнако на [illegible] у историји [illegible], [illegible]. Цветко, Саопштавам Вам све ово и [illegible] — „[illegible]," [illegible] и полиција, — саопштавам Вам, да би Ви, [illegible] противу [illegible], [illegible] г. мин. полиције за *нашу малу сиротињу породицу*, та да госп. министар [illegible] [illegible] да се [illegible] (а не [illegible]), [illegible] да Цветко [illegible] у [illegible] — *на [illegible] сиротиња*.

8 марта 1936 г.

Крушевац

[illegible]

Мајстори што праве банке

истинити догађај из чаршије

(Наставак)

— Ствар — настави Чаја за коју за сада нико не зна сем тебе и мене. Ти... никад...

— Ја немам ништа — избаци Вража ни сам не знајући како и зашто.

— Дакле ти нисам машину за прављење лажних банака.

Вража поблеђе, занеме се и у мало се не строполи.

Чаја се уплаши да не претера у шали, с тога прође Вражи:

— Али се не бој. До одговорности неће доћи. То ти гарантујем чашћу својом. Умири се и седи.

Вража није ништа више осећао. Седе као неки аутомат на фотељу и бесвесно погледа у Чају.

— Дознао сам. Не питај како... и решио сам се на нешто. Овако се иначе не може живети. Ако би ти се хтело да ортака да ли би ме примио? Нико у нас двојицу неће сумњати, јер ко би још сумњао у члана полиције? Зар не?

Сиромах Вража почео се опорављати. Предлог га окуражи и он брзо одговори:

— Пристајем.

— Је ли беса?

— Беса!

— Да не одрекнеш?

— Нећу!

— Е, онет је боље ако то будемо утврдили пред сведоцима и Чаја и не дочека Вражи да дође к себи пути даље и дали и у собу упаде Сава са још двојицом.

Сава се скљока од смеха. Она се двојица превалише у лице Вражи. Чаја се окрете Вражи и сасвим озбиљно поче:

— Господа ће дакле, бити сведоци, и ја те молим Вражо, да пред њима поновиш обавезу.

Вража тек сада увиде у чему је ствар. Натушти се на му често дође да плаче. Погледа их свима редом па от пљуну:

— Животиње. И то је шала. — Зграби шешир и као бесан изјури напоље, праћен безобразним церекањем Савиним.

Пошто је било време пићу, то су се већ, данас научено, скупили сви за оним столом и очекивали резултат из кварта.

Чим се Вража појавио на вратима сви поскакаше са столица а један му приђе и чисто забринутим гласом запита:

— Ама, тебе су чујем нешто звали у кварт?

— Марш! И не сте животиње — обрецну се Вража и кад на столу спази машину дохвате се, зграби је и тресну о земљу.

Шеги није било краја. Вража се изпочетка љутио и што је даље било и сам је попуштио. Једно му је само било нејасно: од куда машина на столу кад је кључ од собе био код њега. Једва се реши да их запита.

— Па тих дечијих шпиклерија има у Бечу доста. Сава је купио неколико комада. Ево, нека ти сам каже.

И заиста Сава је ушао баш тога тренутка са овом двојицом „присутника" и Чајом.

Шега се настави.

— Ја плаћам шех — изјави Сава расположен што му је ово до краја испало за руком.

— Управо Вража је платио шех — добаци један наших сви, па и сам Вража, прсну у смех.

[illegible]

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранимо позориште

Вечерас ће место бити нова измена, јер је у програму одигравања француска шала.

Посејмо на жени! која париску публику необично забавља, а органе:

Официр у ормани! (види ниже догађај).

Опроштај са публиком

Јуриј Ђ. Јовановић, сталан члан Народног Позоришта опрашта се са публиком, после четрдесетогодишњег рада на пољу драмске уметности, улогом **Фромрнаице** у комаду „Две сиротице."

18. о. м. како ће се одржати ово свето мистерије нашег сам чланова Народног Позоришта, те да на тај начин одаду поштовање другу, који заметне и одгурнув излуцати свој насох, у коме је у после толико добро волн и самовољности тако дуго истинао.

Од најнових до најмлађих, учешће су у раду имали најбољих глумаца, с тога ће ова представа и по томе бити интересантна.

Једна потребна напомена

Од неког времена излазе у појединим листовима неки задњени позоришне критике, које сигурно не би нашле гостопримства у тим листовима, кад би их уредници подвргли већу пажњу њиховој садржини и тенденцији. Од претерано и потпуно лажних рекламе двојица наших уметника, којима је ова била савршено непотребна; од врло грубих напада на рад домаће управе, која својим потребним и неуморним радом није заслужила ни оцени самопагије — прешло се на грубо вређање појединих представљача и целе глумачке трупе. Верују се писац тих и таквих критика ако у образовању, да нико није ништо добро Позоришту и позоришној уметности. Ако им је истински воља, а ми немамо разлога у то сумњати бар за сада, да својим критикама учини користи Позоришту, онда је потребно да унесу много више озбиљности, објективности и одмерености у своје радове. Само ће таквим критикама успети у својим добрим намерама.

Pl.

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ ГАЛАНТЕРИСКЕ И ПОМОДНЕ РОБЕ

КОСТЕ НИКОЛИЋА и ДРУГА

ДОБИЛО ЈЕ ОГРОМАН ИЗБОР

МУШКИХ ШЕШИРА

ЦРНИХ И У РАЗНИМ БОЈАМА И КВАЛИТЕТИМА

НАРОЧИТО ПРЕПОРУЧУЈ ШЕШИРЕ ИЗ ФАБРИКЕ

БОРСАЛИНО

Борсалинови су шешири под горњим знаком.
А могу се добити само у нашој радњи.

Поруџбине из Србије извршујемо брзо и тачно.

324 4—

ВИНО

[illegible]

Црно 1 литар бело Дин. 0.75
„ 1 „ црно „ 0.75

Француско 1 боца „Олимп" црно Дин. 1.

Француско 1 боца „[illegible]" [illegible] Дин. 1.

Француско 1 боца „Медок" [illegible] Дин. 1.

Француско 1 боца „Ст. Емилион" црно Дин. 1.

Француско 1 боца „Марго" бело Дин. 1.

Од данас сваки дан **свеже урађене и заклане ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Поред осталих [illegible] робе препоручујем радњу

Душана Тодоровића

[illegible]

Телефон бр. 48. 13 10—

ИМАМ велику количину **РОЗА и БЕЛИ КРОМПИР** према квалитету као и **БЕЛА ЛУКА** на продају за расад.

Купци нек се обрате г. **Душану М. Ђорђевићу** тот. посреднику Велики [illegible]. Пошта **Цариградска ул. бр. 4. — Београд.** 162 4-6

СЕЛТЕРС српска вода Младеновачка најлековитија је минерална вода против кашља, слабе и против свих катаралних обољења. Нарочито се препоручује [illegible] у селима. Продаје се по свима апотекама, дрогеријама и бољим радњама у Београду и унутрашњости Србије. Главно стовариште у Београду код

Глише Т. Андрејевића и Брата

150 — Телефон 262 — 9-30

КОЖАРСКА ТРГОВИНА

Сабо и Костића

Београд

[illegible] бр. 9. — Телефон [illegible]

Препоручује своје велико стовариште готових [illegible] трговцима и осталом грађанству, које продаје [illegible] за један пар по врло умереној цени. 142 10 10

Распродаја конзерве

[illegible] распродаваће са 50 одсто попуста.

Обраћа се пажња г. г. официрима и [illegible] да не пропусте ову прилику за набавку добре и јефтине резервне хране.

[illegible]

Препродавцима знатан рабат.

Распродаја ће се вршити закључно до 14. ов. мес. у подруму ресторације железничке станице сваког дана од 8—12 пре и 2—6 по подне. 137 3—6

Јаја за насад

Од прав. *Минорке* и жутих *Орпингтона* [illegible] комад 30 п. д.

Од *Холандске* — црна кокош са белом ћубом и *Сребрнасте Малајске* комад 1.20 дин.

[illegible]

Живана Тодоровића

Београд Топчидер — Телефон 417

У[illegible]

Помоћна радња

181 5-6 **Димитрија Николића**

Против епидемије „ГРОЗНИЦЕ" и [illegible]

БИЉНИ СОК

[illegible] — Прави **„Биљни Сок"** може се добити у апотеци код *Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 н. д.**

„**Nerolin**" [illegible] туберкулозе и плућних [illegible]. **Цена 4 динара.**

„**Saparin**" [illegible] **Цена 2 динара.**

„**Биљни теј**" против нервозних болести. Цена једног пакета 4 дин. — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код „ЦРВЕНОГ КРСТА" *Београд* 356 22—

I СРПСКА ФАБРИКА ЗАПУШАЧА

Арсе Ж. Илића — Београд

Косовска ул. 31. *Баба Вишњина 30.*

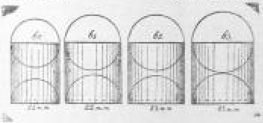

— Телефон 589 —

ИЗРАЂУЈЕ и ПРОДАЈЕ:

ЗАПУШАЧЕ, у највећем избору и најјефтинијим ценама за свакојаке потребе, па и са утиснутом фирмом; исто тако и све остале израде од плуте [illegible]. 145 4—10

ДИНАРА 16.000 ДИНАРА

Издају се под интерес на [illegible].

На продају: две куће за ренту, у непосредној близини [illegible] и трамвајске пруге.

Више кућа за уживање — засебних.

Једно имање од 30 хектара [illegible] у непосредној близини Београда са умереном ценом.

За све наведено упитати **Павла Ђ. Убавића** у кафани код **„Три Сељака"** преко од „Славије". 3—10

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

ОБУЋА

КОД

ЈОСИФА ФРИДА

Кнез Мих. ул. 33.

— у кући г. Ник. Спасића —

170 1—5

С И Р

Ементалер

Првог квалитета

Добила је и препоручује

Деликатесна радња

Драгутина М. Дењића

Телефон број 49

За мало пара кућа

у Шумадиској ул. бр. 11.

165 4-6

РАСПРОДАЈЕМ

ВЕЛИКУ ПАРТИЈУ

ШТОФА за женске хаљине и блузе.
ШТОФА за мушка одела.

По знатно спуштеној цени

Михаило Р. Живковић

БЕОГРАД — Кнез Михаилова улица 33

133 7—10

С болом у души јављамо сродницима, пријатељима и [illegible] да нам је наш [illegible]

† ПЕТАР САЛЕВИЋ

[illegible]

после кратког и тешког боловања преминуо 26. пр. месеца у 64 години свога живота.

Његово тело предали смо матери земљи 27. истог месеца уз многобројно учешће сродника, пријатеља и комшија, који нам својим одзивом и саучешћем ублажише бол и нашу велику жалост.

Јављајући свима даљим пријатељима и познаницима ову тужну вест, сматрамо за пријатну дужност да топло захвалимо [illegible] г. Стаменку Протићу, који непоштедивши труда [illegible] у потребу милог нам покојника. Нека је срдачна хвала свима сродницима, пријатељима, комшијама и осталом многобројном грађанству, које [illegible] Петра испратише до вечне му куће. Много захваљујемо и свим пријатељима који нам утешним речима писмено изјавише своје саучешће.

Добри До — [illegible] 10—II—1909 г.

ОЖАЛОШЋЕНИ

супруга *Станка*; [illegible] *Велимир, Љубомир* и *Радомир*; [illegible] *Милосија* и *Анка*; унуци: *Чедомир, Милочко, Тихомир* и *Миливоје*; брат *Стојадин*; сестре: *Станка, Стана* и *Сока*; [illegible] *Стаменка, Сава, Перса* и *Милка*; [illegible] *Жико, Тихомир, Цветко* и *Милутин*; [illegible] *Илија, Радојка, Божо, Радован, Бошко* и *Александар* и остала родбина.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин., за пола године 8., за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Радован М. Радосављевић Видинска ул. бр. 29.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. [illegible] и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 63.

ПРАВДА

Телефон 721. | НЕДЕЉА 15 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 74. | Телефон 721.

Један интермецо

Госпођа Агнија, супруга једнога од наших министара, који је овај постао успех своје активности у политици и оданости у странци којој припада, сазнала је прекјуче по подне из новина, за несрећу која је снашла овог Престолонаследниковог послужитеља, од које је несрећник после и умро.

— И ју, Боже! Зар и то може да буде? узвикнула је госпођа Агнија изненађена и узнемирена.

Цело то после подне, госпођа министарка је била нешто замишљена. Несрећа која је снашла сада већ покојног послужитеља, није јој избијала из главе и створила јој са свим нову перспективу живота пред очима. Шта је она при томе све мислила и шта је сићушна мисао могла да докучи, али сам сазнао за разговор, који се тога вечера водио између ње и њенога мужа, а нашега министра.

Чим је господин министар тога вечера дошао кући, опазио је још с врата да госпођи Агнији нису све козе код куће. Пошто је имао разлога веровати да је љута на њега, јер је дан пре остао дуже у кафани под изговором да је био у министарској седници, а све у ствари није ни било, то није имао куражи да је пита шта јој је, уверен да ће му она на свој начин и у своје време (као деце часне) рећи шта има и без да је он пита.

Сели су дакле обоје с децом за вечеру без да су једно другоме досађивали питањима. Госпођа Агнија је у памети прекопавала оно што ју је цело после подне занимало, а господин министар се опет питао: шта је то за оно свађење или можда чак и за оно од пре пет дана, кад му је у канцеларију долазила она учитељица, којој се десио малер због кога је изгубила службу а добила дете, па тражила од њега протекцију, а он јој ставио у изглед своју пријатељску помоћ.

Размишљајући о томе господин министар није ни приметио како га жена с времена на време погледа, као да се решава: да ли да га ослови или не, па се зато и трже кад га она изненада запита:

— Одлазиш ли ти, Бога ти, често у двор?

Наш се министар за тренут замисли: а шта ли ће јој ово?

— Па одлазим свакад, други, трећи дан.

— Виђаш ли се са Престолонаследником?

— Ретко. Он не станује у двору. А што питаш?

— Тако, паде ми нешто на памет.

Дакле није ни оно ни ово, помисли министар у себи. Добро је!

— А како је Краљ са здрављем?

— Па, како да ти кажем нагађам да је здрав, али није. Мора добро да се чува. Не сме да се љути и не сме ни да се замара, јер може да навуче катастрофу сваког часа.

— Па то значи да није здрав.

— Па није, да Богме да није.

Госпођа Агнија ућута. После неколико тренутака устаде да испрати децу на спавање, а господин министар оста за столом седећи и посматрајући служавку, која је скупљала посуђе и чистила сто.

После пола сата седели су господин и госпођа сами за столом. Деца су спавала а служавка је прала у кујни судове. Господин министар, који је из ранијег њеног разговора извео закључак да госпођа Агнија не зна ништа ни о оном што се десило пре пет дана, ни о синоћњој министарској седници, која није ни одржана, запита је:

— Шта си се ти тако снела?

— Не мислим ништа, него сам нешто нервозна.

— Што?

— Не знам ни сама. Готово сам постала нервозна од како си постао министар.

Господин министар, који је знао колико је његовој Агнији било стало до тога да он постане министар и који се [illegible] на себе ради, зачуди се овој наглој промени код своје жене.

— Да ти се није што десило?

— Није, него право да ти кажем, досадиле ми ове трачанице и ова неизвесност. Џаба га било и с оваквим животом.

— Каква неизвесност, какве трачанице? Ја не примећујем ништа.

— Не примећујеш! Да Богме да ти ништа не примећујеш. Ви људи никад ништа не видите; тек кад ударите главом...

— Не разумем! Не знам шта хоћеш.

— Не знам ни ја, ал' ми се ово досадило. Осећам да ћу се разболети због те пусте политике. Мучи се и петљај док не изгураш, а после кад изгураш мислиш да је боље да ниси ни улазио у те ствари.

— Е па сад шта ћеш му. Шта му је, ту му је!

Настаде мала пауза.

— Можеш ли ти да будеш саветник? запође понова госпођа Агнија.

— Могу, ако ме изберу?

— То ти гледај ако се може, па да баталиш ову политику. Треба да се смириш и ти а и ја. Ако је за нас доста је било.

— Море, ко то не би, само не иде то тако лако. Министар и можеш бити али саветник тешко. Треба чекати да неко умре или да пређе шездесет година, па тек онда долазе други на ред.

— Бога ми гледај ти то и што пре то боље. Овако се не може дуго. И сам кажеш да је Краљ болешљив, може не дај Боже да се деси несрећа, па куд ћеш онда?

— Па шта то има везе с Краљем? Ако умре он, ту је Престолонаследник. Неће Србија пропасти.

— Ама јесте ти, али видиш какав је то човек.

— Ко?

— Па он, Престолонаследник.

— Какав је?

— Па такав. Није као његов отац. Видиш шта ради!

— Шта ради?

— Остави Бога ти! Шта ради да ради, само ти нећеш бити министар док ја будем жива.

Госпођа Агнија готово љутито баци штрикерај на сто и устаде.

Сутра дан је госпођа Агнија устала пре свога мужа, што иначе није имала обичај. Стојећи пред огледалом и чешљајући се она га је не осврћући се нарочито запита:

— Хоћете ли данас имати седницу?

— Какву седницу?

— Па седницу, министарску?

— Имаћемо.

Госпођа Агнија ћутала за неко време, па онда и опет ослови мужа:

— Како се зваше оно што си ти пре носио.

— Које?

— Па оно што си носио око појаса кад оно се узело.

— Које брате?

— Па оно за подвезивање.

— А, суспензоријум.

— Јес. Требаће ти опет да носиш.

— Шта ће ми?

— Па тако, за сваки случај.

На какав је то случај госпођа Агнија мислила, нисам могао сазнати, и не знам ни да ли је рекла нашем господину министру, али знам да је господин министар тога дана, а то је било јуче изашао у варош са оним.

Кад је се тога вечера вратио кући госпођа Агнија га дочека још с врата:

— Јел' истина?

— Шта?

— Да је Престолонаследник абдицирао?

— Јесте.

— Хвала Богу!

— Што хвала Богу? Шта је он теби сметао?

— Како што? Зар да удара људе по оваквом месту? Ју, Боже сачувај.

— Море Агнија немој да си дете и одмах све верујеш. Није га брате ни ударио.

— Е није?

— Па није, да Богме да није.

— А од куд ти знаш?

— Па утврдили су брате лекари. Пет га је лекара прегледало и утврдило право стање ствари. Није ни био ударен него је пао. То је у осталом и сам писмено изјавио.

Госпођа Агнија ућута па се и опет нешто замисли.

Сутра дан се господин министар и опет раније пробудио од госпође и устао. Кад се почео облачити она се пробуди, седе у постељи па уређујући рукама косу, добаци мужу:

— Скини то Бога ти са себе.

— Које?

— Па тај андрак, како се зове? Шта ће ти?

— Па јел' ме ти јуче натера да га метнем.

— Е ја. Тебе ни шта паметно не пада на памет но после бациш на мене. Госпођа Агнија се завали опет у јастуке и љутито окрете мужу леђа.

Господин министар заврте главом и стаде скидати са себе „оно," не знајући ни што га је јуче метао ни што га данас скида.

г'ј

СИТУАЦИЈА

У петак пред вече посетио је аустро-угарски посланик гроф Форгач министра спољних послова г. Миловановића. Та је посета изазвала велику узбуђеност у вароши, јер су многи мислили да је том приликом Форгач предао министру ону [illegible] ноту, о којој се толико говори и пише и чија се [illegible] чека.

Међутим од свега тога није ништа било. Форгач је посетио министра спољних послова да би се обавестио о писму Престолонаследниковом, и том је приликом говорио и о односима Аустро-Угарске и Србије.

[illegible] да ће Аустрија приступити [illegible] што је у споразуму с Италијом [illegible] и да у њој неће бити садржане никакве [illegible] још [illegible] и компензације Србији.

Та ће нота бити предата у име великих сила Србији, и она ће имати и одговорити. То је она концесија, коју Аустрија пристаје да учини.

У ноти ће се препоручити Србији, да одмах распусти војне резервисте и да престане с наоружањем.

После предаје те ноте долази последњи одговор Србије и онда — крај и конац целој овој балканско-херцеговачкој пометњи.

Босна и Херцеговина постају аустријске провинције као и Галиција или Тирол.

[illegible] Аустрија тражи „статус кво" [illegible] бечки листови непрестано говоре, а у чему би се они састојали.

„[illegible]" [illegible] „Статус кво" [illegible] Србије, [illegible]

Или да Аустрија Србију [illegible], а ово се тешку [illegible].

Или да Аустрија Србију [illegible].

[illegible] Аустрија [illegible] Србију [illegible], Србија [illegible] до [illegible] питање [illegible] да се [illegible].

РУСКИ КОМУНИКЕ

Спб. 14. овог месеца објављен је овај званичан комунике у Петрограду:

У вези са преговорима који се воде у Бечу о формули изјаве Србијине, сугерирано је да би бечки кабинет могао упутити силама ноту у којој би, позивајући се на своју ратификацију аустро-турског споразума, тражио формални пристанак сила на укидање 25. члана Берлинског Уговора, и да би онда силе могле дати тај пристанак у форми респонзивних нота, те да би се тако учинило све што се може за облакшање ситуације, која изгледа сувише затегнута и прети да се заврши оружаним сукобом А-Угарске са Србијом и Црном Гором. Тако би се олакшао споразум између сила и бечког кабинета односно изјаве Србијине. Кабинет петроградски изјавио је, да би он са своје стране пристао на такав поступак.

Порука Црне Горе

„Глас Црногорца", званични орган црногорске владе у свом броју од 9. о. м. доноси овај комунике:

„Међународна дипломатија гледа у последње доба, као да се уздуж границе Црне Горе не нагомилавају ратне силе, као да ратни бродови аустро-угарско не демонстрирају против Пристаништа црногорских, као да непрестано не концентришу у Боку свакодневни ратни материјал и провијанту, као да је Црна Гора мирна и задовољна анексијом Босне и Херцеговине!

То [illegible] бечких листова с наше стране досад је провидно и није требало да им га мутимо; али када у овом одлучном часу бечка „Н. Ф. Преса" категорично тврди „да Србија нема једнога јединог савезника и да нема с никоје стране да помоћ очекује" — било да тим хотимично хоће да обмане европско јавно мнење, било да хоће да омаловажи ратну снагу Црне Горе, ми јој одговарамо, не ради ње, него ради европског јавног мнења, да Црна Гора стоји непоколебљиво раме уз раме са Србијом на бранику општих српских интереса, који су концентрисани у судбини Босне и Херцеговине, а нека време „[illegible] експедиција" којом „Н. Фр. Преса" одвраћа Србија примета, па ће се видјети, је ли Србија осамљена...

Свршен чин

Претходна седница

Јуче у 4 сахата по подне била је у министарству иностраних дела конференција, на којој су присуствовали: влада, председништво Скупштине, председници: државног савета, касације, апелације и главне контроле на којој је већано о Престолонаследниковој абдикацији.

Седница у двору

Сви учесници на конференцији отишли су у двор на седницу, којој је председавао Краљ. Одмах је позват Престолонаследник, који се одмах одазвао позиву.

Престолонаследнику је најпре ставио питање председник владе, да ли остаје при својој одлуци. Престолонаследник је изјавио: **да остаје сталан и непоколебљив при својој одлуци.** Затим му је ставио исто питање сам Краљ и Престолонаследник је остао одлучан.

Предложено му је тада да се ово питање привремено одложи и наглашени су му породични разлози и интереси земље али је он тражио да се ствар сврши одмах и узвикнуо је: **земља пре свега па онда династија.**

После овакве одлучне изјаве Престолонаследнику је поднет акт, у коме се одриче свих права на наслеђе престола за сва времена. Он је тај акт потписао.

Код новог Престолонаследника

Чим је потписао акт, Престолонаследник је напустио седницу и отишао код свога брата Александра и први му честитао. Нови Престолонаследник је био веома узбуђен.

Скупштинска седница

За данас је заказана скупштинска седница, на којој ће се овај акт саопштити и према томе донети одлука.

Напад на барутни магацин

код Ивањице

Јуче, готово целог дана, ромињала је киша, а вече је било тако мрачно да је човек једва могао пред оком видети. То је нашим непријатељима добро дошло и њих 7—8, који су се за овај напад сигурно још последњи спремали, нападну на наш барутни магацин који је од Ивањице удаљен 2 часа, свакако у намери да га запале. Срећом стражар — војник — који је стражарио на свој страни одакле су ови нападачи долазили, приметив да се неко приближује магацину повиче ко је да стане. Овај место да стане повикне пушком на стражара, опали један метак па се врати натраг. После кратког времена врате се сви, пребучени у сељачко одело и почну пуцати на стражаре и овај на њих, док пуцњаву није чула остала стража, која притрчи у помоћ и осу ватром. Пушкарање је трајало читав сат. Због јаке помрчине нападачи су успели да умакну, тако да се не зна да ли је ко од њих рањен. Од наших није нико. Држи се поуздано да су то били шпијуни, који су преко границе прешли у намери да овај магацин баце у ваздух.

Царо.

Ратне хајке

или

Русија и аустро-угарска политика

по забелешкама [illegible]

(Наставак)

Али ваља освежити једну успомену на две од тада већ заборављене распре посланика на царевинском већу д-ра Покорног, које су најпре изишле у повременом [illegible] „Естерајхиш-унгарише Ревју" а после су растурене засебно оштампане. Оне разматрају програм новог министра спољних послова и веле да је настала нова Политика „европска" и у исто време инстинктивна потреба за аустро-угарски [illegible]. И о томе се за сад нема шта даље рећи, до то да је тај програм у свом тадашњем облику био [illegible] постављен против Русије.

Поставши гроф Голуховски ступио је нашом спољном политиком брзо оним путевима многих посланика, пред чијим резултатима стојимо сад. Још у јесен 1895. он је тражио наслона код немачке владе, да иде руку под руку с њом [illegible] И још [illegible] енглеска влада књига од 5 фебруара 1896. једну депешу бечког британског посланика од 28 септембра, у којој се јавља: „Гроф Голуховски држи да на Истоку предстоји катастрофа и жели радити с Енглеском заједнички". Додали су кредити за наоружање, тражени од делегација и други знаци, да му је најближе стало до стварања спољних [illegible]. Поменуто још једно, у савезу с Енглеском поднети предлог европским кабинетима, који су предлог они одбили, да се заједничким „продирањем кроз Дарданеле" приступи решењу источног питања. [illegible] Али за то заслужује мало обраћања велики обрт у целокупном правцу његове политике; *споразумевање с Русијом.*

Пре преокрета у истом довео је у децембру 1896. бечки „Ридмер", лист који је основан и издржаван из владиног диспозиционог фонда, у једном врло пажљивом чланку против Немачке, чије је језгро гласило: „Пошто је немачки савез за аустро-угарске источне интересе потпуно безвредан, мора се бечка влада на како споразумети с Русијом и везати савезу с Француском". То је по свој прилици први био само један знак за немачку државну канцеларију, да буде пажљива према Голуховском [illegible]. Али су први даљи разлог кратког питања и с њим у вези предисторија грчко-турског рата у брзо доказали да на то не треба рачунати [illegible] сасвим супротно томе берлинско министарство спољних послова живо трудило, да [illegible] споразум с Русијом. За тим је приликом петроградског путовања цара Фрање Јосифа у априлу 1897. дошло живо до споразума с Русијом. Већ два месеца после повратка из Петрограда путовао је гроф Голуховски у [illegible], где је у брзо [illegible] у којој [illegible] Кардинала Рамполу и коју су противници [illegible] франко-француске, [illegible] бечког [illegible] У [illegible] угарском државном сабору [illegible] Гаврило Угрон. Женидба принчевића [illegible] Луја Филипа с надвојвоткињом Маријом Доротејом у новембру 1896. [illegible] интерес [illegible] бечку политику. Тиме је дакле у извесној [illegible] „отуђивање Немачке", што је доцније цар Едвард [illegible]. [illegible] министар председник Фрањо Тун у царевинском већу од 16 септембра 1898.

(Наставиће се.)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Претрес стана

Из Ивањице јављају да су у прошли четвртак пре подне стигли у Голубинце истражни судија Коцутић и Акуртић писар [illegible] Урбаник и извршили код попа Дамјана Прерадовића претрес стана. Претрес је трајао пуна два сахата. Претресом нису нашли ништа сумњива. Саслушали су најпре много људи, па тек напослетку попа Дамјана. Коцутић и Урбаник отишли су сутра дан из Голубинаца на жељезничку станицу, одакле ће [illegible] даље у [illegible] на „анексирање."

Дневне вести

Министарска седница. Јуче у 5 часова по подне, по свршеној конференцији, министри су се састали у седницу којој је председавао Краљ и на коју је био позват и Престолонаследник.

На тој седници је Престолонаследник изложио све своје мотиве, који су га на овај пресудни корак навели и навео све разлоге, због којих жали на владу, што га је за пуних 15 дана, имајући сва потребна дела у рукама, оставила изложена најгорем клеветању, без заштите и одбране.

Министарска конференција. Јуче у 3 часа по подне састали су се министри у конференцију, да реше: какво држање да узму у питању Престолонаследниковом. Том су приликом претресали све евентуалности и решили су да претходно саслушају Престолонаследника те да чују из његових уста: да се одриче права на Престо, и да ли остаје сталан у својој одлуци?

Узнемирујући гласови. Поводом Престолонаследниковог писма, у вези са неуспехом у спољној политици, у грађанству циркулишу узбуђујући гласови о неким преговорима, који се воде између владе и Краља у питању одступања целе династије. Вероватноћу у те гласове утврђује и та околност, што је народним посланицима наређено да не напуштају Београд.

Влада, која је својим држањем изазвала и ово писмо Престолонаследниково и овај неуспех у спољној политици, требала би да води озбиљно рачуна о овим гласовима и да њиховом ширењу стане на пут, што бржим рашчишћавањем ситуације, која узбуђује грађанство и даје маха разним комбинацијама.

Завршила рад. Мешовита комисија, која већ пет месеци извиђа злоупотребе Љубе Радосављевића, б. рачуновође народног суда, завршила је јуче свој рад, и нашла да је Радосављевић по 55 дела утаје утрошио државног новца и хартија од вредности 71.125 динара, осим послуга са државним новцем.

Комисија је послала акта министру правде. За суђење ове његове кривице одређен је првостепени окружни суд београдски.

Буџет. Краљ је јуче потписао указ о закону финансијском за 1909. г. по коме су распоређени државни приходи и расходи на ову годину.

Транспортовање војске. Мађарски реморкер „Polica" јуче је одвезао Дунавом пет шлепова аустријских војника, који се имају распоредити дуж границе на доњем Дунаву према Србији.

А наши то [illegible] и опет ћуте?!

Ретко врдање. Познато је: колико су радикали кроз пуних 30 година парадирали са принципом самоуправе. Најзад су је и провели кроз законе и остварили на — хартији. Сад кад год дође случај да се самоуправни принцип примени, они беже од њега као ђаво од крста.

Јуче је био на претресу предлог закона о сувоземним путевима. Предлог министра и одбора био је: да сваки округ преко своје окружне скупштине купи прирез и гради из докупљене суме друмове себи. То је самоуправно. Наравно, под надзором министра.

Неколико фузионаша су измислили: да то осујете. Они су предложили: да цела Србија улаже у један фонд, а да министар распоређује где ће се и кад друмови градити. И како је сад Пашић министар, друмови би се само правили по Мачванском и ужичком округу, а смедеревски, подрињски и још неки би остали без путева.

Против те спекулације су се побунили многи посланици. Г. П. Маринковић је тражио од министра г. Пашића да се изјасни: прима ли питање од тог свог предлога, кад већ признаје да је то ствар читавог принципа.

Зна се, да г. Пашић не прави питање ни од каквог принципа. Тако је и овде поступио. Он је изјавио: да он прима и једно и друго, па је, кад је дошло до гласања—утекао!!

Кад су при гласању прозвали Н. Пашића један посланик из клупе гласао је за њега: „за—против"! Скупштина је то гласање поздравила општим смехом!

Но како није било довољно посланика, није се ништа могао решити о том члану и седница је била закључена!

Мисија г. Глишића у Солуну. На питање нашег дописника у Солуну упућено г. Коси Глишићу, док је овај боравио тамо: шта је у ствари циљ његове мисије и какав је њен резултат, — г. Глишић је одговорио да се главна страна његовога путовања тиче нашега извоза, и изјавио да је код Турака у томе смислу, нашао на особиту предусретљивост. Као споредна страна његове мисије било би овде питање о анексираном имању *Каламоније*, које је, као што је познато, због неумешности, аљкавости или несавесности оних који њиме рукују, доведено до жалосног стања. Г. Глишић је био на лицу места и, [illegible] уверио се. Он каже: „Треба радити".

Писмо посланицима. Сви народни посланици добили су писмо председника Народне Скупштине у којима се моле: да се никако не удаљују из Београда и да му доставе где ће се преко дана бавити како би се на његов позив могли одазвати за пет минута.

Примио дужност. Г. д-р Мика Поповић, министар на расположењу, примио је јуче дужност директора српских државних жељезница, на који је положај постављен.

Душевна немоћ. Решењем народног суда стављен је под старатељство због душевне немоћи г. Мика Маринковић, чиновник пореске управе у пенсији.

Нова тарифа. Досадања тарифа о повлаћи робе на нашим жељезницама у локалном саобраћају, која важи већ 18 година, толико је њеним изменама и допунама претрпана, да се њоме нису могли ни најспремнији чиновници послужити, због чега је нарочито трговачки свет патио, и услед тога ће се ова тарифа у најкраћем времену заменити новом и ово питање, које засеца дубоко у трговачке интересе — скинуће се са дневног реда.

Иселења агенција. Агенција мађарског бродарског друштва из Сави, иселила је своју канцеларију, касе и намештај у Земун. Јуче је и последња њена агенцијска однета. Исто то урадила је и агенција аустријског бродар. друштва.

Самоубиство. Мелутин П. Бећић тежак из Доброг Дола у срезу подунавском јуче у подне извршио је из пушке над собом самоубиство. Узрок је непознат.

Уклоњени од дужности. Решењем комисије жељезничке Дирекције удаљени су од дужности привремено: Спаса Наумовић у Пораћину и Димитрије Бојановић у Кусатку — саобраћајни чиновници Дирекције, због судара возова, који су се ту скоро десили у Пораћину и Кусатку, о чему смо ми раније писали.

Моторски чамци. На ушћу Тимише код Панчева, налазе се 22 моторска чамца аустријске морнарице. У сваки од тих чамаца може да стане 50 до 60 војника. Сваки чамац има по један а неки и по два топа, и могу за два сата да превезу 1200 војника.

Само не знамо где?

Испао из воза. Марко Арсић, обућар из Куршумлије, путујући јуче нишким возом за Београд, код Алексинца је испао из воза и тешко се повредио.

Марко је однет у алексиначку окр. болницу да му се укаже лекарска помоћ.

Тровање девојке. Умилава кћи Трајка Марковића, из Суног Дола у окр. врањском, девојка од 18 година, отровала се јуче попивши неку течност и синоћ у мукама умрла. Не зна се узрок, зашто је ова девојка одузела себи живот.

Спроведени суду. Никола Павловић и Христина Радић радници, спроведени су јуче варошком суду на осуду за извршену опасну крађу Јеремиу Живановићу кафеџији из Дорћола.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

⁂ Академски руски [illegible] Александра Пешког.

⁂ У Берну се састала међународна конференција за [illegible] Готхардове железнице по Швајцарској.

⁂ [illegible]

⁂ Талијанска скупштина [illegible] Маркору.

⁂ Руски контраадмирал [illegible] у Тихом Океану.

— [illegible] у Берлин.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Умно оболео

На г. Максиму Сретеновићу нар. посланику и трговцу из Гор. Милановца опажени су знаци лудила. На јучерашњој скупштинској седници узео је био реч и почео говорити, без икакве везе и смисла о стварима и људима, који немају никакве везе са оним што је било на дневном реду. Када је Максим у току говора почео падати све више у ватру, то је председник прекинуо седницу, бојећи се да Максим не почне беснити.

После седнице Максим се мало смирио. По лекарском мишљењу Максима би требало одвести у неки санаторијум.

НАРОДНА СКУПШТИНА

Јучерашња седница

Протест највише личности

Пре но што се прешло на дневни ред устао је Максим Сретеновић и учинио ову изјаву:

— Чуо сам господо посланици [illegible] Сретеновићу.

— [illegible] — добацује му Бојиновић.

Максим, који није разумео [illegible] наставља:

— Имам пасу против људи који су осуђивани на смрт и на [illegible] устава.

— Ево шта више једна лист, чија је уредник промењен [illegible] у народ.

Посланици [illegible] Максим [illegible] које га је толико [illegible].

Посланици [illegible] Максим, [illegible] Стевана [illegible]. Затим пређе на Раду Павловића, „који је [illegible] ми је упропашћено на пре-

ма буде тражио од државе 3000 динара месечно."

Посланици су се на ово смејали.

„...[illegible] Максим..."

Посланици се све јаче смеју.

— Сад, знате... мене гледаје у лице, и ја, као Скупштина жели, не могу све читати, збуни се Максим.

— А, да се чита, да се чита — добацују преко њих посланици.

— То је ваша ствар — одговори председник.

Максим [illegible] читав текст о себи:

„...[illegible] Краљевићу [illegible] Павловић [illegible] „Палилулу". Признајем да је Домановић... [illegible] Максим.

А, ево, шта је овај чинио [illegible] Скупштине [illegible].

„*Признајем да је Домановић пио, много* **бадава**, *много се* **ачио** *и много* **опијао** *и Скупштина неће подржати* [illegible] **пијаницама и бекријама** [illegible]".

[illegible] Максим [illegible] Максим, [illegible]

„...[illegible] Максим [illegible]"

Посланици се [illegible]. Председништво се [illegible] Максим [illegible]:

— Па шта је то најзад?

[illegible]

— Чуо сам, господо [illegible] у записнику.

Председник је морао [illegible].

Реч председника скупштине

Председник, у место да је [illegible] Максим [illegible].

После мишљења [illegible] Максимом [illegible].

[illegible]

Изјава г. Стевана Петковића

државног саветника

Господине директоре,

У бр. 62-ом „Правде", а у напису „Државни Савет и поштовани закони", неко без потписа напао је Државни Савет због његове одлуке, којом је једном помоћнику професора Војне Академије признато право на плату и периодску повишицу професора средње школе, и то наводно „тежење закона". Највише се окомио на мене, као правника, кривећи ме, да сам ја навео Државни Савет на тобож незакониту одлуку. И ако сем мене има још правника у Савету, и ако свак ки саветник гласа по свом убеђењу. Најпре ме је осветљао и погрдио, да ме онда [illegible] за сам веродостојан, и да решењем мој пријатељству.

Могао је неко, који је прочитао тај напис, и замислити да је Државни Савет доиста учинио какву велику незаконитост, која је узбунила правне осећаје безименог писца, да је морао томе шта изнети и у јавности. Ну то не стоји. Писац, и ако то крије, редовни је професор Војне Академије грађанског реда, и земљак г. Саве Витаса, помоћника професора Академије, по чијем је тражењу и поменута Саветска одлука, на коју се г. професор баца драљем и камењем.

Редовни професори Војне Академије имају право на плату и периодске повишице професора Велике Школе. Али кад је постао закон о Универзитету, безимени писац је тражио да му се призна плата професора Универзитета, па га је од тога Савет одбио.

И у одсеку, и у пленуму, ја сам гласао против тога његова тражења, што је он знао, па је одмах, док његова ствар још није била дефинитивно свршена, чинио испаде, у колико се сећам, преко „Вечерњих Новости" и против због раније г. Витасове периодске повишице, о којој је донета одлука Државног Савета још 8/X 1904. године Бр. 7890.

То је радио и после кад се г. Витас жалио због шесте периодске повишице, а кад је ствар свршена онда је испао са овим нападом.

Није г. професора на ово изазвала нека незаконитост Држ. Савета, јер је и нема, него му је криво што није успео да добије плату професора Универзитета. Обузет завишћу он се решио у јавности, па позива у помоћ министра војног да спречи саветску одлуку, и ако је иста закључна и обавезна по члану 144. тач. 6. Устава.

Да би се видело са колико је истине и објективности безимени писац изишао пред јавност, навешћу најпре како је по закону, па ћу онда прећи на ствар г. Витасову.

По закону о регулисању професорских плата од 28/II 1875. г. чланом 2 им одређене су плате професора Вел. Школе и професора Вој. Академије, а чланом 3-ћим одређене су плате професора средњих школа.

У томе закону нема ни речи о платама помоћника професора Војне Академије. Њихове су плате регулисане чл. 10. закона о устројству Војне Академије од 8/VI 1884. г. тако, да они имају плате и периодске повишице као и професори гимназија, а то су по закону од 28/II 1875. године средње школе.

Ту су плату и једни и други имали до закона о средњим школама од 14/VII 1898. год. По чл. 72. тога закона повећане су плате, а чл. 145. тач. 5 укинут је закон од 28/II 1875. год. у колико се односи на плате професора средњих школа.

Такву редакцију тач. 5 чл. 145. законодавац је употребио зато, што тач. 3 зак. од 28/II 1875. год. говори само о платама професора средњих школа, а што је чл. 2-ги остао и даље у важности за професоре Вел. Школе, и професоре В. Академије грађ. реда.

За професоре Вел. Школе тај закон важио је до закона о Универзитету од 27/II 1905. год., кад је по чл. 41. тач. 2. укинут, а за професоре В. Академије и сада је у снази по законодавном тумачењу од 21. новембра 1906. год. члана 10. закона о устројству Војне Академије.

Закон о регулисању професорских плата од 28/II 1875. као што је напред казано, не спомиње помоћнике професора Војне Академије, те за то по за њих није ни могао остати у важности, кад је укинут чл. 145 тач. 5. закона од 14 VII 1898. год. о средњим школама за професоре средњих школа. За помоћнике професора Вој. Академије по чл. 10. зак. о устројству Академије важе оне исте плате и периодске повишице које важе за професоре средњих школа, а те су биле најпре оне, које су одређене у чл. 72. закона о средњим школама од 14. јула 1898. год., а сада су оне, које су одређене изменом и допуном истог члана од 10 V 1902. године.

Такав је смисао закона, а не онакав какав му даје безимени писац, који се овако галантно својим знањем разбацује.

Није му добро испало ни тумачење закона о Богословији. Он налази да за професоре Богословије односно плате и периодских повишица и сада важи закон од 28. фебруара 1875. год. На против по чл. 8 зак. о Богословији од 10.-I. 1896. г., који је ступио на снагу по указу тек 30.-XI.-1900. г., даље доцније од закона о средњ. школама од 14. VII.-1898. г. професори Богословије имају плату и периодске повишице као и професори средњих школа. (Одлука Државног Савета од 21. III. 1903. год. Бр. 1433. оштампана у збирци г. Милана Вукићевића, секретара Држ. Савета стр. 37 II. део).

Сад да пређем на ствар г. Витасову.

Као што се види из акта, г. Витас је решењем господина министра војног од 21. II. 1902. г. ФБр. 1253 одређена четврта периодска повишица, на основу чл. 10 зак. о устр. Војне Академије, и чл. 72 зак. о средњ. школама од 14. јула 1898. г., а не по укинутом закону од 28.-II.-1875. г. као резонује безимени писац.

Доцније, кад су по чл. 72 изм. и допуна од 10.-V.-1902. закона о средњ. школама смањене године за периодске повишице, и кад је са шестом повишицом од 600 дин. повећана плата професора средњих школа на 6000 дин. годишње, — г. Витас је тражио пету периодску повишицу, али га је министар одбио решењем од 4.-V. 1904. г. Бр. 3767. Одбио га је не зато, што ни је било места примени закона о средњ. школама, него што је нашао, да од дана добивене периодске повишице није протекло четири године, када би стекао право на пету периодску повишицу.

То је решење поништио Држ. Савет, са разлога у одлуци његовој од 8. X. 1904. г. Бр. 7890, која је оштампана у пом. збирци г. Вукићевића на стр. 216. II. део, и г. Витасу је признате та периодска повишица.

После тога, кад је г. Витас напунио шесту периодску повишицу, и пету тражио — министар, и ако су г. Витасу раније признате четврта и пета периодска повишица, решењем од 3. V. 1908. г. Бр. 2571, одбио га је од тражења, налазећи да у основу нема права на плату по закону о средњ. школама, него по зак. од 28.-II.-1875. г. који је и даље остао у важности за помоћнике професора Војне Академије, јер је по чл. 145. тач. 5 зак. о средњим школама од 14.-VII.-1898. укинут само за средње школе.

То решење по жалби г. Витасовој поништио је Држав. Савет одлуком својом од 20. I.-1909. год. Бр. 402, а са разлога, што закон од 28. II. 1875. г. кад је укинут односно плата професора средњих школа, није могао остати у снази за помоћнике професора Војне Академије, јер се у њему о њима и не говори. За њих по чл. 10 зак. о устр. Војне Академије вреде оне исте плате, које су одређене чл. 72 изм. и доп. зак. о средњ. школама од 10.-V.-1902 год. професорима средњих школа.

Ето тако је расправљена ствар г. Витасова.

Жао ми је што се безимени писац није потписао, те би имали прилике да га видимо да ли би и пред судом био онако куражан, као што је у јавности иза леђа одговорног уредника.

Молим Вас, господине директоре, да на основу закона о штампи изволите одштампати ову моју исправку у наредном броју листа „Правде" и примите уверење мога поштовања.

12. марта 1909. год.
у Београду.

Стеван J. Петковић
државни саветник

РАЗЛИЧНОСТИ

Школа љубави

Овак је [illegible] Француска госпођа Пере [illegible] курс у коме ће се госпођице и [illegible]. У њој [illegible] госпођа Пере [illegible] госпођице и [illegible] госпођа Пере [illegible] у Лондону [illegible].

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Брачно позориште

Вечерас ће, као и свако вече, бити око 500 особа у Брачновом позоришту код „Коларца." Вечерас је програм од 20 тачака, са новитетима:

Официрова част

Уланатура и народне [illegible]

Моја комедија

Карте се узимају на каси. Столови су нумерисани.

МОЈА жена Марија, отишла је од куће 25. фебруара тек. год. незнано где и без мога знања. Стога је овим путем позивам да се [illegible] код мене врати [illegible] до 28. Марта тек. год. иначе ако се до горњег рока не буде вратила, сматраћу да је [illegible] и [illegible] одговорности.

Јавити се Великог Милоша улица бр. 80.

12. Марта 1909. год.
Београд. Њен муж
Стеван Алексић
[illegible]

Бр. 1—1

ВАЖНО ДА СЕ ЗНА

ДА МИ МИ МИ

ТАЛВИ И МАНДИЛОВИЋ

За Србију шијемо сада уз зиму

Пред ову ратну сезону донели смо одела по новом бон-тону.

Ко наше одело обуче, тог не може ни пет да утуче.
А јефтина цена, мало већи ћабе — нек обуче сваки кад пође на Швабе
Ком је живот мио, нек се чува вине, па слободно нека иде преко Дрине.

171 1—3

Ми Талви и Мандиловић

Српске музикалије

за гласовир и певање

1. *Српска Народна Химна* за мушки збор, нотирана збор и гласовир од Д. Јенка дин. 2.—
2. *Увертира Бадо* од Д. Јенка дин. 2.50
3. *Увертира* од Д. Јенка дин. 2.50
4. *Увертира Налево* од Д. Јенка дин. 2.50
5. *Српска Дворска стража* марш дин. 2.—
6. *Оду се њедра* [illegible] од Крстића дин. 2.—
7. *Са српских села* [illegible] од Крстића дин. 2.—
8. *По пољу је* [illegible] — *Стана моја* — *Збирка три* [illegible] Ст. Биничког [illegible] дин. 1.50
9. *Не те молим*, фантазија од Ставела дин. 3.—
10. *Албум 100 српских* народних [illegible] дин. 5.—
11. *Албум* песама И. Бајића дин. 6.—
12. *Албум 100 српских народних песама* дин. 5.—
13. *Збирка композиција* Ј. Ђурђевића дин. 3.—
14. *Албум песама* за [illegible] Жарко Савић 30 [illegible] дин. 6.—

Осим српских [illegible] на стоваришту и [illegible] избор страних музикалија.

На [illegible] у књижари [illegible] „Прага“.

Папирница [illegible]

МИТЕ СТАЈИЋА

у Београду

47 35—50

Најбоље српске

САЛАМЕ

изврсног квалитета

Сваки дан

свежег **„Теј бутера“** [illegible]

Милихрама и Српска Сира

Злаћје за месаре

Препоручује радња

Душана Тодоровића

Крањ-Српског Двора Лиферант

Београд — Теразије

ВИШЕ ХИЉАДА српских листа за киријаш могу се добити у штампарији „Браћа Радичевић“, Бранкова ул. бр. 16. Такође јавља г.г. кафеџијама и хотелијерима да има на продају готових **јеловника**.

За мало пара кућа

у Шумадијској ул. бр. 11

185 3—5

18000

[illegible]

[illegible] 1908 год.
Сабљак

Железничка станица Сабљак.

Тодор Ђ. Радосављевић

80 1—3 [illegible]

Распродаја конзерви

[illegible] по 30 од сто јевтиније.

[illegible]

[illegible]

Распродајом [illegible] до 14 ов. мес. [illegible] од 8—12 пре и 2—6 по подне. 157 5—6

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који [illegible] **сиролин** [illegible] **сиролин** [illegible] Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·50 дин

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] Цена је једној боци **2** динара.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **1·20** динара, већа **2** динара.

46 31—50

За врбицу

Добили смо

У ВАНРЕДНО ЛЕПОМ И ВРЛО ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ

Обућа
Шешира
Капа
Качкета

ЗА ВРБИЦУ

Рукавица
Чарапа
Хаљиница
Сунцобрана

ЗА ВРБИЦУ

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ ГАЛАНТЕРИСКЕ И ПОМОДНЕ ТРГОВИНЕ

Косте Николића и Друга

БЕОГРАД

323 5—

Поруџбине из унутрашњости извршујемо брзо и тачно.

За врбицу

НОВО ОТВОРЕНА
ГАЛАНТЕРИСКА И ПОМОДНА ТРГОВИНА

Душана В. Пешића и Друга

Београд. Теразије

Добили смо у великом и ванредно лепом избору: шешира, капа, качкета, рукавица, чарапа, сунцобрана и т. д.

За врбицу

Цене солидне и утврђене

Поруџбине из унутр. изв. брзо и тачно

Станојевић, Ст.

Ново!

ИСТОРИЈА БОСНЕ и ХЕРЦЕГОВИНЕ

Цена 1.—

Главна продаја у књижари

С. Б. ЦВИЈАНОВИЋА у БЕОГРАДУ

НАЈВЕЋИ ИЗБОР ШТОФОВА

За женске костиме хаљине и блузе у најмодернијим бојама и разним квалитетима.

НАЈНОВИЈЕГ УКРАСА (ауфпуц) и цео прибор (футер) за женске хаљине.

Препоручује се поштованој публици

Помодна Мануфактурна Трговина

Михаила Р. Живковића

133 7—10

Београд — Кнез Михаилова улица 33.

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити зидовити спрема се за правење.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас па сваке суботе: *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

За време поста увек рибе

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сви рукописи шаљу се на углу Васине и Добрачине улице. — Писмени и одговорни уредник *Рајко М. Рајковић*, Видинска ул. бр. 22.

„Браћа Радичевић“ Штампарија Гавр. Дамјановића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 68.

ПРАВДА

Телефон 831 | ПОНЕДЕЉАК 16 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 73. | Телефон 831.

ПРОКЛАМАЦИЈА
НАРОДУ СРПСКОМ

Мој син, Краљевић Ђорђе, досадашњи Престолонаследник, нашао се побуђен да се одрече права и прерогатива Престолонаследника, која је по уставу заслуживао као Мој најстарији син имао, поднео абдикацију, коју је као своју непоколебљиву вољу објавио.

Тога ради, Ја сам, саслушавши Мој Министарски Савет у присуству Председника Народне Скупштине и Председника Државног Савета и Касационог Суда, одлучио да абдикацију Престолонаследника Ђорђа примим и да сва права и прерогативе Престолонаследника, заједно са правима првородства, сходно Уставу земаљском пренесем на Мог млађега сина Краљевића Александра, проглашујући Њега за новог престолонаследника.

Обзнањујући ово Народу Српском усрдно призивам благослов Божји на Мој Краљевски Дом и на сав Мој драги народ.

15. марта 1909. године у Београду.

ПЕТАР с. р.

Председник Министарског Савета
Стојан Новаковић

Министар Грађевина
Никола П. Пашић

Министар Просвете и Црквених послова
Љуб. Стојановић

Министар Унутрашњих дела
Свет. Милосављевић

Министар правде
Ст. Д. Рибарац

Министар иностраних дела
Др. М. Ђ. Миловановић

Министар финансија
Стој. М. Протић

Министар војни ђенерал
Мих. Живковић

Министар Народне привреде
Јаша М. Продановић

СРПСКИ ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИК

Јуче је решено у Народној Скупштини да првородјени Краљев син Ђорђе, по његовој изричној и непоколебљивој вољи, престаје бити наследник српског престола, и да то право пређе на млађег сина Краљевог, Александра.

То је један не само врло крупан, него и сасвим редак и необичан чин. Ако се дешавало да владаоци абдицирају, пошто су окрњили своју снагу и способности на трудном послу, много је ређе бивало да се наследници одричу, пре но што су и покушали: хоће ли моћи одговорити великим дужностима на престолу.

Промене на престолу увек су од великих значаја и последица, нарочито стварају тешкоће и неприлике држави, у којој се дешавају. Хвала Богу, те се ова код нас мирно и достојанствено свршила, и то благодарећи баш нарави и карактеру онога, кога су због његова карактера толико оптуживали, и који се због те нарави, за коју су му толико пребацивали, и решио да одступи.

Ма да је процедура измене у наслеђу дефектуозна, мора се сматрати, баш рачунајући на отворен карактер Краљевића Ђорђа, да је ова промена дефинитивна, и да се према томе морају одмах многе мере предузети.

Ђорђе је показао редак пример самоодрицања. Он се осетио неподобним да заузме место на престолу и зато се повукао. Кад би његов пример могао послужити и другима за углед, који седе незаслужени и неспособни за места, на којима су!

Али Србија не сме очекивати још једнога Ђорђа! Такви се примери не јављају ни два пут, а камо ли често.

Зато Србија мора спремати оно што јој треба, а не чекати готово, или пустити да се само спрема. Србија мора предузети све да би оспособила свога Престолонаследника за Престо.

Ма колико да за овај трагичан свршетак првородјеног Краљевог сина лежи узрок у његовој импулзивној, бујној, необузданој нарави, опет се не сме све само њој на рачун метати. И најбујније нарави се дају васпитати и дисциплиновати. Главна је кривица код оних који су то пропустили, те су на тај начин шкодили и себи и њему а можда и земљи.

Краљевић Ђорђе је одмах у почетку свога доласка овде био поверен рђавим рукама, па је врло брзо био увучен у зло друштво. Од тога друштва се није успео ослободити све до последњег часа. Сам факт: што је овај најважнији акт у своме животу, о својој абдикацији, поверио пре једном г. Кости Симићу, него своме оцу и председнику владе, најбоље карактерише у каквој се средини Краљевић кретао, како се васпитавао и тиме се објашњава: како је могао до овакве судбе дотерати!

Али није било ни само та средина свему крива. Ни друга не би много боља била. За једнога Престолонаследника у Београду још нема погодне средине, која би му била у стању дати и потребно васпитање и улити му правилне појмове о високим дужностима и великој мисији, која стоји пред њим. Бавећи у Београду, Краљевић не може потпуно ограничити свога друштва, него неминовно долази у положај да општи са таквим типовима, који беспрекидно и неуморно чекају око двора, и којима је на врху какав г. Добра Ружић и Јаша Ненадовић, а у подножју какав г. Сарага или чак и Генчић.

Зато сада Престолонаследник Александар треба одмах да иде на страну, те да се посвети озбиљном образовању а његово васпитање да буде поверено најпоузданијим рукама.

Није то мала ствар: спремити једног доброг владаоца, нарочито једној оваквој земљи, као што је мала Србија!

Престолонаследник има још врло мало времена за озбиљну студију, јер он сваког часа може бити позван на престо. Али и без тога, кад се он једном врати у Србију, њега ће занимати сва спорна лична питања, интриге, ситнице церемонијала и бриге око унутрашње политике, да неће имати кад ни тренутка посветити великим предметима и видицима, који изискују велике и дуге умне напрезања.

Престолонаследник треба, док још има времена, много да учи, много да ради, много да путује, много да види, те да стекне широке погледе и широке груди ако хоће после добро да влада.

Боље је да иде на страну сад кад му је време и кад му приличи, него да иде после, као његов брат, с другим срцем а можда с другом [illegible].

То је наш искрени савет, не би ли се мало Србија смирила.

Ово је много напора за једну овако малу земљу!

НАРОДНА СКУПШТИНА

Јучерашња седница

У бифе-у

Још пре 9 часова почео се скупљати свет око скупштинске зграде. У бифе-у, у који у последње време нико важан и не долази сем гардиста и [illegible] и дубоких, која редовно посећује галерију — данас је било пуно отменог света, а врло много посланика и странака.

Ма да су сви знали шта ће се на данашњој седници одлучити, ипак је разговор био жив. Сама одлука Краљева изазвала је силно изненађење. Ма да је писмо Престолонаследниково било категорично саопштено, ипак су многи веровали, да ће се наћи модус, по коме ће Престолонаследник повући своју оставку. У то се није рачунало толико што је [illegible] било стало до Престолонаследника већ због тога, што је цео свет сматрао, да то не захтева интерес земље у овом тренутку. С тога је за овај акт, који смо чинили, било врло много коментара о поступку Краља и владе.

У срећи најживљег разговора почело нам фатално председавање мислима, које нас, као већ месец дана, непрестано изазива да присуствујемо неугодним изненађењима.

Ја сам од тога затим већ увек имао страх. Предосећам, да ће ме оно ускоро довести, да чујем надгробно слово, које ће ова обична влада одржати над посмртним остацима Босне и Херцеговине и везаних српских аспирација.

У дворани

У дворани беше такође живо. Ђока Марковић седи у последњој клупи и нешто живо дискутује са десничарским посланицима, који су се окупили око њега. Разговор је био буран, а по личностима које су га водиле, мора да је био важан, јер су се ово Ђокини саговорници: Јаша Жујовић, Љуба Давидовић, Стојан Рибарац и Павле Маринковић.

Важна одлука

На знак председниковог звона у дворану уђе цела влада. Сви они министри, којима је оволико пљескано и од скупштине и публике, последњи погледаше, тужна лица и оборена погледа.

У дворани завлада дубока тишина, све тишина од које човека хвата језа.

Председник тужним, монотоним гласом објави скупштини: да, поводом изјаве поступка Престолонаследниковог, која није предвиђена уставом, а коју је Краљ и одобрио, — Краљ, влада и председништво скупштине желе чути и мишљење скупштине.

Председник владе прочитао је сва акта и писма, која су донета поводом овог питања — а која ми доносимо на другом месту — и затражио је од председника скупштине, да затражи од скупштине, да се и она изјасни.

Председник скупштине прочитао је један акт у коме се скупштина изјашњава: да прима к знању све прочитане одлуке.

Једно изненађење

Председник: Молим господу посланике да се изјасне примају ли прочитану одлуку.

Тридесет до четрдесет посланика из наговорених сува: Прима се. Остали посланици су ћутањем пристали на одлуку.

Б. Марковић (*Узбуђено*) Молим вас, господине председниче за реч.

Председник. (Нервозно). Не можете, господине посланиче, према закону добити реч.

Ђока Марковић. Овде се доноси једна *скупштинска одлука* и према закону ја имам право на реч.

Председник. Ја вам, забрањујем на основу закона да говорите, јер на то немате права.

Ђока Марковић (повишеним тон.) Зар не видите један противуставан акт а ја немам право да то утврдим.

Председник. (нервозно звони у звонце). Не можете, господине посланиче, добити реч, јер на то немате права.

Ђока Марковић. Онда ми не можете ускратити право да констатујем само пред скупштином: *да је цео овај акт скупштински неуставан а да нема никакве вредности.*

На галерији је овај поступак председника изазвао велико изненађење и много коментарисања.

Многи су се у чуду питали: каква је то рђава влада, да у једном овако важном часу, кад што је примљена абдикација једног Престолонаследника, за које једни наводе тврде да је противуставна — не допусти дискусију и допусти, да се не [illegible] једногласно.

Гледалац

Постигнут споразум

Из поузданог извора сазнали смо ово:

Синоћ је овдашњем енглеском посланику г. Уајтхеду стигао из Беча извештај да су се тамо споразумели о даљим корацима у питању Србије и Аустро-Угарске и да ће г. Уајтхед данас о суштини тога споразума известити званично нашу владу.

(Више о томе опширније на трећој страни)

Разговор
са г. Ђоком Марковићем
народним послаником

Као што ће читаоци прочитати из скупштинског извештаја, који доносимо у рубрици „Народна Скупштина", председник Народне Скупштине ускратио је реч г. Ђоки Марковићу, народном посланику. Г. Марковић је тада изјавио: *да је цела скупштинска радња у данашњој одлуци, којом се прима к знању оставка Престолонаследникова,* **један противуставан акт** *а поступак председников* **незаконит.**

Ова изјава г. Марковића учинила је дубок утисак на све присутне. Присутнима су се наметнула два питања:

да ли је могуће да ће влада да ризикује да једним противуставним актом оконча овако једно крупно државно питање, и на тај начин оставља га вечито отвореним, и

зашто је влада зазирала од слободне дискусије.

И сам заинтересован, отишао сам одмах г. Марковићу и замолио га да ми образложи своју изјаву. Г. Марковић је био веома узбуђен и замолио ме да се састанемо у подне.

Тачно у 12 часова отпочели смо наш разговор.

— Ви сте господине Марковићу на данашњој скупштинској седници учинили две важне изјаве. Кад Вам је председник забранио реч, коју сте тражили, Ви сте изјавили: *да је тај акт председника незаконит.* На категоричну изјаву председникову, да Вам баш на основу закона забрањује реч, Ви сте тада пред целом Скупштином, констатовали: *да је цела скупштинска радња у донетој одлуци један противуставан акт.*

— Да Вам образложим прво своје тврђење. Закраћивање речи од стране господина председника Скупштине противно је закону о пословном реду. Сам је председник тражио од Народне Скупштине, да она донесе једну *одлуку*. Чим се од скупштине тражи доношење једне *одлуке*, онда према пословнику, посланици имају права да даду своје мишљење о предмету о коме се одлука доноси.

— Циљ мога говора, који ми је председник забранио, био је: *да се утврди, да је тон владе и председништва и форма на коју се он изражава — противуставан*. А ево је то из ових разлога:

И Престолонаследник у своме писму упућеном председнику владе, заснива своје прерогативе, којих се одриче, *на одредбама Устава*.

И Краљ, у своме писму, тражи да се прими и *прерогативе сагласно Уставу*, пренесу на принца Александра.

Владини поступци све до изласка пред Народну Скупштину, били су сагласни Уставу и законима. Али се *не може узети да је доношење одлуке у Народној Скупштини* по томе питању, онакве какву је председник предложио, сагласно Уставу и закону *о пословном реду*.

Јер, ако је то *одлука* Народне Скупштине, онда председник није имао право да ми закрати реч, те на тај начин спречи дискусију о томе предмету.

А ако је то само *примање к знању поступљених саопштења*, која је Краљ и Влада учинила преко председништва скупштине — онда ја сматрам *да по томе предмету није скупштина ништа радила*.

По моме мишљењу требало је допустити Народној Скупштини, да се она прво о својој надлежности за решење овог питања одлучи. Тада би се утврдило *да можда није за прекидање права на престо надлежна Велика Народна Скупштина, која се предвиђа Уставом — или је довољно то што ће она, редовна скупштина само* **акцептирати један свршени чин.**

Пре но што сам се растао са г. Марковићем замолио сам га да ми одговори још на два питања, чему се он радо одазвао.

— Прво је питање: да ли је он усамљен у скупштини са својим мишљењем и друго је: да ли је раније имао важних веза са Престолонаследником.

— Знам поуздано, да ово моје мишљење дели преко четрдесет посланика из моје и других група и они су ми то раније изјављивали, али се, као што сте видели, нису за њега ангажовали, из мени непознатих разлога.

— Престолонаследнику сам свега једном само представљен у Шапцу за време Мишарове прославе, и то заједно са осталим народним посланицима. Никада се више нисам састајао нити икада разговарао са њиме.

Заблагодарио сам господину Марковићу, који сутра путује, и пожелевши му срећан пут, опростио се са њим.

Mercator

НОВОСТИ ИЗ СОЛУНА

Од нашег сталног дописника

Солун, 13 марта.

У кукушком крају односи између Турака и Бугараша постали су затегнути. Од како су у околини почели да крстаре нове бугарске чете, стање је постало тако озбиљно, да још мало фали да избије у крваву драму.

Ожалошћени турски војници кукушког гарнизона изашли су због тога одмах на Бугараше и кукушани потребовали су заштиту од најутицајнијих претставника комитета. У томе су не малу улогу играли и сами грађани — Турци. Војска из обласног гарнизона, која је по телеграфској наредби полазила из Младотурака, одмах стигла на лице места, једва је успела да умирене заштити, и да своје друге [illegible] да се [illegible].

Чује се да су неки од пострадалих и умрли од задобивених рана, али та се вест још није потврдила. А пошто су војници претили да ће првом приликом, ако буду вишела, извршити покољ над целим Кукушем, то је кукушка војска послата у Солун и пре три дана замењена новом.

Одавде је упућена нарочита комисија да стање извиди.

Број жртава у унутрашњости сваким даном расте. У околини Струмице једна је бугарска чета поклала пет сељака, који су се са пазара враћали својим кућама.

Из Велеса је стигла вест да је скоро тамо била ужасна узбуна. Изненада, око пола ноћи, почели су да пуцају пушке око улице а пошто је избачено неколико метака, сви се стишали. Сутра дан су Велешани видели да је учињена штета свим вароша[illegible]. Ко је то пуцао још се не зна јер власти крију, али се шушка да је дошло до сукоба између патрола и да је борба спала доста жртава, које је помрачена прогутала. Патроле тамо стално крстаре због бугарских чета, које се организују у самој вароши.

Два дана доцније, у ноћно доба нова опет у Велесу, разлегла се пуцњава, бомбе и направила читаву узбуну. Кад је патрола стигла на лице места, потпала је једну бугарску стару кућицу на крају вароши, а од људи нигде никога.

Све су то симптоми, који нимало не обећавају стабилности у крвави будућност замољеног становништва. Ако се не нађе начина да се овој ствари пре стане на пут, ускоро ћемо имати пожар какав није никад до сад било.

Поводом гласова који су избили у јавности, да се је мајор Нијази ефендија из Ресна одвојио од Младотурака, Нијазија је одштампао у свима најбољим турским листовима изјаву, којом те гласове категорички побија. Од интереса је факат да та његова изјава долази одмах после указа којим се он поставља за команданта битољског корпуса, а после његовог доласка у Солун, о чему је било говора у „Правди."

Има, има нешто.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Лов на „велеиздајнике."

Комисија за лов друге партије „велеиздајника" путује редом и питомим Сремом и — тражи. Била је у Руми, Митровици, Иригу, Голубинцима, Инђији и у Земуну, где су ухапшени Тома Слијепчевић и Бранко Петковић. У Земуну је саслушаван мајор Фердинанд Демел, али се не зна шта је рекао на саслушању. Зна се само толико да је после саслушања у пратњи жандарма спроведен у Голубинце.

Нису затворени

Новосадској „Застави" јављају из Ирига с поуздане стране, да је неистинита вест да су ухапшени а због „велеиздаје" оптужени д-р Грчић и Павле Стојшић из Ирига.

Дневне вести

Енглески предлог. Добро обавештени бечки дипломатски кругови уверавају, да се најновији енглески предлог састоји у овоме: Пошто су силе већ решиле за признају анексију Босне и Херцеговине, Србија изјављује да се покорава тој одлуци сила. Србија даље изјављује да ће обуставити своје оружање и распустити сазвату резерву. Од Србије се неће тражити никакво одрицање од каквих захтева у будућности, јер би, вели Енглеска, такво одрицање значило јако понижење Србије а то се мора избећи.

Дипломате. Министар спољних послова г. Миловановић, саопштио је јуче дипломатском телу у Београду, прокламацију Краљеву, којом је уважена оставка Престолонаследнику Ђорђу и проглашен Краљевић Александар.

Једновремено извештени су телеграфским путем и сви српски посланици на страни, да то саопште владама код којих су акредитовани.

Држање Енглеске. По једном париском саопштењу, Енглеска одуговлачи да се придружи кораку Русије. Енглеска хоће прво да се обезбеди да Аустро-Угарска неће напасти Србију, кад силе и Србија признају анексију. Енглеска тражи званична уверавања од Аустро-Угарске и веле да је готова тражити међународне гарантије за Србију. Те би се гарантије састојале у неутралисању Србије.

Нов споразум. Бечки листови јављају како има изгледа да ће се између Русије и Аустро-Угарске постићи нов споразум о балканским стварима, какав је до јулске револуције у Турској био мирцштегски програм.

Аустро-руски споразум. О аустро-руском споразуму јављају као аутентично: Споразум између Беча и Петрограда свршена је ствар. Руска влада признаје анексију и турско-аустријску погодбу. Аустро-Угарска ће одустати од војних мера против Србије, пошто се заврши акција коју ће у Београду предузети Русија самостално и не штетећи паралелну акцију других сила, да побуди српску владу на изјаву, да ће се разоружати и избегавати све што би могло вређати аустријска права и интересе у Босни и Херцеговини. Сад се у Београду води преговори о форми ове изјаве.

Поделили оставке. Цео политички и школски одбор општине влашколске у срезу космајском, поднео је оставку, *јер неће да имају с њиме да раде*.

Тамо је председник општине злогласни Обрад Јовичић о коме смо толико пута писали, па ипак овај човек, који је упропастио општинску суму од 500.000 динара, никому занемарио те се деца мрзну у ледним учионицама а наставничко особље нема потребног материјала — још на несрећи кметује.

Митрополитова наредба. Митрополит српски г. Димитрије наредио је свештенству у целој земљи, да од сада при изношењу свете тајне помињу поред Краља и Престолонаследника Александра у место Ђорђа.

Интервју. Специјални дописник „Нове Сл. Пресе" Рода Рода, публиковао је један интервју, који је имао једновремено и са г. Стојаном Новаковићем и са г. д-р Миловановићем. Из тога разговора могли смо извести два закључка на основи два тврђења: *да ће Србија пристати на све оно што европске силе реше*, и да је Србија „*спремна на очајну борбу*" јер „*ако се не може очувати образ не вреди ни глава*".

Како се ово двоје може довести у склад нисмо из овог разговора могли наћи, а да ће Европа којој је у основи ства тур. чувати наш образ не верујемо уз пркос свима уверавањима оних који се ослањају на Европу.

Лондон и Беч. Из службених париских кругова дознао је дописник „Н. Сл. Пресе", да ће се за који дан постићи споразум између Лондона и Беча, пошто је Енглеска с незнатним изменама усвојила нацрт барона Ерентала. Али Енглеска тражи да пре но што призна анексију, Аустро-Угарска изјави да од Србије неће ништа више тражити од онога што је ушло у формулу, даље да Аустро-Угарска још сад пристане на укидање 29. члана Берлинског Уговора. Француска пристаје уз ово мишљење.

Обострано разоружање. С добро обавештене берлинске дипломатске стране тврди се да ће формула за решење спора с Аустријом садржавати један пасус, у коме се изјављује жеља да се и Аустрија и Србија разоружају.

Протерани. Једна музичка капела, састављена из самих Талијана, која је дошла у Вуковар да концертира, протерана је прекјуче од стране аустријских власти а капелник кажњен са 10 дана затвора.

Даље Аустрији сметају и Италијани?!

Прегазио га воз. Ноћас је нишки брзи воз, при уласку у Ћупријску станицу, прегазио Борисава Илића тежака из Трубареца, и сасвим га измрцварио. Увиђајем је утврђено да је Борисав сасвим случајно погинуо.

Искочио из шина. Прекјуче је из пруги Младеновац—Аранђеловац, искочио из шина један вагон у коме су били путници. Срећом нико није повређен. Интересантно је да су сви путници помагали, те се вагон из шине наместе, у чему су успели тек после једног сата.

Дунавско Паробродско Друштво. Агенција Цесар. Краљ. Дунав. Паробродског Друштва извештава нас да није истинита вест да је њена београдска агенција премештена у Земун него да и сада постоји на истом месту на коме је и до сада била и да врши и даље све своје послове.

Животиња. Владимир Николић кочијаш у акционарском млину, са станом у Сарајевској ул. бр. 68 покушао је јуче по подне да изврши силовање над својом пасторком Десанком *дететом од седам година* и по извршеном делу побегао, па ноћас од стране кварта савамалског ухваћен.

Разбојништво. Јуче при изласку сунца на друму Лазоново—Сипљанац, код моста марковачког, два непозната злочинца наоружани пушкама острагушама и револверима, напали су на Јована Шишмановића и сина му Живорада из Породина, пуцали на њих и тешко повредили Јована, који је после једног сата умро. Том приликом разбојници су им отели 200 д. у новцу.

Злочинци су непознати и за њима је наређена најживља потера.

Пажња. Скрећемо пажњу наших читалаца на оглас, који доносимо у данашњем броју о отварању нове радње собног намештаја г. г. Рудолфа и Жиге Фелдмана тапетара овдашњих.

Помен. Милану Стојановићу п.-пуков. у пенз. чиниће породица четрдесетодневни помен у среду 18. ов. мес. у 9 часова пре подне у цркви на новоме гробљу, о чему се извештавају пријатељи и познаници покојникови.

У притвор. Решењем кварта палилулског, стављена је под кривичну истрагу и у притвор Марија Бинадер служавка због [illegible] детета.

Ђорђа Хемичара. Само пре двоје, биоскоп „Таково" приказује једнаствену серију слика израђене у Београду. У програму су 8. тачака, међу којима се одликује последња тачка **Ђорђа хемичара** изванредно комична, која је играна на француској позорници у Паризу од првака глумачких снага.

Од данас свира чувени оркестар „Маринков оркестар."

Почетак тачно у 8. сати.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

У Либлу поводом социјалистичке интерпелације због поштанско-телеграфског штрајка француска је скупштина изјавила влади поверење.

§ Морнарски одбор француске скупштине изабрао је за свог председника бившег министра спољних послова Делкасеа.

„* Римски „Месађеро" држи као вероватно да ће талијански краљ Виктор Емануел посетити немачког цара Вилхелма у Месини пре но што се крене за Крф.

§ Како из Љубљане јављају, војвода Мирко од Црне Горе одрекао се права на престо и престолонаследство само за своју личност.

(-) Како из Техерана у Персији јављају Сарис Хелдад и Бахс пришли су националистима. У Табризу су уништене царине.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Лудачко дело

Јуче по подне био се скупио силан свет пред кафаном „Париз" да посматра једну ретку сцену. Г. Максим Сретеновић нар. посланик, за кога смо јуче јавили да је изгубио памећу, истрчао је од кафане у гаћама и кошуљи јурећи неке пацове, које нико сем њега није могао видети.

Неки његови наколни пријатељи, који су стојали у то време пред „Паризом", једва су успели да метну Максима у један фијакер, и да га одвезу у његов стан, али му се и успут у колима привиђали неки пацови.

Афера Манојловић — Петровић

Господине Уредниче,

Поводом написа Павле Манојловића бив. мин. финансија у пенсији, публикованог у броју 55. „Правде" од о. г., част ми је замолити вас, да у вашем цењеном листу дате места и овим редовима.

Истрагом вођеном по оптужењу Павле Манојловића за повреду краку 10.000 дин. из министарства финансија утврђено је: **да постоји дело крађе.**

У благајни смо били само ја и Пајта, мени је нестало 10.000 динара; ту сам суму положио и са толико сам оштећен. Пајта није хтео то признати никад — нити доказа, да је он дело учинио. Услед тога истрага је према њему прекинута. Он је само пензионисан одмах после тога догађаја, а што то [illegible] знају **неки чиновници цене.**

Одмах пошто сам поднео тужбу за крађу новаца, и Пајта је мене оптужио за клевету — што сам га оптужио за крађу — и то дело ставио пред суд. На претресу пред судом 13. априла 1908. г. Пајта је хтео рђаво проћи. Његова биографија на томе претресу била је врло занимљива и карактеристична. Он је тога дана по форми био тужилац, а у ствари био оптужен. Његови адвокати [illegible] су очевидно њега а не мене. Суд ме је ослободио сваке казне и плаћања, пошто сам доказао [illegible] дела, за која сам оптужен!

Пајта се жалио. У жалби се — после скоро 1 и по године дана од подигнуте тужбе — позива на нову листу сведока, који су мени говорили лично о овој афери, у министарству, на улици, у кафани, у редакцији и т. д. и т. д. — да му посведоче, како сам пред њима говорио, да је Пајта украо новац. Те сведоке суд је нужно по закону да испита, па је у томе смислу донео одлуку и Касациони Суд.

На тај начин, Пајта је питање о томе: да ли сам ја доказима тужбом за крађу новца [illegible] или нисам, потиснуо у страну и **цело питање свео на разговоре: на „рекла казала.“** А питање изведено на тај терен, изгубило је свој значај и постало је неозбиљно.

Уколико је то и престављање суда кад мој је на претресу од 14. ов. месеца покушао да се измири — [illegible] на коју смо оба престали. Да сам кајањем дао Пајти „ладо помоћи“ у [illegible] му те је дала велика [illegible] вага. Он се тада [illegible] тим, [illegible] са речима: „Боље мало него ништа.“ Сад Пајта [illegible] Пајта покушава путем котица и [illegible] да прибави себи друге сатисфакцију и да мој изјавом [illegible] у карактеру [illegible] ове мене.

Све то Пајта чини и по мому мишљењу у уверењу [illegible].

Парђен тим путем он и ако не [illegible], говори о мојој „доказирању несавесности“ за положај на коме сам, а заборавља да је мој „дефектантски“ [illegible] са свим другачије у мојој страни; да ми је признао пуну способност за положај, на коме сам и најзад да је као благајник знам и знао [illegible] струке и законске квалификације, по што их он нема, но да је он био и мечена.

Напослетку Пајта заборавља и на остале своје афере обелодањене по поводом оптужењу што сам за дело крађе. Нека се угледа и нека не [illegible]. За њега ће бити најбоље — да ћути.

Ово је моја последња реч по овој ствари преко новина.

Јед. Петровић
благајник Мин. Финансија

ПОЦЕРСКИ И ПОДГОРСКИ ТАЈАНСТВЕНИ ЗЛОЧИНИ

(наставак)

Њезин муж Обрад био је у то време у затвору, те је она из Шапца поручила *Драгићу и Драгутину браћи Марковића*, да они пораде, да је њихов отац прими у кућу на стан и храну, па ће му она платити шта је право. Стари Марковић, који је без сумње знао, да Христа живи са његовим 19-годишњим сином Драгутином, одбије ту понуду са речима:

— Нећу да примам којекакве рђе, јер су и пре због њих на нас викали!

И зато је Христа узела на ионит изјавила, да са браћом Марковића не говори, јер су они, док је она с Обрадом држала механу у Бојићу, „доводили Обраду којекакве девојчуре“, ипак се видело, да има неке везе између Христе и Драгутина, па кога све околности говориле, да је он извршио овај покушај убиства.

Полицијским извештајем утврђено се, да су сечениче и куршумиће, које су нађене у дуварима и по патосу собе Арнаутове, оне исте, које су при претресу Марковића стана нађене код Драгутина. Чак је било нешто ово нађено [illegible], у које је оловно [illegible].

Па ипак и Драгутин и Христа и Драгић бејаху на суду ослобођени.

Убиство

После десет година овог покушаја убиства, нађени су у бојићској механи побијени и Андрија Арнаут и његова жена Терезија.

Под 7. фебр. 1906. год. јавља кмет села Бојића Пајко Павловић начелнику среза поцерског ово што иде: „Нећу између 6. и 7. ов. м. убијени су у механи бојићској механџија Андрија и његова жена Терез...“

Добивши овај глас начелник срески одмах је позвао у Бојић пред механу: Бојићка је механа од тврдог материјала и налази се на путу Шабац—Пецка, на 16 км. од Шапца. Механа има напред трем на стубовима, механски простор, од кога један ходник дели две собе: путничку собу, и собу, у којој је становала породица Арнаут. Са друге стране механске дворнице налази се кујна и соба за оставу пића и кујских потреба. У близини механе нема кућа, само на 300 м. удаљена на једном брежуљку налази се кућа сопственика механе Луке Пантића.

Леш Андрије лежао је у механи 1·5 метар од механских врата. Био је испружен на леђа и ногу раскречених, окренутих вратима; лева му рука беше спуштена низ тело и држаше чврсто дрвену муштиклу, у којој беше недогорела цигара. На грудима до десне своје [illegible] велику рану од пушке, а испод гуше опет велику рану од ножа имао је више повреда од ладног оружја, по челу по образима, ниже обрва и по врату и браду. Поред леша беше незнатна количина крви. На убијеном било је обично одело, како је увек носио: пантолоне, капут, шубару, опанке.

(наставиће се)

ИЗ ПУБЛИКЕ

Изјава

Г. Директору

Бавећи се као трговац са својом породицом код родбине, посао ми је своме једини [illegible] из новина пут [illegible] против мене. У тој бележци вели се како се ја спремам бегати (!) из Београда и колико се, да је сумњиво што је баш сад хоћу да бегам из Београда кад се отвара поштанска афера па се нашему [illegible] дужан да обратим пажњу на мене.

Као одговор на ово изјављујем да сам [illegible] стигом у Београд тужбу због [illegible] и да сада [illegible].

Да ћу се из Београда селити врло је вероватно а што то нисам још јесенас учинио има неколико разлога: Прво што се нисам могао селити, друго што сам [illegible] мојих радња имао дуга после, а треће што сам рачунао да ће се прилике побољшати па да ћу можда опет у Београду моћи себи [illegible].

На крају хоћу да изјавим: да и ако због лоших трговачких прилика за мене идем из Београда отићићу као поштен човек какав сам увек био.

Благодарећи на гостопримству остајем

У Земуну [illegible]
14—III—1909. С поштовањем
Јов. Умлауф

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

Чаробњаштво

6 априла додаје госпођа Севиње: „Госпођа Монтеспанова је ван себе, јуче је плакала много. Можете замислити какве муке пати њен понос“.

15 јуна одговара на једно писмо своје кћери: „Гадна је то ситуација за ону, која, како ти велиш, иде четири корака унапред“.

Као што се она некад подсмевала Лујзи де ла Валијер, тако су сад на њу падале злобне примедбе о њеној срећној супарници. „Госпођа Монтеспанова — пише Бјеси Рабитенова — налутила се сад кад је видела како се Велики Александар (Луј XIV) свакиm даном све више од ње окреће, те је почела јавно клеветати госпођицу од Фонтањка. Свакоме је говорила да Велики Александар не мора бити баш пробирач те да може љубити једну девојку, која је у својој провинцији имала љубавнике; она нема ни духа ни образовања и није ништа друго до лепа слика. И још свашта таквих љубавних ствари говорила је о њој. На њој се још непрестано опажа онај исти понос, који се никада није дао сломити“.

На ову мржњу госпођица од Фонтањж одговорила је тиме, што је претрпавала поклонима своју претходницу и њену децу. Она је наименована за [illegible] с годишњом рентом од 20.000 талира. Госпођа Монтеспанова није се могла више уздржати. Она је Лују XIV начинила жестоку сцену, кад јој је краљ предочио њен понос, њено властољубље и друге мане, она је велнодушно и подругљиво одговорила, како она пати од несавршенства, која јој он пребацује, али она није бар тако рђава као он.

„Моја мати — прича кћи Воазенове — рекла ми је, да је госпођа Монтеспанова тада хтела ствар терати до крајности. Моја мати промислила је да се шаља на живот краљев, и пошто сам чула шта се десило код Тријанове (чаробнице и другарице Воазенове), нисам могла више о томе сумњати“.

Напуштена љубавница намеравала је да једновремено дође главе Лују XIV и госпођици Фонтањковој. Она се обратила чаробници у Villeneuve-sur-Gravois; па је без жалбе скупила још четири такве у улици Боргар: Воазенову и Тријанову, које су на себе хтеле узети Луја XIV., Романијеву и Бертранову, прво искусне у „вештини тровања“, које су обећале отровати госпођицу Фонтањжеву на онај свет. Госпођа Монтеспанова издашно је давала новаца.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Вечерас у интересантном програму од 18 тачака, особито ће забављати публику две одличне комедије:

Зелена кап и
Престолонаследник.

ТЕЛЕГРАМИ

Беч. *15. марта у вече. Одлучна норма која ће Велике Силе у Београду предузети постигнут је на основу изјаве, коју је енглески посланик дао министру спољних послова Еренталу, потпун споразум. Велике Силе, преко својих заступника у Београду, саветоваће сутра, у понедељак српској влади да у Беч пошље српску изјаву како је између Аустро-Угарске и осталих сила споразумно утврђена, и то, у погледу тешке [illegible] аустро-угарској влади. У вези с тим а односно укидања члана 25 берлинског уговора постићи ће се са силама споразум, односно чека ће бечки кабинет неколико дана предузети корак код великих сила.*

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН
Мишела Зевака
превод с француског

(103)

XII

Уточишта

— А ја сам стрепио за живот! рече стари Пардајан. Хајде да у бежимо.

Али кад дођоше до врата, она их једном застадоше.

— Вашем ћете имати новаца да платите једну кочију и једну маску? рече отац.

Витез поче претурати по џеповима и одмахну главом.

— Ја сам сав дао Кати, прогунђа стари витез. Ето како сам био немотан!

— Господине, ја држим да за тим не треба жалити. Ката вам је спасла живот.

— Не кажем да није тако; али ако сад умремо од глади и жеђи онда нам није спасла живота.

Обојица се са радошћу удаљише од кочнице. Тужни и забринути њих пођоше даље као реку и мо[illegible] почеше постајати све мрачније, кад од једном чуше за собом неки шиштање и доставља као да се нешто заплете у ноге.

То је био Пипо. У зубима је носио шубару. Он спучи брзо на пешчану обалу, спусти шубару на земљу и поче се спремати да је разоди.

Стари Пардајан виде то, притрча псу и оте му шубару.

Кад га Пипо погледа зачуђеним и пркосним погледом он му рече:

— Јутрос сам ја тебе почастио, сад ти можеш мене дати трећину своје шубаре. То ће нам бити ручак, гладна!

— Зар ти је висост забрањено да вечерамо? рече одбивши витез Пардајан Пипу.

Овај можду рекли што је знало да нико неће по [illegible].

Сва тројица седоше на песак. Стари Пардајан извади нож и исече шубару на три дела.

Тако су Пардајан отац и син ручали до рушка тога дана.

Када су довршили ручак, опет се налазе мало од Сене.

Мисли им се одржаше разведрише.

— Сад треба да нађемо уточиште, рече стари Пардајан.

— Уточиште! рече равнодушно Пардајан.

Он тужно спусти главу на груди и уздахну дубоко.

— Сад треба наћи уточиште, понови стари Пардајан са својим природним гласом, без икакве горчине, као човек, који је провео шездесет година на друмовима и који се свако вечерје, кад би пала ноћ, питао где ли ће вечерас спавати?

Он спусти руку на раме свога сина и рече:

— Дакле, ти никако не пристајеш да пођеш са мном из Париза.

— Оче ја сам већ рекао, пре ћу умрети но што ћу се маћи из Париза.

— Добро, добро; онда да се постарамо да нађемо уточиште.

— Ја мислим, господине, да сам га већ нашао.

— Гле! Да није какво село за свога друга? Или каква крчма, чија те газдарица мазити не би одбила?

— Ништа од свега тога, господине, то је палата, двор Монморансија. Племенити војвода понудио ми је гостопримство. Да искоришћено гостопримство за обојицу. Ја имам разлога да верујем да ће нас он радосно примити.

— А, ти си, витеже, заборавио да сам му ја некада украо кћер и да твој племенити војвода неће то тако лако заборавити?

Верите се, оче, да је и било кривња та је кривња код њега изгубила значаја.

— Ја не верујем да је баш тако. Али кад већ имаш уточиште код Монморансија, што ми то раније ниси рекао? Заштедео би то сину бригу. Дакле, ти сад знаш куда ћеш.

— И ви ћете самном, оче. Јер ја ни за што на свету не бих пристао да спавам на мекој постељи, а да знам да је ви немате.

— Не брини се за мене. Кад ти имаш уточиште имам га онда и ја.

— Где?

— Па у двору Мемић? Хајде, витеже, да те отпратим довде, па онда ћу на своју страну. На тај начин нећемо губити ни један ни други страну. Ако дознам што ново о двема заробљеницама одмах ћу те известити.

Витезу се свиђе тај план и одмах га усвоји.

Оба Пардајана обиђоше прећашње обале Лувра и витез показа своме оцу прозор иза којег је исчезла.

Кад дођоше у Тилерије отац и син се загрлише. Чамац којим се прелазило био је на другој обали. Витез очекиваше нестрпљиво чамац и за то време рече своме оцу:

— Господине, ви сте ми већ учинили услугу што сте отишли у „Чаробницу“ да ми доведете Пипа. Али ја сам тамо оставио још једног пријатеља, који ми је исто тако драг.

— Да није опет какво псето?

— Није, већ коњ.

— До врага! Па ми смо богати! Коњ вреди новаца ако је добар...

— Скупоцен је, господине. Али чувајте се добро да га не продате.

— За што?

— За то што се зове Галаор! рече витез осмехујући се.

(наставиће се)

ПРОЛЕТЊИ ШЕШИРИ

Најмодернији пролетњи шешири за господу, дечаке и децу, приспели су у огромном избору

МАРКУ ВУЛЕТИЋУ И ГАВРИЛОВИЋУ

У БЕОГРАДУ

202 [illegible]

Цене су врло умерене

ИМАМ [illegible] РОЗА и БЕЛИ КРОМПИР [illegible] БЕЛА КУКА [illegible]

[illegible] се обрати г. **Душана** М. [illegible] трг. [illegible] Пошта **Цариградска** ул. бр. 4. — Београд. 202 5-6

ВИНО

[illegible]

Од данас [illegible] свеже **уражење и заклане ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible] Београд — [illegible]

[illegible]

Телефон бр. 48. [illegible]

За мало пара кућа

у Шумадинској ул. бр. 11.

[illegible]

18000

[illegible]

Марта 1909 год.

[illegible]

[illegible]

Тодор Ђ. Раденковић

[illegible]

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

[illegible] је

Дин. 2.000.000 у злату

1.000.000 „ „

[illegible]

[illegible] **1.000.000 динара у злату,** [illegible]

[illegible]

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

[illegible] Априла, главни згодитак 150.000

		други	15.000
10	згодитака по 1000		10.000
20	„ „ 200		4.000
100	„ „ 50		5.000
900	„ Аморт. 22		13.000

[illegible] 265 6—10

[illegible]

[illegible]

Живку Петровићу

Београд — [illegible] 33.

ДИНАРА 16.000 ДИНАРА

[illegible]

На продају: [illegible]

Ваша кућа [illegible]

Једно имање од 30 хектара [illegible]

За све [illegible] **Павла Ђ. Убавкића** [illegible] **„Три Сељака“** [illegible] „Славије“. 4—10

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за [illegible].

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас за сваке суботе: Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.

За време поста увек рибе

РАСПРОДАЈЕМ

ВЕЛИКУ ПАРТИЈУ

ШТОФА за женске хаљине и блузе.

ШТОФА за мушка одела.

По знатно спуштеној цени

Михаило Р. Живковић

БЕОГРАД — Кнез Михаилова улица 22

133 8—10

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

ОБУЋА

код

ЈОСИФА ФРИДА

Кнез Мих. ул. 33.

[illegible]

[illegible]

Корисна прилика собног намештаја

[illegible] 40 [illegible]

Рудолф и Жига Фелдман и Комп.

[illegible]

Ново!

Станојевић, Ст.

ИСТОРИЈА БОСНЕ и ХЕРЦЕГОВИНЕ

Цена 1.—

Главна продаја у књижари

С. Б. ЦВИЈАНОВИЋА у БЕОГРАДУ

Против [illegible] „ГРОЗНИЦЕ“ [illegible]

БИЉНИ СОК

[illegible] — Прави **„Биљни Сок“** може се добити у [illegible] *Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·60 п. д.**

„Nerolin“ [illegible] **Цена 4 динара.**

„Saparin“ [illegible] **Цена 2 динара.**

„Биљни теј“ [illegible] 4 дин. — Сви ови лекови могу се добити у [illegible] „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ПОУЗЕЋЕМ

Адреса: [illegible] **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд* 165 [illegible]

Нашем добром и никад непрежаљеном супругу [illegible]

† Јанаћку М. Јанковићу

[illegible]

[illegible] у четвртак 19. [illegible] у 10 [illegible] у цркви Св. Николе на Новом Гробљу.

Молимо [illegible]

Марта 1909. год.

Београд. [illegible]:

1-3 Супруга: *[illegible] Ј. Јанковић* [illegible]

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — [illegible] Васине и Добрачине улице. — [illegible] *Радиша М. [illegible]* [illegible] ул. бр. 28.

„[illegible]“ Штампарија Гавр. [illegible] и Комп. [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | УТОРАК 17 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 74. | Телефон 821.

УЗРОК И ПОСЛЕДИЦА

Еnилог Престолонаследниковој абдикацији

Питање о абдикацији Престолонаследника Ђорђа Карађорђевића свршено је, и они који су га изазвали, скинули су га с дневног реда. Ред је, а то нам и дужност налаже, да га и ми сматрамо као свршено, па ће мо то и учинити, али тек онда када речемо наше мишљење о узроцима, који су га изазвали и о последицама, које ће решењу његовом следовати.

Ма шта да је претходило овоме кораку Ђорђа Карађорђевића, за сваког човека нормалне памети прави узрок Престолонаследникове абдикације мора лежати у владином држању, према питању о смрти послужитеља Колаковића. *Да је влада урадила пре* познатог Престолонаследниковог писма г. Новаковићу оно, што је урадила *после* тога писма, није је во сигурно да то писмо не би било ни писано. И не само то: Ми с пуно сигурности можемо тврдити: *да би Престолонаследник тражио своје писмо натраг, да је влада показала воље да Престолонаследнику да и најмању сатисфакцију за непажњу, коју је учинила према његовој личности, не узимајући је у заштиту од клевета, [illegible] се он против тога побунио и на један тако необичан начин реаговао.*

Влада г. Стојана Новаковића међутим то није урадила. Она је не само ћутећи прешла преко оптужбе да је Престолонаследник убио човека, него ни после, када је она сама констатовала неумесност те оптужбе, није сматрала за потребно да Престолонаследника разувери у његовом мишљењу: да га је она намерно хтела оставити под оптужбом да је убица.

Влада г. Стојана Новаковића натерала је дакле својим држањем Престолонаследника Ђорђа Карађорђевића на абдикацију и није му хтела пружити могућност да од абдикације одустане, када је констатовала да дело за које се Престолонаследник оптужује не постоји. Она је прихватила и искористила његову одлуку о абдикацији и тако је данас наследник престола Краљевине Србије Александар Карађорђевић, место Ђорђа Карађорђевића.

Они који се ма из каквих разлога радују овој промени, мотивишу ту своју радост тврђењем да Ђорђе не би био добар владалац, и да је за Србију боље, што ће престо Србије данас сутра заузети место њега, његов млађи брат Александар.

Остављајући на страну питање, ко је од њих бољи за нас, а ко ће бити бољи сутра, ми констатујемо, да је овим чином омогућен један конфликт, који ће Србију врло скупо стати у своме погледу, а којег не би било да је влада г. Стојана Новаковића имала пред очима *стварне* интересе земље, т. ј. да није мир будућности жртвовала моменталним рачунима својим, или можда и неког другог нама непознатог.

Ђорђе Карађорђевић је у једном моменту раздражења, изазватог учињеном му неправдом, абдицирао, т. ј. одрекао се свих права, која му као прворођеном сину Краљевом припадају. Он је то учинио верујући у томе моменту да хоће и да може да живи без тих права и свега што је с тим правима скопчано. Питање је: *хоће ли Ђорђе Карађорђевић бити тога мишљења и после пет, десет или двадесет година?* Питање је: хоће ли тако мислити његови, ако га кад год буде имао? И најзад, питање је: да ли ће тако мислити сви они, који ће после пет, десет или двадесет година бити незадовољни владањем Краља Александра Карађорђевића, или поступцима Престолонаследника Александра и његове околине?

Вероватно је да влада г. Стојана Новаковића верује да ће Ђорђе Карађорђевић остати веран својој одлуци и после пет, десет и двадесет година, али то што та влада верује не мора бити, а што је много вероватније, *неће и не може бити тачно.* Редак је случај да се човек не покаје за оно што је учинио у раздражењу и напраситости, а још је ређе да није то хтео поправити, кад му се за то указала могућност. То важи у редовним приликама и код људи средњег карактера и мање импулсивне нарави, а како ли је тек код људи са карактером и нарави једног Ђорђа Карађорђевића и кад је у питању круна и владалачка самосталност? Само људи којима је то за нешто потребно, [illegible] да ће Ђорђе Карађорђевић, који баца круну због тога што га влада није узела у заштиту од једне клевете, мирно подносити сва она понижења, којима су изложени сви они који живе од туђе милости — очеве или братовљеве — а која револтирају и много мање самовољне карактере но што је Ђорђе Карађорђевић. Само људи који хоће да се [illegible] из моменталне [illegible] у стању су тврдити, да ће се Ђорђе Карађорђевић моћи потуцати по свету као какав пропали шпански хидалго, са титулом Краљевског Височанства а са празним стомаком и исцепаним огртачем и да испечује милостињу од свога оца или брата, и да не жали што је своје право прворођења продао, не за чанак сочива, него за џабе, у једном моменту љуте раздражености.

Ми смо тврдо уверени, да неће проћи ни пет година а да ће Ђорђе Карађорђевић доћи до уверења да је грдно погрешио што је се тако олако одрекао круне и да ће од оног дана, када он то буде увидео настати у Србији оно зло и она несрећа, за коју нам рекоше да је 29. маја 1903. год. уништена.

[illegible]

[illegible]

Продужење

Трговинског Уговора

Јуче је долазио аустриски посланик гроф Форгач код министра спољних послова да му, по налогу своје владе из Беча, предложи продужење провизоријума трговинског и од 1. Априла (по новом) т. ј. од сутра. Јер овом провизоријуму истиче рок 31. марта по новом, а бечка је влада добила овлашћење, да га и даље продужи, док се нов уговор не закључи.

Министар Милованoвић је тај предлог прихватио и тако ће се досадање стање продужити.

Бар то!

Гарантије

Србија је, уз свесрдну своју партију, а бар уз сарадњу данашњих својих министара, претила последњих шест месеци Аустрији и Европи ратом и борбом. Сад кажу нам да је то био само један „блеф", којим нисмо ништа успели. Сад смо се опет смирили и [illegible] само тражимо гаранције: да нас неће Аустрија нападати!

О јадна ли смо ли спремали!

Па и те нам гаранције нико не је хтео дати, нарочито братска Русија. Само је Енглеска примала к срцу наше питање и што је стављала као услов за своју интервенцију у Београду: Ако Аустрија обећа да неће дирати Србију, по све њене напоре, ја ћу интервенисати у Београду; иначе — не!

Аустрија је пристала на тај захтев Енглеске и тако сад можемо бити мирни.

Предаја ноте

Ми смо јуче јавили: да је нота, што су је Енглеска и Аустрија израдиле у Бечу по одобрењу осталих сила, имала бити предата Србији у току јучерањег дана, тј. то би био одговор, који би Србија имала само преписати и предати Аустрији, која би нам према томе одговорну ставила изјаву у једној „благој" ноти.

Међутим та нота није била јуче предата, јер је наша влада молила да се са предајом причека још јуче, да би она имала времена да што боље проучи и [illegible] прилике, пре но што прими на се ту страшну одговорност: да капитулира после свега онога што је радила за ових последњих 6 месеци.

Према томе, нота ће бити предата тек данас и у њој ће Србија само најавити, да се према ранијој својој обавези коју је дала циркуларном нотом од фебруара, повинује одлуци Европе, која је признала анексију и распустиће резерву, да би доказала своју мирољубивост.

Ратне хајке

или

развој и аустро-угарске политике

[illegible]

Можда ће ми се ставити питање, да ли је овим другим путем, руско-француском помоћу настао оштрији шов Горчаковљеве политике, васпостављање Пољске? Чујмо шта у својим „Мислима и Успоменама" у том погледу вели кнез Бисмарк у глави „Алвенслебенова конвенција," која је закључена 27. јануара 1863. против пољског устанка (I. 338):

„Пољски правац руске политике [illegible] да измени руско-француско обликовање, које се поставило од париског мира и ратне, а руско-француски савез, пријатељски Пољацима, довео би Пруску у тешки положај: Нама је интерес био да у руском кабинету партију пољске симпатије, па и тајни у смислу Александра I. Да ли сама Русија није јемчила за бојаљивост против руског братимљења, могао сам видети из поверљивих разговора, које сам водио на често с Горчаковом од често са самим царем. Цар Александар II. тада није био противан *да Пољску делимично напусти.* Он ми је то рекао сувим речима, бар у погледу на леву обалу Висле, пошто је не [illegible] сад се за то, изузмемо Варшаву, која је као гарнизон у [illegible] утицај имала своју драж и стратегијска [illegible] тврђава на Висли. Пољска је узрок немирима и европским опасности ма за Русију, русификовање се не може извести због вероисповедне разлике и због оскудице у административној подобности руских органа. Рус не осећа потребу надмоћност до [illegible] Пољацима. Због тога се мора ограничити на минимум пољског становништва, што дозвољава географски положај, дакле на границу Висле и Нарева као мостобран... Не могу судити у колико је ово царево мишљење било зрело премишљено. С државницима је оно претресено, јер од њега никад нисам чуо сасвим самосталну, личну политичку иницијативу."

За ближе објашњење Бисмаркових речи у погледу пољске после Париског мира могу се поменути и ове историјске успомене: Пошто је Наполеон III. као пољадашњи члан „Карбонарије" Орсинијевим атентатом бомбом (2. јануара 1858.) опомењен на своју заклету обавезу, да Италију ослободи од Аустрије, он је приступио дипломатској припреми рата, који је предузет наредне године. Будући с Русијом и иначе у добрим односима, он је нарочито наравно пут својим мисијама на мераму с Енглеском, која се нашла огорчена што је Париски уговор учинио још повољнијим за Русију. Намерење је потврђено посетом краљице Викторије у Шербургу (24. до 26. јула 1858.) и тражењем лорда Палмерстона у Паризу. Даље је посредовао измирење Русије и Енглеске и Пијемонтом. Закључен је руско-енглески уговор о трговини и бродарству од 19. децембра 1858., као и [illegible] пијемонтско-руски уговор од 1. септембра, којим је Пијемонт нудио Русији под закуп за двадесет година пристаниште Вилафранка код Нице, које је Русија добила за вежбе домаћим ратним бродовима 7. новембра. Пруска, одвише везана с Русијом династичким везама и од кримског рата помоћу и политиком, међутим престолонаследником с принцезом Викторијом 25. јануара 1858., ступила је у тесне династичке односе и с Енглеском, чијим се дипломатским порукама у тадашње време увек поткрепљивала. Тако је у току 1858. стално настао *заплетени руско-пруски споразум* код француског кабинета као последица француско-пијемонтском савезу, закљученом против Аустрије. Да ли карактер овога споразума не би могао [illegible] сумња, Наполеон је у својој престоној беседи при отварању скупштине 26. јануара 1859. у беседи [illegible] против Аустрије наставио поред своје везе с „[illegible]" Пијемонтом и „лојалност" својих односа с Енглеском, Русијом и Пруском. Из овога се види да графу Голуховском није потребан изванредни посао „проналазити нову дух" кад је 1887. за поставити своја циља, „васпостављање Пољске," ударио новим путем он је у комбинацију од 1858. ставио „Аустрија" место „Пруска".

(Наставиће се)

Старешинство у војсци

У свима европским војскама, па и у нашој војсци, прописано је правилом, да не могу бити два равна по чину и старешинству, већ један старији а други млађи. Старији је по чину онај који има већи чин, а између два равна чина онај, који је пре записан у производству.

На основу овога ранга, вођеним у министарству војном, или у Ђенералштабу, при распореду официра активних, резервних и пензионисаних, по јединицама редовне и народне војске, како за мирно, тако исто и за ратно доба, морају строго пазити, да се за претпостављене увек постављају на чело команде, надлештва или које друге установе старији, а за потчињене млађи официри по чину или рангу. Само на овај начин, неће бити поремећено старешинство, постићи ће се жељени циљ, и служба ће се с вољом вршити. Напротив пак, ако се млађи постави за претпостављеног старијима, онда се у таквом случају неће постићи оно чему се тежи, служба ће се вршити без воље, само колико се мора, и на последку, долази се врло лако до сувођа, услед огорчења и често љубоморе старијега, који је потчињен млађему, па чак и нестрпљењем од себе.

Али, ако се нађе, да је по неки млађи официр по чину и рангу много спремнији за управу и командовање војском, а који је то доказао својом научном теоријом и практичном спремом, онда се такав може поставити на већи, а старији на мањи положај. Но, у том случају, треба водити рачуна, да ни један старији официр не дође под његову команду, из напред наведених узрока.

У колико смо могли сазнати, многи су пензионисани нижи официри и ратници, одређени за команданте и ниже команданте док су им за команданте пукова одређени много млађи активни официри, па чак и они, који су код њих били водници! Нека надлежни замисле, како би било њима, да им млађи заповедају, а они да стоје мирно? Вероватно да им не би било мило, па зато и о другима треба да воде рачуна.

Ако смо у истини постојећи, што је на брзу руку распоред вршен, онда надлежни треба да нареде, да се ови стари официри преместе у ниже штабове или неборачке јединице и установе. На њихова пак места, одредити млађе активне или резервне официре, који се налазе по штабовима и неборачким јединицама, а таквих има вероватно доста. То треба учинити још и зато, што ови стари официри могу корисније и дуже времена послужити по штабовима и другим установама, него у борачким јединицама, где би брзо физички малаксали, пошто су то људи били у 60—70 година.

Ми ово износимо у доброј намери пред г. министра војног и начелника главног ђенералштаба, што желимо, да свако дође на своје место по спреми, способности и физичкој снази, за чиме се мора тежити, ако се озбиљно води рачуна о државним интересима.

Стари војник

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Опет глоба

Сарајевска „Српска Ријеч" не [illegible] је трећи и под овим новим „уставним" стањем. Мало мало па је гоњена опет новчаном глобом. Од почетка ове године до сада оглобљена је с 4067.47 круна, а сад је поново оглобљена с 420 круна. Циљ оволиких силних новчаних глоба више је провидан, јер се све те глобе наплаћују из кауције положене за издавање листа, те се свака наплаћена глоба мора попунити у кауцији, иначе лист мора престати. На тај се начин лако [illegible] надају да ће доћи једном дан кад ће толико мрска им „Српска Ријеч" морати да угаси свећу. Али се грдно варају, јер српски народ сваку новчану глобу покрива прилозима, па ће тако и овај пут учинити.

Босанска железница

Наредба да босанско херцеговачке железнице не преносе приватне пошиљке и товаре, продужена је до 16. о. м. а јамачно ће се и даље продужити.

Дневне вести

Продужење коалиције. Известни посланици су узели иницијативу: да код посланика дође до каквог споразума како би се коалиција одржала и после закључења спољне кризе и да јој се стави у дужност да одмах узме у проучавање најважније законе, па да их у оваквом саставу, поднесе Нар. Скупштини. Тек кад се ови закони изгласају — да се иде на изборе.

Та су закони, који се од ове владе траже сад:

закон о чиновницима;

закон о измени пореске системе;

закон о административној подели земље;

закон о преустројству војске,

закон о општинама, и т. д.

Тај споразум је добио форму у једном акту који су до сада потписали већ 102 посланика. Према томе та је идеја већ задобила огромну већину, јер са министарским гласовима рачуна се да ће бити на 120 посланика од 160.

Народна Скупштина. На јучерашњој седници Народне Скупштине отпочео је претрес законског предлога о сувоземним путовима. Предлог је врло површно израђен, те су услед тога многи чланови враћени у одбор.

Произведен. Престолонаследник Александар, указом Краљевим произведен је у чин пешадијског потпоручника.

Немачки трик. Говорећи о општој политичкој ситуацији последњих дана, лондонски „Тајмс" вели, да је трик немачке дипломатије сада очигледан и јасан. Немачка је морала учинити на Русију онаки притисак, кад је у погледу признања Босне и Херцеговине дала овакву изјаву, не споразумевши се пре тога са својим савезницима. Поступак Немачке пореметио је данас политичку равнотежу у Европи. Немачка је показала да се данас могу газити уговори и да се малим трзајима може довести у опасност њихова егзистенција. Немачка је најзад показала, да је сва миролубивост остале европске дипломатије празна игра и узалудно натезање.

Раскинут уговор. Решењем министра народне привреде, раскинут је уговор између државе српске и Англо Српског Друштва, које је експлоатисало руднике у „Ребељу" и „Вису" округа ваљевског, зато, што је друштво остало дужно 21,457·35 динара радницима и своме чиновном особљу, и што по концесији није уложило у своје радове суму од 30,000 динара.

Друштвени улог од 30,000 дин. одузет је у корист државне касе.

Опет војска. И синоћ је реморкер „Јино" довукао 7 шлепова аустријске војске уз Саву, да се распореди дуж њихове границе према Србији. Шлепови су до половине били у води, што значи да су пуни војника.

Ето како Аустрија ради а од Европе тражи да се ми одмах разоружамо.

Поћушнута. У јеку свему ћушкању од интересоване стране, предлог о „Хипотекарној Банци" неће у овој сесији бити стављен на дневни ред за решавање. Тако уверавају владини кругови.

Протеран Плут. Дописник словеначких листова г. Плут, који се од почетка „велеиздајничке" парнице налазио у Загребу, ухапшен је у суботу због својих дописа, и нагло протеран из Загреба, с тим да му се забрањује долазак у Хрватску за време од три године.

Аустрија је од Плута презала!

Нов управни одбор Класне Лутрије. На место досадашњег управног одбора Класне Лутрије, у коме су били г. г. Љуба Јовановић, пред. Скупштине, Обрад Благојевић, држ. правобранилац, Андра Петровић, члан Пореске Управе, Светозар Максимовић, професор и Богдан Гавриловић, проф. универзитета, — министар народне привреде поставио је нов управни одбор, у који су ушли г. г. Павле Маринковић, адв., Коста Стојановић, министар на расположењу, Ика Панићевић, адв., Миша Цукић, печ. га, секретар Држ. Савета, др. Драг. Аранђеловић, професор и др. Мита Лукић, проф.

Као што се види у нови управни одбор ушла су три бивша министра народне привреде.

Називи пукова. Досадашњи XVIII пешад. пук „Престолонаследника Ђорђа" добио је назив пук „Краљевића Ђорђа" а VI пешад. пук „Краљевића Александра" добио је назив пук „Престолонаследника Александра".

Указ о томе биће данас обнародован.

Пут Краљевића Ђорђа. Како смо из поузданих извора извештени, Краљевић Ђорђе одлучио се да отпутује на Кавказ и ступи у руске козачке одреде.

Са једног збора. Јуче је одржан IV редовни годишњи збор осигуравајућег друштва „Србија", на коме је једногласно примљен извештај управног и надзорног одбора. Из извештаја се види, да су друштвени послови у прошлој години, и ако су у земљи биле неповољне привредно-финансијске прилике — показали сјајне резултате. У току прошле године издато је 651 полиса осигурања живота на суму од 2,537,200 дин., а 1907. год. мање са 2,495 динара и 826 полиса од пожара, које представљају вредност од динара 17,365,731. Нова осигурања, по маси суме, са успехом напредују.

Изабрана је нова управа, у којој су скоро сви стари чланови.

Ослобођен. Г. Влад. Милић, војни прота у пензији, кога су војне власти ставиле у притвор за извесне кривице, пуштен је у слободу, пошто је утврђено да до њега нема кривичне одговорности.

Долазак река. Из Прокупља нам телеграфишу, да услед јаких киша које су ових дана пале, нагло долазе реке: Бањска, Косаница и Топлица и да су почеле из својих корита да се изливају.

Наређено је шта треба за спасавање.

Прекинута истрага. Решењем кв. дорћолског, прекинута је истрага по делу самоубиства Софије Чобановић модискиње, пошто је утврђено да доиста постоји дело самоубиства.

Нове пруге. Краљ је потписао закон о изменама и допунама о грађењу и експлоатацији нових железничких пруга у ваљевском, крагујевачком, моравском и пожаревачком округу.

Самоубиство у Градишту. Јуче пред вече око 6 сати, обесио се у своме стану Нико-Коста Лукић, бивши трговац из В. Градишта.

Узрок овоме самоубиству је крајња оскудица и дубока старост.

Нар. Позориште. Вечерас се представља у Народном Позоришту по трећи пут Морал г-ђе Дулске, фантастична трагикомедија у три чина, написала Габријела Запољска, превод с пољског.

Нађено дете. Јутрос је на новом гробљу нађено једно мушко новорођенче увијено у крпе, код гроба бр. 18 у VI парцели. Лекарским прегледом утврђено је, да дете није живо ни рођено. Наређено је да се одмах укопа.

Димитрије Маринковић. Министар у пензији, због болести у којој не може примати никакве посете, [illegible] Свет. Лазару.

Спроведени суду. Манојло Милошевић, чиновник фабрике дувана, Живојин Стојановић, келнер и жена му Милева, а по тужби Милована Ђорђевића, због лаке повреде тела, спроведени су јуче варошком суду, на осуду.

Лозови Црвеног Крста. У свим главним и потпомоћним одборима при уписивању лозова Црвеног Крста, умољавају се претплатници који су се уписали [illegible] да до 1. априла отплате новац како би у лутрији могли учествовати. Остали родољуби који до сад нису приступили нека похитају са уписом код повереника у Београду закључно до 31. марта те да ће при вучењу 1. априла имати право учешћа. Главни добитак ових лутрија су на дан 150,000, 15,000 и тако даље све у злату без икаквих одбитака. Београдска Трг. Банка [illegible] лозова са [illegible] серијом и бројем. Тако да се и на сам дан вучења 1. априла до 9 сахати пре подне може уписивати.

Главни заступник
Живко Петровић
Београд Кнез Мих. 32.

ВЕСТИ ИЗ ЦЕЛОГА СВЕТА

§ Парламенти [illegible] отпочели су усвајати (аутономни) закон.

☰ У Будимпешти је умро Лујо [illegible], познати [illegible] сликар [illegible]. Умро је у 80. год. живота.

§ [illegible] социјалистичко [illegible] у Прагу [illegible] је извршен претрес станова.

*. [illegible] прославиће 7. марта седамдесетогодишњицу живота.

— Папа је 14. о. м. примио честитке о свом имендану.

() У стану [illegible] грофа Лава Толстоја извршен је претрес [illegible].

☐ Из Техерана јављају да је Сади ед Давлет, један од вођа персијских националиста и бивши министар [illegible], побегао у [illegible] посланство, јер држи да му је од реакције живот у опасности.

Један привилеговани коцкар

У Шапцу живи извесни тип, који се и по спољашњем изгледу и по начину живота разликује од осталих људи у Шапцу. Његова је прошлост мрачна. Био је го и бос до пре неколико година. Али одједном је променуо начин живота. Из забачених кафаница Камичка преселио се у прве кафане; одрпано одело и издеране опанке заменуо је елегантним оделом и финим ципелама; на рукама и [illegible] прсте метнуо је златно прстење са дијамантима.

Од једног обичног дрипца претворио се у „рентијера."

Од тога доба па све до данас главно му је занимање — коцка. Дуго година свет је веровао у његову „срећу" на коцки, док се није почело сумњати у исправност његове игре. Почели су обраћати пажњу на њега и ухватили су га у неисправној игри.

Многе су породице закукале због њега. Један поштар се убио због дефицита а други отишао на робију. Обојица су били жртве његове „среће" на картама.

Што се коцка тако раширила у Шапцу има се благодарити доста њему.

Власт је предузимала многе мере, да коцку сузбије. Тако је и пре месец дана издала строгу наредбу којом забрањује коцку. Али он не мари те полицијске наредбе већ и даље ради свој „занат". Нико, па ни сама власт, која те наредбе пише, ништа не предузима против тога.

Ми скрећемо пажњу власти на овог професионалног коцкара, и тражимо, да против њега предузме законске мере, у интересу јавног морала и оних несрећника жртава његових.

— ав —

КУРС ЉУБАВИ

[illegible] — Пламтећа. — Љубав као [illegible]. — [illegible] — [illegible]. — [illegible] — Савети младом човеку. — [illegible] — Шта рече Толстој. — Чудни [illegible].

(Оригинални извештај „Правде" о једној [illegible])

Женева, 4 марта.

— Како да се излечи несрећно срце?

Несрећни људи налазе у овој [illegible] живота, у којој [illegible], [illegible] људи, који су [illegible] у животу, у том су [illegible]. За то им треба помоћи.

То је и учинио Морис Магр у својој књизи, која је пре неки дан изашла у Паризу. Та се књига зове „[illegible]". (Maurice Magre. La [illegible]). Друга глава у овој књизи и главна „Савети младом човеку."

Очевидно је да су сви [illegible] једна врста [illegible] у животу. У овом [illegible], где се све учи на курсевима, нашло се [illegible] курс љубави. То је и учинио француски писац.

Почев још од Овидија о љубави су писали врло многи. У XIX веку о њој су нарочито писали у Немачкој Шопенхауер, у Француској Стендал, први као песимист, а други као оптимист. Али су они то били само мислиоци и сањари, а [illegible] „јест или нарт" [illegible] Магр, који [illegible] Толстоја.

Такође вели: „Како да се [illegible]", [illegible] — тако Магр учи своје ученике — [illegible] у [illegible] жене, [illegible] да се [illegible]. [illegible] „[illegible]" [illegible]. А [illegible] жене [illegible] потребна [illegible]. [illegible] жене [illegible] потребни су јој [illegible], који ће [illegible] као [illegible]. Потреба [illegible] посебна [illegible].

Ваља је [illegible], да у љубави „предмет" (тј. [illegible]) [illegible] главну улогу. То је један велики поштован. Права [illegible] и права [illegible] љубави не љубе њега, тај „проклет љубави", већ [illegible] [illegible] за љубав [illegible] који [illegible] на другу [illegible]. Н. Ремле у [illegible] Ојбију. Он [illegible] љубав, који је [illegible] једне жене, на другу. [illegible] Та [illegible] није [illegible] [illegible] и... од једне жене.

Жена!... Како се тачно [illegible] код њега [illegible]. Кад је [illegible] за љубав, то [illegible] [illegible], која је [illegible], да у томе моменту буде на томе месту. Из свега — као доказ Хектор Мало — не треба [illegible] тај „срећни случај". [illegible] „с [illegible] поштовања" [illegible] [illegible] у улицу, [illegible] која су [illegible] на [illegible] судбина.

Стара [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] стари [illegible] [illegible].

(Свршиће се)

ПОЦЕРСКИ и ПОДГОРСКИ ТАЈАНСТВЕНИ ЗЛОЧИНИ

(наставак)

На 20 см. од главе Андрије налазаше се леш његове жене Терезије. Била је окренута потрбушке, више на десну страну, ноге су јој биле до главе Андрије, десна рука испод тела, а лева поред тела и у лакту повијена. Глава сва разбарушена са неше рана и у крви. С леве стране под увeтом велика рана од ножа, а тако исто и под грлом. Код главе велика количина крви. Терезија је била обучена као обично, врат ње је [illegible] црвена марама, која јој је сигурно била на глави.

Лекарском секцијом беше утврђено ово:

Андрија је имао 10 које рана, које повреда и неповреда; повод смрти беше једна повреда срца и губитак крви.

Терезија је имала 23 ране и умрла је од рана, нанете оштрим оруђем по грлу, јер је тим прилозом пресечена у самоме дну Art. maxi externa [illegible]. Повреде по глави и рукама од [illegible]. Све су ове повреде по глави и рукама нанете пре клања, што сведочи да се сирота жена бранила. Повреда на грлу безусловно је смртна, и да же није било смрт би наступила због других повреда после 3 до 4 дана. На Терезију је пуцано и из револвера. Зрно је пробило шамије, којих је било доста, па се, изгубив снагу одбило о грудну кост.

Трагова крви по механи и осталим просторијама није било.

Јасно је да су ова убиства била извршена пре но што су убијени легли, а то је између 7 и 8 час., јер је у то доба Андрија увек механу затварао.

По свему изгледа, да је код Андрије смрт наступила тренутно, а да се Терезија бранила лежећи. Сам злочин морао се овако десити:

Убице, морало их је бити више, ушли су у трем механске у времену између 7 и 8 часова у вече и један од њих пуцао је на Андрију и погодио га по сред срца. У то време Тереза беше у спаваћој соби, где је отишла да узме једну кобасицу за вечеру за себе и свога мужа, и чувши пуцањ полетела је у механу и у подавку испустила своје папуче и кобасицу. Тада су разбојници пуцали и на њу, па је онда довукли у механу, оборили више мртвог Андрије, те је онда мрцварили све дотле док је сирота издахнула.

Убивши на овај начин и Андрију и Терезију разбојници су отишли у њихову собу и сву је претресли. Што је било готовине (4—500 д.) покупили су, а осим тога узели су и неке ствари: један никлени сат без поклопца, револвер белих корица, бријач и кајиш с каменом, две суње Терезине и друге ситнице.

На столу у спаваћој соби убијених полиција је нашла и две отворене тегле са слатком, које су разбојници окусили са срмама. Из једне тегле нису вишли јели, јер се по слатком била маказица буђа, али су другу скоро целу појели и покапали слатком не само сто већ и патос собни. Пошто нису имали кашике разбојници су јели слатко крвавим рукама.

За ово двојно убиство, које је својом грозотом узбунило не само околину места, где се десило, већ и цео округ, а нарочито Шабац, полиција је ухапсила *Живојина Л. Пантића*, сина Л. Пантића, газде од механе и *Милутина Михаиловића*, из Синошевића.

По исказима једних сведока у механи су тог кобног вечера остали последњи *Бока Марковић* и *Крсман Гуцунић*, који је као момак радио код убијеног Андрије, па је у вече ишао на спавање својој кући.

(наставиће се)

ИЗ ПУБЛИКЕ

Одговор на напад

Господине директоре,

У Вашем ценљеном листу од 3. ов. мес. оптужено је „[illegible]" под потписом [illegible] Светозара Јанковића, [illegible] [illegible], члана [illegible] Задруге и [illegible] члана *Жел. Удружења*.

Све што је тај Светозар [illegible] у томе напису противу мене [illegible] је [illegible]. Ја [illegible] [illegible] Задруге, [illegible] не могу ни места [illegible] да будем [illegible] уверен. Пријавио сам се [illegible] обичног члана, али [illegible] [illegible] да [illegible] примили.

[illegible] „[illegible]" [illegible] у Нишу. [illegible] је била потребна да се [illegible] [illegible]? [illegible] је [illegible] Светозара [illegible].

[illegible] сам у управи Жел. Удружења, [illegible] а Светозар је [illegible] [illegible] удружења.

Сад би требало и ја [illegible] [illegible] конференција [illegible] г. Савчевића, [illegible] је [illegible] горњу ногу.

На сва остала [illegible] тога Светозара овим писмом [illegible], јер ме је [illegible] да се објашњавам са таквим [illegible] [illegible] као што је тај Светозар Јанковић.

Ову [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] на [illegible].

„Примите г. директоре, уверење о мом искреном поштовању.

3. марта 1909 г.
Београд

Милош Новић
[illegible] Срп. Жел. [illegible]

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

Чаробњаци

(наставак)

Прво је имао доћи на ред Луј XIV. Вазенова и њене савезнице су у почетку мислиле да прашак, зготовљен по рецептима својих чаробничких књига, мећу на одело краљево или на какво место, на које је он мора доћи, „што је госпођица Дезеје, поверерница госпође Монтеспанове, мислила да може учинити без тешкоћа". Краљ би најзад морао умрети од изнурености. Али после размишљања Вазенова је изабрала друго средство, које јој се чинило поузданије. По једном старом обичају француских краљева, имао је Луј XIV извесну у одређени дан лично примати молбе, „Placets", које му упућују његови поданици. Свако, без разлике положаја или сталежа, имао је приступа. Зато је решено да се спреми једна молба, која ће најпре бити препарисана освећеним прашком, и да додира те хартије краљ би се морао мртав срушити. Трајанова се имала бринути о препарисању хартије, Вазенова о предаји молбе.

Молба је написана. Владали се можемо да се пажње за помоћ Блесија, по занимању алхемичара, кога маркиз од Терма држи заробљена у своме замку. Вазенова је отишла своме другу Лежеру, камерлингеру код Господина и молила га да препоручи писмо неком од његових пријатеља у Сен Жермену, који би јој помогао да прва буде пуштена у аудијенцију, те да краљу сама може предати молбу. Лежер јој је одговорио да јој није потребно ићи чак у Сен Жермен, он ће се сигурно побринути за њено писмо, али је врачара наваљивала да молбу сама преда.

Дрскост Вазенове уплашила је чак и њеног иначе неустрашивог помагача. Већина од њих није се бојала смрти али су се бојали страшних мучења, које је [illegible] до убиства краља.

Да је одврати од њене намере, Тријанонова јој је направила хороскоп. Тај документ нашао се међ хартијама, које је комора узаптила при хапшењу врачаре. — Тријанонова је прорекла својој колегиници да ће се уплести у процес због државног злочина. „Ах шта ту — одговорила је она — овде има да се заслужи 100.000 талира" (један и по милијун динара.) То је била цена коју су од госпође Монтеспанове тражили за тровање Луја XIV.

(наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Вранско позориште

Вечерашњим програму [illegible] своју [illegible] [illegible] [illegible], јер се вечерас приказују:

Освећени [illegible]... и

Домишлан Петар Лоба.

Вечерас ће као и прошлог уторника бити пуна Коларчева сала. —

ТЕЛЕГРАМИ

Беч. „Фремденблат" пише: Приликом анексије велике силе су у исто време престављале као неоспорно потребно да учине у Београду корак, који ми, разуме се, нисмо захтевали, а који би и остао без икаква успеха све дотле, докле се Србија не би нашла пред сложном Европом. Сад су велике силе, које од Србије захтевају оно, што смо ми од ње и хтели и морали захтевати.

У томе лежи признање истине, да наш поступак према Србији није био невеликодушан, насилан или грамжљив. Анексија је била тако проста акција, да је по себи разумљиво било да ће је велике силе признати. Ми имамо доста разлога да будемо задовољни, али немамо ни вољи ни повода да тријумфујемо.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превод с француског

(131)

XLI

Уточиште

— Галопу! промрмља стари витез. Галопу... што се сам чуо то име... Галопу... а мени! Чуо сам га у Пон де Сеу... Г. од Данвила причао ми је један свој доживљај, у коме га је неки спасао! Дакле ти си то спасао Данвила!

Витез не помисли.

— И никад ми то до сада казао!...

— Оче, то је с тога што и у тој прилици нисам служио моме савету...

— Буди уверен да га нећу продати. Та Галопу је читаво имање!

У том тренутку чамац пристаде уз обалу и витез се укрца. Стари Пардајан весело, са осмехом на лицу пође на „Чаробњака"...

Дошавши у двориште Монморансија, витез затражи да га воде пред маршала.

— Монсињеру, рече му он, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] сам мислио [illegible] није [illegible] у Паризу.

На [illegible] маршала [illegible] на руку и повести га у [illegible] собу.

— Витеже, рече он му тада, [illegible] [illegible] краљ Хенри II. отац наших данашњих господара, [illegible] у [illegible] од Монморансија. Пошто се дуго задржао с [illegible] у разговору и [illegible] хтео да се врати у Лувр, остао је у [illegible] соби, и од тада нико [illegible] није спавао. То ће бити ваша соба, јер ја вас [illegible] и [illegible] част коју ми указујете.

На то маршал изађе и [illegible] да се са витезом поступа као са најотменијим гостом.

Млађи је био [illegible] таквим пријемом, који је [illegible] [illegible] и то [illegible] кад у собу уђе Шаљигрња, [illegible] на службу у свему што [illegible].

— Сада, додаде он, [illegible] слободан да се обратим једном [illegible] на господина витеза.

— Говорите, пријатељу...

— Хоће ли и вас пустити само?... Да му спремим пристојну вечеру...

Више се не можемо уздржати од смеха.

— Пази, рече он, [illegible] се овом честитом човеку и старај се да га у будуће [illegible]...

Пази [illegible] весело.

— Мир је успављен! рече витез. Можете бити без бриге...

Шаљигрња [illegible] [illegible].

За то време Пардајан отац дође до „Чаробњака" и утрчавши у [illegible] салету:

— Где је Галопу?

— Галопу! рече Ландри [illegible]. Он је у штали. Али овај човек кога сте довели...

— У којој штали? прошапта Пардајан.

— Десно у двориште, рече гостионичар [illegible]. У најмилијој штали, монсињоре! Али овај човек...

Стари витез не чу. Он појури у шталу и гостионичар за њим.

— Ево Галопу! рече он чим уђоше у шталу, али човек...

— Ви сте досадни, газда Ландри, са вашим човеком, узвикну Пардајан и поче да гледа коња. Јесам ли му је крви што се убо [illegible] мало? Шта је је [illegible]?

— [illegible] да сте [illegible] крви...

— По целе [illegible]? Немам [illegible] да те [illegible]. Дајте ми [illegible] уље... [illegible]! Јадна животиња! Жао ми је што сам га убио...

— Он није мртав, господине!

— До врага!.. Ах! бедниче! Шта сте учинили с њим?

— То сам хтео да вам кажем. После вашег одласка, чим је [illegible] у собу, рекао је да ће вас [illegible] скоро стићи.

— Збиља! рече стари витез водећи Галопа за узду.

— ... И да ће вам источити толико литара крви колико сте ви њему [illegible]...

— То ће бити тешко, јер ја [illegible] имам крви у венама.

— Наредио је да га пренесу у дворац Мем!

— Ето гле врага!... рече Пардајан, застаде и замисли се.

— Сав једно, рече па од једном, Галопу ће [illegible] довести у ред!

— Зар Галопу да [illegible] раду господина [illegible]? упита зачуђено гостионичар.

— Да... Збогом, газда Ландри, немојте ме се [illegible].

— Како да се не љутим, промрмља гостионичар трудећи се да се насмеје. Али господине, ви сте ми казали, зар сте ми кад... [illegible] овај ваш стари рачун... Чак сте се [illegible] на вечеру која је [illegible]...

— То је на жалост истина!... Ах, баш немате среће драги Грегоаре! Све сам заборавио... Немојте се тако бечити... Кућа није моја љубазници!... Даћу вам други пут...

— Оставите бар коња [illegible] Ландри. Ја сам рачунао да ми је то поуздана залога.

— Е, пријатељу, [illegible] потребан да извучем раду г. виконта од Апремона.

На те речи стари Пардајан скочи у седло и појури у трку оставивши препреданог и утученог гостионичара.

[illegible] стиже у дворац Мем, нареди Жилију да уведе Галопа у шталу. Коњушар [illegible] коња маршалова и [illegible] је чудом тог коња [illegible] нестало, а сад га [illegible] човек који је [illegible] му [illegible]. У тај мах Пардајан му рече:

(наставиће се)

Учени[illegible] из добре куће које је [illegible] за унутрашњости потребује.

Понуде упутити

163 6-6 **Димитрија Николића.**

Српске музикалије

за гласовир и певање

1. *Српска Народна Химна* за мушки збор, мешовити збор и гласовир од Д. Јенка дин. 3 —
2. *Увертира Ђидо* од Д. Јенка дин. 2·50
3. *Увертира* од Д. Јенка дин. 2·50
4. *Увертира* [illegible] од Д. Јенка дин. 2·50
5. *Српска* [illegible] *мазурка* дин. 2 —
6. *Осу се небо звездама* фантазија од Бретића дин. 2 —
7. *Са српских села* [illegible] од *Бретића* дин. 3 —
8. *По мому је мама — Очина мома — Дивојка* три композиције Ст. [illegible] дин. 1·50
9. *Ал' ми* [illegible], фантазија од Слободе дин. 2 —
10. *Албум 100 српских народ. игара* дин. 5 —
11. *Албум песама* II [illegible] дин. 2 —
12. *Албум 130 српских народних песама* дин. 3 —
13. *Збирка композиција* Ј. Ђурђевића дин. 3 —
14. *Албум песама* [illegible] Жарко Савић 30 разних народних и популарних мелодија дин. 6 —

Осим ових [illegible] и велики избор страних музикалија.

На захтев [illegible] „Здраво".

Издавачка књижара

МИТЕ СТАЈИЋА

41 18—30 у Београду

Најбоље српске

САЛАМЕ

првог квалитета

Сваког дана

свежи „Теј Бутера" [illegible]

[illegible] и Српска [illegible]

[illegible]

Препоручује радња

Душана Тодоровића

Краљ. Српски Дворски Лиферант

Београд — Теразије

У МОЈИМ КУЋАМА у Цар Урошевој, [illegible] и [illegible] улици, има за издавање под кирију од 1. маја ов. год. врло удобни станови за веће и мање породице.

Цена је врло јевтина

За услове обратити се настојнику у истој кући.

Београд

Михајило Павловић

179 бивши [illegible]

ИМАМ [illegible] **ЗА и БЕЛИ** [illegible] **ПИР праве квалитет као и БЕЛА ЛУКА на продају за расад.**

Купци нек се обрате г. **Душану М. Ђурђевићу** трг. посреднику Велики Пијац Пошта **Цариградска ул. бр. 4. — Београд.** 162 6-6

Привилегована Народна Банка

КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

исплаћиваће од 20. марта ове године дивиденду за прошлу 1908. годину, по свакој акцији дин. 12. — у злату.

За исплату ове дивиденде треба поднети *двадесет пети дивидендни купон.*

Купоне ваља подносити на исплату Банчином одељењу за зајмове на залоге и остави са списком, у коме ће они бити по реду положени, и који подносилац треба да потпише.

Спискове издаје речено одељење бесплатно.

Имаоци купона из унутрашњости могу их наплатити преко својих пореских завода.

10-ог марта 1909. год. застарео је дивидендни купон бр. 20 са акција банчиних. Од тога дана овај купон више не важи и Банка га неће исплаћивати.

14 марта 1909 год. Београд

УПРАВА НАРОДНЕ БАНКЕ

186 1—3

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбоља алкална киселица

Награђена највећом наградом „Grand Prix" у Лондону и [illegible]

Пуњење флаша врши се најмодернијим и хигијенским начином у новом пуналишту, подигнутом над самим извором, при чему се не губи ни најмање угљене киселине [illegible]

У Београду је главно стовариште вода

г.г. Глише Андрејевића и Брата

Варош-Капија — Телефон бр. 282

Поруџбине из Србије и иностранства прима и одмах извршује

Аранђеловачка Конзорција

Краљ. Срп. Двор. лиферанти

Аранђеловац. 14 60

Јављамо свима нашим сродницима, пријатељима и познаницима да је наша добра мајка, сестра и баба

МАРИЈА — МАЦА

рођ. [illegible]

после кратког боловања преминула 23. ов. мес. у 63 г. свога живота и сахрањена 24. тек. мес.

[illegible]

[illegible] 16 марта 1909 год.

ОЖАЛОШЋЕНИ

[illegible]

Даринка и Алекса Димитријевић [illegible]

ТАНАСИЈУ СИМИЋУ — ПЉЕВЉИ

[illegible]

тромесечни парастос, у четвртак 19. овог месеца у 10 часова пре подне у цркви на Новом Гробљу.

181 1—2

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празнике.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас за сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

За време поста увек рибе

Наша мила и добра мајка и незаборавна баба

† ЉУБИЦА

[illegible]

преминула је после кратког боловања 9. овог месеца у [illegible] у 60 год. свога живота.

[illegible]

Крагујевац, марта 1909 год.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

[illegible]

185 1-3

Са болом у души [illegible] да је наша мати [illegible] супруга, [illegible] мати, баба, сестра, [illegible]

† Ангелина Л. Стефановић

после дугог и тешког боловања преминула 28 фебруара у 3 сат изјутра у 63 год. свог живота и оставила нас да вечито за њом тугујемо и жалимо.

[illegible]

10 Марта 1909. год. у Крушевцу.

ЗА НАВЕК ОЖАЛОШЋЕНИ:

[illegible]

1—3

Нашем добром и никад непрежаљеном супругу [illegible]

† Јанаћку М. Јанковићу

[illegible]

[illegible] шестомесечни помен у четвртак 19. тек. мес. у 10 и по час. пре подне у цркви Св. Николе на Новом Гробљу.

Молимо сроднике и пријатеље, да изволе присуствовати овом тужном помену.

Марта 1909. год.

Београд. Ожалошћени:

2 3 Супруга: [illegible]

НАЈВЕЋИ ИЗБОР ШТОФОВА

За женске костиме хаљине и блузе у најмодернијим бојама и разним квалитетима.

НАЈНОВИЈЕГ УКРАСА (ауфпуца) и цео прибор (цугер) за женске хаљине.

Препоручује се поштованој публици

Помодни Мануфактурни Трговина

Михаила Р. Живковића

133 8—10 *Београд — Кнез Михаилова улица 33.*

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8., за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрињске улице. — Власник и одговорни уредник Радисав М. Радивојевић Видинска ул. бр. 22.

„[illegible]" Штампарија [illegible] Димитријевића и Комп. [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 68.

ПРАВДА

Телефон 821 | СРЕДА 18 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 77. | Телефон 821.

УЗРОК И ПОСЛЕДИЦА

Епилог Престолонаследниковој абдикацији

II.

Предпоставимо да Ђорђе Карађорђевић буде толико разуман и карактеран, да ће своје кајање, које га кад тад мора спопасти, моћи сакрити у себи и да га неће никоме открити. Али, хоће ли то бити довољно, па да се од Србије отклоне све оне трзавице, којима су изложене земље, у којима постоји трвење и ривалство око престола?

Не!

Може Ђорђе Карађорђевић и не испољавати своје кајање, може се он показивати миран, па чак и задовољан, људи који ће бити из разних узрока незадовољни са његовим братом и сродником, радиће и ровиће против овога и истицаће Ђорђа и против његове воље, као спремнијег, бољег, карактернијег и тако даље.

Онај који се узда у то, да таквих људи неће бити, или, ако их и буде било, да неће успети оваквим радом, грдно се вара. Таквих је људи од увек било и има око престола, а ми то у Србији најбоље знамо. Ти ће се људи регрутовати из свих политичких табора и вршиће свој посао онако, како се послови ове врсте од увек врше: не систематски и не у неком договору, али спонтано, и увек под маском незаинтересованости и љубави према отаџбини.

Сетимо се само оног, што се дешавало после абдикације краља Милана! Чим се приметило, да се краљ Милан покајао што је пустио власт из шака, одмах су се почели скупљати и груписати људи, који су из ма каквих разлога били незадовољни са владавином краља Александра и критикујући овога, хвалити и истицати краља Милана. Данас, кад имамо могућности да прегледамо политичку историју оног доба, видимо сви да би између Краља сина и Краља оца дошло неминовно до сукоба, само да се није десила женидба краља Александра, која је уклонила краља Милана из Србије а краља Александра натерала да узме пуну власт у своје руке.

Али да се не враћамо тако далеко у натраг. Погледајмо шта се дешавало до јуче у кругу данашње династије. Зар се нису и око Краљевића Ђорђа и око Краљевића Александра скупљали људи који су једног против другог подбадали, и зар није у ширу публику усађено веровање да се оба брата мрзе и да рове један против другог?

Дакле апсурдно је и помислити, а камо ли тврдити, да таквих људи у будућности неће бити. Што се тиче њиховог рада, несумњиво је да ће доносити обилна плода. Маса је увек наклоњена да верује како је боље оно чега нема, и од увек је у опозицији према ономе што постоји за љубав оног што не постоји, а што би постојало, да није промењен овог или оног узрока.

А баш тај узрок биће главни мотив за акцију против постојећег Александра, а у корист повређеног Ђорђа.

Ђорђе Карађорђевић пао је у једном моменту када је изгледало као да ужива симпатије целога народа и када је сматран као носилац народне политике. И баш због тога, што је он за таквог прогањен од стране наших непријатеља, а пао у моменту када се је српска влада решавала да приклони главу пред тим непријатељем, баш због тога ће се народне симпатије у толико времена окренути Ђорђу и сматраће га као жртву која је пала у борби против непријатеља Српства и Србије. Све његове мане, све његови испади, све његове [illegible] биће заборављене, и остаће само веровање да је био приврженик [illegible], да је био храбар, да је био за рат са Аустријом и да је само зато, што је такав био, морао пасти.

И тада, када будете с једне стране имали једну масу незадовољника, шпекуланата и штребера сваке врсте, поред ширења и појаве опозиције, а с друге стране имате масу која све лако прима и верује а симпатије потиснуто [illegible] и по њеном мишљењу прегаженом Ђорђу, имаћете у земљи отворено династично питање најопасније врсте: питање између два рођена брата, од којих је један на власти а други се сматра да има право на власт, уз пркос одлукама Краља оца и једног ad hoc састављеног тела, које у овом питању није било никаква ни законодавна ни извршна власт.

([illegible])

[illegible]

Провизоријум

Као што смо јуче јавили аустријски посланик гроф Форгач је тражио [illegible] код министра спољних послова г. Миловановића, да се продужи трговински однос са Аустро-Угарском. Само је овога пута г. Форгач предлагао то на са свим другој основи: на основи највишега повлашћења, јер наша влада нема овлашћења од парламента да продужи и тарифе.

Међутим то наша влада није могла примити. Она је тражила:

Или продужење досадањега провизоријума, на основи [illegible] за нов уговор, или [illegible] на овај начин почети преговоре за нов уговор.

И зато се није могло доћи до споразума, те према томе, ако аустријска влада не пристане још до данас на продужење садањега провизоријума, од сутра почиње неуговорно стање између Србије и Аустрије.

Куд је отишао [illegible] и јуче!

Пресија Европе

Као што смо раније јавили јуче пред подне су представници „великих сила" учинили корак код српске владе у корист Аустрије, да се Србија смири, да одустане од својих захтева и протеста и да распусти мобилисану војску.

То је било на овај начин:

Јуче у једанаест часова пре подне су почели долазити посланици „великих сила". Да би се показало по [illegible], најпре је дошао немачки посланик кнез Ратибор, те да се то пред његовим очима и под његовом контролом обави. Затим су дошли енглески, талијански, француски и руски. А да би свечаност изгубила бар у нечему од своје трагичности, придружио се и онај [illegible]-Ефендија, који у Србији представља препорођену Турску. Тиме је цела ова ствар добила бар комичан карактер! И Турска се убрајала у велике силе! И она, која прима своја права као бакшиш, саветује некога нешто! И као за [illegible] на кугли земаљској који [illegible] сретне!

Кад су се сви скупили у сали код министра спољних послова, Г. Миловановић их је примио сам.

Тада му је енглески посланик г. Уајтхед предао у име пет сила „вербалну ноту" овог садржаја:

Србија признаје да анексијом нису додирнута њена права.

За то ће се покорити одлуци сила а с друге стране, слушајући савете великих сила, одустаје од свог протеста и става који је показала од прогласа анексије.

Она ће даље своју политику модификовати у правцу, којим ће се обезбедити мирољубиви суседски односи с Аустро-Угарском.

Према овим изјавама и својим мирољубивим намерама она ће се разоружати и своју војску у погледу дислокације и ефективног стања њеног свести на онај број, који је постојао у пролеће 1908.

Најзад ће Србија изјавити да ће разоружати добровољце и спречити образовање нерегуларних трупа на свом земљишту.

Затим су се сви разишли, а остао је само код министра још руски посланик г. Сергијев. Он је остао као брат „словенски" да г. Миловановића утеши због оваквог исхода ствари.

Кад је г. Сергијев отишао, ушао је код г. Миловановића председник владе г. Новаковић, коме је г. Миловановић реферисао о резултату посете.

Чим су посланици почели долазити у министарство, светина је нагрнула пред министарство спољних послова! И за све време док су се они унутра бавили, свет се све више искупљао. Понашали се као да присуствују извршењу смртне пресуде. Само се овог пута секла глава читавом једном народу!

Намештени су били и неколики жандари, да спрече [illegible] поступање „великих сила," које су имале ту жалосну част: да угуше један народ, који неће [illegible] трпи и пати због бездушне и кукавичке Европе.

Кад су страни посланици оставили министарство и светина се разишла.

Ратне хајке

или

јурњаве у аустро-угарској политици

из заборављене књиге Карла Хоха

(наставак)

Задржати се мало код обрта Голуховскове политике, започете 1897., потребно је за то, јер се даје једини кључ за разумевање свих догађаја, из којих је постала садашња ратна опасност. Опште оцене о тим догађајима одаће нам тек доцније [illegible], кад се [illegible] министарство спољних послова [illegible] ствари у средњим [illegible] комбинацијама. Ова ствар стоји тако као с објашњењем небеских појава по „геоцентричном" и „хелиоцентричном" планетском систему. Појаве тих појава биле су неразумљиве и необјашњиве, док се мислило, да је земља средиште светског система. Да није теорија Николе Коперника увећала оштрину [illegible] и коначно победила [illegible] геоцентричне покрете теорија Тиха де Браха, још не би били написани Кеплерова „Хармонија света" и Лапласова „Небеска механика," ми бисмо и данас још стајали пред хиљадама необјашњених природних појава. Исто тако стоји и с односима „пољског питања" и „источног питања" према бечкој политици и према догађајима садашњости. Решење источног питања никад није било за бечко министарство спољних послова циљ, но увек само као средство за циљ који још чешће [illegible], која се из ма које мисли мора савладати тада се може приступити решењу [illegible] питања.

Докле год је Аустро-Угарској с југа претила могућност новог уједињења, чији би се утицај морао осетити на свима југословенским областима, даље према националним [illegible] наше монархије у бановој Угарској и доњој Штајерској не може бечка централна влада право приступити својим правим циљевима, „[illegible]". Она дакле мора прво са свим уклонити „источно питање": или новим учвршћењем турске моћи на Балканском Полуострву, или стварањем новог реда, који у себи носи јемство трајности, али не искључује снаге, које би могле непосредно утицати на Аустро-Угарску.

Поуздан путовођ за [illegible] које су с овим у вези написани у књизи „Аустрија, Немачка и источно питање, од Д. Арбртуса", у прилогу за другим [illegible]. Писац ту вели:

„У Русији постоји кабинетска политика које [illegible] људи и дипломати терају. Она је правила, којим се непосредно иде од Петра Великог, доводила у потребу за својом добити. Династички пут, то је с [illegible] један [illegible]. У погледу наше спољне политике руску владу ваља упоредити с [illegible] друштвом, које се упустило у предузећа, чији рентабилитет не подноси [illegible], али је овога друштва довољна за велику организацију и експлоатацију тих предузећа. Ако то није случај, онда је друштво, као што тако гласи [illegible] трговачки израз, банкрут (пропало, [illegible], [illegible] главу).

„Русија спекулише на светску владавину, на експлоатацију Кине и Јапана, па чак и Источне Индије. Шансе су биле повољне. Али предузеће кошта много, нарочито неразмерно, пошто ваља пружати на Истоку и Западу, непрестано [illegible] велике, [illegible] чиме се увек [illegible] унутрашње [illegible] и управљање земљом, тако да ту настају [illegible] провизорна [illegible] стања. Захвалу страшних догађаја, због којих су за годину дана све очи управљене на Петроград, у томе је што нам [illegible] руски [illegible] чиновници, који се обавезивају „наследством Петра Великог." Сада Русија мора да [illegible] доказа на дозвољене велике политичке предузећа на којима је дом Романова посвећивао своју будућност; а посвећена мора у нову руку бити слична положају код једне трговачке куће и једног индустријског предузећа у истом случају.

(Наставиће се)

Нова српска митрополија

Сплетско „Наше Јединство" добило је из Беча овај извештај:

„Босанско-херцеговачке православне епархије сад ће бити издвојене из припадлежности васељенском цариградском патријарху, али оне неће бити придружене далматинским епархијама, него ће саставити један део нове митрополијске покрајине, која се намерава установити с обзиром на пројектовано политичко присаједињење Босне и Херцеговине тако званој тројединици, даље и с Далмацијом. Према томе, ову нову митрополиску област састављаће карловачка архиепископија, епископије горњокарловачка, две далматинске и четири босанско-херцеговачке, дакле свега девет епархија. *На челу ове покрајинске митрополиске области стајаће карловачки српски митрополит патријарх с архијерејским синодом*, који ће према томе бити састављен од девет епископа, између којих ће карловачки митрополит-патријарх бити председник синода.

„Администрација ће бити уређена посебним статутом, које ће бити комбиновани из тако званог краљевског рескрипта од августа 1868., који данас важи у карловачкој митрополији, и из уредбе о босанско-херцеговачкој црквеној управи, одобрене краљевским решењем од 31 јула 1908. г. Трошкови за издржавање свештенства и за све верске потребе подмириваће се из оних истих извора, из којих су ти трошкови и до сада подмиривани.

„Српске епархије у Угарској чиниће засебну црквену област под старешинством будимског епископа, који ће добити титулу митрополита, а потребна средства добијаће из карловачког црквеног фонда.

„Буковинска митрополија постаће титуларном митрополијом, док се не установи руменска епархија у Буковини.

„Све ће ово бити извршено, чим се уреде прилике у монархији“.

Силецилук

И ево је у Београду министар полиције г. Светозар Милосављевић, ипак се не прекраћује кувен тариф тариф! Нема веће силе од кметова у Србији! А насиља има у [illegible].

Ево ному ово дописку добили јуче из Књажевца:

„У општини чуда и покор од кметова. Прави простор ово није [illegible] и другог имања и кућа, који је од кметова служио не против [illegible], кметова прогуни се не могу да добију до своје [illegible]. Још [illegible] руше страде и [illegible] кућне [illegible], као [illegible] да је то [illegible], и тако су им и дошли су живели. Све се то ради без [illegible] пресуде. Молим не [illegible] да стане на пут Правосуђа.

Живојин Манојловић

То ми и чекамо.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Велики дар

Познати дубровачки добротвор Нал вет. Амеровит поклонио је гимназијском фонду Гундулић у Дубровнику 9000 круна за сиромашне ученике.

Хрватска латиница у Срему

Митровачки „Хрватска Бранка“ јавља: Пре бана Куена Хедерварија били су свуда по Срему путокази обојени хрватском тробојком и латиницом били исписани, али за време бана Куена Хедерварија замењени су са натписима ћирилицом. Овим дана [illegible] руше се натписи ћирилицом и замењују хрватском, тј. латиницом. С измењеним табелама почело се у Шиду, свом котару и наставља се и у другим котаревима.

Дневне вести

Министарски савет. Јуче у пет часова по подне одржана је министарска седница под председништвом Краљевим. На њој се најпре претресало о ноти коју су јуче пре подне учинили представници великих сила, па је решено да се по наредби (која је дата у виду „савета“) поступи, и да Србија упути Аустрији „објашњење своје ноте од 1 марта“.

Затим је одмах решено да се распусти сва [illegible] резерва и да се обустави свако војно припремање и војска да се врати у нормално стање, какво је било и прошле године у овом месецу.

Најзад је Министарски Савет решавао о програму рада нове Владе, и о томе, кад ће се наставити у скупштини рад.

[illegible] су били да се још протури закон о фабрици [illegible] и [illegible] банци, али нису успели.

Изјава српске владе. По једном саопштењу, изјава коју ће српска влада дати по савету великих сила, садржи ове четири тачке:

1. Саопштење о признању анексије Босне и Херцеговине Србија прима на знање.
2. Због тога она изјављује да ће се одмах разоружати.
3. Она изјављује жељу да у будуће одржава најбоље односе с Аустро-Угарском.
4. Она верује у пријатељске миролубиве намере суседне монархије.

Да ли је могуће. Како смо извештени министар финансија тражио је од Народне Банке, да му до извесног, кратког, рока врати направљени кредит, који јој је дат у време финансиске кризе, која је настала после анексије. Народна Банка мораће сад тај новац тражити од завода, на које је тај кредит расподељен. Заводи ће притегнути за врат комитенте и последице овог тражења могу бити фаталне.

Ми не знамо колико је во требао новац држави у овом тренутку, али знамо, да оваку пресију не сме држава чинити.

Изволскова оставка. И из Петрограда и с других страна јављају, а потврђује се и из кругова руске думе, да је руски министар спољних послова Изволски поднео оставку, због претрпљених пораза у својој спољној политици.

Турско-аустриска погодба. По саопштењима из Цариграда турско аустриску погодбу о Босни узеће турски парламенат у претрес данас и то у тајној седници.

Кочење врата у Београду. Ова опасна и заразна болест, која се прво појавила у Паривдину појавила се у Београду. Прекјуче се разболело једно дете од седам година и чим су лекари чули за тај случај, одмах су њих преко двапест, отишли за [illegible] да [illegible] болеснима. Дете се лечи серумом, који је наш санитет набавио, а велико је интересовање за успех лечења.

Санитетска власт у Београду мора предузети све мере, те да спречи заразу, која кад отме маха постаје епидемија од шарлаха.

Судбина конференције. Пошто Србија да тражену изјаву, барон Ерентал ће, по једном париском саопштењу, у једној ноти силама изјавити да је задовољан српском одговором, и нарочито мирољубивим намерама аустриске политике. За тим ће Енглеска и Француска признати анексију и тиме ће криза бити свршена. Да ли ће се још састати конференција или ће се нерешена питања решити непосредним преговорима са Србијом или преписком од кабинета до кабинета, — то ће се питање решити доцније, али му се не придаје никакве важности.

Забрањени пост-дебити. Решењем министарског савета, забрањен је увоз у Србију аустриским листовима и то „Politisches Volksblatt“ и „Illustrirtes Wiener Extrablatt“ — зато, што пишу у непријатељском духу и [illegible] наш дом.

Војни указ. За команданта II коњичког пука „Цара Душана“, постављен је коњички потпуковник г. Милан Дурић, командант крагујевачке тврђаве, а досадањи командант тога пука мајор Окановић, стављен је на располагање министру војном.

Награђени. Наш пријатељ Ранисав Кујевић, економ из Прилавара у округу пожаревачком, награђен је од Савеза земљорадничких задруга, једним модерним челичним плугом, зато, што је сазидао модерну шталу за стоку, и зато је ископао рупу за смештај сточног ђубрета, за гајење пића.

Пала под стечај. Гросова фирма Урошевић и Комп., која је скоро и основана, пала је прекјуче под стечај.

Полициски указ. Краљ је потписао указ, којим се постављају:

За полициског писара III класе, среза моравског округа пожаревачког, Петар Н. Јовановић, пређашњи полициски писар;

За полициског писара III кл. управе вароши Београда, Велимир М. Павловић, полициски писар исте класе, среза моравског, округа пожаревачког; и

За полициског писара III класе начелства окр. моравског, Петар Д. Михајловић, практикант ср. темнићског.

Примљен закон. Јуче је на другом читању у Народној Скупштини примљен закон о јавном суђењу у [illegible] са 130 гласова.

У 70. Г. Стева Пејић, писар II кл. првостепеног велико-градиштанског суда, отпуштен је из државне службе, с тим, да му се изда из државне касе једном за свагда 700 динара.

Паљевине. Ђурђу Величковићу, економу из Длбање у окр. пиротском, упаљена су јуче на ноћ сва сена и сламе и оштећен је са 600 динара. Паљевина је злонамерна, а зликовци се нису могли пронаћи.

Повређена трамвајем. Јуче пре подне око 10. сати трамвај бр. 10, код фабрике Гођевачке, закачио је Живану жену Петра Миљутиновића из Бел. Мештанице и лако је повредио.

Живана је пренета у болницу, где јој се указала лекарска помоћ.

Народно Позориште. Вечерас се у улози Фрошарке у комаду „Две сиротице“ опрашта са публиком г-ђа Јулка Јовановићка. Својим четрдесетпетогодишњим савесним радом на пољу глумачке уметности г-ђа Јовановићка је заслужила да јој се београдска публика одужи многобројним посетом.

Погинуо од грома. Драгољуб син Михајла Рубиновића из Средњевода у округу рудничком, чувао је прекјуче своје две краве одмах до куће удаљено 20 метара. Како је тога дана падала јака киша са грмљавином, то пуче гром и *њега на месту и обе краве убије.*

Чудна игра природе.

Нова станица. На прузи Ниш—Ристовац, отвориће се ових дана нова железничка станица под именом „Предејане.“ Овом станицом околни свет добиће олакшице у саобраћају.

Стрељани. Јуче пре подне, начелник среза расинског, извршио је смртну казну над Нерацом, удовом пок. Владислава Новаковића из [illegible] и њеним љубавником Миливојем Бајићем из Омашнице, који је са Нерацом убио њеног мужа пок. Владислава.

Казна је извршена на месту где је Владислав погинуо. Мноштво народа из околине присуствовало је извршењу ове казне.

Димитрије Маринковић. Министар у оставци, због болести у кући, не може примати никакве посете, о свом крсном имену Свет. Лазару.

Пао у канал. Јуче по подне, Анта Шведмајер, радник из канализације, случајно се омакао и пао у раз, те се том приликом повредио. Пренет је у болницу, где му је лекарска помоћ указана.

Стављени у притвор. Радници кварта врачарског, стављени су под кривичну истрагу и у притвор, Милутин Дачић, Славоја Сабић и Пера Марјановић, за покраду новца 675 динара Милану Стојићу бив. бакалину.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

(!) Врховни суд у Лавову одбио је захтев да се на друго суђење Сичинског, убице намесника грофа Потоцког, пређе ван Галиције, те ће се суђење отпочети у априлу у Лавову.

(!) Универзитетска студенти у Палерму у Италији објавили су штрајк, што им је забрањен трећи испитни рок.

Λ Опозиција у португалској скупштини отпочела је опструкцију.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(173)

XLI

Уточиште

— Имај на уму, пријатељу, да ме још увек мора жеља да те одсечем уши. Ако си рад да их сачуваш, што не би било мудро бити, јер су веома гадне, постарај се да Гаљоар не остане без чорбе и без хране!

Од тог тренутка Жака је просто живот у туга, јер је био уверен да ће заиста изгубити уши...

Стари Пардајан оде право у кабинет маршалов.

— Очекивао сам вас, рече овај. Имамо неколико ствари да доведемо у ред.

— Најпре питање о Аспремону? рече Пардајан.

— Да; ја сам вам препоручио да живите у пријатељству, а ви сте начинили чуда од њега. Пошли сте не кабинет служитеља...

— Довео сам вам другог, монсењеру.

— Где је? рече живо маршал.

— У штали, монсењеру. Ја ћу се усудити да вас замолим, да сиђете са мном у шталу, јер човек о коме вам говорим не може да се покаже овде.

Маршал учини један нестрпљив покрет и пође за Пардајаном.

Овај сиђе у двориште, отвори врата од штале и показа прстом, не говорећи ништа, Гаљоара, који је био привезан за јасле.

— Мој стари божји друг! узвикну маршал изненађено. Ко га је довео?... Ви?...

— Ја, монсењеру. Добио сам га као што га је један човек од вас добио. И онај који ми га је дао на дар исти је који вам је помогао оне вечери, кад су вас напали разбојници. Изгледа да је он знао у ствари тренутку и да што није било је можда не бих овако срећан да сад с вама говорим...

— То је истина; тај непознати човек спасао ми је живот, рече маршал.

— Зар нисте рекли да [illegible] његово име?

— Још како сам рад!

— Е, то је витез Пардајан, једини син и наследник вашег [illegible] слуге!

— Хвалите, рече маршал [illegible] на штале и потрчавши у свој кабинет сав узбуђен. Стари витез га је посматрао испод обрва и у себи се осмехнуо. Најзад можда од Дамвиља седе у наслоњачу, погледа оштро у оца витеза и рече:

— Објасните ми најпре свој двобој са Орнесом.

Пардајан који није очекивао то питање уздрхта. Ма колико да је био [illegible] он није умео да је маршал за тај [illegible] знао, за да себи времена за размишљање, те проговори:

— Боже мој, монсењеру, то је са свим проста ствар кад сам дошао у ову кућу [illegible] од Аспремонта [illegible] ја сам му то и рекао. [illegible]

[illegible] вор. Пошто изгледа да је г. од Аспремонта говорио и сувише он се покајао... тако се [illegible]. То је све монсењеру.

— Дакле, међу вама нема мржње? То је била обична препирка, као што ми рече Ортес.

— Ни најмање мржње, рече искрено Пардајан.

— Добро; да пређемо сад на Гаљоара, то јест на вашега сина. Ви велите да је то био он што ми је спасао живот.

— Јесте, монсењеру. Гаљоар, кога сте му поклонили у знак захвалности.

— Волео сам га, драги мој, [illegible]. Ја сам се и данас о томе уверио. Ви сте ми обећали да ћете ми га довести.

Стари витез [illegible] се мало, не [illegible].

— Монсењеру, ја сам предложио своме сину да пређе вама, он није на то пристао, јер је већ ступио у службу од Монморансија. Треба да се о томе објасним. Мој син је, монсењеру, донео једну страховиту тајну. Вама то није познато а ја ћу вам казати он је присуствовао вашем састанку у гостионици „Чаробница.“ Он доносе има копију [illegible] кога од ваших пријатеља, на пример господина од [illegible]. Он је уверен да [illegible] дошао у ваше руке не бисте га послали у Бастиљу, [illegible] неким чудом [illegible]. То су јаки разлози који ми је дао што не сме да дође овамо. Сем тога, као што сам вам рекао, он је сад уз Монморансија. А ја сам уз вас! Из тога излази да сам ја у тешком положају: или да издам вас, што би било подлаштво, или да постанем непријатељ своме сину, што ми никада не могу. Пошто је ситуација оваква јасна ја сам наишао са свим отворено... Ви сте ме позвали и узели у службу или за борбу против краља или ради других ствари.

Ако тражите од мене да останем у границама нашег уговора, ја ћу вам бити веран и одан слуга. Ако ме на против под маском неке политичке борбе хоћете да ме употребите за неко породично гоњење, ја идем од вас, монсењеру. Јер ни по коју цену нећу да будем непријатељ свога сина.

(наставиће се)

што је најбоље предлог о избору одбора, који би имао елемената из [illegible] је министар финансија [illegible] једној министарској [illegible].

(8) Француска скупштина усвојила је први део законског реда Шемерова, којим се влада [illegible] да изради статут за [illegible] телеграфских чиновника, а мало је тако усвојила и други део којим се формално [illegible] право штрајковања.

(9) Аустро-угарски посланик у Паризу гроф Кевенхилер оставио се у Бечу. Његово је стање веома опасно.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Човек кога јуре пацови

Јуче је Максим Сретеновић и опет имао иступ и направио један прелом у Нар. Скупштини. Узео је реч и причао како су га на Цветном Тргу напали неки пацови, који после нису били пацови него неки људи који су му тражили паре, како је он звао једног жандарма који после није био жандарм него резервиста кога је нестало, како је он, Максим, потегао револвер, па после револвера није било и како су најзад сви побегли: и пацови, и уцењивачи, и жандарми и резервисте, па Максим остао сам самцит на Цветном Тргу.

Кад је ту тужну историју испричао жалосним гласом, Максим је тражио заштите од министра полиције, захтевајући од њега да забрани пацовима јурити „најмлађе [illegible]“ (јер Максим назива себе „најмлађим [illegible]“) и да нађе оног пацова, који се претвара у човека и уцењује Максима.

Председник Скупштине, да не би дражио болесног Максима, обећао је да ће Максимов захтев упутити надлежном министру, али је одмах предузео кораке да лекарска комисија поново прегледа Максима, па ако је могуће, да се уклони из Скупштине.

У том случају на Максимово место дошао би други са његове листе.

НАРОДНА СКУПШТИНА

Јучерашња седница

Пошто су и на другом читању усвојена оба законска предлога о јавном суђењу у [illegible] прешло се на трећу тачку дневног реда: предлог закона о подизању фабрике алкохола.

Први је узео реч министар финансија.

Министар је учинио једну важну изјаву.

— *Са досадањом финансијском политиком доперали смо до краја.* Повећавања пореза и приреза не може више бити. Морамо се приступити привредној [illegible], и то се постиже овим законом — отпочео је свој говор министар.

Све некадашње теорије о слободном државном буџету, о [illegible] народа, [illegible] које су некада [illegible] [illegible] људи, који су [illegible] теорије [illegible] народу [illegible] [illegible] против чега су се бориле. Сиромах народ. Требало је да [illegible] двадесет година у заблуди [illegible] [illegible] [illegible] широком [illegible].

— Монопол на алкохола донео је годишње неколико милиона прихода, јер је држава наплаћивала монополску таксу на увозни алкохол. Истина је, да се овим законом постиже већи приход и подиже производња алкохола и то [illegible].

— Било је два начина да се подигне предвиђена фабрика. Један је, да сама држава подигне фабрику и да сама потражи потребни капитал за режију. Други је да се то право уступи приватном лицу.

Пошто држава не располаже у овом тренутку потребним капиталом а и тражење режије изгледа би врло много, то смо се одлучили на ову другу солуцију.

Драгомир Радуловић је говорио против овог законског предлога с тога, што се производња алкохола, која је била угушена увођењем монопола, пренаша у руке приватника. Рента од овог посла врло је велика. Из [illegible] држава би имала прихода преко пола милиона. Држава може доћи до потребног капитала зајмом преко Управе Монопола, којој би требало и поверити извршење овог закона.

Давид Симић је у начелу против подизања фабрике алкохола, која као и монопол спутава производњу алкохола. Тражи слободну производњу, каква постоји и у другим културним земљама. У другим земљама свако село има своју малу фабрику алкохола, које [illegible] и [illegible] и виноградарству. Држава треба да се задовољи монополском таксом, која износи на 50 дин. производне вредности 118 динара. Слободна производња би појачала производњу алкохола и на извоз, а кад се зна да се само преко Србије пролази 300 вагона алкохола за Турску, онда се тек може увидети корист од слободне производње.

Државна фабрика алкохола, то је [illegible] на рачуну [illegible]*, кад знамо да [illegible] на порезе на рачуну.*

Стојан Протић, говорећи Д. Симићу изјави да Србија, као мала држава у којој је тако развијена администрација, не може за сада подизати своју фабрику алкохола.

О праву слободне производње алкохола не може бити речи кад још постоји закон о монополу, који апсолутно искључује слободну производњу. Истина је да у неким државама има свако село своју фабрику шпиритуса, али је истина, да баш због тако великог броја тих ситних фабрика, које би држава морала контролисати — што би изискивало огромну суму — те државе нису у стању да уведу монопол. Међутим ове државе као на пр. Швајцарска и Русија, које имају монопол алкохола и [illegible] да га [illegible]. Поред своје добре финансијске стране монопол има и ту добру страну што служи интересу народног здравља. Добар чист алкохол, који се једино може добити модерном фабрикацијом, много је мање штетан од примитивно добивеног алкохола.

Али поред свега овде су [illegible] интереси: привредни и финансиски и ми се данас налазимо у [illegible] да морамо [illegible] свим другим.

Сава Радовановић, је [illegible], после [illegible] да је [illegible] да је он за *слободну монополску продају*.

Дебата се наставља.

ПОЦЕРСКИ и ПОДГОРСКИ ТАЈАНСТВЕНИ ЗЛОЧИНИ

(наставак)

Две младе Бојићанке, девојке Милица Живановићева и Даница Андрићева враћајући се из Шапца, приметиле су око 7 часова у вече неке људе у ливади Милутиновог оца Марка, па су поплашене побегле. После непуних 20 минута чули су два пушња из махале бојићске.

По свему изгледа да су ово убиство извршили ти људи, и да је Крсман Грујичић знао ко су они, само их он из појмљивих разлога није казао, а можда и није смео именовати.

Те праве убице успели су да лажним сведоцима скрену у [illegible] Живојина Л. Пантића и да са себе скину сваку сумњу. Анонимним писмом прво се је доказивало да је Живојин убица, а праве убице фунгирали су као сведоци.

Због тога није чудо, што су осуђивани и Живојин и Милутин на суду пуштени као невини.

Акта о овом тајанственом убиству бачена су у архиву, а убице добиле су још већу куражи за вршење злочина.

Накучанска трагедија

После годину дана десило се још једно убиство у Накучанима, недалеко од Бојића. Исте убице, које су убиле супружнике [illegible], убише 21. априла 1907 год. и [illegible] дућанџију Ђуру [illegible].

По исказу његове жене Јелке убиство се десило на овај начин:

— Кад је запаљена лампа позовем ја свога мужа да вечерамо. Он ми одговори, да не може, јер сад [illegible] с тога, што је тог дана постио. Ја са мајком седнем у кујну да вечерамо. С нама је био и Стојан Шмит и Данило Миловановић из Десића, који је код мене учио рад. Ђура је у то време био у дућану, који једним вратима стоји у вези са кујном. Ту је са њим био још један сељак из Накучана.

— Пре но што смо легли долазило је још више сељака те купило дувана, и чим би који купио одмах би и одлазио. Кад смо легли Ђура и ја разговарали смо о некој Миленији, што је побегла од мужа, кад се чу глас с поља.

— Ђуро, Ђуро!

— Чујем. Ко је то? одговорим ја и хтедох устати, али ми Ђуро не даде.

— Нек дође Ђура да ми даде дувана! чу се поново с поља.

— Дође ујутру, нема сад дувана! викну моја мати из кујне, где је на једном креветцу спавала.

После овог мајкиног одговора не чу се више никакав глас с поља, те ми убрзо заспасмо. Око 10 и по сати неко викну с поља јачим гласом.

— Ђуро! Хеј Ђуро!

— Шта је? јави се мати из кујне.

— Ватра! Изгоре вам шупа! викаше глас с поља.

Ја скочим и онако у кошуљи истрчим напоље, а за мном Ђура само у гаћама и кошуљи. Кад сам изашла на поље ја спазим два човека у сељачком оделу крај наше ограде, на 3—4 метра од врата, и упитам их:

— Где гори?

Они ми показаше руком на кућу, где ја и потрчим, али тек дођох до малих вратница, а чух где пуче најпре једна па друга пушка, и где Ђура јаукну:

— Јој Јелка, убише ме!

Одмах се вратим и потрчим Ђури, који се беше наго да падне. Придржим га и поведем у кућу, где га положим на мајкин кревет, на коме Ђура после пола сата и умре.

Овај исказ Јеличин био је истинит и полиција га је за тачног и признала.

Лекарском секцијом утврђено је, да је Ђура имао на грудима 23 ране од сачмица и да је, услед повреде плућа и јетре умро моментално.

Код плота, одакле су убице пуцале, нађена је [illegible] и један распрснут пиштољ, сем јабуке. Пиштољ је био јако шкуљен и прснуо је, кад га је убица опалио. Вероватно, да је убица том приликом био такође по руци повређен.

Убијени Ђура био је добро развијен човек, стар 38 год. Његовој жени није било више од 20 год. Она је родом пречанка и није са Ђуром лепо живела.

И [illegible] су анонимна писма учинила своје. За Ђурино убиство ухапшен је њен трговац накучански Илија Петровић, али је и он код суда пуштен као невин. Акта су затим бачена у архиву, да на њи прашина попада.

(наставиће се)

КУРС ЉУБАВИ

(Оригинални извештај „Правде“ о једној интересантној школи)

Женева, 4. марта.

(свршетак)

Има још један начин, који има још предности, а али је прилично [illegible]. То је утицај на мушку грубост и [illegible]. Али је ово потребна велика пажљивост. Не [illegible] грубо, тај [illegible] да је сигуран у се. Али онај, који [illegible], не [illegible] у [illegible] [illegible] карактера, него се [illegible], то [illegible] у [illegible] и [illegible] је [illegible]. Жена која је [illegible] [illegible] [illegible] чежњу [illegible], [illegible], да је све то на крају [illegible] — [illegible]. Али човек [illegible] да [illegible], да је то „[illegible]“, и да у њему „[illegible] страст“, то ће женској бити [illegible] пријатно.

Али на какве [illegible] човеком [illegible], [illegible] је [illegible] [illegible] утисак. [illegible] која [illegible] [illegible] од тога. [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible] не треба [illegible] [illegible] [illegible].

Свака женска [illegible], да би јој [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Она је [illegible]. У [illegible] [illegible] је у [illegible] [illegible]. Али у [illegible] треба се чувати [illegible]. Али [illegible] у [illegible] [illegible], то [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible], а [illegible] у [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible], а после [illegible] [illegible], што је [illegible] и [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

При [illegible] случају [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. На пример [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. То [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. А [illegible] [illegible] у човеку [illegible] — [illegible]. С [illegible] [illegible], да [illegible] [illegible] [illegible], да [illegible] [illegible]. Женске су [illegible] [illegible] ... [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible]. Не треба [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Не треба [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] реч, јер [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] за фантазију, [illegible] и да [illegible]. [illegible] [illegible], да [illegible] то [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] (а и у [illegible] и [illegible] [illegible]) тај ће [illegible] [illegible] [illegible], и [illegible] [illegible] љубави [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Овај [illegible] ће [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], да [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] треба [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!

Човек може [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] — [illegible] [illegible] љубави. Женска [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Али, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]? То [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] у том случају [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] о [illegible], [illegible] о [illegible]. [illegible], [illegible], што је природа [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Тај [illegible], који је у [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] „ја“, тај [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] је „[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]“. У [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] да [illegible] [illegible] [illegible] љубав. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], да је љубав [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] и т. д. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible].

Али и у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible]!

А [illegible], [illegible], [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible], у [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] „курс љубави“. Човек и жена [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible], да [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] и [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], а [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible].

А [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible], љубав је [illegible] [illegible] [illegible], и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

С. Ð.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Народно позориште

У [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

Ј[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Шта је — то је!

И вечерас ће [illegible] [illegible] [illegible]. —

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ ГАЛАНТЕРИСКЕ И ПОМОДНЕ РОБЕ

КОСТЕ НИКОЛИЋА и ДРУГА

ДОБИЛО ЈЕ ОГРОМАН ИЗБОР

МУШКИХ ШЕШИРА

ЦРНИХ И У РАЗНИМ БОЈАМА И КВАЛИТЕТИМА

НАРОЧИТО ПРЕПОРУЧУЈЕ ШЕШИРЕ ИЗ ФАБРИКЕ

БОРСАЛИНО

Борсалинови су шешири под горњим знаком,
А могу се добити само у нашој радњи.
Поруџбине из Србије шаљемо брзо и тачно.

324 6—

ВИНО

[illegible]

Од данас имам сав **свеже уловљене и закл̄ане ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible]

Телефон бр. 48. 33 12—

18000

[illegible]

марта 1909 год.
Сићево

Железничка станица Сићево.

Тодор Ђ. Радиновић
46 2 5 [illegible]

За мало пара кућа
у Шумадиској ул. бр. 11.
185 6 8

За
врбицу
ново отворена
галантериска и помодна трговина
Душана В. Пешића и Друга
Београд Теразије
Добили смо
у женском и мушком ... избору
шешира, ... кишобрана, рукавица, чарапа и т. д.
За
врбицу

Цене солидне и утврђене
Поруџбине за унутр. шаљемо брзо и тачно

Ц Е М Е Н Т

ГРАЂАНСКА БАНКА

Има искључиву продају портланд и роман **ЦЕМЕНТА** из Ралске и Поповачке Фабрике Цемента и то на *вагоне и на ситно по фабричкој цени.*

Купци за све поруџбине нека се обраћају искључиво Грађанској Банци.
140 8—10

Ц Е М Е Н Т

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

ОБУЋА

КОД

ЈОСИФА ФРИДА

Кнез Мих. ул. 33.
— [illegible] —

313 3 10—

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује страни **сиролин** и извесно утиче код инфлуенце, обичних грчева за дисање, катара плућа и сличну ових болести, где се **сиролин** за свој успех употребљавао. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·80 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на шкрофулозну, ... и рахитичну децу. [illegible] Цена је једној боци **2** динара.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **1·20** динара, већа 2 динара.
46 33—50

ДИНАРА 16.000 ДИНАРА

[illegible]

На продају: две куће [illegible]

Више кућа за [illegible]

Једно имање од 30 хектара [illegible]

За све [illegible] **Пеке Ђ. Убалића** у кафани код **„Три Сељака"** [illegible] „Славије". 5—10

Наша непрежаљена супруга, мати, ..., баба, ташта и т. д.

† Јелена Давидовић

после дугог и тешког боловања преминула је у суботу 14. о. м. у 8½ час. у вече у 58 години живота.

Сахрањена је у Новом Гробљу у понедељак 16. о. м. у 3 и по часова пре подне о чему извештавамо сродњаке и пријатеље.

Овом приликом молимо све пријатеље и познанике који на погребу присуствоваше, као и све који нам саучешће писмима или брзојавом изјавише да приме нашу усрдну благодарност.

Такође смо благодарни Типографском певачком друштву „Јавор" и „Београдском Певачком Друштву", која из пажње суделоваше на погребу.

16. Марта 1909. год. у Београду.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

Мајка: *Ана Грош*; супруг: *Јован*; синови: *Гаврило, Коста и Петар*; кћери: *Софија и Даница* и остала родбина.
3-3

Даринка и Алекса Димитријевић [illegible]

ТАНАСИЈУ СИМИЋУ — ПЛЕВЉИ

[illegible]

[illegible] у четвртак 19. овог месеца у 10 часова пре подне у цркви на Новом Гробљу.
181 2—2

Нашем доброме и никад непрежаљеном супругу и оцу

† Јанаћку М. Јанковићу

[illegible]

даваћемо шестомесечни помен у четвртак 19. ов. мес. у 10 и по час. пре подне у цркви Св. Николе на Новом Гробљу.

Молимо сродњаке и пријатеље, да изволе присуствовати овом тужном помену.

Марта 1909. год.
Београд. Ожалошћени:
3 3 Супруга: [illegible], син *Мил. J. Јанковић* [illegible]

РАСПРОДАЈЕМ

ВЕЛИКУ ПАРТИЈУ

ШТОФА за женске хаљине и блузе.
ШТОФА за мушка одела.

По знатно спуштеној цени

Михаило Р. Живковић
БЕОГРАД — Кнез Михаилова улица 33

133 9—10

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — [illegible] — Власник и одговорни уредник
Гаврило М. Радовановић Видинска ул. бр. 28.

„Време Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 63.

ПРАВДА

Телефон 821 | ЧЕТВРТАК 19 МАРТ БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 78. | Телефон 821.

СРПСКА НОТА

Посланици Немачке, Енглеске, Француске, Италије и Русије изјавише, са највећим настојавањем, српској влади, да упути а.-угарској влади ноту следеће садржине, коју им је част поднети јој. Битно је, да та нота буде преписана од речи до речи и отправљена у најкраћем року.

Посланици Немачке, Енглеске, Француске, Италије и Русије сугерирају, сем тога, српској влади, да на челу те ноте стави увод приближно овако састављен:

„Позивајући се на ранију ноту српске владе аустро-угарској влади, а ради отклањања сваког неспоразума који би могао отуда проистећи, посланик Србије је добио наредбу да да ова објашњења ц. и кр. министру спољних послова:

„**Србија признаје да није била повређена у својим правима свршеним чином, који је створен у Босни и Херцеговини,** и да ће се, према томе, саобразити оваквој одлуци, какву силе буду донеле у погледу члана XXV Берлинског Уговора. Одазивајући се саветима Великих Сила, *Србија се ангажује, још од сад, да ће напустити држање протестовања и опозиције, које је заузимала према анексији, од прошле јесени, и ангажује се, сем тога, да ће променити правац своје садашње политике према Аустро-Угарској, те у будуће одржавати са њом односе доброга суседа*".

„Према тим изјавама, а верујући у мирољубиве намере Аустро-Угарске, Србија ће повратити своју војску у стање у коме се налазила у пролеће 1908. године, у погледу њене организације, дислокације и бројног стања. Она ће разоружати и распустити добровољце и чете и спречиће образовање нових нерегуларних јединица на својем земљишту."

Посланици Енглеске, Француске, Италије и Русије напомињући оно што преписаше по наредби и у име својих влада овлашћени су да известе српску владу, да је ц. и кр. министар спољних послова, у свом разговору са представницима Енглеске, Француске, Италије и Русије у Бечу, изјавио, да Аустро-Угарска не жели ни на који начин вршити притиске на Србију, нити спречавати независно развијање њене одбранбене снаге и да је дао најизричнија уверавања, да аустро-угарска влада не намерава никакав напад на Србију, ако се ова разоружа, и да нема никакве намере да наноси повреду њеној независности, њеном слободном развитку, безбедности и интегритету њене територије".

31. марта 1909. год.

Србија придављена Европа понижена

29. септембра 1908. године, Народна Скупштина у сагласности са Краљевском Владом донела је једногласно овакву резолуцију.

„Болно потресена великом неправдом која је учињена Србији и Српском Народу самовољним кршењем једнога међународнога акта, без саслушања народа, којега се тиче, и од стране која му је била потписник и чувар..."

21 децембра 1908. године, Народна Скупштина у сагласности са Краљевском Владом донела је једногласно овакву резолуцију:

„Народна Скупштина саслушавши с пажњом и примивши к знању говор господина министра спољних послова, очекује: да ће Краљевска Влада предузети све потребне мере и настати свима силама, да се при ревизији берлинског Уговора обезбеди политичка и економска самосталност Србије и Црне Горе. По уверењу Народне Скупштине то ће се моћи постићи тек кад Босна и Херцеговина добију међународни положај засебне кнежевине под суверенством Њ. В. Султана и гарантијом великих сила, с обезбеђењем територијалне везе Србије са Црном Гором преко Босне и Херцеговине, и с [illegible] Србији транзита у свима правцима, за све државе."

17. марта ове године, исти министар спољних послова г. Миловановић, у име Краљевске Владе, а по наредби великих сила, упутио је аустро-угарској влади овакву ноту:

„Србија признаје да није била повређена у својим правима свршеним чином, који је створен у Босни и Херцеговини!!...

„Одазивајући се саветима сила, Србија се ангажује још од сад, да ће напустити држање протестовања и опозиције(!) које је заузела према анексији, и ангажује се сем тога да ће променити правац своје садање политике, према Аустро-Угарској, те у будуће одржавати са њом односе доброга суседа.

„...Србија ће повратити своју војску у стање у коме се налазила у пролеће 1908. године... Она ће разоружати и распустити добровољце и чете и спречиће образовање нових нерегуларних јединица на своjем земљишту."

Аустро-Угарска је натерала велике силе, ове су натерале српску владу, а она је натерала Скупштину: да се све раније одлуке Народне Скупштине пониште!

Србија је, дакле, без иједне борбе признала пред целим српским народом и пред целим светом: да није била повређена у својим правима анексијом Босне! Веће победе без битке никад нико добио није но ово сад Аустро-Угарска.

Гледајући држање министра спољних послова, ми смо могли очекивати овако несрећне резултате у питању анексије.

Да је Србија још 27. августа пр. год. кад се дознало да ће анексија бити, предузела све војничке мере и одмах по проглашењу анексије оружјем почела бранити своје праве и животне интересе, интервенција Европе би свакако нешто донела, али само код Аустрије и то у корист Србије.

Својим уступањем Србија је дала времена и прилике банкротској Турској да своја права прода за неколико гроша, а Европа да се споразуме на штету слабијега.

Но ма колико да је Србија придављена, оваквим поступком Европе, мора се констатовати: да је Србија попустила само пред моралком удружених сила, које су под бичем Немачке капитулирале. Србија није [illegible] само себе, него је крај двадесет пута веће Аустро-Угарске дошла још и морална пресија целе Европе, да натерају малу Србију на капитулацију.

Свакоме се у овој трагедији српској намеће поређење држања мале Србије са држањем оне једне Русије и космополитске Француске. Француска је подврискивала: „ми смо за мању ствар ишли у Алгесирас"! али је прогутала своју пљуску на претњу Немачке и Аустро-Угарске. Русија је својом нотом објавила свем свету: да је анексијом повређен међународни уговор и да се то питање не може једностраним актом расправити, него да је то ствар међународне конференције — па је прва без повода признала независност Бугарској и после тога без услова признала анексију остављајући Србију на милост и немилост Аустро-Угарској. Да није било Енглеске, Србију би и покрај свега признања анексије од стране Русије, Аустро-Угарска могла напасти.

За сад се још не може знати, пошто нас је оволико пута продала Русија.

И ако је Аустро-Угарска погазила грубом силом уз припомоћ целе Европе једно јасно право Србијино, ипак ће српски народ преживети и ту несрећу и ту катастрофу! Али је његова штета релативно много мања, од срамоте, коју је Аустро-Угарска с Немачком нанела целој Европи. После овога чина, цео цивилизовани свет ће осетити хегемонију, превласт германских држава. Србија је учинила једну услугу јавном европском мњењу, да се изведе на чисто: ко у Европи господари.

Овај јарам биће тако исто тежак цивилизованој Европи, као и Србији. А Србија, која се већ могла ослободити једнога страшнијега, добиће прилике да и овај са Српског Народа скине.

Родиће мајка српскога јунака, који ће поправити овај пораз!

РУСКОЈ ДИПЛОМАЦИЈИ

И окрвави је — [illegible] крвљу,
И [illegible] пером,
И [illegible] пером,
И [illegible] маром,
И [illegible]
Хвала ти, хвала, руска комисијо!
[illegible]
Ал' [illegible]

На српске праве [illegible],
А Србија треба само да плаче!
[illegible]
На њима само [illegible]
Српска су [illegible] —
Да [illegible]
Мала су [illegible] —
[illegible]
А ми смо с тобе [illegible]
— Хвала [illegible]
[illegible] —
Ал' [illegible]

Дивно је [illegible]
Да с' [illegible] Српство расломадаш,
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Да [illegible] Срби [illegible]
[illegible]
Слава [illegible]
Ал' [illegible]
— Хвала ти, хвала, [illegible]!
[illegible] —
Ал' [illegible]!

Да да ти речем, што би ти рек'а,
Па би ме чуо, ти ме жалио,
А [illegible],
[illegible] — јер то је [illegible]
„Да ти [illegible],"
„Да [illegible],"
„Да су ти [illegible],"
„Да [illegible]."
Ал' [illegible]
У себи [illegible]
[illegible]
Ал' [illegible]

[illegible]
(Да су бар [illegible])
— [illegible]
(Ал' [illegible])
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]!
[illegible]
И [illegible] — ал' не [illegible]
[illegible]

Змај Јова Јовановић

Три човека

У овом демократском вијаку, у ком се воли са највећим претеривањем и разблаживањем да прича о некој свемоћи народа, о некој победи демократије, о народном самоопредељењу, о решавању самих народа о својој судбини и т. д. — ево вам једне лекције, која опомиње народе: да се не замајавају и не заносе! Да су то све голе новинарске фразе и уображавања парламентарних лакрдија, а у самој ствари судбином Европе и народа у својој руци и располаже неколико, више мање, глупих личности.

Најбољи је доказ у овом решењу питања о анексији.

Као су новине најпре писале, демонстрације по целој Европи дрекале, министри и посланици брбљали и изгледало већ да је ствар упућена у једном правцу — најједаред...

Најједаред се из кулиса десе нешто, што сву ту ларму стиша и одува и ствар реши овако, како нико није очекивао.

Наследник аустриски Франц Фердинанд, пише једно писмо цару Виљему II и моли га за озбиљну помоћ, коју му овај одмах и обећа и — Немачка окрене дебљи крај.

Но Русија ипак затеже, али Виљем II напише писмо Николи II и Русија одмах попусти. Дума може отићи на отапу, Европа има да погне главу, а Босна и Херцеговина падају у торбу Ћесарову.

Баш овако исто као што је пијани Александар I поклонио Тисару Бону, тако богомољни православни господар Никола II поклони православну Босну католичанству.

А народи?!!

Туго!

НАРОДНА СКУПШТИНА

Две узбудљиве седнице

Освануо је леп, топао, сунчан пролећни дан. Чисто нам се није ишло на скупштинску галерију.

Важна је ствар била на дневном реду, с тога смо журили да заузмемо места на галерији.

У дворани је било приличан посланика, који су нешто дошаптавали.

Али пре почетка седнице саопштило нам се, да се морамо удаљити из дворане, јер ће се одржати пре тога још тајна седница.

Мрзовољни, гунђајући напустимо дворану и размилели се по скупштинској згради уживајући свежи пролетни зрак.

Шетајући размишљао сам, да ли влада добро чини што овако судбоносну одлуку доноси на тајној седници. Зар српски народ, чије се, најзад, коже све ово тиче, нема право да сазна праву истину да ма како она била горка. А истина је морала бити прогорка.

Пуна два сата водила се бурна дебата.

— Ово је велико дело, што [illegible] влада и скупштина, [illegible] отставком. Требало је довести и митраљезе — примети један колега.

И заиста то је било велико одело.

Утисак, који је ово оставило на посланике био је страшан. То смо сви одмах приметили чим су нас у 11 и по часова пустили у дворану.

Посланици су били забринута, намргођена лица.

Председник скупштине био је блед као да је од мрамора. По застрашеном уздаху у звонце могло се приметити да у њему ври и да се силом савлађује.

У дворану ступи цела Велика Влада.

Ја молим читаоце, да ми верују и да не сматрају да у овом моменту има ма чега претераног. Ах, како бих ја волео да је другојаче било. Почев од шефа па до последњег министра сви су били као угушени. Улазили су у дворану као људи, које воде на стрељање. Бледи, стидни, оборених [illegible] пребацивати су [illegible] људима [illegible] и стиже.

Само [illegible] не знаш. Краљевина [illegible] имала је Европи да [illegible] Србији, која [illegible].

Држао се вечно добро. Ма да се и у погледу [illegible] довољно, да се [illegible], који је [illegible] да се [illegible] и пречети најрођеније земље Босне и Херцеговине с нељу Аустрији не [illegible] за [illegible] рад после анексије.

Да ли знам да ли у светској историји има сличних примера [illegible] за најновијим времена да се је два народа, народа који име свој [illegible] као што са српски народ име — толико [illegible] пред непријатељем.

Ово што је српски народ [illegible] Аустрији не [illegible] рата.

За време читања [illegible] су и Босанци и [illegible] на галерији [illegible] за срце у [illegible].

Посланици су мало саслушали говорника Миловановића, које [illegible] на другом месту, а [illegible] се [illegible], јер је [illegible] одмах по прочитаном саопштењу [illegible] седницу.

[illegible]

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

Задоцњени интервјуи

Само гледам шта се сад ради по овом нашем Београду од како је проглашена анексија. Разлетели се и наши и страни новинари па ређају из куће у кућу те интервјуишу кога год стигну, као кад [illegible] да свати по путу. Сирота публика, у жељи да дође до вести са надлежних места, убн се читајући их. Међутим све је то брука и вода. Нити говоре истину они, које интервјуишу, нити пишу истину они, који интервјуишу.

Гледам све то па размишљам како би то било занимљиво кад би сам ти „надлежни" говорили истину. Паде ми на памет, како би то фина ствар била, кад би се некако могло дочепати капице доктора Фауста, па ваређати кога „надлежних" да их интервјуишем. Кад сам замислио неколико таквих интервјуа и почео их упоређивати са овим садашњим, тада ми се тек учинило интересантно и добих вољу, да их и вама саопштим. Уверен сам да ће и вас интересовати.

Наравно да сам прво морао помислити на „Најнадлежнијег" с тога ћу вам прво саопштити интервју са њиме.

Ево, како сам га ја замислио:

Ја. *Мислите ли Ви, Најнадлежнији*, да ће се ова криза брзо свршити и да ли се Ви надате каквом успеху Ваше дипломације?

Најнадлежнији. Криза ће се убрзо свршити благодарећи енергичној акцији великих сила. У успех своје дипломације нисам ни за тренутак посумњао и ви ћете ускоро имати прилике да се о томе уверите. Наше су користи обезбеђене.

Ја. Али, ако ипак српски захтеви не би били испуњени, да ли би се Ви решили на оружану акцију.

Најнадлежнији. Србији нема живота ако њени захтеви не би били испуњени и ми у томе случају не би нашли [illegible] лаћи ћи се оружане акције. За част, достојанство и животне интересе земље не само ја, већ цео српски народ, готов је да заложи и свој живот и своје имање. Са тим фактом мора рачунати свако онај, који мисли Србији ускратити њено право на живот.

Ја. Дакле рат?

Најнадлежнији. Рат.

Тако би сте ви, драги читаоци, интервју прочитали и легли у кревет уверени и пуни уверења у лепу будућност своје отаџбине.

Али кад бих имао Фаустову капицу онда би тај интервју гласио овако:

Ја. Слушај ти, *Најнадлежнији*. Цео се, брате, свет љути на тебе због твоје неактивности у овим судбоносним данима и ја сам дошао да ти то отворено кажем.

Најнадлежнији. Знам ја то, мој драги. Знам и право се [illegible] на те [illegible], које би хтеле, да је сада за љубав њима [illegible] „[illegible]", стављам све на коцку. Криво ми је и на те велике силе што, већ једном не минирају са тим проклетим питањем те да ми се једном смири кући. Таман сам почео лепо и мирно живети и срећивати своје приватне ствари, које су, међу нама буди речено, доста замршене, а ово пита се почиње. Лепо сам био пустио све партијске прљаве да се између себе кољу, а ја, заклоњен за уставност, бринуо своју домаћу бригу — кад наједанпут искрсну ова проклета анексија. Па и они, у место да су одмах послушали мој савет и одмах попустили, а они [illegible] те не знам „повреда Берлинског Уговора", те не знам неке „компензације" па сад „економске користи"…. Све којешта. А овим будалама на улици ни то није доста, већ се разметоше па се деру као бесни: рат! рат! [illegible]! Ево им га рат! [illegible]

Па бога ми јес! Зар је мени сада до рата. Деца ми се одведоше на пут, финансије неуређене, нисам се тако рећи ни честито наместио а они запели, да ме узнемиравају. Е, па не иде то тако.

Срећа само што и они моји саставници са својим људима исто мисле као и ја. Да ми није још њих, ови [illegible] на улици, прогризо би од једа. Него они, хвала им, паметни људи, па и сами увиђају, да сам у праву. Мудри људи па мудро и раде. Сад ће они за љубав [illegible] уображених [illegible] да стављају на коцку своје лепе плате, пензије, куће и комшилук. Валда су луди. Ево, [illegible] ми овај [illegible] чак каже:

— Молим те, Најнадлежнији, ако изгубимо рат и Србија ће изгубити самосталност. А кад Србија изгуби самосталност онда она неће имати право да држи посланике на страни. Е, па куда ћу онда ја? Валда за љубав тих дрекавица, да седим у овом смрадном Београду? То другим нека иде, Мени нама неће.

И сасвим, има човек потпуно право.

И он ми тада рече, да ће се ствар убрзо окончати.

Ах! Само то да једном дочекам па да стругнем у неку бању да се сит наодмарам. А и овај ми реуматизам почео да [illegible], сигурно. Како да ми и не смета кад не прође ни три дана а они [illegible] седницу. Просто опадох с ногу.

Али ми сад већ [illegible] нарочице. За десет дана све ће бити готово, те ће почети [illegible] онај стари, лепи, живи живот.

— — — — — — — —

Како вам се чини?… Хаја… хаја… нећу да вас извлачим на језик.

[illegible]

Ратне хајке

или

Југовић и аустро-угарска политика

по забрањеној књизи Карла Крауса

(Наставак)

„То је једна страна ситуације, која [illegible] на [illegible] народа. Али има и једна друга страна, која се тиче народа и која је због тога много важнија. Немогућност слободног духовног изражавања народа под аутократским режимом довела је њихово унутрашње расуло и трујање. [illegible] социјално банкротство „католичког" империјализма.

„Каква ће бити будућност Русије? Спољна политика доста Романова као да је утрошила свој капитал, пре но што је довршила своја предузећа, а за унутрашњу реорганизацију недостаје морална снага. *Према људским предвиђању Русија је безусловно изложена социјалној револуцији, којом ће и [illegible] и „католичка" црква из основа бити уздрмана.* При свем овој пространој области престоји преврат, као онај на Западу од 1789. Шта ће после настати, не може предвидети никоји човечији ум. Револуција, које доносе после свега [illegible] социјалног слома, [illegible] на дисолуцију, којом се [illegible] сасвим преображен и [illegible] нове [illegible] земље.

„У погледу на ову евентуалност може се предвидети само једно да ће за ова на име постати у целој области „католичког" Словенства; и за то Балканско Полуострво не сме да тога остати незаврнуто. У овим приликама историја да је задатак Аустрије да *добаву сигурну стратегијску базу [illegible]* области и за тим да спречи да се с ову страну таквог не обра[illegible] [illegible] положаја области, којима би у спорој [illegible] тераб [illegible] по немир. Факат је која ма [illegible] прегрозита да одмах *Угарска на Хрватску [illegible] обилне крајеве [illegible] у овој кризној земљи, тако и народите у окупираним покрајинама.* Може се замислити какве ће последице бити [illegible]!"

Овим [illegible] решења је [illegible] *Белог* [illegible] *Пожегу* или да „[illegible]" на Русију или да „[illegible]". Пре ако [illegible] револуција, и као њена последња [illegible] може у скоро; а последње [illegible] с „[illegible]" може [illegible] дуго. У оба случаја мора се на [illegible] границама монархије [illegible] „[illegible]", која — а то је [illegible] свих бечких расуђивања спречити [illegible] „католичког" краја на аустро-угарске *Југословене*. У том погледу мораћемо [illegible] још једно такође [illegible] на другом једном месту [illegible] (страна 167) [illegible] „После [illegible] на Балканима [illegible] до [illegible], на против православног крста може успешно водити борбу само латински крст".

Из овога излази закључак сам по себи. Да би се „латински" крст могао [illegible] против „православног", *мораћу Срби бити [illegible] и [illegible] „латинска" између Хрвата и Бугара и прелазе не у оба та народа.* Уз то је [illegible] крст [illegible] да ће Бугарска [illegible] или [illegible] бити принуђена да стане у „миру" с Римом. Ова противоставна [illegible] да је тежи. Бугарска је права од 7. септембра 1872 искључена из православне црквене заједнице и с овим свети [illegible] цариградског васељенског патријарха [illegible] прогласила за „јеретичку". Према томе су Бугари у црквеном погледу без икаква положаја те је [illegible] само питања времена, кад ће они, на основу корисних [illegible] и [illegible], [illegible] „хајдучина" на Фиорентинском сабору (1439) закључити мир с Римом. Уз то долази извесна [illegible] супротност интереса која ће у будућности настати између будуће „велике Бугарске" и Русије, јер Русија, докле год постоји у свом садашњем облику, увек ће бити принуђена својим државничким интересима да утиче на балканске државе, које су суседи с тим мореузом, а те ће се државе у толико мање тога одржати, што буду снажније. У томе су јемства да будућа „велика Бугарска" никад не може и неће бити вазалом руских утицаја, тако да ће бугарске тежње о проширењу на рачун Турске и Србије, као и унутрашње јачање, могу бити безопасно помагана од бечке источне политике.

(Наставиће се)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Ћирилица у Босни

Загребачки „Народни Лист" јавља, да су у Доњој Тузли Срби [illegible], који су овим дана били позвани пред власти ради попуњења кадра и [illegible] чета, приметили да им [illegible] с једне стране немачким писмима а с друге ћирилицом. На два позвана [illegible] је постављено „[illegible]".

Кажњен новинар

После састанка у Сарајеву, уредник и сарадник „Муслимата" [illegible] стигао је у Загреб да присуствује седници „[illegible]". [illegible] на улици [illegible] и полицијом.

Дневне вести

Неуговорно стање. Пошто се није могао продужити трговински провизоријум, а аустро-угарски парламенти нису усвојили трговински уговор, то од данас у трговинским односима између Србије и Аустро-Угарске настаје неуговорно стање, и за робу из Аустро-Угарске важиће наша општа царинска тарифа. И сама „Н. Св. Преса" признаје, да би провизоријум на основу највећег повлашћења био од користи за Аустро-Угарску, али од штете за Србију, пошто би на основу таког провизоријума морао отпасти [illegible] најважнијег нашег артикла — стоке и свежег меса.

Једна Миловановићева изјава. „П. Лојд" јавља да је министар спољних послова др Миловановић изјавио у радикалном клубу, да је Србија морала пристати да да овакву изјаву великим силама, јер се не може борити са свима њима, а и што јој је Русија обећала да ће српску ствар узети у своје руке и згодном приликом помоћи је у македонском и старосрпском питању.

Право кажеш. Д-р Миловановић свршио спор с Аустро-Угарском потпуним [illegible] поразом, па сад хоће да се [illegible] и с Турском и Бугарском! То се зове водити политику — [illegible] до пораза на једној страни, па га сада тражи и на другој, те да „бар буде потпуни бал".

Трајање Скупштине. Скупштина ће закључити рад сутра или прекосутра и седнице ће се одложити до после празника [illegible].

Шикана. Све државне благајнице не задржавају од ускршње плате чиновницима обуставе за рачун приватних поверилаца. Приватни повериоци се противе ове праксе, која нема и законског основа, не буде. Само Управа Фондова, која се већ прославила својим незаконитим поступцима одступила је од те праксе. Ако има неког, који је надлежан да коригира ћефове овак у управи, ми му скрећемо пажњу на ову ствар и молимо га, да се стави на страну чиновника и не допусти терање ћефова.

Испраћен кући. Умнобожни посланик Максим Сретеновић испраћен је по савету лекарском његовој кући у Горњи Милановац. То је био једини начин, да се из Скупштине уклони човек, који је уобразио да је „важна личност", коју јуре попови а при томе не увиђа да није ништа важан.

Извољскова оставка. Из Петрограда се потврђује вест о оставци руског министра спољних послова Извољског, али се додаје да он неће одмах одступити, но тек пошто се и формално заврши источна криза, коју је створио већ српски. А то ће, веле, бити или с крајем ове или с почетком наредне године, чим силе и формално признају анексију Босне и Херцеговине.

Турско-аустријска погодба. Турски парламент није ни у понедељак узео у претрес турско-аустријску погодбу о Босни, но ће је узети по свој прилици у суботу. Као узрок овом новом одлагању наводи се то, што је нови турски министар спољних послова Рифат паша тек стигао у Цариград, па је тражио неколико дана да се упозна са ствари.

Жалосна појава. У [illegible] јучерашње тајне седнице нашли су на дворане и сигурно отишли у какво министарство ради свршавања својих приватних послова, двојица народних посланика. Њима је било прече добавити неко уверење из министарства но присуствовати тако важној и судбоносној дебати, каква је јуче вођена у Скупштини. Жалосна је то појава, која најбоље карактерише доба у коме живимо. Тешко овом бедном народу са таквим представницима. Нека благодари Богу што је и овако прошао поред оваквих његових представника.

Аудијенција. Живан Живановић, члан Државног Савета, јуче у 5 сати по подне био је примљен у аудијенцију код Краља. Свакако је г. Живан хтео бити први који ће честитати на срећном окончању питања Босне и Херцеговине.

Посетио посланике. Г. др. Миловановић министар спољних послова, јуче после подне посетио је посланике великих сила.

Распуштање војске. Јуче је издата наредба командантима дивизија, да се резерва која је на вежбању одмах распусти својим кућама. Административно особље — чи комисији — које је било на делби, већ је распуштено, и сви су отпутовали на своје дужности.

Одређена комисија. Д-р Милану Г. Петровићу секретару и благајнику тимочког духовног суда образована је комисија ради извиђаја злоупотреба у дужности.

У комисији су одређени за председника г. Петар Тепа директор гимназије, а за чланове: Мојсиловић порезник и један писар судски из Књажевца.

Комисија је већ рад отпочела.

Бугарско-турски преговори. Цариградска бугарска дипломатска агенција очекује, да ће се бугарско-турски преговори завршити тек после два месеца. Пошто се закључи трговински уговор Порта ће признати независност Бугарске и свој комесаријат у Софији подићи на ступањ посланства.

§ 76. Г. Лазар Чедић полицијски писар III. кл. начелства ваљевског отпуштен је из државне службе, на основу § 76. закона о чиновницима грађ. реда.

Оснажена пресуда. Касациони суд оснажио је пороту пресуду смедеревског првостепеног суда, по којој је г. Јања Флорић, окружни благајник у пензији ослобођен кривичне одговорности за суму од 37.000 дин. колика је диференција била по његовим рачунима, а остала у свези у томе, да држава против г. Флорића поведе грађанску парницу, за накнаду штете.

Самоубиство контролора. Михаило Бајић из Златарића у округу ваљевском јуче по подне у своме селу, убио се из пушке магационер, зато, што је отпуштен из монополске службе, па није имао од чега живети.

Напад. Синоћ око 8 и по сати, напао је Драгомир Ружић, подн. VII пука на Борђа Блажића, ђака Трговачке Академије, извадио нож из каније и замахнувши неколико пута на Борђа, лако га повредио.

Борђу је указана одмах лекарска помоћ, а Драгомир је спроведен у гарнизон. Узрок је свађи и нападу ранија мржња.

Напрасно умро. Михаило Н. продавац календара и књига, дошао је синоћ из Лазаревца пешке и свратио у механу железничку близу Београда, поручио полић ракије и сео да се одмори. После неколико минута пао је са столице на под и на месту остао мртав.

Секцијом и увиђајем утврђено је, да је умро од паралзе срца, услед прекомерног пића.

Убиство ђака. Радоје, ђак III разреда основне школе у Превиштици округа [illegible], за време док је мајка његова изашла из собе послом у двориште, скинуо је са зида очеву пушку и из непажње рукујући пушком убио се на месту.

Родитељи, склањајте оружје од деце!

Димитрије Маринковић министар у пензији, због болести у кући, не може примати честитке, о своме крсном имену Св. Лазару.

Грађанска Касина. У суботу 21 ов. м. приређује за чланове и њихове породице касинско вече. Гости из Београда не могу се доводити а са стране само на препоруку једног члана управе. Улазница за чланове 1.50, у породицама 1 динар. Свираће војна музика, почетак у 9 часова.

Помен. Љубица и Мајка Стојчевић, ул. Народ. Посмртница, даће у петак 20 ов. мес. четрдесетодневни помен, своме сину Марку, на новом гробљу (парцела 41) у 10 и по сахата пре подне.

Стављени у притвор. [illegible] стављен је под кривичну истрагу и у притвор Владислав Стевановић родом из Довежа у окр. [illegible] крађу г. Петру [illegible].

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— У Чешкој [illegible].

— Почели су и у Мешед Сару (Персија) [illegible] и револуционара под [illegible] и варош Аскерабад, сад је [illegible] револуционара.

— У Тулону (Француска) чине се пробе с новим 240 милиметарским топом, који је конструисао артиљериски мајор Фурнер. Тим се топом за минут избаци шест метака.

— Иницијативом неколико професора универзитета у Бордоу решено је да се у Мадриду отвори француска велика школа за упоредну историју и уставно-историске студије. Овај ће завод помагати и француска држава и [illegible].

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Неће мачор сланине

Они грачани што су спопали Србију, допуштали су и највишем политичком талогу да се промешкољи, да се појави и да почне неке игре. Тако се сад и Кум Владан нешто распричао, и док је то причање било о трошку „Диспозиционог Фонда“, потом је било и Боже помози! али он сад романе пише и неке интервјуе у којима се обавезује око власти.

Њему се усвајила у главу и тако фантастична идеја као да ће се сад у овим мучним часовима њему обратити Србија за савет!!

За какав ли то савет, Боже мој? Ваљда, да о томе како се игра по конопцу?

Па се још Кум Владан нећка и тврди пазар, јер не би био рад „да сад он извлачи кола из блата“!!

А што су други раге, него за тај посао.

Умопобърканъ депутатъ

Под овим насловом а у рубрици „Новини из Сърбия“, донела је Софијска „Вечерња Пошта“ белешку која гласи од речи до речи овако:

„Въ Скупщината на 15. мартъ, депутата Максимъ Сретеновичъ влезълъ думата и почналъ да говори безъ никаква връзка и смисълъ за работи, които съ нѣмали нищо общо съ врѣмето. Въ говоренето си той проявилъ всички знаци на умопобърканостъ и присѫтствуващитѣ [illegible]. Нещастния депутатъ щѣлъ да бѫде изпратенъ въ нѣкой санаториумъ“.

Један крајњи безобразлук

Јуче је „Самоуправа“ имала образа објавити ово тврђење:

„Тврдите на пример, као југоросија „Правда“, да је Србија уз сарадњу данашњих својих министара, претила Аустрији и Јевропи ратом и борбом, и да сад излази да је то био само један блеф, — зове се у првоме реду клеветати и ружити најсветије осећаје целога народа“

„Правда“ може на то одговорити само ово.

После изјаве српске владе да Србија признаје да није била повређена у својим правима анексијом Босне и Херцеговине, [illegible] то се у првом реду крајњи безобразлук, а у другом реду цинизам, коме равна нема.

ИЗ НАРОДА

[illegible]

Председник општине [illegible] Илија Савић грубо се [illegible] на Љубу Рајковића учитеља из Рудника. Председник Илија хтео је да извади школско пра за себе, а мислио на име „Милошевићу“, а кад је учитељ Љуба томе стао на пут, јер школско требе не даје се ни од кога а нико не председнику [illegible] интерес, тада се председник Илија заклео да ће показати учитељу с ким се игра.

И од тога доба Илија чини све могуће да Љуба, који је иначе и оштро вредан учитељ, довија. За време школског рада, пријава то себе у свој бараку а код учитеља [illegible] да не сме да оставља школу, он га кажњава са 10 дана затвора „што се противио власти“.

Заустављамо се само на овом једином примеру [illegible] овога председника, налазећи да је и ово довољно па да покрене и министра полиције и министра просвете да [illegible] учитеље узму у заштиту од такве власти. Далеко ће српска школа доћи ако се допусти [illegible] кукавица, који су се довијали председничких и [illegible] места, да тако поступају са учитељима.

ПОЦЕРСКИ и ПОДГОРСКИ ТАЈАНСТВЕНИ ЗЛОЧИНИ

(наставак)

А нико се није сетио да упамти саму удовицу Јелицу, којој се можда није живело са већ постаријим и омразнутим мужем, те је гледала да га се отараси!

Један манир убистава

Свих ових десет убистава бејаху, као што су читаоци видели тајанствени, и власт никако није умела наћи онај Аријаднин конац, који би је довео до [illegible] тамности.

Међутим и површни посматрачи ових догађаја могао је код њих приметити две карактеристичне појединости:

Више од половине ових убистава извршено је из пушке која је била напуњена куршумима или *сечицама*, камењем у некакву крпицу.

Сва ова убиства извршили су сељаци а никако огласени разбојници.

Свуд има женско

У свих ових десет убистава било је помешано и нешто женско. То бар јавно тврде сељаци из тих места, где су се убиства десила, а ми смо и сами из свог излагања већ познали две интересантне женскости кафеџијку Христу и удовицу Јелицу.

Са Христом је живео познати *Драгутин Марковић* из Борђа, који је као деветнаестогодишњи дечко извршио покушај убиства над Андријом Арњашем, а коло је вероватно, да се [illegible] поклонио и са младом Јелицом, јер она од његове куће није била више удаљена од 3—4 Км.

Што је чудновато ни један од иследника није обратио пажњу на ову околност, нити се мало више позабавио са обе ове даме и са вероватним њиховим *љубавницима*. То је била велика погрешка која се очигледно осветила целој истрази.

[illegible]

Сад пред Божић у Шапцу се појави врло велики број [illegible] печеница, а у исто доба закукаше у Поцерини многи домаћини, да им је неко сву прасад покрао.

На масте изјављене жалбе полиција поцерска поведе по овој ствари истрагу и врло јој брзо испадне за руком да ове лажне печенице пронађе у лицу *Драгутина Марковића* и *Крсмана Грујичића* из Борђа.

Кад су Драгутину, кога су ухватили код његове куће, саопштили због чега га хапсе, он је уздахнуо.

— Ух Бога му, сад сам загазио.

Међутим Крсман је за добијене паре од печеница купио [illegible] свећу, па кад су га ухапсили он је са пуно резигнације рекао:

— Сама ме је казнила, нисам требао куповати свеће за паре, што сам од крађе добио.

Драгутин је ухапшен у очи Божића и видећи, да има пуно кривица на својој души он на сам дан Божића провали апсану и побегне на неизвесно са тешким оковима које је имао на ногама. У затвору се био похвалио, да га не оклеветају за свих оних десет злочина, па је побегао, да би могао спремити масу лажних сведока, који ће му помоћи да се и овом приликом извуче. Кад је то спремио, он се после десет дана дао ухапсити.

(Свршиће се)

РАЗЛИЧНОСТИ

Женски шешир спречио промет

У Прагу је једна госпођа имала огромно велики шешир, па је стала да уђе у један мали дућан, али је шешир био тако велики, да никако није могла уђи на узана врата. То су видели пролазници и застали да гледају тај занимљиви призор. Наравно, да је за неколико тренутака била на окупу стотина људи, тако да је тим узроком био спречен промет. Госпођа је морала скинути шешир у руке па тако тек уђе у дућан. Публика се није могла уздржати [illegible]. Али је она изашла на [illegible] врата. И ту је људи [illegible], да је морала опет [illegible] у друга врата и побећи.

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

Чаробнице

(наставак)

У пратњи Романија и Бертрана Војзенова је отпутовала једне суботе, 5 марта 1679, у Сен Жермен. У четвртак 9. марта, пратила се врло дуго, није могла доста близу прићи краљу да му може предати молбу. На једном столу, који је ради тога стојао поред [illegible], она је истина могла оставити молбу, али то није било довољно, молба је морала доћи у руке краљеве. Војзенова предузме да још једном покуша срећу, а кад је њен муж питао какве је то важне ствари, одговорила му је: „Кад бих због тога пропала, мој циљ мора бити постигнут!“

„Шта? Ма и пропала? — упитао је Монвоазен. — То много значи за једно парче хартије“.

У петак 10 марта „мисионари“, свештеници друштва које је основао свети Венсен од Пола, о којима је већ било говора, посетили су врачару. Војзенова је била немирна и дала је молбу својој кћери Маргарити, да је спали, што је она собојце и учинила. По себи се разуме да је писмо непрестано било у своме завоју, јер по искуству врачарином који писма одмах би за последицу имао смрт. У недељу 12. марта Војзенова је ухапшена, а 13. марта је имала учинити други покушај у Сен Жермену.

Вест о њеном хапшењу брзо се рашири а у среду 15 марта побегла је госпођа Монтеспанова с краљевског двора.

У једном њену врло [illegible] и непотпуних бележака износи Ла Рени доказ за цео степен спремни против краља: „Placet“: Исказима кћери Војзенове, Романија и Бертрана доказано је да је Војзенова путовала у Сен Жермен да преда молбу. Бертран се испитивао и дознао да се она тамо бавила од недеље и не могући да преда молбу, али ће је опет довести. Из тога излази о чему се радило и да је разлог путовању у Сен Жермен било предавање Placet.

Тријанонова и Вотаје признају то путовање. У записнику који је наредио Тријанонова помиње државну аферу, злочин против величанства краља. Саслушана о томе, она неприсутно одговара. Међу пријављеним тачкама она пориче молбу, то је њој [illegible] ствар, мора дакле имати разлога за то, а то не може бити ништа друго да овај који је поменула кћи Војзенове.

Пут у Сен Жермен је у толико сумњивији, у колико га Војзенова, питана о томе само, није поменула, иначе би одмах признала да се ту не крије ништа особито.

Па пошто је она примедба Војзенове према својим чуварима у затвору о страху да је не питају о узроку њена путовања у Сен Жермен. Рекла је „Боже заштити краља“.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Вечерашњим својим програмом Бранково Позориште има изгледа на највећу посету. Интересантна комедија:

Два пијаничара, особито је заинтересовала публику, а нарочито оригинална поезија:

Сад сам [illegible].

„Резервни официр у пензији“. Г. Чича Поповић, израдио је ову комедију у два чина из београдског живота „Резервни официр у пензији“ и предао управи. Нар. Позоришта, која нажалост није смела да прими због њене сатире и критике г. [illegible] „Кашмирско време“. Тај ће се комад [illegible] приликом дати у Бранковом Позоришту. —

ВАЖНО ДА СЕ ЗНА

ДА МИ МИ МИ

ТАЛВИ И МАНДИЛОВИЋ

За Србију ши- [illegible]

Пред ову ратну сезону донели смо одела по новом бон-тону.

Ко наше одело обуче, [illegible]
А јевтина цена, тако рећи шала — [illegible] на Швабе
Ком је живот мио, [illegible] иде преко Дрине

171 2—3

Ми Талви и Мандиловић

Најбоље српске

САЛАМЕ

[illegible]

„Тиј Бутела"

Милораѓа и Српска [illegible]

Препоручује радња

Душана Тодоровића

[illegible]

Београд — Теразије

У МОЈИМ КУЋАМА у Цар Урошевој, Битољској и [illegible] улици, има за издавање под кирију од 1. маја ов. год. врло удобних станова за веће и мање породице.

Цена је врло јевтина.

За услове обратити се настојнику у истој кући.

Београд

Михајло Павловић

120 [illegible]

18000

[illegible]

марта 1909 год.

[illegible]

Тодор Ђ. Радивојевић

[illegible]

СЕЛТЕРС [illegible] Србије. [illegible] у Београду [illegible]

Глише Т. Андрејевића и Брата

130 — Телефон 282. — 10 30

[illegible]

† ЉУБИЦА

[illegible]

преминула је [illegible] у [illegible] год. свога живота.

[illegible]

Крагујевац, марта 1909 год.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

[illegible] браћом и братом. 150 2 3

Јављамо свима нашим пријатељима, рођацима и познаницима да је наша добра мајка, сестра и баба

МАРИЈА — МАЦА

[illegible]

после кратког боловања преминула 13 ов. мес. у [illegible] год. живота и сахрањена 14. истог мес.

[illegible]

Лозница 14 марта 1909 год.

ОЖАЛОШЋЕНИ

синови: [illegible]; сестра [illegible]; снахе: Љубица и Љубица; [illegible] Петра и Јова.

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кућа без конкуренције

[illegible]

Препоручујемо дневно КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе: *Српски купус са пастрмом, Пруја, Бели на ражњу.*

За време поста увек рибе

Наша неуморнољубива супруга, мати, ћерка, баба, [illegible] и т. д.

† Јелена Давидовић

после дугог и тешког боловања преминула је у суботу 14. о. м. у 8½ час. у вече у 56 години живота.

Сахрањена је у Новом Гробљу у понедељак 16. о. м. [illegible] сродницима и пријатељима.

Овом приликом молимо све пријатеље и познанике [illegible] да приме нашу усрдну благодарност.

[illegible] друштву „[illegible]" и „[illegible] Друштву", [illegible]

15. Марта 1909. год. у Београду.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

[illegible] и осталa родбина. 3-3

Са болом и дубоко ожалошћени [illegible] супруга, [illegible] мати, ћерка, сестра, [illegible] и т. д.

† Ангелина Л. Стефановић

после дугог и тешког боловања преминула 28 фебруара у 1 час изјутра у 40 год. свог живота [illegible]

[illegible]

[illegible] Стевану М. Стефановићу, [illegible] од 60 динара, [illegible]

[illegible]

[illegible] Ангелини.

[illegible] Марта 1909. год. у [illegible]

ЗА НАВЕК ОЖАЛОШЋЕНИ:

Супруг: Лазар М. Стефановић, [illegible] Стефан М. Стефановић; [illegible] са осталом родбином. 2—3

Добили смо

У ВАНРЕДНО ЛЕПОМ И ВРЛО ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ

ЗА ВРБИЦУ

Обућа
Шешира
Капа
Качкета

ЗА **ВРБИЦУ**

Рукавица
Чарапа
Хаљиница
Сунцобрана

ЗА ВРБИЦУ

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ ГАЛАНТЕРИСКЕ И ПОМОДНЕ ТРГОВИНЕ

Косте Николића и Друга

БЕОГРАД

323 3—

Поруџбине из унутрашњости извршујемо брзо и тачно.

„Правда" излази сваког дана. — [illegible] 32 дин., за пола год. 16 дин., за четири год. 8 д. — [illegible]
Уредник М. [illegible]

„[illegible]" [illegible] Телефон Бр. [illegible]

ПРАВДА

Телефон 821 | ПЕТАК 20 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 79. | Телефон 821.

Једно ражаловање

Народни трубачи, свирајте збор!

Нека се скупи васколики Српски Народ. Нека дође све што се Србином зове и што српским духом дише, јер имамо да судимо човеку, који је издао и осрамотио Босну.

Оптужени напред!

Народе Српски, ти велики судијо, чуј оптужбу:

Кад је пукла невесињска пушка, овај је човек отишао у Крајину, да се стави на чело покрета за ослобођење Босне и Херцеговине. Потиштени народ примио га је оберучке, јер је веровао да он долази њега ради: његова спасења ради. Ни у сан тада није падало на ум сиротињи раји, да је овај човек дошао њима, себе ради; да је дошао само зато, да би задобио Босанце и Херцеговце за себе, па да после преко њих и помоћу њих изиђе на свога супарника, кога је на дну душе своје мрзео и завидео му.

И зато је, оптужени, када је устанак пропао, оставио Босну окићен лаворовим венцем и обдарен витешким мачем и [illegible].

Од тога доба прошло је тридесет година. За све то време оптужени живео је далеко од Босне [illegible] али је увек истицао своје пожртвовање за њих, кићен са лаворовим венцем и витешки добивеним мачем.

И једнога дана, тај је човек после једног страховитог убиства, извршеног на престолу Краљевине Србије, постао силан и моћан. Српски Народ, необавештен о његовој личности и његовим способностима, а обманут од оних, који су у оптуженом гледали вођу, оружјем и њиховим пљескањем подигао га је на оно место са кога је и требао и могао урадити за Босну и Херцеговину оно, што су покушавали да ураде устаници онда када је он отишао у њихову средину и представљао им се као пријатељ и спасилац.

Али он то није хтео да уради. И ако је имао на расположењу две српске војске, и ако га је на то позивала не само Босна и Херцеговина — она Босна за чијег се витеза он издавао — него и цела Србија и Црна Гора он ипак није ни прстом мрднуо за те две лепе земље, него их је оставио да пропадну, одрекавши се у име Српског Народа чак и права на њих.

Народ Српски био је вољан да крвљу својом брани Босну и Херцеговину — Он је ћутао.

Народ српски је тражио, захтевао је, да се за Босну у рат загази — Он је ћутао.

Народ Српски био је готов да стави све на коцку за Босну и Херцеговину, али он је упорно ћутао — и чувао своје место.

И Босна је пропала.

Пропала је, јер ју је изневерио овај, кога је она [illegible] својим наградила.

Пропала је, јер ју је издао онај, који је био овенчан њеним венцем и опасан њеним мачем.

Пропала је, јер ју је у најопаснијем по њу тренутку напустио онај, коме је она веровала као што је цар Лазо на Косову, веровао Вуку Бранковићу.

— Па може ли, Народе Српски, можеш ли ти, велики судијо, тај човек и даље да носи назив витеза од Босне?

Може ли тај човек и даље да се кити лаворовим венцем те јадне земље?

Може ли он и даље да носи витешки мач, који му је сада пропала раја некад даривала?

Ја велим да не може; ја велим да не сме, а ти народе, ти велики судијо суди.

Дакле не сме.

Трубачи! Свирајте марш! Босанци и ви, крши Херцеговци: напред!

Опасујте осуђенику мач, скидајте га и баците му га пред ноге, јер ви сте му мач дали, ви му га и узмите. Вас је издао, ви му га скидајте.

Скидајте му ловор венац, искидајте га и изгазите ногама, јер ни сте га ви [illegible] а вас је он издао.

Здерите му војводске токе [illegible] јер се токама издајника неће и не сме нико китити.

А сад га предајте Србијанцима. Нека га они воде и нека га чувају. Ускоро ће доћи време кад ће он и њима морати полагати рачуна, за ону мученичку крв, проливену 29. маја 1868. и 29. маја 1903. г.

А код Србијанаца ће му добро бити. Зашто и неће до миле воље, јер Србијанци знају како ваља поступати са људима који су — на белом хлебу.

Г—ь

РАЗБУЂИВАЊЕ СРБА

Аустрија је приметила у овој кризи: како стоји са тројним котама и како може српски елемент у њеној монархији постати опасан за њу. Нарочито се она плаши од сваке концентрације српске аутономне власти. Ма колико да је она опрезна и да тражи гаранције од сваког патријарха, пре но што га потврди, ипак сматра да патријарх има сувише власти у рукама и да јој у тренутку опасности, која за њу може увек наступити, може бити кобан.

Зато је без икаквог разлога, из чиста мира, из просте сумње решила да патријаршијску власт децентралише и умањи, а православну цркву подели. Како из Пеште јављају: угарска влада т. ј. Беч спрема један план, по коме би се патријаршија у Карловцима поделила на три автокефалне митрополије, од којих би једна била у Пешти, друга у Карловцима (најмања) и трећа у Загребу.

Сад су почели у Аустрији и верски прогањати, као у средњем веку!

Концесије Србији

Како јавља „Н. Сл. Преса" до сада се није преговарало о превременим концесијама које би се имале учинити Србији, јер се прво мора сачекати да се потпуно разбистре политичке прилике, а осим тога у том правцу нису до сада учињени још никакви предлози. Али, вели, међу разним вестима о томе као да највише изгледа има пројекат о добијању железничке везе Србије с неким далматинским пристаништем.

Што се тиче измене члана 29 Берлинског Уговора у корист Црне Горе, *неће се уклонити она одредба* која наређује да барско пристаниште и све црногорске воде морају остати затворене за ратне бродове свих сила. Тиме се неће вређати ни суверенитет Црне Горе, која ће од сада бити потпун. Измена ће се дакле тицати пре свега тачке 5 члана 29., у којој се вели да Црна Гора не може имати ни ратне бродове ни ратну заставу, и тачке 10. по којој је најпре био потребан претходни споразум с Аустро Угарском за грађење путева и железница у области која је Црној Гори уступљена Берлинским Уговором.

ПРОЛЕЋЕ У 1909.

Била је бурна јесен.
На две несретне земље крвава [illegible]
И пустош оставила свуда. [illegible]
Увео пијани ритам и крвави [illegible]
А над њим срце јечи. Страшна стихија стала.
И народ ћути, чека, да као вулкан врео
Раздере небо плаво; а свима ужас буре
И самог Бога врати да страшна види дела —
Осветног таквог ужас, кад ври проклета врела!

И пролеће се буди. —
Европа већ чека, а њима људи пуни
С пером у руци дошли; и с меном тешке бриге
Засели око софре. — Мудрост им чита с лица. —
И иде рука мисли с потписима крви
И витештва рата... И у грозне књиге
Записаће важне кормиларе права!...

[illegible] и — пријатни вилу
Ту ти је и кавалер Мирона и Алмира,
Изгрели и Езопи и — поборници мира!
Ту је северни колос, тешки га јади стисли, —
Набрана, брижна чела — као да нешто мисли?!
Ту је говорник славни (велики без [illegible]),
По сабљи гордо хуји, силом се својом клиста. —
А овај балах, с фесом, гледа га па му пљеска,
Левим му алатом гурнуо, десним му [illegible]
Ту је и [illegible] славни Рима,
У [illegible] свакоме [illegible], уживао се свима!
Најзад канибал ту је што жели срца вади
И мили: то је само спаситељ мира ради!
Двојици нису хвала. Ламент — јер нема „крвни",
А другог опет нико — што сад бити сватко славни!

И ту се види, рада, [illegible] се вера [illegible],
А народ? — чека, да му [illegible]!...

Добар је народ: ћути. Али кад никог нема
Оно море мржње с проклетством што се гоји
И када страшном бесном запрети суре стене,
И у смрт смело пође [illegible]
Као [illegible] кривда, кад [illegible] стене
И кад [illegible] огањ на свету страшни [illegible];
Страхотом кад загрми [illegible] нова [illegible] —
Тада ће сунце јарко [illegible] што се јавља
Гласити тријумф праве слободе православља...

— Ил' можда [illegible] биће [illegible]?..

Београд — Душан [illegible]

Ратне хајке

или

[illegible] и аустро-угарске политике

из заборављене књиге Карла Хрона

(наставак)

Али сад посматрајмо с овог гледишта ток будуће источне политике од постављања грофа Голуховског на чело нашег министарства спољних послова, онда видимо у оне три одлична мемоара, по сваком сасвим различите међу собом; прво тежњу до пролећа 1897. даље у сугласности с Русијом и добити слободне за рад против оне стране; то је било време покушаја да се [illegible] Пољске [illegible] руско пољске области. Друга је одлука [illegible] једно с Русијом да се њиховом помоћу покуша на другој страни, на рачун Пруске, задобијањем њених пољских области покушај на [illegible] Пољске. У који ће се можда опет моћи извести оно расположење на петроградском двору, о којима говори већ Бизмарк на горе поменутом месту својих „Мисли и Успомена." Најзад су треће [illegible] барона Еренталa, под чијим утицајем сад стоји међународна политика Европе. Између другог и трећег плана лежи једно време колебања, извесних промена у области светске политике. С једне стране нарочито Русије у Источној Азији давале су „[illegible]" [illegible] али у [illegible] тежњу [illegible], док на [illegible] револуционарних покрета у унутрашњости Русије нису добили [illegible]; а с друге стране покушаји у [illegible] грофа Голуховског стојимо је на Балканском Полуострву стање, које није [illegible] давало разлога [illegible], да ће се брзо успети да се на један или други начин источно питање избаци на међународне [illegible]. То је и био прави узрок његову оступању.

Поменутим бароном Еренталом на чело министарства спољних послова монархије се истакла тежња да решење чвора покуша заједно с Турском и у будуће на онај начин покуша да на њеној [illegible] створи ону „поуздану стратегијску [illegible]" коју J. [illegible] [illegible] „[illegible]" утицаја у њену [illegible] интересну сферу.

Већ први дипломатски говор барона Еренталa показао је много благонаклоности према Турској. [illegible] је у њој настао успех војничке револуције младотурака [illegible] министарство спољних послова [illegible] овог правца, инспирујући присаједињење Босне и Херцеговине [illegible] [illegible] да српске [illegible] покрета и у ове дане [illegible]. А [illegible] чије су особине [illegible] против младотурака [illegible], онда узрок томе [illegible] тражити у [illegible] „[illegible]", [illegible]. Ове су искључиво у овим клерикалним [illegible], о којима сам говорио у првој глави [illegible] Аустро-Угарску да доведу у положај, у коме ће бити принуђена до своје [illegible]. У том циљу [illegible] је [illegible] „великосрпска" пропаганда, тобож уперена против Аустро-Угарске и, колико је то било могуће, покушано је искористити је у служби Рима. Само је помоћу ње створен онај притисак на меродавне кругове монархије, којим су и поред своје [illegible] били принуђени да анексију прогласе баш сад, у најнеповољније и најопасније време.

(наставиће се)

Опште разоружање Срба

Пошто је Аустрија успела да Србију „слободну" Краљевину натера на капитулацију и разоружање, настала је одмах да све Србе разоружа и у својој сопственој земљи. Зато је издата наредба од угарске владе: да сваки који има ма какво оружје, револвера, пушака, пиштоља мора у року од 14 дана донети и предати месној власти иначе ће бити најстрожије кажњен.

Овако су поступали Турци 1803 и 1814 године. Дај Боње, да и Аустрија, која је [illegible] подајна и промена од Турске донела вести [illegible] од тих мера као што је и Турска дочекала, јер су им срби и [illegible] [illegible].

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Школа у Бихаћу

[illegible] је српског учитеља у Бихаћу, Николу Абрамовића да ће га са државног плаћата с 200 круна месечно. На тај акт [illegible] Никола је врло умесно одговорио да је он учитељ митрополијски и да не може примати плату од државе, док [illegible] не [illegible] митрополија. Сама митрополија требало је да се у погледу тога [illegible] школе с државном [illegible] власти између себе [illegible], а никако са учитељима, који је она поставила и који на [illegible] нису везани.

Српске земљорадничке задруге

У Билећи, Мећуселу, Вашем Селу, Доњем Бенцу, Дабару и Семирцу у Босни основане су српске земљорадничке задруге на основу [illegible] [illegible] и [illegible] правила.

Дневне вести

Неутоворно стање. Права благодет, којом је одговорила Аустрија на поступку, ропску покорност Србије — био је проглас „неутоворног стања“ између Аустро-Угарске и Србије.

Ето то су оне „економске користи“, што нам је Аустрија обећавала, Европа гарантовала, а наш Миловановић чак није хтео ни да их прими!

После свих ових јада, трошкова и напора, избачених у [illegible], да би се само наше срамотили, Србија се још налази

Ова „Велика Влада“ просто ниже успех за успехом, и после сваког оваког успеха, објављује: како је Србија „морално добила“!

Пријем дипломата. Јуче после подне, требао је бити пријем страних посланика у министарству иностраних послова, али нико није дошао. Ко зна, зашто ћемо врага сад кад смо сиротиња, шта смо хтели.

Црна Гора у рату. Вест да је Црна Гора изјавила да не [illegible] на [illegible] [illegible] формулу, на коју је Србија пристала, и која је вест све нас у Београду тако зарадовала, по вести — не потврђује се!

Црна Гора је имала сад прилике да покаже своје родољубље и нашим српских управљача, а и да докаже да храброст наших синова није мања, но оне [illegible] очева! Али [illegible]!

Нови преговори. Из Беча јављају, да је овдашњи аустро-угарски посланик гроф Форгач изјавио српској влади задовољство свог кабинета што су успостављени пријатељски односи и у исти мах саопштио, да ће преговори о новом трговинском уговору моћи одмах почети.

Силе и Црна Гора. Као „Н. Сл. Преса“ јавља, не зна [illegible] ће силе сад и у Црној Гори предузети корак за успостављање нормалних односа с Аустро-Угарском.

Отпутовао. Г. Св. Рибарски министар правде отпутовао је јутрос лађом у Дубравицу за Пожаревац, одакле ће се сутра вратити натраг.

Телеграм добровољаца. Наши добровољци упутили су др. Миловановићу овакав телеграм:

Доктору дипломације Миловановићу, министру спољних послова без резерве — *Београд*.

Ваши добровољци, честитају „женском мужу“ на бадњачном држању у одбрани интереса — аустријских.

Живео на дику и понос Ерентала.

Отпутовали. Синоћ у 7 сати дирекција железничка пустила је специјалан воз, којим су отпутовали својим домовима резервисти појединих пукова, који су пуштени кућама. Па ипак војника је било толико много, да су и [illegible] још три вагона, и тек тада су сви могли путовати.

На Дирекцији. Г. Владимир Настасијевић, чиновник железничке Дирекције, одређен је да прима новчане групове од свију железничких станица и предаје главној дирекцијској благајни.

Друга нота Аустро-Угарске. Синоћ је гроф Форгач предао Миловану Миловановићу ноту, којом Аустро-Угарска [illegible] жељу да се одмах отпочну нови преговори за проширење трговачког уговора, који је српска Народна Скупштина већ изгласала, а који су Аустро-Угарски парламенти одбацили. У њој се [illegible] предочава, да ће се Србија у новом трговачком уговору учинити нове концесије. Тим концесијама, које буде Аустро-Угарска учинила Србија, сигурно ће Аустро-Угарска дати нашим „економске користи“ и тада ће се питање о анексији дефинитивно решити.

Пловидба. Дунавско Паробродско Друштво објављује да ће овогодишњу пловидбу поштанских и путничких пароброда почети између *Беча и Будимпеште* 24. марта и то паробродом из Будимпеште за Беч, а између *Будимпеште и Оршаве* 21. марта.

Г. Березовски. Дописник петроградског „Новог Времена“ за цео Балкан, који стално борави у Цариграду, дошао је преко Црне Горе опет у Београд, где је већ био још у почетку ове трагедије, и кад је писао онако симпатично о Србима и српском покрету.

Читаоци се сећају: да су у то доба г. Миловановић и њиме плаћени листови нападали г. Березовског и најзад га сумњичили, [illegible] је сад ред да он дође, те да присуствује тријумфу г. Миловановићеве патриотске политике.

Г. Березовски ће провести овде неколико дана, али ће напустити Београд у сасвим другим расположењима но први пут.

Само лепим. Министар финансија, издао је наредбу свима пореским властима, да наплату порезе врше што је могуће лепим начином, и да избегавају егзекуцију, изузев крајњих случајева, где то мора бити.

Станкова посла. Јуче је, рачунајући на ону забуну у којој се налази влада и скупштина, покушао Станко Петровић да прошверцује скупштини свој предлог о уступању неког државног земљишта своме жабарском срезу. То је, кажу, Станко сматрао као компензацију за своје аминовање у скупштини. Посланици су то јуче спречили изласком из скупштине. Ал' Станко не помуче свој предлог, данас ће у скупштини бити интересантних сцена.

Изгорела кућа. Непажњом укућана Вићентија Милића из Беле Стене у окр. чачанском, изгорела је Вићентију кућа и све што је у њој било, тако да се ништа није могло спасти, јер се пожар појавио ноћу.

Жртава није било, а штета износи до 2000. динара.

Новац од никла. И ако је наредбом министра финансија забрањен оптицај страног новца од никла: бугарског, румунског и т. д. ипак га има много, тако да су се јуче [illegible] пијаци туже због тога. Требало би поново наредити да се народу објасни, да тај новац нема вредности у Србији.

Нова странка у Турској. Ових је дана образована у Турској нова политичка странка, чији је програм либералнији од други политичких странака, под вођством др. Ибрахим Темо Беја. Та ће се странка звати *демократска партија*. Велики број чланова парламента и партије *напредак уједињење* изјавило је да ступа у нову странку.

Пребегли војници. Јуче после подне четири аустријска војника пребегли су чамцем испод Умке на нашу страну и предали се властима. Они су синоћ доведени у Београд и предати управи вароши Београда, где су и преноћили.

Нови хајдуци. Начелство округа крагујевачког, огласило је за хајдуке Јеремију Петровића из [illegible], а [illegible] у Баљевцу и Игњата Маринковића из Баљевца, који су починили неколико убистава са разбојништвом, па се са оружјем одметнули од власти. Они чине највише злочинских дела у округу крагујевачком, прелазећи с времена на време преко Мораве у округ моравски.

Димитрије Маринковић министар у оставци, због болести у кући, не може примати честитке после, о своме крсном имену Свет. Лазару.

Правични нерад. Милошу Шљивићу [illegible] радник и жена му Христа са станом у Македонској улици, [illegible] су синоћ [illegible] и потукли се, тако, да су их комшије [illegible] разишли. Овај брачни пар добио је бесплатан [illegible] у главњачи полицијској.

Опасна крађа. Прошле ноћи, извршена је опасна крађа радњом [illegible] [illegible] из Влашке у округу рудничком. Непознати лопови, разбили су му стају и из ње украли све ствари, које представљају вредност од 840 динара.

За лоповима је наређена потера.

Спроведени суду. Милош Ђурђевић, [illegible] по тужби Светислава Николића, због јавне увреде и г-ђа Милица ж. Стојана Ђујовића чиновника министарства војног, по тужби Јована Богдановића, због „клевете“.

Скупштина. Српско [illegible] Певачко Друштво држаће у недељу 22. ов. мес. у 3 часа по подне у свом стану своју XXIX редовну скупштину, на коју се чланови друштвени овим позивају.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

бр Како из Њујорка јављају, на пароброду „Хамбург“ нашао је [illegible] Талијан доскорашњег америчког председника Рузвелта, [illegible] да му је [illegible] дете. Морнари су га [illegible] ухватили Талијана.

[] У пристаништу у [illegible] букнуо је велики пожар, који је уништио много бродова. Немачки паробород „[illegible]“ сасвим је оштећен, а три су се човека угушила.

|о| Турски шеих ул-ислам спрема посланицу, у којој ће на основу Корана доказати да су двобоји противни исламу и да су према томе дуелисти по светим шеријатским законима просте убице.

*, Политички кругови у Угарској, [illegible] су се [illegible] због питања о самосталној банци, да је у угарским мериодавним круговима [illegible] очекивање да ће Векерлов кабинет после [illegible] парламентарног одбора поднети оставку.

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

ЊИХ ДВОЈИЦА

— *један телефонски разговор* —

— Хало!

— [illegible]

— Ко је тамо?

— Петроград.

— А тамо?

— Београд.

— Јесте л' ви то Миловановићу?

— Да.

— Овде Изволски.

— Сервус колега.

— Сервус. Како ви тамо?

— Одлично. А ви?

— Па... како да вам кажем. И добро и није.

— Овде се говори о вашем паду?

— Па.., како да вам кажем...

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превео с француског

[illegible]

XLI

Уточиште

Маршал је саслушао ове речи са несакривеним задовољством.

— Али, за што је ваш син против мене? упита он.

— Он није против вас, он је само уз Монморансија. Он је тако мало ваш противник и тако мало жели да вам науди, да ће још вечерас отићи из Париза!..

— А зашто врага нас из Париза!..

Пардајан будите искрени као што сам и ја искрен. Истина је да сам ја хтео у једном тренутку да га предам Гизовцу [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Али [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Никада [illegible] [illegible] у ваш кућу, [illegible] [illegible] врата краљева, [illegible] из Лувра, што вам је [illegible] (Пардајан [illegible]) [illegible] све, не рачунајући да ме је спасао, не рачунајући то што сте ме [illegible], све то чини да ја ватрено желим да не буде међу нама... Пардајан [illegible] храброст... [illegible] Доведите га [illegible] ја ћу га у [illegible], ја ћу га [illegible] у [illegible] дворцу [illegible].

— Али ви сте заборавили, монсињеру, да је он због тешког свог држања и принуђен да напусти Париз да не би био обешен..

Домаш се осмехну.

— У моме дворцу, рече он, њему ће бити много безбедније но у замку у коме га мој брат [illegible] [illegible]. Кажите му Пардајане, да је потребно да остане.

— Ах, [illegible] [illegible] [illegible]. Стари је био витез, монсињеру. Ето што нам је доживео.

Ту Пардајан [illegible] улицу [illegible] „[illegible]“ [illegible] маршал [illegible] [illegible].

— Видите да је било крајње време да напустим Париз.

— Па сада сте и ви напустили [illegible]? За што сте остали?

— Јер сам вам обећао да вас нећу остављати, монсињеру, рече витез Пардајан.

Маршал пружи руку старом пустолову који се поклони, [illegible] то да би сакрио свој осмех [illegible] поштовања.

Тако се Пардајан отац врати у дворац Мем и [illegible] своју [illegible] у њему [illegible] него што је икад био.

XLII

Краљица мати

Три дана после догађаја у Лувру, као што је [illegible] своме брату, Франсоа од Монморансија [illegible] у дворац Мем [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Иако је сам.

Било је [illegible] седам часова [illegible] кад маршал [illegible] дворац Мем.

У то доба је [illegible]. Маршал је [illegible] три дана [illegible] своме брату [illegible].

— Три дана још нису прошла, требало још неколико минута.

Франсоа [illegible] да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Не [illegible] с коња слуга дува у рог.

Велика капија на дворцу била је затворена. Сви су прозори били затворени. Мрачан дворац изгледао је пуст.

Слуга још једном дуну у рог, па сиђе и [illegible].

Сада је владала дубока тишина.

У [illegible] [illegible] се [illegible] неколико глава, али се брзо изгубише.

Тада [illegible] [illegible] маршалов слуга сиђе на земљу и [illegible] у [illegible] у врата.

Мали прозор на вратима отвори се.

— Шта тражите? рече неки глас.

— Тражимо, рече слуга, [illegible] од Монморансија, кога [illegible] војводом од Данвила.

— Шта хоћете с њим? упита исти глас.

— Дошли смо да тражимо [illegible] коју нам је [illegible]. Али [illegible] [illegible] [illegible] божја [illegible].

Врата се [illegible]. Један официр са Данвиловим грбом на [illegible] ће, овако мало, поклони се пред Монморансијем и рече:

— Монсињеру, [illegible] ми је што имам да вам саопштим [illegible] [illegible] дворац је од јуче празан. Мој господар, монсињер од Данвила, по [illegible] наређењу његовог величанства краља, морао је да оде из Париза.

Франсоа пребледе и баци мрачан поглед на дворац.

— Монсињеру, продужи официр, ако је по вољи да се мало одморите у дворцу?

Франсоа погледа свога слугу који одговори:

— Не примамо ваше гостопримство.

Официр тада метну капу, уђе у дворац, и затвори врата за собом.

Тада служитељ Монморансијев дуну у рог и три пута гласно позва Хенрија од Монморансија, [illegible] од Данвила.

За тим сиђе с коња, [illegible] [illegible] и рече.

(Наставиће се)

Рано је још— Управо, пре би могло бити речи о моме одступању... А ви.

— Гурам к'о Морана. Сви мисле на руау. Служију к'о деца.

— А демонстрације?

— Какве демонстрације?

— Па... овде се говори...

— Ништа од тога. Помаурише овај народ боље од свакот нашег познатог грофа.

— Е, то ме радује.

— А мене опет брине наш положај, јер ће нам се покварити сви планови.

— Неће. Ја се још надам. Цар и нарочито царица, не дају ме.

— Па шта би Ви сада хтели?

— Дума мало...

— Каква дума. Пуштите је мало да се издува на каквој тајној седници, као што сам ја урадио, па је онда све у у реду.

— Дивна идеја. Предложићу одмах цару.

— Па да. А стоји ли Бог.

— Као у моску. А код вас?

— Ја сам се осигурао. Само морам удесити да се курталишем „Велике Владе."

— Ха! ха! ха!

— Па онда. An die schöne blaue Donau."

— Да.

— Жена ми већ проби главу.

— Збиља како је мадам?

— Одлично.

— Моја жена гори од нестрпљења да се са њом упозна. Поздравите је много од наше стране.

— Мој рукољуб г-ђи Изволски.

— Хвала у њено име.

— Па јавите се.

— Чим удесим ствар како треба.

— Покушајте.

— А сад, до виђења господине колега.

— До скорог виђења.

— — — — — — —

Ха! ха! ха! ха!

— Хало!

— Хало!

— Неко се перека на телефону. Ко је то.

— Guten Tag, mein Herr! Hier ist Forgatch.

— Марш животињо!

— Сужан син.

— — — — — — —

Рандом.

НАРОДНА СКУПШТИНА

Јучерашња седница

Тек око 10 часова отворена је јучерашња седница. У дворани није било ни педесет посланика. После оног јучерашњег [illegible] на посланицима се види да седе у Скупштини.

Прва тачка дневног реда била је наставак дебате о законском предлогу за подизање фабрике [illegible].

Дебату је отпочео К. Станојевић говором, који нико није ни слушао па ни сам министар финансија, који се разговарао са Љ. Стојановићем и Матом Ивановићем.

Министар није ни реаговао на говор. Станојевића већ је требало приступити гласању. Али, пошто је председник видео, да нема присутан довољан број посланика, то је дао четврт часа одмора.

Жандарми се разлетоше по граду, министарствима и т. д. [illegible] довести у [illegible] посланике, од којих је 79 гласало за предлог а 12 против предлога.

Одмах после гласања прешло се на претрес истог закона у појединостима.

У дебати су учествовали министри финансија, Драшковић, и Сима Радовановић.

Готово све предложене корекције појединих чланова, које је предложио г. Драшковић, министар је усвајао и претрес је убрзо свршен. Приступило се гласању и овај је законски предлог усвојен и у појединостима.

Нови предлог посланика

За све време дебате г. Агатоновић, министеријалац, носио је један табак хартије од посланика до посланика и нудио им да га потпишу. Бивши посланици потписивали су тај акт. Сазнао сам после, да се тај потписује предлог влади, да се престоница премести из Београда.

Тешко да ће овај предлог наићи на сасвим добар пријем код владе, пошто би тај акт стао државу силних милиона [illegible], који су сада потребни за много преча ствари.

Рандом.

ПОСЛЕДЊИ ЧАСОВИ ЈЕДНОГ ИЗДАЈНИКА

[illegible] — [Интервју с Рутенбергом]. — [illegible] — Смрт за смрт. — Извршење. — [illegible] — [illegible] руских револуционара. — [illegible]

(специјално извештај „Правде")

Петроград, 15. марта

Још ђаком у Петрограду ја сам симпатисао радничком покрету. Симпатисао сам му из два разлога: прво што се радници бораху за своја права, а друго, што не беше жртве, коју они не би поднели за своју партију и своје другове. Тој странци, као и другим сељачким револуционарима, има се јединио и захвалити, што Русија напушта средњевековни мрак царизма и постепено се претвара у модерну државу. Да тиме сељачка ствар добија, није нужно нарочито истицати. Иначе у Русији има још доста тих мрачних средњевековних остатака и они коче Русију, да у најновијој крупној европској каже своју реч онако моћно и гласно, као што то доликује једној држави првога реда.

Нарочито велика акција радничка била је за време проглашења октобарског царског манифеста.

Да би се та акција ма колико ублажила, и да би се цео револуционарни покрет компромитовао, полиција је пустила на посао читаву чету изнајмљених плаћеника, који су под маском радничких пријатеља изводили све на [illegible]. Један од највећих тих радничких издајника био је познати поп *Гапон*.

Познато је читаоцима „Правде", да је тај поп нађен једног мартовског јутра удављен у једној пустој и усамљеној вили на Озерки. Полиција је узалуд трагала да пронађе убице и не би их никако ни нашла, да се они сами нису јавили.

Најпре је познати револуционар Рутенберг кроз париски „Matin" изнео да је Гапон убијен од стране револуционара, због издаје учињене општем делу. Ово откровење Рутенбергово, нарочито после афере Лопухин—Азефљеве, учинило је у Петрограду велику сензацију, и ако су меродавни фактори још раније претпостављали, да је тако нешто морало и бити.

Али једно писмо, које је ових дана добила једна петроградска редакција, учинило је још већу сензацију, јер то писмо беше послао један од убица попових, и у њему детаљно описује сам начин извршења. Писмо је потписано са „друг Владислав" и ми га доносимо пред читаоце „Правде", да би се видело, како и на који начин руски револуционари кажњавају издајице.

* * *

На три недеље пред убиство — тако пише „друг Владислав", који је тада био организатор једног радничког рејона — дошао је к мени друг Рутенберг и показао ми пуномоћство од централног комитета, позвао ме, да му ставим на расположење неколико „убеђених" радника. Оно је тражио због тога, што је решено да се убију издајници поп Гапон и Рачковски.

Упитах га:

— По што су вам радници потребни?!

Рутенберг ми одговори:

— Гапон је издао раднике, зато треба да погине од радничке руке!

Споразумевши се са Рутенбергом ја сам му довео осам радника, од којих смо изабрали петорицу. Тих пет радника одвео сам у оне убиства у Озерку. Ноћу смо непримећено дошли и сакрили се у нижњем [illegible] летњиковцу. Ту смо остали цео дан очекујући осуђеника, кога је Рутенберг тако довести.

(Свршиће се)

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Тужиоци митрополита

Кад што нове овакве јављају: „нижа београдска свештенства оптужила су министру просвете и црк. послова Његово Високопреосвештенство г. митрополита Димитрија за нека учињена кршења"!. —

Е, знате ли, какве су то кривице? —

Ево, ово су: „што је г. митрополит наредио, да се пребројавају све београдске парохије и виде, колико домова свака има."

Е, и јесте, гласне кривице!?

У вел. о уређ. помин. стоји наиме: да „свештеничка парохија не сме бити мања од 300, ни већа од 400 домова."

„Само где никако иначе не може да се изврши, допушта се, нека њих свештеници са мање или више домова парохију, али тај изузетак треба да постоји, само настојањем прва могућност за то." (члан 1.)

И г. В. г. митрополит већ уверава, да све београдске парохије имају много већи број домова но што би требало по закону и наиме: с тога је наредио, да се појединим парохијама пребројава, па кад се поставе мењање уредбе, — онда да учини предлог Архијерејском Сабору да се још који парохија створи.

Поступак овај г. митрополита не само да је сасвим законит већ и [illegible] — Али, али, боље да је [illegible] у [illegible] — Истина је, [illegible] г. митрополит [illegible] о томе угледати: — [illegible] у [illegible] тужити министру просвете.

Истина је [illegible] браћа, [illegible] да имају 3—400 домова [illegible] г. митрополит [illegible] служите, већ само [illegible], као што је било.

Ми схватамо ову потребу, која ће [illegible] по закону [illegible] и [illegible] придружујемо [illegible] г. митрополита, јер је наредио и на закону основано.

Дакле, када је [illegible] парохијама [illegible] броју [illegible] у [illegible] тужитеља [illegible] министру просвете и [illegible] — а [illegible] „свака је власт од Бога дана, зато је треба и поштовати." За [illegible] министру просвете [illegible] да су поштовани, јер су [illegible] власт [illegible] тужити свештенству. — А сада? Ова [illegible] —

Ово [illegible] што [illegible] учинити, — [illegible] Архијереја [illegible] министру просвете! — Са [illegible] рок.

Напослетку, [illegible] г. митрополита да у [illegible] парохија, [illegible] Београд парохијама пребројио [illegible], — [illegible] да се по закону поступи.

Држимо, да ће ово бити једини начин, да [illegible] свештенство [illegible], с тога и [illegible] предлажемо.

Неколико свештеника из унутрашњости.

ПОЦЕРСКИ и ПОДГОРСКИ ТАЈАНСТВЕНИ ЗЛОЧИНИ

(Наставак)

Два сељачка типа

Да не би поново покушали да побегну и Драгутин и Крсман затворени су у засебни затвор, начелства и ту дошао последњи г. Томић, те их ислеђује. Оба су оковани у тешко гвожђе.

Драгутин Марковић прави је тип разбојника, омален, али темељит и јак човек. Има велике жуте бркове и обрве, које као нека пластрешија помијају се над очима. На палцу десне руке има шиљак од уједа и сва је прилика, да је то остатак од зуба пок. Крсте Ћермановића. Можда би пок. Срећко Марковић у њему познао оног *темељитог човека са жутим брцима*, кога је у своје време полиција подгорска узалуд тражила по целој Подгорини.

Крсман Грујичић је низак и сувоњав човек, по свему судећи јак алкохоличар. И ако он можда није убиства вршио, сигурно је да их зна, али их крије, бојећи се, да убице не убију њега или му не побију породицу код куће. Једнако кука и преклиње се, а по целу ноћ буца у апсани.

Вероватан тријумф власти

Сматрајући, да не треба да улазимо у детаље ове истраге, јер би се тиме могло само сметати, ја ћу да овом приликом кажем, да је врло вероватан и врло близак тријумф власти над овим злочинцима. Против оптуженог Драгутина, сад већ не за крађу прасади, већ за поцерска и подгорска убиства прикупљено је толико доказа, да се он већ сад не може изаћи, са ма којих и већи број сведока ризикује се лажима. Иначе он не признаје ништа, а тако исто не признаје ни Крсман, и ако изгледа да ће, мучен грижом савести отворити уста и испричати све што зна.

„Правда" је пре једно месец дана донела једно писмо из Париза, у коме се износи извештај о покушајима, да се помоћу хипнотисања злочинаца или њихових саучесника дође до појединости њихових злочина.

И ако има прибављених доста околности против оба оптужених, ипак ја мислим, да не би било рђаво, да се оба ова типа, пред једном лекарско-судском комисијом хипнотишу. На тај начин била би власт упозната до ситнице са једанаест и више убистава, те би тако био сасвим скинут вео са ових поцерских и подгорских злочина!

Све што се даље буде односило на ове злочине и што буде судски утврђено, ја ћу благовремено известити читаоце „Правде".

У.

РАЗЛИЧНОСТИ

Женски шешири и железница

Управа пенсилванских железница издала је наредбу, да се у путничке вагоне не пуштају даме са шеширима, чији пречник износи више од 80 см. Ове у путничке вагоне морају да улазе [illegible] и кондуктеру предавати свој шешир. Али [illegible] даме [illegible] шешире с пречником од преко 80 сантиметара [illegible] су [illegible] у [illegible] шешир.

ЗИМСКОЈ РУЖИ

Из дневника

Нашао сам зимску ружу
Крај потока у самоћи.
И под жбуном [illegible]
Плакао сам своје ноћи.

И из тока пољубаца
Из груди те уздах [illegible]
А у усне су шапутале:
„Ја те љубим [illegible]."

Ти тај шапат чула ниси.
Јер далеко тад си била.
Ал' да мојим љубав [illegible]
Та је ружа [illegible].

И стресла је с' лишћа росу
Врело груди да [illegible].
Ал' та роса, [illegible],
За мој живот [illegible].

Јер од [illegible] моја,
Другој не бих [illegible] дао,
А да би ме ти љубила,
Тад то [illegible].

Рајк.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Премијера програм [illegible] једноставну забаву. Одлична [illegible]!

„Бу ова [illegible] је [illegible] добро?" и *[illegible]*, [illegible] су [illegible], да би [illegible] у [illegible] дала [illegible]. —

СЕЛТЕРС српска вода Младеновца најмоћнија је минерална вода против кашља, слабе и против свих желудачних оболења. Нарочито се препоручује после болести које има у [illegible]. Продаје се по свима кафанама, апотекама и бакалским радњама у Београду и унутрашњости Србије. Главни стовариште у Београду код

Глише Т. Андрејевића и Брата

150 — Телефон 282. — 11 30

ПРОЛЕТЊИ ШЕШИРИ

Најмодернији пролетњи шешири за господу, дечаке и децу, приспели су у огромном избору

МАРКУ ВУЛЕТИЋУ И ГАВРИЛОВИЋУ

У БЕОГРАДУ

382 4—6 Цене су врло умерене

ВИНО

[illegible]

Од данас [illegible] **ЖИВИНЕ.**

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible]

Телефон бр. 48. 13 18—

ВИШЕ ХИЉАДА примерака листа за кафеџије могу се добити у штампарији „Драгол Радичевић." Бранкова ул. бр. 16. Такође јавља г.г. кафеџијама и хотелијерима да има на продају готових јеловника.

[illegible]

Претплата на

„ГОЛГОТУ"

Београдски роман г. др. Владана Ђорђевића примају и све књижаре у Србији.

[illegible]

30. Марта 1909. г.
Београд.

1—3 **Н. Делинчић.**

ОГЛАС

Мој дућан у улици Краља Петра бр. 15 [illegible]

Издајем од 1. Маја [illegible]

За погодбу се обратити [illegible]

Милутину Ђ. Ристићу

[illegible]

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални кисељак

[illegible]

[illegible]

У Београду је главно стовариште код

г.г. Глише Андрејевића и Брата

Варош-Капија — Телефон бр. 282

Поруџбине из Србије и иностранства прима и одмах шаље

Аранђеловачка Концесија
Краљ. Срп. Двор. лиферанти

Аранђеловац. 15 60

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за пролеће.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас па сваке суботе *Српски купус са поврћем, Проја, Ћевап на ражњу.*

За време поста увек рибе

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

ОБУЋА

КОД

ЈОСИФА ФРИДА

Кнез Мих. ул. 33.
— у кући г. Ник. Спасића —

173 1—30—

Изишла је из штампе

доктора **САВИЧЕВИЋА**

ЈАВНЕ ЖЕНСКЕ

(ПРОСТИТУТКЕ)

Страна 320. *Цена 2·50 дин.*

Препродавцима и књижарима 30%.
Поруџбине слати [illegible]

Кнез Михаилова 14.

За врбицу

НОВО ОТВОРЕНА

ГАЛАНТЕРИСКА И ПОМОДНА ТРГОВИНА

Душана В. Пешића и Друга

Теразије

Београд.

Добили смо у највећем и најбољем избору [illegible]

За врбицу

Цене солидне и утврђене

Поруџбине за унутр. шаље франко и тачно

На гробу свога милог

† Др. ПАВЛА СТЕЉИЋА

[illegible]

Приређује помен 23. марта у понедељак у 10 и по часова пре подне.

Београд **Ожалошћена породица**

[illegible] супруга, мати, баба, [illegible]

† Јелена Давидовић

после дугог и тешког боловања преминула је у суботу 14. о. м. у [illegible] час. у [illegible] години живота.

Сахрањена је у Новом Гробљу у понедељак 16. о. м. у [illegible] часова пре подне [illegible]

[illegible]

[illegible]

14. Марта 1909. год. у Београду.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

[illegible]

8-8

„ЊУ-ЈОРК"

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kingsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Призната актива · · · · · · · · · · франака у злату	2.888.000.000
Целокупан приход у 1908 години преко . . .	530.000.000
Математична резерва · · · · · · . . .	2.379.000.000
Резерва за дивиденду · · · · · · . . .	416.000.000
Нова осигурања у 1908 години · · . . .	722.000.000
Мешовита осигурања у свему преко . . .	3.116.000.000
Сва осигурања у свему · · · · · · . . .	10.331.000.000

Дивиденда која је плаћена 1909 год. износи фран. у зл. 29,402,080 против фран. у зл. 2.126.252 која је исплаћена 1908 године.

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, плаћена 1909. г. на полице издате у 1907. на фран. у злату 10.000.

Осигурање на случај смрти				Ограничено осигурање на 20 г.				Мешовито осигурање на 20 г.			
старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	проценат на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	проценат на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	проценат на премију
25	247.00	3540	14.3	25	378.00	4720	12.5	25	327.00	4890	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	13.6	40	571.00	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	738.00	11200	15.2

64-та детаљна Билансија шаље се на захтев и она садржава све трансакције у току 1908 г.

Дирекција друштва „Њу-Јорк" за Краљ. Србију.

10012 12 БЕОГРАД Кнежев Споменик бр

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сви рукописи шаљу се [illegible] — Власник и одговорни уредник [illegible]

„Драгол Радичевић" Штампарија [illegible] Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 88.

ПРАВДА

Телефон 821 | СУБОТА 21 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР **ЈОВА АДАМОВИЋ** | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 80. | **Телефон 821.**

Турчин, снаја и девери

У једној од омањих београдских кафана седе неки пензионери и разговарају о последњим догађајима.

— Е, људи, рећи ће један од њих, ништа ми није тако криво као то, што ова брука прође без да је ико прстом мрднуо.

— А шта си ти очекивао? запита га други. Ваљда нherси мислио да ће овај гурави народ да се буни?

— Не да се буни, али бар једним митингом да покаже да му није све једно што се ово овако свршило. Срамота је, мајковићу, после оних силних зборова и протеста да ово прође без ичега.

— А ко да ти сазива митинг? Пре су гурали с једне стране фузионаши, с друге либерали а с треће напредњаци. Сви су хтели да се покажу патриоте, један већи од другога па су пуштали своје људе да сазивају зборове, митинге и да праве овације, јер нису ни зашта одговорали. Либерали и напредњаци нису имали ни једног свог човека у влади, а фузионаши нису били задовољни са Миловановићем, па им се онда није тицало шта ће влада урадити и како ће ствар изаћи на крај. А сад је друкчије: сад су сви у влади па ћуте као по... јер су сад сви под једним кровом.

— Јес' мајку му, умеша се у разговор трећи. Ми смо мислили да ће ова коалициона влада Бог зна шта урадити; да ће се Европа од ње уплашити па залећи за нас, а оно видиш шта испаде.

— Па јес, ми смо ти с овом коалиционом владом прошли као онај муж, што је послао жену у род, па да би била сигурна у пут, пратио с њом и своју браћу.

— Па шта је било с њим?

— Шта је било! Ето то, што и с нама сада.

— Де, да чујемо! Де, причај заграјаше сви око стола те им онај, који је поменуо мужа, исприча ову причу:

— Био један сељак, па се оженио девојком из другог села. Кад је прошло годину дана од венчања, он спреми жену у род, а да јој се у путу који је водио кроз једну шуму, не би што десило, он опреми с њоме и своју браћу.

Браћа ти се добро наоружаше; сваки узео пушку, нож и по два пиштоља, узјашише коње, па хајд са снајом у род.

Кад су били у шуми, сусрете их неки Турчин, ага, који кад спази снашу, младу и лепу, заповеди да стану и да сиђу сви с коња. Браћа од страха заборавише на оружје, а ага узе снашу за руку па је одведе у шуму крај пута.

Кад је свршио са њоме „разговор“ рећиће му снаша:

— Чуј ага! Ја ти сад више не смем ни у род ни мужу. Ови моји девери причаће све оно што се десило, па ми нема живота. Него, покољи ти и њих, једног по једног, онако ће онда ћутати.

Турчин, који није био с раскиди за овакву врсту услуга, учини по савету снашином и после пола сата би све свршено. Снаша с деверима пође на једну, а Турчин на другу страну.

Кад су нашли на путу снаша не могаде а да не вређа своје девере:

— А што не, болан, поместе то оружје?

Браћа се згледаше и оборише очи, а један од њих, ваљда најмлађи, одговори:

— Па да нам се нађе у невољи!

— Вала бато, ако ово није за вас била невоља, онда нигде невоље и нема, рече снаша па ободе коња а девери за њим.

И заиста, браћа ћутаху као заливени те се за њихову и њихове снаје бруку никада није сазнало.

— Ето, заврши приповедач своју причу, онако као овај сељак са женом и браћом, прођосмо и ми са Миловановом и овом владом. Ми опуномоћисмо Милована да брани нашу ствар, па ако устреба и оружјем у руци, а он [illegible] да нико горе неће рата, приклонио главу пред њим, као она снаша пред Турчином, па да не би пукла бруна, тражио је да се у шуму, то јест у кабинет позову и шефови свих странака. Овај разумео ситуацију па их позвао. А ми их наоружали „ванредним кредитима“ и рачунамо: Бог зна шта ће учинити. Кад сад, а оно ништа. Покуњили сви носеве као ова браћа, а Милован само што их не пита: што ће им то оружје, ти кредити и они зборови и митинзи, које су приређивали док нису и они отишли у шуму

— Сасвим тако. Видите ли сад како нико није крив и како партијски листови ћуте као заливени?

— Ћуте јакако! Ћуте као и ова браћа.

А

НАРОДНА СКУПШТИНА

Јучерашња седница

Станкова компензација

Још на прекјучерашњој седници била је на дневном реду Станкова компензација, која се састоји у уступању земљишта до железничке станице у Житковцу, према [illegible] за подизање зграде за смештај својих канцеларија.

Станко је ову компензацију тражио колико у своме, толико и у интересу своје партије, да би се народ знао на чему је, јер је о [illegible] босанско-херцеговачког питања.

Влада уважујући оправданост оваквог тражења, ставила је на дневни ред ову Станкову компензацију, да је и Скупштина одобри.

Посланици [illegible] протеине овог предлога, али су у великом броју изостали са ових седница и тако онемогућавали [illegible] рада.

Кад сам у 9 часова ушао у дворану она је била готово празна, само су за стенографским столом седели Прота Ђурић, Станко и Јова Стојадић а за секретарским столом Триша Кацлеровић.

Станко се некако љуто [illegible] и Стојадић.

Стојадић погледа у часовник. Било је 10 часова.

— Па, ово неће ни бити седнице. Никог никако нема — рече Стојадић.

— Ово је самостална опструкција — одговори јетко Станко.

— Е, неће бата, тешио га Стојадић.

— Знам ја, море. Народњаци су својим људима [illegible] стану — свисто је Станко.

Чекало се до 11 и по часова и тек тада г. председник отвори седницу.

Приступило се гласању. Гласало је 77 посланика, дакле, недовољан број и тако ће Станко предлог чекати до нових времена.

Интересантно је да је против овог Станковог предлога гласао и г. Коста Стојановић, који је био изаслат на Станков захтев.

Председник је тада саопштио да се скупштинске седнице одлажу и заказује другу седницу за 2. априла са истим дневним редом.

За другу престоницу

Преко 80 посланика уступило је један свој предлог скупштини за привремену престоницу ван Београда.

„Одавно је покренуто питање о привременој престоници ван Београда. Политичке прилике последњих дана неоспорно су показале неопходну државну потребу за [illegible] престоницом. Влада је дужна да поднесе [illegible] питању. Стога [illegible] посланици [illegible] предлажемо са питањем: *„Да ли је [illegible] народа [illegible]“* — како се, поред [illegible] у томе акту.

Колико сам могао сазнати и сами предлагачи [illegible] овај свој предлог, те према томе о привременој престоници не може ни бити речи.

Да би оправдали пред народом своје крајње попуштање и кукавичлук, они сад хоће народу да објасне, како нису смели да изазивају рат због Београда — престонице!

Али има и толико глупих бирача, који ће у то поверовати, онда [illegible] ми је жао.

Станко хала

— Море видиш ти какво је хала овај наш Станко.

— Како?

— Па бре, [illegible] одложи скупштинске седнице пре Ђурђевдана.

— Не разумем.

— Како не разумеш! Па да [illegible] било ових [illegible] компензација ми би [illegible] у Београду још до [illegible]

— Ал' Тако.

Flaridor

Један услов

за даљи опстанак садашње владе

Господ. Директоре,

Ви сте у „Правди“ од 18. т. м. донели вест, да је међу посланицима покренута мисао, да садања влада остане и даље, те да посвршава неке послове, што партијска влада не би могла, и да су ту мисао већ 102 посланика потписала.

Ако заиста постоји та идеја, онда је то знак, да су прогледали и они, који до сада нису ништа видели сем партијских интереса, и такав поступак заиста донео би само добра.

Али, у томе случају не треба да забораве г. г. Стојан Новаковић и Стојан Рибарац да је њихово седење министарство [illegible] и од странака одобрено, пошто је за Србију „бити ил не бити“. Сада кад то питање буде приведено крају, онда од њих не би било мудро, да са радикалима наставе рад на унутрашњим пословима пре, него што радикали престану, да поправе ову грубу партијску погрешку, коју су учинили према исправним чиновницима нерадикалима. Ваљда нису та господа заборавили, како је све оно, што се радикалским прстом није кретало на бујице из службе јурено; како је требало, да [illegible] радикалски [illegible] са врло сумњивом прошлошћу [illegible] прст [illegible] и најбољег чиновника, па га ни свети Петар у служби није могао задржати.

Радити са људима, код којих је прече страна од државе и [illegible] партијског [illegible] шеф од државног интереса, није ни мудро ни државнички. Помоћи радикале у унутрашњим пословима и [illegible] код којих влада тако посувраћен појам о држави и њеном интересу, — значи одобрити им све оно, што су радили. Тако што на свакиначин г. г. Новаковић и Рибарац неће учинити.

Ако су ти „самосталници“ радикали вољни, да једном поправе све своје грешке према онима што нису радикали и да заиста [illegible] доказ, да је Србија свију нас а не радикала прече и да не сматрају, кад се говори против радикала, да се говори против државе или њених интереса, онда је њихова дужност, да овако исто као што је Србија свију нас тако и све поштене и исправне чиновнике врате, а своје протекционаше и рђаве уклоне из државне службе. У томе случају имало би смисла са њима даље радити и одговорност за то на себе примити. Али, да оставе овако све од министра до општинског бироа посеђнуто радикалима, па ипак помагати их и делити одговорност са њима не би ни мало било мудро.

Знају радикалски посланици, зашто су сада вољни, да заједнички раде. Не чине они то, што воле Новаковића или Рибарца, већ за то, да би одговорност за нове порезе и намете пред народом правдали ортачином свију странака.

Све ово г. г. Новаковић и Рибарац треба да имају добро на уму и да никад не забораве, да су то радикали и да ће они, само онда умиљавају код им је тесно ово прата, а чим се мало попусти, они ће знати шта им вала радити.

Са ових разлога, ми би пријатељски саветовали дичичној господи, да се једном остане тога „спасавања Србије“. Њу треба прво спасавати од радикалске обести, па тек после од других беда. Њој отуда највећа опасност прети. Одржати [illegible] у посланима и одговорности, без довољних концесија не би требало ништа.

чир

Ратне хајке

или

језуити и аустро-угарска политика

на [illegible] књиге Мајла Хојна

(наставак)

Али се језуитски [illegible] један [illegible] у унутрашњој политици. Да такве тежње [illegible] један немачки слободоумни политичар: јер већ и само постојање „хришћанско-социјалне“ странке то довољно доказује. Али се у [illegible] јер [illegible] „Аустрија“ [illegible] Аустро-Угарске у *словенско-маџарско немачкој држави.*

После свега овога што смо [illegible] 15 година [illegible] који Немац [illegible] смелости да тврди [illegible] Ј. Албертус [illegible] Ј. Албертус вели:

„Аустрија апсолутно не може напустити католицизам без највеће опасности за свој опстанак“ (страна 99). „Бирократски централистички систем може се одржати [illegible] католицизмом. *Али [illegible]* и политичка економија; јер би се држава морала у самој својој суштини поремити, ако не би помагала обе та начела и (стр. 101). „проповедајући“ с једне стране величанство владаоца, ауторитет [illegible], равнину сталежа, непокретност својине, светињу брака, [illegible] родитељске власти као Богом дану и рад као средство за унутрашње исцељење и усавршење човека, црква с друге стране брани слободу савести тиме што за самога подаништва као неотуђиво право тражи [illegible] моралних закона“, — *и само таква је црква у стању обезбедити државна [illegible] у унутрашњој [illegible].* Само црква даје истинску заштиту против *моралне трулежи* и против *[illegible] друштвене* услед неизмерљивости супротности између богатих и сиромаха, против [illegible] у непријатељска [illegible] (173 и 174).

Што Ј. Албертус овде вели, скоро су давно закључили и [illegible]. Као доказ за то довољно је једно [illegible], да никад није било [illegible] [illegible]

[illegible] црквени догмати, који је постојао до 1870. Треба у мећ [illegible] и за Доланпре „Црква и држава, [illegible] и држава на прави" књиге (стр. 345. до 346.) историска потврда за унутрашње стање то доказ. Данашњи при своје прошлости са унутрашњих трзавица могла се лако [illegible] су одржати тамо му страсним и француским тврђавама. По овом је два пута дошло до револуције, које су морале бити угушене туђом оружаном силом. Сазнали су европски реформни конгреси да по могућности одложе своје оружане владавине.

(Свршиће се)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Повлашћење једне муслиманке

Као сарајевски „Српска Реч" јавља, пре више дана су хтели у римокатоличкој цркви у Сарајеву покрстити једну малолетну муслиманску девојчицу. Али је је једна муслиманска жена отела баш онда, кад су је хтели покрстити. Против овог покрштења држан је велики збор.

Управни и просветни савет. У Сарајеву је ових дана држана прва седница земаљског управног и просветног савета за ову изборну периоду. Извршена је верификација чланова. Два су члана искључена јер су у сродству с митрополитом Летицом [illegible], а рођаци у управи не могу седети.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је у министарству спољних послова држана министарска седница, на којој је председавао Краљ.

На седници је претресано и питање о томе: да ли да се пошљу делегати у Беч за нове преговоре о трговинском уговору са Аустро-Угарском.

Трговински провизоријум. По једном београдском телеграму „Н. Св. Прес." разговор који је онамо имао аустро-угарски посланик с министром спољних послова д-ром Миловановићем, довео је ипак неко збиљжење у гледиштима српским и аустро-угарским, те се очекује да ће се већ за који дан доћи до трговинског провизоријума.

Извољскова оставка. И добро обавештени кругови петроградски потврђују вест о оставци Извољског, али још није потврђено време кад ће са тог положаја поднети. Можда ће се то учинити за који дан можда о Ускрсу, а можда и доцније. За његова наследника највише изгледа има Чаримков, јер Извољски има прво [illegible] покупио. Остен-Сакен и Касини сувише су стари а Хартвига не воле најшовинистичнији кругови.

Лажни гласови. „Лмер Аженсјон Кореспонданс" пронела је по европској штампи лажне гласове о некаквој официрској завери против династије. Тобож су због тога у Нишу ухапшена једанаест а у Крагујевцу осам официра.

Аустријска контрола. Пошто се Србија обвезала да разоружа и то одмах учини да, и пошто се обвезала да ће вратити стање у војсци, које је било у пролеће прошле године, т. ј. по 60—80 људи у батаљону, то Аустрија сматра да има право надзора и зато ће она сад вршити контролу по касарнама, да не буде више војника у њима, но што је Србији допуштено држати. Тако исто, Аустрија ће забранити Србији да изврши преуређење и реформацију своје војске.

На све то је ова нота Србију обвезала.

Ништа горе ни срамније не би постигло Србију ни да је била у рату тучена!

Одлагање Скупштине. Јуче су скупштинске седнице одложене до 2. априла, али ако буде остала прва тачка јучерашњег дневног реда, т. ј. решавање о „[illegible]", неће бити седнице, јер посланици неће доћи да помажу фузионашко смицалице.

Како је влада најавила многим посланицима, Скупштина ће се вратити још само да доврши и на другом читању два-три предлога, а нарочито онај о фабрици [illegible], иначе се ни један нов пројекат неће износити на дневни ред, него ће се све оставити за јесен.

Једини пројекат о коме Влада није још решена да ли да га одмах сад износи, то је предлог закона о изменама у закону о општинама.

Телеграфска наредба. Министар финансија, издао је јуче телеграфску наредбу свима царинарницама у земљи, којом их је известио, да је од јуче настало међународно стање између Србије и Аустро-Угарске, и издао је упуства, како да се поступа са робом, која се у будуће доноси из Аустро-Угарске.

Арнаутски упад. Прошле ноћи, два комита Арнаутина, прешли су нашу границу код села Борине Лазе у срезу косаничком, па су обили кошару у којој су биле козе Јанка Кешеља [illegible], и потерали их преко границе. Кад је Јанко потрчао да козе отме, они опале из пушака и Јанка на месту убију, а козе отерају.

Наређено је, да изађе обострана комисија и извиди овај догађај.

Кочење врата. Ова се страшна болест уселила већ и у Београд! До сад се појавило пет случајева од којих су два већ умрла, а три су на лечењу. Најстарије лице, које се разболело има 35 година.

На срећу, против те болести има серум. Др. Љуба Стојановић, секундарни лекар Опште Држ. Болнице нарочито није се поставио, да ту болест учини што безопаснијом. Ноћас је отпутовао у Крушевац, позван да убризга серум једном детету, које се од те болести разболело, али се сутра већ враћа.

Отпутовали. Синоћ је велики број народних посланика отпутовао жељезницом кућама, а јутрос тако исто бродовима за Шабац и Дубравицу.

Дата дозвола. Оних 300 радника, које је пре два дана земунска полиција протерала у Београд, не дозвољавајући им да траже посла у Аустрији, добили су јуче од аустро-угарског посланства дозволу и синоћ су новом отпутовали поново у печалбу — [illegible].

Велики пожар. Јутрос око 5 часова, појавио се пожар на тавану куће г-ђе Софије Трајко — рођене Магазиновић, у Бирчаниновој улици бр. 37. И док су ватрогасци стигли, изгорео је сав таван и кров до половине срушио се. Штета износи до 3000 дин. Не зна се узрок, од куда се ватра појавила. Поведена је строга истрага.

Школа за домаћинство. У овој школи, у којој се сирота женска деца спремају за домаћице не иде све како треба. Нарочито пак женска деца из Старе Србије и Македоније не знају се. Једна од ових ученица лежи у варошкој болници и ова девојчица у сузама прича како се са њом рђаво поступало. Желели би, да управа ове школе не дозвољава, да се са сиротом децом немилостиво поступа.

Толико за сад.

Верени. Господин Михајло П. Милер, чиновник фирме „Шенкер и Комп." верио се са г-ђицом Кларом Кону, из Београда.

— Г. Димитрије П. Шрепловић, инжињер општине београдске верио се са г-ђицом Драгицом ћерком г. Сласе К. Шуменковића.

Упалио се оџак. Ноћас се упалио оџак на Бајлонијевој пијаци, али је ватра примећена одмах, и ватрогасци су брзо стигли и ватру угушили.

Долазак Саве. Јуче је Сава надошла са 10 см. а исто тако и Дунав. Обе реке већ су почеле да се разливају и да плаве усеве крај истих.

Разбојништво у Рипњу. Прексиноћ су непознати зликовци, испод села Рипња пресрели угледног домаћина Радована Вујичића из Рипња, зауставили га и том приликом отели му 433 динара колико је овај имао при себи новаца. Зликовце Радован није могао да позна.

Наређена је потера.

Пев. друштво „Милош Велики". Управа певачког друштва „Милош Велики" извештава своје чланове добротворе, утемељаче, помажуће и своје пријатеље, да је друштво по решењу управног одбора од 8. тек. м-ца обуставило свој рад за неколико време.

Обесила се. Ана жена Драгића Живковића из Сенда у окр. ваљевском, јуче пре подне извршила је самоубиство, обесивши се [illegible] пред својом кућом, што је утврђено и полицијским увиђајем. Узрок овом самоубиству је дуга и неизлечива болест.

Грађанска Касина. [illegible] „Грађанска Касина" месечни бал за чланове и њихове породице. Чланови који би желели да саопште програм а у сале [illegible] улазнице на овај [illegible] забаве, нека се изволе обратити благајнику касине ако нису исте добили.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— У Берлин је стигла нарочита кинеска мисија, коју предводи Танг Шао-ји.

× Енглески краљ Едвард и шпански краљ Алфонсо састали су се у Сан Себастијану. Састанак је био веома срдачан. Оба су владаоца отишли у Бијариц, где су заједно ручали, па се краљ Алфонсо вратио у Мадрид.

‡ Грчка влада је поднела оставку.

(0) У Петрограду је откривена веома распрострањена револуционарна организација. Ухапшено је 70 особа, међу њима и много официра. Ухваћено је 10.000 метака и велики број војничких пушака.

*, За председника бечке општине поново је изабран вођ хришћанских социјалиста д-р Лугер.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Сад им смета!

Београђани, који се брзо пале и још брже хладе, нису ни приметили нешто, што је обиљан видан а сигуран знак српске капитулације.

Чим је она нота, којом Србија признаје да није повређена у својим правима, анексијом — послата, одмах је наређено: да се она застава на споменику, која је била стављена у руке Кнезу Михаилу, скине.

То је, дакле, била прва брига новом курсу!

Пошто је пуних шест месеци будно лале и служила као тачка збилжења свима родољубима, сад њега [illegible]!

Али ма што пудљиви радили, народ ће знати веровати да:

Његова мисао погинути неће!

Патентирани патриоте

„Дневни Лист" чији су сарадници легли на диспозициони фонд као гусенице на зелени лист, вели да је погодио (а он увек погађа) да ће спекуланти покушати експлоатисати унутарња незадовољства због овакво несрећног решења спољне политике и да су то почели радити „Правда" и „Мали Журнал."

Ми смо благодарни „Дневном Листу" што је покренуо питање о „експлоатисању унутрњег незадовољства," јер нам то даје прилике да прикажемо господу из „Дневног Листа" у улози експлоататора. Свет ће да се згране, кад му будемо изнели факта о томе како су се они патентирани родољуби наплаћивали и како се и сада још наплаћују за своје „патриотске радове и подвиге," које су они вршили у обмању разних министара и дипломата.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превео с француског

(134)

XLII

Краљица мати

— Шевалије од Монморансија, ми смо дошле да тражимо задовољење за тешку увреду. Ми смо те известиле да ћемо бити вечерас пред твојим вратима. Изјављујемо да се признајемо побеђене, изјављујемо да ти поштено и остављамо ти нашу рукавицу у знак покорности, јер је наша ствар неправедна.

На те речи Франсоа скиде десну рукавицу.

Слуге узе рукавицу, извади из бисага [illegible] и [illegible] за коју је он знао.

За тим опет узјаха на коња.

Франсоа осећаше још неколико минута да мисли да ли ће ова последња увреда изменити његова брата, јер је био уверен да је овај у дворцу.

Не видећи да се врата не отварају и не чујући никаквог гласа, он оде.

У том тренутку два часова војници се на улицу [illegible], пошто је Пардајан покупио свој налаз на маршала Дамвила. То су били мати и гроф од Маријака.

Заиста, чим је Франсоа од Монморансија напустио са свита дворац мати изађе за њим и одјури у улицу Бетизи где нађе грофа. У две речи он му исприча оно што је опазио да учини маршал. Маријак није имао разлога да се плаши за Монморансија, ма да је према њему осећао велику наклоност. Али пошто се једном за свагда ставио на расположење витезу, према коме је осећао пријатељство и дивљење, неизрециво радостан, он се не уздржа да пође за својим пријатељем који га поведе на дворцу Мему.

— Али је морао ући у дворац, рече Пардајан и ако ми [illegible] да отуда не изађе, ми ћемо у [illegible] и тада ће нам морати казати шта је било с њим.

— Ја мислим да неће ни ући, рече гроф. Знам је доста добро Дамвила. Он ће учинити све да избегне тај састанак.

Оба младића скривена иза једне куће посматрала су цео призор који смо испричали.

— Видите да сам добро погодио, рече гроф Маријак кад маршал оде.

Они се тада вратише у дворац Колињија, гроф замишљен, а витез јако узбуђен и љут. Дошавши пред дворац Пардајан пружи грофу руку и рече му да хоће од њега да се врати Монморансију. Али то гроф не хтеде.

— Хоћете ли, рече он, да ме учините једно велико задовољство?

— На свет драг, ако је ствар могућна; ја и ако је немогућна радо ћу покушати.

— Са свим је могућна, пријатељу; треба само да вечерате са мном. Сад је скоро осам часова. Отићи ћемо у једну гостионицу, где већ чека [illegible]. А за тим ћу вас одвести једној [illegible] коју ћу вам представити.

— Ко је то? рече витез осмехнувши се. Пре неко вече представили сте ме једном краљу и једном адмиралу. За мећу сад да идем у палату, мени треба какве важне личности.

— Судите сами, рече смешећи се гроф то је моја вереница.

— Добро вереница, рече Пардајан такође смешећи се. Ах! драги мој! Ово вечерашње пријатељство [illegible] три промене [illegible].

— Дакле, примате? Јесте ли вечерас слободни?

— Слободан сам, пријатељу. Али и да сам затворен у Бастиљи ја бих је срушио да бих извршио вашу наруџбину.

— Ја бих вам помогао, пријатељу.

Говорећи тако пријатељи се ухватише под руку и упутише се гостионици коју је гроф назначио.

По вечери око девет часова, гроф од Маријака, у пратњи витеза Пардајана, кућу на улици де ла Ар.

Алиса од Лукса очекивала га је те вечери нестрпљиво и са огромним страхом. Овде треба да споменемо једну ситницу, коју је читаоци можда заборавили.

Између Пардајана и грофа Маријака често пута се повео разговор о догађају на [illegible] мосту. Али Пардајан никад није ни помислио да може да је тога дана у пратњи краљице од Наваре била једна девојка која је изгледала као бледа повереница. Са своје стране Алиса од Лукса никад није поменула своме веренику да се у том тренутку налазила поред Јованке од Албрета. Заиста, требало је објаснити како је краљица напуштена, и пошто је она живо учествовала у стрепњама за тај напад, Али се бојала да једном неопазном речју не открије своју улогу...

Из тога је произашло, с једне стране: да Маријак није знао да је Пардајан спасао његову вереницу; с друге стране, Пардајан није знао да је пратиља краљице од Наваре та девојка о којој му је Маријак тако страсно говорио.

Сад да се вратимо Алиси од Лукса.

Рекли смо да је те вечери она била узбуђена и уплашена. Узбуђење је долазило отуда што су у њеној кући били Јованка и Луиза.

(наставиће се)

ШАБАЧКА ХРОНИКА

Награде на Сави. — [illegible]. — Шабачки железничари. — [illegible] у Орашком Салу. — Једна [illegible]. — Лопови шабачке околине. — [illegible].

([illegible] „[illegible]")

Шабац, 20. марта

Сада већ, почело, да можемо и [illegible] јер је већа и стално равни обичај. Кад је [illegible] на рђави и напад несигурног [illegible] пута [illegible], те сељаци обично иду између пута, а поред саме обале [illegible]. Чешће пута тај сиромашни пут [illegible] обалу и када [illegible], што се [illegible] човеку [illegible]. Пароброд [illegible] опасност од [illegible] на [illegible] крају [illegible] напредовања. Такав један [illegible] десио се пре два дана у [illegible] с. [illegible]. [illegible] један коњ [illegible]. Човек га [illegible] и на једном [illegible] у Сави. Сва четири коња [illegible] би се удавили, да у близини не беху г. г. Сава [illegible] и М. [illegible] — [illegible]. Они су их обале [illegible], јер нису [illegible]. Коњи су се удавили, а кола су сада [illegible].

* * *

У „Правди" је већ било говора о једном несавесном поштару, коме је била и повећања наређења, али је на крају [illegible] мала маса. Поштар је добио само [illegible] да ће [illegible] стар [illegible]. Јуче [illegible] једна [illegible] на тог [illegible]. [illegible] је једном [illegible] пријатељу, [illegible] у Београду, [illegible] у томе га је [illegible], да му [illegible]. Овај [illegible] отвори [illegible], и [illegible] га, а у [illegible] место [illegible], које је [illegible], а у коме је [illegible] што је тај [illegible]. Разуме се, да је [illegible]. Крајње би време било, да [illegible] тога поштара [illegible], у [illegible]. Ако се то не учини, онда ће [illegible] бити [illegible] да [illegible] сва чуда, како [illegible]. А то баш у овом времену не би требало да буде.

* * *

Чим су наступили ови лепши пролетњи дани одмах се почело интензивније радити на железничким радовима. Земљани радови били у брзо готови, те ће се почети са постављањем шина и монтирањем мостова. И [illegible] све [illegible], само [illegible], а то је један [illegible], без кога се [illegible] радити. Помоћу [illegible] до 15. марта [illegible] станицу. Има још један [illegible], који [illegible] рад, а то је, што Управа Фондова [illegible]. Надати се, да ће се [illegible] брзо [illegible], те да ће [illegible] учинити, да [illegible] буде готова бар [illegible] лето.

* * *

У Орашком Салу, у непосредној близини Шапца, била су два ружна случаја [illegible], од чега су умрле две деце [illegible] од 18 година. Једна [illegible] умрла, а друга [illegible] и сама је пала у [illegible] и [illegible] четири дана умрла од исте болести. [illegible] се, да ова [illegible] Министра санитетског [illegible], а то је у [illegible] треба [illegible] и бити обазрив, што је у Орашком Салу и дечија [illegible], у коме шабачка дечица [illegible] лето.

* * *

Јуче су били једни приликом [illegible] у [illegible] Шапца [illegible] фијакера и других [illegible]. [illegible] је [illegible], а [illegible] било је [illegible] у [illegible] шабачке [illegible]. [illegible] у Шапцу, то је природно, што је [illegible] шабачке [illegible]. [illegible] су у [illegible], и [illegible] Николе [illegible], у [illegible] и [illegible] шабачке [illegible].

* * *

[illegible] у [illegible] није [illegible] да [illegible]. [illegible] ту је природно и [illegible]. На жалост и овде у Шапцу, у [illegible] једног [illegible], где [illegible] треба да [illegible] мом, а за тим [illegible] треба, јер [illegible]. Данас је [illegible] једног [illegible] другог [illegible], да је у [illegible] једног другог [illegible] да је [illegible] пред [illegible]. [illegible] да су у [illegible] времена.

* * *

У скоро ће Шабац бити украшен једном новом зградом. Према нацрту „Фонда [illegible]" у центру шабачке [illegible], на месту, где је сада кафана „Пошта", подиже се величанствену грађевину, у којој ће, поред [illegible], бити станови и дућани за издавање. Та ће [illegible], где се [illegible] и највише шабачке радње, [illegible]. [illegible], [illegible], [illegible] и [illegible], [illegible], које ће [illegible]. Тада ће овај део Шапца бити тако леп, да ће му се [illegible] у Србији.

Vitalis.

ПОСЛЕДЊИ ЧАСОВИ ЈЕДНОГ ИЗДАЈНИКА

[illegible]. — Агент провокатор. — „Једно [illegible]". — Осуда на смрт. — [illegible]. — [illegible]. — [illegible] у [illegible]. — [illegible].

([illegible] „[illegible]")

Петроград, 16. марта

(свршетак)

Ово очекивање било ми је веома досадило. Моји другови одмах по ручку легоше да спавају, а ја изађем на станицу, где сам хтео дочекати њих, да се онда неприметно вратим у летњиковац. Ово сам учинио из овог разлога: казао сам био другу Рутенбергу, ако би Рачковски и Гапон на путу од станице до летњиковца што посумњали и покушали да се врате. Тада бисмо их побили из револвера, па ма и ми били похватани од полиције. Ако пак ни Рачковски ни Гапон не би ништа приметили било је решено, чим уђу у летњиковац, да се у[illegible].

— Нас полиција неће — мислио сам — па зашто ми да не водимо њене агенте?!

Дође и воз. После 20 минута је видим Рутенберга, где узбуђен иде сам пут летњиковца. Сусревши ме он ми рече, да је сам Гапон дошао и упита ме, шта да радимо?! После кратког саветовања решисмо, да не треба одступати. Рутенберг се врати на станицу по Гапона, кога је оставио под изговором, да треба најпре да осмотри пут до летњиковца; ја пак брзим корацима одем у летњиковац, саопштим друговима, да је поп дошао, и тројицу другова сакријем као [illegible] у једну оближњу шумицу.

Ускоро дођоше Рутенберг и Гапон. Видевши мене на капији Гапон упита Рутенберга:

— Ко је оно?

— Чувар летњиковца! одговори Рутенберг, и нареди ми, да запалим лампу, јер је већ мрак био дубоко пао.

Учиним по заповести и објезду уведем у одаје, где су нас очекивала она два друга радника, и у којој је доцније нађен леш попов. Угледав још два човека Гапон се видно узнемири; за час је пребледео и глас му је дрхтао, кад је упитао: Ко су они? Тада му је Рутенберг објавио шта га очекује.

Као што се и могло очекивати Гапон се показао кукавицом: он је клекао на под, грлио нам ноге, љубио руке, па чак је и плакао молећи за милост. Све му је то било узалуд. Повалимо ово га на патос. Рутенберг му запуши уста, ја сам га држао за ноге, а друг „Сивинка" за руке. Друг „Гриша" направио је замку и метнуо је око врата Гапону. После пола часа Гапон је био леш. Ми га онда наместимо у ону [illegible], у коме га је доцније нашла полиција. Изађемо затим из куће, зовнемо она три друга из шумице, па се у малим групама вратимо у Петроград.

* * *

Ето такав је био последњи час једног издајице.

Руски револуционари као и увек, тако су и овим правилом показали, да нема дела, које не би извршили, да нема опасности, којој се не би изложили, за идеју којој служе.

Кад упоредим ову руску револуционарну решеност са приликама нас Срба у овим тешким данима, не могу од јада да се не заплачем. Јер видим: да међу нама нема ништа од дела, да ми само причамо а ништа не радимо. Јер да за наше националне интересе имамо бар мало ове решености и овог самопрегорења, чиме се тако одликују руски револуционари, било би много пустих [illegible] по Европи!

П.

Шта је атом?

[illegible]. — [illegible]. — [illegible]. — [illegible] атомски [illegible]. — [illegible].

Пре неколико година, управо кроз цео XIX век, атом је сматран за нешто што се већ даље не може делити. Атом је био даље она тачкица материје, која се даље не може сећи. Атоми су се сједињавали и састављали [illegible] по групама и образовали молекуле. Атом је тако мали, да се не би покрила дужина од једног сантиметра, кад би се један поред другог метули 140 милијуна атома. Ако бисмо претпоставили, да је сваки [illegible] атом то би се 17 см. могли метнути све [illegible] свих светских држава.

Али ова атомска идеја [illegible] је испитивањима Кирија, [illegible], Рамзаја и Лебона и почела је да декадира. Показало се да је атом читав скуп [illegible], слична система веома слична на нашу сунчану, и да се састоји из једног централног [illegible] око кога се окрећу многобројни атомски планети; ово атома се та централна маса састоји из врло малог тела, које је позитивно електрично; око њега се обрћу многобројни негативни електрони, једни ближе центру а други даље, она што су даље имају већу брзину но она што су ближе, исто онако, као што ближе планете сунцу спорије [illegible] кроз васиону но оне [illegible], које су даље. Једном речју атом је читава васиона за се.

Ако узмемо за јединицу мере дужину [illegible] пречника, то ћемо видети, да растојање између земље и сунца износи 23.400 тих пречника. Пренесимо се за часак у атомску васиону. Узмимо пречник једног електрона за јединицу дужине и тада ћемо наћи да је пречник атома велики колико 3000 пречника електронских. На тај начин електрон, који је најближи у даљини од свог атомског центра и који описује кружну путању на атомском [illegible], најмање је два пута више удаљен од свога центра, но што је земља удаљена од сунца.

Не гледајући на њихов број електрони су тако ретки и тако расејани по атомској васиони, као што су ретке и расејане планете по сунчевој васиони.

Број светлосних трептаја, који се посматрају при сваком телу што светли, [illegible] нас по брзину обртања електрона око атомског центра. Свако треперење или вибрација при жутој светлости натријума одговара [illegible] једног електрона по својој кружној путањи. Израчунато је, да се таквих обрта у једној секунди изврши 500.000 милијарди. Колосална цифра! То је бесконачно већа брзина од оне, којом земља лети око сунца у току целе једне године.

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

Чаробнице

(наставак)

„На свом суочењу с ћерком Воазенове 19. августа Тријанонова признаје да је ћерци рекла да је то путовање у Сен Жермен [illegible] на штету њене матере, да ће јој то путовање донети несрећу, да она није дорасла тој ствари и да ће се заплести у какву државну аферу. Воазенова у оно доба као да није особито добро стајала с [illegible] (да но није имала никаква разлога да се [illegible] ни њего ослобођење). Што још више пада у очи, јесте то да обе, Тријанонова и ћи Воазенове признају да се пола [illegible] изласка [illegible], о коме је говор у [illegible], мисламо на путовање у Сен Жермен."

— „Као што је речено — вели Ла Рени — у судским седницама се већ одавно говорило о овој молби, чак још пре но што је уапшена ћи Воазенове". — Још 27. септембра 1679. писао је Лувоа Лују XIV: „Ваше ће величанство у овој пошиљци наћи шта је Лезаж још рекао о путовању Воазенове у Сен Жермен. Он наводи толике сведоке да је тешко веровати да је он то измислио.

А Ла Рени потврђује:

„Пре но што је дала своју изјаву о томе, Маргарита Моноазенова већ је о томе била причала својим другарицама по затвору. И баш непосредно пре тих својих изјава она је још покушала да се обеси.

Убиством војвоткиње од Фонтанжа госпођа Монтеспанова хтела се осветити [illegible]: Што се тиче овог плана, кад је једном ручала код Тријанонове узвикнула је: Баш је величанствена таква љубавна брига! — Романију и Бертрану је изгледало да у ово исто доба, кад су Воазенова и Тријанонова мислиле извршити атентат на Луја XIV., даду младој жени отров. Али он не би на њу тако брзо дејствовао, „да би, као што је оно друштво говорило, полако венула и изазвала веровање да је умрла од жалости због смрти краљеве".

Романи је намеравао да се преобуче као продавац коже, а Бертран је имао узети на се улогу слуге. Они су хтели војвоткињи показати своју робу, па с претпоставком да не купи ништа, „тешко да не би купила рукавице — говорио је Романи, јер рукавице, које ће се поручити из Гренобла, биле би тако изврсно израђене, да их даме увек купују кад им добро „пасују". Рукавице би вршиле исту услугу, као и парче коже"".

И заиста у Риму и Греноблу су поручене рукавице најбоље [illegible] и Романи их је препарисао по чаробничким рецептима.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Краљевско позориште

Услед [illegible] што је [illegible] и [illegible] [illegible] се код Браве. [illegible] у програму је [illegible]:

Деца! — *[illegible]!* — *[illegible]* [illegible].

[illegible]. — У програму је и „[illegible]" и [illegible] број [illegible]. [illegible] ће бити [illegible].

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Црногорски дипломатски агент Греговић, који ужива пуно поверење краља Николе, изјавио је, да је уступак Србије једно понижење, које се готово није могло избећи услед промењеног држања Русије и да ће и Црна Гора морати покорити се пред стањем ствари.

Петроград. Дума је повећала буџет министарства војног са 160 милиона рубаља. Гроф Бобрински рекао је у јучерашњој седници: Није [illegible] време да Русија [illegible] је жалост због последњих догађаја, треба стиснути зубе и радити. Нека наша браћа Срби знају да ћемо се ми радо с њима борити и једног дана за све ово рачунати.

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ ГАЛАНТЕРИСКЕ И ПОМОДНЕ РОБЕ

КОСТЕ НИКОЛИЋА и ДРУГА

ДОБИЛО ЈЕ ОГРОМАН ИЗБОР

МУШКИХ ШЕШИРА

ЦРНИХ И У РАЗНИМ БОЈАМА И КВАЛИТЕТИМА

НАРОЧИТО ПРЕПОРУЧУЈЕ ШЕШИРЕ ИЗ ФАБРИКЕ

БОРСАЛИНО

Борсалинови су шешири под горњим знаком.
А могу се добити само у нашој радњи.

Поруџбине из Србије извршујемо брзо и тачно.

324 6—

[illegible] ОГЛАС

[illegible]

„ГОЛГОТУ“

[illegible] роман г. др. Владана Ђорђевића [illegible] у Србији.

[illegible]

26. Марта 1909. г.
Београд.

3—3 И. [illegible]

Под кирију

Стан са четири велике, [illegible] собе, у скоро [illegible] кући, фарбаним патосом, предсобљем, кујном, подрумом, [illegible] ул. бр. 42, [illegible]

За цену и услове питати [illegible] — Спрат бр. 31.

Од 1 ог. маја т. г. издајем под кирију:

ДУЋАН у коме је сада [illegible] на Зеленом Венцу, са три магазе и две собе. —

ЕЛЕГАНТАН СТАН на горњем спрату, [illegible] собе, предсобље, кујна и остале просторије.

За цену и услове питати М. [illegible] у Добрачиној ул. бр. 15. 100 1-3

КУПУЈЕМ

[illegible]

С поштовањем
Исак Ј. Ешкенази
[illegible] за град Београд.

194 —34

СЕЛТЕРС

[illegible] је минерална вода против [illegible] Продаје се [illegible] у Београду и унутрашњости Србије. Главно стовариште у Београду код

[illegible] Т. Андрејевића и Брата

130 — Телефон 182. — 12 30

ОГЛАС

Мој кућа у улици Краља Петра бр. 18 [illegible]

Погодба на 1. Маја [illegible]

За погодбу се обратити [illegible]

Миљутину Ђ. Ристићу
[illegible]

3-6

Најбоље српско

САЛАМЕ

[illegible] квалитета
Свакидан
свежег „Теј Бутера“ [illegible]
Милерама и Српска Сира
[illegible]
Препоручује радња
Душана Тодоровића
[illegible]
Београд — Теразије

Под кирију

МОЈЕ 2 КУЋЕ, [illegible] ул. бр. 35 [illegible]

За [illegible] обратити се
др. Николу Х. Николића Дубровачка ул. бр. 22 1-3

За мало пара кућа
у Шумадијској ул. бр. 11.

ПРВА СРПСКА ПАРНА ПИВАРА

Ђорђа Вајферта

Известава кафеџије и остале потрошаче да ће на Цвети 22. о. м. пустити

СПЕЦИЈАЛИТЕТ СВОЈЕ ПИВАРЕ

УСКРШЊЕ ПИВО — МЕРЏАНСКЕ БОЈЕ

које није подражавање страног Салватора или црног Баварског пива и по квалитету не уступа ни једном страном пиву.

Исто пиво може се добити и у флашама од 25 и 50 у сандуку.

Поруџбине прима Коста Јовановић — Побратим
Дечанска бр. 18. 1—3 *Телефон 120.*

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити [illegible] спрема се за празник.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

За време поста увек рибе

ЦЕМЕНТ

ГРАЂАНСКА БАНКА

Има искључиву продају портланд и роман **ЦЕМЕНТА** из [illegible] Фабрике Цемента и то *на вагоне и на ситно по фабричкој цени.*

Купци за све поруџбине нека се обраћају искључиво Грађанској Банци. 140 9—10

ЦЕМЕНТ

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

ОБУЋА

код

ЈОСИФА ФРИДА

Кнез Мих. ул. 33.
— у кући г. [illegible] —

173 1 30—

Са болом наше [illegible] јављамо [illegible] сродницима, пријатељима и познаницима да је наша [illegible] супруга, [illegible] мати, [illegible] сестра, [illegible] и т. д.

† **Ангелина Л. Стефановић**

после дугог и тешког боловања преминула 28 фебруара у 1 сат изјутра у 43 год. свог живота и оставила нас да вечито за њом тугујемо и жалимо.

[illegible]

Благодаримо [illegible] Петру, Драгољубу и Војславу [illegible] Стефановићу, [illegible] од 60 динара, [illegible]

Благодаримо г. г. [illegible]

Благодаримо [illegible]

Особито благодаримо свима сродницима, пријатељима и познаницима [illegible] путем телеграма и писама [illegible] Ангелином.

16 Марта 1909. год. у Крањеву.

ЗА НАВЕК ОЖАЛОШЋЕНИ:

Супруг: Лазар М. Стефановић; Синови: [illegible] мати: [illegible] браћа: Петар [illegible] и Драгољуб [illegible] тргов. из Крањева и Војслав [illegible] Стефановић; [illegible]

3—3

РАСПРОДАЈЕМ

ВЕЛИКУ ПАРТИЈУ

ШТОФА за женске хаљине и блузе.
ШТОФА за мушка одела.

По знатно спуштеној цени

Михаило Р. Живковић
БЕОГРАД — Кнез Михаилова улица 33

17010—30

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. [illegible] 4 дин., месечно 1.50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — [illegible] — Власник и одговорни уредник
[illegible] Радосављевић [illegible]

[illegible] Штампарија [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 68.

ПРАВДА

Телефон 821 | НЕДЕЉА 22 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 81. | Телефон 821.

Краљ је уморан

Истина о гласовима о абдикацији Краља Петра

У политичким круговима српске престонице готово се више и не пориче криза, у којој се налази династија Карађорђевића. И сам Краљ види непремостиве тешкоће, с којима се има борити; ни мало се не обмањује о опасности која прети његовом дому и зна да се његов положај одржава с веома великом муком. Притешњен од заверсника, у чијој се власти налазе и двор и држава, без меродавног утицаја на стране и пријатеља, без популарности у земљи и тешко погођен ударом једног политичког неуспеха, Краљ је изгубио готово сваку веру у будућност.

Он осећа да је његова политика, била наметнута било добровољна, оптерећена многим погрешкама и да је срећа напустила његов дом. Пријатељи, који су му блиски, знају и то да се он засити престола, који је за њ био извор бола и брига. Не би требало много наговарања да га покрену да опет иде у иностранство и да за собом затвори врата двора, где није имао ни један срећан час. Већ се чак [illegible] да се мирно и пријатељски опрости и да неће да га с престола стерају грубим средствима. Краљ се осећа врло неугодно у Београду, где се сад на њега товари одговорност и где постоји жеља да баш он плати рачун. Нема ничег поузданог и стварног, што би правдало вест о промени која непосредно предстоји. Али се сме нагађати, да Краљ ни мало не би против абдикације и да би је најрадије драговољно изрекао. Он до сада није учинио ништа да ближе прецизира мисао о свом одступању или да то упути службеним путем. Али по мишљењу људи, који то могу знати, у његову се срцу угнездила мисао да се повуче у приватни живот и ово га непрестано занима.

Садашња је влада на гласове о абдикацији одговорила једним демантијем, коме не достаје несумњиви тон уверења. Наравно, ти су демантији формална истина, против које се са стране не може ништа приговорити. Ту нема и ничег стварног. Садашња влада неће да се једно тако велико питање, као што је промена Краља па чак и династије, расправља и земља доводи у нове тешкоће сада, кад се још стоји под дејством велике кризе. Влада с пуним правом жели да се политички фактори не истроше пре из личне слабости пре но што се реше најважнија питања, а нарочито док се однос према аустроугарској монархији не развије повољно и мирно. Министар [illegible] као да је мишљења да се такве промене сад не могу вршити из два разлога. Оне би пре свега опет узрујале земљу, којој је потребан мир. Даље, таква једна мера, која тако дубоко захвата, довела би још другу једну тешку штету. Ако би прилике доиста изнудиле промену владара и династије, зацело би боље било да се пре тога реше сви критични проблеми. Ако би се положај Краља и династије довео тако јако заоштрио и ако би та промена постала неизбежна, тада би ваљало добити пожељне кандидате за престо, те да земља, коју су династијама растрзале династичне кризе, може изаћи на правилан пут.

Али како би се који принц из које европске владалачке породице у садашњим приликама решио да ступи на запарено земљиште краљевског двора у Београду или да на своју главу мете српску трновиту круну? Како би он могао бити владалац једне земље или народа у тренутку, у ком, он пролази преко моста из Земуна у Београд, очекује од њега да ће он бити вођ у једном рату против Аустро-Угарске и оружје [illegible] савеза? Један принц који помаже на себе, [illegible] и који своје [illegible] достојанство озбиљно узима а не тражи само пустоломину, неће хтети да буде краљ једне земље, где у стварима [illegible] да којој [illegible], док у конаку [illegible] с принцем [illegible] проводи мучне немирне дане и ноћи. Он би за кратко време био тамо, где ће се Краљ Петар можда ускоро наћи: код мисли да буде краљ с изгледом на државну пензију.

За то влада жели да сада избегне краљевски и династички проблем и да [illegible] српску политику препороди. Томе ће служити и преговори о трговинском уговору, при којима ће се већ показати да ли се доиста може постићи зближење између Аустро-Угарске и Србије. То је жеља владина. Али хоће ли то и Пашић, овај стари мајстор српских преврата, човек чије [illegible] частољубље никада није [illegible] српску политику, која би Краља [illegible] истинским владаоцем? Ко [illegible] ће да говори о будућности српске политике мора код [illegible] Пашићева увек ставити [illegible]. Ко зна његово данас, тај не може знати шта ће бити његово сутра. Само се с овим ограничењем може говорити о жељама садашње српске владе.

Она би желела да претходно животна питања и односе према свима великим силама доведе у бољи и сталнији облик. Тек после, ако би то било неизбежно, имало би се решити о будућој династији. Тек тада би се у Београду могла учинити смотра над принчевима, тек тада би се сабирали кандидати из редова европских владалачких породица могли драговољно ставити на располагање, и то кандидати, који, да употребимо реч кнеза Бизмарка, не траже само „пријатну успомену".

Пред улазом у једну античку кућицу у Помпејима стоји натпис: Cave canem! (Чувај се пса). Без [illegible] намере да овим упоређењем вређамо једног [illegible] [illegible], ми бисмо овај чудновати поздрав госту, мисли у [illegible] применити, што ћемо подсетити да при оцени о будућности Србије увек треба имати на уму мисао: Cave Pašić. (Чувај се Пашића).

„Н. Сл. Пресе"

Ратне хајке

или

[illegible] и аустро-угарска политика

са [illegible] Карла Крона

(свршетак)

Приликом [illegible] једне [illegible] конференције у мају 1831, писао је британски посланик, лорд Сејмур, у једном извештају својој влади: „Држање је армија [illegible] [illegible] на карти Европе, јер је њима [illegible] образованост, а мир је [illegible] немогућан. За то је [illegible] [illegible] [illegible] скорим ратом". И заиста дошао је 1848, но [illegible] револуција, која [illegible] армије [illegible] генералом [illegible]. За време [illegible] армије [illegible] број [illegible] револуција [illegible] 40, не рачунајући ту мање, [illegible], те [illegible] тога на свака 13 и по година долази по једна револуција. И то треба да је „историја [illegible]", коју [illegible] доктрина, која [illegible] господари у [illegible] [illegible] против „моралне трулежи" и „унутрашњег распадања друштва," обезбеђује „чврстина" и „[illegible]" државе, као и „унутрашњег мира"?!

„Са [illegible] [illegible] [illegible] бестидније поступио од Д. Андрашија. И [illegible] не успева да своју [illegible] у Аустрији, где [illegible] људи, који су [illegible] дужности [illegible] 1859. на бојним пољима у Италији у својој „бирократско-централистичкој" форми и [illegible] у „феудално-федералистичкој" [illegible] [illegible] интереса [illegible]. Али [illegible] [illegible] „Молтке" [illegible] гроф Молтке изговорио 2. маја 1880. у немачком државном сабору и који је — ауторитет [illegible] ауторитет — [illegible] „[illegible] народа"!

„Ако буде рат, који сад већ десет година [illegible] главом као Дамоклов мач, онда се не може доследити његово трајање и његов резултат. У борбу ће ступити највеће силе Европе, које једна према другој стоје наоружане као никад досад. Ни једна од њих не може у једној или две битке бити потпуно побеђена, да би признала да су савладане те да би под тешким условима морала закључити мир, да се не може опет подићи, па и после неколико година, да поново борбу. Може то бити седмогодишњи, може то бити и тридесетогодишњи рат — и тешко оном који запали Европу, који први баци жар у буре барута. У том ће се рату радити о великим стварима, о опстанку државе, можда и продужењу друштвеног реда и цивилизације, или свакојако о стотинама хиљада људских живота".

Ова стрепљења од могућих последица рата свакојако не вреде за спољну политику мађ. римске курије. Она нарочито могу [illegible] на мирољубивост владаоца и народа. Овде се сећам разговора, који сам пре неколико година водио у Цариграду с једним француским [illegible]: „Католичка црква [illegible] не треба да се боји међусобних ратова световних сила, јер она добија не само [illegible] [illegible] у [illegible]; а што је [illegible] [illegible] у толико ће бити већа [illegible] у [illegible]". Наравно Рим се [illegible] не боји беде рата, [illegible] боје [illegible] народа под благословом дугог мира.

Пред Кнежевим Спомеником

Цвети 1815. г.

У [illegible] [illegible] [illegible]
Зора [illegible] [illegible] да буде,
И на крају на огњишта, —
[illegible] бора,
[illegible] своје груди.

Ка [illegible] сужње [illegible],
И [illegible] се на [illegible],
Њихов [illegible] што да [illegible]
„За оружје —
„Боље гроб место [illegible]."

Ово прве [illegible],
Скрхала се тада раја.
На [illegible] [illegible] [illegible],
Помаже гроб
Место ропског [illegible],

[illegible], за бој спремна,
Ко [illegible] [illegible] јата.
Једна им се рука диже,
Врх [illegible],
А друга се [illegible] [illegible].

У том часу међу њима
Ко грм грмну страшан глас:
„Ко жели ето вас
„Рат Турцима."
А на њега продере се:
„Ми смо с тобом ти уз нас!"

Цвети 1909. год.

Што се тако скупљаш народе? —

Дакле [illegible] [illegible] [illegible]
Кто [illegible] [illegible] [illegible].
Ја да [illegible] ти [illegible] [illegible]? —
Ја ти [illegible] —
Ја ти [illegible]: „Није [illegible]."

Теби [illegible] [illegible] [illegible]
Те [illegible] [illegible] [illegible].
Ко [illegible] [illegible] [illegible]
— Ах [illegible] —
[illegible] те [illegible] говори!

Ја [illegible] [illegible] [illegible]
И [illegible] [illegible] те [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Није [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]:

Још у њима срце бије
Никад [illegible] [illegible].
За слободу [illegible] [illegible]
По [illegible] [illegible]
По [illegible], по [illegible].

Ти се [illegible] с' [illegible]
А тај [illegible] [illegible] [illegible],
Поред тебе барјак [illegible]
А у руци —
Барјаком [illegible] [illegible].

И [illegible] би [illegible] рећи.
Он на [illegible], — што ће бити.
Шта [illegible] [illegible] [illegible]? —
А сад [illegible]. —
Треба [illegible] [illegible].

А тај [illegible]? — Те [illegible]:
„А тај [illegible] [illegible] [illegible]."
[illegible] добра, народ [illegible]
[illegible] [illegible] —
[illegible] Турција.

Рајко

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

„Изјаве" из народа

После сваког владиног успеха било у спољној било у унутрашњој политици, — према њеној утврђеној пракси — у Београд почну стизати из народа „Изјаве".

Наравно, да и после овог „успеха" Велике Владе у спољној политици, неће изостати те изјаве.

Ја сам успео да се дочепам неколико таквих изјава и ево вам их саопштавам без икаквог коментара.

I

Великој Влади Њ. В. ....

Пошто сам се уверио, да од досадашње русофилске политике, нису имали, а и неће ни имати, никакве користи, ни ова напаћена земља ни овај огољели народ, то је са гнушањем напуштам и приступам једино спасоносној аустрофилској политици, којој ћу остати веран до последњег издисаја.

Живела Велика Влада!
Живио Форгач!

[illegible],
20. марта 1909.

† Алекса [illegible]
„русофил"
[illegible]: [illegible] [illegible]
[illegible]: [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

II

Великој Влади Краљевине Србије

До сада сам припадао вери православној. За њу сам био готов заложити и живот и имање. Али после свега овога што нам је учинила „Православна" Русија, напуштам православље и приступам католичкој вери.

Доле са шизматицима!
Живио римски папа!
Живела Велика Влада!

[illegible] Кукић
из [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] Београдског

III

Изјава

Моји политички непријатељи проносе лажне гласове како сам ја био за компензације. То је ординарна лаж, којом се иде на то да се ја компромитујем код мојих бирача.

Да бих рашчистио то питање, ја доказујем ово неколико [illegible]:

Никада нисам био за компензације, већ сам још од 24. септембра био најодушевљекоји присталици једине праве политике — ретерације.

Да, ретерације, господо [illegible]?

Живела Влада!

Лаза Мацић
окружни начелник

IV

Утук на клевете

Клевета је најопасније средство у борби. Од клевете увек по нешто остаје.

То знају они питоми, који ме већ пет месеци гадно клеветају подметнуто ми да сам ја био присталица ових бедника, који још од првог дана после анексије трују овај народ гадном политиком великих аспирација.

Ко год мене лојално зна, зна колико је то гадна и подла клевета.

Ја и аспирације!
Пфуј!
То ми је мој [illegible].

Милорад Клајић
[illegible]

V

Господину
Министру Унутрашњих Дела
(Поверљиво)

Глас, који је и до вас допро, као да сам ја у овоме крају проповедао политику територијалних накнада, произишао је из једне пакосне душице.

Моја прошлост најбоље демантује ту гадну потвору.

Живела Велика Влада.

Паја Гашић
[illegible]

VI

Народној Скупштини

Ћутање је злато.
Послушност је дивна врлина.
Кога те две врлине красе, тај заслужује свачије признање.
Одајући Скупштини то признање ми јој довикујемо:
[illegible] се такве скупштине!

Аћим Пребић
Орала Антић

VII

Миловану Миловановићу

Аспирације!
Компензације!
Ретерације!
Грмела је моћна твоја реч.
И за све то
Шта ти кујe?
Пом..ни — Веч.

Евгеније Огризов,
Билан, Патком
Уредник

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

[illegible] од суда

Судије „велеиздајничког“ у Загребу утврдило је у своме свету мишљење, да је кривица [illegible] и да је суд, који им суди, пристрасан суд. А тако мишљење је сасвим и оправдано. Председник [illegible] оптуженог и [illegible] мосталоса, ако који неће да сведочи тај и тај сведок, а кад оптужени узме да побија те наводе, председник му завршује реч или кад оптужени каже да сведок говори неистину, онда га казни с два дана затвора у усамљеној ћелији на тврдој постељи и с постом. Исто тако председник казни оптуженог и кад каже, да је краљевски тужилац Аццурти довео у то и то место придобивши као тргиоца „за бољшање“ [illegible], па им [illegible] да им да донесу своје тврдње. То је [illegible] од суда и то је [illegible] и добио име — „[illegible] суд.“

Дневне вести

Министарска седница. Јуче после подне од 5 часова до 7 држана је министарска седница у министарству спољних послова, под председништвом Краља.

На овој седници продужена је дискусија [illegible] о трговинском уговору са Аустро-Угарском.

Турско-аустријска нагодба. Сутра, у последњем заседању ће се у турском парламенту ставити на дневни ред турско-аустријска погодба о куповини и продаји Босне и Херцеговине, — ако опет не наступи какав „непредвиђени узрок“, због којега се дебата о њој поново мора одложити.

Немачки савет. „Фосише Цајтунг“ јављају да је немачки посланик кнез Рајхбур у приватној аудијенцији, коју је имао у прошлој недељи, саветовао Краљу Петру, да *настоји чим пре добар споразум с Аустро-Угарском, јер ће се тиме боље очувати интереси династије и краљевине!*

Турско-бугарски преговори. У Цариграду су већ отпочели турско-бугарски преговори између турског министра спољних послова Рифат паше и бугарског министра Љапчева. Прва седница, која се сматра као увод, била је 20. ов. мес. и трајала је четири сахата.

Завера. Полиција у Букурешту открила је заверу против грчког краља Ђорђа. Многи су похапшени. Већина у завери припада странци бившег министра председника Ралиса.

Шеф станице. За шефа ново-отворене железничке станице у Предејанима, постављен је г. Алекса Стојковић, саобраћајни чиновник железничке станице у Београду.

Један излет. Г. Миодраг Павловић, трговац и народни посланик, г. Павле Маринковић адвокат и народни посланик и г. Јова Адамовић директор „Правде“, отпутовали су данас до Смедерева у посету својим тамо пријатељима.

Наше реке. Поред тога што Сава нагло долази, и Морава и Нишава изишле су из свога корита и прете да поплаве њиве крај њиховог тока. Нарочито је [illegible] [illegible] треба.

Одпуштања. У железничкој дирекцији [illegible] је кредит са 20.000 динара на неуредно особље: привремених чиновника и практиканата. Поводом тим биће овим дана отпуштено преко 30 чиновника.

Упутство. Главни санитетски савет издао је упутство, како се симптоми опажају код нове болести *кочење врата*, и какве мере треба предузети да се болест сузбије. То упутство одштампано је данас у „Званичним Новинама“. Ово упутство треба да прочита сваки грађанин ко има деце.

Читуља. Влада М. Луневица, бив. писар среза таковског, умро је 18. о. м. у Г. Милановцу после дужег боловања и сахрањен 19. о. м.

Мешовита комисија. Министар унутрашњих дела одобрио је мешовиту комисију г. Миодрагу Радовићу бив. писару управе вароши Београда. Председник комисије је г. Димитрије Грујић, секретар начелства округа београдског.

Одпочели радови. Радови на железничкој прузи Пожаревац—Дубравица, који су [illegible] престали, сад су поново одпочели и како нам из Пожаревца јављају, ако буде лепог времена, пруга ће бити потпуно готова до краја јуна месеца и биће предата саобраћају.

Нов закон. У министарству финансија довршен је нов пројекат закона о државним благајницима и главном рачуноводству. За два дана биће састављена [illegible] министарства финансија, где ће се тај пројекат претрести до ситница, па онда предати министру на даљи рад.

Распоред начелника. У министарству унутрашњих дела ради се на једном увелико распореду окружних начелника. Овај распоред поднеће се на првој министарској седници на пристанак, па ће се затим и указ потписати.

141. У полицијском затвору управе града Београда налази се 141 притворених, по разним судским и полицијским пресудама.

Скочила у Дунав. Домаћица жена Сладића Живојиновића из Речице у срезу рамском, скочила је јуче у Дунав и удавила се. Узрок овоме је њена дугогодишња неизлечива болест.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Руски цар примио је у Царском Селу бугарског министра Паприкова и Станчева.

Холандски парламенат је био усвојио законски предлог о евентуалном намесништву и старатељству за време малолетства престолонаследникових.

[illegible] [illegible] остаће на свој [illegible] [illegible] [illegible] и помоћи ће се с [illegible] [illegible] због сукоба с [illegible], којим [illegible] народна странка, која је ту скоро на једном [illegible] скупу у [illegible] [illegible] [illegible].

И последњи [illegible] трупа напустили су острво Кубу.

За чланове француске Академије Наука изабрани су критичар Рене Думик и песник Жан Екар.

28. о. м. отвориће се у Александрији грчко-арапски конгрес.

Русија је издала решење за уједињење балтичку губернију.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Und der König

„Одјек“ је јуче доказивао да Краљ у овој страшној кризи кроз коју је Србија за последњих шест месеци пролазила, није могао ништа урадити мимо владе, да није могао редовним путем задржати владине одлуке, па чак да није имао ни могућности, да спречи овакво решење ствари.

Шта ти „Одјече“ вреди причати те твоје теорије, кад их ми знамо на изуст? Кад су твоји на влади и кад је теби и твојима добро, онда Краљ нема никакве праве ни дужности и према томе он није никакав ни одговоран и може спокојно спавати и тегати се. А кад твоји нису на влади и кад вама није све потаман — а вама није никад потаман кад нисте на влади — онда он има масу права и дужности и одговара за све.

У првом случају ви искључујете грађане и клеветате их свакојаке, који рекну ма коју непонизну о Краљу, а у другом случају не допуштате, да га убијају и после убиства пљескате убицама.

Та ваша теорија сасвим нам је позната, да нам се не треба више објашњавати. Она је давно и давно казала изрека у немачком стиху:

Und der König absolut
Wenn Er uns den Willen tut“.

Само што код вас није апсолутан кад ради оно што ви желите, него је — неодговоран.

Не дају браћа Турчина

Јуче смо потврдили [illegible] што је овај Турчин урадио са нашом браћом после шумског увијања за њиховом свађом, да би помогао овој да сачува свој добар глас.

Брат Фуладишу и брат Самосталцу то није право па ударише у дреку: како овај Турчин није „тај“ човек, како није истина, да је са њима урађено оно што смо испричали и да смо ми то све просто измислили, тешко на почасти.

Да, не јуначка и честита браћо, не жестите се! Да Боже ме да је све то лаж. Ни нама не напој свирка Миловановa није се ништа лепше у шуми. Није добро ага тај човек. Боже сачувај.

Само не знамо што вам се свирка Миловановa тако много смеје. Него нека вас то не брине. Чувајте ви образ агу као што га је он чувао нама, па вам нико ништа не може. Он ће ћутати јер сте му задовољили ћеф, а ви одричите, па онда накривите капу. Знала је свирка Миловановa своје девере, кад је молила агу, да и њих одведе мало у страну.

Ваљевска хроника

Радничко удружење — Бурни састанак. — Једно самоубиство. — Болест у Ваљеву. — Певачко друштво „Чика Љуба“. — Ваљевска Трг. Омладина.
(Редовни дописник „Правде“)

Ваљево, 19. марта

Пре неколико дана, како је у наш град приспео повереник друштва г. Ђура Рајчић и почео своје преслушавање у касарни Друштва Сопрајића. Г. Рајчић је рекао у Ваљеву [illegible] [illegible] [illegible] то није чудо што је велики део нас радосно [illegible] на [illegible] [illegible] уметности. Прва представа била је „Кантаџија“ и ваљевску улогу играла је гђа Гојкова. И ако гласови нам нису, ипак на сву улогу није дала нам она нарочитост, коју нам је дао Цветковић играјући. Прилично су били добри г.г. Кремановић и Дивац у улогама Хаџи-Томе и Митке. Друга представа била је [illegible] били. Давала се Сардуова „Несташка“ и улогу Мадлене тумачила је гђа Бремановићка на лепи усписк. Нарочито је [illegible] [illegible] била у 4. чину кад [illegible] [illegible]. Гђа Бремановићка има једну маленкост сопствену особину оно што свако учини и није јој потребна [illegible]. — Од осталих чланова ове дружине истичу се, поред управника г. Рајчића, још гђа Берановићка и г. Кремановић, остали су сви мање почетници.

* * *

Прошлог је Н. дивизија приредила, кад [illegible] [illegible] гађање из бојевих пушака. Гађање је почело на пољу „Мајдан“ код Петкових, а мете су биле на једном крају Чубрила. Пре почетка гађања [illegible] [illegible] [illegible] да су гађали [illegible] [illegible] [illegible] које је [illegible] пред почетак гађања и највише су довели у Ваљево да и ови присуствују [illegible] [illegible] [illegible]. Све официре [illegible] [illegible] са г. дивизијаром на челу, као и приличан број ваљевских грађана, били су присутни при овом гађању.

Пред почетак гађања су, какав [illegible] [illegible] да прикажу ово гађање, и нарочито при [illegible] [illegible] места. Да је у овом маневру место мета биле жива група непријатељска свак бољи задржу непријатеља, било би их 10 мин. савлађено на земљи. Нарочито [illegible] [illegible] биле је [illegible] и [illegible] другу [illegible], јер две једне мете [illegible] на земљу друге две мете у месте, а четврти [illegible] из [illegible] пушака.

Прошлог је [illegible] [illegible] [illegible] г. Богољуб Илић је приватне неручнике г. Вој. Поповића, а пушке су примили резервисти, који, иако нису били сад позвати на вежбу, нису желели изостати. На овај број и на овој обуци резервиста нису били [illegible] г. г. официри III. [illegible].

* * *

Пре два дана у Јовањи на [illegible] Ваљеву, убио се ваљевски Милошко Бећић, [illegible] [illegible] [illegible]. Пре убиства написао је једно писмо, у коме каже да се убија зато, што су га непријатељи и пријатељи у рођени. На [illegible] [illegible] [illegible]:

— Хоћу сам убити још два три моја непријатеља, али ће она Бећа ваше [illegible], а овако је боље да остану сада моја!

Пок. Милошко је био добар и вредан [illegible] и после себе оставио је жену и кућу пуну нејаке деце. Кад се убио није му било више од 30 година. Бог да га прости.

* * *

Изгледа да се опасна [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ваљево. Уистину [illegible] број [illegible], [illegible] и [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ваљево му даје кућа и да Бог да [illegible] [illegible] не прође.

Али нешто једно [illegible] [illegible], а друго да не дође. Место [illegible] [illegible] [illegible] болести са којих [illegible] и деца и [illegible]. Било је два три случаја и [illegible] [illegible] [illegible], али [illegible] [illegible], те [illegible] [illegible] да су то били [illegible] [illegible]. Дај Боже да је тако.

* * *

Ваљевска пев. друштво „Чика Љуба“ држало је овога главну скупштину, на којој је изабрало нову управу. Управа је на челу примила и [illegible] учитеља ваљевска г. Мила Максимовић, на кога сви уверени, да ће се трудити да друштво подигне што већу висину. На истој скупштини учинило је једно лепо признање [illegible] бившег [illegible] друштвеног председника г. Романовића, који је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] места, пошто је са [illegible] [illegible] службу.

Скупштина је г. Романовића једногласно изабрала за свог почасног председника и извештава га о том избору дипломом у Шапцу, где је г. Романовић сада на служби [illegible].

* * *

Ваљевска Трговачка Омладина једна [illegible] [illegible] до [illegible], [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] удружењу. На својој [illegible] скупштини друштво је једногласно изабрало за тај положај једног [illegible], [illegible] и врло угледног ваљевског трговца г. Свет. Ф. Васића. Поздрављајући ове добре особине г. Васића, ја се надам, да ће он својим радом [illegible] [illegible], који је он за њега пожелео, и да ће се својим заслугама за друштво ставити у исти ред са бившим одличним председницима [illegible] г. г. Јеремијом П. Томићем, трг. и Живорадом Пр. Димитријевићем, благајником задруге.

Ваљевац.

Сутра „Правда" доноси уводни чланак:

СТРАШНИ БРОЈЕВИ

од

ТАСЕ Ј. МИЛЕНКОВИЋА

Драма у Српском Подворју

Патријархална кћи. — [illegible]. — Љубав. — Заклетва на гробу. — И он протестује. — [illegible]. — [illegible]. — На суду.

(Оригинални извештај „Правде")

Москва, 9. марта.

Пре три четири дана био је у московском окружном суду један интересантан процес, који се тиче и Српског Подворја. То је био последњи чин једне љубавне трагедије, чија је главна јунакиња платила смрћу. Зато, што се тај крвави расплет одиграо у једној одаји Српског Подворја, сматрам за нужно, да вас о њему известим. Истина ја бих имао да вам пишем и о покрету, који се опажа у руском народу, али као велим: зашто о томе писати, кад никаквог [illegible] нема, јер београдске кухињице, не народ, већ меродавни фактори, мисле о рату, као и о лањскоме снегу?!...

* * *

У непосредној близини Москве, у једном селанцету, налази се велика фабрика порцелана. Сопственик те фабрике Л. Храпунов-Нови спадао је у ред московских архимилијунара, а сем тога био је прави старобредски чете. У његовом дому живело се [illegible] патријархално, па је тим животом живела и његова јединица Клаудија.

Клаудија је била нежно и лепо плавокосо девојче од својих 18 година, која је свршивши институт дошла да живи у дом свога оца. Институт, у коме се она васпитала, био је [illegible] затворен и неприступачан профанима. Због тога Клаудија није имала прилике ни да се заљуби, а камо ли да ступа у какво револуционарно удружење, у која интелигентне девојке лете као муве у сурутку.

Потпуно слободног срца ступила је Клаудија у очев дом и првог пролећа пресели се са целом породицом у село, где је била очева фабрика. То је било у другој половини маја 1907.

У то исто доба био је у гостима код свога оца неки Василије Буров, неки младић од својих 21 годину или [illegible] и нешто мање. Васиљијев отац био је гостионичар у селу. Сам Василије учинио у то доба једну практичну школу за гостионичаре.

Два млада и лепа створа срели су се при некој шетњи у пољу, срели се и — заљубили се једно у друго. Милијунарска кћи веома радо примила је обожавање гостионичарског сина, који као сваки прирођени Московић беше вештак у „курисању".

У Августу месецу заказаше састанак на сеоском гробљу. Обасјани месецом стајаху они између крстова и крстача, и [illegible] и заклињаху се свим клетвама на вечиту љубав. Василије предложи тада Клаудији, да пође за њега, што она врло радо прими. Да би га сасвим уверила, да ће своју реч одржати, Клаудија скиде са свога белог вратића златан крстић и на њему положи страшну клетву:

— Уби ме, ако те будем слагала!

Срећни и пресрећни љубавници изађоше загрљени из гробља и одоше весели својим кућама.

*

Док су се Клаудија и Василије клели у вечиту љубав, дотле је, не знајући о томе ништа, стари Храпунов водио преговоре са својим пријатељем Родионовим, да Клаудију уда за његовог сина. Преговори су се отезали читаву јесен, зиму, пролеће и лето, за које су се време Клаудија и Василије једнако дописивали. Пошто су ту ствар ссудили са свих страна, па и са трговачке, два се старца споразумеју и одреде дан, кад ће се младенци видети.

Тога дана Клаудија је била веома узнемирена, али ипак отиде на вечерње у кућу једне од својих тетака. При првом сусрету са младим Родионовим Клаудији нешто чудно срце заигра и њојзи се Родионов допаде. Још, кад овај фешмакарчић, који се школовао у Паризу и према томе разумевао у освајању женских срдаца, поче бацати прави ватромет духовитости и комплимената, у [illegible] слави овог девојчета изврши се читав преокрет: слика Васиљијева сасвим ишчезе и на њено место дође елегантни [illegible] Родионов.

Родионову није остало непознато, какав је утисак учинио на девојче, па намисли да га сасвим искористи. Почео јој приповедати о животу у Паризу и вожњи на талијанским језерима, о корзу на Ривијери и чудесима у Швајцарској.

Млада Клаудија беше начисто занета и даде свој пристанак на брак с Родионовим.

*

Међутим неменица стиже у Моску Буров, и одседе у наше подворје. Да ли је Буров дошао на сопствену иницијативу, или га је звала Клаудија, да од њега узме своју реч натраг, не зна се посигурно, а то не умеде рећи ни јеромонах Иринеј који је главни „квартирмајстор" у српском подворју.

(Свршиће се)

Из београдске општине
(Писмо директору „Правде")

Поштовани г. Директоре,

Веома ћу вам бити захвалан, ако укажете гостопримства овој молби:

„Многи вичу на председника општине београдске г. Вуковића, да ништа не ради. Међутим то није истина! За ово кратко време г. Вуковић је између осталог, набавио и један фијакер са грималдијцем и то „[illegible]". Зар то није напредак? Зар ту [illegible]! Све је још на „[illegible]", само му једно не вољи. На том се фијакеру стално вози цела његова фамилија, па која, наравно, не „[illegible]" на све да мисли. Ако тај фијакер не мора нико да врши друге важније функције, да сад, онда га за њега треба продати. Ако је г. Вуковићу стало, да се његова фамилија и даље вози, нека га купи, па онда нека се вози до миле воље.

Желела би да ово питање буде од утицаја, да се не би више [illegible] са оваквим [illegible]".

Надам се, господине Директоре да ће те дати места овој молби у толико пре, што је и умесно и праведно и отрежњење.

Примите, господине Директоре уверење мог свагдашњег поштовања.

[illegible]

P. S. Уверен сам да овај мој болечни потпис не ће ни најмање утицати на вашу предусретљивост и готовост да мојему одштампате.

Ово велим из разлога тог, што и ја припадам самосталној струци, али ме са мало особина [illegible] свагдашња неправилност и неподпуњеност.

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

[illegible]

(наставак)

У хартијама Ла Ренијевим налазимо и о овом, против госпођице од Фонтањка управљеног комплоту, неколике овлашне и непотпуне белешке, које су му имале служити као доказ или подсетник.

„*Моја, гувернанта*: Мора бити цела истина што је рекла кћи Вуазенове о плану да се отрује госпођица Фонтањжка и да је та ствар претресана, јер Ромини признаје да је тражио приступа у појединима у кућу под изговором да је иностраин продавац свиле.

Састајала се и претресали, како да набаве чоху. У разговору с де ла Бретешевом, против које је процес много мента отежане околности и што сам Бланси нашао.

У разговору с Дамоналовом, која има слободан приступ у кућу госпођице од Фонтанжа.

Ово што Бертран сведочи потврђује горњега јер он признаје ствар: кћи Вуазенова није те ствари могла измислити.

Нова: ово у првом реду заслужује пажњу и мора се испитати: Ромини у исто време с госпођицом Деције апартманском госпођицом госпође Монтеспанове".

Последња и не мање незадовољна црта ово је:

Већ смо видели да је госпођа Монтеспанова побегла, кад је дознала о хапшењу Вуазенове и њених саучесника. Њен страх али и њено бесни били су безгранични. У тренутку кад је видела да јој је срећа за навек упропаштена и изгубљена хтела је имати бар ту свирепу радост, да којотницу својом руком склони. Врачара, која је била најбоље оружје њених страсти, стајала је пред судијама и без сумње се спремала да пред избезумљеним погледима открије ужасне ствари, у којима је учествовала краљева метреса. У том тренутку је госпођа Монтеспанова, у својој ватреној жељи да оствари своје планове, ступила у везу с Франсоаском Филастровом, колегиницом Вуазенове и најстрашнијом врачаром париском. Филастрова је била једна од оних, која је своје дете жртвовала сатани, јер одмах чим се родило дала га је заклати. Филастрова је такође била она, која је у Нормандији потражила неког Галеа, о коме је напред било говора, за тим отпутовала у Авернь да потражи тајна средства која „трују и то се не сазна".

(наставиће се)

ИЗ ПУБЛИКЕ

У 261. броју „Дневног Листа" од 20. септембра пр. год. изашла је једна жалба у којој се износи клевета г. Милошу Мошоровићу, шефу трамвајског саобраћаја. Испод те жалбе потписано је моје име.

Како је ту жалбу нисам ни написао ни потписао, то изјављујем:

1. да још од августа месеца прошле године не живим у Београду већ у Шапцу, одакле сам ономад допутовао у Београд и сазнао за ту жалбу;

2.) да је уредништву „Дн. Листа" нико потурио ту жалбу, на којој је фалсификован мој потпис; и

3.) да нисам имао никаквих разлога да напишем такве жалбе против г. Мошоровића.

Васо Томић

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Вечерашња претстава последња је пред Ускрсом. За то ће и посета бити већа, јер до Ускрса неће бити претстава. Али вечерашњи програм у толико је јачи и [illegible] сензационе комаде:

„*Живот љубави после смрти!*"

„*Прота Максим*" и

„*Официр у гости*".

Под кирију МОЈЕ 2 КУЋЕ: једна с лица, друга из дворишта у Дечанској ул. бр. 26 издајем са целом баштом почев од 1. маја ове године.

За цену упитати сопственика **др Милана К. Николића** Добрачина ул. бр. 22. 2-3

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превео с француског

[illegible]

XLII

[illegible]

Истина она је била предузела све мере предострожности. Још би и тако кћи спремала се на првом спрату, у лисам собама које су гледале на [illegible]. Били су под кључем. Али се ипак могао десити какав случај који би проказао њихово присуство [illegible].

И шта би му онда објаснила њихово присуство? Ако би [illegible] Пејеа проговорио? Ако би [illegible] од грофа [illegible]? Ако би Доншт хтео да Алиса од Лукса [illegible]?.. Ако би се [illegible]?..

Али ни то није било све.

[illegible] на то Алиса од Лукса осећала се довољно несрећна, довољно јадна, да се измучено [illegible] положаја.

Оно што ју је страшило, што ју је узнемиравало било је неким крајем писама, које је тога дана добила.

Читаоци нису заборавили да је Алиса, по уговору са Катарином, била приморана да свако вече предаје [illegible] преко куће која се налазила на крај стране Тиљерија. Ова се обично задовољавала са неколико речи, које би исписала непознатим рукописом:

— „Нема ништа ново..." или „Видела сам се с [illegible]; све иде добро..."

Те вечери, кад је Алиса спустила свој листић кроз прозорчић, она осети како је неко ухвати за руку и тутну јој савијено писамце. [illegible] се журно врати својој кући, [illegible] писмо, прочита га и тада јој срце поче силно куцати. Прочита га још једном, да би му добро запамтила садржину, па га онда спали и [illegible] јер се бојала да ће се и на пепелу познати речи, које су биле исписане.

То писмо је дошло од Катарине Медичејске, која није имала никаквог потписа, [illegible] ко коме би се могло познати ко га је писао или доставио. Било је писано мушком руком и непознатим рукописом.

Ево шта је садржавало:

„Задржите човека вечерас до десет часова. У то време тачно пустите га да иде. Ако хтедне да проведе ноћ код вас, нађите какав изговор; али на сваки начин у десет часова мора бити на улици. Никакво му се зло неће догодити."

Претпоставка да ће гроф можда хтети да проведе ноћ у њеној кући натера јој румен стида у образе и даде врели сјај [illegible] очима. Последње речи у писму нису је не мало храбриле.

Кад је Катарина од Медичеја желела да гроф буде на улици у десет часова то је значило да има намеру да га нападне, или да га ухвати... но зашто?.. Све могућа прва [illegible] обузела је.

Кад чу да [illegible] у врата јој не бише ни на што [illegible].

— Ако га [illegible] она пребледела, као да није очекивала његов долазак.

Она се у тренутку одлучи.

Пошто по то, било шта било, она се одлучи да задржи Марилака код себе целу ноћ... Она је била тешко умрла од [illegible] живота у вечитом страху, где ју је [illegible], где је непрестано требало лагати, да се била скоро помирила с мишљу да му све каже... Кад се, дакле, [illegible] на вратима она [illegible] да изађе пред њега, као што је обичај чинила и стара Лаура изађе да му отвори.

После неколико тренутака гроф уђе у собу у којој је она била и она му пође у сусрет тако весела и ведра, да је тешко било и помислити каква се драма одиграва у њеном измученом срцу.

— Драга Алиса, рече гроф, хоћу да вам представим витеза Пардајана, кога сматрам као брата; љубите га молим вас из љубави према мени.

Говорећи то гроф приђе и указа руку витеза, који је стајао за њим.

Алиса задрхта. На први поглед она је познала јунака са древног моста.

Пардајан је такође познао у истом тренутку.

Алиса се спреми срце, али у исти мах смисли шта ће одговорити, ако је витез позна.

Пардајан не показа ничим своје изненађење и изгледаше као да је Алису видео први пут у животу.

Алиса пружи уздрхтану руку витезу и својим пријатним гласом рече:

— Господине витеже, кад сте пријатељ грофов, допустите ми да изразим своју срећу што вас видим у својој кући. Пријатељ је драгоцена ствар, господине... и у положају у коме се гроф налази у Паризу, рече она промењеним гласом, за њега је срећа што може да рачуна на такога као што сте ви...

— Витеже, рече гроф смешећи се, она је на први поглед погодила колико ви вредите...

— Госпођа, рече Пардајан мало узбуђен, ја волим господина грофа од онога тренутка кад сам га први пут видео. Он је редак човек и ово [illegible] што доживети његову срећу, ја му стављам на услугу своју оданост.

(наставиће се)

ВАЖНО ДА СЕ ЗНА

ДА МИ МИ МИ

ТАЛВИ И МАНДИЛОВИЋ

Пред ову ратну сезону довели смо одела по новом бон-тону.

Ко наше одело обуче, тај не мари на кој ди утуче,
А јефтина цена, [illegible] — нек обуче само [illegible] на Шваб[illegible]
[illegible] је живот [illegible], нек се [illegible], па слободно [illegible] преко Дрине

За Србију шивено [illegible] уз доплату

171 3—3

Ми Талви и Мандиловић

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Претплата на

„ГОЛГОТУ"

Балканска роман г. др. Недељка Ђурђевића [illegible] у Србији.

[illegible]

16. Марта 1909 г. Београд.

3—3 **Н. Даничић.**

Распродаја конзерви

[illegible]

Сима М. Лазаревић тр.

[illegible] Краља Милана [illegible]

Коначна распродаја

[illegible]

Сима М. Лазаревић тр.

[illegible] Краља Милана [illegible]

Од 1-ог маја т. г. издајем под кирију:

ДУЋАН [illegible]

ЕЛЕГАНТАН СТАН [illegible]

[illegible] 188 2-3

СЕЛТЕРС [illegible]

[illegible] у Београду [illegible]

Глише Т. Андрејевића и Брата

150 — *Телефон 282.* — 13.30

ОГЛАС

[illegible]

Милутину Ђ. Ристићу

346 [illegible]

КУПУЈЕМ

[illegible]

С поштовањем

Исак Ј. [illegible]

[illegible]

184

Телефон бр. 464 Телефон бр. 464

КОЛОНИЈАЛНО-ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА

Петра П. Мирковића

ЦВЕТНИ ТРГ **БЕОГРАД** [illegible] 29.

Препоручује г. г. Потрошачима за наступајуће празнике поред остале робе

БРАШНО

у [illegible]

Теј-бутера
Обланде за торте
Чоколаде швајцарске
Ораја [illegible]
Бадема и Лешника
Грожђа жута и црна
Јаја свежих под гаранцијом
Живине свеже [illegible]

РИБА:

Сардина у [illegible]

Тонфиша, Пастрмка Сардела
Маринат од Јегуље, [illegible]
Маслинака, Ајвара
Зејтина из Ници, [illegible] Лтр. Д. **2.40**
Салама
Сира: [illegible]

НАЈУМЕРЕНИЈЕ ЦЕНЕ

Строго солидна, тачна и брза услуга

ВИНО

под гаранцијом чисто

Српска:		**Француска:**	
1 Лтр. бело	Д 0.60	1 Боца Медок црв.	Д 0.85
1 „ „	„ 0.70	1 „ [illegible] бело	„ 0.90
1 „ „	„ 0.80	**Српско:**	
1 „ црно	„ 0.70	1 Лтр. [illegible]	Д 1.70
		1 „ [illegible]	„ 0.60

Пива у флашама: [illegible]

Све [illegible] г. г. потрошачима у куће.

Поруџбине из унутрашњости [illegible] брзо и тачно.

Телефон бр. 464.

[illegible]

Мушких Шешира

ВАНРЕДНО ЛЕП ИЗБОР

За пролетњу и летњу сезону у [illegible] бојама и врло [illegible] фасонима, [illegible], препоручује и продаје их по врло умереној цени.

[illegible]

Петра Петровића и Беловића

Кн. Михаилове ул. — БЕОГРАД — Кн. Михаилова ул.

Поруџбине из унутрашњости [illegible] брзо и тачно

301 1—3

ПРВА СРПСКА ПАРНА ПИВАРА

Ђорђа Вајферта

Извештава кафеџије и остале потрошаче да ће на Цвети 22. о. м. пустити

СПЕЦИЈАЛИТЕТ СВОЈЕ ПИВАРЕ

УСКРШЊЕ ПИВО — МЕРЦАНСКЕ БОЈЕ

које није [illegible]

Исто пиво може се добити и у флашама од 25 и 30 у сандуку.

Поруџбине прима Коста Јовановић — Побратим

Деспотова бр. 18. 426 2—3 *Телефон 120.*

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

[illegible]

Цена је једној боци 2.60 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] боца **2** динара.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] **1.20** динара, [illegible] **2** динара.

95 34—50

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

[illegible]

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

[illegible] *Проја, [illegible]*

За време посте увек рибе

Привилегована Народна Банка

КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

[illegible] од 20. марта ове године [illegible] за прошлу 1908. годину, по свакој акцији дин. 12. — у злату.

[illegible]

Купоне [illegible]

[illegible]

10-ог марта 1909. год. [illegible] купон бр. 30 [illegible]

14. марта 1909. год. Београд

УПРАВА НАРОДНЕ БАНКЕ

393 3—3

[illegible]

✝ ЉУБИЦА

[illegible]

Крагујевац, марта 1909 год.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

[illegible]

185 2-2

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин., за [illegible] 8, за четврт год. [illegible] 4 дин., месечно 1.50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — [illegible]
Уредник М. [illegible] бр. 32.

„Браник Радничких" Штампарија [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 89.

ПРАВДА

Телефон 821 | ПОНЕДЕЉАК 23 МАРТ — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 82. | Телефон 821.

СТРАШНИ БРОЈЕВИ

Једна озбиљна појава, која већ почиње бивати и страховита, треба да заинтересује све оне, који мисле добро о овој земљи.

Она треба што пре да изазове брижне боре, како на челу пастирчета, чак тамо на крају Златибора, тако исто да изазове и брижне мисли у главу свакоме владаоцу и поглавару државноме.

Не треба прећутати мучну истину: *да растење кривичних дела у једној земљи може бити од важнога утицаја на опстанак државе*. Не може се крити, јер то сви видимо, да се у нас број криминала сваке године све више умножава.

Наш државни буџет, веле се, скаче из године у годину. То сви на весу нашој осећамо. За последњих тридесет година попели су се државни издаци од *осамнаест* на преко *сто милијуна*. Многи мисле, да је то зло за земљу. Други се опет упињу, те доказују да је то баш напредак за — Србију. Али, има још један буџет, који такође нагло расте. За њ потписујемо сви од реда, да је несрећа за — народ. То је буџет злочинаца. То је буџет *робијашки* и *апсански*. Ах, благо нама, како би се радо примио дефицит у овоме буџету. Камо лепа срећа да овде подбацује цифра оних, који иду у град, робијашнице, у апсане и на губилиште..

Загледајте само у наше апсане — оне су препуне. Робијашнице су такође препуне. Затворени осуђеници гуше се, и даве један другог. И чули сте ту скоро: наши министри правде морају, како сами признају, чешће подносити Краљу помиловања, једино са разлога тога, *што је осуђена лица немају више где затварати*.

А да видите један мали рачун. У Србији један **ђак** кошта државу **24** а један робијаш **300** динара. *Место у школу* — наша се деца шаљу на — робију. И осврнимо се око нас. Погледајте друштво у коме смо. У њему се иножи злочин за злочином. И горе и даље. Свет је подивљао. Курбан се људима свакога дана нови односи по двојицу и тројицу на наше срамоте. Само злочин *убиства*, тај *најстрашнији* и *најопаснији* криминал међу криминалима, на се је последњих година — дуплирао. *Гледајте бројеве за прошлу годину*. Само убистава и покушаја убистава било је на **93**. Додајте томе на близу **2000** *општих крађа* и **190** *разбојништава*. Рачуна се, да на једну опасну крађу долазе *пет простих*. Саберите и ове бројеве, упоредите их са бројем становника, па ћете се са ужасом уверити, да наша земља са својим криминалитетом односи рекорд у Јевропи.

И зар онда није дужност, да овде апелујемо понова на оне, који су на крају управе државне?

Зар оне стотине и хиљаде невиних, на правди Бога, побијених, или осакаћених и покрадених лица, нису грађани ове Србије?

Зар они нису порез плаћајући слове, који имају потпуно право на живот, својину и слободу?

Зар та побијена и опљачкана лица нису војници, браниоци ове грудве земље?

Зар њихове главе и имовину не треба чувати за [illegible] и да се пролију у борби пред непријатељем?

Народна Скупштина бавећи се махом личним питањем и давањем разних концесија својим људима, троши близу *милијун динара* годишње. Толико сразмерно не коштају ни енглески парламенти, где долазе прве научне снаге и капацитети државнички. И када наша Народна Скупштина налази да јој је за толике паре, и кад пропадају још најлепше српске земље, био данас прешна потреба, да решава и о *овом Гуљелму*, за припадање [illegible], тако нешто у хрватској [illegible] (види скупштинско решење од 13. јануара) — онда зар јој није дужност: да се мало позабави и побрине и о безбедности оних, који плаћају све дације, а уз то још и гласају и шаљу народне посланике у Народну Скупштину са добрим дијурнама.. Или се зар после толиких концесија пријатељима и партизанима нема у Скупштини времена и за *неке услове опстанка једне модерне државе*?..

Година, у коју смо већ за један месец зашли, показаће се, по свој прилици, још не повољнија. Изгледа по свему да ће се стање у земљи погоршати. Услед сталних прилика грдне суме иду и отићи ће још на војску и њене потребе..

Од тих големих издатака народна привреда неће видети никакве хасне. Буџет је порастао на преко сто милијуна. За његово равнање мораће се увести нове дације. Старе порезе морају се повећати. И велики државни и општински терети пашће свом тежином на сточни народ. Масе беспослених радника преврнуле су већ данас престоницу и пале на храну општини београдској. Од те невоље неће бити поштеђена ни остала места по Србији..

Ако се још по несрећи, јаве поплаве, неродица, ако нагла година, ослаби посао, рад, саобраћај и трговина, — живот сиротиње биће јако отежан и несносан. А горак живот, који у нас не тече, не храбре ни вера, нити одржавана строги морал — изазиваће *људе готове на све*. Додајте томе наше и сувише распаљене партијске страсти, нашу нервозну борбу и међусобну омразу — и биланс на крају ове, на сваки начин, за Србију судбоносне године, *може испасти са великим моралним и материјалним дефицитом*.

Теса Ј. Маленковић.

ПОЉСКА ПРИВРЕДА
и народно представништво

Пре но што би прешла на проверење ствари, која нас је и руководила да напишемо ово неколико редака, сматрамо за нужно, да учинимо неколико општих примедаба о нашој пољској привреди. Данас нам је већ јасно у ком се правцу наша пољска привреда развијала и у ком правцу она мора и у будуће да се развија. На чисто сточарски појас — са големим производњама у стоци и сточним производима, где је ратарство и остале гране земљорадничке производње, играло споредније улогу, почело је бивати све да уступа видније место и да постаје претежније. Овај и сличан развитак последица је разних узрока, утицаја, који су мање више познати и на које се не мислимо задржавати.

Веле се обично, да код нас земљорадња замењује и сточарство опала. Боље би било рећи, да земљорадња, на супрот сточарству, заузима видније место у привреди, [illegible]. А у исто време, овај нам доказује, да смо ступили у један [illegible] ступањ привредног рада и делања: ступањ где је већ потребно више знања и у маси наше трудом и жртава.

По нама, капиталом је и сточарство давало сваку примитивног-нерационалног рада, [illegible] земљорадничке производње, даје нам исту слику. На првом месту, [illegible] рада у земљорадничкој производњи [illegible] на случај, на природу [illegible] је нам не мало или врло мало уз то своја, да би и он са своје стране утицао на ясвне сеоске производње. То је слика екстензивне производње. А друго, наша земљорадничка производња је врло једнолика и једнострана, она је готово и искључиво ограничена у производњи хранива.

Ето са таквим привредним стањем, ми смо ступили у тесну везу са западном Европом — са културним и економски свестрано развијеним земљама. То су наметнули односи који морају да наше дају у међународној трговини народа са развијеним привредним државама, [illegible] извесних економских и државних интереса. И то су јаке везе и покренуле наше привредно делање и у његовом [illegible]. Али су ти односи данас створили и један врло мучно стање, нарочито за наше привредно делање, [illegible] — да мора преобразимо. Утицаји европске заразе струје није да су свестрано у нашем привредном раду донели и надјачали. И то што, што је наше привредно, у овом случају, земљорадничко делање, врло незгодно, како у погледу разноликих привредних грана, тако и у погледу интензивности, што је још примитивно, без плана, без знања и што је нарочито, *без оних средстава, која су неопходна потребна за уметан рад у нашој привреди*. Сасвим је онда јасно, да је била мој крај тешким ударом страних струја. Јер, онај који ступи у борбу са противником, који располаже бољим средствима за борбу, несумњиво мора подлећи у тој борби. Тако је и са нашом привредом, која је, у пуном смислу речи, ступила у утакмицу и која мора, ако неће да подлегне у тој утакмици, гледати, да се снабде са свима оним условима, којима располаже њен противник.

По не само што Приход од земљорадничке производње наше није врло мало; он је сведен на минимум. Овај је приход искључиво тако мали, не због чега другог, но услед нерационалног — несавременог привредног делања (види о томе расправу: *Др. Ђулаја Станојевић: Како се може повећати приход од земљишта у Србији*). У нашој земљорадничкој производњи нису наступила она средства производње, која *морају да ту наступе*.

Чак и држава је увидела потребу сваким другог врсне рада у земљорадничкој производњи. И она је тежила да се једном крају у томе. С тога је гледала, на разне начине, да помогне свој развитак у пољској привреди. Али је држава неуспешно изабрала свој пут — [illegible].

(Наставиће се)

СЛУЖБЕНО САОПШТЕЊЕ

Гроф Форгач посетио је г. министра Миловановића у циљу да га обавести да је аустро-угарска влада вољна да преговара да трговински уговор што пре отпочне, и да га извести да је овдашње аустро-угарско посланство добило већ за то пуномоћије од своје владе.

Као што је јавност већ извештена, провизоријум на основу уговора који је био закључен летос, нема изгледа да ће се за сада поновити јер за његово продужење постоје исте оне тешкоће које су и пре постојале од стране суседне монархије и ако би српска влада била вољна да тај провизоријум продужи.

Преговори за нови уговор водиће се по свој прилици у Београду.

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

Нова поморска сила

Даље, сада смо начисто шта ћемо добити од Аустрије и ми и Црногорци.

Зато што смо лепо били послушни, Аустрија ће нама дати једног члана у Дунавској Комисији, који ће имати неограничено право пецања рибе од извора до ушћа Дунава. Од уловљене рибе Аустрији ће припасти 20 од сто а остатак припашће Србији.

Сви су изгледи, да ће за члана Дунавске Комисије бити постављен Милован Миловановић, пошто је за овај посао потребно велико стрпљење. Озбиљан му је конкурент био Пашић, који је познат као пецач у мутној води, али су се сви, изгледа, одлучили за Милована.

Да се не би изазвало огромним трошковима, око подизања Јадранске железнице, у нови трговински уговор унеће се слободни транзит живе стоке кроз Аустро-Угарску. Силажење стоке на станицама биће строго забрањено, али ће се на вагонима направити некаки прозори са гвозденим решеткама, кроз које ће моћи наша стока уживати у природним лепотама Аустро-Угарске.

Али не како да имамо разлога радовати се овим „компензацијама" за тричаву Босну и Херцеговину, морамо се силно обрадовати компензацијама, које ће добити наша сестра Црна Гора.

Сад је утврђено, да ће Аустрија задржати право контроле над црногорским приморјем, али ће се зато укинути она одредба Берлинског Уговора, која је до сада забрањивала Црној Гори држање своје ратне флоте.

Та је вест просто занела све Црногорце. Књаз се задовољио кад му је та одлука саопштена и одмах је сазвао Народну Скупштину.

Књаз је у Скупштини држао дивни говор и Скупштина је одмах вотирала суму од две милијарде динара за грађење двеју оклопњача, четири крстарице I реда, две крстарице II реда, осам торпиљера и једну подводну лађу [illegible].

Одмах су дата имена овим ратним бродовима.

Тако ће оклопњаче добити имена: „*Препредени Милован*" и „*Куражни Извољски*", у славу и част ова два велика мужа.

Крстарице I реда ће се звати: „*Окупација*", „*Анексија*", „*Економске користи*", „*Компензација*", за успомену на ово славно доба.

Крстарице II. реда носиће имена моћних заштитника: „*Тетка Русија*" и „*Стрина Енглеска*."

Осам торпиљера носиће имена осморице славних мужева у чије је руке предао судбину своју српски и црногорски народ.

Подводна лађа носиће страшно име „*Зао дух*."

Израда ових ратних бродова поверена је новообразованом министарству црногорске марине, на чије ће се чело ставити чувени руски поморац Алексијев.

Цела флота биће готова за две године.

Влада је решила да не прима зајам на страни, већ ће потребне суме дати подизањем [illegible], и слање чарапе и сирења.

У вече је била на Цетињу илуминација. Народ је приредио овације српском посланику Јовановићу који је држао говор.

* * *

На немирном Јадранском Мору залепршаће се ускоро ских пребирја на турске границом. Удружена руска и прво-турска војска задаће страх у дружевној флоти свих поморских сила.

Неко је утврдио давно суседску нам монархију и њеним савезницима Великој Русији и Горњој Енглеској.

[illegible]

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Чатурња

У Десни је 11 марта умро Пантеле Ј. Подгорчани учитељ. Био је вредан [illegible] учитељ. Радио је на дечјим листовима „Голуб" и „Невен", и књижевним листовима „Јавору" и „Стражилову." Радио је са наступним листовима још до пре неколико година али је напредовао. Отац му је пензионисани професор J. Подгорчани, живи у Београду.

Пензионисан

Досадашњи главни школски [illegible] наставник, Ђорђе Поповић, стављен је у пензију по својој молби.

Дневне вести

Забрањена „Правда". Јучерашњи број „Правде" забрањен је полиција због уводног чланка, који је прештампан из „Нове Слободне Пресе". Ми смо за наше читаоце из унутрашњости приредили друго издање.

Саветовање. И јуче пре подне била је конференција министарска у министарству спољних послова на којој се дискутовало о трговинском уговору са Аустро-Угарском. Одлучено је да се о томе упита за мишљење и наше Трговачко Удружење.

Миловановићева изјава. У разговору с нарочитим дописником „Франкфуртских Новина" о трговинским односима Србије с Аустро-Угарском, рекао је министар спољних послова др Миловановић, да се мора бојати да се нијкад не добије трговински уговор на ужој основици но што је до сада био, и ако је противно природном осећају да пошто је политички попустила и показала своју мирољубивост, Србија сад буде и привредно оштећена. Можда би, рекао је, Немачка могла блажећи и помирљиво утицати на Аустро-Угарску, те да насетиму непотребне кресије Аустро-Угарске против Србије. Али ће Србија сада у свима случајевима и по свима пољима [illegible] и потрајно наставити културни рад.

Једна посета. Јуче по подне посетио је министра спољних послова г. др. Миловановића у његовом кабинету гроф Форгач, аустро-угарски посланик, и том приликом саопштио му, да ће аустријска влада учинити све олакшице, да се дође што пре до уговора са Србијом.

Трг. преговори. По информацијама бечких листова српска ће влада одмах позвати Аустро-Угарску да се отпочну нови преговори о трг. уговору. Преговори ће се почети одмах после Ускрса. Први делегат за преговоре биће опет г. др. Мила Поповић, директор српских државних железница. Влада ће српска тражити да се повећа сточни контингент за извоз и [illegible] наша живу стоку.

Једна прилика. Србија је претурила тешке дане анексије. Тим поводом, у критичним данима, Србија је [illegible] у њеним најбитнијим и најживотнијим интересима. Али уз ту штету [illegible] су [illegible] и још друге [illegible]. Они су се хтели користити општом забуном и расположењем у овој тешкој кризи и одрањачити нешто од народа, што иначе не би смели ни помислити за трећо.

Под изговором спреме за рат, разрезали су стеке по 25 од сто прореза. Пошто нема рата, а они га нису ни мислили водити, сад ће они тих 25 од сто употребити да награђују своје ловишне као што су Станко, Максим и т. д.

Затим су успели проугурати порез на ракију, под насловом „фабрички [illegible]".

Овом фабрикатом се иде на потпуно уништење производње ракије у Србији. То ће народ осетити после кад ће бити касно.

Ето, те две ствари су „приде" уз губитак Босне и Херцеговине!

Признање анексије. Аустро-угарски претставници код великих сила добили су налог, да траже и формални пристанак за укидање чл. 25 Берлинског Уговора.

„Једна Србија." Под овим насловом донео је у бечком листу „Arbeiter-Zeitung", главном органу аустријске социјалне демократије, чланак, у коме се говори о неразложности Аустро-Угарске. Тај ћемо чланак донети у преводу у сутрашњем броју, на шта скрећемо пажњу наших читалаца.

Кочење врата у Љубљани. Из Љубљане јављају „Обзору", да се тамо појавила опаска болест кочења врата. При смени страже код једне барутане, нађен је стражар где лежи на земљи. Лекарским прегледом је утврђено, да се стражар разболео од болести кочења врата.

Чл. 29. Берлинског Уговора. Петроградска телеграфска агенција јавља да је руским заступништвима у иностранству наређено, да се владама сила потписница обрате службеном изјавом да *руска влада, пошто је пристала на укидање члана 25 Берлинског Уговора између осталих, сматра да је време и потребно да се истим путем изврши и укидање одредаба члана 29 Берлинског Уговора, које ограничавају суверенитет Црне Горе, те за то предлаже силама да даду формални пристанак на укидање поменутих одредаба.*

„Страшни бројеви". Обраћамо пажњу наших читалаца на данашњи уводни чланак под овим насловом који је г. Таса J. Миленковић уступио „Правди". Чланак је одломак из најновијег дела г. Тасиног, које је требало да угледа света крајем прошлог месеца, али је услед наших спољних прилика то одложено за који дан.

Самоубиство магационара. Прексиноћ у суботу у вече око 10 сати, убио се у своме стану у Душановој улици Јоси Продановић, магационар у трамвајском друштву, испаливши себи у главу један револверски метак, система „Buldog", услед чега је одмах умро. Јоца је седео у кујни својој; на столу је имао флашу са ракијом, а у руци држао и читао једну немачку књигу „Das Meine interessante Buch". Кад је његова жена отишла у собу да легне са децом, он је уграбио моменат и убио се. Извршеним претресом стана његовог није нађено оставних писмених трагова из чега би се могло закључити зашто се убио. Јоци је иначе обичај да се напије, и у таквом стању обично је говорио да ће се убити, што је напослетку и учинио. Леш његов пренет је одмах у болницу ради секције и сахране.

Српски конзулати у Босни. По једном саопштењу праше „Бохемије", Србија тражи од Аустро-Угарске одобрење да се у Босни оснују два српска ђенерална конзулата и шест конзулата ради привредних односа.

Први случај. Прексиноћ, око 12 часова, разболео се Матар Томић, бив. бакални, млађи од својих 26 година, од нове болести „Менингитис" — кочења врата — и јуче око 9 часова ујутру умро. Леш његов пренет је у општинску салу ради прегледа и сахране. Ово је први случај да човек умре у Београду од ове болести.

Војни бегунци. Синоћ су довезени у управу вароши два војна бегунца, који су пребегли преконоћ, више Обреновца на нашу страну. Имена је Али Осман и Али Алаг, оба босански Турци. Побегли су из Босанског Брода, где станује 74. пешачки пук. Они причају да су побегли због силних штрапаца, злостављања и глади која влада у аустријској војсци. Данас ће бити спроведени у Пожаревац, где им је одређено стално место становања.

Убод ножем. Новос је Љубомир Недељковић, [illegible], око 2 чата по ноћи, а у кафани код „Ме[illegible]", без икаквог датог му повода, повредио по глави перорезом Живоја Обрецковића, келнера код „Хајдук Вељка" и тешко га повредио. Живота је одмах пренет у болницу, где му је указана лекарска помоћ, а Љубомир је стављен у притвор.

Напад на кмета. Драгутин Миланојевић, кмет села Дражњевица у окр. моравском, враћао се прексиноћ из села својој кући, и на једној раскрсници путева, опале из пушака на њега, у намери да га убију: Ђорђе Радовановић и Миленко Симић, његови сељаци, и тешко га повредили. Драгутин је пренет у окружну болницу на лечење. Кривци су у рукама власти: али дело не признају.

Стављени у притвор. [illegible] кварта савамалског, стављени су под ислеђење [illegible] тар Јосиф Демајо слуга. Милан Петровић и Арса Тутуновић надничари, за извршену крађу [illegible] Симеуну Лазићу трг. [illegible].

Прекинуо жицу. Синоћ је у јеврејској мали Петар Јосифовић обућар [illegible] у пијаном стању, и [illegible] мотком прекинуо [illegible] жицу. [illegible] није повредио. Петар је одмах ухапшен.

Утопио се. Јуче око подне, Живорад Селић, тежак из [illegible] у округу чачанском, возио се на једном сплаву по Морави, и случајно се пао са сплава, пао у воду и удавио се.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Из Бијарица побијају прошле гласове да је енглески краљ Едвард оболео.

Јуче је бивши амерички председник Рузвелт стигао у Напуљ, где ће у његову част вечерас бити код војводе од Аосте дворски ручак.

(-) Римска „Трибуна" сазнаје доста да ће се талијански краљ Виктор у Напуљу састати с бившим америчким председником Рузвелтом.

Посмртни остаци Гамбетина срца су свечано 29. о. м. у новосаграђени музеј у Ници.

Немачки државни канцелар кнез Билов отпутовао је јуче у северну Италију, где ће проводити ускршње празнике.

Руска државна дума одгодила је седнице до 7. априла.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Која „четворка?"

Оба полузванична органа „Одјек" и „Самоуправа" окуже су на нас грдњу, јер смо се ми усудили бити незадовољни решењем босанског питања, па даље, и радом ове „Велике Четворке." Само док „Одјек" уз мало помоћи теорије брани порез Србије, (које су теорије у осталом доста тачне, само их се „Одјек" не сећа кад је у опозицији), доле „Самоуправа" тера стари [illegible]. Она се одмах [illegible] денунцијацијама и објашњавања својим ретким и штрупираним претплатницима: „како се „Правда" запрегла са „Пресом" и „П. Лојдом" да оштети Србију и њене битне интересе."

Треба збиља бити присташа Пашићев, па дотерати до тог степена у цинизму.

ФЕЉТОН

ЈЕДНО ПРИЈАТНО СЕЋАЊЕ

(поводом свечаности „Пчеле" — 1886 — 1909 — године)

Једно од најпријатнијих [illegible] 1885—1888 год., [illegible]

[illegible]

[illegible] „Пчеле", [illegible]

* * *

[illegible] у „Пчели" — а то је почев од 1886 па до 1887 год. [illegible] у друштвеном раду, [illegible] Јашу Продановића, Павла Поповића, Јакова Бојовића и Тасу Про[illegible]

[illegible] г. р. [illegible] Гавић, Трипковић, Старчевић, Павле Гавриловић, и г. р. Гргур М. Лазић [illegible]

[illegible]

* * *

У „Пчели" је та нова борба [illegible]

[illegible]

„Пчела" место да [illegible]

[illegible]

* * *

Лебимо „Пчелу" спомињемо [illegible]

[illegible]

[illegible] у страним литературама [illegible]

[illegible]

Најмилије ми је и најпријатније [illegible] четврте „Пчеле" [illegible]

Фузионаши су у „Самоуправи" пре 4 године писали: „како је још тада г. Ст. Новаковић био зрео за политичку пензију па су кад су упустили све земаљске интересе, дошли и клекли пред њега, молећи га да им буде шеф [illegible]!!"

Кад су они упропашћивали земљу, онда је он био зрео за пензију, а кад сад наши извлачити кола из блата и понети одговорност, онда је он шеф њима.

Кад донесу небројено благо:
„Од куда си незнана девојко?
А кад нађе негдје [illegible]
„Богом брате Краљевићу Марко"

Даље, кад су „Самоуправа" и њена дика „Балканско" повели Србију пред Бечом као никад до сад: кад су просто, препадали ово као своју кољу што нам је Беч индиктирао — те бедници, нико од ње дршћа, пребацују нама: како ми радимо оно што Беч хоће!

Кад су најбитније српске интересе, бесповратно упропастили, они се нес: како ми хоћемо да оштетимо битне интересе Србије?!

Зар још има што да се оштети и после вас, безумници? И шта може један лист „иза кога нико не стоји," као што ви увек тврдите, кад сте ви, већина народа ту, да те интересе браните!!

Нема у овој земљи већих упропаститеља „српских интереса" од вас, само вам је сад криво, као и овај штеница из „Дн. Листа" што смо вас ухватили за јаку и што вас позивамо на одговор. А ви би сад желели „да се не оптужујемо!"

Јаком иду страшне оптужбе за све несреће што на почињисте, а које крунисасте овом предајом Босне и Херцеговине.

Збор Срп. Брдар. Друштва

Јуче је у сали Класне Лутрије одржан седамнаести редовни збор Срп. Брдарског Друштва.

Збору је присуствовао довољан број [illegible], у којој треба [illegible] у Управу.

Председавао је Дим. Ћирковић а комесар Мин. Нар. Привреде био је секретар г. Хрисић.

Извештај управног одбора прочитао је г. Мата Јовановић, директор друштвени.

У њему се констатује управа [illegible] пред збором за неуспехе у прошлој години. Упркос неуспеху, према несрећи управом, [illegible] у скупштинским финансијама, политичким и другим приликама, неизвесним трговинским односима, слабој успех, кризом, која је утицала [illegible] у [illegible] у [illegible] прошлој години.

Пера Милановић вели: да је тачно [illegible] управљају. [illegible] Срп. Брдар. Друштва [illegible].

Кривци су управни и Милан г. г. Пера Милановић, Петровић, Вукадиновић и Лучић. [illegible] г. г. Ђорђевић и М. Јовановић. [illegible] „чисту добит"

Укупни приходи дин. 1,313,511.96
„ расходи „ 1,064,567.57
Вишак 248,944.39
Отпис на чл. 46. пр. 248,781.29
Чист добитак Дин. 163.41

Дакле, Српско Пољопривредно Брдарско Друштво, са главницом од 2,206,700 — динара зарадило је у овој прошлој години, после [illegible], свега 163·41 динара.

Пера Милановић је [illegible] управа [illegible] друштва [illegible] друштва.

Г. Павић је [illegible] тарифну политику и [illegible] у нову управу и [illegible] директора у [illegible]. [illegible] Бугарске [illegible] министарство [illegible] тарифну комисију, [illegible] људи.

Г. Вукадиновић [illegible] директору, да је [illegible] практичних [illegible] која управа треба да примени.

Г. Лучић је указао на [illegible] друштвених.

Од [illegible] присутних [illegible] био је један гласно против [illegible] биланса.

У нову управу изабрани су [illegible], који су [illegible] на квалитетна.

О овој установи, која тачно стоји против домаћу, а која намеће само радом [illegible] ба да се заинтересују и министарство привреде. Ft.

Драма у Српском Подворју

[illegible] — Дрбиј. — [illegible] — [illegible]
(специјални извештај „Штампе")

(Свршетак)

Чим је Василије одсео у подворју дошла му је у посету Клаудија сестра од тетке Јелисејева и довела му ону кројачицу из блата, на коме му се Клаудија заклињала на верност. Дајући му тај талисман за успомену Јелисејева је тражила натраг сва Клаудијина писма.

— Нек дође сама да их узме! одговорио је Василије, учинивши најозбиљније уздисање, да би свом лицу дао што пријатељскији, а при том и што индиферентнији израз.

*

После два дана, рано изјутра Василије се јавио управитељу подворја, архимандриту Михаилу молећи га за благослов. Пошто за то није мишка коштало, архимандрит му га свесрдно и даде.

Око десет часова дошла је код њега и Клаудија у пратњи Јелисејеве „и донела му 150 рубаља, да би тим новцем Василије отишао за Крим, и ступио у један од тамошњих манастира као калуђер.

Идеја о калуђерењу била је чисто Буровљева.

— Кад не могу бити женом Клаудијином — рекао је он — хоћу да се вечито за зидине манастирске!

Видевши само 150 рубаља Буров упита Клаудију:

— Зашто ниси донела више? Мени треба најмање 2000 рубаља.

— Нисам имала, и не знам како да дођем до толике суме! одговорила је девојче.

— Узми их од вереника.

— Сад је то немогуће, пошто кад се венчамо покушаћу.

Овај одговор свакога би обрадовао, јер се из њега види, да Клаудија није била с раскида преплашена везе са Василијем и кад се буде удала. Оно, што би свакоме било јасно, није било јасно заљубљеном и малоуштеном Бурову.

Јелисејева је тог момента изашла напоље, желећи оставити млади пар да се насамо опросте. После неколико минута чуше се из собе револверски пуцњи, после којих истрча из собе Клаудија сва крвава. У ходнику је пала и — издахнула!

На ову пуцњаву долетео је брат јеромонах Ириној и отео револвер од Бурова.

Полиција је затим дошла и извршила све формалности.

* * *

Сад неколико речи као епилог овој драми.

Клаудија је весма свечано сахрањена у оном истом гробљу, на коме се заклела Бурову на вечиту верност. Сад ће му у истини бити вечито верна.

Бурову је судила порота и ослободила га. Државни тужилац изјавио је жалбу и та је пресуда пала. Сад је поново било суђење и на њему је Буров осуђен, да се пошље у арестантско одељење за поправку. Као последице ове пресуде јесте губитак свих личних права.

Јављам вам о овом догађају, који је окрвавио једну од соба Српског Подворја, окрвавио крвљу једне врло младе и нежне девојчице. Њену сам фотографију видео у једном трговачком излогу.

Васиља Бурова видео сам лично, то је омален, тамнољ дечко, са великим црним очима, одговара слободно, чак и сувише слободно.

Да ли је архимандрит Михаило послао митрополиту у Београду извештај о овом крвавом догађају?!

Ф.

ИЗ НАРОДА

Г. Министру Унут. Дела

Услед кризе прошле године суше, на молбу општине бубушинске, г. министар финансија наредио је пожаревачком пореском одељењу, да помоћу једне комисије оцени штету нанесену усевима, па да учини предлог, да се општинским имаоцима опрости порез са датим прописима.

Комисија је извршила свој посао савесно и прописно.

Ни у колико је знало опширно општинством, у томе с друге стране са општинском управом исте су сељаке оштећивале.

Председник Лука Матијаш са местом Ловаком Јевковићем извршили су да свега пореских обвезника од 670 дин. са канцеларијом доктора, рекавши им: „но ову таксу не плаћате, већ се одобравате". Ово су покупили око 300—400 динара од народа.

По ком је закону овој прирез? Ми смо се г. министре неколико пута жалили против ове општине, управе и ни сте [illegible], али против њих [illegible]. Та је г. министре она иста општина, на коју вам је учињено представка да прошлу [illegible], да се од управе смени. Њим председник Милорад, који је изгубио квалификацију да буде сеоски кмет, бави се и сада на послу [illegible], а у скупу Јова Јевковић кмет са писаром Луком ради шта хоће.

У име грађана нашег села, ја вас молим г. Министре, да наредите: да се сељацима врате новци што су им узели кмет Јова и кмет Лука, а за ово злоупотребе да се казне и са управе уклоне.

15. марта 1909. г.

[illegible]
Милош J. Матић
из Бубушинца среза пожаревачког

ЗИМСКОЈ РУЖИ

Одисаји

I

У овом часу ја слушам звуке,
Што тихо чежња с клавира вије,
[illegible] душа сви дно,
Да њежни [illegible] ко нектар пије.

И мојим грудма [illegible] мало
[illegible] ко морска вала.
Ко [illegible] небеског агра,
Што Богу мају [illegible] мала.

И светом небо... А небо ћути.
Ојачом [illegible] Бога.
И [illegible] да није после,
У [illegible] свега.

И сјетна душа у овом часу.
[illegible] смртну [illegible] себи.
И с вјером да [illegible]
[illegible] се на небо тебі...

II

Још тихо бруји у мојој души,
Чаробни акорд што може [illegible].
А срце жаром ко тамни [illegible]
Љубавну пјесму да тебі [illegible].

И машта моја у бурном лету
[illegible] — небеса вају
До вјечне красе у мојој души.
[illegible] љубавне [illegible].

Радо „Гавић"

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Сензационална смрт. Из Прага је стигла, вест да је преминуо чувени трагичар [illegible].

Станислав Винавер. Тај млади човек мора да је врло много читао. Станислав Винавер је необично талентован песник, а при том несумњиво јаког образовања, те је у [illegible] и другим својим особинама налик и на Бодлера и на [illegible]. Само је овим другом по много [illegible]. [illegible] „Пали" [illegible] „Оргијски [illegible]" [illegible] „Пулкин" [illegible] „Псалм о пре[illegible] Јосифу" и „[illegible]" [illegible].

[illegible] Винавер је [illegible] Јовановић и Мажуранић (Жеђ на жедном [illegible] жедни, Навор, морі, мали [illegible] — [illegible] и Бог је уклонио [illegible]. Док се [illegible] (роман [illegible] и т. д. и т. д.)

И [illegible] као [illegible] Винаверу [illegible] изванредног пескова.

Оттада радови у овај [illegible] (Александар Дан[illegible]: „Под грозом арбанаш") [illegible] (Милорад Павловић) [illegible].

* * *

„Пали" је [illegible] „Пали" тих година.

[illegible] „Пали" [illegible] бијали.

[illegible] марта 1909. г.
Шабац.

Проф. Ж. М. Р.

* * *

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН
Мишела Зевака
превео с француског

(158)

XLII

Краљица мати

Узбуђени Марилак и не опази да је сав одговор Пардајанов био само њему посвећен.

— Зашто овај младић и не погледа мене? Да ме није познао!

Тако је мислила Алиса, и да би сакрила своју узнемиреност поче спремати посуђе...

— Од куд да је знао мајком краљицу Наварску? мислио је у себи Пардајан. Зашто је тако узбуђена, тако узнемирена? Сећам се да ју је краљица [illegible], што ју је довела на Дрвени Мост.

И витез поче сажаљиво посматрати младу жену.

После неколико минута сва су три била отпремили и разговор поће живље. Но Алиса је ипак са страхом погледала на скаљку на часовнику, која се приближавала десетом часу.

— Шта сад да радим. Како да му кажем?

Десет часова искуцаше. Она задрхта и поче живо говорити. Није би тешко погодити да је свакоме другом сем Пардајану чија се сумња појачала при свакој речи коју је она изговорила. Чинило му се да је правила неке чудновате покрете; опазио је изненадне промене на лицу; видео је час румену час бледило; опазио је да у целом њеном понашању има нечега неприродног и не мало се изненади кад угледа страх кад гроф устаде и рече да је време да се одлази.

— За Бога, рече она дрхтавим гласом, останите још мало...

— Драга душо, рече Марилак, ви се опет плашите!

— Господо, рече Пардајан таквим гласом да сам разумео шта се догађа у његовом мозгу, закључио сам да се вечерас може догодити нешто што може пријатељу.

Она га погледа погледом безграничне захвалности и тихо прошапта грофу:

— Идите, драги мој, али се сећајте да сте ми се заклели да ћете на себе пазити.

Кад изиђоше у врт она се брзо сама Пардајану и рече му на уво:

— Имајте милости, не остављајте га вечерас... Чини ми се да ће доћи да га убију...

Витез се не мишљаше узвратити да не задрхта. Ове речи утврдише све оно што у њему је но сумњао.

Она је мислила:

— Овим речима предала сам му се на милост и немилост. Цела је ствар у томе да ли је он частан човек, као што изгледа, или има душу као што је мој...!

Гроф и витез изиђоше на улицу и изгубише се у мраку. Алиса је дуго стајала на кућном прагу и слушала њихове кораке. Најзад, кад се не чу ништа више, она уђе у кућу више умрла.

— Шта рекосте? упита гроф Пардајана кад су били далеко измакли.

— Шта мислим, гроф пријатељу!.. О чему?..

— Па.. о њој рече гроф замућено.

(наставиће се)

ВАЖНО ДА СЕ ЗНА

ДА МИ МИ МИ

ТАЛВИ И МАНДИЛОВИЋ

Да Србију на-
ћемо свакад у
[illegible]

Пред ову ратну сезону донели смо одела по новом бон-тону.

Ко наше одело обуче, тог не може на [illegible] да утуче,
А јефтина цена, тако рећи џабе — нек обуче сваки кад пође на Швабе
Ком је живот мио, нек се нама јави, па слободно нека иде преко Дрине

171 3—3

Ми Талви и Мандиловић

ИЗДАВАЧКИ ОГЛАС

Претплата на

„ГОЛГОТУ“

Балкански роман г. др. Милана Ђорђевића примају [illegible] у Србији.

[illegible]

30. Марта 1909. г.
Београд.

3—3 **Н. Даничић.**

Распродаја конзерви

[illegible]

Сима М. Лазаревић тр.
14. Кнеза Милоша 125 (у дворишту)

Коначна распродаја

[illegible]

Сима М. Лазаревић тр.
19. Кнеза Милоша 125 (у дворишту)

Од 1-ог маја т. г. издајем под кирију:

ДУЋАН у коме је сада [illegible] — **ЕЛЕГАНТАН СТАН** на горњем спрату, [illegible] четири собе, [illegible] кујном и осталим [illegible].

За ову и услове [illegible] 198,2.2

СЕЛТЕРС српски вод [illegible]

[illegible]

Глише Т. Андрејевића и Брата

150 — *Телефон 282.* — 13 30

ОГЛАС

Мој дућан у улици Краља Петра број 15 а спрам Народне Банке, на ћошку у коме је дућан Ј. Вучковић и компанија, издајем од 1. Маја под закуп. Подесан је и за какав новчани завод или банку.

За погодбу се обратити потписаном.

Милутину Ђ. Ристићу
трговцу улица Кнеза Михаила
14

КУПУЈЕМ

[illegible]

С поштовањем
Иван Ј. [illegible]
[illegible]

[illegible]

Телефон бр. 464 Телефон бр. 464

КОЛОНИЈАЛНО ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА

Петра П. Мирковића

ЦВЕТНИ ТРГ **БЕОГРАД** ЊЕГУШЕВА 20.

Препоручује г. г. Потрошачима за наступајуће празнике поред остале робе

БРАШНО

[illegible]

Тај-бутера
Облатни за торте
Чоколаде швајцарске
Ораја очишћених
Бадема и **Лешника**
Грожђа жута и црна
Јаја свежих под гаранцијом
Живине свеже заклане и уређене

РИБА

Сардина у зејтину и парадајзу

Тонфиша, Пастрмка Сардела
Маринат од Јегуља, Мрене, Харинга [illegible], Руса и т. д.
Масламака, Ајвара
Зејтина од Ница, француског, најбоље врсте без мириса 1 Лит. Д. **2·40**
Салама
Сира: [illegible], Швајцарског, Рокфор, Холандског и т. д.

НАЈУМЕРЕНИЈЕ ЦЕНЕ

Стално солидна, тачна и брза услуга

ВИНО

под гаранцијом чисто

Српско:

1 Лит. бело	Д. 0·60
1 „ „	„ 0·70
1 „ „	„ 0·80
1 „ црно	„ 0·70

Француско:

1 [illegible] црно	Д. 0·93
1 „ [illegible] бело	„ 0·90

Српско:

1 Лит. Малага	Д. 1·20
1 „ [illegible]	„ 0·80

Пиће у флашама: Шљивовица и Клековача старе.

Све поруџбине из места и околине одмах се шаљу потрошачима у куће.

Поруџбине из унутрашњости извршујем брзо и тачно.

Телефон бр. 464.

Особито лепих женских сунцобрана

Мушких Шешира

ВАНРЕДНО ЛЕП ИЗБОР

За пролећну и летњу сезону у свима најмодернијим бојама и врло трајним облицима, меких и тврдих свих квалитета, препоручује и продаје их по врло умереној цени,

ПОМОДНО ГАЛАНТЕРИЈСКА ТРГОВИНА

Петра Петровића и Беловића

Кн. Михаилова ул. — БЕОГРАД — Кн. Михаилова ул.

Поруџбине из унутрашњости извршујемо брзо и тачно. 201 1—3

Кравата — Марамица

Велики избор кошуља

— [illegible] —

ПРВА СРПСКА ПАРНА ПИВАРА

Ђорђа Вајферта

Извештава кафеџије и остале потрошаче да ће се Цвети 22. о. м. пустити

СПЕЦИЈАЛИТЕТ СВОЈЕ ПИВАРЕ

УСКРШЊЕ ПИВО — МЕРЦАНСКЕ БОЈЕ

које није подражавање старог Салватора нити црног Баварског пива а по квалитету не уступа ни једном страном пиву.

Исто пиво може се добити и у флашама од 25 и 50 у сандуку.

Поручбине прима Коста Јовановић — Побратим

Дечанска бр. 18. 426 2—3 *Телефон 120.*

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује страни **сиролин** [illegible] **сирофен** [illegible] Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·50 дин.

РИБЉЕ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **1·20** динара, већа 2 динара.

46 04—50

Хотел „Албанез“

Српска кујна без конкуренције

Нарочито [illegible] спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО

Од данас на сваку суботу *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

За време поста увек рибе

Привилегована Народна Банка

КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

исплаћиваће од 20 марта ове године дивиденду за прошлу 1908. годину, по свакој акцији дин. 12. — у злату.

За исплату ове дивиденде треба поднети *двадесет први дивидендни купон.*

Купоне ваља подносити на исплату банчином одељењу за зајмове на залоге и оставе са списком, у коме ће они бити по реду изложени, и који подносилац треба да потпише.

Спискове издаје речено одељење бесплатно.

Имаоци купона из унутрашњости могу их наплатити преко својих новчаних завода.

10-ог марта 1909. год. застарео је дивидендни купон бр. 20 са акција банчиних. Од тога дана овај купон више не важи и Банка га неће исплаћивати.

14. марта 1909 год.
Београд

УПРАВА НАРОДНЕ БАНКЕ
393 3—3

Наша мила и добра мајка и непрежаљена баба

† ЉУБИЦА

[illegible]

преминула је после кратког боловања 8. овог месеца у наручју своје деце и унучади у 63 год. свога живота.

[illegible]

Крагујевац, марта 1909 год.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

[illegible]

288 3-3

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: на годину 18 дин., [illegible] за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50. За иностранство на годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — [illegible] на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник [illegible] Васина ул. бр. 22

„Бранко Радичевић“ Штампарија [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | УТОРАК 24 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 82. | Телефон 821.

Сутра ће „Правда“ донети уводни чланак

Тајна Конвенција и Промеморија

(Шта је о Босни потписао Краљ Милан а шта Стојан Протић)

У овом ће чланку бити врло згодно и умесно поређене између Тајне Конвенције Краља Милана и Промеморије коју је српска влада пре неки дан упутила силама.

Јадна Србија!

(Чланак из главног органа аустријских социјалдемократа „Arbeiter-Zeitung“)

Беч, 15. марта

Јадна Србија! И ако се с радошћу мора поздравити изјаву, коју је по налогу своје владе данас предао у Бечу српски посланик — јер та изјава није ништа друго до одустанак од рата и потврђивање мира, — ипак се не може без сажаљења посматрати ово незаслужени пораз читавог једног народа. Јадна Србија, коју су чак и велике силе тако немилосрдно жртвовале! „Баците кривицу на сиромашка, па нека он мучи муку“: тако поступају силе с малом земљом, коју су оне у њеном лудом отпору месецима подбадале, док је сад нису хладнокрвно оставиле на цедилу и нагнале на покајање. Ако у памети изложимо ових шест месеци, који су прошли од анексије и ако се сетимо, како је страсно живи Србије из Лондона и Петрограда непрестано потпиривано, како су Енглеска и Русија непрестано покретњиване у њеном пустоловном предузећу земљу, која је била изгубила присебност, и ако се сад само погледа на ово равнодушно жртвовање, у коме није ни трага остало од обећане створене помоћи, онда се мора рећи да још није било фриволнијег, некориснијег титрања с једним народом, но што су то са српским народом учинили енглески и руски државници. Да није било несавесности тих двеју влада, које се са њиховом шовинистичком штампом биле нарочито у срамно дражење, брзо би се сломила скупштина у Београду, коју је раслално прошлог лета и од тога не би било оваквe штете. Али како се могла уразумити мала пренадражена земља, кад су се највеће велике силе представљале као њене протекторке, обећале јој своју помоћ и непрестано је подбадале у њеном слепом бесу? Како не би пала на луду мисао о рату с једном петпут надмоћнијом војном силом, кад је сами руски цар позвао себи српског престолонаследника, што ништа друго и ништа мање није могло значити, но да Русија хоће стари мале словенске државе да узме као своју? И зар енглеска шовинистичка штампа, зар енглески државници нису дали разумети г. Миловановићу, да Србија неће бити сама ако се одважи на борбу с великим суседом? И чиме се сад завршује ова драма несавесности и неверности? Тиме, што су велике силе Србију побудиле или приморале, да се пред Аустријом морала и војнички разоружа! Србији доиста за то није била потребна европска интервенција; она је то могла већ одавно и сама учинити! Овакву интервенцију велике силе српска се влада јамачно није надала!

Јадна Србија, мора се и то рећи, *која је упућена на милосрђе аграраца у Аустро-Угарској.* Брзо и сувише брзо хита Аустро-Угарска да покаже свету: како њена уверавања, да ће с миролубивом Србијом поступати благонаклоно и великодушно, нису била ништа друго, до дволично лицемерство. *Оно што сад Аустрија чини са Србијом просто је, не може се другачије рећи, груба превара.* Шта је обећано српској влади 21. фебруара, кад је гроф Форгач у Београду да Аустро-Угарска „због признања Србије посредњег месеца“ није у положају да „трговински уговор са Србијом изнесе на парламентарну расправу“. Али је посланик тиме додао да би аустро-угарска влада, ако буде извешена о миролубивом расположењу Србије, била готова „ступити у преговоре о трговинским и саобраћајним питањима између монархије и Србије“. Ако то није превара, онда шта се хтело рећи тим уверавањем? Па наравно то, да ће Аустро-Угарска, ако Србија опет постане добар сусед, Србији дати бар привремене концесије, које су јој до сада биле одобрене. *Бар ово:* дакле бар и продужење трговинског уговора, који истиче 18. марта, који није продужен због нерасположења и ремећења мира од стране Србије. Е, па сад је Србија скоро сасвим испунила жеље Аустро-Угарске, јер је изјаву, коју је српски посланик предао барону Еренталу, текстирао сам барон Еренталь. Аустро-Угарска је дакле требала да одржи своју реч и да испуни своје обећање, које је условила разоружањем Србије, дакле Србији дати бар ове трговинско-политичке односе, које је имала до сада. А шта сад чини победоносна, велика Аустро-Угарска? *Она ладно одриче своју реч.* Гроф Форгач добио је налог да Србији понуди највеће повлашћење. Да би се разумело невалјалство ове понуде, мора се знати да би Аустро-Угарска тиме добила све користи трговинског уговора (јер је Србија уговорне ставове овог уговора одредила као минималне царине, на које је стечено право највећим повлашћењем), док би Србија сасвим изгубила користи, које јој даје трговински уговор, а међу њима нарочито могућност извоза свежег меса. Наравно да се Србија не може упустити у такав лажни уговор. Али не мало није разумљиво то, што се велика сила Аустро-Угарска не устеже и не стиди да малом суседу учини такву понуду, која је то исто што и пљачкање. *Уз то је поуздано да ово гажење речи, због које на нас пада срам, није никаква импровизација но свесно припремано. Могао би се позвати на то како аустријски закон о овлашћењу не дозвољава продужење трговинског уговора но предвиђа само највеће повлашћење.* Али је стар сасвим обрнут: да се трговински уговор не може продужити, морала је аустријска влада избећи даље овлашћење, које не би било тешко добити; да се продужењу трговинског уговора стане на препреке, морао се позвати орган, који је имао г. Мајр, а г. Вајскирхнер командовао!

Платиће Србија, да говоримо Бизмарковом пословицом, хоће да прими „пружену руку“, одмах је показала каква је то рука: жилава рука аустријских и угарских аграраца, чији су интереси вечити и непромењиви закон велике силе. Наравно, према аграрској програмама [illegible] посвећено другој, жељама интереси аустријског становништва, коме је потребно јефтино месо, и што се интимности потребе аустријске индустрије, која тешко осећа губитак српског тржишта. Пре но што је Вајскирхнер као министар трговине отворио уста, он је већ издао поверене му интересе.

Јадна Србија, која је у аустроугарском награђају! Колико се неизмерне разборитости за ових шест месеци показивало према жалосном положају српске земљице, коју је Аустро-Угарска стегла, која сувишак својих аграрних производа може продати у Аустро-Угарској, па да за то нађе на затворена врата! И у њој се чекало како ће се Србија, само ако хоће да буде добар сусед, уверити да и Аустро-Угарска може бити добар, племенит сусед. И сад се земља, у којој данас привредни положај није другачији као после једнога рата, не да јој чак ни пакабље бесенице, не дају јој чак ни трговински уговор, који је до сада имала! Јер неуговорним стањем, које сада наступа, Србија је као у рату. *То је* дакле нов курс према Србији, који је Европи обећан, то је политичка великодушност, којом смо хтели задобити раздражену земљу! И то је само почетак, јер се Србији хоће трајно да одузме оно, што је већ имала: контингент увоза меса, који ће од сада делити с Румунијом! Аустро-Угарска може изнудити миролубиву изјаву, јер је, наравно, за то и сувише јака према Србији. Али учврстити мир и задобити непријатељски народ никад неће велика сила, којом су завладали аграрни интереси из котлова грабљивица.

ПРИМЉЕНА ПОГОДБА

На тајној седници турског парламента, која је трајала од 3 часа по подне до поноћи, примљена је погодба Аустро-Турска о анексији Босне и Херцеговине. На првој дебати, у којој је учествовало 40 говорника, била је дугачких препирка. [illegible] је погодбу [illegible]. Селим Арнаути су нападали [illegible] пре [illegible]. Грци, Јермени, Бугари и македонски [illegible] су за погодбу. Против погодбе гласали су Арнаути, Арапи, Срби, Грци и [illegible]. За погодбу гласало је 130 а против погодбе 30 посланика.

НА БРЗУ РУКУ

„Самоуправа“, орган радикалне странке, посветила је готово целу прву страну нама и свима оним листовима, који ноту, надгробну ноту српске владе, каква се не пише ни после изгубљеног рата, не сматрају за „морални успех“.

За сада, на брзу руку, ми ћемо подсетити ту исту [illegible] „Самоуправу“ на њено мишљење од 25. септембра прошле године, које се зачудо поклапа са нашим ондашњим и садашњим мишљењем.

Кад је влада Пере Велимировића 24. Септембра пр. год. упутила протестну ноту, која је почињала овим речима:

„*Влада Њ. В. Краља Србије позивајући се на* **неоспорна српска народна права која су основа бићу Србијином**.... а завршује:

„*Србија не може у овом случају наћи пуна задовољења, сем ако се у погледу Босне и Херцеговине успостави у свему стање које је створио Берлински Уговор. Не буде ли то могуће никако, Краљевска Влада, апелујући на осећаје правичности сила потписница Берлинског Уговора,* **тражи** *да се Србији досуди одговарајућа накнада, те да би одржала јемства за свој независан државни живот* и т. д. — ми смо донели о тој ноти овај коментар:

„После оне ноте може се сматрати, да је Влада Краљевине Србије пристала на анексију Босне и Херцеговине и да је тражење неке накнаде, која се у ноти нити именује, нити каже шта ће бити ако се те накнаде не добије, — један обичан формалност, која треба да маскира немоћ или страх српске владе да учини што јој је дужност према Србији и народној идеји достојна — да оружјем у руци протестује против анексије.

„*Овом нотом за нас Србе из Краљевине скинуто је с дневног реда питање о Босни и Херцеговини и сад нам не остаје ништа друго до да се помиримо са судбом* и да потражимо рачуна од оних који су нас у овај положај довели.“

Сутрадан донела је „Самоуправа“, патриотски орган Николе Пашића, овај коментар поводом исте владине ноте:

„Доносећи ову изјаву Краљевско-српске Владе морамо, на жалост, изјавити да нас она не задовољава. Она не даје народу ономе што Србија у овоме тренутку *мора тражити. Србија не сме остављањем одговарајућих накнада навлачити на себе сумњу ни за један тренутак да и она пристаје на заробљавање српског народа у Босни и Херцеговини. Она мора тражити слободу и самоопредељење тога народа а обезбеђење своје државне самосталности, коју данашњи положај Босне и Херцеговине не допушта.*

„*У тренутку кад и једна велика сила, потписница „Берлинског Уговора*, руши Берлински Уговор, који је досада толико пута био повређен на штету *Србије* и српског народа, Србија не сме тражити васпостављање окупације, толико очигледне штете за Србију и српски народ. *Она у томе часу мора тражити решење, која треба да обезбеди Србији и српском народу слободу и самосталан народни и државни живот.*“

Тада је за „*Самоуправу*“, чији је главни уредник тада био један члан садашњег кабинета, било мало и тражење компензација, само зато што у тадашњој влади није био Никола Пашић.

Противу те владе истог дана демонстрирала је радикалска омладина предвођена председником њиховог омладинског клуба, који је продро у министарство, и потезао револвер противу „издајника“.

Сада, када ми остајемо доследни своме исказаном уверењу, још од првог дана када се утврдило на делу сакато вођена државна политика, и када тражимо казну за издајнике, ми смо издајници, а „Самоуправа“, која, да љуби четири министарске столице, мења своје мишљење, и страшан народни пораз назива „моралним успехом“, — сматра себе патриотским листом.

Имаћемо прилике још разговарати се о том блесавом патриотизму, који се завршава у џеповима набијеним новцем диспозиционог фонда.

Одлука Краљевића Ђорђа

После извесног размишљања, Краљевић Ђорђе је донео одлуку да чим среди своје приватне ствари, отпутује у Енглеску, где ће се уписати на једном универзитету, у којима се образују чланови владајућих и племићских породица.

Он се чврсто решио, да се [illegible] студијама [illegible] знања и да на тај начин прибави себи [illegible].

После свршених студија, он

[illegible] у Србију, не- [illegible] и [illegible] [illegible], а као [illegible] [illegible].

Ово је [illegible] Краљевић Ђор- [illegible] [illegible].

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

Пролетња епидемија

Ја се не могу просто да начудим пролетњим самоубиствима у пролеће.

Разумем кад се људи убијају у јесен, када наступи суморно време, када лишће опада, ледена киша која продире у кости; када је природа на издисају и са пређе се почне оплакивати увело, пожутело лишће, кад нежније душе попадају неке чамотиње и под утисцима [illegible] почну певати:

„И сунце је [illegible]
Једва сија зрак —
Хладан светлост на мом столу
Ко мртав [illegible].“

или да листак, који се одваја од дрвета и ветар га [illegible] убацује кроз отворен прозор у собу њиму:

„Ово писмо отворено
Ти, ој смрти, шаљеш мени
Весело пишем смрти [illegible]
Да те моје очи [illegible]“.

Али, у пролеће, када се природа буди, и груди надимљу жељом чистог ваздуха; када и овај прозаични [illegible]:

„Милан људи с пролећа,
Кад је радост [illegible],
Треба да се [illegible],
Да се не [illegible]“ —

просто ми не иде никако у главу.

Распитивао сам за узрок томе, па ми неки дадоше објашњење, које можда неће наћи противника међу психолозима, али које изгледа да није без икаквог смисла.

— То је, видите, сасвим проста ствар. Треба да се нађе неки бедник па да почне [illegible], па после [illegible] реда. Јер се за у свако доба има људи, који се „носе мишљу о самоубиству“. Е, сад треба само један да се реши и изврши самоубиство, па ето беда. Сви они други, који се носе том „несретном мишљу“ кад очигледно виде како то није баш тако страшна ствар, почну се у себи решавати.

„Шта, зар да једна девојка има толико срчаности и ја да несмем — тек узмите и потегне револвер, отров или већ оно оружје, које је још раније изабрао.

Па то тако редом.

И сви смо ми били очевидци све читаве серије самоубиства.

То бива готово редовно сваке године.

Али ове године десило се нешто што ће тешко умети ико под небом објаснити. То ће остати вечити проблем за све људе, који се баве, и који ће се бавити, проучавањем овога проблема.

Дакле, лепо, убио се један па се после окуражио други и за њиме трећи, и тако редом све до Милована Миловановића, који има пуно разлога да се „носи том мишљу“, после анексије. Али, шта бива. Милован у место да потегне револвер и себе убије, он ти лепо утрпи Србији ногу а Србија, како јој је Бог дао [illegible], дочека ногу и тим се на месту убије.

И сад кад запитате Миловановића зашто је то урадио, а он вам ће весело и шеретски одговорити:

— Па ваљда и ја припадам Србији. Њеном [illegible] и ја сам избрисан из списка живих.

Сад ко ће да зна. Можда је и тако, али, колико ми изгледа, Србија је стропоштана и трпи [illegible] а Милован још шета по Теразијама.

[illegible]

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Шта је са уставом?

Сарајевска „Српска Ријеч“ пише: „Свим мерама, само [illegible] устава нема. Често нас је страх у [illegible], да можда [illegible] Кулавета и Комадину [illegible] устав [illegible] с дневног реда. [illegible] тог устава. Обилно се [illegible], па с тога [illegible] дневни ред. [illegible] у министарском кабинету без [illegible], који [illegible] није.“

Дневне вести

Пажња читаоцима. *Обраћамо пажњу читаоцима на данашњи уводни чланак, који је преведен из главног органа аустријске социјалне демократије „Arbeiter Zeitung“.*

Поништена забрана „Правде“. Полиција није забранила 81. број „Правде“ налазећи у чланку „Краљ је умиран“, који смо превели из „Н. Ср. Пресе“, увреду Краљу.

Првостепени суд је поништио решење полиције о скидању забране и ми ћемо тај забрањени чланак донети.

Код Миловановића. Гроф Форгач, аустроугарски посланик, посетио је јуче пре подне у министарству спољних послова г. Миловановића министра, и са њим конферисао поново о трговинском уговору између Србије и Аустро-Угарске. Одмах после њега дошао је и г. Деко, француски посланик.

Једна наредба. Министар унутрашњих дела а по одлуци опште седнице касационог суда, која је протумачила § 4-а полицијске уредбе, наредио је свима полицијским властима, да од сада жалбе на одлуке општинских власти о стављању под надзор сумњивих лица — подлеже расматрању полицијских — среских власти — а не првостепених судова, као што се до сада практиковало.

Отпутовао. Г. Березински руски дописник, који се бавио у Београду дуже времена, отпутовао је синоћ експрес орјентом за Русију.

Набављен серум. Министарство унутрашњих дела набавило је потребну количину серума против [illegible] болести — [illegible] — и послало [illegible] болници, а тако исто јуче и срезу рамањском где је ова болест [illegible] узела маха размере.

Веридба. Наш млади сарадник и одличан пријатељ г. Радомир М. Кнежевић, чиновник Извозне Банке верио се за г-ђом Милом Шарковићем, ћерком пок. Милоша Шарковића, бив. трговца из Пожаревца. Уз најсрдачније честитање нашем пријатељу и његовој вереници, ми изјављујемо и жељу, да ће наш пријатељ и у будуће бити на заједничком послу у клубу „Напредак“ са истом вољом и енергијом као и до сада.

Шпијунска афера. Она пропалица Александар Тодоровић, који је пре неки дан пуштен из тамнице поводом [illegible] по шпијунској афери, јуче после подне поново је ухапшен. Чим је пуштен из [illegible], он је одмах отишао у аустро-угарско посланство и стално [illegible]; и јуче се на среди Теразија видео са Танцошем, аустро-угарским аташеом. Сад је прибављено довољно доказа по његовој кривици и неће се лако измаћи испод судске казне.

Самоубиство једног капетана. У окружној команди у Шапцу на раду је коњичком капетану II. класе г. Светолику Јојићу, који управља једним делом [illegible] магацина.

Последњих дана г. Јојић се бавио у Владимирцима, где су му и магацини били премештени, и тамо је и извршио самоубиство.

Јојић је отац двоје красне деце и муж једне честите жене.

Домаћи узроци не могу бити узрок овом самоубиству.

Постоје две верзије о узроцима овог тешког корака, што га је учинио капетан.

По једној г. Јојић је приметио, да му недостају извесне количине барута, којим је руковао, па је претпоставио смрт срамоти.

По другој верзији, која има више вероватности, капетан Јојић убио се због дуготрајне болести.

Поднео оставку. Обрад Јабучић, председник општине [illegible] у срезу космајском, који је починио сто чуда у тој општини, поднео је оставку [illegible], коју му је одбор општински одмах и уважио. Сад ће са Обрадом имати посла кривично одељење канцеларије среза космајског.

За вршиоца дужности председника, одбор је одредио најстаријег кмета Радојицу Лукића, једнога од [illegible], кога су у истом селу истерали пре неки дан из земљорадничке задруге због [illegible]. Нови избор је одређен за 1. април.

Потера за хајдуцима. Потера, коју је јуче најутра предводио на Црном Врху писар среза [illegible] г. Јеремија Станковић са хајдуцима, сукобила се са Јеремијом Милановићем и Ильом Марјановићем, [illegible] хајдуцима, који су убили кмета села Бадњевца Богомира Богића. Потера се с њима пушкарала али ни једног од ових злочинаца нису могли убити нити ухватити, зато, што је пала јака магла у планини, те се нису могли видети. Злочинци су побегли у правцу села Комарица у округ крагујевачки. Потера је продужила и пошла.

Напао госте. Ноћас око 2 сата по поноћи, у [illegible] стању, дошао је код „Руског цара“ Стеван Врањковић пијан, и нападао госте, који су се у кафани затекли, па и самог кафеџију, тако да је овај морао позвати полицију у помоћ. За овај испад, Стеван ће бити данас кажњен.

Погинуо од грома. Вукашин Пајовић, земљак из [illegible] у округу ужичком, секао је прекјуче дрва у своме забрану у месту званом „Ровтањица“ и једна букова, коју је посекао, падне, и на месту га убије.

Детектив. Ани Ранковић берберски радник, ушавши је ноћас у једној кући, где се издавао за тајног полицајца. Но како је изгледао сумњив то га је прави детектив отерао у затвор, где ће данас бити кажњен.

„[illegible] булевар.“ [illegible] представљаће се [illegible] рођење, дела, мучење, смрт и васкрсење Исуса Христа.

Препоручујемо ове врло поучне и интересантне слике, које су [illegible].

Крађа коња. Александар Марковић и Миодраг Недељковић, [illegible] код „Росулина“ [illegible], украли су [illegible] Шрајбера [illegible] „Ра- [illegible]“ [illegible] у затвор, а данас ће се са њима поступити по закону.

[illegible] суду. Лепосава Кузмановић [illegible], спроведена је јуче на [illegible] варошком суду, за дело [illegible] Љубица [illegible] Марије Тодоровић [illegible] удове.

ВЕСТИ ИЗ ЦЕЛОГА СВЕТА

— За случај ако не буде могућ споразум у питању о бугарском делу источне железнице Порта је намерна предложити изборни суд.

У [illegible] једном берлинском салону [illegible] руске царице Александре [illegible].

§ После неуспеха да се образује нов грчки кабинет [illegible] да остане досадашња влада и да се скупштина не распушта док се не разјасне [illegible] прилике.

)) За гувернера аустро-угарске банке [illegible] постављен државни секретар д-р Александар Поповић.

По Чешкој [illegible] стачка код [illegible] социјалиста.

* Полиција у Трсту забранила је претставу, која је [illegible] и „[illegible],“ где би се говорило о Гарибалди.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Поманитали

Они око „Самоуправе“ од како су им госе потписале ову срамну ноту у којој се Србија понизила испод скота, просто су поманитали од једа што нико неће да схвати ту бедну ноту као неки „моралан успех“ — па им се у заносу мозга привиђају некакви „варвари“ и „издајници“.

Сад они написали и потписали од речи до речи ову изјаву обавезу:

„Према тим изјавама а верујући у миролубиве намере Аустрије, Србија ће повратити своју војску у стање, у коме се налазила 1908. године, у погледу њене организације, дислокације и бројног стања — па себе не сматрају за „варваре“ и „издајнике“ а нас, који то њихово издајство откривамо и за њега их оптужујемо — називају „варварима“ и „издајницима“.

Боље ће „Самоуправа“ учинити ако се покрије ушима и ућути и настави доносити говоре Станка Ћуће и Максима Луже, но што се начињава овако ровашењем.

Максим у „Самоуправи“

У „Самоуправи“ се појавио још један Максим. Само што се овоме не приписују пацови већ неки Штајнкарти и Мандлови. „Самоуправине“ госе треба одмах да подвргну прегледу тога Максима. Зашто им треба сели у редакцији овај врач Момчило. А то се лако лечи. Ладни тушеви су сигурно средство.

Добре Ружића „рест“

Кад су протерали краљицу Наталију, били су се узбунили чак и неки радикали. Но тад је [illegible] Добра Ружић рекао: „Треба влади не само то одобрити, но јој рећи: гледај те што пре очисти и овај рест, што је требало да значи: како остаје, да се још и краљ Александар протера.

Не знамо само, како г. Добра мисли сад, кад је и он чини нам се сад по један „рест.“

† Адолф, ритер фон Сонентал

Преминуо је [illegible] Адолф од Сонентала, један од најпопуларнијих, најинтелигентнијих и најдаровитијих немачких глумаца, који је пронео славу немачке драмске уметности широм целог света.

Рођен 21. децембра 1834. год. у Пешти од сиромашних родитеља, Сонентал је још у школи, декламујући стихове, обраћао пажњу на себе 1848. године, када му родитељи материјално-пропадоше морао је отићи на шнајдерски занат, који је изучио да [illegible]. Из Пеште је отишао у Беч да тражи рада. [illegible] био је у [illegible] чувеног глумца Дависона у комаду „[illegible]“. Под сјајним утисцима представе он је сутра дан био код Дависона и пред њиме деклемовао неке стихове. То му је донело бесплатну [illegible] у Бургу. Одмах се уписао у глумачку школу [illegible] Бендер, где се [illegible] с Лаубеом. Из Бурга је отишао у Темишвар, где је дебитирао у улози Феба. 1854 год. био је већ чувен глумац у Грацу. 1855 у Кенигсбергу играо је прве партије а 1856, позван од Лаубе-а, отишао је у Беч и постао у Бургу у улози Мортимера (Марија Стјуарт). Критика га није баш најбоље оцењивала само су му Лаубе и Сафир прорицали сјајну будућност верујући у његов талент.

Од тада настаје славно доба за Сонентала. Млад, леп, звучног са [illegible] гласом, он је очарао бечку, немачку, талијанску и америчку публику.

Био је одликован [illegible] орденима и краљ Милан га је одликовао орденом Св. Саве III. реда. Цар му је подарио гвоздену круну III. реда, који му је донео племство.

У Соненталу губи немачка драмска уметност најбољег претставника и класичне и модерне драме.

[illegible]

Из војске

Једна неправда

Министар војни генерал М. Живковић, који је једно време чинио утисак, као да ће моћи учинити извесне трајне користи нашој војсци и у њој завести срећене прилике, на најбољем је путу, да учини један непромишљен и врло неоправдан корак, који ће га бацити у гомилу свих оних наших досадашњих министара војних, што су се у својим одлукама и поступцима управљали по жељама разних тетака и стрина и других неодговорних чинилаца. Наиме г. Живковић ће о Благовестима или о Ускрсу учинити ванредна производства у војсци, која ће не само изазвати код једног дела официра велико незадовољство и огорчење, него ће на силу Бога створити раздору и расцеп међу њима.

Г. Живковић је намеран да произведе за капетане оне поручнике, који су ту скоро навршили три године поручничке службе, а за поручнике ће произвести *само један део* оних потпоручника, који су пре три године и шест месеца по скраћеном школовању постали потпоручницима, те тако још пре шест месеци стекли право на производство.

Тако ће дакле министар војни, међу другима, младим официрима из једне исте класе, једним генијалним потезом створити разлику и расцеп, који најмање смеју постојати у војничкој хијерархији. То би и он требао да зна.

Увреда за оне младе официре, који на овај начин буду запостављени и увређени, у толико је већа и безразложнија, што је то прва класа официра, који су слушали нормални курс војне академије четири године, јер су ти официри били ступили у академију под условом, да после три године буду произведени за официре, па им је после годину дана једном простом наредбом повишен тај рок на четири године.

Поручници, који ће сад бити произведени за капетане, учили су војну школу само две године и у правилу за њихово производство стоји, да морају служити као поручници „најмање три године“, док су они потпоручници, учили војну школу четири године и у правилу за њихово производство стоји да служе као потпоручници „три године“. Дакле у сваком случају они пре имају права да буду произведени, него они поручници, што ће их министар сада произвести.

Како дознајемо, сви потпоручници, који на овај начин буду увређени — ако министар још за времена не увиди, да не ваља што ради — поднеће оставке.

Ми благовремено скрећемо пажњу г. министру на ове околности, о којима треба да води рачуна при доношењу дефинитивне одлуке.

ЗИМСКОЈ РУЖИ

Не светим се

Кад љубавна пламти вече
Ох да видиш моје боле.
Па зар срце да се вене,
Зато, што те страсно воле.

Ово ти је моја отрова,
Ти нема моје груди ваче.
И на гробу мога мира
Ето душа ти моја плаче.

Зар ко камен, ко стијену,
Тебе сузе ти не дира
Зар те срце помилова,
Не разбуди моја лира.

Ах, ти добро! — Сузе све
Већ испила да су млеко.
Отров овај отровање
Можда тебе исцељење.

Кад пресушиш срце твоје
И нестане моје јада
Бездан нећеш прогутати
Тебе горку, ал' без нада.

Не светим се, — ал' знај тада
Мом ће срцу бити мало.
Зато, што нас обадвоје
Исто море угушало.

Рајко.

Шести део света

Јужни континенат. — Експедиције Кергелена и Кука. — Нове експедиције. — Руска мисија. — [illegible] — [illegible] — [illegible] — Норденшелд. — Тријумф Шеклтонов.

Чим је Шеклтон достигао до јужног пола одмах је решено и питање о антарктичном континенту, шестом делу света. Може бити да ће изучавање нових области разрешити загонетку о развићу света. Геолози очекују потврду својих претпоставака о поларном басену, метеоролози и физичари о тачном положају јужног магнетског пола, о распореду електрицитета и о ваздушним и морским струјама у тој области.

Један од првих научника покушаја, да се продре на антарктички континент, учинила је експедиција *Јосифа де Кергелена*, која је год. 1771. пронашла на 50 ст. јужне ширине земљу, острво названо по његовом имену. Острво је било сасвим ненасељено. Друга је експедиција била под вођством чувеног *Кука*. Ову је експедицију у год. 1772. била спремила енглеска влада. Кук је био прави морепловац, који је прешао јужни поларни круг и потврдио факт о постојању јужног поларног континента. Кук овако описује област у коју беше дошао:

— Већи део јужног континента (ако је то он) лежи с оне стране поларног круга, где лед, који је испунио море, чини земљу неприступачном. Густе магле, заливи пуни леда, ледена брда, лавине, снежне буре праћене страховитим мразевима — чине погибеоним сваки корак човеков, који он учини у ову земљу, сахрањену под слојем вечитог снега и леда.

У току читавог века година после Кука ни једна експедиција није више била отправљена на јужни пол. Тек XIX век прочуо се читавим редом таквих експедиција.

Интересантно је забележити, да је прва научна експедиција овог правца у XIX веку била руска, и она је спремљена по заповести цара Александра I. У инструкцијама, датим капетану Белингсхаузену и поручнику Лазареву, било је речено и то:

— Задатак је експедиције да пође што више на југ, те да, проналаском Јужног Пола, допринесе што бољем познању земљине кугле.

Лазарев и Белингсхаузен продрли су на многим местима далеко јужније од Кука и открили су једно велико полуострво, које је саставни део јужног континента. На тај начин Руси су 1821. год. први допрли до јужног поларног континента.

У међувремену од 1831. до 1841. године вођене су многе експедиције у те крајеве, и пронађене су области Гремова, Елдербајева, Баленова, Аделина, Вилкесова, Кемпова и Викторијина.

Најуспешнија експедиција у XIX веку беше Енглеза *Џемса Роса*. Њему је пошло за руком, да под 71. степеном пронађе једну особиту земљу, коју он овако описује:

— Показа нам се земља. Једновремено са снежним врхунцима, који нам се показаше на хоризонту, оштро се на бељаху од снега испрсавају моћне гранитне стене црне боје, а све то беше осветљено пурпурним зрацима сунца. Заклоњени за планине чија висина не беше мања од висине Алпа, сунце нас је дуго миловало својим меким зрацима.

Ту су откривени тада вулкани чија висина претура 4500 метара. Још јужније видела су се два вулкана, која су се димила. У фебруару 1842. г. Квери је пошао даље на југ и допливши до 78 степена до кога дотле још нико живи не беше допао, вратио је се натраг.

Боргревинк је 1895. г. са Викторијине земље донео читаву колекцију растиња, својственог шестом континенту. У садашње доба постоји међународна комисија, која је узела на своју задаћу, да испита и пронађе оба пола и северни и јужни.

Год. 1906. шведски професор *О. Норденшелд* прима се суделовања на једној експедицији, која је допрла до крајњих јужних граница шестог континента. По речима његових стручњака флора јужног копна веома је слична јужно-америчкој и отуда научници изводе закључак, да су оба континента истог постања. На јужном континенту били су нађени остаци огромних пингвина и амонита, који припадају знанијуму и јурској формацији. Траг тих пингвина веома је сличан трагу човековом и по мишљењу Норденшелда пингвини су чинили прелаз између риба и тица.

Данас је, што се тиче антактичне области, енглеска експедиција, којој је вођа Шеклтон, достигла свој тријумф проналаском јужног пола. Та се експедиција кренула из Енглеске концем јула 1907. г. Персонал експедиције, пристигавши на јужни континент, поделио се на три дела: један је отишао право к јужном полу, други југоистоку к земљи Едуардовој а трећи на северозапад у област земље Александра I. У свакој овој подекспедицији учествовало је по три човека. Сам Шеклтон пошао је на аутомобилским санкама у правцу јужнога пола.

И тако по последњим известијима, Шеклтон је допро до јужног пола. Величанствено и ненађено до сада царство леда, где се снежне буре смењују са кратким сунчаним часовима. Кад се узме у обзир, да се по тврђењу Гаусовом количина леда на јужноме полу стално умањује и да клима новог света постаје све топлија, то се онда може слободно рећи, да проналазак Шеклтонов има светско значење. **Г.**

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Ускршњи репертоар

Недеља: дневна представа „Дорћолска посла;“ вечерња представа: „Пут око земље.“ Понедељак: дневна представа: „Мадам Сан-Жен,“ вечерња представа: „Коштана.“ Уторак: дневна представа „Дорћолска посла;“ вечерња представа „Женски рај.“

Велике недеље нема представа.

Станоје Главаш и г. Сакс.

Ма да је на позоришној цедуљи јасно писало да ће музику између чинова првоускршње дневне представе свирати српске комаде, ипак је под диригентством г. Сакса (?) свирана увертира опере „Кармен.“ Кажу, да је г. Сакс врло вредан и ми му препоручујемо, да у будуће буде и пажљивији у избору.

ТЕЛЕГРАМИ

Париз. „Матен“ доказује да је решено да се не састаје међународна конференција ради примања к знању измена Берлинског Уговора, јер би конференција била излишна, пошто су три заинтересоване силе, Енглеска, Француска и Русија измењале своје погледе по томе питању.

СЕЛТЕРС српска вода Младеновац најтоплија је минерална вода против кашља, сипње и против свих катаралних оболења. Нарочито се препоручује после [illegible]. Продаје се по свима апотекама, дрогеријама и бакалским радњама у Београду и унутрашњости Србије. Главно стовариште у Београду код

Глише Т. Андрејевића и Брата

181 — Телефон 282. — 14 30

Под кирију

Стан са четири велике, молероване и харне собе, у скоро озиданој кући, фарбаним патосом, [illegible], кујном, оставом, [illegible], летњом кујном и балконом на углу Хаџи Ђорђеве и Стевине ул. бр. 43, а у непосредној близини трамвајске станице, на прузи Теразије Ново гробље, издаје се под кирију одмах или од 1. маја.

За цену и услове питати преко пута у кафани — Стевина бр. 31.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(221)

XLII

Краљица мати

— Ох! опростите... пријатељу... мислим... да, заиста, дивна жена... Али шта је оно на углу улице?

Обојица се упутише углу. Није било ништа. Пардајан је хтео само да окрене разговор на другу страну.

— Треба ли да му кажем, мислио је он, да ми његова верница улива извесно неповерење?...

— Јесте ли видели, продужи гроф, како ми је препоручивала да пазим на себе? Нађу јој [illegible] слутње.

— Е, рече живо витез, ко зна да те слутње нису и оправдане?

— Шта хоћете тим да кажете!

— Па... ко зна!... Ја верујем за жене њиху нежних предосећања која ме држи вешвио. Најзад, ко зна да ли су вашој верници познате ствари о којима ми ништа не знате... Можда је она имала прилике да види и да чује нешто... извесне личности...

Витез од једном стаде. Једна мисао изрази се у његовој племенитој души.

— Какво право имам ја да у кварим љубав свога пријатеља? И на чему оснивам ја своје сумње?... Очевидно је да је та жена тужна. Али она искрено љуби и тиме је све поправљено!

Гроф се беше замислио.

Ове речи Пардајанове произвеле су на њега мучан утисак. У својој љубави, која га је заслепљивала, он је Алису од Лукс гледао као неко божанство. Тајанствене стране тога бића, њено живљење у усамљеној, скривеној кући, њен страх, њено дрхтање, неки необичан погледи, који нису били погледи наивне девојке, [illegible] ситнице, које би свакоме другоме пале у очи, за њега су остале непознате.

Он је њу само обожавао.

Зар човек може да прати сваки покрет бића које обожава?

Својом бистром памећу Пардајан одмах увиде зло, које је учинио. Али и не помисли да га промени на исти начин. Он узе свога пријатеља под руку и рече му:

— Када бих ја био срећан да будем љубљен као што сте ви, ја бих се поверио свим њеним чудима.

Гроф дубоко одахну и насмеја се блажено.

— Да, да, рече он. Нема сумње да Алиса ништа не зна. А шта би и могла знати? Ако се плаши за мене то је с тога што ме одвећ сувише воли... Драга Алиса...

У том тренутку, баш кад уђоше у улицу Бетизи, једна сенка која их је у корак пратила прибуже им се једним. Оба младића нагло се окретоше.

— Господо, рече човек који им приђе, не бојте се ништа, молим вас. Имам да кажем само две речи господину који се зове Марилак.

Пардајан уздрхта: он беше познао глас Морверов. Он не рече ништа и задржа огртач да би заклонио лице.

Марилак одговори:

— Ја сам тај, господине. Шта желите да ми кажете?

Морвер се трудио да сагледа лице Пардајану, али је ноћ била мрачна.

— Господине грофе, продужи он, хтео бих да вам говорим насамо.

Пардајан стеже руку Марилаку који разумеде и рече:

— Можете слободно говорити пред господином, јер је он мој пријатељ и ја од њега ништа не кријем.

Морвер се устезао за тренутак, трудећи се непрестано да сагледа лице Пардајаново. Најзад одмахну руком и одлучи се:

— Господине грофе, рече он, мени је наређено од једне високе особе да вас замолим да са мном пођете к њој.

— Ко је та особа? упита Марилак.

— Једна госпођа из највишег света, то је све што вам могу казати, пошто ни сам не знам. Само ћу додати да је та госпођа [illegible] љубавне авантуре.

— Докле треба да идем с вама, ако се одлучим?

— До прве куће на Дрвеном мосту, господине грофе... Видите да ништа не тајим... али је потребно да будете сами.

— А ко сте ви? упита Марилак.

— Опростите ми, господине грофе, рече Морвер; ја сам само прост слуга оне личности, која ме је послала.

Пардајан нагло одвуче Марилака на неколико корака од Морвера.

— Хоћете ли да идете? рече он тихо. Сетите се да сте се заклели да ћете бити обазриви.

— Нећу ићи! одговори Марилак.

— Имате право, пријатељу. Знате ли ко је тај човек што је пред вама? То је Морвер, један од жбирова Катаринових. Знате ли ко вас чека у кући на Дрвеном мосту? Катарина Медичијева!

— Јесте ли у то уверени? упита Марилак тако чудноватим гласом да Пардајан задрхта.

— Дао бих главу да је тако, одговори овај. Погледајте Морвера са свим пажњом која му следује, те јест...

Пардајан није имао времена да доврши реченицу.

Марилак се окрете Морверу и са неким громовитим очајањем рече:

(наставиће се)

ВИНО

ока гаранцијом чисто и природно

црно и бело

[illegible]

Препоручује [illegible]

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

[illegible]

ПАЛИЛУЛСКА ЗАДРУГА [illegible] у свима [illegible] по [illegible] кујне [illegible] форма.

Поднете се прилоге [illegible] 225 1—3

Једна парни казан

са мотором и трансмисијом и целим прибором за прераду. Упитати: Студеничка улица бр. 50. 206 1—3

Под кирију МОЈЕ 3 КУЋЕ [illegible] у Дечанској ул. бр. 25 [illegible]

За цену упитати сопственика **др. Николу Х. Николића** Добрињска ул. бр. 22. 3 3

„ТЕЈ-БУТЕР“

[illegible]

Врло укусно и препоручљиво СУШЕНО СТРАНО ПОВРЋЕ [illegible]

КИСЕЛИХ КРАСТАВАЦА 1 бур. 150—170 комада дин. 4.20.

РУСЕ РИБЕ [illegible]

НАЈВЕЋИ ИЗБОР [illegible] конзерва.

Најбоља српска салама

[illegible]

Г. [illegible]

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible] 1—7

Нарочито спремљено

= за наступајуће празнике =

БЕЛО БРАШНО [illegible] 1 кр. [illegible] 1.96 д. ЈАЈА у корпи [illegible] 20 комада [illegible]

Јаја за насад раса „Орпингтон“ [illegible] 1 комад 0.30 п. д. — Препоручује.

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible] 1—4

Распродаја конзерви

[illegible]

Сима М. Лазаревић [illegible]

Коначна распродаја

[illegible]

Сима М. Лазаревић [illegible]

Телефон бр. 464 Телефон бр. 464

КОЛОНИЈАЛНО ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА

= Петра П. Мирковића =

[illegible] БЕОГРАД [illegible]

Препоручује п. т. Потрошачима за наступајуће празнике поред осталих робе

— БРАШНО —

[illegible]

Теј-Бутера
Облянде за торте
Чоколаде [illegible]
Ораја [illegible]
Бадема и Лешника
Грожђа [illegible]
Јаја [illegible]
Живине [illegible]

РИБА:

Сардина у зејтину и парадајзу

Тонфиша, Пастрмка Сардела
Мармелад [illegible]
Маслинова, Ајвара
Зејтина [illegible] 1 Лтр. Д. 2.40
Салама
Сира [illegible]

НАЈУМЕРЕНИЈЕ ЦЕНЕ

Строго солидна, тачна и брза услуга

ВИНО

под гаранцијом чисто

Српско:		**Француско:**	
1 Лтр. бело	Д. 0.60	[illegible]	Д. [illegible]
1 „ „	„ 0.70	1 „ [illegible]	„ 0.90
1 „ „	„ 0.80	**Српско:**	
1 „ црно	„ 0.70	1 Лтр. [illegible]	Д. 1.20
		1 „ [illegible]	„ 0.80

Пива у флашама, Шампањце и Клековаче старе.

Све поруџбине на месту достављам одмах п. т. потрошачима у кућу.

Поруџбине из унутрашњости извршујем брзо и тачно.

Телефон бр. 464.

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

ОБУЋА

код

ЈОСИФА ФРИДА

Кнез Мих. ул. 33.

[illegible]

123 [illegible]

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални кисељак

[illegible]

[illegible]

У Београду је [illegible]

г.г. Глишe Андрејевића и Брата

[illegible] — Телефон бр. 282

Поруџбине из Србије и иностранства прима и одмах извршује

Аранђеловачка Концесија

Краљ. Срп. Двор. лиферанти

Аранђеловац. 16 60

I СРПСКА ФАБРИКА ЗАПУШАЧА

Арсе Ж. Илића — Београд

[illegible] ул. 34. *[illegible] 31*

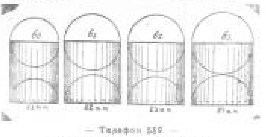

— Телефон 559 —

ИЗРАЂУЈЕ и ПРОДАЈЕ:

ЗАПУШАЧЕ [illegible] 145 3—10

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

[illegible]

Препоручујем домаће КИСЕЛО МЛЕКО

[illegible] *Српски купус са* [illegible], *Проја, Ћевап на ражњу.*

За време поста увек рибе

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

[illegible] **шкрофула**, [illegible]

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5%, efferves)

која се од [illegible] „Црвеног Крста“ у Београду. [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

[illegible]

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jecoris [illegible] 10% [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше 2 дин.

Поруџбине из унутрашњости [illegible]

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

[illegible]

[illegible] 354 10—

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

на своме лутријском зајму добило је

Дин. 2,000,000 у злату

„ 1,000,000 „ „

[illegible]

[illegible]

[illegible] **1.000.000 динара у злату**, [illegible]

[illegible]

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

Један	[illegible], главни згодитак		150.000
	други	„	18.000
10	згодитака по	1000	10.000
20	„	„ 200	4.000
100	„	„ 50	5.000
500	„	Амазт. 22	10.000

[illegible] 362 4—10

[illegible]

Главном заступнику

Живку Петровићу

Београд — Кнез Михаилова 33

ПРВА СРПСКА ПАРНА ПИВАРА

Ђорђа Вајферта

Извештава кафеџије и остале потрошаче да ће на Цвети 22. о. м. пустити

СПЕЦИЈАЛИТЕТ СВОЈЕ ПИВАРЕ

УСКРШЊЕ ПИВО — МЕРЏАНСКЕ БОЈЕ

које није подражавање страног Салватора или црног Баварског [illegible] ни једном страном пиву.

Исто пиво може се добити и у флашама од 25 и 50 [illegible]

Поруџбине прима Коста Јовановић — Побратим

[illegible] бр. 18. 426 3—3 *Телефон 120.*

„Правда“ излази [illegible] — Претплата је за Србију [illegible] 16 дин., [illegible] 4 дин., [illegible] За иностранство за годину 32 дин., за [illegible] 16 дин., за четврт год. 8 д. — [illegible] — [illegible]
[illegible] 33

„Привредни Радничкој“ [illegible] бр. 18. Телефон бр. 63.

ПРАВДА

Телефон 821 | СРЕДА 25 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 84. | Телефон 821.

Тајна Конвенција и Промеморија

(Шта је о Босни потписао Краљ Милан а шта Стојан Протић)

Ту скоро г. Стојан Протић, садашњи члан коалиционе владе, штампао је своју расправу о „тајној конвенцији између Србије и Аустро-Угарске“.

Неће бити без интереса, да се не учини једно кратко поређење између онога на шта се пок. Краљ Милан обвезао у конвенцији према Аустрији и „промеморије“, коју је ту скоро потписао г. Протић са својим друговима у влади, и на шта се он обвезао према истој Аустрији.

Приметићемо само, да је Краљ Милан, преко свог тадашњег министра иностраних дела, потписао ову конвенцију, после два тешка и напорна рата, кад је Србија, у сваком погледу исцрпена била, те тако онеспособљена за сваки даљи напор, а при том од Русије с којом је војевала, упућена на Андрашија и Аустрију, па шта од њих добије, то ће и имати; и кад је Аустрија по мандату целе Европе на Берлинском Конгресу ушла у Босну, као „мандаторка“ тад се јавно њене праве намере још нису испољиле биле, а „промеморија“ г. Протића и другова, којом се Србија одриче сваког права на Босну на свагда, предала је Аустрији, после 30 година мира, и то, кад је Аустрија рушењем једног међународног уговора отворено обе српске области анектовала својој монархији. При том, још и то треба узети на ум, да је Краљ Милан поменуту конвенцију закључио, без споразума са својом владом; и онда, кад Србија ни једну од великих сила није имала уза се, док је ову „промеморију“ потписао г. Протић у споразуму „са све скупштину и све сва средства“ као што би рекао Станко Петровић, и то у доба кад је већина европских сила морално потпомагала Србију.

Да пређемо даље, самом поређењу „конвенције“ и „промеморије“.

Ево како гласи члан II конвенције односно Босне и Херцеговине: „Србија неће трпети никакве смутње политичке религијозне или друге, које би полазећи одатле биле управљене против монархије Аустро-Угарске, у compris la Bosnie, l'Herzégovine, et le Sandjak Novibazar.*) Аустро-Угарска прима исту такву обавезу на се према Србији и династији, коју ће помагати да се одржи, учврсти сним својим утицајем“.

А чланом седмим исте конвенције, Аустро-Угарска се обавезује, да се неће сама противити, и да ће и код других сила помагати Србију, ако она евентуално дође у положај, да добије какво територијално увеличање у правцу своје јужне границе, изван новопазарског санџака. Ово увеличање у правцу јужне границе Србије, при продужењу ове конвенције протумачено је још изближе тиме, да ће оно бити у правцу долине Вардара, докле год околности буду допуштале да се она, Србија, у том правцу проширa.

У овој конвенцији истина, била је првобитно једна тачка која је сужавала самоопредељење Србије у погледу закључења политичких уговора са другим државама, без претходног споразума са Аустро-Угарском, али је та тачка по наваљивању тадашњег министра председника, измењена у толико, да су Србији одрешене у том погледу руке, са једним ограничењем да ти уговори не буду противни духу и садржини овог тајног уговора, што је са свим и у реду и логично, јер ни једна солидна држава која прави један тајни уговор са једном државом неће правити са другом уговор, који би управљен био против првог уговора.

Из целе даље ове конвенције, како се не види, да се краљ Милан одрекао сасвим и на свагда Босне и Херцеговине. Сва је његова обавеза у томе: да неће никакве смутње и рад допуштати у својој земљи, које би управљене био против Аустрије, док траје њен мандат за окупацију Босне. А за ту овај обећана му је истом конвенцијом компензација проширењем Србије у јужном правцу њене границе.

Сад да изложимо, шта г. Протић и његови другови у влади изјављују Аустрији односно Босне и Херцеговине, кад је она ову окупацију претворила у анексију, и обе ове српске области направила својим простим провинцијама.

Промеморија или нота српске владе гласи:

„*Србија признаје, да није била повређена у својим правима* свршеним чином, који је створен у Босни и Херцеговини, и да ће се према томе сообразити оној одлуци какву силе *буду донеле* у погледу чл. XXV Берлинског Уговора. (А силе су се већ све изјасниле за анексију.) Одазивајући се саветима великих сила, Србија се *обвезује још сад да ће напуштати држање протестовања и опозиције*, које је заузимала према *анексији* од прошле јесени, и *обвезује се* сем тога, да ће *променити правац своје садашње политике* према Аустро-Угарској, те у будуће одржавати са њом односе *добрих суседа*.“ Још су узакоњену ове ноте Србија *обавезује* „спречити образовање нерегуларних јединица на *својем земљишту*.“ Другим речима Србија неће допуштати у својој земљи од границе ово исто, на што се и Краљ Милан конвенцијом обвезао.

О каквом територијалном проширењу Србије, ма у ком правцу, као што се види, у својој промеморији нема ни помена, но на против, Србија се изречно у претходној ноти одрекла сваких територијалних компензација. И још као праве, жртвовала је аустријској политици и свога престолонаследника, само да би дала и стварне гаранције доброг суседства.

Ми од своје стране нисмо никад одобравали конвенцију Краља Милана, као што нисмо одобрили ни ову ноту коју је г. Протић потписао, а ово смо поређење учинили само с тога, да се изнесе на јавност још „један лист из новије историје Србије“, као што г. Протић рече за своју расправу „тајна конвенција“.

Шта ли би пок. Краљ Александар, а шта пок. Пирошанац рекли за ову промеморију, кад су се овако нападали о тајној конвенцији, као што г. Протић прича? Али они су мало о тој конвенцији смело говорили, што је о њој тако мислио и г. Протић, а сад бе сигурно ни промеморију [illegible] као и г. Протић, да је она за Србију „морала“ добит.

---

*) Није згорег да се зна и ово [illegible] Русија [illegible] рат у Румунију [illegible] Аустрији да заузме Босну, а [illegible] на Берлинском Конгресу [illegible] министра [illegible] у Аустријској [illegible] у Бугарској [illegible] Србије [illegible] у Босну. Тако је [illegible] Андрашија [illegible] у Босну [illegible]

ПОЉСКА ПРИВРЕДА

и Народно Представништво

од

д-р Богдана Марковића

(наставак)

Она је до данас у главноме и искључиво помагала свој пољски развитак [illegible], које су управљене на административно дизање разних установа, којима је стављено у задатак, да се брину о развитку пољске привреде. Далеко би нас одвело, да на овоме месту изнесемо цео делокруг рада, који би државна требало са своје стране да предузме у циљу да олакша и помогне развитку пољске привреде, да бар колико толико озбиљни земљорадничком произвођачу прелаз у интензивније привредно делање. С тога ће мо се ограничити само на овај конкретни случај.

У преображају у пољској привреди, сигурно је играла најважнију улогу, употреба пољопривредних справа. — Савремена искуства су довољно учинили, да се дубље оре, те да се на тај начин створе услови, који ће моћи довести у успешније да одоле утицајима разних непогода. Може се слободно рећи, да је рационална земљорадња само онда могућа, ако постоји претпоставка, да земљорадник располаже са свима потребним земљорадничким справама и то са свима савременим, које су за дана, у већини случајева, нашем земљораднику сасвим непознате, или ако су познате, то у најретнијим случајевима.

Према томе, у колико расте, могућност и потреба, да се рационализује обрађивање земљишта, у толико је и нужније створити могућност, да пољска привреда може располагати са што бољим и савременијим пољопривредним справама. Али има и једна друга врло важна околност (она се код нас нарочито истиче). Пољопривредник код узима справу мора имати на уму врло важно: ће му користи донети та справа тј. да ли је она подесна за употребу у његовом газдинству, а поред тога, друго: да ли му производ ово производње (примера ради) дозвољавају издатак на ту справу.

Нарочито да кад се указала ова потреба у пољопривредним справама, да се у исто време указала и потреба за што јачим капиталом, који ће се уложити у земљорадничку производњу — у газдинство. Другим речима, земљорадник мора за толико повећати капитал, уложен у своје газдинство. А ово је врло важан момент при решавању овога питања. Наш земљорадник и иначе врло оскудан према новцу, а и иначе, врло мало уложи капитала у своје газдинство — он још обрађује екстензивно своје земљиште. Он се, као што рекосмо, више ослања на природу, не помаже је чиме у савременијем раду (у вези с тим и већим улагањем капитала) што боље производе (више бољег квалитета), као и да са истог земљишта, што више производи. Она су пак моменти од врло великог значаја за прелаз у интензивније стање привредног делања. Она ће играти, поред осталих услова, врло видну улогу у своме развитку земљорадничке производње код нас.

Према свему овоме, поставља се сигнална задатак свима, који су позвани да воде рачуна, о напретку у пољској привреди. Задатак гласи: да се створи погодно земљиште, код самих произвођача — земљорадника, за што *јаче низање* (*уверење*) у интересност интензивнијег привредног делања, као и *да му се пружи све могуће олакшице за овај прелаз у интензивније делање*. Ових олакшица — услова за успешније развиће земљорадничке производње није мало на броју, а оне су у толико развијеније и заступљеније, у колико је културнија средина, у којој се развија земљорадничка производња.

Поменусмо, да је набавка пољопривредних справа условљена влагањем капитала, уложеног у земљорадничку производњу — у газдинство. Ово је врло важан момент. Код нашег земљорадника кретање уложеног у газдинство је врло незнатно. Према томе, ненавикнут на повећање тог капитала — а и у немогућности да га повећа, утиче врло неповољно, да земљорадник у што јачој мери приступи набавци савременијих справа. У толико пре, што је он до данас, за мале новце набављао те справе ралицу, [illegible] плуг и т. д. а чак их је и сам производио. Тиме се још јаче отежава свој развитак ка интензивнијем обрађивању земљишта. Према овоме, онда је први задатак кога ваља испунити, да се се пружи могућност, да земљорадник што лакше (без јаче промене у газдинству) може набавити потребне пољопривредне справе. Последица овога је, да се створи могућност, да земљорадник набави *што је могуће јефтиније те справе*. Ово последње подвлачимо, јер сматрамо као врло важно, а нарочито за наше прилике.

(наставиће се)

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

Чудна ми чуда

Сигурно сте и ви имали у животу прилике да видите овакву слику:

Муж и жена се свађају и прете једно другом песницама. Синчић се припио уз мајку и плаче. *Мајка* га, с времена на време тек [illegible] ногом, али се он опет врати и држећи се за њену сукњу, вришти колико га грло доноси. Ову прекида, згроби му му на руке тресне је о [illegible], згроби шешир и као бесомучан изјури на улицу.

Мајка мало полегне на кревету дубоко јецајући а синчић плаче на сав глас и вели јој:

— Мама Јао..., ма..ма...

— Тупи те!

— Нећу да тупиш... где је тата...

— Иди бестрага и ти и твој татица... Нека вас обоје ђаво носи.

— Јао... мамице... ја...ој

— Та хоћеш ли умукнути или ти камен?

— Не..н..у...

— Море, шта се ја ту са тобом свађам. Бар с тобом ми је лако, ако са оним давликом не могу да изиђем на крај.

И мајка скаче, дохвати синчића, стрпа му главу међу своја колена, раздрљи од острag панталонице па тупе... тупе... тупе... по стражњици.

* * *

Е видите на ту мајку личи ми наша влада.

Она се завадила са Аустријом па пуна Европа од свађе.

Ми сироти комитари упалили се за њену сукњу, па је не дамо и бранимо је на сва уста.

Кад се Аустрији досадило па је расплакала, она се сручила колико је дуга на земљу па ућуте.

Нама јадницима жао Босне и Херцеговине и у тешкој жалости нечемо и јаучемо нашто да то допусти, а она, која није имала до јуче куражи ни драма, на једаред скаче на нас и вели:

— Е, бар са вама ми је лако. Ако нисам могла изаћи на крај са оном проклетом Аустријом, са вама ћу моћи и зграби нов закон о штампи па тупе... тупе... тупе... по вама.

Flondar

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Сиротински фонд у Подгорици

Неколики угледни грађани подгоричани прегли су да оснују сиротињски фонд, те је ради тога изабран нарочити привремени одбор, који ће се старати за израду правила високо што је потребно, те да се оствари то што намеравамо, која је још увек почела. Одбор је о овом упутио [illegible] добром [illegible].

Затворена граница. У понедељак 16 о. м. затворена је граница према Црној Гори. Трг је у Котору опустео и сад је сасвим опало и оно мало што су Црногорци доносили. Промет сељаштва дозвољен је само с из[illegible], који је назирао аустро-угарски поглаварство на Цетињу. Прелаз на Црну Гору у Далмацији дозвољен је само друмовима: друмом Цетиње-Котор.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је држана министарска седница у министарству спољних послова, на којој је председавао Краљ. На овој седници, поред осталих питања, дискутовано је о поднешеном предлогу: да се престоница пренесе из Београда у унутрашњост.

Седница је трајала до 2 часа.

Енглеско признање анексије. На ноту аустро-угарске владе одговорила је Енглеска да пристаје на укидање члана 25 Берлинског Уговора, под условом да се и питање о чл. 29 реши повољно.

Преговори. Још се између Италије и Црне Горе воде преговори о члану 29. Берлинског Уговора, али се очекује да ће се они скоро завршити. Свакако ће условити такво решење о Црној Гори како се буду споразумеле Италија и Аустро-Угарска.

Потврђени закони. Њ. В. Краљ је потписао указ, којим се потврђују закони о „војном суђењу у војсци" и закон о „допуни војних закона у кривичном поступку."

Трг. преговори. „Н. Сл. Преса", јавља, да ће се преговори о трговинском уговору с Аустро-Угарском водити у Београду између др. Миловановића и грофа Форгача, којима ће се придодати делегати и експерти. Србија ће покушати да бар за извесан квантум добије увоз живе стоке у Аустро-Угарску. Аустријанцима [illegible] на провоз [illegible] и обавезу о железничкој тарифи на трајање уговора. Србија жели провоз живе стоке и [illegible]. Даље Србија жели грађење железнице кроз Херцеговину на море.

Закон о штампи. Из доста поузданих извора сазнајемо, да се у министарству унутрашњих дела, [illegible] ради на изменама и допунама закона о штампи. Тим изменама, како смо дознали, предвиђају се огромне казне, тешки услови за одговорне уреднике, укидање продаје листова и друге реакционарне мере, којима се иде на уништавање свих листова, који се не [illegible] заступање.

Ми нико да не мислимо добро о радикалима и о њиховој [illegible] у политици, ипак сматрамо да је ово рано за радикалну странку, да се оваким средствима служи.

Тражи пензију. Сава Тодоровић, Љуба Станојевић и њена Илија Станојевић, редитељ Народног Позоришта, тражили су од управе да им повисе плату са по 50 динара. У случају да се управа не одазове овој њиховој молби, они су поднели молбу да буду сва тројица пензионисани, а ако им управа не буде хтела ту молбу испунити, онда нека ту молбу сматра као њихову оставку.

Ми се сада нећемо улазити у оцену овог корака наших уметника, чији одлазак из позоришта у овоме тренутку, значи што и затварање његово, већ ћемо само констатовати, — у каквом се жалосном стању налази позориште, кад се и овакви поступци могу дешавати, чинећи за све ово одговорном данашњу управу.

Завршила рад. Мешовита комисија, која је извиђала неправилности г. д-р Јована J. Јовановића, шефа бабичког одсека у гинеколошком одсеку болнице, завршила је јуче свој рад и послала акта са својим извештајем министру унутрашњих дела.

Изабран народњак. Из Уба нам пишу: онамо је био избор једног кмета за општину туларску у срезу тамнавском окр. ваљевском. Наш одлични пријатељ Милојко Брајић победио је са 50 гласова већине, самосталца Јована Сарића, те је према њему изабран за кмета. Честитамо пријатељу Брајићу, на овом народном одликовању, а тако исто и Туларцима, што су за кмета добили једног у свом погледу одличног човека и домаћина.

Излаз на Солун. Како „Н. Сл. Преса" сазнаје Коста Главинић преговара у Солуну ради олакшица српском извозу преко Солуна.

Наследник Извољског. Из Петрограда јављају, да ће место Извољског за министра спољних послова бити постављен бив. министар председник Горемикин.

Интересантност. Пре неки дан био је у војноме суду претрес једноме капетану [illegible], који је оптужен зато, што кару није предао оног дана кад му је наређено, већ после 10 дана, а ако је дотични капетан имао права по закону о државном буџету, да кару преда у року од месец дана. Претрес је одложен и како су даље јавни претреси у војним судовима, постараћемо се да донесемо извештај са овог претреса.

Дописник „Дели Телеграфа" на Дрини. У Љубовији се јавио и ово дан бавио г. Бар, дописник енглеског листа „Дели Телеграфа".

Дошао је да види, да ли су српске и аустријске трупе повучене са границе.

Бар је констатовао, да је повучено из Љубовије у Ваљево оно нешто мало војске, што је било дошло, али је тако исто утврдио, да је свуд поред Дрине видео аустријску војску, где копа шанчеве.

Г. дописник је снимио на два места Аустријанце, заузете копањем шанчева, и те своје снимке, заједно са извештајем послао је своме листу.

На дирекције. Железничка дирекција одлучила је, да свим железничким приправницима, који су положили испите повиси плату од 1. априла. То је још један корак напред, да се побољшају прилике железничког подмлатка.

Распуст. За наступајуће празнике, јуче су престали са радом сви земаљски судови, основне школе и гимназије.

Допутовали. Синоћ дубровачком лађом допутовали су: г. Милорад Павловић трговац и народни посланик и г. Илија Адамовић, директор „Правде".

Читуља. Љубица кћи Косте Бешића бив. апотекара а сестра Љубе Бешића члана Народ. Позоришта јутрос је преминула. Погреб сутра пре подне. Стан Видинска ул. 12.

Прегажен велосипедом. Један непознат младић, синоћ око 7 сати, крећао се на моторном велосипеду из Топчидера, па кад је био код Војне Академије, прегазио је г. Васу Стефановића, пензионера овд. који је пошао својој кући, и том приликом нанео му [illegible] повреде по глави и десној руци. Г. Стефановић је одмах однет својој кући и указана му лекарска помоћ. За непознатим велосипедистом трага се.

VI пук. Шести батаљон VI пука, који је извесно време био на вежбању у округу подринском вратио се јуче [illegible] у Београд у своје касарне.

Убиство у Ужицу. Прекјуче у вече, између 8 и 9 сати, у механи Петра Стојића из Ужица, а у пијаном стању и међусобној свађи, ударио је ножем у груди Јован Жујовић, терзија Тадију Змајевића, економа од кога је ударца Тадија остао на месту мртав. Јован је дело признао и налази се у рукама власти.

Санџачка железница. Програм турског министарства грађевина, који хоће Цариград да начини средиштем железничких пруга Европе, Азије и Африке, предвидео је и везу са суседним земљама, па и санџачку железницу.

Поништена пресуда. Апелациони суд поништио је пресуду варошког суда по кривици Марка Радосављевића б. писара нишког и Јована Гавриловића бакалина, којом су кажњени за по 3 године робије, за фалсификат менице од 30.000 динара, са разлога што оптужени могу дати [illegible] да ли је меница фалсификована или не, и што суд није ценио саслушање таште Маркове [illegible] претресног, где је она признала да је меницу потписала.

Финансијски стражар. Стеван Вукмировић, финансијски стражар, на линији Вел. Село, јуче по подне у 2 сата, напустио је стражарско место, и наоружан до зуба, дошао је у сеоску механу пио ракију и почео се свађати са сељацима и изазвао тучу. Сељаци [illegible] и дотерали [illegible], а пушке и муницију однели у [illegible] којој Стеван припада.

По други пут „Седам речи Христових с крста". На општи захтев публике, певачко друштво „Станковић" изводиће на Благовести по други пут велики ораторијум „Седам речи Христових с крста" уз пратњу оркестра музике Краљеве Гарде. Цене ће бити снижене: Особено место дин. 3 — I ред 2 дин. II ред 1 дин. Улазнице се могу добити код Томе Мрзовића и Геце Кона. Концерат ће бити код „Коларца". Почетак у 8 и по часова увече.

Потера. Јуче после подне од 2 до 8 часова увече, београдска полиција учинила је потеру на скитнице и беспосличаре у Београду, и том приликом ухапсила преко 30 лица. Са њима ће се данас поступити по закону.

150.000 дин. у злату без икаквих одбитака то је главни згодитак 1. априла.

Многобројним родољубима и претплатницима наших хуманих лозова Црв. Крста честитам наступајуће празнике Христово Васкрсење са искреном жељом да их 1. априла са повећим згодитком обрадујем.

Ко се још није претплатио нека пожури најдаље до 31. марта са уписом и не пропусти прилику учествовати на игру.

Најсигурније уложен новац не губи се никад, само се може добити.

Скрећемо пажњу на данашњи оглас г. Живка Петровића глав. заступника.

Читуља. Милица Тома годишња кћерчица Станимира Марковића трг. члана фирме Марковића и Лукића преминула је данас.

Погреб је 26 т. м. у 2. часа по подне, стан Војводе Милоша ул. 36, Опело у Вазнесенској цркви.

Бог душу да јој прости.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

§§ Руска терористичка странка опет се спрема за кривави атентат. На финској граници ухапшен је један изасланик женског одбора, који је имао извршити атентат на министра председника Столипина и министра Шчегловитова.

§§ Угарски министар финансија Буриан, премда допутовао у Беч да код Бечке [illegible] аграрне банке у Босни, пошто је томе аустријска влада одлучно противна, и тражи јединствену банку.

§§ [illegible] полиција у [illegible] ухапсила је поштанског контролора Ервина Д. [illegible], који је на [illegible], проневерио 20.000

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зеваке

превео с француског

XLII

Краљица мати

— Готов сам да пођем за вама, господине!... (Време је [illegible] да види своју мајку, [illegible] мисли он.)

— Шта то чините? упита Пардајан.

— Хајдемо, господине грофе, рече Моревер.

Витез покуша да задржи Марњана. Али овај, [illegible] погледом своје пријатеља као да хоће да се растане с њим за навек, [illegible] му уста [illegible] тихим шапатом:

— Драги мој пријатељу, збогом. Хвала вам на срећи коју ми је пружило ваше пријатељство.

— Шта ли на сте себи? пропита Пардајан. Шта то чините, пријатељу?

— Ја се заиста надам да ћете Катарина Медичијска убедити да ће јој бити најбоље.

— Ја вас не пуштам!

— Пустићете ме, Пардајане! Јер тамо куда ја идем ти не можеш ући! Ја идем тамо где ме чека моја судбина! Идем тамо куда ме води моја коб! Кад помислим, о само видим да те све дивно [illegible] да ме до овога довело...

Пардајану паде на ум Алиса.

— Грофе ја вас нећу оставити, рече Пардајан. Ви нисте баш у [illegible], а ни ја.

— Пардајане, не иде гроф Марњан краљици мајци... да добро сам рекао: краљици мајци... то иде Деози дете које је мајчино [illegible] Хоћеш ли да ти једном речи објасним сву тугу, која ме је увек мучила и која је тебе изгледала тако чудновата? Хоћеш ли да знаш зашто сам, [illegible] био тако [illegible]?

— Да, да, хоћу!... рече Пардајан узбуђено.

— Добро... то је за то што се ћу да видим своју мајку! И што је Катарина Медичијска... моја мајка!

Отргавши се из загрљаја свога пријатеља гроф даде знак Мореверу и пође брзо у правцу ка Дрвеном Мосту. Моревер пође за њим [illegible] пут да [illegible] Пардајану чија глас [illegible] није могао да чује у разговору.

Витез је стајао неколико минута као скамењен.

— Деози, син Катарине Медичијске! промрмља он.

За тим прибравши се и [illegible] к себи и [illegible] кућа, која му је била добро позната, с намером да пази на њу до [illegible] и да уђе унутра ако буде потребе.

[illegible] тако и [illegible] у себи [illegible] као да учини, једно му се наметало једно питање:

— Да ли је Алиса од Лиса [illegible] да Моревер [illegible] Марњана на уловку?

За неколико минута био је на Дрвеном Мосту.

У насељу није било никог [illegible]. Све је било мирно.

Марњан и Моревер већ су били ушли у кућу.

Витез разгледа кућу где се налази [illegible] са Катарином Медичијском. Кућа је изгледала пуста и са свих [illegible] затворена и [illegible] таква.

— Лувр, помисли Пардајан, мора Лувр, још много страшнији од њеног! Јер тамо у пространим [illegible] краљ проводи у страху своје дане као у пустињи, која је испуњена лепотама, а овде краљица, велика краљица [illegible] И та краљица, мајка Фрањоа који је умро од неке тајанствене болести [illegible] мајка Карлова [illegible] мајка Хенрија Анжујског који је [illegible] мајка Маргарите, која је [illegible] та краљица је и мајка Деозија у коме као да [illegible] Та жена која је [illegible] која је створила [illegible] и слабост, та је жена [illegible] чудовишта!

И он је замисли [illegible] какву је [illegible] у овој [illegible] соби [illegible] куће; како седи у наслоњачи [illegible] од црног дрвета, [illegible]

— Бела краљица, или демон, или кобна жена, била ма шта друго, само нека се не усуди да се тиче Деозија! Јер [illegible] у срцу [illegible] Лувра, и од краља француске [illegible] часом [illegible] без мајке!

Мислећи тако витез потражи [illegible] згодно скровиште и не мичући [illegible] погледа [illegible] кућу, која је [illegible] краљицу Наварску.

Пардајан се скрио у [illegible] са [illegible] ножем у руци [illegible] Дрвеном Мосту.

У тој кући одигравала се у том тренутку страшна сцена између Катарине, Руђерија и Марњана — између мајке, оца и сина.

(Наставиће се)

круна, а у Бугарској [illegible] други чиновника 10.000 круна.

— У Стамболу је био официрски митинг, на коме је учествовало преко 2000 официра. Митинг је протестовао против намере о отпуштању млађих официра због уштеде.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Прави интервју

Дакле прави интервју, имао је наш нови Престолонаследник са најчувенијим дописником „Pesti Loyd." И то знате где? Не у своме стану, но у канцеларији Краљевог секретара, који је узгред буди речено унук злогласног Стевана Марковића познатог целом Српству као највећег Аустрофила. И како се не пита: шта ће нарочити дописник „Лојдов" у канцеларији Краљевог секретара? Коме припада [illegible] тај допринос, да улази у канцеларију секретарову, кад је у то време код њега Престолонаследник? Од куд Престолонаследнику у том моменту књига г. Слободана Јовановића у рукама. Је ли Престолонаследник имао који час (лекцију) код секретара из јавног права, те је „Лојдов" дописник чак и то видео, како су у тој књизи, много редова подвучени. А већ оно што је „Лојдов" дописник питао Престолонаследника, о његовом учењу у Русији, зна се у који је циљ. Требало је испитати, да ли није и он као и старији му брат загрејан Русијом, јер то је за Аустроугарску данас најважније. А кад смо одређени чак и неке комисије, које ће нацртати програм Престолонаследниковог даљег образовања. [illegible]. За [illegible] једног Карађорђевића по данашњем курсу довољан би на [illegible] био и један Марковићев унук. Само се ми не можемо да научимо шаљиву „Самоуправе" и њеног инспиратора, Стојана Протића, што он, „Правду" трпа у ону „четворку" с „Пестер Лојдом" и „Пресом," кад је по [illegible] у тој четворци најпре место самој „Самоуправи."

Шабачка хроника

([illegible])

[illegible] жртва [illegible] кафане Овима, који на [illegible] и властитом власти у [illegible] у Шапцу већ толико година [illegible] игара — није [illegible].

Светозар Јојић, [illegible] убио се због учињеног дефицита. Пок. Јојић је био на служби при шабачкој окружној [illegible] и последњих три до четири месеца био је у Владимирцима где је руковао оружјем и барутним магацином. Он је [illegible] био [illegible] човек. [illegible] Овим, о коме је „Правда" пре неколико дана писала [illegible] полиција на њега.

За последње две године Овим је успео увући у своје друштво [illegible] Јојића и стално му [illegible] игрању [illegible]. Јојић је све више упадао на [illegible] у прљаве карте. Што је дубље западао у дефицит, он се све више [illegible] да би повратио изгубљени новац.

Овим је био немилосрдан. Знао је на какав начин долази Јојић до новаца, али га то није нимало уздржало већ је бивао све немилосрдније.

Сирома Јојић видео је да се приближава катастрофа.

Као и оне две раније жртве Овимове, он је чим се комисија састала и утврдила дефицит, узео револвер и прибио два метка кроз главу остављајући за собом жену и двоје мале необезбеђене деце, која ће оскудевати због [illegible] свога оца и покварености и [illegible] типа, који је, на жалост, [illegible] и малим, ба[illegible] испод [illegible] државне власти. Жалост је била гледати и слушати жену и нејаку децу како уцвељено лелечу, кад су чули за смрт оцеву.

Чим је образована комисија Јојићу, Овим је побегао у Београд, где је, како чујемо, развио коцкарску игру у хотелу „Москва".

Трагичну Јојићеву судбину жали цео Шабац.

— ◆ —

Крвопролиће у Лозници

Пазарни дан. — Нема рата. — Весеље у механи. — Свађа око трошкова. — Напад на [illegible]. — Келнер рањен, а кривци утекли. — Још један рањеник. — Двојица [illegible] — Потера. — Колац [illegible] на револвере. — Финале.

(Извештај „Правде")

Лозница, 18 марта

Прекјуче се овде одиграо један крвави догађај, какав не памти Лозница. Због тога је грађанство толико узбуђено, да се то свуда [illegible] и не престаје коментарисати ово крвопролиће, које вероватно не би било у оволиком обиму, да су органи полицијске власти били на своме месту.

*

У Лозници је петак пазарни дан и тада се Лозница испуни сељацима, који дођу да нешто продају или купе. Да баш петак буде тај пазарни дан допринели су много Турци, чији је то празнични дан, а и сами Срби [illegible] Св. Петком, коју много поштују и не раде је.

Црвени петак нарочито је живо у нашем граду, јер тада [illegible] да се снабде потребама за Ускрс.

Овога петка између осталог народа, беху сишла у Лозницу и четири младића Срби, који ће и дању [illegible]. Сва четворица беху из села Горње Недељице и сву четворицу ћу вам по имену казати: један је био Миодраг, а други Драгић Ковачевић, два рођена брата [illegible], трећи беше Рајко [illegible]-Кајасовић, а четврти Стеван Стевановић. Стеван је познат као [illegible] човек и он куда он са овим друштвом [illegible] и чудно ми је и [illegible] ми је.

Ова четири [illegible] су по [illegible] пијаци и свршили послове, које су их т. ј. имали. На пијаци су чули да неће бити рата, па им се ова вест, [illegible], јер се неће морати одвојити од [illegible]. Тако весело расположени сврате у механу [illegible] Иване Јовановића и поруче пола литра ракије да се мало почасте.

*

Кад су у механу дошли они су били пијани, а ни ово пола литра ракије није их могло опити. Због тога је и чудан онај [illegible] и због тога неки грађани говоре, да су Ковачевићи били потплаћени, да се ово учини. Ја не могу да верујем у ово друго, [illegible] крвопролићу налазим узрока у [illegible] ове два рођена брата.

Почетак туче био је овај:

Кад су попили ово пола литра ракије устадоше сва четворица и пођоше напоље. Видећи, да су заборавили да плате, пође пред њих механски келнер Љубисав Томић, једно весело дете и симпатични момче од двадесет година и рече им:

— Молим да се плати!

— Платили смо ти! одговори му Стеван.

— Да сте платили, не бих вам тражио! опет ће Љубисав у веома учтивом тону.

— Шта велиш, [illegible] једно?! провери се на момка Миодраг и дочепа пола литра и тресну га о механске цигле.

На ову буку изађе из куће механџика Иванка и викаше им:

— Немојте ми лупати по кући!

Тада сва четворица [illegible], а браћа Ковачевићи извадише ножеве. За час се Иванка нађе на поду и један од Ковачевића и заклао би је, да је не заклонио верни момак Љубисав. Ударац, који је Миодраг Ковачевић био наменио Иванки, сручи се на Љубисава, и он тешко рањен паде поред газдарице. Док га је Миодраг даље убадао ножем, дотле су Драгић, Стеван и Рајко [illegible] столице и јурнули на остале механске госте, који су [illegible] хтели прискочити у помоћ.

Видећи опасност за себе сва четири разбојника јурну у механску авлију, где се сукобе са [illegible] Драгутином Трифуновићем, младићем од 18 година, који је на њих [illegible]. Миодраг га напада ножем и једним ударом отправи на онај свет, само му је срце пронизао.

На своју несрећу ту се [illegible] и Паја Трифуновић, рођени брат Драгутинов. Био му је донео чисто рубље, па видећи да му брат [illegible], притрча да га придржи.

Разбојницима је и то било доста, те испуканим ножевима [illegible] на Пају и за часак га сравне са земљом.

(Наставиће се)

Катул Мендес и Жан Ришпен

Два друга. — [illegible]. — [illegible] и у механи. — Последња [illegible]. — [illegible]. — Деја Мендес. — Ришпен [illegible]. — [illegible].

(Приватна кореспонденција „Правде")

Париз 10 фебруара

[illegible] Мендеса, [illegible] фалсификатори — [illegible] — [illegible] Мендеса т. ј. за [illegible] и мир.

Два [illegible] у литерарном свету [illegible] Жан Ришпен беше [illegible] у друштву „Аквариума," а [illegible] Катула Мендеса [illegible] у [illegible] Париза, у [illegible] са раздраганим лицем и разбарушеним лабудом.

Она два пријатеља, од којих је други (Мендес) [illegible] — био је [illegible] старији од њега — били су у животу другови и [illegible] у карактеру [illegible]. Обојица су [illegible]. [illegible] „[illegible]" [illegible].

*

Што се тиче Мендеса то је [illegible]. [illegible] 25 [illegible] 100.000 франака, [illegible] Љубавин, [illegible].

За [illegible] 5, 6 и 10 [illegible] 15. [illegible] (од Жилијета Готје, [illegible] Теофила Готјеа.)

Катул Мендес, [illegible] „Je bois Carole" [illegible].

[illegible]

[illegible]

— Дела... почео сам... [illegible].

— Која госпођа?

— По мени [illegible] је вас.

(Свршиће се)

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

Чаробњаштво

(наставак)

Кад се вратила у Париз трудила се да добије приступ код госпођице Фонтанжове, али су је ухапсили те јој је то спречило да изврши своју намеру.

Природа је госпођи Монтеспановој дала савршено задовољство, које је тражила и одавала се од мађија и отрова. 28. јуна 1681 умрла је војвоткиња од Фонтанжа у 22. години, у опатији Пор Ројал де карпје Сен Жак. Запаљење плућне марамице грудне и [illegible] туберкулозној бази, чији је процес убрзао губитком крви услед порођаја, однео ју је у смрт. Млада жена умрла је у уверењу да је отрована и сумњала је на своју суперницу. Луј XIV, који је то исто мислио, бојао се да секција можда не открије, па је хтео да је спречи, али су сродници неодступно тражили секцију. Лекари су утврдили природну смрт. Али се ипак одржало мишљење, да је госпођица од Фонтанжа подлегла отрову, који јој је дала госпођа од Монтеспана.

* * *

Лезажу се пред судом била изнесена примедба да би се „ловило за чудноватије ствари, кад би ухапсили Филастрову".

— Она је ухапшена. Врачара је с почетка порицала све, али је на мучењу, 1. октобра 1680., и она потврдила исказе хапсеника у Венсену и Бастиљи.

Ужаснут овим открићима, Луј XIV је још истог дана укинуо седнице усијане коморе.

17 октобра 1680 писао је Лувоа Ла Ренију: „Добио сам писма којима сте ме почаствовали и краљ је с болом примио њихова саопштења".

(наставиће се)

ТЕЛЕГРАМИ

Цетиње. Јуче је италијански посланик поднео црногорској влади писмени предлог за изравнање тешкоћа, које су на дневном реду. У [illegible] ноти Црна Гора изјављује да ће Бар задржати трговачки карактер и да ће Црна Гора одржавати добре односе са А.-Угарском, као и да ће се Црна Гора покорити решењу великих сила сходно члану 25. Берлинског Уговора. Препис ове ноте биће [illegible] достављен представницима великих сила, потписница Берлинског Уговора.

Лондон. У доњем дому Лени, либерал, ставио је питање влади хоће ли се и кад састати конференција за расправу балканског питања. Греј је одговорио да још не може да каже да ли ће конференције бити или не, а споразум је постигнут између сила потписница о измени Берлинског Уговора. Греј се нада да ће се пристанак за сазив конференције ускоро добити.

ЈЕДИНСТВЕНА ПРИЛИКА

за ускршње празнике

АМЕРИКАНСКИ КРАЉ ДИЈАМАНАТА

Кнез Михаилова ул. бр. 9.

продаје [illegible] стовариште

Прстење, минђуше, [illegible]

У свима врстама [illegible] почев од 0.80 пара [illegible]

Најјевтиније стовариште праве и [illegible] 3. Јануара.

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ ГАЛАНТЕРИСКЕ И ПОМОДНЕ РОБЕ

КОСТЕ НИКОЛИЋА и ДРУГА

ДОБИЛО ЈЕ ОГРОМАН ИЗБОР

МУШКИХ ШЕШИРА

ЦРНИХ И У РАЗНИМ БОЈАМА И КВАЛИТЕТИМА

НАРОЧИТО ПРЕПОРУЧУЈЕ ШЕШИРЕ ИЗ ФАБРИКЕ

БОРСАЛИНО

Борсалинови су шешири под горњим знаком.

А могу се добити само у нашој радњи.

Поруџбине из Србије извршујемо брзо и тачно.

324 7—

ВИНО

под гаранцијом чисто и сфирогано

[illegible]

[illegible]

Препоручује Колонијално-Деликатесна Радња

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

[illegible]

ПАЛИЛУЛСКА ЗАДРУГА има мало [illegible] на продају у [illegible] [illegible] и винограде, а нарочито [illegible] мушкога на [illegible] [illegible].

Плаћање се [illegible] на готово и почек. 205 2—3

„ТЕЈ-БУТЕР“

Свеже [illegible] Свеже [illegible]

[illegible] и препоручујемо СУШЕНО СТРАНО ПОВРЋЕ: [illegible] т. д. и т. д.

КИСЕЛИХ КРАСТАВАЦА 1 бурe 100—120 [illegible] 6·50.

РУСЕ РИБЕ у [illegible] од 5 к. [illegible]

НАЈВЕЋИ ИЗБОР француских сардина у [illegible] и осталих конзерва.

Најбоље српске саламе

[illegible] торте [illegible]

Г. потрошачима из унутрашњости као и у Београду шаље [illegible] тачно и на време.

колонијално делик. радња

Душана Тодоровића

203 [illegible] 2—3

Нарочито спремљено

за наступајуће празнике

БЕЛО БРАШНО [illegible] 1 [illegible] 5 к. 1·50 д. ЈАЈА у [illegible] 50 комада под гаранцијом свежа.

Јаја за насад раса „Орпингтон“ награђена првом наградом од стране министарства народне привреде 1 комад 0·30 п. д. — Препоручује.

колонијално делик. радња

Душана Тодоровића

136 [illegible] 3—4

Распродаја конзерви

[illegible]

[illegible]

Сима М. Лазаревић трг. [illegible] Краља Милана 120 [illegible]

Коначна распродаја

[illegible]

Сима М. Лазаревић трг. [illegible] Краља Милана 120 [illegible]

КУПУЈЕМ

[illegible]

[illegible]

С поштовањем

Исак Ј. Ешкенази

[illegible]

184 [illegible]

ОГЛАС

Мој кућа у улици Краља Петра број 15 [illegible] Милоша Бела [illegible]

[illegible] од 1. Маја [illegible]

За погодбу се обратити [illegible]

Милутину Ђ. Ристићу

[illegible]

СЕЛТЕРС

[illegible]

Глише Т. Андрејевића и Брата

120 — Телефон 262. — 14·30

Под кирију

Стан од четири [illegible] [illegible] Хаџи Ђерине [illegible] од 1 маја.

За цену и услове питати [illegible] — Стамбул бр. 31.

Од 1-ог маја т. г. издајем под кирију:

ДУЋАН у коме је [illegible] [illegible] —

ЕЛЕГАНТАН СТАН на [illegible]

За цену и услове [illegible] у [illegible] ул. бр. 15. 183 2·3

Телефон бр. 464 Телефон бр. 464

КОЛОНИЈАЛНО ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА

Петра П. Мирковића

ЦВЕТНИ ТРГ **БЕОГРАД** [illegible] 29

Препоручује г. г. Потрошачима за наступајуће празнике поред осталe робе

БРАШНО

[illegible]

Теј-бутера

Обланда за торте

Чоколаде [illegible]

Ораја очишћена

Бадема и Лешника

Грожђа жута и црна

Јаја свежих под гаранцијом

Живине [illegible]

РИБЕ:

Сардина у зејтину и парадајзу

Тонфиша, **Пастрмка Сардела**

Маринат од Јегуље, Морuне, Харинга [illegible] Руса и т. д.

Маслинака, **Ајвара**

Зејтина из Нице, француски, најбоље врсте без мириса 1 Лтр. Д. 2·40

Салама

Сира: [illegible]

НАЈУМЕРЕНИЈЕ ЦЕНЕ

Строго солидна, тачна и брза услуга

ВИНО

под гаранцијом чисто

Српско:		**Француско:**	
1 Лтр. бело	Д. 0·60	1 Боца [illegible] црно	Д. [illegible]
1 „ „	„ 0·70	1 „ [illegible] бело	„ [illegible]
1 „ „	„ 0·80	**Српско:**	
1 „ црно	„ 0·70	1 Лтр. [illegible]	Д. 1·20
		1 „ [illegible]	„ 0·80

Пива у флашама, Шлагвајнер и [illegible]

Све поруџбине из места [illegible] потрошачима у кућу.

Поруџбине из унутрашњости извршујем брзо и тачно.

Телефон бр. 464.

За празник Ускршњи

ПРЕПОРУЧУЈЕ ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА

Драгутина М. Денића

Краставаца киселих [illegible] у [illegible] 1 кгр. стаје 3 дин. Огроман избор **разне рибе**, [illegible] **Ајвара**, [illegible] **Вина** бело и црно [illegible] 1 литар 1·20 [illegible] 1 литар 2 дин. [illegible]

207 1—

Занатлиска Кредитна Банка

у [illegible] — [illegible]

— *Македонска ул. бр. 80 — Београд.* —

Прима новац на штедњу, плаћа 7%

[illegible] — без отказа.

Даје новац на залоге, — на све ствари.

Занатлије помаже кредитом

у [illegible]

Даје зајмове на плате, пензије и принадлежности.

[illegible] Понедељником. 206 1—6

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** [illegible] **сиролин** [illegible]

Цена је једној боци 2·80 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] Цена је једној боци **2 динара**.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] **1·20** динара, [illegible] 2 динара.

46 35—50

Наша мила и нежно неговања дете

† МИЛИЦА

испусти данас своју младу душу у 7. години живота после кратког и тешког боловања.

Погреб ће бити сутра 26. о. м. у 3 часа по подне. [illegible]

Стан [illegible] улица бр. 26.

Ово јављамо [illegible] и пријатељима [illegible] у овој нашој великој жалости.

25. марта 1909. г.

Београд.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

мати: *[illegible]*; отац: *Станимир Мирковић*; [illegible] *[illegible]*; сестре: *[illegible]* и *Анђа*; [illegible]

212 1—2

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваког дана. — Претплата је за Србију [illegible] 16 дин., за пола године 8, за четири год. [illegible] 4 дин., месечно 1·50. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четири год. 8 д. — [illegible] — Власник и одговорни уредник *Радован М. Радовановић* [illegible] ул. бр. 22.

„[illegible]“ Штампарија [illegible] и Комп. [illegible] ул. бр. 10. Телефон бр. 88.

ПРАВДА

Телефон 821 | ЧЕТВРТАК 26 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА ЈАЛАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 85. | Телефон 821.

Краљ је уморан*)

Истина о гласовима о абдикацији Краља Петра

У политичким круговима српске престонице готово се више и не пориче криза, у којој се налази династија Карађорђевића. И сам Краљ зна наврдане тешкоће, с којима се има борити; ни мало се не обмањује о опасности која прети његовом дому и зна да се његов положај одржава с веома великом муком. Пре тешкоће од наклоњеника, у чијој се власти налазе и двор и држава без меродавна утицаја на странке и парламент, без популарности у земљи и тешко погођен ударом једног политичког неуспеха, Краљ је изгубио готово сваку веру у будућност.

Он осећа да је његова политика, било наметнута било добровољна, оптерећена многим погрешкама и да је срећа напустила његов дом. Пријатељи, који су му блиски, знају и то да се он заситио престола, који је за њ био извор бола и брига. Не би требало много наговарања па га покренути да опет иде у иностранство и да за собом затвори врата дворца, где није имао ни један срећан час. Вели се чак како он жели, да се мирно и пријатељски опрости и да неће да га с престола отерају грубим средствима. Краљ се осећа врло неугодно у Београду, где се сада на њега товари одговорност и где постоји жеља да баш он плати рачуна. Нема ничег поузданог и стварног, што би приправило вест о промени која непосредно предстоји. Али се сме нагађати, да Краљ не мало не прези од абдикације и да би је најрадије драговољно начинио. Он до сада није учинио ништа да ближе прибере мисли о свом одступању или да то упути службеним путем. Али по мишљењу људи, који то могу знати, у његову се срцу угнездила мисао да се повуче у приватан живот и она га непрестано занима.

Садашња је влада на гласове о абдикацији одговорила једним демантијем, коме не достаје несумњиви тон уверења. Наравно, ти су деманти формална истина, против које се са стране не може ништа приговорити. Ту има и нечег стварног. Садашња влада неће да се једно тако велико питање, као што је промена Краља па чак и династије, расправља и земља доводи у нове тешкоће сада, кад се још стоји под дејством велике кризе. Влада с пуним правом жели да се политички фактори не истроше опет из личне сталности, пре но што се реше најважнија питања, а нарочито док се однос према аустро-угарској монархији не развије правилно и мирно. Министарство као да је мишљења да се такве промене сад не могу доносити из два разлога. Оне би пре свега опет узнемиравале земљу, којој је потребан мир. Даље, таква једна мера, која тако дубоко задире, донела би још другу једну тешку штету. Ако би прилике доиста изнудиле промену владара и династије, зацело би боље било да се пре тога реше сви критични проблеми. Ако би се положај Краља и династије доиста тако јако заоштрио и ако би та промена постала неизбежна, онда би ваљало добити озбиљне кандидате за престо, те да земља, коју су епидемијама растрзале династичке кризе, може наћи на прави пут.

Али како би се који принц из које европске владалачке породице у садашњим приликама решио да ступи на заклено земљиште краљевског двора у Београду или да на своју главу мете српску трновиту круну? Како би он хтео бити владалац једне земље кад народ у тренутку, у ком он прелази преко моста из Земуна у Београд, очекује од њега да ће он бити вођ у једном рату против Аустро-Угарске и [illegible] кога спектакла? Један принц који полаже на себе, своје дужности и који своје властито достојанство озбиљно узима а не тражи само пустоловину, неће хтети да буде краљ једне земље, где у ствари влада војна клика, док у новину владар с правилном вањштином проводи мучне немирне дане и ноћи. Он би за кратко време био тамо, где ће се Краљ Петар можда ускоро наћи: код мисли да буде краљ с погледом на државну пензију.

За то влада жели да сада избегне краљевски и династички проблем и да прво српску политику препороди. Томе ће служити и преговори о трговинском уговору, при којима ће се већ показати да ли се доиста може постићи зближење између Аустро-Угарске и Србије. То је жеља владина. Али хоће ли то и Пашић, овај стари мајстор српских преврата, човек чије патриотско частољубље никад није хтело српску политику, која би Краља начинила истинским владаоцем? Ко хоће да говори о будућности српске политике мора код имена Пашићева увек ставити знак упитника. Ко зна његово данас, ипак не може знати шта ће бити његово сутра. Само се с тим ограничењем може говорити о жељама садашње српске владе.

Она би желела да пресудна животна питања и односи према својим великим суседима добију сталнији облик. Тек после, ако би то било неизбежно, имало би се решити о будућој династији. Тек тада би се у Београду могла учинити смотра над принчевима, тек тада би се озбиљни кандидати из редова европских владалачких породица могли драговољно ставити на расположење, и то кандидати, који да употребимо реч кнеза Бизмарка, не траже само „пријатну успомену"*).

Пред уласком у један летњиковац у Потсдаму стоји натпис: Cave canem! (Чувај се пса). Без икакве намере да овим упоређењем вређамо једног дворског пријатеља, ми бисмо овај чувени натпис, по слободном преводу, могли у главно применити, што ћемо подсетити да пре одлуке о будућности Србије увек треба имати на уму мисао: Cave Pašić. (Чувај се Пашића).

(„Н. Сл. Преса")

---

*) Овај је чланак [illegible] Краља.

*) [illegible]

ПОЉСКА ПРИВРЕДА

и Народно Представништво

од

д-р Богдана Марковића

(наставак)

Пољска привреда, односно земљорадничка производња, у многоме је зависна од разлога. Поред најбоље воље и најбоље умешности и одличног рада, газдинство за крај године може показати неуспехе, а још у неповољне природне појаве, независно од самог произвођача. За данас је наш земљорадник потпуно оставио на вољу природи, [illegible] и [illegible]. То [illegible] да земљорадник, и ако би му се препоручивало, не сме улагати разумевања капитал у своје газдинство, а нарочито оно га сам нема, па га мора набављати са стране, позајмљујући га, да га враћа са извесним интересом.* И с тога је овај врло важан моменат, да онај која пружа могућности земљораднику, да повећа развитак капитала у своје газдинство (ако га он сам нема), води рачуна и о вишку његовог газдинства. На тај начин биће земљорадник у могућности, да лакше претрпи евентуалне штете и неуспехе у своме газдинству.

И сама држава, свесна вишег значаја добрих и савремених пољопривредних справа за земљорадничку производњу, гледала је да омогући њихово што веће ширење и њихову што већу употребу у земљорадничкој производњи. За неке од њих, дозвољен је слободан увоз без царинских оптерећивања. А врло од њих нарочито је истакнуто. Нарочито званичним установама је одобрила, да увозе пољопривредне справе без плаћања царине и споредних царинских такса. Те установе су *Савез Земљорадничких Задруга и Пољопривредна Друштва*. Ову повластицу уживале су ове две установе, док она није укинута једним прелазним наређењем опште царинске тарифе, од 31. марта 1904. године. По овој тарифи престају важити сва наређења специјалног закона о слободном увозу од пре, *искључујући ослобођење по компликацији датих на основу закона о потпомагању домаће радиности и индустрије.* Оваквим радом законодавац је врло тешко погрешио, али ће ми ми ипак покушати да га мало расветлимо, те да укажемо и на штетан и погрешан рад виског Народног Представништва, које је на првом месту позвано да о стварима овакве природе води строга рачуна.

Законодавац је последњим својим радом показао потпуну индиферентност према интересима земљорадничке производње, која је и интересима земаљске радиности, не даје строга рачуна. У интересу те радиности занемарио је интересе пољопривреде, као што ће мо то одмах расветлити.

Данас је *најважнија и најосетнија* потреба нашој земљорадничкој производњи оличена у потреби *заводских и чистокрвних грла*. Добар плуг је први услов за *интензивније обрађивање земљишта*. А он се још за дуги низ година (онакав какав треба да буде, за надлежне потребе земљорадничке производње) неће моћи у земљи израђивати. И зато, а у овај низ горе наведеним разлогом, требали су законодавци онима који су градили општу царинску тарифу, да о овоме воде више рачуна. Ми не замерамо толико Царинској Управи, која је градила општу царинску тарифу. Она је сдатте позвана да води рачуна о економским потребама у земљи (потребама пољске привреде, радиности, заната, трговине и т. д.), као и о потребама фабрикама, па одмах [illegible], кад их држави у погледу, да поравна највећих тарифских ставова. Али је нешто друго рад позваније да води рачуна о тим економским потребама и да према њима чини предлоге, на основу којих ће се регулисати тарифске ставке — на основу којих ће се градити општа царинска тарифа. А ти позвани, то је оно „чиновништво" у Министарству Народне Привреде. Оно је позвано пре позвано, да о овоме води рачуна, као што је позвано, да о свима економским потребама у земљи води рачуна. Јер иначе, оно нема свој пуног положаја.

У последње време, дата је могућност да се овакав погрешан рад поправи. У новој општој тарифи, која је сада пред Народном Скупштином, ушла је одредба, да се Савез Земљорадничких Задруга (односно Земљорадничке Задруге) и Пољопривредно Друштво ослобађају плаћања царине и царинских дажбина на увоз *плугова који се у земљи не могу набавити*. На тај би се начин омогућио што јевтинији увоз савремених плугова, који су нашој пољској привреди тако потребни. Сад долази оно што је необјашњиво: *одбор избацује ову одредбу из [illegible] тарифе, и одлучи [illegible] усвоји*. За што? На ово питање је врло тешко одговорити. Али ће мо ипак покушати, да нађемо бар разлоге, који су могли руководити, да се донесе овакво решење.

(наставиће се)

---

* [illegible]

„Одјеку"

Одговор на брзу руку

Кад је *Одјек* баш толико навр'о, да нам позивањем на књигу г. др. Радовића докаже оправданост убиства Краља Александра, онда ево да му ми кажемо, шта у тој књизи говори г. Радовић.

Г. Радовић је напао да владаоцу не суде државни судови, али му суди народ, како он зна и уме. Кад је г. Радовић ову књигу написао, онда Краљ Александар не само није био погинуо, но није био још ни рођен. Али је пре те књиге, био убијен пок. Кнез Михаило, и то од значајних истих људи, од којих је погинуо доцније и Краљ Александар, т. ј. од присталица и рођака, оцадашњег „претендента" на српски престо. Ј. Радовић своју теорију није изводио ни из каквог правног принципа, јер таквог принципа у праву нема, него је он ово што је о народном суду говорио, извео из појединих историјских преврата. Ако Одјек мисли другачије онда нека упита г. Радовића, да ли је и убиство Кнеза Михаила било неки „народни суд". Колико ми знамо, г. Радовић кад је о народном суду говорио, није ни Рогића, ни Ђ. Генчића, од којих је један убио Михаила, а други учествовао у убиству Александра, могао сматрати за народ, а још мање њихове злочине, за њихов народни суд. Пре ће бити, да је г. Радовић, кад је говорио о народном суду, имао пред очима закључак светоандрејске скупштине, која је збацила с престола пок. Кнеза Александра, јер скупштина је тада представљала народ, па се и њен закључак мора узети као народни суд.

Маните се дакле господо Самосталци ђорава посла. Не можете ви никаквим теоријама доказати оправданост убијања владара кад нису одговорни по уставу и закону. Они су или одговорни или нису. Ако су одговорни, онда је боље критиковати их па и наслагати посланику него убијати, а ако нису одговорни онда се не смеју ни критиковати али и не убијати.

То је бар часно и јасно.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Црне богиње у Вировитици

У Вировитици су се појавила два случаја црних богиња. Хрватске су власти предузеле све потребне санитетско полицијске мере да се стане на пут даљем ширењу заразе.

Мађарска аграрна банка у Босни

Сарајевска „Српска Ријеч" сазнаје из поузданих извора, да министар Буријан прихвата једну повољну депутацију, која би га „у име народа" замолила да убрзо оствари и отварање мађарске привилеговане аграрне банке. Буријан ће у истом циљу ту депутацију извести и пред Бечара.

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

I

Муке одговорних уредника

Ви сте већ сигурно чули, да се спрема нов закон о штампи. Тај је глас одјекнуо у свима редакцијама а нарочито код одговорних уредника, јер се њиним законом, као квалификација за одговорног уредника, тражи, да је ожењен и да има троје деце. Нема сумње, тешки услови. Јер, жена, богу није тако тешко наћи. Али где ће децу наћи? Баш када би се, рецимо, један несрећни одговорни уредник решио и оженио се па онда баш сам на посао, опет би му требало пуних три године да стекне ту квалификацију! И то, наравно, под претпоставком да су обоје без „фелера" и [illegible] сиромаси.

Прошло [illegible].

И сад се по кућама наго[illegible] уредника одигравају интересантне сцене. Ударимо прислушкивати мало крај.

Тако јуче дошао један одговорни уредник кући забринут, седе за сто, ћути и ништа не говори. Жена га као да тако забринутог и да би га разговорила отпоче овај разговор:

— Ти си данас нешто забринут. Да ли није опет забрањен број?

Он ћути и нервозно гута један за другим. Намрштио се и на челу му се оцртале боре као у склопљене хармонике.

— Ти као да не чујеш шта ти ја питам — понављаше жена тек.

— Море, жено, остави ме на миру.

— Зашто? Сигурно сам ја крива што си ти нерасположен. Напио си се у механи па сад треба ја да испаштам.

Он ћути и [illegible] главом.

— Врти, врти, том твојом главудом...

Он скаче и продере се на жену:

— Па дабоме, да си ти крива.

— Волела бих баш да знам каква сам ја опет крива.

— Зато што си ти крива што сад немамо деце.

— Шта је теби, Бога ти, каква те сад опет деца напопастила?

— Тешка лета деца.

— Ти си полудео.

— Нисам ја сад полудео, већ сам ја био будала кад сам допуштао да ми се по кући мувају оне жентурине са трипутаницама. Сад бих могао имати шесторо а не троје деце.

— Буди Бог с нама! Ти си збиља полудео! Шта говориш ти, Бога ти?

— Море, остави се ти тог твог исчуђавања. Мени после данас мало треба... „Чиме да храниш децу"... „Деца нису за сиротињу"... „Шта ће ти да рађаш слепце"... И ја будала слушам вас — ено је сиромах одговорни уредник.

Жена се поче крстити.

— Немој ту да ми се крстиш, јер ако те закрстим овом рипидом, знаћеш тако ти Бога — дрекну одговорни уредник, бесан од љутине.

— Е, јеси ли чуо, то је и сувише. Шта ту лупеташ као да си у крчми. Сад, после осам година, сетио си се деце. Ниси у стању ни себе да исхраниш само та још деца требају.

— Јесте, само што би сада кад деца а не ми њих хранила.

— Та иди, молим те, кога су још осмогодишња деца хранила. Остави се тога, па ми кажи какве су ти то бубе ушле у главу те нарочито за децом.

— Нису мени ушле никакве бубе у главу, већ министрима. Четвртог априла се доноси закон по коме, ако не може бити одговорни уредник, који нема најмање троје деце и према томе и ја, ако мислим остати одговорни уредник, морам имати до тога рока троје деце, па ма их из [illegible].

Само где да их нађем. Да су бар остављали потребан рок, жени би обоје, него овако на прескок, као да се деца могу куповати на пијаци, као јагањци.

Жена тек тада увиде прави узрок његовом нерасположењу, напусти се и сама забрину.

Тако су дуго обоје ћутали.

— Сад сам се сетила — узвикну жена куцнувши се шаком по челу.

— Шта?

— Четвртог априла имаћеш потребне квалификације.

— Како?

— Лепо. Имаћемо... ти ћеш имати троје деце.

— Слушај, не терај шегу јер ми сада није до ње.

— Не терам ја шегу, већ ти кажем, да ћеш четвртог априла имати троје деце.

— Како?

— Ево, како. Наш комшија, као што знаш, има шесторо деце. Ви сте добри пријатељи. Нека ти он позајми од своје шесторо деце троје.

— Ти си полудела. Од кад су се деца давала на зајам?

— Ако се нису до сада давала, даваће се од сада. Никада и нигде у свету не тражи се од одговорних уредника да морају имати троје деце, па видиш да се то код нас сада тражи. Лепо ће ти и комшија отићи у општину и он ће од шесторо своје деце пренети на тебе троје. Ти ћеш их усвојити.

— А деца?

— Деца ће остати код својих родитеља а ти ћеш комшији плаћати, као кирију за децу банку, две, већ како се будете погодили. А кад будеш престао бити одговорни уредник ти ћеш лепо пренети децу натраг на комшију.

Уреднику се разведри лице.

— Море, то ти није рђаво. Само да ли ће комшија пристати.

— Ако не пристане он има доста сиротиње у Београду, која ће пристати. Можеш дати оглас у новинама, па ћеш их добити колико ће се њих јавити.

— Имаш право. [illegible] — и он седе за сто и написа овакав оглас:

Тражи се троје деце

Одговорном уреднику једног опозиционог листа потребно је троје деце, које ће му служити искључиво за квалификације по чл. 25. зак. о штампи. Ко му их уступи добиће 20 од сто од месечне плате на име кирије. Деца неће носити никакву одговорност за оно што буде у листу излазило. Деца ће и даље становати код својих родитеља.

Упитати у уредништву овог листа.

Чим је написао оглас, одјури у редакцију и даде га администратору. Овај погледа у оглас и смешећи се рече:

— Није потребан, да штампамо твој оглас.

— Зашто?

— Па добио сам већ три огласа, којима се нуде деца — рече администратор и пружи му један оглас, који је гласио:

Нуди се троје деце!

Једна сиромашна породица нуди троје деце, која су врло згодна за одговорне уреднике, за врло скромну кирију. Деца су здрава. Али, ако би ипак које, не дај Боже, умрло, породица располаже са још двоје деце за замену.

Јавити се у Чубурску ул. бр. 145.

Одговорни уредник пошла овај оглас, навуче шешир на лево уво, подиже десно раме и лаганим корацима изађе из редакције и пошто, [illegible] корацима, у Чубурску улицу бр. 145, [illegible] пут са [illegible], који је срећан.

Ромин.

Дневне вести

Пут Краља Петра. Српски листови, доносе вест о путовању Краља Петра у Петроград. У нашим сам се не мисли код надлежних министарства, па ипак да сада није тачна.

Пажња публици. За време ускршњих празника, почев од Великог Петка, па до 1. априла све године, пријављени пакети за београдско грађанство, издаваће се код централне поште.

Спроводнице пакетске, достављаће се преко допунских разносача, по којима ће се пакети издавати.

Мали контингенат. „Н. Ср. Прес" јавља, да се гроф Форгач трудио наговорити Србију да пристане на *много мањи контингенат свеже меса*, но што је био предвиђен последњим трговинским уговором, за шта би Аустрија дала Србији као компензацију *слободан пролаз живе стоке*.

Производство. У министарству војном довршен је указ о производству официра у чин поручника и капетана, који су у прошлој години због немања кредита остали не унапређени. Тај указ биће потписан на вечерашњој министарској седници, а до Ускрс обнародован.

Руско-турски савез. По једној цариградској депеши, у тајној седници турске скупштине [illegible] Исмаил Кемала, који [illegible] држао је дужи говор против турско-аустријске погодбе и рекао да то питање треба изнети конференцији. Том је приликом пронео *документе, из којих се види да је Русија, у очи закључења турско-аустријске погодбе, учинила код Порте кораке ради закључења савеза, тражећи само слободан пролаз кроз Дарданеле. Министар* [illegible] који је водио преговоре, рекао је *да Турска по погодби није могла усвојити и морала је пристати на споразум с Аустро-Угарском.*

„Самоуправи". Одговор на ваше нападе на „Правду" добићете одмах после празника. Кад сте чекали два дана, причекајте још да ови празници прођу па ћемо се опет мало разговарати. Дотле пристајемо да будемо ми издајници а ви патроте: ви они који сте осветлали образ Србији а ми они који смо оштетили; ми они који смо изгубили ону моралну добит, коју је Србија стекла вашим [illegible], а ви они који је [illegible] добили [illegible]. Пристајемо на сваку разлику између вас и нас, па ма она била и онаква какву је ви представљате, јер је сад боље Богу и нагори вашем, него ја [illegible] и пријатељ „Самоуправе".

По дирекцији Железнице. [illegible] дирекција наредила је, да се трагови на главној прузи, који су замус од снега попустили замене новим.

Војна Академија. Питомци све три године Војне Академије, распуштени су јуче да могу провести ускршње празнике. Ово одсуство трајаће до првог априла, кога ће се дана предавања наставити.

Убиство каплара. Новко Павловић, стражар IV чете граничне трупе у окр. ужичком, на каравули „Црни камен", убио је прекјуче из пушке свога старешину и каплара Тому Дисића. По казивању осталих војника, Новко је ово убиство извршио зато, што је чуо да ће га каплар Тома предложити командиру чете за отпуст из службе.

Новко је ухапшен а војна власт и предузела истрагу, јер је она по закону надлежна за иследни[illegible] овог убиства.

Дело [illegible]. Јуче по подне примљено је на Алексинцу у Београд дело поштанских [illegible] у министарство грађевина — поштанско телеграфском одељењу.

Верени. Г. Лаза Јоцимовић, адвокат из Лесковца и бив. председник првостепеног суда, верио се са г'ћицом Јеленом, ћерком г. Панте Јовановића управника царинарнице у пензији а сестром г'ћице Боге Јовановићеве, учитељице из Лесковца.

Шпијунска афера. Александар Тодоровић, бив. чиновник железничке дирекције, који је по други пут ухапшен по шпијунској афери, јуче је пресудом полицијске власти кажњен са 20. дана затвора, с тим, да се по издржаној казни протера у Чачак на стално живљење.

Ову пресуду одобрио је и суд за варош Београд.

Удавио се у каналу. Јуче изјутра купао се у каналу електричне централе у Овчарској Бањи у округу чачанском Милојко Чубрић, радник, родом из Љубића у округу ужичком, па се у води [illegible] и удавио се, што је и увиђајем полицијске власти утврђено.

Самоубиство. Коста Николић, из Крушевца, старац 113 година, у округу топличком, коме је већ досадио живот услед дуготрајне болести, убио се јуче из пушке.

Ујео га пас. Милоша Росића, дечка од 7. година, јуче по подне ујео је за лице [illegible] пас Стојана Јовановића [illegible]. Пас је одведен марвеном лекару да оцени да ли је био бесан, а дете је упућено лекару да му се укаже помоћ.

Убиство у селу. Прошле недеље у међусобној свађи Радомир Симеуновић из Радобуђе у округу ужичком, убио је ножем у груди Илију Симеуновића, свога комшију. Убица је [illegible]. Кривац је у рукама власти.

Кажњени. Милутин Богићевић, Милан Станојевић, Љубомир Јоцић и Благоје Петровић, бакали [illegible], кажњени су са по 3 дана затвора, због [illegible] мерила.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

(1) У Цариграду је за народног посланика изабран министар спољних послова Рифат паша против кандидата либералне уније Али Кемала, главног уредника „Танина". За Рифат пашу гласали су Младотурци и добио је 241 глас а Али Кемал 121 глас.

Тонкински краљ је уважио оставку министра војног Кадима. Он је дао оставку, како сам вели, за то што је влада смањила кредит за војску и наредила војне уштеде.

У француском дипломатском телу извршиће се велике и важне промене.

По извештајима из Букурешта, трговински уговор између Румуније и Аустро-Угарске тек тако повољно, да се надају да ће уговор за који дан бити свршен готов.

Финска је прославила стогодишњицу постанка народног заступништва финског.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Чедан човек

„Самоуправа" назива „Правдине" чланке порнографским списима, зато што је за тему једног чланка узета била једна народна прича. Чесном и чедном Стојану Протићу су ова врста прича „порнографија" и он их се као таквих стиди и гнуша, те нема довољно речи да цитирање тих „порнографских" прича осуди.

Али то још не значи да г. Стојан Протић мрзи приче у опште. Боже сачувај! Има прича које се г. Протићу веома допадају и које он као главни уредник „Самоуправе" чак и протежира и штампа.

Ево, баш јуче је штампао једну причицу свога верног и вредног сарадника „М. Ср." у којој се прича: како су монополски стражари наишли на једну бабу која је кријумчарила дуван; како су претресали јој кућу нашли на скривени дуван и како је баба покрај свег тога успела да надмудри „пандуре" те су морали отићи „покуњени", неуспевши бабу ухватити у кријумчарењу.

Као човек од књиге и науке г. Протић сматра да му морала пажње за народне приче, као што је она о „Турчину, смрти и [illegible]" уврштује у „порнографију" и ако њима и сваки Академија Наука ове приче збира и чува као народне умотворине, а као министар финансија налази за потребно да глорификује бабе које подваљују поверљивим му органима, монополским стражарима, и која успеше да тим подвалама штете државну касу и ресор коме је г. Протић врховни шеф.

Чедан и поштен човек т. ј. г. Стојан!

Катул Мандес и Жан Ришпен

Два друга. — Стална свађа. — [illegible] — [illegible] — Деца Мандесова. — Ришпен [illegible] — [illegible]

(Оригинални дописи „Правде")

Париз 25 фебруара

(Свршетак)

— Ришпен [illegible] до мене!

— Али у [illegible]. Довде је на [illegible].

[illegible], Мандес пође у [illegible]. Ту [illegible]. То беше она иста [illegible], а која [illegible] доведе у Батуља и да се на њега [illegible].

Бешимо стајали [illegible].

— Али, пријатељи — рече он

интелекту, никако је мање хтео и себе — мени су на лутању своjом никада и ја сам несигуран у једној новчаној без најмањег оклевања у цену?

Гослена, кроку у њега и [illegible] вори му:

— У мене је мој [illegible] 130 [illegible] нала франака!

— Е, то је друга ствар. У таком случају можете се лако наместити.

После неколико дана у Катула Мендеса биле је нова соба. Што му морам рећи, да је за њега иставио, пред [illegible] у литератури [illegible] својих стихова (Les Chansons и Les Contes magnifiques) и [illegible] интересантних јасних својих предавања о [illegible] поезији.

Катул Мендес писао је врло много. Оставио је неколико свезака стихова, романа, драма, трагедија и других публицистичких радова. Никад не би посвећио поштовање да није био наравно, и да га пријатељи не терају на рад. Због тога има пуно радова из којих се види [illegible] и пристрасност. Од свега, што је написао, најбоље су му стихови, особито лепи и рафирани и по тенденцији и [illegible] јевени, којим је [illegible] на прерази мајстор. Мендес је обожавао друге писмене. Пушкина и [illegible] влада је једну своју [illegible] стихова у [illegible] француском преводу.

Драмска дела његова немају трајне вредности, а романи, од личне што не [illegible] стила и облака, [illegible] су порнографски.

И Катул Мендес био је одличан и био [illegible] introducteur младих талената у литературу. Још као младић од 20 год. он је скупио и уредио [illegible] часопис названи *Парнасовац*, у којем беху [illegible] чувени песници француски: Леконт де Лил, Теодор де Банвил, Сили Прудом, Франсоа Копе, Ж. М. де Хередија и други. После [illegible] у свом журналу „République des lettres", [illegible] су радили Гонкур, Флобер, Зола, Доде, Тургењев, Мопасан и Хисманс, [illegible] кад се они нису свргнули борбе за [illegible] натурализма. Он је дуго био у Француској једини и најистрајнији присталица Вагнерове музике. Целог свог живота Мендес је [illegible] у својој 68. години.

*

У том погледу његов друг Ришпен био је много [illegible] и практичнији човек. Међутим у су бивала су га до најновијег времена [illegible] материјалне [illegible] ног. Видиш. Чак и пре пријему његовом у Академију Морис Барес пропевао [illegible] у време „Бесмртника" [illegible] литерарне [illegible] у бесконачне чергама. Ја мислим, да је Барес избацио ту фразу једино за мене, да свако помоћу сабрану [illegible] тако, што ће [illegible] легенду, која се [illegible] о Ришпену и коју је и сам он сад могућно на вагу да [illegible].

У врло раној младости Ришпенову било је неколико авантура, као матроз био је једно време на рибарским лађама. Његова прва збирка стихова „Le Blasphème" била је заплењена, и он осуђен и [illegible] за своју [illegible] „Гужевску чест". Он је ту „чест" могао себи повратити тек по [illegible], али није хтео. Ришпен то [illegible] није хтео учинити; рано, кад је [illegible] своју [illegible] најпре, али сад [illegible] своју [illegible] стихова, то „у [illegible] било грађанске части" искала је Ришпена у очима публике интересантним и било [illegible] радова за његове радове.

У то исто време, кад су многи читаоци узбуђивали, за једне своје чисте живот и своја [illegible] под костимима, Ришпен, омилио и [illegible], као [illegible] у својој [illegible] кући, сумњајући на своје мисли, није ни [illegible], и тај [illegible] живот не [illegible] за [illegible] јединог буржуа.

Да би још једном [illegible] по Ришпену. Ришпен у своме натпису на [illegible] драму [illegible] са [illegible] и у којој [illegible] [illegible] свој [illegible] [illegible], да је [illegible] интересантно [illegible] у [illegible] Мефистофеле…

Ришпен је за себе [illegible] још једну [illegible] радњу. Пре неколико година било [illegible], да се покушао у манастир. И доста [illegible] јужни [illegible] у њем је манастиру, осећао [illegible] за рађу. Сам Ришпен [illegible] је [illegible] [illegible] у [illegible] рибарском [illegible] и [illegible].

Свe су то [illegible] „pour épater les bourgeois" [illegible] обраћа [illegible] на своја [illegible]. Све то [illegible] Ришпену, [illegible] само [illegible] и [illegible] старије. Сад је [illegible] [illegible] и [illegible]. Кад се [illegible] и [illegible] избору [illegible], Ришпен је [illegible] у Матуре.

М. Ј.

Крвопролиће у Лозници

Пазарни дан. — Нова рата. — Весеље у механи. — Свађа око трошка. — Напад на газдарицу. — Ђепови рањени, а крвнији убијени. — Још један рањеник. — Дивљаштво крај улице. — Потера. — Колац бољи од револвера. — Финале.

(Нарочито „Правди")

Лозница, 22 марта.

(наставак)

Извршивши ова три убиства убице брже боље упрегну коње у кола, јер на бегству у механској штали оставише. Истерају кола на улицу, седну у кола и ошину коње, да час пре побегну.

И сад се могао видети један призор, достојан најмрачнијег дела Африке, призор који је ледио срж у костима.

Распомамљеног лица, крвавих очију са пеном око уста, ова четири разбојника боли су крвавим ножевима коње, да би они само што брже ишли. Успламтели и ван себе од бола [illegible] коњи јурнули су они крвави бесно кроз [illegible] улице, а на колима се ти дивљаци држаху ножеве, претећи свакоме од Бога до пандура.

Свет се у ужасу склањао и затварао у своје домове, бојећи се да сви побеснели људи не сиђу с кола и не створе ново разбојиште.

*

За часак па цела ова крвава сцена замаче за последњи угао од улице и доцније се оне благе узбрдице код Панићевог винограда.

Тада потече најмања прва потера у лицу позорника жандарма *Веселина Косанића* и [illegible] пандура *Сремића*. Нијеедан од других не беху оружани, жандарм је имао само револвер а пандур [illegible] у неду [illegible] древнију бушку. Ипак њих двојица верни својој дужности, полетеше за убицама, а иза њих, на пристојном отстојању, ишла је повећа маса радозналих грађана.

Код Панића винограда сустигоше их и повикаше им, да сађу с кола.

Разбојници их збиља и послушаше, али не да се предаду, већ да побију и ова два чувара јавне сигурности. Са искуканим ножевима и дивље махајући полетеше њих четворица на двојицу. Светина побеже још на пристојније одстојање, жандарм испали револвер и оборивши га за стопу опали у њих.

Први метак слаже; слаже и други и трећи.

Положај жандармов и пандуров бејаше крајње критичан, јер ко зна шта би са њима било, да се у пресудном моменту жандарм не реши и баци револвер, па дочепа једну врљику. Његовом примеру брзо следова и пандур, и њих двојица, наоружани тим примитивним али ипак опасним оружјем очекиваху на путу разбојнике, који на њих трчаху.

Судар се одмах и десе. Жандарм и пандур тако су вешто руковали врљикама, да се за часак нађоше простри по земљи два најопаснија разбојника Милорад и Драгић.

Кад ту погибију својих другова видоше Сретен и Рајко:

Поћеше даље па бегати стаде.
Утекоше весела им мајка!

*

Косанић и Сремић везаше Милорада и Драгића и бацише их онако крваве на кола, која сад натраг [illegible] рањени [illegible].

Милорад и Драгић били су такође у крви, једно услед туче са овом двојицом, а друго што у оном окршају у механи нису гледали, где ножевима бију, те су сами себе рањавали.

(Наставиће се)

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

Чаробњаци

(наставак)

Тако је Луј XIV наредио да се затвори уважена комора и кад су на журну молбу Ла Ренијеву седнице 19. маја 1681. опет отворене, добиле су судије наредбу, „да ни пошто ништа не роде по мучењу или саслушању Фалстрове". Луј није више сумњао у кривицу своје љубазнице. Дат му је и последњи доказ.

Име дворске госпођице марквизе, госпођице Дезеје нашло се на свима страницама актова. Она је ишла врачарама и предавала налоге. Скоро сви оптуженици показивали су је, они су о њој говорили тако, да није могло бити никакве обмане. Кнез Вожеинове имала јој је стан, где је неколико пута била. Госпођица Дезеје имала је једну пријатељицу, госпођу од Вилдије, која је такође посећивала врачаре, али за своје властите намере. Кад је ухапшена Вожеинова, обе су се пријатељице „договарале о том великом догађају.

*

„Како можете тако мирни бити, кад сте тако често били код врачаре"? — питала је госпођа Вилдије. „Краљ никад неће дозволити да ме ухапсе."

Овај разговор одмах је саопштила госпођа Вилдије полицијском капетану Дегреу. И доиста, кад је 22. октобра 1680. Ла Рени известио Лувоа: „Ово што је у почетку и на крају речено о госпођици Дезеје тако је јако, да ће бити могуће одустати од суочења између ње и личности које су против ње сведочиле" — нашло је у Версају на глуве уши. Тако је госпођа Вилдије доиста имала разлога рећи кад су је одвели у Венсен: „Чудновато је да хапсе мене, док у слободи остаје госпођица Дезеје, која је тамо била више од педесет пута.

Лувоа се најзад реши, да Дезејеву не изведе пред судије, но да је позове себи у своју собу. 18. новембра 1680. год. пише он Ла Ренију:

(наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Репертоар

Недеља: дневна представа „Даркова песма," вечерња представа: „Путнољевић." Понедељак: дневна представа: „Мадам Сан-Жен," вечерња представа „Кошава." Уторак: дневна представа „Даркова песма," вечерња представа „Женски рај."

ЈЕДИНСТВЕНА ПРИЛИКА
за ускршње празнике
АМЕРИКАНСКИ КРАЉ ДИЈАМАНАТА
Кнез Михаилова ул. бр. 4
продаје своје огромно стовариште

Пуштена, мандуле, драма, [illegible], [illegible] мушких и женских, [illegible], женских [illegible], [illegible], [illegible].

У свима врстама од простих до најфинијих и све по највише [illegible] ценама, почев од 0.80 па до [illegible].

Најновије [illegible] правих американских. Роман [illegible] јануара 5 Јануара. 3—

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН
Мишела Зевака
превод с француског

(203)

XLII

Краљица мати

Али да бисмо боље целу ствар представили ми ћемо ући у кућу пре Маржевала, као што смо једном већ ушли пре Пардајана. Онога куда Катарина Медичејска није сишла. Она је сва била пронашла у једној магли:

— Да ли ће доћи!

Руђери ју је посматрао кријући са ужасним страхом у срцу. Из неколико речи доказивао што су мислили тај отац и та мајка.

— Казала сам ти да се не бринеш. Ја хоћу да он вечерас умре. Хоћу да га испитам, да дознам ко је он, да видим његову душу. Ако је онаква како се ја надам, ако у њему видим своју крв и своју душу, онда је спасен. Ти си отац и ја појмим твој страх. Ја сам мајка, Рене, али ја сам и краљица. Ја ћу угушити материнска осећања и покоравају само на државне интересе и ако ми се тај младић учини [illegible], онда ће умрети.

Тај младић био је Деодат, као што се зна.

— Катарина, рече Руђери који је у тренуцима узбуђења заборављао на етикету, шта ће тебе држати да ли ће он бити жив или мртав? Ко би икада дознао…

— У томе и јесте невоља! прекиде га Катарина. Кад би тај [illegible] имала увек остати тајна, ја бих себе приморала да заборавим на све што је било. Да, ја мислим да бих успела да заборавим. Али је немогућно да живим у овом вечитом страху. Зар ти мислиш да се моје срце није узбудило кад сам чула од тебе да је он жив? Зар ти мислиш да се моје срце није цепало од туге кад сам морала себи да речем једно мртвачку тајну!

— Ах! госпођо, уздахну стари астролог, зашто ми не можете да сте одлучили његову смрт и да ја никако не могу спасти кад му је отац измећу, а мајка га осуђује!

— Плашиш се за моју осуду!.. још нешто. На против, ако буде жив, могло би се створити лако довести у ред. Случај ме је одвео [illegible] у целој ситуацији. Од некога држим да би се ствар могла уредити по мојој жељи…

Катарина зађута за тренутак као да се устезала да развије целу своју мисао. Али је она била навикнута да говори пред астрологом као да је гласно мислила. Руђери је био за њу само верни одјек, верни роб њених ћуди, довољан да своје [illegible].

Она продужи:

— Шта хоћу ја на крају крајева? Хоћу да мој син, мој прави син по срцу, мој Хенри, буде на своме двору краљ. Нема само Бог [illegible] у себи [illegible] Карла на свој Хенрија на престолу. То ће се извршити врло просто. Да, али пред њим се појављује страшна [illegible]. Наиме, тога [illegible] пријатеља у моју кућу нема пријатеља. Морам [illegible] се неда [illegible] или [illegible]. Бурбони су, Рене, моји непријатељи! Јованна од Албрета, уображена [illegible], жели да добије круну Француске за свога сина Хенрија од Беарна. Просто наварско је за му само један ступањ да се [illegible]. Ако ме још [illegible] ја држим да је [illegible] да се [illegible] ступањ. Нека Јованна од Албрета умре… нека њен син остане без краљевине и онда су Бурбони за много уништени!.. Кога онда да метнем на престо наварски?.. Кога ако не човека ко би био мој краљ…, који би био на моје наређење, који не би био у неприлици [illegible] Шомбуром?: разумеш ли то Рене? Мој син Хенри, краљ Француске… а [illegible] тај [illegible], краљ Наварски!

Можда је Катарина била искрена. Можда је просто смишљала да за грофа од Маржевала краљевство наварско. Ипак је хтела да нађе себе [illegible] да буде [illegible] и неумољива.

Руђери тужно обори главом и [illegible] кучање на вратима, кад који за тим уђе Морвер са Маржевалом, [illegible] на свога сина.

Морвер одмах изађе из куће.

Он је без сумње раније добио потребна наређења. У завршнице у присуству Руђера и Маржевала остала је тренутак сама. Астролог је држао бретању, која се [illegible] у његовој руци.

— Добро ми дошли у овај дом, господине грофе, прекиде она пријатељским гласом.

Маржевал је сам остао узбуђен и [illegible] узбуђења астрологова. Он се само поклони и кад му Руђери даде знак он пође за њим [illegible].

Доведоше на врата спрат Руђери гурну једна врата и начини Маржевалу место да прође.

Маржевал баци око себе брз поглед; тај се нашао [illegible] на рукама Руђеровим.

— Небојте се ништа, господине, рече астролог, [illegible] свега.

Овај [illegible] Катарином, која је седела у својој наслоњачи.

(наставиће се)

ИЗНЕНАЂЕЊЕ

За Београдску публику

НЕ КОШТА НИШТА?

СВАКОМЕ ЈЕ СЛОБОДНО ДОЋИ И УВЕРИТИ СЕ О ИСТИНИТОСТИ НА ДАЛЕКО ЧУВЕНОЈ РАДЊИ:

ПРВОГ СРПСКОГ МАГАЦИНА

СВАКОВРСНОГ ГОТОВОГ МУШКОГ ЖЕНСКОГ И ДЕЧИЈЕГ ОДЕЛА

Да има навек у огромном избору:

Најелегантније Најновије Најукусније Најмодерније а при том Најјефтиније Мушког Женског и Дечијег Одела

РАДИ УВЕРЕЊА ИЗВОЛИТЕ ПОСЕТИТИ РАДЊУ

Први Српски Магацин сваковрсног готовог Мушког Женског и Дечијег Одела

БЕОГРАД — ТЕРАЗИЈЕ

ВИНО

под гаранцијом чисто и природно

српско и француско

[illegible]

Препоручује Колонијално-Деликатесна Радња

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

[illegible]

КУПУЈЕМ

[illegible]

С поштовањем

Исак Ј. Ешкенази

[illegible]

Три добро очуване шиваће машине са целим прибором продају се врло јефтино.

Таковска ул. бр. 42. 215 2—6

„ТЕЈ-БУТЕР"

[illegible]

[illegible] СУШЕНО СТРАНО ПОВРЋЕ: [illegible]

КИСЕЛИХ КРАСТАВАЦА 1 буре 800—900 комада дин. 4·50.

РУСЕ РИБЕ у оригинал. бурадима [illegible]

НАЈВЕЋИ ИЗБОР француских сардина у [illegible]

Најбоље српске саламе

[illegible]

Г. потрошачима из унутрашњости као и у Београду шаље на захтев тачно и на време.

колонијално делик. радња

Душана Тодоровића

205 [illegible] 3—7

Нарочито спремљено

за наступајуће празнике

БЕЛО БРАШНО [illegible]

Јаја за насад раса „Орпингтон" награђена првом наградом од стране министарства народне привреде 1 комад 0·30 п. д. — Препоручује

колонијално делик. радња

Душана Тодоровића

[illegible]

ЗА ПРОДАЈУ

МАШИНЕРИЈА

[illegible]

У Цара Уроша улици бр. 17 од 1. маја издаје се под кирију [illegible]

За цену и остало обратити се у истој кући код г. **Аце Р. Христића**. 213 1—5

Под кирију

[illegible]

Од 1 ог маја т. г. издаје се под кирију

Дућан [illegible]

Елегантан стан [illegible]

[illegible]

Један парни казан

са моторним трансмисијом и целим прибором за продају. Упитати: Студеничка улица бр. 30. 206 2—3

ВЕЛИКА РАСПРОДАЈА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај, код „Круне"

Кнез Михаилова улица бр. 31

[illegible]

Штофова [illegible]

Платна и шифона [illegible]

Платна [illegible]

Чаршава [illegible]

Порхета [illegible]

Цвилиха [illegible]

Веша мушког и женског

Мидера, [illegible]

Велики избор [illegible]

Тепиха [illegible]

[illegible]

С поштовањем

Браћа Х. Габај.

513 1—20

Ново!

Станојевић, Ст.

ИСТОРИЈА БОСНЕ и ХЕРЦЕГОВИНЕ

Цена 1.—

Главна продаја у књижари

С. Б. ЦВИЈАНОВИЋА у БЕОГРАДУ

Телефон бр. 464 Телефон бр. 464

КОЛОНИЈАЛНО ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА

Петра П. Мирковића

ЦВЕТНИ ТРГ БЕОГРАД ЊЕГУШЕВА 29.

Препоручује г. г. Потрошачима за наступајуће празнике поред осталих робе

БРАШНО

[illegible]

Тејбутера

Обланди за торте

Чоколаде [illegible]

Ораја [illegible]

Бадема и **Лешника**

Грожђа [illegible]

Јаја [illegible]

Живине [illegible]

РИБА:

Сардина у [illegible]

Тонфиша, Пастрмка Сардела

Мармелад од [illegible]

Маслинка, **Ајвара**

Зејтина из Нице, [illegible] Д. **2·40**

Саламе

Сира: [illegible]

НАЈУМЕРЕНИЈЕ ЦЕНЕ

Строго солидна, тачна и брза услуга

ВИНО

под гаранцијом чисто

Српско:		Француско:	
1 Лит. бело	Д. 0·60	1 Боца Médoc црно	Д. 0·90
1 „ „	„ 0·70	1 „ Sauternes бело	„ 0·90
1 „ „	„ 0·80	Српско:	
1 „ црно	„ 0·70	1 Лтр. Мадера	Д. 1·50
		1 „ Ризлинг	„ 0·80

Пива у флашама, Шмидовог и Клеинове старе.

Све поруџбине на место доставља одмах г. г. потрошачима у куће.

Поруџбине из унутрашности испоручујем брзо и тачно.

Телефон бр. 464.

За празник Ускршњи

ПРЕПОРУЧУЈЕ ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА

Драгутина М. Денића

Краставаца [illegible] **Вина** бела и црна [illegible]

207 1—

ПРОДАЈА ВИНА

На углу Добрињске и Босанске ул. бр. 7.

Обратити се сваког дана од 8—12 пре подне и од 2—6 по подне.

Бело бордовско у флашама	1·20 флаша
Мадера	0·90 литар
Књажевачко црно	0·80 „
Врањско „	0·60 „
Смедеревско бело	0·70 „
Смедеревско „	0·60 „
Неготинско „	0·50 „

Специјални услови за кафеџије.

На продају **материјал за цеђење вина, преса, буради итд.**

[illegible]

† МИЛИЦА

[illegible]

[illegible] марта 1905. г. Београд

[illegible]

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрињске улице. — Власник и одговорни уредник [illegible]

[illegible] Штампарија [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | ПЕТАК 27 МАРТ — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 86. | Телефон 821.

ПЕТАР ИЗДАЈНИК

> Петар му рече: Господе! зашто не могу сад ићи за тобом? душу ћу своју положити за те.
>
> Одговори му Исус: душу ли ћеш своју положити за мене? Заиста, заиста ти кажем: не ће петао запевати док ме се три пут не одречеш.
>
> (Јеванђеље по Јовану, гл. 13)

Видевши пред празник пасхе да му дође време, Исус Назарећанин стаде припремати своје ученике на свој одлазак.

И говораше им: Дечице, још сам мало с вама; тражићете ме, али као што рекох Јудејцима: куда ја идем ви не можете доћи.

Али, полазећи, дајем вам заповест: љубите један другога, као што ја вас љубих.

А Петар, кога зваху Симон, и који се радо истицаше као највернији Исусу а у души беше кукавица, рече му:

Господе! зашто не могу ја ићи с тобом? душу ћу своју положити за те.

А Исус који познаваше душу Петрову, погледа га и смешећи се рече му:

Душу ли ћеш своју дати за мене? Заиста, заиста ти кажем: неће петао запевати док ме се три пут не одречеш.

И рекавши ово Исус се диже са ученицима и оде у врт крај потока Кедрона.

И ту га Јуда из Кариота издаде књижевницима и фарисејима, чија чета беше дошла с оружјем и фењерима да ухвати Назарећанина.

И када везаше Исуса и поведоше Ани, тасту Кајафином, пођоше са њима и Симон Петар са још једним учеником који познаваше поглавара свештеничког.

А стигавши до поглавара, војници уведоше Исуса. С њиме уђе и ученик који се знађаше с поглаваром а Симон Петар остаде пред вратницама да чека.

У томе прође поред њега слушкиња — вратарица и ослови га речима:

Да ниси и ти ученик Назарећанинов?

А Петар одговори: Нисам.

А када Ана саслуша Исуса, нареди момцима да га вежу и везана одведу Кајафи.

И момци везаше Исуса и отераше Кајафи, а Петар остаде у двору Анином да се греје.

А један од момака запита га.

Да ниси и ти један од ученика Исусових?

И Петар и по други пут слага, јер рече: Нисам.

Тада један од оних слугу који беху у врту кедронском где је Исус ухваћен, приђе Петру и запита га:

Не видех ли ја тебе у врту с њим?

А Петар и по трећи пут слага јер рече: Нисам.

У том кукуреку петао те обзнани да се збило оно што је Исус рекао.

И тако Петар, звани Симон, издаде свога учитеља и добротвора у часу када се овај налазаше у највећој опасности.

И Исуса Назарећанина осудише књижевници и фарисеји на смрт и разапеше га на крст, а Симона Петра прогласише ученици Исусови:

Петар Издајник.

Ћ.

ПОЉСКА ПРИВРЕДА
и Народно Представништво

од

Д-ра Богдана Марковића

(Наставак)

На прво место, за овакав развитак можемо тражити повода у тежњи, да се заштити домаћа индустрија — законом. За данас колико је мени познато, израђује неке пољопривредне справе само једна фабрика у Београду (израђује: вршалице, плугове, сејаче, вршалице ручне, крупалице, прешалице а у последње време сејалице и тријере). Ова фабрика је почела [illegible]. Без икаква [illegible] смемо рећи, да су све ове справе, које та фабрика израђује, технички несавршеније, и од просечно добрих справа које се са стране доносе, а да би све биле технички савршене, потребује се нешто специјалистичког знања из израде пољопривредних справа. Даље ова фабрика [illegible] и у материјалу, јер га набавља са стране — гвожђе [illegible] прерађена, а за то нема инсталација и спремних људи за састављање структуре за прављење гвожђа. Кад је највише [illegible], фабрика нема више просечно од 100 радника, међу којима има готово 50 од сто простих шегрта. Ето, видите у таквој фабрици је почела производња горе наведених пољопривредних справа, што представља индустрију пољопривредних справа у Србији. Питање је, какве користи има земља од тога, што ће та фабрика [illegible] израђивати плугове. Или још боље, да се запитамо: које ће земља (бар за данас) имати веће користи од тога што ће плугове и [illegible] справе израђивати ова фабрика, или од тога, ако се да могућност земљорадничкој производњи, да набави боље савршеније и јефтиније плугове. По мом мишљењу [illegible] земљорадничке производње за љубав сумњиве индустрије; не водити рачуна о интересима близу 300.000 земљорадничких произвођача, за љубав индустријског предузећа, са неколико радника. Поред ових наведених услова, које домаћа индустрија плугова није у стању да задовољи, она није у стању да задовољи потребе земљорадничке производње ни у погледу на цене, с обзиром на квалитет и савршенство производа.

Не мислим са овим, да се на овај начин створе погодније околности за развитак домаће индустрије плугова и осталих пољопривредних справа. Да би се развила индустрија — пољопривредних справа, треба да се испуне следећи услови:

1. Сировина коју нама набављати, у самој земљи, где се има, да се подиже [illegible] гвожђа индустријом, јер би таква сировина била јефтинија. С друге стране тако би индустрија имала своја сопствена природна [illegible]. Индустрија има тек тада свога оправдања, и тада нала[illegible] жити да се [illegible], кад на прво место потребује домаћу сировину, кад испуњава задовољено потребу земљину у тим индустријским производима (како у цени — јефтиноћи, тако и у квалитету) и на трећем месту задовољава и извесне социјалне прилике. Иначе она нема свога оправдања, но служи само и искључиво капиталу, а нарочито онај, који је држава фаворизира.

2. *Инсталацију* и прераду посла [illegible] и израду справа. Ове су врло скупе и да би се рентирале, потребан је минимум годишње производње пољопривредних справа. У вези са овим потребна је техничка спрема људи који у тој фабрици раде. Баш због овога, још за дуго неће моћи да се развија индустрија пољопривредних справа.

По и овог напомињемо, да је [illegible] капитал [illegible] који ће бити уграђени на стварање домаће индустрије пољопривредних справа, само тако, да је она у стању, да за производе истог квалитета, као и оне које се са стране могу набавити, [illegible] јефтиније, но што се са стране могу набављати. А то за то, што на првом месту мора имати у виду интерес пољске привреде. Па тек се онда [illegible] и интерес капиталиста и радника.

(Свршиће се)

СРПСКО-БУГАРСКИ ОДНОСИ

У бугарској се штампи у последње време појавила већа пажња односима који постоје између Србије и Бугарске и на [illegible] и на широко се расправља какви би требало да су ти односи. Наравно, гледишта су различна. О њима је у неколико мах говорила и социјалистичка „Камбана“, па је и сад донела о томе један чланак, у коме је резимовала и сва мишљења о том питању. Она вели:

„У нас има данас три мишљења о тим односима.

„Прво полази од претпоставке, да ће Србија ући у дугу пропаганду речима и терористичким радом у Македонији и да ће на тај начин нанети велике штете бугарштини. И за то је потребно, ни споразум с њом, ни што брже и што одлучније разрачунавање. Закључак је: измишљеним заверама против безбедности бугарске династије, бугарских војних агената или у [illegible] против бугарских операција у Македонији, да се расрђена Србија изазове на рат с Бугарском, да се победи, да јој се узме нешто земљишта и, ако прилике дозволе, чак да се присаједини Бугарској под скиптром Фердинандовим.

„Друго је мишљење русофилско: Да се постарамо те да се без икаквих резерви и услова споразумемо са Србијом под егидом Русије. Русија је помагала па и данас помаже југословенство. Дакле оно што препоручује Бугарима и Србима може бити само добро за њих.

„Треће мишљење о питању српско-бугарских односа сједињује у себи прва два, која се по [illegible] искључују. То је мишљење за споразум и слогу Бугарске са Србијом, али под условима које могу подиктовати само демократије обеју земаља. Ти су услови: да чува свој [illegible] у Македонији да се остави право самоопредељења.

„Прво мишљење које се може карактерисати као монархистично-милитаристичко полази од претпоставке, да је немогућ српско-бугарски споразум, јер се противности међу њима ничим не може испунити. То мишљење подржавају Немци. Они га подмећу и оно у бугарској монархистично-милитаристичкој камарили налази ревносне проповеднике. Оно спрема унутрашње слабљење Бугарске и Србије и што бржу поделу њихову међ великим силама.

„Друго, чисто русофилско мишљење, и ако по [illegible] различно, води истом резултату. Јер српско-бугарски споразум, какав тражи Русија, оставља Македонију Македонцима но — српској пропаганди(?). Спасање политике г. Данева (бив. [illegible] министра председника) била је већ за српско-бугарски споразум и само је појачала српско-бугарско непријатељство због Македоније.

„Искрени српско-бугарски споразум могућ је само уз искрен и здрав однос према македонском питању. Најважније [illegible] би се, да је македонско питање нестало с политике. Турски уставни преврат није покрајао до краја. Стога старог режима осећа се још и за [illegible] покрету. Али је ипак македонско питање данас мање заплетено. Оно ће се још више упростити и нестаће га кад се Турска коначно ослободи европског [illegible] и македонско становништво буде остављено само себи да тражи [illegible] у својим [illegible].

„Те треба предвидети и то [illegible] српско-бугарског споразума.

„Ми се задржавамо само на бугарским мишљењима о том питању, јер смо уверени да последња искушења Србије свакојако је учинило те ће рачунати да, [illegible] на Балканском полуострву она није [illegible]. Сад јој Аустро-Угарска објављује царински рат а руско [illegible] да се држи Македоније само је [illegible] за српску будућност. Више ни Бугарској Србији је потребан савез балканских држава.

Господину министру полиције

Београд

Благодарећи [illegible] једног [illegible] Циганина, [illegible] је затвора један од најнапреднијих домаћина у Тамнави Милош Беговић, сељак из Брговића.

Хапшење Беговићево изазвало је велику сензацију међу многобројним пријатељима његовим, а тим више што је Беговић познат као тип старог Србина и поштеног човека.

Због тога врло многи пријатељи његови, кад послом сиђу на Уб, користе се том приликом и желе да посете Беговића у затвору, да му изјаве своје саучешће у беди, која га је снашла.

Међутим начелник среза г. Никола Поповић [illegible] Беговићу сваког који се њему сврати, [illegible] домаћине [illegible] или [illegible] посету од данас до сутра.

Ми, г. министре, не можемо стално на Убу, да бисмо могли стићи [illegible] начелника, [illegible] г. Поповићу [illegible] на Уб сиђемо.

Због тога вас молимо, да наредите г. Поповићу, да нас пусти нашем пријатељу, кад то тражимо, да не бисмо мислили, да се Беговићу чини неправда.

Уб, 20. марта 1909. г.

Неколико тамнавских [illegible]

ЕПИГРАМИ

[illegible]
Веруј [illegible] у Рус?
[illegible]
Да [illegible] од [illegible]
Устани у [illegible]
И у своје [illegible]

—Ф.

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

Муке одговорних уредника

II

Док је стигао у Чубурску улицу, одговорни уредник је био обогаћен са два решења, по којима је осуђен са још две године затвора за увреду краља.

— Дакле, 75 година, 3 месеца и 19 дана — израчуна он.

— Ако ово овако потраје, ускоро ћу навршити 100 година. И сад, према статистици Тасе Миленковића, а под претпоставком да се за тих 100 година неће десити ни један 29. мај, ни један [illegible] и ни једна анексија — што је, у осталом, невероватно кад је реч о Србији — ја ћу коштати државу 30.000 динара. И одговорни уредник, коме [illegible] вода на уста при помисли [illegible], погледа у број куће, пред којом је стајао и виде да се налази пред бројем 143.

— Ту смо, дакле — и уђе у једну прљаву авлију.

Пред једном дашчаром, која се накривила на једну страну, те личаше на пијаног човека кад се поведе да падне, [illegible] је неколико улубљених [illegible] канта и један [illegible] у који је била забодена [illegible].

Улаз између дашчаре и плота био је у висини плота [illegible] и [illegible]. Уз саму гомилу била су притерана једна расточена кола, на којима се играху десеторо гараве, крмељиве деце ци, бацамите, гомилама, у [illegible] ламова [illegible], на које се жали да би [illegible] [illegible] бише беже.

У супротном углу [illegible] [illegible] [illegible] кубику. [illegible] [illegible] [illegible] је [illegible] грут [illegible]. На [illegible] је [illegible] стараца Циганин, [illegible] на грудима, [illegible] не [illegible], са [illegible] у зубима. Могла се [illegible] да [illegible] „[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] час [illegible].

Пред „[illegible]" [illegible] једне [illegible] која је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] утиску, која је [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], бе је [illegible] [illegible] „[illegible]" на [illegible] [illegible]. [illegible] се [illegible] [illegible] да је [illegible] [illegible] при [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], јер му се [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible]. [illegible] „[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] руку, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. На [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] од [illegible]. Преко [illegible] беше за[illegible] [illegible] [illegible], у који није био [illegible], већ се [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] беху готово са [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] жуте „на [illegible]" [illegible]. У руци је [illegible] [illegible] са [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

То беше један од [illegible] [illegible] циганских [illegible] на Чубури.

Чим [illegible] уредник ступи у [illegible], [illegible] [illegible] се [illegible]. Онај стари Циганин [illegible] [illegible] очи, [illegible] у [illegible] [illegible], да не [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible]. Старац [illegible] до [illegible] по [illegible], [illegible] се [illegible] [illegible], [illegible] свој [illegible]-[illegible] елегантним покретом [illegible] [illegible] [illegible].

— Добар дан — [illegible] [illegible] уредник [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

— Скута сам [illegible], [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible].

— Не знам да ли сам [illegible]... јер сам је [illegible]... [illegible]...

— А за децу. Несте, молим, [illegible]... [illegible] ги деца.

— Дакле, ви сте дали [illegible] глас — [illegible] се уредник.

— Да боме Стева ми је дао... [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] је чуо за [illegible] [illegible] за [illegible] уредника, па Стева ги [illegible] два пара — и [illegible] се окрете [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] та [illegible] доносе.

— Одговори уреднику, бре! Напред! [illegible] не га [illegible].

[illegible] уредник [illegible] у смех.

Цигани [illegible] [illegible] [illegible] и почеше се [illegible].

Настадоше [illegible]. За то време [illegible] [illegible] [illegible] Циганке и Цигани, који [illegible] [illegible] из куће.

Деце се [illegible] као на [illegible].

— Циган, бре, [illegible] [illegible]. Не [illegible] ја [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] па у општину.

— Шта се [illegible]! [illegible] [illegible] добро, [illegible] не [illegible] [illegible] добро. Шта се [illegible] преко стране. Безобразно [illegible] [illegible] безобразно — окрете се старац уреднику, као да се [illegible].

Одговори уредник, се [illegible] [illegible] у [illegible] на [illegible] је [illegible], да се и даље [illegible], [illegible] [illegible] да [illegible].

Деца се окупише око њега и [illegible] [illegible].

— Шта се [illegible], бре. Није ме [illegible] [illegible].

[illegible] је [illegible]. Циганин се [illegible] у [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible]. После [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] се [illegible] [illegible] Циганин, а [illegible] се [illegible] [illegible] по [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].

— Ево ви га, на! [illegible] сам [illegible] [illegible] је ћу и да га [illegible]. [illegible], бре, [illegible]! и [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible].

Циган [illegible], [illegible] [illegible] што [illegible]. — Бре, што је [illegible] [illegible] му.

— Дођи ли [illegible] и [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] уреднику и [illegible] ру[illegible] [illegible] [illegible].

Оставши уредник [illegible] у ону групу Цигана, па у [illegible], [illegible] је [illegible] поред [illegible] Цигана, а [illegible] [illegible] нешто [illegible]. Често му [illegible] за [illegible].

— Пристојем — [illegible] [illegible] [illegible].

Циганин [illegible] [illegible] [illegible] уста, а уредник поче [illegible] свој руку на [illegible]. Али га Циганин држаше чврсто за руку и не пушта [illegible] је, већ га [illegible] [illegible] и — пољубац пуче. Уместо уредника је добио пољубац од кога му [illegible] [illegible] а под носом му [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] мушткање.

— Дођи [illegible]?

— Па сутра — [illegible] [illegible] уредник.

— Онда нешто за [illegible].

Уредник [illegible] куд, [illegible] да [illegible] два [illegible], која је [illegible] за [illegible] [illegible] [illegible] се са Циганима [illegible] [illegible] на сутра у 9 часова пре подне пред општином.

Цигани се [illegible] око [illegible] [illegible].

— [illegible], [illegible] [illegible]!

— [illegible]! [illegible] [illegible]!

— Шта бре, [illegible]? [illegible] ти деца [illegible] уреднику не [illegible] на тај [illegible] за [illegible]? [illegible] те било, бре!

И [illegible] Цигани, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. Пође [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] и кроз [illegible] [illegible]:

— [illegible] уредниче!

[illegible]

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Помиловање

[illegible] кнез Никола помиловао је Марка Мијушковића, који је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] на годину дана затвора због [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Обустављена поштанска саобраћај

[illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] је на [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. То је [illegible] [illegible], [illegible] је [illegible] [illegible], која је 18. [illegible] [illegible] од Цетиња за Котор, [illegible] [illegible] на [illegible] [illegible] и [illegible]. На [illegible] у Цетиње, [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у Котору. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Да ли је то исто?!

У [illegible] с [illegible] [illegible]

Митровица, 24 марта

Овамо је у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Лазаревић, [illegible] [illegible] [illegible]. И [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] на [illegible] [illegible], [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] 34, а [illegible] 13 [illegible].

[illegible] [illegible] да су [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Обе су [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] да се [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], да г. Бора Лазаревић [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 400 дин., а [illegible] [illegible] [illegible] 250 дин. [illegible].

[illegible] [illegible] да [illegible] [illegible] [illegible] министра финансија, да ли је [illegible] [illegible], и да ли су [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?

Један грађанин.

Дневне вести

Министарска седница. — Синоћ је од 5 до 7 сати била министарска седница у министарству [illegible] [illegible] председништвом Краља.

За уговор. Аустријски индустријалци и [illegible] донесоше резолуције, у којима истичу као [illegible] потребу да се што пре закључи трговински уговор са Србијом.

Из дирекције. Железничка дирекција наредила је, да се новим [illegible] [illegible] у напред километража на [illegible] [illegible], [illegible] би могли проместити наступајуће празнике. Ова наредба [illegible] је и на [illegible] и београдску станицу, [illegible] [illegible] [illegible].

Царинска унија. Софијски „Вечерни" [illegible], да ће се српски дипломатски представник г. Света Симић, после [illegible] [illegible], вратити у који дан у Софију и одмах с бугарском владом наставити [illegible] о царинској унији између Србије и Бугарске, које је у Београду за [illegible] [illegible] [illegible] бугарски дипломатски агент г. Тошев.

Плаштаница. Данас у 3 сахата после подне изнеће се у свима београдским црквама свечано [illegible] плаштаница, а сутра у 2 и по сахата у јутру извршиће се сахрањивање Христа.

Нису одговорили. Силе још нису одговориле на аустро-угарску ноту о укидању чл. 25. Берлинског Уговора, т. ј. о презању анексије Босне и Херцеговине. Чим те одговоре стигну, а у Бечу се томе надају у скоро, бечко министарство спољних послова објавиће их.

Дарданелско питање. Петроградска телеграфска агенција јављају, да су неоспорне све вести као да се [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] питању.

Са једног збора. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] је [illegible] свој редовни годишњи збор у [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] је, да се и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Како би се [illegible] године сазвао конгрес, и предузеле друге [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] предавањем [illegible] [illegible].

Упућена је на збору [illegible] [illegible] г. Крсти Миршулу, који је у току прошле године [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] Београда и [illegible] упутства.

[illegible] је [illegible], да се за другу [illegible] годину [illegible] [illegible] [illegible] „Српска Пчела" и [illegible] [illegible] [illegible] 20 основних [illegible] у Србији.

Судијски указ. Краљ је потписао указ којим се постављују за судије пр., првостепеним судовима и то:

У Неготин г. М. Марковић секретар истог суда;

У Књажевац г. Бора Петровићевић секретар петровачког суда и г. Никола Марковић секретар [illegible] суда;

У Лозницу г. Светомир Р. М[illegible], секретар истог суда;

У Ниш г. Миодраг Д. Ристић, судија ужичког суда по молби;

У Петровац г. Чеда Ж. Ивановић, бив. судија и Риста Јанковић секретар лесковачког суда;

У Пирот г. Милан Д. Петровић, секретар смедеревског суда;

У Пожаревац г. Чеда К. Јанковић секретар истог суда;

У Ужице за судију г. Павле Петровић судија петровачког суда по молби и г. Јордан Дечић, секретар врањског суда;

У Шабац за судију г. Петар С. Николић секретар истог суда.

Јубилеј „Обилића". Академско певачко друштво „Обилић" прославиће на празник [illegible] 15. априла ове године двадесетпетогодишњицу свога рада. Истога дана биће велики концерт у Народном Позоришту на коме ће узети учешћа сва београдска певачка друштва из пажње према „Обилићу".

Према припремама које се већ у [illegible] чине, изгледа, да ће ова свечаност бити једна од најлепших у овој години.

Посета. Енглески краљ Едвард, посетио је у Бајерицу [illegible] краљицу Италију.

Министров поклон. Министар војни ђенерал г. Мих. Живковић, послао је данас министарску [illegible], посла [illegible] [illegible] [illegible], 4 фишеклије са метцима и нову пушку брзометку, која је понуђена машинама српске тробоје, да се пошље као његов дар г. Умберту Ферарију, студенту технике у Риму, који је пред [illegible] у Србију да се упише у добровољце, па се јуче вратио у своју Отаџбину.

На кутијаку је написано „Умберту Ферарију — ђенерал Живковић".

Секретари судова. Сви они писари I класе по судовима, чији су секретари унапређени за судије, унапређени су за секретаре судова у [illegible] [illegible] [illegible] као писари.

Бальани питан. Данас ће се прославити као и свake године Бальани [illegible] на српско-бугарској граници. Народ из Бугарске и Србије искупи [illegible] [illegible] на састанак и цео дан траје [illegible]. Железничка Дирекција, [illegible] је два [illegible] [illegible] од Пирота до границе (Сухом мосту) и натраг.

Ново питање. Васељенска патријаршија предала је Порти меморандум и списак патријаршиских цркава и школа, које је присвојила Бугарска, па тражи да се приликом решења бугарског питања да за то патријаршији накнада.

Умрла од ракије. Обрешија жена Продана Зарића, из Слатине у окр. ужичком, која је прекјуче мртва у [illegible] своје куће. Извршеним увиђајем и секцијом утврђено је да је смрт наступила услед прекомерног пића.

Опет лаж. „П. Лоја" слагао је своје читаоце, како су у Београду једног јутра осванули „[illegible] плакати", које је полиција нарочито поскидала и поцепала, и како су због тога извршена многобројна хапшења.

Читуља. Јуче после подне умро је изненада у својем стању Коста Вујић, дугогодишњи професор у пензији познат са свога нарочитог заната у јеку. Полиција је одмах извешћена о томе те је приступљено попису, пошто умрли нигде никога нема.

Помиловања. На предлог министра правде, Краљ је у путу милости ослободио даљег издржавања казне омањи број осуђеника, који су осуђени за лакше кривице. Министарска [illegible] саопштења је одмах и извршена.

Аустријска војска. Како „Нојес Винер Тагблат" јавља, аустријски резервисти биће распуштени после Ускрса. Видећемо.

Побегао. Драгиша Стојановић, библиотекар Народне Скупштине, који је оптужен са неколицином због [illegible] г. Јаши Стефановића, пензионера, побегао је у Неготин, да би избегао законску одговорност.

Нађен леш. Пре пет дана удавио се код Чукарице Милан Петковић ложач српског бродарског друштва. Јуче је његов леш нађен код градске куће у доњем граду, и послат у болницу ради секције и сахране.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

| Двојски [illegible] у Јемену смењен је. Арнаути су турске послове у [illegible] [illegible] и [illegible] у [illegible]. Двојски се [illegible] сада састоји само из поуздане групе одане султану.

Δ Руски посланик у Цариграду Зиновјев моли ће због тога на одсуство тек у мају, јер је сад његово бављење у Цариграду потребно због турско-бугарских преговора.

)-(Под заштитом француског министарства просвете у Паризу ће се од 1. до 4. о. м. држати међународни конгрес [illegible] живих језика.

§§ Бивши американски председник Рузвелт састао се у Мисини с талијанским краљевским супружницима.

☰ Из Рига јављају да је једна огромна санта леда однела у Источно Море 1500 финских рибара. Тридесет спасоносних су се спасли, а судбина осталих непозната је.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Па него шта?

„Самоуправа" се прекјуче жали на Аустро-Угарску, зашто она не поступа са нашом робом, као и ми са њиховом. Док ми њихову робу при увозу царинимо по максималној тарифи, дотле она нашу кад враћа са мотивацијом, да је увоз из Србије забрањен.

Па него шта? Валда тек „Самоуправа" не уображава, да ће Аустро-Угарска задржати владину мржњу у којој се она „дигамује", да ће у будуће одржавати са њиме однос доброг суседа".

Неме ту ни доброг ни рђавог суседа. Требало је пасти па не убити себи свију пре[illegible]ност и одржати се на достојној висини једног народа, па тек онда [illegible]. Али, презирати своју крајњу немоћ, понизити се онако као што се Србија понизила оним премеморијом, па после се иначуђавати [illegible] што је не [illegible].

Изнуђавајете се ви дуго и дуго, али од тога овај јадни народ неће имати никакве вајде.

ЈЕДНА НЕЗАКОНИТОСТ

По једној наредби „Уредбе о механама и кафанама," строго се забрањује [illegible] без разлике, јер [illegible] могу обављати само [illegible] механџије и кафеџије. Међутим ми видимо да [illegible] свуда и на све стране, па чак и по [illegible] и [illegible].

Механџије и кафеџије протествују против те незаконите радње — жале се, моле све надлежне власти за заштиту, па апсолутно никакве помоћи.

Шта више, радикални министар [illegible] против њихове [illegible], [illegible] одредбе, [illegible] на [illegible] бакалницама па и [illegible].

Механџије — кафеџије су остала без икакве заштите, једино за време управе напредњачке добијали су и заштиту и сатисфакцију. Напредњаци су на њихове [illegible] увек [illegible] са [illegible] у руци, и [illegible] су њихова права. Они су уклонили и [illegible], који је тако тешко [illegible] ове механџије.

Од тога доба па све и данас кафеџије су [illegible], и [illegible] толиким тешким данжама. Од њих се траже да [illegible] право од [illegible], [illegible] радње, траже им се [illegible] фирме; подвођени су [illegible] власти, [illegible] радње су увек на услуги и [illegible], а [illegible] за време [illegible], а шта ли све то [illegible]? Апсолутно нико [illegible] пропадају под тим [illegible], док други који све то [illegible] и на [illegible] будалаштини управљаоцу [illegible] кафанске радње, кречење [illegible] своју врсту на [illegible].

И сада 18. фебруара одржали су кафеџије један свој протестни збор, на коме су се изјадали на своје жалосно стање, а затим донели и резолуцију, коју су упутили министру унутрашњих дела, и Народној Скупштини, те да им се пружи да могу да заштите и своја законска права.

Ми не знамо да ли ће и овај њихов протест успети код министра, али би бар [illegible] у Скупштини желели, да [illegible] протестно против [illegible] радње, [illegible] у помоћ.

Прво [illegible] ове године [illegible], да ће [illegible], које су према својим начелима увек на реду и показивати [illegible], а тиме доказати, да су доиста партија реда, која се труди у своме програму [illegible] држављанског живота.

Зар се [illegible] у једној правној и уставној земљи, [illegible], које морају имати своје [illegible], [illegible] постоји и док се [illegible] путем којим су и дошли.

Знамо да је [illegible] и [illegible] о овим радњама и држимо да ће убрзо доћи време да се [illegible] потребни и уважени.

Крвопролиће у Лозници

Покорени дан. — Неме [illegible]. — Весеље у механи. — Свађа [illegible] трошна. — Напад на жандарме. — Жандар рањен, а пријатељ убијен — [illegible]. — Дављаштво [illegible] улица. — Потера. — [illegible]. — Финале.

(Извештај „Правде")

Лозница, 13 марта.

(Закаснило)

Пријатно [illegible] масом света, који је покушао да их [illegible], али то [illegible] Косанић и Спремић, а други жандарми и пандури, који беху дотрчали у помоћ, разбојници бише дотерани у ову болницу, где су мало час биле донете и њихове жртве.

У болници се могла видети ова потресна слика: жут као восак, а леп као девојче лежао је мртав Драгутин Трипуновић, а крај њега тешко обрањена, борећи се са душом два до мало час [illegible] као тресак момчета Љубисав и Петар.

Поред њих стојали су мрачни као [illegible], крвави и [illegible] разбојници Драгић и Миловац, а око њих гомила [illegible] света која је претила и [illegible].

*

Капетан среза г. Живко Будимировић, на први глас о овом крвопролићу, дотрчао је на лице места и сам лично предузео истрагу. Одмах је у Недељице послао писара г. Николајевића, коме се Стеван сам предао, а Рајко је сутрадан од потере ухваћен.

Сва четири разбојника затворена су и оковани, те ће врло брзо имати прилике да приме награду за ове злочине.

*

Убијени Драгутин и његов брат Петар Трипуновић родом су из села Текериша, а Љубисав Томић је из Оровице.

Лекари сумњају да ће Петар и Љубисав моћи остати живи, јер су толико тешке ране што су их добили. Ипак постоји зрачак наде и та се нада састоји у томе, што су обојица млади и здрави, те ће можда њихов организам победити у борби између живота и смрти.

Дај Боже да то буде, јер би било, чини ми се, и од самог Бога грехота, да оваква два лепа момчета отиду пре времена под земљу.

*

Тврдо сам уверен, да до оволике погибије не би дошло да је полиција вршила свој посао, а она га није вршила из простог узрока, што није знала како ће га вршити. Да је општински суд, знајући да се сељаци петком опијају и туку, поставио у близини сељачких механа кога више пандура, ова би била у стању да неред у самом почетку угуши. Тада не би било „свега овога што је сада било.

Ја да сам општински часник, истину да вам кажем, грицла би ме савест због оволике проливене крви, која се не би пролила да сам ја вршио своју дужност како треба!

Можда и лознички часници грице тако исто савест, а можда и не! Савест!... Чудна и растегљива ствар!

Д.

Европски Тријумвир

Каква је то вика тамо?
Ко се буни, ко се креће и идејом квари мир?
Ко ремети благостање? —
Зар европско обећање
Није јемство [illegible] за правичну вашу ствар?
Себи руке [illegible], не имете за [illegible]
Да будућност вашу чува, кад европски Тријумвир?
А то није мала ствар!
— Рачунајте дакле с правом:
Даће вам се једно место — у Дунаву главом!

Мал метнете у корице па [illegible], —
Ништа би се [illegible]?
Немало војне? ништа рале? ништа [illegible] тај [illegible] мир?
Зар будала једна стара
Шта вам [illegible],
Два [illegible] само [illegible], —
Па да гину толко људи
За губитак [illegible]?
— Тамна мисла! лепа ствар!
Него, да се правде ради, [illegible] Тријумвир
Да не умре [illegible]: —
Даће вам се, [illegible], да већа.
— Рачунајте дакле с правом:
Даће вам се једно место — у Дунаву главом!

Али је Дунав не да мира.
— Доброчинство Тријумвира дар вам се и без мере! —
А то није мала ствар! Тај добитак није лош!
Ваш ће после искушења
Пред [illegible] вам [illegible]
Под [illegible] мутни [illegible], да [illegible] вашу ствар,
А уз то добит је још:
Кад будете у Дунаву, без икаквих преговора
Лакше ћете моћи доћи — чак тамо до Црног Мора!..
А то није мала ствар!
— Рачунајте дакле с правом:
Даће вам се једно место — у Дунаву главом!

Е, па доле шта ћете више!
Зар Европа [illegible] користи вам толико куд
Шта [illegible] није доле,
А вама је и то мало!
Територије ли вам?
— Али та је мала мала
Верујте нам, глупа ствар! —
Шта је вама до [illegible],
Кад и с' оним што имате
Кубурите [illegible]
И [illegible] од Севера до Запада — [illegible] луди; —
Није [illegible] та!..
Већ скрстите руке само
И чекајте да вам даду
Европска добра сва!
А то није мала ствар!
— Рачунајте дакле с правом:
Даће вам се једно место — у Дунаву главом!

Београд. Душан [illegible].

ЗНАМЕНИТЕ ТРОВАЧИЦЕ И ЦРНА ЛИТУРГИЈА

Чаробњачка

(наставак)

„Госпођица Дезеје уверава с чудноватом сигурношћу да је не може познавати ни једна једина од свих оних, које су је именовали и да би ме уверила о својој невиности молила ме је да упитам краља за наредбу те да је одведу тамо где су оне које против ње сведоче. Она ми јемчи својим животом да ни једна неће рећи ко је она. — На основу [illegible] његово је величанство благоизволело наредити да је у идући петак поведем у Венсен и да се тамо скупе Лезак, кћи Вуазенове, Габур и остали, који су против ње говорили. Доточица ће до њих ући и показати им се, а ја ћу их питати да ли познају ту личност, не помињући њено име".

Ствар није тежа одавно како се надао Лувоа. Ла Рени је могао тада доказати да „се" мимо његова знања и мимо надзор над венсенским хапсеницима стајало у вези с њима. Ово „се" односи на госпођу Монтеспанову. Полицијски је префект без сумње овај пут поступио с највећом обазривошћу. Хапсеници нису могли бити извештени, тако да су одмах сви дворску госпођицу назвали њеним именом.

У осталом госпођица Дезеје одавала се илузијама у погледу своје безбедности. Истина Луј XIV није дозволио да је саслушају или суоче с хапсеницима, али је тајном наредбом заповедио да остатак живота проведе у строго усамљеном затвору. Несрећница је умрла 8. септембра 1685. у болници у Туру. И јадну госпођу Виљдије, која ништа даље није скривила но што је неко време била поверилица Дезејева, постигла је иста судбина, те да се добро очува тајна, за коју је знала.

Кад је Луј XIV добио страшну вест о злочинима, којима се умрљала жена, коју је највише љубио, жена коју је он пред целом Европом начинио господарицом француског двора, која је била мати његове више деце, какви су му могли бити осећаји? — Шта се у овом часу могло дешавати у његовој души, која се и за потомство и за савременике умела сакрити иза оног „сјајног величанства"? о коме говори Сен Симон?

(Наставиће се)

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

200

XLII

Краљица мати

— Моја мајка! помисли млади проклињући погледом Катарину.

— То је дакле мој син! помисли краљица и [illegible] лице.

Гроф је видно дисао.

Он је очекивао нешто, али ни сам није знао шта, можда једну реч, један покрет, па да излије све осећања која су му надимала срце.

Један је покрет можда био довољан па да се баци на колена и љуби руке краљичине.

— Господине, рече хладно Катарина, ја не знам да ли ме не познајете...

— Ви сте.., рече Марињак [illegible] потребом синовље страсти која га је мучила.

Он хтеде да узвикне: —

— Ви сте моја мајка..

— Дакле? упита Катарина којој срце у том тренутку снажно закуца.

— Ја одлазим вашем величанству, [illegible] гроф, ви сте мајка... краља Карла IX од Француске.

— Ви сте ме дакле знали?

— Да, госпођо. Имао сам часа да видим ваше величанство у Блоа.

— Добро, господине. Ја хоћу да говорим с вама потпуно искрено. Ја сам знала да сте ви у Паризу; знала сам ради чега сте дошли овамо; знала сам личности које сте овамо [illegible]. Ја знам само да је гроф Марињак верни пријатељ наше рођаке од Албрета; знам да краљица Јованка има у вама неограничено поверење и мало сам рада да говорим с тим верним краљичиним [illegible] мислећи да ћете [illegible].

Док је краљица говорила Марињак ју је посматрао са мрачном радозналошћу.

Зачуђена тим погледом који ју је продирао, том чудном бледоћом која се била распрострла по лицу грофову, она [illegible]. За тај неколико тренутака [illegible] Катарина је у мислима [illegible] да су [illegible] речи.

— Госпођо мајко, реците ми [illegible] што сте ме позвали?

Али се [illegible] кад гроф [illegible] речи мирним гласом:

— Ја очекујем вести које ваше величанство [illegible] да ми повери и уверујем се унапред да ће верно бити [illegible] како треба.

— Не [illegible], помисли Катарина и уздахну дубоко. А [illegible] куда би и знао?... [illegible] сам луда што [illegible].

[illegible] лице. Она се [illegible] у који [illegible] остави грофа [illegible].

— То што имам да вам кажем [illegible] је важно. Потребно је да се [illegible]. Најпре, грофе, немојте се чудити што вас [illegible], у присуству [illegible], а не у Лувру, [illegible], у присуству целога двора. Има томе два разлога. Први је, и најважнији, што [illegible] и још никој личности у Паризу. Ја нећу да их [illegible], ја хоћу да вас [illegible]. Други је разлог што све ово што с вама будем говорила треба да остане тајна.

Гроф се поклони. Он није [illegible] речи да [illegible]. [illegible] жена, на коју [illegible]! Кад би могао да је воли из далека... кад већ не може да је воли отворено!

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Репертоар

Недеља: дневна представа „Дорћолска посла;" вечерња представа „[illegible]." Понедељак: дневна представа: „Мадам Сан-Жен;" вечерња представа „Кокошка." Уторак: дневна представа: „Дорћолска посла;" вечерња представа „Женски рај."

ИЗНЕНАЂЕЊЕ

За Београдску публику

НЕ КОШТА НИШТА?

СВАКОМЕ ЈЕ СЛОБОДНО ДОЋИ И УВЕРИТИ СЕ О ИСТИНИТОСТИ НА ДАЛЕКО ЧУВЕНОЈ РАДЊИ:

ПРВОГ СРПСКОГ МАГАЦИНА

СВАКОВРСНОГ ГОТОВОГ МУШКОГ ЖЕНСКОГ И ДЕЧИЈЕГ ОДЕЛА

Да има навек у огромном избору:

Најелегантније Најновије Најукусније Најмодерније а при том Најјефтиније Мушког Женског и Дечијег Одела

РАДИ УВЕРЕЊА ИЗВОЛИТЕ ПОСЕТИТИ РАДЊУ

Први Српски Магацин сваковрсног готовог Мушког Женског и Дечијег Одела

БЕОГРАД — ТЕРАЗИЈЕ

ВИНО

под гаранцијом чисто и природно

српско и француско

[illegible]

Препоручује Колонијално-Деликатесна Радња

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

[illegible]

ЗА ПРОДАЈУ

МАШИНЕРИЈА

[illegible]

[illegible]

Владимир Арсенијевић

3—10 [illegible]

„ТЕЈ-БУТЕР“

[illegible]

[illegible] СУШЕНО СТРАНО ПОВРЋЕ: [illegible]

КИСЕЛИХ КРАСТАВАЦА 1 буре 100—160 комада дин. 4·50

РУСЕ РИБЕ [illegible]

НАЈВЕЋИ ИЗБОР француских сардина [illegible]

Најбоље српске саламе

[illegible]

[illegible] у Београду [illegible]

[illegible] радња

Душана Тодоровића

209 [illegible] 4—7

Нарочито спремљено

за наступајуће празнике

БЕЛО БРАШНО [illegible]

Јаја за насад раса „Орпингтон“ [illegible]

[illegible] радња

Душана Тодоровића

[illegible]

Прва Срп. Повл. Фабрика Стакла

ЗА ПРОЗОРЕ

У КОСТОЛЦУ

Израђује све врсте прозорског стакла у свима дебљинама и величинама.

Ради цена и погодбе треба се обратити на г. г. [illegible] у Београду 218 1—3

Дунавски Кредитни Завод

Кандидати за чиновника Дунавског Кредитног Завода могу се пријављивати до 1. Априла т. године. [illegible]

ВЕЛИКА РАСПРОДАЈА

Помодно-Мануфактурна [illegible] радња

Браће Х. Габај, код „Круне“

Кнез Михајлова улица бр. 31.

[illegible]

Шифона [illegible]

Платна и шифона [illegible]

Платна [illegible]

Чаршава [illegible]

[illegible]

Цвилиха [illegible]

Веша [illegible]

Мадера, [illegible]

Велики избор [illegible]

[illegible]

[illegible]

С поштовањем

Браћа Х. Габај.

515 3—30

Особито велики [illegible]

Мушких Шешира

ВАНРЕДНО ЛЕП ИЗБОР

За пролећну и летњу сезону у свима најмодернијим бојама и врло трајним фасонима, мекана и тврдих свих квалитета, препоручује и продаје их по врло умереној цени.

ПОМОДНО ГАЛАНТЕРИСКА ТРГОВИНА

Петра Петровића и Беловића

Кн. Михаилова ул. — БЕОГРАД — Кн. Михаилова ул.

Поруџбине из унутрашњости извршујемо брзо и тачно. 201 2—3

[illegible]

ПРОДАЈА ВИНА

На углу Добрињске и Босанске ул. бр. 7.

Обратити се сваког дана од 8—12 пре подне и од 2—6 по подне.

Бело бордоско у флашама	1·20	флаша
Мађарка	0·90	литар
Књажевачко црно	0·80	„
Врањско „	0·60	„
Смедеревско бело	0·70	„
Смедеревско „	0·60	„
Неготинско „	0·50	„

Специјални услови [illegible]

На продају **материјал за прављење вина, преса, буриће итд.**

Телефон бр. 464 Телефон бр. 464

КОЛОНИЈАЛНО ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА

Петра П. Мирковића

ЦВЕТНИ ТРГ **БЕОГРАД** ЊЕГУШЕВА 29.

Препоручује г. г. Потрошачима за наступајуће празнике поред остале робе

БРАШНО

[illegible]

Теј-Бутера	**Тонфиша, Пастрмка Сардела**
Облатни за торте	**Мармелат** од Јагода, Морела, [illegible], Руса и т. д.
Чоколаде швајцарске	**Маслинака, Ајвара**
Ораја очишћених	**Зејтина** од Нице, француски, најбоље врсте без мириса 1 Лтр. Д. **2·40**
Бадема и Лешника	**Саламе**
Грожђа жута и црна	**Сира:** [illegible], Швајцарског, Рокфора, Холандског и т. д.
Јаја свежих под гаранцијом	
Живине [illegible]	
РИБА:	
Сардина у зејтину и парадајзу	

НАЈУМЕРЕНИЈЕ ЦЕНЕ

Строго солидна, тачна и брза услуга.

ВИНО

под гаранцијом чисто

Српско:		Француско:	
1 Лтр. бело	Д. 0·60	1 Боца [illegible]	Д. 0·90
1 „ „	„ 0·70	1 „ [illegible]	„ 0·90
1 „ „	„ 0·80	**Српско:**	
1 „ црно	„ 0·70	1 Лтр. Малага	Д. 1·50
		1 „ Ризлинг	„ 0·80

Пиво у флашама, Шљивовица и Клековача старa.

Све [illegible] на место доставља [illegible] г. г. потрошачима у куће.

Поруџбине из унутрашњости извршујем брзо и тачно.

Телефон бр. 464.

За празник Ускршњи

ПРЕПОРУЧУЈЕ ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА

Драгутина М. Денића

[illegible]

207 2—

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

[illegible]

Цена је једној боци 2·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **1·20** динара, већа 2 динара.

40 30—50

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — [illegible] — Власник и одговорни уредник [illegible]

[illegible] Телефон бр. 63.

ПРАВДА

Телефон 821 | НЕДЕЉА 29. МАРТА — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР **Јово Адамовић** | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ [illegible] | **Телефон 821**

Васкрс?

Свршено је, —
Опет наде [illegible] лежу
[illegible].
Не чују се [illegible] звона,
Нигде суза, нигде плача,
[illegible]
[illegible]
А [illegible]
[illegible]
[illegible] била.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Српски образ [illegible]!

Па у славу ових свечаних
И народних васкршња
Ускликните —
А да не погрешите —
„Христос Васкрсе!“

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
„Српски образ [illegible]!“

Па у славу тих свечаних
И народних васкршња
Ускликните —
А да не погрешите —
„Христос Васкрсе!“

Београд. [illegible]

Србија пред новим задацима

Сада је свакоме јасно, да је ово тактовито решење велике српске кризе један велики успех Немачког Царства. И у самој Аустрији упућенији људи неће мислити, да је Европа попустила од страха пред њим. Немачка је јасно и [illegible] изјавила, да ће у случају, ако би се [illegible] у аустријско-српски спор у корист Србије, целом својом војном снагом прискочити Аустрији у помоћ. Је ли то успех немачке политике? На ову политику [illegible] су у последњим годинама многи људи, тврдећи да је она неискрена и да је довела државу до потпуне изолације. Ови људи имају и право, јер данас осим Аустрије у Европи Немачка нема пријатеља. Али она има једну јаку страну, добро уређену војску. Свесна своје снаге, Немачка је смела поступити на најенергичнији начин, да спречи ослабљење свога једног савезника, Аустрије. [illegible] Немачка овај пут [illegible] као [illegible] Аустрије. Напротив Немачка је [illegible].

Никада се још није [illegible] показала истина оне француске речи, да је у политици „menacer sans frapper, c'est se découvrir“, него у политици министра Изволског. Надајући се, да ће сам [illegible] кад Русија [illegible] да помогне Србији. А кад је Немачка показала зубе, [illegible] рила: сав свет познаје, да се руска војска не може надати победи у рату с Немачком. Нема смисла кријати, да је ово један морални пораз, већи од пораза у рату с Јапанцима.

Благодарећи радикалној демократији Француске, француска војска данас више не одговара својим славним традицијама. А још горе су прилике у морнарици, које су неуредни „политички“ министри довели до тога, да данас сви непристрасни стручњаци ову сматрају као неспособну за војну у њеном стању. Ратне су се лађе градиле без система, тако да је данас немогуће саставити једну ескадру, у којој би јединице брзином и наоружањем одговарале једна другој, а што је још горе, нестало је реда и дисциплине. И тако би се у европском рату могла надати успеху против Немачке и Аустрије једино Енглеска — и то само на мору.

Овај пут није дакле победила спремност немачке дипломатије, него оправдано уверење о снази немачке државе. А ово уверење основано је на свесном раду у [illegible] државе, [illegible]. Неумесно би било, да неко рече, а што би и сам Бизмарк могао учинити на месту Изволског, када војске нема? Одговор је: Бизмарк је [illegible] војска [illegible] — а кад је [illegible], био је и толико, да [illegible]. Да је он [illegible] министарство [illegible], он би или успео да изврши оно, што је хтео, или — видећи да су му противници јачи — дао би оставку.

Србија је у време, кад је анексија проглашена, била скроз неспремна за рат. Тим, што је српска војска била тако запуштена, [illegible] држава не [illegible] допустити, тим је држава изгубила и право [illegible]. Јер политика се пријатељства не оснива [illegible], већ [illegible], од кога се може надати и користи. Али својом енергијом у [illegible] данима, српски је народ показао, да га не треба [illegible]. И то је бар једна морална компензација, која вреди тим више, што ју је Србија стекла сама, без туђе помоћи.

Али бојати се је, да ова енергија сада не би опет попустила. Нико у Србији не сме мислити, да је криза трајно решена. Сада је време, да сви чиновници, официри, учитељи и т. д. [illegible] и да се савесно брину за своје послове. Војска је сада боље [illegible], него [illegible] пре. Ово је [illegible] и држава мора гледати, да [illegible] у финансијску равнотежу. Али [illegible] ствари, које нису скупе, а [illegible] до користи [illegible] требало би да се [illegible] тако, да научи [illegible] до сада [illegible] једне чете. [illegible] би то била корист за случај рата! Ово и спрема [illegible] мора да се врши на један начин, да је [illegible] као игра, забава, као спорт. [illegible] је корисно за здравље, а и за душевну енергију. Човек, који има најбоље очи, никада неће бити стрелац, ако му је пушка тешка, или му руке на „неразвијену“ [illegible].

Јесу ли ове ствари у Србији могуће? Јесу, али само под једном енергичном владом, која се не пуши пред [illegible] демократским фразама. Енергија влада мора бити основана на свести своје [illegible]. Овде не треба да се она боји ни на „реакцију“ за [illegible] људе, који [illegible] и демократији и слободи, а уз то — [illegible] режим — [illegible] број грађана [illegible] у нас. [illegible] Помислите, да ли је ова радикална скупштина само [illegible], [illegible] је било. Сви [illegible] листови ругају јој се, [illegible] „тајне седнице“, [illegible] министар [illegible] пред 150—160 људи — од којих [illegible] и основни [illegible] политике!

Србија је мала земља. Она је од штете у спољној политици и у стратегији: тим више мора се влада [illegible] користити у унутрашњости. [illegible] министар може да позове [illegible] и упозна, и да их [illegible] с њима и поступа. Тим би се стало на пут оној злоупотреби, да сваки гледа да приватном [illegible], протекцијом [illegible] и т. д. дође до какве „власти“, а тим би чиновници постали независнији од политичких партија. То би било корисно за службу, а тим би се спречило и оно гледање, да људи у последњим годинама на [illegible] од своје „позиције“.

Остане ли, како је до сад било, то нема сумње да ће Србију [illegible], [illegible] и [illegible] народа, [illegible] скроз неспремна и споља и у унутрашњости.

ПОЉСКА ПРИВРЕДА И НАРОДНО ПРЕДСТАВНИШТВО

од

др Богдана Марковића

(наставак)

[illegible] је народно представништво [illegible], који [illegible] и [illegible] страна. [illegible]. [illegible] са [illegible] управе у [illegible] стране. [illegible] Па и за [illegible], [illegible] које [illegible] у [illegible]. [illegible] Завадзки [illegible] странку, [illegible] страни. [illegible] Те [illegible] и [illegible]. [illegible] је [illegible].

[illegible]

Последње [illegible] су [illegible]. [illegible]

[illegible] у [illegible] у [illegible]. [illegible] од 30 до 60 [illegible]. [illegible]

У [illegible] у Народној Скупштини [illegible]. [illegible] Хавличекову [illegible] разбичној [illegible], у [illegible]. [illegible] у Народној Скупштини [illegible], [illegible].

[illegible], да ли [illegible] народно представништво [illegible] за земљорадничку производњу, [illegible], [illegible] у [illegible] случају [illegible].

Епиграм

Доживасмо Васкрсење.
Преко [illegible] почетак,
Ал' [illegible] роду није [illegible] а
[illegible] Велики Петак.

[illegible] не закуси,
[illegible] Бога [illegible],
[illegible] одеса...
Одмене се Петар [illegible].

Догађај г. Стојана Протића

Кроз. Срп. „дубровачкога дриновића“

(у веома уверење година)

Г. Стојан Протић написао је у јануару ове год. расправу: *„Тајна конвенција између Србије и Аустро-Угарске“*, коју је пре месец дана оштампао и у засебну књижицу. Он сам вели у тој расправи да је тај уговор један тајни, „који стоји у тесној вези с данашњом балканском кризом“ и баш тако што је у тесној вези, он приступа објављивању те, до тада у тајности чуване конвенције.

То је било као што рекох пре месец дана.

Пре два — три дана један угледан наш државник написао је у „Правди“ чланак: „Тајна Конвенција и Промеморија“, у коме је показао паралелу. Г. Протић вели [illegible] паралелу, као да се паралела [illegible] између тајне конвенције Краља Милана и промеморије данашње владе.

Г. Стојан Протић не упуштајући се у испитивање да ли је та паралела тачно повучена или не, напао је уреднике директора „Правде“ и „његова суфлера“ (г. Стојан Протић који је саместално хтео управљати политичкији рад тек од женидбе Краља Александра, није [illegible] да верује да може неко без „суфлера“ радити новинарски посао) тврдећи да је само „лично дубокомислени“ државнички као што је г. Јово Адамовић и његов суфлер могао пасти на ум „генијална“ мисао да траже (траже?!) паралелу између једне (једне?!) преписане венције Краља Милана и је доног раног листа Вендс од шефова свог странка.

Дакле:

Г. Стојан Протић лепо и јасно једног дана да тајна конвенција стоји у тесној вези са данашњом балканском кризом и баш због тога што стоји у вези треба је обелоданити, а сутра дан говори с омаловажавањем о онима који повлаче паралелу између те исте тајне конвенције и резултата те исте кризе која са том конвенцијом стоји у тесној вези.

Како вам се допада ова логика овог „дубокомисленог државника"?

Али није г. С. Протић логичан само у томе. Има још ствари у којој он ону своју логичност испољава.

На пример, он налази да је неморално од власника „Правде" што према тајној конвенцији Краља Милана поставља г. Стојана Протића, „који је у последњој кризи Србије имао онолико исто учешћа, колико и сваки други члан садашње владе", а одмах зна да је „Правдин" чланак „Тајна Конвенција и Промеморија", написан поводом и због г. Протићеве расправе о тајној конвенцији.

Г. Протић пише у Јануару месецу критику на тајну конвенцију Краља Милана, у Марту месецу потписује као члан владе једну промеморију и кад ми између те критике и те промеморије повучемо паралелу, онда је то неморално, јер су промеморију потписали и други министри.

На какве везе имају ти министри са вашом расправом г. Протићу? Шта се они у овом питању тичу вас? Валда нисте мислили да смо упоређујући Вашу критику тајне конвенције са садашњом промеморијом, требали апострофирати г. Рибарца или г. Љубу Стојановића?

Како сте „дубокомислени", можда тако и мислите.

Али је карактеристично оно што вас.

И ако је у нашем чланку изречно речено да „*ми од своје стране нисмо никад одобравали конвенцију Краља Милана*" г. Протић ипак подмеће да је ми бранимо и да би нам показао како са том одбраном стојимо у напредњачкој странци усамљени, позива се на г. Стојана Новаковића, који је у једном свом делу осудио конвенцију.

Да претпоставимо часком да је баш тачно то да ми бранимо конвенцију, па да запитамо г. Протића: на чему је мишљење г. Стојана Новаковића доказ да нико други већ напредњака осем нас не брани конвенцију? Је ли г. Новаковић једини човек у напредњачкој странци који уме мислити али нико од напредњака не сме другчије мислити но он? Шта би рекао г. Протић кад би неко тврдио: да онако како мисли г. Пашић, морају мислити и сви радикали?

Као што видите, овај „дубокомислени државник" не устеже се да тврди неистине, да их третира као наше мишљење, па да их онда као такова побија логиком као што је она о важности г. Новаковићевог мишљења.

На крају свог „дубокомисленог" написа г. Стојан Протић прети директору „Правде" и његовим суфлерима, да ће се поново вратити на ову ствар и да ће се онда „потрудити да „господа државници" из „Правде" изгубе вољу на расправљању питања за чију расправу требало би имати спреме но што је има у њих".

На ову поруку, овог јако логичног „државника", директор „Правде" има ову опаску:

Директор „Правде" свестан је свога знања и своје спреме и никад му ни у сну није пало на памет да себе сматра неким државником или вишим политичарем. Он је у својим очима само новинар и ништа више. Али и као новинар ништа мање од министра, он ипак држи да се може кад тако мерити са „државницима" г. Протићеве школе и зато мирне душе очекује г. Протићево враћање на ово питање.

Само нека г. Протић не заборави на своје обећање и на — Лазара Бугара.

А.

МАЛЕ ПРИЧЕ

за велику и матору децу

Учитељ поведе децу једног дана изван вароши у поље да им објасни природу. Пролазећи поред једне усамљене кућице [illegible] учитељ стаде да пр[illegible] ученике. Кад су се ови стишали [illegible] од њих:

— А што са [illegible] учитељу од свих ова? [illegible]?

— Ама јесте, знам ја то, али не знам да ли знате и ви.

Да пре месец дана г. Стојан Протић грмео је кроз „Самоуправу" против Аустро-Угарске и претио ратом. Објашњавао је целој Европи како Србија неће и не сме да попусти и ако европске силе и пристану на анексију ми нећемо на њ [illegible].

То је г. Протић говорио онда кад је седео на катедри у својству Миловановићевог критичара, одређен као и овај јунак у причи у школи као је ђацима објашњавао, како оне које дају не уступају. Али, кад је г. Протић ушао у велики кабинет и кад је он требао да покаже оно што је тражио од других и тврдио да мора бити, он је онда само заменио као и овај јунак учитељ пред децом, па потписао све оно што је Аустро-Угарска тела.

— Ама што ви сругнусте г. Протићу од вас? Ви нам причасте да све који веју не уделају? [illegible]

— Ама јесте, знам ја то, али не знам да ли знају и они који су ме ђурили.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Христос Васкрсе.

Свима нашим читаоцима и пријатељима, честитамо празник Христовог Васкрсења са најлепшим жељама.

Министарска седница.

Јуче пре подне била је министарска седница у министарству спољ. послова под председништвом Краља.

На овој седници министар спољних послова изнео је ток вођених преговора са грофом Форгачом о трговинском уговору Аустро-Угарске са Србијом.

Војни указ.

Данашње службене новине доносе указ о унапређењу потпоручника и поручника у више чинове.

Састанак владалаца.

У Монцији ће се прекосутра у уторак састати немачки цар Вилхелм с талијанским краљем Виктором Емануилом. Састанку ће присуствовати и немачки државни канцелар Кнез Билов и талијански министар спољних послова Титони, те се за то овом састанку придаје политички значај.

Чл. 29. Берлинског Уговора.

Аустро-угарска влада упутила је великим силама циркуларну ноту, којом их извештава о измењаним нотама између Цетиња и Беча, и изражује готовост да се укину оне одредбе чл. 29. Берлинског уговора, које представљају ограничење потпуног суверенитета Црне Горе.

Необична небесна појава.

На Велики Петак изјутра могла се на заоблаченом небу видети једна необична и ретка небесна појава. Од сунца, чији су зраци једва продирали кроз облаке, извирала се дуга и с једне и с друге стране у облику полукруга. На обема крајњим тачкама полукруга, продирали су кроз облаке зраци, који су били веома слични овим сунчаним зрацима, тако да је изгледало као да на небесном своду има у томе тренутку три сунца. Астрономи објашњавају ту ретку небесну појаву рефлексом сунчаних зракова, који се ствара леденим кристалима у облацима. Полукруг је у науци познат под именом Велики Хало а облаци: хилотратиски облаци. Народ ова два сунца назва засунчићима.

Свет је са интересовањем посматрао ову појаву и наравно, коментарисао је на свој начин, доводећи је у везу са последњим политичким догађајима.

Прекорачени кредити.

Директор железница г. д-р М. М. Поповић, одлучио је да ону партију из неуказане особље, која је прекорачена са 14.000 динара, покрије из партије од 20.000 динара, која је предвиђена за унапређење нижег особља железничке дирекције. Само ако му то призна и Главна Контрола.

Пензионисан.

Г. Градимир Ђуровић, судија лесковачког првостепеног суда, краљевим указом стављен је у стање покоја, на основу чл. 157. устава и тач. 2. чл. 11. закона о судијама.

Лоше пратње.

Кад је министарска комисија завршила свој рад по кривици Љубе Радисављевића бившег рачуновође варошког суда и послала акта министру правде, рачунско лице, које је предато комисији, поднело је звезбан, тражећи, да министар правде треба да повуче на одговор и касијерамаче људе који су одговорни заједно са Радисављевићем јер су заједнички касом руковали.

Шта ће министар правде по овоме урадити видећемо.

У лудницу.

Да би се заташкале кривице једног активног официра, који је био завереник, нашло се за умесно, да се упути у болницу за душевне болести и на тај начин спасе казне.

Постараћемо се да сазнамо и име овог завереника а и његову кривицу која се тако вешто крије.

Надошле реке.

Како се на планинама још није отопио снег, то су реке у сталном растењу. Тако *Морава*, *Нишава*, *Ибар* и *Пек* једнако долазе и разливају се. Исто тако Сава и Дунав.

Вратио се.

Г. Бранимир Ј. Рајић, инспектор министарства унутрашњих дела, вратио се из инспекције, коју је вршио прошле недеље у ваљевском округу.

Црна Гора и Аустрија.

Измењеном нота свршен је и сукоб између Црне Горе и Аустро-Угарске. Црногорска је влада упутила талијанском посланику на Цетињу ноту, да Црна Гора усваја помиру великих сила о укидању одредаба чл. 29. Берлинског Уговора, којима се ограничава потпуни суверенитет Црне Горе и обвезује се да ће Бар задржати карактер трговачког пристаништа. Црна Гора покорава се одлуци великих сила које донесу о чл. 25. истог уговора. Препис ове ноте црногорска је влада послала и аустро-угарском посланику на Цетињу, који је одговорио да је ц. и кр. влада срећна што после црногорске изјаве може сматрати да су васпостављени добри суседски односи и изјавио да је Аустро-Угарска још јесенас начелно пристала на измене поменутих одредаба чл. 29. Берлинског Уговора.

Предохољства.

У војсци је наређено да се за ускршње празнике изда војницима дупли оброк у храни и пићу из уштеда појединих партија, које су допиши команданти учинили за време поста.

Нађен мртав.

На вису „Видино Коло" у атару општине трговске у округу чачанском, нађен је мртав Александар Милићевић из Ивања. Ужичке полицијске власти утврђено је, да је Александар умро од прекомерног пића.

Изгорела кућа.

Мијаилу Дусићу кмету из Главинца у округу ужичком, изгорела је пре три дана кућа у вредности до 500. динара. Како се пожар десио ноћу, то није утврђено од чега се пожар десио. Власт је повела истрагу.

Забрањено венчање.

Рђавом кварта палилулског, забрањено је намеравано венчање Љубомиру Ђурићу и Катарини Кнез.

Пожњао.

Живко Урошевић, кројач механски, осуђен је са 30 дана затвора, 4 месеца полицијског надзора и протеривање у своје родно место, за крађу проглашену крађу у новцу од 24 дин. Уроша Ђукићу, кафеџији.

151.

У апсанама београдске полиције налази се сада 151 лица, која су по разним судским и полицијским пресудама кажњени.

Вести из белога света

— Русофилски софијски „Ден" препоручује тесно збл ижење Бугарске с Румунијом, зашто је румунска влада дала Добруџанима сва грађанска права.

○ У Беч је стигла специјална турска мисија, коју сачињавају Ферид Дервиш паша, Мухиедин и Сами бег.

○○ Из Таврика у Персији јављају да га је у [illegible] татска артилерија [illegible] три сата бомбардовала али није начинила никакве озбиљне штете. У Урмији су се националисти [illegible] топова.

ℨ У Португалији је образовано ново министарство под председништвом Себастијана Телеса, који је у истом кабинету министар војни.

ℨ Енглеско посланство протестовало је код кинеске владе против коначно закљученог железничког уговора с немачким азијским банкама пре но што се коначно наравно оферте енглеске легације.

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

Муке одговорних уредника

(II)

Сутра дан још у осам и по часова, већ је одговорни уредник пио кафу код „Уједињења" и очекивао кад ће да му стигну „квалификације". Од како је под свакој рада био је нервозан. Има већ неколико година како му је једини посао примање плате, наравно, када није у апсу. Седео је код прозора и гледао на улицу. Што је време више пролазило, све је био нестрпљивији. Погледа у сат: било је тачно девет.

Нервозни лупкањем [illegible] по послужавнику, и пошто се келнер и не одазва, баци га у шољу и изађе на улицу.

Чим је прекорачио праг он загледа пред једном интересантном сликом.

На двадесет корака од себе угледа једну групу Цигана.

Пред њима ишао је Стеван, држећи за руку једног малишана, који се држао за руку са једним лепушкастим Циганчићем од 9 година. За њима су марширали још 4 пара деце а за овима око десетак Цигана, који су свирали.

Као врбица.

Одговорноме уреднику дође да струпне у оно сокаче према „Уједињењу", али га задржа помисао, да без тих „квалификација" неможе опстати. С тога готово утрча у општинско двориште.

„Врбица" стаде пред улазком у општину и Цигани се почеше окретати и тражити уредника.

Уредник се извуче из дубине ходника, где се био сакрио, и довикну им:

— Овамо!

— Ха! Ту ли си! Уредниче бре! Напред марш.

Свет се већ био почео скупљати око ове необичне групе.

„Уредници" у правилним редовима умарширали у зграду.

— Ене, га! Повео сам ги десеторо, па можеш да ги бираш. Овај малешни понајбољи ми је. Црно је за музику. Нема му ни пет године а већ свира Вилем Тел од Погани-не и Продану Невесту од Кубелика Јес', аралкамн. Знаш, мајку му шизиску....

— Добро, добро.... Хајдмо горе код кмета.

И цела се сурукла упути уз степенице.

Уредник да прошапне у ходник од среда а Цигани подигли главе па се поносе ко младе невесте. Па и мали „уредници" погледају једно у друго и весело се смешкају.

Можете замислити како је текла процедура око преношења.

Када је кмет прочитао оно место у акту, у коме се каже:

„Ми Стеван Марић и Зумба Марић уступамо своју децу Асана, Ицу и Маринка, одговорном уреднику, да му послуже као квалификација по чл. 25. зак. о штампи, без икаквих даљих права на њих", — мајка удари у кукњаву да се разлегала канцеларија. Остале Циганке ударише у плач а Циганчићи се заврнуше сузе. Кад деца видеше мајку да плаче ударише и они у вриску, те се створи ужасна дерња, коју надјача Стевин грмки глас.

— Дур, бре, ова ви циганиште. Што кукате! Ако су одговорни уредници, нису мртваци.

Цигани се стишаше и после кратког тренутка био је потписан обострани уговор.

Уредник утури Стеви петнаест динара у руке на име [illegible] на [illegible] степеника.

Стева рече у себи построј децу у просте редове и командова:

— Одговорни уредници, бре. Напред марш — и поведе их на улицу и упути се ка Славији.

Свет је са чуђењем посматрао ову интересантну поворку.

— Ко су они и шта хоће?

— Па то су одговорни уредници по новом Стојановом закону — одговори уредник једном пријатељу, који га је запитао.

— Па зар Цигани?

— Циганско је сад царство наступило. А знаш какво се каже кад Циганину царство падне: одмах он прво убије свог оца. Тако и Стојану, чим је пало царство у шаке, он убије истину, која га је и подигла и која му је у животу била отац и мати.

Циганско царство — промрмља одговорни уредник [illegible] и спусти се са својим пријатељем.

Рачак

Позоришна хроника

Пред затварање Позоришта

Сад већ нема никакве наде, да ће министар променити своју одлуку, да привремено затвори Позориште. Колико је неразумна ова мера министра, ми за сада не можемо утврдити, јер су нам непознати разлози, којима би се могао оправдати овако један судбоносни корак по Позориште.

Али што можемо и смемо констатовати, јест факат, да се позориште може затворити у оваквим приликама, кад један министар [illegible] мора плаћати и на ту плату, [illegible] народу, да не би [illegible] у немогућности да користи позоришту.

Позориште већ пуне две године не представља новог дела. Управе [illegible], нема лица [illegible]. Али главни узрок лежи у неспособности садашње управе и у односу према позоришном свету.

Већ две године на месту управника стоји један политичар старац, кога, и поред свега расположења према њему у партијским обзирима, ни један министар није могао искористити као директора позоришта.

За драматурга позоришта постављен је један млад кандидат, који нема [illegible] квалификацију за то место, колико и многи [illegible] критичари. Са [illegible] критичарском [illegible], неколико превођења [illegible] и неколико [illegible] своја партијска лица у њему, [illegible] у министарству [illegible], [illegible] као драматург Краљ. Срп. Народног Позоришта.

Та два човека, која нимало у животу нису се снашли да ће се [illegible] један посао, оставили су после без никаква [illegible] и састава.

— Радите, рекоше, како где знате. [illegible] јер [illegible] не разумем у свом [illegible] послу.

Тако је режија позоришне управе [illegible] лица.

И заиста почела је рад, „како ко за најбоље зна." Узели су дела [illegible] најбоље, и [illegible], који су [illegible] у Станиславову „Лен," у Зори Поповићевој „Офелију," у Љуби Станојевићу „Кина," у Сави Тодоровићу „Шарлова," у Милутиновићевој „Гошу," у Харитоновићевој „Маргарету," у Ралевићу „Дон Цезара," а у Богићу „Хамлета." И није никакво чудо што је на неким представама падало по 100 а у обичне дане по 30 динара.

Без икаквог ауторитета над глумцима, који су се [illegible] оваквом управом, глумци су потпуно [illegible] дисциплину, да су се између драматурга и глумаца [illegible] таква „договора," која [illegible], јер би се сами смејали за непокорни стој.

Ужасно је сама управа свој [illegible], јер [illegible] Редитељ показује такву немоћ у раду, какве се не може претпоставити. [illegible] су [illegible] за стране [illegible]. Трудио се за [illegible], а у [illegible] представе [illegible] су такве [illegible], које би, према својим годинама и способностима, било пре на сцену. Док ће бити [illegible], прилике су стално падале, тако, да се управа сада спрема за [illegible] „галамом" покрити [illegible] у будућ.

Неправилним [illegible] против редитеља, управа је не само довела себе у једно [illegible], већ је изазвала против себе велики број млађих и главних представника [illegible], који су организовали протест управи [illegible], коју већ [illegible] недеља [illegible] против јавности против управе, толико успеха, да су један мало боље [illegible] задатак [illegible] Народном Позоришту.

Управа, у место да се [illegible] протеста, за који је [illegible] главне [illegible], [illegible] је остала [illegible] и чекала, да је [illegible] удари.

Али ће ипак наћи се један министар, који је хтео [illegible] од њених управљања.

Управа је остала и даље на своме месту.

И сада се нашао један министар, који у место да удари [illegible] и промени управу [illegible], он тако даје [illegible] у затварању позоришта, [illegible] тога корака.

Пошто још има времена за размишљање, то би ми препоручили министру да [illegible] донесе своју дефинитивну одлуку.

Покушај са новом управом, у коју би ушла [illegible] људи, не би био рђав. Само би у таком случају, требало [illegible] са постављењем управе, како би она још сада пред крај сезоне а за време [illegible] распуста, могла учинити све припреме за почетак нове сезоне.

Рачак.

Апостол љубави и беде

Фрањевац и св. Клара — [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible] Фрањевачки — [illegible] — [illegible] — Болест — Смрт Фрањевачког — Проглашење за свеца.

(Написано „Правди" у [illegible])

Београд, 18. јануара.

Мој књижар из Париза послао ми је пре неколико дана једну занимљиву књигу. То је дело проф. *В. Н. Хервеа* „Апостол љубави и беде". У њој се [illegible] и лепо [illegible] живот Св. Фрањице Асишког, тога савршеног типа љубави према ближњем, а нарочито према сиротињи.

Да је Св. Фрањиско живео данас, у овом грубо материјалистичком и себичном веку, он би био послат у лудницу. Овако је проглашен за свеца, јер је живео у XIII веку, веку пуном идеализма и љубавних пријатељства.

Сигуран сам, да ћу заинтересовати читаоце „Правде", ако учиним кратак извод из занимљиве књиге професора Херве.

* * *

Фрањиско се родио 1182. год. у малом граду [illegible] Умбрије — у Асизу. Његов је отац трговао сукном и био је врло богат човек. Живећи још по малено у сваком изобиљу Фрањиско је учествовао у свима бучним веселима својих другова и [illegible] весели дружину кроз градске улице.

Фрањиску је било 20 год. кад плану рат између Асиса и Перуђије. У том рату он буде заробљен. Бавећи се неко време међу заробљеним витезовима он поче сањати о витештву. Али му рано доба није дало да оствари своје снове, те он поче тежити са свим другом правцу, тихом манастирском животу. Како предање тврди на ову мисао дошао је после једног сна.

Кад се последњи пут веселио и пио с друговима, они [illegible] је [illegible] његову заљубљеност.

— Шта ти је? Да нећеш да се жениш? питаху га другови.

— Да! — одговори Фрањиско — намислио сам да узмем себи невесту тако благородну, тако богату, и тако лепу, какву ви никада нисте видели!

Та невеста беше... беда... сиротиња!

* * *

У величанственом готском храму у Асизу знаменити сликар Ђиото насликао је, у почаст Фрањиску, велике фреско слике, у којима је изобразио слике из његова живота. На једној је представљено, како се Фрањиско вери са једном лепом женском, сузних очију и испијена лица. На њу лаје једно псето. Неко дете замахује на њу батином, а други се баца камењем. Пут, којим иде, сав је посут трњем. А ова створења и величанствена пружаше је руку Фрањиску. Христос благосиља [illegible] брак, а с висине посматра ову пратњу Господ, окружен анђелима.

(Свршиће се)

Из војске

Исправка

У оделитом листу „Правда" а у броју 58 од 28. фебруара тек. год. на стр. 3. а у ступцу петом изашао је чланак под насловом „Из војске. Пажња Г. Министру војном," у коме се критикује зашто је г. Васиљије Матић разрешен [illegible] рачуноиспитача као млад човек и [illegible]. Главна [illegible] војске, [illegible], треба за [illegible] рачуноиспитаче. Због овога [illegible] ова исправка.

Г. Матић је одређен за рачуноиспитача на основу правила за ослобођавање [illegible] и отправника јавних служба од позива на војну службу у миру и рату од 17. фебр. 1897. г. ФАЛ/ 1353 одељак II, зато што је по својој струци рачуноиспитач, и зато се бави по томе праву за ову службу [illegible] рачуноиспитача.

ДЈ Бр. [illegible]
3. марта 1898. г.
Београд.

Командант
VII Пешадијског пука
[illegible]
мајор Мил. М. Лазаревић

Позоришне вести

Нису поднели оставке

Г. г. Сава Тодоровић, Илија Станојевић и Љуба Станојевић, редитељи Народног Позоришта нису поднели своје оставке, како је то један лист јуче донео. Тако је исто нетачно, да ће им министар уважити оставку, јер предмет још није ни стигао пред министра. Сви су изјавили, да ће доћи до споразума између управе и редитеља. Тако би и требало да буде, пошто такав режијски [illegible] у корист позоришта, које треба да лежи на срцу исто толико редитељима, колико и управи.

Уметнички концерт код „Брака"

I. дана програм од 20 тачака, са комадима „Летња ноћ" — „Скут [illegible]" и „Артиљерија Рустиковић." II. дана програм од 20 тачака са комадима „Официрска част" — „Мадам Сан-Жен" и „Српско-турски рат." III. дана програм од 20 тачака, са комадима „Изненадни пријатељ" — „Неверник" и „Пиколини у карцеру." По жељи публике уведен је за празнике и први ред по 1.50 дин. за особу.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

роман
Мишела Зевака
превод с француског

Краљица мати

— За тим, продужи краљица, треба да вам објасним зашто сам баш изабрала вас, а не кога другог... Ја сам тај посао могла поверити коме од мојих племића, или коме од краљевих људи. Хвала Богу двор француски има доста људи који би могли преговарати са Жаном од Албрета... Могла сам чак замолити [illegible], старога капетана [illegible] од [illegible], да дође к мени. Ја идем још и даље и кажем да би и адмирал Колињи сматрао за част да прими на себе такву дужност. Па, ако хоћете да вам кажем [illegible] што мислим, ја држим да [illegible] у лађу обраћала [illegible] од Конде. А ако се [illegible] од вас изабрала, [illegible] краља од Навара [illegible] сумњи!

Маршал који се није бојао [illegible] да се [illegible] за другим [illegible] су били сакупљени у улици Бетизи. Краљица није казала да зна да су они у Паризу. Али је она изговорила оваква имена са таквим [illegible], као да је знала за [illegible] Маршалове страх од краљице.

Она увиде да је постигла свој циљ. Нешто задовољства изрази се у једном [illegible] погледу, који Деодат опази и стресе се. Сва његова [illegible] осећања од једном се узбунише. Он осети само да је верни пријатељ Жанине од Албрета и стари друг и пријатељ [illegible] од [illegible].

— Да, грофе, продужи Катарина Медичијева, ја сам баш [illegible] интерес [illegible] у моје руке [illegible] да ставим [illegible] краљевине [illegible] краља и толико суза... јер је онда само краљица него и мајка!

Она тако [illegible] у [illegible] тренутку, [illegible] код Деодата — [illegible] — [illegible] бола. То [illegible] било је тако снажно да гроф пребледе као крп, [illegible] му [illegible] се [illegible] на столицу да не би пао. Катарина предала потпуно своје мисли [illegible]. Али Руђери виде све то...

— Ваша је [illegible], господине! узвикну он.

— Са свим природно, одговори млади гроф, који [illegible] своје узбуђење.

Краљица баци на њега [illegible] поглед и не [illegible]. Она само [illegible] следећи у Руђера...

Рекао сам је да је [illegible] био на лицу младићеву.

Тај се био појавио кад је Катарина казала: Ја сам и мајка!

Да додамо одмах: Руђери је размишљао.

— Знат... рекну он у себи.

И страшан [illegible] поче [illegible] на лицу Деодатову израз осећања која су били у души и која су једна другима [illegible] брже [illegible] пролазе по небеском своду.

— Рекох сам вам малопре, продужи краљица, да сам вас изабрала јер [illegible] колико вас Јованка од Албрета воли. То [illegible] и много више [illegible] то је [illegible] само за краљицу од Навара... Вама морам да кажем да сам вас, грофе, да сам вас изабрала за то што знам [illegible] са њима.

— Навара са њима! узвикну гроф са [illegible] гласом, [illegible] Руђери [illegible]. Зар је [illegible] већ [illegible]?

Чудноват осмех заигра се на уснама краљициним кад одговори.

— Да, господине, познајем вас... и [illegible].

— Ја [illegible] своје намере, рече Маршал [illegible] гласом.

— Одмах, грофе. За сад треба да вам саопштим [illegible] које треба да однесете од мене [illegible] Јованки од Албрета. Саслушајте ме пажљиво и постарајте се да све добро запамтите. Ја хоћу да [illegible] мир, а [illegible] пред Богом, [illegible].

Катарина заћута за неколико тренутака, па онда продужи:

— [illegible] сматрају као протестантску католичку странку, [illegible] Јованку од Албрета сматрају као представницу нове вере. Ево шта јој ја предлажем: трајан и коначан мир; право да протестанти [illegible] свој храм у [illegible] три храма у Паризу и потпуну слободу вероисповести; десет тврђава које буде изабрала краљица Наварска као јемство и [illegible] право да [illegible] своју катедру; право на [illegible] у држави... Шта [illegible] условима, господине грофе! [illegible]

— Госпођо, рече Маршал, ја мислим да ће верски ратови [illegible] престати [illegible] на условима [illegible].

— Добро. [illegible] реч.

Маршал не одговори ништа и краљица продужи:

(Наставиће се)

ИЗНЕНАЂЕЊЕ

За Београдску публику

НЕ КОШТА НИШТА?

СВАКОМЕ ЈЕ СЛОБОДНО ДОЋИ И УВЕРИТИ СЕ О ИСТИНИТОСТИ НА ДАЛЕКО ЧУВЕНОЈ РАДЊИ:

ПРВОГ СРПСКОГ МАГАЦИНА

СВАКОВРСНОГ ГОТОВОГ МУШКОГ ЖЕНСКОГ И ДЕЧИЈЕГ ОДЕЛА

Да има навек у огромном избору:

Најелегантнијег Најновијег Најукуснијег Најмодернијег а при том Најјевтинијег Мушког Женског и Дечијег Одела

РАДИ УВЕРЕЊА ИЗВОЛИТЕ ПОСЕТИТИ РАДЊУ

Први Српски Магацин свакоВрсног готовог Мушког Женског и Дечијег Одела

БЕОГРАД — ТЕРАЗИЈЕ

ВИНО

под гаранцијом чисто и природно

српско и француско

у стаклу [illegible]

1 литар српско бело вино 0·75 [illegible]
1 „ „ црно „ 0·75 „
1 „ „ [illegible] „[illegible]“ 1·00 „
1 боца франц. бел. вино „[illegible]“ 1·— „
1 „ „ „ „[illegible]“ 1·— „
1 „ „ црно „[illegible]“ [illegible]
1 „ „ „ „[illegible]“ [illegible]
„[illegible]“ [illegible]

Препоручује Колонијално-Деликатесна Радња

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

кр. срп. двор. лифер. [illegible]

ЗА ПРОДАЈУ

МАШИНЕРИЈА

код [illegible]

Млин у Петровцу до [illegible] 12 коњских снага „[illegible]“ систем [illegible] са 2 пара камена [illegible] са 2 [illegible], продајем са [illegible] и [illegible] [illegible] и дајем.

2 [illegible] са 8 [illegible] [illegible] 2 године су вршили.

1 [illegible] са 8 пара [illegible].

Све [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Купци нека се јаве [illegible].

[illegible]
[illegible] [illegible]

„ТЕЈ-БУТЕР“

Свако дан свеже Свако дан свеже

Врло укусно и препоручује се СУШЕНО СТРАНО ПОВРЋЕ: [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] за супу, [illegible] и т. д. и т. д.

КИСЕЛИХ КРАСТАВАЦА 1 буре 100—110 комада дин. 4·50.

РУСЕ РИБЕ у кришкама, бурадима од 5 к. [illegible] пристигле.

НАЈВЕЋИ ИЗБОР француских сардина у зејтину као и осталих конзерви.

Најбоље српске саламе

Очишћених ораја, [illegible] за торте као и карлсбадског цвибока.

Г. потрошачима из унутрашњости као и у Београду шаље се тачно и на време.

колонијално делик. радња

Душана Тодоровића

203 кр. срп. двор. лифер. 5—7

Нарочито спремљено

= за наступајуће празнике =

БЕЛО БРАШНО [illegible] кесама од 1 кгр. [illegible] 1·95 д. *ЈАЈА* у коробима 30 комада под гаранцијом свежа.

Јаја за насад раса „Орпингтон“ награђених првом наградом од стране министарства народне привреде 1 комад 0·30 п. д. — Препоручује

колонијално делик. радња

Душана Тодоровића

196 кр. срп. двор. лифер. [illegible]

Особита јевтиња женских сунцобрана

Кравата — Манжетна

Мушких Шешира

ВАНРЕДНО ЛЕП ИЗБОР

За пролетњу и летњу сезону у свима најмодернијим бојама и првотрајним фасонима, меканих и тврдих свих квалитета, препоручује и продаје их по врло умереној цени.

ПОМОДНО ГАЛАНТЕРИСКА ТРГОВИНА

Петра Петровића и Беловића

Кн. Михајлова ул. — БЕОГРАД — Кн. Михајлова ул.

Поруџбине из унутрашњости извршујемо брзо и тачно. 201 3—3

Велики избор [illegible]

— Галантерија у највећем избору —

ПРОДАЈА ВИНА

На углу Добрињске и Босанске ул. бр. 7.

Обратити се сваког дана од 8—12 пре подне и од 2—6 по подне.

Бело бордовско у флашама	1·20	флаша
Малага	0·90	литар
Књажевачко црно	0·80	„
Врањско „	0·60	„
Смедеревско бело	0·70	„
Смедеревско „	0·60	„
Неготинско „	0·50	„

Специјални услови за кафеџије.

На продају материјал за цеђење пива, винов. бурад итд.

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

на своме лутријском зајму добило је

Дин. 2,000,000 у злату

1,000.000 „ „

Депоновано је код Народне Банке као гарантни фонд за исплату згодитака и амортизацију „*Лозова Црвеног Крста*“.

У случају рата и за случај мораторија, *Лозови Црвеног Крста* искључени су и искључиваће се и у случају кад Србија заглави у рат и прогласи мораторијум, јер је за тај случај предвиђен нарочити фонд од **1,000.000 динара у злату**, поред осталих великих фондова.

Зато Родољуби купујте ваше *Лозове Црвеног Крста*, уложен новац не губите већ помажете једну хуману ствар и можете само добити.

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

Идуће вучење Априла, главни згодитак	150.000
други „	15.000
10 згодитака по 1000	10.000
20 „ „ 200	4.000
100 „ „ 50	5.000
900 „ Аморт. 22	19.800

Ко уплаћивањем новац пошаље дин. 22·50, [illegible] 23 динара. Даје се и на 12-то месечну отплату по 2 дин. месечно и 1 динар [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] на игру. Новац се шаље [illegible]. 265 3—10

Повереницима [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Главном заступнику

Живку Петровићу

Београд — Кнез Михајлова 30

Дунавски Кредитни Завод

Кандидати за чиновника Дунавског Кредитног Завода могу се пријављивати до 1. Априла т. године. [illegible] 3—3

Телефон бр. 464 Телефон бр. 464

КОЛОНИЈАЛНО ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА

= Петра Л. Мирковића =

ЦВЕТНИ ТРГ **БЕОГРАД** ЊЕГУШЕВА 29.

Препоручује г. г. Потрошачима **за наступајуће празнике** поред осталe робe

— БРАШНО —

устојано за ређевање српско и [illegible]

Теј-бутера
Облатни за торте
Чоколаде [illegible]
Ораја очишћени
Бадема и Лешника
Грожђа жута и црна
Јаја свежа под гаранцијом
Живине свеже заклане и уређене

РИБА:

Сардина у зејтину и парадајзу

Тефиша, Пастрмка Сардела
Маринат од Јегуље, Моруне, Харинге срнића, Руса и т. д.
Маслинака, Ајвара
Зејтина из Нице, француска, најбоље врсте без мириса 1 Лтр. Д. **2·40**
Саламе
Сира: Гоудовка, Дунавца, Им[illegible], Швајцарског, Рокфора, Холандског и т. д.

НАЈУМЕРЕНИЈЕ ЦЕНЕ

Стално солидна, тачна и брза услуга

ВИНО

под гаранцијом чисто

Српско:

1 Лтр. бело Д. 0·60
1 „ „ „ 0·70
1 „ „ „ 0·80
1 „ црно „ 0·70

Француско:

1 Боца Медок црно Д. 0·90
1 „ Барзак бело „ 0·90

Грчко:

1 Лтр. Малага Д. 1·50
1 „ Розвине „ 0·80

Пива у флашама, [illegible] и [illegible] старе.

Све поруџбине из места достављам одмах г. г. потрошачима у кућe.

Поруџбине из унутрашњости испоручујем брзо и тачно.

Телефон **бр. 464.**

За празник Ускршњи

ПРЕПОРУЧУЈЕ ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА

Драгутина М. Денића

Краставаца киселих 600 комада у [illegible] 1 кгр. стаје 3 дин. Огроман избор **разне рибе**, као: Сардине без кости и љуске, [illegible], Сардела тона, Ракове и остале мариниране у сосу, фрушка **Ајвара**, ракије: Комовице и Шљивовице Белимарковићеве која не [illegible] [illegible] и стаје 1 флаша 2·30 па навише. **Вина** бело и црно од 60 п. литар па навише. Нарочито препоручујем вино црно из манастира *Дечана од лозе цара Лазара* и прокупац 1 литар 1·20 до 1·50. *Карловачки Бермет* 1 литар 2 дин. *Пиво Пилзенско и Баварско у флашама.* 207 3—

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас па свако суботе *Српски купус са пастрмом, Проја,* **Ћевап** *на ражњу.*

За време поста увек рибе

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

ОБУЋА

код

ЈОСИФА ФРИДА

Кнез Мих. ул. 33

— у кући г. Ник. Спасића —

171 3—18

„Правда“ излази свака дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сва уредништва налази се на углу Васине и Добрињске улице. — **Власник и одговорни уредник**
Радосав М. Радосављевић [illegible] ул. бр. 22.

„[illegible]“ [illegible] Штампарија [illegible] и Комп. [illegible] ул. бр. 16 Телефон бр. 65.

ПРАВДА

Телефон 821 | УТОРАК 24. МАРТА — БЕОГРАД | директор Јова Адамовић | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ [illegible] | Телефон 821

Последњи вапај

несрећних Босанаца и Херцеговаца

Сарајево, 20. марта 1909.

Европа признала анексију Босне и Херцеговине!

Тако гласе црни гласови ово неколико задњих дана. Европа признала у XX. вијеку отимачину дању најљепших српских земаља. Европа признала и одобрила тиранској Аустро-Угарској монархији, да на срамоту XX. „културног" вијека зароби и за увијек уништи један читав народ. Гдје је правда, гдје хуманост, гдје начело о народностима, на основу кога се ујединише Италија и Њемачка? Јесте, свега тога нема, када је у питању опстанак једног малог и слабог народа!

Ми, несретни Босанци и Херцеговци, познавали смо ту „хуману" Европу па се од ње нијесмо никаквом добру ни надали. Познавали смо њезин егоизам, али смо се тврдо и с правом уздали у Пијемонт Српски, у слободну Краљевину Србију и слободну књажевину Црну Гору. С правом смо се уздали и вјеровали, да неће дозволити, да нас грабљива Аустрија збрише са кугле земаљске. Кад и слободним српским земљама пријети [illegible] увјерени, да иста судбина чека и те још српске покрајине, јер је њемачкој најезди једини прави пут преко Србије, кад све то знају српски државници, па кад још знају, да би се Србија надушевљено борила са крвним непријатељем, онда нијесмо никако сумњали, да ће српска влада овако срамно напустити идеале Србинове и дозволити, да звјерска Аустрија од најљепших Србинових земаља створи њемачке покрајине, које ће за врло кратко вријеме престати бити српске земље, јер „Срба неће бити"!

Пред ким је српска влада попустила? Зар пред силом аустријском, зар пред оваквом војском, од које сам стотину пута чуо, гдје Словени војници веле: „Ми не пуцамо на браћу своју". — Зар пред таквом војском сагињати главу? Зар као мала дјеца [illegible]? Овај задњи факат нас је поразио. Код нас је гробна тишина, нико се није [illegible]; народ [illegible] као без главе, свако се [illegible] у се и [illegible] чека даље догађаје. Народ је убијенији него за вријеме анексије, јер све [illegible] за ово 6 мјесеци, [illegible] разоружање, [illegible].

Био сам ових дана на селу. Сељаци ме питају: „Шта има ново"? Ја сам им морао и против свога увјерења другачије говорити, управо морао сам им лагати, морао сам још [illegible] у увјерењу да ће [illegible] свети моменат, када ће се прикључити српској војсци; [illegible] народ мора [illegible]рити, [illegible] нема.

Варају се српски државници, ако мисле, да је Босна и Херцеговина [illegible] осигурана. Босна и Херцеговина по простору своме може три пута више имати становника, него што данас има. То прирастање неће се вршити на корист нашу, него на корист странаца, у већини случајева, наших непријатељских народа. Влада ће и даље, као и досада, насељавати плодне и ненасељене предјеле са Нијемцима и Мађарима, у најбољу руку са унијатским Румунима. Већ по [illegible] за устав, видјели сте [illegible] ће изгледати тај босански сабор у коме ћемо ми Срби — опозиција — бити у апсолутној мањини. Католици ће се осјећати и остајати Хрватима, Муслимани су увијек били практични, па ће се готово сви признати Хрватима и тако ће Босна и Херцеговина за кратко вријеме престати бити српске земље.

Нека упамте српски државници: [illegible] *да Босна и Херцеговина неће никад [illegible] Србију*, [illegible] 30 година. Европа [illegible] плебисцитом за [illegible] судбину Босне и Херцеговине, [illegible] неће [illegible] у корист Србије.

Српска влада има ријеч, јер још није касно!

ОПШТИНА БЕОГРАДСКА

Какав је ред и рад у грађевинском, трошаринском, [illegible] и другим одељењима општине београдске — о томе нећу говорити, јер то зна сваки коме [illegible] срећу да неко време проживи у Београду. Оно што хоћу да изнесем на јавност а што није познато сваком из публике — то је рад т. зв. судскога одељка општине београдске. [illegible]. Најглавнија брига суда [illegible] је — да [illegible] од публике [illegible] рачуна [illegible] даље што радити по предмету — [illegible].

Ако тражите какво обезбеђење, [illegible] забрану, суд, [illegible], [illegible] и [illegible], треба да вам да [illegible] — [illegible] сами у архиву, на [illegible] шефу [illegible] — и [illegible] ћете тамо молити, [illegible] и т. д. и т. д. [illegible]. Све вас то [illegible] суд вам је у [illegible] од 2—8 дана „трошка и дангубе."

„Примите ли забрану (и то [illegible]) [illegible], онда ће вам [illegible] тужба остати [illegible] шефу [illegible] „опуг" и ту [illegible] вашу [illegible], [illegible] кроз судску архиву, не [illegible] у какву фасциклу [illegible], онда ће [illegible], која ће, после неколико месеци, [illegible] на [illegible] кроз коју [illegible] архиви да се „окаче" а за [illegible]. Тамо се [illegible] „кавице" и то се сада, те [illegible] — за [illegible]. На „архиву" ће [illegible] од 30—360 дана, а [illegible], у [illegible], и [illegible] — [illegible] вам треба добити [illegible]!

Пошто се већ једном [illegible] ту се [illegible] стрпљењем и [illegible] да се [illegible] а кад се [illegible] да ћете, у своје време, [illegible].

На пример [illegible] и [illegible] решење, [illegible] и т. д. [illegible] један филозоф који [illegible] је [illegible] — и то [illegible], без [illegible], без [illegible] — [illegible] за [illegible] у суду београдском, [illegible] нумера? То [illegible], које морају [illegible] од 1—2 [illegible] за то да [illegible] пресуде и решења [illegible] у првостепеном суду — и за све то [illegible] решењу [illegible] суд за 8—10 дана, а [illegible] 30 дана, па [illegible] и дангубе, међутим [illegible], [illegible]. Ово [illegible] и др. [illegible] на овај начин, да [illegible], [illegible] и [illegible] публике која, [illegible] за [illegible] — правду, коју тражи од суда — па то је већ корисно!

Шеф [illegible] у [illegible], [illegible] да [illegible] до [illegible], — [illegible].

[illegible] да се [illegible] рада, особито [illegible] — [illegible], [illegible] — [illegible] Алексе из [illegible].

[illegible] да се [illegible] ствар [illegible] — одговориће вам „[illegible]" [illegible] суду не [illegible]. [illegible]: „Ама ми плаћамо суду таксу и с тога с правом тражимо да суд [illegible] из тих прихода [illegible] да ради а не да из истих прихода [illegible] — [illegible] „[illegible]?" [illegible] „[illegible]" [illegible].

А што ће [illegible]? [illegible], [illegible] — [illegible] „[illegible]" [illegible] и [illegible].

Али [illegible] „демократски" суд у [illegible] суду [illegible]. [illegible], јер [illegible], већ [illegible] у [illegible] „демократском" општинском суду [illegible] и [illegible] тужба на столу у судској архиви, те [illegible] за [illegible]. Ово, у [illegible] већ се [illegible] да ће [illegible] ствар [illegible] и т. д. [illegible]?

Имали смо намеру навести [illegible] примера за сваки [illegible] случајева — али смо [illegible] то далеко отишло: нека је, пак, [illegible] — за сада — [illegible].

[illegible] за ову ствар и [illegible] сваки [illegible] предмета [illegible], [illegible] — [illegible] у фасциклу, решења, [illegible] и [illegible] за 9 месеци на [illegible] „[illegible]" и „[illegible]" [illegible] — а [illegible] на столу у судској архиви [illegible] „[illegible]" [illegible] — [illegible] — [illegible] да се [illegible] и на [illegible], [illegible] 365 дана да се [illegible] и т. д. и т. д.

[illegible]

Бегство двојице злочинаца

Цела Србија се у своје време интересовала грозним убиством извршеним над Анифом [illegible] из Пожаревца. У [illegible] дана Аниф је у својој радњи био [illegible] жандарми. Убице су биле убрзо похватане и осуђена [illegible] њих двојица на смрт.

То је било баш некако пред долазак Краља Петра у Србију. У то се време [illegible] помиловање [illegible] кривица, али се [illegible].

Међутим пред долазак Краља извели су пресуду, којом се ова два разбојника осуђују на смрт. Краљ није ту пресуду потписао, већ их је помиловао и свео казну на двадесет година робије.

Пожаревљани нису одобравали ово помиловање и тада је и у јавности било много речи о њему.

Злочинци су почели казну издржавати у Београдском казненом заводу.

Мора да су били веома љубазни, када су стекли симпатије у заводу и успели, да их [illegible] Петар, [illegible] из [illegible], у топчидерској [illegible].

И док се у цркви [illegible] побожна песма [illegible] двојица разбојника [illegible].

У [illegible] који је чувао Христов гроб. Уморни војници од [illegible] уступили су место [illegible] војницима, који беху [illegible] устали.

Двојица злочинаца беху се прикрали [illegible] и изгледаше да су задремали.

После једнога сахата [illegible] се [illegible] и [illegible], [illegible] у [illegible].

[illegible]

Чим су изашли у порту [illegible] собици, где су се одмарали војници после стражарења.

У собици је владала гробна тишина. Уморни војници су [illegible] чим су се спустили на кревет.

Они беху [illegible] фишеклије и пушке сложили у крст.

Злочинци ослушкујући и кад се уверише да војници спавају дубоким сном Милан — Миша — Перић, звани „Дубавче" полако се увуче у собу, приђе [illegible] пушкама па полако [illegible] две бранмеке и преко врата их додаде своме другу Живојину Ђерићу. Чим је то свршио он покупи четири фишеклије напуњене са 300 метака бојевих, и узе два шињела и две шапке и изађе у порту. Војници се и не помакоше. Они су [illegible].

Чим су се дочепали оружја, злочинци се изгубише у [illegible] топчидерске цркве.

И Милан и Живојин су познати као опасни злочинци у чијим ће рукама две бранмеке бити страшна опасност за околину у којој се буду задржали.

Наређене су потере у срезовима: космајском, посавском, врачарском, грочанском и [illegible] а из Београда су послати у потеру два одреда од 100 људи [illegible] жандармерије.

Милан се још на претресу заклињао, да ће се кад год освети [illegible] Максимовићу, који је сада управник пожаревачког казненог завода.

Максимовић се сада налази

у Пожаревцу код своје фамилије, где је позван да прегледа [illegible] противника. [illegible] да су и [illegible] побегли у правцу Пожаревца. Пожаревачки [illegible] који [illegible] у Пожаревцу.

До сада потера није успела да [illegible] злочинце [illegible] је ушла у траг, али се не зна да ли ће сада [illegible] у земљу.

К.

[illegible] професорима

[illegible] г. Барјак [illegible] на универзитету [illegible]

Г. Барјак, [illegible]

Ал. Ил.

Епиграм

„Кажи мени је објављено,
Да Србија не сме [illegible],
А да ли је народ водио?
„Да л' је своме [illegible]“

[illegible]
Српски народ, [illegible]
А [illegible]
Док [illegible]

Р.

Српске земље

[illegible]

[illegible]

Никшићки избори

На дан 17. [illegible] у Црној Гори, [illegible] Новак [illegible] члана државног савета.

Претрес у цркви

У Острогу код Панчева [illegible] у српској православној цркви. [illegible]

Домаће вести

Министарска седница.

На други дан Ускрса држана је министарска седница у министарству спољних послова, под председништвом г. Ст. Новаковића с министрима [illegible].

На овој седници расправљани су општи текући послови.

Трговачки уговор.

Руски [illegible] између Д-р М. Миловановића и аустријског посланика [illegible] аустро-угарске [illegible] Аустро-Угарском [illegible]

Према томе [illegible]

Командант дивизије.

Дивизијским командантом [illegible] дивизије постављен је пуковник Петар Бојовић [illegible] Никола Стефановић. [illegible] Милан Милановић [illegible] Божа Милојковић.

Г[illegible] граница.

[illegible] у Београду [illegible] с Аустро-Угарском [illegible]

Извинио се Чарњајев.

По [illegible] из Петрограда, [illegible] руски министар [illegible] Чарњајев [illegible] убиство Краља Александра, а [illegible] Гарашанина.

Српски топови.

Кућа „Н. С. [illegible]“ [illegible] у [illegible] с Аустро-Угарском, [illegible]

Утврђење граница.

Мешовита комисија, састављена из српских и аустро-угарских официра да [illegible] српско-аустријском [illegible]

[illegible] сукобу, [illegible] аустро-угарске 58 [illegible] 600 метара на граници, [illegible] на аустријским [illegible] Аустрији, [illegible] заробљени.

Факт.

По многим местима у Аустрији [illegible] у ово време.

Телефонска централа.

[illegible]

Разоружање војске.

У Црној Гори [illegible] аустро-угарској граници [illegible]

Аустријска насиља.

Сина угледног Србина из [illegible] Ђурашковића, који се [illegible] за [illegible] је аустријска [illegible] босанско-херцеговачкој граници. [illegible] Ђурашковић [illegible] аустро-босанске власти [illegible]

Одводници у Сењаљ.

[illegible] Шербановић [illegible] у Сењаљ, [illegible] суд.

Турско-аустријска погодба.

У турско-аустријску погодбу о [illegible] Босне, само је у њој [illegible]. Против [illegible] гласали су свега два [illegible].

Шуцкори.

[illegible] „Шуцкори“ [illegible] да би [illegible] бројне и т. д.

Управа [illegible]

Куда да оде.

На други дан Ускрса трамвај бр. 2 [illegible] Стану Јовановић [illegible] Срећом је [illegible]

Добровољачке приступнице.

Комисија, која је [illegible] у ушће Мораве у Дунав, [illegible] за железницу и [illegible] на ушћу Мораве.

[illegible] на ушћу Мораве.

Пргави [illegible].

На први дан Ускрса, око 4 сата по подне, [illegible] Миливоје Ђурић [illegible] Јовановића [illegible] у болницу [illegible]

Руске [illegible] књиге.

[illegible] руске думе [illegible] документима о балканском питању.

Венчање.

Наш пријатељ г. Свет. Живковић судија у Смедереву, венчао се са г-ђицом Ружом, ћерком Петра Андрејевића трговца из Јагодине. — Честитамо.

Ухапшен на делу.

[illegible] Јовановић [illegible] из Луговина, у окр. смедеревском, ухапшен је прошле ноћи у Београду, где је [illegible] у Босанској улици бр. 9 да отвори трговачку радњу и да [illegible] у затвор.

Читуља.

[illegible] Тасе Радивојевића [illegible] на Новом Гробљу.

Нашег пријатеља [illegible] у тешкој жалости [illegible]

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

ОД

МИШЕЉ ЗЕВАКО

— Превод с француског —

Краљица мати

— [illegible] Хаверу [illegible] у Холандији. [illegible] у Холандији, [illegible] Шпанији [illegible]

— [illegible]

— Добро [illegible]

[illegible] Маргарету [illegible] Шта ће то [illegible] графе?

[illegible]

— Господо, [illegible] Ваше Величанство.

— Не мислите, дакле, да ће Јована од Албрета [illegible]

— Кад Ваше Величанство, [illegible]

— [illegible] Јована од Албрета [illegible]

[illegible]

— [illegible]

„Драга [illegible] Ваше Величанство [illegible]“

Гроф од Маријака [illegible]

[illegible]

— Кад сам, графе, [illegible] Навари, [illegible]

[illegible] Наварском [illegible]

Маријак [illegible]

[illegible]

— Разумете ли добро, графе, [illegible] Наварска [illegible] Јована од Албрета [illegible]

[illegible] Хенриха од Беарна, [illegible]

Али шта то вам, графе! Хоћу да вам говорим отворено. [illegible] Хенриху од Беарна [illegible] Шта је Навара? [illegible] Али за Хенриха од Беарна, ја хоћу [illegible] Француску... На [illegible] Пољску!

— Пољску! узвикну гроф [illegible]

— Да, драги графе! Ја имам [illegible] Хенрих од Беарна [illegible] Маргарита од Француске. Тада Навара неће имати краља.

(Наставиће се)

супруга Босиљка—Боса, умрла је 28. ов. мес. после кратког боловања у 43. год. живота.

Бог да је прости.

Лозови Срп. Црвеног Крста.

Сутра пре подне у 9 часова почиње извлачење лозова Цр. Крста у друштвеној згради у присуству народне комисије. Приступ је свакоме дозвољен.

Главни добитак 150.000 динара поред осталих згодитака има у лутрији без [illegible] добитака.

Лозови се могу добити само за готове паре и на 12-то месечну отплату с правом на сутрашњу игру до 9 сахати пред почетак извлачења код главног заступника

Живка Петровића

Кнез Михаилова 33.

Вести из белога света

□ Нови португалски кабинет претрпео [illegible] пораз. Нарочито се при томе има на уму портфељ министарства [illegible] послова.

□ Петроградски кругови демантују вест да ће се руски цар Никола у мају састати с председником француске републике Фалијером. Док траје дума, цар неће никуда путовати.

□ У Русији [illegible] око Видова дана.

□ Петроградско „Слово“ јавља, како се у добро обавештеним круговима уверава, да ће Извољског заменити бив. министар [illegible] Горемикин.

□ На путу за Африку, бив. председник америчке Рузвелт стигао је у Порт-Саид, где су га весело сусрели [illegible].

Опадање и рашћење народа

Жене и народи. — Брошура грофице Штрајнберг. — Главне [illegible]. — [illegible] за децу. — Зачеће [illegible]. — „Плодност“ од Золе. — Ове жене са 30 деце. — [illegible] и женских [illegible]. — Малтузијанизам.

(Допис „Правде“)

Берлин, 17. фебруара.

Почетак [illegible] из области политике немам вам јавити, пре све ви то већ прочитали у овд. листовима, који су увек веома добро обавештени. Због тога ћу за преп[illegible] читаоце „Правде“ изаћи са једним извештајем, који није мање интересантан од политичких извештаја, јер се тиче једне веома важне теме, о којој се код нас до сада није мислило, а о којој ће се морати мислити, зашто се и наше [illegible]. Тема о којој ћу вам данас писати, јесте тема о опадању и расту народа и да дођем на [illegible] да вам о томе пишем, подстакле су ме неколике брошуре грофице *Штрајнберг*, коју је она издала под насловом „По[illegible] о расту и опадању народа као следства једне мене“.

Познати су у тој књизи интересантни подаци, које је грофица Штрајнберг скупила и овде износе. Шта су све поједине државе предузимале у циљу, да им се становништво [illegible].

Ускоро после вестфалског мира, кад је становништво Немачке било проређено 30-годишњом војном, и кад су многе покрајине готово обезљуђене, нирнбершки рајхстаг издао је 14. фебруара 1650. године чувени едикт, по коме је свакоме човеку било допуштено имати по две жене. Али се врло мало њих користило тим допуштењем, јер је живот био тако скуп, да се свако задовољавао и једном, а камо ли две жене.

У VII веку у *Немачкој* се приступило истим таквим мерама, каквима се поступа данас у Француској, да би се увећао број новорођенчади. Биле су наменуте награде за оне, који имају извесан број деце, а велики намети на оне, који остану неожењени; њима су места у државној служби била затворена. *У Енглеској* је, за време владе краљице Јелисавете, давала помоћ сиромашним радницима, величина помоћи одређивала се по броју деце. На тај начин положај ожењених радника био је далеко бољи но неожењених.

Год. 1899. Емил Зола написао је свој чувени роман „Плодност“, који је био намењен [illegible] нацији, уколико њој је хтео предсказати скору пропаст. У своме роману Зола сву кривицу за опадање француског становништва приписује [illegible], јер сматра, да је женскиња незадовољно, рђаво васпитано и под оружје неизвесног људског егоизма. Золу буни не само опадање броја новорођенчади већ и факт што се људи буне против деце, рођене у незаконитом браку, или ван брака. Са осећајима дубоког негодовања спрам убиства мале деце и још деце, што се чини или непосредно, или преко „пансиона за децу“ које Парижани подижу у провинцијама, и у којима се врши уистину „фабрикација невиних анђелчића“.

Зола је био први, који је устао у заштиту девојака, које су постале мајкама, а то је учинио у интересу растења човечанства. Аутор „Плодности“ не тражи само да држава или општина помогну те мајке, но се толико [illegible] матерама, да је предложио да се путем закона нареди, да сваки мора одржавати жену у благословеном стању, кад се са њом буде [illegible]. У Бретањи у осталом тај обичај и постоји. Зола даље тражи, да све мајке било удате или не, примају од државе помоћ за подржавање и васпитање деце, да се оне ослободе тешких послова месец дана пре и месец дана после порођаја; да се установе „порођајски домови“, у које би се примале све без реда породиље, и у којима би оне остале, док се оне и деца сасвим не опораве.

(наставиће се)

Из народа

Гадни партизани

Радикали су вечито играли улогу партизана, па и у овим [illegible] данима само гледају за [illegible] своје протекције што под за [illegible] и пакости.

У Прокупљу готово све је чиновништво радикално, и ми ћемо овде указати неколико [illegible], да о томе знаде [illegible] министар и њихове [illegible].

Примера ради наводимо ово:

1. Благоје пор. тужи једнога учитеља у канцеларији — начелник се прави невешт.

2. Војислав Николић писар среза туче се са грађанима, пуца из револвера у пола ноћи — начелник ћути.

3. Димитрије Протић секретар начелства и Д-р [illegible] Савић у [illegible] крају се у кафани [illegible] — начелник ћути.

4. Марко Гавриловић писар ср. бије овде, [illegible], хапси и пушта се — начелник ћути.

5. Шурак се [illegible] и [illegible] начелник, [illegible] — начелник [illegible].

6. Димитрије Протић писар, начелства [illegible] по кафанама [illegible] — начелник пар. [illegible] се да не види.

Јест, начелник пар. ћути, а ћути зато што су они све радикали. А пре него што [illegible] један грађанин са својим [illegible] из места, који нису радикали и који се је само бранио и [illegible] и [illegible] су не само [illegible].

О гадни партизани, о грдни [illegible]!

Скрећемо пажњу [illegible] одељењу на овај случај [illegible].

Апостол љубави и беде

Франциско од Асизе — Његова младост — [illegible] — Све на милостињу — И љубав и сиромаштво — Први фрањевци — [illegible] — Слава и [illegible] — [illegible] — Болест — Смрт Фрањевца — Проглашење за свеца.

(Допис „Правде“ [illegible])

Фиренца, 9. фебруара.

[illegible]

То је повест Франциска, оличење беде. И нема историја љубави, која би била дирљивија од оне љубави богатог младића спрам сиротиње.

Испочетка је Франциско дао сиротињи све своје новце, за тим одело, па најпосле и себе самог. Учинивши ходочашће у Рим он је на гробу св. Петра бацио свој новчаник и једном просјаку дао своје одело, а он се сам обукао у његове трице. Од то доба он је стално тражио друштво бедних, болних и прокажених.

* * *

— Христос је био сиромах, бивао гост и живео од милостиње, као Св. Дева и његови ученици! говорио је Франциско, проповедајући не само љубав и сиромаштво, него и живећи по тим принципима. Сам је живео од онога, што су му добре душе уделиле.

Једанпут се враћао из Сијене и срете неког просјака.

— Треба да му дамо овај капут, што је на мени, — рекао је тада Франциско једном свом сапутнику. — Ја сам овај капут добио, да га привремено задржим, док не сретнем неког сиромашнијег од себе.

Франциско је давао сиротињи чак и оно, што су други сматрали за свето. Једном је дошла нека старица и затражила милостињу од Франциска и његових другова. Немајући ништа да јој да, Франциско јој поклони Свето Писмо, да би га она могла продати.

— Тврдо сам уверен — рекао је тада — да ће ово дело бити Господу и Св. Деви далеко милије од нашег читања!

Франциско је био пун љубави и спрам разбојника, и увек им давао хране, кад би се год к њему навратили. Ово је учинило, да неколико њих оставе свој опасни занат и да постану његови ученици.

Број његових ученика беше нарастао до бр. 11 [illegible] пошли је од папе тражити, да им пропише „устав“. На папској столици седео је тада [illegible] Иноћентије III.

* * *

Када је, окружен [illegible] бискупима, намесник Христов угледао прљавог одрпанца Франциска, који је сав зарастао у дивљу [illegible] косу, рекао му је презриво:

— Иди, сине мој, и потражи какав обор свиња, изгледа да са њима имаш више заједничког но са људима; лези и прваљај се у њиховој каљужи, саопшти им твој устав, и одржи им неколико проповеди!

Франциско је с једнаком љубављу [illegible] сва створења Божија; за то отиде те нађе један чопор свиња и поче се са њима ваљати по блату. Сав умрљан и [illegible] врати се к папи.

— Владико, испунио сам твоју наредбу, уважи и ти сад моју молбу! рекао му је тада Франциско.

Папа није могао друго, но потврдити „Устав Минорита“, како је Франциско назвао себе и другове.

* * *

Проповеди Франциксове нису имале само на мушкиње утицаја, већ и на женске.

Нека Кларица, шеснаестогодишња девојка из Асизе, чувши једном проповед Франциско[illegible], изјави жељу да ступи у ред Минорита, па са собом поведе и своју четрнаестогодишњу сестрицу. Отац је покушавао, да их помоћу власти одврати од њихове намере, али није успео. Овим двема сестрама приступише и друге девојке, које Франциско, из захвалности спрам Кларице, назва кларисама, и све их смести у једној капели. И ове „сестре“ беху се одрекле од сопствености, но бејаху ослобођене од скупљања милостиње.

* * *

Наступише дани страдања. Франциско паде у болест и с радошћу очекиваше, да му дође „сестрица смрт“. Осећајући да му се приближава последњи час, он нареди да га голог метну на земљу, и да певају погребне песме. Као и наш Немања умро је, слушајући те дивне и дирљиве песме.

Франциско је умро 3. окт. 1226. г. С његовом смрћу и његов рад добио је сасвим други карактер. Јер Франциско није хтео нагнати своју „браћу“ из света и затворити их у манастир, него је хтео да помоћу њих преобрази свет, да га учини истинитим последницима Бога љубави и сиротиње.

На две године после његове смрти папа Гргур IX прогласио је Франциска за свеца.

М.

Ваљевска железница

Неуредност на железници

Путовали смо из Београда за [illegible]. Приспели смо у Забрежје у 9 и по пре подне, а [illegible]. [illegible] за [illegible] билете, [illegible] смо [illegible] као [illegible] и тако смо [illegible] чекати у возу. [illegible] у кафани [illegible] и жеђ, [illegible] јер [illegible] станица [illegible], а [illegible] оставити, да нам [illegible].

Кад ће ваљевска железница овим уредно и [illegible] дати. Кад ће путници знати колико што стоји, да [illegible] путници.

Надлежни би требали само један часак да се ставе у положај путника, па би уредили ред каквог [illegible] обичном [illegible] тела.

Узгред буди речено, станица забрежјска [illegible], и тако су путници стражарили без нужде.

Мојој лири

[illegible]

Рајко

Позоришне вести

Брачно позориште

О Ускрсу ће за ова два дана Брачно позориште [illegible] јер је било најбоље посећено од свих осталих. Вечерас се очекује такође огромна посета, јер је програм најјачи вечерас, са одличним комадима:

„*Измишљени пријатељ*“ (шала)

„*Искрица*“ и

„*Кафеџика у харему*“

Комисија за израду позоришног закона.

Министар просвете образовао је једну комисију, која ће израдити нов позоришни закон. У комисију су ушли [illegible] књижевника, [illegible] управника и драматурга позоришта и позоришних критичара. Ова ће комисија имати [illegible], да прегледа позоришно питање, и дати своје мишљење, шта све треба учинити, да се позоришта извуку из ове кризе у коју је запало.

ТЕЛЕГРАМИ

Софија. Из многих села санџака серског и битољског стигле су молбе турској влади, да за време ускршњих празника у православним црквама буде дозвољено, да наизменце држе службе свештеници бугарски и грчки. Влада је одбила те молбе због потупних нереда.

Цариград. Сенат је примио без икакве измене протокол споразума са 148 против једног гласа.

Венеција. Титони је стигао у 9.30 пре подне и у [illegible] је учинио посету Билову, код кога је остао читав сахат. Затим су доручковали у хотелу „Британија“ а у 3 сахата правили екскурзију у лагуне. Титони је синоћ у 8 сати дао ручак у част Билова а по ручку отпутовао у Рим.

Венеција. Титони је синоћ отпутовао у Рим.

18000

Осамнаест хиљада комада прерађених калемова разне винове лозе и [illegible] на свима америчким подлогама продаје у свом новом расаднику.

[illegible] марта 1909 год.
[illegible]

Железничка станица [illegible]

Тодор Ђ. Раденковић
виновом

Ц. 3—3

Тражи се на зајам 30.000 динара. Плаћа се 10 од сто интереса. Гарантује интабулација на имање у Београду, које вреди 600.000 динара.

Упитати уредништво овог листа.

219 2—3

КУПУЈЕМ

Банкре, техничке, клабоке у бриљантима, као и [illegible] метал.

Овлашћен од једне стране куће да за рачун исте [illegible] ствари [illegible] с могућности [illegible] цене [illegible], а такође и [illegible] овију [illegible] у Крал. Србије најбоље плаћам.

По [illegible] и [illegible] мирне за [illegible] 2½% до 2½%.

[illegible] по [illegible] курсу.

С поштовањем

Исак Ј. Ешкенази

[illegible] за град Београд.

194 3—10

У Цара Уроша улици бр. 17. од 1. маја издају се два велика и два мала елегантна стана са инсталираним електричним осветљењем, спроведеном водом у кујни и купатилом.

За цену и остало обратите се у истој кући код г. **Аце Р. Христића.**

213 2—3

Три добро очувана штрајкаћа [illegible] са целим прибором продају се врло јефтино.

Таковска ул. бр. 42. 216 3—6

ЗА ПРОДАЈУ

МАШИНЕРИЈА

код [illegible]

Млин у Пироћу до Пирота [illegible] 12 коњских снага „Ранзом" састоји се са 2 пара камена и [illegible] са 2 [illegible], продајем с [illegible] и постављањем [illegible].

2 ваљачке машине са 8 коњских снага [illegible] са целим прибором 2 године су [illegible].

1 штеп са 3 пара камена.

Све ово [illegible] [illegible] боље и [illegible] рачвим [illegible] радити. Купци нека се јаве [illegible].

Владимир Арсенијевић

[illegible]

Један Парни казан

са мотором и трансмисијом и целим прибором за продају. Упитати: Студеничка улица бр. 50 206 3—3

ПАЛИЛУЛСКА ЗАДРУГА има [illegible] на продају у [illegible] за [illegible] и [illegible], а нарочито [illegible] [illegible] на [illegible] на другу смедеревском [illegible].

Плаћање се [illegible] за готово и вечна.

205 3—3

Под кирију МОЈЕ 2 КУЋЕ: једна с [illegible], друга на [illegible] у Дечанској ул. бр. 33 [illegible] са [illegible] од 1. маја под кирију.

За цену упитати сопственика **др. Николу Х. Николића** Добрачина ул. бр. 22. 3-3

У МОЈИМ КУЋАМА у Цар Урошевој, Бањској и Симиној улици, има за издавање под кирију од 1. маја ов. год. врло удобних станова за веће и мање породице.

Цена је врло јевтина.

За услове обратити се настојнику у истој кући.

Београд

Михајило Павловић

179 [illegible] и Павловић

Од 1-ог маја т. г. издајем под кирију:

ДУЋАН у коме је сада [illegible] на [illegible] на три излога и две собе —

ЕЛЕГАНТАН СТАН на [illegible] спрату, [illegible], са [illegible] собе, [illegible], кујном и осталим [illegible].

За цену и услове упитати *М. Миловановића* адвоката, у њеној [illegible] или у Лабовачкој ул. бр. 15. 180,4.5

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

на свом унутрашњем зајму добило је

Дин. 2,000.000 у злату

1,000.000 „ „

Депоновано је код Народне Банке као гарантни фонд за исплату згодитака и амортизацију „*Лозова Црвеног Крста*".

У случају рата и за случај мораторија, Лозови Црвеног Крста извлачиће се и исплаћиваће се и у случају ако Србија ратује у рат и прогласи мораторијум, јер је за тај случај предвиђен нарочити фонд од **1.000.000 динара у злату**, поред осталих [illegible] фондова.

Зато Родољуби купујте наше *Лозове Црвеног Крста*, уложен новац не губите већ помажете вашу хуману ствар и можете само добити.

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

Највећи [illegible] главни згодитак	150.000
други „	19.000
10 згодитака по 1000	10.000
20 „ „ 200	4.000
100 „ „ 50	5.000
900 „ Аморт. 22	19.800

Ко уплаћивањем новац положи дин. 22·60. Доплатом 23 динара. Даје се и на 12-то месечну отплату по 2 дин. месечно и 1 динар од лоза [illegible] за свагда на име уписнине и поштарине с правом на игру. Новац се шаље искључиво 265 9-10

[illegible] 1 динар [illegible] — поштарине.

Главном заступнику

Живку Петровићу

Београд — Кнез Михајлова 33

ВЕЛИКА РАСПРОДАЈА

Помодне-Мануфактурне и Платнарске радње

Браће Х. Габај, код „Круне"

Кнез Михајлова улица бр. 81.

Распродајемо [illegible] партије [illegible] робе, као: Свиле, Тафта, *Поплина*, *Метолина*, *Лупалона*, *Појеза*, *Лавала* и т. д. у свима бојама.

Штофова за женске хаљине, костиме и блузе у најмодернијим бојама.

Платна и шифона за кошуље за дневне употребе са цени 15, 17, 18, 20, 22, 25 д. по [illegible].

Платна за [illegible] и душечне чаршаве у свима ширинама 1·20, 1·40, 1·50, 1·70, 1·80, 2 д. по [illegible].

Чаршава *Сафета*, *Пеншира*, *Ансли*, гарнитура за 6 и 12 особа.

Порхета бела [illegible] и [illegible], *Волова*, *Чипова*, *Лавала* [illegible], *Борика* и т. д.

Цицаника за душеке и [illegible].

Веша [illegible] и [illegible].

Мидера, *Гариелова*, *Руиаица*, *Лолота*, *Чарапа*, *Марама* и т. д.

Велики избор *Ашура за женске тоалете*.

Тепиха на метар и готових, [illegible] [illegible] и јутаних.

[illegible] — Поруџбине примам уз доплату

Серија гуслова и децерса — *Свиле нежење бесплатно*

С поштовањем

Браћа Х. Габај.

175 3—20

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

које потпуно [illegible] **страни сирофин** и одлично утиче код [illegible], обољења органа за дисање, катара [illegible] и [illegible] болести, где се **сирофин** до сада успешно употребљавао. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 3·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на [illegible], [illegible] и рахитичну децу. Пријатног укуса те га и [illegible] [illegible] радо узимају и добро [illegible]. Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

за ношу по Нилу, за трљање код [illegible] или [illegible] промаја, [illegible] и [illegible], [illegible] и [illegible] [illegible]. Мала боца **1·20** динара, већа **2** динара.

46 37—50

Прва Срп. Повл. Фабрика Стакла

ЗА ПРОЗОРЕ

У КОСТОЛЦУ

Израђује све врсте прозорског стакла у свима дебљинама и величинама.

Ради цена и погодбе треба се обратити на г. г. Стојиљковића и Милосављевића у Београду. 218 2—3

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за пролећ.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски кукус са пастрмом*, *Пруја*, *Ћевап на ражњу*.

За време поста увек рибе

ПРОДАЈА ВИНА

На углу Добрињске и Босанске ул. бр. 7.

Обратити се сваког дана од 8—12 пре подне и од 3—6 по подне.

Вело бордовско у флашама	1·20	**флаша**
Малага	0·90	**литар**
Књажевачко црно	0·80	„
Врањско „	0·60	„
Смедеревско бело	0·70	„
Смедеревско „	0·60	„
Неготинско „	0·50	„

Специјални услови за нарочитије.

На продају **материјал за цеђење вина, преса, бурад итд.**

Занатлиска Кредитна Банка

у сопственој кући — поред зграде Поште

— *Македонска ул. бр. 30* — *Београд.* —

Прима новац на штедњу, плаћа 7%

веће суме враћа одмах — без отказа.

Даје новац на залоге, — на све ствари.

Занатлије помаже кредитом

у њиним потребама.

Даје зајмове на плате, пензије и принадлежности

Ескомпт меница: Понедељком. 208 2—8

Ц Е М Е Н Т

ГРАЂАНСКА БАНКА

Има искључиву продају портланд и роман **ЦЕМЕНТА** из *Рајачке* и *Поповачке Фабрике Цемента* и то на *вагоне* и на *ситно* по *фабричкој цени*.

Купци за све поруџбине нека се обраћају *искључиво* Грађанској Банци. 140 10—10

Ц Е М Е Н Т

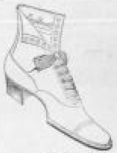

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

ОБУЋА

код

ЈОСИФА ФРИДА

Кнез Мих. ул. 33.

— у кући г. Ник. Спасића —

175 [illegible]

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула**, **отока жлезда**, **маларичности**, [illegible] деце, и осталих кожних болести, које од нечисте крви проистичу најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol. Jecoris C. Ferro-Jod 0·5% efferves)

који се од дуже године спрема у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је спремљен тако, да га и најмања деца могу без [illegible] узимати и врло радо пију. Дуговременом употребом овога зејтина, деца се могу опоравити, добију свежу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести рђе јављају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством износи 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol. Jecoris aromaticum cum Creosotalo 10% [illegible], против шкрофулозних које такође, шкрофулозних [illegible], [illegible] костију т. зв. [illegible].

Употребом овог зејтина са Креозоталом [illegible] се убрзо [illegible] очисти и зарасти, а [illegible] брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ови препарати могу се добити и то у Београду у дрогеријама: Субашића, Оконића и код „Гусара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу, код Рувидића, Пожаревцу Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тунгра, Крагујевцу Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевац Илића. 304 10

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·30. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сва уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник
Радосав М. Радосављевић Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Новосремоварна Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | СРЕДА 1. АПРИЛА — БЕОГРАД. | директор Јова Адамовић | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 89. | Телефон 821

Једно модерно васкрсење

У сред бела дана ушли су човеку у дућан, заклали га, опљачкали, па онда побегли.

Али не далеко. Власт их је ухватила, предала суду и овај их је осудио на смрт.

Али пресуда није извршена. Владар их је помиловао и место на Карабурму отишли су у казнени завод.

То је помиловање тада изазвало грдно незадовољство у јавном мњењу. Нико није могао да појми, зашто да се помилују разбојници, који су у по бела дана убили једног српског грађанина, и то помиловани баш када се упорно одбијало свако помиловање политичких кривица.

А ствар је међутим била врло проста. У оно време доминирала је у Србији једна гомила убица и како врана врани очи никад не вади, то су Анафовљеве убице морале бити помиловане.

Једнима је требало власти, и како до ње нису знали другојачије доћи до убиством — они су убили Краља и министре.

Другима је требало пара, и како до њих нису знали другојачије доћи до убиством — убили су сарафа Анафа.

Убице једни, убице други.

Па би ли било правично да [illegible] суду сурову пресуду? Би ли било право да они, који су се убиством дочепали власти, пошљу на Карабурму оне, који су покушали да се убиством дочепају пара?

Сигурно да не би, јер и међ највећим разбојницима мора да влада нека солидарност и на основу те убилачке солидарности, Анафовљеве убице помиловане су и место на Карабурму послате у — Топчидер.

У пожаревачком казненом заводу резоновали су овако: У земљи у којој се убиство квалификује као патриотско дело, треба убицама указивати сваку пажњу. Истина, ова двојица нису убили краља, него једног старог Јеврејина, али убица је убица. У осталом, не могу сви убијати краљеве. Једни убијају краљеве, који су тирани, други убијају Јевреје, који су зеленаши, али на крају крајева иста ствар: и једни спасавају земљу од штетних индивидуа.

Према убицама треба дакле бити љубазан и свако је дужан да им у границама своје могућности указује пажњу. Они који су били у могућности да им сваку помоћ [illegible], пустили су их и послали су их [illegible] Сад треба и ми нешто за њих да урадимо.

И урадићемо колико можемо. Ето, прогласићемо их за слободњаке. То није много, али пак био би за више но што има.

И Анафовљеве убице, осуђени судовима на смрт, нађоше се једног дана у својству слободњака у Топчидеру.

Овим људима се много чини, поштено је једног дана у себи [illegible] казненог завода. Звали да их заслужују, а кад заслужују треба и ја нешто да им учиним. Ево, узећу их у цркву на већ земљу и величину Господа Бога.

И једнога дана убице сарафа Анафа нађоше се у својству [illegible] празника господње 1909. год. шаре се Исус Христос и опет између два разбојника, као и онда када су га Марија и Магдалена из Голготе спуштале са крста, с тим само разликом, што су онда и та два разбојника с њим заједно умрла на крсту, а ови два беху сад живи и здрави, један у левој а други у десној [illegible], на среду храма [illegible].

Кажу: када се је плоча са гроба Христова помакла и Христос се вазнео на небо, стража која је чувала његов гроб, побацала је оружје и разбегла се на све стране, да прича шта се десило.

И у пожаревачкој цркви, у којој је Христос био метут између два жива разбојника, чувала је на Велики Петак стража Христов гроб. И онда је та стража разбегла, али не да јави свету да је Христос васкрсао, него да јави до сада нечувено чудо: да су разбојници [illegible] собом однели оружје и мрачну [illegible], које су носили.

И заиста, кад су пожаревачки свештеници и фарисеји дошли на Христов гроб, после су видели да је нестало Анафовљевих убица [illegible], као што су и во време [illegible] нашли да је плоча с гроба Христова била одваљена и да је Христа нестало.

Васкрсење Христово спасло је хришћански свет као нешто срећу по човечанство. Шта ли ће грађанима Краљевине Србије донети васкрсење Анафовљевих убица, који су са собом [illegible] и 100 убојних метака?

Г-а

ШКОЛА И НАСТАВНИЦИ

или

Шта нам треба [illegible] „демократија"?

[illegible] рад. — [illegible] као [illegible] образовање. — [illegible] — [illegible]

Наставнички рад у гимназијама је тежак, јер је сумиран [illegible]. Ту су још многа предавања, на проучавање за спремање наставничка спрема, [illegible], екскурзије, за као други своја разредна старешинства и [illegible]. Поређујући овако и оволике разноврсне дужности уопште наставника законодавац је одредио минимум недељних часова на 15, а максимум на 18. Закон, који је наставника [illegible], да рада наставник више никако најкасније 18 час. недељно, јер би иначе ишао њихов рад у томе правцу штетно и наставнику и школи, пошто се умарање наставника [illegible], још више.

Међутим, као и свуда, тако су и овде учињене многе злоупотребе. За доказ ове своје тврдње да изнесем неколико примера.

Г. Јова Мађаревић има у III беогр. гимназији својих редовних часова 16, а 6 хонорарних код г. Захара, што чини 22 час. недељно.

Г. Никола Лазић има 19 час. у редовни 13 а још г. Захара 6.

Г. М. Лукашевић има у редовна 16 а код г. Захара 4, што чини свега 20.

Г. Милутин Бошић код г. Захара 8 а у III беогр. гимназији 18, свега 26.

Г. Илија Златић код г. Захара 8, у III гимн. 17 свега 25.

Г. Драгутин Мијушковић у III беогр. 19, код г. Захара 8 свега 26.

Г. Радојко Димитријевић у II гимназ. 16, код г. Захара 8 свега 24.

Г. др. Којић Радомановић и г. *М. Зечевић* с хонорарних имају по 24 часа недељно.

Г. М. Ивковић с хонорарним 27 час.

Врхунац свега достигао је професор г. *Рајко Луцић*, који има 32 час. недељно.

Интересантно овде, што се тиче београдских гимназијских професора, наумице:

Г. Ђока Л. Поповић, који нема ни један час у гимназији за коју је плаћен (у „Шематизму" запис да је на раду у Нар. Позоришту) али за то има 20 хонорарних часова код г. Захара.

Г. Павле Димитрић, који у [illegible] у награду 1908. да ради у III беогр. гимназији, али у списку наставника те гимназије, истакнутом у „Шематизму" нема његових часова. Али зато г. [illegible] има 8 хон. часова у гимназији г-ђе Б. Ђорђевић.

Исти однос постоји и међу г. г. наставницима у унутрашњости, разуме се, у границама, где има приватних завода, у којима се може добити хонорар.

Ево неколико примера:

а.) у *Зајечару*

Г. Ђорђе [illegible] има у гимназији 14 час. и хонорарних у приватној женској гимназији 10, свега 25 час.

Г. *Рад. Лазаревић* 17 + 7 = 24.

Г. *Мих. Марковић* 15 + 8 = 23.

Г. *Милан Недељковић* 18 + 9 = 27

Г. *П. Милутиновић* 16 + 7 = 23

Г. *Милан Грујић* 16 + 8 = 24

И онда и свуд даље други са [illegible] хонорарне часове, а прве часове у државној гимназији, за које је плаћен [illegible] и плаћен.

б.) у *Лесковцу*

Г. *[illegible] Трифуновић* као директор лесковачке гимназије има 8 час. а као директор женске гимназије 10, разуме се хонорарних.

Г. Јован Ђорђевић 16 + 8 = 24

(Свршиће се)

РЕВОЛУЦИЈА У ЦАРИГРАДУ

Цариград. Јутрос је избила велика војничка побуна у Стамболу. Војска без официра, која је заузела парламент и Порту, тражи да се збаци велики везир, министар војни и председник парламента и да се успостави шеријат. Овај покрет уперен је против младотурског комитета. Стање је врло критично.

Цариград. (31. марта ноћ). Ситуација је врло озбиљна. Побуњене трупе потпуно владају целом вароши. Порта није заузета, али је заузет парламент, но побуњеници пуштају посланике да улазе. Изгледа да се готово цео гарнизон побунио, а међу побуњеницима налазе се и солунски стрелци. Министар војни има на расположењу само неколико батаљона и неколико батерија. Шејх-ул-ислам преговара са побуњеницима, који траже, сем онога што је већ наведено, т. ј. збацивање великог везира, министра војног и председника парламента и повраћај шеријата, још и демисију [illegible] кабинета. До сада још није пролевена крв, сем неколико жртава, међу којима су и два официра, која су стала силом да интервенишу. Сумња се, да су побуну организовали сами побуњени војници, већ се држи да је то извршено утицајем либерала и муслиманског улема.

Цариград 31. марта ноћу. Председник парламента је дао оставку, а исто тако дао је оставку и велики везир и цео кабинет. Један младотурски посланик убијен је од побуњених војника. Велике масе трупа [illegible] и у Стамбол. Неке су трупе без официра, а неке предводе официри. Изгледа да су побуњеници приморали официре да с њима заједно иду.

Цариград. Синоћ се састао министарски савет, а и младотурски комитет је држао јуче своју седницу. Уверавају да су бунтовници обрадили своја тражења, у којима се захтева поштовање ислама, распуштање младотурског комитета и забрана мешања у државне послове, збацивање великог везира и министара војног и марине, као и збацивање председника парламента. Преговори са побуњеницима до сада су без резултата. Према побуњеницима не смеју се употребити топови, сем у крајњој нужди. Бунтовници се држе мирно. Командант бунтовника је један подофицир. Бунтовницима непрестано долази помоћ и од оружаних грађана, међу којима има и старица и деце. Јуче по подне било је пушкарања између побуњеника и [illegible]. Број жртава до сада није познат. Разни знаци показују, да је побуна изведена од стране уније мухамеданске, а унија либерала хоће тиме да се користи. Посланици су се окупили у парламенту и позвали остале своје колеге да дођу у парламент и испитају захтеве побуњеника.

Цариград. Махмуд Ефем паша, генералисим у рату са Грчком именован је за министра марине. Еђем је на коњима пројахао из Јилдиза у Стамбол у пратњи великог броја трупа. Тај његов пролазак са музиком на челу био је тријумфалан. Трупе изгледа да су потпуно задовољне наименовањем Еђемовим.

*

Уверавају да је синоћ у 9 сати министар правде убијен, министар марине рањен, а министар војни заробљен. По разним вестима до сада је погинуло 17 лица, а 30 рањено. Бунтовници су препречили и посели улице, које воде парламенту и спремају се да ту проведу ноћ.

Епиграм

Један је абдицир'о
— То се не [illegible] —
Ал' другог [illegible] да [illegible]
Краљевог чека [illegible].

Ал' не би било греха,
Живога, нама мира,
[illegible]
Да мор'о абдицира.

[illegible]

Самоуправљански [illegible]

на његов чланак

„[illegible] и [illegible]"

Колико смо ми наишли месеци, од свију наших тако званих политичара, једини је г. Стојан Протић, који није [illegible], заслужио ни о каквој ствари да пише објективно, без инсинуација и [illegible] [illegible] не одаје недостатак озбиљне аргументације, споредан је у јавности и шири мишљење да је он „дипломиран" т. ј. да за сваку ствар он има по две, па и више теорија. У свакој ствари, он је без видних теорија, као и без сваке логике. Да то и докажемо не треба да идемо даље, од саме ове [illegible] његове претпоставке о тајној конвенцији краља Милана и „[illegible]" српске власти. Он хоће у свему Бога да докаже, како ни брачну конвенцију, а како су остали напредњаци па и сам Пироћанац, и г. Новаковић осудили ту конвенцију. Међутим, да је конвенција баш постала под владом [illegible] Пироћанца и г. Новаковића, а под њеним су роком [illegible] ова два шефа напредне странке. За г. Новаковића ради се може казати да за њу није знао, јер није под краљем Миланом био председник министарства, али Пироћанац је за конвенцију не само знао, но је и [illegible] те је она у неколико предуговарана и потписана. И сад, по логици г. Протића, и Пироћанац и Новаковић су против конвенције, а он није напредњак, који смо онда [illegible] основни закон [illegible] били, ми смо добили [illegible]. То је [illegible] разлога логика г. Протића. Он и не [illegible] у [illegible], кад вели да је Пироћанац о конвенцији рекао, да је она Србију ставила у положај Туниса, а знамо је после тога знао је за њу [illegible] исти Пироћанац, још пуне две године министровао. Ако је он листа тако мислио и говорио, онда зашто је и даље министровао, кад га, верујем, на то, силом нико није могао натерати. А сам г. Протић је у више прилика помогао, да је г. Пироћанцу у целој напредњачкој странци, био најмилији човек, а при том и по карактеру најсимпатичнији, нарочито према двору.

Г. Протић вели, како се конвенцијом промеморија не може поредити, зато што су оне сасвим различне ствари. Али мислимо, да се баш између различних ствари прави упоређење, кад се хоће да се утврди која је од које, боља или гора. Што г. Протић полаже много на разлику, како је постала конвенција а како промеморија, то показује само какав је он пливач у политици. Ако је промеморију одобрила и скупштина, је ли што отуда народу лакше, ако је промеморија штетна? Г. Протић брани себе и другове и тиме што су они за њиховог и по самом њиховом своја пристали на промеморију. Но је ли г. Протић сигуран, да је и краљ Милан ову конвенцију без нужде потписао. Зар је он могао да буде онај, као што г. Протић тврди, независан владалац? А вешти сили кад су Аустрије пустиле у Босну, оне су тим самим упутиле Србију, да и она тај посед аустријски призна и поштује. Сва је разлика у томе, што се конвенција показује, као једна политичка комбинација краља Милана, која може бити и погрешна, као што је и погрешна али је тек њена политика, аустрофилства садашњег режима није никаква комбинација, но просто једна [illegible].

Ништа не мења ствар, што је г. Протић са друговима радио, да им такву радњу и скупштина одобри. То је стари њихов обичај свако неваљалство своје покрије одобрењем скупштине. Кад су протеривали краљицу Наталију по жељи краља Милана, да би сакрили свој кукавичлук, они су израдили те им је велика народна скупштина донела о томе резолуцију. После подлог убиства краља Александра они су настојали те је скупштина и то одобрила као патриотско дело. И ако је због таквог рада, Србија од целе Европе бојкотована, који бојкот и сад постоји, који је Србији баш у овом тешком времену шкодио.

Г. Протић увлачећи у ову препирку нашу г. Павла Маринковића хтео би да буде ова „Правде" нагна да скрену са свог правца, само да би избегли нападе Протићеве Самоуправе на г. Маринковића, али му је тај посао узалудан. Још мање ће успети потурање неког издајства, које тобож не чинимо из неке користи коју очекујемо с неке стране, јер бар г. Протић и његови пријатељи најмање имају права да коме подмећу такве ствари, кад се зна да су они политички непријатељи да Србију нападне 1885. год. што сад већ и њихова млађа браћа не порећу. Исто тако г. Протић пре заслужује да стане поред Настића, но ми, јер њихов је шеф Пашић плаћао, те су Настићеве брошуре овде у Београду штампане, а они су Настића слали у оружну фабрику у Крагујевцу а нико од нас.

Најпосле за ту подлу инсинуацију да смо ми нечији плаћеници, поред презрења треба само да опоменемо г. Протића на писма г. „Божо Симића" бечкога посланика писма Авакумовићу, која смо ми раније штампали, и која доказују да су баш радикали они, који су од увек [illegible] за анексију у Србији.

Српске земље

Глад у Далмацији

Из Беча службено демантују гласове о глади у Далмацији, због које су се разболела многа деца.

„Зеленаџија" и Кошутовци

Како мађарска „Застава" јавља с мађарске стране, а [illegible] истрага у Пожуну [illegible] да је истражни судија ствар „зеленаџије" с мађарском странком независности у вези. Нарочито је [illegible] да је [illegible] радикална странка [illegible] с мађарском независном странком, да се Хрватска и Славонија отцепе од монархије и сједине са Србијом. За све ово [illegible] и нам се [illegible] потребно [illegible] за то [illegible] Кошутовци [illegible].

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Помен у Цариграду.

Јуче по подне пронео се мунлашатом бројним кроз Београд глас, да су старо-турци оборили режим младо-турака у Турској, да је се цео гарнизон војске побунио, да је власт имала и да су сва министарства узели у своје руке старо-турци. Узрок овоме је, како се чује, предаја Босне и Херцеговине Аустрији, због које су цауле, улеме и софте дразнили народ на буну по свима турским џамијама у Цариграду.

Прекинути преговори.

[illegible] су између Србије и Аустро-Угарске прекинути преговори не само о трговинском провизоријуму, но и о дефинитивном уговору, јер је било немогуће доћи до споразума. Аустро-Угарска је изјавила српској влади да је боље прекинути започетим преговорима, док се не рашчисте политичке прилике у обема државама монархије.

Значајан предлог.

У једној од првих седница Нар. Скупштине, у којој ће се изнети на решавање предлог о не каквом повременом кредиту за државне потребе, један од народних посланика изнеће један предлог, који ће заинтересовати цео српски народ. Предлог се односи на мешовито вођење спољне политике у Србији, у кратком низу година.

Одговор Стојану Протићу.

Први пандур краљевства, Стојан Протић напрао је на њему својствени начин оне које су у и око листа „Правде" а по имену г. г. J. Авакумовића, Павла Маринковића и писца чланка „Тајна конвенција и промеморија". Са свим је природно да му ова господа неће остати дужни одговора и да ће му сваки по заслузи одмерити.

Данас дајемо места одговору писца чланка „Тајна конвенција и промеморија". Сутра ће изаћи одговор директора „Правде", а Павле Маринковић, који се налази већ десетак дана на путу и који се вечерас враћа, свакако ће прави пандуру високог инт

краљевства дати одговор прекосутра.

Синдикални конгрес.

Главни раднички савез држао је ова три дана Ускрса синдикални конгрес у сали код „Коларца", на коме су учествовали изасланици свих синдикалних организација у Србији. Дискусија је на конгресу била врло жива и изазвала интересовање код свију радника. Одлучено је, да се помаже агитација за осмочасовни рад. Како учесници овога конгреса тврде, дискусија у опште завршила је на опште задовољство делегата различних покрајина и пролетеријата у Србији.

Вратио се.

Г. Ст. Д. Рибарац, министар правде, који је ускршње празнике провео код своје породице у Пожаревцу, вратио се синоћ дунавском лађом у Београд.

Нов ред вожње.

Дирекција трамвајског друштва наредила је да од данас трамваји почињу рад, на свима пругама од 5 сати изјутра до 10 у вече.

Распуштање резервиста.

Аустро-угарско министарство војно наредило је да се распусте резервисти трупа, распоређених у Босни и Херцеговини и Далмацији.

Народна Скупштина.

Сутра почињу седнице Народне Скупштине, које су биле због ускршњих празника одложене.

Закључене књиге.

Јуче је свршена пореска година и закључене пореске књиге код свију пореских одељења у земљи. Од данас настаје нова пореско-рачунска 1909 година.

Полагање испита.

Од сутра почиње полагање испита [illegible] официри, за чин капетански који су се за овај испит јавили и на то стекли право по закону.

Председник комисије је инжињерски пуковник г. Милош Божановић, командант XVIII пука.

Предали се.

Милан Перић „Дубанче" и Живојин Ђорић, побегли робијаши, предали су се јуче чиновницима београдског казненог завода близу села Врчина у срезу грочанском. Они су предали и сву муницију и брзометне пушке, које су отели од војника. За време бекства нису никакво капитално дело учинили.

И сад могу опет за певницу у праву, пошто су се „лепо владали".

Убиство у шуми.

Прекјуче је нађен убијен Павле Крстић из Глоговца у шуми [illegible] у забрани Пантелије и Видена браће Величковића из Гањилаца. Увиђајем је утврђено, да је Павле убијен из пушке, приликом крађе — сече дрва. Сумња се да су ово убиство извршили сопственици забрана. Власт је предузела истрагу.

Прегажен трамвајем.

Јуче после подне око 6 и по часова, кад је трамвај бр. 27 ишао из Топчидера за Београд, и дошао до пред „Господарску Механу", истрчао је из кафане Ненад Николић, радник, и хтео се попети у летња кола, но како је усред пуне пред кафаном било канало а Ненад пијан, то га закаче степенице летња кола, прегазе десну ногу и одсеку му је. Ненад је одмах пренет у болницу где му је указана лекарска помоћ.

Вредан председник.

Председник општине [illegible] чанске у срезу [illegible] предао је јуче пореском одељењу и остатак порезе за прошлу годину у 1760·15 динара, и тим сумом измирио сав дужни порез из своје општине.

Председник се зове Љубомир А. Живковић.

Верени.

Милисав О. Поповић трговац фирме Настас Пантовић, верио се са госпођицом Олгом Ристићевом ћерком почивш. г. Јована Ристића кафеџије из Београда.

Милан Поповић шах-келнер из Смедерева верио се са госпођицом Косаром ћерком г. Александра Томића бив. [illegible] из Параћина.

Честитамо вереницима.

Изгорело дете.

Ђурђе Лазара Лазића, тежака из Мокрог Луга близу Београда, у очи Ускрса играло се са још двоје деце у соби [illegible] и запалило [illegible] тако да је [illegible] и целу кошуљу, те му је утроба изгорела. Друго двоје деце побегли су, јер су била старија и јача.

Стављен у притвор.

Рођеном [illegible] стављен је под кривичну истрагу и у притвор Спасоје Рајковић [illegible] за [illegible] крађу, [illegible] Косту кафеџију код „Соколовића."

Вести из белога света

Анархисти радници у Шербургу (Француска) избацили су [illegible] на коме су протестовали против [illegible] министарства морнарице, а нарочито против [illegible] за [illegible] [illegible].

[illegible] у Мађарској, изгорело је 74 куће и 80 споредних зграда. Становници [illegible].

— Вођ мађарске странке независности и посланик [illegible] Франц Кошут изјавио је у „Мађарорсагу" чланку у коме предсказује пад коалиционог кабинета, јер [illegible] странке не могу [illegible].

§ Француска парламентарна [illegible] ће се састати почетком маја.

§ Руски министар председник Столипин [illegible] је и [illegible].

Али-Бунарски бригадник

Истинити догађај

Српска породица. — Време [illegible] — Српска мајка. [illegible]

Пера Симић је један врло савестан и исправан човек у сваком погледу.

У служби тачан, вредан и марљив, он је такав био и на дому. Своју жену Савету, коју је узео пре шест година из љубави, и свога петогодишњег синчића Аду, он је неизмерно волео и о њима се старао. Ма да није имао Бог зна какву плату, ипак се у његовој кући није знало за оскудицу. Није се, бар за сада још, могло ништа оставити за црне дане, али није ни недостајало, благодарећи његовој штедљивости и Саветином куварству. Хватао се крај са крајем, како се већ то каже.

Ада му је био напредан и то му је чинило велику радост. Пуначак, румен као ружа, леп као угао црних, бујних очију, са великом коврџастом косом, која му је падала по плећима, Ада би обрадовао и највећег мизантропа. Срећни Пера кад би то видео њему би се озарило лице и очи засијале од милине. Он се често поносио својим „лепушкастим дететом", како је он звао Аду увече, када би га метнуо на крило и са њим се играо.

Српска мајка чим би се Ади само показало, да га боле „гибе", а то је обично бивало празником, када се у кући весели, она би му гасила угљевље и том водом квасила га испод леве мишке и десног колена.

Живот Перин текао је тихо, без икаквих потреса све до септембра прошле године — управо до анексије Босне и Херцеговине.

Овај, по цело Српство ужасни догађај, оставио је дубоког трага и на родољубивој Периној души. Као и сви добри Срби и Пера се беше забринуо за судбину своје несрећне браће у Босни и Херцеговини и са жаљењем је пажљиво пратио развој догађаја. Сваки излазак на боље обрадовао би га а сваки неповољан глас ожалостио би га. Он је био један од оних, који су говорили, да би требало да скочи све на оружје и да се животима узме у заштиту потлачена браћа. Кад би му неко почео говорити како нисмо спремни за рат, он би му заплатио образ жалошћу:

— А када ћемо, молићу вас да ми кажете, ми бити толико спремни да можемо тући Аустрију? Да су тако рачунали Карађорђе и Милош, још би се ми Србији шетали турске паше и везири. Него, кажите боље, ми нисмо јуначки народ. Све је ово што видите од најмањег до највећег само кукавице и [illegible].

И, Бога ми, ситуација се промени тако, да су били сви изгледи, да ће се Пери дати ускоро прилика да и на делу покаже своје јунаштво. По варошима и по новинама се поче врло лупати, па после и отворено говорити о рату. Сви обвезници, па наравно и Пера, позивани се на вежбу. Трећем позиву се раздаје оружје. Из Београда се почеше исељавати државна надлештва у унутрашњост Србије. У војсци се журно радило, као да ће се сваког тренутка поћи у рат.

Пера се није уплашио, чак шта више он се радовао. Само се беше забринуо шта ће и како ће збринути жену и дете ако дође до рата. Где ће њих склонити ако буде, као што се то већ јавно говорило, нападнут Београд.

Кад би се увече уморан вратио кући са вежбе он би дубоко у ноћ седео са женом и разговарао, шта да предузму за жену и детињу безбедност.

После дугог размишљања паде му на памет једна срећна мисао.

— Слушај, Савета — рече он жени једног вечера. Ти имаш сестру преко у Али-Бунару. Ја сам нешто размишљао, како би било, да ја лепо испратим тебе и Аду код ње у Али-Бунар још за времена. Видиш какво је ово доба. Сваког часа могу Аустријанци прећи Саву, па шта ћу онда са тобом и малим дететом. Ја ћу у бој а питање је велико да ли ћеш се ти са детевом моћи благовремено склонити у унутрашњост. А баш и кад би успели да се склонимо, настаће питање од чега ћемо живети кад немамо новаца. Међутим, ипак је посигурно, да ми са нашом војском не можемо продрти преко и те ћеш бити ослобођена од свих ратних несрећа. Пасје, шта му знаш, могу ја у рату и погинути, па је свакако боље, да се ти у томе случају нађеш код своје фамилије. А кад се рат сврши, и ако Бог да ја останем у животу, лако ћеш се ти преселити у Београд.

Савета, као паметна жена, одмах је увидела колико Пера има права и смета престаде.

Још истог вечера написаше Саветиној сестри и њеном мужу подуже писмо, у којем им објаснише своју намеру.

После три дана стигао је одговор из Ал-Бунара, у коме им Саветина сестра јавља, да ће се и она и њен човек радо обрадовати Саветином и Анином доласку у госте и препоручује им „да се пожуре са доласком, јер овамо сви говоре да рата мора бити".

Пери се свали с душе велики терет. Кад је прочитао писмо он загрли жену и пољуби је, па приђе кревету и полако пољуби у чело Ацу, који је слатко спавао.

Цео сутрашњи дан провела је Савета у паковању ствари, јер је хтела да што више понесе са собом. Пера је увече затекао све упаковано.

— Да ниси заборавио пасоше — запита га жена још на вратима. Ми смо потпуно готови. Могли би се овога часа кренути.

— Нисам! Ево га! — одговори весело Пера и приђе и пољуби жену.

Целу ноћ су провели у веселом расположењу.

— Само кад сам збринуо тебе и дете. Сад, ваљда, могу и да погинем — говорио је Пера.

— Валда неће дати Бог. Ми ћемо се само свакога дана молити Богу за тебе — тешила га је Савета.

Ујутру у 6 часова кренули се са београдског штека [illegible] лађа. Пера је са обале поздрављао марамом своје миљенике и Савета и Аца отпоздрављали марамом.

Аца се дерао из свега гласа:

— Збогом татице.

— Збогом сине мој драги — промуца Пера, обриса марамом заоштале сузе и упути се у град на дужност.

— Само кад сам њих сачувао опасности — мишљаше у себи Пера и не слутећи шта га ускоро очекује.

(наставиће се)

Pionder

Опадање и растење народа

Золи и народи. — Премије госпође Штерберг. — Глас једне жене — [illegible] за децу. — [illegible] — „Фронда" [illegible] — [illegible] С. А. Држ. — Руси и и женско питање — [illegible] (допис „[illegible]")

Париз, 11 фебруара
(допис)

Они анали Золини нису остали без последица. Француска влада одмах је решила, да приреди извесне мере, да би стали на пут опадању становништва. Између осталога издат је закон, по коме свака породица, која има седам или више деце, има право да једно дете васпита и школује на корист државне касе. Али се тада десила једна неочекивана куриозност. На основу статистике видело се, да таквих породица у Француској има 250.000, те је држава изгледало много, да васпитава и школује 250.000 деце; због тога је тај закон бачен у архиву, као што се то врло често ради код нас. Ово још не значи, да су Французи заостали од реда у овом правцу. Год. 1900. Пио је предложио у сенату, да се [illegible], да неожењена лица и једног и другог пола плаћају прирез на ¼ дела своје целокупне порезе. Сем тога супрузи, који после пет година брачног живота, немају деце, плаћају прирез ¼ део целокупне своје порезе.

На Мадагаскару, где становништво такође опада, [illegible] је доступило још одлучније. Тамо од 1898. г. постоји закон, по коме се сваки мушкарац од 25 год. на навише, који немогадне доказати да је отац бар једног детета, кажњава тиме, што сваке године плаћа 25 дин. прирезе; свака пак женска, која је навршила 20 год., па од тог доба не даде живота ни једном детету, плаћа 15 дин. годишње.

Али још више од државе старају се поједине установе, да се увећа број деце. Тако нпр. дирекција средоземне железничке пруге (Пари—Лион) даје својим службеницима додатак, који се срачунава по броју деце. Што више деце то ће добити службеник већи додатак. За троје деце тај је додатак 30 дин. на годину, а за десеторо — 630 дин.

Но има и других сем новчаних награда. У год. 1902. пронађен је у Француској један грађанин, који је имао 30 деце. Французи су пали у право одушевљење и решише да овом срећном оцу, још за живота подигну споменик. Прогресивни феминистички лист „Фронда" покварио је све, јер је изнео предлог, да тај споменик треба подићи мајци, а не оцу. Око тога отпочела се жучна препирка, која се свршила тим, да споменик уопште није ни подигнут.

И у Енглеској био је сличан случај. Године 1900. умрла је у Есексу у дубокој старости неки *Мери Џонс*, која је била мати 33 деце. Нешто пред њену смрт редакција једног лондонског листа почела је скупљати прилоге у њену корист, и скупила је повелику суму. Не треба пребацити, да у Енглеској постоји нарочито друштво, које осигурава мајке на случај рођаја двоје или троје деце. За близнаце друштво плаћа 50 фуната (1250 дин.), а за троје 75 фуната (1875 дин.).

У Америци се последњих година појавио покрет, да подстиче што већи број порођаја. Пре неколико година Розвелт је лично дао леп дар неким супружницима, који су имали 20 деце. До то доба Розвелт је чешће пута с болом у души примећивао, да и у Сједињеним Државама сваке године све је мањи број порођаја. Тај жалосни факат он је назвао *народним самоубиством*.

—

Једном речју битније графице Штерберг веома су интересантне и желети је, да их прочита што већи број наших дама, којима су — има на нашу жалост пуно таквих — деца напаст и сметња.

Г. Д.

Знамените грешнице
и црна литургија

(наставак)

Већ у половини августа 1680. могао је Лувоа, који је у овој несрећној афери уложио сву своју моћ и сав свој утицај да заштити госпођу Монтеспанову, ставити јој на знање у пролазу у четири ока. Госпођа Ментнон посматрала ју је веома забринута из даљине. „Госпођа Монтеспанова — вели она — најпре је показала, да тиме је чинила презрење и нарав је говорила врло високо". У почетку је госпођа Монтеспанова била као збуњена од тешке кривичне оптужбе и, у забуни и од стида, бризнула је у плач али се затим прибра и сад се тек чујаше жена још једним с пуном снагом своје страсти и своје мржње издигла на потпуну висину свога поноса. „Ако је истина да се упустила у овај злочин, онда је то учинила што што је њена љубав према краљу била велика и велика и грубост, свиреност и неверност онога, коме је она све жртвовала. И краљ је може казнити, али се мора бојати да се не заборави те да пред очима Француске и Европе не погоди и своју децу, закониту децу краља Француске".

Из овога разговора изишла је госпођа Монтеспанова потпуно изгубљена, али и коначно спасена.

Ваља само помислити до кога је ранга Луј XIV цепио своју метресу. Њему је пре свега стало до тога да се избегне скандал. Бурно би могло изазвати чак и прогонство бивше фаворите или политика немилост. Ла Рени, који је благодарећи своме дару посматрања довољно проникао госпођу Монтеспанову, опоменуо је Лувоа: „Треба се бојати скандала, чије се последице не могу предвидети. — Лувоа, Колбер, па чак и госпођа Ментнон трудили су се да ублаже шта. Колбер је баш пре тога своју најмлађу ћерку заручио с нећаком госпође Монтеспанове. Осим тога је познато колико је том државнику на срцу лежала [illegible] величина, на чему је он неуморно радио и која се по његову мишљењу није могла одвојити од владаочеве величине. Госпођа Ментнон је одгајила децу госпође Монтеспанове и крила као живот била им је искрено наклоњена. Додајмо томе још и то, да је и поврх свих својих погрешака, и поврх свог егоизма, своје [illegible] и грубости, свој је [illegible]. Луј XIV нико и краљевском достојанству свест у служби, какав од тада никад није посегнут и да он у целој овој кризи ни тренутка није губио свој мир и величанство, којима се нису довољно могли надивити сви они, који су дошли у његову близину. Госпођа Монтеспанова није отерана с двора. Она је само свој велики стан на првом спрату заменила другим, који је мало даље од центрума краљевског двора. Као и пре тако ју је Луј и после примао у присуству других и чинио јој посете, које су површна посматрача могле преварити, али познатим очима није измакла велика промена, која се одиграла иза кулиса. Госпођа Севиње пише својој ћерци, да Луј XIV наступа веома грубо према госпођи Монтеспановој, а Бисн Рабитен то поступање назива „презрењем."

(наставиће се)

Позоришна вест

Штедња на практикантима

Позориште је пало у финансијску кризу. Према извештају, који је поднео благајник позоришта у кризи, управа неће бити у стању исплатити глумцима малу плату. Налазећи се пред новим и неугоднијим питањем, управа се тад прихватила на штедњи. И у место да приступи радикалним мерама она се спрема да отпусти једног [illegible] и једну младу глумицу, рачунајући ваљда да ће на тај начин повратити равнотежу у буџету. У државној служби, чим се увиде прекорачења у буџету, плаћају их практиканти и надзорници. Тај „мерак" који је већ одавно окушан од свих наших министара, приступа и управа позоришта. Да је бар избор тих позоришних „практиканата" учињен како треба, па не би имали ништа против тог корака управина. Али, учињеним избором, управа је учинила нову погрешку о којој ћемо ми кад после прилике говорити.

Јубилеј

Вечерас прославља у сали „Ка[illegible]" свој тридесетогодишњи јубилеј Миле Стојковић бив. члан Краљ. Срп. Народног Позоришта. Стојковић ће играти Владимира у Нушићевој „Пучини". Заједно ће играти Зорка Тодосијевић, [illegible] Нарић. Позоришни [illegible] другарски [illegible] суделовати у овој представи Љуба Станојевић и Чича Илија.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

роман
МИШЕЛА ЗЕВАКО
— превод с француског —

Краљица мати

— Све је изгубљено, грофе, па чак и то да Јованка и њен син одбацују моју крајњу понуду. Али ако се не преварите, ако из будућег развитка Навара остане слободна... шта ћете онда рећи, госпођице?

— Ништа, госпођо... Очекујем да ми ваше величанство каже шта мисли.

— Ево, то је са свим просто. Навари ће тада бити потребан нови краљ. Јер за мала земља не може остати без владара. Ја вам већ налазим тога краља...

Маријак, зачуђен што краљица разговара с њим у таквом разговору, поче премишљати на шта ће све то изаћи. Он у осталом није придавао велику важност овоме тајном разговору. Оно што је он [illegible] што је на [illegible] био је једна реч [illegible] узбуђења и [illegible]ва, која би му допустила да огрли своју мајку.

Нагон извесног срца бише изненада сва гордина која је годинама сабрала.

У целом овом разговору он је осећао једну дубоку и искрену радост због понижења и злобе.

Све му је остало благонаклоно.

И док је Катарина са припремљеним степенима развијала своју политику, [illegible] као да старост да не[illegible] још не један покрет, ни један трзај који би је учинио сличном њеном [illegible] и [illegible] несрећама и наклоности... и сажаљење да ће се у гомили људи који су приближавали Катарини наћи ни један који ће је благословити и жалити, и да ће то бити он!

А Катарина од Медичи рече му са свим равнодушно:

— Ја сам нашла тога краља...

Скоро у исти мах кораци лица краљичиних посташе суровији, очи се сузише, прибра се као да хоће да зада последње ударе и рече отсечно:

— Тај краљ сте ви!

Та реч упаде на Маријака у тешко време. Он осети да Катарина зна да је он њен син. Грозничаво дрхтање обузе му цело тело. То осећање он хтеде да претвори у извесност.

Ох! да је могао да дође [illegible] његово право [illegible] као те краљице, која је била његова мајка!

— Ја! промуца он, ја! краљ од Наваре!

— Ви, грофе, рече мирно Катарина која је [illegible] добру маријакову [illegible] срећу.

— Ја! понови Маријак. Али, госпођо, ви заборављате да ја сам ништа.

— То је разлог више што [illegible] од вас да начиним све.

— Госпођо, Госпођо! разабираше гроф као побеснео да је од ничега начинити све, да од сиромаха без игде ичега начини краљ треба имати јака разлога.

— За ћу их наћи. За то се не брините, грофе.

— Ви ме не разумете госпођо! Ја не тражим разлога за моје краљевство! Ја тражим разлоге који вас гоне да баш мене хоћете да начините краљем! Ах! госпођо, то је једино што ја хоћу да знам, све је остало безначајно. Ја би радо умро, потпуно срећан, кад бих то могао да дознам...

Жустрина Маријакова зачуди Катарину; али је она опет прикрила изненађење.

— Шта вам је до тога стало, грофе? рече она. Зар вам нисам казала да вам [illegible] мере? Примите срећу која вам се указује и немојте разбирати њене [illegible]. Да, ја хоћу вас [illegible] у овом тренутку. Али знајте ово: Ја вам говорим потпуно искрено. Ма колико да вам изгледа чудновато то што вам кажем то је већ спремљена ствар... Све што је мени сад потребно да знам, то је, до које сте мере ви одани Јованки од Албрета... То треба да знам... Ја између вас мислим да начиним једну погодбу... којом треба да се ослободи престо наварски...

Гроф се трже.

— То јест, додаде Катарина, погодбе које треба да обезбеди Конђеју од Беарна другу краљевину...

Маријак обори главу.

— Госпођо, рече он тихим гласом, ја је у почетку био тужан збуњен, а постепено постајао све сигурнији да [illegible] да тражим разлоге о намерама вашега величанства и ограничићу се само на питања која ми је поставили. Не ме питате, госпођо, да ли волим краљицу од Наваре, да ли сам јој одан и докле иде моја оданост? Жели ли то ваше величанство да дозна?

— Зацело господине... то је све за сад.

— Добро госпођо. Ви сте на [illegible] начин [illegible] једну реч која ме је сасвим узбудила. Ви сте рекли: И ја сам жалио... Ја вас молио бих на ту реч [illegible] претпостављам да ви [illegible] одиста [illegible] јадну мајчицу и да би сте пре умрли но што би сте допустили да вашем [illegible] на [illegible] кнеза. Ви морате такође разумети ја бар тако мислим, колико је дубока [illegible] према матери.

Нико бледило пређе се по лицу Катаринином.

(наставиће се)

Тражи се на зајам 33.000 динара. Плаћа се 10 од ст. интереса. Гаранција интабулација на имање у Београду, које вреди 800.000 динара.

Упутиће уредништво овог листа.

219 3—3

КУПУЈЕМ

Бисере, [illegible], злато у бриљантима, као и племенито камење.

Овлашћени од једне стране куће да за рачун исте сваке стварне купујем, у могућности сам да најбоље цене дајем, а тако и набавке свију накита у Краљ. Србији најбоље плаћам.

На менице и таксене марке дајем рабат 2½% до 3½%.

Мењачки посао примам кредитно на дневном берзанском курсу.

С поштовањем

Исак Ј. Ешкенази

мењач [illegible] Београд.

194 6—10

У Цара Уроша улици бр. 37, од 1. маја издају се два велика и два мања елегантна стана са инсталираним електричним осветлењем, серпентинским водом у кујни и купатилу.

За цену и остало обратите се у истој кући код г. **Аце Р. Христића** 213 5—5

Три добро очуване шиваће машине са целим прибором продају се врло јефтино.

Таковска ул. бр. 42. 216 4—6

ЗА ПРОДАЈУ

МАШИНЕРИЈА

код [illegible]

Млин у Петровцу [illegible] 12 коњских снага „Рекорд" систем шина са 2 пара камења и ваљцима са 2 стране [illegible], пролази са ваљцима и постављен је и може да ради.

2 [illegible] машине од 6 коњских снага [illegible] са свима приборима 2 године су прављене.

1 штеда за 2 пара камења.

Све ово [illegible] продајем пошто се [illegible] послом бавим и не могу [illegible]. Купци нека се јаве потписаноме.

Владимир Арсенијевић

[illegible] 60 [illegible] из Пожаревца

Један парни казан са мотором и трансмисијом и целим прибором за продају. Упутити: Студеничка улица бр. 30. 206 3—3

ПАЛИЛУЛСКА ЗАДРУГА има веће плацеве за продају у [illegible] погодне за кућевласнике и винограде, а нарочито [illegible] плацеве на [illegible] смедеревском код [illegible].

Плацеви се продају за готово и почек. 205 3—3

Под кирију МОЈЕ 2 КУЋЕ: једна с лица, друга из дворишта у Дечанској ул. бр. 35 заједно са великом баштом издајем од 1. маја под закуп.

За цену упитати сопственика **др Николу Х. Николића** Добрачина ул. бр. 22. 3-3

У МОЈИМ КУЋАМА у Цар Урошевој, Банатској и [illegible] Јанка улици, има за издавање под кирију од 1. маја ов. год. врло удобних станова за веће и мање породице.

Цена је врло јефтина.

За услове обратити се настојнику у истој кући.

Београд

Михајило Павловић

179 фирма: [illegible] и Павловић.

Од 1 ог. маја т. г. издајем под кирију:

ДУЋАН у коме је сада [illegible] кафана на Зеленом Венцу, са три магазе и две собе — **Е**ЛЕГАНТАН СТАН на горњем спрату, као канцеларија, са четири собе, [illegible], кујном и осталим удобностима.

За цену и услове упитати *М. Миловановића* апотекара, у [illegible] апотеци [illegible] или у Добрачиној ул. бр. 10. 193 5.5

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

на свом лутријском зајму добило је

Дин. 2,000.000 у злату

1,000.000 „ „

Депоновано је код Народне Банке као гарантни фонд за исплату згодитака и амортизацију „*Лозова Црвеног Крста*".

У случају рата и за случај мораторија, Лозови Црвеног Крста исплаћиваће се и у случају ако Србија загази у рат и прогласи мораторијум, јер је за тај случај предвиђен нарочити фонд од **1.000.000 динара у злату**, поред осталих великих фондова.

Зато Родољуби купујте ваше *Лозове Црвеног Крста*, улажите новац, не губите већ помажете једну хуману ствар и можете само добити.

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

Идуће вучење Априла, главни згодитак	**150.000**
други „	**15.000**
10 згодитака по 1000	**10.000**
20 „ „ 200	**4.000**
100 „ „ 50	**5.000**
900 „ Аморт. 22	**19.800**

Ко упутницом новац пошаље дин. 22·50. Доплатом 23 динара. Даје се и на 12-то месечну отплату по 2 дин. месечно и 1 динар од лоза [illegible] уписаним [illegible] с правом на игру. Новац се шаље искључиво 205 9-10

Поверенцима провизија за [illegible] 1 динар од лоза, а то је за [illegible] — [illegible].

Главном заступнику

Живку Петровићу

Београд — Кнез Михајлова 33.

ВЕЛИКА РАСПРОДАЈА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај, код „Круне"

Кнез Михајлова улица бр. 31.

Распродајемо [illegible] партије разноврсне робе, као: *Свиле, Тафта, Поплина, Муслина, [illegible], Аклајна* и т. д. у свима бојама.

Штофова за женске хаљине, костиме и блузе у [illegible] модерним бојама.

Платна и шифона на комаде за домаће употребе [illegible] 15, 17, 18, 20, 22, 25 д. за на метар.

Платна за јоргансе и душечке чаршаве у свима ширинама 1·20, 1·40, 1·50, 1·70, 1·80, 2 д. за на метар.

Чаршава *Салфета, Пешкира, [illegible]*, гарнитура за 6 и 12 особа.

Покрета [illegible] *[illegible], Чипака, [illegible]* и т. д.

[illegible] [illegible]

Веша мушког и женског

Мидера, *[illegible]* и т. д.

Велики избор *[illegible] за женске тоалете.*

Тепиха на метар и готових, [illegible] и јутаних.

Сарема купонске и доверске

Свако паковање бесплатно

Мустре на захтев шаљемо бесплатно — Поруџбине вршимо уз доплату

С поштовањем

Браћа Х. Габај.

315 4—20

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** и одлично утиче код инфлуенце, обичних кашља за децу, катара плућа и свију ових болести, где се **сиролин** до сада успешно употребљавао. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на шкрофулозну, малокрвну и рахитичну децу. Пријатног укуса те га и одрасли пију и деца радо узимају и добро подносе. Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

за [illegible] по Маху, за трљање [illegible] или удесе, промене, крсти и [illegible], јача [illegible] и [illegible]. Мала боца **1·20** динара, већа **2** динара. 46 28—50

Прва Срп. Повл. Фабрика Стакла

ЗА ПРОЗОРЕ

У КОСТОЛЦУ

Израђује све врсте прозорског стакла у свима дебљинама и величинама.

Ради цена и погодбе треба се обратити на г. г. Стојаковића и Михаиловића у Београду 218 3—3

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник справља се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас на сваке суботе *Српски [illegible] са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

За време поста увек рибе

ПРОДАЈА ВИНА

На углу Добрињске и Босанске ул. бр. 7.

Обратити се сваког дана од 6—12 пре подне и од 2—6 по подне.

Бело бордовско у флашама	1·20	флаша
Малага	0·90	литар
Књажевачко црно	0·80	„
Врањско „	0·60	„
Смедеревско бело	0·70	„
Смедеревско „	0·60	„
Неготинско „	0·50	„

Специјални услови за кафеџије.

На продају **материјал за цеђење вина, преса, бурад итд.**

Занатлиска Кредитна Банка

у сопственој кући — према згради Поште

[illegible] ул. бр. 10 — Београд.

Прима новац на штедњу, плаћа 7%

мање суме враћа *одмах* — без отказа.

Даје новац на залоге, — на све ствари.

Занатлије помаже кредитом

у њиним пословима.

Даје зајмове на плате, пензије и признанице

Цензура меница Понедељником. 208 3—6

ЦЕМЕНТ

ГРАЂАНСКА БАНКА

Има **искључиву продају портланд и роман ЦЕМЕНТА** из Рањске и Поповачке Фабрике Цемента и то *на вагоне и на сатно по фабричкој цени.*

Купци за све поруџбине нека се обраћају *искључиво* Грађанској Банци. 140 10—10

ЦЕМЕНТ

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

ОБУЋА

КОД

ЈОСИФА ФРИДА

Кнез Мих. ул. 33.

— у кући г. Ник. Спасића —

173 8—10

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК

који на пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама лица која су од исте патила, нашла су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреба. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити *у апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin" признато као изврсно средство против **кашља, катара плућа**, [illegible] *(influenza)*, зачетка *туберкулозе и плућних* [illegible]. **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од **заразних тајних болести. Цена 2 динара.**

„Биљни теј" против нервозних болести. Цена једном пакету **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд* 355 24..

[illegible] Христић каф. код „Румунског Краља" са породицом, извештава своју родбину и пријатеље, да ће данас 4. Априла т. г. у 10 часова пре подне на Новом Гробљу подавати помен своме сину

† Стевану Христићу

[illegible]

моли родбину и пријатеље да овом помену присуствују.

1. Априла 19[illegible] год. Београд 1-1

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8., за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·30 За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сва уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радован М. Радосављевић* Васинска ул. бр. 28.

„[illegible] Радичевић" Новорпоставња Штампарија Гавр. Даниловића и Комп. [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | ЧЕТВРТАК 2. АПРИЛА — БЕОГРАД. | ДИРЕКТОР Јова Адамовић | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ [illegible] | Телефон 821

Један интересантан интервју

Како су гласови о измени закона о штампи поприлично узбудили новинарске сараднике, који предвиђају да ће се све рђаве последице те измене на крају крајева на њих свалити, пошто већинење штампе само собом изазива штедљивост појединих редакција, то је један наш сарадник сматрао за потребно да се извести, јесу ли ти гласови тачни или не.

Ради тога отишао је чича Гаји [illegible], као најчистијем демократи, да га пита шта он о тој ствари мисли. Код чича Гаје сарадник је затекао и Стојана Петровића, Пљуцка, што га ни најмање није изненадило, јер је знао, да су се након свог [illegible] успеха у босанском питању, и фузионаши и самосталци, један другима приближили, и постали сарадницима.

И онда је настао овај разговор:

Сарадник. Баш добро те склопило, те сам вас обојицу нашао. Знате ли ви нешто, постоји ли заиста намера код владе, да садашњи закон о штампи мења, тако, да би се илузије могле бити кажњене?

Чича Гаја, погледа у Стојана, и рече: Ти се Стојко постарај парламентарци од мене, а после и Светозар је од твоје партије, знаш ли ти, шта мисли наш господин? Да није нешто за илузије?

Стојан. Јест, море, нашли алузији. То је нешто од увреде, али куј га знаје шта му је? Ја му нешто нисам баш [illegible], шта му је то алузија.

Сарадник. Не илузија, него алузија. То су две различне ствари. Илузија је н. пр. кад је г. Пашић, по повратку из Русије уверавао владу и Скупштину, да Русија неће признати анексију, ако се српски захтеви не уваже. А оно после Изволски први признаде анексију, и то без резерве. То што је г. Пашић говорио, а Скупштина веровала, то је била само једна илузија. Или, други пример: кад г. Пашић, изнесе у Скупштини резолуцију: да се од њене тражи, да она изради, за Босну и Херцеговину аутономију под суверенством султановим, а сутра дан, султан се лоса суверенства за [illegible], наравно у корист Фрање Јосифа. И то је опет била једна илузија од наше стране.

А алузија, о којој вас питате, значи кратко речено увреду Краља. Тако н. пр. неко у новинама напише, реч „сарага". То се већ може протумачити, као увреда Краља. Јер сарага је нека риба из Скадарског Језера, с којом је за владе Обреновића, трговао у Србији Сенам Луковић пријатељ и [illegible] родом [illegible], а тога [illegible] у Пушковић, вос. Раше, те од [illegible] зарадио доста новаца. С тога је Луковић добио [illegible], Сарага, и то је већ увреда, кад се [illegible] пријатељу [illegible].

Исто тако, ако ко год, у новинама помене реч „двадесетгодишњи пријатељ" јер под тим се [illegible] разуме г. Балугџић, који је на суду доказивао, како је Пашић хтео да доведе Краља са три министра, ако се одобри [illegible] зајам, а Пашић је опет у „Самоуправи" доказивао, да је Балугџић као дописник „Н. С. Пресе", прост агенат аустријски, и због тих својстава га после и поставио за посланика у Скопљу. Дакле и овде би било увреде за Краља, јер како може један аустријски агенат бити пријатељ Краљев? Даље, ако у новинама напишем реч „аминина" може се она довести у везу са оним доласком Кузмана Јаше, који је телеграфисао из Беча, после убиства краља Александра, на честитку Аце Новаковића и [illegible] га оним српске [illegible]. На [illegible] реч „савест," значила би да се мисли Аца Богосављевић, један од твораца 29. маја, а реч „ђфек" и [illegible] да се односи на Живу [illegible], а све би то било доказ, да си против садашњег стања и династије.

Стојан. Е па јој ли погубен? Ене ђу ти [illegible] да [illegible] кад [illegible] сви ће као један човек да гласамо за њега јер данашње [illegible] треба да бранимо сва своја средства, али ма Бог. Је ли чича Гајо?

Чича Гаја. Ја без клуб ништа не могу да решим. Како ти реко, г. Жујовић и Продановић, онако ће ти и бити.

Наш сарадник је из овог извео закључак да ће фузионаши бити за измену закона о штампи и да ће се самосталци определити према приликама и — комисионарима, које им се буду понудиле од стране фузионаша, односно према [illegible] пандура краљевства.

ШКОЛА И НАСТАВНИЦИ

или

Шта смо према наставницима „демократи"?

[illegible] рада. — [illegible] — [illegible]. — [illegible] — [illegible]

[illegible]

к.) у Неготину

Г. Вл. Симоновић као професор у гим. гимн. 16, а као директор у женској 6, свега 22.

Г. Ђура Вербица 16 + 8 = 24
Г. Јован Станојевић 16 + 10 = 26
Г. Алекса Јовановић 17 + 4 = 21

г.) у Нишу

Г. Гавр. Ковачевић 17 + 10 = 27
Г. др. Б. Петковић 17 + 11 = 28
Г. Александар Крстић 15 + 8 = 23
Г. Р. Антоновић 12 + 8 = 20
Г. М. Ђорђевић 16 + 7 = 23

д.) у Пироту

Г. Властимир Ђорђевић 17 + 7 = 24
Г. Јанко Поповић 18 + 3 = 21

е.) у Пожаревцу

Г. Влад. Радивојевић 16 + 9 = 25
Г. Ј. Ж. Вишњевац 16 + 8 = 24
Г. Рудолф Бојовић 18 + 6 = 24

и т. д.

ж.) у Смедереву

Г. Бранислав Вуловић 12 + 6 = 18
Г. Алекса Кецман 12 + 6 = 18
Г. Милан Мажар 18 + 6 = 24

и т. д.

з.) у Зајечару

Г. Нил. Живановић 15 + 4 = 19
Г. Панта Ђурић 17 + 5 = 22
Г. Андрија Поповић 17 + 6 = 23

и т. д.

и.) у Ваљеву

Г. Милан Зарић 17 + 7 = 24
Г. Панта М. Срдић 17 + 6 = 23
Г. С. Вукашиновић 17 + 5 = 22

и т. д.

ј.) у Крушевцу

Г. Милан Мујић 16 + 6 = 22
Г. Р. П. Јовановић 16 + 6 = 22

и т. д.

к.) у Шапцу

Г. Сава Рајковић 16 + 10 = 26

Највише хонорара у унутрашњости има:

Г. Јован Митровић у Прокупљу 27 часова све хонорарних, и

Г. Радомир Карадић, учитељ гимназије у Прокупљу са 26 часова, опет све хонорарних.

* * *

Оволика презапосленост са [illegible] последица је пораз за [illegible] и стање у [illegible]. Закон је јасно [illegible] прописује 18 часова недељно као максимум једног [illegible] рада у гимназији. Да је законодавац био уверен да се може радити и за више часова недељно, он би то [illegible] и одредио. Овако, кад се ради више од 18 час., *мора се у ствари не рад [illegible] [illegible] бити у школи, одакле се [illegible]*. Овако [illegible] наставника, које [illegible]. А ако наставник ради и за толиким бројем часова, и ако савесно испуњава своје дужности, као да никада више од 18 час., онда [illegible] греше према народу и народној [illegible], *јер [illegible] од 18 сати недељно, треба да ради у гимназији за који су [illegible] и плаћени.*

Оваква хонорарни рад утиче [illegible] штетно на доживот наставника. Ако је колико [illegible] он пострадао [illegible] г. др. Радовановић (он има 28 часа) и [illegible] у [illegible], да му је у реду [illegible] ствари [illegible]. Имате за [illegible] хонорари [illegible], која [illegible] (Ђ. Дамјановић [illegible]), г. Гаја Јовановић и г. Илија Пајевић [illegible], и то је [illegible] штетно.

За мислим, да је сасвим [illegible] узрок [illegible] стање [illegible] наставника, што је последња [illegible] и пре [illegible]. Јер који прима за исту плату као професор у Београду, где је много скупљи живот и професор у Ужицу, где је [illegible] живот.

Према је дакле потребно, да се [illegible] и рад у гимназијама, [illegible] хонорарни рад у [illegible] школама. Наставнику је доста 18 час., [illegible] слободног времена [illegible] у [illegible] и у другим [illegible], које [illegible] науци [illegible] служити [illegible] из [illegible].

Наставничко стање треба [illegible] плате у [illegible] као [illegible] у који је скупљи живот.

Тада ће престати ове [illegible] за хонорарима, који само отежава [illegible] наставника, а тада ће се у гимназијама увести прави ред и истински рад.

М.

РЕВОЛУЦИЈА У ТУРСКОЈ

Цариград (30. марта од дописника Прес-Бироа). О десетодневним крвавим догађајима не могу вама [illegible] телеграфисати. Сви новинарски телеграми забрањени су. У томе тражите разлога што до сад не добисте од мене ништа. Чак су и приватни телеграми без политичког садржаја забрањени за Европу. То је разлог што се служим поштом.

Контра-револуција припремала је већ неколико дана, али у највећој тајности. Њу су [illegible] реакционари и муслимански фанатици, али су им се придружили и [illegible] из парламента [illegible] или [illegible]. И сад се војска прогласила да [illegible] ту [illegible], али сад без официра. На против све је управљено против официра.

Војници из разних касарни са [illegible] кренули су [illegible] без својих официра, на [illegible] пред [illegible] и парламентом. Војници — [illegible] стражари, који чувају парламент, [illegible] парламента од стране побуњеника, који су [illegible] Сераскерата (министарство војске) и свирали улице. Побуњена војска је [illegible] да [illegible] предала из Скупштине, [illegible] да се они [illegible], с тим да се [illegible] парламента. И ако [illegible] седнице, посланици су преко скупштинских служитеља [illegible] на ову [illegible] седницу. Вероватно, да ће под притиском војске, [illegible] са свих страна, парламент [illegible] побуњенике.

У 5 сати по подне чуло се, да је влада поднела оставку и да ће бивши велики везир Ћамил паша образовати нову владу, да је и Ахмед Риза беј ([illegible] се сад утврђује, [illegible] противни гласови да је убијен) поднео оставку и т. д. То је мало умирило духове али улице [illegible] групама војника без официра и [illegible] у Стамболу [illegible] узнемиравају грађанство, које [illegible] није [illegible] учешћа у догађајима. Све [illegible] сама војска. Од [illegible]. У касарнама су поједини официри [illegible] и [illegible] стране. Ко је од [illegible] младотурака официра [illegible] војску и да је [illegible] против [illegible], тај је [illegible] убијен. Број убијених и рањених официра рачуна се на 40 до [illegible] и [illegible] се [illegible] гласови да број [illegible] на [illegible] сто. Мост у [illegible]

скоро са три митраљеза, није је прошао у Стамбул данас бео [illegible]. Мисли се иће до високе порте, али даље до Сераскерата не. Све улице су [illegible] војници, који не дирају грађане, но против говоре им: будите мирни, не мешајте се, ми ћемо наш рачун сами расправити. Хоће храбри војници да истрају у борби за Ислам против оних, који хоће с европским [illegible] да поткопају веру. Војнике храбре улеме и буле.

На мосту је убијено неколико официра под сумњом да су младотурци. Чује се да је убијен и посланик Хусеин Џахид, вођ младотурака и уредник „Танина". Уз младо-турке је маршал али се вели, да је и ова у последњем часу прешла побуњеним трупама, које раде за реакционаре. Као кандидати за великог везира помињу се у овом тренутку Ћамил паша и Кучук Саид паша. У 8 сати вече, кад овај [illegible] завршујем, стање је критично. Вели се да су се неколико пукова одмакли од побуњеника и опет прешли младотурцима. Те су трупе ослободиле своје официре у [illegible] касарни [illegible] и [illegible] Стамбол [illegible] истражују улице и [illegible] се у куће.

— [illegible] агентура —

Цариград. Сензационе вести о томе, да су Европљани у Цариграду у опасности, нетачне су. Кореспондент „Корес-бироа" са драгоманом аустријске амбасаде прошао је јутрос без опасности кроз редове побуњених војника, који су се вратили у касарне у одељењима и без официра, пуцајући при том у ваздух од радости када им је прочитана султанова ирада, која саопштава оставку кабинета. Непрестана пуцњава, која је трајала више од једног [illegible] по сат проузроковала је велико узбуђење, а [illegible] и панику, јер се држало да се бију бунтовници са другим трупама.

Цариград. Тефик паша, бивши министар спољних послова, наименован је за великог везира, а командант корпуса [illegible] је [illegible] на његово место постављен [illegible] паша. Бунтовници не пристају да Тефик буде велики везир. Бунтовничке патроле циркулишу улицама. Војна [illegible] није [illegible] умирила.

Цариград. Турски листови потврђују убиство министра правде, и тога се вели да су побуњеници држали да је он Ахмед Риза, председник парламента, а исто тако листови потврђују да је министар марине рањен а посланик Махмут Арслан убијен. За Арслана, вели, да су побуњеници држали да је он уредник „Танина" Хусеин Џахид.

Цариград. Тефик је остао на положају великог везира. За председника парламента изабран је Исмаил Кемал, који

Арнаута, а Шевкет-паша је стао на своје положаје. Многи од чланова младотурског комитета погинули су. Елементи старих турака, конзервативни и клерикални мислили су да је учињено потпуну победу и уништио режим младотурског комитета. Данас у Цариграду влада потпун мир.

ЈЕДАН ПРИЛОГ

„Одјекова" полемика с Стојаном Протићем

У „Правди," у броју од 21. прошлог месеца изашла је међу домаћим вестима и једна белешка под насловом „Аустријска контрола," која гласи од речи до речи овако:

„Пошто се Србија обвезала да разоружа и то одмах учинила, и пошто се обвезала да ће вратити стање у војсци, које је било у пролеће прошле године, т. ј. по 60—80 људи у батаљону, то Аустрија сматра да има право надзора и што ће она сад вршити контролу по касарнама, да ли војска није већа у њима, но што је Србији допуштено држати. Тако исто, Аустрија ће забранити Србији да извршује утврђења и реформацију своје војске.

На све то је иначе Србију обвезала.

Ништа горе ни срамније не би постигло Србију но да је била у рату тучена!"

Сутра дан је „Самоуправа" назвала „Правду" као издајника Србије, тврдећи да је ово све лаж и да овако не тумаче Србијину ноту ни „Нојес Сл. Пресе" и „Пестер Лојд." Тврдећи то, „Самоуправа" удара у своме чланку „Издаја и Издајници" овако: „За чији рачун ћај јавни и отворени издајник Србије овако читалачки и „родољубиво" изврће смисао јасног текста у прокламацији исказане слоге упућене Србији и још развија артистичко објашњење самих [illegible]" и завршује чланак са тврђењем, да је та белешка написана у издајничкој намери и да је „пуна срамна издаја јасна сав дан."

Ја нисам био у Београду ни када је ова вест изашла у „Правди," нити онда када је „Самоуправа" на њу онако наговорила и да у овој белешци има ма и труна истинитости, ја бих морао сваком потпуно изјавити да је белешка пуштена у лист без мога знања и да жалим што моја сарадња нису били сасвим сигурни једног таквог написа. Али, у тој белешци, као што рекох, нема ни труна неистине и ја нисам имао потребе да се од ње ограђујем, ни према оној тешкој оптужби, коју је „Самоуправа" против „Правде" подигла.

На саму ту пак оптужбу нисам после мог доласка с пута хтео да реагирам, јер сам сматрао испод свог достојанства, да се браним од такве једне апсурдне оптужбе, коју против мене подиже један лист, у коме седе људи од којих ни један нема те моралне куражи, да под својим потписом поверује то што је анонимно написао и штампао, а која су то исто потврдили и о другим људима, који су после сами постављали за сталне конзуле.

Пре два дана донела је „Правда" један уводни чланак: „Тајна конвенција и прокламација" у коме се повлачила паралела између прокламације српске владе и онога што је г. Стојан Протић писао о тајној конвенцији Краља Милана. „Самоуправа" је на тај чланак реагирала нападајући лично мене и поредећи и г. Павла Маринковића, представљајући нас као људе глупе и неморалне, који пишу о стварима које не знају и не разумеју а дискутујући све то нечим разлогом, којим је подстицала своје читаоце.

По извесним мислима и по близини из кога потиче, ја сам закључио да је овај чланак из „Одјека" чланак писао г. Стојан Протић и у чланку „Логика г. Стојана Протића" указао сам на све наглие недоследности у томе чланку, послужујући се при томе стилом и речником самог г. Протића.

Г. Протић, који и иначе није до сада на себи а ни посао не [illegible] сад, обично је на то и у јучерашњој „Самоуправи" написао [illegible] је овако [illegible] кад пред собом види човека, који се усудио рећи њему, Стојану Протићу, да [illegible] потпуно наивних [illegible].

Мени је жао што немам места у „Правди", да представим све оно што је г. Протић написао о мени, али ће „Правдини" читаоци, који познају г. Протићеву памет и несавесност у полемикама, и сами моћи себи створити о томе слику кад им кажем да је још и проглашен ти, што тврди да сам заузео место поред Ђорђа Настића, да водим подмуклу борбу против отаџбине мојих читалаца (овим г. Протић створи да је Србија и моја отаџбина) и да [illegible] вареног плаћа.

Разуме се да г. Протић као разлог овој јединственој грозни против мене, човека који је како и нашта, међу „прецизност и принцип [illegible] Србија не зна," не испољава томе, што сам се усудио противречити њему, на двору и у политици „кнеза" и „најбеограђанијем" стању, него и овим мојим белешком о аустријској контроли.

И г. Протић тврди, као и овај анонимни, у ранијем нападу на „Правду," да је све оно што је у „Правди", [illegible] белешци речено, лаж, да сам ја — ја који сам у времену кад је та белешка писана, водио са другим из „Шумадије" и корупционе, и не слажући да се тако у Београду пише једна белешка, због које ће ме г. Протић помастовати свињом, као што је у своје време удостојавао само људе, као што беху Гарашанин, Ристић, Пироћанац, Пера Тодоровић и слични политички „неподобни" и конвертовани „издајници" — дакле да сам ја то све измислио, да би нашао отаџбину „својих читалаца" и да бих, грешник за неки, каквог ме је Бог створио, дошао до пара, јер ми је иначе врло мало да мирујем [illegible].

Кад би г. Стојан Протић могао знати, какав је утисак увредио овакав [illegible] и мене изненадити код [illegible] и пријатеља, који мене лично познају — а има их врло много — он би морао поцрвенети, ако ти људи његових особина могу црвенети, али је сигурно би се угризао за своје плахе [illegible]. Тврдити за мене да сам издајник Србије, и то издајник за паре, значи [illegible] пријатељу, који мене познају и за које је [illegible] сам човек, чија се [illegible] морао би рећи: Е тако ти Стојане, ту си претерао, ово сигурно [illegible].

Ја бих дакле платио врло скупо [illegible]. Јер, коме да то доказујем: својим пријатељима? — Они ме знају. Својим читаоцима? — Они ме разумеју [illegible] и ја знам само [illegible]. Остао би ми дакле само да се правдам пред г. Протићем, а то мени јер ми је после оваквих његових испада сасвим сам јасно, што ће о њему казати човек који је карактер г. Протићевог и који ме назива издајником не зато што верује да сам ја у истини издајник, него зато што би хтео да ме представи као човека чији се мисли утисак може другом створити овако само лаже, кад се каже да пише за рачун непријатеља отаџбине.

Али, ово не мењу правдати, нити имам друге воље да [illegible] г. Протић као [illegible]. Нећу казати какав је, али ће га прочитати, да нека читаоци сами изведу закључак и сама констатују какав је.

„Одјек" је једном рекао да је г. Протић садашњи [illegible]. Ја нећу да тврдим то исто, али ћу изнети један податак, по коме ће непристрасни људи моћи оценити да ли је та „Одјекова" квалификација тачна или не.

О томе сутра.

к*ъ

Епиграм

Црну Гору замазују
Да ће добит' Спич.
А Србији не дадоше
Ама баш ни ич.
Пружише нам једну руку
У другој им бич.

—р

Српске земље

Против Ћирилице

Француски „Прави" саопштава предлог клубу старчевићевских учитеља од 12 децембра 1908. да се у школама укине ћирилица, јер „ћирилицу сматрају хрватски православни житељи својим посебним народним обележјем, што не стоји, јер је ћирилица у старије време била и хрватско писмо". Дакле за то, што је ћирилица и хрватска мора се избацити из Хрватске!

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Министарска седница. Синоћ је држана министарска седница у министарству спољних послова, под председништвом Краља. Седница је трајала два часа.

Из дирекције. Железничка дирекција отпустила је јуче наједном још 49 службеника, због прекорачених кредита. Отпуштени су махом дијурнисти, преписачи и званичници, који су само од те плате живели, а сви пенсионари са малом пенсијом и платом у дирекцији од 150 па до 400 динара остали су на својим положајима.

Један излет. Граф Форгач аустро-угарски посланик, са целим особљем свога посланства, учинио је јуче обилазни излет до Панчева, па су се синоћ сви паланачком лађом вратили у Београд.

Нов правозаступник. Министар правде поставио је г. Градимира Ђуровића судију у пенсији, за јавног правозаступника при смедеревском првостепеном суду.

Збор жељезничара. Јуче је држан збор железничког особља у хотелу „Париз" на Теразијама. На збору је прочитан извештај управног одбора о раду за прошлу годину и извешће о стању благајне. Оба извештаја примљена су без примедбе, па се за тим приступило избору нове управе, која је махом остала стара.

После подне, железничари су одржали на железничкој станици конференцију, којом су приликом изабрали један ужи одбор са задатком, да се сви железничари удруже у један у садање удружење, и тиме допринесу да се што пре закон о железничким службеницима донесе.

Али ово, по њима људи да служују да им влада што пре изађе на сусрет њиховим жељама.

Бугарска и цариградска буна. Из Софије јављају „Н. Св. Преси", да су се бугарски министри састали одмах у министарску седницу, чим је у Софију стигла вест о буни у Цариграду. Бугарска влада хоће да искористи цариградске догађаје и да убрзо реши нерешена питања, нарочито питање о признању независности, па ма и по цену оружаног сукоба.

Компензације у трг. уговору. О траженим компензацијама у будућем трговинском уговору с Аустријом разговарао је београдски дописник „Берлинер Тагблата" с Пашићем. На питање дописниково шта мисли о тим компензацијама, Пашић је одговорио с ироничним осмехом: „О томе не мислим ја ништа, јер колико знам, данас се не ради о примерима накнадама којима смо се ми надали, но, обрнуто, о *накнадама које Аустро-Угарска од нас тражи.* Аустро-Угарска не даје нам данас ни приближно онолико колико у прошлом уговору. Повучени транзит кроз Босну није је концесија нити компензација, јер је за нас нама, на пример за Мисир, много кориснији".

Допутовао. Г. Павле Маринковић народни посланик, допутовао је синоћ дубровачком лађом у Београд.

Изложба. Данас је последњи дан трајања изложбе радова ђака геодетско-грађевинарске академије професора Апостоловића. У просторијама академије Поп Лукина ул. бр. 4. изложени су радови геометара, грађевинара и радови стручне занатске школе: зидара, столара, бравара и декоратера.

Изложба је веома обилата и мора се препоручити свакоме пријатељу професионалне наставе да је посети.

Примљен у поданство. Подписан је указ којим се прима у српско поданство г. др. Паја Лујевић, доцент на Универзитету српском.

Убиство у Јасеници. Светомир Јовановић сељак из Брезовца, убио је из пушке јуче Светолара Јовановића, свога комшију, само зато, што му је овај прешао преко имања. Светолар је одмах ухапшен и дело признао.

Царинска унија. Бугарско полуслужбено „Време" било је донело вест да се између Србије и Бугарске воде преговори о царинској унији. Међу тим сад орган бугарског двора, „Вечерња Пошта", категорички демантује ту вест.

Дислокација трупа. И ако је Аустрија наредила распуст своје резерве ипак изгледа да се та наредба неће у свој њеној пуноћи извршити, јер су јуче из Галиције северном железничком пругом преко Винковаца послата три пука од 17.000 људи у Босну.

Какве потребе има да сад тамо шаље још оволики број војника?

Одвојене касе. На предлог главне поштанске управе, министар грађевина решио је да се упутничка каса одвоји од опште. Сваком ће каси руковати засебан рачуноиспитач.

„Слога." У Трсту је почео излазити нов лист „Слога," као заједнички орган Срба и Хрвата.

Царински приход. За трећих десет дана месеца марта т. г. био је приход београдске царинарнице на Сави 45.949.85 динара.

Грађанско касино. У суботу 14. ов. м. даваће се за чланове и њихове породице пасхално вече. Гости из Београда не могу се доводити, а са стране само по нарочитој дозволи управе. Улазнина за самце 1.50 дин., а породици 1 дин. Свира војна музика. Почетак у 9 часова.

Дигнута забрана. Решењем министарског савета од 28. пр. м. дигнута је забрана са извоза људске и сточне хране у иностранство. Исто то важи и за извоз коња.

Спроведен суду. Милан Божиновић слуга овд., родом из Рађева, спроведен је окружном суду на осуду по тужби Мише Трифуновића кафеџ. овд., због покушаја убиства.

Прекинута истрага. Решењем [illegible], прекинута је кривична истрага, према Сави Мирковићу и Драгутину Поповићу бившим [illegible] за дело [illegible] једне политичке [illegible].

Испребијан батинама. Остоја Крстовић, Милош Станковић и Милосав Ковачевић, из Лознице у округу чачанском, сачекали су синоћ на сеоском путу Светозара Милићевића свога сељака, и тако га немилосрдно истукли својим батинама — штаповима, да се овај за 24 сата није могао освестити, да би повредио [illegible] чак [illegible] тужбу. Сумња се да ће остати у животу.

Кривци су у рукама власти.

Згодитак лозова Црвеног Крста. Главни згодитак од 150.000 дин. у злату из јучерашњег извлачења лозова Цр. Крста добила је серија 952 бр. 11 а други главни згодитак од *15.000* динара пао је на серију *1098 бр. 54* продат од главног заступника г. Живка Петровића, код кога су добивени још згодитака од 1000 200 и 50 дин. све у злату без икаквих одбитака.

Есперантско вече. Београдски Есперантисти са својим руским гостом приређују сутра, 3. ов. м. у 8 часова увече у сали „Коларца" есперантско вече с разним предавањем. Приступ свакоме слободан и бесплатан.

Вести из белога света

(Б.) У бечким дипломатским круговима говоре се да талијански министар спољних послова Титони остаје при својој намери да одступи.

(Ст.) Пошто су немирима у Персији угрожени и енглески поданици, то се један део енглеске војске искрцао у Абушеру за заштиту енглеских поданика. У [illegible] се искрцало и једно одељење руске војске.

јеј. Овим [illegible] се обнавља јединство угарске круне.

≡ Јапански посланик у Лондону демантује гласове о намери Јапана да отвара [illegible] са Енглеском и вели да у томе нема ни једне речи истине.

Кад је Бузијонатте јахао, на Дунаву су се сударили једна крстарица и један шлепер браће Симића, који је возио [illegible] у вредности 30.000 круна. Шлепер је потонуо, а погинуо је један [illegible].

Важне Вести

Луго, нуто!

Јучерашњи „Одјек“ одговарајући нешто „Недељном Прегледу,“ вели ово:

„Ми се не бисмо бавили њиме“ (т. ј. „Недељним Прегледом“) „да нам се у један мах није учинило да кроз њега ми и искрено говори судбина напредне странке. Преварили смо се, признајемо...“ „Н. Преглед“ није био овлашћени тумач народњачке и напредне странке, него искрени елемент чије се одбране одрину клијентели, јер је нису ни тражили ни желели.“

Ово је изјава веома карактеристична по напредну странку и њену улогу у овој коалиционој влади. Докле се до сад тврдило, да иза „Правде“ стоје напредњачки посланици Павле и Војислав Маринковић и Милорад Павловић, али да за то „Правда“ није израз напредњачког мишљења, сад се иде даље, па се тврди да ни „Недељни Преглед,“ коме је власник рођени син г. Стојана Новаковића, није тумач напредњачког мишљења у погледу данашње политике и да се г. Новаковић отреса одбране свога сина.

Кад је догурало већ дотле да се и синова одричемо, онда ће напредњаци доживети ту срећу да их „Одјек“ и „Самоуправа“ све шутне а један израз коалиционе владе искључе из напредне странке и за правог и једином напредњака прогласе оног који ради онако како се њима допада.

Може и тај израз бити.

Пиротска хроника

Заједничка монотоност. — Пожар од Алексинца. — „Кола Јоца“. — Браћа „Лотрада“. — Стрељачка дружина „Мишар“.

Пирот, 25 марта.

Као и у свима мањим варошицама наше Отаџбине, тако и у Пироту владаше прошле целе ове зиме нека монотоност. Али са буђењем пролећа нестаде је и ове монотоности и она се, наставши дошаст дана убавог пролећа, претвара поступно у живост, која [illegible] по [illegible], пространим бедемима и по улицама.

* * *

Око четири сата јуче, када је по улицама врвео свет, догоди се нешто што је изазвало пажњу међу мирним грађанима ове вароши. Главном улицом (улица краља Александра) јурио је један коњ с наоблаченим зеленим пас и подвијеним репом. На један пут пред гимназијом чу се врисак једне жене и свет се окупи око ње. Мушкарцем [illegible] пас ујео је [illegible] и јурнуо даље улицом. Очи му беху разрогачене, длака накострешена и једва беше испало као да је најбрћа летња [illegible]. Пред хотел „Националом“ стајаху неколико људи и пас пројури између њих. У том тренутку [illegible] зубима за ногу г. Драг. Јанковића секретара суднице, и кроз панталоне жестоко га уједе. Сад је свак знао у чему је ствар. Устала жена и [illegible] остало, те се једва некако распрштало и јурнуло у истом правцу. На стазу ресторана од „Националу“ удари на г. Пантелију Здравковића, судију, и кад би пред њим не [illegible] народа, пас би веома вероватно [illegible]. Сада пред њим [illegible] свуда у што више правца да се онда више не [illegible] овог, али оно му беху крилата, стриже и још увек [illegible]. „Чувајте се, чувајте се!“ викаху на свим странама. „Бесан је.“ У том притрча г. д-р Мицић, који из револвера и опали два метка у [illegible] пса. „Бесан пас. Бесан пас“ викаше свет улицама и за десет минута било је [illegible] прича људи [illegible].

Прегледали варошки лекари утврдили су да пас није био бесан, али је патио од извесне болести. За време трајања те болести, пас јури, уједа, напада и тек после тога сва [illegible] бива [illegible] и пас долази у нормално стање.

Г. д-р Мицић прича да је прошле године видео скоро исти случај у оближњем селу Крупцу.

* * *

Синоћ је Турнејина позоришна дружина давала Нушићевог „Хаџи Лоја.“ Сала је била доста у позоришту и глумци су уложили све што је једна путујућа позоришна у стању да учини ако претресе овакав комад за који треба доста декорација, гардеробе и добрих глумаца. Уз тај комад давана је и [illegible] „Аристократија“ и за све време преставе није престајао буран аплауз.

* * *

Данас је овдашња стрељачка дружина „Мишар“ свечано отворила свој први дан гађања на стрелишту. Са војном музиком на челу и дружинском заставом кренули су се око десет часова од „Национала“ сви чланови и пријатељи ове лепе установе на стрелиште. Око 12 часова завршено је гађање, а вечерас ће бити забава са играњем у корист дружине.

Илча

Али-Бунарски бунтовници

(Истинити догађај)

[illegible] — [illegible] — [illegible] — Потребно.

наставак

Пера је био сит задовољан. Мило му се и овај тешки војнички посао.

Он би се мртав уморан враћао кући и пошто би се умио и пресвукао, легао би у своју чисту постељу и размишљао. Мислио је шта ли сада раде његови у Али-Бунару. Да ли и они тако много мисле на њега, као он на њих. После би размишљао о рату. Хиљадама страшних слика и ратних грозота нанизале би му пред очи. А он храбар. На најопаснијим местима он би замишљао себе међу првим борцима. Кад би се битка свршила он би се обично враћао, наравно увек не повређен, у логор, где би га старешине хвалиле и одликовале. И хиљади таквих ствари све док га сан превари и не покрије.

Већ је шесто вече како тако леже у своју постељу.

Био је мало забринут јер није од својих добио писма, које је данас очекивао.

Дуго се превртао у постељи и тек око поноћи заспа. Тек што је заспао, кад га из сна трже звека фијакера. Учини му се као да се фијакер заустави пред његовом кућом. Он се исправи у кревету и ослушну. Из авлије се чу неко живо кретање и неки мушки гласови. Узнемирен овом појавом он скочи из кревета и брзо обуче панталоне и капут и голотрав пође у авлију.

Нагло отвори врата и на њима застаде као укопан.

Да му се тога тренутка привидео његов покојни отац, који већ двадесет пет година почива на старом гробљу, не би се толико изненадио, колико се изненадио кад у авлији угледа Савету, Аду и неког непознатог човека, који се живо препирао са фијакеристом.

Хтео је нешто да узвикне, али му у грлу застаде као нека кнедла, коју не могаше ни прогутати ни избацити.

Савета се нешто замахала око дењкове, Ада се шћућурено код једног повећег сандука па му само врх од капе вири. Непознати је завршио препирку са фијакеристом и пружајући му новац подвикну му:

— 'Ајд, сад па сеиз! Гледај те само молим те безобразника.

Пера гледа блесасто у ову слику и не може да дође к себи од чуда.

Непознати приђе Савети и повуче је за рукав.

— Маш се сад, шогорице, распакивати. Само кад смо, знате, већ једном тушка. Треба будити шогора.

Савета напусти распакивање и дође вратима и чисто се трже кад опази Перу.

— Јеси ли ти Перо?

— Ја — једва изговори Пера.

— Добар вечер желим — умеша се непознати.

— Мораш ме таки представити, Савета. Шта си се ту узврзмала ко света Марија Магдалена. Хо, мај! Шта је било, било.

Савета представи непознатог. То је био њен зет а Перин шогор.

— Да, Мита Лоповић, грунтбезицер из Али-Бунара, ваш шогор. Имате велико поздравље од моје жене. Она, знате, јако жали што са нама није могла допутовати — расприча се говорљиви шогор.

— Изволите само унутра — једва се поврати и проговори Пера.

— Молим лепо — учтиво се захвали шогор и први уђе у собу.

— А где се деде Адика. Хо, мај', да волиш штрајковања — поче шогор.

Савета и Пера се тек сада сетише Аде. Савета истрча у авлију и изађе Аду иза оног сандука.

— Оде, оде, лепи мој сине, да тата види свог доброг и послушног сина.

Ада оборио очи, ухватио мајчину руку и за четврт корак иза ње иде и заклања се за њену сукњу. Тако уђоше у собу.

Ада извуче своју руку из мајчине и оборених очију стаде поред ње.

— Тако те Бога одакуда те у ово доба ноћи — отпоче Пера први разговор.

Савета не одговори ништа већ само погледа у шогора па у Аду.

— Питај твог красног сина. Он ће ти то боље умети објаснити — и Савета показа на Аду.

Ада ни да трепне. Изгледа као да је престао дисати.

Пера погледа у жену па у Аду.

— Каквог сина?

— Па лепог. Кажи тата, сине, кажи.

Ада се намргоди и изгледаше као да ће сваког тренутка да се заплаче.

— Та немој ме више држати у неизвесности. Говори. Зашто си се вратила?

— Та није, нисам ништа страшно. Само, знате, кад се на мору скривило. А како је започело било могло је и курир имати посла — објашњавао је шогор.

— Кажи тати. Шта си се сад ућутао и укрутио као да не знаш ни две у врст. А тамо си умео да замесиш — дутила се Савета на Аду.

— Па шта си ти сад напопастила то дете. Учинило па учинило. Немој га сад њега убити. Пасирали су мени у животу и већи малери, па ништа — поче шогор бранити Аду.

(наставиће се)

СКРОМНА ЖЕЉА

Наравно, то су сасвим нада,
Што на мору [illegible] се [illegible]
А како [illegible] је [illegible]
Што у [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] — [illegible]
[illegible]
[illegible] — а [illegible]
[illegible] —

О, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible]

Рајко

Знамените тровачице

и црна литургија

наставак

Тиме је отпочело доба испаштања, које је трајало двадесет и седам година.

15. марта 1691. повукла се госпођа Монтеспанова у манастир светог Јосифа, који је она основала. — Луј XIV одредио јој је истински краљевску пенсију: 10.000 пистоља месечно или у данашњем новцу 50.000 динара. — Али кад је 1692. светковала двогуба свадба принцезе од Блоа и војводе од Мена — деце госпође Монтеспанове — с војводом од Шартра и принцесом од Шароле, краљ није дозволио да мајка присуствује венчању, нити да потпише брачни уговор.

У ово време стаде је госпођу Монтеспанову грдне муке да се навикне на тишину и једноликост свога прибежишта. Она је своје бриге и своју досаду пустила да шетају у Бурбону, у Фонтевролу, по њеним имањима у Антену и требале су многе године док се није с преданошћу покорила својој судбини“. — Какве су биле те бриге? Сен Симон их не наводи; ми их сад знамо.

Било јој је веома тешко одрећи се сјаја и величанствености великог света, али кад је по наређењу једног учињено она се с истом страшћу, коју је показала у частољубивим тежњама и у љубави, бацила у наручја покајању. „Од тренутка, кад се повукла у манастир св. Јосиф до своје смрти, није она никад пореклa промену свога ума и из дана у дан се кајала и испаштала“ — пише Сен Симон. — Видели су је сада како моли да добије приступ у манастир Кармелићанки, предграђе Сен Жак, да своју бившу супарницу, којој је некада учинила много зла, благу и побожну де ла Валијеру, сестру Луизу ордина милосрдне дивине, пита за речи које срцу доносе мир и заборав. Ма да је нежно волела ону своју децу, коју је родила Лују XIV, она је сад из осећаја нежности обратила своју бригу војводи од Антена, свом рођеном сину из брака с Монтеспаном, и „трудила се да му обезбеди богаство“ — вели Сен Симон. — „Краљ — пише велики хроничар даље — не одржава више никакву везу са њом, па ни преко своје деце, чије су посете код ње ограничене. Они су је могли виђати само ретко и то после претходне дозволе“.

Отац де ла Тур наредио јој је тешко покајање да свога мужа моли за опроштај и да добије његову милост. Она је властитом руком писала писмо и најпонизнијим речима молила да се врати њему, ако је он вољан да је прими или да оде на оно место које он нађе за добро да јој одреди. — Ко је познавао госпођу Монтеспанову, мора признати да је ова жртва највећа коју је она поднела. Она је зато позвала награду а није морала да испије пехар. Маркиз од Монтеспана поручио јој је да он „док је жив нити ће је примити, нити што наређивати, нити хоће о њој да чује и зна“.

(наставиће се.)

Позоришне вести

Варошко позориште

Вечерашњи програм привући ће најотменију публику. Сем одличних [illegible], вечерас се приказује једноставном комедијом:

Пустио ми аутомобил! и [illegible]

Шах — мат у два чина. Нарочито ће допадање изазвати

Ходи, после Улрих!

Образована комисија

Министар просвете образовао је позоришну комисију за израду позоришног закона. У комисију су ушли Павле Маринковић и Андра Николић, бивши министри просвете, Бранислав Ђ. Нушић и Драгомир Јанковић, бив. управници позоришта, Милан Грол, Бранко Поповић и Павле Поповић професори, Риста Одавић драматург, Милорад Гавриловић, бив. редитељ Народног Позоришта и Петар Крстић, композитор.

Добро је урадио министар што је образовао ову комисију, ма да у њој има и непотребних имена.

Ако ово примедба, министар не би погрешио, у интересу самог питања, ако би поред једног бившег редитеља Народног Позоришта — чије је присуство у овој комисији без сумње потребно, поставио и једног активног члана Народног Позоришта, који би био прави представник редова људи, чија је судбина тим законом решена.

Исто тако и ушао у комисију г. Браца Шћепановић, човек, који је несумњиво један од најинтелигентнијих и у своме позоришном занимању један од најискуснијих глумаца — по нашем мишљењу — био би такође веома користан.

Министар просвете треба да размисли о овоме.

Р.

Кафана „МАЛИ ЧАЧАК“ Ратарска ул. бр. 86. са целокупним зданијем 2 собе, кујном, подрумом, кугланом и баштом издаје се одмах под закуп.

За услове упитати у радњи г. Душана Тодоровића краљ. срп. двор. лиферанта Београд—Теразије.
1

Ученик из боље куће са добром препоруком, који је свршио најмање два разреда гимназије, потребан је колонијалној радњи

Душана Тодоровића
краљ. срп. двор. лиферанта
Београд — Теразије
1

Тражи се на зајам 31.000 динара. Плаћа се 10 од ст. интереса. Гарантује интабулација на имање у Београду, које вреди 600.000 динара.

Упитати уредништво овог листа.
219 3—3

КУПУЈЕМ

Бисера, топазова, алмазова у брилијантима, као и [illegible].

Ослањајући се на једну страну кућу да за рачун исте горње ствари купујем у могућности сам да највеће цене дајем, а такође и [illegible] у Краљ. Србији најбоље плаћам.

По могућству и такође могу дајем рабат 2½%, до 2¾%.

Менични новац примам купонисте по дневном берзанском курсу.

С поштовањем
Исак Ј. Ешкенази
[illegible]
194 7—10

У Цара Уроша улици бр. 17. од 1. маја издају се два велика и два мања елегантна стана са инсталираним електричним осветлењем, сервирањем водом у кујнама и купатилом.

За цену и остало обратити се у истој кући код г. **Аце Р. Христића**. 213 4—5

Три добро очуване потпуне машине са целим прибором продају се врло јефтино.
Таковска ул. бр. 43 216 5—6

Више хиљада пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Браћанова ул. бр. 16. Такође јавља г. г. кафеџијама и хотелијерима да има на продају готових **јеловника**.

Прва Срп. Повл. Фабрика Стакла

ЗА ПРОЗОРЕ

У КОСТОЛЦУ

Израђује све врсте прозорског стакла у свима дебљинама и величинама.

Ради цена и погодбе треба се обратити на г. г. Стојиљковића и Милисављевића у Београду. 218 3—3

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК

који ма кола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама има која су од исте патила, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави „Биљни Сок“ може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду*. **Цена 2·50 п. д.**

„**Nerolin**“ признато као изврсно средство против најтеже *катара плућа, тешког дисања (asthma), хроничне туберкулозе и слузави крви.* **Цена 4 динара.**

„**Saparin**“ одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од венеричних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„**Биљни теј**“ против нервозних болести. Цена једног пакета 4 дин. — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд* 355 26—

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности, осип. и. м. фурункула** *код мале деце*, и осталих кожних болести, које од нечисте крви произлазе најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol. Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5%, effervesc.)

који се од дужег годину справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је спремљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пију. Дуготрајном употребом овога зејтина, деца се често поправе, добију светлу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести ређе јављају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. *Лекара* како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством кошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol. Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens, против шкрофуле које гноје, шкрофулозних отока коже, кожног запаљења костију т. зв. кокоснице.

Употребом овог зејтина са Креозоталом ране се убрзо гноја очисте и зарасте, а исцељење брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врши се брзо и тачно уз поузеће.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ови препарати могу се добити и у Београду у дрогеријама: Суботића, Оклопџића и код „Гусара.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Руменића, Паланци Јовановића, Смедереву Тодића, Зајечару Ђурића, Крушевцу Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевац Илића. 354 10—

„ЊУ-ЈОРК“

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kinpsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Приспела актива - - - - - - - - - - франака у злату	2.888.000.000
Целокупни приход у 1908 години преко	530.000.000
Математична резерва	2.379.000.000
Резерва за дивиденду	416.000.000
Нова осигурања у 1908 години	722.000.000
Мешовита осигурања у свези преко	3.116.000.000
Сва осигурања у свези	10.331.000.000

Дивиденда која је плаћена 1909. год. износи фран. у зл. 29,402,080 противу фран. у зл. 2.126.262 која је исплаћена 1908. године

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, плаћена 1909. г. на полисе издате у 1907. по фран. у злату 10.000.

Осигурање на случај смрти				Ограничено осигурање на 20 г.				Мешовито осигурање на 20 г.			
старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	проценат на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	проценат на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	проценат на премију
25	247.00	3540	14.8	25	378.00	4720	125	25	52700	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	135	40	57100	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	73600	11200	15.2

64-та детаљна биланса шаље се на захтев и она садржава све прописе у току 1908 г.

Дирекција друштва „Њу-Јорка“ за Краљ. Србију.

БЕОГРАД, Кнежев Споменик 6.

103 12 12

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће **Кисело млеко**.

Од данас па сваке суботе: *Српска купус са печеницом, Проја, Гибаница на ражњу.*

Одлично бело и црно вино: Смедеревско и Крајинско.

ПРОДАЈА ВИНА

На углу Добрињске и Босанске ул. бр. 7.
Обратити се сваког дана од 8—12 пре подне и од 2—6 по подне.

Бело бордовско у флашама	1·30	флаша
Малага	0·90	литар
Књажевачко црно	0·80	„
Врањско „	0·60	„
Смедеревско бело	0·70	„
Смедеревско „	0·60	„
Неготинско „	0·50	„

Специјални услови за кафеџије.

На продају **материјал за цеђење вина, преса, бурад итд.**

I СРПСКА ФАБРИКА ЗАПУШАЧА

Арсе Ж. Илића — Београд

Чачанска ул. 34 *Баба Вишњина 37.*

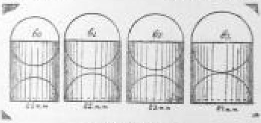

— Телефон 559. —

ИЗРАЂУЈЕ и ПРОДАЈЕ:

ЗАПУШАЧЕ, у највећем избору и најјефтинијим ценама за свакојаке потребе, па и са утиснутом фирмом; исто тако и све остале израде од плуте (штапле). 145 6—20

ВЕЛИКА РАСПРОДАЈА

Помодно-Мануфактурне и Пантљичарске радње

Браће Х. Габај, код „Круне“

Кнез Михаилова улица бр. 33.

[illegible]

Распродајемо услед постоје заостале робе, као: *Свила, Тафта, Поплина, Мусолина, Луизина, Помпеја, Атлазе и т. д.* у свима бојама.

Шифона за женске хаљине, модерне и бање у ... боје.

Платна и шифона за кошуље за домаће употребе од цене 15, 17, 18, 20, 22, 25 д. па на више.

Платна за рубље и дечије чаршаве у свима ширинама 1·20, 1·40, 1·50, 1·70, 1·80, 2 д. па на више.

Чаршава *Салфета, Пешкира, Анама*, гарнитура за 6 и 12 особа.

Воркета бела шкар и ... *Велико, Чипке, Апликација, Бордура* и т. д.

Цицелина за дуване и розетне.

Веша мушког и женског

Мидера, *Гарнитуре, Рукавица, Лепеза, Чарапа, Марама* и т. д.

Велики избор *Ампура за женске тоалете.*

Тепиха на метар и готових, као мешаних, кревета и јутених.

Мустре на захтев шаљемо бесплатно — Поруџбине примамо уз доплату

С поштовањем
Браћа Х. Габај.

813 5—20

Занатлиска Кредитна Банка

у сопственој кући — поред нове Поште
Македонска ул. бр. 10. — Београд.

Прима новац на штедњу, плаћа 7%
нама суме враћа *одмах* — без отказа.

Даје новац на залоге, — на све ствари.

Занатлије помаже кредитом
у свим позајмицама

Даје зајмове: на плате, исплате и признанице

Ескомпт меница: Понедељником. 308 4—6

Воја Христић инф. пук. „Румунског Краља“ са породицом, известиша своју родбину и пријатеље, да ће давати 4. Априла т. г. у 10 часова пре подне на Новом Гробљу полугодишњи помен своме сину

† Стевану Христићу

[illegible]

моле грађане и пријатеље да овом помену присуствују.
1. Априла 1910 год. Београд. 2—2

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сво уредништво налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Радован М. Радосављевић Призренска ул. бр. 28.

„Бранко Радичевић“ Новоуређена Штампарија Гавр. Даниловића и Комп. Браћанова ул. бр. 16 Телефон бр. 89.

ПРАВДА

Телефон 821 | ПЕТАК 3. АПРИЛА — БЕОГРАД | директор **Јова Адамовић** | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ [illegible] | Телефон 821

Бомбардовање у Цариграду

Из најпоузданијег извора сазнали смо, да је прексиноћ у Цариграду **четири сата из топова** побуњена војска бомбардовала Перу и Галату. Да има преко две хиљаде људи мртвих по улицама. Младо-турски официри сви су похапшени. Трупе предводе подофицири. Тамо је таква несрећа, да вести, које се телеграмима у Европу шиљу цензурисане, нису ни приближне истини. Буна се све више шири, и велика је бојазан, да се може ма на какав начин угушити.

Редакције свију турских листова разорене су и уништене.

Слом завереничког режима

Последње вести из Цариграда потврђују хитни пад, пад и срамни, завереничког, младотурског режима у Турској!

Младотурски режим није ништа био него само био симпатичан Србима. Стари режим је био рђав, покварен, злочиначки, али је бар био турски. [illegible] режим, који је [illegible] Срби на устанак и ослобођење, и Срби су [illegible] да се тај [illegible] режим продужи, јер би се тиме само убрзао процес пропадања Турске и дефинитивно истеривање Турака из Европе.

Младотурски режим се успео да у неколико тај [illegible] продужи и ојача. Он је [illegible] за Србе, само је [illegible].

Он је пре свега био [illegible] по свим [illegible]. Насиље промене режима не могу се по [illegible], кад су најгоре [illegible] солдатира? Од свију режима што их је до данас [illegible], завереничкији је [illegible] режим. И Балкан је имао среће да се у њему баш тај режим заведе. Најпре у Бугарској, где је прво брзо и прво бедно свршио, затим у Србији, где и данас труне, и најзад у Турској, где су га баш сад срушили.

Преторијански, заверенички режим имао је исте подлоге и исте кобне резултате и у Србији и у Турској. И у Турској као и у Србији су се жртвовали народни и најбољи државни интереси само интересу режима и све су се земаљске и државне снаге упрезале једино у службу новом режиму. Није се жалило ни[illegible], није се презало ни од чега, само да би се нов режим учврстио.

Такав рад је довео нови режим и у једној и у другој земљи до истих великих резултата до губитка Босне и Херцеговине. Младотурци су имали пред очима само један циљ: одржати се на власти, па нису марили што ће им сутра [illegible] две провинције. Емигранти и пропалице, који су [illegible] били Турску после уставне револуције, онако исто као што су били награђени у Србији после 29. маја, [illegible] су [illegible], да продаду Босну и Херцеговину, не би ли што пре дошли до пара, јер им, онако изгладнелим, није било до чекања. [illegible] су допуштали да и они мало осете оне бакшише, „бакшиша," за којим су им толико [illegible] се по туђини [illegible].

Али им је [illegible] и да [illegible] прогутали [illegible] Продаја Босне и Херцеговине [illegible] младотурског режима. [illegible] у Турској Босни [illegible]. Турци, и ако [illegible] народи, имају бар [illegible], који [illegible] сатисфакцију. Срби могу [illegible]. Србији је заверенички режим сахранио Босну и Херцеговину, али [illegible] „Промеморија," која ће остати [illegible] у историји Српског Народа, која ће [illegible] грбу Босне и Херцеговине, — „Промеморија" је [illegible] заверенички режим за [illegible] година, али [illegible] у Турској. Стојан Протић [illegible], док је Али Риза [illegible] за [illegible] и конспирира.

Овај пад завереничког режима у Турској дошао је за показ како су Срби у [illegible] Турака пострадали!

ЈЕДАН ПРИЛОГ

„Адресном" торбешу и Стојану Протићу

II

Г. Стојан Протић тврди данас, да сам ја оклеветао Србију „што пишем у „Правди" чланке под насловом „Аустријски Комплот", у којима се вели, да се Србија [illegible] и да [illegible] у пролеће прошле год., т. ј. [illegible] 30—40 пута у Аустрији, и да [illegible] Аустро-Угарска [illegible] за [illegible] јер се [illegible] држави.

То је, вели г. Стојан Протић [illegible] „Н. Сл. Пресс" на „Пестер Лојд".

[illegible] г. Протић [illegible] „Правде", [illegible] у [illegible], т. ј. да је „Правда" без [illegible] Аустро-Угарске [illegible] да се Србију [illegible] „Правда" [illegible] — [illegible] „Нове Сл. Пресе" и „Пестер Лојда" — [illegible].

[illegible] г. Протић [illegible] г. Протић [illegible] г. Протића [illegible] трпа.

У овом случају [illegible] г. Протић [illegible] „Правде" [illegible] г. Протића.

[illegible] Србије, [illegible].

„[illegible] Аустро-Угарске, Србија ће [illegible] 1908. [illegible]."

Као што се види, Србија [illegible] у пролеће 1908. год. **у погледу њене организације, дислокације и бројног стања.** Г. Стојан Протић [illegible] да је Србија [illegible].

[illegible] у пролеће 1908. године.

[illegible] у Србији и Аустро-Угарској [illegible] Босне и Херцеговине. [illegible] 19. [illegible] „Нове Сл. Пресе" [illegible] и да Србија не [illegible].

[illegible] Аустро-Угарску [illegible] „Н. Сл. Пресе" [illegible].

„У [illegible] Србије [illegible] у пролеће 1908. год.?"

Дакле Србија [illegible] организације, дислокације и бројног стања у [illegible] у пролеће 1908. год., а у Бечу [illegible] — [illegible] „Нове Сл. Пресе" — [illegible] Србију [illegible] Аустро-Угарска [illegible].

Ова два факта: [illegible] „Нове Сл. Пресе," [illegible] „Правде" [illegible] г. Стојан Протић [illegible] „Правде" [illegible] „Нове Сл. Пресе," [illegible] „Н. Сл. Пресе" [illegible] у Бечу 19 марта, [illegible] у Београду 20 марта, а „Правдини" [illegible] 21 марта.

[illegible] три факта [illegible] г. Стојан Протић [illegible]:

а) Да је се Србија у [illegible], у [illegible] организације, дислокације и бројног [illegible] 1908 год.

б) Да Аустро-Угарска [illegible] и да [illegible] Србија [illegible], Аустро-Угарској [illegible].

в) Да [illegible] „Правда" [illegible] г. Протић [illegible].

[illegible]

Г—а

РЕВОЛУЦИЈА У ТУРСКОЈ

3. априла

Цариград. [illegible] младотурских [illegible] „Танина" и „Шураи Умета", као и зграде клуба младотурских и клуба [illegible] младотурака. [illegible] младотурака, као и [illegible] младотурака побегли су [illegible]. [illegible] младотурских [illegible]. Нови министарски [illegible] је [illegible] седнице. Велики везир [illegible] да је [illegible] чиновника [illegible] и ради [illegible] и ширину.

Страни представници [illegible] Тефик паша [illegible] у погледу унутрашње ситуације [illegible]. Назим паша, [illegible] министар војни, [illegible] је [illegible] у Цариграду [illegible] су се [illegible] у парламенту [illegible] ситуације. [illegible] су [illegible] из унутрашњости у [illegible] и да не [illegible] устава, у том случају, у [illegible] да ће [illegible] из унутрашњости [illegible] на Цариград.

Парламент је решио да [illegible] прокламацијом, да устав није у опасности. Одмах после [illegible] почела је [illegible] седница, којој је [illegible] 60 година. [illegible] прокламација која ће се упутити народу. Министар просвете [illegible] је парламенту да ће кабинет у [illegible] понедељак [illegible] свој програм и [illegible] од парламента. Министар је [illegible] да је овај [illegible] устава.

Солун. 2. априла [illegible] 20 батаљона трећега корпуса [illegible] су под заставу. [illegible] пруге Солун—Цариград добила је налог да држи у приправности све возове за експедицију према трупа у Цариград. Дућани су затворени. У овом тренутку у Солуну се [illegible].

Епиграм

И Ђурђев дан [illegible],
Ал' он нам се [illegible];
[illegible] се не [illegible]
Из [illegible].
Само [illegible]
[illegible]
Из својих [illegible].

Аман! Велика Владо!

У Београду се власници сине[illegible] и како је који засео на столицу, њему је топло, а по народу се продужава старо безакоње и зулум.

За њих само кажемо шта се ради у Азбуковици, у далекој општини Царинској.

Пре 15. дана је био избор за председника општине. Напредњаци нису своје листе ни истицали, нити су се за тај избор интересовали. За њ се интересовала само власт, и другом није дала прићи. Само су фузионаши изашли на гласање, као, брате, кад је слобода! Па кад су видели широко оно јаке, [illegible] се од беса позивали, те [illegible] листе. Те се гласа [illegible] фузионаши!

У тој борби неки [illegible] из противнос табора Миловану Нинићу правитељственске фузионашу, [illegible] мучки, како се [illegible] кућеву и [illegible], те ону фузионашку [illegible] рани. Али се сад власт досети, те не гони и не дира оног правог убицу, који већ више њих носи на души, него се окоми да тој прилици [illegible] напредњаке, једино власти свом „Светом Спасу." Тако власт одмах ухапси и окује тобожње нападаче Јосифа и Анђелка Марковића из Царине, и стаде [illegible] лажне сведоке и наводити, не би ли како ухапсила и попа Тому Поповића, човека од преко 60 година и сасвим поштовања достојна.

Ми се само још у чуду питамо: за коју још седе остаци партије у тој „Великој Влади" кад фузионаши и даље зулуме по овој земљи праве? Да ли воду носити грех с ових прегрешних фузионаша? Или је њима засио натоварити грехе на [illegible]!!

— р —

Српске земље

Из „уставне" Турске

У Вучитрну се све више [illegible] арнаутски [illegible]. Пре неки дан [illegible] Сима Доц, који је из Вучитрна и околину за исто [illegible] Иса Бољетинац, и сад Бољетинци чета са својом наоружаном разбојничком дружином по околини, те наоружани долазе и у вароши. Не зна се за шта је власт у ово уставно доба не [illegible]ра, а Доц и дружина [illegible] старе [illegible] и у трупама. Од Симића и дружине не пате само Срби, не и Арнаути, јер је пре неки дан његова дружина убила једног Арнаутина из Љаба, [illegible] Арнаутин [illegible] Симу Доцу и наводе да се Сима [illegible] за 2 авре да му плати крвни новац. Доц је узео 2 авре али новац није вратио, због чега је међу њима дошло до велике свађе и до мало није дошло и [illegible]. На све то власт је тако равнодушна као да и није власт. А [illegible] једна ни другу страну тобож Иса Бољетинац!

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Министарска седница.
Јуче пре подне од 9 и по до 11 и по часова, била је министарска седница у министарству спољних послова, на којој је председавао Краљ.

Поред осталих државних питања, дискутовано је и о крупнијим догађајима у Турској.

Просветни указ.
Краљ је потписао указ којим се постављају у министарству просвете за писара друге класе Драгомира Батинића, свршеног правника и практиканта истог министарства; у првој београдској гимназији за суплента Драгишу Дерока, суплента у оставци; у другој београдској гимназији за професора Милоша Зечевића, суплента треће београдске гимназије, и у трећој београдској гимназији за професора Чеду Ђорђевића, суплента исте гимназије.

Одликовани новинари.
На предлог министра спољних послова, краљ је потписао указ, којим се одликовани [illegible] страни новинари, који су се за време српско-аустријског конфликта бавили у Београду и писали у корист Србије.

Ти ордени „Св. Саве" послаће им се преко дотичних посланстава ради предаје.

Што се кисели?
Питање о неуједначено наплаћеној такси на уверења службеника министарства војног, о коме смо ми у своје време писали — још није решено, и лежи се још кисели у благајничком одељку министарства војног.

Молимо министра војног да се заинтересује за овај предмет, и ослободи људе од ове напасти.

Што се о томе ћути?
Са приватних страна, од путника и кроз приватна писма сазнајемо да се у Новопазарском Санџаку, у Призрену и Косовском увелико убијају виђенији Срби и [illegible] се баш и [illegible]. Српска влада о овим злочинима ћути и крије их као да је и то нека државна тајна.

Што ли то?

Пензионисање.
Чујемо да ће у министарству војном спрема велики војни указ, којим ће се извршити пензионисање многих официра. Између осталих биће пензионисан и ђенерал Никодије Стефановић.

Реактивирање.
Од неколико дана на овамо упорно се одржавају гласови о реактивирању неких виших официра, који су после 29. маја стављени у пензију.

Како смо ми обавештени, ови гласови потичу отуда, што се у министарским седницама ових дана претресао предлог министра војног, да се у актив врате пуковници Милош Васић, Свет. Исаковић и Јован Вељковић и потпуковник Милинко Николајевић.

Из ове је комбинације испао са свим г. Николајевић, јер нема могућности да му се омогући добијање ранга, који би он требао да има а о осталима још се решава.

Помиловања.
Потписан је указ, по коме су извесна лица, која су полицијске власти иступио казнама, ослобођена издржавања казне. Министар унутрашњих дела наредио је полицијским [illegible]

Пријем дипломата.
На јучерашњем пријему дипломата у министарству спољних послова, код министра г. Миловановића, били су сви страни посланици, осим грофа Форгача, који је и овом приликом изостао.

Распоређење.
Г. Јован Н. Томић, библиотекар треће класе Народне Библиотеке, унапређен је за библиотекара друге класе.

Савестан кондуктер.
Јуче по подне на трамвају, који саобраћа на прузи Славија — Душанова улица, кондуктер бр. 5 Стеван Стајић, нашао је два новчаника, које је изгубила једна стара жена и један трговац. У оба новчаника било је приличио новца. Кондуктер је вратио новчанике.

Износимо овај пример честитога кондуктера Стевана.

Шести воз.
Сутра дирекција пушта у саобраћај шести воз на прузи Ниш — Пирот — Обреновац (Бугарска граница). Ово нарочито због сајма, који је сваког петка на бугарској граници велики.

Ваљевска пруга.
На прузи ваљевској на којој је васпостављен редован саобраћај има свега четири путничка вагона, тако да се путници у њима гуше. Дирекција би требала да се благовремено постара и набави потребан број кола — вагона за ову пругу.

Фабрика саламе у Младеновцу.
Финансирање познате фабрике саламе у Младеновцу предузео је се г. Милан А. Павловић, овд. трговац. Поред подмиривања домаће потрошње у овом артиклу, фабрика извози неколико врста саламе, шунку, сланину маст и друге прерађевине од свињског меса у све европске државе. Пројектован је посао много ширих размера. Жеља је да се годишња прерада попне на 50.000 свиња, у чему ће се лако успети, јер је фабрика удешена за тако велику прераду, а г. Павловић ће ставити потребан новац за најшире послове.

Г. Милана Павловића заступаће у фабрици г. Миливоје Костић, чије ће искуство по вршеним комисионарским [illegible] послове фабрике.

Прошао ћорак.
Ноћас је у кафани код „Ти[illegible]" у [illegible] стању [illegible] Милутин Радомировић, [illegible], че си је [illegible] могла [illegible] у хапс, да се са њим по закону поступи.

Злонамерне паљевине.
У селу Каменици код Ниша, на имању г. Ђорђа Поповића запаљена [illegible], изгорела је штала у којој је била смештена храна, а на тај начин сопственику је нанета штета преко 2000 динара. Паликуће су [illegible] [illegible].

Исто тако, упаљена је и штала Јови Максимовићу из Дубовца у [illegible] [illegible], на које су једни [illegible] спасли, и овај [illegible] са преко 800 динара. — Злочинцима нема трага.

Умно обољење.
Смештен је у болницу за душевне болести Јован Томић, кувар родом из Чачка, на кога су [illegible] утицали [illegible] растројства.

Вести из белога света

Немачки цар и царица, с принцем Оскаром и свитом, отпутовали су 15. марта за [illegible]. На Крфу ће цара сретати [illegible] краљ Ђорђе. Они ће се на Крфу бавити до 27. априла.

— 2. т. м. вечер је руски министар спољних послова Извољски отпутовао за [illegible] да се одмори. У дужности ће га заступати његов помоћник Чариков.

— Из Техерана јављају, да је стање у [illegible] све озбиљније. Сеид Мортеза, вођ устаничке странке, [illegible] се царински приходи који су заложени Енглеској за зајам.

§ Немачки престолонаследник [illegible] ће 6. и. м. у Букурешт, да краљу Карлу честита седамдесето-годишњи рођендан.

Важне Вести

Одговори на питања

„Самоуправа" нам је јуче упутила три питања тражећи од нас одговора.

Та питања гласе овако:

1. За чији је рачун „Правда" онако непристојно вређала Краља од Србије?

(*Наш одговор:* За рачун оног истог, за кога су господа радикали 30 година вређали Краља Милана и Александра).

2. За чији је рачун „Правда" [illegible]*) Краљевине Србије ратним припремама, које су изазивале ратне припреме у много већој размери на другој страни, правећи само један *блеф* и не[illegible] ни мисли на рат?

(*Наш одговор:* За рачун оног истог за кога је „Самоуправа" пре два месеца тврдила: *да Србија мора ратовати је прозе целе Европе, само ако се не испуне њени захтеви*).

3. За чиј је рачун — и за коју цену — „Правда" [illegible]

---

*) Погрешно рекли: Што кажете да је „Правда" терала [illegible] Србије [illegible] Краљевине Србије.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

роман
Мишела Зевака
— превод с француског —

Краљица мајка

Господине, рече она, ви сте чули [illegible] чудновато [illegible]… ви мислите да ја немам материнско осећање, претпостављате да [illegible] своју љубав… Да случајно не сумњате у то?

— Опростите ми, госпођо, рече Марњак [illegible], мени је допуштено да у све сумњам, да све претпостављам, од кад ме је моја мајка напустила.

— Господине!… Племић може сумњати у све на свету само не у реч своје краљице!

— Ах! госпођо, ви сте не [illegible] каква је моја [illegible] краљица од Наваре. То је [illegible]! Ја нисам племић! Не знам ко ми је био отац. Не знам да ли сам син каквог разбојника, или слуге кога срамна страст каквог [illegible] није могла [illegible]…

— Пазите, младићу, прошапта Руђери, чувајте се!…

Али Деплат није хтео [illegible]. Он се био приближио Катарини и [illegible] очију, [illegible], беше пустио на вољу својим осећањима.

— Ви видите госпођо, да ја не могу имати осећања која имају племићи и да је мени допуштено да сумњам у све, да и у реч краљичину! И ко ми каже да и моја мајка није каква краљица! Пошто претпостављам да је [illegible] и ја у [illegible] у [illegible]! Да, госпођо, ко би ми икад могао доказати да моја мајка, подла и бедна жена која ме је у [illegible] у [illegible] на [illegible] цркве, која ме је осудила на смрт чим сам рођен, ко ми може доказати да то није била каква велика краљица која је хтела да у мени [illegible] свој срам? Јер ко сам ја? Ја, кога ви можете да позовете на престо Наваре, госпођо! Бедник кога су се и отац и мајка још на [illegible] рођењу одрекли, [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible], ко [illegible] [illegible] [illegible]… јер [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] једна жена, само једна, [illegible] ме није. Та ме је жена у[illegible] са [illegible], [illegible] ме је, [illegible] ме је као своја сина и ја њега сина, она ми је [illegible] све [illegible] које је требало да ми је моја мајка указала; док сам био дете она ме је [illegible] својом [illegible] добротом; кад сам као младић дошао за своју [illegible], она ме је [illegible]; то је права мајка… то је моја краљица… то је Јованка од Албрета… И ви ме питате да ли је волим госпођо! Волим је као што човек може волети своју мајку, која одважно према мој [illegible] да бих ја [illegible] што [illegible] на свету, а то је мој живот. Ја бих умро срећан онога дана кад би ми моја краљица [illegible] да јој је моја смрт од користи. А даље ћу, госпођо, живети у [illegible] [illegible] коју је она [illegible] [illegible] и којој ме [illegible], [illegible] [illegible] ми да [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] руком која неће [illegible], кунем вам се, не [illegible] [illegible]… Још једну, последњу реч, госпођо и краљице… што се тиче моје праве мајке, оне која ме је напустила, све што да му желим то је да је никад не познам!…

Рекавши ове речи гроф од Марњака поклони се, скрсти руке на грудима и заћута. Можда се надао да ће се Катарина осетити каква увреда… Али не је слабо познавао краљицу.

Без узбуђења она само махну главом, а на лицу јој се указа [illegible] једна црта.

— Разумем, господине, рече она, разумем све ваше муке, а појмим такође и вашу љубав према мојој рођаци Јованки од Албрета. [illegible] да ме нису обмануле. Ви сте заиста онако [illegible] како сте што су ми вас описали. Ја дакле могу потпуно рачунати на вас у својим преговорима са Краљицом од Наваре. То је све што ми је потребно. Идите, грофе, [illegible] опет продужити разговор о [illegible] [illegible] о којима сам вам мало час говорила. [illegible] ко икад је сад уверен да сте ви достојни да заузмете престо наварски, ако Хенри од Беарна прими другу краљевину. За сада је довољно да сазнате краљи[illegible] моју рођаку, [illegible] које све вам изложила…

По обичају Катарина, при растанку пружи грофу руку да је пољуби. Али младић без сумње не виде тај покрет. Он се само дубоко поклони. Рука краљичина паде полако на наслон од столице.

Марњак изађе.

Руђери учини један покрет, као да иде да иђе за њим. Али га Катарина задржа једним заповедничким погледом. Кад је мислила да је Марњак био на [illegible] страни она дозва астролога [illegible] руку.

— Зна! рече она.

— Не верујем! промрља Руђери.

— Ја ти кажем да зна!… Брани [illegible] знак!

— Госпођо, госпођо! то је ваше дете!…

Она га сурово довуче до прозора, који сама отвори.

— Дај знак! дрекну она.

У том тренутку Марњак се појави на мосту. Катарина видевши праве и [illegible] спас

(наставиће се)

ки се проминирајући српске кладе. Србија обећала, да у касарнама не држи више од 60 до 90 људи у батаљону, да Аустрија тим премијерирује добија право контроле по касарнама у Србији, код тога није тврдила ни сама „Нова Сл. Преса?“

(*Наш одговор* на ово питање најбоље „Самоуправа“ у ланишњем и јучерањем одговору Стојану Протићу, а у чланку „Један пример „Одјеитоме“ одговору о Стојану Протићу.*)

Желите ли господо рибари још штогод од нас „непоновљено?“

Пазите.

Париске оригиналности...

Оригиналности — Хенри Черон Харис — Стан убијене девојке — Освета, из које креће девојка — [illegible] и све пред судом

(од нашег писца „Правде“)

Париз 1. априла

По неки људи воле чудновате термине о оригиналности. Још кад Перона Церона некад приватна Харис, желећи да створи нешто оригинално, написао је приватни стар, у коме главни јунак [illegible] са оброком странке, коју за тужилаца с његова подмазутна у вез, на полза неке рукавице, а на рукама остала и у одаји се [illegible].

Харис је био веома оригиналан, али је хтео да му наредни чланови вође да прави ову оригиналност.

— У сваком случају, не може се спорити, да сам био [illegible], желећи се са својом оригиналности.

Ту скоро убили су у Паризу познатог адвоката Форија. Он је седео у једном пољском стану у улици Mont Tabord и ту се стан одмах одликовао окруженим хроникерима. У XX веку ретко ко верује у привиђења, за које не би било свакако особито задовољство да живи у стану, у коме је пре кратког времена убијен човек. Али ет у Паризу нашао велики број људи, који желе да су оригинални, те су они понудили свашта од куће, да за себе најме тај стан. Нешто је била толико, да се један сложио [illegible], што је стан могао узети само за трагичне вечи. Ипак он, што је и главно убијени адвокат.

Таква је дакле оригиналност у стану, у коме је пре убијен неки човек.

Ових дана један радник из фабрике [illegible] буде испалцуло из пет [illegible], [illegible] у који [illegible] и ту [illegible]. И ако сирота девојка [illegible] за њу [illegible], ипак се нашло пет [illegible], који су јој [illegible] своју руку и своје срце, да би је избрали од срамоте. Онам се приликом те [illegible] за њега али без добра, јер се удала за младића фабрике у којој је [illegible] радила.

Вероватно, да ће се овој судбини [illegible]. Међутим за [illegible] свој живу, да је [illegible] једну оригиналност. [illegible] њену ретку, могле би се [illegible] [illegible] [illegible] избор. Ми сада [illegible] у [illegible] оригиналности и [illegible]. Церона Церона Харис [illegible] [illegible].

Будућност имају писци, који нису обични. Љубав, која води у брак, већ је банална ствар; рођендан, освета опет баналност; уметност, задовољство, патриотизам, [illegible] — све је то банално и старо. И шта онда, питаћете, ни банално?

Ево неколико ствари, које нису банални [illegible] делом, који „хермине“ стушаних, љубавна писма браћа и сестре, ковертовијама ода и свих из љубавних посла, борбе мајке и оца [illegible] и т. д. и т. д.

Пре неколико дана био је у Паризу један такав оригиналан процес.

Једна млада удовица је своју [illegible] пресуде. Једна [illegible] био је [illegible]. На жалост судије је било тешко, те [illegible] подједнакости. [illegible] Закон [illegible] је [illegible] жудње!

М.

Народна Скупштина

Јучерашња неодржана седница

За јуче у 9 часова пре подне заказана је прва седница после ускршњег распуста.

Ма да сам поуздано информисан да се седница неће моћи одржати због недовољног броја посланика, ипак сам отишао у 9 часова био на галерији.

Прва тачка дневног реда била је [illegible] изјашњавање у начелу Станкове комбинације.

Бићу искрен. Све сам замирио, да се фузионаши не скупе у довољном броју и не [illegible] ову комбинацију, против које су не само гласали, већ и [illegible] самосталци и независни посланици других група.

У дворани није било живе душе. Ја сам седео на своме новинарском месту и размишљао о нашој Скупштини и појединим посланицима.

Мислим, на пример, колико је паметних, способних, поштених и држави потребних посланичких кандидата пропало на изборима, да би на њихова места — једном Максиму Сретеновићу.

Мислим, колико је животне снаге и енергије утрошио покојни краљ Милан у борби са радикалима, да им не би дао већину у Скупштини и спречио остварење њиховог „слободоумног програма“, који се оличавао у типу Станка из Жиковића и Раше „Нарикача“, и не слутећи једног да би на све у Скупштини могао покуповати тако ситним компензацијама, као што је ова Станкова.

Из тога размишљања тргне ме улазак Станков у дворану.

Ја се притајах да ме не би осетио.

Станко беше замишљен. Шетао је крупним корацима с једног на други крај дворане. У левој шаци држао је препун крупног жутог пасуља и једно по једно зрно спуштао у десну шаку. Успут је мрдао и изгледао као да нешто шапуће. Био је далеко од мене, чак на другој страни, и нисам могао чути шта шапуће. А био сам радознао. Нестрпељиво сам очекивао, да пређе на моју страну, рачунајући да ћу моћи ухватити бар једну реч из које би дознао шта то Станко баје.

Кад је Станко дошетао баш испод мога седишта ја се прести прегнах преко балкона и напрегох слух, који је ипак не био врло добар.

„Хоће“ — „Неће“ — „Хоће“ — Не... и љутну се.

Станко је, дакле, гатао.

Са великим нестрпљењем очекивао сам резултат. Напокон лева шака беше препуна и морао сам подуже чекати.

„Неће“ — викну Станко и пасуљ прсне по патосу на све стране, а Станко љутито пањури у посланичку собу.

Да сам био боље расположен насмејао бих се.

Осталох опет сам ма да је било већ девет и по часова.

Гледам оне празне посланичке клупе па се нешто мислим како смо ми Срби чудан народ. Несумњиво је да већина посланика на приличне свога „светог задатка“ нема ни у једној држави на свету, као што их нема тамо ни по благајничком платну. Па бар да су у тој својој нетачности доследни онај би овој земљи били [illegible]. Ето, на пример, куд би нам био крај, да су посланици били нетачни и нису долазили на седнице на којима су изгласавање оне понижавајуће ноте и она издајничка промеморија, којом се одричемо својих права на Босну и Херцеговину. Али они, као за пакост, када треба изгласати нешто штетно за ову земљу, сви су ту као на длану, а кад треба решавати какве корисне ствари сви се разбегну.

На једанпут јаче у десет часова уђе председник окружен десетином посланика.

Притисне у овој, некада [illegible], а сада безопасно, звоно, и у дворани уђоше оно неколико посланика.

— Као што и сами видите, господо, нема нас довољан број присутних, да би могли отпочети рад, с тога сам принуђен, да закажем другу седницу за сутра са истим дневним редом. На жалост, морам констатовати да је изостао велики број београдских посланика, који не би могли тај свој изостанак оправдати — љутито говори председник.

— Молим за реч — повиче Јоксимовић.

Председник, навикнут у последње време, да ускраћује посланицима реч, са свим неохотно викну:

— Не можете господине посланиче добити реч.

— Зашто? Ја мислим да би ипак требало да се чујемо — рече Јоксимовић.

Председник увиђевши да се пребацио ћути и Јоксимовић поче:

— Ово је, господо, скандал како посланици раде. Томе скандалу треба учинити крај. Ја то не велим за посланике појединих већ свих група. Има господо око 40 посланика који пуна четири месеца нису ни прикасани у Скупштини а примају дијурне преко пуномоћника, док они раде своје приватне послове. Ја тражим да се према тим посланицима најстрожије примени законик.

Посланици су одобравали говор Јоксимовићев а председник је обећао да ће учинити све на шта по закону има права.

Мене ова обећања председника већ почињу подсећати на ону стереотипску полицијску фразу „власт трага“ на којој се обично све сврши.

Floridor

Смедеревска хроника

Ко ће [illegible] — А [illegible] — „Мата из „Кречане“

Смедерево, 27. марта

Ред је да се порекне тамо у министру унутрашњих дела [illegible] по списку [illegible], који [illegible] својом [illegible] све [illegible] корене и коју треба [illegible] срушити. На [illegible] је [illegible] и сада [illegible] украшења, да су то већ [illegible] пре[illegible] [illegible], које се [illegible]. Шта је још најжалосније, томе [illegible] и [illegible] власти, [illegible] да [illegible]. А [illegible] да [illegible] из [illegible].

Мислимо да ће г. министар наћи [illegible] да [illegible] утре.

*

Знамо је, колико се [illegible] од стране грађана [illegible] Друштво. И када [illegible].

Пописана [illegible]. Требало би [illegible].

Овамо је скрахао [illegible] Мата Спорић, [illegible] преко 50 год. [illegible] у [illegible] преко 30 година.

Ова промена [illegible].

Пок. Мата, звани „Мата из Кречане“ [illegible] руку [illegible] из [illegible] куће. Он се [illegible] болест [illegible] на [illegible] него [illegible] своје симпатије њему, [illegible] од њега [illegible], да би [illegible] у своју истинску љубав. И он је [illegible] жртву по жртву на олтар своје љубави. Тако једна му је казала да [illegible] у кречану, [illegible] близу места где се [illegible], и он је то одмах [illegible].

Госпођица, видећи да ће да се удаје, јер је [illegible], казала је њему те [illegible] а Мату [illegible].

Друга му је казала да [illegible] на једну кућу, без [illegible], и он је [illegible] и т. д.

Још су остали у животу три [illegible], три [illegible] од [illegible] грађани Мата „Сувиберак“, Алекса „Кригер“ и Тома „Шебер“, [illegible] министар [illegible] „Светска Слога“ [illegible] Сада се [illegible] који ће [illegible].

Lmo.

Али-Бунарски бунтовник

(Истинити догађај)

Српска [illegible] — [illegible] — Српска [illegible] — [illegible]

(наставак)

Пера их слуша па ништа не разуме, само гледа у Ашу и никако не може да објасни себи како је то Аша могао бити узрок нагли повратку.

— Та говорите једанпут. Шта сте сад окупили то дете — љути се Пера.

Аша бризну у плач и побеже иза врата.

— Шта да ти говорим. Треба да благодаримо Богу и ја и сестра и зет што нисмо заједно са твојим красним сада у хапси.

— Ама зашто? — гиташе се радознао Пера.

— Та, знате, како то да вам објаснимо? Могло се одиста отићи у арнаутске, али грехота што вам је покварено рођак и што се за њим дете заплакало. А да није тога, боже је могло свашта бити. Него...

— Немојте ми молим вас причати шта би све могло бити, него шта је било — прекиде Пера шогора нервозно.

— Ех, па ми опета. Шта је било... шта је било па и прошло. Није дете баш тамо нешто ни криво. Зна ти дете оца се још [illegible] и шта говори. Па дабоме...

— Зна он све ђаволе — прекиде га Савета.

— Слушајте, ако нећете причати а ви онда то дете кажите па да овде лежим, а немојте толико околишити — плану Пера.

— Молим вас, деце, испричајте ви, јер ја још сам дрхтим од љутине и не могу да се приберем — обрати се Савета зету.

Шогор искашља, намести се боље на столици, подвиче обрве и поче:

— Па, знате, како да вам кажем. Савета и Ашко дошли су и ми смо их радо дочекали. Моја Мара била је просто опчарана. Два дана смо се гостили. Кад прекјучер седимо ми у соби и разговарамо. Наједнут чујемо ми са шора неку ларму. Отворисмо врата и имамо шта видети. Шором јури читава војска децурлије и из свега гласа вичу: „Доле Аустрија“! „Доле ћелави Фрања“, „Живела Босна“. Пред гомилом је јурио Ашко са неким барјаком у руци. Он се окреће па подвикне: „Доле са ћелавим Фрањом“ а сва деца из гласа то исто вичу. Нотароши сви [illegible] и што [illegible] може [illegible] у [illegible]. Свет истрчао на шор па се све крсти од чуда и затвара се у куће.

— Еј, испашће. Шта је сад ово? — помислих се ја и истрчах на шор. Потрчим за њима. А они стигли на раскрсницу код крста. Ашко се попео на крст и виче: „Рат Аустрији“, „Доле са ћелавим Фрањом“... „Живио Нушић“. А даља, све знате, пофторавају.

Ухватим једног [illegible] и упитам га:

— Шта то радите деце, ако Бога знате.

— Играмо се демонстрације.

— Па ко вас је то научио?

— Аша Сервијанац.

— Па сад већ и сами можете разумети што се десило. Опни су се скупили пандури и ховтиборци, те ти нападну на децу. Деца почну да бегају, али нашег Ашку и нотаровог сина ухвате и одведу код [illegible]. Цандари су похапсили још неке и све их изведу пред [illegible].

— Ту код нотариуша отвори се формални ислеђ. Али се и овај наш мали поганац чисто држао, пос' му [illegible].

(свршиће се)

Позоришне вести

Бранино позориште

Вечерас сјајан програм са одличним дамама и комадом.

Понеди. Уз то вечерас је први ступила варијет [illegible].

[illegible] — Публика је јако заинтересована, посета ће бити огромна. —

Оглас. Имам за продају **педесет хектара добре земље**, где има и **десет хектара** под **шумом**. Ко је вољан да купи нек се обрати

Станиславу Миловановићу

механџији Стубини код Обреновца

3 1 1-3

Кућа на продају. [illegible] са 6 соба и осталим потребним просторијама — са двориштем и врtом [illegible] — продаје се под врло повољним условима. За цене упитати телефоном бр. 1013. — Посредници нису искључени. 239 1—10

На продају ЈЕДАН ПЛАЦ 4.000 кв. метара, са 8 згра[illegible] на углу двеју врло живих улица у Београду, у непосредној близини [illegible] улице, продаје се врло јефтино.

[illegible]

Кирија [illegible] 7000 — [illegible]

[illegible]

За услове упитати [illegible] телефон бр. 49. 1—10

Ученик из боље куће са добром препоруком, [illegible]

Душана Тодоровића
[illegible]

КУПУЈЕМ

Ексере, тенекију, алајаре у бр[illegible], као и [illegible] метала.

Овлашћен од једне стране куће [illegible]

[illegible] Србија [illegible]

По мерама и [illegible] даје рабат 2½ % до 2½ %.

[illegible]

С поштовањем
Јова J. [illegible]
[illegible]
[illegible] Београд
194 8—20

У Цара Уроша улици бр. 17. од 1. маја издају се два в[illegible] и два мања елегантна стана са [illegible] електричним осветљењем, спроведеном водом у кујни [illegible] и купатилом.

За цену и остало обратити се у истој кући код г. **Аце Р. Христића.** 213 5—6

Три добро очуване потребштине [illegible] са целим прибором продају се врло јефтино.

Таковска ул. бр. 42. 216 5—6

У МОЈИМ КУЋАМА у Цар Урошевој, Бањатској и Сибињанин Јанка улици, има за издавање под кирију од 1. маја ов. год. врло удобних станова за веће и мање породице.

Цена је врло јевтина

За услове обратити се настојнику у истој кући.

Београд

Михајило Павловић
139 [illegible]

ЗА ПРОДАЈУ
МАШИНЕРИЈА

код подписатог

[illegible] у Петровцу до Крагујевца [illegible] систем [illegible]

2 [illegible] машине [illegible] 2 године су вредне.

1 [illegible]

[illegible]

Владимир Арсенијевић
[illegible]

КРОЈАЧКА РАДЊА

СТОЈАНА СИМИЋА и БРАТА

СИРОТОГ КОЛАРЦА — БЕОГРАД

[illegible]

За наступајућу пролетњу и летњу сезону

384 1—10

ДИНАРА 16.000 ДИНАРА

Издају се под интерес на непокретна имања.

На продају: две куће за ренту, у непосредној близини пијаце и трамвајске пруге.

Више кућа за уживање — засебних.

Једно имање од 30 хектара [illegible] са зградама, живом водом и осталим удобностима, у непосредној близини Београда са умереном ценом.

За све напредно упитати **Павла К. Убавкића** у кафани код „**Три Шешира**“ преко од „Славије“. 6—10

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални кисељак

[illegible]

Пуњење флаша врши се најмодернијим и најпрактичнијим начином у новом пуњењу, подигнутом над самим извором, при чему се не губи на њеноме угљеној киселини, нити вода долази у додир са ваздухом.

У Београду је главно стовариште код

г.г. Глише Андрејевића и Брата

Варош-Капија — Телефон бр. 282

Поруџбине из Србије и иностранства прима и одмах извршује

Аранђеловачка **Концесија**
Крањ. Срп. Двор. лиферанти

Аранђеловац. 17 60

Занатлиска Кредитна Банка

у сопственој кући — преко пута Поште
Македонска ул. бр. 10. — Београд.

Прима новац на штедњу, плаћа 7%,
мање суме враћа *одмах* — без отказа.

Даје новац на залоге, — на све ствари.

Занатлије помаже кредитом
у свим подузећима.

Даје зајмове: на плате, пензије и признанице

Цензура менице: Понедељником. 208 5—6

[illegible]

[illegible]

Рудолф и Жига Фелдман и Комп.

[illegible]

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Противу: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности, осим т. з.** *фарциноза код мале деце,* и осталих [illegible] болести, које од [illegible] врло [illegible] најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris & Ferro-Jod. 0.6% effervesc.)

која се од дужег година справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пију. Дуговременом употребом овога зејтина, деца се [illegible] поправе, добију светлу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а кад је крв у органима чиста, онда се и болести ређе јављају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens, противу шкрофула које гноје, скрофулозна отока жлезд, [illegible] костију т. зв. покоснице.

Употребом овог зејтина са Креозоталом ране се убрзо своје очисте и зарасте, а запаљење брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ови препарати могу се добити и то: у Београду у дрогеријама Субашића, Ољачовића и код „Гуслара.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, Паланци Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тукера, Краљеву Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Илића. 354 10—

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** и одлично утиче код кашљуцања, обољења органа за дисање, катара плућа и свију сличних болести, где се **сиролин** до сада успешно употребљавао. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·80 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на шкрофулозну, малокрвну и рахитичну децу. Пријатног укуса те га и одрасли као и деца радо узимају и добро подносе. Цена је једној боци **2** динара.

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] **1·20** динара, [illegible] **2** динара.

46 39—50

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

[illegible]

Препоручујемо домаћа **Масива вина.**

[illegible]

[illegible]

ВЕЛИКА РАСПРОДАЈА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај, код „Круне“

Кнез Михајлова улица бр. 31.

Распродајемо крајњи партије [illegible] робе, као: Свиле, *Тафта, Поплина, Мусалина, Луизина, Панама, Атлас* и т. д. у свима бојама.

Штофова за женске хаљине, костиме и блузе у нај модернијим бојама.

Платна и шифона [illegible] 15, 17, 18, 20, 22, 25 д. [illegible]

Платна за јоргане и [illegible] 1·20, 1·40, 1·50, 1·70, 1·80, 2 д. [illegible]

Чаршава *Свилена, Пешкира, Ален. гарнитура* за 6 и 12 особа.

Порхета [illegible] *Ватова, Чипака, Ан[illegible]*, *Карнишна* и т. д.

Цицаних за [illegible]

Веша мушког и женског.

Мидера, *Гартлова, Рукавица, Лепеза, Чарапа, Марама* и т. д.

Велики избор *Ланцио за женске тоалете.*

Тепиха на метар и готових, [illegible]

[illegible]

С поштовањем

Браћа Х. Габај.

615 6—20

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

ОБУЋА

код

ЈОСИФА ФРИДА

Кнез Мих. ул. 33
— у кући г. Ник. Спасића —

373 10—10

[illegible]

† Степану Христићу

[illegible]

[illegible]

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8., за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стоп уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радован М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Новоревоварна Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. [illegible] ул. бр. 14. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | СУБОТА 4. АПРИЛА — БЕОГРАД | директор **Јова Адамовић** | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 92. | Телефон 821

Крвави дани у Цариграду

(Писмо домаћинки Прегеарда)

Цариград, 1. априла при [illegible] они војници да мире или прегиваре, били су повезани или пробијени [illegible]. Очигледно је, да су овим покретом руководили солунски ловци, који су се сад дигли против младотурака, са којима су извршили турску револуцију. Са њима иде и софте држе војнике против младотурског режима. У томе пада [illegible] с коња један потпуковник, убијен што је [illegible] побуну. Војници растерише полицију, пошто су их избили. За тим [illegible] пушке од једног пољског артиљерије, које је туда пролазио.

У допуну телеграма ево још неких појединости о прошлој језивој, крвавој ноћи и јучерашњем крвавом дану, кад по Стамболским улицама сабирају лешеве и кад се Цариграђани, а нарочито Хришћани, после једне страховите, непроспаване ноћи, усуђују изаћи на улице Стамбула, попрскане толиком крви.

Једнодушна оцена свих нас новинара, који смо јуче по подне прошли кроз гомиле побуњених војника, у Стамбулу, пред парламентом, на тргу џамије Свете Софије и пред сераскератом (мин. војног), докле смо од густих војничких кордона могли доспети, била је, да ће ноћ, која се спуштала, бити страшна и крвава. Нисмо се преварили. Пошто смо на телеграфској станици у Пери и по шести пут одбијени са нашим телеграмима (не примаше, непотпуне телеграме кореспонденције [illegible] нису јуче [illegible]), кренули смо се [illegible] у групи, већ по [illegible] пут, у Стамбул, [illegible]. Великом улицом Пере пролазиле су у трку пут Стамбула мање и мање групе солунских ловаца, македонских Курда или [illegible], побуњена али без официра (они као да су сви нестали, јер их јуче не видех ниједног од [illegible] капларова и наредника). Уплашени [illegible] почеше журно затварати дућане, који су се тек пре једног сата усудили отворити. Грозничава Галата беше сасвим изумрла. У њој су дућани, банке и магацини још од јутрос затворени, по нарочитој наредби полиције. Оно мало пролазника [illegible] крај по зиду са горњег спрата великог аустријске радње Штајна, чији се књиговођа, из страха, нагло час убио.

Велики сарајевски мост, који спаја Галату и Стамбул, поседнут је војском и двојим митраљезима. Саобраћај није прекинут, али је пролазника мало. Сав путнику сем официра [illegible] и хапсе. Ко се противи, тога војници убијају. Још лежи на мосту, као за стравујући пример, неколико пешадијских официра, [illegible]. Пред џамијом Валиде-Султан [illegible] хоџа и софта [illegible]. Наша кола јуре поред њих, кроз прашне и кривудаве улице Стамбула, у коме су не само дућани, већ и кафане и шићерџинице затворене. Лево, од Свете Софије чују се громогласни узвици хиљада побуњених војника.

— Јашасин шеријат! Јашасин падишах! Живео шеријат! Живео султан!

Трг св. Софије био је [illegible] побуне, преплављен војницима без официра. Кад су се [illegible]

Посланике, који су стизали у парламент на вар-седницу нису дирали, неке — су и поздрављали, али и у Београду познатог бив. секретара турског Арслан-беја убише, јер је неки повикао да је то Џавид, уредник младотурског, уредник „Танина." Убише и двојицу [illegible], који не хтеше [illegible] остати с војницима. [illegible] страшни четом. Војници [illegible] Они су водени у дивље бегство. Тад је много људи погинуло и рањено. Пред војним министарством био је крвав сукоб између њих. И ту су војници били солунски ловци. Они су тражили освету [illegible] и да им се предаду батаљони, који су се затворили у касарне Ах. Сараја и били познати приврженици младотурака. У томе нису успели, али су убили једног жандара, два официра (један Грк Спанидес) и заменика министра војног. Министри војни и марине уклонили су се [illegible], а за тим уклонили. Говори се да су и погинули, но ово није потврђено. За тим су се [illegible], а један батаљон отишао у двор Јилдиз да тражи од султана [illegible] захтеве побуњене војске: збацивање владе и председника парламента Ахмед Риза и увођење шеријата, што је султан и извршио.

Једна друга чета војника упала је на дому министра правде Насим паше, мислећи да је то министар војни Риза паша.

Шеих-ул-ислама [illegible] из куће и одведоше у министарски савет.

За тим је он отишао војницима да их умирује. Они су га лепо примили.

Народ је [illegible] и кафеџије [illegible] војника, а буле су их речима храбриле за истрајност у борби за шеријат.

Војска у двору Јилдизу држала се мирно за цело време.

За повратак у Перу било је већ кратко време, већ у 8 сах. у вече почело је да [illegible] Стамбула, у коме се непрестано пуцало и крварило. Речица се да је [illegible] ма које [illegible] раније [illegible] 60.

Уз пут видесмо како [illegible] војницима [illegible] и председника [illegible] Ахмед-Риза, што је војска радосно поздравила, нерасположење је настало кад се чуло да су Ахмед-Риза и Џавид-бег прешли [illegible] младотурска утекли.

[illegible] султанов секретара, да је султан објавио [illegible] свих њих, на која побуњена војска [illegible], кад пристала на све те [illegible] султанов указ о постављењу великог везира Тефик-паше, [illegible] министра иностраних дела, већ је [illegible] за великог везира бив. [illegible], а [illegible] Едхем паша, победилац Грка на Лариси год. 1897.

Преко моста срећемо [illegible] групе, које носе [illegible] својих официра, и једва успесмо, без опасности проћи кроз редове тих [illegible].

Стигавши правце у Перу на телеграф, али нам опет не примише телеграме, изговарајући да је пруга прекинута....

Настала је већ и ноћ, [illegible] Настало је једно затишје. Свима је са страхом очекивало кад ће почети немилосрдна борба између војске верне младотурцима у сераскерату и побуњених гарнизона, чији су официри уклоњени или погинули. — Они су последњи [illegible] се наводу. Барикадирали своје положаје на тргу султан Ахмеда, такође су из Пере и Галате једнако стизале нове групе побуњеника разних родова оружја, и бегунаца из разних касарна.

Дошао је и критични час. У 11 и 15 сах. почела је у Стамбулу страховита паљба из брзометних пушака и митраљеза. То су се тукли побуњени војници са она три младотурска гарнизона затворена у сераскерату којима је командовао Махмуд Мухтар-паша [illegible]. То је борба била [illegible]. Паљба и пуцњи са обе стране трајали су скоро три сата, до две сата по поноћи, када је ватра за неко време умукла, да се после још већом силином понови, али сад не у Стамбулу, већ у Галати и Пери, којим су победнички батаљони прелазили [illegible] из пушака. [illegible] Ту је изгледа [illegible] до [illegible]. [illegible] из касарне пуштали су кроз прозоре [illegible] победницима. [illegible] је у зору [illegible] прозори [illegible] [illegible] [illegible] Дубоко у зору [illegible] победна [illegible] војска, која је с музиком на челу и непрестано пуцајући пошла у Двор да манифестује.

Завршујем овај извештај у 6 сах. и налазим да [illegible] људи [illegible] пролио своју крв. Сав сам у бризи како ће проћи овај дан и наредна ноћ. Свет се не боји војске, већ побеснеле масе [illegible] цариградског јерменског [illegible].

ПАД ИЗВОЉСКОГ

У Лондон је стигла вест, да је цар уважио оставку Извољског. Његов је наследник германофил Горемикин. Руски су папири пали на берзи.

Скоро неће Русија постати словенском државом!

ЈЕДАН ПРИЛОГ

„Одјековим" тврђењу о Стојану Протићу

Када је [illegible] објавио да ће [illegible] у пролеће 1908. год. а [illegible] објавио, као [illegible] тешке српске [illegible], која мора остати у сукобу све док Аустро-Угарска не стекне уверење да повећањем бројног стања српске војске неће [illegible] против аустро-угарских интереса, онда је [illegible] да ће аустро-угарска влада [illegible] о томе, да Србија ту своју обавезу не [illegible].

Када се у јуче [illegible] уводном чланку „Нове Сл. Пресе" — која је несумњиво инспирисана са стране званичне Аустро-Угарске — отворено каже: да је [illegible] ова српска обавеза [illegible] и да та обавеза, „коју је Србија примила на себе, [illegible] Србија, [illegible] Аустро-Угарска [illegible] обавезу Србије и да ће се она трудити [illegible].

На када стоји тако ствар, може се [illegible], а [illegible] тврдити да „Аустро-Угарска неће употребити сва [illegible] средства да Србију [illegible] ову обавезу, т.ј. повећање бројног стања српске војске, као би Србија [illegible]

За [illegible] г. Стојан Протић, [illegible].

По што [illegible] г. Стојан Протић [illegible], која је [illegible]

[illegible] уводном чланку у „Новој Сл. Преси", каже да ће Аустро-Угарска вршити контролу над нашим [illegible], како у њима не би било више војника, [illegible] у пролеће 1908 године?

Ако Аустро-Угарска буде инсистирала на томе: да у Србији не сме бити више војске по касарнама но што их је било у пролеће 1908. год., а она ће као што видимо из „Н. Сл. Пресе" на томе инсистирати, онда нека г. [illegible] министре Протићу, [illegible] да Аустро-Угарска неће контролисати бројно стање наше војске?

Ако Аустро-Угарска буде инсистирала на томе, да Србија не сме [illegible] у пролеће 1908 год. онда нека [illegible] министре Протићу, [illegible] да Аустро-Угарска неће контролисати будуће српске [illegible]?

Г. Стојан Протић је у свом [illegible]. Он је у стању да остане и даље при [illegible] да Аустро-Угарска вршити контролу над бројним стањем српске војске [illegible] Аустро-Угарска [illegible].

У „Прављенију" [illegible] г. Протић [illegible] да је у пролеће 1908 год. у Србији било [illegible] 50—60 људи и да ће Аустро-Угарска [illegible] т.ј. [illegible] Србија обавезе да ће „бројно стање своје војске вратити на оно које је постојало у пролеће 1908 год. [illegible] 50—60 људи у батаљону [illegible].

Г. Стојан Протић [illegible] у пролеће 1908 год. [illegible] 50—60 људи — [illegible] је то један факт, [illegible] официра и војника [illegible] Србија [illegible] број војника који су се онда налазили [illegible] број војника, који су се налазили на [illegible] стање кадра. Мислим да је г. Протић на тај [illegible] „Правди" [illegible] Случај [illegible] у „Правди" [illegible] у пролеће 1908 [illegible] Србија је [illegible] батаљона [illegible] и толико [illegible] батерија. [illegible]

[illegible] и тешко из мора. Ето и сад. Да ли се из тога бруке [illegible] што желимо на [illegible] то не каже ни тако. Србија је у пролеће 1908. год. имала [illegible] вара, па ће тешко [illegible]. Што ли је тако [illegible] на пусту, [illegible] — и имају другог [illegible].

Једна скандалозна кућа у Београду

Шта о нама вели брат Рус

Н. М. Дороминић, познати руски публицист у једном од последњих бројева „Руског Слова" овако прича о једном београдском дому „који има најгору репутацију." Да тај братски чланак не би био непознат и од наше публике, која не чита руске новине, ми га дословно доносимо пред читаоце „Правде."

*

Београд — губернијски град!

И то не из већих.

Скупштина — на коју земља упрла [illegible] дворац је кад се на њој упирали.

Министре можете свакодневно видети по кафанама, где равно читају новине које их грде.

И не ни се не луте, мање но што то чине сељаци земље управе.

Краљ је изазвао опште одушевљење тиме, што је лично дошао на пијацу.

— Ето, то је краљ, који нам је потребан!

Један од мојих старих, којима су оплакивали бедну краљицу Драгу, беше:

— Пију шампањ!!

Губернијски град Београд већ у 10 сати леже да спава.

Новине излазе пред вече.

Да би јутром излазиле требало би ноћу радити.

— Добро, лепо ноћу спавају!

И у том тихом патријархалном граду један скандалозни дом јесте... краљевски дворац.

Не механа, не кафешантан — њих због силне добродетељи нема — већ двор!

— Ту је правио скандале Милан!

— Ту је правила скандале Наталија!

— Ту је правила скандале Драга!

— Ту је правио скандале Александар!

— Ту је правио скандале Ђорђе!

И ако ви упитате који дом у Београду има најгору репутацију, добићете одговор:

— Краљевски двор!

Нема човека под небом, који не би знао:

— Каквог је темперамента краљица Наталија!

— Каквог је темперамента био краљ Милан!

— Зашто краљица Драга није могла имати деце!

Целом се свету на велико звоно причало.

— Разведени су зато, што ватрени темпераменат краљице Наталије није одговарао женском темпераменту Милановом!

— У краљице Драге била је та и та болест, те за то није могла имати деце!

Слушкињице те куће нарочито своје супруге [illegible] се са туђим женама, вребајући [illegible] кроз прозоре туђих кућа, да их мужеви не би затекли, [illegible] и праведну све [illegible].

Зашто не [illegible] о једној земљи...

Која је [illegible]

...Што краљевски дом за је материјал за причу свим дворовима Европе...

Јадна Србија!..

Епиграм

У Турској је планула
Опет дина буна.
Да ли беше [illegible]
Што [illegible] рогуна?

Ах, ми [illegible] и овде
Бацам ова мета.
Продићемо без метка,
Ал' и без — користи.

— р —

Српске земље

Избор посланика

У Великом Бечкереку изабран је за народног посланика на српском народно-црквеном сабору Светозар Миљевић, кандидат српске радикалне странке.

Суђење „велеиздајницима"

У среду 1. априла у Загребу је настављено тако звано суђење [illegible] Срба оптужених за „велеиздају". Суђење је било прекинуто због [illegible]. Саслушан је „велеиздајник" Стеван Калембер.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Отпутовао.

Директор нашег листа г. Јова Адамовић, отпутовао је јутрос лађом у Шабац.

Министарска седница.

Синоћ је у министарству спољних послова била министарска седница, под председништвом Краља. На овој седници дискутовано је о најновијим догађајима у Турској.

Мешовита комисија.

Министар унутрашњих дела образовао је мешовиту комисију Петру Драгомировићу, начелнику среза прокупачког и његовом писару Марку Гавриловићу, за почињене злоупотребе у званичној дужности.

За председника комисије постављен је г. Милојко Протић, секретар начелства крушевачког, а за чланове г. г. Душан Максимовић, писар лесковачког суда и Урош Марковић, писар из Прокупља.

Опет ће бити добро.

Од како су избили ови немири по Турској и настале промене режима у Цариграду, наша се влада много мучила да опет пошаље некога у Цариград као делегата, за преговоре са новим стањем. То ће бити згодна прилика да неко оде на диурне и г. Милован Миловановић ће би требао да пропусти прилику, те да и сам иде мало до Султана, чији је он суверенитет признао над анексираном Босном. И онако г. Миловановић није никад био у тој престоници.

По брилијантним резултатима које је постигао наш војвода на Западу, можемо с поуздањем очекивати сличне и од његове мисије на Истоку.

Полицијски указ.

Краљ је потписао указ о размештају среских начелника и писара. Тај указ доносе данас званичне новине.

Мезимица и не пошта.

Није ово први пут што се публика доводи у неприлику због недостатка у појединим врстама марака. Тако сада опет у овој кућетини, која носи назив „Пошта београдска" не можете добити марака од пет и десет пара, даље најпотребнија. Сигурно овај шкарт [illegible] профиран, који се не зна [illegible] добро, но начелничким [illegible] сматра да је српска публика [illegible] да ће употребљавати скупље марке.

И ми једини који [illegible] о новој реформи у пошти знамо, у само овакве ситне ствари да [illegible].

§ 76.

Г. г. Војин Костић, начелник среза [illegible] и Миладин Радојић, писар истог среза, отпуштени су из државне службе, на основу § 70. зак. о чиновницима грађ. реда.

Унапређен.

Г. Александар Савић, писар Управе гр. Београда, који је показао нарочиту умешност и енергију у хватању двеју лоповских компанија — о којима смо ми у своје време доста писали — унапређен је класом.

Г. Савић је заслужио ово унапређење и ми му на њему честитамо, као што је и министар заслужио признање, што је правилно схватио своју дужност.

Експерти у Лесковцу.

Осигуравајуће друштво „Србија" послало је своје експерте у Лесковац, да процене вредност штете, причињене пожаром првом српском акционарском друштву у Лесковцу за прераду кудеље. Осигурана сума од 90.000 динара исплатиће се одмах.

Нека овај пример буде наук свима нашим, пољопривредницима да што више *поклањају овом првом српском осигуравајућем друштву.*

Избор судија.

Јуче је у министарству правде извршен избор судија првостепених судова на упражњена места у Пожаревцу и Лесковцу. Данас ће министар правде потврдити тај избор краљевим указом, те ћемо онда и њихова имена саопштити.

Шта иде боље?

Јуче је дошао на скупштинску галерију један пијан грађанин, да би се лично уверио о нереду ове скупштине, па видевши ово играње жмурке по скупштини, он уздахну и рече онако [illegible] себе:

— Боже! кад човек помисли, да је ова скупштина [illegible] и није дала пуних пет дана [illegible] питању, а уступила је Босну и Херцеговину за цигло пет минута!!

Успех кафеџија.

Резолуцију београдских кафеџија, којим су тражили да власт забрани [illegible] у појединим радњама, нашла је одзива код београдске полиције, која је сад почела да кажњава све оне, који држе бесправне радње.

Тако су јуче кажњени са по тридесет динара у корист државне касе: Добросав Јанковић бакалин, Браниско Кнежевић пргутар и Андра Николић бакалин — сви у кварту врачарском.

Биће пензионисани.

Ваши официри: генерал Никодије Стефановић, пуковник Чекерезић артиљеријски, Коста Станишић инжињерски, Кузић пешадијски и генерал Путник биће пензионисани. Указ о томе биће данас потписан.

[illegible]

Нигде се можда није видело ништа слично овоме што се сад одиграва у српскоме парламенту.

Да би се задобила већина у влади, те да она прими изјаве првање концесије, неки су посланици покренули предлог да она влада остане „у целини", и у том циљу су потписали овај акт, којим се молили влада да изволи и даље остати [illegible]. На том се акту потписао први Прота Ђурић. Али су речи једно а дела друго. Многи су посланици потписали акт влади, да би она остала, а не долазе на седнице да би она разумела и — отишла!

Само се она прави да не разуме и у томе су нарочито г. г. Ст. Протић и Миловановић.

Поклон Црвеном Крсту.

Јуче су се у београдској полицији измирили г. др. Воја Суботић — лекар, шеф болнице за душевне болести, и Мијаило Александрић, [illegible] — због неисплаћеног хонорара у 1500 дин. Александрић је исплатио ову суму г. Воји, а г. Воја је целу суму поклонио друштву Црвеног Крста.

Старим „Обилићевцима."

Приликом прославе 25 годишњице „Обилића" рада 15. априла ове год. управа приређује банкет после концерта свима члановима. Ко од г. г. бивших чланова „Обилића" жели да учествује на банкету треба да се обрати управи „Обилића" до 11. априла закључно. Банкет је у хотелу „Москва" и стаје 6 дин. од особе.

Крађа.

Јуче је [illegible] ставио код кривичног истрага и у притвор Љубицу Срећковић, служавку г. Цветка Лазаревића, парфимерског [illegible], зато што га је за време службе код њега стално поткрадала у разним стварима од вредности.

Набиће ствари предате су сопственику.

Умро.

Овај [illegible] Новак Николић, који је пре два дана прегажен трамвај код Господарске Механе и одсечено му ногу, умро је синоћ у државној болници.

Преминуо.

Немилостива смрт уграби нам 13. пр. месеца једнога од најбољих [illegible] у селу Мокрању, Ђорђа Д. Р. Поповића. Који је [illegible] и уважаван у [illegible]

Покојник је оставио [illegible] децу, супругу и старе родитеље да за њим вечно тугују.

Бог да му душу прости.

Вести са белога света

† Недавно престолонаследник Вилхелм, при повратку из Румуније посетиће аустријског цара Фрању Јосифа. Та ће посета по свој прилици бити 12. априла.

† Угарска криза још никако да се сврши. Министри непрестано путују у Беч, воде се преговори, али све без успеха. [illegible] да ће се криза свршити [illegible] мађарском коалицијом и образовањем [illegible] Кошутовачког кабинета.

† Познати [illegible] Лемоан, ухапшен је у Паризу. Он је, у осталом, [illegible] робије [illegible]

§§ Под председништвом руског министра финансија Коковцова [illegible] се о персиском питању, и нарочито о [illegible] руских [illegible] страже у Техерану и [illegible] руских конзуларних стража. У [illegible] је [illegible] у Нахичевању.

Важне Вести

„Правда мућа"

или

„Самоуправи" кожа пуца

И није јој заиста лако. Пад њене госе, тридесет година воде борбу за „вољу већине" па на крају крајева кад све своје већине морају да стави на чело владе шефа странке који има свега седам посланика у скупштини, а у саму владу да приме половину кланика из мањине, па и та половина, од самих шефова странака, онда таква влада није израз већине, но израз личног ауторитета. То је у унутрашњој политици, а у спољној докотали су према крају, јер су нарочито код свих разметања морали кључеве од радње да предаду Еренталу. Према овоме, је ли било даље претрпети се о начину, на који је постала конвенција, а на који промеморија, једном речи, што да се мајемо око форме, кад је садржина ту.

Парламентарно

Стојан Протић [illegible] и стилизатор ове срамне „промеморије", којом је предата Босна и Херцеговина Аустрији — покушава у своја 270 примерака „Самоуправе" извући се од одговорности због те срамне [illegible] издаје највећих српских интереса. Он бенета: како је то боље предати Босну и Херцеговину Аустрији у споразуму са Н. Скупштином, него је ступити каквом „тајном конвенцијом". За њега, [illegible] жутог, сви су тајни уговори — издајнички! и. т. р. „Тројни Савез" је са [illegible] Стојана — издајнички акт?

Ми, који смо тврдили да је предаја, ми предаја Босне један ужасни пораз, ми смо „шпекулари"! Стојан Протић [illegible] већ 6 година, је парламентаран!

А прави се луд, што Нар. Скупштина није имала ни пуно [illegible] у кукавичином одговору Велике Владе!

Велика Влада са Стојаном Протићем, „коме ми нисмо кадри ни очистити обуће" (која му је узгред буди речено [illegible]) — да је „промеморију" предала Аустрији, па кад је за то срамно понашање дознала цела Европа, онда је тек саопштен тај пораз и Скупштини, која је морала [illegible] и одобрити.

Ето зато је та „промеморија" послата јавно, иначе да Аустрија није натерала Стојана Протића и Пашића да је објаве свему свету, Велика Влада би је крила до смрти.

Ето у томе лежи сав парламентаризам [illegible] а глупога Стојана Протића [illegible]!

Из наше општине

Један умесан предлог

Поштованом г. Адамовићу.

Пошто је сваки за сад „српско" [illegible] Босанско-Херцеговачко питање, коме је питању била сва пажња посвећена, мислим да би било сад места, да се окренемо и погледамо мало и на наше унутрашње ствари.

Ја нисам политичар, зато [illegible] и не могу са мојим писањем [illegible] даље из Београда [illegible] [illegible].

Ниже људи бива сто добра, као тавна вона на граду [illegible] добро Београда, па зато пишем у нашем дневном листу „Правда" мојој хроничној краткој неуредности и муфлудршој наше општине, па ако каткада за време да и ви [illegible] те чините, онда бар [illegible] [illegible] у ово неколико редака.

Сви ми београђани и наши [illegible] и лумени и женске [illegible] у томе, да неуредност громадни нема ни у једној држави, као што је ваш Београд, за кост зато колико требало би да неуредност и муфлудршу на штампаним странама и нашим културним улица, јер несрећни странци, који дођу у Београд, судећи по њему наше културне слике, како у престоници тако и унутрашњости. Кад ово знају [illegible] неуредни Београд, [illegible] собом кроз Рођење [illegible] и наше културне стању, за [illegible] наш културни свет кроз мало и [illegible].

Што је такав Београд неуредније не је то је највећи срам, кад [illegible] која има места у дневним листовима за [illegible] које сваке стране, ова се [illegible] [illegible] бити због [illegible] [illegible] не мисле.

По моме скромном мишљењу, сви престонички листови треба да имају једну сталну рубрику у својим листовима нарочито за неуредне ствари и не треба да пропусте ни једну неуредност и неисправност, која се види од стране општине и да је не жигосну и не жигошу. Не треба штедети у општини никог и највише некога од престоничара, јер од кога лично зависи, да се не у општини буде [illegible] или неред, [illegible] или нереда. Није пријатно [illegible] да своје куће куку, а [illegible] народу и своју вечеру и да се неће из „тумарање," не да ради на улицу Београда, а које небуде [illegible] му стање да уђе мало у [illegible] [illegible] одмах је и [illegible].

Кад би престонички листови тако радили, уверени будите да се не би давали у неуредност праштању, секреару и овоме. Ниједан би се листа желела да се уплео честе и листа који би се волели. Свако штампа, Кућа не протестује и преступник писцем створи ма и ради се на тумарскому... Чека [illegible] да му одговара и један фини [illegible] кућа.

Молим вас да порађете у моје [illegible] [illegible].

[illegible]

Један Београђанин

Народна Скупштина

Јучерања седница

Већ смо и ми новинари и посланици и ... почели сумњати, да ће се икад и моћи одржати још који седница обзирући се на савесност великог броја народних посланика, који сматрају да имају неке једну посланичку дужност — примање плате.

У 9 и по часова могло се бити оном констатовати, да [illegible] није довољан број посланика за решавање.

Председник је ипак отворио седницу.

Прва тачка дневног реда била је Станкова комиташија.

[illegible] тако седи на своме месту [illegible] бољно бриже и [illegible] [illegible].

У време поименично гласања би се прозивали посланици одазвао Станко би свао једне прст и тако бројао присутне посланике. Кад је секретар завршио до слова Ђ Станко лутито зачетно прсти, пребацио ногу преко ноге и погледао на паток.

Констатовано је да у дворани није било више од 77 посланика.

И заиста председник објави резултат гласања. Гласало је свега 77 посланика, и то 51 да а 26 против.

„Према томе господин овај предлог није ни овога пута решен."

И како се Станко прави са својим комиташијом као и Србија са својим, јер се овај предлог неће више ни ставити на дневни ред.

Како ће то доживети напослетку нећемо само њ. [illegible] знати.

После одмора од 10 минута продужена је седница са довољним бројем посланика, јер су многи посланици из свих група били напустили дворану за време поновног гласања Станкове комиташије, да би је пасла.

Друга тачка дневног реда била је бирање шеснаестичланог одбора од пет лица, који ће са министром финансија проучавати монополске станове у котарима који нису ушли пред којима.

Изабрани су: Лаза Пачу, К. Стефановић, Милорад Павловић, Коста Рашић и Милорад Драшковић.

Трећа тачка дневног реда била је друго читање законског предлога о неплатному фабричног алкохола.

Примили су примедбе: Велислав Марковић, Милорад Павловић и Ђока Марковић, који је страшно нервирао Стојана Протића кад је за једну тачку закона рекао, да је противуставна.

Ст. Протић је на неке примедбе одговорио, али на Ђокину није хтео одговорио, јер је сигурно кад Ђоке заборавио своје обе теорије.

Али је у нацрту Стојанове министарске устао и говорио Урош Поповић директор. Посланици су били изненађени јер оваква нису слушали Мику.

— Шта ће то да му знаш што се решио Мика да говори — чуло се један до мене.

— Па, брате, окусио сиг једанпут алкохол, алкохол, по човеку већ пљуснула вода на уста. Нема при себи чокана па ако хоћеш дај да окуша[illegible] грло једним говором.

Приступило се гласању и последњег члана и овај је закон изгласан и у другом читању.

Председник је закључио седницу уз примиваше предлог да се измени у сутрашњем дневном реду, који се састоји из самих министарских одговора на посланичке интерпелације.

Гонзо

Из народа

Убиство у Кравици

Кравица, 29. [illegible]

Синоћ, око 7 и по часова, извршено је у својој механи Милош Б. Ерић, мех. из Кравице, познат и вешт домаћин.

Те вечери убијени Милош седео је за столом и вечерао са својим пријатељем, кад кроз прозор пуче пушка, [illegible] [illegible] у потиљак раби, дотичући се по носу, [illegible] по столу, те се повезао са једом, који је вечерао поред себе, да вечеру стрепио. Да се курјуђу није хтео покушао у бару [illegible] у [illegible] Миханлону, безбедна убија би и његову жену, јер је прешао под њега сељак, небуђ [illegible] било јесте и каба.

Кораничића не помућени замолио ... је успео да ипак ухвати убице, на благодарећи брзој и енергичној истрази начелника ср. [illegible] г. Чиче Крунићу и писара г. Владимира Кнежа и Александра Јовановића, власник је [illegible] потери [illegible], у лицу Светозара Антића тек што рањен је [illegible] признао, означујући при том за саучеснике: Божидара Петровића, Живорада и Костантина Миловановића, који је испод него који су се на њих убиство организовали.

Мотив убиству — [illegible].

Изгледа, а ово наводи на претпоставку, да је пре убиству била [illegible] на стране Свакоде и Милоша брата Антића, када се сељака убио се Светозар, који је убијеном Милошу [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] за неопходним, које иначе ни нису били потребне, па су вероватни за убиство њега [illegible] [illegible], напишу [illegible] [illegible].

На жртву немилој пушки, приложити су миле [illegible] [illegible] и сликова.

Драг.

Али-Бунарски буктовник

(Истинити догађај)

Скупови, сабори, ... — Браве у сваке [illegible] [illegible] — Ослобођење [illegible] [illegible].

Потрала

— Ви сте из Србије — вели натарош Аљици.

— Јесам.

— Из кога места?

— Из Београда.

— Познаје ли вам ни Нушића?

— Познајем.

— Како је њему име?

— Чика Нушић.

— Добро, добро. А од куда га познајете?

— По код споменика.

— Којег споменика?

— Кнез Михаиловог.

— Зашто баш кod споменика кнез Михаиловог?

— Па ту смо се са њиме правили демонстрације.

— А шта је био он?

— Вођа добровољаца. Он је јахао коња. И ја сам овде тражио коња па ми нико није дао.

— Ви ћете одговарати за велеиздају и увреду Њ. В. Франца Јосифа I. Водите га у хапс — вичну натарош.

Таман изађаре, да изведу Ашу и уђете један пејдар и још с врата повика:

— Јављам покорно, господине натарош, да наш син тако јако плаче и грози да га доведемо пред вас. Заповедате ли?

— Какав мој син. Зашто ће он овде?

— Он је ухваћен на демонстрацијама са осталим велеиздајницима, које је предводио овај србијанац.

— Сад да сте видели само господина натароша. Чисто му се окрете она соба. Одједа сад некако његов син. Овом вереди те му доведоше сина.

— За моменат и њега доведоше. Нису му добош ни скинули.

— А одкуда ти овде? Ђ... пита натарош.

— Довели ме пејдари.

— Пејдари ти показат у капију — вели му натарош.

И натарош даде известа и пушт Ашу и његовог сина и он остане са њима, грађанином да се споразуме. Те ми онда удри на објашњење, како деца ништа и не знају, како ју и Аша видео у Београду, па је мислио да се и онд ове тачке своју држати демонстрације, како господин натарошев син тек није велеиздајник — те држи, држи, и једва смо постигнемо натароша да не пусти. Натарош пристане, али под једним погодбом, да се Аша са мајком тако исели из Али-Бунара и врати преко. Шта смо знали радити. Пристанемо и тако, ево нас сад у Београду.

Пера је испричао слушао причу неверице. Доцније му се лице разведри и он се највиш поче смејати као луд.

— Па дабоме! Теби још до смеја — љутила се Савета.

— Та нан. Боже ти. Па то Аша направио гужву тамо.

— А, да шта? Па још какву гужву — умеша се шогор.

— Е па, брате мој мали велеиздајниче, ходи да те тата пољуби. Ја нисам ни знао, да имам таквог јунака.

Аша се привиљени уз брата па не сме ни да се помери с места.

— Не бој се, сине, ништа. Бар се нисам Швабама задао жрт.

— Тако, ти му још повлађуј. Само су ти требали да будеш на моме месту и да тебе прате жандари — љутила се Савета.

— Шта? Зар су вас пратили жандари?

— И то, оно са пером на капи и пушком о рамену.

— Пејдари — добаци шогор.

— Један је непрекидно седео у возу поред Аше.

— А, Аша?

— Ја сам га шиљао хоће ли и он на Дрину да бије Швабе — ослободи се Аша, кад виде, да се тата не љути.

Сад и Савета пршу у смех.

— Па, да, њему је лако било кривце што нисмо отерати у хапс, па је то хтео да постигне на путу.

— Та, тата је, знаш... нагли... као мајица. Шта под меле, да људи раздују то и они мисле да требо за раздају. Јес, дабоме — рече шогор.

Него хај сад, тату у руку на вести за опраштање. Јес, чуо? — нареди шогор Аши.

Аша прибе руци Периној, пољуби је а Пера њега у чело.

— Па шта ће то сада — запита забринута Савета.

— Ништа. Иначе изгледа да неће бити рата. Сутра вас путујем са њиме. Спремићемо сутра још ручак да угостимо нашег доброг шогора, који нам се тако лепо одазвао и притекао у нужди у помоћ — нека и он остане код нас пет шест дана у гостима.

— С драге воље. Немате шта нему. То је тако била наша дужност. А и да мене је, знате бојке, да се овде задржим док не прође сва ова хука и бука у Али-Бунару.

Шестог дана отпутовао је шогор у Али-Бунар.

Шестога дана за њега није било никакве опасности, јер је наша драга отаџбина била ван сваке опасности, благодарећи енергичном кукавичлуку влада.

Гонзо

Позоришне вести

Премијера

Вечерас се у Народном Позоришту игра нова комад Миливоја Ст. Предића — „Свећа," драма у 4 чина. Први комад Предићев „Голгота" награђен је на конкурсу другом наградом и постигао леп успех, а тога се са интересовањем очекује овај други рад Предићев.

Бранкво позориште

Вечерас приказује једнавечерњи програм, са комадима

Мис Дајана и

Мртвачко коло.

У Бранковом позоришту скуп је најотменије публике.

† М. Марковић „Мифа"

Бив. чланКупутујући позоришта, а последњих година стални члан Бранковог позоришта М. Марковић — „Мифа", син пок. Благе Марковића, преминуо је у Нишу 1. априла. Бог да му душу прости.

Новитети

У Позоришту се већ држе пробе два комада, која ће се давати у току овог месеца. То су „Угашено звоно" и „Господина Жозефа моја жена."

ПОСЛЕДЊИ ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Многи официри и чиновници младотурци напуштају службу. Нови председник државног савета, Зехни, дао је оставку. Исто тако дао је оставку нови заступник министра морнаре због јучерање демонстрације морнара. Султан је дао 10.000 лира за болесницу.

Солун. Депеше из вароши у унутрашњости Турске јављају да се нигде неће признати нови кабинет и да су свуда готови да се придруже македонским противмерама, па и изласку с војском на Цариград. Нијази бег стигао је са једним батаљоном из Битоља у Солун. Младотурски комитет повратио је своје централно седиште у Солун, где је и раније било. Живо се прикупљају и оружају добровољци.

Цариград. Селамлик је прошао јуче на миру. На селамлику био је само пук копљаника, без икаквих осталих трупа. Султан је одушевљено поздрављен. — Рауф паша, врховни комесар у Египту, наименован је за министра унутрашњих дела. Дивизијски генерал Али паша за председника државног савета и министра полиције. — Јуче по подне продужени су турско-бугарски преговори и трајали су више од три и по сата. Министар спољних послова изјавио је новинарима да ће преговори бити у брзо готови.

Рим. „Стефани" јавља из Мерсине (Мала Азија) овај телеграм: У Дамаску од јуче траје сеча Јермена. Трупе су немоћне да зауставе сечу, а и војска је почела да пљачка. Велики везир наредио је да се Јермени заштите.

Цариград. Нереди у Дамаску противу Јермена још трају. Наређено је преко суђење. Овдашњи јерменски комитет рекао је забринут због догађаја у Дамаску. Нове трупе су тамо послате. — „Стамбул" јавља да су се партије у парламенту споразумеле.

Цариград. Говори се да се јутрос из Солуна кренуо за Цариград један батаљон, а да ће сутра у јутру стићи у Чаталџу, истог дана по подне стићи ће други батаљон. Овде су распрострањене вести да је у Чаталџу стигло већ неколико хиљада војника. Услед те вести овладала је у Стамбулу велика узрујаност «Рађње» су све затворене.

УБИСТВО АХМЕТ-РИЗЕ. *Један мајор дошао је јутрос од једног свог пријатеља из Расинског телеграм у коме му јавља, да је убијен Ахмет-Риза-Бег.*

Ова вест треба да се потврди.

Кућа на продају. [illegible] условима. [illegible]

Ученик [illegible]

Душана Тодоровића

[illegible]

Кућа [illegible]

Повраћај новца

[illegible]

дана 2. Марта 1909.

[illegible]

[illegible]

Петра Л. Мирковића

На продају [illegible] у Београду [illegible]

[illegible]

[illegible] 2—10

Позивају се г. г. акционари Опште Привредне Банке за своје заостале уплате одмах положе, у противном поступиће се по чл. 10. банчиних правила.

3. Априла 1909 год.
Београд.

Управни Одбор Опште Привредне Банке.

Н. Б. чл. 10. банчиних правила гласи:

[illegible]

КРОЈАЧКА РАДЊА

СТОЈАНА СИМИЋА и БРАТА

[illegible] — БЕОГРАД

[illegible]

За наступајућу пролетњу и летњу сезону

Против [illegible] „ГРОЗНИЦЕ“ [illegible] је лек

БИЉНИ СОК

[illegible] — Прави **„Биљни Сок“** може се добити у апотеци код Црвеног Крста у Београду. **Цена 2·40 н. д.**

„Nerolin“ признато као најбоље средство против [illegible] **Цена 4 динара.**

„Saparin“ одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, који су патила или пате од [illegible] болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј“ против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд.* 306 33—

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Одлична бела и црна вина. [illegible]

Занатлиска Кредитна Банка

у сопственој кући — преко пута Поште
Македонска ул. бр. 10. — Београд.

Прима новац на штедњу, плаћа 7%
нове суме враћа *одмах* — без отказа.
Даје новац на залоге, — на све ствари.
Занатлије помаже кредитом
у свим подузећима.
Даје зајмове на плате, пензије и признанице
Наплата меница: Понедељником. 208 6—10

КОРИСНА ПРИЛИКА СОБНОГ НАМЕШТАЈА

[illegible]

Рудолф и Жига Фелдман и Комп.

[illegible]

ВЕЛИКА РАСПРОДАЈА

Помодно-Мануфактурна и Пљтарска радња

Браће Х. Габај, код „Круне“

Кнез Михајлова улица бр. 31.

Распродајемо [illegible]: *Свила, Тафта, Поплина, Мусолина, Лустина,* [illegible] *Атлаза* и т. д. у свима бојама.

Штофова за женске хаљине, костиме и блузе у најмодернијим бојама.

Платна и шифона [illegible] за домаће употребе са цене 15, 17, 18, 20, 22, 25 д. па на више.

Платна за јорганске и душечне чаршаве у свима ширинама 1·20, 1·40, 1·50, 1·70, 1·80, 2 д. па на више.

Чаршава *Салвета, Пешкира,* [illegible], гарнитура за 6 и 12 особа.

Порхета бела [illegible], *Велова, Чипака, Апликација, Бортна* и т. д.

Цвилиха за душеке и ролетне.

Веша мушког и женског.

Мидера, *Гартлова, Рукавица, Лепеза, Чарапа, Марама* и т. д.

Велики избор *Лајуда за женске тоалете.*

Тепиха на метар и комаде, [illegible]

[illegible]

Мустре на захтев шаљемо бесплатно — Поруџбине шаљемо уз доплату

С поштовањем

Браћа Х. Габај.

318 7—20

ОТМЕНИ МОДЕ-САЛОН

СОФИЈЕ ШВАРЦ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Тоалете могу се и узети на материјал поручиоца.

[illegible]

Особита се пажња поклања поруџбинама из унутрашњости. [illegible]

Лена С. Павловић [illegible]

† Стојку Павловићу

[illegible]

[illegible] 1-2

[illegible]

† АННИ

[illegible]

ОЖАЛОШЋЕНИ:

[illegible]

и остала родбина.

„ЊУ-ЈОРК“

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kingsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Призната актива . . . . франака у злату	2,888.000.000
Целокупни приход у 1908 години преко	530,000.000
Математична резерва	2.379,000.000
Резерва за дивиденду	416,000.000
Нова осигурања у 1908 години	722,000.000
Мешовита осигурања у свали преко	3.116,000.000
Сва осигурања у снази	10.331,000.000

Дивиденда која је плаћена 1909. год. износи фран. у зл. 29,402.080 противу фран. у зл. 2,146.262 која је исплаћена 1908. године.

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, плаћена 1909. г. на полисе издате у 1907. на фран. у злату 10.000.

Осигурање на случај смрти				Ограничено осигурање на 20 г.				Мешовито осигурање на 20 г.			
ста-рост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премију	ста-рост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премију
25	247.00	3540	14.8	25	378.00	4720	125	25	32700	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	135	40	57100	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	73600	11200	15.2

64-та детаљна билансија шаље се на захтев и она садржава све трансакције у току 1908 г.

Дирекција друштва „Њу-Јорка“ за Краљ. Србију.

БЕОГРАД, Кнежев Споменик бр.

168 13-12

„Одјек“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Васина ул. бр. 29.

„Бранко Радичевић“ Новоотворена Штампарија Гавр. Доначевића и Комп. [illegible] ул. бр. 14 Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | НЕДЕЉА 5. АПРИЛА — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР Јоца Адамовић | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ [illegible] | Телефон 821

ЈЕДНА КОЛОСАЛНА ИДЕЈА

I.

У једном београдском листу изашла је ту скоро једна кратка белешка, у којој се јавља, да се у министарству народне привреде налази понуда једне америчке групе за грађење канала, који би везивао Дунав, од ушћа Мораве са Егејским Морем код Солуна.

Чим смо прочитали ту белешку, били смо свесни важности тога предузећа и његове огромне вредности по Србију и настали смо да се што ближе упознамо о њему.

Ма да до сада, у овоме тренутку, не можемо констатовати, колико је озбиљна ова понуда, ипак смо успели добавити некоје интересантне податке о техничкој и финансијској страни овога пројекта.

Извори из којих смо поцрпли ове податке, потичу су [illegible] од компетентних људи, те нас то улива [illegible] надом, да ће се ово предузеће моћи остварити, само ако у Србији буде људи, који ће умети потпуно схватити његов прави и велики значај.

Влада, која би усвојила поменуту једну овакву концесију, и скупштина која би одобрила овакву концесију, оставили би [illegible] кад [illegible], које су поставили и [illegible] ону за сутрашњи [illegible] народа.

Какве би огромне користи по земљорадњу, сточарство, индустрију, трговину и саобраћај биле од правилно овога канала, тешко би било поређати у неколико новинарских ступаца. За то би требало и више времена, више простора и радо признајемо, и много више стручне спреме.

С тога ми ово питање стављамо на дневни ред [illegible] да се наша јавност позабави и ми ће ма о њему говорити колико нам да заинтересујемо српску публику и да укажемо на огромне користи од повољног његовог решења.

Испитивани терен преко кога би био просечен овај канал и огромни рачуни које [illegible], тера би се вода употребила у каналу, дошло се до закључка, да би се веза Дунава са Егејским Морем могла остварити на два начина: *канализовањем корита реке Мораве и грађењем канала на целој дужини искоришћавајући се природним коритом.*

По првој замисли, канал би почињао на утоку реке Мораве — код Дубравице. Од Дубравице па све до утоке Јужне Мораве — код Сталаћа — у дужини 154 километра, регулисало би се корито Мораве. Ширина овога канала биће 40 м. а дубина 2 м. и 10 с. м. На овој дужини могло би се развијати [illegible] два брода од 600 тона [illegible] Моравом [illegible] би се уставама, које би се саградиле на сваких 5 и по километара, тако да би се на дужини од 154 километра саградили 28 устава.

Поред обале канала, у висини једног и по метра над површином канала, саградила би се стаза, широка три метра, за људе који би вукли лађе.

Канализањем корита Мораве скратила би се дужина Мораве од Дунава до Сталаћа за 46 километара.

Корито Јужне Мораве не би се могло канализовати због велике пада и мале количине воде, већ би се поред ње, до границе, морао градити специјални канал. Дужина тога канала, од Сталаћа до турске границе била би 180 километара. Дубина овог дела канала била би 3 метра, тако, да би по њему могле пловити лађе од 1800 тона. Ширина овог канала била би 22 и по метара.

Овај канал продужио би се до вододелнице Мораве и Вардара до места Прешева. Дужина тога канала износила би 8,30 километра. Дакле, дужина канала од Сталаћа до Прешева била би 198,30 километара. На томе делу канала морало би се саградити 36 устава.

На вододелници од Прешева до Куманова [illegible] морао би се [illegible] канал 12 километара дугачак, који би везивао долину Мораве са долином Вардара. Овај део је техничари највеће тешкоће, јер је терен 408,70 метара над морском површином.

Ма да би се Вардар могао канализовати од свог ушћа у море до утоке реке [illegible], ипак од тога не би било велике користи, пошто је ушће Вардара читавих 20 километара далеко од мора. С тога би се и од Куманова морао градити специјални канал. Његов прелаз од Куманова до Солуна, пошто је стрм успон, чега би се на овом делу канала морале градити три [illegible] устава за ублажавање пада. Од Прешева до Солуна било би свега 40 устава.

Целокупни је пад од Дунава до Егејског Мора 812 метара и саградило би се 104 устава.

Просечни пад по километру на целој дужини канала од 812 километара износи 1.22 метара.

Према томе канал саграђен по овоме првом начину изгледао би овако:

Од Дубравице канализовало би се корито Јужне Мораве до Сталаћа у дужини 154 километра. Ширина канала 40 метара а дубина 2,10 метара. Пад се ублажава са 28 устава.

Од Сталаћа до Прешева градио би се специјални канал у дужини 198,30 километара. Пад се савлађује са 36 устава.

Од Прешева до Солуна продужио би се канал у дужини од 259,70 километара. Пад се савлађује са 40 устава.

Ширина овог дела канала, од Прешева до Солуна била би 40 метара а дубина 3 метра.

Целокупна дужина канала је дакле 612 километара.

Пад на целој дужини износи 812 метара, који би се ублажавао са 104 устава. 30 покретних брана, 9 аквадукта за прелаз преко мањих река, 9 аквадукта за прелаз преко железничких пруга и један испод железничке пруге.

Међутим пројектом је предвиђено, да се напусти вода и употреба моравског корита до Сталаћа, због кривудавости реке Мораве. Грађењем специјалног канала и на овој дужини постигло би се за [illegible] канал буде једне ширине и на тај начин [illegible] за саобраћај. Број устава би се смањио. Употреба [illegible] била би [illegible] и [illegible] би се [illegible].

О могућности грађења овог канала наставићемо и рентабилности у следећим [illegible].

[illegible]

ЈЕДАН ПРИЛОГ

„[illegible]" [illegible] г. Стојану Протићу

IV.

Место да је [illegible] поменути „Правди" г. Протић је [illegible] крајем [illegible] до априла 1908. год. код батаљона од 50—60 коњаника у батаљону, па да је то један факт, који [illegible] г. Протићу потврдили многи српски официри и [illegible], који је тада служио у војсци.

Г. Протић је [illegible] факт [illegible] за Аустро-Угарску [illegible] да се Србија обвезала [illegible] као за Србију [illegible] само [illegible] је у априлу 1908 год. било [illegible] у [illegible].

Ако је ово [illegible] г. Стојана Протића: Зар Србија [illegible] да [illegible] Аустро-Угарска [illegible] 1908 год. била 300 и не 60 [illegible] у батаљону? И [illegible] г. Протићу, да ће Аустро-Угарска [illegible] „Правда" [illegible] „Самоуправа", [illegible] у Београду, г. [illegible] И [illegible] г. Протић, [illegible]

[illegible] од „Правде" но од своје „Самоуправе" [illegible] од г. [illegible], који [illegible] — благодарећи [illegible] коју [illegible].

Ако [illegible] г. Протић у истини [illegible] да је у почетку 1908 год. по [illegible] батаљонима било свега по 60—80 [illegible], која [illegible] официр, [illegible] у [illegible].

Да завршимо:

У „Прилогу" [illegible] „Аустријска контрола" речено је: да је се Србија обвезала да [illegible] у априлу 1908. г.

То је један факт који [illegible].

Речено је да је [illegible] Аустро-Угарска [illegible] Србију у [illegible].

То је факт [illegible].

Речено је да је Србија у априлу 1908 [illegible].

То је факт [illegible] официр, [illegible].

[illegible]

И најзад речено је, да ће Аустро-Угарска [illegible] у батаљону било [illegible] по 60—80 људи.

Све је [illegible] у априлу 1908 год. по [illegible] батаљонима било више од 60—80 војника, [illegible] г. Протић, [illegible] Аустро-Угарској право да ће тражи — [illegible] је.

[illegible] г. Протић [illegible].

Шта је требало г. Протићу, да [illegible]?

Ко ће [illegible] „Правда" [illegible] г. Стојан Протић, [illegible].

Крвави дани у Цариграду

(Нарочита депеша „Правди")

Солун. Данас у 3 часа по подне одржан је на пољани пред касарном велики збор, на коме су говорили: Фазли Неџиб, уредник младотурског листа „Јени Аср", Хоџа Реџеп-ефендија, Арнаутин Мула-ефендија, Србин Илија Поповић, Томов, Бугарин, [illegible] Румун, Карасо, солунски посланик и Халуси-беј бивши солунски [illegible]. Сви ови говорници су [illegible] крваве призоре у Цариграду. Донета је резолуција, којом се наговештује [illegible] борба против реакције до последње капи крви. Збору нису присуствовали Грци. Младотурски комитет издаће [illegible] проглас, који ће позвати све националне политичке групе да га потпомогну. Телеграфским путем позвани су у Солун све [illegible] са четницима. Већина [illegible] стигла је вечерас, а други стижу сутра. Железничкој управи је наређено да држи вагоне у приправности и да не прима никакву робу за пренос. Вечерас је стигао из Битоља познати Ниази ефендија са 2000 војника.

[illegible] ће [illegible] стићи за Цариград 5—6000 војника. У Једрену прикупљаће се [illegible] војске. Војнички поход према Цариграду у велико се спрема. Младотурски комитет је [illegible] у Цариграду старог режима. Крвопролиће и међусобна борба [illegible] је неизбежна. Овде [illegible] Чарн[illegible] је [illegible]. Стање је веома критично.

Цариград, 4 ов. м. „[illegible] Газета" објављује [illegible] из Солуна у којој се вели да су се синоћ све [illegible] и [illegible], када су [illegible] да је [illegible] устав и да сада влада мир у Солуну. И друга депеша из Солуна вели да су се духови умирили и да нема разлога немиру. — „Икдам" доноси сличну вест, а [illegible] турска штампа [illegible] и [illegible] улема и других [illegible] у којима се [illegible].

Епиграм

Сад је прошло [illegible]
И прошли [illegible]
Остала је једино
[illegible] — [illegible]

[illegible] —
[illegible]
Зар [illegible]
А [illegible] ?

— Р —

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

Детектив и аустријски шпијун

[illegible]

Сима је сам [illegible] трговац из Пазова, и није никако [illegible] се, [illegible] свога [illegible] прво време провео време у Београду.

Али ипак, [illegible] забаве у Пазову, већ је [illegible] све веће забаве у Београду. [illegible] трговац варошки Пазова, када је он био редовни члан београдског „Грађанског Касина" и није пропуштао ни једну забаву. [illegible] на воз и [illegible] на забави. [illegible] пред забаве [illegible] на воз, [illegible] се добро у кућу и [illegible]. Да је само имао [illegible] те своје [illegible] кога, [illegible] скрити.

Сад, другог дана Ускрса, приређивало је „Грађанско Касино" костим бал.

Сима је био решио да Ускрс проведе код куће, али му већ другог дана беше досадило играње домина у кафани. Размишљајући како да проведе време он се сети да је добио позивницу за костим бал у „Грађанском Касину", и није му требало да се дуго решава да отпутује у Београд. Само му нешто задаваше бригу. Где да сад набави костим. Најзад се реши, да обуче лепо сељачко одело и да се у њему појави на балу. Чак му се учини да ће баш његов костим бити најинтересантнији.

На један сахат пред полазак воза он је већ спремио лепо шумадијско летње сељачко одело: Гаће, кошуља, појас, опанци, шарене чарапе, фес, фермен и већ све остало било је спремљено и упаковано.

Убрзани воз, који је требао путовати, стиже у Београд у 10 сахати ноћу. Да не би губио време идући у хотел и због преоблачења он се реши, да се пресвуче у купеу, с тога извади карту прве класе како би сам био у купеу.

Чим је ушао у вагон он уђе у купе прве класе, остави у њему куфер у коме је било спаковано сељачко одело и изађе да се прошета по ходнику вагона.

Прошавши два-три пута ходником он се наслони на прозор и запали [illegible], који је увек пушио кад год би одлазио на забаву.

Воз је одмицао.

Сима се беше загледао па није ни приметио како га из једног ћошка ходника посматрају два сјајна ока.

Кад му се [illegible], Сима уђе у свој купе, навуче завесе, закључа врата и испружи се колико је дуг преко целог седишта.

Да је обратио пажњу на врата од купеа могао је спазити како га на једном малом простору окна, које завеса није била заклонила, посматрају опет два сјајна ока.

Сима се беше занео у мисли о утиску, који ће учинити кад се на забави буде појавио у сељачком оделу па и не чу тих разговор, који се водио пред његовим вратима.

— Зашто ви [illegible] — [illegible] кондуктор [illegible].

— Ја сам детектив.

— Детектив?

— Да. [illegible]

— [illegible] из Пазова.

— Сремац.

— Није.

— То је [illegible] као по вечери.

— Не може бити.

— [illegible] карту. Него га оставите да видимо шта ће радити. Ја ћу га држати под оком.

Кондуктор послуша детектива и продужи пут.

Сима је све до Руме [illegible], а детектив већ беше [illegible] стрпљиво [illegible] кроз прозор.

Кад воз стаде у Руми, Сима се диже и приђе куферу. Решио је да се почне облачити у сељачко одело.

Детектив беше зауставио дисање само да га [illegible] не осети.

Сима извуче куфер, извади одело и поређа га по целом десном седишту и поче се свлачити.

Детективу је лупало срце.

Облачење је трајало доста дуго, јер Сима није био баш тако вешт у облачењу сељачког одела. Најмучније је било дуго док је обувао опанке и увио чарапе.

Кад је био потпуно готов он у куфер сложи варошко одело, закључа га и поче излазити из купеа.

Детектив се закри у оном тесни углу у вагону и уживаше очекујући тренутак свога тријумфа.

Већ кад је Сима изишао из купеа у ходник прође из другог вагона и кондуктер.

Сима не беше кренуо ни корак, а [illegible] снажно руком за рамену.

— Ха! Ту ли смо пичиће — [illegible]

— Зашто сте ме ударили? запита зачуђено Сима.

— Зашто? И то ћете доживети. Одавно ја тебе [illegible] — рекао је усхићени детектив.

Сима се нађе у чуду. Није знао шта да мисли.

— Молим вас, господине, да ме или оставите на миру или ми одмах објасните за кога ме ви држите — љути се Сима.

— А за кога ми вас сматрати, господине шпијуне. Мислите, да нас и даље можете вући за нос...

Сима сад тек поче схватати своју ситуацију.

— Па ови ме сматрају због овог мог преоблачења, за аустријског шпијуна. Врло добро. Пустићу га да остане у заблуди. Интересује ме, баш како ће се ова ствар расплести — помисли у себи Сима и направи уплашено лице.

— А господин путује првом класом? Дабоме, Аустрија добро плаћа — запиткивао је иронично детектив.

— Па ја не знам. Ја сам извадио карту. Не знам да ли је прва или друга класа.

— Дајте ми карту — умеша се кондуктер.

Сима извади карту и преда је кондуктеру. Детектив приђе и загледаше карту.

Карта је била заиста прве класе.

— Да не би правили велики скандал молим вас, да уђете у купе. Ја ћу вас закључати и пустићу вас тек у Београду — поче званичним гласом детектив.

— А, [illegible] ухапсити, драги господине.

— Јесте молићу.

— Из простог разлога што је [illegible] већ...

Већ...

— Тек Сима Н., трговац из Пазова.

— То ћете већ касније објаснити управнику вароши. А сад у купе — [illegible].

Сима се [illegible] је [illegible].

— Молим [illegible] ја вас уверавам...

— Немојте мене ништа уверавати, већ кажите то за управника вароши — подвикну детектив.

Сима ћуташе.

И настаде [illegible] обраћање, које се зачас претвори у [illegible].

Путници се скупише на ларму и уживаше.

Сима је почео вадити [illegible], карте и [illegible] да би само уверио детектива. Али детектив је био неумољив, и неубедљив.

И ко зна, да се не би ова забуна наставила тек у управи вароши, да се не нађоше у истом вагону трговци из Пазова, који гарантоваше за Симу, да није шпијун.

Детектив је био посрамљен и опет му се смејаше. Али ипак не беше потпуно убеђен.

Од станице па све до Грађанског Касина Сима је био праћен детективом, који се тек увери у Касину, је заблуде био.

[illegible] Симу у Касину, да уз многе својих другова, већ [illegible] пут [illegible], своју авантуру.

Prendar

Српске земље

Босански устав

[illegible] Алберт Шек [illegible] у Бечу, где је учествовао на конференцији која је држана у заједничком министарству финансија и на којој се имало утврдити коначни облик предлога за босанско-херцеговачки устав. Како из Беча јављају, нацрт устава је у главном готов. Има да се расправи само неколико питања, н. пр. питање о подели изборних целина. [illegible] у заједничком министарству финансија и [illegible] босанско-херцеговачког устава поднети на одобрење парламентима аустријском и угарском. Мисли се да ће устав већ у мају [illegible] ступити у живот. Изборе за босански [illegible] сабор [illegible].

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Министарска седница.

Јуче после подне одржана је министарска седница у министарству спољних послова под председништвом министра г. Ст. Новаковића.

Једна посета.

Азман ефендија, турски посланик, посетио је јуче министра спољних послова г. д-р Миловановића и код њега се подуже задржао.

Закључење Скупштине.

Ова је скупштина сасвим изгубила физиономију једног парламента [illegible] сељачки [illegible]. Посланици се [illegible], а [illegible] за собом. То сад већ и сама влада увиђа и за то се решила да рад са скупштином прекине и седнице закључи 15 ов. м.

Још ће само министри одговарати на интерпелације.

Признање анексије.

[illegible], нарочито Русија, [illegible] признање анексије Босне и Херцеговине. Русија је, [illegible] што је Италија [illegible] измену Црне Горе и Аустро-Угарске. У Петрограду би волели да је Русија [illegible] Црне Горе и да је [illegible] пристанак Аустрије на измену чл. 29 Берлинског Уговора. И због тога, веле, они поглавито и чине сметње, [illegible] пристају Енглеска и Француска!

Исељавање муслимана из Босне.

Међу муслиманима у Босни започео је јак покрет за исељавање у Турску. До сада се пријавило преко неколико породица. Поводом тога „Српска Ријеч" доноси уводни чланак под насловом „Останите овде," у коме преклиње браћу муслимане, да не напуштају своју отаџбину, и позива их на [illegible] рад и борбу против [illegible].

Турско-аустријска погодба.

У Бечу су се много забринули што султан још није санкционисао турско-аустријску погодбу [illegible] али се [illegible] да ће бити санкционисана у року предвиђеном у погодби, тј. за два месеца после њеног закључења, дакле до 13 о. м.

Деманти.

„Звоно" је донело [illegible] Краља Петра о ситуацији у Турској. Пресбиро нас је овластио да ту вест демантујемо. Ми нисмо [illegible] поверовати [illegible] с обзиром на садржину објављеног говора.

[illegible]

Јуче је г. Свет. Милосављевић министар полиције, био у големој опасности. Напало се на њега [illegible] Милутин Драговић човек око својих 26–40 година. У качеству једнога народног изабраника и тако рећи представника, он је [illegible] г. министра за његове [illegible].

Г. министар се једва бранио како је знао и умео, али му се још на врат попе [illegible] Илић! То се већ није могло издржати. Још кад се при том дознаде да је за све време [illegible] господин Алекса Жујовић, онда ће се разумети [illegible] министрове.

Само што се и посланицима досадило слушати та [illegible], те су [illegible] те „говорнике" и оставили г. министра на миру.

Полицијски указ.

Краљ је потписао указ којим се постављају:

За начелника III класе среза деспотовачког Милан Јовановић, начелник исте класе среза рачанског округа ужичког, и

За секретара II класе начелства округа крагујевачког, Љубомира Јанић, начелник среза деспотовачког.

Судски указ.

Краљ је потписао указ којим се постављају:

За интабулационог протоколисту I класе, смедеревског суда Коста Н. Поповић, архивар прве класе петровачког суда, и

За архивара треће класе петровачког суда, Михаило Д. Балугџић, интабулациони протоколиста смедеревског суда.

Обојица по потреби службе.

Српски лекари.

Указом од јучерашњег постављени су и то:

За лекара среза грочанског: г. [illegible], лекар среза љубићског по молби.

За лекара среза љубићског: Д-р Коста Ст. Ристић, срески лекар у оставци, и

За лекара среза гружанског: Д-р Герасим П. Ивковић, дипломирани лекар бечког универзитета, и бивши државни питомац.

Пензионисани официри.

Краљевим указом пензионисани су, пешадијски потпуковник Владимир Гонсиоровски, пешадијски мајори: Милутин Милошевић и Владимир [illegible], и пешадијски капетани I кл. Михајло Стојановић и Драгутин Стојановић. Сви на основу чл. 22. закона о устројству војске.

Скандал у Нишу.

У Нишу се ових дана десио опет један скандал у телефонској централи. Извесна г-ђица телефонисткиња, затечена је у канцеларији да са једним официром проводи љубав. Старешина пошто одмах је известио министарство, које је [illegible] послало свога комесара да извиди ствар. Комесар г. Јанко Петровић вратио се јуче с пута и поднео извештај министру.

И сад, у место да г-ђица у интересу [illegible] буде, уклоњена из државне службе она ће сигурно добити Београд, као год и она [illegible] из Крушевца, па се пак сад проводи по Београду.

Пензионисан.

Г. Воја Лукић секретар начелства окр. крагујевачког, дуже је краљевим указом стављен у пензију, на основу § 70. зак. о чинов. грађ. реда.

Истрага у Лесковцу.

Начелник среза у Лесковцу повео је истрагу, за паљевину у фабрици кудеље, те да се кривци пронађу. Два кривца су већ ухваћена и налазе се у рукама власти, а изгледа да су ту умешана и лица заинтересована за фабрику.

Јавно мњење у Лесковцу мишљења је, да је паљевина фабрике зломишљено извршено, и сви осуђују један део чланова управног одбора, што нису били брижљиви и предострожни, те нису чували имање акционара. На имању су биле две огромне камаре кудеље, па је једна са три а друга са једног места упаљена.

Пратићемо ток ове истраге, па ћемо у своје време известити наше читаоце.

Одложен претрес.

Јуче је у варошком суду требао бити претрес по кривици Милана Радисављевића, б. полиц. писара и Јована Глишића бакалина [illegible] због фалсификата менице од 10.000 динара, али пошто дело није потпуно иследено по пресудама апелационог суда, то је претрес одложен, да се ускоро други одреди, и кривица пресуди.

Један збор.

Данас пре подне у 9 сати у основној школи код Саборне цркве одржаће збор друштво за школску хигијену и народно просвећивање.

[illegible]

Начелник среза грочанског известио је министра унутрашњих дела, да је он лично [illegible] побегле осуђенике београдског казненог завода.

у Старо капетан који ни био тога дана у срезу, већ је [illegible] [illegible] [illegible] — помаже и доктор [illegible] своје кажњене заводе.

Поставља питање, министар у [illegible] од среског начелника зашто га је обмањуо.

Самоубиство жандарма.

Јуче по подне убио се у Крагујевцу Војин Јовановић, жандарм из Сврљишкога среза [illegible] пушком, који је био на служби у Крагујевцу због [illegible] [illegible]. Узрок самоубиства је непознат.

Паљевине у чачанском округу.

За једну ноћ, спаљена је и кућа и штала Јелени Керашевић економ из Житнице [illegible] у кући изгорело. Она је оштећена са преко 8000 дин. Исте ноћи изгорела је кућа и Божи Грбићу из Штитара [illegible] није знало [illegible].

Обе паљевине се [illegible] да су [illegible] [illegible] [illegible].

Вести из белога света

|| У Пјатра Немцу (Румунији) умро је [illegible] капетан Јован Кића, [illegible] Кућа, који је [illegible] Молдавију с [illegible].

|| Бугарска ће листови [illegible] министар [illegible] бугарских [illegible] напитака и [illegible].

|| Због догађаја у Цариграду, руски министар спољних послова одложио је своје путовање у иностранство.

|| Како јављају листови, [illegible] угарског министра председника д-ра Векерла у Беч [illegible] помоћу [illegible] Турској за Босну и Херцеговину.

|| У Петрограду ће се сутра [illegible] [illegible] [illegible] словенских друштава [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] словенских народа [illegible] [illegible] у Русији са словенском [illegible].

Важне Вести

Треба га испитати

Ако министар иностраних дела мисли какав уговор по [illegible] могао [illegible] шефу Пребићевићу у [illegible] службе при у[illegible] рока, [illegible] [illegible] од [illegible] [illegible].

Поред [illegible] [illegible], јуче је Пребићевић [illegible] редакцију [illegible] из Цариграда, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

У том се [illegible] „из *Фрајмевским [illegible]*“. [illegible] [illegible].

„*Свет се не боји [illegible]*“. [illegible] [illegible] [illegible] Дучића.

Мисли [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у Енглеској. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Лудило као зараза.

До сада се није знало да је и лудило заразна болест. Али, према извесним конкретним случајевима, изгледа да ће се медицина обогатити једним новим правилом.

Полудела је болест Максима Сретеновића, народног посланика. Максиму су се у наступу лудила почели привиђати некакви [illegible], од којих је он бегао.

Према јучерањој „Самоуправи“ изгледа, да се и Стојан Протић разболео од исте болести. Само што се њему не привиђају [illegible] већ [illegible] [illegible], на које он [illegible] [illegible].

Лекари, који су прегледали Стојана, мисле, да се Стојан морао заразити од Максима у Скупштини.

Беспослен поп

Крагујевац, 28. марта

Дуга, хладна вечера, а киша, [illegible] и хладна киша пробија све у кости. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у Тијању.

Поп Свињодуб Ивановић [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. Сада [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] „[illegible]“. [illegible] [illegible].

Шта ће да ме зове Свињодуб
Не ћеш ли да ме [illegible]?

Мисли [illegible] поп Свињодуб, и [illegible] [illegible]. У [illegible] поп Свињодуб [illegible].

— Шта? Зар је, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] своје [illegible]?

Поп [illegible] [illegible] [illegible] „Правду“, у [illegible] „[illegible] убили [illegible]“. Поп Свињодуб не [illegible] „Правду“, јер је [illegible] [illegible] [illegible] самостална. [illegible] „Правду“ [illegible] Цеко Радојевић, [illegible] „[illegible]“ у [illegible] [illegible].

Примивши [illegible] „Правду“, [illegible] [illegible] [illegible]. „[illegible]“ [illegible] [illegible] [illegible]. Ударио је [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] са [illegible], у којој беше [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].

— Шта ми [illegible] поп [illegible] — [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] професора, [illegible] [illegible] Настић, [illegible] Годовин, у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

— [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Радован Шабан [illegible]!

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

— [illegible] [illegible] [illegible], да му [illegible]!

— [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?

— [illegible] [illegible] Чорбића, [illegible] [illegible]!

— Не [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]!

— [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Лазу?

— [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Свињодуб!

— [illegible] [illegible] [illegible] Николу [illegible]!

— [illegible] [illegible] Свињодуб, [illegible] [illegible]!

[illegible] [illegible] у срезу [illegible] поп Свињодуб [illegible] [illegible], јер [illegible] [illegible] самосталац, [illegible] Свињодуб [illegible] самосталац [illegible]. [illegible] [illegible] самосталски [illegible].

[illegible], да [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Свињодубу. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Свињодуба [illegible], рече:

— Наређује, да му [illegible] перо и хартију, [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Свој [illegible] ће [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
А [illegible] [illegible] [illegible]
За [illegible] [illegible] [illegible]
Кад буде „Правда“ [illegible]

И [illegible] поп Свињодуб, [illegible] [illegible], [illegible] перо у [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. Кад је [illegible] [illegible] [illegible]:

Краља је [illegible]
[illegible]

[illegible], [illegible] у „Правди“ [illegible] „[illegible]“, [illegible] „[illegible]“ [illegible] [illegible] Шабанови [illegible], [illegible] „Правда“ [illegible] [illegible] Настић — [illegible] „[illegible]“ у „Одјек“ [illegible] [illegible] 21. марта [illegible].

[illegible] „Одјек“ [illegible] „[illegible]“ [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] „Правду“, [illegible] [illegible] [illegible]:

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]
За [illegible] и за [illegible]

Кад сте [illegible] [illegible] д-р. Драгољуба П. Максимовића, да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] свакога [illegible].

— Пајтов, пријатељу, рече [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!

Ж. [illegible]

Из војске

На Врачару постоји већ толико година војни дућан за продају меса. Пре десетак дана је тај дућан по нечијој наредби затворен и [illegible] официри, подофицири и административни чиновници, који на Врачару [illegible] настањени, морају се снабдевати месом са пијаце, плаћајући га врло скупу цену.

Неколико нижих административних чиновника и подофицира, који су у првом реду погођени овом бесмисленом наредбом о затварању дућана, покушали су да се пожале гарнизонару и да га умоле да нареди, да се дућан поново отвори. Гарнизонар је ове људе дочекао врло грубо и изгрдио таквим речима, да су се ови грдно кајали што су му и отишли.

Министар војни треба да провери ову ствар и узме у заштиту ове сироте људе, који су изложени каприсима несавесних и грубостима претпостављених.

Да је среће један министар не би требало да се занима и оваквим питањима, али у Србији то није могуће избећи код оваквих старешина и [illegible] [illegible] рада.

Позоришне вести

Врачарско позориште

Вечерас обновљен програм са [illegible]:

Револуција ([illegible] [illegible] [illegible])

[illegible] ([illegible] [illegible] [illegible])

[illegible] — *[illegible]* ([illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible]. Вечерас [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

Дорћолска трилогија

Охрабрен успехом „Дорћолских [illegible]“, Чича Илија се решио да напише још два комада из дорћолског живота, који ће са првим комадом сачињавати дорћолску трилогију. Добро ће бити ако Чича одржи задату реч.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

писао
МИШЕЛ ЗЕВАКО
— Превод с француског —

Краљица мати

— Милост, Катарино! [illegible] [illegible] [illegible]. Милост [illegible]! [illegible] да ће добити неколико тренутака [illegible] Маријаку [illegible] [illegible].

Не говорећи ништа Катарина [illegible] [illegible] који је [illegible] на златном ланчићу и [illegible] [illegible]. Хтела да да [illegible]...

Руђери је живо пружио руку.

— Последњи! промрмља он.

[illegible] тај тренутак појави се [illegible] [illegible] не размишљајући, [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] Маријак и Руђери [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] с њим.

[illegible] човек био је витез Пардајан.

— Чекај га је! промрмља Катарина са тешко [illegible]. [illegible] и Руђери задрхта.

[illegible], одговори он. Без сумње да у околини има још људи. Нама четири човека не би могла у [illegible] [illegible]... У осталом, видите, кад је већ и дан...

Астролог задрхта.

Катарина баци бесан поглед у други крај собе и мисли:

— Измакао ми је вечерас... али други пут неће. Сад знам где ћу га наћи... Он има сина. Рене! Ко зна? Ко му је казао?.. Ах, без сумње, послала Јованка од Албрета... Она му је казала истину... Али од куда је она дознала?.. Ах! тај човек мора што пре умрети. Јованка мора нестати...

Она се од једном [illegible] у мисли.

Мало по мало лице јој се озари [illegible] страховитим [illegible] који је астролог тако добро познавао.

— Господо, упита она покушавајући да сакрије разговор [illegible] страховитих [illegible]...

— Не, не! рече она како нека [illegible] на миру Колињија и краља од Наваре... Зар ти не видиш да ће човек који је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у Паризу и да ће се они дивити мојој племенитости?.. Стварно [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ће сви [illegible] у Француској бити у Паризу у [illegible] [illegible] тада...

Катаринина рука [illegible] прозору. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Руђери задрхта...

XLIII.

Чим се забављао мали Жак Клеман

Витез Пардајан [illegible] Маријака до прага [illegible] Колињијевог. Тада је [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] Маријак, [illegible] [illegible] [illegible]. Али [illegible] [illegible] [illegible] Пардајан [illegible].

Гроф [illegible] [illegible] краљ Наварски, Колињи и [illegible].

Велики Хенри [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Он [illegible] [illegible] [illegible]:

— Да нисте [illegible]?

— Нисам, сире. Гроф од Маријака жели да вам саопшти [illegible] вести.

Млади краљ од Наваре [illegible] [illegible]. Био је веома блед.

Чим се краљ, Колињи, Конде и Андело сакупише, Маријак им рече да је Катарина [illegible] [illegible].

— Треба одмах бежати, рече Колињи.

— Треба остати, одговори краљ од Наваре одлучно. Кад Катарина није [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

— Ваше величанство има право, рече Маријак.

Он тада изврши [illegible] свој разговор с краљицом. После тога настаде дуг разговор [illegible] најзад би одлучено да се [illegible] [illegible] краљици Јованки, [illegible] [illegible]. Предлог Катаринин [illegible] [illegible] Колињи, [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible].

Одлучено да се Маријак крене на пут у прво [illegible] дана.

Он од Пардајана [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

— Ено, пошто се [illegible], што од вас очекујем, пријатељу. Мој задатак може трајати месец дана. Срећа је што сам вас данас представио Алиси. Ви ћете отићи да је видите, рећи ћете јој да сам отишао краљици од Наваре [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Вероватно је да ће Јованка од Албрета доћи у Париз, а тада [illegible] [illegible] [illegible]. Ето ти су вести, драги пријатељу, које сам хтео да саопштите мојој драгој. Оне ће јој бити [illegible] [illegible] кад их од вас чује.

(наставиће се)

Годишња Скупштина

Друштво за [illegible] и Народно Привређивање [illegible] у недељу [illegible] априла [illegible] у 9 часова [illegible]

1. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] 5. [illegible] 6. [illegible] 7. [illegible] 8. [illegible]

[illegible]

На продају ЈЕДАН ПЛАЦ [illegible] кв. метара, са [illegible] на углу [illegible] у Београду, у непосредној близини [illegible] улице, продаје се врло јевтино.

[illegible]

Вреди [illegible] 7000 — дин. [illegible]

[illegible]

За услове упитати [illegible] телефона бр. 43. 3—10

Кућа [illegible] у Београду [illegible] бр. [illegible] са 5 соба [illegible]

Упитати [illegible] 3—3

Кућа на продају, [illegible] са 6 соба и [illegible] — са штампом [illegible] — продаје се [illegible] телефона бр. 106. — Посредници нису искључени. 229 3—6

Ученик из боље куће са добром препоруком, који је свршио [illegible] потребан у [illegible] радњи

Душана Тодоровића

[illegible]

Оглас. Имам на продају **педесет хектара добре земље**, сас[illegible] и **десет** [illegible] **шумом** [illegible]

Ст[illegible]славу М[illegible]ћу

[illegible]

ЗА ПРОДАЈУ

МАШИНЕРИЈА

код подписатог

Мали у Петровцу до Крагујевца 12 [illegible] „Раковс[illegible]“ [illegible] са 2 пара камена и [illegible] са 2 ступе [illegible] са [illegible] и постављена може [illegible]

2 [illegible] са 6 [illegible] са [illegible] 2 [illegible] су [illegible]

1 [illegible] са 5 пара камена.

Све [illegible] продајем [illegible] се [illegible] послом бавим и [illegible] ми је са горе [illegible] радити. Купци нека се јаве подписаном.

Владимир Арсенијевић

7—10 [illegible]

Позивају се г. г. акционари Опште Привредне Банке да своје заостале уплате одмах положе, у противном поступиће се по чл. 10. банчиних правила.

[illegible] 1909 год.

Београд.

Управни Одбор Опште Привредне Банке.

[illegible]

КРОЈАЧКА РАДЊА

СТОЈАНА СИМИЋА и БРАТА

[illegible] — [illegible]

[illegible]

За наступајућу пролетњу и летњу сезону

[illegible] [illegible]

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални киселац

[illegible]

[illegible]

У Београду је главно стовариште код

г.г. Глише Андрејевића и Брата

Варош-Капија — Телефон бр. 282.

Поруџбине из Србије и иностранства прима и одмах извршује

Аранђеловачка **Манипулација**

Крaљ. Срп. Двор. лиферанти

Аранђеловац. 18 60

ДИНАРА 16.000 ДИНАРА

[illegible]

На продају: две куће [illegible]

Више кућа [illegible]

Једно имање од 30 хектара [illegible]

За све [illegible] упитати **Павла К. Убавића** у [illegible] **„Три Сељака“** [illegible] „Славије“. 7—10

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује [illegible] **сирупом** [illegible] **сирофен** [illegible]

Цена је једној боци 3·60 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] Цена је [illegible] боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] Мала боца **1·20** динара, [illegible] **2 динара.** 46 10—50

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

[illegible]

Препоручујемо [illegible] **Нишко пиво.**

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Рудолф и Мига Фелдман и Комп.

[illegible]

ВЕЛИКА РАСПРОДАЈА

Помодно-Мануфактурна и Пасмантерска радња

Браће Х. Габај, код „Круне“

Кнез Михајлова улица бр. 31.

Распродајемо [illegible] *[illegible]* у свима бојама.

Штофова за женске хаљине, костиме и блузе у нај модернијим бојама.

Платна и штофова [illegible] од цене 15, 17, 18, 20, 22, 25 [illegible]

Платна [illegible] 1·20, 1·40, 1·50, 1·70, 1·80, 2 д. [illegible]

Чаршава [illegible] 6 и 12 особа

Поркета [illegible]

Цвилиха [illegible]

Веша [illegible]

Мидера, *[illegible]*

Велики избор *[illegible]*

Тепиха [illegible]

Бочно, с леве стране: [illegible]

Бочно, с десне стране: [illegible]

[illegible] — [illegible]

С поштовањем

Браћа Х. Габај.

[illegible] 6—20

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

[illegible] **[illegible]** [illegible]

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol. Jecoris C. Ferro-Jod. 0.6% effervea)

[illegible] „Црвеног Крста“ у Београду. [illegible]

Овај зејтин [illegible] како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством кошта 2 дин.

У истој апотеци [illegible]

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol. Jecoris aromaticae [illegible] Creosotalo **10%** effervescens [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врши се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ови препарати могу се добити и то у Београду у апотекама [illegible] и код „Гуслара.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, Паланци [illegible], Смедереву [illegible], Зајечару [illegible], Крагујевцу Николића, Лозници Тодоровића, Књажевцу [illegible] 254 10—

Деца С. Павловића [illegible]

† Стојку Павловићу

[illegible]

[illegible] 4-2

[illegible]

† АНКИ

[illegible]

[illegible] 1909 год.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1·50 За иностранство за годину 30 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник:
Радосав М. [illegible] Видинска ул. бр. 22.

„[illegible]“ [illegible] Штампарија Гавр. [illegible] и Комп. [illegible] ул. бр. 18. Телефон бр. 88.

ПРАВДА

Телефон 821 | ПОНЕДЕЉАК 6. АПРИЛА — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР Јова Адамовић | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 94. | Телефон 821

ЈЕДНА КОЛОСАЛНА ИДЕЈА

II.

Да би се очигледно утврдила техничка могућност грађења овога канала у пројекту ће поредимо овај канал са пројектованим каналима у Аустрији.

Законом од 1901. год. пројектовани су ови канали у Аустрији:

Дунав — Молдава — Беч — Будвај.

Одра — Елба.

Лаба — Будвај.

Дужина пројектованог канала Дунав — Молдава — Беч — Будвај износи 205 км. Пад је на целој линији 535 мет. за савлађивање пада предвиђено је 129 устава, дакле просечан је пад по километру 2,61 мет.

Дужина пројектованог канала Одра — Елба биће 196 км. Пад на целој линији 411 метара. Предвиђено је 100 устава. Просечан пад по километру 2,10 метара.

Дужина трећег пројектованог канала Лаба — Будвај биће 95 км. Пад на целој линији 748 метара. Предвиђени устава 170. Просечан пад по километру 7,87 метара.

Кад се узму у рачун укупно сва три канала онда излази да ће њихова укупна дужина бити 1664 км. Са 570 устава има да се савлада пад од 2148 метара или по километру 1,47.

Међутим на целој дужини канала Дунав — Егејско Море од 812 км. има да се са 104 устава савлада пад од 812 метара или на километру 1,32 метра.

Из овога поређења јасно се види, да је лакше технички конструисати канал Дунав — Егејско Море, но што ће се имати конструисати пројектовани канали у Аустрији.

Питање је сада, да ли би са финансијска гледишта ова идеја била остварљива.

Стручни људи који су ово питање проучавали, веле, да је могућа.

По пројекту колосални трошкови за конструисање канала и грађење пристаништа износили би у округлој цифри 332 милиона динара.

Канализовање Мораве до Сталаћа у дужини 155,5 к. м. и грађење три пристаништа, стало би 36,608.000 динара или по километру 235.724 динара.

Конструисање канала од Сталаћа до Прешева са спуштањем у вардарску долину до Солуна у дужини у 56 к. м. стало би 254.434.000 динара или по километру 537.114 динара.

Кад се ове цене по километру упореде са ценама већ саграђених канала у Немачкој, који се рентирају, онда се види, да се оне поклапају и да је према томе и са ове тачке гледишта ова идеја остварљива.

За претходне радове, израду детаљног пројекта, трошкове режије, камату на уложени капитал, предвиђа се 40,958.000 динара.

Овом се сумом повећавају трошкови око канализовања Мораве са 4,392.000 дин., а трошкови конструисања канала са 36,566.000 дин., и према томе канализовање Мораве износи по километру 264.000 дин., а конструисање канала 291 милион или по километру 630.370 д.

Цео дакле, канал, као што рекосмо, коштао би 332 милиона или просечно по километру 542.083 д.

И ова цена, по тврђењу стручњака, поклапа се са ценама немачких канала.

Технички и финансијски могућан овај канал био би исто тако и један од најрентабилнијих канала, кад се узме у обзир његов огроман значај за међународну трговину и саобраћај.

Какве би све користи биле од овога канала по међународну трговину и саобраћај а специјално за Србију и цело Балканско Полуострво, показаћемо накнадно у засебном чланку.

[illegible]

ТУРСКО-БУГАРСКИ СПОРАЗУМИ

По турским вестима, које су из Цариграда стигле, јуче је потписан споразум између Турске и Бугарске, којим је Турска званично признала независност и краљевину Бугарску.

Срби веле не мало, да се поклонимо бугарској политици и њеном успеху и да стигнемо, назад баш кад независности, или последњи успеси Бугарске да требали да их мало растрезне. Како рекосмо, да и Србија има нешто таквога, који би се с њима помоћ могли поклонити.

Крвави дани у Цариграду

(Најновије депеше. Пресбиро)

Цариград. Угледни чланови македонске заједнице у Цариграду оријент-експрес у Херкесеју, првој станици пред Цариградом, јер се на [illegible] војника у Хадемкеју седмој станици испред Цариграда, побунили и последњих неколико возова одвели су у Цариград.

Цариград. [illegible] бурне седнице у Солуну [illegible] пред парламентом четири стотине [illegible] батаљона, кад су стигли у Хадемкеј код Чаталџе, који су побегли од младотурских трупа. Седница је прекинута. [illegible] председника [illegible] Махмуда [illegible]. Председник је саопштио скупштини, да ће једно изасланство посланика поћи [illegible] војника, који чека [illegible] у Чаталџу да [illegible] младотурске трупе. Батаљони су се задовољно повукли Јилдизу да поздраве султана.

Цариград. Командант армијског корпуса Чурук паша, који је отишао у Чаталџу, јавља скупштини: Младотурске трупе пристале су да прекину наступање, али ће се ипак кренути на Цариград ако се пре[illegible] на војна права [illegible]. Комитет ће за све догађаје бацити одговорност на кабинет.

Беч. Са стране близке младотурском комитету телеграфишу из Солуна: Управни кругови младотурског комитета решили су да са 16 батаљона почну поход на Цариград. Батаљони броје по 800 људи. Главну снагу [illegible] трупе; даље су [illegible] оружја четири батаљона из Солуна. Младотурски комитет је одустао од [illegible] једренских трупа [illegible] граници према Бу[illegible]

Цариград. По вероватним вестима младотурски официри у корпусима једренском и солунском [illegible] службе и [illegible] реда, који није нигде нарушен. У Трапезунту [illegible] спремних 4000 а у Ерзинџану 15000 људи, готових за покрет на Цариград. У [illegible] круговима очекује се данас [illegible] који је у таквом положају да не може одржати. Према информацијама [illegible] који су се вратили из Чаталџе, официри младотурски траже потпуну слободу посланика и да се казне [illegible] побуњеници. [illegible] је решило да трупе [illegible] не долазе у Цариград но да остану у Чаталџи. Официри су изјавили да ће [illegible] своје команданте, који су у позадини, а привремено остављени у Чаталџи на расположењу парламента. Парламент је усвојио интерпелацију посланика јерменских и арапских, зашто нису предузете мере против нереда у Адани. Објављен је султанов ираде, којим је постављен Мустафа-паша из Алепа за председника парламента.

Цариград. Ноћас су убијена 16 официра војне школе.

Цариград. Ноћас су изабрали између два ђенерала, три посланика и три муслиманска свештеника отпоручени одаци у Чаталџу да одврате младотурске трупе од похода на Цариград. У Чаталџу су довели [illegible] два батаљона из Солуна и један из Једрена. Један батаљон из Солуна на путу је. Осим њега ће се кренути још четири батаљона из Једрена и један из Солуна. Према томе, до сада у Чаталџи има 2000 војника, чији ће број до сутра порасти на [illegible] хиљада. По уверењу младотурака ово је само прет[illegible]

Шабачка окружна болница

И ако је шабачка варош [illegible] грађана, [illegible] "[illegible]."

Сама зграда [illegible] у толико [illegible] болесницима [illegible] на [illegible] од [illegible] болесника [illegible] болесне [illegible].

Надлежни, [illegible] Беча [illegible] да [illegible] шабачки добију болницу [illegible]

ФЕЉТОН

ПОЗОРИШНА ХРОНИКА

Снови комедија у четири чина од М. Предића.

Из свих народа, Срби најмање знају да се [illegible]. То је као нека [illegible] која се највише осећа у београдском друштву. Свакоме час ћете чути [illegible]: „Ју, да ми је...!" или „кад би...!" и т. д. И то [illegible] да је постало права малограђанска [illegible]! Јер [illegible] „жеље" [illegible] до невероватних размера. Французи су [illegible] „[illegible]"

Кад бисте [illegible] [illegible] без [illegible], без [illegible] и без [illegible] [illegible] [illegible] жела, човек, који не стоји ни у каквој [illegible] [illegible]

Г. Предић је [illegible] у тај [illegible] друштвеног [illegible] и [illegible] без [illegible], без [illegible]. Али [illegible] Г. Предић је [illegible] „[illegible]," што је [illegible]

Свако [illegible] Г. Предић [illegible] „жељу," [illegible] „у капију," [illegible] Ана, [illegible]

[illegible] — [illegible] Мачко! Место [illegible] Малак [illegible] [illegible] „[illegible]" и [illegible] [illegible]

[illegible] у [illegible] [illegible]

Отац Малашев, прост човек, који воли за „мала" [illegible] [illegible]

Сад, сав, чак до оног „мина," [illegible] Мардуа [illegible]

Малак се [illegible] у Бечу „[illegible]" за Аном, која је [illegible] и која у [illegible] Ана [illegible] „[illegible]", а [illegible] Малак [illegible] Али [illegible] Зорка је већ [illegible] у Малака. Тада Ана хоће да је [illegible] [illegible] у Беч да [illegible]. Но Зорка [illegible] Малаку, која се [illegible], а Ана, у [illegible] Зорку у [illegible] Малаку, [illegible] а она отпутује у Беч.

После неколико месеци, Ана се враћа и [illegible] Малака [illegible] [illegible] — [illegible] Зорка [illegible] [illegible] с њима, па [illegible] и [illegible] [illegible] срећа!

Ниш [illegible] у „[illegible]" и у [illegible] „[illegible]". [illegible] Предић [illegible]

---

[1] [illegible]

[illegible] „муниципалне“ [illegible] што пре, јер ће бити више штете [illegible] Београду и [illegible] варошку касу.

Епиграм

Шта је чаше слава
И проклето нам било!
О том мисли [illegible] мозак
[illegible]

Најбоље су [illegible]
Очичне крила
На сто [illegible]
Помалому главе.

[illegible] нас [illegible]
[illegible]

— р —

Српске земље

Босанско-херцеговачки устав

У Бечу се ових дана [illegible] обе при[illegible] завршити законске радње у босанско-херцеговачком уставу и да ће се влада брзо [illegible]. Даље [illegible] и у Босни и Херцеговини брзо завршити [illegible] потребне за избор посланика и да ће се босанско-херцеговачки сабор састати већ на јесен. Какав је сам нацрт устава, у јавности се не зна много, јер [illegible]

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

70-годишња прослава.

Сутра, 7 априла у Букурешту прославља свој 70-годишњи рођендан краљ румунски Карол I. Њему је у госте отишао први пут престолонаследник немачки Фридрих. И овде у румунском посланству биће сутра свечани пријем дипломатског кора, у [illegible]

Министарска седница.

Синоћ је одржана министарска седница под председништвом Краљевим у министарству спољних послова.

На овој седници је вођена дебата о буни у Турској, која се није [illegible]

Свечан пријем.

Данас у 11 часова пре подне, Краљ ће примати у свечаној аудијенцији, новог посланика немачког посланика фон Рајхенауа, ради предаје акредитивних писама. Довече у двору биће свечани ручак у част посланика, коме ће бити присутни и сви министри као и дворски достојанственици.

Пријатељ анексије.

У суботу 4. о. м. енглески посланик у Бечу сер Картрајт изјавио је у министарству спољних послова и барону Еренталу предао ноту, којом Енглеска и формално пристаје на укидање чл. 25. Берлинског Уговора. Влада енглеска и талијанска [illegible] своје пристанке [illegible] још раније. У бечком министарству спољних послова у пуном [illegible] очекује и поступ руских посланика [illegible] и француска, јер Француска помаже на то да у овом питању испред себе пусти Русију.

Дипломатски указ.

У министарству спољних послова ради се на великом дипломатском указу, који ће обухватити све наше посланства на страни.

Значајан дан.

На данашњи дан, неумрли Кнез Михаило примио је кључеве београдске тврђаве од турског паше у Горњем граду, и од тада је Београд постао српски град.

Сетимо се великог покојника, кад [illegible] заборављамо.

Слава — Кнезу Михаилу.

Стари радикали.

Синоћ су старији радикали имали клубску седницу у сали Народне Скупштине, која је трајала скоро два сата. У клубу је пала реч: „Можемо ли један пут [illegible]?“ — Вала, и крајње је време.

Преустројство жандармерије.

Министар унутрашњих дела у споразуму са министром војним, одредиће једну комисију, са задатком да се жандармерија [illegible] темељнијој основи са стручним курсевима, који ће по свима одредима држати командири жандармеријски. Нарочита пажња обратиће се на васпитање жандарма у престиници.

Цене петролеју.

Још [illegible], кад се гас није могао добити у бурадима него у канти, управа монопола прописала је таксу гасу на 0.75 дин. по литру, на те иста цена и данас, је у Београду, док у Смедереву се продаје по 0.65 дин.

Зашто управа монопола не спусти цене гасу, кад је сад [illegible] у резервоарима [illegible] да се [illegible] стари [illegible] цену [illegible]?

Војничка слава.

Данас [illegible] прославља своју [illegible] 8-пешадијски пук „Кнеза Михаила“ као [illegible] Кнезу Михаилу.

Рање брата.

Јуче пре подне Спира Глишић из [illegible] у срезу [illegible] ранио је из пушке свога рођеног брата Петра Глишића који је пренет у болницу, да се [illegible]. Узрок је [illegible]. Кривац је у рукама власти.

Монопол комисија.

Министар унутр. дела, образовао је [illegible] комисију: [illegible], Добросав [illegible] и Миодрагу Тешићу [illegible] писарима у срезу [illegible] за [illegible] злоупотребе у [illegible].

За председника ове комисије постављен је г. Милан Јанковић начелник среског у [illegible], а за чланове г. Милан [illegible] порезник [illegible] пореског одељења и Милоје Васиљевић писар у [illegible] првостепеног суда.

Новинарске вести.

Од јуче је, после годину дана престанка, поново почео излазити лист „Република“. Излазиће једанпут недељно.

Испити.

Данас почињу испити жандармеријских поручника за чинове капетанске. Испити војничку практични, који ће се вршити у околини Београда.

Комесар у Ритопеку.

Главна Контрола послала је [illegible] прегледа [illegible] стање касе и рачуна општинских, за прошлу и ову годину.

Ужасна прашина.

Нема општине свакако [illegible] прашину од свију општина на свету — и у буквалном и у преносном смислу.

Сад је [illegible] један момак, који ће свакако бити награђен на конкурсу. У [illegible] доба, кад [illegible] општине [illegible] целу улицу Кнез Михаилову [illegible] да се у тој улици не може [illegible]. Да није чудо да и становници у тој улици [illegible] због те [illegible].

А шта [illegible] председник [illegible]?

Испит у Топчидеру.

Јуче после подне, било је у Топчидеру тако много света из Београда, да се од прашине није могло дисати, јер [illegible] главне друге Савинац — Калемегдан, употребљене су за пругу Топчидер—Теразије.

Управа топчидерске [illegible] није требала [illegible] бар недељом и празником да полије главне улице топчидерске, како би што мање прашине било.

[illegible]

Пре пет дана, био је сабор код цркве у селу [illegible] у срезу [illegible], на коме су биле Иван [illegible] из Трбушнице са сестром Загорком. Ту је био и неки Лазар Дулић, грнчар из Чачка, и кад дан био у друштву са Иваном и Загорком, те су сви троје отишли кући Ивановој на ноћиште. Сутра дан кад су устали, Лазар се опростио и казао да иде у Чачак, али то није урадио, већ сачекао на другој [illegible] — Загорку, која се враћала са пуним судовима воде, и опали на њу један метак из револвера на који је метак Загорка пала, па онда и на себе. Обоје су пренети у чачанску болницу на лечење.

Узрок је овоме, љубав Лазарева, коју се Загорка није хтела одазвати.

Удавио се.

Јуче после подне око 5 сати возили су се у чамцу по Сави, а на месту [illegible] Владислав Бојкић [illegible], Драгутин [illegible] келнер и Драгомир Степановић [illegible], па како Владислав [illegible] није вешт [illegible] изврне у воду и он се удави. Леш његов још није нађен.

Исечен секиром.

Никола Арсић из Рибара, срезу [illegible], са још два [illegible] секиром [illegible] Радовића Милановића [illegible] у његовој колиби, и на месту убили. Никола је у рукама власти а оба друга побегли су, за којима је наређена потера.

Ово убиство извршено је из користољубља, јер је убијени [illegible] био човек доброга стања.

Вести из белога света

— Морско путовање руског цара одложено је за [illegible].

— Немачки цар отпутовао је из Мерана за Крф.

— [illegible] телеграфске [illegible] телеграфско-телефонским друштву у [illegible].

— У једној [illegible] згради у Сан Франциско [illegible] пожар [illegible]. Кад је [illegible] у згради је било за 300 душа [illegible].

Важне Вести

Покојни Тата и Стојан Протић

Покојни Тата био је добар шаљивац али је са значајем последњих страних речи које се у обичном нашем животу употребљавају, стајао на ратној нози. То је запазио глумац Динуловић и једног дана припреди Тати овај „виц“.

Динуловић изазове неку препирку са Татом и онда му се јетко добаци:

— Е, Тато ви сте један психолог.

Тата није знао значај ове речи али кад му је добачена у препирци, мора да значи нешто понижавајуће и прекорно. И зато шикну на Динуловића:

— Зар ја психолог, синко један! Тридесет година радим ја у овој кући па ми то нико никад није рекао па сад ти, малу те шију, да ми то кажеш!

А безобразни Динуловић [illegible] старог у очи, па кезећи се намерно и ударајући гласом на сваку реч, стаде му говорити:

— И опет вам кажем Тато, ви сте један важни психолог!

Тата сав бесан одјури кући да обуче црно одело па да иде управнику [illegible], да тужи „клеветника“ Динуловића за нанету му клевету.

На овај виц подсети нас г. Стојан Протић који се као Тата на Динуловића, наљутио на „Правду“ што је рекла: да се сад види како „војнолуда“ није ни мислила [illegible] него да је [illegible] био један обични блеф!

[illegible] много о жељама [illegible]. Међутим је врло мало [illegible] да су баш такве [illegible] Нарцисо, не у оном смислу [illegible] О. Фелд [illegible] „Дневнику“ [illegible]

[illegible]

[illegible] „Госпођу“ [illegible] „Свињу“ [illegible] „Гопите“ [illegible]

[illegible]

[illegible] Спектатор

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

роман

Мишела Зевака

— превод с француског —

XLIII

Чиј се забављао мали Жак Клеман

[illegible] Пардајан и Лујза, а Маријак и Алиса од Лиса. [illegible] витез [illegible] у дворац Монморанси да се мало одморе.

Као што је било одлучено, Маријак пође на пут у [illegible] дана.

После неколико дана [illegible] Париз [illegible] између француске [illegible] Краљица је [illegible] Краљ [illegible]

[illegible]

Наскоро се дознаде да ће краљ Хенри од Наваре узети за жену Маргариту од Француске [illegible] у Париз [illegible]

[illegible]

Како било да било, тек краљица [illegible] Париз [illegible]

(наставиће се)

Блеф! дере се Стојан Протић кроз „Самоуправу.“ Зар ми блеф, нашу [illegible] нашу историју? и [illegible] од [illegible], [illegible] да сад му Бог [illegible] што рекли.

А шта је блеф?

Цела Србија била је рат. Тај исти Стојан Протић претио је кроз „Самоуправу“ целој Европи и декламовао о томе како ће српски народ гинути да умре и умирати за своју праведну и свету ствар, када је оружјем на крај [illegible] војску — а кад је дошао [illegible] час, шта је „искупљени пријатељски савет сила“ и не само те [illegible] својих потраживања, него даде и писмене признање да нисмо имали права што тражисмо.

То је блеф или се [illegible] што рекли Немци, а Стојан Протић те дере на сва уста [illegible] отаџбине [illegible] тврдимо да је влада своја [illegible] држави [illegible] један блеф као да кроз [illegible] рада у [illegible] може [illegible] отаџбине.

Е, кад Стојан Протић зна шта је блеф исто толико колико је и покојни Тата знао шта значи реч [illegible] и зато [illegible] као овај.

ШАБАЧКА ХРОНИКА

Погибија једног ученика. — Туча у Шапцу. Свађа [illegible]. — Прослава у Метковићу. — Један радни пријатељ.

(Нарочито за „Правду“)

Шабац, 2. марта.

Јуче се у вароши на Дрини десио један несрећан случај, који [illegible] не би [illegible], да родитељи обраћају више пажње на своју децу.

Богољуб М. Солдатовић, ученик II. раз. шабачке гимназије, у друштву два своја друга беше [illegible] на [illegible], који [illegible] број [illegible] на Дукића. [illegible] своје [illegible] нису [illegible] Дрини, [illegible] старију [illegible] који је [illegible]. [illegible] Богољуб је [illegible] на крају. [illegible] у леву [illegible]. Богољуб је [illegible] у [illegible] почетак. [illegible] у варош [illegible] Богољубовој [illegible], која му је донела [illegible] у [illegible]. Богољуб је јутрос преминуо на [illegible], кад му лекари учинили [illegible] на самом црепу.

Пок. Богољуб син је познатог шабачког трговца г. М. Солдатовића. Био је симпатичан и добродушан и сви га жале због трагичне судбине, која га је снашла. Бог да га прости.

*

[illegible] у Штитару неколика туча. Код [illegible] Гајића [illegible] служио је већ од дужег времена неки Пантелија Илић, момак [illegible]. Тај је Пантелија [illegible] од колибе Гајићеве, који је у [illegible] села Слепчевића. Тог [illegible] туче, Пантелија [illegible] у [illegible], кроз лиже не [illegible] састанку, па [illegible] Николе, који је био велики [illegible] другог човека. Чим се Пантелија [illegible] мало да га бије.

— Остави се, газда, рече да му [illegible] стаде да виче Пантелија. [illegible] за се газда не шали.

— Шта велиш, сунце ти твоје! [illegible] сада и [illegible] на [illegible] за [illegible].

Најзад [illegible] Пантелија не буде [illegible], него [illegible] гази [illegible] Гађа [illegible] Пантелија после [illegible] побеже.

Газда Никола Гајић довезен је [illegible] у шабачку болницу. Повреде су [illegible] да [illegible] не прибећи.

Пантелију [illegible] је [illegible] за њим [illegible]. Једни говоре, да је Пантелија убио, али ја то [illegible]. Сам Гајић прича, да је и он Пантелију ударио добро [illegible] пута.

*

Чим је пролеће [illegible] почели [illegible] смрти, [illegible] су се [illegible] по селима. Од првог кукуреза, кад га девојке беру и кад [illegible] својих венаца, певајући ону лепу песму „Бели рада — прва [illegible] кукурека“, [illegible].

Крај [illegible] у којима [illegible]. [illegible] Мачва [illegible] „[illegible]“ [illegible] у [illegible] правду.

Најзад [illegible] рада [illegible]. Цела [illegible] Мачва [illegible] у [illegible].

Прва прослава [illegible] била је у Метковићу. Ни већ знате, да су прославе [illegible] који [illegible] да [illegible] српски [illegible], [illegible] сваке.

Мило ми је, што је прва прослава у Мачви била баш у Метковићу, [illegible] у овом [illegible] нашем српском крају.

И ако [illegible], Паје Богдановића [illegible] у [illegible] Рада Тодоров, [illegible] Љ. Павловића [illegible]. [illegible] Метковићани, почев од чика Паје, председника општине [illegible] Андрије Богдановића и учитеља г. Гавре Живковића, [illegible] Тодоровић.

— [illegible] Рајковић.

Метковићани су показали [illegible].

Криза рада у Америци

Две жалосне чињенице. — Криза рада у Њу-Јорку. — [illegible] — [illegible] Народне Банке — [illegible]

(Оригинални [illegible] „Правде“)

Њу-Јорк, [illegible] марта.

Пре неколико дана у њујоршким листовима појавише су се две мале, али прилично значајне вести.

У првој је стајало ово:

— Емиграција нагло расте. У овој години очекује се такав велики број досељеника у Сједињене Државе каквог никад раније није би. Идуће недеље само добиће у Њу-Јорк 20.000 исељеника.

Ово саопштење било је добијено од Роберта [illegible], [illegible] комесара Елис Ајленду, који [illegible] путника.

Друга вест гласи:

— Франк Џорџ, секретар емиграционог одбора државе Њу-Јорк, саопштава да само у граду Њу-Јорку има 110.000 људи и жена без радног посла, [illegible] на [illegible] трудом.

Ето тако жалосно стоје ствари сиротих радника у овој „земљи милијардера“!

Али ово ужасно [illegible] рада не влада само у једном Њу-Јорку. У свима већим градовима простране [illegible] републике одавно није био тако тежак и беде пун положај људи, који живе од рада својих руку, као што је сад. Већина завода и [illegible] радника, немогући наћи себи посла, спустили су наднице на минималну цену тако, да с том наградом не може да живи ни онај, који би један тако [illegible] добро. У великом делу фабрика, [illegible] положај радника је без икаквог излаза. Наручбине се дају са таквом ограниченошћу и с тако малом наградом, да је највећи број радника морао бити избачен на улицу.

А тамо у Европи, са друге стране океана, по нашој белој Македонији и Старој Србији, [illegible], да у Америци тече мед и млеко, да су последње [illegible] и да се индустрија Сједињених Држава преображава с новом и удвојеном енергијом!

Какво велико и за многе [illegible] сиромашне [illegible] заблуда!

Тврђење Џорџово, да у самом Њу-Јорку има 110.000 људи без рада, није само радничка претпоставка, већ је истинити факт, основан на статистичким подацима.

Ти подаци говоре, да је број беспослених у Њу-Јорку огроман:

— 200.000 људи!

Од 240.000 радника, који припадају разним професионалним организацијама у Њу-Јорку, готово трећи део од тог броја, дакле преко 80.000 људи немају сталног посла нити икакве зараде.

Више од 40.000 радника морали су престати да буду чланови тих организација, јер нису били у стању [illegible] да плате.

По извештају суперинтенданта народне банке Кларк Уилијамса изнађен је код 1908. из 138 каса за штедњу, у које своје мале [illegible] улоге [illegible] радници, огромна сума од 150 милиона долара.

— Факт који се никад није десио у Њу-Јорку! Кличе Кларк Уилијамс. — И сав те своје уштеде морао је раднички свет извадити из завода и — појести, јер друкчије хлеба није могао добити.

— Да ли су шта год учинили држава и град Њу-Јорк, да бар мало ублаже размере ове беде?! упитаће ме можда ко.

— Ништа!

Истина држава Њу-Јорк наредила је 100.000 дин. „ради тражења узрока овоземне немању посла“. Али ће проћи више од године дана, док ова комисија буде готова са својим извештајем. Дотле ће пак грађанима и грађанкама, које су без посла, бити слободно умирати од глади!

Ни град Њу-Јорк не може баш ништа учинити за своје раднике. У његовим финансијама влада такво растројство, да они радници, који се налазе у градској служби, морају да чекају читаве недеље, док дођу до своје зараде. Каже се, да сте толико празне, да не могу да исплате ни обичне [illegible] раднике.

И они сиромаси чекају! Па шта би друго знали да раде?

Баш кад вам довршујем ово писмо иде једна група радника без посла, исцрпених лица, као да су недељама боловали. Не они нису боловали, већ су гладовали!

Срце ме боли, кад се сетим, да ће тој бедној судбини бити изложени стотине и хиљаде моје браће Срба!

Има ли кога тамо међу вама, који би успео да обавести заблуделу браћу, да не долазе овамо у овај пакао глади и муке?!

Ђ.

МОЈОЈ СУДБИ

Судба горка судбо моја,
[illegible]
[illegible]
Ал' [illegible] — [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
— Куд [illegible]

[illegible] —
[illegible]
Ах, [illegible]
[illegible]

Знамените тровачице
и црна литургија

(наставак)

Прекинула је све односе с двором, министрима, интендантима и судијама, није тражила ништа више ни за себе ни за своје, а огромни приходи, на које је имала благодарити Лују XIV. употребљавала је на добра дела, побожне завладе, није се довољно могла наделити милостиње, коју је делила пуном руком.

Лепо као дан — вели Сен Симон — до последњег тренутка свог живота — без икакве телесне боли — ипак је увек веровала да је болесна и да мора умрети. Тај страх одржавао је њену вољу да путује и на тим путовањима је увек са собом водила седам до осам лекара. И покрај све унутрашње побожности, све искрене љубави према [illegible], [illegible] гриза савести и с [illegible] да [illegible]. Сами би Луј XIV. Лувоа и Ла Рени могли дати објашњење овим речима, које опет узимамо од Сен Симона.

„Поступно је довела дотле да је давала сиромашнима све што је имала. Неколико часа дневно радила је на грубим [illegible] предметима, кошуљама и другим [illegible], па је терала и своју околину да то ради. Њена трпеза, чије је раскоши некада тако претерано уживала, била је невероватно [illegible], [illegible] увек је [illegible]. У сред зиме, [illegible] је устати да се моли Богу, да сваког часа [illegible] у собу да се моли. Никад није [illegible] своје [illegible], ни кошуље и њено постељно рубље били су од најгрубљег небељеног платна, али [illegible] других рубљем.

Непрестано је носила [illegible] с гвозденим шиљцима, који су је често рањавали, па је [illegible] чак и [illegible] су се нешто [illegible] бојали. Али је покрај свега тога [illegible] страх од смрти, да је у својој служби држала неколико жена које нису имале никакву другу дужност но да је ноћу чувају. Спавала је код сасвим размакнутих завеса, у соби су гореле многе свеће, а око ње су биле њене чуварке које је, кад год се пробудила, хтела да види како [illegible] да се обезбеди да не заспе.“

Али је најзад [illegible] час кога се толико бојала. Ово је [illegible] годину дана пре тога — [illegible] болести [illegible] да јој се приближио крај. То је било у Бурбону 27. маја 1707. год.

(наставиће се)

Позоришне вести

[illegible] позориште

Вечерас програм за [illegible], са [illegible] и [illegible] комада:

Подвала

Чудновати проналазак и

Хоће жена — да се удаје!

Немар глумачког клуба

На [illegible] у којој су [illegible] чланови Народног Позоришта Алекса Савић, [illegible], Алекса [illegible] и Лаза [illegible] — [illegible] — Анта [illegible].

И [illegible].

[illegible]. То ће му [illegible] дужности.

Пут око света

Нушић [illegible] „Пут око света,“ која ће се [illegible]. [illegible] Нушић [illegible] успех.

Повраћај новца

Према [illegible] потрошачима који су

дана 2. Марта 1909.

у [illegible] радњи [illegible].

Колонијално-деликатесна радња

Петра П. Мирковића

На продају ЈЕДАН ПЛАЦ [illegible]

Плац је на [illegible]

Кирију [illegible] 3000.— дин. [illegible]

[illegible]

За услове [illegible] телефона бр. 40. 4—10

Коњ [illegible]

[illegible] 1—3

Кућа на продају, [illegible] телефон бр. 633. — [illegible] 229 4—8

Оглас. [illegible] **десет хектара добре земље.** [illegible] **десет хекта** [illegible]

Станојеву Миловановићу [illegible]

Ученик за [illegible]

Душана Тодоровића [illegible]

Кућа [illegible] 3—5

ДИНАРА 16.000 ДИНАРА

Издају се под интерес на непокретна имања.

На продају: две куће за ренту, у непосредној близини пијаце и трамвајске пруге.

Више кућа за уживање — засебних.

Једно имање од 80 хектара [illegible] и осталим удобностима, у непосредној близини Београда, са умереном ценом.

За све наведено упитати **Павла Ђ. Убавића** у кафани код **„Три Шешира"** преко од „Славије". 8—10

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

[illegible]

Препоручујемо домаће **Мајско вино.**

[illegible]

КОРИСНА ПРАВНИКА СОБНОГ НАМЕШТАЈА

[illegible]

Рудолф и Жига Фелдман и Комп.

[illegible]

Највеће стоварище

— ГАЛАНТЕРИСКЕ и ПОМОДНЕ РОБЕ —

Косте Николића и Друга

Добило је једну велику количину [illegible] од [illegible] и продаје их

Црне по 10 дин.

Жуте по 12 дин.

Пажња путницима и грађанству

[illegible]

КРОЈАЧКА РАДЊА

СТОЈАНА СИМИЋА и БРАТА

[illegible] — БЕОГРАД

[illegible]

За наступајућу пролећњу и летњу сезону 4—10

Штампарија „Ђоком Радичевић"

Гавр. Давидовића и Комп.

Београд

Бранкова ул. 16. Телефон 69.

[illegible]

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК

који на пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама њих који су од исте патили, вратио су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреба. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·80 ч. д.**

„Nerolin" признато као најбоље средство против [illegible] **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство противу нечисте крви, [illegible] **Цена 2 динара.**

„Биљни теј" противу нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд* 355 10—

[illegible]

† АННИ

[illegible]

Анка С. Павловића [illegible]

† Стојку Павловићу

[illegible]

„ЊУ-ЈОРК"

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kingsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Прикупљена актива	франака у злату	2,888.000.000
Целокупни приход у 1908 години преко		530,000.000
Математична резерва		2.379,000.000
Резерва за дивиденду		416,000.000
Нова осигурања у 1908 години		722,009.000
Мешовита осигурања у свези преко		3.116,000.000
Сва осигурања у свези		10.331,000.000

Дивиденда која је платљива 1909. год. износи фран. у зл. 29,402.[illegible] противу фран. у зл. 22.126.362 која је исплаћена 1908. године.

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, платљива 1909. г. на полисе издате у 1907. на фран. у злату 10.000.

Осигурање на случај смрти				[illegible] осигурање на 20 г.				Мешовита осигурања на 20 г.			
ста-рост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премију	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премију	ста-рост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премију
25	247.00	3540	14.03	25	378.00	4720	125	25	52700	680	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	135	40	57100	793	13.9
35	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	73600	11290	15.2

64-та детаљна билансија шаље се на захтев и она садржава све трансакције у току 1908 г.

Дирекција друштва „Њу-Јорка" за Краљ. Србију.

240 2 10

БЕОГРАД, Кнежев Споменик 1р

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин., за пола године 8., за четврт год. дин. 4 дин., месечно 1.50. За иностранство за годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сви рукописи шаљу се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Ђоком Радичевић" Новопреуређена Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | УТОРАК 7. АПРИЛА — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР Јва Адамовић | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ 95. | Телефон 821

Крвави дани у Цариграду

(Нарочитим депешама „Правде“)

Протест присталица солунске политике

Икдам и La Turquie јављају да је председник солунског одбора у име целокупног тамошњег становништва телеграфски упутио протест вел. везиру. У депеши се [illegible] да је крвави догађај у Цариграду државни удар, којим реакционарна странка мисли уништити уставни режим.

Протест овај изазвао је јако узбуђење у Цариграду.

Догађај са француским послаником

У првим сатима [illegible] француски посланик Констанс изашао је на [illegible] сутра дан по крвавом догађају у Стамбол. На тргу где је била побуњена војска опколили га маса света и војници, који су испаљивали пушчаним метцима у ветар. Два залутала куршума погоде у коња. И мал је мало требало да Констанс [illegible]. Он је остао хладнокрван и поздрављао свет, који је одушевљено кликао и поздрављао га.

Оставка Ахмед Риза беја

Оставка коју је из трибине [illegible] Ахмед Риза бег гласи:

„Цели свој живот радио сам за добро отаџбине. Но пошто је јавно мњење сада противу мене сматрам за дужност поднети оставку.

Ахмед Риза“

Опозициони турски листови узимају за коментар ту оставку, доводећи је у везу са [illegible] његовим радом, као шефа младотурске странке и фактом његовог бегства од [illegible] суда.

Како је састављен нов кабинет

Чим је Хилми паша поднео оставку, оставку свога кабинета, султан је позвао у двор бив. вел. везира Ћамил пашу. Не знамо да ли би се хтео примити састава кабинета. Ћамил паша је одговорио, да ће се примити само под условом ако се парламент распусти. То је његово тражење изненадило и [illegible] султана, који га је одмах отпустио. Тада је позван Решид Акиф паша, који је одбио састави кабинет због старости. Тек је онда позван министарски [illegible] Тефик паша, који се, пошто је консултовао неке своје дамашње пријатеље примио мисије да састави нову владу.

Захтеви младотурака

Солун 4. априла. Главни средишни одбор „Итихад у Тераки“, који се овде налази [illegible] послао је преко [illegible] султановом секретару Али Џевад беју телеграфски ултиматум, у коме се каже: да је оставка Хилми-пашиног кабинета изнуђена, да је нова влада састављена противно уставу; да је министра морнарице поставио сам султан, не водећи [illegible]; да је оставка председника парламента Ахмед Ризе, такође изнуђена; да је султан, само да би угодио реакционарној гомили [illegible], издао општу амнестију за убице и злочинце, вређајући на образ и права народа од 20,000.000. Све је то противно уставу, на који је султан положио заклетву и заклео се, да ће га поштовати. Према томе, ако се у року од 12 часова не успостави законито стање, војска ће заједно са народом кренути на Цариград.

Ултиматум се завршава речима: ми гледамо смрти у очи али не устукнемо.

Ултиматуму је истекао рок, пошто је прошло 12 часова. Никакав [illegible] стигао је одговор из Цариграда, али пошто је исти био врло неодређен — војска је кренула у „рат“.

Нови министар војни [illegible] отправио се команданту III корпуса у Солуну Шефкет паши, са неким питањима и заповестима. Шефкет-паша му је одговорио, да је прошло време „када смо се смели [illegible]“ те му зато отворено изјављује, да не прима његове заповести, нити признаје новостворено стање у Цариграду. Са том изјавом је Цариград у [illegible] европској Турској, фактички остао усамљен, а Шефкет-паша постао је диктатор целе Македоније, Старе Србије и Једренског вилајета.

Шефкет-паша је дао 2000 лира за трошкове експедиције против Цариграда. Он је позвао све официре III. корпуса и рекао им да оставља слободно на вољу заклети се да ће ићи против Цариграда, а ко то не жели учинити нека се исплати, да ће због тога бити [illegible]. Сви су официри сложно положили заклетву, да ће пролити своју крв за одржање устава.

Ситуација се озбиљује

Цариград 6. априла пред вече. Напредовање трупа у погледу приближавања солунских и једренских трупа продужава се. Примећено се опажа промена мишљења у Стамбулу у корист младотурака. Изгледа да се спрема промена режима, која ће се, можда, још и сутра извршити, и сви су почели [illegible] неће доћи. Сви [illegible] су мишљења. У вароши влада мир. Младотурске трупе [illegible] Чаталџе. Лист „Иттихад“ јавља да су Ниази и Енвер беј стигли у Кучук-Чекмеџе. Авангарда је почела да улази у [illegible] Тепаве. „Јени Газета“ рачуна да је одредио комитет младотурски телеграфски Султану из Солуна, да не пристаје ни на какву поправку у уставу и да ће до последње капи крви бранити устав од оних који га буду вређали.

Критична ситуација

Цариград. Ситуација се погоршава. У вароши Адани побуно је преко 200 пушака. [illegible] извршен је. У Цариграду влада велико узбуђење. Солунско-једренска војска, 25.000, кренула [illegible] налази се два сата пред Цариградом; [illegible] војске. На [illegible] Пре преговарања солунске трупе траже гарантију поштовања устава, кажњавање повредилаца устава, потпуну предају цариградских гарнизона, у противном сва војска улази у Цариград. Предстраже су се приближиле Св. Софији. Данас је револуционарна седница у војсци.

Шта је коштала Ереталова политика Аустро-Угарску

Аустро-Угарској је још у фебруару [illegible] од пре [illegible] аустријских [illegible] — [illegible] законом донети резервисте [illegible] од 18 [illegible] аустријске војске, које су држане [illegible]. Трошкови [illegible] у стрижњим крутовима [illegible] морнарице [illegible]. [illegible] четрнаест и два [illegible] артиљерије [illegible] коњице и [illegible] трупа [illegible] не узме за то [illegible]. Најзад [illegible] трошкове због Ерентелове [illegible] политике. Пре свега [illegible] Турској за босанско-херцеговачке [illegible] добра [illegible] која се [illegible] Балкан [illegible] великог [illegible]. У [illegible] губитака, које [illegible] аустријске индустрије на турском [illegible] Турци продужавали бојкот док не дође сукоб са Србијом, [illegible]. А и крстарење [illegible] Црним Гором — [illegible] Аустро-Угарску — [illegible].

На [illegible], за Аустро-Угарску [illegible]. Ако [illegible] дође до рата, мобилизација ће [illegible] и [illegible] краља. Али ако дође до рата, [illegible] Ерентелове [illegible] политике. Није [illegible] у [illegible] аустро-угарске војске, али [illegible].

[illegible] на случај рата [illegible] у [illegible] Трупе, [illegible] против [illegible]. [illegible] Нарочито [illegible] у [illegible] као што су Русија, Србија и — [illegible] — Италија, [illegible]. Ираи је [illegible] „велесрбијанства.“ [illegible] у [illegible] Срба и [illegible] Сарајеву и [illegible] „Велика Србија,“ [illegible] у [illegible] Дубровнику — [illegible] у Босанском Броду, па — [illegible] у Шабац итд.

Војска је дакле и у Аустро-Угарској народна војска. Али зар [illegible] сав [illegible] свој [illegible]?

Осим тога је држава [illegible] Србија и Хрвата [illegible]. [illegible] Русије [illegible], као што су господа Хајнрих, Марков, Ђурђевић, [illegible].

Исто је тако и с Хрватима.

„Стрељани“ су [illegible] Раушеном у [illegible] Тегетоф [illegible] (угарском) Хрвата [illegible] Супило, Шуман, [illegible].

На [illegible] у сав овај рат? Да би се [illegible] у којој влада [illegible] свој [illegible] министар [illegible] Русије и Италије — [illegible] треба да иде [illegible].

Или је господину Еренталу у [illegible] дипломатским [illegible] рођендан, [illegible] речи Давида Шмидта: „Аустро-Угарској опет је потребан рат, да заведе [illegible] сад?“

Мир. [illegible]

Султанова абдикација

Беч 5. априла —.

Нарочито издање „Н. Ст. Прес“ доноси вест из Цариграда, да ће Султан незадовољно абдицирати и да ће Решад-ефендија [illegible]. Званично за Султана [illegible] вести о [illegible] нема.

Српске земље

Глад у Задру

„Н. Ст. Прес“ телеграфишу, да у задарском округу влада ужасна глад. У округу је већ [illegible] сељака и [illegible] од [illegible]. Од [illegible] 2. [illegible] у страшном стању од глади. [illegible] у [illegible] од глади. У Сплиту су [illegible].

Опет глоба

Уредништву сарајевске „Српске Ријечи“ опет је [illegible] 120 круна, те је тако од почетка [illegible] до сада, [illegible] четири месеца, [illegible] круна 7.349.17.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Министарска седница.

Синоћ је у министарству спољних послова држана министарска седница, под председништвом Краља. Седница је трајала од 5 до 6 и по сахата.

На овој седници решавало је и о држању Србије према најновијим догађајима у Турској, који се све више заоштравају.

Отпутовао.

Г. [illegible], амбасадор [illegible] овде у Београду, јуче после подне у 1.57 брзим возом, отпутовао је за Лондон.

Разрешени ађутанти.

Досадашњи краљеви ађутанти артиљеријски мајори Светислав Тасовац и Милан Мехаџовић, пешадијски мајор Милоје Стојановић, артиљеријски мајор Обрад Јовановић, ник и досадашњи орђонанс официри пешадијски капетан I кл. Стојан Поповић и пешадијски капетан II кл. Стојан Милорадовић — разрешени су од дужности ађутанта краљева и постављени у одговарајуће положаје пешадијских војних јединица — за команданте.

Повишење плата.

Свима железничким приправницима, који су у јануару и фебруару ове год. полагали и положили испите, повишене су плате од 1. ов. м. са свима личним додатком предвиђеним за 15 динара, тако да је положио нижи испит добио је 30 дин. месечно повишице, а ко је положио оба три добио је 45 дин.

Полицијски указ.

У министарству унутрашњих дела, ради се на још једном полицијском указу, који ће бити употребљен и примењиван на једне партије грешних [illegible]. Указ овај биће потписан за дан два и за тим обнародован.

Исправка.

Јуче у „Позоришној Хроници" поткрале су се многе штампарске погрешке. Надамо се да су читаоци оне мање погрешке сами по смислу исправили, а ми исправљамо само најгрубљу при крају где стоји: „Марија, ова једна нетрпељива слика, кад Зорка тек доведена невеста, пита свога мужа о односима што их је имао *са својом мајком*", а треба да буде: „што их је имао са њеном *мајком*".

Обијена судница.

Непознати лопови, пре три дана, обили су судницу општине Ботошке у срезу делиблатском округу моравском и однели, [illegible] и ову [illegible] пореске. Мисли се, да су ово извршили рачуноиспитачи због „чистих рачуна" јер ни коме другом ове поњаве књиге нису требале.

Власт је повела истрагу.

Разрешење.

Г. Лазар Бојковић пешад. пуковник, разрешен је од дужности команданта VI пука и стављен на расположење министру војном, а на његово место постављен пешадијски потпуковник г. Миланоје Анђелковић.

Краљеви ађутанти.

На предлог војног министра, Краљ је потписао указ којим се постављају за његове ађутанте.

Генерал-штабни мајор Миливоје Лечић, досадањи начелник штаба дринске дивизије.

Артиљеријски мајор Петар К. Поповић, досадањи командант артиљеријске подофицирске школе.

Пешадијски мајор Александар М. Стојић, досадањи командант 3 батаљона VII пеш. пука, и

Пешадијски мајор Стојан Милутић, досадањи командант 3 батаљона X пеш. пука.

Ордонанс-официри.

За ордонанс-официре Краљеве постављени су:

Артиљеријски капетан I класе Чеда Т. Јовановић и ђенерал-штабни капетан I класе Милан Ђ. Недић.

Штедни возови.

Од 15 ов. месеца Дирекција Железница пустиће у саобраћај целе возове од Београда до Ристовца и обратно.

Тога истог дана почињу да раде два путничка воза у оба правца на прузи Младеновац—Аранђеловац.

Велики војни указ.

Краљ је потписао велики војни указ, којим се постављају и размештају виши официри за команданте пешадијских и артиљеријских пукова и команданте пуковских окружних команда.

Указ је обухватио све родове оружја у војсци.

Одузет пост деби.

Аустријске власти одузеле су пост-деби за Босну и Херцеговину чак и дечјем листу „Бачки Напредак," који излази код нас у Лесковцу!

[illegible]

Софијска „Вечерња Пошта" јавља, да турско-бугарски споразум мимо очекивања није потписан [illegible]. Изгледа, вели, да га бугарска влада сматра за такав да се не може усвојити, јер је министар председник Малинов тражио да се протокол споразума пре но што се потпише, пошаље у Софију да га проуче.

Ватра у Нишу.

Васи Јовановићу председнику општине из Ниша, изгорела је прекосиноћ до темеља кућа и све што је у њој било. Паљевину је извршила злочиначка рука. Власт трага за кривцима.

Штета износи 3000 дин.

Реорганизација у мин. финансија.

У министарству финансија ради се на једном указу, којим ће се цео министарски апарат тога министарства, који није спреман [illegible] заменити новим, спремније и стручније људе. Нарочито ова Пореска Управа добиће спремније и вредније раднике.

Указ о томе биће потписан по одласку Проше [illegible].

Јуначка жена.

Танасије Тасовић, сеоски момак у Баљевцу округа [illegible], дошао је био ноћу на Јулу, жену Ђурђа Илишовића сељака из Баљевца, па је пре три дана — у време кад је Ђурђе послом дошао у Београд — дошао код Ђурђеве куће и куцао на врата око 9 сах у ноћи, позивајући Јулу да му отвори врата, али та Јула није хтела пустити, говорећи му да је сама са децом на миру и да оде, иначе да ће викати. Кад Танасије ни тада није хтео угодити, већ се стаде јуришом на врата и хтео да их изломи, Јула скине са зида пушку свога мужа, која је била напуњена кућином сачмом, опали кроз врата и окрене у прса Танасија, који је на месту остао мртав. Власт је повела истрагу и по свој прилици Јула ће бити ослобођена.

5000 излетника.

На јучерашњем бањском петку, на српско-бугарској граници, само са српске стране било је 5000 излетника, који су железничким путовали. Тога дана 20 возова ишло је у оба правца. Командант моравске дивизије дозволио је бесплатно војну музику, која је народ веселила. [illegible] до сад тога дана.

Удавио се поп.

Аранђел Живковић, свештеник из Прасковче у срезу рековачком, враћао се јуче кући из Ђуниса, а добро пијан, па кад је дошао на Ђунски мост на Морави, стрмоглави се са истог и у Морави удави.

Лака му [illegible].

Несрећан случај.

Синоћ око 6 и по часова Милка жена Николе Атанасијевића типографа, купала је своје сиротче Љубицу, дете од 11 месеци, па се оставила поред кревета гд. који је био [illegible] немаш могла, а она отишла некога ради у авлију. Док је се несрећна мати вратила, мала Љубинка стрмоглавила се у кадицу, и ту се удави. Кад се мати вратила и видела да нема детета, онесвестила се на лице, ударила је у вриску — али доцкан.

Нађен мртав.

Мита Кузић, старац од 90 година, нађен је јуче пре подне у Тијешану, а на имању Тодора Кушановића од мртав. Утврђено је, да је умро природном смрћу.

Отпуштена.

Она телефонисткиња у Нишу, која је ухваћена на делу изневере у канцеларији, Параскева Букашиновић, отпуштена је јуче из државне службе.

Самоубиство.

Благајник Срп. Бродарског Друштва Слава Симеуновић, убио се јутрос око 8 и по часова из револвера. Јуче му је ревизија прегледала касу те се држи да је извршио самоубиство у вези са касеним дефицитом.

Вести из Белога света

× У француском посланству у Петрограду [illegible]. Садашњег посланика [illegible] Тувиара замениће садашњи посланик у Каиру Жофрон.

(–) Између Кине и Јапана избио је нови сукоб, јер Кина тражи, да Јапан повуче своју војску и своју полицију са железничке пруге Антунг-Хоајен-Мукден. Јапански генерални конзул у Мукдену одбио је овај захтев, позивајући се на 6ту кинеско-јапанску конвенцију о Манџурији.

∨ У Атини је [illegible].

(§) У Љубљани је јуче, 6. априла, отворено суђење 22 Словенца због усташких демонстрација. Позвано је преко 100 сведока.

☞ Суђење [illegible] директору петроградске полиције биће 28 априла у Петрограду.

Важне Вести

Два дедина обадва једнака

Говорећи на јучерашњој скупштинској седници о „моралном карактеру" Михаила Радивојевића, Коле Милетића, поводом чије се интерпелације и развила дебата, уверио је да је један писмо Радивојевића Вели Тодоровићу. То је писмо писао Радивојевић Вели, подносећи министру унутрашњих дела, да би се представио нарочито што није послушао његову наредбу и честито, као активни судија, уважио устав.

Кад то чу Јанковић Богдан Он извади из џепа [illegible] и са писмом поче говорити.

— Тај је, господо, Радивојевић писао мене овако у Скупштини говорио, што сам тада, као млад приправник, у 23 години, са неискуством поколења послао и послао [illegible] устава. Док сам се ја стидео и док се и данас стидим тога свога поступка, дотле се Радивојевић не само није стидео свога поступка, већ је он свој страшно [illegible] и не заслужи, да ће се једног дана ова његова писма прочитати овде у Скупштини. Ја мислим, господо посланици, да повуку паралелу између поступака нас обојице и донесу свој суд — завршио је Јанковић Богдан.

Не знамо, да ли су посланици, док смо ми, повукли паралелу и дошли до закључка да су два дедина обадва једнака.

Нов. Шокац

— Дакле знате шта је директор „Правде"?

— Шта?

— Шокац, и то „не Шокац по вери, него по перфидији и масти (?) своје душе према Српству". Јес, онога ми крста што рекао пок. Лаза Рајковић.

— Па како може неко бити Шокац другчије но по вери?

— Па тако, по перфидији душе.

— То значи да су сви Шокци перфидне душе?

— Па, ваљда је не знам. Само знам да је Шокац Шокац.

— А шта је управо Шокац?

— Шокцима називају Срби у Угарској оне своје сутрађане, који исповедају католичку веру, а иначе су по свему другом као и остали Срби.

— Дакле само што им вера различита?

— Јес!

— Па како може неко бити Шокац али не по вери него по перфидији душе?

— Па ваљда може.

— Како може?

— Па тако, може.

— Ко то каже?

— Па каже Стојан Протић.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

роман

МИШЕЛА ЗЕВАКО

— превод с француског —

XLIII

Чим се забављао мали Жак Клеман

Али о томе тише баба говори у своје време.

Витез Пардајан за све време лутао је по Паризу као душа на мукама.

Негову грозницу за Лујзом није могао никако угасити.

Маршал од Монморансије био је сав трпељив и све више је губио наду. Једини витез тешко се зарицао убеђивати да су Лујза и њена мати одведене у унутрашњост земље.

Стари Пардајан не само што му није по обичају доносио вести, већ га је потпуно било нестало.

Витез је често пута покушавао да уђе у дворац Мем на онај начин како је једном већ био ушао. Али је узалуд обилазио око дворца и прескакао преко зида, никада опет није налазио на Жавету, ни смешног Жилета, ни добовоса домоуправитеља. И врата и прозори били су увек затворени.

Маршал је био далеко, крај Јованке од Алберта.

Истога дана, кад му је пријатељ [illegible] витез Пардајан [illegible] своје обећање и посетио Алису од Лукса. Она га је примила са неком грозничавом радошћу која је била [illegible], [illegible] обазривост. Прво што је [illegible] је да ли њој је верењак наишао при изласку из њене куће.

— Не брините се, госпођо, одговори Пардајан; све је прошло како је најбоље могло бити. Господин гроф није нимало посредовао да позна кога од сорица, јер нас нико није видео.

— Али, господине, не познајете [illegible]... рече Алиса.

Пардајан тада исприча како га је [illegible] човек [illegible] и помоћу грофа до [illegible] краљице.

— Краљице! узвикну Алиса. У Лувру!... Ах! отуда тебе [illegible]...

— Не у Лувр, госпођо! већ у једну кућу на дрвеном мосту. Он је отуда изишао [illegible] и ја који сам [illegible] отпратио сам га у дворац у улице Бетиза.

— А, реци ми [illegible] о том чудноватом састанку? узвикну Алиса.

— Добро је. Господину грофу је поверено [illegible] писмо код краљице од Наваре. Он је јутрос отпутовао из Париза и оставио мене да вас о томе известим.

Алиса пробледи и уједе се за усне. [illegible] Витез је [illegible] узбуђена. [illegible] Алиса као се све више [illegible] узнемиравала. И ње се тада [illegible] на ту кућу и да [illegible] нешто је.

Сама та је једна ствар довољна у забуну: било је очевидно да је она нешто волела Марљака.

Али шта је тако [illegible] то узбуђење?

Пред погледом Пардајан рече Алиси:

— Ја вас знам, госпођо. Мој пријатељ рекао ми је за вас [illegible] уверена да ће се он користити својим бављењем код краљице на Навари, да јој [illegible] своју љубав према вама..

Тек што Пардајан изговори те речи, Алиса поче грозничаво дрхтати. Смртно бледило преку јој се по лицу и она пригушено ускликну:

— Пропала сам!

— Без сумње сте ме рђаво разумели, госпођо! узвикну Пардајан. Господин гроф је наумио да тражи од краљице допуштење да се ожени вама чим се буде вратила у Париз... Да сам мислио да ће вас та вест јако обрадовати.

— Да... заиста, промуца Алиса... то је велика радост... ах!...

— [illegible]! онесвестиће се! У помоћ! у помоћ! повика Пардајан.

Алиса од Лукса беше се заиста онесвестила. Лежала је непомична као мртва. Витез са неком неисказаном [illegible] сумње и [illegible] несрећне девојке.

На његову вику старе Лаура дотрча уплашена. Она је у станици све слушала кроз врата.

— Не брините се, рече она са неком [illegible] која се учини витезу Пардајану, мојој господарици често долазе такви наступи. Најмање узбуђење од страха... или од радости доводи је у то стање. Али нема никакве опасности.

Говорећи то, старица трљаше [illegible] очи Алисине сирћетом и трудећи се да јој утера у уста неколико капи некаквог лека који имађаше уза се.

— Ах! рече витез, госпођица је [illegible]?..

— Да, господине, једина радња за коју још имам... Ах! ево долази к себи... Дете моје, зашто се тако узбуђујете... [illegible] сте се потресли. Некаква несрећа, да сумње?..

Алиса [illegible] витеза тек отвори очи.

— Не, одговори она [illegible] катар.

— Дакле радост?

— Да!... рече Алиса тужним гласом.

(наставиће се)

— Ою! А има ли он доказа о томе?

— Има. Има сведока.

— Какво сведока?

— Јована Несторовића. Јоцу Несторовића.

— Јел' оног што је био на робији због крађе државних новаца.

— Јес.

— Е онда је ствар сигурна. Онда директору „Правде“ не остаје ништа друго но да пристане да буде Шокац. Кад то рече, Стојан Протић и Јоцо Несторовић онда се нема куд.

Народна Скупштина

Једна буди Бог с нама интерпелација

Још за време парламентарне владе [illegible] младе браће, радикали су се подигли против Николија Кола Милетића против незаконитог и противуставног указа К. Тимотијевића, којим је премештен Михаило Радивојевић, судија из Пожаревца у Београд. Радивојевић дошао је Марко Трифковић премештио, због разних кривица, из [illegible] у Пожаревцу, [illegible] у Пожаревцу већ узео одсуство и друго у истрагу.

Данас је као што видите, ствар била лепа. Јер ваљда, мислиш, да и Кола Милетић не може имати патриотских чувстава, пошто су они не смеју у њему уобразити, а залуд Кола створен оно свето политичко право интерпелисања, које се не би могла створити ни у једном дефектном Максиму Срећковићу.

Али од дана подношења интерпелације прошло је доста времена. К. Тимотијевић није више министар, већ се на његовом месту налази човек, који не припада ни партији Радивојевића и Тимотијевића ни партији чувственог Коле.

Начело интерпелација није било [illegible] промењене ситуације, што је требало учинити председништво је ставило на дневни ред одговор министров на [illegible].

И кад се Рибарац нарочито нашао у небрањеном грожђу. Као министар правде требао би да сврши ред министров, али као [illegible] није ни могао да [illegible] један [illegible] ред. Оно, да је он у [illegible] клубу, он би већ разговарао по Коли и по Радивојевићу, као некад Јоца Стојановић. Али му то не иде као министру. С тога је он себи лепо пристао на реферата не само [illegible], зашто се код њега налази [illegible] у тој кривици.

Отпочела се дебата између Иле Илића, [illegible] из Ниша и [illegible].

Највећи интерес за све посланике.

Пошто сваки рука, па пре [illegible] да би затражио Илију — Убићете га, јер се Илија не може [illegible] да стане, већ [illegible] свако реч, а после природно закључење.

Прошлонедељна дебата у Скупштини није дала [illegible], бил када је Коле [illegible], али када је Илија Илић, онда [illegible] већ [illegible] као је било [illegible] на галерији.

После пуна два сата буре [illegible] устао Кола, да предложи прелаз на дневни ред.

— Па не може бити прелаз на дневни ред.

— Зашто?

— Па не може ваљда [illegible] Рибарац на рад К. Тимотијевића.

— Ја и то рећи.

— Зашто смо онда утрошили толике речи узалуд?

— Та и ја се чудим.

— Ово је буди Бог с нама.

— До сад је обична интерпелација буди Бог с нама — добаци не један колега.

Седница је закључена после четири часа и друга заказана за сутра дан, да ако и на њој не истрошимо још која обична интерпелација.

Pseudor

Са Кавказа

Свежи утисци — Један обичан случај

(Писмо из нашег пријатеља „Правди“)

Баку, на Каспијском Мору 13 марта

После дугог и тешког путовања најпосле пре пет дана пристигох у овај најреволуционарнији град руске царевине. Ваљда зато, што у оволиким петролејским рафинеријама ради и сувише радника, револуционарне организације овде су најјаче и најпре су ту. Сви радници, који припадају социјалистима и тим организацијама носе црне блузе и црне капе, да би се и тим спољашњим знаком разликовали од чланова разних националистичких удружења, у која ступа већином бакинска буржоазија.

Захваљујући писму, које ми је из Москве препоручио наш пријатељ Иван Семеновић Шипиков, ја сам овде врло лепо примљен од стране неколико пословних другова Шипиковљевих, а нарочито од директора једне рафинерије (Шмид и комп.) младог и симпатичног инжињера Штајна, који је био љубазан, да ми једно време послужи као бакински чичерон. Са њим сам предузео једно направити један излет по Каспијском Мору, које је са својих јаких бура исто тако чувено као и Црно Море. Намеравао сам да отидем до Красноводска, а то смо тим пре могли учинити, што је тога дана за то место из Баку полазио велики пароброд „Цесаревић“.

Јутро је било тихо и лепо, право наше београдско мајско јутро. Лаки поветарци поигравали су са косама кавкаских, али је не био тако велики, да се није ни примећивао на мирној површини воде. Јутарња зрака, што су падала од сунца, које тек из пучине морске излажаше, позлаћивали су врхове мећних планина и једну високу, помешану са облацима, снежну купу, расипајући се на леду Елбрусовом у све боје дугине. Јутро, као што рекох, величанствено! „Цесаревић“ спреман за полазак и пун путника. Очекивало се само треће звоно, па да се кренемо на ово [illegible] језеро.

У моменту, када се Штајн и ја пењасмо крај отворених врата капетанове кабине, у којој је овај срећивао бродске хартије, уђе у кабину [illegible] пристаништа и ми лепо чусмо, како капетан лађе рече да не креће брод још за десет минута.

— Има нешто! рече ми тада Штајн и у лицу се видно промени.

Док смо ми стајали на предњем крају брода и размишљасмо шта то може бити, приметисмо како к пристаништу јури један полубатаљон војника и један ескадрон козака. За неколико минута па цело пристаниште беше блокирано, а у лађу уђе једна чета војника са полицијским шефом бакинским и многим чиновницима у униформи.

— Покорно молимо господу — викну јаким гласом шеф — да се нико не креће с места на коме је. Јер ће се извршити потребан претрес. Мени је жао, што морам изјавити, да ће сваки онај, ко се не повинује овој наредби, бити с места убијен!

— Ах, несрећни пуче, који је ђаво носи на Кавказ, рекох ја у себи и стадох тако мирно, како после стајао никад у [illegible], кад је батаљоном командовао строги Михаило Живковић.

Претрес је трајао више од пола сата и резултат његов био је у овоме: са „Цесаревића“ је одведено у затвор са лисицама на рукама 21 млад човек. Сав њихов багаж такође је однет у полицију.

— Извините господо за овај мали непријатност! рече шеф кад је све било готово.

Кавказац

„Самоуправина“ одвраћења

Ах, да грдна превиђања, само то Бога зна!

Под насловом „Богу и цару“, „Самоуправа“ нам саопштава један телеграм старог цара немачког Вилхелма, цару руском, којим му благодари што је ствар срећно свршила по Немачку, у њеном рату с Француском године 1870. И одуда изводи да је Немачка, тек сад у овом босанском питању показала неблагодарност према Русији. Међутим ту је неблагодарност показала Немачка још за владе истог Вилхелма, на берлинском конгресу, кад је Бизмарк, као председник конгреса, био на страни Енглеске и Аустроугарске, те су заслужени сантстефански уговор скоро комадирали на штету Русије. Важно би било, да нам је „Самоуправа“ казала узроке зашто је Немачка толико била тврда према Русији, и на берлинском конгресу и сад у босанском питању.

Наш народ има пословицу: учини човеку сто пута по вољи, а не учини му само један пут, па ће због тог једног заборавити на сто ранија добра, која си му учинио.

Тако је било и с Немачком. Године 1875. Немачка је хтела на ново да нападне Француску, која се сад [illegible] држала према Русији у босанском питању. Кад је Француска то осетила, онда је Херцог Де Каз, молио цара Александра II да се он заузме за Француску и да је заштити. Цар Александар, ма да није онда постојао никакав савез са Француском, отишао је лично у Берлин и код цара немачког спречио нов рат између Француске и Немачке.

Ко је сад неблагодарнија према Русији, да ли Немачка или Француска, која је у овом питању држала више са Аустријом савезником Немачке, него с Русијом као својом савезницом? Свакојако, не тек по „политичком моралу“ изгледа да је Француска исто тако неблагодарна према Русији као и Немачка, ако не и више, јер ма како да је поступак Немачке политички неморалан, опет се он даје ако не одобрити а оно бар разумети. Русија је пре свега данас у савезу са Француском и тај је савез уперен против Немачке, сем тога Русија је осујетила у год. 1875. поновни рат Немачке са Француском, онда кад Француска није спремна још била, када би може бити горе прошла но године 1870. А најпосле и [illegible] споразуму у Ревалу између Русије и Енглеске, другог противника Немачке, учинио је да она сад Русији покаже неблагодарност према за учињено добро у 1875. години.

Тако то иде у политици и за то се много и не љути због какве неблагодарности јер политика се не влада сентименталностима, него интересима. Данас ви мени пријатељ и ја вама тако, сутра ваш интерес против мене и ја ћу против тебе.

Али „Самоуправини“ политичари виде се да тако не мисле и да се почешу по сваком корену „благодарности“ и то баш од братске руске дипломације, и њене савезнице демократске Француске.

Знамените тровачице

и црна литургија

„Користила се кратким одмором да се исповеди и да се причести. Пре тога је позвала сву своју послугу без разлике, јавно признала своје грехе, молила за опроштај због једа, који им је тако дуго причињавала, чак за свој расположење и ћуди, и то с таквим неоспоривим показањем, да ништа није могло бити спасоносније. Затим је с истинском побожношћу примила причешће. Ужаси смрти који су је плашили, непрестано за живота, на једном су нестали и нису је више узнемиравали.

У присуству свију благодарила је своме Творцу што јој је дозволио да умре на месту где је далеко од двора својих грехова, и то је био једини пут да их је поменула. Она се бавила још само о вечности, и зато су покушавали да јој [illegible] на одрањање.

Дворско се друштво зачудило равнодушности Луја XIV на известај о смрти своје некадашње метресе. Војвоткињи од Бургундије, која му је то приметила, одговорио је, „да од како ју је отпустио, он је рачунао на то да је више не види и да је она због тога још тада за њ била мртва“. Он је оповргао осуђивани бол, који су показала његова деца с госпођом Монтеспановом и забранио им, да запречашћене двора, да носе знаке жалости за матером, што је у толико чудноватије било што је у исто доба принцеса Конти, кћи Луја XIV и Луизе де ла Валијер, носила знаке жалости за својом тетком госпођом де ла Валијер.

Било би неправо ценити госпођу Монтеспанову само према овоме горе. Ми смо говорили само о њеним злочинима, за које је била нагнана својом прекомерном страшћу. Многа добра која је чинила с толико исто великодушности с колико и мудрости, сјај који је њен дух дао двору, унапређено подизање корејских уметника и књижевника, показна доброта којом је улепшала старост великог Корнеја, најзад толика заслужна дела, од којих нека још и данас постоје и која је она помогла с толико исто укуса колико и срца, нисмо ни поменули. Потребно је Расиново перо, његово и штроумље, његов дар, да у сјајну доведе супротности једног карактера, елеганција његова говора да опише госпођу Монтеспанову. Краљевска дражесна, неписано лепа, примамљива својим духовитим разговором, весела, безбрижна би била она — несрећна, у жагни клијенткиња једног оната Габура, једне Филастрове и једне Воазенове — владала је француским двором.

* * * *

ЖИВОТ

Живот ништа друго није,
До сан дивних снова,
[illegible]
[illegible]

Па и ја сам у тим сном
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Сан весели, тужни дани,
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Рајна

Из науке и уметности

Конкурс и концерт Удружења Срп. Музичара

Конкурс који је прошле године расписало Удружење Срп. Музичара, није дао никаквих резултата — награда није додељена ниједној композицији. Но удружење је решило да ипак у мају [illegible] један „Композиторски Концерт“ на коме би се изводиле и композиције са конкурса и друге композиције чланова Удружења Срп. Музичара. Зато се умољавају г. г. Композитори дела са конкурса да одобре извођење њихових дела најдаље до 20. ов. м. Она дела која се до овог рока не одобре, неће ући у програм концерта [illegible]. И композитори других дела, ван конкурса, позивају се да учествују на овоме значајном концерту и умољавају се да своја дела пошаљу најдаље до истог рока (20 ов. м.) са напоменом да ли ће сами своју композицију дириговати, свирати или певати.

Управа Удружења
Срп. Музичара
([illegible] ул. бр. 16)

Позоришне вести

Вранино позориште

Вечерашњи програм пружа необичну забаву. Веома је интересантна [illegible] шала.

[illegible], а нарочито оригинална [illegible].

([illegible]!)

Одложене премијере

Премијере „Утешитељ Звона“ и „Госпођице Жозете моје жене“ морале су бити одложене због болести г. Сима Тодоровића. Г. Тодоровић је добио [illegible] месеца дана и према томе и премијере ће се доцније одложити, ако управа не замени г. Тодоровића другим којим глумцем.

ТЕЛЕГРАМИ

Софија. Удружење мухамеданске уније објавило је манифест Мухамеданцима, у ком се вели да ислам ни у колико није противан уставу.

Цариград. У парламенту је држана тајна седница, а затим јавна. На јавној седници прочитано је 35 депеша из унутрашњости у којима се изјављује, да не признају нови кабинет, а у неким депешама изјављује се готовост, да се дође на Цариград. Парламент је решио да им се одговори, да не треба да се боје да ће устав бити повређен. У 4 сата по подне у јавној седници прочитан је програм новог кабинета, у коме се вели да је циљ новога кабинета примена шеријата у свима државним пословима и чување устава. Изјављује се жаљење због догађаја у Адани. Парламент је одложио дебату о програму владе за идућу суботу, затим је седница закључена. — Вели да је нови програм саопштен и сенату.

Станова [illegible] 212 3—6 [illegible] А. [illegible]

На продају [illegible] у Београду, [illegible] Смедеревско и Тополско [illegible]

[illegible] Кирија [illegible] 5000 — дин. [illegible]

[illegible] За услове упитати [illegible] телефона бр. 43. 5—10

Кућ [illegible] за 4000 дин. [illegible] Упитати [illegible] 1—3

Кућа на продају, [illegible] За све упитати телефоном бр. 655. — Посредници нису искључени. 229 5—6

Ученик [illegible]

Душана Тодоровића [illegible]

Кућа [illegible] Упитати у истој кући [illegible] 1—3

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

[illegible] Препоручујемо [illegible]

Од данас ће [illegible] Српски [illegible]

[illegible] Смедеревско и Крагујевачко.

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

[illegible] и ПРЕПОРУЧУЈЕ:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** и [illegible] **сиролин** [illegible] Министра унутрашњих дела.

Цена је једној боци 2·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] **1·20** динара, [illegible] **2 динара.** 46 41—50

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбоља алкална киселица

Награђена [illegible] медаљом „Grand Prix“ у Лондону и Брисељу.

Пуњење флаша врши се најмодернијим и најпрецизнијим начином у новом [illegible] под самим извором, при чему се не губи ни најмање угљене киселине [illegible]

У Београду је главно стовариште код

г.г. Глише Андрејевића и Брата

Варош-Капија — Телефон бр. 289

Поруџбине из Србије и иностранства прима и одмах извршује

Аранђеловачка **Концесија**

Крун. Срб. Двор. лиферанти

Аранђеловац. 19 63

„ЊУ-ЈОРК“

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kingsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Призната актива - - - - - - - - - - - франака у злату	2,888.000.000
Целокупни приход у 1908 години преко . . .	530.000.000
Математичка резерва - - - - - - - . . .	2.379.000.000
Резерва за дивиденду - - - - - - . . .	416.000.000
Нова осигурања у 1908 години - - . . .	722.000.000
Мешовита осигурања у свази преко . . .	3.116.000.000
Сва осигурања у свази - - - - - - . . .	10.331.000.000

Дивиденда која је плаћена 1909. год. износи фрн. у зл. 29,402.080 противу фрн. у зл. 22,136.362 која је исплаћена 1908. године.

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, плаћена 1909. г. на полисе издате у 1907. из фран. у злату 10.000.

Осигурање на случај смрти				О узајамно осигурање на 20 г.				Мешовита осигурања на 20 г.			
старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат од премије	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премије	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат на премије
25	247.00	3540	14.03	25	378.00	4720	125	25	527.00	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	135	40	571.00	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	736.00	1120	15.2

64-та детаљна билансија [illegible] у току 1908 г.

Дирекција друштва „Њу-Јорка“ за Краљ. Србију.

240 3-12 **БЕОГРАД. Кнежев Споменик бр**

Пажња путницима и грађанству

[illegible]

[illegible] 233 2—3

ДИНАРА 16.000 ДИНАРА

[illegible] за интерес на непокретна имања.

На продају: две куће за ренту, у непосредној **близини** [illegible] и трамвајске пруге.

Више кућа за уживање — засебно.

Једно имање од 20 хектара [illegible] са зградом, живом водом и осталим удобностима, у непосредној **близини Београда са умереном** ценом.

За све наведено упитати **Павла Ђ. Убавића** у кафани код **„Три Сељака“** преко од „Славије“. 9—10

КОРИСНА ПРИЛИКА СОБНОГ НАМЕШТАЈА

[illegible]

Рудолф и Жига Фелдман и Комп.

[illegible]

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Противу: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности, осипа** [illegible] **код мале деце,** [illegible] и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0·5%, effervesc.)

који се од дужег година справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. [illegible]

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol. Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10%, effervescens, [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ови препарати могу се добити и још у Београду у апотекама: Субашића, Оклапића и код „Гуслара.“

У унутрашњости у апотекама и то: у **Нишу** код Руменића, Паланци Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тушкра, Крушевцу Никетића, Лесковцу Тодоровића, Крагујевцу Илића. 334 10—

[illegible]

† Софији Чобановић

[illegible]

[illegible]

Београд 1. Априла 1909. **Ожалошћена породица**

[illegible]

† Милан Петровић

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ОЖАЛОШЋЕНИ:

[illegible]

[illegible]

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: [illegible] — За иностранство на годину 32 дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — [illegible] — Власник и одговорни уредник [illegible]

„Дрвени Раденовић“ [illegible] Орвенова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | СРЕДА 8. АПРИЛА — БЕОГРАД | директор Јова Адамовић | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 96. | Телефон 821

Једна колосална идеја

III

Да видимо сада од какве би користи био овај канал по велико-светски саобраћај.

Сви пројектовани канали у Аустрији, па и канал Дунав—Одра, неће имати међународни значај у саобраћају. Па ни сам Дунав, од Регенсбурга до ушћа Мораве, нема тај значај у велико-светском саобраћају. Поред све своје дужине Дунав још важи као другостепена река и има подређен положај према многим мањим и краћим рекама, као што су: Елба, Рајна, Рона и др.

Конструисањем канала Дунав—Егејско Море добила би се директна веза Источног и Северног Мора и Атланског Океана са Егејским Морем и тек тада ће сви пројектовани канали у Аустрији и Немачкој добити међународни значај. Исто то важиће и за Дунав од Регенсбурга до ушћа Мораве.

Пут од Штетина до Солуна знатно би се скратио. Тај пут сада износи 6900 километара. Конструисањем канала Дунав-Егејско Море и Дунав-Одра тај би се пут скратио за 4647 километара и био би дугачак само 2253 километра — **био би дакле три пута краћи.**

То би била најкраћа веза са Турском, Египтом, Индијом, Кином и Јапаном. И због тога не претерује се када се овоме каналу придаје она важност у велико-светском саобраћају, коју данас ужива Суецки канал.

Целокупна трговина Енглеске, Француске и Немачке са Балканом и даљим Истоком кретаће се тим путем, који је као што рекосмо најкраћа веза северне и западне Европе са Истоком. Па и трговина Шведске и Русије окренула би се преко Штетина и Данцига овим путем. То би био пак и најкраћи пут за пренос индијске поште.

Међутим сматрамо за излишно нарочито наглашавати од какве је важности у трговини — брзина.

Из свега овога јасно се види да баш потреба велико-светског саобраћаја изискује конструисање овога канала и према томе је несумњиво, да би се он услед те околности могао и рентирати. Јер када се зна, да се данас у Немачкој рентирају канали, који немају ни приближно важности у велико-светском саобраћају, а при том нису коштали ништа мање од онога што би коштао овај канал, онда је рентабилност овог канала ван сваког спора.

Потреба овога канала најбоље се огледа у томе, што већ одавна постоји идеја о везивању Дунава и Јадранског Мора преко Алпа, па да се користност и важност тога канала не да ни упоредити са овим каналом.

А сада, да видимо од какве би користи био овај канал специјално по Србију.

Кад човек стане замишљати све те користи он онда чисто изгуби веру у остварење ове колосалне идеје. Наминути, да већ тридесет година трпимо ударе за ударима и на политичком и на економском пољу, нама изгледа невероватно, да ће Србију задесити изненада оваква велика срећа. Јер би тај канал био заиста срећа за Србију у потпуном смислу те речи.

Ми ћемо покушати да у најкраћим потезима дамо приближну слику тих користи, унапред уверени, да нећемо бити у стању предвидети ни приближан број свих оних користи, које ће Србија поцрпсти конструисањем овог канала.

Канализањем и исправљањем корита Моравиног, добиће се, пре свега, нове површине плодног земљишта. Огромни комплекси најплоднијег земљишта, које данас Морава плави биће сачувани од поплаве.

Целокупна долина Мораве моћи ће се тада лако наводњавати водом из канала и учинити плоднијом. То би сигурно кренуло многе људе на предузимање пољопривредних радова и закупљивање великих комплекса земљишта, које би се рационално обрађивало и доносило неколико пута већи принос но досада.

Добивену јефтину електричну снагу искористиће многе фабрике и индустријска предузећа, која би се тада лакше остварила.

Проласком светске трговине и обезбеђењем правца индијске поште, која се кретала, сада железницом, Србија би добила поред великих материјалних користи и у својој политичкој важности.

Најзад на конструкцији тога канала, који би се градио неколико година, радиће огроман број инжињера, геометара, чиновника и радника, који би у Србији оставили огромне суме, јер само претходни радови, према пројекту, трајали би око две године и трошкови за њих изнеће око два милиона динара.

Конструисањем канала Дунав-Егејско Море, по нашем дубоком уверењу, било би решено, по Србију судбоносно питање о економској еманципацији Србије од Аустрије.

Све користи пројектоване железнице којима би се добила веза са Јадранским Морем, губе се пред огромним користима овога канала.

Подигнута земљорадња, сточарство, индустрија нашле би јефтиног пута својим продуктима.

Ово је, као што рекосмо, бледа слика свих оних огромних користи, које би Србија добила од овога канала.

Али ипак кад и на њих само помислимо нама се стегне срце и почнемо сумњати у остварење ове колосалне идеје.

Овај би канал економски подигао а политички спасао Србију. И доста је то само помислити, па бисмо били на чисто, да наши толики непријатељи, који нам већ тридесет година [illegible] — неће допустити.

Размишљајући о томе и губећи веру у добру срећу Србије, пада нам на памет онај разговор Милована Миловановића, са Едвардом Грејом, приликом његове посете у Лондону.

Милован је објашњавао Греју од какве би важности по Србију био онај уски појас земљишта, који је Србија захтевала као компензацију, јер Греј никако није то могао јасно видети.

— Прво, две братске земље у којима живи један исти народ, биле би везане. Најзад и кроз њ Србија би се економски еманциповала од Аустрије, која је просто гуши. Тај уски појас био би бедем, који би спречио Аустрију у даљем продирању на Балкан и много других разних користи, које би Србија имала, објашњавао је Милован.

Греј је пажљиво слушао Милована и кад је Милован завршио, он му одговори овом кратком речи:

— Е, господине Миловановићу, ви сте ми тако лепо и јасно оцртали важност тога појаса по Србију, да је ја сад тек појмим. Али, баш зато, што је сада тачно појмим, ја сад тек видим, да ни до тога земљишта нећете никако доћи и да вам га Аустрија ни под каквим околностима неће уступити.

На какве ли ће се тек све помоћи наићи и шта се све мора савладати пре, но што би се почело са грађењем овога канала?

Радник

Турско-бугарски споразум

Цариград, 7. април [illegible]

Преговори бугарско-турски наставиће се тек услед интервенције амбасадора Зиновјева, Маршала и Кастана, јер је Зиновјев имао пуномоће да постави нове под условима ако се призна независност Бугарске. Рифат-паша је изјавио да је немогуће [illegible] одмах, јер је Турска унутрашњо [illegible], а обећао је да ће [illegible] стипулација чим [illegible] бити подесне прилике.

Крвави дани у Цариграду

Догађаји у Цариграду

Разне сензационалне вести, које се односе на султана, противурече једна другој у погледу држања султановог. Узбуђење се повећава услед ванредних издања и вести непотписаних листова, док се штампа турска држи резервисано. — Вест о тајној седници парламента у којој се дебатовало о преносу седишта парламента међу трупе солунске и једренске дементује се од стране посланика. Исто тако неосноване су вести о уласку трупа у Цариград.

Беч 7. април по подне. „Н. Сл. Преси" јављају из Смирне да је Кјамил, [illegible], убијен.

Изгледи за мир

Цариград 7. по подне. Рекламирају показују да је мирно решење питања, односно помирења, у току. Подробности још се не могу дати. Као један од тих знакова сматра се наредба, издата од стране министра војног управи источних железница за пренос хлеба и хране, потребне трупама из Солуна и Једрена, које су концентрисане пред Цариградом. Варош је мирна.

О султановој абдикацији

Париз 7. по подне. „Хавас" јављају из Цариграда да је младотурски комитет дао рока султану да абдицира до сутра у 10 сати у вече. Зиновјев још нада преговара. Руска крстарица „Терец", која долази из Атине, проћи ће кроз Босфор и одвешће свргнутог султана.

Солун 7. апр. по подне. Овде су сада духови умеренији, но ипак, младотурски комитет тражи строгу казну за проузроковане побуне и премештај целог цариградског гарнизона. По уласку младотурских трупа у Цариград биће у Цариграду проглашено опсадно стање.

Преговори

Цариград 7. по подне. У 11 сати пре подне продужени су се преговори са солунским централним младотурским комитетом. Сем премештаја гарнизона тражиће се вероватно повратак на положај великог везира Хилми-паше и осталих министара, као и Ахмед-Ризе. Султан ће се задржати на престолу, али ће му многа права бити одузета. У вароши влада мир и ред је потпун. Сензационалне вести о држању Јилдиза нетачне су. Авангарде младотурских трупа још нису ушле у Цариград.

Промена на престолу

Цариград. Султан Абдул Хамид готов је одрећи се престола. Решад ефендија, млађи брат султанов, биће његов наследник.

Париз. „Агенције Хавасовој" јављају из Цариграда, да је шеик-ул-ислам спремио фетву, којом се проглашује збацивање султаново. Гласови који се не могу контролисати, веле да је султан побегао.

Цариград. Прича се тако да ће султан покушати да побегне, пре но што младотурске трупе затворе варош.

Рим. Један младотурски официр телеграфише „Месађеру" из Хадемкеја, да у двору још од прошле суботе сматрају Решада ефендију као наследника султана.

Епиграм

Пропали смо к знању,
Нову вест за Фрању:
Он ће поред многих
Титула, земаља,
Добити од папе
За босанског краља.

Нек се под њим и даље
Слађа, гради, шири,
Па ће да нам кадгод
И обећа мира.
Па ће да нам буде
Ово срце лако
Пре због Петрограда
А сад и због Рима.

— P —

Правилно унапређивање у војсци

Сви готово наши листови донели су пре 20 дана о великом унапређењу у војсци, али кад је 29. март у томе — [illegible]. Ми нисмо много осуђивали рад [illegible] тим указом, налазећи се, да ће се све то [illegible], јер је истина, да се могло и требало другачије урадити. Онда се ће била потребна нова наредба [illegible] „указаниј [illegible]", а собраши застарели и прави ђенералштабни официри. Признали је и добро, тако — на време — унапређивати ђенералштабне официре: али исто тако требало је потребно и ожалити ђенералштабне официре. Нагласи, да се и у свом правцу почели сад, да раде, онако како доћи и треба, што може служити на част надлежнима. Али ми побојасмо, да овај ход може и вечно, чему надлежни још неће, да учине крај, а што такво још развија промашаји рад у погледу примену и морал, и све остало, што је у тесној вези с војском.

Познато је, да се за мајоре и капетане II кл. као и подпоручника из других полажу испите, а за сваки ови лрови полагати исте наравно три пута. Природно, многи полажу из првог пут, неки из другог или трећег, а најповољнији од „милости Божије" и из четврти пут. Циљ ових испита без сумње је, да се што боље тачно створи стручности међу официрима у раду, и да се за могућности, за вредније и способније право напред. Ми ћемо пређи ћутке преко суштине тих испита — па ћемо да се задржимо само на питању: да ли се установљеност горњих испита, добило оно, што се желело? Није. И не само што није, него се погоршало још веома горе и жалосније, а то је, да раван, чином у војсци али нејобе је везан. Боље сурадња и кошари страшена, да ће лепо свет Ево доказа:

Претпоставимо, да имамо известан број официра из једне класе, који полажу мајорски или капетански испит, природно, они имају свој ранији ранг, по којем долазе показане стрпке.

Полажући испит, неки из њих положе, а неки, нажалост, ипак на ранг испред на своје ранијег рангу од оних других, који нису положили.

Данас дају за унапређење, али као што обичај не признаје [illegible] ставку права, нема се будућих могућности, као што се обичаје меси. [illegible] су свих плац на истату, [illegible] а редовно [illegible]. Ко је био [illegible], и ко [illegible], да буде унапређен, да га овај [illegible] по рангу [illegible], што је [illegible], али овај старији, што је [illegible]! [illegible] да овај потребан [illegible] у праву, да буде пре унапређен. Народ, [illegible] је [illegible] овај: Да је [illegible] „будућих могућности", онда би овај [illegible] по рангу [illegible] пре од онога старијег, а то пре [illegible] дана, јер старији [illegible], да [illegible].

На жалост, тако се не догађа, и с тога [illegible] по 2 године, [illegible] старији [illegible] правима, и [illegible] рад и на [illegible]. А они пак, који су [illegible]. Да се ради [illegible] унапређења, и [illegible] овај старији бити [illegible], што је [illegible] млађи други [illegible] способности, [illegible] и способније. Па, да ли је то право, и да ли треба развити у војсци? И [illegible] ће све то тако ићи, и [illegible] нема толико бар [illegible], да стане томе на пут?

Није потребно [illegible]. Узмите само последњи војни Службени лист, и видећете, да се неки поручници производе за капетане II кл., а на крају истог листа [illegible], да су положили капетански испит. [illegible] унапређују, зато што су уверени, да ће „други" или „трећи" пут положити капетански испит, а [illegible] другове, и [illegible] су положили испит, [illegible] први пут, [illegible] по два, четири, [illegible] кредита, [illegible] г. министар војни, [illegible]. Г. министар војни у [illegible], да се при унапређењу [illegible]. Па [illegible], да [illegible], што је [illegible] испит из први пут, [illegible] и по два; или овај, што је положио из други и трећи пут, у [illegible]? Одговор се [illegible] — [illegible]

[illegible] је и [illegible]. Па [illegible] и [illegible] официре, који [illegible] „ресторанима" [illegible], који су [illegible] и треба [illegible], да се положи, и то пред [illegible] „на брзу руку", [illegible] што се обично каже? На [illegible] у раду и струци.

Надамо се, да ће ову [illegible] и г. министар војни увидети, и [illegible] „ресторан" у војсци, као што је учињено и другим [illegible]. Тада ће [illegible] бити [illegible], јер је [illegible]. Иначе, [illegible], да [illegible] „ресторан" [illegible].

W.

Српске земље

Притвореници у Санском Мосту

Као што је познато, пре [illegible] времена [illegible] су власти [illegible] Срба у Санском Мосту, тражећи [illegible] „велеиздају." Они се [illegible] у затвору, где [illegible]. И [illegible] већ толико [illegible] у затвору, [illegible] треба, [illegible] с тим притвореним [illegible] то.

Тарабоки пред дисциплинарним судом

Загребачки „Покрет" јавља да је [illegible] загребачког суда, који суди Србима „велеиздајницима" стављен под дисциплинарну истрагу, што је [illegible] у јавном [illegible], да ће сви оптужени Срби „велеиздајници" бити осуђени и да [illegible] не може бити никакве сумње.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Конференција.

У министарству спољних послова држана је јуче после подне министарска конференција под председништвом г. Ст. Новаковића, на којој је [illegible] о развоју догађаја у Турској.

Владин програм.

Влада је под председништвом Краљевим одржала у понедељак у вече важну седницу на којој је узела у обзир онај акт што су потписали 102 посланика, који су тражили да [illegible] остане и да приступи [illegible] великих, фундаменталних реформа у законодавству. Влада се тој жељи [illegible] посланика одазвала и ставила је у свој програм: закон о чиновницима, закон о преуређењу војске, закон о реформи пореза, закон о преуређењу округа и срезова, затим и штампе, закон о општинама. Али да би се омогућило да се изврше избори општински и окружни [illegible] под новим законима, Влада је решила да се законским путем одложе окружни избори, који требају бити у августу и општински који требају бити у новембру, за месец фебруар 1910.

Предлог министра полиције.

У духу и смислу оваких закона, које смо поменули, да би се могли одложити избори општински и окружни, ваља да се измене донекле закони и зато је министар унутрашњих дела већ о томе поднео законски предлог и [illegible] га упутио јуче на оцену Државном Савету.

Васпитање Престолонаследника.

Комисија одређена за израду програма образовања и васпитања Престолонаследника Александра, имала је, као што смо и ми били мишљења још оних дана кад је краљевић Александар био проглашен за Престолонаследника да треба да иде на страну ради студирања. Када је тај програм успео, и Краљ га је одобрио. Престолонаследник ће после распуста [illegible] генерала Живка Павловића. Док се у Београду буде бавио, Престолонаследник ће становати — што је врло добро — непрекидно поред свог оца и у том су циљу већ предузете нужне оправке у двору.

Војна академија.

Краљевим указом наређено је да се ове године могу примити у нижу школу војне академије до 30 питомаца, а на вишу школу — нови курс — до 20 официра.

Нове судије.

Краљ је потписао указ, којим се постављају за судије:

у лесковачком суду: Риста Јанковић, судија неготинског првостепеног суда по молби;

у крушевачком суду: Воја М. Дамљановић, секретар друге класе истог суда; и

у неготинском суду за судију Владимир Антонијевић, секретар II класе, књажевачког првостепеног суда.

§ 76.

Драгутин М. Станојевић, архивар V. класе, ћупријског првостепеног суда, отпуштен је из државне службе, на основу § 76. зак. о чинов. грађ. реда.

Пожар у посланству.

Синоћ, око 9 сати појавио се пожар у дињаку аустро-угарског посланства и кад су ватрогасци стигли да угуше пожар [illegible] им је улаз у посланство услед чега су се вратили, а о томе известили дежурног чина полиције.

Трајање скупштине.

Она ће остати најдуже што је икад Србија имала! Скупштинске седнице трају већ седам месеци, и сад тек подију [illegible] предлози од стране владе, тако да нема никаквих изгледа да ће се седнице моћи закључити пре 1. маја. [illegible] народ ће [illegible] у један глас: Воља кад је тако корисно и беричетно, нека траје у [illegible] здравље све до страшнога суда, па ће им валада Бог [illegible] судити, кад им на земљи суда нема!

Војни маневри.

Влада је решила, нарочито по предлогу г. министра војног да ове године у јесен одржи велике војничке маневре из три дивизије. За тај циљ је министар војни тражио кредит од 300.000 дин. и тај ће предлог изаћи данас — сутра пред скупштину. Скупштина све даје и даће на војску, али — на [illegible]!

Наша беда!

Данас кад је Солун постао главна позорница догађаја, на коју су упрти погледи из целе Европе, наш [illegible] и бедни министар спољних послова [illegible] некакве шпијуне [illegible] генералном конзулу у Солуну, и тиме тога агента у овом најважнијем тренутку растрзао од дужности, а с друге стране му потпуно убио ауторитет и поверење у јавном мњењу — али га ипак на том месту оставља! Само је др. Милован Миловановић, [illegible] у стању да тако [illegible] ствар!

И карактер [illegible] да су данашњи агенти у Турској постављени тамо у нормалним приликама и да су могли отправљати „текуће послове," али да за овако напредне прилике ваља људи и [illegible]. Г. Миловановић, [illegible] то не зна! Он је цео дан [illegible] о [illegible], али није у стању наћи [illegible] у једној ствари. Он још убија и оно што је већ на месту, и тиме апсолутно сва питања, ако се овако [illegible] други отворе, решава на нашу, српску штету! Иначе је он врло способан, само је [illegible] попут једне бабе!

Он [illegible] образа и од једног Извољског. Руски министар спољних послова пада због управљања српске Босне и Херцеговине, а српски министар чучи и даље на свом [illegible] месту.

Нов пројект закона.

У министарству унутрашњих дела, ради се на изменама и допунама у закону о уређењу округа и срезова, који ће се законски пројект изнети на решавање на јесен Народној Скупштини.

Тим пројектом законским, учињене су извесне олакшице у квалификацијама среских писара.

Ноћни стражари.

Поред општинских ноћних стражара, који врше стражарску дужност ноћу по београдским улицама, од неког времена шетају се и пешачке жандармеријске патроле.

Зашто ли то?

Читуља.

Угледан београдски трговац Ђорђе Н. Вучо — из [illegible], умро је [illegible] и [illegible] ће бити сутра.

Бог да му душу прости.

Једна једанпут.

Наше министарство војно, било је закључило погодбу са фирмом Вожон и Башо из Париза, за израду 15 коњичких и 36 [illegible] листова, па како фирма није о року израдила листове, то је уговор на штету њихову раскинут, и расписана нова офертална лицитација за 25. април ове год. у министарству војном.

Зашто се овај посао не би дао каквој угледној београдској трговачкој фирми, у које би послу — [illegible] —

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

роман

МИШЕЛА ЗЕВАКО

— превод с француског —

XLIII

Чим се забављао мали Жак Клеман

После једног тренутка наследила је да се потпуно преобразила. Витез је хтео да се удаљи, али га она задржи и задржала га је [illegible] да јој потпуно [illegible], неколико пута је тражила од њега да јој понови речи грофове, и Пардајан је морао наново да исприча све што се десило [illegible] и што је он знао. Алиса је слушала све са нарочитом пажњом која је после њене несвестице наследила [illegible].

Најзад Пардајан оде из куће [illegible], заричући се да ће проникнути тајну коју је предосећао. Али када после неколико дана оде да посети Алису, он нађе кућу затворену као и [illegible] Мен. Поче питати суседе, али му нико не умеде ништа казати.

Тако се Пардајан нађе потпуно осамљен у Паризу. Једини му је био још остао Карл од Монморанси. Они су проводили заједно часове [illegible] за трагањем; али ни један од тих пламена не донесе успеха.

Витез је, [illegible], беспослен лутао по Паризу, [illegible] у маглама, [illegible].

Срећом никад га не оставе нико од оних који су имали интереса да [illegible] и који су мислили да је мртав.

Није ишао ни из Марвера ни једнога из [illegible].

Једнога дана кад је прелазио преко моста и лутао по кварту универзитетском случај га однесе на брег Свете Геновеве у једну тесну улицу, која је била уза сам кармелитски манастир.

Неколико кућица било је наслоњено на сам зид манастирски.

Многе од тих кућа имале су [illegible] врата кроз која се могло улазити у порту. То су [illegible] дућани у којима су се продавале [illegible] и друге сличне ствари.

У једном од таквих дућана радило се [illegible] цвеће.

Помало је било [illegible], људи су тога дана радили на вратима, на улици, у [illegible] манастирских [illegible].

Али је ту један човек, који као да је управљао послом, две жене и једна девојка. Сви су радили веома прилежно.

На неколико корака од свега тога радило је једно дете само.

Пардајан застаде и поче га посматрати.

Дете је заиста било особито због своје [illegible] која му је светлила из великих, дубоких очију. Било је бледо и мршаво. На лицу му се огледала туга. Али у том тренутку изгледало је срећно или бар потпуно удубљено у посао те је било заборавило на сваку бригу.

[illegible] кроз [illegible] као што чине деца кад се удубе у какав посао. Кад када [illegible] руком [illegible] грану коју је [illegible] да би је боље разгледао, [illegible] недостатке које су му [illegible].

То је дете очевидно имало уметничку душу. Та се није [illegible] само по [illegible] дубоким и [illegible] очима, по његовом уметничком држању, већ и по чудноватом савршенству [illegible] које је [illegible] из руку.

— Мали Жак Клеман, рече му девојка, пазите да се не убодете [illegible] руке...

Гомила радника која су радила пред дућаном погледали су га са неким [illegible] сажаљењем и [illegible].

Пардајан се приближи детету, [illegible] са цвећем које је мало [illegible]. Већ је била [illegible].

Дете, заузето послом, не виде у први мах лице које је било над њим [illegible]. Најзад подиже очи, погледа га у добродушно лице [illegible] и пошто је без сумње осетило наклоност према њему, осмехну се.

— Шта то радиш, мали? упита тада витез. Гранчицу неку?

— О! не, господине, играчка. Ја још не умем да радим.

— Како? Па то што си начинио дивно је.

Очи детета засијаше од задовољства. Он окрете од [illegible] грану коју је држао у руци и рече са усхићењем:

— Земска ружа...

Лед је био сломљен. [illegible] корак детета. И [illegible]! Похвалио је [illegible], цветове који су [illegible] од жица.

— Земска ружа, понови он. А што ће ти?

— Е... ја имам свој врт, мој мали врт.

— А где то?

— Тамо, у великом врту манастирском, наш [illegible]. Отац [illegible] дао ми га је и допустио да у њему садим што хоћу.

— А ти хоћеш да садиш [illegible] ову ружу? рече са осмехом Пардајан.

— О! не... то ће бити само играчка... да [illegible] не могу да уђем у врт.

(Наставиће се)

узело учешћа и ваше женско друштво ?

Полицијски указ.

Краљ је потписао указ којим се постављају:

за начелника II класе среза посавског Коста Тупаковић, секретар исте класе начелства округа подринског — по потреби службе;

за секретара III класе начелства подринског, Војислав Клипановић, полицијски писар I класе начелства тимочког; и

за начелника III класе среза рађевског Миливоје Илић, писар I кл. среза трнавског.

Бечка радост.

У прошлу недељу бечлије су приредиле у Шенбруну велико славље поводом срећно решеног сукоба са Србијом. Прикупљено је око 70.000 душа. На поздрав бечког председника д-ра Лугера цар се захвалио говором, у коме је између осталог рекао: „Мимо нас су прошла озбиљна времена. Поносим се што ми је патриотско држање свих становништва монархије као и спрема моје војске дала могућности да очувам мир, јер и привремени мир захтева велике жртве а часно очувани мир доноси народима обилан благослов.“

Нађен орден.

Од неколико дана налази се у уредништву „Правде“ један орден „Карађорђеве звезде“, који је нађен на улици. Сопственик га може добити у уредништву.

Честа побољевања.

Дана нема, а да по неколико [illegible] железничких станица на пругама није болестан, те се нарочити чиновници из дирекције морају слати, да их у дужности замењују, пошто нема довољног броја саобраћајних чиновника у свакој станици.

Ова побољевања долазе отуда што станови — станице нису здраве у појединим местима, те ће зато ових дана нарочита комисија санитетска отићи да их прегледа нарочито, и тиме ова побољевања сузбије.

Убиство у Расини.

Пре три дана су непознати зликовци, крали сено Микаилу Стојановићу, сељаку из села Бељајце у срезу расинском, кад их је Микаило приметио и за њима појурио они су га ухватили и ножевима изболи, тако да је овај после једног сата у мукама издахнуо. За ово убиство осумњичени су Чедомир Јовановић, Милош и Радоица браћа Арсенијевићи из истога села, које је власт притворила. Кривци дело не признају, али има довољно доказа [illegible], који их терете.

Долазак немачке робе.

Од неколико дана примећено се, да се у великој количини роба из Немачке на обе царинарнице — Савској и железничкој — јер су до сада магацини царински били скоро празни. Према томе, почели су и приходи царински да расту.

145.750 динара.

Месна контрола при управи државних монопола, тражила је за варошки суд ставу за кривицу на плату, покретност и непокретност г. Раши Милошевићу, управнику државних монопола, са којом је сумом г. Раша као наредбодавац оштетио државну касу. О овој тражбини варошки суд данас ће решавати.

Акт захтева државне српске заведен је под №10922.

Читуља.

У селу Вубушанцу среза [illegible], други дан Госпе [illegible] 3. априла, преминуо је у старости је Сава Стојић тежак у 66 години старости, уз многобројно учешће сељака, фамилије и пријатеља. Покојник је био познат као гостољубив и весељак. Гости његови на заветине [illegible] су увек, да га [illegible] дана заветине [illegible] кући. Покојни Сава од своје младости припадао је напредној странци, а био је рањен за изборе 14. марта. Бог да га прости.

Исправка.

У нашој јучерањој [illegible] листа „Обедом сујетни“ подкрала се случајно штампарска погрешка у речи „[illegible]“ у место „[illegible]“. Молимо наше читаоце да ову исправку приме к знању.

Вести из белога света

— У Будимпешти је фабриковано 30 до 40 килограма [illegible] фалсификованих пара, а сад је завладала потрага о томе [illegible], те је предузета најстрожа истрага.

** Немачки престолонаследник бавиће се у Букурешту као гост румунског краља до суботе. У недељу после подне стићи ће у Беч где ће га на станици дочекати цар Фрања Јосиф. У Бечу ће се задржати један дан.

|| У Угарској криза још није решена. Министри-председник путује у Беч, тојст конференцију на [illegible] краљу прилика дана.

** Немачки цар с царицом Августом стигао је на Крф. Грчки краљ Ђорђе изашао им је у сусрет и поздравио их на царској јахти „Хоенцолерну.“

** Делегати Аустро-Угарске допутовали су у Букурешт да на [illegible] са закључењем трг. уговора с Румунијом.

ЗРНЦА ИЗ СКУПШТИНЕ

— Колико тек да се забележи —

„Писање Владе Љотића-прошле се већ осим нечега. За Љотића је штампа рекла, да је лопов, неваљалац, и непоштен човек. Пре три месеца је поднета интерпелација на министра спољних послова. Министар не сме ништа овом човеку ништа, јер тај човек ужива високу протекцију. Већ ми се цео свет смеје, јер ми веле, да не могу успети ништа са интерпелацијом, пошто тога човека штити двор.“

Ако је, господо, истина, да двор штити неваљалце, онда је то жалосно“.

Милосав Чолић
самосталац
7. априла 1909. год.
шесте године после 29. Маја

* * *

„Кад год је у питању какав развој господин, онда се његова кривица увија у фину мирисављу хартију, да би је могао узети у руке свако, а да не загади“.

Ђока Марковић
самосталац
7. априла 1909. год.
шесте године после 29. Маја

* * *

„Кад већ министар не сме ништа Љотићу, онда, господо, ја предлажем, да изгласамо пензију Љотићу, кад му се она мора дати, те да на тај начин спасемо државни милион, који овај човек упропашћује“.

Сима Радовановић
самосталац
7. априла 1909. год.
шесте године после 27. Маја

* * *

„Ово је, господо, врло деликатно питање и с обзиром на „**више државне интересе**“ треба у дискусији бити врло обазрив“.

Милован Миловановић
радикалски министар
7. априла 1909. године
шесте године после 29. Маја

* * *

„Да министру није стало до тога да штити непоштене чиновнике, он би тражио тајну седницу, у којој би се могло слободно дискутовати.

„Виши државни интереси,“ које министар помиње, састоје се у томе, што не са овом ствари намерно отеже, да би Љотић могао навршити десет година укупне службе.“

Драг. Јоксимовић
самосталац
7. априла 1909. год.
шесте године после 29. Маја

* * *

„Ја се, господо, сећам када сте ми некада, у доба наше заједничке борбе, протестовали и нападали оне, који су принципијелно отпуштали, никада ни сад од мене тражите.“

Милован Миловановић
радикалски министар
7. априла 1909. год.
шесте године после 27. Маја

* * *

„Нисте ви, радикали, тако болећиви срца када сте ми у питању. Један наш пријатељ, који није био лопов, препукао је од муке, јер је отпуштен на четири дана пре но што је навршио десет година укупне службе.“

Рад. Агатоновић
либерал
7. априла 1909. год.
шесте године после 27. Маја

[illegible]

Народна Скупштина

Ко је луд?

Либерални посланик [illegible] Милић, поднео је интерпелацију на министра просвете, којом тражи, да се удали од наставничке дужности [illegible] Николајевић, због тога што је јавно оболео.

До сада се цео свет, који странке није чуо о душевном растројству [illegible] Николајевића, али, после ове интерпелације појавило се одмах питање: ко је луд: Поп [illegible] мора бити луд. Или је заиста [illegible] луд или је луд поп Милић, ако [illegible] није луд или, најзад, ако то обојица нису, онда мора бити луд министар који одговара на ову интерпелацију.

Интересантно је ко ће на крају крајева испасти луд.

Још једна буди Бог с нама интерпелација

Никола Узуновић је поднео интерпелацију о случају Чеде Маринковића, професора [illegible] гимназије.

Министар просвете је одговорио, да се ствар још није окончала и да краља тога о [illegible] ствари не може бити речи. И Узуновић се задовољио овим одговором: Буди Бог с нама! У место, да је Узуновић просто запитао министра, он хтеде интерпелацију и скупштина мора, да се испоша и овакав [illegible].

Скупштина без икакве моћи

Од како је образована коалициона влада, скупштина нема никакве моћи над појединим министрима и владом.

Ма да је већина посланика против Станојеве конвенције и ма да су они то своје расположење већ три пут показали изласком из дворане и тиме спречавали већину гласањем, ипак је Ст. Протић, који се умео [illegible] за прошле партијске ствари, успео да и по четврти пут стави на дневни ред Станојеву конвенцију. И она је јутрос изгласана са 77 против 18 гласова.

Шта ће луди, кад влада тако хоће, а не смеју је обарати.

Сличан се случај десио и за интерпелацијом Симе Радовановића, о злоупотребама Владе Љотића, генералног конзула у Солуну.

Против Владе Љотића поднете су силне оптужбе и [illegible] неисправности у служби и упропашћавања државног новца и имовине. Многе су се трговачке куће жалиле, да су због таквог рада својих пострадале. Министарство Просвете већ тражило преко министра спољних послова, да Љотић положи рачун о утрошку 3000 динара, које су му дате за [illegible] зграда.

Међутим министар је остао [illegible] за све те оптужбе, и до данас није у стању [illegible] да предузме против Љотића.

Посланици Сима Радовановић, Милосав Чолић, Ђока Марковић, Драгољуб Јоксимовић и Ђока Марковић успели су да убеде Скупштину, да министар не сме ни да отпусти, а камо ли да осуди [illegible] Љотића.

И [illegible] се бедно бранио. Није смео ни да прочита пред Скупштином интерпелацију, како је то већ утврђен обичај. Потрошио се позивањем за „деликатност Љотићевог положаја“ и „прилике у којима се земља налази“, не смејући дати позитивна обећања, да ће он сада наредити повести истрагу.

И интерпелант и његови посланици нису били задовољни министровим одговором не радом, али ипак нису смели предложити [illegible] прелаз на дневни ред, да не би оборили министра и удружили коалицију.

Ово су обична једнообразна парламентарни [illegible]. Сад [illegible] незадовољна радом министра, министар не допушта тој већини, која је незадовољна [illegible] радом и хтела Скупштина да обори министра, да би се спасла коалиција, [illegible] министар [illegible] због [illegible] у скупштини, што налажу и част и дужност, већ и даље остаје на министарском положају, да би спасао коалицију.

Сва кривица, која данас [illegible] према влади, састоје се у томе, што могу да [illegible] против владе и министара, а мало доће до [illegible] и тријста. А то се у [illegible] може да јој [illegible] да се [illegible].

И сад то је парламенат!!

[illegible]

Самоубиство

Благајника Српског Бродарског Друштва

Јуче изјутра у 6 и по сати убио се из револвера у своме стану Сима Самуровић, благајник бродарског друштва, у моменту, кад му је госпођа изашла у кујну, да му донесе чашицу ракије за чај, које је свако јутро пио. Пре но што ће се убити, миловао је своју ћерчицу Загорку девојчицу од 12 година, и на једна суза скотрљала би му се низ образ, што је дете приметило и тек по убиству казало матери.

Ево зашто је овај добар човек одузео себи живот.

Сима је већ десет година благајник у Срп. Бродарском Друштву. При ступању на дужност положио је кауцију од 6000 динара, која и данас стоје. Пре 3 године, покојни Сима, исплатио је потрошио аконтацију [illegible] кауције од 1500 дин. и на тај начин себе оштетио за ту суму. Кад му се тај случај дознао, он је о томе известио управни и надзорни одбор и оставио свој белег у портфељ касијера, да је он за ту суму одговоран, да ће је платити, док се рачуни прегледају, са намером [illegible] из његове кауције.

Од тога доба па до данас, надзорни одбор, прегледао му је све приходе [illegible], налазио увек исправну [illegible] и признавао белег од 1500 дин. као његову потребу. Шта више, обећао му је, да ће се та потражња од 1500 дин. признати њему као да се заборави и одмести по изгледима, пошто је и нађен [illegible] касом, те је [illegible] и потрошити. Вала знати на уму да је [illegible] Сима за 10 година преко својих руку прегурао преко 300 милиона друштвеног новца да ни један дан није одсуствовао од дужности, а да је давао [illegible] и потрошити.

Приликом [illegible] му је надзорни одбор према прошлих касе (Тома Ђурић, Васа У. Јовановић, Антула и Мил. Јовановић — који су 10 година у надзорном одбору) и пре прегледу нашли су у каси опет овај белег и још неке рачуне неисплаћене, које се односе на свадбене трошкове покојникове кћери у износу 1500 дин. — дакле, свега 1500 дин. недостатка, пошто су они пре 1500 дин. а раније обећали, да ће му се признати.

Надзорни одбор знао је, [illegible] — да стави у затвор [illegible]. Сима молио да то не чини, јер [illegible]:

„Не ће ти ме за новац убити ако ти урадите, јер ћу у затвору остати до смрти [illegible], а то ће ме убити. Напослетку ево [illegible] је каусија па [illegible]“.

Његове молбе нису помогле, и у затвор је узета [illegible], [illegible] му један [illegible], и сутра [illegible] биће [illegible] службе, јер се [illegible] давно „тражио“ погодан човек, да се доведе други човек.

Симу је ово до дна душе [illegible], [illegible] је из канцеларије и јуче се убио.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Цариград. Хусни, командант трупа које иду на Цариград издао је јуче прокламацију на становништво цариградско, у којој осуђује подлаце, који су разним интригама, упропастили против устава, изазвали трагедију од прошлог уторника. Истовремено Хусни је упутио велику шефу главног генералштаба у којој осуђује побуну, па вели да су у првом и трећем корпусу предузете нужне мере да се устав сачува и ред у престоници одржи. У том циљу, вели, да ће се казнити подлаци и интриганти, а тражиће се од сваку команданата, официра, подофицира и редова да положе заклетву на корану у присуству шеик-ул-ислама да ће безусловно слушати заповести својих претпостављених и да се неће мешати у политику.

Цариград. Уверавају да су министар војни Етхем-паша и командант корпуса [illegible] дали оставке. Многе породице, нарочито хришћанске, селе се из Цариграда. [illegible] не стижу на време због [illegible] војске.

Слово-слагача

[illegible] потребна штампарији „Србија“. Ступити могу одмах у сталну кондицију.

Дечанска ул. бр. 20.

Кућа [illegible] 163 □ хв., стар. 8 година, [illegible] здрава и дрвенара за нужу продаје се за 400 дин.

Упитати кафеџију [illegible] бр. 3. 4—3

Два дућана издајем под кирију од 1-ог маја ове год. у мојој кући на „Дисовом Тргу“.

Мил. J. Николајевић

10 [illegible]

Под кирију од 1-ог маја ове год. издајем две собе у мојој кући Краља Милутина улица бр. 29.

1—3 Голуб С. Јанић.

За господу или госпођицу СТАН намештен или две собе са посебним балконом издаје се. Упитати у радњи г. Живана Тодоровића [illegible] кафеџије. — Теразије.

Прима се женско за све кућевне послове, и једна [illegible] девојка за децу.

Обратити се радњи Душана Тодоровића — Теразије. 1—1

Станова од 1. маја ове год. има за издавање [illegible] стана на улици Царице Милице бр. 4. За цену обратити се у истој [illegible]

241 2—3 Сава К. [illegible]

Кућа на продају, врло удобна са 6 соба и свима потребним просторијама — за становање [illegible] — продаје се под врло повољним условима. За ближе упитати телефоном бр. 655. — Посредници нису искључени. 229 6—6

На продају ЈЕДАН ПЛАЦ 4.800 кв. метара, са 8 [illegible] у Београду, [illegible] продаје се врло јефтино.

Плац је на [illegible], има са једне стране 80, а са друге 60 метара лица. [illegible]

Цена [illegible] 7000— дин. [illegible]

[illegible]

За ближе упитати преко телефона бр. 43. 4—10

Српска Аграрна Банка

ПОЗИВ НА УПИС АКЦИЈА

Г. Министар Нар. Привреде решењем својим од 7-ог ов. месеца ТБр. 2086. потврдио је правила **Српске Аграрне Банке**.

Српска Аграрна Банка врши ове послове:

1. — Помаже пољопривреднике кредитом у време када [illegible] свој тако и стоку, у времену неродних година и док не стекне готовине.

2. — Набавља пољопривредницима стоку за извођење привредних радова.

3. — Набавља пољопривредницима, занатлијама и индустријалцима справе и алате за рационално извођење и усавршавање својих радова.

4. — Прима у комисион и на продају све привредне, занатлијске и индустријске продукте, како прерађене тако и непрерађене.

5. — Износи све врсте продуката на светска тржишта.

6. — Купује и продаје све пољопривредне, занатске и индустријске продукте за свој рачун.

7. — Кредитира пољопривреднике, занатлије, индустријалце и извознике.

Да се инострана тржишта што јаче заинтересују за наше привредне, занатлијске и индустријске продукте, Српска Аграрна Банка оснива Музеј, а поред овога и Базар за смештање за чување и продају робе.

Српска Аграрна Банка даје могућности да свако лице може постати акционар Банке, јер је уплата врло незнатна, а као акционар може се користити пословним везама са Банком.

Капитал банчин је 1,000.000 (милијон) динара подељен у 40.000 акција од по 25 динара акција.

При упису полаже се по свакој акцији на име улагачког по 0·50 дин. а на име уплате главнице по 0·25 дин. по свакој акцији недељно.

Упис акција врши се у канцеларији Српске Аграрне Банке (улица Краља Милана, горњи спрат кафане „Авале“) и код повереника банчиних у Београду:

Г. Г. Драгољуба Јовановића мајора, Љубе Јовановића, адв.; Милана Антића, начел. мин. у пенз.; Данила Живановића столара; Милорада Рајковића, пенз.; Милана Митровића, сточара; Живојина Петровића, [illegible]; Милорада Стефановића, [illegible]; Саве Спасића, [illegible]; Илије Ђ. Милића, трговца; Мат. Шнајдера, архитекта; Јосифа Гара, предузимача; Јосифа Ичића, сарача; Боже Ђорђевића, индустр.; Пере Холачека, кројача; Боре Милановића, тгр.; Јове Стефановића, обућара и Раде Спасојевића, [illegible] из Жаркова

Оснивачки Одбор

2481—10 **СРПСКЕ АГРАРНЕ БАНКЕ**

Највеће стовариште

— ГАЛАНТЕРИСКЕ и ПОМОДНЕ РОБЕ —

Косте Николића и Друга

Добило је једну велику количину женске плитке обуће црне и жуте, из [illegible] од шевроа и продаје их

Црне по 10 дин.

Жуте по 12 дин.

КРОЈАЧКА РАДЊА

СТОЈАНА СИМИЋА и БРАТА

СПРОЋ КОЛАРЦА — БЕОГРАД

Има част известити цењене муштерије, да су јој приспели у великом избору [illegible] штофови

181 **За наступајућу пролетњу и летњу сезону** 3—10

ВЕЛИКА РАСПРОДАЈА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај, код „Круне“

Кнез Михаилова улица бр. 31.

Собне [illegible] и завесе

Слање пакета бесплатно

Распродајемо [illegible] партије разноврсне робе, као: Свила, *Тафта*, *Поплина*, *Мелина*, *Лустера*, *Панама*, *Атлаза* и т. д. у свима бојама.

Штофова за женске хаљине, костиме и блузе у најмодернијим бојама.

Платна и шифона на комад за домаће употребе по цени 15, 17, 18, 20, 22, 25 **д. па на више**

Платна за јорганске и душечне чаршаве у свима ширинама 1·20, 1·40, 1·50, 1·70, 1·80, 2 **д. па на више.**

Чаршава *Салфета*, *Пешкира*, *Аласе*, **гарнитура за 6 и 12 особа.**

Порхета бела шевр и пик, *Везова*, *Чипака*, *Апликација*, *Везова* и т. д.

Цицелића за душеке и јоргане.

Веша мушког и женског

Мидера, *Гертлова*, *Рукавица*, *Летки*, *Чарапа*, *Марама* и т. д.

Велики избор *Лечуга за женске тоалете.*

Тепиха на метар и готових, као: мадрасних, кревета и јутаних.

Узорке на захтев шаљемо бесплатно — Поруџбине [illegible]

С поштовањем

155 9—20 **Браћа Х. Габај.**

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кућа без конкуренције

Најчистији ресторан, спреман је да прима.

Препоручујемо [illegible] **Тесали вино.**

Од данас [illegible] сваке суботе *Српски ручак са [illegible]*, *Пршута*, *[illegible]*.

Одлично бело и црно вино, Смедеревско и Крајинско.

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК

који за пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама њих који су од исте патили, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок“** може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin“ проверено као најбоље средство против кашља, катара плућа, тешког дисања (astma), *запаљења туберкулозе и пљувања крви.* **Цена 4 динара.**

„Saparin“ одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од венеричних тајних болести. **Цена 3 динара.**

„Биљни теј“ против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сва ова лекова могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ПОУЗЕЋЕМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд* 356 18—

„ЊУ-ЈОРК“

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kingsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Призната актива франака у злату	2.888.000.000
Целокупни приход у 1908 години преко	530,000.000
Математична резерва	2.379.000.000
Резерва за дивиденду	416,000.000
Нова осигурања у 1908 години	722,000.000
Мешовита осигурања у свему преко	3.116.000.000
Сва осигурања у снази	10.331.000.000

Дивиденда која је плаћена 1909. год. износи фран. у зл. 49,402.086 против фран. у зл. 42,136.362 која је исплаћена 1908. године.

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, плаћена 1909. г. на полице издате у 1907. на фран. у злату 10.000.

Осигурање на случај смрти				Ограничено осигурање на 20 г.				Мешовито осигурање на 20 г.			
старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	проценат од премије	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	проценат од премије	старост	годишња премија фр. у зл.	дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	проценат од премије
25	247.00	3540	14.03	25	378.00	4720	125	25	52700	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	498.00	6610	135	40	57100	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	73600	11200	15.2

54-та детаљна билансија шаље се на захтев и она садржава све трансакције у току 1909 г.

Дирекција друштва „Њу-Јорка“ за Краљ. Србију.

240 3 12 **БЕОГРАД, Кнежев Споменик бр**

Прераној нашој, [illegible] сестри

✝ Јованки J. Михаиловићевој

[illegible]

Четрдесетодневни помен даваћемо [illegible] у цркви Св. Николе (Н. Гробље), у 10 и по часова. — Извештавамо пријатеље и познате наше.

Април, 1910 год. Београд.

ТУЖНЕ СЕСТРЕ:

Милева и Христина J. Михаиловићеве

Наш мили и никад непрежаљени син, брат и зет

✝ Милан Петровић

[illegible]

преминуо је [illegible] 1. Априла а сахрањен 3. Априла ов. год.

Извештавамо наше [illegible] и пријатеље [illegible]

[illegible] 1910 г. [illegible]

ОЖАЛОШЋЕНИ:

Мајка Софија Петровић, сестра Марија [illegible], сестра Милка [illegible]

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 18 дин., за пола године 9, за четврт год. дин. 4, за месец дин. 1·50. За иностранство за годину 32 дин., за пола године 16 дин., за четврт год. 8 д. — [illegible] — Рукописи се не враћају.

Уредник М. Радивојевић, Видинска ул. бр. 22.

[illegible] Гавр. Даниловића и Комп. [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 98.

ПРАВДА

Телефон 821 | ЧЕТВРТАК 9. АПРИЛА — БЕОГРАД. | Директор Јоца Адамовић | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 97. | Телефон 821

ИПАК БЕОГРАД ПРЕСТОНИЦА

— Од једног официра —

Познато је, да је већина народних посланика поднела предлог Народној Скупштини, да се престоница из Београда пренесе у унутрашњост. Овај је корак, са гледишта потребе одбране, несумњиво оправдан. Питање је само, да ли је заиста према потреби да се престоница пренесе у унутрашњост? Јер треба имати на уму, да би то државу стало врло скупо. Али у случају преке потребе, и то би се морало жртвовати, јер — нужда закон мења. Зато при решавању овог тако важног питања треба да нас руководи само питање, да ли је Београд заиста изложен толикој опасности, да одмах, чим пукне пушка, падне у непријатељске руке, или није.

Да видимо како би се Београд бранио у случају рата.

Београд — град опкољен, с једне стране, са Врачарским а с друге са Топчидерским брдом, један дефанзиван троугао, који Дунав и Сава потпуно флакирају. Терен је између Дунава и Саве, на овим двема стратегиским тачкама [illegible]. С тога би српска [illegible] рат доминирала. Српска је војска данас снабдевена оним артилериским материјалом, којим и аустро-угарска, — ако не и бољим. Кад је материјал једнак, а положај наш бољи, треба ли ту [illegible]? Колико би се непријатељска артилерија на бојиштима [illegible] могла [illegible]? Она не би ни имала времена, да врши бомбардовање Београда, јер би се, у првом реду, морала борити против наше српске артилерије, и да не би [illegible] надјачала, то је реч [illegible]. Први напад непријатељски на Београд, био би само тај, да се задржи српска војска код Београда и да, на тај начин, [illegible] могућност прелаза њихове војске код Грoцке и ниже Шапца. Што се тиче монитора, они не би ни [illegible] учешћа у борби, већ би се употребљавали само за [illegible] прелаза војске преко Дунава и Саве, [illegible] и не би ни могли [illegible] Београду с Дунава и Саве, [illegible] потпуно фланкирани.

Ми не би смо ни смели напустити Београд, јер би непријатељ дошао не само до [illegible] војске [illegible] и [illegible]. А то би [illegible] и кад би се Београд [illegible] за слободан [illegible], јер Аустрија као што се зна не [illegible] међународне уговоре. Поред свега [illegible] и [illegible] у српској војсци. [illegible] у [illegible] рату, [illegible] би [illegible] губитак био.

Београд се, у случају рата присуствује на све наступања. Ми га, напротив, бранимо до последњег даха, а природан положај наш даје нам могућности не само да га бранимо, већ и да спречимо врло важне акције непријатеља. Београду прети мања опасност, него што је то за непријатеља опасно.

М.

РЕКОНСТРУКЦИЈА КАБИНЕТА
У ЦРНОЈ ГОРИ

(Телеграм „Правди“)

Цетиње, 8. о. мес.

Јуче је извршена реконструкција црногорског министарства, којим су [illegible] досадашњи председник министарства д-р Лаза Томановић задржао је поред председништва портфељ министра спољних послова, а министарство правде предао д-р Секули Дрљевићу досадашњем начелнику истог министарства. Ранији министар просвете и црквених послова Јован Пламенац узео је портфељ министра унутрашњих дела на место господина Лазара Вујовића, који је молио да му се уважи оставка, како би служио у својој струци, у којој је раније био пре доласка на министарски положај.

[illegible] по свој прилици [illegible] у [illegible] министар војни генерал Митар Мартиновић и министар финансија и грађевина Душан Вукотић задржали су и даље своје досадашње портфеље. Министар правде д-р Дрљевић постављен је у исто време и за заступника министра просвете и црквених послова.

Кад је бивши министар унутрашњих дела [illegible] Лазару Вујовићу при напуштању положаја [illegible] орден [illegible] Данила [illegible].

Реконструисани кабинет састављен је од људи [illegible] и интелигентних, који [illegible] много могу учинити за добро Црне Горе и њено унапређење. Сем генерала Мартиновића, који је један од најспособнијих официра у Црној Гори, остала четири члана кабинета су факултетски [illegible] а од њих двојица доктори права.

Трејица чланова кабинета су између 30 и 32 године, [illegible] у [illegible] годинама [illegible] у [illegible] раду.

Најмлађи члан кабинета д-р Секула Дрљевић је, [illegible] тридесете године. Свршио је [illegible] правни факултет, [illegible] за доктора права, [illegible] и [illegible]. Они су [illegible] на част, што [illegible] Црногорци [illegible] и што је [illegible] у [illegible] нарочито [illegible] Црне Горе.

Новом кабинету желимо успеха у раду у [illegible] и напретку [illegible] Црне Горе.

Крвави дани у Цариграду

Прекинут саобраћај

Јуче су стигле вести из Цариграда да је железнички саобраћај на главној линији Цариград–Софија прекинут, [illegible] железничари су обустављени, јер је сав материјал употребљен за војску, а пруга посута трупама. Према томе, сви путници који се налазе у Цариграду остаће [illegible] као интернирани, јер немају могућности да изађу.

Стање у Цариграду

Путници, или боље рећи бегунци, који су из Цариграда стигли у Београд, причају врло интересантне ствари о стању у ком се сада Цариград налази. Многа страна и младотурска породица побегла су у стране посланства, и ту бораве већ неколико дана. Амбасаде [illegible] нико [illegible] улицама [illegible] свој [illegible]. [illegible] је успео удаљити своју [illegible], сместио је у Рустук-Констанцу, [illegible], Варну, а одатле у Атину, [illegible] у Београд [illegible]. Стари Турци [illegible] устав. Нарочито има много турских дама (младотуркиња) које су потражиле уточишта на [illegible] страним [illegible].

Бар [illegible] дуго време!

С пута памта!

[illegible] су нам причали о једној врло [illegible] сцени, које су гледали у српском посланству у Цариграду.

Кад се [illegible] по Цариграду [illegible] „Хуррије“ [illegible] посланства [illegible] Кузман [illegible].

„Хуррије! хуррије!“ [illegible] турске слободе. Живели Турци [illegible] устав! [illegible] Кузман [illegible] да је [illegible]!

[illegible] Срби [illegible]!

Цариград, 8. априла [illegible] Велики везир, министар [illegible] и [illegible] султаном [illegible] устав. [illegible] Прокламација [illegible].

[illegible] образована је турским и мађаронима [illegible] министра [illegible], а и [illegible] Турске [illegible] Порте. Утисак који је учинила [illegible] у нашим је добар.

[illegible] у [illegible], именован је за министра војног.

Париз. „Хавас“ јавља из Цариграда да је Исмаил-беј [illegible] султану, [illegible] да султан [illegible] писмо, [illegible] да абдицира, а [illegible] да би Султан одмах абдицирао, [illegible]. Даље је речено да је султан [illegible] не само из унутрашњости но и из Солуна [illegible].

Промена на престолу

Цариград, 7. априла. У двору се непрестано држе конференције с великим везиром и министром [illegible]. [illegible] младотурских трупа [illegible], а према [illegible] за султанову абдикацију. [illegible] из Сан Стефана трупе ће тек тада ући у Цариград.

Цариград, 7. априла. По једном саопштењу у дипломатским круговима, [illegible] Немачке у Цариграду, [illegible] кабинета [illegible] у корист Абдул Хамида.

Франкфурт, 7. априла. „Франкфуртске Новине“ јављају из Цариграда: [illegible] „комитета за јединство и напредак“ да абдицира, упутио је султан великом везиру телеграм [illegible] да учини што треба. Султан не мисли да напусти борбу. [illegible] да му је ситуација [illegible], и према томе [illegible]. [illegible] у томе, да стоји у преговорима, [illegible] устав [illegible] интервенцију младотурске војске. У томе се [illegible], да је [illegible] из [illegible] са [illegible] у Чаталџи. И [illegible] ових задњих дана. Тек кад се [illegible] султан ће ући у борбу у Јилдизу, [illegible] у [illegible].

Цариград. Уверавају да је [illegible] и [illegible]. Парламент је [illegible]. У Стамболу је [illegible] војска, која је [illegible] у Цариград, [illegible] стање. Многи [illegible] „Исламе“ [illegible]. Посланик Исмаил Кемал побегао је због [illegible] од 31. марта.

И друга [illegible] у [illegible] сматрају се за [illegible]. Уверавају да је јуче била тајна седница парламента у Сан-Стефану, на којој је било 300 посланика. Ахмед-Риза дошао је такође у Сан-Стефано из Цариграда, где је у [illegible]. Тој тајној седници, којој је председавао Талат, потпредседник, присуствовао је и Енвер-беј, војни аташе у Берлину. После седнице Ахмед-Риза [illegible] у [illegible] сенатори и [illegible]. [illegible] младотурска [illegible] и [illegible] са Султаном. [illegible] у Сан-Стефано и [illegible] младотурцима.

Софија, 8. априла. Санстефанске депеше „Вечерње Поште“ јавља:

Младотурци су прокламовали збацивање султана Абдул Хамида а за његовог наследника прогласили Решад ефендију, који ће владати под именом Мехмед V.

Г. министру унутрашњих дела

Ми, [illegible] губитак [illegible]. А [illegible] у [illegible] Јер [illegible], [illegible] на [illegible] месту, [illegible] у стању [illegible]? Ви сте [illegible] у [illegible] у [illegible] Ст. Протића.

[illegible] је [illegible] у [illegible], да у [illegible] и [illegible]. Он [illegible] и [illegible].

Сад [illegible] у [illegible] Протић [illegible] у Вишњици [illegible] Љубић, [illegible].

Шта [illegible]? Шта [illegible]? И [illegible] „[illegible]“ [illegible], као да [illegible] Стојан Протић и Церовић?

Епиграм

[illegible]
На Дечанском је тргу
[illegible]
[illegible]

[illegible]
— Изнурио на улу —
[illegible]
[illegible]

— р.

Српске земље

Далматински адвокати браниоцима „велеиздајника"

Далматински адвокати (њих 30 на броју и 19 адвокатских кандидата) упутили су браниоцима оптужених Срба „велеиздајника" у Загребу писмо ове садржине: „Ми потписани адвокати и адвокатски кандидати из Далмације, без разлике странака, [illegible] загребачком суђењу [illegible] изражавамо своје потпуно признање и стручну солидарност с вама. Господо браниоци, који сте својим правним и патриотским поступком и радом учинили не само патриотску дужност [illegible] Жалећи што [illegible] кривудави [illegible] далматински адвокати [illegible] поручују браниоцима [illegible] другови из свих крајева [illegible] раду и [illegible]

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Поднет предлог.

Влада је јуче поднела предлог Народној Скупштини, да се избори окружних посланика, који се имају у месецу августу ове године извршити — *не врше*, него да се одложе до месеца фебруара идуће године, до када ће времена ступити у живот нове измене и допуне у закону о уређењу округа и срезова.

Предлог је упућен за хитан.

На знање комисији.

Решењем пожаревачког суда од прошле године, стављени су под суд, [illegible] Петар Милићевић срески капетан, Петар Драгомировић срески писар и [illegible] писар Ђорђе, за [illegible] закона, приликом избора општинских часника у Великом Црнићу округу пожаревачком.

Како је истражна комисија одредила Петру Драгомировићу начелнику сада среза прокупачког, то јој се скреће пажња и на ово дело за које је Драгомировић већ стављен под суд, зато, што је Драгомировић, док је у пожаревачком срезу био неограничени господар и чинио све, [illegible]

Велики духовни суд.

1. маја ове године састаће се и отпочети рад у Београду своје седнице велики духовни суд.

Злостављања у војсци.

Из Ваљева нам јављају да тамо један пешадијски поручник — чије име за сада прећуткујемо — дивљачки и немилосрдно туче војнике, а нарочито посилне.

Осуђујући овакве појаве у војсци, ми и не сумњамо, да ће министар војни [illegible] употребити све законска средства да сузбије ову [illegible]

Са погреба.

Јуче је сахрањен [illegible] Ни погребу су [illegible] у униформи [illegible]

Старатељски судије.

На предлог министра правде, Краљ је потписао указ, по коме се [illegible] судије [illegible] у [illegible] судовима [illegible] судије из тих судова.

Званично [illegible]

Г. др [illegible] Поповић директор државних железница, обишао је [illegible] пругу и уверио се [illegible] Г. Поповић вратиће се [illegible]

Учитељски стечај.

Министар просвете на основу чл. 33. закона о народним школама расписао је стечај за попуњење учитељских места у појединим школама.

Рок за подношење [illegible] остављен је до 20. априла о. г.

Биће враћен.

Г. Данило А. Живаљевић ревизор пореске управе у [illegible] биће поново враћен у пореску управу.

Тражио пензију.

Генерал Никодије Стефановић, командант моравске дивизије, тражио је пензију [illegible] у Нишу [illegible]

Збор кафеџија.

Данас после подне у 3 сата, одржаће редовни годишњи збор београдске кафеџије, у кафани код „Коларца" на коме ће се изабрати [illegible] и нова управа, а тако исто прочитати извештај управног и надзорног одбора, о њиховом раду за прошлу годину.

Лоповска компанија.

Ова компанија од 11 [illegible] који су [illegible] Београду, а коју је похватао [illegible] писар кварта теразијског г. Сајић [illegible] је јуче суду на осуду.

Суд је све кривце ставио под суд и послао [illegible] притвора судског.

Производство жандарма.

Командант жандармерије, произвео је у чинове каплара [illegible] редова, а тако исто и неке капларе у чин поднаредника, како у главној групи у Београду, тако и у појединим одредима у окрузима.

Изгубљене заложнице.

Управи града Београда предате су свега 4 заложнице Класне Лутрије, по коме су заложени [illegible] у суми од 10.000 динара. [illegible] Антонија Лазаревића и Миленка Богдановића, [illegible] није познато.

Крађа.

Г. Војислав Цекић [illegible] министарства народне привреде известио је управу града Београда, да су му [illegible] и његова жена Ана, који су код г. Цекића били у служби, украли [illegible] 130 динара у готову новцу. Извршеним претресом, нађене су многе ствари г. Цекића међу стварима [illegible] и његове жене. Поведена је [illegible] истрага.

Убиство.

Светислав син Арсенија Цветковића, [illegible] од 18 година, родом из [illegible] на путу пред [illegible] кућом свог комшију Стевана Цветковића, и ножем га ударио у [illegible] од чега је ударца Стеван одмах умро.

Светислав је одмах стављен под кривичну истрагу и у притвор.

Веридба.

[illegible]

Поплава у Бабушници.

[illegible]

Потера за скитницом.

[illegible]

Камењем.

Петар Јовановић [illegible]

Крагујевачки болнички фонд.

На [illegible] скупштини крагујевачког болничког фонда, поред осталих послова, изабрана је нова управа. У нову управу су ушли: [illegible]

Добротвор крагујев. болнич. фонда.

Г. Јован Јовановић, штаб-лекар XVII пешад. пука из Ваљева, [illegible] крагујевачког болничког фонда, [illegible] 40 динара. [illegible] г. Јовановићу.

Вести из белога света

— [illegible]

§§ [illegible]

||| Аустријски [illegible]

[illegible]

|| [illegible]

[illegible]

(—) У [illegible]

Важне Вести

Без Чорбића!

Јанко Чорбић [illegible] зато је до Београда са [illegible] да поправи српско законодавство. Он, који је [illegible] Зато је он поднео предлог закона да се [illegible] Па зашто та аристократска привилегија Београду?!

Фузионаши је [illegible] да се тај предлог [illegible] пред Скупштину. И тако ћемо добити после Станковог и један Чорбићев закон!

Фузионаши имају чудан појам о [illegible] влади! Они [illegible] Ст. Новаковића и Ст. Рибарца, да [illegible] Станка Ћуће и да се [illegible] са Чорбићевим [illegible] А и г. г. Новаковић и Рибарац имају чудне појмове о својим дужностима, [illegible]

Архилажов

„Одјек" је назвао г. Стојана Протића [illegible] Нема тога средства којим се тај створ [illegible] Лаж му је [illegible] средство [illegible] страшно и одвратно.

О томе само један пример.

У „Самоуправи" од 4. ов. мес. написао је тај архилажов ове врсте:

„Када су, [illegible] Влада Краљевине Србије да даде [illegible] ноту, и када је влада ту ноту изнели пред народно представништво, [illegible] *[illegible]* Кад то раде непријатељи Србије, то је [illegible] кад то ради један српски лист, *онда је то* [illegible]

Данас чисто и јасно речено: тврђење како је влада [illegible] за један блеф својом ратном спремом, [illegible] отаџбине.

То је и за будимпеште [illegible] Стојан [illegible] да у [illegible] „Самоуправи" то јавно [illegible]

„Правда" се потрудила да покаже како г. Стојан Протић не зна шта је блеф, и како је „Самоуправа", [illegible] значење те речи, тврдила да је Јован [illegible] (то је, знате, директор „Правде") за то издајник, што је тврдио да је српска влада просто правила блеф, кад је вршила наоружање српске војске и да није ни намислила на рат. *Међутим [illegible] му Јован [illegible] просто [illegible] лаже!*

Дакле 4. је априла тврдио да је то издаја, кад један српски лист тврди, да је влада својим ратним спремањем правила блеф, а 8. априла вели да није то никад тврдио и да [illegible] „просто [illegible] лаже".

И то је министар у овој земљи! То хоће да буде [illegible] карактер! — [illegible]

Народна Скупштина

Најсрећнији министар

За генерала Живковића, [illegible] да је најсрећнији министар у Србији. [illegible]

Ово је збиља најсрећнији министар у Србији.

Зла судба

[illegible] Стојану Протићу [illegible]

Нема те прилике [illegible]

То је [illegible] бно.

Рад. Агатоновић је [illegible] интерпелацију о [illegible] у [illegible] г. Ст. Протић [illegible] министар.

Зла судба Стојанова донела га је на положај министра финансија [illegible] на ову интерпелацију.

То [illegible] Стојан [illegible]

Али, Стојан се [illegible]

[illegible]

— [illegible] Стојан

— [illegible] Ђ. Марковић.

— Не [illegible] Стојан

А ја [illegible] Ђ. Марковић.

— И [illegible] Агатоновић.

— Не [illegible] Стојан

— Али, ми [illegible] Марковић и Агатоновић.

Стојан је [illegible] да [illegible] бити.

[illegible]

„Правда" почиње сутра доносити ново:

„Султан Абдул Хамид и његов престолонаследник"

или

Четири и по године затвора у серају принца Абдул Меџида

Овај напис из пера бив. секретара турског посланства у Бечу, изазвао је читаву сензацију у целокупном читалачком свету, када је скоро отштампан у „Матен" и с тога обраћамо пажњу наших читалаца на њ.

Са Кавказа

[illegible] — Једна страховита убица

(Писмо за нашег читаоца „Правде")

Беку, на Каспијском Мору 20 марта

(свршетак)

Пошто се полиција и војска удаљила са својим пленом из лађе, „Цесаревић" је стала заклонити на обале, које се видело од нас удаљене. У току путовања, које је трајало неколико сати, стигао сам да [illegible] овог претреса и за велику панику, у којој они се сви путници на „Цесаревићу" налазили. Да није било врло јаке [illegible] полиције, ко зна шта би се још било и врло је вероватно, да не бих био у стању да вам пишем ово писмо, пошто би засигурно постао [illegible].

Ево даље шта је било:

На „Цесаревићу" нашла је овог пута државна пошта из Боку у Красноводском. Само новца било је 1,200.000 рубаља, што у нашем новцу износи три милиона динара.

Руски револуционари врло често нападају државне поште на пароброду и жељезницама, из [illegible] бање и државне благајнице. На тај начин долазе до потребног им новца за набавку оружја и експлозива. Ти нападачи познати су под именом „експропријатори." Једна таква чета спремала се да опљачка и државну пошту са „Цесаревића." Сви чланови обучени су као обични путници, а у свој пртљаг беху сакрили и оружје. За овај напад полиција је била известио још пре две недеље, али је пустила да би се експропријатори најпре укрцали у пароброд, па да их на лицу места похвата. Као што се види, то је и успело потпуно. Сем двадесет и једног експропријатора полиција је у њиховом пртљагу нашла двадесет маузерових пушака, десет револвера и велики број муниције.

План напада био је овај

Чим пароброд изађе на море на растојање, да се са обале не може видети, експропријатори би једни по једни ушли у своје кабине и узели из пртљага оружје. Сви би се тада разредили око поштанског одељења и бродске администрације. На дати знак побили би војничку стражу, која је износила пет људи, капетана пароброда и његову најближу околину. Путницима би запретили, да се нико не миче с места. На тај начин они би покупили сав новац, спустили чамце и удаљили се на обалу, пошто би најпре покварили машину и крмило на броду и уништили све сигналне знаке.

Без машине и крме, без икаквих сигналних знакова били смо осуђени, да останемо на отвореном мору, изложени ветровима и бурама. Ужасна ситуација и хвала бакинској полицији, што нас је од ње избавила.

Кад сам се вратио из Красноводска у Баку дознао сам још неке појединости о овом догађају. Међу ухапшенима, који су познати као најопаснији експропријатори, налазе се и две опасне личности. Бивши резервни официр [illegible], који је на пароброд дошао у одело [illegible], и неки татарин [illegible]. Овај други је један ужас од човека. Пре неколико година убио је своју [illegible]. За ово убиство осуђен је на робију и послат на Сахалин, одакле је после неколико месеци побегао. Од то доба до данас извршио је преко четрдесет убиства и безброј других страшних преступа.

И таквом једном човеку је [illegible] у шака? И то где? На отвореном и пустом мору!

Бре! Кажем вам се јежи при овој помисли! Због тога и нисам у стању више да вам пишем. Док се мало приберем [illegible] још једно писмо пошаљем, па ћу онда у Тифлис, мету мог [illegible] путовања.

Братски поздрав и до скорог виђења.

В. П-ић

Једна оригинална наредба

I

Ради [illegible] уносимо у [illegible] у Митровици издао је од речи до речи овакву наредбу:

[illegible]

Наредба.

Пошто је [illegible] — [illegible] наредбу фамили, стражари, [illegible] у [illegible] [illegible] — [illegible] за [illegible]?

[illegible]

М. С. Неговановић с. р.

II

Из чл. 236. [illegible] закона

Позив је финансијске стражe

1. [illegible]

2. [illegible] и финансијске [illegible] службе.

3. [illegible] службу.

III

[illegible] М. Неговановић [illegible] наредбу, [illegible] фамили [illegible] *Прота*, [illegible] финансија.

Интересује нас, да ли ће [illegible] стражe [illegible].

[illegible]

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

Једна крупна државна потреба

„Последњи догађаји најбоље су показали, како крупна државна потреба изискује премештање престонице из Београда у унутрашњост Србије."

Тако су министарски посланици [illegible] свој предлог о премештају престонице.

Да, рекох себи, да бих чуо ту „крупну државну потребу," која изискује премештање престонице, из уста самих предлагача. И пошто ми је, из нормалних разлога, било немогуће да интервјуишем свих осамдесет и два посланика, то сам изабрао тројицу из оних округа у којима се налазе вароши, које се помињу као нова престоница. Отишао сам прво код

Посланика из крагујевачког округа

— Дошао сам, господине посланиче, до вас, да сазнам ону крупну државну потребу, која изискује премештај престонице и да чујем ваше мишљење о томе, која би варош била најподеснија за нову престоницу.

— Бићу веома кратак — одговори [illegible] посланик. Били сте и сами очевидац оне огромне забуне и панике на [illegible] на Београд. Та забуна и та паника треба да нам послужи за наук, да престоница не сме и даље остати на граници, већ се мора преселити у центар Србије. А чим сам вам поменуо центар, онда сам вам уједно одговорио и на друго питање. Јер за коју би се варош, сем Крагујевца, могло рећи да лежи у центру Србије. Кнез Милош је био паметан човек, и баш за то је изабрао за престоницу Крагујевац. После, чим се саграде све пројектоване железничке пруге, Крагујевац ће бити највећа главна раскрсница.

— Још једно дискретно питање: Имате ли ви имања у Крагујевцу.

— Немам, али га има мој зет...

— Благодарим — и одох код

Посланика из крушевачког округа

И њему сам поставио исто питање. И он ми одмах одговори:

— Разлога за премештање престонице има и сувише. Последњи догађаји то су најбоље показали. Само настаје питање, која би варош била најподеснија за нову престоницу? Да ћу вам одмах рећи мој избор. То је Крушевац. Прво с тога, што се он налази у центру Србије. Цар Лазар је био паметан човек и баш за то је и изабрао за престоницу Крушевац. После, чим се саграде све пројектоване железничке пруге, Крушевац ће бити највећа главна раскрсница.

— Још једно дискретно питање: имате ли ви имања у Крушевцу.

Имам, хвала Богу, и то доста велико. Хе! Да је оно у Београду, вредело би најмање сто хиљада динара. И после [illegible] уздаху.

— Благодарим — и одох код

Посланика из нишког округа

И њему сам поставио исто питање.

Да, крупна државна потреба. Молим вас, зар би цело ово питање било овако окончано да се није затворило од узнемиреност Београда. Што се тиче места у које би требало преселити престоницу, могу вам одмах изјавити, да би Ниш био најподеснији. Прво с тога, што он лежи у центру Србије. Краљ Милан је био паметан човек, и баш зато је припремао Ниш за престоницу. Ниш се и данас помиње као „друга престоница". После, чим се сагради Дунавско-Јадранска железница, Ниш, који је то већ и сада, биће највећа главна раскрсница.

— Још једно дискретно питање: Имате ли ви имања у Нишу?

— У Нишу не, али у непосредној околини Ниша имам до сто хектара.

Благодарим — и изађох на улицу.

Из ових одговора већ сам могао замислити каква ће бити дебата у скупштини о премештају престонице, с тога се реших, да одем код Пашића, као вођу скупштинске већине, те да сазнам, да ли ће његова група гласати за премештај.

Уз пут ми паде на памет, да се мало који користио интервјуима са Пашићем, с тога се реших да посетим његовог најинтимнијег пријатеља Стана Кућу.

Било је тачно двојест часова кад сам затекао Стана на ручку у једној механи.

Пошто сам се [illegible] што се у [illegible] му поставих питање.

— Тако да вам кажем. И Никола каже да се треба селити престоница. Ал' и ја сам за ту идеју. Али се сва опиљу на место, на ће тешко да бидне. И Никола [illegible] да се позове враче. Он каже, да се не срећу посланици треба да буде Житковац [illegible] [illegible].

— Ја, бате, имам плацеве у Београд, те ће ми [illegible] али сам опет за Житковац. За државну потребу ћу ресурим једно ће [illegible]. Ама нијер [illegible] бидне [illegible].

— А је ли вољан г. Пашић на понуђење.

— Јок. Неће он да чује. Јучер ми баш каже: Житковац или Београд. Никако друкчије.

— А посланици неће пристати на Житковац?

— Па неће. Ама неће се сели ни из Београд, поручује им Пашић.

Благодарим — и одох.

* * *

Сагорирам ових разноликих схватања једне „крупне државне потребе" и сад сам почео тражити згодно место. Пошто не у једној вароши немам имања, то ми је тешко ишло са избором.

Уморан стигох кући, расположен се, испружих се на кревет да се мало одморим и дођохим мисли.

Разгледајући четврту страну једног листа виде ми у очи овај оглас:

ПЛАЦ У НИШУ

продаје [illegible]

Погледах у потпис и одмах сам био начисто шта то значи г. Исидор Јанковић, главни сарадник „Звона". Он већ у напред наплаћује престоницу.

Сигурно је и он на исти начин схватио крупну државну потребу, као и народни посланици.

[illegible]

НИШКА ХРОНИКА

[illegible] — А [illegible] — [illegible] — [illegible]

Људи који долазе из Ст. Србије причају да је [illegible] манифестација поводом аустро-турске нагодбе о [illegible] Херцеговине. [illegible] „[illegible]" — [illegible] Но се [illegible].

Али ето где су [illegible] у царскоградској [illegible].

Док ово по Турској [illegible] и томе, ми се, после [illegible] за [illegible]. Ни [illegible] у скупштинској згради [illegible] — Али [illegible]! Да [illegible].

После [illegible] Ниш [illegible]. [illegible] Пазари су [illegible] у [illegible] Нишу [illegible] у сваку [illegible]. Пре [illegible] у Београду и обраћали је [illegible] акције. [illegible] успеха.

[illegible] три године, [illegible] је. У [illegible] у један кревет. У [illegible] сто кревета. [illegible].

[illegible] Рајића и Алексинца.

[illegible] у [illegible] Ђунис — Алексинац. [illegible] Живановић [illegible] из Делиграда. [illegible] „у [illegible] стању" [illegible].

Позоришне вести

Бранина позориште

Вечерашњи програм [illegible] програма [illegible] се.

[illegible]

Руцрамћева позориште

Вечерас се даје [illegible] „[illegible]" [illegible] г. [illegible].

У ЦАРА УРОША улици бр. 17 [illegible] и [illegible] за [illegible] [illegible] у истој кући.

253 1—3

За госпођу или госпођицу [illegible]

Г. Матића [illegible]

Елегантни стил [illegible]

Варошанци [illegible]

Јован Ж. Јовановић

[illegible]

Купони Дубровачких лозова

Цена 6·— дин.

Главни згодитак **100.000, 75.000, 35.000** [illegible]

Иван J. Ешкенази

На продају [illegible]

Српска Аграрна Банка

ПОЗИВ НА УПИС АКЦИЈА

[illegible] **Српске Аграрне Банке** [illegible]

1. — [illegible]

2. — [illegible]

3. — [illegible]

4. — [illegible]

5. — [illegible]

6. — [illegible]

7. — [illegible]

[illegible]

Српска Аграрна Банка [illegible]

[illegible] 1,000.000 [illegible] 40.000 [illegible] 25 [illegible]

[illegible]

Оснивачки Одбор
СРПСКЕ АГРАРНЕ БАНКЕ

I СРПСКА ФАБРИКА ЗАПУШАЧА

Арсе Ж. Илића — Београд

[illegible] ул. 38 [illegible] 31

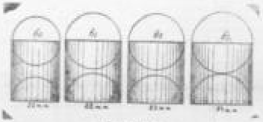

Телефон [illegible]

ИЗРАЂУЈЕ и ПРОДАЈЕ

ЗАПУШАЧЕ [illegible]

ДИНАРА 16.000 ДИНАРА

[illegible]

На продају [illegible]

Виша кућа [illegible]

Једно имање од 20 хектара [illegible]

[illegible] **Павла К. Убавића** [illegible] „**Три Бокала**“ [illegible]

[illegible] РАДЊА

СТОЈАНА СИМИЋА и БРАТА

[illegible]

[illegible]

За наступајућу пролетњу и летњу сезону

ВЕЛИКА РАСПРОДАЈА

[illegible]

Браће Х. Габај, код „Круне“

[illegible]

[illegible]

Штофова [illegible]

Платна и шифона [illegible]

Платна [illegible]

Чаршава [illegible]

Порхета [illegible]

Цицова [illegible]

Веша [illegible]

Модера [illegible]

Велики избор [illegible]

Тепиха [illegible]

[illegible]

С поштовањем,

Браћа Х. Габај.

[illegible]

[illegible]

„ЊУ-ЈОРК“

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kingsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

[illegible]	франака у злату 2.888.000.000
[illegible] у 1908 години преко	530.000.000
[illegible]	2.379.000.000
Резерва за [illegible]	416.000.000
Нова осигурања у 1908 години	722.000.000
[illegible]	3.11[illegible].000.000
Сва осигурања у [illegible]	10.331.000.000

[illegible] 1909 год. [illegible] 27,407.086 [illegible] 22,146.252 [illegible] 1908 години.

[illegible]

[illegible] 1909 [illegible] 1907 [illegible] 10.000.

[illegible]				[illegible] на 20 г.				[illegible] на 20 г.			
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
25	247.00	3540	14.03	25	378.00	4720	12.5	25	527.00	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	13.5	40	571.00	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	730.00	[illegible]	15.2

[illegible]

Дирекција друштва „Њу-Јорка“ за Краљ. Србију.

БЕОГРАД, [illegible]

[illegible]

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

[illegible]

РИБЉИ ЗЕЈТИН

[illegible] /Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5% [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше са упутством [illegible]

„**АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ**“

[illegible]

Цена једне флаше 2 дин.

[illegible]

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд**

[illegible]

[illegible]

„ПРАВДА“ прима огласе по најумеренијој цени.

„Правда“ [illegible]
[illegible]
Уредник [illegible]
[illegible]

ПРАВДА

Телефон 821 | ПЕТАК 24. АПРИЛА — БЕОГРАД | директор Јова Адамовић | ГОДИНА VI. — 1909 — БРОЈ [illegible] | Телефон 821

БУГАРСКА КРАЉЕВИНА

Г. Милован Миловановић хоће просто да се прослави!

Нема до сада ни једне ствари, коју он није рђаво свршио, али је у овим свршио. Најкрупније и најсудбоносније догађаје, као министар спољних послова је оставио да се развију до конца и директно нашим противницима [illegible], без и најмање утицаја ни с једне стране.

И у своме рђавом раду г. Миловановић има просто гениалну логику! Он није нигде ни у чему стално, као је [illegible] и радикалан у свему, [illegible] је и неумешан само кад је реч о истински личне интересе [illegible] рђаво водити и завршити.

Како је отпочео, водио и завршио судбоносно питање о анексији Босне и Херцеговине, познато је не само целој Србији но свакоме Србину, ма где који био. [illegible] Миловановића је дао исто велико да Босну, као и пре Андрашија и Ерентала. Андраши је извршио окупацију, а г. г. Еренталь и Миловановић анексију.

[illegible] г. Миловановић водио политику Србије у односима с Бугарском.

Његов претходник г. Н. Пашић је тако [illegible] водио и са Бугарском и са Црном Гором, да је г. Миловановић [illegible] и [illegible] јер су обе те државе желеле са Србијом добре односе. И зато је у почетку и изгледало, као да г. Миловановић има успеха у политици са Бугарском, јер је свака [illegible] г. Пашића [illegible] била. Но чим се мало заборавило [illegible] г. Пашића, и обратило се пажња на делање г. Миловановића, показало се [illegible] г. Пашића.

Г. Миловановић је довео Србију потпуно [illegible] и није је умео унести у [illegible]. Пропустио је тренутак зближавања с Бугарском, и Бугарска се испред носа г. Миловановића [illegible] и добила своју независност.

Нормално, да су [illegible] је Бугарска дошла до независности, а нарочито [illegible] помоћу, кога је [illegible] Срби, који су се у души радовали успеху Бугарске. Али је одмах после тога [illegible] да се [illegible] и да се Србија и Бугарска [illegible] у заједници [illegible] не пријатеља. Та би заједница могућила и успешно [illegible] у овом састанку, који је [illegible] у Турској.

За све то није требало ни велике памети ни великог јунаштва. Могло се само учинити у своје време, онако како се учинило сад. Да је [illegible] признање и честитање кад је требало, било би добро [illegible], а кад му [illegible] нема [illegible] је без икакве вредности.

Ми нисмо [illegible] као што [illegible] у томе, да се не би [illegible] нешто смо се ограничили само за [illegible] рад по [illegible] и [illegible] успеху. Чим је [illegible] пут и успех је [illegible].

Цар Фердинанд је за кратко време учинио много за Бугарску и њен народ. Он не само што јој је осигурао мир, што је [illegible] културног и економског напретка, него јој је [illegible] и последњи [illegible] у [illegible] политици. Последња честитка [illegible] Фердинандових заслуга. Бугарска и њен владалац [illegible] и честитке са стране Србије, с којом ће [illegible] у пријатељству и [illegible] руку под руку [illegible] не буду [illegible] питања [illegible] амбиција, него [illegible] питања [illegible] расе.

Нека [illegible] догађаји и Србији и Бугарској [illegible] политику реализма и [illegible].

ЈЕДАН ПРЕСЕДАН

Неоспорно је истина да [illegible] министар [illegible] г. Живковић [illegible] министара [illegible] који су [illegible] учинили [illegible] г. Живковић [illegible] министар [illegible] од 10 година [illegible] — без свога старог [illegible].

По њима, као што [illegible] у грешку, а [illegible] не смотра [illegible] у [illegible] у [illegible] наш [illegible].

А ђенерал г. Живковић [illegible] у једну огромну погрешку последњим својим указом о унапређењу официра, учинио је погрешку [illegible] не су чинили [illegible] министри војни, [illegible] бивши [illegible] у кабинету министра војног.

Указ од 29. марта текуће године не одговара очекивању официрског кора, не одговара [illegible] од стране официра у [illegible] министра.

Основни принцип [illegible] у унапређењу официра: „досадањи [illegible] и [illegible]", а [illegible] у српској војсци [illegible] сад. [illegible] министра војног [illegible] министра [illegible] ђенерала [illegible] „[illegible] ђенерал".

[illegible] ће [illegible] официра [illegible]

[illegible] официри [illegible]?

Да проконтролишемо [illegible] указ.

У ђенералштабној струци су унапређени у чин потпуковника 2 мајора, и у чин мајора 2 капетана I класе.

У пешадији су унапређени у чин потпуковника 7, у чин мајора 2, у чин капетана I класе 2, у чин капетана II класе 37, у чин поручника 12 официра.

У коњици за мајора 1, за капетана I класе 1, у чин капетана II класе 3, у чин поручника 8.

У артиљерији у чин мајора 1, у чин капетана I класе 4, у чин капетана II класе 12 и за поручнике 23 официра.

У инжињерији за мајора 1, за капетана I класе 2, за капетана II кл. 2, за поручника 5 официра.

У санитетској струци у чин мајора унапређена су 2 капетана I класе, у чин капетана II класе 3 поручника.

Даље од 8 мајора унапређених указом од 29. марта 1909. год. [illegible] четворица су из ђенералштабне струке, двојица из судске струке, а [illegible] из четири главна рода оружја остао 1.!!!

А нама се чинило, да струке бају и постоје због та 4 главна рода оружја, кад оно што је испало [illegible]!!

Наша војска постоји ради струка!!

Но према том указу, члан 17. закона и устројству војске [illegible], што [illegible] Е, али што ћете, [illegible] су ту, и према њима [illegible] овог [illegible].

(наставиће се)

„Султан Абдул Хамид и његов престолонаследник"

или

Четири и по године затвора у серају принца Абдул Меџида*)

Једног мајског јутра [illegible] сам весео и расположен [illegible] Јелисејских Поља у Паризу. Мој шеф, [illegible] једног од највећих европских листова у Паризу, послао ме је у царско отоманско посланство у Паризу с неколико политичких питања. Ствар није била хитна. Пришао ми је пријатељ К. бег. Он је тада био други секретар посланства у Паризу и отправник послова у Берну. То је био љубазан човек, фино образован, [illegible] у своме [illegible] и политичком мишљењу и — како се изражавао — [illegible] стране. Онај мој пријатељ био је бригадни ђенерал и командант артиљерије у Цариграду. [illegible] који сам [illegible] је и [illegible] у [illegible] у [illegible] о Турској и [illegible] сам [illegible] Помоћу [illegible] ствари [illegible] Тек сам [illegible] [illegible] Мунир паши, [illegible] — тада још Мунир бега — к мој пријатељ ме већ увео [illegible] у [illegible] не задржи, [illegible] ме за њим, [illegible] за [illegible] Мунир бега. Он ми [illegible] у Цариград. [illegible] принц Абдул Меџид ефендија, [illegible] стране [illegible] турског народа и заробљеник султана Абдул Хамида, [illegible] Абдул Меџид, рођен 1868. као син султана Абдул Азиза, који је умро 1876. [illegible] принц Јусуф Изедин(?) [illegible] ефендије [illegible] године свога живота.

* * *

После три дана [illegible] у Паризом и за време [illegible] да [illegible] Абдул Меџида. Мој [illegible] пријатељ [illegible] Зеки бега. [illegible] Зеки бега. После, не сећам [illegible] у три сата [illegible] у Паризу [illegible]. Једне суботе пре [illegible] сам у Цариград, [illegible] у Пери [illegible] у своје [illegible] примио [illegible] Зефир [illegible] Јелисавету [illegible] у [illegible] и [illegible] и [illegible] и [illegible].

Прошло је [illegible] Абдул Меџида [illegible] Зеки бег [illegible] султан Абдул Хамид [illegible] да [illegible] свету [illegible] Абдул Хамид [illegible].

Четвртог јула 1908. прешао сам праг [illegible] тамнице. Четири године и четири месеца живео сам ту заједно с тим несрећним човеком. Шта сам за то време видео и доживео као први Европљанин, који је икада живео у једном серају, хоћу да испричам овде.

(наставиће се)

---

*) После [illegible] Абдул Меџида [illegible] у Цариграду [illegible] у Турској [illegible] престолонаследник [illegible].

Епиграм

Србија и Црна Гора

Да л' ће опет копати
Међу нама јаз?
Народ који каже нам:
Стара крвца н' [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] — [illegible]!

— р —

Крвави дани у Цариграду

Хришћани као таоци

Већ три дана како су младотурци [illegible] своје трупе које достижу број до 50 хиљада војника на капији Цариграда код Чаталџе, и сваког се часа очекивало извешће, да су се младотурци већ потукли са султановом војском или да су ушли у Цариград. Међутим, тај глас не долази, а борбе се непрестано воде једна према другој. Тај се застој у операцијама чини свакоме неразумљив јер многи држе да би младотурци били моћни потпуно победити султанову војску, заузети Цариград и васпоставити ред какав хоће, па кад то не урађују бојазан је да они тиме не чине погрешку, која не може постати фатална и судбоносна за успех целе ствари.

Међутим је стигло једно обавештење, које може у великој мери тај застој да објасни.

Влада у Цариграду, осећајући се слабијом од побуњеника, поручила је овима [illegible] ако младотурци не пристану на понуде о миру, које им влада нуди и ако гурну на Цариград — војска ће у Цариграду искасапити све Хришћане, по Цариграду направити покољ, и изазвати европску интервенцију па и окупацију Цариграда. А то младотурци ако добро [illegible] не смеју допустити. То је заиста забринуло младотурке и зато су сад они застали и можда ће се упустити у преговоре.

Преговори

Цариград, 8. априла. Између младотурске војске и султана сад се воде преговори. Није немогуће да се постигне споразум, по коме би Хилми паша реконструисао кабинет, проузроковачи нове реакције би се казнили а султан остао на престолу, а ако би као први заробљеник био још строжије под надзором него до сада. [illegible]

Посредовање сила

Цариград, 8. априла. Из поузданих извора сазнаје се, да Енглеска, Француска и Русија чине све могуће да се одустане од промене на престолу. Младотурска војска је попустила притиску ових сила.

Султан остаје

Цариград, 8. априла. Уверавају, велики везир је изјавио да ће султан остати. Између младотурака и парламентарне војске споразум ће се извршити без посредовања сила. Војска ће сад остати пред капијама и после неколико дана вратиће се. Флота ће одавде отићи само ради вежбања.

Коначно решење

Цариград, 8. априла. По једногласном мишљењу свих меродавних кругова, због [illegible] криза ће се решити прекосутра.

Држање сила

Рим, 8. априла. С поуздане стране јавља се, да су се силе сложиле, да у случају потребе све једновремено интервенишу у Турској.

Фетва о збацивању

Цариград, 9. априла. Спремна је фетва о збацивању султана. После капитулације двора, можда још о сутрашњем селамлуку, биће изабран нови султан. Тек тада ће парламентарна војска свечано ући у Цариград, парламент ће се васпоставити и образоваће нови кабинет.

Енвер бег о султану

Цариград, 9. априла. Цариградски дописник „Матена“ разговарао је у Сан Стефану с Енвер бегом, који је рекао да султан не сме дуже владати. Његов даљи опстанак на престолу значио би пут и смрт отаџбине. У погледу свог живота Абдул Хамид може рачунати на нашу благонаклоност, али не може тражити и што друго.

Тајна седница

Цариград, 10. априла. Јавља се из Сан-Стефана да је јуче била тамо велика народна скупштина, састављена из 19 сенатора и 120 посланика парламента. Седница је била тајна. Дебата је била поводом два предлога. Први је предлог о збацивању Султана, а други о оснажењу похода македонске војске на Цариград за законитост. За време дебате пет турских ратних лађа појавиле су се у Сан-Стефано, што је учинило рђав утисак и велико расположење посланика за први предлог. Шеик Ул Ислам изјавио да је већ пристао на збацивање Султана. И други предлог усвојен је и одобрене су обе прокламације Хусеин Хусниа. После тајне седнице била је јавна седница, којој су присуствовали командант солунског корпуса Махмуд Шефкет и шеф ђенералштаба Петреф. Уверавају да су у Сан-Стефано сада дошли 220 посланика, којима је забрањено да се из Сан-Стефана удаљу. Решење по предлогу о збацивању султана још није донето. Седнице се још држе.

Српске земље

Кнез Никола у иностранству

Црногорски кнез Никола с кнегињом Ксенијом и Кнезом Петром отпутовао је на Ривијеру, где се налази његов зет, руски велики кнез Петар Николајевић и његова кћи Милица Николајевна. У одсуству књажевом власт ће вршити министарски савет, јер је исти дан и престолонаследник с кнегињом Милицом отпутовао у Мекленбург-Стрелиц.

Демантн

Црногорска влада демантовала је вест српских листова, као да је кнез Никола молио Русију за дозволу, да се Црна Гора прогласи за краљевину, а он за краља.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Пријем дипломата.

Јуче после подне био је уобичајени пријем дипломата у министарству спољних послова, код министра г. Миловановића.

Пријему нису присуствовали г. Уајтхед енглески посланик који је на путу и гроф Форгач.

Министарска седница.

Синоћ је у министарству спољних послова држана министарска седница, под председништвом г. Ст. Новаковића министра председника.

Ни „промеморија“ не помаже!

Кад је д-р Миловановић у друштву са г. Ст. Протићем израдио ону „промеморију“, којом се Аустрији предаје Босна и Херцеговина и признаје да анексијом није повређено никакво право Србијино — мислио је тај наш обазриви државник да ће после тога остати на миру и да ће се моћи предати тихом уживању.

Међутим, преварио се и он и преварио је — опет! — целу Србију. За Србију мира нема!

Јуче су стигли извештаји са западне границе: да Аустрија [illegible] хитно велику, редовну војску на нашу дринску границу, а тако исто да шаље журно многе трупе ка Санџаку.

Аустрији се баш отворио апетит, кад је видела како је лако прошла. Како је наш министар Миловановић већ изјавио да анексијом нису повређена никаква права Србије, то ће му још лакше пасти да изјави: како ни окупацијом Санџака од стране Аустрије неће бити повређено право Србије.

Србијина права имају дебелу кожу као г. Миловановић образ, те их није лако повредити.

Краљица Наталија.

Бивша краљица Наталија, која сада стално станује у Бијарицу, опоравила се од болести толико, да намерава на дуже време отпутовати у Русију, у Ливадију, својој тетки кнегињи Мурузи. Краљица Наталија има огромна добра у Ливадији, која овим приликом хоће да прода, те да и своју тетку [illegible] у Бијарицу. Краљица Наталија има великих добара и у Румунији, и сад с румунском владом води преговоре ради продаје и тих добара.

Руска флота.

Са резервом бележимо глас, који се синоћ [illegible] Београдом пронео, да је јуче стигла пред Цариград руска флота од 10 крстарица, да однесе султана Абдул-Хамида.

Потврђен закон.

Краљ је потписао указ којим се потврђује закон о подизању фабрике алкохола у земљи.

Просветна конференција.

Јуче по подне се састали на позив г. министра просвете у III београд. гимназији повећа конференција од професора универзитета, гимназија и учитеља. На тој је конференцији г. министар просвете изнео своју намеру да заведе такав стални надзор у основној настави, тако и над средњим школама „да професори универзитета надзиравају и прате даљи рад својих ученика по средњим школама, а професори средњих школа да прате рад својих ученика по основним школама“. Г. министар је желео чути примедбе од присутних на тај свој план. Дискусија је прилично дуго трајала, али је од [illegible] конференције била показала своје расположење за надзор што је и врло правилно и неопходно потребно.

Шпијунска афера.

Јуче после подне, управа вароши Београда спровела је првостепеном варошком суду на осуду, све окривљене по шпијунској афери.

Суд ће је све ставити под суд и претрес ће се у најкраћем времену одредити.

Смена у војном санитету.

Оно што је требало већ одавно извршити успео је да најзад после многих [illegible] уради ђенерал Живковић. Он је сменио начелника војног санитета пуковника Сондермајера, који, да је било реда у овој држави, није никад ни требао да то место добије, а на његово место биће доведен човек у кога ће јавно мњење моћи имати више вере у овако критичним данима. Г. Министар је нудио [illegible] д-р Сави Карановићу, али је он одбио да се прими, па је онда начелничко место понудио потпуковнику д-р Лази Генчићу. Али нека не зазиру наши читаоци: тај лекар, по срећу, није никакав род оном Генчићу.

Службена ревност.

У служби великој ревности, да би надокнадио изгубљено време, које комесар ристовачке полиције употребљава у Београду и околини Ристовца, практикант ристовачке [illegible] Крста Трајковић, [illegible] у вишу пријаву, у 10 сати ноћу, при преласку из вагона у вагон код станице Предејане, на мосту несретно се омакао и пао у Мораву. Одмах је извађен из воде и пренет у болницу нишку на лечење.

Шта ли ће држава урадити за овог ревног службеника?

Зна ли влада за ово?

На граници босанској, према Србији, поред редовне финансиске страже и штрафуна, који су остављени да чувају стражу, повећана је погранична стража, на свакој стражарској станици и још са по једним [illegible] војником.

Какве потребе има Аустрија да појачава ову граничну службу са регуларном војском?

Смрт једног мајора.

Јуче изјутра око 7 сати г. Васа Новаковић, пешадиски мајор у Пожаревцу, помоћник команданта IX пешадиског пука „Кнеза Николе“ пошао је на коњу у касарну, и кад је дошао до кафане на пијаци општинској, коњ га збаци на калдрму и г. Васа услед случајног и несрећног пада одмах је на месту умро, и иначе је и раније био доста болешљив.

У круговима официра и грађана био је веома цењен и поштован.

Ухваћен Турчин.

Јуче је начелник среза јадранског у Лозници ухватио у крађи — [illegible] — дрва Омера Сарајића Турчина, из шуме Исаковића у Лозници, и притворио га.

Овакви случајеви дешавају се [illegible] и поред бројне финансиске и штрафуниске аустријске страже.

Депутација из Паланке.

Јуче су допутовали неколико виђенијих грађана из Смедеревске Паланке, у циљу, да умоле министра војног да им у Паланци подигне војничке касарне и тамо стално остане један коњички пук. Ову депутацију примиће данас министар војни.

Нема учила.

Већ петнаест дана, не може се у Београду добити ни у једној књижари „Ботаника“ за IV. разред гимназије од професора г. Живојина Ђурђевића.

Зна ли за ово управа државне штампарије, јер су испити на прагу.

Забрањено торбарење.

Поред већ до сада издатих небројено наређења полициским властима, о забрани торбарења по Београду и осталим варошима, министар унутрашњих дела поновио је ових дана [illegible] свим полициским властима и позвао их, да га тачно примењују.

Пожар на Сави.

Јуче пред вече, појавио се пожар на главној београдској [illegible] на Сави. Ватрогасци су одмах стигли на лице места и пожар угушили. Штета је незнатна. Данас ће се повести истрага од куд је ватра произашла.

Обесио се.

Никодије Стојмировић, тежак из Крепољина у Хомољу, одузео је себи јуче живот вешањем. Узрок је дугогодишња неизлечива болест.

Концерат Материнског Удружења.

У четвртак 16-ог ов. мес. по подне даће Београд. Матер. Удружење концерат у Краљ. Срп. Народ. Позоришту уз суделовање г. Милорада Гавриловића, књижевника и редитеља Народ. Позоришта.

Стављен под истрагу.

Решењем кварта палилулског, стављен је под кривичну истрагу и у притвор Милутин Јанковић и жена му Анка, за крађу ствари г. Владимиру Цвејићу, чиновнику министарства народне привреде.

Суд је одобрио притвор.

Веридба.

Г. Стојан Бабовић писар првостепеног алексиначког суда верио се са г-ђицом Зорком, ћерком г-ђе Алексије удове пок. Ђорђа Христовића трговца из Алексинца.

Убила га ракија.

Миленко Тутуз, сељак из Кусића у округу пожаревачком, попио сам јуче [illegible] ракије, седећи пред кућом свог брата, умро је напрасно по самом пићу, што је и лекарском и увиђајем на лицу места утврђено.

Умро од глади.

[illegible] хомољског а на граници среза [illegible] и деспотовачког, у атару [illegible], нађен је прекјуче један леш непознатог човека, који је [illegible] био кренуо. Идентичност леша није се могла утврдити. Секцијом и увиђајем утврђено је, да је овај човек умро у близини од глади.

Вести из белога света

— У будимпештанским политичким круговима сваки час се очекује, да избије министарска криза, јер су без успеха остали сви преговори о банци.

— [illegible] секретар у угарском министарству трговине [illegible] отпутоваће у Букурешт ради постављања румунско-аустро-угарског трговинског уговора.

— По једној петроградској вести, ако у Турској не наступе никакви догађаји који би могли утицати на међународну политику, министар спољних послова Изволски намерава још овог лета кренути се на већ раније објављени пут у иностранство.

— Немачки престолонаследник предао је румунском краљу најновију кабинетску наредбу цара Виљема, којом се краљ Карол именује за ђенерал-пуковника пруске војске. Осим аустриског цара Франца Јосифа ту титулу нема ни један други владалац.

Народна Скупштина

Настављена је дебата, поводом интерпелације Агатоновићеве о злоупотребама у Смедеревској Начелничкој Управи.

Први је добио реч Агатоновић, интерпелант.

Агатоновић је говорио пуна два сата.

У првом делу свога говора он је говорио о [illegible] економији, која се већ неколико година води у Угарском Министарству.

— У угарском министарству има две струје. Прва је која тежи, да подигне производњу српског духана а друга, која је противна [illegible] да би се могла [illegible] набавка страних духана — објашњавао је Агатоновић.

Нарочито, да је свима било јасно зашто је ова друга струја за набавку страних духана.

У свом говору он је утврдио неправилности при куповању и сортирању духана, неправилности при распоређивању лиценција и [illegible] уговора и још много других неправилности, којима се [illegible] пропадање производње духана.

Последња тачка интерпелације учинила је велики утисак у Скупштини.

Агатоновић је утврдио, да је Угарско Министарство, поред Пловне и Земаљске Банке, кредитирало Славску Банку 1.000 динара. Славска Банка има целокупни капитал у 200000 динара, а кредит је [illegible] са духаном, који носи три четвртине [illegible]. Министар је одобрио овај кредит [illegible] Славска Банка није дала гаранцију [illegible]. Ово је [illegible] управног одбора [illegible], која је Славска Банка претрпела у прошлим са кожама. С тога су многи [illegible] тражили [illegible] од Раше Милошевића, управника и благајника. [illegible]

Интересантно је, да је председник управног одбора Славске Банке [illegible] с Рашом Милошевићем.

Стојан Протић је [illegible] Агатоновића. [illegible] да бране једну правну ствар.

Седница је прекинута и дебата ће се продужити, [illegible] говорник.

Floridor

Из војске

Војне касапнице

Ми смо онономад добили вест, како су војне касапнице затворене и како су сад чиновници и подофицири сада принуђени да купују месо на грађанским касапницама по скупљу цену.

Од војних лиферанта добили смо обавештење, да су они били принуђени да затворе војне касапнице [illegible], с тога што им је општина, приликом [illegible] за продају меса [illegible] таксу на десет на двадесет пара по килограму. Они су се жалили општини и тражили да им изда решење о томе како би се могли жалити министру против те незаконитости, али им општина неће да [illegible] решења.

Ако је ово обавештење лиферанта тачно, онда ми тражимо од општине, да обустави наплату ове незаконите таксе у интересу војних [illegible] и подофицира, који су такође грађани ове земље.

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

Ватрогасац — [illegible]

До сада се често пута чуло за разне врсте крађа у позоришту.

[illegible]

— Убијен је!

— Ко?

— Човек.

— Не може бити!

— Бога ми.

— Ко је?

— [illegible]

— Не знам. Говори!

— Погађај!

— Море, говори. Не знам.

— Ватрогасац.

— Шта говориш!

— Ватрогасац Н...

— А [illegible] — рече један.

— [illegible] ватрогасац.

— Ватрогасац. [illegible]

— Како?

— Он је [illegible]

— Е, [illegible]

— Море, [illegible] „Паљевина" [illegible]

— Каква „паљевина"! [illegible]

Тога вечера [illegible] декоратерима.

[illegible]

— То [illegible]

— Ах [illegible]

— Па да знаш — и декоратеру [illegible]

— Ко мр је? [illegible]

— Опростите — [illegible] декоратер.

Настаде смех. [illegible]

— Па ви [illegible] ватрогасац — [illegible]

— То [illegible]

Ватрогасац [illegible]

— Е, баш [illegible]

Floridor

МОЛБА СУНЦУ

[illegible]

Рајко

Исправка

Господине Уредниче,

У вашем броју „Правде" од 27. [illegible]

[illegible]

У осталом, да [illegible] ствар представља и да је [illegible] у [illegible] навешћу овај факт:

„[illegible] министра у тој [illegible] — Меџатин Бе[illegible] је [illegible] 17. [illegible] бр. 4121, у чијем се [illegible]

Изволите Господине Уредниче, [illegible] ову исправку на основу чл. 21 закона о штампи.

Бр. 4721
31 марта 1909 г.
Уб

[illegible]
Нас. Ђ. [illegible]

Позоришне вести

Народно позориште

[illegible]

Рудранићево позориште

[illegible]

ТЕЛЕГРАМИ

Беч. Аустриска влада известила је угарску владу да у главним због техничких [illegible] не пристаје на [illegible] банку. Услед тога министри Кошут и Апоњи [illegible] цару да се створи [illegible] мађарска народна банка.

Лондон, 9. априла вече. На интерпелацију [illegible] Хелвтона, у доњем дому, државни подсекретар Мак Кинон одговорио је, да је Енглеска 4 априла [illegible] 25 члана Берлинског Уговора, [illegible] Енглеска није одобрила [illegible] Берлинског Уговора, [illegible] Мак Кинон [illegible] српско-бугарско зближење.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

роман

МИШЕЛА ЗЕВАКО

превео с француског —

XLIII

Како се забављао мали Жан Клеман

— [illegible]

[illegible]

— Дабогме, дете моје, биће јој [illegible]

[illegible]

XLIV

Подруми дворца Мем

[illegible]

Да се пренесемо у дворац Мем [illegible]

[illegible]

— Да [illegible] Пардајан [illegible]

[illegible]

* * *

Под кирију од 1-ог маја ове год. [illegible] ... Мостарска улица бр. [illegible]

2—3 **Голуб С. Јанић.**

Тражи се [illegible] ...

Обратити се радњи Душана Тодоровића — Теразије. 3—2

Нуди се ЗА КОМПАЊОНА [illegible] ... 234 1—3

Ученик [illegible] ... потребан је [illegible] радњи

Душана Тодоровића

[illegible]

Станови од 1. маја ове год. [illegible] ... улице Цара Уроша бр. 4. За цену обратити се у истој кући [illegible]

241 3—6 *Сава К. Марковић.*

У ЦАРА УРОША улици бр. 17 [illegible] ... електричним осветлењем, [illegible] ...

За цену и остало упитати г. [illegible] у истој кући.

2—3

Два дућана издаје под кирију од 1-ог маја ове год. у [illegible] на „Цветном Тргу“.

Мил. J. Николајевић

[illegible]

На продају ЈЕДАН ПЛАЦ 4.800 кв. метара, [illegible] ... у Београду, [illegible] ... Светогорске и Ратарске улице, [illegible]

[illegible] ...

Кирија [illegible] 7100 — дин. [illegible]

[illegible] ...

За услове упитати [illegible] бр. 40. 8—10

Купони Дунавских лозова

Ком. 8— дин.

Главни згодици **100.000, 75.000, 20.000** у злату. [illegible] ... 1. Маја, 1. Септембра и 2. Јануара [illegible] ...

[illegible] ...

3-10 **Илија J. [illegible]**

За господу или госпођицу СТАН [illegible] ... — Теразије.

ОБУЋАРСКА РАДЊА

== Г. Матића ==

[illegible] ... 2—3

Елегантан стан [illegible] ...

[illegible] ...

Паркетарски [illegible] ...

Јован Ж. Јовановић

[illegible]

Српска Аграрна Банка

Позив на упис акција

[illegible] ... Аграрне Банке.

Српска Аграрна Банка

[illegible]:

1. — [illegible] ...

2. — [illegible] ...

3. — [illegible] ...

4. — [illegible] ...

5. — [illegible] ...

6. — [illegible] ...

7. — [illegible] ...

[illegible] ... Српска Аграрна Банка [illegible] ...

Српска Аграрна Банка [illegible] ...

Капитал банке је 1,000.000 [illegible] ... 25 динара [illegible]

[illegible] ...

Упис акција [illegible] ... у Београду.

[illegible] ...

248 2—10 [illegible]

Српске Аграрне Банке

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

[illegible] и [illegible]:

СИРОФЕН

који [illegible] ... **сирофен** [illegible] ...

Цена је једној боци 3·50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

[illegible] ... Цена је једној боци **2 динара.**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТВАЈН

[illegible] ... Мала боца **1·20** динара, већа **2** динара.

46 42—50

БУНОВИЧНА КИСЕЛА ВОДА

најбоља алкална киселла

[illegible]

[illegible] ...

У Београду је главно стовариште код

г.г. Глише Андрејевића и Брата

[illegible] — Телефон бр. 282.

Поруџбине из Србије и иностранства прима и одмах отправља

Аранђеловачка **Компанија**

Крањ. Срп. Двор. [illegible]

Аранђеловац. 20 60

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

[illegible] ...

[illegible] **Кисело млеко.**

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] РАДЊА

СТОЈАНА СИМИЋА и БРАТА

[illegible] — БЕОГРАД

[illegible] ...

201 **За наступајућу пролетњу и летњу сезону** 3-10

ВЕЛИКА РАСПРОДАЈА

Помодно-Мануфактурна и Платнарска радња

Браће Х. Габај, код „Круне“

Кнез Михајлова улица бр. 31.

Распродајемо [illegible] ... *Свиле, Тафта, Поплина, Муслина, [illegible], [illegible], [illegible]* и т. д. у свима бојама.

Шифона [illegible] ... у најмодернијим бојама.

Платна и шифона [illegible] ... 13, 17, 18, 20, 22, 25 д. [illegible]

Платна [illegible] ... 1·20, 1·40, 1·50, 1·70, 1·80, 2 д. [illegible]

Чаршава *[illegible]*, *[illegible]*, гарнитура за 6 и 12 особа.

Порхета [illegible] ... *[illegible]* и т. д.

Цвилихи [illegible] ...

Веша мушког и женског.

Марама, *[illegible], [illegible], [illegible], [illegible]* и т. д.

Велики избор *[illegible]*.

Тепиха [illegible] ...

[illegible] — [illegible]

С поштовањем

158 12—20 **Браћа Х. Габај.**

Спрема куповске и [illegible] — Свака [illegible]

КОРИСНА ПРИЛИКА СОБНОГ НАМЕШТАЈА

[illegible] ...

Рудолф и Жига Фелдман и Комп.

[illegible]

Штампарија „Браћа Радичевић“

Гавр. Давидовића и Комп.

Београд

Бранкова ул. 16. Телефон 69.

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible]

„ПРАВДА“ прима огласе по најумеренијој цени.

„Правда“ излази [illegible] — Претплата је за Србију: за годину 36 дин., за пола године [illegible] ... За иностранство за годину 32 дин., за пола године 16 дин., за четврт год. 8 д. — [illegible] ...

[illegible] ..., [illegible] бр. 12

„Браћа Радичевић“ [illegible] Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. [illegible]

ПРАВДА

Телефон 821 | СУБОТА 11. АПРИЛА — БЕОГРАД | директор Јова Аџиновић | ГОДИНА VI. — 1909 — БРОЈ [illegible] | Телефон 821

ЈЕДНА КОЛОСАЛНА ИДЕЈА

IV.

Све ове досада изнете податке о овом колосалном предузећу примили смо из приватних извора, с тога смо се решили, да се информишемо и са званичне стране.

Тога ради отишли смо у министарство народне привреде код господина начелника.

Господин начелник нам је одмах дао потребна обавештења и према тим званичним и [illegible] ствар стоји овако.

Министарству народне привреде поднета је молба једне стране — америчке — групе, којом она тражи искључиво право за испитивање терена, који би пресецао пројектовани канал кроз Србију, за пет година.

Представници су те групе један Србин, Лазаревић-Хребељановић, инжињер и [illegible] директора великих америчких компанија.

Хребељановић Лазаревић је Србин, који већ много година живи у Лондону и Америци. О њему је у своје време било речи у српским листовима [illegible] је [illegible] право на српски престо. У Хребељановића се [illegible] једна [illegible] инжињера из Филаделфије, који [illegible]. Постао инжињер, Хребељановић се бавио [illegible], који је много пута предузимао [illegible] предузећа.

У Минхену се за Хребељановића и његовог господина учинио пре извесног времена г. Н. Н. Станојевић, професор астрономије на нашем Универзитету. У разговору о предузећима, која би се у Србији могла покренути, дошао је г. Хребељановић на г. Станојевића за идеју о конструисању канала Дунав-Егејско Море, о којој је већ писао [illegible] г. Цвијић, проф. Универзитета.

Г-ђи и г-ну Хребељановићу се ова идеја много допала и они су [illegible] г. Станојевићу доставили писма са жељом да изради скице и предрачуне [illegible] терена. Г. Станојевић је израдио читав пројект који смо ми већ донели, служећи се резултатима испитивања терена Вардарске долине, до којих је дошао г. Цвијић.

А то време г. Хребељановићу друштво од г. В. Савића, [illegible] инжињера у [illegible] и [illegible] Пресборна, успео је да ову идеју приближи три велике компаније, које ће обезбедити потребан капитал за остварење ове идеје.

Једновремено са подношењем ове српској влади, група је упутила молбу и турској влади за испитивање терена на турској територији. Турска је, у [illegible] обећањем, [illegible] ову молбу.

Министарство народне привреде веома је расположено, а министар народне привреде вољан је да учини све могуће компромисе не би ли се ова колосална идеја остварила. Он ће израдити законски пројект, који ће изнети још ове јесени пред Скупштину.

У својој молби група тражи и из приватних извора ми то потврђују, да група располаже потребним капиталом.

Што се тиче учешћа са стране остварењу овога канала, оно ни у ком случају неће бити велико.

Да би се [illegible] ово друштво је основано америчким капиталом.

Међутим и немачки и аустријски, и енглески и француски капитали добиће много више у корист по међународни [illegible] експлоатацијом овог канала, на време томе постаће и [illegible].

* * *

Из [illegible] овог чланка можемо само [illegible] пожелети, да влада ову понуду узме озбиљно у своје руке и учини све, да се ова колосална идеја што пре оствари.

[illegible]

Школа и наставници

[illegible]

[illegible]

Очевидно је, да је [illegible] рад [illegible] наставник [illegible] 18 часова [illegible]. [illegible] 18 часова [illegible] Никад [illegible] примећено [illegible] учених, [illegible] ученика [illegible] 21 часа [illegible] треба [illegible] наставник [illegible] ученика [illegible] наставника [illegible] прегледа [illegible] часова [illegible] ученика [illegible] наставника [illegible].

Према овоме [illegible], да је наставнику потребно [illegible] рада [illegible].

[illegible] наставника [illegible] наставника [illegible] програма [illegible] рада [illegible] у школи, јер [illegible] ове [illegible].

Не [illegible] наставника [illegible] наставника [illegible] наставника [illegible] школе [illegible] наставника [illegible] за 100 до 150 [illegible] 30 до 40 [illegible] 10 [illegible] у [illegible] културним земљама [illegible] наставника [illegible].

[illegible] наставника [illegible] наставника [illegible] Београда [illegible] наставника [illegible].

[illegible] наставник [illegible] за које [illegible] рад, а вршење [illegible] и у тој [illegible]. Ово нема треба за [illegible] у [illegible].

Прегледи [illegible], да [illegible] наставника [illegible] пре [illegible] у тој [illegible]. Само треба [illegible] времена да [illegible] у тој [illegible]. Данас нама треба за [illegible].

[illegible]

ЈЕДАН ПРЕСЕДАН

[illegible]

А што и читаве гласи члан 17. закона о устројству војске:

„За унапређење у чинове општи су услови: довољан рачун и чворства, моралног карактера, вољност у вршењу службе, знања и стручна способност и добро владање и понашање".

Закон пак [illegible] један [illegible] и на који од главних родова оружја и [illegible] ова општа услови, а поред тога још и посебне услове, законом о устројству војске предвиђене, [illegible] треба да се унапреди у чин потпуковника, чиме [illegible] ред. [illegible] се не сме, прескакати [illegible] се сме.

Чим буде будућим [illegible] а ред је [illegible], треба [illegible] и унапредити.

Ето у целој српској војсци требало је у чин потпуковника из свих родова оружја и струка, унапредити овим 7 мајора, који су [illegible] каријеру, а испуњавају законске, опште и посебне услове.

Овде би нам се могло казати: „Па зар је и урађено све у духу закона, а ако се тиче ове четворице генералштабних официра, они се могу унапређивати по члану 7. уредбе о генералштабној струци, а с обзиром на члан 1. исте уредбе.

То би опет могао бити [illegible] аргумент, али нека нам се не замери [illegible], јер се за члан 7. уредбе о генералштабној струци гласи: „Генералштабни официри унапређују се у чин [illegible] законом прописане услове, а у границама члана 1." [illegible] да је закон старији од сваке уредбе, као што нам [illegible] уредбом у [illegible] законе.

Нека је част и поштовање господи, који су унапређени [illegible] ред [illegible] официра, али заслужују ли остали такође спремни и вредни официри да буду запостављени, и зар неће неки пут наступити случај да баш и бољи официри од оних генералштабаца, само због тога што нису генералштабни буду такође запостављени, јер за њихов род оружја није написана никаква „уредба"?

А да би се остали [illegible] уредбе, требало је унапредити све остале, старије, који су још много раније испунили све законске услове, па тек после њих унапредити и генералштабце и без обзира на оне, који су истим даном стекли право на унапређење, јер неки будући [illegible] с њима. На тај начин би [illegible] генералштабни официри били прескочени кад испуне законске услове, а не би било довољна награда за њих поред осталих [illegible] повољења, које уживају, самим тим, што су генералштабни, а при сваком унапређењу, остављају ли за собом [illegible] официра, који нису генералштабни, а унапређени су у прошли чин истовремено са њима.

Да само напоменемо следеће, за данас, по ранг листи има 14 генералштабних официра са чином потпуковника, а уредба о генералштабној струци у члану 2. предвиђа за струку [illegible] 12 потпуковника??

Код унапређења у чин мајора, [illegible] је такође примера [illegible] за нас. Унапређена су 2 капетана I класе у мајорски чин, а за њих [illegible] унапређени потпуковници.

Од осталих су 2 из пешадије, из [illegible] и артиљерије само по 1. а из [illegible] струке 2.

Редови од 9 унапређених капетана I класе у чин мајора [illegible] из [illegible] струке и то [illegible] 9. фебруара 1900. године.

О овим струкама са 9 година [illegible] каријере!

[illegible] официра [illegible] струке [illegible] официра, који су у [illegible] официра, који су [illegible].

Данас официр [illegible] да узме [illegible] у [illegible] каријеру, [illegible].

А закон је [illegible] са [illegible] у [illegible], који се унапређују у чин капетана I и II класе.

Док су у чин [illegible] унапређени потпоручници, који су тек пре [illegible] 7 [illegible] стекли право, [illegible] у чин капетана I и II класе се унапређују [illegible] официри, који су стекли право још пре [illegible] и више дана. [illegible] законског [illegible], а [illegible] уредбе [illegible] од [illegible], [illegible] потпоручницима [illegible] и боље [illegible] ситуацију, [illegible] унапређени тис, што знате ни се не цените [illegible].

Не смо се дозволили да [illegible] са стеченом правом чека [illegible] и дуже, а неки ни нами али много мање.

Ово пишемо у најбољој намери, јер се све до јуче [illegible], а неопходно је створити један пропис, чије ће последице осетити наравно наше [illegible], наша улагања, а [illegible] падале [illegible] времена и [illegible] за [illegible] одлукама.

Р.

Народна Скупштина

Много вике ни за шта

Настављена је дебата о злоупотребама у Управи Др. Мемчинца. Ангеловић је изнео [illegible] министра финансија и да [illegible] доказивао [illegible] потребе [illegible].

[illegible] Гавриловић је, такође, напоменуо, да не зна шта се ради у „Управи Дра Мемчинца“.

Угринић је бранио министра и Миодраг Срећковић, посланик [illegible] округа је нападао — Ангеловића.

На трећи [illegible] конкуренцију у своме округу [illegible] је.

[illegible] је предложио [illegible] прелаз на дневни ред, у коме се изражава жеља, да ће министар ову аферу расправити законским путем.

Стојан Протић је, наравно, обећао, да ће то учинити.

И сад да их чујете шта, зашто су три дана млатили празну сламу, кад им само то [illegible] дато изговора.

Закони — на врат на нос

За тим је Скупштина на врат на нос [illegible] три закона [illegible] на врат на нос.

За предлог министра [illegible] турску Скупштинског решења о продаји земљишта [illegible], устао је Тасић, да утврди да је [illegible] и Скупштине [illegible] путем. И министар и посланици су у [illegible] Тасићев предлог.

Неприкосновени рачуни

При претресу законских предлога о накнадним и ванредним кредитима из 1906. и 1907. године узео је реч Јоксимовић.

— Као [illegible] изабран је [illegible] за преглед скупштинских рачуна. У тај одбор сам ушао и ја. Али одбор није ни једном [illegible] од председништва Скупштине. Ти рачуни, као и [illegible] скупштинских рачуна, нису прегледани, [illegible] кредит. [illegible] Народна Скупштина нема начина да [illegible] шта се тражи те паре. [illegible] Ја тражим комисију за преглед тих рачуна. Када би се [illegible] прегледали, онда би се [illegible] страшне ствари. [illegible]

[illegible] Јоксимовић у место [illegible], да стави скупштинске рачуне [illegible], па је почео да говори о неком достојанству скупштине [illegible] Јоксимовићем. Да би [illegible] скупштинског [illegible] које ни законом ни правом [illegible] нису допуштене, [illegible] скупштине!

— [illegible] нараша! — [illegible] Љ. Јовановић, [illegible]

[illegible] Јоксимовића, он је предложио да се о томе [illegible]

[illegible] што је Скупштина и [illegible].

Радни манир

Ово што се збило на [illegible] седници Милентију Бенковићу [illegible] се није збило ни једном парламентару [illegible].

Устао Милентије па говори [illegible] десет минута. [illegible] на Сибирску [illegible]. Нико га не слуша. И ко зна до кле би Милентије звонио, да није [illegible] посланик, који [illegible] обрати [illegible] питање говору.

— Па о чему ти говориш? — запита га намесник и пријатељ и [illegible] му шапат.

Милентије рачуна и сам [illegible] рад [illegible] и уозбиља се као мало дете [illegible].

Кад, шта је било: Милентије говорио о четврти [illegible] дневни ред, па да се добије [illegible] о другој ствари.

Заиста [illegible] мандат.

[illegible]

„Султан Абдул Хамид и његов престолонаследник“

или

Четири и по године затвора у сераљу принца Абдул Меџида

На брегу Чаталџе свима туристима добро познатог брда на азијској обали Босфора, уздижу се две палате. То су тамнице за двојицу принчева, синове бившег султана Абдул Азиса, којима су имена Јусуф Изедин ефендија и Абдул Меџид ефендија. Са својим харемима и башћама, са стражарама око лица, у којима је смештено доста војске и полиције, чине оне праве варош, које су [illegible] путнику безусловно изазвале радозналост.

Од новембра до априла у тим палатама се не станује, јер [illegible] принчеви морају провести у две куће — тамнице, које леже на европској обали Босфора, непосредно испод Јилдиз [illegible], резиденције Абдул Хамидове. Ни један странац никад није ушао у који од ових сераја. Одвојени од целога света, без икаквих [illegible] с људима, опкољени шпијунима, војском, полицијом, евнусима, лакејима с истински злобним душама, живе у палатама, одвојени један од другог, два принца, чија се једина кривица састоји у томе, што им је отац био крунисани глава и што имају право на престо, који султану Абдул Хамиду без икаквих разлога [illegible] бесане ноћи и улевају му непрестано страх, да ће Абдул Меџид можда доћи за живота с престола и својом популарношћу, коју уживају за место њега постане султаном. Кад је Абдул Хамид дошао старешина породице, наредио је да се затвори принц Абдул Меџид, њему је било десет година. Данас је од тог доба прошло тридесет година. Абдул Хамид је постао човек седе косе и браде — Абдул Меџид после ових страховитих тридесет година, за време којих се свом физичком и моралном снагом успешно борио против [illegible], загушљивима и лудила, постао је један од најпопуларнијих људи у Турској, једини принц османске породице, од кога се турски народ нада спасу од сигурне пропасти.

Турски народ? Како цео свет погрешно зна овај народ! Уобичајено је мишљење и у Европи и у Америци, да је Турчин пропали варварин, фанатични [illegible] фарисеј увек [illegible] и разуздан. Зашто са тако [illegible]? За то што сваки туриста који је неколико недеља провео у Цариграду не може даље [illegible] живети ако не [illegible] књигу [illegible] или бар новинарски чланак о Златном Рогу.

Али би се та господа при том бар требало сетити да Абдул Хамид, онај исти Абдул Хамид, који уме тако [illegible] да поступа с [illegible] као их прима, за тридесет година ништа друго није учинио, но турско становништво у Цариграду свио на минимум, што ни мало није довољно да се доглед у турски народни карактер. Абдул Хамид уклањао је [illegible] Мухамедана, који је био тако потребан и рођен у Цариграду, но је уз то рат и [illegible] карактерам. Али неће да постане шпијун и да служи најпростијим шпијунима овог „гмаза“, ако не жели да денунцира свога оца, свога брата, свога сина или своје другове, ако с временом на време неће да се одвезе у Јилдиз и свемоћном Тахсину или Изет паши пријави какву измишљену заверу против Абдул Хамидова живота наводећи имена потпуно невиних људи, ако [illegible] неће да се одрекне свог злата, а за то у толико брже да тако добија као шпијун свој Јудин новац, једном речи ако му његов карактер не дозвољава да буде један међу стотинама хиљада, које је Абдул Хамид систематски корумпирао, онда је он пропао. Сваке недеље одлази по један брод из цариградских пристаништа, а ти су бродови за тридесет година укупно превезли бар три стотине хиљада људи с [illegible] пресудом у [illegible]. Те несрећнике искрцавали су па и данас искрцавају на [illegible] обале Анадолије, на жарке обале Арабије. Званичном титулом [illegible] „премештајем чиновника из Цариграда у Дамаск, Бејрут, ако [illegible] „срећу“, а ако му је зао дух [illegible], онда одлази у какво безимено село Арабије.

(наставиће се)

Епиграм

Народни оци

Пред хиљаду је година
Цар Душан клетву [illegible],
И небрижљиве претке
На бој косовски звао.

На душмана отаџбине
И сад се [illegible],
Предводник [illegible],
А посланици [illegible].
Бадава, не [illegible]
[illegible] од своје [illegible].

Српске земље

Језично питање у Далмацији

У Бечу се држала конференција за коначно решење питања о унутрашњем језику у Далмацији. Између хрватских и талијанских делегата [illegible] је споразум [illegible] на обе стране. Споразум се састоји у томе, што ће се талијански [illegible] хрватски језик, [illegible] на које су [illegible] у [illegible] становништва, [illegible] далматинском [illegible] раствара се и [illegible] хрватско-српски [illegible] у талијанском [illegible].

Крвави дани у Цариграду

Шеик-ул-Ислам

Берлин, 9. априла. „Локал Анцајгеру“ јављају из Солуна: Шеик-ул-Ислам позван је да изда фетву, по којој [illegible] заклетве на султана, а наређује да се [illegible] верни [illegible] његове отаџбине, [illegible] права [illegible]. Шеик-ул-ислам пристао је на промену престола, али је одбио ову [illegible]. За то ће га заменити [illegible] муфтија.

Извољски и турски посланик

Петроград, 9. априла. Цар је Т. о. м. примио Извољског у Царском Селу. Извољски се вратио у Петроград, [illegible] и одмах је [illegible] у 1 и по сахат примио турског посланика Турхан пашу. Мисли се да се ствар тиче [illegible] султанову.

Војна диктатура

Цариград, 9. априла. По свима знацима овде се очекује формално војна диктатура, а за тим дуже владавина војске.

Опсадно стање

Софија, 9. априла. Међу условима које је ставио комитет, нарочито се истиче да опсадно стање траје дотле, док се не промулгирају закони о политичким удружењима, закони о [illegible], закон о праву збора и закон о скитницама.

Цариград. Јављају из Сан-Стефана да је јуче била [illegible] велика народна скупштина састављена из 19 сенатора и 120 посланика парламента. Седница је била тајна. Дебата је била вођена [illegible] два предлога. Први је предлог о збацивању султана, а други о [illegible] похода македонске војске на Цариград за законите. За време дебате пет турских ратних лађа [illegible] су се у Сан-Стефано, што је учинило јак утисак и велико расположење посланика за први предлог. Шеик-Ул-Ислам изгледа да је већ пристао на збацивање султана. И други предлог усвојен је и одобрене су обе прокламације Хусеин Хусни[illegible]. После тајне седнице била је јавна седница, којој су присуствовали командант солунског корпуса Махмуд Шефкет и шеф ђенералштаба [illegible]. Уверавају да су у Сан-Стефано сада дошли 220 посланика, којима је забрањено да се из Сан-Стефана удаљују. Решење по предлогу о збацивању султана још није донето. Седнице се још држе.

Париз. Кореспондент „Матена“ у Сан-Стефану интервјуисао је Енвер беја, који му је изјавио, да Абдул Хамид не треба да остане на престолу, јер би његов останак значио што и смрт отаџбине. Абдул Хамид може да тражи да му се само живот сачува.

Цариград. [illegible] дипломатски кругови држе да питање о збацивању султана ни у колико није још решено. Седница ће бити сутра. Најверовatнија могућност да султан остане на престолу. Мустафа, председник парламента, дао је оставку, а Ахмед Риза је предузео поново председништво парламента.

[illegible] да је султан издао листу њих личности, које су спремале преврат [illegible]. Међу тим личностима налазе се султанов зет Шакир-паша, контраадмирал Саид-паша, син Ћамил-паше, посланик Исмаил Кемал и многи [illegible] листова. Народ је миран. У Стамболу влада мртва тишина, па су и уредништва турских листова затворена.

Престолонаследник рањен у Јилдизу

Софија, 10 априла. Специјални цариградски дописник „Вечерње пошти“ јавља: По турском реду наслеђа за султана ће бити проглашен Решид ефендија. Али и њега и његова млађа брата принца Сулејман ефендију султан је затворио у Јилдизу. Ако их султан не ослободи, Јилдиз ће бити нападнут и крвопролиће биће неизбежно.

Сан-Стефано. У тајној седници велике Народне Скупштине, председник парламента известио је посланике да је [illegible] споразума турско-бугарског поднет парламенту. Парламент, а који је заузет другим пословима, решио је да се протокол стави на дневни ред. — [illegible] ситуације у корист Султана [illegible] је Нијази, командант корпуса, [illegible] у Сан-Стефану, [illegible] да се дух војнички [illegible] томе противи, и да је и расположење народа за Султана.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Код министра.

Граф Форгач аустро-угарски посланик, посетио је јуче пре подне у 11 сати министра спољних послова г. Миловановића, и код њега се подуже задржао.

Потврђен закон.

Краљ је потписао указ којим ступа у живот закон о изменама и допунама у закону о општој царинској тарифи са уговорним државама.

Одликовање маршалском палицом.

Цар немачки Вилхелм, одликовао је највишим немачким орденом — маршалском палицом — румунског краља Карла I., приликом његове седамдесето-годишњице.

Овај немачки орден имају сами: цар немачки, цар аустријски и сад краљ румунски.

Показују зубе.

По свему изгледа [illegible] да су фузионаши [illegible] почели показивати зубе. Пошто је заоштрила питање спољне политике и изгласала порез на [illegible], пошто је дала све потребне кредите и буџет, те ће се моћи живети, фузионаши да изиђу са жељама у клубу: да се образује [illegible] у [illegible] смислу речи фузионашка влада. За „идеју“ се највећи борци [illegible]: [illegible] Срета Којић из [illegible], а уз њега су још нека [illegible] важности. Поводом [illegible] било је свакојаких речи фузиона ном шубу, и готово изгледа да је Којић са „новим из народа" претекао и сад само кеби[illegible] прилику на којој ће ону мачку срушити. Неки тврде да је та прилика већ пропуштена. То ће након бити приликом претреса законског пројекта о одласку оружања и општинских избора. Смешкање је већ удешено и сад се само чека како ће се поравити.

Премештај батерије.

Прва хаубичка батерија у Нишу, краљевим указом премештена је на стално становање у Ћуприју.

Премештајем ове батерије Ћупричанима је дата сатисфакција за одсељену окружну [illegible] из Ћуприје у Параћин.

Инспекција.

Председник Главне Контроле г. Бока С. Новаковић отпутовао је новим брзим возом у Ниш, па ће за тим у Врању и Пирот, да изврши преглед радова, у тамошњим месним контролама.

Довршује рад.

Мешовита комисија, која ради већ од дужег времена у министарству финансија, Јевђи Шотрићу бившем званичнику истог министарства, не довршава је свога рада. До сада је комисија нашла, да је Шотрић упропастио повеће суме пореза од пенсионера који су најбољега стања. Осим тога нашло се и на неколико фалсификата. Комисија ће за дан два свршити рад и предати акта министру финансија на даљи поступак.

Д-р Јован Јовановић крив.

Мешовита комисија за истрагу злоупотреба г. д-р Јована Јовановића, шефа ревизионог одељења свршила је свој рад и утврдила да постоји дело утаје и послуге државним новцем. Оне се кривице по закону казне губитком службе и затвором. Акта се већ предала суду.

Како се код нас ради.

Кад је Љуби Радосављевићу бив. регулационом [illegible] суда за град Београд образована комисија због учињених проневера, он је један плац, који је раније купио на своје име, предао на друго лице и суд, ма да је знао да Љуби ради комисија и да овим преносом иде на то да оштети државу, ипак је тај пренос потврдио. Комисија је отпочела радити 9. мар. а овај је пренос извршен 23. истог мес.

Ето како се код нас ради.

Из суда.

Јуче је био претрес у првостепеном суду Милану Божановићу, бившем стоварском раднику, за покушај убиства над Мишком Јовановићем, кафеџијом у Новом Селишту. Суд је нашао да је Милан за ово дело крив и осудио га на две године затвора, да плати приватном тужиоцу 1000 дин. за претрпљени страх и све судске трошкове.

Шпијунска афера.

По коначном расматрању аката по шпијунској афери, првостепени суд за варош Београд, пустио је јуче у слободу Николу Милошевићу бив. поштару и Драгутина Франкла трговачког агента у Земуну.

За остале донето је решење, по коме се ставља под суд и у притвор.

Из дирекције.

На прузи Зајечар—Параћин довршени су земљани радови до Доње Мутнице. Полагању шина не може се приступити зато, што конструкције за три моста нису још пристигле.

Требало би пожурити са набављањем ових мостова како би се до јесени и ова пруга могла пустити у саобраћај.

Оснивање удружења.

Сутра после подне у кафани код „Три Листа" на Врачару, држаће практиканти министарства унутрашњих дела конференцију са сличнима из осталих министарстава ради оснивања практикантског удружења, које је до сада неколико пута покретано, па после услед кратко-временог рада растурило се.

Узнемирили се.

Пишу нам из Ваљева: Откако су у „Правди" почели излазити коментари о „Тајанственим злочинима и [illegible] злочинима" од то доба осећа се велики покрет и узнемиреност међу члановима [illegible] кафеје у Подгорини. Неки дају да у Ваљево не дође по који одговорни чиновник и да оним путем не уђе кога од ваљеваца, да ли је истина, да су убице, које су затворене у Шапцу, признали извесне злочине. Њихова нечиста савест не да им мира, те им не помажу ни молитве једног ни [illegible] пријатеља у [illegible]. Кривци нису Богу у [illegible], те отуда та узнемиреност. Нечиста савест почела је да их мучи, те се с тога с правом можемо надати, да ће неуморна правда у скоро дати награду убицама [illegible] честитих људи из ваљевске потоње.

Чекрља.

Нашег пријатеља г. Драгутина Костића часовничара, изабрао је месни одбор напредне странке у Аранђеловцу за заменика [illegible] Мише Ирињачевића и с наше стране наше [illegible] поздрав и [illegible] поришини.

Разрешен.

Миодраг Васић, артиљеријско-технички подручник, досадањи управник артиљеријске радионице, разрешен је од те дужности, и стављен на расположење министру војном.

Повређен трамвајем.

Цветан Војновић, шегрт код Серафима Јосиповића бурегџије, у Краља Александра улици бр. 56, синоћ прелазећи се око 9 сати у [illegible], ускочио је у летња трамвајска кола преко дворске капије, па кад је видео кондуктера да прелази [illegible] за карте пео се [illegible] из трамваја и повредио се доста тешко.

Указана му је прва лекарска помоћ и пренет у болницу на лечење.

Отровао се.

Кузман Радојчић, бивши ћубурџ, са станом у Ратарској улици, отровао се јуче пијући извесну количину [illegible] чега је умро. Његов леш пренет је синоћ у болницу, како би се данас извршила секција и сахрана.

Погинуо младић.

Јуче око три сата по подне, Драгутин син Симеуна Пајковића, из Мале Божине у [illegible] Жолудов [illegible] сина Трифуна Ивића [illegible] Око 19 година.

Кривац је у рукама власти.

Из пријемништа.

Дежурни полицајци [illegible] у кварталима, нашли су вечас 17 [illegible] у [illegible] „пријемништу" у [illegible] Београда.

Кажњен.

Прошлог [illegible] кажњен је Глиша Аћимовић кафеџија са 20 динара у корист [illegible] зато, што [illegible].

Вести из белога света

† Пошто је бечка влада [illegible] у Старцој је [illegible] Под Бечом [illegible] У свима [illegible] је [illegible].

[illegible] Енглески краљевски [illegible] су 8. о. м. на Малту.

[illegible] су [illegible] за [illegible] холандске краљице [illegible].

[illegible] По [illegible] из Петрограда, Нова и [illegible] Лахта [illegible] су да [illegible].

[illegible] Код Ознара [illegible] Црвени [illegible] је [illegible].

[illegible] Чешки земаљски сабор [illegible] се [illegible].

[illegible] У Прагу је [illegible] 40 [illegible].

Важне Вести

Мелентијева концесија

Г. Мелентије Божовић бивши власник и познати индустријалац, кад је пуна година производио звуке звона, сад се решио да производи електрицитет. Г. Мелентије је узан човек од прогреса!

У друштву са једним посвештеним рођаком г. Н. Пашића, који има исту неодољиву склоност ка индустрији, г. Мелентије је „измуштравио" једну концесију за експлоатацију Ибра. Та је концесија толико [illegible] по општи интерес, да се Управа Вода, која постоји као једна засебна грана министарства пољ. привреде, решила да изјави жалбу министру унутрашњих дела, против тог чудноватог решења окружног начелства.

И сад г. Тоша Милошевић стоји између две ватре: с једне стране закон а с друге фузионаши. Ако одобри решење начелства погазиће закон, а ако поништи решење начелства увредиће фузионаше! Грозна дилема!

Овога пута је г. Тошино заинтересованост доведена у искушење! Видећемо шта ће победити: бивши клијент или закон.

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

† Чича Неша

Ретко је Београђанин, који није познавао Чича Нешу.

То је онај мали, сувоњав, хроми старчић обучен у похабано војничко одело, са вазда накривљеним шајкачом на глави, широким цокулама на ногама и великим батином у руци, око кога се скупљају деца и свако вичу „дам-м", „дам, дам," „дам...", пропраћајући пљеском и узвицима: „Чича Неша! Дрм-м."

Сви београђани сматрали су овог доброг старчића за мало лудастог, али су му симпатисали и вазда се заустављали и слушали га како правилно артиљеријску паљбу на је вазда имитује.

Ма да су његови поступци одавали душевно поремећеног човека, ипак свет није према њему био груб, као што то обично бива. Ни одрасли ни деца нису га звали „лудим Нешом" већ „Чича Нешом."

А Чича Неша је заслужио тај епитет.

Није он увек такав био.

Било је некада доба, када је млади и као дрен здрави Неша храбро издржавао све напоре ратова за независност и јуначки се борио у првим редовима. У сва три рата Неша се као добровољац одликовао храброшћу.

Успомене на то лепо и срећно доба, данашње, у доба мира и невоља, направиле су од некада храброг Неше „Чича Нешу."

Кад год би, после напорног рада, попио коју више, нестао би пољане пред очи пре[illegible] слике ратних борби и тада би се Неша пренео у то доба и у томе заносу застао на сред улице, истурио хрому ногу унапред, заклонио шаком очи и загледао у даљину као да тражи тамо далеко негде непријатеља.

Деца и многопролазници застали би и радознало — иако су већ сто пута ту слику посматрали, очекивали Нешину команду.

Неша би после дугог посматрања подигао свој дебели штап, заклонио њиме и палечним гласом узвикнуо:

„Дам! Дам-м-м! Дам, Дамм!"

Деца би се тада слатко насмејала, а људи развукли усне на смех, одмахнули главом и промрмљали више за себе: „Чича Неша!"

Од ове мале дечице, која су се скупљала око њега и пратила постарци су побиљни људи, а Чича Неша није малаксавао у својој непрестаној борби са непријатељима.

Али јуче дође и њој крај. Оно што је пропустио учинити непријатељски куршум, постепено је извршила невоља и беда.

Јуче пре подне у варошкој болници испустио је Чича Неша своју душу. Отишао је на онај свет носећи тајну, да се после вишегодишње борбе одмори.

Београђани ће сигурно зажалити за овим симпатичним типом, који се толико година занимао.

Бог да га прости!

Flosdar.

ИЗ ШАПЦА

Нов грађанин шабачки

Г. Љубомир Р. Обрадовић, бивши срески из Милошевца и кандидат Народне Странке за нар. посланика у срезу подгорском округа ваљевског, распродао је имање, које је имао у Милошевцу, и ових дана се доселио стално у Шабац, где ће приступити [illegible] раду, који је и за сада радио. У ваљевским жалимо, што г. Обрадовић напушта своје политичко заложње у срезу подгорском, у толико се радујемо, што ће он тај свој рад [illegible] у Шапцу у друштву својих [illegible] пријатеља. Град Шабац добија у г. Обрадовићу једног вредног грађанина и трговца, а наша странка једног [illegible] члана више.

КОНЦЕРТИ И ЗАБАВЕ

Концерт „Јавора"

„Јавор" друштво ученика прве београдске гимназије приређује 12. ов. мес. у гимнастичкој сали (Мисуринска ул.) концерт са игранком у корист своје књижнице.

Почетак је концерта у 7 и по часа по подне. Свираће војна музика.

Позоришне вести

Краљевско позориште

Народно позориште [illegible] нови вечерњи програм. [illegible] нову серију [illegible] концерата:

Покојник [illegible] и

Дамо царе. — Почетак стално обично.

Измена у репертоару

У место „Маријана" од Ешегараја, која је за вечерас заказана, даваће се „Шерлок Холмс." То је изменити [illegible] у репертоару морала доћи због тога што је г-ђа Марјановићка „промукла." [illegible] да је ова промукла [illegible] те јој [illegible] састало.

Ружићево позориште

Вечерас се даје Шекспирова трагедија „Хамлет," са [illegible] и [illegible] костимима и декорацијама.

Постављена комисија

Министар просвете потписао је акт о постављању комисије за израду позоришног закона. Министар, који се вазда представља као објективан и разуман човек, не само да није успео [illegible] комисије, [illegible] да истера [illegible] шеф [illegible] Чекића [illegible]. Ако [illegible] у Србији [illegible]. Сад поред памети [illegible] Павла Маринковића, Нушића, [illegible] Грола и Гавриловића, Љ. Стојановићу је потребна и памет Чокорила!

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Цариград, 10. по подне. Говори се, да је јуче у Народној Скупштини у Сан-Стефану гласало 150 посланика за збацивање султана.

Измирење са султаном.

Последње вести из Цариграда јављају, да су младотурци одустали од тражења да султан абдицира.

Разлог са кога су они престали на [illegible] одступање од своје раније одлуке треба тражити у факту да су се све трупе у Јилдиз-у [illegible] за султана. И ако је [illegible] релативно врло мали, ипак би они били у стању дати [illegible] отпор младотурској војсци. Осим тога султан је [illegible] у свој двор [illegible] људе. Сви они, међу којима се нарочито истичу Жоти Али-паша, Мах[illegible]-паша, Мухтар-бег и други, изјавили су да ће и последњи кап крви пролити у одбрану султана. То је [illegible] комаданта [illegible] да предложи [illegible] да [illegible] у [illegible] султану.

Пивница „ТРАНСВАЛ" [illegible] 258 1—1

Лимунова Помаранџе Зејтина [illegible] у Нишу [illegible] франц[illegible] литар дин. 2.40.

Добија се и [illegible]

[illegible]

ПЕТРА П. МИРКОВИЋА

[illegible]

257 1—4 Телефон 833

Под кирију [illegible]

Голуб С. Јанић

Ученик [illegible]

Душана Тодоровића

Станова [illegible]

241 3—8 [illegible]

У ЦАРА УРОША улици бр. 17 издаје се [illegible]

333 [illegible]

Два дућана [illegible] „Цветном Тргу“.

Мил. J. Николајевић

На продају [illegible]

За госпођу или господина [illegible]

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кућа без конкуренције

[illegible]

ВЕЛИКА РАСПРОДАЈА

Помодне-Мануфактурна и Пантљичарска радња

Браће Х. Габај, код „Круне“

Кнез Михајлова улица бр. 31.

[illegible]

Штофова [illegible]

Платна и шифона [illegible]

Платна [illegible]

Чаршава [illegible]

Порвета [illegible]

Циведића [illegible]

Веша [illegible]

Мидера, [illegible]

Велики избор [illegible]

Тапета [illegible]

[illegible]

Потребујемо два помоћника [illegible]

155 13—20 С поштовањем **Браћа Х. Габај.**

Српско кројачко и беварско · Свака наруџба бесплатно

Пажња путницима и грађанству

[illegible]

Српска Аграрна Банка

Позив на упис акција

[illegible]

Српска Аграрна Банка

[illegible]

Српска Аграрна Банка [illegible]

248 4—10 Оснивачки одбор

Српске Аграрне Банке

БАНКАРСКА РАДЊА

НИКОЛЕ БОШКОВИЋА — Београд

[illegible]

234 1—2

КРОЈАЧКА РАДЊА

СТОЈАНА СИМИЋА и БРАТА

СПРОТУ ХОТЕЛА [illegible] — БЕОГРАД

[illegible]

За пролетњу и летњу сезону

„ЊУ-ЈОРК“

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kingsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Призната актива	франака у злату	2,888,000.000
Целокупни приход у 1908 години преко		530,000.000
Математична резерва		2,379,000.000
Резерва за дивиденду		416,000.000
Нова осигурања у 1908 години		722,000.000
Мешовита осигурања у свом преко		3.116,000.000
Сва осигурања у снази		10.331,000.000

Дивиденда која је плаћена 1909. год. износи фран. у зл. 29,402.086 противу фран. у зл. 22,126.262 која је исплаћена 1908. године.

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, плаћена 1909. г. на полисе издате у 1907. на фран. у злату 10.000.

Осигурање на случај смрти				О [illegible] осигурања на 20 г.				[illegible] осигурања на 20 г.			
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
25	247.00	3540	14.03	25	378.00	4720	125	25	527.00	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	135	40	571.00	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	715.00	10740	15.00	55	736.00	1120	15.2

64-та годишњи биланс [illegible] 1908 г.

Дирекција друштва „Њу-Јорка“ за Краљ. Србију.

240 3 12 БЕОГРАД. Кнежев Споменик бр

[illegible]

† **МИЛА**

[illegible]

ОЖАЛОШЋЕНИ

[illegible]

1—1

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију [illegible]

Уредник [illegible]

„Правна Задружна“ [illegible] бр. 68.

ПРАВДА

Телефон 821 | НЕДЕЉА 13. АПРИЛА — БЕОГРАД | Директор [illegible] Адамовић | ГОДИНА VI — 1909 — БРОЈ [illegible] | Телефон 821

✝ СРПСКИ ПИЈЕМОНТ

[illegible]

Школа и наставници

[illegible]

[illegible]

Р.

Крвави дани у Цариграду

Цариград, 10. априла. [illegible]

Цариград 11. априла [illegible]

Цариград 11. априла [illegible]

УПАД У ЦАРИГРАД

Битка по улицама. — Интервенција посл.

Нарочити телеграм „Правди"

Цариград, 11. априла.

Младотурске трупе поново одпочеле борбу са трупама цариградског гарнизона. Бој једнако траје, али се опажа поступна пуцњава топова све мања. Посланици Енглеске, Русије, Немачке и Италије уфинили најенергичнији протест да се мало и ред поврати.

Народна Скупштина

Надмоћ чибаша

Јучерашња седница је најбоље показала ко у скупштини господари.

Да би се [illegible] своја бераница и да би их [illegible] после [illegible] држања у прошлостима када је требало [illegible] нужни журнали и [illegible] потребштина, [illegible] који су се [illegible] кандидата, [illegible] предлог за уношење [illegible] грађевинског закона, који [illegible] грађевине у Београду ослобођавају [illegible] ... од плаћања пореза.

Зар [illegible] у Београдским [illegible] ослобођавању. Међутим [illegible] — гласали су за Ђурђић, М. Лазаревић, Милентије [illegible] и Јовановић.

Да би докупио [illegible] у [illegible] Милан Срећковић, који се [illegible] Београдских [illegible] и [illegible] у [illegible] да их [illegible] и [illegible] престонице и [illegible].

Што је [illegible] поверио [illegible] је све [illegible] у [illegible] и [illegible] Београду не требају [illegible] и болница.

А да му се није [illegible] болница при [illegible] у [illegible] у болници, пријатни [illegible].

Посланици су се [illegible] у [illegible] у салу. Беше тада 11 сахата и у [illegible] пушка.

— Да ли победа? [illegible]

— Неће. Он [illegible] у [illegible] која [illegible] или [illegible] — [illegible].

Да се [illegible] Милошем [illegible] реч Ст. Протић. Он је [illegible] разлоге и посланика, који су говорили за [illegible] и посланика, који су говорили против предлога, [illegible].

Посланици др Воја Маринковић, Драгиша Стојадиновић, Лаза [illegible], Драгољуб Јовановић, Милан Трифуновић и Мил. Ђорђевић изменили су мишљење [illegible] противно:

Не знамо, да ли ће „Одјек“ и „Самоуправа“ [illegible] ... али је [illegible] да у „Правди“ [illegible] бриљантан говор др-а Маринковића.

После дуге и бурне дебате председник је ставио предлог на гласање. Несталне усвојене, [illegible] и либералних посланика [illegible] су се [illegible] да [illegible] предлога. И усвојен су. Гласало је [illegible] посланика, те је тако [illegible] предлог остао усвојен.

За [illegible] против [illegible] гласали су [illegible] као што су [illegible] Ђурић, Пера Велимировић, др [illegible] и Стојан Протић. Лаза Пачу и Ђ. Стојановић [illegible] за предлог да се не [illegible] Чорбићу, Ђурићу и Милошу.

Одушевили су [illegible] чибашко [illegible] посланика [illegible] и Чорбићево [illegible].

Ј. Јовановић, Милан Пешевић, директор, М. Трифуновић, др. Драгољуб Аранђеловић, Лаза Пачу, [illegible] Жујовић, Милорад Драшковић, Драг. Пећић, Мил. Ђорђевић, Јосиф Бојиновић, др. Маринковић, Павле Маринковић, Драгиша Стојадиновић и Жив. Перић — гласали против овог предлога.

Победа

Никола Пашић је за све време дебате показао крајње [illegible] дебату, али кад је дошло до гласања он је употребио своју стару војничку тактику и — победио.

То се у Скупштини [illegible].

Једно признање

Кад је Јовановић запитао Ст. Протића зашто се не изјасни да ли је за или против предлога већ балансира између два мишљења, Стојан му рече да је његово мишљење да би предлог требало [illegible], и да би он био против предлога.

— Па како ћете се гласати? — вели Јовановић.

— За ћу гласати за предлог.

— Па зашто за кад сте против предлога?

— **Па зато што морам да гласам за, кад већ хоћете баш да знате — одговори Стојан.**

Сви — па и сам Стојан — праснуше у смех.

Истина оваква је одговор горе за гласање не за [illegible], али се ово се види свим смехом.

Овај ће предлог бити стављен за дневни ред у понедељак, али ће тешко проћи јер се сви опозициони посланици без разлике на партије спремају да нападну [illegible] пре гласања.

— Ми нећемо дати влади да Скупштином протурује овај предлог.

— Па не морамо за то [illegible] — разговара се [illegible] сурдин Михаило.

Нови посланици положили заклетву [illegible].

У двадесет и четири закључена је седница и друга заказана у понедељак.

[illegible]

Епиграм

Лав

Ода Цариграда
Мир ми шаљу влади
Сави се [illegible]
Ратујући тада
Да помогну Турску
Али је зле [illegible]
А у мутној води
[illegible]

— Р —

„Султан Абдул Хамид и његов престолонаследник“

или

Четири и по године затвора у сарају принца Абдул Меџида

А ова козерисања, које немају довољна [illegible] средства, [illegible] карактера, доставили које се [illegible] писати, беже из Цариграда, прешло пре дивљака просјака [illegible] кога су многи потребитих непознатим домете „премијера“. Они су онда у Паризу или Женеви [illegible] службом младотурске странке.

Али зашто је Абдул Хамид таква убица свога народа? Требало је живота покрај њега те разумети тог мајмуна[illegible] од свих убица, које су икада седели на престолу. Даље треба знати историју. О [illegible] и водити рачуна о [illegible], у којој се та [illegible] мало спомиње. Као [illegible] прешао се кроз ту историју лудило и неспособност, лудило величине и бесно, бесцијект и све друго, што рђаво битисе [illegible]. Овде [illegible] забележују [illegible] и као [illegible] који потврђује правило, рађају човека, који има све [illegible] врлине, које су одликовале Сулејмана Великог. Абдул Хамид је [illegible] лукавост и лудило. [illegible] је његово вођење [illegible], луда су његови [illegible] и жеља да убија. [illegible] је његова вештина да се лудима показује услужан и да се вешто извуче из политичких замки, луди је [illegible] страховање од оних, страховање, које не престаје ни пред његовим дететом, ни пред његовим женама.

Његова деца [illegible] живе с њим у Јилдиз Киоску, али [illegible] од њега. Петнаест [illegible] видети своје [illegible], али само под [illegible] стражом. Своју браћу [illegible] је, у [illegible] таман [illegible] он је [illegible], набил [illegible] и [illegible], не да их на тај начин убије и да у историји не добије [illegible] братоубице. А све то чини и то што мисли да који од царских принчева, који имају право на престо, не уме ни оно исто, што је он 1876. учинио с тадашњим султаном Муратом. До данас још није обрађен аутентичан опис ових трагичних дана од маја до августа. Принц Абдул Меџид [illegible] ми је често причао ту историју, и ја ћу је овде [illegible] по забелешкама мога дневника. Абдул Меџид описао ми је [illegible] 1876. године овако:

„Видите ову собу! Овде је обитавао мој [illegible] султан Абдул Азис! Убијен? Не — по заклања [illegible]. Тадашњи престолонаследник Мурат, коме је досуђена још гора судбина он неме [illegible], био је његов убица. Тада ми је било [illegible] година, али оне страховите слике још су ми јасне пред очима, као да су се јуче десиле. Ви знате, а често сам вам и причао да је мој отац [illegible] великих погрешака и зло и по [illegible] крвину.

Он своју порадницу није [illegible] као Абдул Хамид. Принчеви су могли слободно служити земљи, престолонаследник Мурат [illegible] је [illegible], а тако исто и Абдул Хамид и мој [illegible] брат Јусуф Изедин. Али је Мурат био [illegible] човек, који је [illegible] био [illegible] утицајима. Митад паша, несрећни [illegible] његова десна рука, [illegible] је о турској републици. Није му било [illegible] средство да постигне тај циљ. Митад [illegible] Мурата до [illegible] једини [illegible] план, у коме су се морали [illegible] завереници. А тај [illegible] није био нико други но мој [illegible] брат Јусуф Изедин, који је брао [illegible] њиховим обећањима, који, наравно, [illegible].

„Пошто је мој брат Јусуф [illegible] стражу, мој је отац [illegible] и морао је сам [illegible] стављати на једне од најпрестижнијих [illegible], који је [illegible], на му је за [illegible] одузео престо. За тим је принц Мурат ефендија [illegible] за заступника на престолу с потребним одобрењем [illegible]. Митад паша био је добри [illegible]. Од принца Мурата узео је обећање да ће за обезбеђење свога престола наредити да се убије не само свргнути Абдул Азис, но да се побију и сви мушки принчеви. Наравно, Митад паша је прећутао да би он за тим сам наредио да се убије нови султан Мурат, што би због искуства у принчевима Османске династије сам по себи довело до оснивања турске републике с Митад пашом као председником.

(наставиће се)

СУЛТАНОВ КРАЈ

ПРЕДАЈА ЈИЛДИЗА

Султан се предао македонским трупама. Покољ, који је обузео широке размере, обустављен је интервенцијом страних сила.

ГАЛТАН-СУЛТАНУ

Новац се, према извештајима, очекује да ће Султан бити удављен.

Српске земље

„Што чуиш Србине тужни“.

„Дубровачком Листу“ јављају да је [illegible] песме „Што чуиш Србине тужни“. Певајући је [illegible] на [illegible] у Карловцу. [illegible] демонстранти су [illegible].

„Велеиздајници“ у Санском Мосту

Уредништву сарајевске „Српске Ријечи“ јављају из Санског Моста о читавој крајини [illegible], у којој се [illegible] „велеиздајничкој“ афери. Народ се у чуду пита шта је у ствари и докле ће [illegible] српска [illegible] затвору? [illegible] да се и народ [illegible] и [illegible] да се и [illegible] предизбирању форму [illegible]?

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Влада без програма.

Већ од дужег времена јавно се [illegible] о томе, како ће [illegible] коалиција влада изнети свој програм и како ће Скупштина по њему радити. У последње време је и објављено да је влада на једној министарској седници утврдила један [illegible] програм и [illegible] Осећало се да и влада и скупштина живе и раде без програма, да дани пролазе у самим, да сваки [illegible] посланици [illegible] предлоге законске, како његова мудра глава мисли да ће бити корисно његовом срезу или његовој општини. А све је то било од велике штете и држало се да ће се с таквим ђорђим системом престати, кад једном влада буде израдила програм. Међутим, влада је израдила тај нови програм, али он стоји по хартији, а Скупштина опет иде [illegible] по вазда и живи као [illegible] Чорбићеве, Милошеве или Стојанове измишљотине.

Никад Скупштина није била бедница!

Представка народних посланика.

Драгиша Стојадиновић, Живојин Перић, Урош Ђурић, Радосав Агатоновић и Милован Лазаревић поднели су представку влади, у којој моле владу, да за јесен спреми закон по коме ће се увести гимнастика као обавезни предмет у основним школама, гимназијама и универзитету, и помоћи гимнастичка друштва и друштво за чување народног здравља. Влада је молба да овај умесни предлог посланика из свих група [illegible].

Закључена седница.

Свет је почео већ да очајава кад ће се разићи ова ружна скупштина! Ни једна до сад није показала то, што ова сада ради!

Ђоговорено да се председништво изјаснило као да ће седнице бити закључене у идућу недељу 19. ов. м., ако у оште и оно [illegible] сигурно.

Уведени у дужност.

Јуче после подне у 5 сати при двору Краљ [illegible] Шуро представио је Краљу новопостављене ађутанте и ордонанс официре.

После те аудијенције, Краљ се срдачно опростио са досадашњим ађутантима и ордонанс официрима.

Министарска седница.

Синоћ је у министарству спољних послова држана министарска седница, под председништвом Краља.

Седница се бавила текућим државним пословима и поред њих и питањем о непријатностима у унутрашњој државној [illegible], а мешало се и [illegible] у Народној Скупштини.

Пензионисан.

Г. д-р. Милутин Д. Нешић порезник I кл. београдске пореске одељења, стављен је у пензију на основу § 70 зак. о чинов. грађ. реда.

Бриљантан говор.

Др. Војислав Маринковић, напредњачки посланик, приликом дебате о предлогу Јанка Чорбића и другова, да се ниже згради у Београду не ослобођавају за извесно време пореза, држао је један бриљантан говор, који је оставио дубок утисак на посланике и публику. Тај ћемо говор др. В. Маринковића донети у броју од уторника.

Скрећемо унапред пажњу својих читалаца на овај говор др. Маринковића.

Начелна одлука.

На захтев министра правде, општа седница касационог суда донела је начелну одлуку: да се за необрађене плодове (винограде, сву врућу, воће итд.) може у циљу обезбеђења ставити само забрана — а не и пребележба, као што је то до сада практиковано.

Ограничавање шума.

У министарству народне привреде, ради се на правилнику за ограничавање шума, који ће за дан два бити готов. По томе правилнику света, неколико виших чиновника из министарства, ући ће у састав тих комисија, а плате се, како је [illegible] кредит за ову годину одобрен.

Пролетњи распоред.

У министарству војном ради се на пролетњем распореду неких официра, који се по потреби службе имају распоредити по пограничним [illegible].

ским и артиљеријским пуковима, а коњичком [illegible].

Оваким распоредом, који ће за дан два бити издписан, задовољени су оправдани захтеви дотичних официра, који су тражили премештаје из породичних разлога.

Бива пензионисан.

Г. Никола Вељковић, окружни инжињер у Лесковцу, коме већ извесно [illegible] ради [illegible] комисије за извиђај злоупотреба у окружној дужности биће пензионисан.

Убиство четника.

Синоћ је у Тополи, око 10 сати у вече, Коста Рашковић каф. пиштољем убио из [illegible] Ђуру Милановића бив. четника због [illegible] на Костину жену Јелисаву.

И Коста и његова жена ухапшени су [illegible] и у притвору.

Убиство општинског писара.

Синоћ, око 9 сати убијен је из пушке од непознатог лица Аврам Ђорђевић, писар општине [illegible] у срезу [illegible]. Убица је [illegible], а за убицом је наређена потера.

Свиларство.

Министар народне привреде наградио је 80 поље-привредника у нишком округу који су за прошлу годину показали одличне резултате у одгајивању свилених буба. Награде су I 50, II 30 и треће 20 динара.

Извор воде.

У срезу Београда пред кафаном „Лондон" радници копајући канал, нашли су на извор воде, који је [illegible] затрпан.

Вести из белога света

[illegible] у Угарској још непрестано траје. Опет се [illegible]. Министар [illegible] Београд [illegible]

[illegible]

Између Хаваније и [illegible] су сва [illegible].

[illegible] Африка [illegible] Русија [illegible].

Важне Вести

Погоди ко против у ......

Јуче је „Дневни Лист" са нарочитим задовољством своје [illegible] донео вест да је један од оптужених у велеиздајничкој афери на суду у Загребу оптужен да је велеиздајник и зато, што је код њега нађен један број „Правде", и да је на ту оптужбу Др. Гај оптуженим браниоцу одговорио овим аргументом: *Да је „Правда" аустрофилски лист. Јер њене претеже Карађорђевића* и да према томе аустријски поданик који тај лист чита, не може бити велеиздајник.

Види се да Др. Гај није у [illegible] историју Србије. Карађорђевићи су од увек били жестоки непријатељи Аустрије и они, који [illegible] Аустрији. За време прве Карађорђевића, Аустрија није смела [illegible] Гај Радосављевић био је [illegible], а под другим Карађорђевићем узела је Аустрија Босну и Херцеговину. Србија [illegible] у заштиту [illegible] Карађорђевића.

И кад те Карађорђевиће „нема" „Правда", онда је заиста она аустрофилски лист.

Из општинског одбора

[illegible] седница

Пре прелаза на дневни ред тражио је социјалистички одборник Никола Величковић од председника општине, да каже г. Кр. Цицварић, [illegible] „Вечерње Новости" [illegible] „Дн. Листа" [illegible]

— Општински одбор [illegible]

[illegible] Цицварић, у својству општинског [illegible]

Д-р В. Марковић и Драг. [illegible]

[illegible] Цицварић само [illegible].

К. Јовановић и М. [illegible] Цицварић, [illegible] „Вечерње Новости" [illegible] А. Величковић [illegible] Цицварићевој [illegible]

Величковић је [illegible] Цицварића [illegible] „Дн. Листа" [illegible]

[illegible] Величковићу [illegible] суда.

Пошто су [illegible], прешло се на дневни ред.

Према предлогу комисије за експропријацију општина је у [illegible] Бранка, који [illegible] Милетина улица. [illegible]

И тако [illegible] Милетина [illegible] у овој години.

Иста комисија је предложила, да се уступи [illegible] Малом Вељу по цени од 6 дин. код услова [illegible] фабрику картонажа.

Предмет је после [illegible] правничком секцији, [illegible] за 20 година.

[illegible] са предузимачем Севдаићем, која [illegible] у 36 хиљада динара.

После [illegible] 30000 динара, [illegible] 30000 динара.

Гласало је 17 одборника, а то за предлог суда 8, за предлог комисије 2, уздржало се 7 одборника.

Овим резултатом предлог није решен и сви су изјавили да се [illegible].

Седница је закључена у 8 и по часова у вече.

Рондол

Једна одмнарна кључка

Уредништу „Правде"

Београд

Поштовани г. Директоре,

Молим вас да ово моје писмо објавите у вашем много цењеном листу, на чему вам унапред много благодарим, јер ћете тиме дати могућности да наша јавност види, што и како поједини новчани заводи раде, и на какав начин до исплате народа долазе.

Ја сам у почетку септембра месеца прошле године, трговао са филијале Срп. Кред. Банке у Шапцу, у суми од динара 3900, а дао сам као гаранцију [illegible] од 10 комада дебелих свиња, [illegible]. [illegible] кад је [illegible] у крунама аустр. вредности код [illegible], да они немају динара (а ако сам динаре примио) и да је њихов капитал у злату, а крунама, [illegible] сам ја пристао и дао свој потпис, јер ми је новац (пара) био потребан.

Ја сам исте свиње продао на кланици у Београду 2. марта ове год. и за исте свиње примио сам преко банке рачун у износу динара 3585·25 п. д. по одбитку свију трошкова.

Ову је суму централа у Београду послала шабачкој филијали у динарима, 3. марта ове год. за мој рачун и поручила [illegible] новац, [illegible] без мога знања и одобрења прерачунали динаре у кроне [illegible], рачунајући ми сваку форинту по динара 2·21 ¹/₄₀ и ако је тога дана био курс 219·20. Кад сам дошао 6. марта да са њима свршим обрачун, потражио сам динаре од њих а да им дам кроне пошто сам кроне и дужан. На то ми одговори чиновник филијале Срп. Кред. Банке, господ. Мориц Алкалај, [illegible] тоном, [illegible] динаре ја тражим, кад су то [illegible] динари, јер су и свиње њене биле, и они су их већ обрачунали у кроне. Ја се изненадим оваквом одговором господ. Морица. Мислећи да није истина, [illegible] чиновника [illegible] Велимира Миљковића (уверава[illegible] [illegible] аустријски [illegible]

[illegible] и резервни официр [illegible] правичност и поштен рад, рекох му [illegible] и да обу[illegible] као у крунама. Но и он ми као први рече да су они већ све то обрачунали и да ја немам право тражити никакве динаре, пошто су они већ то прерачунали у кроне у суми од 3223 кроне и 74 филира, и у исто да ми још као ретке друге положити 833 кроне, те тиме измирим цео мој рачун, што сам и учинио.

Од почетка т. г. тражио сам да ми каду [illegible] рачун што и свака друга банка даје својим комитентима по сервисном обрачуну, али ми наметнути чиновници филијале Срп. Кредитне Банке у Шапцу нису хтели. И не само што ми рачун нису хтели дати но [illegible] ме кад сам им рачун тражио, него су ме скоро испред [illegible] из њихове канцеларије. Дакле за 3900 динара зајма вратио сам им у продатим свињама динара 3585·25 п. д. и у крунама 833 што износи 916·30 п. д., свега динара 4511·55 п. д.

Као што ће читаоци видети, заморено није било ни [illegible], јер мене је то за непуних шест месеци платити на динара 3900 интереса 611·56 п. д. Ово мене и мени [illegible] као и други грађана коме буде пара потребан, види и нека [illegible] да ова пиштоли лудила не само у гори Романији, но и у нашим већим [illegible] као што их има варош Шабац те и није никакво чудо што иста банка продаје [illegible] имања наших бивших [illegible] земљорадника, које је [illegible] до [illegible] питања доведена.

Хвала вам господине Директоре на гостопримству.

[illegible]

Иван Солаковић

[illegible]

Позоришне вести

Бранко позориште

Вечерашњи је програм [illegible]. Народ[illegible] 20. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] — [illegible] и друге ред. —

Руцовићево позориште

Вечерас се [illegible] Шекспирова трагедија у пет чинова.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

роман

МИШЕЛА ЗЕВАКО

— превод с француског —

XLIV

Подруми дворца Мема

— Где сте са [illegible]?

— Тако је, монсењеру, рече стари Пардајан, [illegible]

— [illegible]

— Ах! ах! то је нешто са [illegible], рече [illegible] Пардајан [illegible]

— Видите да сте добро [illegible]. Али ја знам [illegible] и [illegible]?

— Монсењер је [illegible]

— Добро. Знате ли, како се [illegible]

[illegible] крај, у којем се [illegible] „Чешља" [illegible]

— Бео бих [illegible] монсењеру.

— Зато се [illegible] Пардајан [illegible]?

— Ово што вас је [illegible] уради [illegible].

Маријак [illegible]. Он [illegible] Пардајан [illegible]

Дамвил [illegible] Пардајан [illegible] свој нож.

— Сад [illegible] Дамвил, а [illegible]?

— Као ви то кажете, монсењеру, [illegible]. Тођ је [illegible]

[illegible] добро [illegible]. Ја сам [illegible] и [illegible], а сад [illegible]

— Пардајане!...

— Монсењеру!

[illegible] Пардајан [illegible].

— Мој [illegible] крај... Ја сам у страховитом положају! [illegible] Ја се [illegible] И ја се [illegible] Мој [illegible], монсењеру, ја [illegible] и то је све.

Маријак је [illegible]

— Пардајан, рече он [illegible]

— Да и ви, монсењеру?

— [illegible]

— То ми није [illegible], монсењеру!

— Кажите! [illegible]

— [illegible] ви, монсењеру!

Маријак [illegible] Пардајану [illegible]

— А ко зна да ви [illegible] у договору! [illegible] Господине Пардајане, [illegible] Ви знате ко је био у [illegible]! У [illegible] Монморанси, отац мој Дамвил... [illegible] Господине

Пардајане, [illegible] за бедника...

Стари витез [illegible]

— Монсењеру, рече он [illegible]

Дамвил [illegible] Пардајана.

Хотели ли Монморансију [illegible] Франсоа [illegible]

Сви [illegible], да Пардајан [illegible] Лоиза [illegible]

[illegible] Пардајана [illegible]

Пардајан [illegible] Дамвил [illegible]

(наставиће се)

Под кирију од 1-ог маја ове год. издајем два стана у мојој кући Краља Милутина улица бр. 36.

3—3 **Голуб С. Јанић.**

Два дућана издајем под кирију од 1-ог маја ове год. у мојој кући на „Цветном Тргу".

Мил. Ј. Николајевић
1— [illegible] у Беог.

На продају ЈЕДАН ПЛАЦ 4800 кв. метара, за 8 гра[illegible] на углу двеју врло важних улица у Београду, у непосредној близини Смедеревске и Ратарске пијаце, продаје се врло јефтино.

Плац је на равном; има са једне стране 80, а са друге 65 метара лица. На плацу постоји зграда од тврдог материјала, подрум и [illegible], [illegible] кућа, са [illegible] дворишне [illegible]; постоји вајат од тврдог материјала, са дућанима и [illegible] од тврдог и несолидног материјала, а има и врло много [illegible] оба лица, [illegible] простора за [illegible].

Кирије има око 7000— дин. годишње.

Имање ово, по својој величини и положају, удесно је за шпекулацију, као и за какво веће предузеће или фабрику. — Посредници нису искључени.

За услове питати преко телефона бр. 43. 16—10

Имамо ЗА ИЗДАВАЊЕ под кирију од 1. маја ове год. преко пута малих станица, Карађорђева улица бр. 89 **три** спратна стана на I и II спрату са по 3 и 4 собе и осталим припадлежностима и три дућана са собом и кујном, у Краља Петра ул. бр. 8 I спрат са 5 соба и осталим припадлежностима, у Косовској улици бр. 45, I спрат са 4 собе и осталим припадлежностима. За погодбу обратити се

Браћа П. Ђорђевић
Београд, Сава
236 1—8

Купони Дуванских лозова

Ком. 6 дин.

Главни згодитци **100.000, 75.000, 20.000** у злату. За исплату добитака гарант српска држава. Вучења 1. Маја, 1. Септембра и 2. Децембра, играју 41 година.

Купони се могу добити у мењачкој радњи

3-10 **Исак Ј. Ешкенази.**

Тражи се помоћник за Беог. који је вичан књиговодству и српској кореспонденцији.

Понуде треба упутити Ник. А. Ристићу и Комп. Београд.
326 1—3

ВЕЛИКА РАСПРОДАЈА

Помодно-Мануфактурна и Позаментарска радња

Браће Х. Габај, код „Круне"

Кнез Михајлова улица бр. 37.

Спрема кућевска и девојачка

Распродајемо купљене партије разноврсне робе, као: Свиле, *Тафта, Поплина, Мусслина, Лустера, Панама, Атлаза* и т. д. у свима бојама.

Штофова за женске хаљине, костиме и блузе у најмодернијим бојама.

Платна и шифона за кошуље за домаћу употребу од цене 13, 17, 18, 20, 22, 25 д. па на више.

Платна за јорганске и душечне чаршаве у свима ширинама 1·20, 1·40, 1·50, 1·70, 1·80, 2 д. па на више.

Чаршава *Салфета, Пешкира, Ажур,* гарнитура за 6 и 12 особа.

Порцета бела [illegible] и пак. *Везова, Чипака, Апликација, Завеса* и т. д.

Цвилиха за душеке и рубље.

Веша мушког и женског.

Мадера, *Гипура, Рукавица, Лепеза, Чарапа, Марама* и т. д.

Велики избор *Лаћуда за женске тоалете.*

Тепиха на метар и готових, као [illegible] и ћилима.

Свака [illegible] газдарица

Мустре на захтев шаљемо бесплатно — Поруџбине шаљемо уз доплату

Потребујемо два помоћника приправите се у нашој радњи

151-12—20 С поштовањем **Браћа Х. Габај.**

БАНКАРСКА РАДЊА

НИКОЛЕ БОШКОВИЋА — Београд

издаваће јавном продајом почев од 15. априла па на даље у 9 сати пре подне преко кафане „Теразије" сву заложену робу која се у магацинима налази и то: злато, [illegible], бакар, [illegible] робу, која је рок давно прошао. 234 2—2

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и свакогодишњег поврћивања је лек

БИЉНИ СОК

који на пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама лица која су од исте патила, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin" признато као изврсно средство против [illegible] катара плућа, [illegible] (*[illegible]*), зачетне *туберкулозе и пљувања крви.* **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од [illegible] болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни тej" против [illegible] болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд* 325 17—

Српска Аграрна Банка

Позив на упис акција

Г. Министар Нар. Привреде решењем својим од 7-ог ов. месеца Пбр. 2065. одобрио је правила **Српске Аграрне Банке.**

Српска Аграрна Банка

врши ове послове:

1. — [illegible] у врло [illegible], у кратком [illegible] и [illegible].
2. — Набавља пољопривредницима [illegible] пољопривредних радова.
3. — Набавља пољопривредницима, занатлијама и индустријалцима справе и алате за [illegible] и усавршавање њихових радова.
4. — Прима у комисион и на продају све природне, занатлијске и индустријске производе, како [illegible].
5. — Излаже све врсте производа на [illegible].
6. — Купује и продаје све пољопривредне, занатске и индустријске производе на туђ рачун.
7. — [illegible] и [illegible].

Да се интереса [illegible] пољопривредне, занатлијске и индустријске производе, Српска Аграрна Банка [illegible], а поред [illegible] и [illegible] за куповање и продају роба.

Српска Аграрна Банка [illegible] Банка, јер је [illegible].

Капитал Банке је 1.000.000 (милион) динара подељен у 40.000 акција од по 25 динара акција.

При упису полаже се [illegible] акција [illegible] од 0.50 дин. и [illegible] од 0.25 дин. по свакој акцији [illegible].

Упис акција врши се у канцеларији Српске Аграрне Банке (улица Краља Милана, [illegible] кафане „[illegible]") и код [illegible] у Београду.

Г. Г. [illegible], [illegible], [illegible] у пенз., [illegible] Живановић, [illegible], Милорад [illegible], Милан Митровић, [illegible] Живојина Петровића, [illegible] Стефановић, [illegible] Сава Спасића, [illegible], [illegible] Милош [illegible], Мат. [illegible], [illegible] Бора, [illegible], [illegible], [illegible] Стефановић, [illegible] и Раде [illegible], [illegible] Жилкова.

248-5—10 Оснивачки одбор

Српске Аграрне Банке

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочито јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо [illegible] **Бисквит млеко.**

Од данас па сваке суботе *Српско кујне* [illegible] *Прија, Бело на [illegible].*

Одлично бело и црно вино, Смедеревско и Крајинско.

Штампарија „Браћа Радичевић"

Гавр. Давидовића и Комп.

Београд

Бранкова ул. 16. Телефон 69.

Прима на израду свакојаке штампарске послове као: књиге, часописе, прогласе, рачуне, циркуларе, писма, коверте, позивнице свадбене и за забаве, посетнице, посмртне листе и т. д.

Такође прима на израду [illegible] илустрованих [illegible], као и све остале штампарске послове.

Нарочито обраћамо пажњу нашим поштованим муштеријама да смо нашу штампарију ренонирали новим материјалом из првих светских словоливница.

За [illegible] штампарије шаљемо уз доплату.

Израда чиста, брза и тачна.

„ЊУ-ЈОРК"

ЖИВОТ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

Председник: Darwin P. Kingsley

— 64. Билансија Највеће Осигуравајуће Друштво на свету.

Призната актива франака у злату	2,888.000.000
Целокупни приход у 1908 години преко	530,000.000
Математична резерва	2.379,000.000
Резерва за дивиденду	416,000.000
Нова осигурања у 1908 години	722,000.000
Мешовита осигурања у снази преко	3.116,000.000
Сва осигурања у снази	10.331,000.000

Дивиденда која је плаћања 1909. год. износи фран. у зл. 49,402.050 према фран. у зл. 42,126.262 која је исплаћена 1908. године.

Ово је највећа дивиденда коју је друштво до сад исплатило.

Годишња дивиденда, плаћања 1909. г. на полисе издате у 1907. на фран. у злату 10.000.

Осигурање на случај смрти				Ограничено осигурање на 20 г.				Мешовито осигурање на 20 г.			
Старост	Годишња премија фр. у зл.	Дивиденда за 1909. г. фр. у зл.	Проценат на премију	Старост	Годишња премија фр. у зл.	Дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	Проценат од премије	Старост	Годишња премија фр. у зл.	Дивиденда за 1909 г. фр. у зл.	Проценат од премије
25	247.00	3540	14.03	25	378.00	4720	125	25	32700	6880	13.0
40	373.00	540	14.7	40	488.00	6610	135	40	57100	7930	13.9
55	650.00	10070	15.5	55	710.00	10740	15.00	55	73600	11200	15.2

64-та детаљна билансија шаље се на захтев и она садржава све трансакције у току 1908 г.

Дирекција друштва „Њу-Јорка" за Краљ. Србију.

241 6 12 **БЕОГРАД, Кнежев Споменик бр**

„ПРАВДА" прима огласе по најумеренијој цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 36 дин., за пола године 18, за четврт год. дин. 9, месечно дин. 3 [illegible] За иностранство за годину 50 дин., за пола године 25 дин., за четврт год. 13 д. — Сви претплатници [illegible] у Васиној и Добрачиној улици. — Власник и одговорни уредник
Радосав Ж. [illegible], Видинска ул. бр. 22.

„Браћа Радичевић" Парна штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | [illegible] БЕОГРАД | [illegible] Јова Аџемовић | ГОДИНА VI — [illegible] — БРОЈ [illegible] | Телефон 821

У одбрану Београда

говор д-р Војислава Маринковића

[illegible]

[illegible] у скупштинској седници од 5. ов. мес.

Господо,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Фуљкерашки патриотизам

Јуче су [illegible] на скупу. Скупштину [illegible] Чорбићеви [illegible] Станко Петровић, фуљкашки „шеф[illegible]“, што [illegible] Бока Лазић [illegible] из ове стране је рече:

„Море овај Београд треба предати Аустрији. У њему и нема Срба. Све збег из њега долази.“

То су чули многи посланици.

Милош Тасић је казао да [illegible] Београду [illegible]

[illegible] „Самоуправа“ [illegible]

О фукаре, фукаре!

Народна Скупштина

Две јучерашње седнице

[illegible] гласање о предлогу [illegible] Чорбића, да се [illegible] у Београду [illegible]

Чобићи, који су били [illegible] на првом гласању [illegible] „Новију Вакају“, да избегне **„за“**.

[illegible]

Председник је [illegible]

— Нашим куфама.

[illegible]

„Ловорова посланика“

[illegible]

Чобићи Тешић, [illegible] Лазаревић [illegible]

У [illegible] су на трибини Марко Трифковић и Павле Јурашић.

[illegible]

— Бубица Станко [illegible]

— Ако Тешић [illegible]

[illegible] — Станко Тасић.

— За то [illegible]

Казарни

У [illegible] Станко Петровић.

[illegible]

Конфискација

[illegible]

[illegible]

Вратио се

[illegible] Тасићу, Чорбићу [illegible]

Римљанин

Епиграм

[illegible]

Ми смо Срби [illegible]
Остало — [illegible]
Европа [illegible]
[illegible]

— ? —

Крвави дани у Цариграду

Прокламација турског парламента

Сенатори и народни посланици сакупљени на нарочитој седници одржаној 9. априла 1325. [illegible]

Народно представништво одобрава садржину прокламације команданта оперативне војске, која се односи на поступак [illegible] уставу. Описујући [illegible] последње реакционарне догађаје, отпочете у Стамбулу 31. марта 1325. год., и уништење апсолутизма који се тиме манифестовао. Он одобрава све мере предузете за утврђивање уставности, поретка и одржање реда [illegible] кажњавање кривца по свим земаљским законима и шеријату. Народно представништво изјављује да је [illegible] сагласна вољи и аспирацијама народа, с тога јој се свако мора безусловно покоравати да га у противном не би постигла заслужена казна.

Значајна мистерија

Цариградски лист „Сервети Фунун“ публиковао је један интервју, који је под горњим насловом [illegible] „[illegible]“. То [illegible] „Сервети Фунуна“ произвело је силно дејство у Цариграду, за то га доносимо у верном преводу.

„Патриотизам!! [illegible] Аустрији!

Из веродостојних извора сазнајемо да се пали султан обратио аустријском посланику Палавичинију и [illegible] Мајерхоферу. [illegible]

путем преко нашег посланика у Бечу. [illegible]

Садржина реч министар спољних послова, чији одговор народ с правом очекује.

Демантовање гласова о абдикацији султана

Један страни [illegible] интервјуисао је Шеих-ул-Ислама [illegible] Абдул-Хамида са престола. Шеих-ул-Ислам је одговорио да су све те вести [illegible]

Султанова [illegible]

[illegible]

Бегство цариградских хоџа. — Хапшење софта

[illegible]

[illegible] 36 софта [illegible]

Српске земље

Велика слава

[illegible]

Читуља

У Скадру у Црној Гори [illegible]

Суђење „велеиздајницима“

[illegible]

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Министарска седница.

Синоћ је у министарству спољних послова држана министарска седница под председништвом министра председника.

Обилићевци код Краља.

Изасланици академског певачког друштва „Обилић“ били су примљени јуче пре подне код Краља у аудијенцију, којом су га приликом позвали на концерт.

Краљ је обећао да ће посетити концерт.

[illegible]

Министар у инспекцији.

Јуче пре подне [illegible] г. Н. Пашић министар грађевина [illegible]

150,000.000.

[illegible] министра финансија г. Ст. Протића о закључењу једнога зајма од 150 милиона динара. [illegible]

Тај зајам ће бити закључен опет у Француској, са оним Бардаком на челу. [illegible]

За тај се зајам нарочито заузимао г. Н. Пашић [illegible]

Мале класе.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] јер се сумња да се налази у неправилном стању.

[illegible]

Унапређење.

Г. Александар Р. [illegible] постављен је указом за подблагајника управе фондова.

Допутовао.

Г. Деко, француски посланик, допутовао је [illegible] у Београд.

Погребан.

Јуче по подне сахрањен је један угледни грађанин београдске мојсијевске вере — Изроил Нахман — Челебоновић, са свима почастима и церемонијама њихове вере. [illegible] Бог да га прости.

За мечку — орден.

Војвода [illegible] поклонио је бугарском краљу Фердинанду једну [illegible] мечку. За тај поклон краљ Фердинанд одликовао је војводу орденом за грађанске заслуге. [illegible]

Измењени чиновници.

Решењем министра унутрашњих дела [illegible]

г. Перо Зековић, начелник среза [illegible]

г. Живота [illegible]

г. Јова Бекрић писар среза [illegible]

Премештај.

Г. Миодраг Зебић, порезник из Врања, премештен је за писара III кл. Пореске Управе.

Враћени у резерву.

Краљевим указом враћени су у резерву бивши официри, пешадијски поручник г. Ђорђе Д. Стевановић и пешадијски потпоручник г. Димитрије Адамовић — са чиновима које су раније имали.

Рекрути.

Данас долазе у све окружне команде рекрути, који ће се упутити одмах својим [illegible] пуковима на одслужење рока у војсци.

Отео ташну.

Синоћ око 7 и по часова у [illegible] улици, једно непознато лице, отело је из руку ташну — ручну торбицу г-ђи [illegible], која је ишла својој кући у правцу Гранд-Хотела. [illegible] ухваћен.

У [illegible] је признао да се зове Светислав Јовановић, земљорадник из Гроцке. Уапшен је одмах.

Кажњен.

[illegible] Димитријевић [illegible] кажњен је [illegible] на 25 динара [illegible]

Самоубиство једне бабе.

[illegible]

[illegible] је [illegible] живот [illegible] пред својом кућом.

Саслушањем и истрагом утврђено је, да је самоубиство извршено [illegible] због [illegible].

Спроведен суду.

Риста Милошевић овд. шнајдер, спроведен је данас првостепеном варошком суду на оцену, за намерну клевету г. К. М. Шојићу овд. индустријалцу.

158.

Осамдесет број лица налази се у апсанама Београдске полиције, који издржавају затвор за разне кривице и полицијске преступе.

Вести из белога света

У [illegible] угарског државног сабора министар председник др. Векерле [illegible] састав свога кабинета.

= Аустријски [illegible] Франц Јосиф [illegible] врата.

У [illegible] у Италији јављају, да се [illegible] у [illegible]. Од страха су становници изишли на улице. [illegible] Земљотрес се осетио и у Кордови, Сијени и Бадајоху.

(н) Дунавски рибари у [illegible] код Котора [illegible] три месеца.

Д У великој фабрици [illegible] у Кракову експлодирао је казан. Погинуло је [illegible], а много су других тешко повређени.

= На основу политичких [illegible] [illegible] Котору.

„Султан Абдул Хамид и његов престолонаследник"

или

Четири и по године затвора у сарају принца Абдул Меџида

„Абдул Хамид је престао на све изјаве, препоручивао Мидхад и септембра августа 1876. проглашен је једна наредба шеик-ул-ислама да је султан Мурат умом поремећен и престолонаследник Абдул Хамид ступио је за наследника на престо. Нови „доступни престол" број је [illegible] Мидхад паша је био један од првих, који је сургунисан. Мурат је затворен у Чирагану, где је свој жалосни живот завршио тек године 1904., после двадесетосмогодишњег ропства. Он је свој злочин морао тешко платити. Тек од његове је смрти Абдул Хамид постао султан!"

Можда су ови жалосни, трагични догађаји године 1876. стављени узроком, Абдул Хамидову праву под сумњу. Он не зна: је ли крив или није? — Неравна сумња, најмоћнија денунцијација довољна му је да ког човека учини несрећним. За потврду ове чињенице могу толико да испричам примера код мојих личних познанства. Навешћу неколико који ми падну на памет. Решид ефендија, најстарији међу живим принчевима [illegible] дома и пресумптивни престолонаследник, добио је од султана дозволу да за себе и своју децу одећу нарочито код једног веома угледног кројача у Пери. Тај кројач само је наређеног дана сваког месеца стизао у Решадов затвор — једно крило чувеног сераја „Долма Бахче" на европској обали Босфора између Тапхане и Бешикташа — да види има ли каква посла. Кројач је често проклињао дан кад су почели његове пословне везе с несрећним Решадом, јер су му донели беспрекидни надзор и повлачење његове најбоље муштерије, које су хтеле избећи и сенку сумње, да тајно кројача стоје у вези с принцом Решадом. Једног дана кад је наш кројач баш изишао из принчеве дворане, сретну га два турска официра на улици за Перу. [illegible] Бејаху су се [illegible] у кројачевој радњи. Али су решили уговорити с њим састанак на улици, те за то намењују неколико речи с њим. То је забринуло [illegible] кројачеве, а новаца и злата. Још истог дана, доцкан у вече, одбегли су жандарми и претражили потпуно кројачеву приватну [illegible] у Јемени. Нема ту ни сумње, ни саслушања, ни одбране, не пита се зашто, просто се узима да су они помогли једног кројача [illegible] могли лако с Решадом предузети нешто на штету Абдул Хамиду, а да би се избегла свака могућ-

нос, тако Јулдизању...

Друга прилика. Шарипреду је забрањено [illegible] турски официри састају [illegible] касарни. Један познаник, који је био ручник у артиљерији, одсео у Пери недалеко од хотела Пера Палас, добро познатим путницима, и на свој први дан позвао је на малу собу четворицу својих друга. Ни један од њих шесторице није дочекао крај [illegible], тек што су један час били заједно, а већ су похапшени. Под смешном оптужбом [illegible] завере противника Абдул Хамидових [illegible] „[illegible]" у Јемен [illegible] нико никад није чуо ништа о њима.

(Наставиће се)

ЛЕСКОВАЧКА ХРОНИКА

[illegible]. — [illegible]. — [illegible]. — [illegible]. — Гимназија

Лесковац, 7. Априла

Кад [illegible] није прошло ни пару. Прошлог [illegible] око 8 и по часова у вече, кад је [illegible] акционарску фабрику за прераду кудеље. Кроз [illegible] су убацивали запаљене фитиље у зграду, но нико се не налази [illegible], потребна грађа вредна хиљаде на 1,000.000 кршева, која је била осигурана на 98,000 дин. код друштва „Србија."

Говори се да је [illegible]. Изгледа да је [illegible] на 7.85 дин. [illegible] да је [illegible]. Али [illegible].

Истрага се води и притворени су нека осумњичена лица.

* * *

Већ од неколико дана у нашем округу [illegible] комисија за [illegible] злоупотребе [illegible] 100,000 дин. [illegible] Сви су изгледи да ће опет бити притворени и стављени под суд.

* * *

Како се [illegible], ипак дошло да се буде [illegible]

свет [illegible]. Кад такве [illegible] електричне сијалице [illegible] Лесковац је [illegible].

* * *

Овде настоји једна [illegible] дружина „Гундулић," основана пре три године од [illegible]. Да би појачала свој [illegible] у суботу 4. тек. месеца.

Мислите да је ко дошао на ту забаву? Боже сачувај. Од професора и учитеља дошао је само један професор!

Има ли веће [illegible] забаве. Награда им је за сав тај рад [illegible] таква [illegible].

За ову је [illegible] интелигенција, која [illegible].

Госпођица Зорка Пајковићева својим [illegible] допринела да забава буде лепа и красна.

* * *

Читаоница која је својим радом постигла лепог успеха [illegible]. Општина [illegible].

Председник општине Баба-Милић, треба да размисли добро, пре но што учини последњи корак. Тиме се не стиче популарност код грађана, а [illegible] општинских избора [illegible].

Тића.

Позоришне вести

[illegible] позориште

Вечерас [illegible] комад [illegible].

[illegible]. Публика је [illegible] одушевљењем [illegible]. „У програму је [illegible]!

Нов оригиналан комад у Нишу

Вечерас ће у нишком позоришту „Синђелић" представљати нов комад „Пад," који је написао г. Пера Јовановић, учитељ на Чукарици. Овај ће се комад ускоро представљати и у Београду у [illegible] позоришту на „[illegible]" Пада је [illegible] у Нишу за [illegible].

Прва седница

Данас ће комисија за [illegible] држати своју прву седницу у згради Државног Савета.

Нова [illegible]

У место г-ђе [illegible], која је [illegible], вечерас ће у „Отаџбини" играти [illegible] г-ђица Ђуричићева.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Цариград, 13. априла пре подне. Ноћас је запаљена највећа касарна Таксим, место пређашње борбе. Изгорео је већи део. [illegible] војници једва су се спасли. Ноћ је била мирна.

Цариград, 13. априла вече. Данас пре подне ратификован је протокол о аустро-турском споразуму. Према [illegible] министра спољних послова маћедонски батаљон, из [illegible] султановој, јуче је посео Јилдиз.

Цариград. Вароши [illegible] готово сасвим мирна. Радње су отворене и саобраћај је [illegible]. Свуда се осећа живо кретање. На домаку Порте свет се тако рећи гуши. Јуче је дошао један војни воз из Деде-Агача, а данас стижу два. Изашао је само мали број турских листова. Јуче изјутра појавио се пожар у Таксим-касарни, која је [illegible] дала јак отпор трупама. Приступ у Јилдиз строго је забрањен. Велика народна скупштина, која броји сада око 160 посланика, преместила се јуче из Сан-Стефана у Стамбол.

Председници сената и парламента са више сенатора и посланика стигли су јуче из Сан-Стефана [illegible] које [illegible] пратила војска. Сви су ушли у парламент праћени војском и одушевљеним грађанством. Седница је била тајна. Тајној седници велике народне скупштине у парламенту присуствовао је само министар унутрашњих дела. Седница је трајала један сат. Уверавају да је скупштина дискутовала о садашњем [illegible] министарство [illegible]. Изгледа да је скупштина решила да позове министарство да остане још за неко време на управи земаљској. Није потврђена вест да ће султан напустити Јилдиз.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

роман

Мишела Зевако

— превод с француског —

XLIV

Подруми дворца Меме

Он се сада [illegible].

И тада му се учини да се [illegible] пред њим [illegible] скоро без [illegible] подрума.

— Затворите врата! викну Хенри, и [illegible] у подруму.

Војници послушаше. Врата су била добро затворена и закључана. У дворцу Меме тада настаде гробна тишина.

Стари Пардајан беше [illegible] у подруму у коме је [illegible]. Ослањајући се рукама на врата која су била [illegible] пао у подрум.

Пардајан се био [illegible] и лежао је [illegible] подрума. Да је мислио [illegible] место га је хотећи једним ударцем [illegible]. Али Дамвил није [illegible] да је витез тако [illegible]. Он се борио [illegible] Пардајан старији [illegible].

— Кроз [illegible] дана, [illegible] у подруму [illegible] бити сахрањен.

Стари Пардајан [illegible] лежао је [illegible]. Али је [illegible]. После једног часа [illegible] тело [illegible]. Глава [illegible].

Најзад му се мисли почеше јављати. И први му [illegible]

— Где, где ја [illegible]!

Друга мисао која [illegible].

— Само да [illegible] жив [illegible]! Пре него [illegible].

— Да [illegible] осуђен сам [illegible]...

И [illegible] да се [illegible] у гробу.

— Али где сам [illegible] до врага! [illegible]!...

[illegible].

— Шта је ово? [illegible].

Хтео је да [illegible].

— Боже! [illegible] губи!... Да заиста, ово је бол! [illegible]. Да, [illegible]! Да [illegible]!

Од [illegible] воду [illegible].

Пардајан [illegible].

— Оно ће [illegible].

И да ће [illegible].

— Ух! [illegible] подруму. Шта ли се то [illegible]?

[illegible]. Пардајан је [illegible].

Тада [illegible] Дамвила, [illegible] у подруму и тада у подрум.

— Добро је! рече [illegible]. Кад [illegible]

[illegible], да [illegible]. [illegible]. Мислим да [illegible]... Да [illegible]?... Да видимо...

И Пардајан који се у том [illegible] разрешава [illegible].

Резултат [illegible] био је [illegible].

Прво, [illegible].

Друго, [illegible] са Монморансијем и та се [illegible] у подрум.

Треће, [illegible].

(наставиће се)

ХОТЕЛ КАСИНА

Најлепша башта, која је јединствено уређена, —

Отворена је од данас

Чувеним Варијететом „Есплат", који је искључио сваку страну конкуренцију, као и нашу признату и богато сортирану и уређену кујну, као и подруми — најтоплије препоручујемо поштов. публици.

22. Априла 1909. г.
Београд

С поштовањем

Браћа Т. Цветковић

закупци Хотел „Касине".

ХОТЕЛ КАСИНА

Засебна кућа [illegible]

Елегантна вила [illegible]

Вила Тиволи

[illegible]

ЗА ПРОДАЈУ

МАШИНЕРИЈА

[illegible]

2 [illegible] од 6 коњских снага [illegible] 2 године су прошле.

1 [illegible] са 5 пари [illegible].

Све ово [illegible]

Владимир [illegible]

Елегантан стан [illegible]

Распродаја [illegible]

Јован Ж. Јовановић

Дућан [illegible]

Јован Ж. Јовановић

Два дућана [illegible] „Црвеном Крсту".

Мил. J. Николајевић

Штампарија „Браћа Радичеви"

Гавр. Давидовића и Комп.

Београд

Бранкова ул. 16. Телефон 69.

[illegible]

БАНКАРСКА РАДЊА

НИКОЛЕ БОШКОВИЋА — Београд

[illegible]

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочито [illegible]

Препоручујемо лозно Нишко вино.

[illegible]

САЛАМА

ПРВЕ КРАЉ.-СРП. ФАБРИКЕ САЛАМЕ

Паје Јовановића

У МЛАДЕНОВЦУ

по оцени мађарских стручњака боља је од најбоље сегединске и пештанске саламе.

Поруџбине слати непосредно фабрици. 201 1-8

Наша мила кћи

† ДРАГА

преминула је 13. ов. м. [illegible] 18-тој години.

[illegible]

КРОЈАЧКА РАДЊА

СТОЈАНА СИМИЋА и БРАТА

СПРОТИ [illegible] — БЕОГРАД

[illegible]

За наступајућу пролетњу и летњу сезону

НАЈВЕЋА ПРИЛИКА СОБНОГ НАМЕШТАЈА

[illegible]

Рудолф и Жига Фелдман и Комп.

[illegible]

БУКОВИЧКА КИСЕЛА ВОДА

најбољи алкални кисељак

Награђена великом медаљом „Grand Prix" у Лондону и Бриселу.

Пуњење флаша врши се најмодернијим и најрационалнијим начином у новом пуњионици, подигнутом над самим извором, при чему се не губи ни најмање угљене киселине [illegible]

У Београду је главно стовариште код

г.г. Глише Андрејевића и Брата

Варош-Капија — Телефон бр. 282

Поруџбине из Србије и иностранства прима и одмах шаље

Аранђеловачка Конзорција

Краљ. Срп. Двор. лиферанти

Аранђеловац. 21 60

ОБЗНАНА

ЗА ПАЛАНАЧКИ КИСЕЉАК

[illegible] Кисељак [illegible]

№ [illegible]

8. априла 1909. г. у Београду.

Главни Одбор Црвенога Крста

Симина улица 21. — Телефон 202. [illegible]

Против [illegible] „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака [illegible]

БИЉНИ СОК

[illegible] Цена 2·50 п. д.

„Nerolin" [illegible] Цена 4 динара.

„Saparin" [illegible] средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од венеричних тајних болести. Цена 2 динара.

„Биљни теј" против нервозних болести. Цена једног пакета 4 дин. — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд 333 18—

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију [illegible]

„Браћа Радичевић" [illegible]

ПРАВДА

Телефон 821 | СРЕДА 29 ЈУЛА — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР Јовановић | ГОДИНА VI. — 1909. — БРОЈ 207. | Телефон 821

Писмо др. К. Кумануди

Господине Директоре,

Писац чланка Quousque tandem... није велики пријатељ истине. Апсолутно ни у једном од његових тврђења, која је о мени изнео у 204 броју „Правде", нема ни једне једине тачне ствари. Ја, прво, нисам био резервни пешадијски поручник, већ потпоручник. Друго, нисам звит на вежбање зимус (као ни остали моји другови, резервни официри у Дунавској Дивизији), већ за 1. септембар прошле године, дакле пре него што је била проглашена анексија Босне и Херцеговине. Треће, није ме министар војни казнио затвором, већ двадесет дана притвора и двадесет дана вежбања. Четврто, ту казну, и притвор и вежбање, ја сам издржао у Пожаревцу, у I чети, I батаљону IX пешад. пука, овога лета, чим је почео школски распуст, у оно време кад је то било одређено наредбом министра војног. Најзад, пето, лажно је и њено тврђење да нисам „хтео доћи на вежбу", и да је због тога била цела ова афера.

Казна је нада мном изречена не због тога, што нисам наступио вежбање, него из тога разлога, што нисам отишао у своју команду, да тамо сачекам акт, којим ме је министар војни тога пута ослободио вежбања. Та је ствар, међу тим, овако текла. Ја сам телеграмом позват 31. августа у 7 часова у вече, да сутра дан 1. септембра будем у Пожаревцу на војној служби. Пре свега за тако кратко време од неколико часова није ми било могућно да попуним своју официрску спрему, да уредим своје послове, и да се одмах кренем на пут, — и то сам констатовао на телеграму којим сам позват. Сем тога, 1. септембра отпочела је школска година у Универзитету и испити су били одређени већ за прве дане месеца септембра. Због тога је ректор Универзитета, г. С. Урошевић, одмах 2. септембра, отишао министру војном и тражио да будем ослобођен вежбања ради службених послова. И како те исте службене послове, због којих је министар војни одмах и пристао да ме ослободи, не бих могао вршити да сам отишао у Пожаревац да чекам, — нај мање десет дана, — да ми се министрово решење саопшти редовним путем, ја сам знајући да сам ослобођен остао у Београду, да испуњавам своје наставничке дужности. То је противно војним правилима, и, *само због тога*, због једне чисто формалне погрешке, ја сам и био кажњен.

Прелаз у аудиторе тражио сам још пре годину и по дана, из здравствених разлога. У нашим војним прописима нигде се та аномалија, да се резервни официр, ако је државни чиновник, не преводи из позива у позив, на шта би имао право према својим годинама, него остаје увек у првом позиву, без обзира на то колико је стар и да ли може поднети целог свог живота све напоре службе, тога позива, која је потпуно изједначена са службом активног официра.

О самоме питању: да ли уопште треба да постоје резервни аудитори, ја нисам рад да се упуштам ма у какву полемику с писцем чланка Quousque tandem... Држим да ћете се са мном сложити, господине директоре, да човек који се за своју аргументацију послужио да те мере непровереним тврђењима, каква је он о мени изнео, губи сваку квалификацију да се с њим води ма каква дискусија.

Молим Вас да ово писмо објавите и да примите уверење о моме најодличнијем поштовању.

27. јула 1909.
Београд **Д-р Коста Кумануди**

Аустрија и Словени

— (нашим народним посланицима) —

Беч, 22 јула

II

Под вазом [illegible] нам ћемо се задржати на Немцима, за апсолутну већину добију јасну и освајају сваку парламентарну праксу у Аустрији, како би знали шта треба разумети под наслове инсинуације из Беча, за које се побринуло уредништво „Правде". Онда ће се тек моћи уверити сами, да Аустрија није ни „немачка" ни словенска. Или тачније, да је она — и једно и друго... Изгледа ово парадоксално. Зар не? Али је ипак тако. Ако се национални атрибут једне земље одређује према бројној снази становништва дотичне земље, онда је Аустрија *словенска* земља. Она је једнако словенска, као што је Русија руска, и т. д. Дакле према бројној снази њеног становништва Аустрија је словенска земља, са јаком мањином Немаца.

Али ако је она то по бројној снази свог становништва, она није то ни из далека према политичком и административном уређењу и њеној уставној структури.

Зашто? Из простог разлога што двор и камарила сматра Словене, у смислу Мицкелове теорије — „инфериорном" расом и њихово кретање носим деструктивним елементом, који није способан за позитивну акцију и државну управу. Апсурдност ове ексцентричне теорије сувишно је и побијати. Нема те силе у свету, која би могла старога Фрању Јосифа I. наговорити, да и његова Аустрија постане једном парламентарна држава. Једини покушај у томе смислу био је извео за Баденијеве владе г. 1896. То је тако колебало Немце, да би дошло до отворене револуције у Бечу год. 1897., да није Фрања Јосиф под теретом камарилског маса, чија је демонстрација прелазила у отворену револуцију био присиљен, да вода Аустрију на апсолут и немачког централизма. Тај се пример без сумње неће никада понављати. Поготову сада, откада конце трансмисије држи у својој руци као владар, престолонаследник Фердинанд. Он је познат као велики непријатељ Словена и Мађара као човек „гвоздене" руке, јуче рекао у халатима Јосифа II. и Јозефа. Он јавно исповеда да противи федералистичком (који у целом постоји само на папиру) дуализму од г. 1867. За то још јаче жели да степне Словене Аустрије и Мађаре у Угарској намерава да замени стари централистички систем, који је владао у Аустрији до г. 1848. на целокупно подручје Аустрије под диферијом у Концептера. Његове Мађаре особито бију и презрено за националну у својим листовима. За ову своју политику он има ваљане подлоге и у разорном своје политике а каршното Банкроте. Не треба заборавити речи румунског Карола I., који овај изговорио пред Фердинандом, који је био гостом у Сињај, пре две године дана: „Док год Мађари буду угњетавали 3,000,000 угарских Румуна, дотле је немогућ искрен савез између Румуније и Аустро-Угарске". Престолонаследник је ове речи дао саопштити кореспондентима у своме Leib-Journal-има, што је [illegible] румунску у Угарској.

[illegible] број Немаца у Аустрији, број њихових посланика у парламенту и њихову улогу. Не треба још сметнути с ума да Немци рапидно опадају на корист Словена у Аустрији. Дакле с временом овај дотадањи сразмер бројне снаге између Словена и Немаца у Аустрији, развијаће се на штету Немаца. Према њиховој статистици њих су г. 1890. сачињавали у Аустрији 36·73%, од укупног становништва Аустрије, и те године било 8,065.452. Г. 1900. они су већ сами на 35·98%, или 8,170.939.

Ако се узме ова прогресија као мерило за будућност, онда ће г. 1930 бити у Аустрији само 34·83% Немаца или 11,675.113. Из овог броја треба увек одбити добру трећину Немаца која припадају социјал-демократској странци. Према сразмер ових бројева тек ће се онда разумети, како споменемо прогресивни напредак Словена.

Године 1880. било је у Аустрији 12,919.440 Словена, или 59·27%, од укупног становништва; г. 1900. овај је проценат скочио на 60·60%, или 15,694.285. Број Словена дакле непрестано расте на штету Немаца. Ако се овим процентуалним сразмером буду и даље развијали Словени (а слободно се може претпоставити да ће се и још бољем) *онда ће г. 1930. бити у Аустрији 61·66%, Словена према 34·83%, Немаца.* Ако се ово пренесе у број становништва, онда излази да ће г. 1930. бити **у Аустрији 11,675.113 Немаца према 20,505.287 Словена...** Овоме броју треба додати још око 800.000 Талијана, Ладина и Румуна, који се такође много боље множе од Немаца, који су већ давно увели француски систем (Zweikinder System).

Али још много занимљиво.

Шта ће бити са Босном и Херцеговином? Како ће она пропасти? Ово тек не може почети за њих „ни за небо ни за земљу." Ако се дакле Босна и Херцеговина прикључење Аустрији, онда би Немцима још горе пало него сада. Шта би онда Немци, ако би се ономе огромном броју Словена у Аустрији прикључило још 1,800.000 чистих и овејаних Срба из Босне и Херцеговине! Каква би ток онда била перспектива немачке будућности и њихове [illegible]?

Сада ћемо да проговоримо коју о аустријским Словенима, њиховој бројној снази, посланицима у парламенту и њиховом удео у административној управи земље.

(наставиће се)

Критско питање

Грчка је влада послала великим силама једну ноту, у којој она нарочито наводи у наклоност Европе према Грчкој а друго наглашује, да је њено држање према Турској било у сваком погледу коректно.

Међутим у Турској ратно расположење све јаче расте. Младотурци се користе овим расположењем, јер знају, да би губитак Крита шкодио њиховом утицају у целој Турској. Мобилизација војске наставља се. Аустро-Угарска намерава да за сваки случај пошаље [illegible] флоте у Јегејско море.

По последњима вестима управиле су силе заштитнице на Порту једну заједничку ноту. У тој се ноти предлаже: да Турска за ноћ уступи за Крит силама на испитивање. Овим је потом признато турско суверенство и уклоњена је бар за сад непосредна ратна опасност.

Турска флота

Адмиралитет добио је заповест, да оружа и опреми две контраторпиљаче и четири мање ратне лађе. У парламенту је влада затражила кредит за флоту и за одбрану поморских лука.

Одговор грчке владе

Одговор грчке владе на турску ноту предат је јуче по подне турском посланику. У одговору се протестује против турских навода и изјављује се да се Грчка увек руководила жељом одржавања срдачних односа са Турском. У том одговору истиче се на одушевљење грчког елемента у Турској на нову еру, што је доказ да Грчка не гаји намере, које јој се приписују. Грчка се до сад показивала као искрена и лојална, а у осталом Крит је у рукама сила, којима Грчка оставља право решавања. Грчка није умешана у покрет за анексију Крита и држаће се увек коректно и лојално. На крају се изражава нада да ће се објашњењима растурити неспоразуми и учврстити лојални и срдачни односи између обе земаља, што ће им само на корист служити.

„Велеиздајнички процес"

Сто шездесет [illegible] дан

Целу ову седницу заузели су браниоци својим предлозима.

Док су се д-р Мајура и д-р Хинковић позивали на историјска дела, закључке појединих сабора и писање званичних аустријских листова, у којима лежи доказ не само о постојању већ и о признању српског народа, дотле су остали браниоци тражили, да се саслушају маса сведока, који ће побијати сведочење кабаљивих сведока.

Наравно да је спор у истину, да ли је који оптужени тада и тада то и то рекао и да ли је носио овакву или онакву значку.

Ако би суд усвојио предлоге бранилаца и почео саслушавати сведоке, што би по закону морао учинити, онда ће се процес отегнути у недоглед.

Интересантно је да на овој седници није било ни једног сукоба између председника и Аврића и бранилаца, да ни један оптужени није удаљен а ни један бранилац кажњен.

Седница је закључена и друга заказана за сутра. На њој ће наставити браниоци читати предлоге суду.

г.

Епиграм

Балкански ће студенти
У румунском граду,
Скоро да се састану
И да се помажу.

[illegible]
У словенском свету,
Ал' нека се не сарађу
Савез на — банкету.

— г.

Догађаји у Шпанији

Из унутрашњости

По једном извештају „Берлинер Тагеблата" у Шпанији влада тако велико незадовољство, да ће у случају, ако би војска у Африци била потучена, букнути општи устанак. Није истина, да само анархистички кругови проузрокују немире, него је нерасположење према влади и клеру, код већине становништва врло велико.

Влада то пореже и председник министарства Маура рекао је једном дописнику „Њујорк-Хералда", да је од 9000 општина у Шпанији само у 40 њих дошло до демонстрација против краља. За кратко време биће у Африци сакупљена војска од 60.000 људи и онда ће започети офанзива.

Принчеви у војсци

Четири принца краљевског дома отишли су као добровољци у Мелиљу.

С бојног поља

Поглавице Кабила одлучили су, да за сада више не нападају Мелиљу, него да сачекају помоћ из унутрашњости.

Српска земља

Година дана истражног затвора

У понедељак 27 о. м. навршава се равно година дана од како су због „велеиздаје" ухапшени: *Валеријан Прибићевић*, патријаршиски протосинђел и посланик на српском црквеном сабору; *Мијо Хрвојевић*, посланик из Дубице; *Димитрије Крајновић*, [illegible] из Дубице; *Душан* [illegible], [illegible] Дмитров, [illegible]

[illegible] из Дубића и Ђуро [illegible] тесар из Дубића.

Настић у Загребу

[illegible] Настића уредника „Српске Речи" [illegible] Настић побегао из Сарајева [illegible] у Загреб [illegible]

У затвор Штадлера!

[illegible] Штадлера, [illegible] крвави, [illegible]

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Конференција.

Министарски савет имао је јуче пре подне конференцију у министарству спољних послова, под председништвом г. Нинчића, министра [illegible].

Комесар у Министарству Привреде.

Још 8. ов. м. г. Милан Сакић рачуноиспитач Главне Контроле, као нови комесар запечатио је касу г. Авраму Петровићу, благајнику министарства народне привреде. У место да исто дана приступи прегледу, он није дошао ни 9. ни 10., него тек 11. ов. м. када је извршио преглед касе и [illegible] стању.

Данас је 20-ти дан, како каса стоји запечаћена, а комесар неће да отвори касу нити да поднесе предлог, услед чега је г. Аврам поднео акт Главној Контроли и тражио да се овај случај [illegible] са комесаром одмах расправи и каса отвори, [illegible] присутна, како г. Сакић не би [illegible] г. Петровић.

Када се ствар буде расправила, известићемо наше читаоце.

Дипломатске вести.

Барон Шугни, отправник немачког посланства, [illegible] аустроугарског и [illegible] бугарског посланства — допутовали су [illegible] у Београд.

Тужба против судије.

Дежурни судија београдског трговачког суда г. Грујановић, биће тужен касационом суду, што је [illegible]

[illegible] под именом Ђорђу Петрове [illegible] Гинића благајника и осталих, којима је г. Трифуновић [illegible]

Нова [illegible] афера.

Јуче после подне око 5 часова, [illegible] управе града Београда ухапшен је [illegible] Белопрелић, [illegible] Од дужег времена [illegible] Па [illegible] од фебруара ове године до сада, [illegible] динара. [illegible] полиције, да му је Белопрелић давао 100 дин. [illegible] за 150 дин. [illegible] је овај дао 70 [illegible] Чим г. Лазић [illegible] у затвор [illegible] Белопрелић [illegible]

За 8 месеци Белопрелић је купио у Београду кућу за 25.000 дин. [illegible] 8000 дин. [illegible]

[illegible] државне благајне.

Министар финансија наредио је, да се за [illegible] државне благајне, набави [illegible] модерна и сигурна каса, у којој ће се моћи сместити сви [illegible] у 2-3 касе као до сада, [illegible] манипулативног особља, [illegible]

Железничка [illegible].

На дан 8. септембра ове год. [illegible] 25 [illegible] пуштена у саобраћај на главној прузи Ниш-Београд. Тај значајан дан [illegible]

[illegible] женска гимназија [illegible] Директор [illegible] ученица [illegible] Београд [illegible]

[illegible]

[illegible] у Београду 4.45 [illegible] Бугарској.

[illegible]

[illegible] у Београд, [illegible]

Управа Фондова.

Министар [illegible] Управе Фондова.

Овај законски пројекат треба да буде [illegible] Народној Скупштини на рад.

Биће награђени.

Сви учитељи у [illegible] у Средњем, биће награђени.

О томе је поднет реферат министру унутрашњих дела са предлогом, које лице и чиме треба наградити.

Отпутовао за Беч.

Г. Љубомир Лешјанин, [illegible] посланства у Бечу, отпутовао је синоћ експрес-возом на своју дужност.

Туча у [illegible]

[illegible] Живорад [illegible]

Одмах је [illegible] полиција, [illegible]

Нове [illegible].

[illegible] београдског гарнизона, [illegible] Београда, Грочке и Авале.

Нове је VI пук [illegible] борбу на [illegible] ка у правцу на Авалу и обратно.

У овој [illegible] борби [illegible] пешадија и [illegible] артиљерија.

Гаврони.

У суботњем броју донели смо под насловом Гаврони [illegible] догађај из [illegible] фирме у Београду. Обраћамо пажњу читалаца на овај [illegible]

Пао с крова.

Оправљајући [illegible] на [illegible] крову, Марко Јар[illegible] радник код Мата Матића [illegible] пао је с крова и разбио руку. Марко је пренет у амбуланту где му је указана лекарска помоћ.

За [illegible].

„М. Журнал" у бр. 204. доноси једну сензационалну вест [illegible] учитеља из Крушевца.

[illegible] „Малог Журнала" [illegible] — [illegible]

Поморина на Теразијама.

И поред [illegible] Теразија, [illegible]

Тражимо у интересу грађана, да београдска општина [illegible]

Велики пожар у [illegible].

[illegible] Петру Перићу, трговцу [illegible] мануфактурна и бакалска роба. Пожар [illegible] у самом [illegible]

Штета износи преко 40.000 динара, а [illegible]

Дошла Морава.

Услед [illegible] у Ивањици. Морава је надошла код Чачка са 1.80 метара по водомеру. Услед тога, наређено је шта треба, да се предупреди од поплаве, дуж обале моравске.

Удавило се дете.

Адам, синчић Адама [illegible], кочијаша код г. Димитрија [illegible] грађевинара, стар 7 година, [illegible] у [illegible] до резервоару [illegible] те се колица преврнула и дете се удавило, што је [illegible] утврђено.

Покушај тровања.

Ноћас око 12. часова, [illegible] „Славије" ухватио је Анђу Делић, радницу у [illegible] у моменту, кад је испила [illegible] у намери да се отрује.

Она је одмах пренета у болницу, где јој је указана лекарска помоћ, а на саслушању је изјавила, да то чини [illegible]

Румунски оркестар.

Сутра стиже у Београд румунски оркестар Васе Радуља, који ће само кратко време концертирати у пријатној башти „Позоришне Кафане".

Концерт.

Целокупна музика VI пешадијског пука „Престолонаследника Краљевића Александра" под управом свога капелника г. В. Рендле приређује други летњи концерт у четвртак овог месеца, у гостионици код парка у „Топчидеру".

Почетак концерта у 7 часова у вече.

Улазак бесплатан.

Трамваји раде до 2 сата после пола ноћи.

Помен.

[illegible] у четвртак 20. ов. мес. у 10 часова пре подне у цркви на Новом Гробљу.

Вести из белога света

[illegible] по [illegible] примеру и да сав [illegible] материјал набаве у Немачкој.

У Шведској се [illegible] Краљ је [illegible]

ПОДЛИСТАК

ЕПОПЕЈА ЉУБАВИ

роман

Мишела Зевака

— превод с француског —

IX

Панигарола

— Нека вас сутрашњи говор буде јасан. Сутра [illegible] Црква ће бити пуна [illegible] Ви знате [illegible] Треба [illegible]

— [illegible]

— Ако је тако, [illegible]

[illegible]

Панигарола се [illegible]

Он се [illegible]

[illegible]

— О, [illegible]

[illegible]

Сутра дан у [illegible] Панигаролу [illegible] у цркви [illegible]

[illegible]

То је [illegible] Катарина.

У тренутку кад се [illegible] Катарина [illegible]

— [illegible]

[illegible]

Хугенота се [illegible]

[illegible]

X

[illegible]

Дошао је тренутак кад, [illegible]

Наша је приповетка тесно везана са [illegible] катастрофом. [illegible]

наставиће се

(у) Француски генералитет [illegible] ђенерал де Лакроа био ових дана пензионисан. На његово место долази по свој прилици генерал Греня.

(?) У Лисабону дошло је до великих гужве између републиканаца и монархиста. Коњица је успоставила ред.

(;) Шеф клинике за женске болести на бечком универзитету професор Рустерт, умро је. Професор Рустерт је био један од најчувенијих ученика Билротових.

(;) У Прагу прослављена је ових дана 300 годишњица Хусове [illegible].

Са наше железнице

Једна [illegible] мана „српских“

Јучерањи „Одјек“ донео је на челу својих дневних вести ову белешку и то курзивом:

„Обраћамо пажњу путницима који путују првим класом нашег железничког воза, да не полазе на пут без прашка против стенице. Те напасти има толико, да их ни државни не може потпуно ослободити, али ће тек лакше моћи ноћ проживети. Нарочито се обиљем стеница одликује вагон под знаком Н. Г. 42 (А. I). Коме је живот мио нека не улази у њега.“

Ова је „Одјекова“ белешка у свему тачна и ми само жалимо што „Одјек“ није против овог јединственог безобразлука и протестовао, него га само саопштава с неком пријатељском резигнацијом, као да је то од Бога, а не од људи.

Него мора бити да „Одјек“ нема речи, којима би овај безобразлук осудио, то судимо по себи, јер доиста и ми не знамо с кога краја да почнемо. Човек плати карту за I класу, да би био комотан и да има потребну чистоћу, а кад тамо, боље му је да се возио у најгорем сточном вагону. И то зна све железничко особље и нико да прстом мрдне.

И ми обесмо да смо нека држава. Неумемо ни стеница да се отребимо.

Из војске

Команданту Коњичке Дивизије

Ђорђе Ивановић [illegible] музикант-наредник, а по као познати [illegible] наредник који је неколико пута осуђиван за нечасна дела, и данас се налази на кадру наше српске војске, у вашем одреду.

Питам Вас овим путем, да ли ће овај Ђорђе и даље као такав остати у српској војсци, а ја ћу ускоро расветлити такође овим путем, какво се поменута личност [illegible] у српској војсци и [illegible] његовог протектора, који га је задржао [illegible] у ову прилику.

Молим уредништво да изволи ово неколико мојих редака одштампати у првом свом наредном броју, захвалан ћу му остати благодаран.

28 VII 1908. год.
Београд.

Милан Богдановић
бив. капелник-наредник.

СА ВЛАДАЛАЧКИХ ПРЕСТОЛА

[illegible] сила [illegible] — Владари као књижевници. — [illegible] — Немачки цар Виљем II. — [illegible] — [illegible] — Краљица Амелија. — [illegible] — Краљ Виктор Емануел. — Краљица Хеленa. — Принцеза Бeатрис. — Краљица Ена. — Ерцхерцог [illegible] — Кнез од Монака. — Краљ Едвард. — Цар Мутсухито.

Принц Виктор Наполеон има још једну заслугу. Он је први обратио пажњу на то да португалска краљица Амелија, која је до тог времена била чувена као искусан лекар, пише и врло лепе стварчице. Под псеудонимом „Чила-за“ краљица је написала читав низ романа и приповедака из живота. Све ове стварчице дају веома живу и верну слику живота вишег португалског живота. Њени романи и приповетке много су куповани и тражени још давно пре, но што је принц Виктор Емануел открио, да се под псеудонимом „Чилоза“ крије краљица Амелија.

Једна друга краљица, италијанска, такође је добар песник. Још пре две године издала је краљица Јелена збирчицу својих најбољих песама, од којих је једна написана под утицајем руско-јапанског рата. То је историја једне нахдарке, која пита свог мужа: „Зар нема начина да се избегне војна?“ Место одговора муж је води к прозору, кроз који се могаше видети, како се деца играју. Од јада се деца поделише и побију. Само је једно дете остало мирно и посматрало бој.

— Зашто су само њега оставили на миру? — упита краљица.

— Зато — одговори јој супруг — што сам знају, да је он јачи од свију!

Свекрва краљице Јелене, краљица *Маргарита* такође је врло образована жена. Она пише латинске стихове, али их не штампа.

⁂

Краљ Виктор Емануел не претендује да је књижевник, али је при свем том писац, о коме се мора водити рачуна. Пре кратког времена написао је он и издао своје опширно дело из нумизматике. За њега се вели, да има најпотпунију нумизматичку збирку на свету. Краљ је члан „лондонског нумизматичког друштва“ од кога је за своје рад одликован златном медаљом.

⁂

„Паџу“, то је наслов најновијег дела аустријског ерцхерцога *Лудвига*. Он је испитивао грчка острва у погледу географском и етнографском. *Паџу* је град на јонском области и ерцхерцог га је описао у најживљим бојама, наливши са рајем сликара и песника. Цела два велика тома посвећена су опису тога питомог града и његове околине. Сваку књигу снабдео је писац великим бројем илустрација, које је сам радио.

⁂

Кнез од Монака написао је много књига из океанографије и оне се сматрају као најбоље у тој области науке. Он је о океанографији држао и предавања у скоро свима већим научним друштвима у Европи. Сва испитивања океана вршио је он лично на шерочиној конструисаној јахти „Принцеза Алиса II.“

⁂

Јапански цар Мутсухито такође је израдио „списатељским апаратом“. Овде писање у стилу [illegible]. За време руско-турског рата писао је балладе којима је славио јунаштво свих храбрих војника. То му беше једина забава за време тог тужног доба. Сви нови радови прожети суровим хришћанским духом благости и љубави к ближњем. Ево једног приближно вер. превода једне песмице, писане за време самог рата.

— Непријатељу, и ти је напао посли на све домовине, нападај и ти са свом снагом, али и нападни га не заборави љубити њему брата човека!

⁂

У енглеској краљевој породици бави се књижевношћу само принцеза *Беатриса Батенберг*, која је списатељица и одлична композиторка. Принцеза је написала историју острва Уга, чији је она „губернатор комендант.“ Дело ће бити предато на продају, а приход ће бити употребљен на корист сиромашних острвљана. Она је доста и преводила, али за своје главно дело сматра расправу *О мајкама жена и сиротињи*, коју је под потписом „Б. од Б.“ издала Немачкој и дала јој назив Утеха у тузи.“ Ту је књигу принцеза написала у првој години свога удовиштва, када је оплакивала рану смрт свог љубљеног супруга.

⁂

Литерарне способности принцезе Беатрисе наследила је и њена кћи шпанска краљица *Ена*, која је веома успешно нарадила на француском језику једну драмицу. Та је пиеса пуна ефекта, јер млада краљица [illegible], пошто је као девојче стално била на даскама питомог позоришта енглеског двора у Карлсбруку.

⁂

Краљ Едвард, као и краљица Александра није никад писао књига, нити је дневник водио. Кад је краљица Александра први пут дошла у Енглеску, покојна краљица Викторија узалуд се старала, да приволи своју снаху, да води и свој дневник, као што га она води. Тај дневник краљице Викторије писан је веома искрено и просто. То се може лепо видети из једног његовог дела, који је штампан под именом „Листићи из дневника о нашем животу и брдима шкотлантским.“ Дневник краљице Викторије може служити као пример, како дневник вала писати.

Краљица Александра ипак није послушала своју свекрву, те је с тога следовала примеру свога мужа и није ништа писала.

Из Поште и Телеграфа

Једна исправка

Још пре неколико месеци донела сте у вашем листу (број 6?) добивену са стране белешку под насловом „Једна хуманост“ у којој се тврдило, како је главни магронамет поштар М. Војиновић дотерао у Митровици својим скандалозним поступцима до те мере, да се даље трпети не може и не сме, и како је набојни адвокат Драга Петровић примио против њега тешких неправди [illegible] грађана, које су исплаћени. За тим је у белешци речено, да је Војиновић извршио фалсификат и украо 100 динара. Нарочито наглашено је и то, да је изразило захвалност да је у вашу [illegible] укажите.

С друштвеног стране коректувало је такође, да су то наводи у конкретној белешци истинити и неистинити.

По утврђењу наших тврђења противу њега, које доказују на своме трудба за извршење [illegible] кае било кривице, афере [illegible] није извршио, нити кривим украо 100 динара, него само оваквом својом учином грешку, која се честа догађа, где су велике исплате и уплате, на које је шеф сумњички [illegible] и да никад нисам таквим „шпијуну“ није уступио, која зато на потпору упошен.

Из публике

Свакако оправдано

У једном овд. свакском купатилу, до самог женског басена, у коме се женске а нарочито девојке уче пливању, подигнуто је једно узвишење више крова, са кога мушка лица скачу у отворену Саву. На овом узвишењу може се видети, како по неколико домаће неваспитаних неучтивих и неваљалих младића дуже времена стоје голи, и завирују одозгорх кроз редак кров у женски басен, без икаквог стида и срама. Ово узвишење изгледа нам, ако се не варамо, да је нарочито подигнуто до женског басена и отвора кроз који излази у Саву зато, да се што више привуче неваљалаца у купатило ради што већег пазара од купања.

Ну, пошто се у овом басену не купају и не уче пливању неваљале женске, већ се уче из добрих кућа, то у интересу морала, који се још налази код честитих српских породица, надлежна пол. власт треба одмах да нареди сопственику купатила, на основу прописа о купатилима, који се помиње у полицијском зборнику на страни 54, да изврши једно од ово двоје: или да добро покрије басен даскама, или, да ово узвишење премести на друго место, одакле се не виде женске у басену.

Надамо се, да полицијска власт неће прећи ћутке преко овог предлога, једно зато, што јој дужност налаже на основу поменутог прописа, а друго, што ћемо ћутањем потврдили, да разврат и неморал иде на руку, да се што више шири.

Неколико родитеља.

О судару „Београда“ с „Леополдом“

(писмо „Леопола“)

Господине Уредниче,

У Вашем цењеном листу од 11 ов. м. изашла је вест, којом је представљено као се брод Срп. Брод. Друштва „Београд“ сударио са бродом „Леопол,“ гдако га изврсио, а доцније при судару са неким сплавовима и [illegible] свештан!

Зацело интересовање ваше публике за наше бродове, молим је дужност да овим изнесем праву истину.

„Београд“ се, са два шлепа, кретао низводно, а у сусрет му је пловио (узводно) брод „Леопол.“ Да сам скренуо тражен правац с десне стране а на ту страну управио брод. Међутим је заповедник „Леопола,“ и овоме даде смисла, држао и даље десну страну. Да бих избегао судар ја сам два-три пута, те сам тако судар избегао. Сада је мој један шлеп мало јаче додирнуо брод „Леопол,“ који је услед тога веома незнатно оштећен.

На штози сам обала [illegible] и одвојио 2–3 балвана. За ово су криви сами сплавари, што нису неспоразуми [illegible] Путовање је било по води. Штете није било никакве.

Циљ инсинуатора ове вести је прозиран. Он је хтео да грубим изопачавањем овога што је у ствари било, утиче на моју истинску вредност и позицију. Нека је непознато да о мојој способности сам говорим, али могу да наведем да сам заповедник брода 9 година, а као крмар и лоц провео сам 20 год.

Благодарећи Вам унапред на доброти.

19—VII—1908. год.
Бечкерек.

Поштује Вас
Петар Крњајић
капетан брода „Београд“.

Извучени а неподигнути добици

Српских Државних Лозова

(2° „лутријски зајам од 1881. год.)

(наставак)

Серија лоза	Број лоза	Добитак
1758	31	100 „
1758	32	100 „
1758	46	100 „
1758	27	100 „
1758	28	100 „
1758	30	100 „
1764	23	100 „
1764	41	100 „
1764	42	100 „
1764	47	100 „
1766	29	100 „
1766	33	100 „
1766	37	100 „
1766	44	100 „
1766	48	100 „
1784	1	100 „
1784	5	100 „
1784	6	100 „
1784	9	100 „
1784	10	100 „
1784	11	100 „
1784	13	100 „
1784	18	100 „
1784	19	100 „
1784	21	100 „
1784	22	100 „
1784	23	100 „
1784	24	100 „
1784	27	100 „
1784	28	100 „
1784	29	100 „
1784	32	100 „
1784	36	100 „
1784	40	100 „
1784	41	100 „
1784	42	100 „

(наставиће се)

Књижевне белешке

Нова књига

Иван Вујић — Светозарев, дао је у штампу своју нову књигу „**Два оца.**“ Књига ће изаћи из штампања табака велике осмине на финој хартији и у елегантним корицама. Цена ће књизи бити 0.50 дин.

Позоришне вести

Бранино Позориште

Вечерас одлична, велики програм, са комадима:

Како се попушта [illegible]
Жено, одведи ме! и
Принцеза Маће [illegible].

Изјава

Изјављујемо наше пријатеље и познанике да нећемо реагирати на *мостевале* и неидентичне нападе од стране извесног *Мирка Алкалаја* на нашу фирму, јер налазимо да је то учинио само реакција због његове изгубљене парнице и да би испод наше достојанства било упуштати се с таквим људима у полемику, нити да ћемо том Господину пружити прилике да на овај размисли о његовој бранипатости.

26. јула 1908. г.
Београд.

Демајо и Комп.

ПОМАЖИМО СРПСКУ ИНДУСТРИЈУ

Негујте зубе Кушаковића Калодонтом

508 ДОБИЈА СЕ У СВИМА ДРОГЕРИЈАМА, АПОТЕКАМА и БОЉИМ УРЕЂЕНИМ ТРГОВИНАМА 7—25

СВОЈ СВОМЕ

Кућ. Срп. Двора Лиферант
[illegible]-деликатесна радња
Душана Тодоровића
Београд — Теразије
бр. телефона 65.
препоручује

сваки дан
СВЕЖЕГ „ТЕЈ-БУТЕРА"
Најбоље српске САЛАМЕ,
увек свежег АЈВАРА
Мокрањског СИРА ЕМЕНТАЛЕРА

Разних француских и српских сирева.

Нових новог, разних француских риба *САРДИНА* у зејтину

— **Праве Италијанске МАКАРОНЕ.** —
Сира **ПАРМЕЗАНА**

Препоручујемо за сваку кућу БЕЛО БРАШНО за развијање и масно тесто, 1 врећица 5 кгр. дин. 1·95.

КАФЕ БЕЗ КОФЕИНА препоручује се како за одрасле тако и за децу као сасвим нешкодљива.

ВИНА српског, француског четворогодишњег под гаранцијом чисто и природно и старо:

1 литар црн. белог и црног д. 0·75
1 Боца француског белог „Graves" . . . . 3.—
1 Боца француског белог „Sauternes" . . . . 3.—
1 Боца француског црног вина „Medok" . . . . 1.—
1 Боца француског црног вина „St Emilion" . . . . 1.—

Г. г. потрошачима из унутрашњости као и у Београду шаље пакете на сва места [illegible] брзо тачно и према [illegible]. 471 [illegible]

Важно за трговачке агенте!

Да би се сваки од мојих колега г. г. трговачких агената знао у [illegible] од [illegible] агентурске фирме

Демајо и Комп.

која се ма мало компромитовала [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] заступништво страних индустријских марка, а себе препоручила као најбоље познате трговачке агенте, ја преслике ради [illegible] верну копију њиховог писма, чији се оригинал налази у мојим рукама, — које су они упутили фирми *Сигмунду Најману*, у Базелу, чији сам ја сада заступник.

То њихово писмо гласи:

Београд, 10 јула 1909.

„Сигмунду Најману"
Базел.

Ми смо од поузданих наших пријатеља [illegible] *дознали, да вам нешто од Вас, купује* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *да ли може уз допуну* [illegible] [illegible] *да ваше послове за* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *као најбоље* [illegible] [illegible] *само* [illegible] *цифре обрта.*

„Под таквим околностима ми се надамо да ћете се Ви сигурно користити овом нашом понудом и очекујемо на ово са интересовањем Ваш одговор.

С одличним поштовањем
Демајо и Комп."

Сматрао сам за дужност, да ову класичну денунцијацију фирме Демајо и Комп. предам јавности да би овај њихов недостојан поступак био јавно осуђен и жигосан, како се никоме не би усудило, да ово што су према мени учинили, учине и према мојим колегама, осталим трговачким агентима.

21. јула 1909. Београд.

Марко Ј. Алкалај
трговачки агент

537 2—3

Госп. МАКСИМУ ДЕМАЈУ, агенту

члану фирме Демајо и Комп.
у Београду

Као сам твоје изјаве у свима београдским листовима прочитао, сетио сам се онога чланка, који је изашао, не знам шта да радим, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] „Београдски Новинама" на [illegible] [illegible] [illegible], наслов: *И мени*.

Сада се и ти нешто окуражио, па [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — а мене [illegible] се филмом, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **добоо** — и ја излупаш — па зато сам ја на тебе *луд*. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Не само *Београдски Народни Суд*, а мој адвокат г. Душан Тошић, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] г. Максим нису потпирили, да то није истина што си казао, већ за сам ја — на иницијативу многих пријатеља — тужбу [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] г. Николе Тасић, заступника Рајнерта, па да тамо половина [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Радосав. — Мој адвокат г. Душан Тошић може осведочити како сам се ја према пријатељу те тужбе кавалерски показао и понашао — према тебе.

А ти? За благодарност што сам те пустио од те парнице, што сам [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2 куће.

Siegmund Neumann из Базел
[illegible] [illegible] из Онтарио

са клијентима и литерарима — као што си радио и старим агентом г. Аврама Мешорака, који је тебе пре неколико година за клијенту [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — пошто — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] докумената, ради [illegible] образа за судске претпе — [illegible] не треба даљег коментара, јер то довољно твој карактер илуструје. Дакле на суд!

Марко Ј. Алкалај
трг. агент

Имања на продају

у улици Панчићевој, продаје се плац са зградама, који [illegible] [illegible] ренту, услови повољни. За погодбу обратити се у кафани код „Јасеника" на Душану. 564 3-3

15.000 метра [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *саме* [illegible] [illegible] [illegible] *мене сеоне.*

Од града — села — удаљено 12 кута. *Има шљивик,* [illegible] [illegible] [illegible]. Наслед цени на сто страни.

Дајем за осигурач за поклоњену цену.

22 хект. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Маџине 1 морт. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Ово имање продајем и аренди, [illegible] [illegible].

За ближе услове: [illegible] [illegible] обратити се [illegible] [illegible] г. Миливоју [illegible], учитељу у Маџини.

Јова Ж. Јовановић
[illegible] из Београда
548 2-10 у [illegible] Милана бр. 22.

ФИЈАКЕР

Ко има за продају нешто [illegible] [illegible] фијакер и који се још и отварају, нек се пријави [illegible] [illegible] [illegible]. 574 1—3

САВИНА БАНКА

[illegible] [illegible] [illegible] у [illegible]

Прима продаје и купује на рачун [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] најповољнијим условима.

Даје под закуп 20 гарнитура [illegible] [illegible].

Има на продају [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Прима [illegible] на штедњу, у кредиту и злату, са и без отказа.

563 3—10 **УПРАВА**

---

3 УЧЕНИКА за [illegible] [illegible] потребни су ми, и то са станом и раном, морају бити писмени, стара 14 год. на рок од 3 год. Препоручује [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] и Син

Милена М. Стојановића са децом, извештава сродне, пријатеље и познанике, да ће својем добром и никад непрежаљеном супругу, односно оцу

† Миливоју Стојановићу

бив. [illegible] у [illegible]

давати полугодишњи помен у четвртак 30. о. м. у 10 ч. пре подне, у цркви на Новом Гробљу. 571 1—1

Ружица кћи пок. *Михаила Симића, бив.* [illegible] и **Милан С. Симић** [illegible] [illegible] **венчаће се** 30. ов. мес. у Београду, у Палилулској цркви, у 6 и по часова пре подне.

Нарочитих позивница неће бити с тога, моле грађанство, пријатеље и познанике да ово сматрају за позив.

Честитања примају у цркви.

јула 1909. год. Београд. 572 2—2

Драгутин В. Тодић

капетан брода
Страхињића Бана 52 — Београд

Прима на возидбу на Сави и Дунаву, дрва, угаљ, песак, камен, дасак, грађу и т. д.

ПРОДАЈЕ УГАЉ

лигнит из угљенокопа Рудовона у Костолцу, који је врло добар и јевтин материјал, а може се употребити за машине, цигљане, ковачнице и т. д.

Угаљ испоручујем [illegible] обала на Сави и Дунаву где купац жели.

Обратити се писмом на горњу адресу 536 3—10

Приватна Трговачка Академија

проф. **Љуб. П. Ћирића**

Отворена по одобрењу г. Министра Народне Привреде, уживa сталну државну помоћ, отвара упис:

а) *уЈ. II. и III. разред Академије.* У I. разр. примаће се првенствено ученици и ученице, који имају нормалне течајни испит, затим ученици и ученице без течајног испита и најзад ученици и ученице, који имају мање од 4 разреда средњих школа.

Школарина је, према изменљеним правилима, која је одобрио г. Министар Народне Привреде, за ученике, који имају течајни испит: у I разр. 250, у II. и III. 275. Ученици који немају течајни испит, или имају мање од 4 разреда, плаћају школарину у свима разредима 300 динара годишње. Школарина се плаћа од једном или у 3 уплата.

б) *У једногодишњи Трговачки Курс.* — У овај ће се курс примати ученици и ученице, који имају течајни испит, затим ученици и ученице, који немају течајни испит и најзад ученици и ученице који имају мање од 4 разреда средњих школа. Школарина је за ученике и ученице, који имају течајни испит 250 динара, за све остале 300 динара и плаћа се од једном или у 10 уплата.

Сви нови ученици плаћају још по 10 динара на име уписнине. *При упису полаже се уписнина и прва уплата на име школарине.* Без тога нико неће моћи бити уписан.

Наставни план и програм Приватне Трговачке Академије у свему је једнак с наставним планом и програмом Државне Трговачке Академије. Ученици Академије служе војску скраћеним роком.

Упис почиње 8. августа, а трајаће до краја истог месеца, а врши се у канцеларији директора, која даје сва усмена и писмена обавештења.

ДИРЕКТОР
ЉУБ. П. ЋИРИЋ
(Васина ул. бр. 12, горњи спрат)

Почетак курса за писање машинама и за вечерњи Трговачки Курс — објавиће се доцније. 1—3

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочите јелована спремљена за празник.

Препоручујем доцније **Кисело млеко.**

Одлично бело и црно вино, Смедеревско и Крајинско. Суботом српски купус, прасе и ћевапи на ражњу.

ДОБИО САМ ИСКЉУЧИВУ ПРОДАЈУ

Калцијум Карбида

за округ пожаревачки; цене су фабричке са додатком подвозног трошка.

Станко Белосавић
547 7—10 Пожаревац

ОД Ц. КР. ЗЕМАЉСКОГ ШКОЛСКОГ ОДБОРА ОДОБРЕН

ПАНСИОНАТ

заједно са школом за ученице, за више свестрано образовање

Христине Јовановић у Бечу

WIEN VIII. PFEILGASSE 8.

Проспекти и нарочите препоруке стоје на расположењу. Леп положај. Собе са свима удобностима. Свесно васпитање и настава за гимназију. Конверзација: немачка, енглеска и француска. *Пружају најбоље наставничке снаге.*

ПРИЈАВУ и УПИС

мола извршити што раније код управе овог пансионата, иначе се доцније пријаве после заузетих места неће уважити. 1025 6—10

Породица почив. **Анастаса Павловића**, даваће своме драгом покојнику полугодишњи помен у четвртак 30. ов. мес. у 10 и по часова у цркви Св. Николе на Новом Гробљу.

Нарочити трамвај кренуће се у 10 часова с Теразија. 1090 3—3

ЛЕД **вештачки** **ЛЕД** **од водоводске воде**

може добити СВАКА КУЋА врло јефтино, ако се обрати картом са назначењем улице и броја куће

544 11—20 ФАБРИЦИ ЧОКАЛАДЕ **ШОНДА** — БЕОГРАД — ТЕЛЕФОН БР. **514.**

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4, месечно дин. 1·50. За иностранство за годину 32 дин. за пола године 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сви рукописи шаљу се у Краља Милана ул. бр. 64 — Власник и одговорни уредник
Радисав М. Радисављевић, Немањина ул. бр. 12.

„[illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] Гавр. Давидовића и Комп. [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

[illegible] 821 | ПОНЕДЕЉАК 7 ДЕЦЕМБРА — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР Јова Адамић | ГОДИНА VI — 1909. — БРОЈ [illegible] | Телефон 821

ЗАВРШНИ РАЧУН

ЗА 1908. ГОДИНУ

Министар финансија под[illegible] је (истина нешто касније [illegible] као што Устав наређује [illegible]дно са буџетом за идућу [illegible]) „Завршни рачун др[illegible]них прихода и расхода [illegible] Србије за 1908. [illegible]ну“. Како смо ми већ [illegible] доносили пројектовани буџет [illegible] 1910. годину, вредно је да [illegible] стварно наплаћене [illegible] и стварно извршене [illegible] у 1908. години и да [illegible]поредимо са буџетом за [illegible] годину.

[illegible]етом за 1908. годину [illegible]виђени су редовни и ван[illegible] приходи у износу од 95.239.037·58 динара, а пре[illegible]виђени и ванредни издатци у [illegible] од 95.091.251·84 динара, те је према томе био пред[illegible] вишак од 147.785·74 динара. Стварно је пак напла[illegible] редовних и ванредних прихода 95.293.792·83 динара, те је према предвиђеним расходима постигнут вишак од 54.755·25 динара, односно [illegible].030·49 динара мање, него [illegible] је буџетом било предви[illegible]

[illegible] су [illegible] динара вишка, [illegible] приходи подбацили [illegible] 564.282·72 динара, јер [illegible] железнице од којих се [illegible]виђало 735.340 динара [illegible] дале ништа, јер нису би[illegible] готове.

Када се пак узме у обзир да је на појединим парти[illegible]ма расхода било уштеде 1.213.916·68 динара, онда је 1908. год. завршена са укупним вишком од *1.418.157·67* динара.

Да видимо сада како су се кретали поједини приходи у 1908. години. — Најзначајнији [illegible] — порез са прирезом — подбацио је за 4.373.410·53 динара. Буџетом било је предвиђено 25.962.730 дин., а наплаћено је свега 21.589.319·47 динара. Па ипак министар финансија у буџету за 1910. годину предвиђа 32.235.000 динара од пореза и приреза. [illegible] смо, говорећи о буџету, [illegible] да је толика сума [illegible] велика, а сада нам то [illegible]рђује и завршни рачун.

Приход од трошарине дао је [illegible]801.067·22 динара вишка, [illegible] су дали и царински [illegible]. Таксе су такође [illegible], а сви монополи укупно дали су 1.363.394·44 вишка, док је опет моно[illegible] сам подбацио са 152.704·56 [illegible]нара.

Од саобраћајних установа [illegible] железнице, поште и телеграфа [illegible] било је предвиђено буџетом за 1908. г. 11.757.896, а наплаћено је 12.903.331·74 динара. Постигнут је вишак 1.145.435·74 динара. За [illegible] г. од саобраћајних установа предвиђа се 15.127.000, дакле 2.223.668·26 динара више, него што је стварно наплаћено у 1908. години, [illegible] је и сувише много оче[illegible]. Интересно је забележити, да се у фонду буџета за 1910. год. предвиђа од писмоносне таксене [illegible] ње 210.000 динара, док је та позиција у 1908. год. дала стварнога прихода 181.228·41 динара, а ако је било предвиђено у буџету 154.896 динара!

Привредне установе показале су и у 1908. години да не заслужују то име, јер док су дале вишак Управа Фондова, Народна Банка, Класна Лутрија и Државна Штампарија, праве привредне установе (сточарски завод, топчидерска економија и друго) дале су укупно мањак од 65.387·37 динара.

Разни ситни приходи, за које смо казали, да су у буџету за 1910. годину предвиђени у износу од 1.951.283 динара, дали су у 1908. години мањак од 249.844·42 динара, а за то ипак је министар финансија у буџету за 1910. годину знатно увећао, и ако су то најнесигурнији приходи.

Изложене цифре стварно наплаћених прихода у 1908. години најбоље нам доказују, да у приходима државним, по [illegible] се строге мере про[illegible] [illegible] [illegible] полиција, и [illegible] [illegible]кова. Истина је, да је 1908. година била и сувише неповољна, али је истина и то, да је између суме од 95.239.037·58 динара (буџет за 1908. год.) и суме од 113.977.744·93 динара (пројекат буџета за 1910. годину) врло велика разлика за само две године дана!

Мар.

Партије у Думи

и избор председника

(Оригинални допис „Правде“)

Петроград 25. XI. 1909.

Известан број чланова Думе основао је у тој скупи „националистичку“ партију. Пре кратког времена ми смо нашим читаоцима „Правде“ [illegible] приближне статистике [illegible] група, које су претстављене у Таврискoj Палати. Но, у руским скупштинама може се рећи [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] се мењају. Националистичка партија, која је почетком сесије [illegible] бројала тридесетину чланова, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] устанети. Сарадњу са [illegible] странку октобриста — која [illegible] [illegible] опасност [illegible] избора, — за се фузионише с прогресистима, а сем тога [illegible] [illegible] споразум с пољским [illegible] и малом муслиманском групом. Према томе [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], пошто су [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Воља нам [illegible] да [illegible] [illegible] „Коло“ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] су нам [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] бројем.

Недавно је [illegible] [illegible] одбору за проучавање пројекта закона, [illegible] [illegible] [illegible] губерније [illegible] [illegible] [illegible] за [illegible] [illegible] изборе за Земства. Тај [illegible] [illegible] девет на броју, [illegible] Кијев, Подоље, Волинска, Гродно, Вилна, Ковно, Витебск, Могиљев и Минск. — Међутим, [illegible] [illegible] Пољака [illegible] почела кампању, која је [illegible] да [illegible] своје сународнике за гласање при изборима за Земства. [illegible] се пољски *Дневник Кијевски* енергично [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] аргументима да би [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], а за у којем случају [illegible] [illegible] користи [illegible] [illegible], [illegible] Пољака, [illegible] образовани људи [illegible], [illegible] [illegible] бирати. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] су Пољаци у тим [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] су те губерније [illegible] [illegible] [illegible] по народности [illegible] [illegible] вере; Пољака [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Веома [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] живота. Дума [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. То се [illegible] толико [illegible] да је бирање [illegible] председника [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] страсти.

Познато је да је садашњи председник Думе уважени и симпатични Смоленски претставник Хомјаков. Сви су изгледи били за [illegible] [illegible] патриота, искрени либерал, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Но, парламентарна десница у Думи, — ма да је састављена од образованих људи, — не хтеде [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Тако и овог пута. Она реши да Хомјакова замени [illegible], који ће [illegible] [illegible] [illegible]. Пошто је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], то су сви [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] да се [illegible]. Немајући куд, избор пада на [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] посланика Родзјанка.

Десница је решила да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], која је систематски [illegible] [illegible] [illegible]. И заиста, посланици Петров и Милјуков [illegible], — први у име демократа, други у име Кадета, — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Десница [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

— Пређе се на прозивно гласање, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] гласова) Хомјаков доби 219 гласова, а [illegible] Родзјанко [illegible] [illegible] са 61 гласом. Сем тога су [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] социјалистички кандидата. Тај резултат [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. На другом [illegible] гласању, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] свега 93 гласа.

То је несумњиво сјајна победа октобриста, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] изабран.

Кад је већ реч о [illegible] партија у Думи, можемо још додати и то, да су [illegible] допунски избори за Царско Село [illegible] [illegible] [illegible] Горњи Дом [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у либералном смислу. До сада је у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] супрот с уставом.

И то је несумњиво нова добит за октобристе и за [illegible] [illegible] слободе.

К.

Иза кулиса руске тајне полиције и револуције

Глава четврта

(наставак)

— Ако би се мој муж устезао, да каже ко сте ви, онда бих то ја учинила.

У своје време [illegible] је Азјов шефу петроградске полиције генералу Герасимову и молио га је, да оде лично до Лопухина и да му објасни, од каквих би последица његов исказ по њега самог могао бити. То је била скоро трагична сцена. Лопухин је према Герасимову задржао оно поштено држање, које је и према Азјову показао. У [illegible] [illegible] Герасимов Ла-[illegible]

Изгледа да [illegible] полиција још постоји!

Разговор се свршио тако, да је Лопухин Герасимову показао врата. Још истога дана послао је председнику државног савета Столипину следеће писмо:

„Високопоштовани господине Петре Аркадијевичу.

11. новембра око 9 часова у вече дошао је к мени у мој стан Таврическаја број 7, извесни Евно Азјов, кога сам ја као шеф полиције и специјални шеф политичке полиције у Паризу упознао.

Он је ушао у мој кабинет, где сам се бавио радом, без пријаве. Рекао ми је да је потказан револуционарно-социјалистичкој партији којој он припада и поред улоге коју има у политичкој полицији. Услед тога образован је револуционарни суд да му суди. Он је сазнао да тај суд намерава да од мене тражи извешћа о њему, другим речима, његов је живот у мојим рукама.

Данас у 3 часа дошао је к мени шеф полиције генерал Герасимов по истој ствари, исто тако без пријаве. Рекао је, да је дошао на молбу Азјова да ме пита, какав ћу одговор дати у случају да чланови суда траже од мене извешће. Генерал Герасимов додао је, да не сасвим тамо зна, шта је било у суду и да су му познати имена свију сведока и њихови искази.

Пошто сам уверен да посета Азјова, као и изјава Герасимова, садрже директну претњу против мене, сматрам за дужност да Вашој Екселенцији ово саопштим, и да Вас учтиво замолим, да ме заштите од недопуштеног поступања политичке полиције, која

Револуционарни суд.

прети мојој личној безбедности.

Ако би Ваша Екселенција сматрала за потребно, да ми садржине овога писма и лично самном говори, сматрам за дужност да Вам саопштим, да намеравам 23. новембра напустити Петроград ради својих личних послова у иностранству.

Молим Вашу Екселенцију, да прими уверење мога дубоког поштовања.

12. новембра 1909. г.
Петроград
„А. Лопухин“

[illegible] видео је [illegible] [illegible] је Азјова на Невском Проспекту и саопштио је то Централном Комитету.

Кад се Азјов вратио са свога пута у Париз, тражили су да положи рачуна где је за то време био. Он је тврдио да није остављао Немачку; да је за све време био у Минхену и Берлину. Тражили су да тачно означи где је провео последње дане. Најзад је признао од пет дана. Азјов је тврдио да их је провео у Берлину, под псеудонимом Дениелсон, у једном хотел-гарниу код [illegible] Черњаморског.

(наставиће се)

Поводом Форгачевог демантија

Изјава београдског дописника „Обзора“

Пошто је гроф Форгач нашао за сходно да демантује кратак разговор који је са мном водио о трговинским односима између Аустро-Угарске и Србије и о др. Фрпљуговим „документима“, сматрам за дужност да изјавим ово.

Са грофом Форгачем говорио сам 27. новембра ове године по новом, на београдској железничкој станици. Како сам му се представио само као журналиста а не и као дописник „Обзора“, те сад гроф Форгач тврди „како никада није разговарао са београдским дописником „Обзора“, мислим да ћу следећим појединостима потсетити грофа Форгача на наш разговор.

27. новембра 1909. г. н. у 10 и по часова у вече мој пријатељ и ја седели смо у чекаоници прве класе, када је ушао у чекаоницу гроф Форгач. Пришао сам му одмах и

[illegible] ме зна [illegible] Футаджију докумената. После је гроф Форгач прешао у међуставницу II класе, одакле је кратко са својом господом и још једним мени непознатим господином. У браон за тим је сам отпутовао брзим возом према Нишу, а гроф Форгач вероватно мађарским возом за Земун.

Али би и после овога гроф Форгач хтео да демантује овај разговор, навешћу име пријатеља који је био присутан.

У Београду 6-XII-908.

Иван Коренцер
[illegible] „Одјека“

Српске земље

Задружна Банка за Босну и Херцеговину.

„Хрватска Задруга“, прва Хрватска Странка у Босни, доноси вест, да је, после дугога размишљања, како да се босанском сељаку помогне кредитом, решено основати „Задружну Банку“, која ће сељацима задругама давати јефтин кредит. У Дољној Тузли већ је одржан збор за оснивање „Задружне Банке“.

Српски Соко

Нови број листа „Српска Ријеч“ доноси вест о оснивању „Српског Сокола“ у Босни и Херцеговини. Тако је сада у Босанској Крупи основан „Српски Соко“. У оснивању „Срп. Сокола“ [illegible] не само здраво схваћање о челичењу тела, већ и здраво схватање националне свести.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Министарска конференција. Јуче пре подне од 9 до 10 часова, била је министарска конференција, у министарству спољних послова.

После конференције отишли су у Двор г.г. Пашић и Стојан Протић.

Изгласан зајам. У суботу у 5 часова по подне отпочела је седница Народне Скупштине, која је непрекидно трајала до 10 часова ноћу. У то доба приступило се гласању. Гласало је свега 133 посланика. **За** зајам су гласали фузионаши и самосталци њих 104 на броју, а против зајма националисти, напредњаци и социјалисти, њих 29 на броју. И тако је овај народни зајам, изгласан са 104 против 29 гласова.

[illegible] Милић народни посланик [illegible] био је [illegible] промењен у [illegible] код Краља, који је трајао пуних два сата.

Чланови већине против зајма. Поред целокупне опозиције, против зајма гласали су и неки чланови већине, ма да је на њих вршен притисак у клубу. Тако, од стране радикала, и поред претње да ће бити искључени из клуба, гласали су против зајма: Алекса Жујовић и Анта Радосављевић. Од самосталаца пак гласали су против зајма: Гаја Милорадовић, Живојин Хаџић, Михаило Рашковић и Сима Катић. Вође су веома нерасположене према овим дисидентима, те се очекује, да ће сви бити искључени из странке.

Побегли са гласања. Поред посланика, који су гласали за и против зајма, било је и посланика, који су били противни зајму, а нису смели доћи на гласање. Тако побегли су са гласања: Андра Цветковић (фуз.), Божа Марковић (сам.), Коста Станојевић (сам.), Милија Благојевић (сам.), Никодије Милетић (фузионаш), Никола Узуновић (фузионаш), Милош Цвијић (сам.) и Станко Петровић (фуз.).

Да ли ће партиски клубови што предузимати према њима за сада се још ништа не зна.

Честитања у руском посланству. Јуче је на имендан руског Цара Николе, примао честитања у посланству руски посланик Хартвиг.

Краљ је послао свог првог ађутанта пуковника Штурма и секретара Јанковића, који су у име његово честитали, а од стране владе био је др. Миловановић, министар спољних послова.

„Дипломатски [illegible]“ такође био је на честитању.

Остаје на положају. Са надлежног места добили смо обавештење да [illegible] управник града Београда остаје и даље на положају у [illegible] вароши.

Приправност у војсци. У суботу на ноћ, била је приправност у војсци у целом гарнизону. И полиција није седела скрштених руку.

Вратио се дипломата. Ото Франц, први секретар аустро-угарског посланства и [illegible] аташе, вратио се јуче по подне, мађарским возом из иностранства.

Вратили се из Беча. Г.г. Ђура Давидовић, потпредседник Народне Скупштине и [illegible] Стојановић, начелник министарства спољних послова вратили су се јуче брзим возом из Беча, где су били на прегледу Фрајдингова.

Отпутовао. Рашко-призренски митрополит, Господин Нићифор, који је дуго времена пробавио у Београду ради лечења, отпутовао је јуче брзим возом на дужност.

Вечни дефицити. За све време дебате о зајму из већине набацивани су националистима и напредњацима да је зајам дело четворне коалиције. И сам Ст. Протић је то на посредан начин чинио. Реконтрирајући опозицији, Ст. Рибарац у своме говору на седници од суботе по подне замолио је шефа владе четворне коалиције г. Ст. Новаковића, да се пред Народном Скупштином изјасни, да ли је овај зајам од 150 милиона дело коалиције. Г. Новаковић је устао и изјавио категорички да овај зајам од 150 милиона, није дело владе четворне коалиције и да према томе, напредна и националистичка странка не могу носити апсолутно никакву одговорност.

Опозиција је бурним аплаузом поздравила ову изјаву г. Новаковићеву, а већина је мирно ћутала.

Пао с трамваја. Владимир Прокић продавац новина, пао је јуче с трамваја, кад је овај био у кретању. Повреде нису тешке природе.

[illegible] возови. Јучерашњи дневни путнички воз, имао је задоцњење са 45 минута. Исто тако и јутрошњи брзи воз из Ниша за Београд, закаснио је за 12 минута.

Сукоб штрајкача са полицијом. Штрајк радника на кланици, који већ неколико дана траје, добио је јучер агресиван облик. Цела једна [illegible] штрајкача су били у већој групи око кланице, и пикетовали да спрече увоз стоке са рампе у кланицу. Кад им то није испало за руком, онда су се по групама распоредили око кланице, пресретали раднике који су одлазили на посао, па неке и злостављали.

Полиција је у неколико махова вршила интервенције, којом приликом штрајкачи [illegible] и жандарме.

Десеторица штрајкача стављени су у притвор.

„Историја једног бомбаштва“. Због нагомиланог материјала морала је из данашњег броја „Правде“ изостати ова рубрика.

Са збора социјалиста. Јуче пре подне социјалисти су одржали збор код „Коларца“ на коме су протестовали против зајма [illegible] од 150 милиона динара.

На збору су говорили Никола Величковић, Туцовић и други.

Збор је био добро посећен и трајао од 9 до 11 часова пре подне.

После свршеног рада, социјалисти су се мирно разишли.

Пожар у Палилули. Прекјуче у суботу око 11 сати ноћу, појавио се пожар у кући Јована Берића, [illegible] у Хаџи[illegible] улици бр. 26 коју држи под закуп Иван Лукић, контролор монополске управе, али је пожар угушен [illegible] последње ствари.

Пожар је проузроковало кандило, које је [illegible] сагорело и [illegible] ормана, запалило [illegible].

Штета износи до 100 динара.

Народна Скупштина

У суботу је Народна Скупштина одржала две седнице, које су биле веома значајне.

Прва, која је [illegible] говором г. Љ. Јовановића, [illegible] о томе, што је на овај [illegible] народни зајам за како Србија [illegible]. Он је жалио и [illegible] сукоб, који се изродио између Стојана Протића и Рибарца, [illegible] које су учествовали Љуба Јовановић и Јаша Продановић са Протићеве, а Стојан Новаковић са Рибарчеве стране. Сукоб је био силан и Ст. Протић је претрпео [illegible]. Прву замерку учинио је Јаша Продановић, али се [illegible] остати у животу.

Сходно [illegible] одобрен у Народној Скупштини. Сукоб је настао како [illegible] предмету, тако и [illegible], који су учествовали. Два шефа и два [illegible] партија, који су [illegible]

[illegible] у [illegible] „забрањивани“ [illegible] кад [illegible] је [illegible]

Ту [illegible] Заседање [illegible]

Најзад у 10 часова ноћу приступило се гласању. Гласало је 133 посланика. **За** је гласало [illegible] а **против** 29 посланика.

Од странке радикала [illegible] су против зајма: Алекса Жујовић и Анта Радосављевић, а неки се и побегли од гласања. Од самосталаца гласали су против зајма: Гаја Милорадовић, Живојин Хаџић, Михаило Рашковић и Сима Катић, који [illegible] „Дн. Лист“ [illegible]

Ма да [illegible] „Дн. Лист“ [illegible] тврди, да [illegible] је јуче на „Дн. Новостима“ [illegible] седнице [illegible] који је [illegible] дебата у [illegible]. Кад [illegible] о гласању [illegible] 29 говорника.

Данас је настављена [illegible]

Ниг[illegible]

Важне Вест

Један тешко [illegible]

Ко је [illegible] пред скупштином [illegible] чуо једну [illegible] зајму и [illegible] гласове, што су их [illegible] давала. Много се [illegible] нескупние витарјбиј [illegible] има се по утури [illegible] јади, који саму [illegible] саму полише, [illegible] вати.

— То, вели, Стојан Протић [illegible] сабор [illegible] круг [illegible] на дретира за сутрашње гласање и натерује камиором да сеону кроз обруч. Зрал је [illegible] за помоћ другима како се то ради, Максим Кучић. То је један диво дресиран [illegible]! Само ге Стојан погледа, а он се превуче, обрни [illegible] своју [illegible] на другу страну [illegible] по [illegible] Љутим му се [illegible]

[illegible] Стојан само [illegible] му дода, а он [illegible] искочити и један [illegible] залагањи. По њему се пролие, па неће никако, [illegible] овај не ошине. Отуда [illegible] писак.

— Ама но што утањих [illegible] се стоји писка, уши до гласање?

— То шта Ивојица. А она [illegible] ко пред [illegible] голем награду, то је што Максић, који се жоли да има [illegible] сталну [illegible].

— А што то сад [illegible] ужива?

— То је Максим [illegible] гура

ПОДЛИСТАК

ЕПОПЕЈА ЉУБАВИ

роман
Мишела Зевака
— превод с француског —

(154)

XXXIX

Недеља 24 августа 1572, празник св. Вартоломеја

Видела се само ватра, дим, и у злослутним диму, одвратна лица, дивљи смех, страшне очи, [illegible] које су трчале с крвавим ножевима у рукама.

Крв! Крв! Било је ње, на све стране, поред зидова, по средини улице, у густим потоцима који су се лагано ваљали... И, чудним случајем, било је [illegible] крвава која су остали марви, улица у корита се задуго није знало да је Париз сав у ватри и крви.

На једном малом тргу [illegible] св. Марија, [illegible] и грађани расправљали су весело, чекајући да се [illegible] нешто [illegible]

На сто корака од Сене, [illegible] од Бастиље, старци су се [illegible] на улице од страха...

Било је мирних места око [illegible] где се витлао [illegible] и ужас, као што на [illegible] два места која у [illegible] бури остају [illegible] мирна. Кад [illegible] Бели, краљ кога се [illegible] у [illegible] Сен Жерменa, гомила [illegible] играла се на [illegible]. Два [illegible] лежала [illegible] и [illegible] жена... Једно дете умрло на улици од страха...

Све ова [illegible] места, што је Париз [illegible] који је опустошио [illegible]. Стотине кућа биле су у пламену; [illegible] лежала је по улицама; на раскрсницама била су [illegible] на којима су [illegible] тела [illegible]; гомиле [illegible] које су по улицама [illegible] „Тебе Бога хвалим“, гомиле [illegible] и [illegible]: Живела служба! Смрт јеретицима!

Ето то су весели Парижани [illegible] у [illegible], на св. Вартоломеја...

[illegible] се на обалама које су [illegible] своје [illegible] у [illegible] Густе [illegible] облака јуре [illegible] по небу у трагичном сукобу, који [illegible] земље, ... на обали [illegible]

[illegible] и може се с правом, такав се [illegible] у [illegible] масама, сударају се и [illegible] судари чује се [illegible] потмула грмљавина. [illegible] у [illegible] пушке, крвава [illegible] се [illegible] у [illegible] овај [illegible] и [illegible] му се [illegible]

Одједном се у [illegible] увијестише [illegible] и [illegible] се [illegible] на [illegible] бела и [illegible] очима. [illegible] јури кроз буру. Бура [illegible] својим силама [illegible] далеко, час на [illegible] Где су? Изнад? [illegible] Отворена [illegible], [illegible] јури напред. Бура их опет [illegible], [illegible] на [illegible], [illegible] опет врате. Бура их опет [illegible], [illegible] уморне, [illegible], [illegible] ветар.

Као [illegible], [illegible]. Парижани су [illegible] за [illegible] до [illegible] Монморансија. [illegible] на крај Париза, [illegible] опет [illegible] умрла. [illegible] Париз...

XI

Чудовишта

Колико је часова било? Оне нису знале. Где су биле? Ни то нису знале. Стајале су на неком стрмом [illegible] на једном великом камену, куда [illegible] се [illegible] бујица народа.

На десетак корака од њих, [illegible] су неки [illegible].

Пред двориштем је била [illegible], на којој је био набијен [illegible] дворца.

Тада нешто потресе [illegible].

На врхунцу се указао један човек носећи у рукама [illegible].

— Живео Пезу! дерала гомила око [illegible].

Леш је био [illegible] Ла Рошфуко. Човек који га је носио био је Пезу, витез Пардајан га [illegible] у [illegible] дана. Пезу је [illegible] голе руке. Лице му је било ужасно, очи су му биле избуљене, усне [illegible], али је дубоко. Није [illegible], али [illegible] отворена [illegible] ређање. [illegible] тигар [illegible] Ге[illegible] које [illegible] је [illegible]... Сви су чекали [illegible] гроза...

— Он му је [illegible]! [illegible] из гомиле. Живео Пезу!

Пезу се [illegible] и [illegible] лешину у рукама.

Лешина [illegible] Ла Рошфукова [illegible] рану [illegible] тела.

Пезу и [illegible], руља [illegible] која се [illegible].

Пезу се [illegible] тада на [illegible].

Он тада [illegible] лешину и [illegible] да је била [illegible].

Али је [illegible] себи. [illegible] му [illegible] Уста [illegible] крваву рану [illegible]... И тада он [illegible] на [illegible]. Он [illegible] и по [illegible] му уста [illegible]:

— Бог сам желео!

Руља [illegible] и пође [illegible] Пезуом који је грајао:

— Сад четрдесет [illegible]! [illegible] да сам [illegible]...

— Божани! Божани! рече [illegible] Пардајан [illegible] од ужаса.

Он је држао [illegible] да би га задржао да не [illegible] на Пезуа.

(наставиће се)

[illegible] не може да устане, [illegible] Бацаш му оно слушају [illegible] друг, а већ пуцаш око ушију, [illegible] уздј [illegible] с друге стране. Стојан вели [illegible] знам [illegible] ђубрињак, [illegible] чисто.

— А што сад [illegible]?

— То квалификовани [illegible]. Што су ти, брате, школовани! И све [illegible]. С њима је Стојан [illegible].

— А сад се чује [illegible] друге?

— То је то [illegible] од ових [illegible]. Знаш, брате, оне [illegible], које им се уплашиле [illegible] навикле на егзерцир. Жалост ми је, брате [illegible], али Стојан немилосрдно шиба, а они опет терају [illegible] по Сави кад [illegible], па пусти глас, [illegible].

— Пика! [illegible] ова прашина? Шта је ово?

— То се Којић сакрио [illegible], и неће никошто да [illegible], па га опет тражи и телефоном, а он [illegible] не налази.

— Ама, чујете ли људи, [illegible] овде код врата?

— То ваљада неко од [illegible] покушава да се [illegible].

[illegible] ја то рече, а врата [illegible] попустише и [illegible] Аксентије Кос[illegible]ја, па се и не осврте, него [illegible] у [illegible] у кафани.

Овај се свет после мало [illegible].

Ал' је зато у суботу гласање ишло као под команду!

Фридјунгов процес

IV

(Наш нарочити извештај)

Беч, 4. децембра

[illegible]

Српски [illegible] д-р Ридл тражио је да се прочита благајнички извештај „Новог Листа" [illegible] политичких [illegible] Српског листа. Предлаже да се [illegible] администратор Љ. Богдановић [illegible] за је [illegible] 137 [illegible] тражио да [illegible].

[illegible] Загорац, [illegible] д-р Фридјунг [illegible] политички [illegible] Супила [illegible]. Загорац признаје да је [illegible] Супилом [illegible] добро [illegible] са српском владом, одговара да је [illegible] — Бечу од Фридјера и [illegible], који се не може [illegible] у Бечу [illegible] и то због три четири [illegible], којим се [illegible]. Он је [illegible] Супила. Овај му [illegible], да је био у Србији [illegible] да су бечки [illegible]. О тим [illegible] му је и д-р Лагиња, који је [illegible] министар [illegible] да је коалиција [illegible]. Загорац је [illegible] д-р Кнебска [illegible] коалицију, одговара [illegible] Супила, који је [illegible] у њој. Због тога [illegible] Босна и Херцеговина [illegible] противници Срба у њој. [illegible] с Маџарима. Он је Српкиња [illegible].

[illegible] Фридјунг [illegible] за је [illegible] Супилу [illegible]. Загорац је [illegible] Супила [illegible].

Сведок Загорчев [illegible] устатак и [illegible] Супила, јер [illegible]. Франковци [illegible] Загорца [illegible].

Сведок [illegible] у Земуну [illegible] благајник Божидар [illegible] 12.000 [illegible]. [illegible] Србије. [illegible] Фридјунг се [illegible].

Сведок д-р Шпан-Златовић доказује [illegible] Фридјунгових докумената у вези са четири особом. Доказује [illegible] велика српска пропаганда [illegible]. Његов је говор био мало [illegible], али је на Бечлије добро [illegible].

Далматински посланик [illegible] изјављује да није никада дао новаца Супилу. Истина, овај му се [illegible]. За Супила [illegible] да је [illegible] Срба и да је био аустро-угарски. Није му [illegible].

([illegible])

[illegible]

Љуба Давидовић истиче, да не [illegible] истину, за [illegible] Прочитао је „документе" [illegible]. Он не [illegible] „Сл. Југа", [illegible] друштва „Сл. Југ" био. О „документима" [illegible]. О „Сл. Југу" каже да је то културно друштво [illegible] словенских народа. У њему је [illegible] друштво. По [illegible] друштво [illegible].

Д-р Богдановић хоће да констатује [illegible] између [illegible] и Марковића [illegible]. Давидовић не [illegible] да је „Сл. Југ" постао још 1908. [illegible] друштва. Када је [illegible] да су [illegible] и [illegible].

Милан Павловић био је председник „Слов. Југа" [illegible]. Истиче културну [illegible] „Сл. Југа". На питање које партије припада одговара: „За сам за себе сам једна партија". (Смејање).

Д-р Фридјунг га пита да ли путује по Аустро-Угарској. Одговара: [illegible]. Путовао је у Дубровник [illegible] владе и [illegible]. Путовао је [illegible] са уредником [illegible], из [illegible] у Сарајево био је протеран.

Ратко Одавић каже је и сада „Сл. Југа". У [illegible] никада није био ни у каквој вези са „Ср. Речју", [illegible] уредника. Читају му из Фридјунгових [illegible] места, где стоји његово име. Изјављује да није никада дао новаца „Ср. Речи" — [illegible] у [illegible]. Његов је потпис фалсификован, јер се он још никада није потписао Ратко Одавић, него Ратко Ј. Одавић. Никада није био у граду „Сл. Југа". Чита[illegible] лист, било је у њему и политичких ствари, он није [illegible]. Не бави се политиком, [illegible] радикалне странке. Чита[illegible] „Сл. Ј.", оне су патриотски [illegible] Србин. [illegible] Србије [illegible] „Словенски Југ".

Продановић се пита да ли постоји „Божо Зрнић(?), професор Универзитета у Београду" [illegible]

[illegible] стоји у [illegible] — [illegible] је не постоји. Председник се врло [illegible] Пантовићем, [illegible] „[illegible]" [illegible] сасвим [illegible] без застоја.

Скупштинска зрна

Седница од 5. децембра 1909.

Милован Лазаревић, самосталац (са патосом):

— Ја, када говорим у прилог овога зајма, имам пред очима државне интересе, а не интересе своје партије. Нека моја држава добија, па ма моја партија пропала. (Бурав аплауз у центруму и десници. Сви министри па и Пашић аплаудирају.)

Павле Маринковић, напредњак:

— Браво, Миловане, вама напредњаче. Тако радећи ми смо, Бога молећи, догурали до седам посланика. Дај Боже, да и ти и твоја партија тако радећи брзо нас достигнете. (Бурни, општи смех.)

* * *

Сотир Балтовић, самосталац, звани „Речити":

— Г. Тријша, пита ме зашто сам 1906. год. гласао противу а сада гласам за зајам. Имам да изјавим, да сам 1906. год. гласао противу зајма, јер сам тада био у опозицији. Сада сам члан владине већине и зато гласам за зајам. (Општи смех пропратио је ово наивно — признање Сотирово [illegible].)

* * *

Рад. Агатоновић, националац (упада у реч Стојану Протићу):

— И сада ћемо опет дати, као и Хосмеру, три милиона.

Ст. Протић министар финансија (иронично и са [illegible]):

— Оставите се, господине Агатоновићу, нису то ствари за вас. Пустите ви свога пријатеља (показује на В. Вељковића) да о тим стварима говори.

Рад. Агатоновић, националац (сасвим [illegible]):

— Зашто, господине Протићу? Ми смо колеге по струци. Па када су то ствари за вас, зашто онда не би биле и за мене. Још сам ја у форми, јер ја имам положен професорски испит а ви га немате. (Протић позелени, а на левици весело дочекују ову духовиту доскочицу Агатоновићеву.)

* * *

Ст. Протић, мин. финансија:

— Докле смо ми преживели анексиону кризу, и ако је прошла година по [illegible] била без дефицита, дотле је Аустрија имала дефицит од три стотине милиона.

Бора Поповић, [illegible]:

— Али је добила Босну.

Florider

Наредници и официрски испит

(наставак)

Кад се само базремо на ово што смо приметили раније, а то је, каквим условима мора да одговори један наредник, па да може да ради у војном надлештву и кад још додамо, да и [illegible], које [illegible] за [illegible] какав [illegible], траже место у [illegible], где [illegible] са [illegible] каже [illegible] за наредника [illegible] од свих — [illegible] — а да се [illegible] један наредник [illegible]

[illegible] собама тип [illegible] у [illegible] у [illegible] обраћају у [illegible]. Треба [illegible] руку на [illegible], па казати [illegible] тако.

У осталом [illegible] према [illegible] и други [illegible] без великог [illegible], али само не треба да [illegible], да су мање старешинске способне, да могу и за [illegible] и друге [illegible] своја [illegible], која нису ни најмање [illegible]. И [illegible] да [illegible] старешинског кадра, које [illegible] у [illegible], да не [illegible] да [illegible] и [illegible].

Остављајући на страну сва [illegible] и [illegible], која би се могла [illegible] свој [illegible] старешина, која би се могла употребити, те да се дође до [illegible] и [illegible], [illegible] па [illegible], које [illegible] треба да буду примењене.

Знамо да се за официрске [illegible] капетанско и потпоручничко, [illegible] комисије [illegible] места, [illegible] артиљерије [illegible]. Знамо и то, да се [illegible] комисије [illegible] од официра, који су [illegible] је обично [illegible], која испит полаже. Да би [illegible] ову ствар [illegible] о њој [illegible], потребно [illegible] каже [illegible] на испиту [illegible] наредника, [illegible] се одређују у комисију официра [illegible], а који су [illegible] и били [illegible], да у [illegible] официрском [illegible]. Кад то будемо видели, онда ћемо лако знати, да [illegible] у овом случају морају [illegible] примене.

Ну да би се [illegible] из тога [illegible] о једној истој ствари, [illegible], да би сви кандидати, који се за испите [illegible] били [illegible] подвргнути [illegible] једне комисије, која би се образовала у Београду како за једне, тако и за друге, и то од [illegible] и старијих официра (на форму [illegible] комисије за [illegible] способних, да [illegible], које се [illegible] комисије [illegible] једна [illegible], од које [illegible] судбина и будућност [illegible] у војсци.

Што се тиче одредба која треба да постоји између кандидата и чланова комисије приликом испита, ограничићемо се да то [illegible] како би само набојили [illegible] правила, која нам на памет долазе, и која би нам у неку руку била [illegible] свега тога, што смо до сада на овом месту по мало казали.

(Наставиће се)

ЛИСТАК

Злочинац из пасије

Е. В. Хорнинг

(наставак)

Четврта глава

ПРВИ [illegible]

Нашао сам се у [illegible] незгодној [illegible]. До ђавола, шта ћу сад да радим? Ја не знам да ли сам [illegible] довољно јасно да [illegible] представим, да је за мене било неопходно да се у Мелбурни [illegible] тим снабдевен са довољно новаца.

Морао сам набавити новаца — али како? Да ли ће овај странац

[illegible] препражавам [illegible]. А [illegible] ставим [illegible] да [illegible] истину… Шта бих тиме добио! [illegible] рећ. Бећ да сам [illegible] на вечеру [illegible] да сам се [illegible] на пропару. Могао сам истина [illegible] за [illegible], али сам [illegible] — био је [illegible] за то [illegible] и [illegible] сам се [illegible] потреба, могао договорити да сам [illegible] слова на [illegible], а међутим [illegible]. [illegible] сам [illegible] даљи развој ствари.

— Надам се да нисте [illegible] рекао ми човек, кад [illegible] за сто.

— Само једна непријатност, рекох ја и [illegible] ми да сам [illegible] сасвим [illegible] на то да је [illegible] већ [illegible] и да се тада више могао да одступим без да ми је било јасно што сам учинио, решио сам [illegible] тог човека [illegible] до уверења да сам ја В. Ф. Рафлс. [illegible], [illegible] у [illegible] В. Ф. Рафлс [illegible] да ову [illegible] употребим у своју корист.

[illegible] не [illegible] остави да [illegible] Рафлс [illegible]. [illegible] сам [illegible], био сам [illegible] са тобом. Био сам се решио да [illegible] у [illegible] у Мелбурну, [illegible]. [illegible] сам мислио да [illegible], да сам залутао у [illegible], а и да сам се [illegible] без да сам [illegible]. У [illegible] да је један [illegible] су В. Ф. Рафлса на путу у [illegible] у [illegible]. Питам те, [illegible], да ли је [illegible] бити [illegible]?

[illegible] у [illegible] били су [illegible], [illegible] Банкс, који је [illegible] у [illegible] био [illegible] одсуству [illegible] у Мелбурни да [illegible].

Слуга који је [illegible] послуживао је и за столом, јер он [illegible] били су сви [illegible] у [illegible]. Све сам то [illegible]. Питао сам [illegible], [illegible] ми је било [illegible] с којим [illegible], а које се [illegible] Обиас, [illegible] ми је [illegible] рекао:

— Да то нисте ви, ја бих мислио да се бојите [illegible]. Зар сте изгубили вашу храброст?

— То не, одговорих ја, не, [illegible], то [illegible] човеку [illegible] ребра.

— Тако? За мене би то било [illegible]. У осталом, [illegible] није прошло сасвим [illegible].

— Воли бих [illegible] јуче [illegible] је [illegible].

— Аха! рече [illegible].

(Наставиће се)

Позоришне вести

Биоскоп позориште код „Хајдук Вељка"

У Биоскоп позоришту код Хајдук Вељка 7, 8. и 9. т. м. приказују се ове врло интересантне и сензационе слике и то: „Сива Дама и детектив Шерлок Холмс" драма, „Једна собарица према [illegible]" позоришни комад, [illegible], „Савојска кавалерија" на маневрима у Италији"; [illegible] „[illegible]" реалистично; „[illegible]" комично и „Гладијатори, [illegible] у Италији" [illegible].

ПОМАЖИМО СРПСКУ ИНДУСТРИЈУ

Негујте зубе Кушаковића Јалодонтом

817 ДОБИЈА СЕ У СВИМА ДРОГЕРИЈАМА, АПОТЕКАМА и БОЉИМ КРЕЊИМ ТРГОВИНАМА 38—100

СВОЈ СВОМЕ

Прва Српска Посластичарница

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

краљ. срп. двор. лифер. — Београд (Бивша: Јосифа Пантелића).

[illegible] Терез, „Кремнаг", „Нагфер", [illegible] Краља Петра I, Краља Милана I и Краља Александра I [illegible]

[illegible]

843 Бр. Телефона 24. 7—

УРАЂЕНЕ и заклане **СВЕЖЕ ЖИВИНЕ**

[illegible]

ДИВЉАЧИ

Свежег Теј-Бутера

(за мешење)

Највеће и најмодерније стовариште **бомбона и колача у Србији.**

[illegible]

Најбољи српски салами — (нова роба)

ИЗВРСНОГ СИРА [illegible]

СРПСКИХ КОНСЕРВИ [illegible]

свежег АЈВАРА

ВИНА [illegible]

ЧАЈА РУСКОГ [illegible]

ПРЕПОРУЧУЈЕ

колонијално-деликатесна радња

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

краљ. срп. двор. лиферан

БЕОГРАД-ТЕРАЗИЈЕ

Телефон бр. 15. Телефон бр. 19

[illegible] 842 7

КАФАНА на добром месту услед слабости предаје се и прима се и ортак који би радњом управљао.

Упитати Рајка Поповића продавца погребне опреме, преко пута кафане „Мајдан". 964 4—6

Д-р Милутин Љ. Перишић

Специјалиста за сифилис и болести: венеричне, коже и мокраћних органа.

Ординира од 7—4 и 7—8 по подне

[illegible]

Лечи сифилис и трипер по најновијим методама.

Одређује сифилистичну природу сумњивих рана *ултра-микроскопијом.*

Испитује крв код сифилистичара по *Васермановој методи.*

958 3—10

НОВО ОТВОРЕНА

Цвећарска радња

Београд, Кнез Михаила ул. до кафане „Хајдук Вељко"

Потписана фирма има увек велику количину природног и вештачког цвећа, палми и венаца. Препоручује се при венчањима и свадбама за укусно прављење букета и т. д. по умереној цени. Гарантује дугогодишње искуство. За јефтину цену израда венаца.

Велика количина ружа у саксијама и теглама.

[illegible] и цвеће за девојачка кола дајем по најумеренију цену.

Паулина Лоске

941 4—5

МОДЕРНИХ КАРТОНА

ЗА ПОСЕТНИЦЕ

[illegible]

добила је трговина

М. ИВ. ЖИВКОВИЋА и КОМП.

937 Београд 3—5

[illegible]

угља = кокса

[illegible]

ЦИГЛА, црепа, разну грађу, прозоре, старе даске по умереној цени продајем на Зеленоме Венцу.

Сав овај материјал је од старе оружне касарне.

6-20 **Крстић и Милошевић**

ЈОРГАНА рађених на ђерђеву меканих и топлих са „Колач" памуком израђује једино јорганџијска радња

ДИМ. Х. ФИЧО

Краља Милана ул. бр. 7.

944 ТЕРАЗИЈЕ 4—6

За наступајуће 39. коло

Тражим продавце срећака Класне Лутрије, [illegible] за унутрашњост Србије и дајем добре награде. За услове обратите се мени [illegible] с поштовањем

ЈАКОВ Л. РУСО агент и овлашћ. продав. срећ. Класне Лутрије

971 4—6

ПЛАЦ за летњиковац у Рипњу, 2000 кв. метара, лепо место близу станице, продао би се одмах. Упитати Жику Милошевића општинског кафеџију код рипањске станице.

985 2 3

УЖИЧКИ ПРОИЗВОДИ

и разна пића на велико и мало, могу се добити

У НОВО ОТВОРЕНОЈ РАДЊИ

Димитрија Ђорђевића и Марка Голца

на Цветном Тргу у кући г. апотекара М. Николајевића број 29

Имамо изврсно старо и ново вино разне сорте, негушко, тиквешко, врањско, смедеревско црно и бело по умереној цени, које смо сами цедили.

За чистоћу вина јамчимо и молимо поштоване потрошаче да се у нашој радњи увере. 960 3-10

Приспеле су:

Балске тоалете елегантне израде, самачним [illegible] рађене на тилу боје: црне, розе, беле и плаве.

Хаљине од фине чоје фини рад од [illegible], боје: црне, [illegible], браун и [illegible].

Огроман избор украса [illegible] са златом рад велике новости.

У исто време скрећем пажњу оним муштеријама које су поручиле балске тоалете да исте подигну из радње до 10. децембра иначе не јамчим да после тог рока могу исте добити.

ПОМОДНА РАДЊА

Димитрија М. Николића

Кнез Мих. ул. бр. 19 5—15

УЖИЧКИХ ПРОИЗВОДА

Радња ужичких производа, Топличина улица број 15, добила је данас изврсне робе и то:

Ужичке пршуте I квалитета
„ кобасице „ „
„ сланине „ „
„ чварака „ „
„ ораја „ „
„ јабуке „ „
„ црвени лука „ „
„ [illegible] „ „

Роба је нарочито одабрана за наступајуће празнике.

Поред горње робе нова радња има на стоваришту

Жупског вина црног
„ „ белог
Жупске комовице.

Цене су за све артикле тако умерене, да свака кућа има могућности своју потребу подмирити.

Ко дође и увери се неће се кајати.

МИЛАН М. ВУКАДИНОВИЋ

Топличин венац бр. 15.

980 2—4

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

[illegible] спрема се за вечеру. Препоручујемо домаће **кисело млеко.** Суботом српски купус, [illegible]

Услед велике конкуренције бољих и других београдских [illegible] решили смо се да [illegible] кафане и то:

Сопствено старо црно вино по 0·70 дин., а смедеревско старо бело вино по 0·60 дин. литар. — За природност и чистоћу гарантујемо. — Пробајте па ће те се уверити.

Рибе слане

као: *Моруне,* [illegible] *с главом,* [illegible] *и харинге у бурадима*

РИБЕ РУСЕ

у бурадима, теглама и кофама, добио сам велику партију и продајем на велико и на мало, са врло умереним ценама.

Телефон 475 **КОНСТ. Д. КРИТИЋ**

1725 7—10

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАНА

Д-ра Јована Ђурића

у Београду

ИЗРАЂУЈЕ и [illegible]:

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** и одлично утиче код инфлуенције, оболења органа за дисање, катара плућа и свију ових болести, где се **сиролин** до сада успешно употребљавао. Одобрен од Санитетског Савета и Министра унутр. дела.

Цена је једној боци 3.50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на скрофулозу, малаксалост и [illegible] децу. Пријатног укуса те га и одрасли као и деца радо узимају и добро подносе. Цена у једној боци **2** динара

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТ-ВАЈН

са солу по Мољу, за трљање код зебње или услед промене времена и свих [illegible]. Мала боца **1·20** динара, већа **2** динара.

96 48—50

Љубичица крем ★ **Нарцис крем**

: : : : : : : **помада, сапун и пудер** : : : : : : :

НАЈБОЉЕ СРЕДСТВО ЗА НЕГУ ЛИЦА

: : [illegible] „Parfumerie Delion" — Paris : :

[illegible]

Цена 1·20 дин.

Продаје се по свим апотекама, трговинама и фризерницама.

816 24—25

ЛОЗОВИ СРПСКОГ ДРУШТВА

Црвеног Крста

ПОД ПОКРОВИТЕЉСТВОМ

Њ. В. Краља

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

С највећим згодицима, главним [illegible]

Идуће вучење 2. Јануара 1910 г.

	главни згодитак		100.000
	други	„	10.000
10	згодит. по	1.000	10.000
20	„ по	200	4.000
100	„ „	50	5.000
900	„ амор. „	22	19.800

Родољуби! Купујте наше Лозове Црвеног Крста, јер их можете добити и на отплату одвајајући само по 2 дин. месечно. Ово [illegible] прилика да и најсиромашнији могу [illegible] 20 лоза и на тај начин обезбедити [illegible] У срећном случају сам може купац обогатити.

ЗГОДНА ПРИЛИКА К
ШТЕДЊИ
ЈЕР КО ШТЕДИ ТАЈ ИМА

Лозове продај за готово. Ко уплатом [illegible] 22·50. Доплатом [illegible] 23 дин. а на 22-ги [illegible] отплату по 2 дин. и 1 дин. [illegible] и то [illegible] пре уплате с правом на игру.

Лозови су депоновани код Београдске Трг. Банке.

Све уплате треба слати Главном заступнику

Живку Петровићу — Београд

Кнез Мих. ул. 33.

1702 6—

„[illegible]" излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4, месечно дин. 1·50. За иностранство за годину 32 дин., за пола године 16 дин., за четврт год. 8 д. — [illegible] се у Краља Милана ул. бр. 64— Издавач и одговорни уредник
Љубомир Н. Стефановић.

[illegible] Новореновирана штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. в. 16 [illegible]

[illegible] је он да не зна одакле Фриђунгу докумената. После је гроф Форгач прешао у чекаоницу II класе, одакле се кратко са својом госпођом и још једним мени непознатим господином. У брзо за тим је сам отпутовао брзим возом према Нишу, а гроф Форгач вероватно мађарским возом за Земун.

Ако би и после овога гроф Форгач хтео да демантује мој разговор, навешћу вам пријатеља који је био присутан.

У Београду
6-XII-909.

Иван Каранцер
[illegible]

Српске Земље

Задружна Банка за Босну и Херцеговину.

„Хрватска Заједница", орган Хрватске Странке у Босни, доноси вест, да је, после дугог размишљања: како да се босанском сељаку помогне кредитом, решено основати „Задружну Банку", која ће задругама давати јефтини кредит. У Дервенти Тузли већ је одржан збор за оснивање „Задружне Банке".

Српски Соко

Најновији број „Српске Ријечи" доноси вест о оснивању „Српског Сокола" у Босни и Херцеговини. Тако је [illegible] у бихаћкој Крупи основан „Српски Соко". У оснивању „Срп. Сокола" мисли се не само на правилно развијање човечјег тела, већ и развијање свести [illegible].

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Министарска конференција.

Јуче пре подне од 9 до 10 часова, била је министарска конференција, у министарству спољних послова.

После конференције отишли су у Двор [illegible]

Народни зајам.

У суботу у 5 часова по подне отпочела је седница Народне Скупштине, која је непрекидно трајала до 10 часова ноћу. У то доба приступило се гласању. Гласало је свега 133 посланика. **За** зајам су гласали фузионаши и самостални њих 104 на броју, а против зајма националисти, напредњаци и социјалисти, њих 29 на броју. И тако је овај народни зајам изгласан са 104 против 29 гласова.

[illegible] Мишић народни посланик (самосталац) био је јуче примљен у аудијенцију код Краља, која је трајала [illegible].

Чланови већине противу зајма.

Поред националне опозиције, противу зајма гласали су и неки чланови већине, ма да је на њих вршен притисак у клубу. Тако, од стране радикала, и поред претње да ће бити искључени из клуба, гласали су противу зајма Алекса Жујовић и Аћа Радосављевић. Од самосталаца гласали су противу зајма Гаја Милорадовић, Живојин Хаџић, Михаило Ранковић и Сима Катић. Вође су њима [illegible] према овим дисидентима, те се очекује, да ће сви бити искључени из странке.

Побегли са гласања.

Поред посланика, који су гласали за и противу зајма, било је и посланика, који су били противни зајму, а нису смели доћи на гласање. Тако побегли су са гласања Андра Цветковић (фуз.), Тома Марковић (сам.), Коста Спасојевић (сам.), Милија Батанић (сам.), Никодије Милетић (фузионаш), Никола Узуновић (фузионаш), Никола Цвејић (сам.) и Славко Петровић (фуз.).

Да ли ће партиски клубови што предузимати према њима за сада се још ништа не зна.

Честитање у руском посланству.

Јуче је на имендан руског Цара Николе, приређено честитање у посланству руском посланику Хартвигу.

Краљ је послао свог првог ађутанта пуковника Штурма и секретара Јанковића, који су у име његово честитали, а од стране владе био је др. Миловановић, министар спољних послова, [illegible] је на честитању.

Остаје на положају.

Са надлежног места добили смо обавештење, да [illegible] управник града Београда остаје и даље на положају у [illegible].

Приправност у војсци.

У суботу на ноћ, била је приправност у војсци у целом гарнизону. И полиција није седела скрштених руку.

Протерани дипломата.

Ото Франц, први секретар аустро-угарског посланства и Ото Пинта, његов агент, протерани су јуче по подне, мађарским возом из [illegible].

Вратили се из Беча.

Г. г. Љуба Давидовић, подпредседник Народне Скупштине и др. Сталојковић, начелник министарства спољних послова, вратили су се [illegible] бржим возом из Беча, где су били у процесу Фриђунговом.

Отпутовао.

Рашко-призренски митрополит, Господин Нићифор, који је дуже времена пробавио у Београду ради лечења, напустио је [illegible] бржим возом [illegible].

[illegible]

За ово време дебате о зајму посланици из већине [illegible] су напредњацима и националистима да је зајам дело четворне коалиције. И сам Ст. Протић је то на посредан начин признао. Реванширао се [illegible] Ст. Рибарац, у свом говору на седници од суботе [illegible] замолио је шефа владе четворне коалиције г. Ст. Новаковића, да се пред Народном Скупштином изјасни, је ли овај зајам од 150 милиона дело коалиције. Г. Новаковић је устао и изјавио категорички: да овај зајам од 150 милиона, није дело владе четворне коалиције и да према томе, напредна и национална странка не могу носити апсолутно никакву одговорност.

Опозиција је бурним аплаузом поздравила ову изјаву г. Новаковићу, а већина је муком ћутала.

Пад с трамваја.

Владимир Протић [illegible], пао је јуче с трамваја, кад је овај био у кретању. Повреде [illegible].

[illegible] дневни путнички воз, није [illegible] задоцњење са 45 минута. Исто тако и јутрошњи брзи воз из Ниша за Београд, задоцнио је са 12 минута.

Сукоб штрајкача са полицијом.

Штрајк радника [illegible], који већ неколико дана траје, добио је нове агресивни облик. Целе ноћи штрајкачи су били у живој вези [illegible] и намеравали да спрече [illegible] у [illegible]. Кад им то није пошло за руком, онда су се по групама поредали око [illegible], пресретали раднике, који су долазили на посао, па неке и злостављали.

Полиција је у међувремену [illegible] интервенисала, која је [illegible] штрајкаше [illegible] и жандарми.

Десеторица штрајкача стављени су у притвор.

„Историја једног банкротства".

Због гомилања материјала морали смо из данашњег броја „Правде" изоставити ову рубрику.

Са збора социјалиста.

Јуче пре подне социјалисти су одржали збор код „Коларца", на коме су протестовали против зајма [illegible] од 60 милиона динара.

На збору су говорили Пера Величковић, Туцовић и други.

Збор је био добро посећен и трајао од 9 до 11 часова пре подне.

После свршеног рада, социјалисти су се мирно разишли.

Пожар у Палилули.

Прекјуче у суботу око 11 сати ноћу, појавио се пожар у кући Јована Берића, [illegible] у Хиландарској улици бр. 36 коју држи под закуп Миле Лукић, контролор монополске управе, али је пожар угушен пошто су [illegible] покућне ствари.

Пожар је проузроковало кандило, које је [illegible] и [illegible] случајно [illegible].

Штета износи до 100 динара.

Народна Скупштина

У суботу је Народна Скупштина одржала две седнице, које су биле врло живе.

Прва, која је [illegible] г. Љ. Давидовића, а друга [illegible] Србија [illegible] Он [illegible] Стојана Протића и Рибарца, у коме су учествовали Љуба Давидовић и Јаша Продановић са Протићеве, а Стојан Новаковић са Рибарчеве стране. Сукоб је био силан и Ст. Протић је [illegible] Јаша Продановић [illegible] у животу.

Седнице [illegible] у Народној Скупштини. Сукоб је [illegible], тако и по личностима, које су учествовале. Два шефа [illegible]

[illegible] седнице у скупштини [illegible] „ограничавало" [illegible]

[illegible] Ту [illegible] сутра. [illegible]

Народна у 10 часова ноћу приступило се гласању. Гласало је 133 посланика. **За** је гласало 104, а **противу** 29 посланика.

Од старијих радикала гласали су противу зајма: Алекса Жујовић и Аћа Радосављевић, а [illegible]. Од самосталаца гласали су противу зајма Гаја Милорадовић, Живојин Хаџић, Михаило Ранковић и Сима Д. Катић, [illegible] „Дн. Лист" [illegible]

Ми [illegible] „Дн. Лист" [illegible] „Ст. Н[illegible]" [illegible] са 29 гласова.

Пашић је [illegible]

Важне Вести

Један тешки [illegible]

Ко је остао вече [illegible] поред скупштинске [illegible] тај је чуо једну [illegible] гласове, што су [illegible]. Много се [illegible] искупило [illegible] један, који [illegible] слику [illegible].

— Го, иди, Стојан Протић [illegible] дресира [illegible] Максим Кучук. То је један [illegible] Стојан [illegible]

Стојан само [illegible] и један [illegible] Отуд [illegible].

— Ама [illegible] стоји писка, [illegible]?

— То што Нинчић [illegible] што [illegible] голему [illegible] Ма[illegible] кожу.

— А шта то сад опет [illegible]?

— То се Милентије [illegible]

ПОДЛИСТАК

ЕПОПЕЈА ЉУБАВИ

роман
Мишела Зевака
— превод с француског —

(154)

XXXIX

Недеља 24 августа 1572, празник св. Вартоломеја

Видела се само ватра, дим, и у клобуцима дима, одвратна лица, дивљи смех, страшне очи, сенке које су трчале с крвавим ножевима у рукама.

Крв! Крв! Било је ње, на све стране, поред зидова, по средини улице, у густим потоцима који су [illegible] лагано валали... И, чудним случајем, била је онај крајева које су остали мирни, улица у којима се задуго није знало да је Париз сав у ватри и крви.

На једном малом тргићу иза св. Мерија, пиљарице и трговкиње разговарале су весело, чудећи се [illegible] не престаје...

На сто корака од Сен[illegible], недалеко од Бастиље, старци су се питали, шта се збило на сунцу...

Било је заиста места где [illegible] пошли [illegible] ужас, као што на овоме има места која у највећој бури остају потпуно мирна. Кад капије Бизи, кроз које се улазило у предграђе Сен Жермена, [illegible] играла се на сунцу. Два голуба гугутала су [illegible]. Једно дете умре на улици од страха...

Сем тих ретких места, [illegible] је Париз давао слику вароши коју је опустошио циклон. Стотине кућа биле су у пламену; [illegible] по улицама [illegible] „Тебе Бога хвалимо", [illegible] Живела служба! Спорт је [illegible]!

Ето то су видели Парижани тога јутра у недељу, на св. Вартоломеја...

Каткада се на облацима које бура гони својим титанским дахом указује необичан призор. Густо [illegible] облака јури бесно по небу, у трагичном сукобу, који [illegible]

[illegible] су [illegible]

Одјекивали су у далини урлици [illegible] Смело [illegible] јури кроз буру. Бура [illegible] Где су! Мерсије! Ето их! Отворена [illegible]

Као те силне, [illegible] Парижани су [illegible] Монморансија. [illegible] Париз.

XL

Чудовишта

Колико је часова било? Они нису знали. Где су били? Ни то нису знали. Стајали су под неким стрехом на једном [illegible] кући, па је одбацила сила бујица народа.

На десет корака од њих, десно, пламтела су нека врата.

Пред зидом је био човек, на који је [illegible].

Тада [illegible].

На вратима се указа један човек носећи у рукама [illegible].

— Живео Пезу! хрупа гомила [illegible].

Леп је био [illegible] Ла Рошфуко. Човек који га [illegible] био је Пезу. [illegible] Паридја [illegible] у облацима дима. Пезу је имао [illegible] руке. Лице му је било [illegible] али је [illegible] Ишао је до [illegible] Све су [illegible]...

— Ово му је четрдесети! [illegible] гомила. Живео Пезу!

Пезу се [illegible] носећи [illegible] у рукама.

Људина [illegible]

Пезу и [illegible] руља [illegible].

Пезу се [illegible] тела на један [illegible].

Он тела [illegible].

Али је [illegible] себа. Лице му [illegible] И [illegible] тела [illegible]. Он скочи са стола и из крви [illegible] уста [illegible] речи:

— Био сам весео...

Руља [illegible] Пезуа који је [illegible].

— Сад четрдесет првог [illegible] морам заклати ја сам [illegible] стотину...

— Бежимо! Бежимо! рече [illegible] Пардаја [illegible].

Он је држао [illegible] да би га [illegible] на Пезуа.

(наставиће се)

не можемо да устанемо, нестаде. Бедава му они спуштају руч, а већ чује око ушију се увек свирбуде с друге стране. Стојан веле, одавно нема [illegible] бабичина прозоре чисто.

— А што сад, шести парте?

— То квалификованим просторјама. Шта су ти, брате, школовани! И све знају о знају кочијаши. С њима је Стојан [illegible] нужне ниже.

— А сад се чује по неки [illegible] разговор.

То је [illegible] неки од оних [illegible]. Знаш, брате, [illegible] логе ни се уштапаве, нису ни [illegible]. Жалост их је, брате [illegible], али Стојан немилостиво шиба, а они [illegible] гарда [illegible], и само кад коме баш [illegible] пусти глас, те [illegible].

— Пази од, чуј сва прашине? Шта је оно.

То се Којић свирка под [illegible], и неће ништа да [illegible] их га они држе и ве[illegible] сорфином, а он скочи, [illegible].

— Ама, чујете ли ви, какве [illegible] гребе овде код врата?

— То ваљада неко из [illegible] покушава да се до[illegible] [illegible]...

[illegible] ја то рече, а врата [illegible] пустише и кроз [illegible] из [illegible] [illegible] не осврће, него [illegible] и штуче у мрак [illegible]. [illegible] свет после мало [illegible] зато у суботу гласај [illegible] као под команду!

[illegible]унгов процес

(Од нашега извештача)

Беч, 4. децембра

[illegible] — [illegible] — [illegible] — „Сл. Југ" — [illegible] у затвору. [illegible] — [illegible]

Супилов бранилац д-р Роде предлаже да се прочитају благајничке књиге „Novog Lista" и књига поштанских упутница, где ће се видети веза расхода Супилова листа. Предлаже да се преслуша администратор Љ. Богдановић [illegible] да је [illegible] био дужан 137 круна.

4. Роде против тога нема [illegible] тврдње да [illegible] није био дужан.

[illegible] сведок Загорац, на кога [illegible] д-р Фридјунг у [illegible] као политичким противником [illegible] и Супила [illegible]. Загорац признаје да је [illegible]

5. [illegible]

6. Супилом [illegible] у ко[illegible] дата врло добро познаје [illegible] председником је [illegible] у великим коалицији са српском владом, одговара да је — Беч [illegible] од Фунђера и [illegible] кругова, које [illegible]. Уверава се да су у Бечу [illegible] нерасположени према Хрв[illegible] и то због три четири по[illegible] којим се прописују анти[illegible] тенденције. Он је од[illegible] Супила. Овај му [illegible] да је био у Србији [illegible] да су бечки гласови [illegible]. О тим гласовима [illegible] д-р Лагиња, који је министар председник [illegible] да је коалиција [illegible]. Загорац је тра[illegible] од престолона[illegible] је добио. На пи[illegible] зашто је не[illegible] одговара 1) [illegible] кад је постао први[illegible] 2) због тога што [illegible] није [illegible] Хр[illegible] тамо „за слобод[illegible] Срба у [illegible]. Он је Супила [illegible]

[illegible] „Ако [illegible] Супилова [illegible] против [illegible] са [illegible] Мађари [illegible] Супила [illegible].

Сведок Загорац најзад [illegible] Супилове [illegible] Фридјунгови [illegible] Загорац [illegible].

Сведок [illegible] у черги [illegible] у Земуну [illegible] 12.000 кр. [illegible] Није добио ни паре [illegible] у Србији. [illegible] Фридјунг [illegible].

Сведок д-р Милан Поповић доказује [illegible] Фридјунгових докумената у вези са нечијом особом. Доказујући [illegible] да не постоји [illegible] српска пропаганда [illegible].

Далматински посланик Томић [illegible] Супила. [illegible] Супила [illegible] Срба и да је био аустро-угарски [illegible] Супилу [illegible].

(После подне.)

4. децембра.

Ђура [illegible] истиче, да [illegible]. Прочитао је „Документе" и [illegible] Он не [illegible] „Сл. Југ" [illegible]. Није [illegible] „Сл. Југ" [illegible]. О „документима" [illegible]. О „Сл. Југу" каже да је једно културно друштво [illegible] културни [illegible] јужних словенских народа. [illegible]

Д-р Бенедикт [illegible] Марковићевих [illegible] Павковић [illegible] „Сл. Југ" постао у 1908. орган друштва. [illegible]

Миле Павловић био је сарадник „Слов. Југа" неко време. [illegible] „Сл. Југа" [illegible] „Ја сам за себе сам једна партија" (Смејање).

Д-р Фридјунг га пита да ли путује по Аустро-Угарској. Одговара [illegible]. Путовао је у Дубровник [illegible] Сарајево [illegible].

Раста Одавић члан је и сада „Сл. Југа". [illegible] „Ср. Речи" [illegible] Фридјунгове књиге [illegible] „Ср. Речи" [illegible] фалсификовани [illegible] Раста Одавић, него Раста Ј. Одавић. Никада није био у граду „Сл. Југа". Читао је лист. [illegible] „Сл. Ј." [illegible] Срби [illegible] „Словенски Југ".

Прибићевић [illegible] „Божо Ђорђевић, професор Универзитета у Београду" [illegible] стоји у [illegible] — [illegible] Председник се [illegible] Павловићем [illegible] страсти и без [illegible].

Скупштинска хроника

Седница од 5. децембра 1909.

Милован Лазаревић, самосталац (са патосом).

— Ја, када говорим у прилог овога зајма, имам пред очима државне интересе, а не интересе своје партије. Нека моја држава добије, па нек моја партија пропадне (Буран аплауз у центруму и десници. Сви министри па и Пашић аплаудирају.)

Павле Маринковић, напредњак:

— Браво, [illegible] само напредњаче. Тако радећи ми смо, Бога молећи, дотерали до седам посланика. Дај, Боже, да и ти и твоја партија тако радећи брзо нас достигнете (Бурни, општи смех.)

* * *

Сотир [illegible], самосталац, звани „Речита":

— Г. Трипко, пита ме зашто сам 1906. год. гласао против а сада гласам за зајам. Имам да изјавим, да сам 1906 год. гласао противу зајма, јер сам тада био у опозицији. Сада сам члан владине већине и зато гласам за зајам (Општи смех [illegible] — [illegible] Сотирову изјаву.)

* * *

Рад. Агатоновић, националиста (упада у реч Стојану Протићу):

— И сада ћемо опет [illegible] као и Хофмјеру, три милиона.

Ст. Протић министар финансија (иронично и са [illegible]):

— Оставите се, господине Агатоновићу, нису то ствари за вас. Пустите ви својега пријатеља (показује на В. Вељковића) да о тим стварима говори.

Рад. Агатоновић, националиста (сасвим мирно):

— Зашто, господине Протићу? Ми смо колеге по струци. Па када су то ствари за вас, зашто онда не би биле и за мене. Још сам ја у форми, јер ја нисам положио професорски испит а ни га немате. (Протић позелени, а на левици весело дочекују ову духовиту досетку Агатоновићеву.)

* * *

Ст. Протић, мин. финансија:

— Докле смо ми преживели анексиону кризу, и ако је прошла година са мање дефицита, дотле је Аустрија имала дефицит од три стотине милиона.

Бора Поповић, независни:

— Али је добила Босну.

[illegible]

Наредници и официрски испит

(наставак)

Кад се само [illegible] на оно што смо приметили раније, а то је, каквим условима мора да одговори један наредник, па да може да ради у [illegible] и кад још додамо, да и сами старешине, које желе да се за испит ма каква спремају, траже места у каквом [illegible] гарнизону, где имају и [illegible] комодитета за [illegible] јасно [illegible] зашто наредници [illegible] остали за ним — спремни — и да се [illegible] једне [illegible] наредник [illegible] који би [illegible] гарнизони у српском [illegible] образовању у [illegible]. Треба [illegible].

У осталом, предузимљиви официри, [illegible] старешине [illegible].

Остављајући на страну [illegible].

Знамо да се за официрски испит [illegible].

Ну, да би се овим [illegible] од тога [illegible].

Што се тиче односа која треба да постоји између кандидата и чланова комисије [illegible].

(Наставиће се)

ЛИСТАК

Злочинац из пасије

Е. В. Хорнунг

(наставак)

Четврта глава

ПРВИ КОРАК

Налазио сам се у веома неугодној [illegible] оскудици. До ђавола, шта ћу сад да радим? Ја не знам да ли сам [illegible] довољно јасно да ти представим, да је за мене било неопходно да се у Мелборну прикажем снабдевен са довољно новаца. Морао сам набавити новаца — али како? [illegible]

[illegible] приправљено оскудицу. А [illegible]. Шта ћеш тиме добити? Дајем ти реч, [illegible] сам се решио на кражу. [illegible]

— Било је већ време [illegible]. Свакако сам хтео да сачекам [illegible] ствари.

— Надам се да нисте добили рђаве вести? запита ме човек, [illegible]

— Само једна непријатност, рекох ја [illegible] В. Ф. Рефлс [illegible] В. Ф. Рефлс [illegible].

Тако [illegible] Рефлс [illegible] у Мелборну [illegible].

Моја [illegible].

Слуга [illegible].

— Да то нисте ви, ја баш [illegible] да се бојите [illegible] изгубили вашу храброст?

— То не, одговорих ја, но, ипак, то није баш згодно прозурити човеку кроз ребра.

— Тако? За мене би то било задовољство. У осталом, ваш [illegible] није прошао сасвим, сирота.

— [illegible] одговорих ја храбро.

— Амин! рече он.

Наставиће се.

Позоришне вести

Биоскоп позориште код „Хајдук Вељка"

У Биоскоп позоришту код Хајдук Вељка 7, 8 и 9. т. м. приказују се ове врло интересантне и сензационалне слике и то: „Сива Дама и детектив Шерлок Холмс" драма, „Једна собарица према [illegible]" позоришни комад, комичан, „[illegible] кавалерија" [illegible] „[illegible]" [illegible] „[illegible] за [illegible] шешир" комично и „[illegible]" колорисано.

ПОМАЖИМО СРП-
СКУ ИНДУСТРИЈУ

Негујте зубе Кушаковића Јалодонтом

617 ДОБИЈА СЕ У СВИМА ДРОГЕРИЈАМА, АПОТЕКАМА и БОЉИМ УРЕЂЕНИМ ТРГОВИНАМА 28—100

СВОЈ
СВОМЕ

Прва Српска Посластичарница
ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

[illegible] — Београд [illegible]

[illegible] „Тарта“, „Крокан“, „Нугат“ [illegible]

[illegible]

943 Бр. Телефона 74. 7—

УРАЂЕНЕ
и заклане
СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

ћурака, пилића, патака, гусака и [illegible]

ДИВЉАЧИ

Свежег Теј-Бутера
(за мешење)

[illegible]
бонбона и колача у Србији.

[illegible]

[illegible] — (нова роба)

[illegible] СИРА [illegible]

СРПСКИХ КОНЗЕРВИ [illegible]

[illegible]

свежег АЈВАРА

ВИНА [illegible]

ЧАЈА „РУСКОГ“ [illegible]

ПРЕПОРУЧУЈЕ
КОЛОНИЈАЛНО-ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА
[illegible]
БЕОГРАД-ТЕРАЗИЈЕ
Телефон бр. 33. Телефон бр. 33

[illegible] 947 7—

КАФАНА на добром месту услед слабости предаје се а прима се и ортак који би радњом управљао.

Упитати Рајка Поповића продавца погребне опреме, преко пута кафане „Мајдан“. 964 4—6

Д-р Милутин Љ. Перишић

Специјалиста за сифилис и болести: венеричне, коже и мокраћних органа.

Ординира од 2—4 и 7—8 по подне
19 Кнегињина улица (Цветни трг)

Лечи сифилис и трипер по најновијим методама.

Одређује сифилистичку природу сумњивих рана [illegible]

Повртује крв кода сифилистичара по Васермановој методи.

908 3—10

НОВО ОТВОРЕНА
Цвећарска радња
Београд, Кнеза Михаила ул. до кафане „Хајдук Вељко“

Потписана фирма има увек велику количину природног и вештачког цвећа, палми и венаца. Препоручује се при вербалама и свадбама за укусно прављење букета и т. д. по умереној цени. Гарантује дугогодишње искуство. За јефтину цену израда венаца.

Велика количина примљена у сандуцима с песмама.

Пуните за младе и децу за [illegible] по најумеренијој цени.

Паулина Лоске

941 4—5

МОДЕРНИХ КАРТОНА
ЗА ПОСЕТНИЦЕ
[illegible]
добила је штампарија
М. ИВ. ЖИВКОВИЋА и КОМП.
957 БЕОГРАД 3—5

[illegible]
УГЉА- = -КОКСА
[illegible]

ПЛАЦ за летњиковац у Ритопу, 2000 кв. метара, лепо место близу станице, продао би се одмах. Упитати Живу Милошевића општинска кафана код рипањске станице.

985 2-3

ЦИГЛА, црепа, јасену, прага, празора, старе даске по умереној цени продајем на Зеленом Венцу.

Сав овај материјал је са старе окружне зграде.

6-10 **Крстић и Милановић**

ЈОРГАНА рађених на ћерћову мешаних и топлих са „Колоза“ памуком израђује једина јорганџијска радња

ДИМ. Х. ФИЧО
Краља Милана ул. бр. 7.
944 ТЕРАЗИЈЕ 4—6

За наступајуће 39. коло

Тражим продавце српских Класне Лутрије, како овде тако и у унутрашњости Србије и дајем добре награде. За услове обратите се мени [illegible]

ЈАКОВ Д. РУСО [illegible]
[illegible]
971 4—6 Класне Лутрије

УЖИЧКИ ПРОИЗВОДИ

и разна пића на веће и мање, могу се добити

У НОВО ОТВОРЕНОЈ РАДЊИ

Димитрија Ђорђевића и Марка Голца

на Цветном Тргу у кући г. апотекара М. Николајевића број 29

Имамо изврсно старо и ново вино разне сорте, неготинско, тикавешко, врањско, смедеревско црно и бело, по умереној цени, које смо сами цедили.

За чистоћу вина јамчимо и молимо поштоване потрошаче да се у нашој радњи увере. 960 3-10

Приспеле су:

Балске тоалете, елегантне израде, снабдевене шљокама рађене на тилу боје: црне, розе, беле и плаве.

Халине од фине чипке фини рад од самог шифона, боје: црне, з. олив., браун и бланграп.

Огроман избор украса бијутеије са златом рад. велике новости.

У исто време скрећем пажњу оним муштеријама које су поручиле балске тоалете да исте подигну из радње до 10. децембра иначе не јамчимо да после тог рока могу исте добити.

ПОМОДНА РАДЊА
Димитрија М. Николића
Кнез Мих. ул. бр. 19 5—15

УЖИЧКИХ ПРОИЗВОДА

Радња ужичких производа, Топчидерска тајанка број 13, добила је данас изврсне робе и то:

Ужичке пршуте I квалитета
„ кобасице „ „
„ сланине „ „
„ кајмака „ „
„ пршута „ „
„ [illegible] „ „
„ црвеног лука „ „
„ [illegible] „ „

Роба је нарочито одабрана за интересује правиоце.

Поред горње робе иста радња има на ентрепарчу

Жупско вино црно
„ „ беле
Жупско комовице.

Цене су за све артикле тако умерене, да свака кућа има могућности своју потребу подмирити.
Ко дође и увери се неће се кајати.

МИЛАН М. ВУКАДИНОВИЋ
990 2—4 Топчидерска тајанка бр. 13.

Хотел „АЛБАНЕЗ“
Српска кујна без конкуренције

Паприкаш [illegible] спрема се за празник. Препоручујем [illegible] **кисело млеко**. Суботом српска кујна [illegible]

Услед велике конкуренције [illegible]

Смедеревско старо црно вино по 0.70 дин., а смедеревско старо бело вино по 0.60 дин. литар — За природност и чистоћу гарантујемо — Пробајте па ће те се уверити.

Рибе слане

[illegible] *Морунe, шаран, сом, [illegible] у бурадима*

РИБЕ РУСЕ

у бурадима, теглама и кофама добио сам велику и продајем на веће и на мало [illegible]

Телефон 475. **КОМИСТ. Д. К**

1735

АПОТЕКА КОД ЦАРА ДУШАН
Д-ра Јована Ђурића
у Београду
ИЗРАЂУЈЕ [illegible]

СИРОФЕН

који потпуно замењује **страни сиролин** [illegible] **сиролин** [illegible] Одобрен од Санитетског Савета и Министра [illegible]

Цена је једној боци 3.50 дин.

РИБЉИ ЗЕЈТИН СА ЈОДНИМ ГВОЖЂЕМ

који одлично утиче на скрофулозу, малокрвну и рахитичне [illegible] **Цена је једној боци 2 динара**

ЧУВЕНИ ФРАНЦ-БРАНТ-ВАЈН

са солју по Молу, за трљање код назеба, или услед [illegible] **1.20 динара**, вела **2** [illegible]

46 48—50

Љубичица крем ⁂ Нарцис крем

помада, сапун и пудер

НАЈБОЉЕ СРЕДСТВО ЗА НЕГУ ЛИЦА

израђена од „**Parfumerie Delor**“ — **Paris**

[illegible]

Цена 1.20 дин.

Продаје се свима апотекама, трговинама и дрогеријама. 858 23—25

ЛОЗОВИ СРПСКОГ ДРУШТВА
Црвеног Крста
ПОД ПОКРОВИТЕЛСТВОМ
Њ. В. Краља

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ
Јануара, Априла, Јула и Октобра

С наредним згодитцима, сачињене стране лозова.

Идуће вучење 2. Јануара 1910 г.

главни згодитак 100.000
други „ 10.000
10 згодит. по 1.000 10.000
20 „ по 200 4.000
100 „ „ 50 5.000
900 „ амор. „ 22 19.800

Размислите! Купите наше Лозове Црвеног Крста, јер их можете добити и на отплату одвајајући само по 2 дин. месечно. [illegible]

ПОЗИВ ПОЧИЊЕ ЗА
ШТЕДЊУ
[illegible]

[illegible] можете врло обогатити.

Лозове продај за готово. Ко уплатима поштом [illegible] 22.50. Доплатом [illegible] 23 дин. а на 22-ге [illegible]

Лозови су депоновани код Београдске Тргов. Банке.

Све уплате шаљите Главном заступнику

Живку Петровићу — Београд
Кнез Мих. ул. 33.

1702 8—

„Пол...“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола године 8, за четврт год. дин. 4, [illegible] дин. 1.50. За иностранство за годину [illegible] за пола године 16 дин., за четврт год. 8 д. — [illegible] претплата [illegible] у Краља Милана ул. бр. [illegible] Пошиље и одговорни уредник
Љубомир Н. Стефановић

„Бранко Радичевић“ Новореновирана штампарија Гавр. Лазаревића и Комп. Бранкова ул. б. 16. „[illegible]“

ПРАВДА

Телефон 821 | СУБОТА 13 ДЕЦЕМБРА — БЕОГРАД | директор Јова Аџимовић | ГОДИНА VI. — 1908. — БРОЈ 341 | Телефон 821

СРБИЈА и РУСИЈА

Дужни смо да изнесемо на јавност нешто из својих забележака, које се тичу односа између Србије и Русије од смрти кнеза Михаила на овамо, дакле за последњих четрдесет година.

Бивши српски државник Јован Ристић био је десетинама година одан Русији, верујући да ће она своја уверавања и многобројна обећања српскоме народу, кад-тад остварити. Он је у то веровао и кад је Русија одмах, чим је кнез Михаило погинуо, наредила да Србија мора прекинути све везе, које је кнез Михаило закључио и имао са [illegible] Српством.

Ристић је с великом [illegible] чекао из тог, [illegible] тренутка у који ће Русија [illegible] да пружи Српству [illegible] који ће обезбедити будућност.

[illegible]

1. Руси 1876. године, [illegible] што ће Србија ступити у рат, [illegible] Србију [illegible] етнографским картама [illegible] до Мораве бугарску.

2. Руси 1876. године, [illegible] да српска војска неће [illegible] у Босну.

3. Руси истерали 1877. године српску војску из Софије, у којој леже мошти српског краља и светитеља Милутина Немањића и коју је тада српска војска заузела била.

4. Руси истерали тако исто српску војску из [illegible] округа и забранили Трновцима да се изјасне за Србију.

5. Руси наредише да се српска војска, која је дошла на Косово, врати натраг до Врања.

6. Руси закључише с Турцима у Сан Стефану мир не срећан по Србе.

7. Руси захтевали категорично од Србије, да се сва њена војска пред Берлински Конгрес, сасвим повуче у старе границе из пиротског, нишког, врањског и топличког округа, па да и то поседне руска војска.

8. Руси на Берлинском Конгресу потпуно изневерише Србију и упутише је да се за све обраћа Аустрији.

Кад све то дознаде и виде Ристић, он се повуче са партиског вођства и из државне службе. Једноме своме пријатељу рекао је Ристић тада: *„Није ми тешко с којом другом великом силом водити политику, јер ми ни једна не би веровала, пошто сам до сада све време био [illegible] уз Русију. И одиста, ја сам увек сву своју политику [illegible] на руску карту, [illegible] до тог, Русија у време одсудних тренутака [illegible]. Неће само у [illegible] службу, међу нама [illegible] Русија [illegible] могуће [illegible] Србију обмањује“.*

Доцније је Ристић рекао једном своме пријатељу и ово: *„Русија само обмањује! Ни српске политичаре обмањује [illegible] надања, а нас [illegible] народ [illegible] у руским [illegible]. Међутим од прве [illegible], створила се Русија Бугарска [illegible] Бугарске, која не [illegible]. Створила је бугарски Егзархат да нам од Срба [illegible] Бугара [illegible] до само Срба [illegible] Бугара [illegible] и Бугарска [illegible]. Источно [illegible] српска Русија [illegible] Михаило [illegible] Србији. [illegible] Русија [illegible] Пашић [illegible] Руси у [illegible] Србију [illegible]“.*

Напослетку [illegible] пре три десетине лета, од како Пашић свим [illegible] у службу Русије [illegible] у ту службу и целу партију, којој је на челу. Тако за пример смо [illegible], да је Пашић морао да гони Обреновиће по налогу Русије, да је Пашић морао да крије руског политичког агента [illegible] Михаила [illegible] Русије да је Пашић морао да [illegible] по Софији [illegible] из Русије и т. д. и т. д.

(Свршиће се)

Народна Скупштина

Јучерашња седница.

Ако нам је [illegible]

[illegible]

[illegible] — Шта ти је [illegible]

— [illegible] — [illegible]

[illegible]

Гејне

Иза кулиса

руске тајне полиције и револуције

(Наставак)

Глава шеста. — **Дипломатија Азефа.**

Бурцев је постао јунак ових дана. Не само да су комитетски сарадници тражили од њега објашњења и да је његов стан био пун [illegible] — чак и из Русије долазили су забринути револуционари, да од њега траже савета и да се известе о тој великој издаји и о улози коју је при свим том значајном имала.

Између вођа револуционарно-социјалистичке партије развила се оштра препирка. Централни Комитет тврди [illegible] у једном манифесту, да је читав низ атентата које је Азеф организовао, међу њима и атентат на великог кнеза Сергија, успео, а да полиција о томе није била извештена. Азеф је полицији достављао, кад су у Русију уношене револуционарне књиге, тако да их је она могла конфисковати, али је скоро од не великих дела тероризма.

Бурцев је одговорио да је такво тврђење апсурдно. Он је навео следеће разлоге:

— Од 1902. до 1905., рекао је Бурцев, био је Азеф такав друг у руских [illegible] чиновника полиције, да би му било сасвим немогуће, да од њих скрије своје учешће у атентатима Богдановића, Плевеа и великог кнеза Сергија. Ван сумње је да је полиција знала [illegible]. — А да је Азеф хтео до обмане полицију, онда би други агенти открили ову улогу Азефа.

Извесно би [illegible] Татаров, који је доцније по налогу партије убијен, а који је [illegible] учинио велико [illegible] полицији [illegible] Азефову.

Бурцев је навео још читав низ разлога, да би доказао да је централни комитет у заблуди.

У овај, [illegible] и Бурцева речи на револуционарну социјалистичку групу у Паризу. Та је група тражила да се партија изнова организује.

Међутим су сада са свију страна стигла нова откровења о Азефу. Сад су многи тврдили да су увек [illegible] гледали [illegible]. [illegible] Тако су неки руски листови [illegible] да су [illegible] у Ростову [illegible] у Азефу полицијског шпијуна.

Но поред ових безначајних прича, које су се [illegible] о ранијем животу Азефа, било је и много ствари, у чију се истинитост није могло посумњати и које његов карактер осветљавају тако јасно, да је неправилно, како се раније није у њега посумњало.

Неколико париских чиновника сматрали су га „[illegible]“. Ова комисија састављена је годину дана раније, [illegible] групе социјалистичке [illegible] „[illegible]“, [illegible] Паралелно са Бурцевом, [illegible] Петрограду од 1908, [illegible] у [illegible] време.

Истрагом је констатовано, да је само [illegible] могло да [illegible] чланови [illegible] Лебенберга и [illegible] који је [illegible].

Они су двојица [illegible] „Адмирал“, због тога што је убио префекта Лауница и чије се право име није никада сазнало.

[illegible] да су руске [illegible], није [illegible] да су ова два [illegible] могла бити [illegible]. — „Комисије [illegible]“ била је уверена да је у ову аферу био умешан полицијски шпијун.

Чланови комисије констатовали су још два важна [illegible].

(Наставиће се)

Историја једног банкротства

— поводом афере Стеве Луканчевића —

[illegible] — [illegible] — Комбинација за [illegible] — [illegible] — [illegible] — Пренос у [illegible] — [illegible] „Банкрот“

(Наставак)

Луканчевић је [illegible]

[illegible]

Али то је [illegible] банкрот [illegible].

И ако је [illegible]

[illegible] Стеве Луканчевића [illegible]

[illegible] 29. маја [illegible] „[illegible]“ [illegible] „[illegible]“ [illegible] „Банкрот“.

Кад није могао у Србији добити пара, [illegible]

[illegible]

Али су све то биле само [illegible], комбинације и [illegible] од реалног остварења.

Бити под стечајем, бити банкрот [illegible] је ствар за [illegible] човека, [illegible] 29. маја [illegible] „[illegible] стечај“ [illegible]!!

Стева Луканчевић [illegible]

[illegible]

[illegible] да би се само развезало, и тешко је било на страну, [illegible] сад, да ће у [illegible] [illegible] Драговић [illegible] туманих обавезу.

Али даље примећују: [illegible] Лукачевића [illegible]

Лукачевић није ни дошао на [illegible]. Шта би он? Пара није имао, [illegible] Ико Ђурић и Јаша Ненадовић [illegible]

При таквом стању ствари [illegible] Лукачевић [illegible] Самуровића [illegible]

(Наставиће се)

Епиграм

Нови Мојсиј

Ратоманске оће друже
У једно се место купе —
[illegible]
А народ се зарекао [illegible]
Нова жабље заповеди
Да [illegible] и мирне!..

—гер

Српске земље

Српски новчани заводи у Аустрији

[illegible] Срби у Аустрији [illegible] Срби су [illegible] Резултат тога рада је [illegible] 1. Јануара 1909. године [illegible] 131 са капиталом од 18,756.675 круна. Резервни фондови износили су 4.716.034. Улога на штедњу било је 53.172.276 круна а зајмова износ 81,044,286. У току 1909. год. основано је још 7 нових новчаних завода. [illegible] у Аустро-Угарској.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Министарска седница.

Синоћ је била министарска седница у министарству спољних послова, под председништвом г. Н. Пашића.

Седница је трајала један час.

Народна Скупштина.

На јучерашњој седници Народне Скупштине примљен је законски предлог о отварању мушке учитељске школе у Неготину; [illegible] по једног члана за одбор [illegible] рачуноводства; [illegible] у експропријацији земљишта.

Нова седница.

Данас неће бити редовне седнице Народне Скупштине, али ће се одржати конференција, на којој ће бити речи о [illegible] од Скупштине [illegible]

Афера Лукачевић.

Опозициони лист „Дрина", који се сматра као полуслужбени лист владе, доноси [illegible] под насловом „Пројектовано убиство српског краља", које гласи овако:

„Бивши ађутант краља Петра, Стеван Лукачевић, који има у рукама [illegible] Арсена Карађорђевића у вези [illegible] К.... [illegible] из Београда у Земуну [illegible] К... П... [illegible] осам дана пре убиства краља Александра и краљице Драге, [illegible] министру Генчићу суму од 150.000 динара. Исто тако [illegible] Генчићу [illegible] Нека овај свет буде једном начисто с тим, какве је створе [illegible] К... П..."

[illegible] код Миловановића.

Јуче пре подне, посетио је гроф Форган, аустроугарски посланик у Београду, министра спољних послова г. Миловановића, у његовом кабинету.

[illegible]

Из Беча телеграфишу да је бугарски краљ Фердинанд на путу [illegible] био пре три дана у посети код Ерентала и остао код њега читав сат.

Српски дипломати.

[illegible] у Софији [illegible] у Београд.

Атентат на шефа полиције.

У Петрограду је убијен бомбом шеф петроградске политичке полиције (Охране) Карпов. Атентат је извршио члан [illegible] Воскресенски, који је био [illegible] зато што је [illegible] осуђен од својих другова из странке [illegible]

О овом догађају, који стоји у тесној вези са [illegible] „Иза кулиса руске тајне полиције и револуције" [illegible]

Биће реактивиран.

Г. Арса [illegible], рачуноиспитач главне контроле, биће поново примљен у службу, [illegible]

[illegible] гласови.

[illegible] гласове, који кружи по народу. Тако говори се о [illegible] Љуб. Стојановића према [illegible] о његовом [illegible] полицијом. [illegible] Драгутина [illegible]

[illegible]

Оставка америчког конзула.

Г. [illegible], конзул Уједињених Америчких Држава, [illegible] конзула у Београд. [illegible]

Из војног [illegible] суда.

Велики војни суд [illegible] пресуду [illegible] са три месеца затвора, г. Живка [illegible] из § 109. Војног Казненог Закона.

Наређено је [illegible] суда.

[illegible] указ.

У министарству финансија [illegible] указ [illegible] чиновника.

Самосталски главни одбор.

Главни одбор самосталне радикалне странке имао је јуче своју седницу.

На седници је [illegible]

Балканска банка.

Управни и надзорни одбор Балканске банке, [illegible] од стране трговачког суда, [illegible] банкротство.

[illegible]

Предмет је [illegible] суда [illegible]

[illegible] афера.

Данас је у [illegible] суду претрес [illegible] Свет. Бе[illegible] Драгутина [illegible] ефекте.

[illegible] суд [illegible] читаоце.

Збор у [illegible].

[illegible] 13. децембра ов. год.

На збор су [illegible] Рад. Агатоновић [illegible] д-р Вој. Маринковић [illegible]

[illegible] београд. свештеника.

Јуче је београдски духовни суд [illegible] свештеника у Београду [illegible] од 600 [illegible]

[illegible] међу свештеницима.

Трговачко-Занатлијска Школа.

Сутра се у [illegible] Трговачко-Занатлијска Школа. [illegible] министарства [illegible]

Санитетски савет.

Синоћ је била седница санитетског савета у министарству унутрашњих дела. На седници је [illegible] у Србији.

[illegible]

Данас [illegible] обућарски [illegible] у Београду.

Исто тако данас [illegible] и сви обућарски [illegible] у Србији.

Са вашарског трга.

Многи трговци [illegible] Београда [illegible]

Пао са стуба.

[illegible] трамвајског стуба, у [illegible]

ПОДЛИСТАК

ЕПОПЕЈА ЉУБАВИ

роман

Мишел Зевако

— превод с француског —

(137)

XLI

Страшни [illegible]

[illegible] Сеи [illegible]

[illegible] — Шта је сад? [illegible] — Шта?.. [illegible]

[illegible] Париђана [illegible]

XLII

[illegible]

[illegible] Мемфорансијеве.

(Наставиће се)